In dej nomine ano 1488 die Julij 24 Ego Jouanes Bap Artis & Me Doctor emi Librum a Bernardino aromatario Vorbeuetano & ibi ductus est pro pretio fl. 2. 8°. Et £j — — — — — — — — — — — — fl 2 8° £j

FF. 6. 21
SB.5.

PETRUS de Abano.

7470. Conciliator differentiarum ; Tractatus de venenis.

Thomas of Hermannstadt, with Johann Burster. Mantua. 1472.

Folio ; sigs. [a–g^{10} h^{8} i^{10} k^{8+1} l–p^{10} q^{12} r^{10} ; s–bb^{10}, cc–dd^{12} ee–ll^{10} mm^{12} ; nn^{8}] ; 363 leaves (the first and last blank) ; 2 cols. ; 56 lines ; roman characters ; {Mantova, press iii, type 1} ; capital-spaces.

2^{a}, col. 1 ; CONCILIATOR DIFFERENTI‖ARVM PHILOSOPHORVM ET‖ PRECIPVE MEDICORVM : CLA‖RISSIMI VIRI PETRI DE ABA‖NO PATAVINI FOELICITER ‖ INCIPIT. PROLOGVS. [Followed by table of 'Differentiae', ending 4^{b}, col. 2, l. 41.] 5^{a}, col. 1 ; DIFFERENTIA PRIMA. 355^{b}, col. 2 [Colophon] ; .LAVS. DEO. AMEN. ‖ FINIT CONCI‖LIATOR. Lodouicus Carmelita primus ‖ hoc opus aere īprimi iussit Mātuae. per Thomā ‖ Septēcastrēsem de ciuitate Hermāni & Iohannē ‖ Burster de Cāpidōa socios. Anno uerbi īcarnati ‖ .MCCCCLXXII. 356^{a}, col. 1 ; TRACTATVS DE VENENIS. A ‖ MAGISTRO PETRO DE ABBA‖NO EDITVS. [With table of 'Capitula' and dedicatory epistle, ending 356^{b}, col. 1, l. 10.] 362^{b}, col. 2 [Colophon] ; DEO GRATIAS. ‖ Mantue hoc phylosophorum decus Illu‖strissimo principe & domino : domino ‖ Lodouicho de Gonzagha Mar‖chione ibidem feliciter re‖gnante impressum. An‖nis uerbi incarnati ‖ .M.cccc.lxxii.

Hain *1 (371 printed leaves). Proctor 6883. B. M. Pellechet 1 (364 leaves). Inc. Med. 24 (and Plate III). Note the varying number of leaves in the descriptions, and the variation from Hain and Pellechet in the punctuation of the main title. The upper portions of 141^{a} and 170^{a} are blank.

The 2 blank leaves wanting. Full margins, bearing MS. notes (one, in a later hand, dated 1771 and signed 'Hludovvicus Cultellinius'); guide-letters, catch-words (at end of quires) and some head-lines inserted in MS. Illuminations : a large V on 2^{a} portraying a (medical?) doctor with book, a coat of arms at foot of 2^{a}, and a Q on 5^{a}.

In contemporary stamped leather binding, wanting the clasps ; vellum flyleaves. Inscribed inside front cover : In dej no*mine* an*no* 1488 Die Iulij 24 Ego Iohan*nes* Bap*tista* Artium & Me*dicinae* Doct*or* emi Librum a Bernardino aromatario Vrbeuetano [= Orvieto] & ibi conductus est p*ro* p*re*tio Fl. 2. d°. et £j. Inserted : letter from Mr. V. Scholderer.

"A beautifully printed tome, perhaps the finest of all early strictly medical books. It was reprinted in Venice in 1476 by Gabriele di Pietro" (Osler, no. 7243, p. 23).

7470

£12
Milan
19/9/94

~~FF.6.21~~ SB.5 7470

DEPARTMENT OF PRINTED BOOKS,
BRITISH MUSEUM,
LONDON : W.C.1.

4 Sept: 1924

Dear Mr. Hill

Please excuse my not having answered earlier your letter of 18 August, but I have been away on holiday and my correspondence has not been forwarded.

My collation of the BM copy of Hain 1* is: –
[a–g^{10} h^{8} ¡8+1 k–p^{10} q^{12} r–z AB^{10} CD^{12} E–L^{10} M^{12}; N^{8}]
which works out, like yours, at 363 leaves (the first and last blank); but there is no doubt, I think, that the inserted leaf in our copy is either the last leaf of the eighth quire or the first of the ninth, according to taste. The smoothness of the paper suggests that it goes with the ninth quire, but the book was rebound for King George III so that its evidence is of little value in this respect.

The sequence of watermarks is as follows:
Quire 8 : oxxo xoox
Quire 9 : (x) oxoo xxox
Quire 10 : oxxox oxoox

FROM
THE LIBRARY
OF
SIR WILLIAM OSLER, BART.
OXFORD

2000

CONCILIATOR DIFFERENTIARVM PHILOSOPHORVM ET PRECIPVE MEDICORVM: CLARISSIMI VIRI PETRI DE ABANO PATAVINI FOELICITER INCIPIT. PROLOGVS.

Num in trinario: ac omne quod ipsius pretendēs ī antea. Denuo uero medicorū philosophorūq; illustriū cōdigerēs snīas. Polliticorū quidē septimo Aut. inqo scribere. Bene uiuere ac felicitatem appetūt omnes. Sed hec adipiscēdi. his quidem potestas: his uero nō. ꝓpter fortunam quandā aut naturam. Vbi cuiuslibet primitus naturale desideriū ad uitā & felicitatē denotat. Quosdā tñ deinceps fortuna seu nata īpeditos id posse mīme adipisci. Primū qdē elucescit. quoniā bonū appetūt omnia. Vnde laudantur hoc testantes ethicorū initio. Viuere aūt & beari bonū extat sūmū. qa uiuere uiuentis est forma. unde de aīa secūdo. Viuere uiuentis est esse. hoc uero ceu pfectius quoddā: & diuinius pre aliis appetit maxime: quod eius firmat oppositū. Omne nāq; animal mortem pniciemq; deuitat de cōsolatione ītio. Est deniq; felicitas opatō quedā aīe: & usus secundū uirtutem pfectam ethicorū decimo. De consolatione quoq; secūdo Beatitudo est status omniū bonorū aggregatīce pfectus. Palin. cūctis homibus natura insitū est desideriū ad sciendum quod beatitudine ceu tactū terminat. Viuere itaq; & felicitari appetit unūquodq: quod aūt pfectū precipue. Adhuc demū uita priuant: quorū natalīt illius praua simulq; improporcionata extant principia ab intrinsecis & extrinsecis cāta: & actus uirtutis deficientes omnifariam. Non paucos uero est huiuscemodi repire. Veruntñ in ꝓporcione eorū uicissim malicia dria apietur in sexta. Actus quoq; horū brutales detestās ethicus uirtutibus incitat principalioribus insignitos cōsuetudine possidere nō breui. Quidā nāq; nō solū corpe ueru & aīa natura fere sunt serui. Fortunā demū taliū similīt īpeditiuā ingenuitatē fore diuitias potentias ac his opposita. omninoq; fortunium & infortuniū. rethoricorū testatur secūdo. in qua uim geneseos sydeream esse puto non īmerito includendam. Nōnulli. n. uita priuant ac beatitudine bona falliti extimata fortuna uelut & praua. Nā & si ea felicitati ministret presidiū quo quāto q̄li ut ubi & qñ expedit modificare. Adoptās itaq; actibus uirtuosis euiter magisq; ac magis in postera uita ac felicitate potiri ꝓpetuis. nō utiq; tantū exemplo: uerū & ope ceteris aspirantibus in hoc ita prodesse. cum sciētiam uiuificans nequaq̄ mortis uinculis astringat. Librū eqdē contexere decreui ex ꝓbleumatibus una cū sociorum intellectu ingentiū carissimis publice lustris īuestigans iam binis. Quo nēpe phōrū ac medicorū discidie in medicina sopiant apparentes precipue dicenti cuicūq; preferens veritatē continue. Quaꝓpter ipsū Cōciliatorē malui appellare. Ipsūq; diutius latere putabāni preces queritātiū crebras oporteret exaudire condignas. ac casus nō formidarem emergentes inconsulte. Hūc quidē fit suscitantem preope in primitiuis fore scientiis phīa quoq; ac medicina pret alia sufficienter instructū. Quē in tres sepabo ꝓtes trinitatis in deorū etiā ueneratiōes prelatione. Finiūt nāq; iux̄ phīlosophū omnia in prima & mīma trinitate. In quarū utiq; prīa quesita statuent coīa & uelut forinseca. modi reiq; utriusq; ꝓtis medicīe: theorice uidelicet & practice. His &. n. cognitis facilius & expeditius uniuscuiusq; animus ipsam rationē ac uiā artis considerare poterit ueteris rethorice ꝓbemio. Secūda uero theorice cōtīebit dubitata. In tertia quidē que practice subdentur finalia. his etiā appendicia occurrentia qñq;. Partes autē ꝓdrias sequestrabo. cum pleraq; unū questorū nō parū distet a reliquo. Quas equidē usq; in totius uolumīs terminū ipsarū breuitatis allegationis grā continuas. naturalis numeri ordine numerabo. Ipsas deniq; inuentionis facilitate Algorismi depingendo figuris. Eodem quoq; modo sermones ex sapientibus adductos. quos etiā ceu iacent conabor trāscribere. ac rite huc ex fonte deriuare breuioribus litteris īdicabo.

In unaquaq; similīt drīarū semp q̄tuor īqrēt pret utriusq; ꝓtis arguta. Quorū aliquod uelut insinuabīt subiduisionē recipiet aliqn. Hec aūt sūt terminorum dubitati primitus expositio.

Secūdo quidem quod de ipso fuerit ab aliis presentitū. Tertio ueritatis cū eius motiuis ostensio. Ac tandē q̄rtū argumentorū solutio.

Diuisio libri totius in tres partes

p.

2.

3.

Modus ꝓcedendi ī unaq; dria.

Que breuitatis amore q̃ nil uetuſtioribus amabilius terapentice methodi quarto. In duabus aũt q̃tuor differẽtiis explicabo. In ceteris uero ſubſcribam. ꝓpter primũ. ſecundũ. ttiũ. q̃rtũq; ſciendum.

Sufficientia decẽ qõnũ uniuerſaliũ.

Voniã medicina ẽ ſcĩa bũani corporis ut ſanabilis ꝓcuratiua. de qua preſens ſtudet inſcriptio. Ea quidẽ dupliciter ut & reliqua põt ſcĩaꝫ conſiderari. Aut enim quãtũ ad ea que ipſius forinſeca. uel intrinſeca Siqdẽ prius. aut quo ad cãm formalẽ. mãtialẽ. efficientẽ. uel finalẽ. Si uero ad cauſam referãt formalẽ. aut uniuerſalẽ. ſeu ꝓticularem. Primũ eqdẽ dupliciẽt euenit. uel rõne ꝓfectionis ipĩus. & ita omniũ conſurgit drĩaꝫ prima. Siue modi ſicq; ſecũda. Si aũt in ſpãliorẽ attendãt. uel q̃tũ ad eius totũ eſſe. & tũc ttia. ſeu ꝓtes. & id aut reſpectu intellectus. & ita quarta. ſiue affectus ſicq; qnta. Et ſi quo ad mãtiam dupliciẽt. uel ꝓut ordinãt in cognitionem. tũc ſexta. uel ꝓmanentiã. & ſic nona. Quod ſi q̃tũ ad efficiens intendatur. aut rõne artificis. & tũc ſeptima. uel artis. ſicq; octaua. Si uero ad finẽ referãt ipſius decima cõſurgit inde. Si aũt q̃tũ ad intrĩſeca dupliciter. aut quo ad theoricã. ſeu practicã. & reliqua. Is ſiqdẽ ſufficiẽtie modus cetis poſſet adaptari queſitis. ut quoꝫdã eſt ſtudiũ. Sed qa potius curioſitatẽ cũ ꝓlixitate adducit q̃ utilitatem. in his idq; deinceps omittãt queſitis.

Queſita coĩa decem utriuſq; ꝓtis medicine theorice & practice.

N neceſſariũ ſit medico ceãs ſcire ſpeculatiõis ſcĩas. i.
An opus ſit medico logicũ eſſe. ii.
An medicĩa ſit ſcĩa cũ eius appẽditiis. iii.
An medicĩa ſit theorica uel practica. iiii.
An medicĩa ſit artiũ preclariſſima. v.
An corpus humanũ ſit medicine ſubiectum. vi.
An medicine ſubiectũ ſit uni uel pluribus medicis cõmittendũ. vii.
An doctrinarũ ordinariaꝫ nũerus ſit trinus maior aut minor. viii.
An natura humana ſit ab eo quod antiqtus fuit debilitata. viiii.
An qs exñs medicus poſſit cõferre ꝓſciam aſtroꝫ in ſalutẽ egroti. x.

Queſita centũ de theorica cũ eoꝫ appenditiis.

Queſita uniuerſaliũ reꝫ & elemẽtoꝫ primitus.

N numerus elementoꝫ ſit quaternus uel alius. xi.
An terra ſit frõꝫ primũ aut aqua. xii.
An aqua ſit hũidoꝫ primũ aut aer cum eius appenditio. xiii.
An aer ſit nãta calidus uel frigidus cum eius adiuncto. xiiii.
An ignis ſit calidus. xv.
An elementa ſint ĩ mixto actu uel potentia. xvi.

Queſita circa cõplexionẽ.

N cõplexio ſit ſubſtantia uel accñs cũ ſuo appenditio. xvii.
An ſit cõplexionẽ tempatã repire. xviii.
An cõplexionẽ ſit ponere ſimplicẽ. xix.
An iuſticia uel colericus uel melancolicus ſit equali ponderis ꝓpinqor. xx.
An complexio temperata ſit aliis longioris uite. xxi.
An cõplexio inata poſſit ꝓmutari. xxii.
An duo indiuidua poſſint eandẽ ſeu ſimilem cõplexionẽ habere. xxiii.
An cerebꝫ ſit cõplexiõis calide uel humide cum eius annexo. xxiiii.
An nuca ſit cerebro frigidior. xxv.

Queſita circa annexa.

N puer ſit iuuene temptior ſeu econtra. xxvi.
An maior ſit calor pueri uel iuueñs. xxvii
An maſculus ſit femĩa calidior. xxviii.

Queſita circa humores.

N hũores ſimul generent uel ſucceſſiue cũ eius appenditiis. xxix.
N ſolus ſanguis nutriat. xxx.
An ſanguis artarialis nutriat cũ eius appenditio. xxxi.
An melancolie cauſa efficiens calor ſit temperatus. xxxii.
An in nobis ſint hu. ſecũde humiditates dicti. & quot. xxxiii.

Queſita circa gñationẽ ex ſpmate depẽdentẽ.

N ſpma decidãt a toto corꝑe cũ appẽdiculo eius. xxxiiii.
An ad ſpmatis gñationẽ teſtes ſint neceſſarii uel iuuatiui. xxxv.
An genitura ſit pars conſtitutiua embrionis. xxxvi.
An ſpma femelle gutta dictũ ĩgre diãt ẽbrionis gñationẽ cũ eius appenditio. xxxvii.

Queſita circa membra.

N unũ ſit membꝫ principale uel plura. xxxviii.
An cranei plaſmatio ſit ex qnq; oſſibus pluribus uel paucioribus. xxxix.
An caput ſit factũ ꝓpter cerebꝫ uel oculos. xl.
An nerui oriãt a cerebro uel corde. xli.
An caro ſit organũ tactus neruus aut cor. xlii.
An cutis ſentiat cum eius appenditiis. xliii.

An pãniculus cõponat̃ ex neruo tantũ. uel ex eo & ligamento. xliiii.
An carũcule maillares ſint organum olfactus. uel nares. xlv.
An int̃ior tunica artarie diſſoluat̃ ĩ uillos longitudĩales uel latitudinales. xlvi.
An uene oriant̃ ab epate uel corde. xlvii.
Queſita circa uirtutes.
N ſperma ſit aĩatum. xlviii.
N natus octimenſis uiuat. xlix.
An digeſtio procedat ingroſſando uel ſubtiliando. l.
An attractiua que a calido ad eam que a uacuo reducatur. li.
An medulla nutriat oſſa. lii.
An uenter nutriatur chilo cum eius appenditio. liii.
An pili & ungues nutriantur cum ſuis annexis. liiii.
An uirtus augmentatiua ſit altera a nutritiua. lv.
An augmentũ fiat p partes formales uel materiales. lvi.
An uirtus uitalis ſit alia a nat̃ali & animali. lvii.
An uirtus motiua ĩfluat primit9 in neruos uĩ lacertos cũ ei9 appenditiis. lviii.
Queſita circa ſpiritum.
N calor & ſpũs ſint idem cũ ei9 appenditio. lix.
Queſita circa opationes.
N qualitate fiat omnis actio cũ eius appenſo. lx.
An frigiditas ingrediat̃ eẽntiat̃r op9 nat̃e. uel accñte ſolũ. lxi.
An digeſtio fiat a frigiditate. lxii.
An actio ptib9 officialib9 attributa pcedat a cõplexiõe uel 9põne. lxiii.
An uiſio fiat intus ſuſcipiendo uel ex̃mittendo cũ ei9 appenditiis. lxiiii.
Queſita circa ſaĩtatẽ rerũ naturaliũ.
N ſaĩtas ſit ſpẽs ſpãliſſĩa lxv.
Queſita circa res nõ nat̃ales.
N Ver ſit tempatum cũ ſuo appenditio. lxvi.
An ſub equatore ſit poſſibilis habitatio cum ei9 annexis. lxvii.
An carnes limaciarũ ſint ceteris laudabiliores. lxviii.
An albumẽ oui ſit ca. & uitell9 frũs. lxix.
An uinũ ſit calide uel humide cõplexiõis cum eius appenditio. lxx.
An forma dicta ſpecifica ſit ſubſtantia uel accidens. lxxi.
Queſita circa res preter naturã ut egritudinem in cõmuni.
N int̃ ſanũ & egrũ cadat medĩũ cũ ei9 appenditio. lxxii.
An dolor poſſit eſſe morbus cũ eius appenſo. lxxiii.
An morbus ſit qs in cõpoſitione cum eius appenſo. lxxiiii.
An morbus quis ſit in natura coĩ cum eius annexo. lxxv.
An cauſe doloris ſint due uel pl̃es an mĩores cũ eius adiũcto. lxxvi.
An dolor ſentiatur. lxxvii.
Queſita circa ſigna.
N yctericia añ ſeptimã diẽ appns poſſit eẽ bonũ ſignũ uel ei9. lxxviii.
An caput puũ ſit melius ſignũ magno. lxxix.
An qñ cor dilatat̃ dilatent̃ artarie & qñ conſtringit̃ conſtringant̃. lxx.
An in dilatatione artariaꝝ fiat attractio. & in 9ſtrictiõe emiſſio uel ei9. lxxi.
An pulſus differentie ſint decem plures uel pauciores. lxxii.
An ĩ pulſu muſicat̃ repiat̃ 9ſonãtia. lxxiii.
An egõnis uarietas ſit laudabilis. lxxiiii.
An ſubſtantia urine prius detur uel color cũ eius coniũcto. lxxv.
An mictura ſanguinis ſit ex uenaꝝ que circa renes ruptura. lxxvi.
Queſita circa febres.
N febris ſit calor & q̃lis. lxxvii.
An humores poſſint confluere pl̃odice. lxxviii.
An ſanguis putreſcens febrem generet ſanguineam uel colericam. lxxix.
An febris ſanguinis cõponatur cum aliis febribus. lxxx.
An ex colera praſſina & eruginoſa poſſit febris fieri cũ eius appenſis ut diſtinctione colere loco generationis. ſitu. lxxxi.
An in empiala ĩfrig idenť int̃iora & calefiant ext̃iora. uel econtra. & in lipparia e9ꝗſo et̃ cũ eius appenditio. lxxxii.
An ethica fiat incipiendo. lxxxiii.
An febris peſtilentialis ſit putrida uel alia. lxxxiiii.
Queſita circa apoſtemata.
N apã intrinſecũ poſſit febrem int̃polatã cãre. lxxxv.
An cerebrũ poſſit apãri uel oſſa. lxxxvi.
An cor poſſit apoſtemari. lxxxvii.
Queſita circa egritudines pticulares.
N egritudo conſueta ſit deterior inſueta uel econtra. lxxxviii.
An pleureſis dextri lateris ſit ea q̃ ſiniſtri piculoſior cũ ei9 adiũctis. lxxxix.

An pipleumonia flãtica sit picu C.
losior colerica.
An uermis possit in uentre gnari. C.i.
An asclites sit ydropũ piculosior. c.ii.
Quesita circa diẽ cretica & crisim.
N crisis diei sit laudabilior c.iii.
illa q̃ noctis cũ eius appendiculo.
An uigesima dies sit c.iiii.
cretica uel uigesima prima.
An crisis septime diei sit fortior c.v.
uel quartedecime.
An cõputatio sit facienda a die c.vi.
partus uel a die febris.
An contingat in declinatione c.vii.
morbi mori.
An deterius nocumentũ somni sit c.viii.
ĩ declinatione paxismi. an ĩ ptib9 aliis.
An recidiua sit eadem egritudo c.ix
cum sua radice.
An recidiua sit deterior sua radice c.x.
cum eius appenditiis.
Quesita circa practicã 9seruatiuã ĩ primo.
N calidũ ĩnatũ magis c.xi.
9sumat bũidũ radicale uel fluens.
An bũidũ radicale possit c.xii.
restaurari.
An mors naturalis possit beneficio c.xiii.
aliquo retardari.
An aer magis nos ĩmutet q̃ potus c.xiiii.
uel cibus.
An autũno magis abbreuiet uita c.xv.
uel aliis temporibus anni.
An regimen corpis lapsi debeat p c.xvi.
sile uel ꝗriũ admẽsurari cũ ei9 appenditio.
An complexio calida & bũida c.xvi.
facilius tolleret ieiunia.
An primit9 sit totũ comedendũ c.xviii.
deinde bibendũ. uel simul cũ ei9 annexo.
An cibus grossus debeat precedere c.xix.
subtilem. an econtra.
An semel uel bis an plies 9medẽdũ c.xx.
in die naturali.
An prandiũ cena debeat esse maius. c.xxi.
An super fructus bibendum. c.xxii.
An sup dextrum uel sinistrum c.xxiii.
latus dormiendum.
An coitus cõpetat ĩ re. saĩtatis. c.xxiiii.
An quolibet euacuandum anno. c.xxv.
An sup assũptũ farmacũ dormiẽdũ. c.xxvi.
An tyriaca competat post somnũ. c.xxvii.
An post farmacũ die balneandum c.xxviii.
secunda.
An farmacũ cõpetat ĩ re. sanitatis. c.xxix.
An cõualescens euacuandus. c.xxx.
An uomitus competat oculis. c.xxxi.
Quesita circa practicã curatiuã magis.
Quesita circa regimẽ curãdi ĩ conmũi.
N in continente calidiori c.xxxii.
sint frondes populi sternende.
An sit morbus quis cui c.xxxiii.
non competat cibus usq̃ in statum.
An dieta procedat ingrossando. aut c.xxxiiii.
subtiliando.
An confidentia ĩfirmi de medico c.xxxv.
conferat in salutem.
Quesita circa materias curationis.
N medicina sortiat̃ 9plexio c.xxxvi.
nem ab innata uel influente.
An sit medicĩa aliq̃ tpata c.xxxvii.
An bũidũ iunctũ frigido ultra c.xxxviii.
gradum secundum possit extolli.
An medicina primi gradus calida c.xxxix.
reducat eam que tercii ad secundum
An q̃s modus quo medicĩa & pprie c.xl.
frigida de potentia ducat̃ in actum.
An medicĩa attractĩa pgat ad c.xli.
humorem attrahendum.
An medicina si non soluat 9uertat̃ c.xlii.
in humorem quem habet attrahere.
An medicina 9pressiua sit lenitiue c.xliii.
uel lubrificatiue adiungenda.
An q̃s ordo euacuationis humor̃ c.xliiii.
medicine effrenitantis.
An omne amarum calidum. c.xlv.
An amplius decoctũ reddat̃ c.xlvi.
amarius seu dulcius.
An piperis multũ puocet & parꝝ c.xlvii.
laxet. scamonea ꝯo econtra.
An aq̃ lactis sit calida uel frigida. c.xlviii.
An menta sit calida uel frigida. c.xlix.
An cicuta sit calida seu frigida. c.l.
An argẽtũ uiuũ sit ca. aut frigidũ. c.li.
An coloquintida sit multum c.lii.
conterenda uel modicum.
Quesita circa curationem in conmuni.
N omnis cura per contrariũ c.liii.
An cura incboanda medi c.liiii.
cina forti uel debili.
An odores curent alendo. uel solũ c.lv.
alterando cum eius appendicio.
An precantatõnes curent c.lvi.
An somnia conferant in cura c.lvii.
Quesita circa digestionẽ nutritiorum.
N calor digerat ĩnat̃alis c.lviii.
An digestio debeat̃ cause c.lix.
antecedenti cum eius appenditio.
An mat̃ia digã fiat fe. seu morb9 c.lx.
Quesita circa euacuationem materie.
N in morbi principio c.lxi.
competat euacuatio.
An euacuatio competat c.lxii.
cause antecedenti uel coniuncte.

An euacuandum in die motus egritudinis. c.lxiii.
An euacuandum usq; ad lippothomiam. c.lxiiii.
An euacuatio conferre possit sinthomatica. c.lxv.
An in pregnante periculosior euacuatio fleubothomia uel farmacia. c.lxvi.
An post quartam diem fleubothomandum in acuta. c.lxvii.
An in prima uel alia lunationis quadra fleubothomandum. c.lxviii.
¶ Quesita circa curationē febriū in coī.
N in fe.ptisana cōpetat ordeacea. c.lxix.
An sirupus acetosus cōpetat in qualibet digerenda maťia. c.lxx.
An aqua frigida competat in febribus. c.lxxi.
An uinū competat ī febribus. c.lxxii.
An balneū expediat ī febribus. c.lxxiii.
Quesita circa curationē egritudinis coīs.
N senex causonizans iuuene amplius egeat infrigidari cū eius appenditio. c.lxxiiii.
An in causone competat flōmia. c.lxxv.
An apāti competat repcussio cum eius appenditio. c.lxxvi.
An in lepra cōpetat eductio. c.lxxvii.
An tyriaca ueneno cōferat ꝓprietate uel qualitate. c.lxxviii.
An tyriaca dyatesseron conferat morsui canis rabidi. c.lxxix.
An ī scabie cōpetat fleubothoīa. c.lxxx.
Quesita circa passiones capitis.
N solutio continuitatis penetrans ad interius cerebri possit sanari. c.lxxxi.
An in appoplexia nichil agendū infra.lxxii.boras cū eius appenditio. c.lxxxii.
Quesita circa passiones neruoꝝ.
N palisis dextri lateris sit difficilioris curationis ea que sinistri. c.lxxxiii.
An in tortura locale remedium sit applicandum super sanam uel egram cum eius annexo. c.lxxxiiii.
An uinū cōpetat in egritudibus neruoꝝ. c.lxxxv.
An coitus conferat ī egritudibus flegmaticis. c.lxxxvi.
Quesita circa passiones colli & pectoris.
N.sanguis ꝑ supiora fluens sit cōpescendus. c.lxxxvii.
An insqnantia cōpetat subscānatio. c.lxxxviii.
An gargarismata competant in pectoris passionibus. c.lxxxix.
An centaurea cōpetat sputo san. c.xc.
An ī pleuresi cōpetāt repcussiua. c.xci.
An fluxus uētris curet apā laťis c.xcii.
An ptisis possit curari cum eius appendiculo. c.xciii.
An lac congruat ptisicis cū eius appenditio. c.xciiii.
An uentose sub māmis in retentione menstruoꝝ apponende. c.xcv.
An in cura morbi calidi cordis cōpetant calida cū eius appendiculo. c.xcvi.
Quesita circa passiones epatis.
N ī apāte epatis & precipue sanguīoso cōgruat flōmia. c.xcvii.
An epar supcalefactū sit epithimandū cerusa. c.xcviii.
An bezel siue incisio sub uentre competat ydropicis. c.xcix.
Quesita circa intestina.
N fluxus in principio morbi factus cohibendus. .CC.
An dissinteria colerica deterior uel alia. cc.i.
An ī dissinteria epatica cōpetāt stiptica. cc.ii.
An ylion causatū ex stranguiria febris curet supueniens. cc.iii.
An narcotica cōpetant ī colica. cc.iiii.
Quesita circa uias urine.
N diuretica competant in passionibus uiaꝝ urine. cc.v
Quesita circa articulos ut pedes.
N ī podaꝗ dextri pedis congruat flōmia ex sinistro.& eē. cc.vi.
Quesita circa manualem actū.
N omne ulcus egeat exsiccatione cū eius appenditio. cc.vii.
Quesita circa ipsū annexum.
N cauteriū potentiale sit laudabilius actuali. cc.viii.
An medicīaꝝ copulatio alťatiuaꝝ possit medicinā cōflare solutiuā. cc.ix.
An cōpoīta plꝰ pdurēt sīplicibꝰ. cc.x.
Quesita de appenditiis notabilioribus. & primo differentie tertie.
N medicina una sit scīa uel plures. iii. 6.5
An naturali subalternei scientie uel alii. iii. 6.k
An q̄litas eli ꝓpria sit eius foťa xiii.
An aer habeat grauitatem in propria spera. xiiii.
An cōplexio inequalis quo ad pondus sit equalis quo ad iusticiam. xvii.

An cerebrũ ſit frigidũ ampliuſ q̃ humidum uel econtra. xxiiii.
An flegma generetur tantum in epate. aut etiam alibi. xxix.
An ſit eiuſdem ſpẽi ſan. genitus ex cibis & flegmate. ac uniꝗſaliter ex coitu genita. & ſine. xxix.
An in uenis digõ pficiatur cõis. xxix.
An digõnes ſe poſſint uiciſſim corrigere. xxix.
An ſan. cõtineat tantũ in uenis. xxxi.
An uir muliere amplius delectet in coitu. xxxiiii.
An ſpmatica membra ſoluta poſſint uerius conſolidari. xxxvii.
An oſſa ſentiant. xliii.
An dentes ſentiant. xliii.
An p anũ imiſſũ poſſit nutrire. liii.
An pilis inſint paſſiones plurĩe ipſis attribute. liiii.
An unus neruus poſſit eſſe principiũ ſenſus & motus. lviii.
An muſculus habeat ſolũ uirtutem inatam. lviii.
An ſpũs ĩ aĩali ſemp idẽ maneat uel fluat mox alius factus. lix.
An qs morbus ſit q̃titate ſedens. lx.
An neruus ſiniſtretur dexter obticus abſq; reditu. & ſiniſter econtra. lxiiii.
An oculus ſit coloratus. lxiiii.
N autũnus ſit tẽpatus. lxvi.
An uenti cõtẽpent aerẽ. lxvii.
An uinũ cõpetat pueris. lxx.
An ſanũ & egrũ actu cõcidãt unã. lxxii.
An ſtupor ſit morbus uel accñs puta dolor. lxxiii.
An morbi cõplexionales ſint quatuor. octo. aut decem & octo. lxxiiii.
An apã ſit morbus ſimplex uel compoſitus. lxxv.
An labor ſeu dolor apõſus ſit alius ab ulceroſo & tenſiuo. lxxvi.
An que & qualia de urine eſſe. lxxxv.
An qualis ſit diſtinctio colere locus generationis. & ſitus eius. xci.
An in empiala calidũ cũ frigido ſimul p totum ſentiatur. xcii.
An pulmo ſit propriũ organũ banelitus uel dyaflã. xcix.
An motus banelitus ſit natãlis uel uoluntarius. xcix.
N plurimũ mors ꝓtĩgat die uel nocte. c. iii.
An ſubiectũ ſupponat in ſcientia ſua. cx.
An oua competant in febribus. c. x.
An fluxus ſanguĩs menſtrualis ſit naturalis. c. x.
An naturales tẽpantie appetant ſimilia. & egritudinales contraria. c. xvi.
An exercitandũ ante comeſtionẽ uel poſt. c. xviii.
An aer & uĩr elementũ nutriat. c. lv.
An bũor ſit cauſa efficiens febris uel materialis. c. lix.
An morbus proporcionalis ſit piculoſior ĩpporcionali uel econtra. c. lxxiiii.
An formice cura pficiat penne concauitate. c. lxxvi.
N cũ appoplexia poſſit febris concidere. c. lxxxii.
An a ſeptima coniugatione neruorum colli oriant nerui puenientes ad manus aut aliũde. c. lxxxiiii.
An ptiſis poſſit ſiccitate cãri. c. xciii.
An qualis natura lactis. tempata uel alia. c. xciii.
An ꝛuccaꝫ ro. cõpetat ptiſicis. c. xciiii.
An morbus frigidus piculoſior calido. c. xcvi.
An cauteriũ melius ex auro uel argento. cc. viii.

DIFFERENTIA PRIMA.

QVOD NECESSA
riũ non ſit medico cetas
ſcire ſpeculationis ſcias
oſtenditur. qa Ypocras
Chous medicoꝝ eximiꝰ
oĩumq; ſ3m Gal. primꝰ.
quem ſiquidẽ deus tãq;
nũq; peccantẽ produxit
hũano miſericorditer ꝓuidens generi. ad pfectã
medicĩe traditionẽ. in quibuſdã ꝓbleumatibus
Ariſtoteli attributis ꝑ me tranſlatis. alias ſcĩas
nõ hũit. cũ nõdũ fuiſſent ĩuente. Quoniã artes
ac ulr ſcientie neceſſariores prius fuerunt ĩuente
ꝓhemio methaphĩce. de nũero quaꝝ ẽ medicĩa.

Amplius ſcientia & ſenſus ſectant̃ ut res de
qbus extãt ̃ttio de aĩa. cũ igit̃ res de q̃ ẽ medicĩa
ſit a rebus alia & diſtincta de qbus ſũt alie ſcĩe:
Ex diuerſitate nãq; ſubiecti ſortiũt̃ he diꝗſitatẽ
& unitatẽ ſicut potentie ab obiectis. Medicina
itaq; erit ab aliis alt̃a & diſtĩcta. & ꝓ9ns medicꝰ
ab ea denotatus. Scientie itaq; cũ ſint alie. alie
neceſſitates erũt ſilr drn̄tes ex iñ conſurgentes
ita q; una non ſit in eo quod alterius neceſſaria.
Alioqn quidlibet eẽt ĩ quolibet neceſſariũ. & ſic
cõfuſũ omne iux̃ Anaxagorã. & diſtinctũ nichil.

Adhuc oĩs ars & diſciplina quod nat̃e deficit
ult ſupplere. polliticoꝝ. vii. nat̃e aũt deficiebat
ſaĩtatis cõſeruatio & egritudinis remotio. hunc
aũt defectũ tollit ſcĩa medicine ſicut appebit ꝑ
deſcriptiones ipſius drã ̃ttia. Promittit nãq; ea
ſaĩtatẽ cuſtodire & egritudinẽ remouere. Eti
ſ3o phiſicoꝝ. illud ẽ fruſtra quod natũ cã alt̃ius
nõ ĩcludit illud cuiꝰ cã erat aptũ natũ. Medicĩa
uero ordinatur ad ſanitatis poſſeſſionẽ. Vnde
hereſum exordio. medicinalis artis intentio eſt
ſaĩtas. finis uero poſſeſſio ipſius. Si ergo ĩ ſani
tatis poſſeſſione neceſſaria eẽt alia ſcientia tũc
medicĩa eẽt fruſtra. nichil aũt fruſtra ẽ in nat̃a.
prĩo celi & mũdi. & ̃ttio de aĩa. Et hinc neq; in
arte cũ ſit eius ymago & ſequela. Rurſus ſilẽ
uidet̃ de hac ſcĩa & aliis. ſ3 quis põt unã aliarũ
ſine reliqs adipiſci. ut gramatica aut logica uel
rethorica. Ex qbus cõcludit̃ alias ſcĩas non fore
ſcire neceſſariũ ad medicinã. In oppoſitũ eſt
Y. ĩ libro de aere & aq̃. Ga. ĩ principio artis cura
tiue. & Halyab. ĩnitio theorice. Amplius illud
cuiꝰ cognitio & ꝓfectio dependet ex cognitione
& ꝓfectiõe aliaꝝ nccĩo expetit illas ad ſui pfcã3
cognitionẽ. Talis ꝗo ẽ hec ſcĩa. & aliaꝝ nõ pauce
Scĩe nãq; poſtere nõ ꝓficient̃ oĩo niſi ꝑ priores
declarent̃. quouſq; tandẽ ad eã ſcĩaꝝ que metha
phiſica dicit̃ eleuent̃. ̃ttio appns methaphiſice
& prĩo prima. Propt̃ quod neceſſariũ ẽ medicũ
ſcire cetas ſpeculationis ſcĩas. Vt aute iſtius
queſiti ueritas habeat̃. primitus termini ipĩus
exponãt̃. Oĩs. n. demrãtiõis prĩcipiũ quod qd ẽ
exit ꝓheĩo de aĩa. Secũdo qd ſenſerũt ut quidã
exprimat̃. Tertio ueritas demõſtret̃ Quarto
quoq; ſibi remoueant̃ aduerſa. Propt̃ primũ
ſciendũ q; medicus ẽ diligens miſter & adiutor
nature. Auer. ꝗo uerſutos actus attendẽs illius
ait. Medicus ẽ ĩuidie pelagus ĩexhauſtũ. detracti
onis organũ. ĩdefenſe ambitiõis ꝓforata clepſe
dra. aliene ueritatis garrulus contradictor. igno
rantie ꝓprie conſtantiſſimus inconfeſſor. ĩexcu
ſabilis infirmoꝝ neglector. Quid aũt ſit ſcĩa
& qd ſpeculatio drã oñdet̃ ̃ttia. Scĩa ꝗo ſpecu
lationis ẽ cognitio aliquaꝝ duaꝝ uel triũ demõ
ſtrationũ. aut triũ doctrĩaꝝ ordinariaꝝ tradita.
ut drã oſtendet̃. viii. Neceſſariũ quoq; dicitur
quadrifarie. qnto methaphĩce. Vno quidẽ mõ
ſine quo nõ cõtingit eſſe aut uiuere. ut cibus eſt
nccĩus aĩali. Dicit̃ ſ3o ſine quo bñ nõ cõtingit
eẽ uel fieri. quod ẽ ſine quo res bene eſſe nõ põt
ſicut laboranti neceſſariũ eſt ut ſanet̃ firmatũ.

Dicit̃ etiã neceſſariũ uiolẽtũ. iux̃ quod Enenus
ait oẽ3 rẽ neceſſariã triſtẽ eẽ. Dicit̃ & quod ſic
ẽ & aliter nõ cõtigit ſe habere. qualis neceſſitas
ĩmobilium ſempiternoꝝ. ut dei & principiorũ.

Propt̃ ſ3m qdẽ ſciendũ q; ſecta medicoꝝ fuit
triplex. hereſum libro. Quidam enim. fuerunt
methodoici. i. inartificiales uocantes tñ ſeipſos
methodoicos. Alii ꝗo empici ſeu expimẽtales.
Tertii aũt logici ſiue rõnales. Primi qdẽ erãt
ulia ſolũ cõſiderãtes. ꝑticularia ꝗo deſpiciẽtes
& media. de quoꝝ qdẽ ſecta fuit Teſill9 cũ aliis
nõ paucis. & ſ3m iſtos quãto aliqua erãt ulĩora
tanto plus medicine neceſſariora exiſtebant.
Secũdi ꝗo ſolũ ꝑticularibus intendebant ulia
ſpnentes & media. tãq; facti prioribus oppoſiti
oĩfariã. ſ3m quos utiq; ſequt̃ alias ſciẽtias nichil
fore neceſſarias ad medicĩe ꝑſcrutationẽ. cũ ipã
ſit ꝑticularis maxĩe. ĩmo ĩ ea tota. Cuius ſiqdẽ
ſecte inſtitutor S3apion antiqor. Tertii uero
mediã ueritatis obſeruãtes uiam conſiderantes
ꝑticularia ꝓut ſub ulibus cõtinent̃ & uim inde
recipiũt declaratiõis. uñ poſuerũt ſpecialiſſima
de qbus ẽ ſcĩa fere prima ſpeculatiõis medicine
neceſſitate pretacta neceſſaria. Vlia ꝗo ſecũda
& maxĩe ſupiora extra medicinam exiſtentia.
Cuius hereſis fundatores fuerũt. Y. Archigenes
& Ga. cũ aliis demũ iſtoꝝ collegiis. uñ Cornelig
celſ9. uetuſtiſſimus autor Eſculapius ſiue grece
Aſclipius celebret̃ qui rudẽ & uulgarẽ medicĩe
ſcĩam paulo ſubtilius excoluit in deoꝝ numerũ
receptus ẽ. q̃re de re. ſa. primo. quẽ tranſtuli in
latinũ. primus noſter deus Eſculapius nõ puus
ſermõis teſtis. huiꝰ qdẽ deinceps duo filii Poda
rilius & Matbano. bello troiano ducẽ Agameno
nem ſecuti ſunt non immediocrem opem ſuis

cõmilitonibus attulerũt. quos tamẽ Homerus
nõ ĩ pestilẽtia nẋ ĩ uariis gñibꝰ morboꝝ aliquod
ĩtulisse auxiliũ. sẋ ĩ uulneribus tantũmõ ferro &
medicamentis mederi solitos eẽ ꝓposuit. Post
quos siqdẽ clarissimi Pitagoras. Empedocles
& Democritus cuius aliq Y. choũ discipulũ fore
crediderũt uiꝝ arte & facũdia ĩsignẽ. Post quẽ
Dycoles caristius. Paraxagoras. Crisippus. de
mũq; Crofillꝰ. ac Erasistrates. Post quos Sẋapiõ
qui oĩ primus nichil hãc rõnalẽ disciplinã ꝓti
nere ad medicinã ꝓfessus. In usu. n. tãtũ & expi
mẽtis caũa posuit. Quẽ Apollonij & Glaucias
& post Eraclites tarentinus aliquantulũ ac non
mediocres uiri aliq; secuti sũt & ex ipã ꝓfessio
ne se appellauerũt empicos. Itaq; medicina
ĩ duas ꝓtes dĩsa ẽ. aliis rõnabilẽ artẽ. alĩ sue usũ
tantũ uendicantibus sibi. nullo ℞o qcq̃ post eos
qui supra comprehensi sũt nisi quod accepant.
Asclepiades uero medendi rõnẽ ex ꝓte magna
mutauit. ex cuius successoribus Themison nup
in senectute q̃dã deflexit. ꝓ hos eqdẽ uiros salu
taris ista nobis ĩnotuit professio. / Primo uero
creticoꝝ ꝯtra se Ga. ĩmediatij ponit Archigenẽ
cũ eius imitatoribus. Vltra quẽ Eraclitẽ tarenti
nũ cuius expimentalẽ cognitionẽ inquit fuisse.
Supra hũc quidẽ Phylotimũ & Dyoclem. Ante
quos oẽs mirabilẽ Y. ꝓfiteĩ extitisse. Ipse nanq;
uir bonꝰ & benignus primus scripsit in his que
artis medicĩe quod utile. Ga. libro de colera nig.
ꝑ me translato. de cuiꝰ Y. finis ꝓductiõe iã pre
tactũ. Hesitaĩ aũt q̃liĩ dicaĩ Y. primũ scrip
sisse. cũ dictũ sit drã prĩa hũc plures precessisse
quod & medici q de Assidis denotãt. Dicẽdũ
id uerificari q̃tũ ad id quod est recte iueĩre ceu
Aꝝ. topicã reppiit & sophisticã. Qualiĩ aũt
qs adiueĩt inquio aũt ĩtellcũ principioꝝ habitu
etiã semetipõ ut mox appebit & aliis modis nõ
paucis cũ isto. Vñ ĩ qbusdã ꝓbleumatibus Aꝝ.
ascriptis plurimi qdẽ ueteꝝ medicoꝝ sparsim
quedã iuenere medicine mathesibus aut triuiis
cõgregãtes. & a fortũa uel uaticinio aut demo
nũ iuocatiõe seu aliis quibusdã moĩs. Quare
empici artẽ hꝰ cõstituerũt naĩali puta fortuitu
reuelatiõe & siĩitudine de heresibus apparens.
Vnde q̃rto ĩtia. Sanati sũt quidã lepra bibendo
uinũ in quod ꝓiecta fuit uipa interficiendi iten
tiõe. aut obediẽdo somnio uel uisioni. ceu iuẽta
ẽ urinã cõferre ĩ passiõe spleĩs magne. Sẋo Gaĩ.
sic de inge. ix. patre ꝓmoto ĩ medicinalẽ pueni
artẽ. talĩ etiã ipĩus quis cõsiliũ laudauit eiusdẽ
xiiii. Auis qppe siĩitudĩe seu imitatõe Ypocras
cõspiciens adiueĩt clistere que nõ modica pisci
culorũ copia dolens assũpta rostrũ in mare sub
mittens deduxit ĩ anũ ita ut ea cessaret egeren
te dolor/practice sẋo. Siĩr Dyascorides iueĩt
feĩculũ oculĩ ꝯferre hũanis aspiciẽdo serpẽtes ℞e
cauernas egredientes eorũ oculos eo fricare assi
due. Primoꝝ qdẽ & sẋoꝝ anullatio libro heresũ
curatiueq; artis est apta. Propter tertiũ uero
sciendũ est q; alie scĩe siue artes liberales nccĩe
sũt in medicĩa necessitate saltẽ sẋo modo dicta
& si nõ primo uel quarto q̃tũ ad eius principia
uel modũ ab aliqua illaꝝ traditũ. quod autorita
tibus oñdiĩ & rõnibus. In principio nãq; tera
pentice artis sicut trãstuli scribiĩ. si nẋ geome
tria neq; astronomia aut dyaletica nẋ alia aliq̃
doctrina bonaꝝ medici fieri debentes indigent
quẽadmodũ uitupatus Thesillus ꝓmisit. sẋ nẋ
longa egent expiẽtia. sicq; opũ artis facile qsq;
medicinam posset adiscere. Sicq; igiĩ non solũ
astrologiã & logicã medicĩe fore necessariã. ueꝝ
etiã geometriã & quãlibet aliã doctrinaꝝ bonã
ꝑ quã sciam intelligo naturalẽ. methaphisicã.
& ceĩas artes liberales ĩexpressas. uñ Cõstãtini
translatio snĩe inherens. & ceĩaꝝ liberaliũ artiũ
esse necessariã. Adhuc Ga. in fine tegni testaĩ
se duos libros de artiũ constitutione cõposuisse
in medicinalẽ ordinans disciplinã. Amplius
Halyab. ĩ prĩcipio theorice ait oportere lectuꝝ
librũ snũ quẽ cõpletũ & regalẽ uocauit dispõnẽ
ꝓfectũ eẽ & probũ oẽs scire artes. In libro tũ eiꝰ
tota cõtineĩ medicĩa. & iõ inq̃t nõ eget lecturꝰ
hunc librũ medicine aliquos alios legere libros
cũ sit omnia cõtinens que sunt necessaria disci
pulis & pitis. Sententias. n. uerboꝝ preintel
ligere oportet ut comode possit suos cõceptus
aliis exprimere. eosq; pronũtiantes intelligere
hoc autẽ fit ꝑ gramaticam que est scĩa ratiõe
scribẽdi & cognoscendi id quod ꝓferĩ topicorũ
sexto. Et ideo Alpharabius de ortu scientiarũ
ipsam scientiã lingue appellauit q̃ nichil aliud
uideĩ eẽ nisi ydeomatis regula quedã directĩa.

Grãmatica qd sit zm Alpharabũ

Eget etiã q̃maxĩe logica que sẋm Auicꝰ. ĩ eiꝰ
logica est speculatio rerũ quibus puenitur ad
cognitionem incogniti. Sed apud Halyabbatẽ
est uerborũ libra & omni utilis arti. Vnde prĩo
cõplexionũ. Parue falsitates eoꝝ que ĩ prĩcipiis
logice consideratiõis edocenĩ cause maximoꝝ
delictorũ fiunt. & contingit omnia male opata
& secundum artes omnes. & secundum omnes
totius opationes uite sequi sophismata. Vnde
Haly rodoan. Galienus dixit doctrinas ut iuita
ret nos ad discendũ artem dyaletice. & ut face
ret nos scire q; impossibile sit comprehendere
artem medicine sine arte dyaletice nisi fuerit
hõ excellentis nature uelut Ypocras. Manifestũ
enim q; non scitur uerum neq; saluatur aliquis
ab errore nisi ꝑ artem logice. Quare Boctius in
porphirii cõmentario. Epycurũ & alios necesse
fuit falli qui abiecta scientia disputandi de reꝝ
ueritate ꝓquireret. Similiter primo de phisico
auditu. Primi querentes sẋm phĩam ueritatem

Logica qd sit zm Auic. et quotuplex sit nota.

& naturam rerũ diuerterũt ut in uiam quandã aliam ob infirmitatem. i. propter paucitatem exercitii in dyaletica ſ3m Cõmẽtatorem. Vnde coll3 principio. Sciasq; aliquis nõ poterit ſtare ſup fine bui9 libri n3 intelligere maiorem ptẽ eius niſi ille qui legerit tantũ in logica q; poſſit ad minus cognoſcere mõs triũ demonſtrationũ puta ſimplr cauſe & eẽ ſeu ſigni ſicut drã uidebit octaua. Eſt aũt & altero mõ neceſſaria. qa p ipãm defendũt ꝓbabilit ſciaꝝ pticulariũ prici pia q̃rto methaphiſice. Vnde primo topicoꝝ. Eſt ad oĩum methadoꝝ principia uiam habens Et ideo ĩ predicamẽtis Simplici9. Logica ẽ ps organica totius phie defendens nos a malis in practicis. & a falſis in ſpeculatis. Oq̃ igit grandis eſt logice neceſſitas. Eget & rethorica que ſ3m Tuliũ ad ꝓſuaſionẽ facultas ẽ appoſite dicẽdi ut ſermones ſuoꝝ conceptuũ expreſſiuos ſic limpide ſciat coornare ut gratanter recipiant ab infirmis ita ut in eius confidentiã deducãt ut drã oñdet. c. xxxv. Eſt etiã nõ mi9 neceſſaria eo q; Ga. medicoꝝ priceps ut plm utit rethorica orõne ꝓſuaſionis inductiua. Vnde Alpharabius in didaſcalicis ſup Aꝝ. rethorica uidens in illo quod poſitũ ẽ in pluribus libris Ga. declaratiõe ſua de rebus ſcialibus multotiẽs orõne hũc uſũ fuiſſe rethorica ut q; uene oriant ab epẽ ꝓpter ea q; groſſius ex ipſis ẽ circa epar. & q; ſ3m elongationẽ ab ipõ graciliant. & q; ℣tus corꝑis regitiã hitaculũ hẽt ĩ cerebro. eo q; rex ſp in excelſiori loco hitat ciuitatis. Et quoniã hõ intelligit per cerebrũ ꝓpter ea q; homies de eo quẽ uident pati defectũ in intellectu dicunt q; eſt abſq; cerebro. Et quoniã fortitudo & timiditas exnt in corde eo q; homies dicũt de timido ipſũ cor nõ habere. & ẽ id de intioribus ttio. de quo aliqd drã. lxvi.

Rethorica q d ſit et quã tuz ſit nõtia

Eſt & neceſſaria ariſmetrica numerorũ ſcia & in ſe q̃tũ ad dies creticos de quibus negociat plm medicina ut p eã ſciat cõpoſitionẽ nũeroꝝ & fractionem eorũq; naturas. & in eo q; ad alias ordinatur mathematicas ut muſicã & precipue aſtrologiã. Eget etiã geometria ſcia magnitudinũ menſuratiua ut ea uulneꝝ cognoſcat figuras Rotũda nãq; tardi9 ac difficili9 ſanãt poſterioꝝ prio. Ideo q; latera in adiuicẽ plurimũ diſtant. Cũ circularis figura ſit cetaꝝ ãpliſſima. uulnera ℣o triangulata uel quadrangulata & b9 facilius ſananti. cũ ꝑtes diſtent ĩ adiuicẽ ꝓpaꝝ. ubi nãq; angulus illic carnis ꝓpt applicationẽ ꝓpiqorẽ incipit generatio. Et ideo cirurgici dyagonales uulnerũ faciũt ſectiones. Neceſſaria etiã exiſtit inq̃tũ ad aſtrologiã ordinat. Muſice aũt neceſſitas appebit drã. lxxxiii. Neceſſitate quoq; non modica ſibi neceſſaria extat aſtrologia que eſt ſcia quantitatũ & motuũ celeſtiũ corꝑoꝝ in ſe ac in ſuis effectibus uliter cõſideratiua ut ea

Ariſmetica q d ſit nõtia

Geometria qualit ſit nõtia

Muſice nõtia appz. d. 83.

Aſtrologia q d tuz ſit medico nõtia

medicamibus electis utat tẽporib9 q̃bus ẽ luna felicibus cõtẽpata planetis. & ſub cõpetentibus figuris. ſicut et appz ꝑ Ptolomeũ in centiloqo. Siquis purgationem ſũpſerit luna ente cũ loue opationis ipſius minuet effectus. Itidẽ tangere mẽbꝝ ferro luna ſtante in illius membri ſigno horribile. Et taliũ plima. Et b9 qdẽ neceſſitatẽ uehement tetigit. Y. in libro de aere & aq̃ dicẽs Qui ℣o ea que de re altiſſima tractauimus rata tenent & credũt norint aſtronomiã medicie nõ mimã ptẽ eẽ. Vnde in libro eidẽ ꝓnoſticatione ſ3m lunã aſcripto. Cui9modi ẽ medicus q; aſtrologiã ignorat nullus dz ſe in eius man9 ponere. Hec et in principio ꝓnoſticoꝝ cũ dixit. Et ſiqd demũ fuerit et cũ illo in egritudĩbus res celeſtis zcꝫ. q̃q̃ Cõmentator ſſzibilibus loquens de cõtinente nos exponat. Neceſſitas et iſta oñditur creticoꝝ ttio. Quare Geofar dictus Albumaſar introductorii prio. Medici indigent neceſſario aſtroꝝ ſcia ut ꝑ eam ſciãt ſui magiſterii radices certiſſime. Oportet quoq; medicũ illũ infirmũ curare cui ex ſignificatiõe ſtellaꝝ iam prouidit aſtrologus. Natalis quoq; ſcia neceſſariiſſia ẽ ſola q̃q̃ ipſaz nõ tangãt prefati. cũ ea ſubalt net illi. ſubiectũ nãq; poit ſub ſubõ ut oñdet drã. vii principia et ſua ſumit ab ea ceu ex libris aĩaliũ az. & prio pria. Vnde de ſſzu & ſſzato. Phi ẽ de ſaĩtate & infirmitate prima ĩuenire principia. Et iõ coll3 principio lecturus hũc libꝝ neceſſe ẽ q; ipẽ de illis ſit qui uſi fuerint aliqd ĩ radicibus ſciaꝝ natalũ. Metbaphiſica quoq; ei ſic aliis ẽ neceſſaria. cũ defendat realit oĩum ſciaꝝ pricipia methaphice q̃rto. Et ideo oẽs tandez eleuant in ipãm ſcie ut Aꝝ. in ttio illi9 teſtatus eſt cũ A. Amplius ꝓbatur rõnibus. cũ rebus exntibus ſcias accepimus in predicamẽtis. Sic enim res ſe habet ſic & ſcie de quibus extant. Res ℣o oẽs cõnexe ſũt & cõiũcte nõ ſolũ que ſũt unius generis ul materie ueꝝ q̃ diuerſoꝝ ita ut ſuprema inferioruz. ima ſupnorum attineant. Dyoniſius de diuinis nomĩbus. Cõnectũt etiã. qa omne quod eſt ſubã exit uel accidens. cũ hec diuiſio totã entis euacuet naturaz. ſic & oẽs ſcie aut erũt de ſubã ul accnte. ſz que ſũt de accnte in ſubãm tandẽ reducunt. cũ accns eẽ nõ habeat niſi p ſubãm & diffinitionẽ. nõ ꝑ ipi9 additionẽ ſeptio methaphice. Rurſus principia ſaltem ulia & mediata ſũt oĩum eadẽ. xiii. methaphice que aũt ſic ſũt unũ ab alio quadã neceſſitate dependent. ꝓpt quod Ga. de inge. ix. Confeſtim a puericia phiam cupientes ad illã uenim9 prio deinde poſtea patre ſomniis maifeſtis ꝓmoto ad medicinalẽ uenimus exercitationẽ & ꝑ totã uitam ſciẽtias alterutras opibus magiſ q̃ ℣bis in ſtudiũ duximus. Ille tamen que medicine ſũt neceſſariores exiſtũt Logica cũ ſit oĩum ſciarũ

Scia natalis eſt medico neceſſariſſima.

Methaphiſica eſt medico nõtia

Scie magis neceſſarie ipi medico

uelut ſal cibor̃ cõditiua. Natalis eius principior̃ oſtenſiua. & Aſtrologia eius iudicior̃ directiua.

Adhuc res oẽs ſũt eſſentialiť ordinate. igiť & ſcĩe de q̃bus extãt. in ſic aũt ordinatis poſterius pfecte nõ põt adipiſci ſine prioris cognitione. Et iõ Boetius de conſolatiõe quoſdã deteſtatur manibus uiolentis diſcerpientes phĩe ueſtes putantes eq̃dez ex aliq̃ pticula illius ſibi aſcripta in ſe totã cõtinere. Itaq̃ ex his oĩbus ꝯcludiť oĩum bonar̃ doctrĩar̃ oportere medicũ dignotionẽ habere. Et fortaſſis medicĩe diſcipuli confeſtim appellanť magiſtri aliarũ uidelicet artiũ nõ medicĩe. Attendendũ tñ nõ oportere oĩo pitũ etiã medicũ exq̃ſitã predictarũ cognitionẽ habere. ſufficit. n. ſi aliqualẽ ipſarũ bũit in coĩ ſicut etiam Halyabbas demũ ſentire uidetur.

Scĩar̃ p̃ticular̃ ſufficit medico aliqualez ĩ cõi hr̃e cognitionez

Deĩcepſq̃ ſciendũ q̃ res duplr̃ põt cõſiderari & ſcĩe ꝯnr̃ de q̃bus ſũt. Aut ĩ coĩ put omẽs hñt ordinẽ adiuicẽ. ſũt. n. ex eiſdẽ principiis & tandẽ ĩ finẽ tendũt eũdẽ ultimũ. uñ. A. prĩo metha phiſice. Oẽs ſcĩe coĩcant in una utilitate que eſt acq̃ſitio pfectiõis aĩe bũane prepantes ĩ effectu eã ad futurã felicitatẽ & ſic una res alia eget & ſibi cõnectiť & inde ſcĩa. Vel ſzm q̃ ſũt pticulariť ſuis gñibus & ſpẽbus diſtincte. aliorũ. n. alia principia ſicut nũeror̃ & planor̃ principio de aĩa. & ita una p ſe ſicut alia exiſtit. cũ nõ ſemp oporteat ultimã q̃rere cãm ſz magis ĩmediatazꝯ phĩcor̃ ſzo. Amp. neq̃ antiquandũ ẽ in aliis ſcientiis & maxĩe in his que ſũt ulior̃. & de ſermone. tũc nãq̃ cũ difficultate grandiori puenit̃ ad pticulariũ cognitionẽ & ſenſũ circa q̃ uerſat̃ ſcĩa medicĩalis aliar̃ maxĩe. Oportz. n. mãdata medicor̃ ſequẽti drã ſubſcripta puericia & ab adoleſcentia ſuſcipe. In his nãq̃ tẽporibus facilior extat cuſtodia q̃ ĩ ſenectute cũ obliuiõis ſit domus theorice prĩo. Recitat. n. Ga. eſor̃ prĩo cũ eẽt ĩ. xix. ãno ſe a quodã didaſcalo de hereſi Attanei ĩcepiſſe medicĩalia docere. Vñ regreſſũ melius uideť eẽ ſciẽdũ ex hac ad priora deinceps. His itaq̃ uiſis dñdũ ad argumẽta q̃rto.

4m.

Ad pm arm

Ad primũ dñdũ q̃ & ſi plres ſcĩar̃ nõ fuiſſent ĩuente adhuc tpe Y. tñ boĩtate ſui quadã nature hũc diligẽtis inſtictu ipĩs utebat̃ ut iã traditis. iux̃ illud primi elẽcor̃. Oẽs eť ydiote utũť dyaletica & tẽtatiua conantes arguere. uñ Boetius Struere pietẽ natalis ingenii. ſz arte fit melius Et iõ inqt Aly. Ypocratẽ fuiſſe nate excellentis nã boĩtas nate ipĩus & ſolertie ſupfluitas pdux it ipſũ ad hoc ut tribus uteretur doctrinis abſq̃ arte natalit̃ dyaletice. Ad aliud dñdũ q̃ res pticulariter cõſiderate ſũt diſtincte alieq̃ ac alie in coĩ tñ ut dictũ eſt ſũt eedẽ. Dñdũ eť q̃ q̃tũ ad cognitionẽ quãdã pticularẽ eẽntiaľ medicĩe alie nõ ſũt neĉĩe ſcĩe. q̃tũ ꝯo ad uliorẽ & pleĩorẽ cognitionẽ entem de pfecto eſſe ſũt neceſſarie.

Ad 3m

Ad aliud dñdũ q̃ medicina ad ea que ſũt ppria ipſiꝯ nulla aliar̃ indigz ſcĩar̃. eget tñ aliis iq̃tũ una ſcĩa locat̃ ſub alia ut oñſuz ẽ ſicut res ſub re cõtiet̃. Cũ. n. ĩ ſcĩa ſint duo ſuppoĩta & rõcinata prĩo methaphĩce. A. q̃tũ ad rõcinata cũ ppria illi ſcĩe in q̃ ex ppriis rõcinat̃ aliis nõ indigẽt q̃tũ ꝯo ad ſuppoĩta egent ut ſupiori ſcĩa declarentur ac defendant̃ p coĩa. Ad aliud conſiłr dñdũ. Ad aliud dñdũ q̃ licz oĩs ſcĩa pticularis ut declaratũ ẽ aliquo mõ egeat uł̃i nõ tñ ſiłr. qa q̃dã ẽ magis pticularis ut que de ente pticulari alia ꝯo minꝯ ſicut q̃ de minus pticulari. Vłior nãq̃ ſcĩar̃ nõ reqrit adminicła uelut gramatica uel logica relatione aliar̃ ceu de ente pticulari. Medicinã ꝯo dictũ ẽ pticulariſſimã ſore aliarũ.

DIFFERENTIA II.

1 Vod nõ ſit opꝯ medico logicũ eẽ uideť qa quod ẽ uanũ ſibi nõ ſuppetit. Tale uero ẽ logicũ eſſe. uñ phemio de aĩa.

pm arm

Manifeſtum q̃ dyaletice diffinitiones uane ſũt oẽs. Itaq̃ & tota fere cognitio logica. cũ diffinitio mediũ demõſtratiõis exiſtat ſaltẽ potioris.

2m

Amp. quod ẽ ĩptinẽs & exneũ nõ opꝯ medico hꝯ aũt ſũt ſermões logici. uñ Cõmentator q̃rto phĩcor̃. Intẽdit Ar̃. p ſermones exneos logicos & phĩam que ex iſtis cõpoĩť phĩaz uocat exneã.

3m

Rurſus quod ẽ iutile nõ neceſſariũ ẽ medico ĩ utilibus finẽ ſtabilienti. hoc ꝯo ẽ logica. unde inťiorũ ťtio. Logica ꝯe ſũt q̃cũq̃ ultra utilitatẽ nate cõſiderent rer̃. Eorũdẽ ꝯo prĩo. iutilis az logicor̃ pbleũatũ ſcrutatõ. cũ nichil ĩ dignotõe paſſionũ nz in ſanatiõe. nz ĩ pnoſticatiõe iueĩendor̃ ſit iuuatiua. q̃re Cõmẽtator. xii. methaphiſice. Vłr. n. q ſemp ẽ ĩ diſpõne multotiẽs accit uidere exnea remota a rei nata. lõq̃ prĩo theor̃. Ga. ait prĩo libro de cognitiõe morbor̃ inťior̃ logicar̃ iueſtigatõ qõnũ ĩ arte medicĩe utił nõ ẽ cũ nichil p eas diligẽtiꝯ de morbor̃ nata inqrat̃ ſic nz ipõr̃ cauſe aut ſignꝯ uel medele. Palin una ſcĩa nõ uideť oĩo ſibi drñtibus eť gñe ĩdigere. ſz logica & medicina ſũt drñtes oĩtariam. cũ prĩcipia ſubiecta meĩa & fines ſit alia. nã logĩce ſũt entia rõis prĩcipia ſubiecta & ĩtentiões ſze. A. prĩo methaphĩce. media ex q̃bus fulciť ułia. finis ꝯo pfecte rõcinari. Medicĩe ꝯo ſubiectum corpus humanũ ſanabile ut ſexta oſtendeť drã. Media ex q̃bꝯ tãdẽ affiriat ĩdidua exñt ſſzibilia Nõ. n. deiñ boĩez medicãs ſanat niſi ſzm accñs ſz Calyã aut ſortẽ phĩo methaphĩce. Similiť Aly. ſpeculatio medicĩe totius ſenſũ nõ trãſcendit. uñ idẽ ſup q̃rto quadriptiti. Ars medicĩe nõ ĩſpicit niſi res maĩteſtas ſentiẽdo & uidẽdo. Cuiꝯ qdẽ finis ẽ ſanitatis poſſeſſio drã priori. Ex q̃bus inferť medicũ nõ oportere logicũ eẽ.

Oppm

Oppoſitũ uero huiꝯ ex drã ſuſcipit añdicta. Adhuc illud p cuiꝯ defectuz contigit medicũ

errare ſibi op9 extat. hoc aũt ẽ logica. uñ ĩ here ſib9. Dyaletice neceſſitas magna. ut ex qbuſdã cõducat qddã maĩfeſte ſcire. & nõ obediat unq̃ ſophiſmati. neq; ab alĩo n3 a ſe ipſo. Et ſ3o ſimpliciũ farmaco4. Medici qbus nõ ẽ ſcĩa p uiam dyaletice & canonẽ eius errant errore q̃magno. ptrãſeũt. n. ĩmĩos ꝓprios. Errant et ĩ rõne ſua ſiĩi errori infantiũ q nõ ĩcipiũt ſcire dyaleticã niſi ex ꝓxĩo. Adhuc Ga. cũ aliis docet ĩueſtigare morbo4 natas & illo4 cãs p rõnẽ cognoſcere hoc aũt ẽ logice cũ ſcĩa rõnis exiſtat. Logicum nãq; rõnabile ĩterpretat. Ex his itaq; cõcludit opus fore medico logicũ eẽ. Vt b9 qĩti ueritas oñdat ei9 primit9 ĩmĩ apiant. cũ cui9lib3 ꝓpoſiti oporteat quid nomine ſignificet primitus cognoſcere. Noĩbus nãq; & nõ reb9 latis ĩ diſcrepationẽ eueĩt diſputare elenco4 principio.

Secũdo uidendũ quid de hoc nõnulli ſenſere.

Tertio ꝟitas ſubiũgat. Et q̃rto tandẽ ad argumẽta dicat. Propt primũ quidẽ ſciendũ q; oẽ ĩmĩo4 b9 qĩti drã uiſũ ẽ priori. Propter ſ3m ꝟo ſciẽdũ ut et appuit ĩ ea q; aliq medico4 empici pretmiſſa oĩfaria rõne ac expiẽtie ſolũ intẽdentes uoluerũt medico nõ op9 fore logicã habere. n3 utile ipſi aliquod ĩpartiri ſ3 potius iacturã iferre. cũ ipã ſit uſiũ quo4 ut a3 hereſu3 libro deſpectores exñt. S3 bo4 quidẽ defectus inſignitus eſt drã preeũti. Iſtis nãq; accĩt nullã egritudinẽ aut auxilio4 matiã certe dignoſcere cũ cognitio ſola nõ ſufficiat ſenſitiua & maxĩe circa raro deficiũt cõtingẽtia. Vñ qnto intio4. Qui ſine rõne expientia irrõnabilẽ obſeruant ſolã. uſ9 eorũ q̃ raro fiũt ĩ expientiã bñt. Et qa raro emergentia eorũ ſũt ſecte derogatiua oĩfariã ipã cõtemnũt ut nõ ſolũ curas taliũ re4 etiã añcedentes ſpnãt ſ3 eo4 cognitiões intio4 ttio.

Propt ttiũ ſiqdẽ iuxt Cõmentatorẽ ſciendũ ſeptio methaphiſice phĩcorũq; octauo. q; dyaletica uſitat duob9 moĩs. Vno qdẽ ſ3m q; ẽ inſtrumẽtũ & ſic uſitat in aliis ſciẽtiis ſ3m q; accipit illud quod ĩ ea declaratũ ẽ in ipĩs. & hic uſus eſt ĩ moĩs ſciẽdi coĩs cũctis ſciẽtiis traditus ĩ ea quẽ priorẽ ꝓnũtio. Et alio mõ ſ3m q; ẽ ĩ ſeipã ſcĩa ſpeculatiua ad aliã ſcĩam & ſic ea magis uti uidet ingo methaphĩca cũ ipã de ente cõſideret ſimplr. ꝓpẽnes & n. dyaletice ſũt entis ſimplr nõ tñ ĩq̃tũ ens ſicut diffinitiões & deſcriptões & alia ĩ eis dicta. Et hic modus uſ9 michi uidet extraneus ĩ cetis ſcientiis a diuĩa maxĩe. S3o quoq; is eiuſdẽ ſcribit q; logica duplex exiſtit. q̃dã nãq; uſis oĩb9 ſciẽtiis puta ſeptẽ una artiũ liberaliũ exñs. Eſt. n. dcã ipã dyaletica ad oĩum methado4 prĩcipia uiã bñs. Alta qdẽ unicuiq; ſcie ꝓpria. primã eqdẽ uſem ut oñſũ ẽ ĩ priori drã medico fore neceſſariã Quod paliſ firmat quoniã oĩs ſcĩa ẽ cũ rõne poſterio4 fine. medicĩa ꝟo ut mõſtrabit drã ttia ẽ ſcĩa. Rõnẽ nãq; ipĩus maxĩe o3 cognoſcere p ſcĩam que circa rationem negociat. hec aũt ẽ logica ut et nomẽ. s. rational denũciat. Illumĩat. n. & dirigit cetas ſcĩas ĩ mõ ꝓceſſ9. Stabilit et ipã4 ſaltẽ ꝓbabilr prĩcipia.

Quarto ut tactũ pri9 methaphĩca ꝟo demõſtratiue differt. n. ab ipã ptãtis mõ ꝓpter quod logica et coĩori nõ pa4 indiget medicus. Quã etiã Ga. prĩo et o4 uocat ſe hũiſſe ĩ ei9 preceptorẽ Atanethicũ opponẽs de quo diſcipulus ille inq̃t. nutritus hic ĩ dyaletica inde repletus contagione. Vñ ttio ꝟ tutũ natalĩũ oport3 debentẽ cognoſcere qd aliis meli9 mox qdẽ nata & prĩa doctrina. i. inſtructionẽ ſcĩa4 que de ſermone & logica ꝓprie. cũ oĩum ſit in eo4 fines reductiua multũ ab aliis differre. Prima qdẽ ẽ duplex alta qdẽ ſcĩe. alta ꝟo ſcientis. Prĩa qdẽ ẽ modus ĩ ordĩe ꝓceſſ9 & demõſtratiõis ĩ hac ſcĩa uel illa obſeruatus. quã A4. in pleriſq; tradidit initiis libro4 ut topico4 phiſico4 & ethicorũ. Ptolomeus et ĩ principio quadriptiti & centiloquii. & Ga. q̃ſi ĩ oĩu3 libro4 exordiis: At. A. ĩ de ſubĩs medicĩe prĩcipio ſ3mõis pulſuũ & maxĩe uria4 Et ſi oẽs ſcĩe hac utãt logica ipã tñ fruũt ãpli9. Qua4 cognitio ſuſcipit ex materia aut actibus hũanis uelut natalis aſtrologia iudicialis medicina & moralis. ꝓpt. n. diuerſitatẽ eo4 ex qbus ſũt o3 logicã b9 ſiue cano. premittere qbus ipẽ ad aliquã cognitionis coartent uniformitatem. S3a ꝟo attẽdit penes q̃ſdã diſpões & 9ſuetudĩes medico magis extrĩſecas exñtes q̃rũ une ſumũt ãpli9 ex ꝓte aĩe. alte ꝟo ex ꝓte corpis eo q; eſſe cõpoſiti eſt ꝓprie prĩo de aĩa. Que aũt rõne conſideranĩ aĩe ſũt mores quos expedit medicũ habere. L3. n. pitus medicus natalit agreſtiũ ſit morũ drã. vii. Cõſuetudĩe tñ & arte conari deb3 laudabiles acqrere. qui & magis ſic erit appreciatus qñ 9tra eius tali freno rõnis opabit natiuitatis ſignatores. Mores ꝟo & actus ipſius ſ3m q; teſtant illuſtres medico4. Ypo. Ga. & Halyabbas maxĩe hi ſũt quo4 qdã noĩe bĩt9 denotant. alii ꝟo priuatiõis. Voco qdẽ bĩt9 qa dei primit9 deb3 eẽ amator ac ipſũ ĩ cũctis opibus ſuis ut preponat preponere. hic nãq; ſolũ lãguores ſanat & deuiantes in ꝟitate deducit. Iplũq; timere. cũ principiũ ꝓnũciet ſapĩe. Ex quibus ſacer reddet & diuinus. ut res etiã ſibi reuelent ſacre ſacris aut ſacratis homĩbus ſolũ oſtenſe.

Sitq; apprehendẽs intelligẽs memorãs plene ac ſolers lector aſſidu9 neq; die n3 nocte ſtudio deficiens & meditator indeſinẽs. meditatio nãq; clauis exit ueritatis ꝓbatoſq; obſeruet magis autores. ſitq; eius ſtudium ĩ medicina precipue ſit & diligens & exptus ac uerax fidelis fortis pudicus. caſtus. manſuetus. ac miſericors. pius longi uſus. tardus. paſſionũq; ignominioſarum

Dyaletica duplex uſitat. ſ3m. q; ꝟ 7o metẽ & ſ3m q;

Plura, et notatu digna, quae in Medico requiruntur

ſibi panſay ſagax occultator. uiſitator ifirmoy
ſollicity & maxie acutoy. ut mane ſaltē uiſitet
& ueſpe lz talibus ſemp foret aſſiſtendū. boſpi
taliū ifirmoy rimator ī qbus plurimi & exnei
caſus aduenīūt. nz oſtentatiōe quadā pigeat ab
ifirmo ſciſcitare morbi pfecte occulta ut quod
ars nō pdit inīrogatio manifeſtet. Sit & ipius
primaria intentio ſaītas. Nā medicine intētio
eſt ſanitas. finis ⁊o poſſeſſio illiy. Paucis quoq
amicis. & familiarē ſe reddat maxie ſi famoſus
fuerit medicoy. Oz eī huic ab adoleſcentia inſu
dare. Cuſtodia. n. tūc fit facilior q̄ in ſenecta q̄
domus obliuionis exiſtit. Quod ſi doctor fuerit
diſcipulos aptos ut filios diligat & pertractet.
Gratiſq ac abſz tēore aliquo edoceat. īdignoſq
abiciat. Diſcipli ⁊o uice ⁊ſa ut patrē & adhuc
āpliy diligāt & exaltēt. credāt ut diſcāt retribu
tiones illi exhibendo condignas eiuſue filios ut
fratres aſtringāt dilectiōe. ſitq līgua expedity
& ſenſiby cūctis pfecty. aſſitq ſolū medicatiōis
deputatus offō. tūc. n. unūquodq optimū agīt
cū unū in unū finē ordinat. ytrariū aūt praue &
ad unū uite cōſiſtat boneſte. Qui ⁊o priuati
onis ſūt & īpfectiōis actus aut mores ppulſent
freno ſobrietatis ab eodem. uñ nō ſit īuidus. nō
cupidy. & iō nō tachiſtis. qa nō rōnabiliſſime
odio bēt aboliſtota. nō auary. nō diſſidioſus. nō
luxurioſy. nō uinoſy aut detractor. nō eī lauda
tor. nō uenerator aut aleator. uel inſtrumentoy
cīo muſicaliū pulſator. nō ypocrita. non uerbo
ſz ope medicy. nō timiditate uī audacia paſſio
naty. nā hec īfirmitatē parit. illa ⁊o īartificia
litatē. nō audax aut preſūptuoſus. non preceps
nō contumax aut diſcurſor ciuitatis ſalutator.
Quidā. n. circueūtes totā ciuitatē ſalutāt. dedu
cūtq potentes ut teneāt cūreiſdē. nō diſcipuloy
emptor. nz uenenoy. nz aborſuū ppetrator ulla
occaſione aut doctor. Sūt. n. celi q arguūt. eīa q̄
ſeuiūt ac ī poſteoy de me uiſiōis abñtia. nō ābiti
oſus aut vanagloſus ut uni hereſi cōſtituty. nō
loquax orator aut contumelioſus. neq litigioſy
ne aduerſy te concitata inſurgat inqens natura.
O frūſtra īgratū mortaliū genus occidit eger &
nō morit & michi fragilitas īputat Theodorus
priſſiany. Ex pte quoq corpis dupliciter. aut
q̄tū ad ea que ipīy debz utiq eē mediocris hītu
cinis & ſtature. nz. n. ſit ualde pulcer & compty
ut decorū mulieribus procatur egrotantes. neq
turpis aut deformis ut abhomīatus exſp natur.
nz giganteus aut homūculy ſz medīū hic tanq̄
uirtuoſū inī duo hec obtineat extremoy. ſit eī
actiby tardy. hanelity eius & ſudor nō ſit fetidy
ut caproſy aut poliposus. & uīr nō ſit corpore
ūcuoſus ut ex eo uelut ab yrco hora coity fetor
pcipiat horribilis. Ad ſūmū nanq expedit ut
ſe mūde gerat & honeſte. Vel ex pte corpori

admīculātiū qualia ſūt dicta bona fortune ſine
quiby nō cōtingit eē felicē. & iō mercedē ſzario
ſine intīmiſſiōe accipiat. Qui. n. emere uult &
donare diſpoīt mendicare. dū qdē dolz accipe.
nam ſi ceſſauerit dolor & laboris illico premiuz
ceſſabit iuxta illlud. Dū locus ē morbis medico
promittitur orbis. Mox fugit a mente medicus
morbo fugiente. Quando. n. eger bene pſoluit
magis te reputat. & ſeipſū cū ſuis obligat ad ea
q̄ mādas pficiēda ne āmittant expenſe citiuſq
ſanat iux illud. Empta ſolet care multis medi
cina iuuare. Si data ſit gtis nil yfert utilitatis.
Non enim ſic te reputat & confidit. Propter
quod nō ita ſanat ut. c. xxxv. tangeī drā. Nō tñ
uelis paupes opprimere. nz egenos ſaltē ītuitu
pietatis deſerere. cū inde laudabilis conſurgat
fama. Quod. n. abūdant accepiſti bis uelis gtis
primi amore bonitatis īpartiri. Nunq autē ſis
oblati abnegator. niſi fortaſſis tibi quid prius
intulerit tanti & maxie cū mīor aut mediocris
fueris medicoy. quoniā medicia & maxie cura
tiua marti ē ſcripta q oīby fere plāetis iudicat
odioſior. hic eī irremūeratiōis abiurgii & oīs
iniqtatis extat planeta. ppī quod expetit nego
ciū tuū ne decipiaris primity firmare. niſi egro
tus magnificus eēt & curialis omīquaq adhuc
uideī laborātibus q quaſi nichil tui ī eoy īpen
das uiſitatiōe. Et ad unū ſit fari obſequia medi
coy āmittunt ut ad multū. Hoſpiciū debet eſſe
ſecretū pauciſq quo ad eius intima notum. nō
calcatu ī curſibus reſonās. nō eī mitris & uexill
medicīalibus inſignitis denotatū nz nolis pcla
matū. Amplius oportet etiā denuo medicū eē
aſtutū ac ſagacem in futuroy maxie pnūciatiōe.
Nunq enim quid abſolute pnūciandum ſz ſub
condicione dicendū id ad plurimū contingere
contrahendo. Vñ q̄rto ſza. Cū apparent ſigna
mala timoroſa premittemy ſermonē ī pditiōe
inde ad plurimū cōtingente. Nā qs multotiens
ſaluat mirabilit abſq ſpe. Quare Ga. affōy. vi.
Oportz medicū ſtudioſū eſſe ut nō aliqd dicat
abſolute. Nam morborū & proprie acutoy non
uſq quaq ſūt certe pronūciationes ſalutis aut
mortis. Neq etiā cronicoy q̄tū ad eorū ſaltem
initia. Quod ppter materiei eueīt diuerſitatis
inordinationem ſicut oſtendeī drīa. c. xxxviii.
& ideo medici oportet iudicia ſic etiā aſtrologi
fore condicionibus alligata ytinue quaſi multi
plici intellectu uelut que ſpūum pnūciationes
preſtantia. ut dicatur exēpli gratia. Ita ſolet in
talibus caſibus contingere nō tamē neceſſario
Videmus. n. qnq ſenes digitos ī omni. & colore
habentem & hymodi. Nam & monſtruoſitates
interdū occurrunt in egritudinibus uelut in na
turis collz ſeptimo. Cum autem declinaueris
cū quadam beſitatione ad latus mortis. tamen

Sme. nd. ē ſcientia rzp et nō bacm.

Medicy. ſe mūde gerat & honeſte

demissiõe aliqua uultus & simulata id pnũcia bis mesticia. non tamen ex necessitate ut quasi uidearis creatori derogare nisi illiꝰ eẽnt necessitatis signa tũc enim dicendũ est salutem ipsius quasi ex miraculo posse ac non aliter cõtingere diuino. Neq; & postq̃ tuũ in pniciem declinauerit iudiciũ reiterare id uelis nisi sciscitent qui sũt eius. quod si facis quasi bis uideberis ut de hoc leteris tanq̃ ex tuo pronostico gloriam habiturus. Plurimi &.n. uana gloriosi medicorũ cũ predixerint pniciem predicantes inbyant eius mortẽ. neq; forsitã necessaria saluti mĩstrantes ut aliquos sit audire uana gloria sue pnũciatõis deductos iam euasuros medicinis mortificasse donatis. similiť & astantes illi deuiant familari Egrotũ uero ipsum nũq̃ a spe salutis ãmoueas & si tu oĩo ac ipẽ despereris. scieť. n. drã. c. xxxv quantũ confidentia infirmi de medico ei ꝯferat ad salutẽ. Euasuros etiã cũ ꝯditiõe & necessitate pnunciabis predicte simili iudicando ipsum rõnabiliť salua tuꝯ si medicũ diligenteꝫ habuerit. Sitq; infirmus odediens. & ministri ydonei. ac necessaria preparata extrinseca. neq; aliquid supuenerit inostensum. Et ideo Ga. obseruare hanc pnosticationis diligentẽ cautelaꝫ testatur tertio intĩoꝯ. Semp sꝫm totam uitam meã me ipsũ ab audaci confessione abstinui. & medicans usq; senectutẽ nũq̃ usq; hodie erubui sꝫm curaꝫ uel prosticationẽ ut alii gloſissimi medicorũ. Vtebanť enim cautelosis canonibus eius deťminantibꝰ pnũciationẽ pfecte uocibꝰ cõdiciõatis & quasi duplicibus intĩoꝯ appns qnto. His itaq; uisis dicendũ ad argumẽta q̃rto. ad primũ dicẽdũ q; dyaletice diffinitiões pnt dupliciter considerari. aut q̃tũ ad formã quã tradũt diffiniendi & sic non uane sed necessarie. uel quãtũ ad ea de quibus sunt. & qa illa sunt cõmunia & extranea que mĩme faciũt ĩ aliis scientiis scire ideo dicunť uane. unde Cõmentator. diffinitio omnis deficit p quam cognoscunť accidentia. neq; diffinitio diciť nisi equoce. ut qa ĩ eo colligatur aliquod falsũ. aut cõponiť ex causis remotis aut accidentibus. & talis uidetur dyaletica diffinitio. Nam aliter considerať a logico & aľr a philosopho sꝫm Cõmentatoreꝫ septĩo methaphisice. uel etiã ab alio artifice suo mõ. Logicꝰ nanq; eam considerat sꝫm q; est instrumentum inducens intellectũ ad qdditates intelligendas Philosophus uero sꝫm q; considerat naťas rerũ & sic de alio ente sꝫm ipsius scientie considerationẽ. sic itaq; a logico in scientia speciali moũs debet & non res logice assumi. Ad aliud etiã p hoc appet quid dicendũ. qa in propria sciẽtia ex propriis debet quis procedere cum uoluerit scientiã aggenerare modo seruato comuni puta logice non autẽ ex ipsis que sunt ĩ se comunia qualia sunt si ppositũ in pposito & oppositũ in opposito. & quotiens diciť unũ contrarioruꝫ & reliquũ ac hꝰ coĩa. quoniã oportet quesiturũ bene instantem esse p primas instantias generi quod fit omnes illius generis considerãdo drĩas tertio celi & mũdi. Ad aliud dicendũ iã uisũ quid senserit ibi p logicũ Ga. Quod enim bis pticlariť dicit de una logice questiõe ut passio si in capite existat ex fumis delatis ex uentre in ipsum eiq; consimiles. an debeat dici capitis uel uentris. Halyabbas aũt in hꝰ sermone omnem uidetur questionẽ logicã aspernere. quod uoluit Ga. in hoc agendũ saltezꝫ rõne modi usus. quod etiam ostendit pretendens antedicte orationis Ga. hꝰ. ita ex tali alterutrinq; argumentatione iutilis zcꝯ. Ad aliud dicendum q; licꝫ logica ex pterei & ut est docens a medicina & a ceteris differat scientiis. rõne tamen modi & ut utens in omnes concidit & cũ omnibus cõuenit.

DIFFERENTIA III.

Vod Medicina nõ sit scientia uidetur. quoniã scientia est de incorruptibilibꝰ & ppetuis primo posterioꝯ. sed ea de quibus poniť esse medicina sunt corruptibilia omnia. Corpus. n. hũa nũ de quo tractat cũ bis que sibi applicanť omnibus sunt mutabilia & corruptibilia. Adhuc omĩs scientia est de abstractis ibidem. sed medicina nõ ẽ de abstractis sed de concretis. quod ostendiť ex eiꝰ diffinitõe qa est scientia sanoꝯ egroꝯ & neutroꝯ que oĩa sunt concreta in tegni. Palin sciẽtia ẽ uľiuꝫ sed medicina ẽ pticulariũ. Non. n. qs medicãs sanat boĩeꝫ nisi sꝫm accidens. s. Calyã aut Sortẽ drã priori. Singulare enim curabile. unde ťtio de ingenio. Medicina nõ fit uľi boĩ sꝫ unicuiq; indiuiduo suo. Amplius si medicina est scĩa aut est singulariũ aut uľiũ. nõ singulariũ. qa de illis nõ est scientia sed ſſꝫus. neq; uľiuꝫ. quoniã si de eis sit sciẽtia oportꝫ q; intellectu pcipiať cũ scientia sit habitus intellectualis. sꝫ si cõprehendať intellcũ cũ sit unꝰ & singularis. & omẽ quod recipiť p modũ suscipiť suscipiẽtis & nõ suscepti. omẽ eť quod in indiuiduũ ueĩt indiuiduũ fit. hꝰ igitur uľia particularia & singularia reddenť. Rursus ut de aliquo sit scĩa oportet aliquod esse subiectum p quod uelut p mediuꝫ passio pbetur de eo. hoc autẽ ẽ diffininitio subiecti. sed in diffinitione medicine cadit accidẽs puta sanũ egrum & neutrũ. Accidentiũ autem non est diffinitio neq; demonstratio posterioꝯ primo. Adhuc quod non est unum non est. quia quicquid est ideo est quia unum est libro de ente & uno. sed medicina nõ est una. quoniã quorum non est una cognitio nõ est una sciẽtia medicinaliũ uero non ẽ una cognitio. cũ quedã ratione cognoscantur. quedam uero expientia

ꝓ Habitꝰ aut qbꝫ ipa uerꝫ .l. falsiꝫ dicꝫ affirmãdo .l. negãdo, st. 6t. ſ Sãa Ars Prudẽtia Sapiẽtia & Intellectꝫ

ſiderat etiã corruptibilia ut ĩcotruptibilia iuxta illud de aere & aqua. Si ex altiſſimis con ſiderauerint norintq; aſtronomiã non eẽ mĩmã ptem medicine ſaltem in dierũ creticoꝝ reddi tione impreſſiones contemplator ſuperiorum quoꝝ non uidetur una rõ cũ drãnt pluſ q̃ genere x. methaphĩce. ſiſr cõſiderat ſubãm & accidens.

7m Itidẽ ſcĩa ẽ unius generis ſubiecti ptes conſi derans & paſſiones primo poſterioꝝ. ſz hec ſcĩa non eſt unius ueꝝ pluriuz. cum ſit omniũ que in mundo ſũt corpoꝝ theorice primo. Medicꝰ. n. propter corpus humanũ conſiderat omnia ſibi quecunq; occurrentia modo. Eti ſi eſſet ſciẽtia

8m ſupponereẽ alicui ſcientiaꝝ ſupioꝝ. hoc enim ẽ de rõne ſcientie ſubiecte pticulate. ſz nõ ſuppo niẽ ſcientie ſed potius arti mechanice. cũ finis eius ſit ſanitas ulterior qui opere conſeruaẽ uẽ introduciẽ. uelut in mechanicis uidemus cõtin gere. Ex his igiẽ concludiẽ omĩbus q; medicina non ſit ſcĩa neq; una. In oppoſitũ horũ oĩum

Oppm ſũt Ypo. Aꝝ. Ga. & alii eximii medicorũ & phi loſophoꝝ qui eam ſcientiã pfitenẽ. Amplꝰ ſcĩa eſt entis ĩmobilis cõprehenſio ueritatis. hꝰ uero eſt medicina ut declarabiẽ. Eſt itaq; ſcĩa.

Rx. Vt huiꝰ queſiti cũ ſibi ãnexis ueritas oñdaẽ primitus eius ẽmini exponanẽ. Secũdo uiden quid alii de hoc ipſo ſenſere. Tertio ueritas demonſtretur. Et q̃rto tandem ad argumenta

5m p. mde dnz. dicaẽ. Propẽ primũ ꝛo ſciendũ q; medicina dicĩ a mõ. Ipſa nanq; ſalubrem tradit uiuendi menſuram. Hec quoq; modis accipiẽ plurimis. aliqñ nãq; ſuĩẽ uſiſſime ꝓut eſt qdam habitus ꝓpriis principiis cauſatꝰ ĩ aĩa q̃liẽ de ea audiẽ queſitũ. Sũiẽ & uſiter ꝓut eſt debita ſex rerũ non naẽaliũ admĩſtratio uel potio uel cirurgia. Accipiẽ & pticulariter ſzm q; in pticulari ꝰueĩt morbo in cõplexiõe ſiue in ꝰpõne. aut in natura coĩ ſzm unũ inſtrumẽtũ medicine prioris dicĩ medicina ſeu potio. Sũitur & pticularius pro farmaco ſolũ laxatiuo quã acceptionẽ nũc habz uſus ut plurimũ. Adhuc ipſa multas ĩuenitur habere notificatiões. Deſcribiẽ. n. ſzo de ĩge. ſa. teſtante. Ypo. Mediciua eſt adiectio & detractio. Adiectio quidẽ eoꝝ que deficiũt. Ablatio uero ſupfluentiũ. Et hec quidẽ cũ eius expoſitione deſcriptio magis uideẽ practicã repreſentare.

Platoni quoq; aſcribiẽ q; Medicina ſit homĩs ſcĩa ut ſaĩtate pticipet. In libro quoq; hereſũ Medicina eſt doctrina ſeu diſciplina ſanorũ & egrotatiuoꝝ. In tegni ꝛo dicit. Medicĩa ẽ ſcĩa ſanoꝝ egroꝝ & neutroꝝ. Tranſlatio quoq; ara bica putãs hãc diffinitionẽ ſeĩcõpletã ei addens inqt. Medicina ẽ ſcĩa reꝝ ptinentiũ ꝰtinuataꝝ cũ ſanitate. & cũ egritudine. & cũ diſpõne ẽtia in q̃ nõ euadit boĩ ſaĩtas nz egritudo. Primo aũt theorice Ga. in libro artis parue diffiniuit

medicĩe artẽ diffinitione quã ea Eracleus diffi nierat. s. cognitio eoꝝ que ad ſanitatẽ & infirmi tatẽ & neutꝝ referunẽ. In prima quoq; canõis primi. Medicĩa ẽ ſcĩa qua humani corpis diſpo ſitiones noſcunẽ ut habita ſanitas conſeruetur & amiſſa recupeẽ. Auer. aũt collz prĩo. Eſt ars opatiua exiens ex principiis ueris ĩ qua queriẽ obſeruatio ſanitatis corpis humani. & remotio ſue egritudinis ſzm q; põtfieri in unoquoq; cor pore. Sexto ꝛo eiuſdẽ ille diffiniuit medicinã in orzuſa dicẽs q; ẽ ars opatrix q̃ ĩuenta ẽ expi mẽto & rõe ꝰſeruãs ſanitatẽ & remouẽs egritu dinẽ. & hec ẽ ꝛatior diffinitõ q̃ in aliquo autoꝝ ſit ĩuenta libro. Dixi quoq; ĩ primis q; medicĩa eſt ſcĩa hũani corporis ut ſanabilis ꝓcuratiua.

Deinceps ꝓpẽ genꝰ medicine quod ẽ ſcientia ſciendũ q; qnq; ſũt habitus qbus aĩa dicit uerũ affirmãdo uẽ negãdo. vi. ethicoꝝ. & uccũq; ĩ fine poſterioꝝ. ſcĩa. ars. prudẽtia. ſapĩa. & intellcũs. Suſpitiõe nãq; & opiniõe ꝰtĩgit falſũ qñz dicere Scĩa quoq; ad pñs ſicut & ſcire tripliciter dicit Eſt. n. ſcire ſiue ſcĩa ꝓpriiſſime dicta ſicut illa que ẽ ꝓ cãs ꝓxĩas & ĩmediatas ꝰña ꝰtinua cõclu ſionis illatiua qualis eſt illa ſcĩa ſeu ſcire quod diffiniẽ pꝰtioꝝ prĩo cũ diciẽ. Scire opinamur unũquodq; ſimpliciter & non ſophiſtico modo ſzm accñs quod ẽ cũ cãz arbitramur cognoſcere ꝓpẽ quã res ẽ & quoniã ipſius eſt cauſa & q; nõ ꝰtingit aliẽ ſe habere. & iſta qdẽ ſcĩa ex demon ſtratiõe ꝓpẽ qd aggenerat ſiue doctrĩa ſzm Ga. ꝰpoſitĩa. Sũiẽ ſzo ꝓprie lz quo ad nos ꝓpriiſſime poſſit dici cũ ĩnata ſit nobis uia ꝓcedere ex no tioribꝰ & certioribꝰ nobis ĩ notiora ſzm naturã phĩcoꝝ pricipio. Et. n. cũ effectibꝰ ꝓ ſe cãis ſuis inherẽtibꝰ ordie priori eꝰꝛſo ꝓxĩs & ĩmediatis ſzm ꝰñam ꝓueniẽ in cãm q̃ intendiẽ uenari. aut cãis remotioribꝰ inẽmiſſis q̃buſdã ꝓpĩqoribꝰ deduciẽ ꝰcĩo in effectũ ſcĩa ꝓ demonſtrationem eliciẽ. qa ſeu doctrĩa dicta reſolutĩa & ea que ex his duabꝰ uiis ꝰſurgit ſcĩa dcã hĩtꝰ intellectus aẽ ex demõſtratiõe elicitus. Vñ Yſaac Amaran ĩ de diffinitõibꝰ. Scĩa ꝛa ẽ cognitõ ꝛa. qũo ueri ficat rõcĩatõ & demõſtratõ firmat. ꝓ rõcinatio nẽ qdẽ demõſtrationẽ ĩtelligit qa. ꝓ demõſtra tionẽ ꝛo ꝓpẽ qd. illa. n. ꝓprie diciẽ demõſtrõ. Suſcipiẽ ſcĩa & ſcire tertio ĩ ꝓprie & cõiẽ ualde ꝓ ueritatis adeptiõe mõ quocũq; ſiue rõne aut expientia ſeu alio mõ. & ſic nichil aliud eſt ſcĩa niſi eaꝝ reꝝ q̃ ſũt ꝰprehẽſio ꝛitatis. Boetiꝰ pre dicamẽtoꝝ ꝰmẽto. Vñ Yſaac pretactꝰ. Scĩa abſo lute ẽ ab aĩa ꝰprehẽſio ꝛitatis reꝝ prepataꝝ ad ſciẽdũ. cꝰ ſiqdẽ utilitas ẽ acq̃ſitio felicitatis eẽ ne. A. ĩ logica. Ars aũt ẽ hĩtꝰ cũ recta rõne fac tiuꝰ. ſeu recta rõ factibiliũ. & diciẽ ars collectõ preceptoꝝ ad unũ fĩnẽ tendentiũ. Fit aũt cũ ex multis expimẽtalibus ꝰceptionibꝰ una efficiẽ

uſis de ſiſibꝫ acceptō metha. phēio. Eſt & de
mū ſciēdū ut etiā iā apparuit ī deſcriptionibus
medicīe premiſſis ꝙ medicīa īterdū dicit ſcīa.
aliqñ Xo ars & opatrix. unde. Y. Vita brēuis. ars
Xo lōga. & ī de lege. Medicīa artiū excellētiſſīa
uel preclariſſīa. In prīcipio quoq; regis acutoꝝ
Ars medicīe īdīatiōis uanitatē redacta ē. Cum
tñ inī artē & ſcīaꝫ appareat diſtare nō paꝝ quo
niā ſcīa uideī qd ī facto eē. ars autē magis ī fie
ri. ūde ī fine pꝫterioꝝ. Siqdē circa generationeꝫ
artis ē. ſi Xo ē ſcīe. &. vi. ethi. oīs ars circa gene
rationē & artificiari & ſpeculari q̄lit utiq; fiat
aliqd ꝫtingētiū & eē & ñ eē. & quoꝝ principium
ī faciēte ſꝫ nō in factiuo. neq;. n. de bis q̄ ex ne
ceſſitate ſunt uel fiunt eſt ars neq; de bis q̄ ſūt
ſꝫm naturā ī ſeipſis. n. hñt prīcipiū. ūde ſꝫo de
ge. aīalīū. Ars ē prīcipiū & ſpēs eiꝫ quod fit ſꝫ
ī altero. nature aūt motꝫ in ipſo ab altera exñs
natura hñte ſpēꝫ actu. Sic. n. īuit ex bis & prīo
exprimit metha. A. Res quedā ſunt ex ope no
ſtro. alie uero ex ope nature. Ille qdē dicūt ex
ope noſtro q̄ꝝ p noſtꝝ īgeniū & potentiā ſumꝫ
autores. & q̄lia ſunt artificialia ꝑprie dicitur
ꝙ ars ſit circa illa q̄ ſunt in q̄dā trāſmutatione
& electiōe. ūde Euſtrachiꝫ ethicoruꝫ prīcipio.
Ars ē collectio ex adīuentis ꝫprehēſionibꝫ exer
citatis & ꝑbatis ad aliquē finē bonoꝝ eoruꝫ q̄
ſunt ī uita. Ex ope Xo nature ſūt illa q̄ ab ipſa
ꝑducunt quoꝝ autores nō exiſtimꝫ p īgeniū &
īduſtriā noſtrā q̄lia ſunt maxime illa de quibus
ſunt modi tres. phīe eſſentiales. naturalis. ma
thematicꝫ. & dīnus. vi. metha. & circa iſta ſcīa
dicit ꝑprie cū rebꝫ exñtibus ſcīas acceperimus
drīa prīa. Eſt tñ aduertendū ꝙ ars pōt dupli
cit ꝫſiderari aut ꝑut ē hītꝫ acq̄ſitꝫ ī aīa & ſic ē
in facto eē ſicut & ſcīa. uel ꝑut referī ad res fa
ctibiles de qbꝫ ē eas faciēdo. & ita eē dicit circa
generationē & fieri. ſcīa Xo utroq; mō dicitur ī
eē & ī facto iā pfecto. Cū igit ut apparebit me
dicīa duas hēat ꝑtes theoricā. s. & practicā q̄tū
ad theoricā pōt ſcīa ꝑpriꝫ dici. quo Xo ad pra
ctica ars magis. & qa. Y. ſꝫm Ga. fuit medicīe ī
uētor. oībꝫ. n. quos ſciuit prior & īuētor ſcīe q̄
ſi ī motu & factiōe āpliꝫ extitit applicādo nūc
ſe rebꝫ expimēto demū Xo rōe. cū & adhuc hītū
nō hꝫ pfectū & qetatū ī aīa. Merito itaq; potuit
Y. medicinā artē & ñ ſcīaꝫ noīare. Alii Xo iam
fere ab eo pfectā accipiētes ut ſic pluꝫ eā habent
ſcīaꝫ appellare. Eſt aūt prudētia hītꝫ cum Xa
rōe circa hūana bona opatiuꝫ. Eſt & recta rō
agibiliū. rethoricoꝝ Xo prīo ē uirtꝫ ī tellectꝫ ſe
cūdū quā hñ ꝫſiliari pñt de boīs & optīs ad feli
citatē dictis. Sapīa Xo ē in artibꝫ certiſſimis
& ē ſcīaꝝ certiſſīa ſub ſe ītellectū ꝫprehēdēs &
ſcīaꝫ. oꝫ. n. ſapientē nō ſolū que ex prīcipiis ſcīt
ſꝫ circa prīcipia ueꝝ dicere. Vnde Boe. i. ariſme

Ars medicina intellectus dr ſtan alth uō ars

Ars duplīr ꝫſiderari pt

Prudentia qd ſit.

Sapīa qd ſit

trice. Sapīa ē reꝝ que ſunt ſuiq; īmutabilē ſub
ſtantiā ſortiuntur ꝫprehenſio ueritatis. Intel
lectus ſiquidē ē principioꝝ hītus poſteriorum
fine. unde. vi. ethi. intellectꝫ ē termīoꝝ quorum
nō ē rō quia ſcīa eſt illa que ē cū rōe poſteriorū
ſꝫo. in hoc. n. ipſa ab ītellectu ſequeſtrat. Is etiā
ē ille ītellectꝫ de quo dicitur ꝙ ītellectus exiſtit
ſemp ueroꝝ. Eſt. n. quod notiſſimuꝫ & firmiſſi
mū quod ꝑ ſe uenit ad hñtem q̄rto metha. Ip
ſum. n. hēmus inq̄tum ꝑ ſenſum terminos co
gnoſcimus. cognito. n. qd ſit totum quid pars
ſtatī ſcimꝫ ꝙ eē totū ē maius ſua pte. quod prī
cipiū ē notiſſimum ī mathematicis & firmiſſi
mū. ī medicīa Xo ꝙ oīs cura ꝑ cōtrariū. Eſt autē
opīo ꝫceptio ad quam accedit cū formidīe alte
riꝫ ꝑtis. nō. n. oīs q putat iā ꝫcedit. A. v. de aīa.
Dicit & cōceptio unius ꝑtis ꝫtradictiōis cū for
midine alteriꝫ. Propt ſꝫm ſciēdū quidē priꝫ
ꝙ qdā nō ſolū negauerūt medicinā eē ſcīaꝫ. ſed
& naturalē & aſtrologiā & maxīe iudiciorum &
bis conſimiles. deīde ꝙ aliq ſingularit anullaue
rūt medicinā. Propt hꝫ primū ſciēdū ꝙ cum
quidā nollēt de rebus ſenſibilibꝫ & corruptibi
libꝫ poſſe ſcīam fieri. hi autē maxīe fuerūt Era
clitꝫ & eiꝫ collega Cratillꝫ prīo & q̄rto metha.
arguebāt. n. De illo de quo nihil pōt enuntiari
uere nō pōt eē ſcīa. cū ſit entis īmutabilis com
prehēſio uera. ſed de naturalibꝫ nihil pōt certe
enūtiari. quoniā de eo quod eſt in continuo mo
tu & trāſmutatione nihil uere pōt ꝑferri ſꝫ oīa
naturalia ſunt hꝫmodi ſicut ſenſus etiā ondit.
Primū quidē ꝑbant. quia ſi de eo quod tranſ
mutat continue aliquid deberet enuntiari āte
q̄ enuntiatum eēt mutaret & eēt in alia diſpōe
q̄ prius cum deberet fieri enuntiatio. Quod
uero aſſumitur probant quoniam prīcipia prīa
entiū naturalium transmutabilia ſunt ſecūduꝫ
ipſos. primum &. n. prīcipiū poſuerūt uaporeꝫ
qui trāſmutabilis ē pre ceteris maxīe quare de
eis non contingit aliquid uere enuntiari & ſic
non fore boꝝ ſcientiā cum ſit ueritatis ꝫprehē
ſiua & enuntiatiua. Vnde Cratillus ad tantam
deuenit inſaniam ꝙ nihil opinatus ē oportere
dicere ſi digitum mouebat ſolū. Increpauit
& Eraclitū dicentem bis enim idē flumen non
eſſe intrare. Ipſe enim Cratillus exſtimauit ꝙ
neq; etiā ſemel. Transit enim mox & aliud effi
citur. Sed hi peccauerunt in utraq; ſua rōnis
propoſitione ut apparet quarto methaphiſice
Falſa nanq; eſt propoſitio dicens. Non ꝫtinge
re aliquid uere enuntiari de eo quod eſt in conti
nuo motu & transmutatione. quoniam aut eſt
uerum enuntiare quod transmutatur. aut ꝙ nō
cum de quolibet affirmatio uel negatio ſit Xa
Si autem quod non transmutatur eſt ueruꝫ
tunc idem negant quod intendunt affirmare.

Intellectus qd ſit

Opinio qd ſit

2m principale uidenduꝫ an metha ſit ſcia
2m aliquoꝝ opiniones

Eracletus et eiꝫ collega Cratillus noluerūt dare hꝫ ſenſibilibꝫ ac cōruptibilibꝫ ſciaꝫ hꝫ poſſe. p. et qto. metha

Cōtra iſtos

dicunt enī q̃ trāſmutatur. ſi autē uer̃ eſt quod trāſmutatur eſt enūtiare tūc hētur propoſitum quod de eo uere contīgit aliqd enūtiare. Palī de eo quod trāſmutat̃ uer̃ eſt ſecundū Ar̃. id eē ſaltē enuntiare nec hic hz cām aliquā niſi quia ipſum ē ipſuz. Peccat̃ etiā in ſza ꝓpōē cum dicit̃. oīa entia ſunt trāſmutabilia & in cōtinuo motu. oz enī q̃ ſi aliqua ſint trāſmutabilia aliqua eſſe ītranſmutabilia. In oī. n. trāſmutatiōe neceſſe fit aliqd eē fixum ꝑmanēs cui mouens īnitatur. oīs enim motꝰ alicui īnititur īmobili de cā motus aīaliuz. Oz etiam in omni ea fore aliquid ſubiectū qa oē quod tranſmutat̃ trāſmutatur ex aliquo ſicut ex ſubiecto. aut illi illud ē tranſmutabile aut ītrāſmutabile ſiquidē ītrāſmutabile ſtatī intentū. Si trāſmutabile tūc hz ſubiectū aliud circa quod trāſmutat̃. & ita erit de illo eadē queſtio. & ſic uel erit ꝓceſſus ī infinitū in cauſis materialibꝰ quod eſt uniuerſaliꝰ contra ſzm metha. aut erit dare materiā primā & ſubiectū ītranſmutatiōe. Id idez ſimilit̃ deducit̃ ex ꝑte efficiētis qa oē quod trāſmutat̃ ab aliquo trāſmutatur. vii. phiſicor̃. aut igit̃ illud ītranſmutabile aut trāſmutubile. nō priꝰ & ſic aut erit ꝓceſſus ī īfinitum. aut erit primū efficiens intranſmutabile. non igit̃ oīa entia ſunt trāſmutabilia ut uoluerūt Eracliꝰ & Cratillus

Plato ex nouo ꝰſueꝰ Cratili & Eracliti opinionibus ſenſibilibus oībus defluētibꝰ ſcīam non exiſtere poſteriꝰ ſuſcepit. & ꝓpt̃ hoc Socrates circa moralia negociatꝰ ē ſolū & de ſcientia naturali nihil prīo metha. Videbat̃ nanq̃ ei q̃ moralia nō eēnt in cōtinuo adeo motu & tranſmutatiōe ſicut nauuralia. & ī his inqrebat uſe & diffinitiōes & q̃ ſūt hꝰ. Que Plato ſuſcipiēs putaū ſic in naturalibus faciēdū eē. & ꝓpt̃ hoc coactꝰ fuit modum dare quo ſcīa poſſet de naturalibus ſaluari. poſuit. n. q̃ nature & q̃ditates rer̃ eſſent ab eis ſeꝑate. oīum enī hn̄tium unuz prīcipiū cōe uniuocū. poſuit unā ydeā uel ſpēz cōem oībꝰ illis ꝑ ſe ſubſiſtentē quā uoluit eſſe prīcipiū dās oībus ꝑticipantibꝰ ipſa eē & ꝑ eā cognoſci alia. cū ſit ſeꝑata & uniuerſalis ī actu & nō cognoſci aliqua ꝑ aliquid exn̄s in eis ꝑticulare. & cū omne exn̄s ī eis ſit ꝑticulare & corruptibile. Iſta uero opinio reprobat̃ in locis q̃ multis. prīo quidem & ſeptimo metha. maxīe quia ſeꝑatum & non ſeperatū non ſunt unius rōnis nec etiam corruptibile & incorruptibile. x. metha. Si ergo ydee ſunt ſeꝑate non poſſunt eſſe ꝑticulariū quidditates & nature. Adhuc peccauit ī eo q̃ poſuit ipſas eē ꝑ ſe ſubſiſtētes & cū hoc uniuerſales quia oē ꝑ ſe ſubſiſtens eſt unū numero. & q̃ tale ſingulare ī predicamētis Si ergo ſunt ꝑ ſe ſubſiſtentes tūc erunt ſingularia & nō uniuerſalia. Ampliꝰ nihil q̃ ſeꝑatum ē ab aliquo pōt eē īmediata cā cōgnitionis illius & ſufficiens. nā & ſi res poſſit cognoſci ꝑ cauſas extrīſecas non tamē īmediate & perfecte. ſed īmediate & ꝑfecte cognoſcitur ꝑ aliqd exn̄s ī ea. Itez ſunt aut nihil aut poſteriores ſingularibus. ūde ī ꝑheīo de aīa. aīal uniuerſale aut nihil ē aut poſterius ē. itaq̃ ſi ydee ſunt ſeꝑate a particularibus non poteſt eſſe īmediata cauſa cognitionis. neq̃ cognitiōis eor̃. ſed oz eis eē aliquod prīcipiū cognitiōis ītrīſecum ꝓpter quod poſterior̃. i. Gaudeāt quidē ſpēs ſi ſunt. Monſtra enī ſunt cum nihil hec conferāt ad generationem neq̃ ad ſcīam. Comentator in. xii. metha. uidet̃ Platonē palliare īqēs. Iſte ꝓportiones & uirtutes q̃ fiūt in elementis a motibus ſolis & aliar̃ ſtellarum ſunt he quas reputauit Plato formas & eas intēdit. ſed lōge īſpiciebat eas quia eas dicebat formas. Ar̃. autem ꝑpateticor̃ prīceps poſt iſtos ſuꝑueniēs uiā tenuit mediā modū dans qualiter de naturalibꝰ & uniuerſaliter ſenſibilibꝰ corruptibilibꝰ poſſit eſſe ſcīa. Non enim poſuit eam fore de ꝑticularibꝰ ſenſibilibus oīo ut empicor̃ quidā. neq̃ de uniuerſalibus abſtractis penitus ut plato. ſed ſēſit ipſam fore de hꝰ ſzm q̃ ꝑ ītellectū abſtrahendo in quadā forma cōi pluribꝰ accipiunt̃. Et hoc ē quod dicitur ī tegni. Medicinā eſſe ſcīam q̃liuz. i. uniuerſalium acceptor̃ ꝑ intellectū ī una forma q̃lificatiua cōi que nata eſt ineē & predicari de ſingulis ꝑticularibus. unde tertio de īgenio dicimus nihil eē in medicina quod nō poſſit demonſtrari & oſtendi ſecundum ſuam ſpeciem. Non enim directe eſt oīum ſigillatī quo ad eſſe exiſtentie neq̃ quorundam aliorum autem non cum ſit impfectum & inartificiale. huiꝰ autez abſtractionē facit intellectus agens maioris exiſtens potentie natura. Innatus nanq̃ ē ītellectꝰ diuidere adunata in eē in ea ex quibus ꝰponunt̃ q̃uis non diuidantur in eſſe ſicut diuidit materiam a forma & formam a compoſito. Cōmentator. xii. metha. ac primo idem de aīa diffinitiones extra ītellectum ſunt res particulares ſed intellectus eſt qui agit in eis uniuerſalitatem

Et ideo dicendum ſecundum mentem Ar̃. q̃ naturalia & ſubiecta nature generabilia & corruptibilia poſſunt dupliciter conſiderari. aut prout habent eſſe in particularibus cū ſit īcomprehenſibile & impoſſibile. ſunt enim infinita & tunc ſunt corruptibilia & ita de ipſis non eſt ſciētia. unde ſecundum Platonem ſunt relinquenda cum ſint īdetermīata. Et Haly in diuidua accepta in medicina ſunt infinita. neq̃ comprehēduntur aut continentur neq̃ puenit̃ ad ea ſicut dixit Ga. Aut ꝓut ſunt abſtracta ab hac ꝑticulari uel ab illa ſenſibili materia ſiue quo ad eē eēne in ītellectu iam facto & ſic ſunt

Opinio platonis

Contra platonez

Opio Ar̃.

¶ Verum corruptis singularibus oibus alicuius dicitur esse corruptus ante illud.

icorruptibilia ac finita & de eis pōt eē scīa & naturalis & alia ꝯsiderās naturā eorū passiones & cās. q̄re Ga. ad Theucrū q̄rto. Ars in ꝯprehensibilibus & īfinitis cōsistit in q̄tū ꝯuenit generibus & spēbus finitis mensurās quod īfinitū ē & ita semp pmanēt ut hō sm se considerat; si.n.corrūpat ī sorte pmanet tamen ī platone quo corrupto manet ī alio & sic semp. Propter quod metha. vii. ulia sm q̄ hꝯ remanētia sēp sunt & ita de naturalibꝯ ē scīa ñ p aliqd separatū in eis sz p aliquid existēs q̄ ē qdditas ipsorū quedem sm se nō corrūpit̄ lz in aliquo corrūpat̄ ūde eodē septīo. q̄ qd ē nō corrūpit̄ sz id cuiꝯ ē q̄ qd ē. Vt autē ꝯtingat aliq̄ naturam uniuersalē corrūpi corruptis oibꝯ singularibꝯ dubiuz uidet̄ apud plures cū dicāt q̄ ulia sūt de numero remanētiū & q̄ de uniuersalibꝯ est scīa. & q̄ scīa est īcorruptibiliū. sz ūde hoc accipiant cuz oia sint corrupta qdā dubitauerūt. Fortassis autē hoc ē sibi qa remanz ī intellectu q ē unꝯ cōis apud oēs ppetuꝯ & īcorruptibilis sicut homo ut senserūt plures Arī. expositores aut in īntellectu remanet īntelligentiarū. Propt̄ sm hꝯ scīēdum q̄ qdā negauerūt medicinam eē scīam seu artem ob dissonantiā prauorū adīuicē medicorū ūde re. a. ꝓheio positis qbusdā opi. sibi aduersantibꝯ dī. Cū ergo hꝯ dissēsiōis magnitudo de acutis passiōibꝯ int̄ curatores eo usq̄ īcreuerit ut q̄ uni egrotāti pfectur ē. alii ꝗo uideāt nociuū. ars medicīe īdiatiōis uāitatem redacta est. Ita q̄ etiam uulgo liqdissime clare uideatur ut medicīe ars puteī oio ñ eē. Sūt etiā qdā crossi & hebetis īntellectꝯ adeo ut credāt q̄ medicꝯ nō possit aliquid de ītimis corporis cognoscere & sibi p ꝯseqns īpotēs ī iuuamētū cōsulere & hoc maxīe q̄tū ad duo medicīe īstrā dietā. s. & ꝓprie poticnē sicut hꝯ de cā qdaz iudicialē detestati sunt astrologiā Albūasar ītroductorii primo. Cirurgiā ꝗo suscipiūt cū sēsibilīꝯ appareat eis, ualde distātia īadīuicē ꝯiungere & sanare. Sed istis dicēdū iux̄ quoddā de morbo dictū q̄ ipsi nō debēt ab aliis uitupari cū ipsi seipsos uitupent pitū nesciētes ab īpito secernere. neq̄ hoc defectū ī arte arguit sz ī opatore magis q̄ nō ea ut oz sciēt̄ eo utit̄. Neq̄ etiā si qs ē hebetis īntellectꝯ ut ad ueritatē alicꝯ difficilis nō possit puenire. extimandū aliū pspicacis īntellectꝯ hoc nō posse pficere. lz & .n. oculꝯ uesptiliōis lumē solare etiā submissum ñ possit ītuerī. nibilominꝯ tñ oculꝯ aqle rotā eiꝯ fulgētiorē ītuet̄. Propt̄ tertiū qdem primo uidēdū ut petūt prearguta q̄ medicīa ē scīa. sīo q̄ ē una. tertio q̄ naturali suppenit̄ phīe. Propt̄ ergo istorū primū sciēdum sicut cōit̄ sentiūt docti. q̄ medicīa est scīa siue ars excellētissima qm̄ ipsa in se ꝯtinet que ad scīam requirunt̄. Quatuor. n. ad presens uidet̄ nō expeti ut de aliquo sit scīa. puta q̄ illud sit ens quia de ñ ente ñ ē scīa. ceu q̄ dyametros sit symetros posteriorū. i. Secūdo q̄ illud ens sit ī īntellectu ꝯprehensibile. ē nāq̄ scīa ut. d. ē hītꝯ īntellectualis ūde quia hūano nō ualz capi īntellectu utū astra sint paria uel īparia de hoc scīa ñ potest ꝯstitui. neq̄ etiaz rōabilis opīo cū nobis sint īfinita. Requirit̄ & tertio q̄ hꝯ ens sit p se quoniā de ente p accidens non ē scīa sīo phisicorū. Vnde sexto metha. nulla nec actiua nec factiua neq̄ speculatīa ē de ipso studioso. de his enī que sunt p accidēs nihil cura ē arti ethicorū. v. cum sint īdetermīata & fortuita. Expetit̄ quoq̄ q̄rto q̄ tale ēs sit id de quo possint passiones & pprietates p media pbari de subiecto. Iuxta illud quod dictum ē. Scīa est unīꝯ generis subiecti partes & passiones ꝯtrarias. Sed in his que sunt medicine predicta ꝯtīgit quatuor repire. Est enī illic subiectū quod oīum ē que ī mundo nobilissimū corpꝯ puta hūanū sanabile drīa. vi. Capit̄ etiā ab īntellectu cū nō lateat nos ppt̄ eiꝯ debilem entitatē uelut materia prima aut qa potentiam supet īntellectus. ut ea q̄ sunt dei & īntelligentiarū sed sit quid mediū īntellectui cōterminū & ppinquum. Est etiā p se subsistens cū cās habeat sufficientes etiā sui. Habz q̄ quarto passiones & ptes que de ipso per media. i. diffinitiones pbantur. Exēpli gratia. corpꝯ sub hac passione quod est sanabile medicīe ponetur subiectum drīa. vi. de quo sic cōtingit sanabile demōstrari. Corpꝯ nanq̄ humanum est corpus aīatum pticeps anime rōnalis. Omne autēm corpus aīatum aīa pticipans rōali ē sanabile. tale uero est corpus humanum. ergo ē sanabile. Cōstruatur itaq̄ talis sermo de omni eo quod habz sufficiēter conditiones que expetūt̄ ad scīam pot est esse scīa hoc autē habz ut uisū est medicina. ipsa igit̄ erit scientia. Notāduz tamen q̄ cognitio q̄ accipit̄ ex his que sunt medicine non semper ex certa demōstratiōe fulcita. sed non paū īnititur ꝯiecture ueritati appropinquanti q̄plurime de crisi & āforismorū prīs sicut in ꝓnosticationibꝯ patet ipsiꝯ ac his que sunt īteriꝯ occulta & īcerta p q̄riū appōe aut exhibitiōe p simile. Nō. n. ī talibꝯ possumꝯ ad id quod ē certū puenire. sic. n. ut que Asclipii seu Esculapii nostra foret scīa tertio de īgenio appinquamus tamē ī q̄tuz possumꝯ ꝯfidētes q̄ natura supfluum resecet. diminutū uero adaugeat sic igit̄ medicīa ē scīa & ē genꝯ ipsius īpprie tñ dictum. & ideo dicitur ī tegni. Nomē scīe cōiter & nō ꝓprie audire oz. Vnde Cōmētator quito metha. Scīa nō ē genus medicīe nisi scīa diceret̄ sm relationem ad sciētem & medicīe ad medicum. tunc. n. scīa eēt genꝯ medicīe & sciēs genꝯ medici. nā si aliquod genus sit relatiuuz & sua

Quot requrunt̄ ad hoc ut de aliquo habeatur scientia. primo q̄ illud sit es. 2° q̄ de sit īnte. 3° q̄ capiat ab ipo īte.

3° q̄ sit p se

4° q̄ d eli possint passiones et pprietates p media pbari ut de subiecto

sm quod intuet̄ & p. q̄ medicīa sit scīa

ſpēs non ſit relatiua nōn ē genꝰ in rēi ueritate
ſed ſupple cōiť & cū extenſiōe q̄dazꝫ. Quare idē
.x. eꝰdem unum relatiuoꝝ poteſt eē ī aliquo ge
nere & ſuum relatiuū in alio. ut ſciētia & ſcituꝫ
ſcientia. n. in q̄litate & ſcitū in ſubſtantia. Haly
autezꝫ exponit illud dictuꝫ eē qa ſcīa eſt qd cōe
ad tres ſcientias ex principiis naturalibꝰ pen
dentes ut agriculturā paſtoralē & medicinam.
Pōt etiam exponi qa ſcire dicitur dupliciter in
pnti. ꝓprie quidē quod demonſtratione hētur
ꝓpť quid in qua doctrina exiſtit ꝯpoſitiua que
fit ꝓcedendo a cauſis ī effectus. Cōiť ꝑ demō
ſtrationē quia uenatuꝫ ſzm quā ꝓcedit doctrīa
reſolutiua eꝰuerſo priori. uel diffinitīa ſicut oñ
ditur drīa octaua. Aut cōiter dixit ꝓpť practi
cam que non hꝫ rōem ſcīe ut theorica drīa q̄rta
quod. q. ꝰcidit in prius dictū. Propť hꝰ ſzm
ſciendū ꝙ medicīa eſt una ſcīa cuius quidē ḡtia
ſciendū ꝙ unū dicitur ad preſens q̄tuor modis
unū quidē numero ut quoꝝ materia ē una ſicut
ſor. principium enī īdiuiduatiōis ſumiť ex ma
teria ſecundū ꝙ ſub determinata fuerit q̄titate
lꝫ Porphirīꝰ cum Ga. poſuerit ꝓbabiliter īdi
uiduationem ex accidētibꝰ ap ꝓpriatis cauſari
Vnū ſpē. ſicut quoꝝ rō diffinitīa eſt una ut hō
Vnū genere ceu quoꝝ eſt eadē predicatiōis figu
ra ſicut ſubſtantia. Et unū ſzm analogiam ſiue
ꝓportionē ſicut q̄cunq̄ ad unū dicunť aliquid
ut ſanū dictum de corpore cā & ſigno. hec autē
ſic ſe hnt adīuicem qa q̄cūq̄ ſunt eadē ꝓporti
one nō ſunt eadē genere. & q̄ genere nō ſpē. que
xo ſpē non numero ſed eꝰuerſo. luferiꝰ enī īfert
ſupius & nō ꝰuertiť. Si ergo querať nunc utꝝ
medicina ſit una ſcientia. dicendum ꝙ non eſt
una unitate numerali talis enizꝫ ut. d. eſt debeť
indiuiduis de quibus poſitum eſt nō eſſe ſcīam
cum ſint īfinita & ideo teſtatū ipſa fore omit
tenda. Neq̄ eſt una unitate ſpeciei aut generis
cum contrariorum ſit eadem diſciplina. non. n.
omnia in ſcientia una determinata ſunt eiꝰdezꝫ
rationis neq̄ predicationis ut ſortes & plato &
ſanum & egrum ſed magis ē una quarto modo
.s. analogie. oīa nāq̄ in medicina determinata
hnt analogiam quādā & attributionē ad corpꝰ
humanū ſanabile. ueꝝ eſt tamen ꝙ ſcientia q̄to
eſt plurium & maioris analogie ꝙ ipſa minꝰ hꝫ
rōnem ſcientie ſicut oñdit ſcīa predicamentoꝝ
& ꝓbleumatū cum demonſtrationes procedant
ſecundum conſequentiā & continuationem nec
deſcendūt de genere ī genus pꝰterioꝝ. i. Oīum
igiť que tradunť in medicina licet ſint ſecundū
ſe ualde diſparia tn una extat ſcīa. quoniā uni
tas ſcīe cauſatur ab unitate obiecti. Scīa. n. eſt
hītus aīe intellectiue. hītus uero rōnem & diſtī
ctionē ſumit ex obiectis ſzꝫ de aīa q̄re mānifeſtū
ē ꝙ unitas ſcīe accipiť ex unitate obiecti ſecun

Vnū ſr q̄r mōſ. ſ. vnū
- Numero
- Specie
- Genere
- Secūdū analogiaꝫ

Vnitas ſcīe a qꝰ cōſt. et qd ſit ſcīa

dum rōnem. tale xo ut oñſum eſt ſufficit ut ſit
unum unitate quadā analogie & attributionis

Propť qdem tertiū hꝰ ſciendū ꝙ Cōſtantinꝰ
apoſtota ī prīcipio eius grandioris furti qd pā
tegni ſeu totā artē appellauit. uoluit medicinā
ſuppōi ſiue ſubalternari logice naturali & mo
rali cuiꝰ motiuū affuit. quia īqt oportere medi
cū rōabiliū reꝝ naturaliū & ñ naturaliū necnon
& moraliū tractatorē eē. Cōſtat quia oēs īcidit
diuerſis cogitatiōibꝰ oībus ſubici. Sꝫ ꝙ rōnali
ſiue logice ſubalterneť falſū exiſtit cū ñ princi
pia a logica preť alias aſſumat. neq̄ etiam ſubie
ctū mēicīe ſub ſubiecto loceť logice drīa euidēs
ſzꝫ. Neq̄ dicendum ē ꝙ iō logice ſupponať eo
ꝙ ipſa rōcineť. ſic nanq̄ oīo logice ſupponereť
cū q̄libꝫ rōcineť ſcīa. Eſt. n. logica duplex drīa
ſzꝫ q̄ꝝ nulli pōt ſubici. qa nō cōi ut tactum. neq̄
proprie quoniam non differt a medicīa cū ipſa
in q̄libꝫ repiatur ſcīa niſi fortaſſis id ponatur
qa ut. d. drīa prīa logica ī methodoꝝ oīuꝫ prīci
pia uiazꝫ hꝫ ſed & reliq̄s ineſt etiā ſciētiis. Neq̄
eſt moralis ſimpliciť cū in ea doceanť mores &
xtutes directe naturales. acquiſiti uero remote
ac extranee ualde. luxta illud primo de īgenio.
Qui uult curare aīam prīo curet corpus. & poli
ticoꝝ ſeptīo. Corporis qdē curā neceſſariū pri
orē fore q̄ que aīe. Aīa uero moribꝰ curať xtu
tis. hi autē ſunt qui a ſcīa cōſideranť abſolute
morali. Caſu tn potiꝰ q̄ rōe fortaſſis naturali
dixit ſupponere. quod ſic declarať. Cū. n. pꝰteri
oꝝ prīo duplex ſit ſubalternatiōis modꝰ ſcien
tie ſub ſcīa. unꝰ qdē rōe ſubiecti eo ꝙ ſubiectū
ſit ſub ſubiecto ſzm quē dicimꝰ aſtrologiā ſub
ici ſcīe naturali. alius quia accipiat principia a
ſcientia ſuperiori quomodo pōitur aſtronomia
ſubalternari mathematice puta ariſmetrice &
geometrie. Sumit enim probationes ſuas a
ſcientia numeri & menſure. Almageſti princi
pio. Iſto quidem duplici modo medicina ſci
entie ſupponitur naturali. primo quidem rati
one ſubiecti. Nam corpus humanum ſanabile
quod ipſa conſiderat ſub ambitu contineť ſciē
tie naturalis quod eſt ens mobile inq̄tū mobile
apparēs q̄rto metha. aut corpꝰ ſecundum alios
mobile quod nitiť. A. ī pricipio cāoīs declarati
one ꝓbare. Vñ in prīcipio de ſenſu & ſenſato
phiſici eſt de ſanitate & infirmitate prima īue
nire prīcipia. nec enizꝫ ſanitatezꝫ nec īfirmitatē
poſſibile fieri carētibꝰ uita. q̄re fere phiſicorū
plimi & mēicoꝝ q magis phiſice artē ꝓſequunť
hi qdē finiūt ad ea q̄ de medicīa. hi xo q̄ de naīa
īcipiunt de mēicīa. ſimiliť ſubalternať ſzꝫ ipſi rō
ne prīcipioꝝ qm̄ ultīe cōcluſiōes ſcīe naťalis
ut libri plātaꝝ & aīaliū maxīe ſūt prīcipia ſup
pōita & tredita ñ aūt rōcīata a mēico ſzꝫ ꝑ ſcīazꝫ
naťalē fulcita & ſtabilita. A. uñ dcm̄ collꝫ prīo.

3°. q mēdicīa ꝓprie nāli ſupponiť.

2° q medicīa eſt una ſcīa.

Q̄ una unitate mēdicīa una ſcīa. dr vniť q̄ dicta. ſ. anolo.

Medicina ē A

Medicina est ars opatrix exiẽs ex pricipiis ue
ris.s.naturalibus. Et ꝓpter hoc diffinitio in
tegni data mordet ibidẽ id nõ tangens. quod
tamẽ non fuit necessariũ.neq; id faciũt diffini
ẽtes. cũ talia ĩ diffinitõibus debeãt subaudiri
quarto prima. Qui uero medicinalẽ scientiaꝫ
asserunt totã fore practicaꝫ. subalternari eam
mechanice concupiscũt. Supest nũc quarto
arguta remouere. Ad primũ igit dicendum
q̃ iã apparuit quomõ medicia & quelibet alia
scia põt ẽe de sensibilibus corruptibilibus se
cundũ q̃ illa ĩ quadã suscipiũt p intellectũ for
ma cõi: sic. n.ꝓpetua reddũt & ĩcorruptibilia
non aũt secundũ q̃ sunt ĩ sua natura pticulari
significata. Ad aliud dicẽdũ q̃ medicia ẽ de
abstractis. abstrahere uero aliqd ab alio secun
dum itellectũ nihil aliud est nisi considerare
unũ preter reliquũ. Cuius gratia sciendum vi.
metha. q̃ abstractõ est triplex. una qdẽ a mate
ria oĩo & secũdũ ẽe & secũdũ cõsideratõem uel
intellectũ. & talis ẽ metaphisici nullomõ mate
riã cõcernentis. alia uero secũdũ rõnẽ tãtum &
nõ secũdũ ẽe. & ita matheãticus abstrahit. ttia
qdẽ fit non a materia sensibili in cõi sed a ma
teria sensibili significata hac aut illa. & sic ab
strahit naturalis & medicus. & ulĩter artifex
oĩs q materiã sensibilẽ cõcernit. Sũt ergo illa
de qbus est medicia aliquo modo abstracta.
Quod si dicis ĩmo sũt cõcreta. que. n. adiectia
sunt & depẽdẽtia concernũt subiectũ q̃lia sunt
sanũ & egrotum. Dicendũ q̃ abstractum du
pliciter dicit. uno qdẽ mõ ut iã uisũ q̃ nõ sit
materie significate ĩmersũ. ĩmo uigore intel
lectus ab ipsa exspoliatum. Et de solum sic ab
stractis est scia. Aliomõ dicit abstractũ put rẽ
suã dicit p se subsistentẽ magis & non ĩ depen
dentia ut albedo & sanitas. Concretũ uero est
q̃ eadẽ noĩat cum quadã inclinatione & depen
dentia ad subiectũ ut albũ & sanũ & de talibus
cõcretis bene põt ẽe scia. dũmõ sint abstracta
uia antedicta. Et qa sanũ & egꝫ & neutꝫ q̃daꝫ
dependentiã ĩportabat ad suũ subiectum. ideo
Ga. diffiniens medicinã dicit eã esse sanorum
s.copoꝫ egroꝫ & neutroꝫ. Ad aliud dicẽdũ
q̃ medicia est uniuersaliũ ut ostensum fuit. si
autẽ dicis nõ medicamur uniuersale ut boĩeꝫ
sed pticulare ut Calyã uel Sor. dicẽdũ q̃ istud
medicari nõ ẽ scia directe. sꝫ qdẽ actꝰ & labor
pticularis & de tali nulla est scia. unde & qui
dicũt medicinã artẽ mechanicã sic ipsam a lon
ge aspexerũt. Si autem dicat q̃ in isto actu
uel ope ita pticulari extet rõ medicie cũ finis
eius aliter adipiscat. dicendũ q̃ licet tandem
hoc cõcurrat tamẽ magis adipiscit sciẽdo sciẽ
tiam scialem & maxime modũ & qualitatem
opandi. dirigit. n. & regulat in actum: opandi

pticularẽ. & tũc cõseqt medicie finis pfecte q̃
ostendit. Cũ. n. qs tendit ad opus festie negle
cto mõ & qualitate opandi ut plurimũ magis
nocet q̃ psit etiã bona habens expimenta. cum
cõgruis conclusionibus & locis & tpibus nesci
at applicare: expimẽtoꝫ libro. hũc etiã moduꝫ
& alie scie habet puta logica. docet nanq̃ silo
gismum cõficere. silogizare autẽ demum est
qdã actus eius quodã mõ practicus. & tamẽ qs
non sylogizans cum scit logicã dicit eius finẽ
fuisse adeptum. Ad aliud dicẽdũ q̃ medicia
nõ est sensibilium pticulariũ sicut neq; alia ut
ostẽsum est scia sed est uniuersaliũ: pbas autẽ
q̃ nõ: qa ulia nõ q̃do ueniũt ad itellectuꝫ redu
cunt ad pticularia. cum sit unꝰ numero & pti
cularis. Dicendũ q̃ uniuersale hẽt duplex esse
unum qdẽ in intellectu iam possibili in actum
aliquãdo deducto. aliud secundũ se put a mul
tis pticularibus est quedã forma rõnis p itelle
ctum abstracta. hec. n. spẽs & similitudies reꝫ
abstrahit a pticularibus etiã significatis & re
poit in itellectũ possibilẽ. s. congregans unam
quãdam naturã coẽm natam in esse uel dici de
pluribꝰ. luxta illud porphirii pticipatiõe spe
ciei plures boĩes sunt unus hõ. & demũ piciẽs
lumẽ suum sup itellectum possibilẽ facit ipsũ
predcãm naturã itelligere. habet. n. se ad eum
sicut lumẽ ad colores. & sic itellectꝰ surget ĩ
actu & tandem adeptus seu accomodatus. dria
lvii. Cõiungit se secundum se natura illa coĩs
uel spẽs reãneat ulĩs ab obiecto pfecta poterit
de ea fore scia. uidet. n. q̃ itellectualis natura
sit in genere suo sicut sol ĩ genere corporeo.
Scimus. n. solẽ fore unum numero & idiuiduũ
& lucẽ que in ipso duplicit cõsideratam. Si. n.
cõsideret put est in eo forma solis est una nu
mero. si uero accipiatur secundum q̃ ab eo ẽ
manans sic uniuersalit oĩum est illuminatiua
dyafoĩcoꝫ tã puioꝫ q̃ facit lucida secũdũ actũ
q̃ non puioꝫ que reddit colorata & sic multa
agit & facit. Noster. n. itellectus secundum q̃
erit aliqd nature aĩe dicit idiuiduꝰ. tamẽ put
emittit actiones itelligendi esse in uirtute no
tatur uniuersali. & hoc mõ ulia sunt ĩ ipso. qa
sic est abstractiuus & denudatiuꝰ formaꝫ sicut
lux corpalis coloꝫ. licet ergo idiuiduus ponat
secundum q̃ est forma boĩs. tamen secundum
suã ptãtem inq̃tum est potentia lucis spũalis
uniuersalis ẽ. nã etiã ulia sunt ĩ intellectu sicut
forma in materia. uel accidens ĩ subiecto. Ens
enĩ in anima potius est intentio rei q̃ res: & iõ
sicut nõ idiuiduat corpalit p esse quod habꝫ ĩ
luce corpali. neq; etiam specificatur eo q̃ esse
in luce cõuenit omni colori secundum q̃ est ĩ
actu color. ita & inteitio rei nõ specificat nec
indiuiduat p hoc q̃ non est in luce in coporea

intellectuali ſed manet uniuerſalis. Cõtigit aũt circa hoc dubitare. cũ nihil agat ultra ſuã ſpẽm. itellectꝰ igiť idiuiduus ſpẽm nõ poterit uniuerſalẽ cõcreare. Dicendum ꝙ id praue ponẽtes unitatẽ itellectus nõ ſic angit. ſed ueritatẽ pluralitate ipſius ꝓfitẽtes cũ lege: & iõ dicũt ꝙ itellectus triplicit hõi counit. uno q dem ut natura dans ẽe. & iõ indiuiduus. alter ut potentia ꝑ quã eſt opatio itelligendi. & ſic ulis eſt uirtus. Id tñ uideť cõtra A. iii. phiſi. & v. metha. negantẽ paſſionẽ nunq̃ plus ſubiecto fore abſtractã. Quod & ꝑ ſe dicã uerificari uirtus enĩ uiſiua materialis obiecto ſuſcitata & medii diſpoſitõe coextẽdit ĩ ĩmẽſũ: ťtõ mõ ut forma acqſita ex multis itellectibus. Quia igiť hec difficilior eſt tractatio q̃ negotiũ pñs exqrat. nũc tantũ ſufficiet dixiſſe. Ad aliud dicendũ ꝙ diffinitõ eſt duplex. una qdã uere que ſolius eſt ſubſtãtie. ſicut. n. ſola ſubſtãtia hẽt ꝙ qd eſt uere. vii. metha. ita & diffinitões & hec dicit ꝓprie ſubſtãtialis diffinitõ. Eſt & alia improprie ſumpta uerij dicta deſcriptio ſeu notificatõ duplex etiã exiſtens. quarũ una ex accidẽtalibus ꝓprietatibus cõſurgit inſepa biliter cõcomitantibus generi ꝓxio coniectis Altera nõ ex ſubſtãtialibus differentiis pret cõueniens ſui ꝓximũ genus aggregatis Boeti topi. ii. prima qdẽ hay erit diffinitio ſecũduꝫ qd ut accidentiũ. ſicut. n. accidentia non habẽt proprie ꝙ quid eſt. immo per additamentum recipiũt enĩ in eoy rõne ſubiectum: ut ſanitas eſt naſi cauitas: ſic enĩ habẽt ꝓprie diffinitões hec tamen diffinitõ eſſentialis dici põt nõ aũt ſbãlis. cũ ſolius iſta ſit ſubſtãtie: ſecunda uero diffinitio ĩpropria ſeu notificatio erit ſubſtãtie qua utimur multotiens ex defectu ſubſtãtialis vii. apparens metha. Sic igiť dicenduꝫ ꝙ diffinitõ ꝓpria ſubſtãtialis non conſtat ex accidentibus. eſſentialis aũt & ĩpropria cõſtare poteſt

Adhuc q̃q̃ accidentiũ ꝓut diuiduntť contra ſemp aut frequenter. nõ ſit demonſtratio cuꝫ ſint caſualia & fortuita uel etiã cõtra ꝑ ſe ꝓut tamẽ ſepantť cõtra ſubſtãtiam eoy. ceu ſignat matheſis extat demõſtratõ. Ad aliud dicendũ ꝙ illud ꝙ nullo mõ ꝑticipat unitate ñ ẽ: q̃ aũt ſunt medicĩe unitãť uniuerſa unitate quadam ut oñſum anologie & attributionis. & ita põt eoy eſſe una cognitio que ſciũť expientia & que rõne ſubſtãtie & accidẽtis corruptibiliũ & ĩcorruptibiliũ. Ad aliud iã aꝫ qd dicendũ

Ad aliud dicendũ ꝙ finis medicinalis ſcĩe non eſt opus ꝑtiale aut ſanitas hec uel illa ſed coĩs: ea. n. itroduciť ſanitas actu prout eius uirtute. ſicut diceť differentia ñti in opus deſcẽditur ita ut ipſa ſanitate que eſt anime forma ſanitas itroduciť que corꝑis habitus.

Vod medicina nõ ſit theorica oſtẽdiť ſed practica. quoniã dictũ eſt drĩa precedenti ꝙ medicĩa eſt adiectio eorum que deficiunt. & detractio ceu illoy que ſupha bundãt. Et ꝙ eſt ars opatrix ĩuenta expimẽto & rõne. Quod aũt tale practicuꝫ extat. Ad huc: iuſtũ ẽ unũquodq̃ ſortiri nomẽ a fine ii. de aĩa. ſed finis theorice ueritas eſt. practice uero opus. ethicoy. ii. Medicĩe autẽ finis nõ ueritas eſt ſed opari. Nõ. n. id negotiũ eſt ſciẽdi cã. ſed ut ſani ſimus. hic enĩ eſt medicine finis drĩa prima. Rurſus ĩ prĩcipio methaphiſice Theorice ſcĩe ſunt in qbus querit ꝓfici uirtus aĩe ſpeculatĩa ꝑ acqſitionẽ ĩtellectus in effectu ſ. ꝑ adeptionẽ ſcĩe imagĩate & credite de rebꝰ que non ſunt noſtra opera nec noſtre diſpoſitionis. hiis. n. eſt certitudo ſcĩe & opinioĩs. Vñ idẽ ĩ logica eiꝰ finis phĩe ſpeculatĩe nõ ẽ niſi ꝓfectio aĩe ut ſciat tantũ. Finis igiť ipſius eſt cognitio ſnĩe que non eſt opus. Sũt autẽ mõi phĩe tres eſſentiales. naturalis. matheãticus. & diuinus: medicina uero nullũ extat taliũ. cum eius finis ſit ꝑ opus ſanitatis poſſeſſio. ꝓpter que medicina nõ erit ſpeculatĩa. uerum factĩa magis ſeu practica. In oppoſitũ ut ꝙ theorica. Illa nãq̃ eſt theorica in qua ꝓficiť ĩtellectꝰ ꝑ ſe ſpeculatiuus. huiõi qdã eſt medicĩa cũ prĩcipia hẽat & cãs primas ĩ quibus ĩtellectus perficiť cõtemplatiuus. ceu ſunt elemẽta & cõcluſiones cũ aliis. Et ſcĩa illa ñ eſt practica que docet mõm & qualitateꝫ opandi cũ id in opus concidat & huiõi quidẽ eſt medicĩa. prĩo prĩa.

Rurſus. A. in prĩcipio metha. practice ſcĩe ſunt ille in qbus querit ꝓfici uirtus aĩe ſpeculatiua ꝑ adeptionem ſcĩe ymaginate & credite de rebus que ſunt noſtra opa. ad hoc ut ſecundario pueniat ꝓfectio uirtutis practice ĩ moribus: unde hic in logica. finis practice eſt ꝓfcio aĩe non ut ſciat tantũ. ſed ut ſciat quod debet agere & agat. ita ut practice finis ſit cognitio ſnĩe que ẽ in opere: ſed medicina non eſt de bis que ſunt ex noſtro opere ſed nature. cum eius extet ſubiectum corpus humanũ differẽtia viuũ nꝫ mores cõtractat niſi fortaſſis naturales de qbus non moralis eſt ſed naturalis magis quare inferť medicinã practicam non exiſtere quoy q ꝝrium ſentiunt fere uniuerſi ponentes medicine aliqd theoricũ & eiuſdẽ qd practicũ.

Amplius ſicut eſt in artibus liberalibus & phĩa ita in medicina. quoniã utrobiq̃ repitur ꝙ eſt ſcĩe. ſed in artibus reperitur aliquid theoricuꝫ ceu in gramatica. prima elementorum cognitio ſillabay puta dictionũ & orationum cõgrue demũ unum cum alio coniungere practicum. In logica ut propoſitiones ſilogiſmi

noticia theoricũ extat. Cõiungere uero has in
unũ & ſilogizare actu practicũ. In phĩa ſĩplicit
.3.modi eius eẽtiales ſũt quid theoricũ. mora
lis uero phĩa oĩs quid practicũ. & uniuerſaliter
principia magis hñs rõnez theorice. cõcluſiões
uero ultimiores practice. Itaq; erit ſimiliter ĩ
medicina quia eiꝰ erit quid theoricum & aliud
practicum. Propter quidem primum ſciẽdũ
q; quid ſit medicina monſtratum ẽ drĩa priori
quid autẽ theoricum & practicũ ex argutis. hec
quoq; eſt medicine aliis ampliꝰ attributa dĩſio
cuz ĩ ea euidentius appareat quid theoricuz &
practicum q̃ in ceteris. que quidẽ diuiſio partiz
eſt generis in ſpẽs. partĩ uero totius integralis
in eius partes q̃tum qualis eſt ptitio aĩe dĩonũ
libro. Cuius eqdem alia uegetabilis. quedã ſen
ſibilis. alia uero racionalis. In eo nanq; q; medi
cina predicatur de theorica & practica. rõnem
induit diuiſionis generis ĩ ſpẽs & ſeparatur ab
ea que ĩtegri totiꝰ ĩ partes ipſius. inq̃tum uero
tota rõ medicĩe nõ ſaluat̃ in theorica & practi
ca ceu genus ſaluaturĩ q̃libet ipſius. diſiũgit̃
a diuiſione totius ulĩs. & annectit̃ ei que totiꝰ
quantitatiui in eiꝰ partes. Propter ſecundũ
uero ſciendũ. q; Yſidorus ethimo. i. & Vgo ĩ di
daſcolicon medicinam nõ diſtingũt in theoricã
& practicã. ſed abſolute totã practicã ponunt
eãq; int̃. vii. locãtes mechãicas que ſũt lanificiũ
armatura. nauigatio. teatrica. agricultura. paſto
ralis. & medicina. non tñ he ultime trium ſunt
ita mechanice ut relique cuz prĩcipiũ obtineãt
intellectus naturale uegetabile alie uero ãplius
oĩo. n. uident̃ appoſito & non aliter fieri. Hi. n.
ſolum uident̃ ſuperficient̃ attendiſſe. q; motus
ſumit modum & ſpẽm a termĩo ad quẽ & quod
iuſtũ eſt unumquodq; appellari a fine. Volẽſq;
finem medicĩe fore opus ſolum ut fortaſſis me
dicinã expimentalem tantũ & uetulaꝝ pcepit.
Apud etiã Aueř. collz. vii. Medicĩa inter mecha
nicas ſituatur. eo q; artifex eiꝰ multociẽs ſeqt̃
finem ĩ ipſa. & interduz priuatur illo ceu ĩ reli
qs mechãicis ĩterdũ. Et ꝓpterea dixi ĩ Arzuſa
q; medicĩa eſt ars mechãica & multi ex hoc mi
rabantur ſed ignorauerũt quid dixerĩ phiſi. ii.
de mechanicis artibꝰ unde hic ſicut priores p
medicinã ſolam criſim & motionẽ corporearuz
actionũ uidetur audire. Auic. quoq;. d. ut alii
medicinã in theoricaz & practicã cõtra quoſdã
ut Haly. nititur oñdere utrãq; fore ſcĩam & nõ
practicã actionẽ. Scĩa nãq; diuiditur contra opꝰ
qm̃ ſcĩa eſt quid uniuerſale ĩ intellectu cõceptũ
opus autẽ aliquod particulare in motu ſitum
& tranſmutatione. aſſerit nanq; q; theorica ſit
ad ſciẽda principia. unde & eã ſcĩaz dicit ſcĩalẽ
quam cum ſciuerimus ſcĩaz tantũmõ habebiꝰ
ita q; in qualitate operatiõis nihil eos ĩtromit

temus. Practica uero eſt ad ſciendam operandi
qualitatem. que iõ dicit̃ ſcĩa opatiua. docet. n.
moduz & qualitatẽ opandi abſq; eo q; corpalit̃
moueamur & laboremus. Ita nanq; quid eſſet
pticulare & ñ ſcĩa. cum actꝰ & generatiões ſint
circa ſĩgularia prĩcipio metha. ac ethicoꝝ. viii.
Cui alludit̃ Almageſti in initio. Bonum dicens
fuit q; ſapientibus nõ deuianti bꝰ uſum ẽ cum
ptem ſpeculationis a parte opationis diuiſerũt
q̃ ſunt due ſapĩe ptes. Vocat igit̃ utrãq; ſapĩaz
& ſcĩam magis. Haly uero radoã quarto & pri
mo quatri ptiti. miniſteria habẽt duas partes
quaꝝ una eſt theorica & alia practica. ſicut ſunt
medicina. iudiciũ aſtronoĩa & agricultura q̃ ſa
pientes opant̃ p ſapĩaz ñ ea que ſciũt laborato
res p uſuz. Et noſce ſecunduz Ptholo. ibidez
q; miniſteria ſunt ĩ quatuor manerieribꝰ. Prĩa
quaꝝ eſt theoric. & eſt ſcire ſolũmõ & hec eſt
phĩa. Secunda eſt practica. & hec eſt p quã mo
res ſciũt̃ aĩe. & qũo debet dirigerẽ & gubernare
ciuitates & manutenere domum. Tertia eſt quẽ
cõplet opa nature ceu medicĩa & agricultura.
Quarta eſt dirigens & aptãs ſicut carpentaria
militia & huiꝰmõi. ac uniuerſaliter oẽ q; ad offi
ciũ ordiat̃ regis. unũ. n. in aliud ordĩat̃. ut freni
factiua in equeſtrem. & ĩ ea que deĩceps. Et idõ
cũ Haly eã poſuerit actionẽ nõ erit ſciẽtia. Inqt
enim is q; medicĩa diuiditur in duo diuidentia
quoꝝ alterũ eſt ſcĩa. & alteꝝ actio. Scĩa igit̃ eſt
cognitio ueritaris intentiõis que ꝓponit̃. & eſt
poſita ĩ cogitatiõe. p quã eſt diſcretio & regimẽ
eoꝝ quoꝝ uolumus actionem. At uero actio ẽ
illius eductio rei que poſita ẽ in cogitatiõe in
ꝓpatulo ſenſuũ & opatione manuũ iuxta q; diſ
cretio impat. Secundũ hunc igitur theorca erit
ſcĩa & ſpeculatio quedã. practica uero mechani
caꝝ una magis. Aueř. quoq; colligit ampliꝰ con
cidit in ſnĩam Haly. nõ ponens medicinã totaz
mechanicã ut in. vii. Ait. n. q; huiꝰ artis aliqd ẽ
ſpeculatiuũ & illud eſt eiꝰ ſcĩa naturalis. & ali
quid practicabile. & pars practicalis ẽ ars anoto
mie. Sed theoricalis plurimũ accepta a cauſis
ſanitatis & egritudiĩs. & precipue a cauſis mul
tũ remotis. ſicut ſunt elemẽta & cõſimilia. Pro
pter tertiũ qdẽ ſciendũ eſt q; theoricũ & practi
cum duplicit̃ dĩditur. & rõe rei. & ĩtellectꝰ ſiue
modi. Eſt autẽ theoricũ ex pte rei cum ipſa ſit
ex ope nature & nõ noſtro ꝓducta. ſicq; prima
& ſuperior ĩ eſſe & cognitiõe. qualia ſunt illa
de quibus mõi phĩe extãt tres eſſentiales preta
cti. Rõne quidem intellectus quoniã ipſe rẽ quã
tumcũq; põt utꝝq; ſpeculatiuã reddere. ſ. conat̃
inq̃tuz eſt ipſius pfectiua apparẽs primo de p
tibus ex ſcĩa uniuerſaliũ q̃tũcũq; aĩaliũ. ũde ter
tio de aĩa. Intellectus ſpeculatiuꝰ cũ ſpeculatus
fuerit aliqd actuale ſiũ agibile. ia nihil precipit

—: ptholtomeꝰ. ĩ quatꝰ ptiti.—
Miniſteria. i. ſciẽ. ſt ĩ quatuplici manerie
p.m dr̃ ꝓ theorica ut phu / 2.da ptica: et ẽ mora
3.tia ẽ q̃ ꝓplet opa nẽ / ut medicina et agr
cultura: 4.ta ẽ dirigẽs et aptãs / ſicẽ carpẽ
taria / militia et huiꝰ!

. haly.
Medicĩa diuid̃. ĩ ſcĩam / 2 actionez

Scĩa qd ſit

Actio qd ſit

2.m. Auer. medicĩa diuid̃. ĩ theo.ricam
et practicam:

Tertius principale

Theoricũ ex pte rei qd ſit

Theoricũ ex pte rei.

aut psequi aut fugere. Multociens.n intelligit terribile aliqd aut delectabile. non iubet autē timere uel delectari. Sic itaq; intellectus potest speculatiuus aliqd in se practicum intueri. & speculatiuus erit. dūmō prosequēdo uel fugiendo non transcēdat in actū. Et merito intellectꝰ secundū Boe. maioris est potentie q̄ natura. potest.n. cōiuncta disiūgere. & disiūcta coniūgere ut etiaꝫ tactū p Auer. drīa priori. & ita tota medicine scīa erit speculatīa. īmo & agricultura secunduꝫ prefatū Haly. tradita p uirg. & paladiū & oīo ars oīs dicta mechanica. Practicum qdē rōne rei extat cum natura ipsius de se inclinet in opus seu negotiū. Ethicum ē ut boni efficiamur secundū uirtutē opantes ethi. ii. Medicīale uero ut tādem sanitate fruamur. Prasim uero ipsius querimus ut seruemus sanitatē & egritudinem remoueamus. Vnde in probemio de aīa.

Phisicus existit circa materie passiones non sepabiles sed circa quascūq; nō inq̄tum hꝰmōi alius artifex cum ut instructor aut medicus & Cōmentator q̄ ex istis formis & passionibꝰ nō ē p naturam sed per uoluntatē cōsiderādum est ab artificibꝰ mechanicis ut carpētario & medico. Practicū uero ex pte ītellectꝰ est cum ipse ordinat qd in actu eligendo uel fugiēdo. ceu cuꝫ medicus eligit medicinā ut fugiat egritudinem & inducat sanitatem. Prasis tamen actualis nō ē intellectus cū sit uniuersaliū etiam practicus sed sensus q̄ singulariū secūdū actū existētiū. ii. de aīa cui debet empia ceu intellectui rō. & ideo secundū. A. cum quis habuerit theoricaꝫ & practicam scīam adeptus erit scīalē & opatiuaꝫ & si nūq̄ fuerit opatus: cum practica non sit actio sed modū doceat & qualitatem opādi. Quod ex simili testat Boe. musice inquiens primo. Is est musicus qui rōne ppensa canēdi scīaꝫ nō seruitio operis sed imperio speculatiōis assūit. Et fortassis illud uoluit Aꝟ. ītroductꝰ col. ita primo Aꝟ. appiauit hanc artē inter artes mechāicas ī uirtute. Quod indicat pbleuma. xxx. qa eiꝰ potentia docet modꝰ opandi & ordo. qs .n. ipsam ī eius aīa habens uirtute ipsiꝰ potest actualiter agere cōseruando & curando. Verū ex nono metha. hic angitur sic. A. Videt īpossibile esse edificatorem qui non edificauit nihil aūt citharedum qui non citharizauit naꝫ adiscens citharizare citharizans adiscit citharizare. Quare interioꝟ secūdo methodi soluꝫ cognite sine multiformiter exercitari secunduꝫ eas nequeunt pfectos operari eos qni discunt. Vnde q̄ licet omnis scīa sit in aīa uirtute intellectus ex rebus originata. tamen pfectio amplior eius opatione suscipitur. ex applicatiōe demū hitꝰ ipsius ad res ex quibus contraxit originem. Citarizare etiaꝫ magis in prasi pmanet q̄ medicina

Similiter neq; Ga. negauit scīam uerū ipsius pfectionē qua ī eius ultimū finem tendit. & cōiꝰ intentū. Est.n. pfectio duplex ut quantū adesse ac bene eē. ūde Alfarabius de ortu scientiarum Medicus medicator nō efficit pfectus nisi p duas uirtutes. quaꝟ una ē uirtus supulīa & canon que acquiritur ex libris medicine. & altera est uirtus que aduenit p longitudinem frequētie actionū mediciue in egris & studii in eis p longitudinem expimenti & uisionis corpoꝟ īdiuiduorū. & p hanc uirtutē pōt medicus mēsurare medicinas & curationē secūduꝫ unūquodq; corpꝰ in unaquaq; dispositiōe. Ex his itaq; appꝫ q̄. A. cum haly. sensit utrāq; ptem medicīe theoricam. s. & practicā scīam existere. Halyabas autē theoricā solum practicā uero actiōe magis

Auer. quoq; ut uisum plus eam practice q̄ theorice ascribit. cum etiā dicat q̄ sit ars operatīa seu operatrix. rōnabilius tamē ac dulcius cēsuit. A. ponens utrāq; medicine partem rationeꝫ habere scīe suo modo. Propter quartū qdeꝫ ad primū dicendū q̄ adiectio & detractio & ars operatrix nō dūt huiꝰmōi ut expositū ē motū & actum. sed mōm potius & qualitatē ipsiꝰ alio quī non esset ars excellentissima ut declarabit differentia sequenti. Ad aliud dicendum q̄ finis theorice ueritas est & non aliquid practice uero cum hoc ī opus est declinatio cū modus & qualitas in ea declaret agendi quod eiꝰ negotium hoc contīgit manifestare. Ad aliud dicendum q̄ medicīa aliquid ē talium. reducit. n. in scīam drīa. iii. & sequēti que si finaliter sanitatem opere faciat adipisci est tamē scientia cū id actionem seu laborem īportet corporeū ueꝟ qualitatem dicat & modum opatiōis. & pprie cum circa ipsaꝫ hic negotiantis finit intentio. Simpliciter quoq; aꝫ quantū cogant ī oppositū adducta quia ostēsuꝫ ē prima medicīe pars simpliciter est theorica reliqua uero sicut declaratū & si dicat practica modū speculatiōis quendaꝫ tn̄ obseruat ita ut & tota possit dici speculatīa

DIFFERENTIA .V.

Vod medicīa non sit artiū excellētissima mōstrat. Ex quibus ostensuꝫ ē ipsā practicā solum existere drīa preeunti.

Adhuc de illo quod est uanum ac in artē diuinationis redactū non est artiū preclarissima cuꝫ id denotet uilitatem & īpfectionē. huiꝰmōi uero medicīa ē. unde. Y. de lege. Res medicine sunt uane primoq;. ac. re. ars medicīe indiuinationis uanitatē est redacta. Rursus seruile aut quod in aliud ordinat non ē excellentissimuꝫ talis uero est medicina. subseruit. n. bonis fortune. ea .n. acquirunt maxime ipsa & ordinat ī naturaꝫ drīa tertia subalternatur nanq; illi. Amplius cognitio intelligibiliū sunt substātiaꝟ sepataꝟ

& aīe est preclarior ea que anime alias corporis ceu hec illis nobiliora. taliū autē est scīa medicine cum sit de corpore humano sanabili tāquā de subiecto. drīa vi. methaphisica ℣o & que de aīa traditio de re ītelligibili nobilissima. Et fulcit qa oēs scīe ī primā tādē reducūt metha phisicā dictā drā prīa. Pali si ēet preclarissiā eidē id ī esset soli. cū p suphabūdantiā dictū uni tantū cōpetat topic. v. Sed multe alie medicīa sunt excellentiores Ay. & Cōmētator de anīa in inicio ppter que medicina non est artium excellentissima. In oppositum. Yp. de lege taliter prīcipians medicīa artiuz preclarissima. Rursus illa est sciētiarum excellētissima qua tuetur & dirimit quod naturaliter affectatur precipue hec autē est medicina que circa corpus extat humanū ut uita conseruet & ptendat illesa. Omne nanq aīal salutē tueri conatut mortē perniciēq deuitat hꝯ phemio. uñ tercia prīo. De duabus rebus nobis securitatē prebet. s. putrefactionis peītus phibitōnē & humiditatis defensiōez ne celerit resoluat ac etiā actꝯ cōseruāt īnocui. Ita q artiū medicina erit preclarissima. Propt primū qdē sciendū q quid sit medicina. quidq ars. quomō etiā scīa uel ars dicat drīa uisum est tercia. Preclarissimuz autē id dicit quod nobilitate ac prioritate reliqua precellit ut inde sit appetendū maxime. Propt secundū uero sciendū q aliqui deb onestauerunt scientiā istaz precipuā sicut reliqua ab ydiotis uituperantur qñq cū quelibet scīa tot hostibꝯ exponat quot eius extant uitupantes nichil. n. diligit nisi cognitū. Quoy aliq id cōmisere quia sensibus inepti. ac ītellectu obnubilati. non potentes attīgere ad ea que pmittit. cū nō solū dispōitōnes corpis doceat exteriores cognoscere ueruz etiā interiores nec tātū pñtia uey etiā futura putant equidē sic reliquis ut sibi euenire. borū ridiculum est nō puū. Non. n. si uicaridis oculus lucez solis ītueri minime ualet. reliqua non poterunt aīalia quoy defectus est in pmptu cum seipsos uituperent & non artem drā tercia. Nōnulli uero eandē uanam putabant. qa cōsiderātes eos qui hꝯ artis fatebantur se familiares existere inuenerūt multū a ueritatis tramite deuiantes Quapt. Y. inquiens medicina artium excellētissima subintulit ppter disciplinaz utētiū quo ad practicaz uidelicet. & iudicantiū quātum ad theoricā. Tales uane ī defectū utiq est medicīa oībus artibus magis. unde primo. re. a. querēs iaz demum ad hoc deducta est puta experientia medicorū solo nomīe ac iusticia. ut uulgo liqdissime dare uideat q medicine ars non oīo putat. Cū. n. qd uni egrotāti pfectuy. alti ℣o nociuuz appareat medicīe ars iudiuinatōnis uanitatē ē redacta. Si uere hꝯ non banc sautiant artem seu scientiā preclarā usqq̃q uerum potius ydiotam qui pseudo ipsius se pfitetur artificem & uulgum precipue peritū ab imperito secernere ignorātē. nā expers totius medicīalis scīe ab eo pitissimus iudicatur. dignoscens. n. ptisanam sirupum aquam quoq mellis a uulgo medicus habet. hoc eqdē utcūq tactuz drā tercia. & hinc etiā nō parū sciētia patit astrroum. cū hodie p pauci periti repiantur in ea. quilz nāq in celum cōspiciens Saturnū denotās aut louē astrologus a uulgo reputat ignaro. Propt terciuz quidē quod sciendū primo q medicina & nunc est de numero nobilissimay artium. Et demū quidez amplius olim extitit hꝯ. Propter primū quidem hꝯ sciendu q ipsum ostēdit tam ex parte illius quod sibi principalius inexistit q̃ eius qd secundario. Prius quod tripliciter ratōe subiecti. modi pcedendi. effectu principii & finis.

Cum. n. una scīa sit alia nobilior subiecto & modo pcedēdi ac utroq de anīa prīcipio. ppt hoc & precipue subiecti gratia sciētia medicine nobilitabit. ut corpꝯ extat hūauū rōne dispositionis ut tactum est maxime affectare. Id autez ceteris que hic dignius. cum homo sit altissimꝯ corpore ac nobilissimus uirtute. Altissimns qd corpe ratōe mixtionis uel nexus elemētoy ī illo Eo q subtilius sunt contexta & in ipso eq̃litatē ponderis studiosius īsequūt. cuius signuz extat corporis rectitudo. Iuxta illud transfiguratōnis Ouidii & y. de cōsolatione. Pronaq cū spectent anīalia cetera terrā. Os hoī sublīe dedit celūq uidere. Iussit & erectos ad sidera tollere uultus Nā sursuz in eo sensum ē simplicit seu ī uniuerso quod ī aliis nō repit anīalibus sed secundum quid drā xl. Ex pte similit cōplexionis quia donauit hoī cōplexionē tpatiorez q̃ in hoc mundo foret possibile īueīre cū suarū uirtutū quibus agit & patitur equidistantia. unde Allexander medicus in pbleumati. a me translatis naturaz habet in cōtempantia complexionis existentem corpus humanū ceteris aīaliū magis. & theorice primo. homo tēpatioris factus est conplexionis ceteris animaliū cōplexionibꝯ. Amplioꝯ quoq ex pte membroruz ipsius quoniam eis cognitis omniū alioy aīaliū facilime cognoscūt pticule. Histor. apparens primo. sicut. n. auri per frusta habetur cognitō minutati ita homīs ptes illay respectu que ī brutis uelut aurū extat ī fornace probatū. Nobilissimus quoq existit uirtute rōne forme coīs siue uniuersat ipsiꝯ humanitatis uidelicet que ī ordine formay indiuidualiū tāq̃ ultimū cōplementuz intenditur a natura. ipsa nanq hucusq pgressa cessauit ceu non habens quidez honorabiliꝯ quod subiectū substerneret eidē Allexāder pypateticus. Querit Cōm. scdo de aīa. Cōplementū aīalium & finis eorum qui

intendebāt in generatione quē cū natura potuit
ptingere stetit. est mōs aīaliū habens uirtutem
spectatīaz & cogitatiuā aut ītelligibilē hac nāq;
pte bō solus. q. nucleū ꝓcipit ex fructu. potētia
&enī sibi gratis deforis accomodata rerum cās
& uīia pscrutatur. unde Aū. de sensu & sensato.
homo cōprehendit drīas rerū & ītentōnes ipāꝝ
proprias q̄ sunt in re sensata. q. medullā de fru
ctu. anīalia ꝗo alia que forinseca uelut cortices
fructuū existentia. cuius quidē signū quia ipsa
mouētur a sensibilibus mīme īquatum ratiōem
imporuant alimēti. solꝯ nāq; bō a cantu figuris
cōcitat & tincturis & Aꝝ. ibidē. Solus ut est
dicere sentit aliorū aīaliū homo & gaudet florū
& aliorꝝ odoribus. ac Ethi. iii. In aliis aīalibꝯ nō
est delectatio secūdū sensū nisi secūdū accidens
neq; odoribus leporū canes gaudēt sed cibatōe
sensum aūt odor facit. neq; leo uoce bouis sed
comestione. Etsi medicus animā non consideret
directe uerū eius amplioꝯ secundū quid subiectū
eandē tamē cōspicit exꝯnti. ut drīa tercia. dictū
curā corporis eam que anīe preire. Clara etiā
& decora non pum reddit medicina ex ꝓte mōi
procedendi cū sit ordinatissime tradita ut per
doctrinas ordinarias nominatas drā viii. Subi
cit ēt scīe naturali. tcio sumēs modum ostēsiōis
ex illo cuiꝯ qdē demōstratōes sunt certe q̄mltū
unde Cōmētator. ii. metha. demōstratōes mate
matice sunt in primo certitudinis ordine ac eas
in hoc consequūt naturales. Medicina uero est
quedā ꝓticularis nature scīa. Immo phīa & me
dicīa sunt sorores. Cōmētator sectaꝝ. Rursꝯ
eius cognitō grandis cū sit de corpore nobis co
gnito & sibi ꝓpinquis ita ut reconpenset aliqd
non ad naturalē īmo etiam ad eam que secundū
diuīaz phīaz de ꝓtibus apparēs primo. Rōne
uero principii effectiui quoniā primus eā inuēi
ens docens ac utens fuit Asclipius siue Escula
pius q ob eius scīe celsitudinē ī deorū numeruz
est receptus drīa prima. Tandez aūt diuīꝯ Y.
eā pfecit ac in lucē deduxit de quo Aꝝ. ī quibꝯ
dā ꝓbleumatibꝯ eidē asscriptis. Deus miserēs
humani generis alterutris morbis dissoluti na
turā incarnās Ypocratē ꝓduxit tāq̄ nunquam
peccantē ī medicine traditionem pfectā. Quod
etiā fultiūt pirones. i. ꝓbatores a quibus pīroīa
quis liber grecus eorum omnē scientiam preter
medicinā īpugnātes. Quibus siquidem forsitā
ꝓbleumatibꝯ prefatis alludit cum dicit medi
cīalē artē non ī uiuifico & ī honore quēadmodū
alias artes. Ex ꝓte quoq; finis que est sanitas
Ethico. i. ac eius possessio prīa drīa. hic autem
dignus & preintentus maxime ita ut Ethico. i.
eo carens felicitabit hūc maxime. sine nāq; ipō
uel hiis potest humanorum actuum exercere.
Ex ꝓte siquidē eius quod secundario quoniam
ea cōfert in laudez & amicorū acquisitionē. Iux
ta illud rethoricatū. Y. ñ āt ipīus seriem ut ī ea
significat trāslatō. Omīs qui medicīe artis stu
dio seu gloriā siue delectabilē amicoruz cōsequi
desiderat copiam zcꝯ. Ac x. similiter theorice
In honorē etiaz non ꝓuū adducit cōiter affectuz
unde Ecclesi. xxxviii. honora medicū ꝓpter ne
cessitatē &enī illū creauit altissimꝯ. Cōfert
etiam in bonorum acquisitōne fortune. Quare
cōmētator sectarū. Bonū aliquod diuiciarum &
uite nostre opor tunum īuenta est ars medicine
saītatē operari & cōseruare ꝓmittit & exercere
ꝓ quā magna bonorū utilitas hominibus addit
Vnde Mesue. insignia medici gestiunt mune
ra. Similiter & nomē preclarū existens cunctis
diuiciis melius. Iuxta illud Ecclesi. vii. Melius
est nomen bonum q̄ ungenta preciosa. Quoruz
plurīa taliter tanguntur theorice prīo. Medicīe
artis scīētia īter excellētiores ē. artibꝯ ceterisq;
maior utilitate. & maioris periculi. omībꝯ nāq;
existit homībus necessaria. Propter bꝯ secun
dū sciendū q̄ antiquitus ubi ꝓte ī quo nōdū in
uente fuerunt scīe nobilissime speculatiue hec
extitit nunc amplius preclara. posterius nāq; be
aliis īuente. pluribus nāq; reptis artibꝯ ut aliis
quidē ad necessaria uite. aliis uero ad ītroducti
onez exñtibus methaphisice ꝓhemio. Scīaꝝ āt
speculatiuaꝝ principia & plurima ipāꝝ inuenta
sunt ꝓ Y. uñ elemētoꝝ. i. Y. primus omnium in
ueniens uidetur elemēta artiū & nature homīs
& primus sufficiēter demōstrās. & naturaliū. i.
primus omniū quos scimus medicoꝝ & phōruz
demōstrare tractauit sicut primus cognoscens
certissime opa nature & ī eoꝝ dē secūdo. primꝯ
omniū quos scimus recte dixit Y. Aꝝ. uero scdus
grece exposuit & merito quia īuenit & cōpleuit
tres artes logicā. naturalem. & methaphisicam.
Cōmtator phōꝝ accessu. q̄ aūt. Y. predicta cog
nouerit sermo ipsiꝯ de humana ostendit natura
cui quidē similē de generatōne & corruptione
Aꝝ. īscripsit. Asclepiades uero cū ceteris medi
cis de elemētis. Quod aūt priscis temporibꝯ
fuerit excellentissima medicīa īnuit Aꝝ. metb.
sexto. uolens q̄ si non foret altera preter natura
cōsistentes phisica esset scīētiarum prīa. Si aūt
ē aliq̄ substātia īmobilis hec prior & phīa prīa
& ita uniuersalis. unde cū priores phī īpotentes
distinguere sensum ab ītellectu non posuissent
aliqua entia nisi corpa apparēs metha. primo.
& iiii. & de aīa iii. naturalē phīaz primā existere
omniū cogebant proferre. Itaq; & medicinā cuz
priꝯ fuerit ut tactū īuenta naturali tāq̄ necessa
rior aliis. Igit ea fuit prior ac eaꝝ preclarissima

Propt quidē q̄rtū. Ad primū quidē appuit
quid dicendū ex insignitis priori drīa. Ad
aliud dicēdū q̄ illud non inpingit crimen scīe

Asclepiades

ſed ipſis ignaris artificibus & uulgo impito
ut uiſum diſcernere pitum nequeũti ab īpito

Ad aliud dicendũ: ꝙ medicīa nõ eſt tãte nũc
quãte naturalis phīa excellentie cũ ſit pfecte
tradita & expoſita finiſq; altioris. ſecus autez
antiquitus extitit aliaꝝ relatione ſcīarũ. Neq;
ſcīa fine forīſeco nobilitat : qualis ē amicicia
bonor: & diuitiarum opulentia. unde Geofar.
introductorii: primo a ſimili teſtat illos īſipiē
tes qui ſtudēt in aſtrologia ut ualeāt p ipſam
diuitias augmētationē dignitatis acquirere &
bonoris. Verum ab intrinſeco fine qualis eſt ī
medicīa ſanitatis poſſeſſio. Ad aliud etiam
ſimiliter quid dicendũ apparuit. Ad aliud
dicendũ cõceſſum eſſe nũc minus ſpeculatiuis
ceteris preclarã: Eſt tñ preclariſſimaꝝ reſpectu
pluriũ aliarũ: cũ eius ſubiectũ ſit nobiliſſimoꝝ
moũs pcedēdi pfectior finiſq; deſiderabiliuz
& quod per ſuphabundantiã dicit uni ſoli con
uenit ut in illo genere. Ad ea uero que alte
riꝯ ptis arguta: quantũ: qũo: & q̃do nobilitatē
extendãt medicīe īnotuit finiſq; naturã ipſius
licet q̃ maxime appetatur egentibus qñq; ceu
ſummũ bonũ nõ tamen is eſt ſimplicit nature
hũane. uerũ ſcire potius ac ſpeculari Ethi. io.

DIFFERENTIA. VI.

1 Vod corpus hũanũ ñ ſit medicīe ſub
iectũ mõſtrat : quia ſcīa ē unius gene
ris ſubiecti: drīa ttia: ſed illorum que
cõſiderãt a medico: plura ſunt etiã genere drīa
ut tactũ eadē. Quod firmat qa res naturales
nõ naturales ac etiã pret naturã ī ſubiectis nu
merãt medicīe prīo prima. Adhuc illud eſt
ſubiectũ in ſcīa de quo determīat in illa quia
ſubiectũ & ſcīa cõuertũt. ſed de multis agitur
ut apparet in ipſa que corpus nõ ſunt humanũ

Amplius cũ paſſiones de ſubiecto demrēnt
p ipſius diffinitionē ſicut p mediũ ut dictuz
olim. Ipſumq; oportet eſſe ītelligibile uniuer
ſale & īcorruptibile: quoniã obiectũ ē ītellectꝯ
ttio de aīa : tale aũt nõ eſt corpus humanũ cuz
ſit ſenſibile & eius cõſideratio ſenſibilis : quia
ceu apparet ex tegni & baly. exprimēte medi
cinalis ſpeculatio nõ trãſcendit ſenſuz. Ex qbꝯ
cõcludit corpus humanum non fore medicine
ſubiectũ. Huius aũt oppoītum teſtant medi
corũ illuſtres plurimi. Amplius illud ē ſub
iectũ ī ſcīa cui attribuũt oīa determīata in ea.
Corpi aũt hũano oīa det̃mīata ī medicīa attri
buũt & actione quã cãnt in ipſum diffiniuntur
Igit & ſubiectũ erit medicine. Circa id utiq;
queſitũ ppter in añtibus tacta de his breuiter
trãſeũdũ. Propter cuius quidē primũ ſciēdũ
ꝙ ſubiectũ ī ſcīa eſt illud circa quod ſpeculat
ītellectus ī illa quod pprius dicit obiectũ. Ita
nanq; ſcīa ad ipſuz ſe hēt ſicut ad eius obiectũ
potentia. Corpus uero humanũ ē corpus mix
torũ digniſſimũ oīuz & uīculũ uniuerſi. uelut
enī aurũ depuratũ ſe hēt ad cetera metalla. ita
corpus hoc ad cetera corruptibilia corporum
drīa priori. Propt ſecundũ uero ſciendũ ꝙ
Ga. primo affōꝝ: & balyabas. ī ſui libri prīci
pio eſſe uolũt ſubiectũ medicīe corpus hũanũ
hoc tamē ſic platũ ſimpliciter nõ eſt directũ.
Cũ etiã ſubiectũ moralis ſcīe aut pollitice. aut
phyſonomie ſit corpus humanũ. unde illorum
breui & ſano ītellectui. oz adiũgere aliqd puta
ut iam tactũ hãc paſſionē ſanabile. Omne nãq;
ſubiectũ oz paſſiones & ptes determīatas habe
re. Quidã uero poñt ſubiecta libroꝝ eē cano.
medicinales ſub aforiſtica breuitate traditos
aut diuiſiua aut diffinitīa ſeu huiōi. Quod ſa
tis eſt dictũ ſine arte cũ dicant cõfuſe totam
ſcīam eſſe ſubiectũ totius nõ diſcernentes ſub
iectũ a paſſioībus pprietatibꝯ & ptibus nihil
q; fere rõnis ſignificãtes. Diſtinguũt etiam
hi multiplex eē ſubiectũ quod & ſuſcipiunt a
cõciliatoribus. A. &. Aũ. in diſcordia eorũ me
thaphiſice. Triplex. n. ponũt ſubiectũ. Vnum
qdem p predicationē & ſic metaphiſice ſubie
ctũ eſt ens. Aliud p radicationē & ſuſtētatõez
quandã. & ita ſubſtãtia. In ea nãq; fundant oīa
que determinãt ī ipſa. Aliud p uiã finis & ſic
deꝯ dicit ipſius ſubiectũ. totũ. n. eē ipſiꝯ finit
ī deũ & ſic ī medicīa dicũt eē ſubiectũ triplex
Rem quidē medicīalē p mõm predicatioīs. Oē
enī quod determīat ī medicīa ē res medicīalis
p uiã uero finis: ſanitatis poſſzio. Corpus aũt
humanũ p mõm radicatioīs & fundamenti te
ſtant fore ſubiectũ. Sed iſta quidē diſtinctõ
cũ eo ꝙ ñ certificat queſitũ ipſuz etiã ñ tollit
ſimilis. n. eſt illi q ſolet a qbuſdã in metaphi
ſice ſubiecto fieri dicentibus id fore triplex
uel quia coīus ut ens aut certius ceu cauſa: uel
dignius ut deus. Huiōi uero diſtinctioēs ſunt
logice & ſcienciis realibus abhorrende. cuz ad
multos īdetermīate deducãt errores acceptate
tamē a pluribus noſtrũ cõſuetudīe putãtibus
oēm diſtinctionē ſolutionē exiſtere. Propt
tertiũ uero ſciendũ eſt ꝙ ſubiectũ medicine ē
corpꝯ humanũ ſanabile. ſicut dicit ꝙ ſubiectũ
naturalis phīe ē ens uel corpus mobile. Quod
prīo prīa ſatis īnuit cũ dicit. Quoniã medici
na corpus humanũ cõſiderat ex pte ũde ſanat
& a ſanitate remouet. Cũ. n. medicus cõſideret
corpꝯ humanũ affectũ hiis duabus diſpoſitio
nibus ſaītate & egritudīe īcludunt ſufficient
ī hac paſſione puta ſanabile. Poteſt nanq; hoc
denotare aptitudinē ipſiꝯ receptiuã egritudīe
remota. Dico aũt ſanabile nõ ſanatũ cuz id ſit
finis & forma. Illud autē materia que nunquã
cõcidũt phiſi. ii. Quod autē id ſit ſubiectũ

ostenditur. prius tñ sciendum ꝙ subiectum du
plicit dicit. uno qdē mō entis actu in potētia
tamē ad aliud. quod ex ipso tamē uidet: bō. n.
existens actu est ī potentia ut sit subiectū albi
& ita nō est hic sermo de subiecto. Dicitur
& alio subiectū in scīa. ad quod uidet quatuor
reqri. Vnuꝫ quidē pri mū ꝙ sit notius. prius ī
tellectui occurrens int oīa cōsiderata in ea: se
cundū uero quod ex ipsius cognitiōe ꝓcedat
ad cognitionē oīum alioꝝ in illa. Tertiū qdeꝫ
ꝙ de eo ꝓbēt passiones & ꝓprietates ī illa scīa
& quartū ꝙ oīa in ea determīata habeāt ad ip
sum attributionē. Primū qdē ostendit. quo
niā scīa cōpat ad subiectū sicut potētia ad ob
iectū. secundo apparēs de aīa: ceu. n. obiectum
determīat potentiā. & nobilitas potentie ē ex
nobilitate obiecti: Ita subiectū determīat sciē
ciam. & nobilitas ē scīe ex nobilitate subiecti
una nanq̄ scīa est nobilior que est de nobiliori
sed inter oīa que primo apprehendunt ab ali
qua potentia. illud prius apprehendit. quod ē
ꝑ se obiectū illius potentie. ut color cū sit ꝑ se
obiectū potentie uisiue. Illud quod primo ap
prehendit a uisu est color siue coloratū. iō int
oīa que cognoscunt in scīa. subiectū est primo
cognitū in ipsa. Et ex hoc sequit secundū ꝙ ex
eius. s. cognitiōe. ꝓcedendū est ad cognitioneꝫ
alioꝝ in illa scīa: quoniā ex cognitiōe notōris
procedendū est ad cognitionē alioꝝ. Cū igit
subiectū sit huiōi. ex ipso ꝓcedendū erit.
Tertiū etiā declarat. quia subiectū in scīa dēt
esse de quo demōstrant passiones: nā ꝑ ea que
determīnāt non cognoscimus de subiecto nisi
quia est & qd dicit ꝑ nomen: supponit. n. fore
posterioꝝ. i. Sed quale est quod cognoscimus
& hoc ꝑ ipsius ꝓprias passiōes: iō de ipso pas
siones & ꝓprietates demōstrant ī sciēcia illa
Quartū quoq̄ uidet esse maīfestū ex noīs
rōne: subiectū. n. fundamentū seu fulcimentū
uidet īportare. a quo alia determinata in scīa
sumāt eē. & sic ad unū referri. Corpus autē
humanū sanabile bēt has quatuor cōditiones
Est nāq̄ notius ꝙ est ī medicīa. & primū ītelle
ctui occurrit. Ex ipsius etiā notioritate cetera
reddunt nota. sicut aꝫ ex resolutiōe ipsius fa
cta prīo prīa: bēt etiā ꝑtes. quod pꝫ resolutiōe
predicta. & passiones puta sanabile siue sanita
tis & egritudīs susceptiuū: alia etiā detmīata
in medicīa ad ipsuꝫ reddunt. & ꝑ attributionē
ad id cōsiderant. Est igit eius subiectum coīꝯ
Propter quartū quidē. Ad primū dicēdū
ꝙ licet que cōsiderant a medico sint plura &
genere drīa: in quadā tñ unitate anologie seu
attributionis unitant ad scīe unitatē. drīa ttia
ceu oīa io. genera in ente. Oīa nāq̄ ab eo consi
derata tandē ꝓpinquius aut remotius ī corpꝯ
ex huiōi attributiōe reddunt sanabile. Ad
aliud similit dicendū. que. n. corpus non sunt
humanū. ad ipsuꝫ sic tādē reducūt. Ad aliud
dicendū ꝙ sensibile duplex est. quoddā ꝑticu
lare motui & materie huic cōiunctū: & de tali
nō est scīa. alteꝝ ꝑ ītellectū abstractū ab his ñ
tamē in cōi. & de hoc sensibili est scientia. Et
moūs etiā phīe ēntialis ut naturalis. ceu id in
prioribus quesitis euidēs existit. de quo sensi
bili est medicīa. Talē etiā sensum ītuet medi
cus. Cōsiderat nāq̄ uniuersalia. quoꝝ cognitō
sensui est ualde ꝓpinqua. cū ex posterioribus
& apparentibus in priora magis deueniat me
dicina etiā multū in expientia cōsistat: alie
uero scīaꝝ licet a sensu sumant originē. pluri
me tamē absꝫ ea magis abstrahūt. Vidēs nāq̄
Ga. ꝙ lesiōe cerebri & epatis uel iuuamēto no
cetur aut ꝑficit uirtus aīalis & naturalis: banc
qdē poīt cōsistere ī cerebro. illā uero in epate.
Ac quia in ossibus & similibus non est neruus
apparens aut uena. simplicit ꝓfert ipsa uirtu
tē habere īnatam tantū. cū tamē uitā recipiāt
& uirtutē nutritīā cū alimēto a corde & epate
quod ꝓbat prīo prīa ex obstructiōe meatus īt
bec & ossa. nō tamē ī natitas tollet prīa. ueruꝫ
potius eius cōseruatio quicq̄d dicat. A. Solet
& id aliter īterpretari. sed quia inferius dicet
sufficienter taceatur ad presens.

DIFFERENTIA. VII.

1 Vod predictū medicīe subiectū. ñ sit
uni sed pluribus medicis cōmittēdū
ostendit: quoniam duo concurrentes
agere & ītelligere potētiores. ethico. viii: me
lius & enī iudicāt multi q̄ unus qcūq̄. polliti.
ttio. iuxta illud quod tu nosti fortassis nouit
offellus: In pluribus aūt medicis cōsistit turba
& multa. & nō in uno. Amplius sicut se bēt
sensꝯ ad sensibile: ita ītellectus ad ītelligibile
de aīa. iii: sed plures sensus sensibile melius ꝑ
cipiūt & discernūt q̄ unus. secundū illud eodē
polliti: iii: Incōueniens forte utiq̄ uidebit eē
si melius ꝓcipiat quis duobus oculis. & dua
bus auribus iudicans. & agens duobus pedibꝯ
& maībꝯ: q̄ multi multis. Adhuc meīcoꝝ prī
ceps. G. caūs recitat q̄plurimos. ī qbus iudicat
alios sibi fore meīcos associatos. quos & ipse
uidebat suscipe. Ex qbꝯ cōcludit uno pluribus
medicoꝝ corpus humanū fore ut recte ꝓcuret
cōmittēdū. In cōtrariū uidet Damascenus
in affō. dicens: ꝙ uni fideli medico cōmitten
dus est eger. cuius error arti distantia ꝓuus sit
eo ꝙ nūq̄ peccare maius est q̄ secnndū homīeꝫ
qui tamen minus peccat artificialior est eo q
plus. ꝓuer. iii: unde Damascenus ibidē. nꝫ enī
humana natura ꝑiculū īcurrere nō potest pre
sertī in subtilibus. cuius cām assignat ī priori

affo:quoniã ſi plures cõſulit in ſinguloꝝ erro
res plurimũ cadet. Amplius Aꝝ.pollitico.i
natura nihil facit tale quale heres figuratões
delphicũ gladiũ paupe:ſed unũ ad unũ. Sic.n.
utiq; pficiet optime organoꝝ unũqq;. In ſecũ
do eoꝝdẽ unũ nãq; opus ab uno pficiẽ optime

Adhuc ſecũdo politi.cõtra Socratẽ.q muli
eres ponebat & alia coẽs.de propriis maxime
curaẽ.de omnibus autẽ mĩ9: ũde puerbium
pticipantiũ molendinũ torqbus colligaẽ: duo
enĩ ſunt ut ibidẽ ait que maxĩe faciũt ſollicite
curare hoĩes.& diligere ppriũ & dilectũ.ſed ſi
pluribus medicis cõmittaẽ.actus pcurationis
coĩs reddiẽ.& pcurati dilectio remittiẽ. Itaq;
corpus humanũ uni tantũ medico cõmittẽdu3

Propẽ primũ ſciendũ qdẽ q; quid ſit ſubie
ctum hoc drĩa apparuit preeũti:qd aũt meĩc9
prĩa. Propẽ ſecũdũ uero ſciendũ.q; quidam
pronũciauerũt corpus humanũ in eius ſalute3
medicis egere q̃pluribus : quoniã unus alio iu
uaẽ in ĩquirendo expedientia illi. Alii uero
predictis oppoĩti facti dixere ſĩplicĩ uni ſoli
fore ꝯmittendu3.ſe ſ3mõe Damaſceni uallãtes
quoꝝ qdẽ defectus nõ ipſoꝝ motĩs explicabiẽ
ex dicendis. Propẽ ẽtiũ ſiqdẽ dicendũ prĩo
fere uiã obſeruando medicĩa3.q; corpus hũanũ
pluribus cõmittendũ eſt medicis.uno tande3
prĩcipaliori facto. Secundo uidẽdũ. quales
plurimi pñt ĩ unũ cõſurgere. Primũ quide3
declaraẽ.quoniã ſicut in aliis eueĩt regimĩb9
puta ĩ polliticis.ita & ĩ corpis hũani regimĩe:
nã extimandũ eſt aĩal cõſtare.quẽadmõm ciui
tatẽ bene legibus rectã.de cã mot9 aĩaliũ: ũde
legis poſitĩa.iudicatĩa. & exercitatĩa. & medi
cinalis:quatuor ponr ab Euſtracio Ethi.prĩci
pio urbanitatis ptes.S3 in pollitico regimine
plures tãdẽ regentes ad unũ ſupremũ ordinãẽ
regentẽ.alioꝝ ĩferioꝝ oĩum ſciſcitãtẽ motĩa &
conſilia:ut in Ariſtocraticon polliticoꝝ libro
principatu.quod etiã viii.phi. xii.metha.ac ĩ
oculatione iudicaẽ Prodi platoĩci. oĩs nãque
motus in unũ demũ ordinaẽ.ut demũ omnes ĩ
telligentie in primam. ſed nõ ſolũ hec ſed aĩa
tandẽ ut fine claudiẽ illius. Adhuc unus ppẽ
prõptitudinẽ nature hũane ad labendũ. ñ põt
ita oĩa ut plures corpi emergentia hũano aut
ſibi neceſſaria puidere cũ extent fere ĩfinita :
unus nãq; nõ poteſt in ſe pfectiones etiã unius
rei cuuctas habere pfecte. quia nihil ſimplici
genere oĩbus ex ptib9 pfectũ natura expoſuit
ſecũdo rethorice ueteris. Propẽ quod Zeuſis
cũ pictura elegantiſſimã 9ſtitueret Crothoãti
bus.ex oĩbus formoſioribus mulieribus ipſoꝝ
quĩq; elegit.ut ſuſcipet quod ineſſet unicuiq;
uenuſtatis ſumme.oppoĩto derelicto : plures
uero poſſunt pfectius predicta ĩtueri.cũ pluri
bus utanẽ ſenſibus & ĩtellectibus. Et firmaẽ
quia uirt9 unita plus ẽ ĩfinita q̃ multiplicata
ſeu diſp ſa.in de cauſis.& p 9ñs magis motiua
& operatiua. Ne etiã cõfuſio. ac multiloqũ
impeditiuũ corpis humani & maxime lapſi in
ducaẽ.o3 tandẽ ĩ unũ prĩcipalẽ cõſurgere. pru
dentiorẽ.ſollertiorẽ.ac magis ſollicitũ exñte3
& ab egroto amplius affcãtũ. in quo & omne3
ſpem poſuerit:que quantũ cõferat in ſalutem
diceẽ drĩa. cxxxv: cuius impio regimẽ ordĩeẽ
oẽ.ſiũ cõſeruatiuũ fuerit ſeu curatiuũ.Quidã
tamen opulentiores. taſtu quodã deducti plu
res cõcitant ad ſe ipſos . quod non laudo niſi
predicto mõ fuerĩt in uno redacti. Corp9 igiẽ
humanũ pluribus uno prĩcipaliori facto meĩc9
cõmittendũ.& maxime cũ notus & familiaris
extiterit.unde Cornelius celſus.Cũ uẽnq; par
ſcĩa fuerit.utilior tamẽ medicus extraneo eſt
amicus. Propẽ ſecũdũ huiõi ſciẽdũ.q; huiõi
medĩci debẽt eſſe docti:exercitati:equales:aut
fere ſolliciti.diligẽtes:fideles: beniuoli.in ſa
lutẽ copis humani.ſimplicĩ ĩtendentes.nõ ui
ctoriã.aut uanãgloriã. uel bonoꝝ fortũe acqſi
tionẽ:ne cõcitata de ipſis conqueraẽ natura.
Taliũ nanq; pluralitas ĩ unũ prĩcipaliorẽ pote
rit utiq; conueĩre:& tales deſcripti drĩa ſunt
ſecunda.q; ipſi diligẽtes extant nature mĩſtri
Veꝝ pene plurimi hĩs prauis eoru3 actibus &
moribus ſunt oppoĩti.ſicut reliqua eos tetigit
medici deſcriptio drĩa prĩa.Emuli uidelicet.
detractores.oblocutores.elati.ambitioſi. ſcĩe
alicui9.& laudis deteſtatores.loquaces. negli
gentes.luxurioſi. uiolenti. aleatores. pecunie
uaneglorie.ac ſupbie ĩbyãtes. dei & ĩ cultores
omnifariã q; ſpnentes. Quod ĩ teſtamẽto mã
datũ eſt medicis. Y.ſicut apparet ex de lege &
theorice prĩcipio:& tales ñ ſolũ ut ĩ unũ cõue
niũt prio ẽ.ueꝝ unusqſq; deſiderat ipſo nedũ
ab alio & huiõi.l3 nulli eẽt corp9 9mittẽdum
hũanũ mĩ9 tñ põt nocere ſol9 q̃ plures. Propẽ
quos aſſero ĩ ſalutẽ ipſi9 medicũ hñdũ eẽ unũ
predictis bonis ppriẽtatibus adornatũ. q de
ſuis pbiorib9 eligat ſociis.uel diſcipulis unũ
uel duos aut etiã tres cũ qbus ĩquirat & pficiat
quod expediat circa predictum ſubiectũ. illis
pluries uiſitãtibus.aut eoꝝ aliquo cõtinue aſ
ſiſtẽte.ueritas.n.cũ magno populo iudicari ñ
põt.ſed cũ aliqbus intelligentibus & ſenſum
hñtibus quatriptitiẽrto.Hic nãq; ptho meĩc9
libenter pcipit illoꝝ motĩa eis bene dicta con
cedẽs tãq; ſibi.nec uerecũdaẽ qcq; illis 9fiteri.
ſimiliter & illi uolẽtes apud ipſum apparere
neq; ſibi detrahere. cõcedũt oĩa que uidentur
rõnabilia: Quod ſi dubitãt unanimiẽ ĩqrunt
hic.n.moũs eſt ueritatis ĩqſitiuus.ſecũdo celi
& mũdi. Vnde ad ſummũ ſalubrius eſt ut unus

princeps ī ope prefigat̃.laudē aut uituperiuꝫ
habiturns.Tepescit.n. cū plures fuerint unus
quisq; in se ipso.tanq̃ nō oīo ex fine regimīs
cōsequētia hīturus.quare pificatus stimulor
me nolente. Est autē sciendū. ꝙ medici me
rito ut plurimū maloꝝ extāt moꝝ:tū quia ex
uili stipite & sterili originem cōtraexerūt.ītu
mescētes demū & cōtumeliosi facti.cū fuerint
aliqualiter incrassati:tū etiā quia medicīe scīa
& simpliciter curatiua.maxime scorpioni at
tributa est & marti. quoꝝ ꝓprietates ī maluꝫ
tendētes iā sunt tacte.Cōseruatīa uero magis
thauro & ueneri.hos ī omnē trinā īcitantibus
luxuriā:istos tamē q stellariter prauoꝝ morū
exñt ꝓpter uirtutē scorpioīs & martis in eis
dñantē.ob attributioīs uirtutē pfectos repio
medicos.Vnde naturaliter ꝓbus medicus ma
loꝝ debet esse morū: tū etiam qa scīa non de
uirtutibus ac moribus det̃mīat acqsitis. sicut
aliaꝝ plurime. sed de naturalibus tātū ī tegni
tū quia ꝓpter astralitatē q̃ prauā moralitati
oppositā. Propt̃ uero quartū. his breuit̃ sic
astrictis.cū medicoꝝ reuerentia & īducta suis
satis ꝓcedentia uiis.uerū concludentia ꝓ ꝓte
existāt amplioris tñ gratia didascalie. Ad
primū dicendū cū aliis.ꝙ Aꝝ.loqt̃ de iudicio
ītellectus practici in agibilibus.in quo plures
repiunt̃ pfecti:hic aūt est sermo magis de iu
dicio ītellectus cōsideratiui.quo ꝓpauci uigēt
ualde.Et iō magis est cōsentiendū uni maxīe
uigenti.q̃pluribus deficiētibus.aut licet pluri
bus uigentibus reptis.ꝑ se foret āplius cōmit
tendū q̃ uni.ꝑ accidēs tamē ut ꝓpt̃ in appro
priationē & prauoꝝ ut tactum est mores secus
euenit medicoꝝ. Dicēdū etiā ꝙ turba multa
melius iudicat q̃ unus qcūq; īdrēnter.Ille nāq;
unus pōt praui iudicii existere. & precipue in
singularibus:sed unus ꝑitus & exptus ꝓprie ī
uniuersalibus. & ī his que subtili egent īuesti
gatiōe.pluribus īdrñtibꝫ iudicat ꝑfectius.cuꝫ
pauci repiant̃ ī talibus iudicare sciētes. Ad
aliud dicēdū.ꝙ plures sapiētes meliꝯ uno iudi
cāt.nisi aōre puertant̃ aut odio:que multociēs
iudicii ueritatē ꝑmutāt magnoꝝ.moralium.i.
& centiloqo:quod medicis pleꝝq; euenit:cum
eoꝝ sit iudiciū ñ modicū passioībus submissū
Ad aliud dicēdū.ꝙ Ga.sustinebat alios me
dicos.aut ꝓpt̃ uirtutē ipsius & honestatē. aut
ut ipsos corrigeret aperiendo errores illoꝝ.si
cut aꝫ decimo de īgenio.ī adolescente q īciba
tus ante pocismū obsꝫuatiōe diatriti. in eorꝫ
sincopizauit pña. Ad argumēta qs ptis al
terius dicendū ꝓ primo.ꝙ eger cōmittēdus ē
uni fideli medico.uidelicet principaliori:qui
pluriū simul motīa & cōsilia suscipiat.Si enī
plures.cōsulat unū post alteꝝ nō cōcidentes ī
eisdē.aut cōcidentes secūdū magis & minus
diuersifitatis:distractꝯ nesciet cui fidē ōnifa
riā dēat adhibere. Vnde meīcamē hodie istiꝯ
expiens.cras uero illius. demū tertii:& sic ī er
rorē singuloꝝ deueniet.cū pluralitas ñ fuerit
ī unitatē redacta. Ad aliud dicēdū.ꝙ quādo
plures medici mō preoñso.ad unū corpus cō
currūt ꝓcurandū.unū ordinat̃ ad unū:licet.n.
sint plures unitantur tñ īn spē.& sp ad unum
procuratioīs ordināt̃ actū.Et hoc ē ꝙ uult Aꝝ.
quod unū ꝙq; ī unū actum ordinet̃ & ñ ī plura
non tamē ꝙ plura eadē spē ī eundē nō possint
actū ordinari.cū qlibet medicus ordinetur ad
medicandū:esset aūt nō unū.sicut si medicus
ordiaret̃ ad uenatioīs actū. Sed cōtra ī fine
de aīa dicit̃.ꝙ lingua cōgruit in duo opa natu
re.gustū & locutiōeꝫ: &.q.ē manꝯ molēdīarii
inducēdo cibū.xii.aīaliū Auicꝯ. Dicēdū ꝙ lꝫ
ordinet̃ in plures actus. prīcipalius tñ in unuꝫ
ut in gustū.sicut apparet. qa quedā aīaliū gu
stant nō tamen locutiōe utunt̃. Ad aliud di
cendū ꝙ plures medici reddunt̃ ꝓprii ī uirtu
te illius uiuus principalioris.

DIFFERENTIA. VIII.

Vod doctrīaꝝ ordīariaꝝ nūs ñ sit tri
nꝯsꝫ īdefinitus uidet̃.Cū.n. doctrina
ordīaria dicat̃ ab ordine:ubi qdē erit
ordinē dare.illic & doctrina ordinaria:sed oīs
doctrina ordinē obseruat predicati saltem ad
subiectū.ꝯntis ad añs.& cōclusioīs ad premis
sas. Adhuc oīs scīa est de bono & difficili.ii.
Ethi:sed boītas est ī rebus ꝓpt̃ ordinē maxīe
fine xii.metha. Eti.uidet̃ nullā fore ordina
riā.qa ipsa faciēs est scire.Scire autē simplicit̃
& nō ꝑ accidens.est ꝑ causas.ī prīcipio poste.
Caūe aūt sunt nobis ignote. puta ītelligētie
& deus:sic.n.se habet ītellectus noster ad eas
ut oculus uesptilionis ad lucē solis.ii.metha.
Rursus ꝓbat̃ hoc meīo fere unā tantū fore
cū scire sit unū ꝑ causas.s.solū:doctrina enī or
dinaria ordīat̃ in scire. Amp.ī tegni dicit̃.
ꝙ ex resolutīa cōsistūt oēs artes secūdū rōneꝫ
nō est igit̃ alia.si oēs ex ista:tūc nāq; forꝫ alia
ociosa doctrina. Itidē.cōpositīa & resolutīa
uidet̃ una esse:altera.n.uidet̃ esse ex effectu ad
cām:reliqua uero ex cā ad effectū. Hic autēꝫ ꝓ
cessus idem exīt.sicut uia que est ab Athenis
ad Thebas:& que a Thebis ad Athenas phisi.
ii. Amp.uñr due quoniam sicut dicit haly.
cōpositīa fit ꝑ demōstrationē ꝓpt̃ qd: resolu
tiua uero ꝑ demōstrationē qa:he aūt sole due
demonstratioēs ponūt̃.posteꝝ.i. Palin diffi
nitīa nō uidet̃ doctrina ordinaria. cū doctrina
ordinaria fiat ꝑ ꝯnam & cōtinuationē. ī tegni
trāslatione arabica.& haly. Sed ꝙ quid est:
obiectū ītellectꝯ existit. drīa vi. ꝙ diffinitioē

ſignificat:qa igit ipſuz ē quid ſimplex & īdi
uiſibile.& diffinitio talis erit:cū diffinitō ſit
idē cū diffinito. Rurſ9 uñr tria.ſic.n. ſcribit
Ga. Adhuc Aū.coll.i.etiam ii.phi. dicit eē
demrationes demrationē ſimplicit ſiue cauſe
& eſſe demōſtrationē alias eſſe caūe uel ꝓpt
qd.& demrātiōez eē ſiū ſignificati ſz doctrine
ordinarie demrātioib9 pficiūt. Eti.quod do
ctrinis notificat ē cōplexū aut īcōplexū.ſiqdē
īplexū notificat ꝑ genus doctrine diffinitiuū
ſi uero cōplexū.aut eius fit ꝑ poſteriora noti
cia.& ſic reſolutiuū:aut ꝑ priora.& ſic cōpoſi
tiuū. Amp.ꝓceſſus ī arte eſt duplex. prim9
a principiis ad prīcipiata tēdens. circa quem
exiſtit 9poſitīa: ſecundus uero ecōtra duplex
exñs.aut.n.circa principia fit eēndi. & ita do
ctrīa reſolutīa.aut cognoſcēdi. & ſic diffinitīa

Adhuc q̄tuor oñr.ſup.n.has tres uidet una
t̄mī cōpoſitīa. ſicut eſt una termī reſolutiua.
ut ſibi correſpondeāt īadīuicem ſecūdū ꝓceſ
ſus cōuerſos uelut reſolutīa 9poſitiue.& e9tra

Itidē.Cicero & Boetius ī eoꝝ topicis.rñſio
nē diffiniēdi diligentē in duas ſequeſtrāt ꝑtes
unā iudicatiuā.que ī reſolutiuā diuidit & com
poſitiuā.Illū nāq̄ q iudicat. ſi ei9 iudiciū dici
tur uerificari demrātione.oz iudicare fulcitū
alterā īuētiuā ſiue topicā.& q̄rta cū iſtis trib9
erit diffinitīa. Rurſus quīq̄ ſecūdū halya.
puta reſolutīa.cōpoſitīa.diffinitīa.deſcriptīa
& diſiua. Adhuc cōmētator ī aceſſu ad libꝝ
phi.viii.uidet tangere īquiens. Spēs doctrine
uſitate ī hac ſcīa ſunt mōi diſplinaꝝ.ſ.tres mo
di demrātionis. ſignificati uidelz & demrātio
cāe.& demrātio ſimplicit.q̄uis ſignificatū &
cā ſint illa que ſunt plus uſitata in hac ſcīa.&
alñ eſt uſitata demōſtratio ſimplicit.& mane
ries diſcipline dīonis & cōpoītionis & diffini
tionis & entiēmatis.& īductionis. Ex his igit
oībus cōcludit ſuo mō doctrinaꝝ ordinariaꝝ
numeꝝ fore diuerſum. Oppoſitū autē horū
ī adīuicem ſe oſtendit. Vt aūt huiōi queſiti
difficilis & pluribus ignoti a multis q̄ praue
iudicati ueritas oñdat:ſzm mei poſſibilitatez
magis modeſtie q̄ audatie īputādo. Primit9
oñdat qd ſit doctrina.Secūdo qd doctrina or
dinaria.& īordinaria .& q̄ moīs dicāt.Tertō
demōſtretur que ſit uere doctrina ordinaria.
Quarto ueritati tollāt aduerſantia preīducta.

Propt primū uero ſciēdū q̄ doctrina dupli
cit accipit.uno qdē mō ſecundū q̄ eſt actus a
Didaſcalo tendens ī diſcipulū:alio autē ꝑ ut ē
hītus aīe ꝑfectiuus: primo ſiqdē mō doctrina
duplicit ſuſcipit. cōmunit & proprie. Coīter
qdē accepta. dicit ab haly. actio īdrēnt docto
ris ī diſcipulū.Iſta quidē actō drñtibus fit mo
dis:aut.n.ꝓlatione uocis uiue.aut ī ſpectione
ſcripture:ꝑ ſcripturā.n.ꝓlatioīs Auꝝ.& Ypo.
eoꝝ ītelligim9 ſzmonē.q.pñtes eſſēt:prīo de
iuuamētis aut manus īdicatiōe uel digiti. uel
ſtationis deſignatiōe:puta circulo uinū deno
tante. Si uero ꝓprie ſumat doctrina. tunc
erit actō doctoris ī diſcipulū ꝑ eēntialia.Simi
liter quoq̄ his duob9 moīs pōt ſumi ſcīa & ꝓ
ut eſt hītus aīe ꝑfectiuus:aut.n. coīt. & ſic eſt
hītus ī ipſa quocūq̄ mō acqſitus.ſiue expiētia
aut rōne.ſeu quocūq̄ alio:uel ꝓprie accipitur
& ita erit habitus acqſitus ꝑ uiā demrātionis
alicuius. Eſt autē circa hūc mōm ſciendum.
q̄ ſcīa doctrina & diſciplina uñr idē īportare
ſecundū rē:uñ in tegni medicīa dicitur ſcīa.
In libro aūt bereſz.doctrina & diſciplīa.drñt
aūt reſpcū quodā.Nā ſcīa refert ad ſcibile do
ctrina uero ad docētē.diſciplīa aūt ad diſcipu
lū.uñ ſicut drīa ītia.ſcīa triplicit ē dicta. ita
& doctrīa.q̄ apparet tribus pōt moīs denota
ri. Propt ſzm uero ut āpli9 appeat qd ſit do
ctrīa īordīaria qcq̄ ordīaria.qd etiā.q. meīa
cū ipſa dicat ab ordīe.uidēdū qd extet ordo.

Prīo tñ ſciēdū. q̄ hic eſt duplex ꝑticularis
& ulīs.ꝑticularis qdē eſt dependētia ī cōpacta
ſiue 9ñtia poſterioris ad prius quōcūq̄.qualis
ē 9ñtia predicati ad ſubiectū.9ñtis ad aīs. cō
cluſionis ad premiſſas:& ſic quelibet doctrīa
pōt dici ordīaria.in ꝓprie tamen ualde. eo q̄
ordīez huiōi ꝑticularē obſzuat: uñ afforiſtica
doctrīa ſīplicit īordīaria pōt ſic ordīaria dici
ut ī illo precipue. Qui creſcūt & uentres hyē
& uere.Eſt & ali9 ordo ulīs & ipſe duplex:aut
enī fit ꝑ accidētalia.uel ꝑ eſſentialia. ſiquidez
ꝑ accidētalia.tūc hec erit dependētia cōiūcta
ſeu continua poſterioris ad prius per rei ad
uenientia:& ita deſcriptō maxime & diuiſio
ſecundū plures eius ꝑtes:& ſi ſint doctrie pl9
tamē īordinarie q̄ ordinarie debēt appellari.
Sunt.n.q.meīe inter dictas & dicēdas.Ipſe enī
in eo q̄ cōtinuāt queſitū.drñt & ſupant predi
ctas.Et cōueniūt cū dicēdis in eo aūt.q̄ ut plu
rimū ꝑ eſſentialia eoꝝ ordo ſtabilit drñt a di
cendis. Eſt & tertius ordo dependentia ſeu
9ñtia reſpectu poſterioris ad pri9.cū quo uere
cōtinuat ꝓpt diffinitiuā.ſ. & maēt ꝓpt cōpo
ſitiuā uidelz & reſolutiuā:& ſic tres erunt tātū
doctrine ordinem habentes. Pōt etiā aliter
dici.q̄ doctrina duo reſpicit rōnem ſeu dedu
ctionē quādā.cui tāq̄ lumē īnitit. Et ita cū oīs
doctrina alicui rōni īnitit.pōt dici ordinaria
cū ordinē aliqualē obſzuet añdictū. & reſpicit
res ex q̄bus cōſtituit continuatīe.& ſic ſecūdū
q̄ fuerīt ordinate.dicet doctrīa or dinaria: qa
ſi ꝑ accidentalia.erit deſcriptio & diuiſio: ſi
uero ꝑ eſſentialia.cōpoſitīa.reſolutīa. & diffi
nitiua. Propt quidē ītiū uidendū prīo que

ſit hax doctrinax uere ordīaria.& que non:qd
ſzo ſit doctrina reſolutīa & cōpoſitīa : ttio de
qbuſdā circa ipſas dubiis:q̄rto qd diffinitiua:
& quīto quō drñt ab īuicem. & a quadā pte di
uiſiue.& qualiter cōueniāt. Propt primum
iſtox ſciendū.qp ordo predictus p eēntialia ſta
bilitus.pōt triplicit cōſiderari.coīt.proprie.
& magis pprie. Siqdē pprie magis. tūc ſo
lum una erit doctrina ordiaria.cōpoſitiua que
p demōſtrationē ppt quid exercet.Ipſa.n.pfe
ctior eſt demōſtrationū.ī qua ſaluatur ueriſſi
me rō ſilogiſmi demrātī.que eſt pprie faciēs
ſcire.cū pcedat ex cā īmediata ī effectū īmedi
atū.Et iō doctrīales ea utunt ſcīe. cū eax demō
ſtratioēs ſint ī primo gradu certitudinis. na
turales uero ipſas ſequūt. cōmētator ſecundo
metha.uñ in prīcipio phi.doctrinā deſcribens
ordinariā tāq̄ antonomaſice.ſeu p ſe noīaliter
dictā ſolam tetigit dicēs. Doctrina ordinaria
eſt īcipe a cognitioē cārū prīax rei cognoſcēde
pfecte deinde ītendere ad cognitōnē aliax cāx
remotax ſecundū ordinē. donec pueniatur ad
cauſas ppinquas. Si uero prefatus ordo p
prie ſumatur. tūc cū hac erit doctrina etiam
reſolutīa.que ptendunt ab effectu in cauſaz cō
tinue.aut a cā in effectū interciſe. puta omiſſa
cauſa aliqua ītermedia int ipſam & effectū in
ueſtigandū.prīo poſte.Et hic mōs demrātioīs
proceſſus tactus ē prīcipio phi.cū dicit.Innata
eſt nobis uia pcedere ex notioribus & certiori
bꝫ īnotōra.& certiora ſecūdū naturā:eo quod
effectꝫ ī rebꝫ ſenſibilibꝫ bis notōres nobis ſūt
cauſis.cū magis ī ſſzm cadāt.licet cāe ſimplici
ter & ī ſe ſint notiores.coll.ii: & oīs doctrīa &
oīs diſciplina ītellectiua.ex preexñti fit cogni
tione. Si autē predictus accipiat coīt. tunc
doctrina diffinitiua pōt dici doctrīa ordīaria.
cū ipſa aliquē īportet modū ipſiꝫ.Explanat.n
diffinitū & declarat p eēntialia.cū ea optimū
ſuſcipiat tminū.quē & qdā ſubſtācialē ſzm Ga
appellant:ſimiliter fit p cōtinuitatē.ptes enī
in diffinitione debēt eſſe continue denotantes
unitatē materie cum forma:forma.n.p ſe.i.ſi
ne medio aduenit materie.ii. de aīa : & viii.
metha.:& iō ī ueris diffinitioībus non debet
copula diuerſitatis intcidere deſignatīa. ſz to
tū eſſe cōtinuū.ut hō ē aīal rōnale mortale.
Propt ſecundū huiōi ſciēdū ceu ſcribit prīci
pio ſecūdi poſte:qp qīta ſunt tot numero quot
ſcita:nihil enī tandē ſcimus.niſi quod qītum
fuit īprīcipio.Queſita quoqꝫ ſunt q̄tuor:duo
ſimplicia.puta An eſt.& qd eſt: & duo cōpoſi
ta.ſ.quia eſt.& ppter quid.ſeu quare.Primū
uero ſimpliciū eſt. An res ſit ſimplicit īuēta
ſzm quid eſt res.Compoſitox aūt primū. An
qa hoc īueniat illi ī eſſe.ſzm eſt quare hoc īueī
atur illi.In qbus quidē qītis.querēs nil aliud
intendit. q̄ ut oſtendat ei īuentio tmī medii.
quo ſibi certificat dubitatū & cōcludit.& ideo
proprie dicit tmīꝫ medius id uñ fit ſciēcia rei
cōcluſio pprie nāqꝫ dicit ſcitū.Tertia ſiqdem
iſtox queſitox.demrātiuo ſciūt ſilogiſmo:ſ.
id quo querit an hoc ſimplicit īueniat illi :&
illud quo querit.quare īueniat illi:& illud quo
querit.An hoc ſimplicit īueīat quod eſt. ā res
ſimpliciter ſit inuēta.Quartū uero.s.quo que
ritur.qd ē res ſcitur p diffinitionē & p mediū
eā cōcludens:& nō ē eadē ſcīa p diffinitionē &
ſilogiſmum acqſita:& ſi cōtingat alicui fore
unā & eandē.ſed nō expte una.poſte.ii. Cuz
igit in tribus primis queſitis nō querat niſi ī
uentio tmī medii. ſciendū qp in queſito quo q̄
ritur an hoc īueniat illi.& in eo ī quo querit ā
hoc ſimplicit inueīat.ſi eius debet īuentio p
tminū mediū q nō eſt cā īuētioīs.tunc ī utroqꝫ
reſtat qō de pptер qd.que non certificat.niſi
detur tmīꝫ medius. q eſt inuētionis cā:tūc ceſ
ſat qō de propt quid.qa iā dedit inuētionē &
cām.Veꝝtn ſicut dicit Axi.in primo.demrātō
que dat cām inuentioīs. eſt alia a demrātione
que dat inuentionē tantū:nam illa dicit demō
ſtratio pptер quid.que cōpetit queſito de q̄re
& illa demrātio fit p priora natura. qa tminꝫ
medius in ea eſt cā queſiti:que uero dat inuen
tionē tantū.dicit demonſtratio:qa que ꝫpetit
in queſito de an hoc inueīa t uel an ſimplicit
īueniat.nā licet ſit ex ppoſitioībꝫ īmediatis
& neceſſariis & p ſe.tminus tn medius in ea ē
res cauſata a maiori ut apparebit extremo. &
ſic fit p poſteriora natura.Sz ad queſitū illud
de quare rndetur p demrātionē.que ſimplicit
demrātio dicitur.& eſt demrātio ppt quid:Et
hec eſt doctrina cōpoſitīa. Ad alia uero duo
rndetur per demrātōnē que nomīat demrātio
non abſolute.ſicut uult Axi:& eſt demrātio qa
& hec doctrina dicit reſolutiua p cōuerſionē.
Nūc uō aſſignat magis pceſſus haxi doctrīaxi
& ipſaxi exempla.demū dicemus quō ad q̄rtuz
queſitū ſatiſſit p diffinitionē.ex qua ttia con
ſurgit doctrina dicta diffinitiua. Dicatur igi
tur qp pceſſus uniuſcuiꝫqꝫ duaxi eſt ſicut etiā
uult haly.ut aſſumat queſitū.& aſpiciatur ad
id quod ſequitur ad ſubiectū & ancedit ad pre
dicatū.& hoc ī prima figura ſilogiſmoxi. qne
digniſſima eſt figuraxi.Figuraxi.n. faciens ſci
re maxime prima eſt.poſte.i.In aliis aūt ſecꝫ
Illud.n.erit medius tminus.ex quo extrahitur
rōcīatio ſup qīto.& cōſideret ſi ille meiꝫ tīus
eſt cā maioris extreītatis.quod.s.predicatur ī
qīto ſiue cōcluſiōe:deīn cōſideret ī ppoſitioī
bus ſilogiſmi p quē queſitū factū eſt cōcluſuz.
ſi fuerit in aliqua illarū locus dubitationis. qa

iã deuentum ſit ad aliquod prĩcipiũ p ſe notũ in illo genere. ex cuius cognitione firmat cognitio prioris qĩti. Exẽplificet mõ de utraq;. & primitꝯ ſꝛuãdo Ga. ordinẽ de reſolutĩa. demũ cõpoſitiua. Exempla uero duo iueniũt uſitata. quorũ unũ poit theorice prĩo. Subiectũ medicine ut corpus hũanũ ſanabile docet in ptes integrales primo reſoluere: & demũ cõponere ex eiſdẽ. Aliud ab haly. de reſolutõe medicĩe in ptes ſuas eẽntiales: puta ĩ cõſeruatĩaꝫ & curatiuã. & demũ ꝯpõere medicĩas ex huiõi ĩcipiẽdo ptibus. Exemplũ ſiqdẽ theorice nõ eſt deteſtandũ ad ſuũ ꝓpoſitũ. cum ſubiectũ uoluerit reſoluere in ptes. aut ex eiſdẽ ꝯponere. ſicut ipſũ fere uidet haly. aſpnere dicẽs hoc nõ conuenire ſnĩe Ga: qa ipſe ĩtendit magis facere reſolutionẽ ſcĩe medicĩe. q̃ ſubiectũ ipſius. nihil omĩꝯ utq;q; ẽ rectum exẽplũ ſuo loco. Quia igit huiõi exẽpla ſunt nota. ſuſcipiatur aliud exemplũ quod tãgit. xi. curatĩe artis. Recipio igit ſecundũ doctrinã reſolutiuã ãliq; qĩtum ĩ mente puta febrẽ huõralẽ. & ſoluo ipſum in ſubiectũ & predicatũ. s. in fumũ putridum uel fuliginẽ ĩmediate cor petẽtem. Iſta. n. ẽ febris cauſa ĩmediata. febriũ prĩo. Poſt hanc uero reſolutionẽ fiat huiõi demrãtio: ubicũq; eſt febris illic eſt fumus putridus immediate petẽs cor: ſed ĩ hoĩe eſt huiõi fumꝯ. ergo ſibi ĩeſt febirs. Adhuc reſolue fumũ hũc ĩ putredinẽ & demrã cõſequẽter. qcũq; habent fumũ putridũ huiõi. habẽt minerã putredĩs. talis habet zcꝯ.

Deĩde reſolue hanc putredĩs minerã in ſuaꝫ cauſam. puta in ꝓhibitã trãſpirõnem. & tunc demrã. ubicũq; eſt minera putredinis. illic ẽ ꝓhibita trãſpirõ: ſed ĩ huiõi eſt putredinis minera. Itidẽ reſolue probibitã reſpirõnẽ ĩ ſuã cãm. ut in opillationẽ uel obſtructionẽ demõſtrando demũ: ubicunq; eſt ĩuenire ꝓhibitam trãſpirõnem. illic & opilationẽ: ſꝛ in tali eſt in ueĩre ꝓhibitã tranſpiratõem. Similit reſolue didẽdo opilatõnẽ ſeu obſtructõnẽ ĩ ſuas cãs quoniã aut fit ab huõris uicio. aut ſine huõris uicio. & demrã ut prius. ſiqdẽ ab huõre uicõſo reſolue itez diuidendo. qa aut ille multus uel uiſcoſus aut croſſus. & ꝓcede ut prius: ſi multus reſolue ipſum ĩ ſuam cãm ĩmediatã. ut quoniã multũ coẽdit. multũ aũt coẽdit. qa multuꝫ appetit: multũ uero appetit. qa os ſtomaci bẽt frigiduꝫ. frũs. n. ſtomacus bonus eſt appetere malus autẽ digerẽ. ſecũdo tegni: frigiduꝫ uero bẽt os ſtomaci ꝓpt cõplexionẽ frãm ſimplicẽ uel huõroſaꝫ. aut ꝓpt frĩtatẽ aeris & huiõi: & ſic totũ ſilogizando demrãtiue oñde. & reſume poſtea alia mẽbra diuiſionis. & reſolue uel ſimpliciter aut diuidendo. & demũ demrã.

Exemplũ aũt doctrine ꝯpoſitĩe iã patet. Eſt n. p cõuerſionẽ iſtiꝯ ut ĩcipiat a cã ultima. ĩ qua ſtetit reſolutõ exẽpli cã. ex cõplexione frã uel huõribꝯ frĩs os ſtomaci reddet frigidũ ut demrẽtur ſic. Quicũq; bẽt huõres frõs in ore ſtomaci is bẽt os ſtomaci frigiduꝫ: hõ bẽt huõres frõs. Deinde ꝓcede ulterius cõponẽdo. ſi bẽt os ſtomaci frigidũ. multũ appetit. ut dicat: qcũq; bẽt os ſtoãci frigidũ multũ appetit ſi qs bẽt: Si autẽ multũ appetit multũ cõmedit & demrẽt: qcũq; multũ appetit multũ coẽdit ſꝛ talis zcꝯ. Itidẽ ſi multũ coẽdit multi accreſcũt huõres. aut croſſi aut uiſcoſi. & ſi tales. cãbit opillatio. & ſi opillatio. ꝓhibita reſpiratõ. Et ſi hoc. minera putrefcĩoĩs. & ſi illa. fumus putridus ĩmediate cor petẽs. & ſic febris erit: & demõſtret cõtinue. ut ubicũq; eſt dare fumum putridũ ĩmediate cor petẽtem. illic & febris. ſꝛ huiõi zcꝯ. Sic igit uides q; febris eſt ultimũ cauſatũ ad quod pueĩſti p doctrinã compoſitiuam. que fuit primus effectus in doctrina reſolutĩa. Aꝫ etiã ex huiõi exẽplo. q; doctrĩa reſolutiua nõ ſolũ reſoluit. & cõpoſitiua ꝯponit: ſed etiã reuertit reſolutĩa ſup reſolutũ. & demõſtratĩe ꝓbat ipſum. cõpoſitĩa aũt ſup compoſitũ. & idẽ ſimilit demrãt. Propt tertiuꝫ huiõi ſciendũ. q; circa predicta cõtingit ñ paꝫ & ſimplicit dubitare. primo qdẽ. quoniã quidam cõtra haly. expreſſe eũ debone ſtãtes dnt. q; doctrina reſolutiua fit p demrãtionẽ propt quid. Cõpoſitiua uero p demrãtionẽ qa: & hi qdẽ uident moueri multiplicit. Primitus q dem. qa Aꝫ. uocat libꝫ prioꝫ & poſterioꝫ analetica. i. reſolutĩa: & conſtat q; in his libris. & ꝓprie ĩ libro poſte. tractat de demrãtiõe ꝓpt qd. & de demrãtiõe qa: ergo & ſibi potiꝯ ꝯueĩt analeſios. i. reſolutioĩs nomẽ. Adhuc Ga. dicit. q; ex reſolutĩa oẽs artes ſꝛm rõnẽ cõſiſtunt talis autem uidet illa que demrãtione ꝓficit propt quid. cũ ſit abſoluta & dignior demrõ. p quã ars ſcire faciens dẽt procedere. Amp. haly. dicit. q; ipſam ſciũt Geometre. & iſti demõſtratiõe utunt propt qd: & ſubdit demũ & ſcĩaꝫ auctores ſciũt hũc modũ doctrĩe. Et Aꝫ. poſuit ipſũ ĩ analeticis. Ruſꝯ. Ga. dicit. q; reſolutiuia habet ex finis notiõe: ſi igit in ipſa cõſiſteret demrãtio. qa cũ illa procedat ex effectu ignoto ad cãꝫ. tũc. G. drẽ debuiſſet ex finis ignorãtia. & non ex finis notione: uolunt etiaꝫ hi q; utraꝫ. s. reſolutiua & cõpoĩtiua. procedat ex finis notiõe. Nam donec ꝓueniat ad finem notũ. uel reſolutiõe aut cõpoſitiõe ñ extrahit qĩtum. & tunc exponũt. Secũda uero ẽ que ex notiõe finis. i. p finẽ cognitũ ex cõpoſitione ĩuentorũ ſꝛm reſolutionẽ. Sed maxĩe reſolutĩa dicit fieri ex finis notione ſꝛm eos propt q d qa id quod eſt finis reſolutioĩs. eſt & ſimplicit

notius. & nobis notius. Sed dicendum ꝙ baly. hic ꝑfecte ſenſit. ꝙ etiam ex dictis baly. pōt colligi. ponendo reſolutionē cōſiſtere de mōſtrationē qa. in qua fit proceſſus ex effectu ad cauſam: & cōpoſitiuā ꝓpt̄ quid. in qua proceſſus ut apparuit eſt cōuerſus. uñ cōmētator vii. metha. drē unum poſt aliud ē ſ3 diſſolutionem. s. īcipiendo a poſteriori. & ꝑueniēdo ad prīcipiū ī cogitatione: ſed motus q incipit ab ultimo ī diſſolutione: & eſt cōpoſitio dicitur actio ꝓcedens a ſanitate. ita ꝙ accīt ut ſanitas que eſt extra aīam. fit a ſanitate que eſt in aīa Sanitas. n. que eſt ī aīa. eſt in cōpoſitiōe ſ3m intentionē Ar. Ad eſſe ſanitatis que eſt extra aīmam. hoc eſt illud. quod dicit̄ prīcipiū opationis. eſt finis cogitatiōis: & prīcipiū cogitatōis eſt finis opationis. quod etiā īſinuant nomīa In rebꝰ. n. arte q̄ fiunt nāz imitāte. dicīꝰ aliqd reſolui in aliud. cū effectus in cām reſoluit̄. & totū ī ꝑtes ſequeſtrat̄ ex qbꝰ conſtabat: ut domus in tectū ꝑietē & fundamētū. Aliqd etiam dicitur cōponi. cū ex ꝑtibus ſuis cōſtitutīs cōſtruitur: ut domus ex fundāmēto ꝑite & tecto.

Adhuc reſolutīa dicit̄ fieri ex finis notiōe i. effectus: finis. n. & effectꝰ idē eſt. ſ3m Boetiū in topicis. Eſt nāq; finis cā cāy. & effectus cārū doctrina autē que habet̄ ſeu que īcipit ex notione effectꝰ deueniēdo ad cām. illa fulcit̄ demōſtratione qa. poſte. i. Sed cōtra hoc eſt quod dictū. quoniā tūc debēt dici ex effectus ignorātia. cū illud quod ꝓpoīt̄ prīo ſit ignotū: ſi. n. notū foret. iam queſitor non quereret. Et iō ſciendū ꝙ aliqd pōt eſſe notū & ignotuz dupliciter. principio phi. & vii. metha. s. quo ad nos. & quātū ad naturā. Effectus. n. ſunt nobis noti. & ignoti nature: cauſe uero econtra. ut az ibidē. Sic itaq; dicēdū. ꝙ doctrina reſolutīa incipitur ex effectus notione: qa effectꝰ ē notꝰ quo ad nos. ignotus tamen nature ſiue ſimpliter: & ideo uolens ipſum ꝓbare & notificare qs doctrina reſolutīa donec fiat notꝰ ſimpliciter querit eū. Et hūc modū obſeruat ꝓcedendi in principio ſcīe que de natura. Quod aūt iſta recte ſit mēs Ga. oſtendit̄ ex trāſlatiōe arabica grece. q. cōmētatiua. ita prima qdem eay fit ſ3m uiam cōuerſionis & ſolutiōis: & eſt ut ſtatuas rem ad quā intendis. & cuius in mente tua ſcīam inqris ſecūdū finē ꝯplemēti eius. deinde conſideres in ꝓpinqori ꝑte. & ꝓpinqori ex eo ſine quo non ſtat res illa nec completur. uſq; quo ꝑuenias ad prīcipia eius: ſed ad prīcipia cū ſit t̄mīꝰ ad quē nō ꝑuenit̄ niſi ex effectibus ī quibus demrātio cōſiſtit qa: quod itidez baly. confirmat. Sūt autē & alii preter iſtū mōm recitatum īiuſte predcāz ſerie intpretātes: de quibus nihil ad preſens. cū tegni mini me cōmēte. Redeundū igit̄ ad argumenta illoy preīducta. poſtq̄ firmatū eſt ſup uerum.

Dicendū qdē ad primū. ꝙ Ar. prīcipaliter ī poſterioribus docet cōſtruere demōſtrationē propt̄ qd. & ꝯter quia ſiue reſolutīa: ſic & ſi logiſmū cōficit in prioribus ſimplicit̄ utēdo hac eadē. Sumit. n. in mēte effectū coēm. demōſtratōnē uidelz & eā reſoluit ad ꝑtes primas & ſecundas. ut ī demrātionē ꝓpt̄ quid & qa. affirmatiuā & negatiuaz. & reliqua. Similit̄ & ſilogiſmū ſimplicit̄: ſaltē itaq; reſolutīa ī his utit̄ doctrīa. Adhuc licet etiā īproprie cāe dici pñt reſolui ad effectus. eo ꝙ ipſis applicate conſtituūt eos. Pōt etiā reſolutiuū large acceptuz in ſe cōtinere: & reſolutiuū uere & cōpoītiuū: quod oſtendit̄. eo ꝙ ſecundū Ciceronē & Boe. reſolutiuū idē eſt quod iudicatiuū: hoc autē ut diceī demrātionē ꝓpt̄ quid & quia colligit in ſe ipſo. Ad aliud dicendū ꝙ qdam dicūt ꝙ ex reſolutīa oēs artes cōſiſtunt ſ3m rōnez. uey eſſe quantū ad īuentionē primā artiū. cū īueniens ꝓcedat de dubio ad notū ꝑ ſe. & ibi ſiſtat quantū uero ad modū docēdi īuentā artez ecōtrario. Sed hoc nō ualet. qa eadē uia in his ē īueniendi & docendi ex ſenſibilibus. s. notioribus nobis. Et iō dicendū eſt aliter. ut appareat illoy etiaz ꝯ quos itur prīcipalit̄ defectus. ꝙ ñ dicit. G. ſimplicit̄ ex reſolutiua oēs artes cōſiſtere. ſed ſ3m rōnē adiūgit: quia cū modus doctrine humane quē tradit Ar. cōtrarius Platoni & theologis. ſit ꝓcedere ex cōfuſis & notioribus nobis: doctrina illa que hūc mōz ſ3uabit rem dubiā notificando ꝑ notiora. utiq; erit ſecundū rōnē: cū ex notōribus ī ignotū conetur ꝑuenire. quod effectu cōprobat̄. Videmus enizz fere oēs ſcīas & ſenſibiliū maxime. mō reſolutiuo traditas. ut apparz ex libris nature Ar. fortaſſis etiā logice. Gal. ſimilit̄ nūc. ubi fere uiſus eſt uti cōpoſitīa niſi in libro elemētoy ſecundū ſnīam Ypocratis. Ad aliud dicendū. ꝙ baly. minus bene dixit. ūde plures ſequaces ipſiꝰ ī baratay ignorātie detruſit: uel quod īqt geometre bene ſciunt eā. ſed non ꝙ utāt̄ ipſa quia ſi ſciunt demōſtrationē ꝓpt̄ quid. ſciunt & quia. cū ſit cōnexe. & ī eadē ꝑte doceāt̄ artis non tñ ntunt̄ ea ſed cōpoſitiua magis. Itē cuz dicit ꝙ Ar. poſuit ipſum ī analeticis. dicā ꝙ utēdo plus in libro prioy. & docendo & utēdo in libro poſte. Ad quartū iā apparuit qd dicendū. Secundo aūt circa predicta cōtingit dubitare. qa quidā uoluerūt. q. cū predictis. ꝙ doctrina reſolutīa eēt eadē cum iudicatīa. dcā a grecis analetica. Cōpoſitīa uero idē quod inuentiua. que ab eiſdem topica nūcupat̄. & cum illa ꝓcedat ꝑ ſigna & poſteriora: hunc. n. mōz plus ſeruat q īueīt. Similiter & cōpoſitiua per

talia stabilieť.quoꝝ motiuũ affuit.quia habeat diuisionẽ doctrine in resolutiuã & conpositiuã uoluerũt reducere ad illã Ciceronis & Boecii in iudicatiuã & inuẽtiuam. Sed dicẽdũ ipãs deficere.qm̃ diuisio Ciceronis & Boecii superior est.& totius logice diuisiua.hec autẽ solũ partis ipsiꝰ demõstratiue. Nã ad ptẽ iudicatiuã reducitur cõpositiua & resolutiua.cũ ille qui iudicat debeat iudiciũ suũ cum ꝓbatione & diligenti examĩe inferre.ut iudex habeať iustus & iudicium rectũ ad neutrã ptẽ contentiõis declinãs ĩiuste Ad inuẽtiuã quoꝝ non duciť aliq̃ doctrinarum ordinariarũ ueraꝝ cũ ipsa sit topica.ex quibꝰd signis extraneis & forinsecis ꝓcedens. Resolutiua tam̃ si ꝓcedat ex signis siue significationibus ꝓpriis.sunt inseꝑabiles & saĩliares.formã maxĩe ꝰnẽtes & nõ materiã ut alia. Dubitať & ťcio.qm̃ dixerunt qdã q̃ doctrina resolutiua continet sub se cõpositiuã.sꝛm quẽdam demum regressum.Et mouebantur fere sicut primi.qa Aꝝ.docet resolutiuã in prĩo poster. & docet demõstratõꝛ ꝓpť quid cõponere principaliť.quo etiã modo utunť Geometre.cum tñ Haly dicat q̃ resolutiua fiat ꝑ demĩationẽ quia.Cõpositiã ℞o ꝓpť quid. Ad quod respondent dicentes q̃ ĩ ŕsolutiã ẽ duplex actꝰ.s. resolo q̃siti ĩ suas cãs.& alius est regressus ex causis sup quesitum unde quo ad primũ ꝓcessũ põt dici q̃ ĩ doctrĩa resolutiua fiat demrãtõ qua ꝓceditur de effectu ad causam.sed quo ad secundum fit demonstratõ propter quid.quia fit processꝰ in regressu hꝰ a causa super effectum.sed quia in doctrina cõpositiua incipiť a causis & ꝓceditť ad effectuꝛ solum.sicut dicit.G.ideo fiũt demõstratõs ĩ ea solum ꝓpter quid. Et istorum sermo magis est deauratus q̃ aureus hic & inplerũq̃ existens

Huic autẽ opinioni fantasiam prestat sermo Haliabbatis supficietẽꝰ intellectus.Loquẽs.n. de resolutiua doctrina ait.At conuersionis uia ẽ ut speculetur quis quod scire desiderat.ponatq̃ illud sua in imaginatione ab eius principio usq̃ ad ultimũ.tũc ab ultimo eius reuertens ĩcipiat ꝑ conuersionẽ.cõsiderabitq̃ unãquãq̃ eius ptẽ ex quibus illud qd cõponitur.nec sine eis fit donec ad principiũ redeat.uidetur igiť sermõ apparenter hic sonare.q̃ ĩ resolutiua doctrina ĩťcidat regressꝰ.& sic cõpositiua locabitur sub ea

Ad quod dicendũ q̃ doctrina resolutiua & cõpositiua nũq̃ possunt in idẽ formaliť coĩcidere sunt.n.ex opposito diuise.sicut demõstratõ qa & ꝓpter qd. talia ℞o nũq̃ coincidũt.una namq̃ species opposita nõ iuuat alterã ad esse.Boecꝰ .iiii.top.sed fortassis idẽ subiecto.idem enĩ est processus ĩ utraq̃.sicut uia ab Athenis ad Thebas est eadẽ & econtra.Sed ista qdem idẽptitas ẽ materialis.hic aũt queritur idemptitas formaľ & non termĩoꝝ.ea.n.dŕsitatẽ iducitĩ scĩa nõ tñ negãdum qn ĩ scĩam traditam una doctrinarum possit cadere in cã doctrine aliarum ordiariaruꝛ uel inordinariarũ sicut appꝛ ꝑ G. ĩ teg̃.utẽteꝛ doctrina diffinitiua & tñ utitur ĩptoprie doctrina ordinaria.cũ nitiť ꝓbare hoc prĩcipiũ.Oĩs cura fit ꝑ contrariũ inductione & silogismo.

Ad eorũ quoq̃ sermoneꝛ qd dicẽdũ.pꝛ ꝑ illa q̃ dicta sunt ad primos dubitantiũ. Ad sermõꝛ Haliabbatis dicendũ q̃ sophisma est seriẽ. Ipse enĩ quĩq̃ doctrinas numerat. quibus enũeratis resumens ait.At conuersionis uia est.& demum ꝓponit qddã cõe in utraq̃ doctrina.s.resolutĩa & cõpositĩa dicens.ut speculeť quis quod scire desiderat & reliqua & prosequẽs specialiter de doctrina resolutiua inqt.tunc ab ultimo eius reuertens ꝛcꝰ.Quod aũt hec sit resolutiua simpliciter appet cum dicit.nec sine eis fit donec ad principiũ redeat.& deinde subdit exempluꝛ ut hõis corpus quod diuiditur ĩ mẽbra ĩstrumẽtĺia & illa ĩ cõsimilia. & reliqua. Et demũ resumit specialiter de doctrina compositiua dicens. At ℞o compositionis uia huic ẽ contraria. Incipiẽs enĩ ꝛcꝰ. Propť hꝰ quartum sciendum q̃ diffinitõ est triplex.post.i.Quedã.n.est principiuꝛ demõstrationis. ut tonitruus ẽ extĩctio ignis in nube.Seu ira ẽ appetitus uĩdicte.Alia est demõstrationis conclusio.Ceu tonitruus ẽ continuus sonus ĩ nube.Aut ira est feruor sanguinis circa cor.Alia quoq̃ ẽ demõstratõ sola positõe drñs .i.debita ordinatio figure & moditĩorũ ut tonitruus est sonus cõtinuus ĩ nube ꝓpť extinctõnẽ ignis ĩ nube.Vel ira est feruor sanguinis circa cor ꝓpť appetitũ uĩdicte. Diffinitio siqdem a diffinito non differt nisi sicut explicitum & implicitũ sꝛm Eustratium Etb.i.Est.n. diffinitio ratio quam signat nomẽ.iiii.metha. Qualiť autẽ diffinitio sit uenabilis difficile uidere poster.ii.nõ.n.potest demõstratione hoc fieri.qa ipsa ẽ silogismus .silogismus autẽ ẽ ꝑ medium diffinitio ℞o rei cõuertitur cuꝛ re & predicatur de ipsã in qd.Optꝛ igiť siquis uult concludere extremũ maiꝰ esse diffinitionẽ mĩoris.ut medius ĩmiꝰ cõuertať cum utroq̃ extremo.ut ipse sit predicatus de minori ex uia quid ẽ & eq̃lis. Et maior predicatus de medio ex uia quid est & eq̃lis.nisi enĩ fuerint in silogismo iste due conditõnes non sequitur maius extremũ diffinitionem minoris.sed sequitur tãtũ quod iuentũ ei. tunc medius ĩminus eque erit diffinitio minoris ut maius extremum.& erit utraq̃ diffinitio una diuersaꝝ tamẽ ĩtpretationũ & diuersorũ uocabuloꝝ rõne significantiũ.Si igiť ꝑ unaꝛ iuẽtã diffinitionẽ oñditur altera ĩ eadẽ inueniri .cũ ĩ una intelligať altera.& respondeať sibi iuicẽ eq̃liť in q̃stione de quid est. Mãifestũ q̃ iã ostendiť

idē p seipsum. & ita petitur q̄sitū primū. Ex
his igitur uidet q̄ nō ē possibile demīrare super
diffinitionē. Neq̄ etiā hoc uidetur possibile
silogismo ypotetico. sicut etiam dicit Ar. quem
admodū ī contrariis sepe diffinitionē uenantes
dicimus. si diffinitio sanitatis ē causa faciēs acti
onem. tunc & diffinitio egritudinis erit causa
nocens actioni. sed diffinitō sanitatis ē illud. er
go & diffinitō egritudinis erit hoc. quoniaz qui
īcedit hac uia in īuētionē diffinitionis est petēs
quod est īpricipio. ꝓpterea q̄a inuentio ipsius
est q̄ sciētia diffinitionibus cōtrariorū & ignorā
tia ē sz̄m unū modū. unde oñdit aliud p id q̄d
p ipsum oñdit. quod ē petitio diffinitōnis. & si
forsan esset diffinitō unius cōtrariorū notior ali
quādo non accideret hoc ita omni loco. Et ꝓpt
hoc q ponit q̄ p diffinitōz īueītur diffinitō sp
& in omni loco. cōueīt iā q̄ petat diffinitionem
Neq̄ iterū potest diffinitio inductōe probari. eo
q̄ p inductionē ostēdit q̄ res īuenitur rei dictōe
predicatiua diffinitio autē est dictio expergefa
ciēs de substantia rei cōditionalis & cōsecutiua
non predicatiua. Et i. diffinitio est q̄lū siue
uniuersalium in tegni. Inductio ꝟo singulari
um. sic ergo non potest nec silogismo nec indu
ctione ostendi. ita. s. q̄ diffinitio sit ex istis argu
mentis conclusa ex necessitate. Restat ergo
nunc inquirere. utrū p uiā diuisiōis sit possibile
inueīre diffinitionē. dicat igit q̄d Ar. dicit q̄
uia disionis nō ē pficiēs ut īueniat ex eo aliq̄d
ignotū. nedum q̄ īueniat ex ea diffinitō secūdo
post. Nā non oportet q̄ detur conclusio sicut ex
uia cōcessiōis. sed ex uia qua sequit de necessita
te ex aliquibus que cōcessa sunt. Si uolumꝰ nāq̄
ostendere q̄ homo ē anīal ambulans habēs duos
pedes ex diuisione tunc nō ē alius modus q̄ iste
ut dicatur ceu appz̄ de ptibus anīaliū ptio. hō
aut ē aīal uł nō aīal. & cū cōcedit nobis q̄ ē aīal
procedimus & querimꝰ. si ē ambulans aut non
ambulans. Et cū cōceditur q̄ est ambulans. dico
post illud q̄ aut est habens duos pedes. uel est
multipes. Et cū concedit q̄ ē habens duos pedes
aggregamus omīa concessa nobis. & dicimus. q̄
hō est aīal ābulans duos pedes habēs & hoc nō
ē aliud preī concessa. cū oporteat conclusionem
esse aliud ab his que concessa sunt ex q̄bus seqt

Secundo etiā prior dicitur. q̄ in diuisiōe quā
do conamur p eā aliq̄d ignotū oñdere cōmittit
petitō. ut hō aut ē ratōnale aut irrationale. sed
nō irrōnale est. ergo rōnale ē. petit. n. ꝓpterea
q̄a homīez nō esse irrōnalē non ostendit. nisi p
hoc q̄ est rōne utens & rōnale. ergo id q̄d ponit
ī premissa ostēditur ex conclusione. Sed tamen
sicut uult Ar. & si uia diuisionis non sit p silo
gismuz. est tñ utilis ī silogismo. nā cū preīttitur
dio. q̄ hō aut ē aīal aut nō aīal. deinde si est aīal
non euadit quin sit aut gressibile aut non gres
sibile. & si gressibile aut bipes aut multipes. de
inde ostendit per silogismū q̄ ē animal. non ꝟo
anīal & q̄ ē gressibile & q̄ ē bipes. & nō non gres
sibile neq̄ multipes. aggregat nobis diffinitio
hoīs ex his silogismis. Sed istud nō fit semp
sz̄ quando sunt genera que diuidunt nota rei de
qua predicantur. Et quando fit diuisio ī qua ñ
cadit error ut q̄a. s. ī drīas primas & nō ī drīas
que comitāt alonge. ut si diceret. aīal aut est sa
num aut ē egr. nam p talez diuisiōz hꝰ generis
non īueniť diffinitio hoīs. Quādo ergo ꝰcedit
q̄ genꝰ diuisum ē īuentio rei cuius queritur dif
finitio. & non errat ī diuisione & trāsitu donec
puenitur ad speciē cuiꝰ ītēditur diffinitio. tunc
iā erit diffinitio p uiam disionis ex necessitate
Propt q̄d scīa pueiens ex ea p hunc modū. neq̄
est ex silogismo. nz̄ ex specie scīe puenientis ex
silogismo. sed silogisantur adinuicem in aliquo
uerūtamē sīlitudinē nō ē opus hic referre. Sic
ergo uidet p diuisionē diffinitōm īueniri posse

Boecius & iā libro dīonū hic innuit cum dicit
q̄ in eodē diffinitionis diuisionisq̄ ratio uersat
naz dīsiōibꝰ iūctis una cōpoīt diffinitō. Ars
quoq̄ & regula diffiniendi sz̄m ipsum ē. ut ꝓpo
sita specie diffiniēda. sumat genus eius & diui
datur p drīas suas primas & adiungatur una ea
rum que de specie predicatur generi. & uideat
si eqt speciei. nam si eqt. hic erit eius diffinitio
cōpleta. si aūt nō tunc diuidatur drīa similit in
alias suas primas. & addatur predictis illa que
predicatur de specie & īspiciat iterū si eqt. naz
sinō tunc fiat hoc iterū donec equent. & ita uide
t diffinitō nō aliud q̄ cōpositō disorū. ꝓpt hoc
q̄dez cōmētator ī pricipio de aīa. Cū maīfestuz
sit q̄ aliquis unus modus seu uia cōis est ē quo
īqrimus ī unoquoq̄ q̄d sit. querēdū ē q̄s sit ille
utrū ex prioribꝰ ut demōstratio sicut dicebat. Y
aut ex posterioribꝰ sicut procedit diuisio uelut
sensit Plato. aut sit aliqua uia media ut compo
sitionis uia que est collectio diffiniētium per di
uisionē inuentorum & cōpositionē eorū q̄ dedit
Ar. in posterioribꝰ. Videt igit genus doctri
ne quo īuēit & extrahit diffinitō ipsa uia diuisi
onis cū collectione & aggregatōe diuisorū donec
equat ei quod intendit diffiniri. Sed quāuis
uideat p uiā diuisionis melius q̄ p aliquā aliaz
uiā extrahī diffinitio. tñ adhuc accidit dubiuz
in hac uia sicut dicit Ar. ꝓpt quod dubium non
uidetur necessario extrahi diffinitō ex diuisiōe
Nā non sequit cū predicatur de hoīe q̄ ē anīal
predicatione sepata & q̄ est gressibile & bipes.
etiā similiter q̄ uerificetur predicatōne īūcta
Peryarmeīas. ꝛo. Nam de homīe ꝟificat sepatī
q̄ est musicus & q̄ est bonus. non tamē sequitur
coniunctim q̄ sit bonus musicus. Non remanet

ergo hic aliqua uia qua oſtendat̃ diffinitio ex ne
ceſſitate. ſicut oñditur occultũ p mãifeſtũ. Igit̃
uia inquiſitionis diffinitionis. nõ ẽ aliud genus
doctrine ordinarie ſtricte accipiendo doctrinaꝫ
& p ſe. Iõꝫ Ga. hoc conſideras. uidens etiã diffi
nitionem pleꝫq; eẽ ſicut pr̃cipia ĩ oĩbꝰ artibꝰ
ſuppoſita. non dixit eẽ genus doctr̃e quo diffi
nitio ĩueniat̃. ſed potius expoſitionẽ & d̃ionem
diffinitionis ſic ſuppoſite. appellauit genꝰ do
ctr̃e. Et lꝫ Aꝫ. de hoc genere doctrine ñ fecerit
mentionẽ tamẽ ipſe ĩuenitur uſus fuiſſe eo ĩ lo
cis q̃ multis in ſciaꝫ tractatibus pticularibꝰ q;
iõ tacuiſſe uideť. qa hoc genꝰ doctr̃e ñ uidetur
aliqd ignotũ declarare p notũ ſicut exꝰcluſiõe
aut fortaſſis qa ñ uideť eẽ aliꝰ modꝰ diffinitio
nis uenatiuꝰ. quẽ Aꝫ. dixit eẽ diuiſionẽ uel diui
ſoꝫ cõpoſitionẽ. q̃ modꝰ diffinitiõis cõpoſitiuꝰ
Nã hic etiã diffinitionis d̃ſiuꝰ diciť. aſſumiť
.n. diffinitio & d̃idiť in genꝰ & dr̃ias. & unaq;q;
dr̃iaꝫ d̃idiť ĩ ſua ſignificata. & unũqd̃q; ſigni
ficatũ in ſuas ſpẽs. uſq; ad quendã terminuꝫ nõ
d̃ndendo ad ſpẽaliſſima nꝫ p ſequẽdo unũquod
q; q̃tũ cõueẽit. Sicut ergo ẽ diffinitiõis ꝰpoſitio
ex diuerſis. ſic diffinitionis expoſitõ ex cõpoſi
tis. & ita uideť una eẽ uť cõſimiť uia. Sꝫ Ga. hãc
potius poſuit genus doctrine. ſ. d̃ionem diffini
tiõis. q̃ ĩueſtigationẽ & ĩuentionem eiꝰdem. qa
cũ pleꝫq; diffinitiones ſint ſuppoſite ĩ ſciẽtiis
ſicut pr̃cipia. non indigẽt inueſtigatione ſꝫ ex
planatiõe. Aut fortaſſis. qa hoc genere doctr̃e
maxĩe non utunť ad tradendaꝫ ſciam totaꝫ uno
ſimul ordine. Immo ãnumerãdo capittula ſcĩe
generaliter. ut habeat̃ aliqualiť memoria totiꝰ
ſcĩe. nam b̃itis uniuerſalibus capitulis. facilem
bꝫ homo ꝓgreſſum ad pticularia capittula & eo
rundẽ facilem mẽoriã. Non autem utimur eo ad
pticularia q̃ta ſcĩe declarãda ſicut aliis. & ꝓpť
hoc ſubtiliter ĩſpiciendo poſſet dici q; utimur
eo ad memorandũ non ad diſcendũ uel docendũ
iõꝫ Aꝫ. hanc doctrinã eẽ non poſuit ea tamen ẽ
uſus. quoniã medium in demõſtratiõe ẽ ſubiecti
diffinitio aũt paſſionis ſecũduꝫ quoſdã. Largiꝰ
aũt Ga. hoc cõtractãs uocat id eẽ doctrinaꝫ. aut
forte qa hac ſpecie doctrine nõ ĩdigemꝰ niſi ad
longitudinẽ artis abbreuiandã. cuiꝰ cauſa inter
ceteras ſcias meceſſaria fuit ĩ medicĩa. quoniã
longior ẽ aliis. & ſimul opus ẽ ut habeat̃ mẽo
riter propť opus quod fit ex hac doctrina. Et
ideo credendũ eſt q; in ſola medicina dignũ ſit
de ea fieri mentionẽ. Ampliꝰ cũ diffinitõ que
exiſtit demõſtratiõis mediuꝫ ſit ſubiecti ut uo
lũt pitiores. & de ſubiecto ſupponat̃ qd ẽ & qd
diciť p nomẽ. ſimiliter & de diffinitiõe nihil er
go p̃babit. Reſtat autẽ nũc predictã doctrinã
exẽplo declarare. Id autem cõueniẽs ẽ q; pre ocu
lis habeť. /. Ga. quod eſt ut aſſumat̃ diffitõ e

dicine. & diuidatur ſicut ſupra diximꝰ. & decla
retur oẽ illud cuius ĩtellectu ĩdigetur ĩ unaq;q;
ptiũ. ita tamẽ q; a generalibus ſummis non de
clinetur. Circa uero hoc genus doctr̃e contĩ
git dubitare. quia uidetur genꝰ quoddã cõpoſi
tiuuꝫ termĩ ſicut termĩ reſolutiuũ ut corrñde
ãt uelut doctr̃ia cõpoſitĩa & reſolutĩa. dñt quo
q; q;dã q; hoc genꝰ ad cõpoſitiuũ reduciť. Alii
uero q; nõ ẽ ordinariuꝫ. eo q; p̃tes diffinitionis
uẽat̃ p accidẽtales ꝓprietates. & nõ p pr̃cipia
eẽnalia rei. qa illa principia ĩ ſuo genere nõ bñt
pr̃cipia. Ego aũt p̃itioribꝰ aſſentio q; genus
compoſitiuum diffinitiõis eſt neceſſarium. ſed
non debet tangi ſed ſupponi propter duas cãs
quaꝫ una bẽtur ex compoſitione rei ex ſuis pr̃
cipiis. alia quidẽ. quoniam nõ p quodlibꝫ genꝰ
extrahitur q̃tum. ſed diffinitio medicĩe quaꝫ ĩ
tendit hec ſcĩa nõ inquiritur ſed ſuppõitur. &
ſi ĩquirat̃. bẽtur p compõnem pr̃cipioꝫ eiꝰ &
cãꝫ que bñť ex aliis ſciẽtiis. & ꝓpter hoc Ga. dif
finitiuã cõpauit reſolutiue. nõ autem cõpoſitĩe.

Sed ſi quis dicerꝫ illud ſolũ uerificari de pr̃io
ſuſcepto puta medicĩa. nõ autẽ de contẽtis ſub
illa. Dicẽdum ut uiſuꝫ ſaltẽ ſꝫm Ga. q; tãtuꝫ
ꝓſequiť diffinitionis expoſitionẽ ſeu explicati
onem. nõ autẽ ĩueſtigationeꝫ aut ĩuentionẽ. &
iõ ñ fuit eiꝰ termini cõpoſitiuã ſubdere. Propť
bꝰi q̃tum. ſciẽdum q; deſcriptĩa & diuiſiua do
ctr̃ia uidenť differre a uera doctr̃ia ordĩaria q̃l
ẽ diffinitĩa reſolutĩa magis & maxĩe cõpoſitĩa.
Immo doctrine uidẽtur ipſe ſimpliciť ordĩarie
quia tñ Aꝫ. & Boe. ut apparuit utitur diuiſiua.
Halyabas autẽ & hãc & deſcriptiuam poĩt cuꝫ
aliis tribus. cuiꝰ oppoſitũ dicit Haly & ĩnuitur
a Ga. ut q; deſcriptĩa & diuiſiua nõ ſunt ordina
rie. quia p eas nõ extrahiť queſitum p acciden
talia. n. fiũt. dicẽdũ q; tantũ ſunt res ſicut uult
Ga. & Haly. quaꝫ ꝓprior ẽ compoſitĩa. ĩ ꝓpria
utcũq; diffinitĩa. media aũt reſolutĩa. Quod au
tem ita ſit. declaratũ eſt ex prius dictis. Sciẽdũ
tñ q; quidã uoluerũt deſcriptiuã ad diffinitiuaꝫ
reducere. d̃ſiuam uero ad reſolutiuã dicẽtes q;
Ga. dicit doctrinas ordĩarias. nõ niſi ĩ cõpatiõe
ĩordinariaꝫ que fiũt p media. Hoc autẽ drẽ nõ
ſapit ueritatem & mẽtem Ga. cũ ipſemet refu
tet deſcriptiuã. eo q; ñ ſumit terminũ optimuꝫ
quẽ & quidã ſubſtãtialẽ noĩant. ſꝫ & accidẽs co
aſſumit ex quo fiũt notiones. nõ aũt diffinitio
nes. Sꝫ de diuiſiua non oꝫ ſic ſimpliciť iudicar̃
cũ. n. diuiſio ſit ſꝫm balyabatem ſeptẽ moĩs.
dicit nãq; unũ modũ d̃ionis ſpeciei ĩ ĩdiuidua.
& nõ placet Bo. libro d̃ionum. ſepauit primiꝰ
p ſe & p accidẽs. p accidens quidẽ in. ꝫ. modos
. ſ. ſubiecti ĩ accidentia. accidentis in ſubiecta.
accidentis in accidentia. Per ſe autẽ diuiſioneꝫ
iterum in tres diſiũgit mõs. uidelicet ĩ d̃ioneꝫ

generis in ſpēs. totius integrantis ī ſuas ptes. & uocis equoce in ſuas ſignificatiōes. Int̄ q̄s diuiſio que ē generis in ſpēs eēnalis exiſtens potens modū quendā creare ſcīe. pōt modo qdaz cōſurgere qui fortaſſis ñ pax āminiculat predictis tribus ut oñdetur doctrinis. Ad inducta igitur dicendum q̄ iā az qūo diuiſiua non ē doctrina ordinaria uere. Quid autem doctrinis cōferat apparebit. Similit̄ ſi Ar. aut Boe. utitur ea. nō utit̄ ut doctrina ordinaria. Eodē modo Halyabas cū dicit doctrinas eē quīq̄. nō addit ordinarias. aut dīo ſecundū plures eius ptes. & deſcriptīa ſecūdū oēs. niſi ipſa pro diffinitiōe accipiatur uera: cū illi lateant ptes. non ſūt ſimplicit̄ doctrine ordinarie. ſed potius ſecūdū qd ut oñſum eſt etiā prius. Reſtat nunc uidere qūo he quatuor adinuicē differāt. & qualiter cōueniant. uidelicet diuiſiua p eēnalia facta. cōpoſitiua. reſolutiua. & diffinitiua. Dicendū ita q̄ q̄ a diuiſiua differunt reſolutiua & cōpoſitīa quia ille p9 reſolutionē aut cōpoſitionē p̄bant p effectum aut p cāz quod aſſumūt. hec uero ſimpliciter ſequeſtrat gen9 ī ſuas ptes eēnales non autē p̄bans. ut aīalīū aliud homo aliud bos. Cōueniūt autē cū dīſio fuerit p ſe. quia reſolutīa īterdū utit̄ diuiſiua. puta qñ effectus un9 ī plures reſolueretur cās. ut ī exemplo reſolutiōis de opilatione apparuit. Nā q̄dam fit ab hūoribus alia a 9plexiōe frigida. q̄dam a ſtipticītate contāgētis. ut aeris mīeralis. aut aque ſulfuree uel hemodi. Conſtat. n. q̄ hic ē modus dīonis. cum ſit ſectio unius in multa. ſimilit̄ etiā ipſa utitur cōpoſitiua qñ cauſa in plures diuiſim conferēt effectus. Cuz uero una cā unuz ſimplicit̄ p̄ducit effectū. illic p̄prie eſt compoſitio. aut ut dictū eſt reſolutio. Differt etiā a diffinitiua & ſibi congruit. diſtat quoq̄ eo q̄ diffinitio per plura noīa explanat & notificat diffinitum coniūcte. diuiſiua uero cuz quadā īdetermīatiōe aliqualit̄ manifeſtat quod ī diuiſo cōtinet̄. ſibi autem cōuenit. quoniā diffinitio utit̄ qñq̄ ut apparebit p ſe diuiſione. Diffinitīa itidē differt a reſolutiua & cōpoſitiua in eo quidez. q̄ ille p̄bant ignotū p notū. hec autē ſolū explicat ī ſingularia. Conuenit uero illis. quoniā diffinitiua non primo utit̄ reſolutiōe. niſi aliquid primū reſoluendu in mente qītuz diffiniat̄ ut eſt medicīa ſed poſtea utit̄ reſolutione. & hoc cum effectus ī unā refertur cām. aut etiā compoſitiua. cuz cā unuz p̄ducit effectū. cum autē effectus ī plures ducitur cās aut ecōuerſo. tūc utitur dīſiōe. ſicut appz cum dicit̄. q̄ ſanuz dicīt̄ triplicit̄. s. corp9 cauſa & ſignū. & ſimilit̄ egrum & neutr. ī hoc eniz diffinitiua diuiſina utitur doctrīa. Deſcriptiua uero qd differre habeat & affinitatis cuz aliis ex his appz. quoniā a diffinitiua quidē difert eo q̄ ex pluribus ut multū differentiis ea utit̄. & etiā quia gen9 uel drīe ſunt accidentales Cōuenit uero qa explanat licet alit̄. & quoniaz altex ipſius ut gen9 uel drīe ſunt eſſentiales. ut drīa eſt uiſum tertia. Sic igit̄ ad alias tres tātuz p̄prie doctrine ſunt ordinarie. Supeſt ergo nunc q̄rtum principaliū expedire. uidelz preīducta cōtra determinatā ueritatē remouere. Dicēdū itaq̄ ad primū & ſzm. q̄ doctrine ordinarie potiores ſunt ī numero trinario. & q̄ ñ omnis ſcīa uel doctrīa dicit̄ ordīaria. niſi ordīe quodā pticulari & ī p̄prie ſumpto. Ad tertiū dicēdū q̄ eſt dare ordinarīā ut oſtenſum eſt doctrinam nec tñ oportet primā cām que non ſit illius generis cognoſcere oīo. qualis eſt de9. cum cauſa ſupior & īmediata poſt aliam in illo genere ſit ſufficiens. unde ſzo phiſi. Oz ſemper cāz ſūmā un9 cuiuſq̄ querere. nō. s. ī eſſe. ſed ī illo genere ut hō edificat. quoniā edificator eſt. edificator autē eſt ſecūdū edificatiuā. hui9. n. non oz aliaz cauſam querere. uex hic ſtandū ſimilit̄ & ī ppoſito. Aut fortaſſis ſicut uolūt plures. nihil p̄fecte poſſumus ſcire ī hac uita. cuz cās ignorem9 priores. Ad aliud dicendum q̄ una ē doctrīa ordinaria. ſi ea in potiſſimo eſſe ſuo ſumatur ut declaratum eſt prius. Similiter ad quintum apparuit quid dicendum puta. quomodo artes oēs ſecundū rōem conſiſtūt ex reſolutīa. Ad aliud dicēduz q̄ illa eſt idētitas materialis. que nō unificat uel plurificat doctrinas. uex illud opatur ut dictū eſt idemptitas formalis. Ad ſeptimū iam patuit p dicta. & ad octauū quodā mō. Aut ad hoc dicendū q̄ licēt diffinitio & diffinitū ſint idē ſubiecto. inq̄tum tamē unū ē quid confuſum & īplicitū. aliud determinatū & explicitū ſunt aliud. Eſt. n. diffinitio diffiniti eē iudicatiua & expoſitīa. cū ſit rō quā ſigāt nomē

Ad. ix. x. xi. & xii. quid ſit dicendum oñſuz ē prius. Ad illud tamen ſpēalit̄ dicēdū q̄ demōſtrationes realit̄ non ſunt niſi due. s. p̄p̄ qd & qa. nam demōſtratio p̄p̄ qd & quia. idem ē cū demōſtratiōe ſīplicit̄ ſiue cauſe & eē. ſicut ſpēs ſunt idē cū genere. tanq̄ ſanū ſemper & multuz ſunt idē ī ſano ſimpliciter. Eſt aūt demōſtratio ſimplicit̄. quando cā & effectus ſunt ſimiliter noti. quod ī mathematicis euenit. raro autē ī naturalibus occurrit. unde Comentator prīcipio phi. Si contigerit ut notū apud nos. ſit notum apud naturam. tūc demonſtratiōes in hac ſcīa erūt cauſe & eē. & ſi cōtigerit ut nota apud nos non ſint apud naturā. que non ſunt priora ī eē ſed poſteriora. tunc demōſtrationes date ī iſta ſcientia erunt ſignorum. & non demonſtrationes ſimpliciter. In rebus nanq̄ naturalib9 nō apud nos. nō ſunt illa que ſunt cognita ſimpliciter. i. naturalit̄. quod ē cōtrariū ī mathēaticis.

illa.n.que ſunt cognita ī illis ſimplicit. & ſūt cauſe priores īeſſe ſunt cognite apud nos.non tamē ītendit cōmētator ꝙ matbēatic9 9ſtruat demrātionē ſimplicit tāq̄ aliā ab illis duabus ſed ꝙ facta demrātiōe ꝓpt qd qua utit mathematicus.effectus ſimplicit notificatus ab ea ꝑ cauſam.eſt etiā notus quo ad nos.ac ſi ad ipſū foret fcā demrō. Ad xiii.iā dictū eſt ſufficiēt

Ad aliud dicendū ꝙ ut apparuit reſolutiua procedit ꝑ demrātionē. qa & cōpoſitīa ꝓpter qd reducunt ad iudicatiuā.Inuētiua uero nō ē demrātiua.ſed ꝓbabilis & extranea. Ad xv. dicendū ꝙ ſimilit ibi notuit qd dicendū.neq̄ etiam balyabas dicit doctrinas ordīarias fore v.ueꝫ doctrīas ſīplicit ꝓfert. Ad xvi.dicēdū ꝙ tres ſunt doctrine uerius ordīarie. alie uero nō ſunt ſimplicit ſ3 ſ3m qd & improprie.q̄dā eaꝫ dicte ualde ordinarie. & iō poſt demōſtrationes ordīarias doctrinas cōſtituentes dixit cōmētator.Et maneries doctrine dīonis zcꝯ.ut īnuat ꝙ nō ſunt doctrine ꝓprie ſ3m ordinē currentes. Sic igit in his huius ueritas queſiti ꝑſtringat:neq̄ alicui medicoꝫ ꝙ dictū ē arduū & uanū ēe uideat. cū qītū ſit phiſicū & ſecretū ualde non aūt medicinale.

DIFFERENTIA. IX.

Vod natura humana nō ſit debilitata ab eo ꝙ antiqtus uidetur.Primo qdē quoniā quod generat. aut generat ex quodā finito aut īfinito:nō ex īfinito.quoniaꝫ nō eſt dare ipſum.phi.iii. & prīo celi & mūdi ūde prīo de generatiōe aīaliū.Natura refugit īfinitū:generat igit ex finito. quod qdem nō poſſet eſſe.ſi natura generatione ſp ꝓcederet debilitando.Iam dudū.n. ceſſauiſſet ſecūdum ꝓipatheticos etnitatē mūdi aſſerentes.ſimilit & ſ3m ſ3mones legū mundū generātes.aut oīo ceſſaſſet. uel maīteſta iā appareret debilitas. cū grande ſpacium a mūdi generatōe huc uſq̄ ponat. ſiue ſ3m indos ſeu ꝑſas aut iudeos ſiue chriſticolas idē cōſiderare uelī. Amplius ſi natura ēet debilitata.uel hoc eſſet ex ꝑte natura ſupioris uel īferioris: nō qdē ſupioris. quoniā ſupiora ſunt ꝓpetua & īcorruptibilia. optimaꝫ & ꝑfectiſſimā uitā toto eterno. que nec aliqua reꝫ exterioꝫ ab ordīe ſuo diſtrahit nec tēp9 ea ſeneſcere facit. prīo celi & mūdi. & libro de mūdo:neq̄ etiā expte nature īferioris. ut puta rōe generātis: nam generatio non fit ex ſubſtantia generātis.ſed ex eius ſupflno.ne emiſſione ſubſtātie generantis gñans corrumpat.& ſic gñatio ī nihilū cōuertat.drā xxxiiii.

Rurſus oīs motus naturalis & ordo nature fortificās ī fine.prīo de celo.cū ꝓpe ꝑfcīonem magis attingat.Cōuerſatō uero nature 9ſiſtit ī quodā motu & ordīe naturali.Fortificabitur itaq̄ tēdes ī finē. Adhuc uidem9 diſtinctionē etatū.& ſermones de eis ab antiqoribus meīcꝫ dictos.tpe etiā moderno uerificari.ut ab antiquiſſimo ypocate & aliis. Iuxta etiā illud pſalmiſte.Si aūt ī potentatib9 lxxx.annis & āplio9 labor & dolor.Natura igit hūana nō eſt ab eo quod antiqtus debilitata. In oppoſitū quia priſcis tpibus hoīes fuere longeuiſſimi magni corpe.& uirib9 robuſtiſſimi.pulcerrimi.ut gigantes.unde Solinus mirabilis. corrupta nāq̄ ſucceſſione nrī ꝓles tpis ꝑ naſcētiū detrimēta

Itidē quod ē in ultima ꝑte ſui ꝓiodi ſeu etatis.debilatū eſt:hec.n.natura eius cū ſit uia ī corruptionē:ſed talis eſt etas nūc īſtans ſeptīa uidelicꝫ & ultima.ſ3m legiferos a chriſto citra unde apoſtolus. Sum9 ī quos fines ſeculi deuenerūt. Adhuc totus hic mundus īfimus ſe neſcit & corrūpit cōtinue.uñ methauroꝝ prīo ubi nunc eſt arida olim fuit mare. Rurſus unūq̄q̄ debilitat ꝑ diſtare a ſuo principio.libro de mūdo:qa.n.iſta trena fuerūt remota a comodo dīno.exñt corruptibilia. plena multi turbinis:quod etiā ex libro aꝫ de cauſis:ſed nā humana moderna multū diſtat a ſuo prīcipio etiam ſ3m mundū generātes.puta ab Adā ſiue a deo. Palin.ſ3m Meſue de cōſolatiōe ſimplicium medicinaꝫ. Elleborus albus tpe iſto intollerabilis eſt.& ſicut uenenū ꝓnicōſum ꝓpt nature debilitatem: ꝓpt quod Serapio in prīo eius breuiarii.cū Allexandro affrodiſio.etiam nigrum q minus eſt albo effrenis.fore nūc ait dimittendū.& loco eius lapide utendū lazuli. Quod & minores nūq̄ antiqtus doſes indicāt medicinaꝫ. Amplius ſ3o de hiſtoriis aīaliū que qdē paucos & minores ſunt dentes hūtia. breuioris ſūt uite.& debiliora exñt ut multū. nūc autē plurima generatoꝫ ſolū xxviii.generant dentibus.antiqtus fere uniuerſis hñtib9 xxxii. Natura itaq̄ humana ab eo quod ātiquitus fuit iacet debilitata. Propt primum uero ſciendū ꝙ natura duplex exiſtit : natura qdē naturans ut primus.ſicut qdā theologizātes dixerunt:& natura naturata que eſt principiū motus & qetis eius in quo eſt prīo & ꝑ ſe & nō ſecundū accidens phi.ii. Nature nāq̄ motus eſt ī ſe ipſa ab altera exñs natura hñte ſpēꝫ actu.que in hoc arti oppoit.cū ſit principiū & ſpēs eius quod fit ī altero.ſ3o de generatione aīaliū. Sub hac aūt ſecunda natura dicta ꝑ priꝯ de forma.9ñr de materia. mīme uero de priuatione.medicus multos nature locat mōs

Sumit.n.ꝓ cōplexione natura. iuxta illud quod dicit hoc eſt nature calide.Accipit etiaꝫ pro cōpoſitione & ꝓ uirtute regitiua. que eſt oīum corpis uirtutum congeries. ſecretorum libro.Sumit etiam ꝓ conſuetudine. Eſt nanq̄

q̃dã natura ꝯſuetudo·drã lxxxxviii·Accipit & ab haly ꝓ ꝑſona que apud Boetiũ de duabꝯ naturis eſt nature rõnalis & ĩdiuidua ſubſtantia Sumit etiã interdũ ꝓ colli mrĩcis extreĩtate ac ꝓ ficteri·iuxta illud· Si natura fuerit ſoluta·Dicit etiã natura natĩtas ſeu naſcentia· ut ſiqs extendat ſiue ꝓducat hãc litterã·Y· prĩaꝫ huius noĩs Syſis·i·nature apparens·metha·v· unde affõy·ſecũda·Craſſi ualde ſecũdã naturã i·natiuitatẽ·Cõmentator· Boecius quoq; de duabꝯ naturis naturã q̃tuor ſuſcepit moĩs:aut cõmuniſſime ꝓ omni re ſubſtãtia uel accidẽte cuius talis extat diffinitio· Natura eſt eay rey que cũ ſint·quoquõ intellectu capi poſſunt·Sumit & coĩt ꝓut de ſolis dicit ſubſtãtiis· & tũc eſt uel q̃ facere aut q̃ pati poſſit:duplex enĩꝫ ſubſtãtia corporea & ĩcorporea·Suſcipiturque proprie ꝓ corporea que motus eſt prĩcipium ſꝫm ſe & nõ ꝑ accidens·Accipit & ꝓprius pro nature diuerſitate·ceu alia dicimꝯ que auri naturã & argenti que unãquãq; rey drĩa eſt ĩ formãs ſpecifica· Humana eqdeꝫ ab boĩe denotata·que boĩs in ſe cõtinet ꝑticipatõnẽ:debilitas uero dicit cũ a uiribus olim bĩtis ad actus longius diſcedat·aut tꝑe ſuꝑſit breuiori:antiqtꝯ qdem quod multũ a prĩcipio in ſe eſt diſtans·

Propt ſꝫm ſciendũ qdẽ q̃ ut reſonãt ſꝫmones legũ & moſaice precipue·natura hũana debilitata ẽ ab eo quod antiqtus exiſtebat:cuius quidẽ ſignũ eſt quoniã audiuimꝯ boĩes a mundi generatione & circa ꝓductos· longeuiſſime uite exñtes·ſicut ex Moyſe colligit geneſeos libro·Adam·n·dccccxxx·uixit annis·Matuſaleꝫ uero·dcccclxix·Noe uero·dcc·cum Abraam & aliis· Coñr autẽ ab illa lõgeuitate mĩoratos uelut Moyſen Dauid & Aarõ cũ leuiticꝯ·ſicut ꝑ eundẽ ibidẽ apparet dñtem· Nõ ꝑmittã ſpiritum meũ ĩ boĩe· quia caro eſt ultra·c·& xx· annos· Hec nãq; eſt uita boĩs naturalis ſecũdũ etiã aſtrologos: tanti enĩ ſunt anni ſolis maiores· Nũc aũt ab eo ttio ẽ etas hũana mĩorata uix·n·coĩt extendit·lxxx·annoy ſpatio : unde cõmẽtator ſꝫo de generatione & corruptione· medici dicũt q̃ tẽpus iuuẽtutis ĩ boĩe ſit uſq; ad xxxv·ã·Et ꝓpt hoc uita nãlis ſit·xxxv:ãnis Et iõ dixit Machometus q̃ uita eſt mediocris in·lxx·&·lx·annis· Tꝑe autẽ gratie· cl·floruit cõmẽtator·ut ſꝫo ĩnuit celi & mũdi· Amp· idẽ rõne ꝑſuadet·quoniã cũ natura humana nõ poſſet ſaluari ĩ ſeipſa · eius miſerta eſt ſollicitudo diuina· dãs ei uirtutẽ generatiuã ut ſaluaret ĩ ſpecie·ſecũdis de aĩa & de generatione animaliũ·Huius autẽ ſalus & ꝑmanẽtia·non eſt ſimplicit & ꝑ ſe ſed ꝑ accidens·& admixta rei corruptibili exteriori· ut uſu ſex rerum non naturaliũ cõſideratay a medicꝯ cõſtituta ĩ uita

pñti:ĩ futura uero ĩcorruptibilis & ꝓpetua uelut ĩ ſe ipſa ſine nectare ꝑmanens· & nullo uniuerſalit egens exteriori admĩculo corruptĩo · Sic aũt eſt quod longe melius eſt in ſeipſo & in corruptiõe· q̃ ĩ ĩcorruptiõe & ꝑ aliud remanere· & iõ deus cuius eſt cuncta ordine quodã diſponere·xii· metha·naturã itaq; ꝓduxit· ut debilitãdo ꝓcedens finiat demũ· ut tãdẽ uita oĩo relicta corruptibili accidentali·ſubſtãtiali & ꝓpetua fruamur ĩ celis cũ eo·Et iõ ceu tactũ cũ ſimus in quos fines ſeculi deuenerũt·merito igit ſecũdũ leges natura hũana exiſtit nunc debilitata:tũ uiribꝯ·tũq; breuiori ſpacio tꝑis mẽſurata· Propt ttium uero ſciendũ q̃ cuꝫ de naturalibus diſſerat· que cãrũ cã uoluntate quadã ꝓduxit antecedente · nil ad preſens de miraculis ipſius & uolũtate ſcrutandũ ꝯñti·cũ leges uim ſolã obtineãt ꝑſuadendi·polliti·ii·

Inqrat igit ueritas q̃ti ex dictis aſtrologoy phõy & medicoy· Propt quod dicendũ· q̃ natura hũana cũ aliis & que ſunt ſub orbe aliqñ debilitata exiſtit aliquãdo fortificata:ĩterduꝫ uero & mediũ ſꝫuat iuxta ꝑitiã predcõy· quod qdẽ duplici ad preſẽs oñdit uia· aſtronoĩca & philoſophica· Aſtronoĩca qdẽ ĩ tres ſẽpatur

Prima qdẽ ſumit ex ꝑte ſtellay fixay exiſtẽtium ĩ octauo celo·& imaginũ fere allegoricay ab indis poſitay·cũ celis & zodiacis ſignatis· aut imaginatis ĩ eiſdẽ·Nã ſi uirtus debeat ĩprimi in iſta ĩferiora a ſupioribus· oꝫ ut illa ſimplicit & ĩmaterialis ꝑ media ſibi corrñtia & omogenea tranſferat:& iõ ſiue ponat octauum celũ moueri ĩ oppoſitũ noni ab occidente ĩ oriens ĩ·c·annis uno gradu ſꝫm ſnĩaꝫ Ptholomei longitudĩe·latitudine uero mĩꝯ·ceu det ſani ĩ editione huic ꝯſimili·quã ĩ aſtrologia ꝯpoſui· unde etiã ſpecialẽ tractatũ cũ ĩſtrumẽto materiali oñſiuo cõſtruxi:qui eqdẽ motus triginta ſex milibus annoy t̃mĩo t̃mĩat· ĩ quo ſecundũ quoſdã ſtoicos·pitagoricoy oĩa reuertuntur ut prius·uel in lxx·ãnis·aut lx· ſicut coĩus hodie tenet:ſiue ponat illud quod ptholomeꝯ uocat motũ ĩ oppoſitũ noni: retardatõ quedã octaue ſpere·eo q̃ nõ conſequat ꝓpt modicũ diſtare oĩo motũ primi mobilis·ceu poũit Alpetraẽs Abuyſac· Inueni tñ tꝑe moderno q̃ caput arietis mobilis·ſĩlit cancri·libre·& capricornii immobiliũ ꝑ·x·gradus·& xxii·mĩuta·ãno gratie·Mcccliii·quo ego Petrꝯ padubañſis hũc liby cõſtruxi: ꝓpt quod iudicãtes hodie uerius aſtronomici·addunt·c·gradus & xxii·minuta· motus octaue ſpere querẽtes: motũ uey ĩ nona motui prius ĩuento uero calculatione ĩ octaua· ad hoc ut tali actu· capita eqnoctialiũ & tropicoy ſignoy zodiaci mobilis directe occurrant ſub capitibꝯ predictoy ĩmobilis zodiaci:ut &

Petrus de Abano, hoc opus composuit Anno Ani M·CCC·III· Vide heic supra

uirtutē recipiens ſub impreſſore. ſicut declara
ui ī editiōe quā ī diſcordātiis utꝰq; ptis aſtro
nomie cōpoſui. Et iō ſiue ponat mūdū ſ3m
ueritatē legis noſtre īcepiſſe. ſeu īfinitas circu
lationes ſ3m pypateticos precipiſſe. īferendu3
eſt q; cū capita mobilia ordīate & directe exti
terūt ſub capitibus īmobilibus. tūc uirtus pfe
ctiori mō a primo principio p medias cauſas
talit ordīatas formari. mō īprimat in iſta īfe
riora. cū cauſe tunc ſibi corrndeāt ī adinuice3
ex diſtātia etiā tanta predicta & pportione zo
diaci mobilis ad īmobile iā. q ſenſus oſtendit
apte dies artificiales ſup noctes eē maioratos
noctes q; breuiatas. ab eo q; antiqtus ī ſolſticō
byemali. ī eſtiuali uero eē. ut ī tractatu octauo
demrāui ſpere. Propt quod ꝯcludendū eſt tūc
naturā humanā illo tpe ut ſic fortiorē & longi
orē extitiſſe. Cū autē predicta capitū a ſe rece
dentia magna diſtinctionē diſtātia. & uirtute
non ita ordinata ī iſta īferiora. refert naturaz
humanā cū aliis hic īferioribus debilitatam p
manere. Verūtn alias priori redeūte capitum
& aſtrorꝫ diſpoſitione ad predicta pūcta. quod
poſt nouē milia ānos ſ3m Ptbolomei cōtingit
ſnīaz. neceſſe erit iuxta prefatos. & naturā hu
manā talit redeūte3. itidēq; ſ3m pipatheticorꝫ
ſnīam uigorari: nā huiōi opiniōes & trāſmuta
tiones īfinities ad nos puenerūt. celi & mundi
& methaurorꝫ prīs. Secūda qdē cā aſtrologi
ca ſumit ex planetis. & maxīe ex ꝯiunctionib9
Saturni & Iouis. & ſolaribus eclipſibus. & lūa
ribus utꝰq;. Ex cōiūctiōe nāq; Saturni & Iouis
in principio arietis. q; qdē circa finē. dccccl x.
cōtingit annorꝫ: tūc. n. ſ3m aſcendens ꝯiūctioīs
dominū eius. ſ3m etiā locū ꝯiunctioīs eorum ex
domibus. aut ſ3m fortunas uel īfortunas locū
aſcendētis & ꝯiunctioīs aſpicientes. uariatur ñ
ſolū natura hūana fortitudine aut debilitate.
lōgeuitate aut eērio: īmo & totꝰ mūdꝰ īferior
cōmutat. ita q; nō ſolū regna. ſed & leges & p
phete cōſurgūt ī mūdo. ſignificatīe ſaltem ſeu
caſualit ī qbuſdā. uolentes prioribus. q. negle
ctis reliquas condere. ſicut apparuit ī aduentu
Nabucodonoſor Moyſis Allexandri magni na
zarei & Machomet. Quod & dearticulatur
id cōe: fortunat nāq; & īfortunat ſ3m ꝯiūctioēs
medias Satrni & Iouis duodecies. aut tredecies
ī qualib3 triplicitate factas: quod ſpaciū. ccxl.
aut. lx. mēſurat mēſura annorꝫ. Quod etia ma
gis dearticulat p mīores ꝯiunctiones eorꝫdem
in quolibet ſigno xx. annorꝫ tmīo. Opant & ad
hoc aliorꝫ planetarꝫ ꝯiunctioēs. ſiue binarie. ſiū
trinarie. aut quatnarie. ſeu qnarie. ſiue ſenarie
aut ſeptenarie: nā in ꝯiunctiōe mīori ē diſtictō
medie. & ī meia diſtinctiōe cōiunctionis maio
ris. in centiloqo. & iō ī prīcipio methaurorū.

Hic motus īferior cōtinuꝰ eſt latioībus ſupio
ribus. ut oīs uirtus eius guberneт inde. Con
tingit etiā non minima nature pmutatio ex ſo
laribus eclipſibus. ſub ꝯiunctionū antedictarū
tpibus uariatarꝫ. ſ3o quadriptiti Et q; ſol ē cor
celi uita & aliorꝫ pat cunctorꝫ: ūde Albumaſar
in Sadā ait. ſolē & lunā etiā exiſtere uitā oīum
uiuentiū pꝰ deū. Quod ondit īuentū poſt quā
dam eclipſim ſolarē circa numerꝫ. lxx. annorū
olim factā: poſt q; grandis uariatio in iſtis eſt
īducta. & maxime qdē terra reddita ē ſterilior
ſolito: motus etiā fantaſmatū. ac caledemonū.
& cacodemonū. īcuborꝫ. & ſuccuborꝫ cetus ab
ſorpti repiunt p amplius. quod cultui crebro
magis aſſcribit diuino. Natura etiā hūana ma
gis uidet debilitata. auaricia & cupiditati de
dita. uindicantes multiplicati & maxime quo
niā preceſſit ꝯiunctio Saturni & Iouis ī triplici
tate frā & ſicca. uite & fortitudini uiuentium
que ſtat p calidū & huīduz ēria. Eſt aūt ttia
cā huius cōſideratoīs ex planetis accepta. ſ3m
q; eis debet quoddā regimē cōe ī mundo. quo
unuſqſq; ſua manerie mundum hz gubernare.
potiſſime p ītelligentiā ſibi ſ3m Aū. tractatū
de ſubſtātia orbis uirtutē copulatā. & ſi ſubſtā
tia extra cōſiſtat. Huius aūt ītelligentia eſt ſe
ptenaria ſ3m numerꝫ vii. planetarꝫ. Nā prima
qdē eſt Saturni caſſiel. Secūda Iouis ſackiel.
Tertia Martis ſammael. Quarta Solis micael
Quīta Veneris anael. Sexta Mercurii raphael
Septima uero Lune Gabriel. Ordo aūt ī duca
tu eorꝫ exiſtit. quoniā prīo ducit Saturnus. de
inde Venus. poſtea Iupit. deinceps Mercurius
poſtea Mars. deinde Luna. demū Sol. Ducatus
autē & regimē uniꝰcuiuſq; eſt. cccliiii. annorū
& quatuor menſiū lunariū. ad ſimilitudinē āni
lunaris ꝯtinētis. cccliiii. dies. & xi. treceſimas
& ſecundū hoc īuentū eſt. q; cū Mars munduz
gubernaret. factū eſt diluuiū ppt cōiunctionē
maxime planetarꝫ in piſcibus. Sub ducatu aūt
lune diſptite ſunt lingue: ſubuerſa eſt Sodoma
& Gomorra: & factus tranſitus a filiis Iſrabel
de Egipto: & multa alia apparuerūt indicia.
ſ3m naturas & pprietates ducētiū planetarū.
Nā cū planeta fuerit de planetis inferioribus
puis & laborioſis. ſicut Luna & Mercurius. de
bilitat & īordiuat natura ꝯns illorū naturaz: ſi
militer & cū fuerit aliquis ſupiorꝫ infortuna.
propt eorꝫ īdiſcraſiā excedentē cōplexionē: na
tura cū aliis puertit & debilitat humana. Cuz
fortitudo uita & integritas ſ3m phōs intēpa
mento cōſiſtat abſoluto ſeu relato: ppt quod
& ſub regimine fortunarꝫ & motu ordinato &
diutino pcedētiū. ſicut eſt Iupiter & Sol. aliq;
liter cū Venere uigorat. & lōgeuificat natura
humana. & iō cū huius ducatus magis uigorat

in una ꝑte uniuersi q̃ in alia: uidemns naturas
humanas ifortitudine & debilitate & longeui
tate. & eius ꝗrio cũ aliis diuersimode trãsmu
tari. Expedita itaq; tria astrologie uia. restat
philosophica exequenda. que etiã in tres sicut
prior sequestrat causas. Vna qdẽ expte per
mixtioĩs & corruptioĩs elemẽtorꝫ. ad se iuicẽ
corruptorꝫ: aut ꝓpt diluuiũ ignis sicut recitat
in thiẽo: aut ꝓpt diluuiũ aque ut famatuꝫ est
a multis: aut ꝓpt alias trãsmutatioẽs nociuas
& pestiferas iprimẽtes cõtinue in substantia:
ceu appꝫ libro de aere & aqua: unde q̃rto intro
ductorii Albumasar Noe ꝓpheta uenerandus
fugiẽs corruptionẽ & frigiditatẽ aeris. ex mõ
tibus Armeie relinquẽs archa. in caldeã aerem
querens calidũ se trãstulit: ubi & nature uigo
rate extiterũt & ꝓphetie. ac scie sunt iuente.
cum sꝫm eundẽ ille locus ꝓphetarꝫ & sapientũ
existat. Similiter cõtingit ꝓpt hyatus & uora
gines terre. ut sꝫo methaurorꝫ. denotat uulcaꝯ
propt uehementẽ corruptõnẽ mixtorꝫ. & max
ime aĩaliũ itumulatorꝫ. ex qbus uapores eleuã
tur in aerẽ. corpora aĩalium corrũpentes ꝑ pata
febriũ prio. Est & secũda ex ꝑte usus sex rerꝫ
non naturaliũ accepta. eo q̃ hoĩes nostri tꝑis.
& maxie i istis regionibꝯ ubi uiget cupiditas.
auaricia. gula. & luxuria. debitum regimẽ saĩ
tatis nõ obseruat: cõtra quos iclamat Ga. affõ.
vi. Ypocrate dicẽte pueros & eunucos nõ poda
grizare. Inueniens demũ Ga. eosdẽ egritudine
detentos inqt: hoĩes nostri tꝑis esse aĩcos gule
& luxurie. q̃ nõ extiterat tꝑe Ypocratis: & iõ
tũc uere retulit predictos ñ podogrizare. Erãt
enĩ antiqtus hoĩes cõtenti ꝯmestione glandiuꝫ
& castanearꝫ. sꝫo alimẽtorꝫ. Cũ. n. hoĩes uterent
tũc debita admĩstratioẽ diete. & cibis ad latus
grossiciei tẽdentibus. eorꝫ nature fortes erant
& huõres cõpacti. & euulsiuo resistentes. Et
ꝓpt hoc Ypocras uti poterat i eorꝫ euacuatõe
medicinis fortibus uel fortiter eũatis. quales
sunt elleborus albus. niger. euforbium. meze
reon. zcꝯ: ꝓpt quod prio pria. In terris turcho
rũ magna reqrit quantitas scamonee. Tꝑibus
autẽ modernis. qa hoĩes utunt regimĩe iordĩa
to & cibis subtilibus liqdis & delicatis. compo
sitionẽ rarã. & solubilẽ. & huõres fluxibiles ge
nerãtibus: naturis ide debilitatis & humores
cũ spĩbus ꝑ se resolubilibus factis. ꝑ se medici
nas ñ tollerãt ut antiqtus fortiores. Et ex hoc
appꝫ intellectus uerborꝫ. Serapio. Allexandri &
Mesue. Tertia causa sumit ex ꝑte mõi gene
rationis nature humane obseruati ab antiquo
tꝑe & moderno. Antiqtus. n. mas & femella ñ
cõiungebant nisi etate ꝑfecta. & mẽbris gñati
onis itegratis: quod & nũc frisones obseruant
q̃ non fuerint ut dictũ est priores gule & luxu
rie aĩci: & ideo cũ generatũ sequat naturã gene
rantis utplurimũ. prio de generatiõe aĩaliuꝫ:
unde & Damascenus. Nati ex iuuenibus paren
tibꝯ. prĩcipalia mẽbra fortia & sana naturalit
hnt. ꝗrii ꝗrie: fortiores & longeuiores fuerunt
antiqui: quod attẽdens Arꝫ. uult polli. vii: Virꝫ
xxxv. annorꝫ & mulierẽ xviii. copulari. ut uigo
re seminũ & tꝑe generatioĩs & gestatioĩs ꝑ plis
concurrant. Propt quod etiã dixit fore preter
nãrã. aliã mulierẽ ab uxore cognoscere ꝓpria.
cũ ꝑ ples inde genita gubernet q̃ praue. & sic na
tura reddit uilificata: tꝑe uero pnti. quia uir
& mulier añ debitũ tempus cõiungũt. eo puta
quo nutrimẽtum adhuc oportet tendere i aug
mentũ nutriti & nõ i supfluũ spmaticũ. Ipsis
nondum consequentibus augmentum. neque
etiam eius appropinquãtibus t mino similiter
non solum coeunt ante tempus. imo & multo
tiẽs corpe male dispositi & plurimũ. ut cibi &
potibus repleti. cũ multũ coeuntes & ebriosi ñ
generent aut debilit. ttio xx. & ꝓbleumatum
q̃rta. Iõ cõcludit naturã modernã. & uite ꝑ pio
do & uigore mĩoratã. Attendẽdũ tamẽ. q̃ lꝫ
dictũ sit q̃ natura humana isto tꝑe. ac istis cli
matibus sit debilitata. & ꝑfectioĩbus mĩorata
cõtingit aliis tꝑibꝯ & regionibꝯ fortificari &
ꝑfici magis. mõ sꝫm q̃ predicte cãe tã celestes
q̃ elemẽtales. pnt sibi i ꝗriũ q̃ sint nũc concur
rere: ceu sapit ꝓipatheticorꝫ astutia. ponens
sꝫm ifinitas celi generatioẽs. & similes eadem
& similia spẽ. & nõ numero iterꝫ adueire. quia
quorꝫ substãtia deperit. non redeunt eadeꝫ nu
mero. de generatiõe et corruptione sꝫo. Ex
his oĩbus cõcludit: naturã nũc ab eo quod priꝯ
imbecillitatã. Propt autẽ quartũ ad primũ
apparet iã qd dicendũ. quoniã cũ natura hic in
cipiat debilitari. ante q̃ debilitet i plurimum
natura uniuersalis itendens cõseruationẽ spẽrꝫ
ꝓpetuo. i eiꝯ addit uigorẽ. ne decidat paulatĩe
oĩo. Ad aliud dicendũ q̃ licet sint icorrupti
bilia sꝫm substãtiam & eterna: Ipsa tamẽ secũ
dum suũ situm cõiunctionẽ et aspectũ diuersi
ficata. corruptionẽ icurrũt: et iõ diuersas nũc
et prius possunt iprimere i naturã et in hec in
feriora dispositiones. Nꝫ etiã ualet quod di
cebat. neq; ex ꝑte generãtis. et reliqua. qa tale
supfluũ oportet esse sic ꝓporcionatũ. ut i ipso
ꝑfcio ualeat cõseruari. intellectus uocatus seu
uirtus diuina. aut i formatĩa decisꝯ a patre: q̃
quidẽ erat i supfluis antiquorꝫ. mõ ꝑfectiori q̃
in his que istorꝫ. Ad ttiũ dicẽdum q̃ motus
duplex est: quoniã quidẽ est circularis. quidam
uero rectus: nũc autẽ quãdo dicit q̃ motus for
tificat in fine. ueritatẽ hẽt de motu recto: qui
quidẽ grauiũ est deorsum. leuiũ autẽ sursum.
ut aꝫ i dimissis et eissis. In motu aũt circulari

non est uerum. immo ille ꝯsequēs naturam sui subiecti. semp uniformis ē uirtutis habilitate dispositioīs ī mouēdo. ī prīcipio. medio. & in fine: sicut etiā ostendit ī motu illumīationis a candela. Cū igit natura humana & ordo eius cū aliis sit ut qdā circulus. prīo de generatiōe unde ꝓbleumatū xvii. circulū esse dnt būana. Dicēdū talē motū nō fortificari ī fine. sz potiꝯ remaēre eiusdē dispositioīs. aut diuersificatū parūp. ut eius excitant cāe. Ad quartū dicē dum ꝙ illud tempus nō est multū elongatuz a nobis & si sit multū a generatiōe distās mūdi ita ꝙ grandis sit īducta uarietas. aut fortasse nō modica ut declaratū a prioti. ē addita hec uariatio in tantū. ꝙ & dictū psalmiste non ue rificatur hodie coīt. & usq; quaq;. Sic igitur dictū sit quantū de hoc rōnabiliter pōt cōpre hendi. iuxta sapientū mūdi uersutiā. nil sapiē tie diuine superius prescripte derogando: sed potius eam per oīa cōfirmādo. cū ipsa sola sit ueritas & uita. In hoc autē me aliqui ꝓterui uolentes aut potius īpotentes audire. gratis lō gis uexare tpibus. a quoꝝ manibus me meaq; ueritas laudabilit eripuit prefata. demū māda to etiā supueniente apostolico.

DIFFERENTIA. X.

¶ Vod qs existens medicus. ꝑ scīaz astro nomie ñ possit cōferre ī salutē egroti mōstrat ꝑ Albubatir libro de natiui tatibus dicentē: qualibet hora ascendūt xxiiii. milia roboath. quoꝝ unūꝙq; cōtīet decē milia momēta: momētū uero quodlibet colorem bēt gustū. & natura suā. suo mō: & ita est subtile; ꝙ nō est sensus humani ꝓcipere nec inuestiga re. nec scit aliqs nisi solus deus. Si ergo ñ pōt ab hoīe ꝓcipi motus celestis. significatio ñ po terit ī cōferentia ordinari egroti. Cōtinet aūt robuth spaciū decē miliū stadioꝝ: Amplius cōmētator aūt xii. metha. astrologia nostri tē poris nihil est. nec est esse ī ea: sed est ꝯueniēs cōputatiōi nō esse. sed que nūc est illa existit de qua loqt: quod aūt nō est. egroto conferre nō pōt. Rursus tria sunt que cadūt sub con sideratione medici. causa. dispositō. seu corpꝯ & signū. quoꝝ esse tale existit: qa ꝑ causam tā q̄ a prioribus. medicus ī cognitionem deuenit dispositionis trine. sanitatis. egritudīs &. neu tralitatis: ꝑ signū autē uelut a posterioribus & sensibilibus signat. Sed neq; rōne cāe. nz rōne signi. cōferre pōt egroto: quod ostendit eo. ꝙ effectꝯ & cā sunt ꝓportōabiles. phisi. ii: signū etiā & significatū sūt ꝓportōabilia. quod hic nz in cā & cāto. neq; ī signo & significato uide tur euenire: quoniā cā & signū sunt incorrupti biles ꝓpetue & īdetmīate ut supiora hec causā tia. Causatū uero & signatū. uelut que huius & eꝯ: qa corruptibile & īcorruptibile drnt plusq̄ genere. metha. x. Adhuc sunt hec īdet mīata nec unr posse detmiari ad salutē egroti. quoni ā si detmīarēt. cū corpa celestia ī hec īferiora īprimant ꝑ motū & lucē. szo celi & mundi: aut rōne motus. aut rōne lucis: nō motus: qa motꝯ circularis supior cessat ī orbe etiā ignis. ꝓbleu matū xxvi. & introductorio ad artē sperica. In altissimis. n. mōtiū nō fiūt uenti. ut ī acho seu olimpo & talibus. Cuius signū est. quoniaz de relinquētes sacrificātes holocaustoꝝ cineres. ī posteriori āno reuertētes ī alteratos ut priꝯ fu erant īueniūt. eo ꝙ uentus & pluuia non gene rent ī eis. Si ergo motus ī igne & sub eo cessat ñ poterit hic iterꝯ ī aliqd cōferētiū applicari egroti. Neq; ex ꝑte lucis pōt detminari. eo ꝙ corpora celestia sunt rotūda. formā speculoruz rotundoꝝ hntia. lumen oīfariā expandentia: a quolibet nāq; puncto fere īfiniti exterius dese runt radii. Que aūt radios cōgregāt. & ad sig natum locū detmināt sunt ꝯcaua. ut testātur ꝑ spectiui. Propt quod ꝓportō & detmīatio con tingere nō poterit. Rursus si sint aliqua cor pora celestia que cōferant ī salutē īfirmi: sunt & alia que nocent. Iupit nāq; & ueꝯ sunt beni gni & fortune. Saturnus autē & mars īfortune reliqui uero īdrentes natura: ꝓpt quod qa cō ferre nō poterit. cū eoꝝ effectus ꝓhibere non ualeat. Et confirmat eo. ꝙ aerē sic aut alit disponūt. quali oportet nos uti: quia alias ma terias eligere & fugere possumus. que autē ex continēte īpossibile fit effugere. sed uti neces sariū est ipsa. Si nāq; ieuitabilis est necessitas nono de īgenio. En zodiacus mobilis a zo diaco īmobili recessit ꝑ x. grados & xxiii. mīu ta. sicut nūc pitiores testant. drīa priori. qbus etiā nunc alii cū motu accessioīs & recessionis octaue spere satis īcidunt. Cū igit ꝓlabatur a supioribꝯ ī hoc directe szm ꝙ caput signi uniꝯ zodiaci mobilis. erit sub capite zodiaci signi īmobilis. & iā tāta fuerit distātia. uno qdē mō cōtinget cōferre. ut puta szm zodiacū mobilē secundū uero īmobilē noceri & maxime quādo duo signa aduersantiū naturaꝝ: continua unū ꝯ aliud existēt ꝓpt quod ñ magis cōferet q̄ nocebit. Palin. natiuitas sciri nō pōt. cum celū fere īmomento ut dictū tpis. grandē ab eo quod erat primꝯ motꝯ suscipiat trāsmutati onē. sub qua grandis fit ab eo quod prius uari etas in susceptīo. Similit. nō cognoscitur ad multū hora caūs semis. nz natiuitatis momen tum. & maxime cum ortus tardat nascentis. Et fulcit eo ꝙ stelle cōsiderate ab astrologis. solū mille xxix. existūt. alie uero sunt ī finite. que & uelut esse hnt & opari. metha. ii. Cū igit eas medicus existēs astrologus ñ cognoscat. eisdez

cōferre nō poterit. Itaq; medicꝰ exñs astrologꝰ nō poterit ī salutē cōferre egroti. In oppositum sunt snīe phōr. astrologor. & medicorū.

Amp. dicendū Dauid de causis. cā primaria plus īfluit sup suū cātum. q̄ causa uniuersalis secunda. Sed corpora celestia pret oīo separata sunt cāe istor īferior. sicut oēs cōsentiūt sapientes. ppt quod & uehemētiꝰ opabunt. quorū opatione debite approximās medicus existēs astrologus. bis cōferre poterit. Sapiēs nāq; cuꝫ sciuerit assimulare & queīre res supiores īferioribus. uerificabit astror in hec īferiora iudicia baly beben ragel. Adhuc. q pōt iuuare & nocumētum remouere. pōt ī salutē egroti ferre. sed hoc potest etiā astrologus etiā solus. luxta illud cētiloqi. astrologus optimꝰ multū malū probibere poterit. quod sm stellas uentur est Et aīa sapiens sic opus adiuuat nature. ceu seīator fortitudīes naturales. Multo igit amplius cōsociatus medico: Cōfert itaq; medicus exñs astrologus ī salutē egroti. Propt primū qdē sciendū q cū quert an qs exñs medicus zcꝰ. ñ formā ī berentē singularit medicīe intelligo. uer subsistētiā subiecti sicut hoc pticipiū exñs īdicat. ī qua due īherent forme. medicīa uidelicet & astrologia. ita q & materiā dicat seu cōpositū. & nō formā. Quid autē sit medicus drā dictū ē prīa. quicq medicīa ttia. Est aūt astronomia seu astrologia. lex uel rō figuras celestes & motus ī se & in suis effectibus uniuersalit cōsiderās. Quidā uero assignantes drīaꝫ. appellare uolunt astronomiam scīam de motibꝰ. astrologiā aūt iudicōr scīaꝫ quod ñ oꝫ fere. n. idē uidet īportare. Naꝫ astronomia ab astro. & nomos quod est lex dicitur: astrologia uero ab astro. & logos quod est rō uel sermo. Tāgit quoq; ī hac descriptione duplex astrologie ps. una qdeꝫ que scīa dicit q̄titatū figuraꝝ ordinationis & motuuū corpor. uel scīa totius & p eius prīas drīas. p secūdas uero ut in suis effectibus & reliqua. Tāgit altera ps que dicit scīa iudicior. que duplex existit: una qdē ītroductīa ad iudicia: altera exercitatīa appellatur que & iter in quatuor separat ptes. quar una est de reuolutioībꝰ. secūda de natiuitatibꝰ & ear reuolutioībus: ttia de īterrogatioībus: q̄rta de electionibus. cui & imaginū supponit scientia. Que autē de reuolutioībus tres bēt ptes: quar una est de. cxx. ꝰiunctioībus: alia de reuolutiōe āni sm ītroitū solis ī caput arietis cōsiderata uel ex cōiunctiōe seu oppoītōe solis precedēte accepta: ttia uero de mutatiōe tēpor ut pluuiarum. & huius ceu lucidatoris drā mōstraui prima. Cōferre hic intelligo coīt q̄libꝫ iuuare seu iuuamētū illud fuerit ī expositiōe eor que dñr ī medicīa de astrologia. siue ī applicando debite tria medicīe instrā ad tres ātedictas dispositioēs. seu etiā pnosticādo quocūq; modo.

Propt sm qdē sciendū sm Albumasar primo ītroductorii. q fuit aliquoruꝫ medicorum opinio se de medicīali scīa iactātiū. ut acqrant p eā scīaꝫ astror nil uīuersalit cōferre ad magisteriū medicīe: quod eis quatruplicit pōt contingere: prīo qdeꝫ ut ostendāt se oīa sciētes sue impitie solatiū reddētes. facti etiā similes qbꝰ dam erroribꝰ prīo naturaliū uirtutū deridētes que maxime nequeūt dissoluere nō audent. nꝫ conātes ꝗdicere. Quibꝰdā autē hoc eueīt. ut quietent ītellectū suū. dūtes scīam astror non posse cōprehendi cōsimiles facti Senofano colofonio. ponenti terrā qescere ppt īfinitū eiꝰ quod deorsuꝫ. ut nō negocient querētes. secūdo celi & mūdi. Cū īfinitū cā careat ꝰsiderabili: non. n. ptransitur intellectu. Alii uero quod dixerūt. qa uiderūt se appellātes astrologos. aut simul meīcos & astrologꝰ ī iudiciis errare propt quos scīa astrologie uitupari nō dēt: cū sic iudicantes nō sint astrologi. sed mendaces & dīnatores. Quibusdā uero uisum hoc fuit propterea. qa uidet eis q dicta medicor semp sint attendēda. cū īterdū diuersitas intercidat int iudiciū medicīe & astrologie. nescientes diuersitates int has apparentes ad cōcordiā reuocare. Illi uero q sequūt medicinā sicut debent & suor maior dicta diligēter īspiciūt. cōcedūt hāc scīam astronomie non solū utilē sed & necessariā maxime medicīe. q ttio approbabunt dicendor. & primi ꝗdicētes qdē reprobabunt q̄rto. Propt tertiū uero sciendū. Primo. q corpora celestia in hec agūt īferiora. Secundo quot & qbus mōis. Tertio q medicus existens astrologus huius potest cognitionem habere. Quarto q cōfert astrologia ad salutē egroti. Quīto qbus utiq; mōis. Primū huiꝰ ostenditur. qa ex necessitate iste motus & īferior cōtinuus ē supioribus latoribus. ut oīs uirtus eius gubernet inde. tactū prius. quod etiam dixere astrologi. unde prīcipio centiloqi. Mundanor mutatio ad hoc & ad illud corpor celestiū mutatiōe est. & iō causas rer rimaturus. primo celestia cōtēplare. Propt quod nouē iudices. Oīs mundane geniture ꝗditio ex planetis eorq; signis. tanq; ferrū ex lapide magnete dependet unde Melabalach epistola. Simile est opus planetar ī hac mūdo. lapidi magnetis & ferro. Hoc idē tribus ostendit rōnibus quoniā sicut aꝫ sꝫo & x. metha. qñcūq; īuenit aliqua natura plurificata in multis. sm unā uniuocā rōnem existens: hāc oportet ī cām eius magis unitā & detmīatā adducere. ut tandē multitudo oīs ad unā reducat unitatē. Nunc aūt & nā caliditatis & frigiditatis. & reliq̄ plurificata inueīt exñs

ſ3m unã uniuocã rõnem: quare oportet ipſam
ĩ ulteriorẽ cã3 deducere: hoc aũt nõ poteſt eẽ
niſi corp9.& ñ ĩtelligentia ſ3m prĩcipia phĩe
cũ natura ĩ ſuis opatioĩbus ſaltũ nõ cõmittat.
ĩmo ſic latenť de extremo ĩ extremũ ꝑ mediũ
procedit.ut cõtinuitate lateat cõťminũ.i.ulti
mũ & mediũ. byſtoriay vii. Amplius oĩs cã
ſufficiẽs nõ ĩpedibilis ſ3m ſe eius effectum im
primit.& ex neceſſitate ĩ paſſum ſibi ſubiectũ
talis aũt cã corp9 ẽ celeſte.cũ ſit ꝑpetua & ĩcor
ruptibilis toto eterno.uitã ꝑ ſe ſufficiẽtiſſimã
ducẽs neq; ſeneſcẽs:prĩo celi & mũdi.Et firma
tur.qa motus corpoy celeſtiũ eſt res diuina. q̃
res de mũdo neqt mõ aliquo diſturbare.quoni
am eſt neceſſaria.& iñ aliud eſſe nõ põt. prĩo
quatriptiti.Et ſimiliť fere ſemper tanta cauſa
materiã ſibi ſubiectã etiã ĩdiſpoſitã põt diſpo
nere. Rurſus ea que eẽntialiť ſunt ordinata
ſ3m prius & poſterius & cauſam & cãtũ. unum
agit ĩ aliud neceſſario:talia aũt ſunt ĩ cõmuni
ĩferiora cũ ſupioribus:quod a3.quoniã abſolu
to poſteriori.nõ tolliť q; prius ſ3 eẽ: ꝓpť quod
ſupiora ĩ hec imprimẽt ĩferiora. Propť ſ3m
huius ſciendũ q; tribus moĩs uñr ſupiora ĩ hec
ĩferiora ĩprimere. quoy unus eſt uniuerſalis.
alius ꝑticularis.ťti9.q. meĩ9. Vniuerſalis ue
ro motu ꝑficiť & luce:corpa nanq; ſupiora his
duobus moĩs uniuerſaliť ĩ hec ĩferiora agunt.
ũde ſ3o celi & mũdi.Calor & lumẽ a celeſtib9
generať corpibus.attrito aere ab ipſoy latiõe.
Natus eſt.n.motus ignire & ligna & lapides &
ferrũ.ut ſagitte liqueſcãt plũbee.Expimẽtum
nãq; qñ motus in ſupioribꝰ crebrius & unifor
miť ad unã ꝑtem tendẽs efficiť.ſicut qñ mot9
diuerſitatis 9uenit cũ motu longitudinis. hoc
eſt cũ planete fuerint directe aere3 ad calidita
tem mutari:qñ autẽ motus diuerſitatis fuerit
ĩ 9rium motus lõgitudinis. ut cũ fuerit retro
gradi.eo q; motus bebetať ad frĩtatẽ diſpoĩ &
huĩditatẽ.Quod autẽ ꝑ lucẽ opent a3.cum in
9iunctione ſtellay ſimul & lumĩe multiplicato
uelut multis radiãtibus ſpeculis ſ3m plagam ĩ
feriorẽ illi ſuppoſitã. ꝓcipiam9 aerẽ ad calidi
tatẽ mutari.In quay qdẽ ſeꝑatiõe. lumĩe diſp
tito.cõtrariũ ſentim9 cõtingere: ꝓpť quod q̃r
to de ꝑtib9 aĩaliũ. noctes plenilunii ſũt calidi
ores ꝓpť lumẽ lune.Luna.n. uelut ſpeculũ ob
lugubre ſ3m Yptum recipiens lumẽ a ſole ũdi
q; ſ3m ꝑtẽ nobis expoſitã. & uelut alť ſol tunc
maxĩe ſ3m baly beben ragel facta.lumen tranſ
fundit ĩ hec ĩferiora.Sic ergo hoc uerificať ñ
ſolum in cõiunctione. uey etiã ĩ aſpectibus &
maxĩe oppoſitioĩs & trino.cũ tũc radii plures
alterutrĩ ex oppoſito demandẽť. Mod9 uero
opandi medi9 eſt. quo ꝑ eoy cõplexionẽ opať
nã quedã eay dicũť frigide & ſicce.ut Saturn9
quicqd dixerit cõmẽtator ſ3o celi & mũdi 9.A
ingens.ſtellas ĩ rei ueritate nõ agere frigidita
tẽ.ſed calores ſimiles unicuiq; elemẽtoy.Coñ
dicit etiã expreſſius ſibimet ĩ ſubſtãtia orbis.
quedã utiq; calide & humide ut Iupiť zcy. Et
eaſdẽ cõplexiones ſortiunť ſtelle fixe cũ plane
tis.prĩo quatriptiti.Intelligo autẽ cõplexionẽ
nõ formaliť eis ĩexiſtentẽ ſed effectiue.quoniã
tũc eſſent cõpoſita ex elemẽtis cõtrariis. & ſic
corruptibilia.unde prĩo celi & mũdi cõſentit
Ay. antiq;oribus: ponẽtibus corpus celeſte qn
tã eſſentiã.uel naturã ꝑ ſe exñtẽ.Et cõmẽtator
Credim9 q; caldei dixerũt celũ naturã qntã:di
ciť.n.q; phĩa ꝑfcã erat tpe illoy.ſicut Ay.tpe
cũ ĩfinities eedẽ redeant opinioẽs. Quod aũt
ſic eſt cõplexionatũ. in hec inferiora opať effe
ctiue.ſicut mot9 taliť & nõ formaliť calefacit
& uinũ ĩebriat.cũ hoc nõ ſit calidũ neq; ebriũ.
Cõplexio aũt oĩum aſtroy.ut ĩ prĩo quadripti
ti.ex cõplexione planetay elicit.ad caliditate3
tendit & huĩtatẽ. uelut cõplexio humana.cum
ſupiora ordinent ad ĩferiora iſta. accñtalitate
fit quadã & ĩtentione ſecũda. ſicut declarabiť
drĩa.c.i.ad hoĩe3 quidẽ magis ordinabũť.Na3
prĩo prĩa ex caliditate & ſiccitate cordis. cali
ditate & huĩditate epatis. frĩtate & huĩditate
cerebri.poniť ex quadã coalťnatione.cũ hec ꝑ
portõnabunť & põderabũť adĩuice3 reſultare
cõplexionẽ ťtiam tendentẽ ad caliditatem &
huĩditatẽ.quã medici tpamentũ quo ad iuſtici
am appellãt.ita & ĩ ſupioribus caliditas Iouis
Martis & ſolis ſupant frĩtatẽ Saturni Veneris
cõtẽpate ĩ frĩtate & lune.ita q; caliditas ſupex
cedat. Similiť & huĩtas multa lune & ueneris
nobis ꝓpinquay & Iouis. ſuperant ſiccitatem
Saturni martis & ſolis nõ uehemẽter ſicci.cu3
ſit fons maxime caloris & uite. Nõ.n. eſt uita
uiuentiũ preť deũ.niſi ꝑ ſolẽ & lunã. Albũaſar
in Sadã.Similiť autẽ & ĩ ſtellis fixis euenit cũ
ſimiles ut dictũ eſt planetis ſortiãť 9plexiões
Sic igiť cõplexio ſtellay oĩum. uelut quoda3
mõ ordiata ĩ naturã humanã. ut ipſa ad calidũ
tendet & huĩdũ: Modus uero ꝑticularis. eſt
qdã ĩfluxus ſtellaris unicuiq; indiuiduo fere
drẽnter ab alio propria natiuitate.aut reuolu
tione eiuſdem inditus: & iõ uidem9 Saturnu3
& Martẽ.licet ſimpliciť ſint ĩfortũe. & habeat
annos auferre ab alcocoden: tñ quãdo fuerint
alcocoden.i.datores formay uite. annos ſuos
mĩores medios ſeu maiores preſtabũt ſecũdu3
eoy fortunationẽ. quod & ĩ aliis magis 9tĩgit
planetis. Et iõ omnis planeta ſ3m diuerſitatẽ
natiuitatis & reuolutioĩs. uni exiſtit fortuna
alii uero ĩfortuna. Et hic qdẽ moũs eſt ſic ſin
gularis & appropriat9.q; etiã mediũ cum non
ſit ſuſceptiuũ ei9 ĩpreſſioĩs. nõ reddiť ab eodẽ

effectũ. uelut torpigo manũ piſcatoris ſtupefa
cit & nõ rete Allexander pipatheticus. methau
rorꝫ prĩo. Propt̃ huius t̃tiũ ſciendũ ꝙ qs exñs
& circa huiõi ĩpreſſiones & mõs earꝫ. in hec ĩfe
riora põt cognoſcere: quoniã ſcĩa eſt habitus
ĩtellectualis ex demrãtiõe elicitus: talis autem
ex celeſtibus corpibus põt acqri ab ĩtellectu.
cũ ſcĩa aſtrorꝫ habeat conditioẽs oẽs ſufficient̃
reqſitas ad ſcĩam: Ipſa nãq; ſumit demrãtioẽs
ſuas ex ſcĩa numeri & mẽſure Almageſti prĩo.
que drĩa y. Subiectũ etiã ſuũ fixũ eſt ꝑpetuuꝫ ĩ
alterabile. & quodammõ de his que a materia
abſtrabũt oĩo ſenſibili. Et iõ Ptholomeꝰ ibidẽ
prefert iſtã ſcĩam naturali. cũ illa ſit trãſmuta
biliũ. generabiliũ. & corruptibiliũ de qbus cer
tã brẽ nõ poſſumus cognitionẽ. & metaphiſice
ſimilit̃: cũ hec ſint eorꝫ que a ſenſibus remota
ſunt. & potentiã trãſcendũt noſtri ĩtellectꝰ. Sic
enĩ hoc ſe hẽt ad maĩfeſtiſſima in natura. i. ĩ
telligentias & deũ de qbꝰ exiſtit ea: uelut ocu
lus nocticoratis ad lucẽ ſolis. Adhuc. cũ ſcĩa
ſꝫm Ga. nõ ſolũ acqrat̃ ex rõne. ſed etiã ꝑpien
tia. que ſꝫm Aꝫ. ſenſibiliũ exiſtit ꝑ potentias
organicas ſuſcepta: & ad ea que ſunt aſtrologie
ſenſus q plura facit ſcire. ut uiſus ꝑtingat ex
eis ꝑ ꝑpientiã ex ſenſu acceptã cognitionem
poterimꝰ ſuſcipe: & maxĩe ꝓpt̃ ipſorꝫ ꝑpetuuꝫ
& ĩmutabile exiſtere. Et ſi alii nõ ualeãt nrõrũ
ſenſus attingere. & hic qdẽ ſſꝫus deĩde uniuer
ſale cõſcendit. & ſcĩe prĩcipiũ ĩtellectus uigore
drĩa. iii. ꝓpt̃ quod ſcĩa ex celeſtibus poterit ha
beri. Sed ulterius quidẽ uidendũ eſt. ad q̃tũ
eorꝫ ſcĩa ſe extẽdat. ꝓpt̃ quod dicẽdũ. ꝙ ſicut
G. diſtinguit ĩ pleriſq; locis duplicẽ eſſe cogni
tionẽ ĩ medicĩa: unã quidẽ certã. aliã autẽ cõie
cturatiuã artificialẽ acceptã iuxta arbitrium.
uicinãs ueritati: ſic & ĩ aſtrologia ꝯtingit iudi
ciali magis. cũ certior eiꝰ que de motibꝰ ꝑtis
aſtrologie hac habeat̃ cognitõ: & iõ Albũaſar
t̃tio ĩtroductorii diffiniẽs aſtrologũ. dicit euꝫ
fore ſapientẽ ĩ eſſe plaẽtarꝫ & eorꝫ ſignificatõe
& mediator eorꝫ que fiunt ab eis ex tpe noto. ĩ
eodẽ tpe ſuo. & ĩ tpe futuro. ac ĩfinito. Quod
exponẽs. ut ſtellas ſignificare omnẽ rẽ que eſt ĩ
hoc mũdo: ſcire tamẽ nobis eſt ĩpoſſibile totũ
propt̃ ĩpotẽtiam ĩtellectus noſtri. Significãt
enĩ ſtelle ſup res huius mũdi tribꝰ moĩs. Quo
rũ primus ſubtilis eſt & ꝓfundus in tantũ. ꝙ
nõ poſſit cõprehendi ſcĩa ꝓpt̃ ĩfinitatẽ fere in
diuiduorꝫ & ꝓpt̃ ſignatorũ. qualia ſunt nature
& accidẽtia det̃mĩata oĩum ĩdiuiduorꝫ. Et ꝓpt̃
hoc aꝫ uerificatio illius quod ĩducebat̃ ĩ g̃rium
In unaquaq; hora aſcendũt xxiiii. milia roboat
zcꝯ. unde t̃tio de ĩgenio. quod ñ põt patefieri
neq; ſcribi ĩ libro. neq; ab aliquo dici. unũ qd
dã eſt puta uera quãtitas uniꝰcuiuſq; ꝑticularis

Secundus moũs eſt. quoniã põt aſtrologus
cognoſcere ſignificationem ſup unã ſpẽm. aut
ſuper numerꝫ gentiũ alicuiꝰ ciuitatis & ſimiliũ
nõ tñ poteſt qualitatẽ ſeu numerꝫ & quãtitatemꝫ
ſignificatioĩs preciſe brẽ. Eſt aũt & t̃tiꝰ mõꝰ
quo ex ſignificatiõe rerꝫ ſup eas qualitatem &
quãtitatẽ cognoſcimus. ceu ſunt genera. & ſpẽs
& elemẽta. & trãſmutatioẽs eorꝫ in ſe ipſis & ĩ
diuiduo det̃mĩatis. det̃mĩate tñ applicatione
deſcendẽdo. Quocirca & ſcĩa iudicialis rerum
dicit̃ ualde difficilis: tum ꝓpter multa ſibi ad
mĩculantia. quoniã ñ poterit dare iudicia ſꝫm
ſtellarꝫ cõplexionẽ. niſi hõq uim aĩe & ꝯplexi
onẽ naturalẽ bene cognouerit. in centiloquio.
unde haly cõmẽtator. Hec ſcĩe ꝑs melior ẽ cũ
ctis ꝑtibus que ĩ hac cõtinent̃ ſcĩa. quã qui bñ
ſciuerit aſtrologus phĩcus meret̃ dici. Huiꝰ. n.
ſcĩa iudicialis ẽ cõt̃mĩabilis & affĩs aſtrologie
de motibus naturali ſcĩe & medicĩe: ꝑ illã. n.
diſpoſitionẽ celi & loca uenat̃: per has uero oꝫ
materiã cognoſcere: tũ etiã. qa difficile ẽ coĩuꝫ
ſtellarꝫ etiã ĩſtrĩs cõſiderataꝫ ſignificatioẽs ac
cipere. & maxĩe cũ ſeipſis diſcordãt: tũ ſimilit̃
ex mõ applicatioĩs ſupioris & uniuerſalis ad ĩ
ferius & ꝑticulare: oportet nãq; ꝑ debita meĩa
multis circũſtãtiis habitis additis ĩ deorſum
quod uniuerſale adducere: tum etiã ꝓpt̃ inſta
bilitatẽ & mutationẽ materie ſup quã iudicat̃
& iõ ĩ principio centiloqi aſtrologus debet rẽ
proferre nõ ſpãlit̃ ſed uniuerſalit̃. uelut qui rẽ
aſpicit ex longinquo: cũ eiꝰ cognitõ ſit ſecũdũ
materiã & nõ ꝑ formã. de qua cognitõ habetur
dubia: de forma uero certa. cũ ipſa ſemp ſit ĩ
uariabilis uie. uni & ordini adherens cõtinue.
propt̃ quod Meſabalach nõ ĩmerito in epiſtola
Scito ꝙ ſcĩa aſtrorꝫ ſit grauis ualde. & dignius
ex ea ſciri potuit hoc eſt oẽ. s. uniuerſale. aut
plurale. ut ſunt reuolutiones annorꝫ & reliqua.
Verũtamẽ cũ hec uniuerſalia cognouimꝰ ad ꝑ
ticularia ĩdiuiduata. poterimus ſicut alie ſcĩe
cõcernẽtes materiã ſenſibilẽ deſcendere. uelut
medicus operat̃ ĩ medicina ſanando nõ boĩeꝫ.
ſed Calyã aut Sortẽ: ꝓpt̃ quod & ſi ĩ aliis ſciẽ
tiis. hõ multo ſtudio inqſitiõe egeat & experi
entia pre aliis. in hac ĩdiget admirabili ſcĩa &
diuina: Deinceps ſciendũ ꝙ dupliciter põt
qs exñs & circa cõplexiones opera etiã particu
lariũ debite deſcendendo ex uniuerſalibus ãte
dictis in hec ĩferiora factas cognoſcere. Prĩo
qdẽ ſcĩa quadã uniuerſali: nã planetarꝫ qdã ſũt
fortune & felices. ſicut Iupit̃ & Venus & Luna
etiã & Sol per aſpectũ. qdã aũt ĩfelices & ĩfor
tune. uelut Saturnus & mars & Sol per cõiun
ctionẽ: ad quos etiã tanq̃ indrẽns mercuriꝰ am
plius ſepe declinat: cũ igit̃ fortune per ſe ꝓſpe
ros inducãt effectus in hec inferiora. Infelices

autē eꝫ: & hoꝝ luna sit facta uicaria. habēs simi
litudinē cū corpe ī opatiōe. in centiloqo: ideo
dicta est ab astrologis dare dispositioēz suaz oī
bꝫ plaētis. i. reddere se dispositā ad īpressioēz
suscipiēdā ceteroꝝ planetaꝝ: cui si saturnus ad
uersat iuncta cū ītortuīs. aut eas aspiciēs. uel ī
cōbustione solis posita. uel ī signis prauis loca
ta. poterit astrologꝫ iudicare īcolume nocumē
tum sup quēlibet egroꝝ. eo q̄ nulla impeditur
uniuersalis: Corpa nāq̄ egra ꝓpt eoꝝ nobilita
tē & priuationē regis proprii. magis recipiūt
īpressiones forīsecus adueniētes quascūq̄. Cuz
uero planetis fuerit ꝫiuncta felicibus. aut aspe
ctibus beatis. et in figuris cōpetētibus. salutez
uniuersalit egrotātibus ꝑ mittet. Dixi autem
uniuersalit & ꝑ se. eo q̄ fortuna efficit īfortūa
& eꝫ īfortuna fortuna. cū qualitas planete qua
litati oppoīt egritudīs: luna nāq̄ cū marti con
iūgit. & si drēt nocere rōne ꝯrietatis quā ad na
turā bēt hūanā: cōfert tamē rōne qualitatis ca
liditatis uidelz & siccitatis febricitātibus ex
fleūte. cum ex his materia febrilis digeratur
calefacta & exsiccata: & similit ī Satno & aliis
Quare ī cētiloqo pulcerrime dicit. nisi fuerit
egritudini ipsi cōtraria fortūa cōtraria: & in
suo hayz. i. similitudīe. Est autē & alia cogni
tionis uia ꝑticularis ī tres sequestrata modos:
unꝫ qdē uerior & preciosior. q ex natiuitatis ꝫ
figuratiōe supioꝝ aut eiusdē deprehēdit reuo
lutione. sicut in ꝑte natiuitatū scīali cōtinetur
Est & alia ꝑ īterrogationē habita: cū enī quis
propriā natiuitatē ignoret. cōcessum ē sibi cū
magna sollicitudine & īstantia īterrogationez
uniuersalē ꝓpoēre astrologo. & oīa uelut figu
ram natiuitatis recipe. Celū & enī tunc sicut
fuit tpe natiuitatis. aut ꝓpe ualde īuenit cōfi
guratū: sicut recitat Albumasar de seipso ī Sa
dan. nō hnte natiuitatis ꝓprie cōfigurationez
sed ꝓpterea questionē assumpsisse uniuersalez
in qua oēs eius relucebāt ꝫditioēs. Inueītur &
modus ttius: q est ꝑ cōsideratōnē dñi ꝫiūctōis
aut preuētionis. precedētes egritudinē & ascē
dentes hora prīcipii egritudis & loci lune. Nā
si luna tunc iuncta fuerit fortunis aut ab eis a
specta. salutē significat egrotātis. si uero eꝫ. si
gnificabit eiusdē. haly beben ragel. Propt
q̄rtū huiōi sciendū. q̄ astrologia nō solū ꝫfert
medicine practice. īmo theorice. & pluribꝫ sci
entiaꝝ. Cōfert. n. scīe metaphisice eo. q̄ docz
ex posterioribus eius finē intentū & subiectuz
īuestigare: ꝑ corpa nāq̄ celestia potissime ī co
gnitionē deueniemꝫ prīcipii: unde apostolus
ad romanos prīo. Inuisibilia dei ꝑ ea que facta
sunt a creatura mūdi ītellecta cōspiciūt. quod
& ꝫsentiēs Aꝝ. xii. metha. cū uoluit īuestigare
primū prīcipiū & numerū ītelligētiarū. ad Ca
lypū & Eudosiū famosiores astrologoꝝ se trā
stulit. & sz̄m numeꝝ sperazꝝ ab eisdez drēnt tñ
positū numeꝝ cōclusit ītelligentiaꝝ. Et iō ait
q̄ pluritatē lationū. ex maxīe ꝓpria phīa ma
thematetica ꝝ scīaꝝ ītēdere oz ex astrologia.
Est etiā scīa q̄ sz̄m Ptholomeuz preceteris nos
moribus & uirtutibus ī formās. in amorem &
cognitionē primi deducit. ut & prius apparuit
iuxta illud Iohānis: hec est uita ētna ut cognos
cāt te deū ueꝝ & unū. Adminiculat etiā scīe
naturali & medicīe theorice in eoꝝ libros ex
poñdo sicut az sz̄o de gñatiōe de celo & mūdo ī
methauris & aliis pluribꝫ: & Ypocras ī Epidi
mia ī de aere & aq̄: & Ga. in plurisq̄ affōꝝ. ttia
& precipue creticoꝝ ttio. theorice v. & prīo sz̄a
in qbus sunt sz̄moēs q sine hoc nō pnt ītelligi
Quod autē maxime cōferat medicīe practice.
& utꝝq̄ theorice. ostensuz est ex uerbis Ypocra
tis drā prīa. Rursꝫ ttio creticoꝝ. Ego redeo
ad rē quā cōsideraui cū studio. & pscrutatione
uehemēti: & īueni eā certā uerā. que non perit
& est res quā īuenerūt astrologi egiptii: & ē q̄
luna significat sup dies. qualis est dispositio
boīs ī ei in egritudine sua: quoniā si applicēt
quedā stelle equales besitātibus. i. erraticis. &
sunt ille que noīant fortūe. erunt illi dies illi
homini ꝫueniētes. & eꝫ si applicent quedā stel
le besitantes egrediētes ab equalitate. erūt illi
dies hoī lesionis & tristicie: quod etiam sensit
prīo de īgenio sanitatis ꝯ Thesillū. Voluit enī
medicū non solū medicīalia cognoscere. sed &
dyaleticā. arismetricā. astrologiā. & quadruuiū
esse. Amp. expresse ꝓbat Halyabas ī prīci
pio libri sui. oportere medicū ī oībus septem
artibus liberalibꝫ magistratū. sicut declaratuz
sufficient drā prīa. Ostendit itidē ratione.
quoniā cōferentia uidet cāri ex debita & cōue
nienti applicatiōe cōferentis iuuatīo: hoc autē
tribus moīs pōt euenire. qbus dictū est corpa
celestia in hec inferiora opari. Prīo qdez de
clarat ex motu. quoniā qs exñs medicꝫ. ꝑcipi
ens ꝑ scīam astronomie motū uelocior ē in cor
poribus supioribus fieri aut tardiorē: & sicut
declaratū ē aerē calidiorez aut frīorē reddi. co
nabit ꝑ scīaz medicīe regimē admīstrare. sex.
rerū nō naturaliū. sz̄m similius in cōseruando
sz̄m uero ꝯrium ī curando. Similit uero si luīe
cōgregato uidebit ut oñsum in cōtinente aere
calidū generari. aut eo disptito frigiduz fieri
Eodēq̄ mō sz̄m cōiūctionē planetaꝝ & aspe
ctū. q modus erat secūdus medius hec īferiora
opationis celestiū corpoꝝ opantiū. regimē saī
& egri utrīq̄ ꝓpportōnabilit ꝫmēsurabit. Sic
tandē & ttiū modū ꝑticularē & appropriatum
opationis attendēdo. quod etiam ostendit ex
hoc. q̄ qs exñs medicus. ꝑ artē astronomie pōt

fortunare aſcendẽs.dñm aſcendẽtis. medium
celi.& ſecũdam & ſeptimam.Infortunare uero
ſextã & eius dñm. tunc imaginẽ effundendo.
ĩ qua lux celeſtis uiuifica ſanitatis excitatiua
infundit.ſicut apparet ꝑ imagĩes aſtronoĩcas
Ptholomei thebith.theben.chorath.& aliorũ

Et ego qdẽ fui exptus figurã leonis ĩpreſſã
in auro.ſole exñte ĩ medio celi cũ corde leonis
Ioue aut uenere aſpiciẽte. ac malis infortuna
tis & cadentibus. dolorẽ renũ auferre. Quod
corrigia ex corio uituli marĩ cũ fibula ex oſſe
9fecta opat rodoarti.ſeu cete maſculi ĩde ſuper
carnẽ 9tracta.Et merito nã uult9 huius ſeculi.
ſubiecti ſunt uultibus celeſtibus.ĩ centiloquio
Quod firmat recitatoe 9mẽtatoris de figura
ſcorpioĩs in ĩceſſũ ĩpreſſa. lũa exñte ĩ ſcorpioẽ
morſum eiuſdẽ curantis. Propt qntũ huius
ſciẽdũ.q ſcĩa aſtronoĩe cõfert medicĩe opatĩe
duplicit:prĩo quidẽ debite corpi applicando.
tria iſtrã medicĩe.dietã quidẽ.potõnẽ & cirur
giã. ꝓpt tres diſpoſitioẽs ſaĩtatẽ.egritudinẽ.
& neutralitatẽ. Aſtrologus nãq preſciẽs aere
ĩmũri ad caliditatẽ aut frĩtatẽ. aut ꝑciſmos
ſeu exacuitioẽs 9tinuay febriũ fieri ĩtenſiores
aut remiſſiores.precedet cũ debita admĩſtrati
one regimĩs ĩ ſano & egro. ſ3m q declarat de
cibatioe ĩ anforiſmis & regimĩe acutay cano
nes Ypocratis:9ſiderãdo uirtutẽ & ꝑciſmos
quoſcũq ĩ cibando uel nõ cibãdo. In admĩſtra
tione etiã potionis o3 attendere iudicia. ſicut
dictũ ꝑ balyabatẽ: unde ĩ centiloqo. Si qs pur
gatoriũ accepit lũa cũ ioue exñte. abbreuiabit
tũc opus eius.& effectus minuet.ꝓpt fortifica
tionẽ uirtutis nature ex 9iunctioe lune cũ Ioue
medicĩa.n.tũc opari nõ poterit. cũ agat uirtu
tes plures ſupando naturales. Palin.ibidem
purgatoriũ accipe luna exñte ĩ cãcro ſcorpione
uel piſcibus.dño etiã aſcendẽtis cõiũcto plaẽte
q fuerit ſub terra laudabile. Si uero coniunct9
fuerit dño aſcedẽtis planete exñte ĩ meio celi
patiet nauſeam. euomet medicinã. & ĩ eo non
morabit. Oportet etiã ĩ applicãdo ttiũ iſtru
mẽtũ.puta cirurgiã ad ſcĩa3 iudicio4 attẽdere
iuxta illud cẽtiloqi. tangere mẽby ferro luna
exiſtente ĩ ſigno illius mẽbri.ꝑiculũ eſt.Signũ
autẽ mẽbri eſt ĩtelligendũ hoc mõ. Quoniam
aſtrologi corpus humanũ ĩ xii. ſecãt ꝑtes ad ſi
militudinẽ xii.ſignoy.ponẽtes arietem ſup ca
put dñari:tauy ſup collũ.gemini ſup huẽros.
& brachia.cancy ſup ſpatulas. leonẽ ſup pect9
& cor:zc9. Nũc autẽ quãdo luna fuerit ĩ ariete
ꝓhibet fleubotoĩa & oẽ op9 cirurgicũ ĩ capite
& ſimilit ĩ aliis.Itaq fleubotoĩa brachioy lũa
exñte in gemĩs: & ĩciſio emorroiday & circũ
ſtãtiũ ꝑtiũ ĩ ſcorpioe exñte. Iõ q luna ſui huĩ
ditate mẽby huĩtate replens.conſolidationẽ ĩ
pedit:eo q uulnera nõ ſanantur niſi ꝑfecte ex
ſiccent:ut a3 vi.affõy.ꝑticula. Cõfert & alio
mõ ĩ ꝓnoſticãdo. Signa nãq ꝓnoſtica cõferũt
ſ3m baly.qa cõfortat ꝑ ea ſeipſũ. & preparatur
ei ut cõueniat de cõditioe precii.& firmatur q
fides ſpopondit de eo q ĩ cõditioe fuit:cõfert
etiã ĩfirmo. qa ĩdicat ei medicus id q uidet.
& indicat ſuis. & facit eos ſcire factũ ĩfirmi.&
quãdo euadit ex egritudine fit bona fama ei9
& extollunt eũ narratõibus ſuis infirmi. ut a3
etiã ꝓnoſticoy prĩo.Cõfert etiã ei ĩ ꝓnoſtican
do eo. q de his que ꝑtint morituris ſ3m leges
ordĩat. & uniuerſalit iudiciũ aſtronomie ꝓpt
ſignoy diuerſitatẽ: & etiã qa morborum acu
torum ñ oĩo certas ꝓteſtat Ypocras ꝓnũtiati
oẽs ſalutis aut mortis.affõy.ſecũda.Adhuc ꝑ
nũtiationes cronicoy in initio ſunt latentes n3
declarãt niſi ꝑ ĩſpectiones ĩ ſingulis quatnorũ
prĩo. & uicenoy ſ3o.& quadrageſimoy ttio.ꝑ
noſticoy ttia.Cuius quidẽ cõſideratioĩs moũs
ſumit ex motu lune ꝑ q̃dras circuli decurrẽtis
& ꝑ circulũ totũ. creticoy ttio. Propt qdem
q̃rtũ.Ad primũ dicendũ. q ſolutio eius ia3 ap
paruit ex his que dicebãt ttõ expoſitoy.Loqt
enĩ de ſignificatioe planetay. & alioy corpoy
det mĩata ſ3m quãtitatẽ & qualitatẽ cuiuſlibet
ĩdiuidui oĩum ſpẽy:boy aũt cognitõ intellectu
nõ põt cõprehendi humano.ſed potius diuino
ut dictũ ẽ. Remanẽt tamẽ alii duo mõi cogni
tionis uniuerſalioris magis.qbus aſtrologum
dictũ eſt preterita pñtia & futura poſſe cogno
ſcere.& ꝑ 9ſequẽs ĩ ſolutioe poſſe cõferre egro
ti. Ad ſecũdũ dicendũ.q hoc dixit de aſtro
logia motuũ magis q̃ de iudiciali.eo q uideba
tur ei ipſam fore ſup falſa prĩcipia fabricata3
cũ ipſa ponat ecẽtricos.& epiciclos.& mot9 ꝑ
prios ĩ planetis.qbus corpus preſcindũt celi.
que uident eſſe cõtra det mĩata ſ3o celi & mũdi
Et iõ etiã dixit. putaui ĩ iuuẽtute q iſta ꝑſcru
tatio ꝑ me cõpleat ſ3o celi & mũdi.ĩ ſenectute
uero factus deſpero xii.metha. unde eius ſnĩa3
cũ de hoc dicat ſe deſperaſſe.nõ oportet hic ap
preciare.Et de hoc uiſũ lucidatoris drĩa q̃rta:
poſitis etiã ecẽtricis & epiciclis.ſiue qbuſlib3
aliis in ea fundamẽtis. ſcĩa nõ cõdemnat ꝓpt
hoc iudicialis.cũ hoc ñ ĩpediat & diuertat op9
aſtroy in hec ĩferiora. Propt quod tres uñr
fuiſſe aſtrologie. una que uolebat oĩa apparen
tia ſaluare ꝓpt multitudinẽ ſpay: eo enĩ3 q ui
debat aliqs planeta tot motibus moueri. 9clu
debat tot ſperas brẽ qb9 mouebatur.quia aſty
poẽbãt ĩfixũ ſpere.ſicut clauus infigitur rote.
metha.xii.& ſ3o celi & mũdi apparẽs.Alia fuit
que hodie obſ3uat fundata ſup ecẽtricos & epi
ciclos.planetas ponẽs in orbibus ꝑ ſe moueri
propriis:& hãc fundaſſe dñt pitagoricos. ſup

quã fundauit Thimocarus. Arſatilis. Abrathã Ptholomeꝰ pheludenſis. & uniuerſi fere poſteriores. Fuit & ttia. ſimilis multũ prime. quã adiueĩt nõ multũ ante iſta tpa auẽpatraes abuiſach. q poſuit oẽs ſperas & circulos ecẽtricos ſicut etiã epiciclis. aut uno ab motore ſĩplici motos ſolũ. ꝙ ſnĩe derogat ꝑipathetice plures motores ponentis. drẽnti tñ uelocitate & tarditate. ſzm ꝙ ſpere appropiquãt aut diſtant a prio motore. Voluit & tandẽ ꝑ polos diuerſos ex qbus motibus diuerſificãt apparẽtia ſaluare. Hec autẽ & prĩa ſicut az cõſideranti: que declaraui ĩ lucidatore. ñ poterũt ſtare. Rurſꝰ uerba uidẽt inaĩa diximſſe ſine applicatione ad ſubiecta: nõ. n. canones & tabulas ſcripſerunt q bus diffinitus motus celi & planetaꝝ deprehẽderet. ſicut poſuit ſecũda. Ad aliud dicẽdũ. ꝙ illa ꝓpoſitõ ueritatẽ hẽt ĩ cauſis ẽentialibus: & ꝑ ſe ordinatis. ꝑticularia autẽ ꝑ ſe quelibet & eſſentialiť iſtoꝝ ĩferioꝝ. nõ reducũt ĩ cauſas ſupiores. Accĩt enim ꝙ ex tali motu aut luce. ꝙ generet ſeu corrũpat iſte aut ille: licet totuz hoc ĩferius in ipſas eſſentialiť reducat. ũde primo quadriptiti. Mutatioẽs reꝝ terreſtriũ ſunt uariabiles & cõuertibiles. recipiẽtes res prĩas a celeſtibꝰ. ĩ mõ accñtis & rei unĩꝰ ſeqñtis aliã Similiť & licet motus ceſſet circularis. tamen motus ĩduciť rectus. ex radiis ſolis & ſtellaruz de lapſis in hec ĩferiora. ut aerẽ & aquam zcꝰ. quare una ꝓbleumatũ diciť. melius nocte q̃ die audiri: Aut qa aer mouet & ſonat calefactus a ſole. ſicut inqt Anaxagoras: uel qa ꝑ uacuum melius audiť q̃ ꝑ plenũ. In die nãq; aer denſat ſicut repleť a luce & radiis: ꝓpť illud quod deſcendunt ab ipſo ignes: & corpa cum ſint radii cũ ſint corpa: corpus autẽ ut ſit noctis rarius ẽ

Eodẽ quoq; mõ dicendũ. ꝙ q̃uis ſtelle ſpecula ſint rotunda. tamẽ qa fere oẽs ſunt maiores terra: quelibet. n. ſtella fixa uiſu notabilis maior eſt tota terra Alfagranus: & maxĩe iſte ſol cuiꝰ magnitudo ꝓbat a Ptholoẽo ꝙ ſit maior terra clxvi. uicibus: & quarta. & octaua unius uicis radii. ꝓfluent ab eis ĩ ſurſum & in latum dilatati & in deorſuz: ꝓpť anguſtiã uero terre uelut ad punctũ coãguſtati. formã piraĩdis ac qrentes. cuius conus ſiue acumẽ ĩ centro exiſtz terre: baſis uero eius ĩ corpe ſtelle: ꝓpť quod & aſtrologus appropriãdo ſp uniuerſale ꝑ ꝑticularia. lumẽ aſſignatũ poterit ĩ egrotum ad ducere. cũ hec ſit diſpoſitio ut declaratũ naturalis radioꝝ. Similiť ut iã oñſum dicendum ꝙ aſtrologus põt fortũatiores reddere fortũas & ĩfortũatiores ab ĩfortuĩo ſepare ſzm ꝙ ſciuerit ĩferiora ꝓueniẽt reducere ĩ ſupiora. actionẽ motꝰ & luĩs ꝓiũctionis & uirtutis occulte ſpecifice. ſupioꝝ bis ĩferioribus applicãdo. Ad aliud de zodiacꝰ qs calculatoꝝ dicet ꝙ hoc ſoluiť. ſi illoꝝ. x. graduũ. & xxii. minutoꝝ fiat additõ. ꝓpť quod poniť fieri additõ huius motꝰ octaue ſpere ad motum none. Sed hoc non uideť ualere. eo ꝙ tũc ſzm nonũ celũ & non ꝑ octauũ erit iudiciũ. nec etiaz calculator ꝑ eius culculationẽ uideť poſſe ſignatũ & iudicium ꝑ mutare aſtroꝝ. Et iõ dico. ꝙ qa nõ grãdis ĩtercedit diſtantia. inter zodiacũ mobilẽ & immobilẽ. quod fere ab utroq; idẽ iudiciũ accipitur: ueꝝtamẽ rõ cõcludit. ꝙ quãdo grãdis ſupueĩet diſtãtia alterius ab altero. ꝙ tunc oportebit ꝑ utrũq; iudicare. & ſic duas ſignificationes conſtituere. unã ꝑ octauũ celum. aliã uero ꝑ nonũ: et poſtea ſignatũ & iudiciũ ab utriſq; facta cõpatione adiuicẽ accipere: hodie tamẽ nono coĩꝰ iudicamus celo magis octauo. Et hec quidẽ rõ ſatis uidetur difficilis & emolita ſcĩam iudiciorũ auertere. Ad aliud dicẽdũ. ꝙ uirtus aliaꝝ ad has oĩuz reducta: ẽ imago ſtellaꝝ oĩuz fixaꝝ uirtus exñtiũ ĩ ſexcupla magnitudine. ad xv. prime magnitudinis notõres reduciť. & harũ ad ſeptẽ plaẽtas. cũ oẽs ſicut ut dictũ ſimilibꝰ naturis naturate. & adhuc planetaꝝ uirtꝰ oĩuz ſuſcipiť a luna. dat. n. diſpoſitionẽ ſuã ut dictũ oĩbus plaẽtis. tũ qa ſimilis eſt corpi ĩ o ꝑatiõe tũ qa ꝓpinquior nobis. Eſt. n. ſicut qdã Algazillus & nuncius curſu uelox planetaꝝ. Et iõ ĩ oĩbus ꝑtibus aſtrologie exercitatĩe. prĩcipaliꝰ ꝑcipiť lunã obſeruari. cũ ipſius eſſe. & loco coniũctionis. & preuẽtionis eiuſdẽ & aſcendẽti. ac eius dño cõſociare. Ad aliud dicendũ. ĩã apparuiſſe tres modus fore cognitionis diſpotionis egroti. unus qdẽ coĩs. alius ꝑticularis ꝑ ĩť rogationẽ. & alius ꝑticularis per cõſideratõez diſpoſitionis celi. & potiſſime lune tpe principii egritudinis. Et qa ulterius uidebatur ꝓbari per celerẽ celi motũ per tactũ & tarditatẽ pleꝝq; ortus ĩfantis ꝙ quis mĩme poſſet horã natiuitatis percipere certã. & etiã cõceptionis cũ uidebat incertior. Dicendũ ꝙ licet multꝰ & celerrimus motus fiat in circũferẽtia. tamẽ anguſtia ſpere mĩorat & bebetat relatus ad cẽtrũ. ut puta terrã & eoꝝ que ſunt ĩ ea: ceu expimur ꝙ radio ſolari per feneſtrã cadente in aq̃ modico motu. & fere ĩperceptibili facto ĩ ea maximus & maĩfeſtimus motus ſplendoris ad parietẽ ex reuerberatiõe radioꝝ efficiť: & ideo Albumaſar ĩ primo introductorii. Error unius gradus. nõ ĩpedit aſtrologũ. quod & ueritatem hẽt ĩ pluribus iudicõꝝ moĩs. Indictioĩbus uero falſificat. & maxime eo. ꝙ error unius gradus errorẽ ꝰmittit unĩꝰ ãni: cũ ĩ directiõe unicuiq; gradui unꝰ attribuat annus. ſicut ĩ geneaſtico edoceť libris. Aut permutatõ illa ſic grandis celi fere ĩ momẽto. licet diuerſificz & ꝑuertat

cognitionē ac iudiciū astrologi. quantū ad quē dā pticularissima. de qbus qdē dictū ipsum nō possit cōprehendere. nō tamē quo ad uniuersalia que potest suscipere.

DIFFERENTIA. XI.

¶ Vod elemētū sit unū mōstrat. quoniā materia est elemētū. unde cōmētator v. metha. elemētū dicit de causis intrīsecis & dignius de materia. sed ea una extat numero. Adhuc. que uni & eidē sunt eadem & sibi adīuicē. elencoꝝ prīo. sed elemētū & prīcipiū est nature idē. unde v. metha: quapropt & natura prīcipiū & elementū. prīcipiū uero est unū tantū. ut xii. cōcludit metha. Quod aūt duo uidetur. quia illa sunt elementa. que sunt prīcipia & caūe reꝝ. quīto apparens metha: hec autē materia sunt & forma. unde phisi. prīo. Subiecta materia cū forma. cā est eoꝝ que fiūt ceu mater. Et cōfirmat qa elementa ordinātur ad mixtionē. & tādē ad generationē. ita ut & ignis huc ꝯcurrat supior ad ipsam. drīa xv. Ipse autē pficiūt actione & passione. ubi saltez reqrūt duo. quoꝝ unū sit ut materia & passiuū reliquū uero ut forma & effectiuum. Quod etiā tria ostendit. qa totidē posita sunt rerū initia. materia. forma. & priuatio. phisi. prīo.

Palin. illud est elemētū alicuius ex quo & illud cōstituit. sed ea sunt tria: in q̄libz. n. re sūt totidē. prīo celi & mūdi. oīs. n. tribus cōstat pfectio. Quod aūt quīqꝫ aut sex uidet: quoniā cū ea sint quatuor materialia. & materia ñ patitur p se. neqꝫ cāt. īmo ppt agens. prīo prīa. unde xii. metha. materia ipsa se ipsam nō mouebit sed tegoīca. oportebit itaqꝫ saltē quītum subdere. quod sit mouēs ipsa. & ad generationē deducens. aut sextū. & iō Empedocles cum predictis quatuor. litē īroduxit & cōcordiam ea mouere. Quod aūt decem mrāt. qa sunt prīa rerū genera cathegorie appellata. Quod fulcit Pitagora oīa conāte ī denariū cōducere. metha. prīo. Et qꝫ īfinita uidet. quoniā oēs phī Platone sublato. generatōnē stabiliūt ppetuā. Solus. n. is creauit tēpꝯ. phisi. viii. ea uero ppetuari non posset nisi ex qbus fieret forēt īfinita. Cōsumerēt. n. & cōsumpta forent. alio qn ut & deficeret oīfariā ipsa. quare Anaxagoras chaos quoddā ymaginatꝯ est. ī quo īfinitas ptes locauerit omiomeras. Democritus uero leucippus & eupicurrus. athamos infinitos. Et propterea Empedocles conatus fuit ponere elemēta ī alterabilia & īpassibilia. seu mundum īfinities pticulariī generari etiā corrūpi elemēta. igit subiecta sunt uaria & īdetmīata. In oppositum sunt logicoꝝ medici & pipathetici ponētes ea quatuor. ut terrā aquā aerē & ignez

Adhuc huōres sunt elemēta quedā a primis sm Ysaac & halyabatē filiati. hos uero q̄tuor scribūt. quare aurelius oībus hoībꝯ nascūt egritudies ex quatuor huōribꝯ. uñ hō uiuit: & inde regunt sani. & ledunt īfirmi. cū igit effectꝯ sit caūe ꝓportōnabilis & cōtestās. phi. sꝯ. Elemēta itaqꝫ erūt similit quatuor primaria. Propt primū qdē sciendū qꝫ elemēta sunt quadruplicia. quedā nāqꝫ prīa & uniuersalia tā corpoꝝ simpliciū q̄ etiā ꝯpositoꝝ. sicut materia & forma. ꝯmētator ttio celi & mūdi. Alia uero coīa cōpositoꝝ tantū fundamēta. ut prenoīta. Non nulla uero ppinqua & ppria. ut ꝯsimiliū ptes īdrēnt aīalibus coēs. Reliqua autē media pfcis aīaliū appropriata. sicut huōres dicti. sanguis fleuma. colera. & melācolia. theorice prīo: ūde prīo prīa. Subiectū ppinquū corpis hūani sūt mēbꝝ & spūs. longinquū huōres. & eius longiꝯ quatuor elemēta. Elemētū autē siue ylementū: & pprie primū simplex īportat: v. metha. Indiuisibile quoqꝫ sm ꝯmētatorē ibi triplicit dicit uno quidē diffinitiue ceu generalissima & īdiuidua. Aliter ī speciebus seu forma & couīuersale aut pticulare. ut quatuor nota elemēta & oīo cōsimilia: & ttio quantitate. sicut unitas & punctus. Denotāt etiā elementa noīe calidi frigidi sicci & humidi. ut Ga. locis insignat q̄ multis: quod eueīt fortassis. qa elemētū dictū est simplicitatē & īdiuisibilitatē denotare. Intensiores uero huius p calidū frigidū. reliqua īportāt q̄ p terrā zcꝯ. cū subiecti & accidentis materie ac forme. cōpositionē pferāt. uel non sunt simplicia & pura. prīo theorice. nisi sensu & nō aīo uel ītellectu: aut qn elemēta referent ad actꝯ. qualitates uero maxime ac īmediatiꝯ sunt actiue. drīa lx: qdā tamē terrā aquā zcꝯ. timuerūt cōfiteri elemēta. qa neqꝫ auferimus ex corpe qd. neqꝫ īpoīꝯ quod ualde insanuz elemētoꝝ prīo. Id quoqꝫ elemētū plurimis repit idem īportātibꝯ fere notificatū moīs. Quīto nāqꝫ metha. & ttio celi & mūdi. Elementum ē id ex quo cōpoīt res prīo. & est ī eo īdiuisibile specie ī aliā spēm. In prīcipio uero elemētorū. Elemētū est mīma pticula eius cuius est elemētū. prīo quoqꝫ theorice. ē id quod simplicꝯ est oībus cōpositi corpis ptibus & quantitate minus. Ysaac uero amarā ī elemētoꝝ suoruz exordio. elemētū est res ex qua generatiōe prīa generat aliqd & existit ī generato ex ea. ptāte nō actu. Secūdū uero. A. vi. metha. elementum corporeū est id. ex quo & alio a se cōponit res & est in eo p essentiā. & nō dicitur p formam.

Prīo uero prīa. Elementa sunt corpa uidelz simplicia. et sunt ptes prime corpis hūani et aliorū. que ī corpora diuersaꝝ formaruz diuidimīme possunt. ex quoꝝ cōmixtione species diuersoꝝ generatoꝝ fiunt. Et nosce. qꝫ omnes

amplius notificat elementũ. put relationẽ bet ad mixtũ. & nõ sit sm esse suũ ĩ mixto distinctũ. nisi A. & precipue cũ describit elemẽtorũ unũqq. tũc. n. utq; tãgit. Quod aũt sit sm elemẽtũ. & quotiẽs dicat. drĩa xxix. notat. sicut & ĩtiũ ĩ smone de mẽbris mrãbit. Propter sm uero sciendũ tria. ut & triplicia posita sũt elemẽta. Primitus quoq; sciẽdũ. aliquos alit posuisse prĩa elemẽta. q̃ posita sint a pitis medicis & phĩs. ea sm entia diuersificãtes & precipue materialia. Nã elemẽtũ ẽ unũ aut multa & si unũ. aut ĩ genere substãtie uel accidentis. ut quãtitatis: & ita Pitagoras unũ poũit. quod est numeri prĩcipiũ req; etiã oĩum ĩitiũ. nesciẽs distĩguere iter ipsum put est prĩcipiũ nnmeri & sm q̃ est unũ trãscendẽtiũ: putabat. n. q̃ sicut additiõe unitatis aut subtractiõe uariatur numerus. ita & species rei seu natura. Siqdez ĩ cathegoria substãtie uel immobile aut mobile Siqdem primũ uel ĩfinitũ. ut melissus ãtiquissimus: uel finitũ. ut pmaĩde uere: Si autez mobile ut plures. qa naturales cũcti: aut unũ. ut hesiodus legesta. gmẽtator sco metha. terrã oĩum elemẽtũ ponẽs. uel aquã. ceu Thales millessus phõq; scitoq; primus: aut aerem ut Dyogenes: uel uaporez ut Cratilus & Eraticus: aut ignem sicut aliq. cũ subtilissimũ sit qd & ĩcorporeũ fere. que nature uideret elemẽtoq; ptiere. Et si multa uel de genere accntis ceu plato liẽa planum & solidũ req; uolẽs prĩcipia: aut ex genere substãtie. & ea uel finita. uel ĩfinita: siqdẽ fita uel duo sm apparentiã pmeĩdis. ignẽ & terraz aut reliqua tria preter terrã. ut naturaliũ alii. Et qa ea uidet magis habere rõnẽ elementati q̃ elemẽti. cũ sit densa & gpacta ualde. At quia frigida & sicca. prĩcipiis griat uite. Ipsã phõq; nullus simplex posuit elemẽtũ. uñ de aĩa prĩo. Elemẽta oĩa ordinẽ accepunt preter terrã. Aliq uero q̃tuor mãlia nõ. ut Empedocles his duo adiungens formalia. litem. s. & amiciciã. Et si plura ifinita. ceu Democritus & leucippus. ponẽtes athomos ĩfinitos. qbus fieri uolebãt alterationẽ figura. ordine. & positõne. Aut medio posuerũt mõ inter oĩa huig. ut Anaxagoras cũ Anaximãdo: in eo. n. q̃ posuit chaos quoddaz uoluit elẽntũ unũ & fitũ. Eo uero q̃ sẽsit ĩ illo gtineri ptes cõsimiles ĩfinitas. plura posuit & ĩdefinita. Quoq; oĩum defectus extmĩat Aq;. ĩ locis sufficiẽter q̃ multis. Et Ga. nõ paq; de elemẽtis maxime. Et iõ ĩ pntiaq; omittat. cũ eoruz etiã defectg appareat dicẽdoq; ttio sataget hos expositionẽ tulcire. unde. A. metha. prĩo. Nos nõ cõprehendimg nec possumus ĩtelligere Melissum & pmaĩdẽ. nec putamus eos adeo fuisse impitos. sicut uidet ĩ uerbis ipsoq;. Propter huius qdẽ sm sciendũ. q̃ aliq posuerũt unum etiã elemẽtũ. secũdũ ut huõrẽ de natura hũana & elemẽtis libris. Quoq; quidã dicũt ipsũ fore sanguinẽ. alii flegma. non nulli colerã. reliqui uero melãcoliã. Et mouebãt eo. q̃ uidere putabant fluxũ solũ unius humoris mortem cãre. ut sanguinis solutiõe continui. aut colere tantũ egressu. seu flegmatis aut melãcolie. Quos Y. & Ga: longius ĩpugnãt ad plurima ĩgueniẽtia deducẽdo. Tũc nãq; corpus nõ alterareť. pateret. doleret. sanareť. neq; uniuersaliť generaret. aut corrũpet: cũ hec oĩa fiant a grio. Cũcta enĩ intĩmũt & corrũpũt a griis. de distẽpantia ĩequali. Fit nãq; alteratõ & generatõ ex oppositis. Est & dolere griũ subito ĩpressorẽ sẽtire. Oisq; sanatio grietate pficit: ppť quod nõ ex uno. sed ex pluribus cõstituit hns. Iuxta tamẽ Aq;. & Aũ. setẽtiã cũ aliquoq; medicis. sanguis est humor uerus. reliq uero supfluitates magis illius. drĩa xxx. Neq; ueq; existit. q̃ duz aĩal fluxu depit. unus tãtũ defluat humor. unde de natura humana. Si supfluis purgatioĩbg nullg mortuus est. sola purgat colera. ueq; primitus educit ea. deinde flegma. postea melancolia. & ultĩo moriens sanguis. drĩa. cxliiii. Decipiebant. n. hi empie prauitate ppriecq; sanguinis. cũ sui quãtitate & colore ceteros supet & occultet. Propť huius quoq; ttiũ sciendũ. q̃ ptes cõsimiles ponũt elemẽta. ut os. cartilago. ligamentũ. nerug. & caro simplicissima. eo q̃ ipsa cõponũt & cõstituũt officialia. sicut caput thoracẽ zcg. & p gns corpus oẽ. Nã triplex est cõpositio: una qdẽ cõsimiliũ ex elemẽtis: sza officialis ex cõsimilibus: ttia uero totius corpis ex his. sco de ptibus & de morbo prĩo. Quidaz etiã posuerũt unũ istoq; elemẽtoq; prĩcipale ut pipathetici: nõ nulli uero quatuor. ut cerebrũ cor. epar. & testes. uelut platonici & meĩci. drĩa xxxviii. Propť siqdem tertiũ. tria similiter sciendũ. Et prius q̃ elemẽta sunt quatuor prĩaria ut testant piti: Quod fulcit. qa qualitates actiue & passiue ut caliditas & friditas siccitas & huĩtas. quatuor sunt elemẽtoq; cãe. unde methauroq; q̃rto. quoniã quatuor caũe detminate sunt elemẽtoq;. unũqq uero unũ hz sibi ẽentialit iherẽtẽ. drĩa gnti. Adhuc ex q̃tuor tmĩs ĩ cõplexis. sex cõsurgũt cõiugationes: quaq; q̃tuor sunt possibiles. ut caliditas & siccitas que est ignis. caliditas & huĩtas que est aeris. fritas & huĩtas aque. frigiditas & siccitas que terre. Caliditas uero & fritas. siccitas & huĩtas. cũ oĩfariã sint grĩa. & ipsa respuãt & corrũpãt. nulla cõstituet elemẽta. Rursg quoddã graue ẽ ĩ ultĩo quod est terre. aliud in respectu quod aque. Et similiter leue. uel simplicit ut ignis: aut sm quid ceu quod aeris. de generatiõe & corruptione sco. Palĩ. oẽ fit ex aliquo tãq; ex materia

& ab aliquo uelut ab agẽte ꝑ formã. Sz ĩ elemẽ
tis his notis. aliqd boꝝ locum magis obtinet
materie & paſſiui. ut terra & aqua aliud forme
amplius & actiui. uelut ignis & aer. Amp.
id oſtẽdũt multiplicia ſigna. ut ſimilitudo ſeu
figura. generatio & corruptõ: primũ quidẽ. qa
effectus ꝓtendit naturã ſue cãe: ſed ĩ elemẽta
tis elementoꝝ effectibus repiũt ſimilitudo in
ſubſtãtia & qualitate. Nã quedã ſunt croſſa ual
de. quedã ſubtilia: nõnulla media. & hec dupli
cia: unz. n. extremũ magis: aut alteꝝ reſpiciẽtia
ſunt & quedam calida & frã. ſicca & huida. & ſi
militer grauia & leuia ſimplicit aut ſzm quid.
Itidẽ ſecũdo de generatiõe & corruptione.
ex qbus alie generant ĩ eadẽ corrũpunt. alioqn
cõſumerẽt anullata iã ipſa. cũ ea & oẽ ſint fini
tum actu. phiſi. iii. & oĩo corpus finitũ reſzuet
a corpe finito. eoꝝdẽ prĩo. Sed ex quatuor ele
mẽtis fit generatõ cuiꝯq. quod oſtendit reſolu
tõ. uidet enĩ mixtũ ĩ quatuor reſolui. ſiue ſzm
naturã. & ĩ aĩalis corruptione. nã prĩo theorice
& Yſaac de elementis. que ſolidiora ut os &
cartilagiẽs ĩ terrã cõuertũt uidelicet a dnĩo. hu
midiora ĩ uaporẽ uel aquã. ſpũs ĩ aerẽ. & calor
naturalis ĩ ignẽ: uel ꝑ artẽ ut ſublimatõ deno
tat & qõni precipue. ĩde nãq diuerſe ſubſtãtie
quatuor eliciũt ſenſu. itaq ſunt quatuor elemẽ
ta. Propt ſzm huius ſciendũ. q huõres aput
coẽs medicoꝝ ſunt quatuor pretacti. quod ex
ſignis oſtendit q̃ multis. Et qdem primitus
eterogeneitate ſanguĩee maſſe. qa ſi tantũ unꝯ
eſſet huõr ĩ ſanguine. tũc plures nõ repirentur
ſubſtantie. quod eſt falſum: cũ in eo iueniatur
ſubſtantia pura multa purpurea ſufficienter de
cocta. que eſt ſanguis. & ſubſtãtia uelut ſpuma
clara ſubruffa multũ decocta ut colera. & uiſco
ſa ſubalbida cruda ceu flegma. ſubſidẽs uero
croſſa ſubnigra minꝯ ſanguĩe cocta eſt. ut me
lãcolia & aquoſitas liqda naturalis. drĩa xxix.
Similiter purus ut potẽtialis ſanguis diuer
ſitatem recipit ĩ ſubſtantia colore & naturis
aliis. quod corde aut ynes ĩ eo repti oñt. Quod
etiã hac cõfirmat etherogeneũ eius. & modꝯ ge
nerationis uini ex uuis nõ calcatis. naturaliuz
ſzo. Fit etiã embrio nõ ex ſimplicibꝯ ſed ex cõ
mixtis. ut ſpmate ac mẽſtruo ſanguine. quoꝝ
natura etherogenea exiſtit. Adhuc ex mem
broꝝ drĩa. qa eoꝝ quedã ſunt dura cõpacta frã
& ſicca. ut oſſa: nõnulla ſubtilia leuia calida &
ſicca. ut pulõ: quedam uero carnoſa tractabilia
calida & huĩda ceu muſculi. Reliqua uero mol
lia uiſcoſa frigida & huĩda ut flegmatica: hec
autẽ nõ extãt talia. niſi ꝓpt q̃tuor in eis dñan
tes huõres. Amplius ex farmaco. nã quoddã
eſt ſanguĩs eductiuum. de farmaciis libro. aut
ſaltẽ cõtinui ſolutõ: aliud flegmatis. nõ nullũ
colere. reliquũ melãcolie. cũq hoc ſp contingat
ut etate oĩbus & tpe. Cõuertit igit humores
quatuor exiſtere. hic Ypocratis & Ga. cũ haly.
Secũdũ tamẽ ꝑtiores & ꝑſpicatiores ut tactũ.
nõ cõſtituũt neq corpus nutriũt oẽs. uerũ ſang
uis ſolus. aut qui ĩ tpe flegma cõuerſũ. Pro
pt igit huius ttiũ. puta de mẽbroꝝ numero qd
de hoc cõſentiendum. drĩe relinquat. xxxviii.
Propt quartũ uero ad primũ dicendũ. q liz
materia ꝓprius aput Aꝝ. & ꝯmẽtatorẽ dicat
elemẽtũ. hic tamẽ elemẽtũ querit corporeum
& nõ ĩcorporeũ. quale yle. Ad aliud dicẽdũ
id ueꝝ fore. ſi materia eadẽ rõne prĩcipiũ eſſet
& elemẽtũ & nõ ſubiecto: ſi autẽ ꝑ aliã nõ con
uincit ſed accñs ꝯmittit potius. cũ prĩcipiũ &
elemẽtũ int ſe diſtẽt: prĩcipiũ nãq ꝓprie de cã
dicit agente. elemẽtũ uero de materiali. Aliud
enĩ eſt prĩcipiũ. quod nõ eſt elemẽtũ aut cauſa
ceu punctũ prĩcipiũ eſt linee. nõ tñ elementuz
ſiue cauſa. cũ ĩprobet. phiſi. vi. illã ex punctis
cõponi: & prĩcipiũ unde ĩitiatus eſt motus. Ad
huc differt prĩcipiũ ab elemẽto. quod prĩcipiũ
nõ ex neceſſitate rebꝯ eſt hõgeneũ. quaꝝ extat
prĩcipiũ. oĩo autẽ elemẽtũ hõgeneu elemẽtoꝝ
prĩo. Ad aliud qd dicendũ iã apparuit. cuz
elementũ queſitũ dictũ ſit fore corporeũ. q̃les
nõ ſunt materia & forma. neq etiam priuatio
ſimilit principiũ eſt unũ oĩum uniuerſale ceu
cã prima. Sũt & alia ꝑtialia ĩ illã ordinata prĩ
cipia q̃multa. metha. xii. Ad cõfirmationẽ
uero dicendũ ſimilit. q actõ & paſſio ñ eſt ſine
quatuor elemẽtis. cũ fiat qualitatibus q̃tuor in
eiſdem fulcitis. Ad aliud qd dicendũ appa
ruit ſimilit cũ ſint ĩcorporea elemẽta. Ad ali
ud dicendũ q illa tria nõ ſunt prĩcipia materi
alia ex qbus hic queſita. ueꝝ alia drñt expoita
Secũdum nãq Aꝝ. ibidẽ ſubiecta ſunt uirtus &
opatio. que potius obtinẽt uigorẽ forme & a
gentis. q̃ materie. que iuxta Pitagoraz extant
prĩcipiũ mediũ & finis. Sapĩe uero xi. menſura
numerus & pondus: aput uero Auguſtinũ mo
dus ordo & ſpẽs. Ad aliud qd dicendũ appa
ruit ex his que Aꝝ. cũ Empedoclẽ locis ĩpugnz
q̃multis. Quãtũ tamen ad id quod poſuit ele
mẽta quatuor materialia ſane dixit. qa tamẽ ĩ
plurimis poſitũ coꝝpit. poñs ipſa ĩalterabi
lia & ĩpmutabilia errauit. de gene. & cor. prĩo
Peccauit etiã poñdo litẽ & ꝯcordiã ĩ uiuerſũ ĩ
finities generare & corrũpere niſi ꝑticularit
audiat iſtos. Seqt etiã ipſuz ĩdrẽnt dicere litez
& amiciciam cõgregare & diſgregare. Ad
aliud dicendũ q Pitagoras nõ curat ĩ natura.
ut etiã apparet ttio creticoꝝ. conãs ex matheã
ticis oĩa demõſtrare in ea ꝓpt extimationem
dictã de uno. q numeri prĩcipiũ ponentem id
cãm entiũ exiſtere: unde qa denariũ ꝑfectum

numeꝝ posuit xv. pbleumatū. etiā putauit in ipsū oīa coaptare poñs duas decenoꝝ sisticias. seu coordinatioēs. metha. i. quare speris noueꝫ solū exñtibus maīfestis. iō decimā anticonā. i. cōtra extēsam uel motā faciūt. Ad aliud dicē dū ꝙ nō oꝫ prīcipia ponere actu īfinita. ut ppe tuet sꝫm phōs generatō. Sufficit. n. ꝙ entibus actu finitis sint īpotētia īfinita. ppt ī adīuicē successiue īfinitas altutrīq; trāsmūtioēs. quod girationes orbis oñt. cū una non dependeat ab altera usq;quaq;. sicut hoc ex sꝫo metha. ac de generatione & corruptione apparet.

DIFFERENTIA. XII.

1 Vod terra sit primū frīdoꝝ mōstrat. quoniā q̄tūcūq; aliquod magis distat a fonte caloris. tanto minus est calidū frīditati admixtum: cū unūqq; debilitet a sui prīcipio distātia. de mūdo Aꝝ: sed terra prece teris distat āplꝫ elemētis: a fonte nāq; caloris ut a corpe celesti recedit motu calefaciente ac luce. sꝫo celi & mūdi. seu ab igne. Amp. illud uidet frīus quod cōpactꝫ est & grossius: frī. n. motus est a circūferentiis ad centꝝ cōgregādo & īgrossando. de genera. & corruptiōe sꝫo: tra uero cōpactōr ac crossior elmētis ceteris. Ad huc. motus calidi est sursum tendere. ut & q̄to magis calidꝫ in id tanto plus eleuet. ut ignis hic motus est ad aerē: frigidū itaq; illi oppositū peteret que īferiꝫ. & quāto frigidiꝫ magis deorsum tēdat: sicut. n. simplicit ad simplicit. ita & magis ad magis. ꝙ terre relatiōe īest ad aquā. & si utꝝq; sit graue. Palin. quoꝝ locus ē ḡrius & forma. & q̄ īde pcedūt demū. hec. n. ipsā secūt: nā q̄tū natura dat de loco & de forma. q̄rto celi & mūdi: sed elemētum supius ut ignis locū obtīet nobiliorē & qualitatē forma liorē. igit & locū uiliorē hñs qualitatē habebit priori oppositū: talis uero est frītas. ipsa nāq; caliditati opponit. Amp. q̄litates sꝫe causant a primis. sed leuitas absoluta stat cū caliditate ultīata: grauitas itaq; simplex stabit cū frīdita te ultima: hec autem erit terra. Erit itaq; terra frīdoꝝ primū. Cuius oppositū cūcti fere te stant phōꝝ & medici. Amp. id est elemētoꝝ frīdiꝫ quod calidiori oppoīt. cū maxima sit cō trarioꝝ distātia: hic autē aqua īest ad ignem. cū ī adīuicē sint maxīe pemptīa. Rursꝫ illud est frigidius quod magis īprimit ī sꝫm. sꝫo de ptibus aīaliū: hmōi qdē aquam fore denotat ipso. ppt que aqua primū erit frōꝝ nō aūt tra

Propt primū qdē sciēdū ꝙ terra est elemen tū simplex. cuius locus est uuiuersi centrū. ubi naturalit qescit ad ipsum tendēs sepata. eiꝫq; natura cū grauitate absoluta sicca est ī summo & frā: cuius quippe ī generatis finis est figura re. retīere. ac sꝫuare figuras & formas. Et huiꝫ qdē rōnis apparatius apparebit ī seqñti amp. drīa. Quod autē terra sit elemētū. & ipsius esse & numerus. differentiis priori & xvi. appa rebit. Sūt autē tres tunice seu ptes. quarum una īferior circa cētꝝ. ppinqor. n. est simpli citati. ut & terra dicat pura: nō. n. terra quam calcamus. aqua quā bibimus: & similit aer & ignes simplices. elemētoꝝ & simpliciū primis Sēsibus nāq; nō repiunt. quoꝝ uni aliud nō ui deat īmixtū. sed aīo sic eē ītelligūt. elemētoꝝ & theorice primis. Quidā tñ senserūt ī medio eē occeaī simplicē aquā. drīa sequēti. Est & alia sup hāc situata. similis exñs luto. in q̄ defluūt aque. Sup istā quoq; est ttia uelut terre facies. que ī tectā mari diuidit. & tectā illi eminentē cui ppt calorē solis lateralit Algazel siccitatē īqt dñari. ceu relique buīditatē: qd aūt sit fri gidū drā ostendet xv. qd aqua ī sequēti. Pro pter sꝫm uero sciēdū. ꝙ ad pmeīdis positōnē seqt terrā esse frigidoꝝ primū. Licet. n. dicerꝫ oīa esse unū sꝫm ueritatē ab eo extīatā: tamen ut saluaret que ī sꝫū uisa: posuit duo fore rerū prīcipia: calidū qdē ignem appellauit: frigidū quidē trā. metha. i. cuius positionē Aꝝ. suffici ent destruxit. Fuerūt & alii similit terrā fri gidissimā iudicātes. & si alio motīo. uelut. A. sensit aliquādo ī fine celi & mūdi. quod preta ctū est uirtute: qa cū celū moueat ultima uelo citate: corpus ꝙ sub eo existit motū ipsius con sequet. ita ut eo ac etiā luce calefiat. ppt quod resoluet uehemēter. ut siccitas ī id cadat: hoc aūt est ignis. Corpus aūt sub hoc situm tanq; distās. nō assequt sic motū celi & lucē. unde miꝫ reddit calidū. & iō minus resoluit. ut ptes bēat igne magis cōtiguas. ex quo aer efficit calidus natura & huīdꝫ: demū quod est sub his ppter iā lōge distare. motꝫ debilitat ī ipso & lux ita ut frīgiditas ī ipsum sꝫm īprimat occultiorē: qa etiā cōstringit ac huīdū reddit: ūde aqua ef ficit frā natura & huīda. Quartū uero ab his corpꝫ distās oīo a celo nec motus ipsius factuꝫ susceptiuum. neq; lucis cōstrīgit ultīe. & terra efficit frīgida & sicca. Amp. terra īmobilis facta est. ut celū sup ipsam fulcitū ualeat moue ri. ceu oēꝫ motū oporteat alicui īniti īmobili. de motu aīaliū: ppt quod oportuit ipsaꝫ fore in ultīo frām. cū frīditas īmobilitatē & crossi tatē causet. Opus etiā fuit hāc a celo distare oī fariā. ne sibi appropīquās motu eius calefierꝫ & dissolueret. uno nō manens loco: quare inter celū & ipsam posita fuerūt reliqua elementa. unde ppt tantā in uniuerso terre necessitatem uisa est natura eius pductionē ceteroꝝ elemen toꝝ magis ītendere. Erit itaq; frōꝝ primū tra

Hāc tñ īpositionē idē īpugnat. ix. metha. di cens: id non posse sꝫmoībus pbari sylogisticꝫ.

Nō.n.hoc est uex cū diligēt fuerit cōsideratū
īmo alit existit: quoniā elemēta nō generant ī
eis corpe celesti . sed a quatuor puta ꝯbinatio
nibus qualitatū.q̄tuor designabilibꝯ in eis.In
corpibꝯ.n.celestibꝯ. & si effectiue quatuor sūt
cōbīatioēs elemētorx qualitatiue etiā secūdū a
strologos sit assignare.Ab uno quoq; nāq; bor
fluit ī materiā aptā suscipe aptitudo ad formā
que deinde recipit sic coaptata formaz a dato
re formarx:nō. n.id totū fuit ab uno corpe. sz
sunt cōpatioēs illic repte īducētes diuersitatē
a causis occultis.Secūdum tamē snīaz meliorū
ꝓpatheticorx.datorē nō ponētes formarx. dicē
dū celuz ꝑ illas cōbinatioēs qualitatū materiā
disponere.& formā tandē ex ipsa suscipe:cum
idem szm eos sit dispons materiā & ītroducēs
formā. de quo tactū.lxxxviii. Amp.addidit
q̄ bi ferunt primū corpus nō brē formā aliquā
nisi corpalē īprimere nō est uex:nō.n.esse cor
poris ꝓticit ex forma corpeitatis sola.nisi pre
ter hāc formā dimēsionatam . alia ītelligatur
forma.Nz etiā eo q̄ unū corpus rarefiat calido
aut īspisset frigido.sit aliud corpꝯ ꝓpt motū
huius.lz calefiat illo. Quod etiā ꝑs materie
ascendat uel descendat cū accīt calor . est ꝓpt
ordinē grauitatis & leuitatis ī uniuerso. Ad
huc addendū.q̄ natura nō dat alicui solum in
fieri.uex etiā ī facto eē.szm q̄ fuit apta recipe
& ꝓprie.cū ondat dria xxii.cōplexionem etiaz
posse īnatā ꝑmutari. Eti.nō solum corpora
supiora motu opant & luce.sz fortunio & ifor
tunio & uirtutibꝯ qbusdā specificis appropri
atis que sine medii īprimūt īmutatiōe sszibili
dria x.unde subdit sibi uideri q̄ docēs genera
tionē elemētorx. conatus est alicui abbreuiare.
Veniēs autē post eū eius cōfirmauit dictum.
Scribēs uero fuit cōfūdēs & res ꝑturbās. sicut
cū discipulus quod audiuit depīgit.non ꝑfecte
multotiens hns docentis snīam. Fuerunt &
alii distinguētes q̄ ī elemētis duplex ē uatura.
ut prio indicat etiā theorice: una quidē eoruz
ꝓpria.qua aqua frior ē terra: altera uero aduē
titia a supioribus acqsita.qua uolūt terrā aqua
friorē esse. Quod qppe astruere.ex szo de gna
tōe aīaliū.& ꝯmētatore.xii.metha.ponentibꝯ
duos calores spē drentes.unū uz elementalem.
reliquū uero celestē. Cōtra quos fortassis qs
ibit explicādo.q̄ primū dictū stare ñ pōt ut q̄
alia sit elēntorx nā.q̄ eis fuerit deriuata a uirtu
te supiori ī materiā eorx. sic uel alit susceptīaz.
Quod ondit:nam sic se hēt nā aīaliū ad elemē
ta & celestia.ita se hnt elementa ad eadē:nulla
uero natura est ī aīalibus. maxime ī his quorū
forma educta est ex potētia materie.que in ele
mētis & in supioribꝯ corpibus nō sit repta suo
mō:ñ igit erit alia elemētorx natura pret rece
ptam a supiobus in talē eorū materiā. Amp.
szm Arx. qñcūq; īueniūt effectus aliq in rebus
coīcantes ī pluribus.oportet ī aliam adducere
cū nō sit dare prīcipia discepta. ttio de ꝓtibꝯ
aīaliū: ita q̄ tandē natura hec īferior ī lationē
primā supiorē est reducta ut tactū sepe:& ideo
phantes uerius oīuz lucidorx lucē.ī primū luci
dorx reducūt.quod est sol. & caliditatē ī ignez

Neq; ualet etiā sicut iā onsuz.q̄ duo calores
ī elemētis sint.ita ut audiant tāq̄ spē drentes:
cū illud dicat nō qdē relatione fcā ad elemēta.
sed ad mixta tantū.in qbus repit calidū igneū
tāq̄ istrumētū nutrimēti prepatū.& celeste seu
uiuificatiuū & īformatiuuz magis: quoniā ele
mentū est simplex . corpus uero hic ex eo & ca
lido cōpositū celesti. Propt ttiū uero sciēdū
q̄ terra nō est primū frōrx.sed aqua.ceu cuncti
rōne phantes . ac meīci cū illis etiā sēsere. Nā
cū unū q̄q; elementū unā habeat qualitatem in
summo.reliquā uero acqsitā.& ex adiecto. tre
quidē siccū. aque autē frigidū ascribit : unde
szo de gene.& cor. q̄tuor entibus uniꝯ unū q̄q;
est.terra qdā sicci magis q̄ frī est.Aq̄ uero frī
magis q̄ huīdi.aer qdē plus huīdi q̄ ignis cali
di amplius q̄ sicci.uñ cōmentator q̄rto metha.
Si mixtio fiat. necessariū est ut unū duorū ele
mentorx.fortioris sit opationis ī una ḡriarum
qualitatū q̄ suū cōpar. ꝓpt quod nō est necessa
rium. ut sint īuente in duobus elementis due
qualitates substātiales īfine:& frītas & huītas
ī aqua nūq̄ temparent . & admiscerēt ut aliqd
fieret:& ideo siccitas ignis non est ī fine. neq;
huīditas ī aqua. Quod aūt tra nō sit primū
frōrx.rōne cōfirmat duplci:una qdē a prioribz
nature & causis: altera uero a posterioribꝯ ipsi
nobis autē prioribus. Prima qdē & secunda
qntuplici īnitit medio:primo siqdez ex modo
ostendit ꝓductioīs seu regimīs elementorum
Nā priora elemēta szm Platonē thiēi prio. sūt
ignis & terra. ex qbus esse ꝯficit uniuersi:quo
niā ꝑ alterx eorx utpote ignē existit uisibile :ꝑ
alterx uero tactibile ut terrā. Et ꝑmenides hic
posuit esse ut uisum principia.unde szo celi &
mūdi: si est dare terrā.est & ignē ex necessitate
nā si unū ḡriorx est ī natura:& reliquū.Sic igit
cū ista duo sint prio ꝓducta seu gubernata se
cundū mūdi ꝑpetuitatē. oportuit cū ipse obti
neat unū qualitatū actiuarx. ī summo puta cali
ditatē.q̄ alterx elementū unam passiuarx etiam
retineat ī summo:hāc autem nullus dabit nisi
siccitatē. ex qbus possint tandez generari aut
gubernari alia duo elemēta intmedia .& eorū
qualitates:Si.n.qs terrā summe frām poneret
ut friorē aqua: iam ordo & exntia qualitatum
passiuarx. ī his duobus primis elemētis nullate
nus īueīret ī summo.cuius ḡriū ꝓbabit. Szo

ex cōnexu & ꝓportione elemētoꝝ & q̃litatū in adinuicem: nā ſ3m Thimeū & Macrobiū ſuper ſompnio Scipionis. fere plurima ꝓducta ſunt cōtexta ſeptenario. ſicut ibidē īducit̃ in locis q̃ multis: hic aūt numer9 īueniť ī qualitatib9 elementoꝝ ad elemēta relatis. Sunt. n. prīo q̃tuor elementoꝝ qualitates tribus ſ3o numeris ſeu proportionibus colligate. Iuxta illud de conſolatiōe Boecii ťtio: Qui numeris elemēta ligas: numerus autē & iunctura ꝓfcā exiſtit. cum uni actiue ī ſummo elemēto attribute. paſſiue alterius elemēti ſubſequať. poſt quā & actīa īcidat alia. & tandē paſſiua. ut nexus nodo trīo. utriq; qꝫ qualitatis ordini ꝓporcionat9 firmior hēať Cū itaq; ignis caliditatē obtineat ī ſūmo ſicut cōueniūt uniuerſi: poſt ipſu3 oportuit elemētū poni. cuius qualitas paſſiua eſſet ī ſummo: hoc aūt fuit huīdū aeris. cū utriq; ſit maxīe paſſiu9 ad quod ex neceſſitate cōſequit̃ qualitas alia actiua. puta frigidū aque ī ſummo. ut mod9 ſit firmatus in ťtio corrñte igni: ꝓpť quod & quatuor elēntoꝝ. terra ſiccitatē obtiebit extreme proporcionatā aeri. Si. n. poneret̃ ťra frā ī ſummo. cū iā numerus deficeret trinarius deficer3 & ſeptenarius: neq; nexus iā tantus exiſter3 īť ea. Tertō uero ex appropriatōe qualitatum ad elemēta: nā ſ3m q̃ apparuit. unūqq; elemētū hēt unā qualitatē appropriatā ī ultīo. Cuius qdē rō eſt: quoniā ſ3m q̃ res unaqeq; hēt unā formā & unū eſſe. ſic & unā natura ſeu ꝓpriētatē ad illā 9ñtē. Itaq; ignis. aut habebit ſumme calidū. aut frigidū. aut ſiccū. aut huīdū. Nō frigidū. ut ſſ3us īdicat & ītellectus apprehendit. propť calidū acqſitū ex motu orbis in cuius ē 9cauo & luce: neq; ſiccū. quoniā formaliſſimo elēntoꝝ. formaliſſima debeť qualitas. ſimilit̃ neq; huīdū. cū locus eius ꝓpť motū & lucē hoc impediat. caliditatē cāntes. Subſequēti autem elemento ut aeri. aut erit ſumme frigidū. aut ſumme ſiccū. uel ſumme huīdū. nō ſumme frigidū tū ꝓpť ignis cōtiguā caliditatē ipſi. tum propť oppoītionē ſūme calidi & ſūme frigidi. ſic. n. reducent̃ ad mediū quoddā. ꝓpť quod & q̃litates eoꝝ elēntoꝝ ignis & aeris. iā ñ ꝑmanerēt ī ſūmo: neq; ſūme ſiccū. quoniā cū ignis ꝓpť caliditatē ſūmā ſibi ſiccitatē aſſociat. ſi iā & aer ſiccitatē obtineret ultīe. tunc cū ſiccitas lima & exacuitio caloris exiſtat. In tantu3 his duabus ſiccitatibus limatiōe acuata. ignis caliditas incenderet̃. quod 9tēpamentū oīo ab his tollet̃ īferioribus. quare generatio deſineret. Et iō natura cuius eſt cūcta rōne diſponere. humidū elēntū ſuppoſuit calido. ut caliditas huīditate cōtēpet̃. mulceať & ꝓhibeať ad īferiora prolabi īflamādo. Subiacēti uero eqdē elemēto. aque uidelic3. ſiccū aut frigidū relictū eſt ī ſummo: ñ ſiccū. quoniā elēntū huīdiſſimū ſibi cōtiguū. aer uidelicet ſui ꝓhiberet huīditate penetratīa. Amp. iā due qualitates in ſūmo paſſiue 9iūgerēť ſine meio. quod & oſtenſio ꝓhibuit ſ3a. Sic itaq; aque accomodatu3 fuit rōnabiliſſime ſūme frigidū. ut caliditatē duoru3 9tempet elementoꝝ calidoꝝ ante ipſum. Itaq; ťre 9cludit̃ neceſſario. ineſſe ultime ſiccū. ñ aūt ſumme frigidū. Adhuc. q̃rto mrātur ex elementoꝝ fine. que generatio exīt ꝓpria aīaliu3 & maxīe boīs: cū ſit ultimū a natura intētū. Si enī ťra haberet frītatē ī ſummo. cū hēat ſiccitatem. ut ꝓbatū. in ultimo diſtet etiā a motu & luce ſupiori. iā tantū frigiditas & ſiccitas inualeſceret. q̃ generatio & uita nō poſſet in ipſa hītantib9 adaptari: cū frītas & ſiccitas maxīe ultīata ſit uia ī mortē. Et ideo uidem9 q̃ generatio & uita ſub utriſq; polis. ī qbus uigent hē qualitates ī ſummo tollūť oīo. ꝓpť q̃ & que 9 poſitoꝝ in his excedūt qualitatib9. uenēa exñt ut opium & mādragora: quod nō contīgit cu3 ſumme frigidū huīdo ſociať ī aqua. eo q̃ frigidum obtundit̃ huīdo. Et iō. neq; ex eis cōpoīta a predñio cōplexionē obtinēt extrēa3 graduali ter. Cum frigidū iunctū cū huīdo. uix gradum excedat ſ3m. drā cxxxviii. Quīto uero ex ꝓportōnabilitate qualitatū ad elēnta. o3 nāq; ꝓpriū. ſeu accñs ꝓpriā diſpoſitionē ſubiecto cōfiguratā brē: cū igit̃ q̃litatū quedā ſint formales. alie uero materiales ſicut elemēta. quorum formaliſſimū ē ignis. materialiſſimū uero ťra ut itaq; formalis qualitas a formaliori ſeu min9 materialiori corrñdeat ſubiecto. oportebit ſumme frigidū ut aque ſiue minus materiali adaptare. & non materialiſſime. Sic igit̃ ex his quiq; a3 a prioribus aſſumptis. q̃ aqua ē ťra frīor. Reſtat uero & nūc id alia uia ex effcib9 accepta mōſtrare. que uelut & prīa quiq; oñdit̃ moīs. Prīo qdē ex ꝓte ſubſtantie terre & aque dico aūt ſubſtantiā medicoꝝ more. qualitate3 quandā ſ3am cōiunctam ſubſtātie: uelut ē dēſū & rarꝝ. duꝝ & molle. & talia: cū. n. terra ſit dēſa & dura. aqua uero mollis & rara: & quod dēſu3 eſt & duꝝ. licet cū difficultate figuratioēs recipiat. eas tñ bene cōſeruat receptas. primo prīa Quod ī aqua contingit eē. cū talis uideať proportio fore aque ad terrā. qualis exiſtit aeris ad aquā. Itaq; ťra caliditatē celeſtē meli9 aqua retinebit. ꝓpť quod & mīorē frīditatē aqua h3 maxīe cū cōtinue agēs in terrā īprimat: & lic3 ſit īdiſpoſita recipe agens tamē debile aut in materiā indiſpoſitā īprimēs. idē facit in longo tpe. quod & forte ſiue ī materiā diſpoſita3 in breui. de ſimplicibus q̃rto. Amp. denſum & croſſum. fortius radios refrangit raro & ſubtili. Secūdo ex ꝓte actōnis ipſius. ſi enī terra

esset summe frã & nõ aqua. tũc actiuũ nõ esset approximatũ passiuo. sed ab ipso ĩ ꝓportiõe sepatũ. ꝓpt quod nõ ꝓueiret actio. prio de gene. & corrup. Tertio uero ex effectu. uidemꝯ nãq; aquã sue nature relictã. etiã preter subtilitatẽ & motũ. magis ĩ frĩdare tra. Iterũ aĩalia in terra ꝓducta. magis habundãt sanguĩe q̃ generata in aqua. Que autẽ plus sanguis habent reliqs sunt calidiora. de ꝯplexioĩbus prio: ut & tpe frĩtatis ĩ mense petentes trã ut se occultẽt ĩ ea. Quarto aũt ex pte quãtitatis tre mĩoris aque. cũ. n. potissima cã caliditatis radiorum extet refractõ. quãtũcũq; enĩ radii magis ĩspissant primitus & sꝯ. tanto refracti amplius calefaciũt. Quod in tra ẽ ĩuenire. & non in aqua Radii & enĩa supioribus in hec ĩferiora condescendũt. semp ĩ acutũ & ĩ cõdensatum sunt tendẽtes: & iõ cũ terra mĩoris sit molis. maioris etiã distãtie a supis radii in ipsa cõdensabunt magis q̃ ĩ aqua. ꝓpt quod & ĩfrãbit mĩꝯ uelut caliditatẽ magis affecta. Quĩto uero ex pte sitꝯ tre & eiꝯ ĩmobilitatis. cũ. n. ipsa sit ĩtima & ĩmobilis. aqua uero supior & mobilis: accedat nãq; motus eius ad semicirculare sꝯm Alpetragiũ. Quod aũt ĩfimũ est & ĩmobile. melius ĩpressionẽ recipit & cõseruat q̃ illud quod ẽ mobile: nã motus ĩ subtilibꝯ & mobilibus uidet ĩfrigidare. ꝓbleumatũ quĩta. ut ĩ flantibus & mouẽtibꝯ ollas accĩt bulliẽtes iõ. tũ ꝓpt motũ aque. tũ ꝓpt motum aeris & uentos circa talia generatos. nõ sic uirtus celestis calefactĩa ĩ aq̃ reseruat uelut ĩ tra: quare relinqt aquaꝫ terra frĩorẽ existere. Propt quidẽ quartũ. Ad primũ dicẽdũ ꝙ id ueꝟ: si illud naturã suã recipet ab illo calido solũ. sed dictũ esse ĩ celis alias q̃litatũ cõbinationes a qbus illa recipit. Adhuc attendẽda est rei natura non solũ ĩ fieri sed in facto esse. & mõ receptioĩs & retẽtioĩs q alius in terra existit ut apparuit & aqua. Ad aliud dicendũ. quod nõ oportet multa nãq; ꝯpactõra & crossiora sunt calidiora subtilibus & raris. ut os pilis: aut alie uirtutes opant celoruꝫ ad crossiciẽ & densitatẽ terre. ꝓpt finẽ ipsius nobiliorẽ: ut ĩmobilis reddita fulcimentũ sit motus orbis. sicut remanet ĩopta uite pfectorum aĩaliũ gratia. ut drã oñdet sequẽti: magis etiã stat motꝯ deorsum cũ sicco uniuersalit q̃ cum frõ. ut oñt mineraliũ plurima. Ad aliud dicendũ. ꝙ motus leuiũ sursum & deorsum. nõ ẽ a qualitatibus oĩo. sed a forma a generãte impressa. viii. phisi: dans. n. formã & motum. datꝯ ñteꝫ ad illã: neq; qualitates sꝯe sunt a primis simplicit. sꝯ ab ĩprimẽte formã. Ad aliud dicendũ. ꝙ locus non seqt qualitates. sed magis fortunã rei: aliud etiã ĩpedit ne terra sit sũme frã. ut oñsum. Et ꝑ hoc ad aliud similit aꝫ.

1 Vod aqua sit primũ huĩdoꝟ & nõ aer mrãt. quoniam elemẽtoꝟ ꝓpriissime sicci quidẽ terre. huĩdi uero aque. metbauroꝟ. iiii. Quod autez ꝓpriissime est. tale primo & pse uidet id existere. uñ cõmẽtator. elemẽtoꝟ siccũ est tra. huĩdũ uero aqua. & de ꝑtibus sꝯ ꝙ aqua prĩcipalit & simplicit huĩda. Rursus prĩo elemẽtoꝟ. Inuenio ĩ aqua summaꝫ frĩditatẽ & huĩtatẽ. In igne uero caliditatez & siccitatẽ. Et summe quidẽ huĩdũ simul ꝯfiteri aliud q̃ aquã dici uidet q̃ualde uanũ: unde ĩ prĩcipio de cõplexionibꝯ. Nõ põt aĩal aliquod eẽ seu summe calidũ ut ignis. seu summe huĩdum ut aqua. Quod autẽ summe tale illud prĩo hic est. Quare farmacoꝟ prio. aqua cũ eo ꝙ infrãt est magis huĩda q̃ oĩs res. Amp. quod ñ põt ab aliquo separi ꝑ amplius & prius. uidet eidẽ ĩesse illo quod põt. cũ plus rei essentiã sortiat: huius uero est humiditas. Inseꝑabilis enim est ab aqua manẽte illa: sꝯ nãq; ꝓmanet huĩda quãtũcũq; calefacta sole uel igne. eoꝟdem primo. aer uero calefactus huĩtate ꝯsumpta ignescit. & siccitatẽ acqrit. Palin. materialiori elemẽto & ignobiliori sibi ꝓportõnabilis qualitas det cũ igit aqua sit aere materialior & ignobilior eidẽ inerit qualitas cõsona maxime: hec autez est huĩditas materialior. nãq; passibilior ac uilior qualitatũ existit aliqua. Eti. aqua ꝓportõnat hyemi. aer autẽ ueri. cũ causa & effectꝯ sint proportionabiles. sed hyems est huĩdior uere.

Rursus cõmẽtator metha. vii. quẽadmodu trãsmutãtõ ĩ substãtia. facit nos scire materiã primã esse. ita & actõ formã. Sed aque opus est humectare magis q̃ aeris. ut denotat sensꝯ. cui in qualitatũ acqescendo iudicio & primaꝟ precipue. Immo uidet ipse desiccare. cũ ĩ omnibus resoluat dispositionibus. prio sꝯa. Itaq; humiditas aque ĩest ꝑ prius. Oppositum cuiꝯ ĩnotuit drã priori: uñ Nicolaus pipatheticus ĩ eiꝯ probleumatibus aer est calidus tẽpate. huĩdus ꝙ ĩ summo: nã huĩtas substãtialis est illi. quẽ admodũ frĩditas substãtialis est aque. & siccitas terre. & caliditas igni. Rursus si aque ĩesset huĩdũ prio aeri nõ inforet ꝑ prius qualitate: cuius oppositũ notatũ est ĩantea: aeri ergo huĩditas ĩerit primo & nõ aque. Propt primũ quidẽ sciendũ. ꝙ aqua est corpus simplex. cuiꝯ locus naturalis est. ut circũdet terrã. & circũdetur ab ea. cũ in situ eius ꝓmãserit natuarli frã natura & huĩda: cũ grauitate cõpatiua. cuius ĩ generatis finis extat formas figurare. limare: & tpare. Dictũ est autẽ cuius locꝯ naturalis zcꝯ. quoniã tra ĩ quadã eius ꝑte ĩuenit aqs discopta. Quod multiplici de cã põt contingere: aut. n. uirtute stellaꝟ entiũ in xii. imaginibus

que ſunt extra zodiacū ī ſeptētriōe.cōpeſcēdū mare occeanū ne ſupīundꝫ trā. iuxta illud pſal miſte.Cōgregaſti aquas in utre: ꝓpt quay uir tutis relaxationē enigmatizāt diluuiū ꝯtigiſſe Vel quoniā in pte ſeptētrioīs tra eſt eleuata. metbauroy.ii. quod oñdit ibidē fluxus maris meotbydis p mariū reliqua tandē ī byſpanicuꝫ Aut qa tra rara eſt & poroſa.ita ut buīdum in bibat aque.Siue ꝓpt radioy calorē.& maxime ſolariū reſoluētē aquā in uapores. Vel ꝓpt aīa liū pmanentiā magis.pfectiora.n.egebāt aere ad caloris eoy cōſeruatōnem: neceſſe nāq; fuit q treitas dñaret in ipſis.ut ſapient facta cōſi ſteret:uñ opus fuit denudari ī aliqbꝫ locꝭ traꝫ aeri.ut ad eſſe nobiliū faciat aīaliū. Quare Al gazel. degere nāq; ñ poſſent ī aqua cū gaudeāt pulmone. Quod ſi uideat cōtra naturā pticu larē elemētoy talis ordo cōcurrere.nō tamenꝯ uīuerſalē exiſtit uninerſi. drā xv.cuiꝯ ītētio ē cūcta ſp īmeliꝯ ordīare. donec ad ſūmuꝫ appe tibile pueīat. q oīuꝫ finale appetitiuū. de aīa ttio. Eſt autē triplex aque maneries:una qui dē ꝯgregata mare ꝯſtituēs.& maxīe āphitrides appellatū.uel occeanū: nā hic locus eſt ꝓprius aquay.& iō qdā dixerūt.in eius medio fore aq̄ ſimplicē purā iſipidā.cū elemētū certū oī ttia maxīe careat qualitate. mixtiōe nāq; ꝯſurgit. Eſt & alia in cauernis tre & montiuꝫ precipue retenta. diſcurrēs motu quodā iu pulſiuo ſub ipſis. Nōnulla uero ut que fluīnū ſup faciꝫ tre effluit maīfeſte. Vniuerſalit quoq; pmu tat aq̄ ſꝫm naturā terre precipue. ac etiā aeris ī quibus morat & trāſit. Eſt autē buīdum ī hoc loco auditū.quod actu in ultio extat tale. drā xv. Propt ſꝫm qdē ſciendū q Raſis.drēt aquā fore buīdoy primū. Voluit nāq; medicīe ītroductorio.cōcors factus Tali milleſio.fieri aquā a glorioſo excelſo.frītatē cū buīditate cō bināte. creaturay oīuꝫ primū corpaliū deinde ignē.demūq; aerē.Aqua deſcendēte grauitate ac igne leuitate aſcendēte. fcō ſiqdē aere. fuit uentus ſonās mouēs aquā motu uebementi.do nec illiſe ſunt unde ipſius. & ſpumāt ſpuma eꝯ qua qdē frigida cōgellata reddita facta eſt tra ſup aquā:quā utiq; poſitionē Ay.ī multis dam nat locis. Fuerūt & alii diſtinguētes duplex fore buīdū:quoddā nāq; ſubtile paſſibile diſſo lubile.quo aer plus aqua dicit pticipare:alte uero huic oppoſitū fere. quo aqua āpliꝯ gaudꝫ aere. Quidā uero dicūt id nō ualere.quoniā huius drē ſunt materiales: materia uero nihil diſtinguit.ūde metha.i.ſꝫm Anaxagorā.nihil erat diſcretū:in fundamēto.n.nature īdiſtictū omne.nā actus eſt q ſepat & diſtinguit.eiuſdē vii.quare natura hinc int aerē & aquā haberi ñ poterit.ut cui drā inſit p prius. Dicūt & alii iuxta primū prīe.duplex fore buīdū.quoddaꝫ &enī naturale ceu quod aeris.reliquū accidēta le madefactiuū ut quod aque. Propt quidem ttiū dulcius dicendū.q buīdū duplicit poteſt cōſiderari: uel quantū ad eius eſſentiā prīcipa lit non īpeditā.& tale quod aeris:aut ad īberē tiam apparētē.ut quod aque.Et firmatur pret apparens.& drā precedēti: nā cū aer ſit maxīe pmutabilis & alterabilis. drā xvi.ei q̄litas de bet pportōnabilis. & accomoda illius cātiua: talis quidē eſt buīditas. cū paſſiuay qualitatū ſit paſſiua: nō poſſet enī alioqn a nrīs corpibꝯ pmutari & uariari de leui. ex quo leſio ꝯſurge ret nō pua.Neq; calidū nō īpedit. cū ei ſit acq ſitū debilius buīdo. ſubtiliatiuū tamē & diſſo lutiuū.Recipit & īpreſſiones corpoy ſupiorum & iferiorū. quod nō poſſet. niſi qualitas tanq̄ iſtrumētū eſſet ad hoc eiidē accomoda.In aqua uero ſecus cōtingit. cū nō adeo pmutabilis ſit & alterabilis.neq; īpreſſionū ſuſceptīa.Et pro pterea infirmitas peſtilens nulla. ſic in piſces uidet cōcidere ceu ī boīes ſepe ac peditantium alia. byſtoriay prīo. Ipſa nāq; aqua ſentit aere buīdior. eo q buīdū ipſius eſt adherens āplius cōgregatū.unde cū fuerit mediū it ſubtile oīo & croſſius. tūc utiq; poterit humectare pfectiꝯ nō ſolū apparent ſed uere.ut ymber oſtendit.

Itidē. elemētis plus faciētibus ad uitā quali tates ierunt buiꝯ:hec aūt ſunt īgnis & aer. ope rant nāq; ad ſpirituū generationē & motū qbꝯ eſt uita.cū ſit motus a corde trāſſuſus ī mēbra huius autē ſunt caliditas & buītas. drā xxi. Adhuc. de rōne buīdi eſt praui tmīare tmino proprio.pfecte uero alieno:ſiccū uero econtra de genera.& corrup.ſꝫo. hoc autē aeris magis ī eſt humido.cū ſit caliditati cōiunctū ipſum in diffuſionē incitans. & ītminationē eius.eꝯ ue ro fit buīdo aque.cōſociat nāq; frō uebementi. Intellige ſiqdē buīdū aeris & aque.ceu caliduꝫ flāme feruētis q ferri. Quod.n.flāme lꝫ eſſen tialit calidiꝯ eo quod ferri. calefacit tñ ītēſius ferrū flāma. Sic & magis aere humectat aqua. Itaq; eēntialit aqua buīdior aer. Propt qdē quartū.ad primū dicēdū q Ay. nō ſētit buīdū ineſſe prius uniuerſalit aque. uey ſecūdū quid ceu quantū ad id quod eſt corpa p buīdū aque & ſiccū terre.ſic & alit tmīari. buīdū enī inde tmīnatū eſt ꝓpoſito termino.bene qdē detmi nabile conſiſtens tmio alieno. ſiccū uero eꝯtra unde Ay.poſt īducta ſubdit. ꝓpt hec oīa tmi nata corpa. hic nō ſine tra & aqua:cometator ſiqdē poſtq̄ eſt de neceſſitate q generāt corpa p buīdum cū ſicco.& elemētū ſiccū eſt terra & buīdum aqua:tūc neceſſe ſit oē corpꝯ generari croſſum paſſum ex terra & aqua. Et ideo prīo pria.duo elemēta grauia pꝯ iuuāt ad mēbroy

generationē & eorꝫ quietē. Ad aliud dicendū
ꝙ Ga. loqt̄ ſſ3ibilit̄ ut medicus. ſuſcipiēs humi
dū ſ3m ſēſ9 iberētiā. ſicut etiā ibidē ſcribit. ſū
mā caliditatē & ſiccitatē ī igne. & ī aq̄ frītate3
& huīditatē. cū tamē Arꝫ. uerius ſentiat unam
ſolā qualitatē p prius uni elementorꝫ exiſtere.
drā priori. Sed fortaſſis id ñ ualet. G. qa A.
prio prīa. uult ipſū tractaſſe de elemētis ꝓprie
non ut medicū. uerꝫ amplius phiologū. Aut
dicēdū ꝙ Ga. duas qualitates cōiunctas ſenſit
in ſummo. & nō diuiſim uni elemētorꝫ īſiſtere
cuius ḡriū tamē īductum ex Aū. drā priori.
Vel fortaſſe hic ſ3mo exponēd9 ſ3m premiſſa3
Arꝫ. & 9mētatoris ītentionē. Ad aliud dicēdū
ꝙ in aqua ut apparuit nos adiuuat ſſ3us. ī aere
uero ītellect9: ſicut. n. huīdū īberēs ñ poteſt ab
aqua ſepari illa durāte. ita neq huīdum eēntia
le ab aere pmanēte. Ad aliud dicēdū. ꝙ huīdū
aeris q̄q̄ ſit materiale reſpcū ignis. ē tn forma
le relatiōe t̄re & aque. cū duo elemētorꝫ ſupiora
teneāt magis locū forme. & īferiora materie:
unde huīdum materiale adherēs debet̄ aque cū
ſit huiōi. reliquū autē aeri. Ad aliud dicēdū
ꝙ licet hyēs ſit huīdior uere. & huīditate acci
dentali madefciua. uerꝫ tamē eſt huiōi huītate
eēntiali cōnutritīa: unde & tali huīditate uide
mus uiuētia magis uere q̄ hyeme humectari: ꝙ
ſanguinis & flegmatis oſtendit natura. Ad
aliud dicendū. ꝙ humectatō aque īberentie ac
accidētalis exiſtit amplius. que autē aeris eēn
tialis ꝓprie.

Ed ex Nicolao circa quoddā inductu3
ptis oppoſite contingit dubitare. an
qualitas elemēti & appropriata preci
pue ſit forma ſubſtātialis ei9. ut is uidet̄ ſētire
Quod firmat̄ qa elemētorꝫ. i. Caliditate īnata
yle. i. materie prime ignis ꝓficiſtit̄ ſeu gnat̄.
& demū t̄ra. aqua. aer. & ignis non ex aliis cor
pibus. ſed ex yle & qualitatib9 ſunt. Quod aūt
yle aduenit forma ſubſtātialis & nō accidētalis
ut qualitas. Eti. cōmētator t̄tō celi & mūdi.
Ignis nō eſt ignis in actu. niſi ī calore & ſiccita
te. que ſunt ī ſummo. Amp. quod poit̄ ī rōne
alicuius eſt ſubſtātia ipſius. cū rō ex genere &
drā cōſtituat̄ ſubſtātialib9: ſed ī diffinitiōe po
nunt̄ elemētorꝫ ipſorꝫ ut apparuit qualitates.
Adhuc. illud uidet̄ c9dā ſubſtātia. quod neqt
ab ea ſepari: talis ſiqdem eſt caliditas ignis &
huītas aque. Itaq q̄litates elēntorū erūt ipſorū
forme. Cuius qdē ḡriū ſe īnuit ſentire. A. ii.
metha. inqens. Extimarūt multi q ſe reputāt
ſapiētes. ꝙ aliqua res ſit ſubſtātia & accidens
ſimul ſ3m reſpectū ad duo: dixerūt. n. ꝙ calor
eſt accñs corpi ignito. ſed igni generalit̄ nō ē
accñs. de quo ſcribit ſatis diximus ī principio
logice. Dicendū ꝙ qualitates elemētorꝫ non
poſſunt eē ipſorꝫ forme ſubſtātiales. cū quod
uere eſt ſit accñs nulli. phiſi. ii: quod enī ī uno
eſt ſubſtātia. nō poteſt in alio eſſe accñs: ſi ergo
uere ſit & ſubſtātia caliditas in igne. aliis nō
poſſet quod eſt falſum accidere. Quare 9men
tator viii. metha. ex hoc ſeqt̄ ī cōueniēs ut ꝙ
aliqd ſit qualitas in ſe. & ī alterius repectu ſub
ſtātia. ſed ſubſtātia nō dicit̄ ī alicuius reſpectu
Amp. cōpoſita ſeu cōcreta hrēnt diffinitōes
ignis uel alterius elemēti. cū fuerīt calida ſeu
alia. calidū nāq cōpoſitū eſt ex ſubſtātia & qua
litate. aut cōpoſita ex ſubſtātia & accidentib9
tūc unū erit ī actu. & duo ī potentia. Rurſus
ḡdictoria eſſēt ſimul cū ſit accidētis ī exiſtere
ſubſtantie uero mīme. Adhuc. forma ſbālis
ꝓcipit̄ ītellectu ꝙ quid eſt. nāq eius eſt obiectū
t̄tio de aīa: ſed elementorꝫ qualitates ꝓcipiunt̄
ſſ3u quicqd ſentiat cōmentator. t̄tio de aīa.
Rurſus ſubſtātialis forma alteri nō ḡriat̄. cum
nihil ḡriū inſit eidē: qualitates uero elemētorꝫ
adiuicē ḡriant̄. Palin. forma ſubſtātialis nec
eſt actiua uel paſſiua. he autē ſunt huiōi: elemē
torꝫ igit̄ qualitates accīa & ñ ſubſtātiales ſunt
forme. Ex quo etiā a3 nō ualere diſtictionē.
quā aliq faciunt de caliditate aut frītate. ſicci
tate uel huīditate ſimplicit̄ dictis. ꝙ ſit forma
ſubſtātialis ignis. de non ſimplicit̄ uero. ꝙ ſit
accñs actiuū & paſſiuū. Quida3 tn diſtixerūt
ī ſubſtantiali ꝙ erat duplex: unū quidē quod ē
rei eēntie conſtitutiuū. q̄le gen9 eſt & drē uere
Aliud autē quod īſepabilit̄ & cōuertibilit̄ illud
cōſeqt̄. prīo quidē nō ponūt̄ modo: qualitate3
elemētorꝫ formas ſubſtātiales fore. uerꝫ ſ3o.
Quod etiā ſtare nō pōt. cum id ſubſtātiale ꝙ
dam ſit ꝓpriū: ꝓpria uero ſ3m Boeciū ex gne
manāt accidētiū. Tūc ad primū dicēdū ꝙ Ni
cola9 fortaſſis extitit & Ga. h9 opīoīs īpbate
Aut ꝙ ſubſtātiale p eēntiali ſuſcipit. & hitudi
ne ſaltē īſepabili. Vel p qualitates audiuit for
mas ſubſtātiales ſimilitudīe quadā declaratīa
Ipſe nāq notiores ſunt formis & maxīe elemē
torꝫ. cū ī eis actīa ḡtietas inexiſtat. Aut p quali
tates ītellexit ſubſtātiales. forma nāq huius ē
qualitas. Boecius ī predicamētis. Arꝫ. ſiqdem
īquiens. q̄tuor has qualitates cās elemētorum
fore. metaurorꝫ. iiii. ipſas īſtrumētalit̄ potiꝫ
audiuit. ꝓut in uirtute ſuarꝫ formarꝫ opant̄ ſub
ſtātialiū. Ad aliud dicendū. ꝙ diffinitiones
ille non ſunt elemētorꝫ ſubſtātiales & uere. ſed
potius deſcriptiōes alique cū lateat nos entis
forma ultima & cōpletīa. que iuncta cū genere
ſpēm cōſtitueret. quare loco illarꝫ. drīas plures
accepimus accñtales. uniꝫ ſubſtātialis drē uicē
tenentes ultime pfectiue: ūde vii. metha. palā
qa finalis drā ſubſtātia rei. erit & diffinitio.
Si uero nō. o3 multociēs eadē drē ī diffinitōib9

plures drãs accipe accidẽtales. ad denotandum idẽ. Ad aliud respõdit ꝯmẽtator. qa cũ ignis auferẗ p ablationẽ caloris. nõ auferẗ prĩo neq; p se. sz mediãte ablatiõe forme ignis: sicut qñ auferẗ risibilitas auferẗ bõ: sz nõ prĩo ĩmo szo ut mediãte ratõnabilitatis ablatione.

DIFFERENTIA. XIIII.

1 Vod aer sit natura frũs. mrãẗ p Seneca szo qõnũ naturaliũ dicentẽ: frigidꝯ & obscurus p se est aer. lumẽ illi calor que alimẽtũ sũt. Subdit & denuo. natura aeris frã est. Rursus. unicuiusq; natura ĩ sui meio purior repiẗ & efficatior. cum uirtus saluetur in eo ãplius q̃ ĩ extremis: sed mediũ aeris intersticiũ. sensibiliẗ ĩuentuz ẽ frigidũ. quod effectꝯ ut grãdies & niues & pruine ĩ eo indicãt genite. Similiẗ & cõgelatõ ĩ altioribꝯ mõtibus inuitalitas & sterilitas plurima repiẗ. cũ nihil uiuat sine calore ibidẽ. Seneca. Palin. quod dimissum nature sue tendit ad frigiditatẽ: naturaliẗ extat frigidũ. huiõi est aer. ceu indicaẗ ex pña calefaciẽtis ipsum. aliẗ & absentia illiꝯ

Itidẽ. q; indrẽnẗ se bẽt ad caliditatẽ & frĩtatẽ nõ uideẗ natura calidũ: qa quod natura est tale deẗmĩatũ est cũ sit ab aliquo ĩtrĩseco. prĩcipio phisi. & aĩaliũ generatioĩs szis. talis quidẽ aer uideẗ existere. Celeriẗ nãq; caliditatẽ suscipit & frĩtatẽ. Est & ps eius ĩferior sufficienẗ calida pcepta. supior uero calidior. media quoq; frĩa Itaq; aer naturaliẗ est frũs. aut nullã sibi determĩat naturã. Hoc autẽ cõcedenti Ar. de ge. & corrup. insurgit cũ aliis illustriũ phõr & medicor. ponẽs aerẽ calidũ natura. Rursꝯ. illud quod pmutaẗ ĩaquã frĩus elemẽtor. ut declaratum. p aduentũ frĩtatis nõ est natura frigiduz cũ tale sibi occurrat: huiõi uero ut apparz ẽ aer.

Amp. szo de gene. & corrup. ex quatuor prĩs elementor qualitatibꝯ. sex cõsurgunt cõiugationes. q̃tuor possibiles. & due ut opposite dircẽ ĩpossibiles. nulli nisi aeri possibile fit caliduz & huĩdum adaptare: igiẗ aer natura calidus existit Propẗ primũ aut sciẽdũ. q; aer ẽ elẽntũ calidũ & huĩdũ. unde prĩo prĩa: aer est corpus simplex. cuiꝯ naturalis locus est in ꝯcaua ignis supẗicie. ipsiusq; leuitas extat cõpatĩa. ac eius natura impedita. calidus est & huĩdus. cꝯ qdez in generatis esse cõfert. ut rarificenẗ subtiliẽẗ alleuiẽẗ. & ad supiora eleuenẗ. Ipsius quoq; triplex ponẗ ĩtersticiũ siue tunica: unũ qdem hic calidũ & huĩdũ. exñs radior solis & stellar ad hoc solida corpor refractione: aliud ẽ supremum igni cõtiguũ. calidũ ens inde & siccum. Est q; inẗ mediũ frigidũ & huĩdũ sszibiliter ad alia pceptũ predictar cãr in ipsa priuatiõe calefacientiũ. Algazel uero aerem ĩ quatuor sequestrat tunicas: quas oẽs sentit caliditate pticipare: una quar cõtiguaẗ ẗre. in qua ẽ fũositas & aquositas a ẗra & aqua eleuate. in qua calor alicubi repiẗ: terra nãq; recipit solis splendorẽ & calefit. unde calor ĩ aerẽ puenit sibi uicinuz Sup hãc quoq; est alia ĩmunis ab huĩdo uaporali exñs. que mĩꝯ est calida: calor nãq; terre non proueĩt usq; ad ipsam eius elongatiõe. Tertia quidẽ est purus ens aer. ad quẽ nec calor nec uapor põt puenire. Sup hãc quoq; est alia. ĩ qua ẽ fumositas: fumositates nãq; ẗre ĩ aerẽ eleuãẗ & conãẗ ad celũ ascendere empireũ. s. ad ignẽ: quid autẽ calidũ sit sequẽti notabiẗ drã. Est etiã nature tale quid. q; a prĩcipio sibi ĩherenẗ saltẽ hĩtudine ĩest ĩtrinseco. & de hoc drã apparuit. ix. Propẗ szm uero sciendũ q; qdẽ dixerunt aerẽ posse dupliciẗ ꝯsiderari: uno qdẽ mõszm q; est aer. & sic calidus natura est: alio put in tali situaẗ loco. & ita frũs extat natura. Quod fortassis est falsum. qa aer szm q; est aer nõ naturaẗ seu qualificaẗ. uer potiꝯ substãtiaẗ

Adhuc. iã duar ꝗriar naturaliẗ pticeps forz naturar. Eti. locus sequiẗ formã. similiter & qualitas uel natura. Fuerũt & alii. ut tactum ceu Seneca. iudicãs aerẽ naturaliẗ. & de se frigidũ fore ac obscur: calorẽ uero & lumĩositatẽ a supiorbus recipe. aut ab eor radiis ut est cõtinens. aut ignis & celi ut dictũ uicinitate. ũde aeris ps media. que neutra har afficiẗ causarũ. eius ostendit frĩtatẽ naturalẽ: media igiẗ pars aeris. ut ab his semota ĩ frigore suo manet. Cuiusqdẽ cãus in ẗtio apparebit dicendor. Quidã tamẽ modernor dixerũt Senecã frĩtatẽ intelligere accidẽtalẽ. & nõ que potẽtionaliter est ĩ aere. sed q; de naturali audiuerit sermo eꝯ inductus indicat maĩfeste. Propẗ ẗtiũ qdem sciendũ. q; aer uniuersaliẗ calidus est & huĩdus Nicolaꝯ pipatheticus pprius tñ huĩdꝯ q̃ calidꝯ ut differentiis uisum xii. & xiii. Est autem attendendũ. q; de esse aeris & natura eius. põt nõ ĩmerito dubitari. ppẗ eius mutabilitatem ac uarietatẽ. cũ cognitio certa stet ĩ pmanenti uariaẗ nãq; de leui ppẗ ipsius substãtie subtilitatẽ. Substãtia. n. subtilis plus recipit passionẽ simpliciũ. q̃rto & febriũ prĩo. Similiter ppter qualitatẽ ipsius ppriam. ceu huĩditatẽ ceteris qualitatũ passibilissimã. ĩ hoc caliditati oppoĩtam. Itidẽ uariaẗ caliditate & frigiditate. uñ probleumatũ xxv. frigidus aptꝯ est eẽ & calidꝯ nõ autẽ huĩdus. huĩtate puta aque. Et iõ dubitatũ in eius natura actĩa: nõ autẽ passiua. Ad huc rõne situs ipsius ens sub igne. & sup aquã & ẗrã. a qbus cũ astror radiis ĩmutaẗ q̃ maxime Quod & firmãt ponẽtes ipsum quiq; planetis ut Saturno. Ioue. Marte. Venere. ac Mercurio. diuersis motibus ac ĩpressionibus agitari. szm eor naturas & lationes. drã xyi. Dico itaq; q;

aer calidus ē natura ubiq; et p̄ accidēs alicubi: nā in ſupiori tunica magis ē calidus accidente q̄ natura. et ſiccus ſimiliter: In ea uero que īferius natura & accidente caliditate p̄ticipat. humiditate etiā natura & accidēte. Quod autem hoc calidum opaṫ accidens multiplex extat. ut refractio radiorum ad corpora terſa & ſolida. & calidū cōtentū in terra & aqua. & deniq; exalatio a calidis reſultans locis. aut a mineris ſulphuris. & ignibus ī terra cōburētib9. ut uulcano. apono. & plurimis taliū. Media quoq; natura qdē ens calida p̄ accidens eſt frā: quia diſtat a motu ſupior. & ab igne nō incaleſcit. niſi debiliṫ ualde: neq; radior refractiōe illuc p̄tingere potente. ita ut caliditas ipſius ſit q̄ſi poſſibilis ex quadā poſitiōe ad celū. & ordīe iṫ elēior alia ſuſcepta. & iō de facili a ſupueīenti frō p̄mutata. ita ut natura extimeṫ frigida.

Quod & rōnibus cōfirmaṫ. qa quod eſt propinqus celo preṫ ignē. q̄litate illi9 p̄ticipabit oīo. cū natura ī eius actib9 ſaltū & īordinatōnē nō cōmittat. hyſtoriar vii. hic autē eſt aer. Itidē. neutra duo elementor īmediate ſe 9ñtia repiunt 9ria oīo. ꝓpṫ armoīcam colligantiam quā īadinuicē habēt. drā xiii. ſed ignis & aer ī mediate ſe cōſequūṫ. Ignis uero calid9 & ſicc9 natura: aer igiṫ frūs nō erit & huīdus naturaliter. Adhuc quor ꝓprietates naturales ſunt eedem. illa erūt eadē: cum ex his tāq; ex ꝓpriis paſſioīb9 illor demrēṫ eſſentia. Si ergo aer eſt naturaliṫ frūs cū ſit huīd9 nā. aer utiq; erit aq̄ cū ipſa natura frā ſit & huīda. Palin. aer leuitate ſua mouet ſurſum ſaltē cōpatiōe ad terrā & aquā licz ſit grauis reſpectu ignis. & ī ſpera ſua. unde iiii. celi & mundi. In ea que ipſius regiōe. oīa grauitatē hñt preṫ ignē etiā aer. motus autē & ꝓprie a medio fit a calido. Eti. aer ī terris ſaltē habitatis ī oībus ei9 reſoluit diſpoſitioībus. prīo ſza: reſolutio a calido pficiṫ: cuius teſtīoniū dāt corpa ī quibus aer dñaṫ calida. n. & huīda ſunt natura. quod etiā īdicat ſenſus frītatis pauce ab aere. & multe ab aque circūdantis & altis mōtiū. attingentes mediū aeris īterſticiū. Ex qbus cōcludiṫ aerē ſzm ſe totū naturaliṫ fore calidū: & ſi huiōi caliditas qa debilis. & poſſibilis. q. de facili a quolibet p̄mutante altereṫ. ꝓpṫ cās plurimas añdictas p̄mutatioīs. Et noſce. q; iſta caliditas qdem aeris. potius elemētis frīs cōpaṫ q̄ corpi nrō. unde prīo ſza. aer nō diciṫ fortis frītatis. niſi ī cōpatione nrōr corpor. Propṫ quartū qdez Ad primū dicēdū Seneca moralē & nō phīcuz erraſſe. Ad aliud dicendū. q; nō eſt ueruz q; ſemp mediū ſit purius & pfcīus extremis. īmo interdū extremū meīo. ut az in pulſo medio iṫ fortē & debilē. nā fortis purior & pfcīor meīo

Vel dicendū uerum eſſe. ſi p̄ equidiſtantiam accipiaṫ mediū a calido. cuius ꝓprietates erūt nō īpedite. quod hic nō euenit. qa ſicut ꝓbatū ī libro de crepuſculis. Vapores nō longius tribus miliariis aut paulo minus eleuāṫ a ṫra: uñ mediū hoc p̄ ab negationē & nō p̄ eqdiſtantiā diciṫ ſeu p̄ticipationē. Ad declarationē dicē dū. q; locus medius aeris & ſi natura ſit calid9 p̄ accñs tamē eſt ut apparuit frūs: tū ꝓpṫ defectū radior illuc attigere nō ualentiū: tū qa p̄ pṫ orbis diſtantiā. quare prīo methearor: loc9 aeris. s. medius. nō eſt ꝓpe aſtra calida exñtia. neq; ꝓpe radios refractos a ṫra. q ꝓhibeāt prope terrā 9ſtare. diſgregāte caliditate 9ſiſtētias Fiunt. n. nubiū cōgregatioēs ubi deſinūt radii ꝓpṫ imenſuz ſpargi: caliditas etiā ignis ñ pōt ad tantā aerē diſtantiā alterare. Quod etiaz ad iuuat uapor natura illuc p̄tīgens: qa cuz forte naturaliṫ ſint frī. calidi uero accidēte. ad ſuaz reuertūṫ īfrāti naturā. tanq; pugna bīta inṫ calidū ipſor accidētale. ac aeris remiſſo calido. ad quod & uenti aerē cōcutiētes frī coopanṫ: ūde Ar. Extincta caliditate ꝓpṫ ſuſpendi uaporē ī aere. q longius ſupra ṫrā uapor īfrātus iterum cōſtat. & ꝓpṫ derelictionē caloris & ꝓpṫ locuz uidz frigidū. Quidā uero conāṫ hoc deſtruere qa cui9libet effectus poſitiui cāz uolūṫ poītiuā & nō priuatiuā &. q. uiolentā aſſignare. Cauſa uero preīducta uideṫ priuatīa & uiolenta. & iō ut cām poſitiuā dent ī corpa. deducūṫ ſupiora Cū hic motus oīs ex neceſſitate cōtinu9 ſit ſuperioribus latioībus: methearor prīo. Quod dñt cōtingere frītate aſtror frōr. ut Saturni. Veneris. uel Lune. nō p̄ uiā motus & lucis. qa ſic magis calefaciūṫ: ſz p̄ modū inſtrōr nature ſupior. aut p̄ ꝓpria s ipſorū effectiuas q̄litates Sed id drē ñ ſanū fortaſſe. cū dicat 9mētator ſzo celi & mūdi 9 A. ponētē ſtellar quaſdam ī frāre. & aliquas calefacere. Eas ī rei ueritate ñ agere frītatē ſed calores unicuiq; elemētorum: quod maīfeſtū eſſe ait ī luna. Sz ꝓbleumatum dixi xxv. & drā x. q; ſufficit in huiōi. Ac etiā preṫ Ar. cām. cū oñſuz ſit eadē x. q; natura oīuz recōpēſata ſider adiuicem. tandē ad caliditatē declinet & huīditatē. Adhuc. nō ſolū īmutabunt mediū aerē. ut fiant ī ipſo frītatis effect9 ceu pluuie ac talia. ſed hunc nos cōtinentē ſimiliṫ ut accidāt in ipſo. Cu 9 oppoſitū az methearor prīo. Neq; ī cōueniēs eſt q; effect9 poſitī ſit cā quedā priuatīa ut que īmediata. neq; etiā frigidū eſt priuatō oīo: cū neq; aliqd uiolentū īpoſſibile fortaſſis eſſe cōtinue. dū eius cā p̄maneat ſempiṫna. Circa id quoq; metheorologia rōcinanṫ q̄plurima. nō pñti ſpeculatiōi ac comoda. Propṫ aliud dicendū q; aer dimiſſ9 nature ſue. nō tendit ad frigiditatē ſed magis

ad caliditatem.

ad caliditatē. ſed quod ad illā uidet tēdere ſibi
p accidens id ut oñſum cōtingit. Quod autē
appareat recedente calido ifrāri accñte ſimilit
eueit eo. q aer nō bēat tantā caliditatē natura
ut calefaciēs illud amotū. Ad aliud dicendū q
aer ut pbatū ē. detmīat ſe ad caliditatē natura
propt autē debilē caliditatē & multimodā uari
etatē. uidet neq calidū aut frigidū in ſe preci
ſe continere.

Ceaſione huiōi dicti in aeris deſcripti
one alleuiēt & ad ſupiora eleuent. heſi
tat An is īppria ſpera ſiue ī ſe ipſo
leuitatē hēat aut grauitatē: uidet nāq hic p A.
leuitatē obtīere. cū eiꝰ iuuamētū ſit leuificare
ac eleuare. Adhuc pbleumatū xxv. aer ſurſū
fert. uter. n. qñ uacuus fuerit deorſum fert. cū
īflatur ſurſum pmanet. ppt aerē ſurſum ferri.

Eti. de rōne calidi eſt dilatari. & moueri de
centro ad circūferentiā ſupiorē directiꝰ. ut ig
nis oſtendit. & adoleſcentiū rectitudo: ſed aer
eſt calidus. eꝰ. n. natura talis pnūtiata. Amp.
quecūq cōueniūt ſ̄m locū & formas pportio
nant. quantū natura exhibet de loco alicui &
de forma tātūdē. q̄rto celi & mūdi. Similitq
cōſimiles formas huius affines ſequūt pprie
tates. cū originēt ab eis: nūc aūt locus ignis &
aeris ſatis cōcidūt. ſed ignis eſt leuiſſimū cor
poꝝ petens quod ſupius diſpoſitione oī. quare
aer huic ſubſequet. Rurſus ſpūs aīalis ē de
natura aeris reſoluit. n. ī hūc aīali depdito. drā
xvi. Spūs uero ſupiora petit. cū ſit calidior res
corpis aīalis. prīo prīa. Itē lapis acuto duro
quādo cōfricat. & acuit qd deciſum ab illo. cō
ſpicit qdē ſupiꝰ petere. cū tamē ſit graue. totꝰ
enī lapis grauis: hēbit itaq ī ipſius regiōe aer
leuitatē. In ōriū q ut dictū. in ea que ipſius
regiōe oīa grauitatē habēt pret ignē etiā aer hꝫ
Quare pbleumatū xxi. aer q̄uis miſceat alicui
nihil leuius utiq facit: habet. n. grauitatem aer
in aere. Palin. elemēta ordināt ī generatōem
maxīe: unde oēs notificātes ipſa deſcripſerunt
p id quod īmixtionē eſt cōcidere. A: quidē ex
cepto eoꝝ tāgēte ppriū cū hoc eſſe. drā xvi. Id
autē pficiet ī amplius ſi adhuc naturalius īcli
net in hūc locū. in quo gignūt & diſpenſantur
fere cūcta. Int que aer ſui caliditate & huitate
ſufficient cōtpatus ad alia. in uitā & cōſeruati
onē eiuſdē ordīat potiſſime: ignis uero edax &
pemptiuus. ſupiora hūit petere. īpreſſionis ex
tranee mīme receptā. Quomō autem īmixti
onē ocurrāt drā mōſtrabit xvi: itaq aer ī ſemꝫ
pticipat grauitate. Propt primū qppe ſcien
dum q quid ſit aer qdq ſpera eius. ac ipſemet
denotauit deſcriptō eius. Audio quoq p aerē
ſufficient puꝝ & tēpatū. & ad ſummū inter oēs
habūdātias mediū. ut poſſibile etiā ſit magni
tudo lata p aerē figere cōſimilis: ipſa. n. ocuocat
ad motū celi & mūdi. iiii. Eſt aūt hoꝝ quatuor
elemētoꝝ quoddā ī ultimo leue. ſp petēs ſupio
ra īpbibitꝫ: illic. n. ſaluat ut ignis: aliud graue
in ſummo inferiora pqrens nature dimiſſum
proprie: ibidēq ſimilit conſeruatū ceu terra.
Quedā uero meio locū & naturā obtinēt inter
iſta leuia ac grauia. nō ſimplicit ſed ad aliquid
ſicut aq̄ cōpatiōe tre leuis: aeris uero & ignis
maxime grauis. aer aūt eꝰ ſ̄m ſe etiā amplius
inclinationē hēt. & uelocius ut oſtendet ad gra
uitatē q̄ ad leuitatē. Erit igit leue. q natum eſt
ſurſū ferri. ſiue a meio ñ pbibitū: graue uō de
orſum ſeu ad mediū. q̄rto celi & mūdi. Gra
uitas tamē & leuitas ſimilit penes cōmētatorē
duplex extat: altera qdē cū aliquid ī eiꝰ extat
loco que nō eſt niſi uelocitas motus ad ſurſuꝫ
ſui. uel deorſum ab eo quod uiolentiā inducit.
reliqua uero ſimplex cū extra ſuū fuerit locū.

Propt ſ̄m uero ſciēdū. q aliq ſenſerūt aerē
in ſuo loco leuitatē hrē. ac etiā aquā nō habere
grauitatē. ceu ī libro de ponderibꝰ. conat oſtē
dere Ptholomeus uel Pthaſeus. Quare dicit
ſimplicius. q ipſe idē cū oī diligētia q̄ potuit.
īuenit idē pondus utris aere pleni & non pleni
Inqens etiā qdam ſcripſiſſe non īflatum utreꝫ
maioris ponderis fore inflato. Quod dicunt
aliq cāri cū Aꝝ. uideat ōriuꝫ ſentire ppt aeris
diuerſitatē. expti in huitate maiori mīori uel
media. ſimilit croſſicie ſubtilitate ac medio.
Sꝫ alii uoluerūt aerē leuitateꝫ & infra paꝝ gra
uius eē plūbi obolo. & īfra paꝝ niſi grauitateꝫ
& leuitatē poſſideāt ueras: quē & aliqui tenent
moderni ſicut Themiſtiꝰ & eiꝰ imitatores: uñ
conatꝰ eſt motiui expreſſiuum cōſtrīgere Aꝝ.
quo oſtendit aerē grauitatē in ſeipſo cōtinere.
Voluit nāq hic talenti lignū grauiꝰ eſſe plūbo
in aere. iōq citius illo deorſum ruere. aque uō
id ſupnatare. plūbū autē ſubmergi. eo q lignū
in aere exñs. triplici grauitate celeri rapit de
orſum puta que ipſius & aque & tre. plumbuꝫ
uero hoꝝ duoꝝ ſolū. cū ipſum ad lignū mīme
pticipet aere. ſed ſupnat ipſuꝫ aque: nā ipſius
relatiōe lignū eſt leue ppt aeris dnīum talis.
plūbum autē graue. aque etiā reſpectu. cū in eo
dñet terra potiſſime. Trāſlatō ſiqdē arabica
grece utplurimū cōmētatīa id ſeriat ita. Inqt
ſiqdē Themiſtiꝰ cāꝫ nō exiſtere quā tradit Aꝝ
puta qa plures grauitates exiſtūt in ligno q̄ in
plūbo. celerius tendere deorſum ppt aerē hrē
grauitatē in eius loco: ſed quoniā lignū ppter
maiorē molē plus pticipat grauitate terre. ac
etiā aque plūbo mīoris quantitatis. ita ut aer
dñans ī eo. nō īpediat terreſtreitatē aut aquei
tatē in ſeipſo: ſed bene īpedit eā in aqua. cum
ſit leue ī ipſa. Induxit etiā is Ariſtotili hīc

cōtingere. q̃ elemēta pmaneant ī locis ꝓpriis uiolente. ceu ſtant ī extraneis niſi grauitatē & leuitatē poſſideāt nature. Hūc aūt īpugnat ꝯmētator Aꝟ. ſentētiam cōfirmās. ut amplius uidebiť ťtio dicendoꝟ. Cā. n. pretacta eēntialis eſt Aꝟ. & occulta: Themiſtii uero accidēta lis & apparens. unde is accepit cām accidētalez eēntialis loco. & peccauit. Caūa qdē extitit erroris eius. qa cauſa accidētalis eſt p ſe maīfeſta. eſſentialis uero quā tradit Aꝟ. occulta. quecū latuerit. Themiſtiꝯ accñtalē illā. hac negleta ſuſcepit. Sz̄m etiā ipſius īductum nō ualz̄ quoniā grauitas aliť diciť. & uideť equoce de ea ut uiſum. quā hēt elementū in ſeipſo. ac de ea que foris. Quidā uero prefigurati ligni celerius deſcendētis plūbo. uoluerunt p cauſa neceſſitatē uacui aſſignare: ut qa maior moles ligni amplius ſcindit aerē. ac hyatū īducit amplioreē. circa quē timet natura uacuū inťcidere niſi celerius id moueať in aere. quod non taliť euenit qa minus ī plūbo. Sed id non ualet. quia ſic grauia & leuia non mouerenť natura. ueꝟ uiolente magis. Adhuc. fortius tunc p bibens reqrereť ī ꝓhibēdo deſcēdere quātitatē alicuius maioris. apparentia & leuioris ꝓpter neceſſitatē uacui. q̃ plumbi grauioris exiſtētia & mīoris. neq̃ poſſz̄ ī uacuū inťcidere. cū mox utrīq̃ ſubintret aer. Alii uero illud celerius deorſum dixerūt lignū tendere ꝓptera. qa maiꝯ pfectius ſuſcipit īpreſſionē motꝯ aeris deorſuz latitudine ſupficiei plūbo mīori. Aſſumūt enī q̃ aer moueať cōtinue. ut denotāt atthomi. ſimiliť & aqua cōtinue. de q̃ mīꝯ uideť agitata

Sed huius aeris motus eſt uentus. ipſe nanq̃ aer eſt motus. ꝓbleumatū v: prīcipiū īſup motus etiā ī ſufflatioīs uēti eſt a ſupiori loco. tāq̃ ab eo q̃ eſt formale in ipſo. methauroꝟ ſz̄o. & ſz̄a prio. Motus igiť huius īpellit deorſum uelocius lignū pretactū plūbo. Dicendū etiam illud nō ualere. qa aer quicqd dicat Auēpetras quieſcit relictus magis ſue nature. Itidē. etiā cōceſſo q̃ aeris motus ſit uentus. quod ſane ñ diciť. ut ibidē declaraui. nō fit adhuc motꝯ aeris tantus ad īferius. q ualeat corpꝯ ī eo poītū caūa aeris celerius altero deorſum impellere: cū hunc pcipiamus non raro qeſcere. ut penna oſtendit ī eo ſuſpenſa. Adhuc: uentoꝟ latio licet ſupius ſumat exordium. nō tamē directe in deorſum ſed ī obliquū ꝓflant. methauroruz ſz̄o. & ꝓbleumatū xxv. & xxvi. Propť tertiū uero ſciēdū. q̃ aer ī ꝓpria ſpa bz̄ grauitatē ſiū īcliationē. qua ipſe uel quod poſitū ī eo faciliꝯ deorſum moueať ac celerius. ut īductū Aꝟ. Quod & rōnibus ꝓbať & firmať ſignis. quoniā ťra naturaliť tēdit ſemp deorſum & ignis ſurſum ut tactū. uiolēť uero quod ſurſum: illeautē deorſum. quod az̄. qa ex remotiōe circumſtātiū ut aque uel aeris ñ aſcendit ea. neq̃ hic deſcēdit. aqua autē & aer īťmedia grauitate ꝑticipāt & leuitate. amplius tamē grauitate. ita ut hoꝟ actꝯ grauitatis ē ſimilior motui ſuo naturali. q̃ leuitatis actus uiolento: nā ſi auferať terra naturaliť deſcendit in locū illū. ut ſenſus edocet aqua. Si uero remoueať aer uiolentia in ipſiꝯ cōcurrit locū aqua: ſimiliť ſi tollať ignis aer ipſius locū uiolētia replebit. & ñ eꝯ. Si aūt ſecedat aqua uel ťra naturaliť aere tēdit ī illū locū ex īclinatiōe grauitatis. & nō neceſſitate uacui. ut fortaſſis qs dicet. ceu cōfirmabitur ī īaplīꝯ ſurſum uero moueť uiolēte igne ſemoto

Palin. ei quod eſt materiale locus debetur ī ferior. ipſe nāq̃ talis: ſed huītas que eſt ꝓpria qualitas aeris. drā xiii. inť ceteras qualitates materialior exiſtit. uñ ꝓbleumatū xi. humidi ſz̄m naturā deorſum motus. Rurſus. quoruz̄ eſt una ſupficies. unū īclinať in aliud. cū hēant īťſe ꝯionē. ſz̄ una extat ſupficies aeris & aque. puta huītas. q̃rto celi & mūdi. & ꝓbleumatuz̄ xxv. p quā hos ťmīari cōtingit. nō aūt p calididitatē aut frītatē aliqd ťmīať: & iō licet aqua & terra cōueīat ī frītate. nō tamē eoꝟ una ſupficies exiſtit ibidē. quare aer nō humectať contangens aquā in eodē. Deſcendit igiť naturaliť aer ad aquā. nō aūt ipſa. cū ſit grauior aere ad ipſum. ſed uiolente magis coadiuuāte tamē ſuperficie una prefata. Et ob hoc per facilia īgenia. unū ī aliud deduciť. q̃re Aꝟ. ꝓpť quod aqua ī uas ignītū deſtruiť ſiue deducit: ſic enī uas uitreū ſpiſſuz̄ formatū. ut uētoſa fere hñs os acutius reliquo corpe ī rotūditate ťminans in quo ponať candela ſufficienť ignita: cū autē fuerit calefactū ipſius orificiū. in aquā celeriť taliter īmergať. ut nequeat aer mō ſubintrare aliquo. tūc utiq̃ uidebis aquā uelociť in uas eleuari. ut & tandē lumē extinguat. Cuius qdem Alexander duas aſſignat cās. quas Themiſtiꝯ ſatagit uiciare. Cōmentator uero hūc repellit cū remorſu. cū aliquo ꝯſentiēdo Alexādro quod omitto breuitatis grā. cū etiā neq̃ pñtis extat negocii. Id autē multiplicia ꝯfirmant ſigna. ut illud quod tactū de talenti ligno. uelocius plūbo ruente deorſum. Quod defendit ꝯmētator ꝯ Themiſtiū. cōpando hoꝟ motū deorſum adiuicē in igne. Et q̃ cū cā ſit eēntialis p ſe cōcludēs. id uerificari debet de utrorūq̃. poſito pondere equali. Tres. n. grauitatis cāe excedēt duas. de hoc enī Themiſtii nō uerificabiť cā. ſed fortaſſis id negaret. Adhuc Aꝟ. uter uacuus puta aere pluꝯ trahit deorſū uidelz̄ quod uidi expientia ita fore. in aere ſubtili calidiori & ſicciori replendo ueſicā. ñ ſolū oris ſpū. ne diceret huīdū in ipſo emiſſo contineri

graue.uex etiam folles pōderādoq; pōea parū ſupra hoc plūbi obolo deorſum addidi hoc cū legi de celo. Dicit tamē cōmētator. q; teſtīo niū īductū ab Ax. de utre nō fuit ſuſtētatū ſup ipſum īpbādo. q; aer ī ſuo loco bēat grauitatē uex īduxit ipſum ad confirmādū: unde ſi non fuerit cōceſſum. nihil nocebit cū fuerit maīfe ſtū rōni. Debet etiā coriū utriſ ſiccū eſſe & ſubtile. unde ꝯmētator. uidet q; uter Ax. quo teſtificatur id fuit ſubtilior & ſiccior. q̄ Themiſtii. debet & aer medius eſſe ſbā & q̄litate. Rurſus expimur facilius fore aerem depellere deorſum q̄ ſurſum. ſimilit & aquā. quod graui tatē denotat in ſeipſis. Amplius ſpūs aīalis emiſſus ī aerē. licet ī ipſo calor cadat innatus. mouet deorſum. humectat. n. Palin. quod in idē cōcidit pbleu. ii. Vox magis eſt audibilis deſup inferius. q̄ deorſum ſurſuz. Quod ſi dicat cū uoce huīdū educi quod bēt grauare. ut uidet Ax. ibidē tangere. Dicā ſimilit & calidū quod dēt alleuiare. ꝯtrapōderat huīdo. Eti. cōpoſita ex his ī qb9 uiget ignis & aeris natura deorſum ruūt. ut fulmīa igneſq; caden tes. Aer igit in ppria ſpera cōtinet grauitatē Noſce. q; in hoc facit dubitare queſito ne ceſſitas extat uacui. Et īſtantia caūe Ax. & Themiſtii. Propt q̄rtū qdē. Ad primū dicenduz q; p aerē alleuiāt mixta. & ad ſupiora reducūt p cōpationē ad trā & aquā. que grauant & ad ī tima eadē deducūt: dictū nanq; aerē leue fore il lox cōpatiōe. nō tamē q; ipſe mixta eleuet ac alleuiet in eius ſpera. Ad aliud dicēdū q; Ax. diſputādo pcedit. nō aūt detmīatiōe aſſerēdo Vnde ibidē illud gloſans dixi. q; magis Ax. dubitāti aſſimilet q̄ docēti. Et id az. quoniam mox ī ꝯriū ſubdit. Si autē aer ſurſum alleuiat & pbibet deorſum ferri. quare grauiores ſunt inflati utres uidelicet. Ad aliud dicēdum. q; aer eſt modicū calidus niſi aque ac terre āpli9 relatione. quare huītas eidē uerius inexiſtens uīcit eius caliditatē. ipſum. n. ſubſidere īclīat. ut ſpiritus oſtendit aīalis ī aerē delapſus. cum ſit qualitas materialis loci īfimi quantitatīa. Ad aliud dicendū. q; licet aer gueniat cū igne ī aliqb9. magis tamē cōuenit cū aqua. & maxīe in his qbus locus expedit q deorſum. ceu ſup ficiei quedā idemtitas. ac coīs utriſq; huītas. Adhuc. ī ordine uniuerſi quod ſub eſt alicui. it aliqua locat extrema. aſſimulat pāpli9 īferiori coī meiato q̄ ſupiori cōſimili. ut az ī cōſecuti one nature iterioris a ſupiori: nō eniz uidet id mediū ariſmetricū anguſtū. ſed geometricum magis latū. Ad aliud dicendū. q; ſpūs aīalis nō mouet ſurſum a calido tantū. uex ab aīa cū uirtute magis. prīcipale nāq; agens exit. Spūs etiā licet reſoluat plus ad aerem. eo q; ē corp9 quoddam ſubtile ſibi continuū. rōne tamē ca liditatis ipſius cōuertit ī ignē p ampli9. Ad aliud dicendū. q; licet mīmū ꝯfricatiōe deciſū a lapide. caliditate ſuſcitata quadā ac motu. petit primitus ſupiora. ut mox tamē īferiora. Figura etiā ī motū cōcitatiua. latior id cauſare coadiuuat.

DIFFERENTIA. XV.

¶ Vod ignis ñ ſit calid9 mrāt. qa ſi eēt calidus. calefaceret ac calor ſibi adeēt ſed hec ei ſzm Algazelē nō inſunt.

Adhuc. cū de rōne calidi ſit tendere ſurſuz. mo uet. n. a cētro ad circūferētias nūq̄ deorſum tē deret. & ita mixta nō eſſent ex quatuor elemen tis cōcreata. Quod ſi dicas eū que deorſū uio lentia petere. tunc mixtio nō erit naturalis ſz uiolenta. & ſic nō pmanēs. Itidē. ſi eēt calid9 cū de rōne calidi ſit lucere illumīare īflāmare. foret aut ignis q eſt carbo flāma uel lux: ſz tūc eius lumīe pbiberet ſtellas nocte uideri. ut lux impedit diurna. Rurſus. ſi foret calidus. & maxīe cū preſtet illi caliditas ī ſummo. iā cor rūperet circūſtātia. ut orbē ſupi9. & aerē īferi9 itaq; ignis calid9 nō exiſtit. In oppoſitū ſunt phāntes cū ſſzu. preſtātes ſibi caliditatē ī ſūmo unde xiii. ignis eſſe calorē & ſiccitatē eſt brē ī ſummo. Adhuc. ſi unū ꝯriū eſt in natura. & re liquū: ſzo celi & mū. ſz frigidū eſt ī natura prīo aque inditū. ut apparuit drā xii. & xiii. igit & calidū erit ī natura. quod nulli niſi igni ut ex premiſſis uiſū differētiis pōt adaptari. Amp. cōmētator ſzo de gene. & corrup. cū aliquod ꝯ riū fuerit ī aliquo: neceſſe alterum ī eo īueīri. ſed frigidū inuenit ī genere qualitatū. ergo & calidū. Cōtraria uero expetūt ſubiecta diuerſi mode affecta ſeorſum tñ. nō enī una ſzm omēs detmīatioēs oppoſitioīs coexiſtere poſſūt: Cū igit aquā frītas diſpoāt. ignē caliditas afficiet Itaq; ignis eſt calidus. quod null9 cōpos negat mente. Propt primū uero ſciendū. q; ignis eſt duplex. ppri9 qdē. & eſt hic materialis. uñ prīo methau. quod cōſequēt igni ppt cōſuetu dinē uocamus ignē. nō eſt ignis: exceſſus enim calidi & uelut feruor eſt quod ignis. Ali9 uero ſpericus. q elementū īpprie ignis extat corpus ſimplex exñs: cuius naturalis locus ſup omnes elemētarias exiſtit ptes. q eſt ꝯcaua celi ſupfi cies. leuitatē hñs abſolutā. cuius natura calida & ſicca: cui9 eſſe ī generatis eſt maturare. ſub tiliare. pmiſcere. & frīditatē ſubmittere alioq; cuius ſzm Algazelē nō eſt niſi una tunica. ſim plex enī eſt & uniformis. nec bēt lumē ſzm etiā A. de celo & mūdo aut colorē: ſicut neq; corp9 celi uel aer ſed eſt ſubtilior eo: ſi. n. brēt colorē probiberz uidere ſtellas ī nocte. & lumē facerz ſup terrā. ſicut ignes accenſi in ea. Vñ Aū. de

ſenſu & ſenſato. Ignis nō lucet. niſi quando ad
unatur cū alio corpe. quod īuitur ĩtō de gene
aīaliū. Ignis ſemp uidet formā nō ppriā habēs
ſz ī altero corporū: aut. n. aer uel fumꝯ. aut tra
uidet quod ignitū. Color autē candele & lumē
ipſius. non fit niſi ex pmixtione ignis clari in
fumo tenebroſo. ex qbus ꝯiūctis fit lumē & co
lor. & aliter ignis purus colorē nō hēt. Quod
oſtēdit qa ubi ignis fortior eſt in candela. illic
uix color īexīt. ita ut uideat. q. feneſtra uacua
in qua nō ſit īanitas & aer. Et uerior hic ignis
eſt ille q eſt ibi. Ignis uero alterꝯ ppri elemē
tati. tres ut iudicatū ſunt modi. s. ignis. carbo
flāma. & lux. v. topicoꝝ. ſz de ptibꝯ. & ſimpli
tiū prio Secundū. n. materiā diuerſificat. cum
uerus ignis & uniuerſalit elementa. ī ptes que
ſūt diuerſarū formaꝝ. dīdi mīe poſſint. Sūt n.
ſpecie īdiuiſibilia & ſi quantitate aut rōne ap
plicatioīs ad materiā diuidātur: nā ſi materie
ignis occurrat trestri. ignis carbo cōſurgit. ſi
uō aquee flāma. & ſi aeree lux efficit. ppre. n.
aer lumīs eſt ſuſceptiuꝯ. Cā qdē quare & ſpicꝯ
dicit ignis. qa nō hēt ille nomen nomīatum
aliud ab iſto. ſicut eſt nomē noīatuz glacies &
aqua. q ſi eſſet īnoīatū. uocaremus aquā glaciē
Alexāder methau. ibidē. Calidū quoq ſicut
& alia quelibet elementoꝝ qualitas duplex ex
iſtit. p ſe qdē & p accidēs: p ſe uero aut ī ſūmo
ut quod ignis. aut reſpectiue. & id aut actu q̄le
quod aīaliū. uel potentia ſeu uirtute ut tre naſ
centiū: p accidēs autē ut calidū aque. Propt
ſzm quidē ſciēdū. q quidā ſequētes apparētia
& ſophiſmatibus decepti. poluerūt ꝗdictoria
ſimul fore nedū ꝗria. ut & ignē dicāt eſſe frigi
dū. ſicut az iiii. metha. deteſtatū: bi. n. ſimiles
ſunt teſtificātibꝯ Anaxagorā. iudicantē ſuper
niuē q non eſt alba. qa dixerūt oportere uiruz
ſapientē ī rebus naturalibus. exaltare aīaz ſuaz
a ſenſu. & ponere ipſaz altiorē illo: & deridere
ymaginatioēs ſuas. ſimpliciū ſz. qbus utiq ñ
eſt inſiſtendū. cū ſenſum negent egentes eo. &
omnē demū cognitionē. Propt ĩtiū equidē
ſciendū. q ignis calidus eſt & ī ſummo. ūde p
bleu. xxv. Ignis ſemp calidus. & eo nil calidiꝯ &
farmacoꝝ prio. nō eſt miꝝ ſi aqua ſit igni ꝗria
cū ſit ī ſūmo caliditatis & ſiccitatis. quare pri
mo theorice. calida ſubſtātia que ī ultimo ē ca
loris eſt ignis. Quod pbat. quoniā id quod
īmediate calefaciēti ſuppoīt eſtq ſuſceptiuuz
caliditatis. reddit calidū ab eo. hic aūt ē ignis:
repoīt. n. ſub orbe ī mediate calefaciēte motu
& luce. ſz cel. & mū. & methau. i. quod priores
dictāt drē. Adhuc. quod opus īducit calidita
tis eſt calidū: cū actio faciat ſcire formā. ſicut
trāſmutatō materiā. drā xiii. id uō agit ignis:
calefacit. n. euaporatōem reſolutōnē īducit. ra
rificat. alleuiat. aggregat. que eidem tribus. &
que diuerſe ſegregat digerit. & frītati ꝗriatur
ſupiora petit: adhurit. & huiōi. Itaq huiōi eſt
calidus. Sciendū tamē. q ītenſior eſt caliditas
in igne hic materiali. q̄ in igne formali elemē
to. eo q ipſa in ſolidiori ſuſcipitur ſubiecto.
Quod oſtēdit ea calibi īpreſſa & ſtupe. Quod
fortaſſis & ad fīnē factum eſt generatioīs. ne
ignis reliqua corrūpat elemēta mixti. unde cō
mētātor ſup id ſzi de gene. & cor. Ignis ē arſio
calidi & ſicci. iō nihil ex igne generat. ut etiaz
tactū de generatōe aīaliū ſzo. Quare Alexāder
hoc ñ īueniť niſi ī igne qui eſt hic. ignis autez
q eſt ī ultio ꝯtinuitatis puta orbis. ñ eſt ī fine
caliditatis & ebulitionīs. Qua ppt plura elēn
toꝝ ſunt cāe generatioīs. Sed cōtra. Id ppter
quod unūquodq & illud magis. ppt ignē autē
q eſt elementū. alia ſunt calida & elementata.
ita ut ignis qui hic exīt. Adhuc. ī unoquoq
genere unū extat primū. quod eſt cā calidoruz
poſterioꝝ. ut ignis ē calidiſſimꝯ. Eſt nāq aliis
hic cā caloris. metha. ſzo. Is autē uidet ignis q
eſt elementū. cū ueꝝ ſit eius eſſe. Dicendum
q ignis calidus primū extat calidoꝝ & q illud
phī ueritatē hēt in analogicis: nō autē in pure
uniuocis. ut hic hō generatꝯ eſt. ppt hunc gene
rantē. Igit generās hō magis eſt generato non
ualet: neq ī pure equocis ut ī hoīe puro & uero
uerificat. n. ī anologicis. & ī his ī qbus faciens
generās eſt tota cā eius quod fit. quod non hic
euenit. cū ignis caliditas fortificet ppt mate
riā ſuſcipientē illū. quod ſignāt materie oñſe.
ſimilit ſi aliquid eſt primū & alicuiꝯ cā. id pōt
ſibi amplius & minus ineſſe ſzm ſubiecti ut ta
ctū ſuſceptionē. aut alit quocūq mō. Noſce
etiā cū eo q tactū nona q natura duplex ē. uni
uerſalis & pticularis: uniuerſalis qdē ut affatꝯ
& īprimēs in hec īferiora. uirtꝯ celeſtis que ad
heret uie uni & ordini. quod īdicat motꝯ illiꝯ.
a quo bonitas & pfectio cātur in iſtis: unde ſzo
creticoꝝ. Oē bonū pulcrū. & omne quod ordīe
uni adherz & uie. & oñdit ī eo ueſtigiū ſapiētie
nō eſt illud niſi de ſurſum. Particularis uero ē
īpreſſio ī hec īfima ſigillata priori uniuerſali
regit. n. & gubernat p illā: que etiā duplex exīt
una quidē infima. altera uero duaꝝ meīa. ſicut
que uiuentiū natura ſzm magis & minꝯ. diſtās
ab illa ſupiori. & ſzm hoc plus aut minus ordi
nata. ut humana maxīe. cū ei amplius appropī
quet. Infima qdē ſunt. que elemētoꝝ priori p
pt longe diſtare fere oppoſita: & iō minime or
dini uni adheret & uie. & pprie materia prīa.
& que elemētoꝝ ſibi uiciniora. Quare factū
q multa ſunt ꝗ naturā pticularē. non tñ uniuer
ſalē: cum ea ſit pticularis cā & dñatrix nature.
unde licet mors ſit ꝗ īpetū nature pticularis. ñ

tamē uniuersalis. Et ꝓpterea ſ3o celi. & mundi ſeminuz & oīs defectus & corruptio eſt contra naturā. ex ſ3o phiſi. corruptio non eſt extra naturā: ſeneſcere. n. ſ3m naturā erit: & ita femella dicit maſculus orbatꝰ uel occaſionatꝰ. ſ3o de generatiōe aīaliū: natura. n. ꝑticularis & ꝓprie que forma exiſtit. ꝑfectū ſemp & marē itendit cū ſit qd diuinꝰ: ſz uiuerſalis cū natura etiā q̄ mā & maxīe ꝓpt priuationē admixtā femellā etiā adoptat. cū ſine ea nō poſſit gnātō ſaluari quicqd ſenſerit. A. qnq̄. Similit q̄ aqua maris fluat & refluat. ꝓpt naturā ꝑticularē ipſiꝰ exiſtit. cū eius naturalius ſit qeſcere. ſed non ꝝ naturā uiuerſalē. ut motū lune mouentis mare. ſ3m q̄ ad angulos q̄tuor mūdi occurrit. differē tiis lxxxviii. & clxviii: ꝑ hunc q̄ modū ignis deſcendit leuis admixtionē. & tra eleuat ad eādē grauis. Propt quartū qdē ad primū dicēdū q̄ ignis ī ſpera ſua nō dicit ꝓprie ī ſe calefacere. cū id dicat trāſitū ī materiam exteriorē que ī eo nō exiſtit. ſed ubi cōiungit aeri: ſed caleſcere dicit uerius. cū actionē dicat itriſecā fere ad modū eiꝰ quod eſt appetere & agere: Ignis aūt hic materialis ī materia ens extraēa. ꝓprie dicit calefacere. cū ī una ens trāſeat ī aliā. Ad aliud dicendū. q̄ ignis nō deſcendit deorſuz ꝑ naturā eius ꝓpriā. ſz ui nature ut tactū ulis gubernātis gnationē & corruptionē. neq̄ mixtio eſt ſimplicit naturalis ſed potius ſ3m qd uiolēta. puta ex īclinatione ignis ī ſurſum. Et ꝓpterea dici pōt. q̄ mixtio quodāmō uiolēta & magis rōne ignis q̄ alioꝝ elemētoꝝ. Et qa quedam uiolentia & oppoſitio mixtis īcludit. tū ratiōe primaꝝ qualitatuz. tū qa ſ3aꝝ localiū neceſſe fit mixtū alīs corrūpi. Ad aliud dicendum. q̄ ſ3mo hic eſt de igne. ꝓut eſt elemētū. tu aūt adducis ignē elemētatū ut oñſum prius. Ad aliud dicendū. q̄ nō corrūpit orbē nec agit in ipſum. cū actus agentiū ſint ī materia paciēti & diſpoſita: orbis aūt huius nō ſuſcipit īpreſſionē cū ſ3m ꝰmētatorē nō ſecū coīcet ī mā. Corpora nāq̄ celeſtia ñ recipiūt ꝑegrīas īpreſſioēs neq̄ aer corrūpit calore ei cōtiguꝰ. qa ignis ſupior ut tactū non calidus oīfariā. etiā remittit ī calore. ꝓpt diſtare a cāis calefaciētibꝰ orbis reſiſtit etiā igni cū aliis elemētis frīs bñtibus ꝝietatē ad ignē. & ꝓpt hoc īpugnat. prīo methauroꝝ Anaxagorā. ponēs ſupra hunc aerem totū eſſe ethere lucido īflāmato plenū. Cū enī hec īferiora elementoꝝ nihil ſint uere reſpectu ipſius corrūpent oīo. ita ut generatio & omnis ceſſaret motus hic. Quod omnifariā reſpuūt ꝓpathetici. DIFFERENTIA. XVI.

Vod eleēnta ſint ī mixto actu. aut ſ3m formas eoꝝ ī eo maneāt ſbāles oñditur quoniā ex elemētis generāt generata. & cōuertūt ī cōmixtiōe nō corrupta ī ſuis formis eēntialibus. A. vi. metha. Inq̄t etiā elemētū corporeū ī mixta ſ3m eſſētiā exiſtere. quod & īnuit prīo prīa. cū dicit plurimū unius elementoꝝ plurimū alterius ꝰtāgere. Verus autē cōtactus ſolus exīt corpoꝝ. prīo de gene. & cor

Eti. oīs actio ꝓuenit ab eo quod eſt actu ix. metha. ſed elemēta agūt & patiūt ī mixto. alioqn mixtū corruptibile nō foret. Palin. ſi elemēta ī actu nō ꝓmanēt ī mixto iā nō mixtio cābit. ſed magis corruptō. cū mixtio ſubiectum preſupponat. Eſt. n. miſcibiliū alteratoꝝ unio prīo de ge. & corrup. Alteratō uero a generatione diſtat ibidē. quoniā alteratioīs ſubiectum actu exiſtit generatioīs aūt potētia. Itidez ſi forma ſubſtātialis mixti ſit actus materie. formis ſimpliciū corpoꝝ elemētoꝝ excluſis. tunc ſimplicia corpa elemētoꝝ rōnem ꝑdēt. cum elementū ſit id ex quo cōpoīt res prīo. & eſt ī eo ī diuiſibile ſpē ī aliā ſpēm. drā xi. ſublatis uero ſubſtātialibꝰ formis ſimpliciū corpoꝝ. ñ cābit mixtio. Palin. ſi nō manēt actu tunc uidetur cū materia mixti nullā actu formā obtiēat nec ſimplicis. nec cōpoſiti. q̄ priuatō eius ſit adeo generalis ceu que materie prīe; ſed ipſa ē ſimplex oī de ſe carens forma. cū ī fundamento nature ſit diſcretū. metha. i. igit & materia compoſiti quod oīo extra rationē exiſtit. Adhuc materia mixti coīs exñs ꝑ nihil efficiet ꝓpria huius uel illius materia: tot enim formas compoſiti materia quot & prīa. Amp. cuius eſt potētia eius eſt actꝰ. de ſomno & uigilia prīo. ſi igit elēnta ſint potētia ī mixto. erūt & actu: cū ens omē potētia ſit aut actu. ſunt. n. prīarū drāꝝ ētis. iiii. metha. Rurſꝰ ubi ꝰueīt iueīre ꝓprietates & paſſioēs elēntoꝝ. eſt & ipſa repire cū paſſiones ſint a ſubiectis ī ſepabiles. phiſi. & generatioīs prīs. ſed has ī mixto eſt repire.

Eti. dicūt Halyabas & Yſaac amarā. ī corruptiōe aīalis ꝑtes eius in elemēta reſolui. ut ſpūs in aerē. calorē nature ī ignē. huīditates ī aquā & oſſa cū eis ꝓportōnabilibꝰ ī trā. apparēs elementoꝝ prīo. unde ſimpliciꝰ. ſ3o celi. & mūdi. Theofaſtus ab oculis hoīs flāmā ſegregari narrat. Megethius aūt alexandrinꝰ meīcus mihi narrauit a uiro Syatico ignem exiuiſſe a uertebro coxe. & ꝰbuſſiſſe oīa. ī quo & ceſſauit paſſio Elemēta igit ſ3m formas ipſoꝝ eſſentiales ſeu actu ī mixto exñt. In ꝝriū ut q̄ potētia ſoluz ſignāt & auctoritate & firmāt rōne: Prīo nāq̄ de ge. & cor. ſaluat uirtus elemētoꝝ in mixto uidelicet. ttō cel. & mū. In carne ligno & unoquoq̄ taliū eſt potentia ignis & tra. & ſ3o de ꝑtibus. Meliꝰ forte ꝰpoſitionē drē ex uirtutibꝰ elemētoꝝ. q̄ ex tra & aere. aqua & igne. non ex bis ſed ſicut in aliis dictū eſt prius. huiduz. n.

ſiccũ & frigidũ & calidũ·materia cõpoſitorũ corporũ ſunt. Vñ Ga.prĩo elẽtorũ dicit Arũ. elemẽta ꝯfuſa fore extimaſſe qualitatibꝰ ſolis. Idq; dogma eligendũ ꝓpt certitudinẽ.eo q; ab icõuenienti preſeruat. Et Yſaac elemẽtorum libꝰ iitiãs phũs ĩ pleriſq; libris ſuis diffiniuit elemẽtũ eſſe rẽ ex qua generatiõe prĩa aliquid generat & exit ĩ generato ex ea.potãte nõ actu

Adhuc qdẽ ex pluribus ẽtibus actu. non fit unũ actu p eſſentiã.vii.metha.ſed elemẽta unũ actu ut cõfeſſuꝫ cõſtituũt. Eti. ſi forme ꝑma neãt elemẽtorũ ĩ mixto actu ipſum iã plurium exiſtet formarũ.quod eſt falſum.cũ unꝰ rei ſit unicũ eſſe ꝑfectiuũ . ceu phĩa ſentit ꝑipatheticãtiũ rõne. Palin.cũ quelibet ꝑticula etiam mĩma mixti ſit mixta.prĩo de gener.& cor. In eadẽ quatuor erũt elemẽta corꝑalia.& ita in eodeꝫ locorũ mĩmo plurima ſituabũt corꝑa. Cꝰ ꝗriũ.ſꝫo de aĩa.& q̃rto dicit phiſicorũ.ſunt igit ĩ mixto potentia nõ actu. Propt primũ uero ſciendũ q; cũ mixtio ſit elemẽtorũ ſeu miſcibiliũ ĩ unũ.ſꝫm ueritatẽ cõuentus. primitꝰ eẽ elementi mixtioĩs actus & potentie oñdat. Sꝫo quõ miſcibilia naturalit moueãt ad mixtum.

Tertõ que & quot ſint de rõne mixtioĩs cõditiões notẽt. Propt hoc primũ ſciendũ. quod quid ſit elemẽtũ. & quot moĩs dicat.drã oñſuꝫ eſt xi. Eſt autẽ mixtio multiplex:una quideꝫ circa ſupius iã diffinita.in qua ex qualitatibus miſcibilium alteratõe corruptis. reſultat noua qualitas ex illis ĩ mixto. de qua nũc eſt ſermo Eſt & alia nõ uera multiplex ens.quoniã aut ꝑ iuxta poſitionẽ.ceu aqua oleo. Aut ſecundum mixturã.uelut ordea frumẽtis.Vel ſꝫm adherẽtiã.ut lapis lapidi. aut ſꝫm unitionẽ & aſſimulationẽ.ſicut ſanguis carni.& medulla oſſi. uel ſꝫm ĩclauationẽ.ceu lignũ ligno.aut ſꝫm detentionẽ & circũplicationẽ.ut ãnulus ãnulo. Quedã uero fere media exit int iſtas ſic & extrẽas. ut quãdo unũ miſcibiliũ talit alii cõplicat. ut ſſꝫus nequeat diſcernere. ſicut eueĩt ĩ mellicrato.& aceticrato:mutant.n.naturã taliũ cõpoñtia.ceu qdẽ ſꝫm mixtionẽ reputata fore non exiſtentia uero ſꝫm ueritatẽ & apud naturã ſbãlit quẽadmonũ elemẽta Alexãder ĩ ꝑbleumatibꝰ Mixtio.n.tra nõ eſt ad ſſꝫm.neq; eiꝰ ita mĩmũ ſed eſſentialit & uere.prĩo elemẽtorũ Eſt aũt potẽtia duplex. una qdẽ remota diſtãs ab actu nõ paꝛũ.aptitudĩe tamẽ ad ipſum ita dicta. Reliqua uero ſꝫa forma dans eſſe rei.actus etiam primus noĩata.Similit & actꝰ duplex: unꝰ qdẽ primus potẽtia uidelicet prefata:& alius ſꝫꝰ.q; eſt opatio cuius nihil qdẽ potentie.Sic igitur aliqd eſt cãtum potẽtia ut prĩa. aliud actu ſolũ ſicut actio.quidã uero mediũ uel potentia ſꝫa. ſeu actus primus. prĩa equidẽ potẽtia dicit & ſimplicit potentia reſpectu forme.altera uero ſꝫm qd. quoniam relatione actus opatiui.ipſe uero actꝰ eꝫuerſo:hic aũt actus ſumit ꝑ primo ſiue potẽtia.ſꝫa potẽtia uero ꝑ potẽtia prima. que ĩclinatõ ẽ quedã ad actũ primũ ſeu formaꝫ drã lvi.Forma uero ſubſtãtialis ſeu eẽntialis ẽ illud.ꝑ quod res eẽ hẽt & ĩ ſpẽ locat.ab ea nãq; quidẽ ſpẽm ſortit. Propt huius uero ſecũdũ ſciendũ.q; ĩ oĩ actione & paſſione materiã oꝫ & agens motũ a fine forme ĩpreſſiuũ actualit cõcurrere.Materia ſiqdẽ mixti.elemẽta ſunt ſeu miſcibilia. Elemẽtũ.n.ẽ ſicut materia remota ĩdiſpoĩta.miſcibile uero ceu ꝑpinqua.Sꝫ agẽs dupliciť exiſtit.quorũ unũ eſt motor immobilis dãs cuncta moueri ut cã prĩa: ſꝫm uero uirtꝰ orbis cũ his que locãť ĩ ipſo aſtris. Que duplicia exñt.queda.n. ſunt erratica.ut ſeptẽ errantes ſeu planete dicti. quorũ ſol fons caliditatis ſperam cõmouet ignis:luna uero prĩcipiũ huĩditatis ſperã cõcitat aque.quod oñdit motꝰ acceſſꝰ & receſſꝰ eiuſdẽ. ſꝫm motũ diurnũ celi quatratiuũ q̃tuor puncta cardĩalia cõſtituentem. drã clxviii. Aerẽ uero cõcitãt quĩq; alii. Saťnꝰ nãq; ad frĩtatẽ diſponit ipſum cõgellatĩaꝫ mortiferã.Iupit quoq; calorẽ & huĩditatẽ illi cũ ꝑamẽto preſtat. Mars caliditatẽ eſtualẽ cũ ſiccitate Venus frĩtatẽ cũ huĩtate mẽſurate.ſibi quideꝫ mercurius coĩcabilitatẽ ac paſſibilitatẽ ens indrẽns attribuit.& iõ diuerſi motus ſunt ĩ aere repti. Quedã uero aſtrorũ ſnnt fixa in ſpera octaua locata.ex qbus ſꝫm Ptholomeuꝫ . & Yꝑtũ.xlviii.ſine ſuis geſtamĩbꝰ ꝑcreãt ymagiẽs ſeu forme. ceu ĩ caũe aſſignatiõe phiſionoĩe. ꝑme notaui cõſtructe. Cuius motus ſꝫm Ptholo ĩ.xxxvi. milibꝰ ãnorũ cõplet. cuiq; illiꝰ graduũ centũ deputando ãnos. nũc aũt circa lxx.uerꝰ drã ix: & tractatu quẽ de motu octaue cõſtruxi ſpere.ex cuius motu cã prĩa fulcito. cõtĩget tãdem ſigna ſeptẽtrionalia. meridionalia fieri . & eꝰ uniuerſaꝫ ſit uiciſſim hĩtationẽ ꝑmutari. ut ibidẽ declaraui:unde methau:ii. ubi nunc ẽ arida olim fuit mare ac eꝰ: uult.n.ꝑmutatiões huiõi ĩfinities iterari. Ex hoc quoq; mirabiles ĩ occultis etiã tre uiſceribus ĩprimut imagines uirtus ſiqdẽ aſtrorũ ad ĩfima delapſa. & maxĩe ſolis ſibi ꝑ radios ſignis uirtutẽ ſotiat & ꝯiungit.Ignis nãq; q eſt ĩ cõpoſito.radiis ĩtroducit ſolaribus maxĩe cũ aliis . & nõ ꝑ motũ eius naturalẽ deorſum.ſed magis uiolentũ ex natura ĩductũ uniuerſali drã premiſſa.hic etiã agunt ĩ terrã & aquã. ac uniuerſalit ĩ cõtinens calefaciẽdo.& uapores ĩ mediũ ut ĩ aeris ſupficiẽ attrahendo.ut & mixtũ cõficit. ceu ĩ metherologicis mrãt:licꝫ.n.ſit ꝯ naturã grauitatis tre ac aque ſupiora petere.& ignis leuitatẽ deſcẽdere:non tñ eſt cõtra naturã motoris primi uniuerſalis

& cōiuncti pticularis. uelut motor est celi. q̃ cā
oīs est trāsmutatioīs primaria: motus nāq̃ est
ipsius tāq̃ motus cuiusdē sapiētis sm Mesaba
lach de spera mota. ad quē oīs q̃ ī elemētis ex
istit & elemētatis reddit. viii. phisi. 9mētator.
Et iō ut est xii. elicit metha. opus nature opus
est ītelligibile. motor qdē hic uelut aīa opatur
que cā prīcipalis ī aīatis est actus oīs. sō de aīa
& col. iiii. unde simplicit alimenti cā est ipsa.
Ignis uero quodāmō & cū caūa. Eo q̃ oīuz natu
ra cōstantiū tmin9 est. & rō magnitudis & aug
menti aīe siqdē & nō ignis quod tale. Ea nanq̃
sursum eleuat qñq̃ grauia. leuia uero deorsuz
adducit 9 mobilis īclinationē oīo. ceu dictāt co
lere: nā nigra grauis petit os stoāci sursū tēdēs
Rubea uero leuis ītestina deorsum. uñ mixtio
naturalis existet nō pax. drā priori. Deducit
itidē ignea uirtus deorsuz. uaporibus pluuie &
roris q̃bus admisceī: cuius qdez signū qa aque
pluuiales & rores uaporosi extāt calidi & dige
sti. Quidā uero dixerūt unū elemētox fore
in alio ī potētia. ut ex arabica firmāt methau
rox trāslatiōe prīo. Quod forte nō ualet. qa
mixtio fit ex elemētis put sunt simplicia suo
mō. & nō sm q̃ extāt ī aliis elemēta. dictū etiā
drā priori. ignē elemetū min9 brē caliditatis
isto materiali: plura. n. elemētox sunt cause ge
nerationis. Veniūt aūt miscibilia in mixtionē
aīaliū. & pprie pfcōx p tre nascētia: ex his. n.
cōdūt cibi ex q̃bus buōres & spmata. & ex illis
tandē p uiā originis cōstituūt aīalia. elemētox
prīo. Est. n. materia primit9 prīa. deīde elemē
ta. demū tre nascentia: p9ea cibi. deinceps san.
postea buīditates & spmata. deīde membra cō
similia. p9q̃ officialia. & ultīo embrio uel fet9
Finis qdē pfcīo extat uniuersi. & mixtox boni
tatis dine pticipatō. Forma autē mixtioīs az.
cū ipsa forma quedā existat. Propt ttiū buiōi
sciēdū. q̃ viii. uel ix. sunt 9ditioēs ad mixtioēz
reqsite. Quax prima q̃ miscibilia pmaneāt ī
ttio. & ñ ī altex corrupta: hec nāq̃ it mixtioēz
& gñatōnē bēt drā. ūde Ax. Neq̃ materiā 9bu
stibilis. s. ignis dicim9 9misceri. nz misceri cū
exardet. sed ignē generari. sic etiā nec cibus p
miscebit corpi. Reqrit & sō q̃ miscibilia sint
corpa. nō. n. accidens cōmixtionē suscipit cum
subiecto. uñ nz figurā cū cera. nz cū colore albū
neq̃ accns accidenti cōmisceī: ceu neq̃ discipli
ne alūb. cuz oporteat itex ex mixto separi mi
scibile. Propt quod expetit ttio. q̃ nō semp
pmaneāt 9iuncta. uex etiā sequestrēt ex mixto
qñq̃. Quarto q̃ sint mīma quātitate oīo. ita
q̃ mixtio nō sit sz̄u. ut ordei & milii 9iunctox
Sic enī quod mixtū boī esset. linteo non foret.
Licet enī cathimia erugo litargix & uzifur ui
deant esse idē & unū ultīe trita & cōiūcta. ñ tñ
uere sunt sed plurima. elemētox prīo. Oportet
& quinto omiomera sibi & hōgenea existere.
Anomiomera nāq̃ aut etherogenea. ut nas9 &
oculus. misceri nō cōtingit oīo. Sexto qdez q̃
sint ḡria simul actīa & passiua coīcantia in mā.
Septimo q̃ eqpotētia sufficiēt extēt & non oī
fariā: si unū enī aliud supet potētia aliqualit ñ
miscebit illi. uelut stagno. Et si uincat. oīo trā
sit9 fiet ī dñans & ñ mixtura: uñ una uini gut
ta mille ñ miscebit āforis aque. cū soluat spēs
& trāsmutet in dñans. Octauo q̃ sint tmīabilia
bñ. ita ut ab eox remoueāt uiscositate fluxibi
litate euaporatione ac resolutiōe. q̃ accidit cū
miscibilia pfecte fuerit adiuicē applicata: unū
enī ab alio suscipiet quod prius nō fuerat in se
ipso prīo apparēs. Addit & nono oportere ñ
penitus fore similia. cū sic actio non pueīat &
passio. nec oīo diuersa. qa iā ḡria forēt in eodē.
sed meīa int ista debent etiā pti corrupta exi
stere. sm ptē uero saluata. uirtus nāq̃ saluatur
eox de būana natura. & prīo de ge. & corrup.
Propt sm uero sciendū. q̃ de hoc qīto fuerūt
multe opinioēs. & iō difficile oñdit affōx. prīo
cuius etiā difficultatē īdicat rei natura. cū ipsū
sit de mixtiōe. Circa hoc aūt est actus dei & na
ture. unde prīo cōplexionū. Appositio siue cō
mixtio eiius q̃ tale sm pua & nō p totū 9fusio
sed p totas ambo cōfundi. dei & nature opus.
Propt quod sufficit de talibus pbabilit uerita
tē enuntiare. sō ce. & mū. & methau. i. Et iō
aliq posuerūt miscibilia pmaēre ī mixto actu.
seu sm formas eox essentiales. Alii uero potē
tia seu uirtute. Nōnulli fere mō quodā medio
actu opatiuo. Pontiū autē ea manere ī mixto
sm formas. quidā uoluerūt eas actu & sō inte
gras existere. ut Empedocles phūs. ac ei9 Asceli
piades meīcus collega. ceu Democrit9 phūs &
epicurus illius imitator Acheos & corpora sen
serūt auarissima ī cōpacta rex prīcipia. elēntox
prīo. quod erroneū ualde. uñ eoxdē prīo. Qui
cūq̃ opināt fieri qd cōpositox corpox sensibi
le manētibus qualia sunt elemētis. & solum cō
mixtis adiuicē ut etiā aceruo frumēti ordei &
fabax īpossibilia dñt. Ita. n. fere nulla cōditio
mixtionis fere saluabit antedicte: neq̃ mixtio
foret certa sed sensibilis & fantastica magis.
neq̃ ex ipsa unū cōsurgeret in forma. sz aggre
gatione solū. Alii aūt dixerūt eas trāsmutari
9fundi & alterari p totū. quare ibidē. Quicūq̃
ex igne aere & aqua & tra trāsmutatis cōfusis
& alteratis. p totū mixtū opinant fieri sszibile
& si isszibilia sint illa cōtingentia: & uera dñt
Cuius positioīs fuisse uidet. A. vi. metha. &
prīo prīa: uoluit. n. q̃ elemēta haberēt duplex
esse seu actū: primū qdē q̃ bñt ex primis eorū
formis substātialib9: sm autē ut sunt 9iuncta

cũ accñtibus naturalibus. que potentie ſue na
turales exñt ab eẽntiis ipſoꝝ fluentes. uelut ẽ
calidũ frīdũ ſiccũ & huīdũ: dicit ergo q̃ elẽnta
quo ad eſſe ſ3m. nõ manẽt ī mixto uſq̃ quaq̃.
īmo ipſoꝝ corrũpũt excellẽtie ī unoquoq̃ ſ3m
medietatẽ ad alteꝝ. ex q̃bus qualitas reſultat
media. que actus extat mixti. Habent etiaꝫ
elementa duplex eſſe. libeꝝ quoddã & integrũ.
Aliud ligatũ & p̃titũ. Liberũ quidẽ & integrũ
uoco. quãdo ignis aut aliud elemẽtũ cõſideraṫ
in ſua ſpera. in qua naturaliṫ locatus p̃ſeuerat
& ita nõ occurrũt ī mixtũ. Dico uero ligatuꝫ &
p̃titũ. quando ab alio eſt alteratũ. & aliud alte
rans & diuiſuꝫ ī ipſũ & e9uerſo. ita q̃ plurimũ
unius ſit cũ plurimo alterius. mīmũ etiã uni9
cũ mīmo alterius. ita quo ad eſſe primũ manẽt
ī mixto. Mouebãṫ autẽ & iſti. quoniã uiſum
eſt ipſis. q̃ niſi p̃manerẽt elemẽta. iã non foret
mixtio. ueꝝ magis corruptõ. Itidẽ act9 mixti
eſſet iam actus materie prime īmediate. ſicq̃
materia ipſum ſuſcipet nõ preſuppoītis corpi
bus elemẽtariis ſimplicib9. ita ut elẽnta rõneꝫ
p̃dãt elemẽtariã. Quibus utiq̃ qd dicendũ ĩtõ
& q̃rto apparebit dicendoꝝ. Hãc aũt poſiti
onẽ nitiṫ deſtruere cõmẽtator. ĩtio celi & mũ.
& ſi eã cõcedat in fine primi de genera. Ad
ipſam nãq̃ multa cõſequũṫ impoſſibilia. ut q̃
nullum ens genereṫ ex eis diuerſum ab ipſis ī
forma ſubſtãtiali. ueꝝ ī accidentibus ſolum.
Itidẽ ut elemẽta p̃maneãt actu ī mixto cũ bui9
primũ eſſe actũ etiã īportet. & iõ cõpoſitũ non
bẽbit unã formã ſubſtãtialẽ. ſicq̃ unũ uere non
erit. ſed aut aggregatiõe ſolũ uel contactu.
Adhuc. 9tīget ut quelibet forma ſit ab alia di
ſtincta. ita ut quatuor corpa ſint ī mīma q̃libꝫ
p̃te cõpoſiti. Rurſus. ſi forme relinquũṫ ele
mẽtoꝝ ī cõpoſito. in ſuis p̃fectioĩbus & ī quali
tatibus p̃mutenṫ ac alterẽṫ ſ3m ãplius aut mī9
poſſibile fiet ut elẽntoꝝ ab iis duudenṫ forme
qualitatibus ſ3m totũ. ps nãq̃ & totum eiuſdeꝫ
ſunt rõnis. hyſtoriaꝝ prīcipio. cũ tamẽ ignis ñ
ſit ignis niſi p̃ caliditatẽ & ſiccitatẽ ī ſummo
Et iõ p9 talia ſubdit. q̃ paucitas exercitatioĩs
Auic. ī natura & naturalibus. & bona 9fidẽtia
ī p̃prio ingenio. ipſum ad hos p̃duxit errores
Quã etiã modernoꝝ aliq̃ uiciant poſitionẽ.
eo q̃ īpoſſibile ſit materiã ſ3m idẽ diuerſas ſu
ſcipe formas elemẽtoꝝ. Si. n. ī corpore mixto
forme ſubſtãtiales elẽntoꝝ ſaluarẽṫ. oporteret
illas diuerſis p̃tibus ī eſſe materie: materiam
uero diuerſas p̃tes accipe fit impoſſibile. niſi
quantitate ī materia preintellecta: ſublata. n.
quantitate ſubſtãtia īdiuiſibilis manet. phiſi.
prīo. ex materia ſub quãtitate exñte. ac forma
ſubſtãtiali eueniente corpus 9ſtituiṫ naturale.
diuerſe igiṫ p̃tes materie elẽntoꝝ fortaſſis ſub
ſiſtentes. multoꝝ obtinent corpoꝝ rõnẽ. pluria
uero corpa eẽ ſimul īpoſſibile fore dictuꝫ eſt.
nõ igiṫ ī q̃libet p̃te mixti ſunt quatuor elẽnta.
cũ non fieret uera mixtio ſed ad ſenſuꝫ tantũ.
Rurſus forma quelibꝫ ſubſtãtialis ī materia
propriã expetit diſpoſitionẽ. ſine qua ſtare nõ
põt: unde alteratõ uia eſt ad generationẽ & cor
ruptionẽ. Impoſſibile aũt eſt ibidẽ cõueīre p̃
priã diſpoſitionẽ. que reqriṫ ad formaꝫ ignis.
& p̃priã q̃ reqriṫ ad formã aque: qa ſ3m huiõi
diſpoſitiones ignis & aqua ſunt ōria. Cõtraria
uero īpoſſibile ī eodẽ fore. itaq̃ īpoſſibile q̃ in
eadẽ p̃te mixti. forme ſubſtãtiales inſint ignis
& alioꝝ. Et iõ cõmẽtator uolens in9ueniẽtia
que ſequũṫ euitare Auic. mixtionẽq̃ a corrup
tiõe ſequeſtrare ac ſſ3u. uia inṫ pretactos p̃ceſ
ſit media: nõ. n. poũit q̃ forme pure remaẽrẽṫ
& p̃fecte. neq̃ corrũperẽṫ oĩo. ſed eas ſ3m p̃teꝫ
p̃manere. ac p̃tim corrũpi. ut ſic in quandaꝫ re
ducanṫ medietatẽ. Nã ſi corrũperent ſ3m totũ
tunc prīo yle ac eẽntialiṫ quaſlibet reciperent
formas. p̃pterea poſuit. q̃ forme ſint elẽntoꝝ
medie inṫ formas ſubſtãtiales & accidẽtales p̃
fectas & accĩa. & q̃ amplius & minus p̃ṫ earũ
īpfectionem ceu accĩa poſſent ſuſcipe. Quod
ſi hoc uideaṫ ō predicamẽta 9tiñtia. nihil fore
ſubſtãtie cõtrariũ. neq̃ magis neq̃ min9 ſuſci
pere. Sibi quidẽ rñdet non fore ī 9ueniẽs huiõi
formis. cũ ſint impfectiſſime diminute a for
mis ſbãlibus p̃fectis ualde. ac materie prime p̃
piquiſſime. Eſt. n. eẽ ſuũ. q. mediũ inṫ formas
eſſentiales & accidentia. Et ideo dicit fore poſ
ſibile ut remitterẽṫ ī mixto & p̃ueĩret ex eorũ
collectiõe forma alia. ſicut ex albedie & nigre
dine plurimi 9ſurgunt colores medii. Quã
quidẽ ſimiliṫ opiniõꝫ dupliciṫ aliq̃ p̃ſequunṫ.
Tũ qa uideṫ inṫ ſubſtãtiã & accñs mediũ aſtrui
tum qa ōrietas & ſuſceptio magis & mī9 attri
buiṫ forme ſubſtãtiali. Dicere nãq̃ formas
elemẽtoꝝ fore medias inṫ ſbãm & accũs. ẽ me
diũ inṫ ōdictoria locare quod eſt ō posterioruꝫ
primũ. Cõtradictio nãq̃ eſt. cui ſ3m ſe mediuꝫ
ñ ī exīt. nã forme ſubſtãtiali eſt ī ſubiecto ñ eẽ
ſed ſubiectũ & hic aliqd cõſtituere ī predicamẽ
tis. Accñtis uero ī eſſe. cũ accñtia non ſint ẽtia
ſed entis. vii. metha. nõ eſſe ī ſubiecto & eſſe in
ſubiecto. ōdictionẽ īportant. Palin. ut p̃bat
iiii. metha. meĩa & quoꝝ ſunt meĩa. s. extrema
ſunt ī eodẽ genere. ũde poſte. prīo. Ex eodẽ ge
nere neceſſe ultima & media eẽ. ſubſtãtie uero
& accñtis nullũ eſt coẽ gen9. ī porphirio & ĩtõ
metha. Quoniaꝫ ens de quo magis uideṫ fore
genus nõ ponit. Eo q̃ iã drẽ eſſent entis nõ ens
nõ entis autẽ ñ ſũt ſpẽs neq̃ drẽ. q̃rto topicoꝝ
& de p̃tibus prīo. Quare forme elemẽtoꝝ. non
obtiebũt mediũ inṫ ſubſtãtiãꝫ & accñs. Oñdiṫ

& formas elemẽtorꝫ. demũ magis & minꝯ non
ſuſcipere. Eo ꝙ oĩs forma hec ſuſcipiẽs. diuiſi
bilis eſt p ſe uel p accidens. ĩquantũ. s. ſubiectũ
ſuũ magis & minus ualet pticipare. ſ3m autez
id ꝙ eſt diuiſibile p ſe aut p accñs. accĩt motũ
eẽ ꝯtinuũ. vi. phiſi. Eſt aũt loci mutatõ augmẽ
tũ & detrimẽtũ ſ3m q̃titatẽ & locũ. q̃ p ſe ſunt
diuiſibilia: alteratio uero ſ3m qualitatẽ magis
& minus recipientes. ut calidũ & albũ. Si ergo
forme elẽtorꝫ magis ſuſcipiũt & minꝯ. gñatõ
& corruptõ ipſorꝫ motus erit cõtinuus. quod ẽ
ĩpoſſibile: cũ nõ ĩueniat niſi ĩ quãtitate quali
tate & ubi. v. phiſi. Et iõ generatõ & corruptõ
mutatioẽs extãt & non motus. Amp. dñt ꝙ
oĩs drã ſ3m formã ſubſtãtialis uariat ſpeciem.
& ꝙ recipit magis & mĩꝯ drẽt. ꝙ eſt magis ab
eo quod eſt mĩꝯ. & quodãmõ ſibi ꝗriuz exit. ut
magis albũ & minꝯ albũ. Si ergo forma ignis
magis ſuſcipiat & mĩꝯ. aut alius elẽnti magis
facta uel minus ſpẽm uariabit. & nõ erit eadez
forma ſed alia: & iõ viii. metha. ſicut ĩ numeris
uariat ſpẽs p additionẽ & ſubtractionẽ uĩtatis
ita & ĩ ſubſtãtiis: ſubſtãtie nãq; poſite ſũt uelut
numeri in tmĩo. Hic tñ fortaſſis hoꝫ dicta
& ſimilia drẽt ꝯmẽtator ſ3monẽ pticularizãdo
Aꝫ. in forma ſbãli pfecta uera exiſtere. Quod
forſan nõ ualet. cũ pretacti Aꝫ. ſ3mones. ſint ĩ
locis uniuerſalibꝯ ſcripti. Has quoq; ſic appa
rent poſitiones diſſonas. qdã quoq; ſ3m rẽ aſſe
rũt eaſdẽ exiſtere. & uideãt uerbis diſcoberere
dñt nãq; ꝙ. A. uoluit formas elemẽtorꝫ trãſmu
tari & cõfundi. & ĩ mediũ quoddã redigi: licet
Aũ. ĩponat ſibi ipſuz eas poſuiſſe ĩtegras ĩ ſuis
pfcionibus pmanere. Quod nõ extĩo ſenſiſſe.
Abſurdũ nãq; uideẽt ꝙ tãtus phũs poũiſſet for
mas ſic abſolute pfcas & ĩꝯfuſas. ut qdã prioꝫ
uoluerũt pmanere ĩ mixto. ĩ quo cõditioẽs ãte
dictas mixtioĩs ab Aꝫ. nõ ſeruaſſet. In eo uero
cõmentator dicit eas trãſmutari. & ĩ medium
quoddã ſ3m ſuſceptionẽ magis & minꝯ adduci
uoluit idẽ quod dictũ ab .A. ut inquit. S3 ueri
tas eſt ꝙ Aũ. formas elemẽtorꝫ amplĩꝯ ꝯfregit
& ſubſidere fecit q̃. A. Et iõ hic aliã poſitionẽ
magis cõſonã Aꝫ. uiſus tenere de gene. prĩo. ut
apparebit dicendoꝫ ttõ. cui qdẽ cõteſtãt mox
dictura. Eſt autẽ ſimilĩ & poſitio de hoc ip
ſo modernorꝫ ſatis ſnĩe Aꝫ. cõſona. Ipſa tam n
paꝫ dearticulata & minus pluribꝯ ĩtelligibilis
exit. Dicũt. n. ꝙ qualitates elẽtorꝫ actĩe & paſ
ſiue. ꝗrie ſunt ĩ adiuicem. magis ſuſcipientes &
minus. Ex huius. uero qualitatibꝯ alteratis ad
iuicẽ. conſtitui põt qualitas quedã media. que
utriuſq; extremi ſapiat natura: ſicut citnũ ĩter
albũ & nigrũ. tepidũ autẽ int calidũ & frigidũ
Remiſſis nãq; qualitatũ elemẽtariũ excellẽtiis
cõſtituit ex illis qualitas quedã media. que eſt
propria q̃litas corpis mixti. ſicut qualitas ſim
plex ad formã corporis ſimplicis ĩducẽdã. hoc
igit mõ extrema dicũt in meio repiri. quod p
ticipat natura utriuſq;: ſic & qualitates ſimpli
ciũ corporꝫ ĩueniũt ĩ ꝓpria corpis mixti q̃lita
te. Que qdẽ qualitas corpis ſimplicis. aliud ẽ
ab eius forma ſubſtãtiali. agit tamẽ in uirtute
ipſius: alioqn calor calefaceret ſolũ. nõ aũt for
ma ſubſtãtialis p eius actiones educeret ĩ actũ.
eo ꝙ nihil ſupra ſuã ſpẽm agat. Sic igit uirtu
tes formarꝫ ſbãrꝫ corporꝫ ſimpliciũ ĩ coporibꝯ
mixtis. ſaluãt uirtute qdẽ & nõ actu. unde Aꝫ.
prĩo de gene. nõ manẽt elemẽta ĩ actu ut corpꝯ
& albũ. nec corrũpunt. nec alterꝫ nec ambo. ſal
uat. n. uirtus eorꝫ. In ttõ quoq; celi & mũdi ĩ de
ſcriptione elemẽti corporei. de hoc uidet Aꝫ.
beſitare aiens. ſit itaq; elementũ corpus quod
dicit ꝓpt materiã primã. eo ꝙ elẽntũ de ipſa
& ſimplicibus primis corpibus equoce dicitur
Cõmẽtator ttõ ce. & m. Et ſubdit demũ. ad ꝙ
alia corpa diuidũt. int exñs potentia aut actu.
hoc tñ utroq; mõ adhuc dubitabile ipſũ indiſi
bile in alteta ſpecie. Quidã uero rudiorꝫ nũc
dixerũt. elemẽta remanere ĩ mixto actu quãtuz
ad eorꝫ opationẽs: dicũt. n. ꝙ elemẽta poſſunt
duplicit cõſiderari. uno quãtũ ad eorꝫ ſubſtãtiã
& eſſe diſtinctũ. & ita pmanẽt ĩ mixto potẽtia
& non actu. Alit uero quantũ ad ipſorꝫ actionẽ
& ſic dicũt ea actu pmanere ĩ cõpoito. Quod q
dez ſatis uideẽt abſurdũ. cũ nihil agat ultra ſuã
ſpẽm: ſi ergo erũt potentia ĩ mixto. nõ poterꝫt
in actũ opatiuũ deuenire ex potentia huiõi.
Amplius ſ3o metha. unũquodq; ſicut ſe hẽt ad
eſſe. ſic & opari: quod autẽ potentia actionem
brẽ nõ põt. cũ ſit actus pfcĩ. Rurſus. ſingulũ
opat ĩ quantũ eſt actu. ꝓpt quod uideẽt ĩpoſſi
bile miſcibilia in mixto ponere potentia. & a
ctualẽ opatõnẽ brẽ. cũ ea ĩ mediatius a q̃litate
procedat. Ipſe quoq; alñ dixi. ꝙ queſitũ põt
duplicit audiri. aut ĩ fieri ipſius mixti. aut in
facto eſſe iã eius & cõpleto. Siqdẽ prius. cum ĩ
tali fieri actõ ꝯcurrat & paſſio: & oẽ tale ſubie
ctũ reqrat ĩ actu: quoniã ſolius entis in actu eſt
agere & pati. cũ ens potentia actiõe careat oĩo
lam. n. idẽ foret actus & potẽtia. Amp. fieri
mixti ẽ p alteratõnẽ: qa mixtio eſt miſcibiliuz
alteratorũ unio. quod oz. qa alteratio eſt uia ĩ
generationẽ. ſed alteratõ ut tactum ſubiectum
reqrit ĩ actu. generatõ uero ĩ potẽtia. ũde Aꝫ.
alteratõ eſt qñ manente ſſzibili ſbã in eius paſ
ſionibus fit trãſmutatõ ĩ ꝗriis aut mediis: ge
neratio autẽ cũ totũ trãſmutat ĩ totũ ſenſibili
nullo pmanente ſubiecto. quare neceſſe fit oĩo
miſcibilia ĩ mixto actu pmaẽre. Et fortaſſis
ſenſit. A. & q dicunt ſecũ formas ſubſtãtiales
elemẽtorꝫ pmaẽre ĩ mixto. minꝯ tñ aut magis

ꝯfusas.& ab excellētiis ſepatas.ut in mediū de
ductas:ſ3m ꝙ motus alteratioīs miſcibiliū cū
alteratione fiat ī tpe. magis aut min9 recedat
a ĩmio a quo. ad terminū accedēs ad quē puta
generationē. Si autē exponat qitū manere in
mixto.in facto eſſe mixti & cōpleto.tūc elēnta
potentia & nō actu pmanere dnr.cū forme cor
rūpant ipſoꝝ.Quod mrāt.qa ſic mixtū eſſe ē
generatū eſſe.Id aūt eſt totū hoc in hoc totum
trāſmutatū forma. ūde Aꝝ.generatō ſimplex
& corruptio eſt nō cōgregatiōe & ſegregatiōe
ſed qn trāſmutat hoc totū ī hoc totū: cū enī in
ſubiecto alteratioīs duo exiſtāt.hoc quidē ſ3m
rationē ut forma.illud aūt ſ3m materiā. qn in
his fit trāſmutatō oīo. generatō erit & corru
ptio.generatō nāq; uni9 alterius exit corruptō

Adhuc. ſi elementa uirtute non pmanerēt
in mixto tātū. ſed & ī actu. tūc mixtū eē quod
eſt generatū eſſe. nō differrēt eēntialit a miſci
bili.quod oīfariā abſurdū.Sic etiā nō quelibet
ps mixti.mīma mixta foret: c9 ꝗriuꝫ apparuit
ex mixtioīs cōditioibus. Palin. Proclus pte
ſtat omnē cām uirtualit exiſtere in effectu.Cuꝫ
igit elemēta ſint cā efficiēs mixti. p ſuas qua
litates actīas & paſſiuas .ī mixto uirtualit erūt
ipſoꝝ qualitates.& qa huiōi nō agunt niſi ī uir
tute forme ſubſtātialis elēntoꝝ: cū nihil agere
ſit dictū ultra ſuā ſpēm. & unūq;q; ſic opat ut
habet eſſe.Forme ſubſtātiales erūt ſimiliter ī
ipſo mixto uirtute. Propt quod oꝫ dare miſci
bilia tantū.quo ad formas eoꝝ ſbāles potētia
ſeu uirtute cōtineri ī mixto.i.generato eſſe.
Vt autē quod dictū eſt amplius declaret. & ne
uirtus qua dnr pmanere ī mixto. elemēta ſine
ſubiectō ſubſiſtere uideat.cum ponant forme
ſubſtātiales corrūpi oīfariā.dicendū ꝙ cū elēn
ta ueniūt ad mixtionē put eſſe ī mixto. miſci
bilia īportāt mixtionē ī fieri . tūc qualitates ꝗ
rie agunt elemētoꝝ & patiūt adinuicē.& ad me
diū prerepetitꝫ ducūt quoddā.quod ē qualitas
miſcibiliū preparans ad formā & ꝯplexionem
mixti. Haꝝ uero qualitatū actionē & paſſionē
quouſq; forme pnt elēntoꝝ īcorrupte ſubſtine
ri.miſcibilia pmanēt actu ī mixto.Cū autē ex
predictoꝝ actione & paſſione.forme ſbāles ele
mētorū paſſe & trāſmutate corrūpunt. forma
generat mixti.quā ſequt ꝯplexio illius ex altera
tiōe primaꝝ qualitatū corruptaꝝ ppt formaꝝ
corruptionē. In inſtanti nāq; forme corrūpunt
elēntoꝝ.cū eaꝝ paſſioib9 & pprietatib9 forma
ītroducit mixti. cū eius paſſione & natura ſeu
cōplexione.Quod aūt ea ſit ſnīa Aꝝ.declarat
cū poſitū generatiōeꝫ ſimplicit fieri.qn ſubie
ctū ſſibile ſecundū ſe ac paſſioēs ſeu accidētia
corrūpant in alteꝝ.dictū etiā eſt ſimilit primo
de ge.& cor. ꝙ yle maxīe ppriū generatioīs ē
ſubiectū ac corruptioīs.ac iiii.phiſi. materiaꝫ
nō ſepabilē eē:un prīo de generatiōe materiā
nūq; ſin paſſiōe poſſibile fit eſſe. neq; ſin mor
phea.& prīo elēntoꝝ ſine qualitate. Propter
quod euident cōcludit. ꝙ una forma corrupta
yle aliā ſuſcipit ī inſtāti. ceu ītroductiōe ſſ3itī
ſup uegetatīꝫ.& ītellectī ſup ſſ3itiuū. declarat
ex ſ3o de generatione aīaliū. Intelligo itaq;
pmanere ī mixto elēnta potētia ſeu uirtue. eo
ꝙ cōplexio mixti ſapit naturā & uirtutē q̄lita
tū miſcibiliū.ex qbus p alterationē educitur .
ſicut ſanguis gnatus ex lactucis.dū pōt naturaꝫ
aliqualit retīere lactuce:ſimilit & forma mixti
ex corruptiōe formaꝝ ſbāliū elemētoꝝ ex qb9
educit:ſicut caro ſapit eē & uirtutē alimēti. ex
quo fuit generata Seneca ttō qītoꝝ naturaliū.
papuli ſapor apparꝫ in lacte.& uini uis exiſtit
in aceto ; neq; etiā eſt dare ꝙ forme cedāt elēn
toꝝ in nō ens oīo:quoniā ex ente & ſubſtantia
nūq; cōſtituit nō ens & nō ſubſtātia.Et corpus
tale.ī talē ſubſtātiā & corp9 tale.& tn hoc totū
natura materie trāſmutat ī hoc totū. Sꝫ for
taſſis primū mēbꝝ maxīe diſtinctioīs prefate
& ſi qbuſdā uideat acceptū.ſnīe tn Aꝝ.& 9mē
tatoris aduerſat: cū ſ3m hos mixtio ſit qd me
diū int alterationē & ſubiectū.poſſidentē oīfa
riā actu & generationē ī potētia ſolū. Quod ī
dicāt mixtioīs cōditioēs.eiuſq; rō.Nō.n.dicit
ꝙ ſit alterantiū unio.neq; corruptoꝝ ueꝝ alte
ratorū: & ſ3m hoc neq; eſt trāſmutatō alterius
ꝗrioꝝ in alterū.neq; trāſmutatio eoꝝ ī materia
mediū itaq; erit mixtio it duo pretacta.quod
poſitō nō ſeruabat premiſſa. Veꝝ mixtionem
prīo ſumptaꝫ mō.nō uidebat ponere ab altera
tiōe alterā:ut cū mixtū ſumebat in fieri. neq;
ſecundā a generatiōe.qn acccipiebat ī facto eē.

Propt ttiū qdē dicēdū.cū Aꝝ.& eius diligē
tioribus intpretibus ut pretactū. ꝙ elemēta p
qualitates eoꝝ actīas & paſſiuas adiuicē faciūt
& patiunt.ita ut remiſſis earū excellentiis. ad
mediū ꝙdā prefiguratū diuiſibile deducāt.un
ſ3o de ge.Que miſcent corrūpunt intenſiones
adiuicē.ita ut tunc nō ſit materia.ceu euenit ī
generatōe nature ꝗrioꝝ alterū actu ſimpliciter
uelut ī alteratiōe.ſed mediū.Et 9mētator prīo
de gene.Mixtio 9tingit.qn equalit miſcibilia
paciūt & agunt . ita ꝙ ueniat poſt aliqua meīa
qualitas int ſecundas ꝗrietates puta.puta dico
calidi & frī ſicci & huīdi.In hac autē qualitate
ſic ex predictis qualitatibus paſſis & remiſſis.
ī mediū tn latū 9ſurgēte.uirtus ſaluat miſcibi
liū.ut cā uirtualit in eius reluceat effectu. Cū
igit miſcibilia p ſuas qualitates īmediati9 effi
ciāt mixtum.in eo uirtualit exiſtēt ī qualitate
ſ.reſultāte meīa uidꝫ una: uel etiā dico duplici
fortaſſis ſ3m ꝙ cōplexio inde reſultans fuerit

ſimplex uel cōpoſita: & qa licet oīs actio pficiatur qualitatib9. ipſe tñ nō agūt niſi ī uirtute forme ſubſtātialis prīo. ut oſtendet drā lx. Qualitates etiā he. q̄q̄ nō ſint forme ſbāles elemētor. drā xiii. uirtutē tamē habēt illar: unde & calidū ignē facit ī uirtute forme ſubſtantialis eius: tunc qdem ſaluabūt ī qualitate media naturaliter una ceu duplici: uelut agens prīcipale uſq; quātum ī ſecūdario. quod denotāt automata dicta mirabilia. & tanq̄ litterarum uox ī ſillabis. & bar ī tmīs. Sic itaq; ī illa qualitate media una uel duplici. que formā qualificat mixti. inſunt oēs qualitates elemētor primo. & amplius & 9ñt forme illor: pfectius enīz ac potentius ſunt q̄litates prīe ī mixto. q̄ elēntor forme: cū ille ſint ſolū 9fracte & remiſſe: āpli9 ſuſcipiētes & minus. & iō diuiſionē 9ñt: he aūt corrupte fere. & ſic ſunt īpotentia tantum aut uirtute. ī predicta meīa cōſurgente qualitate. Iuxta illud Saluat enī uirtus eor. cū miſcibilia nō ſint peitus corrupta. neq; oīo ſaluata. Et id eſt quod dicit p Ga. Ar. extimaſſe. ſolis elēnta fore qualitatibus cōfuſa: unde Alexander ī pbleu. copulata quidē ſibi ipſis copulant q ſz m mixtionē. ut ſunt qualitates elēntorū oīfariaz bñtiū primas qualitates deſtructas. & alias generatas: potentes autē rurſ9 a natura ſepari & ſaluari. Et cōmētator. elēnta ſunt in potentia ī mixto ſed ñ eſt ītelligere hic ppotētiā priaz materiā. cū cōpoſita que ſunt ī potentia. aqua ignis tra & aer. ut caro & os ſint ī actu: ūde facilius remouent miſcibilia ex mixtis. q̄ ea que ſunt ī materia ex ea: neq; etiā ſunt ī potentia ī elemētis ſicut ptes ī cōtinuo. que ſunt ptes potentia. quouſq; diuidāt & fiant ptes actu. ſz medīū modū int iſta duo uñr obtinere. Sic igit appareat huiōi qīti difficultas. ac ipſi9 pbabilis ueritas. quā rōnes fulciūt ad hoc pretacte. & mīores cōtirmat ad ipſam ceteris occurrētes opinioēs. Propt qdē quartū. Ad primā que A. dicendū. q; illa fuit ipſius opinio nō approbata mō uel expoſita. Ad aliud dicendū q; ī qualitate media ut oñſum eſt. ſaluat act9 opatiuus. cū nō fiat totalis corruptō eor que ſunt elēntor. Ad aliud dicendū. q; nō e it corruptio ut declaratū oīfariā. cū q̄litate predicta reſeruet act9 & forma. Ad aliud dicendū. q; elēta nō pdēt rōnē ſuā oīo. cū dictū ſ t ea uirtute ſaluari ī ttio. Ad aliud dicendū. q; forma mixti q̄litate īformat meīa reſultāte & forma etiā q̄litate dico 9tinēte illā ī uirtute ut oſtēſū

Ad aliud dicēdū. q; matia prīa efficit ppria bui9 uel illi9. p formas elemētor qdē primo p mutatas & cōfuſas: ſzo uero p formā mixti data ex miſcibilib9 pductā: medio uero mō p q̄litatē 9ſurgentē formā utcūq; ſaluātē elemētor: nz etiā eſt q; materia 9poīti tot formas quot & prīa recipiat. cū ipſa māz īformet primā. Cōfūdit enī aut corrūpit uel ſaluat ī medio. ſimilit etiā. Aū. de ſbā orbis. dimēſioēs ītminātē aſſiſtūt materie. precedētes aduentū forme ī eādē

Ad aliud dicēdū id uer fore ī potētiis aīe in q̄bus nō extat queſitū. Intendit. n. Ar. illic mōſtrare q; ſentire. nz aīe ppriū ſolius neq; corporis. ſz utri9q; 9iūcti. Quoniā ſi potētia ei9 eſſet ppriū aīe ſolū aut corpis ſimilit & act9. cū ipā ordinent adīuicē. potētia enī relationē quādā & īclinatōz ad actū īportat. Ad aliud dicēdū q; ſicut miſcibilia pmanēt ita & pprietates ac paſſiones: nā ut alia remanent & alia ualde. ita et ipſe ac nō que elemētorū ſimplices & ī ſūmo he aūt mixtor uelut 9poīte & remiſſe. Ad aliud dicēdū q; elemēta nō reſoluūt ex ptib9 mixti iā pfecti. uelut a uaſe & ſegregatōne. ſz p corruptionē ptiū mixti generant. itidē eleēnta in eo uirtutē pmanētia ſicut & tetigit. Alexāder. Neq; etiā uer q; unū corpis uel ſpūs. uel ad in unū reſoluat elemētor: ſibi affine. cum unūq; ſit 9poītū ex quatuor elemētis. & reſoluat ī ea ex q̄bus 9ponit. ſz q; pro maoiri pte ī ſibi 9uertit pporcioābile. Et ſimilit dicendū. Simplicio. At iuxta etiā ſzm illud q; aliquādo dixi utriuſq; arguta ſuis pcedūt limitib9

DIFFERENTIA. XVII.

1 Vod 9plexio ſit ſubſtantia oſtendit p primuz de utilitate mēbror. teſtantē ipſam tore ſubſtantiā corpis. & naturaz mēbri. & p ſecreta ſcripta mōteo 9firmātia cū hoc factorē eā eſſe ſubſtātie uni9cuiuſq; mēbror. Vnde haly in oi mēbro eſt uirtus fixa qua eius ppriā pficit opationem & ſubſtantia huius uirtutis ſzm Ga. eſt 9plexio ppria ei forma uidelicet ppria cōplexioīs. Amplius. A. v. de aīa. inſtror cōplexio eis eſt ſbālis & naturalis. Rurſus ſzo naturaliū dicit. oīa p qualitatiuā fieri craſim ſzm ueteris ſnīam: uñ prīa anforiſmor. nō utiq; aliud aīalibus q̄ innatum opat calidū. natura eſt ſzm ypoſtatica rōnez q̄ hec. nō enī aliud qd quod plaſmat aīal a prīcipio. quēadmodum neq; rurſus auxit uel uſq; in finē nutrit. niſi calidū quod īnatū oīuz oparuz naturaliū cā exñs. tale autē nō uidet ad q̄ ſbā.

Adhuc. id quod cōſtituit eſſe alicuius ſbā ē ipſius. a ſubſtātialiq; forma dat eſſe. huius uero eſt cōplexio. unde prīo iuuamētor. Carni eſſe & neruo & alior unicuiq;. eſt p cōplexionez ex quatuor elēntor qualitatibus cōſtructam. Ruſ9. illud quo deſtructo deſtruit aliud extat eius ſubſtātia. v. metha. talis autē eſt cōplexio nā ea deſtructa deſtruit mēbr & uīuerſalit aīal Palin. quod eſt ps & nō pōt ſepari. eſt ſubſtantia illius cui ſic adeſt. hoc uero eſt complexio.

cõstruit.n.cõpositi esse.& nõ põt remoueri.qa
9plexio insepabilis actu .Damascen9 ĩ anforis
mis 9plexio igit ẽ substãcia. In oppositũ sũt
phãntes coĩter.& medicoꝝ cum his cet9 .unde
primo theorice .uocant q̃litates he 9plexiones
ex elemẽtoꝝ .s.adinuicẽ copulatõne alteri9 cũ
altero. Eti.A.cõplexio ẽ q̃litatis. hec aũt in
genere locat accidẽtis. Rursus quod põt ĩesse
& abesse pret subiecti corruptionẽ est accidẽs.
hoc aũt est cõplexio differentia.xxii.Erit itaq;
9plexio accns & nõ sbã . Propt primũ uero
sciendũ ut apparuit sẕm sensũ.Ga.q; 9plexio ẽ
factor substãtie cuic9q; mẽbroꝝ aĩalis .9pelxio
igit est substãtia corporis & natura ei9. Aui.
uero sufficiẽtie sẕo. Cõplexio est q̃litas ueniẽs
ex reciproca actõne & passione q̃litatũ q̃riarum
in corporib9 sibi pmixtis.& sẕo uero aĩaliũ ip
sius.Cõplexio erit res accedẽs ex q̃litatũ q̃riarũ
operatõe ĩ pticulis mĩmis diuidẽtib9 & alterã
tibus eas adinuicẽ.prĩo aũt prĩa.est q̃litas que
puenit ex actõne adinuicẽ & passione q̃riaꝝ q̃li
tatũ ĩ elemẽtis ĩuentaꝝ:quoꝝ ptes ad tantã pui
tatẽ redacte sunt.ut c9q; eaꝝ plurimũ cõtangat
plurimũ alteri9 :dicit etiã q; cõplexio ẽ effect9
ex elemẽtoꝝ qualitatib9 alteratõne resultãs in
mixtũ . Cõplexio quoq; triplicit põt cõside
rari.aut rõne substãtie.uel caũe.aut ordis sẕm
pri9 & posteri9. Sbã quoq; seu subiectũ ĩ quo
fundat cõplexio tanq̃ accns in suo susceptiuo ẽ
miscibile uñ sẕm iplius diuersitatẽ diuersifica
bit ipsa. Miscibilia nanq; ĩ triplici extãt drã
quedã enĩ sunt eq̃lia.alia inequalia quedã uero
media. Que aut eq̃lia aput.A.duplicia .aut
enĩ sẕm mensurã equalẽ sunt talia. que cõplex
io mẽsure.seu põderis sẕm.Ga.&.A.dicit Alga
zelẽ forte ĩtellectualis.uel ampli9 ĩ relatõne ad
actus nobilio es . & hec cõplexio quo ad iusti
ciã apellat tempata.siue ĩ uniuersa substantia.
uel ipsi9 totalitate:siqdẽ prĩo mõ duplicit põt
imaginari euenire: aut enĩ q̃ntitates & qualita
tes pondere & mẽsura elemẽtoꝝ sicut ĩ mixto
equales pporcõnate ñ supantes neq; supate: q̃
litasq; resultãs ex eis sit media 9plexio int oes
extremitates simplicis qualitatis & 9posite ut
caliditatis frigiditatis .& reliquaꝝ caliditatis
& siccitatis & ceteraꝝ .& denoĩat eq̃lis quo ad
pondus .uel q; mẽsure apparent & nõ pondere
uirtutesq; seu qualitates elemẽtoꝝ equales & p
porcõnate pmaneãt:9plexio tñ que ex his resul
tat.nõ oĩno extat ĩ medio :sẕ ad unũ decliet ex
tremoꝝ simpliciũ distempantiaꝝ uel 9positaꝝ
pretactaꝝ.Et is qdẽ secũd9 mod9 dicit ĩequalis
9plexioĩs quo ad põdus cui9 neut reperit ĩ reꝝ
natura.xviii.drã . Cõplexio uero ad opatões
relata tẽpamentũ dicta iusticie ẽ que pueit.qñ
tantũ fuerit de mẽsuris & q̃litatibẕ elementoꝝ
prout suppetit suscipiẽti ad eiꝝ actõnes pagen
das:que ĩ octo sequestrat mõs. sẕm q; 9positio
põt fieri.aut ad totã spẽm uel ad ptẕ speciei.
siue ad ĩdiuiduũ:aut ad ptẽ ĩdiuidui. Quoruẕ
quodlibet subdit ĩ duo. sẕm q; huiꝝ cõpatõ fu
erit ad extra uel ad intra.& sic octo resultabũt
modi.prĩo prĩa. Cũ autẽ miscibilia fuerit oĩo
ĩequalia quatuor cõstituũt cõplexioẽs oĩquaq;
distempata ad iusticiã composite.ceu calida &
sicca.cũ reliquis tribus . quaꝝ quedã sunt sine
hu.uicio.& alie cũ illo.Et id duplicit.quoniaẕ
aut madefacit mẽbrũ solũ exteri9 uel peẽtrat
introrsuẕ.Quod similit dupliciter euenit quo
niã id apãt uel mĩme que similit latitudie sũt
in magis & minus infinite. Si uero miscibi
lia int ista mediocritatis obtineãt mõm.ĩ quo
neq; equalitas existit oĩo neq; ĩequalitas: tunc
cõurgent relique quatuor cõplexiones simpli
ces ad iusticiã distẽpate . uelut calida frã. que
obtinet tpamentũ ĩ passiuis.& sicca & huĩda ĩ
actiuis: que eodẽ mõ ut simpliciũ premisse.
Diuersificat etiã cõplexio. rõe caũe 9stituẽtis
nã omẽ quod fit aut a natura arte uel pseuano
vii.metha. Siqdẽ penes naturã uarietas attẽ
dat in ea.dicet q; alia erit ĩnata.alia influens .
quedã uero meĩa. Innata uero alia fixa. alia
fluens seu currẽs.que petates uariat drñt.sẕm
q; nũc & prius calidũ utrũq; circa utraq; se bẽt
huĩda: sicut cõplexio puericie calida extat &
huĩda:iuuentutis calida & sicca.zcꝝ. Fixam
quoq; duplicẽ aiũt existere. unã radicalẽ & prĩ
cipalẽ . ut que a primis duobus ĩ prĩcipio con
structionis acqrit prĩcipiis.spmate uidelicẕ &
mẽstruo:aliã quidẽ fixã & secundariã.qualis q̃
sexns ab illa priori radicali cãta: p uirtutem
naq; caliditatis ĩnate in primis fundata princi
piis.forma dat masculineitatis.p q̃riuẕ uero fe
mineitatis.drã xxviii. Influens uero est illa
que p debitã sex reꝝ ñ naturaliũ admĩstratõeẕ
paulati acqrit sẕm declinationis ipsi9 excessũ
diuersificata. Que autẽ media exit.pti uidẕ
ĩnata.ptiq; ĩfluens:est musculoꝝ uentris quoq;
& taliũ cõplexio. Influẽs siue ĩfusa.qa ĩfluitur
eis a corde cerebro & epate.ptiue ĩnata:qa nõ
ĩ alia ĩfluit extra se.aut qa a primis spmatib9
talis indita fuit ĩnata uera interioꝝ prĩo. Sẕ
a pseuano cãt cõplexio ex caũ ĩ opinato.ceu cũ
quis fortuitu. igni seu aque siue cuicũq; occur
rerit.alii prauã iprimẽti uel aliquãdo alteram
cõplexionẽ:naẕ sanitas & salus sunt a fortuna
qñq;.domus autẽ effigies nequaq̃.poste.ii.
Cãt etiã ab arte. ut ondit tyriace cõplexio qua
uenenũ expellit:nõ quidẽ q; ars sit cã omĩo.sẕ
quia extat prĩcipiũ applicatioĩs medicĩaꝝ adi
uicẽ.ex q̃ꝝ resultat cõfractiõe 9plexioĩs prĩaꝝ
compleixio sẕa ĩ totũ uel forma. drã clxxviii:

Diuersificat qdē ttō rōne ordinis: quoniaꝫ quedā ē prima ceu aquositatis. lactis uero affecte coagulo 9plexio frā & buīda. drā cxlviii. casei quidem frā & sicca. butiri calida & buīda. Altera uero secunda. ut que lactis totius ex bis cōstructa ad tēpamentum declinās. clxxxixii. drā pticipās tamē plus frō & bu. Et similit in arte. Cōplexio qdē prima ceu ī tiriaca. est natura uniuscui9q medicīe īgredientis eā: sꝫa uero que ex predictis p applicatōꝫ artis resultat prima. qua uenenū expellit & alios actus inducit ī nulla medicinaꝝ ipsam construētiū inuentos prīo sꝫi: Cōplexionē quoq ināta seu radicalē audio. que prīo qualificat prīcipia generatioīs spmatis. s. & sanguiīs mēstrui. ī qua cōplexio mixti & uiuentis cōtinet & 9tinuat: multi. n. gradus mixitionis & pfectioīs sunt ī natura repti & pprie humana. Et huiōi cōplexionū quedam est actu. & altera potentia. ceu tactū est de calido & frō. drā xv. Circa id nosce. q ppt sermonē. A. aliq dnt cōplexionē īequalē ad pōdus fore quo ad iusticiā equalē. Immo & īeq̄lē & simplicit quācunq cōplexionē ab equalitate ponderis ponunt eius īequalem. Arguūt. n. aliqua cōplexione data: aut est equalis quo ad pōd9 aut īeq̄lis: ñ eq̄lis. qa hāc īpossibile iueīre Igit īeq̄lis. Sed hi & cōtra mētē dnt. A. & iō ipsoꝝ est sophistica. Primū qdē ostendit. qa A. īnuit q cōplexio ad pondus diuidat 9 eam que a iusticia: & demū illā ponderis subdīdit īequalē. & ī inequalē. Itaq īequalis ponderis ñ poterit esse alia quecūq a iusticia. cū una spēs nō iuuet oppoītā ad esse. Boecius topico. iiii. Adhuc ibidē. cōplexio īequalis ad pondus nō est absolute meīa ḡriaꝝ qualitatū. sꝫ magis declinat zcꝯ. p quod satis īnuit. q paꝝ distet a 9plexione quo ad pondus equali talit. ut sit aliqualit meīa. int eam & equalē a iusticia in sꝫo maxīe mō. Rursus mox subdit: q id quod ī medicīa 9siderat equale. quātū. s. ad eū que pōderis equalē & extra equalitatē puta īequalem nō est hoc. i. equalis quo ad pondus: neq illud hoc est īequalis ad ipsam. Et cōtirmat. quia prius dixit illud esse. sꝫm q oportet p disionē rōnalē. cū cōsideratiōe absq ulla 9patiōe ad rē aliquā. Et mox subdit. id eē duob9 moīs: hui9 aut cōsideratō extat fantastica. ñ ī reꝝ natura īuenta. ueꝝ potius scita: & iō mōi utriusq īuentionē uult nō esse possibile. Ex oppoīto uero supplendū. q cōplexio ad iusticiā est p disionē cū cōsideratiōe relata ad rē aliquā exntē. Non igit que a iusticia poterit īequalis. aut quecūq reliqua ad pondus fore. Sed aduersarius insurget. qa ait. Sed phīco medicus credere debꝫ q equale sꝫm hāc ītentionē zcꝯ. remouēs deīq A. a medici cōsideratōe equale pōderis. reliqt īequale ipsius cōsiderādū medico. Dicēdū q cōplexio eq̄lis & īeq̄lis pōderis. est eq̄lis equalitati cōpata iusticie. Insurget & nō minus denuo cū dicat equale. de quo medici tractant non esse denoīatū ab equalitate. ī qua cū pōdere equalit existit. aut ut prius. Dicendū oē. uel q intpretatō moī ineq̄lis pōderis id tollit cū ponat equalitatē mensure apparentis uirtutum elēntoꝝ. & cū 9plexionē resultantē ab his declinare ut9q a meīo. ad aliquā cōplexionuꝫ simpliciū aut cōpositoꝝ. Ad id aūt quod inducūt dicendū. q alit accipiūt īequale ad pondus q̄. A: ipse nāq accipit p modico distare ut apparuit ab equali: bi uero p quātocūq. Nꝫ etiā quod extat inequale ponderis sꝫm. A: pōt esse genus. & supius cōplexioīs sensibilis: tunc enī nō ens esset genus. & supius entis cū illa ñ inueniat: hoc uero maxīe. cuius falsitas ttio aꝫ metha. Nosce quoq q equale & īequale im pprie sumit. cū quātitatē seu relatōnē īportꝫ cōplexio uero qualitatē. unde pprius tpatum dicet & distēpatū. Substātia uero dicit dupliciť. ut tandē sit drē une qdē subiectū ultimum quod nō predicat de alio. ut īdiuiduū: a principali. n. sbā nulla fit predicatō. alit q cunq hic aliqd & sepabile. tale uero uniuscui9q forma & spēs. v. metha. & ī predicamētis substantia alia ē prīa. que pprie & prīcipalissime ac maxime dicit. & que neq est ī subiecto. neq dicitur de subiecto. ut aliqs hō & sortes. Altera sꝫa ut spēs & genus. ceu hō & aīal. qbus prīcipalis iē dicta substātia. Secundū quoq Boetiū ibidem triplex existit: una dicta ypostasis. i. materia: alia usia forma: & tertia usialis ex ambab9 cōposita. que sola directe ī predicamēta locatur alii uō a latere ac reductiōe: hic aūt sbā suscipitur p quod qd est rei. siue forma. Accns etiā prout adest & abest pret suscipiētis corrupōꝫ & q nullū ē q̄tuor aliorꝝ predicabiliū porphirius: & non scdm q est genimē siue sinthoma morbi eū 9ns. ut umbra corpus. ttō de accidēti & sꝫo de ingenio. Propt scdm uero sciendū q sermones Ga. pretacti apparēt sonare uidēt q cōplexio sit substātia. & tanq corpis forma substātialis etiā hoīs. ut aīa humana. unde hac de tipo libro natura & aīa. nō est aliud preter calorē. Quare cōmētator ttō de aīa. Ga. extiauit q uirtus cogitatiua esset rōnalis. Multum nāq fecit eū ī hoc errare locus 9ntis: quia enīꝫ uirt9 rōalis appropriat hoī. & cogitatīa appropriat: extimait ppt cōuersionē affirmatie uniuersalis. q cogitatīa esset rōnalis. Et un9 illoꝝ q errauerūt in hoc est Abelfanus babilonēsis

Quidē etiam modernoꝝ īpoūerunt Ga. uelle ipsum aīam fore crasim. Aliq etiā id senseꝝt A. prīo de aīa: qdā. n. dixerūt q aīa ē 9plexio.

qa q̃diu cõplexio fuerit stabilis. nõ mutabitur
sanitas uite. Quid autẽ senserit de ipsa. ĩ plu
ribus ab eo locoꝝ ꝓqrens. nõdũ detminate re
perii. besitare nãq; uisus ẽ de hac ĩ q̃ nultis: uñ
v. de accidenti. qd sit aĩa icõueniẽs hoc drẽ. Si
uero tẽpus occurrerit oportunũ fortasse dispu
tabit inde. quod. q. temeritati atq; audacie pti
net. Quĩto uero simpliciũ. auctores obũbra
tioĩs crediderũt. quod spũs esset substantia aĩe
nos autẽ non sumꝰ ausi iudicare de substantia
aĩe ꝑ aliquod. Octauo tñ de iuuamẽtis. Non
debemꝰ referre q; intellectus sit a ssꝛu. sed a tẽ
pantia spũs aĩalis ĩstrumẽtalit tamẽ. De mo
tibꝰ uero liqdis. plures recitat de aĩa opi. post
quas ait inqrere de aĩa. an eius substantia sit
corporea. neq; cessat qñ corpus accit alicuiꝰ rei
aĩalis descendere in eã: aut est aliqd corꝑi cõti
nuũ quod cũ corꝑe decidit: aut spmatis ẽ uirtꝰ
& potentia aliqua: & cur cõueniat cũ creatione
corꝑis accñtia aĩe. reliquo hoc illis. q de se ex
timat q; id sciũt ueracit. Similit quoq; sꝛo
& ttõ interioꝝ uisus est dubitare. quid ypo. uo
luerit noĩe aĩe denotare. In cuiusdã quoq; ipsiꝰ
seriei expositione eoꝝdẽ ttio inqt: aut crasis ẽ
aĩa effectiuaꝝ qualitatũ. aut crasi eaꝝ alteratur
ttio tñ prefato uidet expresse uelle cõplexionẽ
aliud ab aĩa fore dicẽs. q; hu. & naturalit crasis
corꝑis alterat actus aĩe. Concessuꝫ est ab optis
medicis & phĩs. & a me ꝑ unũ moimentũ mrã
tũ est. q; ꝑ crases corꝑis sequẽtes demrãui aĩe
uirtutes. Vnde qa ĩ bis locoꝝ nõ erat Ga. sꝛmo
nẽ de aĩa diffinire. sub dubitatiõe relinqt eius
negotiũ ĩ loco detmĩato. ut modꝰ est scribẽtiũ
ubi eã aliud a cõplexione ꝓfitet fore. Vt aũt
propositi intentio bẽat Ga. in qĩto. directe ad
ducat series illius de utilitate ꝑticulaꝝ prĩo.
quã ex greco transduxi. Quod. n. de illo libro
coit bẽt. est qddã abbreuiatũ ĩ nouẽ tractatibꝰ
aggregãs q; illius usq; ad xii. libꝝ: cõtinꝛ enim
xvii. libros. ut & etiam tractatus oñdit. quẽ trã
stuli de optĩa cõpositiõe: Est aũt ipsa talis. Ex
istũt qdẽ prime ac maxĩe cõplexiones. He nãq;
substantiã ꝑticularũ cõplent ꝓpria: ꝛ quoniam
hinc qualit hñt caliditatẽ friditatẽ. sic. & hu.
corꝑa. ꝓpt hoc & naturam. Est enĩ tale esse car
ni & neruo. & aliꝝ unicuiq; hic. quod est ꝓpt
talẽ ex q̃tuor dictis cõplexionꝛ factũ est. ꝓut
sunt corꝑa naturalia cõplexionata: dico & non
substãtie simplicit aut corpora: & subdit. Hec
igit ipsis sꝛm substãtie rõnẽ exñt. sequũt uero
ex necessitate sapores hu. colores duricies &
mollicies. & alia ex necessitate accña. situs ma
gnitudo. numerꝰ & plasmatiõ: hic autẽ sermo
nõ ĩtantũ ꝓmit cõplexionẽ fore substãtiã. ut
priores ĩ argumẽtis pretacti. Quos qdẽ nõ
nulli uolentes subportare. dixerũt cõplexioẽꝛ
posse ad mẽbꝝ duplicit cõpari: aut ꝓut ipsuꝫ
est sbã. seu subiectũ cui ĩest. & eã qualificat. &
ita est accñs qualitas: cũ accñtis sit ĩ esse & q̃li
ficare huiõi. Aut sꝛm q; mẽbꝝ extat ĩstrumẽtũ
opationis. & sic dñt cõplexionẽ formã sbãlem
fore: ꝑ eã nãq; opat mẽbꝝ & in esse trãsducitur
ĩstrumẽti: ipsum nanq; ita ordinat ad actum.
Quod aũt id realit sit ĩpossibile. drã ostensuꝫ
xiii. sic enĩ idẽ foret accñs & sbã. Neq; potest
aliqs drẽ. q; substãtiale sumat ꝑ eo q; ĩberꝛ sub
stãtialit subiecto. ut risibile hoĩ distinguens ĩ
substantiali. ut apparuit drã pretacta: quia ut
ostendet drã xxii. cõplexio. põt ĩnata ꝓmutari
Similit tali etiã dato substãtiali non ualet.
cũ sit quedã naturalis ꝓprietas: ꝓpria uero se
cundũ Boeciũ emanãt ex accidẽtiũ genere.
Propt tertiũ uero sciendũ. q; cõplexio põt du
plicit cõsiderari: une qdẽ quãtũ ad rẽ. alit uero
quantũ ad mõm. Siqdẽ primũ dicendũ ĩpos
sibile oĩo ꝯplexionẽ fore sbãm. ꝓpt ĩgueniẽtia
pretacta. drã xiii. sed simplicit eã dicẽdũ accñs
qd est qualitas existere. nõ quidẽ ex substãtiis
elẽntoꝝ consurgit cõplexio. qa id qd educit ex
eis ꝑ ꝯpositionẽ elicit: & talis sꝛm. A. ẽ forma
mixti. Igit ex qualitatibꝰ educit quod alterati
one ꝓficit q̃litatibus enim ttii generis ꝓprie
alteratõ ĩexistit. Adhuc. substantia non fit
ex nõ substantiis ĩ prioribus. Si ergo cõplexio
foret sbã. nõ fieret ex qualitatibꝰ cũ non sint
substãtie. sed fit ex qualitatibꝰ ut dñt. Amp
propriũ cõplexioĩs est ĩesse ḡriũ ei & magis su
scipe ac minus. qd substãtie ĩesse negat ĩ predi
camẽtis. Itaq; ĩpossibile cõplexionẽ ĩ bãm fore
Si uero ꝯplexio nõ rẽ substantie ĩportet ueꝝ
modũ. sic utꝝq; põt tollerari. Improprie tamẽ
cõplexionẽ substãtiã fore. Sꝛm enĩ q; ꝑ sbãꝫ siũ
formã sbãlem aliqd sustentat ĩ esse ꝓfecto. ita
suo mõ mẽbrũ ꝑ cõplexionem in esse ipsius su
stentat & ꝓmanet opatio: unde qa illud a quo
ĩmediatius uidet actõ ꝓuenire. maĩfestius ẽ nõ
bis sicut instrumẽtũ ut cõplexio. q̃ illud a quo
mediate puta agente prĩcipali ut sbã: cum per
opationẽ ĩ cognitionẽ alicuius ꝓueniamꝰ: ꝓdu
ctio autẽ actionis & sustentatõ maĩfestiꝰ uidet
ab instrumẽto. q̃ a prĩcipali agente ꝓdire. ꝓpt
ḡrietatẽ que ĩequalit ꝓprie repit: ab ipsa enꝛ
prouenit ĩmediate. ꝯnter uero a substãtia suꝑ
quã hoc fundatur. drã lx. Similit Ga. in plu
risq; locis. & Aꝝ. sꝛo de ꝑtibus ut tactũ. drã xi.
nominãt elemẽta calidũ. f. s. & huĩdũ. nõ entia
sbã. sed qualitates & eoꝝ instrã. Sꝛm quẽ etiaꝫ
modũ apostolus ad Ebreos. Fides est sbã sperã
daꝝ reꝝ & argumẽtũ nõ apparẽtiũ: nõ. n. fides
realit est sbã sꝛ accñs. rõne tamẽ moĩ dici põt
substãtia. qa ꝑ ipsaꝫ tanq̃ ꝑ basiꝫ sustẽtificãtẽ
qs mẽt salutẽ; nã sine fide ĩpossibile deo placẽ

Neq etiã series Ga. greca. testat cõplexionẽ substãtiam fore oĩfariã. sed complexiones esse primas aliis enuntiãs. que sequũt ipsas. Addit etiam eas pticulaq ppriã cõplere sbãm. ñ qdẽ sicut agẽs prĩcipale & primũ. ueq ut instrãle & secundariũ. qd apparet ex eo quod subdit. Hec ergo sm substantie rõnem exñt. uel quia cum diffiniret corpus cõplexionatũ in eiq cadit rõe ut naturales expetũt diffinitioẽs. Aut dulciq succite dicendũ. q p sbãm itellexit eẽntiam. Ipsa. n. utcũq etiã ĩ accñtibq iueĩt vii. metha. Vsia nanq substãtiam ĩportat & eẽntiaz. huiõi aũt q̃ multũ locutiones repiunt: in tegni enim ĩminos diffinitioĩs medicine. q sunt accidẽtia substãtiam uocat. & diffinitõnẽ ipsius dicit fore sbãlem. & signa quedam ab inherẽtibq sm substantie rõnem esse. Adhuc affoq. prĩa signa cretica sm primã eorũ substantiã sunt sintho mata: dicit etiã egritudinẽ substãtiã fore ibidẽ & sõ ĩterioq & vii. de ingenio: ubi translatio monachi sm essentiã nature morbi. & secunda quoq affoq. uirtus una & sbã dicit. & primo febriũ. viii. theorice. ĩtio Alexãdri. q febris sit substantia. & q calor est sbã. ac commẽtator q̃rto methaur oq. digõnis sbã ẽ tẽpata. & coll. prĩo. hec dĩo est huius libri substãtia. cũ tamẽ oĩa huius ut egritudo uirtus febris digestio & dĩo sint accĩa uere. Propt quod ad unũ dicẽdum. q in talibus logiis sbã p eẽntiã sumit ab usiue. qa fortassis ĩpprietatẽ trãsferẽtes cõmittũt. aut nõ determiat grecus. Propt q̃rtũ uero Ad primũ qd dicendũ iam uisum. Ad aliud dicendũ. q haly lingua loqt Ga. qd apparz. qa mox subdit sed sm Aq. sententiã est qplexio instrãlis. s. ppria qua uirtus opat. Ad aliud dicendũ. q. A. uel allusit. G. aut substãtialis & propria. i. naturalis a prĩcipiis uidelicet emanans ĩtrĩsecus. uel forte illã ĩsepabilit audiuit qsequi. Ad aliã sõ dicendũ. q fortassis Ypo. uoluit aĩam fore crasim ut tetigit Ga. aut q qplexio cã oĩum exit nõ agens ceu primitiuum prĩcipale. ueq ut secũdariũ ĩstrumẽtale. At qa medicq est artifex euidentie que magis extat ĩ agente secũdario. q̃ prĩcipali ñ ĩmediato que aĩe ypo. crasi uoluit asscribere. unde coll. ii. calor qiunctus ex calore ĩfluenti misso a corde & calore cõplexioĩs mẽbri. est forma cũ qua agit & patit. Et subdit. sed utrũ sufficiat iste calor ad faciendũ hoc. an sit hec alia uirtus stans isti calori loco forme. ista nõ est res quam medicq hẽat necesse inqrere. Ad aliud dicẽdũ. q complexio ñ dat esse qdditatiuũ. sed dispoit & preparat adillud. sicut actõ qualitatum primaq ad formã preparat materiã suscipiẽdã. Ad aliud dicendũ. p intẽptionẽ quoniã drã xiii. cũ risibilitas aufert aufert hõ: sed nõ prĩo sz ablatõe rõalis. ita & cõplexio aufertur sõ forma sbãli sublata ut aĩa. Dicendũ etiã q Aq. hic loqt sm opi. Platoĩcoq ponẽtiũ numeros fore sbãs req. & punctũ matalit linee & lineã supficiei & hãc corpis. Ad aliud dicendũ. q qplexio non est ps sbãlis ppriẽ corpis sz qplexio nati eiqdẽ ut tactũ est suo mõ. Sic. n. ĩ tegni dcã sunt substãtialia esse signa. neq est quod non possit cõplexio etiã ĩnata separi. drã xxii. ubi Damascẽni exponetur ãforismus.

DIFFERENTIA. XVIII.

Vod sit cõplexionẽ equalẽ seu tẽpatã repire oñdit. qa. v. pbleu. Propter qd mẽsurata corpora laborãt multociens & pmutãt facile. aut ppt idẽ ambo equale. n. & cõmẽsuratũ. Palin. coĩt enĩ testat ipsaz cũ medicis Ga. Quod & rõnes mrãnt: motq n. fit oĩs de extremo p mediũ ĩ extremũ. phisi. v. & iuuamẽtoq. iiii. Mutat autẽ qs de cõplexiõe calida & sicca. in frãm & huĩdã ac eq. similiter de calida & hu. in frãm & sic. drã xxii. Intueĩet itaq motu qplexio int istas meĩa sic extrẽas. sed nõ alia q̃ tempata siue equalis. Quare hãc cõtingere repire etiã & ñ iusticia tãtũ: Rursq arte amplius põt natnra. & iõ ipsam imitatur sõ phisi. eam tñ nõ conseqt. licz multũ laborz A. iiii. methau. Ars aũt põt corpus cõficere tẽpatũ. cõplexionũ & theorice primis. cum enim accipit quantitas mensurata pportionalis ex corpibq calidioribq & frĩoribus. ceu aqua feruentissima & niue seu glacie: & ex sicciorib9 & huĩdioribq. ut puluere & aqua. corpus cõsurgit in uniuersa tempatũ sbã: qd qdẽ doceť cogniti one siũ collectiõe ssu cõfici ibidẽ: natura igit multo amplius huius poterit corpus tempatũ cõstruere ac equale. Palin. sensus est quedaz proportio meĩa. q̃rietatis eiq que est ĩ ipso. drã xlii. hoc aũt ñ erit nisi sit cõplexio tẽpata. & maxĩe ĩ hoĩe cũ sit pfcĩoris ceteris ssibilitatis & iõ cunctis prudẽtior. sõ de aĩa. & qplexionuz prĩo. sapiẽtissimũ ut aĩaliũ iudicat. Adhuc. si unũ q̃rioq est ĩ natura & reliquũ sõ ce. & m. cõtraria. n. debẽt esse paria. Cõmẽtator primo celi & mundi. si qplexio distẽpata est ĩ natura quare & tẽpata quecũq cũ opponat illi. Et confirmat. qa si est dare ĩpfectum. erit & pfectuz rõne cũ sit q̃ria eadẽ: sed repit ĩpfectũ. ut complexio distempata. Amp. neq natura supior uidet tẽpamẽtũ phibere neq generatioĩs natura pticularis ĩferior. neq etiã qtinens & cetera nature suffragãtia. cũ hic qt gat tẽpata repire nõ enĩ senescũt & corrũpunt oĩo & simul. Itidem ĩtellectq & sciã ẽ sp ueroq. ĩcio de aĩa: sed qplexio & quo ad põdq ẽ ĩ ĩtellectu. prĩo prima &. Algazel tradit etiã. A. sciãm de ea. notificando ipsam & diuidẽdo. quod aũt tale coexit: qa

quod nō est nō ē scire. prīo poste. si ergo ē. aut ī
ītellectu uel in sciā. cū huiōi sint entiū. ꝟuertit
etiā ens & uer. Eti. si mēsuratū ē & mēsura. cū
sint correlatīa: sz mēsuratū ē ut ꝟplexio iustici
alis tēpata. q̄ certe eq̄litati hoc ē ꝟplexiōi pōde
ris szm. A. ē ꝓpinq̄ ualde. Itaq; ꝟplexio tēpata
etiā ponderis repit. Huiꝟ quoq; oppositū &
maxīe de ea que pōderis sentire uidet. Ga. audi
tus ꝟplexionū & re. sa. primis cū baly. Auicēna
Algazele &. Aū. Quod ratione firmat. quo
niā si foret huiōi ꝟplexio. nō iessz bnti uitā. cū
poāt stare ꝑ ca. & bu. drā. xxi. ubi aūt calidū &
humidū. nō extat tēpamentū. Amplīꝟ quō
fieret mixtio nisi unū elēntor aut cār aliud su
pexcederet. ut rō saluaret actōnis & passioīs.
Rursus. in mixtis oībus dnāt terra & aqua. me
thauror q̄rto & prīo prīa: qd aūt tale tēpamē
tū nō patit. Adhuc. q̄rto eorūdē comētator
ait. Aristotilē sentire. q̄ potētie sint ieq̄les in
quolibz elēntor q̄tuor: si. n. essent eq̄les nō ope
rarēt una ī alterā sibi cōparē. & tūc nō eēt actō
uirtutū actiuar supꝑ passiuas. & sic inde non ꝓ
diret effectus: cuius oppositū significat sensus
Igit cōplexio tēpata & maxīe ponderis. repiet
mīme. Propt primū qdē sciendū. q̄ qd sit
cōplexio & quō distīguat. & maxīe rōne misci
bilīū. drā inotuit priori. Vt tamē hec amplius
elucescāt notandū. q̄ ponderis ꝟplexio uirtuti
morali & felicitati uidet coaptari: hoc. n. me
diū obtinet. qd & difficillimū & pfecte īpossi
bile adipisci: & ideo szo ethico. dicit uirtus nō
simplicit. sed quo ad nos mediū existere. quod
latitudine ꝑticipat non pauca. ita q̄ ponderis
prīa equalitas felicitati cōpat. quā nullus pōt
ī hac uita adipisci ꝑmanentē. Quoniam nihil
simplici ī genere oībꝟ exptibꝟ natura exposuit
rethorice ueteris szo. Pōderis autē modus ī
equalis uirtuti coaptat magis que ꝑticipat la
titudīe. Sed ꝟplexio iusticialis dicta iusticie
merito coequat ꝓpriecq; naturali: quedam enī
naturalis. altera positīa. & huius qdē distribu
tīa: ut honores & substātie: alia uero ꝟmutatīa
ceu que ī ꝑticipatiōe adiuicē. v. etbi. Est aūt
iusticia uirtus quedā ꝑfecta non simplicit. sed
ad alter. & ꝓpter hoc preclarissima uirtutum
& neq; uesp. nz lucifer ita admirabilis: & talis
uere ut apparebit. est cōplexio equalis quo ad
iusticiā. Est nāq; equale & mediū utcūq; acceptū
& ipsa eq̄lis cōplexio no simplicit sed ad alter
puta iusticia opatioībus instis relata: Iniustum
autē ait iequale qd euenit. qa a medio & eq̄li ī
magis secedit aut minꝟ. quales sunt ꝟplexioēs
distempate. ī magno quidē quatuor cōposite.
in minꝟ uero simplices q̄tuor alie. Sed quia
quesitū circa ꝟplexionē existit. que elementor
est qualitatū cōbinatō. q̄litas qdē hic actualis
ꝑ se queritur. ac eēntialis nō tn ī summo. qa illa
elēntor extat natura. nō aque qdē calefacte aut
taliū. qa accidētalis nō potentialis. quouiam
mediorū & terre nascentiū & huiōi. drā xv.
Propt szm qdem sciendū ex cōplexionū prīo.
q̄ antiquor quidā ꝟplexionē indistincte etiam
omiserūt equalē. duas tantū cōplexioēs ponen
tes. calidā & siccā & frīam & hu. Visum nanq;
fuit eis calidū non posse cū huīdo copulatuz ꝑ
manere. cū calidū huīdū exsiccet. ipsuz ꝟtinuo
in siccū ꝓducēdo: neq; frigidū cū sicco sociari
priuatiōe digōnis inde cōsecuta. supfluitatuz
crudar & aquosar generatīa. Quibus cōtra
dixerūt cōplexioēs q̄tuor affirmātes diffusius
nō. n. oportet fierī quod dnt. quoniā calidum
proportionatū poit huīdo. imo nullū sine cali
do. de ge. aīaliū. v: Adhuc. huīdum illud est cō
densatum. & aliis qualitatibꝟ affectū. non tale
simplicit: sed a prednīo: Neq; frigidū etiā est
pur sine calido. & siccū sine huīdo ī altera cō
plexiōe. ita q̄ ñ possit talis copula diu durare
Procul tn dubio uite huius cōplexio extat ab
breuitatīa. tum ꝓpt huīdi pauperiē. tū etiam
propt hu. extraneos aquosos ī digōne auctos.
celerius eor mala frā calidū innatū extīguēdo
qualitate. & obtegendo & suffocādo quātitate.
Quare baly nō imerito ceteris iudicat ipsam
breuioris uite cōstare. drā xxi. Alii quoq; q̄
tuor ponentes ꝟpositas solū. unr equalē īdrnt
omisisse. ceu coius fuit ante Ga. sentitū. Hos
autē nitit extmīare q̄plurime: dicit. n. eos dere
liquisse cōplexionez eq̄lē. que ceteras precedit
potentia & boitate necessariissimā maxīe: sine
hac. n. nihil pōt rōcinari ī theorica. cū sit alia
rum regula & mēsura directīa. & ceu policreti
statua: neq; etiā in practica. cuz oīs cōplexio di
stēpata cōseruet aut reducat seu curet relatiōe
ad ipsum bīta. Et iō aliis prefert ī regimīe cō
seruatio. in tegni. & de re. sa. Calefieri. n. aut ī
frārī & circa corpus precipiūt huic relatōe ha
bita. In tantū nanq; oportet ipsos deuenire ab
surdū. q̄ negantes eā affirmarēt eandē fore.
Nōnulli uero ipsoꝝ dixerūt hāc sub ca. locari
& huīda. Quos itidē sequit. quoniā aut hec
tēpata erit. & tūc omittit ca. & huīda. aut ipsa
met calida erit & huīda. & tunc cōplexio non
erit alia tēpata. neq; etiā sub cali. pōt locari &
huīda. qa sic ꝟria erunt ī eodē subiecto. ut cali
dū distēpatū & tēpatū. Adhuc tēpato frigidū
opponet & siccū qd ridiculū grande. Huius
quidē cōtemtus cōcludit. itaq; hos oportere tē
patū explicare cōplexionē ab aliis q̄tuor seorsū
Et licet huius cōplexio plus cōueniat cū ca.
& hu. q̄ cū aliis. qa tēpata iusticialis a medico
q̄ita. tendit ad calidū ut dnt & huīdū. eēntialit
tn differt. & nō tantū ꝑ magis et minus sicut

ꝑ calidũ & huĩdũ. pricipii primi gratia. & pri
cipii secũdi: ꝓpt̃ ꝯcludit̃ eã dari ex necessitate
quã Ar. iã ꝯcessit. que ttio affirmabit̃ dicẽdor.

Nosce quoq; q̃ Ga. cũ halyabate in his que
de cõplexione tẽpata loqt̃. cõfusius aiũt: ita ut
dubitare faciat etiã doctores. inqens ꝯplexionũ
prio. q̃ duplex est ꝯplexio tẽpata: una qdẽ sim
plicit̃ & ĩ uniuersa substãtia. ut q̃ hoĩs eucrati
oĩs substãtie arbor. aĩaliũ & hoĩum meĩa. de q̃
ait. Tempatã quidẽ hec que ex ꝯriis certissime
equaliter cõueniẽtibus noĩamꝯ. & deinceps est
mediũ in oĩ genere. & maxĩe sm uiuersas sub
stãtias extreĩtatũ generat̃. Et ear. so regula
fuerat eius & indiciũ elẽtor. ysomeria. i. equa
portio: ꝓpt̃ quã & ulterior. oĩum mediũ exple
tũ eucratõ & cõmẽsuratũ noĩat̃. & similis ẽ ser
mo eius de cute manus. Halyabas uero Ga.
fidelior int̃pres. Et ꝯplexio qdẽ tẽpata de uere
tẽpata predicat̃. cuius longinqtas ab oĩbus ex
tremis equalis est: atq; hec est ĩ qua elẽtor. sũt
oĩus equales ꝑtes. Que quoniã huiõi est tẽpata
int̃ oĩa dicit̃ extrema. sed & tẽpata ĩ substantie
totalitate. dicit̃ quoq; & de tempata sm utili
tatẽ & necessitatẽ. que in quoq; corpor. necessa
ria expetit̃. Porro tẽpata ueracit̃ uix est oĩo ĩ
uenire: ĩ omnibꝯ fere corpibus ad ultimũ usq;
nisi q̃ hõ tẽpatã habẽs cõplexionẽ illi ꝓximus
ẽ maximeq; cutis. palmar. ꝯplexio. Ga. Altera
cõplexio est sm genus tẽpata q̃cũq;. ut arbor.
& aĩaliũ. cũ eor. fuerit optĩa & media non sim
plicit̃. quãdo equalitas certissime fuerit ꝝrior.
extremorũ: sed quãdo sm uirtutẽ dicentẽ exĩt
eis cõmẽsuratõ: tale aũt aliqd & iusticia esse di
cimus. nõ põdere & mẽsura equale. s oportũe
& sm decentiã. In so uero alia que sm unũ
qdq; genꝯ eucrata. ꝓpriis corpor. actibꝯ & uti
litatibꝯ iudicat̃. Dicit̃ quoq; & de tẽpata sm
halyabatẽ penes necessitatẽ & utilitatẽ. que in
quocũq; corpor. necessaria expetit̃. iuxta quas
ticus & caĩs dicunt̃ tẽpati. Hi quidẽ sunt ser
mones Ga. cũ haly. de ꝯplexione tẽpata. q̃ sup
ficietenus ĩ prio eor. mẽbro. uident̃ ꝯplexionem
ponderis portendere ac mẽsure. qa tamẽ hanc
negat. A. eiꝯ expositor dico Ga. ꝑ huius ꝯplexi
onẽ ĩtellexisse. quẽdã mõs iusticialis eq̃litatis
deinceps mrãndũ ꝓpinquus ꝯplexioni quo ad
pondus ĩequali q̃ maxĩe. drã xx. Et ideo hãc cõ
pat mixturis elẽtor. equalibꝯ. nõ q̃ ear. men
sure & quãtitates simplicit̃ sint eius eq̃les oĩsa
riã. uer. ꝑ cõpationẽ ad tẽpatã sm genus ĩ uno
quoq; neq; illã priorẽ a cibis cõpat ut hanc &
utilitatibꝯ; eo q̃ ipsa mox corrũpit̃ ñ pmanẽs
tpe: quod aũt tale caret actu cũ tpe pficiat̃ oĩs
uel q̃ est apparenti mẽsura. & nõ põdere eq̃lis
inter extrema certe. Aut Ga. cũ halyabate non
sentit cõplexionẽ fore ita extremis equalẽ exi
stent̃: sed eã imaginandã. sicut ex prio uidebit̃
de re. sa. ut hac clarius expressit. A. gratia fa
cilioris ĩtellectus realis ꝯplexionis. quã docuit
cognoscere precognitiõe seu extĩatõne uel ssu
ut iã tactũ. de qua Aũ. Ga. ĩpugnat nõ raro.
Nosce q̃. A. talit̃ exponendo ꝯplexionẽ quo ad
iusticiã angustius suscipiẽs. & tãq; regulã certã
totius uniuersi. eã solũ ĩ hoĩe statuit. Ga. uero
qd̃ ipsiꝯ adãpliãs ad unũqdq; substãtie genus
adaptauit. una queq; autẽ ita tẽpatam suã ei hz
corrñdentẽ discrasiatã. ĩ simplicẽ diuisam & ꝯ
positã. ceu & utraq; tẽpatar. ĩ octo põt & didit̃
mõs. Propt̃ ttiũ qdẽ primitꝯ sciẽdũ. q̃ ꝯplexio
ponderis nõ repit̃ realit̃ in natura. & demũ q̃
cõplexionẽ iusticialẽ oz ponere. & quã. Propt̃
huius quidẽ primũ sciendũ. q̃ cõplexionẽ pon
deris equalẽ dare. figmentũ est uix fictũ. Quo
niã pondus ignis cũ sit leuissimꝯ ĩ ultimo. quã
to maius tanto leuius exĩt: unde ponderari nõ
peterit. & aliis equalit̃ associari. Amplius ꝑ
ĩpossibile cõcesso eũ ponderis brẽ. si poneretur
in tanta mẽsura & ꝓportõe in mixto. sicut de
aliis. cũ sit actiꝯ maxĩe. mox aut citissime alia
corrũpet miscibilia. unde mixtũ uel non fierz
uel factũ paucissime ꝑdurãs corrũpereт̃. Nz
etiã sic mẽsura qualitatis pure ignee. fortassis
possz ad mixtionẽ descẽdere cũ sit leuis sũme
propt̃ quod nõ solũ fit hãc cõplexionẽ nõ poẽ
re in natura. sed neq; etiã imagĩari facile. cũ se
ipsam corrũpat. Algazel uero cõplexionẽ ĩ
intellectu diuidit. ineq̃lẽ & in ĩequalẽ: que for
tassis est distĩctio ꝯplexionis ad põdꝯ. ut eq̃lis
& ĩequalis pretacta. Equalẽ autẽ ꝓbat ĩpos
sibile fore. quoniã corpus eã bñs. nec q̃escerет
nec moueret̃: qa si quiesceret ĩ terra. tunc terra
uinceret in eo. similit̃ si aere. aut aqua. Si autẽ
moueret̃ ab aere ad ignẽ. tunc ignis uincerz: si
uero ad terrã. tunc trã. Si autẽ quiesceret ĩ aere
sic ipse uincerz. cõuenit igit̃ ut nec q̃escat ĩ lo
co. nec moueat̃ ad locũ. quod est ĩpossibile: uñ
ꝯmẽtator prio ce. & m. Si cõponereт̃ corpus eq̃
lit̃ aliquod. cõtingeret nõ moueri oĩo. sz staret
ĩ quocũq; loco poneret̃. Adhuc. iã non esset
tẽpatũ si locũ brẽt. cũ sequereт̃ id motũ elẽnti
predñantis in ipso. sicut mixtor. reliquũ. Sz
forte qs ponet huius corpus locũ brẽ in medio
elẽtor. ut in ꝯcauo spere aeris: hic enĩ forma
grauitatis & leuitatis uideт̃ adequari. Si enim
poneret̃ ĩ ꝯcauo orbis lune: aut ĩ aeris conuexo
deorsum tenderet ad locũ predictũ. cũ in ipso
uigerz forma grauitatis. Si aũt ĩ terra dñante
sibi forma leuitatis. ad mediũ añdictũ mouere
tur. Aut dicendũ hoc mediũ magis circa trã
ĩ existere. neq; illud in assignato inueniri loco
propt̃ trã duobꝯ elemẽtis ad finẽ aĩaliũ terre
striũ ꝯiunctã. Actiones adhuc nõ posset illic

brē humanas ſaltem politicas: uñ uita eiꝰ nulla
foret aut breuiſſma. Rurſus. cōplexio ꝓueīt
ex actiōe ac paſſione contrariaꝝ qualitatum &
reliqua: ubicūq; uero ē aſſignare actōnē ac paſ
ſionē. oportet agens ſupra paſſum dniuꝫ obti
tinere. prīo de ge. & cor. ꝓportioēs. n. equales
īpaſſibiles ſunt adīuicē. nō enī actio īterueīret
neq; paſſio. ꝓpt qd unā q̄litatū alii dnāri: ubi
autē illnd ponderis cōplexio eſſe non poterit
quocūq; mō. Amp. iiii. metha. Cōpoſita ſūt
media hūana: huius qdē magis. illius uero miꝰ
Quod aūt magis hēt & minus. non eſt equale
ponderis ſeruans mēſurā: unde ꝰmētator ibidē
hoc demrāt. īpoſſibile īueniri ꝰplexionē meīaꝫ
ī extremis. ut dicit Ga. eſſe poſſibile ſue īueīri
cōpoſitū ex ipſis extremis. abſq; eo q̄ accideꝫ
trāſmutatō aut diminutō. Quare ſ3o idē de ge.
& cor. Si equales fuerīt potētie. tunc non fiet
aliqua forma. ut declaratū q̄rto methau. Et cū
potentia alterius nō fuerit dnāns ſimpliciter.
ſed dnāns dnāta generabit ex eis aliqd meīum
ſed tamē declinabit ad ptē dnāntis. & ideo hoc
mediū cū eo q̄ ē declinās ad alteꝝ duoꝝ extre
moꝝ. hēt aliquā latitudinē recipientē magis &
minꝰ. Mediū. n. eſt multa. & nō īdiuiſibile. ad
qd mediū elēntis trāſmutatis & redactis. fiūt
carnes & que taliū ſ3m Aꝝ. ibidē. Et ex hoc
apparet tibi īpoſſibile eſſe aliquā ꝰplexionē tē
patam. quā poſuit Ga. s. tēpantiaꝫ. que eſt ſ3m
extrema cōplexioīs ſpēi. in qua cōſiderat me
dicina. Secūdo tñ collꝫ dicit. q̄ error quem
dixit de tempata cōplexiōe. G. eſt puuꝰ: deniq;
is cū Ga. inqens. Res miſcibiles nō inueniunt
in mixto. niſi duobus moīs: unꝰ eſt ut menſure
ſint equales. & iſta mixtio uocat equalis eaꝫ ex
tremitatibus cōpando. eo q̄ ī medio eaꝝ eſt ñ
declinās: ſecūdus eſt ut ſit īequalibus mēſuris.
& hec qdē īequalitas multis eſt moīs. ſ3m quā
qdē diuerſificate ac īequales facte ſunt ꝰplexi
ones ſpērū. Palin. qñcūq; fit unū ꝓ eēntiam
oportet alteꝝ cōponentiū ꝓ mōm potentie ſe
habere. ac reliquū ꝓ mōm actꝰ. qa ex pluribus
exīntibus actu. non conſtituit unū ꝓ eēntiā. drā
xvi. uerū aggregatiōe ſolū. ut ex granis aceruꝰ
plurimis. ſ3 ex miſcibilibꝰ unū efficit ꝓ eēntiā
propt quod oportet alteꝝ illorū ſe ꝓ mōꝫ brē
potentialitatis. unū uero ꝓ modū actus. Quod
autē locū obtinet actꝰ. rōnē hēt dnāntis alteriꝰ
reſpectu. Vbi autē hoc. uera nō repit eq̄litas
ſeu tēpamentū. Itaq; īpoſſibile ponderis ꝰplex
ionē repire. Propt huius ſ3m ſciendū. q̄ licet
coit cōcedat cōplexionē. quo ad iuſticiā in reꝝ
natura. forte tamē ut ueritas oñdat. & ſapiētū
ſermones uerificent. nō ſimplicit ſed cū deter
mīatione aſſerendū. quid autē ſit apparuit iaꝫ
utcūq;. Ipſe quoq; ī coī triplex uidet exiſtere
una quidē ī qua tēpamētū exit. ac ſi punctale ī
diuiſibile ī ꝓportioībus mēſure qualitatū mi
ſcibiliū ad opatioēs aīe meliori mō exercēdas
Alia qdē cū latitudine quadam pluralitatis &
paucitatis tmīata. a qua ſi egreſſus contingat
erit complexio iuſticialis diſtempata viii. alia
ttia quoq; int has meīa. Primā ſiqdē adhuc
q. īpoſſibile fit ꝓmanēte tpe īueīre. quā ſuſpi
cati ſunt quidā ponderis īequalē. cū ipſa nō ſit
niſi tanq̄ in īſtanti. huiōi autē cū ſit ut fere in
diuiſibile nō eſt tēpus: neq; in tpe. q. vi. phiſi.
Quod etiā tale ñ erit tēpata cōplexio ꝓmanēs
ut hūana cū eo ordinet ad actus: hi autē omnes
tpe mēſurant. Forme nanq; naturales ñ reqrūt
quātitatē & ꝰplexionē punctalē īdiuiſibilē. cuꝫ
ſit mīmā carnē repire. ſ3o phiſi. qa oīuꝫ natura
conſtantiū tminus eſt & rō magnitudis & aug
mēti. Itaq; nꝫ actꝰ pūctales hnt & īdiuiſibiles.
cū ī oī actiōe & paſſiōe. oporteat potētiā agen
tis. aptitudinē pacientis. & tempus inīuenire.
de cā. & prīo ſ3is. Et hāc extimādū eſt Ga. teti
giſſe prīo de re. ſa. ſ3m abbreuiationē trāſferē
tis ita. Simplex ſanitas & ꝓfecta. que certiſſi
mā hēt eucraſiā. uel nūq̄ fuit ī aīalis corpe: uel
ſi unq̄ fuit. neq; in īſtanti tpe ꝓmanſit in ictu
oculi. ī unoquoq; momēto alterata. & nō eodeꝫ
ſe habēs mō. Secundū uero trāſlationē meā
etiā uerbotīaꝫ Eucraſia duplici exñte. hac qdeꝫ
apud ītellectum aut ſbām ꝓhēnem. ut in aīalis
corpe: hac uero exñte ſimul & apparente ī oībꝰ
ſanis. Et ſubdit demū. nō oportet querere ī tā
ta trāſmutatione diligent optimā cōplexionē
ſi. n. & cōtingat alñ ſ3m quā aliquā optimaꝫ na
turā: ſed nō ꝓmanet in īſtanti certa. Quare ad
mirari ſupuenit opinionē uitoꝝ. qcūq; ſanitatē
& eucraſiā abſq; latitudīe. & unā eſſe extimant
ſi adhuc extra hāc eſt nō ſanitatē eſſe animꝰ. pa
nis. n. ſemp illationē nō ſentiūt de re. uel neq̄q̄
genita ī aīalis corpe facientes ſermonē. aut nꝫ
mīmū ꝓmanēte ſi aliquādo generata: his igit
hāc ſomniātibꝰ ſanitatē defecimus conſeruare
Nos aūt īapparētes deueīmus. unde haly. ulti
mus finis eq̄litatis eſt res que forſitan nō īueīt
& ſi inuenit. occultum eſt ſſ3ui. Et hec tollerat
ipſiꝰ ſermo. & ſi nō ītellexerit ꝓ eū huiōi eq̄li
tatē. ſed praue potius corpus ſemp ſanū. quod
ꝓ oēs decurrit etates. de qua Ga. quoq; & haly.
ꝓpoītoꝝ ſ3moēꝫ. quā utiq; īnuebāt illi q corpꝰ
poſuerunt dogma ſempitne paſſionis īcurrere
tanq̄ nullas hnte optimas opationes. cū calor
naturalis pabulet cōtinue huīdum radicale. re
ſolutiōeq; ſolutionē īducat cōtinui ſ3m eoſdeꝫ
Similit aer ſemp reſoluit quātūcūq; huīdus. ꝓ
pt radios celeſtes in eo impreſſos ſ3a primo.
Eſt & alia iuſticialis cōplexio. latitudie pti
cipās aliquātula. dicenda qdē anguſtior ualde

rarissime iuēta: neq; enī duo ipsam hñtes. nedū plures possunt ī uno tēpe existere. Cū ad id uideat maxie 9iunctio. puta Saturni & Iouis ī prīcipio arietis cū aliis. & aspectus oīs supcelestiū opari. natura iubente dīna. Ceu cū quis īsurgit eadē cōsignāte ppheta. legē īponēs nouā sapiētes dogmatizās & boīes. Est. n. hic meius inter anglos & sapiētes nedū boīes sm Ysaac Amaraan. Auic. & Algazalē. & talē fuisse dixerūt q dā Moysez. & Marabei mēdaces christū marie filiū. De hoc quoq; tēpātia scribit ī de optīa corpis 9positiōe. q utile pfectū ī oībus. ut neq; ī 9similib9 neq; ī organicis pticulis. nihil in 9 mensurate brē sic positū nō ualde qd cōtinue. sed ī longis tēpoz piodis cōsueuit fieri. Quod autē breue deficit ab hoc saltē uidisti. cōtinue sanū dico corpus sp: & est secūdus hic modus equalitatis quo ad iusticiā. de quo prīo prīa. ē tēpamentū mediale late 9plexioīs īuentū etiā in indiuiduo. qd est in ultīo equalitatis ex spē que ī ultīo īequalitatis exit. & in etate in qua augmentū ad suū puenit finē. in quo eqlitatis modus qrtus sextus 9cidūt. & viii. exñtes ad ī tra relati. ut etiā indicat. A. de qua xii. aīaliuz idē. Ista est tēpantia ī uirtute. qd dicit ppt pōderis cōplexionē. & iō fit tempantia tn repit raro. quare in de optīa cōpositiōe. pmpte qdē cognoscere optimā corpis 9positionē. & si rara extet ipsius generatō. Et fortassis eius pmaxie tempus duoz aut triū est annoz. uel min9 siqs eam uoluerit amplio coartare. ut circa. xxxiii. annos aut talit. Quo tpe quidē scribūt christū tēpatissimū passū fuisse gerarce. Tertia uero ē latitudie multitudinis & paucitatis pticipās plima. que corpus est simplicit sanuz. duplex existens: una quidē corpus semp sanū dicta. & altero sanū multū. in tegni & re. sa. prīo. Sanitas est quedā 9tempantia. Cōtempantia uero oīs sm duplicē pficit & dicit modo. Aliquādo quidē ī summū ueniēs & uere tēpata exñs: quādoq; uero breue deficiēs a tempata. Erit itaq; & sana cōtēpantia duplex. quedā quoq; diligēs uel certa. & optīa & pfecta: & hāc dico corpus sanū semp existere. Hec autē deficiens ab hac quidē nō utiq; iā aliqualit tantū: ut cōtristari sit aīal. & hec sanitas est corpis multū sani. ut etiā apparet ī tegni. Et q; huius tempamētū a medico 9sideratū. latitudinē cōtineat nō puā. oñdit ex 9ñr adiūctis. Est & hec logica quedā magis uel sm oportuītatē artis qō. nō 9cedētibus qbusdā alterū altero magis sanū fore: neq; esse latitudinē sufficientē ī dispositōe corpis. quā saītatē noīam9: sed unū qd. s. pfcāz exñtē ipsam īdiuisuz ī magis & min9 existere. nobis autē quēadmodū albū corpus hoc quidē minus apparet albū. id uero magis; ita & sanū magis & minus uidet hoc. Idē quoq; de optīa eucrasia. Sanitas nō est angusta neq; īptibilis. sed ī sufficientē latitudinē extendi potens uidet hñ se brē: si debeat utilis sermo esse futurus exercentibus artē. nō solū raro ī ipsa corp9 & uelut exemplar Policreti exercere in ea. sed & ī deficientibus qdē sm aliqd ab ipsa. Palin. ītio 9plexionū q corpus dicūt ī dogma sempiterne passionis īcidere. rōne qdē sola īueniūt fortez brē dmrātionē. nō tn utilitas eius aliqua est ad sm ptē operatioīs: spnūt nāq; circa nos tā pue passiones. ac. q. issibiles exñtes. Ex his itaq; az q. G. illoz respuit sententiā. q corpa ponebāt ī passione sempitna. sicut somniauerūt aliqui ñ ītelligētes ipsuz ī tegni. & ista qdē 9plexioīs equalitas est. que prīo prīa. & aīaliū xii. A. in viii. eqlitatis diuidit mōs. sm 9patōnē diuersificatos. ei9 qd est intra & extra. drā xvii. mō sz inde fortassis ppulsato. Sm etiam hui9 cōplexionis tēpamentū distiguūt etates decurrentes in ipsa p tēpus oē. ut apparet ex tegni ī eius cōtempantie descriptiōe: semp. n. tale in eius pmanet tēpe: tale huic etiā octo 9plexioēs opponit. ex equo distēpate. Quod aūt predictas ultīas duas sit dare distēpantias ostendit argumētis. Quia. Y. de būana natura. Necesse est primū generationē nō ab uno fieri eto. nō enī pōt ab uno neq; ex uno generari. nisi alteri cōmisceat. Adhuc oz q; sint eiusdez generis que miscent. & eandē brē potentiā. alioqn conferūt nihil. Necesse etiā ē q; calidū frō & siccū hūido. cōtempata se habeāt adiuicē & equalit si. n. alteq; preemineat multū. ut fortissimū debilissimo. generatio nō utiq; fiet. sed trāsitus in dnāns: unde geneseos A. prīo ueteris sm ones affirmās: nō est unā guttā aque mille milibus uini anforis miscere. Vbicūq; igit & quātūcūq; eta. hoc mō adinuicē cū suis occurrāt dispositioibus: andictā cābunt scdaz tēpantiā. & ītiā: cū īfluxus fuerit uehemēs astralis: agētia nāq; & paciētia ī adiuicē approxīata. īpossibile nō agere ibidē: hoc autē erit cū fuerit secundū amplius aut minus adequata. Rursus. cū hō sit ultim9 finis. & 9plemētū uīuersi a natura ī tēti. drā v. oportuit ex talib9 esse ex qb9 possz certa cognoscere. & eis p īgeniū & sapienciam dnāri: hoc aūt erit. si in aliquo eius optimum ponat miscibiliū tēpamētū. Ex his. n. 9plexio cōsurget tēpatissima. equa & ssz us pspicax elicieť. Vbi aūt id & aptitudo aderit mētis iuxta illud secūdi de aīa. Molles carne apti mēti: duri autē in epti. ex hoc enī reddunt īgeniosi uel nō ingeniosi: & ideo dictū hoīem fore prudentissimū ac sapiētissimū animaliū. qa cōsiliatiuū est solū animaliū memoria & doctrina ptici pans. hystoriaq; primo. Et 9firmat. quoniaz

cum homo multis sit opatioib9 dedit9. ut pl̃i
mos uite defectus abiciat qbus subicit̃.cum na
tura hũana multiplicit̃ sit serua.metha. prio.
unde polliticoꝝ vii. multis organis indigꝫ id
quod est uiuere.opus affuit ipsum totũ aut qd
dã eius maxie tẽpatum existere:tempamẽtum
autẽ obtinet extremorũ mediũ.qd̃ autẽ huiõi
ad ualde pl̃a põt extẽdi & coaptari: q̃ extrẽoꝝ
qd̃cunq;.ꝓpt̃ qd̃ tpatã habuit preceteris ẽtib9
cõplexionẽ.theorice prio.Fuit & unus ad alios
tẽpatissimus.ut hic priceps & dux.& mensura
foret alioꝝ potissime. iuxta sm tẽpamentum
añdictũ.Quod & ĩ aliis etiã cõspicim9 suo mõ
spẽbus.puta unã apẽ aliis maiorẽ dnãntẽ re in
prudẽtia quadã. cui fauẽt cetere & ducunt̃ ea :
similit̃ & formicaꝝ. & ĩ aliis sic uilibus nedum
ĩ preciosioribꝰ cõtingit repire. Huiõi quoq;
cõplexio iusticialis in hoĩe preceteris est tem
patior aliis.& dignior fere simplicit̃ tempata
cũ sit regula oĩum & mensura . In aliis aũt spẽ
bus.ut equo & asino & ficulnea & ceteris. sm
quid est tẽpata.cõplexionũ & theorice primis
Et iõ inqt.A.hominẽ certe equalitati põderis
s.appropiquare q̃ maxie.cũ mõm tẽpamẽti cõ
plexioĩs secũdũ ad iusticiã ueri9 fuerit adept9
Eti. cũ nature ꝓcessus sit ordinat9 paulatĩ9
de extremo p mediũ a fine in extremũ.hysto.
vii.nullo qdẽ mõ reperiat̃ 9plexio que mẽsure
que aũt iusticie ut apparẽs.tũc fit ĩt duas adeo
distantes nõ unã sed duas tẽpantias inĩcidere
dictas.sic igitur iusticialis simplicit̃ tempata
cõplexio erit trina. Propt̃ q̃rtũ quidꝫ. Ad
primũ dicendũ.q; Aꝝ.& medici p cõplexionẽ
tẽpatam eam que iusticie audiũt.precipue sm
eius duos mõs ultio. & nõ que ponderis. quia
illã ut oñsum ĩpossibile fit repiri in uniuerso
igitur multo minus sm Auic.ut sit hoĩs com
plexio. Ad aliud qd dicendũ apparuit. Ad
aliud dicendũ.q; ut ꝓbat 9plexionẽ iusticie in
ueniri sicut ostensum cõcedendũ.sed non quo
ad eã que ponderis.Immo dicẽdũ q; oĩs motus
& reliqua.uerificat̃ magis ĩ his que alterantur
& nõ ĩ aliis.i.ĩ motib9:licꝫ.n. nõ acqrat̃ p alte
rationẽ mediũ reale ĩtroductũ.acqritur tamen
mediũ motus siue spacii. Aut dicendũ illam
rõnẽ ꝓcedere ymaginatõe falsa. At si tñ fiat
trãsitus de una extrema cõplexiõe in aliã.quod
fit p cõplexionẽ mediã inĩueniẽtẽ int̃ illas qd̃
nõ oportet.qa sm Aꝝ. trãsmutabile tam diu
manet sub forma abicienda.quousq; ĩtroducat̃
in ĩstanti noua in ipsum forma.quã cõsequitur
cõplexio reliqua priori corrupta.Neq; oportet
q; id p formas fiat int̃ medias.aer enĩ qñcunq;
trãsmutat̃ ab igne. tã diu manet sub forma ae
ris.donec forma ĩtroducat̃ ignis in ĩstanti:sic
autẽ eueniet in ꝓposito . q; taꝫ diu remanebit
mixtũ sub una cõplexiõe ut calida sic.quousq;
introducat̃ in ĩstanti altera ceu frã & huĩda.nꝫ
oportet ut in ipsum ĩtroducat̃ que meĩa. Vel
posset concedi. q; sicut trãsitus fit de una com
plexiõe extrema.in aliã extremã uideĩ, frãꝫ &
siccã. p aliquã cõplexionẽ mediã si est illã com
plexionẽ meĩam ponere ; nũq̃ uero fit trãsitus
p istã cõplexionẽ mediã.ita.s.ut sistat ĩ aliquo
tẽpore.ut ista cõplexio meĩa manere possit sub
quadã latitudĩe:unde licet trãsmutabile altere
tur ĩtrãsitu:nõ tñ puenit ad illã subsistentẽ.
Ad aliud dicendũ q; multa põt facere ars. q̃ ñ
natura.ut domũ effigiem: & eꝰ ceu hoĩem aut
plantã.Quedã nãq; fiũt ĩitialit̃ a natura.9plẽt̃
uero p artẽ:uelut sanitas subleuata medicina :
quedã ĩitialit̃ fiũt ab arte.natura uero ꝓficiũt̃
ut ꝓiectio semĩs in terrã : unde 9mentator sꝫo
phisi.uoce Alexandri.Natura complet multa
que sunt p artẽ.& ars multa que sunt p natu ã
drã clxiiii.Et qd̃ ĩducit̃ de corpe illo arte 9stru
cto.nõ arguit cõplexionẽ põderis . sed iusticie
potiꝰ tẽpamẽtũ:qd̃ apparet qa sibi cutis cõpat̃
que cõplexioĩs est iusticia tpate.Id etiã nequit
usq; quaq; tẽpamentũ existere.cũ ipsum 9tinue
aer ĩmutet & resoluat. Aut quis posset id pon
deris mixtũ expiri.cũ ssu discent inde nrĩ.
Vel si uis id esse cõplexioĩs ponderis oñsiuum.
dicendum q; licet ualde faĩliare ꝓdygma sibi
propinquũ.nõ tñ oĩo ipsius oñsiuũ.nꝫ cũ falsũ
in exẽplis.n.ñ expetit̃ uerificatõ.sed expositõ
9mẽtator t̃tõ de aĩa.uñ prio prioꝝ. Exẽpla poĩ
mus ut sentiat q distit. Ad aliud dicẽdũ.q;
mediũ & tẽpamentũ 9plexioĩs iusticialis.sufficit
cõplexioni hũane: ut excellentias qualitatũ
tactibiliũ discernat.Si.n.hõ esset oĩo ssibilis.
tũc ꝓpt̃ ledẽtia extrinsecus. aut ĩtrinsecus oc
currentia.nõ posset diutius ꝓmanere in uita.
cũ ab oĩbus fere nocumẽtũ recipet ssibilibus.
Et iõ scio quosdã ssibilissimos. q ad morsum
pulicis ledunt̃.maxie cõtinue fore langorosos.
Non.n.oportet hoĩem solũ esse ssibilissimum
sed occurrẽtib9 extrinsecis & ĩtrinsecis etiam
posse resistere. Ad aliud dicẽdũ.q; eq̃le puta
ad pondus.& ĩequale etiã & equale ad iusticiaꝫ
& ĩequale.nõ sunt ḡria:eo q; nõ exñt sub eodeꝫ
genere.sicut rõ expetit ḡrioꝝ.Nõ ens enĩ nõ ḡ
riat̃ enti.cũ nõ hẽant eãdẽ materiã seu gen9.
Ad cõfirmationẽ autẽ dicendũ sit̃r. Ad aliud
uero dicẽdũ.q; natura uĩis & ꝓticnlaris.9plexi
onẽ ꝓhibẽt ponderis ut apparuit:una enim in
altera ordiat̃.ꝓhibet etiã utcũq; complexiõeꝫ
iusticie dictã prio mõ.cũ nõ ꝓmaneat sꝫ falsat
in ĩstanti.Natura.n.nũq; ꝓducit aliqd in esse.
quĩ in eius cõseruatiõe laboret.de ge.aĩalium
sꝫo.Et qa cõplexioẽs iusticialis due ꝓmanẽt tẽ
pore opatioẽs nobiles exercẽtes.iõ natura illas

ꝓducat et ꝓsu

producit & cõseruat. & nõ parũ ĩ hoc laborat.

Ad aliud dicendũ. q̃ intellectus duplex exit ad pñs: ĩtellectus qdẽ principioꝝ q p se ueit ad bñtem. drã. iii. q quidẽ sicut lumẽ qdã nobis ĩnatũ. ueꝝ sp testat. qualis de quolibet esse aut nõ esse: oẽ totũ maius sua pte: est & alius ĩtellectus q est aĩe potentia ĩtellectiua: & hic uerus ẽ aliquãdo ceu cũ ueꝝ ĩtelligit. uel falsꝯ qñ falso ĩtõ de aĩa. Vel ꝯplexio ponderis ẽ ĩ intellectu. prout dicit uirtus passiua. ipsa. n. corruptibilis est puta imaginatõ aut fantasia uel uirtꝯ imaginatiua. ĩtõ de aĩa. nõ enĩ qd est in intellectu oportz ĩ re fore quocũq; mõ. cũ nõ sit credere ĩtelligere. ĩtõ phisi. qa ĩtellectꝯ est potẽtie maioris q̃ natura. drã q̃rta. põt. n. ꝯiuncta separe & disiũcta cõiungere. Itidẽ de cõplexiõe põderis nõ est scĩa uera pfcã p principia uel cãs aut effectus tradita: sed scĩa ĩppria equoca. uel est scĩa negatiua. & talis põt esse de non ente. uocãs ipsum nõ esse & quõ. sicut de infinito & uacuo est scĩa. Dicendũ etiã q̃ sicut habz eẽ ita & notificari & genus hẽt & drãs ꝯsimiliter neq; etiã diffinitõ uel descriptõ affirmat rẽ eẽ aut negat. cũ eius sit simplex circa quẽ ueꝝ nõ existit aut falsum. ĩtõ de aĩa: sed qditatem rei simplicit denotat. ñ differt. n. a diffinito. nisi qa illud nomẽ est ĩplicitũ hoc autẽ explicitum drã iiii. Ad aliud dicendũ q̃ mẽsura est ĩ re aliquo mõ. saltẽ sẑm q̃ res dicit a reor reris: lz nõ ꝓput dicit a ratitudĩe. & sicut hẽt esse. ita & mẽsurare. Intellectus. n. passiuus ut uirtus imaginatĩa. hãc põt ex simplicibꝯ copulare. ceu homiez ꝯpoĩt uolãtẽ ĩ mõtẽ smaragdinũ prĩo prĩa

DIFFERENTIA. XIX.

¶ Vod nõ sit ponere ꝯplexionẽ simplicẽ ex seisse. uel calam uel frãz sic. uel hu. oñdit. quoniã nullꝯ phõꝝ aut meĩcoꝝ poũit añ. G. cũ nõ sit tãtos ac tales ĩ sufficiẽtes dare. Adhuc eã negans Aũ. collz sẑo. Inqt fore probatũ ex q̃rto methau. quiq; tantũ eẽ ꝯplexiones. uniã equalẽ & alterã ĩequalẽ. quã ꝯnr ĩ quatuor cõpositas sequestrat. Amp. hoĩum qsq̃ pticipat cõplexione hũana. cũ oẽs sint eiusdez rõnis. Sed ipsa cõposita. est enĩ cala & humida cõposita. Igitur erit quecũq;. cũ inferius semp suscipiat predicatõnẽ supioris. ñ enĩ ab eo põt absolui. Rursꝯ cã & effectꝯ sunt ꝓportioãbiles sẑo phisi. unde ĩ tegni: nata qdẽ a prĩcipio prĩcipii uirtuti & initõ attestant. & prĩcipiũ hisque ab eo. Sed cãe ꝯplexioĩs efficientes. ut elẽnta p suas qualitates sunt ꝯposite ac cõseruãtes. ut cũ aliis rebus v. nõ necessariis. Ignis. n. cali. & siccus. aer cal. & huĩdꝯzcꝯ: estas cal. & sicca. & cibus q calidus & huĩdꝯ. & reliqua. Similier hu. q sunt effectus cõplexioĩs ꝯpositi extãt. ceu cola ca. & sic. zcꝯ. Eodẽ quoq; mõ & calor istrumẽtũ ꝯplexioĩs & nature cõpositus est. calidus enĩ & huĩdus ꝓnũtiat collz. sẑo. Itidẽ & corpus ꝯpositũ. Palin cõplexio est qualitas ꝓueiens ex actione & passione & reliqua. drã xvii. quod nomẽ denotat cõplexio. Idẽ aũt est ꝯiunctõ seu copulatõ qualitatũ. Eti. in oĩ natura ẽ aliqd materie & aliqd forme. ĩtõ de aĩa. quoꝝ primz proportõnat q̃litati passiue. reliquũ actiue: humidũ. n. & sic. sunt ut materia. calm & frigidz nelut forma. q̃rto apparens methau. uñ ibidẽ. Facit quidẽ faciens duabus uirtutibꝯ. & patit passionibus duabus. faciẽs quidẽ est calidus & fri. paciens quoq; siccũ & hu. Oportebit igit ĩ cõplexiõe sẑo huiõi coexistere. Itaq; nulla complexio sĩplicit existet cõpositaꝝ meĩa. In op. Ga. cõplexionũ prĩo. cũ alioꝝ pĩimis seq̃cibus Ait. n. plures meĩcos & phõs q̃tuor ꝯpositas distẽpatas ꝯgnoscere. sz alias q̃tuor ex seisse haꝝ generatas. ignoro quõ dereliqueꝝt. Palĩ. ubi est dare magis & minus: dat & mediũ. Cũ igit inueniat multũ distẽpata ad caliditatẽ & siccitatẽ. & distẽpata multũ ad frĩtatẽ & huĩditatẽ. & ita ĩ aliis iuenieĩ. & media utcũq; int hec sic extrema. huiõi aũt erit aliqua q̃tuor simpliciũ sẑm mediũ distẽpataꝝ solũ. drã vii. Cũ. n. elẽnta diuersiõde ꝓporcionata ueĩant ad mixtionẽ quoꝝ effectus est cõplexio. quid ꝓhibebit quin ignis calitas supet frĩtatẽ aque aut eꝯ: nõ aũt huĩdũ aeris siccũ terre. ut unũ qd ꝯsurgat eq̃le mediũ int siccũ & huĩdũ: aut huĩdũ supetur a sicco uel eꝯ. & frigidũ aque cõtempet ignis calido: ꝓpt qd ad hoc q̃s aduertens quatuor simplices ponet cõplexioẽs. Propt primũ prĩuz quidẽ sciendũ. q̃ quid sit cõplexio. quiq; ipsiꝯ mõi oñsuz est drã xvii. Entiũ autẽ qdam est simplex oĩo: aliud cõpositũ oĩfariã: nõ nulluz uero intmediũ. Primũ quidez duplex existit. q̃dã enĩ est potentia tale puta ceu yle. cuius existit esse in posse. substãtiat. n. p posse. Aũ. de sbã orbis. licet prĩo phisi. uideat sentire ꝯriũ: tunc. n. sbã eius ablatiõe potentie corrũpetur apud generationẽ. & esset ĩ predicamẽto ad aliquid. & nõ ĩpredicamẽto substãtie. Quod forsitan eueĩt eo q̃ potẽtiã ipsius cõsiderauit illic prout respectũ quẽdã importat. Aliud uero actu tantũ uelut causans primꝯ. Est eniz actus primus purus & ĩmunis ab omni potẽtia. xii. metha. Que autẽ hoꝝ duoꝝ meĩa forme sũt cõposite & materie ꝯposite. ꝯmẽtator prĩo phisi. In oĩbus. n. secundũ bonũ citra primum est cõpositõ. ex quod est & quõ est. Et in de causis cõmento ĩtellige. natura ꝯponit ex qditate & esse. Est. n. habẽs yliatĩ & formã. similit & aĩa. Cõpositũ quoq; oĩfarie corpꝯ est maxĩe hũanũ Ipsum nãq; ceteris cõpositius exit corporibus cũ in eo gradus oĩum repiant entiũ a materia

enī incipiens ſicut cetera.hec prīa ꝑ ſimplicia
corpora trāſiēs & ꝯmixta.uſq; ad ens porrigit
ītellectuale.qd & priori drā. Quapp̄t cōce
det phiſicor.viii.microcoſmū exiſtere .uñ ad
ultimū deueniēs cōpoſitū graduū ī nullū ordi
nat ulterꝯ aīaliū.Eſt nāq; finis & ultimū quid
hic a natura ītētū. Mediū uero iſtor ſimplex
ē & ꝯpoītū.ſ;m q; fuerit ad diuerſa ꝯpatū:nam
ꝑ ꝯpationē ad primū ſimplex oē ꝯpoſitū. rela
tione quoq; ad ultimū omē ſimplex quod erit
magis.quāto plꝯ materie appinq̄bit prīe.aut
prīo ꝯdēti .uñ elemēta ꝯpoſita ſūt reſpectu ma
terie prīe & forme .ſūt tñ ſimplicia corpa rela
tiōe mixtor.Ex his .n.ꝯponūt metheroloyca .
ex qbus cōſtituūt minere . ex hisq; terre naſcē
tia.& que deinceps.drā xvi.que diuerſa ꝯpatōe
ſimplicia dici poſſunt et cōpoſita. Gratia
huius qd dicit ex ſemiſſe ſeu mediū ſciendum
medietates in uniuerſo.x.fore. quar due ſuffi
ciant in pñti.uidelicet ariſmetrica medietas &
geometrica. Eſt autē ariſmetrica diſpoſitio
que equas tātū ꝑ drīas diuidit quātitates.puta
i.ii.iii.aut.ii.iii.iiii. In hac enī mediuꝫ ſituat
īdiuiſibile & uer.& iō rei publice.que a paucꝯ
gubernat cōpatur. Geometria uero īminos
equali ꝓporciōe cōiungit. que quidē ī cubita
repit figura ceu in taxillo.In eo nāq; ſupficies
vi.exiſtunt .viii. anguli.& xii. latera. cuius pa
radigma ē.lxviii. xii.ſit it i.ii.iiii.In ipſa nāq;
ñ medii ſumit eq̄lis & īdiuiſibilis drā oīmoda
uerū ꝓportiones tātū:nō enī viii. rōe medii it
ſex extat &.xii:neꝫ duo unꝯ & iiii. Et ideo de
mocratie ſimulat magis. in qua ciuiū omniuꝫ
& populariū eſt medietas ualde lata. & quedaꝫ
eq̄litas Boecꝯ ſ;o ariſmetrice. Duplicꝯ eqdē
huiōi equalitatis. una ē equaliū ī quātitate ut
ariſmetrica.& altera ſimiliū in q̄litate.ut que
ſ;m medietatē geometricā dicta: qua quod iu
ſtū & qd uirtutis uniuerſalit dicit eq̄le v.etbi
Hos quoq; ſermones attuli. qa in ſapientuꝫ
orōnibus reperiūt īexpoſiti nō raro. Sed ut
ſit familiarꝯ dicere mediū extat duplex.unuꝫ
quidē reale indiuiſibile & ꝑ eqdiſtantiā.uelut
duo inter.i.&.iii.&.iiii.int.iii.&.vii.&.v: eſt
medium aliud quo ad nos bñs latitudinē & di
ſtantiā ineq̄lem.ut.viii.int.vi.& xii.Eq̄le etiā
eſt mediū aſſignatū in uirtute morali.etbicor
apparens ſ;o.Virtus enī deſcribit ꝑ omne quo
ad nos: & huius qdem mediū multitudinis &
paucitatis.cōplexio obtinet hūana ad alia rela
ta.prīo prīa. Propt ſ;m qdē ſciendū q; Ga .
prīo cōplexionū.pret quatuor ꝯpoſitas ꝯplexi
ones ſimplices.dicit ſe quatuor alias adiueiſſe.
ut oēs cū tēpata numero cōtineant nouenario.
qd nō ſimplicit teſtatur . ſed ad id talē conat
demrātionē afferre. Supponit.n.ceu ꝓbatū
ab altera ibidē hereſum q̄tuor eſſe ꝯplexiones
diſtē patas.quarū una reprehēdit & ꝯuīcit alte
ram.eo q; una duas tantū cōplexioēs. ponebat
calidā ſic.& fri.huīdam.Ca.uero hu.& fri.ſic
nequaquā. drā xviii. Hoc itaq; ſibi ex accomo
dato aſſumpto ꝓcedit.calidū ſtat cū ſicco.ut ī
calida & ſic.cōplexiōe:& ſtat ſimilit cū huīdo
ut ī ca.hu.de quo minꝯ uidet ſ;m ſectā cōplexi
onē ca.hu.deſtruentē. igit ſtabit cum meio it
huīdū & ſiccum. Cū mediū hoc ꝓpinqus etiaꝫ
ſit calido q̄ humidū.qd poſitū eſt ſtare. Siſrq;
frigidū ſtat cū ſicco & huīdo. & reliqua. Itaq;
erit cōplexio calida tantū et frā etiam. Eodeꝫ
quoq; mō ſiccū ſtat cū calido. ut ī ca.& ſic: ceu
ꝯſentiunt hereſes ambe.& cū frō ut ſ;a repulſa
prima.ergo et cū medio ſtabit int calidum &
frigidū cōtēpatio: ꝓprīꝯ enī id ſicco q̄ frigidū
quare ſi ſiccū ſecuꝫ frigidū cōpatit. multo plꝯ
& mediū.et ſimilit eſt de huīdo. ſtat enim cuꝫ
calido & frō.Sic igitur due alie erūt cōplexio
nes.ut ſic.et hu.Itaq; cū primis duabus reddēt
quatuor. Olfaciūt etiā ſermones eius huius
rōtinatōnē. Motus oīs fit de extrēo ī extremuꝫ
ꝑ mediū.Cū igit fiat trāſitus de ca.ſic:ꝯplexi
one ad fri.huīdam et de ca.hu.ad frīam ſiccā .
ꝑ mediū fiet.quod erit.aut calida ſolū aut frīa
uel ſic.ſeu huīda. Volēti quoq; fortaſſis āp.
ueritatē q̄ apparentē ꝓbabilitatē ꝓſeq medici
nalē Gal. ac eius nō cōſentiet ꝓſuaſioni. Non
enī oportet ſi calidū zcꝯ.ſtet cū ſicco.& cū hu
mido ꝓpterea ſtare cū hor medio. Eo q; in oī
mixto & medio hēt hoc qdē magis.id aūt mīꝯ
ꝑ modū potētie & actus.drā xviii. Adhuc ubi
cōcurrit actō & paſſio tollit mediū. cū unū ha
beat uictoriā ſup aliud. Amp. ī extreīs puta
in ſicco et huīdo cum ponit ſtare calidū & fri
gidū eſt latitudo. et ꝓpt hoc ꝑmanētia & for
me acquiſitō.nō autē ī medio.cū ipſum īportꝫ
rōnē īdiuiſibilitatis magis. Ad aliud etiam
dicendū.q; nō eſt neceſſe dare mediū ꝑmanens
reale nūc inductū.ut nouā formā int extremā.
drā xviii. Aut ſi detur mediū illud trāſiēs ñ
ꝑdurat etiā fere momēto. īpotens oīfariā exce
denti reſiſtere:tale uere mediū cōplexionē nō
cōſtituit.cū ſaītatē neq; angustā neq; īptibileꝫ
queramꝯ drā eadem. Collꝫ.uero ſ;o.nō ſolū
cum ātiqoribus. G.quatuor ponūt tātū eſſe cō
plexioēs ut cōpoſitas . ſed negādo ſimplices q̄
tuor quas fatet Ga.ſe īueniſſe augmētatione ī
illum ex ſentēcia īuebit Ar.methau.iiii.preci
pue ita. Scias in ſumma duar q̄litatū actīar
ſequit a mēſuris duarū qualitatū paſſiuar. iō
qa forme ꝓprie ꝓprias habēt materias ſub eis
ac ſi dicat q; qualitas actiua exñs uelut forma
reqrit paſſiuā tanq materia: in oī enī ut dictuꝫ
natura expetit aliquid loco materie . & aliqd

forme.prima materia exceptis & ultīa.nz etiã
ſine materia extat forma.ipſa enī nõ ſepatur
a morphea.prio de ge.& corru. Amp.eodez
ſzo.unaquecꝫ reꝫ que appropriat̃ ꝯplexioni.de
neceſſitate appropriat̃ dnãtioī q̃litatis actiue.
que ſtat loco forme;& dnãtiõi q̃litates paſſie.
que ſtat loco materie.Si.n.non ſic eſſet iam cõ
plexionatũ nõ eſſet unũ ī forma īmo duo.ꝓpt̃
qd̃ cũ nõ ſit dare materiã ſine forma aut eꝯ.
Itaqꝫ oīs erit cõplexio ꝯpoſita.nullaqꝫ ſimplex
Quod fulcit̃.qa q̃rto methau.eoꝝ ē ſimplex
& naturalis generatõ. eſt ꝑmutatõ a uirtutibꝯ
actiuis caliditate uidz & frītate.cũ ꝓportionez
bubuerīt ex ſubiecta mat̃ia uīcuiqꝫ nature.huiꝯ
autẽ uirtutes ſunt paſſiue.ceu ſiccitas & buītas
Volẽs aũt Ga.defendere dicet.qꝫ cũ ꝯplexio
eſt ca.ſimplex aut frã.nõ eſt forma ſiñ mat̃ia
quoniã mediũ ex ſicca & bu. eſt materia calidi
aut frī.ũde iiii. methau. patiẽs qdẽ buidũ aut
ſiccũ aut ex bis. Sed qa difficilius eſt aſſigna
re.quõ buidũ & ſiccũ hẽant rõnẽ agentis & for
me;calidũ autẽ & frigidũ paciẽtis & materie.
ut igit̃ ſaluent̃ ſimplices paſſiue ſic.s.& bu:ſci
ſciendũ qꝫ qualitates oẽs int̃dũ dicunt̃ actiue.
uñ has oẽs quatuor uocat opatiuas.Et baly ibi
dẽ.G. ſequendo ſnias dyaleticorũ.oẽs noīauit
qualitates actiuas;qa q̃litates actiue & paſſiue
ī uno capt̃o dyaleticoꝝ ꝯtinẽt̃.ũde prio uirtutũ
naturaliũ.Aꝝ.nõ nũq̃ ī libris de ge.& cor. bis
quatuor utit̃.s.tãq̃ actiuis oĩbus ſigillatī ſepa
tis. in libris aũt methau. ꝑblẽtũ & pt̃m alioꝝ
locis.duabus ſolũ actiuis & duabus paſſiuis.
Et firmat̃. quoniã & ſi quãtitates ſzm ſe ipſas
ſint īpfecte ad eam que ī opis directionẽ.theo
rice ſzo.& re.ſa:tũ rõne qualitatis que ꝓprius
actioīs extat īſtrumẽtũ.multiplicata quãtitate
mltiplicat̃ & uirtꝯ. & īde actꝯ cũ forma d̃bitã
quãtitatẽ reqrat ī materia.qua fulcita egredit̃
actus qualitate media;ũde quãto fuerit magis
extenſa.tanto plus fortificat̃ opatõ.cũ oẽ agẽs
multe quãtitatis eſſe expediat.de cã ſzo: ignis
enī actiuiſſimꝯ ī tã moīca q̃ põt ſiue quãtitate
ut mīme opet̃.cõplexionũ ſzo. Poterit itaqꝫ
in tãtum augeri quãtitas. in qua fulcit̃ q̃litas
paſſiua.minuiqꝫ tãtũ illa ī qua actiua: qꝫ id qd̃
proueīet a paſſiuis hẽbit rõnẽ forme & agẽtis
qd̃ autem ab actiuis patientis & materie.ita qꝫ
mediũ calidi & frī exiſtet. ut materia ſicci &
buīdi formalis & actiue. Sic etiã materia com
plexionis tẽpate.ſicca ponet̃ & frã.ꝓpt̃ enī na
turã ſpẽi totius ea tendit ad calm & buīdũ cuz
ſuo tẽpamento;licet.n. caliditas & frigiditas
ꝑ ſe ſint qualitates actīe;& ſiccitas & buīditas
paſſiue.ꝑ accidens tñ ſecus hoc mõ põt contin
gere. Dubitat̃ qa dictũ eſt ꝑ Ga.Aꝝ.uti qua
tuor qualitatibꝯ ut effectiuis.ſzo de ge.& cor.
cũ ibidẽ dicat calm & frigidũ fore actiua: ſic
citas autẽ & buītas paſſiua. & declarãs ꝑ eorum
actus. Forte dicẽdũ qꝫ id dixit Ga:aduertẽs
qꝫ Aꝝ.ait de generatiõe ſimpliciũ ut elẽntoꝝ.
que uigore ꝓficit̃ q̃litatũ ī ſubſtãtiis fũdataꝝ
tanq̃ inſtrumẽtoꝝ ipſaꝝ:ita ut nõ ſolũ ex aere
fiat ignis.aut ex terra aqua. ſz eꝯ: Quod fieri
oportet buītate & ſiccitate tanq̃ actiuis. De
clarat & illic Aꝝ. effectus nõ ſolũ ꝓuenire a ca
lido & frõ.ſed a ſicco & buīdo.ut in libro etiã
apparet farmacoꝝ.& ſza prio.Vnaquecꝫ nancꝫ
qualitas reſpectu effectus ꝓgrediẽtis ex ea.põt
dici actiua:buīditas enī buẽctat remollit appla
nat & buiõi. ſiccitas uero exſiccat indurat ex
aſperat zcꝯ. Quidã uero dixerũt paſſiuas etiã
uere dici actias.ꝓpt̃ reſiſtentiã qua paſſionem
cauſant ī agens.iuxta illud phiſi. t̃tõ oẽ ſimul
actiuũ & paſſiuũ phiſice. Sed nõ tã uilis Ga
extitit ītentio. ſicqꝫ coīs. Aliq uero dixerũt
eas agere ꝑ accñs. ut actiuaꝝ uigore.ſicut buī
dum buẽfacit nõ ꝑ ſe.ſed ꝑ frigidũ ꝯſtringens
& īgroſſans ſubtile.ceu ī cõuerſione aeris ī aq̃.
Sed hic extraneus actõnis moũs & īptinens
Ex bis igit̃ īdicat̃ & ꝯcludit̃.paſſiuas etiaz qud
litates hrẽ nõ nũq̃ rõnẽ agentis & forme. Sza
Aũ.rñdebit talẽ formã materie ī ꝓporcionalẽ
fore. Propt̃ t̃tiũ uero ſciendũ. qꝫ buiõi com
plexiones q̃tuor ſimplices & maxīe paſſiuas.ñ
eſt ponere medias.ſzm meīetatẽ ariſmetricam
cõſiſtentẽ in eſſe īdiuiſibilis medii & ueri.
Quod oñdit̃. qa ſi ponat̃ calidũ frigiduz exce
dere.mediũ ꝯtẽpatũ ex buīdo & ſicco nõ pot̃it
ꝑmaẽre.dupliciter uere: prima qdẽ qa cũ calz
& frigidũ ſint actiua.et ſiccũ & buīdũ paſſiua.
& ꝯria ſi debẽt adiuicez agere ut tactũ. oportz
unũ alteꝝ ſupare.Alioqn nõ eſſet actõ & paſſio
In momẽto.n.remanebũt. q.coequata. poſtea
fit alteꝝ dnãri alteri.ut calm frõ & ſiccũ buī
do aut eꝯ. & ita cõſurget ꝯplexio cõpoſita ceu
ca.ſicca uel frã bu. Rurſus.calm datum ſup
excedẽs cõſumet buīdũ.qd̃ dabat̃ cum ſicco fa
cere ꝯtẽpamẽtũ qꝫdã mediũ.& cõplexio calida
reddet̃ ꝯnt̃ & ſicca:ſit̃r buīdum ꝯtẽpatũ ſicco.
in frã cõplexiõe ꝑdurare nõ põt.ut ꝯplexio ſit
ſimplex frã.ꝓpt̃ ꝯrietatẽ ſicci ad buīdũ prius
dictã.Frigidũ etiã qd̃ mediũ datum int̃ ſiccuz
et buīdũ.aut buīdiꝯ reddet ī crudãdo illud uel
ſiccius ꝯgelando. Multo etiã minus hac uia
erit ponere ſimplicẽ ꝑmanentem aliq̃diu. aut
fortaſſis īpoſſibile ī paſſiuis. eo qꝫ calidũ & fri
gidũ efficaciſſime qualitatũ.nõ ꝑmanẽt ſimul
iũcte.niſi exceſſu unius ſup alteꝝ. Sit̃r ſiccuz
ſi ponat̃ excedere.cũ ſit lima exacuẽs calitatẽ.
ſuſcitabit calidũ d̃ meio poſitũ ī extrẽuz alteꝝ
aut ſi fuerit ualde ſiccũ. reducet illud mediuz
ad frigiditatẽ pabulũ ſubtrahendo.cũ buīduz

ſit nutrimẽti materia: ſic & huĩdũ ſupeminere tribus aliis poſitũ. ex medio aſſignato ſuſcitabit frigidũ: Multũ enĩ huĩdũ ĩ corpib9 mixtis magis ſibi frĩdũ aſſociat. ꝓbleu. apparẽs ttia.

Volet etiã has forte quis eo ĩpugnare mõ. quo & tẽpata 9plexio ĩpugnabat certe. Sm uero medietatẽ dictã geometricã & quo ad nos ac apparentẽ pot cõcedi. G. ꝓbabilem magis q̃ mathematicã 9ſiderationẽ ꝓſcrutari. ſicut ei9 expoſtulat ſcie modus. aliquo tpe predictas cõplexiones ex ſemiſſe poſitas. int diſtempatas oĩo cõpoſitas ꝑmanere. ũde vi. de re. ſa. id ſentiens inqt. In libris de craſibus dictũ eſt. ĩpoſſibile ꝑmanere ad multũ diſcraſiã aliquaz materiã. Ipſa nãq; ſibi ipſi ex neceſſitate acquiret aliã. & iõ ꝓtimis medicoꝝ q̃tuor uiſe ſunt eſſe ſole diſcraſie cõpoſite. Et in vii. curatie. Siccitas ĩculpabili exnte oppoſitõe. que ſm caliduz & frigidũ exnte. ſecũdũ ſeipſam ꝑmanere nõ pot. Quod &. A. prĩo prĩa int̃pres Ga. ſuſcepit ingens. Iſte tamẽ q̃tuor ſimplices nõ diu ꝑmanet. Caliditas nanq; maior q̃ debet. reddit corpus ſicci9 q̃ oportet. & frigiditas maior q̃ debet. cito reddit ipſum huĩdius q̃ oportet humiditate extranea. Et ſiccitas maior q̃ debet. reddit ipſũ cito frĩdius q̃ oportet: huĩtas uero facit uelocius frĩdius q̃ oportet. Immo qd̃ plꝰ tandẽ nõ ꝑdurãt cõplexioẽs etiã 9poſite. luxta illud tegni. Decidẽte calida & ſicca craſi. Sz cõtra hoc uideĩ qd̃ ſcribit ĩ tegni. de corpe ſp tali ut egro. ꝑ oẽs etates ꝑmanẽte tali. Dicẽdũ q; duplex eſt diſpoſitõnis ĩherẽtia. una qdẽ hĩtudinat. & hec ſemꝑ ꝑmanet ſuo mõ. & ĩclĩationẽ hẽt ad ſua prĩcipia. ut az de ꝑmutatione faciei. in de aere & aqua. Altera uero actualis. & hec ꝑmutat cõtinue. ſm q; calor alit afficit huĩdũ nũc q̃ prius: de qua uerificant ſermoẽs premiſſi. & de hoc aptius apparebit. drã xxii.

Propt quartũ qdẽ ſciendũ. q; utrĩq; ratõnes pro pte ſilogiſmãt. & iõ his & illis oz breuiter dicere. Ad primũ igit dicẽdũ: eos ĩtellexiſſe has nõ ꝑmanere ĩ meĩo ariſmetrico uſq; quaq;

Ad aliud qd dicendũ apparuit. Ad aliud dicendũ. q; natura hũana eſt ca. & hu. ĩ coĩ. aliis entibus 9pata uniuerſis. ſub q̃ ſunt multi gradus & lati unius extremoꝝ ĩ aliud: ſub tali nãq; coĩ nõ ſolũ ſimplex 9plexio ſeu ĩtẽpata 9tinet. ſz & tẽpata oĩs. Ad aliud dicẽdũ. q; cã & effectus ſunt ꝓportõnabiles 9uerſim. quãtũ ad q̃ſdã ꝓprietates maxĩe coẽs. ut ſi cã ul̃is & effcũs & ſi uniuoca uĩuoc9 zcꝰ. nõ tamẽ quãtũ ad oẽs proprietates ſingulares: nõ enim ſi cã eſt una & effectus unus. neq; ſi ſimplex & effectus cum in effectu nõ oĩo ſaluet rõ cãe. uerificatur etiaz in cauſis ꝑ ſe & ĩmediatis magis. Elẽnta nãq; licet ſint qualitates effecta duab9 excedentib9 admixta. cũ tamẽ ĩ ttiũ trãſeunt. alterant̃ ipſe & ꝑmutant̃. Similit & cãe 9ſeruãtes & ꝑmutãtes. hec etiã habẽt unã qualitatẽ excellentiorẽ. qua neceſſario ſibi alterã aſſociãt. De hũ ori b9 calore ac corpe dicendũ. q; ſecus eſt loq de 9plexione. in qua ſunt qualitates eĩoꝝ in ttiuz redacte. unũ excoalt̃natõe 9plexioĩs uniuſc9q; Et de corpib9 eſt prĩa 9plexio. cũ q̃litatũ uirtutes etiã ſbãꝝ magis ſaluant̃ elẽntoꝝ: ꝓpt̃ eniz quãtitatẽ fulciũt̃ qualitates. ut oñſum eſt & intendunt̃. ita ut nõ ſimplices ꝑmaneãt. ueꝝ ſibi aſſociẽt alias. & reddũt̃ ita 9poſite ꝓpt̃ eoꝝ eleuatõres q̃litates. & ĩ hoc ſaluat̃ Ga. utcunq;. Aut dicendũ. q; rõ realit̃ ſic eſſe cõuincit. az tñ ſumpto meĩo aliud latõri. Ad aliud dicẽduz q; Ga. fatet̃ ſe has q̃tuor ſimplices cõplexioẽs ſubiũxiſſe: unde extimãdũ eſt. q; añ temp9 ei9 nomẽ & rõ etiã excitãt 9plexioĩs: cũ igit̃ ſolas quatuor cõpoĩtas ponerẽt. nomẽ & rõnẽ ĩdicantem cõpoſitionẽ ſibi attribuerũt. Vel dicẽdũ q; ĩ cõplexione ſimplici q̃tuor ẽ etiã copulatõ qualitate. licet illaꝝ una ſit excedens ſolum.

Ad aliud dicendũ. iã apparuiſſe q; hoc non cõuincit fouere uolentes Ga. eo q; aſſignatũ eſt in cõplexiõe ſimplici. dudũ qd materie & quid forme: aut ſm ueritatẽ has nõ eſt dare 9plexiones: ut declaratũ extat. Ad alterius ptis inducta iam ſatis ĩnotuit qd dicendũ. Ad ſermonẽ uero Ga. dicendũ. q; licz ſit dare mediũ nõ tñ ꝑmanz: cõplexio uero querit̃ ꝑmanẽs nõ ſucceſſiua. Ad huius ꝓbatõnẽ dicendũ. q; ꝓhibet rõ 9rietatis reqrens. ſi dẽt actio & paſſio fieri uuius ſup alteꝝ dnĩuz. ut oſtenſum antea. nõ eſt autẽ ĩcoueniẽs. q; aliqd ſm ueritatem & realit̃ ſit unũ. ſecundũ tñ apparentiã & ſecũdũ fantaſticũ aliud fore iudicat̃. ceu differentia declarabitur xlvii.

DIFFERENTIA. XX.

Vod melãcolic9 ſit ꝓpĩqor equalitati ponderis uel mẽſure tẽpamento iuſticialis certi ut ſzi mõꝝ viii. oñr. Quoniã mediũ plus diſtat a medio. q̃ aliq; extrẽoꝝ int̃ ea diſtet ab ipſis. cũ ſint diuerſe coordinationis. Sed cõplexio ponderis eſt unũ medium iuſticialiſq; certi. natura aliud: utꝝq;. n. notificat̃ p eſſe mediale ſuis extremis: melãcolicus uero unũ extremoꝝ int̃ ipſa cadens: cũ frĩtate remittat̃ & ſiccitate calidũ & huĩdũ. uite & natura hũane: qd̃ ĩ ĩmĩs 9ib9 poſſz more geoẽtrico declarari. Adhuc. 9plexio põderis preciſe ponit̃ tẽpata. ſed que iuſticialis certe declinat ab ea ad caliditatẽ & huĩtatẽ. que uero minus declinat illi ꝓpinqor erit: hec autẽ eſt melãcolica. cũ frã ſit & ſicca. Eti. cõplexio cuius calidũ & huĩdũ eſt eleuatuz. magis recedit a tẽpa mẽto. q̃ illa cuius eſt remiſſum. cũ in ea ſũmuz

ſit tpamētū: ſz huius ē iuſticialis certa relatōe ad mlicā. Rurſus. que magis eſt alterabilis & pmutabil. amp. recedit ab extrēo tēpamēti q̄ eius oppoīta: huiōi uero certi exīt iuſticialis ūde drā xviii. ppt quid mēſurata corpoꝝ labo rant multociens & pmutāt facile. qd ostendit ipſoꝝ tenuis ꝯpago. Mlica uero trestria dura reſiſtūt ī amplius. Itidē cutiz ppinqorē ait A. eq̄litati certe &. G. cū balyabate eſſe tēpatā in uniuerſa natura. dū mō Eucratiſſimi fuerit boīs. & ñ calloſa. ſed cutis frā eſt & ſicca: gene rat. n. ſanguinē frīdū. ttō alimētoꝝ. & cōplexi onū ſzo. cutis eſt ſiccilſima. mlicus igit ppin qor eſt ponderi q̄ certus iuſticialis. Cuiꝯ op. ſapiūt medici. Palin. ille ppinqor ē ſūmo tēpamento. in quo ꝯditioēs mixtioīs pretacte. drā xvi. pfectius obſzuāt. ſz id ī iuſticiali certo & nō mlico. ut pfectio actuū tandē cōſignat.

Amp. tēpamentū ppinqus eſt tēpamento & maxīe cū unū reliquo ꝯpat. q̄ diſtēpamētuz tēpamēto. tēpamentū uero iuſticialis obtinet certus nō autē mlicus. Adhuc illa tempatōr eſt cōplexio. que pfectius de quolibz iudicat ex ceſſu. cū iudicē rectū oporteat mediū oīfariam tenere. & nō ad aliquā ōdictioīs ptē inclinari. Et iō recto & ipſuz & obliquū ꝯgnoſcimꝯ. prīo de aīa: ſed huius eſt iuſticialis certa & ñ mlica cū ſſzus in quadā extet meīocritate qualitatuz excellentiū. drā priori. Itaq; iuſticialis certꝯ p pinqor eſt ponderi melācolico. Propt prīuz ſciendū q; qd ſit ꝯplexio. quid pōderis & iuſti cie. ac oīs eius diſtīctio oñſū drā xvii. & xviii.

Propt ſzm uero ſciendū. q; qdā dixerunt q; cōplexio īnata iuſticialis certa. ppinqor ē pō deri. nō autē influēs: uidebat enī ipſis q; īnata tēpatior īfluēti exiſtat. eo q; remiſſior ī calore illa. que ppendit in ſincopibꝯ & pociſmi prin cipiis. cū influens abſcedat. Sed hoc ñ ualet cū illa ut apparebit relatiōe ponderis ſufficiēt ſit diſtēpata. Eti. dñtes iuſticialē certā pon deri uiciniorē ꝯplexionē. audiūt ex īnata & in fluenti. Eſt nāq; in quo augmētū ad ſuū puenit finē. A. Alii uero dixerūt. q; ꝯpoſite ex eq̄li iuſticiali & pōdere. ubi oīs equalitas iuſticiat certe. qa unā ſaltē equalitatē hz. ut que iuſticie certe. & aliarū quelibet neutrā. ſed pōderi quā titatū uel uirtutū alique īequales magis ppin que. Quod ſtare mīꝯ pōt. cū rōne abſoluta ī applicabili. cōponāt qd ex illo quod eſt & eo qd nō exit ſibi etiā diuiſiōe oppoīto. ut ꝯplexi onē unā ex iuſticia & pondere. Adhuc. A. eſt propīqor certe equalitati quā prius noīamus. talē autē nūq̄ noīauit aggregatā. ueꝝ ſimplicē ſolū. unde ridiculū nō puū. Dixerūt & alii. q; ppinqor equali ad pondus quātitatū. nō eſt propīqor equali ad pondꝯ uirtutū. & eꝯuerſo.

Sed id etiā ſtare nō cupit. cū abſolute iuſti cialis certa pferat pōderi appropinq̄re. Ad huc. qd alicui a ppinquat. utroquoq; ſimplicit a ppinquat. Sic autē eſſe oñdet de iuſticiali cer ta. Et iō alius ſtetit ſup hoc. q; cōplexio iu ſticialis certa oīs. eſt ponderi ppinqua ratiōe uirtutū. nō autē quātitatū. Et ſimilit ī cute. uolens q; rōne quātitatū pōderi ppīqor extat calida ſic. & ca. bu: qa ī bis minus excedūt eſa grauia. q̄ ī iuſticiali certa. Szm uero nititur oſtendere ex plurimis īefficaciū. Sz q; id ñ ſtet denotat dictū ōꝯ īmediatos. Itidē. quod a ppinquat quo ad uirtutes ponderi. nō appro pīquat equalitati certe. ueꝝ magis certe iuſti ciali. cū pondus in ſe iuxta pbatos. menſuras ī portet & uirtutes. Eti. q; aliqua ſit aliaꝝ rōe mēſuraꝝ ppinqor ponderi. falſabit manifeſte.

Alii uero rōne actuū dicūt certū iuſticiale equalitati certe ppinquū. Quod etiā ñ ualet nō. n. actus querūt. ſed ꝯponentia prīa: nz etiaz ponderis eq̄litas actibꝯ pticipat. Dices uero fortaſſis qd ymaginatis. Sed tandē inde di cendū. q; actus arguūt ꝯplexionē & ꝯpoſitionē ceu effectus ſuā cauſam. Propt ttiū uero ſciē dum. ut huius ueritas hactenus latens amplius reddat cognita: primitus ꝯplexio ponderis qd ſit. & qualit. & ex qbus cōſtet oñdat: & ſic erit expoſitū. qd occulte tactū differētiis prioribꝯ de ipſa. Secūdo mrēt quō iuſticialis certa. pre ceteris ſit ponderi ppinqor oīfariā. Propt huius primū ſciendū. qd in omni actione pbīca oportet agēs motū a fine ꝯcurrere. ac materiaz ex qua ſuſcitet formā. qd in toto cōſpicere fit uiuerſo. Nā eiꝯ quedā ſe bñt p modū materie: ut elēnta quatuor prīa: & alia p modū agentis ſicut corpa celeſtia cū eoꝝ motoribꝯ. Eoruz tamen que uiz tenēt materie iſtoꝝ. in ſe tamē illius locū aliqua ſeruāt āpliꝯ. ut terra & aqua quedā uero agentis ceu aer & ignis: ſunt enim illoꝝ relatioue formalia. ita q; ſicut uis ſupio ris ſupat quantitatē. regulat ac īformat elēnta uirtute. ſic & elemēta duo formalia & reliqua materialia bina. Et quia ſupiora in elementa effectiua ſaltem p motū & lucē: at etiā plura p uirtutes ſpecificas caliditatē cauſant cū buīdi tate quadā: nature nāq; ipſoꝝ oīum cōfracte. in calidū coaltnatōe cōſurgūt & buīdū. drā x. Sicq; in eīs ignis. mole & caliditate ſupat q̄ti titatē aque & frītatē. ita ut calidū obtiēat ſup frigidū. graueq; leuificet. Et aer q terre mo lem excedit & ſiccitatē remittit: licz. n. buītas ſit eius uehemēt paſſiua. iuuat cū quāto & calo mēſurato eliquatio ei ꝯſociato. ac etiā ab aque hūore talit. ut buīdū aeris cū quantitate ipſiꝯ obtiēat ſup tre ſiccitatē & molez: nā ex pugil lo tre quatuor ꝯſurgunt aque & ex uno ipſiꝯ x.

aeris.& de hoc ſimilit̃ ignis.x:& eꝯ ex.x.ignis
unus aeris:& deinceps:ſ3o de gene. Sic itaq;
natura totiꝯ uniuerſi ī calidū tēdit .& ī huīdū
īclinatur. Quod firmat̃.quoniā ſupiora ceu
oñdet̃ drā utcūq; ad hoc & hoīez precipue.ꝓpt̃
generationē ordināt̃ maxīe ac uitā. Ea uero p
ticiunt̃ & ſtant calido uelut agente.huīdo tāq̃
materia. Expedit nāq; ut uniuerſum ī digni
ores īcliēt naturas. ad eſſe āpliꝯ & ꝑmanentiaz
opantes. Imaginent̃ igit̃ cū uirtutibꝯ ſupio
ruz eſa ī adiuicē cōueīre. ut denotata ſūt mole
ac uirtute.cū eadē ſit rō totius & ꝑtis.hyſtori
a4 prīo.ut actiuū uigorē tātū hēat ſup paſſiuū
q; ind actō ꝯtīgat & paſſio: & ꝑ ꝯſequēs mixtū
poſſit generari.Dico igit̃ huic unuz corpus cō
ſurgere oīfariā. cum uniuerſi extet padygma.
ipſumq; certū erit iuſticiale tēpamētū. Si aūt
iā amplius mēſure quātitatū elēntoꝝ & q̃litatū
ī adiuicem adequēt̃ .tūc tēpamētum cōſurget
maius & tanq̃ momētaneū. Quod ſi elemēta
in tantū ymaginēt̃ adequari.ut qualitates ſeu
ipſoꝝ uirtutes ꝑticipent equalitate oīo.nō aūt
ita quātitatū mēſure uere.ſed potius apparen
tis ponderis īequalis cōſtituet̃ natura. Aut
tandē oīfariā fantaſiant̃. ut poſſibile menſure
quātitatū & q̃litatū ſibi certiſſime in adiuicez
equalit̃ cōpoſitionē. ſicq; ponderis conſurget
equalitatis moūs.ceu hec utcūq; drā īnotueꝝt
xviii. Quē qdē mōm cū eo atecedenti īme
diatiꝯ oñſum . ibidem entē mīme repiri poſſi
bile.Verū tantū fantaſiari.& adhuc nō leuiter
ut pretactū:cū neq; generatōe aut uita poſſz po
tiri.nā opus ad has fit qualitates efficientes &
cōſeruātes.puta caliditatē & huītatē:que harū
potiſſime ſunt caūe.ſup reliquas obtinere ſzas
frītatē.s.& huītatē. Mēſuras.s.quantitatū nō
penitꝯ equales . ſed in eo t̃reū & aqueū dñari .
cū hēat nos cōtinēs hītare . actusq; hic ꝓprios
exercere. Quare cū hoc iuſticiali certo taliter
cōcurrāt. mōq; ꝑfectiori fieri poterit. & tēpe
ꝑmanere quodā. Tēpamētū autē tāq̃ īſtātaneū
int̃ hec extrema locatū.utroꝝq; aliqualit̃ ꝑtici
pat naturis. puta q; poterit fortaſſe etiā entez
generari.ſed breuiſſime ꝑmaēre ꝑmutatum ī
momēto. Poſt certū uero iuſticiale iuxta ta
lem mēſurā quātitatū elēntoꝝ & qualitatū.cor
pus ſanū cōſtituet̃ ſimplicit̃.Et deinceps lapſū
ita ut poſt multū ſanū.ſanū ſanguineū locetur
deinde coſicū.deinceps flegmaticū.& tandem
mlicū.qd multū ſecedit a pondere & menſura
ceteroꝝ reſpectu. cū mīꝯ eo ꝑticipet caliditate
& huītate latitante in eius tēpamēto abſolute
imaginato.declinās ī frītatē & ſiccitatē. Di
ſtat etiā q̃plurimū ab eo rōne mēſure quātita
tū.ita ut corpus iuſticiale certū.elonget̃ a pon
dere preciſo calido & huīdo illo.ꝓpt̃ magis ꝑ
ticipare:colericū uero ꝓpt̃ minꝯ illa continere
reſpcū eq̃litatis ponderis.q̃ certū iuſticiale ſu
ꝑet.in plus illis ꝑticpādo equalitatē mēſure
talit̃ q; melācolicū rōne calidi & huīdi.ampliꝯ
diſtat a iuſticiali certo q̃. a pōdere uero tāq̃ in
oppoīta linea eidē locato: tñ mēſure quātitatū
fuerūt īequales ualde.ita ut cū his & calido &
hu.uite ac ſpēi poterit fieri & ꝑmaēre aliq̃diu.

Poſt hec autē iuſticialis natura. in aliis con
ſiderata coīt̃ ſpēbus.a pondere ſzm plus in ad
īuicē uel minus ſecedit . ūde porcꝯ tꝑatiſſimꝯ
in eius ſpē hoī ꝓpinqor. uel pullus natura:tñ
rōne uite eūq; ſpēi prealiis poſt hoīez. magis
appropīquabit mēſure uel ponderi certo. De
inde uero leo.ꝓpt̃ caliditatē & ſiccitatem ſue
ſpēi.multū diſtabit ab eodē. remittit̃ tñ ꝓpt̃
uite prīcipia. que ſue caliditate mulcebrī. &
precipue huītate ꝯtēpat caliditatē & ſiccitatez
ī mēſurā ſpēi. Piſcis autē licet ex ꝑte uite pō
deri appropīquet. rōne tñ talis ſpēi elongat̃ q̃
multū ī frigidū decidēs & huīdū. Lepꝯ uero
uel formica plꝯ adhuc.cū frī ſint & ſicci. Ad
herens quoq; t̃re ac uegetabile.multū amplius
ſecedūt ab eodē.ac maxīe qd uita caret.ut me
therologica a pōdere remota ſunt ualde. ac oī
fariā ſimplicia.cum ſint uelut linee a centro ī
circūferentiā t̃mīate. In his etiā oz diligent̃
elemētoꝝ mēſuras quātitatū aīaduertere. hoc
aūt nō ſolum euenit relatiōe unius ſpēi ad aliā
ſed etiā intra ſe grandis eſſet & īfinita diſtātia
fere.prīo & theorice primis. cū ī unaquaq; ſit
amplius tꝑatum & minus repire. ita q; in ſpē
humana uerificēt̃ & ordinēt̃ ſermones pitorū.

Cū aūt unꝯqſq; q̃tuor graduū.in tres diuidat̃
māſioēs.drā cxxxix.tꝑamētū ſummū & meiuz
extra ipſoꝝ māſiones. erit equalitas imagīata
pōderis primi mōi.Prīa uero gradꝯ prī porti
one ſit īequalitas fātaſiata eiꝯdē.In meio aūt
ipſius equalitas īſtantanea &.q. ictu oculi īma
nens ꝑmutata. In prīa uero māſione gradꝯ ſzi
ſit iuſticialis equalitas certa.deīde ſanguineꝯ
deīceps colericus.pꝯea flegmaticꝯ & tandē me
lancolicꝯ extremū deterīꝯ ſpēi hūane.cū certū
iuſticiale melius cū aliquo ꝑmaēat tēpe.quod
nō uelut momētaneū. Et ſzm id pōt dictum
dietaꝝ uniuerſaliū audiri. q; natura humana ē
calida & humida tꝑate ī ſzo gradu. Ab hīc
autē intēſius in t̃tiū & q̃rtū tendētia.reddunt̃
corpa egrotantia & morientia.Sed graduū du
plex diſtīctō ſzm duo media. drā monſtrabit̃
cxxxix.Et ad id declarandum ꝑigraphya nota
tabit̃ ꝯnt̃. Noſce q; hic cauſans difficultatez
eſt.qa ignotū his extitit qd pōdere īportaret̃.
Ceu ſit drē ſua eſt rōne mixtionis ꝓpinquior
hoī.alimētoꝝ t̃tō.& viii.de īgeio. Detur itaq;
qs iuſticiaī certꝯ.iſte qdē tēpatiſſimꝯ cūctorū

ſuũ exiſtet. Si autẽ ſupra hũc eſſ3 tẽpatõr. iam nõ in natura ſtabit ſuũ. ſed 9cidet ĩ humanam

Propt ſ3m huius ſciẽdũ. q̃ iuſticiat certꝯ. ꝓpinqor eſt ponderi q̃ mt̃icus. ſicut ſentiũt me dici: ĩmo ei uicinat ĩ tãtũ. ut ſermo Ga. tollet & halyabatis ſupficialis. hũc fore illum qñq̃ ut uiſum ĩ antea. Auic. uero ſicut certior in hac re diſtinxit. ut uiſum drã xvii. cõplexionẽ ponderis ab illa que iuſticie. in duos mõs ipſa3 incidẽs: licet eo4 cõponẽtia expreſſe nõ oĩo ſe orſum tetigerit. Voluit etiã q̃ tota ſpẽs hũana ſit ꝓpinqor ceteris ponderi dicẽs. Cum hõ hãc diuiſionẽ habuerit. i. diuiſu3. s. 9plexionẽ quo ad iuſticiã certã. Supra enĩ diſionẽ ĩnuerat cõplexioĩs ĩ ponderis eq̃litatẽ & iuſticie. aut dĩonem. i. ſequeſtrationẽ et̃o4 ex locis ſuis. ac tãtã portionẽ & talẽ. q̃ ſit actioĩb9 & paſſioĩb9 cui occurrit & diſpoſitioĩb9 cõueniẽs. Et ſubdit. q̃ uere quã prĩo dixim9 equalitati puta põderis propinqua erit ualde. Et demũ inqt. q̃ iuſticialis certa eſt meĩalis. que repit int̃ duas extreĩtates late diſtãtes. cõplexioĩs ſpẽi hũaẽ & ĩdiui duo. qd̃ eſt ĩ ultimo equalitatis ex ſpẽ in fine equalitatis exñti. & ĩ etate in qua augmẽtũ ad ſuũ ꝓuenit finẽ. drã priori. qd̃ raro ĩuenit. & ñ niſi in longioribꝯ tẽpo4 ꝓiodis. Et ſubdit. Et hec qdẽ equalitas etiã. licz nõ ſit eq̃litas certa quã in huiõi capittulo noĩauimꝯ. s. ponderis. eo q̃ hãc ĩueniri nõ eſt poſſibile. eſt tñ ei ꝓpiq̃ Iſta tamẽ ꝓpinqtas nõ eſt quocũq̃mõ. qa non cuiuſlibet mẽbri ĩ ſe cõſiderata. niſi unꝯ ſoliꝯ ut cutis iuſticialis certi. Illa nanq̃ ꝓpinqor ceteris mẽbris & entibus eſt põderi. Modica tñ coalt̃natiõe ſuſcepta. ex cõfractiõe caliditatis carnis & ſanguinis. & frĩtatis neruo4 & oſſiũ. ſed relato4 putaq̃ totius adiuicẽ mẽbroru3 ut calido4 fri. ſic. & hu. Hec enĩ ĩ ſe ab huius eq̃litate ſunt rẽota. Vel4 ex cõfractiõe ac coalt̃natione uiciſſitudialit̃ unius cõplexionis eorũ cũ alia. reſultat talis certa iuſticia. declinãs tñ a põdere ĩ ca. & hu. ꝓpt̃ gñatõnẽ & uitã ut tactũ ꝓ haly. & A. cũ coll3 ſ3o. Sicut nãq̃ triplex eſt ĩ corpe 9poſitõ. drã xvi. ita & 9plexio: una qdẽ 9ſiſtiũ prĩa. ut oſſiũ neruo4 zc9. que ex miſcibiliũ 9ſurgit q̃litatibꝯ: alia officialiũ reſultãs ex cõſiſtibus. ttia uero totius corpis ex horu3 preponderatõe ac cõfractiõe. Noſce etiã. q̃ huiꝯ iuſticiat cõplexio certa repit ſĩplicit ĩ uiro. ñ autẽ in muliere. niſi ad alias uel ad ſpẽs alio4 neq̃ niſi ĩclimate tẽpato. & ĩ regimĩe ſimilit cõmenſurato. Deĩceps quoq̃ rõnibꝯ aſtruat q̃ iuſticiat certa ſit ponderi ꝓpinqor quocũq̃ mõ. Si nãq̃ reſpicimꝯ duo exñtia in homĩe. corpus. s. cũ eius diſpoſitõnibꝯ & aĩa3. iueĩemꝯ ſ3m utraq̃ imaginata ĩ corpe põderis hominem etiã totũ & iuſticialem certũ. precipue ceteriꝯ aĩalibꝯ & naturis ei ꝓpinqorẽ. Ea uero erãt elemẽta ſicut materialia. & uires ſupioru3 ceu formalia: hõ nãq̃ & iuſticialis certus rõne ſue mole uel mẽſure. plꝯ ceteris appropĩquat illis q̃ cõponentiũ corpꝯ imaginatũ. nã uelut unus extat mũdict̃s. qd̃ oſtendit cõpoſitõ & ſitus ꝓtiũ & ꝓprie iuſticialis certi: ſurſum enĩ in eo. ſurſum eſt ſimplicit̃ & ĩ uniuerſo. In aliis autẽ aĩalibus mĩme. licet ſ3m qd. ut ad caput eoru3 quo ſuſcipiũt alimẽtum. Videt̃ enĩ nomen ab eo qd̃ eſt capere & cõprehendere. ſuſcipe d̃ progeſſu aĩaliũ. Quare q̃rto de ꝓtibus Rectum eſt ſolũ aĩaliũ. hõ ꝓpt̃ naturã ipſius & ſbãm eẽ diuinã. drã id apparẽs. v. unde oñdet̃ xxix. hoĩnẽ fore prudẽtiſſimũ aĩaliũ. qa ꝓui extat capitis ſui corpis relatione. Et ꝓpterea pueri cum ſint primitꝯ uanoſi circa capita. ĩtelligere non ualent ſufficiẽt̃. ac qa q̃trupedia ſunt uanodea cõtinue demiſſorũ capitũ. põdere ipſo4 caruerunt ĩtellectu & rõne. ita q̃ deĩceps caliditate mĩorata. & t̃reſtriori ſubã reddita maiori. fiũt aĩalia multipedia capita terre ꝓpinqua. & tandem ipſis carentia ſup terrã repentia uel ipſi cõiuncta. Sic deniq̃ ut plante qd̃ capitis. ut radices in deorſum directe hẽant terre infixum Quod capitis denotat figura celi ac totiꝯ uniuerſi imaginẽ referens. thimei ſ3o. Et ſ3m q̃ ẽ hoĩs ĩ coĩ ad alia. quia magis accedit ad ſitum uniuerſi. quod diſpoſitõ ꝓtiũ oñdit ipſius. ita & iuſticialis certe ad hoĩem ſe hẽt totũ. reſpcũ corpis imaginati. Quod ſigno fulciret mẽdax Gentilis. eo q̃ Helyã adeo dicat tempatũ extitiſſe. ut ĩ quolibet et̃o4 poſſit locari: ſicq̃ in ipſis elemẽta ꝓporcionata & q̃rietates eorũ ſopite. ut fere in quolibet poſſet ꝓmanere. ita q̃ receptus eſt. in turbĩe igneo. & curſu equorũ igneo4. eccleſiaſtici. xlviii. Similit̃ talẽ dicz chriſtũ. ſimplicibus. n. pedibꝯ undas maris calcauit. Mathei xiiii. unde talia corpa uehemẽt̃ ponderi fuerũt ꝓpinq̃. ut quaſi ĩ oĩ poſſẽt eſo ſeruari. Hoc autẽ tictũ. uel4 oẽ attribuendũ diuine immediate potãti. Criſtũ tñ teſtant gerarce tpatiſſimũ extitiſſe. qd̃ actus diuini edocuerũt eiuſdẽ. ĩ quãtu3 etia3 natura ꝓticipauit hũana. Expte qdẽ alterius 9ponentis. ut aĩe proporcionate uirtutibꝯ imaginati corpis põderis. apparet ꝓpinqtas ex iã dictis. cum hõ ꝓticipet ope diuiniſſimo. ut ſape. & intelligere aĩaliũ ſolũ. Eſt. n. eo4 prudẽtiſſimũ & ſapiẽtiſſimũ. Cõſiliatiuũ. n. ſolũ eſt aĩaliũ memoria & doctrina multa ꝓticipans. drã xviii. ꝓpt̃ dina3 ipſiꝯ eſſe ſbãm & naturã. Quãobrẽ tanq̃ inſtrumẽtũ ad ſuſcipiẽdũ nobiliſſimã forma. ut aĩa3 hũana3m: & demũ ad actioẽs & paſſioẽs exercẽdas tpatiſſima ei preſtabat̃ cõplexio. Quare A. donauit hoĩ deus tẽpatiorẽ cõplexionẽ. quã

in hoc mūdo esse est possibile. Vnd Algazel in naturis. Cū eorū cōmixtio fuerit pulchrioris & fortioris qualitatis. qua nihil possit iueniri subtilius & pulchrius. sicut spma hominis fuit aptum recipe a datore formarū formā pulchrioē formis. que aīa extat hūana. Pretacta uero iusticiali assunt certo pfectiori nō parum mō q̄ melancolico. Rursꝰ drā xviii. sm hūc si eēt cōplexio equalis in ītellectu seu pōderis maxīe prī mōi. iā ñ brēt locū. Ea. n. rōne qua eēt ī uno loco moueret ad aliū. Sz iusticial certꝰ magis ē aptꝰ ad motū: & locoꝝ acqrere plures q̄ mīicꝰ in quo preceteris dnāt graue. Eti. quāto aliqd pfectū seu tēpatū rarius repit. est magis tale. cū plura ī eiꝰ reqrant cōstitutionē. Vñ corpꝰ distempatū ad iusticiam. aliis tamen tempatū crebrius iueīt. q̄ sanū multū. & sanū semp. Isto minꝰ & iusticiale certū. ut tactū adhuc rarius. rarissime autē. qd in īstanti fere nō pmanet in mutatū. Si ergo supra id quod adhuc posset tēpamentū adesse ī reꝝ natura. illud tempatiꝰ hoc existeret. cū pueniat a tēpamēto latissimo ad tēpamentū angustū & breue. ita q̄ ultra ipsum nō patit natura tēpamentū. nec uniuersaliter esse. sicut ultra primū nihil pfectiꝰ ē reptū nūc autē sicut se hēt semp sanū ad iusticiale certū. & hoc ad sanitatem. q. momentaneā. ita id mediāte sanitate fere pōderi ymaginato: sz sp sanū ppinqus est iusticiali certo. q̄ multū sanū & multo āpliꝰ distēpatū distat ab eo. & mīicuz precipue. Itidē. nobilitas actuū & pfectio. arguit tēpamentū & eiꝰ ppinqtatē. cū actō faciat scire formā. & oīs tēpata complexio. ex suo dignoscit officio. Sed pfectiores nobiliores q̄ sunt longe. iusticialis certi q̄ mīici. drā priori: ē. n. dator legis etiam mundi repator. Sic itaq̄ certū sit sane ītelligenti. q̄ iusticial certꝰ quocūq̄mō ppinqor est pōderi q̄ mīicus. aut aliꝰ seu alia mūdi res quecunq̄. Sed circa predicta cōtingit dubitare. quoniā dictū est illud eē magis tempatū. qd minus est affixū & determīatuz loco. plura potens eīa tēptare: sz tale qdē ē anas pōt nanq̄ ī omni elemēto locari. & uiuere diu extra ignē. In igne aūt dicit de salamādra. Iusticialis aut certꝰ. & nequaq̄ ualet tā diuersis locis adaptari. Itaq̄ tempatiora huius existent illo.

Dicēdū q̄ ista posse aut similia locari ī pluribus eīs. nō est ppt tēpata ipsa esse. sed potiꝰ quia sunt distēpata & etherogenea: salamandra nāq̄ qa frā & sicca. cū hūitate extranea uiscosa ꝰ pacta. impassibilis reddit & īsensibilis fere. Aut qs dicet forte falsuz esse. qa nos ñ iueīmꝰ aliqd aīalium hītare ī igne oīo de pprietatibꝰ elemētoꝝ. cuiꝰ ueritas exprimit. ꝰplexionū ttō salamādra usq̄ ad aliquod tēpus nihil ab igne patit. sed cōburit si tpe appropinquat āpliori.

Neq̄ etiā ptes anatis. & aliarū auiū sunt hō genee ī suo tpamento: neq̄ cōplexio coalt̄nata oīo. Nam ptes prime p quas hnt esse rōne mole diligent apparentis. sunt grauiores. q̄ ille ponderis imagīati ac iusticialis: similit & distempate recedentes diuersimode. ut tactum ab eo. Partes uero eaꝝ sze. ac de bene esse sicciores ac leuiores extant fortassis pondere. ut feratur p etherem iusticiali autē certo est tempamentū hō geneū. p omne āplius coalt̄natiuū. quo tamen magis rōne actuū & elēntoꝝ in eo dnāntiū. firmat in tra & aqua. Propt q̄rtū qdē sciendū. q̄ īducta prius fere cessant oīa. pcedebāt enī ut ostensum est ex falsa radice. Vnde ad primū dicendū. q̄ cōplexio quo ad pondus. nō est unū extremū. & quo ad iusticiā aliud. sed q̄ que pōderis est mediū tātum. & iusticialis etiaz certa est. q. unū extremoꝝ. licet minus aliis distet ut declaratū a pondere. Et licet utꝝq̄ sit mediale nō tamē eque sunt meīa. sed seorsum īmo unū in alteꝝ ordinat. & extremū est ad ipsum. Ad aliud similit dicendū: cū ex eodē pcedat fundamēto. Ad aliud dicendū. q̄ licet cōplexio certa calido attineat & hūido: ñ tñ magis recedit a tempamēto mīica. īmo amplius appropiquat. cum pondus nō subsit ꝰplexiōi melācolice. ueꝝ supra illā. ita q̄ mīica nō est mediū inter pōdꝰ & iusticiale certū. sed potius unū extrēoꝝ certe subiacens iusticiali. Mīicus. n. minus pticipat calido & hūido q̄ etiā ꝰplexio pōdesri. q̄uis mēsuris amplius generatīs & cōseruatiuis. nec est is tat nisi relatiōe uite aut aliaꝝ spēꝝ. Respcū uero iusticialis certi. est āplius frigidꝰ & siccꝰ ut ostensum prius. Ad aliud dicendū. q̄ iusticialis certa. nō est magis alterabilis mīica. ūde de optima cōpositiōe. quoniā optīa corporis ꝰ positō cunctis actibus dispoit optīe & difficile passibilis est oīum aliaꝝ. qd euenit ppt robur & ptiū in adiuicē hōgeneitatē. Si aūt mēsurata corpa pmutent & laborāt d facili. redeūt tñ & sanant celerit. quoniā modica est illa passio extensiua. nō autē intēsiua: ppt ptiū. n. uniformitatē. mox una ꝰpatit alteri. ita q̄ una paciente. cōpatiat cōfesti & reliqua. & ita in plura distributa. passio reddit mīor. Aꝝ. ibidē: similiter & una sanata ea coadiuuata sanat reliq̄. ut nullam fortē nz diu īcurrat passionē. & sic ī Aꝝ ꝰcidit Ga. Propt qd querēs Alexāder ī pbleu. huic pportioābile puta. q̄re ī brutis febres & occulte passiōes difficile sanabiliores & piculosiores q̄ ī hoībus. Solues altero qdē mō inqt. qa uelut difficile passibilissima exntia. maioribꝰ causis patiūt magis q̄ a cōtingentibꝰ p uigorē afforismi illius In morbis minꝰ & reliq̄. Ad aliud dicēdū. q̄ hic querit natura cutis actualis ut uiue. non autē potētionalis ut mortue put etiam

alimentũ uenit corpis. Similiť Ga. ibidẽ ñ loqť de cute humana. ſed oſtracoꝝ. ſubdẽs poſt ĩducťũ Oſtracũ tale qdẽ oſtracꝰ. quale nobis cutis Huius qdẽ euidẽs id padigma.

DIFFERENTIA. XXI.

Vod ꝯplexio ca. & hu. ſit lõgioris uite mrãť. qa vi. de re. ſa. diciť. q̃ huĩdiſſĩ & caliſſimi ſunt longeuiſſimi. Amp. haly ꝯplexio ca. & hu. ceteris eſt longioris uite. qd & ſnĩa nitiť Aꝝ. affirmare. tã in cõplexione q̃ regione: ſimile nãq̃ eſt d̃ regiõe & cõplexiõe Sed q bĩtant regionẽ calidã & hu. uite ſunt longioris. de cauſis lõgitudĩs & breuitatis uite. Rurſus. uita ſtat p ca. & hu. ibidẽ. & Damaſcẽꝯ in afforiſmis diciť. eſt aũt huius ꝯplexio talis.

Adhuc. digõ & nutritio que ſunt uie ĩ uitaꝫ & eius longitudinẽ. calido pficiunť & hu. vi. de ac. ea uero ꝯplexio talis. Palin. illa ꝯplexio ĩ qua huĩdũ ꝓportionať calido. longioris exiſtet uite. ex hoc nãq̃ uideť uite cãri longitudo. huiꝯ uero caľa & hu. Quod ſignať eo. q̃ prĩo prĩa. pueri ab infantia uſq̃ ad iuuentutẽ in calore fere extant tẽpato. & ĩ huĩditate ſupflua. quod qdẽ tẽpamentũ aduenit p mediocrẽ exſiccationẽ iuuentute accidente. prĩo ťtia. illa igiť cõplexio exiſtet lõgioris uite. cuius huĩdũ tardiꝯ reddeť ꝓporcionatũ caľo. Cũ. n. ꝓbabile ſit q̃ etas cor rñdat etati. ſi etas puericie calido & huĩdo pl ꝯ ceteris extendeť. & ſic iuuẽtutis & ſenectutis & ſenii. Quod ꝓticulariꝯ notať ita. ſi. n. ꝯplexio tẽpata cũ tempato hu. ab huĩditate ſupflua. puericie ſequeſtreť ĩ fine xxii. ãnoꝝ aut xxiii: ita ut reddať oĩo tẽpata id calide & huĩde accidet cõplexioni in fine xxxv. aut xxxvi. annoꝝ: & ſic magis extẽdeť puericia & p ꝯñs alie ſibi corrñtes etates. ꝯplexio igiť ca. & hu. eſt uite ceteris longioris. Cuius oppoſitũ. qa illa cõplexio breuior eſt uita. que oĩuꝫ eſt maxĩe putrefcĩoni expoĩta. cũ ea una cãꝝ mortis extet. & q̃ ꝓmpta eſt oĩ egrotare d̃ caũa: talis qdẽ hec viii. d̃ ĩ ge.

ſa:quod & indicat fetor ſudoris urīe ac egōnis
eoꝝ.qualis.n.ircoꝝ cōplexio huiōi.& que taliū
naturaꝝ ibidē & q̄rto prīa. Quod autē caſa
& ſicca oñdit.qa illa cōplexio que amplius reſi
ſtit cauſis mortificātib9.eſt longioris uite. Taſ
aūt hec.eo q̄ potiſſima caūa pemptionis uite.
huōr eſt ſupfluus.prīo prīa.& ttia.duplicit.n.
nos mortificat.une qdē ſui mala qualitate frā
calido īnato obuiando. Alit ſuffocādo regimīe
quātitatis eius ſupflue. Hoc autē mīme aggre
gat ī corpibus calidis & ſiccis. in tegni & com
plexionū libris. In tali etiā cōplexione huīduz
eſt minus frigeſcibile.minuſq̄ ppt ſui cōpacti
onē exſiccabile.qd eſt potiſſima longioris uite
ſ3m Aꝝ. cauſa:quar 9plexio calida & ſicca cete
ris eſt longeuior. Et q̄ frā & ſicca ſit longe
uior uita uidet.quoīaz p̄m nobis mors adueit
putrefactiōe.que caſo efficit & huīdo.methau.
q̄rto & xi.de ī ge:hec autē bis oppoīta oīfariā
Rurſus ea reſiſtere uī magis cauſis corruptiuis
tam ītrinſecis q̄ extrinſecis occurrētibus.cum
eius huīdū ſit paſſibile mīme. Adhuc.ſi prī
cipiū uite eſt frē & ſicce cōplexioīs.uita ex ipſo
deriuata totius ad cōplexionē frām tendet &
ſiccā:ſ3 prīcipiū uite ut cor eſt frigidū & ſiccuz
qd oſtendit ipſius duricies 9pactio & īputreſci
bilitas:unde ttō alimētoꝝ.Indigeſtibilis & tar
de ptrāſitionis īdicat.geītura etiā frā pnūtiat
pbleu.iiii.ppt quod cū magis ſequat naturaz
ſuoꝝ prīcipioꝝ.ceteris erit lōgeuior. Quod
aūt frā & huīda oñdit.qa mors uidet acceleraī
ex cōſumptiōe huīdi fcā a calido.Sed in tali cō
plexione huīdū reſiſtens eſt multū cōſumpt ōi
caſmq̄ cōſumēs ſopitū. Amp.ſ3m Aꝝ.huīdū
pingue cauſa lōgeuitatis exiſtit: ſed pīguedo ī
corpe habūdat frō & hu.9plexionū ſ3o:erit igi
tur uite longeuioris. Quod aūt tēpata ſit ta
lis pbat.qa illa cōplexio que prīo oīum exiſtit
uirtute.ptāte. ac ordine ītelligentie ceteris ē lō
geuior.cū ad uitā qd eſt eſſe ordinet precipue.
Sed tēpata extat huiōi.9plexionū ſ3o. Rurſus
cui oīa menſurate inexñt.nullo etiā indigente
metiēte forīſeco.longioris erit uite.Hui9 aūt
cōplexionū exiſtit tēpata.tātū.n.appetit q̄tuz
& digereī bene pōt. nullo etiā eget diſpēſante
ſic extrinſeco in tegni. Eti. ſupfluitates oēs
faciliī exterit p ſſ3ibiles poros & inſſ3ibiles.
mīmeq̄ leſa reliquaꝝ ab extrinſecus ſ3m Ga.al
terātibus ppterea tēpata longioris eſt ceteris
uite. Propt primū qdē ſciēdū.q̄ qd ſit com
plexio.drā uiſuz eſt xvii. uidendū itaq̄ qd uita
& que ipſius cauſe primit9.& deīceps qd mors
cū uite opponat.& que illius cauſe. Propter
primū qdē ſciendū huius q̄ uita triplicit dici
accipitur:une qdez p eſſentia uite. & id triplici
ter:aut qdē uſiori magis. iuxta illud 9mētatoī

de cauſis.Vita eſt pceſſio pcedens ab ente ſem
pitno quieto.& prim9 motus qualisq̄ ītelligen
tiaꝝ & celoꝝ & p 9ñs qb9dā īterueniētib9 iſtoꝝ
īferiorū generabiliū & corruptibiliuz a primo
cauſante cāta:hoc quoq̄ mō notificat ſ3o de aīa
Viuere uiuētibus eſt eſſe.i.uita eſt forma & ui
uentis ſubſtātia.p uitā.n.unūq dq̄ uiuentium ī
eſſe cōſiſtit.Aut mī9 uſi & amplius materiali:
cū dicit ſ3o de aīa.Vita eſt cōſiſtentia p alimē
tum.Vel pticulari put aīalib9 ſuppetit pfecti
oribus.uñ Aluredus de cordis motu.Vita ē mo
tus cōtinu9 a corde ī cetera mēbra delapſ9.iux
ta illud Ypo.Vita breuis ars uero longa. Al
tero uero mō pro mō & menſura uiuendi. ſ3m
illud principii metha.hoīuz gen9 arte & natura
uiuit. Sūt autē caūe uite triplices.uſes ſciliz
prīe pticulares ſ3e ac medie. quas oz cōſiderar
uolentē pfecte cās uite & longitudinis & breui
tatis ei9dē īdagare: nō.n. ſufficit cōſiderare uī
uerſalia niſi pticularia que ſcire faciū t9ſiderēt
neq̄ etiā pticularia niſi uīuerſalia a quib9 eſſe
& ueritatē ſumūt attendant. Caūa uero uni
uerſalis & prīa.ē celū motu & luce. Medie uero
ſ3m genetalicos ſunt due. quaꝝ una pportioāt
materie.ſeu matri uel uxori que yleos.i.uita p
ſice appellat.ſ3a quidē alcochoden.que formaz
ſeu prēm aut nuptū īportat: Yleg autem ſumi
tur a ſole primit9 ſi fuerit poſſibile natiuitate
ente diurna.Quod ſi non ſit.puenit ad lunam
& ab eo expit prīo.ſi natiuitas fuerit nocturna
q̄ ſi ñ poſſit ab ipſa ſuſcipi.redit ad ſolē ē9rio
& ſi ab his nō poſſit ſiue itez aſpicit aſcendēs
deinde ps fortūe ſi nō pōt ab eo ſuſcipi.Quod
ſi nō ab hac cōſideret gradus īpletioīs:ſi nat9
fuerit 9iunctionat:ſi uero oppoīt ōnalis premit
tat ps fortūe aſcendēti.9ñrq̄ gradus ſequat pre
uentionis.Quod ſi ab aliquo iſtoꝝ nō ualet ſu
mi ñ uiuet qs.niſi luīnaria fortaſſis ſe beīuolo
uideāt aſpectu. cū uiſu etiā fortunaꝝ laudabili
Eſt autē alcochoden planeta reſpiciēs aīcabili
locū ylech aſpectu.in quo & aliquā quatuor eēn
tialiū quīq̄ dignitatū plaētaꝝ īſignis obtiēat
ſeu plures.ut domū aut exaltatōnē triplicitatē
ſeu tminū.Facies.n. coīt reſpuit eius uilitate.
hic quoq̄ planeta alcochoden ſ3m q̄ fortifica
tus aut debilitat9 fuerit ī quīq̄ locis potentie.
ut gradib9 luīariū aſcēdētis medii celi. & ptis
fortune gradu. ac etiā obxuitā cū aliis eius dig
nitatib9 eēntalib9 & accntalib9. ānos ſuos tri
buit maiores meīos aut mīoīs mēſes ſeptīanas
aut dies.Cui etiā alcochoden ī additiōe annoꝝ
ſuffraganī fortūe.ſ3m eſſe ipſoꝝ fortunatum.
& aduerſant in fortūe.ſ3m eorū eſſe deprauatū
annos alcochoden.& ſibi accomodatū a fortuīs
minuendo. S3m uero Aꝝ.eſt aer cōtinens. &
piodus ſolis & lune.unde q̄rto de gene.aīaliuz.

Cā eius qd̄ est esse longe uite aīal qd̄cūq; est 9
tempatū fore ad continentē aerē. & ad piodos
solis & lune maxīe. Rōnabilit. n. tpa oīum ge
stationū & gnationū & uitaꝝ. mēsurari uolunt
sm naturā piodis. q̄re. A. xviii. aīaliū. in spē ñ
sunt positi tmī cause materie solius. sed causa
receptionis lōgeuitatis est īpressio a stellis. do
nec sit uita 9cordās cū reuolutiōe alicui9 stelle
ant multarū stellarū. Ex bis. n. de causa uite ac
eius longitudine & breuitate. pnosticant gene
talici. ut drā cxiii. apparebit. Cause uero pti
culares & sze sunt duplices. quedā nanq; prime
& mediate. nō nulle uero sze & immediate.
Prime siqdē calide & buīde. & eorū adīuicez p
portio. unde Aꝝ. due nāq; cāe uite q; quātum &
q; quale. Oportet. n. nō solū fore multitudinez
buīdi. sed pportio opus est q̄lificatū fore. puta
q; calidū: neq; facile sit cōgelabile ī buīdū. neq;
buīdū exsiccabile de facili. ita ut pportō buī.
ad ca. magis uideat esse attendēda ī longitudie
uite. q̄ buīdi multitudo: unde Aꝝ. ait. qd fore
longioris uite deficiēs multitudie buī. si plurī
rōne excedat sm quale. i. pportionē eius cum
calido. q̄ deficiat sm quātū. Oportet etiā bui9
buīdū cū eo qd̄ est calidū. fore pingue. ut ñ sit
facile īfrigidabile ppt eius pīguedinē. q̄ calidi
extat fomētū quare Aū. in ei9 de hoc tractatu
habundātia calidi & buīdi. & dnīum uirtutum
actiuaꝝ sup passiuas. est cā longe uite. cuius qdē
ōriū cā breuitatis erit uite. & p 9ns mortis. Au
dit aūt p habundantiā calidi & buī. uice causaz
primariā. q. materialē. p dnīum uero actiuarum
sup passiuas cām quasi formalez. qd̄ Aꝝ. p q̄le
notificauit. Cause quoq; sze. ac īmediate ē p
portio qualitatū actiuarū int se. & passiuarum ī
adīuicē. & actiuaꝝ ad passiuas. Similit & baruz
oīum tandem ad ttiū puta cor: longitudo eniz
uite cōseqt uīuersalit cordis pportionē 9plexi
onalē. Propt qd̄ uidem9 multos boīes. quorum
mēbra sunt fortia. sana. & uirtutes ualide. qb9
egritudīes occurrūt mortales. ppt quas añ sene
ctutē moriūt. 9spicim9 & alios bis oppoītos ad
senectutē puenire. regimīe equali utrinq; & cō
simili suppositō. ūde collz. vi. nō est īpossibile
credere duos boīes unius & eiusdē tēpate com
plexionis: equalit uno etiā regimīe utētes. unū
ad meliorē puenire finez. in altero uero malos
generari bu. mortē inducentes. Quod eueīt. qa
in cōplexiōe mala. prepatio est fixa. que causa
existit. ut in ipso hec generet malicia. q̄uis hāc
ignorem9 prepationē. Cuius qdē prepationis
ignorātia. causa infinitatis prepationū exīt. Id
aūt dico cāri ab yleg. & alchocodē. sm q; reb9
bis 9sociāt uariabilib9. Deiñ quoq; sciēduz. q;
qdā poūeꝝt cāz uite ipsiusq; lōgitudīs regionē
calidā & siccā. alii uero multitudinē sanguinis
nō nulli magnitudinē corpis: alii qdē spiritum
Mortis qdē cāe & uite breuitatis ex oppositis
cāt. Qui oēs a ueritate Aꝝ. & 9mētatoī. secedūt
prepoīta. Locus nāq; calidus & siccus. p se cā
nō exīt. cū uita caſo mēsuret & buīdo. sitq; ca
lidū & siccū adustiuū. pemptiuū. n. p accidens ī
quantū siccū phibitiuū putrefactioīs existit.
Neq; etiā multitudo san. eo q; ad ipsius mul
titudinē nō seqt uirtutis augmētū. neq; ad ei9
diminutionē debilitas. prīo prīa: p aliud tamē
extat cā in quātū in sanguine calidū cōtinet &
buīdū. q; cā p se dictū est fore uite. Similit
neq; magnitudo corpis p se id cāt. ueꝝ p accns
in quātū ī magno corpe mltū caliditatis & buī
ditatis 9tinet. Si enī ita essz. tūc equ9 iā boīe fo
ret lōgioris uite. Neq; sitr spūs ceu uoluerūt
qdā dicētes spūz grossuz tenebrosuz. paucū. q̄lis
qui mlicoꝝ uitā breuiare priuatōne nutrimēti
multū uero & uētosū id ppt grādē exsufflatiōz
opari: subtilē qdē & moīcū ppt euētatōz uelut
lucerna extictioī pata uitā abbreuiare: hūectatū
aūt & turbidū & īfrigidatū. ppt ipsi9 aquosita
tē īpurā: buiōi aūt spūs & pprie fluens cā nō ex
istit: neꝝ buīdū pportōnatū calido nisi p accns
cū spūs ex buīdo generet & calido: uñ prīo prīa
spūs ex hūoꝝ uaporib9 & eoꝝ subtilitate sm a
liq; gnat 9plexiōz ī qb9 calidū cōszuat & buīdū
Et de utilitate pticulariū sexto. Spūs ē uapor
sanguīs tpatus. Propt buī9 sm sciēdū aliq̄lit
iam quid mors ex oppsioto cum eius causis ap
parere. Est nāq; ipsa calidi natiui exsiccatōe bu
midi aut putrifactiōe extictō. In ista eqdē de
scriptiōe mors tāgit duplex. una qdē naturalis
p cōsūptionē buīdi radicat. de q̄ dicit ī de mor
te & uita. q; ea 9tīgit in ultiā senectute sine tri
stitia. Est enī aīe ablatio īsensibilis oīo. que nil
aliud ē nisi frigiditatis & siccitatis ultiātuz su
pra calidū nature dñiū. Est & alia mors inatu
ralis seu uiolēta cui9 principiū est ab extra ex
marcore precipue. siue alio fortuitu. q̄ grandis
lesioīs sens9 pcipit & tristicia que nichil aliud
uidet esse q̄ corruptio. & marcor buīdi & p 9ns
calidi. Vnde aū. corruptō duplicit adueīt īdiui
duo. aut naturalit. qñ calor naturalis buīditatē
cōsumit naturalē. ita ut frigiditatē & siccitatē
faciat dñari: aut accntalit. ceu cū digestione in
corpe supfluitates acqescūt. p quas natura puꝝ
ab īpuro non ualet secernere. uñ īfirmitates ei
accidēt. & dñiū uirtutū passiuaꝝ sup actiuas. &
tandē īpportō primoꝝ int se pricipioꝝ & eorū
ad cor: diñ uidet etiā q; ad mortē naturalē sm
Aꝝ. ac accntalē. qñq; 9sequat in potētia motus
euētatioīs cordis pulmōe. ppt quā calidi natu
ralis subseqt extictio. Propt sm uero scien
dū q; omēs 9ueīunt q; 9plexio ca. & bu. ac tpata
lōgeuiores existūt. cū ī eis cause uite mō repiāt

pfectiori antedicte. Sz diuersificati sunt que duay longioris existat uite. Haly nacz cũ pluribus ipsius sequacibz audientes szmones fortassis Ay. supficieten z ĩ uite causis ponẽs calidaz & bu. longeuiorẽ preceteris habent ordinẽ. ceu gradus denotat longeuitatis ita. Cõplexio breuioris uite reliquis fcã ẽ frã & sicca. deinde frã tm̃. deinceps sicca tantũ. postea frã & buĩda deinde calida & sicca. deinceps buĩda tm̃. pzea cõplexio equalis. & tandẽ calida & bu: dummõ calidũ dnẽt buĩdo. & a morbis euadat putrescẽtibus: & ideo laudauit phũs in longitudĩe uite terrã calidã uicinã mari. ppt buĩtatẽ aeris & caliditatẽ. Et cõplexionẽ laudauit ca. & bu. que duplex exit. una quidẽ naturalis ab iitõ creatioĩs laudabilis: altera uero accntalis uitupabilt ad putrefcionẽ uelox. cuius quidẽ positionis ĩ firmatõ in sequẽtibz apparebit. Fuerũt aũt quidã tenentes tẽpatam longeuiorez. Ad baly respondẽtes qz is cõpat zplexionẽ calidã & buĩdam ad distempatas. qd falsum iam apparuit ex ordinc durationis uite assignato p ipsum. Propt ttiũ uero sciendz. qz cõplexio tempata ceteris longeuior exit. cuius tpamentũ fuerit secũdi aut qrti modi prenotati. drã xviii. quaz quidẽ dico lõgeuiorẽ. mortiqz magis oppositã nõ solũ distẽpatis aliis. uerũ etiã calida & buĩ. preueniẽti ab exsiccatiõe seu putrefactione. Et añq id astruat rõne. primitz exponat szmo Ay. dntis uitã calo cõstare & buĩdo. Propt qd nosce. qz cũ calidũ & buĩdũ respectuz. q. quendã uideant iportare. ut az p primũ cõplexionum nitentẽ astruere cõplexionẽ equalez. mordẽdo antiquos ipsam omittẽtes: nõ enĩ ut ostensũ ẽ drã xviii. põt dici aut cognosci distẽpatũ. nisi p tẽpam̃tũ. cũ rectũ sit iudex sui ipsiz & obliq prĩo de aĩa. Et iõ cõplexio quecũqz simplex aut cõposita. nõ pcipit nisi relatiõe ad tempatam quã quidẽ Ay. uĩ sub ca. & buĩda collocasse. ceu expressius ex sermõe Aũ. elicit tractatu huius. Hic autẽ respectus caliditatis & buĩtatis. ad cõplexionẽ refert põdere tẽpatã: hoc aũ t ẽ zcidet in coẽm expositionẽ dntiũ uitã stare calido & bu: eo qz oẽ uiuẽs calidũ extat & buĩdũ ñ uiuẽti relatũ. Premissum autẽ firmat primo quidẽ ex elẽntoy mixtiõe. qm̃ quãdocũqz miscibilia pfectiori & equaliori mõ miscẽt. id mixtũ diutioris est uite. qa actiuis & passiuis uere contraponderatis. eque diutius pseuerat pugna. & p zns uita. Tale autẽ preceteris ĩ cõplexiõe cõcurrit tẽpata. non sic autẽ in ca. & bu: ppt enĩ fortitudinẽ calidi actiui. & passibilitatẽ buĩdi. uehemẽtior intcidet pugna & uelocior uictoria.

Adhuc rõne colligãtie armoĩce aĩe cũ corpe ex qua uita cõsequit: luxta enim Platonẽ & Damascenũ ĩ afforismis. Cõplexio corpis aĩati est ad figurã numeri. i. pportionẽ seu similitudiẽz armoĩci numeri. unde musici ut Pitagoras & Thiõtheus uocarũt armoĩcã zunctionẽ anime cũ corpe musicã humanã: huius autẽ pportio & consonãtia musica magis repit in complexiõe tẽpata q in aliis. cũ principia zunctioĩs sint ĩ ipsa magis ab excellentia grietatũ cõiunctorum sepata. Palin. ex causis uite denotatis qm̃ uita nõ stat p qdcũqz buĩdũ & ca. sed p bu. pportõatũ calido: qualitates nacz actiue dnãri bnt sup passiuas cũ calidi & buĩdi habundãtia. & cõmensurati magis szm quale quãto. ita qz actiue proportionẽ bnt sup passiuas int se. & passiue una & he demũ ambe ad seipsas. & tandẽ ut dictũ ẽ ad ttiũ cor uidelicet. id autẽ pfectiori repitur mõ in tẽpato. q etiã in calida & buĩda. Quod firmat. qa sile adiunctũ simili. uelut ignis ĩ igne incitat ad furiã. pbleu. i. & affoy. & naturaliũ szis. qd in cõplexiõe ca. euenit & buĩda. non autẽ in tẽpata. In ca. nacz & bu. multiplex super accerescit buĩdũ & calidũ. Primitz qdẽ ĩ tegni szo cõplexionis hũane. cũ szm ysaac ca. & bu. in szo locet gradu ttio calide & buĩde cõplexionis talis ut sanguinee. ĩ qua & buĩdũ supexcedit calidum. cũ aeri pporcionet sortiẽti p priz buĩditatẽ caliditatẽ. drã xii. Sunt enĩ bu. eorũ filii iuxta halyabatẽ & ysaac. Sic itacz cũ calĩũ supaddit triplicit calido. & buĩdum buĩdo. & maxĩe qa buĩdum ĩ hac cõplexione supexcedit calidũ. in furiã decidet & putrefactiõi exponet precipue. cũ ipsa causet a ca. & bu. id autẽ non ita ĩ zplexiõe repitur tẽpata. cũ buĩduz sit calo sufficient pportionatũ. Adhuc ex pportiõe qa pbleu. y. In cõplexione tẽpata uniuerse corporis ptes sibi corrnt inuicẽ equalizate. ita qz una sanata sanat & reliqua. una etiã lesa zpatit & alia. ppt qd & nocumẽtũ grãde nõ sic uelut aliis ualz occurret sibi. lesiõe uero uitã zting it abbreuiari. Itidẽ ex habitu. quoniã optimũ est bene carnosum esse. i. cõmoderatũ. ut necz crassum sit necz macy: ita enĩ in longã poterit deuenire senectutẽ affõy sza: huius uero est cõplexio tẽpata in tegni. & haly cum. A. Rursus ex opationibz. Quoy enĩ sunt pfectiores ut fortiores et diutius ĩmorãtes cõplexio extat huius Formã enĩ fecit scire actõ. Sed tales ĩ zplexiõe repiunt amplius tẽpata q in aliis. ceu ex eiz az asscriptis. Que autẽ huius lõgiorẽ denotãt uitã propt diligentiorẽ etiã adinuicẽ miscibiliũ et principioy uite in cõplexiõe tẽpata q in aliis.

Itidẽ ex depditi restauratõe. longeuior ẽ illa que magis obedit restauratõi. cũ oẽ hic uiuens egeat illa. ppt calorẽ cõsumentẽ innatũ buĩduz cõtinue. hec uero est tẽpata. calida amplizz & humida. eo qz in ipsa uel p simile intẽdit restaurationis regimẽ uel p zriũ: nõ qdẽ p sile ut tpata

qm̃ in euersione que est sm calidũ et frm̃. eo
q; efficacissime sunt q̃litatũ. timor ē p similia
gubernare. de re. sa. vi: timet nãq; ne calidũ sup
excedẽs eo mltiplicatõe addito sibi associet et
frm̃. similit extraneũ huidũ. et maxie cũ meicꝰ
nõ possit puenire ad id qd est certũ. sic. n. scia
esset eius uelut Asclipii seu Esculapii. ttio de i
ge. Propt qd sm Ga. in cõplexioibus i qbꝰ
calidũ supexcedit frm̃ simplicit seu cõmixte.
quicqd angusti scribat in tegni. tutiꝰ fit ad la
tus preseruatiois p sub ꝗria. q̃ ad latꝰ sit itudis
p similia declinare. qd & ceteri custodes saita
tis lapse unr seruare. drã cxvi. Neq; põt per
ꝗria huius regi cõplexio cũ extensiori uita. qa
ꝗrietate repassio uehemtior iducet. cũ alimẽtũ
oẽ in prĩcipio sit cõtrariũ alito. prio de ge. sm
de aia. & ꝰplexionũ ttio: ppt quã qdẽ repassioꝭ
huidũ cicius reddet aquaticũ. & sic mortis cau
satiuũ: qd nõ ita intẽpata euenit natura. eo q;
p similia bẽt gubernari. & qa minor est distan
tia & ꝗrietas medii ad extrema. q̃ extremoruꝭ
ad eadẽ. & siqdẽ medii ad extrema sint plura ꝗ
ria. ea tamen minus sunt excedentia. Medium
etiã in raro fortioris extat uirtutis. Amplꝰ
ex reductiõe. qm̃ omnes ꝰplexioẽs ab ea iudicãt
occasionate. q̃re in tegni & de re. sa. docent ad
tempatã reduci. id autẽ nõ fit nisi ut uita ptici
pent longiori. Scia nãq; medicine i pductioneꝭ
uite uidet prĩcipalit ordinata fore ab baly ap
parens. Palin ex regione. qa regio tẽpata ad
uite longitudinẽ ceu tactũ. hec autẽ affõy ttia
cõtinet duabus lineis circũtensis. utrĩq; ab oriẽ
te in occidens directe. quarũ una trãsit uersus
meridiẽ sup choũ ypocra. insulã. nũc lango ap
pellatã: reliqua uero sup kindiã uersus septẽt
onẽ. quoy distantia locorũ circa. cccc. extat mil
liarioy. aut regio que sub diei equatiõe sm. A.
precipue. ut oñdet drã lxvii. simile autẽ de cõ
plexione & regione. Eti. ex mortis pte. que
magis exposita est cõsumptiõi & extinctioni.
breuioris est uite: talis autẽ est oio cõtempata
sanguinea. etiã ppt hui passibilitatẽ & calti acti
uitatẽ. cũ eo q; plus huidũ extinctionẽ & suffo
cationẽ iducit. pata est ꝰsumptiõi. colerica uõ
caloris excessui. Flatica uero extinctioi frĩtate
mortifera: melãcolica quoq; has cõseqt̃. s hec
duo uite breuitatis sũt causa: nil autẽ tale in tẽ
pata. ut apparuit est reptũ. Rursus tempate
cõplexioni & naturaliori. mors dulcꝭ & natura
lior debet. cõueniẽti suppoito regimie: huiꝰ ue
ro ut oñsum que p ꝰsumptionẽ. ipsa nãq; ãpliꝰ
reliqs retardat. ea que putrefactiua uiolenta.
Quod ultimo testimonio pbat ssibili. nã uide
mꝰ calidos & hu. siue sanguineos. cito canescer
& circa cerebꝝ putrescere. adeo q; modica illis
distempantia occurrente. catarris pmptiꝰ ꝰsu
munt & corizis. ut ex tegni euidens. Quod in
cõplexiõe nõ sic euenit tẽpata. predicti nãq; sũt
amplius expositi putrefcioni ppt huidũ super
fluũ. & ita morti uiolente. ac exsiccatioi. & sic
morti naturali ppt huiditatẽ ꝰsumptiois hui.
hec enĩ cõplexio exposita est resolutiõi maxie.
drã. cxvii. Ex quibus tandẽ ꝰcludit ꝰplexionẽ
tẽpatã nõ soluꝭ aliis distẽpatis. ueꝝ etiã calta &
hu. lõgeuiorẽ existere. Propt q̃ tum uero ad
primũ dicẽdũ. id ẽe ueꝝ ꝰpatiõe haꝝ ꝰplexionũ
ad reliquas distempatas. non autẽ ut ostensum
relatione ad tẽpatã. Quod aut hec sit snia G.
az ex ꝰtinuatiõe fcã. in vi. re. sa. Ex quo suscipit
hic sermo. cũ. n. detminauit regimẽ ꝰplexionis
tẽpate. dicit se deinceps detmiatuꝝ regimẽ la
pse. qd etiã az expu lsiõe ꝰplexionis quã statim
subiungit. Ad sm p intemptionẽ dicendũ.
& si Aꝝ. alicubi ꝰplexionẽ dixit calidã & hui.
fore longeuioris uite. aut relatione intulit ad
distẽpatas fcã. uel tempatã more antiquoꝝ sub
ca. cõclusit & hu. drã uisum xviii. Et similit
dicendũ de regione ca. & hu. q; ueꝝ est p calidũ
& hu. cõtempatũ debita ut uisum pportione.
Cũ uero addebat q; in ꝰplexione cal. & hui:
magis uiget calidũ & hu. iterimẽdũ. eo q; huidũ
in ea ostensum est fore excessiuũ calo i pporti
onatũ. ut aut cito exsiccabile ut uelocit putrefa
ctibile. Ad aliud dicẽdũ sm quosdã forte.
q; digõ nõ fit a ca. & hu. sed p cal. & sic. uñ ttõ
xiii. digõ cõseruat p siccitatẽ cũ caliditate. ueꝝ
qa id dictis sapiẽtũ repugnare uĩ. ñ paꝝ credit
lrãm fore corruptã. cõtinentẽ p huitate sicci
tatẽ. Aut fortassis uoluit alludere sermoni d
accidente hñti. vi. Digõ si tẽpatã habuerit sic
citatẽ. est talis qualis si nutrimẽtũ fuerit huiꝰ
unde fit digõ p siccitatẽ. s. tẽpatã. Supfluũ enĩ
ca. hebetat huidũ. oppoit etiã hõgeneitati ciba
riorũ nõ paucoꝝ. q̃ potissima est cã digõnis. &
propterea pueri nõ possunt res duras pfecte di
gerere. iuuenes autẽ ualẽt ibidẽ: digõ etiam fit
p ca. & hu. ꝰtempatũ & in coi. ut ossis ostendit
digõ. Ad aliud dicendũ. q; id nõ eueit i calta
& hu. eo q; licet in ea huidũ tardius uideat ꝰtẽ
pari calo. in tempore tñ succedenti caltm cum
uirtute repatit ab huido. magis q̃ i cõplexione
tẽpata. Itidẽ ut ostensum est post etatẽ cõsi
stentie & maxie i senio. plures supfluitates ab
huidi suphabũdantia supaccrescũt in hac com
plexione q̃ i tẽpata. Ad aliud dicendũ. q; hoc
nõ sufficit. nõ enĩ ut uisum oꝭ calidũ & priuati
onẽ supfluitatũ solum adesse. imo necessarium
est huidũ & cõtẽpatũ. Adhuc. licet huius hu
midũ sibi assit nõ tñ aprĩcipio natitatis suffi
cientis quãtitatis potentis calido cõsumptiuo
resistere. qd siccitate exacuit & fortificat.
Ad aliud dicẽdũ. q; q̃uis frm̃ & sic. p se resistãt

putrefactioni. p accidẽs tñ ut in digõne huiduz
cãndo supfluũ putefactioĩs puta mortis cã exit
Adhuc huius 9plexio mĩme morti cõsumptiue
resistit. & iõ breuioris posita est ab haly uite.
Ad aliud dicendũ id esse uex in 9plexione non
uiuentis. in ea uero que uite de qua oñsus sẓmo
ueritatẽ nõ cõtinet. Ad aliud dicendũ ut ui
debit drã xxiiii. q̃ cor põt duplicit 9siderari.
une quidẽ materialit. put est mixtũ ex elẽntis
dure cõpositioĩs fcm̃ & solide. ut motibus & p
cussionib9 pulsationũ 9tinue possit resistere il
lesum. & spũs plimos & subtiles & calidissiõs.
in eo entes a resolutione defendere. & ita com
plexioĩs frẽ exit & sicce. qd̃ ĩdicat difficilis ei9
digõ. geitura etiã materialit est frã. xxiiii. Alit
uero sẓm esse illius formale magis. qd̃ est rõne
ĩnati ca. buĩ radicalis sanguinis in eo cõtenti.
ac spũs in illo generati cũ motu & agitatione.
& sic cor calidũ est multũ. siccũq̃ parũp. ut oñ
det drã xxv. Ad aliud dicendũ. q̃ buidũ resi
stens directe 9sumptioni p qd̃ pmanet uita. est
aereũ magis nõ aũt aqueũ. quale qd̃ pinguedĩs
aut adipis. drñt enĩ equoce q̃si cũ unũ sit uiuifi
cum. alterũ uero opposituz amplius ĩfrãtm̃ ac
suffocatiuũ. Et hĩc qd dicẽdũ ad reliquũ.

DIFFERENTIA. XXII.

Vod cõplexio ĩnata seu radicalis pmu
tari nõ possit oñdit. qa corpus sp tale
aut signũ uel cã est. quod ĩ oĩb9 etatib9
pmaẽt tale. in tegni. Adhuc ibidẽ. ipsas uero
solidas ptes corpis uere solidas & primas. sẓm
nullũ modũ possibile est buĩdiores facere. Pa
lin Damascẽ9 ĩ afforismis. 9plexio naturaĩ sẓm
uicinitatẽ qdẽ sepabilis. actu tñ insepabilis.
Et prĩo prĩa. unũqd̃q̃ autẽ ĩdiuiduũ ppriã hẽt
cõplexionẽ. in qua aliud sibi associari fit ĩpossi
bile. Amp. idem in mĩeraliũ traditõe. nõ ẽ
possibile ut una cõplexio uertat ĩ aliã. Rursus
rõnibus. qm̃ quod naturalit & p se inest alicui.
suũ 9rium inesse nõ poterit. sicut calidũ p se ĩ
est igni natura. unde frm̃ inesse nõ poterit. in
predicamẽtis & etbi. ii. nullũ naturale in 9riuz
assuescit. Lapis enĩ si decies milies sursũ ferat
cõsuetudĩe inacqsita. semp ruit inq̃ deorsum:
huius uero cõplexio ĩnata. qd̃ & nomẽ testatur
Adhuc si cõplexio sẓm Ga. est sbã drã xvii.
substantia uero nõ mutat. cũ in ea nõ sit mot9
phisi. pbatũ. v. neq̃ 9riũ & magis & minus.
Adhuc. si cõplexio est hĩtus uel dispositõ. ĩ hoc
etiã nõ est motus. sed solũ ĩ passione & passibi
li qualitate. vii. pbatũ phisi: qd̃ autẽ carz motu
pmutari nõ põt. Itidẽ primis re. a. & alimen
tox. Si fabã tribus decoquas diebus. ñ est tibi
possibile ut eius flãmationẽ remoueas ab ea. qa
iest sibi ex substãtia ipsi9 ppria. & nõ ex dimi
nutione decoctionis. Si uentositas itaq̃ nõ põt
separi ab ipsa. multo minus cõplexio naturaĩ
ab aliis pfectioribꝰ & elatioribus poterit sepa
ri. Amp. Ysaac febriũ prĩo. actio naturalas
nũq̃ destruit nisi cum fit sepatio aĩe & corpis.
itaq̃ neq̃ eius instĩm ut 9plexio ĩnata. Rursꝰ
mores a cõplexione cãti. pmutationẽ nõ uidẽt
suscipe. ceu azp haly de sene calidi cordis. por
tante uestes iustox. sẓmonesq̃ pferente cuz ex
traneis uirtuosos. qui cũ ĩ domũ reuertebat. ad
mores rediens naturales. seuus ut lupus ĩter do
mesticos & faĩliares existebat. unde pbĩ. xxx.
natura semp facit quousq̃ aliqs fuerit: bi qdez
audaces alii autẽ tacitni zcꝰ. Cõplexio igit p
mutari põt mĩme. In oppoĩtũ viii. de inge.
& ĩ tegni decidẽte ca. & sicca crasi tpe p augm̃
tatice etatis ĩ frãm 9uertit & siccã. Adhuc
Damasceno ĩ afforismis ex mutatiõe stellax in
longitudine & latitudĩe uicia & nature & con
suetudines mutant. Itidẽ drã xv. Cõplexio ẽ
qualitatis. in ea uero motus locat alteratioĩs.
cũ ex eadẽ 9surgat. Cui autẽ p se est motꝰ. illd̃
mouet & pmutat de uno in aliud. Rursus. si
possibile fit ethicam fore ttie spẽi. possibile ẽ
cõplexionẽ ĩnatã pmutari. cũ ea sit ĩ mẽbris so
lidis latitans. sed possibile ipsam & necessariũ
qñq̃ fieri: itaq̃ 9plexio ĩnata poterit pmutari
Propt primũ uero sciendũ. q̃ qd sit 9plexio
& quid ĩnata uel radicalis. drã uisum est xvii.
Permutationẽ uero ipsius audio cũ priori dep
dita reliqua suscitat inde. qua corpus disponit
& ĩstrumẽtalit gubernat aĩatũ. Propt secũd
uõ sciẽdz. q̃ triplicit iueit enũtiatũ d̃ hoc qĩto.
Plures. n. dicũt 9plexionẽ innatã. nullo posse p
mutari mõ uita mañte. Alii uero aduersãtes
ex directo predictis. uolunt eã mutari oĩo. Nõ
nulli autẽ fere mediã elegerunt uiã. poñtes illã
sẓm actũ pmutari sẓm q̃ ẽ opatõ. pmaẽre uero
sẓm exñtiã seu actũ primũ q est forma siue po
tentiam sẓam: qd̃ qdẽ est in hĩtu ipsam latitare
quodã nõ potentẽ in actũ. q est actõ deuenire.
Quod primi conant auctoribꝰ & rõibꝰ astrueĩ
Boecii etiã de cõsolatiõe apparens sẓo. Inpossi
bile fore rez naturalẽ separi a corpe. nisi ĩ sepa
tione aĩe. talis autẽ est cõplexio. Adducũt etiã
Ysaac sermonẽ prescriptũ. Rursus 9firmant
quia 9plexio causat ex certa & detmĩata ppor
tione elẽntox: hec autem pmanente uita pmu
tari non potest. cum ipsius ĩstrm̃ extet unicuz
principale. Quox qdẽ defectus ttio amplius
dicendox apparebit: neq̃ eorũ stare pñt motĩa.
Vnde ad illud Boecii dicendũ. q̃ res naturaĩ
est duplex: quedã. n. est q̃ 9positi extat sbã uel
proprietas inherent. ac ĩsepabilit principia cõ
comitãs spẽi illius rei naturalis. sicut aĩa & risi
bilitas hoĩ. & caliditas igni. & talẽ rẽ naturalez
ĩpossibile fit separi. nisi ĩ corruptione 9positi.

Est & alia res naturalis. que amplius sequit̃ prī
cipia materialia. qualis ꝯplexio: est enī forma
mixti. collz. sꝛo: & que post ꝯplexionē sequūtur
qd̃ etiā vi. az eiusdē. & biuꝯ res naturaī licet nō
possit ꝑmutari extra t̃mīos dicendos ꝑmanēte
uita. q̃lis est humana ꝯplexio. ꝑmutat̃ tñ intra

Ad aliud dicendū. ꝙ illa ꝓportio mixtioīs
eſoꝟ. grādē recipit diuersitatē in magis & mi
nus. ceu decursus denotat etatatū. Adhuc. la
tior exit ꝯplexio q̃lificās ꝓportōnē huius certā
datā mixtionis elēntoꝟ ī tm̃. ꝙ & ḡdus extreī
tatis in ipsa oīs poterit īueniri: maiorē nāq; ui
demus distantiā sanguīei ad mſicū in puericia
si ſſzm nolumꝯ & opationes negare. q̃ alicuius
eiusdē ad seipsum ī fine decrepite etatis ad pu
ericiā. aut a marasmate ad eandē. Qui autem
dñt ꝯplexionē ꝑmutari sꝛm actū. non autē sꝛm
potētiā seu essentiā. nitūt̃ id astruere. ꝑ Dama
scenū preinductū. ꝙ ꝯplexio naturalis secūduz
uicinitatē est sepabilis. actu tñ īsepabilis. uolē
tes ꝑ actū primū seu potētiā sꝛam. i. potētie na
turalis in sꝛo mō qualitatis. Persuadēt itidē
siſitudīe ad aquā dñtes actualē frīditatez ab ea
posse separi. potñtionalē aūt nō. cū ei naturaliť
insit. Quibus etiā dicēdū ꝙ Damascenꝯ aſr
est exponēdus uidelz. ꝙ ꝑ nō posse actu separi.
latitudinē denotat ꝯplexionis būae uita mañte
qa sꝛm uicinitatē sepabilis est. i. qm̃ ꝓpe extre
mos deuenit t̃mīos latitudīs būane assignatos
ut sepeť eos tñ actualiť non egredit. Aut ꝙ
ipsa est sꝛm uicinitatē in actu. nō enī ipsius est
actꝯ ꝑfectus & excellens. qa hic eſoꝟ solum sed
remissus nō tñ sepat̃ oīs ab illo excellenti actu
sed eo exit relatiōe t̃re nascentiū. quorū natura
extat potētiōālis. Vel dicēdū ꝙ eius opinio
sicut sꝑficialiť sonat. q̃ nō teēť ad presens.
Quod etiā dñt sꝛo non ualet. ut iā apparuit q̃
primos: nō enī ita certus ꝯplexionis seqť gradꝯ
proportionē mixtīoīs elēntoꝟ īsepabibiliť. ut
calidū ignē. cum ex prīcipiis eisdē sit formali
bus. nō autē materialibꝯ ut euenit in ꝯplexione
que forma exit mixti. collz sꝛo. Similiť cum
dñt ꝯplexionē īnatā ꝑmanere ī potentia. aut po
tentiā ītelligūt sꝛam. que est actus primus siue
forma. & ita essent due cōplexioēs instrā unius
forme sbālis ultīe. qd̃ est absurdū. cū unicꝯ for
me sbālis totiꝯ. unica sit cōplexio īstrāns tādē
& ꝑficiens opationes. Vel ꝑ potētiā audiūt pri
mā sepatā oīno ab actu. ceu potentia īfantis ad
militandū. Et tūc īnata ꝯplexio sic ꝑmutata in
talē potentiā nō erit. neq; ꝑ ipsaz nūq̃ fieri po
terit opatio: qd̃ enī est potentia nō est. uñ com
plexionū t̃tō. potētia nōdū ens qd̃ diciť. Ad
huc. eadē rōne qua cōcedūt hāc ꝯplexionē ꝑmu
tari ab actu sꝛo & deuenire in actū primū. eadez
uia ꝓpť talē mutationē seu alterationē ꝯtinue
frām. paulatīe a cōplexione supacqsita ab illo
actu ꝑmutabiť ultīo in tm̃. ꝙ corrūpeť oīo sꝛm
subiectū. sicut uidemꝯ albedinē corrūpi ī nigre
dinē ipsius oppoītā tandē prīo alterationibus
multis trasmutatā. Propť t̃tiū autē sciendū.
licet pluribꝯ uideat̃ extraneū. ꝙ cōplexio īnata
ꝑmuteť oīo. Propť qd̃ nosce. ꝙ būana ꝯplexio
ꝑmanēs etiā singularis. latitudinē bēt grandez
t̃mīs extremis diffinitā. ultra quos uita tandez
būana nō pōt ꝑmaēre. Iuxta quos sꝛm Ga. viii.
ḡdus exñt extremi. quoꝟ q̃tuor sunt simplices
ut ca. fr. sic. & hu: q̃tuor uero ꝯpositi ca. & sic.
zcꝯ. oēs distēpati entes simpliciť uel sꝛm quid.
In quoꝟ meīo extat tēpatum. Ex quibz pōt qs
paulatīe uno in aliū ꝑmutari. ꝑ debita media
bōgenea. ut qñ in utrisq; simbola q̃litas repiť
sicut sanguineꝯ in coſicū. & hic ī mſicū. ac mſi
cus in flegmaticū. De extremo uero in extrēuz
sibi ḡriū. ꝓpť īproportōnē bōgeītatis. ñ sic for
tassis pōt tñsmūtō. nisi ꝑ meīa pſiā fieri. Que
nāq; sibolū bñt facilius tñsmutāť. q̃ aūt mime
tarde. de gen. sꝛo. unde mſicū ꝓpť īproportōz
& distātiam grandē ad sanguineū & depastū hu
midi a caſo cōtinue oīo. difficillimoꝟ ē acqrere
cōplexionē sanguineā. & maxīe puericia expirā
te. In simplicē autē ꝓpť equalitatē ḡrietatis al
terius unaqueq; facilior trasmutatō euenit. q̃ in
sit extreme ꝯposita. Deinceps quoq; huius
positō snīa Ga. signis & rōnibus fulciat Prīo
quidē qa dictū est in tegni. Cū calida & sicca d̃
cidit crasis ī fri. cōuerti & siccā. Adhuc. ibidē
& vi. de re. sa. doceť discrasias lapsas ad tēpatā
reduci. unde diciť hoc qdē genꝯ īnatas corrigit
discrasias. cuius qdē doctrina foret ociosa. si ꝯ
plexio īnata nullatenꝯ possz ꝑmutari. Et baly
sꝛo quatriptiti mores hoīum & cōplexiones. &
alie uirtutes oēs mutanť. sꝛm quālibet baꝟ rerū
ut aeris & regionis. Rursus exptū est puellam
nutritā fore napello. anum uero ueneno sꝛpētū
q̃rto vi. & de regimīe dnōꝟ. Et prīo de plantis
bolenū ꝑniciosum natū in Persia. trāsplantatz
quoq; in egiptū & israel. factuz est cōmestibile
unde vi. de acci Arbor trāsplantata d̃ Persia in
Egiptū. q̃ cū in solo ꝑsarū foret mortifera. in
Egipto absq; nocum̃to r̃ddita ē. de q̃litate nāq;
mala mutata fuit in bonā. Idē alimētoꝟ sꝛo de
ꝑsicis. Id enī illud. Palin de aere & aqua Cō
suetudo est altera natura. & dat̃ exēplū mulieꝟ
exacuentiū & elongātiū infantiū capita. ut aīo
siores uiderent̃ ad bellū. deinde naturā cōsuetu
dinē esse secutā. ut natura iā taliū ꝑ se infantiū
ꝑducat capita. Eti. rōnibus ostendiť eo ꝙ cō
plexio uariat̃. sic autē ex calore aliť buīdum de
pascente radicale. cū oēs ꝓducti fuerimꝯ ī ultīa
limositate buītatū. prīo de re. sa. & t̃tia primo
cōtinue calor innatus cōsumit pabulando se ac

exsiccat huīdū.nnde necesse fit ꝯplexionē etiaꝫ radicalē in frām & siccā ꝑmutari.eius prīcipiis ꝑmutatis. & maxīe sꝫm ponētes id huīdū irre staurabile:unde plures taliū ex hoc negāt ꝑmu tari innatam saltē uicissim:qd autē de hoc drā ostendet cxii. Adhuc.ꝯtinue ꝑmutationē ex calidi actiōe in huīdū cōspicimus sꝫm etates. nō enī etas cā est ꝑmutatioīs. ceu qdā supfici ales extimarūt.ueꝝ potius effectus ex ꝓportōe calidi in huīdo creatꝯ. in qua sic īnata ꝑmutat alterata ꝯplexio. ꝑmutatō.n. effectus arguit ꝑ mutatōnē ī causa.Et iō ꝑtes solidas ꝯe solidas & prīas. īpossibile dictū est huīdiores reddere

Amp.si cōplexio nō ꝑmutet.cū uirtus & aīa nō senescat.de aīa prīo.suppoita debita admī stratōe.uita possit ꝓpetuari. Rursus.nūq̄ ex coalteratīōe & prepōderatōne ꝯplexionū mem broꝝ prīcipaliū ī adinuicē.resultaret cōplexio ab illis in totū altera. qd est cōtra primū prīa & haly. Neq̄ etiā in ttia spē ethice mala possꝫ cōplexio cōtingere equalis.que accīt.ūde prīo sꝫa.cōplexio māsiā cōplexionē corrūpit princi palem.& collꝫ.sꝫo. Tota ꝯplexio bona ꝑmutat a mala extra naturā. neq̄ etiā praua non posset cōplexio repiri diuersa.que oīa medicis ridicu losa. Palin. absurdū est grāde ponere id qd est maxīe alterabile uel ꝑmutabile. nō alterari tandē aut ꝑmutari oīo ꝯtinue & paulatīe ī alid quale est cōplexio.cū ea sit passio & passibilis qualitas.in qua ꝓprie pbisi.vii.ꝓbatur altera tionē inesse.magis etiā suscipit & minus ꝝriuꝫ habēs.ac passionē cōtinue alterantē & abicientē ex ipsa. Itidē id testant actus & dispositioēs ꝑcipimus.n.quoꝝdā hoīum dispositiones defi cientes. nō raro tm̄ a seipsis primū ac postea. quantū que cōtici a sanguineo uel mlico: sitit cōspicimꝯ formas seu q̄litates corpis ꝑmutari in adīuicē.ut carnositatē in pinguedinē.sinthe sim in maciē exteūatīam ꝛcꝯ. Eodēq̄ modo colores & alia corpis uniuersa ī tm̄.q̄ & mores de qbꝯ mīꝯ uidt cū pls seqnt prīcipia formalia uisi sunt trāsmutari plerūq̄.unde haly sup pri mo quatriptiti. In etate maīfestari quando mores q̄les sunt apparebūt cōpleti. graue mul tum est ipsos ꝑmutare:in puericia uero facere possumꝯ leuius.alioqn.n.scīa foret uana morat ad hoc ordinata. Hec igit oīa cōplexionem ī natā aqua decidunt predicta.demrānt ꝑmutari necessarie. Neq̄ est fluens tantū uel quecūq̄ acqsita que ꝑmutet solū. sed tandē que innata uere.cū oīum taliū causet aut recipiat īmutati onē.& sibi reddat. Propt quartū uero.Ad pri mū dicendū.q̄ ꝓporcōnabili maxīe ei facta sex reꝝ administratōe.semp tale naturalē quandaꝫ cōtinue īclinationē sꝫuat.ut ꝑmaēat huiōi.ceu cōtraxit a prīcipiis.drā x.In hoc tamē latitudo gradualis lata.sꝫm magis repit & minus: ꝑma net nāq̄ tte. sꝫm unūquāq̄ etatē cōplexione sp ꝑmutata paulatine īnata.quare rō nō minꝯ op positū includit q̄ reliquū.cū etatis ꝯplexio nil aliud sit.q̄ innate cōplexioīs ex ꝓportiōe cati ad huīdū ꝑmutatō uariata. Quod si dicatur sꝫm Ypo.q̄ relicta cōsuetudīe elongādi facies. reuersa est tandē natura ī pristinū facieꝝ sicut etiaꝫ in q̄multis. sꝫo inducit de consolatione.

Dicendū q̄ aut nō fuit ꝑfecta trāsmutatō ī ducta.uel q̄ causatū rōne cōtinentis cūq̄ alioꝝ subeant fortis facies longas demū inducēs cō suetudine cessante. Ad aliud dicēdū.q̄ lꝫ sit siccū ꝓpt eius fixionē.& huī debilē īpressioneꝫ passiui.maxīe ñ possit in ipsum ꝑmutari ut d claratū.nō tn̄ aliā quālibet ꝯplexionē ꝑmutari nō cōtingit. īmo magis deceptō ita intueit cō sequētis. Vnde dicendū q̄ ꝑtes prīe spmati ce dicte.qn̄ fuerint ꝑfecte deliccate indurate ut in senio.& hoc ꝓpt cōplexionis alterationē. & huī cū calido depditionē.ñ possunt humectari & regressio fieri.ceu hu.ceteri irregressibiliter in mliam cōuertunt.drā xxix.Quare alia tran slatō mēbra corpis sicca q̄ uere sunt sicca dura sunt.nō est possibile aliquo mōruꝫ ut ponat ea huīdiora q̄ sunt.sed sufficit custodire ipā ne ue locit exsiccent.& id drā exponet cxi.magis.

Ad aliud qd dicendū apparuit. Ad aliud dicē dū.id fore uerū in cōplexiōe pūctali.& ad alios angusta intra se tn̄ latitudinē nō ꝑuam potenti recipe.huiōi nāq̄ extat in tali tpe.in alio autē uariat ꝯtinue.ut tandē sit aliā huic ꝓpinquam aduenire: ūde &si intus ita cōplexionē sclaui ac qreret.aut eꝯuerso nō moreret aut īfirmaret. nō autē subito. qa natura repentīas nō tollerat īmutationes. id posset cōtingere qd in sequēti amplius apparebit drā. Vel dicendū q̄ ē pos sibile ꝑmutari cōplexionē.nō tamē necessariuꝫ oēm maxīe:cū duplex sit mutatō.una quidē in mensa extra tmīos quosdā spāles denotatos.ut mlicus ꝑmutat in flegmaticū.uel ī aliū altera ꝑua.ceu cū mlica uel alia intra tmīos ipsiꝯ am plius suscipit & minus. unde prima ñ extat ne cessaria ueꝝ possibilis.qm̄ cū assuerit cāe ꝑmu tātes admīstrate. una tamē est ꝑmutatō neces saria.sicut que ī frm̄ tendit & siccū.ad quā oīs tandē ꝓdurās necessario inclīat. Ad aliud di dicendū q̄ ꝑ cōplexionē ītellexit rōne substan tie.uel ipsam cū ea qd indicāt subsequētia.Nō enī ista sꝫibilia sunt drīa.qa ꝑmutat spēs. sed sunt accntia & ꝓprietates.quaꝝ exspoliatō ut uaporis coloris ponderis uel saltē diminutō nō est īpossibilis.qa circa hec rō ñ cōstat.i.forma cōplexio autē est accns drā xvii. Ad aliud dicē dū id esse uerū.nisi aliqd īpediat aut ībis que sunt in aīata.In aīatis uero & ꝓprie aīa ratōnis

ſecus exit. in quibus nō eſt paſſio & motus a generante. ſed aīa magis que cōſuetudīe paulatīe pōt acqſita in mediū aut cōtrariū pmutari: in aīata nāq; actīe ꝯſuetudinē ñ ĩcipiūt pprie. Cōplexio autē de qua ſermo īaīato extat aīa etiaz diſcretiua. Et ſimiliť dicendū huic ꝯgenerato

Ad aliud quid dicendū drā oſtenſum xvii.

Dicēdū etiaz q̄ cōplexio nō eſt hītus uel diſpoſitio. ſed paſſio & paſſibilis qualitas magis aut cōceſſo. Aut cōceſſo q̄ ſit habitꝯ uel diſpoſitio ceu calītas & frītas. cū aliqd in pmutato eē dicant magis. & nō in pmutari ſeu alterari. dicēdum q̄ licet ī hītu & diſpoſitiōe nō ſit motꝯ p ſe & prīo. eſt tñ p accñs ac ex ꝯñti. Ad aliud dicendū q̄ non notat Ga. īpoſſibilitatē uerum potius difficultatē. Si enī ſic aut tāto tempoř nō poſſit uētoſitas excludi a fabis. aliť uel amplior excludeť tpe: id nāq; ē difficile ceu mīcum ut tactū in ſanguineū pmutare uī tēpatū Aut fortaſſis magis inſeritur uentoſitas fabis ſbē q̄ cōplexio corpi. Ad aliud dicendū. q̄ iā uiſum fuit que res naturalis & actō pōt deſtrui uita pmanente & que nō. Ad aliud dicēdū cū accidentiū quedā cōſequāť materiā. ut nigredo etbiopo: quedā uero formā ſicut riſibilitas. A. ſufficiētie ſzo. q̄ mores cōſequūť amplior prīcipia formalia. mīme uero materialia cōplexio aūt eōꝯ. prīcipia & enī formalia nō pmutāť oīo. niſi poſt corruptionē. uñ ꝯmētator prīo de aīa Mēbra leoīs ñ drñt a mēbris cerui. niſi ꝓpter diuerſitatē aīe cerui ab aīa leonis. & id etiā manifeſtū eſt in īdiuiduis eiuſdē ſpēi. & iō diuerſi ſunt mores. collz. quoq; vi. accña ꝓpria forme ſiue cauſa multitudinis. q̄ in moralitatibꝯ īdiuiduoꝝ boīum cognoſcūť. eo q̄ in boīe multe ī diuiduoꝝ ſpēs uel ꝯpoītionū īueniunť. Eſt enīz ultimū ꝯpoſitū in natura. uñ ꝯpoſitionē ceteris oēs. n. entis gradꝯ in eo ſunt utcūq; repti. Et iō microcoſmus viii. phiſi. recitať.

DIFFERENTIA. XXIII.

Vod duo īdiuidua ſiū plura poſſint eādem cōplexionē brē oſtēdiť. Quia drā xxi. ñ ē īpoſſibile credere. q̄ ſint duo boīes unius & eiꝯdē cōplexionis tēpate eq̄liter & reliqua. Adhuc prīo prīa. quecūq; ſpēs in terra hītabili cōmorātiū bz cōplexionē ſibi ꝓpriā. Palin. plures ſunt ſanguinei & colerici

Quāplurime ſiťiť poſſunt eſſe medicine calide uel frē. in prīa māſiōe primi gradꝯ aut ſzi.

Itidē medici ponūt parē caliditatē in puero & iuuene. ſic drñtibꝯ diſpoſitioībꝯ & tēpore. Rurſꝯ ī tegni & d̄ re. ſa. doceť reduci ꝯplexioēs diſtēpatas ad tpatas q̄ ñ pficieť. niſi eiꝯ oīnazꝯ ſequāť ſimilitudinē. Rurſus ſumať liquor quis calidꝯ. & ponať in duabꝯ uaſis oībꝯ paribꝯ oīfariā in utroq; ſimiť. uel eadē erit caliditas cū hītate oīo. ita & in ꝯplexionibꝯ. Etī. quis calide nature ꝓ x. ānos. poſt alteꝝ frē. cū primꝯ ad ſenectutē deuenerit frām entem. alť uero ad iuuētutē calidā. ſimilē hēbunt caliditatē ī huiꝯ trāſitu. cū unius remittať calītas intenſior. & alterius ītendať remiſſior. Amp. quoꝝ cauſe ſunt eedē uel ſimiles & effectꝯ. cū huiōi ſint ꝓportionabiles. ſed cāe & effectus pñt eſſe huius ut q̄ idē ſit ſpma ſan. m̄ſtruuꝯ. & in eodē loco & aſcendēte ſiťiť. Palin. quoꝝ hītus actus & uťr poſtera ſūt eadē & priora. qa actō facit ſciť formā. hec aūt īuenta ſunt inťdū & ſimilia.

Recitat nāq; Auguſtiꝯ de ciuitate dei. q̄ erant duo gemelli. quoꝝ unus letabať triſtabať eſuriebat ſaturabať egrotabat. cū huiōi īeēnt alteri & eōꝯ. Cuius cām q̄itus. Y. ait exiſtere. qa ex eodē prē. aluo ſimili nutrimēto & regimīe fuerant ꝓducti & educati. Poſſidonius autem aſtrologus īterrogatus rñdit ex idētitate ſtellari cōtīgere cuiꝯ rñſionē ſubſtulit Augꝯ. ei que Ypocra. Similiť & Quītilianꝯ gemellos adōſiſes ꝓnūtiat q̄ uno egrotāte alť ifirmabať. ut medici de ſalute deſperarēt utroꝝq; q̄ cōſiderātes cōſiliū inierunt deliberantes neutrū poſſe mortē effugeř. niſi alť occideret. qd̄ eoꝝ ꝯceſſit genitor. Hyſtoriaꝝ etiā q̄s nono. Viſi ſunt a nobis in germaīa duo gemelli ita ſiſes q̄ nullꝯ noſtꝝ unū recognoſcere potuit ab altero. ſz quē cūq; ipſoꝝ uidimꝯ cōfuſi fuimꝯ ī noīe oīo. eo q̄ neſciebamꝯ uter eſſet duoꝝ. & loquebanť & cātabant q̄ſi una uoce. ac ſe tm̄ adiuicē diligebāt q̄ unus ſine alio diu eſſe ñ poterat. Igiť oīo cōplexio eadē in duobus repiť. Cuiꝯ oppoītuz ſcribiť prīo prīa ita. Omē īdiuiduū debet brē complexionez ſolūmō ſibi ꝓpriā ī qua ei aliud eſt īpoſſibile aſſociari. Adhuc Abraā eueāre quē in latinū ordinaui. nō eſt poſſibile ut complexio unius nō ſit a cōplexiōe alterius alia diminutiōe uel augmēto: nō enī poſſunt ꝓticularīter duo boīes inueniri equales in ſuis cōplexionibus opatioībus & cogitatōibꝯ. Palī baly manifeſtū ē q̄ ſanitati cuiuſcūq; corpoꝝ ē latitudo. q̄ eſt preť latitudinem eius in alio corpe Nā ſanitas zexdi eſt alia a ſanitate zambrī. ſz ſanitas eſt cōplexionis effectus & quoꝝ effectus alteri & diſſimiles & cāe Itidē prīo theorice. Cōplexionū q̄ntitates corpoꝝ ſcribūť infinite uelut ſi ginnabaꝝ. i. plūbū uſtū ceruſaz atramētū & auripigmētū. ex quo equalis ꝓtibus cōmiſceas. color qdā ex bis cōſurgit. Si uero aliis imminutis adaugeas alia. ꝓcreāť colores & alii. & ſic demū diꝓſimode cōmiſcēdo. coloꝝ ꝓtēdiť in infinitū generationis diuerſitas. qd̄ neq; in cōplexionibꝯ aut coloribꝯ cōtīgeret. Rurſus ſzm Porphiriū. Vnūqd̄q; īdiduū ab alio qbꝯdā poniť diſtare ꝓprietatibꝯ. quas ī alio fit repire

īpossibile.quaꝫ una erit cōplexio.cū sit quid ī diuiduo ꝓpriū.Itaq; nūq̄ plura īdiuiduoꝫ eādē totaliť habebūt ꝯplexionē. Propť primū uō sciendū q; indiuiduū est duplex. primū ut spēs spālissima.ūde ſ3o metha. Nō est possibile sciť prius q̄ ad indīdua ꝓueniať.Est & ad ultimum ut singulare signatū.de quo Porphiriꝯ. Indiui duū est qd̄ de uno solo predicať ꝓticulari.uel ē hoc aliqd ī qd̄ eēntialis ñ descendit predicamē talis ordinatō.cū sit sbā prīcipalis a qua predi catio nulla ī predicamētis. Cuius qdē īdiui duationis rō ꝓbabiliť a Porphi.designatur ex proprietatibꝯ preiudicatis.ipsis nāq; ꝓticulare cōcerniť signatū.uerius est tñ diceť ut elicitur ex illo v.metha.Numero sunt idē.quoꝫ maťia est una.q; ipsa exñs māsioībꝯ signatis prīcipiū sit īdiuiduatōnis.& forme susceptōnis. Quot autē modis dicať siłitudo.& quō sit reꝫ drñtiū eadē qualitas exponeť.drā cxvi. Attendēduꝫ tñ q; siłitudo duplex est.una qdē uirtualis uł is qualis est cāntis prī intelligētiaꝫ. & adhuc or bis ad ista. huius nāq; bis uirtutes & ꝓfectioēs īprimūt suas.Est & alia realis cōtracta. que in q̄truplex pōt existere. sicut unū & idē q̄trupli citer dī. drā ītia.& lix. Vnitate ac idemtitate analogie.generis.spēi.ac numeri. itaq; una est simulitudo analoga. in qua oīa cōueniūt. puta in calido & huīdo :ꝓ hec.n.cōstat uita.drā xxi. qbus ꝓfectiora ꝓ prins ꝓticipāt.& actualius cū ťre nascēs dictū sit. v.collꝫ.eē calidū potētioāle alia uero generis.ut dicať q; omēs boīes sūt ad alia tempati. in primo eq̄litatis mō iusticiał Hō enī ita ceteris generatis & tempatōr.ñnulla quidē spēi.qd̄ multis euenit moīs.cū cōplexio magis recipiat & minꝯ. & ideo huius qdē simi litudo lata aut angusta uel meīa: lata quidem sicut sanguinei ad sanguineū. & flegmatici ad flegmaticū. in utroq; sexu: media uero ceu san guinei uiri ad uiꝫ sanguineū. & femelle flegti ce ad flegticā.Angusta siqdē. ut duo īdīdua nō solū similenť in his oībus iam tactis.ueꝫ ī accñ talibus.ceu in hītudinibꝯ.coloribus. capillis. stigmatibꝯ.actibus.& moribus.uelut eueīt am pliꝯ ī gemellis. uñ ix.hystor.gemelli płꝫ ut fre quēť iam facti sunt similes. Ex quo autē huius dependeat siłitudo.drā oñdeť xxxvii. & xlviii. unitas autē siłitudinis numeralis est certa pun ctalis q̄litas in quantitate suscepta precise. Quid autē sit cōplexio drā xvii.uisum fuit. Propť sꝫm quidē sciendū.q; aliq impitioꝫ sup ficialiť audiētes īductoꝫ płima.ꝯcesserūt duoꝫ uel plurimū siłem oīfaria posse cōplexionē hrē quorū defectus ītio & q̄rto mrābiť dicendorū.

Propť ītiū uero sciendū.q; duo īdīdua.nūq̄ possunt pūctaliť eandē cōplexionē possidere oī fariē.ut & auctoritates ꝓsuadēt inducte.possūt tamē ad hāc tm̄ appropinq̄re.ut hītus actus & huius iudicenť ſſꝫu similes seu idē existere. Quod rōnibus astruiť nō ꝓuis.tā ex his que añ cedūt generationē assumptis.q̄ ex his que ī ipō fieri cōcurrūt generatioīs & deinceps: primo nāq; de aīa.unūqd̄q; uť hrē ꝓpriā spēꝫ & forām spēs autē hec sbālis est:forma uero similis qua litatē denotās erit cōplexio.ne ſ3mo Aꝫ.uid̄ať dcione supfluus.aut si forma seu spēs ē ꝓpria. & cōplexio illius instrm̄ mox apparēs: Rursꝯ cōplexio aut est mēbri subā & factor illiꝯ.ut ta ctū drā xvii.uel aīe instrm̄.Siqdē substātia.cuꝫ uniꝯ rei unicū sit esse.& forma erit unica.& ita unūqd̄q; īdiuiduoꝫ ꝓpriā hēbit cōplexionē oīo ab aliis drñtē:si uero sit instrm̄ aīe.cū uullum sit cōplexiōe ꝓprius.& unius forme ac agētis. unicū sit prīcipale appropriatū instrm̄. una ꝓ pria cuiꝯq; erit itidē ꝯplexio. Ampliꝯ aliorū prīcipia & cāe.sunt alie & alie nō cōuenientes. & iñ ꝓcedētia existēt altera.Sed cāe ꝯplexionis sunt tres:una quidē inferior.alia supior.tertia uero media.Inferior quidē spma & menstruuꝫ. que nō pnt sic idētitari.ut oīo similes cōsurgāt in diuersis q̄litatibꝯ effectus:qa cū matrix duo hēat receptacula.uel in unū totū cōcidet spma uel disptieť in ambo.qd̄ płm euenit. cū natura semp qd̄ melius & distīctionē intēdat.& iō for ma q̄ qd dinū diciť.phisi.i.sepat & distinguit vii.metha.Quādo igiť spma fuerit in duabus mrīcis cōcauitatibꝯ ptitū. sanguinem post sex dieꝫ uel vii.spaciū incipiet ad se attrahere.drā xlviii:spma uero cōcidens in latus dextꝫ.całiꝯ & uigorosius sinistro. ꝓpť cordis irradiationē in eū pleniorē epar.fel & motū q est in dextris qetari.& fulciri in sinistris.de cā motꝯ aīalium Insinistꝫ quoq; ꝯcurrēs ꝝriū adipisceť. Adhuc si fuerit in eadē ꝯcauitate mrīcis.unꝯ appropī quabit amplius ptibus calidis. & alť fris. sꝫm q; fuerit supius uel inferiꝯ.añ uel retro.dextra magis uel sinistra. Supior qdē aspectus ē ce lestis.alius exñs sup latus dextrū. & alter sup sinistrū mrīcis.cū diuersa in orbe cenith possid ant: similiť etiā diuersus erit aspectus & īfluxꝯ celestis.si fuerit in eadē cōcauitate.cū cuilibꝫ lo co & locato.suus debeať cenith & aspectus: duo autē corpa īpossibile sit eundē locum occupare unde due acus.quātū cūq; exiles cōiuncte.habēt drñtē cenith.& aspectū in orbe.īmo etiā q̄libet arena huiōi hēt & sidus.sꝫm Mercuriū hermetē senenoch:quare non pōt ut natiuitas hoīs uniꝯ assimileť natiuitati alterius tāq̄ sibi. Non eniꝫ est orbis stans sꝫm unū modū. nec unq̄ erit pun ctus hore.qua remoueť ꝓportō que fueriť sicut illa.unde Lucanus.Stant gemī frēs fecūde glia matris. Quos eadem uariis geūerūt uiscera fa tis. Meīa qdē est uirtus ītormatīa ītellectus

uocata.hñs respectũ ad causam ĩferiorẽ & supe
riorẽ. assimilat enĩ uirtutibus celestibus. und
cũ ipsa sit alia in hoc & illo. unũqdq; naturam
reqrit ꝓpriũ efficiens & ĩformãs aliã.& aliã hẽ
bit relationẽ ad cãm supiorẽ & inferiorẽ.aliud
similit & aliud expetẽs instrm̃ in uno & altero
ut calidũ etale & celeste.sicut drã declarabitur
xlviii. Rursus locus est ultimus tmĩ9 9tiñtis
ĩmobilis.cũ debita distantia & ꝓportiõe ad or
bẽ.q̃rto phisi. Sed sicut locus est ita & natura
opat.x.ꝓbleu.& de ĩspiratõe & respiratõe. na
ture materie in quo loco sunt tales entes exñt.
unde de lege.natura nrã qualis est regio.Est.n.
locus prĩcipiũ generatõnis.sm porphiriũ quẽ
admõm & pat. Et quãtũ natura dat de loco. tã
tũdem & de forma apparẽs q̃rto ce.& mũdi.Sz
unũqdq; habet locũ ꝓpriũ. cũ enĩ dimensiones
dimẽsionib9 resistãt. plura corꝑa nõ pñt eũdez
locũ obtinere.Itaq; formã & ꝓprietates 9ñtes
hẽbit ꝓprias.que in alio nõ poterũt indiuiduo
repiri. Palin. corꝑe organisato uirtute aĩe
precedẽtis & cõplexionis noua suꝑuenit forma
ultima tandẽ cõpletĩa.ut aĩa intellectĩa ĩ hoĩe.
szo de ge.aĩaliũ.Solus.n.ĩtellectus de foris ulti
mo aduenit. ad cuius forme introductionẽ 9ñr
noua cõplexio.nõ solũ alia a 9plexione alterius
ĩdiuidui. ueꝝ etiã a preexñti suꝑuenit diuersa
Materia enez cũ forma est cã eoꝝ q̃ fiunt ut ac
cidẽtiũ ceu mr̃.phisi.prĩo.In istis nãq; forme ĩ
tellectiue puta aĩe aduentu ꝑfcã & ultima exĩt
generatio. & accñtiũ cõcursus. tñ id totum in
aliud trãsmutat in ĩstanti.usq; ad materiã due
niens ut exprimũt primã.Quod ergo pũctalit
assist tot tãtaq; diuersa. Adhuc. cõplexioẽs
& oĩa corꝑis ac 9ñr que aĩe. alterãt & ꝑmutant
natiuitatis hora. ex signis plis & ꝓprie ascẽdẽ
te ac eius dño.& significatorib9 uite pretactis
drã xxi.Ex quib9 genetalici sufficient indicant
de statura corꝑis.hĩtu.colore. & dispositioĩb9
etiã aĩe:sed in eadẽ hora saltẽ arta.gemelli d q
bus magis est hesitatũ nasci ñ pñt.& ꝓprie cũ
ꝑtus naturalis extiterit.In hora uero quãtũcũq;
angusta.cõtingit aspectũ celi & ĩpressionẽ inde
ꝑmutari.alit se hñtem in priori & posteriori.
ut tactũ drã x.In quolibet igit fere puncto. ua
riat 9plexio tꝑe ꝓprie sꝑationis ex utero.cum
de occulto & opaco ꝓcedat in maĩfestũ & lucẽ:
licet enĩ uarietas moĩca sit hic. aut mĩor ꝑcipi
atur.maxĩe tñ.fit in orbe.ceu cũ aqua modicũ
mota.uasis in quã radius ĩcidat solis mot9: az
in ꝑiete plim9.Et iõ qa tãta talisq; fit ĩ orbe ꝑ
mutatõ.imaginũ fusoĩs certissimã conat horã
effusionis eligere. Eti.9plexio ĩdiuidualis ꝑ
mutat alicuius. ꝑ breue etiã nõ ꝑmanens tẽꝑe
in eadẽ dispositiõe pũctali:uñ prĩo affoꝝ. dico
fluens & trãsmutatũ corp9 in ĩstãti: quat utiq;
intensior fiet uarietas unius ad alteꝝ & ꝑmuta
tio. quãtũcũq; sz̃us deceptus eos iudicet 9sites
fore cõplexiõe. Itidẽ. quõ ex totali dixsitate
mixtionis g̃duali & coalteratõe 9plexionũ mẽ
broꝝ cõsitiũ & officialiũ in ttiũ puta corp9 oẽ.
poterit in duob9 aut plibus similis.uel eadem
certe cõplexio consurgere. Sic itaq; duo idiui
dua.eandẽ neq̃unt cõplexionẽ certã induere.&
si appropinquẽt satis ei.coẽm autẽ uel mediaz
pñt brẽ. Propt quartũ uero. Ad primũ dicẽ
dũ.q; Axo. nõ intendit simplicit drẽ. q; duo in
diuidua possint punctalit eandẽ 9plexionẽ brẽ.
uerũ szu & apparentia magis.eo q; tot sũt pre
ꝑationes ĩ matiis fixe.ut eas ꝑ signa cognosce
re neq̃amus.qd eueĩt ꝓpt prepatõnũ ĩfinitatẽ
drã xxi.& in fine prioris.Ad aliud dicendũ.q;
A.loqt de idẽtitate cõplexioãli generis ut speĩ
late:hic autẽ sermo precisam & punctalẽ q̃rit.

Ad aliud & ad aliud dicendũ eodẽ modo.In
quolibet enĩ g̃du mãsioẽs extãt ĩfinite ĩ magis
& mĩ9 uariate. ut oñdet drã cxxxix. Ad aliud
quid dicẽdũ drĩa mrãbit xxvii. Ad aliud di
cendũ q; Ga.do.distẽꝑatas reducere ad tẽꝑatas
reductiõe quadã lata nõ ut reddãt similes certe
ueꝝ potius apparent & late. Cũ nequeat meĩc9
ad id qd est certũ oĩfariã ꝑuenire. de ĩgeĩo sa.
ttio. Ad aliud dicẽdũ.q; nõ est sĩle dliquore
liq̃facto demũ sic distributo. & de cõplexione
corꝑis hũani.cũ hec ex pluriũ cõsurgat coaltna
tione.pluresq; grad9 intueniant mixtioĩs ut ta
ctum.añ q̃ hoĩs ꝑfecta resultet cõplexio.In qb9
sĩtitudinẽ qualitatũ oĩnã obszuat fit ĩpossibile
nõ autẽ ita exsurgit natura illius liquoris & eẽ
aut fortassis etiã uariat sĩtitudo certa catitatis
liquoris hac & illac recepti. ꝓpt celestes figu
ras diuersimode ĩprimẽtes. Ad aliud dicẽdũ
q; tales cõplexioẽs nõ sunt ĩnate. sed potius ex
quodã tꝑis cõcursu uicissim ꝑmutato acqsite.
sũt & ĩ diuersis huĩdis fũdate cũ alteris orbis
aspectib9.unũ nãq; huĩdoꝝ siccius est altero.In
possibile autẽ fit duo corꝑa esse paria ĩ calore.
quoꝝ unũ siccius est.collz szo. Ad aliud dicẽ
dũ.q; cãe ñ sunt sites. nisi similitudĩe q̃dã lata
ut tactũ:similit & ascendẽs szm ueritatẽ. nã in
quolibet.q.ĩdiuisibili tꝑis ꝑmutat.alit nũc se
hñs q̃ prius.licet szus et astrologus etiã neq̃at
discernere. Geofar ĩtroductorii ttio. ꝓpt ma
terie ĩdet mĩationẽ.ac ĩfinitatẽ prepationũ ꝓd
untiũ ex illa. Ad aliud dicẽdũ. q; preĩducta ñ
sunt similia oĩo & indiuisibilit. sz satis appro
piq̃re uñr. ut & szus esse diiudicet fere oĩfariã
sĩtia.Nõ enim tristari & gaudere.famescere &
huiõi.sunt ĩdiuisibilia peĩt9. ĩmo grãdis repit
ĩ bis latitudo. Sĩtit nõ dixit quos cõsiderauit
gemellos q; loq̃rẽt & cãtarent simplicit & una
uoce sz.q.subitulit sĩtitudis dnotãs latitudinẽ

DIFFERENTIA. XXIIII.

Vod cerebꝫ ſit ca. oñdit. ꝑ Yſaac ī dietis teſtāte id naturalit calidū & huīdꝫ Amp. cū hō ſit microcoſmꝯ. ē nāq; ad ſititudinē ꝓductus uniuerſi. ſed ī eo ca. ſūt ſupiꝯ. ut aer & ignīs. frā uero īferiꝯ ſunt reliq̄. Cerebrū aūt ē ſupiꝯ. qd uero huius leue. id aūt ē calo ꝯteſtat ceu ḡue frō. Rurſꝯ. cerebrū ſꝫm haly. & A. xii. aīaliū eſt medulla capitis. ea ꝗo ca. de ꝑtibus aīaliū ſꝫo. Eti. motus & ſenſus fiunt a ca. calidū nāq; motm̄ ſꝫo de gen. aīaliū. & ꝓbleu: xiii. & ſꝫo de aīa. nihil ſine calore ſenſitiuū. Sed in cerebro multi extant motus & uehemētes. & ab ipſo ꝓdeūt cū eo q; ſſꝫus ſaltē ī ſtrumētalit ꝑmanet īitium. Frīditas uero ſpūs īpuios reddit motꝯ & ſſꝫus. & opationes q̄ fiūt ꝑ eos hebetat cū ſit mortificās & paraleticū faciens. Adhuc ī cerebro habundāt ſpūs calidi ſubtiles mobiles. bi autē ipſum calefaciūt. Palin. ſpma decidit a toto corpe & maxīe a cerebro ſꝫm Ypo. de aere & aqua. & ꝓbleu. x. qd ſignificat leſio ipſiꝯ ex coitu īmoderato. ſpma uero ca. eſt ꝓbleu. iiii. cerebꝫ igit calidum eſt.

Cuiꝯ oppoītū ſentiūt phī & medici uniuerſi id ponēies frm̄ natura & hu: de ipſo enī nullus ambigit alius. Adhuc. qd eſt molle huīdum ſubalbū cōteſtat frō. tale quidē cerebꝫ. Rurſus. oīs cōplexio mēbri naturalis. ſimilis eſt ei quo nutrit. vi. de iuuamētis. & prīo prīa: ſꝫ cerebrū ſꝫm magnā nutritionis eius ꝑtē alit fleg̃te ut dnt. Itidē. natura īgeīat ad exceſſum uniꝯ cuiuſq; ſꝫo de ꝑtibꝯ. cū igit cerebꝫ uehement calefiat. tū ꝓpt ſpūs calos lucidos. tū ꝓpt eorū motū plurimū. tum ꝓpt uirtutis motiue q̄ ſſꝫibilis utriꝯq;. tūq; ꝓpt fumos calos ex corde ac corpe reliquo emiſſos. oportuit frītatē adeſſe. que hāc contēparet acqſitā calitatē. Igit opꝯ fuit cerebꝫ frm̄ eſſe. ut eo calm tēpet. Propt primū qdē ſciendū. q; cerebrū eſt ceu medulla capitis in ſupremo corpis ſita. tribꝯ ſeu q̄tuor uētriculis incīſa. duabus miringis uelata ſſꝫus & motꝯ organice īiciatiua. uñ ttio theorice. Cerebrū ceteris eſt honorabiliꝯ mēbris corpis & excellētiꝯ. Eſt nāq; radix &. q. fornax aīe rōnal ꝑ quā eſt aīus & diſcretio ſſꝫibusq; origo. Quī de re. ſa. prīo. Cererbuꝫ eſt domus q̄dā anime rōnalis. ſꝫm. n. opationū maīfeſtationē. ipſuꝫ ē prīcipiū uirtutis aīalis. & honorabilior corpis ꝑs: ſꝫm uero eēntiā cor. drā xxxviii. Ipſū quoq; ttio prīa coīt ſumptū. diuidit in ſubſtātiā uelatiuā medullarē. & uentres ſpū plenos: ꝓprie tn̄ hic intentū & deſcriptū cerebꝫ appellat ſubſtātia medulle ſilis. Quod aūt ſit calidū & frm̄ & quotiēs dicat. mrātū xv. drā. Sumit autez nūc calm & frm̄ nō ſuꝑhabūdantia dcm̄. ut qd elēntoꝫ ſed relatiōe. nꝫ qd potētia tle ut corpi occurrentiū. ueꝫ qd actu. Quod triplicit cōpat aut ad tēpatū in genere ſuo. uelut hō dicit tēpatus ī genere aīaliū omni relatiōe. prīo eq̄litatis iuſticialis mō. Aut in ſpē ceu Plato dī frigidꝯ reſpectu Sortis tēpati & Aꝫ. calidus. & cerebrū idē dicit calidū uel frm̄ relatiōe ad aliud tpatꝫ apparēs in tegni. uel ad qdcūq; cōtingens. ſicut hō cōpatus leoni. et cerebꝫ ſimilit diuerſis ꝯtigent cōpatū. prīo theorice. Et hic qdē ē ſermo de cōpatiōe in genere. nō autē de ea que in ſpē ſeu ad cōtingens quodcūq;. Cū ſic unū & idem drñt calm dici poſſit & frm̄. Petit igit q̄ſituꝫ de uera ſubā cerebri. & calido & frō relato actu ali. ſꝫm cōpationē in ſuo genere hītaꝫ. ꝯſidrato qualis eſt cutis. Rropt ſꝫm uero ſciendū. q; Yſaac ſolus auſus eſt ꝓnūtiare cerebꝫ ca. īqens Quāuis cerebꝫ ſit naturalit calidū & hu: qa ex generibus ē pinguedinū & medullaꝫ. accntalit tn̄ eſt frm̄. ꝓpt aerē multū frigidū caput ꝑcutientē. ac paucitatē carnis & pīguedinis ſuper caput exntē. Vñ quidē arbitrati ſunt cerebꝫ naturalit eſſe frigidꝫ. dicentes id eſſe tanq̄ fleg̃ croſſum & uiſcoſum. Et firmātes hoc ex actionibꝯ & paſſionibus ſuis. eo q; īquiūt ſe īuenīr quod aggrauat ſtomacū in digōne duꝫ. & q; appetitū debilitat. Qui putāt ſuā intentionē confirmare ſꝫmōe Ga. alimētoꝫ ttio dntis. Cū uis mouere uomitū. da poſt cibuꝫ cerebꝫ. Quod etiā ex actioībus nature ita cōfirmāt. Cerebꝫ ē ſſꝫus & motus fundamētū. quare frm̄ mōſtrat fore ac huīdum. Si. n. foret calidū. cū motꝯ eiꝯ ſit freq̄ntiſſimꝯ. calefaceret id. & intēderet id aīalq; piret. Ab Yſaac dupl̄r ſiquidē ea falſāt & rōnabilit & artificialit. Prīo qdē. qa lꝫ cerebꝫ ſtomoco inferat predicta nocumēta nō ex frītate id opat ſed potius ex huīditate pinguī uiſcoſa. ita quidem interpretat Ga: nā aq̄ frā ens appetitū augmētat. quē uinū minuit: cibum etiā depellit deorſum ſicut aer. & calidum ſurſum adducit. Rōne uero oñdit: qa Aꝫ. in libro de naturis aīaliū. Cerebꝫ cū fundamētuꝫ ſit ſſꝫuū & motuuꝫ. ipſi autē ex uirtute caloris naturalis ſunt. īpoſſibile fit illud eſſe frm̄. qa frītas huītatē naturalit claudit & īcroſſat ſſꝫm ſoporat. & motui repugnat. Itidē ſi cerebruꝫ eſſet frm̄. aufererent mēoria fantaſia & rō hoī cū hoc īpoſſibile ſit cum frītate fore. Quod oſtendit fleg̃ cum cerebro dñat. molleſcit mēoria. tar dat diſcretio. ac īordinat rō. Ex uerbis itaq; Aꝫ. bene pōt intelligi. q; cerebꝫ ſit ca. & hu. tēpate: natura tn̄ ſtuduit accidētalit eidem friditatē. ne ſepiſſimꝯ illud īcendat motus. In dietis uero ꝑticularibꝯ. quedā arbitrati ſūt cerebꝫ eſſe accntalit calidū. ſed Aꝫ. ī libro aīaliū dixit. calidū eſſe naturalit & frīdum accidētalit; dicimꝯ ergo cerebꝫ naturaliter eſt calm.

et accidētalit

& accidentaliť frigidū:hic itaq; est ſ3mo Yſaac
breuiter aggregat9. Sed q; positō Yſaac ſtať
nō possit ťtio dicēdo4 apparebit.cuius etiā nō
ualēt motiua. Nō enī cereb4 est de genere pin
guedinis & medulle ꝓprie.cū ipsum dicať me
dulla equoce & pīguedo.coll3.ſ3o. qd & de ꝓti
bus apparet aīaliū.& cōplexionū ſ3is.Ge9 autē
uniuoce fere de ſub eo predicatut contentis.
Neq; etiā aer hītatus tantū pōt infrāre cereb4
quin ſpūs & mot9 ipsius cū fumis calidis id cō
tinue petētibus.nō magis calefaciāt. cū hic nō
sit frūs oīo cerebri 9plexione:ꝓpť qd amplius
hēt dicere cereb4 accntaliť calidū q frm. Neq;
pinguedo est calefaciēs & maxīe ſupflua. l3 ma
terialiť sit ca.ue4 magis īfrāns:ūde corpora pī
guiora & mēbra frā & frigescentia extāt. Neq;
multū recedūt arecto.q cereb4 fleg̃ti adaptant
cū ei ꝓportōneť ualde.ueritas etiā ē cerebrum
nō solū huīditate uiscosa reddi dure digōnis.ſ3
etiā frītate.cū ipsa ꝓficiať caliťitate & huītate.
Quod autē hi īducebāt ex Ga. certū est q; n
multū eo firmāt qd intendūt. Sed qd fulciūt
ex actionib9 nature & fundamēto ſſ3us & mot9
Yſaac quasi eius oblitus īpugnat. Quod ꝟo
īponit A4.falsum extat. cū ipse oppoītū affir
met ut apparebit ex dicēdis. Neq; etiā cere
brum sic est frm q; calorē nō hēat sufficientē3
ſſ3ui.motui.memorie.& rōni:& qa non tantu3
id est frīdum ue4 etiā calidū.sed cordis & epa
tis sic ꝓnūtiať 9ꝓtiōe.prio prīa.Sūt & ī ipso
spiritus.q bo4 sunt instrā actuū calidi.& mobi
les entes ualde. Neq; etiā 9pat cereb4 ad cutē
que est regula & mēsura 9plexionis ꝓtiū oīu3.
aut falsū dicit apte si hoc iudicat illa calidius.
Male itaq; ex ꝟbis A4.pōt audiri cerebrum
ca.& huīdu3 tpate uere frm magis. Neq; uera
studuit cerebro solū prestare accntaliť frītatē.
sed etiā ut tactū caliťitatē. Quinto tn febrium
simpliciť frīdū sentit & huīdum ita. Membra
sentiunt materiā eis similē ūde eā trahūt.sicut
cerebru3 qd frm est & hu.Sic itaq; ſ3mo Yſaac
uanus exit.qd forte nō pa4 ex monacho euenit
trāsferente. Quidā uero uolētes ysaac defē
dere.exponētes q; qn dicit cereb4 fore calidu3
naturaliť & huīdū.dupliciť posse intelligi:uno
quidē mō ꝑ 9ꝓationē ad cutē. ut cereb4 dicať
calidi9 cute.qd falsū aptū: Aut q; dicať caliťid3
in sui creatiōe.cōpatione ad id quod eius expo
stulat act9.& ita īqūt id natura ca. fore:hoc.n.
mēb4 pīs huīt in sua creatiōe de caliťitate.q eiq
expetat actio qd factū est.qa hoc aeri expoēbať
frō:si enī foret tectū sicut alia intrīseca. n sibi
prestasset tātū caloris natura. Cōtra quos ceu
aduersus ysaac est ꝓcedēdū.ipse nāq; ītellectu3
huīt cauillosum sophisticū.Mō9 & enī quē uťt
cōpationis extraneus est ualde.quare Theofil9
ipsum magnū medicū appellat sophisistam.
Propť ťtiū quidē sciēdū.primit9 ueritas expri
mať q;siti.deinde q duaq; qualitatū frigiditas ī
huītas sit ꝓprior cerebro oñdať.cū uīcuiq; elēn
to4 ac elēntato4 excedētis & cōplexioīs 9poīte
insit una q;litatū ꝑ prius.altera uero ꝑ posteri9
drā xxii. Propť huius sciēdū q; cereb4 frm
est.qd & oēs testanť cū medicis phī.unde ſ3o d
ꝓtibus. Cereb4 est frīdissimū earū que ī corpe
ꝓtiū.& in de somno & uigilia prīo:que ī corpe
oīum frīssimū cerebrū nō hñtibus que huic eq
ualeat ꝑs:quod uerū quantū ad mēbra prīcipa
lia.cū plīmā ponāt meīci ea frīora.ut ossa. car
tilagines. ligamēta.pāniculos.& cordas: aut ꝑ
mōm decisionis ſupfluitatū frā4 ſ3m quosda3
ab ipso.ue4 nāq; si iuste cōplexionē cerebri con
siderem9.ꝓut ex qualitatib9 resultat elēntorū
frīdū exit.& n ex accidēte a ttēdēdo illi9 ut ysa
ac naturā. Quod oñdit argumētis. qm illd
quod est in sanguineū & siccissimū frīdū extat
tanto enī ꝑs ꝓticipat calore.quāto & sanguine
9plexionū prio & ſ3o. Tale quidē ē cereb4. ūde
ſ3o de ꝓtibus.Cereb4 maxīe huīdo4 ex sangui
ne q; in corpe oīum.neq; enī aliqd sanguinis h3
in ipso & siccissimū:in eo nāq; n est uena mag̃
neq; pua.ťtō hystoria4. Amp.cōplexio resul
tat in totū ex coalťnatōe ꝓticulariū 9plexionu3
uniuscui9q; simplicis & 9positi.& precipue prī
cipaliū prio prīa.& haly: sed hec resultare non
poterit.si cereb4 ponať ca.cum deficiat frīdū
alio4 calidorum g̃positū: & iō ibidē frō4 sicut
cereb4.calido4 ut cor.huīdo4 uelut epar. sicco
rum ut ossa. Eti.quod oppoīť mēbro calidis
simo.ut id cōtempet est frīdum.huiōi quidē ē
cereb4.unde ſ3o de ꝓtibus. ad cordis locū & eā
que in ipso caliditate3 dedit cerebrū natura:&
huius grā exit hec ꝓticula.aīalibus naturā hoīs
coēm aque & ťre. ꝓpť quod sanguinē hūa cere
brum hñt oīa.unde tardos & hebetes est iudīre
cereb4.grāde hñtes ſupflue.ac estaticos īsanos
q; puū.cū nō possit ꝓfecte cordis refrenare ca
lorē. Rursus. actus cerebri sunt sensitiui ac
motiui:hi autē frō egent & hu:sensitiui nāq;
ꝓficiūť receptiōe.que īdiget huīdo.& retētiōe
q frō.motiui etiā frō cū motus oīs īnitať qescē
ti.de cā motus aīaliū. quod frō cōpťť. Similiť
ſ3m A4.& Ga.cerebrū somnū inducit.hic aūt
ꝓficiť frō & huīdo. Adhuc.ortū attestať prī
cipali a quo decidiť. & eq in tegni. uñ Seneca
ťtio naturaliū qōnū.Pabuli sapor a3 in lacte &
uini uis extat in aceto: nulla enī res q non eius
quo nasciť notā reddat.sed oculus aqueus frūs
secundū A4.nerui pabuli & nuca iuxta meīcos
frī entes oriunť cerebro. Amp. unumquodq;
distēpato4 lediť a similibus sue crasis:iuuatur
uero a g̃riis moderato usu.in tegni.sed cerebrū

ē huig·lediť nāq; a frīs maxīe. Incurrit enī epi
lenſiaʒ apoplexiaʒ ſubeth & talia. Iuuať uero
a calidis·ut odoribus caſtori. ſticados·coſti &
taliū:itaq; cerebrū frm̄ cuti cōpatū. q̄ mēbroꝝ
extat mēſura. Propť huius qdē ſecūdū uideť
q; pprior qualitas cerebi ſit huīdū p Ga·com
plexionū prīo·& alios ponentes cerebꝝ amplig
appropīquare cuti in gradu frītatis q̄ huītatis
magis enī hoc eleuat. Itidē tactg pcipit maio
rem huītatē in ipſo q̄ frītatē. In g̃riū dictū ē
p Aꝝ·cerebꝝ frīdiſſimū corpis mēbroꝝ fore oī
um. Rurſus p·A·frōꝝ ſicut cerebꝝ huīdorū
uelut epar. Dicendum q; naturalis cōplexio
cerebri frā eſt & hu:uñ haly·gplexio naturalis
eſt ut ſint caliditas & ſiccitas pauciores. q̄ frī
ditas & huītas·s. ut ipſe ſint in eo augmētate
parū·q̄ cōplexio cerebri dicit equalis. Pree
minentē uero ipſius qualitatē ſimplicit qdaʒ
aſſerūt huīditatē·& rnt Aꝝ. q; cerebꝝ eſt frīus
aliis mēbris oībus quantū ad effectū:plures n·
ſupfluitates ab eo frē decidunť·q̄ ab aliquo mē
brorū corpis·nō autē q̄ntū ad eēntiā. Et iſte
quidē ſʒmo eſt deaurantiū·ſicut plurimg alioꝝ
tractus neglecte legentiū nō raro·& iō pepones
una colligunt & acerbos. Cōtra quos ī huig
dictū drā xiii·& xvi. Ceu enī qd ſe bēt adeſſe &
actui ſimile. Dico itaq; q; pprior qualitas
cerebri eſt frītas·cū cerebrum ut fleg̃ aſſcribať
aque·frōꝝ prīo·drā xii·qd̄ A·uideť in prebītis
ſenſiſſe. Sed ut diſſolutio appareat īductorū
dicendū·q; huītas eſt duplex ceu oſtenſum drā
xii·una qdem eſſēntialis ut que aeris. q̄lis illa
epatis·unde haly. Epar eſt fons & origo huīdi
tatis totig corpis·ſicut cor caloris:eſt & altera
quaſi accidētalis acqſita·ut aque cui pportioāť
que cerebri. Ipſum enī radix eſt & minera huī
ditatū aquoſaꝝ·quā tetigit prig·A:ipſāq; tactg
cōprehendit amplius frītate. uapores nāq; caſi
& fumi petētes cerebꝝ īfrīanť ſub eo. & ſi plis
id ſit ptibus calidius·qa tamē eius eſt remiſſuʒ
calidū·frm̄ extat cōpatiōe illorū aſcendētium
ita ut patiať eos ſub ſe īfrāri & coagulari·& tā
dē flemgīare liqditate. ceu acūen tm̄ caſm ad
huc ens infrāt & coagulat uapores calidiores
& ad id pueniētes haly·ceu & uapores oſtendūt
delati ī ſecundū aeris intſtitiū. ptiū ſʒo. Itaq;
accidente cōtingit q; ſic huīdū iudiceť. Noſce
etiā huius grā q; cordis cōplexio materiał·quā
ſumpſit ex miſcibiliū mixtiōe. frā extat & ſic
ca:& ideo fortis extat texture ac cōpacte·ita ut
igni uideri incōbuſtis preceteris corpis ptibus
reſiſtere·ad qd̄ etiā huīdum coadiuuat tūc con
culcatum in id ipſum·qd̄ oportuit ut obſtaret
motibus & pcuſſionibus & coloribus: ppť qd̄
ſup id ſita fuit pinguedo quedā equoca tamē.
eſtq; ipſum dure digōnis delationis & melāco
lici magis alimēti. Formalis aūt eſt uehemēť
calida·ad ſiccitattē quādā ppť calorem ſpūs &
motū declinās·licet eā ſanguis gtempet·Eſt nāq;
oīum aīalis pticulariū ſanguiniſſimū ſimul &
calidiſſimū. Cor enī paꝝ deficit a ſiccitate ſeu
duricie cutis·Epar autē multū·gplexionū prīo
quod tactū drā xxi. ſʒo tamē collʒ. Et ſi cor eſt
ſiccū ut dicunt medici. uť mihi q; eſt declinās
ad huītatē ppť ſpiritū exñtem in eo. & eſt ge
neratū ex ſanguine artariarū ſolum. Epar ꝓo
ex menſtruo·ťtio theorcice. Et ſciendū·q; in
epate & cerebro·nō eſt calor q ſit pprius ī eoꝝ
eſſe:niſi calor ptiū cōſimilium: īmo calor cuʒ
quo ſuas operāť artes·de neceſſitate ipſis tranſ
mittiť a corde q eſt eis ſicut forma. ſed calor
qui in ipſis pprie eſt eis ſicut materia. collig·
q̄rto:ac etiā de pulſuū iuuamēto: epar uero pg
cor ſanguificū uiſcerū maxīe·de ptibus tertio·
ſʒm quidē materiā ens calidum & huīdū. cum
ſan·extat coagulatg·& formā ſimiliť quod eig
denotat actus·Eſt tamē amplius calidū q̄ huīdʒ
plus nāq; acute in gradu caliditatis elongať q̄
huītatis. cū nō ſolum generet ſanguinē ſui ca
lore·ſed etiā alia calida & ſicca. forma ſimiliť
uite ſtat āplig ī calido q̄ in huīdo. nec eſt fons
& origo corpis totig huītatis. qa ſit magis huī
dum q̄ calidū. ſed p tanto id diciť ineſſe ipſi.
quia cor calidius eo fons eſt & origo caliditatis
oīs. Propť quartū uero Ad primū qd dicēdū
apparuit. Ad aliud dicendū·q; mīoris mūdi
eſt ſimilitudo aliqua ad maiorē·& nō multimo
da·Quelibet enī ſiłitudo ñ quatuor ſʒm p ꝓb·
gradiť pedibus·neq; ſupior in uniuerſa ſunt q̄
lia ut calida·ſed corpa qualiť carētia ut orbes:
neq; oē leue petit ſurſum·aut graue deorſū·ſed
qd̄ mouet a generāte·viii·phiſi·& iiii·ce·& m·
apparens·nō autē quod ab aīa·Cum alñ ſit qd̄
graue agiteť ſurſum·leue uero deorſum·nt oñt
coſe·prīo prīa. Ad aliud dicendū ut uiſum·
q; cerebꝝ diciť medulla uł pīguedo equoce aut
methafora. Ad aliud dicendū·q; motg & actg
cerebri pficiunť calido multū·& q; in cerebro
p ſe. aut in ſpibus eius ut·d·extat calidū quod
eius pōt motibus ſufficere. Ad aliud dicēdū
q; hic q̄ritur cōplexio ppria cerebri·& ñ acqſi
ta ex ſpitibg nō innatis·aut motu uel aliis.
Ad aliud dicendū·q; ſpma de ſe frm̄ exiſtit·cuʒ
ſit ſupfluitas·niſi gciteť motu & mēbroꝝ affici
atur caloribus primitioꝝ·unde pbleu·iiii. Ge
nitura frā ē·aut magis debilitať coitu cerebrū
q̄ aliud mēbroꝝ. qa debilis ē gpagīs:ac cōplexi
onis ībecillioris·ut frē & humide ex uilioribus
conſite qualitatibus.

DIFFERENTIA. XXV.

Vod nuca ſit cerebro mig frā oſtēdiť.
qa illud eſt ming frm̄. quod ſupioris

remittit frĩtatẽ.uelut tepidũ se habet ad frm̃
talis autẽ nuca extat ad cerebꝝ. uñ ſzo d̃ ptibꝫ
propterea cõtinua eſt ſpĩalis medulla cerebro
ut ipſum calefaciat. qa natura ſp ingeniat̃ ad
uniuſcuiꝫq; exceſſum.auxiliũ enĩ ꝫrii apponit.
ut equet alterius exceſſum alterꝝ.unde ibidẽ.A.
Et putãt aliqui nucã cum cerebro cõtinuari. &
iõ ſic eorũ una natura. ſed in hoc errãt. qa me
dulla cerebri eſt frã.& ſpĩalis medulla calida.
& ſignificat ſup hoc ſua pinguedo:ſed nuca cõ
plexionẽ hãc a corde acqſiuit. Eti. quod eſt
frĩus oĩum pticulariũ eſt frĩus nuca:tale ẽ dcm̃
cerebrũ eſſe.drã priori. Rurſus.qd̃ eſt calm̃
eſt cerebro mĩꝫ frigidũ. cũ frigidũ ſit poſituz
priꝫ.ſz ea eſt nuca.qa eſt medulla.unde ĩterioꝝ
v:huic ꝓprie ſubſtãtie nomẽ medulla. & alimẽ
toꝝ t̃tio:bene noĩat̃ medulla.Hec autẽ ſecundũ
naturã calida.ſzo de ꝓtibus.cui & atteſtãt̃ cũcti
Palin.qd̃ mẽbro ca.appropĩquat eſt calidu
ſed nuca fere ꝓ omẽ magis cordi appropĩquat
cerebro. & artarie magne plus ꝓtrãſeunti per
dorſum.in qua copia ſpũum cõtinet̃ & ſanguis
uitalis:unũqd̃q; autẽ calidius reddit̃. quãto pl
uicinat̃ calori. Adhuc.mucillagiẽs frẽ nõ re
ꝓiunt̃ circa ipſam.neq; reũatum diſcurſus frõꝝ
uelut circa cerebrum: huius autẽ frĩditate acci
dunt. ꝓpt̃ qd̃ nuca minus cerebro ꝓticipat frĩ
tate. Cuius oppoĩtũ ſapiũt Ga·Halyabas·A
Palin. ſicut eſt in ortis ab aliis prĩcipalibꝫ
ita ꝓportioãbilr erit ĩ his que a cerebro.ſz arta
rie uene ac ſeĩaria uaſa orte a corde epate & te
ſticulis.ſunt minus calide illis.nuca uero naſci
tur a cerebro.& ſibi extat cõtinua. Rurſꝫ. ꝑs
añrior eſt minus frã poſteriori. cũ rariporior
extet.quod oſtendit pilus & ſitus calidi cordis
In añrioribꝫ enĩ iacet.t̃tõ de ꝓtibus.& ꝓ deſcẽ
ſum ab ipſo ꝑs frĩor grauior . & impura eius
magis ẽ nata deſcendere.cuius etiã frĩtatẽ eius
trãſitus ꝓ oſſa maĩfeſtat : cerebrũ autẽ locatur
magis in priori ꝓte.& nuca ĩ poſteriori.Propt̃
quod nuca plus cerebro extat frã. Propt̃ pri
mũ quidẽ ſciendũ eſt.qd̃ nuca eſt nũtius & uica
rius cerebri in curſu dorſi.t̃tio prĩa.lateraliter
nãq; oriũt̃ ab ea nerui nõ potentes cõuenient̃ a
cerebro naſci.prĩo prĩa. Eſt autẽ nuca dictio
greca,tranſumpta a nothos qd̃ eſt dorſum.uel
ſpina.que etiã ſpinalis dicit̃ medulla.und̃ v.in
terioꝝ.Quod noĩat̃ ꝓprie medulla:cui det̃mĩa
tioĩs gratia addita eſt dorſalis. ſicut & collaris
& lumbaris: demũq; oẽs eã ſimplicit̃ aſſueueꝝt
dorſalẽ noĩare.que demittit̃ a cerebro ꝓ dorſi
ſpondiles uſq; ad anũ.Eſt enĩ uelut clauꝫ ligans
ſpondilia.collz.ſzo:quare de ꝓtibus ſzo.ſola in
diget colligatiõe ꝓpt̃ diſtinctioẽs.ꝓ ligamẽto
eni facta eſt uiſcoſa & neruoſa ut hẽat tenſionẽ
ũde ibidẽ Auicꝫ.Medulla licet ſit fundam̃tum
neruoꝝ.ualet tñ ad aliud:eſt enĩ tãq; ꝫtiuuatm̃
ligamẽ ſpondiliũ.& ipſa quidẽ minus mollis ẽ
cerebro.& maxĩe in extrẽo qd̃ ad caudale.Quã
tum enĩ plus diſtat acerebro. tanto magis ĩdu
ratur.t̃tio alimẽtoꝝ.eaq; duobus ſicut cerebrũ
tegit̃ pãniculis:qd autẽ ſit cerebꝝ.drã oſtenſuz
priori.quid uero frm̃ xv. & ſumit̃ ꝓ actuali re
ſpectiuo:& qa qĩtum cõpationẽ ĩportat canon
obſeruãdus eiuſdẽ.drã xxvii. Propt̃ ſecũduz
qdẽ ſciendũ.q; Aꝝ.loco preĩducto uidet̃ nucha
ſentire.nõ ſolũ cerebro frãm mĩꝫ.ueꝝ calidam
fore ac de natura utcũq; medulle oſſis:ſzo uero
ꝫplexionũ dr̃ buĩdius & calidius ſeu minus frm̃
eſſe cerebꝝ ſpinali.ꝓpt̃ hoc & mollius ſimilit̃
prĩo theorice.ac prĩo prime ĩ cathalogo frõrũ
remiſſioris ea cerebꝝ locat̃ frĩtatis. t̃tio quoq;
alimẽtoꝝ ponit̃ eandẽ cũ cerebro brẽ ꝫplexionẽ
Eſt nãq; hõgenea cerebro.& eiuſdẽ nature cum
ipſo: ũde in dictis ꝓticularibꝫ ſpĩalis medulla
ad ꝫpationẽ medulle oſſiũ.frã iã & buĩdiſſima
ſicut cerebꝝ:loquũt̃ tñ de cõplexiõe potẽtõnali
iſti duo in his locis. Sed collz.ſzo. ubi de eius
natura ꝓnũtiat̃ inqt actuali.quẽadmõz diximꝫ
de cerebro ſimilit̃ & de nucha.& q; natura me
dulle de natura eſt cerebri.& iuuamenta eoruz
ſunt eadẽ. Tenuit enĩ.q.mediũ int̃ Aꝝ.& Ga.
Sic igit̃ qdã ſenſeꝝt eã cerebro mĩꝫ frãm.Alii
uero frĩdiorẽ.t̃tii uero unã naturã ꝫfuſã preſta
runt utriſq;.eo q; cõplexionẽ cerebri & nuche.
attendũt materialẽ magis ex mixtiõe ꝫſurgẽtẽ
elẽntoꝝ.aqua extat ad alterꝝ.aut eã tãq; coẽm in
ſpexerũt ualde. ut̃ Aꝝ. breuis. Cupiẽs quoq;
qñq; & ipſe Aꝝ.ceteris aſſociari diſtixi.q; nuca
& cerebꝝ poterãt duplicit̃ cõſiderari. aut ꝓt
talia cõſurrexerũt ab elemẽtis.& ſic nucha mĩꝫ
eſt cerbro frã : uel ſecnudnm q; aliquo calefaci
ente ſunt affecta.ut ſpũ ſeu nutrimẽto uel alio.
& ita cerebro amplius ipſa frã. Quod & qdaz
ſuſcipiẽtes.uoluerũt cõplexiõe innata id & ac
quiſita diuerſificare. ponẽtes dorſalẽ medullaz
minus frãm cerebro.rõne cõplexionis innate.
Cerebꝝ uero acqſite ex uaporibꝫ. & fumis illi
demãdatis. Sed id ſtare nõ cupit. cũ mẽbra
hic naturã eoꝝ actualẽ ſortiãt̃.nõ ſzm q; qd ſũt
materiale ꝓductũ ex elemẽtis:ita nãq; ꝫplexio
attendit̃ potẽtionalis.ueꝝ ꝓut forma.uirtus &
calor ſibi indici cõtinent̃ in eisdem.qd̃lib z.n.
mẽbꝝ ſicut & totũ aĩal. hẽt ſpm̃ cõplantatum
quo põt entẽ uelut uirtutis iſtrm̃.alioquin cor
poneret̃ frẽ & ſicce nature.drĩa priori.qd̃ tam̃
formabit̃ calidius eſt cunctis. Eti.cerebrum
magis debet dici frm̃.ex cõplexiõe acqſita q̃ ĩ
nata.quod oñt reũata & alia frã . uaporibus &
fumis ifrãtis ſub eo. Adhuc ſimilitudo dicet
qs.q; nucha eẽt frĩor cerebro.ex cõplexioẽ acq
ſita ex loco frõ oſſuoſo ligam̃tali ĩtrãſpirabili

& cordis distantia saltem uirtualiť. Propter ťtiũ uero sciendũ. ꝙ nuca simpliciť supstat cerebro infrĩtate unio numeri. sꝛm trinos ĩductos. si certius ipsius aduertať natura. minꝰ enĩ calore ꝑticipat aĩe. Quod ostendiť. qa illud est mĩꝰ frigidũ. qd̃ pꝰ afficiť uirtute ac spiritu. id aũt est cerebꝝ & nõ nuca. cũ sit principium saltem maĩfestatiue uirtutis aĩalis & fornax. Amp quod locať in oppoĩto mẽbri calidioris ab illo calefactũ ipsius remittiť frĩtas. sed cerebꝝ locať in cordis opposito ceteris caĩoris. ut se cõtempent una. ut demũ sentit Aꝝ. de ꝑtibus. & Axꝰ. siĩliť collꝛ. sꝛis. Etĩ. motꝰ ꝑficiť a calido ipsum nãq; motiuũ. drã priori. quies autem ꝑ se frõ. sed intensior multiplicior & difformalior motus. ꝓuenit a cerebro q̃ a nucha. cũ etiã ipsa cerebro moueať. est enĩ mouẽs nõ motũ de motibus liqdis. Rursus. id mẽbꝝ est frm̃. a quo plm̃ rigores incipiunt & frigora. & in frĩs proprie ut mulieribꝰ sꝛm ueterẽ. sꝛ ea ꝑs est posterior in qua locať nuca. & nõ supior. & anterior ĩ qua cerebꝝ. ꝓpť que nuca cerebro erit frigidior. Propť uero q̃rtũ. Ad primũ dicendũ. ꝙ nuca ceu ostensum formaliť non est cerebro minus frã. sed magis. neq; eiꝰ officiũ ẽ cerebri frĩtatẽ cõtempare. sed potius cordis ipsius ut dictũ. Propť seriẽ uero. A. inducta sciendum ꝙ ipsa & ea que Aꝝ. uidenť supficieteꝰ soare ibidẽ. ꝙ medulla spinalis nõ sit cerebro ꝯtinua & iõ exponať Aꝝ. quidẽ taliť. multis uĩ cerebrũ medulla esse & prĩcipium medulle. qa uideť & ẽ supple spinalis medulla ꝯtinua ipsi. s. cerebro. sed est totũ ꝯriũ ipsi uidelicet cerebro secundũ naturã. i. cõplexionẽ ut est drẽ. ꝙ ipsũ supple sit medulla & prĩcipiũ eius. qa cerebꝝ frĩdissimuꝛ zcꝰ. & ꝙ ita sit aꝛ. quia mox subdiť ꝓpť qd̃ & cõtinua que spinalis cerebro est. Et siĩr expoať que. A. ita ut errãt ad id qd̃ est esse unã naturã cerebri & nuce referať. & nõ ad id quod ẽ ꝯtinuari. Ad aliud qd dicẽdũ añriori apparuit drã.

Ad aliud dicendũ ꝙ nõ est nuca medulla ꝓprie. & si aꝝ utcũq; id uideať ĩnuere. qm̃ que in ossibus aliis calida & huĩda sed equoce magis. unde collꝛ. sꝛo. Nomẽ medulle diciť equoce de medulla ossis. & ea q̃ est in olla capitis. i. subã cerebri. Et nõ uccamꝰ eã medullã. nisi quia sic a uulgo noĩať: natura enĩ nuce ut dictũ de natura extat cerebri. ũde aggregator medulla ĩpta ĩ ossibus est medulla. & repiť medulla alia ĩ spinali. & est nuca q̃ est durior & siccior medullis ossiũ. Sed euenit circa id besitare. cũ dictum sit nucã ꝓprie dici medullã sꝛm Ga. luxta uero Axꝰ. equiuoce. Dicendũ ꝙ ꝓprie nõ fuit appositũ relatiõe. ad uerã medullã que ossiũ extat sed ꝯpatiõe ad qd̃ tandẽ dicta ẽ dorsalis. Quod autẽ certe nõ sit dictũ sed metbafora. aliĩtoꝝ

bẽť ťtio: qa spina ab his q̃ sꝛm spinam ossibus cõtineť. cõsimilis ens sꝛm colorẽ medulle. ꝓpť hoc medullã noĩant ipsam: sic & cerebꝝ ipsum noĩant quidã eodẽ mõ. Ad aliud dicendũ. ꝙ licet nuca cordi appropĩquet alicubi. & amplioꝰ adorti sꝛm sitũ: nõ tamẽ sꝛm uirtutẽ ut cerebrũ cũ tanq̃ corpis oĩs extet caminũ. calores & fumos ipsius suscipiens uniuersos. sꝛm etiã positionẽ cerebꝝ ꝓpinquũ cordi est. q̃ nuce in ꝑtiũ plurimo. Ad aliud dicendũ. ꝙ mucillagines & reũata. plus in cerebro q̃ in nuca suꝑhabũdãt nõ qdẽ essentialiť uꝝ ꝑ accñs magis cõtingit drã ostensum preeunti.

DIFFERENTIA. XXVI.

Vod puer sit iuuene tempatior. seu ꝓpinqor certe ostendiť equalitati. quia vi. de re. sa. optimã crasim bẽt corpus sꝛm pueroꝝ eratẽ. alie uero oẽs deteriores hac sunt. Etĩ affõꝝ tertio. Etas pueroꝝ est optĩa etatũ. ꝓporcionať nãq; ueri qd̃ est tꝑatũ. unde in eo degunt optime. Amp. ille tẽꝑatior est cuiꝰ calor ẽ suauis & g̃tus tactui. pꝰq; ꝑticipãs subã calidi coĩnati que est eucrata. eo cuius est mordax & anxiabilis. minusq; illa ꝑticipãs: hic autẽ est puer. alter uero iuuenis. affõꝝ prĩa: Itidẽ. quod est siccius nõ est tẽꝑatius. sed huiꝰ est corpus iuuenis respectu pueri. unde prĩo de re. sa. Semp a prĩa gñatione. oẽ aĩal quottidie fit siccius. plus autem iuuenis ꝓcessit puero ad ista. Etĩ ꝓportionať puer aeri: iuuenis autem igni. aer autẽ tempatꝰ ad ignẽ: ceteris enĩ eĩoꝝ qualitates minus bñt ssꝛibiles. Quod autẽ tẽꝑatum sentiť mĩme apparens. prĩo prĩa. Palin qd̃ ualet in plura fortius extat: & quod tale tẽꝑatius. uirtutis enĩ fortitudo seqť sꝛm baly. cõplexionis tẽꝑamentũ. sicut debilitas malicia ꝯplexioĩs. ťtio prĩa: talis quidẽ est puer. cũ suaꝛ possit radicẽ saluare. & sibi ad augm̃tũ prestať prĩo prĩa licet iuuenis in primũ possit non tñ in alteꝝ. caret enĩ augmẽtatiua que puero ĩexĩt põtq; ipse iuuene ĩ actũ coitus crebriorẽ: ẽ & ꝑ fectioris digõnis illo. cũ illa calido ꝑficiať & huĩdo: qualis qdẽ est is. cũ iuuenis iã siccitateꝛ adeptus. itaq; puer tẽꝑatior est iuuene. In opositũ iuuentus habet cõplexionẽ magis eq̃leꝛ cõplexioni pueri. prĩo prĩa. unde sꝛa eiusdem pueri ĩť corpa numerať neutra. Rursus. ille distempatꝰ est q ĩ huĩtate supflua exĩt. huiꝰ qdẽ est puer. prĩo prĩa. unde ix. de ingenio: substantie pueroꝝ oĩuꝛ huĩdissima. & prĩo theorice. puerilis etas est ĩ huĩtatis ultĩo. ab hoc aũt iuueĩs recessit. Adhuc ꝑfecti tẽꝑatiores sũt oppositis. sed iuuenes sunt ꝑfecti. in tegni. & pueri ĩ ꝑfecti. quare ꝯplexionũ sꝛo. puer est aĩal ĩpfcm̃ Quare Iohannitius pueros senes & ꝯualescẽtes defectos appellat. Propť quod tẽꝑatior iuueĩs

est puero. Propt primũ uero sciendũ. cum ī
queito etas īcludat. q ipsa est dispositio aīalis
pmanente 9plexiõe meīa. rebus naturalib9 att
buta ex actione calidi in huīdo. & cuiusdam in
fluxu causata temporali piodo mēsurata. qua
auget stat decrescit & maīfeste declinat. Ista
siqdē sufficiens est diffinitõ. cũ in ea omnia q
sunt de rõne ipsius. aliis exclusis tangāt etatis

Bene nãq dictũ est dispositõ. ut excludatur
q aliq dixerũt tpis spacio. qd in genere locat
quãtitatis. cũ ipsa quedã extet qlitas uelut cui
ãnectat eum ostendit 9plexio. Genus autem &
diffinitũ o3 eiusdē generis fore. topi. qrto. Ce
tera nãq annexa rebus naturalib9 mediãte ad
iungũt 9plexione. ut sexus forma seu qualitas
& color qbus & cõsuetudinē adiungo. cum sit
natura quedã s3a: cum adīuentiõe arte utcũq ĭd
dit naturalis & ipsa. Mutat enī complexio 9sue
tudine regione ac artificio. theorice prio. In
qua demũ notificatiõe eius indicat distinctio &
cã. uidet enī duplici cãri agēte. uidel3 extrīseco
& intrinseco. primo qdē duplici. aut aplaētay
īpressiõe in aīalis corpus: uel a preside secũdu3
q fuerit istis uel illis actibus ciuilibus accomo
dum. Primit9 quoq vii. eueniũt etates. ceu
septē sunt planete. Quay prima causat a Luna
ipsa nãq gubernatrix est infantiũ in qtuor prīs
an. quatriptiti iiii. q & nutritioīs appellantur
quos primit9 notãt astrologi ex dñis triplicita
tis ascendētis. anteq iudicet quicq de nato. Et
digne quidē talis fieri pōt cõfiguratõ. quoniã
sicut luna est planetay īfimus. huīda uehemēt
& mobilis. sic & in hac hora infans aīa dispoīt
& corpe: prīcipiũ. n. uite suscipit ab hui9 etate
ceu a luna in alios ascendit planetas eō q in cõ
ceptione. illic enī incipit a Saturno. & tminat
ī lunã. drã xlix. Egetq cibo huīdo liqdo. Supra
quã occurrit mercurius īdrēns. rõnis tñ & scie
planeta. unde puer tradendus est magistro cu3
sex habuerit an. qui eũ doceat. prio ttia. Reci
pit nãq tunc de facili omnē īpressionē. cu3 sit
adhuc uelut tabula rasa. oīs susceptibilis īpres
sionis de facili gubernãs natũ x. annis: hec enī
medietas extat ãnoy eius mīoy. Et demũ du
cit uenus. & qa est planeta huius seculi delecta
tionis ilaritatis ut gule & luxurie. ita dispoīt
& natus cuius regimē viii. tmīatur ãnoy spatõ
tot nãq sunt eius mīores anni. Et postea suo
quodã prīcipatu sol regit qrto: sicut nũc qrtu3
coīt ponit locum obtinere in orbe. & quia ipse
pfectior extat int ceteros & dignior planetas.
natus hac hora omissis q sunt ueneris diuinus
appetit uideri. honestatē simulãs & abstinētia3
xix. pmanet ãnis. ut anni sunt eius mīmi. De
inceps supuenit mars. & qa est etas supbie ma
gnanimitatis & rixe. talit & natus disponitur.
pugnat enī p acqrendis mõ quocũq opa exer
cens maiora. in quo tpe pgenita multa 9tigũt
aduersa. & xv. dñat an. s3m annos ipsius mīores

Et denuo supuenit iupit. plaēta futuri sect i
pacis & trãqllitatis. sub quo natus penitet cõ
missoy martis ducatu. querens que dei ac omē3
opationē bonã. xii. natũ gubernans an. ut mīo
res sunt eiusdē. Et tandē occurrit satn9 frũs
siccus dolosus cogitatiu9 tristis labore pleno &
angustia. qualit disponit & natus. plime nanq
tunc illi accnt īfirmitates & tristicie. & hic na
tũ gubernat s3m numeoy ãnoy eio mīoy. xxx. ã.
ita ut omēs ãni cõgregati reddāt lxxxxviii: nã
ualde pauci sunt trãseuntes annos. c. Quod si
ptrãseant pdũt act9 eoy oēs. quos qs supans ex
satno deuenit ī lune ducatũ. que nõ qtuor solũ
ducit an. ut prius. ueoy xxv. sicut ãni maiores ip
sius haly ibidē. Si autē mõ altero ceu pretor
actus iiungit ciuiles. tũc septē iteoy sunt etates
unde Odefredus legista. Etatũ prima est īfãtia
vii. an. in masculo & feīa diffinita. sub qua etas
locat anniculi dicta. i. que unius ãni: alia quoq
puerilis ab hinc appellata. que xiiii. an. ī mascu
lo. in feīa uero xii. tmīat. Est & adolescentia.
q usq ad xxv. puenit an: alia est iuuētus ab hīc
usq ad. l. pueniēs. Quedã uero grãdeuitas dcã
in lxx. an. extensa. in qua uiri excusatioēs iam
recipiũt. Est & senectus a lxx. inaña que fine po
nit carere. nisi qa lex ultra. c. annos neminem
uiuere presumit. Seniũ quoq dr. lxx. tmino ca
rens certo. 9cludit tñ morte que satis uidet sic
īmissa dissute. Iuxta qd Oribasius affõy v.
iõ ptisici fiunt maxie a xviii. an. usq ad. xxxv.
qa tũc multũ exercitant. sunt enī apti ī tantũ.
ut lex roãnoy ipsam etatē pbatã dicat. Quos
enī ãtiqui ad bellũ pbare uolebãt. a xviii. ãnos
assumebãt. nã ante a xiiii. usq ad xviii. qb9da3
leuioriib9 exercitiis afficiebãt. a xviii. uero usq
ad xxxv. iã ad arma mittebant. & a xxxv. usq
ad lx. tribuni erãt. a lx. uero in antea cõplebãt
militiã. & sui honoris accipiebãt dignitate3. i.
mittebant p pontē puũ. & licebat eis qd uolu
issent agere. Que autē ab intrinseco causat
etas dupliciter uariat. aut enī strictius sumitur
put aīal uel īpfectũ tendit. aut ab eo mox labit
in oppoītum. & ita due tm erũt etates. aut aug
mastica & paugmastica. diligēt nãq 9sideradO
cũ ōria agant semp approximata. & in actione
qcũq altey fit prednãns oīo. drã xviii. oport3
huīdum & calidũ primit9 obtinere. ac demum
proportioãbīr his frm. mox & siccu3: quia sic
forsitã qs illud pnosticorũ exponet tertõ. pri9
qdē tīus trãsmutatioīs ī frigus. q xxx. an. ultī9
uero xxxv. unde vi. de re. sa. prīcipiũ decliatõis
bnt quidã 9festī post xxx. an: qdã uero p9 xxxv.

Medicinalit tñ exponendo magis huius nõ

pcipit inceptō. īmo etiā in ſenectute uirtutis ñ apparet oīo defectus apte. Vel latius accipit qd etiā duplicit euenit. aut a naturali caſo. uel innaturali. Siqdem primo. tuuc etates quatuor extāt. ut ſignat premiſſa eaꝝ deſcriptio. adoleſcentia ſiue puericia que xxv. aut xxx. tminatur anno. & iuuētus que xxxv. aut xl. finit. Senectꝰ uero uel grādeuitas. lv. aut lx. pficitur anno. & ab hinc inaña ꝓtendit ſeniū in finē. Etatuꝫ autē prīa in. v. ſm. A. ſequeſtrat. ut infantiam dentiū plantatīaꝫ. cuſſiuā. ſpmatica. & fortitudīs etatē. affōꝝ etiā ttia. Etiā & alia etas dicta ſiſtentia. int iuuentutem & ſenectutem locata quaꝝ una multociēs tineri notat ſub altera. Scito quoq; q̄ adoleſcētia duplicit inueit accipi. une quidē ſicut aꝫ p. A. pprietate prīa uliū. alr pro pubeſcentia. unde prīo theorice. puericia uſq; ad annos dicit xv. adoleſcentia uſq; ad annos dicit xxx. & affōꝝ ttia. Incipiūt pueri p xiii i. an. pubeſcere. ſimilit & puericia eodem theorice duplex extat: una qdē ulis uſq; ad xxx fere annos. altera uero ptialis adoleſcentia. ceu apparuit dicta ab annis xv. in antea uſq; ī xxx. tertia quoq; affōꝝ. puericia int pubeſcentiā & iuuentutē a Ga. locat. prīo uero ttia. Infātia ponitur in annū ttiū extendi. & ab hinc in xiiii. puer. & demū adoleſcentia. Similit ſiſtētia eſt duplex. una quidē iuuētutē precedēs. in qua pauſat augmentū. ſīo apparens de re. ſa: altera uero ſubſequēs illā. in qua corpus & uirtus cōſeruant a caſu ſaltē apparenti iā pretacta. Cuius quidē diuerſitatis cām nō paucā trāſferētiū garrulitatē extimo cū fortaſſis noīum defectu.

Si uero nō paꝝ etas ab īnaturali caſo diſpenſetur. ꝓut ea fuerit talib; egritudinib; diſpoīta uel alteris: tūc etates fortaſſis abbreuiabūt a prioribus. calor enī extraneus uitam breuiat unde vi. de re. ſa. Quecūq; corpa egrotatiuam diſpoſitionē būerunt. mox in generatiōe prīa hec quidē nequaq; deueniūt unq; in ſenectutem. aut ſi deuenerīt. oīo demū una aliq; egritudinē prolixam hnt: quare ſm hāc intentionē tertia ſcribit affōꝝ. iuuentutē in quīto ſeptenario. i. ī xxxv. an. termīari: ſenectutē uero in ſeptenario ſeptimo hoc eſt in. xlix. Et noſce. q; qa calidum ſiue naturale. oīo ſeu etiā īnaturali ꝫmixtū diuerſimode afficit huīdū nature. multis uideꝫ diuerſificatū naturalib; īnaturalibus uel extraneis. ideo nō ſimplicit ꝓnuntiandū etatis tminū. unde re. ſa. vi. non eſt certo annoꝝ numero certū dare etates. ſicut quidā feceꝝt pret q; ſm latitudinē. & ideo īterminatiōe ipſaꝝ dixerunt in tot annis. aut tot finiri. uel cū additiōe. aut quaſi circa uel fere. Quod euenit ꝓpterea. quia aliqua cōplexio longioris eſt uite alia. ut q; tpata & ſanguinea. demū & que deinceps. drā xxi.

Periodus autē tēpatis intpretat. cū ſubdit creſcit ſtat & reliqua. ut predcā quadrimēbris etatū ſignificat diſtinctio. Eſt aūt puer agon; i. īgeneratiu;. prīo de ge. aīaliū. & ſīo recitatur ;plexionū. q; ſit aīal impfcm. iuuenis autē e; Eſt ſiquidē tpamentū duplex. unū in quo qualitates elemētoꝝ meliori ſunt mō cōcrete. aliud qd ī nobiliores pōt actus ;ſurgens ex priori. ſic ut uere tempatum ſit illud. cui hec duo pfectius inexnt. Et qa queſitū cōpationē importat. canō ſubaudiat illius in ſequēti explicādus drā. Propt ſm uero ſciendū eſt. q; aliq dixerunt iuuenes pueris tēpatiores exiſtēt. quo ad ītegritatē & pfectionē forme. cū uirtute cōſtantiori: quātū uero ad ea que corpi extrīſec; occurrunt. tempatiores ſunt pueri. cum eorum calor mulcebris repiat & ſuauis: iuuenū autem ingratus & horridus. Quoꝝ equidē prīo ſuſcipio. ſed q; alterū ſtare nō poſſit. tertō & q̄to mrābit dicēdoꝝ. cū hui; q̄ pueroꝝ mlcebritas ac ſuauitas calidi ſubſiſtat diſtempata. nō paꝝ relatiōe que ad pond; ſaltē hui rōne. ut ueritas cogit drē xix. Ideoq; alii dixerunt. q; hi pnt referri. aut ad ;ponētia uel actus penes quos tēpatiores iuuenes extant. cū pfectiores ut ondt eoꝝ ſint actiones. Siqdem quātum ad ;poñtia id duplicit euenit. uel ad prima gnationis prīcipia. ut ſpma & ſanguis. & quia in puero puriora ſunt q; ī iuuene naturaliora. ſic hi tpatōres ſunt iuuenib;: uel quo ad mixtionē eſoꝝ. & ita pueri ſunt & iuuenes equales. ut ſentiūt meīci in calore. In paſſiuis tn diſtant ñ parū. quoniā pueri uehemēter ſunt huīdi. iuuenes uero iam ſiccitate ꝓticipant aliqua. Sed eis priori qdē cōceſſo. id tn ſtare nō pōt. tū quia ut oſtendet. pueri quātum ad generatioīs prīcipia ſufficiēt ſunt in huīdo diſtempati. at etiā utcūq; ī caſo. neq; forte prīcipia illa ſunt ſp puriora prius q; denuo. drā cxii. Neq; etiā q; puri; complexiōe ac ;poſitiōe tpatius ſeu equalius hoc extat. & q; plus nūq; aliqd repit in effectu. qd in ei; pri; nō extiterit cā. Cū igit prīcipia generatioīs ultima cauſent ex miſcibiliū mixtiōe. neqq; erit ipſa a natura miſcibiliū aſſignare altera. cum inde uim ſuſcipiāt omēm: ubi enī unū ꝓpt alterum utrobiq; unū. Quō autē pueri & iuuenes ſint in radice uel q̄rto eſo pares. ſequēti mrābitur drā. Noſce quoq; hos cōtingere defectus ex ſeriebus Ga. ſupficialit auditis. uidetur enī talit audire pueros preferre iuueīb; in tēpam̄to. Propter tertiū quidē ſciendū ſimpliciter & īdiſtincte. q; iuuenes ſunt pueris tēpatiores ceu clarius p omē ut tactū ſenſit. A: unde complexionū ſīo: ſtat; maxīe oīum aīalium ī meīo ;ſiſtit extremitatū. neq; in ultimū deueniēs ſicitatis ut ſenectus. neq; in huīditate & mollicie

multa exñs. quēadmodū infantiū etas. talis aūt iuuent9. Quod ostendit ex assumptis a subā lit inherentib9. opationib9 & casib9. Et prio quidē 9similiū. qm̄ illud corpus quod ampli9 summo appropīquat tpamēto tē patius exit nō tali. hoc autē est qd iuuenis & nō pueri. Certo nāq tempamēto uicinat in etate. in qua augm̄ tum ad suū puenit finē. prio prīa: sz hoc extat iuuentus. unde prio theorice. Etas que ad statū puenit iuuentutis ea est. in qua 9plet corporis crescere. declinatōq sumit initiū. cuius status xxxv. sunt āni: corpus enī est in statu a xxx. an usq ad xxxv. rethoricoꝝ sz o: usq ad qd tempus haly sensit ptes augmētari cū theorice q̄rto. Quod īnuit Ga. in pretactis ppositorum prio.

Sed pbleu. xx. boīes usq ad xxx. an. augent. quod etiā indicat prio prīa. cū scribit 9sistētiā circa xxx. an. existere. Quare ex his cōuincitur etatē nō 9tingere. certo āno4 numero diffinire ut pretactū etiā a Ga. Taceant igit haly cor rigentes. & uolentes corpus ī xxv. stare simpli citer āno. & ideo lrām eius corruptā ttii tres d notantis x. additiōe testantes. Et confirmat quia corpus in etate iuuentutis expoītū. licet multū appropīquet tpamēto. cū eo q calidum ponit ex siccū: distat tn ab eo uersus caliditatē declinās & buītatē. cū igit puer sit iuuene buī dior. secedet ab eo amplius a tpamēto predcō saltē in passiuis: cū is ut tactū sit ī buītatis tio ut & ita mi9 iuuene tē patus existat. & si calore sint pares. Itidē id coequalitas oīs seu 9po si tio demrāt a cōplexiōe q̄multū causata. Illa nāq hora qua pfectior ac elegantōr repit mē bro4 coequalitas eadē pati9 exit. sz id iuuētutis tēpore. cū oīa mēbra sint pportōnabl̄r extēsa & 9pleta. sz̄m oēz quadruplicitatē 9positioīs na tura: quare prio prīa. pulcbritudīs dicit etas. unde eodē ttia. iuuentus etas est sanitatis & cō plemēti. Eti ex opatioīb9 9sitiuz & officialiū

Cuius nāq sunt pfectiores & mi9 īpedibiles illi sunt tēpatiores. cū huius tpamentū arguat a quo cānt. Tales quidez sunt que iuuenis. n aūt pueri. Quod mōstrat seorsum de aīa li. nāq no tum est tā apprehēsiua. siue de foris aut d ītus q̄ de motiua. In oībus enī his iuuenis pueruz ac & senē nō min9 excedit. Quod si fortassis in stat. qa seniores pfecti9 iudicāt aliis. phisi. vii. ex quo accipit. q presbr̄i senes melius iudicāt iuuenib9. Palin pbleu. xxx. Senes fcī magis ītellectū hēm9. sed iuuenes exñtes citi9 adiscī9

Ad primū dicendū. q id p accns euenit. ut propt īordinatū motū & passioēs exñtes in pri mis etatibus. unde mox eodē subdit. v: multa enī pturbatō existit circa ipsos & mot9. & ideo nullus eligit iuuenes duces. eo q passionati non cōstat eos esse prudentes. topi. ttio. Ad alid similit dici. q cum duplicia sint ī nobis ibidē instrā. manus quod est organū organorū & ītel lectus. sicut mox nō sumus potētes manibus. sz postea pcedēte etate. Itaq ītellectus naturaliū nō statī sed ī senectute nobis aduenit maxime. tunc nāq pficit optime. nisi quodā īpediat ut alia que nature. Intelligere enī nostꝝ nō fit sin fantasia spēb9 ītelligibilib9 īformata: quaruz copiā ante senectutē nōdū acqrere potuimus p fecte. Aut dicendū q secus est de ītellectu & aliis aīe uirtutib9: oēs nāq senio debilitāt. ip se uero solus iuuenescit. tertō de aīa. quo signi ficat hūc organo mīme alligari. Vel huius ī stantia p pua non distrahit q ulius. dat quoq apparentē ibidē cām. cur citius iuuenes discī9. ut ppt nihil quodāmō scire. cū autē scim9 qd fit in senectute. nō amplius similit discere uid mur. Eodē mō & opatioēs uitales in iuuene sunt fortōres. qd pulsus ostendit. est nāq in eo ualidior q̄ in reliqs etatib9. pulsuū introducto rio. & sz̄m ptē etiā hānelitus. Similit quoq naturales actus extant efficatōres in iuuene. ge neratiua qdē uigorosior exit. & si fortassis pli bus sufficiat adolescens coitibus iuuene. ppt mollicie & supfluitatē eius plem. tāq ab actib9 duplicis uirtutis. ut nutritiue ac augmentatiue decisam: unde Damas. Nati iuuenib9 pentib9 prīcipia mēbra naturalit sunt fortia & sana. Quod etiā euenit ī digestiua. nā īdrñti9 se bñt ad oīum alimētoꝝ digōnē q̄ pueri. ppt qd vi. de accidēti. Si digōnis 9pationē in pueris & iu ueib9 facere uolum9. in buīdis & liquidis cibis īuenim9 utroq pares. sed ī siccis dispares. qm̄ eis iuuenes melius qd durū ē digerūt. Quod si dicas id nō esse rōne 9plexionis eoꝝ q ñ pfcē digerant dura. sed qa nō sunt eis bōgenea. iuue nibus aūt sunt. prio prīa. Dicendū q nō sunt illis bōgenea. qm̄ nimis buīdi & molles extāt iuuenes hinc remissiores illis tpatiores. uñ cuz bi eque ut pueri digerāt buīda. pfecti9 uero du ra digōnis erunt pfectioris. ad quā calor eos iu uat exacuatus. & utcūq buīditas exsiccata sup flua. Augmētatiua uero que ī pueris īpfcā ma gis oppositū ut declarabit īportat. Rurs9 ex casibus. Illi nāq sunt tempatiores. q obtinent mediū int duriciē & molliciē. asperitatē & leni tatē. multitudinē & paucitatē pilo4 & colores quasi extremos. ac in q bus ult decor oīs in coe qualitate totius corpis & oīs organoꝝ repitur huius qdē sunt iuuenes & nō pueri. cū sint sup flue molles & lenes. in albū etiā colorē nimis tendentes. minus etiā decori & 9positi aspectu cū adhuc extent īpfecti. Quod & notāt sup fluitates entes in eis plime. ut in cerebris que ipsoꝝ. cū duplicit sint buīdi. unde sz̄o 9menti pulsuū. In pueris plime supfluitates existūt. &

propterea ĩdigent ſiſtole q̃ maxĩa. urĩe etiã ip
ſoꝝ ſunt ypoſtaſi habũdãtes. ñ aũt que iuuenũ
In pueris enĩ multũ huõris colligĩt crudi. Cor
pꝰ autẽ mẽſuratũ ut ſcribũt. nullã aut puſillam
ypoſtaſim hẽt. Quod fortaſſis quis id impe
diet. d. in eis multũ fore ypoſtaſis. ꝓpterea ꝙ
una uẽtris actio nõ põt ſufficienẽ ſꝫuire nutriti
ue ſimul & augmẽtatĩe. criſium prĩo. Sed id
nõ ualet. qa alimentũ eoꝝ digerĩt tandẽ in ẽtia
digõne. cuiꝰ ſuꝑfluũ ypoſtaſis extat. Aut for
te rñdbit digõnes precedẽtes corrigere ñ poſſe
ultimã. drã xxix. Sed ꝙ amplius urĩa iuuenꝫ
appropĩquet urine denotãti tꝑamentũ ea q̃ pu
eroꝝ notum criſium & ſꝫa primis. Quod etiã
inſtruunt alimẽta ex iuuenibus plãtis & aĩalibꝰ
ſumpta. tꝑatius nutrimẽtum exhibẽtia. ac etiã
extrinſecus alterãtia minus in iuuenẽ q̃ ĩ pueꝝ
ĩprimentia. cũ autẽ unũ predictoꝝ uel duo ĩ pu
eris ĩuenirenẽ ꝑfectiora. qd̃ ĩpoſſibile ꝑ ſe for
taſſe. nõ tñ deſtruĩt. ueꝝ potius aſſerĩt cõꝑatio
ut ꝙ iuuenes pueris aut ꝗbuſcũq; aliis ſint tꝑa
tõres: ſola nãq; uĩuoca ꝰꝑabilia extãt. drã ſeq̃nti
a prednãnti tñ tempamentũ iudicabĩt. Ex ꝗbus
ꝰcludĩt iuuenes quocũꝫ mõ pueris tempatõres
exiſtere. Sed circa id dubitare accĩt. quia ſi
iuuentus eſt tꝑata. tunc non erit aliqua etas ca.
& ſicca. & ita una deficiet uĩiũ primaꝝ ꝰbinati
onũ: & ideo aliqui inſtantiã uoluerunt dare in
etate tꝑata. ut uidet Ga. innuere ponere tꝑatuꝫ
oĩ. Sed id ñ ualet ut uidebĩt lxvi: illa enĩ oĩs
quadruplex elẽntoꝝ ſeruãda eſt ꝰbinatio eq̃lĩt.
Sed dicendũ ꝙ licet etas iuuẽtutis ſit tꝑata
equalitatis ponderis rõne. eſt tñ ca. & ſicca re
ſpectu etatis puerilis. ac aliaꝝ calida. ceu cutis
ponderi relata tꝑata. cordi autẽ frã & huĩda. &
oſſi calida & huĩda. Propt q̃rtũ uero Ad pri
mũ dicendũ. ꝙ Ga. nõ intendit illic dicere. ꝙ
cõplexio pueroꝝ ſit ea que iuuenũ tꝑatior. ceu
plures praue ſubaudiũt: ibi nãq; cõꝑans ꝰplexi
onẽ tꝑatã intẽ duas q̃rietates ad ceteras diſtem
ꝑataꝝ ait. Erit eucrata hec talis ſꝫm ſtatꝰ tẽpꝰ
nõ mĩme & in tꝑe ſꝫm declinationẽ. ut illis cõ
gruũ: nã optimã quidẽ craſim hẽt corpus ſꝫm
pueroꝝ etatẽ. Dicit igĩt ñ cõꝑando huiꝰ optĩaꝫ
ad iuuenes ſed ad pueros cõplexionũ ĩequaliũ.
eo ꝙ in ea hñt tempamẽtũ. qd̃ pueri debẽt hrẽ
in cõplexione tempata ſemꝑ. que in oĩbꝰ etati
bus ꝑmanet talis. ĩ tegni. Et ſubdit. Alie uero
oẽs deteriores hac. nõ qdẽ ea q̃ ſꝫm ſtatꝰ tẽpꝰ &
declinationis. ceu qdã mẽdacĩt ĩtelligunt. ſꝫ oẽs
alie. i. inequales pretacte ſunt hac deteriores.
equali. s. cõplexione. Ad aliud dicẽdũ. ꝙ Ga
nõ uult ꝙ cõplexio pueroꝝ ſit optĩa ſimplicĩt.
ſed reſpectu ueris cui ceteris tẽpoꝝ ꝓporcionat̃
amplius. eo ꝙ calidũ eius & huĩdũ eſt remiſſuꝫ
ut ꝙ ueris ita ꝙ ſit ſicut ipſum tꝑata. ſed id ñ
arguit ꝰplexionẽ tẽpatã abſolute qa ſi uer dicat̃
tempatũ ad corꝑa noſtra nõ tamẽ eſt ſimplicĩt
tale. ſed alioꝝ tempoꝝ reſpectu que eo diſtẽꝑa
tiora exñt hũana qualitates magis quo ad nos
excedẽtes & extraneas. Aut dixit eam etateꝫ
optimã rõne actuũ naturaliũ: de his enĩ ſermo
ibidẽ & ñ aĩaliũ. qa ꝑ ſimile gubernat̃ ut corpꝰ
tempatũ. prĩo & vi. de re. ſa. cũ eiꝰ calidum ſit
remiſſum obtuſum huĩdo. iuuenis uero caliduꝫ
& ſi tẽꝑatius tamẽ exacutius extat. ita ut ñ ſit
totũ id ꝑ ſĩĩia. & maxĩe quo ad caĩm gubernat̃
niſi corꝑis fuerit tꝑati. cũ enĩ caĩm uĩ frm̃. qa
efficatiora ſufficiẽt excedũt in cõꝑibus. tutiꝰ ẽ
ipſa uti r̃gimĩe ꝑmutatio q̃ ꝰſꝫuatio. drã. cxvi.
Ad aliud dicendũ ꝙ id fore ſiccius ĩ iuuene
eſt eſſe tꝑatius. cũ nõ dicat ſiccitatis exceſſum
ueꝝ huĩditatis ĩmunitionẽ ſuꝑflue. quod ĩtegri
tas & ꝑfectio mrãt actuũ ſiccitate uigente huiꝰ
primo ẽtio. Ad aliud dicendũ ꝙ Ga. ꝑ huius
pĩmos ſꝫmones nõ ſatagit brẽ. ꝙ pueri ſint iu
uenibus tẽꝑatiores. ſed ꝙ quantitas huĩdi diſꝑ
matici. ſꝫm ipſoꝝ corꝑa ãplius eſt in eis aggre
gata q̃ in iuuenibus. & plus ſic ꝑticipant calore
in priori quãtitatĩe. & iuuenes q̃litatiue: unde
ſubdit. ꝙ duplicibꝰ exñtibꝰ ſubſtãtiis: hac qdẽ
delectabilẽ hñte calorẽ. ea uero anxiabilẽ: alterã
qdẽ pĩmã hñt ĩfantes. alterã autẽ iuueneſcẽtes
ut ad totam corꝑis ꝓportionẽ. calor etiã ſuauis
& grauis & tẽꝑamẽtũ ſubẽ ĩnati: magis diſtat
a certo tꝑamẽto. q̃ calor anxialis & mordax: ca
lor enĩ pueroꝝ nimis remittĩt huĩdo habũdãti
in eis ualde. Ad aliud dicendũ. ꝙ licet ꝓpor
cionet̃ aeri. ipſe tñ nõ eſt ꝓpinquus certo tẽꝑa
mẽto. neq; aliqd̃ elemẽtoꝝ ꝑ ſe ſed ꝰmixte. quo
plurimũ ꝑticipãt iuuenes. Ad aliud dicẽdũ.
ꝙ nõ pñt in plura que tẽꝑamenti. qa. n. augmẽ
tatiuã hñt qua augent̃ amplius arguĩt oppoĩtũ
a ꝓpoſito. In hoc nãq; oñr eſſe ĩ uia ad ꝑfciõnẽ
& nonduꝫ ꝑfecti. uelut iuuenes q̃ omnẽ adepti
ſunt ꝑfectionẽ. & nullã adhuc amiſerunt. Neq;
ut uiſum. actus crebrior ſi fuerit in pueris ſꝑ
matizatioĩs ꝑfectus extat. & gignitiuus ſicut q̃
iuuenũ. Similĩt etiã apparuit. ꝙ digõ nõ fit
quocũq; calido. ſed eo ab huĩdo excuſſo. uñ drã
xxi. Si digõ tẽꝑatam hũerit ſiccitatẽ talis q̃lis
ſi nutrimẽtũ huius: melius enĩ iuuenes digeꝝt
qa entes medii pĩm ſunt alimẽtis hõgenei. q̃
pueri tãq̃ extremi.

DIFFERENTIA. XXVII.

Vod puer ſit iuuene caĩior oſtẽdĩt qa
aliud eſt ſubſtãtia & natura calidꝰ ma
gis eſt tale illo quod q̃litate. cũ quali
tatis eſſe dependeat a ſubſtãtia. puer autẽ ſubã
ſeu natura calidꝰ. iuuenis uero qualitate. yſaac
in urĩs. & febriũ quĩto. Amp. ille calidior ẽ
qui ꝓpinquior extat prĩcipio caĩitatis ac fõti

cũ unũquodq; debilitet ꝑ distare ab eius prici
pio. Aꝯ. de mũdo. hic autẽ est puer. cũ nõdum
intercesserit tempus longũ. in quo fuit ſpma san
guis & ſpiritus uaporis. q multũ ſunt calidi. ſz
iuuenis est ab his elongatus. cõplexionũ ſzo &
prio pria. Itidẽ quod magis cõfortat digõnẽ
debilẽ. cuz ea potissime ꝓficiat calido. & quod
in plures põt actiones nature. cuiue pabulũ cali
est plus & aptius. & q; ſanguineus ac rubeus ex
tat calidius. cum hec oia calido ꝓficiãt ſuffici
enti. talis quidẽ est puer & nõ iuuenis. nã quito
ſimpliciũ & vii. curatiue cũ xiii. tertii precipit
puerꝯ ſane ꝯplexioĩs ꝓpinquũ pollutiõi. uentri
frõ ſeu debili. & nõ iuuenẽ applicari. pĩs etiaz
iuuene ac ſepius cõmedit ſui corpis mollis rela
tione. ipſiusq; cõmeſtio. cũ bona etiã digeſtio
nutritiõi ſupest ac augmento. Materia etiã ip
ſius exiſtit aerea ſanguinea cũ aquoſitate puſil
la. q̃ calidi reddit pabulũ ydonea. huius autem
cuncta calido cãnt ampliori. in iuuene uero ſecꝯ
oia. Itidẽ oĩs uirtus corporea est finita. prio
pria. & aialiũ xii. A. caliditas aũt hoꝯ est huiꝯ
Quod autẽ tale oportet tandẽ deficere. cum re
patiat ab obiecto cõtinue. ſed in iuuene finitur
& repatit q̃ maxie eius q; ĩ puericia reſpectu cũ
extinctiõi & morti eo amplius appropiquet.
Itaq; calidior puer extat iuuneſcenti. In cõ
trarium. qa ille calidior qui ꝓticipat elẽtoruz
calidiſſimo ut igne. cũ ſit radix & principiũ oẽ
formalis caliditatis: ipſa nãq; in eo extat ĩ ſum
mo. drã xv. ita ut oia cala ĩducãt ĩ ipſũ ſzo me
tha. huiꝯ qdẽ est iuueĩs. ñ aũt puer cũ hic filiet
ab eo. ille uero ab aere. Rurſus. hic calior est
cuius ꝯtactꝯ magis ĩprimit ĩ ſſzm. & capilli ſũt
pĩes lõgiores croſſiores & rugoſiores. ipſiusq;
egritudines & uomitꝯ colerici. cũ hec oia fiant
calido. talis qdẽ est iuuenis & ñ puer. ceu ſſzus
oſtendit oẽ. Igit calidior extat iuueĩs puero
Propt primũ uero ſciendũ. q; qd ſit puer &
iuuenis. drã oſtenſum priori. Calidum quoq;
ſzm Ga. dupliciter accipit. & ꝓ ſubiecto ſeu cor
pore cal̃o. & ꝓ qualitate. Improprie tñ affõꝯ.
pria. cũ cõcretũ ĩportet aggregatũ ex ſubiecto
& accidẽte. denotãs prio accidẽs & ꝯnr ſubiectũ
ꝯmẽtator iiii. metha. qd̃ eꝯ ceu fuiſſe impĩgit
A. Est & cal̃m quoddaz actu. aliud ptãte. de
priori autẽ ſermo. Calidius autẽ de ꝓtibꝯ ſzo
ſexies dicit: une qdẽ a quo magis calefit appro
piq̃tiõe ꝯtactũ. ũde. A. ibidẽ eo q; caleſcit tactũ
ut ignis. Alit q; magis in ſſzũ ĩprimit in tã
gendo. Et. A. cũ fuerit in ĩra acceptũ calefacit.
circa qd̃ põt mendatiũ ꝯcidere: ꝓpt nãq; bituz
ſſzibilitatis multe tangẽs adeo ĩ ipſam ualet ĩ
primere. ut doloris extet cã. Alio mõ quod
magis liquefacit & adurit liq̃factibile ac uſtibi
le. Altero ſi unũ pluris mollis & alterꝯ mĩoris
qd̃ nãq; pĩris calidius mĩori. Adhuc calidiꝯ
dicit quod nõ cito ſed tarde ĩfrãt. Nõnullo
etiã mõ. quod uelocius calefactiuũ tarde calefcĩ
uo calidius ſzm naturã dicit. ceu id ſimile ꝓpe
illud quidẽ ꝯriũ longe. prio ſiquidẽ mõ ĩtio &
quito. ignis est calidior aqua feruẽti. ĩ aliis aũt
eꝯrio. Propt ſzm uero ſciendũ. q; aliq; cũ mo
tiuis ꝓnũtiauerũt pueros calidiores. Alteri ꝯo
ſimilit iuuenes. ſzo ꝯplexionũ. affõꝯ pria. theo
rice. & primis pria. Quoniã pueri ſũt ꝓducti
ex ſpmate & ſanguine ualde calidis & aggrega
tis. ipſiſq; ꝓpinqores extant iuueĩbꝯ pĩm. Sũt
& pueroꝯ corpa rubicundiora his que iuuenum
ſanguine ſincero multũ & calĩſſimo ꝓticipãtia
Rurſus in pueris est augmẽtũ appetitꝯ. ſiue
yſtimbre grãdis ſuoꝯ corpoꝯ relatiõe. cũ dige
ſtione laudabili. Cũ igit huiꝯ oia cal̃m arguãt
& ꝓficiant eo. iuuenibꝯ pueri extãt calidiores
Qui uero iuuenes pueris ponunt calidiores
mouet ex eo. q; ſan. amplior est in eis q̃ ĩ pueris
& hinc ſanguinẽ mittũt ex naribꝯ nõ raro. & q;
rubea in eis habundat colera. unde egritudines
eoꝯ ex hac & uomitꝯ multiplicãt. hec autẽ cali
diori ſanguine. cũ ſit res corpis calidior de di
ſtempantia ĩequali: ſſzus etiã & ĩtellectus iuueĩ
bus in ultimo aſſunt ꝓfectioĩs. cũ iuueĩs aial p
fectum ſit. puer autẽ ĩpfectũ: unde rõnabile fit
iuuenibus dñari efficaciſſimũ & prĩcipaliſſimũ
elementoꝯ ut ignis. Pueroꝯ uero actus ab his
qui hoꝯ maĩfeste deficiũt. cũ nequeãt incedere
currere portare. neq; utit ullum actũ illis ſiĩit
ꝓficere. Sunt etiã ſomnolenti: qd̃ frĩditatem
notat & buĩtatẽ. iuuenes aũt mĩme. Sunt itaq;
pueris calidiores. Noſce quoq;. q; hereſis ſzą
tanq; acerbior primã pungebat in duobꝯ. ut in
qd̃ ponebat illa augmẽtum a calido fieri. hoc ĩ
quiens ipſum fieri magis ꝓpt buĩditatẽ q̃ cali
ditatis robore. & digõne nõ ſolum babũdãt pu
eros. ſed multũ a iuuenibꝯ deficere. Impugnat
etiã ipſam in eo. q; dicebat appetitũ ſeu yſtim
bre bonũ fore in pueris. qm̃ ait nõ babundãtia
caliditatis appetũt aialia. ĩmo frĩtatis appeti
tiuis aialis ꝓticulis. ſtomacus nãq; frũs bonꝯ ẽ
appetere. malus autẽ digerere. & qa cibꝯ puero
rum nõ ſolũ in nutrimẽtũ ſed in augmẽtũ con
uertit. uult eos cibis indigere q̃ multis. Cõtra
quã eqdẽ in defenſionẽ prioris ĩſurgit. A. aiẽs
ſzmonẽ eius falſari. qm̃ buĩtas est augmentati
materia. & nõ efficiens: materia uero & ſi ſzm
q; materia ſit qd paſſiuuũ. ſzo de ge. & cor: po
tentia nãq; materia paſſiua exit ꝓ ſe tñ ñ patit
neq; ꝓ ſe cãt. ĩmo apud opationẽ uirtutis in ea
agentis ut aĩe. uel nature cũ inſtrum̃to debito
ut calore: unde xii. metha. Materia nõ ſeipſam
mouebit ſed tectonica. neq; inſtrã neq; terra. ſz
ſeĩa & germĩa. Rurſus. falſa est dictio ſecte

ſze in primam.qa bonꝰ appetitus uł yſtribre.
nũq̃ frigore ꝓficiť. cum quiq̃ illic interueniãt
ordinati motus. drã liii. ſz potius appetitꝰ cõ
ſurgit hinc dictus caninꝰ.qd ostendiť.quia ide
cãť in eis cibo digesto.nõ ſolũ nutrimẽtũ uerũ
& augmẽtũ.nõ enĩ nauſeaz incurrũt faſtidium
uel uomitũ. niſi ꝓpť eoꝝ regimẽ prauũ & inor
dinatũ qñq̃.qa nullã ex rebus intendũt niſi cõ
meſtionẽ.Cõmẽtator ꝓnoſticoꝝ ťtõ. Porro
Ga.duabus his ſupueniẽs bereſibꝰ.qddã etiam
coĩtatis adiungẽs caloris utriꝰq̃ ꝯdixit in ꝓte.
inq̃ẽs has rõcinari ſup res prĩas ex poſteris ual
de ac ſecũdis. cũ nõ ſit rõnabile oĩo ex poſteri
oribus fidẽ facere prioribꝰ.nã iueſtigatõ recta
debet a ſubã rei ſola ſubiecte. & nõ ab eius ad
uẽticiis ſuſcipi. Et ꝓpterea tãq̃ uilipendẽs is
predictoꝝ altricatioẽs ſubdidit. prĩtꝰ canonez
hic ꝓpationis obſzuandũ.ut cũ aliqua cõpantur
adiuicẽ.in oĩbus utrĩq̃ debet equalitas oĩs & ſi
militudo preſupponiť.nõ in eis que ꝓpãť ſolis
uñ ꝓbleu.v.Via ignota uideť longior.& ſi alia
ſimiliť hñtes adipiſcamur: ſola enĩ uĩuoca ſũt
ꝓpabilia: quare opus fit hinc colericũ puerum
iuueni cołico.& ſic in aliis naturis.aut idẽ ſibi
ꝓpari macrũ gracili.carnoſum carnoſo.labori
oſum laborioſo.deſidẽ ocioſo.ieiunum ieiuno.
ac ebriũ ebrio.& nõ eꝯ.Et uniꝯ ſaliť oportet eq̃
litatẽ & ſimilitudinẽ oĩum naturaliũ ac preťna
turaliũ ĩteruenire.& eundẽ ad ſe ipſum tẽpore
altero ꝓpando. Deinceps quoq̃ obuiãs prefa
tis.ait ſe multa corpa diligenť tetigiſſe. non ĩ
fantiũ ſolum aut pueroꝝ.ueꝝ adoleſcentium &
iuuenũ.ac eoſdẽ etate diuerſificatos.neutroſq̃
ĩueĩſſe ueraces.neq̃ affirmãtes pueros całiores
neq̃ iuuenes. cũ eoꝝ neutꝝ altero calidiorẽ ĩue
nerĩ ſimpliciť aut frĩorẽ.ſz qualitate ſola q̃dazꝰ
drñtes ipſoꝝ caliditates.nã que pueroꝝ multa
eſt mulcebris faĩliaris euaporabilior & grata
tangenti.Que uero iuuenũ pauca anxiabilis fu
moſior tactui & indelectabilis:qd & poteris ex
ꝓiri aſſuefactiõi diligenti. plura corpa tãgẽdi
& diuerſa. Oz nãq̃ a maĩfeſtioribꝰ incipe. Bal
nei enĩ aer qñq̃ eſt adeo calidus.ut nullus eum
ferre poſſit.ſed ꝯburi uideť.& alñ ita frigidus
ut & ſudorẽ nequeat inferre.inťdũ uero medi
& eucratus.Et ſimiliť hãc diſpoſitionẽ trinam
eſt ĩ aqua repire.ſiue balnei aut corpis cuiꝰdã
alterius. His taliť qdẽ entibus inquies qñq̃
aerẽ & aquã cõmenſuratõ calidiorẽ.interdũ ꝯo
frĩorẽ cõpans medio.nõ tñ aqua eucrata & aer
ſunt tactui ꝯſimiles penitꝰ.qm̃ in uno etiã ut ĩ
aere tactus põt diuerſa ꝓcipe.cũ qñq̃ ſit quaſi
nebuloſus & uaporoſus.inťdũ lucernoſus fumo
ſus:nõ nũq̃ uero purus certiſſime:& id utcunq̃
põt in aqua ꝯtingere. unde in multis & diꝯſis
ſubſtãtiis equalitas fit caliditatis indiſtinctos
decipiẽs apte:nõ aũt ĩtelligẽtes ac expientes aſ
ſidue ut dixi.cum lapis qdẽ inťdum poſſit cali
ditatẽ ſuſcipe ſiłem aque. ſiccus tñ eſt. huĩda
uero aqua. Per hec quoq̃ exẽpla uult habere
q̃ cũ fiat motus ꝓ mediũ ex extremis in extre
mũ. taliũ erit iuuenes dare medios inť pueros
& ſenes.cum poſſint ſzm. A.ſeipſos ſuſtentare
idẽ radicalẽ caliditatẽ cuſtodire.ñ autẽ augmẽ
tare.quoꝝ utꝝq̃ poſſunt pueri.neutꝝ aũt ſenes
ſunt igiť pueri & iuuenes in meĩo.ut in quarto
elẽnto.ſeu radice calidi ſimiles uel equales.Id
etiã affõꝝ prĩa.declarať ꝓ liquores ſimplicẽ &
cõpoſitũ.& equaliť & ineq̃liter in peluibꝰ eq̃li
bus. Et mirandũ nõ paꝝ.quare Ga.tã ſubtilia
ĩtelectui etiã difficilia ꝓ ſſzm potuit ꝯprebẽdeť
puta q̃ calor ĩ iuuene & puero foret equalis.q.
ſzm quartũ elẽntum ignẽ uideliz.In puero ꝯo
plus dnãreť ſubã q̃rta aerea cũ aquoſitate q̃dã.
In iuuene autẽ magis ignea. qd ĩ afforiſmis ex
caliditate oſtendit ĩ ſubiectis ĩpreſſa diuerſis.
quoꝝ unũ ſubſtãtie ꝓporcioãť pueroꝝ.reliquũ
aũt iuuenũ.ut aqua oleũ es ferrum & huiõi.Di
cendũ q̃ Ga.fuit tactus ꝓfectiſſimi.qd eius in
dicatrõ & fidelis empia:nã ex tactꝰ diſpoſitõe
quis ĩgenioſus iudicať aut oppoſitꝰ.ſzo de aĩa:
qd etiã notat ſiſtolis in pulſum poſt multã inq
ſitionẽ ab ipſo ꝓceptõ.de quo cũ quadã mirať
A.ſza prĩo aſſertione determiatĩa. Halyabas
uero fidelior Ga.interpres.inqt calorẽ eq̃lem
fore in pueris & iuuenibꝰ quãtitate.diuerſum
aũt qualitate.ut & ĩductũ ꝓ Ga:calor tñ puero
rum uaporoſus eſt mollis & iocundꝰ tactui. q
uero iuuenũ eꝯ.Cuius Ga. dedit exemplũ d aeť
balnei & aqua calida.ut ſint ambo in caloris ul
timo.que tacta calore ĩuenienť in quãtitate eq̃
lia exurentia.ſed balnei aerei calorẽ comitatur
acumẽ & punctio.nõ aũt calidã aquã.ueꝝ potiꝰ
lenitas:unde nõ põt aqua calida dici aere całior
balnei.nec eꝯ:cum uťq̃ ſit equaliť calidus. Sic
nãq̃ ſe bẽt calor pueri & iuuenis. hic enĩ ꝓpor
cionatur calido aeris balnei.q uero pueri aque
utriq̃ tñ ĩ quãtitate ꝯueniunt caloris. A.uero
eximius dilucidator explicans. Ga.poſitionez
ait.Caliditas pueri equalis eſt in radice & iuue
nis.ſed caliditas pueri eſt maioris quãtitatis.
& mĩoris qualitatis.s. acuitatis.que aũt iuueĩs
eꝯ.cuius declaratõ eſt.ut opineť una ſola calidi
tas in mẽſura uel corpus calidũ ſubtile unum ĩ
quãtitate & qualitate.ſolũ penetraſſe in ſbãm
huĩdã multã. ceu aquã & alias in ſiccã paucã ut
lapidẽ. quo poſito caliditas aque ĩunieť ma
ioris quãtitatis & mĩoris q̃litatis.lapidis uero
eꝯ.Radix tñ caliditatis ſp ꝓmanet eadẽ.Quod
mrãť:qa pueri fuerũt generati ex ſeĩbꝰ multuz
calidis. qbus nõdũ aduenit res que ipſa extin
guat.cũ puer cõtinue creſcendo ꝓcedat.Sz licz

iuuenib9 nichil occurrat qd̃ eoꝝ calorẽ augmẽ
tet innatũ.ñ tñ adhuc ipsũ extinguẽs occurrit
nisi ꝙ calor in iuuenibus 9seruat̃ huĩtate mĩo
ris quãtitatis.& q̃litatis mulcebris.s. & suauis
donec ad declinationẽ pueniat:nec tamen tam
grãdis diminutõ adhuc huĩditatis exĩt. que ca
liditatẽ retinere nõ ualeat: neꝙ est nisi ꝙ aug
mẽtũ pficere nõ põt:prius autẽ tanta erat ꝙ ca
lorẽ poterat 9sꝛuare.ac augmẽtũ prestare.tãdẽ
uero ad tantũ deueniet.ut neutꝝ ualeat efficeĩ
ceu in senectute:cũ ergo fiat trãsitus de extrẽo
p mediũ in extremũ.in eo alteꝝ 9cidet extreõꝝ
uel calorẽ cõseruare.ac nõ posse ĩ augmentum
addere:aut ecõuerso.qd̃ est ĩpossibile:augmen
tum.n.semp presupponit nutrimẽtũ: cũ poste
riora in essentialiĩ ordinatis non possint a pri
oribꝰ separi. sed eꝗ. Itaꝙ poterit calorẽ custo
dire.que iuuentutis est etas. Et scito ꝙ id qd̃
A.radicẽ appellat caloris.halyabas & fere Ga.
quãtitatẽ ipsius elẽntum q̃rtũ puta ignẽ.Et qd̃
diuidit in quãtitatẽ caliditatis & qualitatẽ.i.a
cuitatẽ.hi in qualitatẽ mulcebrẽ & acutã. Hec
est igiĩ de hoc medicoꝝ illustriũ rõ abbreuiata

Sed circa predicta duplicĩ euenit dubitare
dcm̃ nãꝙ ẽ calidũ sumi pro calo corpe & calidi
tate.qd̃ uideĩ cõtra cano. cõpationis fore assig
natũ.eo ꝙ sola uniuoca dicta sunt 9pabilia.que
autẽ sunt diuersoꝝ geneꝝ.ñ uñr huiõi.ut corpꝰ
& qualitas. Dicendũ ꝙ hec sunt uniuoca uni
usꝙ spẽi inquãtũ calida.nã ita oĩa alba sũt spẽ
idrñtia.topico.iiii. Amp.dubitat̃. quõ enim
possibilis est equalitas seu mẽsura radicis.siue
quarti elẽnti ĩ puero & iuuene. cũ nõ sit breue
tempus quo in corpus penetrauit pueri. iuueĩs
autẽ q̃ longum:forme nãꝙ pmutant̃ tandẽ sꝛm
subbiectoꝝ uarietatẽ. cũ corpꝰ quottidie semp
a prima gñtione reddat̃ siccꝰ. drã priori.& iõ
collꝛ sꝛo. ĩpossibile sit inuenire duo corpa que
sint coĩa in calore.cũ unũ sit altero siccꝰ.sicut
opĩat̃ Ga.in puero & iuuene. Dicẽdũ ꝙ Ga.&
A.nõ intendũt drẽ.ꝙ sit equalitas oĩfaria q̃rti
elẽnti.seu radicis in puero & iuuene.sed potius
lata:cõueniũt enĩ pamplius sibi adinuicem in
calore.q̃ cũ seĩbus & decrepitis uel etiã q̃ hi. ĩt̃
se quocũꝙ mõ.cũ ambo sint quo ad equalitatẽ
seu equaliĩ calidi.illi nero ĩfrĩari incipientes:
qd̃ inuit Ga.affõꝝ prĩa inqens.Ac si quartũ ele
mẽtũ ignẽ parẽ ponamꝰ ĩ ambobꝰ corpibus.s.
iuuenis & pueri. ut similiĩ ea dicamꝰ esse cala
&enĩ ac si.i.quasi & ut similiĩ scribẽs & non.
& similiĩ latitudĩs similitudinẽ denotãs: unde
prĩo expressius de re.sa.Semp a prĩa generatõe
oẽ aĩal quottidie fit siccius. nõ tñ calidius aut
frĩus.sisiĩ in oĩ etate.sed quecũꝙ utiꝙ optime
9poĩtioẽs corpoꝝ 9similis quodãmõ ĩ bis. usꝙ
in statũ caliditas pmanet quecũꝙ.& huĩdiores

optimis augeĩ. taliũ deinceps caliditas nõ erit
calitas eadẽ certe.uel sĩlis pueri & iuueĩs. ueꝝ
late magis.quare prĩo sꝛa.Et nos iã declarauĩꝰ
ꝙ calor in pueris & in iuuenibꝰ fere est similis
mõꝙ sĩli poĩt. A.idẽ efficiẽs san. & mlie. drĩa
xxxii. Per hoc igiĩ qd dicẽdũ aꝛ ad primũ:&
ꝙ Aꝟ.gratis Ga.trimoti ĩpingit. cũ ñ loquẽtẽ
s.Ga.sꝛm ꝟitatẽ hẽat redarguere.sed suã potiꝰ
suspitionẽ.affõꝝ prĩa. Moderni autẽ in hoc
qĩto cũ plixitate distãt.quos breuitatis gratia
& iuuamẽti omitto pauci. Propt̃ uero ttium
sciẽdũ primitꝰ.qd caloris multiplicitas tãgat̃
Et deinde ueritas eliciat̃ inde. Propt̃ huius
primũ sciendũ.ꝙ calm est duplex.celeste uidlꝛ
& elemẽtare.drã xlviii.& cxi.cũ enĩ ista 9cedẽt̃
in adiuicẽ 9currũt cõstituiĩ generatũ.ita ut ra
dicẽ caloris seu quartũ elemẽtũ calidũ audio cõ
positũ.ex calore celesti & elemẽtari.in humido
radicali fulcito.quod qdẽ diuersificat̃ ratione
subiecti.sꝛm ꝙ fuerit huĩdũ huius amplius uel
minus 9cretũ.& inde obtusius ut in puero.aut
acutius sicut in iuuene:& hoc calidũ & huĩdum
possunt dici uere ĩnata ĩ prĩcipiis gñationis cõ
cõplantata. Est & aliud calidũ fluens siũ cur
rens & huĩdum. que uirtute digõnũ & maxime
cordis ex alimẽtis cãnt̃.drĩis pretactis.que qdẽ
in iuuene quãtitate. ac etiã q̃litate sunt ampli
ora & intensiora. cũ uasa sint maiora ipsius &
feruẽtiora. Propt̃ huius siqdẽ sꝛm dicendũ.
ꝙ iuuenes calĩores sunt pueris calore etiã prĩo
licet enĩ radix caloris & precipue ppt̃ calidum
celeste.utcũꝙ magis uigeat in pueris q̃ ĩ iuueni
bus.cũ habundantiorẽ & ameĩorem hẽat mate
riã.ipsa enĩ eadẽ pmanẽs spẽ.magis & mĩꝰ põt
suscipe.in iuuenibꝰ autẽ exacuitio eius cũ suffi
cienti adhuc huĩdo radicali.siccitatẽ ipsam cõ
tminato limãtem precipue cũ poãt̃ restaurari.
drã cxii.uehemẽt̃ excellit caloris puerilis obtu
sionẽ.ut etiã plus supẽt calidũ radicis pueroꝝ
q̃ ipsa iuuenũ calorẽ.ita ut iuuenes etiã priori
calore precalescant pueris. Iuuat̃ quoꝙ iuuene
scentiũ calor calido fluẽtibꝰ & huĩdo.qbus bos
certũ pueros supare.& si Ga. cũ aliis calida &
humida ãplius tangant prĩa. Quod breuiĩ
põt firmari p rõnẽ precedẽtis qĩti. prĩa sũpta
a substãtialiĩ iherentibꝰ effectibꝰ & casibus in
modicũ transmutatis: licet nanꝙ p essentialiĩ
ĩherentia.Ga.9prehendat equũ calorẽ radicis.
siue quarti elẽnti in pueris & iuuenibꝰ.ñ tamẽ
certe oĩo.sed cũ aliqua ut expositũ ẽ latitudĩe.

Amplius.illa sunt calidiora.in qbꝰ calidum
iam materiã suã supare incipit.ipsaꝙ extat ad
sufficiens id uigorose sustentare:hoc autem in
iuuenibꝰ repiĩ.nõ autẽ in pueris. unde ĩ dietis
pticularibus.Calor pueroꝝ naturalis licꝛ subãli
ter sit fortis.nõdũ tamẽ est in pfectione. ppt̃

habundãtiã huĩtatis eoꝝ. cũ iuueĩbꝯ quidẽ oĩa ut oſtenſum prius ꝑfectiori aſſint mõ. nõ autez in pueris. qa ab infantia uſq; ad iuuentutẽ. huĩ ditate habundãt ſuꝑflua. neq; in ſeĩbus. qm̃ ut tactũ calor in eis radicẽ cuſtodire nõ ualet. qd̃ declarãt lignoꝝ ignitioẽs precipue. Eti. q mẽ bro calidiori ꝓporcionãt. calidiores extãt bis q minus calido. huius uero ſunt iuuenes: ꝓpor cionant enĩ cordi ceteris calidiori ꝑtibus. quod eoꝝ oñdunt uirilitas. audacia. & ꝑſeuerãtia: pu eri autẽ epati ſimilant. qd̃ ſignificat amplior ſanguinis in ipſis q̃ in iuueĩbꝯ generatõ affõꝝ ĩtia. Itaq; iuuenes pueris erũt caliores. Propt̃ quartũ uero dicendũ. Ad primũ. q; Yſaac ꝑ ca lidum ſubſtãtie uel nature. audiuit quãtitatiuũ ſiue mulcebre. cum tale dicat dependentiaz ad ſubãm ut oſtenſum. nõ aũt q; ipſum extet ſubã caliditas uero figurata in iuuenibꝯ hãc depen dentiã nõ ĩportat. cum rẽ ſuã dicat amplius in abſtracto. Ad aliud dicendũ. q; ille ſzmo in telligendꝯ eſt in gradibus entiũ uniuerſi. ñ aũt in ente quolibet ꝑticulari. Nõ enĩ illicitum eſt uirtutes fieri fortiores & ualidiores ex ſua prĩ cipia. eo q; ſortiunt materias ꝑ quas fiãt huius unde cordaꝝ extremitatũ maior eſt potẽtia ad ꝗbendũ q̃ potentia ſuoꝝ prĩcipioꝝ. que ſũt ꝓſꝯ ꝑtem neruoꝝ. A. v. d̃ aĩa: cum enĩ actõ fiat ĩ tpe nõ mox ad pñtiã agentis fortificat ipſa. quod lignoꝝ oſtendit incenſio. Ad aliud dicendũ q; digõ nõ ſolum ꝑficit calido ſed & huĩdo. qd̃ utcũq; hebetat calidũ. iuuenes autẽ ab hoc am plius ſepant pueris. neq; puer in plures põt actꝯ nature q̃ iuuenis uigore. cũ pueri augmẽtatam ĩꝑfectionẽ importẽt amplius ꝑfectioe. drã pri ori: neq; etiam in uirtutibus naturalibꝯ quibꝯ cũq; ſupant pueri iuuenes. cũ careãt generatiua fere. Nutritiuã etiam eis iuuenes hn̄t equalem aut fortiorẽ. eo q; digeſtiua ẽ huiõi. drã priori in aliis autẽ uirtutibus oſtenſum eſt prius ſatis iuuenibus deficere manifeſte: neq; materia ca lidi aerea ipſos fortificat tm̃. ut t̃reitati ꝑmix ta licet calido ſit ſuaui ydonea diutiꝯ ꝑmãſiuo Sanguis quoq; eoꝝ aquoſus magis. rubedo etiã puoꝝ. & ꝓprie infantiũ intenſior ꝑ accidens exĩt. ut ꝓpt̃ raritatẽ poroꝝ. quã ſuſcipit a mrĩ cis calido cum cutis ſubtilitate. qd̃ ſecꝯ ꝗtingit & ꝓprie cũ iuueneſcit. & qa huõr augmẽtat̃ ut colera. q licet ſit ei ſanguis calidior. nõ tamen coloratõr. cũ ſanguis ſui colore coleram tingat ꝑamplius. Ad aliud dicendũ. q; nõ oportz ut apparuit q; aliquid diutius duratuꝝ intenſiꝯ ex iſtat. ĩmo potius eueĩt oppoĩtũ. cũ uigor diſpo ſitionẽ ſubiecti reqrat det̃minatã. Argumẽ ta uero ꝑtis alterius cõcedo. caliditatẽ tangen tia nature coacutã ac etiã currentẽ. cuz hec ſub ſequat̃ a priori. Hec igit̃ ſit ueritas iſtiꝯ q̃ĩti breuis. ex drã priori & cxii. nõ modicũ elicita ĩ utili omiſſa circa id modernoꝝ garrulitate.

DIFFERENTIA. XXVIII.

Vod maſculus oĩs ñ ſit femella q̃libz calidior & ſiccior oñdit̃. Quoniaz ma gnitudo corporis. fortitudo & uigor a caliditate cãnt̃ & ſiccitate. cũ ſint alterutris q̃ litatibus efficatiores. huius autẽ reperiuntur in entbomoꝝ piſciũ ꝑuoꝝ ouificantiũ. q̃drupeduz & auium rapaciũ femellis. de ge. aĩaliũ primo. Ac urſa & ꝑdalis uigoroſiores ꝑdalo & urſo de notant̃. hyſtoriaꝝ eundẽ viii. Adhuc. homo eſt calidiſſimũ aĩaliũ. x. ꝓbleu. quod autẽ ꝑ ſu ꝓhabundãtiã dicit̃ uni ſoli cõuenit. topicoꝝ v. ſi enĩ in auibus gapſonicis maſculi frĩ reddunt̃ & ſicci. ꝓpt̃ cõiunctionẽ caliditatis & ſiccitatis ſpẽi cũ caliditate ſexus & ſiccitate maſculĩ. ĩ eo nãq; obhoc cãtur aduſtio. ĩ femĩno uero cõtem pamẽtũ ꝯſurgit ex ipſius natura frã & humida ſpẽi. calidũ & ſiccũ remittente. Multũ igit̃ am plius ĩ ſpẽ hoĩs mari aduſtio cõtinget. ut ĩ frm̃ cõuertat̃ & ſiccũ. & tandẽ in huĩdũ accidẽte. Rurſus. ſi oĩs maſculus eẽt calidior & ſiccior fe mella qualibet. iã maſculinũ & femĩnũ drĩe ui derent̃ aĩalis eſſentiales cõcomitãtes. q; negatũ x. metha. illiuſq;. A. & prĩo prĩa. Eti colericꝯ calidior eſt fleg̃matico. ſed mulieꝝ quedã eſt colerica. uiroꝝ uero quis fleg̃ticus. Pali. pul ſus maĩfeſte maior & fortior arguit intẽſiorez calorẽ. talis autẽ q̃nq; reꝑtus eſt in femellis. op poſitus autẽ in uiro cõmẽti pulſuũ ſzo. Amp. ꝑs & oĩo corpus omẽ. quãtũ hẽt de ſanguĩe tm̃ de calore. uſr enĩ in ſanguineũ oẽ ſanguĩe frĩus ꝯplexionũ ſzo: ſed femelle & precipue in ſpecie hũana plus ꝑticipãt ſanguine. qd̃ eius ꝓiodicꝯ fluxus oſtendit. ac color nõ paꝝ faciei. Itidẽ corpus nõ ledi a frõ denotat calidũ ſed mulier nõ ſic uideẽt ut mas a frõ noceri. cũ eã uideamꝯ tpe frĩori pauciores pannos maſculis ferre. in aqua etiã diutius ꝑmanet nudipes lauãs eoſdem Erit itaq; nõ maſculus qlibet femella calidior & ſiccior. In g̃riũ uiri calidi magis & ſicci ſe cũdũ naturã ſunt. mulieres uero huĩde & ĩfrãte probleu. q̃rta. Eti. maſculꝯ calidior eſt & ſic cior q̃ femella. ut ab optimis añrioribꝯ phĩs & medicis dcm̃. ſzo pulſuũ cõmẽti. q̃re theorice prĩo. maſculũ in oĩbus aĩalibus calidius eſt & ſiccius ꝯplexiõe feĩneo. & feĩneũ frĩus & huĩdiꝯ maſculo. quod ſentitũ eſt in libris de ge. aĩaliũ & hyſto. viii. Amp. ille calidior extat & ſic cior. ut ad unũ ſit drẽ q; ꝑfectius agit fortiꝯ ac diutius. hec nãq; qualitatũ ꝯiugatõ diſtẽpataꝝ eſt oĩum. is autẽ eſt mas: ut ex ipſius apparet proprietatibꝯ qbus diſtinguit̃ a femella. viii. prefato. & ꝯplexionũ ſzo. unde collz. ſzo. Maſcu li ꝯplexio calidior & ſiccior eſt ꝯplexione feĩe.

qd̄ maīfestū ex eoꝝ opibus. Itaq; masculus uſt calidior & ſiccior eſt femella. Propt primuꝫ uero ſciendū. q; mas eſt aīal qd̄ in aliud ualet generare. femella uero quod in ſeipſum. hic enī pōt hoc ī id: illa uero hoc in id ſuſcipit ī aīalibus ſaltē pfectis: quod ppt entboma ſit dictuꝫ quedā. Et hec quidē differūt mō rōne ſſzu. aut pticulis qbuſdā difformit hinc inde orgaīzatis de ge. aīaliū prīo. Et ad ſūmū. mas eſt aīal actu pticipans pfciori: femina uero īpfciori: ē nāq; quēadmōm orbatus masculus ſeu occaſionatꝯ eoꝝdē ſzo: unde illoꝝ prīo. mulier eſt ut mascls agonus. in potentia enī quadā femella ē uidelicet. eo q; ñ poſſit digerere ſpma ex ultīo alīmto. Quare huius q̄rto. masculus eſt potens digerere & ꝯſtare facere. & ſegregare ſpma habens prīcipiū ſpēi: femella uero eſt ſuſcipiēs īpotēs cōſtare & facer. Eſt autē ſexus rebus natura libꝯ mediāte ꝯplexiōe unū īſepabilit annexoꝝ.

Noſce quoq;. q; ſexualis inſurgit diſtinctio. ex pticula in ſe naturalis prīcipiū caliditatis cōtinente. utpote corde ī ſanguineis. in aliis aūt ex eo qd̄ ei ppōrcioābile. ex quo ſiqdē organa dependent genitilia & ñ eꝯ. ut ſenſere nōnulli

Et ſi quidā ceu Anaxa. poſuerīt diſtinctionē huius in ſpmatibus exiſtere. Empedocles in caliditate ſimplicit & frītate. aliq uero in latere dextro mrīcis uel ſiniſtro. Et Democritꝯ abderides ui ppt obtinere ſpma. qd̄ pueīt a pticla

Qui ſzm aliqd & maxīe Empedocles impugnant de ge. aīaliū. iiii. q̄re baly. Complexio calida adiuuat ad generationē maſculi: caltas enī cū naturalis fuerit adiuuat ſup digeſtionē nā cū ſpma digerit. redditur uirtus ipſius completa: frītas aūt naturalis ſeu extranea digōneꝫ prohibet. unde ſpma īdigeſtū efficit cruduꝫ & debile. & iō latus dextꝝ mrīcis adiuuat ī generando marē caliditate ſua. & ſiniſtꝝ feminā frigiditate. ſed caliditatis adiutoriū. aut frītatis īpedimētū huius nō extat eſſentialis cauſa. ſed magis equalitas ꝯplexionis ſzm Aꝝ. cordis uirtutē reddēs fortōrē. ac eius oppoſitū debiliorē

Propt ſzm quideꝫ ſciendū. q; pmenides poſuit. q; feminina eēnt calidiora mascls. & uiris mulieres. Empedocles aūt ōriū de ptibꝯ ſzo illius ſiquidē motm̄ pretactū ex ſanguīs habūdantia. qd uero de hoc q̄rto ppoſitoꝝ oſtendet

Iſta ſiquidē pſcrutatō pene pulſuū comenti ptractat ſzo: ſimilis enī ualde illic intēdit eidē puta qs fortōris ſit pulſus mascl uſ femella cuiꝯ ſeries fere ita. In eo q; neq; mox a prīcipio ſimilit uniuerſi nos a ꝯplexione formati ſumꝯ & q; neq; ſtudiū. neq; dietis ſimilit utimur. qd̄ uniuerſale huius enūciatioīs corrūpit: poſſibile nāq; fit feīam aliquādo īueniri nō minorē. neq; uſr puū neq; parē. ſed hñteꝫ qbuſdā uiris pulſꝫ manifeſte maiorē. uirūq; ꝯtingit ītelligere flegmaticiorē natura: frā enī erit hec complexio & huīda feīe calidiori & ſicciori ꝯpata. cuꝫ hoc etiā uir pontū que regio frā eſt ualde īhabitet. nutriat q; in umbra. pigrit & ſzm dietā uoluptet. cuſtodiat etiā portā atrii. femella uero inhabitet Egiptꝫ. multū exercitet & moderate dietetur: maior tūc erit femelle q̄ uiri pulſus: ſi uero uſq; dietet ut expetit natura ipſoꝝ prima ꝯ eandē inhītent regionē. nō ſolū maior q uiri reddet pulſus. ſz & maior multū illo q femelle. Sic itaq; uult Ga. q; quantū ad ꝯplexionē naturalem. pulſꝯ maris fortior ſemp exiſtit eo q feīe ſed ppt cōplexionē ex ſex reꝝ regimīe ꝯſurgentē. ceu ſi regimē unius femīe uidelicet. declīet ad calida. maris autē ad frā. pulſus poterit cꝯdaꝫ femine maris pulſu fortior repiri. Ex hoc denq; ſzmone dixerūt aliq. marē & femellam. duplicit poſſe ꝯſiderari. uel quantū ad prīcipia gñatōis ſpma. s. & ſanguinē ēbrionē ꝯſtituētes & ita mas oīs calidior & ſiccior eſt muliere. cuꝫ is ex calidioribꝯ & ſicciorib ꝯ pducat prīcipiis femella uero eꝯ. Aut quo ad ꝯplexionē acqſitaꝫ īdrñt poſt ꝯſtitutionē predictā. ſiue ex ſanguīe mēſtruo. demū embrionē nutriente ſeu qualibꝫ diſpoſitiōe alia occurrente. ſeu poſt ortū omīo ſupueniēte. puta ſint due femelle. quarū unius maris ſit īpregnatō. & alterius femelle ī regiōe tēpata. & deinceps prīa pontū petat lāguoroſa reliqua uero egiptū. ſane hñs cū ceteris ꝯntibꝯ predictis. eueīt tūc bis. ut q̄ parīet femella mar reddat calidior & ſiccior ex acqſito. nñ tertio xxi. Inqt Y. nō eſt frīor oī muliere. s. in ꝯplexione m̄broꝝ ſuoꝝ prīcipaliū. & ꝯplexiōe ſua prīa & cōplexiōe ſpmatis ſui ſani. niſi accidat ex cōplexiōe accidente. Sed fortaſſis hec dicet qs nō ſufficientiā hrē omīnā. ſicut ttio dicendoruꝫ apparebit. cū uiſum ſit qñq; femellā hñtē que uirilitatis oīa mare amplius ipſius etiaꝫ fracte regionēq; hītantibus eandē. illis & regimīe utētibus ꝯformi. Quidam ꝯo rudius ptulerūt femellā fouere interdū aliquā calidiorē mare & ſicciorē. aſſumentes quidē īmoderatā omnem diſcraſiam actū reſoluere. affōꝝ ſza. Spma enim quoddā repit calidū & ſiccum ſupflue. qd̄ ī uirtuoſum ppt exalationē ſpirituū. ſzm baly non marē ſed feminā generabit. Ex hoc qdē uolunt feminā generatā eē mare calidiorē & ſicciorez.

Quod nō ualet pret alia. qa ſpma id ſic erit debilitatū. q; femīa poſtq̄ producta fuerit. īde frā erit ualde. Adhuc. ſi erit caltior & ſiccior uiro. is debuit generari ex tali ſemīe. quod natura huīt facere pticularis ſaltē. cū eē & pfectū intendat cōtinue. Propt ttiū qdē ſciendum q; tangende ſunt prīo cāe generatioīs maris & feīe. ſzo applicent ī approbatiōeꝫ huiꝯ ppoīto

Propt̃ huius primũ ſciendum. q̃ he duplices extant. quedã quidẽ ꝓticulares & materiales feĩ altere uſes uelut firmatrices & effectiue. Quarum equidẽ prĩe dependẽt a mare ac feĩa. & circũſtantiis aliis. A mare quidem. ut a ſemine ipſius. qd̃ multiplicit̃ euenit ab ipſius uirtute uidelicet. Cã nanq̃ ĩ maſculoꝝ generatiõe ꝗt9 extat ſp̃matis. femine uero debilitas. Ypoc. de embrionis generatiõe v. Virtutẽ uero 9plexiõz ipſius poſſum ĩtelligere. ac nõ minus uirtutem dcãm ĩformatiuã. de qua dictũ q̃ ſufficiẽs: drã xxxvi. & xlviii. aut ſubã ipſi9. Sp̃ma enim debz eſſe mediocre 9ſiſtentia. nõ liquidũ currens. ut ſup aquã fuſuz aut ſpeculũ diffundat̃. nõ groſſz uiſcoſum in eadẽ ſubmerſum. ſed mediocre ſpũ molto ẽte ĩ ipſo ſupnatãte. debetq̃ eſſe nõ t̃reũ nõ aqueũ. ſed magis aereũ ſpumoſũ. de aĩalium generatõe ſzo. Aut quãtitate. oz nãq̃ ſufficiẽtez eſſe. cũ ſit multoꝝ prĩcipiũ. uel q̃nalitate ut ſit calidũ ſufficiẽt̃ cum paſſiuaꝝ ꝓportiõe. & coloris albi grãdioſi ꝓpt̃ ſp̃m cõcluſuz ĩ illo: ſpũs enĩ aerei ſubingreſſi copia preſtat albedinem. Aut apte. debet nãq̃ ex dextro ꝓiici teſte & reuo9ſiſi caliori conf̃miabili epati. A femella q̃dẽ aut a ſanguine mẽſtruo. & ſp̃mate illi9 ſiliť ceu ſapiunt aliq ut ſint ſuomõ bis 9ditioĩbus d̃notati. uel a matrice q̃ ſit mũdificationẽ eius. ſitq̃ cãus ſp̃matis in dextrũ latus mrĩcis. ex teſticulo ꝓprie dextro. illud enĩ calidius exit: uñ t̃tio xxi. Ruſtici ſtringunt ſiniſtrũ tauri teſticulum. ut ſp̃ma effundat̃ ex dextro: & iõ mulieres circa huiõi curioſe iubẽt femellã p9 coitũ ſup latus ſopiri dextꝝ. ũde qdẽ dixerũt. q̃ ſi ſp̃ma ex dextro uiri. in dextꝝ cõcurrat femelle. marẽ generari. ſi uero in ſiniſtrũ ex ſiniſtro femellã Si autẽ ex ſiniſtro in dextrũ erit feĩa maſculĩa. q̃ ſi eõ mas cõficiet̃ femine9. Circũſtantia quidẽ ut ſit coeuntis etas iuuentus. nõ puericia uel ſenectus. Et oĩo ſit coitor albañi ut uir fortis corpis. equalis carnis. multi ſp̃matis. ſufficient̃ groſſi. calidi. magnoꝝ teſticuloꝝ. cũ ueĩs manifeſtis. ĩmenſia appetit9. q̃ nõ debilitet̃ ex coitu. cuius etiã prius dexter ĩfletur teſticulus.

Similit̃ 9ſiderãda ſigna femelle ſuomõ. Aſſit & regio tẽp̃ate frã. & bora. & uent9 ſeptẽtrionalis. nãq̃ in maſculinitatẽ adiuuat. Vnde hyſtoriaꝝ vi. borealibus coitũ patiẽtia maſculos pariunt magis. auſtralibus uero femellas: p̃ mutãt̃ enĩ femellas pariẽtia ut maſcſos pariat & ideo coeuntia oz ad boreã aſpicere. Cãe ꝗo gñaliores tres extãt ĩ pñti. Imagĩatõ maris aut femelle uebemẽs. uis aũt 9ſtellatioĩs & uiꝗſat̃ natura. drã xxxvii. Vigor enĩ ymaginatioĩs q̃ñq̃ tam fortis exiſtit ĩpreſſionis. ut non ſolũ ſexum ĩmutet. uerũ ſpẽm fere. Vis autẽ conſtellationis extat in imaginib9 ab indis ĩ viii. celo cuz nono nunc denotatis quaꝝ efficatiam. Ptholome9 approbat ĩ centiloqo. ac aſcendens & uſr figuratio celeſtis. q̃ñ forma ĩprimit̃ maſculinitatis uel femineitatis cũ planetis 9pictis in illa. Et tertio uſis natura eque fere femellam intendens & marem: ipſa nãq̃ cõſzuationẽ intendit ſpẽi. que fore nõ põt in aĩaliũ ꝓfectis. niſi maris & feĩe cõbinatõe: cũ enĩ talia gñare appetũt opus eadẽ eſt imitari. ut in unũ maſculinũ & femella 9currãt. ceu euenit in plantis. de ge. aĩaliũ ſzo: hec enĩ natura eſt uis ſideꝝ. & de mon quis inferis huius attributi: ſzm quoſdaz nãq̃ hec oĩa plena diis. Aꝝ. de mũdo. homo enĩ generat hoĩem & ſol. in toto nãq̃ terre naturaz ut feĩaz & matrẽ noĩant. celũ & ſolẽ. aut aliqd alioꝝ taliũ. ut generãtes & patres appellãt. de ge. aĩaliũ prĩo. Propt̃ huius ſzm ſciendu3. q̃ utq̃ multũ eſt dicere mas. calidior & ſiccior eſt femella. hic nãq̃ queſitũ materiã 9cernit ſenſibilẽ. que aũt talis nõ penitus iudicabit̃. ſed ut ſepe magis. Int̃dum nãq̃ põt 9tingere femellaz calidiorẽ & ſicciorẽ mare cõſiſtere. Quod ĩnuitur theorice prĩo. Ita in pluribus aĩus cognitõ diſcretio & 9ſtantia. in uiris eſt maior. q̃ in mulieribꝰ. Primũ quidẽ huius oñdit̃. q̃ñ illud eſt calidius & ſiccius. ĩ quo ſuomõ caliora uigẽt elementa. ſed ignis & aer quoꝝ un9 calidus eſt & ſiccus. alt̃ uero ca. & bu. uigent in mare. Aq̃ uero & ſiccitas terrea remollita dnãnt̃ ĩ femella. qd̃ tactus cũ eoꝝ actibus & reliquis paſſioĩb9 oñdet Adhuc ꝓfectius debet q̃litatũ 9bĩatõi ꝓfectoꝝ attribui. qd̃ ex ipſius puenit efficatia: mas autẽ femella ꝓfectior ut tactũ: 9bĩatõ etiã qualitatũ efficacior ca. ẽ & ſicca. cũ ꝑs forma ꝓticipet & minus materia. Palin illud caliꝰ & ſiccius eſt. cuiꝰ eẽntiales ſignificatioẽs actꝰ & accña ĩtenſiorẽ caliditatem denotãt eius oppoſito: talis uero ẽ mas reſpectu femelle. tactu nãq̃ calidior extat & ſiccior. fortior etiã ꝗtutetrina ſeu quat̃na. durioriſq̃ ſubſtãtie aſperioris & rarioris. & uſr coloratõris ꝓfectioriſq̃ coeq̃litatis. figura. quantitate. numero. & poſitione. Virtus etiã cuiuſq̃ mẽbri dearticulati bis differentiis robuſtior ĩueĩt̃. Similit̃ & pulchrior. magiſq̃ eius ꝓporcionatꝰ habitus. theorice prĩo. Et ad ſummũ põt rõne ſumpta a ſubſtãtialiter inherẽtibus actib9 & caſibus oſtendi. ut tactuz drã xxvi. Erit igit̃ maſculus calidior & ſiccior femella. Quod aũt femella rep̃iat̃ mare quãdoq̃ caliꝰ & ſiccior mrãt̃ denuo. tũ expte caꝝ ꝓticulariũ. q̃ etiã uniuerſaliũ. Primũ quidez q̃m natura ſemp intendit quod ꝓfectius. ſic. n. diſpenſat. ſp̃ma in aĩalis generatiõe. ut prudẽs yconoĩcus in familia alimenta. ſzo de ge. aĩaliũ 9ſtituit nãq̃ unũqd̃q̃. ut q̃melius poſſit in ſuũ finẽ p̃uenire. dato itaq̃ q̃ poſſibile ſp̃mate &

ſanguine mẽſtruo.calidioribus & ſiccioribus ĩ
tãtum ut qualitatib9 ſufficiãt in maſculi gene
ratione.minoribus tñ quãtitate. ut maris expo
ſtulat generatõ.cũ maior in oĩbus dyametris.
hic ꝓpt nobiliores & ꝑfectiores actus habeat
eſſe femella: natura ſiqdẽ ex huius prĩcipiis fe
mellam ꝓducet & nõ marẽ.que calidior & ſicci
or exiſtet ipſo quodã.cũ tal ui materie ſit gña
ta paucitate.que nõ modicũ erit ꝑfecta. ita ut
eius actus equẽt uiro etiã cuidã nõ diminuto.
Et tales qñq; notaui femellas cũ corꝑe ab origi
ne decoro.quantitate q̃ ꝑua. ac demũ cuiꝰ actꝰ
uiriles. & precipue rõnis & intellectus erãt. &
egritudinibus lãguoroſe colericis dyariis tali
bus laborãtes.q̃ſepe cũ uomitib9 int̃dum buiꝰ
Cuius tactus cũ bĩtu figura & aliis. caliditatez
denotabãt certiſſime. Quod & fulcit̃ ex mat̃ie
paſſibilitate ipſiuſq; aptitudĩe: metha ph.nãq;
x:ſpma boc ẽ maris & femelle materia Cõm
tator fit mas aut femella aliquã patiẽs paſſiõz
Amp.mrãt̃ ex cauſis trinis predictis ĩ prĩci
pio generatõnis agentib9. locũ materie magis
obtinentia. Sint itaq; duo ſpmata cum ſibi
9paribus mẽſtruis.unũ quidẽ calidius & ſiccio.
qd̃ de ſe ſufficiens ſit in maris ꝓductionẽ:alte
ruz uero frĩus & buĩdiꝰ ut ſit generatm̃ femel
le:priori denicq; occurrãt cãe tres añdcẽ.ſzm q̃s
euenit femeĩſare: aſſint quoq; uiri & femelle ĩ
menſa femeneitatis imaginatõ. caſus ſeminis
hora.& uirtus celeſtis ſiũ forme.ut horaſchopi
& ceteroꝝ cardinũ maxime cũ planetis. ſimilit̃
feĩniſãtia exiſtant.caliditatẽ nõ tñ deſtruẽdo:
ceu cũ mas q ab aſtrologis coĩus notat̃ femĩeus
in die precipue calid9 ens & ſicc9 ſignificator
extiterit. aut ueno 9tẽpata femiñ ĩ loco fuerit
calido & ſicco eidẽ ꝓportionabili.& ĩ 9plexiõe
uel aſpectu ſimilit̃ calidoꝝ & ſiccoꝝ.uel luna fe
meñ talit̃ diſpoſita luĩe plena:tunc nãq; calior
extat:noctes enĩ plenilunii ſunt calidiores ꝓpt̃
lumẽ lune.de ꝑtib9 q̃rto: ſic & uniuerſi natura
diligent̃ femelle generationẽ intendẽs.Ex hoc
quidẽ ſemĩe deducet̃.cũ locis cõtẽpatis & iuꝰtis
ex uigore natnre ꝑticularis.q; pluries oportea;
mare generare ualde q̃ feĩas. ꝓpt̃ quod nature
uniuerſalis eſt in femellaꝝ ꝓductionẽ oꝑari nõ
mĩme.cũ abſq; ipſis generatõ nequeat ꝑfici. &
ſpẽs ſaluari.qcqd int̃dũ 9ſuerit.A.Ex reliquo
autẽ ſpmate.cũ eius m̃ſtruo buiꝰ ĩ uigoratis &
fere oppoſitis.maſculus generat̃.unde fit uid̃
annoꝝ aliquo maſculos maxime generari.alte
rouero femellas.Itaq; 9uincit̃ femellã quandaz
int̃dum calidiorem aliquo mare ac ſicciorem
exiſtere. Propt̃ q̃rtum quidez ad primum
dicendũ.q; in ꝑuis quibuſdã aĩaliũ ĩꝑfectorum
propt̃ generationẽ & 9ſeruationẽ ſpẽi preuidit
natura.ꝓducens femellas maiores ĩ ſtatura for
tiores.& ꝑ 9ñs calidiores maribus. ut ſpeciem
poſſent geſtatione magis ſaluare. ſicut entho
moꝝ & puoꝝ piſciũ femelle. In auiũ aũt rapaci
bus. maſculi ꝓ accidẽs mĩores debiliores frĩdi
ores & ſicciores facti.ex calido adurente ꝓpter
9plexiouẽ caliditatis ſexus cũ ſpẽi calore.Quꝫ
ſimilit̃ accidit ꝓdali q̃uis uideat̃ Aꝝ.ſentire in
phiſonoĩa.ꝓdũ ꝓdali fortiorez Vrſa ꝛo ex mat̃
moribus extimat̃ audaciã brẽ accidẽtibus ſexui
& precipue tẽpore catuloꝝ lactationis.ut & por
ca. nõ tamẽ ſic diu ĩ pugna ꝑſeuerat ut urſus.
unde nõ eo calidior. Ad aliud dicendũ.q; hõ
eſt calidiſſimũ aĩaliũ.calore quãtitatiuo.ñ aũt
qualitatiuo.duplex enim hic. ſed magis leo &
aues inducte:& ideo q̃rto de ꝑtibus.rectiſſimũ
aĩalium hõ:quãtitatiuũ autẽ calidũ ĩ aduſtionẽ
nõ 9ducit.ueꝝ qualitatiuũ exacutũ. Ad alid
dicendũ.q; maſculinũ & femeninũ nõ inſunt ꝓ
ſe aĩãli.prĩo eſſendi mõ.cũ non ſint drĩe ipſius
ſubſtãtiales.ſz ſzo:ſunt enĩ quedã naturales eiꝰ
proprietates ceu pretactũ.& ĩſepabilia acciden
tia.Illa enĩ q̃ fiunt ab eodẽ agente.& ab eis q̃ ĩ
una 9ueniũt forma:ex eadẽq; materia & ĩ eũdez
ordinãt̃ finẽ.ſpẽ nõ drñt:talia uero ſunt maſcu
linũ & femeninũ. Fiunt nãq; a uirtute actĩa ẽte
in ſpmate. cõueniũt etiã in forma.cum unius
rei unica ſit eſſentialis forma.Indiuidua enim
ſpẽi alicꝰ nõ forma drñt eſſentiali.ſed materia
ſub quãtitate t̃mĩata ſignata. Itidẽ etiã exĩt
ſpma paſſum aliqua paſſionẽ. ſzm quã maſcꝫs
efficit̃ aut femella. ſpẽ igit̃ nõ drñt ſed ꝓprie
tate magis. Quod aũt dicit̃ maſculinũ cali
ditate & ſiccitate differre a femella.dicendz id
diuerſificari in q̃plurimis.nõ autẽ ut declaratz
eſt oĩfariã.ut ia nãq; medicine. ac oĩs que mate
riã cernũt ſſzibilẽ.etiã in coĩ uerificari eueĩt ut
admultũ. Ad aliud dicendũ.q; corpus coꝫicz
eſt calidius ſiccius fleg̃tico in ſuo genere. non
autẽ realit̃ in alio: nã femellã colericã cõtingit
ĩuenire ſanguineã fleg̃ticã & mꝫicã: oĩs tamen
cõꝑatione maris eſt fleg̃tica.iux̃ ſexus rõnem.
Ad aliud quid dicendũ uiſum. Ad aliud
dicẽdũ eſt.q; x̃ificat̃ ſi ſan.ille fuerit naturalis
& nõ ſupfluus.q̃ſi ex ĩdigeſtione cãtus. ſicut q
muliebri emittit̃ fluxu. Ad aliud dicendũ q;
nõ ledi a frõ. duplicit̃ põt 9tingere. in tegni.
aut qa corpus ſit calidũ uel denſatũ inobuium
frigori: ſzo ſiquidẽ mõ euenit mulierẽ ñ adeo
ut marẽ ledi a frigore.& nõ prĩo.qr̃ nõ calior.
uel nõ ledit̃ tm̃ ꝓpt̃ eius ĩꝑfectiorẽ tactũ:ñ enĩ
ita ut mas coĩter ꝑcipit nociua. Aut fortaſſis
femella tãq̃ minus diſtãs a frõ.eiq; 9ria parum
alterationẽ ſubitã mĩorẽ ſuſcipit ab eo.ut oñt
aquatica. Ad alterius eciam ꝑtis inductorũ
primũ quid dicendũ uiſum. Quod aũt ĩ oĩb9
aĩalibus maſculinũ calidius & ſicci9 femenino

positũ. ut q̃ multũ in pfectioribus uerificari. q̃lium est bõ. de quo ad pns inqsitõ. nõ autez ut declaratũ in his que prepuitate sunt impfecta. uel accidẽte infrãta & exsiccata. Aliud etiaz sua uia pgreditur apta.

DIFFERENTIA. XXIX.

Vod nõ simul sed successiue humores generent oñdit. qm̃ generatio flegtis alioꝝ precedit gnationẽ. Est naqꝫ flegm̃ huidũ primũ a cibo idigestũ. topico. vi: primũ aũt prioritate & ordie ur ad alios huõres flegtis iportare: prio quoqꝫ de ge. aialiũ. Flegm̃ ẽ supflui primi utilis alimẽti. Ex quibus elicit collz sz. q flegm̃ est supfluitas sanguinea seu supfluitas diminuta ut sit san. nõ supfluitas cuiꝯ sepatione a sanguine remaneat san. cõplexꝯ. sicut a colera & mlia: ppt qd ipossibile fit cibũ ꝯti nisi ex ea generent supfluitates flegmtice. Quod & itidẽ uidet sapere Ga. sz o re. a: & Theofilus i iuris Amp. ordo tollit simultatẽ. Ex flegmte enĩ fit san. & ex illo colera & mlia: ex colera ꝯo melãcolia. & nõ ꝯuertit. sz o re. a: & prio theori.

Rursus que a diuerso pcedunt agente. non simul generari uñr. cũ idemtitas acqrat etiam tpalis: sed hu. fiunt a diuerso agente. ut calore qa efficiens flegmatis cã est calor diminutꝯ: colere supfluus: sanguis autẽ & mlie tẽpatꝯ. prio pria. Eti. sublimata ut diuini oñt. ex quibus uicissim hu. extrahunt qbus pporcionat quoꝝ primꝯ similatur aque. secũdꝯ colere. ttius sanguini. qrtus ꝯo mlie. Rursꝯ. ipfectũ priꝯ est p fecto. cũ natura paulati ꝯtinue de ipfectis tendat ad pfecta. hystori. vii. sed flegma ẽ ipfcm̃ cum sit san. diminute decoctus: sanguis uero pfectus. Adhuc. huitates huõres etiã exñtes generat successie. nã ex pria plies fit ttia & alñ ex sza & ttia q̃rta: sicut ostendit drã xxxiii. Palin quarto de iuuamẽtis: pria opatõ caloris i nati in sanguine est in epate. & post illud opat in eo aliꝯ calor formalior calore epatis. s. calor cordis: unde prio cõplexionũ: san. rursus ipse a corde hẽt calorẽ. Itidẽ ibidẽ & q̃rto theorice Generatũ est epar rubeũ. ut sanguinẽ sibi sitez uidelicet ru. generet. theorice quarto. & alman soris prio. scribit sanguinẽ epar simplicit gnat Ex quibꝯ ꝯcludit q humores successiue generẽt solũ. Et q sanguis etiã generet in epate pprie & humoꝝ alius nullus. Hoꝝ autẽ opposlituz ur coitas sentire auctorũ magis. Adhuc. que cũqꝫ ex eadẽ generant materia szm diꝫsas ptes & ab eodẽ agente simul obiecte. ptibꝯ materie diuersis. & aia in fines opante diuersos. una generant. ut patet p decocta in aqua. Solet etiam grossum poni exemplũ de carnibus pullinis. castratinis. porcinis. & uaccis simul elixatis. Quo hu. siqdẽ predicto se hnt mõ. Palin quez szo naturaliũ. & iuuamẽtoꝝ q̃rto. Assimilat gnatõ huidoꝝ generatõni uini ex musto ñ calcato fcĩ in quo simul quiqꝫ exñt substãtie. una quidem mollis leuis spumosa colere pporcionate: alia uero terrestris grauis feculenta mlie: ttia frã idigestiua flegmti assilata. q̃rta aquositas uralis & quita uinũ puꝝ sanguini relatũ. Propter primũ quidẽ sciendũ. qd termis iportet aña. Et deinceps mous iferẽt. quo huõres i generati onẽ tendunt. Propt huius primũ sciendum q huõr multis dicit mois szm cõe ppriũ diuersitatis & mediũ. Vne quidẽ sumit coiter p fluxibili huitate quacũqꝫ. ut aqua huõr dicat. iux illud bucolicoꝝ. Dulcis huõr satis maturis frugibus imber. Accipit & p chilositate recedẽte ex uentre. & in epar p mesaraicas tendẽte: unde affoꝝ sza: sanguifica uirtus ab ibecillitate. non alterabit eũ qui in uenas epatis & mesaraicas resumit huõr. quare ibidẽ uenter ex cibariis p priũ trahit chimuz. Suscipit etiã p huõre prio quadruplici. & pro hu. szo: similiter q̃terno. s. huitate: ppt qd. A. huõres sũt corpa. q ex pria generant ciboꝝ ꝯmixtione. & humor est ex eo qd ꝯmedit & bibr nutriẽs. Dico quoqꝫ sumi p prius p huõre prio bono siue malo. Quare idẽ huõr est corpus liquidũ huidũ. in qd in primis nutriens ꝯuertitur. i. chilus. Sed melius dicẽdum est. q hic accipit huõr p prio & szo. quod az cũ dicit eũ nutrire p se ut cũ alio. Cõstat aũt huõrẽ primũ nõ nutrire. drã xxxiii. Eti inqt Quos. s. huõres paulo post noiabimus. & ñ aña noiauimꝯ. Adhuc. A. esset iordinariꝯ ualde. si prius tangeret huõres in spãli. & demũ i coi.

Nec obstat qn nutriens cõuertat in primis. idẽ imediate in corpꝯ huidũ liquidũ. cũ huitas sit huius respectu mẽboꝝ. licet drãnt in hoc huida szm plus & minꝯ. nihil enĩ realit drñs it nutriens & mẽboꝝ. nisi q huidũ liquidũ uidetur cõcidere. Accipit ultio huõr strictissime pro hu. prio & bono. iuxta illud. A. & szo aialiũ. humor est corpus huidũ currẽs. & educit ad bonũ

Huõꝝ quoqꝫ ut apparuit. qdã sunt primi ut flegm̃ sanguis co. & mlia: alii uero szi huiditatuz noie etiã specificati. ut drã mrãbit xxxiii. Generatio uero duplicit accipitur. coit quidez prout sub motu locat de nõ esse in esse ductiuo cõtinens in se alterationẽ uerã precedẽtẽ generationẽ. & tminũ ipsius in quo in instanti datur substãtialis forma. que qdẽ est ductõ in subãm & est actus ꝯpositus ex alteratiõe & plasmatiõe naturaliũ prio. Sumit & generatõ pprie put est mutatio quedã & nõ motus. phili. v: & ipsa quidẽ est mutatio siue tmiꝯ motus forme substãtialis in istanti pductiua. Generatioẽs enim proprie substãtiaꝝ exñt. de ge: & cor. prio. Est autẽ szm pipatheticoꝝ sentẽciã attẽdẽdũ. q

humores ſpē ñ drñt ſed ſolo accidente. aut materie ſub quātitate extenſa. & nedū huōres. īmo duo īdiuidua eēntialiť nō drñt. unde. A. primo metha. ſingularia cuiꝯlibet ſpēi poſtq̄ nō ſunt diꝓſa ī ītellectu eē materie. unū ſunt. ſz debēt eſſe diuerſa accñtibus: quare difficile fit in eis īuenire formas ueras. aut fortaſſis impoſſibile quod az eo. ꝙ forme ſibi ab. A. attribute. potiꝯ paſſioēs quedā ſunt & accidētia uera: ſicut ſan. forma tpata decoctō. decoctio fleg̃tis diminuta colere ꝓo exceſſiua. & mlia fex ypoſtatica dcā.

Forme nāq; huius in fieri & alterari potius unr. q̄ in eſſe & pmanere ꝯſiſtere. unde medici magis eoꝝ apparentia opinionē Auicebrontis graduitatis formaꝝ ſectāť. q̄ Aꝝ. & ꝯmtatoris ſententiā ꝓitatē eaꝝ denotantiū. Simul quoq; duplicit in poſtpredicamtis inueiť dici. natura ſ. & tpe. Id etiā duplicit. qm̄ aut natura ſimul dicta ꝯuertunť ſzm ſubſiſtendi ꝯñaz. īmo cauſa exñte. ut alteꝝ exiſtat: qualia ſunt ad aliqd poī ta. ut duplū & dimidiū ſimul extāt natura: uel ꝙ ex eodē genere diuidunť ī adīuicem ediuerſo quo dicūtur mō ſpēs ſub genere ꝯtineri. logice tñ & ñ philoſophice. cū ſzm ꝓitatē una ſit prior & nobilior altera. eo ꝙ una duaꝝ exqua cum genere ſpecies ꝯſtituiť. ſe bēt ut bītꝯ & pfectō reliqua tāq̄ priuatio & defectus. & iō vii. phiſi Genus nō eſt unū aliqd. ſed iux̄ hoc latēt mlta ut equocatioēs. Tpe uero ſimul dicunť. quoꝝ eſt eodē tpe generatō & nō ſucceſſiue. qd̄ oppo nitur utcūq; ei qd̄ eſt inſtans & īdiuiſibile nunc dictū. quod erit ſi plura in eodē generēť īſtāti.

Propť huius ſzm ſciendū. ꝙ cibꝯ & potꝯ ore aſſumpti p ſtomacū. in uentrē deducūť. q terre ſtris ſi fuerit & groſſus. dentibꝯ diuiſꝯ & attritus. ppť diuiſionē ī mīma digōni uētris reddit habilitatus. qa diuiſio alimēti in moīca facilē exhibet opationē calido. ſzo de ptibus. In tātū ut & prīcipiū ſzm quoſdā digōnis ſuſcipiat iñ aliquale. demū in uentrē deducti. & in adīuicez pmixti pfecta digerūť ab eo digōne in maſſaz ptiſanariā. ſiue in chilum trāſmutāť: tū ppter caliditatē uētris. & hoc prīcipaliorē exiſtentis & huītatē: tū etiā ppť multa mēbroꝝ ei admī culātiū. tertio naturaliū. & prīo prīa. Fcā quoq; digōne. pileron aperitur uentris & īſalubriter dietātibus. ſimul fere totū ī ītestina dilabitur qd̄ & qdā ſſzibiliſſimoꝝ teſtanť ſe ſentire qñq; primūq; in duodenū pueniēs. & deīceps ſecedit in ieiunū & reliq̄. deīde p meſaraicas ex porta epatis raīficatas in ipſum attrahiť. Sūt aūt meſaraice ſeu inteſtinoꝝ meīe uene ſubtiles oī bus uel pluribus ītestinis īfixe & uentri etiam ac pprie ieiuno in ꝯcauitatis puncto epatis col ligate. uelut corde tētorii in unū cōtinuantur punctū. & he quidē tāq̄ manus exñt epatis. īte rioꝝ v. īmutātes ipſius uirtute chilum ī formā chimi. ita ꝙ & ī ipſis liquor aliquā ſubrubedīs coloratōz aſſumit. Ponūt nāz anothomici ꝙ in cōcauo epatis uena oriť dicta lactea porta. q̄ in quīq; ſequeſtrať uenas. quoꝝ q̄tuor in ptes diuidunť epatis. ex puis in mīmas deueniente quouſq; ut uilli reddanť capillares: una ꝓo eaꝝ in kiſtim porrigiť ut nutriať fellis: demū in d̄ orſum hinc octo ad ſplenē uentrē & ītestina de mandantur uene. quaꝝ viii. vi. ſunt maiores & due mīores. que quō pticularius ptendāť. pre ſentis ſpeculatioīs nō extat: ab eiſdē quoq; ano thomicis ponitur uena dcā ꝯcaua. ſeu uentrem hñs in gibbo epatis oriri. que ī uenas tandem tendēs puas uelut capillos. in ſubām ſupiorem plus dirigitur epatis. ut mrāť drā xlvii. Cuz autē chilus p meſaraicas attractꝯ. in uenas porte mīmas deuenerit. epatis raīs occurrit ex uena ꝯcaua ſubtiliatis. Raīficatioēs enī īferiores & orificia uene imbibūť. & potāť ſupioris uene ramuſcłos. ut tūc totum tāgat totū. & ſic digō ꝓtuoſior efficiatur ꝯtactu: tūc enī uirtꝯ epatis huōrifica cū eius inſtrō puta calido ſup chiluz cōuertiť. & in ſanguinē trāſmutat. & alios tres huōres & aquoſitatē urīalē. que cā penetratōis in ſeītas anguſtas extitit neceſſaria. Propter uero ſzm ſciendū. ꝙ quidā ſimpliciť ptulerūť humores generari in inſtanti & in epate. Quod dictū eſt ualde uanū. nō enī rñt qīto. cū inſtans tempori & eius ſimultati opponať: neq; etiam ut apparebit pñt in uno īſtanti oēs realiter generari. neq; ī epate ſolum fiunt. ſed in uenis & corde. Et iō fuere alii dicentes hu. rōne materie ſimul tempore generari. expte tñ agentis puta caloris ſzm magis & minus & mediū opā tis. poſuerunt nō ſimul ſed ſucceſſiue fieri. Sed hoc fortaſſis cū eo qd̄ indiſtinctū eſt ualde ſtare nō pōt. cū materia nō ſit cā diſtinctionis īmo magis īdetermīatioīs & cōfuſionis ſz actꝯ ipſe nāq; eſt qui ſepat & diſtinguit. drā xviii. unde oportet aliqualiť agēs materie applicari ut inde ſuſcitetť forma diſtincta. & ī eſſe retinēs quid diſtinctū. Propter quidē tertiū ſciēduz ꝙ hu. ſzm diuerſas eoꝝ acceptiones in drñtibus locis generāť: nā in uenis epatis uel ī aliis locis ab eo efficiuntur cū intentiōe aīe. calore. parte aut materia. ut drā uidebiť xxxii: ſiquidē ī illť prius ex chilo fiant. Conſiderandū ꝙ illa ex quibus fit chilus. aut ſūt tpata ulť diſtempata viii. moīs. uel magis q̄tuor ꝯpoſitis. ut qa calia & ſicca & huīda zcz. Similiter corpꝯ & epar proprie aut eſt ſanū ſimpliciter. uel paꝝ lapſuz aut lapſum ualde. octo uel q̄tuor pretactis moīs

Supponatur etiā in his que corpus ſanū ſimpliciter īdebita utatur ſex reꝝ adminiſtratiōe ut ſanitatē etiā obtineat actualē. & ñ hītudīalez

tm̃.& alia corpa distempata regimīe utant̃ īcō
uenienti maxīe. Dico itaq; q; bu. etiā quātuz
cūq; tpato & cibo similiť.nō oportet in uno in
stanti omēs generari.Cāu tamen fortassis pōt
interdū cōtingere qbusdā.licet generatō cuiuſ
libet existat p se in instanti. si formā recipiat
inde substātialē.Quod euenit ppt diuersitatē
materie agentis & instrumēti tā grande.q; uno
instanti nō oportet in unū effectū ꝯcurrere.Sus
cipiūt etiā buōres diuersitatē ex aspectu in pre
patiōe & generatiōe supno.Nec etiā oīo ī eodē
loco epatis generant̃.Immo aliq magis supra ꝯ
sus cor.qdam magis infra:alii in medio.& sic
sm alias loci drīas reddunt̃ distātes.Neq; etiaz
chilus cū p uenas adducat̃ strictas.ī breuissimo
tpis cōcurrit in epar.Est etiā nature intētio ad
sanguinē maior q̃ ad alios bu.ualde.Sic igitur
cū īpossibile sit tam drñtes quasi cās in instāti
adeo diuersos effectus inducere.nō poterūt una
omēs in īdiuisibili ut̃r generari. Sed aio. q;
possunt simul tempe qñq; fieri. quantum uero
spacium tale simul tpe cōtineat. diffinire non
possuz:cū termini naturales nō pcipiāt precisi
neq; etiā tempus prescriptū repiť. quo chilus
in epar ductus in buōres ꝯuertat.sicut ťtō xiii.
tempus notat̃ quo uentris pficiť digō sub q̃dā
indeťminatiōe.tñ cena xii. horis usq; ad xxii.
drā cxx.sz cū epar materiā suscipiat ad īforma
tionē quā uenter bīliorē. fit fortassis calor epa
tis magis cōuersiuus. ī breuiori tpe suū impri
met effectū in chilum.in buōrem ipsum tradu
cens.puta oībus pificatis in coīori tpis spacio
qd̃ vii.sit horay eqnoctialiū totū pficiat̃. & in
una dicat̃ horay meīa ut̃ ťtia. q; q̃tuor generēť
bu.in quatuor instātibus eiusdē: hoc autē dico
euenire precipue.cū corpus seu epar fuerit sim
pliciť sanū aut breuiť lapsum.alimentū ꝯtpatz
ac decent̃ oīquaq; admīstratū. Quod & sape
uideť sz naturaliū p exemplū d̃ uino ñ calcato
inductū.& q̃rto de iuuamētis.cū cibus p9 prepa
tionē eius a uenis mesaraicis uenerit ī epar.ita
q; factus est ppinquus spēi sanguinis.tūc epar
incipit in ꝯplemēto opationis.quousq; facit eū
sanguinē puy.Et demū ostendit quomō ex cibo
sepent̃ tres supfluitates.una quidē feculēta.ut
uuay cortices q̃ in stercus secedit.alia q̃ ē sicut
feculentū uuay.q̃ in uinū descendit mlie attri
buta.reliqua quoddā spumosum colere assimu
lata:hoc etiā Ysaac in prīcipio urīay sentiť uť
Et haly qñ substantia chili puenit ad epar.
decoquit ipsum itey & sumit ex eo bu.q̃tuor.
Prīo uero prīa.In oī decoctione que est huius
idē simultanea.est res que ē sicut spuma.uelut
res supflue decocta.q̃ est colera:& res q̃ est sicut
ypostasis.ut mlia: & res diminute decocta ceu
fleg̃ : & res tēpate cocta ut sanguis. Hi ergo
satis oēs īnuere uñr. q; buōy generatō in epate
tpe fiat simultaneo.qd̃ etiā mrāť.qa actus agē
tiū sunt in patiēte & disposito.Cū igitur licet
materia uideatur esse una.est tñ drēns.eo q; ex
drñtibus sit ꝯposita elemētis.Et calor quāuis ī
eoī sit unus.mariat̃ tñ ex materie applicatione
& ex aliis iā predictis.ita q; uno tpe latitudinē
bñ te.poterit calor moīcū diuersificatꝯ. drñte
in materiā diuersimode dispositā effectus īpri
mere.& sic distantes simul tpe cāre bu.quod &
pretacta oñderūt añmissa. Si uero alimentū
distempatū extiterit ad frītatē & buītatē.ut̃ ad
frītatē & siccitatē ꝛcꝯ. & corpi uel epati occur
rerit sic distempato ꝓporcōnabiliť:aut saltem
qñ corpus fuerit lapsum ualde suppositā ciboy
tēpantia.nō gñabūť bu.simul tpe sed successie
nisi quis simultatē tpis in longum multū extē
derit:& ita fortassis uoluit Ga.re.a.sz0.q; priꝯ
genereť aliis bu.fleg̃. dicēs q; generatō fleg̃tis
precedit semp in cibis. in qbus uīcens est fleg̃
generationē sanguinis. & cōuersio eius cuiꝯ di
spoītō est hic ex cibis ad sanguinē fit mediāte
sanguine.Et nos quidē īuenimꝯ hoc accidere.ñ
in cibis malis tm̃.sed in unoquoq; etiā ciboruz
de qbus putat̃ q; sint in fine bonitatis.sicut pa
nis & triticū.qd̃ diciť candarusum & pisces.
In quarto quoq; re.sa. Huōres crudi coīť sunt
omēs albi. & nondū digesti pfcē a natura.īmo
sunt adhuc crudi.In medio enī san.est & coleri
coy buīdorū.& boy q uocat̃ crudus uel flegma
illi nāq; supdigesto pficiunt̃ sanguine:hi autē
nōdū facto.qa uero bu.quidē sunt ante q̃ certis
sime san. cibus fiat. & uelut semidigesti. alii
uero īdigesti oīo. alteri uero parū deficiētes
a sanguine spē: alii uero ultime sanguis effecti
in īmensitatē caloris:& boy hi quidē pay a san
guine distāt.qdam uero plus.alii autē plm. Et
post quedā subdit.Additō crudoy bu.uel semi
crudoy qcūq; āte sāguīez generāť. In his itaq;
szmoībꝯ.expresse az ordo prioris & posterioris
generationis buōy in epate & uenis.unde The
ofilus.Huōy hi quidē prius sanguine fiunt. ut
fleg̃ & ycor.i.sanguis aquosus: hi uero cuz san
guine ut colera rubea & mlia:buōr sincerꝯ ueť
san.ī medio est amboy. Eti cōfirmat̃.ut.n.
bu.ī generatiōe se excedūt rōne maioris quāti
tatis.ita ex pte similiť tpis: ppt enī maiorem
aptitudinē ex pte materie. & agentis in ipsam
efficatiā. amplius & prius generatū est de hoc
bu.q̃ de reliquo.qd̃ etiā īdicāt fleubotomie fcē
plures sub archo.cū ante inductis in qbus nihil
sanguinis aut modicū repiť.uerū totū apparēs
flegmaticū.In his enī ppt materie in unū distē
pantie tendentis excessum.fere totus calor illi
acqescens.in ipsam se agēdo ꝯuertit. Et siť
cum corpus fuerit colericū aut mlicū supflue.

& alimẽtum multũ ꝓportõnabile. multũ plus & prius generabiť ex maſſa etiã ptiſanaria. ex hoc q̃ ex alio. ꝓportõe quãtitatis & ſimultatis tẽporanee corrupta. ſicut nãq; uincens eſt quantitas generati bu. cũ ꝓportione alias. ita & prioritas generatõis buõris ceteros antecedet. uñ naturaliũ ſ3o. mel in iuuẽſcẽtib9 & calidis natura anticipat colera fiens ñ ſanguis. quare alim̃to4 ťtio. Mel in calidis corpo4 ꝓuenit 9uerſu3 in colerã. ante q̃ in ſanguinẽ uertať. quare & A. uideť ſentire cũ dixit In epatis pretacta omni decoctione fortaſſe fore rem aduſtã. uel aduſtioni attinentẽ. ſi decoctio ſupflua fuerit. Si ꝗo corpus fuerit tẽpatũ. & alimẽtũ diſtẽpatũ. aut eꝗ. tunc buõres meĩo generabũť tpe. ut n3 oĩo ſimul tpe. neq; drñti ualde. ſed tñ magis & mĩ9 ꝓut maior & mĩor fuerit exceſſ9 aut equalitas

Quod ſi bu. nõ generenť in epate: duplicit põt cotingere. aut enĩ generãť anteq̃ in ipſum cõcurrãť. aut poſtq̃ ꝓ id trãſierint. ſiquidẽ prĩo duplicit. aut uťr. & tunc generãť buõrib9 ueris prius ſupfluitates dicte ab A4. & Aꝗ. fleg̃tice: alimẽtũ enĩ totũ in quiddã ſubfleg̃ticũ mucillaginoſũ cõuertit. & in meſaraicis maxĩe: uel ꝓticularit ut cõplexione aut nõ minus alimẽto. unde Ga. de co. ni. Demrãtũ a nobis ꝙ fleg̃ticus buõr ex fleg̃ticis cibis ſ3m primã in uẽtre geĩtus eſt digõnem ſicut & colericus & mťicus in epate trãſmutať. & in ipſo digõne q fleg̃ticus ĩ ſanguinẽ. Quare de re. ſa. v. frã cõplexiõe mox flegma generãt in uentre. Sed id poſſibile nõ uideť qa omẽ fleg̃ naturaliť eſſe albũ. affõ4 vii. unde Ga. de co. ni. Hũc bu. q̃liſcũq; utiq; fuerit noĩant fleg̃ ſi albus ſolũ extiterit. ſed ſupfluitates dicte flegmatice qñ ſaltẽ uenerint ĩ meſaraicas in aliquã 9uertunť ſubrubedinẽ. unde q̃rto iuuam̃to4. Vene attrabẽtes cibũ ex ſtomoco añ q̃ emittant epati preparãť & alterãť ipſum alteratione ꝓpinqua epatis alterationi puta ĩ naturam ſanguĩs modicã. Rurſus. buõr nõ ẽ ſupfluitas cũ egeať ipſo. ſ3 fleg̃ ſ3m A4. eſt ſuperfluitas. Adhuc. bu. ſolũ dñr in epate gñari.

Amp. Ga. naturaliũ ſ3o. uideť predictas ſupfluitates nõ debere fleg̃ uocari. dicens finaliter ĩdigõnẽ flegmatis. ĩtelligere oportet eam q̃ ſ3e digeſtionis. uidelicet eã que in uenis. s. epatis. digeſtionẽ enĩ epatis digõnẽ ſol3 uocare uenarũ Nõ enĩ utiq; ꝓprie demũ que ſ3m uentrẽ. aut ne quaq̃ generat9 eſſet ſ3m prĩcipiũ. s. epar & ſuas uenas humor hic. ſed & hoc effugit. s. cũ nondũ uidelicet in epar uenit. Sic itaq; in epate uideť & nõ ante generari. Ad hoc dicẽdũ & primitus ſciẽdũ: ꝙ flegma duplicit aſſumit ut ꝓprie cui9 cõplexio frã ẽ & bu. ꝓ decoctionẽ in epate diminutã generatũ. unde ĩ ſ3o naturaliũ. Semidigeſtũ dicit aliquod alim̃tũ. cuius etiã color albedini ꝓtinet: & hoc Ga. cũ aliis ſolet nomine flegmatis ĩtelligere. Eſt & aliud flegma improprie dictũ puta chiloſitas uentris & meſaraica4 pretacta. eo ꝙ ĩ ipſa frĩtas & humiditas & materialitas imaginenť. & tenacitas & uiſcoſitas ueri flegmatis. Quare ťtio xiii. Pĩm quod ĩ uenit in ſtomaco. aut qd̃ generať ĩ ipſo ex bu. eſt flegma. Cui9 quidẽ cã eſt. qm̃ chilus eſt uere propinqu9 flegmati. Et iõ Aꝗ. ñ hoc ſimplicit uocauit flegma. ue4 flegmaticã ſupfluitatem.

Noſce quoq; ꝙ ꝓpriũ flegmatis eſt album fore. ſiue certe ut fleg̃ gipſeum: ipſum enĩ3 eſt albũ. prĩo prĩa. colore uidel3 termĩato ſeu coĩt trãſlucenti. ſicut flegmatũ reliqua: ꝓpriũ autẽ ſan. coagulari ſp. & ubiq; ſiue foris aut int9. dũmõ ꝓpriũ egrediať locũ. Sed colere amarizare

Quare ſ3mo fortaſſis baly. & A. nõ ꝓpri9 ẽ diuidẽs colerã ru. in naturalẽ & innaturalẽ. cu3 potius habeãť dicere amarã: nõ enĩ colera omĩs rubeo 9iungit colori. ſ3 amaro ue4 ſapori. & iõ nõ diſtinguit ꝓ ſaporẽ: neq; habent colera3 rudrẽ ad drĩam nigre. ut uolunt aliq: cum quedã colere magis colore ꝓticipẽt mťie q̃ colere. ceu praſſina & aduſta. Colere uero nigre ꝓpriũ eſt fuſcere ſeu nigreſcere. cũ eo qd̃ ipſis & fleg̃ti extat ꝓpriũ nõ coagulari. Ga. de co. nigra.

Cũ igit ad primũ dicendũ. flegma omẽ naturalit eẽ albũ. põt aliq̃ndo tñ fore liuidũ ex alio4 cõmixtioĩbus bu. Ga. ibidẽ. Nõ enĩ ſolũ in meſaraicis ſupfluitates flegmatice colore tingunť ſanguĩs. ĩmo etiã ꝗm fleg̃ ĩ epate & ueĩs. ſan. n. ſui quãtitate maiore. & colore ru. purpureo oẽs bu. ſupat & obtenebrat baly. Ad aliud dicẽd̃ ꝙ flegma eſt ſupfluitas ꝓuiã diminute decoctionis & ñ ꝓ mõm ſupflue aut ĩpuritatis. ut coſta & mťia. & hec utilis exĩt. & laborãtibus 9ſuĩtur prĩo d̃ aĩaliũ generatõe. & que ſic eſt ſupfluitas neceſſitatẽ hẽt: que licet ſit uentris. non tñ epatis & mẽbro4 ſupfluitas: nõ enĩ ĩcõueniens eſt quid eſſe ſupfluitatẽ reſpectu unius. iuuamẽtu3 tamẽ & neceſſariñ reſpectu alteri9. ut colera uadens ad kiſtim ſupfluũ eſt ſanguini traſeũti ꝓuenas nõ tamẽ chiſti. & deinde inteſtinis. & ſimilit eſt in mťia in ſplenẽ delapſa. Ad aliud dicendũ. ꝙ licet bu. ſ3m medicũ generenť principalius in epatis uenis. nullũ uirtute ipſi9 generanť in oĩbus uenis aliis. ut etiã tactu3 dria lxxxxi. unde q̃rto d̃ iuuamẽtis. In uenis uenientib9 ad oĩa mẽbra. ĩfluit aliquid uirtutis generatiue ſan. Ad aliud quidẽ iã ex dictis apparuit. Rediẽs ſibi dico. ꝙ bu. generenť poſtq̃ epar trãſiuere. aut in uenis recipiant generationẽ nel in corde ſiquidẽ in uenis uirtute epatis. aut naturaliter & ſic adhuc ſucceſſiue generãť. cũ ex ſe inuice3 fiat. uñ baly. Quãdoq; q̃tuor bu. generãť ĩ ueĩs

Et in ceteris corpis mēbris.& horuꝫ generatio
qñq; ē naturalis.ut cū ex flegmate supd̄coco
generat̄ sanguis ipsius locū in nutritiōe obtiñ
tis.cū hic defuerit.Ipsū enī est in potētia san.
cum sit deficiens ab ipso solū decoctione abbre
uiata.Est nāq; san.īpfecte decoctꝫ ut̄ īnaturaliť
ceu cū bu.reddūť īnaturales. ut ex san. subtili
p supdecoctionē colera.ex crosso mt̄ia.& ex co
lera tandē successiue itidē melācolia: omēs eniꝫ
in mt̄iam bu.ꝫuertunť tandē uelut in primam
materiā:& deinde regressio nō est possibilis.cū
nō īcrudeť assatū aut coctū.theorice prio.collꝫ.
sꝫo.& ťtio.& sꝫo re.a.Hoc autē sic fore indicat
caloris diuersitas in magis.& minꝫ ampliata.
& materie ī adiuicē trāsmutabilitas. cū ꝫtinue
irregressibiliť in frm̄ & siccū ptranseatur.
Si autē generenť a corde.aut uirtute eius fiunt
in epate.& etiā in uenis. cū ab ipso tandem sit
oīs uirtus . & tunc ut declaratū simul tēpe aut
successiue generanť.& siq̄dem in ipsius cordis
dextro ꝓprie uētriculo generēť.sicut uult A4.
p oē.& maxīe ťtio de ptibus.sicut ī instāti bu .
poterūt generari.qm̄ solus illic fit san. in actu
cū solus sit buōr & nutriat:alii uero ī potentia
sunt in ipso drīa ꝫñti. Quod autem cor sit
sit generatiuū buōꝫ intra se primordiale prin
cipiū ꝓbat A4.qm̄ ipsum est uenaꝫ prīcipiū p
q̄s d̄currit. drīa xlvii. Adhuc ī ipso sanguīs
repiť quātitas maior . tāq̄ in quodā fontali prī
cipio: & ideo dicit q; nullus dignificabat epar
fore prīcipiuꝫ totiꝫ corpis.neq; sanguinis:hoc
enī sanguinis susceptiuū nō hēt in seipso. quē
admodū cor Quod etiā collꝫ.sꝫo demrāť p pťa
Sic igiť appareat quō bu.nō generenť ī instāti
& quō simul tēpe.& qualiť nō.& in quibus locis
& in huius drā siquidē drā auxiliabiť xxxiii.
Nosce quoq; q; chili generatō ut ad multū siť
tanea.que autē hnīditatū successiua. ea ꝫo que
humidoꝫ fere meīa. Propť q̄rtū q̄dē dicēdū
ad primā p A4.& A5.inducta iā apparere.& si
miliť ad id q̄d̄ p Ga.& Theofilū mrābatur.
Ad aliud dicendū.q; huius generatō est in ueīs
& mēbris. in quibus ꝫcessum bu. successiue ge
nerari. Ad aliud dicendum.q; licet agens sit
uersum.nō tñ multū.unde ꝓpť huius & maťie
proporcōabilitatē agenti pōt diꝫsus effectus ī
simul tēpe hñte latitudinē ꝓduci. Ad aliud di
cendū.q; nō est simile oīo ī generato p naturā
& calidū ipsius mulcebre & suaue. & artem cuꝫ
calido igneo excedēti.cū natura sit principiuꝫ
intrīsecū sufficiens materiā palpare p omē: ars
autē extrinsecus insufficiens ipsam oīfariā tan
gere.de aīaliū generatiōe & naturaliū secūdis.
calidū enī uiuentiū regulariť ab aīa.nō autem
elare quale q̄d artis. Ad aliud dicendū.q; in
eisdē numero prius est impfectū.deinde pfcm̄
nam infans in uiꝫ pmutať: in his autē q̄ distāt
numero secus exīt.metha.ix:aut q; buōr q̄libet
in sui generatiōe primiꝫ est īpfectus.deinde d̄
coqť & pficiť. Ad aliud dicēdū. q; generatō
bu.& huīditatū quo ad q̄d similis existit.q̄ntū
uero ad aliud dissimilis.cū bu.primi generenť in
terdum successiue. aliquādo uero simul: huīdi
tates autēꝫ uñr ordinē sꝫuare prioris & posteri
oris.uelut est ordo uentris ad eā que epatis.
Ad aliud ostensum q̄d dicendū iā dudū.pfcā n.
generatiōe & ultima bu. generanť in corde. di
minuta uero & prīa in epate āplius. Ad aliud
dicendū.q; intētionaliť prius generabiť san.q̄
alii bu.Ipse nāq; solus necessarius.alii uero ma
gis ad bene esse & iuuamētū generati: quare na
tura magis ꝓduxit epar. ut eēt instrm̄ aptum
generatiōi san.q̄ alioꝫ bu: in ipso tñ generanť
licet supenť & tinganť excessu sanguīs & cole.
Ad primū in oppositū inductum q̄d dicēdū
mrātū est prius. Et ad alia demū allata dicē
dum.qm̄ cōcludūt bu.simul tēpe generari. cum
corpus fuerit sufficienť tēpatum.& alimentū cū
demꝫ admīstratōis mō illi ꝫtinue occurrēs huiꝫ
Ratia siquidē eius quod dcm̄ est d̄ fle
g gmatis generatōe dubitare itidem cō
tingit.an san.generatꝫ ex alimētis sit
eiusdē spēi cū eo qui est flegmate. Et uideť
q; nō.qa diuersoꝫ pfcibiliū.diuerse sūt pfcioēs
cū unūquodq; seorsum ordineť in suū finē: sed
flegꝫ & alimētū sunt diꝫsa pfectibilia. cū realiť
distēť. Rursus.bu.cū pmutanť a sui naturali
dispositiōe reddunť īnaturales balyabas &.A.
sed flegma est humor:alterabitur utiq; ī dispo
tionē preter naturā.cibus autem in naturalem
puta in sanguinē. Eti. flegma est corpis res
frior.ꝫplexionū prīs prīa. ñ pauca uō alim̄toꝫ
sunt calida nature ꝓportionata humane.Que
autē adeo drñt.nō uñr in idē ꝫcidere.nō igitur
san.generatꝫ ex alimētis & flegmate spēi extat
eiusdē. In oppositū.ubicūq; repitur uera pro
prietas alicui.īuenitur & ipsum. cū īsepabiliť
id cōsequať:sed in sanguine generato ex flegte
& cibis.repiť ꝓprietas sanguīs ꝓpria puta coa
gulari. Ga.de co.ni.Itaq; eiꝫdē reddeť nāe spe
cifice generatus ex utrisq;. Propť primū q̄dē
sciendū.q̄d termīs audiať suis expositiuꝫ q̄tis
cū drā lxi.ut etiā uidebitur ꝫñr. Propter sꝫm
uero sciendū.ipsum satis fore uniformiter enū
tiatū.lꝫ in eius ꝓportionabili sit ut mox appa
rebit dubitatū. Propter tertiū autē sciendū
q; san.generatꝫ ex flegmate ac ex alimētis.sit
eiusdem spēi. & maxīe si genitꝫ fuerit ex ipso
in epate. Quod ostenditur.qa uirtus epatis
cū eius calido.pōt huius materias alimentoruꝫ
& flegmatis apparenter drñtes disponere . &
prepare ad eandem formā sanguīs suscipiendā

Quod ſignificat ſanguis generatus ex napello uel aliquo huius extraneo. & ex uitello uꝫ uino cũ ex utroq; re & predicatõe cõſtituat ſanguis cxlii. drĩa apparens. Amplius cum finis & forma ſint idẽ etiã numero. phiſi. ſ3o: ſed finis ſanguinis ex utriſq; conſtructus eſt corp9 nutri re. ſpiritũq; generare. In hos enim ſanguis tãq; ĩ ꝓprium finem ordinatur. drã xxxi. Itaq; ſan. ex ambobus q generatus eiuſdẽ ſpẽi. Quod ſimiliꝫ euenit ſi trãſducat. ut in ſanguine alibi q̃ in epate. quoniã id erit in uirtute ipſius epa tis. dictũ nãq; drã xxix. q; in uenis uenientibus ad ſtomacũ & ad oĩa mẽbra fuit aliqd uirtutis generatiue ſanguinis. Et huius quidẽ ꝓxitas ã nexi appropriet 9ñt non modicũ. Propt q̃r tum qdem ad primũ. q; licet pfectibilia ſint diuerſa identant tamẽ utuiſũ epatis & caloris uirtute. cũ idem materiã diſponat & formã in ducat. Et ſic dicendũ ad ſ3m: epar enĩ cũ his que ipſius bẽt calefacere & alterare. Ad aliud dicẽdum. q; flegma cũ ſit ſan. diminute dcoctꝰ pot calore menſurato alterari digeſtione ulte riori. & nõ ĩ id quod pretnaturã. ueꝫ ĩ ſanguiẽ3 cõuerti. quod nõ ſic inerit coleris duabus cu3 precedẽs qualitate uꝫ ſubſtãtia. drã xxx.

Vius etiã occaſiõe queſitũ introducit diutius heſitatũ. ut an generata ex coi tu ſiue cõbinatõe aĩalia. & putrefcione ſeu caũ. ſint eadẽ ſpẽ. Et uidet q; nõ. qa prio de ge. quecũq; nõ ex aĩalibus fiũt. ſed ex corru pta materia. hoc generãt quidẽ alteꝫ aũt gen9 & quod factũ eſt. neq; femella. neq; maſculus.

Eti vi. hyſtoriaꝫ. ſunt autẽ & alia gña muriũ multa. circa quos equidẽ nõ paꝫ uerſat queĩtũ.

Adhuc. quecũq; nõ habẽt eundẽ actum. non cõcidunt in ſpẽm unã: totius enĩ unus actus: ſ3 cõbinatione genita & caſu. eodẽ non ꝓticipant actu. cũ illa poſſint naturaliſſime generare. t̃e alteꝫ quale ipſa. hec uero mĩme. unde ſ3o d aĩa. Quecũq; ꝓfecta & nõ orbata. n3 ſponteneã neq; caſualẽ generationẽ facere. quid ualent t̃e alte rum quale ipſa. ut aĩal ſiqdẽ aĩal. & plãta plãtã

Eti viii. metha. alterius materie alterẽ actꝰ

Et 9mẽtator viii. phiſi. q̃ndo materia fuerit diuerſa. diuerſificabit & forma. Et viii. ldẽ metha. In entibus naturalibus quelibet forma bẽt materiã ꝓpriã: ſed diuerſa & ĩappropriata eſt materia menſtrualis. ex qua aĩal quod gñat & maĩia putrefacta. Rurſ9 oporteret ſi aliq̃ fierẽt ſponte. ſpẽq; eadẽ aliq; calidũ det̃minãs cõnaturale. Similit & uirtus actiua. neutꝫ autẽ uidet hoꝫ adeſſe. cũ calor ille ſit celeſtis coĩs. ac putredinalis. neq; agens. qd apparẽs ꝓtiale forme ĩpreſſiuũ. Adhuc. quõ cũ nihil agat ul tra ſuã ſpẽ3 celũq; ſit ĩcorruptibile. & coẽ gene rabit corruptibile appropriando. nõ igit gene rata coitu & ꝑ ſe cõcidunt in ſpẽm unam. In oppoſitũ. qa ſi magis uiſa diſtare ſunt eiuſde3 ſpẽi. & ea que mĩ9: ſed celi magis uident int ſe diſtantes q̃ generatũ 9binatione & a pſeuano. Quod ont diuerſitas orbis & ſtelle. ac q̃litatũ efficatia cũ centroꝫ aliẽtate. ut oſtẽdi lucidato ris drã iiii. Celi uero omẽs ſunt idẽ ſpẽ. 9menta tor prĩo ce. & mũdi: Amp. cũ ars imitetur na turã. ſicut eſt in factis & diſpoſitioĩbus. ita & ĩ entibus nature. ſ3o etiã metha: ſed in illis idem ſpẽ fit ab intellectu practico & caſu. ut precioſi acqſitio: Sanitas & ſalus fit natura & arte. po ſteri. etiã ſ3o. exñs ſpẽi ei9dẽ: ut denotãt actus. Similit igit in entibus erit nature. Sũt itaq; ea dem ſpẽ. q̃ coitu ꝓducta & ſponte. Propt pri mũ quidẽ ſciendũ. q; genita cõbinatõe uꝫ coitu dicunt. que pret naturã det̃minatã & agens uꝫ puta celum. agens etiã expetũt ꝓticulare. ut ho minẽ. Is enĩ & ſol hoie3 generat. phiſi. ſ3o. Qui etiã preter alia ꝓfectiora. ponitur entiũ uniuer ſaliſſimo indigerere aĩam in fnndendo. cũ ſol9 intellectus ueniat ab his que foris. de ge. aĩaliũ ſ3o. Caſu autẽ genita ſponte ꝓſeuane q̃ abſq; agẽte ꝓticulari ꝓducũt. Quid autẽ ſit ſpecies tactũ drã lxv: dictũ enĩ ibidẽ genus nõ eſſe unã quãdam. ſed circa ipſum latere multa. Equoca tiones enĩ latent in eo. quaꝫ quippe quedã ſunt diſtantes nõ paꝫ. ut caĩs aĩal & ſidus: alie ſimi litudinẽ int ſe hñtes aliquã. ſicut hõ uer9 & pi ctus: nõnulle autẽ ꝓxime genere uꝫ ſimilitudie ita ut in eo nõ uideant equocatioẽs. cũ tñ ſint. ceu corpus naturaliꝫ loquẽdo. equoce dicitur d celeſti & huius corruptibili. cũ amboꝫ non ſit una materia. cõueniũt tamẽ in genere logico. ſimilitudine quidẽ ut magiſter ſcolaꝫ & familie dicit equoce: ꝓprie tñ hic ſiquidẽ baru3 doctor illius uero dñs alt. Propt ſ3m uero ſciendu3 eſt. A. uoluiſſe generata coitu & putrefactione eadẽ fore ſpẽ. at unũquodq; in ſpẽm poſſe idiui duũ duplici hoc ꝓuenire. Senſit nãq; ĩ libro de diluuiis. & xv. a3 eius aĩaliũ. q; poſt corrupti onẽ ſpẽi totius. diluuio peſte aut uoluntate ſtel laꝫ uigore ac intelligentie agentis. poſſit ſpẽs itidẽ ex elemẽtis ꝓcreari. & nõ egeri femella niſi ꝓpt locũ. & ſic mrĩcem in generatione nõ expeti. niſi ꝓpt melius accidere. ut embrione3 foueri ꝓfectius. Et qa rarius inuenit ꝓfectus generationis locus in elemẽtis. ꝓpt repentinas ipſoꝫ trãſmutatioẽs. ꝓuiſum quidẽ fuit de loco determiato puta mrĩce. abſq; tñ ipſa nullum. cũ locus repiet in elẽntis cõtempat9 ꝓficietur generatõ. Cuius ꝓĩma inducit ſigna. qa ui demus ex putrefactione alicubi mures generari & demũ pedicũ multiplicari. ſimiliter piſces & huiõi. Eti. ſ3pentes in monumẽtis plus ex capillis mulieꝫ: maxie ob eoꝫ longitudinem

cũ humiditate uiscosa generari. & denuo coitu multiplicari mare ac femella cõstitutis. Ad huc xv. aĩaliũ. hũi aĩcũ q fecit scorpiones. qui a lios demũ generauerũt scorpiones. Subdens. ñ debes aliquo esse mõ. qꝑ res generata ꝑ uirtutez generatiuã. quĩ etiã possit alĩt generari. qm̃ generatio est in spẽi cõseruationẽ. sz femella circa ĩdiuiduũ extat. Testat itidẽ se credere quẽdã castorẽ siue biuariũ se fecisse ĩ riuo ioceon dcõ cum sit ꝑui tꝑis. nimieq amari distãtie. ita ut inde nõ potuisset ad hunc puenire. Adhuc. uisum est caput unius aĩalis ut alia ꝑs: seu ipm̃ totum in mrice alterius generari. distãtiũ etiaz abĩuicẽ mole ac gestationis tꝑe. ceu hominis & pecudis. Stelle enĩ & ꝓprie que arietis bñt mõstruosa generari. finisq piscĩũ sicut opposite opposita. ceu uisum est alicubi lapides susci pe formas ꝑtiũ hũanaꝝ. Quod fortasse sentit thimei sz o. ut inductũ drĩã. c. i. Cõmentator uero viii. phisi. cõtra istos plrbus uadit uiis. ponens nihil idem spẽ. casu generari & coitũ. Primo quidẽ. qa trãsferens se ad hoĩem magis ait. qꝑ tunc hõ generaret ex nõ semine hominis sicq foret hõ equoce. cum eo qui generatus ex semĩe. Cum enĩ materia fuerit diuersa. diuersi cabit & forma. Eti si materie & forme non essent appropriate. tunc quodlibet generaretur ex quolibet. forentq oĩo materie iam ociose ac supflue. Rursus. si hõ ex terra ut mus generaret. tunc aut foret semp. aut in pluribus uel paucioribus. Siquidẽ prius. sic hõ non gñaret ab hoĩe oĩo. Si autẽ sz m. tunc hõ generaret ab hoĩe raro. & a casu. siquidẽ ĩtio sic eadem spẽs producet natura & cãu. cũ tñ sit opposita. Palin hoc dato. tollerent cõpatio & respectus cause ad effectũ. sicq cessaret necessitatis natura. Subdit etiã qꝑ nulla spẽs fit a casu. sed inuenit aliquid simile ei qd fit a casu. Octauo metha. etiã. Que autẽ iueniunt casu. sunt monstruosa nõ naturalia. Diximꝰ quidem ista ꝗ negãtes id manifestũ fore ꝑ se. sicut. A. q dicit possibile esse hoĩem generari ex terra. cũ eius tamositate. Subdit etiã sz o metha. Sed ꝰuenientius in mrice. Et hic sermo ab hoĩe q dat se scĩe fatuus est ualde. Aꝝ. autẽ ut amp. itõ uidbit dicendoꝝ. mediã hoꝝ teũit uiam. Nõ enim oĩa possunt fieri casu sicut aĩaliũ ꝑfectio. cum plã expetant in sui ꝓductionẽ & esse. ut uisum drã xxxvi. Similit etiã ut tactum. quedã seĩdimi nuta & impfecta siliũq ꝑtium. ut pisces mures & talia. possunt uigore stellaꝝ ex materia put factibili ꝓduci. taliter ut utq ueꝝ dicat ꝓ ꝑte Quid autẽ ex dicẽdis ꝑamplius apparebit. Quis etiã fortassis drẽt. qꝑ utraq sint spẽ logica eadẽ. nõ autẽ naturali: cũ ille cõsideret ĩtẽtiones quasdã coĩores. Is aute res ꝓpriores ita ut sint eadẽ spẽ. equocatiõe ĩtia que uix fore uidt nõ autẽ prima aut sz a. Sed hic magis Respõdo ad hoĩem. Propt tertiũ uero sciẽdũ. qꝑ aĩalia quedã generata ex putrefactione mox eiusdem extant spẽi. quedã uero ꝰñr trãsmutatiõe interueniente media. Nam quedã sunt. quoꝝ gñatio est ꝑfecta: sicut ea in quoꝝ generatiõe agens adueniit ꝑticulare: aliqua uero ĩpfecta nõ alĩt q̃ ex putrefactione ꝓducta. neq unq̃ generantia. ut ãguille. hystoriaꝝ libris. lumbrici terrestres & huius. Quedã uero media. Et hoꝝ nulla mox ꝓducta casu. extant eadẽ spẽ cũ his que coitu. ut mures & serpentes. quedã uero nũq̃ efficiuntur eadẽ spẽ cũ ꝓducẽtibus. ceu lẽdines a pedictis producte. Quedã uero sunt meĩa uere in spẽciem ꝓducentis trãsmutatiõe redeũtia. sicut rane: ꝓducunt enĩ oua. ex quibus fiũt primitꝰ ranunculi oblongi. cũ capite grãdiori & cauda subtili. ad mõm marsonũ pisciculoꝝ. Quod & uermes oñt sirici. unde hysto. v. Fiunt quidem uocate psiche. i. papiliones ex campis. i. rugis. in raphano & caule stantibus q̃ primitus sunt minores milio. deinceps ꝑui fiunt uermes crescentes. deinde in tribus diebus ꝑue campe. de iñ augmẽtate latitãt & ꝑmutãt formã & uocãt kirisalides. q̃ durã bñtes tunicã. fiunt autem ut araneales & folliculi figura. tꝑe uero multo in ĩueniente circũducit tunica. & euolant aĩalia ꝑ siche dicta. Sic igit az. quõ ꝑ multa intmeĩa. paulatĩ ex his que mĩores milio rugalibꝰ. fiũt psiche tandem seu papiliones. Propt huius quidẽ ueritatis indagationẽ. primitꝰ tangant q̃tuor cause. sicut alioꝝ pluriũ aĩalis generati casu uniuersales. cũ elemẽto elẽntari putrescibili & celesti formaq siue ymago ex xlviii. stellaris quasi ꝑticulari materialis generatõe talis determinata. ut serpens scorpio uel que huius qd drĩa expositũ sufficient. c. i. Coit autez ueritas subiungat. Dico igit. qꝑ genita ꝓpagatiõe & casu siue mox. aut tandẽ pretacta. eiusdem sunt spẽi etiã ẽtis. qꝑ oñdit qa metha. vii. In forma qdẽ a natura. qdã nãq & illic eadez. & ex ꝑmate fiunt & siñ ꝑmate: hec aũt idẽtitas aut erit numeralis. aut generalis. aut spãlis: nõ prĩa: qa illa sunt numero eadẽ. quoꝝ materia una quantitate determĩta: drã iii. non sz a. qm̃ sic sermo in artificialis oĩo. cũ oẽ ꝑticipãs ꝑz u sit aĩal. Spãlis igitur erit idẽtitas. Et iõ Aꝝ. uidetur hoc sz mone opinionẽ euellere utroꝝq. Auicꝰ. qdem cũ dixit quedã ponẽtis ut uisum. quecũq fiunt coitu casu posse ꝓduci. Aꝝ. uero cũ subiunxit eadẽ. uolẽtis nullatenꝰ sicut ostẽsum casualia & propagabilia spẽ unitari. Eti ꝓbleu. querit x: ꝓpt quid huius quidẽ fiũt aĩaliũ. non solum ex se inuicem sed & a casu. alia quidem ex se ĩ uicem solum ut homo & equus: iic itaq sentit

quedam fieri a casu solum. alia copula tm̃. non nulla uero utroq; mõ. Adhuc. quãdo cause ad erunt sufficientes. idẽtitatis spẽi huius. quorum erunt spẽ eadẽ. sed talia reperiũt in generatis sponte. cũ his que coitu. qa in illis est calidum elemẽtale preparãs materiã: nõ enĩ est putrefactibile oĩo. drã c. i. Similiť & celeste illuĩatiuũ uiuificum aĩatiuuz in esse ꝯtẽtiuũ. & uis forme detminate uebemẽs in ꝓducendo. Ad quod nõ pay opať locus. cũ sicut est opeť ita natura. probleu. x. ut loca oñt calida tpate. in qbus gñata nõ raro sponte pfectiora. q̃ cõbinatiõe ꝓducta in locis his oppositis. ut ostẽdunt que utroq; oĩa cũ illoy. multitudine ad ꝓpagata. Ceu in his q̃ aĩe sũt. qdã boĩuz ꝑ se potẽtes ĩtelligẽtie ꝯiungi agenti. ĩminosq; ĩuenire medios demõstratiuos. & oĩa qĩta sui ĩgenii subtilitate. ut d̃ ypocrate ꝓfert baly. quos etiã alii cuz toto doctore quẽ bñtĩ struẽdo & dearticulãdo. nũq̃ uel uix ualent suscipe. A. v. de aĩa: potentie nãq; cõditionate circũstantiis. diuersificať nõ pay nũc & prius. Amp. quoy est eadẽ ꝯpositõ figura & ꝓtractio. sunt eiusdẽ spẽi. nã cõpositõ cũ seq̃tur ꝯplexionẽ. drã lxiii. arguit illã: hic uere eandem formã uel aĩam. cũ sit ꝓpriũ illius instrm̃ drã xxiii. ea uero ut ostensũ spẽz causat. Sir ꝯmẽta. sꝛo ce. & mũ. ꝓbat q; si una stella ẽ rotũda & alia. & ideo que sunt eiusdẽ figure ꝯclusit eiusdem forme spẽi. ingens iam declaratum eẽ q; figura est ex rebus essentialibus ĩ corporibꝯ celestibus. qa sunt aĩata. Sicut enĩ una stella est rotunda. & alie quia sunt eiusdẽ spẽi. Eodem utiq; mõ erit in his utrisq; figuratis ꝯpositõ & protractõ oĩo eadẽ. Et firmať. qa in ĩtio eiꝯ figure sũt ex qualitatibꝯ associatis formis substantialibus pfectis arguũt igit ipsas. Palin quoy finis & actus sunt idem & ipsa. cũ omnia ordinent̃ in finẽ. & actio ducat nos in formaz ceu trãsmutatõ in materiã. drã xiii. sed hi oĩo idẽ apparẽt. Sunt itaq; spẽ eadẽ spõte genita & copula. Propť q̃rtũ uero ad primũ dicẽdũ ut apparuit. q; licet si alterũ genus prĩo ꝯñr tñ reddit idẽ spẽ trãsmutatiõe supueniẽte pĩma & tpe. Aut dicendũ uerificari hic in quibꝯdã ꝓfectioribus ut enthomis. subdit̃ enĩ talia enĩ sunt enthomoy quedã. Ad aliud dicendũ. q; genus sumit̃ improprie pro manerie & modo generationis diuersificate accidẽte aliqualiter ceu Partbi sic diꝟsificant̃ & Indi. uñ ꝓbeĩo metha. boĩum genus arte & rõnibus uiuit. Aut dicendu esse plura muriũ genera eoy nomẽ extendendo: nã quidã sunt ꝓui sulsi in arboribus habitates magis. sicut nechele dicte. alii sub ťra ut talpe. qdã sub aquis in ripis cũ longiori musida pãtogari appellati. nõnulli q̃ magni Pharaonis dicti cũ pilis magnis aspis. & alii etiaz habitãt ĩ domibꝯ. alteriq; in agris. quoy aliqui uñr inter se fore spẽi eiusdẽ atbo ne. reliqui ꝟo drñtes. Ad aliud dicendũ. q; sꝛmo Ay. nõ ꝟificať in oĩbus q; nõ possint generare. sed ĩ quibusdã ut tactũ de enthomis ĩpfectioribꝯ. Ad aliud dicendũ. q; licet materia uideať diuersa ẽ thomia. uirtute tñ reddunť eadẽ. ꝓpť que opãť in ipsam ut ostensum: necessitas etiã forme nõ sumenda est a materia oĩo. uey magis a fine cũ reliquis cãy necessitatẽ imponat. est nãq; causa causay. Ad aliud quid dicẽdũ uisum. Ad aliud dicendũ q; licet celũ sit ĩcorruptibile sꝛm substãtiam. corrũpiť tñ ꝯtinue sꝛm situm motz & lumẽ. qbus hec bẽt causare: Similiť ꝓpť ĩpotentiã materie nõ potentis plene suscipe. ob. n. distare accomodo diuino. hec ĩfima sunt infirma & plena multi turbinis. Aristo. de. mundo. Rõnẽ autẽ ex cõmẽto susceptã in ptẽ ꝗriam nõ ꝯcederet. A. sicut ꝯmẽtator testať: putauit nãq; A. celestia genere idẽ esse & spẽ diuersa. ꝓpť diuersitatẽ ꝓtiũ motuũ suoy & difformitatẽ. ut tactũ centroy. Ad hoc etiã facit diuersꝯ eoy actus: cũ quedã sint calida effectiẽ. alia frã & sic & hu: quedã masculina. & alia femĩa. Cõmẽtator autẽ id tollit. d. stellas in rei ueritate nõ agere frĩtatẽ. sed calores similes unicuiq; eĩorũ qd manifestũ est in luna. in aliquibꝯ opantibus manifeste. Sz dicendũ uerius. q; licet nõ sint formaliť talia. sunt tñ effectiue huiõi: sed tamẽ uĩr motu & luce caliditatẽ inducũt oĩa. Dz etiã fieri ꝯpatio actus frĩ calidi. uel alterius ad tempatum. inť elemẽta. qualis aer uĩ magis ad mixtũ tempatius. ut corpus hũanũ. Adhuc aqua nõ esset summe frã. cũ terra ꝯñr aut caliditas aliquoy esset ut frĩtas hoy. Eti firãť. qa substãtie apparent eoy oĩo diuerse. ut lune ad plura. unde tertio de ge. aĩaliũ. terra uĩ coĩcans q̃rte substãtie puta tre. Similiť etiã sunt ĩcõtinua. nõ aũt ut aĩalia ꝓtibus in adiuicẽ ꝯtinuata. Vnde fortassis melius est drẽ supiora genere ꝯueĩre. spẽq; differre. & maxĩe que ĩ diꝟsis sunt speris. Que autẽ i una eadẽ ceu que ĩ viii. oĩa mouebanť uero in id. ut tactũ cõm. qa oĩa supiora sunt figure unsiu puta rotunde. Sz quis forte nollet etiã aliis rotundis aduersam idẽtitatẽ specificã huic adaptare. tũ etiam qa si essent genere eadẽ ut subdit. & pĩa spẽ cõposita forẽt ex materia & forma diuersa. & si ita essent generabilia & corruptibilia. essent ergo ab aliquo: igiť essent illic corpa priora eis. qd impossibile oẽ. Quod etiã aliqs ĩpediet dicẽdo corpa celestia materiã brẽ. licz aliã & alterã q̃ hãc subiectã trãsmutatõni. cũ dicať prĩo celi & mũ. celũ esse quiddã singnlariũ. & eorũz que ex materia. quod uerificat in celo tripliciť dcõ etiam celum totũ appellando unicũ. viii. quoq;

metha. distinguit duplex materia itellectualis uidelicet & sz̄ibilis. unde Aꝟ. Multociens iqt celestia nō habere materiā. aut equoce hinc ide dici. Octauo uero his ait methaphisice. ī scīa declaratū naturali esse. q̄ celum hēt materiam localē siue ad ubi. & tamē nō hēt materiā generabilem & corruptibilē: & ideo uidem9 q̄ celū nō cōponit ex materia que est in potētia & forma que est in actu. quod dictū est certū distīcti one ꝟificatū. De q̄ & viii. Aꝟ. metha. in naturalibus sempitnis aut substātiis alia rō. Forsā enī quedā nō habent materiā aut nō talem. sed solum sz̄m locū mobilē. & xii. eiusdē. Oīa habēt materiā quecūq̄ trasmutant. sed & aliā. & sempiternoꝟ quecūq̄ nō generabilia. mobilia uero latione. ueꝟ nō generabilē habēt. sed unde quo ueritas nāq̄ q̄ una est materia oīum cōsiderata in se ꝑ priuationē oīs forme. sz̄ diuersificatur rōne. Sint igitur que mature hec incidenter cōsecutiōe sz̄monis dcā. cū etiā cōsideratōz non proprius huius opis ꝓtendat. de quibus tradi tū sufficient ī expositioīs ꝓbleumatū ꝑte. x.

Ausa eius qd. d. est in uenis aliqd esse uirtutis sanguinis generatiue. dum an digestio coīs fiat in uenis. Et uidet q̄ sic ꝑ Ga. in plerisq̄ locis. exprimētē sz̄am digestionem fieri in uenis. Eti. ttio de re. sa. Au dire oportet digestiuā uirtutem nō eā que ī uētre solum aut uenis. uel sz̄m epar: sed & secūdū unāquāq̄ ꝓticulā. Et. A. asserentē ī eis ꝓfici tertiā digestionē. q̄rtam uero in singulis membris. Et fulcit qa prīo ꝓnosticorū. Ostendi in libro de sp̄mate q̄ san. uidet multociens in uenis ex quibus nutrit hō. antecedere & recipe aliquā īmutatōnē ad generatōnē sp̄matis. hoc autē digestione ꝓficitur. Adhuc prīo d̄ sōno & uigilia. de foris ingrediēte alimēto in susce pta loca. fit euaporatio ad uenas. ibi uero ꝑmutatum in sanguine uertit. & uadit ad primum puta cor: hec aūt 9uersio nō fit nisi ꝑ digestiōz

Rurs9. cuius est sup̄fluitas coīs. eius est & iuuamētū coē: sed talis est que uenaꝟ. unde d̄ accidenti vi. Digōnis sup̄fluitas uenaꝟ est triplex quaꝟ una colere ru. feces: sz̄a colere nigre. ttia uero est aquositas: & prīo dicitur de re. sa. arteriaꝟ & uenaꝟ sup̄fluitas est. quale serū in coagulato lacte. Amplius. digestio est quedā ꝓfcio cū sit cōpletio a ꝓprio & naturali calore. drīa l. sed hec dat in uenis. qa locus sanguinis sunt uene. prīo de somno & uigilia. locus autē habz uirtutē saluatiuā. apparens q̄rto phisi: uid̄t. n. prīcipiū generatioīs. ceu pater Porphirij: ūde quantū natura dat de forma. & de loco 9seq̄nte illā. q̄rto ce. & mū. Itidē. quod pōt plus poterit & minus. sed uene possunt sanguinē gnare qd̄ plus uidet q̄ simplicit digerere; hoc enī immutare: illud uero īformare. unde dcm̄ ē Fuit in uenis ueniētibus ad stomacū & reliqua. Oriunt etiā a corde in quo digōnis solū est radix & ꝑfectō. ceu & alioꝟ actuū. drā xxxviii. Eti. q̄ maxīe flegma trāsit ꝑ uenas cū sanguīe. ut sup pleat illius defcm̄. cū mēbra carēt alimēto. Est nāq̄ semidigestū aliqd̄ nutrimētū. Id autē oz ꝑfici digōne. q̄ nō uidet nisi uenaꝟ. cū ñ reꝟtat deinceps in epar Coīs itaq̄ digō erit in uenis.

In oppositū coīt sunt medici & Aꝟ. ꝓprietres tantū ponentes digōnes uentris. s. epatis & mēbroꝟ. Amp. unius mēbri unicus est actus baly. certus saltē & prīcipalis ut hic expetit. cū procedat ab esse quod est unicū ꝑ unā formam cuiusq̄: sed uenaꝟ actus est seruire epati defendēdo. uñ de ꝑtibus ttio. Eius quod in corp9 distribuit totū uene cā. Rursus. digō & maxīe coīs fit ꝑ calidū & huīdum. sed uene frē sunt & sicce. cū sint neruose. Igit uene digōnem ñ operabunt coēm. Propt primū qdem sciēdū. q̄ qd sit uena. quidue digestio. & quot dicat moīs differentiis ostensum est xlvii. & l. Est autez digō coīs que ordinat prīcipalit in finē ꝓprii digerētis. 9ñr uero in oīs ꝑtis alitionē. q̄lis q̄ uētris & epatis. he nāq̄ ꝑtes laborāt ꝑ oī corpe licet directius tm̄ ꝓpt se ipsas. ut de motib9 aqliquidis. Propria quidē ē. quā unāq̄q̄ hēt ꝑticula. in quā siquidē ordināt coēs. aut inmediatiꝟ. ut que epatis. uel mediate sicut illa que uentris sole autē he sufficiūt in aīalib9 ꝑfectorib9 etiā trāsmutare alimētū in ꝑtes: neq̄ absq̄ una eaꝟ ualet ꝓfici. ut ostendunt passiones ydropicales maxīe: una enī digōnū aliā corrigere nō ualet.

Propt sz̄m quidē sciendū. A. sensisse q̄tuor fore digōēs etiā coēs. inquiēs prīo prīa. Debes scire q̄ sanguis. & quod cū eo labit tertiā habz digōnem in uenis. & cū ī mēbra diuidit. & unū qdq̄ recipit suū nutrimētū hēt q̄rtam. Sed huic 9riū sentit ttio collz apte ita. Mihi melius uī. ut nō ponat ttia in ueīs digestio. sicut poūit hō quē tu scis. eo q̄ sanguis in eis nō trāsit ad aliā formā. sicut fit in uentre epate & aliis mēbris. Ga. uero sz̄am digōnē in locis q̄multis asscribit epati. ueꝟ in quibusdā sonat uenis attribuere ipsam tm̄. Quid aūt de his mrābit 9ñr ex dicendis. Propt tertiū quidē ostēdēdū prius. q̄ nulla digō pōt simplicit in uenis d̄ se coīs ꝓfici. Secūdo autē qualit sit audiendus sz̄mo Ga. ostendat. & ex hoc actus uenaꝟ apparebit in amplius. Propt primū huius sciēdz q̄ digō coīs sz̄a fit in epate. ut sentiūt meīcoꝟ omēs. & nō in uenis directe. unde ꝑtiū tertio. Epar est digōnis grā. Quod ostendit qm̄ ad digestionē & precipue coēm. v. aut vi. unr expeti. Vnū quidē ut assit organū digestiuū cōcauitatē hñs. in quo cōprehēdat & qescat digerēdū

digestio enī pficit quiete.drā lxi.Cui etiā ꝓtꝯ
sit īnata.qualitatibus utens.amplius caliditate
& huīditate.Ac obiectū detmīatū in qd opet.
ī quod & essentialit sm medicū ipsa trāsforma
tur.Et supfluitas detmīate īmutatiōe extet bꝯ
Cū hoc etiā sm plures nutriatur īmediatius.
eo quod digestū in ipso.ceu hec uent hēt. Con
cauū nāq; est organū in quo quiescens alimētū.
ut obiectū detminatū uirtute quidē sibi indita
& coadiuuātibꝯ non paucis.ut tactū digerit.ac
essentialit trāsmutat.Sētiūt etiā oēs ex puriori
pte chili digōne ipsius facti.tunicā eiꝯ ītrīsecā
saltē nutriri.drā liii: hz etiā supfluitatē que p ī
testinoꝝ egredit uiā. Que etiā repiunt ī digōe
mēbroꝝ ttia.Sūt enī illic ptes ꝯcauitates hntes
& poros in quibus quiescens alimentū.iā elabo
ratū digestionē:duplici denuo ipsaꝝ uirtute ru
beū preexns in albedinē ptrāsit.trāsmutatū ut
sit corpi reddat. hētq; supflua ut cerebri mu
cosa.spmata.sudorē.sordicie.pilum.ūguem. &
occultā a medicis absq; noīe dictā trāspiratoēz
Ex eo autē qd sic digerit.cōfitent omēs corpꝯ
īmediatius nutriri. Que utiq; nō minus est
in epate repire. Ipsum nāq; est organū ꝯcauita
tes hns & scissuras in quo chilus residēs. uelut
obiectū distictū mesaraicis delatū uirtute ipsiꝯ
substantia & colore in sanguinē.realit transmu
tatū ꝯuertit.Substantia enī epatis est ppinqua
nature sanguinis.d iuuamētis qrto.un predcm
est epar creatū est rubeū.ut sanguinis esset con
ueniens generationi. uelut māme & testes albi
producti sunt ut spma & lac pcreare.ut talia.
hēt etiā sicut tactū supfluitatē trinā. ut colerazꝝ
& mtiazꝝ.& aquosum urīe nutrit & sanguine. In
hoc enī facere dicit opationē prio pria:de quo
tactū drīa xxxiii. In uenis autē nulla uel pau
cissima repiunt istoꝝ. nō enī licet habeāt ꝯcaui
tatē in ea ꝯtentū qetatur.sed potius in delatiōz
pducit.ita enī dicte sūt epati sꝛuire.neq; uirtꝯ
eis inest trāsmutādi.quod substātia ipsaꝝ & cō
plexio denotant.Haud aliud hnt obiectū q epa
tis digō sanguinē uidelicet.Neq; ipsum eēntia
liter trāsformāt.īmo sub natura ꝯtinue magis ī
eis remanet sanguinis. unde alimētoꝝ tertio.
Digō que in epate & uenis sanguificatō. Neq;
adhuc nutriunt eo.ueꝝ magis huīditate dealba
ta.cū sint ptes spmatice.Haud etiā aliq uenaꝝ
digōnis supfluitas assignatur ipsaꝝ.Ita q. A.
profitens ttiā digestionē coēm in uenis n eidē
supfluitatē appropriauit.sed ꝯcludit cum ea q
digōnis tertie uel qrte.apud ipsuz inqens duaꝝ
digestionū supfluitates remanētiū p resolutōz
& reliqua. Amplīꝯ.unūquodq; quod generat
aliqd generatōe saltē ut hic uniuoca.consimile
generato exit.prīcipilia enī ꝯtestant ortis & eꝯ
Et par autē ppportionatur sanguini cū sit san.cō
gelatꝯ generatū ex sanguine mēstruo theorice
tertio.dictū autē est colorē ru.brē qualis/q san
guinis.Quātitas etiā ipsius q grādis.& organi
zatio mirabilis id ont.quoꝝ fere nullū īexistit
uene.Nō itaq; in uenis coīs fit digō.sed ī epate
hoc tm. Propt sm huiꝯ sciendū.q uene sūt
duplices.quedā enī sint cadentes in epatis ꝯstru
ctionē.alie uero extra ipsum.Que autē prīe sub
tiliores extant q sze relique. ut uirtus epatis ei
quod digerit īmediatius posset occurrere. ūde
iuuamētoꝝ qrto. Corpus epatis primū instrōꝝ
generantiū sanguinē.quāto magis cibus fuerit
propinquus ei. tanto uelocius in suā alterabit
naturā. ac melius recipe faciet sanguinis spēm
& iō tele uenaꝝ in epate sunt tenuiores telis ue
naꝝ residui corpis.& qa iste cōtinēt quod dige
rit īmediate ī seipsis epatis uigore.uelut lebes
pulmētū decoquendū.sed actus decoctōis attri
buit nō igni ꝓe decoquēti sꝛ lebeti mtociens.
Itaq; & digō plerq; nō epati prīcipali organo.
sed instrō ꝯtētiuo. Ille autem uene que extra
epatis exnt substātiā.magis sunt ab huius actu
remote.telasq; habuerunt grossiores.quia sunt
remote a substātia generāte sanguinē.In ꝓtute
tamē epatis sentit. oībus uenis inesse aliquā ꝓ
tutem san.gnatiuā ut pretactū in esse.& maxīe
istaꝝ mesaraicis.unde tertio xiiii.Epar ē mēbꝝ
quod generat sanguinē.quis mesaraice ꝯuertāt
qnq; chiluz ad sanguinē ꝯuersiōe aliqua: ppter
id quod in eis est de uirtute epatis.Sic igit me
saraice unr preparare digōnē epatis.ceu masti
catio facta in ore habilitatē disponit ad uētris
digestionē.de ptibus sꝛo.Diuisio enī alimenti
in modica facilē exhibet calido opatōnē.ceu &
uasa spmatis sm Aꝝ. dcā iuoluta. coopant ad
digestionē testiū sm alias.drā xxxv.Vene itaq;
delatrices relique.sanguinē ī ptes magis dispo
nēt ad digestionē ttiā.q aliqd supaddāt sze.&
maxīe uersus cutē ipsaꝝ extrema.Quod fortas
se sensit.A.tertiā digōnem etiā coēm ponēs in
eis. Quod enī digerit in his ptī obtiet formā
humoris.& sm aliqd huīditatis.cū sit in uia.
Quod indicat febris ethica & putrida.sm tse
qnq; facta.drā lxxxxiii. Vel fortassis.A.mo
uet id.q cū sanguine p uenas ut tactū puta fleꝯ
quod loco sanguīs ī ipsum ꝯuersum stare ponit
quod quidē uidet oportere nō alibi.q in ipsis
ad eum ꝯuerti. Sed dicā id ut uirtute ꝯtīgeī
epatis & nō uenaꝝ. Aut tertiā hāc forte poīt
digōnez coēm.modū obseruās suū utpote alioꝝ
semp ampliare sꝛmones. cū eoꝝ recitatione di
storta. Sic igit digestio solū fit ī epate prīci
paliter.& ipsius grā: in uenis aūt p se efficient
nullatenus. Propt qrtum uero ad primā Ga
&.A.uisum quid dicendū.G.q illic idē contra
Theronē loqtur.unde ut ipsi cōcludat suscipit

numeꝝ digōnū. q̃litercūq; fuerit opinatū cū ſp
in ipſum eat. Etenī cū ſit debilis ꝯpaginis ceu
ſan. coagulatus ſui ſubſtātia & colore ſanguinē
tīgit etiā. ac ſi aliqd eiꝯ admiſceť ei ceu ſpōgia
quaſi tinctura inficit ꝑ ipſaꝫ liquorē trāſeūteꝫ.
cum hoc q; in epate uirtus eſt īmutatiua & ſan
guifica. Quod autē tale nō potuit ī ſe liquorē
cōtinens ſubtilē. & ideo in ipſo fuerūt uenule
ſubtiliſſime plures diſptite. ut ꝯtactus īťueīrꝫ
īmediatus fere. in quibus ꝯtineret chilus. Natu
ra enī hic uelut in aliis īgeiata exceſſū coeq̃uit
Ad ꝯfirmationē dicendū. q; illa eſt ſeries trā
ſlationis arabice. q̃ uniuerſaliť ñ raro diſtorta
repiť & mendoſa. qd & ſic īmediate & greco d̄
duxi. Oſtendi autē in his que de ſpmate. q;
in tunicis uaſoꝝ a quibus nutriunť teſtes mul
tociens apparet trāſmutatꝯ iā ſan. ad ſpmatis
generationē: neq; enī ipſas uaſoꝝ tuīcas ab alio
aliquo cōueniens eſt nutriri. Apparet itaq; ex
hac ſerie. q; non fiat in uenis de quibus ſermo
digō. ueꝝ de ťtia q̃ mēbroꝝ. unde teſticuli nuť
unť Ad aliud dicendū. q; aquoſitas urinalis ē
ſupfluitas digōnis uenaꝝ. put ſunt ī epate. uir
tuteq; ipſius ut expoſitū fcā. q̃ īterdū digeſtio
uenaꝝ diciť. urina enī cum ceteris bu. in epate
generatur Ad aliud dicenduꝫ. q; locus habet
uirtutē ſaluatiuā & eſſe datiuā. nō ſic a ſe mate
rialiter ut eſt extrema ſupficies ꝯtinentis. uerū
formaliť magis quod recipit ab herbe ſecundū
talem aſpectū uel ꝓportionem. aut alteꝝ. Ita &
uene. licet ſanguiťicandū collocēt materialiter
formaliť tn & uirtute relocat ab epate. Ad
aliud dicendū. q; illud qd ineſſe uenis uideť de
ꝑmutatiōe uerſus ſanguinē. ñ eſt ipſaꝝ ꝓpriuꝫ
etiā meſaraicaꝝ. uerū eis ut uiſū ab epate acco
modatū. ubi autē unū ꝓpť alteꝝ utrobiq; unuꝫ.
Natura nāq; ipſaꝝ ē deferre ꝓpria: ſunt enī ut
riuuli qdā d̄ ꝑtibꝯ ťtō ſubītulit etiā aliquid. di
minutionis uideꝫ notā. Dicendū etiā q; licꝫ
uene oriāť a corde. ī quo prīcipaliť digō ꝑficiť
ſanguinis & ſpūs. non tn in eis digeſtio efficiť
ſed potius delatio ut īductū ab Aꝝ. Ad aliud
etiam iā quid dicendū apparuit. ſi enim uene
trāſducūt flegma ī ſanguinē aliqualiť. id ex ꝑ
tute ꝯtingit epatis & nō uenaꝝ.

Voniā dictū eſt aña. q; pīm īuentum ī
ſtomaco. aut generatū ex buōribus in
ipſo eſt flegma. qd tādē ulteriori dige
ſtione ī ſanguinē pōt ꝯuerti. beſitat ā digeſtio
ſubſequens precedentē ualeat corrigere. Et
uī q; hīc etiā. Rurſꝯ ſicut ſe hꝫ mēbꝝ ad m̄bꝝ
taliter ſe hēbit actꝯ ad actū. cū ex eiſde ꝓcedat
ſed mēbꝝ unū pōt aliud corrigere & ꝯtempare
ut cerebꝝ cor poſitū in eius oppoſitū. drā xxv.
Adhuc. ſi epar mēbruꝫ debile cordis reſpcū
vii. de in ge. pōt cōtra opari ei caliditatē illiꝯ
remittendo. multo amplius epar forte relatōe
uentris eius actui puta digeſtioni poterit ob
ſtare. ipſaq; ꝑfectius deducere. ut canō firmat
dyaleticus. Illud autē ualet ī tegni. Et fulciť
qa epar calidū & humidū natura quo digeſtio
ꝑficiť oīs: ita ut digeſtio uētris lapſi naturaliť
in frigiditatē & ſiccitatē cōtempeť. ac roboreť
inde. Palin. quādo plura ordināť in aliquem
actū. fortiora poſſunt emēdare ac ſupplere de
biliorū defectū. Sic autē poſſunt ſe brē epar &
mēbra digōnis ad uētreꝫ. cū unū fuerit ampliꝯ
utcūq; lapſum ad frīditatē & ſiccitatē. reliquuꝫ
uero ad caliditatē & huīditatē. Eti. agens de
bile pliꝯ pōt ſup materiā diſpoſitā. q̃ forte ſup
eā que īdiſpoſita. cū oē agens materiei expetat
diſpoſitionē. Sed uent ſuſcipit qd rude atq;
indiſpoſitū. Epar uero mēbraq; maxīe quod di
ſpoſitū. poterit itaq; digō ꝯns precedētē corri
gere. Oppoſitū uero huius uidetur ſentire
ſimpliciť Ga. affoꝝ & alimēto. ſꝫis: vi. n. d̄ acci
denti uult. q; opatio tripliciť digōnis leſa. ī uē
tre. in epate. ac mēbris. tribus ſiliť ledat moīs:
ꝑmutatiōe uideꝫ. debilitate. ac corruptiōe: qd
criſiū prīo etiā indicat. ac in locis q̃ multis: ūde
de re. ſa. q̃rto. Panē quidē deficient aſſatuꝫ. aut
carnē uel legumē īpfecte decoctā. īpoſſibile in
uentre digeri benigne. Rōnem uero eandē hnť
que ſꝫm uentrē elaborata praue ad ſꝫam. que in
uenis digōnē. q̃ ex prīcipio male cōſtructa. ci
baria ad eā que in uentre. ac que ſꝫm uenas nō
recte digeſta. eādē hnť rōnem ad eā que ī carne
quā habuerūt cibaria quidē ad illā que ī uētre
Ex ipſo aūt reddita ad eā que in uenis. nꝫ igiť
diligent exteriora uent digerit. aut uene illa q̃
ex uentre. neq; carnes que ex uenis. qn nō bene
fuerint elaborata; unde Yſaac in urinis. Dum
cibus in ſtomaco & epate nō fuerit excoctus &
digeſtus: īpoſſibile fit ut digerat in mēbris. &
eoꝝ aſſimileť ſubſtātie. Similiť ſi cibus fuerit
īpfecte digeſtꝯ in ſtomaco. crudus ꝓueniens ad
epar. nō inde recipit coctionē. neꝫ ī pfcm mu
tatur ſanguinē. ſed remaēt claꝯ roſeꝯ & crudꝯ
ita ut ꝓueniens ñ poterit in eis digeri. nꝫ ipōꝝ
ſubſtātie aſſimilari. Quod & indicat prīo
tertia. ita nutrim̄to multo & ſupfluo. lꝫ accidat
ut digeratur in ſtomaco. raro tn digeritur ī ue
nis: īmo in ipſis remanet crudū. & extendti ip
ſas. & findunť qnq;. Et tertio xiiii. Debili tas
cātur epatis. cū ſtomacus mādat ad ipſuꝫ chilū
nō bone digōnis. īmo digōnis debilis aut corru
ptum. Et ut ad unū nōdū ꝓcepi quē oppoſituꝫ
huius ſentientē. Rurſus oīs cā primaria pīs
eſt īfluens ſup ſuū cātum. q̃ cā uīs: ſꝫo de cāis:
ſed digō uentris eſt prīa reſpectu eius q̃ epatis
ac mēbroꝝ. & illa que epatis hoꝝ relatiōe: pīa
enī digerunť ſtomaci digōne q̃ epatis & huius

q̃ mēbroꝝ. Itidē in essentialiť ordinatis ab lato priore. auferť posterior. & nō eō: ut eodē aꝫ de causis. sed digōnes huius tres uñr eēntialiť stabilite. ut una sit sub alia ordinate cōtenta. Ordinanť nāq; omēs tandē in depditi restaurationē. Adhuc. si deficit agens fortius. mlto amplius & debilius. sed uētri deficit ut suppo nať qui digerit nō solū caliditate & huīditate. q̃dā eidē insꝫta substātie ueꝝ etiā ppť ptes illi caliditatē cū huītate prestātes q̃plurimā ut fa ctum. Similiť epar cū sit mēbꝝ pricipale ca. & huīdum: aliis fere oībus pfectius ptibus pti cipauit digestioni pfectiori. nō igiť digō ons añcedētē poterit corrigere. Propť primū qdē sciendū. q̃ esse digōnis uisum est ante omne. & quid nutritioīs. drā xxx. & lvi. Corrigeī aūt intelligo. non solū cū una digō alteri suffragať īmodicū. uerū cū una pfectius alterā corrigat ť emēdet: uelut cū corpus egrotans inpristinā re ducit naturā. Propť sꝫm uero sciendū. q̃ autoritates ut apparuit coīus seutiūt. q̃ digestio subsequēs preeūtē nō ualeat corrigeī: Fortassis ad corpa sufficient sana. uel ad plm se trāsferē tes cōtingētia. luxta īductū. A. raro tn digeriť de quo amplius mrābiť ex dicēdis. Propter tertium qppe sciendū. q̃ corpus in quo tales attendunť digōnes. aut erit sufficient sanū. ul la psum. seu discrasiatū. Quod si primuꝫ dico nullatenus posterā digestionē satis paribus ceteris añriorē corrigere. Si enī prime deficenter assit digōnis actus. qui amplius alterabat ad se cundā q̃ masticatō ad primā. nihil poťit digō sequēs in prioris correctionē. qd indicāt āpli ꝯ inducta sꝫo. Siquidē lapso corpus extiterit. aut uniformiť seu pporcionať declinat in aliq̃ octo cōplexionū distēpataꝝ. aut drñť & cū īpro portione. Quod & si primꝯ. tūc huius lapsꝯ uel erit paucus ab eius tempamēto excedens. aut multus: q̃ si modicus & maxīe uersus quali tates que nō sunt pprie in digōne mēbri suffi cient precedētis. pprie uero digestiue ꝯntis. pu ta si uenť digerens debet esse calidus in medio primi gradus. uel taliter. & epar in pricipio sꝫi tunc si uenť qs fuerit calidus in pricipio primi gradus. & epar in medio sꝫi. poterit utiq̃ digō epatis eā que uentris corrigere. tū qa quantum uenť subsistit in caliditate ea tm̄ epar uigorať Tum etiā qm̄ cū huius modico epatis excessu uis digōnis saluať sāguifica. tum qa uenť ī mo dicū lapsus digōnem ñ īfirmat. ita ut dispoītū ei nō tribuať aliqualiter. qd & rōnes psuadent priores. Si autē lapsꝯ fuerit q̃plurimꝯ: tūc dico posterā digestionē nequaq̃ precedētē posse cor rigere. ueꝝ potius precedentē corrūpe ꝯntez. ut inductū p. A: puta si uenť fuerit calidus in mā sione prioris gradus primi. & epar calidum in tertio intense. Sui nāq; caliditate multa cū sicci tate. non poterit epar sufficient uigere uirtute sanguifica. cum excedēs satis discrasia. tandem actum pprie corrūpať uirtutis. Adhuc epar calidius adeo modicā caliditatē ad se trahit uē tris. sicut maior firmat minorē. ita ut uenter quātūcunq; subiaceat epati. depaupatus calido digerere poterit mīme. Sicq; prauissime prepa rabit epati chilum generās crudū & corruptū. quē nēpe epar calidius attrahet etiā ante tēpus ut īde opilatō & debilitas sicut tactū epatis cō surgat. uñ plurīos taliū ē uidere ydropē scabiē leprā & huius defedatioēs īcurrere. Talia enim sunt discrasiata. ut oppositione in unā nequeat ꝯcidere armoniā: potius enī incitāt infuriam q̃ se corrigāt. quod & sꝫa itidē psuadent inducta.

Quod si corpus fuerit difformiť siue impro porcionabiliť lapsum. ceu si una ptium ipsius declinet in aliquā ꝯplexionē sue nature similē: aut aduersam ultra id quod ipsius est ꝯplexioīs & alia huius in oppositū. tunc nāq; duplex ē la psus. tū qm̄ declinat ab ipsiꝯ opposito. tū etiā qa nō ꝯsimilizat & cōcidit cū alia ptiū in unaꝫ quandā ꝯcidens naturā. uelut cū cor sit frm̄ uel summe calidū. & cerebꝝ calidū. uel frīdissimū ac epar siccius. aut epar frm̄ zcꝯ. in tegni. & vi. de re. sa. tunc huiꝯ ceu dictū priꝯ erit lapsꝯ mo dicus. & sic poterit utiq̃ corrigi. puta cum epar fuerit calidū & hu. in pricipio dicať sꝫi gradus aut paꝝ amplius. uenťq; frūs & siccus ī oppoīto Epar enī tantū potēs sui caliditate & huīditate digestiuis intensis. quātū uenter caliditate & siccitate submissus correctionē inducet. cū ī his ꝯplexionibus ꝯtus saluet adhuc chilificatiua. sanguifica. & pprie cū uenť fuerit puꝯ. cui cibi paꝝ debet & sepe. ī tegni. dilectꝯq; ab epate. ac ipsum sufficienter magnū. Quod & bis iam p suasum nō modicū. Quod si lapsus fuerit gran dis. ceu si epar ca. & sic. in tertō gradu. uenter uero frūs & siccus uel huīdus in eodē. ul magis opposite hntibus. digō sequēs precedentē non corriget īmo corrūpet. Ecōtra potius se ut pba tū sꝫo. Cū ī his sit ꝯplexioībꝯ adꝯsis ac excedē tibus. uires nō saluent sufficiēter mēbroꝝ īmu tatiue. Quod autē dictū est de digestiōe uētris & epatis. similiter audiať de ea que m̄broꝝ. ac de mediis ꝯplexioībus inter hec mēbroꝝ extre ma mediocriter iudicandū. Propter q̃rtꝫ ꝯo dicenduꝫ. q̃ inducta suis uiis pcedūt: logica. n. sunt altrīsecus aliqd ueritatis ꝯcludētia. Fleg nāq; natū in uentre. aut delatū si nō fuerit cor ruptum. est materia ī sanguinē apta ulteriori ꝯuerti digestione. nā digō non peccauit uentris circa ipsum oīo. & pprie cū peccatuꝫ fuerit ut uisum ex pte cibi. Ad alia dicendū. q̃ mēbꝝ corrigit mēbꝝ. & actus actū. qn ñ fuerit excessꝯ

in naturis ultimatis.adeo ut actus destruat uir tutis. Ad aliud similiť apparet ꝑ huius.
Ad aliud dicendū ꝙ ñ quelibet dispositō suffi cit digōni epatis & mēbroꝝ.sed debita & eorū actionibus ꝓportōnata.qd deficit sicut uisuꝫ ñ raro. Ad auctoritates quidē alterius ꝑtis ui sum etiā quid dicendū. Ad aliud ſ̄o dicēduꝫ ꝙ digō precedēs nō deficit oīo. sed disponere adhuc ualet ēpati ac mēbris. Causa etiam uſis prima.licet amplius īfluat uſr ac extensiue. ñ tñ intēsiue ac ꝑticulariť ut secundaria. quod actioni attinet in amplius. Ad aliud dicēduꝫ quod uenter opať circa materiā rudē & īdispo sitam ualde.nō autem sic alia.

DIFFERENTIA. XXX.

Vod solus san.nō nutriat uī autoritate fere oīum medicoꝝ. Amplio vi.de iuuamētis generaliť nihil est in corpe simplex puꝝ. sed oīa mēmbra coīcant in mate riis.& omēs materie īueniunť in oībus mēbris materie uero sunt hu.nutrienť itaq; ex omībus cū nutrimētum fiat asimili. Rursus de hūa na natura.& elemētoꝝ ſ̄o.Alii hu.tres repiūť in sanguine.ut etiā aꝫ in flebotomiis.hos autē nō est frustra ponere. Adhuc.cū alimentum trāsmutet tandē alitū.& si solus san.nutriť oīa mēbra in suis naturis.formis.& uirtutibus. & aliis dispositioībus ꝓñtibus forēt similia. Sed hoc est falsuꝫ. cū grādis eoꝝ appareat diχsitas

Itidē nutritō est assimulatō eius qd nutrit ei quod nutriť.prio naturaliū.Cū autē m̄broꝝ quedā sint colerica.quedā mſia & flegmatica. oportuit in eoꝝ nutrimēto deťmīatos fore hu: ea preť sanguinē nutrientes. Palin.stomaci pellicula interior ut coīť sentiunt drā liii. ex massa nutriť īmediate chilosa. que nōdū in san gninē trāsiuit:igiť nō uideť solus san.nutrire. & ꝑ ꝓñs neq; embrionē cōstituit. In oppoītū Aꝝ.in plerisq; locis.dicēs sanguinē solū nutrire aut ꝑ se aut simpliciť īmediate seu tantū. Et Aχ.cū quibꝰdaꝫ meicis drā xxxiii. Amplio d proprietate boī hu.est ut solus cū alio nutriat. sed san.optimus est huōꝝ.ꝓplexionū ſ̄o. Et disiunctia est artis. & nō sermoīs uim ꝓtinens copulatiue.unde haly drā xxxiii.Sanguis puꝰ est materia nutrimēti mēbroꝝ. Eti.flegma nō nutrit. cum sit frm̄ & huīdum & semidige stum aliqd nutrimētū:id enī calido fit opus ꝑ fici & hu.quēadmodꝫ & uita:nꝫ colera & mſia. qa quod uſr nutrit oportet in uenas trāsduci. Sed colere nō ꝑueniunt ad uenas in quibꝰ ē sā. neq; ipsis nutriť corpus.iuuamētoꝝ v. uñ natu raliū ſ̄o. Falsatur Erasistrates ponens colerā ī uenas cū sanguine ꝑtrāsire:sanguis igitur solus nutriet.& aīal etiā ꝓponet. Auicꝫ. tamē drēt solū sanguinē nutrire mēbra sanguinea. ñ autē alia. Propť primū quidē sciendum.ꝙ san. ē humor calidus & humidus sapore dulcis.odore fetidus.mīme coagulabilis solus:cuius alius ē in artariis.qui tenuis est liquoris in ru.clarum uergens ad flauū: alť uero in uenis coſe rubeus pſm.multiplicitas autē eius drā uidebiť ꝓñti. ac etiā xxxiii. Est autē actus nutritioīs seu nu tritio ſ̄m Ga.assimulatō eius qd nutrit ī ꝓpri am qualitatē & subāꝫ eiꝰ quod nutriť.In q̄ qdē assiſlatōe oꝫ appoītiōꝫ & unitionē precedere. cū posteriora a prioribꝰ neq̄at absolui. Est etiā nutritō ex aliqua simili substātia priꝰ euacuate restauratō.Quare oppositō eiusde sine dimēsi one naturaliū prio:& qa talis actus siue effectus relationē ad eiꝰ casum īportat.que quidem χtꝰ est nutritīa. oportet etiā uidere quid sit ipsa.

Est autē uis que nutriens in nutriti cōuertit similitudinē. iō ut ꝑ ipsum restaurationē reci piat eius qd dissoluiť.prio prīa. & qa huiꝰ χtꝰ dependēs est & materialis infra tēpus.nō soluꝫ quo ad opationē. sed etiam quantū natura ad substātiā. iō & ipsa sicut cetere taliū materia ī diguit corpoꝝ.Eguit aūt materia duplici.una quidē in qua tāq̄ in ꝓprio fundata subiecto su stentareť:ſ̄a autē ceu ea in quam opať. Pria quidē mēbꝝ exit rōne qua ꝓsimile magis.eo ꝙ hec una uirtutū extat naturaliū.Naturales χo uirtutes cū sint materiales eis que sūt uehem̄ť cōcrete ad oppoīta nō potētes. uelut uitales.& aīales magis.prio prīa.Immo potius uie uni & ordini uni adherentes singulari.ꝓpť qd χtutes dicte sunt nature.subiectis naturalibꝰ eguerūt sibi ꝓportionabilibꝰ. qualia sunt mēbra dicta mēbra nature:uñ & eoꝝ oppoīta q̄si m̄bra uidꝫ officialia. uocanť aīe instrā:& ideo uidemus ꝙ hec χtus plātis inexīt.ꝓpť eaꝝ materialitatem mīme organizatis. in quibus ñ sunt alie repte due.Matia denicq; in quā uirtus hec eius actum exercet.alimētum exit:& qa omē alimētū prio ꝓrium exit alendo.de ge.& cor.prio.ſ̄o de aīa. & ītio ꝓplexionū.oportuit primiꝰ remouēdo ab ipso ꝓiacentes passioēs corpi assimilari:hoc aūt fieri nō potuit. nisi retineret in corpe deť mīato tpe. Sic igiť īdiguit m̄bris pſmis si bi deſquiētibꝰ.& χtutibus ac tpe.Mēbris quidē duplicibꝰ. qbusdā quidē ꝓpť retinere tam diu alimentū.donec ꝑ tres digōnes alteratū. tandē in substātiā similē ꝓuertať ei. qd depditū exti terat.& iō ore indiguit tanto detineri.quo pri miꝰ eo alim̄tū alterať rude.deīde eodē ī uētrē trāsmisso. ipse & aliis eguit digestis. ut tādeꝫ gñata q̄dā īde subā simili substātialiť ptisane. attrahať ꝑ quasdā uelut epatis manus dcās me saraicas.formā uēaꝝ hñtes.ꝑ exsuccatōnē puri ab īpuro ī epatis cōcauitate digerēda:ī quo & substātiis v.seu sex gñatis χtute digestiua.drā

priori.una eay san. uidelicet utraq colera sup
flua & aquositate purgatq.in uenas ulteriq ipel
lit digerendus.ut & tãdẽ p digestionẽ in mem
broy fontibus ex uenay orificiis delapsus. dep
diti corpus restaurationẽ suscipiat.Et qa a tali
alimẽto in q̃li digõne expellebat supfluũ.fueyt
ptes etiã necessarie hoc colligentes. ne puy ma
culet supfluo feculento:duplex hec causa pluri
ficationis ptiũ exit.naturaliũ prio. Sũt etiã
uirtutes quedã huic nutritiue uelut famule sub
squientes in attrahendo. ipsi alimtũ digerẽdo
& supfluũ expurgando. q̃les sunt uirtutes q̃tu
or prie.atrractia.digestia .rtẽtia. & expssia.cũ
discretia.uirtutes mistrãtes appellate.He nãq
opant circa alimentũ.uelut plures circa unuz la
borãtes opus. Indiguit etiã tempore .nam i
omni actione quatuor oportet ꝯcurrere: agens
uidelicet potẽs in materiã sibi dispositã agere
szo.Iuxta illud szi de aia.Actus actiuoy sunt in
patiente & disposito.Reqrit etiã ꝯtactus tertio
cũ oĩs actio fiat p ꝯtactũ.prio de ge. Ipse nanq
ꝯriis excitat qualitatibꝯ . affecta adiuicẽ mixta
in agendũ.Reqrit & quarto cũ his tempꝯ szo d
cã.cũ sit uirtus ut dictũ sub tpe ꝯstituta. i quo
agens tã diu sit attingẽs passũ.ut effectum ide
cõueniẽtẽ educat. Istis autẽ ꝯtutibꝯ & ptibꝯ
nutritiua fulcita.i alimentũ tãq̃ ad finẽ dupli
cit uidet opari.sicut ipsa duplex exit ut & ꝯtꝯ
generatiua:una quidẽ preparatia siue imutatia
sza q̃ calido & ꝯplexiõe mẽbri opat uelut istris
altero ꝯo pfectia seu iformatia szam.ut alimẽti i
membra. Cuius quidẽ tria sunt opa.apponere
unire & tandẽ assimilare.ut p eay pbat defcũs
naturaliũ uirtutũ prio. Duplicit quidẽ inqt
ut & mẽbra szm medicos sunt duplici.ex spma
te uidelicet & sanguine generata. In mẽbris
nãq spmaticis uniformiter & irregressibiliter
opatur. quod az eo q ĩ pueritia plꝯ restaurat q̃
depdat.& ideo necessario cõseqtur augmẽtari
in iuuentute uero equalit restaurat. ppt quod
statꝯ.In senectute autẽ & seio miꝯ itelligibilit
magis autẽ maifeste ualde. ũde & difformis se
quit declitõ. Et neq demũ ordo regressibilit
tit de miꝯ ad plꝯ. seu ad mediũ. In mẽbrisaũt
sanguineis.difformit & regressibilit opatur.q̃
quidẽ diuersitas. ex uarietate ꝯplexionũ penes
tpa & alias res cãtur nõ naturales.& hoc est q
uidemꝯ quosdã uno tpe carnibus miorari.alio
uero tpe difformit incrassari. Est autẽ huiꝯ
uirtutis obiectũ nutrimentũ triplex exns.tertõ
ꝯplexionũ.& naturaliũ prio:unũ quidẽ actu nut
ens.quod uey dicit nutrimẽtũ.ut quod apponit
unitur & assimilat aliud nutrimẽtũ.ceu quod
nõdum nutriẽs apponi incipit & uniri:ttiũ ꝯo
futuy nutrimẽtũ.sicut qd est adhuc i ueis ut uẽ
tre ia imutatũ.szm q alimẽtũ etiã remotiꝯ põt
extendendo nutrimẽtum appellari.Iuxta illud
primi prie.Nutriens masticatiõe.Quoy quidẽ
primũ substãtie ꝯponit effluxioni.szm sanguis
fluxui.ttiũ autẽ uomitui & liẽterie.de re.sani.
ttõ. Propt uero szm sciẽdũ. q tertõ elẽtoy
Ga. istã qõnẽ difficiliorẽ reputat ea etiã que de
elẽtoy mixtionis mõ . & pbabiles utrq fore
circa ipsam positioẽs.Ait enĩ Nõ ẽ simpliciter
possibile demrãre uey hic ut ĩ primis elemẽtis
Vterq enĩ szmo hẽt quid ppriũ & pbabile. &
subdit postalia.Ideoq & qcũq meicoy & pbõy
ex sanguine solo nutriri aial nũtiauerũt.oportz
laudare eoy sentẽtiã ut ꝯuenientia ꝯgnoscẽtiuz.
Sed.Y.naturalius adhuc & his ex q̃tuor hu: ge
nerationẽ & augmẽtationẽ adhuc & nutrimẽtũ
inquit corporibus nris:uisum eniz fuit ypocra.
naturalius fore ex quatuor hu. generari corpa
& nutriri.cũ melius saluet trãsmutatõ & medi
cinalis apparentia.Impugnat etiã unũ ponẽtes
elemẽtũ & huõrem.drã xi. Et ideo quidã ad id
quesitũ rndẽrũt p distinctionẽ haly. dicẽtes no
men san.fore coẽ:significat enĩ aggregationez
huõy pmixtoy in uenis.sicut az ĩ fleubotomia.
Illic enĩ nõ est san.purus.sed in eo oẽs existunt
hu.Dicit autẽ san. a supbabundãti ĩ mixtura.
eo q ceteros excellat sui quãtitate.& rubeo cõ
fundit colore.& hec massa a medicis dicit sang
uinea. Significat etiã sanguis nomẽ puy eũd
ab aliis oio distinctũ.& hic paruz seu raro iueit
singularis & purificatus ita q ei nõ alius asso
ciet huõr.iuxta illud szi pnosticoy Ypocrati ut
ne aliquis huõr sit purus siue sincerus. sed oẽs
sit pmixti.prio eoy etiã huitates sãguiez uocat
Ga. Dicũt ergo hi.q si hec dcio solus exclu
siua.iportet exclusionẽ sanguis.i.masse aggre
gate in uenis. intellectꝯ ppositionis est falsus
tunc enĩ purus szo mõ dictus sanguis nutriret.
quod dicũt esse falsum:tũ qa nõ est humorem
puy dare in corpe:tum qa cũ mẽbra sint in na
turis suis diuersa.oportuit ipsa ex diuersis nu
trire hu.ut a ꝯsumptiõe restauratioẽ pportioã
bili seruent illesa:tum etiã qa hu.alii a sanguĩe
nisi nutrirẽt.frustra uideret in uenis existere .
Si uero solus dicat exclusionẽ colere supflue
tendentis ad sacculũ fellis.& mtie ad splenem.
& aquositatis urinalis tendentis p renes ad ue
sicam.sic dicunt uey esse solũ sanguinẽ nutrire
quod idẽ est ipsum nutrire.put oẽs hu.est defe
rens:sed qd de hoc apparebit in dicendoy ttio
Circa predicta euenit dubitare.eo q dictũ ẽ
in corpe huõrem puy ut sincey mime reperiri
cũ dicat prio de morbo.raro est iuenire huõy
singulũ sincey.Quod autẽ raro repit.inuenit ĩ
terdum. Dicendũ q szmo Ga. est in apãtibꝯ
pticularit.& nõ in huõribus corporis utr.parũ
enĩ est q in apãte nõ sint hu. plures commixti

Propt̃ ttiũ quidẽ sciendũ. q̃ solus san. nutt
pōt etiã hec dictō exclusionẽ facit san. prio mō
dicti. In quo ceteri hu. sunt aggregati. icludẽdo
sm mōm sanguinis uidelz puri. tum qa solus
san. sic acceptus idẽ sonat q̃ purus. Iō distīguẽ
dum q̃ purꝯ duplicit dr̃. ut q̃ oio nullã habet
admixtionẽ. sicut uinũ oifarie aque nō mixtuz
aut qd̃ modicã admixtionẽ recipit. ceu uinũ tã
moice admixtũ aque. ut statim oio trãsitꝯ fiat
idñans. Et isto quidẽ mō uisuz est ypocrati puꝛ
nutrimẽtum ī corpe repiri. Enuncō igit̃ sangui
nem nutrire nō solum mẽbra sanguinea. quod
etiã aduersario nō debet onerosum uideri. ueꝛ
etiã cetera mẽbra. quãtũcũq̃ uideant̃ diuersarũ
naturaꝛ. cũ tn̄ illa diuersitas nō grandis. ī unaz
statim cōcidat 9plexionis ex coalt̃natiōe resul
tantis unionẽ. ppt̃ qd̃ & nutrimentũ oportuit
esse coẽ. quod p uirtutis īmissum ulteriorẽ acti
onẽ coitas illa specificaret̃ in ptiũ naturis.
Quod autẽ hoc ueꝛ. seriebꝯ 9firmat̃ pbōꝛ illu
striũ & medicoꝛ. ut Aꝛ. de aīalibus & aliis Aꝟ
pbī & medici. Et Ga. uidetur tandem hec fuisse
sentẽtia. Ait enī sīo naturaliũ. Quod sufficiẽt̃
grossum est & terrestre. refugiens pfectam trã
mutationẽ q̃ in epate trahit ad splenẽ. Quod
autẽ moderate grossum cũ decocto. i. sanguie
fert̃. Indiget enī in multis aīalis pticulis sang
uis grossitie aliqua. sicut in latis ynulis propt̃
retentionẽ. sunt enī retentiui. Indiget autẽ non
mime & citno hu. qui nōdũ igneus ultime fcũs
est sanguīs. Et q̃ ei utilitas dicetur. īmo ī eodẽ
sīo uult colerã nō diffundi p uenas ad nutritōez
subaudi. In hãc quoq̃ sententiaz uisus est cō
cidere. q̃rto de iuuamẽtis pticulariũ simplicit̃
coleras supfluitates appellans. unde in quinto
Colera citrina nō hẽt utilitatẽ. ut uadat ī ueīs
ad epar & ad stomacũ. & ad residuũ corpus. nez
nutrit aliqd̃ mẽbroꝛ. sed exit ad intestia. Sic
ergo uult q̃ mlia & colera. cũ sanguine transse
rant̃ utilitatis cã. nō autẽ necessitatis. nisi forte
mlia ī uirtute. tamẽ san. artarialis splenẽ nutt
iuuamãtoꝛ q̃rto. que quidẽ necessitas iux̃ elꝛ oꝛ
sm. A. & balyabatẽ ulr in nutriendo existit.
Hoc etiã unr sapere de flegmate. ipsum uolẽtes
sicut & sanguinẽ puꝛ oia posse mẽbra nutrire.
cũ id in eũ uersum fuerit. Est enī uelut semidi
gestum aliqd̃ nutrimẽtũ. unde ipsum sanguīez
restant̃ diminute decoctũ. Amplius Ysaac ī
prīcipio uriaꝛ. cor meliorẽ & laudabiliorẽ atq̃
tẽpatiorẽ sibi ptem san. attrahit. ex qua se con
fortat & nutrit. & residuũ subtiliat. & d̃ colis
& flegmate & aliã putredinẽ mũdificat. & arta
rias ad mũdificãdum calorẽ naturalẽ mandat.
& p totũ corpus diuidit. quo & ipsum nutrit̃ &
uiuificat̃. Itidẽ in prīcipio dietaꝛ uniꝟsaliũ
& febriũ v. Natura qm̃ odio habuit colerã ru.
propt̃ amaritudīs sue acumẽ. in chisti fellis col
locauit. neq̃ aliqd̃ sui sanguini admiscuit. nisi
quantum necessitas expetiuit. ad uirtutẽ ī toto
corpe expulsiuã excitãdã. similit̃ & melãcolicũ
hu. splene incarcerauit. ne eius sanguini 9misce
ret̃. nisi quatum fuerat ad uirtutẽ cōfortandũ
cōtentiuã in qualibet corpis pte. Adhuc Ale
xander in pbleumatibꝯ inqt colerã ru. & ãplīꝯ
nigrã ī corpe minorari & nō nutrire. colera enī
ru. est acuta & adhuc minꝯ mlia. qa nature īimi
ca & pticularuz corrosiua & pprie adusta.
Quod uidet̃ tandẽ sentiri ttio xv. cũ colere nō
ponat̃ iuuamẽtum cũ aliis in alimẽtum subire
Propt̃ qd̃ cũ eis audeo assereт̃. solũ sanguiez
nutrire adiectiōe tn̄ apposita. quod hoc ꝟitatẽ
hẽt in corpe sub sanitatis latitudie collocato.
rebus sex nō naturalibꝯ debita sibi administra
tione applicatis. Cōtingit nãq̃ egrotatiuo aut
famelico. natura indigẽtia coacta. nō solum fle
gmate uti īmediate p nutrimẽto. sicut innuit
A. absq̃ eius trãsmutatiōe in sãguinẽ. ueꝛ for
tassis etiã duabꝯ coleribꝯ. cũ tpe famis uid̃amꝯ
īmense supflua & stercorosa exsuccare q̃maxie
quod famescentes oñt immẽse a sanguine ex
traneissimã in suationẽ nutrimẽti trãsducẽtes
cã. drã liii. Cōfirmat̃ tandẽ predictũ omibꝯ
ex causis quatuor acceptis. Prima quidez ex
materiali suscipit: eadẽ nãq̃ est materia nutri
menti & generatiois ex qbus enī sumꝯ ex eisdẽ
nuutrimur. unde de ge. aīaliũ. & collz. sīs. Idẽ
est dator nutrimenti & materie. sed fuimus ex
sanguie tãq̃ ex materia sm Aꝛ. p totũ primuz
& sm de ge. animaliũ & sīo naturaliũ. dicẽtez
uenã artariã neruũ cartilaginẽ pinguedinẽ adi
pẽ mẽbranã & medullã īsanguiẽa fore. ex san.
tn̄ generata. Quod pbat̃. qm̃ in uulua nō ẽ
colera nz mlia in actu. collz sīo. & naturaliũ to
tidẽ. San. est materia una & nniformis sũmissa
semī. qd̃ ẽt affrōꝛ qnto. sẽtit̃ ur̃ iqẽs Ga. ẽbrio
onẽ ex puriori pte san. mstrui mulieris genera
ri & nutri. Amp. si mlia dicamꝯ cũ sãguine
mẽbꝛ aliquod nutrire. uelut ossa & huiōi: aut
ipsa ẽ 9iũcta cũ sãguine. aut separata in nutritōe
taliũ mẽbroꝛ. Non qdẽ separata. qm̃ A. dicit eã
cũ san. mitti p uenas ad mẽbꝛ. Quod etiã oñit̃
quia si mbꝛ diuisim a sanguiẽ nutriret̃ & mlia
tũc mẽbꝛ nō unīꝯ forme uirtutis & instrumẽti
existere. qd̃ nẽ dare. cũ unaq̃q̃ res p unã formã
unicũ hẽat esse. Nz etiã mlia mixta cũ sanguie
nutriẽs mlica ꝟtutẽ obtiẽt mixtiōis. cũ īppor
tiõabilit̃ sm aduersarios etiã mbꝛ qdlibz. pls
a sãguine q̃ ab alio nutriat̃ buōre. Et ideo collz
sīo. Negãtur colerт̃ generatiōis ela cũ existant
potẽtia tm̃ in mstruo. Elm nanq̃ oportet actu
preexistert̃ seiunctũ. & uirtute demũ cũ aliis in
mixto. Cũ ppt̃ eãdẽ formã ꝟtutẽ & instrumtũ

calidũ uidelꝫ.ad unã actualiť ducatur naturam
potẽtia tñ nõ ẽ ſecũ deferẽs hu. Quod itidẽ
in cerebro declarať flãtitiori. qđ tñ ſãguine uť
et nõ flãte predcã uia nutriri:uñ prio de ſõno.
San.tenuiſſiꝰ & puriſſiꝰ.q in capite dẽſiſſimus
& ťbidiſſimꝰ q ĩfrioribꝰ ptibꝰ.Quod aꝫ eo.ꝙ
diu fuit ꝰtinuus cũ corde ꝑ ipm̃ trãſitũ faciẽs
in cerebꝯ.cũ ſpũ uitali qui calidiſſimi exñt.
Nꝫ etiã põt dici ꝙ flãticꝰ efficiať oĩfariã.eo ꝙ
coctũ eſt incrudari mĩme põt ſꝫm halyabatẽ &
Axꝯ. Siłr & medulla ſãguinei ultimi diſtributi
in oſſa ĩterceptũ ſupfluum digeſtũ. ſꝫo de pti
bus.caſa & bũida oſſa mł́ica nutrit intrĩſecus.
dr̃a lii. Secunda xꝯo ex formali.qm̃ quidẽ de
ge.aĩaliũ & de ſimplicibꝰ q̃rtis.Nihil generať
nꝫ nutriť niſi ab eo quod dulce. unde in dietis
uniuerſalibꝰ.Nihil niſi dulce nutrit.eo ꝙ nuť
tio fit ꝑ aſſimilationẽ nutriẽtis ei quod nntriť
nũc aũt ſolũ dulce nutrite nature aſſimilať bũa
ne.eo ꝙ dulce calidũ exĩt & hu.ĩ ſꝫo ğdu:quẽad
mõm & ꝰplexio bũana ibidẽ:ſꝫ ſolꝰ ſan.ẽ dulcꝭ
ceu dñt Aꝟ.hyſtoriaꝟ ťtio.& medici unixꝯſi na
tureq̃ faĩliaris & ꝓpriꝰ:colera nãq̃ amaritudi
ne mixta pticipat & acuitate. melãcolia põtici
tate & acredĩe.cũ aliq̃ ſanguĩs accidẽtali dulce
dine.Flegma uero ĩſipiditate.ꝓpter quod ſoli
ſanguĩ remaẽbit nutrire. Neq̃ potes expone
re dulce ſolũ nutrire.hoc ẽ amicabile:cũ nullus
ſapor niſi q dulcis actu exiſtit.aĩcabilis ĩueĩať
nature ꝑticulariť bũane.Et iõ ex duabus coleri
bus nedũ fit nutrimẽtũ.ſꝫ nꝫ aĩalia ut lũbrici &
aſcarides ab eis generanť.drã ci. Quod etiã
declarať ex effcũ nutritioĩs.qa cũ alimẽtũ tãdẽ
trãſmutet alitũ.ſi mẽbꝟ aliquod ex colera aut
melãcolia nutriret actualiť.eaꝟ ſapores maĩfeſ
tos eẽt ĩ nuťtis repire.quod ñ ẽ.eo ꝙ pulmo ex
ſan.nutriť colericiſſio.vi.de iuua m̃tis.amarꝰ
tñ ĩ eo ñ guſtať ſapor.Quod abſq̃ iſtãtia ꝰtige
ret repire in corde. cũ nõ uideť euaporatioĩbꝰ
flãtũ. Sumiť & ťtia ex ꝑte efficientis quoniã
xꝯtus ĩmutatĩa opãs in cibũ ꝑ calidũ & hu.opať
quo & materiã prepat.& formã ad reſtaurãdũ
ĩducit:nã ex ꝑte calidi facilis fit actio ĩ materi
am.cũ calidũ maxĩe ſit actiuũ.Ex ꝑte xꝯo buĩdi
facilĩa fit receptio. cũ agẽs materiã reqrat diſ
poĩtã ut declaratũ. ꝓpter quod cũ ipſũ & pati
ens ut ꝓbatũ debeať eẽ ꝓportioãta ꝰſĩlia.pati
ẽs uero tale ẽ ſan.cũ naťa ſit calidꝰ buõꝟ & hu.

Adhuc peccatũ ẽ fieri ꝑ plura quod põt pau
cioribꝰ pfici.phi.ĩdicatũ prio.ſꝫ ex ſãguine ſo
lo pñt cetera mẽbra nutriri.cũ ĩ eo ſint alii hu.
in potetia.ſicut in cibo q̃tũcũq̃ tẽpato. Rur
ſus & q̃rto ex ꝑte finis.qa ad hoc eſt generatio
& nutritio etiã ordĩata.ut diuino pfruamur &
optimo.ſꝫo de aĩa. hoc aũt fiet ꝑ id quod opti
mũ puta ſan guinẽ.unđ Yſaac prio febriũ.eum
nature filiũ uocauit.& eťoꝟ ac ꝰplexionũ ſcđis
diciť maxĩe nature ꝓprius.ꝓpť quod cũ nuťtio
ordineť ad uite ꝰſꝫuationẽ.q̃ hãc ĩpediũt neq̃q̃
dicẽda ſũt nutriť: melãcolia xꝯo ipſã ĩpedit.cũ
ſit frã & ſicca q̃ mortis eſt diſpoſitio cãtĩa.de
morte & uita:& iõ Haly.melancolica inť ceťas
cõplexionũ breuioris iudicať uite. ſiliť & cole
ra ru.uñ q̃rto de ꝑtibꝰ.Fel nõ ẽ ꝓpť nuťre cũ ñ
ſit alicꝰ grã.ſꝫ purificatio q̃dã. Et iõ grõſiſſie
ãtiq dixerũt.cãm eẽ uiuẽdi pł́i tpe nõ brẽ fel.&
maxĩe circa epar copulatũ.ſicut ceruis & qbuſ
dã aĩaliũ atq̃ boĩuꝫ Eſt etiã cã puťfcioĩs & fe:cũ
ꝓpť deſtitutõeꝫ eius a regimĩe nature ex odio
ſitate ipĩꝰ ad eã.tũ ꝓpter ſĩlitudieꝫ eiꝰ cũ feb.
q̃ ẽ caloris ĩnati ĩ igneũ ꝰxſio. Sic igiť ex bis
ꝰcludiť efficaciť.ſolũ ſanguĩeꝫ ſeu puꝟ ſĩgularẽ
nuťre.preť colerã oĩo & flã pleꝟꝫ:eo ꝙ ipſũ pri
mi utilis alimẽti ẽ ſuꝑfluitas.Cuius qđẽ ſignũ
ẽ quod mixtũ alimẽto puro nuťt. & laborãtibꝰ
hoc ẽ ĩ aĩatis & exẽcitatiõibꝰ ꝰſũiť.priõ de ge.
aĩaliũ.uñ ſꝫo collꝫ. Flã ẽ ſicut cibꝰ prepatꝰ mẽ
bris qñ cibus tardať eis.& ſic ẽ maťia ſãguinis
ꝓpinq̃.quod in duabꝰ nõ cõtingit coleribꝰ:nꝫ
n.ꝓpinq̃ nꝫ etiã remota ſũt maťia & nuťmẽtũ
mẽbrorũ.& iõ fit ĩpoſſibile eas realiť in ſãgui
nem ꝰuerti.ſũt tñ in potentia in illo:nã multo
tiens in eiꝰ ꝰuerſiõe ſubtile ꝰuertitur in colerã
& groſſũ in melãcoliã.non aũt ꝰuertũtur in ſãg
uinẽ & in corporis nutrimentũ.qa calor in eis
ulteriꝰ agens cũ una ſit uehemẽter calida.uide
tur magis inflãre ipſã & corrũpe.in bũores cõ
uertẽdo innaturales.q̃ in uerũ corpis nutrim̃
tum.Reliqua uero cũ eo ꝙ ꝰplexiõe delinqt.eiꝰ
ſbã oĩo a ſanguĩnis receſſit natura. Propter
uero q̃rtũ.Ad primũ dicendũ.ꝙ hec fuit illorũ
opinio.que nõ ſeruatur in pñti. Ad aliud di
cẽduꝫ.ꝙ etiã ſan.nõ ẽ ſimplex.cũ in eo ut oñſũ
ẽ ſint alii tres hu.potẽtia.uelut ĩ alim̃tis. Ad
aliud dicendũ.ꝙ alii bũores a ſãguĩe nõ ſũt fru
ſtra.cũ habeant iuua m̃tũ preť nutriendi neceſ
ſitatẽ ut ipã explicat.A. Ad aliđ dicendũ.ꝙ ñ
multũ ualet apud phiłoſogizantẽ exqſite & ſi
fuerit ypocratis de bũana natura. Ga.ſꝫo eťoꝟ
theorice & prio.primis.Eo ꝙ neceſſitas alicui
us effectus qualis eſt nutriri.non ex neceſſitate
ſumenda ẽ materie.ĩmo magis agẽtis & forme
ſeu finis.ut apparꝫ phiſicoꝟ ſꝫo & de ge.aĩaliũ
prio.reprehendẽte Empedoclẽ.uolentẽ effectu
um neceſſitatẽ in materiaꝫ reducere quãcumq̃
nõ.n.iõ m̃bra ſunt dr̃ſa.eo ꝙ nutrimẽtũ eorũ
diuerſũ exiſtat.cũ diuerſitas materie ſequatur
ex diuerſitate forme uel finis & nõ ꝰtra unde
cõmentator prio de aĩa.Nõ drñt mẽbra leonis
a mẽbris cerui.niſi qa eoꝟ drñt aĩe. Quod ſen
ſit Ga.naturaliũ ſꝫo.uolẽs unũq đq̃ ex eadem
materia uidelicꝫ ſãguinea gñari.ꝓpť diſitatẽ

9tingētē a uirtute īformatīa.& nō ex materia

Ad prēdictā enī rōnez multa ſequūt īgueniē tia ſubtilig 9ſiderāti.tū qa iam uirtus fere fruſtrareť.tū etiā qa dīſificatos in membris ultra dīſitatē materie nutribilis nullā deberēt habere.tū etiā qa uidereť iā q pmutatō & aſſiſatio nutrientis ī nutritū amateria 9tingeret.Sic ēt mēbrū deberet ſi ex ptibus nutriret hu.ſzm eos pta eē.que oīa abſurda īmatura.uñ quarto de iuuamētis.Verior ſermo duoz ē.qā neceſſariū fuit ut caro ſit ſzm ſuū eſſe.unde pat9 fuit epī pulmoī & ſpleni cibus aptus.q drē q ſubā carnis cuilibz iſtorū tertiū ſit ſimilis ſubē ſāguīs aquo nutriť.ppter qd puto Ga.in ſzo elem̄toz ſeductū fore.aliud drē ypocratis amore. Ad aliud dicendū.q nutritō fcā p ſanguīez fit p ſimile oīquaq.eo q in ſanguīe reperiuntur alii hu.in potentia.Sanguis enī corruptus ſzm eig ſubtilitatē mutať in colerā.Eius aūt qd groſſū 9uertitur in melancoliā.Ex ipō aūt cū amplig decoqtur flāticus elicitur hūor.Et iō cum ipſe alios deferat hu.in potētia ulteriori digeſtiōe decoctus.a uirtute nutritīa prepatīa ſubſeruiē te nutritīe pfcīue.iuxta illud Az.īmutationez poterit in mēbra non ſolū ſanguinea.uerū etiā flātica melancolica & colerica nutre ſuomodo. Et merito.qm̄ ī hu.ordo qdē irregreſſibilis cōuerſiōis unig ī alterz exiſtit.ſzo re.a.& primo theorice.Flegma nanq p eig ulteriorez decoctionem cōuertiť in ſanguinez & ſanguis ī mītiaz ſaltē quod eius groſſū rōne ſubē & ipig ſubtilig in colerā.ppť quod nō oporz drē colerā utrāq cū ſanguīe tranſire p uenas.ppť neceſſitatē ñ ē nutrire.ſz magis ppter iuuamētū.qd.A.cū aliis tetigit ſufficienter. Quod ſi querať quid ex illis cōtingat colibus. Dicendū coleram rubeam preter alias expulſiōes ī ſudorē expelli cū ſudor ſit aqueitas ſan.cui pus colericū ē admixtū.ſzo canoīs.p ſeceſſū.urinā. & īſenſibilez euōnez.re.ſa.prīo.de melancolia uero dicendū q de ipa nō multū tranſit ad uenas cū ſanguīe cū eius etiā quantitas ſit ī corpe pua differētia xxxii.Expellitur etiā in expulſiōes ťtie digōinis & quarte.Vel fortaſſis eius quātitas aliqua ad albedinē aliqualē pmutata ī materiā ypoſtaticam retranſit. Ad alqd uero quid dicēdū differentia uidebitur.liii.

DIFFERENTIA. XXXI.

Vod ſanguis artarialis ſeu uitalis non nutriat oſtendiť. qa epar nutriť & uiuit.Vita nanq ē 9ſiſtentia p alimentū & tñ ramoz ſibi null9. a magna deferť artaria uñ prīo phiſicoz. Adberet quidē magne uene epar.artarie aūt nō coīcat.Eorūdē quoq & ptium.ťciis In epar & ſpťez nulla ptendiť abortiboc eſt artaria recta grādis.ſan.uero artarialis p artarias ptibus dirigiť. Adhuc collz ſzo. Ga ſētit q ſan.nō fuit fcūs niſi ppť unā duaz rez.Aut ppť nutrire ſicut ſanguis q ē in epate & inuenis quas opinātur medici naſci ab epate aut ut ſit uehiculū ſpirit9 cordis.& iſte ſāguis eſt artarialis.Non igiť Az.poīt ſanguīs uitalis iuuamentū nutrire.ſed ſpm̄ cordis uehiculare tm̄. Idēq iuuamentoz ac prīa primis.& theorice ſzo. Palin Yſaac diffinitor.Ex ſanguīe prūpente ab epē p uenas ad oīa mēbra fit nutmētū uirtus & 9ſtitutō.Ex ſāguine quoq cutrēte p artarias ſpūs nutritur uitalis.ſicut ignis oleo ñ rememorās nutritiōis mēbroz. Amp. primo prīa.Sāguis eēntie bone p uenā magnā a gibboſitate epatis ad aſcēdētē uadit.& tēdit p uenas.que ab eo ut rami ſepāť.deinđ guidegnum uenaz zcz demū in uenas que ſunt ſicut rami capillares.poſtea ſanguis ab eoz orificiis reſudando labitur in mēbra expte diuina.ſāguis autē tranſiens p uenas ē naturalis ſoluz. Rurſus xi.tercii. cor nutriť cuz uirtutib9 ſuis naturalibus.ſi ergo faciens uirtus ad nutritionem cordis ē naturalis.tunc & nutrimētū eius ut ſanguis erit naturale.itaq ſi cordi hoc īſit quod ē radix artariaz & ſaguinis uitalis.mlto amplius alia mēbra ſanguine ſoluz nutrientur naturali. Itidē nutricatō p calm fit & hūidū quod oſtēditur digōne p huiōi pfcā in eā ordinata.Sanguis autē naturalis calſ ē & humidus natura.qui autē artarialis calſ & ſicc9. Etidare uitā & nutrimentū ſunt diſi act9.cū igiť uita detur ex ſanguine artariali.ipē.n.appellatur uitalis.nutrimentuz itaq ex ſanguine erit naturali.nō igitur nutrit uitalis. Hui9 quoq oppoſitz ſcribitur de ge.maxime aīalium.& ſzo collz ſub Az.ſententia. Adhuc quod poteſt in plus poterit & in minus:ſanguis quoq artarialis pōt dare uitā.quod ē plus q nutrimētuz exhibere.ergo nutrimentuz poterit ptib9 9ferre:& merito cū dare uitā & nutrimentuz.tandē ad eandē ptineant rōnez. Propť primū uero ſciendūz.q ſanguis rōne 9tinentis duplex ē in pñti.unus ſiqdē artarialis ſeu uitalis appellat9 acorde naſcens.& per artarias ab eodem ortas in totū diffunditur corp9:alter uero naturalis dict9 ſiue uenalis generat9 ī epē.aquo p uenas in totū corpus dirigiť.quoz qui ī uenis rubicūdior.qui autē in artariis flauior qpťm. Ga.de melancolia libro. Quid aūt ſit uena.aut etiam artaria.drā oñdeť.xlvii.& lxiiii. Conueniunt quoq uene cū artariis noīe quidē & re Primo qdē.qa īterdū coītate noīs artarie dñr uene.ſed nō e9tra.Arabes enī magis hoc nom̄ uena determinant p pulſare.qd dicūt in eē artarie.& nō pulſare quod ē uene ſīpliciter dicte coīter tñ noīe uenaz īteligitur illd.quod una

ambitur tunica ·motu carens dilatatōnis & cō
strictōnis:re aūt·qa ambo sūt corpa lōga 9caua
ligamētalia:distāt quippe eo q̃ unā habēt solu3
tunicā uene·preter dictā uenā artarialē·q̃ est in
pulmōe·Artarie aūt habēt duas tuīcas·artaria
uenali pulmoīs excepta·ī qbus ē mot9 localis·
Oriunt q̃ a corde ·Vene ab epate aput medicos
dr̄ia·xlvii ·Quid aūt sit nutritio & eius mod9·
dr̄ia ostēdit premissa· Propt qdē s3m sciēdū
q̃ principia Ga·& quorūdā philosophor̄ & pla
tonicor̄ quos imitat·plerūq̃ magis sapiunt·q̃
solus san·nutriat naturalis solidas aīalis ptes·
artarialis aūt sit materia spūū nutrimētū & ue
biculū ipsor̄ ·sicut iam apparuit utcūq̃:posue
rūt enī aīam triplicē fore ī corpe · & tria possi
dere prīcipalia dr̄ia·xvii:qd̄ etiā uidet prīo īte
rior̄ īdicari·ubi dr̄ia int aīatū & naturale assig
nat organū· Naturale nāq̃ coīnatā sibi actus
uirtutē habet·uelut magnes ꝓtutē s3m quā tra
hit ferrū·sic & animaliū singulū organor̄ ·Ita
q̃ si demū ess3 pmāsibilis ei9 subā ·nichil īdige
ret neq̃ uenis neq̃ artariis·qa uero nutriri indi
get·& 9mēsuratiō3 custodiri īnati caloris·ppt
ea ei opus fuit ueīs & artariis·Sic igit uenas or
dinat solū sanguī·artarias aūt coīnato calori ·
unde ex sentētia ipsi9 talis uidet rō posse dedu
ci·Quor̄ aīe seu ꝓtutes & īstrumta sūt diuersa
opatōnes iīs pcedētes sūt diuerse :predicte ꝓto
ut apparuit sūt dtuerse·S3 opatio ꝓtutis uitat
cū ei9 īstrumto ē dare uitā·ergo uatural cū suo
erit nutritō3 mīstrare· Preīducta quoq̃ Gal·
prīo prīa nō recipiunt·qm̄ si īter os & epar uia
claudere & os nutrimtū aptū baberet ei9 actō
ī ipō destruere·nō igit se bab3 ī relatōne mag
netis ad ferrū·nullo adhuc auxilio īdigente·
Hec tn̄ īstantia 9tra Ga·A·non ualet ceu neq̃ a
lie·qa p priuatō3 deportatioīs alim̄ti ab epate
ī os·nō tollit ipsi9 īnatitas·s3 tm̄ ei9 pmanētia
& 9seruatō·licet s3mo Ga·pbabilitati magis q̃
ueritati attineat ·S3 tn̄ q̃ san·tm̄ nutriat natu
ralis nō reputo·ut apparebit sufficient dictu3·
n3 hīc ad pn̄s radices īcipio·Ga·oīfarie·medici
nales tn̄ sūt & apparētes ;nō enī ꝓtus naturalis
& aīalis ad uitalē se bn̄t ut dispata oīo ·īmo ut
īferius ad supi9·fūdant nāq̃ he due ī tertia·ut
uitali que oīum exīt radix prīa ·Pn̄t nāq̃ tales
ꝓtutes duplicit 9siderari·aut quātū ad esse eor̄
pfectū & formale·puta s3 q̃ orgaīs determīatis
alligant·cū spiritib9 sibi cognatis·ad suas p a
gendas maīfeste opatōnes ·& sic utcūq̃ rōnē s3
uāt dispator̄·& hoc qdē putauit Ga·sufficere:
t q̃ntū ad eē īpfcm̄ & matiale·& ita sola forma
lis & pfecta una extat ꝓtus·puta uitalis ī corde
īpfecta uero & materialis duplex ī eo ut aīalis
& naturalis·& sic bn̄t rōnē3 īferioris ad supius
Est enī uitalis tanq̃ eor̄ gen9 & prīcipiū·In cor
de nanq̃ sūt oēs ꝓtutes·cu3 oīu3 sit prīa radix &
minera ī aīali·tanq̃ prim9 bn̄dict9 in uniuerso·
nō tam̄ omēs pn̄t maīfestari ī eo p opa ·qa hic
mediāte efficit īstrum̄to dispoīto·In corde aūt
solū est uitalis īstrumētū 9pletū·postea spūs ui
talis tendēs ad cerebrū p artarias digerit ī re
te mirabili & ī cerebro· tanq̃ in sibi deputato
organo a natura & reliq̃·dr̄ia·xxxviii · App3
etiā q̃ rō preīducta·G·sic pcedētib9 nō 9cludit
eo q̃ aīe seu ꝓtutes & organa nō sūt oīo diuersa
īmo unū sub9tinet ī alio ·un̄ s3o de aīaliū gene
ratōne·ī corde ē epatis forma · Propt tertiū
qdē dicendū·q̃ san·artarialis bab3 etiā nutrire
& nō naturalis tm̄·qd̄ & autoritatib9 ostēdit &
rōnib9 nō phor̄ tm̄ uerū etiā meīcor̄· Gal·
nanq̃ de marasmo ·Cor forte existit at ractioē
& bn̄t oēs pticule aīalis ppriū alimētū ex cord̄
hic aūt san·erit uitalis· Adhuc sexto de iuua
mentis·In uenis pulsatilib9 & nō pulsatilib9 in
uenit san·& spūs·s3 illd̄ qd̄ est ī ueīs pl̄satilib9
ex sanguīe ē par̄ purū·& ppinquū nature uapo
ris·& illd̄ qd̄ ē ī uenis nō pulsatilib9 ex spiritu
est par̄ & nebulosū·Et subdit ut īductū dr̄a prio
ri·q̃ meīcīe corpis coīcant oīb9 mēbris·s3m tū
q̃ntitates īequales ·he autē nō un̄r nisi predicti
san·& spūs·ppt qd̄ utq̃ san·nutet ·& spūs spu
mabit · Hoc aūt pōt ibidē pticularit etiā ex
mēbris pticularib9 bri·Scribit·n·ibidē·fuit ue
na pulsatilis ī pulmoē bn̄s cooptoriū tenue·ad
sīlitudinē creatioīs uene nō pulsatilis ī aliis mē
bris·ut det pulmoī ex sanguīe subtili q est ī ea
multū·hoc aūt nō erit nisi ppt nutrire eundē·
unde s3o theoirce · Artarialis uēalis unā habēs
tunicā tenera & fragilis ītrat pulmonē·& in eo
ī multas diuidit ptes·Accipitq̃ ab eo aerem·&
ad ipm̄ sanguīe3 defert quo pascat · In idem
quoq̃ cū his 9sentit ita prīo prīa·una artariarū
ad pulmonē uadit & ī ipso partit·ppt ea ut aer
attrahat ·& san·qui pulmonē nutrit a corde de
ferat qui trasit9 nutrimēti pulmoīs ē ad cor·&
a corde ad pulmō3 uadit · Apparet itaq̃ ex hoc
mēbra uitalē sanguīe3 nutrire · S3 quis mox
ī surgēs dicet nō esse sīle de pulmoē & aliis mē
bris·ita q̃ p eum possit de aliis excludere:nam
dispositō pulmoīs ī uenis suis ē 9traria dispos̄i
tōni alior̄ mēbror̄·de iuuam̄tis·v ·Est enī pul
mo mēbrū calidū & siccū m̄ti caloris & mot9
īdigens nutrim̄to calidiori & pluri ·p̄timo siq
dē ppt tres causas·Vna quar̄ m̄titudo est calo
ris ·ppt quē cib9 ei9 fact9 q̃si ad 9sīl̄itudinē ua
poris uelocit extermīat· Scd̄a est pulmoīs ex
pansio ī hora receptōnis aeris · hoc enī adiuuat
ipsū ad attrahēdū cibū ex locis pfundis & spis
sis·Tertia quoq̃·qa solus pnlmo īter oīa m̄bra
ex cordis cibat sanguīe ·quez cor digerit & sub
tiliat ualde·nō aūt de aliis ptib9 ita·cū istis nō

pticipēt natura & dispositōne. Dicēdū ꝙ licꝫ ex his deducat ꝙ pulmo pre mltis ptibꝰ magis debeat nutriri sanguīe & artariali. nihilomīꝰ & alia etiā nutriunt ex eo. nutrit nanq; splen inde mēbrū mlicū de quo mīꝰ uidet. ppt qd & alia magis sanguī ppiqua poterūt inde nutriri. uñ q̄rto predicta utilitas uenaꝝ pulsatiliū ī splene est. qa cibāt & nutriūt ipsū. cū eo qd resudat ex eis. sitr quoq; tertio. xv. In splene qdē sūt uene pulsatiles & nō pulsatiles plime. ī qbꝰ sanguis digerit & assimilat subē ipsiꝰ. & iō iuuamētoꝝ q̄rto. splē nutrit ex sanguīe subtili nigro. Epar ⁊o ex sanguīe spisso rubeo. Circa qd accidit besitare. qm̄. xiii. de ingeio mīatū est sp̄em ex sanguīe grosso nutriri. q q̄si limꝰ ē purioris. Dicēdū q; splen ut & alia ex sanguīe nutrit duplici: artariali. s. & uenali. & ꝙ artariat magis in finē ordiat ipsiꝰ: licꝫ enī san. mlicus attrahat ī spleis nutrim̄tū. digerit tñ & subtiliat añq̄ nutriat. sicut tactū ex Aui. īducto: uñ sm̄ oꝰpletꝰ erit Ga. cuꝫ utq; copulabit una. Quare iuuam̄toꝝ q̄rto. mlia degerit ī splene. añq̄ trāsmittat ī stomachū. Iuuatq; is motu artariaꝝ plurīū ī ipso existentiū. deferentiū ei ⁊tutē cordis spiritū & sanguīeꝫ. ita ut digōne fiat san. ipīꝰ subtilis ꝰsilis eiꝰ nature. De renū quoq; nutrim̄to iuuam̄toꝝ qnto. & ñ indigēt renes uena ttia ueniente eis ad cibandū eos & sufficiūt eis due uene copulate. cū utroq; illoꝝ. s. uena pulsatilis q̄ orit a maiori uena pulsatili. q̄ ē uersꝰ dorsū & uena nō pulsatilis. que orit ex uena ampla. q̄ ex gibbo nascit epatis: Ysaac quoq; ī elis de nutricatōne mēbroꝝ & maxīe cordis. dicimꝰ ꝙ nō ītendimꝰ dicēdo ꝙ san. cordis ē purꝰ mūdꝰ & nudꝰ ab hūoribꝰ sanguīeꝫ qui dirigit ei ab epate ut nutriat corpꝰ eiꝰ. Immo non ītendimꝰ nec de san. pcedente ī artarias ad totū corpꝰ q est uehiculū caloris īnati. & ex quo ē materia & ipsiꝰ nutrimētū. a sanguīe ⁊o qui ei trāsmittit ab epate ad nutriendū corpꝰ ipīꝰ. nō sūt hu. separati. nā si illud essꝫ priuaret opatōnibꝰ naturalibꝰ. Causa aūt ppt quā fit san. artariarū purꝰ mūdꝰ nudꝰ ab hu. & sordibꝰ est. qa ad cor nō uadit ex sanguīe nisi qd ē meliꝰ & laudabilius. deiñ discernit ipm̄ & accipit ad nutrimētū sui. & nutrimētū caloris īnati qd ī ipō ē meliꝰ. & trāsmittit qd ex ipō supest post illud. ad mēbra pectoris & pulmonē & caput. ut eo nutriat quoiaꝫ cibus hoꝝ mēbroꝝ ē ex supfluitate cibi cordis. Id aūt quod dicit. ꝙ cor nutriat a sanguīe epatis non sepato a ceteris hu: fortassis ueritatē nō habꝫ. eo ꝙ cor añq̄ nutriat a sanguine naturali. cū ulteriꝰ digerit & in uitalē ꝰuertit. uñ Ysaac lsrlita in urinis. sanguīe de utrisq; coleribꝰ & flāte. ac aquositate sui mūdificato. cor meliorē & laudabiliorē sibi trahit ptē. uñ se cōfortet atq; nutriat. Sic igit san. cor nutriēs uitalis erit. & coleribꝰ mūdificatꝰ actu in ipō tñ sūt ī potētia. Ad Ysaac pbationē dicendū. ꝙ nō priuat ppt hoc cor ⁊tutibꝰ naturalibꝰ. qm̄ iste sūt ī quolibꝫ mēbro pticulate & ꝰtracte. In epate ⁊o sūt in coī sm̄ meicos maxīe. Iste tam̄ ⁊tutes naturales ī corde reddūt alteriꝰ nature q̄ iste q̄ erāt ī epate. Subdit aūt post añdicta Caloris residuū subtiliat & de colibus & flāte. & alia putredīe mūdificat p artarias. ad mūdificādū calorē naturalē mādans. ut pīguedīe sua nutriat & p totū corpꝰ diuidat: cor enī ē fundamētū naturalis caloris. qd sic cōstat ptē qua sibi trahit sue nature nutrimētū & subē assilat: ptemq; supfluā ad mēbra capit & pectoris mandat. unūqdq; iñ nutriēs. & sue uniꝰcuiusq; nature assilans. A⁊. aūt collꝫ sꝫo. Debes scire Aꝝ uelle. ꝙ cibꝰ & nutrimētū oīum mēbroꝝ sit ex duobꝰ sanguībꝰ simlī mixtis. & ꝙ san. q est in epate & ueis nō pulsatilibꝰ. ē sicut materia sanguis ī artariis cordis: & ꝙ san. artariaꝝ ē sicut forma sanguis ei. hoc est qd dat ei ꝰplemētū & coctiōꝫ. & facit ipsū cibū ppinquū actui. Quī ratōne firmat. qm̄ ex qbus sumꝰ ex eisdē nutrimur. ut dictū priꝰ fimꝰ āt ex san. naturali & uitali. a ptibꝰ enim uitalibꝰ & naturalibꝰ spma & san. decidunt m̄struus. uñ ttio theorice. Cor ex san. fit artariaꝝ. epar uero ex m̄struo. & oīa mēbra carnea. Ex utroq; enī sanguinū unaquecq; generat pticula & nutrit. sꝫ q̄dam ex uitali amplius. alia ⁊o ex naturali. uitaliq; dēpto magis nō paꝝ nutritō pficit ex sanguīe naturali. Et fulcit preassūptū. qm̄ embrio nutrit p ūbilicū sm̄ ꝙ ad cotilidoēs ꝰsolidat mricis. sꝫo de geaīaliū. In quo sūt q̄tuor uasa. & duo interdū. aliqñ unū tm̄. et istoꝝ duo sūt uene et alteꝝ. et due artarie uel reliquū. sm̄ ꝙ aīalia sūt maiora media ut mīora. Tertio quoq; theorice. ponūt uene due et artarie sitr a mrice ad umbilicuꝫ p ueīre. cū aūt umbiculū trāsierīt. tūc utplurimū ꝰgregant due uene ī unā. & artarie in unā: uene quoq; ad hoc fuerūt nate ut sanguīe ī ipsis ꝰtētō fetū pascerēt m̄struo: artarie ⁊o ut spm̄ terrēt & sanguīeꝫ. Sic igit san. p artarias attractꝰ ī embrionē habꝫ nutrire: nō enī datus ē ppt solū spūs generatōꝫ. cū spūs etiā attrahat a mrice. qa san. tāte nō foret pductus q̄ntitatis. cuꝫ ex moī co eius plm generet spūs. nꝫ spūs pōt resoluiue locīꝰ. ut qs diceret ppt ꝰtinēs solidiꝰ ī quo hēt.

Adhuc omē mēbꝝ qd pticipat ueis. pticipat & artariis. cū igit nutrimētū fiat nō solū p uasa īmo etiā p simplicē cōfluxuꝫ & emanationeꝫ. ut ī ossibꝰ & cartilagibꝰ. ppt spūs quoꝝ ē uitā instaurare. nō erit artarias tantas & tales assignare. sed ppt sanguīeꝫ uitalē. cuiꝰ est etiā nutrire

Itidē nutrim̄tū fit a sitl. sꝫ mēbrū qd nutrit

nō ſolū ē nature ſanguīs ut naturalis . īmo pſa
ſūt natura uite .& maxīe cū unūqđq; ex omīb9
cōmiſceat̄ et̄is.nō eſt ꝑtem purā ī corpe aſſigna
re.uñ Av .Nutrimētū debet fieri ex aliquo qđ
ꝓportōnet̄ materie .q̄le ſan.eſt naturalis.qui ē
crudus.& alio forme relat9.ſicut artaria ꝗ eſt
coct9 .ut ergo 9ueīentior fiat ꝓportō.oport3 in
nutricatione crudū cocto admiſceri.ut 9tēpent̄
ambo. Palin omē qđ nutrit ut aſſerit debet
mēbris adueīre.ſed duo ſanguīes mēbris occur
rūt.ergo bis debēt nutriri . Et demū ſubdit
apparere.Ga.aſſerere.q; mēbra ſupiora cibent̄
a ſanguīe artariali.& hoc qa precepit incidi ar
tarias ī paſſione emigranea.& ī epilenſie pſeue
rantia:precipit̄ etiā.xiii.de ingeio.ꝓpt̄ oculoꝝ
paſſionē artarias timporuz abſcindi.Et ſubdit
Vtinā ego ſcirē quid ꝓhibet eū credere .q; iſte
ſanguis artariaꝝ nō nutriat aſ ꝑtes corpis .
Ex iſto tñ Ga.ſ3mone īterioꝝ t̄tio.īquio nō po
teſt Aū.habere ꝓpt̄ artariaꝝ īciſiōz in predictis
paſſioīb9 ſanguinē artarialē ſupiora mēbra nu
trire.Dicam nanq; hāc fieri.nō ꝓpt̄ euacuatiōz
ſanguīs artarialis .ſ3 qa ꝑ eam alterat̄ mala cō
plexio caſa.aut fum9 ut a ꝑte.G.ibidē apparet
ꝑ eas ad caput delat9 dolorē preſtās.diuertit̄ ī
alia:uñ licz 9clo ſit uera .nō tñ uſte deducit̄ ex
premiſſis . Itaq; ꝓbabilit̄ 9cludēdū ſanguīez
artarialez nutrire.licz potiſſie ſpūare ſit eius &
uegetaī. Attendēdū tñ ut etiā ſentit̄ collz ſ3o
q; ſanguīs uitalis & naturat̄ cōmixtio pōt fieri
duplicit̄.une qdem ut ſanguis naturalis ꝑ uenā
ꝓcedentē a gibboſitate epatis.trāſcendat ī cor
aliter uero per attractōz extremitatū artariaꝝ
capillariū.ab extremitatib9 uenaꝝ capillariū &
e9tra.diuiſio enī uenaꝝ & cōcurſus pulſatiliuz.
cū uenis nō pulſatilib9 ē ꝓpt̄ duas cauſas .quaꝝ
qdem una ut ſit iuuamītū ꝑ telas coopientes ue
nas nō pulſatiles.& ligātes ipās cū mēbris uici
nantib9 eis:altera ut tranſeat ab utroq; genere
uenaꝝ ad alteꝝ.ex eo qđ 9tinet̄ ī eis.de iuuamē
tis qnto.& prīo prīa.In extremitatib9 itaq; ue
naꝝ & artariaꝝ capillaribus ſan.artarię aſſocia
bit̄ ſanguini naturali ad nutrimētū. Sed 9tra
prīo prīa dicit̄.q; ſan.eēntie t one uadit per ue
nā magnā.& a gibboſitate epatis aſcēdentē.
Dicendū q; ꝑtectię dicit̄ anīalīū.xii.ita .San.re
māſit ī gibbo mūdificat9 ſtans ibi ī magna ue
nas q̄ diuidit̄ ī duas ꝑtes.quaꝝ una tendit deor
ſuz reliq̄ ſurſū. Noſce quoq; q; mēbroꝝ aliqđ
ē qđ maxīe nutrit̄ ex ſanguīe naturali ut epar.
& maxīe ꝑs ſuperior gibboſa que caret artaria
hoc aūt eueīt qa nutrimētū fit a ſiſti & epar ſan
gui ſimilat̄ .Eſt.n.ſan.9gelat9 ſeu īſpiſſat9 9nr
oſſa eiſq; affinia.cor aūt cū plmōe mltū reſone
alioꝝ ex artariali .ſplen ꝛo & renes coīter ex u
troq;. Propt̄ qdē q̄rtuz.Ad primū dicendū de
iuuamētis ſcribi qnto.q; ī epate ē artaria nō tñ
ꝑ eius eſſe ſz ꝑ ꝑtem magis diſſeminat̄ īferiorē
9cauā .fuerūtq; poteſtate uane pulſatiles in 9ca
uo epatis & nō in 9uexo .qm̄ 9uexū epatis quez
9tinuū cū paritate ē multi mot9 & ſufficit ei ex
ſufflatione mot9 eius.& nō īdiget alia exſuffla
tōne.Et fueīt uene pulſantes ī 9cauo epatis ꝓpt̄
ſuā neceſſitatē ad hoc.qm̄ ipſe ſūt miſſe a cor ī
ad epar ad cuſtodiendū tēpantiā caloris . Ex
hoc etiā appz ſzm Ga.q; ep ñ ſolū ex ſā.nut̄at̄ na
turali.Cū aūt dicit̄ id Aꝝ.uelle dico uel meip
ſū nō ītelligere.ueꝝ uoluit q; ad ſp̄tem & epar
ntlateno pueīat artaria aborthi.qa hoc 9probat̄
flm̄ .aut ſi ueīt non diſtribuit̄ ꝑ ꝑtes epatis ut
iam apparuit ꝑ Ga.ſicut ꝑ ꝑtes alioꝝ diſtribui
tur mēbroꝝ .Ipſe etiā Aꝝ.tertio hiſtoriaꝝ nul
lā uenā uult ī mrīces a 9caua ꝑtendi ſz ſoluz ab
artaria .cui9 oppoſitū expimētat̄ anothomizās
Vel fortaſſis Aꝝ.nō ꝑcepit artariaz ad epar
pueīentē ꝑ anothomiā cū ipſa ſit ꝑua in ꝑtes in
feriores eius exīmīata ab īferiori ꝑte ab arta
ria ꝑ dorſū tendētem ſurſū ad epar ꝑtenſa.
Pōt enī dici de eo q; idem de Permeīde ꝓfitet̄
quaſi ipm̄ excuſans phīcoꝝ ſ3o.prīo in dīſitate
rōnis ſubiecti & accntis ita.hoc aūt Permeīdes
nōduz uidit.uñ ſ3o coll3.tēpe Aꝝ.nō cognoſce
bat̄ aliqđ iuuamētū dyaflāmatis niſi ꝓpt̄ ſepa
tionē mēbroꝝ ſpūaliū a nutritīs ad hoc ut non
accideret tēpe digōnis eis aliqd ex calore illo.
dīia.lxxxxix. Errat̄ etiā collz ſ3o 9tinēte mul
tas artarias epati a corde ueīre.tum qa ut uiſū
flm̄ exit.tū qa peius qm̄ id īponit Ga.cū aptię
teſtet̄ ipē ſſ3us anothoīc9 oppoītū.hic nāq; ano
thomiā ignorauit ut ī huię īdicat ſeptīo. Ad
aliud dicendū Av. aut loq ſzm opi.Ga.ul q; iu
uam̄tū ſā.artariaꝝ ē ut ſit uehiculū ſpūs cordis
qa ad hoc prīcipalit̄ ē natus.nō tñ ꝓpt̄ hoc tol
lit̄ qđ etiā ut oñſuz cuz ſanguīe nō habeat natu
rali.uerūtam̄ naturalis prīcipalit̄ habz nutrire
hic aūt ut dictū eſt uiuiſicare.Et ꝑ hūc moduz
dicendū aliis & Yſaac & diffinitā. Ad aliđ di
cendū.q; licz ſupficieteno A.ſzmo ſonet ſang.
naturale ſolū nutrire.pſpicatię tñ audiēs dicet
noīe uene etiā artariā ītelligi. Ad aliud etiaz
dicendū.q; ſi cor ꝛtutib9 nutriat̄ naturalib9 ſū
me tñ ut apparuit alterię ordīs & q̄ſi equoce re
latōne ad uirtutes naturales epatis.aut licz uir
tus naturalis ſit ī quolibz mēbro.ipſa tñ uaria
tur ꝑ 9plexionē mēbri diuerſā.alia.n.ē 9plexio
carnis & alia oſſis .ꝓpter quā ſequit̄ & nutrien
tis diuerſitas. Ad aliud dicendū.q; licz ſan.
artariaꝝ ſit calid9.& ſicc9 ꝑ 9patōnē ad ſangui
nem naturalē.eſt tñ calid9 & hu. ad cutē 9plexi
onū prīo.ſic enī oīs ſanguis ē calid9 & hu. licz
qdam ſit magis talis .qdam ꝛo mīę.magis ꝛo
& mīę ñ diſitīcat ſpēm cū haly. x.methaphīce

Nō enī tanta est caliditas sanguīs artarialis & siccitas q̄ ppt̄ hoc rō ab ipō tollat̄ nutritōnis

Ad aliud dicendū. q̄ dare uitā & nutrimtuz sicut oñsuz nō sūt opposita ut aliqua dispata. quoꝝ unū nō coadiuuat alteꝝ ad esse. ueꝝ tribuere uitā est tanq̄ supiꝯ & uelut genꝯ ad id qd ē nutrimentuz mīstrare. & qd plus potest poterit utiq̄ & qd minꝯ.

Ratia qdem huiꝯ qd suppositū uī san. in uenis tm̄ ꝯtineri dubitat̄ :qa cū sz̄m

8

Aꝝ. ut uisū dr̄ia priori. solus san. nutriat. Cerebrū in quo tertio de historiis nō est uena neq̄ magna aut pua. nō poterit nutriri. Sitr neq̄ ossa & sitia nz renes. lxxxvi. Adhuc prio pria. san. labit̄ in mēbra ex pte dīna. pt̄ima ℣o ut tactū carent uenis. Rursus cū subtiliꝯ soluta ꝯtīuetate mox effluat san. si hic tm̄ egredere tur ex uenis. tūc totū foret corpꝯ uēa qd absurdū. Nō igit̄ sanguis ē in uenis tm̄. In oppositū est Aꝝ. de aīalibꝯ nō raro cū medicis uniuersis Vene nāq̄ duplices pulsantes & qete. sūt loca sanguīs eo deszuiētibꝯ cordi & epati. Et i eua cuatis uenis nūcubi ex corpe san. educit̄. In uenis igit̄ ꝯtinet̄ solis. Propt̄ primū qdem sciendū. q̄ quid sit san. pretactū & oñdet̄ dr̄ia. q̄ triplex existit dr̄ia. xxxiii: p uenā hic ℣o audio etiā artariā. sibi ut tactū ī eis ꝯtineri sanguinez uitalē. & in uenis simplicit̄ dictis naturalē. Propt̄ sz̄m qdē sciendū. quosdā ob pretacta sensisse sanguīez nō in uenis tantū esse. quoꝝ flitas oñdetur ꝯfestī. Propt̄ tertiū ℣o sciēdū. q̄ san. solū ꝯtinet̄ ī uenis & artariis. & bis ꝓportionatis. puta cord & lacuā. san. duobꝯ primis suscep tus moīs. q̄re hystoriaꝝ tertio. Oīs san. ē ī uase & in uocatis uenis. ī alio nōnullo preterq̄ i cord solū. & tertio de ptidꝯ. Sine uena nō est sanguis cor etiā ipm̄ ꝯtinet in bn̄tibus. unde ꝯplexionū prio. Cor est sanguīssimū uiscerū. Construit̄ aūt lacuā sanguis seu torcular sz̄m Eracleū sup glandulā ex opimēti plicatōne. Ipsaq̄ nō est uena uere. sz̄ qa figura eiꝯ rotūda est ꝯcaua & etiā curua. sanguisq̄ ī ea īuenit̄ sicut ī ueīs. Ideoq̄ uena tertia uocat̄ ab Halyabate. Quare cū reducatur ad uenā sz̄mo Aꝝ. uerificat̄ dicentis. ī uenis solis pretq̄ i corde sanguīez ꝯtineri. ceu etiaz ipsū ad uenas deducit̄. Est nāq̄ cor sicut ps ipsaꝝ hystoriaꝝ tertio. Est aūt is eoꝝ que in capite sūt ordo. qa primū os palati. deiñ rete mirabile ut serinū. īde postea glādula sup quā san. pretacta lacuā. deinde duramī. deīceps piamī. postea cerebrū & uentres eiꝯ. sup cuiꝯ mediuz sūt due nates lateralit̄. & ℣mis est in meio supiꝯ de iuuamētis nono. Probat̄ aūt q̄ san. sz̄m duos primos modos tm̄ ī uenis ꝯtineat̄. ac sibi ꝯparibꝯ: qm̄ ubi aliqd generat̄. ibi solū pficit̄ & cōszuat̄ pmanēs tale: quātū enī natura dat formā. & d loco ac ceteris ꝯñtibꝯ. ut appz q̄rto celi & mun: buiōi ℣o est san. generat̄ nanq̄ ī epate & corde

Rursus illud qd solū ꝯtinet̄ in eo quo saluat̄ loco. ℣tutē nanq̄ is habz saluatīaz. pbīcoꝝ q̄rto sz̄ san. solū saluat̄ ī uenis & sibi ꝯpibus. nā in uē trem. i. ꝯcauitatē effusus ex necessitate putrefit afforismoꝝ sexto. unde Ga. de nigra cola scribit sanguīez trūbari. nō solū excidens a corpe. ueꝝ intra. ut pulmonē pectꝯ uesicā & mīricē: itaz san. soluz in uenis & sibi ꝯfinibꝯ ꝯtinet̄. Sanguis ℣o tertio d ūs modo. egressus ē uenas ī mēbroꝝ porositatibꝯ locatꝯ. qd oñdit̄ qa ordinat̄ in ipsoꝝ nutritionē tanq̄ ī finē: assīlat̄ enī iam eis nō paꝝ subā & q̄litate. maxīeq̄ cuz amplīꝯ digerit̄ & īgrossat̄. & ab ambitu uenaꝝ separat̄. Expressio etiā mēbroꝝ denotat ipm̄ etiā ī eoꝝ spongiositatibꝯ ꝯtineri. dr̄ia. xxxiii. Propt̄ q̄rtū qdem Ad primū qd diceudū uisū prius: sitr licz nō habeant huiōi attrabūt tn̄ sanguīez ex uenis ꝓpinquis ꝯtiguitate q̄dam. & alterāt ac trāsmutāt ī seipā: sanguis enī renū ꝓfundat̄ cuz tota carne eoꝝ q̄si uapor: & ꝯtinuat̄ cū ea paulatim efficit̄ eoꝝ cibus. de iuuam̄tis qnto. Ad aliud dicēd ut apparuit. q̄ san. cū labit̄ extra uenas iam fit san. q ꝯcessꝯ est nō in eis ꝯtineri. Ad aliud dicendū nō oportere totū corpꝯ uenā esse. licet p totū. i. p maiorē ptē sui diffundat̄: tm̄ enī ptē tendunt̄ ut occultent̄ & mīorent̄ āmplīꝯ alimēto. qd p eas decurrit. ceu riuuli mīmi tandē & inapparētes facti qbus ortus irrigat̄. aut foliorum uitis ꝓtractōnes & uie. tertio de ptibus. uenula maīfesta nulla. Deoccultant̄ aūt uenaꝝ pt̄ime ī decrepita etate. ut dorsuz denotat manꝯ. Cū igitur deferāt̄ dissemiāte pt̄m p corpꝯ. si pūctura subtilior & nulli eaꝝ occurrat. ꝓpinqtate tam̄ & dolore attrabēte loci. ad quē etiā natura cum spībus ꝯuadit. mox & humoribꝯ sanguis relaxata educitur uene termino.

DIFFERENTIA. XXXII.

Vod eadē sit causa efficiēs san. & mt̄ie ypostasiē mōstrat̄. Quoīaz illa uidēt

1

babere idem efficiēs. que ab eodē ꝓducunt̄ agente: agens aūt est calor. sed san. & mt̄ia īmo etiā alii hu. ꝓducūt̄ a calore epatis: hic aūt est unꝯ. cū sit etiā forma eius. Est enī calor forma corpis collz szo. Et uniꝯ rei una est forma & esse. Quod etiā sit uniꝯ calor hūoꝝ generatiuꝯ īnuit̄ prio pria. Amplīꝯ que retinēt eosdē sapores. & cām uident̄ efficientē eandē habere: cū ꝓ sapores magis ī cognitōz alicuiꝯ pueīat̄. dr̄ia cxlv: sic autē in sanguīe eueīt & mt̄ia. qa san. sapor est dulcis. & mt̄ie sitr int̄ dulcedinē & ponticitatē existit. Et firmat̄ qa solus san. ut p bat A. habuit ypostasim p modū residētie. que mt̄ia est naturat̄. Qd aūt tale sanguini extat ꝯnexū. Palin cū tplex appat calor generatiuꝯ

humoꝝ.aut diminutꝰ.ſupfluꝰ uł tẽpatꝰ.nõ eſt
dare qđ młie ſit calor dimiutꝰ.cũ iſte ſit flãtis
neq; excedẽs qa hic coſe. Itaq; erit tẽpatꝰ.is aũt
ſanguis .Non enĩ potes dicere q; ſit calor młie
huiꝰ itenſior calore ſanguis.qa tũc illũ całitate
ſuparet.neq; remiſſiorẽ ipõ.ut q̃ ſi q flãtis.quia
iam młia erat ĩſufficienť decocta ex caloris ab
breuiatõne.ſicq; ex ulteriori decoctõne poſſet ĩ
ſanguinẽ ꝰuerti .qđ negatuꝫ dřia.xxix :hu.igiť
ab eodẽ calore ꝓducũť .& magis idem ſanguis
& młie naturał efficiens. Hoꝝ quoq; oppoſitũ
ſentiť naturaliũ & criſiũ ſcđis . Eti quoꝝ ma
teria extat diuerſa & agens.cuꝫ id utcũq; dřſifi
cetur ſꝫm materie diſpoſitõꝫ .alia enĩ eſt mate
ria ſauguis alia młie.cũ hic ſit mediocris .Illa
χo groſſa & terreſtris. Et roborať qa ſan.eſt
filiꝰ amiciſſimꝰ nature .młia χo frã & ſicca ut
ſenum ꝰplexio & uia ad mortẽ. Ampliꝰ caũa
materialis młie.eſt qđ de nutriẽtibꝰ ẽ uehemẽ
ter groſſũ pauce bũiditatis.& eoꝝ całm eſt for
tius in illo.prĩo prĩa.Sic igiť uideť cauſa effici
ens młie caliditatis eleuata.nedũ q; ſanguis ca
liditati adequata. Non itaq; ſan.& młie eađ
eſt cauſa efficiẽs.ſꝫ diuerſa . Propť primũ q
dem ſciendũ. q; młia eſt hũor fřs & ſiccꝰ:& du
plex exiſtit naturał & materiał.Naturalis qđẽ
ſꝫm A.eſt boni ſanguis fex turbulẽtia & ſupflu
itas .cuiꝰ ſapor dulcedis & põticitatis meiũ ob
tiet.Et hic qđẽ ſꝫm Ga. hũor ꝓprie uocať niger
Młia χo inaturalis colera nigra.que ẽ ſubſi
dentia ꝑ mõm aduſtioĩs cinereitatis.ac etiã hu
midi expreſſioĩs & ꝰminatõis .& ipſa qđẽ qua
truplex rõne aduſtioĩs . ꝓducť enĩ ut oñdetur
aliis etiã de cauſis.ſꝫm q; qlibꝫ hũoꝝ q̃tuor ſꝫm
A.& Haly.põt ĩcinerari:nã q̃dam ex flãtis effi
cit aduſtione.que młia dicť flãtica .duplex exi
ſtẽs .ſꝫm q; flã cui młia cõmiſceť naturalis ſub
tile aut groſſum fuerit:rariꝰ tñ accñs ꝓpť iobe
dientiã ipſiꝰ aduſtioĩ & ĩcinerationi aliis maio
rẽ .Nonnulla ex ſan.ꝰbuſtione młia dicta ſang
uinea .& quedã ex colere aduſtione ut colica :&
alia młie aduſtiõe duplex exñs.ſꝫm q; młia que
aduriť fuerit ſubtilior.que praua ẽ ualde fermẽ
tans terrã. & ebuliẽs ut acetũ acerrimũ .G.ĩ de
colera.ni.afforiſmoꝝ q̃rta.ſꝫo naturaliũ.tertõ ĩ
terioꝝ &.xiiii.de ingeio.In qbus ſiqdẽ locis tã
gi uideť magis młia naturalis.& q̃ ex huiꝰ adu
ſtione.que duplicť generať aduſtione ac putre
factione.xiiii.de ingeio .fugereq; ab hac ſenſit
muſcas.& aĩaliũ cetera:uel ex groſſa q̃ miꝰ ex
tat effienis ĩ inferẽdo .eſt tñ ea difficilioris era
dicatioĩs ex ꝑte infixa. Multiplicať q; natura
lis młia plibus de cauſis tã całis q̃ frĩs & aliis.
& ideo nõ ĩmerito dictũ eſt iterioꝝ tertio.q; io.
milia ſũt ab eo ymaginata .& tertio prĩa :ſpẽs
timoris extra ꝰſuetudiẽꝫ ſũt infite.prĩo qđẽ ſi
ꝰplexio corporis fuerit młica & ꝓprie cordis.
aut ꝓpť caliditatẽ epatis.ac etiã ſꝫm Dyoclẽ in
teſtioꝝ.quẽ mẽdoſe aiũt. Theofilũ ſicut modꝰ
arabũ appellat:uel ꝓpť ſpleĩs debilitatẽ in me
lãcoliã attrabẽdo.& ſanguiẽꝫ ab ea mũdificãdo
uł ꝓpť opilationẽ & apãta eiuſdẽ.uel etiã meſa
raicaꝝ.aut ꝓpť frigꝰ uehemẽs ꝰgelans humidũ
& indurãs.ut ĩ ſpẽm młie trãſeat .ſicut flãti ac
cidit uitreo:uel ꝓpť longã ꝰſtrictionẽ humoris
alicuiꝰ.& affcĩonis priuationẽ a calore nature:
aut ꝓpť egritudies ꝓlixas.& precipue loco cali
do ac eſtate.Ipẽ nanq; tandẽ humorẽ ĩcinerant:
ſꝫo quippe ꝓnoſticoꝝ niger hũor.uel ſupaſſatõ
ne peſſima & corroſiſſia efficiť co.ni. aut groſ
ſo ſanguie ſiłr exſiccato .uel mortis & frĩtatis
rõne .& ułr eſſe ipſiꝰ ſũt regiñ ſex reꝝ ad frm̃
& ſiccũ declinãs.& ꝓprie aer cibꝰ & potus.& ſu
pfluitas triſticie & timoris . Viſũ etiã qbuſ
dam medicoꝝ młiam a demoĩo ꝰtingere .Qui
bus qđẽ dicit A.ſe nõ curare cũ phiſicã doceat
an ꝰtingat uel nõ a demoĩo.qđ eueĩť ꝓpť mira
cogitata & dicta ab eiſdẽ.ut & naturaliť ꝰtinge
re poſſe nõ putenť .cũ mulier ydiota młica fcã
fuerit audita ꝰgrue latinũ ꝓferre.que qđẽ ſana
ta deſtitit ut illiꝰ oblata. Propť ſꝫm χo ſciẽ
duꝫ.prĩo ſcribi prĩa.eandẽ fore cãm ſanguis &
młie.calorẽ puta tẽpatuꝫ.Naturaliũ autẽ & cri
ſiũ ſcđis uideť ꝰtrariũ ſic portẽdi.alterato cibo
ĩ uenis ĩnato calore.ſanguiẽꝫ qđẽ fieri a cõmo
deratõne que ſꝫm eũ.alii χo hũores ꝓpť ĩmođ
rationes fientes:& huic ſꝫmoni oĩa ꝰcordant q̃
uidenť.ſꝫ młia hũor eſt aliꝰ a ſanguie.& maxĩe
cũ ſit ei ꝰtrariꝰ ope & natura.Quid aũt de hoc
ꝰñr uidebiť ex dicendis. Propť tertiũ qdem
ut tantoꝝ uiroꝝ nõ ꝰrietatẽ colligẽtiũ .cuꝫ eis
ueritas extiterit cognita .unuſq; alteriꝰ ĩtpres
ĩtellectꝰ ꝓcipiať ſciendũ .qđ qñcũq; aliqđ mei
um geometrie uel ariſmetrice noſciť.poniť inť
duo extrema.id nõ uere unũ exĩť.cũ latitudine
ꝓticipet . ſꝫ triplex magis.ita ut extrema cum
medio reſultẽt .v. Quod eueĩť ĩ ꝓpoſito.nã
ꝰfeſſũ ẽ całam ab excedẽte calido generari .flã
χo a diminnto.qđ aũt inť mediũ hoꝝ cũ latitu
dine tempatũ.aut declinat magis ad latus uni
us extremoꝝ.ut excedẽtes calidi.& tũc ſanguis
generabiť całicꝰ ĩfra colere calorẽ.uł ad ꝑtẽ al
teriꝰ extremi.puta calidi dimĩuti.& talis calor
młie ꝓcreatiꝰ erit .Aut rõne meiũ obtinebit
& tẽpamentũ.uerũ ĩ huiõi genere & a tali ſan.
generabiť calore .Nõ aũt ĩtendit dĩe A.q; oĩo
idem ſit calor ſanguis & młie .ipſis in adiuiceꝫ
ꝰpatis.ſꝫ reſpectu flãtis & colere.ceu expoſituꝫ
eudem fore calorẽ puerꝝ & iuuenũ.dřa.xxvii:
nõ enĩ młie ſicut ẽ diminutꝰ calor ut flãtis .nꝫ
adeo ſupacutꝰ ſicut q colere.ſꝫ mediꝰ cũ latitu
dine int iſtos. Qđ aũt ita ſit appꝫ.qa demũ

is dĩsificat ĩ formis ipsoꝝ. nam po. sanguis formã decoctionẽ tẽpatã. mlie χo fecẽ ypostaticã: si enĩ forme essent eedẽ. iam buiꝰ essent eadem cũ forme sit dare esse & unũ eẽ. Quđ & ĩsinuat. qa mox post ista ponẽs causas ulles bũoꝝ. ut quatuor q̃litates calitatẽ eq̃lem posuit sanguiẽꝫ & ñ mlia generare. uerũ excedentẽ. Sic itaq; sũpsit A. colorẽ tẽpatũ cũ latitudĩe grandi. qñ dixit ipm̃ fore cãm sanguis & mlie productiuã. Gal. χo cũ angustia. put tẽpatũ ẽ uere illud qđ oĩo mediũ obtinet extremoꝝ ita ut calor remissus a calore tẽpato. se teneat cũ calore dimiuto. paꝝ χo excedens ab illo cũ supexcedẽte. A. uero potiꝰ predicta duo meiũ ꝰtinẽtia. cũ certo meio locauit. San. igit sm Ga. fit a calore simplicit tempato. sm magis tñ & minꝰ. qa a maiori distẽpantia ipsiꝰ causat flã & colera. sm a maiori mlia qđ etiã inuit Ga. cũ demũ subiũxit ibidẽ cibos calidiores natura coleritiores: frĩores χo flãticiores & ĩ etatibꝰ similit. Deĩceps quoq; sciẽđ q; calor bũoꝝ generatiuꝰ dnplicit pot ꝰliderari aut ĩ se & ĩ coi. & sic extat unꝰ. aut pticularit & prout refert ad aliud. qđ triplicit eueit. aut ad aiam seu ĩtentõꝫ nature. uel ad ptes epatis aut materiei. Siqdẽ rõne aĩe. dico ipm̃ dĩsificari & pꝰns bui: qm̃ ipsa prĩcipalit ĩtendit sanguiẽꝫ. cõseq̃nt χo flã & demũ alios. & iõ calore dĩnt utit ad ipsoꝝ pductiones ita ut hic possit ĩ tpe etiã cãre dĩsitatẽ generatioĩs ipsoꝝ. Dĩsificat etiam sm ptes & loca epatis. qm̃ purior erit iuꝰ ptes supiorẽ ipsiꝰ. intra uena cordi ppĩquã. ubi fortassis magis generat sanguis. In pte χo ĩferiori extrinseca ĩ de plus distate flã aut mlia. in eminentia χo supiori ĩtrinseca calliori ut dicat plus colera. Variat etiã ex pte materie inq̃ fit actio cũ resistẽtia ipsiꝰ. Aptitudo enĩ dĩsificat actõꝫ agentis. sꝫo de causa. nam q̃dam ẽ materia tẽpata. alia calida. nõnulla frã zcꝰ. Adhuc alia subtilis. alia grossa. q̃dam uero media. dĩa. xxix.

Quod & mõstrat rõne. qm̃ agens uariatũ p applicationẽ ad aliud. nõ remanet idẽ. etiã si coit tuerit ĩ se idem ꝰsideratũ. cũ etiã accña ĩ subiecto alteratõꝫ inducat. talis quoq; est calor bũoꝝ generatiuꝰ ex applicatõne. ut onsũ ad diuersa.

Rursus cã & effcũs sũt pportõnat. unde si effectꝰ singularis & cã singularis. & si uniuocꝰ & uniuoca. & eꝰtra. phĩcoꝝ sꝫo. sꝫ san. calidꝰ est & hu. mlia χo ypostasia frã & sicca. Est etiam sanmediocris sbẽ. mlia χo grosse tree. Erit itaq; altera. & altera causa ipõꝝ pductiua. Sũt & diuersoꝝ effectuũ oĩo. Que aũt buiꝰ a diuersis saltem ĩmediatis pducũt causis. Sanguis igit & mlie nõ erit causa eadẽ precise. Scias quoq; q; hñte corpe naturalit plꝰ extat sanguis. dein flãtis. cõseq̃nt postea colere. ac tandẽ mlie minꝰ. ut sit dĩe. xxx. viii. ʒ. z. uel aliqd ponderis ita pportõnati. Quđ & accidit ppt necessitates & iuuam̃ta hoꝝ nature amplĩꝰ. ul mĩꝰ accomodas. Alex. in pbleu. nosce nanq; q; san. nutriẽs corpꝰ abũdat q̃ntitate. deiñ flã qñq; enĩ id ĩ fame nutrit postea mĩorata est flaua colera. ut nõ nutriẽs & acuta. Adhuc autẽ plus mĩorat nigra colera tãq̃ nature ĩimica. Audio quoq; buiꝰ pportionẽ q̃ntitatũ uisu magis q̃ pondere cũ mlie terestris põderose sit amplĩꝰ. ita ĩ corpe colera ignea leui. ceu indicat agarici & lapidis lazuli natura. đ colere χo amare natura plima tangent. lxxxxi.

Propt qdẽ q̃rtũ. Ad prim̃ iã onsũ quid dicẽdũ. ut q; hu. fiũt ab eodẽ calore ceu epatis ĩ coĩ. etiã calor totiꝰ corpis pot aliq̃lit unꝰ dici. diuersificat tñ ualde ut declaratũ ex applicatõne

Ad aliud dicendũ. q; hñt eosdẽ sapores cũ latitudine grãdi. sicut calor idẽ hoc mõ dicit ipsoꝝ. nam sapor san. est simplicit dulcis. mlie ñ solũ dulcedinẽ obtinẽs. uerũ etiã cũ acredine põticitatẽ: nõ enĩ calor pfecte potuit grossitudine subẽ dñari. Ad aliud dicend q; nec traseũt p epar qđ ẽ hũoꝝ generatm̃. mlia uero recessit ab ipso. neq; ad id nisi sinthoatice pot adueire. si tñ ꝰcederet aliud foret. neq; etiã sanguis uere generat nisi ĩ epate ac corde maxĩe. a quo remouet mlica natura. Que aũt sũt ptis alteriꝰpatꝫ ex his q̃ inducta. neq; calidũ mlie fortiꝰ est ĩ eiꝰ materia. nisi qa fundat ĩ subõ grossiori. a quo tñ repatit non potens ipm̃ oĩtariã supare. aut est fortiꝰ in illo. cũ fortit ĩprimat ĩ ipm̃. sicut eueit cuꝫ in epate mlia generat ĩnatural. ut sentit Auicꝰ.

DIFFERENTIA. XXXIII.

¶ Vod hũiditates hũores dicti sꝫi nõ sit oñdit. quia prio de sõno & uigilia. Nutrimentũ oĩbus extremuꝫ his qui san. hñt san. natura. Adhuc de iuuẽtute & senectute sanguis hñtibus sanguiẽꝫ est ultimũ alimẽtũ ex quo fiũt pticule. Rursus scđo de ptibus.

maiſeſtũ q̃ ſan. ultimũ alimentũ aĩalib9 ſanguì
nem ẽ bñtibus. & uſr hic eſt ſzmo ipſi9 in locis
uniuerſis: ꝓbat nanq̃ q̃ embrio nutriat̃ ĩmedi
ate ſanguĩe. qa ĩ nouit̃ natis medulla ſanguĩea
repit̃. ex ſanguĩe enĩ9ſtitute ſũt ꝓtes. Ampli
us ĩ tegni. talẽ etiã tantũ opporz ſanguĩez ĩflãre
oſſib9. ex quali & quãto fiat por9. Tertio etiaz
9plexionũ. ſan. 9uertit̃ in carnẽ non per mediã
aliã trãſmutationẽ. Et prĩo prĩa. ſanguis ab
orificiis uenay resudãdo. labit̃ in mẽbra ex pte
dĩna. Palin idem. Nõ indiget ſanguis ĩ quo
rundã nutrimẽto mltotiẽs 9uerti ſicut carnis.
ĩmo ilico cuz ei nutrimẽtũ occurrit ĩ ipãm 9uer
tit̃. Et ibidẽ. Epar ĩ quantũ digõnẽ ſzam adeo
ꝓfcãm efficit. quoad ſanguis ad ipãm nutriend̃
ſit bon9 actionẽ opatũ eſt. Adhuc collz ſcdo
Sentit̃ ſanguinẽ ſimplicit̃ nutrire. & oĩo plures
huiõi ſzmones repiunt̃ a medicis & phĩcis.
Ampli9 ſi hũiditates eẽnt. febris aut apã ex eis
maiſeſte fierẽt. ſz nõ febris. qa iſta erit ethica.
nõ aũt hec. qa tertio collz. ethica eſt calor extra
neus fixus in ſbã mẽbri. qd̃ aũt fiãt iñ apãta ex
tat ĩauditũ. Itidẽ eadẽ eſt materia nutrim̃ti
& generatioĩs. dĩia. xxx. Ex qbus. n. fim9 ex eiſ
dem nutrimur ibidẽ. ſzm Ay. χo & cõmẽtatorẽ
fim9 ex ſanguĩe nutriemur itaq̃ ex eo. Rurſ9
effect9 arguit cãm. ſz caro ut dñt eſt ſanguis effe
ctus. ipſa χo eſt ru: qd̃ indicat caro epatis cordis
& renũ maxie. unde prĩo naturaliũ. In 9uerſiõe
ſan. ĩ carnẽ nõ ponit̃ niſi ĩſpiſſatõ ipſi9 quedã ĩ
ſubã. nõ aũt in colore alteratõ. ut cũ panis ꝓmu
tat̃ ĩ ſanguĩez. hũiditates igit̃ mĩme ſũt. Quo
cqdẽ dato oñdit̃ ſolũ unã exiſtere. qa quãto ali
quid ei9 magis appropĩquat fini. tanto cici9 &
paucicrib9 ĩterpoĩtis g̃dib9 attĩgit illũ. Sz ſan.
magis appropĩquat mẽbris cibo exteriori. qui
uno ĩterpoĩto medio aut duob9. fcũs eſt uz chi
lus ut maſticatõe. cũ eo q̃ locus & accña indicãt
illũ 9ñtia. Rurſus cũ hũiditates ex hu. fiant.
ſunt nanq̃ hu. ſcdi. ꝓportionales igit̃ erunt hu
morib9. & un9 ſolus ẽ hũor ut ſan: ceteri χo ſũt
ſupfluitates. dĩia. xxx. Palin qd̃ eſt hũor pri
m9 nõ eſt hũiditas ſzus exñs. cuz ex oppoĩto di
ſtiguat. ſz hũiditas prĩa noĩe carens que põt ap
pellari ſanguĩea eſt hũor. qa extat ĩ uenis. ut in
eay tradũt extremis orificiis. qd̃ aũt ĩ uenis lo
cat̃ eſt hũor. Et qd̃ nõ facit ſimplicit̃ ad nu
tritionẽ aut corpis colligationẽ. nõ uidet̃ hũidi
tas. cũ ſit ut ĩſinuatũ hec ipſi9 rõ: talis qdẽ hũi
ditas ſza eſt dicta ros. qa ſzm. A. ſolũ cũ corpus
alimẽto indiget corpi ab aliqua caũay ꝓhibito
9uertit̃ ĩ alimentũ: neq̃ 9nectit corpis ꝓtes. cuz
ſit hũida ut res ſubtilis fluida. Adhuc illud
qd̃ ꝓfecta trãſmutatõne trãſmutatũ eſt. & ꝓs iã
mẽbri factũ. nõ uidet̃ hũiditas ſz potiq mẽbrũ
qm̃ hũiditates ſũt hu. q a prĩcipali diſpoſitõne
9uerſi ĩ tm̃. q̃ ſũt potẽtes trãſire ĩ mẽbra eis de
mandati. tñ nõ dũ alicui9 mẽbroy ſimpliciũ cõ
plete ꝓs ſũt effcĩ. prĩo prĩa. & aĩaliũ. xii. A. bu
ius χo nõ eſt hũiditas q̃rta. gluten dicta cuz col
liget iam & 9tinuet corpis ꝓtes. Ad cui9 qd̃
diſſolutiõz dĩ corp9 redigi ĩ cineres. Pali idẽ
ibidẽ ñ poĩt niſi tres. omittit. n. primã pretactã
Ex qb9 elicit̃ hũiditates unã fore. aut duas. aut
tres tm̃mõ. Hoy quoq̃ duoy oppoſitũ preo
ſtẽſoy ſẽtiũt g̃tioſſimi meĩcoy. Ga. Io. Szapio
Halyabas. Yſaac & A. cũ aliis. Hi nãq̃ omẽs ip
ſas fore aſſzunt. & numero ꝓmanere q̃terno.
Rurſus nutritõ fit a ſiſi. ſz mẽbra ſũt ĩſpiſſata
pſima etiã alba. Itaq̃ nutrient̃ ex huiq. Itẽ hũi
ditates ſenſus recipit. cũ mẽbra fortit̃ exprim̃
tur tenera mollia. ut naſi lepor. & maxie ĩ etate
ĩfantili. quay ſupfluitates denotãt ĩſzibilit̃ ẽt
foras demãdate. Qd̃ & oñt aliq ſubito decol
lati lac dantes ex uenis. Adhuc hũiditates de
bẽt ex eĩs que 9ſecũt̃ & hũorib9 numero ꝓpor
tionari. bi aũt ſũt q̃tuor. Ex qb9 9uĩcit̃ ipſas
fore numeroq̃ ꝓbabilit̃ q̃tno exiſtere. Propt̃
primũ χo ſciendũ. q̃ hu. ſũt duplices: primi uz
ſan. f. co. & m: & ſecũdi dĩa. xxix: ſecũdi χo ſũt
hũiditates dicte. quay rõ apparuit ĩ iam argutis
ſũtq̃ q̃tuor numero. ſ. hũiditas ſanguĩea. ros cã
biũ & gluten. Eſt aũt prĩa hũor adhuc ĩ extre
mitatib9 puay uenay. 9tent9 m̃bris ſimplicib9
ꝓpinquay illa imbibẽtiũ ac irrigãtiũ. q̃ cuiq̃ ap
propriat̃ ſuo mẽbro attractõne. Que ſiqdẽ hũi
ditates ſzm Yſaac febriũ tertio. etiã ĩ uegetabi
lib9 repiunt̃. Hec nanq̃ eſt uelut hũiditas ens
in huiditatib9 arboy. ut que ĩ ramis uitis exit.
Alia χo eſt hũor in quo nõduz tertia ꝓfcã eſt di
geſtio ꝓpria trãſiens mẽbra ſimplicia. ſicut ros
que ĩ alimẽtũ 9uerti eſt apta. cũ eo caruerit cor
pus. & ut mẽbra hũectet. cũ aliq̃ forti fuerit cã
deſiccata. qd̃ eſt ſibi ſẽp & ut eſſentiale. primũ
χo aduenit nõ ſepe. ſicut aquoſa hũiditas arboy
& terre naſcentiũ. uelut q̃ in frum̃to & uuis nõ
dũ maturis. Tertia quoq̃ pay ẽ coagulata. &
eſt uey m̃boy alim̃tũ. 9uerſu ſiue alteratũ ſz ſpe
ciẽ 9plexioĩs. ſz nõduz pueĩt ad 9plemẽtũ. ut p
fectã obtineat ipſoy duritiẽ ac ſiſitudinẽ: ſicut
caro tenera q̃ nõduz ẽ mẽbris aſſiſtata. & ẽ ſicut
hũiditas frumẽti que cepit coagulari & ſapori
fera fieri. mollis tñ adhuc ꝓmanet. ut uue hũi
ditas coagulari & dulcis fieri ĩcipiens. ſz tñ nõ
dũ eſt deſiccata neq̃ ad duticiẽ 9uerſa. Quar
ta χo eſt 9tinẽs & colligãs ꝓtes nĩi corpis: a pri
cipio nanq̃ 9ſtructioĩs eiq̃ in mẽbris ẽ diſſe ata
ſimplicib9. ipſa χo ligam̃ in adiuicẽ coagulans
& 9ſzuaus. & cũ ipſis unũ effcã: dũ ea ĩ puluerez
reſoluãt̃. Cui9 qdẽ prĩcipiũ fuit ex ſpmate ſeu
a materia embrioĩs. hec aũt ex hũorib9. A. Et ẽ
ueluti hũitas frumẽti coagulata. & ſubẽ ipſius

assiſtata.id a putrefactõne cuſtodiẽs.& ut hũidi
tas uuarũ paſſulaꝝ eas a corruptione defendẽs
Propt̃ quidem ſcdũ ſciendũ.q̃ quidã ſcioli
negauerunt humiditates oĩno .& maxĩe primã
& ultimã.uolentes ſanguinẽ ĩmediate ꝯuerti in
membra.Quorũ motiua ſunt aliqua in argutis
pretacta.aborriri enĩ cuncta quia ridiculoſa.ac
cuſantq̃ A.& Io.ſerapionẽ.eo q̃ has poſuiſſent
huiditates ſoli. Galienũ Haliabatẽ Yſaac & Aꝟ
non increpant. quia tyfli hos forte nõ uiderũt
Et dicũt Aꝟ.Haliabatẽ Ga.etiã ſcdo criſiũ hu
miditates nõ ponere.neq̃ Yſaac ĩ uiatico.Quĩ
ridiculũ eſt grãde.cũ Aꝟ.tangat ipſas & Halya
bas.Ga.uero ſcdo de criſi nichil loquit̃ de ipis
excuſans ſe de ſignis ethice.cũ fere ꝓpter alias
ſequat̃ febres.Et mirabilio.quia Yſaac inducit
in uiatico cũ illic de ethica non agatur.niſi has
tetigeſſet.Sũt & alii plures ibidẽ errores.quos
uile fit tangere . cũ ſtultũ ſit forte ſtultos ſꝛmo
nes exquirere ualde.tertio de ꝑtibus .Vnde ue
illis qui tante inſitie ſequunt̃ didaſcolos. cum
nõ duplici tm̃. ſeptimo curatiue artis egeãt tẽ
pore ſed multiplici .Et horũ quidẽ detectus ap
parent̃ clareſcet dicendoꝝ tertio .Propt̃ tertiũ
uero ſciendũ.q̃ humiditates opo fit ponere .&
quatuor ꝓprie .Quĩ autoritatibo monſtrat̃ &
rõnibus. Primo quidẽ quia ſeptiõ terapẽtice
has quatuor tangit Ga. diſtiguẽs quatuor ſicci
tates his oppoſitas.Inquit enĩ q̃ certiſſima ſic
citas eſt in eo.q̃ ſolida ſubſtantia corporꝝ ſimi
liũ facta eſt ſiccior .hec priuare incipit humidi
tatẽ q̃rtam gluten dictã .Alia quidẽ eſt ſiccitas
eorꝝ.quio ſiſtunt ex ſubſtãtia humida & coagula
ta.quale quidẽ eſt pinguedo & liq̃factorũ caro.
& eſt priuatio humiditatis tertie: tertia quidẽ
eſt cũ ꝑditur humiditas familiaris ex qua cor
pus nutrit̃ .que ſꝛm omnes ipſius ꝑticulas rori
ori mit̃ eſt diſſeminata.& hec eſt huiditas ſcda
ros dicta.ut ſatis exprimit̃.Alia quidẽ eſt ſicci
tas oſiſtens ſꝛm ꝑuas artarias & uenas.unicuiq̃
ꝑticulaꝝ ꝓprias.que ex indigeſta cauſat̃ ſangui
nis.& hec humiditati opponit̃ ſicut apparent
ſanguinee. Has etiã huiditates is tangit.io.
curatiue.& primo febriũ.non tñ adeo expreſſe
& ſimilit̃ in ſcdo de tabe ꝑ me tranſlato.ita fit
graciliũ una diſpoſitio.cũ humiditas depit ex
ſolidis corporibo.quã ꝓpriũ eorꝝ diximo eſſe
cibũ & molles oterit carnes.altera uero corporꝝ
ipſorꝝ ſequit̃ ſolida.que prima & oſimilia ſunt
appellata. In primo etiã ꝓnoſticorũ indicat
ipſas dicens oſtenſũ fore in his que de ſpmate
qd̃ ĩ uaſorꝝ tunicis a quibo teſtes nutriunt̃.mĩ
tociẽs apparet trãſmutato iam ſan. ad ſpmatis
generationẽ .neq̃ enĩ ipſas uaſorꝝ tunicas ab ali
quo alio .niſi ex hoc ſanguine eſt oueniẽs nutri
ri.diĩa etiã.xxxvi . Quod autẽ ipſas aſſerat
Yſaac Halyabas Aꝟ.ac etiã Almanſor.x.appaꝛ
omibus non deſipientibo. nullo nanq̃ poteſt e
thicas diſtinguere recte .niſi ponens ſiccitates
mĩores maiores & medias .quibo humiditates
ſunt oppoſite. Rõne ſiquidẽ ofirmat̃ duplici
qm̃ digeſtio fit in addendo & aſſimilãdo nutri
ens nutrito. ꝓnoſticorꝝ primo .ſimilit̃ & nutri
tio .ſed nutritũ omne inſpiſſatuꝛ eſt fere & deal
batũ.ita ut ſubſtantia & colore non paꝝ ĩmuta
tuꝛ ſit a ſanguinis ſubſtãtia. Amplio de rõne
caloris ĩnati mĩcebris & ſuauis exiſtentis .eſt ĩ
ſpiſſare & dealbare.ut in lacte apparꝛ & ſemibo
ex ſanguĩe ꝓductis.circa quẽ agitur exſpoliãdo
& addendo. Quod oſtendit̃.quia praue lacti
ficantes aquoſũ & citrinũ lac habent.& multuꝛ
coeũtes ſanguinẽ emittũt . Rurſus tertio uir
tutũ naturaliũ his que ſimilẽ habẽt ſubſtantiã
in ſeinuicẽ tranſmutare otingit.his uero que q̃
multũ diſtant ĩmachinabile ſibi ipis aſſimilari
ſiue tranſmutatioibo q̃ in medio .nam que adi
uicem tranſmutant̃ ſimbolũ oporꝛ habere .ſꝛo
de ge.& cor.Sed ſan.& mẽbroꝝ plurima mĩtũ
diſtant.oporꝛ itaq̃ aliquod ĩtermediũ aduenire
Palin natura non cõmittit ſaltum .ĩmo pau
latiue progredit̃ de extremo ꝑ mediuꝛ in extre
mũ.vii.hyſtoriaꝝ :ſi autem ex ſanguine fiat in
membrũ tranſito ĩmediato inſtantaneo. ſaltus
& ĩordiãto quedã ocidet in naturã. aliquid igit̃
inter hoc oꝛ mediũ intercidere. Amplio quito
phiſicorꝝ &.ix.terapentice .Motus fit de extre
mo ꝑ mediũ in extremũ. cuꝛ itaq̃ is fit de ſan
guine in mẽbra. aliquo fiet medio ſupoccurrẽ
te.non motus tm̃ ſed rei magis & forme. Et
quid amplio.uidemo humiditates inſpiſſatas &
dealbatas anothomizãdo ꝑtes ſolidas .& maxĩe
oſſa hinc defluere. qd̃ & ſpma ſupfluitas oſten
dit naturalis.ĩdiuidui tam̃ & non ſpeciei .Ipſa
uero & ꝓprie naturalis otestatur non parũ iuua
tiuo.Ex quibo ouincit̃ etiam ſꝛm Aꝟ. mediũ qd̃
dã humiditatũ nomĩe ſignatũ.inter ſanguineꝛ
& membra exiſtere .ipſas igitur opus fit pone
re. Eſt deniq̃ numero eaꝝ quaterno pretacto
& ſi non poſſit ita nocere preciſe oſtendi ut pro
batum eſt ipſas fore.monſtret̃ tam̃ inquantuꝛ
fit poſſibile. Simile nanq̃ uidet̃ eſſe de cauſis
efficientibo & materialibo appropriatis utcũq̃.
cũ ab eodem dependeant principio uel aĩma.ſi
cut que in eodem organo puta corpore .Sed in
agentibo oſpicio intercidere media.inter eorꝛ
principiũ primũ .ut aĩam & membꝝ qd̃ agit ĩ
mediate.uidelicꝛ uirtutẽ oplexioneꝛ ſpiritũ &
calorem.Similit̃ inter ꝑticulã nutrita & aĩam.
quatuor intertident media humiditates dictas
cuio neceſſitas eſt .quia inter multũ diſtãtia.cũ
ſint ualde diſparia.oporꝛ non ſolum mediũ ueꝝ
& medicina interueĩre plurima.ut etiã apparꝛ

q̃ inter craneũ durissimũ & cerebꝫ mollissimũ duo interueniũt in medio pãniculi. duramater s. & pia. Adhuc ꝯspicimꝯ quandã humiditatẽ membris insertã. adeo ut de eoꝝ appareat subã ut quartã aliam remotiorẽ sanguini propinquã sicut primã. cum igitur iste distent due. unũ nõ fuit sufficiens inter hec mediũ interuenire sed duo. Rursus ostendit ex siccitatibꝯ quatuor distinctis quatuor humiditatibꝯ oppositis. cuꝫ unum ꝯtrariorũ tociens ut aliud predicet. Sitr ex fe. ethica triplici existente. quia prima spẽs. dĩia. lxxxxiii. duas possidet hũiditates primas ex quibꝯ probabilibꝯ ꝯcluditur quatuor humiditates existere. Circa predicta dubitare ꝯtĩgit an ex prima humiditate causet ĩmediate tertia uel scda mediate. Et uidet q̃ ex secũda fiat tertia sine medio. Sicut enim est rerum esse & ordo. sic debent actus existere. sed primo est prĩa deinde secũda & tertia. quare tertia causabit a scda ĩmediate. Dicendũ q̃ sm A. ut plurim ex prima innuit tertiã fieri. Regularit enim cũ nutrimentũ fuerit copiosum corpori ĩmediate semp̃ generat ex prima tertia. Cum autem defuerit prima ex aliqua causaꝝ exsiccantiũ illam natura digerens. & sic ĩspissans hũiditatẽ scdaꝫ ꝯuertit ĩ tertiã. Imaginat nanq̃ q̃ ex digestione prime humiditatis ut in tertiã ꝯuertat. eliciat qddam subtile roridũ quasi supfluũ ipsius. Cũ omnis digestio saltem in iuuatiuo procedat in spissando. dĩia. l. Natura enĩ sagax hanc uelut qddam p̃mptuariũ in mẽbris recondit simplicibꝯ. ut tempore indigentie humiditatis prime ꝯuertat in tertiã. uelut cũ flegma indigẽtia sanguis ab aliqua causaꝝ inducta ꝯuertit in sanguinem. ut idem cũ ceteris testatur & san. cum digerit flegmatitꝯ aquosus. alias autẽ madefacit

Sermones tamẽ Ga. cum aliis uident sonare amplius q̃ ex prima p̃ducat scda & ex hac tertia Dixit nanq̃ ex scda corporis p̃ticulas nutriri. tertiã uero esse q̃si pinguedinis & carnis hũiditatem. Vnde A. nõ uitupero. qui uidet quasi mentẽ quandã instinctu insitã prestare nature. ut prouidens quid uelut promptuariũ preparet sibi in futuros euentus. Preinducte etiaꝫ qs potest satis dicere rõni. qm̃ non semp̃ ut ordo productioĩs affuit. sic & actus attendit. Cũ cor cerebrũ & epar ceteris uere priora. ut ore & stomacho & talibus. & tamen hec prius operant ĩ cibum illis. Quod & ostendit nutritio embrionis in utero & extra. Adhuc insurgit anxietas cum natura breuiori semita ut tactum est semp̃ ad finem satagat p̃uenire prefixũ. Amplius peccatũ fieri plurimis qd paucioribꝯ potest explicari. Cum igitur natura chilum album ꝯuertit in chimuꝫ rubeum. & demũ in humiditates dealbatas. Quod in animalibꝯ non fecit in sanguineis & plantis. de quibus non sic fuit solicita ut de animalibꝯ p̃fectis & p̃prie homine. Non enim natura sic ꝯtingẽter operat. q̃ procurans uilia despiciat preciosa. sꝫo ce. & mũdi. Frustra itaq̃ & ad quid tot satagit transmutationes inducere. Dicendũ sicut apparꝫ ex libris aĩaliũ & x. probleumatuꝫ. q̃ quanto aliqua p̃fectiora tanto in eorum productione pluribꝯ indigent. ita ut quedam generent ab agente solo uniuersali. modica etiam trãsmutatõne circa materiã facta. sicut que putrefactione ꝯsistunt: alia uero cum hoc indigẽt agente p̃ticulari. & dispositõnibus pluribus & motibus. ut que p̃fecta. & maxime homo. Cum autẽ modus ꝯseruationis ꝯsurgat & proportionet modo p̃ductionis. similit pluribꝯ egebunt organis. & transmutatõnibus in eorũ pmanentia & ꝯtrariis in adinuicẽ. sicut ex ꝯtrariis producit. cum unũ ꝯtrariũ ex altero producat subiecto mediante. primo phisicorũ

Eti in corporibꝫ p̃fectoꝝ animaliũ est diuersitas maior rõne substantie ac accidentiũ. q̃ in animalibꝯ ĩsanguineis & plantis: partes nanq̃ animaliũ q̃dam sũt albe ualde. sicut ossa nerui cerebrũ & huiõi: alie uero in ruborem ꝛgentes. ut epar cor & renes. alie autẽ medie ceu musculi pulmo splen. & ideo propt eorũ diuersitatẽ oꝫ alimentũ diuersificari. ut quedam nutriant ex albiori. alie ex eo qd aliquã portendit rubedinẽ nõnulle uero medio. Palin in homĩe precipue naturali. pulcritudo q̃dam ꝯsurgit ex colorum uarietate. color nanq̃ ipsius debet esse ex albo rubeoq̃ p̃fusus. in tegni. Soluendũ igitur q̃ natura in quantũ potest finem semp̃ p breuia intendit. propt autem p̃fectius producere accidit mltotiens protelare. Similit siquidẽ põt eque perfici paucioribꝯ ut plurimis. eligenduꝫ magis. Sed hic ostensũ non posse p̃fectũ qd natura ex paucioribꝯ ꝯstruere. & ideo potiꝯ eligit in imp̃fectis pluralitatẽ in p̃fectione. Adhuc quedam membrorũ nutriunt ex alimento plm sanguineo. ceu caro proptea opꝯ fuit alimentũ ad ruborem p̃mutari. q̃dam uero ex ab eo elongato. ut ossa & que taliũ. & ideo ꝯueniens fuit p̃mutationẽ in albedinẽ causare. Vt autem ueritas amplius appareat sciendũ ceu tactũ dĩia xxx. q̃ sanguis triplicit accipitur. une quidẽ p̃ massa sanguinea siue humoꝝ omniũ ꝯgerie. alit prout humoꝝ est unꝯ liqdus. rubedine p̃ticipãs & dulcedine sincerꝯ. ut possibile ꝯtra alios tres & aquositatẽ distictus. sicut etiaꝫ cum medicis sentit hystoriaꝝ tertio. aut prout iam inspissatus existit. & rubedine ac dulcedĩe excedenti exspoliatus. humor euĩ nutriens actu omni caret excessu. unde afforismoꝝ quarta. Nutrimentũ q̃ simplicit hũectat est sine qualitate forti. nõ enĩ acerbũ neq̃ acutum neq̃ salsuꝫ neq̃ amaruꝫ

Quare primo ꝓnostico⁊. Impossibile fit tuicas uasorum nisi ex hoc sanguine nutriri. unde tertio. xx. Sperma est superfluitas cibi quarti in toto corpore. & est sanguis magis digestus. Et quarto coll3. Materia qua nutriunt membra radicata est sanguis dealbat9 & Haly. Sanguis purus ē materia nutrimēti mēbro⁊. Impur9 ꝯo ē qui infus9 inuenis. similis existens humorib9 reliquis omnib9. quē indistiguēs de formatōne embrionis errauit heremita. Propter quartū quidē. Ad primā siquidē dicendū. ꝙ A⁊ accepit sanguinē tertio modo dictū. & non aliis. & ideo errant plurimū putantes nos ex sanguine scdo generari & nutriri. Aut fortasse fuit illi9 opinque nō seruat in presenti ꝙ uoluit forte ꝑ hoc ꝙ etiam in nouiter inquit natis medullā sanguineā reperiri. Diceret tamen quis. ꝙ id nō ꝯuincit eo ꝙ sicut sanguis cū nutrire habeat o3 dealbari. similit & medullā sanguineā os nutrimentū Ad aliud ꝙ Ga. hoc dicendū modo. In de ꝯplexionib9 uero tertio subdit mīma transmutatione sanguine indigente ad carnis generationē. Ad aliud dicendū ipsum hac uia procedere. aut sanguinez sumpsit pro nutrimento mēbrorū īmediate sed mediate. sicut apparuit ex sententia eius maīfeste. Quo & dicim9 mō panem nutrire sub actu nutritioīs. & sanguinē longinquiorē. Neq̄ etiam. xii. animaliū dixit labi sanguinez siplicit in mēbra. sed addidit paulatim imbibit membra. Ad aliud dicendū. ꝙ non intendit. A. dicere ꝙ ilico ꝯuertat sanguis in carnem. cum ei occurrit. sed modica eget alteratione. cum in carnē debet cōuerti respectu alterationis qua ī diget. cum īmēbra debet radicalia trāsmutari. Cōuenit enī satis in cōplexiōe & substātia: & hoc ē quod dicit. Nō enī īdiget san. ī nutrimento multotiens couerti sicut carnis. ac si dicat pauca eget ꝯuersiōe. ūde ī fine naturaliū. Carnes quidē & que uiscerum oīum & q̄ musculorū ex sāguine ipso nutriūtur. breuem alterationē suscipiente. Natura enī mēbris remotis a sanguine cōstituit ꝯcauitates & formam. ut apparet ī ossibus ī quibus nutrimētū continetur. ut paulatim cōuertatur ī ipā. distantia nanq̄ ut ī se trāsmutentur plurima egēt conuersiōe media. que aūt sunt sanguini propī qua hac indiguerunt minore. Ad aliud dicendum. ꝙ quia epatis nutrimentum. saltem quoad eius ueriorem substantiam q̄ est san. coagulatus paulatiue permutatur in colorem maxīe dicitur ipsū operationē facere ut sāguis. quoad nutriat aliquid. conuertitur tn̄ in humiditates suo modo. hoc etiam concesso non simpliciter sed hic solum humiditates tollit. Ad aliud A⁊. iam etiam quid dicēdum uisum. Ad aliud dicendum. ꝙ ostenduntur humiditates per ethicam. ī his enī fūdatur. differentia. lxxxxiii.

Et si dicatur secundū A⁊. & alios plures ethicam fieri ī substātia membri. Dicēdū quod membrum cōmuniter sumitur etiā ad ipsas humiditates. & maxime ad iam coagulatiōez susci pientes. & merito quia tēdūt & terminātur ad ipsa & unumquodq̄ sumit nomen a termino ad quem. quīto phisico⁊. & secūdo de aīa. Iustum ē unumquodq̄ a fine appellari. Et ꝙ hoc sit ostenditur. quia immediate A⁊. tertio distīguit species ethice secūdū tres humiditates. Sūt etiā apostematum humiditates factiue. sicut sentit primo prima. & iuuant ipsa cāri. nō tn̄ apparet ꝑpter sāguinē humores etiam alios sui quantitate & colore denigrātē. Ad aliud quid dicēdū uisum. ꝙ non fimus ex sanguine neq̄ nutrimur. nisi tertio modo eo accepto. Ad aliud dicendū. ꝙ caro nō ē rubea uere. sed tendit uersus album āplius. cū bene sanguis ab ea exprimitur & lauatur. aut si aliqua sit rubea ul pur purea. ut que epatis. hoc non inest sibi sāguinis rubore. sz magis ea que epatis a natura ipsi9 sibi īexistit: ideo enim factū est epar rubeum ut sāguinē generet rubeū quarto de iuuamētis. & tertio ac quarto therapentice. Renes fortassis remanent rubei. quia ruborem aquo sitatis sāguinis non possunt perfecte īmutare. cum nullā habeant uenā in quarū extremis incipiat dealbari. nisi emulgentes. q̄ tamen non disseminantur ī eos omnino. differētia. lxxxvii. & xxxi.

Ad aliud dicendū. ꝙ sanguis magis distat a mēbro maxīe radicali q̄ a cibo exteriori. aut quia motus intenditur in fine. eo quod natura tunc efficitur operosa. x. probleumatū omnib9 enim uiis & mediis quibus potest expeditioribus satagit in finem pertigere. Quis enim ad terminum citum uolens ꝑuenire. semitas īuenit plurimas & breuiores. Ad aliud dicendū. quod humiditates non dicuntur quatuor secundum quatuor transmutationes & formas. quas suscipiūt anteq̄ in membrū traducāt uere. Ista nāq̄ uidetur natura conuersionis alimenti. ut semp plurificando procedat. postq̄ in uētrem fuerit digestione ipsius īmutatum. dum membro fuerit assimilatum. Nam primitus ī feces conuertitur & ycorem. deinde ycor in quatuor humoros & aquositatem. sāguis uero in supfluitates & quatuor humiditates. & hoc in superfluitates earum. Tandem membro fit appositio unio & assimilatio & hoc rationi satisfacit & inmediate anteposite. Ad aliud dicēdum ꝙ prima humiditas non est simpliciter ī uenis. sed in earum orifitiis extremis iam membris contiguis potās ipā. Sapit enim ꝑpter terminum ad quem & finem. iam magis naturam mēbri q̄ humoris. & si 9munit hūiditates nominent

aliqualiter humores:&forte propter hoc eam tacuit. A.animalium .xii. Et per hoc etiam ad illd .Ad aliud dicendum q̃ ſecundum. A. Ros non erit adeo pura humiditas ad nutritõ ordinata .ut prima & tertia cum rarius actu cõuertatur in nutrimentũ .Eſt tamen humiditas quia apta eſt cõuerti ad id.cũ corpus caruerit ſufficienti alimento ſicut flegma .ſm q̃ eſt humor ſanguinis reſpectu. Aut fortaſſis non eſt ſimplicit humiditatis officium cuiuſlib nutrire:ſicut neq̃ humor.nam & humiditas quarta non dicitur nutrire. Ad aliud dicendum.q̃ ĩ corpore generati non ſũt quatuor humiditates he.ſed tres ſolum:nam quarta puta gluten.nõ eſt humiditas ſed pars corporis magis .fuit tñ humiditas cum fuit ſpma .unde id perpendens A.anxioma .ſubdidit principiũ huius ex ſpmate fore.ſpmatis autem ex humore. Aut dicendum q̃ in membro eſt dare partes ſolidiores & principaliores & molliores. non ſic principales prime quidem ſunt uera ſubſtantia ſolida membri :ſecunda uero ſũt cõnectentes & ꝯtinentes inadinuicẽ primas .ut in lapidib oſtendit conjectis adiuicẽ ĩ muro p calcẽ.& ĩ lignis p collã.

DIFFERENTIA. XXXIIII.

Vod ſpma a toto corpore ſiue ab omĩbus decidatur mẽbris oſtendit .Quia de aere & aqua ſperma ab omnibus corporis deſendit membris:ſanum quidem ex ſanis.egrum quoq̃ currens ab egris. Et primo de generatione animaliũ. Amplius probleumatum quarta.Quare coeuntes diſſoluuntur & infirmantur in coitu ut frequenter.utq̃ ꝓpter illud qd ab omnibus expurgatio ẽ ſperma. Quod & confirmatur rationibus.qm̃ in emiſſione ſemĩs uehementia ineſt delectationis.per totum corpus diffuſa.q̃ non uidetur euenire niſi ꝓpter emiſſionẽ ſpmatis .cũ igit fiat ĩ toto corpore.a toto emittetur. Itidem illud uidetur decidi a toto corpore.per cuius ſuperfluam emiſſionem totũ nocetur corpus.cum ulla nõ extet alia cauſa.ſed id accidit in ſpermatis ſupflua emiſſione.ut ſenſus ĩdicat. Rurſus colobi ſeu mutilati colobos gñerant ſeu mutilatos qd quidem non accidit.niſi quia ſperma a pte colobata deſcendere non ualet.cum corpus careat eadem. Amplius genita gignentibus aſſimilantur non ſolum ſecũdũ naturalia.ĩmo & ſecundũ acquiſita .cicatrices uideliz & ſtigmata patre nanq̃ calcedonico in brachio cõfuſã & nõ dearticulatam habente picturam. ſimilẽ & filius contraxit ibidem:unde poſt permiſſos de aere & aqua ſermones ſic operationes ſũt.ut calui caluos uarii uarios oculos .ſtrabocq̃ ſtrabonem generat. Palin unũ quodq̃ perfectũ gñerat ſibi ſiſe .metbauroq̃ quarto:hoc aũt nõ euenit niſi ſperma decidatur a toto.ut per omne fiat aſſimilatio. Adhuc rationabile uidet ſicut totius eſt aliquid ex quo fit primo.ſimiliter & particularum uniuscuiuſq̃ . cum eadẽ ſit ratio totius & partis.hiſtoriaq̃ primo.ut igit aliqd deciditur ad generationem totius.ita qd deciditur ad generationem partis.cum totum nil aliud ſit q̃ partium aggregatio.cõmẽtator phiſicorũ primo.deriuat itaq̃ ſemẽ a toto. Huiſmodi quoq̃ oppoſitum ſẽtit Aq̃.cum.A. primo de genere.animalium. Quod firmatur rationibus.quoniam uidemꝯ aliquos ad oſculum mulieris aut ad minimum tactum . repẽte ſemẽ emittere. hoc autem ſic fieri non poſſ ſi a toto corpore decideretur. Adhuc perpẽdere plures mutilatos pefectos generare.ſecus autem cõtingeret oporteret.ſi a toto ꝓueniret corpore. Eti materia nõ deciditur a toto ut ſanguis ſed a matrice plurimum itaq̃ ab omnibus non decidiiur membris. Propter primũ uero ſciendum .q̃ licet genitura & ſperma coĩter ut nomina ſinonima audiãtur.primo tamẽ de genera . animalium diſtare ponuntur. Vt nãq̃ quod genitura uocat.q̃ a generãte prouenit nato coire quocũq̃. primũ habẽs generationis principium.Sperma quoq̃ dicitur quod habet ex ambobus principia copulatis uelut ĩ plãtis euenit.& in quibuſdam animalium.in quibus uero eſt femella a mare ſemota uł ſeiũcta uniuerſalius etiã continẽs utpote principiũ unde motꝯ & materiã.Geniture uero nomen in pfectioribus particularit cãz ũde motus ĩportat.

Eſt ſiquidem ſperma ſeu genitura utilis ſuperfluitas ultimi alimenti ſãguinei diſtributi in partes.Sperma nanq̃ & ſi cum aliis ſuperfluitatibus corporis ſuperficietenus ꝯuenire uideatur.multũ tamen diſtat.Non enĩ eſt tabes aut diſſolutio ſicut antiqui ſenſere.talis nanq̃ pret naturã omnino hoc autẽ naturaliſſimũ exiſtit. Neq̃ enĩ eſt omnis ſuperfluitas ueq̃ utilis.qm̃ ſimpliciter ſuperfluitas nichil proficit ad naturã.ſed tãq̃ omnino excernit ĩpertinens .hoc uero utiliſſimũ .Imo neceſſariũ ſpeciei pfectoq̃ oĩno:neq̃ quecunq̃ ſuperfluitas utilis ẽ.nõ enĩ prima ſz ſecũda:eo q̃ flegma eſt primi alimẽti utilis ſuperfluitas.Eſt nanq̃ primũ indigeſtorũ aduenien ex cibis differentia.xxviiii.Quat conueneinter deſcriptũ ſperma eſſe utilem ſupfluitatẽ ultimi . Totũ uero dupliciter dicit uno quidẽ modo.cũ nulla partiũ deficit ex quibus eſſe habet.& hoc triplicit.aut unũ quodq̃ ſub eo contentorum dicit unũ. ſicut uniuerſale multa continet ĩpredicari ut animal.uel ex bis unũ ut totũ dcm̃ ĩtegrale.Et id aut qm̃ uet

tale ſeu continuũ ſicut corpꝰ naturale uĩ mini me ut ꝓ arte uelut domus ſeu demum inter hec duo medium obtinens. ſicut totum dictum poreſtatiuum ut anima. Aliter uero ꝓ eſt quã tum habens principium medium & ultimum qđ etiam proprie & aliquando tranſũptiue di citur totum & omne. numerus enĩ & aqua non dicitur totum niſi metha. v. metha. & dicitur de hoc toto q̃ſitum auditur. Corpus aũt ẽ quoddam quantum naturale & nõ mathemati cum. ex mẽbris conſimilibus & officialibus cõ ſtitutum. Propter ſ3m uero ſciendum. ꝓ ſp ma decidi a toto corpore. dupliciter poteſt in telligi. aut mediate aut ĩmediate. inmediate quoꝝ concedendum eſt ſperma non deſcendeře a toto. uerum a teſtibus & uaſis ſeminariis. In eis nanq̃ interdum ſperma continetur fermen tatum. qđ ad motum quemlibet citiſſiẽ laſciue decidit. ſicut ĩ argutis tangebatur. Si uero au diat ſpma mediate. a toto deriuari: dupłr hoc eueniĩ poteſt. aut quãtum ad materiam ipſius ſpermatis. uel uirtutem cum ipſo deciſam. qđ uerificabatur cũ materia ſibi etiam proportio nabili. Primus etiam modus duplicem po teſt recipere intellectũ. aut enĩ auditur decidi a toto corpore. i. a membris pricipalioribꝰ & no tabilioribꝰ reſpiciẽtibus principaliora. In qbꝰ magis omiomeritas. & corporis cõtinetur tota litas. & ſic uiſum tertio. xx. ſpermatica toto deriuari. Scribitur enĩ oportet ut ſit ex omni membro principali fons. & ut ſit ex mẽbris aliis reſudatio etiam ad iſtas radices: propter illud eſt aſſimilatio. & ideo ex mẽbro diminu to mẽbrum generat diminutũ. licet illud fiat dum uene nõ ultimum finem ſecuuntur. & non procedit appetitus ultimus cũ digeſtione copu lata: quaſi uelit ꝓ aſſimilatio interdum d fi cit. eo ꝓ uirtus aſſimilatiua & completiua non habẽs materiam ſpermaticam. ex toto corpoř propĩ eius debilitatem. indigeſta etiã ente ex materia ĩexiſtentium mẽbrorum. pfectã ſimili tudinem & cõplementum nõ ualet ducere buã nam: & ideo cõtingit colobos generare. Cõce dendum eſt ei ſperma ſic a toto decidi. cũ ipſũ ſit utilis ſuperfluitas ultimi alimenti ſangui nei diſtributi in partes. a ptibus nanq̃ princi palioribꝰ oportet maxĩe ipſum ſperma decidi eo ꝓ ĩ ipſis proprie ultimũ diſtribuitur alimen ti ſanguineum. Neq̃ dicendum ſperma a ce rebro ſolo deſcendere. uerũ tamen fermentum ipſius eſt ex illo. nã proportionabiliter cõcedẽ dũ eſt plus de ſpermate deſcendere a cerebro. q̃ ab aliquo mẽbrorum aliorum. cum grandẽ ſe cum habeat ſimilitudinem. ꝓ etiã oſtendit no cumentum magnũ factum ĩ cerebro. & ĩ eis or tis ut oculis. probleu. iiii. ex coitu multociens iterato. & ideo. A. ĩ quibuſdã eius intentionibꝰ plurimum materie ſpermatis eſt ex cerebro: propter qđ de aere & aqua. Quibuſcunq̃ ĩcidũ tur uene q̃ poſt aures. bi prorſus omni orbanť generatioẽ. Quod. A. uerũ teſtatur dicens. Ga ignoraſſe an ĩciſio harum uenarum ſterilitatẽ ĩcurrere faciat an non. Quod ſi. Aꝟ. dicat. x probleu. ſemen a cerebro tendere per ſpinã. di cendum eum intellexiſſe aut predicto modo. ꝓ maior pars ſpmatis compabiliť a cerebro deri uetur ab uno aliquorũ mẽbrorum uel ſ3m alioꝟ ut. ypocratis fuiſſe locutum opinionem. Si autem ĩtelligatur ſperma decidi a toto corpoř eo ꝓ a qualibet particula qđ. decidať minima. ſtare non poteſt q̃q̃ ad id antiquorum quidam ſenſerint de ge. animalium primo. Quorũ qui dã animal generandi poſuerũt partes fore di ſperſas in ſpermate. uolentes etiã femellam ba bere ſperma generatiuum. imaginantes ſimili ter ſperma de ſubſtantia fore generantis. qui etiã partiti fuerunt. Quidam enim eorum boc ineſſe per ſe. & totaliť maſculo & femelle: alii uero ut Empedocles participaliter & ſeorſum

Quos Aꝟ. ĩprobat ibidem. Si enim ita eſſet ut dicunt partes in ſemine diſperſe. tunc uitã habere non poſſent. cum uita in quadam unita te conſiſtat et colligatione: Si uero fuernit con tinue iam puũ quoddã animal erit ſperma. qđ erit contra eundem in ſ3o Amplius nũq̃ mas generaret niſi maſculũ. ut aſſimulatio ueniret ĩ pudẽdis: hoc autemõ n uidemus. neq̃ fore cõ tingit. Rurſus ſi a mare & femella ſimiłr. p ueniant. duo utiq̃ erunt animalia. cum utrũq̃ ponat habere omnia generationis initia. Et iõ Empedocles contra eos inuebit dicens. propť quid femelle non generarent ex ſeipſis ſiquidẽ a toto prouenit. & habent ſuſceptionẽ. i. matri cẽ: propterea modũ aliũ elegit Empedo les ut antea dictũ eſt. Qui etiam ſecundũ Aꝟ. ſtare non poteſt. Ad ipſum nanq̃ multa ſecunť ĩpoſſibilia. nõ enĩ ſic generate diſperſe partes ſeorſũ a mare & femella animam & uitam poſ ſent habere. neq̃ enĩ poſſent cognoſci & conti nuari uelut partus quorundam animalium plu rificatus. Adhuc non eſt poſſibile cõtinuas partes fieri. & in unum locum concurrere ꝓp ter amicitiam. ut ponebat Empedocles. Itidẽ quõ diſt guerentur partes in animali & ſurſũ & deorſum. & dextra & ſiniſtra. & anterius & poſterius. non enĩ ſecundum eum modus poſſ3 aliquis inueniri. Amplius non eſt poſſibile cum mẽbra uirtute adſeinuicem detinentur ut officialia. uirtus enĩ operatiua apparenter ſaltem in parte eſt officiali. primo hiſtoriarũ

quod ostendetur differentia.lxiii.& passionib9
ut 9similia duritie & mollitie.& huiči ab istis
sic diuersis.unum aliquid actualiter procedere
Rursus iam nō seruareť similitudinis ratio
si non procederet ab uno in unius uirtute.tunc
iam non esset aliquid similitudinis inductiuu3
in hoc.q̃ dicunc sperma fore de substantia ge
nerātis.diu enim & iamdudū cessaset generatō
Est autem ratio cōmunis contra istos ambos
substantia generantis paulatim & successiue at
tenuata & tandem corrupta.differētia nona.
Nec propter hoc colligitur generationis uniuo
ca causa.qd̄ hi timuerunt.cum ea sequatur ef
fectiua generationis potentia.& non molis si
militudinem alicuius.Ipsi nanq̃ siē iliquis ma
terialem solum cognouerūt causam.metha.pri
mo.ita ut uirtutē ignorarēt informatiuam cor
poris constructione.unde coacti ex hoc ex mate
ria differentie. Quappter positum genera
tionem fieri non ex substantia generantis.sed
ex superfluo eiusdem alimenti. Quod ostēdit
ipsius cum delectatione emissio. Impugnat
etiam A4.illos qui posuerunt sperma esse sup
fluū alimenti.a qualibet minima corporis de
cisum particula. Quoniā si taliter proueniat a
toto uel a mēbris consimilibus solis.ut carne
osse & neruo.aut officialibus.ut facie manu uł
ab utrisq̃.cū plura dari nō 9tingat.Non quidē
a consimilibus.qm̄ in eis non exit assimilatio
īmo in officialibus magis.primo de ge.& me
thaurorum.iiii. Neq̃ ab officialibus tātum
quoniam tunc non ab omnibus proueniret cor
poris partibus.uerisiſe enim magis procedeť
a consimilibus.priora enī illa sunt & officialia
9ponūt.Siſr & tertię modę dari nō potest.qm̄
totum supra partes nichil habere uideť.nisi or
dinē & compositionem quandam.Propter qd̄
concludit A4.cōtra hos.sperma non hic a toto
deriuari modo. Amplius nunq̃ si esset q̃ co
lobos perfectum generaret.similiter & simili
tudines sēper inuenirentur generantium ad ge
nerata.Cuię oppositū 9spicimę sepię euenire.
Palin cum sperma sit modice quantitatis
ualde.si totum in fumos dissolueretur uaporo
rosos.non posset esse cuilibet parti minime ap
plicatum īmo forma ipsi naturalis nō seruans
debitam quantitatem ī materia dependeret.&
ideo nec a toto ita uenire posset gignitiua.
Amplius sequeretur corpus destrui in coitu:
si enim ponatur minimā particulam spermatis
diuidi a minima corporis parte.cum mini
mi non sit minimum ī coitibus corpus dissolu
tione destrueretut. Propter autem tertium
sciendum primo.quomodo sperma ad testicu
los adducatur.Et tandem q̃ a toto seu notabili
oribus partibus.& non a minimis decidatur.
Propter hoc primum sciendum.q̃ cum sp
ma sit superfluitas ultimi alimenti sanguinei.
iam distributi in partes.inquo ultima iam cele
brata est digestio existens in membris simpli
cibus & spongiosis.uenarum capita & artariaꝝ
īgreditur minima.& maxime cum corpus ma
teria careat in uasis spermatis fermentata.ex
qbus peruenit ad uenas & artarias illis maio
res.& sic demū consequenter de minore ad ma
ius pertransit.quousq̃ ad uenam perueīt dcam̄
concauam.& artariam maiorem super dorsum
transeuntē. Quod forte de aere & aqua &.x
probleu.sentitum.ita semen a cerebro per spi
nam.& sic ponetur spina ad testiculos perue
nire.ut ostenditur differentia.lxxxii. Aliter
ypostasis ad renes.& tandem ad uesicam ptrā
sit.Quo & modo dabitur farmacum humores
ad uentrē attrabere.dīa.cxli.Spmatis autem
transitus anothomia ad testiculos.differentia
monstrabiť seq̃nti. Dicunt & aliqui sperma
deriuari & ad testiculos per uasa seminaria di
cta īuoluta peruenire.uigore uehementis cali
ditatis & subtilitatis.spūs deportātis. In hoc
enim actu corpus in tantum aperiri & porifica
ri aiunt.ut sperma uenas ēt magnas & artarias
subtilitum per resudationem ingrediať.absq̃
processu antedcō.de uenis paruis & artariis
ad maiores. Quod modo eodem fieri uidetur
quo farmacum existens in stomacho materi
am attrahit ad se entem in pulmone.absq̃ hoc
q̃ uenas & artarias īgrediať.Differentia.lxi.
hic autem modus fortasse calumniabitur ullis
eo q̃ uisus est sanguis quandoq̃ in coitu fre
quentato & conato.& nonato emitti de uenis ī
mediate ingrediens. Rursus in temporis q̃
si momento non uidetur sic illa materia sper
matis subtiliari.ut possit ī uenas & artarias so
lidas penetrare. Propter huius sm̄ sciendum
q̃ ipse instruitur autoritate A4.& aliorū ipm̄
sequentiū.Et rationibus cōfirmatur. Ait nāq̃
primo de generatione animalium. Contrariū
quidem q̃ antiqui dixerīt dicendum.Hic qdē
enim uoluerunt q̃ sit perueniens ab omni.nos
autem qd̄ ad omne natum est sperma dicimus.
habet enim in se uirtutem decisam a toto.p q̄
ipsum ualet informare qd̄ generatur ex eo.un
translatio arabica.Sperma est id q̃ habet uir
tutem essendi conueniens toti.Cui etiam cōso
nat.A.ibidem.Et non est opus ut ueniat spma
ab omni parte.ī una enī parte sunt omnes ptes
& uniuersaliter partus non est causa materia q̃
sit in fluxu ab omni membro.sed causa sua est
uirtus informatiua sicut est scāpnum in carpen
tariis. Hali quoq̃ qcunq̃ disent dispositōes

uirtus que facit ſperma deferens ipſum in
diſpoſitione coitus ſcilicet uirtus generatiua
currit ex omnib9 uirtutibus corporis ad teſti
culos.& ſic ſperma cōprehendens e m.In hora
enim coitus ſpiritus unus ī uirtute magis cor
dis ex tribus conflatis ſpiritibus .cum uirtuti
bus proporcionabilib9.deſcendit a tribus prin
cipalioribus membris corporis uirtutē habēti
qus.per arterias uenas & cānales totius corpo
ris ad teſticulos.uel ad uaſa totius ſeminaria
ſ3m A4.inuoluta.ī quibus unitat9 & perfectus
ſperma informat ei uirtutem generatiuam ex
bibens ſup totum.Quod etiam ratione mōſtra
tur.qm̄ ſperma eſt principium generationis.
principia uero ſūt minima quātitate & maxiā
poteſtate.elencorum & animalium fine .huiq
uero eſt ſperma taliter deciſum. Amplig hoc
ualde rationabile exiſtit.q uirtus generatioīs
informatiua a toto deciſa.materiam quanda3
generationis.& ſi non decidatur a toto poſſit
forma generationis informare.cum uideā uir
tutem ſolam celeſtem ex fere continua & eadē
materia diuerſa animalia etiam ſpecie procre
are. Eti quō ſemen q̄ paruum qualiter a tota
maxima decideretur arbore.Rurſus hoc poſito
omnes contrarietates.& impoſſibilia remouen
tur.ceu apparebit ītuenti antedicta. Propter
qd̄ ex his concludatur.ſperma a toto corpore de
mandari. non quidē mole ſed uigore. Pro
pter uero quartū ad Ad primū ypocratis dicē
dum ipſum intelligere in uigoī.aut quia a prī
cipal.bus & notabilibus materia deſcēdit eiuſ
dem. Ad aliud dicēdum q loquitur ſ3m alio
rum opinionem.qd̄ indicat utrum ut mos eius
in illo codice.uel ab omnibus partib9 notabi
libus ut confirmatio denotat ulceroſa in termi
nis precipue. Ad aliud dicēdum qd̄ nō ppt̄
hoc concluditur ſperma prouenire a toto.quia
non propter prouenīr a toto hic euenit.ſed qa
pruritus in partib9 illis eſt fortis. Ex materia
enim ſpermatica tranſeunte ſupra membra ſē
ſitiua . titilatio cauſatur quedam.ex qua indu
citur delectatio.ut a3 in ſcabioſis cum calida
balneātur aqua.Videmus etiam q multotiens
coiī delectationem huius proſternit ualde. pri
mo de gene.animalium.Et A.eorum nono.Sci
mus etiam ſ3m A4.pueros adhuc īpotentes in
coitu delectari ex ſpiritus uentoſi emiſſiōe ſola
Et ideo delectatio ſperma non arguit ueniī ab
omni. Ad aliud dicendum per interemtionē
Spiritg enī & ydropicoq aqua ſeu ſanies ex una
etiā parte corporis repente diſſa interimit ani
mal afforiſmorum .vi. Ad aliud dicendum
ſepius oppoſitum contīgere propter qd̄ magis
cōtrariū q̄ propoſitionū ſermo cōcludit.q qua
re colobus colobū generet iam a3 ex ſermōib9
A. Ad aliud cum dicebatur genita gignenti
bus ſimilari.dicendum ſimpliciter ī pleriſq
ſecus ſe habere . & maxime ſimilitudine par
ticulari.uirtus nanq informatiua aut propter
eius debilitatē .uel aliq̄ materie ſeu alterig diſ
poſitionem non omninam ualet generantis p
priam ſimilitudinem īducere ſed remotā .ut
aui uī ataui.patrui ſeu auunculi.ut differentia
oſtendetur .xxxvii. Adhuc uidemus aſſimi
lari gignentibus genita ſ3m uocem.ungues &
pilos & ſecundū motum.ex quibus tamen nul
lū decidit ſperma.cū ſit ſuperfluū corporis &
partium eius ſubſtantialium. Similiter gene
rantes habent barbam & canos interdum.qb9
tamen genita carent. Ad aliud dicendum q
generatio ſimilitudinis illius fit forma & ui
gore.non autem ut iā apparuit materia & mo
le. Ad aliud dicendum huius deciſionem ſe
minis & generationem fieri nō ratione ſemis
ſed uigore magis uirtutis informatiue ipſum
ad generationem aptum reddētis.neq ī uigo
re membrorum oīum:ſed magis unius ceu cor
dis in quo omnia cōueniūt & cui etiā famulāt.

Ccaſione pretacte delectationis in co
itu ſurgit anxietas .q āplius delectet
ī eo.mas aut femella :uidet nāq ipā p
amplius maſculo ipō uoluptari. Scribit enim
theo.vi.uoluptas que mulieri fit ex coitu. ma
ior eſt q̄q̄ uiro.Voluptuatur nanq in eiciēdo
ſuum ſperma.& in eig qd̄ uiri ſuſceptione.hoc
autem ī emiſſione tātūmodo. Quarto etiam
de accidenti. Vnde A.animalium nono.du
platur delectatio feminarum.qm̄ ipſe delectan
tur non ſolum in motu ſui ſpermatis.& in mo
tu orificii matricis in ſugendo . ſed etiam
delectantur adhuc in diuerſitate motus matri
cis. Dico etiam uoluptuari eas ex confirma
tione non modicum.proprie in orificii matri
cis parte ſita in oppoſito predictis directe.Ipſa
enim balano correſpondet uirge.ubi uiget
delectatio grandis.ita ut & multum coeuntes
ſolum uoluptuentur in illo. Hanc ſimiliter
delectationem mulieris ſenſit Therſia maio
rem.qui uir fuit & mulier.poſtea tandem uir
redditus.Ouidius in tranſſiguratiōe.Delecta
tur itaq mulier mare amplius in coitu. In
oppoſitum quia delectatio ſeu delitia cauſatur
ex coniunctione proportionata ꝓuenientis cum
conuenienti.ſed hec uehementior erit in uiro
cum ſit temperatioris ꝓplexionis femella.hac
nanque cauſatur .Intenſior igitur uoluptas
in uiro. Dicendum ad unum q extenſiue
plus delectatur mulier.perdurat enī uoluptas
in ea diutius.ceu & cauſe oſtēdūt q̄ ipſius.cuz

plus ſpermatis uel gutte emittit.rarius tamen ſuſcipit etiã uiri ſperma ſucceſſiue longior eſt diuerſitas motus matricis cum fricatõne diuti na. Vir uero intẽſiue uoluptuatur pamplius. In modica enim hora qua delectatur plus ipſius ĩ tenditur uoluptas. & ſemper cum emittit con tinue. nõ autem mulier in quo eius amplior eſt delectatio. Quod oſtendit̃. quia hec uoluptas conſiſtit in tactu. ubi ergo is erit pfectior. & hec intenſior. ſed hic eſt in uiro. cũ ut tactum tẽpa tioris ſit craſis illa. Rurſus ſperma uiri cali dius magis inducit pruritum delectationis ti tillatione quadam ĩcitatiuum. Eti meatus ĩ qb9 educit̃ ſpma ſũt lõgiores ãguſtiores. ac in uolutiores ut ãplius pcipiãt ſpermatis pertrã ſeuntis per eos delectationem. Palin ſperma uiri uelocius & ſubito qd̃ eſt delectationis ĩdu ctiuũ. tranſit per huius meatus expulſiua in ip ſo ente formari. ſed in femella ſecus ſunt om nia. Quod & indicat uelox & grandis uiri ex ſuperfluo coitu cum exterminatiõe conſũptio Sic itaq; delectatur muliere is amplius in coi tu. Ex qbus qdẽ qd dicẽdũ ad prearguta uiſũ.

DIFFERENTIA. XXXV.

Vod teſticuli nõ ſũt ad generatõnẽ ne ceſſarii. ſed alicuius melioris gratia oſtẽdit̃ per tertium hiſtoriarum & pri mum de ge. teſtantes. teſticulos ſimpliciter nõ eſſe neceſſarios ſed propter bene eſſe. Rurſ9 primo prima & .xii. de animalibus. In uenis p tenſis a uenis cõcaua & a reĩbus ad teſticulos digerit̃ ſperma & albificatur. cũ prius eſſ3 ru. propter multitudinem tortuoſitatis earum & reuolutionum. & q; ad eas etiam peruenit a cor de. Hoc quidem oſtenditur ratione. Quoni am teſticuli ſi eſſent neceſſarii. omnibus in ex iſterent generantibus. Multa uero eis generãt carentia. Eti nõ ipſorum ponitur neceſſitas niſi propter ſpermatis generationem. ſed huiq generatio ĩ toto aut pricipalioribus partibus extat corporis Generatiua nanq; in totum ui detur corp9 diffũdi uelut & nutritiua cum cir ca idem diuerſificatum tamen ut ſ3o apparet de anima operentur obiectum Amplius il lud eſt neceſſarium ſine quo res eſſe non põt v. metha. Animal autem ſine teſticulis eſſe põt & maxime cum ſperma decidatur a principali oribus corporis partibus & uirtus generatiua ut oſtenſum xxviii. labatur a corde. Non igi tur teſtes ſũt neceſſarii. Huius autem oppo ſitum ſenſerunt medici & philoſophi omnes pene. Adhuc illud eſt neceſſarium quo alba to reliquum non ſufficit. ſ3 ablatis teſtibus ge neratio nõ perficitur ut apparebit. neceſſitatẽ etiam ipſorum demonſtrat conpoſitio. figura & ſenſus. teſticuli ergo neceſſarii. Propter pri mum ſiquidem ſciendum. q; neceſſarium quot dicatur modis differentia oſtenſum prima. Teſtes quoq; ſunt carnes quedam glandoſe in folliculo uno oſſeo dicto cõgregate albe ad hu miditatem ſpermaticam create. uelut carnes mãmillarum glandoſe albe ac lac generandum conſtitute. ſicut & epar rubeum in ſanguinis ruborem generandum. Teſticulis quoq; iã dictis meatus quidem continuantur qui dupli ces exiſtunt. Sunt enim quidam eorum inter re nes & teſticulos exiſtẽtes uaſa ab Ar. dicta ĩuo luta. in quibus poſuit ſperma generari non autem in teſticulis. huius autem uaſa ita ſunt diſpoſita. qm̃ in dextra corporis parte coram rene dextro: a corpore artarie ac uene chilis per dorſum deſcendentium originant̃ raĩ. feĩ per totum & rariſſime a uenis & artariis emĩ gentibus dictis in renem tendentibus dextrũ Qui ſiquidem rami protenſi per corpus ãpliã tur ſub renib9 dorſum directe qd̃ per ſiphac pe netrans ad caput teſticuli tendit dextri intra ſe colorem rubedinis obtinẽs ex unoquoq; te ſticuli capite in alterum tranſit. & demum re flecti uerſus teſticuli caput prius dictũ. In quo ponitur hiſtoriarum tertio. humiditatẽ ſper maticam albam generari & cõtinere. Vbi etiã terminis litterarũ more gometrico ſituationẽ eoq; conat̃ oſtendere. In parte uero ſiniſtra rami b9ĩ uenarum & artariarum deſcendentium p dorſum ſed q̃mplurimum a uena & artaria e mulgente. qui demum deinceps ramifiant̃ ut in latere dictum dextro. Et ideo tertio xxi. uo lẽtes ruſtici marẽ generare. ſiniſtrum thauri teſticulum ligãt. ut ex dextro fiat calidiori & fortiori proiectio. Multotiẽs quoq; cõtigit relaxatio. Aut aduenit ruptura meatib9 ubi bi per ſiphac penetrant. ut ;irbus uel inteſtina ca dant in oſſeum & precipue in parte dextra. ĩ q̃ inteſtinum habetur monoculum dictum q̃ pua alligatione participans. Et huius quidem uaſa ĩuoluta dicũtur didimi xxv. animaliu m A. & p bleumatibus quibuſdam Ar aſcriptis. Sũt & alii meatus uaſa a medicis dicta ſeminaria q ĩcipiẽtes a teſticulorum capitibus ſupra collũ ueſice exterminantur in uirgam quos dicunt ſeruire teſticulis ſeruitio delatorio. eo q; ab ip ſis in uirgam. & tandem in matricem adducũt ſemẽ. Quid aũt generatio differẽtia xxviiii oſtendit. Propter uero ſ3m ſciendum Ar fu iſſe ſententiam in locis preallegatis teſticulos non fore neceſſarios ad generationem neceſſita te maxime primi modi neceſſarii. ſed ipſos fo re gratia cuiuſdam meliorationis & iuuam ẽti uoluit enim teſticulos fore quedã ſuſpenſo ria

que eorum ponere meatus antedictos inferius trahendo stare cogerent apertos & ideo animalibus eos apponi quēadmodum texētes lapides adaptant liciatoriis. hoc quidem est ī textoribꝰ conspicere. Suspendunt enim filis texēdis pōdera ut uie trahendo iferius remaneant aperte ꝙ per eas iacere nauiculam ualeant liberē. Quibus amotis obturantur huius meatus. Sic & ablatis testibus poros uoluit seu meatus retrahi iterius ut & opilatio īterueniat coartoria & iō non posse generare excisa. Hanc quoq; positionem Ar. sicut & alias conatur astruere.

Primo equidem quia si testiculi forēt necessarii omnibus simpliciter iessēt animalibꝰ. Nūc autem neq; pisces. neq; serpentes testiculos habent. & tamen uisi sunt coeūtes. & plenos sēm spermata poros habere. Concludebat igitur ipōs melioris alicuius fore gratia. Amplius ait Iam thaurum quendam post excisionem mox coeuntem ipregnasse. eo ꝙ meatus nōdū erant retracti. Cum igitur careret testiculis apparet eos in generationem necessitatem non habere

Quod aūt fortassis ipsū mouit q̄ maxīe fuit quoniā nullā ꝓticulā extiāuit testiculos porosq; foī predictos. sed eos potiꝰ cōtinuos a reibus supert esticulos appodiari. & reflexi demum sic pertransire ad uirgam. Hec autem omni reuerentia prothomagistro exhibita cū forte ipsum non intelligam stare uidentur non posse. ut & amplius. tertio apparebit dicendorum neq; forsitan illa quibus id conatur asserere.

Primum quidem non ualet non enim si testiculi nō īsunt animalibus inperfectis. ꝓpter hoc concludendum animalium perfectioribus non opus illos existere cum. plura expetant in ipsorum constitutione. unde licet non sīplicitē necessarii sēm qd tn & alieni ut pfectiori sunt necessarii specie. Quod etiā asserit thaur īpleuisse excisum. concesso sibi quoq; eūdem uaccā ascendisse ut coiret. non hīc tamen habet iferre testiculos non opus fore in generatione. ac sp̄ma in uasis ideo generari iuolutis. qm̄ excidēs aut abscidit osseum solum. & testiculos demū uiolenter extraxit. ceu cōmuniter agunt excidētes. Et quia meatus illi uehementer inherebant testiculis abrupti fuerūt. ita ut semen a uasis inuolutis deueniens ad osseum iam diuisū rueret deorsum. Si autem diceret Ar. sperma fore contentum in meatibus existentibus intē testes & uirgam. cū huius animalis sit longissima. Respondebit aduersarius si sperma id fuerit gonimum ꝓpter testiculos oportet accidēre a qbꝰ priꝰ fuerat generatū. iam enim sup ipōs transiuit. unde Ar. non cōcludet hic intentum

Vel excidens qd non fit. testis panniculū excisit. & tunc non minus idem seq̄tur qd antea

Quod autem tertio dixit testiculos nullam partem fore meatuum fortassis ueritatem non continet cum aliis. & michi pluries sēsibili apparuit anothomia contrarium. uisum est nāq; sperma in substantiam ueram testium cadere qd sperma ostendit in eis inuentum & ipsorū augmentum cum cōmuniter prius in manifestatorū & in extimatorum nō habere ut pdicibus infit & fasianis. historiaq; tertio. Ferūt etiam incidentes uasa seminaria nequaquam cum inuolutis continuari superioribus reflexiuis. sed magis oriri ex testiculorum capite altero. Quidam uero reuerentiam Ar. exhibentes dixerunt testiculos posse dupliciter considerari aut in cōmuni. ut īomni animalis ambitu. & ita non necessarii cum animalium plurima carent illis. & qm̄ Ar. sermo erat uniuersalis in omnibus ipsorum protulit eos non fore necessarios absolute. uel in particulari. ut in genere p̄fectorum & tunc omne asserunt opus habere. Hi autem & si ueritatem sapiant non tn̄ fideliores extant expositores. Nam opus boni expositoris non est sermonem uerificare sed scribētis manifestare magis intētionem q̄uis sit falsa pronosticorum primo. Ipsi enim aperte cōtra itentionem exponunt Ar. Is nanq; in animalibus etiam perfectioribus īducēs uoluit testiculos iuuamētum & non necessitatem obtineē puta morosiorem motum materie spermatice superfluitatis causare porosq; seruare apertos & in his maxime quorum exterior est situs. Ait enim in animalificis puta equis & talibus aliis. & in hominibus saluantes reduplitionem Inductus est similiter thaurus excisus implēsque oīa sunt animalium perfectiora. Et ideo dicendum. ꝙ Ar. tēpore nondum erat perfecta scientia usq; quaq; anothomie ut ostensum differētia. xcviiii. Haly quoq; sperma generatur in testiculis. sicut generatur spuma in oribꝰ equorum cum stimulantur. & a percussione undarū maris. Gal. uero dixit ꝙ testiculi sūt qui generant spermased Ar. inquit ꝙ generatur ī uenis īuolutis inuasis spermatis. & cōpletur eiꝰ in testiculis generatio. Id uero ultimū qd. Ar. īponit non ab eo reperio. Nicol autem in p̄bleumatibus attulit quid ambiguū serie Ar. recitata. Inquiens. Sunt tamen testiculi utiles ad spermatis digestionem quēadmodū māmille ad lactis generationē. Nunc quid dicunt lac in māmis generari. Propter tertiū uero sciēdum ꝙ testes non solum sunt iuuatiui. uerum necessarii modi etiam primi seu quarti necessitate. qm̄ ea q̄ sēi similiē Ar. cōcedit. Quod significant autoritates. & similiter etiā rōnes

Gal quidem in locis q̃ multis. A. etiã. xv. animalium ſẽtẽtiam pertractat Aꝟ. prefatam cũ dixit. Magiſter primo q̃ teſticuli exeũt a uiis ſpermatis noluit intelligeř q̃ nichil facerẽt ad generationem ſpermatis. ſed q̃ ſua ſubſtantia eſt diuerſa a uiarum ſubſtantia que cõtinuantur cum illis. qm̃ non eſt una uia. ſed ſuſtẽtamentum uiarum. Et ſubdit. Et non eſt mẽdatium quod dicit medicus. Quod inuolutum explicuit. primo prima. Ambiguus eſt enĩ nõ raro de animalibus ĩquiẽs. Teſtes ſũt neceſſarii ad ſperma generandum q̃ geonologiam cõſeruat & iuuatĩ forme cõplemẽtum detur ac cõplexio maſculina cõſeruetur & feminina. unũ tertio. xxi. dixit eos fore mẽbra prĩcipalia in quibus generatur ſperma ex humiditate delata ĩuenis ad eos. Qui autẽ his amplius angit eſt Aꝟ. Aꝟ. fideliſſimus ĩterpres et collega ipſum non tenens collẓ ſecundo & quarto. In quo etiã medicinam conatur tradere ſẓm Aꝟ. fũdamẽta. ſed potiꝰ uia gradiens eoĩori ait. Teſticuli fuerunt ordinati ad faciendum ſpma & ideo fuit eorum caro alba. ſicut caro mãmillaꝟ Et ꝓpterea qñ cõuertiť ſãguis ꝰuertiť ad ſimilitudinem eorum & facit ipſum albũ ſicut epar facit chilum rubeum quia uis agentis eſt ſibi patiens aſſimilari. Rationibus quideẓ firmatur. qm̃ unumquodq̃ generatur a ſibi ſimili & conuenienti. ſeptimo methafiſice Sperma uero ſubſtantia. cõplexione & colore magis teſticulorum carnibus aſſimilatur q̃ uaſis iuolutis cum ſint corpora neruoſa frã & ſicca coloĩ uerſus eorum principium ſub rubeo

Amplius quanto aliquid eſt perfectius. tanto plura requirit ad eius conſtitutionem in de animalibus & x. probleumatum apparens. Natura enim plus laborat. & ĩtentius ĩ productione perfecti q̃ inperfecti. Sed homo & plurima q̃drupedũ ſũt aliis pfectiora uñ eis nõ ſolũ uaſa ſuffecerũt ſpmatica in ſpermatis generatõꝭ uerum opus teſticulorum affuit. & quia eorum inciſio adeo grandem in animali permutationem inducit qd̃ oſtẽdũt eunuchi. Rationabile hoc ſupra ſperma grandem potentiam habeť

Adhuc ſi teſticuli ſolum eſſent. ut ſuſpenſoria deorſum trahentia uaſa non forent ĩuoluta cum eis adeo continua ita ut ſperma ſuper ſubſtantiam caderet teſticuli ſed directe per eandem tenderet. Cuius oppoſitum experitur ĩciſor. Paliſi teſtes nõ eẽt oportuni ad ſpmatis generationẽ. ſed ſolũ põdeř ſuo ut lapides in liciatoriis iuuatiui. tunc nunq̃ redderetur qs ſterilis & frigidoꝟ ſupereos appoſitõe ut opii iuſquiami mandragore & ſimiliũ cum talis eo ꝟ pcdus nõ minuens neq̃ meatꝰ ſic frigiditate coanguſtantur quin deberent calore poſtea relaxatione ampliari. Neq̃ ſimiliter eſt dicere uaſa ĩuoluta ut teſticulos frõꝟ ſup poſitione noceri cum interius tendentia ubi calor ĩtenſior occultẽtur. Expertum aũt frõrum teſtibus applicatio ſterilitatem inducere. Etĩ quibꝰ teſtium ſitus intrinſecus ut habentibꝰ colligationem dorſo firmius inherentem ſicut Theco deis elefantibus & uolatilibus nullam ſuam põdere teſtes ampliationẽ uaſis ĩuolutis poſſunt preſtare ad modum lapidum ĩ liciatoriis pendentium cum ſuſpenſione careant exampliatĩa

Fortaſſis autem quis dicet. pondeř opus nõ eſſe cum meatus remaneant calore interius apti. Queretur etiam propter quid teſticuli hora caſus ſeminis adeo uirge adherẽt. Propterea ſanius concludendum neceſſarios teſticulos perfectioribus ſimpliciter fore. Noſce quoq̃ q̃ licet dictum ſit teſtibus ĩ eſſe neceſſitatem generationis. & uigorem non tamen prĩcipaliter & primo. ſed ſibi fore a corde infuſã ipſum enim eſt radix & principium uirtutum omnium. nõ ſolum quidem uitalis. uerum etiã naturalis & animalis differẽtia trigeſima viii. unde primo & quinto de animalium generatione Non eſt ſuſpicandum ut quidam extimant teſticulos eſſe conuentum multorum prĩcipiorum eo q̃ ipſorum fiat magnarũ corporis trãſmutationum cauſa. Non enim ab ipſis euenit ut ipſis ueꝟ ꝓpter cordis trãſmutationẽ cum quo coĩtatem habẽt non minimam. per artarias neruos & aſpectum Sunt enim carnes ſolidiores uelut ſpeculum caliditatem cordis in eos delapſam in corpus refrãgentes omẽ. Propterea dicendum eum non ſic prĩcipia diſcepta ponere. uerum in unum tandem omnia coordinare differentia. xxviii. Virtutem & ſpiritum eiuſdem a corde dirigi qui tandem ullam pmutationem uigoĩ cordis tamen in teſtibus ſuſcipit. ſicut ſpiritꝰ a corde delapſꝰ ĩ cerebrũ ab eodẽ. Vnde collẓ. xx. Scire debes q̃ iſtud mẽbꝟ puta teſticuli nõ ẽ priceps uirtutis gñatie q̃uis uirtus ĩ eo ſit ut opiãtur. Ga: quia illud nõ poteſt agere ſuam operationem per ſe niſi p ſpiritũ eidem miſſum a corde temperatum quãtitate & qualitate. Propť q̃d apparet q̃ uirtus cordialis que mẽſurat hunc calorẽ ut poſſit facere ſuas operationes ſit principalis generatiua. Et uirtus que eſt in hoc membro eſt eiꝰ ſeruiens. & ſi aliquod in hoc habet dnium eſt illud particulare. Propter quidem quartũ. Ad primum qd dicẽdũ apparuit. Ad aliud ſimiliter uiſum. Illa enim fuit. Aꝟ. que in preſentiarum non tenetur opinio. Ad aliud dicendũ q̃. A. non intelligit ſperma in uenis illis pfecte

digeri & dealbari & formari. sicut nec sanguis omnino digeritur ī epāte ad cordis relationē. aut in mesaraicis epatis respectu. Vel id uigore accidit testiculorum ut iam per eundem apparuit manifeste. sicut mesaraice tāq̄ epatis manus ipsius uirtute chilum in ruborem īmutant aliqualem. de iuuamentis quarto & īterio rum .v. Ad aliud dicendum ut uisum ꝓ sermo extat in animalibus perfectis. Ad aliud dicendum uerum existere de uirtute generatiua materiei spermatice nō autem de datiā forme & uigoris spermatici. eo ꝓ talis ostensum situatur in testiculis uigore tamen cordis. Mēbra siqdem generāt sperma materialiť. testes uero in uigore principalium formaliter. Ad aliud dicendum testiculorum necessitatem nō foř propter singulare. sed speciei gratia. Nam primo quidem modo sunt necessarii. alio uero iuuatī ut dictum prius licet enim sperma deci datur a principalioribus corporis partibus. id tamen materialiter existit. Quod si subdať generatiuā uirtutem a corde deriuari dicendū sicut apparuit in aliquo mēbrorum ut in testi culis. & non alibi determinari. Sit itaq̄ de hoc taliter cum modestia diffinitum. cū sit Ar. sententie contrarium quo minoris est ambiguitatis & a contradictione remotior. Et ideo dixit. Alexander. nos sumus sustentati super sententiam huius hoīs sō celi & mundi comentator.

DIFFERENTIA XXXVI.

Vod genitura siue sperma uiri nō sit pars constitutiua ēbrionis monstrať.

Quoniā sperma facit sicut que ab arte. habet enī potestate spetiē. vii. metaphisice & primo de ge. animalium. Ex spermate enī & sanguine menstruo non ponitur ibidem unū fieri. nisi sicut lectus ex ligno & carpentario. & spera ex cera & forma & ut sanatus a medicinali & uniuersaliter sicut ex mouente & mobili Ac etiam ꝓ masculus exhibeat spēm. & principium motus. femella uero corpus & materiam sicut ī lactis fit cogulatione. Corpus enim lac est. formans autem coagulum & pricipiū ꝯstať faciens. Et eorundem secundo femella exhibet corpus & molem. masculum autem non et corpus est ex femina. anima uero ex masculo. Adhuc naturaliū sō .G. Sperma uelut artifex & sydias existit. sāguis uero ut cera Et ideo subdit. os. uena. artaria. neruus cartilago. pingue do. adeps. membranum & medulla ī sanguine a quidem. ex sanguine uero fcā sunt. Expressius enim cum Ar. sensit quicquid. aut ipsi imponatur alibi ꝓ embrio cōstruať ex memstruo solum. tanqua ex materia. ex spermate uero uelut ab agente & dante speciem. qd autem tale non pars existit molis. unde de re sa. primo Sāguis & sperma generationis nostre sunt principia. Sanguis quidem tanq̄ materia q̄dam proportionata. & bene per omne acquiescens conditori. Sperma uero rationem obtinet conditoris. Pali tertio xxi. Conceptio ex spermate uiri uirtutem habet odoris sēm sentētiaē phī.

Et firmatur qm̄ a plurimis animalium cū sint paruissima nichil poterit sēm molē educi dissoluerentur enim quedam etiam ita paruo conplicantur tēpore ut nullum possit ab eis decidi quantum. Eti sēm medicum cum .x. hystoriarum. Si debet īpregnatio perfici opē fit una utrunq̄ proicere Quo quidem accidente utrumlibet. alterutrum impediet ad susceptionem. Rursus ars imitatur naturam phisi. secundo. in arte uero ita euenit ꝓ agens nō ingreditur artificiatum nisi ī uirtute tantū. Amplius posita genitura partē constitutiuam ēbronis existere materialē cū sit & actiua tunc idē erit agens & patiēs mouēs & motū. loco quoq̄ & subiecto entia indistincta agens etiam in idē concidet cum materia. ageteq̄ aliquid in seipso prio. & similiť generatio non differt ab augmēto que extant contra in phisicis. ac de ge. & cor determinata Non igitur genitura pars est embrionis constitutiua. In oppoītis. y. de ēbrionis generatione uolens non solum uiri sperma constitutionem generati subīgredi. uerum etiā mulieris. Quod & uideť sentiri historiarū x. cōplexionum sō. afforismorum prima. & in locis q̄multis cum inuitatione ad libr. de sperma tenondum translatum. Similiterq̄ .A. non solum in canone uerum in tractatibus animalium quandoq̄. Quod & fulciunt argumenta. Conceptum nanq̄ primam mixturā dico ex masculo & femina de ge. animaliū primo mixtura nō solum extat corporum. primo de ge. & cor. Amplius delinquitur cum qd possit pautioribus construi amplioribus idem perficere phisicor. apparens primo. cum natura & ars respuāt semper qd superfluum ut theoria denotat animalium precipue. hoc autem euenit si relicto spermate proportionari. ipsa ꝯstituātur ex sanguine īcōueniētōri eisdem cum oporteat sanguinem primum ad naturam trās mutari spermaticam q̄ in partes quo sperma non eget cum sit tale. Rursus diuersitas ī posteris diuersitatem arguit in prioribus saltem īmediatis cum causentur ab eis. nunc autem pōtium quedam spermati sisantur. alie uero sanguini ut caro maxime propter qd cum ortum suo attesteť principio integni. Que sanguineepōtium generabuntur ex sanguine. relique uero ex spmate eisdē ꝓportionate. Itaq̄ genitura

pars embrionis extat constitutiua. Propter quidem primum sciendum ꝙ quid sit genitura & sperma differentia uisum xxxiiii. Dico autem partem constitutiuam corpoream magis materiam inportantem & molem. Embrio quoq; & si dicat omne qd̄ ex principiis generationis ī matrice conficitur. tertio tamē theorice iuxta ueterem huic sm tempora cōfecto diuersa nomina inponunt altera: sm nanq; is quatuor uariatur tempora. in quorum primo sub spermatis reperitur forma. & tūc spermaticus appellatur. sm uero in quo spma repletum apparet sanguine. non tamen cor aut cerebr aut epar adhuc discernūtur. dīo tamē partium incipit apparere. quo tēpore fetum. y. noīauit. Est & tertium quando informatio cordis cerebri: & epatis manifestius apparet. & reliq̄ partium incipiunt īformari nominatum tunc qd̄ concipit embrio. quartum uero tempo ex istit quando discernuntur & apparent singula membra formatione se quali perfecta quando tamen minorata & tunc conceptus uocatur. eo ꝙ moueatur & pedibus calcitret manifeste. Propter uero secundū sciendum ꝙ quidam ceu y. & Ga. ex concepto maxime naturalium secūdo ubi nō parum ac etiam de utilitate particularum se paripatheticum representat quādoq; posuerūt. ꝙ spmasit ps materialis etiā constitutiua embrionis. Mouentur enim uidentes membra dicta illi spermatica consilari ut sāguinea sanguinei. & quedam restaurari. alia uero minime ac per cetera talium signorū postera. Quod quidem non oportet. cum uirtus dicta informatiua spermatum existens huius plasmationem & similitudinē. possit ex mēstruo coagulando & dealbādo īducere. G. imitās. Ar. naturalium sensit sm Non enim necessitas generati sumenda est omnifariam a materia: uerum amplius ab agente & forma cum fiē contra Empedoclem phisicor sm de ge. animaliū v. qd̄ etiam differentia īnotuit. xxx. Dicētib quoq; spma foī ptē ēbrionis materialē: multa cōsecūt ī naturis premōstra ī argutis absurda. Quidā uero sequaciū. y. & Ga. utriusq; ptis rationes uitare uolentes. dixerunt in spmate tria fore considerāda partem uidelicet grossam. tenacem. quam quidem substantiam cedere ponunt mēbrorum spermaticor. partem quoq; subtilem aereaz uaporosā. & hanc dicūt in spiritus substantiam conuerti. & partē tertiam puta uirtutem informatiuuam operantem ue ut q̄ arte consistunt. Cuius quidem positionis ꝗitas. quo ad primam partium manifesta ex inductis existit. Quid uero tenendum in reliquis duobus ex consequentibus apparebit. Fuerunt & tertio alii dicentes sperma sm substantiam ipsius. nullo modo foī partē embrionis constitutiuam. sed uirtute tantum Audientes Ar. sermones in prioribus argutionibus inductos. Cuius quidem opi. uī Ga. naturalium secundo. Nichil enim molis spermatis. uer uigor solus & odor audit. ex ipso cōstitutione ēbrioīs ītrare. Quod plures exponētes Ar. incomplete sēsere. Que similiter positio ītellecta subtili Ar. snīa permanere non ualet. Sequeretur nanq; uirtutem uehementer actiuā perfectiuum proprium delinquere subiectum

Ex hoc etiam natura uideretur insipienter operari. Cuius quidem sapientie non est finis cū relicto subiecto cōuenientiori proprio extraneo inheret & in proporcionato. Adhuc que perfectiora genere animalium. non solum uirtutē expetunt. sed & subiectum. cum ī sui plura expetant constitutione differētia priori. Dicunt quoq; praue Ar. exponentes contra ipsiō mentem. ut tertio dicendorum elucescet aperte. Ad illud uero qd̄ superficietenus audito Ar. sermo sonare putatur. sperma. s. embrionē ingredi uigore solum. Dicendum aliquos p huius uirtutem intelligere informatiuam ītellectum uocatam sto de ge. animalium. hec enim embrionis constitutionem non subit in uirtute. ceu forma artificiati. uel similitudo existentis in anima qd̄ artificiatū subītrat. ut medicinali sanatum disciplina. mole autem minime.

Sed certius dicendum ꝙ Ar. de ge. animalium primo sermo comunis extat in omni animalium natura. qd̄ ostendūt inducta entboma. & pisces ouificantium quidam. a quibo moles nō uidetur decidi spermatica ī femella. propter eorum inperfectionem. aut ab eadem suscipiuerum potio caliditas. & uirtus aliqua. ac odor inuentositate aut fumo īmittitur sustentata. cum accidentis sit primo in susceptiuo pprio permanere. Propter quidem tertium sciend̄ ꝙ perfectorum genitura embrionē ingreditur nō equidem ut pars que materialis constitutīa unum magis. unde motus initium & forme impressiuum. Et ideo id in talibus sentiens Ar. premissum qītum ꝙ uniuersalius in primo de ge. tetigerat animalium. resumit iu secundo. In quo quid de substantia accidat spermatis ostenditur. quid etiam & qualiter habeat esse uirtus qua fulcitur idez. ait enī. Geniture aūt corpo & ceter a. uult nāq; ꝙ cū ipso spmate uirto emittitur quidez ītellectus uocata. que generationis est principium existens a corpore separata. nō enim mēbrū habet organizatuz ceu uirtutū alie naturaliū Eappter uirtus diuina & intellectual appellat a cōmētato. vii. methaphī. differentia. xxxxviii. Et hec quidē uirtus cōplectitur sperma. & inde procedit ī generationez

embrionis ſuſcitata.& mota coeuntis impulſi
one quouſq; cor genereť.demumq; illius uigoť
mẽbra generãtur reliqua.differentia. xxxviii.
unde A4. in corde eſt forma & ſpecies epatis.
quare ep eſt quaſi ex ſuperfluitate nutrimenti
cordis.A.animalium nono.Quod ſimiliť eue
nit in aliis ab actu enim ente qd̃ potẽtia exiſtẽs
fit ĩ natura ceu arte fcis.Subditur autem po
ſtea.q̃ corpus geniture ſit a corpore inſepara
bile.q̃ quidem ſperma geniture.i.actio gene
rationis principio & ſpiritu repletur. natura3
habens humidam & aquoſam.Propter qd̃ ait
non eſſe querendumipſu3 ſẽper foras exiť neq;
particulam tamẽ aliquã eſſe conſtituto forme
qd̃ declarat.uelut utiq; neq; coagulum lac con
ſtare faciẽs .& enim hoc permutat & particula
conſtituta molum eſt nulla. Sic igitur ſapit
q̃ ſperma ſubtiliatum & uaporoſum redditu3
in ſpiritus conuertatur forma entes & factores
embrionis.neq; enĩ coaguli uirtus in lac inpri
mitur.niſi uaporatione coaguli fulcita.uñ.A.
ibidem.Et nõ putes q̃ A4.dicat.q̃ ſperma di
ſſoluatur pereat & mutetur quaſi ad nichilum.
ymo ratio eius eſt q̃ ego innui cibum nouum
ſcilicet eiuſdẽ animalium dicẽtis ita.Et putãt
homines q̃ A4.putauerit q̃ ſperma uiri nõ eẽt
ps pueri.neq; ĩmixtum cum materia eius. Sed
hoc non fuit eius cõſilium.ſed ſuum extat con
ſiliũ.q̃ inuoluatur cũ materia ipſius.& ꝓfũde
tur in materiam ut ſit operator mẽbrorum.&
dncat ydoneam materiam ad mẽbra & erit id
ſperma materia ſpirit9 ĩ creatura.& efficiť mĩ
tũ ſubtile & abile ut in ſpiritum trãſeat Et
dicamus q̃ ſperma ſine ꝓfundatione operator
ſit in mẽſtruo ſanguine .& non ſit ſperma mu
lieris operans ſed materia.Quať is tertio xx.
pĩm ſtudii ſpermatis eſt ĩ ꝓticularitate ſpirit9
ĩfantis.& nõ eſt niſi uelut coagulum agens ĩ lac
cte.unde primo prima.Paru3 eſt ex quo pueri
fuerunt ſperma & ſpiritus uaporalis. Quo4
quidem ſñie conſonum eſt coll3 ſ3m ita.Non ẽ
credendum q̃ ſperma prebeat iuuamentum q̃
litate ſolum .ſed 9fert ĩ iuuamẽto caloris quali
tatiui.ac ſi dicat non ſolum ingreditur calidi
tas in abſtracto ut uirtus.ſed calor quem ſẽtit
eſſe corpus ſeu calm in concreto. quo notauit
ſperma ĩn uaporem & ſpiritum diſſolutum ẽ
brionẽ ſubĩtrare .uigore nãq; ſpiritus a corde
aliisue principalium partium deciſi unus per
ficitur in teſticul ſpiritus gignitiuus.cui9 uir
tute ſperma euaporans in ſpiritus diſſoluitur
& tamen ipſe omnis generatur in corde primo
teſticul aũt ſ3o. Preĩductum aũt ratione fir
matur.qm̃ quanto aliqua perfectiora tanto plu
ribus egent in ipſorum productione differen
tia priori.q̃ modus anime oſtendit introducti
onis humane.neq; artificiatorum elegantiora
homo autem maxime & plura huius ſunt ani
malium perfeſta.Quãmultis itaq; ĩdigent ĩ eo
rum conſtitutione.Cum igitur inperfecta etiã
ut ĩductum ĩmittant caliditatem & uirtutem
que perfectiora tãq̃ potentiora uirtutis etiam
fulcimentum prãbunt . Amplius cum ſper
ma decidit in matricem.mox conſtat ymẽ .hy
ſtoriarum nono aut peryſſeton .i.circũſiccum
uel grans notata.de ge.animalium ſecundo.qd̃
autem ſic uallatum & calo affectum.non habet
uiam ad reſolutionem.ſed eua paratione in ſpi
ritum 9uerſione3.Quod de generatiõe ĩfãtis ĩ
dicat ueteris ſpermatis ſex dierum uiſio.in pel
licula more albuginis 9tenti. Rurſus actio 9
tactu perficitur omnis.hic autem uerig corpo
rum de ge.primo Cum autẽ cõmune geniture.
ſub natura corporeitatis pmanet ſpirituali.p
fciũs ſaluatur que premiſſa.q̃ ſi uirtus ſola uel
caliditas ĩgrediretur.Quem quidem ars obſer
uat tenorem.& ideo materiam ſolam ornat ex
terius.ut eam palpare ualet.natura uero p om
ne plaſmans extenditur eminens ſeu profundũ
naturalium ſecundo. Pali aliter non ſaluaret
ſimilitudo generationis caſei ex coagulo & le
cte.ac ẽbriõis ex ſpermate & ſanguine. Itaq;
genitura conſtitutionem ingreditur embriõis
non mole neq; uigore ſolum. uerum eo ſper
mate in ſpiritus reſoluto.qui modus fere obti
net medium. Propter quidem quartum.
Ad primum quid dicendum apparuit ex nota
tis. Ad aliud dicendum. q̃ A.ſecundo de aĩ
ma uoluit odorem materialiter olfatu ĩmutať
non autem intentionaliter cõmentator.de aĩa
ſecundo.unde & his .ſ3m.A.in generatione lo
cabiť corporum. Ad aliud dicendu3 q̃ licet
ars ſit nature ſequela quedam .tamen põt ars
qd̃ non natura & econtra. differentia xviii.&
clxiiii . Natura enĩ ut tactum materiam tãgit
& plaſmat per omne.ars uero qd̃ extrinſecum
tantũ poteſt.& eã in aliud generando mutare
qd̃ non naťa ualet.naturalium ſ3o. Ad aliud
dicendum.q̃ gutta mulieris tunc non emittiť
ad extra & ad collũ matricis.ĩpediens ſperma
tis uirilis attractionẽ .ue4 ad ĩtrinſecũ mr̃icis
magis.qd̃ demũ euomiť aut euaneſcit.ĩcitata
matrice ad ſuſceptionẽ ſpermatis uiri. Ad
aliud dicendum q̃ non accidũt ĩconuenientia ĩ
argutis ĩducta.Eo q̃ ſi poſitũ ſit ſperma eſſen
tiam ingredi embrionis.non tamen tanq̃ ps ex
iſtens materialis.ſed uelut formalis & efficiẽs
magis.quia ſpiritus ſeu calor ĩnatus . tanq̃ for
ma etiam mẽbrorum extat & motor.coll3 ſecũ
do unde de motu animaliũ.Omnia uidẽť aĩa
lia ſpiritum habentia cõplantatum & potẽtia
iſto.id aute3 quo aliquid poteſt agere extat ei9

forma. Autoritates ſeu rationes ptis aduer
ſe quantum inferant ſimiliter uiſum. nam me
dici ut ad multũ tenueř ſperma materialiter e
tiam embrionez intrare. Ad aliud dicendũ
q̃ Aꝟ. x hiſtoriarũ loquitur de mulierũ paſſi
onibus non ſ̃m propriam intentionem. uerum
materialem amplius. Ad aliud dicendũ q̃
ibidẽ interuenit mixtura corporum. unum tñ
locũ tenet factoris & forme. reliquũ uero pati
entis & materie ceu menſtruum. et non patien
tia & materialia utraq̃. Aut dicendũ q̃ ſper
ma non euaneſcit. uerum ſubſubſtantia rema
net ut oſtẽſũ ſpirituali. Ad aliud dicẽdũ ue
ꝟ foř ſi eque cõſtruatur bene ex paucis. oſtẽſũ
aũt q̃ perfectioribus animalium pluribus op9
eſt in eorum conſtitutione. Ad aliud quid
dicendum apparuit. & differentia notatũ xxx.
uirtus nanq̃ informatiua in ſanguine ad natu
ram ſpermaticaz permutato. ualet mediãte ſp
mate ĩ ſpirit9 reſoluto ex mẽſtruo oẽs gigneř
ptes. abſq̃ eo q̃ ipſuz ĩ materiã cedat generati

DIFFERENTIA. XXXVII.

Vod ſpma dictuz femelle aut humidi
tas dealbata ſeu gutta ĩgrediať 9ſtitu
tionẽ ẽbronis oſtenditur. Ex uetere
de ĩfantis formatioẽ. & Ga. ĩ locis q̃multis ex
tra naturaliũ. balyabbate ſimiliť. & A. tã ĩani
malib9 q̃ ĩ canone. Amplius hiſtoriarum. x
ſi debet fetus fieri. oportet utroſq̃ marez. s. &
femellam cõmenſurates eſſe ad ſimul emitten
dum. ſi enim multum diſſonũ non erunt pueri
Et ſimiliter tertio xx. ibi etiam Aꝟ cõcedit
mulierem habere ſperma: Quod autem eicit
una uidetur utriuſq̃ ſperma. cum ſangui s non
emittatur in coitu tiliãte. Amplius mulie
res curioſe ſolicite in coitu. cum inpregnantur
teſtantur. ceu & ſignant medici os matricis &
pudendum poſt coitum exiccata reperiri deno
tantes ſe hĩc concepiſſe. habentes & in hoc dele
ctationẽ nõ paruã. Id autẽ non uideť aliter con
tigeř niſi quia matrix ſimul guttam mulieris
cuz ſpermate uirili attrahit & reſeruat. Eti
mulieres habẽt teſticulos occultatos iux ta duo
matricis cornua. hi autem cũ non ſint fruſtra
ceu naturalium nullum. uerum in ſpermatis ge
nerationem ordinati differẽtia xxxv. Adhuc
agens & patiens proportionari oportet. que q̃
to amplius talia magis efficient. primo de
ge. & cor. Sed mulieris gutta plus ſpermati ui
ri anologizat q̃ mẽſtruuz. cum conueniat eidez
digõne interueniente ulteriori ſubſtãtia & cor
pore. Palin ſi femelle non ingrediatur gut
ta partium erit tunc ex menſtruo generatio
ſolum tanq̃ ex materia. cum igitur membra ſã
guinea etate dicant qualibet deperdita poſſe ř
ſtaurari in q̃d prius. omne igitur mẽbrum rege
nerabitur mutilatum: cuius ſenſus edocet op
poſitũ. Itaq̃ femelle gutta 9ſtitutionẽ ĩgredit
embrionis. Cuius oppoſitum martirizant
Aꝟ. per omne animalium collz & naturaliũ uir
tutum ſecundis. firmantes ex mẽſtruo & geni
tura ẽbrionez 9pagiari tantum. Itidẽ ſi gut
ta ingrediatur femelle. cum uirtuiẽ habeat nõ
tantum paſſiuam. ueruz & actiuã ſicut Ga. mul
totiens ĩpingit A. habeatq̃ menſtruum p ma
teria. tunc poſſet concipere per ſeipſam. abſq̃
altero agentis auxilio. q̃d ſẽſus cum Aꝟ. delu
dit. Adhuc differentia priori peccatum cõcide
re. cum potens paucioribus fieri cõſtituať plu
rimis ut etiã apparebit. Sed ẽbrio poteſt ex ge
nitura ut actio & mẽſtruo paſſiuo cõſtrui. Hec
enim uelut forma & materia extant 9uenientes
Ex his autem ſine reliquis unum per eſſentiaz
cõſurgit etiã. Gutta igiť femelle 9ſtitutionẽ
non ingredietur ẽbrionis. Propter primum
q̃dem ſciendum. q̃ quid ſit embrio differẽtia
uiſum eſt premiſſa. quidq̃ aliqualiter mulieris
gutta. cum eo q̃ amplius ex dicẽdis apparebit
Propter q̃ ſciendum. y. & Ga cũ eorum 9pli
cibus. ſenſerunt femellã habere ſpma etiã ueꝟ
cõſtitutiuuz ẽbrionis. nono animaliũ relatum
A. unde tertio xx. Apud Ga. quidez & medicos
maſculo & femelle ſunt ſimul duo ſemĩa. de
quibus ãbobus dicitur nom̃ ſpermatis. non coĩ
tate noĩs tm̃ ſed uniuoce. Noluit enĩ q̃ gutte
mulieris non ſolũ ineſſet uis coagulationẽ ſuſ
cipiens. uerum coagulationem ĩprimẽs. Remiſ
ſior tamen uigore uirili coagulationez ĩprimẽ
te. In gutta uero mulieris ſuſceptiua coagula
tionis ĩtẽſior primo prima. Sed id ut mrã
biť & ſi abſurdum dicere ſit femellã habere
ſpma. repugnat premõſtratis de ge. animalib9
primo ita habẽte duas nõ cõtingeř fieri ſpma
ticas ſegregationes. manifeſtum enim eſt q̃ fe
melle non 9fert ſperma ad generationẽ. Si enĩ
ſperma eſſet. mẽſtrua utiq̃ non eſſent. nũc aũt
ꝓpť hoc eẽ. reliquũ nõ aderit. Quod pluri
mis aſtruit ſignis. Multotiens nanq̃ femel
la concepit. nulla ei facta delectatione in coitu
& ſimiliter eidẽ facta nichilomin9. Itidẽ eq̃
liter 9currentibus maſculo & femella humidis
nil generať. niſi aſſit huõr menſtrualis comen
ſuratus. Amplius non ualet q̃d extimãt qui
dam femellã ſperma habere. propter delectatõ
nez fieri omogeneã femell ut maribus ĩ coitu
quia huiꝰ nõ eſt humiditas ſpermatica totiꝰ.
ſed loci ꝓpria magis. ut matricis ſuperfluum.
neq̃ eius delectatio ſpmatis arguit emiſſionẽ.
fit enĩ ĩterdũ ex ſpiritus emiſſione uelut in pu
eris apparet prius adhuc coire ĩpotentib9.
Palĩ quibuſdam aduenit ut colore albis. aliis
autẽ non fit. ut ſubnigris & uirilib9. Adhuc

multitudo eius qd̄ emittitur. nō est ſ̄m ſpma
tis emiſſionē. ymo multū excedit. Eti cauſat̄
ex alimētis. ceu ſūt acuta mordicatiua. Hec
enī notabilē eius faciūt ſegregationē. Itaq;
femella non habet ſperma uiri ſpermati anolo
giz̄atuz̄ uerū magis dictū equiuoce. Vnde no
no animaliuz̄ A. dico q; ſperma uiri & mulie
ris equiuocatur ī nomine ſpmatis. ſicut hoc no
men oculus est equiuocuz̄ cū dicitur oculus ſo
lis & homīs. qd̄ nō cognoſcitur ī ſpermate ui
ri & mulieris per participationem. non in noī
ne. Quare tertio xx. Nomē quidē ſpermatis
cum de duobus diciī. est per coītatem nominis
& ſubditur. Sperma uiri est calidum digeſtuz̄
ſpiſſum. & ſperma femelle genꝯ est ſanguinis
menſtrui. parum conuerſum. & non est longī
quum a uirtute ſanguinea elegantione ſper
matis uiri. Et ꝓpt̄ hoc aſſimilauerūt ipſū phī.
antecedentes menſtruo. unde primo & quarto
de ge. animaliū Menſtrua ſunt ſperma īdigeſtū
& ideo A. plerunq; non ſperma qd̄ mulieris uo
cat ſ̄ guttaz̄. & aquā qnq;. Propter ſ̄m uero
ſciēdū q;. y. Ga. cū q; A. cum halyaba. dixerūt
ſperma mulieris ſiue guttaz̄ ingredi ēbrionis
ꝯſtitutionem. Quorum quidā uoluerunt id foꝝ
non per modum materie ſolum ſed agentis. ut
tertio theorice y. & Ga. arbitrantur q; ſperma
agentis & materie obtineat locum in fetus ge
neratione. ſanguis autez̄ mēſtruus ſolum mate
rie. Id autem Ga. ut ei nono imponitur anima
lium. A. pluribꝯ nititur rationibus & ſignis mi
nus ſufficientibus aſtruere. q; puto in libro de
ſpermate ipſiꝯ fore. Primitꝯ nāq; Ga. repre
bendit illum qui dixit. q; ſperma non moraī ī
matrice. qm̄ iam foret appetitus matricis ꝯtra
ſperma ſi ipſū eiceret. ymo retinet illud. deco
quit & digerit. fatiens circa ipſum euenire cor
ticem terreuz̄ durum. ſicut accidit pani in fur
no aſſato. y. de ge. īfantis. Eti matrices fcē ſūt
aſpere. ut ſperma contineāt ne foras labatur.
Adhuc oſſa nerui uene & talia dura alba ex
materia fluida nō poſſunt fieri. ſed ex materia
uiſcoſa cōtemperata non fluente. qualis est ſp
ma mulieris nō aūt ſanguis. Itidem gutta
mulieris ampliꝯ coīcat membris radicabilibꝯ
qualitate quā ſanguis. Cum enī generatum ha
beat generanti aſſimulari. gutta mulieris ma
teria ꝯueniētior & ꝓpīquior erit ſanguine pti
um generationi. Rurſus ſperma licet ꝓpiaī
interdum. retinetur tamen cū est opus. ſicut ſā
guis menſtruus retineī & emittitur quandoq;:
Amplius ꝓpter quid facti forent teſticuli ī
muliere. & uaſa ſpermatis. ſi non faciūt ad ſp
matis generationem. Iam enī eſſent ocioſi. Re
citat aūt ſe uidiſſe ī mulier̄ uaſa ſpmatis. ple
na humiditate ſpermatica. licet ſpma illud fu
iſſz̄ hūdiꝯ. eo q; maris. Vidit etiā mulierē ꝓpt̄
retētionē ſpmatis ſuffocatōz̄ pati ex uiri abſti
nētia. deīde ſanata fuit cū euacuatiōe ipſiꝯ qn̄
extitit delectatio. Similiī ſōniat femella &
delectatur & ſperma emittit. Eti ſi mulieris
non ingrediī gutta. tunc oſſa. nerui. uene. ac hꝯ
forent de genere carnis. Et deinceps diminuta
& fracta poſſent reſtaurari. ſ̄m omnē partez̄ &
diſpoſitionem. Cuiꝯ oppoſitū experimur.
Adhuc filius aſſimilatur matri non autem
fit propter ſanguinem ipſius cum ſit mate
ria. & materie non ſit aſſimilaī ſed forme aſſi
milaī etiam patri & matri. Id autē erit ꝓpter
aliud ābobus coē. qd̄ extat ſperma. & nō ſan
guis. cum uir careat mēſtruo. Itaq; ſperma mu
lieris ingreditur ceu qd̄ uiri embrionem.
Et ſubiūgit deniq;. A. q; Ga. putauit his ſimili
bus magnam feciſſe ꝓbationem. Deinde ſi
bi ipſe coarguit. G. oportere filiū ſēper patri
aſſimilari. cum maris ſperma ſit eo quidem fe
melle efficaciꝯ. Reſpondet autē ſperma mu
lieris ſeipſum ſemper a menſtruo maturari uñ
ſēper conualeſcit uigor eius. Sperma uero non
habet adiutorium qd̄ uiri Alibi etiam dixit
q; ſperma mulieris reddit ſe cibum ſpermati
uiri. hec igiī ſūt Ga. ratiocinata. Haliabas. aūt
duplicē aſſignat cauſā. quare ſperma mulieris
generationē īgrediaī q̄q; una ut ſpma mulieris
eſſet conueniens ſpermati uiri. Ipſum enī groſ
ſum est & ꝯplexione calidū. mulieris uero ſub
tile ac frm̄ econtra. propter qd̄ unum alteri
comiſcetur ad ꝯtemperādū & permixtionē fa
ciendam bonam. Est & altera operimēti ge
neratio qd̄ ſpmaticum circūdans. uitile nanq;
ſperma non poteſt ſe per omne diſtendere. ſed
occultatur magis. propter qd̄ ſpmate īdiguit
mulieris. ut pellicula conſtruat hꝯ. & ea ſpma
roboretur uitile. ad hoc ut ſpermatice plurime
poſſēt ex his duobus generare. qd̄ altero fieri
dñt non poſſe. Gali. autē īducta & que ſimili
ī Halyabbatis ſtaī nō pñt ut aſſerit A. ibidē.
¶ Nos enīz inquit mirati ſūꝯ ſuper illud q; olfe
cit medietatē cꝯlibz̄ rei. & dixit ſe ſciī phyloſo
phiā quō dixit iſtas rōnes raras. Videamꝯ nāq;
quicqd dixit iſte medicus cōtra. Aꝯ. putās ſe a
liquid dicere cum nichil dixit. licet ſciuerit
multum de ramis ignorās radices ſcientie.
Quod autē dixit Ga. primo reprehendo illuz̄q
dixit ſperma non morari in matrice dicēdū nō
ualere. quia mēbrum attrahit. Cuius quidem
attractionis cum expleuerit utilitatē id expel
lit. ſicut apparet ī attractione aquoſitatis abe
pate & uenis. & mēbris q̄ medicinas attrahūt.
ut rectificetur mala eoruz̄ ꝯplexio. aut materia
diſſoluatur quas ipſorum pōtico expellunt au
xilio. Nono etiam animalium. A. ſcribitur

illū for stultū. q dixit eo mō operari matrices in sperma. quo furno in tortā. licet enī matrix sit calidissima. eius tñ interior superficies est humida valde. & iō non est de sui natura coassare aliquas substāciam. & telam ac coriale generare in ipsa. Si enim hoc accideret. tūc uēter & epar calidi circa illa que continēt. ī seipsis mēbranā īducerēt caliditate. Que nanq; circa sperma constituit membrana. uirtute fere ꝯstituit īformatiue. Si enī potest ossa generare. multo amplius & membranam ambientem sperma. Quod enim in plus sm dyaleticum. potest & in minus. Neq; etiam dicendus ē secundo. ꝙ matrices sint facte aspere propter retinere mulieris guttam. sed uiri sperma. & conceptum lenificantur etiam ex superfluo humiditatis fluxu. Neq; dicendum postea ꝙ membra dura ut ossa & que talium. non possunt a materia generari fluida rubea. Cum uirtus īformatiua ualeat hoc ex sanguine generare. naturalius secundo. necessitas enim generati nō depēdet a materia. sed amplius ab aliis causis & maxime fine in aliis. & de ge. animalium quīto. Similiter non est dicendum ꝙ gutta mulieris magis coicet membris radicalibus. cum hec sit īpura liquida frā & matricis superfluitas ē qua mulier frigide ꝯplexionis. languorosa nō parū abundat. animalium. vi. primo. Et non est dicendum ꝙ sit simile de sanguine & mulieris gutta. cum hic sit necessarius sine quo generatio fieri nō potest. illa uero minime. Neq; conuincit etiā qd dicebat testes iam ociosos fore. cum secundo collis hec tollatur instātia. Viri nanq; hñt māmas. nō tamen obtinent in generatione lactis inuentionem. Testiculi causa huius aliam prestant utilitatem. q̄ sperma causare aptum generationi. gignunt nisi humiditatem incitantem desiderium ad susceptionem seminis uirilis conuenientiorem. propter qd nec ipsi neq; huius est humiditatis ociosa. Ad aliud dicendum. eum fallitum fore lata quadā coloris similitudine. plus enim a spermate distat ea gutta. q̄ etiam sanguis ab eodem ut apparuit. Et similiter dicendum ei qd de suffocatione inductum. Neq; qd de sōno affert & delectatione conuincit. quoniam pueri sōniant adhuc impotentes in actu. & delectātur spiritus emissione absq; spermate: Mulieres enim sm matricem multipliciter delectantur. in suscipiendo uirile sperma. in eiciendo suum & ī diuersitate motus matricis. apparens differētia. xxxiiii. Et similiter in contricatione proprie circa orificium suppremus uersus pecten. ita ut in hoc curiosi bas ad sincopis perducāt. proportionatur nanq; delectatio huius partis ei que uirge sūmitatis. Non est etiam necessari

um guttam mulieris ponere. ut inde spmatica generentur membra irrestaurabilia. hoc enim ex sanguine ostensum est uirtutem posse agere informatiuam. dicunt etiam ipsi medici sanguinem in generationis exordio in spermatis cedē natura. & ꝙ ptes primitus inde generate ut sāgui nee sze restaurari nō pñt. qd sapio. Quod & de assimilatione inductus ultimo minus ualet. sed ꝯsequens cōmittitur magis. cum ex oratione hic multipliciter uerificata peruenitur in unum ipsius simplicē intellectum. una enī res sm A. ibidem plures causas habere pōt. ut apparet in colore. propterea inquit ꝙ silli quos. Ga. induxit. non sunt resolubiles ratione in figuram ueram & modum. inperfecte nanq; adduxit. Similitudo siquidem ut ī presentiarum est dicere a duobus uidetur causari. quorum unum est uniuersale magis. alteꝝ uero particulare. Vniuersale quidem uere uniuersalis spetiei intentio. Non enim que uniuersalis natura solum intendit generationem ymo etiam corruptionem. cum una absq; altera fore non possit. Corruptio enim unius est generatio alterius. & econtra de ge. & cor. primo licet enim natura particularis generationes sēper & conseruationem intendat. Omne nanq; animal salutem tueri conatur. mortem pernicie emq; deuitat de consolatione tertio. similiter non solum masculum īntendit ymo & femellas cum sine his non possit duoꝯ perfici generatio. Natura uero singularis peroptat masculus continue. eapropter de ge. animalium sto. Femella est mas orbatus. Quare in sermonibus geneasticis legis Mosaice scribitur. Adam ex eua ipsius semper binos marem & femellas uidelicet suscipere. ut inuicem columborum more possent genus propagare humanum. Causatur & similitudo ab ente particulariorū amplius triplici puta celesti aliquo uigore in mensa imaginatione femelle maxime. ac īformatiua uirtute indita semini. Vis autem celestis aliqua est forme & ymagines celestes. q̄s Indi & Caldei ymaginati sunt ī viii. celorum existere. unde Ptolomeus centiloquii ix. Vultꝯ huius seculi ait fore subiectos uultibus seu figurationibus celestibus & in. xcv. eidem. Forme semper accidit. ut id qd ascendit ex gradibus. sit simile illi qd appetet natus. Quod Halyrodoan declarat. quadam nunc longiori principis unius īducta historia. & merito. quia motꝯ seu mundus superior omnium hic motuū inferiorum est causa. ut omnis uirtus gubernetur īde. methaurorum primo. Dependet etiam similitudo a uirtute imaginatiua non parus & uiribus anime. unde ꝓbleumatum. x. satisfaciens q̄sito. Cur ī hoīnibꝯ minor fit assimilatio

geniti adgenerans q̃ in ceteris animalium•qm̃
homo multifariam ſ3m animam diſponitur ĩ
coitu•ſ3m enĩ ꝙ pater & mater in coitu fuerĩt
diſpoſiti .ita afficiuntur & genita•De uigore
quoꝙ imaginationis q̃ plurima locuti ſunt A•
maxime de aĩa quarto & Alga3el ipſius colle
ga•uolentes ut ui imaginationis intenſe deici
iatur homo in puteum. & camelus in caldari
um•ita ut operetur non ſolum in corpore pro
prio•uerum & in alieno differentia cxxxiiiii•
& ideo non eſt mirum ſi materiam paſſibilem
adeo•ut ſperma & menſtruum ualeat ĩmutare
unde primo prima•Ipſemet extimationes mo
uent humores•ceu ſanguinem mouet res intue
ri rubeas•Et ſecunda eiuſdem. Contingit cor
pus propter affectiones pati animales• plerũꝙ
enim res imprimũt naturales ſicut accidit• ut
puer illi ſimilat̃ .cuius forma imaginata fuit
cũ extitit conuentio•& ut ſit color propinqu9
colori eius quem uiderunt•cum fuit caſus• Ta
lia tamen credere abhorrẽt•qui difficilis diſpo
ſitionis non nouerunt habitudines•non autem
ſapientiam diligentes•Quare tertio•xxi•Et di
xerunt quidam ſapientum•& non ſunt elonga
ti a iuditio poſſibilitatis •ꝙ de cauſis aſſimi
lationis eſt illud qd̃ exẽplificat̃ •cum eſt diſpo
ſitio conceptionis in mente mulieris •aut uiri
ex forma imaginata exẽplificatione firma•
De huius uero ymaginationis aſſimilatione in
Geneſi reperitur exẽplum•quomodo laban ei9
decipiebat auunculum Iacob•facta nanq̃ pri
us agnorum partitione oriendoru3 coloris diſtĩ
ctione•Laban unam ſpeciem coloris eorum eli
gente•hic tamen uirgulas color̃ oppoſito colo
ratas•in flumen quo potabantur oues• coitus
tempore & cõceptionis ĩponebat•ut ex ymagi
natione talis coloris•illo agni reddant̃ geniti
colorati prout ſibi cedebat in ſortem• Exp
te quidem uirtus ĩformatiue•q̃ principium eſt
qd̃da3 diuinum deſuper a ſuperioribus•cõplex
ionum primo•Iuxta illud ſecundi de ge•anima
lium•In quibuſcunq̃ apprehenditur quid diui
nu3•tale uero eſt qd̃ uocatur intellect9•quia ta
men ea fuerit ualentior omnimode obtinens•
& in eo qui optime ſit diſpoſitus ſubſtantia &
natura•paternam ſimilitudinem imprimet oĩ
fariam•ut balbanin faciẽs maſculos uir fortis
corporis•tertio uiſecima•hic enim nõ ſ3m ſpe
ciem tantum aſſimilat aut radicalia ĩdiuidui•
ymo & ſecundũ accidentia ut ſigna & ſtigmata
unde de ge• animalium primo Non ſolum ſ3m
naturalia parentibus aſſimilati ſunt pueri•ſed
& ſ3m acquiſita•cum enim generantes cicatri
ces haberent•geniti locis ſuſceperunt eiſdem•
tempore uiſu3 eſt in Calcedone patre•habente
in brachio uocatum ſtigma•in filio affuit cõfu
ſa tamen & non dearticulata pictura•& ego ue
ra ſigna in ambobus aſpexi quãdoq̃•Quar̃ de
aere & aqua•Calui caluos uarii uarios•& ſtrabi
ſtrabones generant•Cum autem uirtus infor
matiua exiſtet contrarie ſimilitudo imperfecti
oris & remotioris inducetur•ut matris uel aui

Et noſce id tractari de ge•animaliũ quarto
ubi cauſa ſolum ex motu & uigore aſſignat̃ prĩ
cipii maxime actĩ• Et ideo A•ibidem primus
magiſter declinat ad frequenti9• nam quando
fortis extiterit generatur hic homo•ut Socra
tes•cum uero debilitari ceperit producitur ho
mo•ꝙ ſi ampli9 ifirmetur animal ſeu mõſtꝙ•
& hinc ſimiliter habetur•ꝙ cum huius motus
fortior extiterit•natus ſimilabit̃ patri•cu3 ue
ro ĩbecillatur matri•aut ſuperioru3 alicui• ſ3m
ꝙ magis aut minus cõtingit debilitari•ceu mo
tus ſocratis aut maſculi ut̃ hoĩnis•ſaluat̃ uirt9
uel corrumpitur•unde A•aſſimilatio eſt coĩs &
ꝓpria•Cõmunis quidem ſ3m ſpeciem•ut in p
this aut ethiopibus•propria uero ſ3m ordines
qm̃ filii proprie etates habẽt a parentibus•
Cum ergo fuerit aſſimilatio ſ3m omnem partẽ
obediens •fit genitum ſimile patri•& ſi fuerit
obediens materie aſſimilabit̃ matri•& ſi nõ fu
erit ita ſimilabitur auo•ſ3m alterum terminoꝙ
aliquem Quod ſi non fuerit in ſeculo•amittet
aſſimilationem humano u3•Quod ſi amittat
indiuiduitatem accipiet humanitatẽ•& ſi illa3
animalitatem ſicut in rebus mõſtruoſis•ut qn̄
filius hominis habuerit caput arietis•& agnus
caput thauri•Virtus enim induxit ĩ eo formã
ſ3m figuras celeſtes•que accidunt & uincũt.
Sed circa predicta contingit beſitare•quia ſup
poſitum eſt ſimilitudinem a parente ſolum da
ri •cum in non paucis uideatur genitum ſimi
latum matri• Dicẽdum ꝙ ſimilitudo eſt du
plex•una quidẽ indiuidualis que ſequitur figu
ram•& tali niſi raro productum ſimilatur ma
tri •& eſt alia ſpecifica non figuram ſ3 cõplexi
onem ſequẽs•& maxime cordis•qua forma maſ
culinitatis preſtatur aut femineitatis•& ita cõ
ceptum ſemper parenti ſimilatur•radicalẽ enĩ
cõplexionem he primi ſeminis ſecuntur • diffe
rẽtia xxviii•Femella enĩ nunq̃ agit•neq̃ ſimili
tudinem ſuã ĩprimit niſi per accidens ualde•p
bibendo agens ipſius ſimilitudinem ĩprimere
eo ꝙ ſe materia reddat ĩ diſpoſitam•ceu quis
uolens aliquez effectum cauſare•diſturbatus & ĩ
clinatus ab aliquo•etiam illum non potente ĩ
ducere•Iuxta illius ĩpetũ cãbit eundem•nõ aũt
ſ3m propriã electionem omnino• Sic igitur
apparent dicta•Ga•nequaq̃ ualere•unde ea con
ſcripſiſſe opiãndum•aut magiſtrorum ueteri o
bediendo•uel tẽpor̃ quo adhuc rudis exiſtebat
in nature peritia•ut oſtendit huius oppoſitum

naturaliũ ſ;o notatum. Dicta etiam Halyab
eius fidelioris imitatoris. non eſt difficile
remouere. nõ enĩ ſperma uiri adeo groſſũ exi
ſtit ut aſſerit ſubſtãtia ꝓ humidiori egeat eli
quante humore & ſubtiliante. cum neceſſaria
ſit etiam primitus ĩgroſſatio illius. ut congre
gatione uigoretur in ſeipſo. quapropter gene
talici ponunt Saturnum frm̃ uel ſiccum eide;
primitus. differẽtia xxxxviiii. dominari. Eſtꝯ
ſimiliter inipſo uirtus informatiua cum ſpiri
tibus ca. liquantib9 & ſubtiliantibus qd̃ ſemis
om̃e. Id etiam poſſit opus ſanguis explere
menſtruus. neꝯ ipſum in tantu; eſt calidũ cõ
plexione. ut frõ egeat contemperante. cum ca
lidum ſit & hu. moderate. qd̃ eius albedo gran
dinea. & ſpirituum denotat copia. Neꝯ &
propter operimẽtum & membranum fieri ſp
mati neceſſarium fit. ꝯ mulieris humidum ui
rili ſemini comiſceri. cum id ex uirili ſperma
te ualeat perfici. unde differentia priori. Cum
acceptum fuerit ſperma a matrice. & ĩtus mo
ram fecerit ymen circunſtat. & in humidis cor
poreis calefactis circunſtat. quemadmodum de
coctis ĩfrigidatis perixiron. i. circunſiccum. Si
cut enim ibidem in materia ſpermatica ſupflu
um animalium cõpactionis alimentum eſt. cu;
nondum attraxerit aliunde. Ita ex ipſius ſpma
te uiri minus picto. poteſt ymen ceu membra
nam ſperma ĩuoluens generari. & ſanguis tan
nem perfici. Propter tertium quidem ſciendũ
ꝯ. Aɣ. & eius imitatores femellam. neꝯ ſpma
habere. neꝯ etiam embrionis ingredi conſtitu
tionem ſenſere. Quod primitus oſtendit ex
perientia. Nam Aɣ. & Aχ. qd̃ & michi confeſ
ſe ſunt alique mulierum. uoluerunt impregna
tionem poſſe conſiſtere abſꝯ ipſarũ gutte ſub
adminiſtratione. cuius ſignum delectationis ẽ
abſentia. cum emiſſione nanꝯ huig gutte dele
ctatio exiſtit. nonnulle ſiquidem maſculine fue
rũt ĩpregnate. q̃q̃ eis diſplicuiſſet copula. coll;
ſ;o. Vbi quidẽ teſtimoniu; inducitur ſacramẽ
tale cuiuſdam uicine fidedigne. iurantis ſe im
pregnatam fuiſſe in balneo lauelli. in quo pra
ui ſpermati;auerant uiri. Quod fatetur fore
Aχ. poſſibile. cũ matrix ſperma attrahat a uir
tute ſpecifica. ut Auendadich teſtat. Hanc
uero experientiam conãtur quidam multiplici
ter falſificare. primo quidem dicentes. ꝯ ideo
mulier delectationem non ſentit. quia multoci
ens multumꝯ coit. unde ſenſus hebetatur dele
ctationis. animalium. ix. Id autem non ualet
quia tunc gutta mulieris non eſſet generationi
apta. ymo & neꝯ uiri ſemẽ. Spma nãꝯ mltũ co
eũtis. paɣ coeũtis decrepiti ebrii ĩfãtis. & patiẽ
is acutarum aliquam non generat. tertio. xx.
Impeditur & aliter emperia predicta. quoni
am dicunt membra delectationis eſſe paraliti
ca. uel humiditatibus plena. Quod ſimilit̃
non tollit. quia tunc infrigidaretur gutta mu
lieris. ſperma quoꝯ uirile extĩgueret̃ & ſuffoce
retur. neꝯ etiam ualeret attrahi. quare ide qui
eſceret generatio. Quis etia; forte adhuc ex
xv. obuiabit animalium A. habente ita fortaſſe
licet mulier nõ percipiat emiſſionem a ſe coitꝯ
hora. in alia tamen exiuit uel ante coitum. aut
per expulſionem. & intrauit matricem. & cuſto
diebatur ab ipſa. quouſꝯ potuit ponere ipſum
iuuamentum. Et hoc cu; poſt aduenit ſperma
maſculi directe ad ipſum ſine aliqua attractio
ne. Dicendum ꝯ A. id ſub dubitatione cum
forte adducit. fuit & opinionis nunc defenſe
oppoſite. Cuius etiam oppoſitum apparuit
iam illo eti dñte A. id de ſãguine ſpmati pra
ue attribuit. A. Vel ꝯ illud ſperma non po
tuit niſi per aliquem motũ delectationis ĩ mrĩ
cem cadere ex femelle teſticulis. uel ſi cecidit.
fuit corruptum propter inuigorationem eig &
humiditates quas reperit in matrice. ſicut enĩ
impoſſibile fit utraſꝯ ueſicas inueniri uacuas
naturalium tertio ita uentrẽ & matricẽ. Aut
ſi gutta retineretur illa mulieris a matrice. o
porteret demum aut eam deorſum ruere. aut
matricem claudi. quia ſi clauderetur. tunc ui
ri non poſſet ſperma ſubintrare: Quod ſiq
dem ratiotinatio firmat poſtea non ſubingre
di. quoniã huius gutta eſt impura fetida. &
ſuperfluitas matricis ſentiõſa urine ut dictu;
aſſimilata. digna magis eiectione q̃ ſuſceptiõe
quantitatiſꝯ cum ſit ſuperflue liquida ſubtil.
ſpermati uiri occurrens. id ſuffocaret & extin
gueret. Eſt & denuo non uniuerſaliter muli
er cunctis uerum albis & languoroſis amplius
non autem ſubnigris & uiraginibus ut ĩductũ
Rurſus ide; eſt dator nutrimẽti & materie
cum nutrimentum ĩ materiam cedat. unde ſ;o
de animalium generatione. Materia eadem eſt
que augetur & qua conſtituitur primum. ſ; ſa
guis materiam exhibet nutrimenti. differen
tia xxx. non autem gutta mulieris matricis ſu
perfluum. Adhuc ſi ea ingrederetur. matrix
non illam foras eiceret tanq̃ ſuperfluum. ipſa;
uero eicit. Euoĩtur eni; a matrice ut ſperma ui
ri ad ſe trahat. diſtillat nanꝯ ab ea ceu ſaliua
eo ore famelici. cum aliquem inſpexerit come
dentem. coll; ſ;o. huius tamẽ contrarium ſcri
bit̃ tertio xx. & xxi. qd̃ oſtẽdit ſiccitas iſtrõrũ
generationis poſt coitum. Sed forte id eue
nit tempore. Neꝯ etiam põt dici. ꝯ genera
tionis actus partim ex ſpermate perficiat̃ uiri
partiꝯ mulieris gutta. ita ut unum quedã opet̃
membrorum alterumꝯ alteram. licet enim ſit
membra plura ipſa tamẽ uno ſunt plurificata

pricipio puta corde. nã dator omniũ extat mẽ
brorum in uirtute. Non enĩ dicendum est q̃
possit ex spermate uiri & gutta femelle unum
fieri. uelut oximel cõstituitur ex melle & aceto
qm̃ aliquid oportet adesse constitutm̃ & forme
datm̃ sicut est uirtus īformatiua. cui9 respectu
oĩa extãt ingredientia embrionis constitutio
nem uelut materia. Palim mulieris gutta ẽ
brionis ingreditur generationem uirtute acti
ua uel passiua. non actiua quia sicut uirtus īgre
ditur seminis uirilis. neq̃ etiã passiua. quia hoc
inest materie materia uero solum est min9 una
quia materiam forme proportionari oportet.
Vnius enim rei unica est forma & unicum di
stictum esse. cum ergo sanguis sit una materia
embrionis. non poterit esse ipsius materia gut
ta mulieris. Non igitur qd̃ femelle humidum
constitutionem ingreditur embrionis. Pro
pter quartum quidem dicendu3 q̃ autoritates
y. Ga. ac ceterorum recipere non habeas medi
corum cũ huic fuerint sentẽtie oppositi. Ad
aliud dicendum q̃ A24. ibidem loquitur secun
dum meĩcoru3 opinionem uelut ex uerbis eius
apparet nõ multũ post inducta. Non enĩ neces
saria est mulieris gutta ad generationem cum
sine hac ut ostensum perficiat. Confert t ñ ut
occasio pleraq̃ cum matricem incitat insemẽ
suscipiendo uirile. Ad aliud dicendum non
ualere cum plures michi testẽt oppositu3. Aut
gutta femelle sequitur attractionem & motu3
spermatis uirilis sursum. non tamen q̃ secum
comisceat in unum. matricis nanq̃ collũ longi
tudinem habet grandẽ mẽbri uirilis respectu
Ad aliud dicendũ per interẽptionem assũp
te ut uisũ prius. Ad aliud dicendum q̃ lic3
ex sanguine ut iam ostensum omnia constituat
mẽbra non tamen pñt cuncta restaurari. quia
non illa in quib9 īprimordio generationis san
guis in naturam conuersus est spermaticam cũ
uirt9 iã abscederit īforatīa īdurueritq̃ materia
Ccasione siquidem huius qd̃ tactũ est
de restauratiõe ptiũ dubitat An spma
tica possit uera unitiõe soluta restau
rari. Et uidetur q̃ sic G. enim xiiii. de inge
nio. Venas sensibiles quãdoq̃ generatas dictu3
est prius. Et quarto quarta Venaru3 rami mul
totiens eminent & nascuntur sicut caro be aũt
spermatice que si generantur multo amplius p
fecta poterunt consolidatione cõglutinari.
Et. v. de ingenio post quartã diem soluto bra
chio uenam pulsatilem perfecte solidatam īue
ni. Amplius partes deperdite in quibusda3
restaurant animalibus ut pedes. & inperfectio
ribus ut homine. & similibus reficiẽtur aut sal
tem reunientur perfectissime solute. cum natu
ra nichil faciat 9tingẽter ut qd̃ d eanimalibus
curet inperfectis & uilibus. pfecta uero & pre
ciosa despiciat apparens s3o de celo & m. Ad
huc dentes spermatici entes qd̃ plus est post ca
sum renascuntur. Rursus partes nutriuntur
per omne adestq̃ cambium siue spermaticum
qd̃ ulterius coctum & induratum poterit in lo
cum uniendo deperditi poĩ. Radicalia igit̃ so
luta perfecta poterunt uniri. Cuius opposi
tum colligitur ex afforismorum vi. quoniã cũ
os fuerit incisum aut cartilago uel neruus aut
maxille tenues uel precipuum neq̃ crescunt
neq̃ conglutinant̃. Inuiscantur s3m comentato
rem unde quosdã detestatur uolentes ossa fra
cta. neq̃ consolidari neq̃ iũcta reparari. qd̃ po
rus ostẽdit generatus cum subtiliter perquiri
tur ligans fracturam eo4 in circuitu. Adhuc
integni fractura ossis que continuitatis extat
solutio insanabilis est quantum in prima con
sideratione sed iuxta s3m quendam modu3 cu
rabilis quodãmodo fit ut apparebit 9ñr Eti
tunc non esset differentia membrorum preta
cta q̃ q̃ sunt ex spermate non possunt restaura
ri q̃ autem ex sanguine pñt. Rursus humidũ
conglutinatum qd̃ soluitur erat simpliciter ul̃
a generatione. Illud autem per qd̃ fieri habet
reunitio ut nunc seu a tempore. hic autem cu3
opposite diuisa in tegni non concidant. Non
ergo spermatica soluta poterunt copulari.
Propter primum quidem sciendu3 q̃ quid sit
membrum spermaticum quidq̃ sanguineum
iam uisum. Est quidem consolidatio solũ da
plex. Vna quidem certa ut redeant tali unitio
ne quali erant prius. que prima intentio uniti
onis uocatur. Altera uero est quedam applica
tio & contractus partium adinuicem facta per
sanguinem īspissatum colligantem labia uul
neris in adinuice3. unde in tegni. Secunda ẽ li
gatio contingens fieri per porum ligantem in
circuitu fracturã. Propter s3m uero sciendũ
q̃ sermones superficialiter sapientum uident̃
utrinq̃ oppositi ut tactum quidem de fractu
ra ossis prius. Vnde v. de ingenio. Vulnera que
sunt in pulsu dictum est a quibusdam medicis
non posse sanari. quorum experimentu3 aliqui
putant in hoc sufficere sibi. Nõnulli uero sue
credunt rationi dicentes q̃ una ex pellicul̃ pul
satilium uenaru3 dura sit cartilaginosa & du
rum corpus nõ põt consolidari eo q̃ solidatio
non fit nisi in teneris corporibus neq̃ ossa con
iunguntur s3m consolidationem s3 s3m id qd̃
super eis fit & coagulatur. qd̃ a medicis uocat̃
ossiua coagulatio. Subditq̃ horum opposi
tũ fere īquiens. dico me uidisse pulsãtes uenas
esse solidatas & carnem circa eas generata3. In
uenis quidem & mulieribus in frõte oculis plã
ta & in raseta manus. Subiũgitq̃ denuo. Dico

naturam uene pulſantis oſtēdere pelliculas eiꝰ duras eſſe.& difficilis ad ſolidandum.Non eſt tamen neceſſarium q̃ non poſſint ſolidari.p pter hoc non oportet te deſperatum eſſe de ſui ſolidatione maxime ſi uulnus ſit paruũ.& corpus naturaliter molle.Videmus enim multotiens pulſantes uenas inciſas in pueris & mulieribus.propter eorum mollicem cõſolidari.he tñ difficilius aliis uenis conſolidantur. Vnde primo prima.membra que ex ſpermate ſũt creata.cum ſolutionem continuitatis patiuntur certa continuitate non reſtaurantur. niſi pauca ex eis.& in paucis habitudinibus.& in etate pueritie ſicut oſſa.& rami uenarum parui.non eniꝯ magni neq̃ artariarum .cum enim aliqua eorum pars ſeiungitur .nichil loco eiꝰ naſciť. & hec quidem ſunt ſicut oſſa & nerui. Quať quarto quarta A.Recitans ſermonem Ga.inqt Dico ergo q̃ nos conamur in quibuſdam membris quorũ continuitas eſt ſoluta.ut redeat eorum continuitas.ſicut fuit & illud ſicut in carne.Et conamur in quibuſdam eorum ut remaneat contactus eorum cum conſeruatione.licꝯ non redeat ipſorum continuitas.& illud in oſſibus infantium & puerorum.In eis enim quãdoq̃ ſperatur reditus ille. De neruis uero & uenis dixerunt quidã medicorũ. q̃ nõ redeunt continuitati .ymo fortaſſe remanent in eis ꝯ tactus conglutinationis. conſeruatione curente ſuper eos.& coniungit eos.Et dixerunt qdã q̃ illud non prouenit niſi in A rtariis ſolum. Gať uero iã contradixit eis iſtud.& dixit ymo quandoq̃ incarnantur artarie per teſtimonium experientie.& cum conceſſione ratiotinationis .Teſtimonio uero quoniaꝯ nos iam uidimus artariam q̃ eſt ſub baſilica.& caput artarie tĩporis & cruris incarnari. Conceſſione uero que ex ratiotinatione.quoniam os eſt extremitas in duritie.& non incarnatur.niſi parum & in infantibus.& caro extremitas in lenitate incarnatur.ſed uene & artarie ſunt meĩe inter oſſa & carnem.Quare oportet ut ſit earum diſpoſitio media inter oſſa & carnem. ergo ſunt minus recipientes incarnationem q̃ caro.& facilius ſuſcipientes eam q̃ oſſa.& incarnanť quãdo ſectio eſt minima & parua & corpus eſt humidum & leue.& non incarnãtur indiuerſificato ab eo. Et hic eſt modꝰ diſputationis theoricus Et illud in quo confiditur eſt experimẽtum.& is quidem eſt ſermo de hoc G.cum A. de quo uidebitur conſequenter. Propter tertium uero ſciendum q̃ membra ſpermatica ſi ſoluantur ſolutione maiori.uel etiam media. & in corporibus iaꝯ induratis prouectis & praue diſpoſitis.& propriebuĩdioribus.nõ reuniũtur continuatione uera.& precipue oſſa.& cõſequenter cartilagines.deinde ligamenta.corde tunica interior artarie.neruus.& pãniculus & uene tunica & artarie foriſeca non reuniunť uerum ſecundum quandã applicationeꝯ magis uel contactum.pñt in adinuicem ut uiſuꝯ copulari. Quod probať tũ fortaſſis propť abñtiã uirtutis informantis.abſcedit enim fetu figurato.differentia xxxxviii.tum propter defectuꝯ materie ſpermatice.ex qua membrum pmanebat unitum.tum propter uirtutis debilitatem cauſatam in ipſo propter ſolutionem eiuſdem tum quia propter ipſius duriciem iam natam.

Per oppoſitũ uero q̃ facta eſt ſanguine pñt omnia uere reuniri.unde in tegni.Soluta continuitate intentio curationis eſt unio.impoſſibilis quidem in partibus organicis.ſed in cõſimilibus non impoſſibilis Nam in quibuſdaꝯ poſſibilis ut in carnoſis conglutinatio ſanatio eſt Si autem ſolutio cõtinui fuerit per pauca.& infantibus bonaq̃ habitudine ſufficienter poſſibilis erit prima unitionis intentio.& maxime ĩ tunicis uenoſis cõſequenť panniculis tunicis ĩtrĩſiſis artarie cordis ligamẽtis cartilagĩbus & oſſibꝰ ꝓpť cãrũ pñtiam adhuc fere pretactarum.Nam uigor quis in mẽbris principalibus & maxime corde remanet informatiue. ſubeſt etiam aliquid materie ſpermatice diſſeĩate in membrorum fontibus.Sunt & adhuc mollia. neq̃ debilitas interuenit de qua curandum in eorum ſolutione. Sic itaq̃ breuius ueritas e luceſcat ex primis. Propter quartum aũt Ad primum quid dicendum uiſum.tam enim modica põt eſſe uene abciſio in ramo eius adeo paruo.& in corpore infantili bene habituato. q̃ non ſolum uerius reunitur. uerum renaſciť poſt deperditionem denuo.non tamen alie partes taliter ſolute.Facilius enim poteſt etiã certe pars conſolidari.q̃ deperdita reſtaurari. Ad aliud dicendum non eſſe ſimile. quoniam in productione perfecti animalis. natura una tim ſuum poſſe facit. ut id perficiat a principio.non autẽ ĩ ĩperfectioris eductione ita.Cõſiderans enim natura q̃ perfecta poterant ad multum permanere.ſi partes cõpletas habuerint omnino.cum fcẽ fuerint fortes contermi nate.Imperfecta uero minime cum multotiens depereat.decreuitq̃ in his non totum ſuuꝯ poſſe primitus expãdere .uerum aliquid materie apud ſe retinere.Aut huius partes ſꝯm Haly. ex ſuperfluis ſunt renate.neq̃ etiam tales reueniunt & tante ut priores.Quod etiam indicãt plante.non potentes indirectũ concreſcere.Nõ igitur natura deſpexit preciosa perfecta.uerũ magis dignificauit perfectiora omni quaq̃ red

dendo. Ad aliud dicendum q̃ etiã non est simile. materia enĩ dentium latitat intẽtiõe nature cum non egeat prius eis. neq̃ fortibus. buĩori enim alitur alimento. non sic autem in aliis euenit partibus cum semper sint q̃ necesse saltem qualitate seu numero. Ad aliud dicendum q̃ propter debilitatem partis solute. atq̃ alias causas pretactas ex humido nutrimẽtali quocuq̃ non potest ut ad plm uera in partibus radicalibus unitio fieri. Facilius nanq̃ fit eas nutrire q̃ reunire cum nutriens sit humidiꝰ magisq̃ ĩ partes minuitatim consperſuꝰ debilitata nãq̃ parte solutione nutrimentum impurius reddi tur. ut praua etiam decrepitorum nutritio enũtiat. Et similiter ad ea que alterius partis apparet. cum sermo sit in his que magis contingũt etiam in solutionibus continuatis non paruis unde afforismoruꝰ vi. hec incisa & similia ypo dicit non posse solidari tum quia loca sunt neruosa & subtilia. neq̃ tantum propter hoc sed quia sunt separata magis spatio. Dicenduꝰ etiam q̃ licet secundum loquaces q̃ est a generatione & tempore differant ratione concidũt tamen subiecto. Omne nanq̃ corpus est uere a generatione tale sicut sensit Haly. pfecte sꝛm tamen magis & minus.

DIFFERENTIA XXXVIII.

Vod plura sint mẽbra prĩcipalia oĩ G. & medicorum aliorum cum stoicis autoritate. Ait enĩ ĩtegni prĩcipalia fore cerebrũ cor epar & testiculi unde comẽtator primo de anima. Opinatur Aꝛ. q̃ anima facit per uirtutes diuersas. & membra unica. s. principalia & membra diuersa principia. Ea uero pluralitatem important. Rursus sꝛm unitatẽ aut pluralitatem perfectionum numerabũtur perfectibilia ea nanq̃ ad eas tãq̃ ad fines ordinantur perfectiones uero sunt. iii. aut. iiii. ut ubiq̃ fere uoluit cum platonicis. G. animaĩ uidelicet uirtus uitalis & naturalis hic autem duplex alimento utens & generatiua. Quaruꝰ quidem primam in cerebro locauit secundam in corde & tertiam in epẽ quartã in testibꝰ differentia. xxxxxvii. Posuit nanq̃ cum predictis animam substantiarum aggregationẽ fore primo prima unde primo de anima Quidã dictũ animam partibilem & alio quidem intelligeĩ alio uero concupiscere. Comentator siquidẽ innuit platonem qui opinatur q̃ anima essenti aliter diuiditur in corpore secundum diuisionem membrorum in quibus agit suas actiones diuersas. & q̃ non comunicatur in aliquo membro ita q̃ pars intelligibilis est in cerebro tm & desiderium uel concupiscibilis in corde tantum & naturalis. s. nutritiã in epẽ. Adhuc idem viii. methaphisice Sicut transmutatio fecit sciĩ materiã. sic & actio formã sꝛ. iii. uĩ iiii. cõspicimꝰ maĩfeste actiões. erũt igiĩ tres uĩ q̃tuor forme. Forma uero hic ordinatur ad subiectũ uĩ materiã. tria igiĩ uel quatuor erũt subiecta. Itidem ens particulare subicitur enti & proportionatur uniuersali sed ĩ ipso sũt plura prĩcipia puta materia forma. & priuatio phisicorum primo. Iuxta illud qd̃ positum in hꝰ prohemio. tria in unaquaq̃ rerum existere. uñ trinitas attribuitur diuinorum entium nobilissimo. Plura igitur uno membra existent prĩcipalia. In oppositum Aꝛ. in omni eius phylosophia. Palin de causa motus animalium Extimandum animal constare uelut ciuitatem bene legibus rectam. In hac uero unus preest in quem oĩa tendunt tandem ut decent ciuilia. Rursus cum recitetur physicorum viii. hoĩneꝰ microcosmum fore. Qui ipso similia erũt his que in maiori mundo. In eo autem unuꝰ existit in qd̃ tandem ordinantur omnia ceu fine concluditur xii. methaphisice unum ergo solũ extat membrum principale. Quod testes mẽbrum non sint principale ostẽdiĩ quia ipsis ablatis reliquum perdurat Ablato uero qd̃ principale corrumpitur oẽ. Eti principale unicũ est illud in qd̃ contendunt organa. In aliis etiã nobilibus partibus uisa existere ut in cerebro tale uero cor unde primo farmacoruꝰ sꝛm Thimeum Res que submerguntur in uenis lingue ab ea protenduntur ad cor. Itaq̃ unum principale. Propter primum uero sciendũ q̃ mẽbra sunt corpora solida que ex humorum generantur cõmixtione primo prima. Est etiam pars animalis ĩspissata ex humiditatibus genita nature uiribus insignita. Et nosce q̃ corpus integrantia dicuntur partes uel membra siue meli grece. Mẽbra nanq̃ dicuntur quecũq̃ partium totaentia partes alteras habent in se ipsis proprias puta caput & pes animaliũ ĩintio. dicuntur etiã loca interiorum principio. Nominantur uero particule ipsorum minores portiones Gaĩ. tñ membrum omne multotiens particulã appellat. Membrum etiam dupliciter accipere proprie prout notificatum ẽ secundo maxime sꝛm q̃ uirtus sibi naturalis ĩ existit. Et cõmuniter pro omni substantia ĩdurata in aliqd̃ officium ordinata quale id est qd̃ ex superfluitatibus qualitatiuis etiam generat̃ unde Haly. manifestum q̃ capilli & ungues sũt ingredientes ĩ numerum membrorum. Horum autem quedam sunt cõsimilia omogenea simplicia prima ĩcõposita uel omiomera quoꝝ pars quelibet sensata ꝯuenit toti nomine ac ratione animaliñ principio ac primo prima. Ceu

os cartilago neruus uena artaria panniculus li
gamentũ corda caro ſimplex ut que epatis pul
monis & ſplenis adeps & pinguedo cutis capil
lus & ungues. Quedam uero officialia iſtis
in nomine & diffinitiõe oppoſita que ſunt aĩe
inſtrã in officiuꝫ aliquod ordinata etherogenea
compoſita ſecunda comixta aut anomiomera
dicta. Comiſcentur nanq; ex ſimplicibus ceu ca
put manus duplex pes thorax & uẽtralia. In bis
enim .vii. plurima exñt conſtituentia cõſimi
lia. Et ſciendum q; cor & cetera uiſcerum q̃
tum ad materiam quia facta ſunt ex ſanguine ĩ
deq; nutriuntur ſunt omiomera quantuꝫ uero
ad formam figure ſiue cõpoſitionẽ extant ano
miomera. ſꝫo de ꝑtibꝯ Nichil enĩ adeo cõſimi
le qd̃ non ualeat ita officiale dici. In unoquoq;
enim conſimilium q̃d duplex cõpoſitionis repe
ritur natura. Adhuc membrorum quedam
dnĩ a medicis animalia nõ nulla uitalia. & alia
naturalia ſꝫm q; in eis plurimũ uirtus talis fue
rit primarie apperenter tamen ĩſꝫta nam que
animalia ſenſui extant deputata motui uolũta
rio & diſcretionem in homine tantum puta ce
rebrum oculi odoratus organa nares lingua
nerui lacerti & diaflãma. Vitalia uero ſunt per
que uita conſtat & ſpiritus fit euentatio ad co
loris naturalis cuſtodiam. Vitaleſq; perficiunt
actiones ceu pectus pãniculi eius cor pulmo cã
nales illiꝯ guttur diaflamma & artarie. Mẽ
bra quoq; naturalia ſunt duplicia quedã ut ali
mentum per ipſa alteratuꝫ conuertatur ĩ corpꝯ
ut reſtauretur qd̃ deperditum ipſo ad hoc ut ꝑ
maneat indiuiduum. ſunt aũt hec os dentes y
ſophagus uenter inteſtina epar fel ſplen renes
ueſica glãdula ſecus eã & uene. alia uero ut geĩ
talia dicta inſtituta a natura in ſpeciei ꝑmanẽ
tiã Non enim poterant indiuidua diutiꝯ ſuper
eſſe de anima & de genere. animalium ſecũdis
unde comẽtator. Solicitudo diuina cuꝫ non po
tuit facere permanere indiuiduum miſerta eſt
in dando ei uirtutem qua põt permanere ĩ ſpẽ
Membra uero huic permanentie deſeruientia
ſunt matrix ueretruꝫ teſticuli utriq; uaſa ſper
matica ambo & maille. Harum autem parti
um omnium quedam ſunt principales tanq̃ ra
dices & fundamenta uirtutũ exiſtentes. ceu ce
rebrum cor epar & teſtes. Aut ſꝫm Aꝟ. differen
tia. xxxv. uaſa ſpermatis dicta inuoluta reliqua
uero bis ſunt adiutorium preſtantia quoruꝫ q̃
dam ſeruiunt deferendo ſicut nerui cerebro ar
tarie cordi uene epĩ & uaſa teſtibus ſeminaria
Sunt & quedam uirtutem habentia ĩnatam
& influentem. i. infuſam ut ſtomocꝯ inteſtina
renes & talia. nonnulla innatam ſoluꝫ ſicut car
tilago glandula mẽbrana & uidetur q; ſit iſta
ex ligamento ſolum coapplicato conſtructa &
que huius. Sunt & alia defenſoria ut panni
culi & craneum. Aliqua uero ſuperfluum conti
nentia ſicut inteſtina & ueſica nonnulla ligan
tia ut colligationes & quedam in adiutorium
digõnis cõferentia ut partes que oris. Eoruꝫ
etiam quedam agunt actu tantuꝫ ut cor. alia iu
uamentum ſolum ceu pulmo & eius cãnales. nõ
nulla uero utrunq; ut cerebrum & epar vii. etiã
utrunq; de ingenio. Quedam quoq; ſperma
tica & alia ſãguinea ut caro pĩguedo & adeps
Reliqua uero ex ſpermate prout expoſitum in
eius qĩtis. Et ſanguinea qd̃ reſtaurantur deper
dita non autem ſpermatica differentia xxxvi.
Itidem quorundã motus eſt naturalis ut ma
tricis & uenarum aliquorum uero animatus ceu
muſculorum. Sunt & unam tunicam bña ut
kiſtis fellis & ueſica apparenter ſaltem & duas
ſicut inteſtina & artarie. Quorum omnium
ortus euidentia eſt a panniculo ſipbac uel ſub
coſtali differentia. xxxxiiii. Eſt autem mem
brum principale habens proprie uirtutis prin
cipium in corpore neceſſarie conſiſtentis ut ſĩ
gulare permaneat aut ſpecies primo prima &
theorice ſꝫo. Propter quidem ſecundum ſci
endum q; iuxta unitatem aut diuerſitatem aiẽ
unitantur. aut diuerſificantur partes cum earũ
ratio ſumenda ſit a forma uel fine partiuꝫ pri
mo. Sciendũ quoq; de aĩa drñtes fuiſſe opy
ſecundum A. v. de anima. Nam quidam pu
tauerunt animam fore unam eſſentiam facien
tem per ſe actiones ſuas ſiẽ iſtrõrum diuerſita
te. Putauerunt & alii q; anima ſit ſapiens
per ſeipſam ſciens omnia & non agit ſenſibus
& iſtrumentis niſi ut per ipſa excitetur ad id
qd̃ habet naturaliter in ſeipſa. Quidaꝫ etiã
dixerunt hoc fieri quaſi reminiſcendo nam ac
cidit ei interdnm obliuiſci. Nonnulli fuerẽt
dicentes animam non eſſe unam ſed multas et
q; anima que eſt in uno corpore animarũ extat
collectio regentis uel uidelicet anime & appre
hẽdẽtis & iraſcibilis & cõcupiſcibilĩ. De iſtis
etiaꝫ fuit qui dixit q; anima concupiſibilis eſt
nutritiã dixitq; locum eius fore cor cui cõcupi
ſcentiam nutriendi attribuit ſimul & generan
di. Et iſtoruꝫ ſimiliter quidam uoluit q; ge
nerare ſit ex quadam uirtute cuiuſdam partis
aĩe ĩ teſticulos maris emanãte ac femelle.
Tenuit & quidam q; anima ſit una eſſentia ex
qua iſte uirtutes emanant quarum unaqueq; ꝑ
priam habet actioneꝫ & q; ipſa nichil agit niſi
mediantibus huius uirtutibꝯ que Aꝟ. uĩ fuiſſe
ſentẽtia. Quas equidem A. fere cũctas exter
minat ãple. Poſitio uero ꝑtonis ac per cõſe
quens. Ga. primo ãnl̃latur ſufficienter de aĩma

quare cum id instantis etiam non sit inquisi
tionis suspendatur ad presens. Secundū boc
igitur oportuit platonem & Ga. sensibilia po
nere pla cum multas posuerint perfectiones.
Iuxta uero Ar. sententiam unam ponentis ani
me substantiam diuersificatam tamen uiribus
unum expedit membrorum principalium as
signare. Reliqua secundaria eidem subseruien
tia unde. A. primo prima ut medicus tandem
diffiniens asserit membra principalia existere.
tertia secundum singularitatis permanentiaz
cor. s. cerebrum & epar quartum uero ad speci
ei durabilitatem ceu pretactum. Propt̄ ter
tium quidem monstrandum primo q̃ unum ē
membrum principale s̄z qd̄ illud dicendū ter
tio quomodo pōt utrunq̃ concedi plura fore
principalia ostendēdum Quod & tandem q̄r
to declarat exēplis. Propter primū bꝰ est sci
endum q̃ unum est membrorum aliis principa
lius ut censuit. Ar. per omne unde de part. bꝰ
animalium tertio principium eorum que sūt
in corpore necessarium unum esse ubi autem ꝰ
tingit unum melius est q̄ plura. Quod etiaz sa
tis uidetur concedere Ga. interiorū quarto.
Idq̃ rationibus ostenditur quoniā inunoquoq̃
genere oportet tandem dare unum primuz qd̄
aliorum omnium causa existat & per cuius at
tributionem cetera habeant esse secundo &. x.
methaphisice. Oportet nanq̃ omnem plurali
tatem imperfectionis & confusionis contenti
uam demum in unum aliquod supremum re
gulans adducere cum id entia appetant natura
Nolunt enim male disponi nec bonum plurali
tas principatuum unus igitur princeps xii. me
thaphisice. In genere itaq̃ animalis cōstructio
nem unitans primuz existet unum. Amplis
lucidatoris speculationis astroloice differentia
tertia. Omne qd̄ in multis per unam rationez
uniuocam reperitur in aliquo est illis priora
qd̄ illoruz omnium existit causa ut omne cali.
iuxta Ar. peritiam in primum calorum reduci
tur qd̄ est ignis. Diuersitas autem uirtutum ꝛ
peritur tam uitalis q̄ naturalis & animalis. O
portet igitur demum ad unam reducere in qua
uniuocentur. Rursus in essentialiter ordina
tis cum non sit processus in infinitum neq̃ sta
tus in multis opus fit ad unum deuenire supre
muz non enim contingit multa principia & di
scepta facere de partibus tertio igitur in gene
re membrorum animalium unum extat princi
pium primum ceu in ceteris uniuersi. Propt̄
secundum huius sciendum q̃ tale membrū cor
existit. non autem cerebrum uel epar qd̄ osten
dit ipsius locus ūde tertio de partibus positio
cordis principatm̄ obtinet locum cum ipsum
sit circa medium magis tamen parti attinens
superiori q̄ inferiori & anteriori q̄ posteriori
bonorabile natura semper in bonorabili locoꝝ
collocat nisi quid impediat. Si autez quo ad
eius acumē cor parum declinet ad sinistrum e
uenit propter contemperare sinistre partis fri
giditatem unde primo historiaruz & tertio de
partibus Cor aliis animalibus s̄z medius pe
ctoralis loci existit hominibus uero parum in
clinatur ad sinistra ad sinistrorum īfrigidatio
nem equandum. Maxime nanq̃ aliorum anima
liū frigefacta sinistra habet homo. Quod etiā
epatis dico calire contingere & magnitudine
corporis ipsius respectu splenisq̃ mole. Quar
collz secūdo locus cordis fuit ī medio quia hic
est locus Regis adhoc ut sit regnum ipsius p
portionatum equaliter omnibus suis circūferē
tiis. Quod etiam euenit ut diligentiꝰ custodia
tur. Hoc autem & domicilium sibi pprium ca
ssula dicta eiusq̃ constructio naturalissima &
mirabilis declarant. Itidem illud est prin
cipium membrorum cui primo inseritur aīma
& maxime motīa hoc autem est cor. primitus
nanq̃ omnibus uegetat & mouetur unde uita
lis uirtus alioꝝ oīū radix in ipsuz cōfigit̄ pri
mo. Quod ostendit desertio uite in illo adueni
ēs ultimo differētiis xxxxvii. & xxxxxvii Qua
re primo prima philosophoꝝ magnus dixit q̃
membrum tribuens & nō suscipiens ē cor Ipsū
enim omnium uirtutum est prima radix & oī
bus aliis membris suas tribuit uirtutes quibꝰ
nutriuntur & uiuunt & quibus conprehendunt
& mouentur. Cor nanq̃ non suscipit simplicit̄
Non enim recipit quid prius non datum ab eo
uerum s̄z quid solū ceu taliter permutatuz. si
cut nichil accipio ab aurifabro qui michi auri
massam ei datam restituit nūmismatam cara
cteribus insculptam. Palin cor est prīcipiū
uirtutis naturalis cum sanguinis principiuz &
fons & susceptaculum sit primum differentia.
xxxxvii. similiter & animalis extat initium. nā
motus mobilium & uniuersaliter omnis sensus
ab eo uidet incipere & in ipsum terminare ibi
dem unde s̄z de ge. animalium forma & spēs
epatis est in corde. Adhuc illud primum
est membrorum in animali qd̄ primitus cōsti
tuitur & postremo abscedit hoc autem est cor
differētia predicta. Ceteris igitur membris
cor principalius Quod etiam eius mirabilis o
stendit ꝯpositio. Nosce quoq̃ quosdam po
suisse epar & cerebrum corde priora & prīcipa
liora unde tertio xxi. Veritas est q̃ primum
membrum qd̄ in corpore creatur est cor q̄uis
de ypocrate dicatur q̃ ipse dixerit primiꝰ ce
rebꝝ creari & oculos secūdū qd̄ testificat̄ illud

dispositio pullorum oui hec enim primitus ap
parent q̃ magna. Propter qd̃ secũdo de ge.
animalium. Dubitationez habet qd̃ accidit cir
ca oculos animalium maximi enim a pricipio
uidentur omnibus animalium nouissi tñ fiunt
partium propter plurimaz cerebri frigiditatẽ
& humiditatem. Similiter & cerebrum in prin
cipio humidum & multum hoc tamen postea 9
cidunt digestione humido minorato. Sed y
pocrati dicendum ꝙ licet cor non appareat eo
ꝙ latens inferius primum tamen formatur un
de. A. Cor cum creatur in primis non est in oĩ
re apparens manifestum. Subdit tandez is qd̃
consequunt capta in quibus. y. dicit ꝙ rectius ẽ
ut sit primum qd̃ creatur epar. eo ꝙ prima cor
poris operatio est nutrimentum quasi sit res
secundum appetitum ipsius. Quam siquidẽ
impugnat opinionem inquiens ꝙ sermo huius
ostenditur esse corruptus experientia cum stu
diosi in hac arte non testificentur rem fore se
cundũ ꝙ existimauit oĩo. Similiterꝫ ratiõe
quia nichil nutritur qd̃ nõ participat uita cũ
calore naturali hic autem a corde datur & non
epẽ. propt̃ qd̃ oportz priꝯ creari m̃bꝟ a quo ꝓ
cedit calor & spiritus uitalis creatione ipsum
nutrientis. Propter quidẽ huius tertium sci
endũ ut uerificetur aliqualiter dictum Ga. ꝙ
aliquid põt dici principium alicuius duplicit.
aut radicaliter & prĩo uel manifestatiue & ſzo
primo siquidem modo est unum membrũ prĩ
cipale alit̃ uero plura prius quidez sicut cor cũ
apud. Aꝟ. una sit anima saltem inquantum mo
tus principium & sensus illi magis inditum to
ta enim ipsiꝯ substantia in ipsa fundatur. non
tamen omnes uirtutes in eo prodeunt in actꝯ
cum instrĩs careant determinatis sed solum ui
talis que extat radicaliter in illo. & formaliter
ac etiã manifestatiue. Animalis uero uirtus
& naturalis radicaliter solum. formatur uero a
nimalis & perficitur in cerebro & naturalis in
epẽ similiter apud. A. maxime de anima v. Spi
ritꝯ ex corde per artarias iuueniles demandat̃
ad cerebrum qui prius digeritur & subtiliatur
in replicatione quadam sub cerebro dicta rete
mirabile. & tunc spiritus animalis efficitur ui
tam potens prestare & sensum cum motu ubi
cunꝫ expanditur. Eodem quoꝫ modo a cor
de spiritus demandatur in epar qui in eodez ꝓ
mutatur in naturalem. Secundum uero me
dicorum plures spiritus naturalis in epẽ creat̃
solum non aliunde adueniens quarto theorice
& interiorum apparens primo unde Alexãder
in probleumatibus sanguine in epate digesto
& transmisso a cõmensurataꝫ caliditate peda
gogato & humiditate generatur spiritus uapo
rosus qui per concauam uenam cum sanguine ĩ
cor ascendens amplius calefactus & subtiliatꝯ
fit aereus qui quidem rursus per iuueniles ar
tarias ad cerebri basim deueniens & deponens
frigiditate cerebri inmensuratum feruorẽ spi
ritus efficitur ethereus qui organum existit
ad actum uelut equus agrestis amonitus a fre
no. Cuius quidem spiritus aer cibus constitui
tur. Inspiratione enim ingrediens cor subtilia
tus per artarias ascendit ad cerebrum. Quam
equidem nutritionem aio concedere. G. cũ ba
lyabate Et si Aꝟ. Aꝟ. displiceat & A. differen
tia cxxxxxv. qui siquidẽ spiritus corpus existat
configuratur corpori Si uero subtilissimus &
purissimus & splendidissimus anima diligitur
rationali. Corpus utrunꝫ incorporeum ens &
ligatio meĩa existit extremitatum substantiaz
contrariã habentiũ. hic quippe bene consistẽs
dat anime omnia secundum rationem opera
ri secundũ ꝙ tali uel huius fuerit qualitate ceu
affectꝯ substãtia ut in editione physonomie de
claraui. Non tamen in his audio animaz corpo
ri aliquo mediante uicio alligari. cum forma
per se occurrat materie secũdo de anima & viii
methaphisice. Rediẽs igitur dico ita uideri
se habere cerebũ & epar ad cor ut uirtus uisiua
ad animalem unde. A. xii animalium dixit
Aꝟ. ꝙ sensus tactus habet principium a corde
et nõ a capite & sic gustus qui quodãmodo est
tactus. Et subdit. Sed uisus auditus olfatus licz
habeat principium a corde tamẽ neꝫ cor audit
neꝫ odorat sed instrumentum istaruz operati
onum est cerebrum. Et dixit ꝙ instrm̃ tactꝯ
est caro et neruus & ambo inueniuntur in cor
de. Et ꝙ quedam istarum uirtutum complet̃
in radice & quedam non sicut dicũt medici ꝙ
cerebrum palpat per se & non uidet per se. Pri
mo quoꝫ prima Maiori omnibus phylosophis
uidetur ꝙ omnium istarum uirtutum principi
um existit cor sed manifestatio primarũ actio
num ipsarũ extat in cerebro corde & epẽ & te
sticulis. Sicut enim cerebrum secundum medi
cos est principiũ sentiendi & mouendi. Et post
hoc unusquisꝫ & motus membrum habet sibi
proprium in quo ipsius manifestatur actio. Vi
sus nanꝫ aut gustus per spiritum non perficit̃
animalem qui est in cerebro nisi penetret ad
cristallinam aut ad linguam. Sic etiaz actiones
non eueniũt a cerebro epẽ & testiculis nisi cor
dis uirtute & spiritus unde quarto de anima &
in eo qui de medicis cordis inde sublato. Cor ẽ
primum principium & ab ipso emanãt uirtu
tes ad cerebrum quarum quedam suas actiones

perficiunt in cerebro & ptibus eius sicut ima
ginatio & cetere.quedã uero emanãt a cerebro
ad alia membra que sũt extra illud sicut ad pu
pillam & ad musculos mouentes.Et similiter
a corde ad epar emanat uirtus nutriendi.dein
de ab epẽ ad totum corpus mediantibus uenis
& nutrit etiam cor.quia uirtutis principium ẽ
a corde materie uero ab epẽ. Quare tertio de
ptibus.Cor siquidẽ & epar oĩbus necessaria aĩ
malibus.cor quidẽ propter calitatis principiũ
oportet enim aliquod esse uelut caminum seu
fornax ĩ quo ponet̃ nature uiuificãs.& hoc bene
custoditum uelut arx ciuitatis existẽs pars cor
poris.epar aut digõnis grã.cor nanq; formalit̃
& perfecte omnes posset actiones perficer̃ si ei
afforent ĩstrã.Ipsa uero nõ potuit habere ne id
in eius actu nobiliori que est uitam dare impe
diret & ideo ab ipso fuerũt disiuncta. Ga. ue
ro in libris de sententiis ypocratis & platonis
de accidẽti quarto.& de interioribꝫ.nõ raro co
natus est quibusdam manifestioribus fantasiis
gratis ueritatẽ primi confrĩger̃ magistri ibid̃
Archigenem deridens dignificantem sententi
am protbodidascali.Eo q̃ in memorie lesione
Sicias iussit capiti & nõ pectori ĩ quo cor conti
net̃ apponi. Et ideo collꝫ ſ3o .Quãdo Ga.ui
tuperauit Archigenem.quia curabat uirtutem
memorabilez cum medicĩs cordialibus creden
do q̃ esset transmissa a corde & dicebat.Si cre
dis q̃ uirtus memorialis sit in corde quare nõ
apponis uentosam super id in medicando ipsũ
Inquit Ax.Dico q̃ est una ratio que est magis
uituperabil̃ q̃ uera Archigenis. Quarto uero
de accidenti.Et si Ax. sufficientissimus fuerit
ad qd̃cunq; uoluit sermonez inducere tamen ni
chil habuit suasibile inuenire propter quid ca
pite repeleto quiescit ad primum sensitiuum
in corde firmatum ut ipse suspicabatur. unde
& medici nuda experiẽtia obuiant in curis non
cor sed caput potius in litargiis stuporibus &
uigiliis procurantes. Hec autem ueritas qui
busdaz põt sensibilioribus. quarto paradigma
tibus declarari.Cor nanq; proportionatur pe
lago uentis agitato.a quo fluuii deriuãtur tres
magni.quorum unus per totum corpus diffun
ditur spiritum deportans & sanguinem artari
a dicta adorti. Reliquum uero uegetat pulmo
nem & areẽ ipso attrahit inspiratione ac ĩde ca
piõsos uapores expirõne depellit. Est & fluui
us aliꝫ demandatus ab ipso sursuz tendens in ce
rebrum ut nerui qui generantur ab eo ex mate
ria continuate inter cordis & cerebri materi
am cum impellitur sursum.Is autem superfluꝫ
in eius expansione inueniens superius obstacu
lum unuz generat lacum puta cerebrum.a quo
siquidem lateraliter originantur riuuli multi
quorum unus extat maior ut nuca vii.non mi
nores sicut paria.vii.neruorum.Ipsa nanq; ceu
uicarius & nuntius cerebri per totum dirigitur
dorsum ex qua utrinq; lateraliter plures emer
gunt nerui ex spondilium foraminibus egredi
entes. Aprefato etiaz pelago procedit apud
eius dextram cordis auriculam fluuius aliꝫ ma
gnꝫ puta uena grandis magis q̃ artaria parua
epĩ delata.Cuius quidem uene una pars ascẽdit
altera uero descẽdit.Que ex materia producit
qua cordis materia cõnectebatur epĩs materie
cum ea spumabat deorsum uersus latus dextꝫ
a cordis materia eius uigore que modicum pro
gressa lacum ampliata producit epar uidelicz
a quo plures ut demum fluuius maior tendit ĩ
deorsum riui ac riuuli sicut uena chilis cuz me
saraicis & aliis.Ex quibus tandem cum aliis cõ
surgũt testiculi. Amplius aliud paradigma
huius declaratm̃.Sit & enĩ quis tres habẽs ptã
tes puta cantandi suendi.& domificandi .hic
in omnes tres põt differenter tamen quia cãta
re ualet qñ mox uoluerit.cuz huius eidẽ sint or
ganaĩ sita & ideo sibi hec ꝓprior formalior &
perfectior ĩ duas uero alias non poterit nisi cũ
instrã habuerit debita acquisita.Sic & ĩ corde
est omnis uirtꝫ radicaliter aut formaliter spẽ
& instrm̃ unius uirtutis puta uitalis illic fulci
te perfecte.In reliquis autem secus est duabus.
Quare ostẽditur cor instrã aliũde acquirere q̃
sunt cerebrum epar aut testes. Ex his itaq; ꝫ
tingit capere firmamentum Ax.uerum & meĩ
corum probabilem fantasiam.unde primo pri
ma.Philosophi sermo cum certificatur subtili
ter est ueratior.sed medicorũ sermo in primis
cum attendit̃ est magis manifestus.Et demuz
cum contrariant sicut debent & certificant ĩue
niunt rem sicut uidetur.Ax.& nõ quemadmo
dum medicis. Naz tractatꝫ suos extractos inue
niunt ex propositionibus sufficientibus.i.ꝓba
bilibus & non ueris.i.necessariis in quibus non
assequuntur nisi qd̃ de rebus apparet sicut pul
cre ostẽdũt prefigurata. Propt̃ q̃rtũ qdem.
Ad primum quid dicendum apparuit. Ad ꝫ
firmationẽ Cõmẽtatoris dicendũ Ax.audiuis
se q̃ illa membra diuersa cum uirtutibus uni
dentur in membro uno principali puta corde
qd̃ uoluit cum dixit membra unica .s.prĩcipa
lia naz alioquin decideret in Platonis opĩonez
Ad aliud dicendum.q̃ perfectiones apparẽ
tes & secundarie due uel tres existunt.realis ue
ro & prima tãtum unica. Ad aliud similiter
dicendum. q̃ actio facit sciĩ formam apparẽtẽ

aut existentem·prodiens enim quis ulterius·& non sistens in huius apparentibus secundis ue rum ad primaria deueniens actionem inuenit ueram·ex cordis uirtute prodeuntem· Ad ali ud dicendus q̃ licet entis naturalis in cõmuni sint tria sc̃o phisi·ipsa tandẽ in unum reducũ tur qd̃ est omnium primum aliorumq̃ cuncto rum causatm̃ sicut enis ĩ cõmuni sunt tria prĩ cipia ut materia forma & priuatio & unum drimum sicut deus ita ĩ particulari extãt·secũ da tria ut cerebrum cor & epar & unum prin cipalius ceu cor illis correspondentibus in cõ muni·Cor enim proportionatur deo· cerebrus consequenter nobili vii·de ingenio prime ĩtel ligentie·sed epar secunde testes tertie sicq̃ de inceps·Similiter & trinitas diuinorum reduci tur in unum ut essentiam uel naturam· Indu cta quoq̃ alterius partis ueritatem concludũt necessario & si apparenter inspiciens aliter q̃s attẽptet iudicare·Testibus autem q̃uis indiui duũs non egeat necessario speciei tamen sũt ad geneologias propagandam necessarii ut appa ruit differentia xxxv·

DIFFERENTIA XXXVIIII.

Vod craneum uno cõstituatur osse mõ stratur·Quoniam illud est unum & cõ tinuũ cuius motus est unus sm̃ se & in diuiduat·v methaphisice·tale uero est craneus iunctura enim capitis super primam spondiliũ colli mota totum mouet caput· Et fulcitur quia superius os capitis continuum est extreis spondilibus qd̃ uocatur craneum historiarum tertio· Palin si craneum esset ex multis ossi bus constructum·cum cerebrum sit membrus existens in ultima partium mollitie tueri suffi cienter non posset·cum iuncture non sint pro pter defendere·sed motq̃ grã facte·propter qd̃ ut perfectius muniatur·opus fuit ex osse unico fore· Quod autem ex pluribus ostenditur· quia cum cerebrum tum sui debili digestione multas colligat superfluitates·tum etiam quo niam caminus totius corporis·uapores & fuõs recipiens eductione egentes·nisi traspirent po ris corrumperetur·Et ideo iuncturis seratilibq̃ carentes cranei·doloribq̃ & uniuersaliter passi onibq̃ sunt capitis expositi q̃ multis· Ampli· cor cum cerebro fortius sit & durius plura & di uisa habet ossa·ut costas ipsum pertueuntia·& cerebrum itaq̃ amplius· Quod autem ex du obus componatur persuadetur·quoniam iuxta diuisionem contenti ut cerebri·diuidetur con tinens puta craneum·cus id ordinetur ad illud· sed cerebrum in duas diuisum est partes secun dum longum·qd̃ duramater ostendit subscin dens secundum longitudinis directum·non pa rum similiter & capilli alterutrinq̃ in dextras cadentes & sinistram· Quod autem ex tribq̃ uidetur·qm̃ ex futuris seratilibus relinquũtur ossa diuisione·he autem sunt·3·unde primo & tertio historiarum ·uirorum ·iii·future in unũ copulate· Amplius & tres sunt cerebri uen tres·ad quos craneum ut ad finem ordinatur· Quod & quatuor uel v·ostenditur·quia cus his futuris tribus ueris medici cõmunibq̃ duas add dunt non ueras·ex quarum protensione ossa re linquentur quatuor aut quinq̃· Itaq̃ craneum ex diuersis diuersimode compaginabitur ossi bus· In oppositum Aq̃· & Alma·ex·vi ·consti tuentes ipsi ossibus· Propter primum quidẽ sciendum·q̃ corpus ex pluribus constituitur os sibus·& uniuersaliter partibus sexcuplicis utili tatis causa· Aut enim propter motum ut cũ unum interdũ oporteat sine altero moueri ceu manus parua sine ulnis· Vel propter resolu tionem uaporosarum superfluitatum·Fcẽ nãq̃ sunt in partibus distinctionem & spacia· per quas emitti ualeant in extrinseca·seu propter incomoda ossibus superuenientia·Si nanq̃ unũ foret ipsius corruptum totius inde sequeretur nocumẽtum· Aut propter diuersitatem ĩ ma gnitudine partis & paruitate : nam quasdam magnas oportuit partium existere·& grandio ribus ossibus indigentes·paruas uero econtra uel propter fortitudinem & stabilitates· ut os sibus mandibile opus fuit superioris·ne ipsius ĩ stabilitate mobili que supra ipsa nobilia con tinentur incurrerent nocumentum·unde man dibula superior quiescit animalium omni cocó drillo excepto fluuiali·Inferior uero agitatur· uel propter motus leuitatem·quare facta sunt concaua quedam ut leuiora existant·in quorus concauitatibus situatur medulla nutriens ea· ceu adiutorioq̃ & coxaq̃ ossa· Est autem crane um totum os rotundum ·non carnosa pelle con tectum hystoriarum primo·unde theorice se cundo craneum est os capitis figura acutum an te & retro cuius quidem rotunditas adest·tam ut sit a susceptione longinquius ĩcomodorum cum non contingat eneam speram tangere nisi in puncto ·anime probemio·quare colls secũdo Castellani faciunt turres rotundas ut machina non possit eis nocere·tum etias ut capatior ĩd datur· Figura enim circularis cus undiq̃ distet uniformiter lateribus capacissima extat·secun do celi & mundi· Acutum uero anterius extat & posterius ut nucha cum ortu saluetur neruoq̃

Craneus uero trãsumitur a cranyon qd̃ gre ce contentiuum importat·multa enim locatur

ſub eo celata. Ipſum etiam multipliciter ac
cipit̃.nam ſumitur propriiſſime pro parte uer
ticis conterminabili adere3 ſagittali.ſecundu3
illud prime primi quatuor parietes capitis fa
cte ſunt craneo duriores.quia caſus & percuſſi
ones ut multum eis occurrant. & quia neceſſe
fuit ut craneum eſſet rarum & meditulium.Su
mitur & proprius pro quatuor parietibus au
te & retro.dextra & ſiniſtra.que ſunt ſex cum
duobus ſupertimporaneis dictis oſſibus.luxta
illud ſecundi theorice.Cranei oſſa diuiduntur
in ſex ſecundum illum ibidem vi.craneo extãt
propria. uel quis ponet fortaſſe pro duob9 pi
um oſſa in duo redacta. & ſi uere quatuor ex
tent.Suſcipitur & proprie pro omnibus oſſib9
cerebrum deferentibus.ſecundum illud primi
prime.Iuuamentum omnium oſſium cranei eſt
q̃ clipeus extant cerebri defendens ab inſurgẽ
tibus leſionibus eidem.unde ſecundo theorice
Omnia que in craneo ſunt oſſa.xv.ſunt.ita ut
hic os qd̃ cerebri baſis conprehendatur baxilar̃
dictum.accipit̃ & quarto cõmuniter pro omni
bus capitis oſſibus.luxta illud Almanſoris pri
mi.Oſſa cranei connumerata.xxiii.erunt denti
bus exceptis. Qua quide3 ſignificatione hic
craneum amplius denotatur. Craneu3 quoq̃
uerius v.habet adere3. ſeu ſeratiles ſuturas.9
miſſuras.ſiue compulſiones.quarum tres ſunt
uere.eo q̃ penetrant directe ab extrinſecus ad
intrinſecu3.de quibus una dicta ſagittalis.tran
ſit per uerticem capitis.ipſum in duas ſeparãs
partes ita. Alia coronalis nominata.trãſi
ens de timpore per ſuperius ad timpus uerſus
anterius taliter. Supra ipſam nãq̃ firmatur
corona.que quide3 cum fuerit ſagittali coniun
cta. conſurgit uernaſis huius. Eſt & tertia
laudalis dicta.eo q̃ ad ſimilitudinem laude gre
ce eſt littere aut figure in algoriſmo ſeptem re
preſentantis ita. Que pars ymon.i.uomer
appellatur. hiſtoriarum primo. gerit enim
illius ſimilitudinem aliqualem.cuius cum pre
dictis adiunctio talem conſtituit figuratione3
. Sunt & alie due adere3 mendo
ſe corticales.non enim penetrãt ut predicte ad
interius directe.que ſuperius iuxta ſemicirculũ
alterutrinq̃ pertranſeunt de lacrimali minori
ad aurem.que ſi prioribus iunguntur tribus.ta
lis conſurget figura. He autem ade
re3 ſex in craneo precipue determinant & reli
quunt oſſa.in quo tamen ſunt alia q̃plurima.ex
aliis diuiſionibus & ſuturis conſurgentia.pro
pter fines & utilitates non paruas.quarum una
ſumit̃ experte oſſis. & altera ex parte illius qd̃
ſub ipſo contentum.prima quidem duplex exi
ſtit.una ne ſi craneu3 lederetur.in partium al
tera continuitate cõmunicaret̃ toti leſio.& id
eſt iuuamentum commune omnium pluralita
tis partiũ. Alia quoniã in un nõ npotuit inter
ueniri oſſe diuerſitas perfecte induritie & mol
litie.raritate & ſpiſſitudĩe.ſubtilitate & groſ
ſitie: has enim uarietates diuerſe exquiſierũt
cerebri diſpoſitiões.ut ne grauaretur groſſicie
& duricie.ac fũi expellerentur raritate & ſub
tilitate.ſecunda quidem per ſerratirales perfi
citur iuncturas & id multipliciter.aut ut uapo
res & fumi per adere3 reſoluantur a cerebro.ut
ut duramater i adere3 craneo alligetur ne cere
brum grauet.& proprie hora intuẽſcentie illi9
ut uocis maioris & furoris.aut uilli neruorum
& nerui egrediantur a cerebro.& uaſa ſubitrẽt
uite & alimenti. Quot autem ſint cranei.
& demum capitis figure & quales. differentia
docebit.xxxxxxxviiii. Eſt autem os corpus
durum album ſuſtentamentum corporis & ere
ctio.ex ſemine impuriori a calido generatu3 aſ
ſatio.de ge.animalium ſecundo. Et noſce q̃
ſermo premiſſus uerificatur ut ad multum &
in corporibus naturalibus magis. Propter
ſecundum uero ſciendum.q̃ in hac differentia
au.apparenter ſaltem uidentur non modicum
uariari. & primitus quidem in oſſibus cranei.
ac deinceps in ſuturis. Propter hui9 primu3
ſciendum.q̃ caput componitur non ex quatu
or partibus.ſed ex ſex.tertio de hiſtoriis.unde
Almanſor Sex oſſa ſunt propria cranei.& coll3
primo.cuius anotomia illa fere extat animaliũ
A.uero Caput.v.habet oſſa. Sed halyabas
Omnia que in craneo ſunt oſſa xv.ſunt Ad
huc Almanſor Omnia cranei oſſa cum fuerint
connumerata erunt dentibus exceptis.xxiii.
Propter ſecundum huius ſciendum.q̃ quedam
habent craneum unius oſſis ſicut canis.hoc aũt
compoſi tu3. ut homo & huiuſmõi.Mulierũ ue
ro caput ſuturam habet unam quidem in circu
itu.uirorum uero tres in unnm copulatas ut in
pluribus.Iam autem uiſum caput eſt uiri nullã
habens ſutu ram.hiſtoriarum tertio.unde A.i
bidem.In capite hominis ſunt plures ſuture.Et
iam uidit Ax.hominem non habentem ſutura3
in capite.& ſepe accidit hoc mulieribus. Cõ
muniter uero medici ut inductum.v.diſtingũt
ut ad multum apparet ſuturas.tres quidem ue
ras. & duas mendoſas. Quorum quidem ue
ritas tertio dicendorum oſtendetur. Propter
tertium primitus enumerentur cranei oſſa coit̃
accepti.Et deinceps hinc duplex pretacta ſopi
atur diſcolia. Propter huius primum ſcien
dũ q̃ frontis coronale primu3 eſt capitis oſſiũ.

demum os laude ſibi correſpondens ex oppoſi
to.poſtea ſecundo plana oſſa fere dextra & ſini
ſtra ſecundum Almanſorem & A. Que ſecun
dum Halyabatem utrinq; extant duplicia. naz
utraq; eorum ſubtilior pars lateraliter.circa ad
rez ſagittalem quadrangulate figure exiſtens
duo uerticis appellantur oſſa. Que autem
eorum pars inferior dura circa aures ſita.ubi
aderez permanet tenuis ſuper timporanea dicũ
tur oſſa.figuram triangularem repreſentantia
Quoruz utrunq; in tres ſeperatur partes.Qua
rum una quidem ſolida lapidi ſimilis .lapidea
ob id dicta. In qua ſituz eſt foram̃ auditus.ut ĩ
comodorum tollatur occurſus.Alia uero eſt os
augmentatum in acutum ex illa ortum .capiti
aſſimilata mãmille.prohibens mandibulam ĩ
ferioré egredi ĩque extra.tertia uero pars tym
pus dicitur .que utrinq; oſſibus eleuata coniun
gitur timporum . cuius ſoliditas non eſt tan
ta ut duarum partium primarum.Et hec qui
dẽ ſubdiuiſio magis differt officio q̃ aderez ſit
diſcreta & eſſentia.ſicut os anche.ſecundum.A
eſt quadruplex.Apud uero Halyabatez triplex
cum tamen unum ſit & continuum.uidentur e
nim ſex hec oſſa partes extreme. duorum ſzari
orum oſſium maiorum inferiores utrinq; ſecũ
dum eundem.Deinde ſecundum fere uniuerſos
eſt os dictum baſillare.aut algecedi ſeu cauilla
ſuſtinens & deportans omnia cerebri oſſa.& i
deo baſis ipſius nuncupatum. Ipſumq; uidetur
ſimiliter continuari cum oſſe laude ſuperius. ũ
de balyab .& os qd̃ cõtinuat̃ oſſi puppis caput
in loco qui dicitur baſis capitis durum creatuz
fuit.ut melius ſuſtineat & deferat.& ne ſub q
bus ſuperfluis ſitum eſt computreſcat. Sunt
& quatuor inequalia oſſa paris dicta.duo qui
dem in dextra & totidem in ſiniſtra.ſecunduz
longitudinem tymporis ex tranſuerſo ſituata
Quorum utilitas exiſtit neruos ocultare prolõ
gare & protegere.prodeũtes in q̃ extra.ex qnto
pari neruoꝝ cerebri.unde ſecundũ A.nouẽ bu
ius ſunt tantum oſſa.Apud uero Halyabatẽ xv.
extant.& deinceps omnes concidentes ponunt.
xxxxxiiii.oſſa mãdibule ſuperioris que ab ade
rez relinquantur notis puto oculorum ſex.ge
narum ſiue maxillarum duo.naſi duo. forami
num eiꝯ ſub prioribus entes duo.quatuor enĩ
in naſo ſuut reperta.duo in quibus dentes ſitu
antur utrinq;. Sed nunquid unum adeſt aliud
naſum partiens . aut ad quatuor reducitur pri
ora.cũ ex illis conſurgat ut dyazoma ex ſiphac
& panniculo ſubcoſtali . unde annectitur ba
ſillo.aut unus extat per ſe paruitate intactus fe
re.Inferior autem mandibula duo continet oſſa
que forti ſub mento nectuntur iunctura.utunuz
os tantum appareat.cum fuerit tempore indu
rata. Deinceps in utraq; mandibula ut mul
tum & antiquitus maxime continẽtur xxxii.
nunc autem inueniuntur.xxviii.non raro diffe
rentia nona nam in extremitatibus mandibula
rum.quatuor ſunt dentes molares magni. qui
non parum oriuntur in medio tẽporis augmẽ
ti. & ut poſt ſeĩs eductionem. & ante conſiſten
tiam circa xxx.annos.& ideo dentes ſecunduz
A.dicuntur ſenſus ſiue intellectus.unde ſecun
do de hiſtoriis .Naſcuntur ultimi hominibus
gunfei.i.dentes ſenſus.circa.xx.annos & uiris
& mulieribus.Etiam quibuſdaz mulieribꝯ viii.
annorum exiſtentibus.nati ſunt gumfei. & ui
ris ſimiliter.Quod accidit quibuſcunq; in eta
te non orti fuerint canini.Vidiq; ego militem
fortẽ & carnoſuz dicentẽ.q; in termino xxxxiii
anni.natus ei fuit unus iſtorum dentium .& in
xxxxiiii.alius.& in xxxxv.in quo erat tunc ter
tius.Sicut aliũ uel alios qui amittẽtes oẽs ante
xxxxxx.ãnũ dẽtes regnati ſũt denuo. prioribꝯ
tñ minores & ĩbecliores.ũde comẽtator quar
to quadripartiti.Bene teneo q; dentes uite alia
renaſcantur tranſeuntibus etatem ſaturni. de
qua uiſum differentia xxvi. Cuius oppoſitũ
extimant nono theorice ita.Non nullos audiui
qui dicerent ſenes ſe uidiſſe.quibus cum ceci
diſſent dentes redierunt.& eorum alii producti
ſunt loco.nec ego uez id credo.Quod &enĩ pro
ductioni dentium parata eſt materia.in ſenum
corporibus non habetur. Dicendum q; ueri
tas extat.q; aliquando renati ſunt ut tactũ. nõ
tamen prioribus equales.& merito. habent e
nim quaſdam proprietates preter alia oſſa.ut
ſenſum & reliquas narrandas differẽtia xxxxiii.
Et ſi zoar ſenſerit omnia ſentire oſſa. Itaq; ſe
cundum Almanſorem qui duo uidetur omittẽ
minora paris oſſa cranei ſeu capitis.in uniuer
ſo ſunt tantum xxxxxv.ſecunduz A.uero ea col
ligentem.xxxxxvii. Apud Halyabatẽ autem
ſubdiuidentẽ que tymporanea & ſex inde con
ſtituentez.lxiii.dentibus ſemper xxxii.ſuppoſi
tis exiſtere. Sed mulier propter dimenſio
nem oſſis coronalis.habet unum plus. Nume
rum uero harum ſufficientiam & probationem
oſtendit ipſorum actus & finis. Propter ſe
cundum huius ſciendum primitus. q; Aꝝ. Al
manſor Halyabas & Aꝝ.cum dicunt ſex capitis
oſſa.craneum accipiunt proprius pro oſſibus
frontis.laude.uerticis.& tymporis.& maxime
ſecundum Halyabatem.Aut fortaſſis duo iſtoꝝ
ſex ſunt oſſa paris in unum collecta. Ad ali
ud dicendum q;.A.ad illa quinq; oſſa reducit

demum alia.qd apparet cum subdat deinceps paris quatuor ossa.Craneum enim accipiens p prie in eius constitutionem intersit os basilar

Ad aliud similiter dicendū q Halyabas Craneum accepit proprie.qd innuit concludens. Oia igitur que ī craneo sunt ossa xv.sūt .quorū sex craneo propria sunt. Ad aliud dicendus q Almansor ut apparuit craneum communiter accepit ut iam contulit distinctio. Ad aliud uero sm dicēdū.q qdā exponūt q mulier utmultum babet unam tantum suturam.& in circuitu.quia propter frigiditatem & bumiditatem eius bu.redduntur frigidi uiscosi.ut sit informatiue inobedientes uirtuti taliter.ut nō solum opus sit unam babere in circuitu . īmo quandoq omnis deperdatur in circuitu apparēter sutura. Iuxta illud A.Sepe accidit mulieribus caput earum non babere suturam.cus multotiens uisus sit caput absq sutura .quasi uelit dicere q sepius contingit suturarū diminutio & obductio in mulieribus q in uiris.nam sagittalis in ipsis terminatur in coronalem.in mulieribus uero penetrat usq in nasum.Ipsum etiā diuidens in duo.& ideo exponendum unum in circuitu per uirtutem capitis transeuntem ab acuto triāguli laude.usq in nasum cum duabus reliqs in uiro repertis. Quod & series satis ī tonat Ay.talis .Huius craneum mulierum babs suturas su.tres sicut uirorum.& de illis unam in circuitu.nam propter earum multas superfluitates expurgandas.natura in ipsius suturas adauxit. Ad aliud dicendum .q Ay. loquit de suturis certis.que tantum sunt tres posite & non fallacibus. Aut perfectius dicendum. q non dicit simpliciter tres sed subdit in adinuicem copulatas & coniunctas. Coniunguntur enim & tangunt se ut descriptum uere.non autem corticales mendose.Quod autes uidit Ay. caput sine sutura sicut ego quandoq.non est cōtra medicum relatum ad qd naturalius craneū quemadmodum caput mulieris conspexi saturas septem babens.Nam interius ab acuto laude descendebat aderes in deorsum q altera s latum diuidebat ita .Propter quartum uero

Ad primum dicendum q licet ossa cranei non sint penitus unum secundum essentiam ut magnes:sunt tamen unum connexione ac inclauatione facili.aut lata seu longa uel alia.qd motum sufficit unum causare.nam unum aliud multipliciter redditur.aut colligatione. ut onus uinculo.& ligna uisco.& linea etiam reflexa una dicitur & continua.& partium singule ut tibia & brachius.quarum magis unum sunt cōtinua que natura bis que in arte. methaphisice quarto. Ad fulcimentum expositione dicendum continuum.i.appicatum secundum alias translationem. Vel q idem accepit continuum improprie pro contiguo.nam omne continuum contiguatur.sed non econtra.topicorus quarto.Ista tamen contiguitas uel applicatio non ad partes inter se refertur cranei.ueruz ad colli spondiles quibus supponitur craneum.

Ad aliud dicendum.per interemptionem prioris.licet enim craneum sit ex multis ossibus constructum.sunt tamen connexa iunctura adinuicem firma.sicut eorum pluralitate non seqt cerebri lesio.sed potius iuuamenta per suturas preostensa. Ad aliud uero concedendum.

Ad aliud cū expositione dicendū q licet cor sit cerebro nobilius.est tamen solidius & fortius intra concauitatem latōrem locatus. Adhuc cor cum sit calidissimum eget euentatione.s euentari non posset nisi per motum.motus autem non constat nisi per musculos. & maxime ubi aliquis actus fuerit uoluntati admixtus. Euentatio autem huius ossium omnia impediret circunstantia.propter qd oportuit inter costas cor munientes superius & inferius & in medio.musculos concurrere cum eisdes. Ad aliud dicendum.q licet diuisio cerebri per longū sit maifestior.nichilominus tamē sūt diuisiōes alie per reliquas suturas denotate.& si non appareant adeo.Quod ostendit uentriculorum separatio.secundum latū intercidens & non lōgū

Ad aliud dicendum q tres sunt ut dictum est adinuicem copulate.non autem inde tollunt relique due. Aut uentres cerebri non comparantur suturis.cum quinq sint ille.& interdū ut inductum est plures.uentres uero tres tātum

Ad aliud dicendum q ut linee secant se aut non secant proueniunt plura uel pauciora intermedia.si enim se crucialiter secant quatuor p ducuntur interualla. Si uero secundū iuxtapositionem ex quinq quatuor producuntur interclusa.Capitis autē lineatio utroq fitmō .ita ut ab his quinq sex interueniant interstitia.

DIFFERENTIA XL.

Vod caput non sit propter cerebrum sed propter oculos creatum.ostenditur ex octauo de iuuamentis.& principio certo canonis tertii. Amplius si cerebrum esset propter oculos.unum non seperaretur ab alio.alioquin qd ante finem esset ociosū .nunc autem ut scribitur in predictis.cerebrum in q busdam animalibus reperitur in pectore.oculi uero in locorum eminentiori . ut super quedam ipsorum cornua. Dicunt & quidam apē croceam oculos haberi in priori parte corporis

post succinctorium. Rursus cũ oculus sit ceu quidam ex longinquo speculator habet ĩ excelso situari. uelut custodes nauium & uinearum ac exercituum exploratores. hoc autem nõ erit in cerebro. cum quedam hoc habeant circa meĩum sui ac infra quarto hystoriarum & A. Palin qd̃ añ finem debet principalius & dignius ordinari. cum sit amplius intentum reliquo. sz oculus prĩcipalior pars & nobilior est cerebro. cũ sit animantior eo: uegetatiua enim sensitiua in communi & uisiua participat anima. aqua omnis consurgit nobilitas. unde in editione physonomie scripsi oculos uelut flores anime fore. ac cordis nuncios fideles. cerebrum aũt solum uegetatiua. Tactus enim nullũ reddit sensum de partibus secundo. unde quarto de accidenti. Cerebrum insensiuum organum a natura Itaq; propter oculos factum est caput. & non cerebri causa. Cuius oppositus colligit̃ ex pluribus animalium libris. Adhuc. id est factus propter illud. cuius quantitatẽ figurã & tegmẽ representat. Ita uero caput ut apparet se habet ad cerebrum non ad oculos. Cerebrum enim cũ essz molli de facili passiuum eguit tegmine defensiuo. hoc autem fuit craneum cuz partibus illi suppositis. unde primo prima. Omnium ossium cranei iuuamentum est. q; sunt clipeus cerebri ipsum coboperientia. & ab omnibus malis defendentia. Eti oculi ut tactum in supremo corporis habent situari. hoc autem est cerebrum. unde tertio theorice Cerebrum ceteris ẽ membris excellentius. Ipsum autem capiti subicitur. cetera nanq; sunt ei mẽbra subiecta. thimei secundo. Itaq; caput factum est propter cerebrum. id autem propter oculos & alios sensus & proprie uisum. collz secundo. Propter primum quidem sciendum q; caput iuxta Thimeuz est preter ceterum corpus honoratius optimati quadam eminentia. cui reliqua membra dnãnti parent. atq; obsecũtur iure. meritoq; subiecta. At Cassius felix. Caput est arx summa corporis & honorabile ac necessariissimum sensuum domicilium. Caput autez dicitur simpliciter a capio. eo q; ipso mediante aliquo uelut orifitio capitur alimentum. uel a cephali grece caput. inde cephaleon siue capĩm. eo q; caput sub se uigore ac etiam actu plurima continet in summa. Quod in quibusdam erectum sursum directe ut sursum in eis sit simpliciter. seu in uniuerso superius ceu hominibus. In quibusdam uero bis reperitur oppositum. sicut in plãtis & ostrachadermis. unde de partibus quarto Ostrachaderma sicut plante caput deorsum habent. quia desubtus accipiunt alimentum. uelut plante radicibus. ut qd̃ sursum simpliciter habeant deorsum & econtra. plurima uero istoq; habent medium. quorum aliqua alteri magis appropinquant extremorum. ut aues homini. ac sonipes. cum caput non habeant seu alia deflexuz bruta. nec indirectum ut homo. Quedam uero plantis & ostreis appropinquunt peripliis. ceu repentia. postq; pedes plures habentia. & demũ bruta quasi medium obseruantia extremorum

Et quia habent animalia caput plurima ĩ extremitate corporis situm & determinatum. circa simpliciter sursum. aut sz̃m quid & eis. ideo põt utrunq; caput audiri. qd̃ in tali extremo corporis determinatione situatur. Quid autem sit cerebrum differentia ostendit xxiiii. Hec quoq; prepositio. propter. causalitatem importat. Cause sunt quatuor materialis formalis efficiens & finalis. phisicorum secundo. quibꝰ Ga. instrumentalem associat iuuamentorum quarto. & de ac. tertio ad efficientem tamen reducẽdam. Ad hanc siquidem prepositionẽ propter omnis põt causa reddi. ut propter quid oculꝰ talis assignans materiam dicit propter cerebruz ex illo enim eius suscipitur materia. cum ipsius sit ortum in tegni. reddens uero formam. dicet rationem talem. dans uero agens uirtutem quãdam representabit cum instrumentorum tali. sed assignans finem in eius reducet actionẽ magis. qui siquidem finis expetitur in quesito. cũ intentionaliter sit causa causaruz. opatĩe tamẽ secundum boecium ipsarum effectus. Et is q dem triplex ponitur de ge. animalium secundo & collz sexto. unus nanq; dicitur finis. cuius grã qui est ad quẽ tendit & ordinatur Alt̃ uero finis dictus absolute. ut cor in membrorum generatione. Sunt & alii duo fines huius causa. Alter quorum finis dicitur perfectionis entis insepãrabilis. ceu forma finis dicitur materie. nam factiuum igitur tantum. sed q; talia ad factum ordinantur & generatum. ut post cor totum cõsequitur animal finitum & perfectum. Reliquus quidem est finis utilis. & quo utitur quis finitis & cõpletis. quo existẽte sunt que per ipsum. & hic finis causarum appellatur. ut orgaĩcarum partium finis usus. secundum hos etiam szra finis dicitur uasorum per eam factorum. Secundo uero de anima dicitur finis duplex. ut cuius & quo qui speciẽ representat & idiuiduũ

Propter quidem secundum sciendum q; aliqui ĩdiscrete pronũciauerunt caput factum esse propter cerebrum. quantum ad substantiam quantitatem & figuram. quo uero ad situm. propter oculos. Quorum nimirum defectus est apparens. cũ posterius absoluãt a priori. Sitꝰ

enim ſuper priora fundatus genera nequaq̃ po
terit diuidi contra illa. Rurſus neq; ut appa
rebit diſcordes conciliant. Et ideo aliqui di
xerunt. q̃ in animalibus perfectis caput factu;
eſt propter cerebrum. in quibuſdam uero imp
fectorum propter oculos. cum hi in talibus in
ueniantur abſq; capite & cerebro. Quorum a
nullatio monſtrabitur cõſequenter. cũ oculi ne
queant a predictis ſeparari oĩo. ſ; poti9 accidat
econtra. Alii uero ſicut Gal. & A. dixerunt. q̃
non oportet dicere q̃ caput fuerit propter cere
brum quia inſtrumentum qd ſenſus & motus
extat principium. id eſt in omnibus animalib9
q̃uis iueniatur in locis diuerſis in quibuſdam a
nimalibus. quia aliquibus in pectore. & ideo nõ
oportet dicere q̃ caput fuerit propter cerebru;
neq; propter orificium. quoniam os inuenitur
in animalibus carentibus capite in pectore. neq;
aures & nares & alia inſtrumenta. cum inuenia
tur in animalibus capite carentibus in pectore.

Quare oportet dicere. q̃ caput fuerit propt
membra que non inueniuntur in pectore anima
lium carentium capite. Inueniuntur enim oculi
in animalibus carẽtibus capite poſiti ſuper ad
ditamenta ſimilia cornibus longis. Et huius
ſubditur motiuũ pretactum. Indigent enim o
culi ut ſint in alto. quia ipſorum actio eſt aſpi
cere & conſeruare. ſunt nanq; in excelſo ſiti. ue
lut uiarum exploratores. Ex tali nanq; ſitu in re
motiora conſpiciunt. & ſi locentur ita huius.
non tamen patiuntur ab occurrentibus. cum
ſint dure ſubſtantie ceu qui molles paterentur
& ideo A. non eſt neceſſarium omni oculo crea
re caput abſolute. ſed animali oculu; lenem ha
benti. cuius is cautela indiget multa. & loci af
firmatione. na; pluribus animalibus capite pri
uatis. duo creata ſunt additamẽta a corpore ſub
limata ſuper que oculi eorum decẽter conſtitu
ti fuerunt. Qui autem horum ſermo non ſim
pliciter acceptandus oſtendetur deĩceps mon
ſtrãdo. q̃ oculi ſituãtur circa caput ſemper & ce
rebrum. uel quo loco eius & non ſupra cornua
protenſa. uerum magis infra. & q̃ omnia capi
ta ſunt animalia. Propter tertium quidem
ſciendum primitus. q̃ cetera capite participãt
animalia. & ſine oculis ſicut monſtratur hyſtori
arum quarto diſcurrendo per omnia. de quibus
uidetur dubium exiſtere. qualia ſunt exanguia
etiam quadruplicia. ut oſtrachaderma. i. duri
corii. ceu chochie. ſpolete. uerices. & huius. Mal
lacoſtrata. i. mollis teſte. eorum enim principi
um fuit a molli teſta nunc indurata ut cancri.
qui urepigio. i. candali carant. ſoli grãci dicti ca
ridi. hoc eſt gambari. carabi. i. locuſte maris.
Mallachia. i. mollia. ceu pulpi. ſepie. ac tenchi
des. Euthomiaq; . i. diuiſa ſicut ueſpe. apes. & ta
lia. & extra aquas plura degentia. De oſtra
chadermis uero Ar. igt Immaĩfeſtũ ẽ eẽ preter
caput & accidit dcm̃ caput & os ericiũ deorſũ
habeẽ. Et q̃rto de ptib9 habẽt caput oĩa.
Partes autem corporis que ſecus alimenti ſuſ
ceptionem alie innominate. de uiſu autem &
auditu eorum firmum quid nichil. neq; ualde
manifeſtum. Carchinum autem. i. araneam
marinam. mediam oſtrachadermorum & mala
oſtrachorum. poĩt cornua habere duo ſubtilia
ruffa. & oculos ſub his longos rectos. non autem
deſuper cornua. ut Ga. cum A. Malacoſtracha
quoq; ait caput & ſub oculis os habere. ſimilit
& malachiis inter medium uentris & pedum ĩ
eſſe caput. & natare lateraliter aduocatũ caput
pedes extendentia. quia ſic natantibus accidit
preuidere qd in anterius. ſuperius enim ſunt o
culi. os autem poſterius adhuc ſuper os oculi
magni duo. Enthomorum habent oculos qui
dem omnia. aliud autem ſenſitiuum nullu; ma
nifeſtum. preter in quibuſdam linguam. hoc
etiam illic A. teſtatur Ar. breuiator enim.
Quod & firmat ratio. quia illud habet caput.
qd capit & recipit alimentum. cum inde caput
originem traxerit. ſed omne animal id habet.
cum huic conſtat uita. Igitur omne capite parti
cipat ita q̃ & plante. Aut quia homo habet
caput directum ſuperius. & arbor inferius. pro
nunciauit Plato hominem arborem tranſuerſã

Oculi etiam ille habentibus debent circa hu
ius caput & orificium locari. ut alimentum per
cipiant inducentibus & diſcernant. Quod au
tem ſ; caput ſit propter cerebrum quarto de
partibus ſcribit ita. In ſanguinem habẽtibus
caput eſt maxime cerebri gratia. quia in haben
tibus ſanguinem. hec pars in oppoſito locatur
cordis. ut caliditate ipſius refrigeret ac contẽ
peret. Calida enim natura inualeſcens facit in
crementum a medio ſecundum propriam latio
nem. nam ad multam caliditatem frigiditas
opponitur & humiditas. Oportuit etiam ce
rebrum locari ſuperius. ut eſſet tutum propter
eius debiles qualitates & ſuperexcedentes. ac
ipſius fragilem paſſioni celeriter obuiam. unde
primo ſecunda Locus cerebri proprius ſi altus
non eſſet. ex tali modo proueniret res quam tol
lerare non poſſet. nec eius uirtus cum ipſo re
maneret. Ipſum quoq; apud medicos non pa
rum ordinatur ad cordis euentatione;. Propter
enim motum pectoris & dyaflãmatis precipue.
modo pulmo id flabellans. qd oſtendit ſubita
ſuffocatio appopleticor & ſimiliũ. cu; ſpirit9

a cerebro ad lacertos pectoris nequeat puenire

Itaq; drē cerebrum propter oculos creatum precipue iuxta Aꝯ. & Aꝯ. finem tangunt iuuamentum amplius necessario. In hominibus autē est etiā diuinitatis manifestatiuum perampliꝯ Quod autem tertio caput & cerebrum sint oculorum subiecta. sentitur de partibus secundo Auditus quidem & uisus maxime in capite. & horum uisus omnibus. quia pisces & huiusmodi audiunt & odorant. nullum tamen sensitiuum īuenitur in capite manifeste. sed uisus omnibus habentibus rationabiliter est circa cerebrum. Quod probatur. quia oculus est de natura aque de sensu & sensato. & quinto de ge. animalium. cerebrum autem est huius. cum sit frigidum & humidum. Adhuc oculus debet esse dyaffonꝯ sufficienter. ut recipiat colorum species & conseruet. tales qdē aq̄ reddit ceteris magis elemētis. sed cerebrum est huiusmodi. Amplius si oculi non reperiuntur absq; capite & cerebro. hec autem sine illis. Ea non propter oculos creauit sed potius econtra. ut autem inductum omnia habent animalia circa caput & cerebrum oculos. quia non sunt in cornibus protensi. ut dicit G. cuꝯ A. sub eis. Quequidē plus uidentur īcaridis & carabis & cartbamis protendi. Et tamen ut certificatur anothomia exquisita situantur in capite habentium caput. ac etiam cerebrum. Et nosce ꝙ sunt sine oculis quedaꝯ de genere āguiū. serpētes ceci. uocata yrūbines lūbrici terrestres & huiusmodi. saltēꝯ capite participantia. quo sanguinem & alimentum attrahunt necessarium. talpa uero habet sub pelle. Quod autem aliqui dicunt etiam philosophantes cum ydeotis. ꝙ nipbes seu tauanos dictos. & talia sub alis oculos habere. quia inde ablatis quibusdā additamētis uidētur excecari. eo ꝙ īordinate uolando discurrunt ridiculum. non enim id euenit propter oculos ibidem habere. cum natura bos non habeat ex preostensis in occultis situare. sed potius quia corrumpitur armonia quedam & proportio eorum. qua euentabatur ipsorum calm dictum enim differentia lxxxi. ꝙ animalia tripliciter euentātur. Propter qd̄ confidentius inferendum caput factuꝯ esse propter cerebrum amplius q̄ propter oculos. Neq; alibi eos q̄ in capite uel cerebro situari. Aliquis tamen uolens. Ga. & A. utilibus ꝙ descendere inquit eos per caput intelligere ut apparuit extremitatem. quam corporis superius situatam & figuratam. ut cerebri sit receptiua. quoniam que non ita habent. neq; caput aut cerebrum uiderentur habere sꝯ huius magis aliquid loco. unde quarto de partibus. Caput habent animalia omnia sanguinem habentia. Exanguiū autem quibusdam īdeterminata hec pars ueluti cancris. Pōt etiam dici ꝙ oculoꝯ primo modo finis dicti est cerebrum tertio uero econtra. Propter quartum quid Ga. & A. sit dicendum apparuit. Ad aliud dicendum ꝙ ut monstratum. oculi non separantur a capite & cerebro nisi huius queras determinata situ & figura omni. neq; est uerum ꝙ oculi non reperiantur circa pectus ut inductum de malachiis. & tamen uident suo modo que a longe cum lateraliter dictum sit illas innatare. ut conspiciant que in antea. & ideo que caput habent desubtus omnino ut ostracaderma. taliter capite carent.

Ad aliud ut apparuit dicendum. ꝙ cum eo ꝙ fuerint circa medium ipsorum oculi poterunt propter figurationem in latus aut aliter suscep tam ita disponi. ut ualeant que anterius conspicere & prouidere distantia. neq; etiam in oculis solum expetitur celsitudo. uerum etiam salus ac lateraĩ aspectus. Ita eniꝯ pluribus super bregmate locarentur. sed non forent ibidem saluati. propter declinantes utcunq; latuerunt sub cerebro & capite infossati. Ad aliud dicenduꝯ ꝙ uerum esset si corpus id ex se haberet. qd̄ nō est. sed aliquando recipit. ut a corde cerebro medio. sed tamen cerebri inest uirtute ut motui caliditas. & ebrietas uino. quia alia calefacit a se ac turpificat. propter enim multam frigiditatē & humiditatem cuius ostensum est iuuamentū quam oportuit habere cerebrum & substantiaꝯ mollem quasi fluidam. non potuit sensum actu inducere ac prestare. Quod autem oculis affectus anime & cordis ostendatur actio euenit. quia ut speculum sunt animatum apparentes. Cor autem & cerebrum latentia tanq̄ a quibus signa non possunt substantialiter suscipi inherentia. & ideo actus obseruant. & accidentia illorum phisionomi. Cerebrum etiam locus est mentis. tanq̄ uirtutis diuinioris. non auteꝯ oculus.

DIFFERENTIA XLI.

¶ Vod nerui oriantur a cerebro monstratur omnium fere medicorum autoritate. Rursus quinto de anima. Ne prīcipium puta cor grauetur creati sunt nerui in cerebro & uene in epē. Itidem illud sumit ortum ab aliquo quo destructo destruitur & ipsuꝯ Sed destructo cerebro destruitur neruus in sui operatione sēsus & motꝯ. Cuius quidē signū quia si ligeī aut abscindatur uia cerebri ad mēbra destruitur omnis eorum actus qui prestabatur per neruos de motibus liquidis & similiē eo saluato uigorantur. Adhuc illud uidetur nasci ab illo a quo deriuatur īmediate ipsūq;

non pertranſit de partibus tertio. Sic autem uidentur per anothomiam nerui ad cerebrum ſe habere. Amplius nerui ſui albedĩe & mollitie flexibili. & proprie in eorum exitu a cerebro aſſimilãtur ei maxime. Ortum enim atte ſtatur principio ac econtra in tegni. unde Seneca tertio naturalium queſtionum. Nulla res eſt que non eius quo naſcitur notam reddat. Nerues autem ut tactum uidemus in eorum exordio ſimillimos cerebro & non cordi. Eti nerorum principium oportet eſſe electiui exordium potentis in oppoſita a qd̃ cordi ineſſe non poteſt. cum motus ipſius ſit amplius naturalis adherens ordini uni & uie. Itaq; nerui orientur a cerebro & non corde. Cuius oppoſitum tenet Ay. in animalium libris cum A. & Ay. Eti quinto de iuuamentis. Neruus qui eſt unuz de tribus que appropriantur uene concaue neruus eſt fortis. & oriĩ ex auricula cordis dextra.

Rurſus ibidem. In epate & corde fuerũt nerui quia qd̃libet eorum eſt principium alicuius uirtutis. Epar eniz appetitĩe cor uero iraſcibilis. Quod autem ante id dixerat parum nerui non omnino inueniuntur diuiſi in corpore cordis. audiendum eſt. non q̃ nullomodo inueniatur in eo. ſed q̃ per pauci comparatione ad quedam membrorum unde omnino. i. uniuerſaliter non inueniuntur nerui etcetera. non enim particula negatiua non cadit ſuper ſignum uniuerſale. & ideo ipſum non perimit uſq;quaq; cũ igitur nerui oriantur in corde qd̃ aliorum eſt principium inde originem contrabent. ſicut aliorum omnia. Palin cor amplius proportionat̃ neruis q̃ cerebrum. cum utrunq; ſit ſubſtantia quedam indurata ſicut & motiuuz alterutrum ſecus autem ſe habent ut & iam oſtenſum ad cerebruz. Igitur nerui oriuntur a corde & non a cerebro. Propter primum quidem ſciendum quid ſit cerebrum. oſtenſum eſt differentia xxiiii. Eſt autem cor ſecunduz 30ar membrum principale cuius uirtutes ſunt potẽtes in corpore ac effectus maximi. Ipſum nanq; contextum eſt ex carne dura. uirtutum organũ in corporis medio. uelut fornax ſitum duobus uentriculis pariete ac quatuor boſtiis interciſũ Cuius domiciliuz ipſius exiſtit caſuale proprium. Eſt enim imen in microcoſmo tanq̃ ſol aut primus in megataſmo. Nomen ſiquidẽ nerui iuxta ſecundum interiorum & Haly triplici ter accipitur. Vne quidem pro ſubſtãtia ſub alba ad flectendum habilis. & ad ſeparandum dura que organum ſenſus ſecundum medicos exiſtit & motus. Cuius ortꝰ aput eos a cerebro eſt uel nucha de quo preſẽs beſitatio. Alterq; pro ſubſtantia priori magis indurata ſubalbida etiam uiſibilis ex oſſibus nata ipſa inadiui cem coniungens ac continens. ſimiliterq; muſculum cum reliquo corpore & ideo dicitur ligamentum. Tertio uero eſt corda naſcens ex muſculo ſecundum eius alterum maxime extremum ex neruo & ligamento compoſita. Oriri quoq; ur aliquid dupliciter nunc dicitur ab alio. ſed q̃ ab uel a ſeu ex poteſt importare cauſam efficientem aut materiam. primitus quidem ex corpore celeſti dicuntur aliqua produci. ſecundo autem ex menſtruo membra. Propter ſecundum uero ſciendum. q̃ Plato & G. imitans ipſum non raro ſenſerunt neruos oriri ex cerebro non ſecundum uirtutẽ ſicut plures perypatheticoy. immo etiam radicaliter ſecundum materiam poſuerunt enim animam fore ſubſtantiarum aggregationẽ per tria mẽbra equaliter diſtributam differentia apparẽs xxxviii. Fuerunt & quidem poſteriorum conantes multas adinuenire uias quibus poſſent Ay. & Gal. concordare. Quod & primo primaconatur A. & Haly quaſi preferens ſententiam Ga. ei quẽ Ay. in medicinam uolens ſententiaz Ay. medicos ducere in errorem ignaros ſu. diſtinguere. Itidem aliqui dixerunt. q̃ nerui poſſunt dupliciter conſiderari. aut quantuz ad ipſorum dyaſſonitatem. & ita oriuntur a cerebro. qa utrunq; tale uel quo ad eoruz ſubſtantiã & ſic a corde. Sed id ſaltem quantum ad primum ſtare non poteſt. cuz nerui ubi facti dyaſſoni ſunt luminoſi frigidi & ſicci ſufficienter diſtent a cerebro qd̃ oſtendit immobilitas & ĩſenſibilitas eiuſdem. differentia xxxxvii. Dixerunt & alii neruos poſſe conſiderari quantuz ad ſenſuz & motum perfectos & ita naſci a cerebro cum ſit dator ad inſtrumentum iſtorum p̃fecte aut imperfectos & ſic a corde. Ipſorum enim principium eſt imperfectum & confuſum.

Id etiam non ualet ut uidebitur cum ſenſus perfectior & acutior ſit in corde q̃ in neruis. Quod indicant eius ĩtollerabiles dolores cum eo q̃ huius diſtinctione non euacuant queſituz uſq;quaq;. Voluerunt & aliqui neruos naſci a cerebro manifeſta origine. qd̃ indicant eorum actus. a corde autem occulta de quibus cuz aliis apparebit. Senſerunt autem quidam uirtualiĩ eos a corde oriri cum ſit omnium prima radix materialiter uero a cerebro. Et hi quidẽ A. olfecerunt quinto de anima licet enim eum nõ explicent perfecte quo plenius expoſito non tãtum ſuffragabitur eiſdem. Voluit enim ibidez pricipiũ neruoy eſſe a cerebro. ſed tranſmittiĩtur ſibi uirius a corde quoniam non oporter

ut ī mēbro qd̄ est alicuius uirtutis principium
sint operationes principales ipsius uirtutis &
ut sit instrumentum actionis uirtutis illiꝰ qd̄
factū est. ne pricipiū grauaret qm̄ possibile fit
ut instrumētum sit creatū ad suscipiendum ex
aliquo qd̄ nō suscipit nisi postq̄ est generatū.
ita qd̄ in cerebro illud qd̄ primū creat non sit
principium sēsus & motus in actu. sed sit aptū
fieri aliqd̄ principiuꝫ mēbroꝝ que sunt post il
lud cū sūpserit ab illo. unde cuꝫ cerebro creati
fuerīt nerui pertingentes ad cor suscipit sensū
& motū ab illo. & postq̄ ei generatum fuerit in
strumentum suscipiēdi ab alio. Quare cum ge
niti fuerint sibi nerui pertingentes ad cor sus
cepit sensum & motum ab eo cum eniꝫ creatur
cerebrum creatur cuꝫ eo ex materia eiꝰ aliquid
pertingens ad cor. Alienuꝫ quidem a corde per
quod transmittit sensus & motus quāuis ortus
eorū sit a cerebro & peruentio ipsorum ad cor
non sit adeo manifesta. ut putauit ille qui pie
sumpsit dicere ꝙ ortus neruorum qui sunt in
ter cerebꝝ & cor sunt a cerebro ad cor nō a cor
de ad cerebruꝫ. Quod quidē exēplo declarat
ut primo notificat prima. Sicut nanq̄ cere
bū est principium sensus & motus secundū me
dicos. non tamen cōpletur puta uisus aut gustꝰ
ubi postq̄ uirtꝰ uisiua peruenerit ad cristallinā
uel motiuā in musculos gressiōs. ita uirtꝰ corde
ipso non perficitur preter uitalem. sed cum ad
aliud peruenerit instrumenttum uidelicet cer
bruꝫ aut epar uel testiculos. Sic igitur ult. ner
uos a cerebro magis oriri suscipere tamē ortū
uirtualem a corde. qd̄ omnium est prima radix
& hoc neruis mediantibus quoꝝ ortus magis ē
a corde ad cerebrum q̄ ecōtra. qd̄ etiam īuitur
in canone. Tertio tamē animalium consenti
ens Aꝝ. uisus est utcunq̄ sibimet aduersari ut
patebit. Voluit enī neruos oriri a corde substā
tialiter modo quocunq̄. Propter tertiū uero
sciendū. ꝙ nerui oriunt a corde. tāq̄tum ad ma
teriam siue radicem. q̄ etiā quo ad formam &
uirtutem immediate tn̄. uel cum medio. quorū
utrunq̄ autoritatibus & rationibus fulcitur
Tertio enī historiarum principiū neruorum a
nimalibus est ex corde. etenī in seipso cor habꝫ
neruos in maximo uētriculo & uocata adorti
neruea ē uena. & maxīe cuꝫ ex preposito cāꝫ di
cat materialē. Itidem de ptibꝰ sꝫo. ꝙ cerebꝝ
non habeat cōtinuitateꝫ neq̄ uiam ad sēsitiuas
particulas. palam qd̄ & ꝑ uisum. Adhuc ter
tio animalium A. de neruo debemus dicere. qd̄
appropriat propter applicationem & nō nasciť
a corde inquantū carnosum. sed a quadam sub
stātia dura occulta in substātia cordis. & nerꝰ
fuit creatus ī corde. & non assimilatur illi. sicut
ueruca & glandula in carne. & nō nascitur istud
ex ipsa substātia que ei apparet. sed ex materia
que ei coadunat & occultat. Et si res est ita nō
oportet ueruꝫ dixisse Ga. in pignore suo qd̄ po
suit contra custodem altaris ꝙ daret multum
aurū ei qui monstraret ꝙ nerui nascerentur a
corde. Itidem secundo eiusdeꝫ de anima. cū
principiū fuerit in illo erit sentiens per seipsū
q̄uis sit caro sicut est cor. licet enim seperētur ī
corde fila neruorum. non est tamen longe quin
excipiant ab eo sensum & reddant uni origini
& ab ea cerebro & aliis membris. Pautoriꝫa
tum uero firmatur ratione. nono enim anima
lium A. & tertio. xxi. cum tertio theorice. Quā
do spermata ī matrice colligūtur exsufflatio ꝛ
peritur tota impelli ad medium humiditatis
ut preparet locus cordis. demum fiunt a latere
ipsiꝰ dextro & a latere ipsius supremo due uesi
ce raīficate quasi ab eo ipsū usq̄ ad horā tāgē
tes. deinde separantur ab eo & discernūt & fit
prima illud ex quo creat cor & dextra illud ex
quo creatur epar. & īplet alia sanguine ad albe
dinem decliui ex qua cerebrum cōcreatur. Sic
igitur primum fuit omne etiā radicaliter & ue
re ī materia ex qua creatum est cor primo & ī
uirtute ipsius facta ē sequestratio in deorsū de
xtrando cū creatum est epar. & sursū dirigēdo
cū cerebrū fuit ꝓductuꝫ. Occultāt autē & eua
nescere uidēt nerui cum in cerebꝝ ꝓtendunt a
corde ceu fluuiꝰ qn̄ ex pelago in lacū dissēinat
āpliorē. Adhuc cū ex materia cordis seque
strat. & eleuat sursū ꝑs materie ut cerebrū con
creetur permanet inter cordis materiam & cer
bri ꝓpago quedā cōtinuatiua. ex hac autem ef
ficit neruus. cuiꝰ ꝓcessus est a corde ad cerebꝝ
ut etiā tactū quinto de aīa A. Ipso enī meīa cor
cerebro colligat sicut etiam cum materia epa
tis deorsū tendit dextraliter qd̄ īter cor & ep
cōtinuat factum est uena differentia xlvii. Id
aūt fulcit quia quicquid est causa cause. cā est
causati. Rursus animaliū tertio ubi est prin
cipiū uirtutis ibi & principiū existit instrī unū
enī ordinatur ad aliud ut tādē opere ꝓueniat
& finis. Sꝫ ī corde uirtutis ē initiū sicut cū ipā
radix. In unoquoq̄ enī generū oportet unū pri
mum ponere alioꝝ. ne ꝓcessus accidat īfinitus
secundo & . xii. methaphisice. Ampliꝰ neruꝰ
est organum maxime sensꝰ ac etiam motus dif
ferentia subsequenti. sed cerebrum non sentit
unde sꝫo de partibus. Cerebꝝ nullum facit sen
sum tactus sicut neq̄ sanguinem neq̄ superfluū
animalium. sꝫ animalibus inest cerebꝝ ad natu
re saluationem ut cor sui caliditate superflua

iflāmaret oīo & iō positū id frīſſimū pticulaꝝ in oppositū ipſi9 ut hoc 9tēpet Natura enī ſēp ad exceſſū uniuscui9q; igeiat ibidē & collꝫ ſꝫo. Cerebrū enī nō ſētit neq; mō quia ppt 9tēpat cordis caliditatē & ſiccitatez eguit plurima frigiditate & buīditate q̄ & ī ſe ac ī pnicitate iñ cāta tollitur ſēſu. Eti ſi cerebꝝ debilis cōpagi nis ī ſui natura ſētiret intātum fuis aſcēdētib9 & aliis lederetur occurrentibus ut dolore ſpaſmum occurrerent celerrime. Similiter ſi moueretur ob eius debilem lederetur non parum cōpaginem. Nō enim mouetur niſi quadam fortaſſe alterōnis aut quātitatis dilatatione aut conſtrictione. Cum qui localis hic ſufficienti perficiatur calido. & quia uigoroſior reliquis multo eget & fortiori conſtituente. Quare fortaſſis calumniabitur dictum quarto de accidenti cerebrum eſſe inſenſiuum organum a natura ſed ſenſiuorum ſenſuum organum factum eſt. i. q; ſenſatum in potentia non autem ſenſibile actu unde monachi tranſlatio. Cerebrum non fuit conſtitutuz ut eſſet ſenſibile. ſed ut ſenſatum exiſteret potentia nanq; ipſius deducitur in actum aut permetipſum. uel per aliud. Nō quidē primo cum ſit frigidiſſimū oīum pticularū & remotiſſimum ſēſus & motus natura q̄ pficit caſo. Si autem p aliud. ceu p caliditatē cordis ſibi delatā. ut declaratū etiā p A. tūc ſibi p accidēs inuenit. & ſꝫo nihil enī ſic ens ſe ī actū deducit. cū ab exiſtente id pagat actu. Cōfert itaq; ad ſēſū & motū p aliud ut apparuit ſaluatiōis gratia 9tēpat enī refocillat & qetat ſpirit9 caliditate diſſolutos laboris. aut alteri9 bos a ſupflua remittēdo. & qeſcere faciēdo. Paliī corde ē pricipiū ſēſitiuū. & p9ſequēs motm añ creationē etiam cerebri pfectā & neruoꝝ. Omnis nāq; pluralitas reducit ad unitatē. & oē in plurimis p unā rōnē uniuocā tādē iuētuz 9trahit īunū aliquod illis pri9ī exiſtēs. q̄le quidē cor ī genere greſſus & mot9. ac etiā ſēſus īexiſtit. Quod firmat quia illud ē pricipiū neruoꝝ q ſūt organa ſēſ9 & motus īquo hi maxīe uigēt. hoc aūt cor. uñ de ſōno & uigilia primo. Pricipiū ſēſus & motus pricipale ē a corde. dolores etiā ī ipſo fiūt ī tollerabiles. ſꝫ Aꝝ. & A. quīto de aīa. Ipſū etiā eſt primū qd mouet & ultīo qetatū. Adhuc ī corde ſpēs eſt & forma epīs de ge. aīmaliū ſꝫo & eadē ratione q̄ cerebri. Id etiā cū xlvii. declarāt padigmata xxxviii. Itaq; cor ē pricipium neruoꝝ. & nō cerebꝝ ut oſtēſuz differentia xxxviii. utroq; mō pricipiatioīs & origīs. Sic igit radicalit apparet oēs neruos cū cerebro p creatos ex corde aut īmediatius ut q primi. ul mediate ſicut cerebꝝ cū ſecūdis. Propt q̄rtuz quidē. Ad primas medicoꝝ autoritates qd dicē dū apparuit & maxīe G. qm ortū aut accipit ī meīatuz. uel nō uerificat ī neruoꝝ oīum ortu. Ad aliud dicēdū q; A. nō negauit pricipiū neruoꝝ & ſēſus & mot9 nō eē a corde. ſꝫ q; nō oēs ī mediate originē 9trahūt a corde. Ad aliud dicēdū q; licet pderet ſēſuz & motū infra ligaturā. aut īciſionē non ē q; uirtus cuz ſpū ſupflu at a cerebro pricipalit ſꝫ magis a corde. Aut rō concludit cerebꝝ eē principiū neruoꝝ īmediatū quia īplātant in eo qd oritur a corde puta cerebro. Aut preaſſūptum non eſt uniuerſaliter ueꝝ ut oſtenſuz xiii. Ad aliud dicēdum q; qdam neruoꝝ ptranſeunt ut oſtēſū a corde ī cerebrum in ipſo tñ ppt eius magnitudinē & bumiditatē remoliti occultāt & ad naturam conuertūtur ipſius fere. Nerui nāq; humectati citius reddunt molliores. & pmutati ualde. ſicut etiam uene permutantur tranſeuntes per epar Sunt enī pue ualde tunicas habentes exiliores. quarto de iuuamentis. Aut uerificat ſermo de neruis ortis a cerebro abſq; medio. Ad aliud dicēdum q; nerui albedine in proceſſu non ſimilantur cerebro licet cum ex ipſo procedūt ſimilentur ſed tamen diſtant ſicut color interminatus diſtat a terminato color enim cerebri eſt terminatus neruorum autem interminatus fere & preclarus. Vel ſimilitudo ſumpta ex colore non arguit ſimilitudinem in ſubſtantia omnino. Et q; color eſt res extrinſeca ualde ſpiritualis & permutabilis de leui differentia cxlv. Ad aliud dicendum q; non oportuit ut neruus omnis ſit principium motus uolunta rii niſi ex ipſo cum aliis que requiruntur conſtituatur muſculus. Motus enim matricis & uenarum ē naturalis primo prima. & tamen in ipſis ſunt nerui. Similiter & motus cordis eſt naturali redactus motui magis differentia. xlviii. Ad autoritatem Ga. alterius partis dicendum q; aut illa ſeries non eſt Ga. omnino ut differentia dictum xlvii. uel alterius illic fuit opinionis a communi ceu naturalium libro.

Aut ortum illum intelligo. quandam detectionem & manifeſtationem ipſius nerui circa auriculam cordis dextram ad ſaluationem uene ample. Alioquin enī ſibi aduerſaretur nono eiuſdem ponētis neruos omnes oriri a cerebro uel nucha. & ſi aliquos concedat cordi inеſſe non tamen uult ab ipſo eos oriri uerum potius a cerebro ſibi deriuari ſicut nerui maxime quos a ſexto pari neruoꝝ cerebri poīt oriri

SEQuITVR DIFFERENTIA XLII.

Que incpit Quod caro ſit organum tactus.

Quod caro ſit organũ tactus. ſentit
Ar. in pleriſq; libri aĩaliũ locis. cũ
Au. teſtãte Alexãdrũ & Theiſtiũ idẽ.
etiã ſẽſiſſe. Amplio firmat etiã rõne. qm̃
tactus exiſtit in quadam media proportione
q̃litatũ tãgibiliũ: huio aũt ꝓportio in carne
magis repit. cũ ſit ca. & hu. nature huãne &
tẽpamento magis ꝓporcionata: nerus uero
frs ẽ & ſiccus ĩmo frs multiplicit. collz ſzo.
Adhuc. id oſtẽdit dr̃a organi ad mediũ. eo ꝙ
mediũ recipit & non diſcernit ut inductõne
poſſet oſtẽdi. Caro aũt recipit & diſcernit
tangibiliũ q̃litates. ceu ſſzus inſinuat: ipſa
igit organũ eſt tactus & non mediũ. Oppo
ſitũ uero huio ſentit de aĩa & de ptibus aĩa
liũ ſzis. Itidẽ rõne fulcit. quia ſẽſibile ſup
ſſzitm̃ poĩtũ. nullũ cãt ſſzm: uelut color ocu
lo ĩmiſſus. de aĩa ſzo: ſed ſſzibilia tãgibiliũ
carni occurrẽtia mox conſtituũt ſſzm. Ad
huc. apud medicos nulla caro ſẽtit. niſi ex ner
uorũ admixtione: dnt enĩ carnẽ ſolũ fore ſan
guĩs coagulationẽ quãdã. hec autẽ de ſe nul
lũ ſſzm facit. unde prio de iuuamẽtis. nulla ca
ro in ſe ſſzibilis eſt eſſẽtialit. Caro igit eſt
mediũ & non organũ. Quod aũt neq; ner
uus ſit organũ tactus mr̃at ex prio de aĩa ita
Quecũq; ĩſunt ĩ aĩaliũ corporibus ſĩpliciter
terre ut oſſa nerui & pili. nihil ſentire unr.
eo ꝙ terree exiſtant nature. Amplio ut dictũ
tactus exiſtit in quadã media ꝓportione tan
gibiliũ. hac aũt nerus caret cũ frũs ſit & ſic
cus. & iõ organũ eẽ non poterit. Eti. A. ſzo
de aĩa. ſi ſentiens eẽt nerus ſolum. oporteret
ipm̃ fore in toto corpore expãſũ uelut pãni
culo. & p conſequẽs corpus om̃e neruũ eſſet
aut tactũ non p oẽs ptes diffundi. Que ãbo
ſunt abſurda: nz enĩ totũ corpus eſt neruus.
nz aliqua ps ĩſſzibilis ſaltẽ extrinſeca. cum
tactus p totũ diſtendat aĩal. nequid ei leſiuũ
ignorãter occurrat. Palin. nerus mẽbrum
eſt oſimile cũ noĩe ac ratione huio ocidãt to
tũ & partes in unum. Sentire aũt eſt opatio
uirtutis aĩalis que mẽbris pficit ĩſtrãlibus:
ipſa enĩ ordinat ad actũ huio uirtutis potiſſi
me pficiẽdũ. Non ergo neruus tactus ẽ orga
nũ. Cuio oppoĩtũ Ga. tenet cũ medicis uo
lens neruũ eſſe ſſzus & motus & perceptioĩs
occurrẽtis ab extrinſeco cõtributm̃ Amp.
de ſſzu & ſſzato tactũ fore terre neruus autẽ
terreo frs ẽ & ſiccus. Rurſus aĩal ꝓpt ſſzm
ſzm Ar. exit: ſenſus enĩ adueniẽs uegetabilĩ
aĩal conſtituit. Eſſe aũt aĩaliũ & uniuerſalit
mixtor. magis cõſtat tr̃a & aq̃. q̃ aere & igne
metbauror q̃rto. neruus aũt terreo & aquati
cus. Quod aũt caro & nerus ſit tactus iſtrm̃
ut̃ ex xii. aĩaliũ. A. dixit phũs ꝙ iſtrm̃ tactus ñ
ſit caro & neruus. & ambo ĩueniuũt in corde
& non in capite. Quod aũt nullũ ſit horũ
ut̃. quia de aĩalibus & de partibus ſzis. Orga
nũ tactus fore dr̃ qdã quod intus. & de ſſzu
quoq; & ſſzato aſſerit. ſſzitm̃ tactus & guſtus
iuxta cor fore. Quod apparet ex de ſõno &
uigilia. & de partibus tertõ. ĩ quibus motus
delectabilium & triſtiũ & totaliter oĩs ſſzus a
corde ſcribit incipere. & ad ipm̃ terminari.
quod maxĩe uerificat ĩ tactu. cũ forma q̃dã
uideat aĩalis. Itaq; quod intus ante cor erit
tactus ſſzitm̃. Cõtrariũ quoq; indicat uehe
mẽs caliditas & ſiccitas cordis. ĩ ꝓporciona
ta equalitati tãgibiliũ: nã uehemẽs calidum
ſſzm impedit adeo. ꝙ ſolutiones etiã otinui
tatis. calefacti non pcipiũt ex pugnis. Nõ
igit cor tactus ẽ organũ. neq; ẽt quod ĩtus. cũ
ſſzus uideat pfici in qd extra. ceu ĩ ſupficie
cutis oĩs exteriori. Propter primũ quidẽ
ſciẽdũ. ꝙ caro ẽ ſubſtãtia mollis termĩata ab
initio creatioĩs aĩalis. & poſt ex ſãguĩe gene
rata inter os & cutẽ ſituata. Que ſiquidẽ
coit ſũpta duplex exit. uera uidelicet & que
ſimilis ẽ carni. Vera quoq; caro. x. & xiiii.
de ingenio. oplexionũ theorice ſzis. Almãſor
tertõ ac collz prio qntuplex extat. Quedam
nanq; eſt lacertoſa. ut que ptiũ ñ pua muſcu
li: ipſe. n. opoit ex ſĩplici ac prĩa carne & ner
uis integni: ꝓpter quos dicunt medici banc
ſentire que uerio dr̃ caro. Eſt & alia pura
dcã. non quia ipſi neruor non ĩſint nulli cõ
mixti aliq. ſz quia ei perpauci reſpectu ante
dicto ĩexñt. & iõ dicunt carnem puram non
repiri. que quidẽ repit in gĩgiuis circa oſſa
dorſi & narium. & in balano. & hoc ſentit ſi
mili rõne q̃ prior. Tertia uero dr̃ caro ſzm
Eraſiſtratẽ parẽchima ſeu ĩfuſa uel infuſio.
ut que uiſcer circa pabulũ laborãtiũ maxĩe
ceu que epatis ſpleĩs renũ & pulmoĩs. huido
enĩ ĩfundũt. Et iõ ut cornelio celſus ĩſinuat
uiſcera noĩant. Aliqui uero uim ſermonis
audiẽtes mĩme ofuſã noĩant. eoq; nullã ſibi
determĩate oplexionẽ appropriẽt. ſz illã que
ptes ſibi ꝓprie uẽdicat & ofundit. puta que
epis calida hu. ſpleĩs fr̃a & ſicca. ſicq; dein
ceps. Quarta qd ẽ caro ſĩplex & oĩfariã cer
ta. in qua ſola ſãguĩs ĩſpiſſatõ attẽdit. unde.
Ga. Caro epis ſpleĩs pulmoĩs & renũ ſĩplex
ẽ natura. que qdẽ eo ꝙ oĩ careat ut ſicut cor
pore neruoſo ĩſſzibilis iudicat. cũ ſãguĩs ſola
odẽſatio nullũ preſtet ſſzm eid. lõq; huio mẽ
bra ꝓnuntiãt non ſentire. Quinta uero ẽ
caro dcã glandoſa duplex exñs. una qdẽ ordi
nata ĩ generationẽ huĩtis. & huius uel fleg
matice. ceu meſẽteriũ faringa laringa: aut

uniuersalioris ulteriori digone pfcē.et id q
dē uel ad eē indidui.ut caro glandosa post ra
dicē lingue situata:aut ī eē speī.sicut testicu
lor caro spmatis generatīa.et maillar lactis
Est et alia in alteros fines mīg nobiles ordi
nata:ut aut ad supfluitates recipiendas:sicut
caro faucū supfluitatū cerebri receptīa.& que
subascellar cordis. & que īguinū epīs.uel ad
fulciēdū deputata ceu glandula sub basi cere
bri locata.cui rete submittit dictū mirabile:
uel ad loca replenda uacua ī sustētationē etiā
ordinata.uti glādule mesēterii:siū ad buēctā
dū sicut que circa collū uesice:aut ad fouēdū.
ut glādula mor dicta:fouet enī & subsidet ut
culcidra uene gcaue circa cordis auriculā dex
trā site:hec quoq caro & maxīe glādosa.ultīa
poīta ē non sentire. Quexo sīlis ē carni tri
plex exīt.Aut quia locū tenet carnis ī sāguīe
carētibus ceu in sipiis & polipis quod carni
Ar.noīat pporcionabili: uel quia equalitati
assilat gōnis carnis maxīe sgitīe.uelut dētes
Ipsi.n. sgm cōmtatorē sectar ñ sūt ossa.uel ñ
qualia reliqua.uñ sgo de ge. aīaliū accidit ng
eandē naturā aliis ossibus dētes habere:unī
enī ī plurīs & precipue sgitīe gsonare:nā ēt
sentiūt apud Ga.& A:dīa sequenti.Crescunt
etiā oī tēpore.ut ex casu maīfestat eorug p op
poītos matie pmanētes oppoīta:fluūt etiā ac
refluūt tanq caro Cū etiā regenerēt in senio
qnq.differentia xxxix.Tertio uero mō aliud
dicit sīle carni.eo q uehemēt eidē sit insgtū
sustētatōnē & nutritiōg suscipiēs.ut nerui &
sīlia:& hoc est quod īterdū totū corpg ī car
nē sequestrat & ossa.& maxīe a uulgo.q eq
dē noīe ossis cartilaginē ēt audiūt Reliquū
aūt oē carnē esse fatet. Organū quoq seu
īstrumtū ē ps p quā prīcipale opat:cū enī ip
sum sit sīplex.materiā ī q agit attīgere ppt
im pportōg nō pōt absq medio:& iō collg sgo
primū aīe īstrumtū poīt corpg qddā calid.de
inde corpg reliquū.gplexiōe tñ primitg qlifi
catū. Mediū siqdē hic ē īterstitiū. in quo
prius suscipit sensibile q ī organo .Cuig eui
dēs appet necessitas in sgitīs.que ipsor de
longe sua recipiunt sensata. Quid autem
sit tactus apparebit ex dicēdis. Tactus si
quidē duplicit accipit Vne qdē pro uirtute
tactīa organo affixa.ī mediocritate tāgibili
cōsita qualitatū ceu ī ppoīto Alit uero sgm
ipsa p eius obiectū ī actū deducit.quod ē for
male in ea.puta ipsa tactus sensatio actualis:
& ita quot sūt cōtraritates in actu tot & ipsi
Prius autē ung tm .cū eius subiectū sit unicū
cor uidg aut nerug Vnitas tñ & pluralitas ta
ctus uerius & formalig suscipit ab orto q ab
organo. Adhuc tactg duplex exit Vng qdē
natural. cū tāgibilia organo occurrūt lesiōg
minīe īferētia.uerū pfectiōg magis Est & ali
us īnaturalis. qualis ē solutio cōtinui cordi
aut neruo īmediate occurrens ab ītus seu ab
extra. Quid autē sit cor.quidue nerug dīa
īnotuit priori Propt sgm Xo sciendū q histo
riar prīo scribit tactū fore ī omiomera pte.
puta ī carne aut tali aliquo.ī terrio quoq ea
rūdē pellis īcisa p se hoc ē sīē carne īsgibil
est.& maxīe que ī capite.cū sit ad os sine car
ne. Sgo aūt de ptibus:Cali frī sicci & buī
& alior taliū scribit sgitm fore carnē.& q
huic pportiōale.eo q cōpulētissim sgitor ex
istit. Et subdī demū aīal sgm sgitīag parti
culag. caro āt & pportōnale sgitm. Vnde
Aū.de sgu & sgato.Instrumtū tactus est caro
Sgo uero collg.Carnis due sunt spēs.uidg la
certosa & pura.Et Ar.dicit sup has duas.q
sūt īstrumta sgus tactus pprie stantia cū eo.
sicut stat oculus cū uisu. & demīat hoc.quia
sgus sīplex nō inueīt nisi acorpore sīplici.
& q nerug est seruitor carnis ī hac apprehen
siōe.ad tēpandū spm sgus q mittit a corde:
uoluit igit is q sicut cerebrū extat saluatio
nis grā.gtēpando ex situ oppoīto cordis cali
ditatē.& ī mediū qddā pportionatū uite ac
sgui adducēdo.sgo appans de ptibg:ita opet
neruus subseruiēs carni. Subdit etiā post
qddā. Dicīg q caro ē ppriū īstrumtū sgus ta
ctus. ppterea qa illud est menbrū qd coīcat
oībus aīalibus.sicut tactus ē sgus oībus coīs
aīalibus Et ī carnibus pfcor aīaliū sūt dipsi
mlti nerui. ad gtēpādū gōnē carnis.& qa ner
ui sūt sīles gōni cerebri ē iuuamtū eor de ge
nere iuuamti cerebri. Cōtrariū quoq istor
scribit Ar.cū comtatore de aīa sgo. Que
rit enī quid sit tangibile sgitm. utrū caro.
& in aliis pportionale aut non. Rns ait Sg
hoc qdē est mediū.primū autē sgitm aliud
qddā ē ītus. uñ sgo de partibg.ubi unūqdq
sgitīor ondit duplex existere. dextrū uidelg
& sinistrū ut ag in oculis & auribus.dicit in
tactu hoc īmaīfestū existere. Cuig qdē cā.
qa ñ ē primū sgitm caro & tal ps. sed ītus.
De sgu uero & sgato. fortassis qd intus.
hoc expons ait.tactm qdē terre.gustatm ue
ro spēs quedā tactus.& iō iuxta cor sgitm ē
eor. Sic ergo appg Ar. & comētatorē sibi
eisdē aduersari. Sgo quoq de aīa A.Ex pro
prietatibus tactus ē q īstrumētum naturale
ex hoc q sentit. q ē caro neruosa aut caro.&
nerug sentit ex tactu.quis ibi non sit mediū
aliquo mō. Vnde Aū.de sgu & sgato Ap p
priat tactui & gustui hoc q non īdigēt medio
Quod qdē non par uī aduersū Ar. in secū
do de aīa scribēti mediū in tactu non solum

intrinſecũ: uerũ etiã interuenire forinſecũ.

Itidẽ aũt idẽ. ſi prĩcipiũ ſentiẽdi fuerit in carne. erit ꝑ ſe ipſã. q̃uis ſit caro ſicut ẽ cor: licz enĩ ſepenẽ in corde fila neruoꝝ. non ẽ tñ lõge. & niſi excipiãt ab eo ſſzm & recidãt uni origini. & ab ea origine reddãt cerebro ac a liis mẽbris. Quare quĩto eiuſdẽ. ſſzus cor dis & precpue tactus. maior ẽ q̃ ſſzus ipſiꝯ ce rebri. uñ intolerabiles ſũt eius dolores: & iõ cor ẽ primũ prĩcipiũ. & ab ipõ manãt ꝓtutes ad cerebrũ. Gal. quoꝗ cũ eꝯſtola ut uiſum. poſuit neruũ fore ĩſtrumẽtũ ſſzus tactus pri mũ. Itaꝗ apparet circa organũ tactus grandis diſcolia. Propter tertiuz qdẽ ſciẽduz. ꝙ opꝯ fit primitꝯ ex hoꝝ diueſitate ueritatẽ collre & deĩceps eoſdẽ ad ſeĩuicẽ ꝯciliare. Propter primũ qdẽ huiꝯ ſciẽdũ. ꝙ organũ tactꝯ duplex exĩt. unũ qdẽ radicale ac primũ ceu cor: nã ip ſuz prĩcipiuz ẽ & radix oĩuz uirtutuz. & fore magis ſubiectuz. cum tactus non ſoluz uideat uirtus. ĩmo etiã forma ſzm aliquos. cũ aĩal eẽ beãt ꝑ ipſũ: & hec fortaſſis Aꝝ. ſẽtit. cũ dixit organũ primuz tactus fore quod intus Vnde A. ut apparuit carnẽ põuit cordis ꝑ ſe ſentire

Alius uero tactus ꝑ mom̃ cꝯdã medie pro portioĩs tangibiliũ qualitatũ. cũ enĩ cordis ſepatõ accidit ꝯtinui ab intra uł ab extra: ta actꝯ actu ĩterueĩt ĩnatural. In quo idẽ recipiẽs exĩt & reddẽs. nã ſzm A. caro recipiẽs alia ẽ a carne cordis. Caro ꝓo ipꝯ ĩcipiẽs. & reddẽs ſiłr & neruꝯ qd̃ organuz poĩt iactus. Quod autẽ dicit Aꝝ. tactuz fieri medio. uerificat de ſſzu dcõ naturali. cuz de illo buẽrit ꝑtrabe re. Quod neruo ĩeſt cute mediate & carne. ac uł ymene ſeu pellicula ſubtiliſſia ĩſſzibili. ſup omẽ corporis ſupficietẽꝯ extẽſa. dĩa ſe quẽti Vnde. ſzo de aĩa. ſiquis circa carnẽ ex tẽderit ut imẽ faciẽs. Nec fortaſſis ẽ ĩgue niẽs tactuz alicubi abſqꝗ meĩo ꝑfici. maxĩe & ĩ craneo. cũ uideãꝯ neruos & cor diſcooptos tactos ſine carne. ſſzm & dolorẽ preſtare. Nõ enĩ ſiłr de tactu ẽ & aliis ſẽſibꝯ. cũ ipẽ iuxta Aũ. de ſſzu & ſſzato. preter alios ex his que ꝑ cipit elatis tñ utcũqꝗ cõſtituat: & iõ non oĩa ſẽ tit tãgibilia. quẽadmodũ uiſus omẽs & dolo res: quia nõ ſzm ꝙ fuerit ſufficiẽt excedẽtia. quarto methauroꝝ Alex. Adhuc. ñ ſoluz po tẽtia ĩmo quedã ut dcm̃ uĩ tactus forma fore aĩali datĩa: ꝓpt enĩ ſzm aĩal poĩtuz exiſtere. Interueĩt tam̃ aliquod mediuz extraneuz. ceu huĩdum aqueũ uel aereuz. cuz aliqua duo cor pora ſe in aqua uel aere cõtãgant. ſzo de aĩa.

Eſt autẽ & aliud organuz. quod qdẽ ẽ ſecũ dariuz & ꝑtiale. qualis ẽ neruus q & dupliciẽ põt accipi: aut quãtuz ad eius originẽ ſzam ꝑut. ſ. a cerebro immediatiꝯ oritur mediãt nucha aut corde. Et ſzm hoc fortaſſis nõ ſen tit. cũ non ſit illicitũ uirtutes fieri fortõres & ualidiores extra ſua prĩcipia: eo ꝙ ſortiũt materias ꝑ q̃s fiũt huiõi: uñ cordaꝝ extreĩ tas maior ẽ potẽtia ad cõtrabẽdũ. q̃ potẽtia ſuoꝝ prĩcipioꝝ. que uerſus ꝑtẽ neruoꝝ exñt A. de aĩa quĩto. Et ſzm id forte quis uerifica bit ſermonẽ Aꝝ. dñtẽ. ſẽſibile ſupra ſẽſũ po ſitũ. nulluz cõſtituere ſſzm. Accipiẽ etiam neruus ſecũdo mõ. ꝑut tẽdiẽ & ſepaẽ a nuca & cerebro. dyaſonitatẽ acqrẽs. q̃ non ꝑua ſen tiẽdi ẽ cã. carni etiã admixtꝯ. Cõtẽpatur enĩ ea ſi opꝯ fit ipſiꝯ frĩtas. & ita qdẽ pono ner uũ eſſe ĩſtrm̃ tactꝯ ĩnaturalis ut declatũ ſine meĩo. naturalis aũt cũ meĩo ceu carne cute ac imine. Quod aũt neruꝯ tałr ſũptus ſit or nũ tactꝯ. ſentit preẽ Gal. A. prĩo de aĩa. d. Ta actus ẽ uis ordĩata in neruis cutis totiꝯ corpo ris & eius carnibus. ad apprehẽdẽdũ id quod tãgit illud. & afficit ꝯtrarietate ꝑmutãte cõ plexionẽ & affcĩonẽ ꝯpoĩtioĩs. uñ Algazel. Ta actus ẽ uirtus diffuſa ꝑ omẽm cutẽ & carnez. mediãte corpe ſubtili quod ẽ uehiclm. quod ſpũs dr̃. & diſcurrit ꝑ ꝯpagiẽs neruoꝝ qbꝯ me diãtibꝯ ad ꝑtes cutis ꝑtĩgit & carnis Quod ſatis com̃tat inuit ſzo de aĩa. ita. Sermo Aꝝ. dat ĩſtrã eẽ aĩalibus tangibiliũ ĩtra carnẽ. & hoc cõueĩt ei quod pꝯt apparuit ꝑ anothoĩaz. ſ. q. nerui hñt ĩtroitũ ĩ tactu & motu Quod igiẽ ſciuit Aꝝ. ratiõe aperuit poſt ſẽſui. unde pꝯt q̃dã ꝯdicẽs Alexãdro ponẽti carnẽ fore organũ tactꝯ. ĩ diſſo'one argum̃tatioĩs ipſius ĩqt. Quod dicit Alex̃. ꝯdicẽdo huic opĩoni. ſ. ꝙ ſi caro eẽt. q. meĩuz. ꝯtĩgeret ut ſub car ne foret aliquod mẽbrũ ꝑ quod fieret iſte ſẽ ſus. aut unũ ſi ſſzus hic eligz unũ. aut plura. Si ꝑtes nihil ẽ: iã enĩ apparuit poſt Aꝝ: ꝑte Alex̃. ꝙ ĩ aĩalibus ſũt quedã corpora. que dñr nerui. & hñt introitũ in ſſzm & motũ. Quod igiẽ apparuit Aꝝ. rõne maĩfeſtũ eſt. poſt ſſzui & nihil ẽ quod dñt poſteriores peripathetici ꝙ nerui nõ habẽt ĩtroitũ ĩ ſſzm tactꝯ. Eſt. n. ſzmo Aꝝ. in potẽtia ꝓpĩqua. & ẽ ẽt ſſzibiẽ.

Sic igiẽ appz ꝙ Aꝝ. olfecit. ut ĩnuit cõmẽ taẽ neruũ eẽ inſtrm̃ tactus. ueritate. q. ꝯpulſꝯ ipſũ ĩtelligẽs ꝑ id quod intus. Predcm̃ ue ro ĩdicat expiẽtia. dolores uidz uehem̃tiores ei occurrẽtes q̃ carni. Quod fiẽ eo. ꝙ ſſzus ſimplex ꝑti debeẽ ſĩplici. ut ĩter ea accidat ꝓportio: ſſzꝯ aũt tactus ẽ ſĩplex & neruꝯ ſiłr non autẽ caro & proprie ſſzitĩa. cũ ex carne ſĩ plici & neruoꝝ uilis ut oñſũ cõponat. Itidẽ ut predcm̃. Tactus ẽ media ꝓportõ qualitatũ tãgibiliũ. ubi ergo repieẽ mediocritatis pro portio tãgibiliũ. & inſtrm̃ illic erit tactus. Id aũt ĩ neruo & nõ ĩ carne. eo ꝙ neruꝯ & ꝓprie

ſſzus ĩ ſiccitate ac huĩtate cõtẽpat9 ẽ fere.cõ
plexionũ & prĩo prĩs:nec ẽ mltũ frũs.ceu flõ
coll3.ſcribit ſ3o.Cui9 qdẽ frĩtas moĩca carĩs
remittit caliditate.ita ut fere ad tẽperam̃tũ
accedat Itaq; tact9 organũ erit neru9 & non ca
ro.niſi carĩs noĩe caro cordis audiat.aut ner
uus lati9 9prehn̄dat ſub carne.& maxĩe cũ ui
deamus dẽtes ſentire.in qbus caro nullaten9
in exit. Propt ſ3m.hui9 ſciẽdũ. q; id diffi
cili9 ẽ qĩtũ. & precipue quia Ar.non ꝓfcẽ ui
ſus ẽ naturã nerui cognoſcere.ut ont qui aĩa
liũ ſ3mones & ꝓprie hiſtoriarũ ttii.ita.Oĩa
oſſa q̃cũq; ſe tangunt.ut adiuicẽ cõponũt col
ligata ſũt neruis.& circa oĩa oſſa ẽ multitudo
neruor:in capite aũt non ẽ aliqs.ſ3 ſuture ip
ſor oſſiũ cõtinẽt ipſũ:nõdũ enĩ tpe ſuo pfcẽ
cognita fuerat ĩciſionis ſciẽtia.dĩa lxxxix.&
iõ diſtãtes fcĩ ſunt ꝓpathetici in eo. Adhuc
id dependet ex premoto.ſ3o de aĩa.An tactus
ſit un9 ſſz9 aut plures.Vnde cõm̃tator.Si fu
erit declaratũ q; iſta uirtus fuerit plures.una
neceſſe ẽ ut caro ſit quaſi mediũ.& ut nõ ſit
q. iſtrm̃.Veritas tñ ẽ q; ſſzus tact9.uel plures
ſſzus uno:licet hui9 rationẽ uiſi ſit ignorare
Alexander & Themiſti9.Cui9 ĩducit rõnẽ.
Quoĩa3 illa ſunt unũ.que uni9 cuiuſdã gene
ris uĩuoce predicatõnẽ ſuſcipiũt.quĩto appẽs
methaphiſice:ut albũ & nigrũ.& ceteri colo
res medii ĩ colore:graue aũt & acutũ cũ aliis
drĩis mediis ĩ ſono:& ita de aliis duob9 ſſzi
bus.ut olfatu & guſtu.& ideo unusq; ſq; un9
ẽ ſẽſus.Quecũq; uero nõ uniuocãt in uno ali
quo.x.generũ.non ſũt unũ uelut tãgibilium
dre:nã q̃dã ear ſũt ĩ genere qualitatis.ut ca
lidũ frm̃ ſiccũ & huĩdũ.quedã in predicam̃to
ſubſtãtie. ut graue & leue:non enĩ uirt9 que
9prehn̄dit graue & leue.9prehn̄dit ea niſi me
diãte motu. quia graue aut leue non 9prehn̄
dit.niſi qñ mouet ea corpus graue ut leue.&
iõ oportet opinari q; uidet Ar.q; ſenſ9 tact9
ẽ plus q̃ unus.& q; caro ẽ illi q̃ſi medium.Si
milit rar & denſũ ſũt in genere poſitioĩs ap
parẽs in predicamẽtis. & iõ cũ iſtis nihil ſit
unũ coẽ uniuocũ non erit unus ſſzus. Quar
uero graue leueq; ſũt ſubſtãtie.qualia ꝓpli9
uiſa. Dicẽdũ ꝓ tãto id cõm̃tatorẽ ſẽtire.q;
pre aliis uehemẽti9 ĩherẽt q̃litatib9 ſubſtã
tie. uñ quarto celi &.m̃. graue & leue magis
alterõ uz augmẽtatio & minoratio hor in ſe
ipſis hre uidẽt prĩcipiũ motus. ꝓpĩquiſſima
eẽ ſubſtantie ipſor materiã. Cui9 ſiquidẽ ſi
gnũ.qm̃ latõ abſolutor ſiũ ſbãr extat.& hic
generatiõe ultĩ9 motuũ .uñ cõm̃tator. Mate
riã mot9 ĩ graui & leui ualde ẽ ꝓpĩqua mate
rie grauis & leuis.& ita eo ꝓpinquat ſbẽ.Sz
aliis accidẽtibus contrariũ inexit:& iõ cum
acquirit aliq̃ ps forme grauis uel leuis.mox
cũ illa pte adipiſcit aliqua ps.ubi niſi q; im
pediẽs ſupueniat.non autẽ ĩ aliis oĩo ſit mo
tibus. Noſce etiã heſitatũ fore circa q̃ſitũ
eo q; Ar.ponit tactũ ſza ut apparuit meĩo ꝓ
fici extrinſeco uidz ut aqua & aere.& intrin
ſeco puta carne. Circa extrinſecũ autẽ The
miſtius Alex.& Ar.nõ tenuere. Et iõ ne hui9
mediũ extraneũ alteret tãgibilia organumq;
ĩmutet.Cõmẽtator motus fuit ad dicẽdũ.q;
aĩalia non ſentiũt ꝓprias qualitates eior.cũ
ſint ſimplicia puta aeris aut aque.qñ ſunt in
eis Poſuit etiã frĩtas naturalis ab aqua ſepa
ri non poteſt. neq; huĩtas ab aere.ſicut neq;
caliditas ab igne:& q; aĩal ſentiat calorẽ aut
frig9 in his eĩis. non euenit niſi cũ eis aſſoci
ant corpora calida uel frã.ab aere & aqua ali
ena. Hoc autẽ dcm̃ cũ eius affirmatione.ut
q; loc9 naturalis locato ſit ſiĩlis.patit calũniã
aput poſteriores hunc locũ ĩterpretãtes.cũ ꝓ
prie ſit alteratio in qualitatũ prĩs.& ꝓ cõſe
quẽs ĩ ſbĩis quib9 primitus ĩſunt.Videm9 &
aquã & aerem ſĩplici ꝓpinquiores.celeri9 ad
caliditatẽ & frigiditatẽ alteriari. Noſce
quoq; Ar.uoluiſſe mediũ extraneũ fore in ta
ctu.tãq̃ ſine quo neceſſariũ.uñ Cõm̃tator cũ
declarauit mõm ſzm quẽ dr q; aqua & aer ſũt
media in tactu. ſi debẽt dici media.reuerſus
eſt ad dicẽdũ illud quod eſt mediũ in rei ueri
tate in hoc ſſzu.ſ.q; ẽ ĩpoſſibile.ut ſine eo ſẽ
tiat ſſzus iſte.& ẽ caro eius cuius ꝓportio ad
ipſũ ẽ.ſicut ꝓportio aque & aeris ad hos tres

Sic igit ex cõm̃tatore etiã az.q; mediũ ex
trinſecũ in tactu non eſt neceſſariũ. & maxĩe
cũ aer ceſſibils ut de exprimat oĩo 9tactu cor
por ſolidor.uerũ ꝓ accñs magis. ꝓpter ĩfuſi
onẽ ultĩor ab huĩdo aque uel aeris.& ideo tã
gibilia non ſentiũt ſit cũ medio quod infun
dit ultĩa.Cui9 ſite in pcuſſo eſt mediãte cli
peo.non minus ſic pcutit clipeus.qr clipeus
pcuſſus ulteri9 pcutiat clipeatũ.& ſit cauſa
pcuſſionis ipſe.ſed poti9 ipſa pcuſſio.&.q.ĩ
iſtãti pcutit ſit cũ clipeo clipeat9.quod eue
nit ĩ his que ſe tãgũt ĩ huĩdo aque uel aereo
& hec fortaſſis ẽ ſubtilis Ar. ſnĩa de medio
tactus extraneo. Mediũ quoq; intraneũ ut
plm ẽ neceſſariũ.alñ autẽ ñ neceſſariũ.ut in
tactu ĩnaturali ſicut tactũ pri9. Deinceps
quoq; ſciẽdũ.q; ſ3o de aĩa cõm̃tat. uolẽs ſer
mones Ar. aduerſantes uiſi 9ciliare heſitãs
inqt.q; ſzmo Ar.in li. de aĩa 9ri9 ẽ ſzmoni ĩ
de aĩalibus.qm̃ ille ſzmo forte fuit ſzm q; ap
paruit:ſ. q; ſciuit de mẽbris aĩaliũ tpe illo
quo librũ de aĩalib9 9didit:tũc enĩ adhuc ne
ſciebat neruos.& iõ dixit q; inſtrm̃ tactus eſt
caro. Hoc autẽ dcm̃ Cõm̃tatoris calũniam

recipit non paucã.quia ut preinductũ ex aĩa liũ libris.Ar.non solũ posuit carnẽ organuʒ tactus.sʒ quod intus.sicut in de aĩa etiã.
Eti ꝓbabile fit Ar.meliꝯ sciuisse neruos tẽ pore cõstructionis libri aĩaliũ q̃ eius q de aĩa cũ fuerit prudẽtissimꝯ ulibus prius q̃ ꝑticu larioribus ĩsudans.experiẽtia lõgo tpe bĩtis ĩdigĩtate.ꝓpter quod ethicoꝝ prĩo.puer põt esse bonus mathematicꝯ.nõ aũt moralis.& ꝑ consequẽs neq̃ naturaĩ aut medicus mĩꝯ.
Rursus Aũ. de ssʒu & ssʒato & collʒ sʒo ut in ductũ.suã non seruauit legislatõnẽ .cũ ibidẽ posuerit carnẽ organũ tactus. In de aĩa uero quod intus. Propter quod dicẽdũ.uĩ tũc. Ar. illã teũisse opi.& maxĩe qa credidit ssʒm tactus unũ tũc eẽ & non plures.ut etiã dicit cõmẽtator.utraq̃ nãq̃ fortassis.Ar. tpe fuit opĩo famata & postea.quod apparet qa Alex̃ posuit carnẽ tactꝯ ĩstrm̃. & Themistiꝯ abbre uiator eiusdẽ. Aut dulciꝯ dicẽdũ.q̃ Ar.cũ carnẽ dicit tactus eẽ organũ ꝑ carne carni si mile.audiuit puta neruũ. aut fortassis quod ẽ intus ut cordis carnẽ. & huiꝯ quidẽ uia nõ põt.Aũ.ꝓdire.& maxĩe collʒ sʒo.cũ neruũ ex primat & carnẽ.ipsãq̃ ponat prĩcipaliꝯ ĩstru mẽtũ tactus q̃ neruũ.Quod apparet.qa dicit neruũ seruire carni tpãdo. Cuius quidẽ de fcũs apparuit.cũ ipã ꝑ se ñ sentiat.neq̃ etiã sit corporis ꝑticĩa prĩcipalis.nisi quis carnẽ illã audiat cordis. Quod aũt dicit A.carnẽ neruosã tactus fore ĩstrm̃. non ẽ ĩtelligẽdũ q̃ hoc insit ipsi carni.nisi prout radiata fuerit a uirtute . & natura nerui.ceu primo de aĩa tetigit expressius. Ex his igitur utcũq̃ ap paret ꝯcordia grandis in hac dĩa discolie.
Et ad unũ ẽ aĩal.aĩal ꝓpt̃ ssʒm.ergo ꝓpt̃ illd̃ quod prĩcipalius ẽ ĩ aĩali.hoc aũt cor ipsum itaq̃ organũ tactus.Propter.quartũ quidẽ ad Ar.& Aũ.& reliquoꝝ sʒmones apparuit quid dicẽdũ.apparẽtes tenuisse carnẽ organũ tactꝯ
Ad aliud dicẽdũ ut iam uisũ.q̃ in carne nõ ẽ tanta tãgibiliũ mediocritas ut in neruo.cũ caliditas carnis & huĩditas ualde pĩs remoue at̃ a tẽpamẽto absoluto.ut cutis q̃ frĩtas ner ui & siccitas moĩca. Ad aliud dicẽdũ.q̃ me diũ recipiat & nõ discernat.uerificant ĩ me dio extraneo .quale in tribus ẽ ssʒibꝯ ꝓpter bene eẽ iuẽtis.non aut de medio intraneo.eo q̃ illud cũ sit cõiunctũ organo ssʒitĩo.irradia tur & ssʒm recipit illius grã. Quod aũt di cebat̃ in ꝯtrariũ carnẽ eẽ mediũ. eo q̃ ssʒibile poĩtũ & reliqua. dicẽdũ uerificari ĩ tactu dcõ naturali & non innaturali.cũ poĩtũ sit illũ ꝑ fici absq̃ intrinseco medio. Ad primũ aũt illoꝝ quod inducebat̃.neruũ non sentire ex sʒmone Ar.dicẽdũ ipsũ ꝑ neruũ ut apparuit ligamẽtuʒ audisse.cuʒ cãm assignet terreita tẽ nature ipsius.Aut q̃ neruus non sentit in principio prĩcipiãte.cuʒ a cerebro egrediat̃ uel nuca.uel sẽtit rõne cuiusdã dyafonitatis & trãslucẽtie:tunc enĩ spũs pñt digredi.Insẽ sibilis autẽ ẽ rõne eius quod terrei & ꝯpacti.
Ad aliud dicẽdũ ũ ostensuʒ ẽ.q̃ frĩtas ner ui & siccitas.magis stat cũ tẽpamẽto absolu to.q̃ alicuiꝯ preter cutẽ alteriꝯ mẽbri cõple xio. qñ spũs ei occurrit.cũ hic caĩs sit & hu midus. Ad aliud dicẽdũ q̃ non oʒ sicut di xit A.neruuʒ difundi ꝑ omẽ corpus. ut sit or ganũ tactꝯ sensuʒ admĩistrãdo in toto.sicut ĩ artariaʒ aut uenã.cũ spũs per neruuʒ trãseun tes.alterẽt & assiĩẽt carnẽ sibi ꝯiunctã.& eã sẽsitiuã reddãt:ĩmo quod duriꝯ ea ualde pu ta dens irradiatiõe spũs per ipsuʒ redditꝯ sẽ sitĩꝯ.absq̃ oĩna ĩ ipso nerui sꝑsione.& caro post depditionẽ reddita.dĩa ꝯñti.uñ.tertio collʒ. Vedemꝯ q̃ membra sentiunt ꝑ neruuʒ etiã in locis q̃ non sunt neruosa. Ad aliud dicẽduʒ q̃ licʒ neruꝯ sit mẽbruʒ cõsiĩe .eo q̃ ps coĩcat toti noĩe & diffinitiõe.Est tñ mem bruʒ officiale ꝗriatuʒ.ꝓut naturã plasmatis ĩduit.Cõpositũʒ enĩ oẽ ꝯsiĩe natura q̃drupli ci.licet non ita maĩfestiꝯ ceu ĩstrãle.ꝓpt̃ enĩ formã figure amomeꝝ ẽ de ꝑtibus sʒo.
Ad alia.sʒo alteriꝯ ꝑtis dicẽduʒ. q̃ tactm̃ dr̃ esse terre non simplicit̃ sed ad alios tres sẽ sus cõpatione. in quibꝯ magis dr̃ant alia eĩa puta ignis in odoratu.aer in auditu.aqua in uisu.de sensu & sensato.uñ in secundo de aĩa tactꝯ nõ est sĩplicium sed cõpoĩtoꝝ reductoꝝ in unã quãdã mediocritatẽ.ĩmo ibi scribit̃ q̃ sensitĩa solũ est ex duobus sĩplicibus.ut aere & aqua.Nã pupilla ẽ aque.auditus aeris.sed olfatus est alteriꝯ hoꝝ. Ignis enĩ aut nulliꝯ est.uel coĩs oĩbus. cũ nihil sit sensitm̃ absq̃ calore:terra uero nulliꝯ ẽ.aut in tactu miscet̃ maxĩe. Ad aliud dicẽdũ. q̃ neruus & caro sunt organũ tactus secundũ opinionẽ.loco & tpe uĩ r̃spectu dr̃ntẽ.ut apparuit aut unũ prĩ cipale.reliquũ secundariuʒ & cõtẽpans. Ad aliud dicẽdũ & q̃ ꝯcedẽdũ ut quod intus est primum tactꝯ organum puta cordis caro aut neruꝯ. Ad primum qdẽ alteriꝯ ꝑtis dicẽduʒ q̃ licet cor respectu tẽpamẽti uĩs caĩm sit & siccum.ipm̃ tñ uite tẽpatione.ac sensiblium excellẽtiaꝝ sibi occurrẽtium.quales sunt suf focatõnes repẽtĩe.& solo imparis.tãq̃ in qua dã mediocritate locatum exĩt.Et iõ ñ solum tactus prĩo mõ dictus. ueꝝ etiã secundo ut ta ctũ repꝯ ẽ ĩ corde. Ad aliud dicẽdũ q̃ sẽ sus supficialit̃ exteriꝯ repꝯ.ꝑ uirtutẽ nerui causat̃ interius magis locatã:uñ siquis ymen cuti suppõat & tãgat̃.sensum faciat secundo

de aĩa. Continuitate nãq; ptiuz uirtus defert ad extra.

DIFFERENTIA. XLIII.

Vod cutis ñ sentiat uĩ. Quoniã collz szo. ipĩ9 iuuam̃ta poñt defendere solũ & abscõdeĩ. id aũt ñ ẽ sẽtire. Ad huc de ge. aĩaliũ quĩto. Totaliter pellis uera supponit terrestris. q̃ autẽ talis nõ sentit. Et iõ tertio de aĩa. Ossibus. pilis. & huius ptibus non sentĩ9. quia terree sunt. Et fulcitur quia szo cõplexionũ. Cutis extat siccissĩa. huiõi autẽ nõ sẽtit. cũ sensus sit mediocritas quedã excellentiũ ut dcm̃ prius qualitatũ. Eti. quod adest & abest subiecto manẽte accidentis more non sẽtit. cũ sszus sit cui9dã esse pfecti. Sensus enĩ aĩal ut prius poĩtũ 9stituit talis uero est cutis. quod eius defedationes & inflãmationes & uenenatõnes denotant. ac ex coriatione. s& que huiõi. Rursus dictũ pri9 omem̃ sszm pfici medio. quod nõ eẽt si cutis sentiret. ei nãq; absq; medio occurreret sszibile. Palin. si cutis sentiret. oporteret eã denudari a natura ab oĩbus qualitatibus sszibilium quas recipit. alioquin non susciperet illas. cũ receptm̃ soni opus sit fore assonũ. & coloris absq; colore. szo de aĩa. Ex huiõi aũt mox poĩtũ cõstituit cutis. ipsa igit non sentit. In opoĩtum coĩt sunt medici. ponẽtes eã regulã & mẽsurã oĩs sensus & tẽpamẽti. Sicut enĩ cõplexio tẽpata totius. p coalternationez quãdã & cõfractionẽ causata est tẽpatissĩa. & cõtrarietatũ excellẽtiũ potissĩe perceptĩa ita & in uno mẽbroy fere p se cutis exĩt. Amp. illud quod tẽpatũ porosũ dyasonũ sentit. cũ p ipsũ ualeat spũs p trãsire aĩalis. talis uero ut apparebit est cutis. Adhuc ossibus ual de frĩs & siccis cõpactis ac impuiis szm zoarinẽ aliqd sszus. cutis aũt ĩ his m̃surata utrisq; Sentit itaq; cutis. Propter qdẽ primũ sciẽdũ. q; cutis seu pellis est mẽbrũ ex neruo carneq; cõtextũ. supficietẽ9 corpus ãbiens. oẽ ac ipsius ptectm̃. uñ prĩo cõplexionũ. Cutis ẽ uelut sangueus quis neru9. certissĩe media exñs neruo & carni. q. ãbobus fcã sit cõfusis. Defendit autẽ uel quod interi9 abscõdendo & molle. q. duro cõterĩnãdo. qd in brutis euenit maxĩe. aut sensũ prestãdo: ppt enĩ dolorẽ sszus passionẽ ĩfugiũt aĩalia que cõtristãt. Cutis quoq; diuersificat. nã quorũdã ẽ dura testea. ut pluriũ exãguium: alioy autẽ mollis rara sicut hominũ: quorũdã uero media ut sãgueoy. Cutis nãq; humana est tãq; passio carnis. aliorũ autem uelut pars exñs. probt. x. Cutis ẽt hoĩs lz reliquis sit subtilior. quĩto de ge. aĩalium. & theorice szo. rarior ac mollior exĩt in tm̃ ut quis psay rex eã iubebat szm Oribasiũ ĩ afforisĩs. fenestris applicari. ppt ipsi9 substãtiã porosã tãq; dyasonã non obstãtẽ lum̃i.

Dĩsificat tñ. qm̃ alicubi ẽ subtilior sicut que faciei. quod ĩmutatio coloris ostendit in ea celerit facta: ĩ quadã uero pte grossior ut q̃ plantay pedis & uolay. deinde alicubi aũt media ceu in aliis ptiũ locis. Cui9 quidẽ tẽpamẽtũ tẽpati non ptractantis manu que aspa. ut gubernatoris in uola ẽ eius ĩtẽsius. uñ quarto vii. Ad ultimũ materia prurit9 aggregat ĩter duas cutes. Que aũt hui9 reliq; cõplexionũ & theorice reqrãt szis: quid uero sentire dĩa ĩnotuit priori. Propt szm uero sciẽdũ. q; in hoc qĩto sapiẽtũ sermones unĩ aduersi. tertio. nãq; historiay. Insszibilis ẽ pellis ĩcisa p se idẽ sine carne. maxĩe autẽ talis ẽ que in capite. quia qd intermediũ sine carne ẽ ad os. Sile quoq; ferẽdũ cũ szo ita. Est cutis uelut tegmen & ĩdumẽtũ quoddã aĩalis coinnatũ. neq; igit digõnẽ. nz redditionẽ cibi. nz sãguĩs. nz pulsũ. nz ĩspiratõz. nz motũ szm ĩpetũ. neq; ulr actũ aliquẽ aĩali prebens. Sit autẽ & oĩum extrorsũ poĩta rõnabilit recipit supfluitates corporis totius. Cui9 qdẽ oppoĩtũ scribit cõplexionũ prĩo &. szo: ĩmo adeo sẽtit. q; ipsa cetera pcipiunt occurrẽtia. dĩa priori. A. uero aĩaliũ tertio. Dicit Ay. q; cutis nõ habz sszm. nisi fuerit carnosa & maxĩe cutis capitis. & in ueritate cutis q̃ appropinquat neruis hẽt sszm. sz ista que ẽ in supficie exteriori non habet sszm. quia in ea nõ est neru9 quoy. qdẽ ptractatio dicẽdoy appebit tertio. Propt tertiũ qdẽ sciẽdũ. ĩ ãncedẽtia. q; cutis sentit ex seĩbus seu prĩcipiis generata prĩs. uñ. A. szo de aĩa. Ex pprietatibus tactus est. q; tota cutis que circũdat totũ corpus ẽ sentiens p tactũ. & non una eius ps sola. cũ hic sensus naturalit corpus ab accidẽtibus cõseruet Nã cutis duplex exĩt ceu etiã ĩnuit: q̃dã nãq; non uera uelut ymen. ac insszibile tegmẽ oĩ quaq; corporis. iuxta inductũ pri9 siquis circa carnẽ extenderit ymen faciens. szo de aĩa. Quod firmat. quia si foret sẽsibilis: ea deperdita non restaurarẽt. cũ id ex natura hrẽt neruĩ. in quo principiũ maĩfestat sszus. Sĩlit & natura in principio totũ ei9 posse. in sibi tã nobilẽ attribuẽdo uirtutẽ expoũit. uñ que nobilitatis ptes nequeũt cõpensari de leto sz restaurat hec 9tinue quib9 qñq; fluit oĩfaria.

Rursus pũcta nullũ reddit tactũ. Que qdẽ natura 9strui. q. ex quodã cutis interioris supfluo alim̃ti. & ea fortassis ut poĩtũ pri9 aput Ay. mediũ extat tactus quod intraneũ. Non igit hui9 sentit. sz fere tegmen & salus cutis ãdcẽ. & obtusio tactus ne aĩal doleat ãplius ex occurrẽtibus sszibiliũ. Est & cutis altera

uera ſpmatica.ſub priori locata.ſpiſſior illa
ualde.que poniť ſſzm brē.Quod fulciť.Quo
niā illud ſētit quod ex neruo cōpoīť.Ad ipſā
uero nerui undiq; deueniūt ut in extrema.cū
poītū habēt locū organi tactus habere.Cutis
aūt dcā eſt cōponi ex neruo & carne. Rurſ9
ſi cutis non ſētiret.iam foret aīalis corpus le
ſionibus expoītū.& corruptionibus obuiū oī
quaq;:quia ſſzus tactus eſt natura cōſeruans
corpus ab accntibus leſiuis occurrētib9 idcir
co neceſſe fuit ut totū corp9 ſētiēs ſupficie
tē9 poneret.A.ſzo de aīa:hoc aūt foret cōtra
nature ꝓducētis ītētiōz.Nūq; enī ea ꝓducit
aliqd qn de ei9 ñ ꝓcuret permañtia & ſalute
de ge. aīaliū ſzo. Itaq; cutis huiōi ſentit:ñ
tamē adeo ītenſus ē ſēſus ipſius ut qui neruo
rū.cū ex carne etiā cōponať ipſa. q̄ de ſe ſen
tiēs ē minīe.ut oñſū ē pri9. Neq; oportuit
illud.tūc nāq; alteratioibus cunctis obuia in
āplius patereť. Ex quibus appz quid dicē
dū.ſzo:quia Ga.ſzmo illic de cute uť uerifica
ri ſuperficiali exteriori.quā indicauit inſſzi
bilē.cū careat copulatione ad principiū ſſzi
tm̄.Alibi uero cū aliis de cute ſpmatica ſub
hac ſita. Quđa ūt Aꝟ.dixerit hāc ñ ſentire
dicēdū.q; fuit tūc opinionis q; caro per ſe in
ſtrm̄ foret ſſzus.Et quia cutis capīs ſuperi9
maxīe abſq; carē 9ſiſtit.cū alibi muſcłs extet.
mīme iudicauit eā non ſentire. Sed quod de
hoc rōcinatū prius. Neq; ē ut coīter expoīť
illud de cute pura. neq; ułr actū prebēte ali
quā aīali inſignē uidelicz & nobilē.quia hoc
ſolius mēbri cōpoīti.in uirtute tñ cōſimilis.
dīa lxiii.habet tñ actū ſibi ꝓpriū naturalem
& occultū quadruplicē.quo ei9 actō ꝓficiť ali
mēti.Sed illud falſū ut apparuit.iā enī foret
mēbrū certe hui9 cutis & non tegmē ſolum.
priuat etiā.G.hic actibus partalib9 occultis
cutē talē. Noſce quoq;.q; cutis cū eo q; cete
ris mēbris ut dcm̄ tēpatior exīt. ſupflua tñ
a toto ſuſcipit corpore.Suū nāq; officiū ē pa
ti & ſuſcipere.Interioꝟ eīm recipit natura ad
ipſā trāmiſſa & exteriora occurrētia. Et ful
ciť.quia mēbroꝟ ꝓfcio non ſolū eſt actio.ueꝟ
& quorundā paſſio.uñ prio prīa.Cū ſuaꝟ uir
tutū cōueniētia quib9 agit & patiť.& collz ſzo
Sanitas eſt bona diſpoſitio in mēbro cū qua
operať actionē ꝓ ſui naturā.aut patiť paſſiōz
quā habet pati. Aut ſpmatica ꝓprie ſentit.
Supficialis uero quod ſupfluū ſuſcipit.
Alii uero dicūt cutē ſuſcipere quod ſupfluum
ad finē ex ītētione ac īduſtria nature. Corrū
pereť enī alias ſi nō ſuſciperet ſupfluū quod
corporis.ſed primū certi9 & ſubtilius.Propť
quartū.uero Ad primū dicēdū.q; ꝓ defendere
intelligiť etiā ſentire:nō enī ſui duritie tue
tur ut clipeus teſtudīalis reſiſtendo uerū non
mī9 ſſzu refugiēdo nocīa. Ad aliud dicēdū
q; natura pellis non eſt adeo terreſtris ut ta
ctū excludat.ſed talis iudicať carnis reſpectu.
qm̄ ab ea ſupficiali ēte huīdū euaporās. ſoli
da relīqť & terreſtris. Neq; ēt cutis aīaliū ſā
guīeoꝟ ē.& ꝓprie nrā ſicciſſima.ſz ea q̄ oſtra
chadermoꝟ & ſiłim dīa cxx. Ad aliđ qd di
cēdū. apparuit cū pellē denotet ſupficialē ex
trīſecā. Ad aliđ qd dicēdū.dīa uiſū priori.nā
īter cutē ſpamaticā uerā.& obiectum ſſzus ta
ctus eſt cutis ſupficialis inťmediū non uera.
cū tactus fuerit naturalis.qñ uero innatural
penetrās cutē ut ad neruū ꝓueniēs.aut nō ex
tat illic mediū ułhuīdū quod īfluēs mediat.
uelut cū duo ſe cōtāgūt quātūcūq; in aere ułl
aqua corpora. Ad aliud dicēdū.q; pret ali
os ſſzus tactus cōponiť ex his que percipit.
dcm̄ enī prius ꝓpriū eſſe oīb9 inſtrīs ſſzuū.
nihil habere ī actu ex eis que cōprehēdūt niſi
īſtrm̄ tactus.Cōprehēdit enī ī coī qualitates
ex quibus cōſtituit non autē in ſpāli.cū ex cō
tēpatis cōſtituať. ꝓcipit autē extrēas tāq; ali
as.Et iō prio.prīa Cutis cū ſit tēpata ñ patiť
q.a corpore 9ſtructo ex aqua feruenti & niue.
at aliquo ſiccioꝟ copoꝟ ac humidioꝟ ſētire.
nāq; quoddā ē pati.ſzo de aīa & quarto de ac
cidēti.paſſio autē oīs ab oppoītis.

Viuſdā dicti.occaſione ꝓ Zoar ſupi9
ītroducti an oſſa ſentiant heſitať.uť
enī id opinari.Cui rōnes īducit. Ex
piētie nāq; ꝓpť abhoīnationē is non potuit.
ceu teſtať ſupeſſe. Primitus quidē:quia ſi
cut uirtus naturalis ꝓtrāſit ab epē in oſſa nō
exntibus uenis ꝓ ipā diſpſa.alioquin enī nō
eēnt uegetabilia nutribilia.neq; ſuū diligētia
alimētū.ita & ꝓ ſe uirt9 aīalis ꝓueniet ī oſſa.
Et precipue appz cū uideamus neruos āpli
us ꝓ ea trāſire quā uenas. Quod & fulciť
Non enim uirtus naturalis fortior eſt in ſuo
ꝓceſſu ad mēbra q̄ uirtus aīalis uerū ecōtra.
Amp. ait ſſzus oſſiū eſt debilis ualde qť oc
cultatur.& iō non repntať cū ad ea ꝓueniren
poſſī9.niſi ꝓ inciſionē ꝓtiū circūiacētiū.q̄ꝟ
ſſzus ē fortis & acutus ualde.cū ſzm ypo. Du
oꝟ doloꝟ non ſzm eandē regionē fcōꝟ maior
denigret mīorē. ut mot9 remiſſior ītenſiorē
depellit.Hec que zoar. Rurſus ubicūz cōtī
git īueīre paſſionē & ſubiectū.cū ea ſzm Aꝟ.
ab eo non poſſit ſeperari ab intellectu conato
etiā dīno.Tūc enī cōciderēt cōtradictoria qđ
negat etbicoꝟ agatio vi.ſed ī oſſibus repiť
paſſio ſſzus puta dolor.cū ſit ſſzus rei nociue
9trari9.dīa lxxvi. Prīo enī criſiū.ī pleureſi
eſt dolor coſte pūgit9. ipſa ſiquidē os.ac ſza
tertio.Ex ſigīs euentus torture eſt.q; homo

inuenit dolorē in ossibus faciei sue. Itidē
qd uerig inē alicui magis ierit qd illi silig
cū āplig eius pticipet natura. sed tactus pls
ceteris elemētis terre uř attribui. uñ de ssu
& sēsato. Tactm terre os aūt appropīqt āplig
ipsi tā rōne cōplexionis. q substātie qetis ac
fulcimēti. Adhuc aīa ssitiua est forma qd
ostendit. qm dat eē pfcm. ppř enī sēsū aīal
ē aīal. de aīa & generatione aīaliū sis. de rati
one huig ē forme q diffundat p totū cū det
sīplicit eē. Erit igit in ossibus. Palin utili
tas nerui ē reditio ssus & motus ad oēs cor
poris partes. de iuuamentis primo & A. de
aīa sto. Os ut totū corpus ponat sentiēs p ta
ctū & nō una pars. Sensus enī est natura con
seruans ipm ab accidentibus īpūgnātibg ma
xīe. Tertioq de accidēti. Nocumētū tactus in
toto corpore ē. sed ossa sunt pars corporis ali
qua. & sub totius coporis ābitu cōtēta. Eti.
si ligamēta sētiūt & ossa. cū ab eoy extreīs po
nāt cōnasci. Ortūq illi a quo pducit attestē
tur. in tegni. sed ligamenta sentiūt. uñ theori
ce nono. Altera causay grauis dolor ī iunctu
ris ē ppř ssus uirtutē. q ī ligamētis ē & ner
uis. Rursus sm Ga. & A. dentes sentiūt. s
bi sūt ossa. prīo prīa. sunt enī naturā haben
tes eādē ossibus & fiūt ex ossibus. de ge. aīa
liū sto. Itaq sentiēt ossa. In oppoītum sūt
medici fere uniuersi & phī. prīo enī de aīa &
tertio. Ossibus neruis pilis & huigmōi par
tibus nō sentīg. quia terree sunt nature: ppř
quod & plāte nullū habēt ssm. uñ Alex. me
dicus os ē īssibile. Adhuc si ossa sentirent
iam ppř motū laborē confricationē & cōpre
ssionē nimios tactus adeēt dolor. ut non diu
aīal posset uiuere. nullū enī sinthoātū ut do
lor ē interemptm. hic autē euitādus. Itidē
in eēntialiř ordinatis semp quod prius ulig
posteris. ita ut ab eis possit separi. s bis ecō
tra de causis appens. tūc igit si ossa sentirēt
& que taliū ssus. non eēt angustior uita. cum
sicut intlls se habet ad sensū ita hic ad uitā.
sed intellectg non habens organū in corpore
alligat operatione illi non tñ toti. uerū fāta
sticis solū uiribus repntatis in cerebro pam
plig. Nō. n. aīaliū corpora sūt sicut q celoy
omogenia. ut una possit eadē aīficare aīa to
ta. Itaq mīme sētiūt ossa. Propř primū xo
sciendum. q quid sint ossa. dīa uisum xxxix.
quid aūt sit sēsg priori. Propř sm autē sci
ēdū. q zoar solus amp. expressit extīare se oī
bus ossibus ineē aliquid sensus deductis mo
tīs pretactis īsufficiētibg ut appebit. Ysaac
uero hamarā elemtoy ītio cū Ysaac isrlita fe
briū quinto īnuit ossa & que taliū sentire oīa
ceu plantas. Triplicē enī distīguit sensū
naturalē qui pprius est aīalibus & plantis:
recipiūt enī & delectātur nutrimto cōueniē
ti refugiētes oppoītū. Et aīalē quo dolor pci
pit corporeus. & mouet uoluntarie. & intelle
ctualē: siū spūalē. q ē inuestigatio discretio īt
pretatio & cognitio ueritatū. Post que subdit
Corpora celestia sentientia sunt: sed non pa
tiētia. neq pmutabilia a natura & eēntia sua
& ppř hoc non dolent. hoc etiā sensit. prīo ce
li &. m. sīplicig. quibusdā ming sufficiētibus
motibus argutis: quod presentis non extat ī
quisitionis. Huig siquidem Ysaac distra
ctione gradus ētiū confundit. Adhuc ssus
non solū erit uirtus passiua. uerū etiā actiua.
Cuig oppoītū sto mrātū ē de aīa. cū hoc q
ssm im pprie accipit p qualibet indīnt sus
ceptione. Ita ut ignis ēt aut quodlz inaīatū si
bi alliciens aliquid sentire dicat. Rursus q
dā ex zoar pduxnt q ssus ē duplex. confusg
occultg. qualis q ossiū & huig. aliusq deterīa
tus & maīfestg. Sed quid de bis cū prioribg
tertio & quarto uidebit dicēdoy. Propř terti
um uero sciendū primitus. q ossa non senti
unt oīo. Et demū gratia cuigdā pretacti ex ar
gutis oñendū dentes mō sentire aliquo.
Propř primū huig sciēdū. q ossa non sentire
multiplicit pōt ostendi. Primitus qm sen
sus est medietas quedā excellentiū qualitatuz
dīa priori. hoc autē in ossibus non inest cū
sint frīora & sicciora menbris ceteris. de cō
plexionibus primo & sto. ssztm etiā nihil sie
calore sto. de aīa. sunt & duriora reliquis mi
ng quia porosa trāsparētia. & spūs aīalis huig
uirtutis organū susceptiua. Palin qd nullū
habet cōtinuitatē ad ssitīas pticulas non sē
tit de. ptibus sto & in quod non cōterīant dis
sentiente cū organo careat delatio. huig uero
est os. non enī cordi cōtinuat aut ueruis. neq
bi extermīant in ipm. Eti. ssus datus est
aīali ppř custodiā. sto de aīa Ay. & A. s ossa
non egēt custodia & salute huig cū sint īterig
sepulta duraq creata quia sunt ab occasioībg
remota. Rursus pamplig uī q ligamētuz
sētiat q cū os sit neruo silig rōne ac noīe. Ita
ut & neruus dicat dīa priori q poītg est orga
nū ssus sed ipsū non sentit prīo prīa: qī sto
theorice ligamētoy origo ab ossiū ē extremi
tatibus unde & ssus exps. Itaq nullo senti
ūt ossa mō. Propř huig sm sciendū q de sē
su dentiū unř discordari. Vñ thorice sto.
Aiūt medicorū plurimi dentibus ssm inesse
inter ossa reliqua que etiā titillāt & tremūt
uelut labia huig autē rei dñt signū dolor qui
accidit illis qm non sit dolor alicuig nisi sēti
ētis. Cōtēnūt aūt hoc qdā & aiūt illū gīgīay
eē neruoyq qui in eis sunt. Eti nono eius

asserit eos nō sentire ita. Sciendū dentes nul
lū p se habere dolorē. non enī sētiūt. Cuiꝰ rei
signuꝫ. qm̄ cum aliqs frāgit modica sui pte.
homo nō lediť. Accidit dentibus dolor ex ma
la cōplexiōe. qui neruis accidit. aut apāte ca
lido uel frō. sed mitigať dolor cum dēs eruiť.
eo ꝙ neruus non distendiť. locꝰ enī illi dilata
tus ē. & apāte locus adiectus quo dissoluať. &
medicamē loco patiēti obitiat & suppoīť ac
tangit. Et hic quidē sermo uť ab Alexādro
pdiisse dicēte ita. Quidā dnt dolorē fore in
dētis pfundo. quibus rnt alii. ꝙ dēs est os &
sine dolore pōt eē. Os enī insēsibile. quod li
ma ei ostēdit adhibita. Quod absq; rōne lo
gica & phōfica ostēdo. Cum enī aīn dolerem
dentē diligēť cognoui pme ipm̄ sicut audiue
rā altricationes. quia non solū dolēt dentes.
sed & cōstringunť & trucidanť. siť & inflōnē
patiunť. & enī aliquo tpe dolui dentē. & ma
nifeste sine ipso dente. sed in gingiuis eē do
lorē īflāmātē. Oppressiōe igitur dolēt ea que
uicināť. & dētibus duris exntibus. dolor ppť
oppressiōꝫ augmētať. ut utreq; sēsibilitates
in expim̄to sīt: alia enī in gingiuis. altera ue
ro in dentis subā. Maīfeste nāq; scio & testimo
niuꝫ perbibeo his qui dicunt dolere dentes.
quia in neruo qui surgit in radicibus dentiū
& circūligat. est mēbranula quibus circunte
neť. in ipīs orta inflātione dolor generať. ut
maīfestius cognoscas non dentē sed neruum
aut mēbranā dolere. ablato nanq; doloroso dē
te. dolor minuiť. non quia tollitur. sed qm̄ nō
opprimiť locus qui flōnē habꝫ. Et libere fore
nāq; ab oppressione facto cessat dolor. Vn̄
Serapio a quo huius prius unť sꝫmones ema
nasse. Quādo egritudo ē in neruis & pellicu
lis gīgīaꝝ. imaginať multi ꝙ dolor sit ī ipō
dente. Et cognoscitur hoc ex dente. qn̄ eradi
cať. qm̄ si remanet aliqd doloris post eradica
tionē dentis. tūc significat ꝙ apā est ī neruo.
diminutio autē doloris qn̄ eradicať molaris ē
qm̄ alguimur nō extendunť extensione a q̄n
titate. cū qua cadit pcussio. & lesio nocet ex
cōtinuatione sua cū osse. ppť quod est tensio
&cꝰ. ut dictum per alios ab eo. Non ergo sen
tiūt dentes. Ingtrarium qa prīo prīa. nullū
ossiū nullomō sentit preter dentes. Gať. eniꝫ
dixit ꝙ expimentū nobis demrāt eos habere
sꝫm. de quo natura sollicita fuit. & fecit ipōs
cū uirtute que de cerebro pueīt. ut int̄ calm
& frm̄ discernāt. Vn̄ tertio septīa. Et ut sci
as ꝙ dentes sunt ex sūma ossiū quibus inest
sꝫus. ppť illud quod uenit ad eos ex neruis
a cerebro pcedētibus leibus. Et qn̄ dolent sē
tiūt illud quod accidit eis ex pcussione & sal
tu. & qn̄q; sentiūt fricationē suam. & cōmotio
nē suā. Eti. scias ꝙ dentes dolēt qn̄q; ppť
causā dolorosā exntē in substantia ipōꝝ. & ali
qn̄ in neruo. quod est in radice ipōꝝ. & intdū
in gingīa & reliq̄. Adhuc tertio de accidēti
In dolore dētiū tactus pati uť. & pbleumatū
xxii. dentes uolociter dolēt. Et xxxiiii. sē
tiūt frigꝰ magis & facit dolorē. Ad poros. n.
sunt apti nati. dolorē quoq; īcurrūt stupefcī
uū. interioꝝ sꝫo. Qui eius subiectū puta sꝫm
arguit. Sentiūt igiť dentes hec que ab aliis d̄
bis sunt pretacta. Dicēdū ꝙ dētes sentiūt.
tū ppť neruos pueniētes ad radices eoꝝ. & ī
eas dissemīatos ex tertio pari neruoꝝ cerebri.
tū ppť finē & curā nature pendentē inde ma
xīe. ut tueať a nocīs eliciētes sibi cōueniētia
Sensus tn̄ eorū debilis est. & hebes ualde. fri
giditate & siccitate ac eoꝝ duritie. q̄ oportet
ppť ipōꝝ cōfricationē & incisionē habere. ne
frāgant & doleant. cū quadā etiā dyafonitate
plucida & porositate pticipent aliqua. Et
quia talis ē ipōꝝ sꝫus. non dolēt cōtinui di
stātia supficieten9 tacti precipue. uel q̄mīme
pcipiūt terrestrioꝝ occurrētia. Qualitates
autē primas. & precipue efficatiores maxime
ꝙ ītensas sētiūt. & dolores illis inferūt mox
alterutrīq; occurrētes cū sint spūaliores pene
trabiliores. in quibus & rō actionis ppť 9tra
rietatē īueniť. Ac quia ppť ꝙ unūqd̄q; & illd̄
magis. posterioꝝ prīo. Sic igiť dentes sētiunt
non ex seipīs. sed extrāsmissione ac irradiati
one uirtutis aīaī pueīētis neruoꝝ grā ad ipso
rū radices. ceu caro post depditionē generata
sꝫm torposum ex huiōi acqrit emanatione.
Non eniꝫ neruus potest gigni abscisus. neq;
qm̄ sentiūt taliť dicēdi sunt non sētire. caro
non aliť sētit. uñ iuuam̄toꝝ prīo. Nulla caro ī
se sꝫilis est eēntialiť. nā sētit p aliud. ut ner
uū in ipā diffusum. & tn̄ diciť sētire. nisi for
tassis que cordis. & ꝙ dolor dentiū uideatur
acutior. non ipōꝝ est sed neruoꝝ aut pānicu
loꝝ gīgīaꝝ. Id autē cōfirmat. quia cū frāgereť
mihi dēs ī eminētia supiori profūdiꝰ tāgēti
ferro acuto. apte dolorē pcipiebā. Ex his
itaq; ampliꝰ. Aꝝ. Ga. & A. cōsētiēs. q̄ reliquis
apparet dētes sentire. ac quō quibuscūꝫ obīs.
Visū etiā ꝙ alioꝝ inducta emoliētia eosdē nō
sētire aut ptendūt nō sentire sꝫm seipōs cos
dē: sicut neq; caro pānicīis aut huiōi uel sꝫu
aptissīe. Quod ꝰcedo ut caro pꝰt absciśiōꝫ ge
nerata. Propť q̄rtū uero. Ad primū zoar aꝫ
quid dicēdū. Sic enī ut ait extīauit. non ꝙ p
ueritate oīfariā tenuerit. uñ ī fīe īqsitioīs ip
sius. Istud ē de rebus in qbus pmansit apud
me dubiū. Ad aliud dicēdū. ꝙ nō ē sīle. qa
natura ossis indiget uirtute naturali. āpliꝰq;
uitali. non autē animali. corrūpereť enim &

putrefieret absq; illis. non autē sine aīali. ut planta demrāt. Id etiā ꝑ quod nitiť declarare non ualet. Et prio. qm̄ praue suppoīt ssm in uegetabilibus ceu uisū. cū inquit. Aliquī ossa non eēnt uegetabilia & reliqua. nz so qm̄ licet nerui transeant ꝑ ossa ut saluēť interius. non autē disseminati ꝑ ipā termīāť in eadē. Haud tertio: quis ꝓtus aīalis fortior sit in ꝑtes prolabi quibus apta. Vl fortasse uirtus fortior naturalis. cū instrm̄ seipso suū exerceat opꝯ. ut magnes attrahit ferrū aīale uero ꝑ aliud. interioꝝ prio. Adhuc naturalis uirtutis uť attrahi ab agēte cū eo q; īmittiť. id autē quod aīalis īm̄ īmittiť. Ad aliud dicēdū q; q̄uis ssus eoꝝ sit debilis. tn̄ ꝑ qualitates actiuas mox uiolētius occurrentes maīfestareť utcūq;. ceu qui & carnis renate. cū etiā īpossibile nos optīos habere hītus & latrie. methaphisice appens prio. Siť nanq; id dcō pitagorico so. ce. &. m. ac musicoꝝ dicētiū corpora celestia sonū causare armoīcū. nō tn̄ sentiꝯ ꝓpter hūc eē anatū in auribus complātatū nostris. ut eris malleatores oñt. Pōt etiā os a ꝑte sszibili frō. uť alio medicaīe taliť separi in qd nihil sszibile ossi occurrens ingeret doloris in eam. Eti. & si dolor maior minorē deīgret & demťceat. non tn̄ ipsuz tollit ex toto. in osse autē nullo ꝑcipiť certe dolor aut sszus īgenio. Ad aliud dicēdū q;. Ga. ꝑ costā audiuit eā coīť. sm q; tegmen fuerit colligatione firmata: dupliciť enī suscipi pōt. A. etiā nō dicit q; ossa dolcāt. sed q; hō īuenit dolorē in ossibus faciei: nā nerui trāse eūtes ꝑ foramīa ossiū faciei sūt illi q; dolent. non autē ossa. Vť ipā ꝓpť quādā cōfusiōz uel cōtiguitatē ꝑtiū ibidē om̄s unť dolere. & si tm̄ que neruosa ueraciť doleant. uñ de r. s. tertio. musculi ꝓfundiores cū ssm habēt in ossibꝯ ipīs dispoītio uť eē. ceu caliditas & frīditas uť una īeadē ꝑte sētiri. dťa lxxxxii. Ad aliud dicēdū. q; tactm̄ ñ ꝯmisceť terre preceteris amplius. quia in nullo ipsa sszuū uere dñať. sed si alicui cōuenit is erit tactꝯ. uñ so de aīa. Terra uel nullius aut in tactu misceť. maxime su. si misceť alicui. Quare relinquiť nullū eē sszitm̄ extra aerem & aquā. Sic igitur hec so. magis tactui inerūt q̄ ēt terra. Vť dicēdū. q; de sszu Aꝝ. loqť & sszato sm opi. illoꝝ. qui quatuor ēlis conati sunt quatuor sszus attribuere. ut igni olfatū. aeri auditum. aque uisū. & terre tactū. cū tn̄ so de aīa dcm̄ sit. q; ipā sit nullīꝯ zcꝯ. Ac q; īgīs. aut q; nullīꝯ sit. uel coīs oībus: nihil enī sine calore sē sitm̄ est. Ad aliď dicēdū. q; licet aīa sszitiua sit ītoto tota. & īcorde prīcipaliť. ñ tn̄ potētia sentiēdi. a qua ꝓgrediť īmediatius sentire: uñ licet sit in ossibus. quia tn̄ organa non sunt in sentiēdo dispoīta. nō sētiūt ea: uelut cerebrū principiū sm medicos sszus ē & motus. os tn̄ īse ñ cōtīet actu. drīa oñsū xli. Ceu cāꝝ prīa oībus de se uīformiť īfluūt. dūmodo apta sint recipere susceptīa A. de aīa quarto aut aīal ē ꝑ ssm prout exīt potētia. Ad aliud dicēdum. q; utilitas nerui zcꝯ. ad om̄s partes & totū corpus natas sentire. quales nō sūt ossa. & que ipsius ut oñsū prius causa. Ad aliud dicēdū. q; ligamētum ut apparuit per eūdē Halyabatē ssus exps exīt. & q; per ligamēta. nono theorice audiūť corde. que etiā ligant cū etiā corde ligamēta fore dicanť. de iuuamentis sexto. sicq; oīs ꝑs eius scdz Aꝝ. sszitīa osse in habentibus excepto fortasse. Aut trāferentis intercidit fata. Ad aliud dicendū. q; licet dentes sint ossa. non tn̄ qualia reliqua: drñt enī īꝓprietatū ꝑlis. q̄uis in quodā cōueīāt cōi. uñ d̄ ge. aīaliū so. Accīt nz eādē habere naturam ossibꝯ aliis dētes. Ossa. n. in prīa cōstitutione fiūt oīa. & nihil posterioꝯ. dētes uero posterioꝯ. & iō d̄ꝑditi pñt renasci. augēť ꝑ uitā sētiunt. ut etiā oñsū. carent medulla qua ꝑticipāt ossiū nōnulla dislocati relocari nō pñt. neq; fracti restaurari ut ossium cetera. & iō non immerito dcm̄ ibidē dētibꝯ dubitabit utiq; quis. sunt enī naturā eandē habētes ossibus zcꝯ. dťa etiā lxxxxvi.

DIFFERENTIA. XLIIII.

Vod pānicls sit simplex ꝑs & non cōposita ostēdiť ex theorice so. Itidē illd ē mēbꝝ sīplex īcōpoītū ut dicūt cuius quācūq; particulā assūpseris sszibilem. erit suo toti noīe coīcans & diffinitiōe. huiꝯ uero est pānicls. Amp. de distēpantia in eq̄li. Membra enumerāť cōsīlia in quibus locāť pānicli. Et subdiť huiꝯ autē non ampliꝯ cōtīgit diuidere in aliā spēm. sed sunt cōsīlia. & prīa preter uenas & artarias. Cum. igiť pānicīis insit ssus. & is neruoꝝ proprius. dťa xli. erūt solū creati ex neruorū filorū textura. Siliť naturaliū prio. Inter oīa simplicia ēla & ad ssm ssbilia locať pāniculus. Rursus nihil cōponiť ex eo quod est contrariū suo fini. Cū cōpoītio & cōplexio ad opꝯ ordineť sicut ad finē. Sed si pāniculꝯ cōponeret ex aliquo foret ex neruo & ligamēto. non quidē ex hoc cū sit inssibile: finis autē & utilitas pānicli est ssm dare in membro non sentiēti prestare. quod impediť colligatione. Eti. si pāniculi cōstitutionē caderet ligamētū. cū nerus in eā incidat. iā dolor foret ipsius aggrauatīꝯ sicut membris infit pauci ssus ut epī & spli non habētibus de se tactū sed pāniculo tm̄. sz ñ ē ipīꝯ dolor huiꝯ ueꝝ pūgitūs. Itaq; pānicli

ſimplex ē & īcōpoītus. In oppoſitū primo
prīa. pāniculus componit̃ ex neruo & ligamē
to. Amplio ſi ſolū cōponeret̃ ex neruo ſolo
cōtīuitatis ipſius īduceret ſpaſmuz. uelut ea
que nerui. ſed hoc non. uerū tm̄ nerui aut cor
de. Iuxta illud tegni. Nerui uero & tenātes pū
ctura. Palin: quod ligat & ſſzm preſtat con
ſtituit̃ ex colligatione neruoꝝ. Talis qdē eſt
pāniculus: uīcit enī ut renes. cum dorſo & mē
bro inſſzibili eēntialit̃ prebet ſenſū igitur
pāniculo ex neruo cōſtituit̃ & ligamēto. Pro
pt̃ primū quidē ſciēdum. q̄ pāniculus eſt cor
pus expāſū tenue ꝯtextum ex filis neruoſis ñ
ſenſu ꝓceptis. qui etiā dr̄ cooptorium. ymen.
miringa. tela. & membrana. Quē quidē opor
tet natura eē fortē. ut defēdat ñ carnoſum ut
attrahat. neq̄ habeat huīditatē & ſubtilē ut
ēs leuis. nullā faciat grauedinē. Qui eqdē for
tior ē circa nobiliora membra: cuſtodia enī e
gent ut cor & cerebꝝ. Circa oppoīta uero op
poīto de ꝓtibus tertio. Cuius quoq̄ iuuamē
ta ſunt plīma. Vnū quidē ut fcūram uel figu
rā mēbroꝝ cuſtodiat ne labāt̃. Aliud ut corpo
ra ſuſpēdat adīuicē & ānectat. ſicut renes dor
ſo. pāniculo enī tātū ſociant̃ ei. Nōnullum ut
mēbra ſenſu carētia. pāniculi ſupficie ſenſum
recipiāt ceu pulmo. epar. renes. ſplē. Aliud ut
unum lacertū ſepet ab alio. Reliquū uero. q̄
ſi qñ uni accidat nocum̄tū ne alii efficiāt cōe
& ne motu unius ab altero patiāt̃ muſculus.
Eſt ēt ipſius iuuamētū mēbrū cōſtruere ſim
plex. ut kiſtim fellis. aut cōpoītū ſicut corne
am. īteſtinū. & ueſicam. Noſce quoq̄ theori
ce ſzo. atq̄ prīo prīa. duos poni pāniculos prī
cipaliores ſicut coopientē coſtas īterio pecto
ris. ex quo mēbra oriunt̃ omnia pāniculoſa.
& pānicłis inuoluta. Et pāniculuz ſipbac ſeu
pytineon dcm̄. uentris īterius muſculos ob
tegētem. a quo ut a priori pāniculoſa & inuo
luta pāniculis originant̃. & maxime quātū ad
eoꝝ tunicā extrinſecā: nā tunica interior ueſi
ſice ſcribit̃ naturaliū primo. de conſtitutione
ipſius fore ꝓpria. Que uero exterior ab omē
to ſeu ſipbac procreari. tertio uero xiii. dicit̃.
oīa mēbra pāniculoſa & pāniculis inuoluta. o
riginē a pāniculo coopiēte muſculos uentris
intrinſecus cōtrahere. quod fortaſſis euenit.
qa priori maior. hic. n. ortꝯ ſſzitūs apparēs ex
tat magis q̄ ueritati aſtrictus: quid aūt ſit ner
uus & ligamētū dr̄a uiſū xli. Propt̃ ſzm uero
ſciēdū. q̄ in hac dr̄a inueniunt̃ ſzmones aduer
ſi & precipue A. Exprimit enī prīo prīa. q̄ pā
nicłs cōponat̃ ex neruo & ligam̄to. tertio uero
xviii. Reibus aduenit nerꝯ puꝯ. ex quo creāt̃
pānicłi eoꝝ Tertio xo. īterioꝝ dr̄ mēbranū ex
trorſū plmoīs cōſtrui. ex duobꝯ neruis mīmis
ueniētibus a ſexta cōiugatione cerebri. Quod
quid de hoc maīfeſtabit̃ ex dicēdis. Propter
ttiū. qdē ſciēd̄. q̄ ut admultū pānicłs cōpoīt̃
ex neruo & ligamēto. ibi tñ ꝓs ſupat nō raro
nerui eā que ligam̄ti: alicubi tñ fortaſſis pan
niculus extat ſolum nerꝯ dilatatus. Dixi aūt
non raro. quia aliquis pāniculus eſt in quo for
taſſis uīcit natura ligamenti eā q̄ nerui. cum
ſit principalius ꝓpt̃ uincire. ut pāniculus li
gans in adīuicē digitoꝝ oſſa: uñ prīo prīa digi
torū iūcturas ligamenta cōprehendunt forma
que ſibi obuiant cū pāniculis cartilaginoſis q̄
aūt huiōi non parū ꝓticipant ligamēto. Aut
fortaſſis quis ut pāniculus ē ex ligamēto tm̄.
ceu circa iūcturas. ꝓpt̃ ligat̃ & dolorē ñ īferre
quoꝝ primū oñt̃. qm̄ cōplexionū prīo. pꝯt liga
mentum ī frigiditate locatur corda. deiñ pāni
culus. & poſtea neruus. eo q̄ ligamētū ſīplicit̃
orit̃ ab oſſe frō. & iō frm̄. deinde corda poſt ip
ſum. cū in ea non parua ſit portio colligatioīs:
deinceps q̄ pāniculus. & poſtea neruus. quo no
tat̃ ordine pāniculū ꝓticipare neruo & ligamē
to. plus aūt ut poītū eſt neruo ſi enī pāniculo
foret neruus exampliatus ſolū. iam neruo non
poneret̃ frīor. Adhuc. cuius iuuamētū eſt uī
cire ſuſpendere & cōtrahere. frm̄ extat. cū is
natura ligamēti hac ente ꝓticipant. huiꝯ uero
pāniculus eſt admultū. Rurſus. ad muſculū
apparēt̃ ut eius principiū trāſmittit̃ neruus &
ligamētum. circa mediū uero hoꝝ. nihil maī
feſtat̃ niſi corpꝯ tenue dilatatū. tale ꝗo dcm̄ ē
pāniculū fore. Igit̃ ut q̄multū pāniculꝯ ex ner
uo cōtexit̃ & ligamēto. Sꝫm quidē ꝓſuadet̃.
qm̄ ꝓtiſſzibiliſſime ꝓpt̃ eius finē natura ꝓte
īdigz huiuſcemōi. hec aūt eſt cor. qr̄. A. quinto
de aīa. ſſzus tactus maior cordis q̄ ipſius cere
bri. uñ ītollerabiles ſunt huiꝯ dolores. & iō de
ꝓtibus tertio. Cor nullā grauē ſubſtinet paſ
ſionē. Et fulcit̃. quia cor in eius extremo pā
niculum habet theorice ſzo. & domū caſſulam
uel uaginam eius pāniculare. ſecedētē ab ipſo
poſt baſim ꝓprie: tales uero pāniculi & maxīe
primus unt̃ ligamēto ꝓticipare mīme. cū liga
mētū originet̃ ab oſſe. Cor autē cum eius pāni
culo productū fuit ante os om̄e. cū ipſū ultīoꝝ
extat. Silr & qui caſſule panniculus antecedit
cordis generationē. Sicut enī cū ſpma cadit ī
mrīcē. mox circūſtat ymen drīa xxxvi. ita ge
nerato corde quod ē principium ante oſſis ge
nerationē. pānicłs preexīt caſſule illius. Os
quoq̄ ſtomaci ſēſibiliſſimū qd̄ nerui ſexti de
notant paris cerebri pūgētes in ipſum. & ſen
ſum aīatū eidē preſtantes ſpālit̃ ſup ceteras ꝓ
tes īmenſū. adeo ut preceteris poſſit appetere
partibus. Cui quidā & ſi aīato careant ſſzu
oculoꝝ coniūctiue appropīquant cū oculus ſit

ticularũ sensibilissia.xiii.de ingenio. Quod & reibus fortassis sensit inesse.A. & merito cũ nullũ de se habeat sm. Sũt enĩ ptes dure cõpacte.ad quas non pueniunt aliĩ nerui.aut pãniculus renũ non cõponiĩ ex ligamẽto. qa quod eius p pay suscipit.uel nerui noie audi uit etiã ligamẽtũ.cũ ueruus mltiplicitate no minis dicat.dra xli.Cum & prio subdiĩ pãni culũ renũ cõtexi ex neruo & ligamẽto: & silr de illo quod interiory quarto. Et ad unũ ut sit dicere pãniculi ligãtes ossa ĩ adinuicẽ.ut rasete & q digitory pprie.amplig pticipãt li gamẽto. deinde qui musculory. ac deinceps q interiory minus.Qui autẽ cordis & stomaci o ris mime. sm qp plus uel ming hoc uel illud exhibet iuuamẽtũ.Itaqp ut admultũ pãniculg ex neruo contexiĩ & ligamẽto.Rarius autẽ is nerui tm extat textura. Propĩ quartũ ꝟo. Ad primũ dicẽdũ.qp simplex & incõpoĩtũ dr duplicir:aut quod nullã habet cõpositionem oio sm ueritatẽ.& ita pãniculus. neqp aliqd corporis est simplex.cũ saltẽ cõponat ex prin cipiis generationis.& materia & forma aut qp non sm pceptibile.& tunc pãniculg. corda & caro etiã dnr simplicia. cũ tn corda ex neruo ut cõueniunt cõponat & ligamẽto.ac caro ex materia uere carnis ut sãguie ispissato.& ner uory uillis.quod dra explicabiĩ amplius lviii.

Ad aliud quid dicẽdũ.p id apparet.qm il la rõ ptis simpliciĩ dat p id.quod tale in sen su ur.& non ut ita diciĩ exit uere. Ad alid dicẽdũ silr cũ Ga.enumeret cordã & carnẽ si plices.que non minus extant pãniculo cõpoĩ te. Ad aliud dicẽdũ.qp ut multũ pãniculus non est ppĩ sm prestare solum.sed ppĩ alia iuuẽmẽta premrãta. Ad aliud dicẽdũ.qp ñ ualet.qm ubi ligamẽtory cõcurrit in pãnicu lo portio.non est tãta.ut eius sm multũ per uertat :ceu cũ pti occurrit insibili molli ciei qgrãdis.& iõ in eo dolor non accidit g uatũs.uerũ ut dcm pungitũs. Ad ea etiã q alterius ptis dicẽdũ.ut datũ.qp qplm pãnicu lus ex neruo cõponiĩ & ligamẽto.aliquãdo tn ex neruo solũ. Ad aliud dicendũ.qp non est causa qp pũctura pãniculi non inducat spasmũ eo qp sit tãtũ ex ligamẽto. aut ipsius ps potis sima.sed diuersitas corporis texture utroryqp grossicies ac subtilitas substãtie.quarto qrta nam uilli neruei in corda directe sm longus ptendũt ita.ut uapor horribilis ex ipsius pũ ctura.directig cerebrũ petat.in pãniculo uero sm omẽm dmsionẽ.ut uapor hic eleuatus p bibeat ad cerebrũ puenire dispsus. Adhuc. corda est grossa dura. qmultũ non cedens oc currenti.seruans etiã lesionis illatm.In ea enĩ qp sus unitiã est amplius:pãniculus autẽ leis subtilis cedens iprimẽti de facili uirtg etiag in ipso non est uelut in corda unita.ppĩ qd dolor non tantg eidẽ infit ut corde. pũctura qp ipsius spasmũ non poniĩ incidere sicut ea

Aliud etiã quãtũ concludat scitũ antea:

DIFFERENTIA. XLV.

Vod autem nares sint organũ olfatg & non carũcule seu additamenta mã millaria ondiĩ. Primo enĩ historiary olfatus fit per hãc ptẽ narium uidg.hic aũt sus est odoris. Itidẽ in quarto earũdẽ.hec quidẽ aialiũ habent nares.hec autem poros q bus olfaciũt. Rursus quarto de accidẽti.Na res noiauig que sunt instrã duabg uirtutibg. sicut lingua olfatui.s.& haẽlitui. Amplius collg sco. Maifestũ qp instrm olfatus est nasg

Idem quoqp de su & sato. Instrm odora tg est aer impoĩtus naso. Palin firmat rati one.qm viii.de iuuamẽtis.uenit utriqp nariũ ps nerui maior illa que uenit ad auriculas. cũ igiĩ neruus sit alory omniũ suũ instrm. erit odoratus. Eti.cõmẽtator sco de aia.In hoc quod Ary.dixit.Ampliant uene & uie.de mrãt qp nasus est ppĩ necessitatẽ. & non ppĩ melius. Quod autẽ propĩ necessitatẽ exit. tale organũ est principaliĩ eius in quod ordi nat.& non subseruiens ppĩ melius illi. Ad huc.illud quod est frm & humidũ.non potest eẽ organũ & principiũ alicuius suus.cũ frãtas sit mortificans & paraliticum faciens:huĩdi tas autẽ remolliens & hebetans.Cerebrũ uero frissimũ & huĩdissimum est pticulary corpo ris.dra xxiiii. Itidẽ.quod ẽ organũ alicuig uirtutis.ipsã oportet ei actualiĩ inexistere.ali oquin non poterit in opationẽ prouenire.qd palisis neruory ostẽdit.Cerebrũ uirtute sziti ua caret ulr. tactus enĩ nullũ facit sm.sicut neqp san.aut alia supfluitas aialiũ.dra predcã quod expimẽtũ edocet. Amplig.sibile po sitũ sup sm nullũ gstituit sm:sco de aia: cum oĩs sus medio pficiatur quodã ibidẽ. Sed odorabile poĩtũ sup nares ut interius nõ sentiĩ Palin.illud ur alicuig obiecti eẽ szi tm.quod imutationẽ recipit ab eodẽ.de ratio ne nãqp obiectory est poros organis alligatos. quiescentes in actũ adducere.Sed imutatio ag fieri in naribus in olfatiendo.puta extensio q dã & titillatio.Nares itaqp sunt odoratus szi tiua.& ñ predcã mãmillary capitibus silia ad ditamẽta. Cuius oppoĩtũ fere oẽs sentiunt medici.capita prefata mãmis silia.& ñ nares ponentes olfatus organa. Rursus alii oẽs sẽ sus unr a cerebro driuari: qr & hic cõfluet si miliĩ ab eodẽ: neqp etiã apparet in naribus or gaizatio quod odaratus sint instrã.cũ & alias habeat opationes ppias.& unius membri sit

unica iux. Haly opatio. s. ppria. Et i. illic ē
organū uirtutis. ubi cōtingit eā principalius
pati & cōformari: sed olfatus nocumētū non
est pori nasi passio: sed uentriculoꝝ anterioꝝ
cerebri. interioꝝ tertio. cōfortat etiā abaro
maticis. Itaq; capita mamillaria capitibus
sunt organa olfatus. Propt primū qu dē sci
ēdū. q; organū instrm seu sszitm est subiectū
cui uirtus infigit aut ī quod cōtendit. Est
autē olfatus uis ordinata in duabus carūculis
anterioris ptis cerebri. sitibus mamillarū ca
pitibꝰ: ad apprehēdēdū id quod offert ei aer
attractus de odere. qui ē in uapore pmixto cū
aere. aut de odore ipresso in illo ex pmutati
one. que fit ex corpore odorifero A. de aia pri
mo. Ex quo etiam iam apparet utcūq;. que
sint additamēta pretacta. In oppoito enī supi
us directe lateꝝ aliū maioꝝ os eminet utriq;
paꝝ exterius cōnexū. Ad iterius uero pts gcauū
In quod utrinq; cōdescendit cerebrū eminens
pte utraq;. & formatur ītra durā matrē in fi
gurā mamillaꝝ. & parū indurat a substantia ce
rebri. ceu extremū māme duriꝰ extat in mā
milla. uñ A. xii. de aialibꝰ. in anteriori pte na
scunt additamēta que sunt sitia mamillis. p
que fit olfatus. & diuidunt a mollicie cerebri
moicū. & nō sunt ita dura ut neru. In prī
cipio quoq; tertii canonis. In anterioꝝ prete
rea cerebri. oriūt duo additamēta mamillaria.
quibus fit odoratꝰ. q̄ quidē a lenitate cerebri
parūp drnt in primis. sed postea cōsequit ea
neruoꝝ duricies. Ad ista quoq; additamēta
uel carūclas. fit p nares aeris & odoris attra
ctio Perforat. n. duobꝰ foraibꝰ os cōpoitū ma
nifestis. prio inter hec exñs. demū supius pso
ratur multis uelut canalibus puis. & reddit
q̄si spongia ut diminuat multitudinē frigo
ris aeris apud baelitum. ne pgat inalteratꝰ ad
cerebrū. Et hoc quidē situat sub dura mre.
Ipsaq; sitr pforai foraibus sicut clepsedra. oc
tauo de iuuamētis. Sūt autē nares instrā de
lationis aeris ad pulmonē. & odoris ad carūcu
las prefatas. ex pluribus ossibus & cartigili
nibus cōpoita. Est etiam meatus pueniens d
palato in nares & charūculas huiꝰ. Quaruz
iuuamēta sunt multa. p eas enī ut prescriptū
fuālis euaporatio ad predcā puenit additamē
ta. & aer pulmoni dimittit. tēpat etiā iñ cere
brū. Iuuant sitr ad aerem incidēdū. ut lre ar
ticulent pfcē. Supfluitates etiā expellūt inde
a cerebro. teguntq; a uisu. Turpe nanq; forz
illaꝝ cōspicere decursum. iuuat quoq; in ipās
manibus excutiendo & expellendo. Nosce
quoq; hoem sszm odoramēti deteriorem cete
ris habere aialiū. szo de aia saltē ītēsiue. extē
siue aūt certiorē cū plm & plibꝰ aliis aialiuz
deicerēt odoribus. uñ in cane szm Alexandrū
de probleumatibus. Olfatus coītensior est eo
qui hoīs. in aquila uisus. in aiali dcō prio gu
stabili īdico gustus. szm aracas & aliquas aui
um tactus: quātū ad id uidelicz qd est obiecto
subtiliter occurrere. ñ āt quo ad discutiēduz
qualitatē tāgibilis. que pcipit ex obiecto. Ita
enī ceteris homo tactus est perfcōris. & iō aia
liū prudentissimū szo de aia. In apris uero au
ditus. Propt szm quidē sciēdū. q; Aꝝ. collz
szo uoluit nares sore instrā odoratus ppria.
Inquit enī szm Aꝝ. fit iste sszus in duobus me
atibus. qui sunt in naso. & szm Ga. fit in carū
culis duabus sitibus capitibus mamillaꝝ: &
dicit q; ppt remotionem istiꝰ loci attractione
indiguit. Et tunc impūgnat Ga. inquiens
Si foret ita sicut dicit Ga. ergo odorareꝰ. q̄uis
nares nostre forent opilate. qñ aerem pos at
traberemꝰ. quia palatū est aptū naso. Foramē
enī ut dictū exñs in palato. cōtinuat cū foraīe
nasi trāseūte ad predcās carūculas. Et sub
dit szm q; dicit Auenasor. Nos odorarēꝰ odo
rē ciboꝝ. qñ īcipiunt digeri in stomaco naribꝰ
supple opilatis zcꝰ. Itidē. si per illas duas
carūculas fieret olfatus aialia inolfatibilia.
q̄lia uidz sunt olfātia preter hoīez non odora
rent. Ipsa enī odorē pcipiunt cū paucis sszibi
liū dīiis. uñ idē de sszu & sszato. Homo meliꝰ
distinguit dīas sszibiliū olfatus. q̄ cetera aia
lia: & tñ multa aialia fortius cōprehendunt
odores ex remoto. Quare quinto. de ge. aialiū
Certitudinem sszuū de longe mme. ut est di
cere homo habet ut szm magnitudinē aialiuz
Que autē circa dīas maxīe. Ipse nanq; quātuz
ad olfatum est maioris ingenii in olfaciēdo. q̄
oia aialia & in ppalando odores occltos cōfri
catione. quod non habent cetera. szo de aia.
A. Propt quod drīa v. Solus homo alioꝝ aiali
um gaudet floribus & aliis odoribus. uñ pro
bleumatum x. homo magis aliis aialibus est
odoratūs. Nō igit per illas duas carūculas erit
odoratus. Hec autē poītio stare non potest
sicut tertio ostendet dicēdorū. Est etiā ipsius
remouere fulcimina. Quid. autē sit dicēdum
ei quod arguit p Aꝝ. tertio & quarto dicēdoꝝ
uidebit. Ad aliud dicēdū. ipsū non ualere.
quia szo de aia olfatus pficit opculo remoto.
uelut uisus amotis palpebris in habentibus
eas discoopire nobis eueīt īspirantibꝰ ampli
atis ueīs & poris. Id autē fieri non potest. ni
si naribus olfatibile attrahat. Non enī hoc
cōtingit siquis detinens uelit ore apto ipm
attrahere. Adhuc magis trāsducetur olfa
tile mixtū aeri in pulmonē & uentrē. q̄ i sur
sum p colatorium ascendat. Palin. uīr rō po
tius oppoītū īcludere ppoīto. quia si secūdū

eundem odorabile pueniet ad carũculas prefa
tas.prius cõcurreret in nares.cum illa duo fo
ramina eay & colatorii. ſibi obuient circa
eũ qui ſub oculis locũ.ꝓpt qd eis opilatis d
beret olfatus pfici in loco cõtactus. Non.n.
põt drẽ q in loco nariũ anteriori ſit organuz
olfatus. eo q quodã imiſſo nares ad interius
ualde opilante.odorabiliq demũ appoito ad
nares ñ fiet odoratꝫ ſſzꝫ. Sitr dicẽdũ Auena
ſeri. Ad aliud dicẽdũ.q ſermo hic eſt de ho
mine nũc.& non alioy. Aut fortaſſis in aliis
pfectoy.ita ut in boie pficit odoratus. uias
tñ liberiores habent. cerebrũq frũz & huiduz
miꝫ. Sz cõtra hec & cũ Ay.uĩ affõy quita.Mu
lieri ſi in utero non cõcepit.uelis autẽ ſcire ſi
accipiat conteges ueſtibus ſuffumiga deorſuz
ex aromatibus. Etſi quidẽ tranſire uĩ odor p
corpus ad os & nares.cognoſce.qm ea nõ pro
pt ſe non generat.Si igit p oẽ corpus ab infe
rius in ſurſũ põt fumus ad odoratꝫ organũ p
uenire.multo deniq magis qñ appropinquat
ipſi de extra odoratiuũ. Dicẽdũ q ſi debe
ret ſentiri a muliere ſic diſpoita odorabile.
opus eſt os tenere apertũ.alioquin nihil pcipi
et ceu nil quãtũcũq odoratm ore clauſo ſen
tit ens in eo. Propt tertiũ xo ſciẽdũ. ſnĩaz
fuiſſe fere oĩum medicoy. q olfatus ſſzitiua
ſunt extreĩtates due uentriculi cerebri dupli
cis in rotũdũ.acutũ preeminentis cũ ſubã ter
mĩatiori.ea que cerebri ut prius tactũ.quod a
notoĩa deſignat aptius. Quod etiã uĩ ĩnui
non parũ de ſſzu & ſſzato ita. Vtit natura re
ſpiratione ad duo. ut opoſe quidẽ ad thoracis
adiutoriũ. & aduentitie ad odorẽ.Inſpirante
enĩ ſicut exſpirãte puta boĩe. facit p nares mo
tum olfatũ uidz: non ſunt igit nares olfatus
certũ organũ.ſz potius quoddã delatm. Et
quĩto de ge.aĩaliũ.Quorũcũq nares longe ut
latonicoy.odoratiua pfcẽ.Exñte nãq profũdo
ſſzus organo longe. quia motus non deſtruũt
ſz recte tendũt. ſicut pre oculis manu uiſũ ad
unãtes. uñ pbleumatũ xiii expreſſiꝫ.Ad cere
brũ enĩ termĩatꝫ odor ſſzm facit. Quod ex
primit de iuuamentis apte octauo Senſus con
prebẽdens odores inter alios ſſzus.poĩtus eſt
intra teſtã.ĩ duobus uẽtriculis anterioribꝫ uẽ
triculoy cerebri.qui cõtinẽt ſpm uaporoſum
Subdit etiã tãdẽ. Vtilitas duoy foraminũ p
trãſeuntium a cerebro uſq ad nares eſt ipſius
ſupfluitates eũare. Et in hoc eſt utilitas alia
qua cerebrũ cũ infirmat adiuuat. Eſt & utili
tas ppria ante iſtas.ſ. odoris cõprehenſio.&
ante iſtam alia. puta hãlitus aeris & copula
tio eius cũ cerebro.Propt oẽs igit iſtas cauſas
appropriat ſſzus odoratus ut ſit in cerebro.
quia ps g coopit iſtũ ſſzm indiget.ut p eam
ptrãſeat qd cerebrũ adiuuat. Quarto uero
de accidenti.Mõſtrauiꝫ quoq q primũ iſtrm
odoris ſint uentriculi cerebri. Hanc etiam
poĩtionẽ ſeruat haliabas tertio & quarto the
orice.quod etiã ſigno rõnabili oñdit.Quia ſi
domũ ĩgrediamur undiq clauſam multis. o
doribus bene aromaticis repletã.naribus nrĩs
aptis.replebũt predcĩs odoribus.Si autẽ tũc
cũ ipſoy aptione & replone aerem continen
tes attrahere ceſſauerimꝫ.mĩme ſẽtieꝫ tpe il
lo antedcõs odores. cũ uero aerem attraxeri
mꝫ eos mox ſentieꝫ.quia homo inſpirãs odo
rat:nõ inſpirãs autẽ ſz exſpirans aut retinẽs
ſpm.nõ odorat . ſzo de aĩa. Quare cõcludit
Haliabas.ñ nares ſed duo capita capitibꝫ mã
millay ſiĩia.fore olfatus organa. Rurſus ut
dcm p Ay. Olfatus nr proportionat oculis
palpebris uelatis.quibus non põt pfici uiden
di actus.niſi amoueant palpebre.fit etiã ĩſpi
rando. & opculũ detegendo ueĩs ampliatis &
uiis: non pcipit etiã homo niſi drĩas extrẽas
odorũ.& ualde inſignes:nihil.n.odorat odora
biliũ ſie letitia & triſtitia. cũ certũ hũc ſſzm
mĩme habeat ppt mltã cerebri frĩtatẽ.& hu
miditatẽ uirtutẽ impediẽtẽ olfatiuã.& fũaleꝫ
extiguendo euaporationẽ.que cauſa odoratio
nis exiſtit:& ppt hoc olfatus attributꝫ fuit
igni. ratione uidelicet obiecti ppria.Cauſat
etiã is ex fũali euapatiõe. Cõmẽſurat nãq ca
lor odorabilis.& motꝫ ipſius ad ypbolẽ eius.
que in loco.i.cerebro frĩtatis & humiditatis
Natura enĩ ſemp ĩgeĩat ad exceſſũ uniuſcuiꝫ
de ptibus ſzo.Olfatus ſiquidẽ ratione organi
quod eſt circa cerebrũ.eſt uirtute ſeu potẽtia
calm. materia uero frm.Hec igit ſingula mõ
ſtrãt ſſzitm ppriũ olfatus circa cerebrum. &
non ſecus nares exiſtere. Itidem organizati
o ptiũ arguit uirtutẽ inſtrĩ.Sed in extremita
te utraq uentriculi ãterioris cerebri.predcã
ita extat artificialis organizatõ.ut non ob ali
ud ſit niſi ppt odoris pceptionẽ. Quod for
ſitã id quis ĩpediet.d.additamẽta illic fcã eẽ.
ac pay a mollicie cerebri pmutata.ut eis hinc
fortitudine acqſita.poſſint pati ſupfluitates
primi uentriculi expurgari iñ illeſa.Ceu ſub
cerebro locata fuit glandula.moĩcũ a ſbã cere
bri in duricie pmutata. ne ſupfluitatibꝫ cere
bri hĩc tranſeũtibus ledat. Cui dicendũ.q
non ppt hoc oportuiſſet os tm in exterius cõ
cauare.neq uias ſic anguſtas nature preſtare.
Ex uentriculis etiã decurrũt circa mediuz
ſupfluitates ad glandulaz dcãm.non tñ ledũt
his ipſi. Aut licet quod obicit iuuamẽtũ im
portet quoddã ut uoluit Ga.cũ A.non tñ illd
extat principale.ſed odoratus magis.cũ unus
ſit ſſzuũ pficientiũ. Adhuc.leſa pte ĩteriori

& naribus ſanis. lediť & odoratus. quod & no
bis indicant collectiones fetide ſub cerebro an
terius pcepte. ac corize nullam in naribus le
ſionē notantes non pauce. Itaq; carūcule pre
figurate organa ſunt odoramēti. & nō nares.
Noſce quoq; ex ſ3o de aīa A. eē inſtrm̄ du
plex. quoddā nanq; reddēs tm̄. q; ſ3ariū & ſub
ſeruitm̄ exīt. ceu neru9 obtic9 criſtallīe. ac ua
ſa ſeminaria inuoluta teſticulis. Aliud uero p
cipiens ſolū. quod principale extat &. pfcīuū
ut criſtallina & teſticuli quo ad ſeminis gene
rationē: nonnullū quoq; reddens ſiť & ſuſcipi
ens. ut neruus tactūs. cordis etiam caro: p ſe
nanq; ſētīt. dīa. xlii. Itaq; ī propoīto nares ſūt
organa reddentia ſolū. carūcule prefate ſuſci
pientes tm̄. Oportuit enī pla īſtrā & figurati
ones eē. ut pficereť hic ſ3us q nobis cū diffi
cultate alligať. ppť cerebri dictā frītatē & hu
miditatē īmēſuratā. Propť quartū quidem
Ad primū procedēs ex Aq. dicto apparuit qd
dicēdū. uel quia noluit nares organū olfatus
principale & ſuſceptm̄. ſed deferens & ſ3ariū
uñ ſcdus pbūs diffiniuit nares odorū fore ad
ductionē. Aut ſermo fortaſſis Aq. fuit ho
ra. qua nōdū pfcē tradita erat inciſioīs ſcīa.
drīa. lxxxxix. Ad aliud dicēdū ut apparuit
q; nares quoquo mō ſunt inſtrā odoratus. ſub
ſeruiunt enim & deferūt propriis inſtrīs: &
quia non ſolum habent iuuamētū hoc. ſed ut
dcm̄ eſt alia plura: iō uolens Ga. eas lingue aſ
ſimilare. cuiuis proprius eſt actus guſtādi. ſ3a
rius in uocem cōferre. Eſt etiā ut manus mo
lendiārii in uoluendo cibū ſub dentibus. Cer
tius xiii. de amīalbus A. nares dixit inſtrā fo
re odorationis & banelit9. Ad aliud Aq. ia3
apparuit non enī teneť modo. Ad aliud di
cēdū. q; pro tanto dī īſtrm̄ olfatus eē aerē īpo
ſitū naſo quia ipſe cōfert maxīe ut actus pfi
ciať odoratioīs. & ideo poūit ibidē q; inſtrm̄
auditus eſſet aer īpoītus auri. hic enī neceſſi
tas eſt maxime ſ3o appns de aīa. Ad aliud
dicēdū. q; illa ps nerui non eſt ps que ſit olfa
tus ſ3itm̄. ſ3 tactus. Oriť enī hec & raīficat
ex tertio neruoq; pari ex cerebro ortoq;. Ad
aliud dicēdū. q; ſermonē Aq. aut eius expoīti
onē hic non recipio. cū opīonis fuerit oppoīte
Ad aliud dicēdū. q; notat difficultatē. cōuīcit
enī tm̄ q; homo deterioris ſit ceteris aīalibus
olfatus. neq; etiā cerebrū tm̄ eſt frm̄ & huīdū
īmo calm̄ & cōterīnatū utcūq;. ſed frm̄ eſt re
ſpectu cordis & epatis. & huīdū reſpectu oſſiū
prīo prīa. & quia cerebrū ſic frm̄ fuit odorat9
igni attributus. ut fieret ceu oñſū equalitas.
habuit etiā hō ſicut tactu3 ingeniū in odora
tione: qua odorabile facile agit ad organū p
uenire. Ad aliud dicēdū. q; uirtus in carun
culis actu repiť prout ſaltē formam noīat.
Neq; ppť hoc q; cerebrū caret uirtute ſ3iti
ua tolliť: quī circa ipſū odoratus nō poſſit eē
organū. cū non ſit ppprie ut declaratū ē in ſub
ſtātia cerebri. ſed in prefiguratis additamen
tis. & qa p pax a cerebri dīnt ſbā. iō rō ut pri
or difficultatē & nō impoſſibilitatē cōcludit
odorationis. Quod ſi ſermones qñq; Ga. 9
ſonēt. inſtrm̄ olfat9 fore ī cerbro. aut uētricu
los duos anteriores. ut apparuit exponēdi. qa
eſt circa cerebrū & eius uelam̄. Id enī quod ali
cui naturaliť eſt annexū. multotiēs id dī. ceu
cor dī artariax ps. uñ hiſtoriax tertio. Cor eſt
ſicut ps artariax. Et in principio canonis ter
tii. Cerebrū diuidiť in ſubſtātia3 uelatīa3. me
dullarē. & uētres plenos ſpū. Ad aliud quid
dicēdū. oñſū xlii. N3 eo q; odorabile poītu3 in
tra nares ñ ſētiať. arguit ibidē ppriū fore olfa
tus organū. ſed euenit. quia cū odorare cōſiſ
tat ī effcūali euaporatōne. opiťōe tūc interue
niente. ipſa non poteſt in prefatas deuenire
carūculas. quod oñdiť: ſi enī quod intra nares
poniť pauce fuerit quantitatis. ut effūatio ua
porosa non prohibeat tranſire. adhuc odor pci
pieť. Ad aliud dicēdū. q; non oīs īmutatio p
priū arguit ſ3itm̄. uelut neruus. ut oñſū dīa
xlii. organū tactus. caro tñ īmutať apud obie
ctū ipſius. Quod quidā non principale arguit
inſtrm̄. ſed magis acceſſoriū & delatm̄.

DIFFERENTIA. XLVI.

Vod tunica interior artarie cōſtruať
ex uillis ī lōgitudine protenſis. oñdī
ex tertio naturaliū. & prīo prīa.

Rurſus priori & propiori actioni huiq debe
ť organū. hec aūt ē attractio dilatatiōe facta.
O3 enī ſiquid expelliť quod prius attrahat.
uilli aūt lōgitudinales attrahūt. Erūt igiť ut
prius & ppius īſtrm̄: quod autē tale ſedē de
bet accipe intrinſecā. iuxta ppinquius ampli
us ſitū. Eti. haēlitus & pulſus ſunt pporci
onales. ipſe nanq; currit pulſus curſu tertio
x. ſed in haēlitu precedit attractio. ergo. & in
pulſu. hec autē poīta uillis pfici lōgitudina
lib9. qui ei magis erūt accomodi exñtes intrī
ſecus. Adhuc. digniori & fortiori actui īſtrm̄
debeť aptius & uigoroſius. ſed id euenit cum
longitudinales fuerint interius. quia p eoq;
attractionē. uita ex corde in cetera demādať
mēbra. Fit etiā attractio per ipſos melius nu
trimēti in ptes artarie. Itidem. ſi uilli lati
tudinales eēnt interius fortiores ppinquita
te fcī phiberent aerē introduci. quod non fa
cient exterius poīti uigentes q̄ min9. Itaq; tu
nica īterior artarie ī uillis ſ3m lōgitudinem
diſſoluiť. In opoītū Ga. vi. de iuuamētis & ha
habas cū Aq. Rurſ9. īmutatō corpi adueīens

mox q̃si per artarias iuuante spũ in cor deferẗ
hec autẽ pficitur expulsiõe.quã facit artarie
interior tunica uillis latitudinis intra se posi
tis nam latitudinales id impedirent attra
hendo. Adhuc.longi exterius siti aeri ap
propinquant amplius q̃ entes intrinsecus.&
ita facilius subinducere poterũt aerea.Igiẗ la
titudinales uilli extant in tunica interiori
artarie. Propẗ primũ quidẽ sciẽdũ. ꝙ arta
ria est mẽbrũ neruosũ a sinistro cordis uẽtre
ortũ.in eius subsidiũ motu cõtrario ordiatũ.
in longũ rotũdũq; ꝓtensũ duplici tunica uela
tũ.Vite mediãtibus sanguĩe & spũ ĩ aliud reli
quũ corpꝯ delatm̃.huiꝯ autẽ duplicis tuĩce ĩ
terior est multe spissitudinis & duriciei. Ex
terior uero mollis teũis rara.silis tunice ue
ne nõ pulsantis.vi.de iuuamẽtis.uñ sꝛo theo
rice.Interior tunica ẽ quinquies duplicior ex
teriori. Et iõ Abrucaẗ magister Ga.q id be
ne mensurauit.uoluit artariam fore sexcuplã
grossitudini uene:habuerũt ãt tuĩcas duas ne
fortitudine findanẗ:& ne spiritus in eis rari
tate dissoluanẗ.Pulsant autẽ ut cõtẽpenẗ uita
lia. & ut spũs ꝓtibus cũ sanguine deferaẗ.ac
ipse attrahaẗ ex uenis in eas. Est aũt uillus
siũ ynulus.aut filum mẽbrũ neruosũ protẽsũ
subtilissimũ.ad motum actionis coĩs ordina
tũ nam mẽbra que solũ pro seipsis agunt uil
lis non eguerunt.cũ actio sit ꝓua.Sufficit.n.
calor naturalis loco uilli.ceu sunt os cartilago
& hꝯ. Que autem ꝓpẗ oẽ corpꝯ operanẗ egue
runt illis.cũ uehementior sit actio.ut uenter
artaria & hꝯ.Est autẽ is ẗplex ut quasi trina
dimensio.longitudinalis latitudinalis & dya
gonalis.mediãtibus quoq; his artarie oꝑanẗ.
Ineis nãq; sunt quattuor uirtutes.quaꝝ q̃daꝛ
dilatãt.alie ꝯstrĩgunt.quedã retinent.& faci
ũt post quietẽ dilatationẽ.nõnulle retinent &
agunt post quietem cõstrictionẽ. Que oẽs uil
lis operanẗ propriis Haly. & quia dubiũ erat
quibus agunt & quõ.eos timuit ꝓtibꝯ appro
priare artarie. ꝓpẗ quidẽ sꝛm.primitꝯ expo
naẗ quid de hoc ssꝛrũt priores: deincepsq; ulr
dissonantie sapientũ tanganẗ circa uillos.Pro
pẗ huiꝯ siquidẽ primũ. sciẽdũ q; nãliũ tertio
ita subscribiẗ. Tunicaꝝ artarie que quideꝛ ex
trorsũ ex rotũdis. que uero introrsũ ex rectis
quidem plurimis. paucis uero eis quibus ex
obliquis . Dico autem rotundum latitudĩa
lem.obliquũ auteꝛ trãuersaleꝛ.Quod fulciẗ.
qm̃ subdiẗ artarie silanẗ uentri. His quoq;
uideẗ consentiri ulius tn̄ prĩo prĩa ita.Mẽbro
rũ quidem habẗiũ duas tunicas.uilli latitudi
nales semp in eorũ extrinseca sunt tunica. &
alii duo intrinseca tunica. ita ut longitudina
les declinent magis ad supficiem eiꝯ interio
rẽ q̃ trãsuersales:sꝛm hoc igiẗ cõe longitudĩa
les extãt in tunica interiori.In ꝯtrariũ vi. de
iuuamẽtis. Tunica interior artarie dissoluiẗ
in fila sꝛm latitudinẽ.uñ sꝛo theorice oppoĩtũ
naturaliũ tertio.penitus seriaẗ ita.Interior ar
tarie tunica uillosa est & in latũ.sed tuĩce ex
terioris sunt in longũ uilli. & in ea pauci ex
trãsuerso. Collꝛ autẽ prĩo. Contextura in
terioris artarie tendit in latitudinẽ. exterio
ris longitudinẽ. Propẗ huiꝯ siquidẽ secũdũ
sciẽdũ. ꝙ Alexander in ꝓbleumatibus taliẗ se
riat.Ynuli recti in stomaco.i.ysophago attra
hunt.obliqui uero expellunt. In aliis autem ꝑ
ticulis obliqui detinent ut in mrĩce. Tertio
quoq; xiii.Meri sepatus est a uillis transuersis
cũ nõ sit ad retinẽdum. Cui cõsentiẗ collꝛ sꝛo
ubi tm̃ longi explicanẗ & lati.non aũt trãsuer
si. Tertio uero theorice.Meri est cõpoĩtum
ex duabus tunicis.altera exterior carnosa.cuiꝯ
uilli ferũẗ in latũ reliqua uero interior neruo
sa.& eius sunt uilli in longũ protensi. & in ea
pauci ꝑ trãsuersũ deducti. Quod innuiẗ na
turaliũ etiam tertio prĩo.etiã prĩa.Motus trã
sglutiendi est cõpoĩtus.fit enĩ uillis propriis
per formã ex situ longitudinis latitudinis &
trãsuersionis.Sed iste motus est meri. Appꝛ
itaq; ꝙ dupliciẗ aduersanẗ hi.primitus qa Ale
xãder poũit in stomaco seu meri uillos trãsuer
sos cũ haliabate. & ꝙ demũ fecit trãsuersos
expellere in stomaco. cũ ubilibet ponãẗ reti
nere. Adhuc secũdo collꝛ de uentre. Reten
tio & expulsio fiũt ꝑ tunicam que ꝓcedit ꝑ la
titudinem. Ceteri ꝟo fere testanẗ expulsionẽ
fieri. ꝑ tunicam dissolutã in uillos latitudĩs
& retẽtionẽ per illam que trãsuersionis.

Tertio uero naturaliũ uenter habet ynulos
obliquos grã circũtractionis. Amplius disso
nant circa intestinoꝝ uillos.non solũ ad alios
uerũ etiam inter se.uñ tertio naturaliũ.Vni
cuiq; intestĩoꝝ rotũdi sꝛm alterutrã tunicarũ
ynuli sunt. circũtrahunẗ enĩ solũ.attrahunt
autẽ nihil. Quarto uero de iuuamẽtis.Inte
stĩa qm̃ ñ indigent uirtute attractĩa.habueẗ
fila ꝑque foret ipsis possibile tm̃ expellere.

Tertio siquidẽ theorice.Intestĩa siquidem
sunt composita ex duabus tunicis uillosis
& cuiusq; uilli tunica in latum rotundatur

Tertio uero xvi.Vincens sup duas tunicas
ĩtestini est uillus tẽdẽs sꝛm latitudinẽ. Col
lꝛ uero prĩo. Intestĩa cõpoĩta sunt ex duabus
tunicis.& habẽt texturã tendentẽ in latitudi
nẽ solũ.uñ sꝛo illiꝯ.Virtꝯ maĩfestior in eis est
expulsĩa. non autẽ attractĩa. Cuiꝯ ꝯriũ na
turaliũ ita tertio.Sola oĩuꝛ organoꝝ ex tuĩcis
siẗ & utrisq; obliquos habentibꝯ ynulos facta
sunt intestĩa. Haly. quoq; intestinũ expellit

ilico quod aggregat ex egone in eo. & attra
bit sibi aliquid alid ex superfluitatibus. Pri
mo autē pria. Melius est intestinis ut uilli at
trahendi & retinendi non sint sit. sed supple
p tunicas sepati. non enī multa indiget retē
tione. sed attractione & expulsione. Sic igitur
eis uilli inerūt longi & lati. Quod firmat.
subdit enī q aliqn membrū habet duas tuni
cas. ut fiat eius attractio & expulsio motu ue
hemēti. un fcm est earū alterutre singularit
instrm sine pmixtione: ut stomacq & itestina
Itaq Ga. & A. fere cōtrariant nedū aliis. sed si
biipsismet. Propt tertiū. quidē explicet
prius ueritas qīti. deīceps uero lites circa pre
inductas sopiant discolias: Propt buiq pri
mū sciēdū dd. cū vi. de iuuamētis. Halyaba
te & Av. q tunica interior artarie cōstituitur
ex uillis latis. Exterior uero ex longis quidez
plurimis. paucis uero ex trāsuersis. Quod
expiētia ostendit in amplius. cū quis accipiēs
artariam magnā & decoquēs qsi excorticando
seiūgens apparebit eidem qmagis sm latuz
seu rotūdū decorticari. Quod & ratione fir
mat. Suppoītis tn prius q inspiratio exspira
tionē precedit. un hay libro. morientia exspi
rāt. qre necessariū eē primū īspiratiōz. Et vi.
de iuuamētis. Principiū motus oīum istoy ē
unū. & est cordis expansio que fortior est con
tractione. Adhuc. qn cor dilatat artarie cō
stringunt & eq. dra lxxx. & q artarie ut dcm
extant in cordis obsequio. Amplius quod di
latatione fit attractio. cōstrictione uero expul
sio. Palin quod uilli longi attrahunt. lati
uero expellūt. transuersi detinent. Et itidē
Instrm actioni amplius necessariū interius lo
cat ut propinquū agenti. un tertio xiii. Non
poīti sunt in uentre uilli expulsiui extrinse
ci. & lōgitudīales ītrinseci. nisi quia attracti
o est prima opationū eius & propinquior. de
inde expulsio advenit post illud. Quod
nempe ont mesopleuri dilatantes pectus. & q
stringentes una. qui uillos a quatuor ptibus
recipiunt. & iō unusqsq sm Almāsorē. & A.
est qdruplex. Apud tn Ga. & Haliabatē singu
laris. quare sunt. lxxxviii. uel xxii. uilli eorū.
Siquidē dilatantiū in ptē magis expandunt
exteriorem ut aptius aerē qui foris exīt attra
hant. Cōstringentiū uero interius. ut liberiq
fumū uaporosū expellant ī que foras. His
itaq suppositis procedat. nam si prior inspira
tio exspiratione ac cordis expansione. Cor
primitus attrahendo aerem in sui refrigera
tionē a pulmone. p artariam uenalez dilatat.
Et quia hoc deseruit ei cōstringitur eo. q qn
unū mēbrū dilatat ut attrahat. reliquū qstri
git ut expellat. naturaliū tertio. huiq quidē
expulsio cū sit necessarior attractione. uillis p
ficiet latitudinis interius poītis. quia sic erīt
agenti propīquiores. At deinceps in huiōi
cordis expansiōe. sitr artariā oportet magnaz
cōstringi eidez deseruientē. ut ī id san. expel
lat aliqlit ab eo qui cordis in calore remissus
Et etiā ne is dilatatione expandat. Cum autē
cor angustat artarie dilatant. ita ut in artaria
magna cōstrictio precedat dilatationē. in ar
taria uero uenali ecōtra. Rursus expulsio arta
rie est fortior motus. & amplius necessarius
attractione. quia p illam expellit uapor fūosq
cū aere prius introducto mixtus. qui ppt eiq
inflāmationē odiosā iam nature redditā tanq
notabiliq. conat plq excretīa ppellere. q aerē
ad refrigeriū. ītroducer cū moīcq sufficiat. eo
q is quātūcūq calidq. est frūs nīoy spirituuz
cōpatione. prīo sza: ē etiā uapor pretactq gros
sior ita q fortiori egeat īpulsiō. aer uero sub
tilior. ut sibi sufficiat remissior. Ad fortiorē
autē actum & amplius necessariū suppoītū ē
īstrm intrinsecū & ppīquū existere. Eti ful
cit. qm talit dispoīti aeri ppinquiores expo
siti. ipsum poterūt pfectius attrahere. q si fo
rent intrinseci. quibus dcm paucos sociari ex
transuersis. Cōcoītantur nanq longos semp
quia motus fortassis eoy attractiuus requirit
fulcimētū in amplius. Itaq uilli lati in tu
nica erūt intrinseca. longi autē in extrinseca.
Propt huiq āt sm sciēdū. q uilli aliqn opā
tur p se. & sic ut dcm longi attrahunt & reli
qua: interdū uero p accidēs. & ita opus agunt
aln ab hoc oppoītū: Sic enī retinent non solū
trāuersi sed & lati. Est etiā cū ī retentiua pre
bent auxiliū qui sm latitudinē incedūt: pri
mo pria. un ad id quod ponit Alex trāsuersos
in stomaco expellere. dicēdū eo tanq supposi
to fore p accns. ceu non oms in uehemēti ma
xime retinēt tādē cōstringendo appetitu. ad
quod expulsio cōsequit eius quod in stomaco
cōtinet. cū sit longus colonalit rotundus. per
se tam dcm ipsos retinere. Cum uero aliq
ps trāsuersoy opat pōt retinere & qetē prare
ut attractio fulcimēto īuisa pfciq attrahat.
& precipue cū appetitus nō fuerit īmēsus: tūc
enī quasi lūbricoy terrestriū motus sitat eisd
Ad aliud quod A. & Av. non ponunt trans
uersales ī stomaco. hos āt Alexāder & haliabas
firmat: dicēdū q illi tanq p pay necessarios
& maīfestos relīquere. Actio nāq stomaci ē ue
hemēs attractio. ī qua ppendit quies qmime:
hi uero cōsiderantes morulam quādā in nerui
attractione. ac quia sotiant trāsuersi quidē in
aliis ptibus sēp cū lōgis ptulerūt etiā stoma
cū eisdē pfrui. Ad aliud dicēdū. q in uētre
pficit expulsio p se uillis latis. & maxīe cuz

ptes stringunt supiores. Quãdo uero econtra euenit cãt uoitꝫ. p accns autẽ retinent ceu cũ sꝫm superius retũdet uentris & fundũ pprie non autem sꝫm medium. p se tñ coiter ponit retentio transuersis musculis uigere. Ad aliud dicẽdũ ꝙ illa lra Ga. ẽ corrupta fortasſis translatione. nam in greco erat egcarsion. Quod dico ut inquit Ga. sꝫo de re. sa. cõtrariũ recto quod est rotundũ. dr̃ etiam coiter egcarsiõ plagion. i. obliquũ. uñ deceptus trãsferẽs noīs cũ multiplicitate. cũ debuit trãsducere egcarsiõ. i. rotũdũ seu latũ. trãstulit obliquũ

Et sitr ad aliud dicẽdũ. ꝙ errauit prius tñ ratione trãsferens cũ transtulit sꝫo naturaliũ tertio. Sola oium organoꝝ ex tunicis sit & utroſq obliquos habentibus ynulos. cũ dre debuerit rotundos. Aut dicẽdũ obliquũ equiuocum eẽ ad latũ & trãsuersũ ceu prius uisum Ga. innuere. Ad aliud dicẽdũ. ꝙ A. aliis aduersatur ponentibus simplicit intestina sꝫm ambas tunicas uillos habere latos. Aut dicendũ ꝙ. A. itellexit ītestīa supiora reliqui ueo inferiora. Vel saius ꝙ licet intestina supiora. v. solũ habeãt uillos latos. ultimũ tam ut rectũ: & precipue ipsius extremuꝫ longos etiã habet. uñ tertio. xvi. In ītestīo recto iam apparent uilli multũ lõgi. qm̃ est ex intestīs maioris opationis. indigens ad attrahendum illud quod est supra ipsuꝫ. Aut quis dicet hos longitudīales uillos ñ eẽ de substãtia intestini recti. sed musculoꝝ duoꝝ longitudinaliũ qui sunt ī eo. Quod si dicat A. sitr ī ītestīs attractionem motu fieri uehementi. aut eum non audio: uel fortassis fit ab alio. q̃ a longitudinis uillis. uel attractionẽ apropriabit stomaco. expulsionẽ uero intestinis. Quod quidẽ non recte interpretabit cõtra mẽtẽ nuntiãtis. Si enī causa duplicitatis tunicaꝝ foret nulla. uñ dicam tunicas intestinoꝝ duplices ex iuuamẽto existere coī. ut ne si accidat nocum̃tũ uni ei alterũ coicet. Nã siquis diligent attendat in oibus mẽbris cõtinẽtibꝫ alienũ ab ipsoꝝ substãtia. duas tunicas inueniet neruosas pret uenas. aut fortassis uaginam cordis. ita ꝙ & frenes sunt duplices tertio. x. Propt quartũ autẽ. Ad primũ dicẽdũ. id dcm̃ esse tpe quo nõdũ sciebat anotoiaꝫ pfcẽ. cũ testatũ sit dīa ix. de se Ga. drẽ. Non fore impossibile inuenire in arte medicie: quod p ipsum non est inuentum. Auicẽne uero dicenduꝫ uel quia secutus ẽ illic. Ga. Aut oratio ipsius ẽ ulis. ceu in ptibus ulr duas habentibus tuī cas. huiꝫ autẽ ueritas pro uno non interimit piclitari. cũ ad rationẽ scientie sufficiat ipsa ut admultũ. phisicoꝝ sꝫo & methaphisice. vi.

Ad aliud quid dicẽdũ apparebit. datũ nãꝫ est ꝙ in aliis artariis ab ea que uniꝫ tunice cõstrictio. ppt obsequiũ quod prestãt cordi ex pãsione precedit. Ad aliud dicẽdũ. ꝙ licet hãnelitꝫ & pulsus sint pportionales pportione seu sīlitudine lata. & non uera. nam sīlitudo est duplex quedã sꝫm ueritatẽ. & aliqua non: ut cũ quid alteri sīlitudine pportionat longinquiori haly. licet enī haelitus & pulsꝫ cõueniãt in spẽꝝ fere numero. & in causis tribus. uel uirtute instrõ & necessitate. dr̃t tñ in q̃plurīs. & pprie cũ cerebrũ cõtraopet cordi.

Ad aliud dicendũ. ꝙ uigore cordis oīa ī initio reddunt uiua. que demũ cõseruant in eẽ p debitũ defluxũ ab ipso ad ea. sꝫm dilatationẽ & constrictionẽ. sed in hoc ut oñsũ. cõstrictio artariaꝝ opat dilatatione in amplius: neq artarias oportet uillos habere. Aut ꝙ libet ppt ipsius actũ nutritioīs pticularem. cũ ut tactũ calor tãq̃ instrm̃ sibi sufficiat nature. Ad aliud dicẽdũ. ꝙ ppt necessitatẽ fere uacui quod sequit ad cõstrictionẽ in mox subsequat attractio. dīa lxxxi. Ac ppt aeris subtilitatẽ & ipsius moīcã respectu euentationis necessitatem̃ non prohibet uillis latis intus existentibus. sed cogit subitrare.

DIFFERENTIA. XLVII.

Vod uene oriant ab epate uī per Ga. integni. & aliis locis non paucis. A: quinto de aīa. Et ulr oms medicos. uñ prio collꝫ. Inuentũ est p uiam sꝫus. ꝙ uene raificant ab epate. Amplius si orirent a corde ipso moto mouerent & he. cum idẽ sit motus totius & ptis ut totius terre & unius boli. prio celi & .m. Cum autẽ cõsequẽs sit falsũ. falsificabit & añs. Rursus si uene oriren tur a corde cũ ordinent ad finẽ san. ut delatione ipsius p eas nutriat corpus. prio prīa. tũc cor principiũ foret san. eũdẽ informãs. Et iõ totũ san. oporteret in ipsũ cõcidere. hoc aũt īpossibile uī fore. Sic enī cũ īter epar & cor non sit nisi unus transitus puta uena cõcaua p eandeꝫ oporteret sit san. totũ ascendere. ac plm eius nutriturũ ptes īferiores plos & maiores supioribꝫ p eãdẽq descẽdere. Id autẽ uī impossibile. cũ motus p eandẽ ptẽ ita occurrant oppoīti. sꝫm sursũ & deorsũ sibi resistentes adinuicẽ in loco ītermeio cordis & epatis.

Pali. x. methaphisice: mīmũ ī unoquoq; genere principiũ est in illo. cũ sit metrũ seu mẽsura. uenaꝝ autẽ mime sunt in epate. non autẽ in corde. Itidem uene uñr ab illo cõtrahere originẽ cui magis attestant. hoc autẽ est epar & maxie quantũ ad ipsius pãniculũ. non autẽ cor. cũ sit dure substãtie ac solide. Et. pricipium san. uenaꝝ existet pricipiũ cũ he ordinent ad ipsũ. epar autẽ sanguis existit principium

cũ ſit calidũ & hu. ſibi colore affine. uñ quar
de iuuamẽtis cũ Haliabate epar fcm̃ eſt pur
pureũ ut ſaguiẽz generet pupureũ. uĩ et iã for
ma ſan. & oĩs eius diſpoſitio in epate dari: e
par itaq; eſt uenaꝝ principiũ. Ruſus oñ
uenas oriri a cerebro ſeu oſſibus. eo q; uena ex
pãniculo cõſtruit. pãniculus autez ut ad mul
tũ compoĩt ex neruo & ligamẽto. dr̃a xliiii. hi
autẽ originẽ ſuſcipiunt a cerebro & oſſibus.
Quod autẽ a pãniculo uĩ. quia ſzo theorice. &
prio prĩa. Oĩa membra pãniculoſa uel panni
culis inuoluta. oriũt a pãniculo cohopiente
coſtas interius. & pãniculo muſculis uentris
ſuccidẽte ſiphac dicto: tertio uero xiii. & xxii.
ſcribit etiã pãniculum ambientẽ interius pe
ctus cũ aliis oĩbus tactis. ab huiꝯ origĩari pã
niculo. ut xliiii. tactũ. Cum igit uene pãnicu
loſe ſint ab iſto pãniculo deducent originez.
Huius quoq; oppoĩtũ ſentit Aꝝ. in de aĩaliuz
libris. & potiſſime ꝓtiũ tertio. quod rõnibus
conat aſtruere non paucis. Amplius de iuua
mentis vi. fuit origo uene non pl̃ſatilis ueniẽ
tis ad pulmonẽ ex loco. ex quo orit uena pul
ſatilis ex corde. Eti ꝓpt dr̃ſitates inter te
las iſtaꝝ uenaꝝ fuit origo uaſoꝝ. q̃ habẽt una
tunicã mollẽ teũem ex tenuiore parte cordis.
Et origo illaꝝ que habẽt duas tunicas ſpiſſas
duras. ex ſpiſſiori & duriori partiũ eius. he ãt
ſunt cordis dextra & ſiniſtra. Palin natura
liũ tertio. Si uero tm̃ demũ maior eſt uena q̃
ad pulmone ducit. q̃ ea que in cor naſcit zcꝯ.
Adhuc animaliũ tertio. A. De facili ꝓbat
q; cor ſit principiũ uenaꝝ & neruoꝝ. Ruſꝯ
ab illo uene oriunt. in quo prio & ultimo ꝓci
pit uita. cũ ad ipſam ordinet nutrimento. ſz
hoc eſt in corde. & in dextro uidz uẽtriculo
iuxta eius dextrã auriculam. ubi uena uentrẽ
hñs continuat cordi. Pleraq; ſiquidẽ uiſu no
taui anothoĩzans. q; ceſſante motu cordis. &
ꝓ cõſequens uita. cũ ſtet ꝓ motũ in ſiniſtro
uentriculo paulatĩe motus. & ẽt ordinate con
ſtituit is in dextro. quouſq; ad meĩuz deueĩat
cõcaue uene cordi affixe. Ibi enĩ uĩ tandẽ ap
te oĩs uite motus ceſſare eiuſdem. Itidẽ prĩ
cipiũ uenaꝝ & alioꝝ in loco debet eẽ nobiliori
ut ipſũ eo fulcito ualeat principare. ut enim
locus eſt ita natura opat. ꝓbleumatũ. x. tali
s autẽ locus eſt cordis collz ſzo. Situat nanq; in
medio. parũp tñ declinans ad ſiniſtrũ. ut quã
tũ ad eius acum̃. In oĩbus enĩ aĩalibus cor eſt
ſzm mediũ pectoris loci. in hoĩbꝯ uero parũp
declinat ad ſiniſtram. ad equandam frigidi
tatem ſiniſtroꝝ. primo de hiſtoriis. & tertio
de partibus. quare principiũ cor erit uenaruz
& non epar. cũ deſcendat in dextrã. habens ex
oppoĩto ꝯiug ũ ſibi ſplenem. Neq; aliqd alio
rum ut oſtẽdet inductoꝝ. Propt primũ qui
dẽ ſciẽdũ. q; uena eſt corpus pãniculare oblon
gũ rotũdũ una tunica cõſitum ſanguinis na
turalis in nutritionẽ ꝯtentm̃. Eſt autẽ epar
ſan. inſpiſſatus. & ipſius primũ generationis
inſtrãlr organũ. dico autẽ primũ ꝓpt cor qd
illius organũ. ſzm & ꝓfciuũ exit: quod aũt ſit
cerebrũ & oriri quid os. quidue cor & quid pã
niculus drĩis oñſũ xxiiii. & xxxix. xli. & xliiii.
Propt ſzm uero ſciendũ. quoſdã dixiſſe ue
nas ortas a cerebro de ꝓtibus tertio. Cuiꝯ opi
nionis uĩ fuiſſe etiã. Yſaac uriaꝝ libro. quorũ
motm̃ extitit fortaſſis antedcm̃ atextura pã
niculorũ ex neruis ſũptũ. Sed horũ defcũs
tertio & quarto ddoꝝ apparebit. Quã eq
dẽ opinionẽ cũ his qui poſuerrũt uenas oriri
ab epate. tertio de partibꝯ. repellit ꝓ hec pl̃i
ma ita. Faciunt nãq; principia multa & diſce
pta: cũ in unoquoq; genere ac in toto etiã uni
uerſo. unũ opus ſit eẽ principiũ. in qud tandẽ
reducant cuncta. & ꝓ quod r̃ſent. uñ ĩ fine xii.
methaphiſice. Entia nolunt mali diſpoĩ. nec
bonũ pluralitas principatuũ. unus igit prin
ceps. Ex ordine nanq; uniuerſi ad unũ ꝓfcio
cat in entibus. cũ igit aĩal & maxĩe homo ſit
microcoſmus. ut viii. recitat phiſicoꝝ. unum
aliqd erit membrũ ĩ eo quo trahent originez
& gubernabũt cetera. Eſt etiã extimãdũ aĩal
cõſtare uelut ciuitatẽ bene legibus regulatã
de cã motus aĩaliũ. In hac autẽ oĩa deriuantur
ab uno prĩcipe & tendunt. ꝓpt quod in corpe
aĩalis unũ erit tale ut cor aut aliqd illius loco
Amplius ab eo quod eſt frĩſſimũ mẽbroꝝ
corporis nõ oriunt uene. cũ ad finem ordinẽt
delatioĩs calidi. Cerebrũ autẽ eſt huiõi. extat
enĩ frĩſſimũ & huĩdiſſimũ ꝓtiũ corporis oĩuz
drĩis xxiiii. & xxv. Eti ꝓ alia membroꝝ ꝓ
tedunt uene pertranſeũtes in om̃e. ꝓ cor uero
nulla. Illud enĩ quod ꝓtranſit oĩfariã ab ali
quo. eius non põt eẽ principium. Palin cor
uenis ꝓportionat. cũ ſit corpus ſpiſſũ ſolidu z
ſanguiſq; cõtẽtm̃ ſolũ. pret artarias & uenas
Ruſus anothoĩa indicat & generatio ſilr
aĩalis. cor prio genitũ. & ſanguiez in ſe primi
tus. Amplizꝯ motus delectabiliũ & triſtiũ. &
ulr oĩs motus a corde uideret in aĩalis genera
tione incipere. & ĩ idẽ determinari. Adhuc
oſtendit locoꝝ eius medius. & ſitus ipſius cã
artificioſe cõpoĩtus. cor fore uenaꝝ & aliorũ
principiũ. Itidem quod eſt exſangue nullu z
ſſzm habens. principiũ non extat uenaꝝ. Cere
brũ autẽ eſt huiꝯ. Ipſũ autẽ eſt ſine ſanguine
oĩum. & neq; modica neq; magna uenula in ea
terminat hiſtoriaꝝ tertio. nullũ etiã facit ſen
ſũ tactꝯ. ſicut neq; ſanguinez neq; ſupfluũ aĩa
liũ de ꝓtibꝯ tertio. Itaq; cor uenaꝝ eſt prĩcipiũ

& non cerebrũ epar uel aliud. Fuerunt & alii sicut Ga. cũ suis sequacibus ut apparuit. ponentes uenas oriri ab epate. astruentes hoc maxĩe. eo q̃ uene uñr ab ipso oriri & raĩficari ac nutrimentũ attrahere. uelut plantaꝯ radices a terra. Quod qd̃ ut uidebiť stare non pōt. licet enĩ uene fixe in epate nutrimẽtũ eo mediante ad cor adducant: & in hoc sĩlitudinem habeãt ad plantas quasdã. ñ tam̃ inde oriunť. cũ totã sbãm etiã cōtiuue maiores earũ ꝑtrãseant epĩs. quod in eo quod ab alio nascitur non euenit. uelut plantis ortis a terra. dũmō in loco ꝓprio fuerĩt & non in uasc'o cōclusẽ. Nq̃ etiã plante ramificantur om̃s in terra ꝓpť attrahere. uerũ etiã ꝓpť sustẽtari. ne ĩpulsionibus decidãt & uentis. & iō cōspicere plãtaꝯ plures puaꝯ unã radicez tm̃ habere. Ad huc mouentes formã sãguĩs in epẽ prestari. eo q̃ in quãdã fiat rubedinẽ transmutatio. licet uideať sentiri vi. de accidenti a corde. Non tñ ꝓpť hoc dicẽdũ. formã sanguĩs dari pfcẽ ĩ ipso. sed diminuitur magis. Introduciť. n. aliqua ad rubedinẽ chili ĩ meseraicis ĩmutatio. in quibus tñ ñ ob hoc san. dr̃ ullatenus generari. cũ. n. san. epĩs sit ĩpfcũs ĩ uia ad pfcionẽ & magis & mingꝯ spẽm non uariet utrigq̃. unũ erit agens forme inductm̃ cōplete. que nanq̃ unius extãt spẽi introdñr ab uno agente. id autẽ cor erit & non epar. cũ sit aliaꝯ ꝑticulaꝯ formalissimũ: Quare cor sãguinis & uenarum erit principiũ. Mouenť etiã sequaces. Ga. ex argutis. quoꝯ defcũs quarto mrãbiť ꝓpositoꝯ. Tertio uero xiiii. Sermo in hoc extat ambiguus incitans querẽ. talis uena cōtinuans ĩter cor & epar. descendit a corde ad ipsũ aut ascendit ex ipso ad cor. aut sm̃ ambas intentiones. Ascendere autẽ uel descendere taliť. non est aliď q̃ oriri a corde uel epẽ. aut in drñť ab utroq̃. Fuerũt autẽ nonnulli cōtẽporanei dicẽtes uenas posse dupliciť cōsiderari rōne siquidẽ materie ac cōtinentis. quomō dicũt eas indubitãť a corde oriri. Aut eig qd̃ ꝑ eas deferť ceu sanguinis. & quia is duplex ẽ impfcũs ab epẽ. pfcũs uero a corde. sm̃ hoc eas dicunt duplicẽ originem cōtrahere imperfcioĩs ab epẽ. pfcōĩs ꝯo a corde Sz hi lz quo ad primũ ueritatẽ sapiãt. Quãtũ ꝯo ad sm̃ eorũ dcm̃ desipiunt. cũ hic non querať ortus cōtenti. uerũ cōtinentis solũ. Amplius premissũ est pfcm̃ & impfcm̃ ab eodẽ introduci agente specificato. Fuerũt & alii ponẽtes uenas oriri a corde. uelut a prĩcipio prĩo mediato. ab epẽ uero tanq̃ ab ĩmediato & sz̃ario.

Quod etiã stare non pōt. eo q̃ mrãbiť per pla cor principiũ uenaꝯ & ĩmediatũ existere.

Propť tertiũ. quidẽ ueritas primitus ex eo deť. & deĩceps qs uẽťculoꝯ cordis sit nobilior oñdať Propť primũ hg sciẽdũ. q̃ cor uẽaꝯ extat principiũ sicut sapiunt ꝓpathetici. non solũ uirtute uerũ etiã materia. quod & iam dr̃a ulr oñsũ xxxviii. Et rōne mrãť nōmingnã A. aĩaliũ ix. & tertio xxi. cũ tertio theorice. Quãdo matrix collr sup spma tandem sicut dcm̃ dr̃a xli. uigore cali & ĩsormatĩe uirtutis fiũt tres spumante spmate uesicule. quarũ prĩa & principalior est cordis materia: reliqua ascendens cerebri. & tertia in dextra descẽdẽs epĩs. ita ut hec sepeť ab ea q̃ cordis. quodã intermedio utraq̃ colligãte: hec autẽ non nisi materia uene magne. cũ nihil aliď inť hec sit cōtinuãs duo. Quod firmať. qa sz̃o de geaĩaliũ. forma & spẽs epĩs est in corde. hec aũt uena principiũ ẽ aliaꝯ uenaꝯ & origo. sicut eius raĩficatio indicat. Quod & anothoia oñdit. cũ pars istius uene dcẽ chilis cōtinua epĩs. ꝑ unũ transeat additamẽtoꝯ descendẽs in renũ oppoĩtũ. quibus utrĩq̃ uenas ĩmittiť emlgentes dcãs. Sılr & rami uene porte dicte ramificari in cōcauo epĩs. continuãť ramis uene caue oriẽtis a corde. ramificatis a gibbo epĩs ad medium. q̃q̃ hoc ꝓpť puitatẽ ssz̃us non ualeat diligẽtig discernere. uñ quarto de ꝑtibus. Vocatũ insenteriũ ymen. ꝑtendiť continuũ a protensione intestĩoꝯ ad uenã magnã. & adorthẽ plenũ uenis multis & spissis ab intestinis tendentibus ad eas. Neq̃ ẽ dicẽdũ. q̃ cōtinuatio epĩs cũ corde. sit ex artaria tm̃ & non ex uena predicta. cũ hoc sit nobilior ut mrãbiť etiã artaria. sit etiã incōpabiliť maior illa. hec nãq̃ artaria que ad epar dirigiť ꝑua ẽ ualde. & ab inferiori ꝑte multũ magne artarie trãseũt. s. ꝑ dorsũ ramificata in epĩs gcauũ occurrit: uĩtũ ꝓpť eius ꝑuitatẽ. tũ etiam ꝓpť occultationem. Aꝯ. in plĩs locoꝯ aialiũ. eã non cognouit testans nullã adorthi nenã tendere ĩ epar sicut plurimi anothoĩzantes ipsam nesciunt repire. Quare etiaz praue Aꝯ. sz̃o collz̃. uoluit multas artarias ad epar uenire. De hac quoq̃ artaria Ga. anothoĩe princeps melius eã cognoscens. alio de iuuamẽtis quinto testať. solũ ꝑtẽ epĩs uiuificare inferiorem. supior nãq̃ gibbosa ex motu dilatationis & cōstrictionis cordis mediante uitalitatur. Dyafoĩtate dr̃a etiã xxxi. Et si hic modus oñsionis mrãuerit xli. dr̃a. neruos a corde oriri declarat ĩ amplig uenas ab eodem nasci. cũ nerui non ita sbãm cerebri ꝑtrãseant. neq̃ sic cordi cōtinuẽť apparenť ut uene. Amplius ortũ attestať suo principio productiō in tegni. Vene autem nō cōtestať epĩ. cũ ñ sit nisi sã. sm̃ A. cōgelatg.

Neq̃ ut quidã rudium inquunt dd̃. eas oriri ab epẽ. qa sĩlitudinẽ habeãt cũ eius pãniculo

quia eadẽ rōne

quia eadem rōne nascerent a pulmone ul spe
Adhuc ita nasci non esset oriri ab epē. uex
a pāniculo. Et i non ptransirent in epar p
forando sbām pāniculi totalit. sicut neq; arta
rie penetrant cor. Itidem pāniculus epatis
non est de cōstitutione ipsius uere. uene uero
attestantur cordi. & precipue illius dextro uē
ticulo. cū rōne sue corporeitatis. tūq; capacita
tis. tū etiā cōtenti. ut pote sanguinis in utris
q; repti solum. Amplius illud est principiū
uenax quod est principiū sanguinis. uene nāz
ordinant ad sanguinē. sz san. principiat in cor
de. cū cor calm sit & hu. collz sz o: uñ cōplexio
nū prio. Cor est natura sanguinissimū & cali
dissimū oium uiscex aialis. quod aūt sic eueit
cum sāguie pricipiū erit ipig pfci & ipfci. cū
uniuocent tandem. Rursus uita est cōsisten
tia p alimētū. sz o de aia. sed alimentū primig
est in corde. tertio de ptibus. & sz o de ge. aiali
um. Neq; tn ut quidam scioli dicendū a mrice
deuenire ppriū alimentū in cordis nutritio
nē. imo prius oportet imutari ab eo. ut digō
ne sibi ppriū reddat simile. qt cū cor sanguis
huius sit principiū. erit silr & uenax. Propt
huig uero szm sciendū. q; quia uena orit a dex
tro cordis uentriculo. ipsa nobilior est artaria
sicut eā supra illam dignificat Ax. uult enim
dextrū uentrē nobiliorē sinistro. & uitaliorē
amplius sicut nobilius & prius est ante. q̄ re
tro. & sursū eo quod deorsū. ac dextrū sinistro
que quidē dxetro insunt uentri. reliqua uero
sinistro. Quod pticularius mrāt. quia cor
indicat principiū corporis oīs. eo q; primitus
in ipso repit motus & uita & ultimo de ge.
aīaliū sz o. nunc autē cū eadē sit rō totius & p
tis. principio historiax. psq; se habeat ad ptez
ut totū ad totū. in illa pte in qua posterig ces
sat motus & uita. ipsa erit nobilior & prior.
hec autē est dextra. motu enim & uita cessāte
in uentriculo sinistro. p horulā pcipit in dex
tro. cū enim tendit in iteritū. sicut p incisiōz
plies pcepi. cessat moueri latus sinistrū. deue
niendo uersus dextrū: cōstituēdo semp ad qd
mouet. & ad immobile circa motū. donec pue
niat ad locū ubi hec uena nascit a corde. Cuig
quidē medio immobili poito pcipit motg cir
ca illud q̄ tēpis modico. ut & tandē hic cesset
oīs motus & uita. Vt itaq; uena intentionalit
amplius oriri a corde artaria. uñ xiii. aīaliuz.
A. Melior & nobilior ps duax ptiū cordis est
ad dextrā. & ab illa multū emanat de sua ui.
Sed quis forte obediens Ga. Sentit enim is
hoc oppoitū expresse. vi. de iuuam tis. ubi. n.
scribitur dextrū cordis uentrē ppt pulmonē
fcm eē. ut ei puta tribuat alimētū. dicz motū
cordis reflexū. fore compoitū ex duobus moti
bg. & duabg quietibg. uelut eum qui pulsg:
in tali autē motu cū quies semp interueniat
meio. phisicox. & prio sza. pticulā quandā oz
in ipso corde imobilez cōstituere cū probatū
sit de causa motus a ialiū. motū ome imobili
alicui initi & fulciri. huig autē in corde pies
quidā extat meig. & maxie in habentibus du
os uentres in eo: cū igit uirtute deficiente in
tali. predcūs cordis motus uentri sinistro soli
do spisso non possit in eē. ptes enim sic spisse
& solide iobediētes motui. utriq; lateralit nō
possūt modo dilatatio īs & cōstrictio īs ad unū
pietē cōstitutū imobilē moueri. uirtute defi
ciente pulsatia. sz motus hic ad latus pueniet
dextrū cordis. ubi ptes molliores. & maxime
ad locū in quo uena grādis cōtinuat cū corde.
Illic nanq; uirtg pulsatia iuuata hilitate ptiū
ad motū. una pōt ptē imobilē cōstituere. szm
spem pietis primi. a qua motus pueiet priori
non igit dexter uent hic erit sinistro nobilior
Cui dicēdū non ualet quod inductū. eo q; or
gana in actus ordinant tāq; in finē propriū. &
nō ecōtra. Fistule nāq; apponūt fistulatori. &
ñ fistulator fistulis. quarto de ptibus. uñ cum
natura produxerit organa talia īpte dextra.
quibus ut mrātum est. motus. cū uita pōt ul
tio pdurare. non autē in sinistra. Cōcludēdū
ergo simplicit latus dextrū sinistro nobilig.
nā in eo prefata ordinasset. si tāte foret nobi
litatis ut dextrū. Cuius quidē signū quis
faciet. qm quinta pars pulmonis. que utriq;
duox est media. ad latus peruenit dextrū. ut
q̄si culcidra stramētū ac frītas uene ample. d
iuuamētis vi. Galieō autē fortassis rnt hāc
ptē pulmonis pricipalē mime cōsistere. Aut
eius magnitudo id coindicat rndebit. Et
instabit Ga. quia sinister uentriculus alias ha
buit utilitatis propt q̄s fuit densior dextro.
Sed etiam non ualet. qm actus cordis prin
palis est uegetare. ad quē organa ipsius oīa or
dināt potissima. Rursus aliquos pcepi pul
sū nō pax habentes natura & morbo notabilio
rē in sinistris q̄ in dextris. appropīquantes ⁊o
morti ipsos ecōtra. Resumētes autē uires ī qd
prius deueniebant. Adhuc in aīaliuz suffo
catis. oīs san. repitur in uenis nilq; in artariis.
Quod non euenit. nisi quia uirtg regitiua cū
spiritibus & sanguine totis exntibus in arta
riis. strāgulationis tpe cōcurrit ad cor tanq; ī
arcē. ptrāseūtq; hi ipig pietē pforatū utcūq;
ceu possibile ondt naturaliū tertio. ī ptē dex
tram tāq; in eox maius refugiū. Neq; dicen
dū q; spūs exns in sinistro uentriculo sit nobi
lior eo qui in dextro. Est nāq; ille sup exce
dens utrunq; in caliditate ac siccitate ppter
motū necessariū uite. Vita enim motu cōstat

et alimẽto. Cui9 forma magis firmat ĩ dextro uentre. cũ ſpũs & ſan. ibidẽ ſit plurim9 & quãtitatĩ9. & non adeo qualitatĩ9 ut in ſiniſtro: uĩ nãq; fore ꝓportio eo4 que ſunt in dextro. ad ea que ſunt in ſiniſtro. quales eſt ſanguis ſanguifici ad colicũ. Pono nãq; ꝙ dexter uẽtriculus cordis principaliť ꝓpť eẽ ipſius exiſtat. ſiniſter autẽ magis ut uita impellať ĩ alio ex quo tandẽ iuuamentũ fiat cordi. In cõtrarium Ga. Propť quartũ quidẽ Ad primũ dd. ꝙ Ga. ad multũ & ſui ſequaces fuerunt alteri9 opi. que non tenet in preſenti. aut locuti ſunt ſſ3ibiliť ut medici. quo4 ſermones apparẽtes exñt. Ad A4. dicẽdũ ſiłr eũ fuiſſe locutum & ꝓprie colł3. prĩo. Cũ illic anotboĩa ſubſcribať. Almã ſoris. Quod oſtẽdit eo ꝙ dixit ꝑ uiã ſſ3us & ramificari uenas ab epẽ. quod forte innuit in tegni. ita ab epẽ q̃ſi a principio uenarũ. & non oriri. Ad aliud dicẽdũ. ꝙ motus eſt duplex apparẽs phiſicorũ viii. Quidã enĩ eſt a forma impreſſa generante. ſẽp determĩatu3 locũ 9ñte: ut nanq; natura formã exhibet ita & locum. cũ is ipſius ſit ſaluatĩ9. quarto phiſico4. & ce. & m. hic autẽ motus ełis ĩ ẽ & elemẽtatis. in eo qd motũ ea ſecũť ełi predñantis in eis quarto celi & m. quo genere mot9 totũ mouet. & ꝑs ſiłi mõ. Eſt & alť mot9 a forma ut aĩa inditus aĩalibus. qui multotiens non cõſequiť motũ ełi predñantis. ſicut apparet in mełia graui terreſtri. que uigore aĩe ſurſu3 tendit. ad appetitũ oris ſtomaci excitandum: coła uero leuis ignea. deorſũ ad ĩteſtina ſtimulanda. ut eiciant quod in eis cõtinetur ſupꝑuitatis: & iõ prĩo. A. prĩa conſiderans huius motum ita priori naturaliori 9trariũ. deo grates cõtribuit oĩbus ſcõri meliori. Vene igit ſi mouerẽť iſto ſ3o mouerent motu. q eſſet alteri9 q̃ totius. ut motus oſtendit cordis & artaria4 alius. dĩa lxxx. Priori nãq; mõ uene non poſſent longius moueri. cũ ſint molles flexibiles. non ualentes motũ conſequi cordis. Ad aliud dicẽdũ ſiłr. Aut non fore neceſſariũ totũ ſanguinẽ in cor trãſire. ut formã acquirat cũ ſan. naturalis poſſit reddi uitalis ex attractione extrema4 artaria4 ab extreĩtatibus uena4 ac ecõtra. dĩa xxxi. occurrũt enĩ buiꝰ in adinuice3. fit nãq; cõſpiratio & cõfluxus oĩs ĩ eẽ ꝑ eũdẽ etiã po4. naturaliũ tertio. Ex. quo etiã apparet dicẽdũ. non eẽ incõueniẽs ꝑ uenã 9cauã ſãguinẽ ſiť aſcendere & deſcendere lateraliter. tñ cũ motus nature ſĩt ordinati. ſintq; illic uirtutes attractĩe & expulſĩe determinate ceu inteſtinũ orbũ habet unũ foramẽ tm. ꝑ quod ingrediť nutrimẽtũ ia3 feculentũ. & demũ ia3 maiori fcã exſuccatione egrediť inde.

Ad aliud dicẽdũ non ſufficere ut aliqd ſit principiũ fore mĩmũ in quãtitate ſolũ. ſed o3 maximũ ſiłr eẽ uirtute Hec enĩ ſ3m A4. eſt principio4 rõ. elenco4 & aĩaliũ fine. Vene aũtentes in epẽ. q̃uis mĩme ſĩt quãtitate. non tm maxĩe uigore. cũ de ſe ñ ſint principia grãdiũ actuũ aliquo4. ſed cordis uirtute. Adhuc etiã ipĩs minores que epatis ſunt in ſimplicibus raĩficate mẽbris. de quibus tertio de ꝑtibus ſcribiť ea4 meatus fore minores. q̃ ſãguinis groſſicies ꝑ quos trãſmittiť. & iõ primo diciť prĩa. ſãguinẽ ab bis ĩ mẽbra labi expte dĩna. Que quidẽ & ſi adeo ſint mĩme. nullus tñ eas poũit uena4 magna4 principia. uerũ principiata. Ad aliud dicẽdũ. ꝙ uene non atteſtanť epĩ uel eius pãniculo. ut declaratũ fuit magis q̃ cordi. ĩmo min9. Ad aliud dicẽdũ. ꝙ epar licet ſit calm & huĩdũ & colorẽ habeat purpureũ. non tñ apparuit eſt ſãguinis forme datm ſ3 poti9 prepatm. ut & meſaraice man9 epĩs apud Ga. appellate. ĩterio4. v. preparãt chilũ in quẽdã ycorẽ ſubrubeſcentẽ tranſmutãdo principiũ nanq; ſimpliciť ſãguinis forme oſtẽſũ eſt cor prius. Ad aliud dicẽdũ. uenas ut oſtẽſũ naſci a cerebro. eo ꝙ ſint pãniculoſe. cor non habet pãniculũ a quo naſcunť id cõtinentẽ ſibi uebemẽť. ut ſſ39 oſtẽdit applicatũ. qui uĩ fore cõtinuatio quedã ipſius fortis texture. alterius exñs rõnis ꝑprie a pãniculo. que filis neruo4 cõtexunť & ligamẽto4. dĩa xliiii. Nerui etiã cũ pãniculis oriunť a corde. dĩa xli

Ad aliud dicẽdũ: ꝙ ſermo ipõ4 eſt apparẽs medicinalis multũ. non autẽ exquiſit 9certꝰ ubi uſũ eſt dĩa xliiii. Cum dicať naturalium prĩo. ꝙ tunica interior ueſice ſit plus q̃ dupla exteriori ei ꝑpria illa eadem ab omento ĩnata. Galienũ antẽ in alia ꝑte cõtrariũ medicis ex de iuuamẽtis. dico fuiſſe. tunc alterius opĩoĩs ſicut in libris naturaliũ ẽ is ariſtotelicꝰ oĩs. & ĩ d iuuamẽtis ñ pa4. Aut error ſubſcribẽtis. cũ prĩo b9 quarto & quĩto. ia3 poĩtũ ſit uenas oriri a corde. Quod enĩ de hoc bẽť libro eſt abbreuiatio quedã. cũ libros in greco contĩeat xvii. uñ ſeries greca eiusdẽ ſexti. Vene q dẽ ex epẽ incipiunt ceu id ꝑ pła in dogmatib9 que ſ3m ypo. & platonẽ oſtẽſũ. Et oĩa in adinuicẽ cõfitent etiã cõteſtant uero. Ad aliud dicendũ. ꝙ loquiť ſ3m A4. poĩtionẽ tenentis uenas ut uſũ a corde naſci. uñ naturaliũ ſ3o. Ego cognoſco dogmata que ꝑpati. alia uero ñ neq; ꝑpe. Aut dicendũ. qcquid illic dixerit ꝙ ut apparet ibidẽ. ſ. naturaliũ tertio. noluit uenas oriri a corde. qm naſci eſt oriri. Innaſci autẽ implãtari. i. directe in aliud figi ſicut ex naſci. ſeu explantari. eſt lateraliť ĩ aliud impĩgi. uñ ibidẽ. Vena tẽdẽs ĩ pulmõ3 ĩ ipm dĩ explãtari. ceu emłgẽtes uene ĩ renes illo4 ſ3o.

Vod ſpma deciſũ non ſit aĩatũ oſten
dit. qm̃ quod fit aĩatũ non eſt aĩa tũ
Fiens nanq; in ꝑmanentibus nondu3
exiſtit. ſ3 ſpma fit unaquecq; ꝑticulaꝫ & aĩatũ
ſ30 de ge. aĩaliũ. Amp. om̃e hic aĩatũ nutrit
uiuũ enĩ eſt ꝑ aĩam. uita equidẽ ꝯſiſtentia exit
ꝑ alimẽtũ. ſpma uero non uĩ nutriri. cũ nu
tritionis nondũ habeat actus & organa. Ad
huc. nulla ſupfluitas eſt aĩata. cũ om̃e aĩatum
neceſſariũ ſit & iuuatm̃. ſed ſpma eſt ſupflui
tas. dĩa xxxiiii. hec ãt abiciẽda. Rurſus om̃e
aĩatũ ꝑticipat aĩa. cum inde rẽ ſortiat & no
mẽ. ſed ſpma non ꝑticipat ea. ita enĩ eẽt plan
ta uel aĩal. he nanq; hic aĩa ꝑticipant ſola. cu
ius actꝯ denotant flĩtatẽ. Palin aut erit aĩa
tũ ex ſpmate uñ eſt ſpma. uel ex coeuntis aĩa.
non quidẽ prĩo. cũ ſit ſupfluitas. neq; ſ30. qa
in ꝑtibus eſt aĩa. ceu formaꝫ alie. uñ non põt
ex coeuntis ſ3m ꝑtem aĩa ſepari. Spma igit
deciſum nõ eſt aĩatũ. In oppoĩtu3. Aꝫ. de ge.
aĩalium ſ30. Eti quod non abicit aĩam. imo
hanc in eius continet ambitu ẽ aĩatũ. ꝓꝑt. n.
ipãm eẽ aliquid dĩ aĩatũ. Spma eſt uero huiꝯ
nõ enĩ eſt abiciens aĩa3 potẽtia ens ut uiuat.
ſ3 eſt quod habens ut ſem̃ & fructꝯ. ſ30 de aĩa
Itidem. illud eſt aĩatũ. in quo aĩe oſtenditur
actus. cũ ipĩ deducant ĩ cognitionẽ potentiaꝫ
aĩe. ſ30 eiusdẽ. In ſpmate uero aĩe repit actio
& mirabilis. cũ non ſolũ cõſeruet om̃e. ſed cõ
ducat ad illud quod apparet. ſtatim enĩ cum
ceciderit in mricẽ circũſtat ymen. dĩa xxxvi.
deinde ſanguinem ad ſe trahit & q̃ deĩceps ut
oſtendet ex dicendis. Adhuc. illud eſt aĩatũ
in natura. quod opat ut ea que ſunt ab arte.
qm̃ ſicut ars ꝑ quoddã principiũ opat itaq; na
tura. diſtat tñ. quia artis principiũ eſt ab ex̃
nature uero ab ĩtra. de ge. aĩaliũ. & naturaliũ
ſ3is. Spma ꝛo eſt tale. nã fcit ſicut que ab arte
xxxvi. dĩa. Aĩatũ igitur ſpma eſt cõciſum.
Propt primũ quidẽ ſciendũ. q; quid ſit ſpma
dcm̃ dĩa xxxiiii. Eſt autẽ aĩatũ corpus pti
cipans anima mõ quoda3. que eſt ſbã ſeu for
ma corpis phyſici. potentia uitã hñtis. aut prĩ
cipiũ uiuendi ſentiendi mouẽdi. & ĩtelligẽdi.
ſ30 de aĩa. Deciſũ autẽ dĩ ſpma. cũ ſepatũ
fuerit acoeunte in loco cõuenienti ſuſceptu3
ſpĩbus principaliu3 fulcitũ. ab in forma tiua
uirtute poſſeſſũ. Propt ſ3m uero ſciendu3
q; antiquoꝫ quidã ponẽtes ſpma ſbãlit a toto
decidi corpore. cogũt cõfiteri ipm̃ non poten
tia tm̃. uerũ etiã actu eẽ aĩatũ. uñ prĩo de ge.
aĩaliũ. ſi ꝑtes diſpſe ſĩt in ſemine quõ uiuũt.
ac ſi dicat impoſſibile fore. Que nanq; uiuũt
oportet unita fore. ſi uero fuerint continue.
tũc ſem̃ erit cõtinue quoddã aĩal ꝑuũ. Quod
etiã ridiculum. Cõtigeret enim aĩam genera
tis ſecari. ſbãq; ipſius ac generatioĩ citiſſime
ceſſare. ſiũ dudũ anihilatũ fuiſſe. dĩa xxiiii.
Rurſus ſi ſem̃ eſſet exñt aĩal ſentiret. ſſ3u
enim diſcernitur aĩatũ ab aĩato. de aĩa primo
ſed non ſentit. non enim cõſtrĩgit compũctũ
ꝓꝑt quod ſpma non erit actualit aĩatu3. Pro
pt tertiũ uero ſciendũ. primitus q; ſpma ẽ aĩa
tũ potentia poſtq̃ ñ actu. hec. n. ĩ his ꝑtitio to
tã entis naturã eũat: demũ uidendũ qualis ſit
iſta potentia. & poſtea qualit ꝑgrediat ĩ actũ
ac qnarto quid accidat de principio id mouẽ
te. Propt primũ huiꝯ ſciendũ. qm̃ ſicut ĩ ue
getabilibus primũ eſt in exñs potentia prius
aquo emittit ſemẽ & radix. Ita & in fetu mõ
quodã inexñtibus oĩbus ꝑticulis potentia prĩ
cipiũ in prõptu maxĩe ĩ exiſtit. ꝓꝑt qd ſegre
gatur primũ cor actu. & nutritiua quidẽ aĩa.
ſpma & fetus habent ſepabiles. licet nũc ſit
cõiuncti. uñ uirtute quidẽ oĩa ponendum. actu
uero non habentia prius q̃ ſepent & faciant
aĩe opus. de ge. aĩaliũ ſ30. Adhuc. illud eſt
potentia. quod in actum deducit. niſi aliqd
impediat. tale quidem eſt ſpma. potentia nã3
in actũ naturalit inclinat. uelut impfcm̃ ad ꝑ
fcm̃. Quod ſi dicat oẽm potentia3 in actu3
ſiſr duci. eo q; ocioſa foret niſi ꝑueniret ĩ ip
ſũ. nihil autem fruſtrat in rerũ natura ꝓꝑrio
fine. Dd autẽ non de oĩ potentia pretactũ
ueritatẽ habere. ſed de ꝓꝑiquiſſia ſe ꝑ modũ
hĩtus hñte. que uelut quedã neceſſitas exit ut
eius oſtendet diſtĩctio. Aut quis forſitã hoc
impediat oſtendẽdo hanc potentiã nondũ fo
re ĩ rerũ natura. Prĩcipale quoq; qĩtũ ſolut
de ge. aĩaliũ ſ30. ponẽti ſpmatis naturã quaſi
media inter id quod habet eſſe uniuoce pure
& equiuoce: nec enĩ aĩam habet actu. ut aĩal ꝑ
fcm̃. nec eſt priuatũ ea ſicut mortuũ. ſed eam
habet ĩ uirtute. lõgiꝯ tñ. Eſt enĩ ſicut doriens
geometra. qui potẽtia ſ3a ſeu actu primo geo
metrizat: uigilans uero propĩquiꝯ ut actu ge
ometrizans ſ30. Propt ſ3m huiꝯ quidem ſci
endũ. q; potẽtia ſ3m prius & poſterius triplici
t eſt dicta. prĩo de aĩa A. una quide3 aptitudo
abſoluta. aqua nihil exit in actum. nondũ enĩ
ſibi aliquid ineſt ꝓꝑt quod in ipſũ egrediat:
& hec potẽtia uocat materialis abſolute. nullã
formã habens ad inſtar materie. qualis eſt in
fantis nunc nati ad ſcribendũ. & ſpmatis ma
teria cũ adhuc in fontibus ſepulta iacet mem
broꝫ. alia uero eſt aptitudo ad actũ magis. nõ
tñ poteſt in illũ ſine medio ac alterõne ꝑue
nire: que potẽtia dĩ potẽtiõalis. ſicut que ꝑue
ri ad ſcribendũ: cũ cognouerit ĩſtrã iam ſcri
ꝑture. & ſpmatis cũ fcm̃ fuerit in teſtibus: &
hec potentia eſt meĩa inter dcam̃ & ddam.

Est & tertia que est aptitudo actui sine al
teratione cõiuncta. Non enim bene habet drẽ
sapientẽ. cũ sapiat alterari. sicut neq; edifica
torẽ cũ edificat. sꝛo de aĩa. que potentia uocat̃
pfcio. uelut que scriptoris cũ actu nõ scribit.
potens scribere cũ uoluerit impedite: qua q
dem potentia spma in mrĩcem iniectũ ex coe
ũtis motu affcm̃. & ĩ actũ quẽdã concitatum
pticipat. ut declarabit̃ pamplius. Que etiã
duplex põt existere. sꝛm q; minus aut magis
appropiquat: ut una potentia dicat̃ hĩtudinis
altera uero hĩtꝯ. dĩa ẽt lxvii. Sꝛo quoq; de aĩa
duplex distiguit̃ solũ potentia. prĩa ceu que
priores cõtinet duas. & sꝛa que est actꝯ primꝯ
& pfcio uel forma. Actusq; sim̃r duplex. quo
rũ primus ẽ potentia iã dicta. Reliq̃ uero ipã
extat actio. dĩa etiã xvi. Propt̃ tertiũ uero
huiꝯ sciẽdũ. q; spma pfcm̃ a coeunte primitꝯ
impellit̃ in mrĩcẽ. motũ & mouens in illiꝯ uir
tute que hĩta. ceu in anthomatibus. i. p se cã
libus accidit mirabilissimuꝫ: quibus quidem
inest. q; primo tactu mouent̃ ordĩe quodã suc
cessiõ. reliqua quo ad primũ tangentis pdura
uerit mouere uirtus. ut apparet tertio de acci
denti. in lapillis seu lateribus sibi inuicẽ or
dinatis. in quibus uno priori tacto. ille sꝛm tã
git. & ita deinceps omẽs ruũt. Quod osten
dũt sim̃r machine & molendina. uñ de ge. aia
liũ sꝛo Contigit hoc quidem mouere. hoc au
tẽ nõ & eẽ uelut anthomata mirabilium. ptes
enim quiescentes exñt se aliqualit̃ habentes
ut potentia. quaꝯ cũ aliquid extrinsecoꝯ mo
uerit. ipsam mox quod est habitu fit actu. in q
bus non tangens nũc prius tamẽ tetigit.
Sim̃r euenit circa spma. cũ tetigerit priꝯ aliqd
non tamẽ nũc tangẽs mõ aliquo inexit motꝯ:
sicut enim edificandi ars domũ cõstruit. ita e
quidem a mrĩce fcm̃ iuuat̃ in hoc spma. quia
ab ipsa susceptum. ipsius adeo angustat̃ orifi
cium. q; & scolope sumẽ ingredi non ualeret
naturaliũ tertio. Primũ autẽ qd̃ in eo ita
suscepto. apparet quedaꝫ spuõsitas uaporosa
mediante ipsius extat calo. uñ tertio xxi. Dis
positio prima q̃ aduenit spmati amrĩce con
cluso. est spuõsitas eius. quod ex opatione uir
tutis accidit informatiue. tunc etiam ipã calo
seĩs mediante. & mrĩcis pellicula talis qualis
cui exit interior. spma circũdat̃. ypo. de ẽbrio
nis formatione. uñ ix. historiaꝯ. Cũ spma sus
ceptũ fuerit a mrĩce. & morã fecerit circũstat
ymẽ. q; sic ipsũ circũdat. quẽadmõm. ĩ huĩdis
corporeis calefcĩs & demũ ĩfrãtis pysserõ. i.
circũsiccũ. d̃ generatiõe aĩaliũ sꝛo. ut ĩ pulmẽ
tis apparet infrãtis. Hoc autẽ spma. sibi
adhuc ex quadã pte ipsiꝯ impuriori & aquosi
ori. sustentationis purioris exit alimẽtũ. ceu
semẽ plantaꝯ terre iniectũ. seipso uĩ foueri. uñ
Aꝯ. Quẽadmõm inspmatibus plantaꝯ. statiꝫ
inest aliquid tale quod lacteũ primũ. ita & in
materia aĩaliũ. ut spmate supfluũ cõpactiõis
& cõiunctionis puri cũ impuro est alim̃tũ par
tis purioris. iam in spm̃ exspumãtis. Virtꝯ
autẽ p quã nutrit̃ ab ea que patris deriuata.
uel demũ corrũpit̃. alia nobiliori ueniente. uñ
xvi. aĩaliũ A. alia quidẽ uirtus post uirtutem
nutritiuã acquisitiuã a patre uenit. Credit̃ nã
q; q; nutritiua ueniens a patre sit ueterascẽs.
donec ꝯplexio aliqua mutatione mutet̃. & cuꝫ
illa cõplexione que iam dat̃ ex nouo. post uete
rascentẽ cõtinuat̃ uirtus nutritiua. que est p
pria ei. Ita q; istud quod acquirit̃ a pr̃e. non
põt sufficere illi regim̃to ad ultimuꝫ. & rema
net ex eo quod acquisiuit a pr̃e. & non põt suf
ficere nisi ei succurrat̃ alia nutritiua forti. q̃
alit̃ nutrit q̃ illa prior hĩta a pr̃e: ppt̃ quod
tertio xxi. Virtus informatiã non indiget in
dispoĩtione informationis nutrimẽto. dũ non
accidit resolutio sꝛibilis. sꝛibile faciens no
cumẽtũ. Neq; est dicere q; supfluitati spma
te mulieris uiri semẽ. alimẽti cã cõmisceatur
cũ non ingrediat̃ fetꝯ cõstitutionẽ. dĩa xxxvii.
Ipso denicq; spmate sic seipso fulcito. spuõ
sitas uaporosa ĩtumescit prius mota in spm̃.
seq; de hinc a centro spmatis ad circũferenti
aꝫ uirtute calidi pmutans: hic enĩ motus ẽ ip
siꝯ que cũ obstaculũ prefatũ ymẽ circũstãs un
dicq; spmati ĩuenitur. refracta in centrũ ipsiꝯ
secedit illicq; basim iam sibi cõstituit. uñ ter
tio xxi. Repit̃ exsufflatio tota ĩpelli ad medi
um humiditatis. ut preparet̃ cordis locus.
Quod autẽ ex spuõsitate hac spmatica medi
ante calo. & informatiua opãte spũs inde cãt̃
cõplantatus. q̃d tũor & albedo denotant iam
fcĩ semĩs: uñ. Aꝯ. spũs spmati mollẽ facit im
mixtꝯ & albedine perlustrat. iõq; semina con
ꝯspiciũt̃ alba. nisi fuerit nimia calitate decoc
ta ut piper. Que quidẽ apparẽdo cãt̃ ex spũo
so subtili aereo. ut nix indicat & spuma. q̃d
sbãm spũs spmatis designat. cum primo in
soiratus a calo loci & nature excitatꝯ uiscosuꝫ
huĩdũ mox dissoluit. Quod in exteriora dela
tũ. iterũ cõstare incipit infrãtum ppt̃ a prin
cipio caloris distantiã. Hic quidẽ spũs refle
xus & pulsans in seĩe huiꝯ. humidũ distendit
uirtute calidi ad mẽbroꝯ figurationes suscipi
endas. uñ A. Semẽ in tres ptit̃ uesicas. quaruꝫ
principalis & media cordis est cõstitutiã. Ascẽ
dens autẽ directe cerebri: ĩtia uero dextra des
cendens epĩs. replentq; iste uesice due sicut
antea. & prĩa filis sanguineis uelut uenis. qui
bus trabunt materiã sanguĩs a mrĩce: demũꝫ
formari cor incipit. cũ aliis duobus membris

A1175c

& umbilicus: nam licet istoꝝ precedat creationis principiũ creationẽ umbilici. tñ cõplem̃tũ illoꝝ triũ & duoꝝ maxime antecedit. Rector autẽ huius tam dĩni operis uirtus est dicta informatiua. ab aĩa pentis decisa. in actuꝫ ꝑ impulsionẽ coeuntis ĩcitata. Quã Ga. de naturalibus appellat sũmã artẽ presidẽ & intlĩam sine mente. Auꝝ. autẽ intlĩcm̃ uocatũ siue ĩtellĩam dĩnã. ceu ei Haly ascripsit. Nomĩauit autẽ eam. Auꝝ. intellectũ uocatũ. ad drĩam ĩtellectus potentionalis & agentis ꝑs exñtiũ aĩe ĩtellectĩe. ut tertio de aĩa inquit. dico autẽ ĩtellectũ quo aĩa opinat & sapit. ad drĩam intellectus quẽ ponebat anaxagoras chaos dcã. ex eo dẽ cõsimilia sequestrantis. Et iõ apparet hic erroneus ĩtellectus Iacobitaꝝ me ꝑsequentiũ. tanq̃ posuerim aĩaꝫ intellectĩaꝫ de potentia educi materie: dĩa ix. cũ aliis mihi liiii. ascriptis erroribus. A quoꝝ manibus grã dei & aplica mediis laudabiliť euasi. De qua qui dẽ uirtute xvi. aĩaliũ. A. uirtus informatĩa ẽ illa. que dat uitam. & est proportionalis uirtuti sup celestiũ. & ista uirtꝫ facit sĩlia sꝫm qd uirtutibus supcelestibus. quousq; sit possibile illam recipe uitã. & est dispsa ꝑ uniuersaꝫ sbãm corporis. siue sit humidũ siũ siccũ: & in spmate sbã est potentia potens recipere hanc uirtutẽ. & est spũs primus deferẽs calorẽ celestẽ: & ipse est cã oĩum ptium spmatis. Estq; hec uirtus a corpore abstracta: cui etiã ab Auꝝ. accipiẽs cõmẽtator. vii. cõm̃tat methaphisice Auꝝ. dixit in libro de aĩalibus. q; ipsa sit sĩlis intellectui in hoc. q; nõ agit ꝑ instrm̃ corporale & mẽbrũ ꝓpriũ. quo a uirtutibus dĩt aliis naturalibus. qm̃ ille nõ agunt actione ĩtellectus opatĩ. sed ꝑ ĩstrã termĩata & mẽbra ꝓpria. Et iõ dubitat in ea Ga. d. Nescio utrũ ista uirtus sit creator aut non. Et sꝫo collꝫ. Ga in uno libroꝝ suoꝝ assĩlat eam adamãti. & uenit ad uidendũ eã. & id naturaliũ sꝫo. poĩt. n. ipsam uirtutem quãdã sine mẽte attractionẽ cõm̃surati. ut magnes attractĩaꝫ potentiã habet ferri. Sed ulť oĩo non agit. nisi ꝑ calorem qui ẽ in seĩe. non ita q; sit forma in eis. sicut aĩa est inclusa in corporibus celestibus. Et iõ Auꝝ. magnificat hanc uirtutẽ. & attribuit illã principiis diuinis nõ naturalibus. de ge. aĩaliuꝫ sꝫo. de ipsa inquiens. Geniture corpus in quod egredit quod aĩalis principii. & hoc q; dẽ sepabile exñs acorpore in quibuscunq; apprehenditur quid dĩnũ. talis autẽ quod uocatꝫ intellectꝫ. Cõsiderãs itaq;. Auꝝ. q; ea non habet organũ adhuc figuratũ ĩ massa spmatica uocauit eaꝫ sepabile. ipsius tñ sepabilitas est alia ab ea que intellectꝫ. longeq; mĩor. ille nãꝫ sepabilis est oĩo. Hec autẽ uirtus dĩna practica. pre aliis nobilitata generationis uirtutibus. cũ ipsa sit simplex & ĩmaterialis fere. non inmediate materiã attingens indiguit sbõ magis distĩcto. eã uehiculãte ad mẽbroꝝ figurationes & formas dandas cõuenientes: hoc autẽ fuit spũs: est enĩ corpus subtile uehiculũ uirtutis. Eguit etiã ĩstrõ cũ sit simplex sicut alie mixtoꝝ uirtutes. Huius autẽ uirtutis duplex existit instrm̃. unũ q̃dem est calm celeste. qd̃ ẽ uiuificatm̃ cõtinue. nũq̃ uero ꝑ ẽptm̃. faciens aĩata ad aliquã celi cõforĩtatẽ accedere. Agit enĩ ad cõsistentiã & cõtinẽtiã eoꝝ maxĩe. ceu oĩs uirtus celestis facit constituĩ. & ĩ eẽ cõtineri sbãs generatas. & id dignius est instrõꝝ. Quo ea meĩo actus nobiliores exercet generatũ magis in om̃e tali finitãtes

Est etiã ipĩ aliud instrm̃ sꝫariũ. s. calm elem̃tare q; q̃dẽ non habet oĩsariã uiuificare & ꝯtinentiã cãre. uerũ potiꝫ corrũpe nisi calo rlet celesti. & hoc quidẽ calo materia & alimẽtũ cũ uirtute attrahit & preparat informatiue sepando ipsã acõtraiacentibus passionibus digerẽdo & pmutando disgregat enĩ etherogenea & hõgenea cõgregat. sꝫo de ge. & cor. prepat natura ita materiã informatiue sicut ignis & aqua sꝫm Auꝝ. in ferro gladificati mollificãdo dura & indurando mollia. In cuius demuꝫ aĩa exñte ydea forma introducit gladii in ferrũ. Et huiꝫ quidẽ duplex calm in frugũ distĩguit maturatione. simpliciũ quarto. Quaꝫ equidẽ uirtutẽ informatĩe talr preparãtẽ medici uocant primã ĩmutatĩaꝫ ad drĩam sꝫe alimẽtũ in tertia digõne ĩmutantis. ut sꝫa informatĩa id informet & stare faciat loco a ꝑtibꝫ depditi. & be sꝫe ꝗtutes nutrientes exñt. Materia uero in qua uirtꝫ informatiua opat bis instrĩs sanguis est menstruus attractus a mrĩce ĩ generationis locũ qui formas recipit membroꝝ debitas. & ea demum nutricatione cũ augmento custodit. uñ Auꝝ. Oĩum quidem in spermate ĩexĩt qd̃ gonima facit eẽ spmata uocatũ calm puta celeste. hoc ãt ñ ignis neꝫ talis uirtꝫ est sed interceptus in spmate & in spuõso. i. in spmate spumãte spũs aliquis & in spũ natura ꝑportionalis exñs astroꝝ ordinationi. uñ. A. in libro de corde. Spũs est sbã corporea generata ex elem̃toꝝ cõmixtione ꝗgens ĩ sĩlitudinẽ supcelestiũ corpoꝝ. In quarto uero inquit d̃ aĩa. Ipsũ effigiare ultꝫ suos ad sĩlitudinẽ celestium corpoꝝ. ꝓť quod ignis multũ generat aĩal. neq; uĩ cõsistens in ignitis neq; ĩ huĩdis neꝫ in siccis nihil. sed solis caliditas & que aĩaliũ generat. homo enĩ hoĩeꝫ generat & sol. phisicoꝝ sꝫo. In prefatũ autẽ spm̃ uirtꝫ suscipit primitꝫ uitalis. uñ. prĩo prĩa. uirtus uitalis est prĩa uirtꝫ que in hũc proueĩt spm̃

cũ ex ſubtilitate procedit huĩditatũ exñtium in generationis maſſa. ſpũs enĩ ex humoꝝ generat̃ ſubtilitate. hic autẽ erit ſpũs ĩnatus cõplantatus. demũ uero ſzm. Aꝝ. ſpũs ꝑ hanc virtutem ſuſcipit principiũ primũ. & pro. i. aĩa primã in cuius uirtute creato corde motu eiꝰ & artariaꝝ ſpũs generatur ſzus. materialis uĩ fluens dcũs. In vi. uero idem aĩaliũ. In ſpmate eſt ſbã prima potens recipere hanc uirtutem puta uitalem & ſpũs primus deferens hunc calorẽ eſt cauſa oĩum ꝑtiũ ſpmatis hũc autẽ dico celeſtem. uñ ibidem. uĩ ꝙ calor iſte ueniens a ſupceleſtibus habet effcm̃ in uirtute. quẽ non poſſet habere calor ignis. Qui ſiquidẽ uideť quatuor actus circa principium generationis exercere. quoꝝ primus eſt diſſoluere ac extendere huĩdũ ſeĩs uirtute calidi ſibi adiũcti ut receptabile fiat formaꝝ Szus eſt ferire & pulſare fortiť ꝑ totũ huĩdũ quo pla cauſat foramina & cõcauitates cõſtituũtur ut cor & artarie ipſius uaſa cõſtituãť. Tertiꝰ eſt informatiuã uirtutẽ huiꝰ opis preſidẽ ad oẽs membroꝝ informationes deferre. hoc nanq; dcm̃ eſt ſpũs officiũ eẽ. Quartus quoq; ẽ ſepare uias ſuas a uiis humidi non enĩ ꝓpť groſſiciẽ ipſius & cõpactionez poſſet ſpũs ꝑ uias illius uelociter trãſire cũ oporteat ipſũ celeriť totũ corpus irradiať ut illuĩans domũ uelut cãdela. lõcq; fcã fuit uia ſpũs iuxta uiam huĩdi radicalis. Et iſte quidẽ ſunt opationes naturales ſpiritꝰ in ſeĩe cõplantati. Quod autem ita ſit mrãť nã omẽ quod mouetur neceſſe fit habere motorẽ ſibi appropriatũ. Ex his que d̃ auditu appns phiſico. cũ igiť uideamus prĩcipia generatioĩs materialia maxĩe moueri trãſmutando ſe ad debitas formas aĩa toꝝ & figuras recipiendas oportet motorẽ adeẽ. hic autẽ non põt eẽ niſi uirtus informatiua & iõ uocať qñq; a phiſicis aĩa. Sed quia huiꝰ uirtus cũ ſit formalis & ſimplex ꝑſe nõ potẽs informare diuerſa eguit inſtrõ quod quidẽ diuerſitatũ figurarũ inducat diuerſitatẽ ſic enĩ indiguit eam uehiculantẽ ſbõ. quod & aliquo mõ ẽt rõne aſſũpſit inſtrĩ. Adhuc quia ſicut forma ydealis artificis cũ non ĩmediate attingat materiam indiget inſtrĩs. ita & hec uirtus informationis cũ ex arte cõcomitãtiã ũnius ad alteꝝ arguať in naturã & ecõtra. His quidẽ generationis principiis ſic adinuicẽ agentibꝰ & patientibus cor cũ aliis formať ꝑtibus. Quo pacto uigore informatiue cũ aliis eiꝰ prĩcipiis ex materia mẽſtruali uirtute prioris ſpiritus & calidi uehemẽť cordi inherentis ſpiritus pretactus fluens generať ſzus ꝑ motum cordis & artariaꝝ iã & cõfricationẽ ex illius materie uaporibus qui & priorẽ ſiĩr ſpiritus & calidũ iuuat in extendẽdo & attrahendo materiã ad oĩum mẽbroꝝ figurationes cõplẽdas & ad materiã prepandã m̃ſtualẽ & decoquendã ut non ſolũ in m̃broꝝ trãſeat informationẽ ſed in ipſoꝝ etiã nutrimentũ & maxĩe cordis cũ prius ꝑficiať illis. Sic igiť uĩ iſte ſpũs duo facere in materia m̃ſtruali & differre a predicto in eo ꝙ ñ ẽ cã formationis cordis ſed potius formať ab eo corpore dĩnũ iã organizato. hic ſiquidẽ ſpũs ſolũ uĩ uirtutẽ uitalẽ deferre ꝑ corpus uniuerſũ. & dare illi potentiã uiuẽdi actualẽ & nutriendi ampliorẽ. Huic etiã ſpũi ſicut priori quatuor aſſignanť opationes quaꝝ prĩa & principalis eſt qm̃ uiuificꝰ extat quã ab eius motore acquiſiuit q ẽ aĩa. Secũda quia eſt calfcĩuꝰ quod ei a corde quod fons caloris eſt deriuať. Tertia qm̃ euentatĩuꝰ exĩt ꝑ quam quidẽ diſſoluit & quaſi uerberãdo & pulſãdo ſubtiliat ea que uiſcoſa ſũt in corporis nutrimento & hanc ab eius ꝓprio motu obtinet. Quarto quoq; ipſiꝰ opatio ſicut coĩť dĩť qa oẽz virtutẽ aĩe ad opatioẽs eẽntiales & ſibi ꝓprias expedit. hi eqdẽ actꝰ ſpiritus coẽs utriuſq; eliciunť ex iñ formatione fetus. ypocratis de quo utiq; duplici ſpũ cũ calodĩa ſermo erit etiam lix. Sic igiť apparet qualiť & qbꝰ mediis ſpmatis potẽtia deducať ad actum. ut aĩal iñ cõſtituať. Propť quartũ uero huiꝰ ſciendũ. ꝙ principiũ mouens intrinſecũ ut uirtus informatiua intellectꝰ uocatus dicta. uĩ nõ corrũpi ꝑ Aꝝ. dicẽtẽ. ſi corrũpať quid faciens ſiue omẽs ꝑtes ipſius ſeu aliquas incõueniens reliquas enĩ quid faciat. q. d. nihil: ſi enĩ facit cor deĩde corrũpať. & alteꝝ mẽbrũ eiuſdẽ ſit rõnis. aut corrũpenť aut manebũt oĩa. Intus igiť ſaluať huiꝰ uirtus. Dicẽdũ ꝙ uirtus corrũpiť informatiua. cũ embrionẽ plaſmauerit. ſicut nutritiua ueteraſcẽs ex patre ut dcm̃ prius: uana nanq; eẽt eius ꝑmãtia poſtq̃ eius ꝑfecerit actũ. ut apparet etiã in augmẽtatĩa. Quod oñdiť. quia ipſa iuxta. Aꝝ. eſt quid ſepabile exñs acorpore. in qbꝰcũq; apprehenditur quid dĩnũ. hoc autez eſt. quia non habet. ut tactũ eſt mẽbrũ aliqd̃ uelut inſtrm̃ ſibi deputatũ. & iõ uirtutibus fuit aſſiĩlata celeſtibus. Quod non eẽt ſi corpe ꝑduraret iaz orgaĩſato: tunc enĩ cõiũgeť organo. & uirtus eẽt ſimpliciť naturalis. Propť qd̃ aboleť corpore formato. Cuius quidẽ igiť corruptio erit. ut dicať circa xxxv. dies in mare. In femellis uero circa xlv. & inde drĩam xlix. Embria enim circa hec formanť tempora. Quidã uero dixerũt ipſam corrũpi cũ aĩa introduciť intellectĩa. ita ut om̃s embrionis opationes ſint ipſius. quod conanť ex Aꝝ. ſzo de ge: aĩaliũ ꝑſuadere. Quod equidẽ licet flm̃

appeat ex prefatis. ſiue uĩ ipſius oĩfariã repu
gnare. cũ uelit embrionẽ primitus uita uiue
re plante ut uegetatĩa. demũ aĩalis puta ſſ3iti
ua. deinceps uero intellectĩa. Inſormatiua enĩ
quod & nomẽ oſtendit. non hoc agit: uerũ in
formationis cũ aliis ad hoc ſuffragantibus ac
tũ ſolũ exercet. Propt̃ quod coĩores dixerũt
q̃ exñte informatiua. iã adeſt etiam nutritiua
ſicut oſtenſũ ex. Aꝟ. Qua q̃dẽ recedente & em
brione uſq̃ ad materiã primã deducto. ſſ3itĩa
aĩa priori ſupuenit corrupta. uirtutẽ habẽs
uegetandi et nutriendi; hec denicq̃ ut prior
ad materiam deducta primã. ppt̃ alterationes
ad hec precedẽtes. aĩa introducit̃ priori aboli
ta intellectiua duabus potentiis predictis & ĩ
tellectiua fulcita. Quibus uĩ A. ſexto aĩali
um cõſentire & temp9 denotans quo ĩmittit̃
ipſa inquiens. cũ cor & cerebrũ ĩueniũt̃: cum
eis aĩa cõiũgit̃ rõnalis. Quod ſ3m genetalicos
quarto exit̃ mẽſe. ſol enĩ tunc dñat̃ embrioĩ
principatũ. & aĩam denotans rõnis. & ſubdit.
Et ſepat̃. ex ipſo aĩa ſſ3ibilis naturalis. que
interdũ erit materialis. & aliqñ non material
uerũtamẽ nondũ erit adhuc diſcreta. ĩmo ue
lut in ebrio & epylẽtico. ſed cõplet̃ ab extrin
ſeco intellectu cõferẽte. Cetere autẽ uirtutes
cõplent̃ corpore & corporeis rebus. Sed cir
ca predicta dubitare cõtingit. cur non mox a
principio introducit̃ aĩa intellectiua. ut ſemi
ta natura ꝓcedat breuiori pluralitatis ĩſpuẽs
peccatum. Adhuc ſi embrio reducit̃ bis ut
datum eſt uſq̃ ad materiam primã. & corrũpi
tur. corruptionis utiq̃ apparet hic modus ma
gis q̃ generationis. ac diſpoſitiones precedẽ
tes introductionẽ forme in materiã. uñr ipm̃
debilitare prius & extermĩare. ꝓducentes eũ
dẽ ad corruptionẽ. ſicut cũ quis morti iã na
tus accedit prĩo ĩbecillitat̃. deinceps corrũpit̃
Quod hic non ꝓcipit̃ ĩmo uigorari cõtinue ꝓ
pendit̃ in amp. Dicẽdũ q̃ natura ſemp qd̃
melius eſt operat̃ & ꝓ breuia. cũ eius ſapientie
non ſit finis. Ad hoꝟ igit̃ primũ dicẽdũ. q̃
natura paulatim & latent̃ ex impfcĩs tendit ĩ
ea que ſunt pfcã. Et q̃ forma iuxta Platonẽ nõ
imprimit̃. niſi ſ3m diſpoſitionẽ & meritũ ma
terie. cũ igit̃ primo non fuiſſet ea diſpoĩta in
aĩe intellectiue ſuſceptionẽ. neq̃ etiam ipſa e
geret eam non ſuſcipiet ſed altera3. Et hũc
quidẽ ordinẽ uĩ natura docta. in his que ſunt
corporea obſeruare. primitus enĩ dentes pro
ducit. deinde cũ opus ſit illis eiectis. ſortiores
ſubmĩſtrat. Ad aliud dicẽdũ. q̃ quia id eue
nit in inſtãti non ꝓcipit̃. cũ mutatinne intro
ducit̃ & non motu. phiſicoꝟ. v. Quod & ſen
tire apparet. Aꝟ. uolens de ge. & cor. primo ip
ſã fieri. cũ hoc totũ tranſmutat̃ in hoc totum
quod non eẽt niſi ad materiã primã ꝓuenire
tur. alioquin ſiquidẽ non eẽt generato. ueru3
potius alteratio ſbõ ꝓmanente. Adhuc niſi
prima corrumperet̃ forma. altera enti eueni
ret exñti in actu. quod autẽ ſic occurrit eſt ac
cidens. Sĩlr & cũ eẽ ſit a forma ſubſtantia
li habenti quid̃ plures formas. & plura eſſe ha
beret. ut & nihil hic uere unũ exiſteret. Di
cẽdũ etiam q̃ diſpoĩtiones precedẽtes. in eo q̃
prepãt ad ſuſceptionẽ forme pfcĩoris. & ſi cor
rũpat̃ precedẽs. nihil tñ ſẽtit̃ languoroſitatis
dato etiam tẽpore. Neq̃ ſĩle de corruptiõe
quod inducebat̃ iam nati. quia diſpoĩtiones
precedẽtes ad corruptionẽ talẽ preparãtes ſĩ
plicit̃ ad ipſam diſponũt. & non ad pfcm̃ nt in
ſuſceptione formaꝟ embrionis ipm̃ pficiẽtiũ
in amplius. Ad primũ igit̃ introductoꝟ di
cẽdũ. q̃ quidã in pleriſq̃ ꝓuertentes ſ3monẽ
ex hoc. Aꝟ. uolunt argumẽtum aſſumere. q̃ ſi
pmaẽt informatiua gradu fit ĩ formis aſſigna
re. Ceu Auicebron fontis uite tractatu. Quod
autẽ ꝓ. Aꝟ. aſſumũt. ex ꝓuerſo ꝓcedit ipſius
eoꝟ intellectu. Non enim ibidẽ d̃ termĩando
uerũ opponẽdo ꝓcedit. ſicut ex eius demũ de
termĩatiõe apparet. Dicẽdũ etiã q̃ ſaluatur
uirtus hec ĩntus: dũ ꝓtes informauerit oẽs. ſi
ue ſĩt ſiue aliquas prius & alias poſteri9 infor
met. Nam ſicut dicit. aliqui poũerũt ꝓtes oẽs
ſimul fieri. alii uero unam poſt aliã. ſicut uer
ſus uocati orphei. Noſce quoq̃ q̃ plura in
hac dr̃a collecta. ſpſim in aliis ſunt cõſcripta.

Propt̃ quartũ quidẽ ad primũ dicẽdũ. q̃
ſpma fit aĩatũ actu. non potentia autẽ. cũ illã
obtineat ſufficient̃ actui ꝓpĩquã. Ad alid̃
quid dicendũ apparuit. Ad aliud dicẽdũ. q̃
nulla ſupfluitas ſimplicit̃ ut quanto & quali
eſt aĩata. ſpma uero eſt ſupfluitas non qualis
ſed quanti. Adhuc nõ eſt ſupfluitas ſpẽi ĩmo
neceſſaria. non ſolum iuuatiua. ſed indĩdui ſo
lũ. Ad aliud dicẽdũ. q̃ ſpma eſt aĩatũ ut di
ctũ. ꝓticipat enĩ aĩa potentia qua declaratum
& non actu. uñ & aĩal exit̃ potentia. Ad alid̃
dicẽdũ. q̃ iam dcm̃ quõ ſupfluitas extat aĩata
& qualit̃ non. neq̃ ꝓtitur aĩa ſed & recedit. ſ3
uirtus quedã decidit̃ cum ſemĩe. ſicut etiam
impellens uirtutem tribuit impulſo. non ta
mẽ inde ut hic forma aliqua ſibi inditur na
tualis ethicoꝟ tertio.

DIFFERENTIA. XLIX.

¶ Vod natq̃ octimenſis uiuat oñr ex ix.
hiſtoriaꝟ & quarto de ge. aĩalium. ac
ꝓbleumatũ. x. ſĩlr ex Auicq̃. aĩaliũ. ix.
& tertio xxi. Rurſus ſi quod mĩ9 uiſum in
erit & q̃d magis. pl9 autẽ uĩ debere uiuere oc
timẽſis. q̃ ſeptimẽſis. cũ amplius ꝓmanens in
utero uigorem & augmentũ preſtãs adeẽ uite

pamplius possit suscipe. sed ut cōsentiūt sep
timēsis uiuit. Adhuc tēpus informationis
& motus in femella. tardat plusq̄ in mare p
dies.vi.ut scribunt aut talit.cū igit triplabit
tempus informationis & motus.ut tpūs habe
atur ortꝰ sm ypocratis astutiā.& Halyab.ter
tio theorice.sed femella nascet in nono mense
quod plm euenit. Mas uero tēpus preocupās
nascet in.viii.ut multū.& tuūc uiuet ut plm.
alioquin natura impfcē quidem & non ppt fi
nē opareť.quod est absurdū. nihil enī īpfcm
neqꝫ secūduꝫ tempus.neqꝫ sm plasmationē.
& generationē fit a natura.pbleumatū Alex.
Palin natus uī mori ppt frītatē qualitatū
pemptiuā nature oio aduersā:Quare ponunt
genetalici natū sub potāte saturni non uiue
re.ut ondet.Sed nunc ponat nouimensis quis
oriri hora gelu uehemētis.octimēsis autē tpe
calido cōtēpabit adeoꝫ hic non minus uiuet
nouimēse fortassis in Egypto uiuet octim̄sis
regionis caliditate iuuat. Eti sicut in aliis
diuersitates fiunt in hoibus q̄grandes.alicubi
enī uiuūt in diutius.alibi autē secus cōtingit
ita & circa octauū eueniet mensē. Itaqꝫ quis
natus uiuet octimensis. Huiꝰ quoqꝫ ōriū scri
būt baliabas Alex.& genetalici ceteri Quod
expiētia iuxta nos ostendit. Adhuc.si pien
tes octauo m̄s picliantur.multo magis & pti
cū ipis he fortiores extant.ipse autē piclitā
tur:de historiis nono. Rursus more natoꝝ
matꝝ in uteribus.a genetalicis tm̄ tres poñr.
quaꝝ una mīor dcā ē.cclxxxviii.dieꝝ cōtinens
viii.m̄ses & .xviii. dies:alia media habens.
cclxxiii.que ī.ix.huiꝰ m̄s & tres consurgit di
es.ttia ꝛo cōtinet cclxxxviii. maior dcā.ex q̄
nouem cōsurgunt m̄s & xviii.dies.quare cum
nulla haꝝ cadat in octauū m̄s.nullum uī in ea
nasci. & p cōsequēs neqꝫ uiuere ī ipso.nō enī
nascitur in ea nisi quia uegetari potest. cū na
tura nunq̄ producat aliquid.quin id cōseruat
sollicitetur. de generatiōe aīaliū sꝛo. Non
itaqꝫ uiuet natus octimēsis. Propt primū q
dem sciendū.qꝫ quid sit m̄s.quot etiā dicatur
moīs.dīa ostendet.ciiii.p m̄s autē hic sm ba
liabatē uī luāris intelligi.Apud uero. A.& cō
muīt dicentes mēsis uī pro eo qui solis acci
pi.Non tn̄ id multū refert cū. ix.menses luā
res non deficiant a.ix.solaribus nisi p quatu
or dies & seīs.lunari quidem continente xxix.
cū dimidio & solari. xxx. ut magis.cū scribat
historiaꝝ nono.Alia quidē aīalia uno tempore
faciūt ptus pfcionē unū enī determīatū est p
tus tempus oībus.boī autē multa soli aīalium
& enī.vii.mēiū &.viii.mensiū &.ix.m̄s fiunt
&.x. m̄s sm plurimū. Quidā uero supaccipi
unt in decimo m̄s un pbleumatū.x.homo so
lū aīaliū multa habet tēpora generatioīs &.n.
septem m̄s & viii.mensiū &.x.mēsiū fiunt a
liis autē unū tpūs pfcīonis. Hoc idem sus
cepit.Auicꝫ.aīaliū.ix.his que deinceps cōne
ctens.Iam dixit mihi unus fidelis qꝫ una muli
er pepit post xiiii.m̄s & bene uixit. Natus
quoqꝫ siū ptus est tplex nā quidāest naturalis
oio & cōsuetus qualis qui nouim̄s cū aliquibꝰ
.x.diebus alius in naturalis & extranens peni
tus ut octaui reliquus uero mediꝰ & hic sit
triplex aut enī oio mediū possidet sicut qui
septimi aut declat ad latus amplioꝰ naturalis
& cūsueti ceu decimi uel ad ptem sui opposi
ti ut xi.& xiiii. Secūdū siquidē Omar tybe
riadī diffinitiones natiuitatū in nutritione
sunt quatuor.Vna eoꝝ qui non gustāt cibum
cū bis enim non est uita.Reliqua qui gustāt ci
bū sed non nutriunt.Tertia gustātiū & nutri
entiū uitam tn̄ non cōsecunt longam.Quarta
gustantiū cibum nutrientiū & ad senectutē p
ueuientiū finalem. Est autē aput genetali
cos nutritio spaciū tēporis quatuor ānoꝝ ut
ut supatū om̄s ptrāseat quatuor elem̄toruꝫ
nature.Quidā tn̄ ascribūt Ptholomeo nutrio
nē spaciū unioꝰ āni iuxta solis motū cōtinere.
Quos Haly quarto repellit quadriptiti con
firmās ut ceteros uoluisse nutritionē quatu
or an continere dīa xxvi.sm igit tertiā & q̄r
tā ptē prefate distinctionis non autē sm pri
maꝫ & sam dī quis uiuere. Propt sm qui
dem sciendum. qꝫ au.sibi uñr hic saltē aperte
aduersari. Alex. enim probleumaticꝰ sim
plicit astruit octimēsē natū uitalem non fore
querens ppt qd septimēses infantes uitales
octimēses autē mime. Halyabas ꝛo tertio.
theorice.querit. Siquis autē dicat cur puer
qui octauo nascit m̄s non uiuit. Quod silīr
Alchabiciꝰuñ abrabā de natiuitatibꝰ.siqs na
scit ī.viii.eueīt cā pret naturā mrī occurrēte
uel ex pte corporis ut morbus aut aīe ceu ti
mor cōfestī accñs uñ si egrediat hoc m̄s morie
tur ipse & mater ipsius. Cuius oppoītū sē
tit historiarū.ix.& pbleumatū.x.ita Que oc
to m̄s circa Egyptū quidem & in quibusdaꝫ
locis ubi bene mulieres efferentes & ferunt
multa facile pariunt & genita possūt uiuere
q̄uis monstruosa fiant hec quidem uiuunt.
que octo mensium & enutriuntur. Cui nimi
rum cōsonat.A. aīaliū nono & tertio xxi.
Propt tertiū uero sciendū.prius qꝫ octim̄s rīr
& ut admultū uade non uiuit. Deinceps qꝫ
pticularit & extranee magis siue in pauciori
bus uiuit cū sit quid monstruosū. Quod raro
cōmittit a natura. Propt primū huiꝰ scie
dū qꝫ ipm̄ ueritatē cū eius modificatione cō
tinet ut fere oīum locoꝝ.docet empiria.

Et iō ſubdit.Aꝟ.Poſt ſeriē prefatam In locis
autē circa greciā ī octauo m̄s pauca oīo ſaluāt
plia uero peunt. Quanto ergo magis non ui
uent in aliis regionibus diſtempatis.Grecoꝟ
enī terra tēpatior ceteris ponitur a.A.& ma
xime terra.ypocratis collꝛ ſꝛo. Amplioꝛ pre
miſſū firmatur rōne triplici.Quaꝟ una ſuſci
pit ex ſcīa medicine ſeu nature. Alia ex ea q̄
numeri.Tertia ꝟo ex iudicioꝟ aſtrologie piti
a capit exordiū. Propt primā quidem ſciē
dū ſꝛm Ypocratem de embrionis formatione
ſexto epidimie.theorice tertio.atq; nono aīa
liū.A.& tertio.xxi.cum Aꝟ. in libris aīalium
q; poſt collectionē ſpmatis in mrīce.mox cir
cūdat ymē ſiue pellicula. cōtinens & fouens
idem ut ſcriptum prius.Sicut etiā oſtēdit ſp
ma ſex dieꝟ dicidens a puella precepto ypo
cratis.retro ſepties ſaliente.quā in utero non
oportebat cōcipere. Quod nelut oui album ī
uolutū pellicula. in terra uiſū eſt delapſum.
aliqn̄ quidē non ſex tm̄.uerū etiam ſeptē die
rū ſic pmanet ſpatio. Cum autē ſic fuerit
ut notatū.informatiua uirtus nihil adhuc pe
tit a mrīce.ſicut.A.fatetur cū Aꝟ. Demuꝛ
trū dieꝟ ex hinc ſpatio. ipſa pūctoꝟ & lineaꝟ
inceptionē in maſſam ſpmatis inducit. De
mū poſt ſex dieꝟ morā.qui iam cū prioribus
fiunt xv.ſanguineitas ī totū penetrat.Et fit
illud uñ cauſatur. & interdū uno die aut duo
bus antecedit ſeu poſtpoīt. Deinceps xii.
diebus ab hinc fit huīditas caro.& iaꝫ fruſtra
incipiunt carnis diſcerni.& mēbra principali
a tria maīfeſtari.& nunc quidē alia ſepant̄ ab
alioꝟ cōtactu. & huīditas extendit̄ nuce.hoc
etiā ancedit & poſtponit̄ duobus aut tribus
diebus.Demū poſt nouē dies ſepat̄ caput ab
huēris.ac extremitates a lateribus & uentre.
ut & ſſꝛus diſcernat in quibusdā eoꝟ.In aliqui
bus tñ occultat̄. & ſpaciū quidē iam xxxvi.cō
tinet dies.ita q; ſi quatuor addant̄ in quibus
occultatio inerat ſpatiū oē in que embrio in
formabit̄.xl.erit dierū:& hic quidē tres ē q̄ſi
coīs plaſmationis.qm̄ interdū format̄ in.xxx
quod unus ē priore.aliqn̄ ī.l.& proprie femel
la: eius enī informatio tardat̄ & motus: eſt &
alid ſpatiū xxxv.dieꝟ alid uero lxv.& ita hīc
inde ſꝛm diuerſitatē celi & cōtinentis ac ma
terie ppriecū informatiua drñte in magis &
minus q̄ mīꝟ:& iō dcm̄ eſt ab.Aꝟ.tēpus ortꝟ
homīs fore uariū q̄plm. Dñt etiā ut aſſerit
A.& hic uī Ypo.cū Halyabate fuiſſe .ſeptīa e
tiam pticula ſexti epidīe. q; ſi tpūs informa
tionis duplet̄ tpūs inde conſurget motus.Si
uero hic tripleť. duplatū tempus dabit̄ ptus.
uñ formatus in xxx.diebus mouebit̄ in lx.&
naſcet̄ in.clxxx. qui ſunt ſex m̄s integri tri
geni.Plaſmatus autē in.xxxv. mouebit̄ ī lxx.
& naſcetur in .ccx. qui ſeptem extant menſes
Formatus uero in xl.motus ſibi aderit ī.lxxx
natiuitas in ccxl.qui ſunt octo.m̄s.& quia ta
lis rariſſīe uiuit.& formatiōꝫ poīt.A.coit̄ in
xl.iō refert canonē prefarū ſub alioꝟ ſentētia
Plaſmatus quoq; in xlv.mouet̄ in.xc.& naſcet̄
in cclxx:& nouem cōſtituūt mēſes.Qui autem
in.l.formatur. in .c. mouet̄. naſcetq; in.ccc.
qui erunt .x.mēſes.Vñ de huiꝟ ſexto epidīe
ſeptīa Labores in pyodis qui in lxx.mouent̄
in triplicibus finiūt̄:& qui ī lxxxx.mouent̄ in
triplicitate termīant̄ :hic igit̄ modus eſt ter
mīationis & ptus embrionis. Amplius ſci
ēdū.q; ptus non fit niſi ppt̄ mrīcem cū tūore
grauatio diſtendit̄ amplius.Vel mordicatiōe
ut qn̄ huīda eius ſeroſa reddita & acuta panni
culos tendunt.quibus cōtinebant̄ ut ſſꝛui oc
currant mrīcis.naturalium tertio. Aut p
pt̄ cōtentū ut quia ſatagat exire ob penuriam
nutrim̄ti ſꝛm ypo.tūc enī calcitrās pāniculos
rūpit & exitū petit. Apud uero.A.cōueniēt̄
cā ſupaddit̄ alia non pua indigentia euentati
onis & aeris attractionis cū loci anguſtia: cum
igitur fetus fuerit fortis.& matrix debilis an
guſta.tunc puer mēſe ſeptīo. oīquaq; pfcūs
tam ad ea qualitate ſaltem que corporis.q̄aīe
indigens aere loco & cibo ampliori.mouetur
& calcitrat ut pateat exitus ſibi.Quē ſi adipi
ſcitur pfcūs ēs ut ita uiuere poterit: uñ Alex̄.
Generātur ſeptimēſes ppt̄ plaſmatiuā uirtu
tem in mrīce fortiſſimā exn̄tem.& inueniēte
ſanguinē utilem & cōmēſuratū.& iō cēſit̄ per
ficit opus. Quod autē uirtus attendat̄ em
brionis & mrīcis diſpoītio.teſtatur ypo.ita.
Hec autē ſemp fit. & in natura fetus uidꝫ &
genere matricum.& quia prime puerpere ha
bent ſanguinē hu. & tractabilē. matricē pua
& debilē.ut plm aliis pariūt.ſeptīo.m̄s.ſi āt
ſeptimo non pareť exitus fatigatus etiā diſſo
lutus ex motu plaſmatiuo. & conamīe appeti
bili egreſſus.octauo pauſat m̄s.ut labor abſcī
dat̄ precedens.& uigor eiusd cū corpe augm̄
tet̄:& iō uſq; ad nonū moratur m̄s.quo ſiqui
dē egrediatur.quia refcūs uigoratus & auctꝟ.
ptus aderit naturalis maxime. naturaliū ttio
& uiuet aliis precipue.Ipſius enim egreditur
uirtute ualida. & mrīce diutiꝟ ipm̄ cōpletius
fouente tunc.aut expellente. Si autē egredi
atur ī octauo.debilis exīt fatigatus.& nō a uir
tute faciente ipſum naſci.uerū amplius a cau
ſa ſinthomatice hūc īpellente.Is.n. apd Alex̄.
eſt impfcūs ſꝛm exceſſū & in ordinationē ma
terie alia plaſmatus forma. Haliabas quoꝫ
quia in ipſo eſt habitudo turbationis languo
ris & debilitatis.non uiuit:non enī ineſt ſibi

uirtus nutritionis & augm̃ti. Cuiꝰ quidē sig
nū quia fetui septīo m̃s turbatio & morbus
& mala pregnantium in octauo m̃s fit habi
tudo & grauitas ipsaꝝ. cum pregnantiū habi
tudo sequatur eam que fetuū habitudinē. uñ
historiarū nono. Dolent quidē mulieres maxīe
mense quarto & octauo. & si corrūpat quarto
aut octauo corrūpūt ut frequentiꝰ & ipse.
Quare non solum qui octo mensiuꝫ non uiuūt
sed & pientium piclitant pientes. Et iō seue
sibi precaueant adulterantes meretricule. ī
quo mensiū procurēt ab orsū. Multe nāq; hīc
sūt iam extincte. Si igitur ut īductū prius pi
clitat gestans pfcā & robusta. quanto pampli
us & fetus. Quod autē m̃s corrūpat quarto
euenit. quia tunc trahere incipit embrio san
guīs plm. & matrici uehementius alligari & ī
niti. Ceu fructus medio temporis arbori colli
gatur q̃ magne afforismoꝝ quarta. In octauo
quoq; ppt laborem quē tollant & discrasiam
quā incurrūt grauant maxīe. sitr & fluxus seq
tur san. grandis ex in naturali solone. ita ut se
pius corrūpantur. Si autē puer non nascat
in nono. uerum ad decimū perueniat ad que
deinceps. Inquit. A. q; iudiciū eius est iudiciuꝫ
nati īfirmi debilis. plm enī q desiderabat pa
ri nono. sed nō potuit nascit ī decio cui accīt
quod accīt fere nato in octauo. Significat enī
uirtutis ipsius debilitas: hec igitur pbabilis
est rō. quā medici cū naturalibus possunt in
cause quesiti assignationē adducere. Sed cir
ca predcā cōtingit dubitare. uī nanq; octimē
sis uitalior septimensis. hic enī fatigatur mo
tu & calcitratione egredit. Coangustat etiam
& ledit in ptu. Ad aerem sitr puenit. ī quo
sunt oīa sibi nociua & extranea. afforismoꝝ
apparens tertia. Alius autē pmanens octauo.
non fatigatus in tm̃. neq; coangustatus. neq; ī
extrinsecū aerem deductus spacio dieꝝ uigiti
aut. xxv. uel buiōi a fatigatione liberat. magī
ficat & roborat. Quare uitalis amplioꝰ septim̃
se uī reddi. Quod siquidē iuxta tertiū the
orice. dispoītiones cōtingentes fetui septimi
m̃s & deinceps in octauo spacio fere xl. dieꝝ co
tinentiū. admom̃ quasi cuiusdā egritudinis
acute cōuersiē in xl. diebꝰ creticate. uñ ait he
dispoītiones a fetibus cessant circit xl. dies:
bi nanq; dies in. ix. cōcidūt menses. uñ & tunc
uitalis efficit. Est & causa subdēda buiꝰ as
trologica. Palin dubitat. qa oīs crisis pls est
salutifera q̃ mortalis. nisi pestilēs fuerit mor
bus. afforismoꝝ sza sz ptus est modus quis cri
sis dīa. cvi. Aliquis igit natus in hꝰ habitudi
nibus ut admultū uitalis existet. Dicēduꝫ
q; uiuere non poterit. quia lesus prius leditur
& in ptu. Noceīq; non n ingꝰ ab extrinsecis cū
ctis occurrentibus. Est etiā pestilens & mon
struosus. quare non poterit pmanere in uita.

Sza quoq; deductio est arismetrica p Alexā
drū tacta. in huiꝰ qīti dissolutione. Ait enim
septem ē numerus pfcūs. ut testat pitagoras
arismetrici & musici. octauus uero impfectus.
Quod. vii. sit pfcūs p sitē īducit ī multis. qa
multa principioꝝ & maxīe hoīs numero cōsti
tuta sunt septenario. deus enī mundū. vii. gu
bernat astris. Septimēses uero infātes dentes
producūt. septennes uero deponūt. In bis aūt
septem pubescunt: ter autem. vii. uirilisant
Morbi etiā pportionalit septenario iudicātur
numero. Luna sitr tanto numero figurat. m̃
sisq; septima īs. Et edomoda. vii. cōstat diebꝰ
Vocales sitr lre. vii. extant apud grecos: sed iu
xta latinos. v. solū & realiꝰ: licet enī ī duas su
paddendo grecus figurā uariet sonū tn̄ seruat
quotcūq; enī grece ponat. i. lrā puta tertia sī
plicia. u. i. ȣ. & duo composita seu diptonga
ut ei oy. & duo puū uidz & magnū. ita o eo sī
gularē tn̄ hēt sonū cōtinue. Grecꝰ enīz tāq; na
ture curiosior imitator. vii. uoluit uocales
vii. planetis adaptare. sicut. xxiiii. scripture
elementa cōstituit. xxiiii. diei naturalis horas
sitando. Macrobius quoq; in expoītione sō
nii. Scipioīs siū. Tulii. p multa id idem conat
exēpla psuadere. ponens oīa fere. vii. numera
ri. & que hoīs maxīe. Inquit enī m̃s cōsurgere
ex primo cubo parium feīa. s. qui est. viii. &
primo impariū uelut mare qui est. xxvii. viii.
autē & xxvii. cōstituūt. xxxv. qui multiplicati
p sextū numerū pfcōꝝ primū. cx. consurgut
dies. vii. mēses directe cōstituētes tricēos uñn
ꝰcludit ita ē ergo natura fecūdus hic numerꝰ
ut primā humani ptus pfcīonē quasi arbitri
quiddā maturitatis absoluat. Cubꝰ autem
numerꝰ dr̄ q̃ numerꝰ bis in seipm̃ cōducitur
ut bis duo. bis octo. ter tria ter. xxvii. Prefa
tū siquidē oñdr̄ rōne quia. vii. ē numerꝰ īpar
& oīs hic est pfcūs exīt enim uelut forma pa
rem in se cōtinens & imparē. Cōsurgit etiam
ex numero trinario szm eiꝰ ptes in quo quali
bet repit pfcīo ut in editione szmonñ mrāui
Sex enī & unū. vii. cōstituūt duo ēt &. v. ac tria
& quatuor. vii. reddūt. Nouem sitr numerꝰ
est pfcūs attribuit enī intelligentiaꝝ ordini
bꝰ quos. ix. ponūt dīnoꝝ tractatores ut sūt che
rubī & seraphī & qui deinceps. Sunt & celoꝝ
orbes. ix. pbleumatū quīdecīa quod nūc coīt
testant astrologi ut oñsū lucidatoris anxiota
cū astrologie dr̄a tertia. Quod autē is pfe
ctus sit rō sitr angit cū & īpse numerꝰ impar
existat. Adhuc ptes cōstituentes ipm̃ eūdē
recōmēdant. Cōsurgit enī. v. ptibus quaꝝ una
numero pportionat trinario pfcīssimo. puta

oīs crisis ipsius e salubris
nisi pestiferus fuerit

Humerus Jnpar magis pfect

ter tria nouē:hic enī ſunt tres trinarii quorū quilibet ex tribus cōſurgit.uñ in huius nume ro nouenario potiſſime coaceruat trītatis per fcīo.Sunt quoq; hꝰ numeri alie quatuor & tri a quinq; & quatuor:que quidē quatuor ꝓpor tionāt elis cū eoꝝ interſticiis. Sic igit in hoc numero.ita pfcō ptus erit maxīe naturalis. Naturalis etiā poſt hunc exiſtit denariꝰ.Ipſe nanq; pfcūs extat numerus. pbleumatū xv. unde Alex.Denarius numerus eſt pfcūs.qm oīs numerꝰ p.x. cōſtituit ſzm circulationem & iō Aꝝ.phiſicoꝝ tertio. Ait Platonē feciſſe numerū uſq; ad.x. Hunc quoq; numerum multū dignificauit. Pitagoras.ponens ordīes rerū duos. unū quidē perfcī & alterū impfcī. quoꝝ quilibet cōſtat ex.x.uolens ipōs eē prin cipia correlatione dcā.In quoꝝ prīo locauit fi nitū impar ſīgare dextrū maſculuz quieſcēs rectū lucē bonū & quadratū.In altero uero his oppoīta.puta infinitū par plale.ſiniſtrū feīaz motū curuū tenebram malū & altera pte lon gius. Nouem etiā exñtibus ſperis manife ſtis.decimā antichonā.i.in cōtrariū motā ſeu extenſā faciunt pitagorici methaphiſice prīo

Vndecimus uero numerꝰ moīcū pfcīonis hēt ī his.& iō rarius orit in ipſo fetus. Sex tꝰ āt & octauꝰ maxīe & duodecimꝰ ut ſic extāt impfcī oīfariā.& iō in octauo nō uiuit.Eſt.n. par ut & alii duo.eſtq; impfcūs magis diminu tus ut uidebit ꝰñr.quare in ipſo natus non ui uet In aliis autē ut duodecīo & ſexto aut non naſcit uel īuitalis occurrit. Sunt enī hi nume ri oppoīti añdcoꝝ pfcīs. & maxīe octauꝰ & du odecīꝰ.uñ primo creticoꝝ.Ego ñ uidi aliquez iudicatū in die duodecīo.neq; ſedecimo in oc tauo autē fit rarius & praue. Noſce quoq; a riſmetras numerū multū imparē preferre pa ri.eo q; hic rōnem habet pfcīonis & forme.Il le autē impfcōnis & materie. Vnde & deus ſe cūdū Virgiliū numero impari gaudet:Et iō Pitagorici primū imparē actu ut trinarium ad doꝝ ſignificationes offerebant.primo ce. &.m. Ex hoc etiam cām aſſignarent. quare uſus in oleuit.ut pilſe in numero dentur im pari laxatiue. debent nanq; agere.actionis āt rō ſumit a forma tanq̄ ab eo quod ipſius eſt principium ſuſtentatm & non a materia.Im par uero habet rōnem forme.par autē materie

Circa preſata ſiqdē cōtingit heſitare.qm i nono.Euclidis dr.q; pfcūs numerꝰ appłatur qui oībus ptibus quibus numerat eſt equalis Et Boecii ariſmetrice ſzo.qualis numerus eſt ſex infra.x.nam tres ſunt eius ptes quibus ꝰ ſurgit.medietas quidē ut tria tertita. tertia ps duo.ſexta unū.tria enim duo & unū ſenari um tm cōſtituūt numerū.Infra uero.C.perfe ctꝰ ē nūerꝰ.xxviii.Infra ſiqdem mille ē.cccc Et infra quoq; decēmilia octomiliacētūuigīti lxxxxvi.octo. Eſt tā nūerꝰ abūdās.qui oībꝰ ſuis ptibus quibus numerat eſt maior.uelut xii.nam eius medietas eſt ſex.tertia ps quatu or.quarta tria.ſexta duo.duodecīa unuz.que ſit numerare in deciūzoctauū creſcūt numerū

Diminutus uero qui oībus ſuis ptibus mi nor numērātibus eſt inuentus.Ceu octo.Cuiꝰ quidē medietas quatuor.quarta ps duo.octa ua unū.que in.vii.tm collecte cōſurgunt. Sic igit hinc etiā apparet numeri octaui īpfe ctio. Cōcluditur & ſit q; vii.ix. &.x.nume ri non extāt pfcī. Ad quid dicendū q; nume rꝰ pfcūz ad pñs triplicit dr. une quidē eo q; p tes eius ſit ſūpte oms.totū preciſe reddant integrū.ut dcm eſt antea de.vi.& uigeſimono non.qualis non q̄rit hic pfcīo. que pfcīo ma terialis ur magis. ptes enim ſunt materia to tius.phiſicoꝝ ſzo. Eſt & pfcūs dcūs p moduz forme & dātis eſſe.qualis eſt impar.& iō quia trinarius primus eſt taliū.indicat primo.c.& m.fore pfcūs.de ipſo enim primitus dr ome totū & pfcm ibidem ſunt indrñtia ſpecie. Appellat etiam numerꝰ pfcūs rōne finitatio nis cuiꝰdam & recirculationis. que obſeruat ad ipſū.& ita denarius dictus eſt pfcūs.& iſte quidē pfcīones ultime realiores extant prīa.

Hec tñ rō & ſi ſit grata & accepta pitagori cis.& ulr ariſmetricis. ponētibus numeros eē ſubſtatias rerūq; cās. eoq; neſciuerunt diſtin guere inter unū quod enti adequat. & unum quod numero extat principiū. putantes id ſi cut eſt principiū numeri ipſūq; uariat ita & entis. Scola tñ pypatheticoꝝ cum. Gc.cre ticoꝝ tertio ſzmonibus non acquieſcit huiꝰ: ſed eos magis extraneos a ueritate ac accidēta les extimat. ppriā querens & naturalē in uno quoq; genere rōnē.dcm tñ illoꝝ pbalitatez in duit aliquā numeroꝝ rebus aſſiſtatione quadā

Tertia quoq; rō aſſumit ex genetalica exer citatiue pte aſtrologie uiſa ex ſupioꝝ motum boꝝ oīum inferioꝝ cauſas aſſignate.luxta illd initii centiloquii.Retū cauſas rimaturus prīo celeſtia cōtēplare.nam mūdanoꝝ mutatio ad hoc & ad illud corpoꝝ mutatione cōtingit ce leſtiū. Vt hꝰ igit effcūs puta optimēſē non ui uere cā dare.talem plataꝝ ordinem & mōm ī embriis ducatu adiueīt ī unoquoq; ms dñanti um. Poūit nanq; mſe prīo ſup cōceptionē ſa turnum dñari.frm entem & ſiccū. tunc nanq; ſemen aquoſū ens & fluxibile indiguit aliquo quod ipm ſiſteret cōſtringeret & fixaret.& ca lidū ipſius uigoret uuitatū.cuiuſmōi eſt frigi ditas & ſic ſaturni.eſt enim origo uirtutis re tentiue in centiloquio. Szo quoq; ms ſup

ſup ipm̃ Iupiter dñat forma calidus & huīdꝰ augmentatīꝰ. Eſt nanq; uirtutis creſcentis o rigo. tunc enim cōceptus eget calido dilatāte ipſius materiam & huīditate ad extenſionem dilatāte. ꝓtractionēq; lineaꝝ & pūctoꝝ. & tan dē ad informationē. & ut etiam frītas & ſicci tas reprimat Saturni: Reliquo ſiquidē m̃s mars occurrit qui ſui caliditate iam fientē. embrionem calefacit. & deſiccat ſupfluas ipſi us humiditates. & ad motū cōcitat. tunc eniz moueri preīcipit. calidū enim & ſiccū motīa ualde. Menſe autē quarto ſupueni t ſol cor celi mūdiq; princeps. qui ſui caliditate uiufi ca in tm̃ ꝓficit embrionē. ut ſpūs in ipm̃ in grediatut rōnalis. ut apparuit ī priori. Eſt nanq; origo & fornax uirtutis uite. Quīto uero m̃s uenus ordine ſupoccurrit. frigidita te & huīditate cōtempans. quod calidū mar tis & ſiccū ac ſolis. carnemq; augmētat & que ipſius & oīa membra preparat. figuraue deco ra plaſmat eadem. Reliquo nimirū m̃s adue nit mercurīꝰ humida exſiccās ſupflua. cōtem pantiā inducēdo. faciensq; ad motū qui ꝓtes minores ſepat extrīſeas maxime. ac diſtīguit coequalizatū om̃e. Luna quoq; ſeptimo ſu paddicit mēſe. carnē & pinguedinem ſui huī ditate infantē nutriens & augmētans. cū ipſa uirtutis naturalis ſit origo. humectat etiā ma tricis ꝓtes. uñ quia ſic ꝓfcūs oīquaq; recepto iam oīum planetaꝝ beneficio. & quia ſub po teſtate naſcit lune. ſaluat egreſſus. cū ipſa for tuna & uite cauſa exiſta t: uñ Albuāſar ī ſadan Vita uiuentiū poſt deū eſt ſol & lua: & iō Ptho lomeus hos in ſuis iudiciis digīficat q̃magne

Demū m̃s octauo reuertitur Saturnus ī for tuna frūs & ſiccus. qui infrāt infantē & coan guſtat. & in mrīce ꝓmanere cōpeſcit. qui ſi e grediatur leſus etiam ab aliis extrinſecis. ſat ni maliciā tollerare non poterit. ipſe nanq; ñ ſolū qualitate deſtructionē machinatur. ueruz etiā quadā eius maliuola impreſſiōe occulta ut declaratū dīa decīa. Demū m̃s nono ſup uenit Iupiter ordine fortuna calidus & hu. tē pate. qui cū ſit pater deoꝝ uiroꝝq;. tertio de aīa ſzm homeꝝ politicoꝝ prīo. ꝓtes ſub eiꝰ na ſcunt doīnio uiuentes q̃maxīe. Si autē de cīo moret in utero mēſe. ſub martis naſcet do minio & qa is laborioſis mouet motibus. hic iſte agitatus egredit. at quia infortuna cali dus & ſiccus q̃ꝓlime natos ſub eo ponit Abra am euenare uiuere paꝝ. Cui etiaz A. cōcordat tertio. xxi. Ego tñ āno exñs liii. uelut a ma tre ſolertiſſima potui cōprehēdere. ac ꝓ truti na Hermetis natītatis gradus aſcēdētis occul ti inueſtigationē. reperi moram nouē mēſiū & .xiiii. dieꝝ me in utero cōtraxiſſe. Si uero

xi. naſcat m̃ſe. qa tunc ad poteſtatē reuertit ſolis. itidē natus poterit uiuere cū ſol ut dcm̃ poſt deū cū luna ſit cā uite. non tñ ꝓtus erit naturalis oīo. Circa predcā quidē dubitat qa cū ſaturnus ſignificet finem rerū. antiqui tatē & ſenectutē ut tradunt aſtrologi. non uī ſup principiū & nouitatez impregnationis ſi gnificare. neq; luna ſup finem īpregnationis quaſi ut ſeptimo aſcripta mēſi. cū ea ſignifi cet initia īnouationes & motus. Quod ful cit eo. q; ipſa denotat an. quatuor primos nati dīa etiam. xxvi. Dicēdū q; huiōi attributiōes planetaꝝ ad corpoꝝ habitudines. ſzm quaſdā fiūt ſiſitudīes & ꝓprietates. In generatiōe nā q; embrionis aſpexerūt ꝓprietatē. que eſt cō ſtringere & occultare ſui frītate & ſiccitate. hoc enī ut dcm̃ egebat ſpma in principio. ideo ſibi ſaturnū primitus attribuere. & demū ceu predcm̃ deinceps. Conſiderantes autē tar ditatē motus & opationis. que ī ſenectute ad uenit nato. frītatem quoq; etatis & ſiccitatez Impedimēta etiā corporis & aīe. ut morbos triſtitiaz & mortē & talia. & quia hec ſaturnū ipſū aſcripſere ſenectuti. Ex his igit apparet quid dicēdū. Itaq; ex his tribus cōuīcit natū octimēſē rlr & ut fere ſēp non uiuere. Pro pt ſzm huiꝰ ſciēdū. q; interdū & uelut rarius pōt uiuere. quia ut dcm̃ ī ſolis egypti quibus dā locis calis non tñ excedentibus plm. ubi ſūt mulieres uiragines fortes & bene efferentes. & plures cōtēpate regionis calore. & iō ī locis qñq; rōnes non cōuīcūt oīo prefate. Neq; q dem prīa ꝓpt fortitudinem fetus. & magnitu dinem corporis acqſitam a mrē. ac etiā patre prebentibꝰ ſanguinē calm. & ſpma dignū ſuf ficiet ut ſpuōſū ſpiritibꝰ oīo. Deficit ſilr illic utcūq; ſza. quoniā octauo natus ibidem uiuit īpfcō. ꝓficit tamē utcūq; ꝓpt affinitatē medi aſtinaz. quā habet cū ſeptimo & nono ꝓfciſſi mis declaratis. Abſcindit etiam non paꝝ ttia ꝓpt enī caliditatē innatā uigorē & ꝓfcīonez quā infans cōtraxit a mrē huiꝰ & patre. regio nisq; caliditatez. poterit malicie ſaturni occul te ac ipīꝰ frītati & ſiccitati obuiari. Quod fulcit eo. q; ſic nata quedā nature ſunt mōſtra cū rarius & pret eius intētionē cōtingant. tali a uero preīſſa ſūt ī natura qñq; cōcidere. ſicut q̃q̃ muloꝝ genus ſit totū ſterile cōceptū huīt mula. ſed non euutriens uſq; in finē. de ge. aīa liū ſzo. Quod autē in his regionibus ab e giptiis extimet quis natꝰ octauo m̃s uita poti ri. euenit quia latet mulieꝝ cōceptionis prin cipiū. frequent enī retinet m̃ſtrua inflant & ſpumat uentoſitates. & tunc credunt eē pre gnātes. cū tamē coeūtes impregnent poſtea. hyſtoriaꝝ nono uñ. y. Quidā opīati ſūt pueꝝ

Petrus de Abano, quum ſcribebat hoc Opus, erat Anno Aetatis ſuae LIII. ut ex verbis praedictis conſtat. Sed ſcribebat An. MCCCIII. ut habetur in Differentia IX. Ergo natus eſt, An. Dñi MCCL.

habere pls.x. mēsibus.iā enī multotiens hoc audiui. sed quō hoc cōtingat dico. praue nāq; accepūt pregnationis initiū hoc mō. Cū enīz mrices spū quodā replent uentoso. putant se iam eē pregnantes. eo q; etiā mstrua retinent defluentia in matrices. deinde cū mstrua spōte rūpūt. aut aliis illis occurrentibus egrediūtur hec & priora cū uentositate. demumq; sic purgatis appropīquant uiris & coeuntes īpregnāt tūc aut post pax. & iō putant mulieres aliquādo septimensē octimēsē fore. & nouimēsem decimēsē. ac būc undecimēsem. Ax si quidē ponit eas absq; mēstruox eruptione impregnari. quod probabilius uī indesipere. si nanq; mēstruant coīt nōse pregnātes extīāt

Propt quartū quidē Ad primū quid dicēdū apparuit. Ad aliud dicēdū q; non magis uī uitalis octimensis q̄ septimēsis. ut oñsū sufficiēter. īmo mīnq; ualde. Non enī oīs mora tēporis augmentat & uigorat fetum. sed mora d̄terminata cuz dispositionibus debitis oñsis ad illud opantibus. Ad aliud dicēdū. q; lz informatio aut motus precedat eam que femelle. pōt tñ fieri retardatio & equalitas in tempore ortus. & iō quia fortassis ista tpa non sēp sunt ꝓportionabilia. ut dem in canone duplationis & triplationis. A. alioruz ut prefatuz testat illud opinione. Aut dicēdū. q; nonus ms latitudinem habet grandē. quaz cōsequit principiū decimi ita q; mas nascet circa principiū amplius noni. Fem ia uero circa finem seu initiū. x. Ad aliud dicēdū. q; ñ solū quis ꝓpt qualitates primas perēptiue in ipsū agentes excessū deperit Verū etiā ꝓpter debilitatem & impotentiā in octauo mēse. cuz orit impotentie occurrenti & languor. neq; saturni pimit frītate cū siccitate solū. uerū etiā non minus uirtute quadā sibi occulta insita. ut oñsū dīa. x. que absq; medii opatur īmutatione. Ad aliud quid dicēdū. apparuit concessū enī est rarius. tñ peccante natura hanc diuersitatem puta uiuere in octauo. & alias inuentū est accidere qñq;. Quantū autē arguunt autoritates ptis aduerse apparuit aña. Ad aliud dicēdum. q; rarius est ualde ut non piclitent nascentes in octauo qd autē tale uīe non corrūpit cū ppax & ī loco accidat pticulari. Ad aliud dicēdū. q; genetalici moras distixerūt solū cadentes in nono ms aut circa qm sicut in plerisq; cōtingit nasci. Quod aūt alio nascant tempore non prohibent. sed id rarius euenit sicut testat Abraam euenare. unde trutina Hermetis. Aut alig inuentionis gradg natiuitatis modus occulti in ex nonū mēsem mīme protendunt. ut indicant more fetuum in utero ꝓmanentiū. Nosce quoq; non esse

ꝓtuiendum in huiōi terminationibus mēsiū precisis & uīter cuiglibet artis materiaz ssz ibilē cōcernentis. ꝓpt ipsius uagā & indetermīatā naturaz ut tactū est dīa. xxvi.

DIFFERENTIA. .L.

Vod digestiua procedat subtiliando uī qm cōtentū ꝓportionat cōtinenti & disponit szm ipsius dispoītionem cū ipsū īmutet ad sui crasī & silitudīez sz continens ut uasa quibg quod digerit demandat ad mēbra ut apparz subtiliando ꝓcedūt. Est nanq; ad uenas de maxīs pueīre ad capillares ex quibus sanguis in mēbra labit ex pte dīna prīo prīa. Et merito qm uene ex maioribg sic minores ꝓcedunt donec fiant meatus mīores q̄ sanguīs grossicies de ptibg tertio. Adhuc quod habet penetrare in ptes angustiores melig penetrat si subtiliando ꝓcedat cū tale motui sit expositū magis huiōi uero ē quod digeritur. Amplius chilus ē subā liqda ptisane in spissitudīe similis que ulterig tunc ducit mediante ycore generato in mesaraicis ī sanguinez ab epate hic aū grossior ut sszus īdicat est ycore & sanguīe. Sitr sanguis ex flegmate p digōnē generatus subtilior apparz eo cū flā pīm sit grossig sangnīe. Huītas etiā rosdicta subtilior monstrat huīditate sanguinea

Sanguis etiā artarialis subtilior uenali ex quo gcreatur. Itidē spūs cordis uaporosus digestg & alteratg in rete mirabili. subtilior redditur ita etiā spūs uaporosus. q ē sic materia cōprehensus in locis uacuis ut artariis & corde guertit digōe ī spm īnatū in oībg membris: ī ꝓportionabilit tñ ī his gprehensuz qui reddit tādē porg & īnatus in qualitate sua. cū prius fuerit ut materia uaporosus. qnto sīpliciuz. Rursus quod decidit ab aliquo gtestat ipī. in tegni sz supfluitates digōnuz ꝓcedunt subtiliando. grossiores enī sūt egōnes urīe sudoribus & trāspiratiōibg ssz ui occultis. Palin szz afforismox ponūt hūores īdigesti grossi solū & uiscosi: ibi aūt in eox digōne egēt subtilatiōe & īcisiōe. q̄ subtiliationē sitr īportat

Digō igit subtiliando ꝓcedit. Oppoītū huig uidet sape. Ax methauroz szo. Digesta oīa gstare nata sunt. uñ Alexander ibidē Oīa digesta prīo gstant & grossa fiunt. Et q̄rto eorūdez. Accidit digesta grossiora & calidiora eē. Ex spūosis siue ex spūalibg aquosa ex talibus q̄ terrestria gsistunt. Quarto quoq; re. a. Digō oīa coquit adunat & īgrossat. Adhuc szo ꝓnosticox de natura digōnis est. ut in grosset nō urīnā tm sed egōnez. & in eis q̄ recipiunt digōnez in stomaco. & sputū in eo qui habet pleuresim. aut pīplemoniā & hūiditatē descendentez ex naso. & corizā & lippitudīez

in egritudine obtalie. & sanie etiã ulceribꝰ

Vnde quarto methauroꝝ & que in nascen tiis cõstantia fcã fuerũt quales ĩ obtalia. puta lacrima cũ fcã fuerit limus siue lippitudo. Amplius ycor subtilior est sanguine & sãgui nis humiditatibus. & ipse membris in que ul timo cõuertunt. Eti subtile indiget ingros satione que digõne prestat. ut comprehensuꝫ sit a uirtutute expulsiua liberius excernat. Ita ꝙ digõ ingrossando ꝓcedit. Propt primuꝫ quidẽ sciendũ. ꝙ digõ est ꝓfcio seu completio a naturali calido & proportõ ex oppoĩtis passi uis siue cõtraiacentibꝰ passionibꝰ. Est igit calidi digõ. triplex exns. Vna quidẽ pepansis dicta que attendit in fructibus. & ut ĩ aĩaliũ spmatibus. Alia epsesis melixis & oio aĩaliuꝫ hũoribus. Tertio ꝯo obtesis in assatis. & ut ĩ ossibus & solidioribus. calido enim fiũt assa tio ut tegula ĩ fornace de ge. aĩaliũ sꝫo. Fri giditatis ꝯo indigõ. que etiã oppoĩte triplex exit puta homethes. molisis & stachesis. me tauroꝝ quarto. Que quidẽ digõ exit duplex nam quedam est in iuuatiõ alterõ quedã siue transmutatio eius quod nutrit in propriam eius quod nutritur qualitatẽ ac etiam eẽntiã sꝫm. A. primo elemẽtoꝝ tertio cõplexionũ. & sꝫo naturaliũ: hec enim nil aliud ẽ nisi ut alim tũ in tm elaboraret. ut uirtus nutritiua ipsuꝫ stare faciat loco depditi. Digõ uero in no citiuo duplex. qm illud aut non adeo est noci tm quin possit ad beĩgnũ reduci ut flegꝫ dul ce sꝫm Hali cũ in sanguine ꝓmutat sicut uinũ põt reduci cũ est in uia ꝓmutionis ad acetum & tunc saltem rõne termini ad quẽ sibi cõpe tit digõ andicta: uel est supfluũ & nocitm fcm in tm. ut nũq̃ possit corrigi. ceu flegꝫ flisifica tũ oio & uinũ ꝓfcione in acetũ ꝓmutatũ. tũc quidẽ sibi debet digõ que est prepatio. ut ipm faciliter expellat uictũ a natura un quarto pri ma. Intentio indigerendo est adequare sbãm materie ut sit prepata ad expulsionẽ facilem. hec autem afforismoꝝ sꝫa. xi. terapentice & ab baly. Huius autẽ idispoĩtio aut ĩprepa tio humoris ut a natura uinci & expelli non ualeat triplĩ põt fore. Aut rõne substãtie ip sius puta si fuerit grossus. hic enim in cunea tus & inclusus obstruẽs ductus non põt expel li. un ipsũ primitꝰ oportet subtiliare. ut uisco sus. Is autẽ eius adherẽtia silr non põt educi quare oportet hũc primitus incidere. Aut sub tilis. Iste nanq̃ ĩbibit & inserit sic membro ut natura non possit ipm in expulsione cõpre hendere & educere. ꝓpt quod ipsum oportet primitus ĩgrossare. non enĩ digõ oĩs in nociti uo procedit subtiliando sicut quidã ĩpugnat quarto prima Humores quidẽ hi ad crisĩ lau dabilem egẽt dione & excretione afforismoꝝ quarta. Aut hoc erit rõne quantitatis cũ eniꝫ humor fuerit multe quantatis non põt simul digeri quare opus est & maxime cũ uirtus fue rit imbecillis eũ paulatĩ pinterualla euacu are & ita quasi digerere euõ enim huius sicut ps digõnis exit uel rõne qualitatis & hoc du plicit aut primaꝝ ut si fuerit calidior aut fri dior zcꝫ aut calidior & siccior & reliqua qm tũc oꝫ ipsũ ad moderatũ ꝓ cõtrariũ ad ducere aut ꝓ q̃litates subsequentes ut quia sit putri dus aut mordax & acutus tũc enim oportet eũ rectificare & expurgnare cũ abstergẽtibus & mũdificãtibus aut uenenosꝰ quẽ oportet cor rigere cũ his que uirtute ꝓpria uenenis hnt resistere integni & xi. similiter de ingenio. Nosce quoq̃ ꝙ unaquecꝫ istaꝝ digõnũ siue sit in iuuatio siue nocitiuo seu medio aut fit to talit a natura uel principalit & initialit ꝓfici tur autẽ ꝓ artem unde integni Alterãtur hu. aut digesti ab ipso corpore uel aliquibus far macis uirtutibus. In iuuatiuo quidẽ cũ qs ꝓ fecte fuerit digõnis uelut puer seu iuuenis eu cratus. Iuuat autẽ ab arte cũ debilis fuerit di gestionis ut senex mlicus. Electuria enim & inũctiones sibi admĩstrãt & huius regimĩa calefacientia un primo tertia. Ingredi ad lo ca calefacientia & habere ceruicales eleuatos sunt de his que ad digõnẽ iuuant ita ꝙ tales artis opatio cũ semimalũ reducit ad benignũ necessaria est non paꝝ digõ etiam simpliciter nocitĩ aliqn solũ ꝓficit a natura ut qn ipsa po tens digerit materiaꝫ absq̃ medici auxilio ac expellit. Iuuat & non ꝓ sepe ab arte & ꝓprie cũ imbecillis fuerit sic enĩ oportet cibis & po tibus & medicinis sicut sirupis electuariis fri cationibꝰ exercitiis maturare & digerere. Sciendũ tn ꝙ digõnis ĩ simplicit iuuatiuo qd dã ordinat in restaurationẽ sbẽ grossioris dep dite sicut sunt ossa aliud in restaurationẽ sub tilis & ipsius facilẽ penetrationẽ ceu spũs qd dã in mediũ ut carnes. Digõ quidẽ que abso lute in supfluitatibus exit duplicit uariat nã aut tale nocitm est spsũ ꝓ corpus plm & hoc aut intra uenas aut extra uel in loco collectuꝫ sicut apã quod & dupliciter euenit sꝫm ꝙ apatis materia poterit eẽ calida siũ ꝓ eẽntiã quia in seipsa sit calida ut san. & cola siue per putrefcionẽ ut cancer & undĩa uel quia sit na tura his oppoĩta moĩs ut scropbula & nodus.

Est & digõ tertia circa hoꝝ duoꝝ medium quod dupliciter euenit aut quia supfluitas est naturalis uel humor patus ad corruptinnem qui in benignũ redigit. Vlterius aduertẽde sunt digõnis cause quia illius que est simplici ter in iuuatiuo cũ his que mediũ obtinẽt sũt

xtꝰ cōplo & calor mēbris īsit. naturaliū libro & primo prīa. Cause uero in nocitiuo digō nis absolute possūt signari. iii. uel fortasse q̄ tuor. quia digō cū sit accns. non habet materiam ex qua sed in qua. quarto methaphisice. uñ cā materialis non est in ipsa ꝓprie. sed illd in quo eius fundat materiae Cā uero formalis erit dccoctio sufficiens digerendo ꝓportionata. Finis uero est in huius digōne in expulsione ordinatio. Efficiens quoq̄. una quidē principalis & uelut artifex uirtus regitiua totius. altera instrālis & sꝛaria. que duplex exīt Interior & hic est duplex. una simplex & īcorporea ut complexio. altera huic oppoīta utica lidū in mēbrū sīlr. & exterior: & hec duplex. una que respicit uirtutē magis ut dieta. Quedā uero cām & dispoītionem ut medicine. In egritudīe nāq̄ frā cibi & potus inspecta uirtute competunt frī & eꝫ. & sīlr medicine suo mō. Dico autē sic. quia in medicinis magis ē oppoītio q̄ obseruāda dieta. Ipsa nāq̄ plus expetit ꝑ sīle admīstrarari. sicut ꝑ cōtrariū medicine. Sunt autē grossū & subtile. qualitates quedam materiales. siccū & humidū magis cōtestāntes. dīa lxxxv. In grosso enim ꝑtes sunt adinuicē cōgregate & densate. in subtili autē ecōtra. Propt sꝛm qdē sciendū quēdaꝫ dixisse. q̄ digō procedit subtiliādo quarto prima. Cuius motm̄ potuit esse. qm̄ huic accīderunt expimēta. que adhoc ipsū duxerūt ut illis acqesceret. & quia hec non fuerūt sꝛm canones non ualent neq̄ aliquod eoꝝ est sufficiens in hoc ostendendo. fortassis nāq̄ ī materia etiam subtili calidū medicamē exhibuit cui dā. quod poros aperiens. & materiam in fūos dissoluens. & magis & subtilians sanatus ē patiens. Potuit & rōne friuola ꝑsuaderi. qm̄ d rōne calidi est subtiliare dissoluere eliquare & penetrare. Sed digō ꝑficit ꝓprie calido & magis absolute nocitiui. ꝓpt quod cōcludit digōnē subtiliando ꝓcedere. Hec autē positio flā ut plm est in se. cum ut in multis sicut ostē det digō ingrossando procedat. Ad ipsam enim secūt incōuenientia non pauca. quia secūdū id natura mox initio egritudinū in quibus est huiꝰ subtilitas eūaret. cum ipsa digōne ꝑata euēt. & ars imitatrix nature in principio egritudinū taliū. etiā radicalit euacuaret. cū preceptum sit arte digesta medicari. Ad huc. nūq̄ subtile imbibitū esset inobediens euēni. cuius indicat ssꝛus cōtrariū. flītas autem ipsius magis apparebit in tertio dicēdoꝝ. Motiua etiam huiꝰ non ualent. quia in illis expimentis impressio fuit accidentalis. ut īsinuat. A. unde cauendū est ne te impressio decipiat accidentalis. prīo q̄ita. Quādoq̄. n. uidēꝰ ex febre curari ꝓpter aliqua calida naturā disturbantia. & ipām ad ꝓxismum incitantia: hoc tn̄ quia accidentalit est fcm̄ ꝓpt irritationē nature ad pugnam. & ꝓprie cū materia fuerit indigesta non est tanq̄ artificiale imitandū. Si enim calidam materiam in quodā sic subtiliauerūt. ut ipsaꝫ resoluerent. ꝓpt quod ꝓeuerit morbus. aliis quidē potuerūt plꝰ ad intensiorē inflātionē & cōsuptionē ꝓducere.

Ad aliud dicēdū. q̄ calid subtiliat resoluit & eliquat homogenia. In his autē que sunt eiꝰdem tribus oppoītū opatur. sꝛo de ge. & cor.

Materia uero digesta reddit unigenea duplicit. bone nāq̄ digōnis natura est. ut rē oēm sīlēꝫ ponat quocūꝫmō. Dictū est etiā q̄ digō non solū ꝑficit calore tāq̄ instrō. sed & natura regitiua magis tāq̄ artifice. Fuerūt etiā aliq̄ poītionē oīo cōtrariam firmantes. uolentes digestionē omēꝫ ꝓcedere ingrossando. Quoꝝ fortassis motm̄ sumpserunt ex sermone. Ar. & Ga. in argutis iam premissis. Adhuc. calidū calefaciendo poros apit. & quod est subtile materie eliquat uaporat & resoluit. reliquū q̄ tunc relinquit ingrossatū. passio enī magis fcā abicit a sbā. Quod autē subtile uī amplioꝰ abicibile. Sed digōnem dcm̄ calido ꝑficimagis. ꝓpt qd uidet ingrossando semp digōneꝫ ꝓcedere. Dicēdū q̄ licet hec poītio plus cōtineat ueritatis precedenti ut magis nāq̄ qd digeritur grossescit. tn̄ calūniā patit non modicā & in se & in eius motīs. Vt enim in repudiatione antemisse opus eēt nature & arti humores grossos & sīlr uiscosos a principio etiā radicaliter euacuare cū sint sua grossitudine & compatiōe digesti. Sīlr & grossū & uiscosum eēt eūoni aptū impeditius ꝗo carēs Cuius flītatē denotat sensus. & quod diceī n̄ minoꝰ. Quo autē mouent ex sermone. Ar. & Ga. non ualet. sicut ī quarto mrābitur propositorū. Apparet etiam quid ad rōnē ipōꝝ dd. quia digestio non solū ꝑficitur calore. uerū amplius uirtute regitiua ipsi principante & eū ad finem ordināte. Ipsa nanq̄ omēm abhūore cū potens fuerit in dispoītionē remouet. quia eūoni erat ineptus. & licet aliquid euaporet & resoluat. non tamē quod remanet sēp constat magis. tū huīdū inuiscatuꝫ quiescens subtilieī eliquatū. sicut apparet in glacei dissolutione. Propt tertiū quidē sciēdū q̄ digō ut ad plm ingrossando tendit. aln̄ tn̄ subtiliando. nam digō in iuuatiuo simplicit que ad restaurationem grossi ordinat depditi semp ingrossando procedit sicut ult. Ar. maīfeste. oportet euiꝫ q̄ fiat terreū quo nutrimur. i. ingrossatū. uñ Damasceꝰ ꝑ frm̄ et siccum nutrimur idest ꝑ terreū īgrossatū. hocq̄ apte

apparet in pmutatione ycoris in ſanguinē.& ſanguinis in humiditates. & tandē in mēbra quod & rōne aſſerit. Ea enī que ſunt ad fi nē diſponūt pportiōabilit ipī.cū finis neceſſi tatē imponat his que ad ipſū.ſ3o phiſicoꝝ:ſ3 finis digōnis eſt ut groſſum depditū reſtaure tur.reſtaurō uero debet fieri ſilis quātū ē poſ ſibile.ergo & ea que ſunt ante iſtum finē.o3 ut ingroſſenī ut ipſum adipiſcant.Quod aūt ingroſſant. prius ſubtile. Amplius motus oīs & mutatio ſunt ex oppoītis terminis. v. phi. ſed motus eſt quidā in digōne; fit enī al tearōne quadā magis.aut etiam localis tandē interuenit:Quod autē mouet ut patet ibidē cū ptī ſit in termino aquo & ptim in termīo ad quē.ſemp abicies quod inerat ſibi ex terīo aquo. et acquirens que ſunt termī ad quem. tn quod digeritur erit primo ī altero rermīo rū.ut ſit ſubtile.demūq; acquirēdo que ſūt ter mini ad quē.paulatiue in ipſū efficiet tande3 ut groſſū reddat.Quare conuincit quod dige rit continue ingroſſando pcedere. donec ps efficiat groſſa. Si uero digō ſit ſīplicit iuua tiui.ut ps reſtaureī ſubtil depdita.& ut mo tus inde pueniat pfcī9 ut ſpūs digō.ita digō nem cōcedo ut tactū eſt in argumētis ſubtiliā do pcedere.ſubtiliāt enim digōne humores & in uapores trāſdnr. ex quibus demū ſpūs p creāt.Quod etiā eueit cer tius.cū ſpūs uitalis in rete ſcdīno digeſtus ulterī9 in animale3 trā ſit.& materialis in formalē & ī natū. Quod autē ita ſit illis rōnibus pōt mrāri.termīs tn cōmutatis quibus oñſū digōnē iuuatī ī reſtau rationē groſſi depditi ingroſſādo pcedere.

Si autē digō attendat in ſīplicit nocitiuo ſ3m q; ſpſū fuerit per oīme fere corpus intra uenas uel extra.uel in pte ut in epate aggrega to. Siquidē primū tūc dicēdū.q; cū talis di geſtio non ſit niſi prepatio quedā.& bīlitatio buōꝝ uirtuti expulſiue.etiam humor reddit9 ſit nature inobediens.aut ppt groſſiciem uel uiſcoſitatē aut ſubtilitatē.opus ſit ſic ſubtili are.& uiſcoſū incidere. & ſubtile ingroſſare: ppt quod oportet aliqn ſubtiliare interdum uero ingroſſare.ſ3m q; diſpoītio expetit buō ris eūonis phibitiua. & hoc conſētiūt uniuer ſi.uno añdcō excepto. Si uero digō fuerit ī nocitiuo ſ3o.aut illud aggregatū eſt calidum ſiue pſe ut quod colre & ſanguiīs.ſeu p putre fcionē ſicut qd flātis & mlie ul frm. Quod ſi prius duplicit etiam cōtīgit. uel enī matu rat aut reſolutione creticat.Apā enī triplicit termīat.Aln enī reſoluit. interdu3 ſaniat.At qnq; in duriciē pmutat de diſtēpantia inequa li. Si autē ſaīat teſtatum ipm digōne īgro ſſari.afforiſmoꝝ prīa.Si enim fuerit apā ſ3m exteriorē cutē deſudant in pricipio liquores quidā ſubtiles.deinde digōne fiūt groſſiores ſ3m q; pts aut min9 degerūt.ſicut in flōnib9 euenit oris & oculorum.et ult in his qui ſ3m unāquāq; pticulā.Siīr etiā in plesibus cōtin git.nā primit9 qd ē idigeſtiſſīa ut cū nil ex puit.dīn liquoīs.rddūt ſubtiles ttio groſſio res qīto autē ut ī fie digeſti fiūt.un.ſ3o pn.d natura digōnis eſt ut ingroſſet ſputū in eo q habet pleſi3.aut pypleuōniā quod rōne mrat qm hec apāta p uiam pts fiūt reuātis.Quod autē reuātizat exit ſubtile.alit enī apte non adeo cito decurrere poſſet ī ſpōgioſitatē ſili u3 ptiū.uenas mīmas egrediens.ſicut eſt mo dus generationis apātū dat9 ītegni. de diſtēp ātia inequali &.xiii.de ingenio. Quod autē ſubtile eſt.oportet p contrariū inſpiſſatione puta curari.quod & plm ſolet euenire.Intdū tn cū ma teria fuerit ſubtilis & uirtus fortis ī reſolutione3.digō apātis que ad ipſius tmīa tionē ordinat plm ſubtiliatione pficit:Si ꝗo fuerit frm eēna & accidente & induratū.tunc eius digō ſubtiliando pcedet.cū oīs cura con trarietatis pficiat rōne. un in nodis ſcrophul & b9 ita frīs apātibus.cala cū huīditate admī ſtra9 prius maturātia & ſubtiliātia .demū ca lidiora ſiccis adiūcta.ut mollificata & ſubti liata ī uaporē reſoluat & fumū.bunc mōm ſer uando quo ad materiam euaēſcat uniuerſa. Si autē digō fuerit in boꝝ medio. ut buōre pato putrefieri. uelut dulci flāte. ut crudo ſi ad beignū conuertat ſilr iudicādū. ut de ſīpli citer iuuatiuo quod ingroſſando pcedat. Quod ſi in naturalibus ſupfluitatib9 eodem mō.G. in locis non paucis. quod & ratio con firmat.nam materialis nanq; ſupfluitas eius a quo decidit ſapit naturam.deciſū enī deci denti pportionat. quod oñdūt egō urina ſu dor ſaliua coriza ſordicies oculoꝝ ſiue lippa. Aꝝ.&.G. Sed circa predcā accidit dubitare non enī uīq; digō pcedat ut multū ingroſſā do.interdū aūt ſubtiliando.cū digō potentia quadā pficiat naturali:hec autē exns irrōnal non ualet ad oppoīta ſed rationalis.dīa lvii.

Vn prīo prīa uirtutes naturales non ex uo lūtate pueniunt un pflnt. Ad id dicēdū.q; licet ſit una digeſtiua in coī.nō tn in ſpāli.di uerſificatur enī pcōplexionē calorē & ptes a quibus dependet. un oīb9 identitatis dico ad oppīta non ualere. uerū multiplicit uariatis Aut ita drntes euidenī ſunt actus uirtutis na turalis ceu aliaꝝ. Propt quartū uero Ad pri mū dicēdū.non eē uerum uaſa ſemp pcedere coanguſtando.īmo aln ita.interdū uero aliter ut apparet in meri. Ventre.uenis meſaraicis & bis que ſunt in ſbā epatis entibus anguſtis

alie uero ſunt latiores donec ad capillares pue
niant. Adhuc oz id in quo digerendũ digeriť
fore anguſtũ. ut meliꝯ & adherentiꝯ ãplectať
ut ĩde pfcĩor cõſurgat digeſtio. ut que ĩ epa
te deſignant uene. Ad aliud dicẽdũ. ꝙ licz
digeſtũ groſſeſcat. ſequeſtrať tñ ĩ ptes puas.
Eſt & illic uirtus expulſiua ptis aqua recedit
& attractiua illius ad quã accedit. uñ trãſitus
poterit pfici huiõĩ. Ad aliud & ſiles inſtã
tias dicẽdũ. ꝙ p chilũ duo poſſumus intellige
re. ad mixturam ex groſſo futuro feculento &
ſubtili. uel ipm̃ ſubtile tm̃. quod per meſarai
cas emittiť & attrahiť digerendũ. ſiquidẽ priꝯ
fortaſſe quis cõcedet digõnem hic ſubtilian
do pcedere. ſed quia intellꝭ ſzus eſt ſanus. ut
dicať digõ reſpectu illius quod cõtinue dige
riť & depurať. ptranſiens uſq̃ in mẽbra pau
latim & cõtinue. ita talis ſemp procedet ĩgro
ſſando. donec mẽbris fuerit unita & oĩfariaz
aſſiĩata. Ad aliud de rore dicẽdũ. eo modo
aut quia ros non eſt iuuatĩꝯ. niſi in caſu ut tẽ
pore faĩs ſed eſt ſupflĩtas humiditatis ſangui
nee. dĩa xxxiii. cũ autẽ egeť digõne ingroſſať
et in cãbiũ tranſduciť. Ad aliud quid dicẽ
dũ. apparuit. Ad aliud dicẽdũ. ꝙ non eſt ſi
mile quocũq̃ mõ ſed utcũq̃. cũ ſiĩiãdo ſit que
dã uniuoca quedã analoga. nonnulla etiã equi
uoca. xxxvii. dĩa. Vel ſupfluitates ingroſſã
do procedũt poſtq̃ fuerint a iuuatiuo dẽſe ut
ipm̃. Vltimũ tñ iuuatm̃ quia groſſius eſt. nõ
debet habere ſupfluitatez groſſiorem. uerum
potius ecõtra. cũ ſemp quod digeriť amplius
purũ & homogeneũ & amplius ingroſſatũ. qĩ
quod eliciť ab eo erit ſubtile puũ. cũ modicuz
etherogeneitatis habeat. p poroſq̃ admultuz
inſenſibiliť delatũ. ut ſudor & ſupfluitas oc
culte tranſpirans oñdit. Ad aliud dicẽdũ. ꝙ
Ga. non ſolũ fecit illic ſzmonẽ de ĩ digõne bu
moy ratiõe groſſiciei & uiſcoſitatis. quia hec
ſepius euenit. Indigeſtio uero ſubtilitatis ra
rius accidit. quare eã intelligens omiſit: Ipãm
tñ ponit in xi. de ingenio at ĩ aliis. Inducta
etiam aduerſe ptis cũ hoc ꝙ ſua tendũt uia.
dicẽdũ. Ay. magis locutũ fuiſſe de digõne que
eſt in iuuatiuo. prout ordinať in reſtauratione
groſſioris dpditi. Ga. uero de ſupfluitatibus
naturalibus amplius & materiebus in loco col
lectis que ſupuratione iudicanť. Siĩr quod
reliquũ inſtat concedendũ.

DIFFERENTIA. LI.

Vod attractio que a calido. nõ reduca
tur ad eã q̃ a uacuo mõſtrať. quia cau
ſa poĩtiua non duciť in priuatiaz. cũ
prius potius ĩ hĩtu cõcidat & non ecõtra. ſed
calidi attractio poĩtm̃ quid ĩporta t. que ℣o
a uacuo aliqd priuatm̃ ut apparebit. Amp.
attractio eſt actio. cũ ſzm eam in id quod ſub
iciť agi dicať. Oĩs autẽ cõtrarietate pficiť q̃
litatiua & caliditate proprius. cũ ſit qualita
tũ efficaciſſima. & motus cãtĩa. dĩa. lx. uacuo
autẽ non eſt actio neq̃ cõtrarietas aut qualitas
cum ſit non ens. Rurſus probĩ. prĩa. mul
tus ignis modicũ ad ſe rapit. uelut oñdit can
dele lumẽ iuxta quod cerei approxĩatũ Et ipã
itidem nouiť extincta lumẽ ab ardente p iux
tapoĩtionem. etiam ſuſcipit in deorſũ. Non
autẽ potes talia ppť uacuũ eẽ fingere. cũ aer
circũſtet copioſus ſubtiliatꝯ calido loci reple
tĩꝯ. Et itaq̃ flameo. cũ a ſiĩi fiat attractio. ſim
pliciũ tertio. Ignis autẽ proportionať igni. ñ
autẽ uacuũ. Quod adhuc teſtãť ſigna. Que
nãq̃ neceſſitas uacui & tĩor. cũ uapores radi
oy celeſtiũ caliditate ac ſua indita in aerẽ ele
uenť. Et cur ſub monte Cuſtodie arte cõcauo
cupalo dicto. eſtate uentus ab interius mouet
ad extra. byẽ uero eꝯ. niſi propť calidũ nunc
exterius. tũc uero interius. Aut quare pire
trũ maſtix & q̃ huiõi calida. poĩta ĩter dentes
flã liquefaciendo attrahũt. non autẽ ita que
frã: Igitur attractio que a calido. non redu
ciť in eã que a uacuo. ſed ecõuerſo. In cõtrariũ
quidẽ tertio naturaliũ. ponũť tm̃ duo attracti
onis mõi. ut que a uacuo & ꝓprietate qualita
tis. ĩnuens illam que a calido ad eam que a ua
cuo reduci. cũ non ſit inſufficientiã illic aſſi
gnare. Quod exprimiť prĩo prĩa. Rurſus
ſi uacuũ eſt motus non eſt. quia mouens om̃e
fulciri & ĩniti oportet cuidã ĩmobili. de mo
tu aĩaliũ. quod in uacuo nõ ſuppetit. Si autem
non eſt motus neq̃ calidũ. quia ipſũ motu cãť
& luce. ſzo. c. &. m. qĩ ut id ſit tandẽ opus fit
uacuũ non exiſtere. Adhuc. natura intẽdẽs
quod meliꝯ & pfciꝯ q̃cũq̃ ſũt ordinat in illd
cauſe remouens oppoĩtũ. hoc autẽ eſt plenũ. il
lud autẽ uacuũ. defectũ & priuationez ĩportat
ppť quod calidũ erit ne uacuũ cõcidat in na
turam. Palin calidũ reſoluit & cõſumit: ad
quod opꝯ fit ꝯnr aliud ſubſidere. alioquin nõ
ens cõmiſcereť enti quod extat ĩpoſſibile enti
bus cõtradcõriis. Igiť que a calido attractio.
ad eã duceť q̃ uacui. Propť primũ quidẽ ſciẽ
dũ ꝙ attractio eſt quis motꝯ. Ipſe autẽ eſt actꝯ
entis in potentia. ſzm ꝙ hꝯ ſeu mobilis in eo
ꝙ mobile. phi. tertio. Hoſce ſiĩr ex hoy. vii.
ꝙ mouens duplex eſt. quoddã quidẽ ut cuius
grã ſiue ppť finẽ. qd alñ diſtat amoto. ceu mo
tꝯ etiam ſepatꝯ in ſe attrahit locatũ. & quod
amatũ amãs. Alid ℣o ſicut erit uñ motꝯ iitiũ
ſimul ens cũ eo qd moueť. ut in giratione &
attractione apparet ppria. Eti qd moueť
oẽ. aut a ſeipſo uel ab altero. A ſe qdẽ. cũ mo
uens & motũ ſimul intercidant ſine medio.

licet ꝓnuntiatũ ſit omne quod mouetur ab alio moueri. Aut intra ſe ꝑ aliquod principiũ mouens primũ. uel a ſupiori ſ3m ordinẽ uniuerſi. Sed quod ab alio ferĩ quadrifarie mouetur. qm̃ qui ab altero motus ſeu uiolenti quatuor extant. pulſio. tractio. uectio. & uertigo. ad quos ſiqui alii ſũt reducuntur. Quibus q dẽ in ꝑntiaꝫ relictis. ſolũ de attractione intendaĩ. que eſt cũ ad ſeipm̃ uel ad alterũ. uelocior fiat motus trahentis q̃ attracti. non ſepatus ab attracto. Et ideo attende ſ3m cõmtatorẽ ibidem. ꝙ attractio duplex exĩt. una quidem uera. in qua mouet̃ attrahẽs cũ attracto. & motus attrahentis uelocior exĩt. q̃ is qui attracti Quod inuentũ eſt in uirtutibus uoluntariis & naturaliũ ꝑĩs. & iõ in aĩalibus poĩte ſunt cõiũctiones quibus ꝓficit actio. Eſt & attractio reliqua non uera. in qua quod attrahit q eſcit. quod uero attrahit̃ mouet̃ ut ꝓficiatur a mouente. ceu lapis mouet̃ deorſũ. & ignis ſurſũ. & ferrũ ad magnetẽ. ac nutrimẽtũ ad ꝑtes cũ ſan. in ſuꝑiora tendit corporis. Extat tñ dĩa inter iſta. & ea que mouent̃ad locũ ꝓpriũ tanq̃ ad eoꝫ finem: qm̃ illa mouent̃ ad ipſum ſiũ fuerit ꝓpĩq9 aut remoto ab eiſdẽ. hec aũt ut alimnetũ nõ mouet̃ ad nutriẽdũ. etiam ſi fuerint ſufficient̃ ꝓxima. & hĩlitata ſiĩr. & ferrũ attrahit̃. niſi cũ ĩter eos oĩo diſpoĩtio actĩ ĩ ĩuenerit & paſſiui. Nãſi magnes fricet̃ alleo. ferrũ non attrahet. q̃ drꝑtiti etiã prĩo. Quod exꝑtus ſane non repi. niſi ſanguine fortaſſis una die intingam yrciõ. Requirit̃ etiã debita diſtantia. nam cũ multa fuerit non attrahit niſi maximus exiſtat. cũ mediũ non ualeat immutare. Siĩr cõiũctio expetit̃ & cõfricatio prior ferri cũ illo. uñ & karabe cõfricatione calefcm̃. ꝓfcĩus paleas rapit. Caliditas nanq; attractionez fortẽ iniciat & uigorat. ceu diſſolutĩa oñt uehemẽt̃ calida. & ſpẽꝫ alephãgie farmacis cõmixtio. uñ naturalium tertio. Que 9ña dilatantur eius quod euãt̃ a longe poſſũt attrahere. que uero qualitate faĩliari proxĩe ſolũ. Nam ſiphone q̃ longiſſime miſſo. ĩ quã euelli põt ad eos ꝑ eũ eandem. non tñ ferrum amplius ab eradio lapide abductũ. uel frumẽtũ poterit euelli a teſta. Noſce q; inuenitur magnes qui ferrũ uno latere attrahit. & altero fugat. Habeo quidẽ cultellũ ferreũ uehem̃tius attrahens ferrũ magnete. Quidã etiam ipſius carnes euellit humanas. cũ & eius puri fruſtrũ accipit̃ grande ſerratureq; applicat̃ ex oppoĩto reſerat eandẽ. Eo etia utunt̃ q̃ multi magi. quid autem calidũ dĩa innotuit xv.

Vacuũ quoq; põt duplicit̃ ſumĩ. aut quãtũ ad mõm. cui9 rõ uacuũ quod locus eſt priuat9 corpore repĩri poſſibilis. phi. quarto. uulgus enĩ idem fore uacuũ & plenũ aere dñt. topicorum vii. huiõi ſiquidẽ diffinitõ eſt ratio quã ſignat nomẽ. quarto methaphiſice. uel quo ad rẽ. & ita non ſit ipm̃ in rerũ natura locare. unde termĩo ſic caret qui oĩo exĩt ſignãs rei quid eſt eẽ. topicoꝫ primo Propt̃ ſ3m quidẽ ſciẽdũ. q; Aꝫ. fuit ſnĩa. ut oĩs attractio ꝓficiat̃ calido. ut metraloyca oſtẽdũt. eo q; eſt motus q ab alio. oĩs aũt huiõi fit caliditate. calidũ nãq; bene mobile ad ſe nanq; homogeneoꝫ ẽ attractm̃. & etheregeneoꝫ eſt expulſiuũ. Frm̃ autẽ ſi attrahit. id magis eſt intra ſe oĩa coanguſtãdo & ĩmobilitãdo. Eſt autẽ attractio quedã actio. ſed omĩs cõtrarietate ꝓficit̃ qualitĩa. cũ a ſbã non ꝑueniat ĩmediate actio. dĩa lx. nihil enĩ cõtrariat̃ ei quod ſ3m Alex̃. phm̃ de ſbã uerificat̃ cõpoĩta. que directe locat̃ in genere & nõ ſimplici. Cõm̃tator phiſicoꝫ primo. In ea nanq; ſopit̃ cõtrarietas potẽtie & actus ex eloꝫ ſimul adunatione. cũ eius unũ cõſtituat̃ ꝑ eẽntiã. ita ut proprie in ſimplici 9trarietas repiat̃ In cõpoĩta uero niſi late. ceu ꝓfcĩ & imꝓfcĩ ſuſcipiat̃. ſ3m q; in unoquoꝫ genere una prĩa exiſtit cõtrarietas. phi. primo.

Alexander ſiquidẽ medicus ĩ ꝓbleãtibus. Attractio quoq; timore fit uacui. uelut quod ſi phoĩs & ſirĩge trahĩ. & caliditate ut tapſie. & ab uſu. & a forti debile. & proprietate ceu ferrũ amagnete. & a ꝑticulis ſan. Vñ theorice quarto. attractio ſit tribus moĩs. prius quidẽ ex neceſſitate eũonis. & 9ſecutioĩs eoꝫ que euacuãtur. ceu cũ fiſtula ſugat̃ aqua. ſ3o calore. uelut ignis oĩm lucerne ad ſe trahit ĩpoĩtũ. ĩtio autẽ ꝑ potentiam naturalem. ut magnes ferꝫ que membra ſibi alimẽtũ trahunt cõueniens quod colĩr a. Ga. ſ3o enĩ febrium. Cathapĩata calore attrahũt. ut que ex tapſia pice uel reſina & ſiĩibus. ſiĩr & ignis cũ iuxta ipſũ mota fuerit aliqua ꝑticula. Ex talibus nanq; intuõrẽ eleuat̃ calor ꝓpt̃ attrahere ad ſeipm̃. uĩ reuma ſuſcipere a toto. Cathapĩma nanq; attrahit uelut uentoſa. xi. curatĩe artis. S3o quoq; naturaliũ tangens. que a uacuo attractionm in calaĩs & cliſterib9. inquit Eraſiſtratẽ que ĩ aquã ĩmittũt̃ uerũ dĩre qm̃ euãto aere qui cõtinet̃ ſ3m ſpacioſitatẽ eoꝫ. aut uacuis ſimul repente locus. aut quod cõtinuũ ſequetur Noſce duas eẽ ſpẽs attractionis. hec quidem eſt 9ñtie ad id quod euacuat̃. hic uero proprietate qualitatis fiẽs. nam alit̃ quidem ad utres aer. alit̃ autẽ ferrũ ab eradio euellĩr lapide. Vocat autẽ attractionẽ a uacuo fieri 9ña eius qd̃ euãt̃ qa una ꝑte humidi euãta. 9ñr cõcurrit & reliqua. alioquin intercideret uacuũ. & iſta q dem 9ſequẽtia apparet maxime in decurſu humidi q deorſum aut ĩ latus. In ſurſum autem

mime. nisi eiꝰ motꝰ initiũ ab eo quod tm̃ sup
iꝰ descenderit primitꝰ. quãtũ est in qd̃ tẽdit
quod impulsione fit amplꝰ. Cu enĩ fistula li
quor sursũ ore attrahit. non interuenit ꝯna eiꝰ
quod euãt tm̃. eo q̃ motus eius deorsũ uelocꝰ
or exit. q̃ aer descẽdens ĩpellit. Cũ aũt fuerit
iferius: & transiuerit instrĩ angulũ talis
uelocior erit liquoris motus in deorsũ fortior
q̃ aeris in sursum. Et iõ ꝯna accit eius quod e
uacuat. Scias q̃ humidũ sursum motũ ꝓpt
eius ex alto descensũ. quanto fuerit densiꝰ in
congelatũ. tanto amplius prohicit in altũ. &
quãto rariꝰ minus propt in pulsionẽ uehemẽ
tiorẽ & remissiorẽ a grosso uel subtili causatã
quod fontes arte deducti ostendũt tẽpore frĩo
& calido. & nocte sitr & die. Auicẽna uero cũ
tres cũ aliis mõs dederit attractionis. attulit
denuo q̃ attracto que & calore apud certificã
tes necessario reducit ad ĩplendũ uacuũ. ĩmo
ipãmet existit. Qui fortassis inspexit magis.
Gal. naturaliũ libro. sꝫm certificationẽ tradi
to. cũ ꝓtestet se ibidẽ noscere solũ dogmata ꝓ
ipateti. Propt ĩtiũ ꝛo sciendũ. q̃ si attractõ
motus exñs. fiat ꝓpt finẽ. que a calido attra
ctio ac etiã que a uirtute attractiua reducitur
ad eã que a uacuo. i. ne uacuũ cõcidat in natu
ra. cũ id sit ei odiosũ & spretum oĩfariã. Cona
tur enĩ corpꝰ q̃libet cõtra inclinationẽ etiam
suã mouere. ut omẽm repleat locũ uacuo peni
tus propulso. in tm̃ ut potiꝰ celũ subsidere
faciat illius repletm̃. q̃ uacuũ aduenire ꝑmit
tens ut ascripsere Auicẽne. Quod fortassis sẽ
sit cũ inquit. Immo ipãmet exit. Merito enim
uacuũ habet impugnare natura. cũ defcũs & ĩ
ordinatõ iam sequeret in uniuerso. priuatio
nẽ nanq̃ & impfcionẽ ĩportat. is aũt pfcissiꝰ
eẽt & locus sine corpore. Et adhuc non eẽt
quies neq̃ motus. cũ fulciri sit opus. neq̃ ter
mini motus & dĩe. Neq̃ si motus fieret. eẽt
ĩ tempore sed in instãti. cũ non obsisteret qd̃
mediũ. uas etiam obturatũ submergeret ĩ hu
midũ. quod non fit. qm̃ aere plenum. & iõ Phi
lo iñ in genus cũ aliis conat aerẽ ꝓbare corpꝰ
fore. quod phõrum rudes uacuũ eẽ putarũt.

Sequerentur & alia inconuenientia ꝑtima.
phi. quarto mrãta. Si uero attendat motus ꝓ
ut fit a principio. uñ motus seu ab agente qd̃
sit ẽ cũ motu. & ñ a fine. dicẽdũ q̃ oĩs actio ultr
ac initialit fit a calido. uñ collꝫ quito. Et ge
neralit oĩs attractio quomõcũq̃ fiat. non fit
nisi ꝓ calorem nam attractio in quantũ est at
tractio. est apropriata calori. quod uoluit ut tã
ctũ ꝓ Aꝟ. Attractio enĩ que a uacuo consequit
ita eam que a calido. Nam in azaracha & sitibꝰ
quod magis ult cogere dĩe attractionẽ a uacuo
calido initiari cõtinentis. & ne uacuũ interue
ueĩat ꝓficit calido etiã humidũ quod attrahi
tur remanet in cõgelatũ. si enim uehementer
ĩfrigidaret congelaret. ut non eẽt ꝯna eius qd̃
euãt educi. ubi etiã a calido humidũ remaẽt
eliquatum. ut una ꝓs aliam ꝯnr impellat & cõ
sequat. Motus sitr a calido fit in azaracha
Virtus nanq̃ motiua calido ĩherens quod ĩ ei
us cõstat cõcauetate sursum aere deducto. con
sequit tandem humidũ. Quod in follibus e
odẽ accit mõ. Vẽtose quoq̃ applicãt igne aut
spũ calido. uñ potius attractio q̃ a uacuo ĩ eĩ
que calidi reducit q̃ eꝰ & multo amplius que
approprietate seu forma specifica initiat cali
do. cũ ea sit ꝓprietas quedã rei ꝯns sbãꝫ. lxxi.
aqua actio ut ab aliis prouenit rebus in coĩ. &
a cõplexione primarie uelt ab instrõ. quod no
mẽ ostendit proprietas dcm̃ a Ga. qualitatis.
uñ simpliciũ quito. Medicĩa attractiua est. q̃
a ꝓfundo corporis euellit attractione. cuius
sbã est ca. subtilis: & hec duplex. nã quedã est
talis sꝫm naturam. ut pulegiũ sordes aluearis
serapinũ & huiõi. altera uero accidẽte. ut pu
trefcione. ceu fermentũ stercus & proprie co
lũbinũ. Est alia ꝓprietate attractĩa sue quali
tatis qua etiã membra sibi alimẽtũ rapiunt
cõueniens. Et oprtet ut huiꝰ oĩs medicina
cuius talis est proprietas sit calida. uñ que ue
hementioris extat caliditatis. plꝰ attrahit nõ
tali. eo q̃ ipã caliditate iuuat: tũc nãꝫ duplici
trahit de causa. & iõ afforismoꝟ prĩa. Omĩa
purgatiua farmaca. calida sunt nirtutibus.
Quod si non sint ꝓ se talia. illis iubent spẽs
alefãgias cõmisceri. Cum enĩ magnes ferꝟ
attrahit ut karabe festucas. uel anastach ignẽ
prius mediũ immutat qualitatũ primis & al
terat. quaꝟ quidẽ propria est alteratio. Et
q̃q̃ oĩs tandẽ actio ult & primarie fiat a cali
do. inquantũ tñ talis attractio ꝓficit uacuo
uel uirtute. uñ collꝫ quinto. Licet attractio ĩ
quãtũ attractio sit a propriata calori. non ꝓ
pt attractionẽ absolutaꝫ magnes attrahit fer
rũ. uerũ propt talem attractionẽ propriã & q̃
sit. dĩa ostendet. lxxi. Et sic audiendus est
Alex. d. siringã non attrahere caliditate aut
ꝓprietate. Quod autẽ tandem oĩs attractio
initialit & absolute fiat a calido. & ad ipm̃ re
ducat mrãt. quia oẽ quod in multis ꝓ unam
rõnẽ uniuocã repit. est in aliquo illis priore.
quod oĩuꝫ illoꝟ exit cã. sicut omne calm̃ ĩ pri
mũ caloꝟ reducit quod est ignis sꝫo. &. x. etiã
methaphisice. Huiõi autẽ est attractio cũ tri
plex ponat aut bina. Rursus opus est mul
titudinẽ omẽꝫ in unitatẽ reducere aliquã. ut
infinitas tollat & inordinatõ. ꝓpt quod attra
ctionẽ omẽꝫ dĩsam opportet in unam redde
re. non autẽ in illam que a uacuo neq̃ a ꝛtute

ſz in eam q̃ a calido ut oñſum primũ: hoc.n. nõ attractiõis ſaltẽ initialr & in cõi egẽt ea. ipſa uero aliaꝫ neutra. lz poſſint oẽs ĩ unũ. z. conuenire. ut fortaſſis in alimenti ad mẽbra euſſiõe. Sic itaq; calidũ attrahit efficiẽter uacuum uero finaliter ſiue intentionaliter. Eſt autẽ dubiũ de liquore aſcendẽte ſurſum & extra decidente a uaſe minus etiam q̃ ſemi pleno p filtꝫ tangente illũ. Quo utiq; ingeio aq̃ rectificãt turbide. Aut nõ ẽ hic attractõ ſz magis ĩpulſio. & ſpẽi aq̃ multiplicatio. q. prius euapando ſurſum. cum eo q; aer leuiter cedit. ad quod opat transitus filtri diſpoĩtꝫ ſui raritate. & ptiũ ipſius colligatione. calidũ etiã põt ipſius & continentis ĩmo etiã liquoꝫ coadunare. Propter quartũ uero ſciendũ q; q̃uis qd dicendũ appareat ſua ſemita dicẽdũ tñ doctrĩe facilioris gr̃a unicuiq;. Vnde ad primũ qd dicendum apparuit. qm̃ uacuũ hic intellectũ non eſt cauſa priuatiua. ueꝫ potius poſitiua. Fit enim attractio a uacuo. i. ne fiat uacuũ. nõ tñ oz q; attractõ a uacuo ſic expoĩto que a calido reducat ad ipſũ. ſz magis econtra niſi rõne fortaſſe ut expoſitũ eſt finis & intentionis nature ultime. Ad aliud dicendũ ut uiſũ eſt a ſenſatione: contrarietas nãq; q̃litatũ & precipue actiuaꝫ ẽ cã principal & ĩmediata actioĩs. ẽ nãq; uelut forme ſubſtãtial inſtrm̃: meĩata uero & prima eſt ſubſtantia drĩa. lx. & ulterius apparet p antedictũ. Ad alia quid dicendũ ſilr apparuit Nam ult calidũ p ſe q; attractionẽ pficiat. aut ſaltẽ iniciet quãlibz.

Ad primũ eorũ que partis aduerſe dicendũ lz exprimat naturaliũ primo duas eſſe attractionis ſpecies. In aliis plurimis poĩt ut tactũ. & que a calido ĩtia. Imo etiã naturaliũ ſzo dr̃. omnẽ attractionẽ ſzm ueterẽ qualitatĩa pfici craſi. Ad aliud dicendum. aut q; attractio a uacuo cã ẽ aliaꝫ. ut conceſſũ eſt p modũ finis.

Vel is ſermo in motu extat & attractione. q̃ hic & non ſupno. Aut fortaſſis hic p uacuũ quoddam non tollit motũ fulciente. drĩa. xii.

Ad aliud quid dicendum apparuit. qm̃ de uacuo arguit p̃ut finalr ſpretũ a nata oĩfariã.

Ad aliud dicendum. q; põt aliud ſubeſſe ne uacuũ accidat ut aer aut aqua. Vel ſi contĩgat ut iuuet a uacuo. eius tñ prĩcipiũ fuit a calo.

DIFFERENTIA. LII.

Vod medulla non nutriat oſſa oñdit. qm̃ ſzm Aꝫ. ſan. per ſe & immediate nutrit. & ultimũ ẽ alimẽtũ. drĩa. xxx. ſz medulla non eſt ſan. ut cũ aliis denotat loc9

Adhuc qd ſimplr eſt ſupfluitas nõ nutrit. ſz abiciendum uelut inptinens uſq; quaq;. b9i uero eſt medulla. coll z. ii. Eti quod nutrit ex ſan. non nutrit ex medulla. cũ unius partis unũ ſit nutrimentũ. eo q; eſſe hẽat & materiã unã. ſz oſſa nutriũt ex ſan. uũ baly. Os nutrit ex ſan. groſſo & ſpiſſo. & ideo ĩ oſſis fractura indigent deductione talis & tanti ſanguinis. ex quali & quanto fiat porus ĩ tegni. & primo prĩa. Situs oſſis eſt bũore snatales exſuccãs locatus in eis. Rurſus ex quibus conſtituti ſumus ex eiſdẽ nutrimur. cũ eadẽ ſit materia ex qua augeẽt & cõſtituit primũ. drĩa pretacta: ſz oſſis generatio eſt ex ſanguine. primo prĩa. non autẽ ex medulla. Amplius. nutritio fit p aſſilationẽ nutrẽtis ei quod nutrit: hec.n. ipſius extat rõ. ſz medulla non eſt ſimil oſſi. cũ calida ſit & humida labens. Os autẽ frm̃ & ſiccũ fixũ. Palin ſic oſſa & maxime ſolida & dura ut que leonis haberẽt medullam. ſz ea carent ut. xii. aĩaliũ. A. aĩal quod hẽt ſtructurã in oſſe multũq; oſſeitatis. nec egens ſuſtentamento medulle. non habet medullã ſicut leo. Multa etiã paruoꝫ & maxĩe auiũ nõ uidentur medullã hr̃e. Non igit qd nutrit medulla.

In oppoſitũ medici. unde de diſtemperantia inequali. Oſſiũ quedã hñt ſciſſuras. ĩ quibus natura eſt humidũ groſſũ albũ in nutrimẽto eis prepatũ. ſzo uero de utilitate pticularũ. Oſſa magna fuerunt concaua. & hñt medullã ut ſint leuia: ſicut adiutoria & coxe. & cũ hoc fuit medulla ĩ eis ad cibanda oſſa. ĩtio quoq; naĩaliũ. Qual ſãnguis carnib9. talis medulla oſſibus. ille uero ipſas nutrit. Et theoĩ. ſzo. In 9cauitatib9 quoꝫdam oſſiũ ſũt medulle ut eis paſcant. Prĩo autẽ prĩa. Iuuamẽtũ medulle ẽ ut nutriat os. ĩtio quoq; aĩaliũ. A. Iuuamẽtũ medulle ẽ ut nutriat & remolliat os. ne ſiccet a motu. Amplius quod naĩaliter ſitũ retĩet in membro ĩ aliud ineuacuatũ. idẽ nutrit aut nutrire ualet ita ut fla idagant & ros. ea uero ẽ medulla ut dictũ in aña ĩ oſſis uentre locata Nutriet igit hec oſſa. Propter primũ quidẽ ſciendum q; qd ſit os dictũ eſt drĩa. xxxviiii.

Eſt autem medulla corpus molle primitus ſanguineũ calidũ & hũidum ĩ oſſis cõcauitate ſitũ. in albedinẽ calore permutatũ. Molliciẽ aũt ipſius oñdit tactus & ſanguineã eius uiſus naturam in aĩalibus nouiter natis. In his nãq; appar & medulla ſanguinea. ſz deĩceps alterat ab oſſe. unde. A. xii. aĩaliũ. medulla eſt ſanguis alteratus ab oſſis natura. Quõ autem ipſa drãt a cerebro uel nucha oſtenſũ ẽ drĩa. xxxv.

Situat quoq; in q̃buſdam oſſiũ. ut ĩ magnis duris ceu que pedum plus & manuũ magnorũ. non. n. pfundius poſſũt humectari ab extra & nutriri. ĩ minoribus uero & rarioribus inexit minime. Quorundam etiã aĩaliũ ſic ſolida ſũt oſſa & cõpreſſa ut cõcauitatẽ moĩcã hẽant & medullam. unde hyſtoĩ. ĩtio. & partiũ. ſzo.

que oſſium ſun

que ossium sũt solida & fortia. ut que leonis. modicã & subtilem hñt medullam. & ĩ paucis ossibus ut in cruribus & brachiis. non autem est notabilis ita ut uideãtur non hr̃e totaliter medullam. In ossa.n.cõsumit̃ alimentũ.ita.n. solida extãt ut excussis sicut ex lapidib9 efful geat ignis. quedã uero nullatenus hñt ut que paruoꝝ & siccoꝝ aĩaliũ: Ossa etiã maiora hñt & aliqua eandẽ seposã & conterminatã magis ut cornigera. quedã uero sanguĩosam & hũidi orẽ ceu alia uidenť & mlica. cũ densiora hẽant ossa & solidiora flãticis aut aliis participare medulla. unde modicã hab& porcus. A. aĩaliũ ťtio. Propter s3m uero sciendũ sñiam fore supficietenus saltẽ Aꝝ. medullam ossa mĩme nutrire uolentis ꝑ oĩa sanguinem immediate fore alimẽtũ totius. Quod oñdit eo ꝙ medul la ĩ nouiter ortis ẽ sanguĩea. sanguine alim̃to embrionis existente sicut ex ipso constitutis. Vnũquodꝙ autem ex eo nutrit̃ ex quo genera tionẽ suscepit. Quibusdam nãꝙ ait inexistere medullam. intercepto alimẽto. s. sanguine ex quo fiunt ossa. Sed ꝙ sanguis sit omnibus alimẽtũ dictũ. xxx. Et ideo fortassis aduertẽs Aueť. coll3. s30. ait. Medulla q̃ ĩ ossibus peĩtus est supfluitas cibi eoꝝ et ẽ tempata. Quid autẽ medici de hoc sentiant ipso inductũ añea. A. uero fere mediã seruans uiam. sentit os ab eius sanguine nutriri. quo ad ꝑtes ipĩ9 magis extrinsecas. & demũ hui9 nutrimẽtũ supfluũ exprimit̃ interius ĩ ossis antꝝ preuidẽte naťa. & medullam constitui que ipsum humectet de intus & nutriat ita ut fere idem sit supfluum partium uni & relique iuuatiuum. ceu colere sanguini supflue ꝑ uẽas decurrẽti. utiles sunt felli & spleni. Cuius quidem series. Medulla ẽ sustentamentũ ossis. & ẽ supfluitas cibi ossis. que uertit̃ intra in expressiõe. & ẽ etiã cibus. ad os. & inter istos sermones nõ est diuersitas & non est id miꝝ. qa medulla cum est multa. poterit ex ea quid conuerti ad cibum. & tunc non est opus ĩ hoc medico disputare: ult̃ naꝙ ꝙ ueritatẽ a naťali uenatã medicus supponat. S3 forsitan aduersarius nõ 9cedet. Aꝝ. m̃bra ex sanguine fieri nisi dealbato ad naturã sper matis ducto iuxta illud s3i naturaliũ. Os uena artaria neruus cartilago pĩguedo adeps mem brana & medulla. ĩ sanguinea qdẽ ex sanguĩe facta sũt: demũꝙ ex sanguine nutrient̃ taliter ꝑmutato: unde non dicet ꝙ ut supfluũ genera tionis ossis sit hũidũ sanguineũ in eis reptũ. eo ꝙ ex sanguine sub eius forma permanente construant̃. s3 id natura preordinante inexĩt. uelut quoddã ipsius promptuariũ. Ossa naꝙ in principio sunt mollia rara. ita ut sanguis ꝑmutatus ꝑ omen. ipsa ualeat ab extrinsecus occurrẽs nutrire. Cũ autẽ ꝑcedere & indurãť tempore mĩme. Tuncꝙ natura hui9 humidũ sanguineũ condecoquens in substãtiã ꝑmutat ossium dupl̃r ut declarabit̃ proporcionatum iuuamento. Propter ťtiũ autem sciendum ꝙ sicut ex sermoĩb9 de iuuamentis & de aĩali bus põt colĺi. A. Medulle finis duplex extat. humectare ossa uidelic& & nutrir̃. Cuius qdẽ principalior est ipsa humectare q̃ nutrire. ita ut medulla fere uicẽ obtĩeat flãtis hũectantis ac etiã nutrientis cum necessitas occurrerit etiã cãe. uñ prĩo prĩa. Medulla os mollificat ne frangať. mo tus. n. ipsũ exsiccat. Dico itaꝙ cũ medicis ãpli9 insudantibus ĩ his posterius & ꝑticulari medullã intrĩsecus nutrire utcũꝙ ossa quod monstrať. Illud. n. quod nutritionis colligit modũ nutrire hab&. tal̃ qdẽ medulla cum. n. prius esset sanguinea subtilis sanguis moť digerit̃ ĩgrossať & dealbať ut ossi reddať consimil̃. uelut sapiũt qui in antea. Rursus illud nutriet quod maxime natura participat qua perficit̃ nutritio. hoc autem est medulla. cũ cal̃a sit & hũida. p. hui9. n. cõstat nutricatõ cũ in ea quidam obseruet̃ digestionis actus & nutritioĩs qui calido complet̃ & hu. unũ. n. se ut materia subdit. alterũ uero superest sicut agens. Palin pretactum est nutritionẽ sil̃i tudine ꝑfici. medulla uero configuratur ossi utraꝙ enim proporcionabiliter est substãtia inspissata dura. ita ut non minus assil̃et ossi q̃ san. carni. sil̃r & alba & iuxtaꝙ ipũm undiꝙ ĩteri9 spsa. Medulla itaꝙ poterit ossa nutrir̃.

Sed circa predicta euenit ex similitudine sumpta nutritioĩs dubitare. cum medulla sit calida & humida. ossa uero frigida & sicca illi opposita. Dicendum ꝙ illud quod nutrit non o3 ꝙ sit nutrito actu sil̃e sed potentia. cũ alimentũ in principio sit s3m. Aꝝ. contrariũ. & 9ōnum ťtio. & merito. qa nutritio est quedã transmutatio siue generatio. omnis autem ex oppositis. unde alimento alito etiã stante 9io natura partis id contrariũ transmutat & in se conuertit. drĩa quo modo monstratum. xxx. hẽt & aliud iuuamentũ non minus isto quod ẽ humectare os & remollire ut pretactum. quo necesse fuit eam participare caliditate & hu.

Propter quartũ uero ad primũ dicendũ ꝙ Aꝝ. uidet̃ fuisse saltem appns opinio. ꝙ san. sub forma ens ipsius cetera nutriat membra sine transitione ĩ subalbidam humiditatem. Et si expositũ sit drĩa. xxx. eũ ꝑ san. audiuisse iam dealbatã humiditatẽ. Ad aliud simil̃r dicẽdũ. Aut qs dicet Aueť. dixisse medullã simpl̃r ossis supfluitatẽ respectu ꝑtis ipsius exterioris. non autem interioris. Sed qa hic non solet cũ. A. concidere. cui9 hec extat sñia.

ideo potius dicendum. Aueř. cũ. Arꝫ. tenuisse illã fore simplr supfluitatẽ. Supest nanq; sm eũ ab ossis generationis materia. Ad aliud dicẽdũ Ga. cũ aliis medicis ꝑ sanguinẽ intlre bũidũ in albedinẽ iam cõuersũ. qd ipse uoluit qñq; noĩe sanguis appellare. drĩa. xxxiii. & qa porus fit ad extra nõ apparens interiꝯ os sanguine ꝑmutato nutriri uř maxĩe. ex medulla uero q̃pary. Ad aliud dicendũ ut ad primũ. ꝓcedit. n. ex suppositis ab Ary. & Aueř. nã. A. sensit os nutriri ex sanguĩe sub natura ꝓpria ꝑmanente. sm in spissitudinẽ ꝑmutato. Ad aliud dicendũ q; medulla non iõ fuit calida & bũida qa solũ eius ut ostensum ẽ sit nutrire. uery principaliꝯ bũe tare ad qd calidũ. pls agit & bũidum: id. n. ꝓros apit & bũidũ dissoluit quo demũ illud os mollificat desiccatũ. & q̃q̃ bũida sit medulla & calida paulatiue digesta ulteriꝯ ab osse & assimilata. in naturam transducit eius. modo quo & flã elaboratum omẽs potens est corꝑis ꝑticlas nutrire. Ad aliud qd dicendũ iã appuit. qm̃ nõ dicit ossa leonis carere medulla. eoq; nullam habeãt oĩo. sm qa ceu qs dř sine pede. aut qa pede careat oĩfariã ul ĩpẽ possideat. qnto methaphĩce. Quod az. qa idẽ inqt aĩaliũ ťtio dicit Ary. q; leo nõ bẽt medullã non in adiutorio & coxis. que autem ꝑuory aĩaliũ nõ egent medulla. cũ sint subtilia porosa ꝑ totũ. ab alimẽto de foris occurrente potentia nutriri.

DIFFERENTIA LIII.

Vod uenter nutriať chilo monstratur oĩum medicory testĩonio. Amplius rõne firmať. qm̃ nutricationis ratio in assimilatione ꝯsistit sm chilus uentri siłatur genarať. n. in ipso & ꝑ ipsum. Generat autem sibi generãs ꝯsiłe affõry. v. uñ. vii. methaphĩce Vnũqdq; generať a sibi simili & cõuenienti.

Rursus illo dz nutriri uenter quod ꝓfecte digestũ est in ipso. digõ nãq; in nutritionem ordinať. sm chilus perfecte digeritur in uentre digestusq; contribuiť epati. uñ prĩo prĩa. Cibꝯ in stomaco digeritur integra digõne. Palin ex illo nutritur uẽter ex quo facilius potest & celerius nutriri. eoq; id melius. deus uero & natura semꝑ agũt quod melius. Eti quod ab ipso desideratur & cum magna auiditate amplectiť ac delectatione retinet alioqn circa cibum ociosa exister & iam actio. & ab eo etiam quod uirtutẽ roborat. Virtus. n. non nisi confortatione. suory fortificať instrõry ut membri seu spũs. xi. curatiue. sed facilius põt & cicius uenter nutriri ex chilo cũ ei consimilis extet. non autẽ sic sanguis. est nanq; spissus & albus ut uenter. Ipseq; grandi amplectitur chilum auiditate ac delectatione retinet ĩmensa: ceu sensus contractionis ipsius post comestionem ĩdicat circa eũ. naťaliũ etiam ťtio. Chilus siłr confortat uirtutẽ quod non accĩt eiꝯ ꝯuersiõe in partẽ cũ id sanguine ꝓficiať mediate. neq; in spm̃ cũ ex sanguĩe genereť. Est nãq; uapor sanguinis tempatus de iuuamentis. vi. chilus autem nondũ est sanguis. Et cũ plures non sint confortationis modi. Ipse itaq; nutriet uentrẽ. Huiꝯ quoq; nondũ uisus qs directe oppositũ exprimere quod tñ nõ paucis potest astrui rõnibus. Tertio siqdẽ ꝯõnũ. Vnum est facile preceteris transmutabile ex quo tñ uř maxĩe nõ esse possibile aĩalis nutrimentũ anteq̃ in digõnis organis uentre epate & ueĩs suscipiat trãsmutationẽ & si ꝑ totam diem & noctem supiacens exterius fuerit corpori neq; frumentũ aut biscoctũ: uel blitim. nichil igiť aliud nutriet nisi ꝑ hec tria digõnis transiuerit loca. Eti Ary. & comentatoris sermones coĩter rep̃iunť huiꝯ solus san. nutrit. san. ĩmediate nutrit. sanguis ꝑ se nutrit. san. ẽ ultimũ alimentũ. sm chilus non est san: Adhuc eadẽ est materia nutrimenti augmẽti & generõnis drĩa. xxx. generanť autẽ ꝑtes ex sanguĩe drĩa. xxxvi. & xxxvii. non autẽ chilus est sanguis.

Itidẽ ełory sm. Corꝑa ponũť fieri & nutriri ex quatuor hu. chilus autẽ nõdũ est hũor: q̃reuenter mĩme nutriť chilo. Propter primũ quidẽ sciendũ q; uenter duplr ĩueniť dici sm coĩus & ꝓprius. sumiť. n. ułr ꝑ oĩ concauitate uñ prĩo de crisi. Venter apud Ypo. est nomen cõe oĩs mẽbri hñtis concauitatem ceu accipiť affõry. vi. cũ dř si sanguis ĩ uentrẽ effundatur & reliq̃. Quod & nomen sapit. kilia. n. grece uenter. kilon nãq; ꝯcauũ. Iñ uena kili. & uẽtres cerebri & cordis. Sumiť autẽ & uẽter ꝓprie pro cõcauitate mẽbrory spũaliũ & naťaliũ que est a pectoris claui ad pectinis os. uñ Almãsor prĩo. Concauitas totius uẽntris que a furclis usq; ad anchary ossa zcy. Sumiť & ťtio ꝓpriꝯ ꝑ concauitate naturalium tm̃ & ita uenter dř stomacus & ĩtestĩa ꝓbleumatũ prĩa. & a ueteř dñte. In ꝑturbatioĩbꝯ uẽtris & alia. Accipiť & ꝓpriissime ꝑ cõcauitate dũtaxat stomacus coĩter dicta. luxta illud in tegni. Ventris uero cognitiones ceu suscipiť in qĩto. Sm uero Gal. stomacus dř ysophagus seu meri ꝓprie a stoma quod est os. inde stomacus. i. oriticiũ. Os autẽ stomaci est locus in opposito gladiate ubi is ampliať inferius quod precordiũ dř cor & sueth siłr. uñ affõry q̃rta Os uentris cor uetres nominauerũt. Quid autẽ sit nutritio & modus illiꝯ drĩa uisũ. xxx. Chilos autẽ grecũ qui cibũ importat. Indeq; Achilles ab a quod priuationẽ notat uelut in qñq;. & chilos quasi incibatus. nõ. n. cõi cibo uescebať sm instructꝯ

ab ypocenthauro eius preceptore medullis ut fieret fortior ceruoꝝ nutriebatur. Chilos quoq; sm baly. Aꝝ. p. l. conscripsit denotãsq; digeritur in uente. Quod Gal. elegit. Quod aũt generat in epate p M. Aꝝ. chimũ noĩauit. qd et. G. cessit. Est autẽ chilus substantia liqda ptisane in spissitudine sĩlis. prio pria. dictꝯ etiã ptisana massa pultiũ similitudine ptisane. Bene autẽ dixit spissitudine similis ut ĩ substantia. non. n. colore sĩlitudine extat oio. cũ chilus colore plus tingat assumptorũ. Quod egõnes ostẽdũt qñq;. cum quis colorata sumpserit uehemẽter. Non. n. adeo pfecta fit ĩ stomaco transmutatio & intestinis. ut color oĩfariam ĩmutet. Nosse quoq; Ypo. sensisse cibum decoq in uentre calore. prolystinicũq; paraxagore discipulũ ĩ eo putresceĩ. Erasistratem qdem eundẽ in ipso conteri. Asclipiadis autẽ emulos oĩa huiꝯ uana esse. & supuacanea pmeĩ: nichil. n. decoq. sz crudã materiã sicut assumpta est ĩ corpꝯ oẽ reduci ex uirtutibꝯ apparens. Id etiã Gal. natãliũ. Cornelius et. n. satagit saluare Asclipiadem. imitat. n. nõ paꝝ eundẽ. Propter sm uero sciendũ. q; quidã priores sequentiũ talẽ ptulerũt distinctionẽ. uolẽtes ex ipsa utriusq; ptis anxiomata euitare. Dixerũt nãq; q; uẽter q̃tũ ad tunicã interiorem sufficienter nutrit ex chilo. q̃tũ uero ad extrinsecã ex sanguine pfluentem. Quod & sñiis uolũt fulcire maioꝝ. puta ttio tredecime ut gñter dicet. Firmant & id sĩlr ratione. dñtes qdẽ uentrẽ nutriri ex illis qbus gueniẽtius & facilioꝯ nutritur. ut dictũ prioꝯ: facilius aũt & comodioꝯ quo ad tunicã ĩteriorẽ alimẽtatur chilo. cũ ei sĩlet pamplioꝯ. Hanc quidẽ positionẽ non appbo. ut oñdet pamplioꝯ. cũ in tunicã interiorẽ satis spissã corpulentã concidant uene q̃plurime. ĩ sui etiã substantia satis gprehense. prestantes eidem nutrimentũ. nõ illas fit ponere casuales. Adhuc hec pticula q̃maior indiget uero alimẽto p uenas. Eti uere gsumptiõi eidẽ p oppositũ uerã opportz restaurationẽ aduenire. uera siqdẽ cõsumptio aduenit in hac uentris tunica. & pprie pter qnq; motus appetitꝯ se gñtes. ut dicet ĩ illa.

Quod aũt dñt chilũ illi tunice assĩlari non recipio. cum ea sit neruosa spermatica. egens alimẽto sm depditionẽ factã. q; in eã mltis transmutatioĩbus guertat. Immo tũice chilꝯ plꝯ assĩlat carnose sanguinee. Quod. n. ĩ carnẽ guertit minori egz transmutatione. q̃ quod in alias cõuertitur ptes. drĩa. xxxiii. Istis uero priores medicorũ illustres testãtur ore omnes unico. partẽ interiorẽ uentris chilo p gtactum nutriri. Et ne id uidear fingere eoꝝ subdant sermones. Affoꝝ. n. sza. Venter deniq; frui mõstrat cibariis hic primitꝯ ipse ex eis ppriũ trabẽs & dispõnes in sui ipsius tunicas. Cum aũt saciatꝯ fuerit ea tũc ad secessiões emittit.

Tertio uero naturaliũ. Vẽter attrahit cibarioꝝ q̃tũ suauissimũ euaporatiue & paulatim. & hic tunicis suis imponit & apponit. Cũ aũt sufficiẽter repletꝯ fuerit. uelut onus aliquod reliquũ deponit cibũ. Quarto quoq; de resa. Venter sui ipsius primũ gĩa cibũ suscipit. & ut accipiat & repleat qd deest sibi. & pptea circũplectit undiq; ipsũ & retiet omnẽ donec sufficienter saciet. Quarto autem theorice Actio ĩmutatioĩs & alterõnis duabꝯ de causis est. altera ẽ ut illi cibus cõpetẽs fiat. sinuatq; qd ipsi erat in eo gueniẽs. id quod suũ pximũ nature suis addat opimẽtis & tunicis. Altera uero ut epati facile fiat mutatũ in sanguinẽ. Ysaac uero in urinis. Cibus & potus digerunt a stomaco. & succꝯ. q. ptisane efficiunt. deinde nutrimentũ sui ipsiꝯ stomacus trahit qd nate sue ac gõni ẽ sĩle. supfluaq; deponit. Febriũ uero Ysaac. s. prio. Stomacus sua proprietate digerit cibum & guertit eũ ad suã nutriẽdam essentiã. Prio siqdẽ pria. Occultũ stomaci primũ nutrimentũ quod est in ipso tangit. & ex eo p contactũ nutrit. Tertio aũt xiii. Stomacus tribus nutrit modis. unus ẽ quo fouet cibo in ipso adhuc exãte: & sz̃us ẽ nutrimẽtũ eidelatũ p uenas que sunt in eo. Et ttiꝯ qa ad ipsum tpre famis uehemẽtis effunditur sibi sanguis rubeus purꝯ ab epate. eoq; nutritur.

Collz siqdẽ sz̃o. Et cadit ut aliqs ex nostris secus dubitet ex hoc. qa membra ex chilo non debent nutriri. nisi postq̃ conuersus fuerit in sanguinẽ. & non ẽ adhuc guersus in sanguinẽ in stomaco Dicimꝯ ergoq; stomacus nutrit ab eo ex re modica que plus assĩlat qualitati q̃ q̃titati. Video ergo oẽs in hoc cõcordare q; uenter nutriat chilo. nõ solũ q̃tũ ad pelliculã interiorẽ. uez q̃tũ ad tunicas. ceu exprimunt qñq;. aut q̃tũ ad eẽntiã uentris. Solus autẽ Auer. q. hesitans addidit huiõi nutrimentum fore magis q̃litatm̃ q̃ q̃titatm̃. Hoꝝ etiam dictũ gtigit rõe pfuaderi. qm̃ illud nutrit qd gsũptiõi resistit. ut fami & siti. Ad hoc enim alimtũ ordĩat. Sz̃ huiõi mox qescũt assũptis cibo & potu. Adhuc ceu plura aĩalia nutriũt ex qbusdã hũiditatibus absq; sanguine. ita in uentre possibile fore ptẽ subtilẽ que nutriat chilo. ppt aliq̃ hũiditatẽ q̃uis non sit san. cũ igit illa nutriũt aĩalium totaĩr sine sanguine. Stomacꝯ sz̃m ptem eiꝯ subtilẽ nutrit chilo.

Et fulcit. qa uenter in aĩalibus terre sĩlat ĩ uegetabilibus. uñ q̃rto de ptibus. Venter & intestina potentia est terre. ex qua oz accipere alimentũ. Et istaꝝ sz̃o. Qualis terra plantis.

talis uentris natura aĩalibus. Quare q̃rto de aecñti & morbo. Venter ĩ aĩalibus ē cõstitutꝰ ut cella cibi: sicut terra nascentibꝰ. Vegetabilia uero bũiditates trabunt a terra. & nutriũt ex eis modica alterõne facta. Itaq; uenter poterit ꝓporcionabilr sm eiꝰ quandã ptē nutriri ex bũiditatibz. Et precipue cũ qnq; motꝰ sibi iuicē ordinate succedentes desiderii terminēt ad ipsum. Quoꝝ quidē primꝰ mēbroꝝ extat inanitio. Secũdus naturale ipsoꝝ desideriũ. Alius suctio uenaꝝ a stomaco. Quartꝰ ssz stomaci sentiens eandē. Vltimus uero desideriũ aĩatũ. qnod qd̄ē oĩuz finis existit. Solus. n. uēter sentit aĩaliter suã inanitionem q̃rto de iuuam̃tis. & de accñti. & Ysaac febriũ primo.

Rursus sicut stomacꝰ sensum solus habuit aĩatũ. ita & modũ nutritioĩs poterit pre aliis hr̄e ptibus singularē. qualis q dictꝰ p chilũ. Igit̄ opus fuit aliri uentrē nõ tm̃ ex sanguĩe. ueꝝ etiã ex bũiditate sibi p contactũ prepata. uelut natura hora īmēse penurie san. quertit se sup flã iuxta m̃bra exñs. iõq; nutrit eadem prĩo prĩe. absq; fortassis q in san. quertatur.

Hanc autē coēm oĩuz positionem cũ eiꝰdem motiuis in pñtiaꝝ cũ reuerentia ꝓferens non ap̄pbo. nz multũ afficior ad eam. eoq; omnes unico ꝰcordent sermõe. Id. n. euenit. qa unum primũ dñtem ab illo īdrñter passi secuti sũt ceteri. Ceu creticoꝝ prĩo de affirmatõe dieꝝ tangit̄ buiõi. & iõ sermões sic sumpti succõne coēs repiũt m̃daces qñq;. Coactus. n. fuit Ga. utcũq; in afforismis prĩo id ponere ut oñderet quõ ex eo qd̄ est repente & cito nutrire. uelox subsequat̄ supfluitatis egressus. in oĩ triplici digõne & nutritiua. indeq; protulit in aliis. Sicq; deinceps ab hinc ceteri. Ad motiua igit̄ dicendũ ipsoꝝ. & primo q; fames & sitis nõ cessant. eo q; aliq̃ ps uētris nutriat̄ ex chilo sz potius qa ps inanita irrigat̄ & exuda reddr̄. sicq; ꝰñter fames & sitis uñr mitigari. uirtꝰq; roborari. ceu sincopizatus uel dissolutus. ex fr̄e aq̃ fortificat̄ ĩ eũ effusione. ita ut anxietas & estuatio sopiant̄. Cũ igit̄ quod exterius id opeē applicatũ mlto ãpliꝰ qd̄ interiꝰ assũptũ poterit roborare. Itidem post comestionem mox ac etiã in ipsa eleuant̄ fumi mulcebres & suaues. qui petentes cũ aliis ptibus cerebrum sensibus associant̄. ipsosq; reddũt uigorosos. uelut etiã aere frõ spũs reĩtegrat̄ calore dissolutus. Adhuc nata sagax totius alterius corporis presentiēs alimentũ iã ĩ uentrē pueĩsse cõcedit eidē sanguĩs tm̃ attrahe ut sufficiat quoad suam pficiat digõnem. Expectat nanq; ipsa ex eius digõne bñficiũ grande suscipere. Ceu in pollitiis inspectũ est fieri. Animal. n. constitutũ est ut ciuitas bñ legibꝰ gubernata

dr̄ia. xxxviii. Ad aliud dicendũ q; nõ est sĩle cũ ĩ uētre ut ostendet̄ sint uene ipsũ sufficiēt̄ nutrire potentes nõ aũt ĩ exanguibꝰ inductis.

Sĩlitudo etiã uentris in aĩalibꝰ ad terram in uegetabilibꝰ est latitudĩs īmense. Non n. ueꝝ ē q; uēter nutriat̄ ut uegetabilia ex bũiditatibꝰ terre sz q; sicut terra cõtinz q̃bus alunt̄ uegetabilia ita & uēter cibos retinz & digerit & ĩ bũida cõuertit. Quibꝰ facto sanguĩe ptes nutriant̄. Ex quo etiã qd dicendũ apparz ad reliquũ. Nõ. n. necessitas fuit ꝓpt̄ quã oportuerit uentrē ex chilo nutriri. ceu hunc sensũ aĩatũ habere cũ ꝓpter ceteras corpis appetat ptes. unde natura ꝓuidit eidē in hoc regitĩa.

Fuerũt & alii maioꝝ cupiētes sermonē exponere duplicē distinguentes nutritionē ueram uidelz ĩ qua oēs ꝰdicões nutritionis obseruat̄ & nõ uerã in qua sub q̃dã obseruant̄ sĩlitudĩe aliq̃. Prĩa quidē dñt cetera m̃bra nutriri. Szz uero quo ad ptē quandã uentrē. Sunt & alii dicētes q; uentris chilo nutritio pficiur t̄tie digõnis & sze uirtute quã uēter possidz uigore mēbrorũ in q̃bus celebrant̄ digõnes pfecte iuxta illud dr̄ie. xxix. In uenis uenientibus ad stomacũ & in uenis uenientibus ad oĩa mēbra fuit aliqd uirtutis generatiue san. Quidã uero clamant uentrē nutriri chilo nutritione desiderio satisfaciente idq; qetantem. Qui oēs nec sermones saluant maioꝝ quoꝝ se interpretes insinuant fore cũ inqant illi uentrem aut tuĩcas eius simpl̄r nutriri aut saciari frui seu uoluptuari cibo in ipso sucificato. similit̄ nz ueritarē enũtiant quoꝝ defectus in sequēti mõstrabit̄ dicendoꝝ: Propt̄ qd̄ dicendũ t̄tio suppoĩto uētre ac alimēto cõmensuratis nat̄e q; uenter szm naturã exñs nutrit̄ non ex chilo sz ex san. solũ ad bũiditates ꝰuerso ut ptium alie. Quod & ueritas cogit ꝓferre. Constat enim q; nutrimentũ ꝓpriũ ut dr̄ ptibus fit p uasa ea uero etiã oculis subiacentia per totam dissemĩata sunt uentris sbãm ut sensibilis oĩs denotat anothomie discretio. Ipse nanq; licet duas coĩt̄ ponat̄ tuĩcas habere sensus tñ ĩ ipso quatuor ꝓcipit fore maĩfeste. ceu nat̄aliũ prĩo & t̄tio. x viiii. Vesica ponit̄ duas tunicas hr̄e. una tñ nat̄aliũ t̄tio. & prĩo prĩa ceu apparēs dr̄ esse sicut & t̄tio tertia. cornea ponitur tunica ex quatuor ꝰstructa. cũ tñ ꝓferat̄ unã tantum a ceteris habere. Tunicaꝝ q̃tuor uentris hec extat anothomia qm̃ tunica una exĩt exterior subtĩl neruosa coopiēs tunicã grossã carnosq; que uidr q̃rto iuuam̃toꝝ tangi. cuiꝰ ortus est a panniculo siphac dicto est & sub carnea dcã. & demũ tunica neruosa interior supra quã q̃rta sternit̄ tunica interiꝰ positione alba mollis & leuis simĩl ymeni foriseco cꝰ albedo intensior

nō frustra fit ponere diffundunt q̃plurie san
guinē etiā oītes a supficiali prīay incipiētes
per szā & ttiā ptendunt in q̃rtam manifeste.
Nz dre fit q ppter eay puitatē uentrē non
possit sufficienter nutrire cū plime pmaneāt
ipse ī tūica carnosa maxīe que lz dicat carnosa
neruositate tñ pticipat plma. Pay etiam a
neruosis dissoluit & eo pua indigēt restaurōe
Amplig si chilo nutriret uēter appetitg nō
accideret caninus qui stomaci extat fames cū
m̄broy sacietate. Sed fortasse dices id mala
gōne dñante sibi cōtingere. Sic aūt reliquū
corpus tunc dicetur nequaq̃ nutriri debere.
Adhuc quod ē ppinquū sucificatioīs loco
remotg ual& melius ad se nutrimētū p uenas
attrahet.huiōi autē est uēter. Et iō ipse acque
ipsig preceteris īpinguant pt ibg pbleumatū
qnta. Amplig quō uenter ī tunicis neruosis
tam cito nutrietur ut confortatis ex alimēto
monstrat mox facta suscepto cū nutritio eius
tpūs reqrat mediū inter illud quod cōcidit in
nutritione carnis & ossis ut rei ostendit nata
ttiis natalīū apparens ac gōnuz. Rursg mōg
nutritionis seq debz modū generationis cum
ordinet ī ipsū ita ut primitg quod generatur
habz nutriri primū ceu cor qd uero szo postea
Quod sic obseruatū ē in fetu se m̄is sanguīe
nutriente. Antea.n. nutrimētū ad cor & epar
deferebat q̃ ad uentrē. sīr post ptū añ uentrē
nutrient ista. Fortassis uero qs īpediet istuz
sermonem pbabilē ex alio modo nutritionis
assumptionis alimenti ante ortum & postea.
Sed dicendū q licz assumptio & repoītio sit
aliūde & alibi nūc & prig. modus tñ nutritōis
ut alia deducūt pamplius idē. Palin cū sit
unus modus generatioīs ung erit gseruatioīs
& nutritōnis. Propter que & alia predicta &
maxīe ppter id quod uenay uentris plimarū
oñdit anotbomia. Conclude uentrem ex chilo
m̄me nutriri nisi irroratione quādā & exsuda
tionē quā ex alim̄tis suscepit quis uelit extra
nee nutritionē appellare. Verū.n. nutrimētū
est actu nutriens qd ī ttia digōne allaboratur
ttio gōnuz. & natalīū prio. Sit igit rōnabilr
id pre aliis tactū. Propt siqdē q̃rtū primitg
ad auctoritates qd dicēdū appuit. Ad aliud
dicendū q chilus uentri nō similat usqquaqq
& si generet ipsū non tñ simplr ut introducat
in eum formā talem qua ipso ualeat enutriri.
Latig etiā dictū ē generāti generatū sīlari.
Ad aliud dñduz sīr p interemptionē & tūc
ad pbationē dñduz q lz chilus pfecte digerat
in uētre q̃tū ad hoc. ſ. ut in sangu nē transmu
tet īepate. prepat.n. uenter epati. nō tñ ī tm̄
redditur digestus q ualeat per se nutrire cum
extremitas recti intestini fictiris dicta ī q̃ tres
nutrimētū oporteat a tribg digōnibus instroy
triū possideri. Ad aliud dicendum q non est
uenter facilig & citig īmo difficilius & tardius
nutriri. Et impossibile ex san. ut apparuit.
Et si dicat sibi fore sītis. dñdū q tal sītitudo
est accntal ualde & exnea qual ē colōr sītitudo
& nō substātie īpfecte trāsmutate ac assīlate.
Ad aliud dñdum q chilus non desideratur &
amplectit qdē delectabilr q retinet rōne pntis
nutritionis sz future cū fuerit factus sanguis
& bu. gnter. Aut hoc euenit ut ostensum est
ppter uentrē irrigare ac exsudat & rōne fūoy
euaporosorū sursū delatoy ppt confortare ac
per hoc iam cessat consequens aliud omne.
§ Ratia siqdē istig qīti dubitat an sub
missū panū possit nutrīr. Et ut q nō
qm̄ iuuam̄toy. iiii. Nō fuit uia p quā
intrat cibg quousq pueniat ad corpg nisi una
.ſ. pos. Eti dictū prig nichil nutrire nisi per
tria loca pmeet digōnis. Quod aūt subīmittit
nō ea pagrat. Nō.n. pueīt ad uētrē ubi forma
chilositatis acqrit. qm̄ que īmittunt nequaq̃
ascēdere pnt ad ieiunū. q si tñ ualde u olētia
fortasse tangz intestina subtilia sola de ingeio
.xiii. Et fulcit qa tunc etiā epar non poterit
ab intestinis p mesaraycas que ut manus sunt
ipsig attrahere cū sint inter intestinū ieiunuz
& epar situate szm Ysaac in urīs ad qd īmissū
ut dictū nō ptingere ualz. Adhuc si deberet
qd īmittit ī uentrē puenire oporteret id pay
uirtute intestinorū attractiua fieri. Ipsa uero
nichil attrahūt eiciūt autē solū natalīū ttio.
Et firmat qa in pbleumatibg qbusdā Ay.
p me translatis ex eo q inferius uētre trahet
gtra natam. Rursg in eēntialr ordinatis unū
nō pōt ab altero separi. bg autē uidentur tres
fore digōnes. prīa nāq ordinat ad szam. & illa
in tertiā. in quibus cū deficiat quod primū oē
pimit gsecutm̄. Ostensū autē iam priorē ut
que uentris digō aboleri cessabit & sza sicut q̃
epatis. cū ñ possit ī ipsū īmissū p mesaraycas
mandari. Deficiet tandē igit & ttia. Amplig
ptes ordinat ad actg sz que intestinoy recipe
& expellere qd supfluū. Ventris aūt attrahere
recipe ac digerere quod puy. Non itaq quod
īmissum ano poterit nutrire. In oppositum
Zobar. Eti si quod transit p unā digōnem
nutrire ualz ut chilus uētris tunicas poterit
& quod p duas. Sz primū pōt ut sentiunt oēs
prig. Szm aūt uidebit ttio ppositoy. Itidē
ttio pbat natalīū esse confluxū & gspirationē
totius in totū p easdem uias tēpore tñ altero.
poterit ergo ex intestinis ad uentrem ac epar
subīmissū pueīre. Nutrit itaq subimpositū
panū. Propt primū autē sciendū q anus est
eit in ysophago. In bas siqdē tūicas uene qs

uel quatuor situant musculi. Quod autē sub
īmittitur sm Zoar ē lac recenter mulsū aut
ptisana subtilis. Dico autē laudabilius fore
pullos meliores in uino decoctos cū speciebus
aromatizatos. Sit tamē ut requirit dispositio
demūq; in sucum expressos. Aut Zoar forte
respexit discrasiā calidā. Quid aūt sit nutri
tio & mod9 ipsius drīa oñdit. xxx. Propt sm
uero sciendū q; aliqui negantes qd submittit
p anū posse nutrire ingeniati fuerūt in prefo
cationibus quō alimentū ī uentrē inducerēt.

Quoq; aliqui construxerūt arundinē cōcauā
de argento uel stagno. Cuius que īmittebatur
extremitas erat subtilis & reliqua ampla qui
pluries conati sūt facere ut gurgulioni expel
lenti aliqua inducerēt consuetudo tūcq; sucum
ptisane aut lac p arundinē intromittebant in
uentrē. Sz id quidē ingeniū causat lesionem
nō puā ī locis gurgulionis & gutturis. Et iō
alii iūxerunt q; patiens intromitteretur ī uas
lacte predicto aut ptisana tenui usq; ad os uo
lentes nutritionē talr p poros cutis attracte
fieri. Quod foret subdo melius si eēt prebal
neatus & fricatus. Sed apud Zoar modus hic
nutritionis ē debilis. Nō. n. hīc nutrimentū
posset sufficient ī ptes puenire. Adhuc dictū
prī9 supappoīta cordi p diē & noctē īmanētia
nō id nutrire. Vez ingeniatus sū modū iuxta
primū his laudabiliorē ut q; intestinū aliqd
hēatur subtile satisq; forte & p uirgā argenti
stagni seu plūbi subtilē īmittat ī stomacum.
Cū aūt sufficient ītrauerit īpellat adeo uirga
ut ītestinū pforet. Aut ei9 ligatio ul īuolutō
fcā prī9 absoluat tūcq; ipā exta remañs ītesti
nū exterī9 apiat: & ī id succ9 pulloq; predict9
intromittat paulatī. Modus. n. is submissiōis
gurgulioni aut gutturi nō nocebit ut q prior
Sed fortassis aln fit difficilius predictā etiā
uirgā imponere intestinūq; īmissū substinerī.
Quidā Xo negarūt nutrimētū refocillationē
9cedentes sed hoc insufficiens ē ut prī9 tactū.

Propt ttiū siqdem sciendū q; predictū sub
īmissū succosū potissime potest nutrī ītestīs
mūdatis in antea. Vnde Zoar modus pprius
prestans pcul dubio corpi nutrimentū est ut
ut accipiat uesica alic9 aīalis capre uidelz aut
bouis & impleat lacte aut ptisana & ligetur cū
orificio rostq; pforatū quod īmittat in anum
& premat uesica illa plena prefato nutrimēto
cū manu ut impellat quod in ipsa ī intestinū
rectū. Accipiet. n. iñ intestinū predictū aliqd
nutrimenti residuūq; īpellz ad aliud sibi con
iūctū qd demū ad aliud ppulsabit donec ad
pileron pueniat uentris. Ex quo possibile fiet
ipsū qd sibi utile attrahere digerere demūq;
epī p mesaraycas descēdēs p intestīa mādari.

Michi tū uisū q; cū clisteri usuali possit melī9
īmitti & maxīe cū cānulā hūerit longā mollē
ī directū pforatā. Quod aūt hic mod9 nutri
tiōis sit possibilis firmat. qm qd īmittit aut
puenit ad uentrē uel mīme quoq; siqdē utroq;
dato habet intentū. Quod aūt ī uentrē pre
tactū a Zobar īmittit possit pueīre mrat qa
si qñ qd magis extraneū pōt subīmissū in uen
trē pueīre cū uirtute ībecilliori poterit & qd
aīcabilī9 ipsa fortiori cū ea motē tūc dirigat
ī q utilia. Sz clistere pueīt qñq; etiā qtitatis
pauce respectu eī9 quod hic expetit ad uētrē
ut in colica uel yliaca in q uirt9 est ībecillis.
Mlto igitur hic magis cū īmissū sit amenū &
nata 9stet ut ad multū in suffocatiōib9 huiōi
Quod autē clistere ita eleuet scribī de accnti
. vi. ita. Sepī9 ex clisteri aspicim9 ptē ascendē
tē supī9 ppls̄ari. Sterc9 quoq; parit euōi sicut
9tingit ī yleos q spēs ē mortal. qd ī breuiario
etiā reiterat Serapiōn. Et fulcit qm colm
aliosq; bu. & maxīe subtiles 9spicī9 in uentrē
ascendere. Vñ prīo ttia. Tolerare famē stoma
cū putridis replet bu. Inspicī9 sil nataṁ cū
uehemter eget opōnes īducere mirabiles ut
saniem expellere possis medituliū affōq;. vii.

Et materiā ī cerebro 9tentā cū est appoplia
& pprie mīor ī alterā duaq; ptiū expellere cor
poris. Ac materiā morboq; ī ptes diuersas &
longinqs expellere ut oñdit termīatio pectoī
passionū: Si aūt mīme pueīat ad uentrē pote
rit tñ nutrire qm ad intestīa ualebit pueniī
longiori p clistere īpulsione atq; 9tinuiori fcā
Etiā gracilia ubi sūt uene mesarayce oīb9 inte
stinis 9tinue sm. A. & balyabb. Octo. n. uēaq;
ortaq; a porta epīs qnq; infigūt & spgūt p oīa
ob attractionē ī ep intestīa. Tres uero ī nutri
tionē ptiū ordinat circūiacentiū. Mesarayce
uero qd īmissū aptū penetrōni tū subtilitate
tū aromaticitate etiā tū nate ipī9 amicabili
tate pprie qñ fuerit indigentia cum uirtutis
roboī ī ep deducēt. Quod uero ad ipsū deue
nit sic bīlitatū poterit in sanguinē conuerti
demūq; nutrire. Et firmat qa ceu pretactū
sicut ī ueīs ueīentib9 ad oīa mbra inest aliqd
uirtutis generōnis san. uigore iecoris cuī9 sūt
manī9 ita intestīs aderit uis chilosandi uigore
uen. cuī9 sūt ptes utcūq;. Quod oñdit oris pel
licla ī q digōnis repit aliqlis pticipatio ppt
9tinuitatē ac affinitatē quā obtinet cū uētris
tunica. utrobiq;. n. sīlis uidet rō. Et quod sub
mittit nutritiōi aptū sit maxīe ut intestīa sui
qdā digōne si & in uentrē nō puniat possint
illū modicū defectū remouere cū id sit amplī9
nutrire aptū qpla p uētrē transeuntia. Nutri
tus. n. qñq; boīuzqs feno fuit diu & paleis cū
aqua. nonnulli uero coriis armoq; glandibus &

ſimilibus q̃ multũ a uero nutrimento amplius ſubimiſſo diſtãtibꝰ. Vinũ etiã nutrit ſubtilꝰ indigentẽ mox penetrãs uentrẽ. Nõ.n.quid diuinũ acqrit ut extimãt qdã ĩ ipſo ut ſine eo nõ poſſit fieri alitio & ꝓprie in nutrimento ſubtili quale pretactũ uehemẽt alimẽtare apto cũ ꝰceſſũ ſit hu.q̃ſdã interdũ nutrire abſq; in ſan.ꝰuerſiõe drã.xxx. Itaq; ſubimiſſũ poterit nutrire ad uentrẽ ꝓueniendo uel etiam mĩme attingẽdo. Propt quartũ ꝟo dñduz ad primũ q; fuit uia natal cõis & ut ſemp ꝰtingens cum aĩal fuerit ĩ ſuo eẽ natali de quo Yſaac ſermo.

Ad aliud dicẽdũ q; illud ſubimiſſũ ꝓ tria ut declaratũ loca digõnis ꝓtrãſit ſimpl̃r aut ſzm aliqd. Quod ꝟo dr̃ dictũ ſubimiſſũ ꝓ cliſter̃ nequaq̃ ualere ad ieiunũ aſcẽder̃ ꝟificat̃ ut ad multũ cũ etiã ipſũ oporteat eẽ mĩor̃ q̃titatis cũ ſit acutũ ſeroſũ motũ hĩc timendo exacuitionẽ flõnis de cuiꝰ ibm̃ agit̃ cura. Tale ꝟo qd̃ intromittit̃ hic nõ exit̃ cũ ſubtile ſuaue ac nature accomodũ ex quo uicillizꝰ põt tãta q̃titas ſubimitti ut attractũ & ꝓpulſũ uentrẽ ꝓtigat. Cuz etiã dictũ ſit cliſtere ad ſtomacũ interdũ aſcendere. Ad ꝰfiĩationẽ dicendũ q; ꝓ tanto dixit Yſaac meſaraycas eſſe int̃ ieiunũ & epar. qa pl̃es ſunt in eo q̃ in aliis inteſtinis & iõ ſp uacuũ repit̃ de iuuamtis.v. Ad aliud qd dicẽdũ appuit utcũq; drã.xlvi.cum.A.uideat̃ Ga. ꝰtraire. Vel q; inteſtina nil attrahũt ſz ſolũ eiciunt cũ aliquid in ipſa intromittitur modo naturali conſueto. Quando ꝟo alr̃ ſecꝰ ꝰtigit ſicut ꝰſpicimꝰ ſtomacũ grauatũ qñq; ſuſceptũ ſurſũ expellere uomitu cũ tñ natal ĩ hẽat attrahere ac ĩ inteſtina expellere. Ad aliud dñdũ iã appuiſſe quõ ĩ ſubimiſſione ꝓ anũ remãeat ordo attractiõis eẽntial. Ad aliud ſilr uiſũ qm̃ id eſt cum naturalis modus & uſus fuerit obſeruatus ſubmiſſionis alimenti.

DIFFERENTIA. LIIII.

Vod pili & ungues nutriant̃ oñdit̃ ex qnto de aĩaliũ ge. & ꝓbleumatũ. Idẽ affõr qnta. ꝰõnũ ſzo. & de iuuamẽtis prĩo. Quod firmat̃ rõne.qm̃ mẽbra nutriũt̃ alioqn cõſument̃ irreſtaurabilia rara. ſz pili & ungues ſunt mẽbra. Ingrediunt̃ nãq; ĩ numer̃ m̃broꝝ haly. Rurſus pili creſcunt de hiſtor̃. ĩtio.ſilr & ungues. Cremẽtũ ꝟo nõ niſi ꝓficit̃ nutritiõe. Adhuc capilloꝝ & unguiũ ẽ generatio ĩ tegni.ſz cui generõ inerit & augmẽtũ & nutritio.unũ.n.ad alter̃ ordinat̃.generatio nãq; ipſoꝝ ſi in eſſe non ꝓmaneat facto exiſtet ocioſa.nõ ꝓdurat aũt niſi ꝓ alimẽtũ. Et iqd̃ intentiõe ꝓpoſito & arte ꝓductũ nate regimẽ habz eiuſdẽ & q; tale nutrit̃ cũ nutritiõis actꝰ ſit ꝓmanẽtie fundamentũ. hoc aũt ineſt pilis palpebraꝝ & ſupercilioꝝ ꝰõnũ & theorice ſzis.

Ampliꝰ cum deficiũt pili aut ungues pleraq; docet̃ copioſius nutrimẽtũ corpori admĩſtrari quod nõ fieret niſi ſuſcipent alimentũ inde. Pili ergo nutriũt̃ & ungues. In oppoſitũ in tegni. Capilloꝝ & unguiũ nõ eſt regimẽ. quod aũt caret regimĩe cũ a uirtute dicat̃ regitiua carebit & ipſa & ꝓ ꝰñs nutritõe ac aliis mĩme potiet̃ uirtutũ effectibꝰ. Itidẽ ſi nutrirentur bibrẽnt regimẽ aliqd̃ ſz nõ bñt qa uel principalitatis qd̃ nõ cũ prĩcipia ſint tria ul̃ q̃tuor ſolũ. aut deſeruientiũ qd̃ etiã nõ euẽit. qa ea ſunt q̃tuor nota prĩcipalioribꝰ q̃tuor deſeruientia neq; uirtutẽ bñt influentẽ & innatã qm̃ carent uirtutis receptione a primis neq; regimĩe ꝓticipãt ĩnato eo q; bña ipſũ ſibi a primis acqſiueĩt generõis prĩcipiis & ĩnatũ eẽ & fixũ a ſemet ipſis hũere nõ aũt poſtea prĩo ĩterioꝝ apparens. Adhuc hyſtor̃.ĩtio. Creſcũt pili in infirmitatibus qbuſdã puta in ꝓtiſicis magis aũt & in ſenecta & de ge.aĩaliũ.ſzo. augent̃ & mortuoꝝ pili ſz in talibꝰ paſſionibꝰ ĩnutrit̃ & minorat̃ corpus oẽ & maxĩe poſt mortẽ. Et iõ prĩo de ge.aĩaliũ dr̃. A pilis & unguibꝰ nichil materie ſpmatis ĩ coitu decidi. Non ergo nutrimẽto creſcũt ſubſtantifico ꝓpter q; pili nõ nutriũt̃ & ungues. Propt̃ primũ qdẽ ſciẽdũ primitꝰ qd ſit pilus cũ mõ ꝓductionis ipſiꝰ. Quiſue locus. Eoꝝ iuuamentũ oñdat̃. Et qd unguis cũ eius ꝓductiõis uia. Quid etiã noĩe ĩporteẽ nutrimẽti. Propt̃ huiõi primũ ſciendum q; ſpilus eſt corpꝰ a fumo adusto reſolutũ ꝓ poros egrediẽs cutis ab exteriori aer̃ exſiccatũ in longũ rotundũq; ꝓtenſum. Hec quoq; deſcriptõ de ꝓſe exiſtit ex pluribꝰ aggregata de pilis ſermonibꝰ. Eſt aũt ꝓductõ eiꝰ ꝓ cutẽ extrorſũ. Cõplexionũ.n.& theor̃.ſzis. Calitas & ꝓprie ſiccitati ꝰiũcta cũ ĩ corpe obtinuerit humidũ ſupfluuz ex principiis germinationis aſſumptũ calefaciendo & exſiccando inſpirat rarefacit & porificat iter.q.primitꝰ parãs pil̃ demũ uigorata hũoꝝ qddã in fumos reſolutuz adurens ad poros iam preparatos expellit ceu aliud ꝰñr adiũgit & deinceps tal̃r opans piluz ĩ longuz extendit ꝰtinue radicẽ ipſiꝰ ſemp in extrinſeca ꝓpellendo. unũ.n.coadiuuat aliud in expellendo ceu cũ liqdũ quoddã ꝓpellerẽt exuaſe. Quod apparet ex lanugine capillari ſup ſtercora hũida in ũbra maxĩe aut arbores ꝓducta. Propt̃ huiõi ꝟo ſzm ſciẽdũ q; capilli ꝓdñr ꝓ corpus fere oẽ nõ aũt in manuũ uolis & pedũ plãtis ꝓpt̃ muſcl̃m cordoſuz frigiduz ꝰpactũ ſub ipĩs exñte iuuam̃toꝝ ſzo. Quẽ etiã ſolũ teſtat̃ prĩo prĩa. Galienũ Auicꝰ.ꝰgnouiſſe In facie uero tũ ne uiſus ĩpediret̃ & ne facies deformaret̃ generant̃ q̃pauci & breues pili & maxĩe ĩ femella. ĩ capite ꝟo mlti & lõgiſſimi.

¶ pili diffinitio

Est nãq; bõ yspi dissimũ aĩaliũ circa caput de
ptib9 ſ30. 9ñter aũt circa femora ſubaſellas &
fauces. Propt qd autẽ tanti & tales ĩ capite
fiũt cũ ſit frĩssima & hũidissĩa cerebꝫ pticlaꝫ
drã.xxiiii.q̃ aũt talis eoꝫ ĩpedit ꝓductionẽ cũ
deind ſit pilũ a caliditate & ſiccitate ꝓduci.
Dñduz ad id ſitũ nõ mõicũ opari. Est nãq;
caput tãq̃ corpis caminũ cord calitati ſuppõi
tũ fũos totiꝰ corpis recipiens indirectũ. Estq;
craneũ cũ ipſiꝰ cute poroſũ. In ipſo.n. poroſi
tates & ſutur ſeratil extãt q̃plurĩe. d rã.xxxix.
Que ſiqd frĩtati reſiſtũt & hũiditati cerebri
cũ etiã ĩ ipõ ſpũs augeãt ſubtiles mobiles qd
rete ond mirabile noĩatũ cũ calitate ſub m̃to
refracta. Et qa alioꝫ aĩaliuz piloꝫ materia in
cornua trãſmittit aut in ungues dentes plũas
ſeu roſtra nõ tãtoꝫ adeoq; ꝓtẽſoꝫ ẽ ĩ eoꝫ capi
tibus piloꝫ aut pẽnaꝫ exñtia. Est.n.caput in
eis ñ ſic ĩ cordis directe oppoĩto ſitũ ſz ĩ añriꝰ
lateralr magis. drã.lxxix. Et ideo ĩ iuba circa
dorſũ añrius & collũ. & ꝓprie nõ cornuta pilo
ſiora reddũt. In caudis ꝟo plĩmũ ꝓpt finẽ abũ
dãt ut tegãt & occurrẽtia ꝓpellãt uelut ĩ eqs
& huiõi. piloſi autẽ ĩ corpe mlĩtũ indigent hnt
circa caudas quod euenit in urſis de ptibꝰ ſ30.
Propt huiõi qdẽ ĩtiũ ſciendũ q; omni piloꝫ
utcũq; iuuam̃tuz exit duplex. unũ ſiqdẽ q̃tuz
ad interiora. reliquuz uero quo ad exteriora.
Prĩo qdẽ qa ĩ uapore adusto ex quo ꝓcreant
pili materia mala ſupflua educit de corpe que
cã poterat egritudinũ eſſe. & iõ hntes capitis
ptes 9pactas aderez carẽtes fer. ut fumi 9uerſi
ĩ capillos uix egrediãt iñ ſepe ĩ dolorẽ 9cidũt
capitis. Nã pilꝰ trahit malã ex corpe materiã
& iñ mundificat ipm̃. collz.ii. Sicut georgici
cuz trã uolũt fertiliorẽ reddẽr. ĩ ea ꝓtẽ nitro
ſã amarã & aduſtã ſeĩa ꝓiiciũt attrahentia ut
ſiclã & lupĩos. theor. etiã q̃rto. Cũ.n. nutrim̃
tũ tãdẽ ꝓ ſile attrahnt huiõi nitroſa & amara
ꝓpria nãq; ſũt ipõꝫ. uñ tra remañs q.ũctuoſa
& dulcificata fertilior efficit. Cuiꝰ oppoſitũ
ĩducũt rape. cũ hũorẽ ex ea ſibi dulcẽ alliciant
q̃re ipãz dmacrãt. Tali nãq; mõ pili oĩs inttin
ſecis cõe preſtãt corpi ſubſidiũ. Iuuãt etiam
ptes extrĩſetas. Quod etiã dupl eueĩt. aut ꝓ
ſe magis exintẽtiõe ac arte nature ſzm ꝓpriã
ꝓueĩens plaſmationẽ. uelut in plãtis 9tingit
ſerioſe ꝓductis. uel ꝓ accñs magis. q. materie
uel cõplexionis neceſſitate cõſecutm̃. Primi
ſiqdẽ iuuam̃ti ſũt palpebraꝫ ꝓprie pili & ſup
cilioꝫ. demũ 9ñr aũt qui capitis. Et iſtoꝫ qdẽ
aliqui ſũt ꝓpt defẽdẽr magis. ſicut maxĩe qui
palpebraꝫ & ſupcilioꝫ. ꝓhibẽt.n. ne ad oculos
9currãt extrinſeca. ut pluuia imber ſeu puluis
& preſertiz q palpebraꝫ. & iõ ñ fueĩt in ſurſũ
ꝓtenſi ut alioꝫ qdã. nz ĩ deorſũ ſz ĩ añriꝰ & in
rectũ extenſi: hãc.n. hi pre aliis pilis hũerunt
natazz & alterã. qa uite aĩalis 9formes ſũt. Nõ
eniz ꝓlõgant 9tĩue ut reliq.nz deſinũt ꝓducti
etiã natĩtatis initio. his ſiqdẽ roſtra dentes &
ungues quoꝫdã ꝓporcionant aĩaliũ. Et iõ de
iuuamẽtis ſenſit Ga. pilos palpebraꝫ & ſupci
lioꝫ ex ĩtentiõe & arte ꝓduci nate. uñ q palpe
braꝫ precipue uñr nutrimentũ & regimẽ fere
ueꝫ hr̃e. cũ ita prefixũ hẽant originis tpũs &
pmañtie. Quod & nõ oĩo ſic eueĩt ĩ his q ſup
cilioꝫ. Augent.n. ſeneſcẽtiꝰ ut abraſiõe indi
geant. ꝓpt.n. hũiditatis 9ſũptionẽ 9iũgentis
& obturãtis ſectiões plures. q̃ ſũt ĩ oſſiꝰ ſup
cilioꝫ. fumꝰ hĩc emiſſꝰ ãplior pilos ꝓtendit.
In ſenectute nãq; corpis ꝓpago. ut antiq rimo
ſuz & tranſparẽs reddr̃ edificiũ. ĩtio hyſtor. &
de ptibꝰ ſ30. Alii ꝟo piloꝫ ſũt ꝓpt 9cupiãz
ceuq barbe. hi.n. ĩ decor̃ ac uenuſtate ĩputati
ſũt uiris. & ꝓprie reliqs a romaĩs nũc nationi
bus: obtegũt etiã faciei rugas. Viꝫq; a muliere
diſtinguũt. cũ ipſi barba oriat niſi ualde frõ
& eunuchato a nata uel añ ipãz ꝓducere. Non
aũt fit mlĩeri niſi fortaſſis pili grignonũ dcĩ
q; aut ꝓpt calam multũ eueĩt 9onez & acutoꝫ
uſũ. uel m̃ſtruoꝫ defectionẽ. cũ ſpmatis reten
tiõe. qbꝰ mlr deturpat ceu uir decorat. Sed
ꝓpter qd uiris adest barba. femell aũt mĩme
Dicendum q; est multiplex cauſa. uel quia uir
ulr calidior & ſiccior muliere drã. xxxviii. pili
autem in cõplexione generantur calida & ſicca
In frã ꝟo & hu. ei abolent oppoĩta. ꝓpt uaporẽ
nõ potentẽ ĩ ea pfecte inflãri. uel qa nata ſunt
mulieres uenuſtiores. & uiris ĩpiloſe amabilio
res. Protendr etiã huiõi fumi ꝓs oĩs ĩ caput
Reputãt.n. coĩꝰ ex capill pulcriores ac honeſti
ores. aut qa ut ad multũ ſunt ocioſe ſub ũbra
morãtes ĩ ampliꝰ. hũidiſq; ac frĩs ſe alimẽtis
replẽtes. Sũt & his mẽſtrua in q̃ nõ modica
materia tranſmittit piloꝫ. Cũ igit uir ut ad
multũ opponatur caꝫ prefatis barbã obtinuit
& maxĩe circa mãdibulã ĩferiorẽ. Quod etiã
nõ uidet cũ hec ſit frã & ſicca oſſuoſa neruoſa.
Dicẽdũ id 9tĩgere ꝓpt crebꝫ motũ mãdibule
quo calitas ſuſcitata uaporẽ in pilũ aduſtione
ꝓducit. Aut qa calitas a corpe oĩ delata ĩ cere
bꝫ frm̃ & hu. refrangit iñ ĩ hũc locũ deorſũ. &
iõ ptẽ ſub mẽto ſentimꝰ ceteris nud calidiorẽ
9ſiſter ut & frigeſcẽtes. q illuc manꝰ gĩa cale
fieri adducãt. In hoc etiã teſtes coadiuuãt nõ
paꝫ. cũ ſint carnes dilatate dure calitatẽ cor
poris. & ꝓprie cordis refrãgẽtes ĩ que ſurſuz.
& uelut ſolaris radius ſpeculo 9cauo calibino
refractꝰ. & iõ ex ipõꝫ abſciſſiõe corpꝰ infrãt
oẽ: barba ĩnata ñ orit. actꝰ & mores ĩ mlĩebres
ꝓuertunt. Nõnlli ꝟo ſũt pili ꝓpt tutelam &
ornam̃tuz. ut q capitis ſupioris. & ĩ mlĩeribus

maxie: Virisq; fere pret gallicos oib9 & maxie
q legũ extãt aliaꝝ. defẽdũt.n.caput ab ibrib9
caumatib9 & aliis ab ex̃ insurgẽtibus lesiuis:
ornãt aũt caput & mentũ sm̃ aplm & mlieres
Protẽdũt etiã capilli mulieꝝ ãplio uiris.aut
qa plus eaꝝ humidus passibile coextensibile.
Carentq; ut dictũ barba. Rursus uiri capillis
accit detrũcatio.ñ aũt mlieris talr. Passiões
aũt recipiũt pili q capis pprie tam ĩ sbã q̃ in
accñtib9.In sbã qdẽ qm̃ abscindũt qñq; oio in
loco caluaries dicto. ppt ipsi9 siccitatẽ plimã
9onũ s;o.Et qa ppt calitatẽ & siccitatem cere
bꝝ distat a craneo.ut nõ sic ĩmediati9 ualeat q̃
capitis supi9 irroratiõe hũectar. qd mlieribꝰ
& eunucis ppter eoꝝ multã frĩtatẽ & hũidita
tẽ nõ eueĩt. Et ppt qd ergo uir alioꝝ maxie
aĩaliũ caluiciẽ incurrit cuꝫ cerebꝝ sit frĩssimũ
& humidissimũ oĩuꝫ corporis mẽbroꝝ.dicẽdũ
aut ppt situm id ipsius euenire. cũ sit fumoꝝ
susceptm̃ adustoꝝ in sursum delatorũ directe.
qm̃ caluaries sicca ẽ ualde. Ac qa pluris sũt
motꝰ spũs aĩales ppt actꝰ uarios in uita neces
sarios. Aut quia luxurie mlte bystoĩ.v. He
nãq; cãe sũt calefacientes & desiccantes tandẽ
oẽs. Sũt etiã capilloꝝ qdã grossi. aliq subti
les.alii medii. & molles nonnulli. alii asperi
yrsuti.qdã mediocres. In accñtib9 qdẽ ipsi
pmutant & figuris. nã sũt aln plani. interdũ
crispi. qñq; ꝯo medii. Crispi ꝯo reddunt aut
mulra calitate ut ĩ ethiopib9 ĩ qb9 adeo corru
gant.ut & pipi silent.prio s;a. Carentes nãq;
hũiditate ñ pnt extẽsi pmãeĩ.s; ueluti corigia
igni expoĩta 9trahũt.ul ppt poroꝝ ex quib9
egrediũt tortuositatẽ. Ita.n.disponũt exteri9
ut meat9 p quos trãseũt. ppt qd ĩ capite frõ
& hu.ẽ 9spicere capillos crispos qñq;. Causant
& interdũ poroꝝ angustia:fũ9.n.adeo egredit
exilis ut exteri9 ĩ capillos densat9 se ipm̃ cõti
nere ñ possit.s; plicat & retorq̃t.ceu cũ filum
ex arto subito extrabit foramĩe. & hec feda &
modica ẽ crispitudo mĩmeq; capillosa. Veꝝ
a causis oppoĩtis reddũt plãi. ex mediis quoq;
mediocres sipliciũ & crispoꝝ.Variant etiã in
q̃titate aut rõne locoꝝ ĩ qb9 oriũt ut pretactũ
ul ex pte 9onis etatis 9suetudis sex9 & alteri9
regimis circa nõ naĩalia uersantis. Diuersi
ficant etiã ĩ colore.qm̃ & alii sunt albi.qdam
nigri.nõnulli uero medii. biq; plures. Quod
aũt naĩalr eueĩt uel accidẽte, ut ex adustione
nimia uel hũore tingẽte supflue mlico efficiũt
nigri. Materia etia ipsoꝝ ad flãcũ & modũ pu
tredis quẽdã 9uersa circa senectutẽ ex ĩpoten
tia calm digerẽs fit ĩ boĩe precipue.ac equis
color alb9 canicies dcã.de ge.aĩaliũ.v.Fit aũt
hoc in tymporib9 primũ.& magis ppt hũidi
tatẽ flãticã ĩ musculoꝝ tymporib9 interceptã
eosdẽ irrorantẽ. Et iõ Homerus boĩes tẽpori
tanos appellauit. Alexander pbleumatũ oĩuꝫ
prio. Et nosce de cã caniciei prio s;a taliter
seriari ãbigue.Caniciei qiudẽ cã apud Aꝝ. est
9uersio ad calorẽ flãtis.Et apud Ga.ẽ athache
rugi que nutrimẽtũ comitatur qd ad capillos
ueĩt.cuꝫ frm̃ fuerit & fuerit tpũs motus eius.
& ipi9 penetratõ ĩ poris pua. Sed ut huiõi
ueritate appeat 9cordia utriusq; prefati series
subscribat. Quĩ to nãq; de aĩaliũ ge.Est siqdẽ
putrfactõ aque & terre. & corpoꝝ oĩuꝫ talium
ppt qd & terrestris uapor utputa dcũs elixis
&.n. embros ẽ putrefactõ trestris uaporis q̃re
& ĩ pilis tale alim̃tuꝫ exñs nõ digestũ putrefit
& fit uocata canicies.alba uero qa ẽbros soluꝫ
putridoꝝ ut ẽ drẽ albũ.Cã ꝯo huiõi qa mltũ
habꝫ aerẽ. S;o ꝯo 9onũ.Pili fiũt ĩbecilles &
albi.quos noĩant canos. Imbecilles qdẽ ĩdigẽ
tia pprii nutrim̃ti.albi aũt quõ & nutriẽs os
tale q̃le caries aliqua flãtis in tpre putrefacti
Est aũt caries pprie lignoꝝ putrefactio.unde
Ouidi9.Vertit in putre cariẽ rimisq; deiscit.
Ex bis igit serieb9 appet inductis apte qcqd
uideat dicer.A. de athacoruga nutrimentũ co
mitãteq; eadẽ cã oĩfariã a Ga. assignat & Aꝝ.
caniciei.& iõ subiunxit.A.cũq; duas dictiones
9siderauerís. ĩueĩes eas ppiq̃s p certo.qm̃ cã
ĩ albedĩe coloris flãtis.& cã ĩ albedĩe a tacboru
gi ẽ una. Et fortasse ad hoc ipm̃ pduxit mẽ
dositas arabicaꝝ trãslationũ. Visũ est etiam
qñq; caniciẽ fieri ex 9tractõe spũuꝫ ppt tĩoꝝ
subito.inductũ.uelut mortẽ 9tingit expectan
tibus repẽtinã.Et dĩt a priori.qa illa incipit
a capilloꝝ radicibus.hec autẽ ab eoꝝ extremis
ut subalbedo in plantis incipiẽtib9 exsiccari.
adhuc precedẽs pedetẽtiꝫ occurrit.eꝝ ꝯo repẽ
te sit. Est & alteꝝ iuuam̃tũ piloꝝ ptibus ex
trinsecis tãq; s;ariũ mĩ9 predicto.qd Ga.dicit
ex necessitate 9onis eueire.qa calo exñte ma
teria ppellitur in pilos ad ex̃.quos p accidens
balyabbas asserit pueĩre.qd ĩ nĩis intelligit
corpib9.in aliis aũt iuuam̃tũ faciũt uestiuꝫ &
ptegẽtiũ armam̃toꝝ. Et si dicat eas ĩ nobis
ex necessitate mẽ seu p accñs puenire.nichilo
mĩ9 pẽt piloꝝ forisecoꝝ oĩuꝫ iuuamentũ assi
gnari aliq̃le sic eoꝝ q sũt circa uerenda ypocõ
dria pect9 & subascellas. pducti nãq; sunt illi
ppt tegẽr ac occultar pudẽda.& silr ab extrin
secis tueri & calefacre. Qui aũt sunt circa
ptiũ alias ptegũt & calefaciunt quod aliis.q.
boĩuꝫ & agrestib9 fuit expediẽs plurimũ cu ñ
hẽant ut nos arte calefaciẽtia & defẽsiua sibi
pata. Et iõ naturaꝫ oportuit q̃ ad excessuꝫ
uniusc9q; ingeniũ apponit de ptib9 s;o.Labo
rar ut pili ples bis & lõgiores extẽderẽt poẽ
Propt huiõi q̃rtuꝫ sciendũ q; unguis ẽ corp9

expansũ petale ex supfluitatib9 pductũ ĩdura
tũ sup digitoꝝ extrẽa iuuam̃to plio situatũ. so
lũ.n.ĩ ultis oriť digitoꝝ manuũ siue pedũ. ceu
pili ĩ cute pticla corpis extrẽa. uñ siqd de ossi
bus puis ĩ sũmis manuũ aut pedũ pdať. ñ ibm̃
ũgues crescũt. sic nz ĩ nobis pili cute depdita.
pp̃terea ĩ cicatricib9 nõ fiũt. uñ pbleumatũ
.x. ppť qd equis & asinis oriũť in cicatricibus
eoꝝ pili. boĩb9 aũt nõ. aut qa ĩ bis coriũ ẽ tãq̃
ps carnis. ĩ nobis autẽ cutis nõ ut ps sz magis
uelut passio corpis. Mod9 quoq; ipãꝝ origĩs
pporciõal ẽ piloꝝ pductõi. ex supfluitatib9 tñ
grossioribus nõ adeo adustis generanť qd̃ eoꝝ
mollicies indicat. Ipsi etiã diuersificãť mul
tiplr. tã rõne sbẽ q̃ accñtis. qdã.n. sũt grossi
aspi duri. alii subtiles lenes molliores. Sũt &
aliq magis expansi. qdã pui ãgusti. Existunt
equidẽ planiores & recti nõnulli. alii uncosi &
recutui. quidã sũt lucidi & splendẽtes. reliqui
obscuri tenebrosi. alii albi. alii fusci. qdã pmix
ti ex albo & ru. uiuidiores entes & nitidi. quoꝝ
significatiõẽ sufficiẽť monstraui ĩ tracta. quẽ
de phisonoĩa 9struxi. Nam ungues amplius
regimĩe participant nature q̃plures piloꝝ. cũ
ponãť nõ paꝝ ex supfluis cordis pduci. Et iõ
pilis palpebraꝝ supciliorꝝ & capillis pporcio
nanť sz m plm. In qbusdã ꝓo aĩaliũ uñr in tm̃
iuuatiui. ut in terminis necessitatis existant.
Preť etiã iuuamẽtũ quod ptib9 afferũt ĩcrin
secis piloꝝ. more delatiõe in que ex q̃druplex
ipõꝝ extrĩsecis exhibẽt iuuamẽtũ. unũ quidẽ
qa sic & tutela carniũ exñt digitoꝝ ne ledanť
cũ sup rẽ cõpresserint durã. 9seruãt nãq; ipõꝝ
ultĩa ceu ferũ extrẽitatẽ haste. Aliud qa p ipõs
digiti res capiũt minutiores. & firmi9 retinẽt
Tertiũ qm̃ eis scalpiť & mũdať. Aliud quia
qñq; sũt in defensionẽ arma. qd̃ magis aliis ab
hoĩe eueĩt aĩalib9. Sup hoc aũt uenustiores
reddũt digitoꝝ extrẽitates aspectu. sic ĩ artifi
ciatis eueĩt. ĩ qbus auꝝ suppõiť aut ebur. quid
aũt sit nutrim̃tũ. quotiẽs etiã dicať drã oñdit
.xxx. Propť sz m ꝓo sciendũ aliquos ptulisse
ĩdiscrete. q; ũgues & capilli nutriãť sz m uerita
tẽ. nõ aũt sz m appentiã. Hoc aũt sz m utrũq;
m̃baꝝ appet ĩartificialr dictũ. qa ut declarabť
mĩme nutriũť ipsi. Adhuc si nutrirenť quõ ĩ
tã lõgo tpr̃is spacio nos later&. uñ dñti ĩciaꝝ
prĩcipia ydeas ãssilanť platoni. 9tra quẽ prĩo
scribiť methaphĩce. Miꝝ quõ lateat habẽtes
potissimã scĩaz. Stupendũ igiť quõ habẽtibus
capillis & ũguib9 uirtutẽ sz m eos pfecta puta
nutritiuã inditã nos lateat ĩperceptos. Eti
appnť magis pili & ũgues nutriunť & crescũt.
q̃ mẽbroꝝ etiã prĩcipalia. cũ ptensionẽ ipõꝝ
uideam9 9tinue fieri talr. ut & absciss̃iõe indi
geãt. ppť qd̃ cũ tales sibi 9dicant manifestius
omittanť. Quare fuerũť alii pbabilr dñtes
q; pili & ũgues pñt duplr cõsiderari. ul sz m q;
sũt supfluitates a nata ĩ extrĩseca ppĩse. & ita
cũ mẽbra nõ sint nz fruenť alim̃to. aut sz m q;
ĩ ptẽ aliq̃ buiõi supflua sũt cõdensata ex qbus
iuuamẽtoꝝ aliqd̃ p ueĩt iã tactoꝝ. & sic cuz ali
quo mõ rõnẽ mẽbri acqrant fortassis & p 9ns
nutriri poterũť. Quod etiã forte stare non
põt. qm̃ piloꝝ ut oñsũ aliq & ũguiũ nõ ex sup
fluitatib9 oĩfariã. nec preter intentionẽ ui dẽť
eẽ nať. neq; etiã supfluitatũ ĩ ptẽ aliq̃ solidã
9densatio mẽbꝝ cõstituit. ut nutrimẽto utať
Cũ ei uirtus ut oñdeť deficiat regitĩa ppť qd̃
cũ deťmĩatiõe de hoc dicendũ ãpliori. Aueť.
ꝓo collz sz o. 9 predicta. G. uť ire. uolẽtis pilos
ex 9tinua fũi emissione ad cutẽ generari dicẽs
q; qdã piloꝝ generãť ex necessitate materie.
ut subascellaꝝ pectis & ples alii. qa pilus sz m
Ga. generať ab uno uapore fũoso adusto. quod
speculatiõe indiget. Et subdit in detestationẽ
Ga. uideri pilũ fore corp9 extensibile siccum.
& talis ẽ supfluitas cibi sicci qñ nis excoquiť
durante ĩ illo piguedĩs admixtione. Et demũ
9cludit. Igiť nõ ẽ iste uapor c9 sit aggregatio
sup ptẽ. sz ẽ corp9 cõtinuũ fortis 9tinuatiõis
extensiuũ crescens ĩ longũ. Vult igiť q; pil9
cũ sit corpus buiõi ut nõ p modũ c9dã 9tinue
genereť emissioĩs. ĩmo magis pmañs sibi cõue
niẽs recipiat nutrimẽtũ. Cui siqdẽ pbl. x.
ut suffragari q̃rendo. ppť q d ouiũ crines q̃to
magis ptendũť duriores efficiũť. boĩuz uero
molliores. Rñdeť id 9tingere qa ouiũ crines
ex corpis supficie oriũť. qui ꝓo boĩs ex pfũdi
tate. q̃re ouiũ pilis alimentũ ẽ modicũ. boĩuz
aũt oppositũ. Tũc igiť cũ sit id digm̃. qa digã
ut inqt sũt indigĩs molliora. ouiũ crines circa
prĩcipiũ reddet molles. Cũ aũt pl9 pcedendo
ꝓus finẽ ipsoꝝ eportať hũidũ & exsiccať. duri
ores reddẽť & ipsi. Sz ĩ boĩuz crĩbus cũ primũ
sit alimentũ indigm̃. & ita duꝝ indurabit cri
nes. cũ ꝓo ptensũ fuerit digereť. & hũidũ effi
cieť adeo ut crines molleantur circa extrema.
Ex bis igiť uť tm̃ bĩi. ut pilo manente nutri
mẽtũ deferať p ipm̃. & nõ tm̃ pueniat ad radi
ces. q̃re nõ solũ ex 9tinua successiua fumatiõe
in extrĩseca eẽ pilus bẽbit. ut uisũ G. Ad hoc
dicendũ q; in pilis palpebraꝝ ac etiã supciliorꝝ
simplr preĩductũ 9cedendũ. cũ terminũ uideať
sue ptẽsioĩs & maxĩe ciliorꝝ. q. ĩuariatuz obser
uare. Sz ĩ pilis aliis & ũguib9 q 9tinue uidenť
extendi nõ absolute dicendũ. Magis.n. uidẽť
ex 9tinna effũatiõe plongari. q̃ ex assumptiõe
alim̃ti p totũ ipõꝝ: ita q; ĩ tlib9 ponẽdũ prĩci
paliť ptẽsionẽ eoꝝ fieri ex 9tinua fũi submis
sione. Nichilominus hũidũ põt aliqd̃ in ipsos
iã 9densatos dissemĩari. ex quo hũiditatẽ aliq̃

acqrūt. Et presertim cū hūidū fuerit subtile
aq̄ū & mēbr uaporosū. ut & ipsū aduri ualeat
mīme. Et id ē q̄ uidem quorūdā capillos fere
ꝯtinue ycore madefactos. & precipue cū fuerīt
īpflati. Et ad illud Aueř. dicendū uer eē pilū
corp ext̄ēsibile siccū fortis ꝯtinuatiōis. cū fue
rit exterius ab aere frō induratū. nō aūt cū est
pmanēs ī poris uel sub fūi nata. ubi fit eidem
additio. uñ hīc male īfert uaporē ñ fore aggre
gationē ptis sup ptē. uer corp ꝯtinuū ꝯtinua
tiōis fortis ī longitudīe recipiēs augmentum.
Ar. Ro rndere possz Ga. nō pueīre predictā
dřsitatē ī crinib ouiū & boīuz. ppř humidū
nutribile p ipōs delapsū. uer magis ppř aeris
frītatē sic. Aut alř ppř dřsitatē materie īdu
rantē. Cū. n. crines ouiū ex cute pcedūt adhuc
hūiditate pticipāt sufficiēti. & qa puo tēpore
fuerūt ī aere molles adhuc extant. cū Ro plus
pmanserūt exsiccāt & īdurāt ab ipō. In cribus
Ro boīuz mox hūidū inest grossū uiscosum cuz
calitate sufficiēti expulsiua īdurās eos. qñ aūt
ī aere pmāserīt inspirabūt ab eo. subtiliabūt
& digerēt ꝯfortato calo ꝯtinētis frītate magis
q̄ ea cōdensent & indurent. cū eius calitas illi
repugnet ita ut tēpamentū aliqd consurgat.
Aut fortassis meliꝯ concedendū ut da tū aña
hūiduz qddā dissemīari ī criniū pmanentia.
cū effūatiōis ꝯtinua emissiōe. Propř ttium
qdē sciēdū q̄ ex pretactis poterit ueritas qīti
bīi cū dicēdis. prīo. n. de iuuam̄tis. Vngues ñ
pnt stare apud usū scalptionis uel abrasionis &
aliar opationū. iō ipīs appropriat ad īcipiēdū
crem̄tū ī oīb tpřib. sz eor cremētū nō est ī
oībus dimensiōib. s. longitudīe latitudine ac
pfunditate sīc ī aliis mēbris. sz ī longitudine
tm̄. ut capillor crem̄tū. Cū. n. hūiditas fuerit
multa. & exit facilis & adustio ībecillis. bene
augmētabiles fiūt & grossi comoderate abūdā
tia eos nutriētiū supfluitatū. ꝯnuz sz. unde
balyabas. Tēdūt ad ūgues nerui uene & artarie
ad quos cibū deferunt quo uiuificant. nisi q̄
eor cib ñ eos augz & crescer facit ī loco lato
quēadmodū alia m̄bra & pfūda sīt. sz ī longū
tm̄ pducit sic oñsuz ī capillis. Vt aūt huiōi
ueritas liqdi elucescat sciendum q̄ nutritio
duob fit mōis. Vno qdē per sbātionē. sīc qñ
alim̄tū ꝯuertit. & eius formā accipit sm oēm
signatā ptē. qd & opat nutrimētū ttio suscep
tū mō quo mēbra alūt uera. cū ea q̄tuor hēant
uirtutes mīstrantes. & pprie digestiuā īmuta
tiāz scdāz alim̄ti & īformātē nuttīaz puta szā
illd ī m̄bro. Est & alta nutritō p iux pōitōez
sicut cū nuīmētū sec ponat aliqb ptibus mē
bri. quo qdā dixerīt m̄bra mō nutri etiā certa
qd tn ī his īpugnabī dīa. c. xii. hoc tn ponēdū
ē mō m̄bra cōiter sūpta nutriri ut pilor plīmi
& ungues. Ad radices nāq̄ horū preexñtiū fu
mus puenit adustus & ipās ppellit īaña. Emit
tit etiā huīdū ī eas et defert ī capillos et ūgnes
per ipās ex natura expellente. uel ex quad szm
Ar. attractiōe & pprie ī palpebrarū et supci
lior pilis. Non enī ipōr alim̄tū trāsbāt p oēm
primit ꝯtē sed p q̄dā iuxta poītōnē eor ppel
lit materia ī que foras. Et hac quidē diōne
ītellecta sufficiēt relīqt qd dicēdū ad utriusq̄
ptis arguta. Sed circa predicta eueīt dubi
tař. qa ī tegni uidet nutritionē uerā etiā p iux
pfici poītiōez. cū scribitur mēbror sīles ptes
habētiū. nutrmētū ppriū ex appoītione fct m̄
esse. & non p uasa: talis aūt appoītio quādā iux
positiōez uidet īportare. cū om̄e nutriēs opor
teat nutrim̄to applicari. Dicēdū q̄. Ga. nō
ītēdit dicere q̄lr ptes nutriant. cū id amplī
appeat natalīū & de ge. aīalīū szis. sed potius
nutrimenti distinctionē īnuit ypostaticā. drīa
tacta. xxx. ut q̄ nutrimentū qddā ē uer sīc qd
apponit unit & assīlat pti. aliud futur seu hu
mor exñs ī ueīs q nōduz appoīt. Sz ut sermo
is apiat ī amplī & ueritas declaret qīti scien
dū q̄ regimē est duplex. qddā nāq̄ ē mēbr ex
matia pura iuuatīa generator. alid Ro ex sup
fluitatib pductū. Primū aūt ē quadruplex
iux qd q̄tuor sumūt mēbror drīe. Nam qdaz
eor hnt regimē adeo principale ut p ea plima
regāt mēbra. sīc prīa uel q̄tuor pricipalia no
miata. q̄dā Ro regimē hnt quo illis deferendo
qdē deseruiūt pricipātib. Est & regimē alior
mīꝯ. ut hntiū uirtutē īnatā & īfluentē. i. īfusā
ut recepta. quor qdā Ro ē regimē uilī. eo q̄ solā
uirtutē hēant īnatā ī sui generōne inditaz sibi
a nata. prīo interior. Et huiōi qdē nata ē prīa.
& uelut basis exñs qua m̄br ī esse locat ipius.
Quāq̄. n. tres andicte drīe m̄bror hac ptici
pēt uirtute seu nata. qa tn nobilioribꝯ uirtuti
bus pticipāt ea ipīs ponūt ī eē specifico & nō
ista. ceu hō in eē ipīꝯ spēi ꝯstituit p rōnale. nō
aūt p aīal ut corp. Et qa mēbra coīt dicta
regimīe ñ pticipāt uero. nisi fortassis q palpe
brar pili & supcilior fere sūt uelut pēne maio
res maxīe in auib detmīate nō certa exnt mē
bra. aliq̄lr tn & īpfecte. pōt ipā etiā dici regīe
frui. ut ūgues & capitis pili magis. mīme uerō
q aliar ptiū. Considerans itaq̄ Ga. hoc regi
mē īpprie fore. ac. q. silitudīarie sumptū ait
Capillorū & ūguiuz nō esse regimē & p ꝯns nz
digōnē cū aliis. nz etiā nutrim̄tū seu augmētū
nz generōnez multo āplī uerā. & si ea īpprī
sumēs dicat. sz generō sola. Quod oñdī. quia
derōne ptis uere nutrite exit. ut sīt fere tpre
generet tota. & nō successiue multū & paulatī
& q̄ terminū hēat sui crem̄ti prefixū p trāsbā
tōnē ñ p sec appoītionem ipīꝯ fiat nutricatō

Adhuc q̃ ſſzibilis appeat ipſius reſolõ. cũ igit̃ pili & ũgues nullo iſtoꝝ ꝓticipent aut paucis. actũ nutritiõis ꝓdent uere. Pili tñ preſertiz palpebraꝝ uñr ꝓla iſtoꝝ hr̃e. utcũq̃. n. fere ſit̃ a principio ꝯcreant̃. hñt & terminũ ſui cremt i qd̃ nõ hñt dẽtes ꝓpt̃ finẽ. ne attritione ꝓdãt̃ ꝯtinua. fit etiã ipõꝝ ꝓ tranſbãtionẽ nutricatõ magis. q̃rto aũt uñr carere. uñ Aꝝ. ī q̃buſdam ꝓbleũatibꝯ dicit eos nõ caneſcere. q̃les ſiqdẽ prefati pili fere ſũt & ũgues & roſtra in aĩalĩũ aliis. Vngues autẽ & pili ceteri nullum iſtoꝝ hñt. niſi fortaſſis reſolutionẽ ſeu depditionẽ manifeſtiorẽ. Propt̃ qd̃ ī ꝓprius ualde regĩe ꝓticipãt naẽ ſeu nutricatione. Propt̃ q̃rtũ q dẽ ad prĩas autoritates dicẽdũ q̃ ī ꝓprie ſũit̃ nutritio & nutrimẽtũ. aut q̃ nõ tranſbãtionẽ ueꝝ magis ꝓ iuxꝓſitionẽ nutriũt̃. q. oẽs. neq̃ pili & ũgues ſũt mẽbra. niſi nomẽ extendatur ut hic haly fecit mẽbri. Ad aliud dicendũ q̃ ſic crementũ nõ ẽ ueꝝ. ita nz nutrimentũ. uñ .xiiii. de ĩgeĩo. ubi defectũ trãſlõnis ſuppleui q̃tũ trãſpirãtiũ hũoꝝ limoſũ ẽ mox a prĩcipio capillos generat. & reliquũ ſzm ſubãz augmẽtat. nõ. n. ſimplr ait ſz deĩmnatione ꝓferens ueꝝ nãq̃ augm̃tũ ẽ ſzm tres dimẽſiones extenſio. naẽaliũ prĩo. Ad aliud dicẽdũ q̃ generõ coĩr accipit ꝓ oĩ datione forme ſubãlis modo quocũq̃. Ita q̃ generatõ huiõi ſit caũs qs actꝯ expulſiue. nã uerã generõnẽ precedit ꝓmixtio ī qua fit actõ & paſſio ſzm oẽs ꝓtes: & nõ ſzm alt̃as & alt̃as. nõ q̃ iñ ſit̃ ꝯſurgat fere totũ qd̃ generat̃. nec tñ ꝓhibeo formã ſubãlem ĩprimi ex inſtanti: Ad aliud dicendũ poſſe ꝯcedi de pilis palpebraꝝ & ſupcilioꝝ utcũq̃. de aliis ꝛo & ũguibus mĩme. qm̃ naẽa multa ꝓducit non ꝓpt̃ ſimplr eẽ. ſz magis ꝓpt̃ bñ eẽ. quales ſũt ũgues & ceẽi pili. Ad aliud dicẽdũ q̃ nõ ꝯcludit de nutricatiõe tranſſubſtãtiatiõe facta ueꝝ ꝓ iuxꝓoĩtionẽ. ut oñſuz dicta. Inducta quoq̃ alterius ꝓtis de nutricatione concludũt circa ꝓ tranſſubſtantiationẽ & regimĩe uirtuoſo.

DIFFERENTIA. LV.

Vod uirtꝯ augm̃tatĩa nõ ſit alt̃a oñr a nutritĩa. qm̃ uegetatiue q̃ ẽ uirtus naẽal duo ſũt opa generare & alimẽto rti. ſzo de aĩa. igit̃ & duo actꝯ & due forme ut nutritĩa & generatĩa cũ opa oĩs ex uirtute deducat̃ in eẽ ꝓpria. Rurſus quoꝝ ſubã ſubm̃ inſtĩm obiectũ & opꝯ ſũt eadẽ illa uñr eadẽ foꝛ ita ꝛo nutritiua & augm̃tatĩa ſe hñt. idẽ nanq̃ ſũt ī ſubã. Naz dĩo aĩe ī ſuas ꝓtes eſt ſic pomi ī odorẽ ſaporẽ & colorẽ com̃tator prĩo de aĩa. Eſt & ſubiecto idẽ ut mẽbro & iſtĩo ſic calo uł ſpũ & alimẽtũ eſt ambaꝝ unũ obiectũ ac ipſaꝝ cõe opꝯ ſic appoſitio unitio & aſſiłatio. Eti nutritiua interdũ affert pluſq̃ diſſoluat̃. aliqñ eque. nõnũq̃ ꝛo minꝯ. tũc qdẽ cũ plꝯ addet̃ qd̃ ẽ augm̃tari opꝯ erit nutritĩe. Aut ſi augm̃tatiue eadẽ rõne qua huic ponit̃ augm̃tatĩa erit & equatiuã & mĩoratiuã ponere & maxĩe equatiuã cũ opꝯ hẽat ꝓfici. Adhuc ſaltẽ uidebit̃ q̃ augmẽtatiua ſit effectꝯ nutritiue & non ut qd alteꝝ ꝯ ipãm dĩſa drñs oppoſite. Erit itaq̃ creſcitĩa eadẽ uirtꝯ cũ nutritĩa. Cꝯ oppoĩtũ tenẽt cũ phĩs medici. Palinilla nõ ſũt eadẽ quoꝝ uno deſtructo nõ deſtruit̃ reliquũ cũ ad unĩꝯ ꝓtis deſtructionẽ ꝓimat̃ totũ. tãq̃ habens ī oĩbꝯ ꝓtibꝯ cõſtare ita uero ſe hñt nutritĩa & augmẽtatĩa. deſtruit̃ nãq̃ ipã ꝓmanẽte nutritĩa cũ aĩalia ſemꝑ nutriãt̃ nõ aũt ſemꝑ augeãt̃ topicoꝝ & de aĩa ſzis. A. igit̃ uirtꝯ nutritĩa eſt a creſcitĩa dĩſa. Propt̃ primũ qdẽ ſciendũ q̃ uegetabilis aĩa ſeu uirtꝯ a medicis dcã naẽal ẽ ꝓfectio prĩa corꝓis naẽal inſtĩalis. cꝯ tres ſũt uires. s. nutritĩa q̃ ẽ uis ꝯuertẽs corꝓꝯ a corꝓeitate ī qua erat in ſiłitudinẽ corꝓis ī quo eſt & appoĩt ei unit & aſſiłat ꝓ reſtaurõne illĩꝯ qd̃ diſſolutũ fuit ex illo. Et augmentatĩa ꝛo ẽ uis augens corꝓꝯ in quo ẽ ex corꝓe qd̃ ipſa illi aſſiłat augmẽto ꝓporcionali ī oĩbꝯ ſuis dimẽſionibꝯ q̃ ſũt longitudo latitudo & ſpiſſitudo ut ꝓducat rẽ ad ꝓfectionẽ. Eſt aũt generatĩa uis q̃ accipit de corꝓe ī quo ẽ ꝓtẽ illi ſimilem ī potẽtia & opat̃ ī ea ꝓ attractionẽ alioꝝ corꝓz q̃ illi aſſiłat generari & ꝯmiſceri & cõuertit ea ī ſiłitudĩe ipĩꝯ in effcũ de aĩa prĩo. Naẽaliũ ꝛo prĩo. Actus haꝝ deſcribunt̃ uirtutũ. Eſt. n. nutritio ſolidis appoſitio ſine dimẽſione aĩał ꝓticulis. Augmẽtatio aũt dimẽſionũ ſzm longitudinẽ latitudinẽ & ꝓfũditatẽ in eiſdẽ additio. Generõ quoq̃ ẽ ī ſubãz ductio uł ꝓgreſſꝯ de nõ eſſe ꝓ formã ſbãlez ī eẽ. Ipã. n. acq̃rit & ſupueĩt ī materiã ea. Drñt he ſiqdẽ tres uirtutes multiplr. qm̃ nutritiua eſt duabus uł ior aliis & tempore ſupior. cũ fere ſemꝑ ꝓmaneat ꝓmanẽte uita. Fere autẽ dictũ ẽ q̃a interdum aĩal nõ nutrit̃. vi. de accñti lz eo modica careat horula. Sed augmẽtatĩa ẽ dũ corꝓꝯ conſequit̃ ſtatũ demũq̃ abſcedit. Generatĩa ſiquidem ꝓticłarior nutritĩa. & uł ior creſcitĩa. Nã circa .xiiii. incipiẽs an. ad. lxxv. uel iñ porrigit̃ alñ. Creſcitĩa ꝛo ad magis etiã uſq̃ ad xxxv. ſolũ drã. xxvi. Hñt etiã he ordinẽ principalitatis & ſeruilitatis in adiuicẽ. cũ nutritiua ī creſcitiuã ordinet̃. & hec ī generatiuã tãq̃ in finem naẽaliũ uirtutũ. Drñt & inſtĩo ut calore. nã alio utit̃ nutritĩa ab augm̃tatĩa q̃a hec fortior & extenſior. Et he a generatĩa qm̃ ſpũoſior & cõpoſitior illis duabꝯ calore cũ tres ſpũs unũ ꝯſtituat. Diſtant etiã obiecto qm̃ alimentuz ꝓput qd hocaliquid & ſubã nutritiue obiectuz exiſtit ut aũt q̃tũ augmentatiue ſed ut quale

generatīe.de aīa ſ3o. Itidē actu eo ꝙ nutritīa unit nutrimētū ſ3m mēſurā quā habet modo equali aut pene augmētū faciens ſ3m groſſum ſ3 augmētatīa ſ3m oēm dyametꝝ augmentat & magis ſ3m longitudinē qd̄ eſt difficilib9 cu3 īmēbris fiat ſpmaticis duris q̄ īaugm̄to latitudīs & ꝓfunditatis ſeu groſſiciei. & iñ fit ꝙ mēbra quedā interdū in generationis prīcipio ſūt magna & ſupiora maxīe ī uiris & alia ꝓua ut inferiora qd̄ 9ñr euenit eē. Nō ergo uis id opaī nutritīa qa tūc equa fieret ꝓportiōe. S3 augm̄tatīa id agit cū uniat ſemper fere. Finis etiā alius ut diffinitionib9 pretactis indicatū.

Idē quoq; hic & dīſū ſūīt ꝓut numero aſcribīt. Quotiēs aūt dicatur drā oſtendit ītia.

Propī ſ3m qdē ſciēdū ꝙ aliq poſuerūt nutritiuā & creſcitiuā foī ꝓtutē eandē. Rōne quidē ſolū drñtes ſīc ī ceteris aīe uirib9 ſenſeī. Volebant.n.aīe potentias ſola ratōne differre drīa .xxxviii. Quod etiā Aug9.monacus ſenſit. quoꝝ flītas q̄tū hic ſufficit oñdeī ex dicendis.

Propī ītiū ſiqdem dicendū ꝙ he due uires unib9 ptis ſūt aīe q̄ lic& ſibi multū ſint affines ñ tñ realī ſūt eedē ſīc medici cū phīcis ſenſeī. Quod apparet qa ſīc aīa ꝓpī eſſe nutrimento eget nutritiua prepato cu3 uita ſit ꝑ alimentū 9ſiſtentia. Ita & augmēto ex alimento ꝑ creſcitiuā īductū cū ex modica fuerit materia ꝓductū.nō.n.poſſet in act9 ꝓprios niſi ſuſcipet crementū. uñ ī hoc o3 duplicē uirtutē ponere ſīc ī generatione & ampli9 ut īmutatiuā prima & informatīa3 drā xlviii. Ampli9 quoꝝ diffinitiōes drñt & ipſa diſtant. ſed diffinitiones ut poītū ſūt alie generatīe & augmentatīe. Etiquoꝝ nō eſt idē inſtīm obiectū tpūs act9 mod9 & finis illoꝝ nō ē eadē eēntia cu3 ex bis ī cognitionē taliū deueniaī huiōi uero eſt nutritiua ut oñſū & augmētatīa. Itaq; nutritiua erit a creſcitiua dr̄ſa. Eſt tñ ſciēdū ꝙ he due uires ſunt affines ualde cū circa idē ſint ſubiectum puta corpus oē pl9q̄ generatīa cū creſcitīa.uñ coll3 ſ3o. Virtus augmētatīa nō hab3 ꝓpria mēbra ſibi ſ3 eadē ſūt ei9 q̄ uirtutis augm̄tatīe & iō generatīa pōt ab illa ſepari nō tñ a nuttitiua. & qm̄ ſubiectū hab3 ſaltē forme datm̄ ut teſticulos. licet non materie quod totū eſt corpus neutra tñ poteſt a nutritīa ſecedere cū ſit eaꝝ prīcipiū & radix. Propī q̄rtū ꝓo ad primū dicendū ꝙ Aꝝ.ſīc breuiloqu9 ſub alimēto utinutritiuam & augmētatiuam cōprehendit ut comentator expreſſit. Quod etiā apparet qa demu3 eaꝝ diſtinguit ut oſtenſu3 eſt obiecta.

Ad aliud dicendū ꝙ licet quedā uideauī hīe eadem nō tñ niſi quadā idētitate coīori ſunt eadē nō aūt ut appuit ꝓpria. Grādis.n.affinitas inter iſtas pretacta apparentiā idētitatis & ita deceptionē hāc inducit. Ad aliud dicēdū ꝙ ñ ē ſiīe de aliis opib9 nutritiue eo ꝙ ē plus addere circa qd̄ opaī creſcitīa qm̄ circa illud quod min9 reſtauraī q̄tū ſit depditū nō cadit uirt9 qa ipā pfectionē īportat illud aūt īpfectionē.nō.n.mīoratīa uirt9 ē ſ3 peccatū magis & īpfectō neq; ē uirt9 equatīa dicta circa ꝓporcionalē reſtaurationez depditioni aſſignanda cū uirt9 egeat ut pficiat indiuiduū uel ſpeciez tpr̄e ampliori & hoc nō eueīt cū talis reſtaurō modico ꝑduret tēpore ualde. Adhuc nullu3 oſtenderet opus eius ultra id quod eſt nutrire ac eē ꝑ alimētū hr̄e. Ad aliud dicendum ꝙ creſcitīa nō eſt nutritīe effect9 īmo uirtus ꝑ ſe ſtās ab illa ut oñſñ ſepata hēt tñ eē ualde ſecū uniforme.ſīc & oēs uirtutes etia3 diuerſaꝝ ad īuicē naīaꝝ.ſubſeruit tñ ſibi materiā prepando aptā ex qua demū opaī ut augmētū inducēdo.qd̄ aūt qñq; pl9 addaī nō fit uigore ipīg ſ3 augmentatiue.

DIFFERENTIA. LVI.

Vod augmētū fiat ſ3m ꝑtes maīales oñdī & nō formalē qm̄ ꝑtes officiales augm̄taī eo ꝙ ꝑtes 9ſiſes augm̄tent. uñ prīo de ge.& cor. Anomiomera augent cu3 augent omiomera ſ3 omiomera ſūt ut maīa. Anomiomera.n.9ponūī ex illis q̄rto metbau. & de ptibus ſ3o. Augmentum itaq; fit ꝑ ꝑtes 9ſiſes & non officiales. Rurſus q̄titas ſbām cōſeqī 9poſitā ex ꝑte maīe. q̄litas ꝓo ex ꝑte forme magis. Augmentū aūt q̄titatē īportare uī cū ſit preexñtis q̄titatis additam̄tū de ge. & cor.prīo. Adhuc illud augeī de cuig rōne ē extendi huiōi ē maīa nō forma cū ipa ſīplex & īdiuiſibīl occurrat 9poſito in ſex prīcipiis.

Palin ſi q̄lib3 ꝑticula aucti ſit aucta ut una ſuppōnu3 ē augmenti ī ꝑtib9 omiomeris tūc dato ꝑticlaꝝ mīma3 augmentari omiomeraꝝ cū mīmi nō ſit mīmū augebīt ex minimo tūc nutrimēti. Propī quod ſequtur augmētū ſ3m duplū fieri primit9 & ſic dīceps ſ3m q̄druplū & cētuplū & ita ī infītū feī & iō aut ñ q̄lib3 ꝑticula aucti aucta ꝓddeī ul ī īfītū augebī augmētabile. Que cū abſurda exiſtāt.aut nō erit augmētū ul ſ3m ꝑtē maīalē fluxibilē & nō formalē & ꝑmanētē. Augmentaī igīt maīalis ꝑs & nō formalis. In 9riū prīo de ge.& cor. q̄cūq; ꝑtē aliquo augeri adueniēte ſ3m ſpē3 hoc qdē 9tīgere. q̄ qdē ſpēs nil alid̄ eſt q̄ forma ſ3m āt maīa3 mime. Et o3 augmentū fieri ſup rem ſtantē firmā. Alex̄. ꝑpathetic9 in tractatulo de augmēto. Quod.n.fluit augeri non pōt cū preexñti nō ualeat q̄titati adiungi ſīc dicta rō teſtaī augm̄ti.maīfeſtū quoq; nō ſtat ueꝝ fluit & refluit. uñ Aꝝ.hec qdem.s.maīalis ꝑtis defluit.hec ꝓo adueīt.forma ꝓo & ſpēs cuiuſcūq;

pticule pmanet. Amplio augmentũ est unꝰ q̃tuor motuũ ꝯtiuorꝫ.motꝰ aũt nõ fit nisi sup ptẽ stantẽ qetã.eo ꝙ oĩs motuũ alicui ĩnititur ĩmobiliũ de cã motꝰ aĩaliũ.Propt q̃ augm̃tũ sꝫm pticlas erit formal & nõ matial. Propt primũ qdẽ sciendũ ꝙ augmẽtũ & dĩnutõ tbꝰ ẽ moĩs sꝫm com̃tatorẽ prio. c.&.m.Quia aũt sꝫm augmẽtũ uerũ & dĩnutionẽ & id tm̃ est in plãtis & aĩalibꝰ. aut sꝫm alterõnes ut accĩt aq̃ & aeri.cũ.n.ĩspissãt mioꝛ fiũt q̃titatis. qñ ꝯo rarefiũt maioꝛ.& hoc multũ ĩuenit ĩ corpibus ꝯsilis nate ut accĩt ĩ mixto additõ. Tertio ẽ sꝫm accñs qd ĩueĩt ĩ corpibꝰ cõsilibꝰ cõpoĩtis ut mineris & ĩ elis silr & ẽ ut sup rẽ addat aliq̃ extrĩseca & ꝯtiuet cũ pria & sꝫm hoc dr ꝙ ignis auget a predictis. Coĩter quoꝙ dicit ꝙ augmẽtũ duplr accipr.aut ulr ꝑ additiõe qua cũꝙ & quãtacũꝙ siue ĩ iaĩatis seu inaĩatis siue sꝫm oes tres dim̃siões duas uel unã.qd ab Aꝟ. notificat magnitudĩs preexñtis additamẽtũ.

Com̃tator qdẽ inqt ꝙ augmentũ nõ ẽ aliud q̃ q̃titas inq̃tũ obtĩet formã. Vel ꝑprius ꝑut ĩ corpibꝰ repit solũ aiãtis sꝫm tres notas dim̃siões extẽsis qd sꝫm m̃bra spmatica solũ attẽdit natalĩũ prio.ut ex uesice maĩfestat tũefactõne.& iõ prio pria. Impĩguari.n.pꝰ macredinẽ ĩ etate consistẽtie q̃uis ꝯtĩgat pleꝟꝙ nõ tñ est crescẽtia cũ nõ sꝫm natalẽ fiat ꝑporcionẽ ut ĩ tribꝰ dyametris.Extẽsio tñ ut tactũ in priori maior ĩ surslũ & deorslũ efficit q̃ in dextꝟ & sinistꝟ & adhuc ẽ añ & retro istaꝟ dimensionum mĩma magis etiã sꝫm longũ ꝯnter sꝫm latũ & demũ sꝫm ꝑfũdũ de cꝰ actu Ga. Augmẽtatio ẽ additamẽtũ dim̃sionũ sꝫm longitudinẽ ꝑfũditatẽ & latitudinẽ solidaꝟ aĩal ꝑticulaꝟ quaꝟ & plasmatio fuit. Sic itaꝙ triplr sũit augm̃tũ aut coĩr ꝑ additiõe q̃cũꝙ rei ad rẽ.uel ꝑprie ꝑ ea q̃ fit ĩ ꝑtibꝰ sanguĩeis quolibꝫ tempore. ul ꝑpriissĩe sꝫm ꝙ ĩ mẽbr ẽ solũ spmaticis oĩ dim̃siõe extẽsis. In augmẽti siqdẽ huiõi rõe ꝑtes sꝫm materiã repiunt & sꝫm formã utreq̃ duplices entes ut ĩnuit prio de ge. & cor. q̃rto methauroꝟ.& de ꝑtibꝰ sꝫo. Quedã.n.sũt notiores & tãq̃ priores.alie occultiores & uelut postreme q̃ꝟ prĩe cũ sꝫis mediũ obtinẽt quoddã. Sũt.n.qd sꝫm materiã formã debilr ĩspicientes ad actũ aĩe uegetatĩe & sꝫitĩe magis dputate q̃les omiomere sũt dcẽ. In q̃ꝟ una puta carne sꝫus ĩeẽ poĩt prio bystoꝛ.prio.& ꝑtiũ sꝫo. de quibus sũt adeps etiã & pĩguedo uniuersa.

Sũt & alie sꝫm formã materiã ĩse cõtinentes ad actũ aĩe seu uirtutis ordĩate ut instrales dcẽ ꝑ eas.n.aĩe motus cõplent & opa maĩfestatiue saltẽ ceu d hoc & de carnis sꝫu drã mĩat.lxiii. &.xlii. Quedã ꝯo int has medie triplices extãt.nã ipãꝟ alie magis se tenẽt cũ ꝑtibꝰ matialibus ut os & cartilago q̃ basis sũt corpis & tutamẽ.Quedã ꝯo cũ foralibꝰ ãpliꝰ ceu nerui pãniculi ligatõnes uene & artarie cũ uasis semĩariis mẽbr deseruiẽtibꝰ prĩcipalibꝰ qbꝰ formalitatis rõ ĩexĩt.. Nõnulle aũt mediũ obtinẽt ab utrisq̃ extrẽoꝟ eq̃lr distãtes ueluti muscꝰ cõpoĩtꝰ ex carne sĩplici tãq̃ ꝑte matiali & neruo ligamẽto pãniculo & corda uelut foralibꝰ.

Partes quoq̃ sꝫm matiaꝫ occultiores & uelut postreme sũt ĩ ꝑtibus omiomeris etiã cõtente nã caro & os & unũqdq̃ taliũ duplr dicit. hoc sꝫm formã. hoc aũt sꝫm materiã de qbꝰ qĩtuꝫ principaliꝰ existit. Dr aũt sic ꝑs sꝫm formã illa q̃ ꝑpriã in cõposito retinet formã ex se in suã ualẽs opationẽ. ꝑs nãq̃ hec debitã q̃titatẽ reqrit in matia.cũ sit mĩmã carnẽ repire natãphĩcoꝟ prio.Que ãpliꝰ ꝑtita caro nõ remanet natalis.sꝫ ĩ mathematicaꝫ magis ꝑmutat cũ nõ ꝑpriã formã & actũ obtĩeat ĩ matia. Pars quoq̃ sꝫm materiã dr que ꝑ se nõ põt ĩ ꝑpriũ actũ sꝫ alteri adiũcta puta bñti actũ priori oppositam atia.n.nõ seipsã mouebit.sed tectonica.xii. methaphĩce cũ ipã subẽt ꝑ posse de sbã orbis cꝰ ꝑ se nõ ẽ passio nꝫ actõ ꝑpt qd appꝫ ꝙ non q̃libet ꝑs q̃tũcũꝙ mĩma ẽ ꝑs sꝫm formã cũ ea careat actu oĩfariã & sit ꝑs sꝫm matiam & q̃tũ ꝯñs illam. Sic etiã sꝫm Aꝟ.duplices sũt ꝑtes sꝫm formã & sꝫm matiaꝫ ĩ uno quodã puta manu.nã ẽ ꝑs ĩ illa notõr ceu ipĩꝰ coeq̃litas ex cõsilibus orta puta osse cartilagĩe neruo ligamẽto pãniculo corda ueĩs cũ artariis & cute.Que qdẽ ꝑtes extãt sꝫm materiã predicte corrñtes forme. Reliq̃ ꝯo ꝑs sꝫm formã & materiã extat sꝫm ꝙ predcõꝟ unũqdq̃ sĩpliciũ organicũ cõponẽtiũ duplr ut declatũ ẽ dr hoc qdẽ sꝫm formã illud ꝯo sꝫm materiã. Propt sꝫm ꝯo sciẽdũ ꝙ rudissimoꝟ aliq supficieten solũ audientes Aꝟ.dñtẽ sꝫm spẽm fieri augmẽtũ sꝫm materiã ꝯo mĩme ꝑtulerũt sĩplr augm̃tũ fieri sꝫ ꝑtes foĩales nõ aũt matiales qd qdẽ nõ ẽ alid q̃ ĩ generabilibus & corruptibilibꝰ a materia formã absoluere. Ex qbus siqdẽ oĩa ĩ huiõi generat. sic.n.solũ compoĩtũ generat & corrũpit vii.methaphĩce.ita nutrit & auget ipm̃ cũ id sit mõꝰ ꝑductiõis & salutis. Cꝰ qdẽ discolieueritas ex ddis ĩ ãpliꝰ appebit. Fuit quoq̃ & opinio Alexãdri huic oppoĩta.ponẽtis augmẽtũ sꝫm materiam nõ aũt sꝫm formã fieri ut ei com̃tator prio de ge.& cor.ĩpoĩt. Dixit enꝫ Alex.ꝙ dictũ Aꝟ ĩ ista qõne ñ ẽ dcm̃ a coactõe ꝑbationũ sꝫ qa aĩa qeuit in huiõi matia.n.non sꝫm totũ dissoluit ut ult Alex. sꝫ ĩ ea q̃dã res ꝑmãet fixa.si.n.alr eẽt iã ꝯtingeret uel formã separi.aut eã ꝑtibꝰ subeẽ matiis. Que cũ sint absurda posuit ꝙ in matia ꝑs fixa illa necessario augm̃tareẽ & dĩnuereẽ denuo augmentata

ex hũiditatibus ciborꝫ adueĩentibus illi maĩie aut recedẽtib9 ſ3m ꝑtẽ oẽ3. & ꝙ naĩa ſit cõſer uatĩa figure mẽbri illi9 hora augm̃ti & dimi nutiõis Et ſubdit ſi hoc ſit ueꝫ quõ fuit ꝙ is magiſter primus iſta cõceſſit ſine ꝓbatiõe cũ nũq̃ aliqd dixiſſe creditur ſine forti ꝓbatiõe. Dico aũt ĩ Aꝫ. fulcimẽtũ ꝙ licet h9 ꝓbationẽ hic nõ multũ adducat. ex dictis tñ ipĩus locoꝫ pluriũ duplex hui9 rõ aſſignet. Illud. n. augeĩ ĩ quo prĩcipiũ mot9 alterãdi exĩt & augendi. prĩcipiũ nãq; mot9 primũ quod nõ augeĩ neq; alteraĩ ẽ ĩ prĩcipio mot9 qd̃ augeĩ primit9 eo qd̃ hẽt ĩ ſe obtĩet a prĩcipio prĩo. ſ3 uirt9 opa tĩa altãtĩa & augm̃tatĩa & taliũ ceĩe ſũt ĩ ꝑte anomiomera ſeu foĩali ut ĩ ꝑlibus aĩaliũ appꝫ locis. Rurſus act9 oĩs a forma qa ipã & actus ſũt idẽ. Vnũqd̃q; ꝟo agit inq̃tũ eſt actu paſſio aũt a maĩia q̃lib3 apud tñ opationẽ uirtutis ĩ ea3 agẽtis qa maĩia ꝑſe nõ patiĩ n3 creaĩ prĩo prĩa. dcm̃. n. ſeipãm mĩme moueri ſ3 tectonicã Augmẽtatio aũt eſt act9 augmẽtabilis nataliũ prĩo. ꝓpĩ qd̃ 9cludĩ rõne foĩe augm̃tũ augmẽ tabili adueĩre nõ aũt maĩie. Com̃tator ſiqdẽ redarguit Aleĩ. dicẽte3 augmẽtũ ſ3m maĩia3 fieri. Tũc nãq; ſequeĩ illd̃ fieri aut ſ3m accu mulationẽ puta ꝑ iuxꝑpoĩtionẽ ꝑtis ad ꝑtẽ uel ꝑ ſubĩtrationẽ adueĩentis ĩ id qd̃ exĩt & adue niẽs ſuſcipit. q̃ qdẽ ſufficiẽt ſũt abſurda cum miſcibilia nõ cedãt ꝑtib9 ſubĩtrãtibus eq̃lĩt n3 adunẽt eiſdẽ niſi ĩq̃tũ formã hñt deĩm̃ãtã Sic. n foret poſſibile oĩa cõmiſceri qd̃ tñ nõ ẽ niſi uirt9 & foĩa ꝑ mixtionẽ coopãs hic exiſtat

Palin Aleĩ. ſ3m comẽtatorẽ nõ ſoluit qõne3 ueꝫ potiꝰ cõmutat illã. qm̃ adhuc reſtat q̃reĩ quõ augm̃teĩ ex hũiditate oĩb9 occurrẽte ꝑti bus ſi uirtus & foĩa nõ ſupponaĩ augmẽtans.

Eti Aleĩ. dare nõ poterit quõ figura ſitus & alie diſpõnes mẽbri officialis augmẽtenĩ cũ ñ ſint miſcibiles maĩiales ueꝫ foĩaĩ magis. Et iõ 9cludit cũ Aꝫ. d̃d̃. ut appebit. cã. n. ipĩus & mẽ9 ĩ augm̃to ulĩs exĩt ĩ reb9 q̃ miſcent & op poſitis. Aleĩ. ꝟo ĩ miſcibilib9 tm̃. Propter ĩtiũ qdẽ primit9 iuxꝑ Aꝫ. & com̃tatorẽ ueritas ſubdaĩ qĩti. Demũ mod9 cõſideret augmenti.

Propĩ primũ huiõi ſciendũ ꝙ augmentũ fit ſ3m formã nõ tñ ut forma exĩt. tũc. n. ſ3m oẽ3 eẽt formã augeri ſ3 fit in eo qd̃ ẽ quid q̃tũ hñs foĩa3 ñ ãt ſ3m maĩia3 eo ꝙ maĩia fluit & ĩfluit ñ eãdẽ quã pri9 diſpõnẽ obſ3uãs. Augm̃tũ ꝟo ſup rẽ fixã ſtantẽ foĩe deb3 q̃ĩ ẽ forma. non tñ intelligendũ ꝙ augmẽtũ ſit ĩ maĩia ſine foĩa ſic ĩponĩt Alexandro. Vnde hic ĩ tractatulo de augmẽto ſibi aſcripto. Dicamus ꝙ foĩa rei & yle creſcit ſiĩ. & ꝙ yle aſſiĩaĩ q̃titati & forma qualitati. Quãtitas aũt ꝑmutaĩ & alteraĩ neq; figitur ſecũdũ diſpoſitionẽ ſuam propriã qua litas aũt eiꝰ que eſt forma ipſiꝰ eſt fixa. rema nẽs ſ3m diſpõitõe3 ſuã ꝓpriã abſq; ꝑmutatõe.

Quod Aꝫ. declarat inq̃ẽs. Siq̃s ea dẽ mẽſura puta lagena mẽſuret aquã ſp alia & alia mẽſu raĩ aqua menſura tñ ut lagena ꝑmanet formã ꝓpriã obſeruãs ĩ9cuſſe. Que ſiqdẽ aqua parti ꝓporcĩõaĩ maĩiali. mẽſura ꝟo ut lagena foĩali. Hec autẽ dĩſitas ſeu drã ĩ ꝑtib9 anomiomeris oñr magis his q̃ omiomere. qĩ magis lat3 equi uocatõ ĩ eis q̃ĩ anomiomeris. mã9. n. & caput mortue min9 rõnẽ manus & capitis obtinẽt q̃ caro & os d̃ ge. & cor. prĩo. methaphĩceq; q̃rto

Sic itaq; cũ Aꝫ. uiderit ꝑtẽ foĩalẽ ꝑmanere ꝙtĩue maĩialẽ ꝟo ſucceſſiue adueĩre & recedeĩ augmẽtũ poſuit prĩcipĩr ꝑfici forma tãq̃ ꝑ id ĩ quo augmẽtatiõis rõ ſaluaĩ precipue. ꝑ mate riã ꝟo alimenti puta uelut ꝑ id quo mediante ꝑficiĩ augmẽtũ. ꝑ maĩia3 autẽ mẽbri tãq̃ ꝑ id ĩ qd̃ ꝑ ꝑtẽ formalẽ introductũ ẽ augmẽtũ ita ꝙ tã dẽ põt fieri ꝑs ſ3m formã. Quicqd ꝟo ĩponatur Alexandro ĩ tractatulo tñ de hoc ſibi 9pato. qĩtũ oĩo ut Aꝫ. 9ĩm̃ĩat. uñ com̃tator ut teſtaĩ ĩtio de aĩa nõ uidens libros Aleĩ. praue fortaſſis ſuſcipit ei9 dicta. Quod idẽ fulcit eo ꝙ augmẽtũ nõ fit niſi ſup rẽ ſtantẽ fixã hec aũt ẽ forma & nõ materia cũ ea fluat & refluat tãq̃ d̃ ſe 9ĩm̃ĩationẽ hñs nĩlã. q̃re methaphĩce ſ3o. Materiã o3 imagĩari ĩ re mota. forma autẽ ꝑmanet ĩuariabĩĩ ſub corruptiõe cadẽs mĩme.

Amplius oñr qa oĩs ꝑfectio rei aderit rõne ꝑ fectioris ĩ ipã entis. Augm̃tũ ꝟo q̃dã ei9 extat ꝑfectio neceſſario cũ pre ꝑuitate ĩ rẽ primitus nõ poſſit aliqd ꝓpriã. Augm̃tũ itaq; fiet ſ3m formã & nõ maĩia3. Audio tñ ꝙ augmẽtũ ſit ꝑtis foĩaĩ ꝑ formã nõ tñ ꝙ forma ꝑ ſe augmẽ teĩ ſic n3 ꝑ ſe generaĩ ut pretactu3 ſ3 tãq̃ ꝑ id quo forma. n. rõ q̃ efficit augmentũ. nichil. n. augeĩ niſi cõpoſitũ ceu neq; generaĩ. uñ Aleĩ. Creſcens q̃uis creſcat cũ yle ſua & foĩa ſua nõ tñ rõne maĩie cũ nõ figaĩ ſ3 foĩe. Quãĩ in his que augẽĩ uerig ceu aĩatis aĩa rõnẽ obtĩet for maĩ & efficiẽs cãe augmẽti. Siĩr etiã cõpoſitũ ꝑ formã totũ agit ut a3 prĩo de aĩa. & ñ forma aut maĩia ceu aĩa n3 ĩtlĩit n3 corpus ueꝫ hõ ꝑ aĩa3. Propĩ ſ3m huiõi ſciendũ pri9 tres poni ab Aꝫ. 9diciões augmẽti. Nã o3 qdẽ unam q̃q; ꝑtẽ augm̃tabĩĩ augmẽtatã fore. Sicq; maiore3 ĩddita. & ꝙ aliquo de foris adueĩente augm̃tũ ꝑficiĩ. At qd̃ augeĩ ꝓpriã ſeruare d3 formã.

Deĩceps quoq; noſce ꝙ ſ3m com̃ta. mẽbris iã ĩ oẽ3 dim̃ſionẽ extẽſis q̃dã cibaĩ occurrit hũi ditas q̃ per omnes ꝑtes ipĩꝰ mĩmas & foramĩa diſſeĩat. q̃ ſiqdẽ extendũt foraĩa & condenſaĩ ĩ ꝑtes & trãſmutaĩ carnoſas mĩmas augmẽtã tes mẽbra prefata. Adhuc ſiqdẽ ꝑtib9 illis carnis iã fĩs foraĩa ĩrĩquũĩ mĩma q̃ hũiditate

cibali rursus repleta in ꝑtes demũ carnis mi
me ꝑmutabĭ extẽsionẽ & augm̃tũ itex faciẽs.
Itidẽ quoq; ĭtio & q̃rto & deĩceps erit talem
trãsmutationez & ꝑgns augmẽtũ ꝑfici uirtute
natẽ mẽbri & cal̃i trãsmutatiõe cibal̃ hũidita
tis ĩ ꝑtes corpis faciẽtiũ ꝓtinue dũ ꝑmanserit
talia. Itaq; augm̃tũ ñ ẽ nisi sz̃m humõi uirtutẽ
per quã qd̃ augmẽtat̃ formã habz quã qdẽ Ax.
ĩtendit cũ dixit augm̃tũ sz̃m formã nõ aũt sz̃m
materiã fieri. Si.n.nõ eẽt ista uirtꝓ ĩpossibil̃
foret ĩ oĩbꝓ sszibiliũ ꝑtibꝓ augm̃tatõ nisi cor
pus penetraret corpꝓ aut accumlatõ ꝓtigeret.
Ga.siqdẽ natalĭũ sz̃o.q̃rens q̃lr undiq; auge
bũt̃ extẽsa sil̃ & nntrita tãq̃ qppe ꝑfugꝓ rñdz
q; id discĭt magis si ad mẽoriã reducat̃ qd̃ dic
tũ de uesice ĩ prĩo extẽsiõe ꝑ pueros ĩducta &
ex nũc etiã d̃d̃. Cogitet̃.n.cor a principio ita
ꝑuũ ut a milio ñ drãt ul̃ faba. Et quet̃ quõ põt
fieri magnũ sine hoc q; undiq; extẽsũ nutriat̃
ꝑ totũ id ut pax aña mr̃abĭt̃ corpꝓ nutritum.
Promittẽs ig̃ nuĩtõis mod̃ ñ dat illũ aut qa ñ
suũ. Propt̃ q̃rtũ qdẽ d̃d̃ ad primũ hãc augm̃
tationẽ ĩ equoco ꝑcedet̃. nã & ꝑtes omiomere
ut oñsuz ẽ nõ solũ dñr sz̃m materiã uex etiam
sz̃m formã. cũ unũqd̃q; duplr dicat̃ sitq; ꝑtes
duplices sz̃m matiaz & sil̃r sz̃m formã ostẽse.
Ad aliud dñdũ augmẽtũ q̃titatẽ ĩportare in
augm̃to coĩr dcõ ñ ãt ĩ ꝑprio d̃ quo prĩcipali
us sz̃mo ut ex rõe appuit sz̃m Ga. augm̃tatiõis.
Aut lz augmẽtũ materiã respiciat tãq̃ id quo
aliqd augmentat̃ nichiloĩꝓ unũ ãplius respicit
formã eiꝓ qd̃ augmẽtat̃ rõne. Ad aliud dñdũ
q; extẽdi & augeri nõ ĩest mat̃ie cũ eius sbã sit
ĩ posse q; aũt tale caret actu nisi ꝑ naturã fore.
Ipãz nãq; materiã dictũ ẽ ꝑse nõ pati nz creari
Forma quoq; q̃q̃ ĩ se sĩplex ĩextensibilis sit &
ĩdiuisibil̃ matia tñ sup signata q̃titate ꝓdonat
huiõi. Ad aliud dñdũ nõ ꝓseq qd̃ ĩducĭt ꝑpt̃
ꝓsũptionẽ seu depditõez priꝓ fcãz ĩ q̃ succedit
alim̃tũ adueĩens sz̃o. nz ꝑpt̃ hoc ꝓtĩgit uacuũ
ĩ aialibꝓ cũ ꝑtes ipõx sĩt molles potẽtes ꝓcid̃
re & extẽdi ut ait Asclipiades ꝓtra Erasistratẽ
natalĭũ sz̃o. Nz etiã seqt̃ augmẽtũ fieri sz̃m du
plũ xuz sz̃m aliquã ꝑporcionẽ ex nutrimento
ut nata expetit augmẽtabilis puta depdat̃ mi
na una ex corpe toto tũc crit nccĩa grã nutri
tiõis una mina &.xx. ꝑs uniꝓ nutritiõis ut di
cat̃ cã. Aut dñt q; illud quod adueĩt dũ addĭt
ꝑpriã nõ seruat q̃titatẽ sz̃ mẽbri cui addĭt sus
cipit q̃titatem quã qdem potentia obtinet &
non actu ꝑpter qd̃ cum adueniens secũ non ad
ducat q̃titatẽ nec ut eq̃le neq; ceu maiꝓ nec ut
minꝓ ad id cui addĭt se bẽbit sz̃ uelut materia
potiꝓ ĩfluẽs uasi qd̃ ad fluxũ eiꝓ maiorẽ uel mi
norẽ excedĭt ꝑporciõe. Nõ aũt d̃d̃. ut qdã sen
sel̃ q; lz hũidũ sub maiori q̃titate extet q̃ siccũ

Asclepiades.

cũ tñ mĩmũ hũidũ ĩ mĩmũ ꝓuertĭt̃ siccũ cõden
sabĭt̃ hũidũ dissolutũ liq̃tũ ĩ siccũ se ꝓfirmãdo
ita q; nõ tm̃ sz̃ mĩꝓ constituet̃ sicco tũc.n.seq̃
ret̃ q; ad minꝓ decupla uel sexcupla ꝑporcione
cresceret qd̃ auget̃ qd̃ absurdũ ul̃ uacuũ gran
de in corporibus augmentandis intercideret
ut in cinere non minus aque recipiente.

DIFFERENTIA. LVII.

Vod uirtus uitalis nõ sit altera oñdĭt̃
a naturali & aĩali ꝑ Ga. natalĭũ initio.
ĭtio de accñti. affõx sz̃a. & q̃rto theor̃.

Amplĩꝓ uirtutes distĩguũt̃ & numeranĭ sz̃m
subiecta cũ fundent̃ ĩ eis illĩc ꝑdeũtes. Ipã xo
sũt aĩa tm̃ & nata natalĭũ prĩo. Adhuc plura
sũt uitã hñtia uirtute uitali carentia cũ eiꝓ ori
go & fortitudo sit cor huiꝓ aũt non hñt illud.
Rursꝓ illa sũt eadẽ q̃ formã hñt eandẽ speci
ficã cũ det eẽ ac idẽ eẽ. tales xo sũt xtutes oẽs.
cũ etiã oĩa ĩdiuidua eiꝓdẽ spẽi hẽant sz̃m ꝑpa
th eticos unã formã nz drñt accñte. Omẽs.n.
hoĩes spẽi ꝑticipatiõe sũt unꝓ hõ. Et i uidet̃
uitalis eadẽ cũ natali qa dat uitã ea xo est con
sistẽtia ꝑ alim̃tũ qd̃ natale exĭt. Itid̃ q; ead̃
cũ aĩali qa motĩa sub aĩali cõtĩet̃ uitalis xo ut
irascibilis & ꝓcupiscibil̃ impat moueri de aĩa
prĩo. A. Itaq; ñ ẽ ab aliq̃ hax sz̃ax uital̃ alĩa.
Cuiꝓ oppositũ coĩr sentiũt medici. Amplĩꝓ
tria sũt mẽbra principalia cor cerebx & epar.
ad ipã igĭt̃ tãq̃ ad bases seu radices ordinãt̃ uir
tutes. Rursꝓ illa nõ sũt eadẽ xuz potiꝓ drña
quox unũ ab altero sepat̃. Epate aũt nõdũ ẽte
aut mortuo qd̃ natalis est prĩcipiũ adhuc stat
uitalis ut ostendet̃. Igĭt̃ ab aliis est uitalis alia.
Propt̃ primũ xo sciendũ q; xtns ẽ cã efficiẽs
farmacox prĩo. & omĩs opis initiũ. prĩo prĩa.
ipãz quoq; ĩ pñtiax q̃drupl̃r repio ab Ax. susci
pi. Vne qdã ꝑ q̃litate cũ ab ipã oĩs ꝑcedat
opatõĩ nata iux̃ illd̃ primi prĩa. Cũq; elemẽta
agũt & patiũt̃ suis uirtutibꝓ. Al̃r q; dẽ ꝑ ultĩo
alicꝓ posse. uñ prĩo. c. & .m. Virtꝓ ẽ excellentie
qd̃ ẽ ultimũ potentie. Adhuc ꝑ uirtute mo
rali q̃ ẽ bĩtꝓ electiuꝓ ĩmediate quo ad nos exñs
detmiata rõne ut utiq; sapiẽs detmĩabit. ethi
cox sz̃o. Sumĭt & ꝑ potẽtia aĩe sz̃m q; eã Ax.
dĩdit ĩ uegetatiuã sszitiuã & rõnalẽ. Quid
aũt sit xtus uegetatĩa seu natal̃ qdq; nutritĩa
& generatĩa ipĩꝓq; ꝑtes drã oñsũ. ly. Et ipã
qdẽ ẽ duplex mĩstrãs & mĩstrata. Et hec aut
ad eẽ spẽi & ita generatĩa. cuiꝓ una ẽ sic supiꝓ
ul̃is spmata generãs ĩ testibꝓ mascl̃i & femel
le. & altera ꝑticular̃. & ea duplex una ĩmutatĩa
dcã prĩa alterãs & ĩmutãs generõnis principia
absq; informatiõe. & hec duplex. una coĩs ul̃r
negociãs circa generõis prĩcipia ceu ĩmutatĩa
sz̃a coĩs ĩ epẽ. reliq̃ ꝑtial̃ ut q̃ prepat ĩfoĩatie
ĩ cꝓlibz m̃bri a corde plasmatiõe sic ĩmutatĩa

ſīgul uniuſcq; ptis ſz. & alīa cū informatiōe
dcā informatīa diuīa pticipans amplius naīa
drā.xlviii. Vel ad eē īdiuidui & id duplr. ul
ut pficiat dīnutū exns a naīa & ita augmtatīa
aut ſalueī & ſic nutritīa. Que itidē ut gene
ratīa pticular ē duplex īmutatīa dcā ſz.alīat
n.alimētū & īmutat.& īformatīa etiā ſz.que
illud īfoīat gſilr oīfariā ei qd depditū.quod
drā tactū prealīata. Famulās qd duplex extat
qa alimētū diſtās opq fit corpi addici qd agit
attractīa. Eſt & griū ac corpi diffoīe.un opq ē
prepatiōe ut ei reddat ſile qd opat digeſtiua.
Sz qa id fit tpre neceſſaria fuit retentiua que
tāto tpre gueīet quoad īmutatīa ſuū pficeret
actū ī eo. ſz qa alimētū nō pōt totaliī aſſilari
alito de re.ſa.vi.bns duplicia ſuperflua ſeroſa
hūida & fūoſa affōytīa.opq fuit expīſiua hec
ī que foras excernēs. Collz.igit ſzo.Vane.q.
addit diſcretīa cū etiā ipā ſub expulſiua locet
& attractīa. In plimis.n.cū attrahit ptiū alīa
reliq expellit ex quo accīt diſcretionem fieri
Et hīc ſilr nccītas ptiuz ſilitudīs hēt naīaliū
prio. His uero qtuor ytutibq īmediate de
mūcq aliis cūctis tāq ieqlr qtuor deſeruiūt qli
tates prie. calītas uidelz frītas ſiccitas & hūi
ditas. Virtq aūt ſſzitīa ſeu aīa ē pfcio orga
nici corpis ſzm q apprehendit & mouet appe
titu duplex exns motīa.s.& cōprehenſiua. Et
illa ſilr duplex.nā una mouz eoq īpat motui
ul qa efficit motū. Prīa qdē ē appetitīa ſeu
deſideratīa cordi.xxxviii.īſita. duplex etiam
ens. Vna qdē uis qcupiſcibilis q īpat moueri
ut appetitui addiciant qgrua. reliq iraſcibilis
dcā īpans moueri ut repellat nociua. Vis aūt
motīa motū efficiēs neruis & muſcul ē infuſa
q cordas & ligamēta qbit & itidē relaxat ppt
qd mouet mbra & iūcture dilatatiōe & fixiōe.
Cuiq qdē motus dīſificat ſzm q ita uel alīt
moueri precepit deſideratiue extīatīa. Que
aūt qprehēſiua duplex exīt. qdā qdē maīfeſta
q ī qnq diuidī ſſzus ut uiſū auditū odoratum
guſtū & tactū. & hic qdēmltiplex ſzm qrieta
tes drntes. Cōprehendit.n.calm.f.ſ.& h.dur
& molle aſpuz & lene & huiōi.qa tn figit ī uno
inſtīo & ytus ē quodāmō una ipīq coīs putat
una huiq ſſzus eſſentia & de hoc drā uiſū.xlii.
Altera occulta & illa bina qa uel negociatur
circa formā uel intētionē & ſi primū uel opat
circa formā ſīplicē & hoc triplr.aut eā qprehē
dēdo & ita ſſzus coīs.uel qſeruādo & retinēdo
& tūc imagīatio ul fantaſia q ſzm Algazelem
ē formar archa. aut qponēdo.qpoīt.n.& dīdit
eā & ita ymagīatiua ytus & brutalis ſeu cogi
tatīa rōnalis. Siqdē circa intentionem ſe ipſa
exercet aut hāc abſtrahendo a forma cū appen
ditiis tn materie ut hic & nūc ſeu abſq ſz ulr.

Quod ſi primū duplr aut ipſaz denudando
pticularit tn a forma tūc extīatiua uel eā reti
nēdo & hoc triplr aut ſine ītruptiōe aliq īpīq
& tpris.q.diſtātia & hec dr qſeruatīa. ul eqtra
& ſic remīſcitiua q uelut qs extat ſilis aut me
diocri & tūc mēoria q coīor ē illa cū ſit ī oībq
pfcīs.Ea yo ī hoīe tm.ſilizat.n.ſolq. Si uero
abſq ſic ytus rōnalis uel hūana q ē pfectō pre
tacti orgaīci corpis cū deliberōne & meditati
one ulīa ſuſcipiēs. Et hec duplex una quidez
ſpeculatīa & altera actīa que prīcipiū ē mouēs
ad actiones cogitatiōis ſīgulas. Actiua quidē
duplex exīt.aut.n.ipīq actio in exteriorē īcipit
matiaz ſīc ē ars q ē recta rō factibiliū drā.iii.
in.vii.diſtributa mechaīcas drā qrta. ul opat
ītra ſeipāz.q.circa hoīuz actq ysans ſīc prudē
tia q ē recta rō agibiliū. Et id multiplicit. aut
circa ſemetipm ut monoſtica q tradit ī ethicq
magis.uel faīliā diſpenſat ceu yconomica.aut
ciuitatē ut politica. Speculatīa yo ē uirtq q
īformat a forma ul nuda a matīa. Duplex
aūt hec exīt potētīa & actu.Potentia quoq tri
plex ē. quedā.n.abſolute rēota nō pat ab actu
matīal dcā uelut īfantis potētīa ad ſcribēdū.
Eſt & alia minq diſtans hac ab actu potētial
noīata ceu pueri potentia ad ſcribendum cuz
iſtra cognouetit ſcriptur. Tertia yo ē adhuc
pprior hac actui pfectiōis dcā cū ſcriptor non
ſcribit pfcūs ut tactū.xlviii. Quibq qdem
potētiis triplex pporciōat ītellectq ut matīal
nullā bns formaz ſz ſubiectū exns oīs ut ipſius
potentia prīa. Eſt & alīq relatus potentie ſze
ut cū ī potētīa matīali bnt de ītelligibilibq p
ſe nota ex qbus accedr ad intelligibilia ſza ex
eis nota.prīa nanq ſūt ppoſitiōes priores p ſe
ad bntē ueīentes qrto methaphīce ceu de quo
libz eē aut n eē.ac oē totū maiq ſua pte. & hic
intellectq eſt potentialis dcūs ut eiq potentia.
Tertiq quoq ē dictq pfectīōis intellectq q pōt
actu cū uolnerit intelligere.& hic triplex pōt
ab Aſt.intellcūs potētīal dici. Cū aūt is actu
intelīit intelligens ſe intelligere intellectq eſt
appellatus in effectu & tūc ſibi qiūgit & unitur
dcūs accomodatq ab extrīſeco.A.prio de aīa.
Vel acqſitq ut ab intelīa quā poſuit agentez
methaphīce.ix. Et iō intellectū nō poſuit alīū
agentē aīe ptē ſīc nz Plato cū poſuerit is p ſe
ulīa ſubſiſtere. Intellectq aūt q naīaz habet
actus ſzm Aſt.ē agens aīe ps exns hūane ſe bns
ad potētialē ut lum ad colores.ipē nāq mate
rieb īmerſa & diſpōnibq īdiuidualibq qiūcta
ut ſpēs eaſt extrahit & repoīt īpoſſibilē intel
lectū & ſup eūdez piciens lumen actu reddit
intelligibile. Comentator quoq ttio de aīa
uolens dare modū qiungendi nos cum ſepatis
ut intelligamq ea poīt q intellecta ī nobis ſūt

Cōtor 3° de Aīa.

Cõtor 3.° d'Aia

Spositioes pme st nãli itellcte.

duplicia.uel naĩalĩt ut ꝓpriẽ ꝓpositiões/siue intellcũs ĩ hĩtu. ſaut uolũtarie ſic ĩtellcã ex illĩ primis ꝓpoſitiõib9 acqſita. Et prima quidẽ ĩtellcã facta ſũt ab intellcũ agẽte. Intellcã uero acqſita fiũt ĩ nobis ex ĩtellcũ prĩay ꝓpoſitionũ & agẽte. Intellcũsq; hic 9ſurgẽs ẽ ſpecĩatĩ9 fcũs uolũtarie ex ĩtellcũ primis.s. ꝓpoĩtiõib9 & agẽte. Et ĩ hac ſiqdẽ actiõe ex duobus his ĩtellcĩbus ĩtellcũs ĩ hĩtu ẽ ſic naĩia uel inſtĩm ſz agẽs ut forma aut efficiẽs. Cũ igiĩ ĩtellus naĩialis actu ĩtellĩt foĩat9 ſpecĩatio & agente poſtrẽo efficiĩ ĩtellcũs ĩ actu ſeꝑatus 9tinuat9 & ꝓprie cũ oĩa ſpeculatĩa ĩtellcã ĩ nobis fuerĩt fcã. Cũ aũt ita fuerit intellet oĩa entia. Et hõ ſzm hũc moduz ut inq̃t Themiſti9 aſſiĩat deo in hoc q̃ eſt oĩa entia quodãmõ. & ſentiens ipã quodãmõ. Et.o. q̃mirabiĩ ẽ iſte ordo. & q̃ exne us iſte mõ9 eẽndi. Et id qdẽ ĩ ſzmonũ editõe lati9 declaraui. Ex his itaq; diligenĩ 9putãti appz q̃ uiriũ aĩe catena.xxxiiii.aut.xxxv.cum eiſdẽ deſzuiẽtib9 9ſtituiĩ ãnulis q̃tuor uidelz q̃lĩtatib9. q̃tuor naĩalib9 uirib9 famulantib9. ſex dñantib9. duab9 uitalib9. una motĩa ĩ cõi. que penes lacertorũ appriationem in. dxxix. ſzm eoy nũey ſeq̃ſtraĩ. v. apprehẽdentib9 maĩ feſte. vii. occulte ꝑcipiẽtib9. v. aut. vi. uĩr agẽtib9. Int̃ quos ãnulos intellcũs ĩ actu uel accomodat9 ſeu acqſitus prĩcipãs extat tm̃ & ſzuitus oĩfariã. Qualitates ꝛo q̃tuor prĩe famulãtes & dñate oĩo. Que ꝛo ĩ medio ſe mediocriĩ hñt. Hec aũt 9ña opis ſunt dcã. & ut etiã hic uirtutis nũer9 9prehẽdaĩ oĩs. Medicus autẽ artifex ſingularior ꝛtutẽ dĩdit ĩ naĩalẽ uitalẽ & aĩalẽ. cũ tria uĩ q̃tuor ſibi maĩfeſtent m̃bra uelut prĩcipia cor cerebꝟ & epar cũ teſticulis.

Eſt aũt naĩalis uis cui9 ſedes ẽ epar & ab eo incipiẽs tendit cũ ſanguĩe & ſpũ naĩali ꝑ uẽas ĩ oẽs corꝑis ꝑtes ut eaſdẽ nutriat. Vital ꝛo ẽ uis ꝑ quã ẽ uita. cui9 fũdamẽtuz origo ac fornax eſt cor. a quo ĩcipiens ad oĩa corꝑis mẽbra mittiĩ ꝑ artarias. uitãq; mĩſtrat q̃rto theorice uñ prĩo prĩa. Virtus aĩalis ẽ uis q̃ cũ ĩ mẽbris recepta fuerit prepabit ea ad recipiẽdũ ꝛtutẽ ſſzus & opatiõis ſſzus uite. qbus etiã tĩoris & ire admiſcent motiões. Ipã nãq; duplex exĩt una qdẽ agẽs ſeu opatiua que cor & artarias uiciſſiz eg̃rio dilatat & 9ſtringit. alĩa ꝛo paciens ſiue ad hec opata a q̃ paſſiões ſeu accña proueniũt aĩe. ut ira timor gaudiũ & triſticia & quetaliũ. & iſta fere uĩ deſideratĩa dicta. ſub qua iraſcibiĩ & 9cupiſcibilis 9tinẽt. Aĩalis ꝛo ẽ uis cui9 cerebꝟ ſedes eſt deputata & fornax. & de his qdẽ tactũ.xxxviii. Propĩ ſzm qdẽ ſciẽ dũq; ſzmões ĩueniũt maioy drñtes ĩ hoc q̃ito.

Quidã. n. alicubi tres ſcribũt fore ꝛtutes diſtictas. & reaĩr drñtes oĩfariã. ut Ga. balyab Iobãnitiq & A:uñ. ix. de ĩgeĩo dcm̃ ẽ in libro de dogmatib9 Ypocratis & Platõis. tres alĩq generis ad ſe ĩuicẽ ꝛtutes aĩal diſpẽſaĩ. Cuiq; ꝓpriõ corꝑi tãq̃ ex fonte diſtributas. q̃s Plato uocauit aĩas. ꝓpriã uniuſq9q; ſbãz ĩueniẽs. una q̃y nccĩa ẽ ĩ nutritiõe aĩalis & plante. coĩs. n. ẽ ãbob9. cui9 fons poſitũ ẽ ep. eiq9q; riui ꝑoẽ corꝑus diſſemĩati ſũt uene ꝓdeũtes ab ipõ. quaz indrñter 9cupiſcitiuã ſiue nutritiuã uel naĩalẽ aut aĩaz uel ꝛtutẽ noĩant. Alia ſolũ exñs in aĩalibus: ſzm cor locata tãq̃ ĩnati fons caloris. cui9 riui extãt artarie. q̃ uitaĩ uirt9 iraſcibilis & aĩa nũcupaĩ uitalis. Tertia ꝛo aĩa locaĩ in cerebro actuũ excogitatiua q ſzm electionẽ ſiĩ cũ ſſzib9 expoĩta. cui9 riuuli ſũt nerui. quibus ſſzm & motũ exhibet aĩali. Quidã ꝛo uitalẽ uñr ſub naĩali collocare. uñ affõy ſza. Cerebꝟ ipĩ9 pãnicĩi ſpĩalis medulla. dyaflã. & uĩr neruoſe ꝑticĩe. & maxĩe q̃cũq; ſunt ꝓxĩe cerebro ſane ſignanĩ oĩo mente roborata. ſic denotanĩ ſana que ſzm uentrẽ & ep & ipm̃ eor cũ fuerĩt ad oblatiões ciboy ꝑati. hoc autẽ naĩali uideĩ ꝑtinere ꝛtuti. In de accñti etiã ĩtio. Pulſus accña ĩ ſĩthõatib9 ſcribũĩ naĩalib9. Adhuc prĩo prĩa. Vĩ potius ſub naĩali q̃ ſub aĩali uitalis locari. Szo ꝛo collz. Virtus pulſatilis de neceſſitate uis ẽ 9ciliatĩa & diuiſiua & princeps. qa cũ ipã dat cor calorẽ aliis mẽbris zcz ſic ſeruiẽs prĩcipalis uirtuti cibatĩe. qa cũ ipã 9ſzuaĩ Et ita nõ ẽ 9ueĩens ponere illã unã uirtutẽ ſic alie qnq;. Attractĩa. s. digeſtiua. retentiua. expreſſiua. & diſcretĩa. q̃uis pulſatiĩ pl9 a ꝓprieĩ uite ꝓpĩ mĩtũ calorẽ q ẽ ĩ ea. Et aliq; eã plantatiuã appellãt ſeu uegetatiuã. Et forſitan medici nõ uocauerũt iſtã uirtutẽ uitalem niſi ꝓpĩ hoc qa plus a ꝓpriaĩ uite q̃uis ipã ſit de gñe uirtutis nutritĩe. Et firmaĩ. qa cui9 actio naĩaĩ ipm̃ naĩale cũ ea formã arguat. Sz pulſus uitalis actio ẽ naĩalis. uñ qnto de accñti Cognoſcĩ9 moueri pulſũ naĩaĩr. Et ĩtio decĩa Mot9 pulſ9 ẽ naĩalis pur9. de iuuam̃tis quoq; vi. Opatio cordis ẽ naĩalis. Igiĩ uitalis uirtus eſt naĩalis. Alii aũt uñr uitalẽ ſub aĩali locare ut in naĩaliũ initio. cũ dĩ q̃dã fore nature opa ut q̃ coĩa plantis & aĩalib9. nõnulla ꝛo aĩe ceu que aĩaliũ. Et ſubdiĩ q; ſiqs dicat plantis aĩaz ĩeẽ tũc dĩdens noĩabit plantã q dẽ hãc. ſſzitĩaz ꝛo aliã. Innuit igiĩ q; uitalis ſub aĩali cõtineĩ cũ ipã extet cũ ſſzu. Quod etiã uĩ ſentire ĩtio de accñti dicẽs actionẽ aliã fore aĩe. aliã uero naĩe. atq; aĩe alia ſentit alia mouz. & alia regit & ordĩat. Que aũt naĩe dĩdĩ ĩ attractĩaz digĩuã & retentiuã & expulſiuã. Vñ q̃rto theorice Oportz naĩe ac aĩe ꝛtutes eẽ ꝑ q̃s poſſit ſuas opari actiões. Nature ſiqdez actiones ſũt generaĩe augere & nutrire. Actiones aũt aĩe quedã

ſit uita dilatatio cordis uidelꝫ & uenaꝝ pulſa
tiliũ & ipãꝝ ꝯſtrictio. q̃dã ꝑ q̃s aĩus & diſcretõ
& uolũtarius motus. Quod etiam ſeuſit. A.
prius dĩdens motiuã in eã que motui impat ut
deſideratiuã ſub q̃ ꝯcupiſcibilĩ locat & irascibi
lis. uñ huiꝯ uirtutẽ uocat ſenſibilẽ uĩ uitalẽ.
Et Damaſcenꝯ cũ inqt. Virtus ſiue ꝟtutes na
turales & ſpũales. ꝑ ſpũales. n. audiuit aĩales ꝑ
ut etiã ſub ſe ꝯtinẽt uitales. Et ſi uocet lobãni
tiꝯ uitalẽ ſpũalẽ uirtutẽ. Quidã uero ꝑtule
rũt uirtutẽ uitalẽ fore realiĩ eandẽ cũ naturali
apparent uero aliã. Quoꝝ quidẽ defectꝯ ĩ ꝯſe
quẽtibꝯ apparebit cuꝫ ꝑbabit non ſolũ eſſẽtia
ſꝫ etiã apparẽtia certiſſiẽ a naturali differre.
Propt quidẽ tertiũ ſciendũ prĩo. ꝙ uitalis põt
dici naturalis & aĩalis drñter tamen. Scdo. ꝙ
ipſa ẽ prĩa uirtꝯ & prĩcipalis aĩalis eẽntialiter
drñs ab aliis. Et tertio ex his apparẽtes di
ſcolie ſopiant induce. Propt huiꝯ primũ ſci
endũ ꝙ nata põt dupliciĩ accipi. aut ꝯmuĩt pro
ut diſtĩguit ꝯtra artem. duo enĩ ſũt rerũ prĩci
pia natura & ars iuxta illud. ſꝫi phĩcoꝝ. Nata
eſt prĩcipiũ motꝯ & quietis ĩ eo in quo ẽ primo
& ꝑ ſe & nõ ſꝫm accñs. uñ ſꝫo de ge. aĩaliũ. Na
tura eſt hñs prĩcipiũ motꝯ ĩ ſeipõ ab altera na
tura hñte ſpẽm actu. Ars uero principiũ & ſpẽs
eiꝯ qd fit ĩ altero. Et ita cuꝫ oĩs iſta ꝟtꝯ ĩplex
ſit a principio quodam intrinſeco erit natalis
Aut ꝓprie ꝑut nata quedã eſt ordinata uie uni
adherens & ordini qualis eſt ſupnoꝝ. Eſt &
altera huic oppoĩta oĩo uariatõni & dĩſitati oĩ
fariã ſubiecta. ut natura eſtoꝝ ꝓpt multũ diſta
re ab ordine nature ſupioris. Reliq̃ ꝟo extat
media ut que mixtoꝝ. Cuiꝯ quidẽ alia eſt ordi
nata ceu que hoĩs. alia minꝯ ut ĩpfectoꝝ nõnul
la mediocriĩ ſicut que meĩoꝝ ſꝫm ꝙ maior fit
acceſſꝯ uĩ receſſꝯ hĩciñ. Oĩa nanq̃ ꝑ naturã or
dinant ſupiorẽ ſicut ꝑ ĩfimã ĩordinata reddũt
qa omẽ bonuꝫ pulcrũ & qd ordini uni adheret
& uie. & oũdit ĩ ipſo uestigiũ ſapĩe. nõ eſt aliud
niſi deſurſũ a natura uidꝫ ſuprema ordĩata in
ꝑmutabili & ĩcorruptibili. creticoꝝ ſcdo. Nũc
itaq̃ uirtꝯ nata cũ adhereat ordini uni & uie
detmĩate ꝯtinue. q. quodã inſtĩctu ꝑficiẽs eius
nature actꝯ ut ſic ꝓportionet prĩe cuꝫ opꝯ eiꝯ
ſit opus ĩtelligẽtie magis q̃ ꝟtutis aĩal. Aĩalis
aũt cũ eiꝯ actꝯ ſit uarii ordi nõ adherẽtes & ma
xime ĩ hñte rõneꝫ. Poteſtates enĩ rõnales ualẽt
ad oppoĩta ꝑꝟ. ſꝫo nate ut talĩt ꝓportõnat in
fime. uitalis aũt media ĩ media reducit ſubãm
Ipſa nanq̃ ĩ eo ꝙ drſa opat ut dilatat & ꝯſtrin
git ſimĩ & ſepat a naturali. Sed qa ĩ huiꝯ drſi
tate ordinẽ ſꝫuat illeſũ ꝯuenit cũ natali & ſeiũ
git ab aĩali. Apparꝫ igit ꝙ nomẽ & rõ nõ uni
uoce de his dicit tribꝯ ſꝫ magis anoloyce. Si
milĩt uirtꝯ aĩalis põt drñt ſumi. uel ꝑut dicit
ab aĩa ſꝫm ꝙ actus uel prĩcipiũ extat ꝯprehen
dendi & mouẽdi ex aliqua ꝑueniẽs uolũtaria ꝯ
prehenſione Et natalis ꝑut ẽ initiũ opationũ
ꝟtutis q̃ ĩ ipĩꝯ ꝑueniũt corpe & ita erit aĩal
a natali drſa & eadẽ cũ uitali. Quod ſi natalis
artiꝯ ſumat ꝑut opat circa nutrimẽtũ ĩ ſalutẽ
ĩdiuidui aut ſpẽi. Et uital ut prĩcipalĩ opa
tur ad uitã ſĩgulat tũc ipã erit alta a naturali.
Amplꝯ ſciẽdũ ꝙ qĩtũ põt referri ad totum
gñꝯ hoc uiuẽtiũ uel ꝑtẽ ſic ad aĩal & precipue
ꝑfectũ. Et itidẽ noſce ꝙ diſio aĩe ĩ ſuas potẽ
tias ẽ diſio ſubiecti ĩ ſua accñtia ceu pomi ĩ co
lorẽ ſaporẽ & odorẽ & nõ gñis ĩ ſpẽs comtator
ſꝫo de aĩa. Quãuis attendẽs libro diuiſionũ
Boetiꝯ coẽs ĩtentionũ & predicatiões dicat di
uiſionẽ aĩe coẽꝫ qd hĩe ſiĩe diſiõi gñis in ſpẽs
totiuſq̃ integri in ꝑtes. In eo enim ꝙ aĩe pars
q̃libꝫ predicationẽ recipit ipĩus diſiõi attinet
gñis. Sꝫqa ñ oĩs aĩa oĩbꝯ ꝑtibꝯ iũgit ad natu
rã totiꝯ babꝫ referri. nõ. n. ĩ q̃libꝫ ꝑte aĩe tota
rõ ſaluat ipĩꝯ. Propt hꝯ ſꝫm ſciendũ ꝙ ꝟtꝯ
uitalis ẽ oĩuꝫ radix ꝟtutũ prĩa nõ ſolũ natura
ꝟuꝫ etiã tpre lꝫ ĩ ſemĩe ĩ prĩcipio ſit oẽs ſit cõ
fuſe ñ priores aut poſtiores. Ipã tñ priꝯ agit &
maĩfeſtat aliis ceu eiꝯ ſubm cui innitit ut cor
xxxviii. Queritĩ ſiqd ſꝫo d ge. aĩal. uñ ſpma
ticũ nutrietĩ matrici iiectũ cũ alimtũ ñ poſſit
hĩe ab extrĩſeco. Soluit qdẽ nõ eẽ uerũ ꝙ ſp
alimẽtũ ſit ab extrĩſeco cũ ĩtrĩſecꝯ iueĩatur in
ſeipõ. Queadmodũ. n. mox in ſemibꝯ plantaꝝ
repit qd tte qd lacteũ priꝯ añq̃ poſſit alimtũ
ſuſcipe a ꝯmixto tre ſibi ꝯiuncto ex quo lacteo
tãq̃ germĩe ſupfluo poĩt ipm nutrire ſic & in
matia aĩaliũ ſupfluũ ꝯpactiõis alimẽtũ ẽ. Vñ
A. ibm. Creature prĩe ut cordi ſuũ nutrimẽtũ
ẽ ſibi ꝓpinquũ & poſt hoc nutrit ſe a corpibꝯ
extrinſecis. drã etiã. xlviii. Adhuc. Aꝝ. ĩ eo
In corde forma ẽ & ſpẽs epĩs. Et. A. ix. aĩaliũ
Poſtq̃ ſpũs ẽ delator aĩe aĩaq̃ ẽ una tũc erit ep
q̃i ex ſupfluitate nutrimẽti cord & tũc erit cor
principiũ gñatiõis epĩs. Et hec qdẽ ſupfluitas
nutrimẽti cordis ex q̃ dicit fieri ep erit illud
qd. Aꝝ. uocauit ꝯpactiõis ſupfluũ. Prĩo quoq̃
prĩa. Virtꝯ uitalis ẽ prĩa q̃ ĩ ſpũ ꝑueĩt cũ ſpũs
ꝑcedat ex hũoꝝ ſubtilitate deiñ ſpũs ſꝫm. p.
Aꝝ. recipit ꝑ ipãꝫ prĩcipiũ primm & aĩaꝫ primã
ex qua alie ꝟtutes ꝓfluũt natal uidelꝫ & aĩal.
Tertio ſiqdẽ. xxi. ꝟitas ẽ ꝙ primũ mbꝝ qd cre
at ẽ cor lꝫ dicat d Ypocrate ꝙ primũ dixerit cre
ari cerebꝝ & oculos ut appꝫĩ pulĩ. Sꝫ is dcipit
qa cuꝫ cor creat nõ appet in primis manifeſte.
Viſus etiã alicubi ẽ dicere ꝙ priꝯ gñet epar
qa prĩa corpis opatio ẽ nutrimẽtũ. Id autẽ
flm expimẽto ĩuentũ cũ ſtudioſi ĩ arte non re
pient ita. Et rõne. qm mbꝝ nõ nutrit ĩ quo
nõ ẽ uite ſuſtentatio cuꝫ calore natali ꝓpt qd

Duo

nccio fit gnari mēbꝝ prio a quo peedit calor
natalis & spūs uitalis an gnationē nutrientis
ipm & ꝓtus iformatia nō idigz i dispōne ifor
matiōis nutrimēto dū nō accit resolō sszibilis
nocumētū faciēs sszibile. Vitalis igit ē prior
aliis nō solū dignitate seu nata uetꝝ etia tp re
ceu cor ipio basis & sufficiēs saltē ad eē ꝯfusū
p se i nutrim to & q uirtꝯ natal & ep ē ab his.
Cordi nāq; pricipl iest uitalis ꝯnr natalis &
aialis. lz. n. cor i se oēz uirtutē & spm hūerit tn
qa nō fuerūt organa maifestatiōis in ipō cūcta
qa cor ipediret in fuerunt demū seorsū posita
qnto. A. de aia & ipm eis uires & spūs deman
dat. Eti qd prepat ad recipiēdū alias ꝓtutes
sszus & motus & opatiōis uite illud est prius
tal qdē ē uitalis prio prie. Rursus ppt qd
unūqdq & illud aplius. sz ppt uitalē hnt esse
alie. Itaq uitalis oiuz pria maxie. Sed qs obi
ciēs. Et si pria extet i uegetabil introductione
i sszibilis tn aduētu & rōnal aliis erit siltanea
Dicēdū q lz id altioris sit cōtemplatiōis tm
saltē hēt q ipa cū eiꝯ pricipio fuit pria un nō
dignior admiꝯ aliis eql is aut maior & ita ab
eisdē sepata. Sz id gdū dātes i formis cū pma
neat preexns nō ꝯtbat. Quod aūt eēntialit
drat ab aliis ex his nō patꝝ appz. Et firmat
qm quoꝝ diffinitiones subiecta instra obiecta
actꝯ & fines distāt eēntia & illa drnt. Sed diffi
nitiōes haꝝ ꝓtutū ut appz sūt dse sba etiam
alta sic cor & ep siltq instra qa aliꝯ ē calor &
spūs uitalis & nutritie dra. ly. Siltq alimentū
aliud qa unū rud & matiale ut natalis reliquū
depuratū & tāq solale. Finis etia aliꝯ qa uital
ē uita dare magis lz & nutritia p prius i se ꝯti
neat matialr fortassis pficit aūt & format epis
uigor sic & d sszu cordis aliq sszere. Natal aūt
simplicit est in aialibus precipue alimēti pre
statia. Itaq uitalis essecialit differt a naturali
& animali. Sed dubitat circa uirtutū plitatē
Damasceno dnte. Virtꝯ siue ꝓtutes naturales
& spūales uaria nomia hntes una & eadem est
Adhuc unū mēbꝝ est pricipale dra. xxxviii.
Dicēdū q ē gne una sz drns & multiformis
spē. un affoꝝ sza. Virtus una & sba szm qdem
gnꝯ Ypocras indicās una fore ꝓtutē spēs autez
plures. Aut lz sit una sbō ut dictū de aia i cōi
ē tn drns officiis p mbra. Quat idē Damascēꝯ
Virtutes szm dsa i sbis mēbris officia dsis
uocabulis nūcupāt. Aliud uero huiꝯ appz ex
xxxviii. Propt hꝯ ttiū sciendū q aliq cōside
rates subtilius qd firmatū posuerūt uitalez ab
aliis alterā duabꝯ. Alii ꝓo attendētes q uita
repit i plantis ita utcūq uirtus uitalis. Vel qa
locuti fuerūt i toto ente hic uiuenti ceu phi.
aut qm onsū ipaz uigorē nutritiōis sub se cōti
nere. un ttiosza. Cor nutrit cū uirtutibus suis
natalibꝯ Et qa sic tactū eius actꝯ ē i suo corpe
nō ab obō ut aialis motia. Adheret etia uie &
ordini uni respcū aialis maxie ut onsū antea.
Qui aūt ipaz uidēt ad aialē reducere addūt
qa in eodē sbō repit sp sūpta pprie cū aiali &
qa ꝯueit cū motia que est ps aialis & precipue
uirtus patiens seu ad hec opata ipiꝯ q motie
lacertoꝝ ipat moueri. Propt qrtū quidem
ad primū qd dicendū appuit. Ad aliud dicē
dū q nō siplr diuidūt ex oppoito cū aia oīs sit
nata & nō eꝯ onsūq etia q uitalis nō miꝯ uetꝝ
aplioꝯ pōt altetꝝ istoꝝ eē. Ad aliud dicēdū q
hic maxie sermo ē de uita pticulari pfecta que
fūdat i corde nō aūt de cōi i cꝯ pte qda cor nō
repit ut plātis. Ad aliud dicendū q lz exqsi
tius loquēdo non solū que indiuidui sunt spē
indrntia. imo etia indiuidua eiusdē spēi omia
dra. xxix. Cū spēs p formā sbālē cōstituat i eē.
Nā eēntia solū est uliuz. vii. methaphice & ita
ꝓtutes sūt oēs spē indrntes & maxie si ponant
natazꝯ sape disiōis gnis i spēs. Aut diuisio aie
ut dictū ē subi i accna. Virtus. n. aialis uital &
natalis iherēt aie tāq forme subō. loquēdo tn
szm appntia medicoꝝ magis & formaꝝ gdua
les dicēdū sic onsuz bas uires eēntialr differre
Ad aliud dicēdū q uita p alimētū ē matial.
que aūt uitalis uirtutis foralis. Et itidē i uita
li ostensum materia uitam similiter existere.
Ad aliud quid dicendum uisū dudum.

DIFFERENTIA. LVIII.

Vod uirtꝯ aial motia primitus ifluat
i muscl m q neruū uidet. Prio. n. de
iuuamētis oēs motus uolūtarii fiūt p
musculos. & ex hoc seqt q musculus est ipa ps
mouēs alie ꝓo ptes create sūt ad adiuuandū &
p musculos & eoꝝ extrēa que dnr corde ē motꝯ
uolūtarius. Et in de uoce. Musculus organū
extat motus uolūtarii. De cā ꝓo szo. Musculi
sūt q prio mouēt. Et de accnti qrto. Ablata
cute qui subiectꝯ ē musculꝯ nudꝯ exns imobil
qdē appz lesiōe i eo facta sentiēs tn. Et ꝯsiles
his Ga. plures pfert sermōes qbꝯ uidet idicari
motū primitus lacerto ab aia imitti. Palin
Iohānitius. Virtus uoluntarie mobilis mouet
lacertos quibꝯ. zcr Itidē. A. prio de aia. Vir
tuti irascibili & ꝯcupisicbili szuit ꝓtꝯ mouēs
que ē i lacertis. Quod & rō psuadet qm orgaī
cas ptes ydonee prepant passiōes. sz musculꝯ
ē qd organicū cū sit officiale cōpositu magis
neruꝯ autē simplex. Rursus motus ptiū ē mul
tiplex extensiuus cōtractiuꝯ incuruatiuꝯ zcr.
Est. n. ad oēz dra situs sexcuplā. hꝯ aūt mouē
di dsitas i musculo magis ppt eiꝯ patētiores
i oēz ptē dimēsiones saluari pōt q i neruo gra
cili pducto. Amplioꝯ i oī motu ē aliquid esse
quo fulciat mouēs id aūt i musculo ppter eiꝯ

magtudinez erit

magnitudiez erit rpiř/mime aūt neruo/corpe
subtili ente . Palin unig ptis unica est actio
haly.cū sit a forma tandē que uniuscqq ē una
sz nerug unā habz opationē qa sentiť drā.xlii.
Itaqq ⁊tus mouēs imediatig īdita ē musculo q̄
neruo. In oppositū qq neruo motīa īsit prius
nerug.n.reddit ⁊tutē aīalē ex cerbro.& utili
tas nerui ē rductio sēsg & motus ad oēs corpis
ptes de iuuam̄tis prio. Et prio pria. Plerūqq
prīcipiū sszus & motg sit ē ung nerug zcq. Et
ibidē. Sitr penetratio ⁊tutis motīe ē ī neruis
q sūt cū lacertis gtinui. Itidē d motibg liqdis
medici diligent īqsiuerūt an nerui utilitatem
motus hēant ex sui sbā & nata an supra neruos
sit aliquod mēbq qq neruis hāc ⁊tutez tribuat
sic lacertis exhibere unr. qui qdem adherent
neruis uidentes oēz ptez infra incisionē nerui
sszm & motū put pgrediebat ab illo neruo eē
ablatuz ut hi ī ortu neruoq declarāt a cerebro
& nucha. Ex his itaqq szmonibus longig illic
tactis hg cōsurgit rōcinatio. Cm̄e illud quo
ablato auferť reliquū cā erat illius cū fuerit to
ta ipīg cā sz ablato neruo uel multū leso sensg
tollit & motus de accnti etiā q̄rto. Erit igit
nerug prīcipiū motg & primū irradiatg ab aīa
& nō musculus qa ipso ablato adhuc sensus &
motus remanet ī pte sup abscisionē sita. Pri
mitg itaqq irradiat mouēs ⁊tus neruū q̄ muscu
lū. Propť primū ⁊o sciēdū qq qd sit ⁊tus mo
tiua cū eig cōparibg drā īnotuit priori. Modg
autē ipsius mouēdi extat hg.primitus.n.spēs
gueientis aut tristabil īmutat aerē qui sensuz
pticularē demū īmutat & hic coēz quā siqdez
īmutationē fantasia seu ymaginatio recipit &
gseruat.deīn ipīus spēs recepta īmutat cogita
tiuā & hec extīatiuā q̄ aliqn̄ in memoria locat
cū aliis. Extimatiua ⁊o īmutat cordis actiuam
siue opatiuā & ea passiuā ul ad hoc opatū que
dem īpat irascibili aut gcupiscibli sz̄m qq spēs
apprehēsa fugiēda ē ul psequēda q̄ tādē īpat
motīe lacertis affixe mouētis p eius musculos
differentes. sūt.n.dxxix.szm Ga. drā priori. ex
quo etiā appz qq motīa potest dici ⁊tus aīalis &
uitalis utcūqq put ei hec impat uel illa. & hic
qdē mōg drā mīabī.cxxxv. Quid aūt sit ner
uus.quot etiā dicat moīs drā īnotuit.xli.quid
⁊o sit musculus & eig nccītas ītio dndoq appe
bit. Est autē hoq mobile primū quod prius
suscipit ⁊tuez motiuā/q̄ motū/gnr mouet/que
deīceps. Que siqdē apud Aq.ē aīa hec nāqq lz
ut forma diffūdat p oēz ipīg materiā ptē ntlā
sibi detminās ueqtn̄ put ē motor alligat āpli
us cordi. Vn̄ cōmtator phīcoq.viii. Muscig
ē qd motū p se & cōponit ex tribg puta carne
musculi & ē postremū motū & ex calore natali
q ē motor & motū qui transit in neruos & aīa
mouēte q̄ ē forma in illo calore natali. Verūtū
apud medicos & precipue Ga. artificū sensibi
liores primū mouēs ī motū uolūtarie ē cerebq
un̄ de motibg maīfestis. Primū mouēs ac pre
cipuū uniuersa mouēs aīalis mēbra uolūtario
motu ē cerebq.que autē extrēa puta manus &
pedes sūt mota tm̄. Intmedioq ⁊o unūquodqq
motū & mouēs uelut nerui muscli corde & hg.

Motg etiā multiplex existit. Natalis qdē cg
prīcipiū ē ab intra siue passiuū sit ut grauiū
& leuiū & celi.hec.n.nō hnt pprie prīcipium
motg actiuū ītra ueq magis īditū ab ex. Graui
bus.n.& leuibg gnans motū īdidit quod extra
pmanz.nā sic alia accna gsequūť formā sbālez
ita & locg & gnr ad locū moueri nā motg ē ppť
locū nō tn̄ forma naturalī ē motor/sz q formā
hg īpressit ad quā motus talis gseqť. Celestia
etiā mouēť p principiū sepatū quod est in eis
tractatu de sbā orbis. Ipm̄ nāqq ē ab eis sepatū
eēntialiť giūctuz tn̄ szm uirtutē & ī eis situatū
p quē fortassis modū poīť celū szo celi & mū.
aīatū fore. Aut szm plīmos p eius aīam cui ex
terior ītelligētia ⁊tutē īfluit suā p quē moduz
arbitratg ē cōmtator sbāz quādā sepatā ī boīs
cogitatiua inflre. Principiū aūt motg actm̄
ī aīalibg ītrīsecū exit & hic qdē motg pōt dici
ēt uolūtarig si a motore pcedat utēte rōe cuig
ptās ē ad opposita drā priori. Est & motus
uiolentg huic oppoītg cuig principiū extat ex
trīsecū. Violentū.n.ē cg prīcipiū est ab extra
nō gferēte uim.i.formā natalē passo. ethicoq
ītio.un̄ ī magnis moralibg. Ipm̄ ē cg prīcipiū
ē ab ex & a quo cogit opari. Est & medig inter
natalē & uiolentū ut aīalis gradiētis in altum
Nā rōne forme seu aīe ē natalis cū de ipā dicat
etiā p prig nata phīcoq szo. Ex pte ⁊o molis
uiolentus. Propť szm ⁊o sciendū szo collz.
scribi expressig primū ab aīa motū seu calore
natali musculū fore mobile ita primuz mobi
le a calore natali ē musculg tāq̄ īdito ab īstīo.
Aīa.n.mouet plibus mediis gcurrētibs incor
poreis & corpeis puta ⁊tute situatiōis & actōis
detm̄īate/gplexiōe q̄lificāte./calo & spū calefa
ciente. & uirtutez ad actū uehiculāte. ac mēbro
hec oīa sustentāte./ Cum.n.aīa multū distet
ab orgāo corpulētiori ī quo uť maīfestari actio
mlta oportuit intueīre pporcionabilia cū nata
saltū nō gmittat szpaulatī & ordīate ualde p
cedit de uno ī aliud extrēoq p media/in tm̄ ut
eig gtīuitate gtinuū lateat & mediū hystoť.vii
Hāc quoqq pōnez Aueť.rōne munit. Conue
niēs.n.est ut motor pporcionet mobili. Calor
autē ē calus & hu. & musculg sitr ppť eig cōpo
sitionē. Cōponit.n.ut ait ex carne simplici &
neruositate & nascit a corde. Neruus aūt solg
frūs ē mltū nō hns silitudinē cū calore natali.

Nz dd ē ꝙ uena uel artaria sit primū a caloř motū īnato. qm̄ uena oriť a mēbro nō primo. Subdit etiā ꝙ de rōne nō est ꝙ instřm qd dat nutrimētū sit instřm motꝯ magis. n. cōueniēs ē ut nutritio fiat ꝑ quietis instřm. Neq; etiā artaria cū sit eadē uia altřꝯ actiōis datiua puta pulsatōnū opatrix dissiliuz & nō ꝯueīentiū motui uōlūtario ꝓpť qd cōcludit primū mobile fore musculū nō aūt neruū. Super hoc quoq; fulciť nō ꝑ multa Ga. turpiť aggredř & forsitan de sophistice assumēs rōnis uim ī argutis pretacte. Si motꝯ ē uolūtariꝯ neruꝯ ē. sz neruꝯ nō ē poīta eius detrūcatiōe q̄re a destructione ꝯntis cōcludit destructionē antis puta motum uolūtariū nō eē. Itaq; motus uolūtarius erit in neruo. Ait siqdē hūc sillm flm̄ fore ī principiis & ī figura corruptū ita ut peccet ī maťia & forma sil qm̄ qn̄ remouet unū predicatū rei q̄ data ē a subō nō dz ꝑ řmoueri predicatum ab illa a qua remotū ē subm̄. Et q opinanť hoc tenēť credere cū negatiōe oppoīti antis ī tota maťia negationē oppoīti ꝯntis. Et iō hec ꝟba nō sūt digna ut audiāť. Et iste mōꝯ ē unꝯī quo maīfestū est ꝙ Ga. nō hūit uerā radicē ī logica qa si ꝑ remotionez nerui remouet aliqs motus iō nō ē de nccītate ut qn̄ neruꝯ ē ꝙ dicať ꝓpria cā ī hac re. Sentire igř uř Aueř. utcūq; sz̄mones ꝑegrini G. ꝯmittere deceptionez ꝯntis a ꝓpositiōe siqdē hnte ples ꝟificatiōis cās in una tm̄ ꝓcedēdo. Vbi eť řmī ut sic ꝯuertibiles nō extāt tūc nāq; lz uis teneret illa coīs gra maťie nō tn̄ rōne soře. Nō. n. dať si dolor ē solo extat īparis hoc aūt non repiť i taq; neq; dolor. eo ꝙ is eť ex mala cāť ꝯōne drā. lxxvi. Subdit aūt demū idē in sue positiōis fulcimentuz iā uisos fore boīes ꝑcussos contra neruos dormitarios raīficatos ex ꝗnto pariū neruoꝝ cerbri delatos extrorsū ex craneo sub ossiū pariuz tecturis & tūc illis priuate sūt oēs opatiōes uolūtarie & iō dormitarii appellāť. Vnde subdit Rasim diceř ꝙ qn̄ Rex Indie nobiles uolebat inťficeř aliquos ꝑ hūc interficiebat modū. Et uisus dicere ꝓpť hoc ꝙ oēs uolūtarii motꝯ bis duobus affixi sūt neruis. Iste igiť est sermo Aueř.

Quod aūt bꝯ poītio fortassis stare nō possit ťtio dn̄doꝝ appebit. Nūc aūt qs forte defectū argumentatiōis eius ꝯtra. G. ostendet taľr.

Quod. n. dicit prio calorē naťalē ꝯueire musculo eo ꝙ utrūq; calm fortassis nō ē ueꝝ qa in motu non solū reqriť calidū quo ꝑficiať īmo frm̄ quo cōtempať ut ingrosset frō & fulciať.

Adhuc moueri īest sibi ꝑ neruū ut ondetur prio Amplꝯ quō muscłꝯ nasciť a corde nisi ꝟtute utpłm alia. Essx nāq; de natura musculi idipm̄ qd negať ťtio. xi. motꝯq; illꝯ uolūtariꝯ qd ridiculū. Quod aūt dicit neruū multū frm̄ hoc maīfeste ꝯdicit ꝟitati & sz̄moni Ga. ꝯōnū theorice. & prio prīs. Scribūt. n. bi neruos foř fritatis pauce q̄re ipōs iux cutē ꝯōne situant.

Veꝝ ex eiꝯ eť magis pōt ꝯcludi dcīs ꝙ neruꝯ sit mobile priꝯ cū ipse sit fritatis pauce & cale fiat calore īnato quo ꝯtempatꝯ is ad motuz & fulcimētū eiꝯ reddř aptior musculo. Id tam̄ dico non sufficit ueꝝ moles eť reqriť corpea q̄ āpliꝯ repiť ī musculo q̄ ī neruo. Et iō motus ī muscłꝯ pliꝯ q̄ ī neruo maīfestať. īmo & ī cord magis. Vn̄ ꝑ eas describř motīa prio pria. q̄re illas mouit ydiota non autem sic musculos.

Quod eť dicit uenā nasci a mēbro non prio uř mobil leuis nō sz̄uās positionem eius Aꝝ. magistri uolētis uenas a corde īmediate nasci drā. xlvii. Impugnat eť Ga. nō iuste cū musculꝯ nō bēat qd ī ipō motꝯ maīfesteť prio nisi ꝑ eius prīcipaliꝯ prīcipiū ceu neruū sic ꝑcere bꝝ mouenť uolūtaria. Motꝯ. n. uolūtarius nūq; separi pōt a neruo. sic bře tres a ꝯdato cuz ꝑ nullū īditꝯ sit motꝯ uolūtariꝯ musculo nisi ꝑ neruū. ergo ipso abscisso bn̄ seqť ꝙ motꝯ remoueať a musculo cū eiꝯ ꝟtutē nō suscipiat aliūd uñ accns nō ꝯmittit ut sibi īpoīt Ga.. In neruo tn̄ cū sit cōe instřm ssz̄us & motꝯ nō maīfestať ita motꝯ cū is sit exilis flexibilis. Motus autez īdiget fixiōe quā neruꝯ prestare nō pōt lz ssz̄m ualeat exhibere. eo ꝙ difficiliꝯ ē mouere q̄ īsentire cū illud sit agere hoc ꝟo pati. Ad agendū aūt pluigoris reqriť q̄ ad patiendū de accnti q̄rto. & inťioꝝ prio. Nz eť ualz quod de neruis īducit Aueř. dormitariis cū mors possit aliūd ꝯtīgere q̄ ꝓpť ꝑcussionē neruoꝝ illoꝝ & uľiter absq; neruoꝝ cā nō aūt motꝯ uolūtariꝯ ullatenꝯ pōt ꝑfici sine neruo. Sermo tn̄ Aueř. apud ueritatē preferētē pōt admitti lz fortassis nō ex sufficiētibus deducať ut ꝙ primū mobile a calore naťali ē musculꝯ quātū ceu pretactū ad īpīꝯ maīfestationē. motus. n. repn̄tať ī musculo āpliꝯ ꝓpť sufficiētius bře q̄ nccīa sūt motui pretacta q̄ neruꝯ ꝓpť illis careř. Propť ťtiū qdē sciendū ꝙ ꝟtus motīa īmediatius irradiat neruū & īmittiť ipsi ꝯnr aūt tāq; qddaz ex ipso & aliīs cōpositū in musculū dirigiť. Vn̄ inťioꝝ prio. Nerus nullus ē ipē sz̄m se ipz̄ sn̄ muscło nullatenꝯ opans ī aīalis ꝑticulis tales actus sz̄ ꝑ medios muscłos oēs electiōes noīatos motꝯ ꝑficit. Cernunť aūt ad mouēdas ꝑticulas qn̄q; qdē maīfeste musculi ipsi qn̄q; qdē ꝑ mediuz corde. Ac eorūdē ťtio. Prīcipiū motus primū qdē neruis. ꝑ ipsos autē musculł dať. Et itidē alie cognoscūť a medicis radices neruoꝝ q mouēt muscłos a radicibꝯ neruoꝝ cuti manꝯ prestātiū ssz̄m. Vn̄ d motibꝯ liqdis prio. Postq̄ lacertoꝝ motū artariis & uēis ꝯstrictis ī suo depř bēdūť ꝓmāeř statu cūq; strictis neruis īpediri

qd̄ ad lacertos qdē dirigit a neruis ꝟtus aliq̄/
p quā fit eoꝝ actio iudicauerūt. uñ subdit ꝟtu
tē ordinatiuā trāsmitti p neruos a cerebro ad
lacertos q̄re drā priori uirtus excogitatīa ī ce
rebro locata utit pticulis quēadmodum riuis
qbusdā neruis ssm & motū mittens p eos aīa
li omni. Quarto ꝟo theorice. Virtus mēbra
uolūtarie mouēs a cerebro pcedit & p neruos
ab ipso orientes mittit & a nucha atq; ad lacer
tos pueīt uolūtariū illis dās motum. Primo
quoq; prīa. Vbi musculi dat nccītas dr motum
uolūtariū mēbris nō ꝯpleri nisi uirtute mediā
tibꝯ neruis a cerebro illis adueīente. Nō fuit
et ꝯueīens neruos ossibꝯ cōtinuari ne lederēt
eoꝝ duricie ro egressa ē sbā silis neruo ex ossi
uꝫ extrēitate ligam̄tū dcm̄ que neruo fuit ad
iūcta & una res cū illo fcā. Et qa bꝯ sbā sic cō
posita erat adhuc subtilis nimiū & īfirma nꝫ
posset ad multū extendi nisi sustētaret alio &
maxīe cū orit a cerebro uł nucha supiori & pro
prie cū hec sbā dīdat ī ptes plimas ppterea si
bi admixta fuit sīplex caro q̄ sibi ꝯiūcta susten
tarꝫ & uacuitates eꝯdē replerꝫ. & qa he īꝯiūcte
erāt sbē subtiliatꝯ ē nerꝯ & ligam̄tū & dīsi ī
fila & ex eis ꝯtexta ē sbā pāniculꝯ dcā colligās
& cōtinēs ī adīuicē predcā & sepans et ubi oꝫ &
distīguēs. Pars quoq; huiꝯ sbē ꝯpoīte que ad
mēbꝝ tēdit mouēdū collr subtiliat & īdurat
ita ut funiculi assumēs silitudinē corda dicat
Ex neruo. n. ꝯpoīt & ligamēto qa caro desistit
tantū ptēdi & pāniculꝯ ī neruū īdurat & liga
mentū ī cordā cū ptranseūt. Et hec sbā ex his
q̄tuor ꝯpoīta musculꝯ appellat seu lacertꝯ qd̄
dīsitatē nō īportat realē. Ex his igit serieb
rcē auditis aꝫ ꝟtutē motiaꝫ prītꝯ ī neruū īflre
q̄ ī musclꝫ. Appꝫ et nccītas muscli eꝯq; eēntia
& pꝯns qd̄ erit mobile prim̄ seu īmediatū cū ī
eo rō motus & fulcimēti aptius repiat ī ꝟtute
tñ ipīꝯ. Nerꝯ. n. ē sic ps ꝯsilis prīcipal instri
s. musculi. Nūc aūt conclusa cōfirment rōne./

Oportꝫ & .n. mobilis ad motorē pportionem
interueīre ut ītelligibilis ad ītellm ut edocēt
q̄ d̄ phīco auditu. Sꝫ nerꝯ cū sit sīplex magis
pporcionat ꝟtuti sīplici et enti/q̄ musculo cō
posito saltē cōpositione pticlari. Thorax & hꝯ
construunt ułi theoř. ītio. und & ipē ubi locat
ī anothomia ꝯpoītoꝝ. Adhuc cū hec ꝟtꝯ req
rat subm̄ p qd̄ deferat & quo p se nāq; non mo
uerēt cū nichil sic moueat nisi corpꝯ. vi. phīcꝯ.
illud non erit nisi neruus eo q; īmediate orīt a
cerebro uel nucha maīfestatīe saltē. Musculus
ꝟo nō ī tm̄ extendit ut cerebrū uel nuchā tāq̄
ssui subiacēs attīgat. Est etiā nerꝯ lucidus
puiꝯ porosus & tale meret eē aīalis ꝟtutis spū
mediāte receptiuū primū & delatiuū hec autꝫ
musculo nō insūt nisi forte p neruū & ideo in
opilationē & obstrusionē neruoꝝ uidemꝯ pali
siꝫ & silia cāre nō sic aūt que musculi Rursꝯ
ī unoquoq; mēbroꝝ officialiū ē pticla ꝯsilis q̄
illiꝯ pficit prīcipalr opatio alie aūt ptes ppt
bene fore. drā. lxiii. Talis aūt pticula iuste cō
sideratī nerꝯ erit nō aūt ligamētū cū nō sen
tiat nꝫ prīcipio alligat. Fit et ppt iuuare ner
uū principaliorē ut appuit ex musculi cōpōne
Nꝫ pāniculus cū sit sꝫario. haud caro qa ē non
prīcipal sꝫ ex sāguīe cāta fluxū bñs & refluxū
nꝫ etiā totꝯ muslꝯ cū toti insit motꝯ p ptez
magis phīcoꝝ. viii. Palin id nos docet expiē
tia qa uidemꝯ motū cessare & ssm neruo pre
ciso non autē musculo/motus tñ tūc nō īest ner
uo nisi fortassis ꝯtractiōis seu spasmatiōis/sꝫ
musculo magis ssus tñ īest preter musculum
ñuo et maīfestꝯ. Sic igit suffnr cōcludat q; ñuꝯ
ē id qd̄ īmediatiꝯ & prīcipaliꝯ uigorē recipit
aīalis uirtutis motꝯ uidꝫ atq; ssus. Et q; dem
maīfestat ī musculo. Propt q̄tū qdē ad pri
mas autoritates oēs una ptēdētes ꝟtutē mus
culū mouere nō aūt q; ꝟtus ī ipō primitꝯ reci
piat īmo ī neruo/uelut prīcipiū opatiōis uisus
posita ē cristallīa/maīfestat tñ magis ī ptibus
ꝯiacētibꝯ drā. lxiii. Ad aliud dndꝫ q; ptes
nō audiūt illic orgaīce sꝫm q; organicū & ꝯsile
oppon̄r sꝫ orgaīcū dr eē p relatōnē ad sīplices
ꝯceptꝯ aīe. Aut hoc ī motꝯ uerificat ut dcm̄ ē
maīfestatīōem̄ aūt ī prīcipio primitꝯ motoris
susceptiuo. Ad aliud īa appꝫ qd dicendū sit
mō ad̄dicto. Ad ultimū dndū q; nerꝯ rōne
ꝯōnis ipīꝯ & sbē magis fulcimētū prestat mus
culo moles tñ deficit neruo ī illo repta. Vel
q̄tū petit organū cui primitus īmittit uirtus
motīa/nō aūt id cui uirtutis īsit appentia seu
maīfestatio īmēsior. Ad aliud dndū q; ueruꝫ
ē qñ illud mēbꝝ fuerit unū/mō oī./nerꝯ autē
aliꝯ ē ssitūs plerūq; & motiuꝯ. Aut nō ē oī/dē
mō uno et dato neruo. Na ī ipō ē dare frītatez
& siccitatē mīorē & molliciē & ita erit organū
ssui aptū./Et ērepire predictas in eo q̄litates
intēsiōes & pluris dyasonitatis & porositatis
quibus redditur instīm motui aptius.

Voniā dcm̄ ē iuuamētū nerui existere
distributionē ssus & motus ī oēs. p.
besitat ꝯtīgit pīceps ne unꝯ nerꝯ pos
sit eē ssus & motꝯ prīcipiū. Quod aūt/ñ/uř/
qm̄ quoꝝ ꝟtus ē alia ꝯō sbā & finis seu opatio
ī idē nō ꝯcidēt prīcipiū. talis utiq; nerꝯ ē ssi
tiuꝯ & motiuꝯ cū ꝟtus ssibil ordīet ī ssitiuū
& motīa ī motiuū sitq; motīꝯ siccior & durior
ssitīo/prīo & theoř. primis. Finis etiā ssitiui
ē ssm prestare motiui uero motū. Palin illa
nō ꝯcidūt ī unū prīcipiū quoꝝ eē dr̄sis ꝯtinet
gñibus. Cū predicamētoꝝ coordinationes sūt
īpmixte postīoꝝ prīo. Sꝫ qd̄ ssitiui ī passiōis

cadit gn̄9 motī aūt ī id qd̄ actiōis. Sentire nāq
pati ē qd̄dā & mouere agere. q̄rto de ac. &. m.
& īterior prīo. Et fulcit qa ibm̄ sentire sus
cipit actionē ab alio ut ab obō qd̄ ei extat tāq̄
pati. Motus aūt eā nō suscipit uer potig cāt in
aliud. Et si unq ē nerug prīcipiās ssm & mo
tū tūc & ꝓtus erit tm̄ una corrndēs eidē cū tn̄
eig q̄dā ssitīa & reliq̄ motīa. Rursg ī tegni ut
ad multū nerui ssitī oriūt a pte anriori motī
ꝓo a pgtiori. Itidē ppt qd ergo alig erit ner
ug ssm prīcipiās altercq motū. Is. n. uidet solg
sufficere nō igit unq nerug poterit eē ssus &
motus prīcipiū. Oppoītū uero coītas sentit
medicor. Amplig sic ē ī prīo istro & sro. ita
silr & erit in ttio puta cerebro nucha & neruo.
sz utrorqq illor alter unū exns ssm initiat &
motū. Rursg quor nom̄ & rō sūt eadem &
actg prīcipiū silr erit unū cuz bēant eandē na
turā sz talis ē nerug ssitiug & motiug. Vtercq
nāq dr̄ unq & ē sbā flexibil subtilis ptensa co
lore alba ex cerebro & nucha pducta. Neruus
igit poterit unus fore prinicpiū sēsg & motg.
Propt primū qdē sciēdū q unū quotiēs dicit
drn̄tia onsū tcia. unū aūt hic sūptū unitatē im
portat numeralē. Quid aūt neruus drn̄tia.
xli qdq sēsus xlii. Sed motg li. cū eorum mlti
plicitate. Principiū ꝓo multiplicit dicit. une
qdē un̄ motus initiat ut distātie cuig oppositū
eius tminq alr un̄ optime fiet qd̄cūq. ceu in do
ctrina nō ē incipiēdū a rei principio uerū unde
discit facilig. Tercio quod primū pducitur uel
generat in existēte sicut fūdamētū in domo &
cor in aīali. Adhuc und̄ primus iniciat motg
nt pater & mater filii & lis extāt prīcipiū belli
alr sm uolūtatez ac impetuz mouēs & mutans
sic prīceps aut tyrānq & artiū architectonica.
Sexto un̄ cognoscit res prīo ut suppoītiōes &
priores dignitatū prīcipia sūt cognitiōis gclu
sionū. hic aūt prīcipiū audit q̄rto potius dictū
mō. Propt sm qdē sciēdū q Ar. ut tactum
drā. xlii. fortassis nō cognoscens pfcē nerui na
turā posuit eig opa drā & altera magis ut unū
ligare ossa & ad iuicē gnectere pretq̄ ī craneo ī
quo suturat siue sratilis ē copula & is ꝓe nō ē
nerug nisi ut cquoce uerū ligamētū ac ad ssm
ut inuit prestare ita nō capit utiq neq stupor
ubi nō ē nerug cor pis. Plimi aūt sūt nerui cir
ca pedes manq costas collū & brachia. Stupor
ꝓo ssus ē passio drā. lxxiii. Collz tn sro. Ar.
īpoīt q uoluerit neruū solūmō carnē calaz sui
frītate gtēpare nō potentē excellētiori sentir
calore. Ait nāq appere ex Ar. ñia q non sit
fcūs nerug nisi ad cōtēpandū calorē intrīsecuz
ad hoc ut det ꝓtutem sentiēdi uidelz carni ut
subdit post multa. & hec opinio plus sequit ī
iuuam̄to cerebri. Sz forte Aueř. stare nō pōt
cū nūcubi diligenter inqrēs tale nerui repiaz
iuuam̄ tū cū hec etiā tempies causet a cerebro
suffnr de ptibg szo. Adhuc caro cordis reliq̄
calissima carniū p se poīta ē sentire drā. xlii.
Vbi hesitatio appuit circa nerui naturaz silr
Aueř. sitā. Propt ttiū qdē sciendū q unus &
idē nerug pōt nō raro initiū ssus & motg fore
sic testatū ē de accnti q̄rto. intioř prīo. de mo
tibus maīfestis. et theor. vi. Volū t. n. q multo
ciens det ssus et motg p unū neruū. et plerūq
qdē ung neruor singlr prestat ssm et alt mo
tū. Tūcq nō cōcidet dubio si ssus pōt esse
sine motu aut eg ut ī līgua et oculo uer prius
magis cū idē utrisq fuerit neruus. Veritas tn̄
saior q ubicūq ē ssus nō ē motg cū mouer sit
qd̄dā agere sētire ꝓo pati. Ad agendū utiq plg
reqrit ꝓtutis & caloris. Ad paciēdū aūt modi
ibiꝓ cū ibm̄. Vbi aūt rept ē motus p oppositū &
ssus dūmō ei occurrat ssibile. Dico aūt ita qa
dictū ē aliquē neruor prīcipiū mouēdi & non
sentiendi nō qm̄ nō possit sentire qa sepultus
for insecū sibi nō ualet natalr adueire ssibile.
un̄ prīo prīa. Mēbror qdē sētiētiū mobiliū ple
rūq ssus & motg simlr prīcipiū ē ung nerug &
plerūq sepāt & erit principiū altutrig ꝓtutis
nerug. Vt id aūt pamplig appet sciendū q
nerug nō ē prīcipiū ssus et motus primū sed
cor aut cerebr cū nucha unū sariū magis puta
respcū carnis et pāniculor musclor et cordar
ceu et nucha talr se habz cerebro relata et ner
uis. Insup et nerug āplius extat ssus prīci
piū q̄ motus. sentit. n. ent in seipō ac alia sētir
facit qbg supexpādit ita q et pāniculos & cor
das qbg cō texūt nisi par ex eo. Sed motg iitiū
nō ē actu sz ꝓtute magis. Nō. n. mouere pōt se
ipm̄ localr nz aliū actualit illatus tn ī musculi
gstructionē cuig ps ē nō mīma cū fiat ex neruo
& carne sīplici ī tegni facit ad motū. Et qa or
ganū delatm̄ extat ꝓtutis & calor natalī musculū. Est igit organū motus reddens ipm̄ tm̄
seu deferēs ssus aūt nō solū q bg uer pcipiēs
siue īdicās magis. Sic. n. se hēt d̄ bis ut de ner
uis obticis & cristallīa drā. xlv. Propositum
aūt firmat rōne. qm̄ ī bis maxīe quor unū or
dīat ī aliud qd̄ pōt āplig poterit utiq & mīg
talis ꝓo ē motg ad ssm ipē nāq ī motū sensus
aūt ī salutē aīalis silrq motus. eo. n. adipiscit
qd̄ apprehensū. Sz nerug qs mouēs cū mouere
sit agere ad qd̄ plm reqrit ꝓtutis potit & sen
tir. Cū pati modicū ꝓtutis expetat. Amplig
qn̄ ꝓtus seu aīa & calor natalis uigorosi extite
rit sm q āplius aut mīng inherēt organo uni
poterūt opari drīsa puta currere ac stare ī aīali
quor alterū plus expetit ꝓtutis reliquū autez
mīg. bg ꝓo nerug ē organū respcū caloris nate
ac uirtutis. plm nāq ipōr īmissū neruo motū

pricipiabit mimũ ꝟo ſſzm. Rurſꝯ quoꝟ ꝯplo modicũ diſtat in adiuicẽ unũ poterit in quod ad ſſzm ꝓ talr afficiet nate calo & ꝟtute talis ꝟo ꝯone nerꝯ ẽ utq; cũ frũs ſit & ſiccꝯ m̃ſurate ita ut illis pãpliꝯ receptis remittet frm̃ & itẽ det ſiccũ. Szm ꝟo miꝯ eꝯ nõ.n.ſuffns calidum qd̃ inatũ opari niſi occurrat ifluens eidez red dẽs alteꝟ qddã ttiũ uelut foiale calidũ. Eti ab orgão cꝯ ſbã utcũq; drſa exiſtit cũ hoc quod agẽs ſic tactũ uariari ꝯtigit drſꝯ poterit ꝯſur gere pinceps effcũs. Szbꝯ ẽ nerui ſubã nã i ea ẽ dyaphoneitatẽ ſeu puietatẽ attendere ſſzui exñtẽ ꝯſonã. Cũ maxie ſpũs ſſzitiꝯ ſit bꝯ ac et terreſtreitatẽ & duriciẽ qbꝯ nerꝯ motui effi cit cõformis cũ motus fortiꝯ expetat ſubm̃ ob actionẽ & duriꝯ ꝓpt qetis fulcimẽtũ. Itidez unũ & idẽ numero pot i duo et diſſona ut lin gua i guſtũ & ſzmonẽ ttio de aia.drñt tñ qa in alteꝟ pricipaliꝯ ut guſtũ & in reliquuz ex ꝯñti puta iſzmonẽ nã & ſi unũ qd extet lingua ſbõ ẽ tñ diſa rõne. Guſtat.n.ꝓpt neruos ſibi a ttio pari ueruoꝟ cerebri delapſos. Szmonẽ ꝟo mo tu dearticulat ꝑ eos q a ſeptio. ita ſiqdẽ i ner uo duplex ut tactũ rõne ſbẽ ãpliꝯ nata pricipa lius quoq; ordiat i ſſzm cũ eũ ſuſcipiat etiam actu ſſzibili occurrente nõ aũt motũ ut tactuz niſi ꝟtute tm̃ itaq; qs neruus motũ & ſſzm po terit initiare. Quoniã autẽ eget qñq; ſenſu ſimplr & itenſo nõ diſtracto in pla nata neruũ hic adiueit ſiplr ſſzitm̃ q̃lis obticꝯ. ac qa iter dũ idiget motu ſolũ & imẽſiori neruũ tũcq; cõ ſtituit motm̃ abſolute q̃les ples ſepultorũ ut manuũ & pedũ. Vtriſq; uero ñuꝯ unꝯ pticipat qm̃ cũ eo eger ceu qui ttii & qnti pariũ ex cere bro ꝓductoꝟ. Propt q̃rtũ aũt ad primũ dicẽ dũ ꝓ q̃uis hec ſit diſſona i ſpãli cõueiunt tñ in cõi talr ꝓ aia cũ calore nate delato in coꝟ orga uũ poſſit i eũ drſũ effectũ iprimer. Ad aliud dñdũ ꝓ lzpati qd̃ ẽ nerui ſſzitiꝯ & agere qd̃ mo tiui ſit drſoꝟ geneꝟ nichil tñ ꝓhibet idẽ fore ſbõ ceu qs relõne gñari dr pri i gñe locatus ad aliqd. ꝓut ꝟo i ſeipõ ſubſiſtit i predicamento ſbẽ. Silr & de neruo ſzm drſa i eo repta & i eũ iprimentia. Oẽ quoq; ſit actm̃ & paſſiuũ & mo uẽs phice mobile erit phicoꝟ ttio. Ad ꝯſira tionẽ ſilr appz ex multis. Ad aliud dñdũ ꝓ ꝟtus ẽ una i coi drſificat tñ ſzm organa i ſpãli Organũq; ut uiſũ ſzm eiꝯ nataz alterã & recep tionẽ pot ſilr drſificari. Ad aliud dñdũ ꝓ nõ ipedit qn et nerꝯ qs poſſit eẽ ſſzus & motus initiũ ut declaratũ lz ſſzitiui ſipliciores plus ꝓdeat a ꝑte anriori & motũ a ꝑte posteriori.

Ad aliud qd dñdũ appuit. Et ad ea q̃ ꝑtis alterius etiam ſatis hꝯ iam apparet.

Ccaſione illius qd̃ dcm̃ eſt muſculos uirtutez hꝯe tm̃ inata beſitat deniq;. Vr.n.ꝓ muſculꝯ nõ hẽat ſolã hãc ueꝟ et ifluen tẽ cũ ea ſeu infuſã ꝑ lobãnitiũ enũerantẽ inter m̃bra hñcia ꝟtutẽ inatã & ifluẽtẽ cũ iqt õs tres lacerti. Quod inuit i tegni ubi enũeratis pri cipalibꝯ ꝑtibꝯ deſzuiẽtibuſq; ipſis & hñtibus ꝟtutẽ inatã ſolũ i qbus nõ repoit muſculꝯ ſub dit demũ. Alie oẽs ꝑtes cõehis hñtes ſui ipiꝯ regimẽ ueis & neruis idigẽt. Sub qbꝯ ur muſculus locari. Eti nullũ mẽbꝟ officiale habet uirtutẽ inatã tm̃ ſz & cũ hac ifluẽtẽ & ſic ꝯpoi tũ. Quod aũt tle ſuſcipit a ſiplici. muſculus uero ẽ ꝑs official. ttio theor. cuz ſit inſtrm uir tutis aialis. Et firmat qa recipit ſſzm & motũ a cerebro. drã. lviii. Adhuc hñtia uirtutem inatã tm̃ ſũt oſſa & caro nõ ſentiẽtia muſculꝯ utiq; ſentit. habz igit muſculꝯ uirtutẽ inataz & influentẽ & nõ ſolũ inatã. In oppoitũ idẽ lobãnitiꝯ ꝯnũerãs muſculũ i hꝯ q̃ hñt uirtutẽ inatã tm̃. Et i tegni ubi agit de ꝑtibꝯ que hñt uirtutẽ inatã & ubi de hitudie tractat totiꝯ q̃ muſculꝯ repñtat ꝯñs eoꝟ ꝯſtructionẽ & naturã

Adhuc ſi ꝯponẽtia muſculũ hñt uirtutẽ ina tã tm̃ & ipẽ cũ rõ totiꝯ cõſurgat ex ꝑtibus. he uero hñt que ſũt pria & ſiplex caro. cũ ſit ſan. cõſpiſſatꝯ. Et nerui ꝑ quos et nõ recipit muſ culꝯ cũ careãt ſſzu. Sũt nãq; terree nature. que uero talia nõ ſentiũt. prio de aia. & ttio. nz mo tũ hñt drã. lviii. ligamẽtũ et qd̃ de ipiꝯ ẽ cõſti tutiõe Almanſoꝟ. & prie primis. Et ideo hic deſpiciunt Haly rodoan ſepans ligamentũ bꝯ ꝓpriꝯ. ac et pãniculũ a muſcto tãq; eiꝯ nõ igre diẽs ꝯſtitutionẽ. Et firmat. qa magis dictũ ẽ drã. lviii. Muſculũ ꝯponi ex carne ipiꝯ caloꝟ natali & aia. Caro aũt uirtutẽ hẽt inatã ſolum

Palin igit agere dr qd̃ motũ habet a ſeipſo intioꝟ prio. talis qdẽ muſcꝯ i gñe motꝯ collz appns prio. & phicoꝟ. viii. Habz ergo muſculꝯ ꝟtutẽ inatã tm̃. Propt prim̃ ſciẽdũ ꝓ qd ſit mꝯculꝯ ſeu lacertꝯ drã uiſũ. lviii. Hie aũt ꝟtu tẽ inatã ſolũ qd̃ ẽ unũ m̃bꝟ q̃tuor dionis ꝑtiũ q̃drimẽbris pretacte tripl̃r pot audiri. Aut ali qd hẽt uirtutẽ inatã ſolũ. i. coindita naturalẽ ꝓut eiꝯ pricipiũ ẽ magis intriſecũ uie uni ad berens aplius & ſic natalia dcã mẽbra ꝯdiuiſa aialibꝯ quoꝟ actꝯ exordiũ a formis maxie hñt uirtutẽ inatã ſolũ. Alr dr mẽbꝟ hꝯe uirtutez inatã & ſibi ſufficientẽ idita qa nullo ſiplicit egens ab eodẽ neq̃q̃ ſuſcipiat abſolute. Veꝟtñ ſuã iditam uirtutẽ ceteris ꝑ modũ primi i uni uerſo ꝯtribuat q̃le cor ſzm Aꝟ. extat ſentẽtiaz exqſita. Vel qd i ttio poſſidz ꝟtutẽ inatã ſolũ qa talr ſibi i ſue gñatiõis exordio iditu3 fuit. eo ꝓ pria radix & pricipiũ ceteroꝟ. Ante nanq; adueit & ultimo recedit priuſq; ceteris incipit & antea ꝯpletꝯ. nã lz ꝑtes ſil gñent lata q̃dã pa ritatepriꝯ tñ fiũt ſupiora q̃ iferiora. itiora q̃

extrinseca principalia q̃ sequẽtia. dr̃ntia. & ia3
xlix. Et iõ dictũ s3o de ge. aĩaliũ. ubi appent q̃
b9 formã epis pre existere ĩ corde. Sicq̃ nullũ
a corde m̃bro4 virtutẽ hẽbit ĩnatã cũ oĩa uideã
tur ab eo utcũq̃ dependere ut etiã app3 ĩtio4
ĩtio. Et id ue4 certũ. uel appntiꝯ ymaginet q̃
ex massa gñatiõis spmatica preiacente ptium
unaq̃q̃ suscipit fore sĩl qd̃ suũ nõ aũt sic ĩ uir
tute uniꝯ aut succõne q̃dã ut priꝯ. Et ita exti
mauit ss3ibiliꝯ. G. pretacta virtutẽ ĩnatã tm̃ ob
tinere. Cũ et appnt ĩ pla ipõ4 nõ pcepit arta
ria3 uenã aut neruũ deferri ceu os cartilago cũ
ligamẽto monstrãt & pĩguia. Fuit igit sermo
G. pulchrior appns. A4. vo pfundior coexns
Propt s3m vo sciendũ quosdã ss3isse muscu
lu3 hre virtutẽ ĩnatã tm̃ put reddr̃ calm frm
zcs. pĩgue ac extenuatũ. pilosũ uel oppoĩtũ cor
pus sic aut alr collocatũ. Prout eo vo pficitur
motꝯ ac et ss3us uirtutẽ hẽt ĩnatã & ĩfluentẽ.
S3 id dñtes nõ sopiũt besitantes cũ modu3
& cã3 non assignẽt neq̃ difficultatem apiant.
Insup & ho4 qdã uoluerũt dre musculũ prio
dici mõ altero aũt lacertũ conãtes id ex lobãni
tio cũ tegni astruere. S3 id et nõ ual3 cũ noĩa
magis extẽt sinonima drñtes his pl9 trãslatõe
q̃ nata. Vno igit indrñter ut ẽ dũ p alio. Mus
culꝯ tñ ur a greco trãsformari. Mus. n. apud eũ
mure3 & musculum ĩportat q et in xistro dr̃.
Lacertꝯ qdẽ q̃i lacertulus ad modũ nãq̃ muri
ex lateribꝯ eo ꝯpagiat corpus. Qui & licet ulr
musculũ ĩportet pprius tñ eũ q brachio4 ad
hũeros. Quar & brachia lacertos denotãt Poe
te. Propt ĩtiũ qdẽ sciẽdũ q̃ musculus seu la
certus dignꝯ virtute fulcit fluẽti & ĩnata ut de
notarũt ĩ hoc adducta cũ pret eꝯ natalia fulci
at aĩalibꝯ puta ss3u & motu. Vene nãq̃ ac arta
rie nõ sũt de ꝯstõne essentialr musculi ue4 ut
meatꝯ qbꝯ ipẽ cõs3uat ei uitã & alim̃tũ deferẽ
do. Consequent aũt virtute ĩnata potit soluz ut
oñdit iã caro musculi ps cũ sit ceu sãguis ĩspis
atꝯ motu ut sic carẽs & ss3u cũ musculo pfici
at & neruo. Vñ dcm̃ ẽ ab. A. ossa & caro nõ sen
tientia ĩ eꝯ cõpositionẽ cadit ligamẽtũ qcqd
dixerit Haly. mẽb4 directꝯ bñs virtutẽ ĩnata3
solã. Nerugaũt ĩ muscli cadẽs ꝯstructiõe3 pret
id qd̃ bab3 ut dcm̃ tribuere ss3m & motũ põt
& alr is ĩueĩri puta magis rõe sue trestreitatis
q̃ dyfoĩtatis & put dissoluit ĩ fila carnẽ pria3
& sĩplicẽ ligãtia cũ nõ poss3 alr pmanere sicq̃
actũ ĩduit ligamẽti cũ illud nõ sufficiebat ut
mĩꝯ. Et iõ aliq̃ id ñ audiẽtes dixerũt musculũ
sumi p pte q̃dã illiꝯ ut carne. Sed circa id cõ
tigit anxietas cũ scriptũ sit ĩ tegni mẽbra bñta
uirtutẽ ĩnatã tm̃ seipã regere ita ut neq̃ aliis
dñent aut alia dñent eisdẽ ĩnatas bña regẽtia
ea uirtutes. uũ lobãnitiꝯ sũt bña ppriã uirtutẽ
q̃ regũt & eo4 q̃lĩtas ꝯstat. Cꝯoppoĩtũ qm̃
bꝯ mẽbra sũt natalia instr̃a de his. n. scriptu3
int̃io4 prio q̃ l3 coindita ĩsit eis uirtus qua in
suũ pficiũt actũ ceu magnes trahit uirtute sibi
ĩdita ferrũ ita q̃ si pmãsibil eẽt eo4 sbã nullo
demũ ĩdigerẽt ut n3 artariis n3 ueĩs. Sed quia
egẽt nutritiõe ac custodia ꝯmẽsuratiõis calor̃
eguerũt iõ illis. Suscipiũt ergo aliũde uirtutẽ
nõ bñtes tm̃ ĩnatã. Dñdũ q̃ suscipiũt ñ ppt̃
acqret uiuacitatẽ qa ĩ prĩcipio ut tactũ recepe
rũt ipõ4 pductiões. ue4 ppt̃ ꝯs3uatiõe3 uiuaci
tatis priꝯ suscepte ceu ãpliꝯ ĩ dint̃ioribꝯ ut ex
poĩtor maĩfestauit. Ga. cũ ĩ tegni fuerit eiꝯbre
uitas ut ea q̃ lobãnitii. onerosa Et sileat. A. iq̃
ens si claudert uia int̃ ep & os & id br̃et nut̃m
tũ aptũ eiꝯ actõ destrueret ĩ ipõ. ñ. n. hic tollit
uiuacitatẽ ue4 ipĩꝯ cõseruationẽ magis qd̃ &
iã concessit. Ga. Propt q̃rtũ qdẽ ad primũ &
s3m qd dicẽdũ ex premissis uisũ. uerius nanq̃
musculus uirtute uiget utraq̃ ut oñsũ. Ad
ĩtiũ dñdũ q̃ iq̃tũ ẽ sĩplicibꝯ cõstructũ ut ipsis
rõnẽ q̃ndã hẽt mẽbri bñtis uirtutẽ ĩnata3 tm̃
put vo ꝯpoĩtũ magis ut ꝯpoĩtũ utraq̃ partici
pat uirtute n3 sĩplr ẽ officiale & ꝯpositũ mus
culꝯ mẽb4 qa nõ ꝯpoĩtiõe ulĩ ut caput ue4 po
tius pticulari ut fere mediũ obtĩeat sĩplicis &
ꝯpoĩte ptis theor̃. ĩtio. Ad aliud et appz qa
caro ps musculi maior ulĩ de anothomia q̃rto
quẽ trãstuli. Carnes aĩaliũ max̃ ps musculo4
sbẽ aĩaliũ sũt disseĩatis que ĩ ipas ligamẽtis &
neruis musculꝯ gñat. Que l3 de se ss3u careat
& motu bos suscipit tam̃ uigore sibi a cerebro
delapso p neruũ. drã. lviii. Ad ea et q̃ altius
sĩlr qd sentiẽdũ uisũ. Nã Ga. cũ lobãnitio cõsi
derãs q̃ ĩ musculo magis repñtant mẽbra fru
entia uirtute ĩnata sola q̃ ĩ alia ptiũ posuit ut
dectatũ musculũ talẽ existere. nã ĩ ipõ est caro
& ligam̃tũ ac utcũq̃ pĩguedo magis ad carnẽ
reducta. Inuoluit. n. is & circũdat os & cartila
ginẽ q̃ oĩa extãt uirtutẽ ĩnatã bña solã neruus
et sĩc ligãs & ꝯtinẽs carneas ptes rõnẽ induit
hãc & p ꝯñs pãniculꝯ cũ ex ligamẽto cõstituat
& neruo drã. xliiii. Id et ãplius drã. xlii. Sũt &
caro qñq̃ p oĩ sbã usq̃ ad os & cartilagĩes drã
xlii. Ceu hĩc cũ musculu3 ꝯpoĩ ex carne. Ad
aliud qd dñdũ drã uidebit. lviii.

DIFFERENTIA. LIX.

Vod calor & spũs sint idẽ mr̃at ex qn
to farmaco4. Ypocrate dũte calorem
ĩnatũ spm̃ fore. Amplĩꝯ rõne. Que
cunq̃ bñt idẽ agens & ex eadẽ pducũt materia
pducta et hora eadẽ. uñr eadẽ exister cũ he sit
idẽtitatis cause. hec aũt calor bñt & spũs. fiũt
nãq̃ a corde ex hũo4 subtilitatibꝯ ul eo4 uapo
rositate eodẽ et tpre. Adhuc quo4 eadem ẽ
opatio ac et pprietas illa sũt eadem. hec nãq̃

fecit scire formā uelut trāsmutatio materiaꝫ.
Est aūt calor resolubilis subtilis & motiuꝰ maxīe
ut & spūs de distēpantia īeq̄li. Eti si calor
& spūs eēnt drīsi cū calor ens corpꝰ ut uidebit
diffūdat p omē corpus & spūs sitr duo corpa
eūdem obtinerēt sitū qd īpossibile. Itidē cū
calor nō sit res nō natalis nꝫ etiā preter natāꝫ
ueꝫ natalis. lā res natales forēt octo. Cuiꝰ ōriū
datū ab oībꝰ ponūt. n.ꝰ cordit septē tm̄. Erit
itaq; calor & spūs idē. In ōriū qa cū & drīsita
tis nota calorē pferūt tāq̄ a spū drīsū. unī de cā
motꝰ aīaliū ī aliis pōt idē maiꝰ & minus fieri
et ppt calorē & spm̄ & frītatē. Et prio pria
cerebꝯ & ep ⁊tutē uite suscipiūt & calorē nata
lē & spm̄ a corde. Et affōꝯ sꝫa. Vt extiora ha
beāt spm̄ & sāguinē & calorē sic intiora. Et iō
multe repiūt locutiōes bꝰ. Adhuc calor nata
lis describit tpatꝰ mlceb ī & suauis. pria affōꝯ
Spūs ⁊o calior corpis ē res prio pria. Ampli
us illa drīnt quoꝯ locus ē drīsꝰ cū locus naturā
saluatiuā imitet forme. Quantū et. n. nata dat
de forma tm̄ et de loco/de celo et. m. q̄rto. Lo
cus aūt et trāsitꝰ caloris/diffinicionū libro/est
ītra arriaꝯ tūicas/spūs ⁊o ītra tūicā et tūicam/
Propt q̄ calor nō ē idē cū spū. Propt primū
⁊o sciēdū q; caloris ad pns duplex dat distīctō
q̄ꝯ una ab eiꝰ sūit prīcipio pcessiuo. alta aūt
ab ipīꝰ ē. Sꝫm quoq; priaꝫ calor ē duplex unꝰ
qdē sīplex īpmixtꝰ alt ⁊o ꝰpoītꝰ & pmixtus.
Sīplex qdē duplex etiā repit hic qdē elemen
taris q qdē ē q̄litas ppria ignis adeo ipīꝰ for
mā īsepabitr cōcoītās ut ples antiquoꝯ extīa
uerīt ipm̄ foī eiꝰ formā eēntialē. Qd īpugna
tū drā. xiii. hic aū t calor gnatiuꝰ mime existit
Calitas nāq; uegetabiliū nꝫ ē ignis neq; ab eo
prīcipiū sūit. Cōfert tn̄ ad matie prepationeꝫ
alterādo & trāsmutādo ut forma ītroducat in
eā. Velut calitas & frītas ī susceptionē forme
ab aīa artificis gladii. Est & alt calor sīplex ce
lestis uiuificās & ī esse ꝰsꝫuās oīuꝫ uiuētiū ger
mina nūq̄ ꝰsūptionē & pemptionē īducēs qd
ī spmate oīuꝫ inexit uocatū calm. Ex hoc qdē
instīm īmediatū exit cui īuisa fulcit aīa īesse
et opatioībꝰ drā. xlviii. Est aūt calor aliꝰ cō
positus ex his añdictis duobus q qdē ē aīaliuꝫ
calor & uegetabiliū utcūq;. Est nāq; aīe. Quo
rū alt uelut prepatīꝰ exit matie. unꝰ ⁊o dat īꝰ
q. foīe. Huiꝰ siqdē calor duplex ē qui sꝫo collꝫ
calor drī ꝰōnis ī oībꝰ diffusus reptus mēbris &
potissime in corde calorq; appellatus īnatus.
Ex ⁊tute aūt caloī istius ī corde fulciti calor
aliꝰ gnat ut fluens et ad m̄bra drīsa discurrēs.
Ex quo et calore añdcō cōficit ītiꝰ q ceu foīa
mēbroꝯ exit quo mediante et ⁊tute aīe uelut
principaliori mēbꝯ oē suā pficit debita ꝰōne
suppoīta actionē & passionē. Quod etiā de
pulsuuꝫ tangit utilitate. Calor qppe cordis
cōseruat respirōne. q ⁊o in reliqs ptiū hac et
trāsmissiōe caloris a corde ad ipā. Istos et calo
res in plerisq; locis canōis tetigit. A. inquiens
Calor īnatus q ī nobis exit uel intus ē. p quez
calor īnatus indicat & īfluēs drā ītia. Hunc
quoq; calorē nō sīplr sꝫ īnatū et natalē multo
tiēs appellāt. Quid aūt calor sit īnatus iaꝫ
appuit. Vt. n. ꝰtractior fore natali. Is nāq; sꝫm
quosdā ut coīor īnatū calorē īportat & fluētē
tāq̄ a nata deriuatꝰ regitīa: Ysaac aūt febriū
prio calorē natalē appellat illū q a corde p ar
tarias demandat ī corpꝰ. Cuiꝰ fūdamētū spm̄
dicit uitalē uiā etiā ipīꝰ p artarias. Aueī ⁊o
calorē ut appellare corpꝰ ca. añdictū uaporosū
demādatū a corde in mēbra p artarias. Est &
distīctio alta caloī. Suscipit nāq; duplr pprie
qdē p calitate. ī pprie ⁊o p ꝰcreto ex corpore
& caloī ut īnuit affōꝯ pria. et collꝫ sꝫo. cū ipē ī
gne locet calitatis. Spūs siqdē multiplr dicit.
sūit nāq; p una triū psonaꝯ diuinarū iux illud
lobānis. Spūs ubi ult spirat. & p sbā demōia
ca gratificata uel deprauata. & p aīa sꝫm illud
euāgelii. Spūs qdē pmptus caro aūt īfirma. &
p uēto metbauī. sꝫo. ac p ābelitu ut pnos. i. &
p corpibꝰ alchimicꝰ sublīatis subtilibꝰ metal
la trāsmutātibꝰ ex qbꝰ elixir ꝰstruit. ac p cor
pore subtili aereo uirtutū latore q duplex est
īnatꝰ ꝰplātatus q ppriꝰ ē sbā corpea ex elemē
toꝯ ꝰmixtiōe gnata ⁊gens ī celestiū silitudineꝫ
corpoꝯ drā xlviii. cū reliqs hic recitatis. Et
p fluenti suscipit magis seu currēti ceu ibidē
oñsū q ē uapor sāguis tēpatꝰ. vi. de iuuamtis
seu sbā subtilis ex hūoꝯ uaporibꝰ uel eoꝯ gei
ta subtilitate sꝫm aliq̄ ꝰōneꝫ cꝰ cor extat prin
cipiū de quo Ysaac diffinitiꝰ. Cōuenerūt antiq
q; spūs ē corpꝰ subtile pcedēs a corde ī artari
as ad totū corpꝰ & facit ipm̄ bīe uitā & anbeli
tū p pulmonē & ascendit ad cerebꝯ & pcedit
ab eo ī neruos p totū corpꝰ & facit ipm̄ habeī
sꝫm & motū. Ex his qdē uī ppriꝰ spūs dici q̄
īnatꝰ cū de rōne spūs ut & nom̄ sonat sint sub
tilitas & cita mobilitas q̄ nō ita spūi assūt cō
plātato. Nosce quoq; q; ppriꝰ loquēdo non
sūt nisi duo spūs uitalis. s. & aīalis. Vnde collꝫ
prio. Spūs sūt duo. s. spūs appns ī corde & spi
ritꝰ appns ī cerebro. Sꝫ ī epē nō appet p uiaꝫ
sꝫus eē spūs. Quod & īnuit Ysaac de diffiti
oībꝰ spm̄ notificās uñ ī tegni. Et cū sanguine
appellatꝰ spūs uital & aīalis ī nullo natalē tā
gens. Xii. de īgeio. Si ⁊o ē aliqs natat spūs
ꝰtiēt zcꝰ. Medicus ⁊o extendēs spūs nomen
multotiēs spm̄ exprimit natalē prīcipiās ipm̄
ex epē solū qd uerīꝰ calm extat corpꝰ uaposū
& turbidū. q. qd ex nata spūs appebit subscri
benda. Quid aūt sit unū & idē. ac quotiens

Spus

dicatur. drã uiſum ttia.& appebit etiam.cix.

Propt ſzm ſciẽdũ q; Ga.qnto ſipliciũ ipoit Ypocrati q; calor & ſpũs idẽ exnt n ſolũ accnte ueꝟ et eẽntia natali. Cꝰ ſeries. Cõueit autẽ nobis ne erremꝰ i intellcũ nre itẽtiõis ſzmõis eiꝰ. Et ſciamꝰ q; ipẽ nõ uoluit p ſzmonẽ ſuũ q; calor inatꝰ, ſit niſi illud qd nos iteꝟ noiamꝰ ſpm / & ẽ ille q fixus ẽ i corpe cuiuſq; aialis. Et Aꝟ. qdẽ ia dixit ipm iteꝟ i libro ſuo. Et nõ ẽ iteꝟ qd phibeat nos qn intelligamꝰ ab Ypocrate q; ipẽ inuit p ſzmonẽ ſuũ calor inatus ad ſbam ſan.& ad ſbãz ſpmatis cũ ſpũ cum ſit unicuiq; baꝟ ſbãꝟ ipẽ calor inatꝰ natalis. Quod & uꝛ ſape Ga.affõꝟ pria.& natãliũ ſzo.cũ Ypocrate uolẽs q; calm qd inatũ ſolũ oia i aiali opari & ſbãz nre gnatiõis tria ſpm qdẽ ſanguinẽ & aereã hũidita tẽ ꝰplere. Quito quoq; de accnti Szmo repit ãbiguꝰ quo audit ut calor ſit idez cũ ſpũ & aliꝰ. Quod fortaſſe ꝰtingit errore monachi. Hoc ſiqdẽ fortaſſis ſenſit Aueꝛ. collz ſzo.d.oportere ſpeculari qd ſit primũ corpus qd mouz & appz q; ſit calor natalis q ẽ i nobis & hoc forſitã ẽ illud corpꝰ calm i fine uaporo ſũ i corde iuentũ qd mittit ab eo ad cetera mẽbroꝟ p artariaꝟ uiaz. ſz qd de hoc ttio uidebit dicẽdoꝟ & qrto Sed qq calor & ſpũs ſit idẽ realit dicãt nihiloiꝰ drnt rõne Calor & enĩ dictus eſt eo q; calefacit ſubtiliat digerit & maturat cõgregat homogeia & etherogenia diſgregat & cetera taliũ Spũs autẽ ab eo q; ſpirat pulſat illuiat & uirtutẽ ad ſuas defert pagẽdas actiones dra xlviii. Fuit etiã Haly opio q; ſpũs & caliditas inata ſit duo uapores naturales in corpe.corpa uidelz aerea ſubtilia inter quos exiſtit dra eo q; ſpũs ſnbtilior ẽ caloꝛ inato & calor inatus groſſior & pluris huĩditatis Hec autẽ poitio ſicut ſonat ſtare nõ pot. Eſt enĩ ꝯria ponẽtibꝰ icorruptice aiat calorẽ ſui ſubtilitate ad ignẽ ꝰuerti ſpm aut ad aerẽ prio theori. & yſaac ipleriſq;. Quod etiã / nomẽ idicat caloꝛ / cũ ſit qd abigne deſcẽdẽs ſubtiliſſio corpm & leuiſſio Adhuc unũ ſepari nõ pot ab alio uelut cae ſue effcũs ꝰtinue iherẽs & ipm iſepabilit ꝰcomitãs ceu illuiatio illuinãs Eſt autem fortaſſis & modꝰ eiꝰ dicẽdi aliqs iuxta yſaac diffitm calorẽ ponẽtẽ trãſire cũ ſanguie p mediũ tuice artarie iterioris ſpm aut iter tuicã & tuicã ipiꝰ ne groſſicie ſãguis opilãte ſi p interiorẽ trãſiret tuicã artarie motꝰ eius ipedirẽtur a ſãguie Vt enĩ ſpm ſubito p omẽ corpꝰ diffũdi uelut lumẽ p domũ Quod quidem dcm & ſi apparẽs / ſtat nõ pot cũ magis ipedirẽtur inter tuicã trãſiẽs & tuicã artarie / ppt eaꝟ ad iuicẽ ꝰnexionẽ. Ampliꝰ iteriꝰ nõ ipedirẽtur cũ artaria nõ ſit ſãguie repleta oio Rurſꝰ cũ calor ille inatꝰ q trãſit p artarias ſpũ ſit i ſertꝰ & ſpũs trãſiẽs iter tuicã artarie & tuicaz calori ſit ꝰiũctꝰ mouet nã q;. Nihil aũt mouet tandẽ niſi calido dria lxi. qt calor locũ drntez nõ poſſidebit a ſpũ. Ni forte ſzm qdã additionem aut diminutionẽ. Quidaz enĩ ſpũs plures affciit calo aliꝰ aũt minꝰ. Fuerũt & alii dntes calorẽ natalẽ & ſpm natalez fore idẽ uitalem uero & aialẽ differre. Hi aũt ſic dntes natale ꝟtuti uolũt ſoluz attribuere ſzm meicos ſituate in epẽ. Quod fortaſſis mouit eos ſzmo ypo.&.G.uolẽs ut tactũ calorẽ ñ lez oim oparũ natãliũ cãm exiſtere. Hec aũt ꝰtia plima de tmiãtoꝟ exiſtit. Cum calorẽ natalẽ ſapiãt q; nature uidelz regitie iſtm exiſtit. Neq; etiam natalis pprie dr ſpũs cũ ipẽ ſpiratiõez pulſationẽ delationẽ & motũ uehemt iportet. Spũs aũt hic.grece pneuma qd hãnelitꝰ ſeu iſpirõ uel expiratio dr qd motũ attractioĩs & expulſionis uelocẽ & grãdẽ iportat. Propt ttiũ uero ſciẽdũ q; calor & ſpũs nec ſũt idẽ realt differẽtes ſola rõne neq; duo drntia corpa neq; calor natalis cũ ſpũ idẽ natali. Sed teſtor ipõs ſolum ſbõ foꝛ idẽ neq; diſtãt ſzm exqſitã ꝰſideroz & modd loquẽdi rectũ ex pprietatibꝰ eorũ aſſũptũ & ex moĩs eẽndi cãtuz. Modꝰ nãq; ſignificandi ex mõ ꝰſurgit eẽndi. Calorẽ drẽ qtũ ad eius eẽnaz aut calorẽ innatũ ſeu calorẽ natalẽ denomiatm. Et.n.appoſitũ nũq principale & priariũ pmutat inſignitum. Qualibzcũq;.n. ppri etatibꝰ calor uariet ſp eiꝰ eẽntia i predicamento locat qualitatis. Quod aũt ſit idẽ ſbõ tãtuz ceu q qlitas idẽ exit cũ eius ſbõ ſẽtẽtiis diffit & rõne firmat. Calor enĩ imediatiꝰ aie adberet q ſpũs. & ſpũs denuo ex his habet ee / & opari. Sicut nãq; calor ignis ſuſtẽtatꝰ in eo ex aere ignẽ gnat ita calor aialiũ ex uigore iformatie aut aie ſpiritũ ꝰficit exſpmate. Qd.y. de formatione ſẽſit ẽbrionis Inquiẽs ſpma colligi & igroſſãi calefam & hre ſpiritũ tãq exntẽ i calo & ſpitũ extra tẽdet p ſpma calo exnte / dicit et huĩdũ calefcm ſpitũ ꝰſtituet & ſpma calefcm i matce ſpiritũ hre & emittere un prio.pria. Vitat ẽ pria ꝟtus q i ſpiritũ pueit cũ ſpũs ex ſubtilitate pcedat huõꝟ / hec autẽ cãt a calido / Eius enĩ ut dictum ſubtiliare. Ex hoc ergo apparz calorẽ ſpiritũ precellere alio tn fulcitũ ſbõ & ipſũ uelut cauſã effectũ cãre hic aũt qualitatis exiſtit. Amplꝰ ſcdo gnatioĩs aialiuz ſentit ſpma calo ſpũari & moueri ita. Spma ab itrinſeco egredit coniacẽs. i. adunatũ ſpiſſuz & albũ abiteriori caliditate ſpm mltũ habz calidum. Exeũte aũt cũ expirauerit calm & aer ifrigidet huĩdũ fit & nigrũ ab aere. Qd aũt ſpũs ſit aliud a calore appz ſcdo. natãliũ apte. lpẽ enĩ digeſtionis ẽ cã. Quod uero denuo calor ſit accns & qualitas ſãguis non tãtũ ſz & ſpũs

hoc idē testat. afforismoꝝ. ſ3a. Cōmētator ſic In prīcipiis ꝓxiſmoꝝ iubem9 laborātes uigilare reordinātes eā que a uigilatōe ad q̄ extra alatōnē ſpūs & ſāguīs & ei9 q ī eis caloris. Hic aūt mod9 eēndi inde non ē ali9 q̄ forme in ſubiecto & accn̄talis ꝓprie. Vnde eſtoꝝ prīo. Recordet te & multus calor circa corp9 aīalis ignez ſpūs aūt natura ſine quo uitā īpoſſibile 9ſtare aerē qdē maxīe cū eo aūt ignis mēor et. Sic igit cū calor prīcipalis attribuat igni & ſpūs aeri. at erunt alteri. Et qa ſpūs primit9 ē aeris 9ñr uero ignis quod ipſi9 erit q̄litas ſpiritus diſpoſitīa. Quod & ſēſit Yſaac in febribus ponēs caloris naturalis fūdam̄tū fore ſpm̄ uitalē eiuſq uiā artarias. Accn̄tis aūt ēe ē ī ſubiecto fūdari. Iſtud quoq nō mī9 rōne 9firmatur. qm̄ predicam̄toꝝ coordīatiōes ſūt īpermixte. poſterioꝝ prīo. ut q unū predicamētū ī aliud trāſire nō pōt. cū ex oppoīto diuidāt. & potiſſime accn̄s ſubā eē nō pōt. drā. xiii. &. xvi. oſtēſū. Cū igit calor ſeu calitas īnat9 uel natālis ſit qualitas tertie ſpēi uł prīe. non mī9 ſpūs q eſt ſbā corporea ex ſubtilitate huōꝝ uel eoꝝ uaporib9 ſ3m aliquā 9plexionē ī corde generata. calor eius qualitas eē nō poterit. Adhuc quecunq ſe habēt ſicut cā & cauſatū pri9 & poſterius ut accn̄s & ſubiectū nō ſūt idē uere. ſic aūt ut declaratū calor ſe habet ad ſpm̄. Eſt. n. qd prīs aduēiēs corporib9 tā ſīplicib9 corruptibilib9 q̄ īcorruptibilib9. hoc tn̄ calm ꝓpriū hēt huīduz ſpūari aptū ī quo fūdat prītus. Rurſus illa nō ſūt eadē ſ3m eēntiā quoꝝ unū ſe hz ut mouēs. reliquū aūt ut motū. hoc aūt mō calor ſe habet ad ſpūz. Calor nāq īnat9 mouz ſpiritū & īpellit ī uapores extrāeos. Et calm īnaturale ad reſoluēdū & deſtruendū eos prīo ſ3a Itidē quoꝝ nature & ꝓprietates reales drn̄t & ipā diſtat. Ex talibus. n. ī cognitōe occultoꝝ tā q̄a posterioribꝰ dueī9. b9 āt ſūt natē & ꝓprietates ut pretactū caloris & ſpūs. & iō dr̄ſi exn̄t

Sic igit ex his appz calorē & ſpūz realit differre. Eſſe tn̄ idē accn̄te ſeu ſubiecto. Appz ēt calorē eſſe quouis aīe fulcit īmeīati9. Huic quoz forte ſ3moī nouiſſiō qs aduerſabit ex A. ſumēs originē dicente d medicis cordis. ſpm̄ appēdiculū primū aīe uiriū & emanatōnē ſ3am ī mēbra corpis fieri ipō mediāte. Propt qd dicēdū A. illic p omē ſpm̄ accipe ꝓut eſt qualificat9 & īformat9 calo prīario. qd appz ex attributione opatioīs caloris ibidē ſub noīe ſpiritus denotata. Iſte nanq ē ordo ꝓgreſſioīs aīe ī m̄bra. ut ipā uiuificet gubernet & debitas ex eis faciat opatōnes 9ſurgere. prīo ſiqdē aīa īmediate ſue adueīt materie organizate appns ſ3o de aīa & octauo methaphice dās eſſe prim̄ ſbāle. deiñ ī uires ſeq̄ſtrat mēbris ipſas appre

hendēdo. qd quidē fit 9plexione formali & calido ex duob9 caloribꝰ 9fracto prīo. poſtea hec ſocietas ſuſcipit ī ſpū. Spūs aūt mouet a corde ac ipm̄ mouz q̄bus duob9 mouet effectiue cerebrū et nucha ex q̄bus mot9 9ſurgit ī neruos. ex neruis ꝓo ī lacertos. ex lacertis aūt tandē ꝓcedit ad cordas & demū ad mēbꝝ qd ē motū tm̄ uelut digit9 man9 aut pedis. Mēbroꝝ autē quedā ſūt mouētia tm̄ ut cerebꝝ cū nucha. q̄dā mota tm̄ ſicut ꝓtes extreme nōnulla aūt mota & mouētia ceu lacerti. mouent enī a cerebro & deiñ ꝓtes mouēt extremas ut tactū pri9. Propt quartū ꝓo ad primū iam appuit & ad ſecundū qd dicēdū. Cōmittēdo enī ī ꝓprietatez ī ſ3mōe. calor. i. calm corp9 & ſpūs idē ſūt realit/ lz drānt ita ut oñſū eſt rōne. Improprietas ꝓo locutioīs appz qm̄ 9cretū ꝓ pri9 noīat accidēs q̄ ſubiectū 9tra. A. cōmētator q̄rto methaphī.

Ad aliud dicēdū. q hec nō hn̄t eodē mō. ſz dr̄nti pticularit ualde. neq etiā eūdem habēt finē ut oñſū. ad que predicta ut appuit ex proprietatib9 caloris & ſpūs ordīant. Ad aliud iam dictū ſufficient. Ad aliud dicendu3 hoc ꝓm eſſe ſi calor & ſpūs eēnt corpa dr̄ia ꝓ groſſū & ſubtile ut 9tra Haly īductū. Ad ultim̄ dicēdū q res natāles ſūt ſolū ſeptē. nam calor qdē ꝓ corpe calido ad ſpm̄ reducit tanq̄ ad cōpoſitū ex calore & ex corpe uaporoſo quodā ipſo īformato. ꝓut ꝓo q̄litas calor ſub 9plexione locat maxīe. Rōnes aūt ꝓtis aduerſe licet ꝓbabiles ſint eaꝝ q̄dam g̃tia diſcuſſioīs īducte. qa ꝓo conant ueritatē 9cludere nūc dimittant illeſe. Monachi tn̄ translatō corrupta diuertit abalteri9 ueritate.

Eſitare āt circa predicta 9tīgit. an ſpiritus ꝓmaneat idem numero in omni uita aīalis cū poītū ſit quē fore īnatū 9plātatū uidet tam̄ ꝓpt hoc ꝓdurare. qm̄ ſpūs calidior corpis res. prīo. prīa. Quod autē tale 9teſtat igni maxīe. cū ei9 hoc extz natā drā. xv Sed hic idem mīme ꝓmanet. Immo mox generat ex matīa alt. & ali9 fact9. prīo de ge. & cor. & methauroꝝ ſcdo. uñ de iuuētute & ſenectute Ignis ꝓmanet ſemp factus & fluēs ſicut fluui9 ſ3 latet ꝓpt uelocitatē. Adhuc. Illud qd maxime alterat cū alterō ſit hui9 uia ī corruptiōz ac ſubtile q̄ magne nō ꝓdurat. ſubā ei9 ſubtil paſſionē tollerat mīme. prīo ſ3e & farmacorū q̄rto. ſ3 ſpūs ē b9. q̄rto d īequali diſtēpātia facile altabiliſſim9 ſpūs. qa & ſubtiliſſim9. Rurſus ſan. īmo etiā carni formis ſbā de igeīo xi. de q̄bus magis uidet cū ſint groſſiores ſpū nō ꝓmanēt. ꝓm ꝓmutant uiciſſim. nam ſi qd magis nō aderit mlto ampli9 neq qd min9. Etī oīs paſſio ampli9 fcā abicit a ſbā topicoꝝ quarto. ſ3 talis eſt q ſpūs. uñ. xi. de īgeīo. Spūs

Top 9°

ſubã fere ſ3m unãquãq; reptõnẽ amplior fit &
mior. Ampli9 id oñdit ſõn9 ꝓpt̃ ſpũs reſolu
tionẽ fact9.drã.cviii. Nõ igit̃ ĩ omĩ ꝑmanet
homĩs uita ſpũs idem numero. In oppoſitũ
qa ſi nõ ꝑmaneret corrũpereť.ſ3 nõ pòt corrũ
pi qa unũqd̃q; ĩterimit̃ & corrũpit̃ a ſuo 9trario
de ĩequali diſcraſia.ſed ſpũi nichil eſt 9trariũ
cũ ſit ſubã. Et firmat̃ qm̃ omẽ corrũpit̃ aut
talit̃.uel ſui corruptõne ſbĩ.ut ſciã ignorãtia
& ſanitas & egritudo aĩalis ĩtellectu d̃ cauſis lõ
gitudĩs & breuitatis uite.S3 nõ pri9 qa nichil
dare 9tingit ĩ corpe adeo frm̃ q; ſpũs ĩmenſa3
caliditatẽ ſupet pretactã cu3 forte nichil frigi
du3 ſit actu ĩ eo.neq; ſ3o cũ poti9 bẽat ſuũ ſalua
re ſuſceptm̃ ul̃ receptaculũ alioqn ĩ ſui emol
lirẽt corruptiõ3 quã nullũ naturaliũ ĩtendit &
operat̃. Ampli9 cũ ſit duplex ĩnatus 9plãta
tus & fluẽs.prim9 qdẽ ꝑdurat idem 9tiuue qd̃
nomẽ ipſi9 oñdit.Ipſũ enĩ ſimbolũ debet eſſe
& ꝓpportõnale rei.de ſſ3u & ſſ3ato.Sil̃r & ſcd̃s
actiu9 enĩ & moti9 9ſ3uatĩ9 maxĩe ac 9plãtatũ
excitãs in actũ. Man3 itaq; ſpũs idẽ numero
ĩ ꝑmanẽtia aĩalis tota. Propt̃ primũ qdẽ ſci
endũ.q; qd ſit ſpũs quociẽs ẽt dicat̃ & idẽ ſimi
lit̃ numero uiſũ pri9 & driã etiã.xlviii. A qua
cũ.lvi.id dependet ſubq̃ſitũ. Propt̃ ſ3m ꝟo
ſciendũ aliquos uoluiſſe ſpm̃ ꝑmanere eũdem
numero cũ ſit aĩalis ꝑmanẽtia ĩde cauſata.
Nõnullos ꝑmutari alteratũ 9tĩue hora ẽt bre
uiori. Quoſdã ꝟo ſub dubitatõe id fere omit
tere.uñ de cauſa mot9 aĩaliũ.utrũ qdẽ igit̃ eſt
idem ſemp aut ſit ſemp alter.Alter ſ3mo pu
ta prĩo de ge.& cor.ſed qd de hoc ſentiẽdũ ter
tio & quarto uidebit̃ dicendo4. Propt̃ ĩtiu3
aũt ſciend̃ q; ſpũs ĩnat9 9plãtat9 prĩcipali9 ĩ
corde ceteriſq; ꝑtib9 ei9 ꝟtute ꝑman3 numero
unus idẽq; 9tinue.Cõfigurat̃ nãq; ꝑtibus for
malioribꝰ & ſpmaticis alterat̃ tam̃ & trãſmu
tat̃ ſic & ipẽ non min9. Fluẽs ꝟo ſeu currẽs
ut nom̃ denotat nõ ꝑman3 idẽ ſp.ꝟm ali9 effi
cit̃ & ali9 tpe nõ lõgo mat̃ialib9q; ꝑticulis & ſã
guineis ꝓpportõnatus. Quõ autẽ ſpũs ĩnatus
educat̃ ĩ eſſe cũ ſpmate ac de ipõ añ cordis cõ
ſtructionẽ ac fluẽs corde genito eo4 actib9 drã
uiſũ xlviii. Qued aũt ĩnatus ꝑmaneat idem
nũero 9tinue fulcit̃ rõne.qm̃ tria corpa circa
principiũ generatõis nr̃e cõplẽt ſbã3/ſpũs/ſan.
& aerea buĩditas/ex qua ſ3m principia ut ĩ libr̃
de ſpmate generatõ ẽ aĩalis/ꝑticl̃is/afforiſm.
prĩa.H9 igit̃ ꝑmanet tũc ſẽp.Simil̃r & ſan.cũ
ĩ ſpmatica 9uertit̃ ſubã3 mẽbro4 ſolido4 gene
ratĩam.drĩa.xxxvi.& xxxvii. Et ſperma omne
maxĩe reſoluẽdo & dilatãdo coadiuuabit cali
dũ 9plexionis ĩ ſpũs ĩnati 9ſtructionẽ.Hic enĩ3
ſpũs unus ẽ numero generatõne prim9.& gene
rabiles plures ſicut unũ ẽ mẽbro4 generatõne
primũ ut cor.generabilia ꝟo membra plura.de
medicinis cordis.A. Adhuc anima permaẽt
una eadẽq; 9tinue.ſ3 is ſpũs creat9 ẽ primu3 ap
pendiculũ uiriũ aĩe ac emanatõ ſ3a ĩ corpis mẽ
bra ipõ efficit̃ mediãte ibidẽ ſpũs uid3 fluẽs.
Rur ſus ſi ꝑman3 illud in quo aliqd ĩſe ꝑabilit̃
fũdat̃ & id ꝑman3 ceu ſũt materia & forma.S3
huĩdũ radicale reſtauratũ aut ſ3m pĩmos irre
ſtitutũ ꝑman3 numero 9tinue idem.ſpũs aũt
ĩnatus ipſũ 9plectit̃ & q̃ſi ĩformat. Itidẽ illd̃
qd̃ ꝓportõnabilit̃ ſe hab3 ut ꝑs formal̃ & ſoli
da ꝑman3 idem numero 9tĩue ut uiſũ drã.lvi.
ſed talis eſt ſpũs ut tactũ. Vñ poſt premiſſa de
cã mot9 aĩaliũ ſubdit̃.Idem enĩ ẽ & de aliis ꝑti
bus.i. ſil̃is dubitatõ an remaneãt ſemꝑ nume
ro eedẽ aut altere facte at alie. Ampli9 id ꝑ
manet ſemꝑ idem numero qd̃ nutrit̃.nutritio
.n.ĩ ꝑmanẽtia ordĩat̃ aĩalis ſ3 ſpũs ĩnat9 nutri
tur ex fluẽti.drã.clv. Itaq; ſpũs ĩnat9 9plãtat9
idem ꝑman3 ſemꝑ numero nutrit9 & auct9 ut
oñſũ de ꝑtib9 formalib9.drã.lvi. Qud̃ aũt
currens nõ ꝑmaneat numero idem 9tinue hoc
mõſtrãt oppoſita. Et firmat̃ itidẽ ſeorſũ.qm̃
illd̃ qd̃ eſt ut mat̃ia de ſe reſolubile q̃ magne
ordinatũq; alteri9 ĩ ſubſidiũ nuſq̃ ĩſ3tu3 ĩuiſca
tũ non ſtat 9tinue b9 ꝟo eſt ſpũs fluẽs.generat̃
nanq̃ ut tactũ ex uapore ſanguĩs ul̃ eius ſubtili
tate.hic aũt maxĩe alterabil̃ corruptibil̃.Vnde
Eraclit9 & Cratilus uaporẽ ponẽtes rer̃ oĩum
prĩcipiu3 dixerũt nichil ꝓpt̃ ei9 repentinã mu
tationẽ poſſe uerificari.drã tertia. Ordinat̃
etiã ĩ ſpũs 9plantati alitiõ3 & excitationẽ ei9
de potẽcia fere ĩ actũ in hui9 tñ uirtute cu3 q̃li
tates currẽtes ſĩt aptiores ĩnati neq; etiã3 huĩ
do ĩſerit̃ & 9ſtrict9 ꝑmanet ut ĩplãtat9 uerũ ĩ
locis uacuis 9tĩet̃ que ĩ nobis ſĩpliciu3 qnto ut
corde artariis & ſ3m aliqd ĩ ueĩs. Ad hoc hic
ꝓpportõnat9 ẽ ſanguĩ & ſubẽ carĩformi & ul̃r ꝑ
tib9 mat̃ialib9 mĩme ꝑdurãtib9 ſ3 effluẽtib9
9tinue. Nõ ꝑman3 igit̃ ſpũs fluẽs ſemꝑ idẽ
numero ſ3labit̃ q̃ multũ tã rõne ſubẽ q̃ 9ꝑlexi
onis. Qui aũt mĩori ꝑman3 tpe eſt aĩalis cũ
ſit ſubtilior reſolubilior & maxĩe q motiu9 ac
cidẽtalior.n. maxĩe nõ aũt adeo ſſ3itiu9.deiñ
ꝑmanẽtior talis uitat̃ iſto groſſior nãq; & uigo
roſior.& tandẽ mĩme reſolutioĩ exponet̃ horũ
9ꝑatõne ſi qs nat̃alis cũ rõne ſubiecto pinguio
ris 9plexioĩs ſubmiſſioris calido & mot9 nõ la
borioſi. Propt̃ q̃rtũ ꝟo dicendũ & ſi appeat
ad primũ qdẽ qm̃ 9cludit de ſpũ currẽti q; bre
ui ꝑmanet tpe.nõ tñ ĩ lapſũ ut ignis oĩo cũ ſit
quid mixtũ groſſo igne. Ad aliud ſil̃r dicẽd̃
alterat̃ enĩ & patit̃ quã maxĩe.neq; aliqd ĩ eius
ordinat̃ ꝑmanẽtiã ſicut ipẽ incõplãtati ſubſi
ſtentiã. Ad aliud quid dicendũ mox appebit
San.n. & carĩformis ſubſtãtia etiã mĩ9 9fluẽt

ſpiritu currẽti cũ ſit ampliꝰ terminati tñ quia
&iã i aliud ordinat ſic ſang. i alimẽtũ atq; ſpũs
caro aũt non principaliť itendiť a nata & maxi
me qa eiꝰ reperiť ſẽper materia in corpore pre
parata puta ſanguis. Spũs aũt inatꝰ idem ꝑma
net numero tanq̃ itentꝰ neceſſariꝰ maxie. undꝑ
ſubã cariformis cũ ſanguie uideť qddã mediũ
iter iſtos duos ſpũs obtinere. Et ꝓpť hoc cõ
ſeq̃nter appꝛ ad aliud. Currẽs nãq; patiť i ꝓhi
bente q̃ magne ita ut corrũpat nõ rato. Innatꝰ
ꝓo nõ ſic cũ defẽdat uigore ac fomẽto. ſitq; nõ
adeo ut alť ſubtilis mobiť agitatus ſꝛ potiꝰ fe
re qetus & icertus. Ad aliud etiã appꝛ. ꝑten
dit nanq; ſpm̃ ampliꝰ ꝰplãtatũ currentẽ cuꝛ is
expãdat de centro i circũferentiã & eꝰtra. ut
drã uiſũ. cviii. Ad ea etiã que ꝑtis alteriꝰ ap
paret qd dicendũ cũ de ſpũ magis ꝰuincãt con
plãtato. Verũtamẽ dicendũ ad primũ. q; licꝛ
ſpũi nichil ꝰtrarieť i quãtũ eſt ſubã ꝑ ſe ſubſi
ſtens. ei tñ i quantũ ẽ talis ſubã paſſioĩbꝰ plu
rimis affecta. prĩs ſꝛis & tertiis ei ꝗriant q̃pťa
ipm̃ alterãtia & corrũpẽtia deniq;. Sꝛ unde
igiť ꝗrietas cauſeť hic ſꝛo cũ totũ qd̃ huiꝰ ori
atur a ſubã ꝓntis nõ extatꝰ ſideratioĩs. Et
ad fulcimẽtũ dicẽdũ. q; ut tactũ a ſuo deſtruiť
ſpũs ꝰtrario ut frõ flãtico. & maxie uitreo uel
mťico. cũ ſpũs inati ſit calitas nõ excedẽs uerũ
magis ſubtẽpata. Siť etiã alia nõ pauca ſpiri
tũ corrũpẽtia ut excellẽtie cete ĩ & motꝰ fortes
ſithoãtaq; ĩſoluẽtia & maxie dolor. prĩo ſꝛa itro
ductũ et merito qa ſubtiť extat ſbẽ paſſibiť q̃
potiſſie. & fluẽſq; precipue. Corrũpit etiã ſub
iectũ ſuũ uel fulcimẽtũ & ſi accnte driã tertia.
Satagẽs nanq; ſe i ipõ ſuſtẽtare & ꝓprie in eo
qd̃ afficiť calitate pabulatĩa & cõſũptiua. ꝑ ſe
aũt & ꝓprie inatus itendit & conat ſaluare ꝰti
nue. Ad aliud dicendũ. q; de ſpũ ꝰcedendũ i
nato. de fluenti ꝓo mĩme cũ eius acuitas & ꝑfe
ctioĩs euidẽtia ~~nõ ſit~~ nõ ſit a ſeipõ. ſꝛ ab inato
cõplãtato ac corde ordineť q; i illũ ceu oñſuꝛ tã
q̃ fomentũ ac excitatm̃ ipſiꝰ nõnullũ.

DIFFERENTIA. LX.

Vod oĩs actio a qualitate fiat tm̃ uidĩ/
qm̃ quatuor deťmĩate qualitates i ſꝛo
de ge. & cor. ſũt eſoꝝ cauẽ quarto me
thauroꝝ. Si ergo eſoꝝ & eſatoꝝ magis. Et q;
ſimplex & natalis ens ꝑmutatio ab his exĩtuir
tutibꝰ ibidẽ. Ampliꝰ prĩa ꝓbleumetũ aſſig
natur cauſa ſolutioĩs medicĩaꝝ ꝑ ꝑtẽ ſupioreꝛ
aut iferiorẽ. ſeu ꝑ utrãq; ex q̃litatibꝰ tm̃ eſoꝝ
predñantiũ i eis. Elleborꝰ. n. albus qa calus &
leuis. purgat ſupiꝰ. Scamõea eo q; non ſit cala
& grauis iferiꝰ. Elĩm aũt & gumi tapſie ꝓpť
utraq; alterutro purgãt mõ. Vñ Oribaſiꝰ affo
riſſmoꝝ q̃rta. qa ellus albꝰ leuis ẽ uoĩtuꝛ facit
& leuia purgat ac ſupiora petit. Niger ꝓo ꝗui
or eſt. & quanto ꝗuior tanto iferiora petit. gra
uiora enĩ ſemꝑ iferiꝰ petũt. Ruſus oĩs actõ eſt
a ꝰtrario. prĩo de ge. & cor. Cõtrarietas aũt ꝑ
prie repiť i qualitate. cuꝛ in ea ſit uere maxie
diſtare ꝓpť naturã actĩ & paſſiui i ipſa priꝰ re
pertã. Cõmẽtator tñ methaphĩce. viii. & x. uo
luit prĩo ꝗrietatẽ i ſitu repiri ꝓpť maxie diſta
re. ut qd̃ cẽtri ad circũferẽtiã. & iñ in alia ꝓflu
ere. Cõtraria nãq; ſũt. q; ſnb eodẽ generepoĩta
maxie a ſe diſtãt. driã. lxxii. Adhuc actio oĩs
hec ꝑ motũ exit. uel ſaltẽ incipit. ꝓpriũ & enĩ
actioĩs ẽ eſſe i motu. i. ſex. prĩcipiis. Omĩs aũt
motꝰ fit a ꝰtrario. Itaq; actõ oĩs fit a qualitate.
Oppoſitũ mõſtrat qa prĩo prĩa. Neq; ꝓueĩt ali
qua opatõ niſi a ꝓtute. Et eodẽ ſcribiť ſcd̃a
actionẽ fieri a materia & a ꝓtute ſpecifica ſeu
forma. Quod & Ga. in ꝑlibꝰ ſenſit libroꝝ.
Itidẽ quod ab alio q̃ a qualitate fiat ut a ſubã
Cõmẽtator enĩ. vii. & xii. methaphĩce. qualita
tes ſũt iſtrumẽta formaꝝ ſbãliuꝛ. Ita q; ſbã ſit
prĩcipale opatioĩs prĩcipiũ. Ruſus Aꝝ. ꝰtra
quoſdã ſꝛo de aĩa. Ignis nõ eſt cauſa nutrimẽti
& augmẽti ſꝛ aĩa. Immo cũ cã. Aĩa aũt eſt ſubã
ꝓpť qd̃ a ſubã egrediet actõ. Ampliꝰ illud
qd̃ dat ſiplicit eſſe dat actõꝰ ſeq̃tẽ iñ. ſꝛ ſubã
ſiplicit dat eſſe. qa accn̄tia nõ ſũt entia ſꝛ ẽtis
vii. methaphĩce. Adhuc uideť q; fiat actõ a
quadã ꝓtute occulta dicta forma ſpecifica ſeu
ꝓprietas. qm̃ ſi oĩs actio fieret a qualitate. tũc
ſemꝑ i tali actõne eẽt iuenire naturã & ꝓprie
tatẽ qualitatis. nũc aũt iueniũť quedã opatões
q̃ nullomõ uñr poſſe q̃litatibꝰ attribui. ſicut
medicinaꝝ attractõ. qm̃ quedã graues purgãt
ſurſũ ut lapis laꝛuli. q̃daꝛ leues deorſũ ceu pul
pa coloqntide. ſiť & auꝝ i uentre ſtructioĩs po
ſitũ. illico extractũ iuentũ eſt mĩorari. qd̃ non
accit ab igne caliore calore ſtructioĩs. collꝛ qn
to. Inueĩmꝰ etiã q; acus tacta cuſpide a magne
te ꝰuertiť ad poluꝛ articũ. Oñdiť & q̃rto q;
actio fiat a quãtitate. ponũt nanq; medici quoſ
dam hu. & egritudiens. corrũpe. & necem in
ducere q̃litate. alios aũt q̃ntitate. ut appuit d̃
Athletaꝝ euacuatioĩs neceſſitate. Palin ſan.
tẽpatus ſui q̃litate. uenas ſcĩdit ſui quãtitate.
& liquor tẽpatus uideť iterdũ uaſa corrũpe.
Ruſus cũ unũqd̃q; ſit deťmĩatũ ꝓpria forma
ꝓtute & fine ĩdeꝰñte. q̃rto methauroꝝ. ſi quã
titas bis caruerit & maxie actione uidebiť eſſe
fruſtra. cũ unũqd̃q; ſit ꝓpť eiꝰ actionẽ in finẽ
ordinatũ. In nata aũt nichil ocioſũ repiť. prĩo
de celo. & tertio de aĩa. Itaq; nõ oĩs actõ ꝑficit
q̃litate. ſꝛ a ſubã ꝓprietete & q̃ntitate ſiliť.
Propť qdem primũ ſciẽdũ. q; actõ eſt ſꝛm quã
id qd̃ ſubicit agere dicit. drã ſequẽti. Qualitas
ꝓo eſt ſꝛm quã q̃les eẽ dicimur. i predicam̃tis.
que triplex exĩt. ut appebit ꝗñr. Propť ſꝛm

Oppm.

tor

qdem sciēdū .q̃ plēs antiquoꝝ posuerūt idrīnt omēm actionē quatuor qualitatib9 fieri eorū ita q̃ & actōnes a formis occultis ꝓueientes dictis specificis.ī eloꝝ conati sūt reducere natā3.

Cui9 positioīs uidet Aꝝ.etiā cū Axo.drā.lxxi. Quā siq dē Alex.pypateticus Aristotelis pri or expositor nitit defēdet.uolēs formas oēs ex eloꝝ mixtione cū q̃litatib9 suscitari. Cui eq dem positioī tm̄ initit.qd & itellectū possibi lem .uoluit de potentia materie ꝑ actionē qualitatū educi.Et ideo solus iter ceteros pypate ticos hūc posuit corrūpi .sicut appꝛ ī eius tractatu.& a cōmētatore ttio de aīa. In cui9 qd positioīs psuasionē īducit nos ī eorū mixtioīs admirationē .Ait nanq̃ q̃ ex sīplicib9 elis.aut ex ipsis nō grandē mixtioīs gradū suscipientibus .mīme ꝓuenire posse nobiles formas dignaꝝ actionū & xtutū susceptīas.cū xo ī mixtione ela adīuicē 9ponūt & alterant . gradū altiorem & nobiliorē mixtioīs suscipiūt ꝓpt eoꝝ ex coctionē & depurationē formas nobiles cū actioībus mirādis.ultra id qd oio tēpatū fuerat in aliquo simpliciū ꝓueīre. Qud ex spibus alchīcis conat ondere.Videm9 nāq̃ cuꝛ b9 fuerīt sīplices.aut nō ꝑ artem & īgenio subtilit preparati excocti & depurati.nō grandē effectū habere ī metalloꝝ 9uersioē.Cū aūt prepant & adīuicē 9iūgūtur.ꝓueīunt actōnes ex eis mirabiles.eoꝝ trāsfiguratōne excellent.ultra id q̃ ī sīplicib9 aut in praue ꝓueīret prepatis. Hec aūt positō & si prīa frōte quandā ꝓbabilitatē uideat habere.iam tn̄ est 9tra ueritatē & sentētiā Aꝝ.& maxīe ī ītellectu possibili.qd etiā on̄ dit rōne.qm̄ qdlibꝛ calm simplex seu 9mixtū licꝛ dīsas bēat opatioēs ī ꝑticulari.9ueīunt tn̄ ī genere. Calidū nāq̃ omē dicit hōgenea 9gregare & etherogenea disgregare.sꝛo d ge.& cor. & methauroꝝ q̃rto.Sīlr ē de frō & sicco & hu. ī eoꝝ actib9.nūc aūt multas actiones 9spicim9 ut declarabit ī seq̃ntib9 .que nꝛ ī genere .nꝛ ēt ī spē qualitatib9 9ueīunt eloꝝ. ꝓpt qd nō ē dare actionē oēm a sola tm̄ effici qualitate. Ad huc īsufficiēs ē ualde nichil dirigere.& īformare qualitates eloꝝ nisi ꝑ mixtionē ipām & 9plexionē.Sic enī nō essꝛ spēs & forma alia nisi cōplexio qd oio flm̄.tūc enī nō fieret generatio aut solū accns generet. Rursus xtutes disponētes ad generatōꝛ.& formarū subāliuꝛ receptionē uideret ociose. Ampli9 nichil agit ultra suā spēm & formā .Quoīaꝛ sicut habꝛ esse res & opari & e9tra.sꝛo methaphīce. Mltas āt ī mixtis maxīe actōnes ut appebit uidem9 trāseūtes sꝛibilit qualitatū eloꝝ naturas. Itaq̃ ab alio q̃ a qualitatib9 ꝓueīt actio .ut etiā drā uidebit.lxxi. Propt ttiū qdē primit9 on̄dat ī qua actōne uerificet magis eā a q̃litate ꝑfici.

Sꝛo mōstret quō actō quelibꝛ utcūq̃ pōt dici effici qualitate. Propt primū huiꝰ sciēdū q̃ actio est duplex :& enī quedaꝛ corpea.alia xo īcorporea ī sex prīcipiis. Intelligo āt actionē corporeā illā .q̃ fit mediāte corpe cuꝛ motu & trāsmutatōne. Incorporeā xo q̃ sine.qualis ē actō ītellgiētiaꝝ & dei.si actō pōt appellari.q̃ operatō uerī9 dicit.drīa 9nti.Actō autē corporīa duplex exit.une qdē ī9uersīa ita q̃ agēs actionē suā īprimit ī passū absꝛ alic9 agētis repassiōe qualis est actō corpis supcelestis ī ista īferiora.cū enī supiora & īferiora ī materia non 9ueniant nisi ut equiuoce.unum uicissm non aget & patietur ab altero .cum natura poūerit corpus celeste inalterabile perpetuum.& īcorruptibile a 9trarietatib9 exēptū.neq̃ pegrinaꝝ īpressionū susceptiuū. Est & alia actio 9uersiua .ita q̃ agens repatit a passo alternatī & agit Qualis ē actio istoꝝ īferioꝝ generabiliū & corruptibiliū ī materia 9muīcantiū .de qbus phisicoꝝ tertio. Omne simt actm̄ & passiuū & mouens phīce mobile erit . Quod rōne 9muīcatioīs ī materia cū q̃rietatib9 accīt :& ideo prīo de ge.Albedo nō patit alinea .cū eaꝝ sīt materie drse. Si itaq̃ q̃rat an oīs actō fiat a q̃litate maīfestū est ī actione 9uersiua corporali uerificari maxīe.un̄ cōmētator.vii.methaphīce .Apparet q̃ ela nō patiūt nꝛ agunt nisi ꝑ q̃litates nō aūt ꝑ formas substātiales.Forme nanq̃ substātiales materiales nō sūt actīe.nꝛ passiue.passiue nanq̃ & actiue prīe sūt qualitates.Qud & Aꝝ.prīo de ge.& q̃rto ut tactū methauroꝝ uidet sensisse.un̄ de caūa mot9 aīaliū.caūa motum taliū scꝛ illoꝝ ī qbus sūt passioēs alterātes fantasiā & appetitū .sūt caliditas & frītas que de foris & deītus exntes naturales.Quare uidī sentire.qd etiā ī apprehēsioīb9 aīe .aliqua fit motiua qualitas q̃ moueat agentē opari ut bonū aut appens bonū. Neq̃ etiā pōt dici actōnē a quātitate prīcipalit ꝓcedere.cuꝛ oīs actus sit cū motu.matheātica aūt sint mobilia tertio methaphīce.In īmobilib9 nāq̃ motus prīcipiuꝛ īesse nō pōt . Et iō scribī ibm̄ ī matheātica nullā fore rōnē.fīs aūt boni.In eis nāq̃ nꝛ deteri9 inest nꝛ meli9. Hoc et roborat rōne.qm̄ q̃ria oīa ī eodē sūt gne. Oīs actō ē ꝑ q̃riū.Qualitati aūt ꝑ se cōtrarietas ī exit.& neq̃ s bē neq̃ q̃titati.ī predicamentis. Quod affirmat quia sīle occurrēs sīli.nō solū īducit actionem imo neq̃ passionē.puta sētire qd ē pati qddā.ut on̄t duo corpa in adīuicem 9sīlia se tāgētia:cōplexionū & prīa.prīs. Propt qd actio primit9 ꝓcedit rōne qualitatis.& non s bē neq̃ qualitatis

Sciendum quoq̃ ceu apparet scdo degene. & cor.& septīo methaphīce a cōmētatore.q̃ q̃litates duplices exnt prīe uidelꝛ calitas fri:sic.

ſcđe aũt q̃pſes ut appꝛ ex ſbis ſſꝛuũ. ſic durici
es mollicies & cetere. Sunt & ĩtie ſicut albedo
nigredo dulcedo amaritudo ſonus & ſilẽtium
que ceu eſſe habent ꝑ primas ſic & opari cum
ſimilis ſit diſpoſitio rei in entitate & ope. Re
ducũt nãq; q̃litates hꝯ ſcđe & tercie ad primas
qm̃ in eis primitus ſaluat ratõ ꝗrietatis primo
de ge. & cor. Si uero loquamur de actioẽ cor
porali nõ cõ⁄rſiua. dicẽdũ ꝓprius q̃ nõ omnis
actio ẽ a q̃litate hꝯ. cũ oſtenſũ ſit preť hanc. aut
eſſe alias qualitates uel quẽdaꝛ modũ q̃litatm̃
haberi. uidemus nãq; actiones quaſdã occultas
quas negaŕ non contingit ex aliis q̃ ex q̃litati
bus ſẽſibilibus ꝯuerſiuis euenire. Sicut appet
đ auro aſſũpto ĩ corpe ſtrucioĩs qđ ſtatĩ extra
ctũ reptũ eſt diminutũ. qđ ab igne nõ cõtigiti
ut tactũ. Cõſpicĩꝯ & iã lapides precioſos. & med
cinas ⁄tutes mirabiles & occltas brẽ. que ex q̃
litatibꝯ & naturis nõ pñt ꝯſurgere eſoꝛ. cũ ni
hil agat ultra ſuaꝛ ſpẽm. & agens omẽ effcm̃ ſi
bi ꝓportẽnalẽ ĩ materiã ĩtroducat. Et ideo
bene ſenſit farmacoꝛ tertio Ga. q̃ hꝯ actioẽs ꝑ
rõnes a qualitatibꝯ ſũptas eſoꝛ ĩueſtigari non
pñt. ſꝛ ꝑ experiẽtiã magis. cũ ex alia naťa ꝑde
ant altiori ĩ ꝯpoſituꝛ. q̃ ſit eſtaris naťa puta ce
leſti. Propť qđ extra actionẽ a q̃litate ꝯuer
ſiuã oppꝛ aliã ſubiũgere que actõ ꝓprietatis oc
culte ſeu forme ſpecifice. ſiue ſpẽs tocĩꝯ appel
lať. Et fortaſſis uerificať ĩ his Ariſtoteĺ ſer
mo ĩitialiť ſaltẽ eo q̃ oẽm actionẽ ⁄tutis occul
te. precedat actõ q̃dꝛ ſeu affectõ & diſpoſitio
qualitatiua. uñ farmacoꝛ tertio. Omĩs meĩcĩa
ſiſis ĩ ſubã que uehemẽtioris extat caſitatis ẽ
plus attractĩa. Auxiliať enĩ caſitas ei qđ ꝑ ſiſi
tudiẽꝛ facit. Attrabit igiť duplici de cauã. Prĩo
uero ſꝛa Napellꝯ & alia uenẽa q̃ ⁄tute opanť oc
culta ꝑ q̃libꝛ ꝯuerſionẽ agũt ĩ ſui q̃litate. uene
nũ aũt ſꝛpentis ageŕ dŕ ibidẽ ipãmet obuiatõ
ne eo q̃ caſm actu cũ ſit aĩalis ſupfluũ ut ſic qd
actu hꝯ. qđ nõ ĩueneĩs repiť ĩaĩatoꝛ. cũ ſint po
tentia talia. Patꝛ etiã igiť quodãmõ extẽdẽ
do nomẽ qualitatis. etiã ĩ actione corporali nõ
ꝯuerſĩa & ĩ actioẽ nõ corporali uerificari. Eo q̃
oĩs actio a prĩcipali agẽte uideť depẽdere q̃buſ
dam mediis. uelut ĩſtrum̃tis. modũ. q. portẽdẽ
tibꝯ qualitatis. ꝑ quẽ diciť primũ agere ꝑ in
tellectũ mediãtibꝯ ſpẽbꝯ q̃buſdã uel ydeis. ſi
cut forte uideť Plato ſẽſiſſe. ad quas qdẽ aſpi
ciens dŕſas reꝛ ſpẽs ꝓducit: licꝛ enĩ unꝯ ſemp
& idem ꝑmaneat oĩo trãſmutatõne carẽs reali
ponit tñ idem ꝑ ſpẽs bas dŕſificari ydeales. ꝑ
quas etiã ſuo mõ & mĩꝯ uĺes ponũt ĩtelligẽtias
actionẽ ſuã que ẽ ĩtelligere mouere, etiã exerce
re. Siĺr que actionẽ corporeã nõ ꝯuerſiuã põt
q̃s ad actionẽ qualitatĩaꝛ adducere. Corꝑa nan
q̃ ſupiora ĩ q̃bus dictũ, bãc actionẽ fore. mediã
te luce & motu ĩ hec agũt ĩferiora. Lux autẽ in
predicamẽto ſuſcipiť qualitatis. Sic & motus
ꝯſideratꝯ uĺ penes ꝑfectõꝛ ad quã tẽdit & ťmi
nũ. nõ dŕns niſi ſꝛm magis & mĩꝯ. erit in ſubã
quãtitate q̃litate & ubi. Tot enĩ ſunt ſpẽs mo
tus & mutatioĩs. quot & entis ſupple hꝯ. Aut
fortaſſis entis etiã cꝯlibꝛ predicamẽti ſꝛm q̃ ẽ
dare ꝑfectũ et ĩꝑfectũ ĩ eo. Sꝛm uero q̃ ẽ in uia
magis ad pretactã ꝑfectionẽ eſt ĩ genere paſſio
nis. tertio phĩcoꝛ. et ꝯmẽtator ibidẽ. Propť
ſꝛm hꝯ ſciendũ. q̃ actionẽ ab aliquo ꝓgredi du
pliciť põt eueĩre. aut q̃ illud ſit uelut prĩcipiũ
primũ & fũdamẽtũ ipſiꝯ actioĩs. ĩ quo rõ ꝯtra
rietatis ſuſtẽteť. & ſic forme etiã ſubãles ſunt
actĩe & paſſĩe. nõ tñ eſſẽtialiť cõmẽtator. vii.
metbaphĩce. cũ ĩ eis ꝗrietatis nõ ſit rõ. Quod
etiã uideť Aꝛ. ſꝛo de aĩa ſenſiſſe. ubi ꝯtra quoſ
dã poĩt aĩam: q̃ eſt ſubã corꝑis phĩci orgaĩci eẽ
cauãꝛ alimẽti. nõ aũt ignem. ſꝛ magis cũ cã ut
tactũ quodãmõ eſſe. Ac ſꝛo de ge. aĩaliũ ſcribẽs
caſitatẽ & frĩtateꝛ dura mollificare. & uiſcoſa
frãgibilia reddeť. & hꝯ talia ſꝛm rõnẽ & formã
ꝑ quã hoc q̃dẽ iam ẽ caro. hoc aũt os nõ faciũt/
Verũ hoc agit motꝯ q̃ ab opãte exĩt. puta uo
catꝯ ĩtellectꝯ ſeu uirtꝯ ſꝛm medicos dicta ĩforã
tiua. Põt & ſꝛo ab aliquo actõ ꝓuenire. eo q̃
ſit primũ & ĩmediatũ a quo ꝑueĩat actõ. licꝛ ꝑ
uiã ĩſtrumẽti & maťie magis uideať hoc facere
q̃ ꝑ mõm prĩcipaĺ agentis actionẽ ſuſtentantis
ut euidẽs ꝑ cõmẽtatorẽ ſꝛo de aĩa. Ita q̃ actiõꝛ
dignĩꝯ uideť attribuere forme que eſt aĩa q̃ ig
ni qui eſt ĩſtrum̃tũ & materia. Vnđ q̃nto collꝛ
Decoctõ fit ꝑ calorẽ q̃ eſt. ĩ cibato. nõ tñ calor
eſt prĩꝯ motor ĩ hac re. ſꝛ aĩa nutritĩa. Ipſa enĩ
eſt q̃ ordĩat & deťmĩat ad unũ finẽ. & nõ ignis
ſꝛo de aĩa. Et ideo Aꝛ. ſꝛo đ ge. & cor. nitiť im
ꝓbare illos qui qđ quid, ẽ, & uñ motꝯ prĩcipiũ
auferẽtes. actionẽ oẽm ex q̃litatibꝯ tm̃ uidenť
adducere. Sic igiť breuiť declaratũ exiſtet.
quõ actio oĩs fiat a qualitate & quõ nõ. & quali
ter qualitas põt ſuſcipi drñter. Teſtor tñ Aꝛ.
dicere oẽm actõnẽ qualitate ꝑfici ĩitialiť ſaltẽ
qđ oñdit attractĩa caliditate ꝯcreta. & caleſcĩo
ne attractioẽ meliorata. ut karabe ĩ rapiẽdo pa
leas fricatõe caleſcm̃ denotat. Propť q̃rtuꝛ
⁄o ad primũ dicendũ Ariſtotelẽ loq de actõne
cerporea cõuerſiua que oĩs qualitate ꝑficiť ut
declaratũ ẽ. Ad aliud dicẽđ. q̃ hoc forte Aꝛ.
nõdũ uidit ut ſiĺe dicit de ꝑmenide prĩo phiſi
coꝛ. Aꝛ. nanq; nullã actionẽ uideť ĩ bis ĩferio
ribꝯ poſuiſſe niſi ex ⁄tutibꝯ ꝓgrederet eſoruꝛ.
Poſteriores tñ preť bãc actionẽ ĩuẽere dependẽ
tem ut declaratũ exĩt ex ⁄tutibꝯ ſupioribꝯ oc
cultis a tota ſpẽ ſeu forma ſpecifica. Aut di
cendũ oẽm actionẽ fore a qualitate aut eſſen
tialiť aut ĩitialiť & coadiuuatĩe. Virtutes nãq;

occulte ĩ eaꝝ iuuãt actõne ꝑ qualitates eꝗoꝝ ut tactũ. Sicut enĩ ĩ aĩalib9 appꝛ magis ꝙ aĩa primũ est actioĩs prĩcipiũ. Coñr ℣o uirt9 sup illã fulcita & deinceps calor. Ita ĩ h9 inaĩatorũ primit9 est subã rei. deinde uirt9 ĩ q̃bus est oc culta. demũq̃ 9plo ut oĩs tandẽ hic actiu9 ꝓgre diat a 9plexione. Ad aliud dicẽdũ unuꝛ fore ĩ actõne corporea 9uersiua istoꝝ generabiliũ & corruptibiliũ de qua sꝛmo de ge. & cor. Sũt tamẽ alie actioẽs que ex ḡrietate 9surgũt. Aut ḡrietas in eis equoce sumet si q̃s dicat h9 actio nes fore ex ḡriis uelut & qualitas ĩ eisdẽ sume bat equoce. Ad aliud eodẽmõ dicẽdũ cũ mo tus ĩ tali existat actõne q̃litatiua. In plurib9 nã ꝙ actioĩb9 nõ repit mot9 uelut ĩ entib9 diuĩo rib9. Ad eoꝝ etiã que alteri9 ꝑtis primũ dicẽ dũ ꝙ qualitas eꝗaris est uirt9 quedã. driã. lvii. Et ꝙ actõ a matia & a subã subtilit cõsideranti ad actionẽ reducũt q̃litatis. In actioĩb9 nãq̃ qui busdã q̃litates alterant solũ & ꝑmanẽt subẽ & hãc actionẽ uocat a q̃lita te. In nõnullis aũt cor rũpit & subã q̃ & matia. Im ꝓprie tũ uocat ac tionẽ. ꝓpri9. n. a q̃litate ac spẽi foꝛa ꝓueniũt.

Ad aliud dicendũ ut iam appuit quõ a q̃lita te fiat actõ. & qualit a subã tãq̃ ab eo qd̃ sustẽ tat & defert subiectũ ḡrietatis a qua prĩo ac me diate aliqd opat. A q̃litatib9 ℣o deinceps ma gis & ĩmediati9 ꝓgredit actõ & si mõm quẽdaꝛ ĩstrumẽtalitatis respectu formaꝝ subãliũ uide ant brẽ. Ad aliud dicẽdũ ꝙ sicut ex 9iũctõe materiei cũ foꝛa multa 9surgũt ĩ 9posito. que ĩ neutro 9ponẽtiũ fuerãt. ita sit suo mõ ex ap plicatõne accñtis ad subãꝛ. Aut licꝛ subã sit causa sustẽtatioĩs & subiectũ accñtiũ. nõ tñ est ĩmediata caũa actioĩs ḡrietatis. Ad aliud d̃d̃ hoc ℣m 9cludere si q̃s totalit qd̃ quid ẽ & und̃ mot9 prĩcipiũ ab actõne excluderet sicut argu it 9tra quosdã de ge. & cor. sꝛo. Ad aliud 9ce dendũ est ut iam appuit. Oportꝛ nãq̃ pret pri mã actionẽ eꝗariã hãc sꝛam ponere si sensui no lum9 9tradicere & effect9 rõnabilit in ꝓprias sic causas adducere. Ad aliud dicẽdũ ꝙ a q̃n titate ut q̃ntitas ẽ q̃litatib9 sẽsibilib9 sepata nullomõ fit actõ. Eo ꝙ mathematica que sunt de quãtitate ĩmobilia sũt t̃tio methaphĩce. ꝙ aũt tale actionẽ nõ habet cũ dictũ actũ oẽm cũ motu existere. sit & locũ. uñ q̃rto phĩcoꝝ. Oñ dũt aũt & matheãtica ꝙ nõ sint in loco. q̃ si tñ locuꝛ dicant brẽ ut dextera & sinistra ꝛc. hoc pone ad nos 9surgit. prĩo de ge. & cor. ubi dici tur mathematicis dand9 sit tact9 & loc9. que aũt locũ nõ hnt actionẽ nõ suscipiũt. qm̃ sicut locus ẽ ita opat nata. x. pbl. Vñ si meĩci q̃s dã actõnes dicãt ex q̃litatib9 huõꝝ 9surgere q̃s dã aũt ex quãtitatib9. Dicẽdũ illud fore sꝛm iudiciũ seꝛnsibile cũ sꝛm Hali. meĩcialis specu latõ sꝛm nõ supgrediat. Importuã enĩ diligen tissiã subtilitas febriũ sꝛo. Videntes nãq̃ quos dã hu. sꝛbilr q̃litatib9 effrenes hos ponũt q̃li tate peccare. alios ℣o in eisdeꝛ mitiores uelut plurimũ est san. & flã dicũt actõne quãtitatiua corrũpere. cũ tñ subtilit 9siderantẽ ut appuit opporteat hãc actiĩꝛ a qualitate existere. Iuuat tñ ꝑ quãtitatẽ maxĩe. cũ agens omẽ mlte op9 quantitatis de cã sꝛo. potentie nanq̃ corpoꝝ se cunt magnitudĩes eaꝝ Cõmẽtator prĩo celi & mũ. Ad aliud dicẽdũ ꝑ ĩterẽptionẽ. huic nã q̃ quãtitati supexcellẽti mala iaꝛ associata qua litas exit. & si ĩpceptibil uideat. & ideo dicũt ꝙ repletõ quo ad uasa nõ ꝑmanꝛ diu quĩ sibi re pletionẽ associet quo ad ℣ tutẽ. Ad aliud di cendũ Aꝝ. loqui ĩ eẽ istoꝝ generabiliũ & corrup tibiliũ ĩ q̃bus poĩta ẽ actõ 9uersiua. quãtitas ãt ut oñsũ actionẽ ñ hꝛ nisi actio equoce & ĩ ꝓprie extendat ualde cũ sit posita ĩ idẽ ḡrioꝝ exñte.

Recedẽtiũ rursus grã ꝙ ledere alicui9 morbi fiat quãtitate mõstrat licꝛ qd h9 drã fuerit ĩdicatũ. lx. Quoĩaꝛ af sorismoꝝ prĩa. Athletaꝝ qdã ĩ ultimã repletõ nẽ deueĩentes ꝑierũt repentĩe. aut ĩ eis scissa sũt uasa. sꝛ repletõ ĩmensuratã dicit quãtitatẽ

Itidẽ. Y. Vbicũq̃ nutrimẽtũ pret natura am plius intrat hoc egritudĩeꝛ facit. Sꝛ amplio est ꝓprietas quãtitatis q̃re Cõmentator maĩfestũ ꝙ ĩ egritudinẽ ueĩt ꝓpt multidinẽ nutrimẽti. Et 9firmat qa prĩo sꝛa repletõ uenas findit & ad suffocãtia fit flux9. & accidit suffocatõ aut appoplia uel epilẽsia. cui9 qdẽ sanatio ut cito cũ minutione succurrat ꝓpt quantitatẽ. Quar Aueř. collꝛ. t̃tio. Febris sanguĩs sũt due spẽs. una fit ꝓpt augmẽtũ q̃titatis solũ. Ait et bũo res qñq̃ calorẽ ꝓpt q̃titatẽ extĩgueř. Sit de ĩgeĩo. xiii. In tũoriib9 q pret natanꝛ sꝛm magni tudinẽ desistũt mẽbra ab eo qd̃ sꝛm naturaꝛ.

Amplio si flõia cuidã 9petit morbo is ledit q̃titate. qm̃ flõia euõ ẽ ulis multitudinẽ euãs de farmaciis. & prĩo q̃rta. Ipã ℣o eidẽ 9petit ut & sanatio maĩfestat. Rursus ẽ dare humorẽ tempatũ ceu quẽ sanguĩem. hic aũt uenas põt findere ut sꝛmo pugillũ oñdit nõ qdẽ q̃litatis rõne cũ sit tẽpatus. Quãtitate igit fracturaꝛ opabit ceu aer q̃plim9 cõtẽpatus utre ĩclusus Ledere igit alic9 erit morb9 q̃titate. In op positũ qa si aliq̃s q̃titate morbus lederet tũc cũ id sit actio q̃dã iã pficeret ipã q̃titate & nõ q̃litate sola sic oñsũ drã. lx. Etioĩs actio ẽ cũ motu. t̃tio methaphĩce. uũ. vi. prĩcipia. ꝓpriũ actiõis ẽ eẽ ĩ motu. sꝛ ĩ quãtitate nõ ẽ mot9 qd̃ oñdũt mathematica q̃titatẽ subiciẽtia. sepata nãq̃ sũt a motu & ulr ab oĩb9 sꝛbiliuꝛ qualita tib9 q̃re. xi. methaphĩce Mathematic9 circa ea q̃ ex abloẽ scoriã fcit circũtollẽs. n. oĩa sꝛiblia

ſpeculat puta grauitatē & leuitatē. duritiem & mollitiē. adhuc autē calitatē & frītatē & alias ſſzibiles ꝗrietates ſolū aūt derelinqt quātū & ꝯtinuū. Palin id nō ledit qd habz rōnē materie cū mīme agat. eo ꝙ ipā matia ſzm ꝙ matia ē paſſiuū prīo de ge. & cor. Nō igit morbꝯ qs aget quātitate. Propt primū qdē ſciendū. ꝙ morbi ledere actꝯ corpis eſt ſſzibilit nocere ac tandē pimere. rō nāq ipſiꝯ eſt opationū corpis leſio maifeſta ceu uiſū drā maxīe lxxii. Quātitas ℣o ſeu ꝗtū dr unū entiū. x. qd diuiſibile ī ea que īſūt quoꝝ utꝝq aut ſingulū unū aliqd aut hoc aliqd natū ē eē. Hꝯ ℣o ꝗtitas duplex exit. Nā ꝗdā diſcreta ceu nūerus & oro. altera cōtinua ut linea ſupficies & corpꝯ & cū his ꝯnt locus & tempꝯ. Et hꝯ itidē altutra ꝗdam ē p ſe. alia ℣o p accns. Per ſe qdē aut ſzm ſubām puta linea ſupficies & corpꝯ. uel ſzm paſſionez & hītum. Et id aut paſſio ꝗtitatis diſcrete ut nūerus & tūc multū et paucū. uel cōtinue & ſic magnū & puū. qd aūt reſpicit lineā & ſic longū & breue. uel ſupficiē & tūc latū & ſtrictum. aut corpꝯ & ita altū & p fundū. Subdit et ꝗue & leue ꝗ ſiqdē ꝗtitatē reſpiciūt his minꝯ. hec n. nūerant in accntibꝯ ꝗtitatis intentiōe ſza. Diuiduntr. n. ꝗuitas & leuitas eadez dīone qua magnitudo. In maiori. n. ꝗtitate maxīeq pro porcionali plꝯ ē grauitatis. ī oppoīta ℣o ſecus. Per accns ſiqdē ꝗtitas ē ꝗ rōne magnitudinis cui ea īberet ꝗti aliq ſortit rōnē ut albū muſicū & hꝯ. ſubiecta. n. ipōꝝ ſūt ꝗta ꝗdā. ſitr motꝯ primi mobilis rōne magnitudīs qua cauſatur quātus exīt ac tēpꝯ ꝯnr motu tm. Noſce ꝙ magnū & puū multū & paucū ſitr cuz accipiūt ſzm ꝙ ſūt diſpōnes eēntiales ī ꝗtitatibus dnr paſſiones & accna ꝗtitatis ſz cū reſpiciūt unū ī alterī reſpcū uñr ī caplō relatiōis collocari. Relatio nāq accīt ꝗtitati & ceteris predicamētis. Aꝝ. in predicamentis. & v. methaphīce. ac cōmētator. Amplīꝯ ut ℣itas diligētīꝯ īdaget ſciēdū ꝙ ꝗtitas pōt duptr ſuſcipi aut ſīplicit uel ſzm qd. Prīo qppe aut ſzm rōnē coēm uel magis pticularē. Quod ſi prius. aut ſzm rōnē intētionalē ſzm ꝙ ī eius cōitate oīs cōcludatur inferior ꝗtitas put ſubicibil extat & predicabilis & ita de conſideratiōe logici exīt. uel ſzm pōnez realis inꝗtū ens extat & tūc d ea methaphīcus ſpeculat. cōtemplat. n. ens īꝗtū ens. vi. methaphīce. Si ℣o ratio īſpiciat pticularior realis tn puta put eſt multiplicabilis unitate ſic ꝗtitas diſcreta uel mēſurabil pūcto ut līea uel ſupficies de ꝯſiderōne tūc extat mathematici. ipſe nāq circa talē negociat ꝗtitatē. Si aūt moueat ꝗtitas ſzm qd puta put tminꝯ ē & mēſura phīcoꝝ corpoꝝ & ultr ꝗtitatibꝯ ſſzibilibus ſubtracta negotii exīt phīci. Propt ſzm ℣o ſciēdū ꝙ coīs factus ē ut appuit ex argutis meīcoꝝ ſzmo ꝙ morbꝯ qs ledit ꝗlitate. aliꝯ ℣o ꝗtitate. Quod oñdit. nā ſi ſaītas debet adeē obūores quātitatis mſura dētmīatos fore ac ꝗlitatis pporcionatos appens prīo prīa. Cū rōes ꝗrioꝝ extēt ꝗrie ut aūt meīcoꝝ ℣ificet ſermo. Introductū id qītū phīcū nō paꝝ. Cuiꝯ ueritas ddoꝝ uidebit ttio. Propt ttiū ℣o ſciendu ꝙ a quātitate ſīptr & p ſe nō pueīt alicꝯ morbi leſio & ultr nz actio. Conr aūt & coadiuuatīe accīt magis. Primū qppe oñdit. qm ledere agere qddā exīt. Szm. n. hoc in id qd ſubicit agere qd dr. ſzoē agere ſiue actio ꝗrio pficitur drā. lx. ꝗtitati aūt nichil extat ꝗriū ī predicamētis. Amplīꝯ nichil prīcipalit & p ſe agit ultra ſuā ſpez. Sīc. n. ſe habet aliqd ad eſſe ſic adopari. ſzo methaphīce. ſz ſi morbus lederet ꝗtitate cū ſīptr ſit ꝗlitas drā. lxxiiii. Itidez illud ē abſolutū qd a qualitatibus ſſzibilibus a qbus dependet leſio & ultr actus oīs nō ledit aut agit. tale quippe ꝗtitas exīt cū ea ſit prior qualitate poſſitq qd priꝯ a poſterioribꝯ abſolui. Ei aūt nō debet locus motus aut tēpus neq ꝯtactus & iō nz rō boni appens. ttio methaphīce. ni forte per accidens & quo ad nos drā. lx.

Rurſus qcquid ineſt uni ſpēꝝ rōne ſupioris ineſt & alteri ſz morbo īanitiōis aliqd ē ledere qualitate puta ꝯōne ꝗuis mīorez uideat īportare ut oñdūt ſīplex ethica & ſenectutis ethica. is aūt ꝗriat repſonis morbo. Quod firmatur qa magis & minus ad eaſdez deducūt drīas integni. Quātitate igit ſīptr & p ſe nō pueīt ledere. Declarat et ꝙ accidat id ꝯnr & adminiculatiue qa forma natalis debitā quātitatez ut eē hēat & opet expoſtulat ī matia ita ꝙ in maiori extenſa quāto amplius agit. Iuxta illud cōmētatoris prīo. c. & m. potentie & corpoꝝ ſe cūt magnitudines que ſūt ī eis. Et ppterea ſzo. de cā. oē agens opus fit magne quantitatis exiſtere. In mīori aūt minꝯ ita ut ignis actiuiſſimꝯ mīma ſuſceptus ꝗtitate nō ſentiet neduz ꝙ ledat ꝯōnū ttio. Quod et uenena oñdunt recepta ꝗtitate ꝗmīma. Eſt nāq mīmā carnē repire que āplius diuiſa formā carnis nō retinebit phīcoꝝ prīo. Ledit igit morbus utcunq ꝗtitate qs & ultr agit. Ea. n. ꝗmaxīe maifeſtat actiōis ītenſio uel remiſſio. Et iō qa medicꝯ artifex ſſzibilitatis & euidentie amplioris nō īmerito ptulit ledere alicꝯ morbi & actus ultr pfici quātitate drā et tactū. lx. Circa quidē predicta fcm ē dubitare qa dcm ꝗtitati nichil fore ꝗriū & motū ī ea nō ꝯtinere & p ꝯns et cū oīs extet de ꝗrioī ꝗriū p mediū phīcoꝝ. v. cum eadē ſcribat hoꝝ oppoīta ceu relinq ſzm quale ꝗtū & ubi motū eē ſolū. In unoquoq nāq hoꝝ ē ꝗrietas. Dicendū utiq ꝙ ꝗtitati ſimplicit

Cō. tou

9ſiderate ut a logico methaphico & mathema
tico nichil extat ꝗriũ. Quod oñdit qm̃ cõtra
ria ſũt que ſub eodẽ poita gñe int̃ ſe diſtantia
maxie uiciſſim ſe de ſubõ expellunt.x.metha
phice.uñ ĩ predicamẽtis aliquo in ꝗriis exñte
ſuſceptibili poſſibile ĩ alteꝝ tranſmutationẽ
fieri niſi alterũ nata extitit ſic igni calm.hec
aũt rõ ꝓior 9trarioꝝ ꝑ prio ĩcurrit q̃litati cum
oĩa pretacta ãplio eidẽ ĩexiſtant q̃ ubi aut q̃ti
tati.In ubi nãq; oppoĩta nõ ſe mutuo expellũt
de ſubõ.nõ.n.qd ẽ ſurſũ uniꝓſi nũq̃ poterit eẽ
deorſũ aut eꝗ a quo tñ comtator tanq̃ a priori
viii.&.x.methaphice poĩt ꝗrietatẽ in alia gña
emanaſſe. Quod mino appbo. Quod & autor
vi.prĩcipioꝝ 9firmat a loco remouẽs ꝗrietatez
mõ quo tollit Aꝝ. hãc a q̃titate. qcqd 9tra eos
elentice conẽt̃ aliq dĩe. nõ.n.ꝑ ſe forte ac prĩo
ſibi 9trarietas ĩexit uerũ fortaſſis ꝑ accñs ma
gis puta rõne q̃litatis ut grauitatis & leuitatis
nã earũ una ĩ locũ deorſũ ĩclinat̃.altera uero in
eũ q ſurſũ. Similit̃ & in q̃titate cõtrarietas
ſzm qd ĩexit & 9ñr/prĩcipalit̃ uero in q̃litate/
cũ enĩ aliq̃ cõpletã ſiplr attĩgũt magnitudinẽ
in augmẽto ſũt ꝑfcã qñ autẽ exiſtit circa illã ĩ
ꝑfcã ſunt & diminuta & ſic ꝑfectio & ĩpfectio
ſzm quãtitatẽ circa idẽ hñt fieri ĩ phĩcis buiꝰ
quoq; rõe ĩquãtitate cõtrarietas ĩexit. Vnd
ceu 9ñr puta q̃litate magis eidẽ ineſt cõtrarie
tas ita & ledere & ulr̃ agere. Talr eẽ in ea eſt
mot9.Oĩſq; q̃litas ſſzibilis.qĩ cõmẽtator t̃tio
methaphĩce.Licet mathematica ſĩt ĩ re mota
nõ tñ mouent̃ niſi accñtalr̃. Hec aũt ueritas
indicat̃ creticoꝝ ſzo.ita.Nũeri qdẽ ĩ ſe ipĩs nõ
faciũt aliqd ſzſbãs 9ſecũt̃ q̃ ĩ aliqb9 agũt boĩ.
Noſceq; motus ille q ãplius ſbẽ inheret eſt
ĩ ubi cũ ſit ꝗuitate ac leuitate que magis ſubãz
9ſecũt̃ bis q̃ ĩ q̃litate aut quãtitate mouẽt̃ ita
ut comtator ſzo de aĩa ꝗue dicat & leue ſubãs
exiſtere ſũt tñ uerius q̃litates.v.methaphĩce.
aut q̃titates ut tactũ et̃ & ibm̃. latio.n.mot9 ẽ
ꝑfectoꝝ poſtq̃ gñatiõe ſũt ꝑfecta.Conſecũt̃.n.
formã ãplio ſubãlẽ.uñr nãq; graue ac leue in
ſe ipĩs motus hr̃e prĩcipiũ & modicũ de foris
ĩpediri poſſe qd̃ nõ ſic eueĩt ĩ augmẽtabili &
alterabili.Sanabile nãq; ex ſe ipſo ĩ ſanitatem
deueĩt puta cũ arte nõ iuuat̃ medicine plerũq;
illio auxilio ſubleuat̃ ce.&.m.iiii. Sic igr̃ mo
tus ĩ ubi ẽ aliis ꝑfectior tãq̃ ſubãz plo attĩgẽs
& uelut alteratõnis effect9 & utcũq; augmẽti &
decremẽti.nã ĩ bis q̃ gñant̃ & corrũpũt̃ ea pri
or exĩt motuũ ceteris natalĩũ prĩo.In uniuerſo
aũt ꝑbat̃ phĩcoꝝ octauo lationẽ priorẽ motuũ
exiſtere. Propt̃ q̃rtũ ꝓo & ſi appeat quid iã
d̃d tñ grã ꝑfectioris didaſcolie utriuſq; partis
rñdeat̃ argutis. Ad primũ nãq; dicendũ q; tal
replo aut ãplio nutrimẽtũ ſeu mltitudo ꝑimit
ſuffocando aut uaſa ſcindendo ſeu appoplĩam
aut aliã egritudiez ex multitudĩe hũoꝝ ĩducẽ
do nõ qdẽ q̃tita te ut ſiplr quantitas ſz magis
ꝓut ſzm qd & natalis.qualitatis.n.hoc magis
eueĩt grã puta calo 9citante prio ut moto ſup
fluo ĩ athletis.aut frõ coartante ceu ſub eio itĩe
rando dñio uel uiſcoſo groſſo duro ul̃ molli ac
ſil̃ ibo.uñ collz t̃tio.pũgit̃ Ga.eo q; uiſus ẽ mor
bũ 9ſilem oez a prĩs cãri q̃litatibz.ñ.n.bis ſol
ueꝝ et̃ duricie & mollicie. Qud firmat̃ qa ſe.d
replõe ſan.de qua ſubdit̃ magis ledit rõe q̃ fe
bris & q̃lr q̃ ea qua quanta cũ febris ſit mala 9ã
cala & ſicca. Quod ſi dicat Auer̃.fieri ꝓpter
quãtitatẽ ſolũ. Dicendũ illud ſzm appentiam
9tingere medicĩalẽ cũ tñ q̃litatũ aliq̃ prio eio
ut tactũ matĩaz ĩ opilonẽ 9citauerit.groſſũ.n.
uiſcoſũ & multũ bẽt magis rõnez q̃litatis opi
latiõis cãe. Plimis qdẽ ſic az ĩductoꝝ qd d̃d.
Ad aliud dicendũ q; flõia q̃titatẽ nõ ſimplr
euãt ſz natalẽ magis cũ et̃ dicat.A. ea qñz eua
cuari mltitudinẽ ſan.Interdũ malĩciã ipſius &
qñq; utrũq;. Ad aliud et̃ az qm̃ lz cui uideat̃
ĩeẽ hũoꝝ tẽpamẽtũ prĩaꝝ q̃litatũ ſupexcedit
tñ q̃dã ſzaꝝ. Ad prĩmũ aũt eoꝝ que ꝑtis alĩio
dicẽdũ q; a quãtitate ſiplr ut oñſũ nõ fit ledẽr̃
aut agere ſz a qualitate ſola drã.lx.ſzm qd aũt
& 9ñr eueĩt. Ad aliud et̃ qd dicẽdũ appz ſũt
quãta qppe ut talia abſoluta & ea de qbus ma
thematica a motu tpe 9tactu & actu ſimplr ut
uiſũ ſepata ſil̃r a loco q ꝓe ſolũ natalib9 debet̃
ab ipõ tñ mio ſũt abſtracta.uñ comtator prĩo
de ge.& cor.Impoſſibile fit mathẽatica abſtra
hi a loco ut mathematici abſtrabũt eã ab aliis
accñtibo tñ corpo nõ ẽ ĩ loco niſi ꝑ ſuas dimẽ
ſiones nõ ꝑ accña alia. Ad aliud dicendu; q;
quãtitas ut quãtitas nõ ledit aut agit ꝓut 9le
quit̃ matĩaz ſz magis qualitas. Eſt.n.tãq̃ ratõ
quo ꝑficit̃ actio & inſtr̃m ĩmediatũ ipĩus ꝓpt̃
rõnẽ ꝗrietatis ĩ ipã prĩo ĩuentã.ſubãꝓo eſt ut
baſis & fulcimentũ actus primũ & ĩmediatuz.
Quãtitas aũt ceu admĩculũ qd̃dã.nã ea q̃litas
extendit̃ actiua.Quãta.n.ſupficies fuerit tãtũ
albũ eſſe dices ĩ predicamẽtis.totũ igr̃ 9poĩtũ
aget ueꝝ q̃litate amplius.

DIFFERENTIA. LXI.

Vod frĩtas nõ ingrediat̃ opationẽ na
ture eẽntialr̃ ſz ꝑ accñs oñdr̃.qa q̃rto
methauroꝝ.Factiuũ autẽ frm̃ aut cor
ruptm̃ aut ut ſzm accñs. Adhuc.vi.d̃ accñti
Dico q; caloris augm̃tatõ utilis ſi nõ ꝓceſſerit
ad ultimitatez ut mẽbra diſſoluat & liq̃faciat.
frĩtas uero nullũ in actione cõfert iuuamentũ.
Amplio haly.& prĩo prĩa.Frĩtas eẽntialit̃ in
opationẽ nate ingreſſũ nõ bẽt ueꝝ ꝑ accñs diſ
ponendo inſtr̃m ut uiſũ/aut uẽtoſitatẽ & ſpm̃
ĩgroſſatiõe ſuſtentãdo. uñ prĩo ſexti natalĩũ.

Frītas nō hēt ordinē ī ꝟtutib9 que 9ueniūt appetitib9 naālib9 nisi q̄ī seruiciū utilis 9ntis. Quod & oñdit rōne qa oīuz ꝟtutū opationes p motū exnt hic aūt pficit calo q̄re s3o de ge. aīaliū. & pbl. xiii. Calm motm frm aūt eg̃rio pmansiuū. Frītas. n. paliticū faciēs & mortificans motui aduersat prīa prio. Et i quod uni adest g̃rio4 remouet ab alto. Contraria nanq̄ mutuo se ad inuicē expellūt de subō cū rō eo4 ī maxīa 9stet distantia drā. cliii. sz calitati eēntialr iest opatiōe subingredi cū calidi ut tactū sit mouere. Rursz opatio p 9ōnez exīt tanq̄ p nate instm. Cōplo aūt būana maxīe ad calidita tē & būiditatē declīat sz ī g̃d9 respcū 9ōnis pondere equat drā. cxxxix. Sopitū erit igr calido frm. Et 9firmat qm calm ē duplex in ea unū qdez 9ōnale mbri c9libz qd uelut matiale 9sistit. & aliud mēbro cuiq̄ a corde demādatū. Ita q̄ ex his duob9 calis 9iūctis efficit unū calidū qd ē. q. forma mēbri drā. lix. hec aūt duo calida sic ī unū augmētata frītate ī opationē nature eēntialiter 9currere nō pmittūt. Nō igit frītas opationē īgredit nate eēntialr sz p accidēs. In g̃rium qa s3o de ge. aīaliū. dura mollia & uiscosa frāgibilia & q̄cūq̄ alia tales passiones anīalis exnt pticulis. Caliditas & frītas faciēt utiq̄. Dr eq̄ ex alimēto nutritīe aīe ꝟtus facit augmētū utēs ut organis caliditate & frītate. Et qd pl9 subdit qa ī his mot9 exīt illi9 ac qd ī his q̄ fiūt grā alic9 accīt hoc quid infrāre ipō4 hoc aūt calefacer & fieri pticlar unāquāq̄ hanc qdē carnē mollē zcr. Rursus methauro4 q̄rto. Gnant calz & frm obtinētia matiaz & ī fine illius tales qdē ptes calitate & frītate. & motib9 ab his 9tīgit fieri coagłatas calo & frō sic & fiēdis hos qdē ut argentū tam caliditas & frītas & mot9. Adhuc idē uī sentiri naāliū ita prio. Submisso spmate īmrice ul ī trā nichil drt tpib9 qbusdā deīmīatis ut q̄plurīe 9stituāt pticule ei9 q̄ gnat subē siccitate calitate frītate & hu. uñ prio de iuuam̄t. Cōplo ē subē opatio c9libet mēbro4 p ca. fri. sic. & hu. Et collz ītio. Opationes oris stomaci iuuāt & 9plent frītate tēpata. Amplio rōcīatio 9firat idē. Illud. n. qd ē naāle opus īgredī eēntialr nate. Ipō. n. hoc dr naāle. tal ꝟo ē frītas. uñ q̄rto methauro4. Szm unāquāq̄ pfectōz īminant a naāli calitate & frītate. Rursz qd eēntialr facit ad gnatū eē eēntialr īgredī op9 nate qm gnatū fore op9 ē nate. sz frītas eēntialīt facit ad gnatū eē ut appz ī niue glacie & cristallo & plib9 metallo4 & ī flāte & pprie uitreo. Quod & ī corpib9 aīaliū fortassis 9tingit actu frm repire. frītas igr op9 eēntialr īgredī nature. Propt primū qdē īciendū q̄ frītas est naālis aq̄ passio seu pprietas sibi naālit primit9 inherens. Terre ꝟo acqsita s3o. Vnūqdq̄ n. eło4 unā sibi q̄litatē obseruat ī sūmo ex qua aliā acqrit drā. xii. Quotiens aūt dr ipā drā uisū. xv. hic sūit p frītate actuali repressa. Ingredit ꝟo demū unū ī aliud multiplr. Aut. n. sic ptes eēntiales q̄ diffītiōe signāt ingrediūt qd qd est & suū ule. uel ut ptes integrales qd totū integrāt ut 9stitia & officialia corpus. aut accns īgredī 9stitutionē subiecti quod prio tn egredi dr cū matia cū foīa oīuz sit cā uelut mr accntiū pbicō4 prio. seu sic īstm īstrumtatū. Quod qdē instm si corporeū ꝟtualr solū & ñ szm seipm instratū īgredr ut appz in organis a pricipali mot9 agente. Si ꝟo in corpe fuerit szm id qd ē eēntialit īopatū bēbit ingressum cū p se faciat ad motū & sic ad formā & eē ut ī eło4 q̄litatib9 exntiū ē uidere ī mixto. Amplio opatio actio & factio & si uideant satis cōueīre drā tn distant pli qd ex eo4 notificatiōe & pprietatib9 appebit. Est aūt opatio illud ī quo euanescit foīa opati & corrūpit p9 qetez faciētis eā diffinitionū libro utpote ābulatō & locutio q̄ euanescit nz īuenit ei9 uestigiū post qetē ambulantis & loquētis. prio aūt prīa ē effect9 ꝟtutis īmediat9. In sex pricipiis uero Actio ē szm quā ī id qd subicit agere dicimur. q̄rto ꝟo pantegni. Actio nichil aliud ē q̄ qdaz ꝟtutis motus ad id quod efficit. nō tn dico q̄ actō eēntialr sic sit mot9. uñ de re. sa. s3o. Quicūq̄ motuū nō sūt act9 triplex zcr. Ipā tn cum motu exīt actio. nā ppriū actionis ē eē ī motu. & motus ī actione firmat ī sex pricipiis. Szm ꝟo balyab. ibm q̄rto. Singulay actionū mot9 qdē sūt mouetq̄ eos agēs. Factio ꝟo respicit ea que artis ceu actio ppri9 q̄ moris. iux illud drē ītie. Ars ē rcā ratio factibiliū. prudētia ꝟo agibiliū. Subtili9 aūt 9sideranti appebit q̄ opatō predictis duob9 ulior exīt lz unū p alio recipiat sepe. nā actio uī matiaz supponere extrīsecā ī quā agit lz prio actio duplex sit poīta corpis uidelz & aīe. Opatō quoq̄ & rē ur extrīsecā ī quā agat agens īportare ut secare & urer & intrīsecā ut intelligere. Est nāq̄ opatō q̄dā transiens ut urere & secare. alia ꝟo ī opante p manēs ut ītelligere & uelle. diffinitionū libro.

Rursz actio oīs uī a motu īsepabil fore tanq̄ ab ei9 natura & pprietate. opatio ꝟo cū motu & sine motu ut ī diuīs. uñ ethico4. vii. nō solū motus ē opatio sz & īmobilitatis. Quā et sine motu existere ī opatione oñdit retentīe. quid aūt sit naāta drā uisū. ix. hic aut ē sūit p ꝟtute regitiua & pprie naāli. Essentialr uero ab eēntia nomē denoīatiue suscipit. Essentia seu qdditas ex ptib9 foīalib9. Amplio p diffinitionē īportātis qd qd est rei īdicātib9 denotat. vii. methaphīce. In eo aūt quod eēntialit

Opa

Actio

ARS
Prudē

Vii ethy

inexit & dici de oi & p se & ulr & sm qd ipm
iportat. Cui9 eentialr ee oppoitu quod e acci
dentalit exit. Quod i 9rii ia notificatoe 9gnos
cit. Notandu q paccns repit i his que sut
eentialr ordiata & i his oppoitis & i ambobus
duplr. In primis qde uel put diuidr 9 primu.
un prio pria. Neruoq iuuamēta qda sut sm es
sentia puta prestare ssm & motu. alia paccns
sic carne corroborare & corpus fortificare ceu
hic suit magis. Aut 9 imediatu fit sp/neq ime
diate pricipalr a caliditate & fritate/sed sm
accns. i. p aliud. In sis etia duplr ul put didr
9tra id qd e sp & i plib9 ceu casuale & fortuitu
aut 9 illud qd e p se ut calm ifrare frmq cale
facere. Propt sm xo sciendu q Haly &. A.
maxie pria & nataliu sexta primis nitit ondere
fritate no bre igressu i opatoez nate nz ordiez
i xtutib9 ipi9. Suppoit. n. oiuz opationes xtu
tuz p motu existere. Fritas siqdez motu tollit
cu paliticatu & mortificatu qd moble reddat
Ideo 9cludit opatione uirtutu que coueniunt
appetitibus no igredi natalibus eentialr eo q
tollat motu qd poit i rone opationis cocidere
sz p accns prepando instrm puta uisu & uetosi
tate i expulsione igrossando. Hui9 aut posi
tiois defect9 i ttio ondet ppositoq. Motm et
ei9 fortassis no ualz. Poit naq Aq. ut prebitu
q mot9 costat no solu calitate ueq et fritate &
q ptes aialiu calo & fro & motibus eorude co
agulatione suscipiut. Rursus oes 9sentiut q
fritatis sit 9bendo mouere de circuferetiis ad
centq. Contrahedo. n. 9gregat que sut eiusdez
trib9 & aliene. sz d ge. & cor. & qrto methaur
Calitas quoq motu ut 9riu het omogeia soluz
9gregas & etherogeia ppelles. Itide nataliu
prio. Vena & singulu alioq organoq opat ppt
opatiaz 9one que ex qtuor qlitatib9. Tertioq
ipoq. Matrices oi collo clausas 9tinere i plibus
mulieq noue mesib9 fetus pmansio aut & con
structio pficit fritate pbl. xiii. A. et uolens
p bare detentiua i ei9 opatione motu uti non
iuste ur rocinari. Ait naq. Retentiua opat mo
uedo uillos trasuersos sm figura 9prehesiois
bn facta. & si retentioi motus attribuat localis
sic attractioi & expulsioi de accnti. vi. Dicaz
et. n. hoc ueq fore cu ipa instrm 9trahit sup id
i quo demu opabit digiua sibi famulado. aut
gnatiue detentiua. Cu aut 9tractu fuerit instrz
& hec figura bone coprehensionis fuerit facta
motus cis cessabit detetiue. Et io demu. q.
se castigas subdit due localr mutate & retetia
qd & nome ur iportare & sic detentiue opato
sine motu exit cu supposuerit oez opationem
pfici motu ut tactu. Et hoc qde detetiois tep9
longi9 e ualde tpe figurois uilloq sm bona co
prehelionis forma. Quod siqs dicat illic ee

9motione spuuz ut qda dixere dd hoc no fore
i retentia ut retentia szi digiua. Silr i digone
no e motus localis nisi 9nt & p accns ut ratoe
pmixtiois ptiu 9ntis ad motu alteratonis. un
qrto de accnti. In 9uersioe couersiue no est ne
cesse moueri locali mutatioe na 9cauitate pfi
cit & no yuulis. Itaq nz ois mot9 e a calido quo
cuq mo. nz et ois opato p motu taq p suu exit
eentiale cu ipm ut tactu 9tingit aln ab opatoe
separi. Quida xo deaurātiu uolentes arma
in defensionez sumere Auicq. dixerut q fritas
eentialr prima 9positione igrediat mixti cuz
oia 9stent ex elis & eoq natis dra. xvi. Quo ad
opatione xo eentialit no igrediat sz accntalit
magis uillu sustentando aut uetositate & spm
igrossando & eoq pbibendo dissolutione. qd
ridiculu grade. frustrat naq sic dntes nataz sp
ppt fine opante ponut. n. q e ad fine rescinde
tes eudez. Propt ttiu uero sciendu primit9
ondat q fritas igredit eentialr opatione & no
p accns tm. Szo q no adeo remanz fritas elata
i aialib9 & maxie i nobis ut calitas. Propt
primu h9 sciedu q fritas eentialr opatione in
gredi nate quocuq mo predictoq suat natura.
Costat. n. q si nata iux Aq. gnalit suat q fritas
fere eqlit opatione igredi nate ut & caliditas
qd no i nata gnabili & corruptibili appet solu
ueq et i ea que ppetua & icorruptibili efficient
dutaxat qlis q corpoq supioq. Est naq satnuz
dare uenere & luna cu aliis eorude 9onis fixis
stellaq p se uirtute fritatis hic mo efficere ali
quo. qcqd dicat cometator szo. c. &. m. cu ome
multiplex & difforme oporteat tande in unuz
primu unicu ac uniforme reducere lucidatoris
dra ttia. In hac quoq nata iferiori gnabili et
corruptibili qcuq dca fritas remissa eentialit
i op9 ei9 obtiet ingressu qd et autoritate app
bat et ronib9 couicit. Aq. naq szo de ge. aia
liu. Fiut aut carnes anchis pporcionale et fro
costante ppt qd et soluut ab igne. Cano naq
qrti methaur. q qcuq fiut a fro a calido dissol
uut et e9. In his qde maxie que no fiut a aia.
Nz et sane sm aduersarios no ingredr quia
tollat motu cu dictuz sit de motu aialiu: Cause
motuu caliditas et fritas que de foris et intus
exntes natales. Adhuc ibm ois motus alicui
initit imobili sz inixio fit a fro sic mot9 a ca.
ergo frm reqrit et ad motu. Rurs9 9onu szo
dr piguediez ppt fritate paniculoq generari.
uu prio pria adeps fritate coagulat. Et q caē
gnationis huoq cu aliis exnt caliditas et fritas.
Silr uidem9 et maxie ex corpa aialiu coposita
pprie fritate 9stat ut ondr i niue glacie cristal
lo et metalloq qbusda. Fla et actu frm i cor
porib9 nm ut ui treu pficit gnari. Amplius
rone mat. na unuqdq sic se het ad esse sic et

ad opari ut dcm̃ prio eo q̃ eē ordīat̃ ad actum
sitis nāq; dispō rei ī entitate ⁊ vitate & opatiōe
sō methaphice. Frītas aūt cū aliis qualitatib9
ut oñsū. xvi. eēntiat̃r cū eo4 subīs ad eē faciūt
mixti. ppt̃ qd̃ & eēntiā īgrediūt̃ opationis. sic
nāq; se bēt subm̃ ita & passio seu ꝓprietas na
turalis ab ipō deriuata. Itidē nisi frigiditas
eēntiat̃r opatōnē īgrederet̃ nat̃e cal̃itatis excē
sus 9positū destruerī. Indiguit ergo frītate sal
tē 9tēpante. Palin saītas ex opatione nat̃e
9surgit dircē cāt̃ nāq; ex debita ꝓporciōe 9ōnis
& 9pōnis mēbro4 9sitiuī & officialiū ad īuicē./
sī frītas cal̃itatē sibi obuiam ut febrilē extin
guendo corp9 ad tpamentū & saītatē reducit.
id aūt nō fierī nisi ⁊tus uteret̃ ea in eius actu.

Quod si A. drēt frītatē intensā op9 nat̃e nō
īgredi sī remissaī d̃d̃ hoc pa4 ualere eo q̃ etiā
cal̃itas nō nisi remissa & frītati 9tēpata & 9sti
tutionē & opationē 9positi eēntiat̃r ingrediūt̃.
In nat̃aī nāq; īgrediūt̃ regitāī uirtutū uidelī cō
geriē ut appuit in retētiā & expulsiā uirtutes
entes nat̃ales. Ex pte quoq; aiāliū. s. ⁊tutū cō
prehēdēciū occulte ī cōsīuatiuā & meōratiu ā.
Quātū ⁊o ad ⁊tutes uitales ī uisiōe mot9 ptiū
lateraliū cordis ipīus pieti. Omīs enī motus ī
nitiūt̃ cuidā īmobili. Quod etiā maīfeste aī
in el̃orū nat̃a & forma seu 9poītiōe. q̃ a nat̃a de
pēdet el̃orū. uñ 9plexionū prīo. Plasma forte
seqt̃ q̃tuor el̃orū eucrasiā aut forsitā aliqd̃ prī
cipiū diuini9 desup ex supioribī. plasmatio nā
q̃ p frm̃ nō pa4 existere eo q̃ ipm̃ cōgregat &
in eē retinet nō solū omogeīa ue4 etiā ethero.
Cal̃m autē omogeīa 9gregat etherogeīa autem
dispgit & disgregat uñ. A. scd̃o. de. aīa. Prim̃
instrm̃ ⁊tutis nutritīe ē calor nat̃alis. calor. n.
ē aptus ad mouendū mat̃ias. p9 būc seqt̃ frītas
ad faciēdū eas qescer̃ ī suis pfectiōib9 creat̃a4.

Hoc itidē qd̃ dictū ī aliis nat̃is ⁊ificat̃. In na
tura et̃ de 9suetudīe dcā cū ipā sit sīa q̃dā regi
tīa nat̃a ac et̃ ī nat̃a sīm q̃ epī tāq̃ eiī prīcipio
primordiali ⁊ fūdam̃to sīm meīcos attribuit̃
In cī solū nat̃e opatōnē negauit. A. frigiditatē
eēntiat̃r īgressū brē. Cī tñ datū ē ḡriū ī ⁊tute
detentīa & expulsiua. Oñsū et̃ fuit q̃ mot9
nō solū ē a calo ue4 et̃ a frō. & q̃ opatio nō oīs
ē cū motu īmo q̃dā eiī cū qete. Ex bis et̃ cō
cludr̃ beben mesague & ysaac ysraelitā sīm q̃
eis impoīt baly errorē ac Ichānitiū & balyab.
nō īcurrere ponētes detentīaī frō & sicco opa
ri. expulsiua ⁊o frō & hu. Propt̃ sīm hī sciē
dū q̃ ī corpibus aīaliū & maxīe nrīs caliditas
mīī remissa ī 9stitutionē opis nat̃e & opatio
nē eo4 ꝓueīt q̃ frītas eo q̃ 9plo nr̃a declīat ad
cal̃itatē & hu. drā. xx. Et iō lī ponā frītatē eēn
tiat̃r īgredi opationē nature magis tñ remissa
ualdē puta sub mīori excessu cal̃itatē rēittēdo
īgrediūt̃ q̃ cal̃itas. Vñ. G. de typo ex calido &
frō 9stat mixtio lī ipm̃ cal̃m prīcipaliūt̃ sit de
intentiōe nat̃e qa p ipm̃ fiūt mot9 & opatiōes
nat̃e oēs qb9 repugnat ḡriū. attñ frītas magnū
sit̃r exhibīī iuuamētū & hoc qa cū de nat̃a cal̃i
sit tm̃ moueri sursū & secus appositū trahere
si frm̃ nō īpediret festīaret ad distantiā ualde
longā sīd īpedit quēadmodū dispgi de celeri
nō sinit. Quare Aueř. ttio collī. Mēbra non
agūt & patiunt̃ nisi cū quodā calore tēpato ex
frītate ꝓporcionali ei. Ostēsū. n. ē nat̃alī phīa
frītatē eē ī corpe sīc instrm̃ tēpans nat̃alē calo
rem. Idē quoq; de causis longitudīs & breuita
tis uite. Calor m̃surat9 cū frigore dat gñatōem
& ꝓpriā formā nat̃alem. nñ prīo prīa. Tu tñ ex
hoc ītellige q̃ eq̃litas & saītas magis ptīet cal̃i
tati q̃ frītati. Et eodē sīa. Cal̃itas calori ma
gis ē 9ueīens q̃ sū. frītas. Adhuc ttio prima
Cal̃itas ē 9ueīens ⁊tutib9 frigori 9tempata &
iō poīt̃ seq debilitatē & destructōnē opatō fri
giditatis cā nō aūt cal̃itatis nisi uehem̃t̃ suerit
excedēs. Tertio et̃. xiii. nō sīuās primi prīe
legislationē īqt ita. Retentīa oī ut 9sīuet̃ sīm
pl̃m siccitate cū declīatiōe ad frītatē. Expulsi
ua cū hu. & fri. Quod fulcit̃ qa illd̃ pl9 eleua
tur ī aliquo ut ī mixto quod magis facit ad eē
& opationē eiī oppoīto/talis qdē ē frītas rela
tiōe cal̃itas ut forme denotat īpressio & mot9.

Est nāq; hec foīalis frītas aūt mat̃iat̃ magis
caliditas itaq; intensior extat frītate ī mixto.

Propt̃ q̃rtū qdē ad prim̃ dicēdū q̃ A4. non
dixit sīplr frītatē accñtal̃r opari sī. q. p accñs
respcū cal̃itatis mīī. n. opat̃ p se ad eē qa solū
āpliī cōtēpando drā. xlviii. Sbāl̃r ⁊o opat̃
ad corruptōnē gñato4. com̃tator ibm̃. p accñs
⁊o ad eo4 eē. Aut illic sīmo ē de frō ī coī pre
pante admixtionē. hic aūt ī pticl̃ari ꝓut ordi
nat̃ ad aīalia. Ad aliud dicendū q̃. Ga. dicit
actōem nō aūt opationē aut frītatē nl̃lū ī actōe
prestare iuuamētū ue4 ē ultīatam ut cal̃itas et̃
ultīata/remittit̃ tñ magis frītas q̃ caliditas ut
dcūī & hoc fortassis ītl̃lex. aut iuuam̃tū d̃ quo
sit curandū. Et sīl̃ī mox subdit. Ga. sermonem
ingens ī ceteris actioībus nichil ualet hūiditas/
nisi ī nutritiōe & augmētatiōe maxīe. uel illī
fuit opi. quā ī pñtia4 nō appbo. Et sīl̃r d̃d̃
baly &. A. Ad aliud dicendū nō eē ue4 oēm
opationē p motū existere ue4 q̃dā qete magis
fieri ut ī diuīs. Quod & ī detētiue iā appuit
actu. nī oīs frītas ut oñsū palitica t & mortifea
reddit. Immo frītas tēpata secū motū cōpatit̃
ut ī pl̃ib9 appuit actib9. Ad aliud dicēdū cō
cedēdo ue4 fore qñ ḡriis p nat̃aī ipōī īerit &
nō p nat̃aī gñis supioris sīc albo & nigro p na
turā coloris inest uideri. Dicendū et̃ cal̃itati
nō p nat̃aī sibi ꝓpriā ingredi opationem nat̃e

que oppoit frītati uex p ulez magis supiorē ce
lestē cū calm celeste et frm supet sic appet ex
stellax natis onsū drā.x. Aut dicendū q̄ hoc
calitas facit in corpib9 nīis frītate 9tempata
phibet.n.assationē comtator methauī.q̄rto.
Ad aliud dicēdū cū calo hūano associari frm
ñ excedēs calidū remittēdo onsū nāq̄ q̄ frītas
ī nobis magis remittit & in mīori pmaēt cali
ditatis excessu. Et hic qdē dndū ad alid zc9.

DIFFERENTIA. LXII.

Vod digō fiat frītate ondī ex meīcox
opis cū.n.uolt mās digerē calas cibos
& pot9 exbnt frōs ac medicīas ut oxi
zacarā syrupū frōx zuccax uiolatū & triasāda
lox 9fectōes. Adhuc digō ē q̄dā gno sic putre
factio aliq̄ corruptio q̄rto methaurox.s3 gnatō
fit frītate ut ē uidere ī multis. fit.n.uermis ī
niue.bystoriax qnto. Rurs9 quod natale est
digōnez pōt cāre. ea.n.ē nate act9 talis qdē est
frītas uñ prius circa unāquāq̄ pfectionē circa
ea que terminant a natali caliditate & frītate.
Palin quod facit ad eē & opationē. id.n.or
dīat ad illud s3 frītas facit ad eē cū ingrediat
ut alie q̄litatū mixtionē drā priori. Ex qua
tandē 9clo resultat faciet igit ad opationē sed
digō ē uirtutis digerētis opatio. Adhuc digō
drā.l. ē matiei prepatio ut a ⁊tute liberius ex
pellat excretīa.hec ⁊o frītas opat matiaz calaz
īfrando & subtlitatē ipī9 īpeditiuā expsiōis
remouēdo saltē nāq̄ hāc digerere hēt matiaz.
uñ baly plm qd īfrāt & hūectat phibz digōnē
pretq̄ ī materiis colicis calidis & siccis.s. cola
citrina sola.Frītas igit digōnē īducit. In op
positū methauī.q̄rto.Frītatis &.n.indigestio
uñ Alex.ibm.Nō fit aliq̄ digō a frītate. poit
n.digō a calitate fcā eē. Et comtator.op9 frī
giditatis phibet digōnē qa ipāz opans omīb9
moīs calor ē natalis. Quare pnosticox prīo
maturatio nō 9pleī nisi p calitatē. Amplius
digō ē cōpletō a natali & pprio calido.Indigō
⁊o ē īpfectio ppt īdigentiā pprie caliditatis
drā.l.uñ de ge.aīaliū.ttio. Digō calitas q̄dam
est.Et q̄rto.Digō oīs opat calido.ppt qd frīta
te nō erit digō. Propt primū a ūt sciendum
ipsum satis fore notum ex drā.l.& premissa.
Propt s3m qdē sciēdū q̄.A. sīplr p se nega
ret frītatē īducere digōnē cū ea sit opus nate.
Frītas aūt s3m eū magis nō hēt īuētionē neq̄
ordinē ī ⁊tutib9 nate drā predicta. Sed qd de
hoc uidebī 9nt. Propt ī tiū ⁊o sciendū q̄ du
plicī drā.l. suppcīta digōe ceu iuuatī & nocitī
utrāq̄ cāt frītas mō quodā.Duplī nāq̄ pōt ea
digōnē īducere aut p se uel p accns. p accidēs
qdē ad digōnez facit iuuatī eoq̄ corpis poros
ūdiq̄ 9cludēs calz intī9 nate 9pellēs coadunat
& fortificat iux illud Ypocraticū.Vētres byē
& uere extāt nata calissimi quo accnte ītendit
digō. Facit et ad digōnē nocitī qa qd curat
egritudinē matialē digōnē īducit cū ipī9 cura
tionē oporteat si nil īpediat digōnē precedere
s3m illud uetis. Digesta medicari & moueī nō
cruda sed frītas curōnē inducit. uñ qnta affox
Est aūt ubi ī tetano sine ulnere iuuene bñ car
noso estate media frē aq̄ multe infusio caloris
reuocatōnē facit.calor ⁊o hec liberat.Frigidū
nāq̄ calefacit 9⁊sū quodā mō & abscondens ut
calm intīus phīcox.viii. Sic igit onsū sit q̄
frītas utcūq̄ digōnez conducit p accns utrāq̄.
Per se ⁊o dico & prīo frītatē digōnē eī satis
intensā cāre cū fuerit aliis ut ī 9ōne unica q̄li
tatib9. Ex oīb9 nāq̄ mixti q̄litatib9 ipī9 resul
tat 9ō. Sic nāq̄ dicī9 aliquē fore calm & siccū
aut hui9 eoq̄ he due qualitates excedant in eo
nichilomī9 tn q̄ eī9 9ō nō sit frō 9fracta & bu.
ita.n.ī ppoito qd.n.digerit oz ex q̄tuor natis
for 9stitutū & qd digerit silr.uñ q̄rto methau
rox. Villū hūidū ipm s3m seipm pepasī patit
i.maturat sine sicco. Drnter tn ualde frītas
facit ad digōnez calitas atq̄ hūiditas qa digō
prīciplī pficit calitate dem hūiditate.uñ baly
Digīue caliditas ē adaucta & hūiditas tēpata.
Quare prīo prīa. Que oīb9 pl9 īdigz calitate
ē digō que sitcitate nō indigz de qua sit curan
dū subaudi s3 hūiditate.uñ sermo ttio.xiii.in
scriptiōe corrupt9 ē hns digōnē fieri p siccita
tē cū caliditate ult nanq̄ dicere p hūiditatē cū
caliditate. Aut fortassis qs dīet ipm uelle
siccitatē ad digōnē opari.iux illud sexti de ac
cidente.Digō si tēpatā hūerit siccitatē ē talis
q̄lis si fuerit nutrimentū hui9. Frītas &.n.uī
ad digōnē facere eoq̄ tēpat calm illi coniūcta
qd eēt excedens acutū ac ipm reddit cū hūido
quātitatm.Cōgregat et ptes mēbrox & potē
tiores facit ī cali retentiōe & ipī9 uigoratiōe
uñ dcm prī9. Calitas ē 9ueīens ⁊tutib9 contē
pata frigori. Sic igit digō pficit prīcipalr ca
liditate.s3o hūiditate.ttio siccitate & frītate.
Quod rōmb9 pōt ondi qb9 mratū ē frītatē
ī op9 eēntialr nate et bre īgressū drā predicta
Quod aūt dicat frītatē digōnē nō cāre audiē
dū ē dnantē ipā.n.pficit potissīe calido & hu.
nichilorī9 tn aliis 9siderata ē q̄litatib9. Sic di
cim9 aliā naturā fore colerici & flatici. Et tn
utq̄ ex eisdē est cōfectus mō tn alio. Quod
aūt s3o frītas digōnē pcuret nocitī act9 ī mor
bis calidis medicox designāt pretacti. Itaq̄
breuit sit onsū quō frītas se hēat ad digōnem
ppter alia plima hui9 in aliis drīis declarata.
Propt q̄rtū ⁊o ad primū dicēdū q̄ frā nō sp
exhibent grā digōnis materie sed magis ppt
febrilē discrasiā nisi talē discrasiā uelimus ad
digōnē matiei reducere ut ī febrib9 eueit q̄rū

matia nō ē

mati̇a nō ē ca. In colicis aūt febriū frā qdē alterant & mati̇az digerūt ī grossando b9 et̄ nō sūt multū frā febriū colicay cōpatiōe. Ad aliud dicendū ut appuit q̄ sic frītas facit ad gnatione ita & ad digōnē nz aliqd ī aīalib9 gnat̄ a frō potenti uelut methroloyca uel mineraliū aliq̄ sz neq̄ a calo. Sz 9 ī fonte Abani feruētissīo gnant̄ xmes q extracti moriūt̄ 9festiz. Dndū q̄ aut nō sūt ī loco feruētissīo ei9 oīo sza latet̄.

Vel canonē modica instātia nō pimit sic uermis ī niue. Aut nix hec antiquata sic in terra b9 poit ipm̄ Ay. gnari puta gnat̄ sup tre supficie niue tecta ea iā calore solari affecta. Vel q̄ nō logice 9cludī dd. Ad aliud dicendū eodē mō. Frītas.n. put ad eē cū aliis agit q̄litatib9 caliditatē remittit & 9gregat ad digōnē opat̄ nō aūt cū fuerit excedēs. Ad aliud silr dd.

Ad aliud qd dicēdū appuit cū digōnē tāgat nociti. Ad īducta xo alti̇9 ptis qd dicendū appuit qm negatuz frītatē ex equo calitati & bu. digōnē īducere. & quō opet̄ & q̄tū onsuz.

DIFFERENTIA. LXIII.

Vod actio mēbris officialibus coīt̄ attributa ex 9pōne dependeat uī cū sit mēbroy officialiū nata. Prio.n.de historiis aīaliū. Tactus qdē ī omiomera fit pte factiue xo uirtutes ī anomiomera puta separātō alim̄ti ī ore. Motus xo & szm locū pedib9 aut aliis seu pporcionalib9 uñ szo d ptib9. Omiomera anomiomeray genera sūt. Illoy.n. opa & opatiōes extāt puta oculi & nasi & faciei toti9 & digiti & man9 & toti9 brachii. Subditq̄ de mū. Sens9 qdē omiomeris opatiōes p anomiomera exnt ipīs. Prio quoq̄ de ge. aīaliū. ptes officiales p se aliqd faciūt ut lingua & man9.

Dī et̄ ī principio methaphīce sensū uisus p oculos fieri. Ampli9 intioy szo. p oculos qdē uidere p aures xo audire. Et de ingeio prio. Dico uisum esse actionez oculorum loquelam ligue & gressū pedū. Adhuc ī tegni. Ampli9 & īherentiū eis officialib9 puta effectuū xtute

Itidē prio de re. sa. Actus ex necessitate seqt̄ benignas 9poitiōes sine q̄rela. Et subdit de mū. Forma xo poitio nūer9 & q̄titas actuū sūt cā. Oīs.n. heresis ī hoc ibm̄ dī 9ueire. Rurs9 mēbra q̄bus 9pō debet̄ sūt officialia hec autē ordiata sūt ad motus & opatiōes a īe szm. A. & baly pficiendas. Eti eo quā destructo reddī quid magis equocū & īpfectū q̄ alio. In ipō. n. pl9 uigebit nata illius q̄ ī reliquo. Sic.n. uī se brē ī 9one que debet̄ mēbris 9silib9 & cōpōne officialib9 attributa. nā equoce magis dī mā9 abscissa man9 q̄ os & caro methauroy q̄rto. & prio de ge. & cor. az. hoc aūt ñ uī eueire nisi qa ī nata 9positiōis magis unitas mēbri saluabat̄ q̄ ī 9one. Itidē si 9poitio ē cā actuū qui 9oni uñr ascribi multo magis erit cā opationuz sui qdlibet. n. ē potētiz ī se q̄ ī alio szcōpositōne fiūt opatiōes alic9 9silis. qa. n. neru9 ē porosz longus ita situat̄ sicq̄ nūerat̄ ipī9 pficit opus & silr os. Digestiua et̄ que ē ī pte maxieq̄ carnosa uentris opationē uī explere sua 9cauitate & rotūditate tali seu figuratiōe silrq̄ attractiua & expulsiua. Palin motus fit p lacertū q mē by est officiale ttio theoī. Cōponit̄. n. ex carne siplici neruo ligamento pāniculo & etiā corda. Silrq̄ ī ceteris īducendo sszibus tā extrinsecis q̄ ītrisecis uidebūt̄ p mbra officialia exerceri sua. n. talia sūt sensitera. Rurs9 q̄ ab utrisq̄ debeat actio pueire & nō ab altutro mratp̄ ex prio de aīa. qa totū cōpositū agit nō aūt ptiū alta. uñ dre aīaz irasci sile ē siqs dicat eā texe uel edificare. Eti q̄ a neutris ptiuz. qa szm Ay. ipē sūt potētia ī toto qd aūt ī potētia ~~non~~ nō agit/ cū omīs opatio ab ente fiat actu/ nono methaphīce. Est. n. nō ens qd potentia/ 9ōnum ttio. Itaq̄ 9cludit̄ opationes officialiuz cōpōni attribui & ñ 9ōni. & q̄ et̄ nō uni istay sz utriq̄ aut neutri. Hui9 quoq̄ oppositū uī sape. G. ī q̄plib9 locoy uolēs mēbri actū q̄tūcūq̄ officialis p una pticula 9silez ī eo exntez 9one pficiei9dē. uñ prio de morbo & intioy ttio. Ex omiomeris fiūt act9 si aliay pticlarū utilitas q̄daz ē actus xo nō. Quare. io. de īge. ab omiomeris noiatis aīalib9 fiūt act9 oībus. Ampli9 qd ē prius & siplicius se bet p modū cāe. Eius uero oppoītū p uiā effect9 talis aūt est cōplo cū sit cā cōpōnis maioris qa simplicitatis ut ostēdet̄ tāq̄ aīaz īmediati9 attigens. Adhuc musculo apud lohānitiū & A. m̄by extat 9sile cū de ipō agat̄ prio pria. ubi de anothoīa 9siliuz tractat ut pmissū ī pheio & tn̄ p ipm̄ pficiūt mot9 & opationū plime. Eti actus exit ex pria pticulay suba nō expōne/ intioy sexto. hec aūt natazz officialitatis īportat. Igit̄ opationes officialiū 9ōni & nō 9pōni attribuūt̄. Propt̄ primū qdē sciendū q̄ qd sit actio qdq̄ factio & opatō & quō 9ueiant & drānt oñsū. lxi. Deīceps xo sciendū sic appz prio de histoī. & szo de ptib9 q̄ mēbroy q̄dā sūt omiomera que & omogenia 9silia siplicia & ī9poīta et̄ dñr. alia xo anomiomera uel etherogeia officialia uel īstrum̄talia aut organica 9poīta & sza. Sūt aūt szm prim̄ pria. & baly mēbra 9silia quorū si sensibilem quācūq̄ assūpseris ptē erit toti coīcans ī noie & diffinitiōe ut os. quelibet. n. ps ossis est os & ē subā indurata alba ex supfluis prīcipiorū generōnis pducta talia qdē sūt os cartilago nerūus ligamētuz corda pāniculo adeps pinguedo caro ungues & capilli si nomē qs mēbri uelit extēdere. Officialia xo erūt p oppoītū quoy uidelicz quācūq̄ sensibilē ptē suscepis toti nō

Laurentius Exq9 fit

no 9. metha.

Omiomera Anomiomera

coīcabit noī e & diffītiōe ut ps mag puta digitꝰ
nō ē manꝰ nꝫ ē organū organoꝝ. hec nāq; ē ratō
manus ītio de aīa. & q̄rto de ptibus. & prīo de
utilitate pticulaꝝ. Positiue ꝓo a predcīs notifi
cāt m̄bra ꝓpoīta q; sīt instr̄a ad ꝓplendū motꝰ
& aīe opatiōes. Sūt aūt hec. Cor cerebꝝ epar
testes oculi aures nasus os pulmo cāna uenter
ītestina splen fel renes uesica manꝰ pedes col
lū pectus dorsū & femur ut tactū. xxxviii. drā.

Attendendū tn q; boꝝ quedā sūt pure ꝓsilia
ceu que ꝓius extant prīa & sīplicia ut os carti
lago neruꝰ colligatō pinguedo adeps caro epīs
spleīs & renū. Que sīmplex nata & silit et pul
moīs cū caro eoꝝ sine aliquo suscipit corpoꝝ
aliorū ꝓmixtione Sunt & alia officialia pure
puta. manus. pes. pectꝰ. & alia. que & grādem di
uersitatē in se recipiunt. Et. n. cōpoītiora sunt
corde cerebro epē. & talibꝰ ī maū nāq; seu pede
magno precipue de distēpātia īeq̄li mltiplex ē
ꝓpō. Cōpoīt. n. ipsa ex adiutorio ulnis duabus
seu focilibus & manu dicta pua hec ꝓo ex digi
tis pectiē. & raseta. queoīa sūt ꝓpoīta. unūq;q;
aūt horū triū ex ptibꝰ cōstituit magis ꝓsilibꝰ
ceu osse. cartilagīe. neruo. ligamēto. corda. car
ne. pīguedīe. ueā. pāniculo & digitis. & ungue

Quedā uero extāt meīa inter predicta duo
extrēa lata. que etiā sūt tplicia. nā horū aliqua
magis declināt ad latus officialiū ceu musculꝰ
Ipse nāq; ꝓpoītꝰ ē ꝓpoītiōe pticulari. predicta
uero officialia ulti. tertio. theor. dcm ē artaria
duplici pānicto. & uilt ꝓtexta. Quedā uero
plus ad latꝰ declināt ꝓsilīū ut pāniculꝰ & cutis
deinde corda. demū caro pura alia quoq; sūt ī
meio uere ut uena filis uillosis conserta Est
aūt ꝓsiderādū q; licet q̄daꝫ dicāt mēbroꝝ sīpli
cia. ipā tn ex suis prioribꝰ ꝓponūt nō quidē ex
bis q̄ eiusdē sūt nate cū illis. & ideo ī mēbroruꝫ
gne sīplicia & prima dicūt. Nam triplex est
in corpe ꝓpositō. sꝫo de ptibꝰ & eloꝝ & morbi
prīs. una quidē qua ꝓsilia dicūt ex elis ꝓpoī. sꝫa
qua officialia ex ꝓsilibꝰ. ītia quoq; p quā totū
ex bis cōstituit corpꝰ. prioꝝ tn cōpositio ē ex
spmatibus illoꝝ aūt ex cibis cibi ex tre nascen
tibus. bꝰ aūt ex elis ulibꝰ. & ista ex yle ꝓsurgūt
& q̄litate seu forma. Dixi aūt ut sic attendēd
qm nō ē aliquod mēbꝝ adeo cōsile qn aliquo
nō possit mō dici sub alia rōe officiale. Oīa. n.
q̄ tūcūq; forma q̄titate nūero pticipent & situ
& unitate silr & ꝓprie sꝫm Aueī. consilia. nec
aliquod ita ē officiale qn nccīo ī eo silitudinis
nō repiat natura cū officiale ex cōsili cōstituat
uñ de ptibꝰ sꝫo. Omiomerō ꝓpt formā figure
anomiomeron existit. Quid aūt ꝓō. quot etiā
dicat moīs drā uisū. xvii. Dicendū tn q; ipā
dr nata mēbris sub rōne silitudis attributa q̄
sꝫm q; triplex est mēbroꝝ dicta cōpoītio sic &

triplex cōstat ꝓō. una qdem consiliuꝫ prīa. sꝫa
cōpoītoꝝ ex bis ex alīnatiōe consurgens ꝓōnis
prioꝝ. ītia corpis oīs cōsurgens ex boꝝ sꝫoꝝ co
alīnatione & confractiōe ꝓōnis in ītiū. uñ baly
ꝓō cuiꝰq; mēbroꝝ cōpositoꝝ ē cōpoīta ex ꝓōne
mēbroꝝ cōsiliuꝫ ptiū ex qbus cōponit. Et silit
cōpositio unaquoq; nata q̄tuor obtinet coeq̄li
tatis ut dicet lꝫ in sꝫa & tertia id uigeat magis
cōpositiōe. Est aūt cōpositio siue coeq̄litas
uel plasma dispō quedā siue ordinatio mēbris
officialibꝰ attributa ꝓōne aut fortasse ds̄super
ex supioribus diuinius ꝓns principiū quoddaꝫ
bec aūt aut ꝓtus extat īformatīa uel qs stella
ris īfluxus q̄ siqdē ī q̄tuor distribuit naturas
formā q̄titatē nūeꝝ & sitū seu poītionē quoꝝ
unūquodq; ī suas ptit drās qd pntis nō ē spe
culatiōis. Propt sꝫm qdē sciēdū q; quorūdā
sermōes uñr sīpl̄r sonare q; opatiōes īstr̄aliuꝫ
ꝓpōni attribuant quod plibꝰ eueīt fortasse eo
q; locutōes īexpoītas recipiūt coēs. Sūt & alii
idē rōnibꝰ astruentes ut qa ꝓtuti corrndet aīa-
li/organizatio sola m̄broꝝ/sꝫ hec ꝓpōne pficit
Virtꝰ itaq; aīalibꝰ sola opabr̄ ꝓpōne. Amplꝰ
mēbra cōsilia qbus debet ꝓō sūt ut matīa & or
dināt ad officialia tāq̄ ad formā qbꝰ attribuit
cōpoītio. In formā ꝓo reducit actus nō aūt in
matīaꝫ. Concludūt igit opatiōes mēbroꝝ in
cōpōnē reduci sed hec qdē positio uelut sonat
stare nō pōt sīc ītio mr̄abit dicendoꝝ. Sōniant
eniꝫ q; ꝓpō sit q̄dā nata sepata usq; a ꝓōne qd
qdē absurdū. Nō. n. nata corpis de bis dr̄ dua
bus ut genus predicat de spē sꝫ magis ordineꝫ
cāe īportat & effectus. Est. n. oñsū q; ꝓō diffūdr̄
poēꝫ ꝓpositionē & eꝰ. nꝫ ipōꝝ motīa ut uidebr̄
sufficiūt. Quāq̄. n. loquendn ut pl̄es iudicādū
tn ut pauci topicoꝝ sꝫo. Nō. n. ueꝝ ē q; ꝓtuti
aīali sola corrndeat organizatio. Immo et ꝓpl̄o
cū ipā sit instr̄m qua uirtus dcā īformatīa cor
pus plasmatoē. uñ. Ga. diligent aduertēdo mē omē
bra officialia magis p ꝓōnē q̄ p cōpositionē ut
appet ī tegni docet cognoscer cū ꝓō sit cāꝝ po
tissima cōpositiōis pductiua. Ad aliud dndū
q; cū m̄bra consilia ordinēt ad officialia uelut
matīa ad formā nō tn ꝓō ad cōpositioneꝫ eo q;
hoc nō solū est mēbroꝝ cōsiliuꝫ prioꝝ sꝫ etiā ia
cōpositoꝝ illoꝝ uirtute cū ostensū sit cōpl̄onē
multiplicē fore sīc cōpositionē. nꝫ et illa rōnē
omnifariam bnt matīe hec forme. Propter
ītiū ꝓo sciendū q; opatiōes officialiū nedū con
siliuꝫ mēbroꝝ radicalit & prio ꝓōni ascribunt.
sꝫario ꝓo & maīfestatīe cōpōni. Est nanq; ea
uelut ptiū ordo & bīlitatio q̄dā ut liberꝰ opa
tiones pficiat. Ita et actio cōsiliuꝫ p organica
manifestat. uñ collꝫ sꝫo. Vnūquodq; cōsimiliū
bet opatōnē ꝓpriā q̄ maīfestat plꝰ ī cōpoīto.

Sciendū tn q; istis duabus natis opationes

Cōplex
qd est.

attribuūt nō tāq principalib9 agētib9 & prīs
s3 sic instrālibus & s3ariis. Cū.n. medicus arti
fex sit ssibilis postera & s3aria plerūq; magis
aduertit q alia ut tactū. xvii. priora ⁊o bis sūt
uirtus & adhuc aīa cū subō. Ipā nāq; īmatialis
exns si ī opatiōes pgredi d3 ī matiaz trāseūtes
extrīsecā/o3 ī has p multa media deueīre. & iō
post aīaz s3uit uirtus ipīg uel potētia q ptib9
detiate alligat tanq prīcipale agēs/deīn fuerūt
instra multiplicia. Quoq aliqua fuere corpea
ut spūs & organū ultīg matiale. alia ⁊o īcorpea
puta 9ō tāq qd prīcipale aīe uel ⁊tuti īmedia
tius coīberens. Ipsa.n. instra qlificat corpea &
ī suo eē 9seruat demū est īstrōq corpeoq 9pō.
Quod aūt radicularit & prīo opatiōes officia
liū 9ōni attribuant & nō coequalitati tā auto
ritates testant q rōnes 9uincūt. Aq. nāq; de
cā motus aīaliū motū & p 9ns actionē omnē ut
calori & spūi atq; frītati attribuere. In qnta
et pbl ult gressū lacertis & neruis pfici īqens
Qui silib9 gdiūt gressib9 lacertis cruriū distē
sis laborē bnt distensionē gressus faciūt lacer
tis & neruis ī ipīs facta uiolētia fulcitati bi āt
ptiū cōsiles. Adhuc de optīa 9pōnē prīo de
morbo. s30 curatīe artis &. vii. & in locis aliis
ñ paucis qdlib3 officiat mbq unā pticulā 9sile
bēt p quā prīcipalr ipīg pficiūt actg alie autē
ptes sūt uelut iuuatiue atq; melioratiue sicut
cristallina ī oculo musculg qdā maior pprie in
crure caro epīs siplex ī eo. ī corde aūt locg ortg
uene 9caue uel qd bg. un prīo d īgeīo. Cristalīa
q nccīo s3m extiores mutat colores ut aīal ui
deat mutari ⁊o nō poss3 nisi lucidissima foret
& clarissima. hoc aūt nō eēt nisi 9ō sua talit ex
titiss3. Quidā tn mēdose dixerūt ī corde id eē
uētres spibus plenos cū nō ptē dāt cordis p
priā. Hoc et ut sape cū dix9ōnē sbāz foī mbri
& ipīg facti factricē de iuuamētis prīo. & de se
cretis. In his.n. locis in tm ut 9plonē extollere
ut aīaz. q. & formā ponat et corpis hūani. unde
baly ī oī mēbro ē uirtus fixa qua eius ppriaz
pficit opationē. Et subā bg uirtutis s3m sniaz
Ga. est 9plo ppria ei forma uidelz ppria 9ōnis
Sed s3m Aq. sniaz ē 9ō istālis cordis. s. ppria
qua ⁊tus opat. In s30 et natalīū. qualitatiua
sentit crasi/et s3m sniaz. Y. oīa pfici. Et affōq
pria. nō utiq; aliud aīalib9 q īnatū opat calm
nata ē. s3m Ypocratīcā rōnē q hic qd det āple
replicat maxīe. Adhuc. A. qnto de aīa. Instra
uirtutū apprehēsibiliū fatigāt ex uigili motu
& destruit eoq 9ō que est eis natalis & subālis
& hec sūt mēbra officialia sic appz pīductioēz
eius in quolibet s3uū pticulari drā hoc. xvii.
Et ti sīc se bnt ī agētib9 prīcipalib9 & primis
rei 9stitutis ita et in s3ariis & istālib9. hec. n.
sic añ finē ī illa tāq ī finē ordinat. Talia ⁊o o3
eiusdē fore rōnis & nate. S3 ī primis sic ē q lz
opatio nō sit nisi cōpoīti est tn p alterā ptiuz
prīcipalig uelut tāq id quo fit actg sīc ē īspcū
corpis aīa. hō. n. pprie p aīaz ītelligit & opat.
Sitr & opōes lz sint 9poīti ex utraq;. s. 9ōne &
9pōne pprig tn 9ōni ascribēt cū ipā sit īstrm
īmediatius aīe uires attīgens cōpōne. Palin
oīs actio fit a qlitate ppt rōnē grietatis ī ipsa
fere sola īmediatius uere reptā drā. lx. S3 9plo
īmediate a qlitate cāt eloq. Cōpō aūt nō ē de
qlitatibus primis aut s3is s3 maxīe d postreīs
uñ. xvii. drā s3m Ga. prīas qlitates & 9plonē q
est ut mbroq subā cōsecūt ex nccītate sapores
humores colores duricies & mollicies & alia ex
necessitate accña ut situs magnitudo nūerg &
plasmatio. Aut fortassis potius dicit ordinez
quēdā ptiū & situatōnē uel si sub qlitate locat
nō ē ttie spēicg pprie altatio exīt & actio phī
coq. vii. ueq ē qlitas qdā ī pprie puta uel ī qti
tate 9tinua seu discreta uel figura aut situ in
qbus nō ē grietas uere s3 p accns magis drā et
lxxii. & iō nz actio seu passio. Amplius calz
natale cū sit nate instrm quo actg pficiūt ceti/
Cui ergo plus erit affine/magis ī eius opatōes
cōferet. hec aūt ē 9ō cū id qualificat nō aūt cō
positio. Rursus accns officialiū cāe prīcipali
ori exnti in eodē gne & nō s3arie debet ascribi/
hec aūt ē 9ō cū ipā uere 9pōnis sp sit cā. qcqd
nāq; ē cā cāe sitr extat & cāti. Seqt nāq; & qdda
forte desup diuinius prīcipiū ut pretactū qd
tn p pprig 9ōnē īmutat. Itidē destructa 9ōne in
mēbro qtūcunq; pfecte organizato mox tollit
actus nō aūt sic eg cū ptis alicg 9positiōe ualde
lesa uideat actg inde utcūq; pueīre ut ī mutil
latis q uncis formā manuū ptendētibus opati
ones ueraq conant manuū exercere. uñ & muli
erē carentē maibg uidi pedib9 nere cū tn pfcā
deficeret 9pō ad talē exercēdū actū. Cōuīcit
itaq; officialiū actus radicitg & prīo a 9ōne con
sistere. Ex iā dictis utcūq; appz et q s3ario &
manifestatīe cōpō ī opatiōes officialiū cōfert
uelut ultīg instrm cū sit qdā ad opatiōes habi
litatio & iō ē uidere aīalia īpfectiora qbg pau
ce sufficiūt opatiōes ī uita dearticulationez in
ptibus modicā brē. Que ⁊o pfectiora qmultā
sic bō q ceterū ē elatissimū & cōpositissimuz
aīaliū/cū dearticulatiōe curiosiori/hoc nāq; qa
sibi ad plimos mouet actus in uita nccīos opus
extitit cū multis organis egeat id qd ē uiuere/
politicoq. vii. Nata. n. multiplr ē serua/prīci
pio methaphīce. Quod et ī phisonoīa insi
nuat Aq. Alexandro trāsmissa inqens. Palme
longe cū digitis longis signt dnm suuz bn dis
positū ad multas artes & precipue mechaīcas.
he nāq; magis cū ī fieri cōsistant ptiū expetūt
dearticulationē subtiliorem. Et ppter hoc

Nō

p. Metha

n2

fortassis uidentes primi medicor. ꝓnẽ i tm̃ a ꝓne deficere int̃ res nat̃ales ꝓnez mime ex pressere. Propt̃ q̃rtũ qdẽ ad primũ Ar. primitus autoritates dicendũ ꝙ ipẽ nõ negauit ꝙ actus officialiũ radicalius & prio nõ ꝓueirent ꝑ ꝓnẽ sz uoluit ꝙ szario & maifestatiue fierẽt ꝑ ꝓnẽ. In uirtute tñ ꝓnis unius ꝑticule cõsilis ut & eiꝰ appuit et̃ suꝑiꝰ snia ut tñ ad unũ sit dre supficietenus sermones Ar. uñr sonare opatiões officialiũ a ꝓne ꝓcedere sic ꝓsiliũ a ꝓne. Quod & qdã ab eo sensere. Ad aliud Ar. & Ga. dicendũ ꝙ aut locuti fuerũt ut ꝑes cũ peccatũ sic positã trãsgredi locutionẽ topicor. szo. Fere nãq; oẽs tales & ꝓferũt & r̃cipiũt locutiones oculus uidet auris audit odoratus olfacit cũ tñ iste potentie sint passiuorũ drã sequẽti. Sũt. n. sub potentia sszitia locate. quetota szo d̃ aia poit̃ passiua designat̃ tñ noie actiuar. i eo ꝙ eis actus sic ascribit̃ uñ potentia sensitiua aliq̃lit̃ agit i eo qd̃ iudicat obm̃ suũ eẽ i hoc uel aliud ut albũ uisꝰ aliud a nigro drã se.

Aut dicendũ ꝙ saltẽ eodẽ prio de ĩge. ꝓcludẽ do oculos eẽ instĩm quor. actio ẽ uisus locutionẽ mox corrigit subdens huiꝰ prim̃ instĩm ẽ cristallina. Ad aliud dicendũ ꝙ in tegni sua breuitate ĩdistĩcte secutꝰ ẽ modũ loquẽdi coez.

Ad aliud silr dicendũ. Ad aliud dicendũ ꝙ iõ uocant̃ officialia instr̃a aie potius q̃ nat̃e qa in ipis appent̃ plus manifestat̃ aie opatio. & iõ xxxiii. ꝑbl. dr̃ caput diuinissimũ fore eor. que circa nos exñt. Cerebr. n. ẽ mẽbr. diuinũ & eiꝰ ĩbĩtator ẽ aia. lxxix. Quod aũt in officialibꝰ mẽbrorũ aie maifestent̃ opatiões & nõ ꝑficiat̃ oio fortasse ĩnuit. A. cũ dixit ipã for̃ ad ꝓplẽd̃ motus & opatiões potiꝰ hic denotãs iuuam̃tũ q̃ nccitatẽ. ur̃. n. ꝓtigere ceu i aliis actibus uniuersis. nã et̃alis actio ꝑcipit̃ maxie/miꝰ q̃ celi/mime ꝟo q̃ intl̃ĩar. /& dei. & si potior & prior existat reliqs. Ad aliud dicendũ ꝙ non soluz destruit̃ ꝓnõ ĩmo magis ꝓnõ actualis saltẽ qa hec calm reqrit i actu. Compõ seu organizatio ur̃ ad minꝰ szm appentiã ꝑmanere. magis. n. ut oñsũ in ꝓne nat̃a fulcit̃ q̃ i ꝓne. Quod autẽ plus dicant̃ equoca ĩstĩalia uita priuata ex defectu ꝓtigit maifestatiõis opationuz que ꝓne ꝑficiebant̃. Ad aliud dicendũ ꝙ ꝓnõ nõ ẽ cã opationũ ꝓsiliũ nisi remota ualde & coadiuna tiua uelut quedã occasio. q. extranea. sz ꝓnõ est eor. eẽntialis cã. ꝓnõ aũt ipãr. cã ur̃ qa actꝰ sũt totiꝰ & nõ ꝑtis. Ad aliud dicendũ ꝙ lacertꝰ qa mediũ obtinet cõsiliuz & officialiũ diuersi mode ꝓpatũ poterit & officiale & ꝓsile mẽbr. appellari cũ media designent̃ interduz noĩbus extremor./affõr. q̃rta. mediũ. n. extrẽor. uni cõpatũ ur̃ ab alto re diuersuz. cũ. n. ipẽ cõpat̃ ad caput quod est officiale potissime precipueq;

ĩ eius ꝑte ꝓsideratũ media reputabr̃ qd ꝓsise. Quãdo ꝟo ad os uel neruũ officiale drã. lviii. Et iõ qdã medicor. uñr lacertũ sub ꝑte locare ꝓsili. alii ꝟo sub officiali. Ad aliud iã dudũ ĩnotuit qd dicẽdũ qm̃ lz actus sit cõpoiti unũ tñ ꝓnẽtiũ ẽ alto pricipalius & ratõ qua actꝰ efficit̃ ꝓprie reliquũ ꝟo adiuuatm̃ & illiꝰ melioratm̃. Ad aliud dicendũ ꝙ ꝑtes nõ sunt sĩplr ĩ potẽtia sz respectu totius & iõ lz totũ ut tactũ pricipaliꝰ agat nichil tñ ꝓhibz ꝑtẽ opari uigore totiꝰ sic mr̃atũ octauo ꝑhicor. totũ moueri ꝑ aliq̃ eius ꝑticulã uñ suppoito ꝙ totũ directiꝰ agat. qd magis ꝓnr an ꝓnõ ul̃ ꝓnõ dubitat̃.

DIFFERENTIA. LXIIII.

Vod uisus fiat exmittendo & nõ intꝰ suscipiẽdo oñdr̃ autoritatibꝰ q̃mltis.

Primitus qdẽ platoĩs ut declarabr̃ ex Thĩei szo. Et Ar. xxxiii. ꝑbl. dũtis. Coadũate exiens uisus magis uidet expanso aũt oculo diuellit̃. Et ibm̃. Visus magis adunatus permiꝰ exit & nõ ꝓfestiz expanso exiẽs disgregat̃.

Adhuc t̃tio methaur̃. Cuidã accit passio debilit̃ uidẽti ita ut sꝑ ydolũ suũ ambulãs añ se uideret precedere qd̃ eueit qa uisꝰ refrãgebat̃ ad ipsum. Sic. n. uisus erat debilis & tenuis ut aerẽ nõ posset ĩpellere & dĩdere. Et hic qdem szm Alex. ꝑipatheticũ fuit ut alibi dixit Ar. antiferon et ithes qd̃ int̃pretans ait aere spisso fcõ nõ pñt ꝑ ipm̃ ꝑtransire radii emissi sz refrangi. Boetii et̃ qnto de ꝓsol̃one. Visus manens totũ sil̃ iactis radiis intuetur. Quod & medici sentire quor. grã est intromissũ q̃tũ.

Vñ ꝓnos. prio. Lumen uisibile penetrat ex pupilla ad aerẽ extrĩsecũ cũ qua ꝓtinuat̃ ĩ hũiditate subtili clara. Idq; denotat̃ de accñti & de int̃io. q̃rtis. ulr nãq; sꝑm uisibibilẽ multuz & clar. egredientẽ foras ꝓpĩqua & remota bñ uidere ac secernet̃. oppositũ aũt oppoite. clar. ꝟo & paucũ de ꝓpe bñ uidere & discernere nõ aũt de longe. Multũ siqdẽ & turbidũ ꝑfecte de longe nõ aũt de ꝓpe. Vr̃. n. ĩ medio clarescere uñ senes uidendũ elongant. Alexander uero afrodiscos medicꝰ ĩ ꝑbl. Visibilis spũs subtil̃ & purꝰ longius qdẽ adiẽs resoluit̃ & nõ bñ firmat̃. Ysaac quoq; salamonis in dictis ul̃iuz. Splendor uisibilis cũ palpebras exierit ĩ aerẽ extendit̃ & uidenda ꝓprehendit. Quarto si qdẽ theor̃. Opinio thimei maifestius hꝰ exprimit̃ uidentis spũs nat̃a ẽ aeris ignei illumĩati qui cũ ad hu. puenerit cristallinũ foras egredit̃ ꝓtinuat̃ & unit̃ aeri illumĩato diurno ꝓpter eã que int̃ utrũq; ẽ ꝓfigurationẽ ut̃q; nãq; horꝰ facilis ẽ ĩmutatiõis & alteratiõis & aer extĩor in colores facile ac celerit̃ alt̃at̃. Spũs quoq; egressus aeri ꝓtinuatus & unitus ĩ eũ ĩ quẽ aer priꝰ alteratus est alterat colorẽ & ad oculũ eandem

defert alterōnē & alterat̃ ea hũiditas cristallīa cũ alterōnis sit susceptibilis facile. Idemq; Augustinus ĩtio de libero arbitrio. Amplio hoc fulciũt rōnes quia cũ color nō sit qualitas actiua & ꝑse alicꝯ corꝑis īmutatiua ut q̃litatũ prīe nō potit īmutationē ī oculũ cāre. ꝓpt̃ qd̃ opus erit eũdē ab oculo īmutari. Et firmat̃ qa alii sensus uñr sua quodā motu suscipe obā. uisus ꝓo mīme. Adhuc si uisio ꝑficeret̃ susceptione tũc oculus iux̃ diligentē inspectionē dilatarē cũ ampliatus fiat magis aptꝯ suscipe ut ī aliis eueīt ꝯprebēdētibꝯ. Cuiꝯ az oppoītũ cōtrabit̃.n.& coangustat̃ a uehement̃ intuēte.

Rursus inspiciēs qs alt̃iꝯ pupillā ydolũ cāt ī illā ab aspiciente uisā & cānte nō aũt ab illo ī cꝯ pupillā īprimit̃. Si ergo ī suscipiendo ꝑficeret̃ uisio id magis ꝑcipet̃ī cꝯ firmaret̃ pupilla q̃ alius qspiā. Itidē speculo qsq; oppoītꝯ se ītuet̃ eiꝯ ydolo ꝯsurgente ī illo. Quod radioꝝ uidet̃ emissiōe ad ipm̃ ꝯtīgere refractoꝝ ab eo dē ut solares radii cāntes yridē a nube refrangũt̃ r̃lati aquosa. Palin quod suscipit̃ int̃ius subā ē uel accñs. nō qdē subā tũc nāq; ī pupillā transfunderet̃ ipā destructa & destruēte uisuz. accñs ꝓo nō cũ id subm̃ ñ ꝑmutz. Szm Boetiũ nāq; accña sũt īdignātis nat̃e. ꝑimi qdē possũt ꝑmutari ꝓo mīme. Et si fiat ītus suscipiendo hoc erit szm Aq. spēz intentionalr coloris cũ aũt foā intentionalis nullũ patiat̃ obstacl̃z uisus fieret quoq; glaucesiz patiēte q̃ ex siccitate īmoderata & densitate cōtīgit maxīe cornee de gñatiōe qnto. Facta ē igit̃ porosa ꝑuia ut qd hīc ab oculo emandet̃. Rursus si hoc tũc uisus ut alii sensus szm oēm ꝑtē ut et̃ deposterius suũ suscipet qd̃ nō fit obm̃. Palin coloris qdē susceptm̃ est qd̃ sine colore szo de aīa. sed oculũ dicũt coloratũ ĩtio uel q̃rto col̃.

Hoc qdē ipm̃ denotāt & signa. Lumen nāq; nō raro uĩ ex oculo descendēs sup nasũ micare & precipue cũ qs ꝯfricauerit ipm̃. Silr expgefactus id ꝑcipit mane. Amplio q̃dā aīaliũ in tm̃ radios emittũt ex oculis ut mediũ sufficiāt illumīare uelut leōes lupi gatti yene serpentes quod opꝯ ē ꝓpt̃ uenationē quā exercēt nocturnā. Rursus cũ mulier menstruās specu lũ nouũ tersũ īspicit nubē in illud inducit sanguineaz ut sit difficile illud abstergere szo de sōno & uigilia. Adhuc pupilla uniꝯ ocl̃i alto clauso repleť & magnificat̃ eoq; spũs totus uolens egredi deferat̃ ī ipāz. Dicũt et̃ basiliscũ solo uisu int̃ficere. Itidē dr̃ uisꝯ uidet. Videť ꝓo actionē īportat & foras emittere. Suscipeť ꝓo intus passionē uĩ denotare. Amplio uenefici precipiũt cũ qs uoluerit quā ī eius ꝑuocare amorem aut extermīare uehement̃ intueri carmīe quodā ꝑlato ac si spũs amoris uel odii

Venefici

ex oculī ī eandē dirigat̃ ut Alex̃. indicat ī ꝑbl̃.

Ex his itaq; ꝯcludit̃ uisũ exmittendo ꝑfici.

Hꝯ siqdē oppoītũ sentit Aq. de szu & szato cũ ꝑipatheticis reliqs. Quod & rōnibꝯ mr̃at̃ qa szm Auer̃. siquid exmittat̃ uisiōe possibile fiet ī obscuro uidere sic ī luce neq; īdigebr̃ medio ut luce nz et̃ retibꝯ. i. tũicis ocl̃i nz aliquo istoꝝ destructo destruit̃ uisus. Adhuc si fiat bꝯ egressus tũc eodē mō & sub eisdē dimēsiōibus & figuris apprehēderēt̃ uisa de lōge & de ꝑpe. Rursꝯ Algazel ī his que de aīa. Multi uidentes iux̃ stantes melius uiderēt & debilis uisus una cũ illis ꝑfectius īspiceret cũ illumīaret̃ mediũ. Quoꝝ oīuz expimur oppoītũ. Amplio tēpor̃ uētoso cũ emissũ ex̃ agitet̃ & maxīe triangulare aut piramidale continget uidere.

Adhuc cũ radius uel lumē qui emittit̃ szm hoc sit corpꝯ ꝯtīgeret ꝑla corꝑa eē ī eodē loco ut emissum & aer. Essetq; uisus tactus cũ foret absq; medio extrīseco. Esset & basis emissi ad oculũ & acumē ꝓsus rē uisā. Talis nāq; ē corꝑis emissio ut piramidalis foā denotat ignis cuiꝯ ꝯriũ tradũt ꝑspectiui. Destruerет̃ etiā uidens q̃tuscũq; ex emissiōe bꝯ ad astra. Nz emittit̃ aer cũ abundet in ex̃. nz ignis qa nō uideret qs ī aq̃ extīctus ea. Nz nisi ī sursũ cũ hic ignis motus sit solꝯ & nō ad oēz loci drīaz. Fit igit̃ uisꝯ intus suscipiendo & nō exmittēdo. Argumētationes quoq; sũptas ex libris geometricorũ ac ꝑspectiuoꝝ ut Euclidis Abazelis & alioruz lr̃is alphabeti denotatas taceo qa ꝑl̃ī eoꝝ qbꝯ scribit̃ nō fa̅iliares exñt huiōi. Propt̃ prim̃ qdē qa uisio ē medii luce mediāte ꝑ pupillaz spēi coloris susceptio. uñ de ge. qnto. Visio est oculi motus szm q; dyafanũ. Sciendũ qd sit pupilla. qd lux & color ac istis ꝯparia. Est aũt pupilla foramen uuee tunice. q̃rto de accidēti.

Oculus ꝓo instr̃m uidendi ꝯōne aqueũ cum q̃dā añriori planicie rotũdũ ī supremo añrior̃ ꝑtis capitis locatũ. Ex septē tũicis & tribꝯ bꝯstitutũ sex musculis motũ & uno uel duobus seu tribꝯ fultũ. Particularē aũt oculi ꝯpōnē scribũt medici & ꝑspectiui. Dicũt nanq; q; ex cerebro duo ꝑgrediũt̃ nerui soli intro ipōs cōcaui q̃rto de accñti. qui añ cranei egressionez cruciant̃ cũ reuersiōe tandē dextri ad dextrum sinistriq; ad sinistꝝ ut unũ sit deferēs ꝑtelāt̃ et̃ pāniculis dure matris & pie ꝑ quas trāseũt. Cũ igit̃ pꝯ cruciationē ad orbitā illoꝝ ꝑueiũt ex̃ craneũ figurā bñt. q. emisperii. ab alterutro pāniculꝯ sepat̃ grossus durematri ꝯpar q tũica dicit̃ sclirotica supos emispice ꝯcauatũ locata.

Postq̃ ex neruo seq̃strat̃ aliꝯ pāniculus piematriꝯpar qui secũdina noīat̃ & sup priorem locat̃. Et demũ neruꝯ añriꝯ ꝑducit̃ ī cristalinũ cuiꝯ qdē subā ī pāniculũ dilatata tũicā ꝯstituit

Oppo

Pupilla

Oculꝯ

locata ſup priores retina dicta. In cuiꝰ capaci
tate humor locat uitreus uitro ſilis liquefacto
Añ ꝯo hũc criſtalinꝰ uel glacialis ſituat hũor.
Sup quez tũica ponit aranea dicta tela ut inter
principale & ſzariũ ac nutritũ & eius ſupfluuz
diſtiguat. Criſtalinꝰ. n. nutrit ex uitreo ipiꝰq;
ſupfluitas albugieus extat & ipa qdẽ emiſpice
añriꝰ extenſa orit ex retina. pꝰ quã hũor locat
albugineus albugini oui ꝰpatus. Deinceps tu
nica dcã eſt uuea colori uue cũ colorat ſilima q̃
orit a ſecũdina pforata ens. Cꝰ foram ẽ pupil
la ne ipſius colore ꝓhibeat uidendi actus. Eſt
nãq; receptm coloris qd ſine colore. ſoni uero
aſſonũ ſzo de aia. Et ſup hãc ſituat cornea luci
da poroſa & iõ nõ opꝰ fuit ipãz pforata appnt
exiſtere. Que ſzm ueritatẽ lz nõ ſſzu q̃druplex
extat & orit a ſclirotica ut & oẽs tũ ice ſubãles
oculi ſint tm tres. Deinceps ex panniculo ttio
pꝰ duos nerui ex pãniculo craneũ extiꝰ ueſtien
te ꝰiũctiua ſeu cõſolidatiua naſcit oculũ in eiꝰ
orbita cũ muſculis ſtare cõpellens quorũ qdez
ſex mouẽtiũ & unꝰ uel duo aut tres ſuſtẽtãtiũ.

Palpebra ꝯo ſupior ut oculũ ĩ ſuũ actũ ordi
net & tueat mõ ſola. Cuiꝰ qdẽ tres extãt muſ
culi duo ſecus lacrimabilia deorſũ ꝰtrahendo
ſicq; oculũ claudendo. Et unꝰ ſupius circa pal
pebre mediũ eũdẽ ſubleuatiõe apiendo. Sed
circa predicta dubitare ꝰtingit qa dictũ ẽ poſt
cruciationẽ utq; neruoꝝ ad ſuũ dextꝝ uꝯ ſiſtꝝ
uñ ꝓceſſit redit cũ hꝰ ꝰriũ trãſferat ꝑ Stepha
nonẽ ſzo theoꝯ. ita. Porrectis deiq; duobus his
neruis ad oculos fit q a latere cerebri ortus eſt
ſiſtro dextri oculi. q aũt a latere dextro ſiſtri.

Et ꝰfirmat qa cũ capitis pforat miriga ĩ pte
dextra ꝓlitcat ĩ ſiſtra & eꝰ. Eo q; netui orti a
pte dex capitis ferũt in ſiniſtrã & eꝰrio. lacent
nãq; alterutriq; coĩuicem. Caſſius in ꝓbꝯ ſuis.

Contrariũ tñ Stephanoni monacus trãſtulit
Et iõ prio pria. Quidã q nõ eſt Ga. dixit q; ad
ſectionẽ cruceã ſine reflexiõe penetrãt. Inqt q
nõ ẽ Ga. ne putaret q; hic ſermo foret eius cuz
balyab. fuerit diligentior ymitator. Dndũ
cũ appbatiõe ſermoĩs prioris. A. niſi ꝑ id qd
eſt nõ reuerti ad eã uñ neruus ĩcepit ptẽ. uellz
balyab. ipm audire cũ unꝰ claudit oculoꝝ qd
ſeries tñ tollerat illiꝰ. Quod firmat qa unũ
quodq; quod orit & recipit ab aliquo digniꝰ ẽ
ut ꝓtendat ĩ ptẽ a qua directiꝰ ꝓcedit cũ per
fectius a ſuo pficiente quod ipſiꝰ ſuſcipiat qd
ĩ oĩbus ẽ ꝰſpicere ita ꝯo ſe bẽt dex ad dextraz
& ſiniſtra ad ſiniſtrã ſiniſter igit neruꝰ dextꝰ
ſiniſtrat. dexter ꝯo eꝰuerſo ſiniſtratus dextur
tandẽ. Rndeo et Caſſio qa non eſt ut ait oĩo
oppoĩtã ꝓcuſſioni mollificari ptẽ eo q; neruoꝝ
poĩtio tendat ĩ oppoſita uñ ſurrexit. Sz magis
ex maiori leſiõe acutioriq; cãta exĩpꝯſiõe ĩſtĩ

ĩ ptẽ oppoĩtã ꝓti ꝓcuſſe. Plaga et illic ſtrictõr
nõ ualet ut reliq; expurgari. Eſt autẽ oculus
cõpꝯonis aquee deſſzu & ſſzato. & qnto de ge.
In ipſo nãq; predñabit aliis etis magis. Cꝰcũq;
n. plꝰ ſzm potẽtiã hꝰ unũqd q; ſzm natam q̃rto
methauĩ. Quod oñdit qa aqua ẽ ĩpreſſionũ
ſuſceptiua & reditina. qd & ĩdicat oculi ꝓfora
tio. nõ. n. aliqs hũor hic uĩ ĩ tm ut aqueꝰ euãri
neq; et aereus adeo qm uirtus uiſiua ĩ extremo
foret tũc ocli ſz intiꝰ ẽ magis qd ſitꝰ denotat
criſtalini. Quod ꝯo nõ ſit ĩreus az nz igneꝰ
cũ ignis nimiũ agitet & ĩſoluat d facili nichil
retinẽs qd tñ poſuerũt qdã ſigno iſto decepti
q; oculo moto uĩ lucere quoꝝ fallacie cã apiet
dicendoꝝ q̃rto. Quod ſi Aꝝ. xxxi. ꝓbꝯ. uiſũ di
cat eẽ ignis dicendũ ipm alioꝝ fuiſſe opinionẽ
locutũ quod fit ĩ illo multotiens libro. Aut
dicẽdũ quo ad ſpũs oculũ naturã iguis obtinet
ſiꝑlr tñ ĩ ipõ predñat aqua. Quinq; nãq; ſen
ſibus entibus tactus & guſtus cũ qdã ſit tactus
terre oculꝰ aque auditus aeris olfactꝰ ꝯo ignis.

Ex fũali nãq; uaporatiõe cãt que igne pficit
drã. clv. Eſt aũt lux actus ſiue pfectio dyafaĩ
ſzm q; dyafanũ. ſzo d aia. Eſt & illud quo fit
umbra ĩ corpe opaco uñ ttio ſexti naĩaliũ. Eſt
qualitas que ex ſua eẽntia pfectio ẽ trãſlucẽtis
ſzm q; tranſlucẽs. Lumẽ ꝯo ẽ q̃litas quã corpꝰ
nõ tranſlucẽs mutuat a lucido & efficit ea trãſ
lucens actu. Dĩt. n. a luce qa lux ẽ in corpe ꝑ
ſe lucido ut ſole uel igne. lumen ꝯo receptũ ex
ipã ĩ medio. Eſt. n. corpis hñtis lucẽ. Radius
quoq; dĩ lumẽ rectilineũ pũctualĩ a corpe luci
do ĩmiſſũ dyafano. Vñ radius lumẽ extat & ñ
eꝰ cũ ex refractiõe lumẽ et cauſet. Splendor
aũt uel radioſitas ẽ q̃litas ex refractiõe lucẽtis
ad aliquod terſũ ĩ medio deĩlicta ſic cũ ſolares
radii ex ſpeculis & maxie cõcauis refrangunt.

Eſt aũt dyafanũ corpus puiũ tranſlucẽs non
ſzm ſe uiſibile lucis & tenebre uiciſſim ſuſcep
tiuũ ut aer & aqua. Color ſiq dẽ ẽ motiꝰ uiſꝰ
ſzm actũ dyafani de aia ſzo. De ſenſu quoq; &
ſſzato ẽ extremitas ꝑſpicui ĩ corpe terminato
uñ Comtator. Color ẽ ultimũ dyafani tmiati
ttio ꝯo ſexti de naĩaliꝰ qualitas ẽ que pficit
ex luce & ſolz ponere corpꝰ ꝓhibens affectionẽ
lucẽtis ab eo int quod & lucens fuerit ipm me
diuz. Color &. n. intm pficit luce ut. A. uñr
ſonare ſermões colores ĩ obſcuro ſolũ exiſtere
in potentia. Quod & aliq eidẽ ĩpoſuere. ueꝝ
aũt dicã eẽ nõ rõe coloris ut color ſz q; uĩ actu.

De luce quoq; qd ſit ꝑles fuerũt opiniones.
Quidã. n. antiqſſimi ut Empedocles dixerũt
corpus fore. uñ Auguſtinus de libero arbitrio
lux ĩ corpibus primũ obtinet locũ. Volueĩt
& alii lucẽ fore corpeã ſubãz ĩ corpe lucentẽ in
illumĩato ꝯo receptã. Alii ꝯo poſuerũt lucẽ

Lux.

Lum

Radij

Splendor

Dyafan

Color

Augſtinus de libero arbitrio. 3

coloris quandã euidẽtiã ſeu manifeſtationẽ ac
ſi qdã formalior & nobilior ſit ĩter colores co
lor quod Auẽpete dñt ſenſiſſe. Aliqui quoq;
ꝓbabilĩrq; lux nõ hẽt eẽ ratũ ĩ nata ſz ĩtentio
nale uel ſpũale tm̃. dixerũt. n. lucẽ eẽ ĩtentiõez
forme corpis lumĩoſi in ꝓſpicuo ſzm eẽ ſpũale
gñatã. Veriores aũt ꝓypatheticoꝝ ponũt lu
cẽ uel lum̃ q̃litatẽ fore realẽ. Haꝝ quoq; opi
nionũ deſtructio aut approbatio non eſt pñtis
inqſitiõis q̃s ſiqdẽ ꝓbl̃. xi. ꝓtractaui. Extra
ſiqdẽ mittere dĩ cũ qd ab oculo ꝓducĩt in me
diũ. Intus ꝟo qñ aliqd ſuſcipĩt ab his q̃ extĩg.

Propt̃ ſzm ꝟo ſciendũ q; de hoc tres ĩueniũt
poĩtiones. Quidã nãq; prioꝝ dixerũt uiſionẽ
ꝓfici exmittendo. alii intĩg aſſumẽdo. Aliq
aũt modernoꝝ utꝝq; ĩ unũ collegerũt. Primi
ꝟo lz cõueĩrent ĩ cõi differebãt tñ multipl̃r in
ꝓticl̃ari. nã ipõꝝ aliq poſuerũt. C. ut Empedo
cles cui aſſiſtit Iacob alkindi in de dĩſitate aſ
pectus lune lucẽ ſeu radiũ corporeũ ſub forma
piramidis hñtis acumẽ ĩ oculo & baſiz rotũdaz
ĩ re uiſa uſq; ad ipãm ꝑ mediũ dirigi & taliter
uiſionẽ ꝓfici. Ipſũq; ex oculorũ tunicis egredi
quẽadmodũ lumẽ ꝑ lanĩne mẽbranũ. Quidã
ꝟo ut Thimeus aduertẽs q; maximũ eẽ corpuz
cito diſſoluereẽ ex tali uſq; ad aſtra emiſſione
corporali. Voluit ignem eſoꝝ mulcebrẽ nobis
cognatũ ĩ mediũ exire ubi coherẽs lumen aeris
exterioris digrediat̃ ita ut ad rẽ ſub forma pi
ramidali ꝓueĩat uiſã. debilis. n. nõ ꝑ ſe ſuffici
ens exiſtebat. & ꝓpt̃ hoc dixit res ĩ tenebris ñ
uidere. Extĩguit̃. n. lumẽ oculoꝝ ĩ tenebris uñ
opg ẽ ipm̃ lũie iuuari extrĩſeco. Sic aũt iuuatg
coloris ſpẽ ſuſcepta ĩꝑcutitur demũ ad oculos
quodã recurſu & ita ſſzus ꝓficĩt q uiſus uocat̃

Alii ꝟo ut Euclides cũ ſibi gꝑatis ꝓſpectiuis
poſuerũt lineas ſolum ab oculo egredientes &
triãgulũ gſtituentes. Cg cathemis q̃titas exit
rei uiſe. ypothẽiſa ꝟo radig uel linea ſupiorez
ꝑtẽ rei uiſibĩl attĩgens. baſis ꝟo radig ſeu lĩea
ꝑtẽ ĩferiorẽ attĩgens. Cg dyameter eſt mobĩl
ſup ꝑtes rei uiſe ubi certior uiſio accĩt ĩ dyame
tro mobili ſiue ſzm. A. ĩ ſagitta. In ypothẽiſa
ꝟo & baſi debilitat̃ uiſio qd̃ eueĩt eo q; a corpe
ſpico lũioſo radii pene pũctal̃r emittũt̃. unde
ĩ theorematibg ꝓſpectĩe ponat̃ ab octo eductas
lineas ferri ſpacio magnitudinũ ĩmẽſaꝝ & ſub
uiſibus gtentã figurã conũ eẽ uerticẽ qdem in
oculo hñtẽ. baſiz aũt ĩ termĩs gſpectoꝝ. Scdi
eẽ dñtes uiſũ ſuſtentatiõe intranea ꝓfici dĩſifi
cati ſũt. Quidã nãq; ut Democritg ſic Aꝝ. ſane
dicẽs oculũ aquee fore natẽ & uiſionẽ ſuſcepti
one gpleri intranea. Sz qa putauit ipm̃ uidere
quãdã apitionẽ exiſtere nõ rõne dixit. Extima
uit. n. q; forma uiſibilis foret diſcurſus quidaz
rei uiſibĩl ad octos ita ut qd mat̃iale ĩſoluereẽ
a re uiſa & ad oculuz ueniret & tñ nil de ipſa re
dĩnui uiſa, cũ ſupficies careat ſpiſſitudine oĩo.
Voluit eẽ uiſũ ꝓfici ex pictura ymagĩs ſupfici
alis a re diſcurrẽtis ĩ tũica cornea terſa polita
ut ſpecſo ĩ aq̃ uiz ſenſit fore uiſiuã cũ dixerit
oculũ fore ſpeculũ aĩatũ. Motus aũt ẽ hic eo q;
nõ fiat noticia rei alicg niſi ꝑ aliqd illig. Viſg
ꝟo ẽ noticia eig qd̃ uĩ̃ aliq̃. ꝓpt̃ qd̃ aliqd defe
reẽ ad uidentẽ. Tertii quoq; mediũ tenere uo
lẽtes dixere uiſũ fore ꝑ emiſſiouẽ alicuig ad ex̃
& ſpẽꝝ ſuſceptionẽ ad intra. ſz qd de his t̃tio
& q̃rto dicendoꝝ appebit. Propt̃ t̃tiũ aũt ſci
endũ ẽ q; Aꝝ. ſnĩa fuit & alioꝝ ꝓipatheticoꝝ q;
color intẽtional̃r ſeu ſpũalĩt multiplicet ſpẽz
ſuã ĩ medio luĩe affectus ceu aere uel aqua hic
aũt illã ſuſceptã defert oculo. Aer &. n. mediã
te lũie recipit prius ſpẽs reꝝ deĩñ reddit ipãs
reti extrĩſeco ut cornee & hic reddit eas doẽc
eaꝝ motg ad ultimũ pueĩat retis. ĩ meĩo quoq;
iſtoꝝ retiũ hũor extet grandinoſus ſpẽz coloris
gprehendẽs & diiudicãs & ẽ. q. mediũ obtinẽs
int̃ natam aeris & aque. Eſt nanq; nata eius his
duabus coĩs natis. Ab hĩc nãq; ꝑ neruos obti
cos ſpẽs deferĩ ſſzui coĩ ubi hec ſpũalior reddĩ.
Forme nãq; hñt tres ul̃ q̃tuor ordĩes ſui gradg
ung quoꝝ ẽ mat̃ialis & ẽ quẽ ſeruãt ĩ nata. alig
ĩ ſſzu coĩ & ẽ ſpũalis. t̃tius ẽ hoc ſpũalior magis
in uirtute factus extĩatiua & tandẽ ſpũat̃ dem
ceps ãplius donec in intellectũ ſĩpl̃r ſpũalem
& ul̃em deducat̃. hic. n. ẽ qui res ꝑticulares ex̃
exñtes ul̃es reddit drã t̃tia. Sciendũ eẽ q; in
uidendo utimur q̃buſdã lineis intentionalibg
uñ Aueĩ. t̃tio collz. & de ſſzu & ſſzato. Inuentõ
iſtaꝝ lineaꝝ nõ habz intentionẽ ſzm ſenſũ ſed
ſzm iutellectũ ut. q. ex oculo intelligant̃ exire
ꝓfecte nanq; uidere & qd̃ accĩt ab eo non ꝓfici
niſi ꝑ intentionẽ baꝝ lieaꝝ & piramidũ ĩ figu
ra noua. & noua ẽ ueꝝ. Nullũ tñ hẽt ſubm̃ niſi
mediũ dyafanũ. Ipm̃. n. a ſua nata hẽt recipe
lumẽ & colorẽ bg recep tiõe. Quod aũt uiſio
fiat ſuſcipiendo qdẽ intra ꝓbat̃ dupl̃r directe
uidelz & exgñti. prĩo qdẽ id ĩmediatĩg ĩferen
do qm̃ intus ſuſcipe quoddã ẽ pati. Foras ꝟo
ſic tactũ emittere agere. Vt ex ſentire & ĩtelli
gere hẽt̃ ex de aĩa. Virtus aũt uiſiua ẽ paſſiua
cũ ſubiciatur ſenſitiue que ul̃r paſſiua exiſtit.

Amplig cũ color lũie affectus ſit qd actiuuz
ſi uiſio exmittendo ꝓficereẽ uirtus tunc uiſiua
exiſtet actiua & ita ſĩl̃ foret actu & potentia re
ſpectu eiuſdẽ. Nz eẽ ĩ uiſione unũ eẽt actiuũ
reliquũ paſſiuũ ſz ambo magis actĩa. cũ tñ ſzo
de aĩa ſcribat̃ in oĩ nata eẽ aliquid hoc qdẽ ut
mat̃iaz & potentiã. alteꝝ ꝟo ut formã & ſciuũ.

Eti alii ſſzus uiſui cõpes ꝓficiũt ĩ ſuſcipiẽdo
& nõ aliqd a ſe foras emittẽdo. Ex gñti quoz
mĩat̃ ĩ ꝓbando uidelicz uiſionẽ fieri ꝑ alicuig

Spẽs ſeu Forme

exmissione qa illud quod emittit aut erit subā
corpea uel qd accns. nō qdē subā quocūq mō
ponat cū uidente & re uisa uel ab eodē sepet
Quod qdrupl pōt accidere. aut. n. erit iūcta
cū uiso & uidente/ul sepata a uidente reicq cō
iuucta uise/aut cū una pte uisi adiūcta & nō cuz
alia. qrto quocq mō fit ipiq dispō cū uidēte uel
sepata a uiso & uidente. Primū qdē eē n pōt.
qa cuz infinitis fere uicibq die et una possumq
ad libitū oculū apire claudere & reapire stellas
inspiciēdo si oculq ut orbis foret magnq bret
inaiari & dissolui. Nz et potes dre q cū oclq
claudit q emissū ē ab eo regrediat in ipm cū
nichil talē sit possibile facere reductionē. Eti
res qtūcūq emiq uideret oio in eadē figura &
qtitate sic d ppe. Adhuc sm Auer. ptiget ut
uisio sit ī tēpore & pprie qn res uisa fuerit re
mota. nā pbatū ē. vi. phicoz oē corpq moueri ī
tpe. Quā qdē rōnē n dignificare ur. A. d. for
tasse au. ponentes uisū fieri intus suscipiendo
rōcinat qtra au. de radio lineari nesciētes qm
hoc friuolū est quod qtra eos adducūt. qa au. de
radio pnt ponere tēpus & nō sz atū eo q ē bre
uissimū ī quo radiq ē motq usq ad stellas fixas
uolūt nāq pspectiui illumiationē fieri ī tēpor
ipceptibili tn. sic terrā nullā qtitatē probant
astrologi pcōpationē ad ultimū orbiū habere.
Et si uere bēat qtitatē illud tn est qtra Az.
zo de aia dntē q ex rōnē exit & szm q lateat
nos illumiatio ī tēpore facta ī tāto spacio qtuz
ē ab oriēte ī occidēs. in spacio xo puo fortasse
possz latere. Rursus uirtus uisiua ē in calore
nullū. n. corpq est subm ipiq nisi calor natural
qui si ab oculo sepet tendēs ad rē uisā infrāret
stati & eiq anichilaret actus. Nz pōt dici szm
ut q egrediens de oculo sepet a uidente & rei
iūgat uise puta stellis cū nulla intercidat cō
tinuatio int rē uisā & uidentē. Sile nāq foret
ac si dret aliquē tangere mau abscisa ul corpi
serpētis reddit id qd cauda tāgit ipsiq abscisa
Silr & ītiū destruit uidelzq cū una pte uisi
qtinuet & nō cū alia qm n uideret totū sz illd
tm quod offenderet seu tangeret. Et si etiā nō
iūgat cū re n uidebit ipāz. Nz pōt dici uisū
pmutari ī naturā exeūtis radii & fieri. q. unū.
Tūc. n. cū uiderem celū oportez dicere ipm
ī naturā exeūtis radii pmutari ut fiat cum eo
sentiens. q. sit unū aliquid ita ut offendat uel
tangat stellā satni aut iouis & eā uideat totam
cuiq falsitas ē appns. Quartū et nō pōt poī
ut q egrediēs nullā qtiuationē bēat cū uidēte
& uiso qa nō possz fieri actio cū nichil sepatuz
szm Az. & comentatorē ualeat opari. Aut quō
forma deferet rei uise ad oculuz uel quid aget
copulationē cū eo. Propt qd emissū ab oculo
nō pōt eē corpq. Nūc aūt q nō pōt eē accns

aliquod exns in eo qd ē int uidentē & uisibile
ceu aer et q ex oculo foras emittat qm id erit
uel mediū aut instrm si aūt instrm uel sentiēs
aut reddēs nō aūt sentiens ut q stellas sentiat
reddens uisui quod sentit iñ. Adhuc aer nō
tangit qcqd ur ut stellas fixas. Rursus opor
teret q lux eēt corpq dispersū ī aere & in celo
unita cū nris uisibq. Absurdū et est dicere
q celi nro uisui patiat ita ut aer sit eaz sszitm
instrm. Quod crimen Auer. īpīgit Ga. inqens.
Galienus intm applicat errori q extiauit aerē
sentiētē. Quod eiq ur sermo pro pnos. pene
sonare. dicit. n. se ondisse ī libro de uisu q aer
lucidus cū quo qtinuat lumē uisibile stat loco
instri natalis cq uirtus est silis uirtuti nerui in
corpe. Si aūt sit instrm reddēs seu deferēs &
sentiēs tūc totus aer sszibilē uirtutem a nobis
recipiet sepius ac multotiens pdet & non hic
solus sz celū totū & sic celi nata totiens magna
pmutabit mutatiōe quotiens ad ipm quertat
ītuitq quod ē absurdū. Nz ē ut mediū quod
pro patiat a uisu postea pficiat ut sit mediū.
Quā. n. uirtutē recipiet a uisu nō qdez uite cū
ipm sit etz simplex. nz sszitiuā iā nāq sentirz
qd īpbatū ē antea. Nz puietatē ex ipō acqret
cū sol ī hoc efficatior existat. nz lumē qm ipm
ē mediū quo ut dictū pficit uisus. nec calorem
aut frigus qa si calorē frigore ente ī medio nō
eēt uisio aut si frigus nō calore stāte. nz aliqd
īnoiatū qa quod qtīgit sciri qtīgit oīq signi omi 49
ficari. Szm quocq Auer. nō pōt emitti accns
cū aīe subm sit subā tm qa aīa nō poit in luce
illa sz intra oculū. nō. n. posset qprebēdere sszi
bilia cū non tangeret qa oīs actio & passio fit
p qtactū. Adhuc lux nō est ī oculo p naturā
oculi sz intrat ipm ab extrīseco qm si esset de
eius nata tūc uideret in obscuro. ppt qd accit
oculos claudenti crebre & apienti ut uideat n
certe nisi postq fuerit illumiatq. Deceptio
hoz fuit qa spm p quē fit uisio quenientē luci
extimauerūt eē lucē credendo ipāz fore corpq.
Decepti sūt etiā non paz ex uisus fallaciis.
Quaz szm. A. maxīa extat qd unū oculo qpres
so altero/uideat duo. Huic quocq sermoni ut
q oīs actio fiat p offensionē ul qtactū nō ur. A.
oio assentire. d. q nō ē p se notū nec oio mani
festū q oē corpq efficiēs dēat īpatiēs offendere
quis id p īductionē in plerisq īueniat corporū
nō tn ē necē ut oīs actio & passio p offensionez
fiat & qtactū. possibile nāq ē aliquoz actiones
sine offensione fieri sic ē possibile ut nō corpq
agat ī aliud corpq absq offensiōe puta intacta.
Si ergo qdā corpa tangendo alia xo nō nemo
pōt pbare hoc eē īpossibile/ppt distantiam &
sitū q ē inter duo corpa unū ī aliud sine offen
sione opari. Quia tn p qtactū opari ī plibq

eueit cadit admirō ꝙ fiat ꝓtactu. sic si famatū
eēt actionē sine ꝓtactu eueire de eiꝯ tūc opposi
to cōsurgeret admirari. Et hec qdē rō nigro
manticos uigorat & ueneficos lz prior sit Aꝟ.
uerior snīa. Vult.n. sepata nequaq̄ ageī. unde
szo de ge. aīaliū mouere nō tangens īpossibile.

Amplizꝯ szm Algazelē quod emittit ab oclo
si esset accns impossibile foret ipm̄ moueri cū
nichil moueat nisi corpꝯ. Hec itaq; ē hꝯ rōnis
A. & aliorꝟ hꝯ ꝓlixe snīe abreuiatio. Ex uniꝟ
sis igit hīs ꝓcludat uisū fieri ītꝯ suscipiēdo &
nō ēxmittendo. Nz fit et intus suscipiendo
ut sensit Democritꝯ cm̄ uisa tūc dīnuerēt cor
pora & ꝓsumerent ꝓpī discursū ab eis fcm̄ qd̄
nō ē. Lederet et sitr oculꝯ ex receptiōe hꝯ dif
fusiōis ꝓtinue. Aut res uideret tota ueꝟ tantū
szm q̄titatē quā suscipe ualeret pupilla. Cꝯ
etiā motiuū in his que de ge. uīr tollit & cor.

Positio quoq; modernorꝟ ītia ex duabus ꝓfcā
īpugnat ut & prīa. secū. n. ꝓcidit ī uisiōis extra
missione. qualis et uī q̄ platōis cū ponat spm̄
retro denuo ad oculū refrangi que nō tm̄ opio
ē nouella q̄tū insania. Sufficit itaq; breuitatis
gratia haꝟ opinionū sic fere in cōi destructio.

Propī q̄rtū qdē ad primū dndū ꝙ Platonis
fuit snīa & Empedoclis uisū fieri ēxmittendo
quos Aꝟ. īpugnat d̄ sszu & sszato. Empedoclē
qdē quō. n. uisus extenderet usq; ad astra siqd
corpeuz existat qd̄ ab oculis emittit. hoc nāq;
īpossibiliū ut onsū prius. Platonē uero qm̄
meliꝯ erat dīre ī prīcipio statī aerē lumī oclorꝟ
ꝓiūgi & ita eorꝟ laborē excusare q̄ ipōs ī spaciū
aeris delatos coplari. Nz et ē modū assignaī
quo lumē lumī ꝓiūgat qa ꝓiūctio uel sepatio ē
ꝓprie corporꝟ & nō q̄litatis quale ē lum̄. Nz
etiā quodcūq; ꝓiūgit cuilibet cū nō sit eiusdez
rōnis sz determīatū deīmīate magis. Adhuc
tūica oculi īncadit int ambo lūia ꝓhibēs ead̄
copulari. Nz et ualet ꝙ dicit lum̄ nocte tene
bris extīgui & iō uisū nō fieri. Vn qppe extin
gueret nō calo nz frō nō sicco aut hūido qa in
his fit uidere dūmodo fuerint ꝓuia illumīata.

Ad alia Aꝟ. cū Alex. dicēdū ꝙ loqt szm opi
nionē predictorꝟ cū nōdū ī ꝓbasset ipōꝟ pōnē.
quod ordo indicat natē librorꝟ & modꝯ eiusdē
qui fuit alicꝟ opiones nōdū ī ꝓbatas suscipe.

Aut dndū ad szm magis tactū ydolū nō fore
szm ꝟitatē ī aere extiori ueꝟ ī hūiditate albu
ginei que medio ꝓporcionat extrinseco quem
cristalinꝯ irradiat. appitiōes. n. suffusorꝟ frene
ticorꝟ melācolicorꝟ & creticātiū repntant ibm̄
un Ga. prio ꝓnos. Res quas extimāt uidere de
foris intra ipōꝟ exnt oculos. Ad alia autorꝟ
inducta dndū eos cū his q illiꝯ fuerūt opi. ꝓsen
sisse. Quod. n. uisꝯ fieret ēxmittēdo ꝓbabiliꝯ
uī fronte prīa & manifestius ac hinc passionū
circa uisū ꝓtingentiū ꝓmptiꝯ ē cās assignare.
Et iō medicus sszitiuꝯ hāc īduit opi. Fieri aūt
ītus suscipiēdo ueriꝯ & occultius. Sic. n. hoc se
hēt ut snīa Aꝟ. & medicorꝟ. qa illa intellectuaī
certa. hec aūt ꝓbabilis sszitīa drā. xxxviii. Et
tale eī quod patit opio de unitate forme & eiꝯ
gradualitate. Ad aliud rōnis dndū ꝙ color
ē qualitas actiua sic sszitīa sszuū aliorꝟ q̄rto me
thaurorꝟ. Quidā tn sszibile uoluerūt quoddā
cōe motm̄ ponere aut si nō eēt redderet tn me
dii illumīati uigore ita ꝙ dcm̄ ē colorē motm̄
eē uisus szm actū lucidi. Si. n. uisibile tangeret
oculū īmediate nō fieret uisio. Duplex nāq;
oportet int cidere mediū. unū actiuū qd̄ ē lum̄
agens ī coloribꝯ eē spūale ī eoq; reddūt uisibi
les. alterꝟ dyafanū ut deferēs nō tn illud ꝓgre
dit ab oclo qa nūq̄ īueīt potētia passīa formaz
sui actiui agere & iō uisus nō hēt aliqd quo in
se agat formā sszibilis szhoc potiꝯ lumē ꝓficit
qd̄ actus ē dyafani. Neq; ozī hoc sszu motū int
cidere szmutationē magis cū sit cētis spūalior
q̄rto de accnti. Ad aliud dicēdū ꝙ nō ꝓtīgit
coāgustari oculū ī ꝓspicaci uisione qa lumē ex
ipō exprimat szpotius ut uirtus uisiua cū spū
circa cristalinā aduneī ex qua uisus ꝓfortat. nā
uirtus oīs unita uigorosior dispsa & multipli
cata. Ex qua uigoratiōe pupilla reddit ad susci
piendū aptior. un uolentes acutiꝯ uidere manu
oculo umbrā faciūt. & iō oculi parui coadunati
sepulti ut ꝓspicatiores appbant. Quod q tar
tarorꝟ onnt. Fortificat. n. spūs uisibilis & ꝓprie
grossus ex motu & ꝓstrictione ut ꝓfectius & lon
ginqus uideat. un ītio ītia. Et apud illos q di
cūt puiū uebere formas uidendi & reliqua est
ꝙ glacialis motus sit fortis cū uidz illud quod
elongat. Et illud ē ex eis q̄ subtiliat ipsū spm̄
grossū hītantē ī ipō & resoluit spm̄ uisibilē &
ꝓprie paucū. Ad aliud dndū ꝙ illud qd̄ uī
ē spēs coloris ꝑ mediū ad cristalinā delata ydo
lū aūt ī cornea ipāz aspiciētis nō tāq̄ uisibilis
a uirtute uisiua susceptibile inducit szpotiꝯ
ꝓut quoddā corpꝯ exit tersū ad mōm speculi
ydolū repntātis hoc tn uoluit Democritꝯ mō
uisū fieri ut īpugnatus ē priꝯ. Ad aliud d̄d̄
ꝙ ydolū repntatū in speculo nō ē forma natāī
szintētionaī magis imutatōnē medii & orgaī
intentionaīr seu spūaīr causans nō autē realit
aut matialit nz pmanet ī speculo szꝯtinue ad
motū īspiciētis inducit priori corrupto aliud
& dīsū ut ī sex īnuit prīcipiis. Neq; oz radi
os spīa corpe lūīoso excellent ad speculū emitti
uelut ī yridē mittit longꝯ a sole distantem &
īpressionis uehemētioris exntem matia etiaz
ī dispositiori ente susceptīa. un & lumē medii
sufficit etiā debile ydolū in speculū repntare.

Ad aliud dndū ꝙ ē accns intentionale & in

Speculi ydolum

oculo suscipit puta spēs coloris id uero pōt se multiplicare ī mediū quousq; cristaline occurrat ut declaratū prio. Accns et natale lz subm nō pmutet pōt tn seipm ī mediū multiplicar sic de caliditate appet ab igne in aerē emissa būc alterando successiue. Ad aliud dndū ut appuit q; spēs coloris suscipit ī aere illumīatq; oculus ex illumīatione medii ita q; porificata cornea & dyafana spēs suscipit aere mediante illunīato luce quod nō fieret si sicca ītempate foret & odensata. Ad aliud dndū q; secus est quo ad hoc de uisu & aliis sszibus. nā ipōr sensitiua ī extio ampliata uelut a centro expādūt ut appet in odoratu auditu ac gustu cū tactu. organū xo uisus coangustat. uuee nāq; foramē ē artū. sitr ipm coartāt & palpebre ceu scribit Thimeus ut hīc nō ad oēz ptē sz in directū suscipiat magis. uisus et poros reqrit subaltnos & sibi corrndentes ī directū auditus aūt nō sz hos & alios īdrnt pbl. xi. Ad aliud qd dndū appenditio uidebit onti. Signor xo dnduz ad primū qdē q; bo lumē an oculos appns aut ē ut dictū intra hūiditatē albugineā uel q; nō emittit ab oculo tāq; uisioni oferens sz potius qa cornea polita ut alia put tactū relucēs īsa.

Ad aliud rndz. A. q; pupilla ē de his q; nocte lucēt & illūināt & iactāt radios sup sibi oppositū. Ho aūt sūt multor aīaliū oculi sic predcōr antea ī qbus uigz lum ī tm ppt ipōr cerebror caliditatē ut nocte possint mediū illuīare luce pcedente ex oculis uirtute suor eior. Aliq tn siplr dnt lumē hoc ex īsiōe oculor pcedere & illumīare ad modū quo noctiluca ut squame pisciū putredīes qrcuū & talia nō acqescentes oīquaq;. A. qa si lumē emitterēt dnt medium sic illuīari ut colore ondereт ī nobis. Quod n multū cogit qa aliqd pōt illis apparere quod tn nobis nō ondit cū sint potētie uisiue illor multuz a nīal drntes illa tn emissio si erit non ppt hoc arguit uisionē pfici extrīseca missiōe ut spēs coloris suscipiatur sed magis ut mediū disponat. Quod aūt dnt radios iactari uidet xitatē nō bīe qa sic radio eēt corpus. quod. n. iactat & mouet ē corpo. Quod et ont pspectī eoq; radio offendit ī aliqd siue tāgit descēdit & refrāgit. Quibo rndet. A. q; tales argumētatiōes sūt false qm predcā de radio non sunt ppria noīa sz transsūptiue dcā cū nichil de his bēat xe. qa. n. accedit ab alto putat descēdeт. Radio igit cū nō sit corpus motū m īme bēt sz mutationē fcām ī instāti sic illuīatio & uisio.

Ad aliud dndū q; lz oculo alt maioret altero clauso nō tn ē ut aliqd ex eo emittat sz magis ut uigoret & illuīet. q. spū aggregato ad suscipiendū quod occurrit ab ex. Ad alia duo dd q; illud quod emittit ab oculis menstruate ac basilisci nō ē ut eio uisio pficiat exmittēdo sz sūt qdā uapores corrupti uenenosi. Quod az ex eor grossicie nebulosa cū ī speculo uelut nubes appeat sanguīea. hi aūt spūs magis essent uisiōis īpeditiui. Ad aliud dndū q; lz susceptiones & pfectiones organor sszus significent actiue szm rē ītelligēde sūt passiue. uñ ī talibo locutio ē īppria ita q; uerbū actiuū xe denotat passionem & passio actionez sepe more greco.

Aut ī uirtute sszitiua ut uisiua est primitus susceptio passiua deinde actus quis indicatio colorate. Quod fortasse īnuit d sōno & uigilia szo ita. Quēadmōm uiso patit sic & aliqd agit uel magis agit ut oculus mēstruate & basilisci uapore fūoso infectus ut precedentia tetigerūt arguta. Ad aliud dicendū q; predicta īmissio quā amās in amatū infert aut odiens in oditu nichil ut dicit cōfert uisiōi sz q̄dā fit mutatio intentionalis que fortassis īpressionez causat ī uires fantasticas eius cui īmittit. Sciendū aūt quosdā ītpretātes szmōes sapiētū imagīuz dīe ipās & sibi cōparia efficaciā hre szm q; ars mouet a nata ī quā sic ī supio prīcipiū ordinat Cū. n. qd boni aut praui debeat alicui ex astralitate natiuitatis sui otingere hoc incitat artē ad ostruendū imagines uel qd siles. Co gīa ur hoc īpitis eueīre. Sed qa hoc ur esse a casu respcū artis & q; nichil opet cū et uideāo tales imagīes īdrnter ex pte subī & tēporis īpressiones cāre cū tn qd natītas sit drns & ordinatū uñ qs ab hac secedet positione. Propt quod theologizantes dixerūt hoc ex uigore magis otīgere demonū se actibus īplicātiū talibus q; dicāt sīplicibo & precipue mulierculis plus q̄ prudētibo hīc effecto cōsurgere. has &. n. āplio pnt astutioribo decipe. Quia tn hec psuasio a spībo sūpta pntis nō ē methodi. dndū forsitan magis erit q; materia stellis pporcionali suscepta et liquata sic aut alr ut osonū est illis & p quo fit figurata tpe ouenienti lux celestis q̄ ē intelligentiar uelut instīm motu & radiis ī hāc dispositā īprimit matīaz ut uirtus q̄daz decidat intentionalr seu spūalr uim extīatiuā illio p quo agit primito īnui qa aliis spūalior ē uirtutū alligatar bo tūc intentio sic lumīe stellar cū intelligentiis suscitat ut qd intentionale exit sibi pporcionabilius āplius īmutet ad amorē ul odiū incitādo. uñ bo opat d nocte plus q̄ die ne uirtute solis radii alior corporuz celestiū obtenebrent & dissoluāt. conant etiaz radios directe sup id quod fundit facere cōcideт. Et q; siplices magis aliis osequāt effectū fortassis eueīt qa firmio ī his credūt & ideo ī his magis pnt extīa tīas illor p qbo talia fiūt alterare & īmutare. Cū genetalicis cum magis osentio ut qcqd naturalr boī accidit opus sit

matia dispoita ex eig coastralitate quocūq; mō
gsurgere iuuari tñ arte. Sm nāq; Ptholomeū
aia sapiēs opus adiuuat stellarū ceu seminator
fortitudines natales. Aut fortasse uenefic9
ex sui hūit natitate ut taliū sortiret effectū sic
cū exastralitate prīcipis fere īfiniti cadunt in
bello qd nō erat ex natitate tante multitudis
oīs eueīre necesse pmodica tñ ualde sepe illic
ente inclinatiōe. A.Xo & Algazel ponūt talia
ex uirtute aīe cōtingere qualis ē que ppbete.
Sed drā cxxxv.&.cxxxvi.modus dat alius.

Ed circa predicta hui9 ultīe rōnis ex
oculoꝝ sūpte coloribꝰ dubitare gtīgit.
qm̄ si ut terminatū uisio pficiat int9
suscipiēdo tūc oculꝰ erit absq; colore cū color
inexñs phiberet alios uideri ut apparet de aīa
ītio. nā intus appns phibebit aliū & obstruet
Rursꝰ oculus ē dyafanꝰ puiꝰ & pprie cornea
quā inqūt coloribus uariari sz dyafanū ē sine
colore eigdē sz o. Amplig ut pretactū color ē
ultimū siue finis dyafani termīati sz oculi dya
fanū ē intmīatū cū sit trāspens puiū & pprie
sm corneā. Oculus itaq; nō ē colorat9. In op
positū sūt phī & medici pōntes colores ocloꝝ
tres seu q̄tuor. Palin de ssu & ssato. Omnia
corpa colore pticipāt oculꝰ aūt corpus. Itaq; is
colorat9 exīt. Propt prim̄ qdē sciēdū quotiēs
dicat color qd nāq; sit uisū. Et deinceps q̄liter
causet. Prioris hꝰ grā sciēdū q; color duplicit
uī accipi. Vne qdē coit & extēse put idē extat
qd uisibile. Ipm̄ aūt ē color iux illud qd dictū
est colorē motiuū eē uisus sm actuz dyafani &
talr oculus ela īmo et supcelestia dñr colorata
uñ Aꝝ. de coloribꝰ. Aer qdē & aq̄ sm seipsos
natura albi. Ignis Xo & sol fiūt rubicūdi. Terra
Xo ē nata alba sz ppt tinctura dr multicolor.
qd fulcit. Quia illud qd uī ē coloratū. ppriū
nāq; obm̄ uisus ē color sz o de aīa. sz oculus uī
cū cetis et colorat9 itaq; erit tli mō. Suscipit
et color ppriꝰ & anguste put ī minꝰ uī se bre
q̄ uisibile iux illud qd dictū ē ipm̄ fore extrēi
tatē siue ultimū pspicui ī corpe tmīato. Nā
de rōne hꝰ coloris appent duo eē nuū qdē qd
sit ī corpe tmīato ñ dyafano cū illud sit potiꝰ
mediū coloris delatm̄ ī organū. aliud quod sit
ī mixtis solū. Est nāq; color sic sonus odor & sa
por qualitas ītiaꝝ q̄dā causataꝝ a prīs median
tibꝰ szis circa q̄s motus exīt. & sicr gustus put
qs tactus exīt ut uisū. xlii. Hic aūt sz o color
cāt ex pmixtiōe dyafani lūiosi ī corpe nō pspi
cuo siue tmīnato. uñ color hic uel ille causabit
sm talē uel hꝰ mixtiōis pporcionē. Quare
Aueř. de ssu & ssato. Color albꝰ fit ex admix
tiōe ignis clari siue lucis cū elo maxīe dyafāo
puta aere. Quare de ge. aīa liū qnto. Albū ua
porosus aer exhibz īclusꝰ ī oībus. Nigredo Xo
cāt ex ignis ītbidi pmixtōe cū elo mīme dyafa
no ceu tra. Medius autē color ex his caīs sm
mediocritatē pducit. Et qa pñt multiplr uari
ari colores erūt multi & fere infiniti theorice
prīo. lz nūero diffiniti uocent. Propt qdem
sm sciēdū q; oculoꝝ colores drsimode repiūt
expressi. Quidā. n. tres posuerūt. nā pbl. x. &
theoī. ītio. scribr niger subniger & glaucus. &
qnto d ge. Niger glaucus & uariꝰ. In tegni. xi.
Glaucꝰ niger & mediꝰ. A. demū. Viridis uariꝰ
& niger. Quidā Xo q̄tuor posuere sic lohāni
tius ut pote subalbidū glaucū uariū & nigrū.
A. et rubeū citrinū plūbinū & fuscū. Sz Aueř.
rubeū subalbidū nigꝝ & uariū. Qui lz uideāt
dissonare pñt tñ ī unū reduci sufficient. Nā
Aꝝ. prīꝰ & balyabb. p colorē subnigꝝ audiue
rūt colorē illū quē G. uocat mediū. Sz Aꝝ. pgea
p colorē uariū intellexit mediū uel subnigrū.
A. aūt puiridē intellexit glaucū. p uariū uero
mediū uel subnigꝝ ita ut hi ꝰcordēt optīe non
tm̄ ī nūero Xuz et ī forma. Iohānitiꝰ Xo ponēs
q̄tuor qd pretacti dixerūt glaucū tāq; extremū
is locauit ī meio ponēs subalbidū ultīoꝝ alteꝝ
Mediū et colorē exāpliauit ī duos tāq; ītroduc
tiōis grā. Qui aūt ab. A. prescripti multū a
prenotatis dissonare appent nūero & q̄litate
Pōt tñ dici q; plūbinus & fuscus reducant ad
nigꝝ. & citrinꝰ ad glaucū. rubeus ad mediū uel
subnigꝝ seu uariū. Vel meliꝰ q; hi colores nō
sūt subē oculoꝝ puta cornee ueꝝ magis hūorū
repñtantiū se in uenis āpliꝰ cōiūctiue quod az
cū inqt. Color significat hūorē dñantē pporci
onalē. nā rubeꝰ ondit dñiuz san. citrinꝰ colerř.
plūbeus flatis. & fuscus mtie. Aueř. Xo ut alt
poit q̄tuor colores & uñr magis q sūt in uenis
giūctiue ponēs eos sup gōnē cerebri significar.
Quod erit ueꝝ si caput totū fuerit uniformit
gōnatū. Et sūt rubeus ut oculi hñtis uenas ru.
significat sup gōnē cerebri calaz. Et subalbidꝰ
qui frītatē notat ac niger calitatē. Et medius
hoꝝ duoꝝ ut uariꝰ tēpantiā ondit. Propter
ītiū siqdez sciendū q; Empedocles uoluit cām
coloris ocloꝝ ascribeř igni & aque putās glau
cos plus hre ignis & minus aque. & iō ipōs de
die nō acute uidere ppt indigentiā aq̄. nigros
Xo eꝰ. & ppt ipōs nocte nō ptecte uidere ppt
ignis penuriā. uariꝰ aūt ad hoc qdē mediꝰ exīt.
Sz hoc Aꝝ. supueīens īpugnat supponēs qd
premīatū oculū nō eē ignis sz aq̄ & iō cōtīgeř
cāz coloris ocloꝝ alr assignare. Nā ocloꝝ qdā
sūt hñtes hūidū aqueū plīmū cōmensurato. hi
aūt mīꝰ. nōnulli Xo gm̄surate. hñtes nāq; āpliꝰ
hūidū sūt nigri ppt nō puiū ipm̄ reddi de ta
cili. Si Xo modicū hūerint egrio ppt oppoītū
hñtes autē mediocrit medii erūt exñtes hoꝝ.
Quod maris ondit aqua. Cū. n. pfunda fuerit

Ocvlorꝝ colores

appet nigra. expansa uero subalbida. sz media mediocris ut subfusca uel hq. hec siqdē causa coīor satis de gnatiōe aīaliū qnto. pticularior autē subdit in tegni qncuplex cā sūpta ex pte hūoris cristalini & albuginei. naz si cristalina fuerit multa uel rutilās splendida aut eminē tius puta uersq extrorsū locata hūor et albugī oui cōsitis. uel paucus aut purus oculq reddet glaucq īmo glaucissīq cū oīa ꝯcurrerīt ī unū.

Si aūt p oppoītū cristalinq fuerit puq sub turbidus ī pfundo oculi situs cū multitudine albuginei & eiq ptbatiōe nigerrimq cōstituet Ex caīs aūt his hīc iñ mediocrit cōcurrentibus ocli color qsurget mediq. Iohānitius xo has in septez exāpliauit cās duas addens ex parte uisibilis spūs ut abundantiā eius & talit cū eis oppoītis & unā ab hūoris uuei qualitate ītensa uel remissa. Omisit tamen eam que sūpta fuerat p Ga. a cristaline rutilātia eiusq opposito.

Propt quartū quidem apparet quid dñdū suis. n. inducta uiis cōsopita pcedūt. unde ad primū quid dicendū notum. Non enim colore oculus est coloratq uero qui est corpis tminati phibente ipsius susceptm aliū colorez recipe sz colore īpprio & extēso put dyafanū qdcūq & uliter uisibile quodlibet coloris noīe cēset.

Ad alia duo sitr dicendū subsequētia. Nam de colore cōcludūt pprius sūpto. Ad ea etiā que alterq ptis inducta quid dicendū uisum. Cōueniūt enim de colore coīt pro ipso uisibili motiuo uisus suscepto.

DIFFERENTIA. LXV.

Vod sanitas sit spēs subalterna sicut egritudo ita q intposita uel disiūctionis nota diffiniri dēat uelut egritudo monstrat. Quoniā sanitas est calidoꝝ & frigidoꝝ qmensuratio quedā aut eoꝝ q̄ sūt infra aut ad cōtinens phīcoꝝ. vii. Cū itaq intponat aut separationis & diuersitatis denotās plitatez spēs nō erit spālissima. Rursus eorūdez qnto nihil est magis sanatiuo aut egrotatiuo szm naturā aut extra. Dicet igit equaltr. si. n. saītas eēt spēs spālissima & egritudo subalterna eēt utiq sanatio dicta a sanitate magis szm natam cū oīa ipsius cōprehenderet copulatiue q̄ egrotatio ab egritudine noīata q̄ naturā. Adhuc in tegni. Quoniā uero ad totū genus referētes sanitatis zcq. genq autē relatiōe dicitur spēꝝ.

Palin ibidē. Genera lapsuū sūt eadē. i. eq̄lia his que uirtutē horū qplent aut forte sūt eadē genere. Sz genera lapsuū sūt tria qplonis cōpositionis & nature coīs. quare sane consistentie tria etiā existent genera. Amplius. x. metha phīce tm unū uni ē oppoītū. si ergo saītas eēt spēs spālissima & egritudo subaltna unū plibq opponeret ut saītas una egritudinibq plimis.

Itidē quotiens dr unū q̄ioꝝ totiēs & reliquū in topicis. Et q̄ioꝝ q̄rie sūt rōnes & cause szo dge. & cor. & methauř. q̄rto. Sanitas aūt & egritudo sūt q̄ria cū maxime distent ad inuicē. Cū igit egritudo sit multiplex & sanitas erit mlti plex. Sanitas itaq spēs ē subaltna & nō specialissima. In oppoītū qm de hūana nata. Sanū est corpq cū moderata habuerit ea ī adīuicem que mltitndīs & uirtutis & precipue cū fuerīt qmixta. Dolet autē qñ aliquid hoꝝ minus aut plus fuerit ī corpore aut discedat & inqmixtū fuerit omnibus. Vnde Ga. sup hoc ī de cola nigra. Non igit si sanū est qñ habuerit hec ad īuicē tēpata. Egrotat xo qñ aut szm totū corpq. i. in oībus uasis abūdantia ē aliqua. aut si szm unā quandā generat pticulā quis opibus artis copulatiue uerificari dicet Ypocratē. Vult itaq q sanitas sit una copulata. egritudo uero multiplex. Quare in tegni diffiniens sanitatez seu corpq sanū simplicit nō denotat in ipso disiūctionē ueꝝ copulationē magis inqēs ipm fore eucratio a generatione ī sīplicibus & prīs pticulis. Coequale xo his que ex his qponūtur organis. Diffiniens aūt corpq simplr egrū notā aut disiūctionis apponit aiens id ex generatiōe aut distēpatū in his que sīles hnt ptes aut nō coeq̄le in organis aut ī utrisq. Quod natāliū szo indicat ita eucrasiā quod optimū semper dicere. discrasiā autez que deteriora.

Itidē in tegni. Sanis oīa insūt szm naturam egrotantibus aūt pret naturā in q̄tū egrotant. Cū itaq nō repetat ī egrotantibus oīa ī q̄cūq addat egrotant indicat portionē sanitatis cuz egritudine simul existere. Et ita saītas erit una simplex & pfecta. Egritudo aūt mltiplex

Eti prio szo. Sanitas ē dispositio seu hbaitus p quā corpus hominis in sua cōplone & cōpōne tale exit ut ex eo opationes omnes pueniant īcolumes. Egritudo xo est dispositio nō natāl in corpe hūano ex qua in opatione essentialit puenit nocumentū aduentu primo. Et ē aut cōplexio nō natālis aut qpositio nō naturalis.

Amplq sanitas habet rōnez integri & pfecti egritudo aūt oppositi. Quod tale uero existit īdiuisible & sīplex. szo ethicoꝝ. & prio magnoꝝ moraliū. Malū. n. & impfectū rōnē hēt īfiniti bonū aūt finiti sicut dixerūt pitagorici. Sanitas ergo spēs ē specialissima. Propt primū xo sciendū q quid sit sanitas quidq egritudo hic &. lxxii. ondet. Spēs quoq ē q̄ sub assignato ponit genere. Cuiq quedā est subaltna dicta habens in esse generis et. uñ dicit logicus ipāz in esse generis & spēī obtinere. Generis qdez put ad īferiora qpat. Spēi xo put ad supiora. Cuiq rō q ipā predicat in quid est de pluribq differētibus non solū numero ueꝝ etiā specie.

Spēs quoq; specialissima ē athoma seu īdiuisibilis p drīas eēntiales diuidit tamē in accna cuiq; notificatio est, ut ipā sit tm̄ spēs & genus nullo mō. uñ porfiriq; dicit eā predicari de plibus drñtibq; nūero ī eoq; quid. Consurgit aūt spēs cū sit ens rōnis ab ēte nate reali. Logica enim oīs cui spēi cōsideratio subest, intentiōes seu qcepteq; cōsiderat sz̄os, put primis applicāt uñ. A. in principio methaphīce. Subm̄ logice sic sciuisti sūt ītentiōes ītellcē sz̄o q̄ apponūt in tētiōibq; prio ītellectis sz̄m hoc q; pueītur de cognito ad īcognitū nō inq̄tū ipse sūt intellcē & hñt eē intelligibile qd̄ esse nullo mō pendz̄ ex matia sed nō corpea. Sicut. n. ens nate realiq; ut qpositū cōstituit ex matia & fora. Ita & spēs constat ex genere locū matie obtinente & drīa forme, licz̄ utraq; dicat totū p modū tñ partis.

Cuiq; qdē spēi ē pprietas ut diffiniat sola genq;. n. ut gñq; cū gñe careat eo q; ipō nichil supīq; diffīri mīme pōt. nz̄ īdīduū cū drā careat eēntiali sic. n. sūt indiuisibilia drā. xi. Nosce siqdē genus & spēm differre non solū ut coīus & determīatū ueī ī nō esse unā quandā naturā aut esse. nā genus nō est unū aliqd. phīcoī. vii. Spēs ⁊o una quedā extat natura eo q; ipā sūit a forma ultima cōpletiua que simplicit est una ente in natura. sz̄ genus nō suscipit ab aliqua ente una in reī nata ueī rōne tm̄. Non. n. est aliqua forma qua homo ē aīal pret illā ex qua est homo. Omnes. n. homīes qui sūt unius spēi queniūt in forma spēi cōstitutiua. quilibz̄ nāq; habet aīam rōnalez̄ sz̄ nō ē ī boīe asino & equo coīs aliqua aīa que qstituat aīal, pret illaz̄ que qstituit boīez̄ asinū uel equū. Quod si esset iā genus una quedaz̄ esset nata cōpabilis ut spēs, sz̄ in sola qsiderōne accipit forma generis p abstractionē intellectq; a drīis. Et ita uñ gñq; erit logice nō aūt phīce. & d̄ hoc drā tactū qd. xxix.

Sz̄ quia de sanitate & egritudine loqui non intendit p ut sūt qceptus quidā sz̄i ceu bas cōsiderat logicq; ueī magis p ut primi & forme quedā naturales pticulare cōcernentes subm̄.

Sciendū hinc q; sanitas ad tria pōt qpari aut ad eius cās uel subiectum aut ad operationes.

Prima quidē cōpatio duplex exit. qm̄ aut ad causas prīas mediatas ut quales sūt causantes sanitatē a generatione simplr aut a generōne in tēpore pnti. Quedā. n. sanitas ē simpliciter alia ⁊o ut nūc. & est tñ utraq; a generōne. naz̄ quedā ē qtinua semp talis ut que corpis semp sani. alia paī deficiens ab illa ceu que multuz̄ sani. ttia nō multū sicut nūc sani. a natiuitate nāq; contraxit ut sit nūc, siue breui sanū hora. Et hec mēs extat Ga. uelut baly ītellexit sane nō aūt ut coīter exponit de sanitate a tempore ut usu sex rerū administratione causata debita Galienū faciendo īordinariū ī tegni. Vt quo ad causas sz̄arias & īmediatas ut ē qpto qpositio & nata coīs ex his utrisq;. Si quidē ad subm̄ facta fuerit cōpatio hoc etiā dupliciter euenit aut sz̄m ptē subiecti sicut sanitas que detmīnato inest mēbro ut sanitas ossis carnis & octi uel sz̄m totū ipsius ueī p gradus distinguitur dīntes sz̄m qd̄ dñr corpa sana triplicia esse. s. sanū sp multū & ut nūc. Aut fit ad opatiōes sanitatis relatō sz̄m q; meliq; aut detius pficiūt.

Est etiā causa sanitatis antecedens cōplexio & qpositio consimiliū. Cōpto ⁊o & qpō officialiū est causa qiūcta. sz̄ pporcio qmēsurata baī est sanitas corpis totiq;. Similitq; de egritudīe & neutralitate suo modo. Propt sz̄m quidem sciēdū q; Aueī. qnto phīcoī uidet sentire sanitatē esse spēm subalternā. Mouens. n. banc. q. ait. Quod dicit. s. p Aī. extimat non seq. qm̄ & si infirmitas est multaī spēī extimat ut nō sequat q; eaī sint spēs qtrarie sanitatis qm̄ saītas est una & egritudines sūt multe. Rñdens inqt sz̄ forte uidet q; una sanitas cōtinet mltas pticulares saītates oppoītas illis multis egritudinibus sed non habent noīa & ideo latent.

Tertio quoq; collz̄ hāc simplicq; confirmat opinionē inqens. Numerq; spēī egritudinis ē sicut nūerq; spērū sanitatis. & a cognitiōe sanitatis cognoscit egritudo q̄uis opinatū sit q; notiores sint spēs egritudinis spēbus sanitatum pptereā qa multe egritudines habent nomīa & sanitates illis opposite nomīa non habent.

In hanc etiā positionē coīq; cōcidūt logici in suis uerboī uersutiis intentiones qsiderantes nō paī a qditatibus sepatas. uñ & magis puto Aueī. in hanc qcidisse opinionē ut eiq; q̄dicerz̄ patribus ut moris extitit eiusdem. Ego etiā alñ dogmatizaui q; sanitas pōt referri ad duo ad subiectū uidelicz̄ quod disponit & sic spēs extat subalterna quā puto Aueī. hūisse intentionē. Quod ostendit quia phīcoī & collz̄ sz̄is saītatē diffinit nō ī coī, put qpetit toti corpi ut ceteri ueī magis sz̄m q; unicuiq; debet pti aiens ipāz̄ bonā dispositionē in mēbro cū qua ipm̄ opat actionē quā habet p sui naturaz̄ aut patit passionē quā habz̄ pati. sz̄m q; dictū ē de re. sa. prio. q; sanitates sūt q̄plurime. Sz̄ illd̄ nō sufficit qm̄ sicut q̄rit una tādez̄ qpto totiq; p coalternationē qōnuz̄ pticulariū mēbrorū & qpositio una ulis in toto ex qpositionibq; ptialibus ipōī ut hic etiā uoluit collz̄ sz̄o. Ita pret sanitates mēbrorū singlares unā totiq; opq; sit ponere sanitatē ex qōnibq; & qpositiōibq; cōsurgentē ptialibus mēbroī que spēs erit spālissīa Aut sanitas considerat sz̄m q; ad opōnes refertur & sic spēs nō est subaltna. Sz̄ quid de his ttio etiā dñdoī appebit & q̄rto Propt tertiū

Aueroys

Ro sciendu3 ꝙ ſanitas nullo mo pot uerius dici ſpes ſubalterna. Quod appebit ſi ex quibus mebris diſtinctionis prebite mret quo ſanitas ee ſpecificu 9ſtituat. Intueti.n.uidebr ꝙ ſaitas put ad ſubiectu quod qualificat coparat ſ3m ſinguloꝝ mebroꝝ diuerſitate in ſpeꝝ ſanitatis plitate tranſire non poterit cu ſic ſanitas non drat niſi ſubo a ſaitate ex tali aut dria ſaitatis ſpes non conſtituit drns ceu albedo i piete & niue non differt ſpe cu omnia alba ſint ſpecie indrntia topicoꝝ qrto. Adhuc etia ſpecifica & finalis deficit dria ut opationu integritas n3 etia put gradu denotat maioritatis aut miori tatis ſanitatis i ſubiecto cu magis & mi9 ſpe3 ſit positu non uariare neꝙ ſimilit ttio ratione cauſaꝝ primaꝝ. Eo ꝙ ſanitas 9tracta a gnatione ſimpliciter & pnti ſanitas exiſtit ſpe non drns cu opationes poſſint ſatis i idem 9cidere que forma & ſpem argumentant. Non igit in his poteſt plitas ſubalterna ſpeꝝ ſanitatis repiri.

Reſtat ergo tande in tueri quid ſpem q ſ3m Boetiu ſola diffinit & rei qditate coſtituat i ee quod erit facile ſi reliqs diſtinctionis preſate quis aiaduertat ptes remanentes uelut ſut cae imediate & ſ3arie & opatiões ex ſanitate pce dentes. Cu.n.ratio ſpei ultime 9ſtituatur ex genere ppinquo & dria ultia 9uertibili cople tiua cu eo cui9 eſt dria ſanitatem ſpeciem erit ſpaliſſima tm dicere. Eo ꝙ 9plo 9positio & na tura tertia dicta cois i genere diſpoſitiois aut habitus locat quod genus ſanitatis exit ſic a3 p ſanitate notificantes. Perfecte quoꝙ opati ones ſut dria copletiua ſanitate taq qd forale in eſſe 9ſtituetes & maxime qa ſanitas & egri tudo pfectius diffiniut p actu ſ3m quam primu appns de morbo prio. Opatiões aut plene for no pnt niſi utriuſꝙ exiſtant nate 9onis uidel3 & 9ponis & ttie tande diſponis cu ſpes athoa totu dicat indiuiduoꝝ eſſe. Sic itaꝙ 9cluditur ſanitate ee ſpe3 ſpaliſſima no aut ſubalterna.

Logici tn uoleutes quedam 9ceptu coem pre dictis duab9 aut tribus abſtrahere natis dicut ſanitate ſpem fore ſubaltna. Ipſi tn opatione no 9ſiderant que formalior extat dria ſaitatis a q taq a fine denoat ipa. Hoc aut 9fiat am pli9 autoritate ſiqdem & rone. Aꝝ.n.primo magnoꝝ moraliu. Malu quide.n.multiforme bonu aut uniforme puta ſanitas qde ſimplex morbus aut multiformis. hec etia ſnia eiuſde3 ſ3o ethicoꝝ pretacta. Id idem uiſus e et qrto topicoꝝ ſentire l3 alit ſupficieten9 exponant logicoꝝ plurimi b9 Vitatis ignari. Vult.n.ꝙ ſi generi ſit aliqd 9riu & ſpei. ſicut naꝙ Vtuti oppoit uitiu ſic & iuſticie iiuſticia. alu tn erit 9riu aliquid generi qd no ſpei. Inſtatia quoꝙ in ſanitate & egritudine qa ſimplr ſanitati. i. uere & pfecte cui9 ratio coſiſtit in adunatione copulatiua 9onis 9poſitionis & nature comuis egritudo eſt 9ria put ipſa etia 9iucte in lapſu triplicis pot eſſe nature pretacte. ſed queda3 egritudo cu ſit ſpes egritudinis puta 9plonis aut copoſitionis uel utriuſꝙ nature cois nulli cotrariat. qm non pot ſanitati directe opponi cu ipa in copulatioe 9ſiſtat. opponit tn quoda mo & ſ3m quid uelut mediu extreis ut febris que eſt in 9plone egritudo: pprie non 9trariat ſanitati uere. neꝙ etia obliquea apa uidel3 i ocli 9iuctiua. morbus.n.organicus e apa dra. lxxy.

Auer tn exponit nichil eſſe 9trariu ſanitati & oblique noiatu. Alii uero uno noie noiatu ceu in uicio uirtute iuſticia & iiuſticia 9tingit.

Ampli9 ſexto re. ſa. Optimu in omni genere reꝝ unu eſt. male uero manifeſtu eſt qm qples ſut. ſanitas uero eſt quid optimu. exit.n.bona diſpoſito p quam animal ſuas exercet actiones patiturꝙ paſſiones naturales. egritudo autem oppoſita. Sanitas igit omnis una. quod autem tale athomum eſt & priuatu diuiſione in ptes eſſentiales. Adhuc cuius cauſa eſt una ſiue ſimplex pxima & imediata & effectus eſt talis cu ca & effectus b9 oio pporcionabiles exiſtant talis quoꝙ eſt pporcio caloꝝ frigidoꝝ ſiccoru & hu. inadiuicem debita que reſpicit 9plones & mbra 9ſimilia. Ab hac naꝙ cauſat ome ſ3m Ga. cu ipa ſubſtantia mebroru & forma exiſtat xvii. dra. Copoſitio aut dicta natura officialiu aut unitas natura cois potius eſt effectus qda3 reſultans ex 9plone. lxiii. ſicut ptes officiales 9ſtituut ex 9ſimilibus. & ptes ſut matia totiꝙ phicoꝝ ſ3o. Rurſus opatio eſt effectus ex pre dictis naturis ueluti inſtris & i uirtute ſeu aia ut principali cauſata. Sed opatio eſt una cois ergo & cauſa ſanitatis erit una. Sanitas.n.e ca natalis opationis prio de morbo. Si.n.quis e ſanus in 9plexione & no ſit ſanus in copoſitoe aut e9tra no erit hic ſanus appellandꝙ ſ3 neut magis i tegni. Adhuc plura reqrut ad 9ſtitu tione & maxie alicui9 pfecti q ad ei9 deſtructi one. Immo quolibet illoꝝ deſtructo plurimu3 deſtruit & totu ut apparet de uoce & locutione xi. pbl. & intioꝝ qrto. ſed ſanitas e quid factu eſt.n.ſ3m Ga. coſtructio oiu3 pticularu corpis ſ3m natura. Egritudo uero impfectio quedam & defectus ſanitatis. Itide ſicut eſt i arte ita & i natura cu ars natura imitetur ſ3 i arte ita eſt ꝙ artificiatu3 no habet eſſe artificiati niſi ei9 ptes omnes integralit habeat uelut i domo i cui9 pfectioe reqrit 9iucte fnndamentu pete & tectu exiſtere. p oiu3 aute ſubtractione3 aut p duaru aut p ſolius uni9 corrupit eſſe domus ita etia erit i natura ut i ſanitate & egritudine que maxie forme naturales exiſtut. Et.n.ſeqt

q̃ si est sanitas ī 9plone aut ī cōpositiōe q̃ ppt̃ hoc corpori insit simplicit̃ sanitas cū he potiꝰ sapiant naturā totius integralis q̃ totius ulis. In egritudine uero secus est cū ex lapsu ī q̃lib3 natura ledat̃ opatio oīo in toto. Amplię res rōnis cuꝰ sumant̃ a rebus nature ꝓporcionant̃ eisdē sꝫ in rebus rōnis puta diffinitiōe reqrūt ptes omnes coniūctim ut sit pfecta diffinitio. Intimit̃ autē p unię pticule intemptionē sicut generis aut drīe alicuię. vii. topicoꝝ. Sic igit̃ erit in rebus nature ut ī sanitate & egritudine nā saītas ē sicut quoddā finitū & determīatū. Egritudo autem ut uagum & indeterminatū. Egritudo enim potius dicit defectuꝰ pfectiōis que ē sanitas q̃ naturā aliquā realitatis ponat Itaq̃ sanitas ē spēs spālissima & nō subaltna.

Propter q̃rtū ℣o ad primū dicendū q̃ saītas eēntialit̃ & absolute ē 9mensuratio calidoꝝ frigidoꝝ zcꝰ. Sed quod subdit̃ p9ea aut infra aut ad 9tinēs nō dicit eēntiaꝰ egritudinis sꝫ potiꝰ subiectū in quo fundat̃ aut causam remotā a q̃ pōt causari. Aut Aꝝ. exemplarit̃ loquitur ubi manifestatio & nō ueritas expetit̃. Ad aliud dicendū q̃ peccat p fallaciaꝰ 9positiōis & diuisionis. Non. n. est Aꝝ. intentio diuisim dicere q̃ sanitas sit sꝫm naturā & egritudo pret̃ nat̃aꝰ equaliter sed coniūctim q̃ sanitas nō est magis sꝫm naturā aut e9tra q̃ egritudo. Quod appet subdit. n. q̃ generatio nō est sꝫm naturā & corruptio ex̃ naturā. imo utrūq̃ sꝫm naturā. senescere. n sꝫm naturā. & neq̃ generationē uidem9 aliā qdem sꝫm naturā aliā uero extra naturam cōius sūpta natura ꝓut principiū motus est ab intra. Ad aliud dicendū q̃ illic genus sūitur cōiter & ī ꝓprie ꝓ aliquo supiori īquertibili. Non. n. omne quod sequit̃ & nō 9uertit̃ ē gen9 licet sit difficile separe qn sit topicoruꝰ q̃rto. Istud. n. cōe ad totum esse sanitatis non est cōe generis ueri sꝫm q̃ ipm̃ in ꝓprias sequestatur drīas ex quibus spēs 9surgit sꝫ est cōitas potiꝰ latitudinis subiectoꝝ sꝫm q̃ sanitas repitur in corpe semp sano multū sano. & et̃ simplr egro & medio sꝫm Ga. Est. n. saītas latitudo magna in tegni & de morbo prīcipio uelut ex primo de re. sa. dictū q̃ sanitates sūt q̃plurime. Ad aliud dicēdū q̃ licꝰ genera lapsuū sint equalia nō tn̄ eodem modo ordinant̃ ad sanitatis cōstitutionē & egritudīs. In sanitatis nāq̃ ut declaratū est 9stitutiōe debent nature corpis 9iūgi cūcte. In egritudinis autē 9stitutione nō reqrit̃ q̃ assint copulatiue ueꝝ sufficit q̃ disiunctim.

Ad aliud dicendū q̃ tm̃ unū uni ē oppositū eodē oppositiōis genere & recto. Aut q̃ saītas spēs specialissima opponit̃ spēi egritudīs sic extremū opponit̃ extremo & extremuꝰ medio. directe nāq̃ ut appuit saītas opponit̃ egritudī sꝫm lapsū in omni triplici natura. Et opponit̃ sꝫm quid egritudini sꝫm lapsū ī una ptiū solū seu duabus. Ad aliud dicendū q̃ uerū est de his que opposita sūt ꝓse & uere. Sanū autem & egrū fortassis non sūt hꝰ cū se adīuicē 9patiāt̃ utcūq̃ ut oñdet̃ drīa. lxxii. Ex q̃ ueritas āpliꝰ apparebit quesiti cū. n. ratio 9rioꝝ sit maxime distare & mutuo se ex subō expellere hec pfcē buię nō insūt 9trariis. Aut id uerificat̃ rōne supioris nature in qua 9ueniūt & nō sꝫm nat̃as eoꝝ ꝓprias. Ad aliud huic simile dicendum est eodem modo.

DIFFERENTIA. LXVI.

Vod Ver calidū & hūidū existat uidet̃ qa d̃ nat̃a hūana. maxīe sꝫm ānū hūidū & calꝫ ē uer. Et q̃rta ꝓbt̃. Nat̃a ueris cal̃a & hu. & ī libro secretoꝝ ad Alex̃. Quod & octauo īnuit̃ de īgenio. Itideꝰ Albumasar sꝫo introductorii. Tempus ueris est calidum & hūidū. Adhuc autor sex prīcipioꝝ ait sanguineos seipīs deterius inuere speculari qd̃ eueit eo q̃ simile cōiūctū sil̃i facit id furere & uelut ignis in igne cuꝰ sanguinei calidi sint & hūidi & uer similit̃. Amplię sꝫo celi & mūdi. Si unū 9trarioꝝ est in natura & reliquū cū ipā diuidāt̃ ī sꝫm oppositas drīas. sꝫ frigidū & siccū est ī natura uelut autūpnus. Amplię iuxta doctrinā sꝫi ꝓnos. d̃ ge. & cor. & 9plonū prīo. Ex q̃tuor incōplexis in el̃is reptis resultant sex 9binationes quaꝝ q̃tuor sūt possibiles ut calidi & sic. calidi & humidi. frigidi & hūidi. frigidi & sic. & duo īcōpossibiles sicut calidi & frigidi. sicci & humidi cū se nō 9patiant̃ 9trariā. Ex quibus ī aliis 9sistūt hec omnibus cū el̃a sint ceteroꝝ primaria forma & qualitas. Quod & 9fessū in humoribus repit̃ cū filii sꝫm Halyab. & Ysaac sint el̃oꝝ. Itidem illud tempus in quo sudor abundat calidū est & humiduꝰ qm̃ sudor a caliditate causat̃ & hūiditate t̃tia affōꝝ. hoc aūt est uer. unde. Y. ibidem. Quando estas fuerit ueri similis sudores in febribus expectare oportꝰ.

Eti illud tempoꝝ in quo hūoꝝ causat̃ fluxus & repletio 9tingit & maxime sanguīs ē calidu3 & humidū id autē euenit in uere tertia affōꝝ.

Palin. quod plures egritudies ac seuas adducit non est tēpatuꝰ sꝫ pestifeꝝ amplię. hꝰ ℣o ē uer. nā in ipō ibidē accñt maīe mlie aut reliq̃. Ver itaq̃ calidū est & humidū. Oppositum quoq̃ hꝰ ut fore tēpatū sentit Ga. 9plonū prīo maxime & in aliis locoꝝ maxime cū sequacibꝰ plurimis. unde Ysaac ī dietis ptic̃aribꝰ. Ver ceteris tēporibus temperatię. est. n. mediocre inter q̃tuor qualitates. Eti circa quod natuꝰ est unū 9rioꝝ & reliquū cū sub eodē ipā locent̃ Sꝫ circa tempora natū est fieri distempatū ut hyems & autūnus. Amplię quod ē sanissimū

VER

& mime mortifer extat tempatũ. ppter enim
tẽpamentũ sanitas & uita ꝓsistit. hꝰ aũt ẽ uer
affortũtia. Adhuc bonitas dispõnis & robur
uirtutis ꝓtestat tempamẽto. He aũt preceteris
tẽpor ꝓtingũt in uere. Palin generatio ĩ quo
dam existit tẽpamẽto. sm hec multiplicat potis
sime ĩ uere tũc. n. aĩalia mouẽt ad coitũ. Quod
& sol causat & demĩnat ĩ ipsius exaltatione cõ
sistens ut arietis signo sufficient ut dicũt astro
logi cõtempato. Similit & nobis incõtempata
extat dispositiõe. neq;. n. ppinquꝰ ẽ ut ĩ estate
neq; plimũ distãs sicut hyeme mat iam et iueit ĩ
q̃ opat disposita & medior. Ver igit tẽpatũ ex
tat. Propter primũ qdẽ sciendũ ꝙ qd sit uer
& quõ causet. cxv. ostendet dria. Tẽpatũ quoq;
quod querit hic ut in aliis ẽ quod iusticie & nõ
põderis cũ hoc sit dria. xviii. ĩpossibile repire.
Tempamentũ autẽ quod iusticie repit ad cali
dũ declinãs tñ & humidũ. Presupponẽdo et
uer in sui naturalitate pmanere. Propt sm
Ro sciendũ ꝙ Ga. ꝓplonũ primo nitit ostẽdet
uer fore tempatũ ꝓtra quosdã dñtes ipm̃ cal
& humidũ firmatiõe Ar. Theofrasti & stoicor
ceterorũ. Primitusq; illor tangens motiua
extimant. n. ait eucrasiã ex ualidis nate actibꝰ
Mortem Ro ad frigiditatem & siccitatem aĩal
pducere. Vitam etiam dicũt humido constare
& calido. mortẽ Ro eꝓtra hec autẽ in ꝓplonem
sibi pporcionabilem tẽpor oportet deducet.
Quor alter adaptabit ueri reliquũ Ro autũno
Ex hoc qdem ulteriꝰ pbant ueris et ꝓplones
esse optimã & tempatã cũ eo ꝙ calida est & hu
mida qm̃ dñt nõ ut hyems frigidũ & humidũ
neq; ut estas calidũ & siccũ. uñ & tempamentũ
uolũt ꝓcludere. Elemẽtorq; q̃tuor ꝓbinatiões
ãni quatuor tẽporibus adaptare. Hos siqdẽ
inquit dupliciter deceptos. Primo qa conant in
ãni temporibus q̃rtã oio ĩuenire ꝓiugationes.
Sro qa uer hyeme calidius & hũidiꝰ extimãt
& estate. Si autẽ hoc ait cũ uer sit estate hũidiꝰ
& hyeme siccꝰ tũc humidũ ipm̃ erit & siccũ.
unde subdit ꝙ oportet ab ambobus driam nõ
ex semisse sed integram sumere. Calidũ siqdẽ
erit & siccũ si hyemi ꝓpetur. frigidũ aũt & hu.
si estati. Scdm neutrũ igit ꝓpationem integre
factam calidũ erit & humidũ ppter quod ipm̃
oportet p se scrutari & non ad alia tẽpora tm̃.
Amplꝰ sm hꝰ cõpationem autũnus etiam
potit dici tempatus cũ nõ sit frigidus aut hu
midus ut hyems neq; calidus & siccus ut estas
quare iiuste pbant uer calidũ fore & humidũ
ꝓpatiõe ad alia tẽpora facta. Ratiocinationes
Ro q̃tuor cõbinationũ in temporibus ĩpugnat
ingens. Non. n. si q̃tuor sũt ꝓplonũ ꝓiugatões
om̃es ĩmensuratar ipsas iam ad q̃tuor tẽpora
oportet esse distributas. Quod q̃dã hoc magis
psuasione q̃ demonstratiõe oñdit ita. Si aliqs
ẽ in mundo eucraticus ordo & omnia sint sm
melius & nõ deterius ordinata pbabilius fuit
ꝓmensurata fore plima tẽpora & unus ex ipsis
distempatũ fieri. Hi Ro cõtrariũ demonstrare
student ut ꝙ nullũ sit temporũ tempatũ cũ in
eis dñet nũc quidẽ frigidũ modo Ro calidũ. &
rurꝰ siccũ tũc Ro humidũ. Subdit et rõnes
ex sermonibꝰ Ypocratis p longa cõstructã cuiꝰ
uis hec extat. Illud tempus quod patũ ẽ putre
factioni & ut ad unũ sit dicere pestilentie nõ ẽ
tẽpatũ tale Ro calidũ & hũidũ sicut adducit ex
epidimiis Ypocratẽ. Que etiã ratio ĩtroducit
qnto theor. Hic igit sermo abbreuiatus Ga.

Sed fortassis aduersario nõ sylogizabit uolẽ
ti preinducta ĩpugnare. Prime qdem qm̃ qñ 2
aliqua ꝓpant quibusdã licꝰ nõ sint talia oio ut
ea qbus ꝓpant/pñt tũ eis magis uel minꝰ fore
similia uel diuersa. Propter quod non sequit
ꝙ sicut ẽ ꝓpatio ad unũ ita ad aliud uelut euenit
in pñti. nã uer ꝓpatũ hyemi ẽ calidũ caliditate
multa. sed ꝓpatũ estati parũ ẽ frigidũ. similit
ꝓpatũ estati siccũ existit plm̃ hyemi Ro modi
cũ ppter quod calidũ relinquet & hũidũ. Neq;
simlt erit humidũ uer & siccũ cũ hec sit ĩpossi
bilis ꝓbiatio respectiue tam̃. Et ita de autũno
dñdũ cũ ꝓpatus estati plus sit frigidꝰ par Ro
siccus. hyemi Ro eꝓtra sed frigidus ẽ & siccus.
uerius et seipso cognoscit q̃ alteriꝰ ex semisse
saltem cõpatione. Is etiã quo Ga. ꝓbinatiões
frangebat dicet aduersariꝰ nõ ualere cũ he re
pte in eis ꝓseruent ulit in aliis. nõ. n. postera
pñt a prioribus unq̃ separi. Adhuc tẽpam̃tũ
datũ in entibꝰ cũ sit iusticiale cũ calido & hu.
& ppr ie nim̃. natura. n. declinat hũana ad cal
& humidũ ceteris amplꝰ. unde cũ calidũ & hu.
hoc latitudinẽ grandẽ obtineat ad ipm̃ poterit
ꝓtempatũ adduci. Quod om̃es añ Ga. ꝓsen
sere. Sed quis suffragans Ga. rñdebit tẽpora
nõ solũ causari ab eis uer magis a supioribꝰ.
Dicẽdũ ꝙ hec ꝓcurrũt una duo ppt. n. supiora
nõ par disponũt ela & eꝰ p uiã cãe & effectus.
Sol nãq; solus causat estatẽ hyemẽ uer & autũ
nũ creticor tio. licꝰ p alia intensio accidat &
remissio. Dicet etiã illud quo hoc ꝓfirmat
nõ sufficere sed suspitionẽ fore quãdã. Quod
fortasse sensit in eo quod dicit pbabiliꝰ eo ꝙ 3
plura mala sunt studiosis q̃rto topicor. & sro
etbicor. malũ. n. multifaria partit diuisione.
Quod nõ solũ in his que sũt moris uer etiã in
rebus uidemꝰ nature contingere cũ hic sermo
bonũ tangat tempamentũ & perfectus ualde.

Ad aliud similit dicet ꝙ calidũ & humidus
supfluũ parat ad putrefactionẽ & pestilentias
nõ autẽ remissũ ꝓtempatũ quale calidũ ẽ & hu
midũ ueris. Vnde Haly. quedã ẽ ꝓplo calida &

hũida accidentalis & hec est uitupabilis quia ẽ
uelox ad putrefactionẽ & altera naťal' ab initio
creationis uñ accidentali assimilať uer multuʒ
calidũ & humidũ. Naturali ⁊o quod hũiditate
& caliditate ꝯmensuratũ. Et ideo inqet quis
mirandũ de Ga. fore cũ ĩ destructionẽ positiõis
alicuiꝯ & sui cõfirmationẽ nõ acbiligina utiť
argumẽtatiõe. Sermo. n. uideť ipsiꝯ ꝓbabilis
seu ꝓsuasiuꝯ magis hic omnis. Vñ Alfarabius
ĩ didascalicis sup Aꝟ. rethorica. Orõnes passi
onales & morales & firmatĩe uirtutis doctoris
nõ ꝑtinent in aliquo scientiis. neq; oʒ ut aliqs
eis utať cũ faciãt errare. Et tu ĩuenies oẽs istas
in libris Ga. de hoc ꝑ quod ꝯfirmat seu probat
in plerisq; libroꝟ suoꝟ uirtutes suas intendit
seu uigorat ipãs ꝑ honorationẽ & reuerentias
ab hominibꝯ sibi exhibitas ꝓpter expientiam
equitatis sue & iusticie deinde per iactationeʒ
sui & depressionẽ alioꝟ medicoꝟ. Proĩde. A.
G. huiꝯ suscepit sermonẽ prĩo sʒa nõ simplicẽ
sʒ modificatũ inqens naťa ueris trahit ad eq̃li
tatẽ in hũiditate & siccitate sic ẽ tẽpamentuʒ
inter calidi tatẽ & hũiditatẽ licʒ nõ ꝓhibeamꝯ
qn prĩcipiũ ueris trahat ad hũiditatẽ quãdaʒ
& tñ nõ est longinquũ ab equalitate sicut ẽ sic
citas autũni. Similiť dicendũ ẽ finem ipsius
trabeť ad caliditatẽ. unde prĩa affoꝟ. Ver sʒm
prĩcipiũ simile magis ẽ crasi hyemis q̃ estatis
in fine ⁊o eꝯuerso. in medio ⁊o tẽpatiꝯ existet.
uñ sʒo pulsuũ cõmtator. Veris in medio eucra
tissima ꝯstitutio est ꝯtinentis quare & corpora
sana sũt. Sʒm tñ Auicꝯ. totũ declinat ad calidi
tatẽ subtilẽ paꝟ sopitã & hũiditatẽ naturaleʒ.

Quidam ⁊o uolentes Ga. cũ suis predecesso
ribus ꝯcordare dixerũt q̃ uer põt duplr ꝯside
rari aut formaliť uel effectiue hoc est in se aut
effectꝯ rõne resultantis ex ipõ in corpe foťalr
q̃dem id ꝓnũtiant tẽpatũ effectiue ⁊o caliduʒ
& humidũ. Sʒbi deficiũt tũ qa Ga. derogant
cũ ipse simpliciter tẽpatũ fore asseruit. uolens
tẽpatũ & calidũ & hu. opponi. Adhuc quod
formaliť habet esse ita efficit cuʒ res sic opeť
ut sortita ẽ esse. Sed formaliť uer ẽ tempatuʒ
ut dicũt ꝓpť quod formalis & nõ effectiua erit
ipsius actio. Adhuc talẽ effectũ oportʒ a foťa
ꝓcedere cũ omnis opatõ originaliť iñ ꝯsurgat
& maxime in his ĩ q̃bus agens semp exĩt actu
uñ potentia suscitať ad actũ ꝑ aliqd forinsecũ
Quod dictũ ẽ ꝓpter ebrietatis ex mero effectũ

Amplius tollerabiliꝯ esset dicere eꝯtia puta
calidũ formaliť fore & humidũ effectiue ⁊o tẽ
patũ. Cõmtator ⁊o prĩo quadriptiti ubi ait
Ga. ꝯtraire Ptolomeo de hoc inqt. Nos inter
hos duos sapiẽtes ꝯuenientiã uolumꝯ apponeť
hac rõne. Tenet. n. Ptolomeus q̃ calor ueris ẽ
talis qualis calor & hũiditas iouis que est cum
tempamento. hic. n. uoluit potiꝯ seq opiniões
magis famosas qa tẽpata ꝯplo que est uite ꝯue
niens & cremẽto tendit magis ad calorẽ & hu
miditatẽ & ꝓpter hoc ĩter hos duos sapiẽtes
nõ est ꝯtrarietas. Propter tertiũ autẽ sciẽduʒ
q̃ sol cũ puenit circa eq̃litatis lineã sui effcĩua
caliditate aerẽ reddit calidũ & calefaciẽdo hu
miditateʒ supfluã euaporare facit hyemis ita
ut. q. hũiditas accñtať exalet aquosa & remaẽat
naturalis aerea. Proptea q̃deʒ reddiť minꝯ hu
mectũ hyeme. Et qa caliditas ꝑ priꝯ erit cale
facere deinde euaporationẽ facere & exsiccať.
uer magis elongať a hyeme caliditate q̃ hũidi
tate. Cũ ⁊o sol circa principiũ pueĩt cancri
amplioꝯ calefaciẽs maťia predispositа exsiccat
adeo ut tempus calidũ id reddať & siccũ q̃d est
estatis. Demũ sol a nobis incipiens recedeť
ad frigiditatẽ quãdã ꝯuertiť aer respcũ estatis
siccitate modicũ in eo mutata cũ q̃libʒ calidi
tas exsiccet nõ autẽ quelibet frigiditas hũectʒ
prĩo sʒa. Quãdo ⁊o sol oĩo a nobis recesserit
tũc & frigiditas in aere intendiť. non. n. radii
sibi occurrũt inspissati. quod potissima causa
caloris prĩo methauť. neq; etiã mora interueĩt
frigiditatis ⁊o intensione hũidũ nõ subtiliať
sʒ remanet uaporosũ aqueũ. Similiť & fumi ua
porosi ex ocultis terre & aquis qui a circũstãte
mime resoluti exhumectant aerẽ ꝓpter quod
hyems frigida reddiť & hũida. Vt autẽ ueri
tas amplioꝯ ĩnotescat attendendũ q̃ uer potest
duplicit cõsiderari ut appet de calido frigido
sicco & hũido prĩo sʒa. aut. n. ĩq̃tũ unũ tẽpoꝟ
q̃tuor ꝯtra alia distinctũ & sic ca. est & hu. cum
tẽpamento tamen utcũq; cũ ꝓporcionet aeri.
Non. n. ipsius tanta ẽ caliditas ut estatis neq;
hũiditas ut hyemis ꝓporcionatũ. n. ẽ aeri q̃d
indicatũ de hũana natura ita. Maxĩe sʒm ãnuʒ
humidũ & calidum ẽ uer. Aut ꝑ relationeʒ ad
corpꝯ nr̃m & sic ꝯtempatũ. magis. n. aliis naťa
sua & in se ac relatione actionis quã facit ĩ cor
pore ei ꝓporcionabile exĩt q̃ aliquod alioꝟ cũ
sit tẽpatũ. Ita et uer diceť ꝯtempatũ suo mõ.
unde collʒ sʒo. ꝯplo ueris est ꝓpter caliditatẽ
& hũiditatẽ. Sed licʒ possit dici q̃ est tempus
tẽpatũ cõpatione corpis hũani nõ tñ tẽpamẽ
tũ ꝓporcione equalitatis qualitatũ. Simil eť
cauillatio qualis hec que ueris põt de sanguĩe
ad alios humores & distinctio similis fieri. nã
sanguis põt ꝯsiderari ꝓut est unꝯ humorũ ꝯtra
alios distinctꝯ & sic calidus ẽ & humidꝯ. Est &
talis relatione tempamenti iusticialis angusti
puta sʒi mõi & cutis. Aut ꝓut referť ad corpꝯ
& ita temperatus existit cũ sit magis dilectus a
natura & tãq̃ filius ꝓprius eius maxime Ysaac
febriũ qnto. & eloꝟ ꝑimo. Quoꝟ utrũq; bre
uiter ostendiť. Primo q̃deʒ qa impossibile fit

2° cottʒ

ut postera unq̃ a priotibus absoluantur cũ ipa
dependeãt eẽntialiť ab eis & non eꝯ. sz tẽpora
sunt posteriora q̃tuor elis q̃ suis q̃litatibꝯ hic
oiuz sũt causa. Igiť dispositionibꝯ disponent
eloꝟ. Quod appet qa sibi succedũt szm eloꝟ
ordiez iuicẽ tẽpora. Nã estas ꝓporcionať igni.
Ver aeri. Hyems aque. Autũnus ꝟo terre. Cũ
itaq; in elis nõ sit ponere aliquod tempatũ cuz
oia sint in ultimo talia. id etiã eẽt aer quod nõ
ẽ cũ calidus sit & hũidus. Et firmať qa nať
liũ szo ꝯtra Erasistratẽ arguiť nõ ponẽtẽ mliaz
humoꝟ unũ qd q̃rta ꝯiugatio crasiũ in omnibꝯ
existit aliis quare & in humoribꝯ. Propť quod
uer calidũ ẽ & humidũ aliis temporibꝯ relatũ.

Eti szo cũ medicus oia cõsideret szm effectũ
qui ex ipis corporibus resultat nris. Illud erit
tempamentũ quod effectuz ꝯtempatũ inducet
tale autẽ existit uer nať ale ut sensus ostendit.

Propter quod ꝯcludendũ ipm̃ ad corpꝯ nim
tẽpatũ inter cetera tẽpoꝟ existere. Et si aer sit
frigide ꝯplonis ualde spũs cõpatione prio szo.

Propť q̃rtũ quidẽ ad primũ dicẽdũ q̃ autori
tates inducte ꝯsiderãt uer szm naturã put aliis
ꝯpať tẽpoꝟ naturis. Ad alia duo appuit quid
dicẽdũ. uerũ. n. ꝯcludiť aere ꝯsiderato put aliis
referť tẽpoꝟ naturis. Ad aliud dicẽdũ q̃ uer
cũ eoq̃ est calidũ & hũidũ põt dici corpi tẽpa
tũ quod & caliditatẽ importat & humiditatẽ.

Ad aliud dicendũ uerũ fore si p se cõtingat.
p accidens. n. aut plectoria priꝯ aliũd e acqsita
uel uirtutis imbecillitate secus põt ꝯtingere.

Ad argumenta etiã ptis alteriꝯ ostensũ coiť
quid dicendũ & quomõ sermo uerificeť Ga. &
quãtũ eius ꝯcludũt rõnes. Ad aliud dicendũ
q̃ tẽpatum & distẽpatũ nõ sũt directe ꝯtraria
cũ nõ sit inť ea maxima distantia que ꝯtrarioꝟ
ẽ natura. lxxii. drã. nã tẽpatũ ẽ ut mediũ distẽ
patũ ꝟo ut alterũ extremũ quod alťi aduersať
ex directo. unde anxioma huiꝯ uerificať ĩ dircẽ
ꝯtrariis. Ad aliud dicẽdũ q̃ uerũ ẽ p relatõnẽ
ad corpꝯ non tñ ad tempora nisi late calidũ &
humidũ dicať tempatũ. Ad aliud dicendũ q̃
uerũ ẽ p se. p accidens autẽ põt uer non minus
plibus aliis fore praue dispositiõis & roboris
infirmatm̃. Ad aliud põt dici q̃ illud tẽpa
mentũ generationis ẽ latũ ualde & in omnibꝯ
põt ꝯtingere tẽpoꝟ in uere amplioꝯ. hoc eť calm
nõ refugit humidũ cũ sit uite causa & q̃ huiꝯ
debz cã gñatiõis foť cũ gñatio aduitã ordineť.

Et quid similiť dicendũ ad aliud apparuit.
Oibꝯ tñ una põt añdcã distĩctõe solo coaptari.

Irca predicta hesitare ꝯtigit. Indicatũ
enim autũnũ distempatum fore puta
frigidũ & siccum. quod non uideť cuz
Philaretꝯ scribat uer & autũnũ existere tẽpa
ta tempora. Eti theoť. vii. Veris & autũni
ꝯplo tempata ẽ in calore & frigore. Prio q̃ ꝟo
szo. Si ꝟo indicauerimꝯ q̃ in autũno sit fortis
equalitas inter caliditatẽ & frigiditatez nõ tñ
erit ab equalitate longinquꝯ. Rursus cuiꝯ cãe
ac effectus sũt tempati & ipm̃. cuz unũ causet
& reliquũ ostendat. sz id in autũno efficiť ĩ me
dia ꝓporcione nobis ꝓpinqtatis & distantie
ceu in uere cũ ipẽ initiať circa ingressũ solis ĩ
librã sicut illud arietis. Pulsus etiã q̃ potior
est nature actus uere & autũno scribiť magnꝯ
& fortis theoť. vii. cũ ꝯplonis tẽpãtia uirtutẽ
augeat & cõseruet. unde Ga. ad theucrũ. Scdm
horas ueris/media/maxios & uehemẽtissimos/
ut in horis/habent pulsus uelocitate & spissi
tudine ꝯmoderatos. Similiť autẽ & autũni me
dia. Autũnus igiť tempatus. Oppositũ qm̃
autũnus est tẽpus uite ꝯtrariũ prio szo. Egritu
dinũ acutaꝟ & mortaliũ generatiuꝯ affõꝟ ťtia.
uñ collz q̃rto. Autũnus etati senectutis assilať
que ad mortẽ est semita/ꝯplonũ szo. quod autẽ
tale distempatũ maxime. Adhuc tempatum
dicit oiuz qualitatũ mediocritatẽ sufficientez.
Ipse autẽ siccissimꝯ cũ estate fere. ea. n. siccior
autũnus metbauť. & ꝯplonũ primis. Audio tñ
q̃ id acctẽte magis ꝯtingat q̃ natura ꝓpria cũ
filiet a terra. Autũnꝯ ita q̃ distempatꝯ Propť
primũ ꝟo & szm dicẽdũ q̃ ex prioribꝯ inotuit
primũ ac in argutis szm. De his. n. q̃tuor uñr
supficietenus opi. fuisse. Propter tertiũ ꝟo
sciendũ q̃ autũnus est distempatus potissime
tã in actiuis q̃ in passiuis. Primo qdem qa licz
non sit adeo intensa frigiditas ut hyeme. neq̃
caliditas uelut in estate. subita tñ imutatio q̃
in eo existit ĩ eadem naturali die nũc ad frigi
ditatẽ tũc mox ad calitatẽ magis corpꝯ praue
alterat & pmutat q̃ diutiã mãsiua frigiditatis
aut caliditatis ĩtensior. natura. n. quod repenti
nũ non patiť. Cuiꝯ equidẽ inequalitatis cã
aeris resolutio & subtilitas extat imensa ꝓpť
caliditatẽ precedentẽ estatis ac etiã ueris. subã
enim subtilis accipit alterationẽ & passionem
incurrit drã xiiii. Quod autẽ sit distempatꝯ
in passiuis ex argutis appuit cuz cã caliditatis
pretacta. Quod firmať ea qm̃ sol in autũno
puenit ad libraz ubi cadit & maxime in uia cõ
busta ente a. xix. gradu ipsius ad tertiũ scorpi
onis ceu exaltať in ariete ꝓprieq̃ ĩ oppositiõe
loci cõbusti. In eo. n. planete omnes & maxime
sol & luna detrimentuz patiũť nisi fortassis sa
turnꝯ cũ exalteť in libra & ꝓprie. xxi. ꝗdu ita
ut ab eis non sit que uite ꝓfluant uelut cũ in
aliis fuerint signoꝟ ptibus. Percepi nãq̃ sepe
q̃ tempus prenebulosũ serenũ reddť cũ ĩ. xix.
gradũ puerit arietis ibi szm Hermetẽ sigłať
exaltať. Oppoitũ ꝟo cũ ad gradũ libre occurre
rit eꝯtrariũ sicut luna bonorať ĩ tertio thauri

deprimit autē ī eius opposito. Nō igit ex pte
sol is ut aliqui sensere autūnꝰ est tempatus cū
sol nō similit iprimat ī uere & autūno. Quare
is distempatus oīo. Propter ꝟo q̄rtuꝫ quid
dicendū appet. Ad primū igit dicendum ꝙ
Philaretus ut dicūt uoluit autūnū fore tēpatū
rōne sitꝰ ad nos solis. Sꝫ ꝙ id stare nō possit
monstratū. Aut impprie sensit autūnū tēpa
tuꝫ eo ꝙ nō est in eo tanta caliditas & frigidi
tas ceu in estate & hyeme. Et pprie ꝟo dixi
qa tale tempatū non est uere mixtū confractū
sed potiꝰ iuxta positionē quandā sensibili am
pliꝰ tempamento causatā. Ad aliud similit
dicendū. Aut ꝙ nolūt oīo pulsꝰ ueris & autū
ni assimilari sed aliqualit magis. Est nāq; sili
tudo magis ī motu & qete pulsus non autē in
quātitate ac uirtutis tenore ipsiꝰ. Ad aliud
quid dicendū appuit. Cū etiā solis simil distā
tia nō eodē modo īprimat uere & autūno. Et
ideo Aueř. detestans pulsus similes ponentes
in his duobꝰ tēporibus inqt eos errare peitꝰ.
In autūno.n.uirtutes īminute ppter paucum
calorē spūuꝫ. pulsus.n.in eo est.q. silis pulsui
senectutis. Quod ostēdūt uegetabilia siccitate
senescentia.

DIFFERENTIA. LXVII.

Vod sub equatore diei siue linea equi
noctiali nō sit possibil bītatio oñdř p
Aꝟ.prītꝰ id sentientē sꝫo methauř. &
plures ut appebit alioꝟ. Adhuc ꝰfirat rōni
bus non paucis & signis. qm̄ si locus ille foret
habitabilis aliquis ex illis ad has nostras iam
puenisset regiōes aut quis nīm iuisset ad illos
ad nos demū reuertēs. sꝫ nil hoꝟ nōdū intueit.
Ptolomeus & Albategni. Rursꝰ hic sꝫo. q̄dri
ptiti Alfagranus cū astrologoꝟ cetis distiguē
tes sufficient climata & hoīuꝫ habitationes īci
piūt primū clima citra lineā equalitatis p.xii
gradus cū dimidio & q̄rta. Ampliꝰ ubi ꝰgre
gant potiori modo plures cause caliditatis in
tm̄ augmētabit ea ꝙ esse nō poterit illic bīta
tio cū uita ꝰstet in habitatione & dispositione
tempata potissime būana. sed hoc ē sub equa
tore. qm̄ cum tres sint cause caloris precipue
directio. ppinqtas. & mora. & circa būc locum
repiat potissime. Illic.n.adest directio cū sol
bis in anno sup cenith capitū ptranseat eoruꝫ
ceu cū fuerit in prīo minuto arietis & libre &
cū in aliis fit signis semp minꝰ elongat.xxiiii.
gradibus cū infra hos sit solis maxīa decl iatō
puta.xxiii.ḡ.&.xxxiii.minuta. Est etiā ppī
qtas magna qa cū terra sit rotunda & rotūduꝫ
circa ptem supiorē & mediā magis sit eleuatū
terra ibideꝫ plus eleuabit & magis soli appin
quabit. Quod etiā confirmat ex solis circuli
ecentricitate ut appet tertio almagesti. sol.n.
nūc obtinet augē seu longitudinē longiorem
a terra in.xxix. gradu geminoꝟ q̄ ecentricitas
ē duoꝟ graduū cū dimidio. oppositū aūt augis
in.xxix. est sagittarii magis appīquās terre p
duos gradꝰ silr & semis. Propter quā nimiruꝫ
appinquationē quidā mathematicorū ꝫonam
interceptā inter circuluꝫ tropici capricornii &
circulū paruum antarticū inhabitabilem fore
pnuntiauerunt sicut in sequentibus uidebit.
Sic igit appꝫ ꝙ sol ī ariete & libra magis appī
quat terre q̄ transeundo gemīos & cancrū ppt
quod plus calefaciet. Similit mora et ꝰcidit
cū aliis causis cū dies semp adequent noctibꝰ
hec tamē nō adeo interueīt ut causaꝟ due pre
dicte. Rursus sub tropico cancri de quo uř ī
ampliꝰ nō est habitatō aut praua & rara a qua
sol ut dictū elongat plm respectu sub equatiōe
habitantiuꝫ & nō transit etiā nisi semel super
illoꝟ caput in āno ut cū fuerit ī principio can
cri ppt quod sub linea eqnoctiali cū sol habi
tatoribꝰ appinquet & bis sup illoꝟ caput trā
seat in āno ibidē inhabitationē caliditate cau
sabit. Itideꝫ radii ppter directionē pretactā
cadentes recti axales ad terrā refrangunt in se
ipsos unde inspissant maxīe & fortificāt prīo
sꝫa. Aerem in tantuꝫ igit calefacient ut uite sit
būane tēpate ꝰtrarius. Adhuc ē repire terrā
inhabitabilē ppter eius nimiā remotionem a
sole ut existentē sub polis. Erit igit repire in
habitabilē ppter nimiā ipsiꝰ appinquationē
ad solem cū calidū & frigidū sint ḡria. ḡriarūq;
rōnuꝫ erit utrūq; distempatū opposite. Propt
quod cuꝫ terra eqnoctiali supposita soli maxīē
appinquet ipā uidet inhītabilis fieri. Oppo
sitū monstrat coī fama ꝰponentiū tabulas sup
arym ciuitatē que predicat recte esse ī medio
mūdi distās ab unoquoq; q̄tuor anguloꝟ mūdi
s. oriente occidēte meridie & septētrione per
ix. gradꝰ. Cōpositores aūt tabulaꝟ sup ciui
tatē predictā hi in theorica plaꝟ hyspalensis,
fuisse dūr nembroth gigas yconomꝰ, Ptolome
us Albategni/Albūasar & Algorismꝰ. Amp.
locus eqnoctialis est medius distans equalit ab
utroq; polo. mediū autē uirtuosius pfectius &
tempatius est extremis. Cū ergo uersꝰ extrēa
sit habitatio & tēpamentū multo itaq; magis
erit circa mediū quale locus ē qui sub equato
re habitabilis itaq; erit. Propter primū qdē
sciendū ꝙ circulꝰ eqnoctialis siue equator est
unꝰ de sex circulis maioribus diuidens speram
transeundo ab oriente ī occidentē ī duas ptes
equales equaliterq; distans ab alterutro poloꝟ
ꝫodiacū in principio arietis & libre intsecans
& iō dř equator qa cū sol sit ī his duobꝰ signis
nox diei in uniuersa coequat terra. huic etiam
circulo ps tre supposita sub eq̄tore eē notat.

Aux sol

EQVATOR

Ciuitas
ARYM.

NEMBROT
YCONOM?
Ptolomeus
Albategni
Albumasar
Algorismus

Vt aũt appeat zonay seu plagay tre distictio
sciẽdũ q̃ q̃tuor palelli circulorũ eqnoctiali col
laterales quorũ duo sũt uersus meridiem puta
palellus antarticus & palellus tropici byemal
& duo uersus septẽtrionẽ uelut palellus artic9
& palellus tropici cãcri denotãt ĩ celo. v. zonas
& p 9sequens etiã alias. v. illis oppoĩtas distin
guũt ĩ terra iux illud Ouidii maioris. totidẽq
plage tellure ponũt. i. imprimũt. Isti quoq
liz palelli dicãt. i. eq̃ distãtes nõ tñ q̃tũ distat
prim9 a szo tm distat tertius a q̃rto zcy. Sz iõ
ita dicũt qa utrobiq equalit distant nõ magis
unus accedens aut unus alio. Quod apparet p
eay distantias oĩquaq iuentas. nã a polo artico
ad palellũ articũ seu polũ zodiaci. xxiii. g̃. cuz
xxiii. minutis inueniũt. ab hoc quoq circulo
ad tropicũ cancri. xxiiii. g̃. &. liiii. intercidunt
minuta. Iñ quoq ad eq̃torez. xxiii. g̃. &. xxxiii.
miuta sit. Et id adhuc ad tropicũ capricornii
xxiii. gra &. xxxiii. miuta. Quat. xlvii. 9surgũt
p. & sex minuta. & tanta fert distantia alioruz
palelloy ad iuicẽ quãta fuit poli mũdi ad polũ
zodiaci. & sic demũ iñ ad tropicũ capricornii.

Ouidi

Habitatõ quoq duplex exit. q̃dã naq ẽ bona
utcũq 9tempata que habitatio simplr ẽ dñda
nõnlla quoq praua distempata ualde aut ppt
frigiditatẽ sicut ptes due poli appinquantes
aut ppter caliditatem uelut loca sub tropicis
suppoĩta adeo q̃ quedã habitationũ ppt ipãy
intẽpiem inhabitabiles denũciant sic turpes
babẽs pedes aut prauos nõ habere dicit qnto
methaphĩce. Propter szm xo sciendũ q̃ qdã
dubitauerũt uty sub linea equalitatis eẽt bĩta
tio aut nõ de quoy nũero Ptolomeus fuisse uĩ
sza dcione Almagesti. Ait. n. quidã dicũt q̃ est
possibile ut illud quod est sub linea eqdistãte
ex terra habitabile iõq̃ eius 9pto ẽ ualde bona
eo q̃ solis nõ plongat obumbratio sup puncta
sũmitatis capitũ ppter uelocitatẽ sue declina
tionis ĩ latitudine ab equatore diei. & ppter
hoc sũt estas & byems bone 9ptonis ppt breui
tatẽ longitudinis solis a sũmitate capitum in
utrisq tropicis. Et subdit quod dicim9 est szm
extimationẽ. Vtrũ xo illud qd ẽ sub hac linea
habitet nos hui9 scia3 nõ 9prehendim9 qm̃ ali
quis nõ puenit ad eam qui sũt ĩ nr̃is regiõib9
habitabilib9 usq ĩ diẽ nm̃ hũc. uñ Albategni
szo capto. Linee nõ sentit eqnoctialis bĩtatio.
Neminẽ. n. b9 nr̃i tẽporis se hanc uidisse con
fitentẽ nouim9. Ptolomeũ in libro suo nullã
iñ mẽtionẽ fecisse deprehendim9. Hos quoq
uidet imitari Amet9 alfagranus dicẽs. Incipia
mus nũc rememorari loca habitabilia tre szm
q̃ scim9 & pueit ad nos. uñ post q̃dã & iueim9
latitudinẽ loci inhabitati b9 q̃tte szm q̃ 9pre
hendimus & puenit ad nos. Quidã quoq in
alterã cõscenderũt ptez asserẽtes absq ãbigui
tate loca sub equatore diei nõ habitari. uñ szo
methauroy duab9 exñtib9 decisioĩb9 possibil
habitationis regionis. hac quidẽ ad supiorem
polũ q szm nos. hac aũt ad alteq & ad meridiẽ
Iste qd ẽ due sole habitari possibiles & nz ultra
uersiones. i. tropicos. umbra. n. nõ utiq exit sp
ad artũ nũc autẽ inhabitabilia fiũt prius loca
añq subdeficiat aut pmutet ũbra ad meridiẽ
Quẽcunq xo sub ursa. i. sub polo artico a fri
gore inhabitabilia. Et subdit demũ. Et quidẽ
ad latitudinẽ usq ad inhabitabilia scim9 habi
tata. hec siqdẽ. n. ppter frigus nõ habitata ut
iam. hec autẽ ppter estũ. uñ que extra indicuz
mare puta ĩ oriente & colũnas eracleas ut ĩ occi
dente ppter mare uidẽt copulari ppt 9tinuã
esse omnẽ habitabilem. Sic igit sentit duas
plagas terre uidelz intiacentez palello ãtãtico
& tropico cancri & inceptam inter tropicum
capricorni & palellũ articũ ppter tempiez cau
satã ex calido & frigido habitari. Mediã quoq
duob9 interceptã tropicis ab hoĩbus minime
incolari duas quoq similit extremas ppt gelu
mime ĩhabitari. Huic quoq 9stetit poĩa Tuli9
de sõno Scipionis cũ ei9 interprete Macrobio
ait quoq. Cernis autẽ eandẽ terrã. q. qbusdaz
redimitã & circũdatam circulis. Ex qbus duos
inter se maxime diuersos & celi xticibus ipsis
ex utraq pte submissos obriguisse uides pruĩa
mediũ autẽ illud maximũ solis ardore torrẽti
duo habitabiles quoy australis ille ĩ quo q ĩsi
stũt aduersa nobis urgẽt uestigia nil ad nm̃
gen9 hic autẽ alter subiect9 aqloni quẽ colitis.

Tullio

Vnde interpres ei9 Macrobius hoy utq habi
tatiõis ĩpatiens est qa torpor ille glacialis nec
aiali nec frugi uitã mĩstrat. Illo. n. aere corpus
alit quo uita nutrit. Medius quoq eius exposi
tor cingulus & oĩo maximus eterno afflatu 9ti
nui caloris ust9 spaciũ quod lato ãbitu plixius
occupauit nimietate caloris facit inhabitabile
uisuris. Inter extremos xo mediũ duo maiores
ultimis medio minores ex utrisq uicinitatis
intempie tempant. In his tantũ uitales auras
natura dedit incolis capere. Hoy poĩa 9sors
his Virgili9 nulli9 szm Macrobiũ scie expers
in georgicis inqt. Quinq tenent celum zone
q̃y una corusco Semp sole rubens & torrida
semp ab igne. Quã circũ extreme dexq leuaq
trahũt. Cerulee glacie 9tenteq imbrib9 atris.
Has int mediãq due mortalibus ibribus egris
Munere concesse diuuz & uia secreta pambas
Obliquus quo se signoy uerteret ordo. Vñ
ei9 9tẽporaneus mirificus uersificator Ouidi9
transfiguratiõis exordio. Vtq due dextra celũ
totidẽq sinistra Parte secant zone qnta ẽ ardẽ
tior illis. Sic onus ĩclusũ nũero distixit eodez.

Virgili

omnib

Cura dei

Cura dei totidē plage tellure ponūt Quarū q̄ media nō ē hītabilis estu Nix tegit alta duas totidez inter utrasq̄ locauit. Tempiēq̄ dedit mixta cū frigore flāma. In hāc etiā ut appebit Aueř.opinionē ocidit cordubēsis. Plures nāq̄ antiquoꝝ uidenť ī eā ocuenire. Vnde tēporibo Aꝝ. & ante etiaz ut usq̄ ad tēpus maxīe legis macometi uť hec plus opinio ualuisse. Quā etiā quidā inexpti affirmant adhuc positione modernoꝝ dicentes quoq̄ predicta loca inhabitabilia fore duplr mouebanť. Quidā nāq̄ ppť solis caliditatez in illis locis īmensā adustiuaz sicut psuadent preallegati. Quoꝝ defecto aut expositio in ťtio ostendeť dicendoꝝ. Nōnlli autem phōꝝ antiquoꝝ quoꝝ uno fuit Belenus alroguani quē eť Carithes secuto ē ꝟsificator Dixerūt.n.q̄ mare oceanū ē expansū in latitudinem duoꝝ tropicoꝝ. Quos quidem ānullat Ptolomeus in libro sibi ad artē sperica opato inqens q̄ nullus narrauit opificū disciplinarū sicut dixit Carites ꝟsificator. Veꝝ illud quod uisū ē tempore nostro īuentū ē plm habitatū & non est īuentū in illo pelagus quo cōtineat. Et īuenta sūt a tropico estiuo ad lineā equaliť robuch unū.i. decē milia stadia &. lxxx.stadia & illud iam pambulatū ē. & scripte sūt enūciationes eius auxilio regis Egipti. Que quidē & habitationes denotanť a Ptolomeo szo q̄dripptiti. & Alfagrano cū aliis saltē quātū ad hītationes que circa tropicū exnť cancri. quod etiā magis in tertio appebit dicendoꝝ. Adhuc nō est dare naturā fecisse locū mediū & tempatuz aquis detentū ut nullū pfectissimoꝝ aīaliū ī eo ualeat habitare ppter quod mare inter utrosq̄ nō intripietur polos. Propter tertiū quidez primoo sciēdū q̄ locus sub equatore habitabil ac etiā tempatus est. Szo quid sit de hītatiōe plage nostre opposite tenendū. Propter bo primū sciendū q̄ p lineā eqnoctialē duo otigit itelligere aut omnē inter utrosq̄ polos latitudinē distantie & sic plures sūt eius ptiū habitationes praue aut inhabitabiles & maxime que sub tropicis & eis uicine uel latitudinē distantie unio gradus uersus tropicū cancri & altius uersus tropicū capricornii a medio indiuisibil equatoris cuio terre spacii latitudo sicut expti sūt saracenoꝝ sapientes centū & tredecizotīet miliaria & tertiā porcionē miliarii. Continēte uno ḡdu celi. lvi. milia & duas tertias miliarii atq̄ miliaria q̄tuor. mille & .v. cubitorum szm mensurā corpis tempati. Cubito etiā pedem cū digito otinentē. Cuio quidez spacii latitudinē inqo fore szm. A. maxime habitabilez & tempatā tēpamento iusticiali & totio corpis humani aut cuti tēpate pporcionato ut uideť īnuere. A. Ne aūt uidear predcā ḡtis astrueť adducāť sermōes sapiētū & rōnes. Ptolomeo quoq̄ in libro sibi ad artez sperica cōpato predictam sententiā ofirmans inqt. Et oportz ne opinemur q̄ szona pusta cū totalitate sua sit inhabitabilis. Iam.n.uenerūt quidam a diuersis locis eius & īuentū est plm eius īhabitari. Et ppter hoc narrant qdā locū medie szone puste magis habitatū q̄ fines eius. Et Apolimo qdē autor enūciationis fecit librū & scripsit eū de locis hītationis qui sūt sub equatore diei. Et ista habitationis loca sūt illa que sūt ī medio huio puste szone. & sūt loca habitationis eio qd̄ habitať tēpatioris opłonis q̄ loca habitationis duoꝝ finiū eius. unde Albategni post sermōez eio premissū antea subdit. A. sane tñ intelligētibus istius linee opłonē tēpatā esse ocipiēduz est. & pbat qa neq̄ sol multuz remoueť ab ea neq̄ diutinā morā in eius directo facit ideo tā estiuale q̄ hyemale spaciū in ea bone opłonis habeť. Quod etiā ostendit ex regionibus circū iacentibus in qbus fere cōtingit hoc idē. Eam quoq̄ similiť habitabilē testať Io. damascenus in afforismis. In india & apud habitantes sub eqnoctiali due hyemes due estates duo autūni & duo uera in āno fiūt. unde illis fructo abūdātiā arbores pcreant. & memoria subtilis est & alia multa. Haly autem rodoan medicus & astrologus pspicuo szo quadriptiti dies & nox ē apud illos qui moranť in linea eqnoctiali sp equales & hoc facit q̄ dies non sit ullo modo suppremi caloris. Et ppter hoc morantes in ipsa linea sunt crocei coloris & non nigri aut bruni sicut uersus tropicū cancri cōmorantes & in toto est aer cōprehendens ipsos minoris caloris eo q̄ oprehendit nigros. Hanc quoq̄ sententiaz maxīe astruit. A. prīo prīa. & szā. & nono aīaliū. Non.n. solū ultrhūc locū habitabilem ueꝝ omnio otempatiorē fore nisi assint montes aut maria uel aliud occurrēs tēpamētū puertens. & q̄ omnes dispōnes morantiū ī līea eqnoctiali sūt nobiles sites neq̄ aer illic nocumēto impediť sensibili szeoꝝ opłonio semp est similis. Ipse.n. preceteris uirilior extitit in hanc ofirmando sententiā. Testans etiā ad hoc confirmandū demonstrationez alibi attulisse.

Cū his etiā sūt Nicolaus & Iudeus almagesti cōmentatores. Hoc idem astruit signis. qm̄ Albumasar dyalogoꝝ ad sadan libro ait. In regionibus zingoꝝ appet stella magna ut saccus Et noui hominē qui uidit ipām & dixit michi q̄ habet lumen modicū sicut pecia nubis & est semp australis. De ipsa quoq̄ cū aliis michi tetulit Marcus uenetus oīuz quos unq̄ scituz orbis maior circulator & diligēs indagator q̄ eandē uidit stellā sub polo antartico & est magna hñs candā co pixit talē fore figurā

Polus Antarticus.

Retulit etiā q̃ uidit polū antarticū a tra ele
uatū quātitate lancee militis longa ī appntia
& articū occultatū. Inde etiā nobis cāphoram
lignū aloes & uerꝫi exportari nūciat. Testat
illic calorē intensū & habitationes paucas. hec
qdem uidit in quadā insula ad quam p mare
adiuit. Dicit etiā illic homīes fore & arietes
q̃ magnos ualde hntes lanas grossas & duras ut
sete sūt porcoꝝ nrōꝝ. Et q̃ ad hꝯ loca nō patꝫ
nisi p mare accessus. Ad hoc haly sꝫo quadri
ptiti. Et aliqui dicūt q̃ in ambobus capitibus
tam in septētrione q̃ ī meridie sūt hoīes alios
hoīes comedētes & isti sūt hntes facies corrup
tas & ītpes. Et ego uidi ex istis hoīes q dicebāt
p mūduꝫ eūtes se ipsos uidisse. Et Hermes
dixit in libro latitudinis q̃ in fine septētriōis
& meridiei morantur spūs & dyaboli & bestie
ledentes alios. Quod autez sub polo artico
sint hoīes alios pdentes adhuc hodie repit sic
michi Petro padubanensi relatuꝫ est a dignis
fide uiris in psia. Sīlit in galliis ens ptibus
audiui a sociorꝝ fidelissimo in finibꝯ Noroegie
fore spūs q̃ multos quos hoīes signacul crucis
expellūt ex illis semitas lateralit ꝯstruentes a
quibus diuersus abolet iuisus. Ex his igitur
testimoniis iudicat lineā equalitatis fore habi
tabilem & aliquos illuc iuisse & itez aduenisse
postq̃ fit transitus de hac habitatione ad illā
in qua polus antarticus eleuatus appet. Quod
nullo mō fieri potuit nisi p sub eq̃ torē trāseū
do cū toti ab oriente in occidens īiaciat orbi.

Hoīes sub polo q̃ cānib
humanis uesūt.

Predictū totū etiā rōnibus cōuincit plimis
qm̃ intra tropicū cancri & capricornii est etiaꝫ
habitatō ubi & sol transit bis in āno sup capi
tū illorū cenith & p modicū tēporis spaciū pu
ta mensis aut duoꝝ uel triū seu q̃tuor. Est et
sub tropico cancri ubi & semel tm̃ ad cenith ī
āno caput eoꝝ diu pmanens accedit. iuxta illud
Lucani. Nusq̃ flectentez Syene. Est. n. ciuitas
sub tropico cancri firmata ī qua cū sol accedit
ad primū minutū cancri una die āni ī meridie
habet rectā umbrā in seipsā uersā & ad nullaꝫ
ptē declinatā. multo igit melius sub linea erit
eqnoctiali cū spaciū unigꝯ transitus sup cenith
ibi exntiū distet ab alio sex mēsiū spacio & ut
ostendet sup eoꝝ transiens nō morat cenith ca
pitū. Quod autē preinducta habitent loca
testant etiā Ptolomeꝯ sꝫo quadriptiti. & Alfa
granus cū aliis ī climatū distictionibꝯ. De his
quoq̃ istis fere diebus hec incolantibꝯ climata
transcripsit epistolaꝫ fratri Io. Cordelarius ex
regione mohabar Indie. in boris ī quibꝯ corpꝯ
iacet Thome apli dicēs q̃ ī India sēp ē estas &
nō estus qa coīter sūt uenti qui tēpant calorē
hyems nō est ibi qa sol. q. semp directe super
illic habitantiū transit capita paꝝ declinando
ī meridiē & arthon. unde. xxiii. die augusti uidi
oculis ppriis & pbaui q̃ radiꝯ solis ita directe
sup capita cadebat habitantiuꝫ q̃ nō faciebat
ūbram aliquam ex aduerso. Et sīlit circa finē
ꝯtingit martii. Sic igit sꝫm uidet q̃ circulꝯ
palellꝯ ī quo illoꝝ figurat capitū cenith trāse
at p septimū aut octauū gradū uirgīs. tunc. n.
xxiii. die augusti sol illic erat & per. xxii. aut
xxiii. gradū a rietis. ppter quod nō uidentur
sic distare ab indiuisibilitate etiam equatoris
nisi spacio octo graduū & .q. xl. minutoꝝ lati
tudinali distantia. Testat etiā q̃ stella tramō
tana dicta sic in basso illic extitit q̃ uix potest
uideri. ppter quod arbitrat q̃ de aliquo loco
alto posset uideri alia tramontana uersꝯ meri
diem. Hoc tn̄ uerū non existit si ut probant
astrologi terra nullīꝯ sit quantitatis ad celum
dūmō in loco depresso nō esset quid impediēs
uisionē fieri. Dicit etiā q̃ uidit signa circū
uoluentia se circa ptes alterīꝯ tramōtane ipāꝫ
tn̄ nō uidit. Et hoc fore refert eē ppt uapores
multos ascendentes circa ptes illas. Appet
igit declarata rōcinationis assūptio. uñ & ꝯclo
inferet necessario. Et i sol paꝝ morat supra
capitū eoꝝ cenith. īmo celerit trāsit. uñ Ptolo
meus in libro predicto sibi ꝯpato. & prīo sꝫa.
Credi debꝫ sermo q̃ terra q̃ est sub eqnoctiali
est circa equalitatez. qm̃ causa calefaciens una
existit que est solis oppositio capitū que qdez
sola non grandē facit īpressionē. sꝫ qd magnā
infert impressionē est pduratio oppositionis.
Et ideo uidemus in autūni principio & circa
horā nonā ppter morā maiorē caliditatē gene
rari q̃ ī estate & meridie & si tūc sit rectior op
positio. nā in terra linee suppositā eqnoctiali
sol cenith capitū habitantiū non opponit nisi
diebus paucis. deinde cito elongat. Sed sol cuꝫ
pueit ad tropicū cancri aut capricorni p eandē
uiā accedēs & recedēs diu stat sup illoꝝ cenith
capitū. spacio. n. qnq̃ dieꝝ aut pluriū nō appꝫ
remotus ab inde ppter quod eos incessant cale
facit. Et ideo terra linee suppoīta eqnoctiali
erit tēpata. Supposite autē tropicis distēpate
ad caliditatezꝫ maxīe. sub tropicis. n. occurrit
mora & ppinqtas rectitudinis & ppinquitas
uirtualis. Quod sic nō sub linea ꝯtingit equa
toris. Propter quod Ptolomeus oportet ut sit
locꝯ huiꝯ inhab itabil ppt supfluitatē calita
tis & si hītat tūc cū labore quodā & nō ꝯtinua
habitatione. Incessus autē solis sup equato
rē diei & eius pmutatio ab eo fit cū uelocitate
Oportet ergo ex hoc q̃ sint loca habitationis
que sūt sub equatore diei tempata. Amplīꝯ
sub linea eq̃litatis cū dies calidꝯ nocti adequet
semp unū alteꝝ ꝯtempabit frigidū uidelicꝫ &
calidū adeo q̃ habitatio & ꝯtepamentū ꝯsurgꝫ

Syene. Ciuitas

Cordelarius

quod apud illos qui circa statiz aut sub tropico habitant non euenit cancri aut capricornii.

Adhuc ex multis pax distẽpatis & breuibus unũ ꝯsurgit tempamtũ. hoc aũt sub linea ꝯtingit eqnoctiali. dictũ. n. est illic fore octo tẽpora in anno nullũ etiã tempox ipõx ĩ aliqua qualitatũ excedit ut nĩra. Itidem ubi pflant uenti plimi aerẽ ꝯtempantes & radiorũ refractiones solariũ phibentes & eleuanẽ uapores multi a maribus fluminibus & lacubus calor redditur tẽpatus. Sz hoc euenit sub equatore qa idẽ contingit intra equatorẽ & tropicũ cancri puta in India ut recitatiõe adduxi Cordelarii ubi mĩꝯ uideẽ. Quare multo amplizꝯ sub equalitate his caliditas in tẽpamentũ remitteẽ. Rursus radii supcelestiũ quia sub equatore pueniunt ad apicẽ ꝯuexi ẽre dispsi non poterũt sic refrãgi ut puenientes ad supficiem planã aut ꝯcauã sicut sentiũt etiam pspectiui quod aliis nõ sic contingit locis. Adhuc ubi est multa corpox celestiũ radiox reflexio & ꝯcursus ad ĩuicẽ illic possibilis ẽ habitatio & tẽpata. cũ nate supiox ꝯpate in adĩuicẽ ad calitatẽ & hũiditatẽ ꝯplõi hũan e tendãt pporcionatã ut declaratũ drã. x.

Similiẽ & sol cũ aliis planetis p eiꝯ ad nos accessũ causa generationis & uite & p recessũ oppositi de ge. & cor. sz. cũ igiẽ hec meliori occurrãt modo sub equatore locus erit habitabilis & tempatus. Quod aũt psuadent qdã eo ꝯ spũs circa natiuitatẽ sibi ficus attulit recenter maturas/nõ ualet. qm̃ ab india potuissz portasse in qua fructus sũt hora omni recẽtes maturi sicut Damasceno & Cordelariꝯ testãt. propter hoc igiẽ & similia concludendum est sub linea equalitatis fore habitationem & temperatam adeoꝯ szm. A. ĩ hoc loco erit tempamẽtũ iusticiale modo etiã scdo relatũ. Circa extrema uero quarti climatis & inde erit tẽpamentũ relatum alicui cõplexionũ q̃tuor sĩplicium distempatarum secundũ partem & cõtẽperatarum. In primo autem & secundo clima te principio tertii fine qnti sexto & septimo erit distempantia q̃tuor distempatis omnino ꝯplexionibus compositis relata. Neqꝯ ẽ dicẽdum ꝯ ppter caliditatẽ tollatur ab equatore tempamentuz quia uita etiaz nostra cũ calido stat ualde extenso non autem sic cum frigido. Quod etiã appet per primũ sza. dicentẽ aerez quantũcũqꝯ calidũ fore frigidũ nostro corpori & maxime spiritibus cõpatum. Calidior igiẽ aer multum hic nostro erit corpori compatus.

Circa quoqꝯ predicta dubitare contingit qa Gal. tertia particla affox & alibi uideẽ ponere regionem tempatã inqens. Que uere certissime eucrata & media zona orbis terrax oriẽs est & occidens q̃ p kĩdiam & choũ est & p regiões quecũqꝯ non multũ ab his secesserũt aut ad arthon uel ad austrum. Excogitare ꝯo te oportz quas dixit. s. Ypocras regiones ad orientem & occidentem rectam quandam lineã tensam ut notatã eucratam zonam a uersutis qui circa talia certissime intelligas. Vult igiẽ tempatiorẽ habitationem ꝯtineri a duabus lineis ꝓtensis ab oriente in occidentem quaruz una transeat per kĩdiam que est locus in opposito Constantinopolis uersꝯ oriens situatus. & alĩa p cobũ dictuz hodie lango insulam terram Ypocratis quox distãtia latitudinalis circa. ccc. ẽ miliaria he autem linee continent aliquid qnti climatis & magnam partẽ quarti. unde primo theorice Tempate regiões que sub recta poite sũt linea ab oriente usqꝯ ad occidens & que his proxime sunt & cõfines ut quartuz clima inhabitantes inẽ duo extrema caliditatis & frigiditatis sũt medii. Haly quoqꝯ appbat tempamentum medii climatis q̃rti & tertii declinantis supra mare salsum. Adhuc Albumasar tertio ĩtroductorii. dicit ibidem fore terram ppbetarum & sapientũ sicut ĩ szo etiã appet quadriptiti.

Aueẽ. quoqꝯ szo collz. Licho sĩlatꝯ laudat qntum preceteris quod forte euenit qa regionez uoluit ꝯmendare suam. Quilibet. n. locũ naturaliter ppriũ diligit cũ ad ipsius generationẽ faciat & conseruationem. Nullus quoqꝯ istoruz locorũ est sub equatore ppter quod cũ tantos nõ sit dare insufficentes negligendo eq̃litatis linee tempamentũ id nõ uideẽ fore. Subdit eẽ Sub lãce diei non est tempus tempa tũ ut multi opinanẽ hoĩuz. & dicit alias declaratũ fuisse.

Ad primũ quidẽ dicendũ sentẽtia premissa ingcussa seruata ꝯ hi medici exñtes tanq̃ sensibiles & apparentes cũ medicoruz perscrutatio sensũ non transcendat. & quod plurimũ eueĩt considerant. Tempamentũ uero equatoris qa plurimis est ignotũ ut tactũ & tangeẽ tacuerũt Que nãqꝯ in medicina considerant expimento pcipiunẽ sensibiliori maxime. Aueẽ. quoqꝯ hic nõ teneo cũ se despatione. xii. methaphice reddiderit suspectũ in his que astrologie ꝯsideratiõi subdũẽ. Quicqd pmiserit iuuenescens szo celi & mũdi. Aut fortassis sub lance diei i. sub eq̃tore ubi radius directus est & acutatꝯ uelut lancea. uel ut lances libre ut obuiet. A. hec sentienti. Eius. n. solicitudo plima extitit in illius pre aliis obuiatione. Propẽ hꝯ szm sciendum ꝯ quidam mathematicox dixerunt regionẽ interceptã inter tropicũ capricorni & palellũ antarticũ non habitari. tũ ppter solis circuli ecentricitatẽ pbatam a Ptolomeo ẽ tio ut dictũ Almagesti & ita ppter ppinquitatez tũ ppter directionẽ. tũqꝯ ppter moram. he. n. tres cause calitatis sub tropico capricorni unr

Kindia Costãtinopol

Regiões Tempate

Nõ

cōcurrere. due autem scde sub tropico cancri

Quidam quoq; uoluerūt inhabitabilē ipāz fore ꝓpter aquarū īmensitatez eoq; terra sit uersus artū eleuata methauroꝝ ſzo. Primis siquidē ꝯtrarii sūt sermones preinducti. Ad huc ꝓpinquitas duaꝝ partiū cū.s.ad terram maior sole in fine sagittarii ente non pōt ob caliditatem habitationem penitus remouere. Aut tm̄ ꝯcludꝫ solū q; circa tropicū capricorni nō adeo sit possibile ut sic habitari uelut sub circa tropicum cancri.aut fortassis capricorni signū subsequens frigidū & siccum caliditatez remouet solarē ꝓpter etiā saturni ꝓprietatez ibi domificati. Aliis etiā soluend qa licz loca illa non sint ut apparuit sicut hec nostra habitata sintq; maria illic & aque q̄plurime. unde Haly ſzo quadripartiti. Pars tropici hyemalis depopulata. Insule tamen & terra habitabiles sūt non pauce. Quod & uidet posse ostendi eoq; ille locꝯ est dexter & supior magis ut sensit. Aꝝ.ſzo celi & mūdi. Huiꝯ tamen oppositū ſzo indicat methauroꝝ.ponens hūc poli supiorē nostrū ut ceteri astrologi & alteꝝ inferiorē.

Propter quartū siq; dem ad autoritates primas Aꝝ.& alioruz dicendū aut eos illius fuisse opinionis quam nunc nō ap̄bo uel torridam zonā intellexerūt partes illiꝯ tropici ꝓpinq̄s que sunt inhabitabiles ꝓpter īmensam caliditatem. Sermo tamen relinquitur Aꝝ.ne ultra tropicū cancri sit habitatō quod apparet ex eo q; dicit umbrā semp fore ad artū & prius deficeret habitatio q̄ mutet ad meridiē. Propter quod dicendū q; Aꝝ. tūc nōdū expientia quod declaratum est audiuerat. alique.n.partes nūc habitant̄ que olim non habitabant̄. Szm nanq; eūdem methauroꝝ ſzo. Vbi nūc est mare olim fuit arida & eꝯtra. Et ꝓbl.xv. indicat libiam ultra uersionē estiuas fore ac ūbrā in meridie iacere. Alexander quoq; ſzo eorundē ibidez recitat quō dicit q; circa Syenez sūt ethyopes habitantes & q; ī quolibet ethyopū ūbra cadit ad partes meridianas. Quibus respondet q; si bꝯ partes sūt habitate & ex dicentibꝯ de bis & putantibus ꝯdicere Aꝝ.onerosis credit ꝓpt cauma inhabitabiles has partes fore. Auicꝯ.n. ipsos q̄tū ad plurima in aqua morari & preter naturam qnandā uiuere. Aut sub tropicis habitantes uel breue aliquid distantes. Vlteriora quidem tropicuz habitabilia propter cauma.

Huiꝯ quoq; sermonis primū Alexandri. A. pūgit qui lineā eqnoctialem posuit tempatā.

Szo uero suspectū se reddit cū ostensū sit q; sub tropicis calidū ē intensius & q; elongatōe a tropicis uersꝯ lineam eqnoctialem remittit ꝯtinue calidum & acqrit tempatū. neq; saluat Aꝝ.ut ostensū prius. Ad aliud dicenduz q; aliqui ut appuit ex recitationibus fideliū post tempora Ptolomei ad nos illinc transeuntes puenere. Aut ut inductū est ꝑ libꝝ ad artem sphericaz & szm Ptolomeū aliqui puenerūt ad has regiones de locis eqnoctialiū. Non.n.incōueniēs q; idem homo senserit diuersis temporibus oppoīta. Dictū est illic etiā Arim ciuitatem Indie existere. Quidā tn̄ aiūt hinc illuc aut eꝯuerso non posse transitū cōpleri qm̄ illic sūt montes qui naturam habent homīes ad se trahēdi sicut adamas attrahit ferrū. Dicūt et q; rident dū attrahunt̄ & attracti retinentur.

Adhuc Seneca qnto naturaliuz questionū. Cesar qdem ut aliaꝝ uirtutū ita ueritatis īprimis amantissimus ad īuestigandū caput Nili miserat centuriones duos audiri narrātes illos longū iter ꝓgisse cū a Rege ethyopie īstructi auxilio ꝯmendatiq; proximis regibus penetrassent ulteriora qui aiebant puenimus ad īmensas paludes quaruz exitum nec incole nouerant nec separe quisq̄ pōt ita implicate aqs herbe sunt & aqua nec pediti eluctabilis nec nauigio ibi inq̄ūt uidimꝯ duas petras ex quibꝯ ingens uis fluminis excidebat sed siue caput illa siue accessio est nili siue tunc nascat ī terras seu ex priore recepta cursu redit nescitur. Referūt nōnulli tantum fore desertū & locū arenosum plenūq; serpētibus & aīalibꝯ nenenosis & aqs dulcibꝯ ut & nullꝯ de facili illic trāsire possit.

Vnde & paruz ante ista tempora ianuenses duas pauere oībus necessariis munitas galeas qui ꝓ gades Herculis in fine hispanie situatas transiere. Quid autē de illis contigerit iā spacio fere trigesimo ignorat ano. Transitꝯ tamē nūc patens est ꝓ magnos tartaros eundo uersꝯ aqlonē deinde se īoriens & meridiē ꝯgirādo.

Quidam nanq; dixerūt hoc euenire ꝓpter occeanū īter utrosq; tropicos expansū. Quoꝝ iam ꝓempta est potentia. Alii uero caliditatem sub duobus adustiuam existentē tropicis. Huiꝯ etiam positionis falsitas iam appuit manifesta. Et hi quidem alii dicūt ei quod dicūt fideles nostri padisuz terrenū seu deliciaꝝ sub linea eqnoctiali uersus oriens situatum & muro igneo a terra usq; ad celū ꝓfecte uallatū. Hic etiam cherubin asserūt flammineo gladio antestare ꝓhibentē uolētes adire. In quo Adaz & Eua fuerūt producti demū peccato gule expulsi. In eoq; positi Enoch uoluptuāt & Helyas morituri manibus Antechristi. Hūc quoq; allegorice flāmeum gladiū audire qui uolunt caliditatē īmensam sub capite cancri & capricorni existentez. unde Ysidorus ethimologiaꝝ testat padisū deliciaꝝ ī loco alto ꝓsus orientē situm ad globū lune fere attingentem. Quod idem Beda testat anglicus. Quod aūt in tm̄

Padis

eleuet ut ad globũ lunarẽ.q.pueiat ignis sperã incurrens ueritatẽ non ꝯtinet uiso naso cereo aliꝯ subiũgat ꝯcauo ĩtllectꝯ. In mappis quoq; & figuralibus terre conscribit q; sit locus oiuꝫ amenitate ꝫspicuus hominibus inhabitabilis igneo muro usq; in celũ incinctus in quo & uite ꝯsita pmanꝫ arbor & alia q̃plurima ut exposi tores geneseos profitent. Martires autẽ bꝯ rei preinducti testant unanimiter de paradiso bꝯ nichil sentire. Ad aliud iam ostensũ quid dicendũ p predicta ad nota .n.& plurimũ ꝯtin gentia se transtulerũt. Ad aliud dicendũ q; sub linea equalitatis non cõueniũt caliditatis cause precipue.Mora enim potissime caloris cã illic minime ut dictũ repit. Effectus etiam directionis puta reflexio in rectũ & axem ꝓbi betur radiorũ tũ ꝓpter apicem sũmuꝫ rotundi tatis ibideꝫ tũ etiam ꝓpter uentos & uapores illic motos radios dispgentes & remouentes.

Neq; ꝓpinquitas illic tantum maior reddt qn nõ sibi eideꝫ ꝯtraopatio accidat ꝓpt motꝯ uelocitatem in locis eisdem ut ostensũ ẽ priꝯ.

Ad aliud dicenduꝫ q; transitus in ãno semel sup cenith capitũ habitãtiuꝫ sub capite cancri aut capricornii ualde plus ut declaratũ locum inflãmat & discrepat q̃ bini sitꝯ sup sũmitate capitũ habitãtiũ sub equalitatis linea cũ nox diei equetut ꝯtinue & non interueniat mora.

Ad aliud dicendum iam appuisse quõ radii disgregent & impotentes reddant. Ipsi.n.sub linea equalitatis incidũt in ꝯuexũ non autꝫ in ꝯcauũ ut planũ qui aũt tales satis minime cale faciũt sꝫm pspectiuos ipsi.n.seipsos ꝯtẽpant.

Ad aliud dicendũ q; nõ est simile.nam uita stat cũ eleuatiõe maiori ĩ calo ut oñsũ.lxi.q̃ cũ frigido eo q; caliditas est amica nature.frigidi tas aũt paliticans & mortificũ reddens ibidẽ.

Adhuc ratio hec non ꝯuincit caliditatẽ exce dentꝫ fore sub equatore ut apparuit sed alibi magis ut sub duobus tropicis denotatis. Ad aliud dicendũ q; est dare locum inhabitabileꝫ ꝓpter caliditatem sicut ꝓpter frigiditateꝫ ut sub tropico cancri & capricorni non autꝫ sub equinoctiali determinato.

Dhuc circa id quod dictũ uentos aerẽ ꝯtempare dubitat.qm̃ uentus omnis frigidus ꝓbt.qnta. Palin uentꝯ fit ab exalatione sicca ut fluat a frigore pulsa in de mũdo.sed qd̃ tale nõ ꝯtẽpat imo infrigidat amplius. Eti uentus causatur ex motu aeris ẽ nãq; ipsius ꝓprie passio. talis autẽ infrigidat nam motus facit frigidũ.Cuiꝯ signũ qa mota infrãnt calida ꝓbt xxv. Et ut in pflantibus & mouẽtibus ollas que buliũt accidit ꝓbt.v e quod mota denotat aqua. Ampliꝯ quod cale facit non ꝯtempat bꝯ est uentus cũ sit in motu ut tactũ.Omnis autẽ calefacit.unde ꝓbt ibm̃ Motus caliditatẽ facit. Quare eorũdem.xiii. & de ge.aĩaliũ sꝫo.Calidum motiuũ.unde ꝓbt. xxvi.ꝓpter quid uenti frigidi existentes a mo tu calidi. Adhuc nõ ꝯtẽpant ꝓpt aereꝫ bũi dissimũ bꝯ impeditiuũ cuiꝯ est passio. Itidẽ qa dictũ ab exalatione ipsos causari sicca uẽtꝯ igit aerem non tempat. In opposituꝫ quia illud aerem ꝯtempat quod depurat clarificat & subtiliat ipsuꝫ eius alterationem probibens & corruptionẽ talis uero uentũs extat ut aqua etiaꝫ ostendit mota. Propter primũ quidẽ sciendũ primitus quid sit uentus & uñ causet & quomodo. Sꝫo quot sũt & quales monstret. Tertio eoꝝ repñtatiua ꝓgraphia depĩgat ut & tandeꝫ appeant arguta. Propt igit primũ sciendũ q; uentus est aer motus a determiato loco ab exalationis sicce fumose multitudine sꝫo appns metbauroꝝ. Quidam ꝟo dixerũt uentũ fore aereꝫ motũ qui detestant thopicoꝝ vi.& metbauroꝝ sꝫo.Nõ.n.quomõlibꝫ aer mo tus causat uentũ ceu neq; aqua fluuiũ sed solũ cuiꝯ principiũ ẽ a fonte originali a quo ꝯtinue aque ꝯfluit multitudo. Quod firmat qa illud quod sꝫm naturã suã humidũ est non est illud quod siccũ.sed aer naturalit est humidus.pri mitꝯ.n.humiditas sibi adest ut uisũ .xii.drã. Ventus autem est siccus cuꝫ sit exalatio fũosa sicca. Itidem sequeret uentos ut aereꝫ omẽs esse continuos & unũ uentũ sicut unus est aer.

Adhuc q; omnes simul flarent si omnes ꝑtes aeris simt moueãt. qd̃ est ꝯtra sꝫm metbauroꝝ ꝯtinentem duos uentos ꝯtrarios nõ posse simul flare & de hoc amplius monstraui probt.xxv.

De mundo uero dicit q; sit aer multꝯ fluens & subitus. Seneca qõnũ natãliũ q̃rto est aer agitatꝯ ĩ unã ꝑtẽ. Quito aũt theoꝝ. Vapor ẽ siccus a terre corpore resolutꝯ. Cuiꝯ siquidem descriptiões calũniari pñt excepta pria utcũq;

Propt sꝫm aũt bꝯ sciendũ q; eius cã ẽ duplex Vna qdẽ matiat ut exalatio sicca fumosa reso luta maxime a terra sꝫm tñ amplius & minus diuersificata ut iã indicatũ. Altera ꝟo efficiẽs sicut sol potissime motu suo & calo ac etiaꝫ cũ aliis planetis signa. nã Saturnꝯ cũ eo mouꝫ uẽ tos oriẽtales.uenꝯ meridiõales.luna cũ marte occidentales.Iupit cũ mercurio septẽtriõales. Triplicitas et ignea ut arietis leois & sagitta rii ꝯcitat uentos orientales.Terrea ceu thauri uirginis & capricorni meridionales. Aerea sic gemioꝝ libre & aquarii occidẽtales.Sed aquea q̃lis cancri scorpiois & piscis septẽtrionales.

Xv.& stelle fixe prioris magnitndinis ortu suo & occasu ꝯmouent uentos ꝓbt.pria & arte spica Ptolomei & de aere & aq̃ cũ affõꝝ.itia.

Fit aũt ita qa ꝓpt calidũ subinclusũ ĩ poris

VENTVS

SENEC

Triplicitas signꝰ

2° meta

tre exalatio causat fuosa sicca que eiꝰ uirtute
dircē deducit sursū donec intisticiū aeris mediū
ꝰtingat frm̄ quo refrangit lateralit & oblique
ī sufflando deorsū. unde methauroꝝ sꝛo. motꝰ
qdem uenti desup sed matie gnatiōis pricipiū
de subtus & obliqua ipsius latio circa. n. terrā
flat. Quat prio sꝛa. Licꝛ primū matieꝝ uētoꝝ
principiū sit ab inferiori. motuū & exsufflatio
nuꝛ ac turbinis initiū est a supiori & id ē iudi
ciū cōe aut sꝛm plm. Propt sꝛm qdē sciendū
uentos fore. xii. in nre plaga habitatiōis note
sꝛm q. xii. sūt pūcta ī ipā uñ originē ꝰtrabunt
ul iux. xii. apud astrologos signa. Primū aūt
punctū est qd̄ pporcionat loco equatoris a pte
orientis ubi ꝛodiaco intersecat īmobili aut ubi
ortus equinoctialis & dicitur apoliotes seu sola
nus & alñ eurꝰ. Sunt & alii duo huic collate
rales sinistra eqdeꝛ sic eurꝰ pprie. dextra uero
ut kekias siue ulturnus. Quoꝝ primꝰ notat in
puncto palelli tropici capricorni seu ortu hye
mali. alter ⁊o ī pūcto pporcionato palello can
cri uel ortu estiuali. In pte ⁊o meridiei sub
tropico cancri notet pūctꝰ a quo nascit auster
siue nothus. Qui siqdeꝛ dextra locat finichias
siue euro auster uel euro nothus inter eurum &
austꝝ. a sinistra ⁊o ut ab m. pūcto nullus ponit
flare methaur. sꝛo. Sꝛ in de mūdo dr̄. Int libañ
& nothuꝛ qdam libanetum. alii ⁊o libapbynta
uocat. Coiter ⁊o austro africū. A pūcto quoq
pporcionato sectiōi ꝛodiaci īmobil ab equato
re siue ab occasu eqnoctiali p oppositū subso
lano ꝰsurgit ꝛephirus seu fauonius cui equidē
dextra corrñdet puncto tropici capricorni uel
occasu hyemali lips siue africus. A sinistra ⁊o
apud palellū tropici cancri uel occidens estiua
le situat argetes olimpia yapia syroꝛona siue
chorus. Sed in pūcto septētrionis circa polum
articum nascit aptias boreas uel septētrio cui
nimiꝝ collateralis dexter est trekias uel circiꝰ
sinister ⁊o messes siue aquilo. Hec aūt uētoꝝ
situatio sūpta plus est ex methauroꝝ sꝛo. Quā
Varro. Seneca de qōnibus natalibꝰ. & Ysidorꝰ
ethimologiaꝝ imitant. Halyabbas tñ qnto
theor. paꝝ secedit ab istis. nā choꝝ scribit ubi
ponit circius. In omnibus aūt cōcidit cū aliis.

Propter quod dictū cōe uidet satis deuians
ab his falsari ut poete. Sūt subsolanꝰ ul̄tnus
eurus eoy. Atq die medio nothꝰ beret africꝰ
austro. Circiꝰ occasū ꝛephirusq fauoniꝰ afflāt
DEueniunt aquilo boreas & chorus ab artho.

Sūt autem hoꝝ q̄tuor principales ut a q̄tuor
pūctis denotatis ueniētes oriētali meridionali
occidentali & septētrionali. signis etiā q̄tuor

VARRO.
SEN.
YSIDRO.

VSVS.

attributi arieti. s. capricorni libre & cancro.
Octo uero collaterales & consocii. Soli autem
naute. xvi. ponūt eis empia suas in mari naues
gubernantes: quoꝝ octo uocant principales &
octo mediūculos inter illos alterutrinq sitos.

Dixi aūt ī nostra plaga. xii. fore qm̄ ī plaga
que pporcionat huic inter tropicum cancri &
palellū antarticū locata que habitabilis extat
methauroꝝ sꝛo. sūt. xii. sil̄r ritidem dispositi &
ita xxiiii. erūt. Apud antipodes uero. i. eoꝝ
qui habitāt sꝛm oppositū pedū iux Ptolomeū
in arte spica. xxiiii sil̄r erūt. Sꝛm nāq duplicē
habitationē supiorē pretactam duplex erit &
īferior aut ī uniuerso. xlviii. sint uenti. Drūt
tñ quidam uentorū exūtiū in supiori emispio
ab his qui sūt in inferiori. quia qui in supiori
orientales in inferiori occidentales & eꝰuerso
ut hic. xxvi. appent pbl. & methauroꝝ utcūq
sꝛo. Oribasius autē ītia affoꝝ. dicit quosdā
posuisse duos uentos ppter oriens & occidens
Alii q̄tuor ppter q̄tuor plagas mūdi. Alii. xii
ppter tempora q̄tuor diuiso unoquoq in tres
menses. Qualitas autē & natura omis uenti
rōne matie est sicca magis ac etiā frigida. Sed
ex pte forme diuersificat per loca unde transit
tam ex pte solis q̄ ēlaris matie. nā uenti orien
tales qa nascunt sub radiis solis cū nōdū tamē
extat ī suo uigore neq diu sint sub eo erūt cali
mensurate. ac qa transeūt p loca altiora sicca &
modicū aquosa īduūt aliquā siccitatē. Nothi
uero quia ueniūt de sub sole cū est ī eiꝰ poten
tia sūtq diu secum. Et qa p maria & aquatica
paludosa pmeant cali sunt & hūidi distēpate.

Zephiri autem quia flant sole recedente &
īuigorato frigidi sūt utcūq. & qa loca pmeāt
multum aquosa. unde pbl. xxvi. Magnitudo &
pfūditas maris ē apud occasuꝛ reddūt amplꝰ
humidi. Septētrionales ⁊o qa distant a solis
īcessu & sup loca tānseūt arida ꝰgelata frigidi
sūt & sicci ualde. Tempatioris igit nate sūt
oriētales. deinde occidentales distempati aut
reliqui. Quoꝝ saniores etiā p se orientales
extant magis. Septemtrionales quidem per
accidens. deteriores uero meridionales. Quasi
autem medii occidentales. Hec aūt uerificāt
ut ad mlt tū. dispositio. n. maris mōtiū & locoꝝ
deꝛtoꝝ adustoꝝ hꝰ pmutat qñꝛ ut assamaym
dicti primo sꝛa. ostendunt uenti. Propter
tertiū ⁊o sciēdūq lꝛ coiter figuret descriptio
uētoꝝ circlaris ceu & mappe tympanal audiē
dam magis cū tal sit terrena sꝛm Aꝝ. habitatio.

Describat igr̄ figura cū circul lineis pūctis
& uentis ī ea oportuis. Cuiꝰ hec sit repntatio.

Propter quartũ aũt dicendũ ꝙ omnis uentꝰ est frigidus ut uisũ rõne materie. Vel meliꝰ hic dicendũ ꝙ frigidus est ꝓpterea qa depellẽs aerem nobis ꝯtiguũ tepefactũ calore nr̃o frũs sentit. unde ꝓbl. v. Semꝑ corpus nr̃m ꝓpriũ quendã tepidũ uaporẽ emittit a se q calefacit ꝓpinquũ aerem sicut ticio pñs. Ad aliud qd dicendũ appuit. uentus nãq; siccus ẽ multũ & frigidus rõne materie. Ad aliud dicendũ ꝙ motus ut motus nõ infrigidat ĩmo calefacit ĩ dispositione quacũq;. uidet tñ in rebus subtilibus ut aere ac etiã aqua infrigidare ꝓpt quidẽ declaratũ in prearguti solutione. Vel qa remouet aliã causam que erat ꝓcepta potior infrigidationis causa q̃ uentus calefactiõis ut ĩ sufflãtibus & mouentibus ollas ꝓpter aerem quem ĩpellũt in eas & diuisiones liquoris ebulientis q̃ calidũ exalans remittit & ꝓhibitiõe refractionis radiorũ motu aque in ea ꝯcidente & ꝓprie uelociori ut declaraui ꝓbl. v. Ad aliud etiã qd dñdũ appet. motꝰ. n. ꝑ se calefacit ꝑ accñs uero ut ostensũ infrãt. Ad aliud dicendũ ꝙ licꝯ aer sit hũidus nõ tñ uentus qa talis passio nõ est ipius tm̃ sed magis acqsita ab exalatiõe sicca fumosa & solis motu. Similit etiaꝯ ad aliud quid dicendũ appet.

DIFFERENTIA. LXVIII.

Vod carnes limaciarũ sint ceteris laudabilioris nutrimenti oñdit. Quia etbicis exhibent. Similr & cancrorũ egentibꝰ laudabili nutrimento quod eorũ indicat extenuatio cũ ꝓtutis debilitate. Quod autẽ q̃ pisciũ uidet. qm̃ una ꝯditionũ ut oñdet laudabilis alimenti est quod sit facile digestibile bꝰ aũt sũt que pisciũ cũ sint molles quod ipsa cita ostendit decoctio. ꝓpter quod carnes limaciarũ & pisciũ sũt aliis laudabiliores. Cꝯ oppositũ tenent preferentes bis carniũ ut mõstrabit plures. Sed ꝙ quadrupedꝯ extent meliores ostendit ceteris. qa nutritionis ratio similitudine ꝓficit. Nutritio. n. ẽ assimilatio nutrientis in nutritũ ꝓfecta. Tales aũt reliqs nobis similiores exñt ut notãt ꝯones figure ac dispositiões omnis corꝑis utriq;. Et ideo deducitur humanas ceteris fore laudabiliores tãq̃ ꝓporcionales maxime. Quod ostendit bonitas lactis humani ad id quod aliorũ. Propt qd Ga. uĩ ĩ de ingenio. vii. porcinas cũctis ĩ nutrimto preferre. cũ similiores ipãs reliqs nobis indicꝯ existere. unde alimentorũ tertio. Porcinarũ carniũ similitudinẽ ẽ adiscere ex eo ꝙ quidã comedebant hũanas carnes ut porcinas nullaꝯ suspitionẽ hñtes sꝯm gustũ ipsarũ & odorẽ. Comptũ enim si iaꝯ a malis receptoribꝰ hospitũ & aliis qbusdã & occultatũ fuit quousq; iuẽti fuerũt in eis digiti hominis cañ. sꝯo. Quod hũc et actũ ĩ alpibus florentinis ab hospite scelerato qui aduenientes decollans & exspolians ꝑ carnibus uendebat porcinis in quorũ ꝯmestionem ꝯcitati sapore mouebant boĩes auide. Adhuc bis uidet ꝙ testudinũ carnes ystricũ & eritiorũ sint laudabiliores cũ eorũ supfluitates in testas emittant & spinas ceu pisces laudant squamosiores ꝓpter quod bꝰ elegãtiores. Oppositũ quoq; horũ carnes ostendũt uolatiliũ & maxime que pullorũ cũ sint tempate & ꝯpłoni humane amplius affines humanis exceptis collꝯ qnto. Sũt etiã mollioris subẽ ac rarioris. Quod autẽ bꝰ plus digestioni obediens ẽ & penetrationis & demuꝯ nutritionis celerrime. Itaq; be laude ceteras antecedũt. Propter primũ quidem sciendũ ꝙ quid sit caro q̃tuꝯ ad ipsius ꝯplonẽ

Carnes Testudinũ. ystricũ. Ericiorũ.

actualem ſufficienter oſtenſũ eſt drã.xlii.Licet
nãq; caro ꝓprie dicat corpus calidũ & hũidum
molle ex ſanguine generatũ & ita tm̃ aĩalium
methaphora tn̄ pot dici in carentibus et ſan
guine q̃ ei ꝓporcionabile caro. Quid autem
ſit nutrimẽtũ & quotiens dicit drã ondit.liii.
Suſcipit autẽ hic alimentũ ſ3m q̃ eſt qd remo
tiſſimũ adhuc exiſtens extra corpus. iux illud
primi prĩe.Nutriens maſticatione. Laus ⁊o
attendit nutrimenti in eo q̃ ſit facile digeſti
bile nõ uiſcoſũ groſſũ modicã hn̄s ſuꝑfluitatẽ
neq; tamen adeo ſubtile ut celeri9 ex partibus
euaporet ac familiarem & coinnata3 ei qd̄ nu
trit uirtutem.vii.appns de inge.& alimento4
ſ3o. Quedam nãq; multi extant nutrimẽti
ſũtq; nature humane affines ſ3 dure ſũt digõis
& tardi ꝓ ꝑtes icceſſus ut porco4 carnes cũ ſint
uiſcoſe ac ſuꝑfluis plene.Alique ⁊o ſũt digõis
celeris nõ uiſcoſe ſ3 qa citi9 euaporãt modicũ
alimentũ & imanſiuũ dant corpi ut quod auiũ
mimaru3. Diuerſificat etiã carniũ prelatio
penes elementa in eis dn̄antia. nã quedam ſũt
terreſtria.nõnulla ⁊o aquatica & quedã aerea
lic3 oĩa ex quatuor 9ponant elementis. Hec et
diuerſificant rõne 9õnis loci temporis uite ac
exercitii ſicut libri alimento4 oſtendũt & die
ta4. Queſitũ nãq; h9 exit adeo ꝓlixũ ut in
nõ ꝓuus poſſit tractatus 9poni tũ ꝓpter natu
rã rei tũq; ꝓpter loquentiũ in ipſo diſcordia3
euidentẽ. Breuiter tn̄ ueritas idagabit eiuſdẽ.
Vlr.n.terreſtria & aerea laudabilioris & plis
ſũt nutrimenti q̃ aquatica.& que terre pluris
q̃ que aeris ſed nõ ita laudabile. Diꝓſificat
etiã nutritio triplicit & rõne alimenti qa hn̄s
predicta extat laudabile.Ac ex ꝑte aliti.qd̄.n.
bene ſapit nutribilius fit & laudabilius iuxta
illud ueteris.Pa4 deterior cibus & pot9.unde
Haly. Bonus cibus generat malu3 ſanguinem
maluſq; bonũ. Et ex ꝑte utriuſq; ut ſit uirtus
quedã occulta inter utrũq;.Nam l3 detmĩatus
cib9 diffinite ſpẽb9 aſcribat hyſtor.vii. uelut
bob9 orobũ porcis glans.Indiuiduo etiã attri
buit ĩmo & mẽbro.& ideo uidem9 aliquos unũ
nutrimẽtũ adoptare indeq; laudabilr 9nutriri
ſecus uero in aliis.Ceu ego ipſe gaudens uidẽs
lac 9medentẽ & maxime pane3 imiſcentẽ mox
ad uomitũ incitor cũ tn̄ id alimentũ ſit plib9
amenũ. Cui9 quidẽ cauſam Centiloqu3 conat
aſſignare.unde.vii.de inge.Duplex eſt aptitu
dinis cibario4 intentio. una quide3 cibarii na
tura. reliqua familiaris & coĩnata uirt9 alẽdi.
Eſtq; hic ſermo in corpe etiã audiendus mẽſu
rato magis.unde alimento4 tertio. Ad cõmen
ſuratam 9õnem referre ſermonem dignificaui
ſemp ſ3m tractat9 meos omnes & in regimine
magis ſanatiuo. Similiterq; can̄.cõpationis
preoſtenſo drã.xxii.Quare eode3 tertio.qn̄ au
dies me 9pantem adiuicem ſpẽs aĩaliũ inquire
diſcerne ac diſcute ſermonẽ etiã expientia nõ
bene nutritũ & pĩgue gracili & nõ cibato 9pes
neq; qd̄ iuuene ſeneſcẽti. praua.n.hec & iuſta
cõpatio. Propter ſ3m uero ſciendũ q̃ licet a
plurimis gentiũ appetãt piſces q̃ ytalis ãplius
cũ eis hẽant meliores. nullus tn̄ oĩo prepoſuit
uniformit nutrimentũ eo4 ei quod terreſtriũ
& uolatiliũ.Ipſo4 tn̄ laudat.Ga.pre cetetis ma
rinos.Quidam.n.naſcũt ĩ mari & illic morant
Alii uero hinc ad aquas ꝓueniũt dulces.quidã
uero in aqua oriũt dulci & utplm paſcũt ĩ eadẽ
rarius accedentes ad ſalſa. Alii uero in utraq;
naſcũtur & ueſcũt qui omnes diuerſificant ut
tactũ rõne ſpẽi loci & exercitii. Specialius aũt
9mendat piſces petrinos cũ aliis eo4 bonitati
bus ouiſcos bugloſſas torpigines ſcaros lauri
ces trilias pelagines cephalos cobios ſpinulas
& ſimiles. De quadrupedibus autẽ prefert
nõ pa4 que porco4 carnes & maxĩe in plurimũ
nutrire. Vnde Democritus.Porcine carnes q̃n
bene digeſte fuerit ſanguinẽ nutriũt optimũ.
Nichil.n.melius in nutrimento corpis ĩueĩm9
maiores tn̄ etate uitamus.Quare alimentoru3
tertio. Omnium eduliorum caro porcorum eſt
maxime nutritiua cui9 expientiã hn̄t euiden
tiſſimã athlete &.viii.d̄ inge.Porco4 meliores
carnes he que ex montibus deinceps aute3 eis
edi. Et qnto theorice. Quadrupedũ caro lau
dabilior eſt porcina in calore & in humiditate
tempata eiuſq; cibus plimus & ſanguis ab ea
generatus omni melior ẽ ſanguine. un̄ can̄.ſ3o
Chriſtiani dicunt & qui eos imitant q̃ melior
caro ẽ caro porci ſilueſtris. Ei tn̄ iponit coll3
qnto hec ſeries.A.iquit.Melior carniũ ẽ caro
porcina. & ſentit q̃ iſta caro ſit.q. naturalior
boĩbus q̃ alia caro aĩaliũ ambulantiũ & exꝑien
tia hoc docet. Et hi aio reſpexerũt magis has
carnes ꝓut plurimũ dant alimentũ corꝑibuſq;
nr̄is ſimilius. Quod 9ũaleſcentes oſtendũt in
celerius reſtaurati.ſũt tn̄ difficilis digeſtionis
& alimenti uiſcoſi niſi locus & exercitiũ & ulr
uita ea remittãt. unde.vii.de inge. Si cibus ſe
ipſũ digereret & aſſimilaret nutriẽdis tũc op9
eſſet nutritiuis cibariis.Sed qa nõ ide3 ẽ quod
nutrit & digõnem opat ideo nõ ſolum eligere
oportet quod nutricatiuiſſimũ eſt de ſe alimẽ
tum ſed quod poſſit celerit digeri.nutrimẽtũ
etiã tempatũ exhibet omniquaq;.nõ.n.nutri
catiuiſſimũ pot eſſe digeſtibiliſſimũ. Tertio
quoq; Almanſoris. Preferẽt edulina.eſt nanq;
tempata nullam hn̄s ĩ ſe malicie admixtionẽ.
Vnde in dietis ꝑticularibus lactentes yrco4
ceteris aĩalibus ſũt meliores in ſapore.s.nutri
mento digeſtione ac boni ſanguĩs generatiõe.

Oribasij ꝯo edina caro fit digã & caro agnoꝝ
unde qnto collꝫ. Maior ps medicoꝝ abbominãt
carnes agnoꝝ eo q mlta bũiditas dñat sup eos
& laudant carnes arietum iuuenũ. Sꝫ gueniẽs
dicere q carnes agnoꝝ sũt pꝯ bonitatẽ carniũ
eduloꝝ. Et Rasis ita sentit ac et. A. cũ halyab.
Inter ꝯo siluestres prelaudant que capriloꝝ
unde Almansor &. A. Caro gazel inter siluẽs
carnes melior bẽt cũ sua inclinatiõe ad mliaꝫ.
ꝓpter quod eligenda que iuuenũ. De qua in
dictis ulibus oia siluestria aialia non saporica
neq nutribilia sunt sicut domestica preter ca
priolos: qui sunt siluatici saporosiores nutri
biliores & laudabiliores. Ex nimio. n. motu &
labore sanguis subtiliat poriapiũt & eoꝝ sup
fluitates ꝓpellunt. Est etiã predicta dissidia
in uolatilibus maior. Gal. nãq alimentoꝝ ttio
Digestibilior est caro uolatiliũ & maxie pdicis
franguelini colũbe galline ac galli turdoꝝ aut
merloꝝ ac puoꝝ passeꝝ inter quos sũt turiles
durior ipsis ẽ & adhuc magis turturis fasse &
anatis. Similis autez ei que galloꝝ & fasianoꝝ
ad digestionẽ & alimentũ exns ea que sꝫm esuꝫ
delectatione. Durior autẽ & difficile digestibil
& magis ydonea est bis que pauonũ. Octauo
autẽ de inge. Ex uolatilibus autẽ optime qdez
pdices simul cũ montanis omnibus passeribꝯ
deinceps autez galline & fasani & noue colũbe
nec cohibeant intus manere nec be. Talia enim
supfluitatẽ colligũt uniuersam q inexercitata
& ideo que stagnodea & paludestria. ꝓ passeres
aũt premissos audio aues mĩutas & nõ passꝫes
uere dictos. Calidissimi. n. sũt & luxuriã incitã
tes. Ysaac. Almansor ꝯo ꝯmendat pre cetis
starnam. Starne caro omni carne auiuꝫ leuior
iuẽit atq bis q subtili uolũt custodiri regimĩe
ꝯuenientior post quã coturnicis caro ĩ boitate
extat sꝫa. Caro iteꝝ pullorũ post istam ponit.
Coturnicis tñ caro melioris ẽ generatiua san.
& spmatis augmẽtatiua. pdicis nãq caro istis
grossior exns uentrẽ stringit & multũ nutrit.
In ulioribꝯ uero dietis. Quedam tempata
sũt ꝯõne ut galline galli. alia frĩora tempamen
to tñ attinentia sicut starne pulli. In pticu
laribꝯ ꝯo ceteris uolatilibus starna ẽ subtilior
& pulli pdicũ & pulli gallĩaꝝ. post quos pdix
fasianꝯ & gallina. Reliquis ꝯo uolatilibus sũt
duriora & ğuiora grues & pauones. Et demuꝫ
pulli sunt leuiores digestione cetis domesticis
uolatilibus & laudabiliorẽ generant sanguinẽ
& appetitus ꝯfortatiui sũt & omĩbus naturis
ꝯuenientes. Halyabbas quoq Zoar Aueř. &
Mesue preceteris laudant que pullorũ carnes
& maxime galline que nõduꝫ pepit & galli qui
nõdũ calcauit. Sũt. n. facilis ꝯuersionis in san.
& supfluitatũ paucaꝝ ꝓprietatem mirabilem

oturnix

pulli

habentes in tempando ꝯõnem et hũores. Cuiꝯ
brodiũ optima leprosis est medicina. A. ꝯo
Volucris qdem caro melior est caro adduraq
i. turturis et gallĩaꝝ et subtilior eaꝝ et nõ sũt
cũ nutrimẽto altoubeaꝫ. i. pdicũ alteã et adexa
riꝫ. Qui demũ de duraq ait. Caro duraq melior
est carne pulloꝝ fortasse qa pluris est alim ti.

Durac.
.i. Turtur

Hec igit est diuersitas plurima et fortassis
alia nõ pua q inter autores in hac repit matia.
Sꝫm nanq diuersas laudabilioris nutrimenti
ꝓprietates ac eius qd nutrit sanitatis ul robo
ris intentionẽ carnes laudant uarie. unde Gal.
respiciens facilem alterationẽ et subtilitatem
in carnibus pdicũ et passeꝝ expoĩtaꝝ pretulit
easdem. Quare. A. Caro alcubugi ẽ de subtili
oribus carnibus. Almansor ꝯo cũ Ysaac adꝯtẽs
subtilitatẽ starne ac leuitatẽ ipsaꝫ ceteris pre
tulit. Per starnã quoq põt intelligi aut auis
magna uelut anser grisea cinerea cuiꝯ caro lau
dabilis maxie cũ iuuenis fuerit ab Almansore
iam ceteris prelata. uel maneries pdicis parue
iuxta Tuscos quã Moises uidet audire Iudeis
inqens. silr starne nõ uident ꝓ dño nostro qa
uentrem constringũt. Hanc uero ꝓprietatem
pdicibus prestant ceteri. Sed qa post starnam
subdidit Almansor coturnicẽ dubitandũ ẽ qa
uel co intelligit auem pdice maiorem eiusdez
fere coloris cũ rubeis pedibꝯ & rostro saporis
delectabilioris dicta coturnix italica lingua. &
ita eius audiendus ẽ sermo. uel ꝓ hãc intelligit
ortigo siue quiscula & tũc eũ non accepto cum
hec sit carniũ uolatiliũ detior fere lꝫ saporosior
unde sꝫo cañ. Ex cõmestione carniũ coturnicis
timetur tetanꝯ & spasmus nõ qa ꝯmedũt elm
tm sed qa in subã earũ est hecuirtus. Ysaac
quoq. Coturnices ceteris sũt peiores sicut nec
nutrimento nec digõni laudabiles. ꝓpt quoꝝ
ꝯmestionẽ accña qñꝫ ipse psensi spasmosa ut &
alioꝝ sꝫibilissi. Ysaac et sꝫm diꝯsas itẽtiões
carn uolatiliũ laudauit diuersas.. Et de gal
linis silr est diuersitas. A. tñ plus ab aliis ur
discedere cũ adeo turtuꝝ laudet carnes. Et for
tassis in eius terris ẽ ipsaꝝ tanta bonitas pret
reliquas. Aut aduertit ad ꝓprietatẽ qua robo
rant itellectũ. Sꝫm tñ Ga. pꝯponũt ut appuit
pluribus multũ. Iuxta ꝯo Aueř. aut et Moysẽ
caliditati attinẽt & siccitati. laudabiliores tñ
sũt colũbis. Propter tertiũ quidez sciendũ
ut ad sũmũ dicere q insanguineoꝝ carnes dicte
& que aquaticoꝝ ulr illaudabiliores sũt reliqs
Et que uolatiliũ bis q terrestriũ laudabiliores
licꝫ minoris extent nutrimẽti & fortitudinis.

STARNA

Ortigo

Similr ut oĩo dicere que ad augmẽtũ tendũt
ceteris meliores: Que tũc sicce sũt ꝯpłonis ut
edorũ qui puoꝝ sũt cõueniẽtiores. Cũ tamen
caprina ꝓcedens non sit bona. Omnis. n. fetus

Similia & aquesito pulg.

EDINE CARNES

bũidus iuxta ueteris pitiã quanto partui ꝓpĩ
quior tanto deterior & quanto ꝓporcionabilꝛ
remotõr laudabilior. In ſicco ꝯo e9tra. Et que
maſculoꝝ laudabiliores ſũt his que feminaꝝ.
unde Halyabbas. Omĩs femĩea caro ſanguinẽ
generat malũ. Yſaac ꝯo ab hoc excipit capras.
uult.n.eas min9 illaudabilioris yrcis fore nu
trimenti. Adhuc ſ3m Oribaſiũ. Oĩu3 creſcen
tiũ caro melius digerĩt ea que declinantium.

Que uero medie habitudinis inter pingue
dinem & ſubtilitatẽ ſaniores. & que caſtratoꝝ
aliis eligibiliores. Adhuc carnes nigrorum
aĩaliũ ſaniores & leuiores aliis & maxĩe albis.
Que itide3 motu exercitanꝫ ſuffi cienti 9ueni
entiores oppoſitis. Deinceps quoq; ꝑticula
rius dicendũ ꝙ cancri in fontibus repti quoꝝ
forma & molles ſũt ut eorũ qui dicunꝫ granci
laudabili9 hi cũ fontales fuerint hnt ceꝫis qd
ſimile carni. unde ethicis ualent & conſũptis
cũ ſint humidi molles 9uerſiui facile & ĩpĩgua
tiui cũ predictoꝝ remittant calorẽ & ſiccitatẽ
hi.n. ꝓprie dicunꝫ cancri. quare hyſtorꝫ. q̃rto
& ꝑtiũ. Cancer ſolus taliũ ſiue urepigio. i. cau
dali de qbus audiend9 cũ ethicis dari iubentur
& 9ſũptis eo ꝙ cancri coĩter uocati his cõferũt
minime nocentes ampli9 cũ ſint digõnis dure
niſi fortaſſis cũ fuerint mollechie appellati.

Piſces autem laudati apud nos marini ſũt
pectĩes aurate guy cephali folia & trilie. De
aq̃ ꝯo dulci ꝑcha quã & Ga. 9mẽdat ꝓui petrĩ
tinalus carpio lucius & truta maxime deaurata
ſpinoſa. Sapidiſſim9 autẽ piſciũ ẽ ſalmo eſoꝝ
uero carnis terreſtris ſiſitudinẽ ducit. Qua
drupedũ autem domeſticoꝝ edũ apud patauos
maxime prefero lactentem. Dico autẽ ita qm̃
ĩ regiõibus calidis multũ & ſiccis mĩ9 appre
ciandus ẽ agno, deinde ãnualem agnũ & poſtea
uitulũ lactentem & deinde porcũ. Siluestriũ
autẽ preferendus ẽ capriolus et ꝓprie lactens.
Caro nãq; h9 eo ꝙ frangibilis digeſtibilis neq;
abhomĩabilis eius pinguedine ſaporis 9ueĩen
tis ſ3m Yſaac deinde porcus ſiluestris ceruus
lepus coniculus eritius urſus et qui deinceps.

De uolatilibus quoq; caponũ gallinaꝝ iuue
nũ laudabiliores ſũt carnes. Quod ipõꝝ oñdũt
cua cũ galloꝝ teſticulis et maxime qui circuire
poſſunt interi9 non cohibite habitare et dem̃
q colũbaꝝ anſeꝝ et anatũ iuuenũ. Siluestriũ
quo3 laudabiliores ſũt faſiani et ad ſanitatẽ &
robur. Et fortaſſis etiã ulꝛ domeſtici cum ſint
gallinis ꝓpĩquiſſimi et eiuſdẽ ſpẽi fere ſintq;
illis ſiccioris aeris et alimenti ac exercitii am
plioris. Poſt quos ſũt ꝑdices ſtarne coturnices
maiores laudati franguelli laudule turtures co
lumbe turdi merule parones pauones grues &
que demũ. Sed circa predicta dubitatur qm̃
vi. de r. ſ. preponũt qualie ꝑdicibus ita. Optĩa
caro ad tales diſpoſitiones ẽ qualiaꝝ ꝑdicu3 &
ataginoꝝ zcꝟ. he autẽ3 uitupate ſũt coturnicũ
dcĩone. Dicendu3 ꝙ ſcriptor ſeu tranſlator
lrãm corrupit. ubi. n. ſcripſit qualeaꝝ debuit
ſcribere montanaꝝ. Sicut dicĩt in greco orinon
quod app3 qa moꝝ ſiſꝛ ſcribĩt grece loco orinõ
origiorũ uolucrũ uolens formã latinã induere.

Quod ꝓbat & ſi iam notũ qm̃ capones lau
datiſſimos cũ fuerint pingues deteſtat in diſ
poſitione de qua ſermo calculoſa corpe ſicco.
Vitupanꝫ igĩt maxime qualee cũ ſint pingues
& abhomĩabiles. Adhuc dicit qualearũ ſine
copula. uñ appet ꝙ nõ diuerſitatẽ denotat ſed
uniformitatẽ. Grec9. n. & maxĩe Ga. ſp utitur
ĩ diſis copula & nõ loco illi9 pũcto. Quaꝝ qdẽ
ordĩationũ cãm & fulcimentũ ex añdictis ĩ his
q̃ ad nutrimẽti laudẽ dcã ſũt diligens gr̃a bre
uitatis poterit intellect9 aſſignare. Laudãt
et aut uitupanꝫ carnes a ꝑtib9. qm̃ q̃ dextroꝝ
laudabiliores. Siſꝛ & q̃ circa oſſa & muſculoꝝ
media & que h9 aut altĩ9 mẽbri ceu ꝑticulari9
ĩtio alimẽtoꝝ & ĩ dietis mr̃at. Itidẽ domeſti
corũ utilior ẽ nat̃a ea q̃ ſilueſtriũ ꝓpter aerem
uitã & ociũ illis aũt oppoſitũ ieſt & maxĩe mõ
tanis. Caro et hoꝝ min9 9putreſcit melioris
chĩ & ſupfluitatis pauce. Hec autẽ cõteſtare
faciũt expim̃tũ & tũc hõgeneitate ac eius 9rio
hoꝝ ad corp9 nutriendũ ſũpta & ex nat̃a ipõrũ
ſ3m ꝙ facile altabilia frãgibilia uꝛ difficile ſeu
celeri9 aut tardi9 pẽtrabilia ut ſ3mo alim̃toꝝ
oñdit. Propt q̃rtũ ꝯo ad primũ dñdũ ꝙ liacie
dãt 9ſũptis qa alũt maxĩe. Eſtq; adberẽs ipãꝝ
alimẽtũ digõnis tñ ſũt difficilis. uñ alimẽtoꝝ
ĩtio. Cochias quotidie oẽs greci 9medũt hntes
qde3 durã carnẽ & ꝓpt hoc indigeſtibilis ſi tñ
digerat maxĩe nutritiua. Ad aliud de cancris
appuit qd dñdũ l3. n. laudabile nutrimentũ in
ſuo exhibeant gñe 9ſũptis nõ ſimplꝛ tñ ãpli9
plurĩs. Ad aliud dñdũ ꝙ piſces ñ ſũt digõnis
ſimplꝛ facilis cũ ſint frĩ aquoſi nec mollicies
eoꝝ ẽ aerea cal̃a & hu. digõni apta/ſ3 frã aquea
laudandi tñ ſũt ſuo mõ prefati mediocriũ car
niũ ẽtes. qui. n. molliũ carniũ ualde aut duraꝝ
mime alimẽtoꝝ ĩtio. Ad aliud dicendũ ꝙ l3
q̃drupedia nobis plm ſiſent actu nõ tñ ꝯtute
q̃ ĩ hoc petĩt queſito. Nõ. n. ut dictũ ẽ alimẽtũ
ſemet corpi ĩmergit ſ3 uirtute ĩdig3 digerẽte
uehiculante & apponẽte. Quod ĩ eis nõ euenit
ꝓpt carniũ ipõꝝ duriciẽ & uiſcoſitatẽ cũ ſint
diſtẽpata ĩrea multũ/cõplonis hũane reſpectu
& ſubẽ. At qa caro hoĩs carni ꝓporciõat hũane
mõ quocũq; laudabilioris foret alimenti niſi
abhomĩatio int̃cideret. Fortaſſis qnoq; ꝓpter
ei9 facile nutrire ac multũ egritudinẽ celeri9
ĩcaute replonalẽ cãret. Quidã tñ brutaliu3

ſub alĩtutroq; poloꝝ degentiũ boĩes trucidãtes
9medũt drã.lxvii. Et ſiĩr de porcoꝝ carnib9
quid dñdũ appuit.nã illã ſiĩitudinez impedit
digõnis gracilitas & alimẽti uiſcoſitas. Ad
aliud dñdũ q; lz teſtudĩes ꝓpĩ ſupfluitates q̃s
ĩ extrinſeca ꝓpellũt laudabilioris reddant nu
trimẽti nõ tñ ita ut alioꝝ plurĩa cũ nutrimtũ
ipãꝝ ſit ũctuoſũ ualde & abhoĩabile q̃uis ipſas
ponat Yſaac ex maĩia cui equaliĩ quatuor eĩa
i.g̃uia & leuia ſũt intmixta.Iſta tñ mixtura nõ
ẽ uera ut que corpis bũani ĩ q̃ maxĩe minimũ
unig tangit alĩig mĩmũ ſz ꝓiuxpoſitionẽ fere.
Eritii ſiĩr ſzm Yſaac ac yſtrices cũ eo q; pĩes
ab eis ſrfluitates excidũt praui remañt adhuc
alimti & medicinalis magis. Vrinã.n.ꝓuocat
eritii caro & uentrẽ ſoluit q̃magne tpe maxĩe
coitus & femelle precipue. Ad aliud quid
dicendum apparuit.

DIFFERENTIA. .LXIX.

Vod oui albumen ſit calidũ & uitell9
frigid9 monſtrat ex ĩtio de ge. aĩaliũ.

Amplius Id in quo aĩalis principiũ
inexĩt ẽ calidũ. In caſo.n.prĩcipiũ aĩale ibidẽ
cũ aĩa & uita 9ſtent corpib9 ꝑ calidũ.hoc autẽ
ẽ albũ cũ ipm̃ ſpmati aſſimilatũ idq; ſit ex quo
cõcreat pullus.Rubeũ aũt ẽ terreſtre groſſum
ex quo nutriĩ.tale ꝏo frigidũ. Adhuc ĩ auiũ
paludoſis ſupabundat uitellus minus tñ ru.&
bũid9 & minuiĩ albumẽ.In campeſtrib9 ꝏo eg
Sz ille frigidiores & bũidiores ſũt ſzm naturã
cãpeſtrib9. in eodez. albumen ꝏo & uitell9 oui
ꝑtes ab illis deciſe eaꝝ retinebũt naturam cũ
ꝓducentis ſp notã obtineat quod productum.

Rurſ9 quod ſegregat circulariĩ a 9iũcto per
mõm c9dã ebulitiõis ſiue feruefcentie calidu3
extat cũ b9 ſit ei9 naĩa.Sic autẽ albumẽ cũ eẽt
pri9 unitũ rubeo ut oſtẽdet ſequeſtrat ab ipõ
ibidẽ rubeo int9 tãq̃ ĩreſtre ſubſidente.Quod
oñdũt oua ĩ patella cõfracta ignis motui occur
rẽtia leui.Eis.n.quod albũ circulariĩ uidebiĩ
aſſiſtere rubeo. Eti qd̃ attrahit & qd̃ tranſ
mutat ẽ calidũ talẽ aũt quendã actũ albumen
inducit ĩ rubeũ ipm̃ attrahens & in alimentũ
pulli 9mutãs.Eſt nãq; tãq̃ ĩ lac agens coagulũ.

Rurſus albumẽ ꝓporcionat ſpmati rubeu3
aũt ſan.uñ ĩ dietis uĩibus.Sic ſan.& ſpma ſũt
maĩia & nutrimentũ aĩaliũ gradientiũ ita oua
maĩia & nutrimẽtũ uolatiliũ.Spma ꝏo calidig
ſanguine denotant. Itaq; albũ ẽ calidũ rubeũ
aũt frm̃. In oppoſitũ eſt oĩs medicoꝝ turba
ponens q; lz ouũ totũ equalitati attineat albũ
tñ frĩtati ꝑtinet utcũq; & ideo ipm̃ groſſũ ẽ &
difficile digeſtibile.xii.de inge.Vitellus uero
caĩitati.quare huic oppoſita teſtantur in eſſe.

Palin quod ẽ inſipidũ ẽ frm̃.qd̃ aũt dulce
caĩm.talia ꝏo ſũt albumẽ & rubeũ. Adhuc qd̃
celeriĩ digeriĩ & in corp9 tranſmutaĩ bũanu3
calidũ extat & bu.tale nãq; ipm̃. b9 autẽ dicũt
fore uitellũ & nõ albumẽ. Eti rubeus color
uitelli atteſtat caĩitati.alb9 ꝏo albumĩs frĩta
ti. unde Aꝝ.in q̃buſdam ꝓbĩ ſibi attributis.
Teſteũ oui uĩ ĩre frm̃ & ſiccũ.bũidũ ei9 aqueũ
ſpũs aũt qui in ipõ bũid9 & calid9 & tempate
ſicc9.Videĩ.n.mũdi b9 ouũ imago. Siĩr appz
ei9 albũ lacti ꝓporcionari.rubeũ autẽ ſanguĩ.
hic aũt caĩior exĩt lacte. Rurſ9 qd̃ 9fert egri
tudib9 caĩis id ẽ frm̃ cũ 9ferẽtia ĩ his pficiat
g̃rio.b9 ꝏo ẽ albũ.uñ.xiii.de inge. Michi uñr
ueteres cũ multa circũſcrutatione ad humidu3
ouoꝝ deueĩſſe quod ĩmordaciſſimũ & uiſcoſũ
eligẽtes.Quare Dyaſcorides.Albũ oui 9buſti
onib9 medicat.Itaq; albumẽ ẽ frm̃ uitell9 aũt
calidus. Propĩ primũ qdez ſciẽdũ q; ouũ eſt
aĩal potẽtia ex ouificãtis ꝓductũ ſupfluo. Nõ
eniz ipm̃ ꝓpĩ ei9 ĩpfectionẽ põt intra ſe ĩme
diate aĩal ꝓducere ut qd̃ ꝑfectũ ſz alio ut ouo
mediante.Cõſtituiĩ eĩ ex aĩalis ſupfluitate qa
ſi de ſubã foret generantis dudũ iaz ceſſaſſet
& ipã drã.xxxiiii.hoc aũt ſupfluũ ex quo conſti
tuiĩ ẽ ſan.mẽſtruo ꝓporcionat9 q ĩ ſubrubeũ
9denſat colorẽ ĩ quo maĩia 9tineĩ adhuc albu
ginis.Ex uitello demũ ĩ calidioribus ouantiũ
ꝑ uiã c9dã ebulitionis ut pre tactũ albũ ſegre
gat & undiq; circũſtans efficiĩ rubeo ut & ipm̃
ĩ medio albo ꝓmaneat uelut ĩra ĩ aque & aeris
intmedio.A.aĩaliũ.xvii. Que aũt ouifican
tiũ ſũt frĩora qd̃ intig oui omẽ ꝓmanz ĩdiſcre
tũ.Taĩr.n.albũ 9fundiĩ & rubeũ una ut mono
colorata eſſe appeant. In auibus quoq; ouuz
alligat matrici ꝑ ei9 acumen quo ad ſe 9trahit
alimentũ ita ut ab eo abſoluat ꝓfectio. ſic.n.
exterminat ut ei9 nichil appeat cũ egreditur
ueſtigii alligantis.uelut ũbilici. Teſta quoq;
ſub mollis exñs ouo iaz ꝓfecto intig ꝓmanente
cũ foras educiĩ indurat celeriĩ euaporãte ipſig
bũido iã paucificato & derelicto quo terreſtri.

Que eqdẽ diuerſificãt ex his que ꝑ ſe ipĩs
inexñt.& occurrentib9 aliũde. Primo qdez
multipĩr.qa aut rõne illoꝝ a q̃bus ꝓducũt qm̃
quedã prauiſſimi ſũt chimi ut que auiu3 palu
deſtriũ. quedã optimi ceu pluriũ cãpeſtriũ ut
galline faſiani & ꝓdicis. alia ꝏo media multu3
tñ ab his declinãtia ſicut anſeꝝ & anatũ. Vel
ex ꝑte 9õnis qa aliqua ſũt ex aĩalibus tẽpatis
laudabilis exñtibus nutrimenti. Quedam ex
diſtempatis labentibus nõ paꝝ ĩ exceſſ9 prio
ribus/bis oppoſita. Vel etatis grã qm̃ q̃dã
ſũt ex auib9 adoleſcentib9. alia ex iuuenibus.
nõnulla ꝏo ex decrepitis quorũ media ſũt lau
dabiliora. Seu ex ꝑte habit9 qm̃ aut ſũt pin
guiũ aut extenuatarũ uel mediocriũ que ceĩis
ꝑfectiora. Vel rõne modi eorũ ꝓductionis

Ovum

qa q̃ calcata delectabiliora exñtia ppt̃ magis eẽ digesta. In omnib9.n.quod digestũ dulcius de ge.aĩaliũ.aut non calcata oua ypeneĩa siue zephirĩa dicta prefatis opposita que etiã gallo supascendente ualent adhuc pfici dũ nõ interuenerit albi a uitello discretio ita ut & gallus alterius etiaz spẽi supcoiens suam in qbuscũq; ouoz ĩpingat formã. Vel ex parte loci ceu regio.cũ sicut loc9 ẽ ita natura opet̃. Que.n. fiũt ĩ regionibus calidioribꝰ aut frigidioribus praui extant humoris & insipidi. que uero in mediis laudabilis & saporosi cũ sapores medii ut unctuosus & dulcis nutribiles ex mẽsuratis assurgant causis. Ex his quoq; q̃ forinsecus adueniũt uel ppter tempus.qm̃ quedam sunt partui proxia.alia remota. nõnlla media quoz optima sũt prima ceu pessima oppoĩta mediis ꝟo inter utraq; iudicatis. Aut ppt̃ artificiũ decoctionis ipsoz.quod etiam uariat̃ duplicit̃ uel rõne modi decoctiõis uel q̃titate. Primit9 quidẽ qm̃ quedam sub cineribus coquũt̃.alia ꝟo in tyganis frixant̃ que ambo praua.aliqua ꝟo fracta cũ oleo garo & modico uino 9tudunt̃ admixta & ĩ uas proiiciũt̃ obturatũ in lebete positum sub quo ebuliat aqua donec 9sistẽtiã recipiant mediocrem. Similia quoq; fere sũt confracta sup aquam bulientẽ in tyganum uel caldariã proiectam alimentoz ttio. Quinto ꝟo collz.Ouũ conquassatum cũ oleo & aceto & tremulum factũ est ualde bonũ.decoctuz.n.cũ oleo melioraẽ & maxime nouo.qm̃ est tẽpatuz attinens caliditati.& ĩpinguat epar ipsi9 adaugens subãm.Et ppterea religiosi oleo utentes pingues sunt & rotũdi.Et b9 prepatiõis modi laudabiliores existunt. Nõnulla uero igne ĩtegra assant̃. quedã aqua elixãt̃. alia cũ carne & herbis uiscerata. Nõnulla ꝟo aqua decoquũtur oleo sale 9dimentis ut cepe cipe cinamomo & sĩlibus que media iudicant̃ inter predicta. Ex pte quidẽ quantitatis decoctionis qm̃ alia min9.quedam amplius. nõnulla uero mediocriter decoquũt̃ quoz laudabiliora sunt prima sicut reliq̃ deĩiora. Et si fortassis que media plus corpi exhibeant alimẽti ceu alteoz extremoz mansiuũ in ampli9. Quid autez calidũ & frigidũ drã signat.xv. Propt̃ szm quidez sciendũ q̃ aliqui dixerũt albũ oui esse calidi9 rubeo q̃tũ ad eius ptem acutam in qua caput dictũ situatur galli.quantũ uero ad alias ipsius ptes minime. Quod & stare nõ pot̃.qm̃ sicut se habet ps circa quam caput est galli ad quandam ptem uitelli.sic alia ad aliã & p 9ñs omnis ad omnez. Sed que circa caput galli ponũt̃ rubeo calidior ẽ & merito qa totũ albũ habet calefieri ex capite galli & ĩformari totũ etiam factũ est p modũ ebulitionis cuiusdaz & ascensus calidioris ac leuioris undiq;. Similt̃ Aꝛ.pronũtiare uĩ absolute albũ calidi9 rubeo 9sistere q̃re zcꝛ. Alii ꝟo dixerũt Aristotelez exponentes albũ calidi9 fore rubeo caliditate que ĩ actu.uolentes medicos audiuisse uitellũ illo calidiorẽ caliditate potentiali.Quod etiã nõ ualet.qm̃ sicut se habet actus ad actũ ita potentia ad potentiaz ulterioris actus/respectu/a corpe acq̃siti/quod in cetis est declarare. Nam sic leo uiuens aut anas ẽ calidior sue uel pdice/actu ita & mortua potentia talia fcã nutrimtũ corpibus prestant illis calidi9. Quod similit̃ ĩ uegetabilibus repit̃ licz nõ adeo extet diuersitas in his manifesta qa ipõoz calidũ magis ẽ in potẽtia q̃ actu.nã etiã uiuentia uegetabiliũ collz qnto.potentia ponunt̃ calida. Est.n.eoz calidũ confractũ sopitũ respectu aĩaliũ calidi.

Adhuc ouũ infrigidat̃ ouificatũ ut calidum euolet actuale Non igit̃ sic dicentẽ ingueniens 9tingit euadere. Propt̃ tertiũ ꝟo sciendũ q̃ id quesitũ pot̃ terminari ut.xxvi. calidũ eẽ duplex.quoddam nanq; uiuificũ aereũ & utcunq; aquosũ mulcebre & delectabile plurima etiaz caliditate affectũ celesti gonima faciẽte spmata/drã.xxxvi. Et ita q̃ albũ calidi9 uitello.qd̃ sic ĩnuit̃ de ge.aĩaliũ ttio. Gñationis qdẽ principiũ ex albo accipit aĩal. In calido.n.aĩale principiũ & demũ albũ natura qdez bũidũ ĩ seipõ caliditatẽ habet aĩalẽ. Est & altuz 9sũptiũ igneũ subõ ĩsitũ trestriori auxiliabile & ĩsuaue q̃min9 calido participans celesti quo uitellus calidior est albo quod indicat̃ ibidẽ cũ dr̃. Oẽ terrestre grossaꝛ ptiũ quod nõ ẽ generationis principiuz/ueꝛ magis nutrimenti/pporcionat̃ nãq; sanguini/ceu albũ spmati. Quod oñdũt passiones a calido & frigido his qdem similes aliis aũt occurrentes opposite. uñ.xvii.aĩaliũ A. Album oui est aquosũ ualde & ẽ ĩ eo multũ de aere ĩ quo agens calor id segregat a uitello cũ sit terrestre siccũ.Cui9 calor ẽ tanq̃ corpoz terrestrium. albuminis uero est ceu corporuz aereoz aliquantulũ aquosoz. Et ppterea albũ magis gueniẽs ut fiant ex ipõ corpis radicalia & uitellus.q.nutrimentuz.qm̃ est sanguis mutatus ad substantiam spermatis incomplete.

Quod autẽ albumen uitello calidius appz qa illud calidius qd̃ magis pticipat principiis aĩe introductis cũ b9 calidum sit instrumentũ nature principalius. Tale quod albuminis pte inductum.Quod & caput dictum ostendit galli in ipsius representatum acumine. Rubeũ autẽ p oppositũ.quia terrestre grossaꝛ ptium eidẽ uehementi9 inberet calidum fere igneũ. Calidum nãq; in his duobus ita se uĩ hre uelut in liquore ac lapide impressum. Sic itaq; album uno mõ calidius.reliquo erit rubeũ. Nosce tñ

Modi multi ppandi oua.

Sñia de quesito.

Q uitellus corpi relatus tempato humano nō autem ut prius pulli generatiō calidior sicut rōne sapiūt medici est albo ppt calidū fortiꝰ inherens eidem tanq̄ terrestriori subō fulcito, tū etiam ppter saporem ipsius dulcem ac eiꝰ etherogeneitatem corpori humano albumine affiniorem. secus autē contingit in albumine.

Adhuc quid potentia minꝰ calidum existēs in ulteriorē actū caliditatis potest eleuari alio calidiori ppter calidū corporis ipm̄ exanimās omniquaq̄ ut omne qd ipsius calidū potentia in actum ultra fere ipsam eleuetur caliditatis. Carnes nāq̄ anatis ī ulteriorē gradū deueniūt caliditatis in colico q̄ in flātico aut ī appetente fortiter uel minime. Euaporat etiā calꝯ aereum ab albumine cito quod ostendit ipsius minoratio cū post partum pmanserit tēpore.

Que autem hꝰ reliqua ex drā sumat. xxvi.

Sed circa predictaꝰ tingit dubitare. quia in pullorum ex ouis generatione principiū ipsiꝰ primū dictū est in extremo ut albo circa caput galli maxīe situari qd nata praue uī ordinatū cū in medio ut saluet habeat locari sic in aliis animalificantibus & casu etiā generatis. Semē enim aut generationis quodcunq̄ principium obtinet quod loci mediū de ge. aīaliū appens.

Dicendum autem nō esse simile omnifariaꝯ de generatīce hoꝝ & pulloꝝ cū in aīalificātibꝰ matrix sit in matre. in ouis autēꝯ eꝰtra mater situat in matrice ibidem. Rubeū. n. tāq̄ mater situatur sub pellicula subtili continente ūdiq̄ ouū que uelut matrix existit. Vel dicenduꝯ Generatio pulli nō est in extremo albi coloris ueꝝ magis īferioris ubi rubeū ptīgit ipsū. uñ xvii aīaliū. A. Pullus fit ex pte uitelli qui est in substantiam albuminis attractꝰ & iō īuenit creatura inter album & uitellum. Propt ꝟo quartū ad primū quid dicēdū appuit. qm̄ Aꝝ. loqt d ca. prīo uiuifico. Medicꝰ aūt de ītliquo.

Ad aliud sīlit dndū. Ad aliud dndū q̄ nō solum ppter frigidū plus pticipant talīū auiū oua uitello ueꝝ etiam ppter grossitudinem & etherogeneitatem ptiū ipsius. dictū ē autē & calidum exalare quod albi cū fuerit ouificatū.

Ad aliud dicendū q̄ non ppter calidū solū fit segregatio albi a rubeo elauatione. ueꝝ amplius ppter ptiū ipsius leuitatē cū uiscositate Rubeū. n. pronūtiatū est terrestre. Dicet et quis fortasse ptes albumīs esse uiscosas cū aliq̄ leuitate ita ut calidū ī eas pueniens & neqens separe subleuat easdē. quod similit accidit in his que frixant leuiter ouis. Ceu in ebulitione ostendit lebetis a quo uiscosū nō graue inexñs celerius effluit aqua. Ad aliud similit quid dicendū appuit qm̄ de calido est sermo priori nō paꝝ caliditate incubantis extīꝰ adiuuato.

Ad aliud dicendū q̄ licet caliditate uiuifica spma calidius sit sanguine caliditate tñ acuta terrestri sanguis pōt esse calidior illo. Ad q̄ uero alterius partis iam ad primū quid dicendū appuit. Ad alia duo similit appet qm̄ cū calo albi aereo admiscet mlt tū aq̄ū ebetās ipm̄. Calidū etiam ipsius dictū est exalare. Ostensū etiam q̄ rubeū magis albumine pporcionatur corpori. Ad aliud dicendū q̄ rubedo nō est in uitello ppter caliditatē tm̄ ueꝝ etiā magis ppter naturam ut sanguineꝯ ex quo generatur ceu caro rubrior cetis ptibus sanguine. Neq̄ dicendū albuꝯ lacti assimilari & si homines id putent coloris decepti similitudīe. Cuiꝰ qdeꝯ ꝝriū sensit rubeū coopans lacti cū id uelut lac alimētū sit pullis de ge. aīaliū ttio. Ad aliud dicendū q̄ ab albumine calidū cū frangit eua dit non sic autem a rubeo. Adhuc nō soluꝯ ponit hic conferre ppter frigiditatem ueꝝ et ppter uiscositatem qua cū īmordacitate ptici pat adherentia. Vnde ibidem Ga. q̄ uiscosum sine mordendo cū moderate fuerit calidū indoloroſissimū existit.

DIFFERENTIA. LXX.

Vod Vinū calidū sit & siccū ostendit.

Quoniaꝯ meri cōplexio ulīter ē calida & sicca qnto theorice. Est aūt meꝝ sm̄ hūc uinū uuaꝝ & racemoꝝ. Adhuc illud quod ꝰpetit flāticis calidū debet esse & siccum cū preseruatio naturā ꝝrietatis īcludat utcūq̄. flāticis autē uinū cōpetit tū quia eoꝝ mitigat frigiditatē. tū quia flegma digerit & subtilat quod autem tale calidū existit & siccū. Eti illud quod habꝯ resoluere exsiccare demacrare ulcera abstergere calidū existit & siccū. uinum uero est hꝰ terapentice tertio. Rursus quod inducit accña caliditatis & siccitatis uidet esse calidū & siccū. qm̄ effectus & causa sūt ppor cionales. nūc autē uinū sitim & siccitatē uidet causare ut denotant bibuli pataui tabernaꝯ petentes ante luciferuꝯ. & egritudines calidas & siccas ceu uigiliaꝝ instantiā febres freneticas spasmos ꝰsūptīos & desipiētias affōꝝ & intīoꝝ sꝯis. Palin curat appetitū caninū ꝰtingētēꝯ a frigiditate simplici uel cum humore frigido acido affōꝝ sꝯa. quod autēꝯ tale calidū & siccū. cū sanatio pficiat ꝰtrario. Quare uinū calidū erit & siccū. Rursus quod calidū & humidū & sꝯm naturaꝯ pbt. ita tertia. Adhuc quod uaporosum uentosum & sōpnifeꝝ exīt caliduꝯ est & humidum. hec nanq̄ a calido in humido agente causant. sed uinū est hꝰ. de sōno & uigilia primo. Palin quod calefacit & humectat calidū est & humidū tale ꝟo est uinū q̄rta primi. In terris etiaꝯ uiget calidis & hūidis ꝰtempatis. Calidū itaq̄ & hu. Quod aūt frm̄ & hu.

Vinũ ex vuis.

Ratiõe 5 bẽ.

Rõne virtutis.

Rõne saporis.

Rõne odoris.

Rõne coloris.

uina ĩdicant gallicana. & ꝙ frm̃ & siccũ angli
cana. Propter primũ uero sciendũ ꝙ uinum
ex multis ut appet ꝑ Dyascoridem exprimit
succosis potissime tn̄ ex uuis qd̄ ē liquor cetis
nature hũane amplio accomodo. gaudet. n. ipso
q̃maxime cũ ꝓporcionet eidez magne. de quo
quidē pn̄s extat quesitũ. Quod dupliciť pōt
osiderari. aut q̃tũ ad ea que magis sibi existũt
intranee. uel quo ad illa q̃ forinsecus adueniũt
Primo siquidem in uino est qnꝫ considerare.
liquorem eius seu subam. uirtutem. odorem.
saporē & colorē. re. a. tertio theorice. v. & die
timatibus ꝓticularibo. Ratione nanꝫ liquoris
uinũ colligit diuersitatē. nã quoddam existit
subtilis. quoddaz grossi. aliud uero mediocris
quoddaz spissi turbidi. nōnullũ subtilis clari.
aliud ꝛo mediocris & reliqua. Ex ꝑte quoꝫ
uirtutis. qm̃ eio quoddam est uehementis ꝛtu
tis. aliud debilis. quoddam mediocris szm eio
oōnis diuersitatem. Diuersificatur ratione
fere omniũ geneꝝ sapoꝝ. Naz quoddã ē insipi
dũ fere ut aqua. ad stipticũ ponticũ. quoddam
uero ace tosũ. nōnullũ uero dulce. quoddã autē
amari tudī attinens & acuitati q̃lia sũt uĩa ue
tustiora & artificiata ceu que tede picis medi
cinalia non nutritiua collz qnto & septimo.
Aliud uero salsedini ꝓtinet sicut mari mixtũ
xii. de ingenio. Sumit & q̃rto uinũ diuersita
tem ex parte odoris. qm̃ quoddã ē aromaticũ
quale dictũ szm Halyabbatem rĩcbanũ delecta
bile apud sensum. quoddam odoris horribilis
indelectabilis sanguinem generans malum &
cephaleam inducens. aliud medium inter hec.
quoddã uero & odoris mortificati sicut aqua.
Variatur deniq̃ uinũ ratione coloris qnto
quod multipliciter existit szm ꝙ eio ē iuenire
colores. nam quoddam est albũ aque/uirtute
& colore & sapore similitudine/ꝓpinquũ. quoddã
pallidũ. aliud uero citrinũ seu xantũ. quoddaz
roseum. nōnullũ rubeũ. aliud rubore ꝓticipãs
in subnigredinem uergens. Propriores sũt
tamen differentie uini sũpte rōne substantie
uirtutis & saporis q̃ odoris & coloris. Si autē
uinũ szm eius extrinseca attendať quadruplť
id potest euenire. aut rōne intentionis assumē
tis. uel alicuio mixtionis eius extranee. aut ori
ginis ipsius uel temporis. Quod si primo
dupliciť. aut ex parte ipsius uini amplius. uel
relatione ad suscipientē plus facta. Primio
quidem pōt tripliciter uariari. qm̃ aut ē cibo
& potus simul. aut potus tm̃. uel medicĩe locũ
occupat. Cibi aũt & potus uinũ naťaz obtĩet/
quod & grã restaurationis exhibetur depditi
cuio est cibi officiũ. aut deportatiōis nutrimti
ꝑ corpus quod potus existit natura. ťtio qdez
de alimentis otra quosdam medicoꝝ uolentes
uinũ nō alimentoꝝ sed potius potuũ aliquem
appellare. Exhibeť quoꝫ ĩterdũ uinũ sub rōne
potus tm̃ ut deportationis alimenti ꝑ corpus
qualis est potus triũ delatiuo appellatus: qui
exhibeť stomaci digōne cōpleta & epatis fere
dimidiata. Triplex nãq̃ poto existit. pmixtiuo
delatiuo. & alteratiuo drã. cxviii. Sumiť et
uinuz grã medicine seu potus alteratiui quale
illud quod in digestione humorum exhibetur
frigidoꝝ. uiaꝝ aptione. & ĩ sincopis releuatiōe.
Diuersificať autem & uini natura q̃magne
rōne assumentis. & id uel qualitatis. aut q̃tita
tis uel etate. Nam aut cōplexione tēpatus. uel
colericus & reliqua. seu fortis aut debilis uel
mediocris qui assumit aut sibi multã q̃titatē
uel paucam aut mediocrez assumit. penes que
& uini effectus reddiť diuersus ꝓbl. xxx. Vinũ
nanꝫ occupans infrigidatos reddit taciťnos &
sobrios primo paulo plus potatũ loquatiores
facit. plus autem adhuc sũptum rethoricos &
audaces. adhuc magis ĩiuriosos demũ maĩacos
multum uero amplius stupidos & epilenticos
reddit. Vnde Ysaac ꝓticularis. Vinũ assiťarũt
tiriace magne eo ꝙ ipm̃ cōtrariaꝝ est naturaꝝ.
Infrigidatos. n. calefacit. calefactos infrigidat.
siccatos hũectat. & hũectatos exsiccat. Ex ꝑte
siq̃ dez etatis. quia ꝑ ueris non oferũt uina neꝫ
nutricibus de sōno & uigilia. Quare ťtia prio.
Pueris uinũ dare ad bibendũ est sic ignē igni
addere in lignis debilibus. Sed seni quãtũ pōt
tollerare da. & iuuenibus da ipsum tempate.
Confert. n. his eductione colere in urinã & hu
mectatione desiccatoruz. Senibus autem quia
calefacit & humectat. urinam ꝓuocat cũ super
fluis/eorũq̃ uirtutem intendit. Cōe nanꝫ est
omnibus uinis uirtutis confortatio. ꝓpter aũt
nullũ istorum ceu euidens pueris ouenit. Et iō
de re. sa. v. Sicut uinũ ē pueris otrariissimũ ita
senibus est utilissimũ. Si autē uino aliquid
extraneum pmisceatur eius pmutatur natura
sicut ꝓpť tedam pici. naz ad acuitatē & amari
tudinem deducit siccius & ĩnutribilio factum/
Aut ei miscenť rose & tũc ad tempatã frigidita
tem cōuertitur. uel saluia & sic ꝓmutatur ad
calidita tem cũ stipticitate. aut absinthiuz iux
gallos & cum his subamaritudinem acquirit.
Admiscenť etiã ei alephangine spēs zuccarum
aut mel. Et uinũ artificiatũ fit qd̄ clareaz seu
steladiã appellant. Ex multis etiaz ei admixtis
herbis & aliis Dyascorides cōstruit uinũ. Sibi
omiscetur & aqua in ebulitione quod sanius &
aliquãdo post. Quod si forte fuerit ipsum eaꝫ
ꝓmodica uelocius inebriat. Si aũt ei ꝓmisceať
multa & ꝓprie hora q̃ bibiť uentrē & intestĩa
infirmat & uētosũ dolorē causat. Quare re. a.
szo. Vinũ aquatũ cōmixtum stomacũ debilitat

Tempatio cũ Tepat

Vini stare

Clareria

Nõ.

Tempario ū Aqua

& generat uentositatē in intestinis & maxime cū estate fuerit ifrātū ualde. Et iō prac. primo iubet tempari aqua p sex horas anteq̄ sumat.

Diuersificat et uinū ex pte origīs & hoc aut rōne regiōis. qm̄ regionū quedā ē cala. quedaz frā. alia mediocris. In frīs nāq; regiōibus uinū frm̄ & iuigorosū gnat nisi paccns rōne succlusionis uaporū calor. Alex. ī pbl. ut etiā inuit Cōmētator. re. a. ttio. quod chorismū ostēdit. In calis ro calidū p se ac potēs frm̄ ut tactum ceu egiptiū accnte. In mediocribus aūt mediocre. Aut rōne altitudinis pfūditatis & mediocritatis regiōis. qm̄ ī regiōe alta uētis expoīta uinū ut sic subfrm̄ gnabit & ibecille. In 9caua ro secus. In mediocri uero qd mediocre. Vel ex pte diuersitatis ipīg tre qa ī terra frā sicca sabulosa uinū gnabit debile calore priuatū. In petrosa quodāmō argillosa & caroposa e9tra. ita q; mediis multiplr uariatis grandis īueīet uinor dīsitas. Plante nāq; potissime pre aliis a tra dīsitatē grandē sortiūt cū uelut earr uent extet drā. liii. & merito. nata. n. sic locg est ita opat pbl. x. Et de lege nata nīa qualis ē regio & iō. xx. dī eorr dē q; caparis nō ult ī opatis tris facile generari. Aut ex pte tpis. Vinū nanq; quoddā ē nouū. aliud antiquū. qddā ro mediū int duo. vii. de īge. & Ysaac āplig ī dietis pticularibg sm quē uinū nouū dī ab expressiōe torcularis usq; ad ānū uel parr āplius. quod penes hāc frītati attinet & hūiditati. Vetus ro post q̄tuor usq; ad septimū calidū & siccū in tertio. Mediocre qdē a duobg ānis usq; ad q̄tuor calm & sic. ī sro. Sic igit elucescat uinū esse diuersū.

Vini tres

Calidū aūt & siccū seu frm̄ & reliq̄ sm potētiā uirtutē seu p se audio hoc ē cū eig potentia calore natali affecta ī actū deuenit sm siue opationē calefaciet siccabit ul īfrābit zcz. Nō aūt qd actualr exnter seu p accns. Cū bg multotiēs ex īpressione accntali exns expimēti polliciat errorē sm Ga. ī plerisq; cū sic calidū interduz infrēt & frm̄ calefaciat. Propt sm ro sciēdū q; calidū & siccū uinū pnunciat uulgata opinio aut praue de hoc sentiens uel uinū medicinale antiquum magis audiens q̄ quod alimentale.

Ysaac siqdē sentit nata calidū uinū & siccū. frm̄ ro & hu. accnte qa sui subtilitate & pforatione aquā defert p mēbra infrigidantē & humectantē qd ualde simplr dictuz ē & extranee quor qppe pāplig defectg appebit gnt ex dnd.

Propt ttiū qdē sciendū q; qa sm o enūciatg simplr ī eig potiori suscipiendg significatiōe re. a. ttio. ita qdē uinū susceptū cale gplexionis erit & hu. uidelz īpius gsiderata ī oībus dictis prig mediocritate & pfcōe ut ē cuidā p ipā cū gpatione discurrere suscipienti qd mediū & ī etate quod primū. Ea ppt autoritatibus suffragatg Ar. ut prig & Ga. medicor ducis & aliorū ī dubitant onsiōibus adiectis & maxīe put cibi & potg obtīet rōnē ca. & hu. uinū testor existet uñ Cōmentator ītio introductorii pulsuū. Ea que a uino appositio cita qa hu. ē & calidum.

Vinum ca. & hu.

Et qnto de re. sa. precipit seni uolēt i hūectari uīo uti bono apto nato calefacere & hūectare mox et prigolm. balneū calm dulciū aquar. & uini potū dixerat senibus fore utilia. qm̄ eos humectant & sonū moderate mouent. ppt qd ī sro de natalibig dī. Vinū dī paucissima colaz gnat. hoc quoq; satis elicit affor sza & ex tegni

Quod et sensit Ysaac in dietis pticularibus de uino nouo hic succluso inqens eius calorem ī prio gradu fore. uñ ptīere frigiditati & hu. quātū ad alia duo gna uinor gpando & idcirco cetis nutribilig. Halyabbas ro his gsentiēs ait uinū colaz nigrā sua calefactiōe & hūectatione tēpare natam mollire & mēbra hūectare pricipalia. Quare Almāsoris nono Vinū iubz dari subtile clar & bn odorifer mlicis p griuz curat. Idōq; collz. vi. Vinū rsistit mlie a tota specie. Tertio quoq; pria. Sicut gplo frītatis & siccitatis gria ē spūi debilitans ipm̄. ita caliditatis & hūiditatis ut uini gplo gfortans est & gueiens. Et q̄rto pria hūectat & calefacit. Quod aūt dictū rōnibus gfirmat. qm̄ nutrimētū calidū ē & hu. & eig digō calo & hu. celebrat affor sza. Vinū aūt cetis ē nutribilig ibidem. qd az eo q; uinū cū uitellis ouor & iure carniū ī nutritis pāplig nūerat. qd et eis nutribilius exit cū magis penetratiuū sit et spībg pporcōnabilig et iō īpinguant tempate ipō utentes.

Rursus qd spūs restaurat et aīaz dilatat calz ē et hu. bi nāq; pre ceteris nutribilibg confortant a uino et īgaudiū et alacritatē inducit ttio et pria. Vinū. n. ē cōsile et gueniens calori īnato de cā sro. Quod az p Almansorem q̄rto & Aueř collz. vii. testantez uinū pre cetis fore releuatm̄ a sincopi. In tm̄ q; & sarracenis ī tali licet casu ipm̄ assumere. uñ sza prio. Vinū sp bz p eg eēntiā ad spm̄ guerti. xi. qdē ttii. Vinū magis nutritm̄ ē spūs. Esse aūt spūuz & ro tutū ī calido exit & hu. Spūs nāq; calidg ponit ibm̄ & hu. ac collz sro. Ex ipso nāq; & uirtutibus cū aliis nata gpaginat hūana tāq̄ ex formalioribg que calida & hu. Itidē Vinū hic gsideratum ex uua matura dulcificata calore celesti educit que siquidez qnto theorice calida dicit & hu. quod eig indicat sapor & nutritionis ubertas. Custoditores nāq; uīear fic et uuas gmedētes & modicū quid panis int̄ponentes īpinguant satis de alimentis sro. pductū aūt ab aliquo natura eig a quo educit retīet. Amplig bg uinū saporosū & amicabile dulcedine pticipās exit ppt quod dī pbl. ttia. bibulū non amicū uini

Vinum ex uua Matura

ſz dulcis exiſtere. Quod ⁊o bꝫ calidũ extat & bu. Rurſus ex effectib9 oſtendit plimis dr̃ſis 9tigẽtib9 alterutrq; ĩ potãtib9 m̃ſurare uinũ & ĩ aliis ſumẽtib9 liquores aut aquã. Nã prĩos carnoſiores 9ſpicĩ9 ſpmatitiores magis gñati uos alacriores & melig coloratos duos. Scdos ⁊o oppoſitos. Que oĩa & ſil̃ia caliditatẽ indicant & hũiditatẽ. Adhuc caliditatẽ ipĩ9 & bu. oñdit cita eig ad ignẽ 9uerſio. Quod nanq; tale ignis pabulũ fit maxime. qui. n. hic nutrit hũido ut denotat candela ore uaſis ebulientis eo pleni ipã tacto ꝓprie cũ dulce fuerit rubeũ ad qd̃ ſal opat ĩmiſſus ſua inciſiõe euaporans & flãmaz 9tĩuãs. Eti qd̃ flectit nocum̃tũ coſeni. ꝓpt 9rietatẽ calz ẽ & bu. cũ ea frã ſit ſicca. oĩſq; flexio & deſtructõ 9trarietate pficit. tale qdẽ ẽ uinũ prĩo ĩtia. Vinũ itaq; talĩ 9diciõatũ calm̃ ẽ & bu. Propt q̃rtũ qdẽ ad primũ dñdũ q; lz merũ nata calidũ ſit & bu. compatũ tñ ad potuũ pl̃es calidũ & ſiccũ. Cõpat. n. is ad uinũ de paſſis mellinũ dactilinũ ceruiſiã foca & bꝫ ĩ coĩ. Aut illig extĩatiõis fortaſſe. Ad aliud 9cedẽdũ ĩuia reductiõis & preſzuatiõis nõ aũt 9ſzuatiõis. Sz cũ dr̃q; uinũ 9petit flãticis d̃d̃ q; id de quo ẽ hic ſzmo 9petit eis ꝓut calidũ ẽ grã reductiõis uel preſzuatiõis q̃ 9rio m̃ſurat ut aũt ẽ hũidũ cã 9ſzuatiõis q̃ p ſile exit. flãticꝫ enĩ magis ẽ frũs q̃ bu. Aut dñdũ q; uinũ ꝓporciõabile flãticis nõ ſolũ grã cibi & potꝫ 9petit ĩmo magis medicĩe. Ad aliud dñdũ id ĩtelli de uino ꝓut ẽ medicĩa nõ aũt ut cibꝫ & potus de quo hic ẽ ſermo. Ad aliud dñdũ hoc fore ꝓ accñs a uino hic intellcõ. cũ ꝓpt eig grandẽ q̃titatẽ aſſũptã nõ digerat ſz potig corruptũ ĩ hũores ſubacidos & nitroſos ſitiferos 9uertat ut & piſciũ corrupta oñdit digõne. bz etiã uinũ bꝫ hũiditatẽ paſſibilẽ ualde que ĩ digõne ĩfortũata & motu ſpũuz ſupcalefacta ĩ effectũ fere ſiccitatis deducit. Aut melig dñdũ q; bꝫ uinũ extat medicinale potens q̃le ſil̃r qd̃ appetitũ curat caninũ. Vñ Ga. ſit eoꝝ que ſufficiẽt calefaciũt. Et ꝓid ad aliud. Ad alia dñdũ q; uinũ tangũt nõ alimẽtale hic q̃ſitũ ſz medicĩale potig. Nã uinoꝝ quoddã ẽ calidũ & hũiduz. quoddã calidũ & ſiccũ. aliud frm̃ & bu. nõnl̃lũ ⁊o frm̃ & ſiccũ tẽpamento iuſticie relatũ zcꝫ.

Eĩceps beſitat An uinũ 9petat pueris cũ dictũ ſit eis noceĩ. Et uĩ ipĩs 9ueĩre qm̃ 9ſzuatõ pficit ſil̃i drã. cxvi. ſz pueri ſũt calidi & bu. drã xxyii. ac ſil̃r uinũ. lxx. drã. Eti pueri egent alimẽto pluri cũ multũ reſoluant ab eis affoꝝ ſza. Indigẽt et augmẽto cũ ſit ĩpfecti. ſz uinũ ẽ alitm̃ maxĩe drã. lxx. Amp. hec pficiũt cũ ſpĩbꝫ ſanguĩe ꝓpriſſime. Ipſo nãq; gaudz nõ paꝝ & foueĩ nata cũ ei ſit ꝓpriꝫ maxime eloꝝ ſzo. Sed uinũ & precipue rubeuz ꝓporcionat ſanguĩ. cũ illis utĩdicatũz tã rõne 9ònis q̃ ſubẽ ſaporis odoris & coloris. Adhuc illud qd̃ euãt ſupfluitates & maxime flãticas 9fert pueris. cũ ĩ eis abũdẽt. Sũt. n. ĩ hũiditate ſupflua prĩo prĩa. Sil̃r qd̃ digerit hũores crudos qbꝫ ſupfluũt eoꝝ guloſitate. ſz tale qdẽ ẽ uinũ. Vniuerſas. n. mouet excreationes. xi. de inge. hũoreſq; flãticos & crudos mat appens d̃ re. ſa. y. Igit uinũ 9petit pueris. In oppoĩtũ ut uiſũ Aꝝ. Ga. &. A. cũ cetis. Rurſꝫ uinũ qd̃ dabit erit aut forte ac cal̃z & tũc ſubãz ſubtilẽ ipſoꝝ calaz ĩflãmabit & hũidã exſiccabit cũ ea ſit paſſibilis & 9ſũptibilis ualde tãq̃ a ſe reſoluta. uel debile tãq̃ ſicq; ipſoꝝ ſupfluũ coaugebit hũidũ. Adhuc appetitui 9deſcendenduz natali. cũ natalia oporteat imitari. ſz pueri quorũ natalis extat appetitꝫ nõ deſiderãt uinũ. uñ ꝓbl̃. ĩtia. ꝓpt qd pueri calidi exñtes ñ amatores uini ſũt. Sitbe aũt & uiri fortes cal̃i exñtes amatores uini. Non ergo uinũ cõpetit pueris.

Propt primũ qdẽ ſciendũ q; quid ſit Puer drã uiſũ. xxvi. & q; puer ſic. & puericia qnq; dr̃ moĩs. Quid aũt uinũ cũ oĩ eig eſſe iã mõſtratũ. & q; uinũ hic audit ꝓut uinũ abſolutũ alimentoꝝ exit. Propt ſzm ⁊o ſciendũ q; aliq prearguti 9citati dixerũt uinũ abſolutũ pueris 9petere. ſeu medi ũ circũſtantiaꝝ alimentale forte ⁊o & cal̃ig mĩme quoꝝ defectꝫ appebit ex d̃d̃.

Propt tertĩũ ⁊o dñdũ q; uinũ ut alimentuz ſũptũ & ĩ q̃titate ſufficienti & q̃litate cũ aliis ſimpl̃rnõ 9petit pueris & q̃maxĩe lactantib9. Quod ĩnuit Aꝝ. cũ dixit pueris uinũ nõ 9ferre haud nutricib9. 9ñter maxĩe dẽtes ĩplantãtib9 deiñ magis 9cuſſiuis. ac deĩceps nõ pubeſcentibus & etate fortibus qbꝫ ꝓpt iuueĩbus appinquare aduerſat mĩme. Et iã uiſꝫ ẽ Aꝝ. ſermo ĩ hoc. A. G. utcũq;. de quo utiq; prĩo eig de re. ſa. talis eſt ſeries. Puer nõ guſtet uinũ uſq; ad plurimũ tẽpus. Calafacit. n. & hũectat potatũ corpus zcꝫ. Subditq;. Pueri ⁊o ſicut nõ 9gregãtes nl̃lũ taliũ hũoꝝ ut colicoꝝ ceu iuuenes. aut mlicoꝝ ſicut ſenes q̃plurimã hũiditatez hñtes nõ indigẽt aliquo bonoꝝ a uino inductoꝝ. ſolaz ⁊o ſuſcipiũt illig leſionẽ. uñ prĩo prac. Nõ 9uenit pueris uinũ propinari neq; aſueſcere ipſis. Eſt nãq; 9pl̃o ca. & bu. Corpa. n. quoꝝ 9ò ẽ ca. & bu. patiũt acceleratione putrefactiõis hũoꝝ Sed cũ bis que dicta ſunt uinũ cogit pueros ad mores iniquos. corrũpit mentẽ. Eadẽq; facit pueris qui iam creuerũt. Sexto ⁊o collz. Scias q; uinũ & ceruiſia mala ſũt pueris. eo q; eorũ capita replẽt & malo calore calefaciũt eos & mẽtem eoꝝ ꝓturbant. Quod firmat. qa illud qd̃ replet caput uapores ſurſũ deferendo & demũ deſcẽdendo deorſũ coartãs uenas & poros qbꝫ pficit banelig parat ad putrefactionem

cũ ſit calidũ & hu. ſitq; plus calꝛ q̃ pueri & hu. ſupflue ceu ipſi. neruis nocens cuꝛ ſint molles replendo & imbibendo. in furores incitans & ꝯtũeliã ĩpudicã & ceta caſualiũ cauſans praua non confert pueris. ſed ea ut notãt preinducti uinũ cauſat. Adhuc illis nõ ꝯpetit uinũ qbꝯ nullũ ab eo ſuſcipit iuuamentũ uex nocumẽtũ ſolũ & nõ modicũ ut appuit p G. ſed tales ſũt pueri ut eis uiſũ iã nocere. Nõ ꝯfert aũt. qa cũ hũectet & virtutẽ ꝯfortet uinũ his nõ egẽt cũ ñ ſint exſiccati ſintq; fortes ut eis expedit cole rãq; ĩ urinã excernat iuueibꝯ quo et nõ pueris opꝯ mltiamq; facit labere ĩ ſenibꝯ. qd nõ expedit pueris. nõ. n. abũdant illa. Concludatur igit uinũ ut ꝯdiciõatũ breuiꝯ pueris nõ ꝯueĩre ſꝛ tñ ãpliꝯ & minꝯ. grã tñ medicatiõis ut altãndo ꝯõneꝛ aliquã prauã frãꝛ & ꝓpriestomaci. ult exſiccando hũidã. ſeu ꝓpt hu. crudos digerẽdo uel apiẽdo & urinã ꝓuocando põt ꝯpetere qñꝛ q̃titate ſufficiẽti. & q̃litate tpr̃. mõ uſus. & ordine. luuat et mlicos nõ pax eox aĩas pre cetis dilatando ac ĩ gaudiũ deducẽdo ita ut mlie re ſiſtat a tota ſpẽ ut uiſũ. Vñ Halyabbas cũ pretactis. Detur pueris modicũ tñ uini ut ꝓuocet urinaꝛ & minuat ab eis ſupflua & hũectet ſiccitatẽ que accidit illis ex labore. & alias inducit utilitates. non tñ ꝓmittat illis ſuſcipi copia. uñ Ax. ꝯceſſit uinũ & maxĩe nutricibus ĩqens. Differt. n. nichil fortaſſis ipſos bibere uel nutrices ſꝛoꝛ bibere aq̃ticũ & modicũ ſpũoſũ. n. uinũ. Vñ hic & nũc qm̃ pueri multũ abundãt hũiditatibus crudis & maxĩe ĩ uentre ipſis põt licẽcia dari nõ raro ĩ uino ꝓuectiõibuſq; maxĩe hox aũt forma oñdit ſe maĩfeſte. Propt q̃rtũ vo ad primũ dicẽdũ ut indicatũ uinũ ꝯpetere. qa nõ ſiſte ĩ ſpẽ & nata quale quod ꝯſꝛuatm̃ uex ĩ gñe magis cũ ſit calidiꝯ pueris potẽtia id de quo ſermo utcũq; et hũidum ſupflue ita ut nõ cõpetat eis rõne ꝯſeruationis minuſq; ut oñſũ rõne preſeruatiõis. Ad aliud dñdũ q; lꝛ pueri egeãt predictis hecq; fiãt a uino uex ubi expedit. hic aũt nõ ꝓpt nocum̃ta maiora iñ ꝯſurgẽtia iuuamento. Intdũ nãq; aliq̃ in ſe ſimplicia bona exñt. cõmixta vo corrũpũt drã. cxliii. uñ aliis qbꝯ fit iuuamẽtũ abſq; nocum̃to fere ſũt magis alendi. Et ſiſr ad aliud iã aꝛ. Ad aliud dñdũ id fore grã medicine quod cõceſſũ interdũ taliť cõpetere.

DIFFERENTIA. LXXI.

Vod forma ſpẽi dicta tota ſubã rei ſit ſubã uĩ. Quoniã ttio ꝯõnũ. Ga. dicit eã naturã & uniuerſã ſubãꝛ. ꝯõnẽ uero q̃ ex q̃tuor eſis. Et Moyſes ĩ epſa de re. ſa. Forma ſpecifica ẽ tota eẽntia. i. ſubã ñ ſiplex q̃litas. Amp. multotiens forma dr̃ ſpecifica & tota ſubã cũ uoces ſint paſſionũ ſigna ĩ aĩa exñtiũ & p ꝯñs rex prĩo pyarmenias & de aĩa ttio. Adhuc forme ſubãles ſolo capiũt ĩtellectu. qa qd qd eſt & uſe intellectꝯ ẽ obiectum ttio eiuſdẽ. Forme vo accñtales ſſꝛu deprehẽdunt quo ẽ expientia. hꝯ aũt forma nõ ꝓcipit ꝓ ſſꝛm. Eſt. n. aut aĩa aut alia forma de ñ ꝓceptis ſſꝛu prĩo ſꝛa. Eti forma ſpecifica ttio de ſiplici. & xiii. de inge. nõ eſt demrabilis rõne. qd aũt nõ demrat. ẽ qd qd ẽ & ſubã p ꝯttio ſꝛo. paſſio. n. ſola ſeu ꝓprietas p mediũ demrabil ẽ de ſubõ illo ĩdemrabili exñte. Rurſus qd nõ deſtruit deſtructo accñte ẽ ſubã. cũ rõ accñtis ſit aduẽtꝯ & receſſꝯ pret ſubĩ corruptionẽ: talis autez ſpecifica forma eo q; mortuo tyro adhuc ĩ eiꝯ carniũ ſubã remanꝛ forma pluriũ aĩaliũ ꝓemptiua. Itaq; exit ſubã & non accñs.

Cõtrariũ huiꝯ oſtẽdit ex multis locutionũ. Tertio. n. natãliũ dr̃ attractionẽ fieri ꝓprietate q̃litatis. Et prĩo prĩa. Attractõnẽ a virtute attractiua. Et ſꝛo ſꝛi. Portulacam eradicare uerucas ea fricata ꝓprietate ſua nõ qualitate. hec aũt ſũt accñtia. Rurſus ttio ſiplicĩũ poit attractionẽ fieri per ſiſitudinẽ attrahentis ad attractũ. Siſitudo aũt ĩ gñe oĩs locat qualitatis cũ ipiꝯ ſit ꝓprietas ſꝛm eã ſiſte uſ diſſiſte dici qnto methaphĩce. Amp. qd ſequt ꝯõnẽ ẽ accñs eo q; aduenit ente iã actu. quod autẽ ſic aduenit natam ſortitũ ẽ accñtis. ſꝛ forma ſpecifica pꝯ ꝯõnẽ occurrit ſꝛm. A. ꝓpt quod & accñs erit.

Oſtendit etiaꝛ ſubam fore & accñs ſꝛo collꝛteſtante matricẽ ſpma attrahere p unã ꝓpriã virtutẽ quã hẽt a foĩa ſpecifica ſiue a tota ſpẽ.

Adhuc mrat nõ eẽ nec ab ea opationeꝛ fieri eo q; poſitũ tandẽ opationẽ a q̃litate ꝓuenire drã. lx. Propt primũ qdẽ ſciendũ q; qd ſit forma ſpecifica ſiue tota ſpẽs ſuppoſitũ indagat. Quid aũt ſbã. qdq; accñs uiſũ drã. xvii.

Propt ſꝛm vo ſciendũ q; qdã negauerũt hꝯ foĩas ſpecificas ſeu virtutes occultas. eo q; ipſis uidebat oẽꝛ opationẽ a q̃litatibꝯ eſox ꝓcedet drã. lx. nõ eleuantes eox ĩtellectũ ĩ pricipia formalia & ſupiorẽ natãꝛ. Negauerũt et eas ĩ mĩeralibꝯ & hꝯ eo q; in aĩalibus ꝓfectioribus ipſis exñtibus ſibi nõ uidebant repiri. Alii quoq; ꝓpt ea q; expti effectus illis attributos conſeq nõ poterãt. Quod qdẽ vitati & ſſꝛui repugnat maĩfeſte. Appꝛ nãq; magnetẽ ferrũ attrahere. & eũdẽ ne attrahat ab adamante ligari. Viſũ ẽ etiã ſepe ꝛaphix antracẽ fugat. Aux cor letificare. & Yaſpidẽ ſanguĩs uñcũq; fluxũ ꝯpeſcere. & nariũ cicoreã. Que qdẽ cũ fere ab oĩbꝯ uſgata ſint ĩpoſſibile ẽ vitatẽ nõ ĩ maiori ꝓte hẽꝛ talia pñt q̃litatibꝯ aſcribi drã. lx. Neq; et ẽ dicere q; opatiões a formis nõ ꝓueniãt ſpecificis mirabiles cũ ſint finis & ꝯplemẽtũ nate eo q; a q̃litatibꝯ ut aſſerũt opationes ꝓueniãt

Q ꝟ qd eſt nõ ꝟmrat.

Verruis

V. methꝫ

uilioribꝫ & a nata minꝫ intentis. Quod ꝟo
ꝟtutes occulte nō ſic in aialibus manifeſtent
uelut ī mineralibꝫ. Aut dndū flm̄ exiſtere.
tradūt.n. circa natalia & magica et ꝫſiderates
uirtutes mirabiles ī uegetabilibꝫ & aialiū mē
bris exiſtere q̄ ſi ſcirēt eis oparent ſzm Herme
tem qcqd arte ꝫficit magica ut ī peonia ſcamo
nea & aliis hꝫ uegetabilibꝫ. In epilenſia quidē
colica & hꝫ ondit. In craneo quoq; hoīs q; ꝟtus
ineſt ꝫ epilenſiā ſzi ſzo. In oſſibus ꝟo eiuſdē ī
egritudibꝫ iūctaq; uirtus grandis. uñ ttio. xxii.
Extiauerūt qdā q; de exptis q̄ nō dſificāt oio
ē ut ī potu dent hoīs oſſa aduſta. & iā uſi fuerīt
qdā de preſūptuoſis & ſanati ſūt cū eis ex po
dagra & doloribus iūctaq; oio. Aut dndū q;
ī aialibus hꝫ ꝟtutes occulte iō uñr latere eo q;
nata ī illis circa maiora & nobiliora ſit ītenta
ſicut az ī hoīe q; futura cōtingētia & pnoſtica
opatiōibus rōnis ītentus nō pcipit ut brutorū
plima. In ipō et mltotiēs ꝟtute una uehemt
opante ut cogitatiua deficit extior ſſzibilis au
ditiua ſeu uiſiua. Aut nō ita īpreſſe pdurāt
ut mineralibus. Quid aūt dicendū fallitis
expientia & ppt hoc negātibus opatiōes fore
ſpecifice ttio appebit dndoq;. Propt tertiū
aūt ſciendū q; uidere fit primo an ſit ſubā uel
accns ut & qd ſit mtet. Szo mōus manifeſtet
ītroductiōis ipius. Tertio an ī oībꝫ repiat.
Et q̄rto eius ſaluatio & durabilitas oſtēdat.
Propt primū hꝫ ſciēdū ſic ex ſermōibꝫ phōq;
uariis colligt & medicoq; q; fora ſpēi ſiue tota
ſubā aut q̄ qd opat duplr pōt accipi. Vne qdē
p fora ſubali mate p ſe adueniēti ex qbus cō
poſitū conſurgit & alia illi ꝫntia. Mata. n. cū
fora cā oiuz accntiuz & pprietatū exīt ſic mat
phicoq; prio. Et cū p hꝫ formā ſimplex det eē
& ſpēs pducat merito forma dt ipſius & totiꝫ
ſubā. Que qdē ſzm. A. ē id quo res ē id qd eſt.
qm̄ p formā res hēt eē qd eſt. Cōſiderando
tn demū formā ſpēi put ab ipā īmediate pue
nit opatio ut mox āplius appebit. & cū a ſubā
īmediate nullus pueīat actꝫ ſzm Cōmētatorē
viii. methaphice ppt ꝫrietatis abſentiam erit
accns. Quare ſupplendus ſzmo. A. formam
ſpecificā eē q̄ res ē id qd ē opatm̄ uidelz uim
ſzmōis premiſſi uolētes maxīe obſzuare. dcm̄
nāq; qd ꝫmedit & bibit tribus in corpe hūano
opari mōis. Primū ſiqdē et rōne mōſtrat.
Illud nāq; ē forma alicꝫ p qd res hēt eē & diſti
ctū ab aliis. actus. n. dat eē & ſepat & diſtīguit
vii. methaphice. talis aūt ut appuit eſt forma
ſpēi. Amp. Cōmentator. viii. methaphice.
Actio fecit ſcire formā uelut tranſmutatio ma
teriā. Cū igit uideamꝫ opatōes q̄ſdā mirabiles
& occultas nobis. īdicāt formas hꝫ uñ pueīūt
exiſtere ipāq; primitus & cū medio cauſatiuas.

Quare uidemus mēbrū ī quo uirtus exiſtit
ſpecifica nutrimtū ſibi ppriū attrahet quod
a tota fore ſubā ſeu ſpē uniꝟſi ſapiūt medici.
Erit itaq; ſubā. Conſiderata ſilr mō ſzo put
ab ipſa īmediate & ſzario pgredit actio forma
dnda ē accntalis ut uirtꝫ & pprietas quedā ſic
mōi locutionū īducti ondūt ſapientū. Et hāc
qdē ipīꝫ duplicitatē īnuit. A. inqēs. Cū dicimꝫ
aliq̄ a corpe ñ mutari q̄lia ſūt uenenū abſolu
te nolumꝫ dicere q; ñ calefiāt p opationē calo
ris īnati. ſz uolumꝫ dicere q; nō īmutant ī ſua
forma natali. īmo nec ceſſant ab opatione ſua
ꝟtute & forma manētibus donec corpus corrū
pant. Sic igit eā dicit uirtutē & formā. hꝫ autē
uirtus ſeu pprietas ī gne locat q̄litatis. Hoc
aūt nō rōne mime caret. Illud nāq; eſt accns
q̄litatis qd magis recipit & minus. hoc ꝟo ī hꝫ
repit. Nā in eadē ſpē quoddā eiꝫ īdiuiduū for
tioris extat opatiōis & nobilioris. quoddā aūt
eꝫ Amp. Illud quod plificatū īueīt in aliq̄ re
nō ē eiꝫ ſubāt fora. cū uniꝫ ſit unica unicū ſpe
cificū īprimēs eē. Sz talis forma ſic cōſiderata
plificationē recipit nō puā. Vna nāq; res ples
hre pōt hꝫ proprietates occultas. In magnete
nāq; ꝟtus attractīa ferri. pprietas qua ab ada
mate ligat. fātaſticas illuſiōes adducit. ac ydro
picos curare repit. īmo īfinitas entihꝫ cōpata
q. īfinitis collz qnto Adhuc quo deſtructo nō
deſtruit ſubā natam īcludit accntis. talis aūt
hꝫ forma. deſtructa nāq; ꝟtute ī ſcamōea colet
attractiua. & ī auro cordis letificatīa forme tn
ipōq; adhuc remanēt utcūq; ſic appebit ī āpliꝫ
magis. Accns igit extat talit ſūpta. Hec ꝟo
ſic deſcribit forma prio de cordis medicinis.
Proprietas ē nata īuenta ī mixtis corporibus
pcedēs ab eis a ſupna & pleniſſima influentia
ppt ꝫōnē ppriā q̄ pticularē & ppriā diſpōnē
acqrūt. Hāc et pprietatē dicit ꝟtutē & ī ꝫmix
tis īuentā corpibus. uñ ipā de gne uī accntis.
Attendendū tn q; in accntibus ī qbus forme
repiūt utcūq; ſpecifice ipā eēntia prīa & medi
atū opatiōis prīcipiū accns ē ſic & forma ſcda
& prīcipiū opationis īmediatū drā. lx. ī quibꝫ
diſtinctio nō ſic ꝫcidit pretacta. Quod aūt
in accntibus forma et attendat ſpecifica teſtat
A. eā fore colorē aut odorē. qd ex hoq; oſtendt
opatōe. Refert. n. prio prīa & ſza. colorē rubeū
ī tueri ſanguīs fluxū excitare. Et ttio. xv. Icteri
ciā patientes iuuari ꝫſideratiōe ī rebꝫ citrinis.
Illud nāq; moz natazz ad matīā expellēdā citnā
totā ad cutē. Silr & matrix a fora ſpecifica ſiue
pprietate natali odoribꝫ delectat & fetoribus
agitat. Immo ī hoc nccio aīal exīt. vi. interioq;
autoritate Platonis. Predicta autē diſtinctio
preter alia ſatis īnuit ſzo collz ī argutiōibꝫ iā
īducto. Sic igit azq; ī ꝫpoſito forma eiꝫ ſpēi

gstitutiua & primũ opatiõis principiũ forma
subãlis exit. Que aũt iberet eidẽ opatiõis pri
cipiũ exñs imediatũ ẽ accñtal. In reb9 aũt acci
dentis ẽ utraq; accñtalis l3 pria possit dici eẽn
tialis magis ad modũ fore prioris subãlis uere
Propt b9 s3m primit9 sciẽdũ q; qdã ãtiquo4
b9 foras specificas cũ ea4 pprietatib9 occultis
posuerũt ex elis & eo4 q̃litatibus solũmõ deri
uari. Quod et fortassis uĩ A4. pbl. pria sape
drã. lx. In hac quoq; opionẽ uisus ẽ incidere
Iohãnes Szapionis ĩ antidotario inqens. Sititu
do ppt quã attrabit res nõ est nisi p qualitatẽ
q̃dã gõnis elo4. His et gsentireuĩ satis Aueĩ.
coll3 qnto. uolẽs attrabẽs attrabet attrabibile
pportiõe ac gueientia ĩ utrisq; iuenta q̃ qdẽ ñ
nisi ĩ mẽsuris elo4 exit mixtiõis. i. ĩ attrabẽte
ac attracto q̃ elo4 q̃litatib9 fere p accñs ĩ exit.
Infuse nãq; sũt ĩ eis b9 bñtib9 pprietatẽ. Hãc
aũt opionẽ in tm̃ uĩ Alex. pypatheticus susci
tasse q; et aĩa3 hũanã posuit ex mixtiõe gsurget
elorũ. sic declaratũ drã. lx. id & in pbl. prima.
Adhuc rationibus ostendi potest & signis
formas b9 specificas & ea4 ꝓtutes ab alio pre
terq̃ ab elo4 mixtiõe cãri. Cũ unũqdq; dotatũ
sit duplr ꝓtute elari uidel3 & celesti. una qdẽ
cõi. alia ꝓo ppria de cõsolone medicĩa4 prio.
Amp. si b9 opatiões puenirẽt a gõne cũ cali
sit supig tendere. Oĩs itaq; medicĩa dissolutĩa
cala & leuis educeret p uomitũ. oĩs etiã grauis
ponderosa p secessũ. cuius g̃riũ expimur mani
feste. Agaricus. n. & pulpa cologntide calidi &
leues secedũt. lapis ꝓo lazuli trestris & ponde
rosus uomitũ incitat drã. lx. Eti magnes cũ
nõ sit calid9 ferrũ attrabit ex longinqs. Inuẽ
tus est et magnes q ferrũ uno capite attraxit &
alio fugauit. Et sitr qui ferrũ nõ attraxit. imo
fuit ab eo attractũ. Palin ĩ quibusdã lapidũ
iuente sũt figurõnes mirabiles attestãtes oĩsa
riã figurã corpo4 celestiũ & nõ iferio4 ut a3 in
lapidib9 ꝓone iuentis ad formã & rotũditatẽ
accedẽtib9 testudialẽ. In his nãq; stelle qnq; ra
diis utrĩq; a medio eqdistant ptensis iueniunt
figurate sic mirabili sculptura ut nll9 hũan9
itellcũs sua possit talia arte gstruet. Quos qdã
extimãt aĩalia preextitisse & ĩ lapidẽ uirtute
guersa minerali. A. metbauĩ. q̃rto. Quod et
A4. dicit fortassis mĩme appet ualere ut mon
straui ĩ expõne sup eiusdẽ pbleũata. Tradũt
nanq; expti scamoneã caliorẽ elo & tñ ducere
deorsũ. ellm ꝓo sursũ. sitr elacteriũ & gũi rute
sũt caliora predictis p utraq; ducentia. Sic
igit pret hãc mixtionis natã3 uirtutẽ aliã huic
appriatã o3 subiũgere. Et iõ fuerũt alii qui
preter elo4 mixtionẽ aliud principiũ posuere
extrinsecũ uñ fore specifice & sue causent ꝓtu
tes q et int se dĩsitatẽ recepũt nõ pua. Plato
nãq; posuit subãs sepatas q̃s ydeas appellauit
b9 formas cãre & ultr oẽm naturã & cognitiõe3
uidẽs pticularia ĩ oĩu3 transmutatione & fluxu
methaphĩce prio. Hec aũt positio sic itellcã
ĩ plib9 loco4 anullata ab A4. iueniĩ lic3 ipãm
Cõmentator aliq̃liĩ expõne. xii. methaphisice
satagat substinere audiẽdo p ydeas ĩpressiões
a sup9 fcãs ĩ hec iferiora p motũ & lucẽ. Ipsa
tñ ut sibi ĩpoit stare ñ pot eo q; unũqdq; gñat
a sibi sili & guenienti. vii. methaphĩce. Quod
aũt ĩ reb9 fit natãlis nõ ẽ fora neq; sibi sile s3
gpositũ ex matia & forma. Ad hoc. n. ut aliqd
sit subsistẽs o3 ut sit gpositũ. Fora aũt natãlis
nõ ẽ subsistẽs p se s3 ẽ quo aliqd subsistit. uñ
fora nõ ẽ pprie id qd gñat s3 gpoitũ eodẽ. vii.
ppt illud qd res creat natãles nõ ẽ fora tm̃ s3
& matia. Itidẽ b9 ydee sũt ĩmobiles cũ mot9
sit act9 entis in potẽtia phĩco4 ttio. qd matie
gueĩt utcũq; prie. ppt qd nccẽ ẽ eas sp eodem
mõ se bre. A cã aũt eodẽ mõ se bñte fore pce
dũt uniformit se bñtes. Quod qdẽ in formis
inferio4 corporũ ppt gñationẽ & corruptionẽ
eo4 nõ a3. Adhuc suppoitis eis ĩutiles eẽnt
ĩ fora4 pductiõe ut et uisũ drã ttia. eo q; matie
nõ pporcionãt n3 eã gtangerẽt n3 trãsmutarẽt
cũ oĩa talia uideãt matie ieẽ & ab ipã insepabi
lia. Relinqt ergo pricipia fora4 b9 corrupti
biliũ corpo4 alia existere ab ydeis. Fuerũt &
alii sic Hermes habidimõ caput sapiẽtũ dicẽs
has foras specificas cũ suis pprietatibus a cor
porib9 cãri celestib9 ppt dĩsas ymagines & fi
gurõnes ĩ eis motu accessiõis & recessiõis s3m
octauã spa3 motas. Quod et sentit alio tñ istig
motu ĩ centiloqo ita. Vultus istig seculi. i. spẽs
mineraliũ. plãta4 & aĩaliũ uultibus celestibus
subici uñr. Forme et siue ymagini sp accidet
ut sile appetat nat9 ei q ex gdib9 eig ascẽdit.
Hec aũt positio dulcior ẽ aliis & sufficiẽtior
in astrologia & arte ymaginũ pprie. In pbĩcis
tñ & medicinalib9 magis ĩ qb9 o3 detm̃ĩa tam
formã matie pprie & dispositie adueĩre nõ est
oĩquaq; sufficiẽs. cũ b9 fora3 gsiderẽt ĩ matia.
nõ. n. abstrabũt. vi. methaphĩce a ssz̃ibl̃i matia
ĩ cõi. Supueĩt & dem̃. A. q ĩ dĩsis loco4 dĩsa
uisg ẽ sape. In nono nãq; methaphĩce poit oẽ3
formam & naturam totã hanc inferiorẽ ab in
telligẽtia quã uocat agẽte3 dari. Posuit. n. sub
orbe lune itellia3 q̃dã gubernatricẽ spe actio4
& passiuo4. Hec aũt positio cũ eig ãnullatiõe
appuit ãplig ĩ expositiõe decime pticule pbl.
ac drã. ioi. In qbusdã quoq; suis alchimicis &
magicis secretis uisg has foras ĩprimi ex yma
ginatiõe & apprehẽsiõe moto4 supio4. uoluit
nãq; motores neq̃q̃ posse ĩtendere pticularem
motũ hũc uel illũ s3m sitũ nisi ppt apprehen
sionẽ aliq̃ pticulariũ. quã qdẽ ymaginatione3

Plato ydeas

Fora nõ gñat s3 c̃opositũ

HERMES sap̃ sapiẽtũ

A. uicẽna .xi. me

uocat: equoce tñ ad eã q̃ ps aĩe ſſ3ibilis exĩt.
Voluit.n.matiã gñabilẽ & corruptibilẽ motori
orbiũ ſic obedire uelut corp9 nr̃3 aĩe obediẽs.
Hec aũt ſtare nõ põt eo q̃ motoribus orbiu3
ymagiationẽ ſeu apprehẽſionẽ h9 nõ ẽ adapta
re.cũ mot9 eo4 ſit oĩo ordiati uie uni & ordini
adherentes creticoꝝ ſ3o. Quod eĩ maĩfeſtaĩ
ĩ naĩe ope ita ordiato ſitq̃ ſine deliberatione
opante illis ſuppoĩto & ab eiſdẽ directo.cũ na
tura mẽte careat & intellcũ melioꝝ ſcrutatiuo
re.a.q̃rto.dirigiĩ nanq̃ ab ĩtellĩa. Et iõ metha
phĩce eliciĩ.xii.op9 naĩe op9 fore ĩtellĩe. Vnde
Cõmẽtator. Naĩa facit aliq̃d ordinate & pfcẽ
& ſi nõ ĩtellĩgat.q.eẽt rememorata ex ꝓtutib9
agẽtib9 nobilioribꝰ q̃ dñr ĩtellĩe. In de cordis
aũt medicĩs dicit predictas formas ſpecificas
a prĩcipiis cãri actĩs quoꝝ cã deus ẽ benedict9.
Hãc aũt ſic leuẽ phĩa3 o3 ex extrẽo p media
ĩ alteꝝ extrẽoꝝ ut ĩ deũ bñdictũ ad quẽ oĩa ten
dũt ceu appebit adducere. Propt̃ qd̃ ſciẽdũ
ut ex his ueritas magis hẽaĩ q̃ mixtio cõcurrit
elaris certa & agẽs ĩprimẽs extrĩſecũ ut ea ĩtro
duciĩ ĩ ſuſceptm̃ foĩa cũ ſuis ꝓtutib9 occultis
ex merito bõe 9õnis prepãtis miſcibilia pfcẽ
ad receptiõe3 ipĩ9 prĩo ſ3a.& de medicĩs cord̃
Ita q̃ q̃tũ mixtio fuerit pfcĩor ppt̃ miſcibiliũ
bonã 9t̃mĩationẽ & 9ỏ tẽpatior tanto nobilior
introduceĩ & uirtuoſior adeo q̃ ĩ mixtiõe hoĩs
ppt̃ ei9 nobilitatẽ & 9õnis tempantiã forma
ĩtrodu ciĩ ab ex̃. Donauit nãq̃ deus hoĩ tẽpatio
rẽ 9õnẽ q̃ ĩ hoc mũdo ſit poſſibilis ĩueĩri prĩo
prĩa.qd̃ & ei9 tẽpatiſſim9 ĩdicat tact9 & ei9dẽ
corpis rectitudo. Ela nãq̃ cũ admixtionẽ eius
puẽiũt ſũt magis depurata & a ſorde ſeu labe
q̃rietatis ſeq̃ſtrata.ſũt.n.9patiõe alioꝝ mixtio
nis uelut auꝝ ad alia metalla fornace exaĩatu3
prĩo & ſ3o appns hiſtoriaꝝ aĩaliũ. Et iõ mereĩ
nõ ſolũ formã p ꝓtutẽ celeſtẽ ex elis ſuſcitatã
recipe ueꝝ eĩ ab ex̃. qm̃ ſolus ĩtellcũs uenit ab
extrĩſeco de aĩaliũ ge.ſ3o.& ab agẽte nobiliſſio
ut deo glorioſo & ſupremo. Eſt eĩ aliarũ for
maꝝ nobiliſſĩa diuĩtate ei9 pticipãs q̃plĩme.
Iux̃ illud pſalmiſte. Minuiſti eũ paulomin9 ab
angel.uñ Algaẽel ĩ ſ3mõib9 de aĩa. Cũ 9mixtõ
eloꝝ fuerit pulcrioris & pfectioris eq̃litatis q̃
nichil poſſit ĩueĩri ſubtili9 & pulcri9 ſicut eſt
ſpma hoĩs tũc fiet ad recipiẽdũ a datore foĩaꝝ
foĩas formis pulcriore3 q̃ aĩa extat bũana drã
eĩ.v. Appellat aũt.A.ſinuando formaꝝ datorẽ
ĩtellĩa3 iã dictã agentẽ. Sic itaq̃ fere ĩ oĩbus
foĩa ſpẽi cũ ei9 pprietatib9 occltis ex potẽtia
ſuſcitaĩ maĩie ꝓtute corpoꝝ ſupceleſtiũ ut ſen
ſit Ptholomeus & Meſ.cũ Hermete.& tande3
uigoĩ ĩtellĩe & dei cõditoris ſupremi. Circa
ſiq̃dẽ predcã dubitare 9tingit ĩ eo quod dictũ
ex tẽpam̃to 9õnis pfcẽ mixtiõe3 r̃gulãte foĩa3
cũ ei9 ꝓtutib9 ſiue ſpecificã ĩ maĩia3. Quoniã
o3 9õnẽ ita corrũpi preexñtẽ qd̃ 9tĩgere nõ uĩ
poſſe. Cũ dictũ ſit ĩ libris de ge.& cor.& de diſ
tẽpantia ineq̃li.oẽ3 inĩẽptionẽ & corruptione3
eẽ a q̃riis.q̃ni aũt preexñti nichil q̃riũ eſſe uĩ.
Ad qd̃ qdẽ dñdũ q̃ bonitate 9õnis mixtione
prepata ut dictũ foĩa3 cũ ſuis pprietatib9 ſpe
cifica3 ex maĩia ſuſcitari a prĩcipio forinſeco
ad quã & noua ſeqt̃ 9ỏ & alia ulr 9ñtia. Adueni
ente nãq̃ noua ſubãli foĩa prioribꝰ corruptis
ĩnouãĩ ceĩa. Foĩa.n.maĩie ãnectiĩ abſq̃ medio
ſ3o de aĩa.& viii.methaphĩce.ex quo q̃dẽ nexu
oĩa pdeũt accñtia. Dñdũ itaq̃ corruptionẽ du
plicẽ fore. Vnã q̃dẽ a q̃rio dircẽ ĩductã quo pre
exñs ĩpprie corrũpiĩ 9ỏ.alterã q̃dẽ corruptiõe
forme ſeu ſubĩ accñtis cãta3 quo ipã corrũpiĩ
corrrupto ei9 ſuſceptĩo ut pfcĩor occurrat ſic
pfcĩor adueĩt foĩa.quã ſeqt̃ de cãis longitudĩs
& breuitatis uite. Propt̃ h9 aũt ĩtiũ dubitaĩ
prĩo ĩ eo q̃ uĩ hãc formã cũ eius appẽditiis ex
celeſtiũ aliq̃ ꝓtute ſignata cãri ſub deĩminata
diſtantia. & ideo fortaſſis appellari ſpecifica
& occulta. S3 q̃ hoc eẽ nõ poſſit mr̃aĩ. Vĩ nãq̃
coĩs exiſtere nõ min9 q̃ & mixtiõis maĩia ipĩ9
ſuſceptĩa. Scriptũ nãq̃ ĩ prĩcipio de ſublibus
ex nccĩtate 9tinue motũ ĩferiorẽ ſupioribꝰ la
tionib9 copulari ut oĩs ipĩ9 ꝓtus gubernet̃ iñ
Dictũ eĩ ĩ his & ſ3o.c.&.m.q̃ calor & lumen a
ſtell ĩduciĩ a certo aere ab ipõꝝ latiõe. Et phi
ſicoꝝ ſ3o.hoĩem & ſolẽ hoĩe3 gñare. ppt̃ que &
ſilia hec foĩa uĩ ſpecifica foĩe coĩs nõ minus q̃
elaris & nõ 9tracta pprie ſic̃ teſtatus eſt Meſ.
Propt̃ hoc aũt dñdũ ut drã appuit.x.q̃ ſupi
orũ ĩ hec inferiora duplex ẽ ĩ pñtiaꝝ ĩpreſſio.
una ulis oĩb9 & coĩs p motũ & lucẽ qua q̃dẽ oĩa
in coĩ gubernant̃ ĩferiora. Ita eĩ q̃ ela ſ3m eoꝝ
diſtare aut appinq̃re. Eſt aũt & alĩa ĩpreſſio
pticularis ſine motu & luce pprie abſq̃ medii
alterõne ſuſceptis ĩpreſſa ab aliq̃ ꝓtute ſtellaꝝ
pticulari & ſitu cãta. C9moĩ ꝓt9 ferri attractĩa
magnetis exĩt ex polo artico ut expiũt deriua
ta.quã q̃dẽ ꝓtutẽ foĩe ſpecifice cũ eaꝝ 9ñtib9
ſũt ſecute. Et iõ qa cõmixtio regulata & bona
9õne ſeu q̃litatibus poĩta elo nõ ĩeſt ſingulari
foĩa h9 nõ adueĩt ſpecifica ꝓtutes hñs nobiles
& occultas ultra eloꝝ q̃litates. Vñ de medicĩs
cordis hãc ſcribiĩ uirtutẽ mirabilẽ & occulta3
ñ poſſe ĩ ſĩplicib9 repiri cũ ipã deĩ ex boĩtate
9õnis mixtionẽ optĩe regulãte. Et ppt̃ea eſt
uidere q̃ ĩ mixtiõe elari ex q̃ reſultat 9ỏ decli
nãs ad lat9 caliditatis & eĩ ſiccitatis plm repiĩ
h9 foĩa.eo q̃ ex nobili 9õne cãĩ q̃litatib9 actĩs
caliditate.s.nobiliori & ſiccitate paſſĩs. Et iõ
affõꝝ prĩa. Farmaca diſſolutĩa foĩa ſpẽi attra
hẽtia cala ſũt & ſicca.q̃litates.n. h9 attractiõi
9ferũt. ppt̃ quod & karabe fricatiõe calefactũ

Du?

palcuſ uaſẽtu

paleas ualentiꝰ rapit. In rebꝰ quoq; uehemẽt
frīs fortassis ad eoꝝ formã specificã mirabiles
nõ ꝯsecũt sic opationes & occulte ꝓpter ꝯnez
frãz ignobilẽ mixtiõis miscibilia male digerẽ
tẽ & ꝯmiantẽ nisi extẽt aĩalia ceu scorpio prĩ
cipiis subleuatus uite. Et iõ sꝛo farmacorũ de
medicĩs inẽficiẽtibꝰ sua frĩtate nõ poĩt aliqua
a tota spẽ inẽficiẽs ĩmo nõ inẽficit nisi ꝑ qua
litates suas. q̃rto quoq; sexte idẽ uideẽ sentiri.
Ponũt. n. uenena frã sua opari qualitate sicut
opiũ. mandragora. iusqamꝰ zcꝛ. licet prĩo sza.
exẽplariẽ tñ magis iusqamo uideat ꝟtus speci
fica adaptari. Propẽ qd̃ sciẽdũ deĩceps sꝛo q;
hec foĩa cũ suis appẽditiis spẽi dat & ñ ĩdĩduo
uñ & foĩa dĩ spẽi. Et qa spes magis ñ suscipit
& miꝰ szm rõnẽ eiꝰdẽ szm tñ eẽ ĩdĩduoꝝ & acti
onis prĩcipiũ ĩ magis ꝓticipat & minꝰ appin
quare aut distare foĩe uel matie. Videmus. n.
a qbusdã ĩdĩduis spẽi opatiões ꝓueĩre nobili
ores ut ab boĩe tempato & aloe succotrino. ab
aliis ꝟo uiliores sic a mũriõe. hic. n. & si figura
tionẽ uideat hĩe hũanã opatõibꝰ tñ illiꝰ mĩme
ꝓticipat uelut aloes arabicũ ĩ eiꝰ spẽ. Huiꝰ
quoq; nobilitas & ĩpfectio põt ꝯtĩgere ꝓpter
omogeneitatẽ matie & bonã ꝓporcionẽ ꝯnis
ad eã. Et ꝓpẽ matiei ꝯfusionẽ & ipĩꝰ ad ꝯnez
ĩꝓporcionẽ. Aut ꝓpẽ ꝟtutes seu alia a quibus
foĩa ĩtroducĩt specifica eo q; sint matie optĩe
ꝯfigurate. uł ĩꝯfigurate szm tñ magis & miꝰ.
Et iõ uidemus ĩterdũ mõstruosa q̃dã aĩalia ad
formã tendere hũanã szm ꝟo miꝰ & eꝰ. Propẽ
bꝰ siqdẽ q̃rtũ sciẽdũ q; bꝰ ꝟtutes occulte nõ
sp suas ꝯsecũt ĩsepabiliẽ foĩas. ĩmo illis rema
nẽtibꝰ plerũq; corrũpũt ipẽ. Quod eueĩre põt
aut ꝓpẽ ĩdĩspõnẽ matie cũ distẽpata ꝯne in q̃
earũ fuit suscepta cui ĩnitebat foĩa. uel ex pte
loci eoq; a locis ĩ qbꝰ ꝓducte fuerũt & ꝯserua
bant ĩmoueat. Est. n. patria prĩcipiũ gnatiõis
uelut & pĩ. uñ prĩo prĩa. corpꝰ ĩdicũ szm ꝯnẽ
sclaui q̃le fiet aut ĩtĩrmabiẽ aut morieẽ. locus
n. ꝟtutẽ hẽt ꝯtẽtiuã & saluatiuã locati phĩcoꝝ
q̃rto. Et iõ. x. ꝑbł. sic locꝰẽ nata facit. uñ de le
ge. Nĩa nata ẽ qualis ẽ regio. Aut hoc eueĩt ex
pte eoꝝ a qbꝰ illa forma ĩprimiẽ cũ uirtutibꝰ
Cũ. n. unũqd̃q; pyodo ĩmĩeẽ signato ut magis
az ĩ genetalicis ꝟtutes celoꝝ ad tẽpus deĩmĩatũ
ĩ foĩis & matiis sustentant. Iux illud sapientie
Produxisti oĩa ĩ nũero põdere & mẽsura. Et iõ
az defcũs multotiẽs expiẽtie illorũ qui ꝟtutes
has occultas expientes non szm signatũ tẽpus
obseruat. Inueiẽtes nãq; subãz & ꝯpoĩtũ putãt
illic & ꝟtutẽ occultã iueĩre. Forma nãq; ĩ cõpo
sito figura. color. & bꝰ diutius ꝑmanẽt q̃ ꝟtus
mirãda occulta. Cũ hoc deĩmĩatũ tpis pyodũ
magis ꝯseq̃t predictis ꝯnis eucrasiã. Quare
uidẽꝰ hodie multos lapides ꝟtutibꝰ olim sibi
attributis deficere. tũ ꝓpẽ ab eoꝝ locis sepati
onẽ. tũ eẽ ꝓpẽ tpis ãtiq tatẽ. Quod eẽ in uirtu
tibꝰ ymagibꝰ ꝯspiciẽ arte ĩpressis. Existũt. n.
adhuc ymagĩes ꝟtutibꝰ tñ carẽtes uelut ĩ ciui
tate Cõstantinopolitana ꝓbaui nũc reptũ. ut
& decrepitꝰ ĩ his q̃ sũt hoĩs oñdit. Quod aũt
ꝟtutes specifice tã natales q̃ arte magica ĩduc
te nõ sic hodie grandez repiũt efficatiã hĩe ut
scripsere ãtiq ꝯtĩgere põt. aut ꝓpẽ aliq̃ ꝯiũctio
nez seu motũ aliũ ut octaue spere mĩme nũc ut
priꝰ cãtm̃. uel qa motꝰ ignorat mõ specificus
sub quo deĩmĩate ĩprimãt karacteres & figure.
In foĩa eẽ sic ab extrinseco data ut nõ suscitet
ex matie potẽtia ea ceu testãt oẽs ĩcorruptibiẽ
extat & ꝓpetua. ꝟtus tñ eiꝰ specifica corrupti
bilis ẽ & tpe m̃surata. Insup notãdũ q; hoĩes
admirant ãpliꝰ ĩ opatiõe bꝰ uirtutũ occultaꝝ
q̃ sup opationẽ ꝟtutũ simpliciũ appentiũ cuz
tñ ille sint mirãde ñ paꝝ. Cꝰ qdẽ cã põt eueĩre
eo q; hoĩes nõ mirãt de his q̃ sũt sp szz de illis
q̃ raro ꝯtĩgũt de ĩtĩoribꝰ. vi. ut edi maĩfestat
mĩe ñ uisa exẽplo. uñ d medicĩs cordis. A rebꝰ
assuetis admiratio cadit & negłia negligit aĩa
de ipĩs ĩqrere. & lz uirtꝰ eoꝝ sit mirãda ualde
ut az ĩ ignis opatiõe stupẽda. Virtute nãq; ex
potẽtia uisũ ĩactũ deducit. phibet eẽ ne tãgat
ascendit q; sursũ. & que supat facit ascendere.
Crescit eẽ szm Aꝝ. ĩ multiplicata anologia in
ĩfinitũ fere corrũpit & trãsmutat ĩ sui subãm
cui obuiat nz dĩnuiẽ siqd sũat ex eo. hec aũt &
talia mirabiliora exñt attractõe ferri a magne
te & cetis siłiũ. Quia tñ sũt usitata & cõtinue
nobis appentia nõ admiramur ex eis. Quia ꝟo
magnetis & alioꝝ opatio ẽ rara & exñea nos in
admirõnẽ & cãe ĩdagationẽ ĩducit. ꝓpter nãq;
admirari nũc & primũ ceperũt phylosophari.

Cã quoq; bꝰ põt esse difficultas cognitiõis
ꝓporciõis mixtiõis ĩ q̃ foĩa cũ eiꝰ ꝟtute susci
piẽ specifica. Proporcionẽ nãq; simpliciũ cãntiũ
bꝰ mixtionẽ ignorãꝰ q̃diu uixerĩꝰ ĩ hoc mũdo.
uñ qnto collz. Impossibile scire ꝑ arbitriũ mẽ
surã mixtiõis ꝑ quã opatio specifica fit ĩ ipso
ente. qm̃ ꝯmixtio totiꝰ duorũ cũ toto altĩus ex
ope dei bũdicti & sũmi & ope natẽ de ꝯnibus
prĩo Est aũt difficultas & admiratio altera ex
ignorãtia prĩcipioꝝ ꝓuẽtꝰ bꝰ uirtutis occulte
cũ ipã nõ educat oĩo d potẽtia matie szz ad hoc
agẽs opeẽ extrĩsecũ eẽ ut corpus ꝑtiale celeste
deĩñ ĩtellĩa plena foĩis. demũq; primꝰ bñdcũs.

Propẽ q̃rtũ ꝟo ad primũ & szm dñdũ foĩaz
specificã ut iã appuit fore subãz ꝓut ipã ĩme
diate unit matie ꝯpoĩtũ ꝯstituenti. Ad aliud
dñdũ q; ut ẽ subã solo ꝯprehẽdit ĩtellcũ ut aĩa
aut alia foĩa subãlis de ñ ꝓceptis ſſzu. ut uero
ẽ ꝟtus & ꝓprietas subẽ uel ꝓprietas ipã ut co
lor aut odor rei ꝑ expimentuz dĩ cõprehendi

NŌ

ceu ex opatiõe ab ipã decisa denotat. Ad aliũ dñdũ ꝓ tãto dicere Ga. ipãʒ nõ fore rõe demõstrabilẽ eoq; occulta cũ natãʒ supet qualitatuʒ eꝗ ex qbus demõstratiões suscipiũt medici ꝓ tactũ. gustũ. odorẽ. & colorẽ. & subãʒ ut durã & mollẽ aspaʒ & lenẽ ꝛcꝛ. que medicus subãm appellat. cũ. n. ex his pueiamꝝ in cognitionem simplicis alicꝝ ĩ cognitioneʒ hꝝ foꝛe & uirtutis occulte pueire nõ possũꝝ lʒ ĩ plibꝝ sibi ꝝõ cala associet & sicca. Ipã quoq; put ẽ ꝓprietas q̃dã demrabil ẽ uelut & alia. Quod aũt nõ demrẽt itellexit Ga. ex ignorãtia ꝓcedere nri. cũ predicta q̃ rõnis ꝓducere nos neq̃ant ĩ cognitioneʒ sui actꝝ & foꝛe. Ad aliud dñdũ q; sic accñs corrũpit ꝝñs subãʒ ita & ipã. ꝓpt qd aut oʒ gradũ signare ĩ foꝛis subãlibꝝ et sic plures loquẽtiũ appnt cõcedũt. aut sʒm ueriorẽ pypatheticoꝝ snĩaʒ poñtiũ ꝓ unã formã ꝝpoĩtũ existere dicere q; mortuo tyro ĩtroducat ĩ istãti alia forma cũ ꝓprietatibꝝ ꝝñtibꝝ illã ꝓpĩquã foꝛe corrupte uelut aʒ ĩ gñatiõe ignis ex aere ubi qualitas igni ꝓporcionabilis introducit eẽntia uel spẽ aut remãet potẽtia nõ autẽ ut priꝝ actu. Dicat igit ad pñs ad hoc tm̃ cũ id difficultatẽ tangat nõ mĩorẽ ista. Ad arguta ℣o ꝓtis altiꝝ ꝛcedẽdũ ẽ Ga. &. A. & aliis dñtibꝝ hꝝ foꝛaʒ foꝛ ꝓprietatẽ uirtutẽ & q̃litatẽ mõ exposito. Ad aliud dñdũ sĩlitudinẽ eẽ duplicẽ. Vnã q dẽ q̃ ẽ rspcũs & ꝓporcio. ℣ big. attrahentis ad attractuʒ supeoꝝ foĩas specificas fũdatã q̃ ẽ q̃litas & ab hac ut oñsũ nõ fit principalit actio taliũ uirtutuʒ. Iuuat tñ eadẽ uelut ẽ sĩlitudo calidi ad calidũ. Est & alia magis ĩ ꝓprie dicta que ẽ ꝝueniẽtia & omogeneitas foꝛe specifice uniꝝ rei ad alteraʒ ad quã siq dẽ ꝝsecũt uirtutes qbus unũ agit in aliud. Et hanc qdẽ sĩlitudinẽ intellexit Ga. cũ dixit spẽs attractiõis nõ eẽ nisi ꝓ sĩlitudinem subãꝝ ad subãs. Ad aliud dñdũ q; lʒ foꝛa specifica cõseq̃t ꝝõnẽ adueĩat iã priꝝ enti ĩ actu cũ tñ ei occurrit corrũpit actualitas preexñs & ꝝõ & ĩ instãti noua ĩtroducit foꝛa cũ disponibꝝ sequentibus illã ut declaratũ prius. Ad aliud appuit qd dñdũ. Innuit. n. q; hꝝ foꝛa inq̃tũ est dãs eẽ ꝝposito simplr & prĩcipiũ primũ opationis ẽ subã. put ℣o ẽ aliqd hꝝ ꝝñs subãʒ & prĩcipiũ opatiõis ĩmediatũ ẽ ꝓprietas q̃dã occulta uirtus & naturalis potentia. Ad aliud iã uisum drã maxime. lx.

DIFFERENTIA. .LXXII.

Vod inter sanũ & egrũ accidat mediũ oñdit ex tegni & Eracleo prĩo theoꝛ. introducto dicẽte medicinã eẽ sanorũ egrorũ & neutroꝝ. hꝝ et mediũ sentit a Iohãnitio & theoꝛ. q̃rto. Quod & mãat rõne. qa in predicam̃tis ꝝria mediata sũt quoꝝ nõ ẽ nccĩuʒ alteꝝ ĩec susceptibili. Sanũ ℣o & egrũ uñr hꝝ. Nã si dicat huic ĩest albedo nõ seqt q; dẽat dici albꝝ. & sĩlr ĩ nigredĩe. dubiũ. n. ẽ an simplicit insint aut sʒm qd topicoꝝ sʒo. Ita in sano erit & egro. qm̃ poterũt sʒm ꝓtẽ & simplr nõ ĩeẽ.

Rursꝝ oĩs motus ẽ de extrẽo ĩ extremũ ꝓ mediũ qd ẽ neutrũ extrẽoꝝ. Aꝝ. & Ga. sʒ motus ẽ de sano ad egꝝ & eꝝ. Adhuc corpꝝ aĩat mutat de egritudĩe ĩ saĩtatẽ & eꝝuerso sʒm naturã. sʒ nlla trãsmutatio nate ẽ subita. nõ. n. ea sustinʒ repẽtinas ĩmutatiões ĩ tegni. uñ. vii. hystoriaꝝ Nata sic ꝓcedit paulatiʒ & ordiate ut ꝝtinuita te lateat ꝝtminũ & mediũ. Non aũt hoc eẽt si repẽte ĩmediate fieret trãsitꝝ de uno extrẽoꝝ ĩ aliud. Eti cũ due nate corpꝝ cõstituat ꝝplos. & ꝝpõ. cũ ẽtia et dcã coĩs ex his unitas. possibile nãq; erit tẽpam̃tũ fore ĩ ꝝõne. ĩ ꝝpõne aũt distẽpamẽtũ & eꝝ. Aut ĩ ꝝõne tẽpamentũ in actĩs & distẽpamẽtũ ĩ passiuis. & sĩlr in ꝝpõne drñter sʒm eius quadruplicẽ natãʒ. & eodẽ mõ ĩ unitate. qd põt ꝝtĩgere ex ipãꝝ cãꝝ uarietate Nõ solũ. n. ꝝpõ seqt ꝝõnẽ ĩmo et rem diuinam desup ex supioribꝝ ꝝõnũ prĩo. ꝓpt que mediũ dictũ neutꝝ seu neutralis dispõ int sanũ & egꝝ cõcidet. Oppositũ quoq; hoꝝ nõ minꝝ autoritate oñdit & rõne firmat. In predicamẽtis. n. sanũ & egꝝ ꝝria ponũt ĩmediata eoq; altuʒ ĩsit natalr suo susceptibili uelut par & ĩpar nũero uñ q̃rto topicoꝝ. Saĩtatis & egritudĩs nichil ẽ mediũ. boni aũt & mali exit. Itidẽ Ga. uidet neutrũ respuere ĩ heresibꝝ. Ait nãq; sʒmo uetꝝ medicinal ẽ doctrinã sanatiuoꝝ & egrotatiuoꝝ existere. Adhuc in libris de morbis causis & accñtibꝝ & maxĩe ĩ prĩo. & de ĩge. prĩo & sʒo. ĩ qbꝝ ĩuestigat natãʒ & eẽntiã egritudĩs & saĩtatis nũq̃ de medio facit mẽtionẽ int ipã. Oẽs n. boĩes cũ actus ꝓticulaꝝ corꝓis ad gestiões q̃ sʒm uitã inculpabilr hẽant famulãtes sanos se eẽ credũt. Nã ab exitu tẽpam̃ti usq; dũ morbũ qs cadit mlti sũt ꝝdꝝ. Nociti ℣o quocũq; illoꝝ illa ꝓticula egrotare extimãt. Vlr. n. q; stati cũ qs egredit tẽpamẽtũ hũc ĩcidere ĩ intẽpam̃tũ & eꝝ. uñ ait quoꝝ saĩtas ẽ moderatio hoꝝ egritudo ẽ ĩꝝmoderatio. Nʒ eiꝝ fidelior imitator Halyabbas. vi. theoꝛ. ubi agit d morbis & eoꝝ caĩs. quos qdẽ tãtos locis ñ ẽ põere ĩsufficiẽtes.

Eti prĩo prĩa. Dicemꝝ quõ int duas dispões int quas ꝓculdubio nõ ẽ mediũ media uocent.

Silr collʒ prĩo. adhuc nõ attendo ei de quo dixerũt q; nõ ẽ sanũ nʒ egꝝ qd declat ut dicet ĩ sequẽtibꝝ. Ratione quoq; idẽ ꝝuincit. qm̃ saĩtas ẽ qddã bonũ nate. egritudo aũt eiꝝ oppositũ ut malũ. Int bonũ aũt & malũ nate ñ cadit mediũ. Quia malũ ẽ boni priuatõ. nõ. n. malũ aliquã naturã dicit sed priuationẽ solã boni & defectũ. uñ dr causaʒ hr̃e deficientes. s. a bono. Int priuatĩa ℣o nõ cadit ut declarabit mediũ.

Dixi aūt naē. qm̄ int̄ bonū & malū moris & policie intcidit mediū puta heremita q nō est bonꝰ nꝛ malus quo ad politicos actꝰ exercēdos Cōmentator. x. methaphīce. Adhuc arguūt dñtes ꝙ sanitas cōsistit ī pūcto ut ī tēpamēto pfcō & īdīsibili. Quod aūt ab illo ꝛcedit mox ī intēpamētū & egritudinē incidit. Cū decidat ab illa pūctali tēpantia. Int̄ sanū igit̄ & egꝝ mediū cadit nullū. Propt̄ qdē primū sciēdū ꝙ saītas ē ꝰstructio oīuꝫ pticulaꝝ sꝛm naturaꝫ. Aut cā naēaliū actuū prīs de morbo. & de re. sa. Saītas ē ꝰpō sꝛm naturaꝫ uniuscuiusq cōsuetos pficiēs actꝰ. Vñ Iobītiꝰ. Saītas ē tēpamentū pficiēs res naēales sꝛm cursū naē. In prīcipio ꝟo canōis ē dispō aut hītus ex q̄ opatiōes subī sane ꝓueniūt. Sꝛo quoq collꝛ poīt̄ bona dispositio ī mēbro q̄ ipm̄ opaē opationē quā hēt aut patit̄ passionē quā hēt. Est aūt egritudo huic oppoīta dispō corpis pret̄ naēam actū nocens. prīo de morbo. & ttio de accñti. Aut intē pantia extra cursū naē uñ fit lesiōis effectus.

Prīo ꝟo sꝛa. ē dispō nō naēalis ī corpe hūano ex q̄ ī opatiōe ꝓueīt nocumētū ꝓuētu primo.

Collꝛ ꝟo sꝛo ē dispō ī mēbro ꝑ quaꝫ agit & patit̄ pret̄ naēaꝫ. Sꝛ qa sanū & egꝝ sūt ꝗria. & ea oppositoꝝ sūt spēs priꝰ qd sint opposita dicaē. & demū de aliis. Quinto quoq metha phīce. Opposita dñr q̄cūq nō ꝰtīgit simł adeē amborū susceptibili. unde. A. vi. methaphīce. Quecūq nō ꝰueniūt ī uno subō & uno tpe dñr opposita. Sūt aūt q̄tuor eoꝝ modi ī pꝰpredica mētis positi &. v. methaphīce. Contradictoria priuatīa. ꝗria. & relatīa. Quorū q̄dā sꝛm. A. nꝛ subm̄ sibi ꝰcernūt nꝛ genꝰ sīc ꝗdictoria. Oppo nūt. n. ut affirātō & negō. Nā ꝗdictō ē cꝰ nō est mediū sꝛm se pꝰtioꝝ prīo. talia. n. circa oē subiectū ꝰtīgūt. de quolibꝛ. n. ꝟificaē eē uel nō esse methaphīce q̄rto. Neq et̄ genꝰ. cū nō ens sit ntłiꝰ gñis. īmo nꝛ ens qd aꝫ ī porphirio & ttio ꝓbaē methaphīce. Quedaꝫ quoq subm̄ sibi detminat & gñꝰ sīc ꝗria. sūt. n. posita sub eodē gñe & maxīe a se distāt ī pꝰpredicamētis qnto & q̄rto methaphīce. sīc īpar & par nūeꝝ & gñꝰ q̄titatis discrete. & albedo & nigredo colorꝛ & supficiē. Ipīꝰ. n. ē ꝓpriū colorari. Relatiua quoq detminat et̄ sibi gñꝰ & subm̄. & aliqñ in dīsis. intdū ī uno. Idē nāq pōt eē pater & filius drñt̄. Genus et̄ ꝰcernūt. Nā q̄dā sūt quoꝝ esse ē ad aliud se hīe ut relatīa sꝛm eē. sīc hītꝰ dispō & disciplīa. aut quorū eē ē aliud dici & referri ut magnū ꝓuū. sīle & dissīle. sciētia & scibile.

Sūt & alia priuatīe dcā que subm̄ ꝰcernūt & gñꝰ quodāmō. alio aūt mō nō. sīc ea ī qbꝰ poīt̄ nō posse fieri regressionē a priuatiōe ī habitu facto egressu in eū uelut uisio & cecitas. lux & tenebre. Subm̄ nāq cecitatis & uisus ē oculus. tenebre & lucis aer. Genꝰ autē nō detminat. qa priuatio ē negatō ī subō q̄rto methaphīce. uñ A. hītus & priuatio sunt affirmatio & negatio restricta circa genꝰ uel subm̄ ī tpe & dispōne. Dicit aūt circa gñꝰ. qa pōt utcūq gñꝰ ꝰcernet̄ priuatō sīc & subm̄ ꝰcernit puta circa catuloꝝ uisionē aut ulpiū debitū ut uideāt tēpus expe tentiū. Deīceps ꝟo aduertendū ꝙ Mediū dīt̄ qdā int̄ duo locatū extrēa quod triplicit̄ solꝛ distīgui a loquētibus ī coībus magis. mediū vꝛ sꝛm subm̄. tēpꝰ. & formā seu dispōꝛ. Appellaē quoq mediū sꝛm subm̄ cū ipm̄ nulliꝰ sit oppo sitoꝝ receptm̄ sīc lapis sanī & egri mediū exīt bꝰ. nō. n. sanū aut egꝝ uerificaē de ipō. Mediū ꝟo rōne tpis dīt̄ qñ est dare tēpꝰ in quo neutꝝ īest subō. sīc catuli aut ulpiculi est mediū tpis uisiōis & cecitatis. nō. n. añ nouē dies dīt̄ cecus aut uidēs. Priuatio. n. ꝓpriꝰ dīt̄ qñ ē aptū natū subm̄ hīe & nō hēt. Nā cecitas ē priuatio q̄dā Cecū aūt nō dīt̄ sꝛm oē tēpꝰ sꝛ qñ natū ē hīe & non hēt qnto methaphīce. Est quoq mediū sꝛm formā cū ipā una media ex extrēis cōfecta inexīt subō ut pallidū aut rubeū ex albo & nigro cātū. Si ergo q̄ras quō sit mediū int̄ premissa oppoīta. & priꝰ ī ꝗdictoriis. Rñdendū ꝙ unllū predcoꝝ ē mediū. ulr. n. nullū intueīt ut diffinitū ē sꝛm se mediū int̄ ꝗdictoria. De quo libꝛ. n. ueꝝ ē dicere ī subō & ī quolibet tēpore ꝙ uidet aut nō uidet. multo aūt minus intcidit mediū disposicionale. In priuatīs ꝟo ē mediuꝫ subī & tpis. Nā subm̄ ē aliquod puta lapis de quo nō ꝟificaē cecitas aut uisio. Est & subiectū de quo ꝟificaē relatiōe ad tēpꝰ ut de cane post nouē dies & nō añ. Ad aliquod quoq mediū uīt̄ hīe subī & tēporis sꝛm drñtes ꝓtes rełonis & foīe. Idē. n. pōt dīsa pater rōne eē & filius.

In ꝗriis ꝟo mediū uidelicꝛ subī ut iā appuit & nō tpis. In quolꝛ. n. tpe ē dicere aliqd subō ꝰtrarioꝝ īexistere. Mediū quoq forme est id de quo prīcipalit̄ q̄sitū exīt ita ꝙ predicta sūt expositiōis grā ꝓtractata. In qbusdā quidꝛ ꝰtrarioꝝ repīt̄ ut ī his que ꝰtraria dñr mediata puta rubeū int̄ albū & nigꝝ. Et huiꝰ mediū intdū ē uno noīe formā denotāte noīatū ut ru beū seu pallidū. & tepidū int̄ calidū & frigidū. Alñ ꝟo noīe carēs noīaē abnegatione extrēorū sicut qs nꝛ iustꝰ nꝛ īiustꝰ. qd iusti & īiusti me diū exīt. nꝛ bonꝰ nꝛ malꝰ boni & mali mediū.

In qbusdā aūt ꝗriis nō repīt̄ mediū quocūq mō dcm̄. q̄ & ꝓpt̄ hoc ꝗria dñr īmediata uelut par & īpī nūero. sanū & egꝝ ī corpe sꝛm Aꝝ.

Est aūt ultīꝰ sciendū ꝙ ī qbusdā fit ꝗriis bꝰ uicissim de uno in aliud ꝓmutatō ut de sano ī egrū & eꝰtra. In quibusdā autē nō īmo alterū naēaliter uidetur insertum fore subiecto puta impar trinitati. par quaēnitati. & calidū igni.

Adhuc ꝗria unꝝ oio adxsari & mutuo se ex subo expellere ut unu sine alto repiat oio. qd i sano & egro no uꝝ qbusda peitꝯ eueire. unu. n. sꝛm qd ex nccitate altuꝛ ꝯpatit eo q ipossibile e saitate aut ifiritate fieri caretibꝯ uita d ssꝛu & ssꝛato. Vita xo stat qtucuq praua & exigua p aliq porcoꝛ ꝯtepatie & saitatis. & tuc sꝛm hos egritudo sp i sanitate locabit. qd no i aliis int ueit ita ꝗriis. Circa predictu dubitat. qa uꝝ ut aiut egru et i effcu cu sano existere. cu Ga. in bis q de ige. uelit egros et no coseruare. Id aut corpi saitate pticipati debet. Et dra. lxv. Sanis oia insut sꝛm natazꝛ. egrotantibus preter natura iqtu egrotat. Quia igit dr egrotatibꝯ absq oia & iqtu egrotat sil iueit sanu iexistere cu egro. Palin collꝛ ttio. Febris e calor natal cu egritudiali seu extraneo ꝯmixtꝯ. Itide qs causonisans sanat. cu oe aut deducat de potetia in actu p aliqd exns actu. oꝛ igit cu egro sanum actu et existere. Sut igit sil actu. In ꝗriu qa ea sut ꝗria & imediata quoꝝ ratio in maxia extat distatia ita ut una fore no possint. Non igit secu sanu egꝝ ꝯpatiet nec eꝯ. De hoc aut ut mox appuit dixerut aliq nullu ee corpus adeo egꝝ qn eide saitatis aliqd insit et i effectu. qa saitate facit saitas aut ps saitatis metbaphice vii. ita ut i egrrio corpuꝛ sit saitas actualis q pome ipa tande reddat i effectu. Sꝛ qa egritudo & saitas aliud e q uita qs bi no unꝝ seqstrar ondit. Saitas. n. oppoit egritudini. Vite autez mors. manente nanq uita sanitas & egritudo uicissim circa eius pmutat subm. un de causis logitudis & breuitatis uite salutis susceptiuis fit mo saitas nuc egritudo. Propt qd dndu sꝛo i egritudie qtucuq seua i aliq pte cordis seruare saitate i bitu seu potentia sꝛa uel actu prio. sopita. n. pmanꝛ taq uita i seie a matrice suscepto q ente bitu mox ꝯnter fit actu. xlviii. un Cometator qrto ce. &. m. Cor e quod alat mebru egrotas ad saitate. mebꝝ xo ifirmu est altabile. Educit aut hꝯ potetia seu bitꝯ i actu sꝛm de facili cu paꝝ distet ab illo. Quod aute tale potetia pdit fcit i actu e celestis uigor ceu cu lua ꝯiugit alicui beiuolo planetaꝝ uel eude aspicit. x. dra &. ciiii. Aut spes saitatis exns in alia medici p qua res nccie applicant sanatiue subo. sic. n. saitas fit ex saitate ac domus ex domo exns uidelꝛ i artificis aia metbaphice tactu vii. Ex hoc itaq appꝛq cu egru effcu iexit sub iecto sanu illi no erit i potetia pria ut aliis contrariorū nꝛ actu sꝛo ueꝝ prio. hnt igit alia qdaꝛ natura a ꝗriis cetis. Et p id adiducta qd dndu appuit. Int sanitate siqde & egritudine Ga. uisus est mediu sꝛm forma aut dispone locare: Id neutꝝ seu neutrale appellas dispoꝛ. Quod mediu i tres distinxit drias. Na aut forme abe saitatis. s. & egritudis ꝯfrangent insim i ttio & sic primu ꝯstituent neutri significatu quod dicit ee uere mediu saissimi corpis & egerrimi: In quo siqdeꝛ ponut significato pueri senes & ꝯualescetes prio sꝛa. qbꝯ associent & decidetes. Vel qa pretacte fore i uno tpe sit equalit i mebris coplate ceu i corpe palitici. aut pticipado ieqlit sic i corpe ceci. Vn. A. uelut cu qs sanꝯ e i ꝯone & eger i ꝯpone uel eꝯ. Aut sanus i qlitatibꝯ actis & eger i passiuis aut exso. uel infirmꝯ i qtitate sanꝯ i forma. Vel erit p relatioeꝛ ad etates & tpa ceu flaticꝯ q ifirmꝯ e i puericia & sanat i iuuetute. Colicꝯ aut egtra dr neuter. aut puer q sanus e in estate & ifirmus i hyeme Iuueis aut egtra. Est quoq sꝛm Ga. sciendu q neutꝝ i prio significato e xe mediu & reale saitatis & egritudinis. Alia uero duo media & maxie ttiu sut ronis & relatia. Extrea. n. ipsoꝝ p se ꝯsiderata saitas exnt & egritudo. Sed itellectus & precipue i significatoꝝ ttio coparans unu ad aliud mediu & neutralitate constituit sꝛm q ipm ex drsis ptibꝯ aut disponibꝯ colligit i unu. Nosce igit primu significatu iportare unitate subi & tpis sꝛm unitatem tpis & drsitate suboꝝ. ttiu aut oppoit isti. Propter sꝛm qde sciedu q Haly. moues hac dubitatoeꝛ qda distictioe nitit Aꝝ. & Ga. ꝯcordare ac si int eos no sit realis sed uocalis magis dissonantia. Dicit. n. Aꝝ. uoluisse ipossibile fore saitate & egritudine simi a corpe remoueri & fieri in eo ttia dispone no hnte pte saitatis nꝛ egritudis. Sic igit ult Haly Aꝝ. itelligere no esse mediu int hec q no pticipat extreis qd p abnegatoeꝛ mediu dr extreoꝝ. Sicut qd no e iustu nꝛ iiustu dictu fore mediu iusti & iiusti. Sꝛ ait Ga. uelle p dispoꝛ q n e saitas nꝛ egritudo/dispoꝛ corpis i qua iueniut saitas & egritudo simi. ita q aut illa una sit hora & alia i alia. uel porcione cꝯq eaꝝ. aut sꝛm semita pmixtionis uel uicinitatis sꝛm hec. n. tria ut appuit. Ga. triplex distiguit significatu neutri. Ita q Aꝝ. negat mediu no ee ttiu alteru ab extremis. Quod Ga. uult hoꝝ pticipatione mediu fore. Sed fortassis hec solo stare no pot cu menti adxset magis Aꝝ. q ipm coformꝛ Ga. na si Aꝝ. no negat mediu int predictas dispones nisi id quod non pticipat extreis tuc & mediu sili rone inter oia negabꝝ ꝗria mediata. No. n. i ipis e mediu nisi p pticipatione extreoꝝ appens de ssꝛu & ssꝛato. sicut tepidu ꝯstruit pticipatioe cali & fri. & rubeu glaucu & uiride & ceti colores coficiut ex albo & nigro. Et io pbicoꝝ qnto. Mediu ꝯpatuꝛ ad unu extreoꝝ uidebit alteꝝ. ppter qd sꝛm Aꝝ. oia ꝗria eent imediata. cu tn ipe distixerit ea p mediatu & imediatu. Sꝛ aliqs in Haly/subsidiu dicꝛ forte ipm uoluisse Aꝝ. int sanu & egꝝ

nō fore mediū uno noīe noīatū ceu inter albū &
nigrū colores ſūt medii. Sz hoc dicere Haly
defcūzñ ſanat.cū Aur.uoluerit expreſſe mediū
int̃ ſanū & egr nō ꝯcidere quocūq; mō ſic indi
cāt ſzmōes preīducti eiꝯ apte. Nz etiā hic bene
explicat Ga.mentē qua intentiōe mediū inter
ſanū collocet & egr & ꝓprie ī prīo ipīꝯ ſignifi
cato ī quo difficiliꝯ hoc appet aut id ſit ꝑ uiaz
trāſmutatiōis aut alteratiōis uel quō. Et iō
fortaſſe ꝓpt̃ hoc fuerūt modernor plures alr
dñtes quorū multi lz uideant̃ uerbis diſſonare
ſnīa tñ cōcidūt. Dicūt.n.aliq ſaītatē & egritu
dinē poſſe ꝯſiderari dupl̃r. Aut q̃tū ad cauſas
ſuas & ita nō int̃cidit mediuz. qa cū cauſe ſint
īmediate & effectꝯ erit īmediatꝯ. Cauſe autem
ſaītatis & egritudīs dñr equale & inequale int̃
qd̄ mediū nō exīt. Vel q̃tū ad opatiōes ſzm
q; corpꝯ ſanū dr̃ actiōes ſuas debite & ītriſtant̃
oīo exercere. Egrū ꝟo eꝯ int̃ que dicūt mediuz
cadere. Et iō teſtant̃ eorū qdā Ga.morbū diffi
niuiſſe q; ſit diſpō ſeu habitus preter naturam
ſſzibilit̃ ledens opatiōes. Et q; ſaītas ſit diſpō
aut bītꝯ eas ſzm naturā ꝑficiēs. Int̃ ꝑfectionez
ꝟo opationū & eor ſſzibilē leſionez int̃cidit me
diū ut.q.inſſzibilis leſio ī opatiōe quā uolūt eē
neutrā diſpōnē. Hec aūt poſitio ſtare nō pōt
nec q̃tū ad ipīꝯ primā ꝑtē nz quo ad ſzā. Nō
qdē q̃tū ad primā eo q; equale & ineq̃le nō pñt
ꝓprie eē cāe ſanitatis & egritudīs cū cā ꝓxima
& īmediata debeat eē eiuſdē coordinatiōis &
nature cū effectu. qd̄ az qa is ꝑ eā diffinit̃ aut
ꝑ eas eo q; plures ſūt uniꝯcuiuſq; cāti naturales
cauſe. Diffiniētia ꝟo & diffinitū debēt eē eiꝯdē
predicam̄talitatis & coordiatiōis topicor. vi.
& ſil̃r q̃rto. Sz eq̃le & īeq̃le ꝓpriū q̃titatis in
predicam̄to magis collocat̃ relatiōis. Sanitas
ꝟo & egritudo in diſpōne aut bītu q̃ ē q̃litatis
primū gñꝯ. ꝓpt̃ qd̄ eq̃le & īeq̃le nō erūt ſaīta
tis & egritudīs cāe. Quia tñ plures maiorū
hoc dixere dico ipōs ꝑ eq̃le tēpam̄tū ſeu ꝯmen
ſurationez īportare. ꝑ īeq̃le autē ītēpiem ſiue
īeq̃litatē prīo de morbo. Szā quoq; ꝑtē diſtīc
tiōis iſtiꝯ Aueř. prīo collz deteſtat̃ neutralem
reſpuēs diſpōz ita. Nō ē int̃ nocumētū opatio
nū ſſzibiliū & int̃ iuuamētū earr mediū. nec eſt
uariatio niſi ſzm plꝯ & mīꝯ. Et nō ē mediū int̃
duo ḡria. ita q; ſit aliqd̄ illor ī ꝑte abſq; ꝑte in
q̃ ē aliud. Et ꝑ hoc ſzm negat neutꝯ ſignificatū
nec ī tpe abſq; tempore ī quo eſt aliud q̃tū ad
ītiū ſignificatū. qd̄ dicit eſſe maīfeſtū ex ſcīa
ſpeculatīa. Si ergo nō exīt int̃ hec niſi ī magis
& mīꝯ uariatio cū hec nō dr̃ſificēt ſpēz & natu
ram q̃rto methaphīce. & Haly. nō erit mediuz
q̃tū ad opatiōes conſiderare. Fuerūt & alii
dñtes ſanū & egr poſſe dupl̃r cōſiderari. Aut
ſzm naturā uel ſzm iudiciū ītellcūs qd̄ ad idez
tendit. & ita dixerūt int̃ ſanū & egr nō ꝯcidere
mediū. cū.n.tēpamētū & ſaītas ut dicūt ꝯſtet
ī pūcto īdiuiſibili & qñcūq; aliqd ab illo habet̃
īdiuiſibili ī quo ſaītas ꝯſiſtit ꝯtēſtim dcuenit
ī diuiſibile & ī intēpamētū. Quod ī neutrū &
egr uolūt poſtea ſeq̃ſtrare. Et hāc ꝯſiderationē
teſtant̃ Aur.hūiſſe. Vel pñt ꝯſiderari q̃tū ad
iudiciū ſſzus. & hec medicīalis erit cōſideratio
eo q; ſſzm nō trāſcēdit Haly. uñ idē q̃rto q̃dri
ptiti. Ars phīce ñ īſpicit niſi ī rebꝯ maīfeſtis
ī ſentiēdo & uidēdo. Iſta et̃ ſic & alie opīones
pōt calūniari. qa ſaītas nō ē forma ſimplex ab
ſoluta & abſtracta. ſz naťalis q̃titati ſſzibili cō
creta & relata ſic appebit parr ťtio dicendor.
Nō.n.ſic differret medicꝯ a phō naťali cū uťq;
entia conſideret ꝓut ī maťia fundant̃ ſſzibili
phīcor ťtio. ſz ꝑ āpliꝯ uſe & mīꝯ ad aliū tñ finē
& aliū. Itidē ſſzus intuitio ſup rē fūdat̃. Aiūt
n.ſſzus a re uel ab eiꝯ accñtalibꝯ q; circa ꝓpriū
obiectū dr̃ nō decipi. ſzo de aīa. Fuerūt & alii
dñtes ſanū & egr poſſe ad duo referri. Aut ad
medicū ſpeculātez & ita erit mediū int̃ ſanū &
egrū dictū neutr. cū is ſpeculās attendat motū
fieri alteratm̄ de ſaītate ī egritudinē & eꝯſo.
Int̃ aūt oēz bꝯ motū cadit naťa media ut dictuz
prius. ꝓpt̃ qd̄ mediū int̃ ſanū & egrū locabit̃.
Aut pñt ad medicū practicū referri. & quia
practica duplex exīt ꝯſzuatīa uidelz & curatīa
q̃tū ad id q; corpus bꝯ mediū int̃ ſanū & egruz
ſaītate ꝑticipat regeť ꝑ ea que debent̃ ſano ut
ꝯſzuādo ꝑ ſiłia & ťducēdo ne labat̃ ꝑ parr ḡria.
Inq̃tū ꝟo ꝑticipat egritudine gubernat̃ regi
mīe curatīo ꝑ oīo ḡria. Et hāc qdē intentionē
dicūt qdā hūiſſe. A. cū dixit nō eē mediū int̃
diſpōnes. Sz hoc nō ualet. qm̄. A. dicit nō eē
mediū ul̃r. Quod indicat̃ ꝑ hoc qd̄ dixit ꝓcul
dubio nō eē mediū. Quod az. qa de neutro ait
prīo ſza. Ga. ꝑteſtando ſnīaz. Hoc aūt et̃ nō
uť ualere. qm̄ cū theorica ordinet̃ ad practicā
ſic añ finē ad ſuū finē nō ē dare q; aliqd cōſide
ret̃ ī theorica tāq̃ ī eo qd̄ ē añ finē qd̄ tandē nō
ordiet̃ ī finē ut ī priꝯ ſito. Si igit̃ medicꝯ prac
ticꝯ ñ negociat̃ circa neutr nz et̃ medicꝯ theor̃.
Sil̃r hec opīo adꝟſat̃ predictis ponētibꝯ ꝓba
bilit̃ nō eē mediū q̃tū ad cās uel naturā rei ſiue
ītellectū que ꝯſiderāt̃ a theorico ī ſtabiliētibꝯ
mediū quo ad opatiōes & ſſzū q̃ priꝯ attēdunt̃
a practico. Eſt & alia opīo q; Aur. etiā accepit
ſaītatē ſtricte ꝓut ī eq̃litate cōſiſtit calidor. f.
ſ. & hūidor nō abſolute tm̄ ſz ad opꝯ ſzm q; in
eq̃litate ꝯſiſtit. Egritudinē ꝟo aſſūpſerit et̃ in
īeq̃litate eor. Int̃ aūt predcā nō ꝯcidit ut dcūz
ē mediū. Sz Ga. accepit ſaītatē & egritudinē
largiꝯ ťminās eas ad duo pūcta int̃ que ſpaciū
ē ītellectū. Sz hic preť predcā & ſubdicenda
eam deſtruentia uť ſe ex ſuo dicere infirmare

Alia opio

nō ponēs mediū int̄ illa quoꝝ consideratio est
āgusta sic saītatis & egritudīs sm Aꝝ. s ī his
quoꝝ ē lata uelut saītatis & egritudīs cōsidera
taꝝ a Ga. qa int̄ tmīos ꝓe extrēos cadere habz
mediū. nō aūt sic int̄ latos eo ꝙ unꝯ tmīoꝝ ꝯti
net tminū seu extremū & nō ueꝝ & sīlr aliud.
Ita ꝙ sub ābobꝯ locat̄ id qd̄ erat mediū tminis
acceptis stricte. Sūt & alii sermones plures
ꝯsentiētes bis snīa lz nō uerbis & iō omittant̄.

Propt̄ ttiū qdē sciēdū ꝙ Aꝝ. accepit saītatē
& egritudinē sub āpliori latitudīe exntes q̄ G.
Quod ostendit̄. qm̄ saītas & egritudo sūt p se
ꝗria. Cū igit̄ ꝗrioꝝ p se sīt ꝗrie rōnes. & quotiēs
unū ꝗrioꝝ p se dī totiēs & ālīquū appns ī topi
cis si sanū erit sīplex & egꝝ ac eꝯso. & si sanū
multiplex & egꝝ. & sīlr eꝯ. Sz egꝝ ē multiplex
& latū sīc uolūt medicorum plīmi & Aꝝ. ergo &
sanū. Et hoc ē qd̄ ult s3o. ce. & .m. ponēs corpa
q̄tuor quoꝝ duo sūt sana & duo īfirma. Et ne
uidear id gratis dicere ipīus ītroducat̄ series.
Videt̄ optīe qdē corpi hnti existere qd̄ bn̄. qd̄
Ga. uocat sp sanū & saītatē pfectā seruans sine
medicamīs auxilio. Et subdit ppīqssimo aūt
s. huic sp sano p paucā & unā. s. actionez medi
camīs. solū. n. moderata ut ait īdiget ābulōne
ut seruet̄ sanuz. & hoc erit corpus qd̄ Ga. uocat
sanū multū & sibi ppīquū. & ita sūt duo corpa
sana. Deīceps adiūxit corpa egra ipā sīlr ī duo
ptiēs aiens. Quod aūt ē lōgiꝯ ab his. s. predcīs
sanis p plures actiōes medicaīs oz ipm̄ ad sani
tatē reducere. Indiget. n. ut sanet̄ cursu lucta &
pugna. Deīn̄ addidit q̄rtū quod alteri corpoꝝ
q̄tūcūq; laborāti nō adhuc existet bonū. i. sanū
nō. n. pōt certā saītatē acqrere sz alteꝝ aliquid
i. egꝝ pmanere. q. ꝯtinue. Pono tn̄ ꝙ oīa hec sīt
a generōne talia. Minꝯ aūt bene Aꝝ. ītelligē
tes alīt̄ exponūt uolētes per sm corpus. aut p
sm & tertiū Aꝝ. īuisse mediū int̄ sanū & egꝝ
existere saītatē intelligentes p corpus primuz.
egritudinē aūt p q̄rtū. Sz isti adhuc forte nō
legerūt ab eo in predicamētis & topicis nō in
telligentes etiā eius in. vii. phīcoꝝ fūdamēta.

Adhuc ibidem sanitas ē ꝯmensuratio quedā
calidoꝝ & frōꝝ p cōpationē ad ea que sūt infra
i. hūidoꝝ ex qbus cōpoīt̄ corpꝯ ad īuicē. aut ad
ꝯtinēs. i. ad aerē nos ꝯtinentē sm Cōmētatorē
hec. n. sūt saītatis cā. Penes ꝓo aliquos ad con
tinens. i. ad totū corpus. Appet igit̄ p hanc
dictionē q̄dā denotantē diminutionez & pauci
tatē ttio re. a. Et p id qd̄ saītatē describit in
ad aliqd quod nō ē forma sm eū simplex siue
absoluta angusta sm magis ꝯpoīta. Quod aūt
Ga. saītatē sūpserit & p ꝯns egritudinē strictiꝯ
Aristotile oñdit̄ p. A. dicentē quā nō bīe saīta
tis zcꝯ. i. ꝙ medici. s. Ga. & sui seq̄ces & nō na
turales ut qdaz praue exposuerūt sicut appet
ex ipō mox subiūcto nō posuerūt ꝙ ī diffinitōe
saītatis q̄ ē bītꝯ uel dispō ex q̄ opationes subī
sani pueniūt ꝯprehendat̄ ttia dispō. s. neutrali
tas nisi saītatē diffinierint quēadmodū deside
rāt. i. pūctalīt̄ & stricte saītatē determīauerūt &
posuerūt ī ea. s. diffinitiōe sanitatis additionē
q̄ nō īdigēt. i. drām q̄ saītas sepet̄ & distīguat̄
a dispōne ttia ut oīfariā seu oīo sanitatē strictā
& uerā accipiēdo. Et demū addit. Preterea cū
medicis ī hoc nō litigemꝯ zcꝯ. Loqt̄ ergo ꝯtra
medicos. & nō adꝓsꝯ natales. Et ita appz ꝙ Ga.
saītatē uoluit angustiꝯ sumere put int̄ ipāz &
egritudinē neutralis locat̄ dispō. Deinceps
quoq; snīa Aꝝ. & ꝓitas apiat̄ ī āpliꝯ. Dico itaq;
Aꝝ. nllo mō uoluisse int̄ sanū & egꝝ mediū ꝯci
dere cꝯ maxīe motm̄ uī hoc existet̄. qm̄ saītatē
& egritudīez ī prīa spē locauit q̄litatis. Septīo
aūt phīcoꝝ pbauit motū altatiōis nō fore nisi
ī ttio gne q̄litatis qd̄ ē passio & passibilis q̄li
tas. Nō. n. saītas aut egritudo cāt̄ nisi ex altera
tiōe precedente ī prīs q̄litatibꝯ sszibilibꝯ cali
ditate frītate siccitate & hūiditate. Sīlr foīa
tat̄ aut fīg̃a acqrīt̄ mēbī eo ꝙ mā ab aliq̄ q̄lita
te dispoīt̄ sszibiliū de ttia spē q̄litatis exntiū.
qa. n. matia densat̄ aut rara reddit̄ figura talis
aut alia ꝯseqt̄. Appetetiā satis ī sza spē q̄lita
tis nō fore motū altatiōis in tm̄ ꝙ Aꝝ. tacuit
ut maīfestū. eo ꝙ natalis potētia aut īpotentia
q̄ in s3o gne locat̄ q̄litatis nō adducīt̄ aut remo
uet̄ nisi p altatiōez ī subā grā qualitatū precedē
tiū & tandē p ipīus aut corruptionē datur uel
remouet̄. unde Cōmētator qnto methaphīce natu
rales potētie & īpotētie sūt prepatiōes & potē
tie nō q̄litates ī actu. Et iste prepatiōes conse
quūt q̄litates subāles. Et īq̄tū sūt prepationes
sūt priuatiōes. Et iō nō est pscrutatꝯ de eis in
vii. phīcoꝝ utꝝ in eis sit motus aut nō. Cū igit̄
saītas & egritudo sint hītꝯ & dispō & isti ad ali
qd sint erūt p ꝯns ī aliqd dicti. In talibus autē
nō ē motꝯ. cū oñsum sit qnto phīcoꝝ. & .xi. me
thaphīce motuz solum in tribus predicamētis
existere q̄titate q̄litate & ubi. Erit igit̄ ī hītu
& dispōne mutatio sola q̄ repit̄ ī subā & tandē
ī oībꝯ predicam̄tis aliis a predcīs. Sic ī saītate
& egritudīe īerit mutatō & nō motꝯ. Nō ergo
īter sanū & egꝝ aderit mediū sīc nz ī substātiis
cū hoc p motū acqrat̄ altatiōis temporaneū &
successiuū & nō p mutatiōez q̄ foīa sine medio
ītroducīt̄ ī instanti oppoīta. Sīc appet cū unū
eīoꝝ gnat̄ ex alio nullā formā mediā precedere
formāsi matiaz ultīo introductā. Et i causa &
effectꝯ sibi inadiuicē pporcionāt̄ & pprie cāe
& effectꝯ p se pximi & īmediati. Sz cā saītatis
p se pxīa & īmediata est tēpies & ꝯmoderatio
siue cōmensuratio. Egritudīs aūt ītempies seu
īmoderatio in prīo de morbo. he aūt opponūt̄

ut priuatio & hit9. Int priuatia ⁊o nō cadit medium fore de quo q̄rit. s3 medium subī aut tpis ut appuit circa q̄dā. Ex bis itaq; 9uicit adⁿtenti subtilē Ar. intellectū inter sanū & egr medius 9cidere. Quod aūt Ga. ss3erit ī tegni precipue medium int sanū & egr intueīre. Aut motū coīter suscepit p mutatiōe ut ī pricipio naturaliū. Aut motū altatiōis posuit ī spēbus aliis q̄litatis. nō ī passiōe & passibili qualitate tm̄. Quod ⁊ificat 9ñr & s3o sic et uis9. A. ī sufficiētia sentire. Dico et Ga. ī tegni motū fore medium int sanū & egr locale. & nō ī aliis fere locorū oib9 ut suā doctrinā diffinitiuā quā et testat ī pricipio sui libri eē breuē āpliaret & ordiatā redderet. 9ñtia & 9tinua ipm̄ ī tria sepās significata etiā subdisa. Propt q̄rtū ad primū qd dndū appuit. Fuit etiam Ga. secut9 Eraclei & Erophili opīo3. uñ q̄rto d̄ re. sa. Quidā mediū saītatis & egritudis neutraīr noīant de quo nō pua extat qō īdicās 9cidere ac 9tēni hoc ponētes. Quare. vi. ei9dē. Memistis eor q̄ de saītate demrata sūt. qm̄ q̄mlta ē ei9 latitudo. hec aūt & ttia q̄dā est dispō corpis que circa Erophilū noīans neutrā. Halyabbas autē q̄rto theorice tetigit neutr ne uideat diminut9 ī s3mōe Ga. cū extitit recitator fidelior id nūq̄ noīans Ga. alibi seriose qa exemplarit de accidēti quarto. Iohānit9 aūt secut9 fuit itidē Ga. ī tegni. ut & oēs tres ex una pdeāt radice. Ad aliud dndū q̄ saītas & egritudo seqt pricipia gnationis & uegetabil iberēt & unifoīit magis q̄ color. Cū ipē ex pris īmediati9 & unifoī9 cēnt q̄litatib9 gnati. Et iō p omē diffundit pl9 eiusdē. Color autē spūalit āpli9 & supficialiter. Est. n. extrēitas corporis nō pspicui de ss3u & ss3ato. unde Pitagorici colorē q̄da3 epypbariā appellarūt.

Ad aliud dndū q̄ ut oñsū de saītate & egritudine & e9⁊so nō ē mot9 sed mutatio p quā nō acqrit mediū aliquod ī tpe. s3 forma ī instanti ītroducit oppoīta. Expoīta ē etiā sufficient b9 argumentationis maior drā. xviii. Ad aliud dndū q̄ nulla trāsmutatio nature ē subita presuppoīta iā ipā existere. dcm̄. n. tegnicū natā3 nō sustinere repētinas īmutatiōes ī regimine 9seruatiuo ipīus iā preexñtis audit. Ea tñ siue ei9 subm̄ p subitā ītroducit mutationē inesse.

Ad 9firmationē p Ar. dndū q̄ sermo eius ē ī g̃dib9 entiū ulib9 uni⁊sis cui9 unū extremu3 ē matia dcā yle. & aliud cā pria ñ ī medīis cōcidētib9 int aliq̄ pticlaria g̃ria. Ad aliud dndū q̄ hoc 9cesso nō tñ seqt q̄ ppter hoc oporteat fore mediū ab extremis seorsū. qm̄ mox sicut una natā supabit aliā in saītate aut egritudine dicet sanū aut egr a dñante ī mixtura ut dicebat Anaxagoras ut ī rer distīctiōe. Aut foraī 9pō 9ōnē imitat ut sp qm̄ qd̄ facit uarietate3 ī 9pōne aut unitate primit9 uarietatē in 9ōne firauit q̄ ē sic pricipiū & radix natē 9ponibilis.

DIFFERENTIA. LXXIII.

Vod dolor nō possit eē morb9 oñdit. qa quod morbū denotat nō ē morbus cū signū & significatū l3 possint ide3 eē subō nūq̄ tñ rōne. dolor aūt ē medico signū. oñdit nāq; subitā alterationē que morbus est ī 9ōne. aut 9tinuitatis solone q̄ ī uniōe ī tegni.

Adhuc dolor s3m Ga. ē actio lesa. morbus ⁊o actio ledēs. hec autē drñt sic actiuū & passiuū.

Amp. dolor ē altatio q̄dā qnto theor. hec aūt ē mot9. morbus aūt nō est motus cū stabile qd dicat & iā fixatū ttio de accñti. Est. n. bit9 uel dispō ī qua pbat motū nō existere drīa priori.

Rurs9 que ex oppoīto diuidūt unū non pōt alter fieri. cū unū oppositor nō iuuet alter ad eē. Boeti9 q̄rto topicor. S3 morbus accñs & cā et diuidūt. n. oppoīte. & dolor ē ut dictū accñs qddā morbū 9comitans. Et firat. qa detestāt spasmū & febrē dicētes fore accñs nisi ex apāte 9tigerit. & morbū qñ ex mala 9ōne prīo d̄ morbo. Palin qd̄ ledit opatiōes īmediate morb9 exīt ut rō oīs denotat morbi. s3 dolor nō ledit opatiōes īmediate. qa tot sūt gna lapsuū bis q̄ ⁊tutē 9plent ī tegni. hec aūt sūt tria 9plo 9pō & natā coīs in q̄bus dolor nō locat. Quod si dicat q̄ dolor possit eē morb9 nō tñ oīs s3 mansiu9 prīo s3a. & ttio pria. Cū. n. figit rōnē induit morbi. hoc q̄de3 stare nō pōt. qa s3m. A. dolor ē subito g̃riū īpressorē sentire. S3 qd̄ pmāsiuū & fixū ē ut morb9 subitū eē nō pōt usq̄quaq;. Itaq; dolor morb9 fore nō pōt si māsiu9 et fuerit. Oppoītū b9 morbo ītior prīs. s3a & ttio pria. Adhuc qd̄ sine medio ut appuit ledit opatiōes ē morb9. talis ⁊o pōt eē dolor. cū subiectū ipī9 ut morb9 recesserit ī quo sustentabat & rōnē induerit morbi ut & eo recedente pmaneat. Eti accñs nō dīt a morbo prīo nisi p eē ī motu & altatiōe & ī pmanere & figi. s3 quod pmutat & alterat pōt qetari & figi ceu dealbatio cū ī tminū uenerit pfectiōis ipsius. Dolor itaq; morb9 pōt eē. Propt primū sciendū q̄ tmī b9 q̄siti appuerūt pri9. & de his uidebit et lxxvi. drā. Res quoq; pret naturā lic3 plures alñ ponant tandē ad tres coīter solent reduci que sūt cā morb9 & accñs. In pricipio ⁊o de īge. s3i. q̄tuor extra natā3 supueniūt. corruptōs. actiōis. corruptio cōpōnis actionē facientis. cā 9pōnis. & accñtia 9pō3 9coītātia. Corruptio tñ actiōis & 9pōnis ad idē ut ad morbū reducit ita ut & prius remaneāt tria ad modū quo ī rebus extāt nature tria puta materia & forma & ex bis 9positū ⁊ atq; dispōnes 9ñtes id ipm̄. Cū bis qdē trib9 pticlari9 exprimit īterdū passio dolor & nocumentu3. Omīa quoq; b9 in hoc

gueniũt coĩ qa qualitates existũt. Dr̃ũt autẽ in dispõne & habitu passione ac passibili qualitate. Et eorꝫ etiã omĩa preter naturã sũt nisi q̃ passio ĩ quadã eius acceptiõe qd nature noĩat ut ostendet. Est autẽ causa dispõ seu hĩtus qua lesio gsurgit mediate. in hoc.n.dr̃t a morbo. qa bꝫ ĩpressio extat ĩmediata. Cause aũt cũ medio aut id quod primo est & exquo ꝓuenit ĩuentio alicuig dispositionis in corpe humano aut eig fixionis prĩo sꝫa. Et ipsa est triplex. primitiua. añcedens. & coniũcta siue manifesta precedens & inherens. Halyabb. Dr̃t etiaꝫ causa a cetis pretactis uelut agens primitiuuꝫ ab his que ab eo ꝓducũt. Sicut.n. lapillis seu lateribus coordĩatis adĩuicẽ uno moto mouent usq̃ in ultimũ gñter alii tali motu ceu ĩ anthomatibus ẽ uidere mirabilibus. Ita & posita cã & ꝓprie cõiũcta uel primitiua ponit morbus. quo posito gsequit accñs nocumentũ passio & dolor suo mõ. Differt nãq morbg ab accñte qm̃ morbus ẽ quid prĩcipalit ledens &.q. subiectũ. Accidens aũt nõ ledit usq̃ sed scdariũ & uelut qddaꝫ subsequẽs. uñ appellat sinthoma i. gcisio. uel genimen seu gsequẽs ut equocatio tollat ꝓut accñs subãm qualificat & morbum cõcomitat r̃tio de accñti. Adhuc morbus cũ sit dispositio dicit rem suã magis in facto esse ut ĩ dispõne uel habitu. Accñs ꝟo cũ sit exalteratio preter naturã & uliter passio & passibilis qualitas extra naturã extat in fieri & alterari. Et interdũ ut appebit in facto sĩlr esse. Et qa morbus gpl̃onalis & ꝓprie simplex uicio carens humorali ceteris amplius rem suaꝫ dicit in facto eẽ ut in marasmo ꝓprie uerius sibi rõ debet morbi cũ figat qetatus ꝓamplius. Est & cõpl̃o aliis dignior naturis. hec.n. pre ceteris factũ eẽ denũciat cũ nulla ibi sit alteratio rõne cause abscessit. n. Sꝫ adhuc in subiecto fit ꝓua alteratio ipõ ita ut hñs ethicaꝫ nõ ꝓcipiat eam de distẽpantia ĩequali. In aliis tñ morbis licꝫ alterẽt subiectũ nõ pax. uñ ꝓbl̃. vii. Egritudo qdem motus. sanitas uero quies. Causa tamen utcũq̃ cũ fixit qetata & ꝓprie giuncta. Cõueniũt aũt morbg & accñs ac etiã causa in eo qd̃ est pret naturã fore. Grã huig siquidẽ nosce q̃ egritudo facta triplicit dicit. aut ꝓprie cuꝫ nullã habeat intus causam ut ethica. uel coĩus ceu cũ causa tota añs posita est subgiũcta ut in ultĩo febris ꝓxismo. uñ affõx q̃rta. & int̃ioꝛ primo. Tertia spẽs dissinterie dicit egritudo facta & constructa & ꝓprie respectu duarũ precedentiũ que magis sũt in fieri. Passio siquideꝫ in fieri sonat & alterari que & multipliciter dicit qnto metbaphĩce. Vne qdẽ qualitas sꝫm quaꝫ gtingit alterari ut albũ aut nigꝝ & talis passio potest sꝫm naturã eẽ. sentire. n. est quoddam pati q̃rto de accñti. sꝫo de aĩa. & sĩlr intelligere. in illius r̃tio. & talis passio nõ ẽ corruptiua sꝫ potig salus & pfectio patiẽtis. Dicit & passio que in naturam agit & aliquid ab ea abicit gtinue. unde sexto topicoꝝ. Omĩs passio magis facta abicit a subã & alterationes similit nociue maxime tristicie. & calamitates magne passiões dicunt. Differt eqdẽ passio ut appꝫ ex his & Ga. testatur a morbo eo q̃ ipẽ dictus est in facto esse. passio ꝟo semp ĩ fieri.

Adhuc passio est preter naturã & aliqñ sꝫm naturam. morbus autem preter naturã solum.

Distat uero & hec ab accñte cũ passio sit in motu oĩo & sꝫm naturam qñq̃. Accñs uero nõ in motu solum sed aliqñ in habitu uel forma ut cũ fixionẽ recipit & preter naturam est oĩo.

Nocumentũ autẽ est gcisio seu lesio a morbi actione causata. Nocumentũ.n. actus sinthoma est aĩalis Ga. Ipm̃ autẽ siue lesio est ut genꝫ ad passionẽ preter naturã & ad accñs. Nã accñs ẽ nocumentũ actionis gñs morbũ. vi. theorice. & tertio prima. Soda est lesio in mẽbris capitis.

Circa predicta dubitare gtingit. qa dictũ est accñs aliqñ fore ĩ hĩtu uel forma. qd̃ nõ uidet. qa tertio de accñti. Accñs est exalteratio eius quod sꝫm naturã que dr̃ ꝓprie ipsig rõ maxie. Sed licꝫ morbus sit exalteratio bg nõ simplicit sꝫ sꝫm qd. Est nãq exalteratio ĩ dispositiõibg eig quod sꝫm naturã ita q̃ morbg ẽ in dispõne uel. q. Et q̃ bg ĩ fixiõe quadã gsistit & habitu. Accñs uero nõ ẽ ĩ dispõne sꝫ ĩ alteratiõe tm̃.

Propt qd̃ dñdũ q̃ accñs nũq̃ est in hĩtu siue forma sꝫ solũ ĩ alt̃atiõe & motu ut cogit ĩductũ. Sꝫ accñs id quod ẽ accñs põt cũ figit ĩ dispõe uel qualefieri sic oñdet hac uia dolorẽ morbũ ut mĩabit̃ posse fieri. Sꝫ tũc adꝟsarig dicet distinctionẽ hanc posse adaptari etiã passioni.

Propt quod forte dñdũ ꝓ tanto dixisse Ga. accñs fore ĩ habitu uel forma qñq̃ ut notet. q. mediũ int̃ passionẽ oĩo hñtez esse in alterari & fieri. & morbũ ĩ facto eẽ & alteramento. Ita ut aliquod seuorũ accñtiũ ei affinitet nõ modicũ quod ĩdicatũ ex ĩducto ĩt̃ioꝛ primo. Adhuc dubitat. qm̃ ibm̃ morbg nõ ẽ aliud nisi motg ex natꝫ. Sꝫ accñs et pret naturam extat motus uñ uĩ accñs oẽ morbũ fore. Dñdũ sic scribit ibm̃ q̃ alt̃atio ul motg ẽ duplex. Vng cũ ĩ ꝓmã sibilẽ deuenerit dispõꝫ & talis egritudo exit. uñ dcm̃ q̃ egritudo ẽ motus. sa ĩtas aũt qes. ab illa. n. modica ĩ ipsa cõcidente trãsmutatione utcũq̃ põt motus dici cũ gfusiõe tñ. mox. n. figit illa modica alt̃atio eẽtialit ledens actiões

Est & alter motus q̃dã gmutatiõe ĩ alt̃atiõe ꝓmanens totus nondũ hĩtuans & aliqd figens q̃lis motg ẽ accñs ceu dealbatio late suscepta ẽ triplex. Vna qdẽ que tota ẽ iaꝫ ĩ t̃mino ad quẽ

ita ut manꝰ cessꝫ motꝰ dealbãtis q̃ morbo assi
milat eq̃li fixo. Alia cꝰ aliqd ẽ ĩ tmĩo. dealbãs
n. fuit ĩ ipõ. sꝫ adhuc reitat & fit ĩ uia ut pfec
tiꝰ dealbet. & talis morbꝰ ẽ fiens. Reliq̃ qdẽ
ĩ qua nũq̃ adhuc deuenit ĩtminũ sꝫ sp existit in
altari & in fieri. & qd̃ accñs ẽ tale. sic igit alius
motus ẽ morbꝰ. & aliꝰ accñs. Et passio similr
ẽ hꝰ motꝰ. Ipã. n. est altatio q̃ circa matiam uel
motꝰ adhuc fiens. Que aũt ꝑmanet alteratio
dispõ seu egritudo. Accñs ꝟo quod pret natazꝫ
accit aĩali ttio de accñti. Propt sꝫm ꝟo scien
dũ ꝙ Eulimicus prĩo de inge. dixit dolorẽ eẽ
morbũ. Itaꝙ hic erit q̃dã mutatio corpꝰ a na
turalibus qualitatibꝰ ad ex̃ naturã deducens.
Dicebat et qñꝙ morbũ dolori accidere. Quẽ
Ga. deridet ex multis. Sꝫ ipse ac. A. uidet ad
istud quesitũ cũ distĩctiõe pretacta respõdere
distinguẽtes dolorẽ duplicẽ. s. mansiuũ infixũ
& eiꝰ oppoĩtũ. Primũ dicũt fore posse morbũ.
sꝫm aũt mĩme. cũ ĩ altatiõe oĩna & fieri ꝰ sistat
uñ intĩoꝛ prĩo. Ego qdẽ dico ꝙ tũc ꝑtes patiũt
solũ qñ nõdũ hñt dispõꝫ ꝑmãsibilẽ quẽadmõuꝫ
ĩ dolore capitis ꝓpt hũores ĩ uentre cõtentos.
Si. n. qs uoluerit de noĩbus litigare pati ꝓprie
caput dicet cũ uẽtriꝰ patit. egrotare ꝟo cũ se ꝑ
se ipm patiat. uñ ĩ prĩo de morbo sꝫm monacũ
Prima qdẽ spẽs morbi ẽ illa quã dixi necnõ &
dolor cũ ꝑmanꝫ ĩ corpe ex calore sol seu ignis.

A. quoꝙ prĩo sꝫa. Plerũꝙ etiã accñs ipsũ fit
egritudo quẽadmodũ dolor capitis q ex febre
accit cũ qñꝙ figit & tamdiu fit mãsiuꝰ donec
fiat egritudo cũ febris recesserit & ꝑmanserit
dolor. tũc. n. relinqt natazꝫ sequele & umbre ac
naturã induit. q. subĩ ac ꝑ se stantis. Propter
qdẽ ttiũ sciẽdũ ꝙ idẽ drsimode põt eẽ morbus
& dolor. sicut idezꝫ põt esse passio & sinthoma
rõne drñti. uñ ttio de accñti. Cõtingit qñꝙ idẽ
& passionẽ nominari & sinthoma significatis
alterutris exñtibus eis sꝫm aliã & aliã rationẽ.
Dolor nãꝙ põt dupliciter accipi formalr uidelꝫ
inq̃tũ dolor. & matialit id quod ẽ dolor. Primo
qdẽ mõ dolor nullo mõ põt eẽ morbus cũ sit ĩ
altatiõe oĩna. & nũq̃ aliq̃ adeptus ꝑmanentiã
fuerit seu stabilitatẽ. uñ q̃rto de accñti. Dolor
nõ fit postq̃ ẽ icisũ aut scissũ. sꝫ donec in ipsa
passiõe sũt icisiones & scissure. q̃uis autẽ mor
bus dicat et pret naturã motus. hic tñ stabilita
tẽ seu ꝑmanentiã ẽ adeptus. Sꝫo aũt mõ dolor
põt morbꝰ eẽ cũ ꝑmanẽtiã q̃dã possit acqrere
& nõ in oĩna existat altatione & ꝓprie cũ eius
absoluat. q. subm. ipẽ quoꝙ figat in ꝑte. tũc. n.
morbꝰ reddit cũ opationes ꝑ se ledat. Huiꝰ
qdẽ declaratio exit. qa dolor primitꝰ acceptus
ẽ q̃dã passio & passibilis q̃litas pret naturã tñ.
In his aũt ꝓprie ac ĩmediate ẽ motus. s. altatio
drã oñsũ priori. Nã in hac spẽ qualitatis locat

prĩe q̃litates & ttie. que oĩo ĩ altatiõe & uicissi
tudĩali ꝑmanent transmutatiõe. Et ideo dolor
ꝓpriꝰ ex eis cãtꝰ nũq̃ poterit rõnẽ morbi que
quãdã ꝑmanentiã dicit hre. Dolor aũt suscep
tus mõ alto cũ fixionẽ quãdã & ꝑmanẽtiã sus
cepit nõ ĩ ttia. sꝫ potiꝰ ĩ pria locat spẽ q̃litatis
ĩ qua nõ ẽ motꝰ nisi ꝑ accñs. sicut neqꝙ in aliis
ni ꝓpt motũ preexñtem ĩ passiõe & qualitate
passibili. Et iõ cũ morbꝰ & cã dicãt ꝑmanẽtiã
quãdã & fixiõezꝫ sꝫm magis & miꝰ eoqꝙ qddã
eoꝛ est hitꝰ. aliud ꝟo dispõ in prĩo eas locauit
Aꝛ. q̃litatis mõ. Cũ igit dolor talem adeptus
fuerit stabilitatẽ & ĩmutationẽ nõ ẽ iꝰueniẽs
ipm posse fieri morbũ. Et hãc qdẽ subtiliorẽ
snĩazꝫ lꝫ nõ expresserit olfecit tñ Ga. Volo itaqꝙ
ꝙ ĩ morbo nõ sit aliq̃ motĩa ꝓprie saltezꝫ rõne
cãe alteratio sꝫ ẽ q̃pm iã tmiata. ĩ dolore autẽ
mĩme nisi cũ figat ĩ mẽbro. Et ideo qñ figit cũ
magna ꝑs alterõnis tollat sentit tñ nõ causatũ
cũ iã derelĩquẽs ꝰõnẽ malã drsam eq̃li accedat
ꝰõni. Hoc aũt et põt exẽplo manuduci sensi
biliori uelut cũ qs imaginet caliditatẽ corpori
occurrisse. Ad cuiꝰ subtractionezꝫ mox. q. remo
uere corpis calefieri cũ nõdũ ĩpresserit sꝫ totũ
adhuc ꝰstet ĩ altatiõe & fieri qd̃ dolori ꝓporcõ
nat ꝓut aliud est a morbo ipm ꝰñs tãq̃ corpus
ũbra. lꝫ & ĩtelligere caliditatẽ corpi iam fore
ĩpressazꝫ ita ut & recedẽte calefaciẽte remãeat
calitas ĩ corpe ut ĩ calefaciẽtibus ethicã & effi
merã ꝑducẽtibꝰ. qbus qdẽ cessantibus adhuc
remanet caliditas ĩ ꝑte ut oñdit calor & frigꝰ
positꝰ ĩttia & pria spẽ qualitatis. Sꝫ huic sitis
reddit dolor q eiꝰ mora & maxĩe suo susceptĩo
& inherente semoto morbꝰ efficit. Et hic qdẽ
dolor erit ex subita causatus altatione magis.
Qui. n. ꝓueit ex ꝰtinuitatis solone mĩme põt
figi & mansiuꝰ reddi cũ ea in alterõne cõsistat
ꝑãpliꝰ. Notandũ tñ subtilit ꝰsiderãdo ꝙ pre
exñs dolor & qui ꝰñr mansiuꝰ redditus nõ est
unꝰ cũ subm sit aliud & aliud ĩ quo figitur &
tẽpus fixiõis ipsius sic caliditas ignis & ipsa ĩ
ferrũ ĩpressa. hec. n. a priori gñata. uel ceu non
ẽ idẽ oĩsariã dealbatio & tminꝰ ipsiꝰ cũ altatio
precedens tminet. & ut id amplius intelligat
drã ꝰsideret. c. ix. Propt q̃rtũ uero ad prim
dicẽdũ ꝙ dolor inq̃tũ ostendit egritudinẽ nũq̃
posset eẽ morbꝰ cũ ĩ altatiõe cõsistat oĩna sed
morbꝰ efficit qa quietat aliq̃lit illa. Ad aliud
etiã azꝫ qa dolor ĩq̃tũ ẽ accñs fotalit ẽ actio lesa.
inq̃tũ ꝟo naturã induit morbi efficit ut ipse le
dens sit actio. Ad aliud silr dicendũ. uisũ ẽ. n
quõ dolor sit alteratio & quõ non. Ad aliud
dicendũ ꝙ q̃tũ est ꝙ ex opposito diuidunt unũ
nõ põt reliquũ fieri. Id autẽ tñ ꝙ unũ est subõ
põt fieri drsa sꝫm distantes realitatis et rõnes
Sꝫm. n. ꝙ dolor extat ĩ altatiõe aut ĩ quietatõe

fere quadã & ꝑmanẽtia efficitur alius & alius.

Ad ꝯfirmationẽ dicendũ ꝙ illi ponebãt fortassis idẽ fore morbũ & accñs ſm idem nõ diſptientes oĩo. Aut febris quecũq; rationẽ habet magis morbi q̃ accñtis. d̃ quo q̃rti cañ exordio intende. Ad aliud etiã appet. dolor. n. ꝑut eſt accidẽs nõ ledit actiões cũ ſit actio leſa. uer ꝑut morbus ꝑ ſe ipſum. Et quia ꝑprius ratio doloris ẽ ut ſit accidẽs & nõ morbus ideo ſub ratione accidentis & nõ morbi coĩt̃ aſſignat̃.

Ad aliud dicendũ ꝙ ſi dolor eſſet oĩo ĩfixus habituatus iam fere omnem rationem doloris amittet. nõ tamẽ cũ infigi dicit̃ ſibi illud oĩo aduenit licꝫ cauſa quo ad quid infigat̃ nichilominus in alteratiõe ꝑmanet quadaꝫ nõ tamen ſimili priori & ideo nõ tantã habet in ſenſum leſionem inferre cũ in malã ꝯplexiõeꝫ accedat equalem.

Vius occaſione ſubſequenter queſiti dubitat̃. An ſtupor ſit diſpõ uel accñs puta dolor. Videt̃ nãq; diſpõneꝫ fore int̃ioꝛ ſꝫo. Vnde Sꝫapio. Vincens ĩ hac egritudine hũor eſt frigidus. Et t̃tio ſꝫa. Stupor ẽ morbus officialis. Quod Ga. ꝯtra Archigenẽ conat̃ mr̃are ĩ pretactis inqens. ꝙ ſicut ſe habꝫ ulcus & apã ita dolor & torpor. ſed apã non eſt ulceris dr̃ia uerũ morbus eſt alius ceu ulcus & carnis depditio in tegni. Quare neq; doloris torpor erit cauſa cũ ſit frigiditas q̃daꝫ magna ueꝛ res quedam ab ipſo altera. Rurſꝯ quod curat dolorem nõ eſt dolor. Idem. n. nõ ꝑimit ſeipm̃. ſꝫ ſtupor dolorẽ curat. unde affõꝛ ꝗnta Stupor mediocris dolorem minuit. Adhuc morbꝯ põt cauſari a cauſa primitiua. ſꝫ ſtupor cauſat̃ a frigiditate uehementi ut appet ĩ iter agentibꝯ tẽpore frigoris intenſiſſimi. Rurſꝯ cauſat̃ ſtupor ex cõſtrictiõe ac ex tactu torpigĩs adhuc uiuentis & ſilibus que opilationẽ uidẽt̃ cauſare. Amp. ſi ſtupor eẽt dolor ꝯtinue dolerent ſtupida. ſed nõ dolent lꝫ ſentiant paſſionem niſi cũ moueant̃. Cõcludit igit̃ ex his Ga. ꝙ ſtupor ſit morbus & non accidens ſeu dolor. Quod autem ſit accidens ſcribit̃ q̃rto de accñti puta ꝑpriũ ſenſus tactus. & ꝗnto eiuſdem ac etiã in de typo. unde Haly. Epilenſia. ſpaſmꝯ ſtupor. tremor. & ſaltus eſt accidens ſequens egritudinẽ. q̃re ſtuporẽ unã poĩt ſpẽm doloris primoq; ſꝫa. Et interioꝛ ſꝫo. In dentibus & gingiuis fit paſſio quedã quã uocamꝯ ſtuporẽ ſed paſſio eſt accidens t̃tio de accñti. Palin q̃rto eiuſdẽ. Torpor ꝯponit̃ ex difficili ſſꝫibilitate ac mobilitate. be aũt ſũt accidẽtia. Itidẽ frigida diſcraſia oĩo uidet̃ torpoſos facere aĩales actus. Sed ipſa poſita eſt prius a Ga. diſpõ ab ea uero conſequit̃ accidens. Torpor igit̃ erit accidens & nõ morbus. Propt̃ primũ quidẽ ſciendum ꝙ torpor. ſtupor. obdormitatio ſiue ꝯgelatio eſt qualitas praua ex penuria delatiõis ſpũuꝫ ſſꝫibiliũ in corpus cãta. Dicit̃ aũt q̃litas praua. quia coĩs eſt omni rei pret̃ naturam. Nondũ. n. oſtenſũ eſt utꝛ ſit morbꝯ aut accñs.

Dicitur & penuria. quia qñ ſpũs ſufficiẽter irradiat corpus ſſꝫitiuꝯ ſanitas extat. Cũ autemꝫ ꝑhibet̃ oĩo inſſꝫibilitas cauſat̃. qñ uero medio int̃uenerit mõ ſtupor efficit. Dictũ eſt autẽ ſſꝫibiliũ ſpũum. eo ꝙ ſtupor machinat̃ contra ſſꝫm. & tremor ĩ motũ ꝑpriꝯ orãdo. Leſio autẽ in utroq; una in ꝑaliſim ꝑducit. Im ꝑprie uero ſtupor concidit cũ tremore maxime qñ fuerit ĩmenſꝯ. Et ideo dictum eſt componi ex difficili ſſꝫibilitate ac mobilitate. quare tertio ſꝫa. Stupor eſt morbus officialis faciens euenire in ſſꝫu tactuali nocumentũ. s. aut deſtructionem aut diminutionẽ cũ tremore ſi eſt debilis. aut cũ mollificatione ſi eſt ꝯfirmatus. qm̃ nõ ſolũ uirtus ſſꝫibilis ꝑhibet̃ a penetratione uerũ & motiua. Dicit̃ ꝛo qñq; ſtupor admiratõ ceu qñ plus afficit aĩam cũ ipſius ſit quedã paſſio iuxta illud. Papa ſtupor mũdi. Non raro autẽ corpus ꝑamplius. & hoc aut ſꝫm totum cũ leſio fuerit in cerebro & maxime ĩ parte anteriori. aut ſꝫm plures ꝑtes puta qñ aderit in nucha. uel ſꝫm aliquã partiũ ſicut cũ fuerit in aliquo neruo ceu dẽtibꝯ attribuit̃ ex ꝯmeſtiõe acidoꝛ & ponticoꝛ. Differt autẽ inter ſtuporẽ coẽꝫ & epylenſiã. apoplꝛiaꝫ. & catbelenſim. quia ille fit ĩ ꝑte anteriori cerebri ex frigiditate uel ca. & humiditate iacetq; patiens oculis clauſis & ſubeth importare uidet̃. Appoplꝛia & epilenſia plus accidũt inmedio cerebri ex hũore maxĩe frigido & hũido. Catbelẽſis ꝗdẽ ex frigiditate uel ſiccitati ꝯmixta cũ oculis iacendo apertis. q̃litates. n. ipſius dilatari & claudi palpebras ꝑhibent q̃rto interioꝛ. Eſt aũt ſtuporis cã multiplex. Inter dũ nanq; inducit̃ a frigiditate conſtrĩgente ac ſemimortificante ſſꝫus ꝛtutẽ. aut a calido ſpm̃ reſoluente. iuxta illud affõꝛ. ꝟ Calidũ nocens frequent̃ utẽtibꝯ mẽtis ſtuporẽ inducit. ſeu a ſiccitate ac hũ. ſuꝑfluis. uel a repleone hũorali ſiue uentoſa. aut a ꝛtute aliqua occulta ut torpigine & uliter ueneno calido uel frõ aut ligatura ſtrictiori. Quid autem ſit diſpõ. morbus. accñs. & dolor uiſum priꝯ drã lxxii. & lxxiii. Modi autem dolorũ ſcribunt̃ q̃plures int̃ioꝛ & prĩo ſꝫis. puta ſtupefactiuus ſꝫm Archigenẽ & plurimos. pulſatiuꝯ. ꝗuatiuꝯ pũgitiuꝯ. extenſiuꝯ. cõpreſſiuꝯ. cõquaſſatiuꝯ. perforatiuus. mordicatiuus. acualis. cõtritiuꝯ. infixiuꝯ. ſpontaneus. pruritiuꝯ ſeu ſcalpoſus. aſpatiuꝯ. laxatiuꝯ. Quoꝛ cãe ac ſubã ibm̃ oñr.

Propter ſꝫm quidẽ ſciendũ ipm̃ appere iaꝫ argutis. Quidq; de ipõ tenendũ t̃tio & quarto

apiet dicēdoꝝ. Propt tertiū uero sciendū ꝙ stupor pōt dupl̃r accipi. aut ꝑ opilatōe poroꝝ attenuatoria uel coartatoria ī neruo accidēte spūs ſſzibilis delatiuo uel eorū largitate. sicq; stupor ē morbꝯ officialis cū accidat ī poro sub plasmate locato. Quod. A. fortasse ꝓcepit dicens eū fore morbū officialē. aut qa ī eo ꝯcidit ꝓpt tremorez ꝑtis figuratio praua sz̄m Ga. & A. Opilatio nāq; ac largitas siue figuratio prau ē morbꝯ. sz̄ talis ē stupor. Causaꝝ nāq; ipīꝯ plures inducūt opilationē. nōnulle ꝓo dilatationē ut que ꝑtinēt caliditati. aut prauitatē ut tactū figure. Morbꝯ igit ē officiał. Sz̄ ꝯ. dictū ē supiꝯ ꝑ Ga. ꝙ stupor ē frītas quedam magna.

Dicendū ꝙ frītas dupl̃r pōt illa considerari aut ī se ꝓut ī pressa ē ī ꝑte inde ledens ſſzibiliť opatiōes & sic ē morbꝯ cōsiłis. uel sz̄m ꝙ opilationē cāt in mēbro cui occurrit ut tactū ē & ita ē morbꝯ officialis ceu scribiť inťioraťtio ꝙ bugrossi abūdantes qñq; qdē ut organice ꝑticule nocent. inťdū ꝓo ut ꝯsiłi. nā sz̄m obstructiōes poroꝝ ut organice sz̄m alťatiōes crasis ꝯsimili.

Si autē ꝯsidereť stupor ꝓut ē difficilis q̄dā ſſzibilitas ex causis uel morbis pretactis coangustantibus aut dilatantibꝯ cāta sic ē accñs cū sequať eos ut ūbra corpꝯ. Et uerīꝯ est dicere ac ꝓpriꝯ ꝙ sit accñs q̄ morbꝯ. Quod ostendit modꝯ ipīꝯ eēndi q ē ī fieri & trāsmutari. Cū. n. libere ꝑtransiuit spūs aīalis ī corpꝯ ē saītas eo ꝙ ē ī facto quodā eē & ꝯtinuato. Cū uero nullo ꝑagrat mō eadē rōne ē egritudo. Sz̄ cū ē in medio istoꝝ ī alťari exīt & ꝑmutari & tūc torpor efficiť qd mēbri oñdit cōpressio. Est igiť accñs qd ē qdā dolor modicus cū eo ꝙ aut fiat in mēbris de se pauci ſſzus ut dētibꝯ drā. xlii. uel qa spūs ſſzitiuꝯ ī pediť liberīꝯ transire. Sic igiť ꝯsentio cū Archigene magis & aliis nō paucis ꝙ torpor sit accñs uariꝯ. Et qs eť dolor q̄ dispō ī ꝓpriꝯ dcā. Propt qdē q̄rtū qd dñdū appet ꝓcedūt. n. suis q̄ ī pīꝯ audita curriculł. Qus tñ grā didascalie plenioris uolet rōnibꝯ forte dře Ga. Ad primā qppe rñdens intīmat quippe siłitudinē quā inducit simpłr absq; ꝑbatione cuiꝯ iā uisa ē inťemptio. nz̄ ꝯcedet stuporē frigiditatē quādā eē magnā. ueꝝ potiꝯ accñs illiꝯ ut az̄ de accñti & inťioribꝯ nō paꝝ. Ad aliud dñdū ꝙ dolor & torpor pōt curare dolorem & torporē drñť tñ ut oñsū drā. c. liii. Idē pōt etiā seipm̄ ꝑ accñs ꝓimere. Ad aliud dñdū ꝙ illa cā īmediate īducit prauā dispōz ī ꝑte a q̄ demū cāt stupor ut uisū. Ad aliud az̄ siłr. qa ꝯcessū est im ꝓpriē stuporē predictā opilationē fore.

Ad aliud dñdū ꝙ qñ stupor intendiť eť sine motu aliquał ꝓcipiť dolor cū q̄dā formicatiōe mordicatīa. Et ułr Ga. loqť ut uictoriā cupiēs obtinere ꝯprehendens qd oīm̄e. Ad ea ꝓo q̄ alťiꝯ ꝑtis dñdū magis ipā ꝯcessa. Sz̄ tñ ad sz̄m dñdū ꝙ passio sūiť aliqñ ꝓprie ꝓut ē in fieri & trāsmutari naťał aut preť naturā. Inťduz uero ī ꝓpriꝯ ꝑ morbo ut ī ꝓpoīto drā. lxxiii. Alia qdē iuste plus stuporē ꝯuincūt fore accñs.

DIFFERENTIA. LXXIIII.

Vod nō sit morbꝯ qs ꝯpōnis ostendiť qa morbꝯ ē q actiōes eēntialiť ledit. ꝑ ꝯpōnē aūt nō fiūt actꝯ cū ꝑ ꝑtē ꝑficiāť cōsiłez cꝯ ꝯō ē natura sz̄ iuuamēta cōsistū t drā lxiii. Itidē oīs morbus putatꝯ ꝯpōnis uī esse ꝯōnis cū ea ab ipā dependeť uideať ut effectus a cā cū ꝯō sit fcōr mēbri drā. xvii. Amplīꝯ si eēt morbꝯ ī ꝯpōne cū diuidať ī plasma. q̄titatē nūeꝝ. & positionē siue sitū iā morbꝯ nō esset ingñe q̄litatis nz̄ posset curari saltē exñs ī nūero & q̄titate cū eis nichil sit ꝯriuz̄. Plasma nāq; diuidiť ī formā. poꝝ seu uiā. receptaculū uł ꝯcauitatē. & supficiē. In forma aūt saltē eēntiali nō repiť ꝯrietas nz̄ in supficie cū q̄titatis modus extet. nūerus etiaz̄ & q̄titas seu magnitudo sūt q̄titatis & sitꝯ siłr aliud a q̄litate genus exit.

plasma

Adhuc uī hic morbꝯ ī morbo supficiei ꝯtīeri cū sit aspitatis & lenitatis q̄ positionez ī predicamētis notanť īportare. Rursꝯ positio est spēs q̄titatis. morbꝯ aūt nō sz̄ q̄litatis. Nō igiť ī ꝯpōne ē morbꝯ. Cuiꝯ oppositū sentiūt medici. Palin ī tegni. Gña lapsuū sūt eadē bis q̄ ꝓtutē ꝯplent. sz̄ ꝯpō ē unū ꝓtutē ꝑficientiuz̄ qd & ipsiꝯ oñdit destructō. Propt qd & morbꝯ eiꝯ aliqs erit. Propt primū qdē sciendū ꝙ qd sit morbus qdq; ꝯpō drā ostēdit. lxxii. & lxiii.

Sciēdū aūt morbū ꝯpōnis seu coequalitatis fore aliū a morbo ꝯposito. Cōpōnis nāq; dī in naťa factꝯ mēbris officialibꝯ ascripta. Est autē cōpoītꝯ cū plura ꝯcurrūt ī unū. & hic quoq; multiplex. aut qa ī eo tria morboꝝ ꝯponūť genera ꝯōnis. s. ꝯpōnis & naťe coīs ut apā. prio sz̄a. uel qm̄ plures morbi cōponūť adīuicē dřsi exñtes sz̄m formā aggregatōe quadā ut aceruꝯ lapidū unū ꝯstruētes morbū. de morbo prio. ut in huiꝯ appenditio appebit. & drā sequ. Propt sz̄m ꝓo sciēdū ꝙ qdā coībꝯ motīs aliqualiť tactis a ꝓtate recessere putātes tm̄ in ꝯpłone fieri morbos ꝓpt ipsius primordiū supra cōpōnē drā. lxiii.

Quidā etiā extimauerūt solū febrē maťialē egritudinē fore affōꝝ sz̄a. Alii aūt ut uidebť ꝯpōnē solā fore morbū. Sz̄ qd de hoc appebit ťtio. Propt ipm̄ qdē sciendū ꝙ morbus in ꝯpōne repiť. Nā morbꝯ ē dispō uł bītꝯ actionū actualiť destructīa. talis aūt qui ī ꝯpōne. Si. n. opatio ꝑfici debz̄ nō solū reqriť ꝯpłō sicut aīe instřm principaliꝯ. ueꝝ eť cōpō ꝑ quā actꝯ ꝓducit ī eē ꝯpoīti ꝑfectiꝯ lz̄ ī ꝓtute ꝑticule ꝯsiłis drā. lxiii. Notādū tñ ꝙ lz̄ morbꝯ oīs sit q̄litas ut dispō uel bītꝯ drā. lxxii. qdā tñ ī aliis fūdāť

MORBVS Cōpōnus

Cōpositi Mōbꝯ

gñib9.ſicut relatio aliis pridicam̃tis ĩnititur.
Morb9 nãq; plaſmatis q̃litas ẽ & ĩ ipã fundat.
forma.n.& circa aliqd̃ 9ſtans figura q̃rtũ gen9
ẽ q̃litatis. morb9 autẽ ſuꝑficiei demũ ĩportat
cũ ſit lenitatis & aſpitatis q̃ ſũt qualia quedã
circa poſitiõez exñtia. Ex eo nãq; ꝙ ꝑtes ſic ſũt
diſpoſite ceu une alteris eminẽtes uel equaliẽ
ĩ planũ iacentes talis in ſſ3m relinquit diſpõ.
Morb9 ⁊o nũeri & q̃titatis ut 9tinue ac poſiti
onis eſt qualitas ĩ q̃titate uel poſitiõe fundata.

Vñ ẽtio coll3. In officialib9 mẽbris ẽ morb9
ĩ qualitate & ĩ q̃litate q̃ ẽ ĩ q̃titate. Et ſubdit
ꝙ eẽ in poſitiõe ac colligãtia. Nũerus.n.q̃titas
ſeu poſitio nõ ẽ morb9 ſ3mala qualitas in eis
fundata ſicut lapis aut uermis morbi nõ extãt
ſ3 malicia diſpõnis ul̃ bĩt9 ipõꝝ eẽntiaĩr leſiua.

Vt id ⁊o ꝑamplig eluceſcat ſciẽdũ ꝙ ⁊tutes
prĩaꝝ q̃litatũ eĩariũ ĩ qb9 ipõꝝ odor ſaluat̃ for
maꝝ drã.xvi. cõſtruit̃ mixtũ cui ꝑpri9 iõ nata
9õnis inexĩt. Qualitatibus aũt id preinforme/
uirtute regulãte ĩformatĩa/dearticulat̃ q̃litate/
q̃titate ac poſitiõe aptig/ita ut in ipm̃ reſultat
qualitas ſanitas exñs. aut egritudo q̃ ĩ plibus
predicamẽtis repit̃. Ipã nãq; ĩ prĩa eſt ut tactũ
primit9 ſpẽ qualitatis diſpõne uel bĩtu. Conr
fulcit̃ in q̃rta que in forma & circa aliqd exñs
figura. rectitudo curuitas & que taliũ qualis ĩ
mẽbris eſt maxĩe cũ aliis rectitudo torti & tor
tura recti. rotũditas quadrati ac q̃drata rotũdi
Et is morb9 fore dĩ ĩ plaſmate ſeu creata ſ3m
ꝙ inde actus realiẽ lediẽ. Repit̃ etiã b9 qualitas
ĩ q̃titate cõtinua puta ĩ magnitudĩe & ꝑuitate
ꝑut bis ut tactũ eẽntiaĩr lediẽ actus. Aut etiã
taliẽ ĩ diſcreta puta nũero ut fundat̃ ĩ ſitu ſeu
poſitiõe. Quo nẽpe coĩter a medico ſuſcepto
ĩ locũ ſiue ubi & ſocietatẽ uel colligantiaꝝ ſeu
predicamẽtũ bĩt9 ſequeſtrat̃. Sic igit̃ magis
ĩ qnq; predicamẽtis puta q̃titate q̃litate poſi
tiõe ac demũ ubi & bĩtu repit̃ morb9. & ĩ põne
ut eẽ appebit duplici. In quãdo autẽ ꝑprie
nõ ẽ morb9 niſi forte ſ3m ꝙ ĩportat prioritatẽ
& poſterioritatẽ ſicut ĩ egritudĩe aꝝ prĩcipali
ac 9paſſiua. In ſubã qdẽ nõ locat̃ cũ ſit accñs
& quod uere ẽ ſic accñs nulli drĩa.xiii. In ad
aliqd ſiĩr nõ exĩt cũ ſimplicit̃ rem ſuaꝝ dicat
abſq; reſpectu niſi fortaſſis 9ñr. eo ꝙ diſpõ uel
bĩt9 ĩ quib9 locat̃ ẽ ad aliqd. Neq; in paſſione
ſuſcepta eadẽ uere drã.lxxiii. Aut actiõe diſtin
guit̃ cũ.n.inſit morbo is.n.actio eſt ledens ceu
act9 ibm̃ actio leſa. Quia igit̃ appentig non
niſi q̃tuor tandẽ mõis pñt ꝑtiũ dearticulatões
uariari ob hoc tm̃ q̃tuor morbos ĩ 9põne ſiue
coequalitate poſuere uelut quatuor ſũt ĩ 9põne
ſolũ antiqt9 poſiti drã. xix. & de ſanitate ſiĩr
audiendũ ſuo mõ. Eti noſce poſitionẽ ſumi
multipĩr. Vne qdẽ ꝑut ẽ drĩa q̃titatis 9tinue

Sanitas ĩ pl̃ib9 Repit̃ pñtis. et Cgitudo.

Mõb. ĩ Cõpõne pt̃ tm̃ quatuor.

§ Nã q̃titas alia conſtat ex ꝑtibus hñtib9 põnez
alĩa ⁊o mĩme. hec qdẽ diſcreta. prĩa ⁊o 9tinua.
Continue qdem ꝑtes habent poſitionẽ. nõ aũt
diſcrete in predicamentis. que ſiqdem poſitio
eſt ꝑtiuꝝ ad aliquem coẽm terminũ ordinatio.

Accipit̃ & poſitio ꝑut eſt unũ decẽ generũ
reꝝ. ens qdam ꝑtiũ ſitus & gñatiõis ordinatio
& hic modus & nõ primus amplig cõuenit cũ
poſitiõe quã ſentit medicus fore naturã q̃rtã
cõpoſitionis ſeu coequalitatis ſaltẽ ꝑut ſituꝝ
ſiue locũ ĩportat. Dicit enim locũ & ſocietateꝝ
uel coĩtatem ſeu colligantiam prĩo de morbo
ſ3m quẽ modũ tertio coll3 ea dicit̃ predicam̃tũ
habitus ingredi. Apud tñ medicũ 9ſideratione
nõ adeo exquirentẽ ꝑſpicacẽ ſufficit hos duos
modos in poſitiõe locare cũ utrobiq; qdã ſit9
attendat̃ ꝑtiũ & ordo quis inter ipſas copula
tionis introducat̃. Sic igit̃ ĩ cõpoſitiõe firmat̃
morb9 diſpoſitio exiſtens ſeu habit9 q ĩ trib9
locat̃ gñibus qualitate quantitate & poſitione.

Aueĩ. autẽ uiſus ſemp aliis eminere 9cludit
tria gña egritudinũ intrare qnq; predicamẽta
puta q̃litatis q̃litatis ĩ q̃titate ac põnẽ ĩ q̃lita
te q̃titate diſcreta & 9tinua ubi & bĩre. & p9ea
ĩueniẽ b9 res ĩ quãdo hoc ẽ ĩ prioritate & poſte
rioritate. Sꝝ ordinationẽ mẽbroꝝ officialiuꝝ &
prioritatẽ & poſterioritatẽ plus ponendã fore
ĩ ſex predicam̃tis ſequẽtib9. Propt̃ quartuꝝ
qdẽ dñdũ ad primũ ꝙ lꝝ principaliẽ non fiant
opatiões ꝑ 9põnẽ ſ3 magis iuuamentũ iñ ſuſci
piãt. lxiii. Nõ tñ ſic ĩ eaꝝ 9tingit deſtructione
pñt. n. leſiõe maiori facta ĩ 9põne corrũpi prĩo
de morbo. cũ ad 9ſtitutionẽ alic9 plura & aliter
reqrant q̃ ad deſtructionẽ. Ad aliud dicẽdũ
ꝑ hoc appere. ac eẽ ꝑ. lxiii. drãꝝ. Ad aliud di
cendũ ꝙ morb9 cõponibilis ẽ q̃litas lꝝ fundet̃
aĩn ut oñſũ ĩ aliis predicamẽtis & curari inde
põt cũ uere ĩ q̃litate repiat̃ ꝝrietas. Adhuc
nꝝ medicus ꝝriũ anguſtũ accipe tẽtat & uerũ cũ
dicit omẽꝝ curationeꝝ ſuo ꝑfici ꝝrio. drã. c. liii.
Siĩr aꝝ quõ morb9 ĩ põne fundat̃. Quid aũt
ad aliud dñdũ iã appet. Sꝝ hic uĩ diuerſitas
ex predicamentis & ſex principiis conſurgere.
In predicamentis. n. dictũ duꝝ & molle. aſpeꝝ.
lene & ſiĩia aliena putari a dĩone q̃ circa q̃lita
tem. quãdã. n. põnẽ uñr quodãmõ ꝑtiuꝝ utraq;
mĩare. Ex ſex prĩcipiis ⁊o ĩductũ ẽ nõ eẽ põnes
ſꝝ q̃lia circa ſitũ exñtia. Dñdũ ꝙ ſũt aliq̃liẽ
media ĩ utroq; predicamẽto exñtia qd̃ utriq;
denotãt ſ3mões diligent̃ exaĩati. Nõ. n. poſitũ
ẽ prĩo ſimpĩr põnes eẽ ſꝝ dcm̃ putari ac quãdã
uñr quodã mõ & mĩare. Siĩr nõ ſcriptũ ſꝝ ꝙ
abſolute ſint q̃litates ſꝝ qualia & circa ſitum
exñtia. ſ3m. n. ꝙ aliquã paſſionẽ inferũt ĩ ſſ3m
qua dicimur q̃les dici pñt qualia. ꝑut ⁊o ꝑtes
rei ſuꝑficiales ſic aut aliẽ ſituat̃ põnes habẽt

īportare. Nō.n.īgueīens ē unū qd ſzm diſas rōnes in uariis cathegoriis nūerare. Boetiꝰ in predicamētis. Pater.n.& ſubāz īportat ac relationē.uñ ī predicamētis uī ſumi poītio coīter ꝓ quacūq; ſituatiōe ptiuz & figuratione. Ita q; aſpuz & lene ꝓpt drſaz ptiū ſituationē aliq̄lē poītionē īportēt. Quod medici uidēt ſentire locātes ſub plaſmate ſeu mēbroꝝ figuratione uel forma morbū in ſupficie ut leni uel aſpera ſumendo eē ipām ꝓut quale qd extat naturale nō aūt q̄tū mathematicū. In ſex quoq; principiis ſūit anguſtiꝰ poītio ꝓut ſitꝰ ptiuz & ordo drñs exīt & appns ualde ut ſeſſio mīat & ſtatō Et iō raꝝ & denſū aſpuz & lene nō uñr diſpōz ſic īportare. At qa poītio iuxt ſex principia ſenſibilior exīt. iō medicibꝰ ea mutādo morbū ī poītiōe ordinarūt. drñt tñ ab illis qa bi poſitionē dicūt eē ſituationē ptiū ī toto naturalez & ſtabilē magis. Illi ꝛo nō ſolū naturalē ueꝝ & acq̄ſitā & celeriter mutabilem.

Eꝝ ꝓpt qddā ī preargutis inſertū dubitare ꝰtīgit circa nūeꝝ morboꝝ ꝯōnaliū. Nō.n.uñr.xvi. eē ut poſitū ſzo de cauſa & a Iobānitio cū A. Quoniam quatuor ſimplices nō appz eē ī qbꝰ tm̄ peccet ſimplex q̄litas cū oporteat ipām ītendi ſaltē ad tertiū ꝓueīens g̃dū ſi actꝰ ledere dz. Et.n.ꝓmanz ſana cū exceſſu ēt g̃dꝰ ſzi. drā.c.xxxviii. Ea uero ſic ītenſa mox ſibi reliquā cōſociabit qualitatem & ita morbus cōſurget cōpoſitus. Et firmat qa bꝰ q̄litates ſīplices nō ꝓmanēt diu qn ſibi aſſocient alias ſub latitudīe ſaītatis etiā entes drā.xix. Calitas.n.maior q̄ debz reddit corpꝰ ſiccīꝰ q̄ oz zcꝛ. Adhuc nō uī morbꝰ ī q̄litate ſimplici poſſibilis cū matia. cū hūor oīs duplici ꝓticipet q̄litate q eē nō nūerat ītio prima. ī prauis cerebri ꝯōnibꝰ Eti nz morbꝰ cōpoītꝰ ex duabꝰ q̄litatibus abſq; hu. uicio. ꝓpt.n.eaꝝ ī adīuicē uigorationē hūorē ſibi ꝰſociāt. uñ. vi. theor. Cōpoſitus morbus matia uacuꝰ nō erit. Solū igīt tūc quatuor relinquūt cōpoſiti rōne uidelz q̄litatis & matie ut ſanguīeꝰ colicꝰ zcꝛ.

Vī eē q; ſint plures q̄. xvi. puta calidꝰ. frūs. ſiccus. & hu. uñ ſzo de cā. Multotiens cōtrarie diſpōnes exñt qd putat eē īpoſſibile ut calidꝰ ſīt & frigidꝰ. eo q; ſzm naturā unū & idē ꝓficiꝰ corpꝰ. Et ſīt hūidꝰ ſīt. ſz cū hoc fit & decent anomala noīat diſcraſia. Quod febrē de genet oñt empiale drā. lxxxxii. Sz oppoītū ſcribūt medici. Propt primū qdē ſciendū ipm̄ fore ſufficient notū ex q̄plurimis. Propt ꝛo ſzm ſciendū q; Democritꝰ & Epicurꝰ. Empedocles & Aſclipiades ponentes principia materialia ī paſſibilia & alterabilia ut athomos & q̄tuor ela famoſa nullū poſuere morbū ī ꝯōne ſeu ī nata ꝰſīlī īq̄tū talis cū ipſe ī alatiōe utcūq; ꝰſiſtat & inde naſcat ſz tm̄ īpōne puta poroꝝ dilatatiōe & anguſtia cōgregatiōe uel diſgregatione eloꝝ. Quia tñ ꝰſilibꝰ ꝓtiū et ineſt cōpoītio ut ſic ī eis morbū poſuere ī cōpoſitis ceu prīo de morboꝰtra quos iuit Aꝝ. ꝓ multa. & Ga. eorū prīo potiſſime. Propter ītiū qdē ſciendū q; xvi. ſūt morbi ꝯōnales coīores & notiores. qm̄ exq̄ſitiori eorū diſtīctiōe premiſſa ī. xxxii. ꝰſurgūt prīo appns prīa. ſzm q; mā penetrat in mēbꝝ uel madefacit foris ꝓmanēs tm̄ & ſzm q; penetrās ē apāns uel mīme. Multotiens tñ occurrentes & aptiores ſūt q̄tuor cōpoīti in ſe & cū hūore. Quod oñdit qm̄ prīo ſzo ac ītio mō ſic aut alr ꝰtingit eēntialit cōſiliū actionē ledi hoc.n.de rōne morbi exiſtit. Noſce quoq; q; ꝰmixtio ſeu ꝰpō ē duplex ut drā īnotuit. xvi. Vna qdē uera cū miſcibilia ī unū qd ītiū ꝓfcē ꝰcurrūt. Alta ſſzibilis appns que iuxta ſe tātū miſcibilia locant abſq; eo q; unū reſultet uere. Quā qdē uocat Yſaac in urinis ſzm uicinitatē q̄lis ē ſanguis & mlie. flātis & colere. Oppoñr n.ī q̄litatibꝰ oīo. & ī ſubſtātiis nō paꝝ. Sāguis ꝛo cū flāte mixtionē ſzm eū reddūt primā cuz nō ſibi opponāt oīfariā. Sexdecī aūt morboꝝ ꝯōnaliū famoſioꝝ ꝓdigmata ſubdant. Morbꝰ ſiqdē calidꝰ ſimplex ſzm Halyab. & Iobānitiū febris ē ethica. uel meliꝰ mala ꝯō cata igne uel aere calidiori cāta cū hūore ut febris putrida.

Frigidꝰ ſimplex ceu algor & ſpaſmꝰ cātꝰ iñ & meliꝰ eius cā puta frītas ītenſa qñ ſpaſmus ē accñs aut egritudo nō conſiſtis ueꝝ officialis.

Frigidꝰ ꝛo cū hu. ſīc paliſis. epilēſia. & appoplexia. Siccꝰ ſine hūore ut ſpaſmꝰ īanitiōis & ſīt tabes ſicca ut ſenectus de maraſmo. Cū matia ſic cancer & elephātia. Hūidus quidē ſimplex ceu frm̄ uīnus ac uacuū & fetidiſſimū cū tabiditate ſīc īflata ydropicoꝝ caro ſqualor uacuo torpens & hūiditas corpis eiꝰ quod ener uatio tūida. Iſta qdē ē ydropiſis ypoſarca in q̄ ē. an illud hūidū adherēs deſinēs a nata hūoris primi uelut ī ethica. Quod ſi dicat ydropis eē egritudinē matialē drā. c. ii. Dñdū q; aut ꝛe id dī de aſclite. uel matia ſūit coīt ad primā ut q̄tuor hūores & ſzā ceu hūiditates. Quidā ꝛo hic audiūt corpꝰ ydropici eūatū aq̄. Sz tūc uī egritudo ꝰpoīta frā & hūida cū hūore qdē ut ydropiſis. Sz qa uere aīaduertenti morbus qui declarat is ex qualitate ſimplici fore cū hūore magis ē duplici affectꝰ q̄litate. Sic.n.oīs hūor diſponit. Quod az. qa febri putride. paliſi. & talibꝰ dcīs ab eis duplex extat q̄litas. Meliꝰ igīt dñdū q; hūore ſingłari ente id ñ pōt oñdi ſz cū adīuicē intelligūt cōpoīti ceu cū ſanguis & cola cōmiſcent ꝯō ſupextendit praua calida cū utercq; hūoꝝ ſit calidꝰ tēpamētūq; ī paſſiuis fere reſultans ita ut calitas ſit excedens in tali

.xvi. Morbi cōplonales

hũore sũme. Frigid9 ⁊o 9stituit qñ mlia 9iũgit & flã. Siccus qdẽ qñ cũ colla mlia. utraq;.n. sicca & rõne ꝗrietatis 9tẽpant in actis. Hũidus autẽ qñ flãti sanguis pmisceť. Nũc uero subdantur exẽpla cũ due q̃litates simplices sociãť l3 dicat Halyabb. b9 morbos nõ fieri. Cõpositus qde3 morbi maťia uacu9 nõ erit. Tũc siqdẽ calid9 & siccus erit ethica & tabes cũ caliditas ĩtensior ea que ĩ ťtiane sibi 9societ siccitatẽ & uerius q̃ morbus calid9 solũ ut scribũt. Siccus autẽ & frũs ceu q dict9 ĩanitiõis spasm9 siue certi9 eius cã. ueri9 siqdẽ q̃ scribere ipm̃ simplicẽ & ethica senii. Calidã ⁊o & hu. egritudinẽ. ac frãm & hu. sine materia difficile ẽ ymaginari coll3 ĩtio. Dico tñ q; duplr põt 9surgere. aut a cã primitiua sĩc a balneo calo & hu. uel ab ĩtra ceu cũ qs sanguineus fuerit minut9 ualde caliditas tñ & hũiditas nõ sepanť a ptibus. Frũs & hu. silr duplex uel ab aere aut aqua & talib9 aut cũ ydropicus flãtic9 ĩtelligať cũat9 ab aq̃.

Exẽpla quoq; cũ due q̃litates hũores afficiũt ĩ febribus maťialibus & apãtib9 appent apte.

Proť qdẽ q̃rtũ ad primũ dñdu3q; s3m precedentes Ga. neq; morbos simplices una q̃litate peccantes sine maťia posuere neq; eť 9õnẽ b9 drã. xix. S3 põt dici q; ĩcipiũt & mox. q. aliã sibi 9sociãt q̃litatẽ q̃ q̃litas dñans alťa oppõne nõ dñať remanẽte late eť eq̃li ut ĩ discrasiis iis naturalib9 adhuc. S3 p tãto dr̃ simplex q̃litas qa s3a q̃ acqriť nõ coequať priori 9festi3. Et qa nõ sic a3. aut raro 9tingũt b9 morbi. uũ de morbo q̃ ĩ q̃litatũ ipãt sola discrasia egritudies rarius 9sistũt & difficile ĩtelligibiles nisi magna qñ3 pticule ad qd̃ preť natura3 euersio fiat. Ad aliud iã appuit qd dñdũ qa dat9 ẽ mod9 qualr pñt hu. 9poni. Nõ. n. bis singlarib9 entib9 cõsurgunt predicti morbi. uñ Halyabbatis & Iohãnitii nõ sũt padigmata sufficiẽtia & si A. nõ hos expõat prĩa ĩtii. Ipõs tñ subaudit subdẽs alicubi ipses. Ad aliud dñdũ q; ille q̃litates 9iũcte & si sint efficaces hñt tñ subm̃ mẽbt in qd̃ agũt pmanẽtes n3 aliqd hũidi adducũt nisi forte qd indigõnis p accñs. Ad id etiã Halyabbatis appuit quid dicẽdũ. cũ data sint illot padigmata morbot 9uẽiẽtiora ut a3 d̃ morbis b9 ťtia prĩa. Ad aliud qd dicẽdũ appuit. qm̃ 9poĩtio morborũ. xvi. ẽ prĩa s3m ueram magis 9mixtionẽ. bot aũt duot quos supaddidit Ga. ẽ iux̃ uicitatẽ quãdã 9põne ssibili ceu cũ qs dolor de lõge aspect9 attendiť a3 simplex. de ppe aũt uĩ 9posit9 ut oñdit illusio uisiõis cũ papsides & taliũ 9caua ĩ pietib9 appent pictura. qd̃ colot suppoĩtiõe cõtĩgit. Alex̃. ĩ pbl. Inť albũ n. & albũ deducunt fuscũ ita ut albũ se magis repñtans undiq; uisui appeat supemĩere. fuscũ aũt debili9 9prehensũ uĩ subsidere. Similiť quoq; ssus tact9 decipiť ut cũq; circa calitatẽ & frĩtatẽ ĩdicãs eas ĩ una ĩdĩsibili fore pte cũ sit dĩsibil. ueri9 & fantasmata tactui drã. lxxxxii.

DIFFERENTIA. LXXV.

1 Vod nõ sit qs morbus coĩs ostẽdiť. qa coĩs morb9 ẽ solo 9tinuitatis. morb9 ⁊o ẽ q̃dã 9põ uel 9structio preť naturã a q̃ noceť act9 prim̃ illi oppoĩta. Amp. eot q̃ p se ex oppoĩto dĩdũť qd̃ uni ĩest nõ põt alteri ĩeẽ cũ una spẽs oppoĩta nõ ducat reliquã ad eẽ s3mala 9õ & 9põ praua ex oppoĩto diuidũť. nõ itaq; eis ĩerit aliqd̃ cõe ut mor b9 posit9 ĩdrñť coĩs. Et omĩs morbus a quo 9tingit euadere q̃tuor bẽt tpa. prĩcipiũ. augm̃ tũ. statũ. & declinationem crisiũ prĩo. Coĩs igiť morb9 nullus.

Oppoĩtũ seruãt ĩuiolate fere cũcti. Adhuc morb9 coĩs dr̃ q indrñť ledit act9 cõsiliũ & officialiũ. talis ⁊o ẽ solo iũcture cũ ambo quandã 9tinuitatẽ seruẽt. ppť qd̃ morb9 exĩt. Propť primũ qdẽ sciẽdũ q; hic morbus coĩs dr̃ duplr aut ⁊tualr qa totũ corp9 coĩt 9tĩuat seu ĩdrñť suis accidat susceptis ut febr̃. apã. & ceťa q̃rto cañ. tradita. Aliť qm̃ ĩ naťa 9tingat dcã coĩ ex 9põne & 9plone resultãte q̃ solo dr̃ singularis continuitatis imparis. uel iũcture drã. c. lxxxi.

Nosce quoq; q; lic3 morbi predicti simplices sint tres. pñt tñ multis 9poni moĩs inť se & cũ aliis. nã inťdũ 9ponũť duo 9silles ut calid9 & hu. calidus & sicc9. aliqñ organic9 cũ organico sicut apã opilationẽ & coartationẽ inducẽs. alñ organicus & 9silis ut apã ca. cũ febre. Inťdũ 9silis cũ coĩ ut cũ ulnere febris ĩ quo duo extãt morbi fe. & so. 9tinui. Nõnũq̃ ⁊o cõstruiť ex officiali & coĩ ut digiti absciso. Est nãq; morb9 ĩ nũero & coĩs so. iũcture. alñ tres ut apã cu3 uulnere & febre. Quãdoq; ⁊o oĩs mõ9 9iũgiť morbi trin9. sicut obtalmia cũ ulcere in quo acuiť egrediẽs uuea & ad oculũ aqua descẽdit ũgulaq; pduciť. hic. n. sex assũt morbi ut obtalmia puta ca. apã qd̃ ẽ morb9 9põnis ĩ q̃titate c9 calor morbus ẽ consiliis. s3us ulcus solo exñs iũcture. ťti9 uuee acumẽ uel egressio morbi ĩ q̃titate. q̃rt9 foramĩs a suo loco exturbatio morbus erit 9põnis. qnt9 aq̃ q morbũ opilatiõis 9struit. sextus ⁊o ẽ ungula morb9 ens in nũero addito de morbo prĩo. & theor̃. vi. Propť s3m uero sciendũ q; Democrit9 & Epicur9 cũ pretactis drã priori nullũ põt talẽ morbũ pprie coẽ3 ponere. cũ b9 9stituat ex cõsili & officiali. s3 9silẽ3 ĩq̃tũ 9silẽ3 ut pri9 oñsũ nullũ bẽt ponere. q̃re n3 coẽm cũ alterã ptẽ nõ ponat ipĩ9. Cõpoĩtũ nãq; corrũpiť alťa ei9 pte destructa. Cõsiderãdo tñ quia ĩ 9sili nata saluať q̃ cõpõnis ut tactũ pri9 locať et hic s3m istos coĩs morbus. Propter qd̃ his tãq̃ agrestioribus omissis sciendu3 q; circa hoc triplex probabilis uidetur opinio extitisse.

Mõb coĩs

Galienꝰ nãq; prio de morbo sentit morbũ coẽz illũ eẽ q ĩ q̃dã nata eueĩt ĩ q̃ mẽbꝶ cõsiſte lediť & orgaĩcũ uelut si ligamẽtũ aut artaria euellať Coĩs qdẽ hic morbꝰ totiꝰ orgaĩ & pticſe ꝰsiſis euſſe. Vtrũq;.n. diſſolutũ ẽ ab ipiꝰ cõtinuitate qd aũt euulſũ ẽ nõ unũ pmanet sz duo efficiť. Si aũt nõ totaliť euellať pticula sed szm aliqd nõ erit totius organi morbus nisi szm accñs eo q; una pticulaꝶ ipsius cõstitutiua ẽ passa cꝰ est morbꝰ pprie. Morbus igiť szm hoc dř coĩs qa fit ĩ quadã nata coĩ ĩ qua ꝰueniũt cõsiſia & officialia puta in ꝰiũctiõe quadã & ipõꝶ ꝰnexione.

Quidã ꝛo uoluerũt morbũ coẽz eẽ indrñť ꝰsiſibus & officialibꝰ ꝰtigentẽ ita tñ q; uni principaliť cõtigat & nõ alii de quo curandũ supple. uñ prio szz. Morbꝰ coĩs ptibꝰ eueĩt ꝰsimilibꝰ & instřalibꝰ ĩq̃tũ sũt instřalia ut nõ eis ppter accidere consiſibus eueĩat. Nã plerũq; accidit iũcture principaliť ut nullo eueĩat modo ꝰsiſibꝰ ptibꝰ de quo curandũ subaudi. cũ tñ primo de morbo diſſlocatõ morbꝰ põať orgaĩcoꝶ ex qbꝰ iũctura fuit ꝰposita. Et multotiẽs accĩt neruo uel oſſi soło. Alia ꝛo cũ his ꝰueĩre uñr & differre. Quare. vi. theoĩ. Morbꝰ coĩs & cõsiſibꝰ ptibus & suis orgaĩcis mẽbris sepatio ẽ ꝰcatenationũ q morbꝰ iõ dř coĩs qm̃ alñ ĩ osse fit & non ĩ carne. nõnũq; alias ĩ mẽbris cõsiſibꝰ. Interdũ ĩ tota mãu uel pede aut aliis ꝰpõ mẽbris. & ptibꝰ oĩbꝰ cõsiſibꝰ coĩs illiꝰ mẽbri. Szm hoc itaq; morbus dř coĩs eo q; ĩdrñter põt nũc cõsiſibus occurrere ptibus nũc aũt officialibus. Fuit aũt fortaſſis. A. motm̃. qa si siſ ꝰtinuitatis solutio adueĩret ꝰsiſibꝰ & officialibus iã foret morbus ut apã ꝰpoĩtꝰ cũ ipẽ apte diſtinxerit inť hoc & simplicẽ morbũ. Aueř. aũt szo collz & tertio sensit q; ꝰtinuitas pprie debet m̃bris ꝰsiſibꝰ. In mẽbris .n. officialibus hec ĩpprie coexiſtit szmagis ꝰtiguatio & pꝰñs morbus coĩs pprie m̃bris ĩerit ꝰsiſibus. uñ ait. Morbus coĩs ẽ duplex. Vnꝰ ẽ soło ꝰ. ueracis ut cõtinuitatis ptis cũ pte ĩ ꝰsiſibꝰ qd magis dz mẽbris ꝰsiſibus q̃ officialibꝰ attribui. Nam soło accĩt mẽbro ex pte q̃ ꝰpoĩtũ ẽ ex ꝰsiſibꝰ. nõ aũt ex pte q̃ exĩt officiale. Aliť ꝛo ẽ sepatio q̃ ẽ ꝰtiguitatis ĩmĩatio q̃ nõ ꝛacit soło dř ꝰtinuitatis cũ bꝰ ꝰtinuitas modũ hẽat magis ꝰtigui & adiũctionis ptis cũ pte. & talis soło ĩ egritudibꝰ locãda ẽ officialiũ ptiũ ut ꝰiũctiõe uel sepatiõe q̃ colligãtia quedã exĩt. Nã uelut dico ĩ muro duplex repit ꝰiũctio una qdẽ ẽ uera sic lapidũ inť se p ipõꝶ hũidũ. aliťa uero nõ certa szm q; unꝰ p collã ut calcẽ aliť colligať. Sic ĩ aĩalis corpe. una quidẽ certa q̃ mẽbroꝶ ẽ ꝰsiſiũ. alia nõ uera szm q; ex ꝰsiſibus ꝰnectũť officialia & tandẽ ĩ utrisq; ex his duobꝰ resultat una q̃dã coĩs nať a ut murꝰ & aĩalis corpꝰ. Propť ťtiũ aũt sciendũ q; tãq̃ oĩuz entibꝰ ĩ ppiriis suscepta snia & maxie cũ fere idẽ sonet diligenť ꝰsiderata dñdũ q; morbꝰ coĩs pricipaliť mẽbro ꝰtingit cõsiſi. Quod ĩdicať d cã cũ dř q; uniꝶsa egritudo omiomeri & simplicis ad sensuz corpis aut discrasia exĩt aliq̃ uel cõtinuitatis ptiũ dio. ꝰñr ꝛo officiali & nõ eꝰ. Et fortaſſis nũq̃ põt ipĩs aduenire qn priꝰ occurrat ꝰsiſi. & tũc calũniã patiť ĩ altera pte szmoĩs. A. nisi ut supple cũ audiatur ille. Quod aũt ita sit oñdiť. qm̃ sic ꝰpõ seqť ꝰpłonẽ pricipaliť ita & qd debeť ꝰpõni. Szmorbꝰ sibi debeť ut dcm̃ coĩs. Et fiřať qa officialia bñt tandẽ eẽ pꝰsiſia ita pprietas & passio uniꝰ p eẽ alteriꝰ szboc eẽ recipiũt ab illis. constãt. n. ex eis. Amp. is morbus soło dicta ꝰtinuitatis pricipaliť dz adueĩre illi ĩ quo ꝛaciꝰ saluať ꝰtinuitas. tale qdẽ ẽ mẽbꝶ cõsiſe cũ sit unũ p eẽntiã & nõ p colligantiã ceu officiale. Adhuc illi nõ pricipaliť accĩt morbꝰ cui nũq̃ põt ꝰtingere nisi & nať occurrat aliť. tať aũt ẽ morbus coĩs nullo. n. mõ põt nature officialis ꝰtingere qn etiã ꝰsiſi cõtingat. Eꝰtra uero põt accidere Cã. n. ꝰpõnis ẽ ꝰpłoło. Morbꝰ qs itaq; ẽ coĩs qui & pricipaliť consiſi nať occurrit. Saluať tñ q; morbꝰ sit coĩs qa uniꝰ ptis pricipaliꝰ. reliquꝰ ꝛo ex ꝰñti. Nosce quoq; soło ꝰtinuitatis ĩpediẽs actꝰ ſſzibiliť totiꝰ ac maioris ptis uel alteriꝰ ẽ morbꝰ illoꝶ. Si aũt aliqꝰ pticule q̃pue sit soło modica. uel uſr aliqs talis morbꝰ nõ iam totius szillius tm̃ ptis uel q̃pua soło ĩparis in digito. nõ sic. n. actꝰ exercet nať ales. dato eťq; iñ seqť iuuamẽtũ nať e q̃lis ẽ uene aptura emoroice ťtio d accñti. Propť q̃rtũ qdẽ ad prim̃ dñdũ q; Ga. p ꝰpõnẽ seu ꝰstructionẽ dispõz aut bĩtũ intellexit. uñ mox subdit manifestuz q; si dispõnẽ quãdã dixeriꝰ preť naturã a qua actꝰ noceť idẽ oñdiꝰ. Ad aliud dñdũ q; dĩo m̃broꝶ ĩ ꝰsiſe & officiale. aut nať e ĩ ꝰsiſez. officialez & coẽz nõ ẽ oppoĩtoꝶ usq; quaq; cũ unũ sit aliťius & ad illud ordĩa tũ drã priori &. lxiii. Oñsũ. n. q; id qd ẽ nať e coĩs priꝰ ĩexĩt ꝰõi & exiñ ꝰpõni. lz. n. sit aliq̃ oppõ rõe mõi nõ tñ rei. Ad alid dñdũ q; soło ꝰ. cũ sit actio oĩsq; fiat ĩ tpe qnto phĩcoꝶ ĩ ipã erit ptẽ & ptẽ assiğre. & si uideať pre breuitate tpis ipiꝰ inſſzibilis. q. existere. sic eť sinocã iflatiuã ĩ pricipio eũando ad sincopiz & ipãz remouẽdo faciꝰ partẽ augm̃tũ bře cũ flobothomꝰ uene ĩpigiť ista tñ cũ sicopizat aut illi appinquat & si nõ uideať ipã fere nisi pricipiũ bře. Aut szmo Ga. ꝛitatẽ hẽt ĩ egritudibꝰ q̃ spõte occurrũt que nať e motũ mutãdo ťminũ ꝰsecũť. Sic. n. nũq̃ ĩ principio ars eũabit cũ id nõ agat natura. Vel dñdũ q; qñ induciť solutio ista habet principiũ deinde augmentũ cũ hũores flant & accña ĩtendať. deĩceps ꝛo cũ oĩa ultienť statũ. reliquũ aũt ꝰñs erit declĩatõ.

Irca predicta uero dubitaſ/qs morbꝰ ſit apã. ſiplex aut ꝯpoitus. Et uideſ q ſiplex. qa dictũ ẽ q ẽ orgaicꝰ Halyab. vi. eſ de accñti. & inſ ioꝝ q̃rto. peccat nanq̃ q̃titas ĩ ipõ. hec aũt ſiplex. Adhuc prio de morbo. Apã morbꝰ ẽ ĩ ꝯſilibꝰ mẽbris. Tertio ꝯo decia. Pulmoni accidũt apãta mẽbris ſimiliuꝫ ptiũ appriata. morbꝰ aũt ꝯtigẽs ſilibꝰ ptibꝰ ẽ ꝯſilis. paſſio. n. caracterizaſ ſubõ. Dubitare eſ faciũt talia utꝝ apã ſit morbꝰ organicus uel ꝯſilis. Quod aũt ꝯpoitꝰ ꝓbaſ prio ſꝫa. In eo n. ẽ mala ꝯpto drſa ĩepta ꝯpõ & ſolo continui.

Propſ primũ qd ſciẽdũ q apã dupſr nõſ. Vne qdẽ p eẽntialia ut apã ẽ morbus cõpoitus trie corpis naſe ledẽs actꝰ eẽntialiſ. Aliſ p accidentia ſic apã ẽ tũor ſeu groſſicies preſ naſaꝫ q̃rto de accñti. hoc. n. nõ colligit eẽntiã apãtis cũ ſit accñs ꝯſecutũ ꝯpoitiõis aut q̃titatis. Tũor. n. nõ ſp uſr ꝯſeq apã morboſꝰ. uñ prio de morbo Tũor facit deſiſtere mẽbra ab eo qd ſꝫm naturã cũ ĩ tãtã eleuaſ magnitudinẽ ut noceat actũ aliquẽ ꝓpſ hoc ipũ ia egritudinẽ intelligẽdũ. alr aũt ſint boma & paſſionẽ ſolũ quẽadmodũ & dolorẽ. Dictũ eſ ẽ prio de ige. q tũor preter naſaꝫ ẽ accñs apãtis ꝯſecutũ caſi. Propſ ſꝫm ꝯo ſciendũ qd ſentitũ fuit appuit ex argutis. Apud nãq̃ A. magis apã ẽ morbus cõpoſitus mixtiõi uere relatꝰ. Sꝫm Ga. uero plꝰ ſenſuali fantaſtice. In oĩ nãq̃ apãte iuxꝫ A. ẽ ſolo ꝯtinui ſaltẽ occulta quodãmõ. Penes uero Ga. alñ ĩeſt ipſ ſolo maiſeſta ulnꝰ ſiue ulcꝰ ut ĩ eriſipila. Sp aũt alicubi ut ĩ carbũculo. nõnũq̃ aũt meiomõ ceu ĩ herpete & cancro. Propſ ſtiũ autẽ ſciendũ q apã ydema coiſ antiqtus uocatuꝫ eſt morbꝰ cõpoitꝰ ex triplici naſa pretacta drñter tñ. qa principaliſ ĩ ipõ peccat ꝯpto ꝯñter unio & ꝓprie ꝯſiliũ. ſtioq̃ ꝯpõ. uñ de morbo primo. Egritudinũ alie ſũt prioꝝ corpoꝝ omiomeroꝝ. q̃dã orgaicoꝝ & ꝯpoitoꝝ. flõn qdẽ prioꝝ. exarticulatio orgaicoꝝ. pricipaliſ. n. & p ſe apã pti occurrẽs ꝯſili puta carni ſilis ẽ morbꝰ p accñs & ſꝫario officialis. ẽ nãq̃ ĩ q̃dã pte ipiꝰ. Siſiter diſlocatio iũcture primitꝰ ẽ morbus officialis Apã uero ĩ eo ꝯtigẽs ꝯñr. Noſce quoq̃ omneꝫ morbũ radicalius & prio exiſtere ob maliciam ꝯõnis. ꝯñr aũt aliaꝝ naturaꝝ delicto ceu actio ſic naſe mẽbrorũ conſiliũ p prius inextat demũq̃ aliis drã. lxiii. Sꝫm tñ appentiã medicialẽ qdã pricipaliꝰ ẽ ꝯſilis & p accñs officialſ. aliꝰ ꝯo eꝰ ut pretactũ. Sic igiſ pòt dici morbꝰ ſimplex & ꝯpoitꝰ. Cõſiliſq̃ ac officialis. tñ drñſ ſꝫm q magis uſr ledere alterutrãq̃ naturã aut omnes.

Ex his igiſ appꝫ q̃rto quõ unũqdq̃ iductoꝝ ſuo ꝯcludẽs ꝓcedat calle ꝯitatis aliqd uenatũ

Inſup apã cũ ſit tũor preſ naſaꝫ drã. lxxxxv. bicq̃ cõpõnẽ appentius ledat q̃ alias naturas p tanto pòt morbus organicus appellari ꝛcꝰ.

DIFFERENTIA. LXXVI.

Vod una ſit cã doloris tm̃. ſubita. s. alteratio. mſaſ collꝫ ſtio. ponẽti hãc ſolã cãm doloris & nõ ꝯtinui ſolutionem.

Rurſꝰ theoſ. vi. dolor a naſali ĩ ex naturaleꝫ hitudinẽ alſatio ẽ. hec uero ſolũ inexit q̃litati & ſpãliſ ſtie ſpẽ phicoꝝ. vii. ꝓpſ qd cũ ſolutio ꝯtinuitatis ĩ q̃litate nõ exiſtat ſꝫ ĩ quãtitate magis. Cõtigit nãq̃ m̃bris put q̃titatem recipiũt collꝫ ſtio. uel ſoraſſis ĩ ſitu. Amp. omis actio q̃litate pficit drã. lx. cꝰ qdẽ rõ. qa actõ ex q̃rietate cõſurgit. q̃rietatis uero qualitas ꝓprie ſuſceptia exit ĩ predicamẽtis. dolor autẽ actio q̃dã ẽ cũ oẽ eiꝰ ĩ fieri ꝯſiſtat ut ĩ alſari q̃rto de accñti. & de diſtẽpantia ĩeq̃li. Eſt eſ ĩ motu q ꝓpriꝰ ẽ actiõis. ꝓpſ qd dolor ex alſatõe ſubita & nõ ex ſolone. ꝯ. accit. Quod aũt ſolone ꝯtinuitatis ſola eueĩat dolor oñdiſ p Ga. dñteꝫ de diſtẽpãtia ĩeq̃li. Ypocrate ſſꝫiſſe oẽs morbos fore ulcera. cũ ulcꝰ ſolonẽ ĩcludat. ꝯ. ẽ. n. plaga puſda. Itidẽ. vi. de accñti. ut eſ A. ĩpoit Galſ. declaraſ ſolonẽ. ꝯ. nõ ſolũ ĩ ſſꝫu tactꝰ ueꝝ eſ in oĩbꝰ ſſꝫibꝰ demũ dolorẽ ĩduceſ. eo q ad ſubitã alſationẽ extendẽdo ĩ caſo & coartando in frõ ſeq̃ ĩũcte ſepatio. Rurſꝰ ſꝫa primi. Dolor ẽ q̃riũ ĩpreſſorẽ ſubito ſentire. ſꝫ alſatio ſubita non uſr dolorẽ poſſe mox adducere cũ nccẽ ſit priꝰ tpe ꝯõnẽ alſari & mutari tãdẽ paulatine. Fit igiſ tãtũ ſolone ꝯtinui dolor. Amp. oñdſ q nulla duaꝝ cãꝝ hꝰ dolorẽ inducat. qm̃ ſꝫo de aĩa. Senſus ẽ ſuſceptiuꝰ ſpẽꝝ ſine maſia. uñ A. ſꝫo de aĩa. Sẽtire ẽ recipe formã rei nudã a ſui maſia. ſic aũt ẽ intentionaliſ ſuſcipe. qd autem ĩtentionale dolorẽ ꝓprie nõ inducit cũ nichil agat ultra ſuã ſpẽm. Nulla igiſ baꝝ duaꝝ doloris erit cã. Eſi miſaſ q una ſit tm̃ eiꝰ cã. qm̃ ĩ unoquoq̃ gñe ẽ dare unũ primũ qd ſit oĩum cã entiũ ĩ illo ut ignẽ ĩ gñe caſorũ. q̃re & ĩ dolorũ gñe. Adhuc uſr tres fore. eo q nũerꝰ pficientiũ ꝓporcionaſ q & uniformis eſt ledẽtiũ nũero ĩ tegni. pficiẽtia uero ſũt tria ĩ qbꝰ deliciaꝰ ſiſtit. s. ꝯõ. ꝯpõ. & naſa coĩs. Quaſ & corrũpentia tria ex qbus ĩduceſ dolor. ꝓpſ quod & tres doloris erũt cãe. Cauſari. n. uſr ex ꝓmutatiõe ꝯpõnis ſubita ſiſi rõne uelut a ꝯõne & natura coĩ. Palin q̃tuor exiſtere oñdiſ. qm̃ oĩs doloris cã ẽ mutatio ꝯõnis aut eius diuerſitas uel ſolo ꝯ. aut aggregatio ãbaꝝ ſiſ. A. de ſoda. Quod aũt pſes/uſr cũ doloris unaqueq̃ ſpẽs ex ſuis cõſtituaſ cauſis. doloꝝ uero ſpẽs. xv. ſũt ut tactũ preantea. & prio ſꝫa. Oppoſitũ autem hoꝝ oĩuꝫ ſentire uſr q̃plimi medicoꝝ illuſtres duas tm̃ cãs doloris ponẽtes. alſationẽ ſubitaꝫ & ꝯtinuitatis ſolonẽ. Adhuc ſic ſũt due naſe principaliores in corpe ꝯõ & ꝯpõ ita etiã due

doloris erũt cãe illis proporcionate ut effectus reddat ĩ cãz eiꝰ debitã. Due igit sũt cãe doloris

Propt primũ qdẽ sciendũ qd sit ssz̃us prius cũ dolor ĩ eiꝰ rõne ssz̃m icludat. Est aũt sensus rõ q̃dã media seu ꝓporcio eiꝰ que ĩ ssz̃ibilibus ꝗrietatis q̃litatibꝰ uidelz̃ prĩs. drã. xlii. Et iõ qa nata hũana pre aliis q̃litatibꝰ elariũ maior inexit equalitatis ꝓporcio ꝑfectioris ssz̃us int̃ cetera aĩalia ĩdicat sz̃o de aĩa. & de hystor̃. aĩaliuz̃ prĩo. Et qa dolor priuationẽ quãdã & defectuz̃ ĩportat. & priuatõ bĩtu cognoscit prĩo dicatur qd sit doloris oppoĩtũ. qd̃ int̃dũ delicia appellat. alĩ uero leticia. nõnũq̃ uero delectatio. ũde q̃rto de accñti. Delicia ẽ passio qua subito r̃ducimur ad naturã. Eiꝰ aũt ꝰtrariũ dolor existet passio uidelz̃ qua repẽte a natura ĩ pret̃ naturã reducimur. Nã qui bene diffinit ꝗria cõsignat vii. topicoꝝ. In sz̃o uero de int̃ioribꝰ. Leticia ẽ ilaris ssz̃us. dolor autẽ tristis ssz̃us. Sexto uero theor̃. Delicia ẽ ab ex̃ natalẽ bĩtudinẽ ĩ natalẽ alteratio. Intelligo tñ ꝙ bꝰ descriptõ potiꝰ cãz denotet q̃ formam. nõ. n. ꝓprie delectatio aut dolor ẽ alt̃atio ueꝝ ex alt̃atiõe causat̃. Primo uero sz̃a. Dolor ẽ ssz̃ibilitas rei ꝰtrarie repente occurrẽs. Et iõ subdit̃ tãdẽ dolorẽ nichil aliud eẽ nisi subito ĩpressorẽ ꝰtrariũ sentire. Reliq̃ uero nota. Propt̃ sz̃m uero sciendu ꝙ circa id quesitũ uñr diuersificari medicoꝝ illustres Nã tertio collz̃ ꝓnũciat̃ ꝙ sola alteratio subita doloris est cã. Quod etiã nitit̃ rõnibꝰ oñdere qa solo ꝰtinuitatis nõ ẽ causa doloris sic dicit Ga. sz̃ipã est causa ꝰõnis que facit dolorẽ. solo nãq ꝰtinuitatis cũ malo motu est. & ꝰueiens ut talẽ motũ mala sequat̃ ꝰpso. Nec etiã sũt cãe doloris due res sil̃ uidelz̃ solo. ꝰ. & calitas & frigiditas sicut dicit errãs. A. Quod demũ rõne astruit dicẽs fore declatũ ĩ libro de aĩa. ꝙ ssz̃us iste. s. tactꝰ ꝓcipit oẽs q̃tuor q̃litates prĩo ssz̃u caliduz̃ uidelz̃ & frm̃ siccũ & hu. ergo dolores nõ fiẽt nz̃ sentient̃ ab eo ssz̃u nisi qñ supabũt multũ sua ꝓpria ssz̃ata sic accĩt aliis ssz̃ibus.

Itidẽ subdit ꝙ si accideret huic ssz̃ui tactus dolor ꝓpt̃ solonẽ ꝰtinuitatis tũc eẽt suũ ꝓpriũ ssz̃atũ subãlit̃ solo. ꝰ. nũc aũt nec solo. ꝰ. nec eiꝰ oppositũ ponit̃ sz̃o de aĩa ubi tractant̃ bꝰ fore obiecta bꝰ ssz̃us. ĩmo calidũ frm̃ hũidũ & siccũ aspuz̃ & lene duꝝ & molle. & iõ prĩo sz̃a. & natalĩũ. vi. hic ssz̃us ponit̃ quadruplex sz̃m bꝰ enũerata obiecta seu ꝗrietates existere. Addit et̃ Aueř. ꝙ aĩa ssz̃ibilis nõ ẽ nisi ad qualitates. qd̃ testat̃ et̃ Ga. ꝰfiteri dicentẽ uolã manꝰ nõ fuisse factã in fine tẽpantie nisi ad ꝰphendd̃ ꝰtraria. & iõ appet ꝙ supfluitas ꝗrioꝝ est causa doloris q fit in hoc ssz̃u eoꝙ paꝝ & multũ de nccĩtate sũt sub eodẽ gñe. Quid autẽ de hoc sciendum dicendoꝝ appebit t̃tio. Galienꝰ uero cũ eius uerificat̃ opinio uidet̃ sentire dolorẽ tandẽ ex solutiõe ꝰtinuitatis ꝰtingere q̃rto de accñti in oĩbus ssz̃ibus inductionẽ faciens. Vnde. A. eiꝰ crimẽ ĩpingit tribusq̃ satis infirmis ratiõibꝰ ostendens duas fore doloris cãs puta subitã alterationẽ & sepationẽ ꝰtinui. Aduersarius tñ uel intimet & petitionẽ eiꝰ quod in principio notabit q̃q̃ ꝓitatẽ ꝰcludat. Et ĩ eiꝰ sz̃o de aĩa. Iam putauerũt aliq̃ homĩes ꝙ nulle qualitates sentiũt̃ nisi mediãte eo quod accidit ex solutõe ꝰ. sed nõ est ita. Est autẽ admiratiõe dignũ omni quõ. A. Galienũ audeat rabie sic ĩappnt̃ notare cũ is eodẽ q̃rto dicat dolorez̃ fieri ꝓpt̃ calorẽ uel hũidoꝝ acredinẽ. & in locis q̃multis expressiꝰ senserit duas fore doloris causas pretactas ut in tegni. de distẽpantia ĩeq̃li. int̃ioꝝ re. a. sz̃is. xii. & xiii. de ingenio. Quod probat int̃ioꝝ sz̃o. ex subita expõne ad ignẽ extremoꝝ infrigidatoꝝ. Neq̃. A. Galienũ nõ intelligẽs forte angit decent̃ habito eiꝰ intellectu. nz̃. n. uult is ꝙ subita alteratio nõ sit cã doloris. sed solutõ ꝰtinuitatis tm̃. ueꝝ magis preueĩt dubitationi uolens efficatiores qualitatũ ut calidi tatẽ & frigiditatẽ dolorẽ causare nõ alteratõe tm̃ sed etiã iũcture sepatiõe. Quod sufficient̃ az̃ de distẽpantia inequali ubi tandẽ post dolorẽ ꝰtingentẽ a subita alterõne cõcludit̃ ꝓpter ipm̃ accidere ab ĩpari ꝰñter solone ꝙ ille sz̃mo bẽt ꝰdecentiã ut alicubi Ypocras inq̃t dicens morbos ulcera oẽs esse. Pauset igit̃. A. hic & alibi mordere Ga. cũ eũ nõ intelligat fortasse corripiẽs drã. lxxxix. appns. Ipse nãq̃ sufficiẽs alioꝝ sermonũ dilatator expositione repitur. Impugnator autem uanꝰ & recitator dissonus.

Propt̃ tertiũ qdẽ primo ueritas subiũgatur. & deinceps inducta Aueř. modificent̃. Propt̃ bꝰ primũ sciendũ ꝙ cã doloris radicalis & prĩa est ĩpporcio uehemẽs mẽbro repente occurrẽs ssz̃ibili. sicut & delicia ꝓporcio grandis existit etiã repentina. Quod aũt predicta doloris existat cã intimat̃ sil̃itudĩe snĩe Aꝝ. & rõnibꝰ. Sexto nãq̃ topicoꝝ. Cõsiderãdũ si nõ ẽ suscep tibile cuiꝰ dicit̃ diffinita passio seu dispõ uel aliud qd̃libet. ꝙ si nõ peccat̃. uelut si ponat̃ ꝙ dolor sit facta cũ ui naturaliũ partiũ distantia delinq̃t cũ sequat̃ inaĩata dolere. ꝓtibus &. n. ꝰstituũt̃ naturalibꝰ. ꝓpter qd̃ oportz̃ ꝓticulã banc naturaliũ in ꝓtẽ ssz̃us susceptiuã reponer̃ hoc autẽ erit si loco naturaliũ ssz̃ibiliũ scribat̃.

Addit et̃ ꝰñter delictũ fore eo ꝙ ẽ ĩeffectiuũ magis exprimere predictã doloris rationem q̃ in formas. nõ. n. dolor ẽ distãtia zcꝰ. ĩmo potiꝰ ex taliũ ꝓtiũ distantia dolor efficit̃. Sic igit̃ post correptionẽ ratiõis doloris ãtiqtꝰ assiq̃te relinq̃t̃ ꝙ distantia ssz̃ibiliũ ꝓtiũ doloris causa existat. Quod quidẽ nõ est aliud q̃ im ꝓporcio

uehemēs predicta repente mēbro occurrēs ſſzi
bili. p diſtantiā nāq; ī pporcio audit iux illud
pbl. qnte. Femora dolent maxīe ꝟtinui diſtan
tia. quod eniz diſtat ſeu differt quocūq; modo
ī pporcionabile eſt oīo. Per hoc quidē quod
ſubiūgit cū ui intelligit īportatū p id quod ē
uehemēs & repēte. Violentū nāq; oē repētinū
& grande exiſtit. Per hoc autē qd ſſzibiliuz
dictū ē ptiū ſubiectū denotat paſſiōis gueienī
ſuſceptm. Hoc aūt demū rōne firmat. qm qn
īueītur una quedā coīs in pluribꝰ paſſio illaz
oportet in aliquā cām tandē ſupiorez & primā
p ſzas adducere prīo poſterioꝝ ubi ondit q; hec
paſſio. xxxii. Euclidis prīo. triangulū tres ābi
tu angulos ꝟtinere duobꝰ eqpotētes rectis pri
mitus īeſt triangulo ī coī q reliquo triū. ſz hec
coīs paſſio ut dolor ſic ꝟiores dicūt & ondet
in duobꝰ repit. alātiōe. s. ſubita. & ſolone cōti
nuitatis repentina. quare & ante has duas cās
ſeorſū. tertiā oz ſubiūgere. hec aūt preaſſigta
gueniens uidet exiſtere. Rurſꝰ effectū omnē
oportet in unā tandem cauſaz primā iuxta Aꝝ.
ſnīaz reducere illicq; ſtare. cū pceſſꝰ ī infinitū
ſzo methaphīce neget. dolor autē unus eſt coīs
effectꝰ ab his duabꝰ cauſis cauſatꝰ. ī magis tn
& minꝰ lz drānt ut oſtendet ppt quod & ītiam
cām ante has duas opus ſubiūgere & maxīe cū
oīs multitudo ad unitatē oporteat redire a qua
exiuit. xii. methaphīce. cū etiā natura ſaltū in
ſuis opatiōibꝰ nō ꝟmittat. Itidē qūcūq; īueīt
aliqd unū exns in pluribus ſzm unā uniuocati
onis rationē. tandē oportet ī aliquod illis priꝰ
reducere qnod illorū cauſa exiſtit ut calida in
ignē omnia. & lucida in ſolem methaphīce ſzo.
Cū igit dolor a ſolutione ꝟtinui & alteratiōe
ſubita uniuoce ſaltem loyce exiſtat cū utrobiq;
ſit ſſzus rei nociue ꝟfeſtim occurrentis oporte
bit tandē ipſū cū ſuis cauſis īmediatis in cām
uliorē & primā reducer gueienī datā. s. īppor
cionē uehementē zcꝰ. Huiꝰ aūt cauſa ſupior
& radicalis in duas mediatas ſequeſtrat cauſas
ordinē tamē inter ſe hntes que ſubita ſūt alte
ratio & ſolutio iūcture. Quod ondit ex mul
tis corpus cōſtituētibꝰ & cauſis habitudialibꝰ
doloris tanq; priuatiue ex oppoſitis. due &. n.
unr primordiales nate corpꝰ conſtituentes ꝟō
uidelz & ꝟpō prīo prīa. Corpus &. n. ſzm ſnīaz
Ypocratis & Aꝝ. ex ꝟmixtione ꝟſurgit eloꝝ in
quibꝰ duo ē ꝟſpicere qualitates uidelz & ſubās
qlitatibus ꝟcretis affectas. Ex qlitatibꝰ quoq;
ſzm quēdaz modū unionis nata quedā reſultat
ꝟō appellata mēbris prīo ꝟſilibus dictis a ppri
ata. Ex confectione uero ſubāꝝ in elis inuētarū
reſultat ſzm quendā modū ꝟiūctionis unitatis
cū predicto ꝟpōnis mō forma quedā mēbris ut
officialia mediante tn ꝟplone dictis organicis

attributa. In prima ſiqdē nata ꝟōnali mēbris
ꝟſilibus dedita prīo de hyſtoř. & ſzo de ptibus
ſſzus inexiſtit. In altera uero mēbris organicis
attributa actꝰ ut declaratū. lxiii. Sza tn nata
recipit eē p primā ſicut totū p ptes eiꝰ conſti
tuit in eē. Mēbra nanq; organica ſūt ex ptibus
cōſilibus ꝟſurgentia ſzo de ptibus. & prīo de
ꝟōnibꝰ. Plaſma forte ſeqt qtuor eloꝝ eucraſiā
aut forſitan aliqd diuinꝰ prīcipiū hns deſup
a ſupioribus drā. lxiii. & lxxiiii. appens. Szm
has itaq; duas naturas & due delicie ꝟſecūt cor
pus ſzm q; ſenſus proporcionalit ſubito penes
diſpōnem īprimētis ab eiꝰ diſponitur obiecto
quod ex pte forme ſeu unionis poterit eueīre
dolor autē p oppoſitū haꝝ cāꝝ in pporcionali
tate adueniente repentina ꝟſurget Sic igitur
his ſuppoſitis duas poſt primaz cauſaz doloris
aſſero ſubitā ꝟōnis alterationē & ſolutionē. ꝟ.
unde ſzo re. a. Et ſi īppriꝰ dolor fit ī corpibꝰ
ſſzibilibus cuz eis accidit alteratio grandis ea
ſubito a diſpōne extrahens natali. Que duplr
euenit ut aut mutatiōe qlitatis ſubito uiolēta
uel ꝟtinuitatis ſolone. drnter tn ut oſtendetur.
De rōne nāq; doloris ut p eiꝰ appuit deſcripti
ones duo ſūt ſſzus uidelicz & īpreſſor grietatis
ſubitus. Qui utriq; ſūt cā doloris ex repentina
īmutatiōe. prīo nāq; ſſzus exit eo q; in mēbro
ſſzibili pporcio qualitatū repit grīaruz. Eſt &
īpreſſor grius ſubito occurrens ppt altationē
eiuſdē gnis repentinā. Sic ergo ſubita altatio
p ſe & prīo cauſa ſufficiens ē doloris. In ſolone
uero iūcture & ſi repentinior occurrat īpreſſor
q ī ꝟōne. nā nccīuz uidet eē repentinā ſimul &
uiolentā tranſmutationē fieri. xxii. de inge. nō
tn alter in ea utpote ſſzus. nam ſolutio ꝟtinui
tatis alteratiōe ꝟōnis ſubita ſentit. Si. n. p ſe
ſolutio pcipetur īparis tūc ī ea que ptiū ſſzibi
liū dolor adeēt. In ſubita uero ꝟōnis pmutati
one quod pcipit & alterans ſubito qualitatibꝰ
afficit primis ex qbꝰ ratio dicta ē ſſzus ꝟſtitui.
Solutio autem iūcture pcipit p accns īqtū ipſa
mēbris accidit uictis p ꝟōnē. Vnitas. n. p priꝰ
īeſt mēbris ꝟſilibus & p ea organicis ſicut hec
p illa exiſtūt. Quod appet. uidet. n. q; ſolutio
ꝟtinuitatis ſi mēbro occurrat hnti ſſzm īdiſpo
ſitū aut ppt caliditatē aut ppt frigiditatē aut
qa aīa cū calore naturali aliis ſit ītenta nichil
aut paꝝ pcipit quod nō accideret ſi ſolutio ꝟti
nuitatis ſentiret p ſe ipſam. Igit ſolo ꝟtinuita
tis p ſe ſufficiens cauſa nō exiſtit niſi ſſzus ex
pte ꝟplonis pcipiens adueniat. Quod autez
ſepatio iūcture dolorē maiorē uideat preſtare
q ſubita alteratio hoc ei euenit ppt uiolentuz
& repentinū occurrens de foris aut de ītra uel
fortaſſis qa deinde ad ſolutionē continuitatis
cōſeqt alta cauſa doloris utpote ſubita altatio.

bēbūt se hec itaq; p ordinē. qm̄ subita alt̄atio
gōnis p se dolorē causat & pcipit̄ a qualitatuz
ssz̄us natura. & qa alterans repentinū nō sic est
uiolentū cū sit q̄litas non talit̄ cū subō occcur
rens sepatiuo eueīet nō tantū doloris a subita
alteratione uelut a sepatione iuncture causari
nisi tandē ex uehemēti subita alteratiōe seq̄t̄
iūcture solo. Que quidē lz forte eig & uiolentū
sit īprimens nō tn̄ nisi ssz̄u pcipiet̄. ad quem
sequet̄ & subita alteratio & ad hanc tandē iūcte
sepatio ita q; tres doloris existent cāe due qdē
iūcture solutiōes & una subita alt̄atio. Intelli
go autē non q; adueniente subito & uehementi
impressiuo solonis instantanea īducat̄ mala gō
in mēbro. hoc.n. īpossibile cū hec alteratione
oporteat fieri. Alteratio aūt tēpus sibi det̄mi
nat phīcoꝝ qnto. Sz̄ hoc quod pcipit̄ id eueīt
ssz̄u nōdū i mēbro alterato quod az̄. Cū.n. inci
pit alterari uidemg dolorē solutōe gtinuitatis
priori cessante augeri q̄plm̄. Et iō cū dicit̄ q;
causa inducēs dolorē oportz̄ q; sit subita gōnis
alteratio aut repentina iūcture sepatio nō est
intelligendū q; istud sit subito usq; quaq; qm̄
tūc pcipet̄ q̄minime. Et ideo expimur qn̄ quis
acutissimo quodā incidit̄ & oīo repente nullū
aut q̄mūmū dolorē sentiri eo q; nō solū alt̄atio
īmo opatio quelibet alia tēpus reqrit sufficiēs
in quo ssz̄ibile in ssz̄m possit imprimere quod
fortassis etiā ī ssz̄u uisus gtīgit. lxiiii. Quod
aūt subita alteratio & solutō continuitatis sint
doloris cause breuibus deducatur rationibus.

Sciēdū tn̄ ex prīo sza. q; calidū & frm̄ sūt cāe
p se doloris. siccū autē p accn̄s. hūidū ꝗo nullo
mō. unde q̄rto de accn̄ti. In ssz̄u tactus accidit
mutatō sue nature ppt̄ fortitudinē caloris uel
frigiditatis. qa hūidū & siccū corpg sup aliud
corpg incidens nisi subito calefaciat uel refri
geret non faciet nocumētū. quare. xiii. de īge.
solū calidū noīat̄ & frm̄. Cū.n. duplex sit actus
caliditatis & frītatis. Primg qdē & essentialis
calefacere & infrigidare. Sz̄us uero extendet̄ &
dilatare gtrahere & coangustare ad quos tādē
seqt̄ diuisio iūcture. Cal̄itas eqdē & frigiditas
cū sint q̄litates efficatiores p se actu prīo alte
ratiōe subita dolorē inducent & sepatōe iūcte
p accn̄s & szo causabūt eundē. At qa una quali
tatū passiuaꝝ ualentior est ut siccitas & si non
prīo actu dolorē īprimere possit cū sit qd pas
siuū gnter tn̄ causabit. uñ. A. Siccitas p accn̄s
dolorē inducit cū eā sequat̄ alterius generis cā
utpote iūcture solo. Est.n. ut cū ipsa ppt̄ forti
tudinē sue gstrictiōis efficiat̄ cā solonis iūcte.

Humiditas aūt ut hūiditas ppt̄ eig mat̄ialē
passibilitatē nec prīo actu nec szo ut hūectādo
seu remolliendo uel relaxando & sic nz p se nz
p accidens dolorē pōt prestare. uerūtn̄ ratiōe
q̄titatis mat̄ialis multe. uñ Mesue de farmacis
Hūidū īq̄tū hūidū nō īuenimg cāz doloris foꝝ
szī īq̄tū pōt eē cū mat̄ia q̄ q̄titate sua mouetur
ad solutionē gtinui. Quod etiam ssz̄it Rasis
ī dīonibus. Alexander. siqdē dolores capitis
fortiores fuerint szm operatiuas qualitates &
maxīe ex calore. Ex siccitate autez nō sīlr uehe
mentes gnant̄. hūide ꝗo qualitates q̄tū ex ipsa
hūiditate nullo mō inferūt dolorē nisi forte cū
calore aut frigiditate uel plenitudine humoꝝ
aut acredine sit pmixta humectatio. A. ꝗo
t̄tio prīa. hūidū. n. dolorē facit aut euaporatiōe
aut uentositate gtinuū soluente. Aueř. ꝗo cg
ceteros pret̄ Aꝝ. & Zoar nauseat̄ dīxtit utcūq;
collz q̄rto inqens. Humida uel sicca cōplexio
dolorem non efficit nisi paꝝ & qn̄ sola ē hūidi
tas tūc sola grauitas sentitur. Potest & alit̄
utcunq; declarari eo q; humidū aut est simplex
& sic q̄mīme est actiuū cū sit qualitatū passibi
lissimū. uel coniūctuz cū caliditate & tūc opatio
magis attribuet̄ calido actiuiori si graduz exce
dat szm; ita q; tale hūectat̄ erit magis ppt̄ cali
dū euaporare faciens & dissoluēs hūidū p ptes
q̄ ipsius humidi put humidū existit. Aut copu
latū erit frigiditate & sic etiā gradū ut pparū
excedet. unde Mesue ibidē. Non eleuat̄ res frā
iūcta cū humiditate supra szm gradū uelut īqt
Ypocras ī epidimia. Humida etiā res szm Ga.
non transgredit̄ metā usq; ad quā pōt extendi
regimē hoīs. Que aūt reꝝ ī szo gradu sūt tales
non opantur calefactione uel infrigidatiōe aut
exsiccatiōe seu humectatione lesiua manifeste
simpliciū qnto. unde prīo sza. Que in szo gdu
sūt talia nō pueniūt ad impediendū opationes
maīfeste neq; cursū eaꝝ mutāt naturalem nisi
p accn̄s ut qa multa uel sepig iterata. Res autē
doloroſa īpedit & pmutat opationes manifeste
in tm̄ q; cetis nocitiuis uidet̄ esse molestior drā
c. xxxix. Propt̄ quod hūidū īq̄tū hūidū dolorē
causare nō poterit. Sed gtra uidet̄ q; hūidū
ut ipm̄ dolorez inducat qn̄q; in tegni. Dolores
szm quē īcūbūt locū aut gtinuitatis solutionē
aut alterationes subitas ostendūt. & subditur.
Alterat̄ uero subā caliditate frigiditate siccita
te & hūiditate. Et i szo re. a. Dolor fit ī cor
poribg ssz̄ibilibg qn̄ ī eis accīt alt̄atio magna
subito que attrahit ea a dispōne naturali que
qdē alteratio fit p multitudinē ī qualitatibus
agentibus qn̄ calefiūt aut infrigidant̄ siccant̄
uel humectant̄. Hūiditas igit̄ szm se doloris ē
causa. Dicendū q; Ga. aut audit hūiditatē nō
szm se sz̄ p hūido corpore q̄litatīo aut q̄litati
gsociatā alii ut expoītū p Alex̄. Vel q; īducit̄
de sicco & hūido precipue exēplarit̄ &. q. szmo
nis quedā est gna sup latū. Ostendat̄ & nūc q;
subita alt̄atō dolorē p se īducat eo q; possibile

Mes

Rasis idio. 3
Alex.

Auic.
Auor.
Zoar.

Ga

ē ipm̄ p totū corpus diffundi. ſolutionē autez
9tinuitatis uita exñte īpoſſibile interiorū ſzo
appns. dolorē aūt p totū corp9 collz tertio. aut
ſaltem ſzm eius plm exiſtere multotiens ſſzus
indicauit. Rurſus dolor cauſat9 a 9plexiōe
ppt̄ alt̄ationē 9tingit q̄ ſubito occurrit. dolor
uero a ſepatiōe iūcture induct9 p motū īprimi
uidet̄ localē. Appet. n. eē motus qdā locat̄ aut
ſaltē cū eo exiſtere. ſz mot9 alt̄atiōis pōt a mo
tu ſaltē hic ſepari locali ſicut arguit̄ ꝯ Perměi
dē & Melliſſū phīcoꝝ prīo. In his. n. mat̄ialib9
motus alt̄atiōis ē prior oī motu appns nat̄aliū
prīo. In uniꝗſo uero localis. pbat̄. n. primus &
cā oīuz. phīcoꝝ. viii. Propt̄ quod ſubita alt̄atio
p ſe cauſa erit doloris ſine ſepatiōe occurrens
iūcture. Amp. ꝗrioꝝ 9trarie ſūt rōnes. Cuz
igit̄ delicia 9ſiſtat ī quadā mediocritate &. q. ī
paulatina alteratiōe primarū qualitatū ut qñ
cōueniēs 9uenienti 9iūgit̄ eidē dolor oppoſitus
exiſtet ī diſpōne ꝗria earūdē q̄litatū. Propt̄ qd̄
& ſubita alteratio una cauſaꝝ exiſtet doloris.

Probat̄q; denuo ſolonē 9tinui cām eē doloris
qm̄ ſi ſubita alt̄atō eiꝯ exiſteret cā ſemp dolor
ſentiret̄ eiuſdē diſpōnis oīo qualis erit ſubito
alterans qualitas cuiꝯ ꝗriū pcipimus 9tingere.
Quod declarat̄ ſzo int̄ioꝝ ex Ga. colicā patiēte
ex flāte. quod Paraxagoras uitreū appellauit
dicens a deo ſe dolorē uehem̄tiſſimū ſentire ut
uideret̄ inteſtina terebro pforari. extīabat tñ
lapidē incuneatū ī alto poroꝝ uritidū exiſtere.
Cur etiā admirandū q̄lit̄ frūs excidit hic hūor
nō calefact9 uiolentia q̄ ſzm exciſionē. Cliſteri
zatus nanq; fuerat oleo rutaceo. Ex iſto demuz
ſermōe az q; dolor adeo uehemens nō erat ex al
teratōe 9ōnis ſubita quā frūs exñs hēbat facet̄
hūor ueꝝ ex ſolone 9tinuitatis cū eēt pforatiꝯ
qui nō pōt a flāte uitreo rōne alterationis cāri
cū potius flā ita frigidiſſimū habeat qualitate
ſtupefaciendo dolorē placare. Quod appz qa
int̄ioꝝ. & prīo ſzis. Dolor dicit̄ pforatiꝯ ſolōz
denotans 9tinui. Rurſꝯ ſubita alt̄atio 9ōnis
ut dolorē preſtet fit ī tpe ampliori q̄ motꝯ int̄
ueniat localis ſepationis 9tinui cū nō ſic a uehe
mēter īprimentibꝯ inducatur quā qdē uidemꝯ
repente dolorē preſtare. Lz. n. qd̄ dolorē habet
inducere ppter ſubitā 9ōnis alterationē mox
ſentiat̄ nō tñ repente doloroſū ut q; ſolutione
9tinui repentina īduciť. Velocior. n. fit altera
tio ī 9ōne ut dolorē pcipiat. Sepatio igitur
iūcture ē altera cā doloris a ſubita 9ōnis pmu
tatiōe. Propter hꝯ ſzm dicendū q; Aueť. 9ſi
derans q; oīs pceptio doloris fit mediāte 9ōne
uoluit eam tm̄ cauſam doloris exiſtere. ſzꝯ ſide
rādo q; mox īpreſſiuū/ponēdū eť ſolonē 9tinui
doloris alterā cauſam. cū alit̄ ut oñſū/organuz
īmutet/q̄ alteratio 9ōnis ſubita. Et p hoc az
ad 9ñs qd̄ Ga. & A. mordz nō recte. Ad aliud
dicēdū ſicut ſequēti et̄ appebit q̄ito q; dolor
& delicia maxīe ī coitu ſūt tactus obiecta cum
alit̄ īmutent organū ſſzitm̄ a reliqs. uñ. A. ſzo
de aīa. Eſt & alius modus de eo quod ſentit̄ ſic
ſolo 9tinuitatis que ueīt ex ꝗbere uel ex alio &
nō ex calore uel frigore nec ex hūiditate nec ex
ſiccitate nec ex duricie nec ex mollicie nec ex
aliq̄ predictaꝝ. Sīr etiā eſt ſentire uoluptates
tactibiles ſicut eſt uoluptas coitus & ſimilia.

Aut dicendū q; ſolutio cōtinuitatis lz ſit cā
doloris eo q; uehemens & ſubito īprimēs īpor
tat nō tñ p ſe & īmediate ſentit̄ ſz p naturam
ut declaratū 9ōnis. Ad aliud dñdū qd̄ p eūdē
adducebat̄ hīs duabus uiis rñdet̄ ſufficienter
dcā. n. ſua plificata ſup una radice uñr fūdari.

Propt̄ q̄rtū aūt ad primū dd̄ p int̄emptōez
aut expoſitionē cuiꝯdā reductionis uniꝯ cauſe
ad alterā ut tactū. Ad ſzm ꝗo dñdū q; dolor
nō eſt alt̄atio. ſz qd̄ ueriꝯ alt̄atio doloris eſt cā.
& q; alteratō nō pprie illic ſūit̄ put eſt motus
ī q̄litate maxīe t̄tie ſpēi ſz potius extenſiue p
q̄cūq; ſūit̄ trāſmutatiōe q̄ idē īportat ī pporci
oni. Ad aliud dñdū q; lz dolor ſit actio nō tñ
ppt̄ hoc a ſola fit q̄litate ſz a q̄litate ſuſtētata
ī mat̄ia dimēſionata. Rō &. n. ꝯcludit q; dolor
a q̄litate pcipiat̄ ut declātū nō aūt q; pure īpri
mat̄ a q̄litate eo q; dolor a ſubita alt̄atōe cātus
alit̄ q̄litates hēt ſubm̄ diſponētes & alr a ſolu
tione. 9. eueniens. Ad alia duo dñdū non eos
intelligere ſubitā alt̄ationē cām nō eē doloris
primariā ſz q; ad eā tandē ſequt̄. 9. ſolo ita q; ul
timo dolor uehementior ſentit̄ cuz due tūc ut
declātū doloris exiſtāt caūe. Ad aliud dñdū
p int̄emptionē aſſūpte. Aut q; ſubito qd tpis
īportat. maior. n. ſubitatio ī ſolutiōe aduenit
9tinui q̄ ī 9ōnis alt̄atiōe & ppt̄ea dolor ſepati
onis iūcture intēſior & repentinior exit dolore
alterationis ſubite. Ad aliud dñdū q; dolor
in ſſzu nō eueīt ex pceptiōe ſpēi ſſzibilī obiecti
ueꝝ ex medio organū 9tāgente. cū. n. oīs ſenſus
fiat p mediū ſzo de aīa. mediū int̄dū excedens
pporcionē ſſzitiui id dolere facit. unde. A. ſzo
de aīa. Diſpō audit9 & uiſus nō dolet ex hoc q;
uidet aut audit ſz ex hoc q; tāgit accīt ei dolor
tactualis t̄tio et̄ de aīa uelut az ī receptōe ſpēi
ſolis ppt̄ fulgorē eiꝯ pupillā 9tāgentez dolorē
pīare & ī corruptōe trocuina. Ad aliud dñdū
ut iā appuit q; nō ſūt niſi due nature prīe. Vna
que ſequt̄ 9ōnē q̄litatis eſtoꝝ. alia uero q̄ formā
reſultantē ex earūdē ſubſtantiis. nā unitas ꝗa
faciens ad cōſtitutionē corpis p prius mēbris
ineſt 9ſimilibus & p hec organicis. que. n. unio
ſiue natura oīs m̄broꝝ 9ſimiliū & organicorū
adiuicez coīt̄ ponitur magis eſt ordo qdā ptiū
& decoratio q̄ unitas & natura comunis uera.

Ad aliud dndũ q̃ ille quatuor appentes cãe reducũt ad duas nõ. n. est drã realis uel uocalis & modal magis. Ad ultimũ dndũ nõ hic q̃ri causas pticulares doloris sed ulles primas que ut ostensum tres existunt ordinem prioritatis & posterioritatis in adiuicẽ recipientes.

¶ Voniã exercitio nõ raro ꝝtingit labor/ perinceps euenit dubitare. An labor apõsus seu flegmonoso sit aliꝝ ab ulcerosо & tensiuo. Et uidet q̃ nõ alius sed idem quia ut appebit extitio de re. sa. Xv. cõiugatio laboris ẽ ulcerosus. tensiuꝝ. apõsus. arefactiuꝝ seu attẽuatiuꝝ uel exsiccatiuꝝ. Si ergo hi q̃tuor ꝝcidũt una mlto ampliꝝ ulceratiuꝝ & extẽsiuꝝ ĩ apõsũ ꝝcurrent. Ampliꝝ ibidẽ tres sũt labores sĩplices. Sũt igit ulcerosꝝ tẽsiuꝝ & arefcĩuꝝ cũ apõsus ꝝpõnẽ ĩportet. ꝝstruit. n. ex ulceroso & tensiuo apud oẽs. Et ulcerosꝝ & tensiuꝝ sũt ptes apõsi. ꝝponũt nãq̃ ipm̃. Totũ uero nil aliud est q̃ ptiũ omniũ aggregatio. Comẽtator phĩcorꝝ prĩo. Rursꝝ qd̃ ꝓducit ab aliquo eiꝝ sapit naturaz ita ut orta prĩcipiis attestãt & eꝝ ĩ tegni. sz apõsus ꝓueit ab ulcerosо & tensiuo nõ igit aliꝝ ab ulcerosо & tẽsiuo cũ oĩs diuisio cedat ĩ oppoĩta. & cã et sil extet cũ cãto phĩcorũ ibidẽ. Oppositũ itio & q̃rto de re. sa. de accidẽti qnto. affõrꝝ szꝝ. prĩo szꝝ. & tia. & practice prĩo. Ex qbꝝ utiq̃ subdet que ĩceps. Adhuc quorꝝ ꝓcreatiões sũt alte ipsaq̃ drũt/ cũ he ordinem directe ꝓ oppositũ in illa. Sz ut predicta inspiciendo az locã sũt alie. Itaq̃ labor apõsus est aliꝝ ab ulcerosо & tensiuo. Propt primũ qdem sciendũ q̃ labor suscipit multiplr. Vne qppe ꝓ nocumẽto seu dolore iux illud ueteris In quo morbo sõnus laborem prestat mortale. Aliꝝ ꝗo ꝓ fatiga penes illud eiꝝdẽ. Vbi fames nõ oz laborat. nñ epidimiarꝝ. vi. Labores cibis predisponant. Accipit & tio ꝓ effectu fatige q̃ lassitudo ꝓpriꝝ dr̃. Labore nanq̃ siue fatiga supfluo lassant aĩalia. Quarto siqdẽ ꝓ dispõne penali ab intra emergente ut a seipã sine cã q̃ labor casualis seu spõtaneꝝ appellat. iux affõrꝝ szam. Labores casuales narrãt siue ꝓnosticant morbos. Et is nẽpe quedã est neutralis decidẽtia futuri morbi oñsina. ũde ĩ tegni. De causis preseruatiuis q̃ corpi debent neutro decidẽti maxie nobis de laboribus tractãtibꝝ & quecũq̃ alie adiacent laboribus dispõnes. que ut ꝝnter appebit sũt ꝝstipatio porꝝ & raritas eorũdẽ. Decidẽtia. n. sub neutro locat. lxxii. Sub alme lilatica. n. laboris ꝝtinet dispõne. Hꝝ siqdẽ labor nõ ẽ morbus sz uia in ipm̃. Quod oñdit qm̃ ĩ libris de re. sa. tractat. Neq̃ actual existit uel sil itudĩariꝝ & imaginatꝝ magis ut oñdent spẽrꝝ ipĩꝝ descriptiões. Et de hoc qdẽ labore cũ imediate dicto ꝓquirit dubitatũ. qui siqdez

duplex existit. unus certus. & alius assimilatus ꝓpter. n. quandã affinitatẽ labor noĩat non q̃ uere talis puta dictus arefactiuꝝ. Primus aũt triplex exit ulcerosꝝ. tensiuꝝ. apõsꝝ. Est aũt labor ulcerosus dispositio ĩ qua iueit in cutis supficie ac sub eiꝝ ꝓfundo ulcer stimulantiuz mordentiũ & pũgentiũ silitudo. Imaginant. n. hoc labore patientes ĩ eorꝝ musculis tãq̃ infixa fore acuta & potissime cũ mouet. Cꝝ qdẽ cã ẽ supfluitatũ pluralitas acutarꝝ & subtiliũ magis effusarꝝ uel eliquatio adipis pĩguedinis seu carnis mollis q̃ si puenerit ĩ uenas qñz bonus q̃ ꝝtinet ĩ eis corrũpit sanguis ex q̃bus orror & rigor demũ supueit & ꝓ ꝝns febris & ꝓprie cũ amplius aĩa uel corpore patientes agitentur.

Tensiuꝝ aũt ẽ dispõ in qua uĩ sentiri partiũ extensio easq̃ tanq̃ ꝗbere ꝝfractas. Quã qppe cãt ĩ musculis plectoria ꝝtenta aut uentositas grossior extensiua. Est aũt apõsus dispõ ꝓ quã quassate & flegminãtes appent pticule, cũ calore tensiõe maiori & mordicatiõe. Eiꝝ nãq̃ cã impletio & cachochimia & laborꝝ hic nempe detior. Qui aũt silitudĩe int labores & si nõ sit ꝝputat est arefactiuꝝ dispõ in qua patiens fantasiat se. q. exsiccari & arefieri ac contrahi que ĩ corpibus bene hũoratis ꝝtingit ex ĩmensuratiõe gĩgnasiorꝝ & ulr resoluentiũ oĩum cũ praue fuerit ꝓcurata. Dispõnes ꝗo his ꝓpĩ que ac ꝝntes sũt ut tactũ ꝝstipatõ & pororꝝ rarita. Est aũt ꝝstipatio dispõ corpis ꝝtingens in cutis poris que opilatiõe uel densitate accit pororꝝ obstructiõe noĩata. Raritas ꝗo ẽ dispõ huic oppoĩta que corpi occurrit ex fricatione pauca & balneo & ulr ab oĩbꝝ apientibꝝ & porificãtibꝝ. Eqdẽ hꝝ labores duplici occurrũt de cã. uel. n. ab exercitio supfluo tũcq̃ fortassis lassitudines dnr ꝓprie. aut a seipĩs spõte absq̃ cã puta extiori & hi prioribꝝ peiores ꝓcuratiõe diligẽtiori sũt egentes. Adhuc quoq̃ laborꝝ qdã sũt oĩo sĩplices ut ulcerosꝝ tensiuus & arefactiuꝝ. Aliq̃ aũt totalr ꝝpoĩti sĩc. xv. ꝝbinatio ut ulcerosus tensiuus apõsus arefactiuꝝ. Quidã ꝗo int hos medii ut apõsꝝ cũ aliorꝝ plurimis szm tñ ãpliꝝ & miꝝ ꝓut plibꝝ aut paucioribꝝ pticipãt. Nã cũ certe attendũt laborum priores tres extãt sĩplices ut ulcerosꝝ. tensiuꝝ apõsus. quatuor ꝝpoĩti sicut ulcerosꝝ tensiuus. ulcerosꝝ apõsꝝ. tẽsiuꝝ apõsꝝ. & ita. xv. existẽt. Si uero predictis tribus adiũgat q̃rtꝝ simplicibꝝ ut arefactiuꝝ tũc. xv. rsultabũt oẽs q̃tuor qdẽ sĩplices pretacti & sex duabꝝ drĩis ꝝpoĩti ut ulcerosus tensiuꝝ. ulcerosus apõsꝝ. ulcerosus arefactiuꝝ. tensiuus apõsꝝ. tensiuꝝ arefactiuꝝ. apõsus arefactiuꝝ. Cũ autez tres concurrũt sic q̃tuor consurgent ceu ulcerosus tensiuꝝ apõsꝝ ulcerosus tensiuꝝ arefactiuꝝ ulcerosus apõsus

Labor Vlcerosо

Cã Vlcerosi

Tensiuꝝ

Apõsus

Arefactiuꝝ

Cõstipatõ

Raritas

Lassitudo

xv. cõbinatio

arefactiuus tenſiuꝰ apõſus arefactiuꝰ. Sic igit̃ erũt. qndecim puta q̃tuor. ſex. quatuor. & unꝰ.

Si uero conſtipatio & ariditas cõiũgant̃ predictis ĩnumerabiles inſurgent fere. Sꝫ dubitat̃ quomõ ꝰcidere pñt ſic in unũ diſpares & diꝛſi & maxime cũ arefactiuꝰ ab aliis. q. multũ diſtꝫ quare ĩpprie poſitꝰ labor exiſtit. Dicẽdũ ꝙ eoꝝ ꝯpõ ẽ ſꝫm uicinitatẽ & ad ſſꝫm ut ĩ cumul & aceruis nõ autem ſꝫm ueritatẽ ac intellectuꝫ ni fortaſſis in apõſo ut tertio declarabit̃ ĩ coloribus dicendoruꝫ. Aut dicendũ ꝙ tam uarii labores non concurrũt una ſꝫm totum corpus uel unã eiꝰ det̃mĩatã ptẽ ueꝝ ſꝫm diſtantes & drñtes. quod forte ĩnuit̃ tertio re. ſa. ita omẽs ſeptem laborũ drĩas expte aliqua uerificabis uniuerſuꝫ uero non ſimplr. licꝫ nãq; cõcidant qñq; ſubiecto ratione tamen drñt etiam reali. Aliud quidem licꝫ diuerſitatẽ ſꝫm drãm ĩportet ſpecificam Porphirius. qm̃ non omne ſꝫm drĩam alteꝝ eſt poſterioꝝ ſꝫo. Eo tamen coiter ſũpto diuerſitatẽ denotat accidente comũi ac ꝓprio ſicut & alteram. Propt̃ ſꝫm ꝛo ſciẽdũ ꝙ aliqui motiuis pretactis in argutis dixerunt apõſum laborem cõponi ex tenſiuo & ulceroſo qd̃ uidet̃ ut dubitãs Ga. indicare ita. Fortaſſis utiq; quis extimabat apõſũ laborẽ neq; ſimplicem neq; tertiũ in dictis priꝰ duobus/cõpoĩtũ uero ex ipſis conſiſtere. quid autẽ de hoc tertõ uidebitur dicendoꝝ. Propter tertiũ quidem ſciendum ꝙ labor apõſus non eſt ſimplex oĩfariam ut reliqui tres ſimplices/aut compoſitꝰ ſicut plures pretactoꝝ. Accedit tñ ſimplicitati amplius q̃ compoſitioni. Eius nanq; cõpoſitõ eſt tanq̃ uera exiſtens. reliquoꝝ uero ceu ſſꝫibilis appens. Quod manifeſtatur coloꝝ drĩis. nã eius quidam eſt ſimplex oĩo ut albus & niger cui ſiquidꝫ labor ꝓporcionatur ſimplex. aliꝰ compoſitus omnifariam duplici compoſitiõe pretacta ſicut qui loture carnis ſimil̃ oleaginꝰ & carminiꝰ ſeu cinericius primo ſꝫa. quod & pictores mixtione colorum oſtendunt quibus quidem alii compantur labores mixti. Quidã uero medius compoſitus ut certa cõmixtione ceu citrinus. rubeus. uiridis & hꝰ. quibus nẽpe labor apõſus coaptatur. Conuenit igitur cũ ulceroſo & tenſiuo amplius q̃ ſimplices int̃ ſe/ differt tamen eſſentialiter ab eis quibus cõponitur uelut color medius confectus ex albo & nigro. Quod firmatur. quia quorum cauſe ſunt alie & effectus. ſed altere ſunt cauſe ulceroſi & tenſiui q̃ apõſi. illorum nanq; ſimplices huiꝰ autem compoſite. compoſita nanq; aliter efficiũt q̃ ſimplicia ut ars deſignat alchimica.

Colores medij.

Itidem quorum proprietates. accidentia. & procurationis indicationes ſunt differentes & ipſa diſtant. cũ unũquodq; taliũ his ſufficient̃ determinetur. Sed he differunt. qm̃ propriuꝫ laboris eſt apõſi intumeſcere corpus & uniꝛſa neruoſa uideri quaſſari & conteri uſq; ad oſſa nõ aũt ulceroſi & tenſiui ueꝝ morderi & tendi

Similiter in apõſo abhorretur expandidatõ uniꝛſaliterq; motus omnis. non ſic autẽ ĩ ulceroſo & tenſiuo. Nocumentũ etiaꝫ ĩmenſius ymaginatur ſentiri cũ duplex ſit cauſa ipſius plectorica uidelicet & cachochimia. quarũ una ſoluere uidetur quod continuũ. & altera coalterare quod eucratum. Indicatio quoq; procurationis diuerſa. quoniã illa que in apõſa attẽdit reſpicit uirtutem indicationis & dignitatem. Que uero in ulceroſo ac etiam tenſiuo ſubãm. penes nanq; hec oportet ĩ ampliꝰ & minꝰ ꝓcurationem uariare inſtando deniq; magis/altero non relicto/ei quod malum uidetur machinari ꝑ maius. Itaq; labor apõſus eſt alius alietate ſpecifica etiam a tenſiuo & ulceroſo. cũ eis tñ concidit inꝰmuni ceu medium cum extremis plus. n. ea inter ſe diſtant q̃ mediũ ab eiſdem ut coloribus denotatur. Propter quartum autem dicendum ad primũ ut iam innotuit ꝙ non eſt ſimile de qntadecima cõbinatiõe laboris & pluribus compoſitis ſenſibilit̃ & appnti compoſitione & ut certa & exiſtente qualis ut declaratum eſt que laboris apõſi. Ad aliud dicendum ceu oſtenſum ꝙ arefactiuꝰ labor nõ eſt labor & ſi eidꝫ ſiletur. unde Ga. Eſt quedã & alia diſpoſitio decipiens aliquem ut labor. & demũ alia quippe cũ his quarta ſimilis exñs labori. non autẽ eſt labor. quia neq; ulceroſam aut tenſiuam neq; flegminoſam habet diſpoſitionem. Sed neq; orrorem aliquem uel dolorẽ neq; admotus ſanguinem ſimilem laboribus refert. gracilitatem uero cuꝫ ſiccitate habens. labor nanq; uidetur morbum pronoſticari materialem qualis non extat arefactiuꝰ cũ ſignuꝫ & ſignificatum ꝓporcionabilia. Relinqt̃ igit̃ ꝙ labor inter hos tertius erit apõſus & nõ arefactiuus. Ad aliud dicendum uerũ eſſe dũmõ partes ille ſepate rationem partium ſeruent & tanq̃ impfecte non exiſtentes in toto. Si ꝛo exillo diſiuncte in ſeipſis adhuc rationẽ totiꝰ obſeruent & nõ partiũ non oportet ut colores oſtendunt extremi. Aut totum materialit̃ idꝫ cum partibus exiſtit non autem formalit̃ cuꝫ aliud & alterum habeant formam & eẽ ſepate ac coniuncte. In toto enim potentia extãt tm̃ ſequeſtrate uero actu. Ad aliud dicenduꝫ ꝙ omne quod producitur ab aliquo eius quandã obtinet naturam uniuocam uirtualem ſeu mediam drĩa. c. xl. qualiter uidet̃ labor apõſus ad ulceratiuum & tenſiuũ ſe habere. ſꝫm enim ꝙ ſimilatur eiſdem. eſſentialiter tamen alter.

Ad pn. ꝓtũ.

Neq; omnis diuiſio eſt ꝑ oppoĩta omnifariã

directe oppoita ſuſcipiendo ceu que imediata ut animatū & ianimatuz. rationale & irrōnale & huiuſmodi. ſicut conſurgentium ex tali diuiſione unū non coadiuuat alterum ad eē. Quod in coloribus non euenit autī laboribus & uliť in oppoſitis mediatis. Et ideo diuiſionū appns libro. Omnis diuiſio aut bimembris aut reducibilis ad eandem. Similiter q̄uis cauſa & effectus ſimul ſint actu & realiter. tamē drñt ſicut prius & poſterius pfectum & imperfectū Licet enim aliquid efficiatur ab aliquo non tñ eſt idem quocunq; modo ſed magis ſpecie uel ſimilitudine non autem numero. Ad ea etiā que alterius partis apparet quid dicendū. qm̄ apōſus labor non tantū diſtat a cōponentibus ipſum ut ea inter ſe. Neq; itidem curationes ſunt omnino alie. quia in ſpeciali non autez in ꝯmuni. cū utrobiq; debeat eductio & alteratio.

DIFFERENTIA LXXVII.

Vod dolor nō ſentiatur uidetur. qm̄ alia ſenſibilis non eſt niſi ad qualitates drā priori. dolor aūtem nō eſt q̄litas ſed magis ad aliquid. dictuz enim prius q; dolor ſenſus ſit triſtis. Amplius dolor eſt ſenſus. ſenſus autem non ſentitur. Sentiretur nanq; aut a ſeipſo uel ab alio. non primo quia ſenſus non apprehendit ſe nec inſtrumentum ſuū. Algazel de aīa. qm̄ ſenſus eſt uirtus matialis. quod autem tale non reflectiť ſupra ſeipſū ſed ſolum quod extat ſm Proclū īmateriale. & ideo intellectus intelligit ſe ceu alia ťtio de aīa. neq; ab alio. quia ſicut arguūt quidaz illiꝯ ſenſus eēt. & illius alius foret ſenſus & ſic tandem procederetur in infinitum quod reſpuit natura primo de aīalium gñatione. Rurſus adducunt. ſi dolor ſentitur tactus percipitur ſenſu quod eius fit comprehendendo ſenſibilia. nullus autem philoſophoꝝ nūq̄ inter ſenſibilia dolorem collocauit. Eti ſenſibile pficit ſenſum ducens quod erat in potentia ī actū ſicut intelligibile intellectum. dolor uero ꝓtutem non perficit ſenſitiuam. īmo inter cetera ledentiuz corrūpit. Palin firmať. quia illud quod eſt contrariū corrūpit. cū de natura ꝯtrariorum ſit fore adīuicem corruptiua. Sed dolor ē contrariꝯ ſenſu. cū is ſit quedam mediocritas primarū etiā excellentiū qualitatū drā priori. dolor autez paſſio eſt uehemens repente ſſzui occurrens. Adhuc dolor ē accñs. Id autem eſt actio leſa. quod ꝓo ſentiť alteratione pficitur cū ſentire quoddam ſit pati quod alteratione conſiſtit. Sed quod actionis eſt leſe tanq̄ factū uideť ab alteratiōe ſecedere. Itaq; dolor mīme ſentitur. Oppoſitū. Quodcūq; dolentes aliquid corporis plurimū dolorem non ſentiunt & reliq̄. Rurſus dictū eſt antea p. A. q; dolor ſit contrarium impreſſorem repente ſentire.

Adhuc illud quod eſt ſignum ſentiť. quia ipſum eſt quod ſenſui ſe offerens in intellectu aliud derelinquit. dolor autem eſt ſignū unde in tegni. Dolores ſzm quem incūbunt locum aut ſubitam alterationem aut ſolutionē continuitatis oſtendunt. Palin quod deficere facit uirtutem & deſtruit niſi mens egrotet ſentitur. Datus nāq; ē ſzm. A. de aīa ſzo. animali ſenſus ut iuuatiua pcipiat & nocentia. hec eligens illa uero ſpernens. dolor autem hec opať primo ſza. Dolor ergo ſentiť. Propť primū uero ſciendu; q; quid ſit ſenſus dolorq; prius uiſū. Propter ſzm quidem ſciendū q; aliqui uoluerūt omnes qualitates tāgibiles ad calidū & frigidū reducere qui ſzo de aīa. īpugnanť ab A. qm̄ ceteraſenſibiliū a calido & frigido pcipiuntur ſine eoꝝ medio aut ſaporis uel odoris ſiue alioꝝ q̄q̄ uirtualiter eis calidū & frigiduz inſint cū ex eis conficiant̄ qualitates precipue ſecūde. unde ſzo de generatiōe & corruptione. Manifeſtuz q; omnes alie tactibiles drīe reducuntur ad primas quatuor. hec uero nō āplius in minores. non tamen calidū eſt quod ſiccum neq; quod humiduz & ſic de aliis. neq; ſub iuicē extant ut ſub calido & humido. unde ex his nō nulli ſūpſerūt cauſam erroris uolentes dolorē & deliciam in primas reducere qualitates qđ non eſt. Quia ſi hi in prima deducunť eo q; ab ipſis cauſantur tūc & ſenſibilia alioꝝ quatuor ſenſuū reducent̄ in tactum cū cauſent̄ ab illis & color medius ac ſapor. & ita aliorum ſenſuuz obiecta non erunt que media ſed tantū extrēa cū ex eis conficiantur. Cuiꝯ falſitas ē appens.

Amplius ſciendū q; A. ponit ibidē dolorez fore unū tactus ſenſibiliū inquiens. Eſt & alius modus de eo & reliqua ut antea. Poſt q̄ ſubdit. Dolor & remediuz doloris ſūt de ſenſibilibus tactꝯ. Quod eť uī Ga. quarto ſapere de accñti. Letari quidem triſtari & dolere fit in ſſzibus q̄ oībꝯ ſeriati ſenſuū declarat ineē ut uiſū priꝯ. Quod oñdit eť ſzmo ipīꝯ ī genitaliū delicia & eius oppoſito. Alii uero ꝓtulerūt ī doloris eēntiā īgredi duo ſſzm uz. & nocumentū quod dicūt ex diffinitōe doloris patere cū nocitiuus ſit ſſzus. ppť qđ inq̄ūt dolorē īq̄tū ſſzus exīt nťlo mō ſentiri. ſz bñ inq̄tū nociuꝯ. Quod ſiť ſapiūt in delicia. Ipā. n. nō ſentiť inq̄tū ē ſſzus ueꝝ ī eo q; iuuatiua. Sz boc ī coīſtare non pōt eo q; dolor nequaq̄ ē ſſzus ut indicant ſz potiꝯ eius extat paſſio. Eſt nāq; ſſzus paſſio repente occurrēs ipīꝯ ſuſceptio. Sic. n. alia tangibilia ſſzus nō exñt ut declabiť. ita nz dolor. Quod ſi dicať qñz dolorē triſtē ſſzm exiſtere ſeu nocitiuū. Dicēdū talē nō eē doloris uerā rōnē ueꝝ aliquā notificationē famoſam. pretactam uero

ãpli9 pfectã ei9 rõnẽ icludere. Nõ. n. ualet si do
lor est ſſzus tristis. Igit̃ est & ſſzus sicut dicũt.
Flegma nãq; ẽ san. diminute decoct9. nõ tñ flã
san. ẽ sipl̃r sz totũ sil̃. Ita et̃ metbauĩ. i. Ros est
pluuia pua. & pluuia ros magis. nõ tñ pluuia
simplĩ ẽ ros. nz ros pluuia. sicut nz bĩt9 dispõ
nzẽ9. Lz Boeti9 ĩ predicamẽtis scribat habitũ
dispõnẽ eẽ ĩfirmã. ipãz ℞o bĩtu stabilẽ. Sic igit̃
dolor nõ ẽ ſſzus absolute sz tristis aut nociuus
9iũctim. qd̃ nil ẽ aliud q̃ passio ſſzus & obiectũ
Sil̃r & delicia nõ ẽ ſſzus sz passio ilaris & obm̃
qua mox reducimur ad naturã. Propt̃ tertiũ
℞o sciendũ prĩo q; obã tact9 mltiplicia exñt cũ
sit pl̃imas pcipiens g̃rietates plures ℞i9 extẽt
ſſzus ut tactũ et̃ drĩa. xlii. ſſzus. n. rõnez sumit
ex obõ uelut scĩa ex subõ. potẽtia. n. sensitiua
mat̃ial̃r una ĩ ei9 ens organo formaliter plures
exit ex obõ eaz ĩ actũ 9ducẽte. Sic igit̃ & ſſzus
duplex erit. mat̃ialis ut uirtus ſſzitiua organo
alligata. & formal̃ cũ ipã uirtute obĩ in actum
deuenerit. Sz quoq; de ge. &. cor. tact9 poñr
drĩe q̃plurĩe. cal̃m. s. frm̃. siccũ. & hu. graue &
leue. duz & molle. uiscosũ & frãgibile. aspuz &
lene. grossũ & subtile. uñ nat̃aliũ & iuuamẽtoz
et̃ prĩs. Ex spmate sũmisso ĩ matricẽ uel terrã
tpe 9stituũt̃ det̃mĩato pticule illi9 qd̃ generat̃
q̃pl̃ime siccitate & hu. cal̃itate & frĩtate & alia
q̃cũq; sequũt̃ has drñtes q̃s scies ex de gñatiõe
szmõe. has qdẽ prĩas sequũt̃ maxĩe reliq̃ tangi
biliũ drĩaz. post q̃s gustabiles olfabiles & uisi
biles eueniũt. duricies igit̃ & mollicies. lubrici
tas & ariditas. leuitas & g̃uitas. densitas & rari
tas. lenitas & asperitas. grossicies & subtilitas
tangibiles sũt he drĩe. Quod & rõne firmat̃.
qa szm predictos. Omĩs dispõg̃ria dispõni/cor
poris sentit̃ mutatiõe/q̃ subito pmutat̃ ad illaz.
nõ. n. qd̃ ordiate ac paulatĩe occurrit ſſzibili9
pcipit̃. nz qd̃ iã a pmutatiõe cessauit. cũ omĩs
passio ac et̃ sentire sint ĩ fieri & alterari accñti
tertio. In residere nãq; & qescere nõ fit passio
ppt̃ quod szm. A. calor ethicoz q̃uis intensior
extet t̃tianoz calore nõ pcipit̃ ab eis tactu. tal̃
autẽ dispõ est dolor & maxĩe cũ cetis plus g̃riet̃
nature. Amp. illud ℞e pcipit̃ tactu pse quod
ab aliis ſſzibilib9 discernit̃ secũ exñtib9. aut q;
nil aliud pcipit̃ nisi id ipm̃. b9 uero est dolor.
Sepe nanq; in parte percipitur passio tristis &
calidum simul uel frigidum. Sil̃r predicta
ente passione sentitur ea nõ raro absq; qualita
tum aliqua prima seu secunda. Vnde cuz hoc
scriberem dolor michi in scapula supueĩt ĩ qua
satis sensibilis existens nullam potui primaz
neq; secũdaz qualitatum sensibiliũ pretactaz
preter passionem tristem pcipere. Rursus ĩ
coitu que qualitatum pcipitur primarum aut
secũdaz nisi sola 9uenientis cũ 9ueniẽti 9iũctio
que est delicia. Cui9 itaq; oppositũ sentitur in
eius 9trario ut q̃rto az de accñti. Cõtrarioz. n.
contrarie sunt rationes. Palin illud maxime
sentitur quod causa existit ut sentiãt̃ & reliq̃.
ppter quod. n. unũquodq; & illud magis. sed
ppter dolorem sentiunt̃ alteratio subita & so
lutio cõtinui. Fortassis quis logichinans hanc
uolet ratiotinationẽ detinere. Adhuc absur
dũ uidet̃ dici q; maxime siue sensibile subitoq;
in naturam occurrens a uirtute non pcipiatur
sensibili qualis ẽ dolor eiusq; oppositũ. Dolor
igitur pse etiam sentitur unũ existens sensibi
lium. Propter quartum uero dicendum ad
primuz q; dolor est una qualitatum & delicia.
Est nãq; ĩ passione & passibili q̃litate locãd9.
Si aũt p q̃litates Aueř. intendat prĩas aut szas
cõit̃ solũ expressas ut oñsũ secũ non 9sentio. cũ
dolor ab eis pcipiatur alius ac aliter. Neq; hoc
impediret supposito etiam dolorem ad aliqd
fore. quia prime qualitates directe in genere
locant̃ qualitatis. graue & leue in predicam̃to
substantie. aspum & lene in genere positionis
xlii. drĩa ex Az. & Cõmentatore. & tamen sunt
unius sensus puta tactus obiecta. Ad aliud
dicendum q; ut apparuit dolor non est sensus
sz potiz obm̃ & passio eius. ppt̃ quod nõ ualet
deductõ. Est et̃ dare unũ ſſzm sic coẽm & nõ
pdire ĩ ſſzib9 ad ĩfinita distiguentẽ int̃ drĩsoz
ſſzuũ obã szo. appns de aĩa. Ad aliud dñdũ q;
aliqs phõoz ut Ga. &. A. expressi9 dolorẽ & illi9
remediũ int̃ q̃litates locarũt ſſzibl̃es. quod ut
pbatũ neccẽ. nã idẽ sapiẽtes int̃dũ ponũt pl̃es
q̃litates tangibiles. alñ ℞o pauciores. de aĩa. n.
szo. exprimũt̃ solũ cal̃m &. f. siccũ & hu. duz &
molle. Et Cõmentator graue explicat & leue.
& pl̃a taliũ sũt supi9 nũciata. Prĩo quoq; prĩa
inuit̃ q̃tuor g̃rietates solũ fore ĩ tactu cũ ſſzus
sint octo szm ponẽtes tactus pl̃es. Quas qdem
exprimit Haly ut cũ prĩs duz & molle. aspum
& lene. In szo ℞o. A. de aĩa. sũt exposite multo
pl̃es Ad aliud dicẽdũ q; ſſzibile pficit ſſzm &
uigorat ipm̃ cũ fuerit ppporciõabl̃e & 9ueĩens
non aũt ĩ ppporciõabile & g̃riũ. ſſzibiliũ. n. excel
lẽtie corrũpũt ſſzm de aĩa szo. Nz. n. sil̃itudo
ſſzus ad ĩtellcm̃ oĩo qa maxĩa ſſzibiliũ sensuz
pimũt ſſzitiua. Intelligibilia ℞o q̃maxĩa corro
borãt ĩtellcm̃ t̃tio de aĩa. Ad aliud d̃d̃ q; q̃q̃
unũ g̃rioz aliud corrũpat nõ tñ int̃ ipã tollitur
actõ szstabilit̃ magis. Corrũpe nãq; rẽ suã dicit
ĩ fieri nõ aũt ĩ fcõ eẽ. Si. n. iã corrũpit ſſzibile
ſſzm/ut dolor. nz aliqd̃ alioz pcipiet̃ sensibile
cũ dictũ sit ſſzationẽ ĩ fieri & alterari 9sistere.

Ad aliud dicẽdũ q; accñs & dolor d̃r actõ lesa
respectu morbi qui actõ est ledens. tñ actõ lesa
accñtis uel doloris ẽ magis ĩ fieri q̃ actõ morbi
ledens ut declaratũ. lxxiii. drã.

Boeti ĩpnti

obã Tact

Nõ

Quod sotrichi

DIFFERENTIA LXXVIII.

Vod lcteritia sit añ septimã diem bonum signũ. monstratur ex q̃rto re. a. ita. In febre colerica añ septima3 sup innatus yctericus soluit febrẽ. Quod & 3oar cum Av. testatur. Adhuc si qd̃ min9 uidetur ieẽ ierit. & qd̃ plus: min9 uero uideť ꝓ materia flegmatica uel sãguinea añ septimã terminet diẽ. cum sit frior grossior. & colera mobilĩ minus. hec aũt fit ut uisum in appoplexia. q̃ in paralisim terminať. Et febris sãguinis eius per naris fluxũ. atq; in uariolas in q̃rta & añ. Rursus sicut materia colerica põt ante septimã per uomitu3 aut secessũ euacuari similiť & per cutẽ uideť cũ colera sit ca. subtilis. motum potens a centro ad circũferẽtiã. qd̃ ostẽdit ipsi9 ꝑ sudorem crisis plurimũ fcã. in quo pus colere cõmisceť. cũ sudor sit sãguinis supfluitas. cui pus colericũ est admixtũ serosum. Et confirmať. qa affoti smo4 quarta. Sudores iudicanť boni si die incepint tertia qnta septia 2c9. Palin tertio xv. Si colera putrefiat intra uasa tertianam gignit si uero nõ ycteritiã. Sed tertiana potest ad bonũ añ septimã ťminari ut qnta. nam tunc motus ipsius ĩstat dies in q̃ colera putrefactione subtili ex alato reddiť grossior imputrida. ltaq; ycteticia põt añ septimã signum eẽ laudabile. In oppositũ medico4 est cetus. unde ysaac febriũ q̃rto. Ycteritia añ septimã oĩ ꝓcul dubio timorẽ ĩnuit. Rursus ycticia sub crisi locať ꝓmutationis q̃rto apparẽs s3a. sed talis nõ fit añ septimã. neq; uniuersaliť in morbo acuto & materia subtili. s3 in croico magis & grosso cũ uirtutis debilitate. Adhuc crisis laudabilis expetit ĩdicationẽ eq̃liť distãtem a morbi principio & ipsa crisi. febriũ ysaac q̃rto. sed nulla taĩ est dies añ septimã nisi quarta q̃ indicatiua ei9 dẽ extat certa ut latio denotat lune. Igiť añ septiã3 ycticia signũ nõ erit laudabile. Propter qde3 primum qd̃ nõ minus intẽtum cum quesitũ extet de signo sciẽdũ q̃ signu3 est sensibile qd̃ sensui se offerẽs ĩtellectui aliqd reliqt.

Ex sẽsationib9 nanq; multis 9surgit memoria ex q̃ eliciť expimẽtũ & ex eo tandem uniuersale qd̃ est prĩcipiũ artis & scientie s3o posteriorum & metaphisice ꝓhemio. Ex quo qde3 innuiť q̃ signũ cum sit correlatiuum duplex fore ipsius significatũ unũ nempe ĩmediatum cum quo presẽtialiť existit ut tactum. Cũ dicit offerẽs se sẽsui. Aliud mediatum cũ quo non sẽp extat cũ subdiť aliqd relinquẽs ĩ intellectu signũ ꝓnosticum dcm̃. Sunt aũt tria signum significatio. & accidens. nõ ꝓut diuidiť 9tra substãtiã. Vez s3m q̃ sequitur morbum seu dispositionẽ. uelut ũbra corp9 qd̃ subsequens ꝓpri9 appellať aut genimẽ. Vt multum aũt idẽ ẽtia subiecto drã tamẽ ratiõe. nam licet coĩť signũ pro significatione suscipiať ac e9tra duplex tamẽ pronosticoꝝ tertio. dicẽtibus uideť drã cõcedi. Vna qde3 qa significatio est necessario4. signũ uero eo4 q̃ s3m plurimũ. altera qm̃ ipsa 9prebẽdiť rõne illud aũt expimẽto. Significatõ nãq; cũ sit abstractu3 eius naturã meratiorẽ notat signo 9creto. quasi ente. cu3 illud s3o dicat accidẽs ꝑ prius & subiectũ demũ. Comẽtator q̃rto metbaphisice licet cõtrariũ ĩpigat A. uñ significatõ q̃ndã sẽsũ uideť dicere deductũ ad modũ actus ratioĩs se babẽte3. & ideo ꝑ prius naturis & passionib9 mẽbrorum debeť ĩteriorũ. quare boru3 liber de significationib9 passionũ ĩscribiť interio4. Signũ uero sẽsu3 denotat sipliceẽ & apparentẽ magis iis q̃ occurrũt exterius cũ sup ea sẽs9 9cidat ĩmediate. Signũ aũt seu significatio accidẽs diciť. unũ enĩ ambo extãt subiecto dcm̃ autẽ est ut multũ. qa qd̃da3 est signum qd̃ non est accidẽs ceu qd̃ ꝓnosticũ cũ nõdum extet. Nichil enĩ actio est lesa nisi existẽs. aliud uero est accidẽs nõ tñ signu3 uelut qd̃ nõ a medico ꝓceptũ. & ideo lobãnitius ĩť ea est diuisio cũ augmẽto babẽt nãq; se sicut excedẽs & excessum. Sed rõne differũt oĩfaria licet ut q̃ multu3 cõmunicẽt sbõ. na3 qd̃ accidens ĩfirmo medico signũ existit & enĩ accidẽs sue respcũ essẽtie q̃ ẽ actio lesa uĩ 9patiõe ĩfirĩ cui accidit qd̃ etiã diciť sĩtboma siue cõcisio. Significatio uero respcũ cõsideratioĩs medici ꝓut ide ꝓcedit ad cognoscẽdã egritudinis naturã. Aliq̃ etia3 põt dici significatõ ĩfirmi nõ ut ĩfirmi s3 ꝓut medici uicẽ gerit suũ accidẽs describẽdo qddã enĩ signum ab ĩditio sumiť patiẽtis. lobãnitiꝝ Quid aũt sit accidẽs. & quomõ differat ab aliis rebus cõtra naturã ostensũ drã lxxiii. Est denq; signi uarietas multiplex nam aut cõsideraťratione ipsi9 essẽtie & ita qd̃dã est q̃litas ꝑ mutata ut icteritia aliud opatio lesa qd̃ tripliciť euenit. qm̃ actio noceť aut leuiť. qd̃ ꝓprie dicitur ꝑmutari. aut mediocriter. uĩ tolliť oĩo. ĩtegni. Reliquũ uero exigens a corpore qd̃ aliquãdo ꝓcipitur sono. interdũ uero absq; ipsõ. Quod aut significat q̃titate ut liẽteria uĩ q̃litate ut urina nigra. aut utroq; sicut sanguinis fluxus uel ratione significati ut signum aliud est sanu3. & aliud egtum. & reliquu3 s3m tegni neut4. Quo4 unũqd̃q; d̃r ceu corp9 tale. uĩ sẽp quidẽ multu3. & ut nunc. Neutrũ uero ĩ tres subdistinguiť modos drã lxxii. Signõ qde3 egro4 qd̃dã ẽ familiare coĩcipiẽs morbo. aliud supueniẽs qd̃dã digestioĩs. aliud ĩdigestion is nonnullum cõtrarii digestionis quoddã cretiũ. aliud salutis & aliquod mortis. aut attendiť ratione modi significãdi. qd̃ etiam tripliciter eueit. uĩ ꝓut referť ad cognoscẽtẽ ut ad uirtutẽ

aīalē.Et hoc duplicīt uel q̃tū ad motiuā & ita si
gnū aliud ſuīt a motu & hoc aut nāli q̃ſi ut hor
ror uel uolūtario ſicut eſtuatō & reuolutō aut
utroq; ut tuſſis.ī quo natura ſupat uolūtatē ac
egeſtio.& mictus ī qb9 eueīt e9trario.Aut ſuīt
a qete.ut ī appoplexia epilētia & ſincopi.uel a
uirtute apprehenſiua & hoc duplicīt uł exterio
ri aut īteriori.Exteriori adhuc duplicīt ſaut q̃n
tuz ad ſēſibilia coīa cōmētator ſzo de aīa.q̃ ſūt
motus qes.numerus magnitudo.& figura.qb9
quarto de aīa A.ſituz adiūgit.quoruz prima
tria ſzm cōmētatorē extāt coīa oībus ſenſibus.ī
liq̃ uero duo tactui ſolū & uiſui.Sup hoc enī ſi
gnificat p ſigna ab eis ſūpta.ſzm q; ps ſic fue
rit numerata uel figurata.ſaut quo ad ſēſibilia
ppria qd quīcuplicīt eueīt.aut enī ſēſu uocat
tact9.ut calidū frīdū.uł guſtu ceu amay & dulce.
aut odoratu ut polip9.uł uiſu uelut icteritia./
Quō aūt ſignificat auditu tactū ī illis pri9 que
ſecernūt a corpore. Vł īteriori.ceu ſignuz de
notās regitiām actionem uel mētem & id mul
tiplicīt ut & uirt9 imaginatō.uidlz fātaſia cogi
tatiua & memoria.q̃y īterdū corrūpit una.uł
due remanente reliq̃ tertio de accidēti & īteri
oy q̃rto. Aut rōne modi īherētie ſigni ad ſi
gnificatū & ita ſignoy qddaz ſumit a ſubſtātia
lit īherētib9 qd ē neceſſariū.ſēp enī uerū aliud
ab opatiōb9.ſeu effectib9.ppīquū exiſtēs neceſ
ſario.& apparētis ē ueritatis qddaz a caſib9 uł
ab aliis iis q̃ neceſſario 9ſecūt ſiue ab accidēti
bus.qd neuty cōtinet predicto y.Quod tamen
eo mētit rarī9 extat. Eſt & qddam pdurās &
primū ut a diſpoſitiōe ſūptū opationū.Aliud
primū ſz non pdurās ceu qd ab excreationib9.
Reliquū uero neuty ut coē uel extraneuz./ Aut
rōne tēporis.tūc qddā ē rememoratm ſaī egri
& neutri cuius moīca extat utilitas ut medico
ſolū mediate tn uel demōſtratm qd cōfert tm
īfirmo.uł pnoſticum qd ſimul utriq; ut medi
co qdez ſzm baly.qa 9uenit de conditione pre
cii & infirmo.quia p hoc ſcit q̃lit regēdus ſciū
tur nāq; ipſo res illi9. Ex his tandē conflari
ualet talis ſigni bimēbris dīō nā eius aliud eſt
coīus notans ſup 9plexionem & cōpoſitōnez &
uł naturā & diſpoſitionē omnez ac particulare
ſignificās qd leſioīs extat occultum interius ſi
gnificatō pprius dcā. Primum qdez multi
plicīt ſuīt.nam qddaz a tactu put diſcernit du
rum & molle maxime.aliud a carne & pīguedie
ſzm q; quātitate q̃litate & hui9 generib9 fuerīt
uariate.Reliquū uero ex mēbroy forma.pecto
ris nāq; amplitudo ac extremitatū extenſio de
notat caliditatē 9trariuz uero frītatē.Aliud ſu
mit ab opationib9.& his aut nālib9 ut qd a ſup
fluitatū excreatiōe aut uitalib9 uelut a pulſu uł
aīalib9 & hoc duplī ītrīſecis ac extrinſecis ſzm
q; plene pficiūt aut 9trarie uł ab his uitalib9 ſit
puta qd ſuſcipit ab haēlitu utreq; enīz opātur
ad ipſum.aliud a facilitate & difficultate paſſi
onis qd enīz cito calefit całm ut ſic exiſtit qd
aūt celerīt infrātur e9tra niſi iſtud raritas aut
denſitas uariet muſculoy ītegni. Aliud a ca
pillis put diuerſificant uelocitate ortus.& tar
ditate colore figura multitudīe paucitate aut
priuatione. Vltimum uero ſuīt ex cutis colo
re.q̃ tał reddit natura uł accidēte albedo nāq;
ſignificat ſāguinis paucitatē cū flegmatis doī
nio ſubrubedo uero contrariū & citrītas colerā
fuſcedo mliaz & nigredo yctericiā nigram.
Cauſatur aūt ab aduſtioē ut multum extrīſeca
ut ethiopibus ceu albedo ex frigore ſcotis.
Pāticularius uero ſignū duplicīt habet une
ab anothomie ſēſu q enī paſſiones diſcernēt uo
luerit īteriores ī anothomiis exerceat ī tegni.
p eas nāq; cōpoſitio quatriā dignoſcitur mem
broy cum eoy ſubſtātia in 9plexionem etiā uſq;
Aliud uero eſt ſignificatō pprie.q̃ uelut ca
none pceditur ī predictoy cognitionē qd a q̃tu
or ſuſcipitur uł ſex rebus ſicut a leſione ſēſibili
actionū. Quod tripliciter dcm eſt contīgeī
naz actio aut pmutatur.aut debiliter fit aut de
ſtruitur oīfariam.Vel ab eo qd euacuatur.alī e
nim educitur qd naturale ſufficiēter. Interduz
aūt 9trarium ut qd de membroy ſubſtātia. Et
quādoq; qd īter hec diuerſificatū q̃titate quali
tate & modo uel a dolore q ſignificatur loco ſe
cūdum qd fuerit partis dextre aut ſiniſtre.uł e
ius eſſētia ut grauatiuus aut acut9.uel apoſtema
te.qd ipſi9 ſimilīt ſignificat loco.ſubſtātia &
figura.Subiungitur & ſitus.ſiue locū dicat uel
ſocietatem patientiſq; iuxta Ga.& lobīciuz īdi
cium.Szm uero A.accidentia manifeſta & 9pa
ta quoy ſignificationem teſtatur neq; per durā
tem neq; primā. Talia enī ſigna ſunt coīa &
extranea.quoy ſignificatio 9iectura extat aliq̃
Reliqua eſſentialia inſeparabiliter 9coītantia
ſua ſignificata qbus perfecta cognitio habetur
ceu oſtenſum eſt differentia lxxxiiii. Bonum
autem & malum nō dicūtur uniformiter & ab
ſolute ſz dicūtur & ad aliquid.naz fortaſſis unū
ſignum prauuz laudabilia uīcit plurima & unū
forte laudabilium praua multa.primo de criſi
& pnoſticorū tertio ut uirtutis 9ſtantia.eiusq;
oppoſitum & ideo fit opus ordinem inter ipſa
9ſtituere ceu ſermones ueteris īſinuāt. Nam ī
terdum dicit nō malum ſignum.uel nō bonum
aliqn benignum uel uerſutum qnq; ſalubre aut
mortale.uel pniciosum.uel peſſimū & optimū
aut fideliſſimum.unde Almanſoris x.cum uno
quoq; ſigno ponendum eſt uerbuz.qd denotat
quantitatem fortitudinis illius. Quod enim
eſt debilius ſignum dicit non bonuz qd fortiz

Sēſibilia coīa

Alia dīo

Alia dīo.

Alia dīo.

Dīo Bimēbris.

Nō

malum & qd̄ fortissimum mortale. aut multuz mortale. Similiterq; de signis intelligendū laudatis. Hec itaq; succita uarietatis in cōmuni signoꝝ recollectio. Est aūt ycteritia coloris cutis alteratio feda ad citrinitatem tendēs uł nigredinem ex occursu hu. citrini aut nigri ad cutem. & que secuntur ipsū absq; putrefactione qui si putresceret causaret in citrina tertianā. & quartanā in nigra, tertio. xv. Viaticus aūt ycteritia est mixtio colere rubee cum sāguine se super oīa corporis mēbra diffundens & ī corporis apparēs superficie. ūde quarto de accedēti. Oīa ycteritis apparēt citrina febriū uero quarto Ysaac & īuiatico. ycteritie nomen est trāsumptū ab aue uitreum habente colorez que galberg dicitur. a qbusdā uero apēdiluca suspēdit enī nidū īgeīose sub nucis ramo ycter ycteris dcā. luxta illud Carpe uiator iter. sup arbore gcinit ycter. cuig transūptio finem sexti īdicat̄ de accidēte. Nocumētū mutatiue accidit uirtuti eueniēs humiditatibus a sāguine diuersis unde mutatio coloꝝ seqt̄ necessario. quorū unū ycteritia dicit̄. Que aūt de mł̄ia efficit̄ extat īnoīata. In passionario tamē scribit̄ q greci hoc melanchion dicūt. i. nigꝝ canē. Quidā uero scribūt melanchirō. i. denigrās manū. Hāc qdē passionem patientes dicūt̄ arcuati ab arcu. s. yride. uel passionē habētes regiaz seu aureā. Cuius qdē duo coīt̄ notātur modi citrina. s. & nigra. Viridē addunt & aliq quam noīnāt agriacā. i. agrestē. qa capre crisolonca agrestis dicit̄ mustela. & īuiatico. Alia dicitur agriaca pegaseleōtos. Cauā uero ipsig & maxime cītne fex est coł. q̄ sāguini etiā cōmiscet & p exteriora diffūditur corporis tīgēs ipsa. Que siqdem int̄dū actione prouenit nature sicut qñ ea die cretica iudicat. sił non actiōe nature. sed āplig sīthomatice. Quod duobus euenit moīs. uł ab exterioribg sicut serpētis punctura. grauonū pedicłoꝝ ułturis. & assūptioē fellis leopardi uł uipere a qbus siqdē celerig ycteritia gsurgit. Aut ab īterioribg qd̄ plurimū gtīgit ab epate & felle & a calore qñq; corporis totius. & pprie uasoꝝ rarissiē uero ab intestīs, A; felle quoq; duplicit̄ aut ab grosso uiscoso ī ipsius poris opił onē cānte duobg existētibus quoꝝ secūdus ꝓsus īteſtina ptēsus seq̄strat̄ qñq; ī duos. xci. uel a passione substātie fellis qd̄ euenit aut caloris ītēsioē ifłantis epar & corpus omēnt san. ferueat ī colerā uł debilitate ipsius ut ꝓtus ībecillet̄ attractiua ī attrahendo aut siccitate deficit expulsiā uł apostemate seu opilatione ī ipsig poris accidēte pretacta. Que aūt ex epē consurgit. ut duobg prius moīs & quīq; potest gtingere. Fit uero ab intestinis minime. cū in colon descendēs & obstaculum īueniens neq̄at ptrāsire. unde coła in felle gtenta caret īquē deriuet̄ locum. Nigra quoq; aliqñ etiam accidit uigore nature spleīs egritudinez creticātis. Pluries autē sīthomate ut splenis debilitate. uel epē humores assāte calore. aut totig corporis īflāmatiōe. Et ad unuz pōt illis de causis gtīgere suo modo. quo ea que fellis & epatis. Agriacam siqdē uoluerūt aliq ex coła gsurgeī prassina & erugīosa cuig oppōitū differētia monstrat xci. Sed cū Serapione dicēdū ipsā potius cāri a felle malignante. uł epate & splene. Inqt enī si accidat apud mūdificationē cołe citrine aliqua egritudinum mōdificāti ua si accidit ycteritia permixta ex colera citrina & nigra. is aūt color in uiridē uergit & post nō pauca. hec qdē est alia species ycteritie & est illa q̄ cōpoīt̄ ex colera citriā & mł̄ia & fit qñ ep & splē similit̄ sūt lesa. Color uero ex his reddit̄ uiridis. Vult etiā cū nigredo leuis extiterit ipsā ab epē fieri. si aūt uehemēs a splene. Propt̄ sz̄m qdem sciendu; q ab illo q finxit se ypocratē quarto re. a. cū q̄da; gditiōe scribere sup īnatus ycteric; puta cū rigore det̄minat̄ alludens fortassis ei qd̄ dr̄ Acausone hīto rigor̄ superueniēte &cetera. Quā qdem cū rigore determinationē cū pricipali etiam ibidem G. non admittit nō apparebit dicēdoꝝ quarto. Ac simpliciter ꝛoar uł cōcedere ycteritiam añ septimuz posse laudabile signū existere īqens. meīci uitupāt ycteritiaz ī pricipio egritudinis quia ipsig fit exitus añ humoꝝ maturationem Ego autem dico ꝓpter q ycteritia est mōbus acutus & motus eius uelox ī agēte & patiente nō negabimus in ea posse fieri maturationem die secūda generationis & maxime die q̄rta & proprie ī etate iuuētutis tēpore estatis cała regioē locis oriētalibg & meridionalibg In his eniz talibus accelant maturatio & decoctio. Quarto uero collz qd̄ dicit. y. Si ycteritia superueniat ī febribus acutis añ septimam malum. reprobatuz est experiētia ī terris nostris omnibus. Et si ueniat in quito laudabile multum est una ratiōe & maxime in corporibus calidis & tēpore calido & hec est sñia collegiorum omniū medicorū psaruz & Indie maioris & pro maiori pte illorum de andalusi. Cuius oppositu; ceteri sensere ueteris sermonem cōcedētes oīo. unde quarto secūda. Ad ultimū ycteritia añ septimā diē non est laudabilis. Predictoꝝ autez defectus & si tertio & quarto manifestius dicēdorū apparebit eorum tñ singularit̄ utriq; ptractent̄ sermones. Prītus siquidem fortassis quis ꝛoar accusabit dicētem ycteritiaz fore morbū cum accidens existat magis actioq; lesa puta coloris alteratio feda. Quod autem die secūda ualeat apparere benigne, falsum est manifeste

cuz ſudor nō poſſit fieri ī ea. tūc enī non extat motus coſte. Quod ſi foret uerſutus exiſteret neq; etiā ī q̄rto. cū ſudores fieri a ueteri nō ſcribat ī q̄rta. Itidez criſis egritudinis mote p̄ tertiū q̄lis que de colera tm̄ uiſū fuit ſet a Ga. ī uita eiꝰ oī. ab Archigene uero bis in q̄rto creticari criſiū tertio. Quod uidet de ycteritia dicēdū itaq; q; nūq; cū ſit moūs hic quidē criſis aliꝰ ceu. ceu declarabitur ex reliqs. Palin is ē p̄icus ab Axy. ſic approbatq; expiētias ſuper hoc habuit afferre. nō autē falſe credere rōni apte. iōq; Axy. agreſtis extitit ī minꝰ. Quod enī inquit dcm̄. ypocratis reprobatū expiētia falſuz extat & ī ciuile cū ipſū ſit uſe. ceu artis canoēs reliq. Sermo aūt Axy. p̄ticularior fere nūq; ꝰp̄batus. Qui ypocratem nō redarguit qm̄ aphoriſmoꝝ ſexta. Raro ꝰtīgens nō reddit ypocratē mēdacez in pluribꝰ euenire. Similit neq; in q̄nta die morbꝰ laudabilit iudicat ycteritia. cū coſta ſit huius groſſior uelut fex fere neqēs tam breui tēpe digeri. Feculentiā uero ipſiꝰ oſtēdit ycteritie tictura groſſiori p̄bito penetrare. nō aūt ſudoris. cum ſibi etiā pus coſicuz ſit admixtū. neq; aſpectus tūc quoq; aliqs iteruenit luāris. Adhuc aduerſat ſibi cuz dicat id ī tēpor caſo. & p̄ conſeq̄ns ī regione uerificari caſa. qa ābo4 idem iudiciū cū ſubdat q; hec ſit ſnia oī uz medicoꝝ p̄ſarū. p̄ſia uero frigidior eſt & ſicior multū grecia artico tāq; p̄piqor polo. ſi locū audit uere p̄ſiā dcm̄. Cuius rex fuit Darius quā & hodie occuparunt tartari. Et iō ipſiꝰ expiētie. aut rōni non eſt acqeſcendum cū ypocras fidelior teſtet ſe fore exptum non ī grecia ſolū ueꝝ ī lībia īdia & ſubacia. Quod etiam ſanctit Axy. ſi occurrerit p accidens magis adē Vel fortaſſis p̄pt aliquā criſim conſociataz illi non aūt regularit & p ſe. aut bi opiſone uel mō quo apātis decepti. Aut dicēduz q; ycteritia uiſa non ad malū añ ſeptimā extat minime uera ſed potiꝰ modica ſubcitrītas aliq; circa oculos p̄prie ac faciem ex inflatione cāta epīs ut uiſū qñq;. Propterea dixerūt alii q; criſis añ ſeptimā pōt eē benigna ſi eius fluxus uētris ſuccurrat. Id tñ eget detminatione. qm̄ huius fluxus aut ē coſicꝰ mltus ebuliens. cuz materierū exitu ſpuōſaꝝ adherētium. & ita eius ſignificatio extat praua ī tm̄ ut tiēatur de infirmo & p̄prie cū uirtutis ībecillitate. aut uētris fluxus mordicās eſt uehemēt. uel etiā ſudor coīs exuberās & xtus fortis ſicq; laudabilis cuz leuitas patiētis uelocius occurrat q̄rto ſecūda. Et cū que aphoriſmoꝝ quarta. Propter qdē tertiuz ſciēdū q; ycteritia regularit & p ſe añ ſeptimaz ſicut teſtātur preter duos magis ceteri prauuz extat ſignū. Quod oſtendit ſi aliqd debet benigne a natura celerit expelli ei opꝰ fit ad eē digōnez ut materia reddat ea unigenea ſubſtātia q̄litate a mēbroꝝ p̄ietibꝰ ſeq̄ſtrata & uias ac ductꝰ eidē prepatos. aptos qbꝰ ualeat ad extra p̄pelli. Et iō cuz ipſi magis redūdet ī emorroydes q̄ſcūq; mrīcis ani uel nariū uētrē & ite ſtina euōnes laudabiliores hīc īducūt q̄rto ſza. fcē fluxu ſan. ſeceſſu & uomitu. Que autem ſudor laudis exilioris ceteris. Cū materia his qbꝰ uehiculet careat ductibꝰ apparatis ſubtilitate tñ ſui penetrās p poros occultos ad cutē ſudore non pauꝝ iudicat benigne. qa ceu ſuppoſitū oportet añ criſim digōnē & ſepationem ad herētie materie precedere id aūt non pōt ante ſeptimā ſzm Ga. iteruenire cū coſta ſit īobediēs & meatus īprepati. Rurſus ad p̄ſcām criſim expetit digeſtio materie qd eſſe nō pōt niſi ſufficiens tēporis iterueniat ſpaciuz & maxime cum caruerit orificio eductīo. Requirit ſiīr luē aſpectus is aūt non pōt priꝰ adeſſe ſeptimo. tū quia tēpꝰ nō eſt ſufficiēs qd ī aña tū qm̄ ſubſidium non iteuenit lune. neq; etiam ī q̄rto qa & ſi aliq; opatio extet ī ipſo lune afflatus nō exiſtit. Similiter & criſes ſēper ī nequioribus ſzm Ga. ſi ūt poxiſmis. Nz ī quinto licet moueat naturā qa tēpus ī diſpoſitione materie atq; ductuū nō occurrit adhuc ſufficiēs neq; etiā quis lune aſpectus. Eti p̄pter opus fit ſeptimā expectare aut ſi nono accidat magis rōne tēporis ꝰtīgit ī quo natura diutiꝰ potuit opari q̄ lune incitatus.

Adhuc cauſon cuius materia coſica ut plurimū ſubtilismobil ī locis p̄piquis cordi ſituata uix añ ſeptimā & ſi ſudore poſſit tminat. Cū itaq; ycteritia ꝰtīgat ex colera ſudoris materia groſſiori ſzm Yſaac etiā iūcta ſāguini nō poterit ad benignuz añ ſeptimā terminari p̄pt qd oportz ſaltē ſeptima nona ut xi. aut xiiii. creticari cū p̄pter tēpus tūc iterueniat longius ī quo natura pōt digeſtionem p̄ficere. luneq; ut multum ī teruenīat ſimilit īcitatio. Si enī añ ſeptimā ſupueniat prauū exiſtit. Quia ſzm Ga. ex epatis accidit apāte ut opilatiōe qd uerſutū. In ſeptimo uero aut poſt nō eſt ſiplicit iā laudabile ſi nō dextrū ypocūdriū ſzm uetere3 fiat duꝝ. Quod opilatioē pōt & apāte cōtīgere duro cū id nō mox accidat. nam febres iudicātur ī eiſdē diebus ſzm numerum ex qbus euadunt boīnes & ex quibꝰ pereūt p̄noſticoꝝ tertio. Propt q̄rtum quoq; Ad primum dicēdum ſzm cōmentatorem ibidē q; ycteritia ſupīnata cū rigore etiam non ſoluit febrē añ ſeptimaz neq; poſt ſeptimaz ſz cū deterīatio eſt talis Febricitātibꝰ ycteritia ſuperuenit aut p̄pter epatis ſinthoā uel naturā colerā rēptātem p cutē excernet. demū hanc nequeuntem ceu ī apātibus aſſuetuz eſt oībus remittentem ad aphoriſmos ī qbus ī nuit ueritatē cōtineri. Ad aliud qd dicēdū

Ga.

Cauſon.

Nō

Nō nōdz ſebn Nota

Adpon. q̄ſituz.

iã uiſum fuit. Ad aliud dicẽdum q̃ appople xie terminatio ĩ paliſim ſĩplicit̃ eſt mala licꝫ ſꝫm qd ſit bona Nec ẽ ſimile qa natura pãplig ĩfeſtat̃ q̃titate materie appoplexie cole acũie unde cogit̃ criſiꝫ facere añ tẽpus & iõ ĩperfecta exiſtit. Siſr uariolaꝝ materia naturaꝫ ampliꝯ ĩfeſtat fiunt etiam ex ſanguinis ebulitione & corruptioẽ q̃ criſim ut multũ recipit ĩ quarta cũ is moueat̃ continue. Natura etiam cõſueuit huius materiã ad cutẽ expellere ꝯtinue non autꝫ ſic colã que ycteritiã inducit cuꝫ nõ minus aliis creticet̃ uiis. Ad aliud qd dicẽdum apparuit materia enĩ illa ductꝯ habet aptiores ꝓ ſus uẽtrẽ & ĩteſtina q̃ ad cutem. Et ad cõfirmationẽ dicẽduꝫ q̃ nõ eſt ſimile de materia ſudorem faciẽte & ycteritiã cum ipſa ſit ea que ycteritie ſubtilior. Quid nanq̃ puris cõmiſcet̃ colere ĩ ſudore cuꝫ aquoſitate ſubtiliateq̃ maſſe ſãguinee. Ad aliud dicẽdũ q̃ ycteritia creticãs non põt benigne añ ſeptimam ut oſtẽſũ eſt appareт̃. Ex opiſione autꝫ uel apoſtemate calo ſꝫm Ga. eſt mox aduenire poſſibile de q̃ non ſꝫ de priori beſitatur. Ad qd̃dam uero alterig partis dicẽdum q̃ ycteritia non proprie ſub criſi pmutationis locatur ſꝫ magis euacuationis Modo enĩ utrunq̃ quo ſudor per poros expellit̃ ita & colera & qa groſſior & colore formali colorata modicum ipſius cutẽ tĩgit. uelut crocꝯ q̃uis maxima ipſius pars reſoluat̃. Quod aũt aliqd ſapiat criſis ĩnuit̃ q̃rto ſꝫa. De ſpeciebus qdem pmutationis ſunt que nõ pducũt ad exiturã deĩde faciũt ſicut torturã ſpacium molliſicationeꝫ dolorẽ anche dorſi teſticuloꝝ genicli ycteritiaꝫ elephantiam & uarices. Illa enim ꝓprie dicitur criſis pmutatioĩs ĩ qua fiũt exiture ut carbũcli dubellet altboayn formica eriſipila igĩs ꝓſicꝯ ſꝫpigiẽs comedẽs uariole ſinãtes & ulcera ſimilia. Sic itaq̃ q̃dã ꝓprie pmutationis eſt criſis aliq̃ im ꝓprie & nonnulla mõ alio meĩo

DIFFERENTIA LXXIX.

Vod caput paruum ſit melius magno mõſtrat̃ ex ꝓbleumatuꝫ xxx. id ſapiẽte.

Rurſus ſꝫm topicũ. Si propoſitum in ꝓpoſito & oppoſitũ ĩ oppoſito paruũ uero caput & magnũ ſunt oppoſita ſꝫ magnum aĩn eſt prauũ ſignũ ĩ tegni ergo & puũ erit bonũ q̃nq̃.

Adhuc orta ſuper eoꝝ teſtãtur origiẽs ibidẽ ſed oculus originat̃ a capite. & puꝯ laudatur etiam ibidem. ſed qa fortaſſis dices ſimilitudinem nõ tenere ortoꝝ ad prĩcipalia ideo oſtẽdẽdum eſt id ĩ prĩcipalioribus etiã ualere q̃le coxiſtit. Eius enĩ puitas laudatur tertio de ptibus nam ꝓtꝯ unitur ĩ paruo & fortificatur. In magno aũt diſpgit̃ & debilitat̃ ceu ignis denotat in puo & magno babitaculo ꝯtentus unde animalia maioꝝ cordiũ ibidẽ ſunt debilia tĩda ſicut cerug lepus aſinus & huius. Ampliꝯ uirtꝯ unita fortior ẽ ſeipſa diſpſa de cauſis uñ ꝓclus. Oĩs potẽtia in ꝓtibus manens maior eſt ꝓtita uero minor ut etiã ſeptimo apparet pbiſicoꝝ ſed in cerebro puo unit̃ uirtus ĩ magno autẽ diſſoluitur. Eti cerebrum cum ſit frĩdiſſima omnium corporis ꝓticulaꝝ ſꝫm Aꝝ. In pleriſq̃ magnitudine ipſius reddet̃ frm̃ ampl̃ ita ut motus. & uniuerſaliter actiones bebetet animales paruitate uero fortificabũt̃ caliditate fere inde ſuſcitata. Et ideo grãdes caput cõſpicimus bebetes amentes & catarris ac coriꝫis repletos. Et confirmat̃ quia cũ cerebrum ſit frigidũ & humidum. & alie partes capitis frigide & ſicce terreſtres põderoſe mole ipſiꝯ declinabũt corpus omne in deorſum qd̃ eſt ꝯtra boĩnis ſitũ naturalẽ cum ſit animal recte ſtature & ſurſũ ĩ uniuerſo differentia quĩta. Caput ergo paruum laudabiliꝯ ad opationes & ꝓprie humanas magno. Huius aũt contrariuꝫ plurimũ nobis preſtat ſẽſus. Quod adhuc ſentit̃ integni cũ ceteris medicis eũ ſequẽtibus. Ad huc pectus latũ laudat̃. cũ eius oppoſitum uiturpere t̃. Sed hoc fit capite magno ente cuꝫ ĩde cerebrum reddatur magnum. ꝓportionatur enĩꝫ teſte capitis q̃ ſi fuerit magnuꝫ & nucha reddetur magna nerui & ſpondiles grãdes & uniuerſaliter totum corpꝯ. Amplius caput magnũ eſt ut habitus puum aũt ut priuatio cũ unum contrarioꝝ habeat rõnem habitus. & alterum priuatioĩs. habitus aũt perfectior priuatione iudicatur. Caput igit̃ magnũ laudabilius exiſtit puo. Propt̃ qdem primũ ſciẽdum eſt q̃ caput eſt mẽbrum dĩnuꝫ ĩ ſuperioribus corporis ſituatum ꝓtibus q̃ꝓtis & uirtutibus iſignitum. Quod aũt ſit qd diuinum xxxiiii. ꝓbleu. indicat ita Tribus locis exiſtentibus capite pectoт̃ & iferiori uẽtre caput eſt diuiniſſimum. cuꝫ eiꝯ ĩbĩtator ſit aĩma ũde de re. ſa. primo Cerebrũ domus quedam rationalis eſt anime de quo & differentia tactum xxiiii. Eſt aũt ĩ parte ſuperiori locatum cũ ſurſum ĩ nobis ſit ſurſuꝫ ſĩplicit̃ & ĩ uniuerſo tũ ꝓpter caliditatem grandeꝫ noſtrã. Eſt nanq̃ hõ calidiſſimum aĩaliuꝫ ꝓbleu. quarta. tũ etiam ꝓpter ipſius partes. & enim ipſius ſuperiores ſunt ꝓue ĩ fine aut grandes tũ etiam ut in ſuum ordinem in finẽ puta ĩ ſuperiorum ꝯtẽplationem. Fcã uero ſũt cetera animalia demiſſi uultꝯ differẽtia quĩta cũ aliis non paucis. Ex pluribus ꝯpoſitum eſt partibus ſꝫm A. nanq̃ partes capitis eſſentiales & q̃ eas ſecũt̃ ſũt xi. puta capilli. cutis. caro. pãniculꝯ. craneum. panniculus durus. dcũs duramat̃. panniculus ſubtilis ut piamт̃. ſiue ſecũdina. ſubſtãtia cerebri cum eius uẽtribus & locatis in ipſis

Caput paruum

Caput.

Cerebꝝ

Ptes capitis eſſentiales

ſpiritib9 duo pãniculi rete mirabile & os qd̃ ẽ cerebri baſis. In ipſo etiã fũdantur uirtutes plurime & diuiẽ ut motiua que muſculis ꝓficitur & cordis & ſenſitiua q̃ duplex exit exterior uidelz quiq̃ ſẽſus quoꝝ quatuor ſẽſitiua ĩ capite ſũt repta. uelut uiſus audit9 odorat9 & guſtus ſilr & tactus. cum ĩ omnem diffundat ꝓtez ſenſibilẽ q̃q̃ pri9 iuxta Aꝝ. ſituetur ĩ corde differentia xxiiii. uniuscuiuſq̃ enĩ ſenſus organuz eſt cognitum. eo qd̃ tactus excepto. Ipſe enim coĩs eſt in toto corpore quarto de accidenti.

Virt9 etiã diuinior intrinſeca dcã locatur ĩei9 tribus uẽtriculis puta fãtaſia cogitatio & memoria tum extimatione remiſcẽtia & ĩtellectu, q ſup iſtas magis operatiõe. q̃ ſubiecto ſituat̃. qbus meĩantibus uirtutibus pleꝝq̃ homo 9iungitur celeſtibus eaꝝ ſuſcipiẽdo ĩpreſſiones mirandas. Figure autẽ capitis nono de iuua. mẽbrorum ſub autoritate ypocratis ſũt q̃tuor & primo prima una naturaĩ que ymaginari docetur ĩ tegni. Cuz ſpera cerea manib9 fuerit leĩt cõpreſſa. In ipſa enĩ tunc anteriora cũ q̃ dazpla nitie oblõga & poſteriora gibboroſa 9ſurgent lateralia uero cũ planitie quadã recta. Innaturales uero ſũt tres due qdem ſĩplices una nempe ut minuatur eminẽtia coronaĩ añrior Secũda ut ymaĩ ſeu laudalis depdat̃ poſterior tertia 9poſita ut utraq̃ minoret̃ una. q̃rta uero nõ poteſt eẽ ſtante uita ut maior uidelz ſit dimenſio dextre ad ſiniſtraz q̃ anterius ad poſterius.

Nõ

Inſnano tamen quodam monſtruoſo. ac alio huic quaſi conſimili mẽſur aui maiorem diſtãtiã fore a tempore in tẽpus q̃ ab occipite & ſinciput. ut hanc q̃rtam uideret̃ capitis figuram ĩ naturalem hebere. Sed talia mõſtruoſa rara & ut inuitalia. Vel non tantum ſuperauit in his diſtantia dextre ad ſiniſtrã eam que anterius ad poſterius. Ceu hec ĩ predictis quatuor figuris reliquã ut illam que dextre & ſiniſtre ut intelligẽd9 eſt ypocratic9 ſermo. Sũt autẽ obſeruanda collum nerui & talia q̃ oriunt̃ a capite. & ipſius figura. nã addunt hec cũ laudabilia fuerĩt ĩ ipſius pfectionem cum uero illaudabilia diminuunt eandez. Capite magno ſeu paruo ente. unde tertio prima. Si capitis fuerit materie paucitas cum fortitudine uirtutis formatiue prime. erit forme bone. & erit minus maluz eo qd̃ puitati adiũgit figura maliciam in creatura qd̃ debilitatem ſignificat uirtutis. Et demum qa opationis ẽ q̃tum. magnuz enim & puum relationẽ q̃ndam uidẽtur ĩportare ĩpredicamẽtis oportet aliqd̃ mediuz cui referãtur hoc ſtabilire. hoc aũt caput erit cõmenſuratuz Intelligo uero tale. qd̃ ĩ hoĩe cõmenſurato ceteris proportionat̃ pticulis entibus hui9. Magnuz aũt & paruum ab hoc equalit̃. Suppoſitis enĩ aliis partibus cũctis ſzm canonem 9plexionũ ſecũdo ĩ oĩbus obſeruãdum dubitatum eſt qd̃ ſit hoꝝ duorum magni. ſ. & pui cerebrum deterius. ſiue melius in actiones huãnas. Propter ſecundum quidem ſciendum q̃ nullos uidi adhuc ſcribẽtes qui hoc q̃ſitum nõ ꝓtranſiſſent omiſſa Ga. & Aꝝ. 9trarietate apparente q̃ ĩ hoc difficultatez cauſat precipue. Verbotiniſantium tamẽ ſõniant quidã q̃ Aꝝ. uoluerit puum caput fore bonum. quo ad uirtutes morales. & ea que ſunt prudẽtie. Queſitũ enĩ ꝓpoſitum dicunt Aꝝ. hic ꝓtendere querentis ꝓpt̃ qd animalium hõ prudentiſſimum quo ad uirtutes qdem intellectuales caput paruuz prauũ exiſtere. Affirmant qd̃ Ga. dicunt intendere declantes hoc ex mulieribus q̃ cuz pua habeãt reſpectu uiroꝝ capita prudentiores extãt uiris & ſagaciores. Sed hi neq̃ mentẽ interpretãt Aꝝ. recte. neq̃ ueritatem dicunt. cum huius ſit ueꝝ oppoſitum. Mentem qdez non ſapiũt Aꝝ. cum ĩ quarto de ꝓtibus non ſolũ poãt hominẽ capitis paruitate uigere ĩ uirtutib9 moralibus ymo ĩtellectualibus dicens ſubſtantiam hominis fore diuinam. opus autẽ diuiniſſimuz intelligere & ſapere. qd̃ ſibi aduenit eo q̃ põdus & molẽ nõ habet ĩ corporis parte ſuperiori. Eſt nanq̃ ipſius caput prealiis ſine carne ſzo de ꝓtibus. Adhuc experiẽtia quoſdã puorum capitum mercurio 9teſtatos ſatis acuti fore ingenii ĩ hisq̃ ſpeculationis. Ineptos autem & precipites ĩ hiſſque moraĩ ſũt uirtutis. Quoꝝ etiã rõne apparet defectus qa ſpirit9 ſpeculationis motum reqrũt uehementiorem & aggregationem ĩtenſiorem ut percipiant ſubtilia naturę. q̃ qui moralitatibus debentur. Oportet enim borũ ſpitus fore quietos. cuz preuiſione diſcretiua. tardos ut omnia percipiãt quaſi caſualit̃ occurrentia. In moralibus enim & morũ actibus multe contĩgentes diuerſitates occurrunt. Signum quoq̃ de mulieribus qd̃ ĩducunt non ualet. Nz enim eis uirtus ĩexit ratione que medietatem utriuſq̃ 9iectet extremorum. Nz prudentia faciunt qd̃ agunt que recta ratio agibilium exiſtit. ſed potius ex quodã inſtinctu ĩ malum operantur amplius prone Quod apparet quia ſubtiles eis cõcurrũt callidtates & ingenia ex ĩpuiſo. mediate uero nequaq̃ cuz nulla bonitatum participent uiri reſoẽ niſi pietate byſtoriarum octauo. Sed uiris be inſũt magis.

Mulieꝝ pietate excedũt

Fuerũt & maiores ut Aꝝ. & Ga. ſibi apparẽter aduerſantes in hoc queſito. Querens nanq̃ Aꝝ. propter quid animalium homo prudentiſſimum Soluens ait. Vtrum quia parui capitis eſt ut ad proportionem corporis. poſita quidẽ ſoſone magis ad hominez per utrum inſignita ſubdit ueriorem. aut quia ĩequaliter minimuz

propter hoc enim & parui capitis. & ipsorũ ta les magis prudentiores eis que sunt magni ca pitis. Gal uero huic apparens aduersus inqt paruum caput praue cerebri cõpositionis pro prium signum est. hunc etiam sermonez simpli citer ceteri recipere medicorum posteriores. Propter tertium quidem sciendu3 ꝙ magnitu do & paruitas capitis dupliciter existit. una q dem ratione capacitatis ceu continentie ut cranei. & talis paruitas ex necessitate uitupera tur. cum cerebrum ad ipsam consequatur puũ & angustum. Magnitudo uero non laudatur oĩ no huius. cum possit interdu3 euenire absq; uir tutis fortitudine. de qua quidem magnitudiẽ & paruitate sermo existit. Ga. cũ medicis aliis uniuersis. Cuius quidem detestatio in morib9 & actibus uniuersis apparet primo s3a. Est & altera paruitas & magnitudo capitis cõside rata ratione pauce carnis/mole aut multe. su per craneum orbiculariter existentis & maxĩe in partib9 anterioribus. & talis paruitas ĩ ope rationes cõfet humanas. magnitudo autẽ obẽ. Et huius paruitatem habent homines ad cete ra animalium. Et perfecti ad pueros. Sunt enĩ pueri ꝓnanosi primo de sõno & uigilia. primo & quarto de partibus. Quod apparet ibidem sermone3 intuentibus Ar. uult enim ꝙ omnia preter hominem animalia sũt ꝓnanodea. Est aute3 ꝓnanodeu3 cuius qd s3m sursum magnu3 portans uero pondus. & peditans paruum. In aliis siquidem animalib9. que inferiora sũt parua. superiora uero magna. In hominibus & maxime perfectis secus euenit/qm̃ puerꝰ ẽtib9 que superius eorum sunt magna. que aũt deor sum parua. propter qd repunt/ambulare uero nõ pnt. ꝓnanodei sunt pueri. Quod non solum quadrupedibus inest. ymo auium & pisciu3 ge neribus. & omnibus sanguinez habentibus ꝓna nodeum esse. Et ideo ꝙcludit propter qd & mi nus prudentia sunt animalia omnia hominib9.

Signũ aut ꝙ Magitudo supior exodu ifeiora ĩ ꝑma etate./ ca. 13. r. x.

ꝓnanodei

ĩ. ĩ ꝑma etate.

Ex hoc nanq; ꝙ non minus pondere partici pat delatm̃ enim est in deorsum. Caput quidẽ sibi absq; carne consistens aliorum comparati one concludit Ar. ipsum fore recti corporis. & substantie diuine pticipantem aliorum solum prudentia & intellectu. Quod & ratione cõ uincitur. Illud caput quod operatioẽs hebetat & tandem corrumpit deterius est sibi opposito tale autem est magnum mole carnositatis/cu3 põdere quodam ipsum ĩ oppositione sui ꝓpriũ inclinare cogat situm ceu deorsum. Adhuc mole carnositatis & humiditatis spirit9 ĩmol liuntur cerebri. & sic motus acqui runt tardio res. Spiritus etiam animales luinositate egen tes obtenebrantur humiditate & euaporatione que in tale conscendit caput plurima. Quod autem paruum caput paruitate continentie sit prauum in se & deterius magno equaliter ipsi a mensurato egresso mĩatur. Quoniã illud caput est deterius qd paucitate creatum mate rie & uirtutis imbecillitate sibi opposito aut qd altero istorum huius caput est paruum. G. non autem sic magnum. Palin caput illud qd totum puificat corpus & imbecillitat est dete rius sibi opposito tale autem est paruum & nõ sic magnum. quoniam si caput paruum & cere brum paruum haly. cum cerebrum sit craneo proportionabile. Et si cerebrum sit paruum & nucha parua redditur. & nerui demum & spon diles similiter parui & thorax omnis uniuersa neruosa & ossuosa quantumcunq; conatum cor in contrarium operetur. Non poterit enim fa cere ut magnificetur tantum quãtum si fuiss3 caput prius magnum. his antem sic minoratis corpus erit omne ĩmunitum. Sequitur etia3 ad cerebrum paruum minoratio uentriculoru3 ad quam occurunt spũum angustia & motus re pentinus & in ordinatus. Subtilia enim quãdo coãgustantur uelocem acquirunt motu3 ut ap paret in aqua & aere. Sed ex motu spiritus sup calefacti ex angustia tenebrosi reddentur. Sub tilia enim & dyafona cum ãgustantur tenebro sitatem quanda3 acquirunt. tenebrosi uero cũ fiunt & proprie animalis a sua recedunt natura cum spiritus aut sit lux aut ei9 retineat effigiẽ quarto de anima A. Quo facto capitis redden tur operationes ĩperfecte hec aute3 cerebro nõ ita inerũt magno quocũqmõ. Rursus qd est oppositum membro nobiliori & fortiori ut si bi resistendo ipsum contẽperet oportet esse q̃ titatis sufficientis. huius uero est cerebrum be ne contẽperatam eni3 facit eam que in corde ca liditatem & feruorem de partibus & coll3 secũ dis. In oppositum enim ipsius positũ est ut frĩ dissimum omnium membrorum calissimum ĩ frenet. Et merito quia natura ĩgeniatur ad ex cessum uniuscuiusq; ibidem hoc autem cerebꝝ non põt contẽperare paruum & ideo parua ha bentes capita paruitate. G. instabiles stolidos ac estaticos fore conspicimus. Conuincitur itaq; ꝙ caput paruum deterius est magno. & ipsum plus comensurato. In eo nanq; est uirt9 forsitan tn̄ secundum qd puta in uiribus intel lectis magnum poterit esse comensurato perfe ctius nichil enim probibet corpus paru3 lapsu3 quasda3 actiones habere perfectiores tempato.

Spũs ẽ Lux.

Quo ad actus uero corporis ceu robur perce pi minora habentes capita fortiores & proprie cum pectoris latitudine. Quod bruta pauci ce rebri entia ostendũt robusta non etiam neruo sa remolliuntur eiusdem mole ut eq declarãt. Propter quartum quidem. Ad primum qd iam

dicendum apparuit. Ad aliud dicendu3 ꝙ il la proportio uerificatur in his que ſunt uere op poſita Caput aute3 magnum materie multitu dinem uirtutis uigore. Ac paruum iſtorum de fectu opponuntur. Cum de natura contrariorū ſit maxima diſtantia. x. metbaphiſce. Non au tem magnū uirtutis imbecillitate. & mole ma teriei opponitur paruo utrolibet ex paucitate ac imbecillitate cauſato. cum utrunꝙ ſit malū

Oppoſitio enim ſumitur a forma non aute3 a materia. Ceu ſanitas ſimpliciter & egritudo in omni triplici natura. differentia lxv. opponū tur directe. Et ideo Haly dicit. Ga. non abſcin dendo ſermonem ſuum in magno capite. ꝙ ſit bonum ſignum ſicut in paruo prauum ymo cū determinatione. magnum inquit non ex neceſ ſitate bone compoſitionis eſſe ſignum. Ad aliud dicendum non eſſe ſimile de ortis & de principali uſqꝙquaꝙ. neꝙ de oculo & cerebro. unde Haly. diuerſitatem fecit G. inter ſermonē ſuum in oculis. & ſermonem in cerebro. na3 ui tuperauit cerebrum paruum ſ3m quācunꝙ for mam factum fuerit. & non uituperauit oculos paruos. ſecundum omnem diſpoſitionem. Cā uero uituperationis paruitatis tacta eſt prius Radix enim eſt & principium aliorū. ut nuche neruorum & ſpondilium. fonſꝙ ſpiritus aīalis Oculi autem rami & non radices. Sunt etiam ſpiritus oculorum ſubtiliores & lucidiores il ꝗ cerebri. & magis ī exterio expoſiti. ut ergo non diſgregetur & reſoluatur bonum fuit ipōs in loco anguſtiori ſufficienter locari. Ad cō firmationem iſtius dicendu3 dupliciter. aut qa cor paruum non laudatur omnino in animali um fortiori. unde tertio xi. quaſi Ay. aduerſan do. Animalia que plurimum ſunt audacia ſunt ea que magni cordis exiſtunt. Sed exponendu3 eſt Ay. ꝙ omne animal audax. quanto auda cius tanto eſt maioris cordis. xiii. animaliū A. Quod apparet Subdit enim Ay. ꝙ in ampliori bus uentribus ſpiritus amplior & īualeſcit ma gis. Et ideo nullum eorum que magnorum uen rris & uenarum eſt pingue ſ3m carnem. Vel dicendum ꝙ non eſt ſimile adhuc de corde & cerebro. & ſi principaliſſimum ſit cor membro rum. Eo ꝙ cor eſt in uehementi motu. Spiritus in ipſo ſunt calidi feruentes & aliorum etiam principia. unde oportuit ipſos in loco contine ri uehementer artato. ne latitudine ipſius de bilitentur diſperſi. non potentes calefacere & irradiare perfecte ipſum ſi fuerit magnū uelut paruus ignis grande habitaculum calefa cere non pōt. In cerebro uero ſecus eſt. quia ſpi ritus ipſius non ſunt in tanto motu & agitati one. ſunt etiā remiſſe calidi. propter qd non ſic tīetur in eorum reſolutione cum frigiditate cō

Nō

tempet̄ ipſius. Aut dicendum ꝙ formalit̄ fortaſſis cerebrum apparenter ſecundu3 medi cos. eſt plurium ortorum q̄ cor. Et ideo neceſſe fuit ipſum eſſe proportionabiliter maio corde ut eius pfecte cōtēparet caliditatē. Duo enio ſunt in nobis membra. oparatione alioru3 max ima cerebrum. ſ. & epar Ay. de partibus. Simi liter apparuit quō hic exponendo. Ad aliud dicendum ꝙ duplex eſt unitio aliquorum una quid uirtuoſa. cum operationes fortiores effici untur iñ. ſicut cum acies in exercitu cōmenſu rate unitur. & ignis in camino. Altera uero ui cioſa operationum & ſubiectorum tandem de ſtructiā. ut cum ipſa coanguſtaretur intantum ut propriam perderet actione3. Aut ignis ſuffo caretur tegmento. Que quidem capūt ineſt p uo. non autem prima. ſ3 in cōmēſurato & uehe menter magno. Ad aliud reſpondet yſaac ī dietis ulibus. ꝙ cerebrum eſt calidum & humi dum. & ideo non ſic hebetat ut adducitur cor dis caliditatem. Aut quia hunc nō teneo dif ferentia xxiiii. dicendum ꝙ licet cerebrum cor dis hebetet ſuperfluum caliduz. non tamē hoc nocitm̄ eſt in actus. ceu cerebru3 paruum refre nare non ualens cordis calidum. Cerebrum enī magnum calefit a ſanguine artariarum otēto in rete mirabili. & a ſpiritibus & eorum motu a fumiſꝙ ſurſum delatis. & ab occurrētibo ab extra. ita ut cordis non remittat ſuperflue caliditatem. N3 cerebrum ſ3m A. eſt tm̄ frm̄. neꝙ adhuc pōdus iñ adiungitur huic capiti q̄ declinatum ire oporteat cum ſupcalefiat. ac ex ſicceī continue adueniente etate. Alterio ue ro partis inducta admittantur prout deteſtāt puum caput puitate capacitatis uel continētie & non mole carnoſitatis & oſſuoſitatis pluriē.

DIFFERENTIA LXXX.

Vod dilatato corde ſimul dilatētur ar tarie conſtrictoꝙ oſtrigantur oſtēdit. de morte & uita. Pulſant quide3 uene omnes ſimul inuicem propter ortas eſſe omnes a corde. mouetur aute3 ſemper & ſimul inuicē qñ mouet. Eti experientia quoniā te applicā te palmā ſuper latus ſiniſtrum in oppoſito cor dis una pcipietur cordis motus & artariarum.

Ampliusī ter ābos uentres cordis ſūt uie q̄ dilatantur in ipſo cum dilatatur & coartantur apud longitudinem eius tertio xi. Quare ſiſt erit & in artariis aliis q̄ uie uñr cordis. Rur ſus ratione. Idem eſt motus totius & ptis unde primo. c. & m. feruntur in idem totu3 & pars ſ3m naturam puta tota terra & paruus bolo. Et merito quia ſicut totum ſe habet ad totu3 & p tium unaquecꝙ ad unāquāꝙ hyſtoriaru3 primo. Cor uero extat ut totum. artarie autem tāqua3 pars cum cordis ſit orta. Palin moto cordis

ē naturalis cū a prīcipio ꝯstet intrīseco. tal aūt unicus est & uniformis. nature nanq; motus sunt ordinati de creticis. qd motus anthoma tum ostendit. Itidem cordis dilatatione ca lor corporis euentatur naturalis. si autem tūc artarie constringentur non attrahent qd opor tet educere a corde. uerum expellēt qr calor nō poterit innatus euētari. Adhuc illud est idē qd ab eodem fit & fine. sed uirtus pulsatiua ē una & eadem & propter huius finem. ut in cali ditatis cordis & artariarum refrigerium ordi nata. Itaq; corde dilatato simul dilatant ar tarie ipsoq; constricto constringūtur. Oppo situm uero istius sensibilis signat incisio. Et i primo prima uirtus uital simul dilatat & constringit id autem esse non posset nisi secun dum diuersas partes. cum contraria nequeant in eodem secundum huius tempus copulari. Adhuc quando cor dilatatur abbreuiantur cuz undiq; expandatur sexto de iuuamētis ut uter ostendit inflatus. Quo accidente opus fit idez artarias consequi cum ei sint contigue. pro pter qd oportet eas elongari. ad qd ipsarum ꝯ seqt angustia. Itaq; ad cordis dilatationē seq tur artariarum constrictio. & ad constrictionez eius ipsarum dilatatio & econtra. Propter pri mum quidem sciendum q; quid sit cor differē tia inotuit xxxxi. quid uero artaria xxxxvi. Est autem dilatatio localis partis expansio de centro ad circūferentiam facta. ceu cum follis aerem attrahit constrictio uero econtra. Motꝯ enim fit ab extremis ad centrum. Adeo ut fere terminorum sibi occurrant capita uelut cum aer depellitur de folle differentia ꝯsequenti. Nosce quoq; id uerificari quesitum dum aimal in sua naturali premanserit dispositione unde Haly. Eius quam de hoc sētit opinionem uolu it uerificari dū corpus ꝑmanet ꝯm dispositio nem sanitatis aut ꝯm eam in qua non mutat e gritudo dispositionem artariarum. nazz cū apā fuerit secus artarias uelocior & spissior erūt ea ruz dilatatio & constrictio his que cordis. Imo etiam artariarum pudendi cum ad actuz fuerit preparatus quis coeundi. Propter secunduz uero sciendum q; Ga. sibi uidetur met ī hac dif ferentia contraire. Ait enim ad teucrum. Oēs quidem artarie pulsant eodem & alternatiz si bi inuicem & cordi ut ex una earuz possit de oī bus consimilizari & argumentari. De utili tate uero pulsuum. Ad instar cordis mouentur artarie. Vnde septimo theorice. Cor & uene pulsatiles uno mouētur motu unoquoq; modo in uno tempore. s. eorum motus alterius alteri equalis nec alius motus alium precedit omnibꝯ habitudinibus in tm ut ex uno omnium capia tur per collationem scīa. Haly quoq; expressiꝯ

Quando dilatatur cor dilatantur omnes arta rie corporis. simul. & quando constringit ꝯstrī guntur omnes ipse simul. Cuius oppositu; sensit. Ga. de pulsuum compendio cum quarto theorice ut mōstrabitur consequenter. Et huiꝯ quidem discolie ueritas tertio dicendorum o stendetur. Quidam uero huius uolentes cō trarietatem p alliar dixerunt q; corde dilatato dilatantur artarie constrictoq; cōstrīgūtur quo ad iudicium & cognitionem maxime sensibilē nō autē intellectualez. quia per dilatationē cor dis noscit dilatatio artarie ac ecōtra. Quod firmatur illo Ga. pretacto ut ex una earuz pos sit &cetera Sed dicēdū q; q̄uis hi apparēter mo ueantur non tamen recte mentem explicāt Ga. cum de hoc ipsius ut apparebit duplex fuerit o pinio Propter tertium uero primitus osten datur ex pulsuum introductorio q; corde dilata to constringuntur artarie ipsisq; cōstrictis di latatur. Et denuo id ratione firmetur. Et tertio autoritatibus dicat in cōtrariuz premis sis. Propter primum huiꝯ sciendum q; pul sus secundum Ga. fit quādo cor attraxerit spi ritum ex pulmone. nam primo quando recipit ipsum in ipsius sinistrum uentriculū. demūq; occurrens tribuit artariis. Contingit enim q; euacuato corde repletisq; artariis pulsum fieri seu diastolem. euacuatis uero sistolem. Pulsus nanq; ex dyastole cōsistit & sistole. deinde exti mationem remouens falsam propter quaz quis putaret simul pulsare artariis. subdit quia in e quali tempore cor & artarie uidentur pulsuz si ue dyastolē peragere. Ideo fere cunctti extimāt q; pulsus uel dyastoles fiat corde artariisq; sit repletis seu dilatatis. quorum errorez represē tare uolo. Quod enim tempore inequali pul sum causant cor & artarie manifestum existit. quia repletis artariis. corde uero euacuato eue nit ille. In cuius siquidem declaratōne uolebaz ad anothomiam remittere ne tamen uidear in uidus id paucis representabo. Cor enizz figu re est piramidalis. cuius equidem pars lata in q̄ sunt uentricorum ipsius ora pulmoni cōiungi tur ut in medio eius quatuor ꝯiaceat pēnularuz quinta uero ut meia istarū ente cordi uelut cul cidra pars uero cordis acuta tendit in deorsuz & ad sinistrum utrunq;. Cum igitur cor spiritū attraxerit ex pulmone īpletumq; fuerit ī deor sum lateraliter tendit ut a pectore remoueat q̄ multū Cū uero denuo attractū ī seipsū cōcide rit & euacuatum in naturalez deuenerit figuraz sursum quidem recurrens. tunc ꝑsilit pectori percussōnemq; perficit & ita cōcidens pulsū cō stituit. Sic igitur uult q; corde dilatato arta rie ꝯstringātur cōstrictoq; dilatentur & ecōtra unde primo prima. Quādoq; accidit q; pulsꝯ

Dilatā cōstrio

Pulsus q̄ modo fit

unius lateris sit pulsus calide complexionis & alterius frē. Ex quo quidem scitur ꝙ pulsus in dyastole sua & sistole non est secundu3 mōm accessionis & recessioīs cordis. ymo s3m mōm dyastolis & systolis ipsius corporis artarie. Propter secundu3 huius sciendu3 ꝙ artarie seruiunt cordi dilatatione nanq; sanguinē ab ipō attrahunt. & aerem ab extrinseco. Constrictione uero in cor hunc expellunt utrunq; aerem ꝯtempatum. & uaporem in extrinseca capinosū differentia consequenti. Cor etiam ut tactū qñq; quatuor hab3 orificia de iuuamētis sexto ut uene magne uene artariales artarie maioris seu adorti & artarie uenalis. ꝑ quorū duo attrahit sicut per ea que uene cōcaui & artarie uenalis. Et ideo facta sunt opertoria. & pānicli claudentes quorum ꝓcessus est ab extrinseco ad intrinsecum. Sunt autem tria orificia uene maioris duo uero tantu3 artarialis uene. Alia uero duo sunt orificia īo emittendo a corde ad alia ut qd adorti & artarialis uene. Super quoꝝ utroq; sunt tres pāniculi claudentes qui ab intrinseco tendunt ad extrorsum. Cum itaq; cor attrahit dilatatur. Si aute3 dilatarētur tunc artarie non attraberent cordis impediētes attractionem q̄r opꝯ ipsas constringi. Similiter quādo cor cōstringitur expellit si autem constringerentur tunc artarie similiter. cordi non posset expellere. cum locus non adesset uacuꝯ ī quē fieret demissio. necesse igitur eas constringi si cor iuuat eisdē. Eodem quoq; modo est artariarum ad cor relatio. Si enim quando cōstrigūt expellēdo cōstringeretur cor iam non reciperet inaptatu3. Similiter si dilatantur ex corde attrahentes tunc id oportet cōstringi. alioquī non possent qd in ipso attrahere nam eo dilatato cum fortissimum sit membrorū ab illo nō possent quicq̄ suscipere. Amplius naturaliū tertio Quando unu3 membrū expellit reliquu3 attrahit ut etiam que artis ostendunt. Cum enī uenter chilum expellit attrahūt mesarayce. qñ uero ꝓpellunt iste epar euellit quādo aut id uene atq; cor & demum que uenarum minores donec per membra simplicia deueniatur ad cutē que ita euellit ut nullatenus ꝓpellat in alia. Cum igitur artarie sint ordinate ceu tactum ī cordis obsequium & ipsum actusq; eiꝯ sint eis priores. cum cor expellet attrahent he. Atq; naturalium tertio per eundem porū diuersa tñ hora fit attractio. & excretō nā oīa ex oī trahi uidentur & omni distribuere & unam contingit omnium esse confluxionē & cōspiratione3 unde epydimie sexto. Carnes trahunt & ex uentre interius & exterius. Quod ostēdunt additamenta super cordis basem sita auricle ipsius dicta secuntur enim opposite cordis motum nā cum cor dilatatut hec cōstringuntur & ꝑe ꝯtra.

Pali ars imitatrix extat nature. In arte quoq; euenit ut cum unum artificium expellit aliud attrahat. & ita in que deinceps donec artificiū debitum adhipiscat finem uelut nauifactiua denotat. Itaq; quando cor dilatatur artarie cōstringuntur & quando cōstringitur dilatantur & econtra. Propter huius tertium dicendu3 ꝙ Ga. cum Ay. fortassis fuit illius opinionis ī pulsuum introductio & de ipsoru3 utilitate de hoc enim ut idem innuit duplex fuit opinio. una quidem inquio uidetur ꝓbabilis & introductiua. non autem demōstratiua & uera cum nihil ꝓhibebat quedam ffa probabiliora quibusda3 ueris existere topicorum primo probabilē aut expressit Halyabas & Haly. maxīe. Pōt tamen series illa introductorii prealiis s3e amplius adaptari opiniōi ut dicat ꝙ alternati3 sibi pulsant in adinuicem artarie & cordi ut huius per oppositum audiatur uicissitudo ordinata ceu ꝙ quando cor dilatat artarie constringuntur & reliqua ubi sit uelut quedam ꝯtinentia eꝯtrario. Et similem qd sermonem ambiguu3 ꝓtulit naturalium tertio Artariis quidem corde thorace ac pulmone omnibus distractis & ꝯtractis alternatī necesse fit ex quibus tractum est prius adhuc excidere postea. Propt uero q̄rtum Ad primum quid dicendum mox apparebit. Ad aliud quid dicendu3 similiter deceptiua nanq; ut ostendit. G. extat illa emperia cum corde tacto constrictio sentiatur non autē dilatatio. Quando enim ꝯtrahitur in seipsum ī grossatur ad basin pectori sicq; occurrit cu3 uero dilatatur extendit secundum directionem directum fere in que deorsū ita ut pectori tunc occurrens sentiat minime. pulsus uero artarie ipsius percipit dilatatione. Ad aliud dicendum ꝙ secus est de illis uiis & meatibus pertrāseuntibus ab una ꝑte cordis ad reliquam & de distantibus ab ipso. Sermo enim sane intellectꝯ fulcimentum est huius potius. Vie nāq; que sūt in corde dilatantur cum dilatatione ipsius sed tunc ille que sunt apud longitudine3 cordis. i. artarie constringuntur. Quod ostendit distantie ac propinquitatis artariarum actus cu3 corde nam que sunt ei ꝓpinque attrahunt ex ipō Que uero ad cutem protendunt distracte aerē qui extrorsum euellunt. Que autem harum obtinent medium ab oribus uenarum qd subtilius attrahunt sanguinis naturalium tertio theorice quarto. Propt huiꝯ quoq; uias siue trāsitus & associationem extremitatum uenarum & artariaru3 animali decollato nullus sanguis reperit in artariis ueꝝ in corde & inuenis omnis de pulsuum utilitate & ideo naturalium tertio concludit non inuanum caꝝnas construxisse

cordis huius. Defluxus autem hic contingit ex arteriis interitꝫ tempore in uenas propter decursũ spũũ & sãguinis ĩ dextꝫ cordis uẽtriculum. uelut in arcem a quo principiantur & ipse Is nanq; cordis dignior extat sinistro differẽtia xlvii. Ad aliud dicendum ꝙ uerum est ĩ his que mouentur a generante per formaꝫ eisdem inditam ab eodem physicorum octauo ut leuia sursum. grauia uero deorsum nõ autem in eis quorum motus est ab ãia & maxime cũ uirtus uitalis affinis satis extet animali differentia lvii. cum motus anime ualeat in opposita. Ea enim factum est ꝙ colera leuis acuta prorũpit in deorsum. Mĩia uero grauis tendit sursuꝫ & ideo primo prima deo factori omnibus asserit̃ laus meliori. Ad alind dicendum ꝙ motꝫ naturalis unicus dicitur & uniformis respectu uiolenti. Naturale etiam põt dupliciter accipi aut quia sit a principio quocunq; modo intrinseco ut hic ab anima pulsatiua quadaꝫ ente forma. Natura enim dicitur de materia & forma phisicorum secundo uel quia a principio det̃minate tradito. ut a generãte. & ita cordis motus non extat naturalis proprie ueruꝫ animal̃ magis differentia lvii. In quo & si uideat̃ diuersitas ipsa tamen est fixa. & ad unum ordinem reducta. unde q̃q̃ fuerit dictum ꝙ uirtus uitalis simul constringit & dilatat hanc tamen periodus seruat penitꝫ illesã licet eniꝫ motus antbomatum sit unus primitꝫ multi tñ consequẽter ꝓfluunt secundum ordinem ab eodeꝫ qd̃ ĩ motu euenit cordis. Ad aliud dicendum ꝙ licet uirtus pulsatilis sit una in cõmuni differẽs est tamen & diuersa in speciali. Virtus nanq; est una & substantia secundum genꝫ uidelicet species uero plures habens afforismorum secũda.

Vel dicendum ꝙ licet uirtus agens & finis sint idem non tamen eadem ratione. Sunt etiã instrumenta diuersa que operationem habent uariare. una nanq; uirtus & eadem aliter operatur & aliter secundum instrumentorum uarietatem. Ex quo utiq; apparet ꝙ motus cordis & artariarum a uirtute conficitur uitali. non aũt ut Erasistrates uoluit eiꝫ ꝙ euacuat̃ cõsequẽtia naturaliũ sermone. unde quarto theorice. Nec est cordis & artariarum motus propter aerem quemadmodum utrum uentus & aer mouent. Id enim quidam arbitrati sunt medicorũ ymo eorum motus propter uirtutem aeris attractiuaꝫ quemadmodum in utre aeris exitꝫ & ingressus propter artificiis actionem. Ad aliud dicendum ꝙ cordis dilatatione color naturalis euentat̃ per artariam uenalem in pulmõe demissam per artariam uero adorthe3 nichil aut modicum cum. G. nonnullꝫ ligauerit artarias eiꝫ omnes de pulsuum utilitate. & tamẽ inerat uita cum cordis euentatione. ꝙ differẽtia amplius apparebit consequenti. Aut licet non euẽtet̃ tunc id tamẽ mox erit cõsequẽt̃ qd̃ sufficit.

DIFFERENTIA LXXXI.

Vod dilatatione artariaruꝫ fiat̃ expulsio. constrictiõe uero attractio mõstratur. Quoniam oportet qd̃ expellitur uiam habere apertam. sed in dilatatione aperiũtur artariarum po ri. cum in ea sꝫm omneꝫ dyametrum expandant̃. Quod uero attrahitur & adducitur eget constrictione hoc eniꝫ euenit ea. Rursus corpus fortius & resistibilius motum contra debilius & cessabilius ad ipsũ ĩpellit ulteriꝫ. nedum ꝙ sibi permittit occurrere sed in dilatatione sanguis impellitur ad omnẽ ipsius partem aeri reliquo corpori obuius potẽti subingredi. Itidem artaria cum non possit eẽ uacua. sed dilatatione precipue aer subingrederetur cum tũc sanguis intuẽscat in ipsa. duo iam in eodem corpora forent loco qd̃ est ĩpossibile propter resistentiam in adinuicem dim̃sionum. similiter & constrictione nõ poterit expellere cum ea fiat ex pleno. Tunc autem artaria permanet concisa & quasi euacuata. Palin ut dicunt expulsi o uiget humiditate attractio autem siccitate sꝫ dilatatione artaria exbumectatur cuꝫ sanguis uñquaq; exinũdet. In cõstrictione uero quasi exsiccat̃ econtra. Rursus moriẽtia exspirant de inspiratiõe. & respiratione. tunc uero dilatationeꝫ oportet fieri cũ hic sit ultimus anime motus alioquin spiritus nõ posset in ultima exalare. Itaq; artarie dilatatione fit expulsio. in constrictione uero attractio.

Huius quoq; oppositũ fere sapiunt meĩci uniuersi. Eti si aliquid debet attrahi orificiũ oportet attractum fore attracturo. Id autem ĩ dilatatione contingit. Quod etiã debet expelli opꝫ est cõstrictiõe ꝑfici. ceu apparet ĩ ꝫstrictis elabẽtibꝫ exdigitis & spõgie declarãt cõpresse In huĩdis enĩ attrahũt̃ dilatate expresse autẽ exprimũt qd̃ asumptũ Igitur erit attractioneꝫ perfici dilatatione ꝫstrictiõe uero expulsionẽ

Propter primum quidem sciendum ꝙ respiratio est motiua actio respiratiõꝫ organorum alterna in custodiaꝫ animalis ordinata caloris animalis. Cuius siquideꝫ drẽ duplices extant euentatio. s. & mũditicatio. Est autem euentatio aeris frĩ ꝑ foramina seu poros ĩtroductio.

Mundificatio uero eiusdem reexpulsio per eosdem. Dilatatio quoq; est eius qd̃ dilatat̃ sꝫm omnẽ dyametꝫ expãsio. Cõstrictio uero sꝫm omnem in unum adductio. Spiratio equideꝫ duobus perficitur modis. aliqñ quidem per foramĩa sẽsui subiacentia interdũ uero occulta. Primum quidem tripliciter aut ore. uel naribꝫ sicut pulmonem habentia calidiora extant &

Opp.m

Respiro.

Euentatio.

Spiratio.

maiora tam terrestria q̃ etiam aquatica. uelut cetbodea aerē per trachea ītroducendo artariā uel brachiis ut pisces horum nanq; calm bene temperatur aqua. aut succictorio sicut entboā. i. diuisa ceu apes. & reliq̃ sonātia sorbones & similia de inspiratione. Drnt autem quia pisces utuntur in susceptione aqua alia uero duo aere

Que uero per īmanifesta perficitur sensui poris completur, ut scribunt artariarum & carnis, superficietenus plurimis, qd libet enim corpor & maxime calidum foraibus insensibilibus est distinctum. Quod sudor & alia denotant egredientia. de qua utiq; respiratione principaliter est quesitum huius. Propter uero secundum sciendum q; Ar. de inspiratione & respiratione hunc modum respirationis tanq̃ fore īutilem ut amplius apparebit uidetur omittere, ad manifestam se transpirationem añdictam triplicem solum transferens. Quem etiam Ga. de utilitate pulsuum uisus est primitus imitari probans dilatationem & constrictionem artariarum nullius aut modice fore utilitatis qaligatis omnibus adeo ut nulla percipiatur ea; pulsatio de motu nichil perdet uoluntario aut sensu. & ut nullum incurrere nocumentum. Sz cum priuati fuerimus ābelitu confestī fit mori. ppter qd subdit q; si ex eo q; uene pulsatiles incurrunt lesionem non accidit nocumentū penitus. Omnibus igitur pz hominibus q; ex eis nulla sequat utilitas. quādo in sua conseruātur sanitate qd concedendū esse uidet. & potissime cum corpus utitur regimine non estuatiō.

Ab hac quoq; paulatī secedens utcunq; deinceps opinione cum medicis reliquis cōcedit, ut īforti calor balnei seu exercitii uel alterius spiratione artariarum animal iuuari. ut & tandez dicat q; artarie orificiis cuti attingentibus euomenta se ac excutiāt totam foras superfluitatē fumosam in eis generatam. & ex aere corpus ambigente partem sumet nō moīcaz. Quod & ysaac sensit cuz inquit. Corpus inspiratm & expiratm existere. Confluxus enim conspiratioq; totius est per totum. Si autem ponat in utilis respiratō per artarias, ad quē igitur finē pulsabunt. uidebuntur enim ociose. Aut dicendum q; finem habent nobiliorē priori etiā dato. nam propter earum motum spiritus depuratur & perficitur uitalis. ac impellit ad membra uiuificando. Attrahunt etiā sanguinez ex uenis. & be ab artariis. Rarificatio nanq; artariarum cum uenis euenit ad multuz. Quod duplici pōt contingere causa. una quidem ut earum tel coopiant artarie mēbrisq; uicinātibus alligent eisdem. Altera ut ab artaria transmissio fiat ad uenam & econtra eius qd continetur in ipsis de iuuamentis quarto. unde & uenis utilitas consequitur pulsus qui locum tenet hāelitus hinc etiaz san. naturalis pōt uitalis effici si non in cor deuenerit harum etiaz coītate color uiuificatur uenalis. Duplicit nanq; omniuz conseruatur color membrorum une quidem respiratione hāelitus. alit uero eo qd cordi superfluit defluente ab eodem ad ipsa. Cor nanq; ab aliis dīt duplicit mēbris & qm īdiget multo calore non autem reliqua ita, & quia nichil aliunde influit cordi caloris sz ab eo ad cetera decurrit membra. Propter qd cordi perniciose sunt passiones. cum omnium nocumentorū corpori aduenientium, primus sit ad cor occursus. non habens unde suscipiat admīculum cuz in animali uelut Rex in regno principatum obtineat. Thimeus quoq; ut ei Ar. ascribit ait respirationem pulmonis ita fieri. Cum enim calidū fumosum egredit per os aer exterior ābiens pulsum per poros carniuz ingreditur in eundem locum a quo exiuit illud calm per os. ppter enim nichil esse uacuum antiperystasim adinuicem paciuntur. ita q; egreditur calidus & aer exterior cogitur subintrar calido emisso per os. Exeunte autem denuo illo calefacto per os, qui exterior cogitur subintrare per carniuz poros ut aña. Quam quidem opinionez Ar. extens ait sz̃m hoc contingere prius exspirationem existere inspiratione. Et fit. qm attractiua añ operatur expulsiua ceu actus ostēdunt reliqui. Rursus nichil expellit nisi primitus attrahatur. primo apparens secunda cum euē tatio mundificationi premittatur. Amplius īpugnatur Thimens uelut īqueniēti ente q; calidum egressum per os regrediat in id rursus. & nos lateat non enim hoc percipimus. Itidē expiratus aer debet cals existere. inspiratus uero frs. Cuius oppositū testabatur Thimeus Et ideo Ar. inquit q; ficticius hic modus est cē

Fuerunt & alii de spiratione occulte pronūciantes. ut q; dilatatione artariarum fieret expulsio constrictione autem attractio sicut Empedocles. Ait enim respirationem & expirationem fore per uenas quasdam in quibus continet san. non tamen ipso sunt plene. poros ad exteriorem habentes aerem minores partibus corporis. & maiores partibus aeris propt qd sanguinatus est sursum & deorsum moueri. nam deorsuz lato sanguine aer influit & perficitur respiratō. Cū aūt sursū tendit excidit extra & fit exspirō. Quod declarans assimilat ei qd accidit ī clepsedris. que sunt instrumenta foramina inferius minuta hña. unumq; superius magnum sic artificiose conctructa ut cum formosa puella obturauerit maū foram superius nō effluet aqua ex foraminibus que inferius. Cum autē & obturauerit effundatur per illa. Sic enim

uoluit ꝙ cum artarie dilatantur. tũc obstaculo quasi amoto in eas suscipiatur aer intrafluens cum uero constringuntur obturant exterius ut retractus per interiorem spergatur. Empedoclem etiam Ar. ibidem inpugnat ipsius reducens sermonem ad manifestam respirationem cum tamen potius hic uideãtur ĩmanifestã tetigisse. Nichil enim ut tactũ dignatus est Ar. de respiratione occulta drẽ inquiens ꝙ manifeste respirantia per artariam respirãt qd quidẽ uidetur modo quem Empedocles senserit ꝯtrario. nam respirant animalia locum eleuãdo. nõ autem obturando deponendo uero & cõprimẽdo exspirant uelut folles. drnt tamen in his qa secundum alium locum suscipitur aer & itidẽ emittitur. In animalibus uero secũdum eundẽ.

Et in hanc opinionem incidit Ga. assimilãs repsonem inflationi follium fabrorum & non ei qui utriũ cum aliquo replentur liquore. Rursus si Empedocles per spirationem illam solam que narium intellexit q̃ plurimum peccauit cum hec non sit propria. sed in canalem tracee diffundatur artarie potus enim narium cõcidit in os per palatu. Hec igitur est aristotilica Empedoclis sermonis annullatio. Ad cuius fortassis non itur intentionem directe quia utriusq; spirationis modus aperte. s. & latẽtis fere ut ostendetur idem existit. & econtra ipsũ ꝓcedit qd inductum. In eãde quoq; opi. de utilitate pulsuum ponitur Archigenem cum Empedocle concidere. Secta eni Archigenis & quidam ante ipsum extimauerunt ꝙ contractione repleant artarie dilatatione uero euentẽt Quorum motiuum quia tempore inspiratioĩs & aeris attractionis excuciuntur labia & cõstriguntur atq; narium ꝯcbe. unde quarto interiori In uehẽnti thoracis dilatatione nasi pennas inuenies contrahentes. Quibus nempe Ga. dupliciter respondet. aut quia huius inuestigatio & sibi consimilis in motu debet attendi naturali non autem uiolento. in corpore nanq; sano & decenter cõmoto non hoc euenit sed uel ĩ debili aut uehementer exercitato. Aut dicẽdu ꝙ ipsis concesso ut ultr id accidiat nichil tamẽ inferunt Eo ꝙ drẽ non hnt ꝙ artarie sint similes labiis & naribus. Si ꝙ meatus ãbelitus sunt similes artariis inter nares & labia qd unum extat extremoru corq; aliud. labia nanq; & nasi penne contrahi uidẽtur accidente propter enim dilatationem interius plurima extrorsu constringuntur ac recuruantur utcũq;. Nosce quoq; artarias diuersa corpora secundum ꝙ diuersimode fuerint situate euellere. Que nanq; in cutẽ terminantur dilatatioẽ attrahũt qui de foris aerem sq; que orificiis copulantur uenarum qd subtilius sanguinis ac euaporabilius ad seipsas euellũt. Quecũq; uero prope cor entes attrahunt ab eodem naturaliũ tertio.

Propter uero tertium sciendum. G. de ãbelitu & in aliis q̃ multis sentire locis ꝙ artariarũ dilatatione fit attractio ipsarq; ãgustia expulsio unde ibidem. Quemadmodum cum corpus dilatatur ad se attrahit qd est orificiis ꝓximus & quando constringitur cõprĩt & euoĩt existẽs in ipso ita & artarie cum dilatantur attrahunt ad se cum uero constringuntur qd in ipsis contentum euomunt. septimo etiam ibidem theorice cus Haly. Quod fir. supposito in dilatatione ac constrictione tria que motus existẽt principium qd ipsius mediũ & finem. Cum demum artaria dyastolem facit sm omnem extenditur dimensione longitudinis latitudinis & profunditatis. Omnis nanq; corporis tres extant dimensiones. unde de differẽtiis eorundẽ necesse est oĩo secundũ unã q̃q; dimensione fieri quandam quantitatem distractionis & cõtractionis. Quarto quoq; theorice. Cordis & artariarum dilatatio motus est localis ipsas a cẽtro in earum mouens extrema. & terminorum ipsorum capita quemadmodu follis mouet fabri. Constrictio uero ipsarum huic contraria existit. mouentur nanq; ab extremis ad centrum adeo ut eorum terminorum sibi occurrãt capita. In tali nanq; dilatatione ad laterales interiꝯ spergitur artarie partes. ne uacuum intercidat qd pre omnibus ueretur natura modo eidem obsistens omni. ut & celũ potiꝯ hoc eligat subsidere. per poros equidem insensibiles aer in artariam attrahitur. Quod euenit quia qd ĩ ipã continetur extat rarum. N etiam ut dixit Empedocles permanet plena qd maxime contingit in medio dilatationis & fine. Quo etiam modo dilatato propter pectꝯ pulmonem cũ nullum motum habeat proprium differẽtia xcix. empĩa colfr in ipsum & tandem expellit tussi interiorum quinto. Per oppositum quoq; constrictione aduenit expulsio qd utiq; apparet cum humidum exprimunt continẽtia & ꝓpte cum post dilatationem pori non mox fiant cõstricti uerum adhuc permaneant dilatati ut in ea capiõsa ingrediens superfluitas perfectiori expellatur constrictione. Ampliꝯ artarie deseruiũt cordi ut earum dilatatione cordis ĩtercidat ꝯstrictio constricti oneq; dilatatio differẽtia priori. Cũ igitur cor ãgustatur ut expellat alit enim qd nunquã exprimeretur. ut recipiãt dilatabũtur artarie Similiter ad cordis dilatationem sequitur attractio. & artariarum cõstrictio & per consequens expulsio. Itaq; artariarũ dilatatione fiet attractio constrictione uero expulsio. Est tamen intelligendum ꝙ duplex reperitur attractio & expulsio sĩlis coexistens

una qua quidez attrabitur aliquid a corde per artarie principium ubi eidem continuat. Altera uero qua per eius extremitates aer frs proximiores. Eodēq; modo in earum constrictione ī pellitur in ipsis ad cor contentum & amplius in que extra. Vt autem huius ueritas magis firmetur. & elucescat differentia considere t. xlvi. Illic nāq; onsū q; uilli tuice artarie latitudinales sūt ī tuica eiꝰ ītiorī lōgitudīales aūt ī exīiori. quo qdē situ lōgi attracti pfciꝰ attrabēt lōgi ac lati expellēt sitr & ppulsiui. Propt quartum uero ad primum dicendum q; uerum est cum motus cordis & artariarum fuerit sita tꝰ utriū īflatiōi & nō folliū sz onsū ē folliū actui sitari In his enī aptio adductionē causat. & nō emissionem. neq; adhuc ut dictum cum fit constrictio pori sunt angustati omnino. Ad aliud dicendum q; propter hoc non concident sit corpora plura. quia artariam contingit. cuz sit membrum molle. ac extensibile dilatari quando opus ē & angustari & q; corpus in ea cōtentum tale ens similiter pati. Per id nanq; sophisma uolebat Erasistrates redditionē alimenti in partes negare. quoniam alterum duorum agebat inpossibilium consequi. ut q; aut locꝰ ua cuus repente reddatur uel continuus superueniet exitus eius qd euacuat irrepletiuꝰ. Quod perpendens Asclipiades inquit non duorū alterum oportere solum aduenire sed unum triuz nam preter duo premissa uas contingit in se ꝰ trahi naturalium secundo. Ad aliud dicēdū q; uerum est de actione ac expulsione uirtutis simpliciter naturalis que utriuz inflationi sites extant. non autem ut ostensuz de uirtutis uitalis attractione & expulsione follibus simtatis ymo secus uidetur quodāmodo consistere. Ad aliud dicendum q; huius ultima exspiratō non euenit aiā seu uirtute īmanente. ueruz potius exalante cum spiritu de qua non sed de priori extat is sermo.

DIFFERENTIA LXXXII.

Vod unum sit genus pulsuum tantum ostēdit. Quoniā pulsus ē motꝰ sz unū soluz genꝰ pulsuū suit a motu puta q; a motus tempore. Igitur tantum id pulsuū genus. Et per id ostenditur q; non sit genꝰ pulsuum ex quiete sumptum. Adhuc uidentur tria tantum. quia tot in motu sunt attendēda ut mouens mobile. ac magnitudo super qua fit motus in pbicisis ostensum. Pulsus autem motus. Et fulcirur quoniam tria sunt pulsum complentia. uirtus instrumentum & necessitas ergo & genus pulsuum triplex solum ut sit ad illa proportio Palin q; quatuor ostenditur. quia cum pulsus sit motus ubi non erit inuenit motum nec pulsum. sed in pulsu magno fortiueloci & spisso cuz suis oppositis & mediis est motum inuenire. In pulsu uero duro molli. & in aliis mīme unde Ga. introductorio pulsuū differentiam notans inter predicta genera pulsuū & duruz & molle ait ea cum motu fieri artarie Sed duri & mollis pulsus differentia non ē motus ipsius proprie. Molle nanq; corpus & durū non indiget motu ut calefiat. Eti pulsuum genera que super priora fundātur non habent contra ipsa diuidi. & in eorum ordinē poni. Sz equalis pulsus & inequalis diuerse ordinatus & diuerse inordinatus cum eo qui pōderis sup re liqua fundatur septē genera. & potissime super quīq; ut quatuor ceu uidetur. Rursus collz qr to septem solum pulsuum ponūtur genera uere quoniam tria que consueuerūt iungere istis septem quorum unum est qd sumitur ab eo qd ē ī artariis szm a qualit ipsius artarie tertiuz a dispositione substantie artarie non sunt propria in pulsu inquantum est pulsus quia pulsus īqn tum pulsus non stat nisi per motum & quietez.

Quod fir. quoniam pulsus & ābelitus extāt proportionales tertio x. & apparens integni. Sed genera sunt septē ābelitus ibidē A. Amplius in pulsuū introductorio de calido & frigido nō fit sermo cuius fieret eo q; apertus si pulsuum genus constitueret neq; de pleno & uacuo aut pulsu ponderis. In x. similiter Almansoris nō ponitur pulsuum genus a tempor sumptuz quietis. Primo etiaz secunda ordinatus didi uerse ac inordinatꝰ diuerse sub inequali uidet tandem locari. Quod autem sint pulsuū genera ptra q; nouē aut. x. ostenditur nam eadez ratione qua ponitur genꝰ cali & frī duri & mollis poni habz genus sicci & humidi & composite ut calidi & sicci & cetera & genus asperi & lenis densi & rari ratiōe corporis artarie ac que huius. nam qualitat sunt differentie tactibiles & maxime prime ac secūde. szo de ge. & cor. ac naturalium primo. Similiter & penes uisum uidentur diuersificari cum ipse ptnq; artariarum percipiat motum. Propter qd cōcluditur pulsuum genera existet numero multipliciter adeo q; coiter ponunt uariata. Oppositum autem omnium istorum uidet sentire Ga. Cū enī oīs eꝰ ubilibz colligit intellectus apparet. x. genera pulsuum confirmare. Cui septiō consonat theorice & primo similiter secūda. Propter primum quidem anā uidendum quid sit pulsus cum eiꝰ aliq; expositione. Szo quia motus existit uideat qualis. Propter primū huius sciendum est q; pulsus dupliciter notificatur puta per ipsiꝰ eēntiam & eius accidētalia septimo theorice. Naz ratio huius eēntialis est motꝰ localis quo mouetur cor & uene pulsatiles dilatatiōe & reductiōe ad caloris custodiā

intemperantia naturalis & uitalis augmentuꝫ
ſpiritusq; generationeꝫ animalis. Primo au
tem ſecunda ꝙ eſt motus receptaculorum ſpi
ritus ex dyaſtole & ſiſtole compoſitus ad ŕgẽ
dum ſpiritum per aerem attractum. Cũ bis
etiam concidit ratio expoſitiua. Pulſus eſt mo
tio cordis & artariarum ſecundum dyaſtolem
& ſiſtolem ad caloris innati refrigerium & fu
moſarum egreſſionem ſuperfluitatum. Dy
aſtoles aĩ & ſiſtoles dilatationem & conſtrictio
nem ſeu eleuationem uel depoſitioneꝫ impor
tant. Accidentalis uero pulſus notificatio
eſt nuncius & preco qui occulta ŕfert & narrat
motibꝯ & contrariis & manifeſtis theorice. x.
Contrarii nanq; ſunt quia uirtus uitalis pulſꝯ
cauſatiua ſimul dilatat & conſtringit primo
prime. Amplius aliquãdo dnĩ pulſuũ gene
ra interdum differentie et quãdoq; ſpecies. Ge
nera quideꝫ quia ſubſe ſpecies continent ut eiꝯ
oſtẽdit diuiſio. differentie que drñt & differŕ
faciunt. Species autem prout in genere contĩe
tur ſuperiori. Sunt enim ſubalterne que ſupe
riorum reſpectu iuxta logicum ſunt ſpecies re
latione uero inferiorum genera. Sumĩt etiã
hic ut apparebit genus. p. cõmuniter prout ip
ſum predicatur apud logicum. de ſpecieb9 uni
uoce ſecundum naturalem uero magis anologi
ce. Nam in generibus latẽt multa ſeptimo phi
ſicorum. Adhuc attendendum ꝙ pulſus eſt
motus principaliter cordis. 9ſequenter uero ar
tariarum unde & quidam exponũt. p. eſſe mo
tum cordis & artariarum. i. a corde in artarias,
huius autem cordis & artariaꝝ pulſatio duplex
ut principalior eſt cauſa efficiens & finalis.
Efficiens quidem ſimiliter duplex primordi
alis ut anima in corde ſecundum ꝙ moꝫ inſita
principaliter. Virtute nanq; uitali mediante
perficit pulſum. Et inſtrumentalis que duplex
ſimiliter extat una quidem ſimplex ĩcorporea
ut complexio. Caſo enim predominãte anima
cum uirtute pulſatiua dyaſtolem operatur frõ
uero quaſi ſiſtolem altera corporea ut artarea
corde illius principante. Cauſa uero finalis
quadruplex exiſtit duplex quidem exparte di
latationis, ac bina conſtrictionis, dilatationis u
na quidem ut ſanguis & ſpũs in cordis nutri
mentum. & cuſtodiam attrahatur. altera ut ae
ĩ attractio contemperẽtur & hi. Exparte ue
ro conſtrictionis. una ut ſanguis & ſpũs a cor
de dilabantur in membra. Reliqua ut ſpũs
capinoſus expellatur ſupercalefactus. Quodfit
cordis conſtrictione & artariarum dilatatione.
nam quando cor conſtringitur dilatantur arta
rie ac econtra differentia lxxx. Eſt etiam ſci
enduꝫ ꝙ pulſus ut plm ſentitur fortior quicqd
dicatur theorice. tertio, in parte dextra q̃ ĩ ſini
ſtra, & ſi artaria oriatur a cordis uẽtre ſiniſtro
propinquioŕ cum in homine declinet cor parũ
ꝑ ad ſiniſtrã de hiſtoriis primo. tũ ꝓpt cordis
ĩ ꝑtem dextram perflationẽ & irradiatioꝫ uebe
mentioreꝫ. tum propter caliditatẽ epĩs & felĩ
& motum ſituatum in dextris & fulciri in ſini
ſtris cum ſplenis frigiditate in eis. Noſce
quoq; ꝙ artariarum in quibus conueniẽtius tã
gitur pul. ſunt que manus quia non ſunt a cor
de remote. neq; ſepulte & interius occultate ſi
cut coxaꝝ dorſi & pectoris. neq; flexuoſe ſuper
quas quatuor nõ incidant digiti ut que poſt au
res. Eſtq; ſimiliter has tangeŕ unuſq; labori
oſius tũ propter facilitatem manum prebendi
tũ etiam quia non oportet & maxime mulereꝫ
ſe diſcoperire & proprie ſecunduꝫ byſpanos ut
iñ uerecũdia pertimeſcat. Propter ſꝫm uero
huius ſciendum ꝙ motus eſt duplex uĩ triplex
primo ce. & m. Vnus quidem rectꝯ duplex ex
iſtens ad medium ut qui grauium & a medio
ſicut leuium & circlaris uelut motus eſt orbis
Ex quibus ceu extremis poſſumus medium mo
tum confirmare qui reflexus ſeu interceptus
põt appellari qualis motus eſt cordis. licet enĩ
cõmuniter dicatur motui aſſimilari circlari ꝑ
prius habet reflexus nominari. Non enim ẽ cor
dis motus rectus quia hic fit a generante qui
per ſe determinate ad unam eſt parteꝫ ut ſur
ſum uel deorſum. Velocitaŕ etiaꝫ quando ad ť
minum tendit cum ſue magis appropinquet ꝑ
fectioni. Qui uero cordis ad partes fit di-
ſas ſꝫm dilatationem & conſtrictionem Cõpo
nitur enim ex pulſu & tractu unifor mis exiſtẽs
continue niſi aliquid ipſum adueniens perť
bet qui tandem tardatur in fine. puta cum
adeſt uirtutis intenſio nimia & aduentꝯ proxi
mus perditioni primo ſecunda Neq; etiam ẽ
circularis. quia is ſuper magnitudinem fit cir
cularem & perpetuam ut dñt. ſed eſt compoſitꝯ
ex recto & circulari fortaſſis motui amplius at
tinens circulari. Quod & magnitudo ĩ qua fit
ut cor oſtendit non enim eſt pure recta. nec puŕ
rotunda ſed rotunda cum latitudine & quadaꝫ
lateritate unde motus eius eſt reflexꝯ ex motu
cõpoſitus & quiete. Sicut enim octauo probaŕ
phiſi coꝝ Impoſſibile fit unũ motuꝫ alteri con
tinuari niſi inter eos perſe quies ĩtercidat me
dia. In pulſu autem uno duo ſunt motus dya
ſtoles. ſ. & ſiſtoles & quies poſt ſiſtolem qui per
cipitur apud paucos. Fere nanq; ſolum a doctis
ac exercitatis perpenditur qualiuꝫ extitit Ga.
& quies poſt ſiſtolem que ab ydeotis etiam con
prebenditur. Adhuc cum aliq̃ extet diõ mo
tus quia unus naturalis alius uiolentus reliquꝯ
uoluntarius. ſciendum ꝙ motus cordis non eſt
uiolẽtus cum a principio ſit ut oñdiť ĩtrĩſeco.

pulſꝯ ĩpte dex̃ fortior ẽ
q̃ ĩ ſiniſtra uide ĩhx.

p. d hyſtor
ũalium

Artarie
tãgibles
magis

Motus reflex̃

Motus 3
Nãlis.
Violẽtus.
Voluntarius.

uiolentum nanq; est cuius principium est ab ex
tra non conferente uim passo.i.imprimẽte for
aliquam naturalem. Aut est cuius motus est ab
extra a qua causa cogitur operari ethicorum ẽti
o & moralium grãdiorum secundo Nꝛ estuolũ
tarius.quia hic ex aliqua procedit apprehensi
one non adherens uie & ordĩ uni Valet enizꝛ ad
opposita cum a ptãte procedat rationali. Qui
autem cordis absq; deliberatione fit aliqua &
uni affigit ordinatioĩ licꝛ enĩ uirtus uitalis per
se simul constringat & dilatat hunc tamen or
dinezꝛ mox seruat illesum. Est igit naturalis
sꝛ non qualis qui formam conseqt a generante
causatam. Generans nanq; quantum dat de for
ma tantum dat & de loco quarto.c.&.m.& per
consequens de motu.quoniam locus acquirit
per motum datus enĩ est propter locum. & ide
o que talium uidelꝛ deorsum ad loca sua natura
raliter tendere.ut leuia sursum gratia deorsuꝛ
que cum illic sunt quiescunt tanq; suam fuerit
perfectionem & finezꝛ adepta. Sed naturalis est
ab anima que est forma de qua natura dicit &
prius q̃ de materia phisicorum secundo. In cor
de nãq; anima situata pulsatiua. Ipsuꝛ. sꝛm pul
sum & tactum mouet continue modica qetis mo
rula intercidente. Quoniã omne hic agens ne
cesse fit ex continua deficere actione ut oculus
in uidendo de sono & uigilia apparens primo.
Similiter omne qd mouetur necesse habet ali
cui fulciri immobili de causa motus animaliũ.
In corde autem est paries intermedius duorum
uentriculorum ipsius. In animalibus autezꝛ ma
ioribus os existit cartilagiosum de partibus ẽti
o hic enim per se quiescit q̃q̃ per accidens mo
ueatur. Ex his etiam apparet q; motus anima
lis in deorsum est agilis cum dupliciter sit na
turalis. Qui autem sursum partim naturaĩ ut
ab anima. secunduꝛ partem uero inaturalis ut
a forma pergenerans impressa & ideo fatigat
animal amplius tendens in sꝛsum non autem ĩ
deorsum sic nisi q; oportet motum esse predo
minantis ab alia gubernari. unde & laborant
ita femora q̃mmultum probleu. quinta.
Quomodo autem conueniant aut maxime dif
ferãt pulsus saltus seu iectigatio tremor & spas
mus differentia docebit xcii. Propter secun
dum uero sciendu; q; qualiter se habuerũt pri
ores in hoc qito iaꝛ apparuit ex argutis. & ãpli
us manifestabitur ex dicendis. Quoniam gene
ĩ pulsuum cõmuniter sumpto genera quidem
pulsuum dupliciter consideraueruut aut quãtũ
ad eorum primarias differentias uel secundari
as. que super illas fundantur. Sicquidem pri
mo dupliciter contingit uel quantum ad ea que
sunt de esse motus. aut quo ad illa in quibus q;
stat motus. Quod & si prius itidem duplici
ter aut quantum ad efficiens motum & uirtutẽ
& ita genus est pulsuum qd a tenore sumitur &
tutis ut fortis & debil & mediocris uel quo ad
ipsum motum Et id dupliciter aut quo ad ipsi
us quantitatem percussionis. & sic genus pulsu
um ex quantitate sumitur trium dyametrorũ
artarie secundum q; motus percipitur in ipsa.
Quod genus cõmuniter ponitur primum & est
duplex ipsius pulsus quidaꝛ enim simplex & a
lius compositus. Simplex autezꝛ nonucuplex ut
longus breuis latus angustus profundus aptus
& horum meii. Compositus nanq; in xxvii. di
uiditur pulsus de pulsuum differentiis. ut lõg9
latus altus. long9 latus mei9. longus latus buil
longus altus medi9. longus medius medius. lõ
gus humilis medi9. longus strictus profundus
longus strictus medius. longus strictus altus.
Breuis latus alt9. breuis altus humilis. breuis
altus medi9. breuis medius medius. breuis hu
milis medi9. breuis strictus profundus. breuis
strictus medius. breuis strictus latus. Medius
latus altus. medius latus medius. medius latus
humilis. medi9 altus medius. medi9 medi9 me
dius. medius humilis medius. medius strictus
profundus. medius strictus medius. medi9 stri
ctus altus. Quorum duo tantum nomina ha
bent secundum Ga. ut magnus & paruus. secũ
dum uero A. magnus qui longitudine latitudi
ne & profunditate mensuratur. & grossi9 q lati
tudine & profunditate tantum. Aut quantũ
ad tempus qd attendit in pulsu. Quod duplex
euenit. aut enim illud est tempus motus. & tũc
genus est pulsus uelocis & tardi uel quietis & i
ta spissi & rari. Si uero quantũ ad ea in quibus
fit motus. Aut ratione illius qd locatum est in
artaria ut humoris & spiritus & ita plenus pul
sus & uacuus. Vel ex parte continentis ceu arta
rie. Quod dupliciter euenit. aut ratione substã
tie artarie siue qualitatis secũde cuiusdam in
ipsa. & ita pulsus sumptus ab obedientia & in
obedientia organi sicut mollis & durus. uel q̃
tum ad ipsius qualitates actiãs priores calidi
tatem & frigiditatem & tunc pulsus consurgit
ca. & frs. Si uero pulsus consideretur prout
super huius primatiua fundantur pulsuum ge
nera. dupliciter id etiam contingit aut enĩ fũ
datur super quasdam differentias magnas. pu
ta super illas que sumũtur a genere motus & q
etis. ut uelocitatem & tarditatem aut super om
nes primarias septẽ & pprie sup quiq; ut ma
gnitudinem fortitudinem ueloci tatezꝛ spissitu
dinem & his correlatiua. Siquidẽ prius tũc
octauuꝛ genus est pulsuũ qd ponderis ul ritbi
dr exns in comperatiõem temporis motuum
& quietum distantium inadinuicezꝛ adeo ut ua
leant percipi sensu ne capim in capito iutilit

conculcetur. Est autem pondus ordo quidã & mensura in quo proportiones attendunt musice. Cuius quidem duplex modus nam quidã est boni ponderis pulsus euritbidis dcũs. i. bene numerat9 siue mẽsurat9. unde baliabas pulsus boni ponderis. & mensure competentis est inter quez & suos dominos similis est collatõ & figuratio bona. ut cum pueri pulsus etati 9 figurat puerili. Est & pulsus põderis praui siue aritbi9 triplex existens ut pararitbim9. i. iuxta ritbimum & mensuram pulsus conueniẽtis. qui ritbimum obseruat etatis sibi propinque. ceu cum pueri pulsus pondus babet iuueis

Et etberoritbi9 hoc est alterius ritbĩ ut cuz quis alteri9 etatis sibi distantis babz ritbimũ uelut cum pueri pulsus senis babet pondus. Est & tertius dictus exritbimus. qui nullius determinate obseruat pondus etatis. ceu cuz pueri pul. pondus. nunc pulsus seis icurrit tũc uero indrnt iuuenis quem A. egressi uocat pulsũ

Si autem situetur pul. super omnes differẽtias aut m plures. dupliciter id euenire potest aut in uli & sic equalis & inequalis. qui in absolute equalem diuiditur & iequalem & ĩ szm qd equalem & inequalem. Absolute siquidem cum omnes differentie equalitatis uel inequalitatis in generibus obseruentur pulsuũ. quinq; aut septem siue octo secunduz A. & forte praue propter ponderis pulsum. Secunduz quid uero equalis dr uel inequalis cum differentiaq; quedam preter alias attendãtur. ut due ul tres & ita in bis componẽdo deinceps. Aut ĩ speciali. & tunc genus est pulsuum diuerse ordinatuz & diuerse inordinatuz. qd diuiditur ut suũ genus pri9. hoc enim locatur sub iequali ut species sub generr. Et nosce q genera bec. x. pulsuum ordinãt diuersimode. Quidam enim preponunt unum alteri. alii uero postponunt. Sz quõ sint ordinanda ostendetur in que dinceps.

Et rursus in omnibus. x. pulsuum generib9 medius proprie reperitur exceptis equali diuiso. & ponderis pulsu. Et medius etiam in omnibus babentibus est naturalis nisi in forti & debili. Fortis nanq; naturalis ẽ & tempatus. & omnis similiter in quo uirtutis extat constantia. In aliis autem equalis ordinatus est & qui boni ponderis. Et ad istas quidem pulsuum differentias reducuntur spẽs pulsuum quoqdã compositorum nomina babentium sicut capriz ans. intersectus. martelinus. serinus. undosus. soricinus. uermiculosus. formicãs. spasmosus. tremulus. retortus. cordosus. & similes. bec igitur est sufficientia pulsuum sumptorum in cõmuni. Propter tertium quidem binc sciendum q pulsus põt tripliciter accipi coiter uz pprie & magis proprie. Siquidem ultimo sumat tũc illa tantum ponantur genera pulsuum in qb9 motus saluatur ratio introductio apparens, que sunt quatuor. ut genus qd sumitur a quantitate dimensionum a centro uirtutis a tẽpore motus & quietis. Et adbuc propri9 a tempore qd quietis & motus. Et propriissime a tẽpore motus cum sistoles & eius quies in pulsuum perci piatur paucis. Et ab experimentãtibus q̃ raris unde theutrus. Earum que motus sunt proprie differentiarum uelocitas & tarditas. Si aũt proprie tunc erũt genera pulsuũ supra primas dictas fũdari differẽtias. ut pul. eq̃l & ieq̃l eiq; spẽs, diuerse ordiãt9 & dr̃se ĩordiãtus, & ritbĩcus. In bis enim illorum gratia ratio pulsatioĩs attenditur. Pulsu autez cõmuniter sumpto prout medicus deuenit eo in cognitionem mõ quocũq;. Reliqua sunt tria dicta genera pulsuum. cnm iis que ad ipsa etiam ĩtelligũtur reduci. que sunt mollis cal9 & plen9 cum suis cõpib9. Sic igitur licet pulsus sit secunduz magis & minus infiniti ut & complexiones. Medici tamen ad. x. genera reduxerunt cõmuniter accepto omnifariam pulsu. Numer9 enim denarius perfectus quidam probleu. xv. Que tamen omnia reduci pnt ad pulsuum genus qd ex tempore siue motus Cum omnis pluralitas tandẽ sit ad unitatem reducere que illius totius extat cã differentia lxxvi. buius autem est pulsz sũpt9 a tempore motus. Cum ceteris magis ibereat motui. & demuz quia tempore quietis. Est enĩ pulsus motus reflexus ex morula motuq; cõpositus. Deinceps uero sumptus a quantitate dyametrorum. Et demum qui a uirtutis tenore. postea uero qui ponderis. Et demum equalis & inequalis cum eius diuersificatis spẽ. Et deide durus & mollis & plenus & uacuus & cals & frs.

In de pulsuum uero drĩis dicitur Suasibile uisum est quibusdam tale genus pulsuum cõnumerare aliis per qd qualitatẽ coloris cognoscimus secundum enim artarie locũ & proprie etbici manifestius cognitio febris calore qual quis est q̃m secundum aliam suscipir particulam. Propter quidem q̃rtum Ad primũ quidem qd dicendũ iam uisum. quia in genere pulsuũ qd sumit a tempore mot9 concessũ est ueriusnaturam pulsuũ saluari. Et similiter ad secundum apparet quoniam pulsus nõ est motus continu9 uerum intercisus ex motu & quiete cõmixt9. Ad aliud dicendum q licet tria pulsum constituant. Eorum tn unũqd q potest in partes sequestrari plures. penes quoq diuisionem sumũt pulsuũ genera q̃plia. Ad aliud quid dicendũ iaz apparuit. quia prima genera quatuor uerissime concessa sunt fore. nicbilominus tamen pnt esse alia pulsuum proprie ul communiter sũpta Et per hoc similir uisũ

Distio. p.

quid ad aliud dicendum. Et ad aliud dicēdū
q̃ pulſus ſumitur cōmuniter ut tactum. nō aūt
prout predicatur de generibus eius uniuoce ſ3
anologice magis. Ad aliud dicendū q̃ Ax. pul.
uere dictuz recepit in quo motus reperitur na
tura ſ3m tamen prio & poſterius. Ad cōfir
mationem dicendum q̃ pulſus & ābelitus non
ſemper equiformiter proportionātur ſibi cuz
pulſus ſit actu ſimplex cordis & artariaū ābeli
tus uero compoſitu. Eſt euim cordis & cerebri
apparens in tegni. In corpoř nanq̃ id magis ue
rificaī equali. Aut diligentius fortaſſis conſi
derās īueniet quis tot modos ābelitu ut & pul.
Ad aliud iam apparuit quia calidus pulſus
& frūs extenſiue amplius genus ponitur pulſu
um. cuz calor in aliis percipiatur q̃ ī artarie lo
cis. Ad aliud dicendum q̃ aut genus pulſuuz
ex tempore quietis illic decidit a ſcriptore. uł
ſub genere pulſuum ſumpti a tempore motus
collocatur. Ad aliud dicendum q̃ ordinatus
diuerſe & inordinatus ſ3m A. ſpēs extant pul.
inequalis. Et ideo errāt dicētes pulſuz fore quē
equalem & ordinatum. Vt autem in numeruz
ducerent denarium & maxime ſecundum ſiſti
cias ſeu ordines denariorum pitagorici appa
rens methaphiſice primo illum pro. x. genere
poſuere. Ad aliud dicendum q̃ alie differen
tie pulſuum non ſunt ita note. ſicut que ſūt
cali & frī. cum he ſint qualitatum efficaciſſime
poſt quas duricies & mollicies extant magis p
manentes ſub quibus ſiccum continentur & hu
midum ſicut cauſa ſub effectu reperitur pleraq̃
cum is ea notior extat. Adhuc quia he ſunt
mproprie pulſuum differentie. unde ſique his
alie īpropriores ſub generibus pulſuum nō de
bēt computari diuiſim. Imo ad has ſiquid cog
nitionis in ipſis opus eſt reduci. Ad aliud di
cendum q̃ pulſus non percipitur proprie uiſu
cum ſolum colorem ſuſcipiat. Quod ſi perci
piatur ratione ſenſibilis coīs exiſtet. Exquo q
dem ut ſic imperfecta ſuſcipitur cognitio. Et
itidem ad pulſum reducitur qui ex quantitate
ſuī dimenſionum ut ad altuz quem etiam di
minute percipit uiſus. cum ſiſtolem non com
prehēdat quā tn tactus diligentior in quibudā
pōt ꝓpt rſiſtētiā ut ī forti magno duro & tardo.

DIFFERENTIA LXXXIII.

Vod in pulſu non percipiatur muſica
lis conſonantia oſtenditur. Quoniam
diuerſorū generū & nō ſubalternatī po
ſitorum diuēſe tie ſunt ſpēs & differentie in
predicamtis. ſ3 muſice cuiu eſt conſonātias ob
ſeruare ac mediciē pulſuum cognitionem trade
re ſunt diuerſa genera & non ſubalternatiz po
ſita cum nichil uideant habeř coē/differēt itaq̃
ſpēs & differentie ipſarum ſicq̃ nō ī unum ordi
nabiles. Rurſus muſica eſt certa quātitas cū
inter mathematicas coīter numeretur. Medi
cina uero naturalis quedam circa qualitates pu
ta ſanitatem & eius oppoſitū. Amplius quoq̃
ſubſtāntia drnt & paſſiones diſtant cuz ſciā ſor
tiatur eē ex ſubiecto. uelut potentia ex obiecto
differentia ſexta Subiectum autē muſice nume
rus ſonorus. medicīe uero corpus humanum ſaā
bile differentia preinducta. Eti conſonantia
eſt uocum diſſimilium in adinuicez redacta cō
cordia Boecius muſice primo. pulſus autem nō
hoc ſed motus cordis & artariarum exſiſtole &
dyaſtole conſtitutus. Non igitur de eiuſdez ip
ſarum erit tractatio. Itidem muſica non tm
modo ſpeculationi uerum etiam moralitati
iungitur primo muſice Boecii. Sed medicina
non adiungitur moralitati cuz in ipſa de mori
bus non agatur inſtruendis & ſi quid de natura
libus negocietur in ipſa. Muſicalis ergo con
ſonātia in pulſu reperietur mīme. In oppoſi
tum Ga. inde pulſuum compendio. Irrationa
lem uocat Erofilus pulſū eū qui nō habz aliquā
proportionem neq̃ enim duplicem neq̃ emio
lam. i. ſexq̃ltam. neq̃ aliam quandam rationez
habet hic. hec enim muſice attinēt & ariſmetri
ce. Reperiuntur etiam multa metrica in pul
ſu. Nam ibidem pulſu infantium irrationalis
proportionatur dictano augmētorum trocheo
perfectorum ſpondeo. ſenum autem iambo uł
trocheo. De differētiis uero pulſuum ſcribit
Pulſus rithīcus conſiſtit inpari qn̄q̃ ratioē ſeu
proportione. Interdum uero in impari. Pri
mo quidem cum tempu dyaſtoles par extat tē
pori ſiſtolis. Sed in īpari cum alterum tempus
alterū excedit. Quod du pliciter etiam accidit
Nam quandoq̃ in enarabilib us ſuperabūdatus
& interdum in enarabilibus. Et prius quidē
dupliciter. aut in multiplici proportiōe que du
plex extat uel triplex aut quadruplex aut aliq̃
eorū que deīceps ſ3m quas inqo ꝓportio extat
dyapaſō dyapēte dyapaſō bis dyapaſō deīceps
tamen non eſt ꝓportio. Et ſubditur aut in rati
one numeri ad numerum. cum dyaſtoles fuerit
duorū maiorum tempoū. & ſiſtoles quīti uł ſe
ptimi aut octaui uł duodecimi. Sz A. primo
ſecūda ita. Debes ſcire q̃ in pulſu repitur natuā
muſice. Et q̃ Ga. uidetur q̃ illud qd pōt ſētiri
ex ꝓportionibus ponderis eſt ſ3m unam ꝓpor
tionum muſicarum &cetera. Rurſu auguſtiu
primo muſice. Muſica eſt ſcien tia bene modu
lādi Vbi ergo erit amena modulatō illic & mu
ſicalis conſ onantia. Sed id reperitur in pulſu
nā eius quida-m ē bene modulatus ut eurithīu
alter uero immodulatus ceu arithīu de pulſuū
differentiis. Itaq̃ muſicalis conſonātia repi
tur in pul ſu. Propter primuz quidē primitu

termini exponãtur. Et demum ordinentur monocordum. Propter huius primum sciendũ q̃ musica est scientia bene modulandi seu bene modulandi scientia. Bene nãq̃ moueri dici potest quicquid numerositatis seruatis temporũ atq̃ interuallorum dimensionibus mouetur. Secundum uero Boetiũ musice quinto. Armonia seu musica est uis ac effectiua facultas differentias sonorum sensuali operatione perpẽdens. Sensus enim & ratio quasi quedam facultatis armonie sunt ĩstrã. Sensus enim cõfusum qddam ac ꝓxime tale quale illud ẽ qd̃ sentit aduertit. Sed ratio diiudicat & imas sequit differẽtias Sẽsus itaq̃ inuenit confusa & proxima ueritati. ratio uero diiudicat. Velut siquis circulum manu scribat fortassis oculus ipsuz uerum circulũ arbitratur. Ratio uero nullomõ id qd̃ similatur intelligit. Quod euenit quia sensus circa materiam uertitur & speciẽ in ipã comprehendit fluentem entem & ĩperfectam Intellectus autem secus. Guido quoq̃ monacus Vocum motum musicam protulit ĩdiscrete. Est & musica triplex una quidez mũdana in celis eꝗ compage aut temporum uarietate existens. In celo nanq̃ sonum dñt musici armonicuz summe & proprie pitagorici existere motucausatũ cõtactio sperarum qui equidem int̃ ueniente longiori distantia nostris non ualz auribus occurrere. ceu secundo impugnatur. c. & m. Secũda uero ẽ humana que in cõpage corporis & anime nostroꝗ ac eꝗorum ipsius attenditur. Tertia quoq̃ organica instrĩs expressa quorum quedam sunt naturalia ut uocalia dcã nonnulla quidem artificialia ceu organa psalteriũ & que talium. Est autem ut tactum cõsonantia dissimilium inter se uocum in unum r̃ dacta concordia. Dissonantia uero est duoꝗ sonorum sibimet permixtorum ad aurem ueĩens aspera & iniocunda percussio. Huius autem consonantia quedam extat proportio que est duarum quãtecunq̃ sĩt eiusdẽ generis quantitatum circa alterius ad alterum habitudo. que quidem proportio in arismetrica in numeris obseruatur. In musica uero illi supposita in sois attenditur. Vnde uolentibns consonãtias cognoscere proportiões prius expedit arismetricas considerare. Sunt autem quinq̃ tres quidem simplices. & due composite /que oẽs i quantitate situantur inequali. Equidem prima simpliciũ dicit̃ multiplex & submultiplex proportio. Et est cum maior numerus precise minorẽ in se cõtinet ꝙtinet̃ totũ bis aut ter uel quater seu deinceps. Cuius quidem species sũt dupla quadrupla subdupla subquadrupla & reliqua. Secunda uero supparticularis nominatur que est cum maior numerus minorez contine & continetur in se omnem & unam illiꝯ partem uel mediam ut tria ad duo q̃ sexqaltera dicitur proportio aut tertiam ut quatuor ad tria que sexquitertia nuncupatur & ita deinceps in añ. Et similiter sub sexquialtã ac sub sexquitertia. Tertia quoq̃ dr̃ suppertiens & subsupptiẽs nuẽrꝯ cũ maior ĩ se minorẽ continet totũ etiã cõtinet̃ & aliq̃s illiꝯ ĩsuperpartes Quod si secunda proportio dicitur superbipptiens ut quinq̃ ad tria Si autem tres suptripertiens uelut septem se habz ad quatuor. Et ita demum & econuerso in eius correlatiua. Quarta uero compositoꝗ ex multiplici & supparticulari coniungitur. ut cum maior numerꝯ in se continet minorẽ numeruz bis aut ter uel quotienslibet ac unam aliquã partez. Quod si bis & eius didiã contineat partez uocatur duplex sup sexquialtera ut quĩq̃ ad duo. Si uero bis contineatur qui minor & ipsius tertia dicet̃ duplex supersexquitertia ut septem ad tria. Si autem ter & eius pars media uocabitur triplex supersexquiquarta & ita deinceps. Quinta quoq̃ dicitur multiplex superpertiens qd̃ est cum maior numerus in se continet minorez totum plus q̃ semel. & eius aliquas partes. Quod si bis maior contineat minorem. & duas ipsiꝯ insuperpartes dicit̃ superbipertiens ut sunt octo ad tria Et rursus duplex superbipertiens ut sunt duo ad tria In suis autem correlatiuis econtra. Et nosce q̃ due composite proportiones postreme consonantiis musice non sũt ascripte sz. iii. priores simplices tantum. quaruz ameĩoris extat consonantie multiplex dicta ꝓportio postea uero supparticularis. Superbipptiens uero ab armonie consonantiis ab omnibꝯ ptholomeo excepto poĩt̃ separari. Dicẽdũq̃ demum q̃ musice consonantie sumuntur a predictis duabus proportionibus numerorum autribus szm q̃ sub eis quedam numerorum iueniuntur differentie sex omnes hic entes. puta epitrica siue sexquitertia. Emiola seu sexq̃ltera dupla tripla q̃drupla & epogda siue sexqocta ua. Est autem epitrica cum numerus maior continet minorem & insuper tertiam ipsiꝯ ꝓtem ut quatuor se habent ad tria. In quatuor nanq̃ continẽtur tria & pars tertia ut unuz Et de ista numeri differentia consurgit consonantia musice dyatessz on. i. per quatuor dicta. Emiola uero dicitur qñ numerorum maior continet minorem & insuper ipsiꝯ meĩetatẽ ut tria se habent ad duo In tribus enim continentur duo & eorum medietas puta unum. Ex qua quidem simphonia nascitur dyapente hoc est per quinq̃ nominata. Dupla quoq̃ est cũ de numeris maior bis continet minorez ut quatuor duo Ex qua quidem consurgit dyapason. i. per oẽ

ſiue totum appellata. Tripla quoq; cum ma
ior numerus ter minorem numerat ut tria ad
unum extant. Ex qua ſiphonia conſurgit com
poſita dyapente dyapaſon nominata. Eſt & q̃
drupla cum maior numerus quater in ſe mino
rem habet ut quatuor ad unum. Ex qua oritur 9
poſita ſiphonia bisdyapaſon dicta. Sic igit̃
conſonantiarum quedaz ſunt ſimplices ut pri
me ſecunde maxime cõpoſite uero alie ceu ulti
me due. dyapaſon uero quaſi media nomine q
dem ſimplex. re uero compoſita. Ptholome
us uero ſextam contra Pitagoram addidit 9po
ſitam ex dyateſſeron & dyapaſon & ſic ſuper
ptiẽti ſuppoſitã portiõi Boeci9 qnto Epogda
ſiũ ſexquioctaua ẽ cuz maior nũer9 in ſe mior̃
totum continet & ipſius part̃ octauã ut nouez
ſe habet ad octo. In nouem nanq; ſunt octo &
inſuper unitas que ipſius pars extat octaua.
Ex hac quoq; ſonus conſurgit qui dr̃ tonus ap
pellat̃ q in duas partitur partes inequales non
enim poteſt diuidi ĩ equales. ſicut neq; uocales
quarum unam partium ut maiorem uocarunt
ſemitonũ maius ut nouẽ reliquã uero min9 ui
delicet octo qd̃ a pitagoricis dyeſis appellatur
Verſ9 tñ tonũ ſemitoni minorem dyeſim affir
mat qd̃ Plato lim̃ appellauit. unde Boeci9 pri
mo. Tonus nunq̃ ĩ duo partitur equalia. Vt
autem id oſtendatur ſit ſexquioctaua proporti
o octo & nouem. Inter hos quidem nullus meĩ
us itercidit numerus quos ſi binario multipli
cemus ĩdditur bis octo xvi. bis ꝟo nouẽ. xviii.
Inter xvi. autem & xviii unus concidit natura
liter numerus ut vii. Itaq; xvi. ad xviii. cõpa
tus ſexquioctauam retinet proportionem & iõ
tonum. Secundum hanc deniq; proportionem
xvii. numerus medi9 non per equalia ſequeſtra
tur quia comparatus ad xvi. ipſum continet ĩ
ſe totum & eius xvi. partem ut unitatem. Si au
tem xvii. ad xviii. competur tunc xviii. illũ ha
bebit totum & ipſius xvii. partem. Non ergo
eiſdem partibus xvii. ſuperat xvi. & ſuperat̃
a. xviii. Et utraq; nñcupant ſemitoĩa. Nõ q; oĩo
ex equo ſit media. ſed ſecundum ſemuz dici ſo
let qd̃ ad integritatem uſq; quaq; non peruenit
Inter hoc autem unum maius ſemitonium
appellatur. aliud uero minus que ſe habent ad
iuicẽ ut ccxliiii. ad cclvi. continens duas uoces
puta ut mi. Eſt & dytonum ex duobus cõ
ſurgens integri dytonis. Et ſemitonium qd̃
ex non integris. Ex his quoq; tonis ac ſemito
niis ſiphonie conſtant muſice. Dyateſſeron
enim que uocum quarta eſt conſonantia inter
uallorum triuz ut oſtendet monocordi denota
tio conſtatq; ex duobus tonis ac ſemitonio nõ
integro ſeu minori. Eſt autem interuallum
ſoni acuti ac grauis diſtantia. Sed dyapente
eſt uocum quinta conſonantia interualloruz q̃
tuor & tonorum trium & minoris ſemitonii.
Dyapaſon autez ẽ octaua uocum conſonãtia. V
na enim repetitur de ſeptem primis ſeptem ĩt̃
uallis & ex qnq; 9ſtans tonis & duob9 mioribꝰ
ſemitoniis. Et iõ dictũ eſt dyapaſon ex dya
teſſzon & dyapẽte 9ſtare. Qud̃ az collectis toĩs
& ſemitoniis duaꝟ baꝟ ĩ unũ ſimphoĩaꝟ. Sed
dyapẽte dyapaſon uocũ eſt. xii. xi. ĩteruallorꝟ &
9ſtat ex. ix. toĩs & ſemitoio mĩori. Bis quoz
dyapaſon tũc erit. xvi. uocũ 9ſonãtia. xv. iterual
lorum & ex xii. perficitur tonis. Dyateſſerõ
& dyapaſon ſecundum Ptholomeum conſonã
tia ultra pitagoricos inſtituta. xiii. erit uocum
ſicut & ſeptem fuerunt primitus ordinate uo
ces enim & littere repetuntur ut apparebit ſeu
in diebus alterius euenit ſeptimane. Vocuz
ſiquidem quatuor ſunt graues & tres acute.
Propter huius ſecundum ſciendum Pitagoraz
organum qd̃dam inueniſſe unius corde mono
cordum dictum. in quo muſice omnes reperiũ
tur ſiphonie quo primitus erudiuntur indocti
uoces percipere ſimplices ut inde facilius habe
antur cõpoſite ac plurium cordarum. Cuius
ſimplicis primuz ſubditur aſſcriptio. Et eſt li
gnum lõgum quadrangulatum utrinq; ĩ acutuz
in modum ſandoĩs intus concauuz ſuper qd̃ po
ſita corda eius ſonitu uarietates uocuz cõprehẽ
duntur de facili. Cuius hec eſt forma ĩ propor
tione dupli ſiue dyapaſon. ut per hanc ĩtelliga
tur in aliis. Non enim muſica hic docetur. ſed
ſolum dicitur tantum ut elucidetur queſitum.
Deſcriptio uero monocordi compoſitioris ĩ
qua uoces cum aliis inſequuntur eſt quoniã pri
mo ſecunduz modernos inſcribitur grama gre
cum ſeu octo cuius hec figura Γ. Et deĩceps ſe
riatim ſeptem littere ab exordio latine graues
quare figuris grauioribus denotantur. Poſt q̃s
prefate ſeptẽ repetuntur acute. unde caracteri
bus depinguntur minoribus in quibus duplex
b. locatur. primum quidem rotundum. alteruz
uero quadratum. Addunt & quidã predictis
cetracordũ. uariis tamen figuris ſuperacutarũ
in quo. a. &. b. ſimiliter iterantur. Boecius
tamen cum antiquioribus gama grecum dereli
quit. Litterarum quoq; & monocordoruz bu
ius extent paradigmata. Γ. A. b. c. d. e. f. g. A.
bb. c. d. e. f. g. bb. c. d.

In his figuris

In his siquidem numeris simphoniarum re
presentant proportiones. Amplius sciendus
q̃ post monocordus inuenta sunt policorda. In
quorũ cordis fuit diuersitas scd̃m additionem
successiue nõ pauca. Quidam nanq̃ primitus
solum duas. Alii uero quatuor statuere ut indi
cat rubeba. deinde in quatuor & quinq̃ ut ostẽ
dit ziga & uiòla demũ in septem ascenderũt. uñ
ꝓbleumatus. xix. vii. fuerunt corde ãtiquitus.
Non enim dyacto scd̃m numerũ quemadmodũ
dyapente dicta est. postea uero tripandis extra
bens tertiam ut uite apposuit & in hoc appella
ta est dyapason. sed non dyacto dyaseptem enĩ
erat. Sunt autẽ septes essentialiores ad quas
alie reducunt ad modum septem planetarum.
ypate. perypate. lytanos. mese. pamese. seu. tri
te. panete & nete. Fuerũtq̃ consequent̃ octo
nouẽ & decem. iuxta illud psalmiste in psalte
rio decacordo. Et deinceps ĩ tantũ excreuit nu
merus ut Boecius. xviii. cũ reiteratione enume
ret sub dyaconico melo & totidem sub croma
tico ac. xviii. sub armonico quadam cõmuni si
ue & eugmeni. i. ꝯiuncti & dyezemeĩ. i. disiun
cti. quia tria sunt melorum genera prefata qui
bus omnis contexit̃ cantilena. Quorum est de
scriptio hec diaconici.

Prolambanomenos.
Ypate. Ypaton.
Perypathe. Ypaton.
Licanos ypaton dyatri.
Ypate meson.
Perypate meson.
Licanos meson dyatri.
Mese.
Trite siue ceugnum.
Peranete siũ ceugnũ dyat̃.
Nete siue ceugnum.
Peramese.
Nete dyeceugnum.
Trite dyeceugnum.
Peranete dyeceugnum.
Dyat̃trite ypboleon.
Peranete. ypboleõ. dyat̃.
Nete ypboleon.

Est autẽ similis
figuratio & intro
matico melo per
omnia & ꝯ similis
etiã in enarmoico
nisi q̃ ubi scribe
batur dyatoicum
prius debet scribi
in secunda croma
ticũ. & in tertia e
narmonicũ. & ita
ut omẽs. liiii. situ
ẽt̃ corde. Moder
ni autẽ in q̃busdã
organoꝝ. lxiiii. &
plures sicut osten
dit canon medius
apposuer̃. Propt̃
scd̃m uero sciendum. q̃ quidam indiscrete pro
tulerunt musicas has consonantias in pulsu nõ
reperiri. Aut si reperiunt̃ nullius potest ad eaꝝ
dignotionem puenire. Quibus quidem dicẽ
dum iuxta illud morbi primo. q̃ non opus hos
ab aliis uituperari cum se uituperent ipsos. so
latium secundus priscianum uolentes ex sua im
peritia obtinere. Quarto uero collz. Sermo
de hꝯ proportionibꝯ Ga. recitatur. ubi dicitur
q̃ si est ut inquit est mirabile. Sed cõparatõnes
istas cõprehẽdere difficile fit q̃uis multi homi
nes eas ĩ musica cõprehendant propterea q̃ no
te musice habent superfluam extensionez. ita q̃
minor illarum dimensio potest exemplo cõpre
hendi. & est illa que mltiplicat ex. xxxvi. parti
bus unam partem. & hec foret semitoniuz forte
minꝯ siue dyesim. Sed in. p. & Ga. & A. post p
portionem addentem quartam non interuenit
sensus discretio. Et subditur q̃ ista uerba sunt
alterius sententie que huic per accidens necessa
ria est parum. De hoc etiam miratur A. in
quiens. Miror quomõ proportiones iste per sen
sum discerni possunt. Et demum in sententiaz
amplius q̃ A. concidens Ga. modum tribuit
quo quis possit hꝯ proportiões adipisci taliter/
Dico tam̃ q̃ illi est facile. i. possibile qui ĩ gra
du tãgendi consueuit & proportionatur sonos
p artẽ postq̃ fuerit ei potẽtia musica ꝯgnoscẽdi

Dedit
Dom. A.

fem.1.c.x.pictā.
protig.2.prone.

acquisitā. Innuens natura quandaz nobis insitaz musicam fore. & comparabit factum .i. experientiam per notum hoc est rationez. ita ut factuz respondeat sonis. & notum arti. Cum enim hic eius intententionem omnino applicauerit ad pulsum sensu poterit proportiones hꝰ discernere. quid autem de hoc apparebit subsequitur.

Propter tertium uero sciendum primitꝰ. ꝙ musicalis consonantia potest in pulsu reperiri. secundo series de hoc exponatur. A. Propter huius siquidem primum sciendum. Ga. & A. testari musicalem armoniam posse in. p. reperiri ut inductum. Et firmatur quoniam ut dictū musicalis ꝰsonantia est proportio quedam. hec autem in omnibus cuiuscunq; generis reperitur quantitatibus. Est nanq; ut apparuit proportio duarum quantecūq; sint eiusdem generis quantitatum circa alterius ad alterum habitudo. In p. autem ut dicunt est quantitatem signare & maxime quia unum genus pulsuum sumptū est ex trium dyametrorum quantitatibꝰ. Adhuc si reperitur ī his principale ac primum instrumentale erit ac secundarium inuenire. cum hec quibusdam omnia operentur organis. sed musica principaliť & primo nobis est insita. ut ostēdit anima humana. nam anima humana tali cōnectiť corpori copula. ut cum aliis plurīs iunior censuit Socrates ī thimeo. unde Damasceno in afforismis. Colligatio corporis & anime secūdum ordinem numeri consoni facta est ut subsistat. Inquit etiam ꝙ complexio corporis anīati & proprie nostri ad figuram numeri consoni existit. Quare aliqui posuerunt animam armoniam fore quandam. primo de anima. Propter quod & musica nobis inerit organica. etiam cū hec dependeat ab ānia. Nam in aliis motibus corporis quantitatiuis. sicut in uoce aut in organis artis poterit reperiri suo modo. Per uiaz nāq; cognitiois & effectꝰ musica organica depēdet ex organica pulsuali. In uia uero cause contingit econtra. Itaq; musicalis in pulsu reperitur armonia. similiter & in anhelitu utcumq;.

Dam ī Affor.

p. Ānia

Poterit deniq; quis temperatissimi tactus & perspicacissimi ad noticiam consonantie pulsꝰ deuenire. Vt de se ipso testatur. Galienus. in sistole pulsus contigisse. Cum enim eam diu non percepisset. demum per continuum tangendi artarias exercitium percepit & conpleuit ita ut porte pulsuum tunc fuerunt ei aperte. primo. secunda. & Haly. quadripartiti. quarto. Quod & fulcitur. Illud eīm potest sciri & tandem percipi cuius similitudinem habemus & maxime cum anima nostra intelligat fantasmate mediante. Sed proporcionis. uel consonantie pulsus habemus similitudinem ut ostensum armonicā scilicet consonantiam. Rursus illud potest sciri quod certiori percipitur sensu. hic autem tactus ubi namq; alii decipiuntur. pleraq; is certificat nisi fortassis in digitorum uarietatibus & maxime cum hunc pre aliis animalium certissimum habeamus. secundo. de anima. Nostroꝝ enim conpaginatio ampliꝰ ī mediocritatem & temperamentū peruenit. Itaq; hꝰ poterimꝰ cognitione potiri q̄q̄ extet difficile tēpori motus morula cum nil anima percipiat absq; tempore & continuo de memoria & reminiscentia.

Propter huius secundum sciendum ꝙ. A. illic. Genus uero quod expondere. manifestat decimum genus pulsuum secundum ipsius ordinē quod Galienus. & Haliabbas posuerunt octauuz Inquiens ꝙ genus pulsuum quod sumitur ex pōdere est per comparationem proporcionis quātitatum proporcionalium quatuor temporum inadinuicem puta duorum motuum & duarum quietum. Et quamuis sensus non possit omne hoc discernere. tamen poterit per comparatiōz proportionis quantitatū proportionaliū tēpm diastolis ad tempus quod est inter duas diastoles quoniam tunc interueniunt tempora tria ut motus ad sistolem. & quies & motus ipsius ad diastolem. Et ad sūmum comparando tempus in quo est motus ad id in quo fit quies aut ecōtra. motus namq; magis percipitur quiete quaz motus motu uel quies quiete cum opponantur pluſq; temporis colligant. Et ideo qui faciunt comparationem temporis motus ad tempus motus. & temporis quietis ad tempus quietis ponunt capitulum in capitulo. Et id septimo theorice. cum Galieno. hoc est cognitionem sensitiuam localis. in agnitionem intellectiuam. Duo namq; sunt capitula & principia cognitionis. sensus & intellectus. utcumq; opposita. & hz huius missio sit tollerabilis. & non inconueniēs non tamen est bona siue utilis. quia non potest in sensum & experientiam peruenire. sicut consideratio expetit medicīe. Deinde ostendit qd sit pondus uel mensura dicens. ꝙ est illud ī quo proportiones attenduntur musice. hoc. autem uidetur uelocitas & tarditas. raritas & spissitudo. principaliter temporis ratione in quo consistunt. consequenter uero magnitudo & parui tas. fortitudo & debilitas. Super has enim differentias proprie uidentur pulsuum proportiones attendi. Cum igitur unius pulsꝰ aut partes uel pars unius pulsus. iuxta predictum canonem proportionum uel consonantiarum se habent ad alterum in quatnor maxime differētiis ut qnq;. puta magnitudīe & puitate. fortitudīe

& debilitate.uelocitate & tarditate.ſpiſſitudīe & raritate.aut etiam duricie & mollicie. ſicut quatuor ad tria erit conſonantia pulſualis dya teſſeron muſicali conſonantie relata.Si uero ſe in his habeant uelut tria ad duo.tūc conſurgit ꝑſ9 ꝓporcō dyapēte ſuppoīta.Si aūt ut q̄tuor ad duo ita ipſa ꝓporciōaī diapaſō & ita ī aliis ꝯpoītis Accedo igiī āpli9 in expoſitioēz ſeriei A.qui dans eius intentionē dicit .Scito ꝙ ī pul ſu natura & poteſtas muſice reperitur. quod de clarat in equali in inequali ac in pulſu ponde ris in quibus magis natura obſeruatur muſi ce. Secundo exemplificat proporciones quas in pulſu poſſumus obſeruare illic.Galienus ue ro.Et primitus id oſtendit in pulſu equali & ī equali. ſecundo in pulſu inequaliter ordinato & inequaliter inordinato & in pulſu ponderis ibi.Et quemadmodum.proponens itaq; ſimili tudinem quandam inquit.Sicut ſcientia muſi ce perficitur ex ſonorum adinuicem coniunctio ne ſecundum proporcionem temporum conſe quentem ipſos in acuitate & grauitate que ſūt uocis differentie per circul ares quoſdam caſus nunc uoce deſcendendo tunc autem ſubleuando que inter eorum exiſtunt percuſſiones.Illic.n. conſtituunī ſicut circuli incipientes ab una ſep tem uocum & per alias tranſeuntes reuertūtur.

Deinde adaptans ſecundo pretacta duob9 ꝓ poſitis dicit ſimiliter eſſe in.p.quia proportio temporum pulſuū ī quibus proporcio pricipali ter obſeruatur in uelocitate & ſpiſſitudine ſili ter in raritate & tarditate ē tamquam propor cio ſonorum muſice in huiuſmodi.Et propor cio etiam diſpoſitionum pulſuum in fortitudi ne & debilitate in magnitudine & puitate.ē ſi cut proportio coniunctionis ſeu compoſitionis ſonorum muſice per quas contingit ſonos uari ari ſecundum uelocitatem tarditatem &ceī. Deinde etiam quemadmodū declarat id in pul ſu ponderis & in diuerſe ordinato & inordina to ponens primo duas partes ſimilitudinis de inde aptans ad propoſitum illic.Et proportio. Et dicit ꝙ ſicut temp9 percutiendi longum uī breue & quantitas extenſionis ſonorum quādo q; ſunt conuenientes proportionales ut ī bellis tube.In cameris pſalterium & uiola.Et aliquā do inconuenientes & improporcionate loco ut eius quod exemplificatum ecōuerſo.Et id quo ad pulſum ponderis. Et ſimiliter cuz accidit interdum diuerſitates ordinatas eſſe in quinq; rebus uel pluribus & aliquando inordinatas or dinem indifferenter corrumpentes.& hoc quā tum ad pulſum diuerſe ordinatum & inordina tum. Deinde & proportio ſuccincte ualde & confuſe has duas partes ſimilitudinis applicat dicens.Ita proportio diſpoſitionis pulſus ī for titudine & debilitate.& in quantitate ī magni tudine & paruitate ac ſimilibus quo ad utroſq; pulſus licet ſonet de pulſu ponderis.contingit eſſe conueniens. &ceī. Et ſubdit ꝙ egrediī hoc a genere pulſus in quo attenditur ordo.aut eius oppoſitum quare pulſus ingreditur ponde ris.in ipſo enim proprius ſeruatur conſonanti a pulſualis eo ꝙ ſumitur ex tempore mot9 ubi quantitas reperitur. Deinde.Galien.autem. exprimit propportiones pulſuales ſecundum ꝙ muſicis conſonantiis adaptantur dicens ꝙ ui ſum eſt Galieō.ꝙ id quod poteſt percipi ex pro portionibus pōderis pulſus eſt iuxta unam pro portionum muſice que dicitur proportio toti9 id eſt dupli & quinq; que proporcio dicitur tri pli. Quod exponens ſubdit ꝙ ea eſt propor cio dupli adiuncta proporcioni.que addit me dietatem quia continet totum aliquid & ipſi us medium. & iſta eſt proporcio compoſita ex dyapente dyapaſon.& ideo ſic appellata bis ali quod totū cōtinēs & eius mediū. Sic igitur cum aliquis pulſus ſe habet ad alium in ueloci tate & tarditate.& ceteris ut tactum differenti is.in numeris uel uocibus.ut tria ad unum pro portio ſimilis predicte concidet in pulſu.Et ſic in aliis dicendum erit proporcionibus pulſuuz ſuo modo. Secunda proporcio in pulſu obſz uata eſt ſecundum proporcionem muſicalez dic tam per totum que proprior eſt dupli.& iſta ē conſonantia dyapaſon.ſiue per totum ſeu omē dicta.quoniam in toto uel perfecto terminatur puta ī primonocordi fine.ut in octo .Omē nan ꝙ & totum & perfectum non ſecundum ſpeciez differunt abinuicem primo.celo & mundo.No minatur etiam ita.quia omnes obtinet uoces. Antiquitus octo ut apparuit citbare conſtabāt cordis.& quia octo uocibus conſtituitur.

Tercia uero proporcio hic conſiderata eſt illa que dicitur per quinq;.que addit medietatē ſicut cum aliquid contineat aliud totum et ei9 medium.ut tria ſe habent ad duo que proportō dicitur dyapente ſiue per quinq;.eo ꝙ in quīto terminetur loco monocordi.quinq; obtinens uo ces. Quarta quoq; proporcio que in pulſu di citur reperiri.ſumitur iuxta proporcionem q̄ eſt per quatuor addentem terciam partem.Cō tinet enim totum aliquod & terciā partem ſup hoc ipſius.ut quatuor ſe habet ad tria.que dya teſſeron dicitur.eo ꝙ quatuor uocibus conſtās in quarto loco cadit inſtrumenti . Eſt & quī ta proporcio in pulſu obſeruata.que accipitur iuxta proporcionē quīī ſumptaz que eſt per quī q; addentem quartam partem.quali proporcio ne quinq; ſe habet ad quatuor. Cum ipſum to tum habeat & unum quod eſt eius pars quarta Que proporcio non eſt proprie muſicalis cum

solum quinq; uel sex extēt. Minīa. n. ꝓporcōnū musicalium est dyatesseron. Maxima uero bis dyapason. Quidam tamen hic proiochisantes principia musice ignorantes proportionem hanc musicalem fore contra reliquas putant distinctam. septem etiam asserentes. cum & dyatonum inter eas locent. Deinde subditur ꝙ postea in pulsibus non percipitur aliqua proporcio modica interueniente temporis inter duo ꝯparabilia distantia qualis est proporcio quinq; ad sex. uel septem ad sex. & sic deinceps percipitur multominus. Dubitatur cur proportō musicalis bis dyapason non numeratur ab. A. cum possit in pulsibus reperiri. sicut reperitur in aliis. Aut dicēdū fortass; ꝙ nō iterueīt tanta distantia in partes pulsus. ut que eius. Vt forte reliquit notam ex dyapente dyapason eid appropinquante. Appꝯ itaq; ueritas huiꝯ que siti difficilis āmirāti cum sit de pulsibus quoq; scientia q̄ardua. Vnde. theorice. septio. Pulsus scientia grauis est & difficilis & cognitio ipsius cum magna suscipitur difficultate triplici ex causa. Primum quia non est facile assuescere in uenarum sensu consuetudinē que possit cognoscere modicam alterationem que in pulsu fit. Secundo quia necesse fit breuiori tempore omnium decem genera pulsuum cognoscere cum unum ad reliquum habeat relationem.

Tercio quia nichil tritius exterius reperitur cui ualeat pulsus conferri uel comparari uelut in urina. Subdoq; quartam quia pulsus est motus. octuagesima secunda differentia. motus autem cognitio difficilis cum sit materialis potentialis non permanens is successiuus ut sermo ipsius ostendit qui de phisico extat auditu

Propter quartum uero Ad primum dicendū ꝙ quidam dicunt proporciones hinc inde sumi equiuoce puta in musica & pulsu. Quod falsū ē ut uisum ex dictis cū ostensum sit in pulsu musicam saltem humanā reperiri. Et musica uniuoce magis. aut saltem anologice. ut tribus particularibus musicis ut superius innotuit predicatur tanq̄ genus. Vnde dicendum est ꝙ altera species & differentie sub alteris collocant q̄m sonorum proportiones sub illis que pulsum naturaliter continentur magis si in ipso musica; uolumus obseruare humanam & si in soīs organicam cum hoc tunc uelut pars contineatur in toto. Si uero proporciones pulsuum consideren tur tamq̄ immanifeste. Cognoscuntur uero proporciones sonorum sicut per aliquod manifestum & probentur sic ꝯporcionibus subdentur musice organice. Vel potest dici ꝙ proporciones pulsuum quadam similitudine qua omēs transferunt topicorum sexto. transsumpte sūt a proporcionibus musice organice que transsū

ptio iamdudum apparuit. Ad aliud dicendū ꝙ sicut musica organica est circa quātitatē temporum ita & musica obseruata in pulsu ut uisū in exposicione seriei. A. Ad aliud dicendum ꝙ substantia non multum differunt quoniaꝯ numerus sonorus adaptatur homini secundum instrumenta maxime naturalia. ut & pulsus ordīe suo. Ad aliud dicendum ꝙ licet in uno consonantia attendatur uocum & in alio pulsuum hec tam multum distant ut declaratum est iam in adinuicem proporcionibus secundum quas accipitur similitudo. Adaliud dicendum ꝙ sicut musica quietat animos organica & ad laudabiliores prouebit mores ita etiam consequenter medicina habitum conseruat perfectum in corpore aut inducens puta sanitatem non miꝯ pacificantur animi & mores consurgunt insignes. unde primo. de ingenio. Qui uult curare animam primo curet corpus & cetera.

DIFFERENTIA LXXXIIII.

Vod egestionis coloris uarietas sit laudabilis ostenditur ut apparebit per quartum secunde. Palin mutationes egestionum iuuant. afforismornm. secunda Quod firmatur. Quoniam. tercio. sedecima Qui egerit species diuersas scilicet colerici & spumosi & species pingues & non debilitatur. non oportet ut ipsum constrīgas & perducas ad egritudines fraudulentas. be autem uarietateꝯ important. Amplius simile uidetur de uria & de egestione cum sit alterutra superfluitas uniuersalis. Sed urina laudatur uarii coloris ultra simplicem. unde primo secunda. Vrina nigra est signum malum. que tamen ex ea sanior est. est illa cuius ypostasis ē nigra & aquositas non est nigra. huius uero coloris uarietatem importat. Adhuc ars est nature sequela uarietas autem coloris egestionis approbatur secunduꝯ artem magis. luxta illud Veteris. cum farmaco ꝓo melius. & quanto ampliores colores egestiones non male. Rursus. illud est bonum quod uigorem ostendit nature. huiusmodi uero est uarietas coloris. cum potentiam ostendat ipsiꝯ super humores plurimos expellendos. Itaq; egestionis coloris uarietas laudabilis extat. In oppositum medicorum cetus. Adhuc. de ratione digestionis in superfluis est materiam uirtuti habilitare expl̄sie. Id autem proprie fit preparando substantiam. eamq; diuidendo a ꝯtibus & reddendo unigenam & demum coloreꝯ cum is causetur ab equalitatibus mediantibus primis. differentia sequenti. Eti simile uidetur de egestione ut de sputo & uomitu. Sed uituperantur tales uarii seu puri. pronosticorum secundo. Itidem illud extat illaudabile quod a propria egreditur natura ul̄ colore. proprius

autem ut apparebit egestionis color est ad sub citrinum declinare. Varius autē multiplex diꝛ sificatur ab isto. Igitur coloris illaudabilis est uarietas. Propter primuꝫ quidem sciendu- q egestio dupliciter accipiť. une quidem com muniter pro superfluitatum omni eductione. Iuxta illud secunde afforismorum. Considera re oportet egestiones quod proprij dicitur ex cretiones. Aliter quidem proprie put est su perfluitas digestionis prime in intestinis infe rioribus & maxime in monoculo causata. In eo namq; in dietatis inculpabiliť a chilositate ster cus secernitur. cui quidem colera permiscetur a chisti felť delata. Ipsa quoq; quadruplť pōt secundum in ea reperta cōsiderari aut ratione quantitatis. qualitatis. exitus tempore. uť ea cū qua egreditur habitudine. Quantitate qui dem uariatur dupliciter uel absolute. aut secū dum quid ut qualitatis in quantitate. primo q dem in multam paucam diuersatur ac mediam Quod etiam euenit aut propter susceptū cibuꝫ uel suscipientis naturam. Siquidem multa plu rimos denotat cibos. Si autem pauca. paucos cuꝫ ordīe & artifitio tali uť huiusmōi. Media quoq; mediocres. & cōsequenter dispositas sufficient que circa eam operantes particulas. Si uero secundo. aut fortitudo existit excretiue cum at tractiue imbecillitate mesaraicaꝫ puta. Vť mť tiplex colere in intestina confluxus. uel motus superfluus. Pauca quoq; ex oppositis redditur causis & digestiue imbecillitate retentiua ei deseruiente. Qualitatis in quantitate quidē respectu uel quia ex cibo plus in corpus immit titur q̄ in secessum trāsducatur ut mulsa & nu ces theorice septimo & uinum magis. testiculi gallorum saginatorū. & brodium carnium lau datarum differentia sexagesimaoctaua. aut ecō tra ceu baucia rapa. caulis & que huiusmōi uel medium obtinet ut panis secundum Aꝫ. galeī Caro annalis agni & edina. Et hec itidem secū dum corpora diuersantur apta taliter uť aliter suscipere. Qualitatis quoq; ratione triplť liquoris seu substātie a meīcis plerūq; noīate caloris & odoris. Ex liquore qdē. qa alius huī dus alius siccus. nōnullus uero medius. Huī dus quidem denotat succositatem alimenti ad epar minime demandari. aut decursum humoꝫ in uentrem etiam intestina. Quod discernitur colore alimenti uel humorū. Siccus uero sig nat priuatōnem harum causarum & caliditatē partium digestiuaruꝫ cum epatis robore. Et ad hoc similiter dispositio ciborum operatur. Mediocris autē ex causis consurgit mediis. Ex colore quidem multipliciter signatur sicut & colores multi existūt. & possūt simplices esse uel commixti. quoniam alius subalbidus. alius creteus. citrinus. igneus croceus. eruginosus. ui ridis. indicus. liuidus. & niger. Quoꝫ quoq; subalbidus flegma denotat gipseum habunda re aut frigiditatum dominium. Creteus priua tionem descensus colere in intestina. Citrinus & proprie remissus naturalem ut sic denotat e gestionem. Igneus coleram rubeam signat habū danter in intestina mādari. Et croceus ampliꝫ illo. Eruginosus coleram huiusmodi ut uiridis uiridem & frigiditatem quandoq;. Indicꝫ uero liuidus & niger mortificationem denotant ca lidi uel adustionē aut coleram adustam. uel pra uam coleram nigram plus tamen & minus. Cu ius quidem pessima extat significatio nisi eua cuetur paulatine fortasse. Compositi quoq; colores sunt plurimi. uerum qdā magis tēdūt ī latus naturalitatis utcumq; sicut priores alte ri ī oppositam ceu postremi quorum intensior est malitia. Ex odore siquidem. quoniaꝫ que dam est priuata odore que grādem signat fri giditatem aut flegmatis dominium. Alia uero est odoris habentis ad acredinem uel pontici tatem. ut que melancolie. quedam ad acuitatem nitrosam ceu que colere. uel erit multum feti da que putredinē humorum uel digestionis cor ruptionem signat. Quod aliquando contingit ex cibis. ut sunt tallus arboris. gumi ase. porrū allea. eruca. & huiusmōi. Aut mediocris ītER ha bere fetorem & non habere que perfectaꝫ deno tat digestionem & naturalitatem. Ratione quidem egressionis temporis diuersifica tur. cū quedam sit cita. alia tarda. & non nulla media. Quod euenit ex ciborum diuersitate in se ac or dine illorum uel debilitate attractiue cum forti tudine excretiue. uť sensibilitate partium dige stiuarum nimia. uel ulcere. seu humorū cōfluxu aut ex horum opposito uel ex eorum medio. Ex habitudīe uero. quia egredi ť cū sonitu uel uentositate. aut spuma. unctositate. sanguine. uel sanie. Que autem cum sonitu denotat uē tositatem humido ipsius admisceri. & frigidi tatem intestinorum. uel angustiam instrumen torum. que non parum ex cibis etiam causatur uentosis. cuius significatio in uerecundantibꝫ egrotantibus est praua. Que autem cum uento sitate mior est predicta. minusq; mala que cali do efficitur. uel motu. uel utroq;. Spumosa quoq; mōstrat calorem fortem eliquantem. ut in tabidis uť uētositatis commixtionem. Vn ctuosa siquidem adipis & pinguedinis liquefa actionem. & humiditatis principalium. cum fu erit leuis uiscosa. leuis uero ut supernatet aque Ceu stercus uacce uentositatem demonstrat nō paucam ut in colicis. Sanguinea uero egredi tur. uel a toto corpore uel a parte. ut epate. me saraica. splene. uel intestinis & huiusmodi. aut

membri mutilatione. Quod dolore lesioneq; actionum diuersificatur. quoniam aut est cbi losa. uel lauatiua colerica. uirulenta. feculenta. subtilis. grossa. nigra. melancolica. uel sanguis purus. aut caro epatis. nigra. grossa. tercio. deci maquarta. Sanies siquidem denotat rupturã apostematis. uel intestinorum ulcera. siue pur gationem materie uirulente. omni ex corpore unde primo. secũda. Sanus relinquens exerciti um multociens egerit uirus & sanguinem. que sibi laudabilis est purgatio. cum abinde laxitas remoueatur. Et nosce q; egestionum. alia est naturalis optima ut mollis continua secundu; quantitatem proporcionaliter ens assumptoru; hora subiens solita. non murmurans egressu. p nosticorum secundo. unde secunda primo. hec egestionum est melior. que iuncta similium par tium in qua siccitati est aquositas uehementer admixta. cuius spissitudo est ut que mellis. exi tu facilis. non pungens. colorem habens citrini tati attinentem. non multi fetoris neq; illo pri uata. rugitum minime seu gurgulationẽ habẽs uel spumam hora subiens consueta. & quantita ti assumptorum proporcionata. Que autẽ huic opposita innaturalis ad hanc existit. secundum tamen amplius & minus ualde. Quid autem sit color. differentia uisum sexagesimaquarta. Est autem hic uarietas diuersa in egestione co lorum simul perceptio. laudabilis quoq; nunc significationem importat. Est autem lauda bile aliquid. aliud illaudabile. nonnullum uero medium. Laudabile quoq; multiplex. quia uel bonitatis perpauce. & ita signum non malum. Aut amplioris. & sic bonum. uel adhuc intensi oris. & id melius. Et ita deinceps optimum ac optimum ualde. seu saluberrimum. Similiẽ & illaudabile aut pauciue malicie erit & etiam signum non bonum. uel grandioris & id malu;. aut deinceps. & tunc pessimum. & q̃pessimum seu mortalissimum. Medium autem appellat neutrum sicut in tegni. digiti denigrati. quod & latitudinẽ habet ceu uni extremorum ampli us q̃ alteri appropinquans. primo crisium & de cimo apparens Almansoris. Propter secundũ uero sciendum q; medicorum cetus uisus est cõ muniter uituperare uarietatem coloris egestio nis. unde pronosticorum. secundo. Egestiones uarie diuturniorem denotant morbum. nigris liuidis. pinguibus. & olentibus. perniciose autẽ nichil minus. Sunt namq; huiusmodi rasiue co lerice. sanguinee. prassine. & nigre. aliquando q dem simul. quandoq; uero singulariter exeũtes Et ideo ibidem. Commentator Varie multas esse dispositiones ostendũt. unde tempore indi gẽt ad digestionem. multis enim entibus dispo sitionibus decenter quidem esse quasdam ex ip sis longas. Si autem natura. sed omnino qualẽ naturam quemadmodum resistentib9 plurimis certantem consumere plurimum tempus. Et afforismorum quarta. Quantumcumq; colores plures egestionum fuerint magis peius. Cri sium quoq; primo. Egestio uaria uariis posside ri corpus dispositionibus monstrat. & ideo diu turna & maliciosa multe namq; dispositiones tempore egent ad digestionem ampliori. & pe riculum inferunt multitudini equali. Et id Al mansoris etiam et theorice decimo. Cuius quidem contrarium quarto. secũda seriatur ita Diuersitas coloris eius quod egreditur de ege stione est laudabilis in duabus horis. non alibi. Quarum una est diuersitas cretica post digesti onem in die cretico & signo cretico. Altera uero post solutiuam potionem pertranseuntem for tem. signat namq; in his duabus dispositõib9 mundificationem expectatam. Sed in aliis adu stionem. liquefactionem & multitudinem hũo rum corruptorum. unde tercio. quartadecima. Est quandoq; in expulsionibus colorum diuerso rum leuitas. Quid autem de hoc consequenter apparebit. Propter tercium quidem ex hiis sciendum q; diuersitas coloris egestionis aut e greditur ab arte per farmacum uel sponte. Siq dem primum. aut farmacum effrenitat uel non Si uero effrenitat malum. prauam enim dispõi tionem causat in corpore. Si autem non effreni tat. tunc aut farmacum habet euacuare plurios humores. & per consequens colores una. & idẽ bonum supposito tali ut opus euacuare. Si uero solum unum educere & plures euacuet nõ bonũ ut prius saltẽ significatiue. cũ mltos humores denotet in corpore. quos natura non potens gu bernare sponte emittit fere. Si autem spon te fluant huiusmodi cum humoribus colores. aut sunt omnino praui corrupti. uel non sunt ta les. sed utcumq; adhuc attinẽt naturalitati. Et tunc aut expelluntur in principio nondum ap parentibusq; digestionis signis. uel in statu ut cum iam apparuerint ea. Siquidem prius aut uirtus est fortis. uel debilis. siquidem debilis. prauum & necem denotãs magis. Si uero robu sta prolixitatem morbi. Interdum namq; uirtu est fortis sensibilis intollerans/indigestum ex pellens/in principio. aut cum eo digestum in augmento: cum indicatiua semper sint signa precedentia que digestionis: Si autem secundo tunc uel crisis erit perfecta & ita tanta potest ĩ uarietate coloris egestionis fieri digestio cum substantia ut non solum ipsa: uerum color mu tentur. & id optimum demonstratur: Siquide; diminuta tunc mutantur colores in melius sed uarietatem non perdunt omnino: Et id laudabi le fit respectu euacuatiõis in principio facte nõ

Laudable

autem que in ultimo crasi perfecta. Vnde & habebunt mediocriter significare per primũ crisium & afforismorum cum ibi dictum sit digestionis signa semper de se fore laudabilia. breuitatem morbi denotantia. Indicatiua uero nõ semper nisi cum que digestionis precesserint signa. Dixi autem per se quia potest esse materia digesta non tamen subsequit̃ salus. eo q̃ uirtus non poterit ipsam educere excretiua uelut sanie contenta in pectore quandoq̃ pronostico rum secundo & interiorum quarto. Et merito cum altera sit uirtus naturalis que digerit & expellens amplius animalis. Si autem existant huiusmodi humores colorum innaturalium penitus tunc nõ solum plures uerum unus iudicatur a uetere pessimus. unde subdit. Egritudinibus quibuscumq̃ incipientibus a colera ni. sursum uel deorsum subierit mortẽ. cum omnem euacuationem laudabilem digestionẽ oporteat precedere. sequi uero discretionem materie a partibus uidelicet. & deinceps euacuationem. Cõmentator ibidem. Si uero egrediatur in statu preeuntibus iam digestionis significatõnibus. cum uirtutis etiam constantia potest illaudabile conuerti quamuis non amittãt uarietatem coloris omnifariam. cum natura nõ possit eos mutare propter ipsorum pessimitatem permutatur tamen in melius ut in colores mĩq̃ nature oppositos. Vnde ibidem commentator. Quia multum tales egestiones uidimus secundum pestilentem egritudinem longam periculose habentibus & saluandis. nõ tamen apparebant principiantibus egritudinibq̃ aut augmẽtantibus colliquationes flaue colore existentes cum egrediebãtur. Quarum coloris postea ingri. quemadmodum fex sanguinis apparebant.

Quare theorice. primo. Vidi nonnullos egerentes hanc speciem melancolie ut nigram. qui cito perierunt. uidi quoq̃ quosdam eorum hanc egerentes. & post duos dies citrina facta est egestio paulatim. & a morbo liberati sunt. Vidi eq̃dem in cuius cute color uiolaceus apparuit & liberatus est post parum quoniam uariata est melancolia. & post pusillũ flauus factus est color ĩ eorum egestione. Ipẽq̃ ego aspexi egestionẽ nigram melancolicam inolentem choruscantẽ ut cassia fistula in iuuene quinq̃ diebus aut indẽ manentem & redeuntẽ ad finalem deinceps. Et in eo iam uestigia lepre monstrabantur in facie. Et ista quidem est pessima. cum non secundũ uiam fuerit purgationis. Vnde primo. secunda. c. vlti.
Humor ad ultimum melancolicus purq̃ per necans est secundum plurimum cum egreditur scilicet est mortis significatio. Chimi autẽ nigri exitus ceu sanguis niger multotiens confert. Generatur autem huiusmodi colera uere nigra ex humore nigro siue ex non certe nigro que fex est sanguinis per modum adustionis uĩ putrefactionis. Cum enim splen debilẽ non potens pretactum humorem nigrum seu melancoliam naturalẽ attrahere remanet in epate & uasis cum sanguine. & corruptione in huiusmoĩ tam prauum permutat̃ ut & lepras deteriores inducat. cancros. herpetes. & huiusmodi & proprie cum ex melancolia generatur naturali minus grossa. differentia. xxxii. Humor quippe niger triplicit̃ differt ab egestione nigra. quia coagulant cum fit exterius non est lucidus. corruscans. neq̃ terram ebuliens. fermentat uelut acetum. ita ut aut musce & uniuersaliter animalia fugiant ab eo. quorũ opposita peĩtq̃ r̃piũt̃ in egestione melancolica predicta. Sic itaq̃ uarietas coloris egestõnis omnĩa. & maxime prassia est pessima in principio per uiam cause & signi Causat enim prauam in corpore dispositionẽ ac ostendit. Varietas quoq̃ immutata per digestionem aliqualem in melius extat laudabilis non simpliciter sed relatiue & per modum cause. quia ipsa euacuata denotat meliorem dispositionem in corpore causari tamen ut qui dicũt illaudabilis est per uiam signi. eo q̃ grandem ostendit egestionis maliciam. & a naturalitate ipsius elongatam. Quarum quidem omniũ est euidens confirmatio ex rei quesite natura. cum oporteat ĩ omni bona euacuatioue digestionẽ precedere. sequi uero expulsionem ut etiam ars ostendit. Propter quartum qdem ad primum quid dicenduẽ uisum. Egestio enim diuersorum colorum etiam in statu non est omnino bona cum de ratione maturationis sit mutare quecunq̃. Est tamen bona secundum quid. ut illius que fit in principio relatione. Ita & que secundum artem facta in principio utcunq̃ laudabilis est respectu istius que accidit sponte. dũmodo ars euacuet per aliquod tempus antequã natura. Si enim ars una die euacuet. & natura eadẽ die uel sequenti coacta euacuasset. Egestio huiq̃ uaria non esset minus mala ea que sponte facta. Immo deterior forte cum uirtus fuisset farmaco fatigata. Ad aliud dicendum q̃ mutatio egestionis confert dummodo colores ordinate ipsius egrediantur semel uicissim. ut q̃ natura primitus disponat unum ad exituẽ. & deinceps alium. licet non sit omnĩo bonuẽ eo q̃ eius corpus lapsum mõstrat. In sano nanq̃ minime habet reperiri. Cum igitur alicubi inueniatur melius est ut paulatine unus alteratus post alium emittatur. q̃ si omnes inalterati uel etiam alterati dummodo non fiat transmutatio ad humiditatem radicalem principaliuẽ que ab eius semota parte & natura corrumpitur defacili. Et ad confirmationem dicendum similiter.

Nõ dfarco dato ĩ die ctica ut ppo.

Ad aliud dicendum ꝙ non ualet quoniam hic est sermo de uarietate egestionis innaturali Obicitur autem de urina preternaturali & ina turali partim. Ita namq; diceretur de egestiõe ꝙ si esset partim naturalis & innaturalis partiz minus malum esset q̃ si omnis innaturalis.

Ad aliud dicendum ꝙ neq; egestio multorum colorum laudatur simpliciter. secundum artem tamen laudabilis esset si simplex illud unum. sed comparatõne ad eã que sponte diuersoꝝ fit colorum. Adhuc aliqua possunt fieri per artẽ que non per naturam & econtra. licet uniuersa lius ars naturam imitetur non tamen ipsam at tingit. Vnde. A. quarto. methaphisice. Ars est debilior q̃ natura. nec consequitur eam licet mł tum laboret. Ars enim semper sequitur naturã recte operantem. Si autem nõ opposite sed po tius corrigit illam. Ad aliud dicendum ꝙ uarietas colorum egestionum non simpliciter ostendit nature uigorem uerum potius ut ostẽ sum est econuerso. Numquam enim natura bo nam euacuationem conficit nisi prius preparati o precedat. quantumcumque ipsa fuerit fortis Non enim secundum quod quis fulcitur ut ini micum suum uincat coniunctꝯ illi omnino sed opus fit ut distans secundum quid fultiatur ex tra illum. Ad alia etiam que alterius partis ut ad primum. iam quid dicẽdum apparuit us qꝙquaq;. Ad aliud dicendum ꝙ illud uerificat̃ in crisi. omnibus conditõnibus ipsius laudabi libus suppositis primo. creticorum. tactis & af forismorum. Ad aliud dicendum. cum sputũ sit superfluitas homogenior. aut uomitus q̃ ege stio sitq; etiam in locis principalioribus & cali dioribus: non est omnino simile de his usqꝙqua ꝙ ac egestione. Ad aliud dicendum ꝙ color egestionis naturalis ad citrinitatem ut inductũ est declinat. huius autem uarietas coloris in casu laudabilis non simpliciter naturalis. sed secun dum quid sicut ostensum est & imperfecte.

A. 4to metꝶ. Arꝶ.

DIFFERENTIA. LXXXV.

Vod color prius detur urine q̃ substã tia. ostenditur testioniis Ysaac. & The ophili. Adhuc natura procedit pau latine de diminutis ad perfectiora. & de facilio ribus peruenit ad difficiliora. de animalibus ap parens. Sed color est quid diminutum & facilis susceptibile respectu substantie ut sapiunt pro prius predicti. Amplius quod datur a fortio ri agente leuius & prius datur. sed huiusmoĩ ẽ color substantie relatione. Ipse namq; a qualita tibus secundum Ysaac. causatur actiuis magis. substantia uero a passiuis. Rursus prius est quod sequitur & non conuertitur. in predicam̃ tis. unde si duo sunt unum est. & non econtra. sz si substantia est statim est color. cum substantia talis semper accidentibus qualificetur. Sed si color est non propter hoc substantia erit quia quedam urine secundum Auicennam substanti am non habent & tamen coloribus participãt

Adhuc sicut se habet ypostasis ad substantiã ita substantia ad colorem ut digestionis osten dit ordo. sed posterius datur ypostasis substãti a. posteriusq; dabitur & color. Amplius pro bleumatum prima. propter quid oportet intue ri. que circa urinam signa. Soluitur. aut quia si gnum est digestiuam esse si fuerit ruffa. Tran stulit namq; se Aristotiles ad colorem nõ autez ad substantiam tamquam primum & magis di gestionis ostensiuum. Itaq; substantia colorẽ prestabit per prius digestiua. Oppositum cuius uidetur sentiri primo secunda. Palyn substantia prior est accidente diffinitione noti cia & tempore. methaphisice septimo. Color ue ro est accidens. liquor est substantia. Rursus illud prius datur sine quo reliquum non potest existere. Talis uero ẽ color respectu substantie cum sit accidens & accidentis sit inesse. Etiã prius dabitur quod magis intenditur a natura cum imperfectum conetur limite semper deue nire breuiori. Id autem substantia uehementio rem namq; perfectionem digestionis & bonita tem ostendit in substantia digestio. q̃ in colore Auicenna. Itidem. In eodem numero prius ẽ aliquid in potentia q̃ sit in actu. nono metha phisice. Sed substãtia datur a qualitatibus pas siuis que sunt potentiales. cum materiales exis tant magis. Color uero ab actiuis actualibus & formalibus amplius. Igitur prius colore dabit̃ substantia. Amplius monstratur ꝙ simul qa eadem generatõ existit hominis & hominis albi hoc ẽ substantie & accidentis quarto. metha. sed liqnor urine substantia est. color uero acci dens. Adhuc. afforismorum. quarta. Si mor bus fuerit peracutus sola mutatio coloris uel li quoris ad futuram crisim sufficit ĩ septima. In differenter igitur uidetur apparere. Rursus accidens simul producitur cum subiecto. & effe ctus simul est cum sua causa. phisicorum. scdo. Sed substantia subiectum uidetur coloris & cau sa. color uero accidens & effectus. Propter que conuincitur simul dari utraq; digestione. Pro pter quidem primum sciendum antea quid sit uria. secundo ubi formetur & quõ. tercio quot attendantur in ea. Et tandem quid nomine pri oris & simul eidem relati importetur. Prop ter uero huius primum sciendum ꝙ urina ẽ cola mentum sanguinis ex epate ueniens ad uesicaz afforismorum quarta. Per sanguinem aũt mas sa sanguinea intelligitur omnes deferẽs humo res. sanguis enim pro ea suscipitur. differentia trigesima. Et sic accipitur ab Ysaac dicente

Vrina

Vrinam fore colamentum ſanguinis & cetero
rum humorum actionibus nature natum. Dici
tur etiam ſimpliciter ipſa ſanguinis colamẽtũ
aut ipſius ſuperfluitas aquoſa. uel ſero ſimilis.
Vt enĩ ſerum in generatione caſei ex lacte elici
tur. ita urina ex maſſa ſequeſtratur humorum.

Propter ſecundum uero huiuſmodi ſciendũ
q; ubi & quomodo urina generatur. differentia
oſtendit uigeſimanona. Ipſa namq; generatiõ;
& eſſe completum ſuſcipit ĩ epate. ſicut humo
res ſecundum medicos ceteri. unde Auicenna.
Vrina matura uenarum ſignat ſanitatem. quõi
am tenum egritudinum egritudines maturatõ
nem non prohibent urine quia ipſa ſuper eos ex
iſtit. puta in epate generata. Quod oppõite no
tat urina indigeſta omnifariam ut que dyabe
tis & huiuſmodi ſitboma deſperate digeſtioĩs
uenenoſi protendens generis. criſium primo.

Rurſus ubi & a quo datur forma iuuatiuo/
& ſuperfluenti. cum eadem productione ac di
geſtione producatur iuuatiuum ac ſuperfluum.
Sed humores ut ponunt quorum urina extat ſu
perfluitas gignuntur in epate. Adhuc cum a
ctio in forme producat cognitionem & ſignifi
care ſit quoddam agere. ab eo quod forma; ſu
ſcipiet ſuper quod aliquid maxime ſignat. Ta
le quid epar. nam urine ſecundum Auicennam.
& innuit Damaſcenus. ſignificatio. eſt illa que
de epate exiſtit & proprie de gibboſitate & diſ
poſitione ipſius & ideo fallax niſi morbus exti
terit intra uenas. Itaq; urina formatur eſſencia
liter in epate. Quod autem non in epate ſed
potiꝰ ĩ renibꝰ uriua genereť. oſtẽdiť. vii. theor.
ita. Vrina eſt ſanguinis aquoſitas quam renes ſe
parant & ab eo purgantur. cum igitur renes ca
dant in notificationem urine de eius ratiõe ui
dentur fore. Adhuc Egidius dicit urinam fi
eri unam renibus. quia in eis formam acquirit.

Eti. ſeptimo methaphiſice. Actus ſeparat &
diſtinguit. In renibus quoq; fit diſcretõ & ſepa
ratio. Erat namq; urina priꝰ cum ſanguine per
mixta in chili uena & emulgente. quo nutriebã
tur renes. Igitur actus urine & forma preſtatur
in renibus. Dicendum q; duplex forma ex
tat urine. una quidem eſſencialis & uera. & alte
ra accidentalis apparens. prima quidem ſuſcipi
tur in epate ut inductum eſt per Auicennã. ſecũ
da uero in renibus. unde Egidius ſui factus ex
poſitor. Quamuis urina ſubſtantiam & colore;
ſecundnm habitum recipiat in epate. In reibus
tamen ipſam ſecundum ſenſum aſſumit. Quaꝝ
cum medicus ſit artifex euidentie poterit dice
re formam urine in renibus dari accidentalem
puta & manifeſtam. Ceu fetui preſtatur forma
manifeſtationis cum uterum egreditur. Et ſic
actus huiuſmodi ſeparat & diſtinguit. Prop
ter tercium huiuſmodi ſciendum q; in urina ſe
cundum Halyabbatem duo primitus conſiderã
tur: aquoſitas ſcilicet & id quod ĩ ipſa deductũ
eſt. Primum autem diuiditur ſecundum ipſu;
& Auerroim ĩ duo. ſ. ĩ liquorẽ & colorẽ. Cõmuĩ
ter tamen quantitas apponitur pro tercio que
etiam in eo quod in urinam deductum eſt cõſi
deratur. & altera his etiam odorem adiunxit.

Auicenna uero primiꝰ ex ſeptem docuit ge
neribus ab eo uocatis urinam cognoſcere bis
tamen minora ſeu plura. Cõmunius tamen ad
quatuor reducuntur que ſunt ſubſtantia ſiue li
quor. color. quantitas. & contentum. quod no
mine communi ypoſtaſis appellatur. Vt bo
rum quidem appareat interpretatio. ſciendum
q; ſubſtantia ſuſcipitur dupliciter. Vne quide;
prout primum ſcilicet eſt genꝰ entium que in
ſimplicem ſequeſtratur ut in materiam & for
mam & compoſitam. quam quidem medicꝰ ſub
ſtantiam non conſiderat ſed magis diuinꝰ aut
naturalis cum non percipiatur ſenſu ſed intelle
ctu. Eſt enim hoc uniuerſale quoddam quod in
tellectus extat obiectum ſecũdo. de anima. ſub
ſtantia uero que a medico in urina perſpicitur
ſenſu percipitur. cum urinam conſideret ut ſig
num. Omne autem ſignum ſenſibile. Eſt au
tem huiuſmodi ſubſtantia que abſq; nomis am
biguitate. liquor dicitur melius natura ſeu qua
litas quedam dicta quam uiſꝰ in urina concipit
ſecundum ſubtilitatem. groſſiciem. aut ipſius
medium uariata. & hinc eſt q; triplex ponitur
urine ſubſtantia ſcilicet ſubtilis groſſa & medi
a. Cuius quedam in medio conſiſtit omnino. ali
a declinat ad ſubtilitatis latus. nõnulla uero ad
ſpiſſitudinis. Et ſimiliter quedam eſt ultime
tenuis. alia uero ſimplex. Sicq; dupliciter.
groſſa. Eſt autem tenuis per quam uiſus aci
es poteſt liberius pertranſire. Groſſa quoq;
per quam impedite. In media quoq; mediu;
reperitur. Eſt & color in urina obſeruandus
qui dupliciter ſuſcipitur. proprie uidelicet pro
ut dicitur de ſenſu & ſenſato. Color ẽ ultimitas
ſeu extremitas corporis terminati. unde differẽ
tia ſexageſimaquarta. Color eſt qualitas que
perficitur ex luce. Et ſolet ponere corpus probi
bens affectionem lucentis ab eo; iter quod & lu
cens ipſum eſt medium. quales ſunt omnes uri
ne colores preter album aqueum. Communi
ter uero ſuſcipitur color pro quocumq; quod ui
ſu poteſt modo quoquo diſcerni. Iuxta illud ſe
cundi de anima. color eſt motus uiſus ſecundu;
actum dyaphoĩ a luce ſcilicet irradiati. Eſt nã
q; lumen actus dyaphoni & perfectio. Et ſic co
lor qui eſt dyaphonitas. & tranſlucentia queda;

HALIABB
Liquor
Color
Auic.
Sba
Signũ
oẽ.ſſle
Color
Lxiiii.
ara
Z.Yaia

ac omnium pro certo colorum priuatio color uocatur. Accidit enim sibi q̃ uideatur secũdus q̃ modo suscipit colorem aliquo. Dyaphonum enĩ non est per se uisibile ut simpliciter est dicere sed propter extraneum colorem susceptũ secundo de anima. Omne enim quod uidetur aliqualiter sub ratõne colorati uidetur. Cum p̃ prium obiectum uisus color existat. Itaq̃ cum medicus colorem aqueum ponat constat colorẽ sic conmuniter suscipere. de quo appendiciis. sexagesimequarte. Vrine autem colores uniuersaliter inspecti. ponuntur quinq̃ secudum Auicẽnam. & Auerroim. Gradus uidelicet albedinis. citrinitatis. rubedinis. uiriditatis. & nigredinis. Halyabbas uero sex induxit. album. citrinum. igneum. rubeum claruz. rubeum spissum. & nigrum. Hi siquidem in colore demum descendunt particulares q̃plures. Et ideo ex bis moderni & Galienus. cum Ysaac colores uigiti collegerunt nigrum bis pronunciantes secundum quod a mortificatione. uel ab adustione causatur. Sunt autem niger liuidus. albus. lacteus. karopus: glaucus. subpallidus. pallidus. subcitrinus. citrinus. subruffus. ruffus. subrubeus. rubeus. subrubicundus. rubicundus. inops. kianos. uiridis. & niger. Quibus autem representẽtur paradigmatibus non est presentis speculationis. Horum uero quidam significant frigiditatem & digestionis imperfectionem ut usq̃ ad pallidum tendentes. Alii temperati calidi actionem. cum latitudĩe quadam sicut usq̃ ad ruffum eleuati. Deinde significant uehementẽ caliditatem ut usq̃ ad subrubicundum protensi. Et inde inflammationem. Et demum adustionem intensam. Horum itidem quidam sunt simplices & quidam compositi. primi quidem ut albus & niger. bi namq̃ colores sunt primi ex quibus sicut in armoniis consonantie alie q̃ stituuntur omnes. Color enim albus secundum Ysaac aliorũ basis existit & materia. ita ut omnes tandem resoluantur in ipsum. & incipiant ab eodem. Compositi uero duplices existũt quidam enim uere & secundum intellectum cõpositi sunt ita q̃ sensu medium non percipiatur inter extrema. quales sunt ceteri inter albũentes & nigrum. Ex extremis namq̃ conficitur medium. alteri uero sunt compositõne sensibili concreti ut utrumq̃ componẽtium discernatur sensu qui sunt loture sanguinis similes oleaginus carminus siue cinericius & ex rubeo & nigro commixtus. Vrine autem quãtitas triplex existit. pauca multa & mediocris. hoc autem ad quãtitatem refertur immissorum maxime aut ad humores quandoq̃ euacuatos in eandem. Odor quoq̃ urine grauis seu fetor corruptionẽ grandem denotat sicut calorem multa humiditate detentum extranea. ut que sanguineorum Sunt enim fetid urine & egestionis secundum Galienum & Auicennam. priuatio uero odoris aut humorum cruditatem uel calidi mortificationem significat. Id autem quod preter predicta in urinam concidit contentum uocatur. Quod licet a quibusdam multiplicius q̃ ab aliis ponatur. Moderni tamen ipsum in decemnouem diuiserunt. luxta illud. circulus ampulla granum. & cetera. Ipsi namq̃ fere tria uidentur antiquioribus adiunxisse. Horum quoq̃ per que iudicium extat urine secundũ magis & minus id prefertur. Per yposlasim enĩ seu contẽtũ perfectius habetur iudicium deinde per substãtiam. consequẽter per odorem & colorem & demum per quantitatem. unde & quidam ipsam uidentur neglexisse. Illud enim quod denotat digestionem magis uel indigestionem aut eius contrarium magis in urina est significatiuum. tale quidem ut dicunt est yposlasis. deinde substantia. & cetera. Et ideo Ysaac significationem ipius pretulit aliis in urina obseruatis pronosticorum secundo. Propter ultimum uero huiusmodi sciendum q̃ licet prius dicatur multipliciter. in predicamentis. & quinto methaphisice. & simul hec dicuntur ad presẽs aut tempore. quorum generatõ unius precedit alterius productionem uel simul existit aut natura. ut quorum essencia perfectior & causa aliis uel eque p̃fecta. Propter secundum quidem sciendum q̃ quidam modernorum concluserunt urine naturali substantiam dari primitus q̃ colorem de qua philosophi loquũt urina. Medici autem de innaturali cui per prius datur color q̃ substãtia.

Id autem multipliciter ostenditur stare non posse. quoniam medicus urinam separat in naturalem & in innaturalem. Naturalem autem dicit cuius substantia fuerit mediocris ad citrinitatem declinantem. Est namq̃ secundum Galienũ. subignea simul & subflaua & magis subignea q̃ subflaua quantitatis mediocris. Et iposlasis cum illic fuerit alba continua equalis pineata in fundo residens. odoris media inter fetorem & odore priuatam. Innaturalis uero ab hac multipliciter separatur. Quod ostendit quia cum scientia oppositorum eadem existat & ut concedunt. medici considerant urinam ĩnaturalem & naturalẽ igitur intendere habebunt.

Sed fortassis per naturalem substantiam & quod quid est ipsius uolunt denotare ut pretactum urine. per innaturalem uero substãtiam liquorem proprius dictam. que potius qualitas quedam est secunda. puta subtilitas grossicies & mediocritas. Quod si hoc intendunt uoces

ab eorum deponunt ſignificatis.ut tales reddā
tur illis ſimiles cum quibus ratiocinādum mi
nime.quarto metbaphiſice. Adhuc ut appa
rebit delirant. quōiaꝫ & in urina naturali prout
ipſa ſubſtantiā dicit & quiditatem rei non pri
us tempore datur ſubſtantia & color licet natu
ra prius.quod ſermo non tollerat ipſorum.naꝫ
ſimul tempore ſubſtantia in his materialibus
tranſmutabilibus cum accidente infertur cum
unum ab altero non poſſit ſeparari.Sequuntur
enim accidentia ex neceſſicate principia cōpo
nentium intrinſeca ceu ſunt qualitates ſecunde
a primis cauſate & tercie a ſecundis in uirtute
primarum. Rurſus ut oſtendetur color inter
dum urine conſequitur ſubſtantiam.aliquando
uero hanc precedit. Fuerunt & alii priores
contrarietatem colligētes in eorum ſermonib9
apparentem. Theophil9 enim uoluit colorē
ſubſtantiam preire inquiens ſubſtantiam quaſi
difficiliorem naturalis calor non potuit condē
ſare.Colorem uero tamquaꝫ faciliorem in prī
cipio digeſtionis mutauit. Subdit etiam uri
na tenuis ruffa & ſubruffa laudabilior extat teū
i pallida & ſubpallida.denotat namq; huiuſmo
di naturalem conualuiſſe calorem.eo q; pimuꝫ
urine colorem conceſſit.Sed quia nō potuit ma
teriam condenſare uocamus & hanc ratione ui
delicet ſubſtantie indigeſtam. Huic autem
conſonat Yſaac utcumq; ita. Si natura incepit
decoquere & preualere in decoctione inde color
eſt urine.tamen pigriciā monſtrat nature incō
plenda actione cū ypoſtaſī non fecerit qa agere
leuius nature colores q̄ ypoſtaſim.ypoſtaſis.n
non completur niſi uirtute coctionis in totum
corpus.Sed color tantum cum uirtute caloris
naturalis in epate ac uenis in loco coctionis.
Subdit & denuo q; humores colorum ſignant
naturam incepiſſe facere ypoſtaſim non tamen
conpleuiſſe & propter hoc claritatem dimiſiſſe
& ſubtiliationem intraſſe. Sic itaq; ſapit q; co
lor uelut quid leuius a natura ſuſcipitur q̄ ypo
ſtaſis in urina.Cum igitur ſubſtantia ut dicūt
ſit medium ratione digeſtionis in ſignificādo
perpri9 adhuc color dabitur q̄ ſubſtantia & de
mum finaliter ypoſtaſis conſtituet.unde criſi
um primo.uria ſubignea & ſubflaua.adhuc aūt
ſubtil ſ3m hoc qd ſubtil idigeſta ſ3m id qd co
lore talis iā digeſta & demuꝫ ſubignea & ypoſā
ta.adhuc autem ſubtilis. ſecundum quidem q;
ſubtilis indigeſta prout autem colore talis iaꝫ
digeſta ſubtile uero liquoris eſt differentia.Ita
q; actio ad colorem actiōem precedit ad ſubſtā
tiam. Huius quoq; oppoſitum uidetur Aui-
ſentire. Inquit enī Cum tenui urina in qua mul
ta exiſtit tinctura noſcitur tincturam non eſſe
propter digeſtionem alioquin digeſtio in pri
mis non magis operaretur coloris permixtiōeꝫ.
prima namq; digeſtionis operatio eſt ſubſtan
tiam efficere deinde ipſam tingere.Et digeſtō
quidem in ſubſtantia melior eſt q̄ in colore.
Sed quia communis ſeries eſt ſine non particu
la negatiua ex non ipſam eſſe ut appoſitioni ul
debere ſubiungi aut ſeriem cū quadaꝫ tranſmu
tatōe ut dicat alioqn digō in primis coloris p
mixtōꝫ oparet magis q̄ ſubaꝫ.Huic ſiqdē trāſla
tioni ſeries cōſequens adaptat maifeſte.Et for
te error ſubſcribētis q ſubāꝫ premiſit. Natura
enī prīcipalit laborat circa digōneꝫ ſubē cū di
geſtio ī ſīfluis ſit abſtitatō q̄dā uirtuti expſiue
ut liberi9 expſlāt.dra.clix.Inabilitata.n.ppſli
nō poterāt.Quod aūt hic coadiuuat coexpelli
erit ſubē urīe meiocritas inter tenuitatē & ſpiſ
ſitudīeꝫ.Impediētes ꝓbe.nō ſic aūt color cuꝫ
ſit qd ſīplex ſpūale.Et iō priuatō digōis ī ſubā
nocibilior ē q̄ in colore.per ſubām.n.prepatur
matia in facilitatē & difficſtatē expulſiōis ma
tie.q̄rto ſ3a. Quid aūt de hoc uidebr 9ñter.
Propt tciū qdē ſciēdū ut tātoꝟ cōciliēt diſcolie
ueritaſq; difficilioris hēatur q̄iti. Quod illd
cui color īberet ſ3m.A.duplex exīt.Aut.n.ſim
plex ē aquoſitas ī qua nſlā nata facit opatōꝫ ut
in dyabete aut urine dyaria q̄ uelut liētia extat
uētris prio de criſi.in qua ceu nſla precedente a
ctiōe nate aſſūpta cibaria in eadē q̄litate ac.q̄ti
tate peit9 emittant ialterata.affo ī.vi.ita & hic
pot9 ſuſceptus. Et 9firāt qa.A.cōcedit urīas
q̄ſdā ut ouiū & caprioloꝟ cū colore ſubās nō ha
bere. Vel ſubā dr.i.liquor.& ē illud ī quo iaꝫ
opata ē nata quod duplr eueīt.Aut.n.opat pfe
cte & ſic ē ſubā meiocris natalis digeſta.uel dīm
te & ita ſubſtantia tenuis eſt aut groſſa ī qua ī
cepit natura agere.Quod īnuit cū ait Color uri
ne in egritudib9 acutis īcēdentid9 trahit ad co
lorē ꝫafarani & igneitatē.Quod ſi tenuitas illic
fuerit aliq̄ matatiōis ſignat diſpōit ōnē & q; iaꝫ
īcepit ſed nō appet ī ſubā.Sic igr uult q; ī teū
uria ſit iā q̄dā nate in ſubā opatio & ſi nō oſten
dat ut appebit uelut ī colore. Vt aūt id maī
feſtet ināplius uidēdū uñ & quomō color ulter
cōſurgat.Fit aūt ex dyaphono illuīato ī corpe
nō pſpicuo ſeu tmīato ſ3m qd magis fuerit ac
mi9 diſpoſitū idē ſuſcipe uñ colores cōſurgunt
drñtes.Scdm nāq; itenſionē & reiſſionēꝫ lucis
mltitudinē. & paucitatē dyaphoitatis uariant
colores.Color nāq; alb9 cauſat ex cōmixtiōe ig
nis clari cuꝫ eto dyaphono ſūme ut aere. Niger
ꝓ ex igne tbido admixto cū eto dyaphoitatis
minie ut terra.Colores aūt medii cōſurgūt ex
his ſ3m drſitatē dyaphōi luce pfecti dra.lxiiii.
Vrīe ſiqdē color ut ex his ſit pticulari9 dice
re aliqñ cauſat a q̄litatib9 actiuis.quodā tamen
ſēp recipiēte ut aquoſitate ſ3m q; calor itenſius

§ AAC.

AVIC

Nō

COLOR

ul remissius agit ī ipsaz. In quo uerificat szmo
dicētiū colorē causari a q̄litatib9 actiuis. Aut co
lor ꝓducit a ꝟtute digestiōe principali9 ī subā
digōnez opante. Cui9 digō ad q̄litates 9seqtur
maxime passiuas & matiales. unī szo de genera.
& cor. Subtilis qdez buīdi grossi aut sicci. & hoc
ē qd īquiūt humores īdigesti precipue. aut quia
grossi ul subtiles seu uiscosi digesti aut medio
cres. Quia igit digō ī his ē & ī subā que ex his 9
surgit pricipalr ierit. ideq̄ demū color 9surgit
Naz tres mōi ponūt q̄litatis szm ordiem se
habentiuz. prie. s. q̄tuor ules & sze q̄ples. puta
grossū & subtile durū & molle. teneꝫ & tenax.
aspeꝫ & lene. & reliq̄. q̄ qdē 9se quūtur passiuas
maxie de ge. & cor. ii. Deiceps ꝟo sūt tcie ab bis
in ꝟtute primarū causate. ut sapor odor son9 &
color Siqdē igit color ita ꝓduct9 natalis ex
istit & uirtutē digestie ondit. prior aūt accntal
est & ꝟtute fit q̄litatū priaꝫ & būoꝫ tingētiuz
mixtaz q sithōatis poti9 & nō digōnis cōiūgūt
aquositati. & iō cū ipā color īterdū repit ītēs9.
Quod aūt color possit sic duplr generari cō
cedit aīaliū generatōis. v. 9tinēte colorē albuz ī
aīalib9 generari. aut szm nataz ceu a caliditate
natali uel ab aliena. ut a dyaphāo illūinato sub
intrāte. Aer nāq̄ uaporosus exhibet īclusus ī ōi
bus albedinē. Et ꝓprie color digōnis significa
tiuus īfirmis dat hoc mō. In sāis ꝟo pl9 ex cole
re ꝓmixtōne. nā ī egris digō oīs būoris tingit
ipsā suo mō. Itaq̄ bis auditis appet qd dicē
dū ītlnti. qa si loq̄mur de colore ꝓut cāt a q̄li
tatib9 actis & būoꝫ tīgētiū colore. ac szm quod
aquositati adheret & nō liquori sic color tpore
subām ancedit. qd euēit eo q̄ is facilius suscipi
tur q̄ substātia. Cū. n. sit quid spūali9 & uelut q̄
dā rei epiphaīa & a plibus ac qbuscūq̄ cāis dat9
celeri9 priusq̄ tpe ītroducet sbā. Si aūt attē
dat color ꝓut a natali cōseqtur calore digerēte
si lq̄ oīa mutāte & assistante sic sbā precedit na
tura colorē tāq̄ cā q̄lz suū effcūz q̄q̄ fuerit sil tpe
Tēpe nāq̄ nō precedit sbā colorē oīo. Dispōes
tn īducētes sbām uolo tēpe precedere. Cū autez
sufficiēt habilitauerīt ad subē susceptōnē urine
sbā & color q̄ sūt accntia sil suscipiūt ī istati in
subā pri9 distīcta. Naz sinodus matie cū forma
ē causa oīuz accidētiū mox etiā pbīcoꝫ prio. cuz
ea oppōitū dereliquat huiusmodi. Et econtra ī
talib9. Adhuc illa sil dāt q̄ sil & unica gene
rant generatōe. talia ꝟo sūt subā urine liquor &
color. Quod & uoluit. A. d. prīaz digōis opatō
nē subām efficere deiñ ipsā tīgere. Pri9. n. nata
uel tēpe rōne dispōitōnū precedētiū subā urie
dat q̄ color. Prioritatē tn tēpis qdaz nesciētes
id subtilius uidere ponūt ītētiōis & nō opis.

Quod ridiculū ē dicere cū cā precedat tēpe effe
ctū aut sil extz saltē & ꝓprie ī ñ opātibz a ꝓpoī
to. Et hāc qdē ueritatē crisiū prio. olfecit G.
nō ꝓpri9 tn cū dixit uriaz pallidā uel sub igneā
digestā esse iā coloris gra. Sed optet eā grossitu
diem ītm segregari ab aquosa si futa ē digestā
esse bn īq̄ntū & color. Subiūgit etiā expleta di
gestiōe ītēdūt ea q̄ coloris mīg ꝟo substat & si
tpe ampliori custodieris boīnez ieiunū uidebis
igniorē sp magis ipāz fiētē. Sic igr quodā mō
color liquorē precedit altero ꝟo subseqtur.
Est aūt obseruandū q̄ color uidet plimū subāz
precedere iō qa uerius & ꝓfectius, substantia ꝓ
ficit ipsa. cū sit ꝓpri9 uisus obiectū. subā ꝟo ꝓ
accns ut ꝓ calorē quē suscipit aut sub sensibili
potius cōi. Quod aūt sic suscipit pri9 ab orgāo
iudicat susceptū. Et id fere noluit. A. cū dixit
colorē trabētē ad zafrani colorē & igneitatē in
egritudib9 acutis īcēdentib9 ubi si fuerit tenui
tas aliquā signat maturōnis dispoītiōez & q̄ iā
īcepit sed nō appuit ī subā licz fiat ī ꝟitate qm
nō ꝓprie hec ut color uisu ꝓcipit & maxime co
lor uis9 disgregatī9. Ad unū tn Ysa. & The
ofil9. Ga. flciti colorē īdicāt sbā pri9 dari. Mo
dū aūt pretactū subtilē ex subā rei & A. suscepi.

Propt qd q̄rtū. Ad autoritates Theofili Y
saac, G. & Y. iā appuit qd dicēd. qa ul color ille
szm. A. nō ꝓmiscet sbē szcū aquositate q̄dā. Vl
talis color a q̄litatib9 fit actīs & būoꝫ colorati
one & nō digōnis opere. Ad aliud dicēdū q̄
natura ordinate procedit de diminutis et faci
lioribz ad ꝓfecta & ardua ī quib9 fit possibile.
In qbusdā. n. nō ē possibile qm optet substātiā
pri9 supponere accnte & causā effectu. Szmo ēt
ueritatē habet ī acquisitiōe forme subālis ī cō
patiōe uni9 ad aliā nō aūt forme uere & accidē
tis. Aut q̄tū ratio cōuīcit onsū pri9. Ad ali d
dicēdū q̄ color urie natalis digestīaz denotans
potētē nō dat a q̄litatib9 actis sed a passīs āpli9
& a calore digerēte nature. Ad aliud dicēdū
q̄ iā cōcessū ē q̄ color īherēs aquositati & a q̄li
tatib9 ꝓduct9 agētibus subāz precedit. Ad a
liud dicēdū q̄ nō ē sile cū iherentius se color &
substantia cōseq̄tur q̄ ypostasis & subā color. n.
ꝓ totā diffūdit ꝓmixti9 urie subāz. ypostasz ꝟo
minie. Ad alid dd q̄ Ar. iō noīauit ruffū colo
rē & nō subāz qa ꝓ ipsā tāq̄ ꝓ noti9 & qd certi9
ꝓcipitur significauit digōnē nichilomī9 tamē
optet ut dictū ē suomō sub tli colore subāz pre
esse. Que aūt alteri9 ꝓtis arguta iam appent
Et autoritas ē A. audita. Ad aliud dicēdū q̄
Aꝫ. loqtur de subā que ē q̄ quid ē rei & non de
subā ente potius qualitate. Et ꝓprie qñ seorsū
subā & accns adīuicē opant nā materia prima

& ultīa forma priores ſūt tēpe & albo nō aūt q̄
uniformiter accipiūtur quoꝝ unū cōſequtur p
ductionē alterij ōniq̄q̄. Quod ſi iſtetur & q̄
q̄litates medie dicte ſubſtantia precedūt adhuc
colorē cū ipſū īducant. Dicēdū q̄ non licet. n.
cauſa oīs ut appuit natura effectū añcedat non
tamē tempe niſi diſpoſitiue. Ad aliud dicen
dū q̄ prius datur intentū magis ſi dari queīent
pōt. ſed interdum debili adhuc natura. & nō e
genti licet amplius intendatur non datur. Et
ideo natura tēpore prius dentes producit debi
les demumq̄ fortes. Ad aliud dicendū q̄ q̄li
tates paſſiue nō dicuntur potentionales eo q̄ tē
pore precedant. Sed ideo quia ſunt actiuis imp
fectiores materie magis appropinquantes prīe
Ad ea uero que oſtendunt ſubſtātiam ſimul
cum colore dari dicēdum iam uiſum fore quō
contineant ueritatem. Ad primum eorum
tamen dicendum q̄ argu it de ſubſtātia nō hic
queſita puta q̄ quid eſt rei. Ad aliud dicēdū
q̄ color prius expetitur. & maxīe in urinis acu
torum morborum in quibus precipue natura i
ta percipitur ſubſtantie ut coloris digeſtio. & ſi
extat ſiſ. Ad Aliud dicendum iam uiſum fo
re in quibus accidens ſimul producitur cū ſub
iecto. Et q̄ quedam cauſe ſimul extant cum eij
effectu. alie uero minime. Aut dicendum q̄ ille
ſermo Ariſtotelis ueritatem habet in omnib9
cauſis. cum cauſa effectu ſimul refertur ad cauſa
tum & non in potentia ut domificator in actu
factionis domus ſimul eſt cum ipſa domo & eē
non autem cum ſeparati ſuſcipiuntur.

DIFFERENTIA. LXXXVI.

Vod ad ruptura uenarū que circa renes
ſanguīs non conſequatur mīctura oſtē
ditur. quoniam ſequi uidetur tantum
ulcerationem renum uel ueſice. unde afforiſmo
rum quarta. Si ſanguinem aut pus mingant re
num uel ueſice ulcerationem ſignat. Ampli
us. ſi mingitur ſanguis aut eſta uenis emulgēti
bus. aut a uena chili ſeu concaua dicta ſed nō ab
his quia ſanguis inde lapſus decideret in conca
uitatē que inferius in qua continentur inteſtia
ſiphac circumuallata diſtante ab epate ac reni
bus ita ut nō poſſit ad eos denuo mictura reuer
ti. Rurſus rupta uena fluxus erit cōtinuj ma
xime cum eius conſolidatio eo q̄ ē membrum
ſpermaticum difficilior exiſtat. Ad fluxum ꝛo
continuum ſequitur debilitas attractiue. Cuij
uirtute ad membra attraberetur urine. nam cū
una uirtus ītēdit debilitaturīliq̄. Quod oſten
dūt fluxus uentris ac pollutio in his a q̄bus ſan
guis effluxit multimode. Adhuc cū uene emī
gentes dicte ſint aperte ad renes. Si ante ruptu
ram non effluebat multominj poſt eius effluet
aduentum. cum ſanguis ī que ſeorſum deriuet
qd riuorum a flumine denotat effluxus. Eti
& quomodo ſanguis extra propria loca trāſdu
ctus illorumq̄ frigiditate cōdenſatus in ueſicā
ingredietur ſolidam exterminatā. Itaq̄ rup
tura uenarum que circa renes mictura ſangui
nis minime poterit cauſare. In oppoſitū qui
cunq̄ ſanguinem ſponte mīgunt bis de renib9
rupturam uene ſignificat. afforiſmoruj quarta
Yſaac quoq̄ in urinis. Si quis ſanguinē min
gat multuj & ſubitum uenam in renibus habet
inciſam. uel epate uel menſtruis. Amplij ſi
ad ulcerationem uene in renibus ſequitur ſang
uinis mictus ut inductuj eſt prius multo ampli
us ad ipſius uene rupturam. cum in uenis & cor
de tantum repertus ſit ſanguis. Itaq̄ ad ruptu
ram uene circa renes ſanguinis ſequetur mictj.

Propter primum quidem ſciendum. q̄ rup
tura eſt indifferens continuitatis ſeiunctio cuij
alia eſt apertio ſeu perforatio cum ſubtilius a
peritur euacuatione quaſi per reſudationem fa
cta. Alia ſciſſio que in longum euenit proprius
Et nonnulla inciſio ſeparatiua totius magis.
Quid autem ſit uena differentia oſtenſum eſt
xlvii. Ren ſiquidem dupliciter accipiť. une
quidem cōmuniter prout renes comprehendit
ueros & carnes muſculoſas eiſdem ſubiacentes.
Lumbos nominatas. Aliter uero proprie p
ut hic extat pars cum quadā rotunditate ac pla
nicie oblongus durus ſubrubeus ſeu ſanguinis
colatiuj. Et ipſe quoq̄ duplex exiſtit. Et ſi unū
ſit quod aquoſitate purgatur ut epar. Vno enī
exiſtente rignone magno corpus redderet ine
quale. Et quia ſuperfluitas attrahenda ineſt re
ni aliis plerior partibus duos condidit natura.
Quorū quilibet in exterius ſitus eſt ſuper muſ
culos nomīatos lūbos. ad quos uene dicte emī
gentes occurrunt utrimq̄ a uena chili per deor
ſū deſcendēte ramificata. Et ſimiliť renib9
rami duo adueniunt artarie emulgētes ab arta
ria que dorſi. Quarumque renis dextri breui
or erit non parum ſiniſtro. Et dextri quidem
altius ſitus eſt iuxta epar ut inde fortius attra
heret. cum in eo ſanguinis conficiatur ſerum.
iuuamentorum quīto. Tertio quoq̄ de parti
bus dicitur cauſam huius exiſtere. quia motus
in dextris eſt fortior. Ipſe namq̄ ſurſum ductj
in ipſis peramplins uiget. unde & magis eleua
tur ſuperciliuj ſiniſtro dextrum. Durior eti
am rigno conſitus eſt. & ſolidior ut fortius ua
leat attrahere ad urine ſeroſe acuitate reſiſtere
& ideo comparum inde ab eo reſoluať. ſibi igiť
tantū emulgens uena utrimq̄ ſuffecit & artaria

In Oppo^m.

VENA
. Ren

Vritides
Pori

una quidem quarum amplius nutritur & altera degeratur. Super renes etiam inuoluuntur panniculi lumbis eos applicantes a quibus duo colatoria gracilia dura exanguia pori uritides dicta tenduntur in uesicam. Quid autez sanguis differētia ostenditur. trigesiatercia. Mictura uero est corporis cuiusdam per urine istrumenta eductō in que extra. Propter secundū uero sciendum ꝙ aliqui dixerunt ꝙ si rumpat uena chilis aut emulgens in loco in quo panniculo renis non obtegitur & pīguedine sanguis decidit in concauum deorsum ubi locantur intestina iuxta uesicam. Et eius epar uigore attractiue. quia caro ipsius ē spōgiosa cauernosa trabit ad se sanguinem illum & demū per uenas demandat ad renes ut emingatur. Ceu sanguis in pectore inclusus tussi emittitur captus a pulmone extrorsum. Sic etiam aqua ydropicorum in uias transmittitur urine ut mingatur. Si aūt epar fuerit debile in attrahendo sanguinem remanens inclusus cum in neutrum uentrium habeat exitum putrescit. Si uero sub pinguedine cadat & panniculo dicunt per idē foramē per quod exiuit reintrare uenam. Sed hec & maxime primum stare non possunt quoniā sanguis cum egreditur extra locum suum & ꝓprie super partes frigidas panniculosas coagulatur frigiditate ita ut ad epar redire non possit uel ad foramen a quo exiuit. Palin sanguis lōge factus ab epate cum in concauitatē decidat predictam non poterit attrahi. Adhuc cuz natura semper coētur educere qd contristat ex breuiori semita minus prauum esset dicere ꝙ a reī bus traberetur non ascendens ad epar cuz oporteat denuo iñ descēdere. Amplio materiam ita contentam oportet digerendo subtiliare ut possit per angusta transire. unde afforismoy. septima. Si flegma cōtentum inter frenes fuerit & uentrem. non habens exitum in neutrum uentrium. debet in uenas transduci urine oportet enim naturam precedere & materiam flegmaticam subtiliare ut possit currere. Sic ꝙ & ipsa operatur in sanie intra pectus & pulmonem se coadunante. & ita mictura nō continuabitur sāguinis usq; q̄q; nec purus taliter umq̄ emittetur licet enim nature forti nichil repugnare possit in expellendis ut materia etiam ossa transeat a postematis, requirit tamē tempus aptum & spacium non uehementer distans. Neq; est de sāguine simile omnino hic & in pectore contento cum pulmonem tāgat. Sitq; pulmo spongioso intus cōtīuo motu dilatato & ostricto. Nz ēt de ydropicis aqua cum sit sanguīe subtilior & sui quantitate amplius epati redditur propinquior. Similiter & sanguis sub panniculo & pinguedine contentus non poterit reingredi. Tum quia congelatur. tum etiam quia ei obsistit superueniēs continue nisi fortassis anteq̄ cōgeletur per modum refluxiōis cuiusdam circularis fere ut in finibus aquarum currentium ē uidere. Dixerunt etiam ꝙ si sanguis non redeat unde fuit egressus potentiam perdit qua ī partes habet transire ut nō recipiatur ab ipsis undeq̄ꝙ. tunc epate & renibus fluxu sanguinis debilitatis non potentibo emittere solum expedientem uerum amplior labitur indiscrete. Sic ꝙ sanguis urine associatus mingitur cum eadē

Instan.

Sed id etiam calumniam patitur quia non sponte siue mox ad rupturam uene sequeretur sanguinis mictio secuudū Ypocratē. sed per tempus q̄ longius. Quidam uero dixerunt ꝙ sanguis qui mingitur non sit ex ruptura uene emīgentis ad renem uenientis. uerum ex uene ruptura que est in ipso. Inquiunt enim ꝙ ad renes duo concurrunt uenaruz genera. emulgētes uidelicet. quarum est aquositatem attrahere superfluam & sanguineitatem modicam qua ipsi nuť untur insufficienter. Et ideo ad ipsos dirigunť alie uene ad eorum nutrimentū minute & grosse ꝓpť quarū rupturā mictus sequiť sanguīs nō autem emulgentium. Quod dicunt patere ex bis que dicit. A. de renum anothomia. Sz uere hi falluntur renum compositionem omnifariam nescientes. unde capti seriebus decipiūtur sophisticis & ideo non immediato testantur. sibi huiusmodi quesitū difficile uideri. Quarum una tercio scribitur theorice ita. Continuātur cuiq; renum rami duo magne uene concaue statim ut ab epate surgit. Alter eorum diuidiť in ipsorum substantiam & ad ipsos fert sanguinem. per alterum autem aquositatem trahunt sanguinis que est in urina. Continuatur etiam illis a magna ramo artaria competentis magnitudinis ad ipsos uirtutem portans uite. Amplius. primo. prima. Preter duas emīgētes scribitur ꝙ decem tunicarum separatarum a uena descendente anteq̄ ad coxas, ea perueīat. una ad duos tēdit renes. Rursus tercio. decīaoctaua

RENES

Et renibus qdē aduenit neruus paruus ex quo creantur panniculi eorum. Et aduenit eis uena ex latere epatis. Et aduenit eis artaria quantitatem habens ex artariis que adueniunt epati. Palyn eodem decīanona. Ad renes uenit sanguis plurimus cum aquositate. Colať ergo apud eos aquositas & ueīunt eis magne uene ex qbo membra sumunt alimentum alia. Ex bis ita ꝙ seriebus hi & alii decipiuntur q̄plurimi putantes renibo ꝓprius diffitis preter emulgētes

alias ineſſe uenas. Quod falſum eſt omnino ſicut pluries michi oſtẽdit anothomia. Exteri us enī diligentī īſpiciẽdo nō inuenies eis aliquā preter emulgentiuʒ applicationem. Incidendo eciā lateralitī īterioʒ uerſus que ad extra. ſimilitī nullam percipies uenam. aut artariam. undē de iuuamẽtis. quīto. Et non indigent renes uena tī cia eis ueniente ad cibandū ipſos. Et ſufficiunt eis due uene magne copulate cum utroq; illorū ſcilicet uena pulſatilis que oritur ex maiori uēa pulſatili que eſt uerſus dorſum & uena. nō pul ſatilis que oritur ex uena ampla ex epatis gib bo orta. Et ideo dixit q̃ illud qd̄ attrabūt re nes ex ſanguine pōderat & deſcendit in eos. & applicatur cum carne ipſorum. deinde profun datur cum tota carne quaſi uapor & ꝯtinuatur in eo paulatim. & paulatī & efficitur cibus eis. Sic igitur quia nō diffunduntur uene aut arta rie per totam eorum ſubſtantiā. ſed per aliquā ſolum partē ut fere lateraliter etiā uſq; in meī um ſanguinis paulatim & pauliſper ceu ī uapo rem mutatus conuertatur in eoſdem. Vñ pri mo. iii. hiſtoriaꝝ & iii. de partibus. preter uēas emulgentes & artarias nulle ponuntur ad renes uenire alie ita. Feruntur quidem in renunculos pori ex magna uena & adorthi. ueruntamē non in concauum terminantur. habent nāq; id ſʒm magis tamen & minus ſed in corpus extendūt ſeu conſumuntur reniculorum. propter quod in eorum concauo non fit ſanguis neq; coagulatur morientium. Vult igitur q̃ iſte uene & artarie emulgentes in eorum nutrimentum & uitam ſufficiant ſole & non expandi & conſumi ī ipōs uſq; ad quartum ut inde fiat euaporatio alimē ti & uite in eoſdē. Et fulcitur quia renes hñt uehementē attractiuam. cum ſuperfluitatē euel lant q̃ grandem & multiplicem. id autē nō poſ ſent peragere ſi uenoſi forent omīq̃q; cum laxi redderentur & rari. Sic igī emulgentia uaſa tantū renes uegetant. Ad īducta uero ſophiſ ticantia dicendū. ad primū quidem q̃ balyabbas aut non audio cum nullas alias ponat de anotho mia uenarum ad renum ſubſtantiaʒ uenire pretī emulgentes. Ad panniculos tamen renis dextri ſcribit uenulas minutas peruenire inquiēs. Vēa quidē deſcendens anteq̃ oſſi componatur ſpine diuidūtur ab ea uene capillis ſimiles que ad de xtrum porrigunt renem & in eius uillulis cōſū munt & panniculis & in eis que ipſi proxima ſunt corporibus cibūq; ad eos proferunt. Altera uero a qua rami egrediunt ad renum faſcias & ſuorum panniculorum. unde prīa primo. & xiii aniālīū. A parte uene deſcendente primū quod illico diuiditur antequā ſupra dorſum appodi etur eſt rami capillares qui ad faſcias ſeu inuo lutōes dextri reīs uadūt & ſpergunt ī eis ꝯ ī eo quod circa exiſtit de interioribus ſiue corpori bus ad nutriendū ea. Ramus etiaʒ pprius po nitur artarie deſcendentis reni ſiniſtro qui ī ip ſius ſpargitur faſciis & in corporibus que ipſū circumdant iuuamentū uite eidem prebens. Vel dicendū q̃ Halyabbas peruenire ueās duas unicuiq; reni ſubintellexit uenas capillares pre dictas que faſciis adueniunt renis dextri & cor poribus circūiacentibus eidem. Aut q̃ renes cōmuniter accepit ut tactū ad renes uere & com muniter dictos. Ad aliud dicēdū q̃ per duos renes gloſatur duas partes dorſi. unde tredecī-o animaliū diuiditur ī decem ramos & unʒ uadit ad duo dorſa. Halyab. uero q̃q; decē manerieruʒ prima uerſus nates porrigitur duas. Ad alid dicendū q̃ illud cum eis non debet renibʒ refer ri. ſed eorum panniculis & proprie qui reīs dex tri. Dictum eſt enī q̃ rami capillares a uena pri mitʒ deſcendente ſpargunt ī faſcias renis dex tri ac in corpora circūiacentia. Quod etiā īnuit priſcianus. uolens relatiuum ſemper priori aī cedenti referri. Ad aliud dicendū q̃ iaʒ utcū q̃ per antedicta oſtenſū. que illa ſunt corpora q̃ ſunt alimētum ex uenis uenientibʒ ad renes ſū mentia & maxīe in parte dextra. Vel per ue nas audiuit etiā artarias. Renes ſimiliter accipi endo corpora cōmuniter ad corpora circūuoluē tia & ſubtiliantia. Aut etiā illa corpora pori ſunt uritides qui emulgentiū nutriunt uigore. ac uaſoꝝ nō paꝝ que ſeminaria dicūtur īuoluta cum originent a uena emulgētibus & artaria & precipue ī parte ſiniſtra. prīo prīa. Propter tercium quidē primitus uidendū quibus de cau ſis mingatur ſanguis & quomodo demū ex uēe ruptura. Propt primū ſiquidē huiuſmodi ſci endum q̃ ſanguis cuʒ mingitur poteſt cōtigere a cauſa interiori ut uenarum debilitate aut ſan guinis quantitate ſicut dimiſſione exercitii & guloſitate. Aut alicuius partis mutilatione. aut acuti uel acuitate ſeu ſubtilitate ac talibus aut a cauſa exteriori ut ſaltu caſu uel percuſſioē fri gore & huiuſmodi plurimis. Qui quidem aut mingitur purus aut carnis loture ſimilis. Siqd̄ purus. aut a toto corpore uel ab aliqua parte ut epate aut ſplene cum eorum relaxētur uigores Vel per modum cretice excretionis. quēadmod̄ ſanguis effluit emorroidalis. Aut propter ſpaſ mū uel carnis eliquationeʒ & ſuctionis ſāguinis priuationē. aut renum attractionis uigoreʒ uel apertionē uaſorum ſeu perforatōnē ſciſſiōʒ aut

Solū opīois falſe dre.ꝯ.

Q; b; cauſ ſanguis mīgitur

incisionē. Similis autē loture carnis mingit̄ sanguis aut ꝓpt̄ subtilitatē uel ꝓpt̄ debilitatez sanguifice & cōtentiue uirtutis epatis. quod in ydropicis & dissinteriam patientibus epaticam euenit. aut propt̄ imbecillitatē digestiōis renū & discretionis sanguinis ab aquositate. Potest etiā sanguis mingi ꝓpter apertionē uenarū matricis. Propt̄ secundū autē huius sciendu3 q̄ sanguis qui mingitur ex uasorum ruptura rari9 forsitan cōtingente ex uenis est q̄ sunt circa renes & supra. Non enim potest mox sanguis ꝓcedere mictus nisi forte per accidens. sicut praue scribit. Viaticus ex uenis que sūt inter renes & uesicam cum sint pori uritides exangues. N3 ex uesica cū sanguinis mictura modici per uiam corrosionis ulcerationem causantis. uene nāq̄ uesice cū sint dure occulte in ipsa calcate sāguis exigui non crepantur ut que renum bis opposite facte. afforismo4 quarta. Erit itaq̄ ruptura uene chilis ut amplius exprimunt moderni. Iuxta illd̄. Mictio fit puta chilis ex uene crepatura uel emulgentium secundum q̄ ꝓtendunt̄ a chili in renes. Aut prout secundu3 Aristotilē ipse in corpora expandunt̄ ipsorum quorū ruptuam uidentur peritiores amplius tangere. Siquidem ruptura fit in uenis emulgentibus ꝓ ut expanduntur in renes secundum partem assignatam cum panniculis cooperiantur. & adipibus nō est dubium q̄ sanguis fere cogitur per poros uritides renibus continuatos in uesicam secedere. Quod multotiens euenit cu3 lapilli ex renibus descēdunt asperi non parui. Si autem rumpatur kilis supra emulgentes. aut infra nō multum poterit sanguis mingi. Sed si tota emulgens abscindatur adhuc possibilis est sanguis mictura ex alia emulgente. Si uero secundum partem scindatur & proprie in parte superiori emulgētis sanguis etiam currens reni sufficienter mingetur. Siquidem in parte inferiori adhuc aliqd discurret ī renē ut mīgatur nisi fortassis grandis esset partis inferius uene deperditio. ita ut sanguis non ualeat obstaculo in rene digeri. Et ita saltem ex illa parte sanguinis minime poterit mingi. & proprie cū hyatus propīquior uene fuerit chilis. Huius aūt micturas signo totaliter causari. quia quādo uena frangitur cum sit sensibilis & naturalis maxime secundum Aristotelem uirtus regitiua illuc ad tuendum cum spiritibus currit & humorib9 repletiuis plurimis. ita q̄ cū loc9 nō sit capax illorum in locum non solum cadunt per incisionem uacuu3. uerum etiam per loca dirigit̄ a natura expulsiua constructa. Et merito quia natura satagit amplius sanguinem mittere ad uias urine ut mingatur exterius q̄ in concauitatem suffocans aut in putredinem mutatus concidat. cum semper quod melius operetur ceu & deus primo celi & mundi. Significat etiam id decursus humoru3 per inguina in cruris apostemate. tumefiunt enim non parum & ipsa. Similiter & in mūdanis reperit̄ paradigma. quādo cui tot in sui occurrunt subsidium tutores ut opus sciat illis hospitio cedere aliud expetēdo. Neq̄ etiam cupio q̄ pars aliqua de qua sit curandum sanguis ad instrumenta reuertat̄ urine. nisi fortassis euaporatio fiat aliqua cum sanguine. quando in concauitatē effunditur preter naturam necesse sit putrefieri neq̄ saniei q̄dem secundum colorem speciem aliquam. uel in grossitiem cum nigredine. Frigiditate nāq̄ loci congelatur ut ostensum. Et hanc quidē positione3 assero. quia sola cum eo ueritati innititur uidetur preceteris ab incōuenienti saluare. Propter quartum uero. Ad primum dicēdum q̄ Ypocras ostendit unum modum eductionis sanguinis ab instrumentis urine. ut cum paucus fuerit & saniei cōmixtus. Quando autē subitus & multus tetigit illo afforismo. Si sanguinem sponte non enim potuit omnia uno cōprehendere afforismo. Ad aliud dicendum q̄ licet sanguis decidat in cōcauitatem naturalium. tamen ut monstratum non parua pars cadit in urine instrumenta. Ad aliud dicendū q̄ uena potest consolidari & magis interius q̄ exterius. cum ibidem uis amplius uigeat regitiue. Videmus enim q̄ maius ut artaream uenalē in pulmone consolidari quandoq̄ in quo est sanguinis multitudo calidi ualde raritasq̄ mēbri & motus. Concedo etiam debilitatē attractiue. quoniam non est positum sanguinem ad instrumenta redire urine. Ad aliud dicendum. q̄ lic3 emulgentia sint uasa in renes aperta tamē preceptor adest uirtus uidelicet regitiua que operatur ut quod opus est ingrediatur reliquūq̄ contineat. Similitudo etiam riuorum satis est lata cum in eis sit motus a generante. hic uero ab anima dirigente que graue interdu3 educit sursum & leue deorsum ut motus melancolie demonstrat. & colere susceptiuarum in splene & intestinis. Ad aliud dicendum q̄ ruptura interueniente fluxus aderit sanguinis in urine instrumenta propter naturā illuc concurrentem regitiuam lesione partis. Ad aliud dicēdum q̄ pori uritides penetrant ī uesicam fere continui. eo q̄ ipsa extat perforata. Vesica enī ex duabus constat tunicis quarum interior est

duplex exteriori. quia serositati secundum Ga. & A. occurrit urine. Videtur tamen eius inserti one inmensa tunica una tãtum. ita ut scribatur unam tunicam habere solum. primo prima. po rus namq; urinalis primitus serpiens penetrat utiq; tunicam alicui. deinceps demum procedẽs serpit in alterã alibi. Ita si quis etiaꝫ ut uesica plena pedibus suspendatur urina non reuertat retro. Et q̃ plus cum aere subtiliori preter i g nem cunctis corporibus extra repletur inflata non effluitur in extrinseca Meatus enim tuni carum uesica non sibi obuiant sed ad diuersas ut signatũ est decurrunt partes. Et de hoc qui dẽ Asclipiades cum eius sequacibus inpugnat naturalium primo putans per resudationẽ quã dam urinam in uesicam transcolari cuius ueri tatem siquidem pene ceci sapiunt uniuersi. Interdum tamẽ sanguis adeo potest ut tactum a poris semoueri ut non reuertatur usq; quaq;.

DIFFERENTIA. LXXXVII.

Vod febris non sit calor ostenditur.

Quia aut erit corpꝰ uꝯ accñs qđ est q̃li tas nõ corpꝰ. quoꝫ tũc duo corpora essẽt in eodẽ ubi. quod negatum ẽ quarto phisicoꝝ. & sꝫo de anĩa. ut calor naturalis & extraneꝰ. Qua enim ratione unus est corpus & reliquꝰ cũ sint cõtrarii. Non essent etiam agẽtia adiuicem & patientia situ distincta & subiecto. Cuiꝰ op positum. primo de generat. & corrup. Diffi nitũ quoq; & diffinitõnis genus non essent ex e adem predicamentali coordinatõe ut firmatuꝫ quarto topicoꝝ cum febris sit q̃litas praua dis positio uel habitus. Neq; qualitas quia febriũ substantia est in genere caloris. qui pret natu ram primo. febriũ. & octauo theorice. substãtia uero qualitas non existit. Qualitas etiã nõ ꝓce dit. Vel mouetur cum nichil moueatur nisi corpus. sexto. phisicoꝝ. In febris autẽ ratiõe di citur q̃ sit procedens a corde per totũ corpus ĩ artarias. Amplius febris est dispositio uel habitus ut dictum & calor passio & passibilis q̃ litas sed ceu diffinitũ & genus diffinitionis de bent esse eiusdeꝫ predicamẽti ita & speciei ut u numquodq; per id quod sibi propriꝰ & essenti aliter inest notificetur. Rursus quarto. cõti. pulsuuꝫ. febris ẽ superbabundantia caloris sꝫm totum animal. Et afforismoꝝ. prĩa est uersio ca loris innati ad ignitũ. In sꝫo. autẽ regimĩs. acu. est mutatio uel declinatio caliditatis ĩnate ad ca liditatẽ igneam. Talia uero genera relationẽ uĩ dentur & actionẽ uel passionẽ importare nõ aũt qualitatẽ ut febris. Adhuc prĩa quarti. de fe bribus sunt quedã frigide. Palin febris aut calor naturalis aut extra naturalem. Non natu ralis plures enĩ scribũt eam fore calorẽ ĩnatura lem uel extraneum. Non lederet etiã actiones & passiones. Neq; innaturalis quia cum calori occurrat naturali. duo contraria starent simul Quod non fit cũ unũ sit alteꝫ natum interime re. Iacerent etiã actus nature corrupti omĩo quod non fit manẽte uita. Eti arguũt. Sicut se habet bona cõplexio ad sanitateꝫ. ita & mala ad egritudinẽ cum sit illi cõtraria sed bona con plexio non est sanitas. uerum ipsius causa. Igiẽ neq; mala egritudo. Itaq; febris calor non erit naturalis neq; extraneus cũ hic rationẽ cõtineat morbi. Ex quibus concluditur febreꝫ calorem non esse neq; naturalem neq; etiam extraneum

Cuiꝰ oppositum dicunt omnes febrem noti ficantes ponentes illam fore calorem ĩnatura lem uel extraneum. Adhuc illud quod calefa cit & eo pereunt actiones est calidu & extrana turale huiusmodi uero est febris ut sensus certi ficat. Quare febris calor erit extra naturalem

Propter primum uero huius sciendum q̃ fe bris plures habet notificatões. est enĩ totiꝰ cor poris excedens caliditas. probleumatũ. prĩa. Febrium quoq; prĩo. Calor est preter naturam a corde in totum transiens corpus. Secundo uero de causa est calor quis immoderatus anĩaꝫ Et erectio caloris in tantam immoderationem ut contristet hominẽ & operationem noceat. Octauo quoq; theorice. Febris est morbꝰ ex ma la complexione calida omni cõmunis corpori.

Et ibidẽ ẽ calor extra natalẽ a corde ꝓcedẽs & ꝑ artarias missus ad oẽs corpis ꝑtes eiꝰq; nocẽs actõnibus. Ysaac quidẽ febriũ. primo. Est calor preter naturam cor in initio petens per medio critatẽ artariarum deinde se subito diuidẽs cuꝫ naturali per totum corpus naturali nocet actõi.

Iohannitius est calor innaturalis cursum su pergrediens nature procedens a corde in artari as suoq; ledens effectu. Quarti quoq; canoĩs initio. Est calor extraneus accensus ĩ corde & ꝓ cedens ab eo mediantibꝰ spiritu & sanguĩne ꝑ artarias & uenas in totum corpus & inflãmatur in eo inflãmatione que nocet operationibꝰ natu ralibus. Colliget autem tercio. Est calor con positus ex calore naturali & calore extraneo pu trediali misso ad totum corpus & ledit omnes actiones & passiões. Et iste qdẽ notificatões fere idẽ dicunt. sunt tamẽ eaꝫ aliis cõple tiores q̃dã

Cause aũt febris sicut & alioꝝ q̃t uor existũt materialis. formalis. efficiens. & finalis. Ma terialis uel subiectĩa duplex. prĩa qdẽ ut cor. uñ simplicꝰ. i. ce. & mun. Cor sẽper a febre patiẽs prĩo. corpi distribuit reliquo. Sꝫa q̃ẽtria ĩ qbꝰ fundat subiecta. ut spũs & uapor fũo sꝰ/ĩ qbꝰ fũ dat effiera. Et bũor s̃ calefactũs aut putrefactꝰ in quo fe. ꝰ sistit bũoris. ac mẽbꝝ qdẽ fe. ethice achitudialis est subiectũ. Forma aũt ipsiꝰ & ẽntia ẽ calor extraẽus seu feruor a quo ꝯnotat

Ceu pirrectos febris grece deriuatur a pir quod est ignis. Vnde Gal. ad glauconē. & Aurelius. Febricula a feruore q̃si feruicula. Efficiēs ꝯo duplex uniuersalis & ꝑticularis. Vlis qdē ē ꝑplex pritiua. añcedens. & cōiūcta. ꝑticularis est multiplex. sicut in libris tradit febriū. Finis uero illiꝰ ē nature actus nocere ac perimere. Sꝫm has quoq; cās dionez recipit ipā. qm̃ alia ut appuit est in spiritu quedam in hūoribus. Nōnulla ꝯo in mēbris. Forma eiꝰ ut calor preter naturaz diuersificat sꝫm magis & miꝰ. Vnde primo febriū. Differentie caloris sunt que ad magis & minus. Nam quedā est mordax manu quedā mitis alia media & reliqua. sexto epydimiaruz & febriū prīcipio. Sed an magis & miꝰ febris diuaricet speciem aut mīme presentis nō exīt inquisitionis. Adhuc quedaz fit ex causis primitiuis ut effiera uera quoniaz effiera ex opilatione non uera existens accidit a causa antecedēti q̃rto prīa. Ethica quoq; pluries fit a causa cōiuncta cōplexionis maliciā imprimēte prout plm sequitur febres putridas dr̃a. xciii. Interdū euenit a primitīa. Hūoralis uero semp a ꝰiuncta febriū prīo. Distinguūt etiā secunduz finem. cum quedā sint salubres ut terciana quedā mortifere ut emitritea nōnulle mediū obtinentes. Realior autē ipsius diffitio ē per formaz eius sꝫm qud ipsa diuersificatur sꝫm tria nota subiecta. Separantur deniq; effimere quia q̃dam sūt uere. ut quarū terminus ē in prima die dicta ad similitudinem entbomi uniꝰ diei uiuētis tēpore. bistoī. octauo effimerō noīati. & Ysa ac febriuz sꝫo. & ipse sunt multiplices ut earuz cause. Nam q̃rūdaz sūt aīales ut timor. ira. zcꝫ aut corporales motiue ut labor. euacuatio. & fames cum reliquis. Aut defōris occurrentes ceu adustio frigus cōstipatio cutis & reliq̃. Quedaz non uere sicut. que ex opilatione consurgunt ex sacietate nauseatiua & apostēatibus que res cōcurrunt non motiuis. Et tales ultra primū nō protenduntur diem ut interdū pertrāseundo ī quartum & quintū cōdescendant. & ut uoluerūt aliqui usq; ad septimū octauo de ꝰgeio. & preci pue q̃rto prīa. Febriū uero humoraliū quedā est ex eorū superinflāmatione absq; putrefactione ut sinocha dicta inflātiua existens uere media inter effimerā & putridaz. Ceu effimera exo pilatōne medium obtinet inter diligentem effimerā & sinochā. Altera ex putrefactiōe humorū duplex. simplex uidelicet & composita. Simplex que ex uno cōsurgit humore & ipsa q̃druplex. sicut & q̃tuor sunt humores. tertiana ex colera que triplex existit. certa. terciana continua & causon. Sinochus de sanguinis putrefactione. quotidiana de flegmate. & quartana de melancolia. Vel cōposita cuius cōpositio uel est generum remotorū ut effimera cum ethica & putrida cum illis aut a propinquo ut cuz duo aut plures cōiunguntur putrescentes humores. ut colera & flegma & tunc causatur terciana notha seu due terciane aut emitriteus & hec sepiꝰ euenit cōpositio. aut colera cū melancolia uel flegma cuz illa. uel omnes simul. Febris aūt sanguinis cū aliis non ponitur componi. saltez manifeste differētia. xc. Alterutra uero harū fit aut intra uenas aut extra uenas. Que aūt intra uenas continua existit cum meatus sit aptus quo fuligo putrida in corde mandatur neq; possit ex obstructione ac soliditate uasorum ut uenarū & artariarum proprie transpirare ad q̃ foras. Et in qua materia fuerit multa ut ī sinocho & sinocha nō appet sēsibil additō nz diūtō aut si fuerit in locis cordi uicinis & in uiis illiꝰ sicut in causone. Si aūt hū or putruerit extra uasa ceu trinus (quia sanguis extra illa. uel uētriculos cordis cum torculari seu lacuna sāguinis non reperitur.) Febrem cāt m interpositam cuius motus & quies existūt sꝫm euentationē humoris a superioribus corporum & quātitatē ipsius & qualitatē nam flegma cottidie mouetur colera de tercio in terciū. melancolia uero per quartū. In his quidez cessans ꝑoxismus recipit propter reliquias caliditatis derelictas post rsolutionē cause coniuncte que ꝑoxismū induxit & causam antecedentez adhuc remanentē que ponitur sub coniuncta afforismoꝝ. quarta. febriū sꝫo & q̃rto prīa. Cōcitatq; ad hoc non parū hūoris euentatio pretacta. Modus aūt generatioīs febris & proprie putride est quia contingit obstructio ex causa exteriori seu interiori cutis ad quam sequitur opilatio. & maxie cū fuerit mltitudo uiscositatis & grossicies materie ad quā quidez succedit ꝓhibita transpiratio & ad hāc putredinis minera & ad ipāz fuligo putrida corpetens que a corde ad singulas partes delata febrem inducit. Ethice aūt distinstio drūtia notabitur xciii. Est & diuisio alia febriū accidentalis q̃si & ambigua quoniaz quedā sunt egritudines ut que ex suis per se contingunt causis. alie sunt accidentes. ceu ex apostematibus consurgentibus in generum quocūq; febrium. Quid aūt sit calor. quomodo distinguatur. q̃lī etiā se habeat ad spiritū. oñsum drīa. lix. De inceps sciendum q; calor q̃litatiuus triplex existit quidam enī est naturalis omnino ut qui in culpate sanorum. alius preter naturā omnifariam fere ceu eorum qui in uiam mortis existunt & membrorum corruptorum sicut in herpesti omenosis. & cancrosis. ac cadaueribus. Quidaz uero horum medius uelut declarabit qui febrientiū. Propt sꝫm ꝯo sciendū q; qdā dixerunt febrē materialit esse calorez ut febris est calor

id est ī calore ꝯsistit. Et hoc ne cogantur dicere duo corpora esse ī eodē loco calorē. s. naturalē & extraneum. cū Ga. affoř. prima. ponat ut asserūt calorē fore corpus & maxime quia Yp. nil aliud per calorē innatum q̄ spiritum intelligere qui est corpus. simpliciū quīto. Et ne agens etiam & patiens loco remaneāt indistīcta & subiecto. quod quidē flm̄ & contra sentētiam ut appebit Ga. Sequiť etiā dicere ꝙ ōnis febris est in spiritu & ita effimera. Si spiritus est idē quod calor sic & febris est calor. i. in calore. Sed quomodo spiritus sit calor ostēsum differētia. lix: ubi dictū ꝙ extraneū & impprīū ualde ꝙ calor sit corpus cū purā qualitatē dicat & abstractā licet forte minus caliditate. Ponentes tñ utrūq; calorē esse corpus dicunt ꝙ in radice uel subiecto differunt. In processu autem unítantur sicut flāma duarū candelarū quarum una sit de cera cōstructa & altera de sepo. Radice differunt & materia unítantur tam̄ demum flamme ita ut ex duobus corporibus fiat unuz neutro manente singulari. Hec tam̄ non est compositio & unitatio cū uno corrupto ut accidentali remaneat alter ceu naturalis. Neq; etiā sic differunt calor extraneus in radice & naturalis durāte uita. ut cera & sepum. cū calor naťal minerā etiā caloris efficiat extrāei cū nōdū sit hic īnaturalis oīo. Tūc enī mors adesset. Dicunt etiam quidam in eorum subsidio ꝙ non oportet in omnibus actionibus agens & patiens situ fore & loco distincta sicut in permixtis quorū unū agit in quālibet partem alterius & patitur. Consimiliter in calore naťali & humido radicali & in his duobus caloribus corporeis. Sed ī illis quorū unū agentiū extra aliud existit in qd agit. At fortassis illud nō ualet cū sermo Ar. sit uniuersalis sufficienter ptis scientie naturalis uñ & uniuersalior esse debet

Itidē agit. Ar. ibidē de actiuis & passīs sibi adiuicē pmixtis ut appz ī augmēto & mixtōe.

Propť quod dicēdū ꝙ series. Ar. ē uniuersaľ licet in quibusdā magis appeat bz distinctio actiui & passiui. ut actus doīficationis ostendit uel generantis. In quibusdā uero licet id asit. latet tñ sicut in principiis generatōis cum fuerint permixta. Virtus enī per quā generatō perficitur ut informatiua uelut agens cum prīcipaliori calido magis possidet illarum mediū Que autē circumstant locū obtinēt materie & patientis magis lta & cū hi calores cōfrangūť naturalis tñ possidz cor amplioz & proprie illioz digniorē partē ut dextrā. dīa. xlvii. Innaturalis autem ab hoc calido propulsatur ad extra ut ad superficialia magis protendatur corporis.

Et ideo alii dixerunt ꝙ febris ē calor causaliter a calore nāq; causatur febris. Quod psuadēt quia si sanitas ē calor naturalis & egritudo īnaturalis tunc non uidentur essentialiter differre sed accidente solū ut sortes albus & sortes niger unde sanitas & egritudo erit idem. Dicēduz ꝙ hi sic predicti ī G. ut dclabī peccāt. Adhuc diffinitio febris seu etiam notificatio esset imperfecta oīo cum in ea non poneretur genus dicēdo febris est calor. i. a calore causata siue etiā in calore fundata ut dixerunt priores. Amplius quid erit febris aliūd q̄ calor cum sit mala complexio calida per totum anīalis corpus diffusa.

Ad quod uero deducunt dicendū ꝙ calor naturalis qui stat cum sanitate & calor extraneus qui est febris unitantur in calore ceu species in genere. ut enim homo & asinus sūt idem ī aīali sic & calor naturalis & extraneus in calore. Contrahunť autē in speciem per differētias calori essenciales & non accidētales sicut hi dicunt ut per naturale & innaturale ceu anīal descendit in hominem per rōnale & in brutū p irratiōale. Quod & actus indicant essentialiť differētes ut digerere. uiuificare. sēsibiliter ledere. ac corrūpere. Neq; est simile quod inducitur de sorte albo & nigro. Quia sortes ē substātia. albū aūt & nigrū accidentia. Calor aūt & naturalis & extraneus accidens. Propť terciū ꝛo sciendum primitus ꝙ fe. ē calor exneus. sꝛo q̄lis. Propť primū bz sciēd ꝙ calor extranaťal est ceu ēentialis forma febris. Hic tñ calor duplex est. Vnus quidem est passio & passibilis qualitas prout talis calor infert passionē in talez sensum. & huiz non est febris cum ea sit dispositio uel habitus.

Est & alius calor qui est impressio in aliquid trium subiectorum īducta. & hic calor est dispositio uel habitus ut mala cōplexio que ē febris cum fuerit extraneus procedens. zcz. Quod Aristo. indicat locans calorē & frigus in prima specie qualitatis & sanitatē & egritudinē. unde febriū primo. Substātia febriū & essentia ī genere est caloris qui preternaturam. Et primo reg. acut. Non est natura febris ex substantia alia nisi ex substantia ignis. pir enim dicitur ignis. inde piretos. unde latinus greci minus febrē a feruore ut tactum qui est ignis proprietas deriuauit. Quare Halyabbas. cum febrem diffinierit. ait. Hec quidē diffinitio ex ipā febris sumitur subā scilz ex calore extranaturali non ex ipsū sequentibus accidentibus. Quod ostenditur quia id ē forma alicuius quod in ipsius ratione ponitur. cum diffinitio detur p essentialia hic aūt calor existit preternaturaz uel extraneus. Adhuc cū forma det esse ceteris causis magis. potius p ea habet ratio perfici q̄ per alias cū sicut res bēat esse. ita & cognitōz pficiť aūt p calorē extrāeuz ꝯditiōatū ut qd a corde & reliq̄. Palin actio in cognitionē perducit essentie uelut signū et ef

Impugnā opionis

HALYABBAS

fectus in ſignificatũ et cauſã. Actio uero febris
eſt excedenter. uel preternaturã calefacere ita ut
et actus omnes ledantur et paſſiones propt̃ qd̃
febris eſſentialit̃ erit calor & preter naturam.
Propt̃ ſ3m b9 ſciẽdũ q̃ b9 calor extrãeꝰ q ẽ fe.
ẽ q̃litas q̃dã ſupexcedens horribilis calori ĩpreſ
ſa naturali mutãs ipſũ a diſpoſitiõe ſua natãli
& ſuã in oppõitã non aũt ẽ corpus. unde Yſaac
Calore extrãeo ad cor accedente natãlis egredit̃
a tẽpamẽto. Cũ aũt per totius corporis ptes di
uidat̃ ut eis uitã tribuat. q̃m a ſuo egreſſꝰ eſt tẽ
pamẽto neceſſe fit ut mẽbra eũ recipiãt in ea q̃
ẽ q̃litate q̃re calefacit & urit ipſa & generat fe.
toti actioni naturali ſubito nocentẽ. In quã
uti ſẽtentiã ꝯcidit Aueř. ita. Febris ẽ calor natu
ralis mixtus cũ aliq̃ q̃litate caloris putredĩalis.
Sic itaq̃ calor extraneus calorẽ afficit naturalẽ
Hic aũt drã. lix. ſpiritũ q̃lificat quẽ ſi uehemẽt̃
affecerit & ad cor ꝑuenerit hinc abſcedens fe.
generat̃ effiera. Si aũt hec tria humorẽ alterent
& corrũpãt febris ĩducit̃ putrida. Si ꝯo mẽbra
ethica. Quod autem ſit calor b9 q̃litas oſtẽ
dũt fe. notificãtes ꝑ eſſe malã cõplexiõꝰ calidam
& ſiccã. Noſce quoq̃ q̃ b9 calor lꝰ dicat̃ eſſe
extraneꝰ ſeu pret̃ naturã nõ tñ oĩfariam. ut calor
q ẽ ĩ corpibus mortuoꝝ ſ3m Aueř. repitur ſed
magis naturalis affectus tamẽ ut dictũ q̃litate
putredinali. uñ cũ ſit medi9 inter calorẽ natura
lem & pret̃ naturã ſicut ſemiputredo eſt media
int̃ ſaniẽ & pus q̃ ad bonũ ſĩplicit̃ ẽ ĩ ſuo genere
& putdinẽ ad malũ oĩo febriũ prĩo. Media naq̃
cũ cõponãtur ex extremis. eorũ ſapiunt naturã
ita ut ad alteꝝ cõpata uideantur altera phiſic.
qnto. naturã utriuſq̃ obtinẽt extremorũ. ꝑpt̃ qd̃
non paꝝ noĩb9 denotãtur extreoꝝ. affoř. euidẽs
q̃rta. Et ideo Aueř. mediũ hoc referẽs in alte
rum extrẽoꝝ quod mi9 uerſutũ fe. dixit calorem
naturalẽ q̃lificatũ putredinali q̃litate. Et affõ.
prĩa. Febris ẽ uerſio caloris innati ad ignitum.
Alii ꝯo reſpiciẽtes fe. ut declinat uerſus deteri
us extremorum dixerunt eã eſſe calorem extrãe
um uel extranaturalem ſeu preter naturam.
Eſt igitur febris quidã calor compoſit9 ex calo
re naturali & extraneo putredinali petẽs cor &
ab eo mediãtibus ſpiritu & huĩdis ꝑuaſa in to
tius corporis actuũ leſiones delatus. Propt̃
q̃rtũ ꝯo Ad primũ dd̃ q̃ fe. ut oſtenſũ non ẽ ca
lor qui eſt corp9 cũ calor ſit q̃litas non aũt cor
pus niſi im ꝑprie ualde pro corpore ſumat̃ cali
do. Suppoſito etiã q̃ ſit corpus oſtẽſũ quõ duo
corpora erunt in eodẽ ubi. & quõ non. Quõ etiã
agentia & patientia ſunt diſtincta loco & ſubiec
to. Calor itaq̃ erit accidens ut q̃litas & ſic dif
finitũ & genus eius erũt ex eadem egloga predi
camentali. Quod ſi. Ga. cũ Haliab. dicat. fe
briũ ſubſtãtiã eſſe ĩ genere caloris q eſt preter
naturam. accipit ſubſtãtiã pro eſſentia ceu cum
dicit. Complexio ẽ ſubſtãtia & egritudo ẽ ſub
ſtantia. drã xvii. In accñtibus enim repitur eſ
ſentia ꝑ additamẽtũ ſaltẽ. vii. methaph. & non
ſubſtãtia. Et deinceps dicẽdũ q̃ licet fe. non
moueatur neq̃ ꝑcedat ꝑ ſe mouetur tñ ꝑ accñs
ut mediante ſpiritu & ſanguĩe q ſũt corpa ſicut
ĩ ꝑfectõre tãgit̃ rõne febris. Quod ĩnuit Halia.
cũ dixit a corde miſſus. Et A. ꝑcedens a corde
mediantibus ſpiritu & ſanguine. Ad aliud
qd dicendum appuit. nã fe. eſt calor ꝑut hic ẽ ef
fectus caloris qui paſſio exĩt & paſſibilis q̃litas
Ad alia dicẽdũ q̃ ille non ſunt ꝑprie rõnes
febris ſed notificatiões cões q̃dam. Aut ſupabun
dantia. uerſio. mutatõ. & declinatio ratiõe calo
ris earum determinatĩ ad q̃litatẽ reduci poſſũt
Vel ſupbabũdantia licet ratione reſpectus quẽ
importat ſit ad aliquid tamẽ ex pte illius cui9
eſt reſpectus ut caloris in q̃litate locat̃ & ſic mo
tio & declinatio pñt aliq̃lit̃ qualitatẽ importa
re. Ad aliud dd̃ q̃ nulle fe. ſũt frĩe ꝑ ſe ꝑut
actu exñt ſed rõne typoꝝ. Non tñ de rõe febriũ
nũc ſaltẽ exñtiũ ob regimĩs laſciuiã ut appꝰ de
accidẽti. qnto. Rõ etiã ipi9 ꝑficit̃ ex refractiõe
caloris a corde in reliquũ corp9. affoř. vii. uñ de
febrib9. Sũt frĩe habẽtes rigorẽ aut horripilõꝰ
ut ſubiũgit̃. Aut ꝑpt̃ matĩam flãticã ſpſã ſuper
mẽbra ſẽſibilia. Sicut eueĩt in empiala ĩ qua ca
lent extrinſeca & frigeſcũt ĩtrinſeca uel ecõtra
ut accit ĩ lipparia & ĩ febribus apãtũ pniciſoꝝ
ĩtrĩſecoꝝ ĩ qbus ꝑpt̃ calidũ attrahẽs ut uẽtoſa
q̃ĩtus ardẽt & exteriora rigeſcũt. uñ quãdo ſitĩ
cũ hoc hũerit. affoř. iiii. ꝑnunciat̃ mortale. Cõ
tigit etiã ĩterdũ ꝑpt̃ debilitatẽ caloris nature
non potẽtis ſe ꝑ totũ expandere. Ad aliud quid
dd̃ ꝑ parte appuit. Declaratũ ẽ enĩ quõ diuerſo
reſpectu fe. poteſt dici calor natãlis non tamen
ſimplicit̃ & qualĩ natãlis ſeu extraneꝰ. Neq̃
ĩconuẽiẽs hoc apud aliquos aliqñ duo contraria
ſit̃ exiſtere. Imo ĩ qb9dã optꝰ ceu ſanitas & egri
tudo. cũ ipã abſꝰ ſãitate ẽe nõ poſſit dĩa tactum
lxxii q̃lia uñr ẽe calor natãl & ĩnãl. Aut q̃rioꝝ lꝰ
eoꝝd̃ unũ expllat ĩliqũ & cõrũpat ſit̃ tñ ꝑmañt
durãte ĩt̃ ipã pug̃ ut & mixtõ dnõt eloꝝ ut tãdẽ
calor nãl uĩcat calorẽ exneũ cũ ſãitas ĩtroducit̃
aut eq̃ qñ mors occurrit nꝰ ẽt tm̃ febrilis calor
corruptiꝰ ẽ ut ſp ões dſtruat actꝰ. Ad alid qd̃
ẽ quoꝝd̃ fallim̃tũ quo ꝑbar̃ putãt ꝰpliõꝰ malã
mõbũ ñ foř dd̃ q̃ bõa ꝰpto ẽ ſãitas ñ qd̃ ſiplĩ &
oĩo qa illa ꝰſꝰgit ex tꝑata ꝰptõe ꝰſiliũ & elegãti
ꝰpõne ĩſtĩaliũ & nã utroꝝq̃ ſil' ꝑfcã cõi. Sꝰ bõa ꝰ
plexio bñ ẽ ſãitas ꝰſiliũ. & cõpõ iuſta officialiũ.
Et ita mala ꝰpto ul fe. ẽ morbꝰ & calor exneꝰ.
Hec autem diſſolutio fundatur ſuper illud
quod oſtenſum differentia. lxv. q̃ ſanitas ſpeci
es exiſtit ſpecialiſſĩa. Egritudo ꝯo ſubalĩna.

ysaac

Auer

drã. lvnij.

pa Affoř.
Febꝰ.

Ad Art.
mi oppo.

Quod humo

DIFFERENTIA.LXXXVIII.

¶ Vod humores non possint piodice cõfluere ostẽdit. Quia aut erit ab aliquo ipõrũ ĩtrĩseco uel extrĩseco. Sed neutro põt eẽ.ñ qdẽ primũ: cũ sãguis prĩcipalior exñs huõrũ nõ ꝓfluat piodice. sed moueat assidue putrefcũs uel ĩflãtꝰ. cũ tñ uideat pre aliis cõfluere multiplicior. n. ceteris & ꝓfundior quod ad cõfluxioẽ coopat. Geofar ĩtroducto. iii. Nã. sũ. qa aut sũt elemẽta a qbꝰ nõ cũ motũ habeant rectũ. hic aũt ꝓfluxioĩs ẽ reflexus. uel a corporibꝰ supcelestibꝰ. sed neq; ab his cũ fluxio hũorũ ipĩs nõ ualeat coaptari: quoniã octaua spa sm ptholomeũ ꝓplet cursũ suum ĩ. xxx. Iupit ĩ xii. Mars in duobꝰ. Sol. Venꝰ &. Mercurius uno. & Lũa ĩ. xxvii. diebꝰ & viii. horis fere. Periodꝰ aũt hũorũ. utplurimũ ẽ triũ dierũ. Adhuc aut a natura supiori aut ĩferiori. nõ quidẽ hac: qa natura ĩferior a supiori gubernat: oĩs aũt illiꝰ motꝰ gubernat inde. Vnde sũ creticorũ. Oẽ bonũ pulcrũ. & omẽ quod ordĩ uni adheret & uie. Et ostẽdit ĩ eo uestigiũ sapiẽtie. nõ ẽ nisi de sursũ. Neq; etiã a supiori. quoniã agẽtia & patientia ũ ĩ materia coĩcare. prĩo de ge. Sã natura ĩferior ñ ꝓĩcidit cũ supiori ĩ materia. Cũ celi etiã sm ꝓmẽtatorẽ alia sit ab ea q̃ istorũ materia. Amplĩꝰ. illud ñ ꝓfluit piodice quod ẽ ut mã & ĩ eẽ ꝓtiẽt p formã cũ det eẽ. & maxĩe sistat que ꝓpositi. hmoĩ uero sũt hũores ad aĩaã corpis ĩformatiuã oĩs. Eti si ꝓfluerẽt cũ sit motꝰ qdã & motus oĩs a calido & spũ. calidũq; & uẽtositas reqrãt. opat. n. sm albũasar ad ꝓfluxũ. tũc colera & melãcolia magis ꝓfluerẽt flegmate. cũ melãcolia sit uẽtosa. xxx. ꝓble. Et colera calida cuius oppositũ expimur. Palin. melãcolia ñ ꝓfluit. cũ sigillet a terra. que ĩmobilis extat. de aĩaliũ motu nã colera cũ sit calida & sicca opposita nature aq̃. a q̃ ꝓfluxꝰ seu accessio & recessio iueĩt. Hũores igit ñ potũt ꝓfluere piodice/

Cuius oppositũ expit sẽsus. Adhuc. illud dicit ꝓfluere piodice. quod certis horis mouet de circũferẽtia ad cẽtrũ uel eõ. Sã hmoĩ sũt hũorũ cũ sĩt hũidi currẽtes. Impellũt. n. a frigore ĩtrĩsecꝰ. sequentesq; caloris motũ. expandũt extrinsecꝰ illiꝰ expãsiõe Quod & mõꝰ euẽtꝰ ĩtpositedenotat: ꝓcessꝰ nãq; fit primũ a minera putredĩs ad cor. & inde ad reliq̃s corpis ꝓtes. Quare hũores ualẽt ꝓfluere piodice. Propt primũ qdẽ sciẽdũ. q; qd sit hũor & quõ distĩguat mõstratũ drã. xxix. Cõfluxus aũt ẽ motus quo natura cũ calore & hũoribꝰ retrahit a circũferentiis ĩ centrũ. & demũ ab hoc ĩ illas expãdit. Qui sufficiẽt assimulat accessiõi & recessiõi a lũa cãte ĩ aquã Ipã nãq; expãdit a medio ĩ que extra. Et accidit cũ lũa ꝓgradit a pũcto oriẽtis ĩ celi medĩũ: & deĩde restrĩgit ad ĩtra. donec ad angulum pueĩat occidẽtis. Et ab hĩc redit ĩ expãsiõe ut a natura. quousq; ad ãgulũ pueniat terre. a quo ut prius ĩ se reducit: ũde ĩ cẽtiloqo. hũiditates corpũ accedũt ĩ prĩa q̃dra. ĩ sã recedũt. & ĩaliis ꝓportõabilit duabꝰ. ut declarabit drã. clxviii. Ad quẽ qdẽ accessũ & recessũ iuxta Geofar ĩtroductorii tertio tria ũ ꝓcurrere. aquã uidelicet: ꝓfũdũ. longũ. & latũ. aspũ. duꝫ. mõtibus altis ꝓsitũ. & uẽtosũ. Aq̃ quoq; cꝰ q̃titas sit multa nõ fluĩbus nouit effusa. sã longo tẽpe prolixo aggregata: hec. n. dẽsata ac salsa efficit uel amara. uaporesq; & uẽti nascũt hĩc dẽsi. Cuiꝰ uõlocꝰ & aq̃ sũt oppõti. ĩfluxũ & refluxũ suscipiũt minĩe. Sũt aũt & aq̃ꝫ q̃dã que mouẽt a genẽãte Cũ. n. fuerint extra ꝓpriũ locũ. ipsũ eaꝫ expetũt grauitate. ceu q̃ fluminũ. Et lunã opportet tertio ĩtueĩre cꝰ dñiũ ẽ sup hũida. ut hũiditates cẽbrũ. nuchã. pĩguedines & medullas creticorũ & ĩtroductorii. iii. Ipã nãq; ascribit aq̃ ceu sol igni. drã. xvi. ũde sm ipsius motꝰ diuersitatẽ pmutationẽ suscipit bꝰ aqua maxĩe. potiores enĩ aquaꝫ ita mouẽt attracte a lũa. Sic plura naturaliũ se ꝓcitãt & attrahũt. Magnes enĩ ferrũ euellit ad se: Alnapth uero albũ bitumẽ q̃dã iudaicũ ignẽ ex distãtia q̃multa. Ita ut prauĩ eo sacerdotes decipiãt plebẽ. Et lapis qs acetũ absq; ꝓtactu. Et alius oliualis oleũ. ac karabe paleas. Dictũ ẽ aũt sufficiẽt. q; termĩ aquo & ad quẽ. dĩr hic & ĩ ꝓfluxu aque differre: nam hũores cũ suscipiunt moueri. magis a circũferẽtiis tẽdũt ad cẽtrũ. & hinc ad easdẽ. aqua autẽ ẽ eꝰtra. Est aũt piodꝰ in quod ĩcepit circuitꝰ tminatus. cuius hĩc sũt due ꝓtes. s. poxismus & declinatio: unde afforismoꝫ prĩa. ꝓpocismũ ũ te ĩtelligere. totiꝰ piodi ꝓticulã detmĩare. q̃ a prĩa ĩmissiõe usq; ad statũ. sicut reliquã que declinatioĩs meliorẽ. Et cuius qdã ẽ fixus eadẽ hora ĩceptꝰ. & terminatꝰ: Aliꝰ preaccipiens & reliquus postponẽs. Qui & ꝓprie fit ĩ febribꝰ in qbus exacerbatio repit. ac qes maĩfesta. Im ꝓprie uero ĩ bis. q̃ additionẽ & mĩnorationem suscipiunt pocismi. Impropriissĩe aũt in horũ oppositis. ut ĩ febre sãguĩs. aut cãsoĩbꝰ certis nisi qs uelit totã egritudĩẽ unũ apellare piodũ cũ a sanitate ĩcipiat: & ad ipsã tãdẽ terminet. Et iõ febriũ q̃dã ponũt ꝓtinue. altere uero piodice. hic aũt piodꝰ ñ fit. uel haud ꝓcipit ĩ corporibꝰ saĩs. Propt sã qdẽ sciẽdũ. q; id q̃sitũ extat difficile. unde. iii. creticorũ. q̃re ĩ morbis acutis. p tertiũ ueniunt pocismi ut ad multũ In ꝓplixis uero aut dierũ unoquoq; uel p tertiũ ĩuenire. nõ ẽ facile. Insup nullũ repiens de hoc quesito modernũ scriptorem. ad ãtiqores meꝰuertens. eos ĩueĩo utcũq; dissonos. & cãã ĩn eo tangẽtes. magis ex materie dispositiõibꝰ quã ex forma agente & a fine. cũ omnes recte cãntẽ

oporteat ĩtueri. Necessitas.n.ex aliis causis. &
ñ ex materia alicui9 ē sūēda ceu sz̃o phisico4 &
prio de ge. aĩaliū detestat ēpedocles. Quidā nāz
causā assignāt ex parte substātie bū o4 q̃titatis
& qualitatis. Alii ex pte loci. Nōnulli ex
calore naturali. Alii uero extraēo. Vnde collz̃
quarto. Cā ppt quā circuitus febres habēt. est
qa bū or q putrefieri debet. ñ putrefit simul &
semel. qa ĩ eo putrefactioīs prepatō ñ ē 9pleta
sz̃ paulatīe in putrefactiōe pcedit. Et hec seqt
mōm ordinatioīs. qa hec opatō szm aliquē mo
dū ē naturalis. quoniā natura ĩ hoc regimē hz̃.
eo q ē putrefactio cū digōne. Et iō uarietas or
dīs in circuitib9. signū ē prauū. Et nō ē hec
opatio attribuēda calori putrefactibili substā
cialit sz̃ naturali: qa ĩ materia ñ naturali opat
sic ĩ multis uiis nature reperit. Et radices Ga.
qbus conat attribuere ordinē circuituū substā
cialit calori putrefactibili hic īfrīgūt. Et ppte
rea nrā snīa ē ĩ hoc peĩt9. q natura istos circui
tus cū calore operat ĩtrīseco. q̃uis superuenerit
huic calori aliqd extra naturā ĩ q̃titate aut q̃li
tate eo q ē agēs ĩ materia ñ naturali ut ĩ hūore
egritudīez faciēte. Et isti circuituū ordīes diuer
sificāt szm naturā hūoris & q̃titatē. Et hic qdē
sermo cū eo q ē coīs nō cauē piodice coaptat9
fortassis patit calūniā in nō paucis. Primit9
qdē eo. q calor naturalis nō esset cā piodi cum
eēt mouēs motū 9seruans & ñ īcitās. Adhuc
natura nō mouet nisi percepto lesiuo. Et cum
colera sit magis effreīs & nature odiosa. Cole
raq nigra szm alexādr4 īimica. he deberēt āplī9
flegmate 9fluere. Rursus. ñ sēp īputrefactiōe
fit digestio. ymo nō parū āplior suffocatio uel
immēsior corruptō. Palin. uarietas ordīs cir
cuituū appbat. cū eius detestet oppositū. unde
afforismo4 quarta. Quib9cūq poxismi fiunt
q̃cūq dimiserit febris ĩ crastinū eadē assūpsēit
hora discrapta. nisi uelit uarietatē ordīs circui
tuū ex debilitate nature. Iuxta illud e9dē q̃rte.
Si rigor īciderit febre nō deficiēte iā debili exñ
te uirtute. mortale. Sz̃ q̃q id uerum. eius hoc nō
patit positō. Dictū aūt Ga. quod is accipit
ex. szo febriū. aliis e9 bndictis omissis. ampli9
ualz̃ suo. cū calor putrefactibilis remanēs hītu
ĩ mīera putredīs ex precedēti poxismo qetata
cibo. nō certissīe occurrente supato: cū modica
euentatōe forinseca. mox qdē hītu fit actu. ceu
calor sopit9 in calce 9surgit. cū fuerit aq̃ 9spsz̃9

Quod aūt de hoc magno4 sermōes q̃q ĩ me
dicina sufficiāt. nō tñ cāz̃ simplicit & diuisim
euēnt. besitatū. In sequēti maīfestabit proposi
to4. unde fit opus alia ipsis 9iungere. ut causa
siplicius & precisius hēat. Propt tertiū qdē
primit9 premittāt quedā necēaria. Et deinceps
q̃obrē febris efficit q̃dā 9tinua. & alia ĩtpolata
cū diuersitate tēpis exacerbatōis & qetis. Et
tertio precisius. ut possibile ondā cur hic hūo4
9tinue. ille quottidie. aut alit certo tēpe moue
at. Propt huiz̃ primū sciēdū. q cū oīs effcūs
cāset ex actione agentis in materiā. Confluxus
eqdē ita suscitabibit ĩ hūores. Qui.n. tangit
materiā omisso agente. uel agēs illa derelicta in
sufficiens extat. cū materia se ipāz̃ nō educat ĩ
actū. nz̃ p se agēs ĩ se met agat cū actio ĩ mate
riā 9cidat. extrinsecā. Ceu negocians de corpe
aĩa neglecta. uel e9tra. ut quosdā mordet A4. de
aĩa prio. Materia uero in qua fundat pyodic9
9fluxus. sūt hūores talib9 uel aliis pprietatib9
insigniti. Agēs aūt ē corp9 celeste. naturā medi
āte elemētarī. ūde de aĩaliū generatōe q̃rto. Sic
in aere & oēz̃ uidem9 humido4 naturā stantem
& pmutatā. szm uento4 motū & statiōez̃. Et ae
rē szm spūs solis & lūe piodū: Ita & que ex his
9stituta 9seq necessariū: nā szm necessariū ē 9se
qui piodos eo4 que prīcipaliora. Vita nāq est
spūs qdā. & generatō & diminutō. Cū igit hūo.
sit prīcipaliores sole & lūa. eo4 pyod9 ut cōflu
xus sequet solis & lune. & uīuersalit astro4 pio
dos ceu principaliores. uelut in aere omē huīdū
ac aerē ex his naturā stantē recipit ac pmutatā
Hic nāq motus siue mund9 9tinuus ē supiori
b9 latōnibus ex necessitate. ut oīs ipsius uirt9
gubēnet inde. Methau. prīcipio. Vnde Mesaba
lach. simile ē op9 plaētar4 in hoc mūdo magne
ti & ferro. & ix. iudices: oīs hūane geīture 9diti
o. ex planetis eorūq signis. tāq̃ ferrū ex lapide
magnete depēdet. Amp. nosce piodos certos
ĩterpolatarū hos eē. nā flegmatica xviii. equidē
affligit horis. & vi tepescit. Terciana quoq xii
& xxxvi qescit: quartana uero xxiiii. poxismat
& xlviii. ĩterpolat. Indeficiēti uero aliq̃do extē
siori predicto afligunt tēpe. interdūq minori.
Quod & qetes 9secūt. Quo4 qdē īdetermi
natioīs triplex ē cā. puta humor: q aliquādo est
maior aut minor. uiscosior uel īcisior. grossior
aut subtilior. calidior aut frigidior. Ac uirt9 q̃
fortis extat interdū. & aliquādo infirma. tertia
uero corpis 9structio. nā aliquādo rara. porosa
leuit 9meabilis. & nō rara hec opposita. In qb9
qdē reptū ē mediū 9tēpatū. Si ergo tria adīuicē
9ueniant. prima īitiū p9ponet piodi. & breuis
ēs cū accidētib9 molestis mīme ipsius qetabi
tur poxism9. In reliquis uero tribus oppositis
sec9 eueniet uelut mediocrit ĩ medīīs. szo febri
ū & viii. terapētice. Rursus quoq aduertēdū
q hu. gubernāt forma ppria ceu aĩa oīs. cum ĩ
naturali fuerit corpus dispositiōe oī. Interdū
uero magis ostendit uirtus supna. ut cū fuerit
discrasiatū ñ gubernati nāq tūc pfecte ab aĩa.
motu agitantur corpū supio4 ac elementorū
Quod indicat corpa optīa. in quibus nulla uel

Cā circuit ĩ febrib9.

Varietas ordīs circuitib9.

Auic. q. c. 6. tr. 3.

Con dā Autr.

modica ab huiōi cāsat impressio. In lapsis aūt nō omīfariā maīfesta sed ī egrotātib9 apparēs oīo. Ceu in aīa sʒm Geofar. q̄dā nihil aut minime 9fluūt. alia īappnt. & tertia maīfeste usq; quaq;. Nec tn̄ id ē repugnans ei quod dictū ē. huīditates accedere ī quadra prima. & reliqua: hoc nāq; eueīt sʒm q; extat possibile. uelut sub iectū fuerit coaptatū. tūc nāq; agētis in ipsum 9cidit act9. Propt huiōi sʒm sciēdū q; hūores possūt ad duo 9pari: Aut ad eo4 ītrinseca. uel forinsēca. Siqdem primo quadruplicit euenit sʒm quatuor ī eis ad pns repta: ut substātiam. quātitatē. qualitatē. & locū. Ex his nāq; secūdū Halyab. viii. theorice. & ysaac febrium v. 9surgūt 9gregatioīs hūoris a putredīe uelocitas uel tarditas. facilitas putrefactioīs aut difficultas & ipsius euacuatioīs accelerato. aut mora. Si. n. hūor fuerit substātie mediocris multe q̄titatis calidus & huīdus. & ītra uasa ut necesse sit locat9 nō ꝓiodice 9fluet. sed 9tinue magis uelut sāguis. oīa enī īcidēt unam prima. ꝓpt nāq; ipsius substātiā fluxibilē. multā calidā & huīdā putrefactioni paratā. & maxīe ꝓpter locū intraneū a deo 9tinue & uniformiter affliget. ut additō n̄ ꝓpendat ī ipso. nʒ mīorato. Quod uniuersalit oīs agit materia. cū ī cordis ītimis fuerit situata. Ceu causō ostendit flegmatic9 etiā. Fuligo nāq; putrida cor directe petit & assidue n̄ ualēs ꝓpter ꝓietū obstaculū transpirare. Et ꝓpterea nō ut ꝓiodicis febriū sudor expectat in talib9 cū id quod inflamatū extat ac putrefactū ī unā ꝓtiū ātēq; resideat. quod 9tinuū similit afficiat: be qdē febres breues existēt. & in vii. ut multū diebus tminate duplicit. une qdem ꝓpter eius materiā coctioni obedientē de leui. alit uero ꝓpter eius subtilitatē & acumē. Causā quoq; istig satis īsuetā. Aū. huic supaddidit ut qa id quod a mēbris dissoluit sensibilib9 n̄ sētit. Cū aūt materia fuerit extra uasa nō 9tinuatur motus. sed anesis ꝓ oppositū eius quod dictū ē euenit quo eqdem ite4 supuenit interruptio. Quādo enim caliditas finit materiam ad putredinem motā cū nō sit 9tenta in uasis cogens expirare quod ei9 subtile remanet īcineratum & terreū quod uehiculū non extat caliditatis & febris. Ceu apparet ī stercor4 quādo īcendūt cumulis. Cū aūt itidē ans causa ex cibo n̄ certissīe supato. ad minerā 9currit putredīs. & reliqas calidi tatis īuenerit. ex putrefactione preeūte īflāmat uice alia. Ceu calx 9spsa aq̄. quod ꝓdurat quo ad cā ans ad mineram putredīs ī ea caliditatis precedētis uestigia īuenīes sufficiētia poxismi Ga. & quarto prīa. Quare uero flegma post sāguinē est adauctū. & qa huīdū pa4q; frigidū sʒm. A. corpis 9patiōe uiscosū. & locū obtinēs extrinsecū a sāguine putrefactioīs aliis reddit

Causop. pu. fuligo.

Flegma.

aptig: ꝓpter nāq; quātitatē & huīditatē. Est. n. sʒm. Alexandrum quotidiana diues mā grossa & uiscosa. uelocig ad putredinē aggregat & putrescit his facilig: ꝓpter uero uiscositatē eius manet pamplig putrefactio. Non enī potest ut plures alio4 resolui. sed ꝓpt frigiditatē aliq̄lē & locū forinsecū desistit putrescere n̄ ꝓmultū. ita ut tpūs putrefactioīs eiusdē sit pamplig qetis hora. Melācolia quoq; quia grossa pauca frigida & sicca. ceteris tardig putrefactiōi subicit. Tn̄ qa est corpg huīdū liqdū seu currēs: humor. n. & quod tale putrefactioni aptū & proprie cū calorē suscepit extrāeū. Cum aūt mota fuerit. diutig eig ꝓdurat exacerbato. ꝓpt īpressionē ī subiecto factā terrestriori ceu q̄ ī lapide ostendit facta. ut tēpe ampliori intpolet q̄ poxismus existat. Colera uero subtilis medium īt hos obtinet hūores nec ita ad putrefactionē ut flegma ē apta. neq; ut melancolia īdisposita minoris enī quātitātis existēs q̄ flegma. & amplioris quā melancolia. ut ostensū ē drā. xxxii.

Et qa calida ē & subtilis. plus recipit passionē. primo sʒa. Et febriū. primo. celerig aggregat ad putrefactionē quā melācolia. Sʒ quoniā sicca amara putrefactiōi resistit. & qa subtilis celerit dissoluit. ut eius poxismus nō ꝓmaneat diu. Est nāq; ī subiectū subtile facta impressio quod cito suscipit citoq; susceptū ꝓdit. ut aer denotat autūpni. ita ut tempe minori affligat quartana minoriq; pauset. Pret aū hec que hūoris. oportet attēdere robur uirtutis ac eius oppositum cū hītu corpis raro uel denso. Et dispositionē etiā ꝓticule mittētis & recipientis febriū apparēs sʒo. Ex his itaʒ colligat diuersitas ꝓxismi & qetis īterpolata4. ex his q̄ ītranea sunt hūo4 ostēsa. Sed circa predicta eueīt dubitare. qa 9cessū ē multitudīeʒ ad putrefactionē disponere. & quod mouet amplig putrescēdū. Quo4 9traria quartg 9tinet methauro4 ita multū quidē mīg putrescit pauco. Similit quod mouet & fluit minꝰ putrescit q̄ n̄ motū. Dicēdū q; uera sūt hec. Siqdem multū ē & motū trāspirationē suscipiant. qa ī his uirtg 9seruatīa inexistit ī tensior. Si uero euentatōe careāt secg 9tīgit. Similit & ue4 fit. cū multū & paucū & motū & qetū equalit fuerīt apta uel īdisposita putrescere. ut sanguis denotant & melācolia. Si aūt hu. referāt ad extrinseca. duplicit euenit sicut & ea duo existunt. Aut. n. se habent ꝓ modū agētiū prīcipaliū. Et ita celo4 corpa. uel īstrumento4 & tunc elementa. Quibꝰ duplicit appropriant. Aut rōne substantie. uel accidētis Et id uel qualitatis. uel quātitatis. uel etiā motꝰ. Siqdē rōne qualitatis dicēdū. q; cū sāguis ueri attribuat. cui caliditas īsunt & humiditas Sitq; qualitates be motꝰ & ꝰfluxꝰ cātie. maxie

Cotidiana sʒ Alex.

Melā

Colera

Fortitudo Virtutis.

Dubi.

Extiorq; respectu.

expandēdo se assidue a centro ad circūferentias
Calor enī mouz huīditatē.& ipā tāq celerio pas
sibile.dilatat secū & ad exteriora expandit. ita
ut motꝰ hic absq; pyodo ꝰtinet ī finē.Et qa
frigiditas ē in flegmate huīditati ꝰiuncta. mo
tū eiꝰ impedit expāsiuū pretactū.uez qa ñ mul
ta.& caloris susceptīa accidente. ut exopilatōe
quā causat.liz motus eius sit adintra.febrē int
posita cāt.At qa ī colera caliditas iuncta sicci
tati.mouere habet ad extra.Siccitas uero eꝰtra/
motus impedit calidi.ut interpolatō maior q̄ ī
flegmate interueniat. Sed qa ī melancolia fri
giditas est siccitati admixta.cū utreq; ꝰstrīgant
& reducant ad intrinseca.ꝰfluxus tardat ipsius
ut quies sit maior exacerbatione.q̄ etiā ꝓtēdit
amplius quā expetāt qualitates.ꝓpt substātiā
terrestrē in qua facta extat impressio: Sicut in
colera est minor quā exquirat.ꝓpt substātiam
huic oppositā.Ita nāq; huiōi qualitates uidētur
opari in uniuerso. Si aūt ītendat in motꝰ ele
mētoꝝ. īuenient hūores utcumq; sibi corrñtes
nam ignis secūdum eiꝰ ptē supiorē motu orbis
agitat.& nō totus.ut ostēdit cinis permanens
sacrificioꝝ reptus in āno sequēti.xxvi.proble.
Ita & colera sibi ꝰtributa minori tēpe mouet
qescitq; ampliori. Et qa aer in ꝰtinuo extat
motu & turbatione.ut denotant athomi ī ipso
ꝰprehensi.sāguis eī apꝓpriatꝰ similit agitabit
postq̄ moueri incepit.donec cesset oīq;q; ꝰtinue
Sed quoniā aqua minus illo mouet.motum
enī habet refluxū accessioīs & recessioīs.ī quo
quies incidit. phisicoꝝ.viii. Flegma quidē
illi ascriptū diutiꝰ mouebit ꝑ paꝝ qetatū. At
qa melācolia ꝓportōnat terre.q̄ mīme mouet
sz̄m totū.uez sz̄m ptes magis. unde ꝰmētator
phisicoꝝ prio.Dubitat de ptibꝰ que sūt apud
centrū terre utrū possint moueri an nō prealiis
cū difficultate mouebit diutius qetata motus
tamen eius longeuus ꝑdurat. Rōne quidem
attributioīs in substantia ꝑsuadet.qa quanto
hūor fuerit subtilior tanto erit mobilior.ceu
colera recepta impressioīs nō retētīa.& quāto
grossior tanto motui īeptior.ut melancolia de
signat.sicut in elementis euenit pret ignē.q eiꝰ
substantie subtilitate nō oīfariā motus ꝑseqt
orbis. Ex ꝑte quidē quātitatis in hūoribus
īstantiā non recipit.Quanto nanq; augmētati
ores.tanto mobiliores & eꝰtra.In elemētis uero
propter id quod dictum est in igne. Si uero
hūores reducant simplicit in celestia.uel ī lunā
cum elementari materia sibi ꝰtributa.aut pla
netas.ut dicat tunc inē alicui.q; melancolia ꝓ
porcionet Saturno rōne frigiditatis & siccita
tis motusq; tardi.Ipse nāq; ut testant astrologi
tarde mouet:sz̄m motū longitudīs q in oriens
connaturalior est sibi:similit sz̄m motū retro
gradationis q sibi innaturalior est.uidet nanq;
diu subire:Sic & melācolia lōgū habet ītuallū
ac etiā ꝑoxismū. Colera uero dat Marti calido
& sicco. minus Saturno tardo.In quo etiā mo
tꝰ lōgitudīs cōnaturalis illi ē longior. retrogra
dationis aūt breuior.quā etiā in melancolia qe
tis respectu. Flegma uero lune ascribit muta
biliori frigide & huīde.Cuiꝰ motus ē preceps
laboriosus moīce quieti.ut declarabit ꝰiunctꝰ/
lōz ipsū diutius mouet ꝓpaꝝ qetatū. Sāguis
quoz Ioui principalit ascribit calido & hūido
& ceteris planetis.cum ipse fons uite alimenti
& totiꝰ existat nature.Et qa eius motꝰ ē ꝰtinu
us.Sol enī nunq̄ retrocedit neq; alii una.lō mo
tus extat ipsius ꝰtinuꝰ.Propt huiōī quoq; ter
tiū.& ptē distīctionis altera preeūtis īmediate
sciēdū q; hu.q̄q̄ natura ꝰplexionali filiis ꝑnūtiē
tur ab halyab.& Ysaac.ēlementoꝝ.eoꝝ.n.q̄lita
tes his ascribunt.ut colera calida.& sicca.igni
ꝓporcionata zcꝰ. substātia tamē ipsoꝝ coap
tant aque āpliꝰ.quod ostendit corpis resolutō.
Nā huīditates subtiliant & fiūt uapores.prio
theorice.uapor aūt ē huīditas aquea minutatī
decisa.simpliciū primo.Et febriū ysaac quīto
humores ꝰuertunt ad aquā.Cū igit flegma sit
aqua ꝓprie. ac lūa ei ascribat. & ꝓporcionabi
lit ipsū ceu aqua ꝰfluxū habebit. Et quia ī hac
ꝰcidit qes. accessus. n.& recessus ut pretactum
motꝰ ē refluxus.ī quo qes interuenit meīa:sīe
nāq; ea duo motus recti neqūt copulari.Similit
euenit ī flegmate.qa motus eius ē pluriꝰ ceu
xviii.horaꝝ.quies aūt modica ut vi. Quod
dearticulat.Sicut enī ī lūa ꝓpt ꝑuitatē epicicli
& motus lune in illo uelocitatē.nō ꝑcipit statō
directio.neq; retrogradatio: sed uelocitas.tamēn
cū fuerit in ꝑte īferiori epicicli.& tarditas/cū ī
supiori.Sic etiā in flegmate modica sentit pau
sa & falsa.unde quarto prima.Flegmatica non
eradicat.quin ibi sint reliqe occulte.quare fe
briū sz̄o.Nō expurgat fīalit ī ꝑoxismi declina
tiōe.Sūt aūt sex huiōi qetis hore.qa īūdatiōes
aq̄ & uniuersalit huīdoꝝ.ut ostēdet drā.clxviii.
tanto ꝰplētur spatō.In sex enim horarū spatio
quartā ꝑagūt celi unā.Et qa flegma ñ poterat
motum lune ac aque ꝰsequi oīo.in una lune celi
giratione. q̄ tēpe mīori ꝑficit.xxiiii.horaꝝ eq
noctialiū.deficit abilliꝰ motu in sex horis fere
Celerius enī ipā sole orbē ꝑcurrit proprio mo
tu Et iō uelociꝰ ad punctū ꝑuenit prefixū. Et
qa melancolia minime ꝰpar est aque & lune.iō
motū eaꝝ imitat q̄ ꝑum.Cū enī sit ad motū &
ad impressionē suscipiendā īdisposita.propter
substantiā grossā & qualitates motui obuias
nō solū unā oportet lūe celi circulationē prece
dere ut agitet.sed & duas:ut tādem dispositiōe
lūe diu affecta.in tertia eiꝰ moueat circuitione

in qua ꝯcitatur oĩ ꝓpt uirtutẽ ipĩꝯ in ſubiecto terreſtriori impreſſã. Eius tamẽ yſaac quietem ſoli aſcribit. q̃ in xxiiii. horaꝝ ſpatõ ad eũdem reuertit punctũ. Et q̃a colera mediũ ĩter hos obtinet hũores. ipã mediocriter mouebit & q̃ tabit. quoniã poſt flegma plus participat aque ſubſtantia & lune. uigore tamẽ propinquior ẽ melancolie quã flegmati. Nõ ſolũ ſex horis q̃ tat ut id. neq̃ xlviii. ut melãcolia. ſed medium geometricũ obtinet. appinquando melãcolie motui amplius quia xxxvi. Non enĩ potuit una circulatione moueri ut flegma. neq̃ duas poſtulabit ceu melancolia. ſed ſibi una ſatis af fuit cũ dimidia. Neq̃ tanto mouetur tempe ut flegma. cũ minꝯ ꝯcitari ſit apta. tanq̃ mouẽtiũ minus pticipans ꝓprietate. neq̃ ut melancolia ſed mediũ obtinuit ſicut xii. horas. Ipſa nanq̃ ſubtilis impreſſionẽ ſnſceptĩa celerius derelin quit. Noſce ſiquidẽ. q̃ neq̃ ĩ talibꝯ t̃minos expedit oĩo preciſos inueſtigare. unde de bis fe briũ ſꝛo. Diligentiſſĩa ſubtilitas uidet ĩportũa Cũ etiã aqua nõ precioſius oĩfariã ꝯcitet a lũa Motus enĩ & ꝯiunctiões pamplꝯ tpũs effectũ inducũt. & maxime ſupioꝝ orbiũ & planetarũ Cauſa nãq̃ ñ ſemp tempe ꝯiũgit effectui. Que dam nanq̃ plurimũ diſtat ab eo. ut generans a generante: Alia uero ꝯcomitat ĩſtãtanee. ut illu minatio illuminãs: nõnulla q̃dẽ mediũ obtinẽs ut cauſa ſufficiens calefaciens aliqua. Ad cuius ſepationẽ aliquãdiu ꝑmanet calor. qualis ẽ lũa hũoꝝ ꝯcitatĩa ac etiã aque. Quod aũt fulcit amplius q̃ dictũ eſt. quia ꝯfluxus hũoꝝ & pauſa credo q̃ fit lune pyodo. ut aut xviii. uel. vi uel xxxvi. aut xii. ſeu xlviii. uel xxiiii: ſemper. n. ſex hore quadre mora ſeruãt illeſe. Sic itaq̃ flegma tis motꝯ cũ eius quiete. & colere quies cũ motu ꝓportionẽ ſeruant in numeris tripli. ĩq̃ diapẽ te dyapaſon locat: ꝯuerſo tamen modo: quia in flegmate triplũ ẽ hora motus. ad eam que quie tis. In colera uero eꝯtra. Motꝯ uero melãcolie cũ eiꝯ mora. ꝓportiõeꝫ ꝯſtituit dupli. ex q̃ ſiphoĩa ꝯſurgit dyapaſon. drã lxxxiii. Cũ autẽ predicti motus nõ ꝯcidant. ut diffinitũ. euenit quia nõ directe ꝯſecuntur motũ lune. neq̃ aqs ꝓporcio nãt effluxũ maĩfeſtũ habẽtibus. ſed alteris. At q̃a ſanguis aque ꝓporcionatur fluxui. ꝓpterea in motu extat. ut illa ꝯtinue pyodũ nõ recipiẽs quiete diſtinctũ. Accomodatuſq̃ etiã aeri. qui ĩ grandi extat turbatione. tum propt planetas plurimos ipſũ ꝯcitantes. tumq̃ ſubſtantiam & qualitatẽ illiꝯ paſſibiles uehementer cũ id dif ficile: unde creticoꝝ tertio. nõ facile fit cauſam aſſignare. cur in acutis morbis ut ad multũ fit poxiſmꝯ ꝑ tertiũ. in croĩcis uero quottidie aut in quarto. Sed dubitõ emergit ĩpremiſſa. quia ꝯmentator prĩo & ſꝛo. c. & m. Dixit Aꝝ ĩ libro

de animalibus. q̃ natura lũe coĩcãs ẽ cũ natura terre ꝓpter luĩs in ſe defectũ Cuiꝯ ſeries q̃rto de ge. Terra uidet coĩcans quarte ſubſtantie. ſꝛ aque ꝯtributa eſt luna. Dicendũ q̃ utriq̃ prĩci palius. tñ aqua ꝓporcionatur fortaſſe natura & motu. quod eius oſtendit actus. terre uõ ſicci & opacitate ſed non tantũ actione. Propter quartũ uero. Ad primũ dicendũ. q̃ licet ſãguis nõ fluat ꝑiodice. nihilominꝯ alii hũores poſſũt intpolate ꝯfluere. Cauſa nanq̃ pticularis ẽ. qua nõ ſic ſanguis poteſt ꝯfluere. liꝛ etiam ſãguis ſit multꝯ. cũ tamen peccat. natura magis iraſci tur ꝯtra ipſũ. cũ grauior ſit offenſa. quanto cõ mittẽs proximior extiterit. Neq̃ locꝯ eiꝯ ẽ latꝯ quod reqrit ꝯfluxui ſꝛm Albũaſar. lꝛ ſit ꝓfũdꝯ & longus. Aut fortaſſis hũc peryodicare quis ſentiet. non tamẽ ꝓpt maiorẽ motũ ipĩꝯ ꝑcipi etur. q̃a motus pui latent. ſecus maiores. de ſõ no & uigilia. & in deſenſu & ſenſato. motus maior ſemp minorem depellit. Dicendũ etiã q̃ motus non ẽ hic hũoris ꝓporcionatꝯ elemẽ tis. prout habent ipſũ agenerante. ſꝛ ab aliqua uirtute ſupioꝝ eis ut oſtenſũ indita: neq̃ ꝯflux us hũoꝝ euenit motu orbis aut planetaꝝ totali ſed ut uiſũ magis ꝑticulari. ut lune ꝑ quadras que ſꝛm Alchabriciũ dat diſpoſitionẽ ſuã om nibꝯ aliis planetis. i. reddit ſe diſpoſitam ad oĩum planetaꝝ ſuſcipiẽdã uirtutẽ. Cui ſatnus ĩ hoc aduerſat: hũores etiã ut oſtenſũ. motibus & quietibꝯ apparentibus particularibꝯ & natu ris ſimilant utcũq̃. Et noſce. q̃ huiõi ꝯfluxꝯ & motus ẽ naturalis. natura uniuerſaliori ut lu ne: licet uiolentiã quãdã importet rõne nature ꝑticularis. ut aque uel humoꝝ ut apparuit drã xv. Ad aliud dicendũ q̃ fit a natura ĩferiori tanq̃ a natura diſpoſita uirtutẽ ſupioꝝ recipe. ab eis aũt tãq̃ ab ĩprimẽte cauſa primordiali.

Neq̃ ẽ q̃ ſupiora ñ agant. q̃a ñ coĩcent ĩ ma teria. cũ hoc uerificet in his q̃ agũt formalit. ñ aũt in illis que efficient. Supiora nãq̃ non ſunt ut hec formalit talia. ſed effectiue. Non enĩ ſũt ꝯpoſita ex elementis. ſed ẽ quinta ꝑ ſe altera eſ ſentia primo celi & mũdi. Aut una eſt omniũ materia. ꝑ indrãꝛ formaꝝ. Ad aliud dicendũ q̃ cũ quis egrotat. ſic hũores ac eiꝯ ꝯplexio aĩe inſtrumentũ ſunt diſtracta. ut agenti nõ obedi ant prĩcipali ſed ſponte ſeipſis ab eiꝯ recedãt principatu. & iõ alteri nature ſubiciunt ut ſup iori. Ad aliud dicendũ q̃ nõ ſolũ calidum & uentoſitas exquirũt ad motũ. ueꝝ etiam plura tam media attributa quam agenti. ut oſtenſũ ãtea. Melãcolia etiã uẽtoſa ĩnaturalis ẽ magis de qua ſermo Aꝝ. non aũt naturalis ita. Ad aliud dicendũ q̃ arguit difficultatẽ ꝯfluxus. nõ aũt ĩpoſſibilitatem: lꝛ enĩ melancolia terre pro portionet. nõ tñ eſt terrea oĩo. ſed habet hũidũ

tantũ .ut ſub natura colloceť hũoris.Eſt nãq; corp9 hũanũ currens.Similiť ſi nõ mouet ſ3m totũ terra aut ptes ꝓpinquas cẽtro. Alie tamẽ diſtantes ſucceſſiue motu mouenť octaue ſpere ut dictũ eſt drã xvi. Neq; colera rõne ſaltem ſubſtantie aque.ut declaratũ extat oppoſita.

DIFFERENTIA.LXXXIX.

Vod ſanguis putreſcens generet febrẽ ſanguineã & non colericam ſeu aliam oſtendiť.Ypocrate 9tra Ga. introducto quarto prima. Rurſus Iobĩci9. Simplices q̃ tuor ſunt atq; ſingulares putredĩs modi.quo4 prim9 ex putredĩe fit ſanguĩs cõburens utrãq; ptem interiorẽ & exteriorem.ut eſt ſynochus ſecũdus zc9. Et i aureli9.Species febriũ ex cor rupto hũore ſũt quatuor .Sinocha.amfimeriã tritea.& tetratea:hũores aũt ſũt quatuor ſolũ

Itidem tertio creticoꝝ.Febris ẽ cõcluſa quã greci noĩnãt ſinochũ. & ẽ illa que moratur ab initio ſui eſſe.uſq; ad horã criſis.ſ3m ſimilitu dinẽ diſpoſitionis uni9.in qua nõ eſt apparẽs additõ.neq; diminutio:ue4 in omĩbus diebus equaliter.Sed ſi ſanguis 9uertereť in colerã eẽt additio & diminutio maĩfeſta qa colera mouet ꝑ tertiũ etiã ſi faciat febrẽ 9tinuã.preter forte cauſon .qualis non eſt febris huiõi. Adhuc ſanguis putreſcẽs febrẽ generat uel ſanguineã & ita quod intentũ.aut aliã non quidẽ flegma ticã.cũ ſan.ñ 9uertať in flegma.Quod.n.coctũ eſt aut aſſatũ. ĩcrudari nõ poteſt.th eorice prĩo & coll3 tertio Neq; quartanã eo q; ipã incinera tione hũo4 poſt putredinẽ relicta cauſať/ſibi hũiditate etiã adueniente extranea. Queſitum aũt actũ putredĩs ĩportat . Similiť neq; colericã ut tertianã.& enĩ huiõi colera cãbiť.aut ꝑſuper fluã in epẽ ſanguĩs decoctionẽ.q̃quidẽ ſic febrẽ non ĩducit. Aut ꝑ putrefactionẽ generať ex ſãg uĩe.Sed cũ huiõi generationẽ precedit putredo & ipſa ſit cã febris 9iũcta & ĩmediata.aut erit febris ſanguĩs auteq̃ ſit eius 9uerſio in colerã & quã febris colerica.& iõ.A.Putredo nõ habet temp9 .& 9uerſio ſanguĩs in colerã ñ fit niſi ĩ tempore Palin .colera cum ſit facilis motus & tranſitus in aliud ſui caliditate trãſmutatio nẽ ĩducens.& illã ſiccitate ſuſtẽtãs.uideť q; ei9 putredo febrẽ nõ generet colericã ſ3 melãcolicã magis.Cũ igiť ſiqd mĩus uideť adeſſe.adeſt & quod ampli9 .Sed colera ſic agilis & ꝑmutabi lis febrẽ facit terttianã & nõ melãcolicam :Et ſanguis 9tinuã putreſcẽs generabit ſãguineã & nõ colericã. Amplius Illa uideť fe.ſanguĩs cui cura adhibeť egritudĩs ſãguĩnee libro Glau coni ĩſcripto diſtinguenti qdẽ ſinoche ſpecies 9ditionib9 exiſtentibus ĩ oĩbus. ad ſãguĩs eua cuationẽ maxime ex uirtute & etate ſũptis eua cuãdũ multitudinẽ fore precipiť ſãguĩs grãdẽ

Immo ix.terapẽtice ĩducũť duo iuuẽes liber.s & ſeru9 quo4 un9 patiebať ſinochã inflãatiuã ſine puťdĩe.alť uero ſynochũ cũ putredĩe. qb9 uſq; ad lypotomiã ſanguinẽ precipiť euacuari Cũ igiť ipĩ9 eductio tanta ꝓpria ſit egritudĩs ſãguinee.ñ.n. ĩ colerica aut melãcolica aut flãti ca ut ſic expedit ſan. eductõ nedũ tãta.Puťſcẽs itaq; ſãguis febrẽ faciet ſanguineã & non aliã./ Huiõĩ quoq; oppoſitũ criſium & febrium ſ3is. A3.n.ſuꝑficieten9 q; ſanguis cũ putreſcit. ei9 ſubtile 9uertať in colcram. ex quo qdẽ febris generať colerica & nõ ſanginea.Groſſũ uero in melãcoliã.Cũ.n.aliqd putrefit.due ptes ĩ ipſo cõſurgũt.groſſũ uide3 & ſubtile:trãſcĩdit enim maxime ſãguis cũ putrefit.hic quidem colera rubea fit.Is aũt nigra febriũ ſ3o. Et cõfirmať qa criſiũ predicto adiſcere o3 ĩ ſermonibus q febriũ:q; tria uniuerſa ſunt genera eaꝝ.q̃ ĩ pu trefactis accendunť febriũ.Nã quedã qdem in rubea colera.& plurime ſunt he:quedã uero in nigra.& alie in flegmate 9ſiſtunt. Rurſus hũ ores ſunt filii elementoꝝ.Cũ igiť ſãguis filieť & ꝓporcioneť aeri:aer aũt ĩter cetera elemẽta ẽ alterabilis & ꝑmutabilis drã xiiii.& xvi.Sang uis qdẽ pre aliis hũoribus ꝑmutabilis exiſtẽs putreſcens ĩ ſuis nõ ꝑmanebit terminis.ſed in alios poti9 9uerteť hu . Et 9firmať. quoniã ſanguis ĩť hũores ſicut tradunt ſolus ẽ dulcis. Quod aũt eſt huiõĩ q̃do ſuꝑcalefit & ĩ flãať.ue lociter ꝑmutať ĩ colerã.Et iõ ꝓhibẽt ne ĩ febri b9 & maxĩe colericis admĩſtrẽť dulcia. Am pli9 ſi ſanguis putreſcens ꝑmaneret ſãguis & nõ 9uertereť ad colerã.iam egritudo ei9 curari nõ poſſet.cũ carean9 medicina ſanguĩs eduꝛti ua. Refert enim Ga. farmaciarum libello ſe preſidem induxiſſe occulis ligatis.ne aliis pan deret illũ ſuſpendi.quĩ medicinã nouerat ſang uĩs eductiuam ꝓpter quod ſãguis putreſcens egritudinem aliã ſeu febrem generabit & non ſãguineã.Propť quod primũ qdẽ ſciendũ q; qd ſit ſan.cũ aliis hu.oſtenſũ eſt drã xxxiii.& .xxx quid uero putredo & febris drã.clix.& lxxxvii.

Febris aũt ſanguĩs ſiue ſit ex inflãmatione ut ſinocha:ſeu ex putredĩe ut ſinoch9.ipĩ9 iii. ſũt modi.nono de ĩgenio febriũ ſ3o &.coll3.vii. Vnus qdẽ equaliť extẽſ9 grece dict9 hõten9 ſicut enĩ incipit.ita uſq; ad ſtatũ ꝑmanet:cum equaliť reſoluať ei quod ſuꝑebulit & putreſcit ceteris maior &ꝑiculoſior.ad Glauconẽ primo Et ali9 augmaticus ſiue augmẽtatĩ9 dict9 a prĩ cipio uſq; ad ſtatũ creſcens 9tinue. Minus enĩ euaporat in fumũ quã ĩflãmet & cõputreat.Et tertius ꝑaugmatic9 ſeu deaugmẽtatiu9 oppo ſit9 ĩ cã medio.Coĩ9 tñ hi ſinocho adaptať de putredĩe ſanguĩs facto q̃uis ſ3m Ga. ſynoche 9ueĩat 9ñr ac ceteris puťdis etiã ſ3m lobãniciũ

Sicq; pcepi. Propter ſm uero ſciendũ prius quid dixerunt de hoc moderni. Et antiquiores deiceps. Cuius quidẽ primi gratia noſce q; nõnulli utriq; arguentes in queſito heſitauere reſponſionẽ aſſignare, ob crimẽ quod. A. ipoit Ga. neſcientes uiã ueritatis fortaſſis. Aut non audentes eligere ptem. circa id quod hactenus difficile reputatũ. ſz ſe potiꝰ excuſantes. nõ eẽ litratoꝝ uiroꝝ ſuũ lites dirimere. ſz ſopire & cũ honore ſepelire. Alii uero ptulerunt ſemet nõ eẽ iudices int̃. Ga. & A. neq; ptẽ uelle: ſz ſufficere quod ad utrãq; inductũ eſt ptem. Propt̃ uero huiõi ſzm ſciendũ q; fere oĩum medicorũ ſapiunt ſermões ĩdiſtĩcte. q; ſanguis putreſcẽs febrẽ generet ſanguineã. Vt Serapionis. Raſis Halyab. Alexãdri. Yſaac. & maxĩe A. Quod & Ga. ſenſit nono de inge. iquiens q; ĩ iuuene ſeruo patiente nocte ſinochũ de putredĩe ſanguĩs in tertia nocte. neq; ĩ aliis fuit factus poxiſmꝰ p tertiã minor tñ quam priꝰ aliquo facta febre ſui cã paumaſtica ſiue declinatiua. Non igitur ſanguis ꝰuerſus fuit in colerã: febrẽ colericã & nõ ſanguineã cauſans. A. uero ꝰtra. Ga. hic gratis ptꝛeuit. non enĩ ſufficit ei hunc rõnabilit̃ reprehendere uerũ & ſermonem eius mendaciũ ꝰtinere ait puꝝ. Et ſimile ĩ ipſũ adducit nono animaliũ eũ iquiẽs olfeciſſe meĩetatẽ uniꝰcuiꝰ q; rei: & ſciuiſſe multũ de ramis. ſed radices ignoraſſe ſciẽtie. Cuiꝰ quidẽ ſeries quarto prĩa. Opinatꝰ eſt Ga. nõ fieri febrẽ ſanguĩs ab eius putredĩe. eo q; ſanguis cũ putreſcit fit colera. & nõ pmanet ſanguis. fit ergo tunc febris colerica & nõ ſanguinea. fitq; cauſõ & tertiana & curat ipſã curatione cauſoĩs & tertiane. Deinde hunc A. ſermonẽ inpugnans eũ dicit ꝰtrariũ fore ypocrati. & ueritati nõ ꝰuenire. Aſſũit enĩ hanc opinionẽ. Sanguis quãdo putrefit fit colera. Et dicit q; ex ea poteſt duplex capi ĩtellectus. Quoꝝ unus eſt q; poſt putredinẽ iã factã ſanguis ꝰuertat̃ in colerã. Alter uero ut ĩ ipſo fieri putredĩs hoc ꝰtingat Sicut nomen ſapit hic magis alteratioĩs & putredĩs. Huiꝰ aũt duplicẽ intellectũ opĩonis prefate multiplicit̃ ĩpugnat: primũ qdem triplicit̃. Quoniam ſanguis quando putrefit. nõ fit ꝰuerſio ſolũ in colerã uerũ eius groſſũ ꝰuertit̃ in melancoliã: ñ igit̃ fiet febris colerica tãtũ ſed etiã melãcolica. Adhuc. ꝰſideratõ quã ĩtendimus ẽ ĩ fieri putredĩs non aũt ĩ fcõ eẽ ipſiꝰ. quod poſt fieri putrefactionis ꝰtingit. putredo enĩ in fieri eſt cã febris nõ aũt in facto eẽ. Et i. nõ ẽ neceſſe q; ſi colera fiat poſt putrefactionẽ ſanguĩs. q; ſit putrefacta & febrẽ faciat: quoniã ex putdo generat̃ quod nõ eſt putridũ. ut appaꝛ ĩ generatione uermiũ & ex ſtercoribꝰ. Sic igit̃ falſus ẽ ĩtellectus denotãs ſanguĩnẽ cũ putrefit ideſt poſt fieri putredinẽ, cõuertat̃ in colerã. Dico quoq; ipſe q; Ga. hũc hũit intellectũ. cũ febris ſit egritudo fiens putrida & nõ facta. Neq; etiã ut dicat̃ ad primũ groſſũ terreſtre ſic ẽ natũ ꝰignere febrẽ melancolicã. ut ſubtile igneũ colericã. quoniã parũ eſt qd hũoꝝ fieri t̃reſtre Quod lignoꝝ oſtendit ĩcenſio ubi pplurimũ euaporat modicũ aũt ſubſidet febriũ ſzo. Eſt etiã terreſtre modicũ relatione eiꝰ q; effumat & ĩ colerã ꝰuertit̃: plus nãq; ualde diſtat colera a melancolia. q̃ hec a ſanguine. Intellectum uero ſzm ut q; ĩ ipſo fieri putredĩs ſanguis cõuertat̃ ĩ colerã triplicit̃ ſimilit̃ deprauat. A. Ypocrate quidẽ primo dicente febrẽ ſanguĩs ex eius putredĩe fieri. & hanc ueritatem ſanã exiſtere. Ruꝛſꝰ putredo eſt uia ĩ corruptiõeꝫ putredo aũt nõ habet tempꝰ. Et ꝰuerſio ſanguĩs in coleram fit in tẽpe. Vult igit̃ habere q; cũ putredo precedat ꝰuerſionẽ ſanguĩs ĩ colerã & ipã ſit inmediata cã febris & pfecta q; ante ꝰuerſionẽ ſãguĩs in colerã febris erit ſãguinea.

Adhuc ſimile eſt de ſanguine & aliis hu. ſz alii hũores cũ putrefiunt pmanent hi idem. & febres ſibi generãt pporcionales. ut puta flegma putrefactũ flegma dicit̃. & febrẽ flegmaticã inducit. Et ſic colera & melancolia. Neq; ꝰuertunt̃ adĩuicem niſi poſt putredĩs ꝰplementũ, ppter quod & ſanguis putrefactus. & erit ſãguis. & febrẽ faciet ſanguineã. Subtilẽ quoq; G. & Aũ. hic eiꝰ fautoris quis ꝰſideras intellectũ & magis ueritati attendens. que in ducta ſunt p. A. in deſtructionẽ intellectus ſecundi ppoſitionis premiſſe. poterit breuit̃ remouere. Et primo qdem ad auctoritatẽ Ypocratis qd dicẽdũ apparebit ꝰñr. Ad aliud q; dicit putredinẽ non habere tpũs. ꝰuerſionẽ uero ſanguĩs in coleram habere. dicet aduerſarius id non ꝰtinere ueritatem. ſzm pſpicacẽ Aꝝ. intellectũ: eo q; putredo ſeu putrefactio ẽ alt̃atio q̃dam. ſicut & nomen ĩdicat actioĩs. Alteratõ. n. & actõ oĩs manente ſubiecto fit in tempe, phiſicoꝝ v. & de ge. prĩo.

Neq; etiã ꝰuerſionẽ ſanguĩs in colerã dicet antigoĩſta habere tpũs. ſed ĩ inſtanti fieri. eo q; iſtud eſt generari: generatõ aũt fit in inſtãti ibidem. cũ ſit forme ſubſtantialis datõ: impti bilis enĩ ſubſtantialis forma. & omẽ quod mouet̃ & alterat̃ ſit diuiſibile. In hoc nãq; differt alt̃atõ a generatiõe. quoniã alteratõ fit in tẽpe manente ſubiecto. Generatõ aũt in inſtãti hoc toto in hoc totũ trãſmutatõ: de ge. & cor. prĩo.

Hec quoꝫ quis adminiculator. A. phibere non poteſt uere. niſi dicat A. in pprie ſuſcipere alterationẽ. ut puũ tẽpꝰ eiꝰ precedẽs. generationẽ uocet non eẽ uel habere tempꝰ. & etiam ĩpprie generationẽ nõ p datione forme in momẽto accipit. ueꝝ generatiõeꝫ appellet tã datõꝫ

Nõ

p. 4.

Saluat. Gã

Soluit ar. ñ. ꝰ. 6.

Gũtio .p. de Ge.

Ex putrido gñat̃ q̃d nõ ẽ putdꝰ. Vt Vermes ex Aũroib.

forme quã alterationẽ etiã tẽpalẽ preeũtẽ intro
ductionẽ forme in materiã. Adhuc.ĩ.eum sic
exposito itur & fulcito.quoniã si puũ tpũs uo
cet non habere tẽpus cũ eius ĩpprietate.In illo
etiã exiguo tẽpis.poterit eẽ additõ tẽp9.ĩ quo
& febris erit sanguinea.& postea cũ sit citi mo
tus transmutabit in colericã. Quod ex ipsius
appaz tminatõe multociens ĩ quarta.ttio crisi
um.& quarto prima.ut maĩfestabit ex dicẽdis

Ad tertiũ preinductũ.A.dicẽdũ ꝙ nõ ẽ simile
de sanguine &.aliis hu. Nam sanguis cum sit
tẽpat9 filiꝯ & amicꝯ naturẽ ĩdiuisibilit magis
& minori latidudine termĩs augustioribꝯ tmi
nata aliis hu.se habet ad naturã:simplicior.n.
ẽ aliis.febriũ s3o.Reliq nãz hu.distẽpati magis
& quasi ipiꝯ inimici.ãpliorẽ latitudinẽ habent
ad naturã.& eos sub maiori latitudĩe dimittit
peccantes.Sanguinie enĩ amplius corrigit.ut
pat filiũ.Quod az ꝓbleub.quĩta.Mẽsurata.n.
corpũ laborant multociens.& pmutant facile
Eo ꝙ tẽpatũ ꝓpt ptiũ hõgeneitatẽ redactã ad
ꝙdam fere punctale & 9trarietatẽ quã habet cũ
extreĩs.plus patũ ẽ & uelociꝯ pmutari. Testor
quoꝫ.A.minꝯ sufficient 9siderasse.ac supfici
eteꝯ sermonẽ.Ga.& iõ magis gratis ipsũ 9dẽ
nasse. Quod ut appareat.deniq sermões ad
ducant ipsiꝯ ut clarius eius habeat intellectus
ĩtentio.In s3o nanq febriũ.nulla deterior ẽ hac
iuestigatõ.Vtrũ uelut in aliis hu.accẽdũt ex pu
trefactione febres.ita & ĩ sanguĩe putrefacto.q̃
qdẽ questionẽ uisꝯ ẽ detminare in altã ptẽ ma
gis.ut cũ san.ĩ aliq̃ pticula 9tra naturã 9tine
tur & nõ ĩ uenis & corde.uelut ĩ apãte flõnico.
Inqt enĩ cũ ĩ aliq̃ pticula aĩalis coaceruat sãg
uis amplior sup uirtutẽ.opilans ꝓpt grosscie
pua uasa.uel obstructꝯ ꝓpt multitudinẽ.sicut
9tingit s3m bubones & pustulas:& uniuersalit
dicẽdum s3m omnes flõnes.In talibꝯ nanq di
spositionibꝯ duplici de cã corrũpit sanguis tũ
qa nõ transpirat.tũ etiam quoniã nõ detinet a
natura hoc est ĩ eiꝯ loco.qa sicut locꝯ est.ita &
natura opat.Que.n.hec duo ĩ se 9tinẽt.necesse
est corrũpi & maxĩe.uelut ĩ fructibꝯ & semĩbꝯ
apparet.& ĩ sanguĩe extra locũ suũ situato:ũde
afforismoꝝ vi.Si sanguis ĩ uentrẽ.i.in 9cauita
tem pret naturã effundat. necesse est putfieri.
Quod quidem hic.Ga.detminat ĩ pleureticis
In his enĩ sanguis transmutat in colerã.ita ꝙ
anologiam poxismoꝝ suscipiũt terciãe.In qbꝯ
q̃tũ sanguĩs subtilissimũ existit & pĩgue.ĩ fla
uã transmutat colerã.quãtũ uero grossius ĩ ni
grã. S3o uero crisiũ.Cũ sãguis q s3m naturã
habet 9stipatꝯ fuerit & ĩ reumatico loco putfi
et.fleumon qdem passio ẽ simplex Aut ab ipso
febris accendit similis maxĩe effimeris.quẽin
buboĩbꝯ fiunt:nam bubo ex sanguĩe fit opti

mo. sed manifestũ ꝙ cũ incepit putrefieri non
ultra is pmanet bonus.ueꝝ iã colericus fit. Et
9stat ex hoc eẽ tria uniuersa genera simplicium
febriũ. Que nanq ex sanguĩe putrefiente fit
iam qualitcũq colerica.& reliqua .Non ergo sĩ
plicit id esse asserit.sz cũ modificatione q̃dam
Apparuit quoq ex.Ga.drã xxxii.ꝙ ipse arcius
suscepit sanguinẽ quã.A.quare celeriꝯ potest ĩ
colerã pmutari. Aũ.quoq snĩa huic licet oc
cultiꝯ assimũlat sermoni.In tertio nanq collz.
Febres sanguĩs generant.ꝓpt eiꝯ exitũ extra
naturã in quantitate aut qualitate.Sz eiꝯ exi
tus in qualitate debet eẽ paucꝯ.quoniã quãdo
exit multũ. tunc debet egritudo attribui noĩ
illiꝯ egritudĩs ad quã declinat & illi cui dñatur
maĩfeste.hoc est qa quando nimis inflamatur
debet attribui colere. De hoc quoq quarto
eiꝯdẽ.Febris sanguĩs typũ nõ habet.eo ꝙ sãg
uis ipsã faciẽs est in ueĩs.Excepto si fieret ꝓpt
apã noĩnatũ fleumon.quod in mẽbroꝝ aliquo
foret generatũ principaliũ. uelut in epẽ & dya
flammate. Tunc enĩ ĩ hac febre poxismi erunt
tertiani.similes colere poxismis :quia quando
sanguis supcalefit.ad naturã colere declinat:&
iõ in tali febre nõ est drã inter febrẽ colericam
cuius materia est ĩtra uẽas .& istã.nisi ĩ magis
& minus speciem non uariet.ꝙ ista febris sãg
uis erit tandẽ eadem specie cũ colera.cũ sãguis
fuerit 9uersus in colerã. Dicit & denuo.Et
uerba.Ga.uaria sũt ĩ febre sãguĩs.qa aliquãdo
dicit .ꝙ ẽ colerica 9tinua.& aliqñ ꝙ ẽ aliud a
colerica:& ꝙ ñ debet attribui colerice nisi qa ñ
habet putrefactiõez pfectã.quoniã natura istiꝯ
febris ẽ media inter febrẽ diei & febrẽ putridã.
A.aũt apparuit solũ alterũ puta primũ accepit
extremũ:vii.siqdẽ collz.due sunt species febris
sanguĩs:una dũ sanguis nũdũ est putrefactꝯ.&
alia dũ sanguis iam putrefieri incipit:Signant
enĩ dicit dum incipit putrefieri. qa pcedens ĩ
putredinẽ transmutat in colerã.& eius febrem.
Sic igit uult ꝙ sanguis nõ multũ in putredinẽ
mutatꝯ febrẽ causet sãguineã.Cũ uero uehemẽ
ter ĩ colerã 9uertit.febrẽ ĩducet tertianã. Prop
ter tertiũ qdem sciendũ ꝙ ex his diligens sup
ueniẽs intellectus .ueritatẽ poterit aĩaduertere
Dico ergo ut testant febrẽ sanguĩs duplicem
existere.unã quidem ex ipiꝯ inflamatiõe 9sur
gentem .que febris ebullitionis seu synocha
apellat inflãmatiua ex peccato eius 9surgens
quãtitatiuo principali & qualitatĩo minori sĩe
illiꝯ putredĩe de qua non hesitat. Est autem
& altera febris eueniens ex sanguine peccante
in qualitate cũ quãtitate.donec putredinem
adipiscat .qui quidẽ aut 9tinet in locis ꝓpriis
ut in uenis & artariis, aut pret naturã extra locum
suũ ĩ uentrem effusus . Siqdem prius.cũ ei nõ

Synocha Inflãmatiua.

Vba Ga. ab Auic. ꝓmutata. 2o fe.

Ga. 2o. de crisib.

insit nisi una quasi causa putredinis. puta phi
bita trãspiratio. Manet enĩ in loco suo hic san
guis cũ non uehemẽter inpingat ad inflãmatio
nem & putredinẽ. poterit aliquãdiu putrefieri
modice. & febrẽ sãguineã generare. absq; eo q;
in coleram trãsducat. unde fiẽ febriũ. Quecũq;
sine pyodis nullus in his paciẽs est locus preci
pug. Sz hũores q sũt sẽm artarias & uenas uni
uersas & maxime qui sẽm maximas & calidissi
mas sũt: uel ꝓpter aliã quãdã causã ut ĩ effiẽris
Aut ꝓpter putredinẽ ebuliẽtes accẽdunt febri
bus unã synochã a principio usq; ad finẽ ĩdesi
nentẽ. usq; in tãtum ꝑmanentẽ & gburẽtem ho
minẽ. donec generantes eas hũores gsumantur
aut digerant uel utrũq; patiant. Apparz igitur
ex hac serie q; nõ sensit sãguinẽ etiã corruptũ ĩ
colerã ꝑmutari. uelut in premissis. Quod ostẽ
dit qa ĩ talibg aliqñ in prima diez cognitiões
apparuerũt putredĩs. Interdũ ĩ tertia & nõnũq;
in q̃rta nono terapẽtice. Et sic diu remanz sub
fe. sãguĩs añq; in colericã guertat. Immo ꝑ totũ
si signa non appareãt putredĩs. usq; ad q̃rtũ cũ
plurimũ. ut tactũ termĩet ĩ q̃rta. Sic itaq; po
no q; in huig dispositõe puta in febre q̃ debet
terminari in vii. q; ꝑ tres dies aut quatuor sãg
uis ille putfcũs ñ multũ sub forma adhuc lata
sanguĩs remanebit. & febrẽ ĩducet sanguineã.
In aliis uero diebus supcalefcũs amplig & put
fcẽs. in colerã paulatĩe guertet. & febrẽ genera
bit colericã. Quod si fortassis interdũ motus
nõ ꝓcipiant colere terciani: hoc eueĩt eo q; ma
teria ĩ locis ꝓpinquis exĩt cordi. ut in causone
appaz etiã flegmatico. In quo additio etiam &
diminutio eẽ ñ ponit. Aut ꝓpt ipig q̃titatem
sicut ostendet in flegmate etiã extra uenas exi
stẽte. quod & uere eig gtinuat afflictionẽ absq;
quiete drã priori. Itaq; cũ hic plures gcurrant
causaz. ut quantitas sitg ĩtra uenas & ꝓpe cor
nõ est mirũ si motus sit gtinuus. Si aũt sãg
uis putrescens cõtineat extra uenas. tunc cum
sibi prig due occurrant putredĩs cause. uidelicz
ꝓhibita transpiratõ. & nõ a natura retẽcio uel
nõ ĩ eius loco. sed in uentrẽ effusio putrescens
amiplius & cicig guertet ĩ colerã & febrẽ colere
generabit. Et istũ qdem modũ situatioĩs sang
uĩs in prehabitis uisus ẽ. Ga. ĩtendisse cũ. Aũ
& maxĩe febriũ sẽm. Vnde ix. de ĩge. Si putdo
quedã uel ab initio gfestim. uel posterig ĩnata
fuerit. sẽm uniuersas qdẽ uenas & maxĩe sẽm
magnas putdĩe existẽte synoche. i. gtinue gene
rãt febres. In qbus eqdẽ nõ appaz additio neq;
diminutio exacerbatioĩs. quod ꝓprie sanguini
ĩexistit. Flegma. n. oĩ die mouet. Colera autem
de tertio in tertiũ. Melancolia uero de quarto
ĩ quartũ. Sanguis aũt gtinue & equeformalit
ꝓpt eig gtinentiã ĩtra uenas & grãdẽ q̃titatem

quibg cor petit gtinue. drã lxxxviii. Subdit aũt
denuo. In una uero ꝓticula aĩalis locatg scilicz
sanguis. eas que sẽm pyodũ aliquã puta ttianã
exacerbant uidelicz febres. Cũ sanguis ꝓpt cãs
predictas hic magis & uelocig guertat ĩ colerã
In tali nanq; dispositione situatg. in primo die
aut mĩg uel paꝛ plus putscens. guertet ĩ colerã
& demũ febrẽ faciet tertianã. Et qa. Ga. ut pre
ĩductũ magis in hoc loquebat intellectu. dixit
sanguinẽ supcalefactũ & putrefieri ĩcipientem
ĩflauã colerã trãsmutari. Nõ tñ ꝓpt hoc negat
quin etiã ĩ tali possit febris sanguĩs generari
ĩprincipio principiante putdĩs maxĩe. Quod
aũt uoluerit febrem sanguineã fieri ex sanguĩs
putredĩe ĩnuit eig fidelissimg ĩtpretũ halyab.
therorice viii. Eo q; ipse cũ Iohãnicio etiã ait
febres putdas fore quatuor ex quatuor hũoꝛ
putredĩe factas: scilicet febrẽ sanguĩs gtinuã.
synochũ apellatã. ex putredĩe sanguĩs fieri.
Quod ostendit. sicut. n. ĩ huĩditatũ prĩa locãt
febrẽ putridã sẽm eius principiũ & terminum
aquo: sẽm aũt ipig tminũ ad quẽ febrẽ ethicã
que sũt febres genere differẽtes. Multo magis
febres genere coĩcãtes poterũt in eodẽ hũore
gsistere. Sic aũt aliter ꝑmutato & transducto.
Sic igit gsiderãs subtilit. Ga. q; feb. utroq; mõ
disposito & situato sanguine. non diu stat aut
parũ ualde. quin in colerã ꝑmutet. uel qa sim
plicissĩa sanguinea & uerissĩa febris ñ ꝑmanet
positus: Dixit tandẽ sanguinẽ putrescentem ĩ
colerã guerti & febrẽ eius. Sic itaq; exposita
est recta. Ga. ĩtẽtõ. quã Aũ. ímitatur. Et defectg
manifestatg est. A. qui fortassis eius satyrico
intellectu. alterã solũ respexit ꝓtem: uolens eig
dẽte leõino lacerare ueridicũ Ga. licet ĩ pluribg
locoꝛ ipsũ se illig fateat ĩtpretem Coñs quoq;
cõmittit. Propt quartũ uero. Ad auctorita
tẽ siqdem ypocratis A. & ceꝛoꝛ alioꝛ uolẽtiũ
sanguinẽ putrescentẽ febrẽ generare sanguĩeã
dicendũ. ut expositũ id nõ fore gtra. Ga. mentẽ
Aut amplius & citig ꝑmutari ĩaliã quam ille
& maxĩe cũ plus loquat de apãtũ febribg sang
uĩeis. Ad aliud dicendũ. q; sicut causon dimi
nutionẽ & augmentũ nõ recipit sensibilit eo q;
materia situata ẽ in locis uicĩs cordi. ita neq;
synochg ꝓpt eig q̃titatẽ uirtutis aggrauatĩaz
& putredĩs fumũ plurimũ cor gtinue petẽtem
ĩ tãtũ ut diuersitas ĩ ipõ maĩfestet mĩme. Ad
aliud dicẽdũ q; sãguis putscẽs & febrẽ generat
sanguineã ut apparuit & alias. Nã putscẽs põt
gsiderari triplicit: qa aut erit ĩprĩcipio prĩcipi
ante. uel ꝓpe principiũ putredĩs. & sic febrẽ
generabit sanguineã. aut ĩ medio putfactioĩs
& tũc colericã faciet. sẽm tñ prius ut habitum
& posterig uel ĩ fine. & ita febrẽ ĩducet q̃rtanã.
Ad aliud dicẽdũ q; ipsa colera lizz sit facilior

ad motum.& maxīe localē quā ſanguis ſui leui
tate & calore:ñ tñ ad motū alteratioīs puta ad
putredīez:dictū enī q̃ ſanguis eſt alterabilior
aliis hu.cū putredo calido & huīdo ꝯficiat.q̃lis
eſt ſanguīs natura.Sanguis etiā cū ꝓmutetur ī
colerā uerſus febris accedit naturā.Cū uero ea
in melancoliā recedit ab eadem. Ad aliud di
cendū q̃ licet multū ueritatis adducat.tñ quid
falſitatis īcludit.Non enī ꝓpt ſanguinē tantū
expetit fleubotomia.uel etiā ꝓpt alios īterdū
hu.abundantes cū ſanguine.ut viii.apparet de
inge.tertioq̃ prima.Verūtamē nō tanta in his
querit eūo.quanta cū ſolus aut precipue peccet
ſanguis. Inducta aūt .Ga.ī oppoſitum iam
apparuit quō ſint intelligenda. Aliā ſiquidē
rōnē ſubſequentē cū eiꝯ ꝯfirmatione concedo
Conat enī ſanguinē ex eius aptitudīe ad putre
dinē nimia.tādē ī colerā poſſe ꝯuerti & ī febrē
tertianā tranſduci. Vel dicendū q̃ tria ſunt
genera febriū ſubdiuiſa.ꝑ ꝯtinuā & ītꝑolatā
unde criſiū ſꝛo. Tria ſūt genera febriū ſīpliciū
qua. unaqueq̃ ī duas prius īcidet drās. aut.n.
ꝯtinue uel deſinētes erūt:huiꝯ aūt ſubdionē fe
briū ſāguīs cū ſitꝯtinua oīs ñ recipit.Venas eti
ā poſſidēs maiores.quare illis nō poteſt tribus
aſſociari generibus.Et iō in eo non dedit.Ga.
cognitiones febriū ſanguīs. Aut meliꝯ.Intē
tio ipīꝯ ibidē nō erat ut ait multa. īmaīfeſta
ta. febriū intentiōes monſtrare.uel paucarū
& maīfeſta. exercitacioīs grā.Intentiones uero
febriū ſanguīs erāt difficilis cognitioīs ualde:
unde febriū ſꝛo.In reliqs erat utiq̃ nulla deteri
or hac īueſtigatio. Non mīꝯ etiā id ad libros
febriū īterio. ac typo. ꝓtium/ſꝛo apparēs de
criſi. Ad ultimū dicendū.q̃ q̃uis ꝓpoſitum
conet ꝯcludere tamē poſſet calūniari utcumq̃
poſito etiā q̃ ñ ſit medicina ſcita apud quoſdā
ſāguīs eductiua.ſcit tamē apud alios aut ſciet
drā cxliiii. Vel dicendū benignius q̃ flōtoīa
nō ſolo debet peccato quātitatis ſꝛ etiā peccato
qualitatis.puta malitie ſanguīs/uel utriq̃
liꝛ ñ ita ꝓprie uelut q̃titatis peccato.q̃rto prīa
Quod etiā ſatis innuit ingenii nono drā clxxv.

DIFFERENTIA.LXXXX.

Vod febris ſanguīs cum aliis ꝯponat
febribꝯ uidet.ga prīo quarta. Quare
nō acqeſcit opīoī eo. qui dicūt duas
febres ꝯtinuas.nō adinuicem cōpoī ſicut due
tertiane.Cū igit febris ſāguīs ſit febris ꝯtinua
ipā poterit alii ſaltē ꝯtinue ꝯmiſceri. Adhuc
ꝯponunt febres que ſunt diuerſo. generū.ut
ethica & putrida q̃ īcōpoībiles eſſe uidet. Igit
ꝯponent ꝓamplīꝯ que ſunt uniꝯ generis.cū ſit
ꝓpinqores ut ſanguīs putrida cū alia putrida.
quam putrida cum ethica. Amplius ſimile
uidet de febribus & apatibus cū fiant ex eiſdē
eāſis.Sūt enī forme ipſo. ſimiles.Sed apā ſāg
uineū ꝯponit cum aliis.ut cū colerico & ceteris
ſꝛo criſiū & xiiii.de in ge.Rurſus ſi cauſat egri
tudinē ſeu febrē.illud de cuiꝯ natura minus eſt
hoc facere puta ſanguis.qui ponit a Ga.& yſa
ac familiaris & filiꝯ nature:multo magis hēbit
cauſare illud quod nō ſic diligit a natura:hūor
enī ñ putreſcit niſi a regimīe deſtituat nature
febriū prīo & ſꝛo.Itaq̃ ipō putrefacto & febrē
faciente.alii qui eo regebant hūores putrefient
& febrē facient. Itidē colera mīꝯ putſcibilis
ſanguīe.ꝯpatitur ſecū alias febres.ergo ſanguis
multo magis ꝯpatietur.Itaq̃ febris ſanguīs cū
reliqs ꝯponit febribꝯ. Huiꝯ quoq̃ oppoſitū
monſtrat.Eo q̃ a nullo fere auctor inuenit fe
brē ſanguīs cum aliis ꝯponi febribꝯ. Adhuc
talis ꝯpoſitō.aut erit ſꝛm ꝯpoſitionē.uel ꝯmix
tionē.quod eē nō poterit.cū ſāguis ſicut tegit
tingit & magneſcit ſimilit alios hūores. Ita &
putredo eius ad ſe quod eſt putredīs.aut extra
neitatis alio. hūo. attrahet.Aut ſꝛm uicinita
tem nō ponant ſꝛo de criſi & viii.theorice.niſi
bi duo modi.hic autē etiā fore nō pōt.qa ibidē
& febriū ſꝛo nō dicit ꝯponi niſi quottidiana cū
ītiana .aut cū q̃rtana uel aliter quocūq̃mō cō
poni adīuicē.Cū igit nō ponat febrē ſanguinis
cū aliis ꝯponi febribꝯ.Et ſit ipſū dare ſufficiē
tem.febris itaq̃ ſanguīs cū aliis nō ꝯponet.
Propter primū uero ſciendū q̃ quid ſit febris
qdq̃ febris ſanguīs & quota.q̃ſitū docuit ante
dictū. Cōpoſitio ſiqdem febriū enodet reali
ter primitꝯ deinde noīalit. Quarto ſiquidē
prīa & drā utcūq̃ lxxxvii. Cōpoſitio febrium
tripliciter exiſtit:una qdem ī genere remoto:&
alia ī ꝓpinquo:tertia aūt ī ſpecie.In genere ſi
quidē remoto.ceu ethica ꝯponit cū putrida:In
ꝓpīquo .puta cū febres ex diuerſis hu.cauſate
adinuicē ꝯponūtur.ut quottidiana cū tertiana
uel cū quartana.In ſpecie quaq̃.ſicut quando
una tertiana ꝯponitur cū alia.aut quartana cū
quartana.uel flegmatica cū flegmatica. Et cō
poſitio qdem huiōī duo. modo. ultimo. liꝛ
maxīe hoc ſit in ſꝛo.Aut erit ſꝛm ꝓmixtionem
Aut ſꝛm uicinitatē ſeu affinitatē.ut tactū.Ga.
& balyab. cū Aū. Voco aūt ꝯpoſitionē ſꝛm
ꝓmixtionē.cū due materie differentes febrem
facientes.una cōponūtur/aut multū.ut flegma
cū colera uel melancolia.Aut minꝯ/ut una ſpēs
colere cū alia.ut citrīa cū uitellina.uel flegma
dulce cū acetoſo uel īſipido.& huiōī.Et talis cō
poſitō aut erit ītra uaſa.ſicut ī febribus duabꝯ
ꝯtinuis.aut extra uelut īinterpolatis. Cōpo
ſitio uero ſꝛm uicinitatem eſt.cū due materie
diuerſe iuxta ſꝛm modū Aut eedē ſꝛm terciū.cō
ponūt ītra uaſa & extra drñtes febrē cāntes.ita
q̃ una faciat febrē ꝯtinuā.altera uero intꝑolatā

Quesitum ī 4ª p. 2 nō inuenit hic tex. B. p. 4 tr. 4º
ca. 8 dispōib fe. gpōtaq̃. cū medū ra. hēt hīa sic.
Et sic gpōnt due ītpollate. sālr gpōnt due gh.
Qd dā aut existimauerūt q̃ due gne nō gpōnt sic
due tertiane. Qm qn mīa ē ītr uasa. 2 q̃

Oppo.

p. 4.

Fr. cōpoſitio

Cōpoſitio ſꝛ uicinitatē

Alia dio cōportous fe. sz fs mos

Adhuc & huiuſ febrium modꝰ ꝯpoſitōnis eſt triplex. Aut.n. febris una eſt alii cōmuīcās aut ſubītrās. aut coaltnās. Coīcans diciť. cum due febres aut plures ſimul īcipiūt. Subītrans uero cū una ſupueīt aū precedētis ſepationem. Coalternans quoq; ut alia adueīat poſt eradicatōez precedētis q̄rto prima. Eſt aūt demū ſe cūdū haliab. attēdere. q̄ predicta ꝯpoſitionū quedā noīa habēt. Alie uero noībꝰ carēt. ſicut prime q̄ in genere remoto. uelut ꝯpoſitō ē ethice cū putrida. Ac etiā in ꝓpīquoꝯ aliquo ſicut flegmatica cū q̄rtana. Et ſic que in ſpecie ceu flegmatica cū flegmatica. aut colerica cū colerica. Secūdaꝯ uero caraterizāť ulla. ſicut emitritea febris apellata. Circa cꝰ qdē nomē diuerſificati ſūt ſcribētes. Quidā.n. rudiores dixerūt febrē emitriteā. cuiꝰ materia ē flegma intra putrefactū & extra. Quod rōni oppugnat noīs oīo. cum emitriteus mediā noīet tertianam. ab emis quod ē media & triteus tertianꝰ. quod in predicta flegmatica nō ſzuať. Agatinꝰ autē febriū ſzo uniuerſas que excēdūt ťtianas uidetur emitriteas noīare. Ita ut cōſiteať eiuſdē generis eē cū tertiana emitriteā. Et differēciā ſolā in magnitudīe poxiſmi habere. Quare igitur rōnē noīs nō ſeruat ſīc priores fecerūt. peccat Et quoniā huiuſ q̄ſita magis ſunt noīuz quam reꝯ. In eis inquit. Ga. dedignor īmorari. Sūt & alii dicentes triplicē fore emitriteū minorē mediū & maiorē. Ponētes mīorē. cū flegma putťfit. īteriꝰ. colera uero extra. mediū autē eꝰtra. minorē aūt cū melancolia putreſcit interiꝰ & colera exteriꝰ. Iuxta illud puus emitriteus īuaſis flegma reꝰdit. Exteriꝰ colerā. Meīꝰ ꝯtrarius illi: Peſſīꝰ hūor īeſt maiori fel excoqt extra.

Alii uero ſermonibꝰ Gali ~~inpoti~~ promoti & Aurelii. Emitritei tres dicunt modus. medium ſcilicz maiorē & mīorē. Mediꝰ ē q ťtiane ꝯſūgiť maior uero q̄rtane. & mīor quotidiane. Sūt & alii qui ſe modernos apellāt. cū his ꝯueīentes in numero. diuerſificantes penitus in ꝯpondi modo. ponunt enī minorē emitriteū / cū colera / eſt ītra uaſa. & flegma extra: mediū uero eꝰtra maiorē quoq; cū colera fit intus. & melancolia extra. Qui predictoꝯ motīa tolere conantes moliūť ſuū dictū qbꝰdā ꝓbabilitatibꝰ aſtruere Sed qa bas trabunt ex libris nō recte fortaſſis aſcriptis ſapiētioribꝰ & Ga. & quoniā tale litigium potius nomen q̄ rē īportat. īpūtiaꝯ omitťat. Illuſtriores quoq; meīcoꝯ. de quibꝰ extat Ga. Serapio. & balyabas & utcūq;. A. cū yſaac uidētur tātū duas ſpēs emitritei ponere. purū. ſ. ſeu certū. & nō purū. Vocāt aūt purū. q factꝰ ex flegmate ītꝰ putrefacto. & colera extra. Non purꝰ quoq; ſzm ſerapiōez ē econtra. Sꝛm uero quoſdā. dū flegma ꝓmanet extra & colera intra aut ambe extra. uel uterq; intra. quod ē falſum. Emitriteꝰ.n. eſt febris ꝯtinua & horrida ideſt īqua ſzm plurimā ptē ꝓxiſmi aſſūt horrores ex frigore & rigore ꝯmixti. Epidīaꝯ primo. primū aūt nō repiť quando ambe ſint extra media. neq; ſzm eum intra febriū ſzo. Iſta ſiqdē eſt ꝯpoſitō ſzm uicinitatē. īqua ſzis criſium & febriū quadrupliciť poniť ꝯpoſitō. uidelicz cum colera & flegma ambe ſūt ītꝰ aut extra. ſeu cū colera ītus & flegma extra. uel eꝰtra. Quod & tripliciter poteſt ī bis duobꝰ ultīs euenire modis: qa aut colera & flegma ſunt equales. & ita certꝰ emitriteꝰ. uel colera ſupat flegma & ſic īcertus. Cōponiť etiā colera cū melancolia bis quatuor modis ꝯpoſitioīs colere ac flegmatis quoꝯ duo naturā habebunt emitritei triplicis etiā preter alios. febriū ſzo. Poteſt & melācolia pretactis quatuor mōis flegmati copulari: nullus tn̄ hoꝯ emitriteū ꝯſtituet. cū tertianā ſaltē īportet mediā ꝯſurgentē a colera. Et ꝓpť hoc tacent ibidē. Sūt & alii omnē febrē ꝯpoſitā emitriteū apellantes. inꝓprie tn̄ & coīus. Proprius āt & ueriꝰ tenendū ē quod dixerunt iſti poſtremo. Et qa talis pſcrutatio magis ē noīs quā rei ait. A. cū Ga. quod hoc nō eſt de illis. in quibꝰ ſit uehemēs occupatō habenda. Propť ſzm uero ſciendū q̄ quidā ſupficiales dixere febrē ſanguīs ex putrefactione indifferēť ꝯponi cū aliis febribꝰ ītra uaſa ſeu extra. Et mouebanť. qa uidebať illis q̄ alii hūores haberent bīlitatē cū ſanguīe ſicut & alii putrefiūt ī adīuicē. & potiſſīe qa ſāguis eſt maxīe paratꝰ putrefactioni. Adhuc ſimile putant ꝯtingere in febribꝰ ut & ī apātibus ꝯtingit. ſz apāta cōponūť ut ſāguineū cū aliis. Que qdē poſitio ſatis erronea īarticulata. neq; eoꝯ ualēt ut apparebit ꝯſequenť motīa. Fuerūt & alii ſimiliter dicentes. addentes tn̄ febrē alioꝯ hūorum / a febre ſanguinea occultari. Quod conanť ex yſaac in fine febriū ꝯfirmare. Sic etiā dicentes cadunt ut & primi forte ſapientes. quia in dogma ſempiterne paſſioīs īcidunt. Adhuc nō eſt morbus aut febris q ſenſibiliť nō ledat opationes. cum hoc ſit d̄ rōne morbi & febris unde Iohannicꝰ. Suoq; ledit effectu. Et. A. Impedit opationē ita ut retineať. Sicut enī pauca aqua mixta multo uino. nō debet dici aq̄. neq; mixtum ex ambobꝰ. ſed uinū: & diciť puꝯ etiā eo q̄ modicā habeat ꝯmixtionē. ꝓnoſticoꝯ ſzo ſimiliter & febres alie nō erunt ꝓmanentes ut dicunt cū ſanguinea febre. Sunt & alii modernoꝯ ſcriptores. exprimentes febrē ſanguīs ꝯponi cū febre colere tantū. Et cū aliis non ita uidenť adaptare. Et ponunt triplicē modū cōpoſitioīs. & trinū nomē. Iuxta illud quod diciť xiiii. d̄ ingenio. In apātibꝰ mixtis ex colera &

Coīcans. Subītrans. Coaltnās.

Emitteus

Colera cū Melā.

Nō alius h' cōporis mōs Adcūtate et alienus.

Synoch. Causon.

Synochides.

Causonides.

Con.

Ad pte. questionis.

Ga. 2°. fe.

ysaac.

ſanguine. putant enī ut alii & hi ſimile fore in
febribus & apātibus. Illoꝝ qdem exprimentes
ulli hanc ꝓpoſitionē uaſa cōiūgere. & dicentes
ꝙ quando colera equaliter miſceī cū ſanguine
dicīt cauſō ſynochus. & ſynochus cauſō. Quā
do uero colera ſupat ſāguinē cauſonē ſynochi
dē. cū uero ſit eꝫtra ſynochū apellat cauſonidē
Quas etiam nitunt ꝓpoſitiones ꝑ ſigna diſcer
nere. Hoꝝ aūt ſermo qa nō exponīt duplicē
pōt habere ītellectū: aut ꝙ iſta cōpoſitō febris
ſanguīs cū febre colere fiat ex colera preexiſtē
ti cū ſanguīe. quod puto eos intelligere: uel ex
colera ex ſāguīe generata ꝑ eius putrefactionē
cū dictū ſit prius ꝙ ſanguis cōuertīt cū putre
ſcit ī colerā. Primus uero ſtare nō pōt. ſic
tertio oſtendeī dicēdoꝝ. Adhuc. aut puīdo
colere precedet. & ita ea maioraī ſup puīfactō
nē ſāguīs. & cū ſāguis putrefcūs de ſe ꝯuertaī
ī colerā. tunc maxīe ꝓpī colerā fiet etiā cōuer
ſio ī colerā. Sicꝙ febris colere & nō ſanguinis
uel ſanguis precedet & maioraī putredo ſup
colere putredīeꝫ. & tunc ſanguīs putredo totū
ad ſe ꝯtrabet. quod ē colere puīfactū. & ꝓprie
cū ſit colera d̄ facili motīa. Necꝙ etiā eq̄lis
pōt ſtare ſanguīs & colere ꝓpoſitō. cū ſanguis
maxime ſupet colerā. Sūt etiā hūores citiſſime
ꝑmutabiles. Propter terciū quidē ſciendum
primo. ꝙ nullus fere grecoꝝ nec̄ arabū expreſ
ſit febrē ſanguīs cū aliis copulari. Sicut etiam
apparuit ꝑ eoꝝ ſermones d̄ ꝓpoſitiōe febrium
īductos. Quod īnuīt febriū ſꝫo. ita. febris que
ī ſanguīe ꝯſiſtit ſimplicior ē his que ī aliis ſūt
hu. Subdit etiā demū ꝙ non ſit poſſibile fieri
putrefactionē ſanguīs ſꝫm quandā unā partem
& qn̄ꝙ ſꝫm aliā. preter q̄ ſi flōn colligēs d̄tmi
nat īcipientē putrefieri hūorē. A. tn̄ quarto
prima d̄ hoc q̄ſito ſub fuga quadā talē ꝓtulit
ſermonē. Videī. Ga. ꝙ febris ſanguīs nō ꝯpona
tur cū reliqs febrib9: quoniā cū puīdo ē in ſāg
uīe eſt coīs omniū hūoꝝ. & in hoc ē ꝯtradictio
quibuſdā ītentionib9 ſuis. in quo nō ē neceſſe
nos ꝓlongare ſermonē. quoniā nō iuuaī cū eo
meīc9: cū ipē obſeruet q̄ ſunt ſēſ9: hic aūt alias
ſe. ñ ꝑcipit febrib9 ſanguīs ꝑmiſceri. & ſi ītel
lectus id fortaſſe percipit. Cōtradictio uero ea
Ga. eſt forte. que ſꝫo febriū ita ſeriaī. Si uirt9
fuerit imbecillis fcā causa erit ut nō ſupfluita
tes ſolū. ſꝫ & ſanguis ipē corrūpaī putrefiat &
febrē accendat. Et tunc aliud quoddā prīcipiū
efficieī ꝓyodoꝝ poxiſmoꝝ. & ſi predict9 ſerue
tur calor: duplex erit ſpēs febriū adīuicē ꝯplica
taꝝ. Et iſta qdē ꝯtradictio apparebit ī ſequēti
ꝓpoſitoꝝ ex ītentione. Ga. Ysaac uero ī fine
febriū. Quatuor febres impoſſibile ē ut ꝯiūgāī
niſi cū due fuerīt uni9 materiei. & due unī. uerbi
grā. ſicut ſi fuerint due febres de colera & due
de flegmate. aut due d̄ flegmate tertia d̄ colera.
& quarta de melancolia. Sanguīs aūt ſigna. im
poſſibile ē ut cū aliaꝝ ſignis appareāt. Is enim
plus ac abūdantiꝯ ī toto corpe. q̄ omēs hūores
alii. Qui ſi putreſcit & febrē generat. omēs fe
bres opit que cū ea ſūt cōmixte. ꝓpī multitu
dīeꝫ ſue q̄titatis & obſcurat eaꝝ ſignificatiōes
Fortes. n. res debilē denigrant. & multū ꝓpaucū.
ut apparet in ſole obtenebrāte ignis ſplēdorē.
unde afforiſmoꝝ ſꝫa. Duoꝝ doloꝝ ſimul facto
rū. maior mīorē denigrat. Maīfeſtū itaꝙ ꝙ ſāg
uis ceteros hūores ſi cū fuerīt mixti obſcurat.
Sic igīt uoluit ꝙ febris ſanguīs nō ꝯponaī cū
aliis febrib9 ut ſit febris apud medicū dicenda
cū nō appareant eaꝝ ſignificationes. necꝙ leſio
nes maīfeſte quas habet īducere. Ex his denicꝙ
d̄inceps oſtendīt ꝙ febris ꝑ ſe ſanguīs ex puī
factione non pōt ꝑdurans cū aliis febrib9 ꝯpo
ni. Febris aūt accidens pōt. Dico aūt febrē ꝑ
ſe ſine apāte: ꝑ accidēs uero que cauſa ꝯſurgit
apātis. Inqo etiā ex putredīe. quoniā febris ex
ſanguīs īflāmatione nō pōt cū aliis febrib9 ea
ꝑmanente ꝯponi unde ysaac. Necꝙ ſauguis eſt
cauſa alterī9 febris licet calefiat. necꝙ ipē cale
facit alios hūores. Eiꝯ enī ꝯplexio tempamēto
eſt uicina. Pro inde ſi calefit & putreſcit. non
multū a tēpamento egredīt. Quod aū febris
putrida ſanguīs ꝑ ſe aliis nō ꝯponaī febribus
oſtēdīt rōne: quoniā aut ꝯponeī febris ſanguīs
cū febre colerica aut melancolica aut flegmati
ca. cū nō ſit dare plures febres hūoꝝ. Et hec aut
intra uenas aut extra. Nō ītra. quoniā ſanguis
predoīnās caliditatē & aptitudīeꝫ ad putredīeꝫ
hūoꝝ omniū alioꝝ ad ſe ꝯtrabet. Quod fir
maī. Quoniā maior motus d̄pellit minorem
& occultat. de ſenſu & ſēſato. de ſōno & uigilia
tertio & quīto d̄ aīaliū generatione. Motꝯ autē
ſāguīs & quātitas. ē maior īmo maximꝯ Ad
huc. de cauſa lōgitudīs & breuitatis uite. Mīor
flāma ꝯburīt a multa ꝑ accidēs ſibi ſubito ſur
ripiēs pabulū ſeu alimētū. Similīt ignis mīor
corrūpīt a maiori tertio celi & mundi & ꝑ bleu
prima. Multū ignis ad ſe modicū trabīt. Cum
igīt febris ſāguīs ſit ut maior flāma reſpectu a
liaꝝ. & ignis magnꝯ multꝯ. Ipſa omnes alias cō
buret & ad ſe trabet. Febris enī ſāguīs ſic ali
as hebetat & obtūdit ſꝫm ysaac. ut doceī ma
ior minorē ñ ſꝫm eandē ꝑtē factꝯ. cū uirtꝯ ſēſi
bilis tota ad uehemenciorē decurrat dolorē Ita
& uirtꝯ hic putrefactīa. Necꝙ pōt ꝯponi cū
febribꝯ īterpolatis. nō qdē cū flegmate & melā
colia. tū qa huiꝯ materie nō ſunt ꝑate ad putre
factionē cū ſanguis putreſcit: tū etiā qa calidū
& huīdū putrefactiuū materieꝝ ipſaꝝ eē ad id
quod ē ī ſanguīe putredīs cōtrabīt & ꝯcurrit.
Quod autem materia melancolie ſit īdiſpoſita

Ad pte. ꝯpositū.

ysaac.

Ad pte. ꝯpositū.

2. Aff.

Nō

ostēdit.qa in dīoibus. Oq̃ parū qdem q̃rtana accidat īcipiēdo.uñ q̃rto prima.Quartana plurimū eueīt ī successiōe egritudinū puēdarū. & hec est illa quā ītendimꝰ.Et alia esse nō potest cū seq̃tur illa alioꝝ humoꝝ putrefactōes.Si igit raro p se euenit ī corpore q̃ntūcūqꝫ melācolico, nūq̃ tunc eueniet in sāguineo ī quo nata est fieri sāguis putredo.uñ nono d īgenio.Natura febriū sāguis neutra in macro.s. quārū ad melancolicū.& frigido,q̃tū ad flegmaticū amat consistere q̃ plurimum aūt in multū sāguinē habētibus &multas carnes est ipsoꝝ generatō. Si mili qdē modo mōstrat.qꝫ neqꝫ flegmatica materia sit cū sāguīe putrefieri apta.cū nō multiplicet flegma in corporibꝰ ī qbus hoc euenit.

Adhuc.neqꝫ ex pte causē putrefaciētis.cū talis causa tollat putredīs a flegmate.p se sāguinem calefaciēs & exsiccās materiā flegmaticā frigidā & humidā & īopilatā reddētē.que erant putredīs causē. Sīlit id ꝯtīgit in materia q̃rtane maxīe.sm alterā eiꝰ q̃litatē puta frigiditatē.Subtiliat etiā eius grossicies caliditate affecta.q̃re febris sanguīs putrida.cū febre flegmatis & melancolie nō ꝯiunget quocūqꝫ modo.

Eti miꝰ cū febre colere. Ipsa.n.sui caliditate subtilitate & motus agilitate citissīe in causas putrefacientes sanguinē deducit. Cū enī ea de se sit mobilis ꝯuertibilis.puta qa in melācoliā trāsducit.Multo itaqꝫ maiꝰ cū hēbit aliqd ebulliēs attractiuū.ut putrescentis sanguīs feruorē.

Si aūt febris fuerit p accidēs.ut que apātis tunc poterit febris sanguīs cū aliis & maxmīe cū colerica cōplicari.Et id fortassis ē ī quo dicit.A.Gal.sibi inqbꝰdā aliis ītentionibꝰ ꝯtradicere Q d duplicit euenire pōt.Aut maīfestiꝰ.ceu cū duo fuerīt apāta.unū ex colera ī stomacho aut dyaflāmate.aliud ex sāguīe ī epate uel pulmone.Cū igit haꝝ due putrefiāt materie.duo ꝯsurgent uapores putridi simul cor petentes:hoc enī ꝯtingere optīe pōt.cū fornax & origo uniꝰcuiꝰqꝫ pmaneat ab alia sepata. licet in pcessu fiat ꝯiūctio aliqua.Aut inmanifestiꝰ ceu cū aliquod apāticū ex colera ꝯponit & sāguīe equalit maxīe.Sicut enī materie sūt ꝯpositē.ita & fumi putridi erunt ꝯpositi. uerū tamē nō erit ita discretio ut ī predicta.Et iō forsanquis nō ī merito febrē unā ponet ꝯpositam & nō duas.Et que ita sūt febres ex apātibꝰ ꝯpositē.& precipue manifeste.pmanent satis diu.Id aūt nō paꝝ ostendit ex crisiū sm ita.Quandoqꝫ accidit apā ī duobꝰ mēbris diuersis.sīc splene & epate.& facit unūqꝫqꝫ accidere febrē.que est alia a febre q̃ adeuenire facit.Et qñqꝫ accidit in membro uno apā ꝯpositū.ut ex sanguine.cꝰ apā dicit flōn.& ex colera quod dicit erisipilla Et subdit post pauca.Febris q̃ accidit ex apāte sanguīs. quod est ī aliquo mēbroꝝ qd cūqꝫ sit mēbrū.est pret febrē.quod accidit ex apāte existente in eo ex colera unde sm febriū ceu tactū nō est possibile fieri putrefactionē sm quādā unā ptem.qñqꝫ uero sm aliam pret q̃ si flōnes colligens.detineat īcipientē putrefieri hūores Si aūt est putrefactio sm unā ptē & alteram. sicut diuersa erit & loco & materia.ita & febris Propt quod poterit febris sāguīs cū alia febrium esse ita pmanens ꝯpositō.Propt quartum qdem.Ad primū dicendū.qꝫ liz īueniant due simul ꝯponi ꝯtinue.nō tñ propt hoc cōcluditur qꝫ altera illaꝝ sit febris sanguinea.cū ostēsum sit ipāz nō posse suo modo febribꝰ aliis ꝯponi Quod īnuit.A.Quando posuit duas ꝯtinuas copulari īqens.deīde currūt iudicia uehemētie & iterpolationis.Id aūt nō euenit ī febre p se sanguinea cū ea sit uere ꝯtinua. Ad aliud dicendū.qꝫ licet ꝯponāt febres diuersoꝝ generū nō tamē ppter hoc quedā ppinquoꝝ.Eo qꝫ febres remotoꝝ generū.sunt ī diuersis ualde substantiis.nō ita se impediētes.sicut febres que sunt ī substautiis ppinquis.uelut ignes ppīq magis se impediunt & corrūpūt.& maxīe cum sint dispes in quantitate q̃ distantes. Febris aūt sanguīs impedit febres alias.ut declaratū est oēs. Ad aliud dicendū.qꝫ nō est simile oīo d febribꝰ & apātibus.qa ī apātibꝰ minere putredīs sunt magis pmanentes distīcte q̃ ī febribꝰ.Cōcessū ē etiā qꝫ febris apātis sāguinei pōt cū aliis ꝯponi. Ad aliud dicendū.qꝫ liz sāguis sit miꝰ putrescibilis rōne filiationis & dilectionis nature.tñ rōne sue ꝯplexioīs calide & humide patus est putrefieri magis.Cuiꝰ quidem putrefactio ut ostensū.ad se putredīs aptitudinē oīum aliꝝ hūoꝝ ꝯuertit.& actū īeffectiuū.

Ad aliud dicendū.qꝫ liz colera rōne q̃litatis nō sit adeo putrescibilis ut sanguis:rōne tamē odii quod ad ipsā habet natura putrescibilis ē magis.Sanguis enī p oppositū dilectus est & aīcꝰ.Adhuc.colera ñ ē tante q̃titatis.qꝫ ipā ad se oēs ꝯtrahat hūores. & occultet uelut sāguis.

DIFFERENTIA.LXXXXI.

Vod ex colera prassīa & eruginosa fecausētur uidet p bebē ꝯoar & Aū. ītio q̃rto & vii.collz Adhuc afforismoꝝ quinta & xii.de īge.Quidam iuuenis euomuit hūorē eruginosū ī tantū.ut meliꝰ foret ipsum dicere certissimā eruginē q̃ eruginosū.oīfariā enī uere assimilabat erugini eris.unde spasmꝰ secutꝰ ē.Sed erugine purgata cessauit febris.& a spasmo statim euasit.Ex erugīosa siquidem deteriore colera accidit febris. Rursus melācolia īnaturalis facta ex adustione melancolie subtilis que ebulit & fermentat terrā ut acetū īducit egritudīes puta cancrū herpetē & tales

xiiii. terapētice. Igit̃ huiōi colere cū nō uideāt̃
sic seue. aut terrā uidet fermētātes febrē indu
cēt. & precipue qa febris ē egritudo hoīb9 ap
priata vii. hystoriaꝝ. Palin humor nō putre
scit primo & s3o febriū. nisi a regimīe derelīq̃t̃
nature. hii uero duo uidēt̃ oīo ab ipsa derelicti
cū sīt ītātū deprauati. & nature reddant̃ uelut
uenenum oppositū huāne Eti humoris gene
rati ī uenis fum9 pōt cor petere & febrē īduce
re. S3 colera prassiā pnosticoꝝ s3o generat̃ ī ue
nis. & ostēsum posse putrescere: poterit igit̃ sui
putrefactōe ad ipsū tēdere. Ampli9 he cū sīt
calide & sicce pportōez habēt cū febre. S3 eoꝝ
que habēt pportōez & simbolū. facilior est trā
sit9. s3o generatōis & cor. & prīo s3a in genere
pportōnabili facilior ē trāsmutatō. Et fulcit̃.
Quoniā corp9 hūanū calefit causa colerici hu.
prassini primo prīa. qd̄ maxīe eueīet cū putre
scet. Rurs9. Que a tota spē nature 9trariāt̃
hūane ut scorpiōis. & talium uir9 ppessimi fe
bres īducūt. Nō igit̃ ppter istaꝝ coleraꝝ malici
am. cū nō sit tāta ut huiōi uenenoꝝ cessabūt a
febris īductōe. Itidē prīo pnosticoꝝ. Si fue
rit ī corpore egro antrax uel carbūcul9. & exsic
cat9 colorē ptulerit uiridē cit̃nū uel liuidū &c9
Color aūt uiridis & liuid9 his attestant̃ coleris
Ex qb9 9cludit̃ ex huiōi coleris morbū seu fe
brē cāri. Hui9 quoq; oppositū expressi9 sēsit
ysaac febriū. v. Adhuc nullū īuenio pret̃ du
os ānditos. qui nedū febres īmo egritudīes ex
primūt mīme ex huiōi sic prauis hu. causari
Ampli9. Quod maxīe ifestū nature 9tinue edu
cit̃. & īmanens febrē nō generat: qa ipsi9 est in
tpe generatō. huiōi uero colere sunt he. uñ & ui
dem9 poxismalit̃ uoītu expelli. Propt̃ qd̄ cole
ra prassīa & erugīosa nō inducēt febrē. Propt̃
primū qdē distīguēdū in colera primit9. Et de
inceps loc9 generatōis uideat̃ & sit9. Propt̃
hoc primū sciēdū q; colerā trib9 īuenio suscipi
modis. Aliqñ nāq; coīter p omī humore iuxta
illud vii. afforismoꝝ. Si febrē nō a colera habe
at &c9. quoniā hec febris nō est humoralis sed
effimera ī spiritib9 fūdata. uñ s3o re. a. hu. cru
di de genere coleꝝ attrahūt̃. Accipit̃ & pro
prie p colera dicta ruffa & melācolia q̃re primo
prīa. Due colere flegāti &c9. Suscipit̃ & ma
gis stricte p humore amaro. uñ q̃rto. re. a. Cum
dicat qs sīplicit̃ colerā maīfestū quoniā amara
Et tertio aīaliū. Cōsuetudo ē medicoꝝ coleram
sīplicit̃ noīare. sine ea que s3m colerā appositi
one. Est aūt hec colera humor calid9 & sicc9
Cui9 spēs ab oīb9 priorib9 sūt posite. v. solū
Est nāq; una naturalis. que ē spūa suguīs: cuius
color ē ru. clar9 leuis acuta. Que & rubea dicit̃
clara & ruffa & flaua. & īterdū citriā. Est &
alia īnaturalis q̃druplex ens. una ipsi9 dicitur

v. spēs colerē.

colera citriā siue crocea. Et pallida que ex cō
mixtione 9surgit colere naturalis rubee clare &
flegmatis aquosi. Et reliqua uitellina dicta
qa uitellis ouoꝝ similat̃ nouit̃ natoꝝ. 9surgēs
ex cōmixtione colere naturalis predicte. & fleg
mate coagulato uel grosso. Ga. de colera nigra
Que ī uasis uel epē etiā simplicit̃ apud hūc &
halyab. generat̃. s3m uero. A. cū adiectione ma
gis. Inuenit̃ tā s3o naturaliū colera adusta uitel
lina noīari. Et ex naturali & huioī cōmixtiōe
alias uniuersas fieri. In quo. Ga. preferī aliis col
l3. tertio dicentib9. colerā uitellinā min9 calidā
naturali. S3 īd̄ colera nigra ut dictū. & id tā
get̃ cū reliqs siue e9tra 9cidit. Ga. unde pnosti
coꝝ s3o. Flauā qppe īterdū uidere grossā. & dili
gēt̃ flauā euoītā & deorsū procedētē. quā siqdē
uitellinā apellāt aliq: multociens aūt huīdiorē
min9q; flauā. que pprius citrina noīat̃. p totū
sui ipī9 mixtū hūs flegmaticū hūorē subtilem
aut aquosū quod supfluū. Alimentoꝝ aūt prīo
Colere hec qdē xanta. hec aūt ocra. i. uitellīa. Et
s3m magis & mī9 utrāq; multiplicitate obtinē
tur. ut alias coleras pretermittā que appaz in
corporib9 iam infirīs. Interioꝝ uero quinto
Vomicat colerā purā. q. uitellū oui. postea uero
qñq; uiridis ostendit̃: Sic igit̃ alia uidet̃ ab adu
sta. Potest tamen ad Aū. responderi. q; co
lera uitellina liz dicat̃ adusta a Ga. non tamen
adustione tanta s3m quā hu. īcinerāt̃ nigrefcī.
sed talis est potī9 dicenda supassatō quedā &
9terminatō: liz enī calor fortis adustioionē īdu
ceret. materia tñ resistit frigiditate flegmatica
iuxta illud pnosticoꝝ s3i. 9tinentis sputū albū
uiscosū rotundū a flegmate accidere adusto. Et
iō remanet huīda uiscosa. adustione etiā in ea
9cessa: ppt̃ hoc nō habet de hoc Aū. alios mor
dere. Neq; similiter qa ītensior ē in colore ci
trina. Igit̃ est calidior ea. Dicendū etiā non
ualere. qa color nō dat̃ solū qualitati. s3 ad hoc
etiā opat̃ substātia rara uel densa. Nā substācia
subtilis mī9 colorē ītendit: grossior aūt magis
ut colera flaua ostendit sanguīs citrina & uitel
lina. Inuenit̃ & alia spēs colere dicta prassīa
idest pōralis. colorē folioꝝ refert porri & ex ip
so etiā generat̃. Est & alia ppt̃ similitudinem
quā habet ad colorē erugīs eris. eruginosa dcā
seu zinaria. Et qa etiā similē ut acutā & corrosi
uā habet qualitatē: Vrit enī ī modū ueneni cū
ex nimia nascat̃ adustione. Et corrūpūt he due
formā specificā caloris naturalis. Sicut & uene
nū. Sunt nanq; de genere uenenoꝝ. coll3 t̃cio cū
aliis ceteris quaꝝ origo magis existit astoma
co. Haly uero addit unū innaturalē modum
habentē. s. colorē īdici: Que siqdē est expositio
ei9 quod dixerat prassīa. Vel fortassis 9surgit
p modū adustioīs sāguīs. ut apparebit per A.

cõsequẽter. Ipse nãq; tãq; medicie sufficientior
9pilator. septẽ ponit colere inaturalis species
Nõ enĩ expressit famosas solũ. uerũ & ifaõsas

A. posuit. vii. spes Colerũ.

Colera nãq; inaturalis efficit. aut qa sibi cõ
misceť res extranea. uel q̃a ĩ seipsa causã acqui
rat inaturalitatis. Et prima qdẽ duplex exi
stit. Nã alia est nota famosa. Quod dupliciter
etiã adueĩt. qa qd̃ ei adiũgit. uel ẽ flegma tenue
& sic est citrina: aut grossũ. & ita uitellĩa. ut di
ctũ a. Ga. extat aña. Quedã uero mĩ9 cognita
& famosa est colera. q̃ dicit adusta. que etiã du
pliciter 9surgit. Aut. n. colera rubea ĩ seipsa
9burit ita q; subtile & cinericiũ remãeãt simul
iũcta: uel ut colera nigra ab extrĩseco colere oc
currat naturali & sibi admisceť. que mĩ9 ẽ ma
la predicta. q̃ intdũ eũoĩ. Que uero ex se cor
rũpit. Ipsa etiã duplex iueĩť: nam una huiõi ma
gis generať ab epate. que est subtile ex adustiõe
sãguĩs generatũ. Cui9 grossũ colera extat nigra
Altera uero generatõez pl9 accipit a stõacho
Que iterũ in prassinã sepať. & uiridem ut eris
erugo. ut ostẽsũ antea He qdẽ & si odiose sit
oẽs nature. Ita q; etiã naturalis ꝓpter hoc fuit
sẕm ysaac ĩ libro uniuersaliũ dietay ĩ kisti a na
tura locata: Extentq; calide & sicce. sẕm tñ ma
gis & min9. Nam deterior & calidior ceteris ẽ
eruginosa. deĩde prassina. demũ q̃ ex adustione
quod erat ĩ sãguĩe: deĩde calidior liz ñ deterior
naturalis rubea clara. postea deterior et calidi
or ex cõmixtiõe facta melancolie, demũ citrĩa.
Vltĩo quoq; uitellina min9 calida ceteris. liz in
malitia sit ut excedens. & excessũ se habens ad
citrinã. rõne extensioĩs & ĩtensioĩs diuersifica
ta. Propť sẕm hui9 sciendũ. q; locus & mod9 ge
nerationis prassine & erugiuose. multiplex iue
nit assignat9. Ga. enĩ sẕo ꝓnostico; ponit
prassinã generari ĩ stomaco. & fortasse inuenis
Plurimi uero dicũt quasi illi 9sẽtiẽtes prassinã
& eruginosã magis astomaco. Cui9 qdẽ series
greca. Quẽadmodũ fit in corpe sẕm naturã se
habente colera flaua. ita & põralis altera cõtra
naturã. Et uideť ipã multociens ĩ uentre gener
ata aliquoy ĩdigestione ciboy aut oley. quales
sunt sicle cepe ac caules. Appaz aũt aliq̃do sine
hoc tale quid generari. morbi rõne inuenis &
reũatizare uel in supiorẽ uentrẽ. aut ĩferiorem
caliditatis ĩ corpe 9tra naturã ostensiua. Et
adhuc ibidẽ ĩ anã. Flauu9 siqdẽ hũor resoluta
ipĩ9 serosa huĩditate & 9mixta uiridis apparẽ
uir9 uero colera uẕ eruginosa. In sẕo uero cõ
plexionũ ponit colerã prassinã simplicit ĩ uen
tre generari ĩqens. Quod qb9 ĩ uentre calidior
extat 9plexio. colerica generať supfluitas. simi
lis prassio uisa. Rubea uero aut pallida ẽ oĩo in
quibus ex epẽ exit & citissĩe digerẽtib9. Qui
bus aũt hec similis prassio generať. hos oppor
tet comedisse ñ panẽ aut carnẽ porcinã. aut qd
his simile: sed calidiq aliquod hoy. & solum in
male digerentib9 generať ĩ uentre. In de nigra
uero colera ut tactũ aliqualit. Sic mixtura sub
tilis huĩditatis flaua colera sẕm colorẽ qdẽ pal
lidior fit. & 9sistentia huĩdior. Ita qñ hec pãpli
us euaporauerit. crudoy ouoy ꝓpĩqtate simila
tur. & ꝓpter hoc uitellina. Ipã qppe colera siue
pallida siue flaua siue uitellina uideať. in uasis
generationẽ habet Sẕm uero uentrẽ prassĩa q̃
dã generať colera. hãc autẽ talit apellãt acoloẽ
prassoy cognominãtes. seu & uirulentã a uiru. s
eruginosã. Ysaac quoq; quinto febriũ. & ĩ di
etis ũiuersalib9 uult oẽs pret naturalẽ & clarã
rubeã ĩ stomaco generari ĩqens. Naturalis ruf
fa hĩtat ĩ felle. & uirtus eius in epẽ. Nõ natura
lis est in stomaco. est tñ diuerse uitellina crocea
prassĩa & eruginosa. Quay cause qa naturalis
colera ad stomacũ ueniens. misceť cũ hu. in sto
maco existentib9. Quid si fuerĩt laudabiles &
tpati ex cibo generati cõtẽpato. colera ruffa ĩ
colerã mutať croceã naturali uicinantẽ. Quod
si hu. quib9 colera pmisceť frigiditati attineãt
& huĩditati. colera ĩ uitellinã 9uertit: Si autẽ
hũores ĩuenerit in stomaco calidos & acutos.
ut ex pipe syãpi porris alleis & similib9 geñ
tos calõ augmẽtať colore & prassii reddit colo
ris. Quod si ista colera ĩ suo pmanserit acuĩe
& calefecẽit eã calor extrane9. Sicut calor tẽpis
aut aliay rey. ĩtendit fitq; eruginosa. Quod
aũt uitellĩa & citrina. ut asserit 9tra alios ĩ epẽ
ponentes ĩ stomaco generari. ueritatẽ nõ uideť
habere: quoniã nõ post modicũ subdit. Si mate
ria febris fuerit uera colera. i. ruffa. generatur
causon: si crocea fit tertiana: Si uero uitellina
nascit emitrite9. Cũ igit materia existẽs ĩ ueĩs
febrẽ ĩducat 9tinuã. & nõ q̃ extra. tunc nullam
9tigeret eẽ febrẽ ex colera 9tinuã. pret fortassis
causonẽ. Dico aũt fortassis. qa etiã colerã ruf
fã uideť solũ ĩ kisti locare. Neq; emitriteus fo
ret unq̃ nõ cert9. seu nõ uer9. apud ipsũ 9surgẽs
ex putrefactione colere ĩtra uenas. & flegmatis
extra. Neq; coleras has ĩtelligẽdũ generari ĩ sto
maco. i. in eius uenis. uerũ ĩ ipĩ9 spaciositatẽ
Et iõ forsã dicit croceã ĩterdũ ĩ epẽ generari. cũ
sãguis fit hũidior q̃ decet. Aũ. aũt 9cidit cũ
ipõ q̃tũ ad generationem prassine. & eruginose
quoquo mõ. Inquit. n. uniuersalit q; cã generati
onis illay ẽ. quãdo colera egredit a sua natura ĩ
caliditate & siccitate. ꝓpť sparsiõez illĩ9 ad sto
macũ. & misceť tũc cũ aliis hũorib9 & proprie
cũ melãcolia: & ibi recipit aliquã speciẽ putre
factioĩs. & puenit ad talẽ 9plexionẽ. & ĩ hoc di
uersificať a ceteris. Ponit enĩ forte has p mõz
putrefactioĩs. & nõ adustionĩs ut ceteri causari
Neq; etiã sic sẽtiũt colerã ĩ stomaco melãcolie

pmisceri sed flegmati tãtũ cũ magis ipsũ ñ sic
aũt ibĩtet melãcolia. A.uero cũ eo q̃ ipsas po
nat magis a stomaco generari.modũ dat quõ
generẽt ĩ ipõ dicẽs.sibi uideri prassinã ex uitel
lina generari cũ aduriẽ. Ex epẽ nãq̃ uitellina.q̃
etiã sm eũ ab illo dcã magis generari ĩ stoma
cũ ocurrit.Prassia nãq̃ cũ aduriẽ ĩ eã ĩtroduciẽ
nigredo.que cũ citrinitate iũcta.uiriditatẽ cãt
nigredĩ attinẽtẽ:calor enĩ ĩ huĩdũ agẽs nigredi
nẽ ĩducit.ut appaz ĩ lignis:& iõ adusta oĩa fiũt
nigra. ut ligna carbones extincto igne.Ar. de
coloribo dicit demum sibi uideri ziniariã seu
eruginosã ex prassina generari.cũ aduriẽ ĩ tãtũ
ut eio exsiccẽt huĩditas.& ut sui siccitate ad al
bedinẽ redire ĩcipiat:Calor enĩ agens ĩ siccũ d̃
albat.ut ĩ carbone ostendit. Verũ circa pre
dicta multiplicit otingit dubitare.primo quia
colera q̃cũq̃ nõ uidet ex epẽ ad stomacũ occur
rere.cũ paucis porus felleo ad stomacũ extẽdat
diuiso.sed otinuo magis petat ĩtestinũ duode
nũ.oplexionũ.re.a.szis.& tertio.xv.Sic igit ta
les colere nõ potuerint nisi rario generari.
Dicendũ dupliciẽ primo qdẽ quia sicut rarius
poro ad stomacum mittit felleo.ita & he colere
prassina & eruginosa.ĩ paucioribo adhuc generã
tur magis. Vt liz nõ sit poro ad stomacũ. est
tñ poro sẽp ad duodenũ otinuato. pax sub pile
rõ uẽtris situato.ita q̃ colera pueniens illuc ra
piẽ sursũ ad stomacũ.si fuerit debilis supflui
tatũ receptiuus.aut ĩdigente tẽpe attractionis
uirtute.ut uidet etiã uelle Rasis ĩ dionibo dicẽs
q̃ fel habet tria orificia.orificiũ.s.adherẽs epa
ti.& orificiũ adherens adĩtestina.& orificiũ ad
stomacũ.Intelligendũ qdẽ q̃ nõ sunt tria ĩcipi
entia in kisti. sz duo tãtũ.Sed ut tactũ:sũt tria
quo ad extranea ĩ que terminant.Nã alterũ pu
ta descendens diuidit ĩ duas ptes.quax maior
otinuat ĩtestĩs.ad que colerã transmittit:altera
ut minor oiungit stomaco.& p eã ĩ eius cõcauũ
colerã mandat.tertio theorice. In primo uero
eiodẽ ptẽ colere mittit ad stomacũ.quo p illam
fit cibox digestio. Almansor etiã & Aũ. dñt
colerã ĩ stomaci fundũ trasmittit.uñ tertio .xv.
Et habet orificium & meatũ ad ptes stomaci.
Cõcurrit igit in ipsũ. In oppositũ quinto.n.de
iuuamentis pticulax.Nõ fuit cursus colere ad
pgendũ ĩ stomacũ.ad purgandũ illud quod ĩ eo
generat ex flegmate.ppt illud quod timebat d̃
nocumento quod accidit stomaco ex tali colera
festiaret enĩ exito cibi a stomaco añq̃ digerere
tur.cũ ĩdigeat pmanentia ĩ stomaco longa.do
nec paulatĩ digerat.uñ quarta primi.Stomaco
nõ habet quod ipsũ mũdet:Sicut ĩtestĩa colerã
rubeã. Dicendũ aliquos uoluisse colerã non
ire ad stomacũ.qa nõ uadit ad fundum eio.
Quod tñ est otra preĩductox aliquos.sed uadit
ĩqũt ad os stomaci dorsũ.ut ofortet expulsiuã
nõ enĩ ĩtrat substantiã stomaci.nec plo mãdet
Aut ĩqunt q̃ hec ĩ grossa obtundit huĩdita
te stomaci flegmatica. calorq̃ ipio inde acuit
Aut dicendũ sicut tactũ prius.q̃ ĩ pluribus
hoĩnũ & maxĩe naturaliẽ se habentiũ. colera
ñ transducit p porx felleũ ĩ uentrẽ.sed ĩ ĩtestĩa
solũ ad quos hic se transtulit Ga.Interdũ autẽ
& ĩ his qui mio naturales extant.ut calidiores
epate.Natura porx etiã pduxit mittẽtẽ coleram
ĩ uentrẽ.ut euõeret qñq̃.Neq̃ hunc amplius le
dit.qa ut multũ hi caliditate attractĩa epatis
frigidũ ipsũ hñt.ne transiẽs p ĩtestina excoriet
In plĩs enĩ unoẽ tantũ a felle porus tendẽs ĩ ĩ
testina.Interdũ uero cũ hoc ĩstomacũ alẽ diffũ
dit.Et is ut ad multũ est mĩor reliquo.rarissĩe
aũt eotra.ut in fauo sacerdote apparens oplexi
onũ & re.a.szis. Vt sicut transtuli ex greco di
cendũ.q̃ pars modica colere occurrit ĩ uentrẽ.
& nõ ẽ q̃ nõ transeat oĩo in illũ.Cuio est series
ista.Maĩfestũ q̃ colera plĩma ĩ uẽtrẽ ofluitãte.
szm aliquã dispositionẽ nõ otingit ĩ ipõ mãere
cibaria.Morso.n. ab hũox acredine uexat.& sti
mulat ualde ab eo.uelocẽ otentox effici excreti
onẽ.Si aũt ĩ uentris puenerit orificiũ.ut sẽsibi
lissimũ existens dolent ab ipõ uehementẽ morsi
& nauseant ac euomũt. Rursus hox grã besi
tat.quoniã uidet q̃ subtilior pars colere ptran
seat cũ sãguĩe:ea que uadit ad kistĩ:quoniã illa
descendit multa.& ad multũ ĩ intestina ĩferio
entia.quod aũt tale grossio & grauio. Et.cit
num colericũ quod ostendit colere ĩ spũa sang
uĩs fleubotomie est subtilio uisũ colera expres
sa de kisti. Adhuc.colera uadit cũ sanguĩe pp
ter eũ subtiliare.facereq̃ tarde penetrare.hec
autẽ pfectius colera opabit subtilis grossiori.
Subtilior ergo uadẽs cũ sanguĩe.ea que ad kistĩ
transmittit. In oppositũ.primo.n. theorice
Quod ĩ colera subtilio ẽ acutio & clario.trahit
ad se fel.Quod aũt mio ẽ acutũ & clarũ.natura
cũ sanguĩe ad oĩa mittit corpis membra.unde
primo prima.Quod aũt de ea colatũ ẽ ad kistĩ
transmittit fellis. Id aũt subtilio. Palin
szm ysaac.lõ natura colerã incarcerauit ĩ kistĩ
ne sui effrenitate ptes lederet eis occurrẽs.Sed
hoc pprie ĩẽ subtiliori.qa fit amarior cũ acui
tate q̃dã & penetrabilitate ac mordacior.Mino
aũt subtilis in his remissa. ñ tantũ distat asãg
uine & ptibo. Eouerso autem d̃hũore accidit
nigro.quoniã qdẽ ipio subtile cũ sanguĩe per
meat.Grossio aũt splen in se attractiõe d̃ducit
theorice primo cũ naturaliũ szo. Dicẽdũ q̃
uadens ad kistim.ẽ subtilior reliqua cũ sãguie
eunti.ut indicat naturaliũ szo ita.Indiget autẽ
sãguis nõ minime.& xanto hũore.qui nõdum
ultime facto ẽ ignis.Innuit igit duplex colera

ignita.& ita ſubtilior & min9 ſubtilior qua in
diget ſãguis.Per oppoſitũ aũt melãcolia uadẽs
cum ſãguĩe min9 groſſa eſt ea que tẽdit ad ſple
nem.Subtile nãq; ac groſſũ exceſſũ important.
Quod autẽ cũ ſãguĩe uadit .op9 fit tẽpamento
atteſtari. Ad primũ igit dicẽdũ .q; colera ad
ĩteſtĩa nõ deſcẽdit ſpõte.uer magis regitiã im
pellẽte uirtute. ſicut & melãcolia ſurſũ .primo
prĩa. Ad aliud dicẽdũ.q; iſta nõ eſt uera ſbã
colere.que aparz ĩ ſpũa illa ſupnatãte. ſz aliqd
generatũ ex euaporatõe ſeu poti9 ex ipſi9 effũa
tione.Quod oſtendit ſeceſſ9 colere ex ueĩs eua
porate. Ad aliud dicẽdũ.q; ſãguis non eget
tãta ſubtilitate.qn colera min9 ſubtilior hunc
ualeat attenuare.cũ eo qd nõ nocet.ut reliq; mẽ
bra etiã ſũt groſſa in q; ordinãt & meat9 ſuffici
entes. Adhuc dubitat. quoniã nõ uidet has
coleras poſſe ĩ ſtõaco generari.ſed ĩ epate cum
ſit hu .Nã ſtõacus ordiat ad digeſtõz alimẽtor
& 9uerſionẽ eor ĩ chilũ .Epar aũt ad 9uerſionẽ
chili in chimũ.uñ ĩtio collz.Quod generat na
turale generat.& nõ naturale .cũ corrũpit eius
9plexio.Cũ igit ſtõacus nõ habeat generare hu
morẽ naturalẽ.neq; ĩnaturalẽ generabit Rur
ſus.he colere cũ ſint calidiſſĩe.ab agẽte calidiſ
ſimo generabũt.Tale uero nõ ẽ ſtomac9.cũ ſit
frigid9 & ſicc9 natura.neruoſũ eſt.n .ñ parum
ipſi9 eẽ & exãgue.Epar quoq; calidũ & ſãguĩeũ
& mẽbrũ q;ntũ habet de ſãguĩe.tantũ & caloris
obtinet.prĩo 9plexionũ.& ſzo apparẽs d ptib9
In epate ergo generabũt & nõ in ſtõaco quod
nullus dixit. Dicendum eſt ipãs in ſtomaco
& nõ in epate generari.qa ſui acuitate & malig
nitate ſubãm tenerrimã corrũpẽt epatis .quod
natura nõ ſinit. Adhuc.humiditas eius eſt
multa.Eſt nãq; fõs hũiditatis ſzm haly.uñ pro
hibet ear generatõez cũ ſit ſicciſſĩe .& unũq;q;
in loco ei9 generat cognato. Ad primũ igit
ĩductor dicẽdũ .q; generatõ duplex exiſtit .qdã
eſt uera uniuoca.& ſic ſtõacus maſſã gignit pti
ſanariã.& epar humores .Eſt & altera ĩppria
equoca .Et hac colere he due poſſẽt dici in ſto
maco generari. Vniuoca qdẽ diciť generatio
quoniã hoc totũ trãſmutat ĩ hoc totũ .prĩo de
ge.& cor.ita q; nõ ſolũ fit trãſmutatio in acci
dẽtib9.ſed etiã in ſbã .Non enĩ pmanẽs ẽ ſubã
in eẽntia & accidẽtib9 ſolũ trãſmutata. Eq
uoca qdẽ p oppoſitũ diciť generatio.puta q; in
ſtõaco huiõi generant colere.qa uiriditatem in
ipõ acqrũt ex acruminũ eſu.aut colera ab epate
ad ſtõachũ ueniẽs.aliis formis ĩduit accidenta
libus.ut colore groſſicie duricie & huiõi .& ſic
fortaſſis ĩtelligũt dicẽtes eas magis a ſtomaco
generari .qa formã talẽ in ſtõaco acqrũt. licet
materiã recepint ex epate pmanẽtẽ in ſbã.ſed
paſſionib9 trãſmutatã.Et ĩ hoc 9cidũt mõi &

loci etiã generatõis earq; predicti.& ſi uideãt for
te ſupficieten9 diuerſi. Aut dicẽdũ.q; magis
fiunt a ſtõaco & pprie praſſiã plus q; dictũ eſt
p Ga.aliqñ ipſã generari in uenis ppt aliquã e
gritudinũ.& effũdi demũ ad ſtõacũ. Ad ſzm
dicẽdũ.q; caliditas duplicit eſt ĩſita naturaliter
& acqſita;prĩa qdẽ calidi9 ẽ epar.Eſt nanq; na
tura calidũ & humidũ ;ſza uero ſtomac9 licet ſi
bi indita frigid9 & ſicc9 ſit magis.Multa enim
9currũt ad ipſũ calefaciẽdũ.ttio naturalium.&
prĩo prĩa.Cor qdẽ ſupi9 mediante dyaflamate
ab ipſo calefcõ adorti p dorſũ pcurrẽs poſteri9
& muſculi eius .Anteri9 qdẽ omẽtũ adipinũ cũ
muſculis.A dextra uero epar cũ felle.A ſiniſtra
quoq; ſplenẽ ppt ſãguinẽ uẽalẽ & artarialẽ ma
gis in ipõ 9tẽtũ;hec oĩa circa ſtõacũ ĩtẽſã aduẽ
ticiã 9gregãt caliditatẽ uñ & hũores põt gñare
ſic ex trancos & aduſtos.Epar aũt ſui caliditate
ĩnata & huĩditate repugnat generatõi huiõi hu
mor.generat tñ eor materiã.colerã puta uitel
linã aut aliã Itidẽ dubitat.quoniã cũ ſzm Ga.
dictũ ſit colerã põralẽ aliqñ generari ĩ ueĩs .po
terit & ĩ epate ſilit generari.quoniã ĩ ipõ ſunt
uene ĩ qb9 humor capit.& nõ ĩ ſbã ipſi9.Sepe
nãq; Ga.digõnẽ uenar uocat eam que epĩs .ita
q; nõ deficiet taliũ coleraŕ generatõ ĩ ipõ ut di
cebat .ppt qd id tenelluz corrũpẽt ſui malicia
Dicẽdũ q; ĩ epate ut apparet non 9tigit pre
dictas coleras generari . In ueĩs aũt põt ppter
caliditatẽ egritudinũ q;rũdã adurẽtiũ. Neq; ẽ
ſimile de ueĩs que ſũt ĩ epatis corpore .& q; ab
ipõ plõgate .Nã tele uenar exiſtẽtiũ ĩ eo. ſunt
tenuiores telis aliar uenar ẽtiũ ĩ toto corpore
q;rto d iuuamẽto .ut pfectior fiat ab epate dige
ſtio .Nã quãto cib9 fuerit ppiqor ſubẽ epatis
carnoſe.tãto uelocioris reddet alteratõis & me
li9 ſãguis ſuſcipiẽs ſpez Cũ aũt plõgãt ab epa
te uenar tuĩce ĩgroſſant & fortificãt.uñ A.quĩ
ta ptĩcula d aĩa Nõ ẽ illicitũ uirtutes fortiores
& ualidiores fieri extra ſua prĩcipia.Eo q; ſorti
unt materias p q;s fiũt huiõi.ſicut euidẽt appz
in neruor origĩc.& ĩ pceſſu demũ eor. Propt
ſzm uero ſciẽdũ q; a nullis ĩuenio adhuc diligen
ter inquirens . qui ex predictis duabus coleris
egritudinẽ ponat 9ſurgere. ſz aut uoĩtu expelli
aut mortẽ ex tĩplo adduci.niſi Hebẽ zoar & ei9
Aũ.collega. Inqt.n.ille.Febris que fit ex trã
ſitõe febris effimere ad febrẽ colericã .ſi fuerit
de genere praſſĩe aut erugĩoſe.bẽbit accidẽtia
magis fraudulẽta.& uix poterit euadere ab ea .
Et ſi euaſerit diu pmanebit .Et ſubdit ipĩ9 de
mũ ſigna dicẽs.q; fit ei9 poxciſm9 diutnus. &
termin9 egritudis ſimilit.Et pauci ſũt qui ab
hac ĩfirmitate euadãt.& ſi euaſerit erit hoc p9
multũ ſtudiũ.& egritudis plõgatõem.Et poſſi
bile ẽ ei remanere mala accidẽtia & fradulenta

tēpe q̄ longo. Tertio uero colliz. Egritudines q̄ ab istis pueniūt coleris. prassia uideliz & eruginosa sūt īcurabiles. ppt̄ea q̄ ñ recipiūt digestionem. nec pmutant̄ a calore naturali. Immo corrūpūt formā specificā ipīg. sicut dictū prig uenenū. Quarto uero illig poīt ex his causonē fieri īqens. Et peior speciex causoīs est illa. que fit a colera ziniaria uel prassina. Et illig poxismg longg ē ppt̄ īobedientiā hūoris illig ad digestionē recipiendā. In septīo quoq̄ si febris tertiana nō fuerit ex colera pura. sz erit ex uitellina: hanc enī uoluit ī ītio sentire Ga. fore adustā szo naturaliū. Moxq̄ subdit. Vel prassia aut eruginosa nō euadet hic a piculo maxīo. & precipue cū fuerit ex prassia & beruginosa. Et mihi uidet̄ ait impossibile. q̄ aliqs ab eruginosa euadere possit. dicit etiā causonē gtra alios impossibile fore ex colera naturali. Hi qdē sūt sermones hoy uiroy. quos si quis diligentia cōsideret. nō solū ad alios sūt dissoni. uerū etiam īter se satis dissentiūt. Nā zoar poīt eē possibile. cū difficultate tn̄ quadā grandi a febre predictay coleray hoīnez posse euadere. Aū. uero isti szm quid aduersg ait sibi uideri īpossibile q̄ quis a febre euadat ex colera eruginosa. Adhuc si he colere adeo ut ipī etiā testāt̄ sunt praue. quō febris eay plongat̄. & etiā poxismg

Quare etiā szm Aū. causonē īducūt. cum sit febris gtinua sine poxismo. & he habeāt poxismū. Aut quō generat̄ causon. si ñ sit a colera naturali. nō tn̄ put ē naturalis. Nō enī fiet a citrina neq̄ a uitellina ñ adusta. cū he sint frigidiores naturali. neq̄ etiā a uitellīa quā ī tertio uocauit adustā. qa ī septīo agit q̄ uitellina naturali frigidior existit. Quō ergo faciet uitellīa causonē. si frigidior naturali. Aut fortassis uitellinā nunc accipit coīter cū aliis non seruans quod presūpsit affirmare & īponere Ga. tertio Vel si uitellīa adusta sit alia a prassia & eruginosa. distingue nobis didascole: Aut quod dn̄t hi uiri extraneū est & īsolitū ualde. uñ ppt̄ ista & similia Aū. maxīe sermonē nō gprehendo.

Dicendū igit̄ extra ipsū colerā uitellinā duplicē facere. unā qdē pgmixtionē predictā magis eius obtinentē naturā. alterā uero p adustionem & ī grossacionē substantie. qua coīter ītendit̄. Ga. igit̄ q̄ breuig naturaliū szo genēatiōez assignās hūoy. cū ī aliis eā tetigerit opusculis. duas tantū coleras enodauit naturalē uz & īnaturalem. Per colerā quidē uitellinā pfectig q̄ p aliq̄ aliay audiens. omēz colerā īnaturalē duplici pretacto generatā mō. Propt̄ tertiū uero sciendū cū aliis magis dico. q̄ ex colera pprie eruginosa febris neq̄ aliqua egritudinū pōt cāri. sed potig uoītu emittit̄. aut mortē repentinā īducit. In colera uero prassina dubitandū ē utcūq̄. Quod aūt ex eruginosa nō gsurgat febris. neq̄ ex prassia pret̄ hoc ñ īuenio ab aliis egritudinē. ab his colleris posita fieri. Ysaac febriū quinto de ipīs talē in coī pfert sermonē. Prassinā īpossibile est ī epate generari. neq̄ transit a stomaco neq̄ generat febrē. qa nō tanto tempe ī corpe pmanet ut putrefiat & febrē generet: natura. n. sēp se coadiuuat. ut eā a corpe expellat ppt̄ eig malignitatē. Quod si natura defecerit eam expellere nequiens īcēdit corpg. & homo morit̄. Subdit q̄. Igit̄ si talia d̄ prassina accidūt. quāto maiora & certiora d̄ eruginosa eueniet̄. Et firmat̄ quia alimentoy tertio alie oēs colere uidentur difficult̄ euacuari. & egrotāte corpe uiridi excepta. uñ ī dietis uniuersalibg. Eruginosa peior & corruptibilis ē prassina. quare uelocit̄ d̄struit & mortificat. Quod & rōibg gfirmat̄ sub positis quibgdā prig. ut q̄ natura nō mouetur nisi pcepto nocumēto. Et qa huiōi colere pessimas habēt qualitates acutas mordicatias. Acq̄ fiunt in stomaco. pprieq̄ beruginosa. Et q̄ stomacg ē mēbroy sensibilissimū & maxīe os ipīg quarto d̄ accidenti. Ipsi enī sensg īest preter naturalē etiā aīalis. Et q̄ gtinet̄ in stomaco facilime educit̄. quia ppria ipīg euacuatio est p uoītū. Cōstātīng de stomaco. Via uero q̄ educit̄ breuis & lata. Cōsurgat igit̄ nūc sermo talis. Natura ñ mouet̄ nisi pcepto nocumētū. Sz ex huiōi coleris pcipit nocumētū. cū sint acutissime. & stomacg sensibilissimg. Euomūt igitur ex stomaco. cū fiant ī ipō añq̄ egritudīez īferāt Sicut enī natura hebēs colerā odio. ipsā ī kisti īcarcerauit. ita & has statī studet expellere q̄tū pōt. ne ipsā īterimant. & iō uidemg eas euomi īterpolate. Sed gtra nō uidet̄ q̄ expellat̄ adeo gfestim ex stomaco. ut egritudīez nō generet. Quoniā quod generat capillos uirides. cū hoc fiat tēpis mora. poterit & febrē inde cāre. Sed capilli uisi sunt uirides & pprie in tēporibus cuigdā. hiq̄ ab hac pueniebāt colera cum sibi attestent̄. quā etiā ebdomoda qualibz hāc euoēbat pyodice. Dicendū duplicit̄ aut uelut apparebit q̄ prassina pōt īterdū febrē generare. Vel q̄ capilli liz efficerent̄ īterdū uirides. nō tn̄ put̄ scebat colera prassia. ut febrē cāret. quōiā expellebat̄ gtinue. sicut etiā generabat̄ ñ putrescens: p multas tn̄ ipīg generatiōes capillos in uiride colorabat. fumos īfectos ea superius demandās. Amplig. quecūq̄ febrē causāt hūoralē. putrescere & cor petere oportet. cū fumg putridg cor petens sit cā febris giuncta. Sed q̄ sunt ignis & uehement̄ ignita nō putrescūt. Et iō alia elementoy īpurata putrescūt pret̄ ignē Talis uero est colera pprie eruginosa. cum ipsa sit calidissima & siccissima. Vey cōtra hoc uidet̄ eē. qa prīo prīa. hūor dicit̄ corpg huidū

fumg.

gtra

Cā fe. gnata ē fumg putridus petens COR

liq̃dũ.Sed huiõi colere ſũt humores.qd̃ aũt eſt humidũ & calidũ.põt putrefieri .Ab his.n.cau ſat putredo q̃rto methauroꝝ.& xi.de ĩgenio Adhuc.melãcolia res ſiccior corporis putrefit & febrẽ generat .& colera ſimilit naturalis res corporis calidior de diſtẽpantia ĩeq̃li.putreſcẽt ergo & febrẽ generabũt. Dicẽdũ ꝙ he colere & ꝓprie eruginoſa mĩme putreſcũt .cũ ſint ig nee ſicce ualde. Et quod dicit primitꝯ humi dum & liqdũ putrefieri .dicẽdũ ꝙ ñ omne tale putreſcit.Oꝫ.n.ꝙ ĩ humido putreſcibili .nõ aſ ſit calor aduſtiuꝯ & ꝯdẽſatiuꝯ.ut hic humidum excludẽs uehementt & ꝯſumẽs.uũ prĩo prĩa.Zi niaria generat ex praſſina.cũ tãtũ adurit donec eiꝯ humoroſitas ſiccat .remanet tñ utrũq; ſub hũoris natura :He nãq; colere ꝓprieq; ziniaree ſũt uelut ulcera corroſiua.non putreſcere potẽ tia ipſoꝝ caliditate ĩmenſa & ſiccitate apparẽs q̃rto q̃rta. Aut dicẽdũ ꝙ huiõi humor nõ ha bꝫ tẽpꝯ ſufficiẽs ĩ quo putreſcere poſſit.ut mox apparebit.neq; melãcolia ſiccior ẽ huiõi colera & maxĩe poſtea.quoniã melãcolie ſꝫm medicos ĩeſt nutrire.ꝓpt qd̃ opportꝫ aliquã huĩditatẽꝫ retĩere.Verũ ẽ tñ ꝙ aliq ꝓpt hoc putauerunt . melãcoliã ñ poſſe naturalẽ febrẽ cãre q̃rtanam q̃rto prĩa.Siccitas .n.acq̃ſita ĩ colera precipue ĩ eruginoſa.ꝓpt id ꝙ colera exiſtit.& ꝓpt cali ditatẽ huĩdũ ꝯſumẽtẽ.Intẽſior reddit ſiccitate colere nigre naturalis . Rurſꝯ qd̃ facit febrẽ opportet brẽ ſufficiẽs tẽpꝯ.ĩ quo ipã ualeat ge nerari.ut effectꝯ ĩducat:cũ tria opportet cõcur rere.agẽs uigoroſũ .paciẽs diſpoſitũ .& tẽpꝯ in quo agẽs paciẽti applicet.drã lxxxxiii .& lxxxx q̃rta.Sed tẽpꝯ ñ repit ſufficiẽs.ĩ quo ex erugĩo ſa precipue poſſit febris cãri.cũ ipſa fiat medi ante putrefactõe.hoc aũt ĩdiget tpe.cũ ſit actõ q̃dã & ꝯuerſio huõris.ut febris ĩducat fit tranſ mutatõ p lõga:primitꝯ.n . opportet cãꝫ preter alias reõtiores ſupeẽ ꝯiũctã.& fumũ putridũ ab ea reſolutum cor petẽtẽ .dĩñ remiſſio illiꝯ fumi a corde ĩ totũ corpꝯ.Ab eo nãq; febris ĩ totum demãdat ſubiectũ.niſi fuerit ĩpeditiuũ Colera ꝯgit ꝓprie eruginoſa febrẽ nõ cauſabit.neq; utr egritudinẽ ſꝫ mortẽ feſtinã.niſi uoĩtu expellat uel forte ſeceſſu.Cuiꝯqdẽ uoĩtũ ſequũt qñq; do lores oris ſtomaci adeo uehemẽtes.ut accidant ſpaſmꝯ.ſĩcopis.deſuadatões frigide.& puitas pulſꝯ.omnĩoda.xii.de ĩgeĩo. Sed circa id du bitare ꝯtĩgit.Quia dictũ putredinẽ tpꝯ expete re.Cuiꝯ ꝯtrariũ ſcribit q̃rto prĩa.Putredo non habꝫ tpꝯ.& ꝯuerſio ſãguĩs ĩ colerã nõ fit niſi ĩ tpe. Dicẽdũ ꝙ id ſufficiẽt oſtẽſũ drã lxxxix. Nõ.n .ĩtẽdit dicere A .ꝙ putredo nullomõ ha beat tpꝯ.cũ ſit alteratõ q̃dã ad febrẽ.& omnis alteratõ cũ ſit uere motꝯ.fiat ĩ tpe quĩto phiſi coꝝ .ſed uult ĩnoteſcere .ꝙ tẽpꝯ minꝯ ẽ quo ex ſãguĩe fit putredo.eo q̃ ſãguis ĩ colerã trãſduci tur.cũ plures hic reqrãt motꝯ & trãſmutatões.

Quod aũt huiõi colera precipue erugĩoſa ut dictũ.ſit adeo uenenoſa oſtẽdit.quoniã uenenũ ẽ hũiditas ſubtilis horribilis q̃litatis.haly .Et qualitas ueneni ẽ diuerſa.qa aliqd qd̃ eſt ꝓpin quũ hũoribꝯ ꝯueniẽtibꝯ corpori Aliud quod ex tat longĩquũ.& aliquod quod habet qualitatẽ uenenoſã prauã.Et iõ cũ he colere ſint tales .ñ eſt mirũ.ſi natura conat eas expellere maxĩe uo mitu.Nã eo educunt multe ſpẽs hũoꝝ flegma ticoꝝ colericoꝝ melãcolicoꝝ & ĩterioꝝ. Neq; etiã mirãdũ ſi huiõi uenenũ ĩ corporibꝯ gñatũ cũ ſit q̃titatis multe.poſſit mortẽ ĩducere repẽ tinã ſexto interioꝝ .quod menſtruũ retentione corruptũ & maxĩe ſperma ĩ ſubito acoitu pro prie abſciſis.põt egritudĩes pniciosas & mor tem ĩferre feſtinã.cũ uideã ex paruiſſĩo aranea rũ ueneno.& precipue ſcorpionũ ſinthomata ſeuiſſĩa & mortẽ ꝯtingere nõ paꝝ.Similit uide mꝯ mẽbrũ ſtupefieri ex tacto modico torpigĩs & a ꝯtactu etiã ſaliue canis rabioſi.Merito igit menſtruũ & ꝓprie ſperma corruptũ põt ĩuene num deduci.uñ haly.Fortaſſe ex ſpermate eſt aliqd ſimile ueneno.Poterit etiã nõ mĩꝯ quiuis hũor patꝯ ĩ uenenũ ꝯuerti.cũ fuerit uiolẽte qua litatis.& locꝯ aptꝯ ĩ illud De colera uero praſ ſina nõ ſimplicit enũciandũ.ꝙ febris ea poſſit gigni.maxĩe cũ non ſit ꝯdenſata ut eruginoſa aliis plus poſſit admiſceri hũoribꝯ.Generatur etiã nõ ſolũ ĩ ſtõaco.uerũ ut dictũ & ĩ uenis.ut aliis ꝯiũcta hũoribꝯ.nõ ſit etiã ut eruginoſa na ture odioſa. ut ſtatĩ percepto expellat eã nocu mento.neq; putrifactioni reſiſtens. Quod for taſſis uidet ꝯcedere.A.quarto prĩa inqẽs. ipſã fieri ex chimis ſubtilibꝯ plurimũ quoꝝ ẽ cole ricũ uehementis ſubtilitatis.& ꝓfũdatõ male ſbẽ uenenoſe.cui iã accidit putdo ĩ corporibus calide ꝯplexioĩs ſicce ualde.Iſta uero mala ſubã uenenoſa que ꝓfundat.colera ſꝫm plurimũ ui det praſſina.cũ ipſa dicta ſit de genere fore ue nenoꝝ. Et ego qdẽ febrẽ iſtã in iuuene quodã uidi.ꝯplexioĩs ſiccĩſſĩe & calide etiã ualde.cum accidentibꝯ huiõi ut calore uehementi interius & ſiti frigiditate extremoꝝ.ſincopibꝯ aliqñ.& affligebat ꝓ tertiũ maxĩe.qui fluxu largiſſimo uentris ſupueniẽte colere praſſine aquoſe ceſſa uit febris.In cuiꝯ etiã fluxus ob uirtutẽ labora tũ fuit reſtrictiõe.& iſte qdẽ ĩappetibilis factꝯ uix deglutiens & nihil ſumens. circa ſeptimã ab ĩde tabefacũs exſpirauit:Recte nãq; illa pra ua colera ipĩꝯ ſpũꝯ & cor uenẽauerat innatos.

Et quoniã que ſunt huiõi coleraꝝ raro emer gũt.Auctores uidẽt ſibi adiuicẽ diſcordare. Cũ huiꝯ artis plurima experimẽto magis q̃ ratiõe capiant. uñ d̃ bis que raro ꝯtĩgũt certificari ñ

Qd aũt co. eru. ſit Vene noſa ꝙnõ.

Nõ hyſtõ auctõĩ

pnt iterior quinto. Propt quartũ uero. Ad primũ quid dicẽdũ uisũ. Ad aliud dicendũ q̃ febris illa ñ fuerat uera. sz q̃dã potiꝰ iflãmatio ex conaie uoitꝰ ꝯsecuta & dolore. Vnde xii. d̃ ingenio. nõ poit febris sed tantũ quatuor accidẽtia pretacta. Vel q̃ febris ex alia preerat materia. Ad aliud dicendũ q̃ he colere sunt d̃terio res melãcolia subtili terrea fermẽtãte trã. Sũt enĩ calidiores & acutiores. liz enĩ illa melãcolia ĩ terrã ebullitionẽ & fermentationẽ ĩducat. nõ tamen est sic calida & acuta ut he: Sz sui quadã hoc causat mordicitate seu acredie. sicut acetũ ebullit sup terrã & fermentat. nõ sic alior. aut fructicis ferẽtis euforbiũ liquor cũ ñ ẽ adhuc cõdẽsatꝰ ĩ gũmi. Egritudies etiã q̃ fiũt ab hac melancolia. nõ fiũt putrefactiõe. sed magis quadã corrosione. ita q̃ ipã ẽ apta egritudies causare sui minori acuitate & tarda penetratiõe. ñ autẽ colera & ꝓprie eruginosa. cũ natura ipãz ñ patiat tempe. Ad aliud dicẽdũ. q̃ hũor duplicit d̃stituit a regie nature. aut qa natura ñ laborat circa ipsũ. ĩ ꝯseruando & reducendo eũ si peccet ad benigniũ. Et sic hic hũor derelĩqt a re. nature. nõ aũt sanguis aut flegma. Vt dicit d̃stituit. qa natura ñ curat d̃ ipĩꝰ expulsione. cũ ñ ĩfestet ipãz. eo q̃ qualitates nõ hẽat uehement excessiuas. sicut aliqua melãcolia & precipue flegma q̃dã. Nõ enĩ hec mouet nisi ꝓcepto lesiõ. apparens ĩtio naturaliũ: & ita he colere ñ d̃relĩquũt ut declaratũ a re. nature. Immo ĩq̃tũ põt studet eas a corpore auertere. Ad aliud dicendum q̃ liz colera prassia generet ĩterdũ ĩ uenis. natura expellit eã ad stomacũ si fortis fuerit. Aut dictũ ñ fore ĩpossibile generari ex ipsa febrẽ sicopa minutã subtilẽ. Ad aliud dicẽdũ q̃ liz he due colere ac eruginosa. ꝓportionẽ habeãt cũ febre ñ tñ cũ cã ipĩꝰ. i. putredie ut ostẽsũ: Siue uero ipã febris nõ ꝯstituit hũoralis. neq̃ oĩs calefactio febrẽ ĩducit putredis. sz uehemens ĩ qua fumus putredis corpetit. & ipsũ eiꝰq̃ calidũ nõ statĩ pimit. sed se tantũ ĩde ad oĩa corpis demãdat mẽbra. Ad aliud dicẽdũ q̃ multa uenenor q̃ q̃ sint talia a tota forma specifica dcã. ut apparet de uene no scorpiõis & aranee. magis tñ substinet a natura. q̃ huiõi colere. nõ enĩ sunt tãte quantitatis. Sũt enĩ ut uenena ĩ multa q̃titate suscepta. quibꝰ irritata natura. mox supiꝰ uoĩtu foras educit. aut ĩferiꝰ q̃pa ledentia. q̃ mortificassent siqdem retenta. Neq̃ etiã he habẽt q̃litates sic ꝓniciosas & acutas. ꝓpt q̃ natura conat ilico expellere. nocumẽtũ ĩde ꝓcipiens ex ipsa acumine uehemẽti. Et ꝓprie cũ stomacꝰ sit mẽbror sensibilissimũ. Similit & uenena que exhibent. alia dulcibꝰ admiscent. ut eorũ mala qualitas occultet. uñ natura sub dulci decepta. uenenũ ad se trahit: ꝓpt quod precipit quarto vi. q̃ qui timet ne ĩ potu sũat uenenũ. opportet sibi precauere a cibis dñantium saporũ in acetositate. aut acuitate uel dulcedie & dñantiũ odor. Sũt & uenena pfida. necẽ cito inducencia. plurimũ subtilis subẽ liqde. Ad aliud dicẽdũ. q̃ translatio illa praua ẽ: nõ enĩ poit seriẽ rectã ypocratis. sed snĩam solã. & illã ĩtdũ pfecte. sicut ex trãslatiõe etiã patet arabica. Sz in ea hic & ubiq̃ uerba oĩo & snĩam sapit ypocratis. Cuiꝰqdẽ series. Vlcus aũt siue pfectũ zcꝰ. Arabica uero sibi ꝯsonãs. Quãdo fuerit in corpe ĩfirmi ulcꝰ. nõ ergo loquit. y. de ãtracis siue carbunculi idem existentis colore uerum ulceris nec huiõi color causat ex colera prassina seu eruginosa. liz uiridis efficiat siue liuidꝰ. sed ex melancolia cõcreat adusta. Inquit enĩ q̃ q̃do uincit ĩ corpe hũor melancolicus. est color eius aut liuidꝰ aut uiridis.

DIFFERENTIA. LXXXXII.

1 Vod in ẽpiala ñ sit frigꝰ ĩteriꝰ & calor exterior uidet ꝓ ysaac febrium quinto huiꝰ oppositũ scribẽtẽ. Adhuc szm Ga. Febris generat in corpe. quẽadmodũ ignis ex lignor ĩflãmatione. Sed ĩ hac calor ẽ magis ĩ ꝓte infima & ꝓfũda lignor. q̃ ĩ ꝓte extiori aeri apta. Cũ igit ĩ ẽpiala flegma uitreũ. ĩ quo ea ꝓfundat. sit ĩ corpis ꝓfũdo. illi caliditatẽ ĩducet forinsecꝰ uero frigiditatẽ. nõ potẽs sui frigiditate febre calefieri oĩquaq̃. Rursꝰ. febris ẽpiala fit ex flegmate frigidiori ꝓfũditꝰ putfacto cũ fit hũoralis. putfactõ uero fit a calido. Quã aũt tale ubi ẽ calefacit. quo uero deficit frigus ostẽdit. Quare ĩ ẽpiala calor erit ĩteriꝰ & frigꝰ exteriꝰ. Quod aũt in lipparia frigꝰ sit ĩteriꝰ & calor extra mõstrat. quoniã fit ex colera sola uel ꝯiuncta flegmati uitreo aut melancolie: sed colera petit exteriora calefaciẽs. flegma quoq̃ uitreũ & melancolia ĩteriora. Palin. calor est ĩ ꝓte ad quã tendit: huiõi aũt ẽ exterior supficialis. cũ eiꝰ motꝰ sit de centro ĩ circũferẽtiã. Calefiẽt itaq̃ exteriora ĩ ea. & ĩfrigidabũt ĩteriora.

Cuiꝰ ꝯtrariũ sentit. Serapiõis sexto. & q̃rto prĩa habente. In ẽpiala ĩteriora ĩfrigidari & exteriora calefieri. In lipparia uero eꝰtra. quor tã genĩ ꝯnr motĩa. Quod autẽ talis diuersitas caloris & frigoris ĩ neutra har possit existere ꝓbat. qa febris ꝓcedit a corde ꝓ artarias & uenas ĩ totũ corpꝰ. sicut ratõ testat ipĩꝰ. Quã aũt huiõi simul utrãq̃ ꝓtẽ calefacit. interiorem scilz & exteriorẽ. nõ itaq̃ & reliq̃. Propt primũ quidẽ sciendũ. q̃ qd sit calidũ. qdq̃ frigidũ & qd ĩteriꝰ qdue exteriꝰ. notũ extat ex mĩtis Est aũt ẽpiala dicta grece super alia. eo q̃ caliditas ẽ sup frigiditatẽ. Aut utraq̃ sup alterã qa frigus simul ubiq̃ ut ostendet ꝯiũgit cũ calido secundum Ga. & halyab. Epi nanq̃ greci supra

Empyala.

Lippaia

ĩporrarer et alia

ĩportat.& ali.i.alia.ĩde epiala. Lipparia uõ
dicit quasi pinguis.Lipparon enĩ pĩgue.Sicut
nanq; pingues calefiunt ĩterio.& frigescũt exte
rius.eo q; calor obsess9 nõ possit se ĩ exteriora
ꝓtendere.unde pbl.viii.ꝓpt qd pingues uebe
mẽt frigescũt.Sic & in hac eueĩt febre. Quare
uidet halyab.lusuriã noĩare.Et tunc sanius de
ipã alii ꝓtulerũt q̃ Ysaac.hãc rõnẽ noĩs sequẽ
tes. Amplio sciendũ.q; febrib9 simplicibus
seu 9positis dispositiões 9tingũt diuerse.calo
ris aut materie cã noĩbus drñtib9. Quibusdã
enĩ febribus inest multa inmixta humiditas.&
uocat lõdinis.Cũ uero calor fuerit adurẽs inten
sus causon dicit uel incẽdiũ. Quando aũt is &
frigus simt in interioribo9 fuerit & exterioribo9
p omẽ.ẽpiala dicit ex flegmate uitreo generata
Est & febris in qua sentit calor in interioribus
inmẽsus.in exterioribus uero tepor :Quod ex
uiscositate 9tingit hũoris & grossitie.ita ut ca
lor non possit petere exteriora.que lusuria dcã
Est etiã alia ĩ qua frigus ĩ exterioribo9 sẽtit
graue.que acromidos dicit.i. pruinosa. Fit
quoq; reliqua ĩ qua calor ẽ ĩterio intens9 & no
ciuus.a qua uapores eleuant acutissĩ.cũ hũor
nõ sit uiscos9 plurimũ.que febris apellat tini
dos.viii.theorice.Propter sm uero sciendũ q;
auctores different ualde circa hanc drãz sunt lo
cuti.In libro enĩ de distempantia ĩequali.vii.
afforismo4.s30 ꝓnostico4.& aliis cũ viii.theo
rice dicit ut apparuit.q; epyala fit febris in q̃
simul sẽtit calor & frig9.sm omẽz corpis ꝓtẽ
Vnde s30 febriũ. Epyaly febris ꝓprie noĩat.ĩ
q̃ sit febriũt & rigorẽ patiũt.& utraq; sentiunt
sm idẽ tpũs in oĩ ꝓticula corpis.Quod & pro
prii noĩs uidet prefata ethiologia importare
Tertio quoq; sĩpliciũ farmaco4 scribit.q; ẽ
febris ĩ qua hñs eam.ĩuenit tremorẽ & duriciẽ
ĩ toto corpe hora una.Et hec quidẽ febris erit
illa.quã.A.circũloquẽs ait:febris ĩ qua fit una
quecq; dua4 re4 in uno quoq; duo4 loco4. Est
aũt lipparia febris.ĩ qua calescũt ĩtrinseca &
frigescũt extrĩseca.que sm Ga.afforismo4 q̃r
ta.etiã ad febres ꝓnitioso4 apostematũ ĩterio
rũ extendit.a quib9 fit attractõ a toto corpore
caliditatis uelut a uẽtosa. Tertio quoq; sim
pliciũ.Lipparia ẽ febris in qua ĩteriora uẽtris
ĩcendũt.& ei9 exteriora sunt frigida.ac etiã de
distẽpantia ĩequali.Nõ tñ a Ga.ĩuenio ex q̃ ma
teria dterminate ac quõ generet .Ysaac aũt &
A.cũ Serapiõe ĩ ẽpyala & lypparia .uidet satis
discordare.nõ solũ ĩ noĩum alterationẽ.ue4 in
opposita causa4 assignatione.etiã precipue in
ẽpiala.Inqt enĩ ille cũ A4.ꝓbl.xxvii.q; ẽpiala
est febris ĩteriora ĩcẽdẽs.& exteriora ĩfrigidãs
cui9 materia ẽ flegma grossũ uitreũ.Eiusq; que
dã ꝓs ẽ putrefacta.q̃dã uero mĩme : putrefacta
q̃dẽ febrẽ generat.Imputrefacta quoq; sui natu
ra 9gelatõez causat. De lipparia quoq; sẽtit
q; eiu9 materia sit colerica cũ flegmate uitreo.
aut cũ hũore melãcolico mixta differẽs ab ẽpy
ala.quia illa calefacit ĩteriora .& exteriora ĩfri
gidat.& poro4 foramĩa opilat.ne fum9 dissol
uat.In lipparia aũt omnia hec sũt 9traria .Inte
riora.n.sũt frigida.& exteriora calida. Huic
quoq; A.cũ Serapiõe aduersat dicit.q; ĩ ẽpiala
ĩfrigidant ĩtrĩsica.& calẽt extrĩseca.Cuius ma
teria ẽ flegma uitũ 9prehẽsũ ĩ occulto & ꝓfũdo
qd ĩfrigidat ubi ẽ.Sed cũ ei accidit putredo.sp
git ex eo uapor ei9 quod putruit.& disperdit &
ĩflãmat ĩ exterioribo9.Cũ.n.eẽt qetum.añq̃ sibi
supueniret putredo.nõ sẽtiebat frigidum ipĩ9
aut calidũ.cũ nõdũ eẽt putrefactũ. Materia enĩ
ĩterio frigida .ĩ loco fortiori agitata calore fri
gidior sẽtit.ut glatiei eo mõstrat dissolutõ .Fu
mus aũt a materia computrescẽte deductus ad
que extra calidior percipit.Sicut mictura ĩ bal
neo corpore reddito calido designat ex flegma
te. Lipparia uero poĩt fieri ex flegmate. aut
ex colera grossa qñz.Modũ aũt generatõis ipĩ9
ex flegmate dat duplicẽ.unũ quidẽ quonia cum
flegma ĩflãmat ĩtrĩsec9 & putrefit. illic calefa
cit:nõ enĩ resoluit nisi quãdo calefacit exterio
ra corporis.cum spsione uaporis calidi.Propt
etiã calorẽ ĩt9 existẽtẽ .ad ipsũ attrahit reliqu9
cum uirtute.ita ut ꝓtes extrĩsice ifrigidẽt illo
deserte.& maxĩe si flegma uitreũ ꝓtes opilet.&
possideat exteriores.Aliũ qdẽ .quia multociẽs
resoluit uapor ex flegmate.q nõ putruit sed ele
uatur calefaciẽs. a quo calidũ spacio ꝓuo asso
ciatũ sepat modo quo calidũ recedit uapore as
cendẽte aque.ut apparet ĩ termĩs . Et mediato
quia fuit radicalit añ putrefieri frigiditatis in
mense. Fit aũt ex colera grossa .qa ea pauca
ĩtrĩsec9 latẽs putrefit.& illic calefacit.Et cum
nõ resoluit aliqd ex ea.euenit quod dicebat in
prĩo mõ lypparie flegmatice . Cõcurrit enĩ ca
lor cum uirtute ab extrĩsecis ꝓtib9 in que int9.
Circa predicta dubitat.& primit9 de ẽpiala
iuxta Ga. cũ põat in ea calidũ cũ frigido simul
per totũ sẽtiri .Quod nõ uidet qa hec sũt 9tra
ria.Huiõi uero neq̃unt una 9misceri oĩo.cũ unũ
alterum a se depellat. In oppositũ.quia ut ta
ctum ĩ ẽpiala calor & frig9 ĩ eodẽ sẽtiunt loco.
Amplio .A.tertiã ponit febrẽ alipparia & em
piala q̃si ex his duab9 9gestã.quã circũloquutõe
nominãs dicit.unãquãq; dua4 re4 in unoquoq;
duo4 loco4 fieri. Itidẽ de lipparia besitat.se
cũdo quia afforismo4 q̃rta .Lipparia ponit ex
apãte flegmatico ĩteriori.uel erisipila 9surgere
Quod nulli exprimũt pretacti . Dicẽdũ qdẽ
ad primũ.q; eũdẽ locũ possum9 audire duplicit
Aut uerũ & ĩdiuisibilẽ. & sic calor ac frig9 sit

Dn.m

in eo fore nō possūt:uel sēsualē & ꝯmunē .& sic uno existere possūt.unde d̄ distēpantia ī equali Nō fit accipe pticulā sensibilē.ī qua nō existat calidū & frigidū.Seu q̄ liz sensus iudicet calorē & frigꝯ sit eē.nō tn̄ itellectꝯ.ludiciū enim sēsꝯ nō ē adeo ratū ut quod ītellectꝯ. Quod ostēdit qs circulꝯ apparēs uerꝯ oculo.manu ꝓtractꝯ ñ aūt circino circūducto.Boecꝯ musice.y.Quod etiā denotat ymago cx uariis ꝯstructa coloribꝯ minutatī.qdē ꝓpe ꝓcipiunt ut sūt diuersi.de lōge aūt unicꝯ appaz.Ceu & uasa ī piete ꝯcaua uidentur distanter colorꝯ suppositione. Sicq̄ in ꝓposito. Ad aliud dicēdum. q̄ aliter accipit Ga.cū balyabate ēpialā ut apparuit q̄ Serapio & A.eius āplꝯ ꝯns rōnē noīs.Quā Ga .n . dicit ēpialā.A.circūlocutione ut tactū exposuit.pazꝯ enī de noībus curauit: Ad aliud hesitatū dicendū q̄.A.cū ysaac poīt lipparīā fieri sine apāte Ga.aūt multociens cū eo.habet tn̄ modū lipparie sz̄m illos precipue.cū ea q̄ ītra ardeāt.& rigeant q̄ extrīseca :Varii igit sunt in his febribus intellectꝯ. Hec igit ē diuersitas ī his febribus īuenta breuiter recollecta.& ꝓprie īter ysaac & A.Ysaac enī uidet fortassis ꝓpter translatiōis defectū ab aliis deriuare .Parctice tn̄ latinarum uidet cū nō auditis aliis sīplicit imitari.Propt tertiū qdē sciendū q̄ flegma uitreū uel ē multe q̄titatis uel pauce.uel sit ꝯputrescit aut nō .Si qdē fuerit pauce q̄titatis ut natura sit possit ipsū putrefacere tandē & dn̄ari.tunc calefaciet īterioꝯ.ubi erit putrefactō abscōsa uehemēt. ita ut purꝯ uapor hic resolutꝯ tēdēs ī extrīseca.redibit ad frigiditatē.cū fuerit eiꝯ materia prius frigida ualde.aut sz̄m diuersitatē putrefactiōis flegmatis & īputrefactiōis.quod uidet ysaac sētire. Si aūt fuerit multe q̄titatis adeo ut natura nō possit id una putrefacere.& sibi dn̄ari. quod īterioꝯ ē motū calido de potētia īfrigidādi reducet ī actū illiꝯ.ceu cū nix liq̄scit calido mota īfrigidat magis.tū ꝓpt actionē ꝯtrariorum. tūq̄ subtilitatē. Vapor aūt hīc resolutꝯ a calido retinebit adhuc qd eiꝯ.ita ut sentiat frigus īterioꝯ & calor extra. Quod dicit .A.tenere. Ga.aūt cū balyabate sane sentit in hac febre omē̄z corpis ptē una calefieri & ī frigidari.ꝓpter flegma putfieri ptim.ptī uero mīme quod nomē denotare dictū ē expositū.In lipparia aūt nō tantū opponūt adīuicē ysaac &.A.cū causas nō suscipiāt ex ꝯtrario sed ex diuerso magis ut apparuit ex alia cā:& mō sentit ipsā fieri ysaac ꝯsurgere & ex aliis. A.ꝯsonās pamplꝯ sermoī Ga.uolentis ī ea calorē occultari uehemēt ī interioribꝯ.Sicut & ipīꝯ attestat Serapionis filius.Quod & magis approbo . Amplꝯ nosce.q̄ si materia acida & uitrea .desup partes moueat sensibiles.ita ut cū putrescat minime rigorē siue frigꝯ inducit absq̄ calore.Quod si amplꝯ mota ī putredīez quādā moderatā deueniat febrē īducet ēpialā.ī qua sz̄m omē̄z ꝓtem sensibilē.calor & frigꝯ sentit una.Si uero āplꝯ putrefiat.precedit qdē frigꝯ ut ī quottidiana supuenit aūt calor febrilis supato eo.ut nc̄q̄q̄ inaugmēto ꝓcipiat.& maīe ī statu ꝓxismi febriū sz̄o. Sufficiat itaq̄ hic breuis sermo.in hac īuoluta & utrīq̄ ꝓbabili huiōi febriū causay assignatiōe.Propt qdē quartū ad primū qd dicendū asserit. Ad aliud dicendū.q̄ sua uia ꝓcedit. Aut uerū id nisi aliqd īpediat .Impediens aūt ē cetera pars flegmatis uitrei in putridi que mouet. Ad aliud dicēdū q̄ liz ꝓs īterior īcipiat putfieri.statī tn̄ occurrit flegma uitreū motū inputridū sz̄m.A. īfrigidans. Ad aliud de lipparia etiā quid dicendū asserit. Ad aliud similit patet ꝯsiderata cā drn̄ti & modo generatiōis lipparie sz̄m ysaac &.A. Ad aliud diceudū sz̄m .A.mouentē hanc dubitationē.q̄ ī huiōi termīs attendit una ꝯditio.ut nō sit qd̄ ꝓhibeat. Sicut diffinit aqua frigida & hūida quādo dispositō eiꝯ ē sz̄m suā naturā.& ñ fuerit quod ꝓhibeat.Similitq̄ de grauis d̄scēsu.Hic aūt ē ꝓhibens hūor uiscosꝯ frigidꝯ īclusꝯ.aut etherogeneus & diuersimod̄ situatꝯ.ut ostensū ex taliū febriū generatiōe modoy.

DIFFERENTIA: LXXXXIII.

Vod ethica nō fiat īcipiēdo uidet per sz̄m crisiū excusantē se a d̄tminatione signoy ethice.ita nulla ethicay ī prīs diebꝯ.sed tēpe ꝓcedente pficit.Alia translatō Hec qdē febris nō accidit a principio. Hoc idē sonant sermōes Serapiōis.& theorice viii.

Amplꝯ.unūqd̄q̄ agēs opat ī materiā dispositam magis.& nō ī ꝯtrariā.Actꝯ enī agentium sunt īpaciente & dispositō.cū forma ꝓpriū appetat susceptiuū.Sz̄ spiritꝯ aut hūor.dispositior ē materia ad īflāmatiōez q̄ mēbrū.Eo q̄ sbā ē subtilior illo.& oīs talis plus recipit passiōez febriū prīo.sīpliciū q̄rto.& prīo sz̄a. Q d̄ roborat.qa eē febriū ut appaz prīo eay declarat ex caliditate exterioy: primitꝯ enī accenditur caliditas ī aerē balnei.d̄ īde ī aquā. & postea in pītes ꝓpīsīꝯ. Adhuc q̄rto prīa.Et ysaac etiā febriū prīo.Febris mediātibꝯ spū & sanguine ut naturali calore se ꝓ totū disseīat corpꝯ.Hoc aūt fore nō pōt.nisi primitꝯ ī spū & sanguīe idest hūore & calore nature calor fundet extraneus:quare uidet q̄ oīs ī primis febris sit effimera aut putrida. Rursꝯ.o quā pazꝯ ē q̄ q̄rtana accidat īcipiendo:plurimū nāq̄ eueīt ī successiōe egritudinū putīday diuersay drā.lxxxx. Cū aūt materia q̄rtane .qa hūor magis ꝯuenīat aliis hūoribꝯ qui sepiꝯ febrē īducūt incipiēdo/ q̄ cū materia ethice/q̄ ē subā solida seu mēbrū

tunc nãq; fiet ethica ĩcipiendo. Itidẽ ſi ethica fiat ĩcipiendo iã ñ eẽt ethica. cũ ĩcipe dicat qd in diſpoſitione fore: ethica uero hĩtuationẽ ut apparebit ĩ his que deĩceps. Ethica itaq; incipiendo mĩme fiet. Oppoſitum hoꝝ ſapit Ga. in plibus locoꝝ de drñciis febriũ cũ. A. 30ar Aũ. cũ aliis meĩcis uniuerſis. Quod & rõnibꝫ ꝫfirmat. Cũ. n. oẽs alie egritudĩes ab eiꝫ occurrant prĩcipio. ppt quidẽ hec nõ ſimilat aliis.

Adhuc. cũ de rõne accidẽtis ſit. ut morbos ſequat uel ut umbra corpꝫ. tertio d accidente & xi. d ĩge. Si ethica ſẽp alios comitaret morbos potius accidẽtis q morbi rõnẽ ĩduet: cuius ꝗriũ notũ. cum tria genera ſĩt febriũ p ſe morbꝫ exiſtẽtia. Amplior. nõ agit agẽs. niſi patiẽs eius ſuſtinere ualeat actiõeꝫ. Cum agẽtis ad patiens oporteat ꝓportiõem ĩteruenire. ſicut mouẽtis ad mobile. & ĩtelligẽtis ad ĩtelligibile. Spiritus aũt aut hũor corpa ſubtilia nõ ſunt apta ĩpreſſionẽ agẽtis prepotẽtioris ſuſceptã etiã ſubſtinere. uerũ in mẽbra ptrãſiẽs fultiet ſolidiora.

Itaq; ethica fiet ĩcipiẽdo Propt primũ uõ ſciẽdũ. q; ethica qd habituatũ ĩportat: ethicon enĩ grece habituatũ latine. unde viii. de ĩgenio Diſpoſitões facile ſolubiles uocãt habitudinales. i. q̃ſi diſpoſitõnales. que aũt nõ tales habitudinales: habitꝫ enĩ ſzm Boetiũ ĩ predicamẽtis. eſt diſpoſitio firma uelut diſpoſitõ habitꝫ ĩfirmꝫ. Ethica quoq; habitum ĩportat. aut quia cũ difficultate uel ĩpoſſibilitate ſepat cũ hĩtuata pmanſerit. uel qa ſubiecto ſolido puta mẽbro adueĩt. A quo facta cũ difficultate remouetur ĩpreſſio. Eſt aũt ethica in pluribꝫ diſpoſitionibꝫ ſiĩlis ptiſi. & etiã drñs ab eadẽ: habẽt enĩ ſe uelut excedẽtia & exceſſa. yſaac febrium ſzo Nã ptiſis uno qdẽ mõ coĩ ſumit. p oĩ ꝫſũptiõe ex quacũq; emergẽte cã. ſiue pret naturam ſiue naturalẽ. qualis ẽ diſpoſitõ que accidit decrepitis cũ morti appĩquat. unde Almanſoris quarto. Qui tali cuſtodiũt regĩe poſſibile fit. ut ad decrepitã lõgo dueniãt tẽpe atq; ptiſi. Et hec ethica ꝓporcionat ſenectuti. que qdẽ eueĩt nõ pax ex egritudĩe quadã ꝫſũptĩa. Sumitur etiã p illis q ad ipãz ſũt diſpoſiti afforiſmoꝝ ĩtia. puta q collũ habẽt lõgũ. & epiglottĩ foris pminẽtẽ & pectꝫ ſtrictũ carne nudũ cũ hũeris eleuatis. & tortis cruribꝫ. & huiõi ptiſis in plꝫ q̃ ethica febris ſe ptendit. Eſt etiã ptiſis q̃ corruptionẽ ĩportat. cõſũptio oĩs corpis cũ ulceratõe pulmoĩs. Et hoc qdẽ mõ ethica ptiſim ſupat. Nã oĩs ſic ptiſicus ethicꝫ fcũs ẽ & non ꝫuertit. cũ multi ethicã patiãt ſine pulmonis ulcere. Talis quoq; ethica uelut accidens ꝫſeqt ad ptiſĩ. Cũ enĩ pulmoĩs aut pectoris ſanies ñ expurgat. libere effumãs ĩ cor ipſũ ĩflãmans. febrẽ ĩducit ethicã. Ethica quoq; ut ĩnuebat

p prius duplex exiſtit. Quedã q̃dẽ eſt cũ febre que ẽ calor extrĩſecꝫ fixus ĩ ſubã mẽbroꝝ ipõꝝ ꝓhibẽs opationẽ. eoꝝq; naturalẽ ꝫſumẽs huĩditatem collz. tertio Huiꝫ quoq; ethice febris multiplex aſſignat mõꝫ diſtĩguẽdi. Quidã enĩ ipſã penes corpis huĩditates diſtinguũt. Huĩditates aũt corpis ſunt quatuor. ut ĩnuit ſeptĩo de ĩge. q̃tuor ſiccitates diſtĩcte illis oppoſitas Eas quoq; Serapio exprimit ſexto. Et yſaac febriũ prĩo & ſzo. Et q̃rto prĩa. & xii. ipĩꝫ aĩaliũ zcꝫ. Quaꝝ omẽ & numerꝫ drã ĩnotuit. xxxiii. Secũdũ has quoq; quatuor huĩditates. uidetur yſaac ĩterdũ ſpẽs q̃tuor ethice diſtĩguere. cuilibz ſuã ſpẽz ethice adaptãdo. Nõ nũq̃ uero tres ſolũ magis ꝓnunciat. Coĩt tñ tres ipſiꝫ ſpẽs diſtĩguũt. ita ut ĩ prĩs duabꝫ huĩditatibꝫ prĩa cõcidat ethice ſpẽs theorice viii. Serapio tñ & yſaac ponũt magis putridã ex ipã fieri. Et ueritas ẽ fortaſſis. qa huic putride tãdẽ aſſociatur ethica. In tertia quoq; ſza. In quarta uero ĩtia

Has aũt huĩditates. A. quarto prĩa. cũ febrium prĩo nitit oſtẽdere. & p ꝫſequẽs ethicã illis occurrẽtẽ p huĩditatẽ triplicẽ ĩ lucerna exiſtẽtẽ Eſt nãq; ĩ corpe lucerne oleũ effuſũ quod duabus proporcionatur huĩditatibꝫ primis. Eſt & huĩdũ ĩ corpe licinii iã inbibitũ. quod ĩtie reditũ ẽ huĩditati: ĩtiũ quoq; huĩdũ ipſiꝫ licinii radicale. quod ptes ꝫiungit & retinet ĩ adiuicẽ quod quarte ꝓporcionat huĩditati. ut etiã drã inducit. cxii. Et hic ethice modꝫ cũ noĩbus eius terribilibꝫ incurabilis. niſi manu ſanari ꝓnunciat diuina. Et iſta qdẽ ſufficientior uiſa ẽ modoꝝ ethice diſtinctio. Quidã uero diſtĩxerũt ethice ſpẽs dicẽtes. quoniã aut ẽ ĩ huĩditatibꝫ ꝓpinqui tẽpis coagulationi. & ſic prĩa ꝫſurgit ſpẽs. aut in eis que ſũt uelut caro. & hec ſza: ut in membris radicalibꝫ duris. qualia ſũt oſſa & nerui. & ipã tertia x. apparens d inge. Et iſte q dẽ ſermo uerificat ab. A. cũ ad priorẽ fuerit reductꝫ añdictũ. Quoniã ſi dnotet ipſo q; primũ quod finit. ethica ẽ huĩditas ꝓpinqui tẽpis cũ coagulatiõe. nõ erit ſermo uerus. cũ ex ſza efficiat ethice ſpẽs & nõ prima. Vel pret hoc ſit in cordis ſubã. Hoc aũt dicit febriũ primo. ut q; q̃do ꝫplexio corpis naturalis inflãmat. & ñ adhuc humiditas ꝫſũit exiſtens in ipõ. ſz uelut ebulitio oſtẽdit. prima ꝫſurgit ethice ſpẽs. Cũ aũt hec ebulitio ad ꝫſũptionẽ procedit. ſza efficit ſpẽs. Quãdo uero mẽbra ſimiliũ ptiũ ledũt ut uene nerui & huiõi. tunc erit & tertia. Et hi quidẽ oẽs ſani intellecti. idẽ ſatis uidẽt ptẽdere. Eſt quoq; & modꝫ diffinitionis ethice ſatis famoſus. ut q; quedam ipſius ẽ difficilis cognitionis & facilis curationis. ut prima eius drã. Quedã quoq; facilis oĩo cognitionis & impoſſibilis curatioĩs. ſicut tertius ẽ modus. ſza

quoq; spēs medium obtinet cognitiōis & cura
tiōis. Et ista qdē distīctō magis ostendit modū
q̄ rem. ppt quod predcē hac magis faciūt scire
Et scias q; Ga. febriū prio & alibi noīat sī
plicit ethicā primā. & sm maiorē ptē secūdaz
ipīg specie: puta cū nōdū desiccat buīditas cor
dis: nā cū desiccat ut ī sīe secūde speī & ī tertia
dicit tabes. sm uero. A. adubul. Est & alia se
nectutis dcā. uel senii: quoniā adueīt ex ea ī bo
ra senii. quod accidit ī fine marasmi: & ipsa est
siccitatis dniū sup totū corpg absq; febre. Cuig
qdē causa ut plurimū ē frigg cū uirtutis ībecil
litate. uñ mēbra nutrimēto carent. Causat etiā
ex potu aque frigide: qñ dispositō nō affuerit.
Eam qñq; causat meīcg faciens febrē ethicam
marasmodē p potū aque frigide. & ī ipīg pro
iectionē. In hac quidē mīg deterrentē trāsire uñ
x. de ingenio. Melius ē ī frigidā discrasiā trans
latū hoīez. cū spe benigna efficiētes qd & picl i
tari. q̄ sine spe perire certissime: ppt qd īfrigi
dāg oīo ethicas febres gfestī. añq; dueīētes in ta
bē moriāt Nō enī q certissīe tabescūs ē tētabi
mus sanare. & si calorē eig extinxerig. Sz sicci
tas derelicta senectutis. hoīnez pmittit tanto
uictuq; tēpe. q̄nto resistāt solide pticule ad ulti
mā senectutē Fieri aūt īcipiēdo ītelligo ethicā
cū nulla aliaq; febriū añcesserit ipāz. neq; effiera
neq; putrida. aut alia quacūq; cārū. prio prima
caliditas ī corpe accendat cordis ex causa q̄dā
forti. & si oēs febres fundāt ī corde. ista q̄maxi
me in eig figit subā Propt sm aūt sciēdū. q;
aliq rudiū audientes supficieteng sermonē pre
dictū. Ga. & añmissa motīa dixerūt ethicā īcipi
endo mīme fieri. uñ febriū prio. Quare qdam
extimant. neq; alit posse fieri hac passionē talē
nisi ab egritudībg preeūtibg mox dicendis.
Decipiūt etiā aliq illic ex serie Ga. tali. Ethice
cū sīe cāis pcathārticis generēt. nunq̄ ab īitio
īuadūt. sed trāscendūt ex bis q̄ fiunt ex putdīe
Dicēdū q; bis sermo nō sīplex. sed magis cō
dicōalis & gñtis destructio. ut apparebit diligē
ter ītuenti eūdē. & gñtē post plurima. Quorum
quidē & alioq; amplig defectg uidebit gñr apte
Propt tertiū quidē sciēdū. q; febris ethica ut
plm nō occurrit īcipiendo. uerū alias gsequit
febres & egritudīes. Raroq; incipiendo aduenit
cū eig cā raro occurrat: uñ febriū prio. Ethice
febres sm duplicē fiūt modū: qñz enī ppt cau
sones q̄ multū plōgatos. ut & hūiditatē. corpis
gsūmāt cordis. Intdū uero adhuc manēte cordis
hūiditate febres accēdūt. uelut lucernaq; flāma
ex licinio. Fit etiā ethica ñ paq; ex emitriteo. uñ
q̄rto prīa. Emitriteg qñz est de febribg magis
interficiētibg. quoniā pducit ad ethicā. & egri
tudines croīcas & difficiles. Consurgit etiā ipā
ut apparuit, ex ptisi antecedēte. nōnūq̄ uero ex
empiāte. & uniuersalit ex apāte intus maxime
saīato. & ppter subtiliatōez regimīs. & phibi
tōnem īfrigidatōis. ut potg aque: & ppt modi
cam obseruatōez lateris cordis. cū rebg infrigi
dātibg de foris aut deītg. Mmultociēs etiā ī ip
sam cadere facit medici necessitas. ppt casū uir
tutis & frequētiā sincopis. dantis ī potu uinū
& aquā carniū. & medicinas calidas ut d musco
Fit etiā ut tactū īterdū īcipiēs ethica. uñ Ga.
ibidē. Vna qdē ethicaq; generatō dicta est mihi
reliqua uero est cū a prīcipio inuadūt. gfestī pri
mā generatōez similē faciētes effimeris. ut tri
sticia. ira & labore amplioris simul cū estu fcō.
Decio uero de īgenio. Rursg ex causonidibg
in tabē. aut a prīcipio ipsis gfestim ethica gtin
git febrē presiliens causonidē. Ysaac quoq;
hanc distīguēs ait. q; ethica quedā est cuig cā ē
alig morbg: alia uero cuig cā nō est alig morbg
que gsurgit ex īflāmatōe hūoris existētis ī cōca
uitate uenaq; & artariaq; cordis: unde recolligēs
ait. Quia gpleuimg causā. ethice. que est ppt
aliū morbū. sed p se zcq;. A. uero positis cāis
quibg febris eueīt ethica. gsequēt subdit. Lon
gissimū est ut accidat ethica īcipiēdo. q. sīt mē
bra radicalia iā īflāmata. & ñ īflāmet hūor siue
spūs ante illud īmo oportet ut calefiāt illa in
primis: dinde sm pcessionē dieq; calefiāt ista
nisi accidat causa fortis ualde. Sermonē quo
q; de hoc assūpsit zoar ita. Vna fit spēs febriū
ethica dicta. que ut ī pluribg nō arripit per se
prīcipalit. sz seqt aliq̄ febriū cronicaq; corpg
exsiccātiū ipsūq; dissipātiū. Quandoq; etiā fit
ppt febres diei. Collz. qdē q̄rto. Raro accidit
febris ethica nisi post alias febres. sicut post
effimerā in corporibg ad hāc paratis. aut post
aliquā ex putridis. Preueīt aūt per se in his cā.
qui natura sicciores & calidiores. uiuētes in la
boribg uigiliis dieta subtiliori. Et āplig. si cura
buig aeris dispositōe & regiōis. in irā uel tristi
ciam puenerīt Hi utiq; sūt sm ones quos d prī
cipiatōe istig febris p se. aut post alias illustres
induxere. Qui etiā secūdum utrāq; eoq; ptē pos
sūt rōibg decorari. Quod. n. īpluribg ethica
morbos gcomittet alios ostēdit. Cū unūqdq;
agēs ut tactū in materiā. formā inducat sibi di
spositā. pluribg causis caliditatē inducētibg in
corpg. materia amplig dispositā est spūs. q est
subiectū febris effimere: aut hūor qui putride
q̄ mēbrum in quo & ethica figit. eo q; rarig cā
adeo uehemēt impressiua occurrit corpi. sicut
etiā in uniuerso gspicimg. In eo. n. effectg gran
des mirādi rarig occurrūt. Amplius. natura
tuet inq̄tū pōt solidā ptē. puta mēbrū spmati
cum. qd ē subiectū & sustētaculū eoq; omniū q̄
sūt in aīali. & maxīē cor. qd ethice ppriū sub
iectū. nō solū sm gtēta ī eo ut aliis plg febriū

Adpte

Nō.

Fulgus

Du

uerũ etiã ſm ipi9 ſubãz propriã. Quod uero ta
le fuerit. 9ſeruat maxie a natura cũ ſapiẽtia &
ĩtentiõe oĩ. Fit igit ut ad multũ nõ incipiendo
Quod ĩdicat Almeliletu febres ut plurimũ ãte
cedens. Quod aũt fiat iniciando qnq; oſtẽdi
tur. qa agens agit nõ ĩ qdcũq; ſed ĩ patiẽs ſibi
diſpoſitũ. Quod aũt patiens nõ ſit diſpoſitum
duplicit põt 9tingere. Aut qa ſit nimis dur & 9pactũ reſiſtẽs oĩfariã. uelut ferrũ. lapides pre
cioſi. & maxie adamas: uel q ſit ſubtile. molle
ceſſibile. ut aer aut uapor. q actionẽ agentis nõ
ſubſtinere põt. ſz magis. fit trãſitus in ſolidi9
duri9. ceu oſtendit in pcuſſionib9. quib9 corpa
pcuciũt ſolida ñ reſiſtente aere. uelut etiã uide
re 9tingit in fulgure. q nõ omẽ patiens reddit
ſibi diſpoſitũ. ut in ipſũ agat. ſz illud qd ẽ durũ
cõpactũ & reſiſtẽs. uñ algazel. Fulgur qd ẽ ignis
ſubtilis penetrat herbas & res molles. ſed cũ
res duras offẽdit. ſicut ferrũ & aur diſſoluit ea
ita q eliquat aurũ in marſupio. & marſupium
nõ adurit: & diſſoluit ferrũ ĩ nauib9. & boĩes ñ
adurit. Quod eueĩt ex eo. q illa reſiſtẽt. hec aũt
mĩme. Sic itaq; ĩ ppoſito ſepi9 factũ ẽ. q ſpũs
aut hũor ut oſtenſũ materia patiẽs redditur. nẽ
9ueniens febrib9. nõ aũt mẽbrũ: ppt q frequẽ
tius 9tingit ethica poſt alios morbor. Interdũ
uero ſpũs aut hũor ñ eſt 9ueniens ſubiectũ. ppt
eor ſubtilitatẽ & mollicie: ſed mẽbrũ dur ſoli
dum. Et hoc cũ cã fuerit qnq; fortis fulgori p
porcionata. Et qa talis rarius accidit. tardius
euenit ut fiat ethica ĩcipiendo: Impreſſio enim
moĩca ita in hũorib9 & minor in ſpiritibus in
ducit. ppt quod ĩ mẽbris calor ĩfigit ĩ calefcõ
eſſe. nõ aũt ĩ calefieri tãtũ. uelut ĩ ſpib9 & hu.

Ampli9 cũ fuerit materia ſũme diſpoſita. ñ
forte agẽs etiã ĩ ipãz poterit ĩprimere. ſz diſpo
ſita repit qñ ultie. ut cũ tã naturalia q̃ inatura
lia ĩ calidũ tendãt & ſiccũ. Null9 enĩ ab initio
9feſtĩ captus ẽ ethica hñtiũ huĩdũ corpis hĩtũ
febriũ primo. ſed & frigidũ multo mĩ9. Quod
aũt agẽs occurrat forte aliqñ iam uſũ. Quare
ſic ethica fit primit9 & ñ alia. Propt q̃rtũ qdẽ
dicendũ ad primũ. q ipĩ loquunt quantũ ad id
quod accidit ut ĩ plib9. in quib9 maxie ars cõ
ſiſtit. Ethica uero ĩcipiens adueĩt ĩ bis q̃ rari9
ut oſtenſũ. Volẽs enĩ ſzo criſiũ excuſare ſe Ga.
a datiõe ſignor ethice. ait ipã fore omittenda.
tũ quoniã ĩ aliis locis de his erat tractatur9. ut
prio febriũ. tũ quoniã ſigna hui9 febris bẽbãt
p ſigna illar febriũ precedentiũ. cũ ipã ſic rari
us 9tingat. Quis aũt dubitabit ſi ethica ĩci
piens raro occurrit. cũ de his que ſũt raro non
ſit ſcĩa. uer d his que ſũt ſemp aut ut ĩ plib9
phiſicor ſzo: quõ erit ſcĩa de ipã poſita ſupius
dicẽdo. q raro põt euenire. & tũc p ſe ſine aliis
febrib9 precedentib9 fit. Dicendũ ut apparet

ĩ predcõ &. vi. etiã methaphiſice. q ſcĩa ñ tolli
tur ab aliquo ex eo. q ſit de eis que ſunt raro.
dũmodo illud raro cauſas hẽat determinatas:
ſicut 9iunctio Saturni & Iouis in prio arietis
minuto raro 9tingit. qa circa finẽ mille annor
Corpus etiã tẽpatiſſimũ de bona hĩtudie. in
longor occurrit tempr pyodis. & tũ de ipſo ẽ
ſcĩa. ut de ei9 cauſis & ſignis: habet enĩ cauſas
ſufficientes eẽntie ſue. p quas põt aliqñ poni ĩ
eſſe. & ſignificatiões quib9 diſcernit fore. Sic
itaq; & ſi aliqd raro eueĩat. dũmõ cauſas hẽat p
ſe determĩatas ad illud raro. de ipõ poterit eẽ
ſcĩa. Ad aliud dicendũ. q ſpũs & hũor pĩib9
agẽtib9 & febrẽ cãntib9 ſũt materie diſpoſite.
quib9dã aũt paucis nõ ut declaratũ pri9. Ad
9firmationẽ dicendũ. q ut apparet p Ga. non
ſolũ ex aere calefcõ calefit aqua balnei. & ĩd pi
etes ei9. uer aliqñ primit9 põt calefieri paries
deĩde aqua. & tandẽ aer. Et ĩterdũ prio calefiũt
hũores qui ſpũs calefaciant. & tandẽ membra.
Aut mẽbra pri9 ſpĩbus ĩflãmabunt. ſzm enĩ q
fuerit cã agẽs materiã ſibi coaptat: cũ qdlibet
nõ agat ĩ qdlibet. ſed in ſibi determinatũ.
Ad aliud dicendũ q calor primit9 põt ĩ cor in
figi ex aliqua grandi cã. que quaſi ĩmeĩati9 uſq;
ĩ cor penetrat. & erit ita febris. & tũc ille calor
deportabitur mediante ſpũ & ſãguĩe per totũ
corp9: nõ tñ calor erit in eis ĩ calefcõ eſſe quod
eſt febris. cũ ſit morb9. & hic mutationẽ dicat
ſtabilẽ in hoc drñs ab accidente. drã lxxiii. ſz ñ
in calefieri. quod motũ denoĩat ad calefactũ eẽ
Febriũ enĩ principio cũ ſit aliqua febris puta
effimera ſeu pu. uel ethica. una iſtar cauſat in
eſſe p ſuũ ſubiectũ in calefcõ eẽ: ſubiecta uero
alia nõ ſunt in calefcõ eẽ. ſed ĩ calefieri ſolũ: liz
nãq; in qualibz febriũ totũ corp9 ĩflãmet. quia
tñ nõ eſt ĩ calefcõ eẽ. uer in calefieri magis. iõ ñ
ſũt alie neceſſarie febres una exiſtẽte. Et hãc
qdem rõnẽ diſſoluere neſciuerũt. ponẽtes ſpiri
tum aut hũorẽ mĩme ĩflãmari. cũ ethica adue
nit incipiendo. dicentes caliditatẽ nullomõ in
ſpib9 aut hũorib9 eẽ. occultat tñ ppt calidita
tem grandẽ mẽbror. cũ ethice calor ſit ĩtẽſior
calore tertiane. prio ſza & quarto de aĩa. Calidi
tas enĩ maior ad ſe minorẽ cõtrahit & extĩguit
Mot9 enĩ maior minorẽ dpellit & occultat drã
ix. Ad aliud dicẽdũ q p aliũ modũ fit febris
q̃rtana. & per aliũ ethica: nã q̃rtana fit ex mate
rie frigide ſicce putrefactiõe. que oĩb9 ĩeptior
eſt ad putrefactionẽ. cũ putredo p calidum fiat
& huĩdũ. uñ & quidã ob hoc negauerunt quarta
nam fieri a melãcolia naturali. q̃rto prĩa. Ethi
ca uero febris fit ex ĩflãmatiõe ſĩplici. huĩdita
tes uero & maxie prĩe cũ ſint ũctuoſe. aptiores
ſũt ad ĩflãmatõez. q melãcolia ad putrefactionẽ
Et ideo nõ min9 põt accidere ethica ĩcipiẽdo q

q̃rtana. Adhuc. grossior fortassis ē melācolia q̃ prime habitū. Ad aliud dicendū. q̃ ethica magis uidet̃ hoc nomē sibi acqsiuisse ex suo p̄cessu & fine. q̃ ex eiꝰ principio: tunc enī est ī sua dispositiōe. cū ipā sit facilis curatiōis. Aut dicitur ethica ut tactū rōne ꝰpactiōis subiecti. cui quidē īfigit̃ ut huīditatis uel mēbri. Ad argumētū etiā qd̄dā alteriꝰ p̄tis dicendū. q̃ licet aliud ut accidens sequat̃ alios morbos. dū stat & figit̃ essēcialit̃ opatiōes ledens. Ipsū idē morbꝰ efficit̃. ut ethica ex p̄tisi cāta. Et dolor etiā capitis cū fuerit p̄mā̄siuꝰ. drā. lxxiii. ostēsū zcꝯ.

DIFFERENTIA. LXXXXIIII.

Vod febris pestilencialis sub effimera reponat̃ ostendit̃ qa aer corruptꝰ pueī ēs ad cor spūs ꝰplexionē corrūpit q̃rto prīa. sed effimera fit in spībꝰ. Adhuc febris est passio cordis p̄pria. Erit itaq̃ prīcipalioris p̄tis eiꝰ. Sꝛ hoc ē spūs qa ipē est radix. Corpus aūt cordis ramꝰ. tertio xi. Effimera uero dicta ē in spū fieri. Igit̃ hec ad effimerā reducit̃. Amplius uidet̃ ethica magis. qa statī. A. post ethicā de ipā negociatur. quoꝝ aūt fit determinatō unīꝰ post aliud īmeīatiꝰ. uidet̃ ad eādē rē p̄tīere ut ordo seruet̃ rei & discipline. Itidē ille febres uident̃ eē sub eodē genere. que eadē curant̃ curacū ad eēntiā morbi causaꝝ & accidentiū ordinetur illa. Sed cura eadē uidetur curari hec febris cum ethica: unde Almansoris. x. Regendi sunt febrientes ex pestilentia. ex oībus que ī capitulo de ethica diximꝰ. Rursus in ethica ñ īmergit̃ abstinentia. neq̃ ī ista. Immo magis īcitāt̃ laborantes ut comedāt. cū plures eoꝝ nihil sumere gliscant Almansor: unde. A. necesse est ut restaueres ipsos ꝰtra cibum. Cūq̃ appetitꝰ ipōrū cadit. restaurent̃ ad comestionē: nā p̄ī eoꝝ quirilit̃ agunt sup illud & cōmedūt uiolēt̃ absoluunt̃ & uiuūt. Palin. ipsa etiā fit in huīditatibus. sed febris pestilentialis putrefacit qd̄ d̄ huīditate circundat cor. A. Itaq̃ febres pestilentiales sub ethicaꝝ genere collocant̃. Rursus. uidet̃ putida. quoniā ex putrefactiōe accidit Aer enī putrefactꝰ hūores putrefacit aptiores ceteris que sunt corpis putrefactiōi. qa calidi sunt magis & huīdi. Eti. deberet ipsa aduenire corporibꝰ hūores habentibꝰ p̄patos putfactioni. Vnꝰ qsq̃ enī īcurrit egritudīez. cui extat expositꝰ magis. cū potissīa p̄ticula generatiōis egritudinū. sit passuri corpis prepatō. febrium primo. Erit igit̃ sub genere putride locāda. Oppositū uero buiꝰ monstrat̃. quoniam febris putrida est hūoralis: unde Ysaac febriū quinto plurimi patiuntur pessimos morbos d genere pestilentiali. & febres nō de genere hūorum. Palin. in febre putrida pulsꝰ & urina alterant̃ uehementi alteratiōe. sed in hac mīme. Quare quarto prīa. Non alterat̃ pulsꝰ & aqua magna alteratiōe. Et q̃nq̃ est urina in febribꝰ pestilētialibus bona. & naturalis in sui subā & corpore & sedimine. & ille cuiꝰ est tēdit ad mortē q̃rto sꝛa. Eti. A. aliū ei ꝰstruit tractatū a reliqs febriū discretū. Nō igit̃ ipā erit putda sꝛ effīera uel ethica. Propt̃ primū quidē primitꝰ sciendū quot & que sunt genera febriū: sꝛo quot & que sint cause pestilētie: quidq̃ ipsa & morbꝰ ipīꝰ ostendat̃. Primum aūt huiꝰ omē drā īnotuit. lxxxvii. Propt̃ sꝛm huiꝰ sciēdū. q̃ cū febris pestilētialis p̄ī sit nocumenti p̄nicieiq̃ illatīa Et hec actiōe quadā existat. Cause ipsius erunt tres aut quatuor. que ī cuiꝰlibꝛ naturali expetūtur actione. Fortitudo uidelꝛ agentis. dispositō patientis. Contactꝰ & mora. Opportet enī in tali actiōe huiōi febrē patiens corruptīa etiam fore dispositū. ut in aliis eueīt actioībus: cū agētium actꝰ in materiā ꝰcidant dispositā. sꝛo de aīa. unde primo febriū. Nulla causaꝝ sine patiētis aptitudinē agere apta nata ē. Propt̃ qd̄ q̃rto prima. Agens solū cū p̄uenit. & nō sit patienti prepatō nō accidit actio & passio. Et iō prima p̄bl̄. ait. hanc febrē oībus pestilentiā inferre. Quicūq̃ praue habentes preexistent. Qui enī bonos habuerint hūores resistunt eoꝝ tēpie & uigore aeris corruptiōi. Quare ī p̄bl̄. etiā Aꝝ. qbusdā ascriptis. Quibꝰcūq̃ sortiti sunt sꝛm ipsā generationē ab astroꝝ īpressione q̃ sīt breuē uelocīꝰ redarguūt̃ & ꝰsument̃ pestilentia ꝰcitati. Vt enī domꝰ antiqua & imbecillis celeriꝰ uento ꝰcidit uehemēti. q̃ fortis & noua. Sic quia hi pestilentia. uñ haly nō īfirmāt̃ oēs homines apud mutationē subē aeris. Nam corpus cuius chimꝰ nō est prepatꝰ. euitat aerē & resoluit eū anteq̃ alteret̃ ab eo. Quare Alexander ī probl̄. Propt̃ quid ī pestilētiali ꝰstitutiōe hi qdē moriunt̃. hi uero mīme. Cāsā qdē assignat ex ꝰplexionis prepatiōe. Si. n. fuerit quis plenꝰ cacochimia. maīfestū q̃ īspiratꝰ putrescibilis aer hūc corrūpit. Si uero euchimꝰ nihil aut paꝝ ipsum pestilētialis aer ledit. Voluit etiā ꝯoar epidimiam accidere. qñ deus illā mandat. qd̄ pñtis non est speculatiōis. Corpa uero huic febri proprie maxīe disposita sunt. que p̄ī ō coitu usa. latoꝝ poroꝝ. huīda. multe balneatiōis. & uniuersalit̃ illa que quātitati putrefactiōis aerrs sūt homogenea. Contraria uero nō ledunt̃ sed potiꝰ ꝰtē pant̃. Occurrit & hic agens sꝛo forte. Cū enī tale fuerit. & ī materiā agit īdispositā. primitus illā disponēdo. & demū formā inducendo. ut ē guttā lapidē cōterere. viii. phisicoꝝ & sꝛo afforismoꝝ ꝰplexionū tertio. cū īterioꝝ primo Aer aūt agens ē forte putrefactꝰ. tū p̄pt̃ ipsiꝰ ad nos īmediationē. & ī euitabilē ipīꝰ necessitatem. viii. de īge. tū etiā p̄pt̃ eius putrescibilem

pessimã q̃litatẽ cum sbã :plurĩa enĩ huiꝰ aeris impressio ab agẽte.ut declarabit ãpliꝰ uidetur q̃ a materie dispositiõe dependere. Etiã ttio cõtactus. s.aeris undiq; ĩtus ĩmediatius & exterius occurrẽtis.q ĩ oĩ expetit actiõe naturali d̃ gene. & cor .primo cũ quo ĩtruerit & tẽpus necessario.Quis.n.sic põt uelocior manũ abigne actiuissimo separe.ut & caliditatẽ ipsius nõ ꝓcipiat .Neq; etiã ignis sine predictis causis poterit ullatenus opari. Quod tpũs ĩ huiõi aeris ĩpressiõe inerit ꝓprie.cũ talis ipsiꝰ sit putsci bilis ĩpressio.nõ de facili possit separi ab eodẽ Et hec qdẽ cũ primis.s3o de causa & primo s3a in oĩ querit physica opatiõe . Agentes quoq; cause cũ patiẽtibꝰ his duobꝰ fulcitis mediis duplices sunt ulẽs & remote.& ꝑticulares propinque.Prime qdẽ sunt dispositiões precedentes ex formis celi siue ymagĩbus. facientibus eẽ necesse illud cuiꝰ aduentus ignorat a meĩco sciliz inquantũ tales putrescere faciẽtes aerẽ & aquã.Fiunt & putredĩes in terre uisceribus ꝓpt causas a medico ignoratas .Qud ex luminariũ ꝓprie ꝯtĩgit eclipsibus.& ꝯiũctiõe planetarum.& maxĩe Saturni & martis cum stellis fixis.aut ipsoꝝ adunatiõe in aliquo signorum buãnoꝝ.& ꝓprie cũ preualuerint ĩ domo uitei mali.Qua ꝯiunctiõe maioꝝ uel aspectu aut reuolutiõe ãni mundani .ĩducentibꝰ prauas tẽpm ꝯstitutiones ꝓmutatoꝝ essentiis & naturis. Cause uero ꝑticulares & ꝓpĩq̃.sunt corruptiones hic sensibiles ĩ aere de ꝓpe exntes.ul uẽtis & maxĩe australibꝰ ex longinquis ꝑtibꝰ adducte. sicut eueĩt in aptiõe cauernaꝝ & puteorũ diuciꝰ ꝯclusoꝝ.Aut ꝓpt deuẽtationẽ & ꝯstrictionem aeris ĩter pietes & tecta.cũ ĩmobilis reddat.uel ꝓpt lacũas putridas & stagna.Et res ut linũ in illa ĩmissas.uel ꝓpt uegetabilia.sic caules eruca.lacticinia acuta & uiscosa. Aut ꝓpt baratra uenenosã aurã expirantia:Sic circa Sardonos & Yerapolĩ.aut riuũ magnã ciuitatem expurgantẽ.Ver exercitu multoꝝ ꝑturbatũ.Et ꝓpt arbores malaꝝ ꝯplexionũ.ut sobac & taxum nuces ficus odores putridos.& priuationẽ uentoꝝ laudabiliũ.aut ꝓpt stercora & aĩalium cadauera.uel boĩnũ corpa occisoꝝ ĩ prelio intumulata siue ĩꝰbusta.Nã forsitã ex ethiopia s3m ꝯtinuitatẽ ĩfluxerunt quedã putrida inqnamẽta athenienſibus habentibꝰ apta corpa ledi ab ipsis futura cã febris. Febriũ & re.sa.primis.

Est etiam & modus quis pestilentie quasi mediatꝰ:mortalitas enĩ corrũpit arbores & uegetabilia.& hec corrũpũt aĩalia que ea ꝯmedũt & ꝓpterea boĩes qui eis uescunt corrũpuntur prĩo s3a. Fit quoq; s3m democritũ:cũ famem seqt abundãtia.Et ꝓpt lãguida tritica herbas & uarios cibos.cũ fame bos sũpserint coacti.ut etiã ꝛoar de pestiẽtia recitat marochiana. Cũ aũt pestilentia ex ĩferioribꝰ fuerit.iubẽt medici supiora & lata querere aeris.Cum uero ex supioribꝰ ĩferiora ꝯclusa. Neq; mirandũ ẽ aerẽ putrefieri.cũ ipẽ fumis terrestribꝰ uaporibus ꝓmisceat.aquosis radiis etiã supioꝝ ꝓmiscẽtibꝰ ista: neq;.n.ꝓmanet ĩ sui sĩplicitate.tũc enĩ nõ putrefieret.cũ nullũ nudoꝝ simpliciũ possit putrefieri.& iõ cũ ignis ĩt cetera elemẽtoꝝ simplicior existens ꝓmaneat.putrescit mĩme.und̃ Methauroꝝ quarto.Oĩa alia putrescũt excepto igne:& enĩ terra aqua & aer putrescũt. Deinceps qdẽ ꝯsiderandũ qd sit pestilentia.Et quia est mutatõ quedã fcã in aere. primitꝰ sciendũ q; mutatõ duplex ẽ ipĩꝰ: Vna qdẽ ĩ eiꝰ q̃litatibꝰ & altera ĩ eiꝰ subã magis.Mutatio tñ in subã. nunq̃ põt sine mutatiõe ĩ qualitatibꝰ ꝓfici. cũ qualitate oĩs fiat actõ.nõ tñ eꝰtra . Mutatio qdẽ s3m qualitatẽ ẽ.cũ aer s3m caliditatẽ & frigiditatẽ maxĩe ad dispositionẽ pueĩt ĩtollerabilem.iõ ut inde messes & generatõ corrũpant & uita . Quod dupliciť euenit. quoniã aut ẽ simbola mutatõ.sicut rabiositas estatis ĩ calore.& hiẽis in frigore.uel eꝯ ꝯuersio.ut malicia frigoris ĩ estate .& caliditatis ĩ hyeme.Et sitit quoquo mõ in aliis q̃litatibꝰ. Cũ enĩ aer ꝓmutat ĩ tantũ.& corpa sititer ꝓuertũtur.disponit enĩ similit tempe probt.prĩa . Mutatio qdẽ aeris ipĩꝰ in subã ẽ.ut hec ad malitiã ꝯuertatur ñ q; aliqua suaꝝ qualitatũ ualde fortior fuerit fcã augmẽto aut diminutiõe.licz nõ sine earum mutatiõe ꝯtĩgat.& hec dicit pestilentia.v. theorice.que ẽ mutatõ aeris in corruptionẽ & putredinẽ; ꝓpter egressionẽ atẽpamento in eius sbã & qualitate. S3m uero.A. pestilentia ẽ putfcõque accidit aeri.similis putrefcõi aque remollitioĩs fetide.Ingrassat.n.& remollit uelut aq̃ cũ quis ĩmiserit linũ aut canapũ uel talia ĩ illã

Vt aũt appareat ꝯsequent quid sit morbus pestilentialis.sciendũ q; morbꝰ est duplex. Quidã nãq; ꝑticularis.i.ꝑticularit & diuisĩ sꝑsus.sicut q ĩn eodẽ tẽpore & ciuitate drñt hoĩbꝰ ꝯtĩgit.ut aliis quartana uel ttiana nõnullis uero frenesis zcꝰ. Est & aliꝰ cõmunis.qui etiã duplex.qa qdã ẽ ꝯsuetꝰ & cognitꝰ.& dicit endimicꝰ seu endimialis . quasi abĩtus eueniẽs.& ẽ ꝯtingens rõne loci.puta ꝓpt aquã uel uẽtũ uel terre fundũ.ceu in quibꝰdã ciuitatibꝰ nefresis habũdat.In aliis bociũ.quod apud arabes nũq̃ uel raro ẽ reptũ.in quibꝰdã uena medeni uel ciuilis sepe.quã Ga.nũq̃ uidit ĩterioꝝ yi.& d̃ tali morbo agit ĩ libro d̃ aere & aqua. Est & alt epidimialis.i.super uel extra eueniens.ad drãz illiꝰ q ꝯsurgit ex loco.Solet etiã epidimia idest supereuentꝰ ꝓ pestilentia sumi.& si generalior existat ipsa. Est aũt s3m balyabatẽ morbus

pestilentialis multiplex & subitus. uno eodēq; tēpe boīnū multitudini coīs. Multiplicē quoq; dixit. ut ostēderet uarietatē buiꝰ morbi: pestilentialis enī sola egritudinū coīs est oībꝰ. ꝓbl̄. prīa. Quoniā quedā ē pestilentia. ex qua febres adueniūt ꝯtinue. Interdū carbūculi. & aliquādo dissinctia. uariole. morbilli aliquotiens. & talia sicut in libris epidimie ostēdit. Dicit aūt subitus. ad drāz morbi endimialis. qui paulatiue eueīt ex īpressiōe illoꝝ que in loco existūt illo. Reliquū aūt quod īdescriptiōe subiūgit ad differentiā dictū ē morbi ꝓprii. Nō enī eueīt eodē tempe idē plurimis morbꝰ. sz drns magis. cum ex īdebita sex rerū admīstratiōe ꝯtingat. ī qua drntes diuersimode peccant. Cōtigit autem pestilētia & aeris putrefactō szm pl̄m & postremo estatis & in autūno. Almansor &. A. Sed circa prefata hesitat. qa dictū ē pestilētiā fieri ex putrefactiōe aeris maxīe. quod nō uidet. qa xxv. ꝓbl̄. querit quare aqua & terra putrefit. Cuiꝰ cā assignat. qa oē calidissimū fit īputridū Infrigidari enī opportet primū Ignis aūt calidus semp. Aer uero igne plenꝰ. In contrariū dictū est oīa putrefieri. excepto igne. Et enī tra & aqua & aer putrefiunt. Quod & meīci testāt cuncti. Dicendū q̄ aer purꝰ nō putrefit. neq; ipse ꝓut igni cōmixtus. Vehement enī calidū a putrefactiōe preseruat. putrefit aūt aliꝰ ut īp mixtus & īfrigidatꝰ. Propt szm quidē sciendū quosdā uoluisse hanc febrē ad genꝰ effimere reducere. Quoꝝ motiuū cū ānditis fuit. quoniā quedā pestilentia aeris eueīt. ꝓpt sīplicē q̄litatem sine putrefactiōe ipīꝰ. Que qdē. quia cum spībꝰ ꝯuenit qui sit calidi sunt & sicci. & egritudo promptiꝰ ꝯtingat ī genere ꝓporcionali. Cōcludunt huiōi febrē de genere febris diei. Sed ista positō stare nō pōt. Extraneū enim est multū ut hec febris ponat effimera. cū nullam aut modicā ualde ꝯuenientiā secū habeat. Quā ostendit qa febris effimera ī uno sepe. aut plꝰ & rariꝰ ī quatuor terminat diebus: hec aūt ad pl̄es extēdit dies. szm dispositionē patiētis. & fortitudīez agentis. Adhuc. effimera salubris est de se: pestilētialis uero febris pl̄m mortifera Vnde Ysaac ex hac ait febre saluari rarissīos Et. A. szm pl̄m pdēs. Quod īnuit afforismoꝝ szā. pl̄es crises sūt ad salutē q̄ ad mortem nisi morbꝰ pestilentialis fuerit. Sic igit ꝓpter hec & alia pl̄iā ut etiā ostēdet. quibꝰ hec febris oīo discrepat ab effimeris. nō ē dicendū sub illa ipsā locari. Motiuū etiā nō ualet illoꝝ. primo duplicit deficit. prīo qa ut ostensū ē mutatio aeris ī qualitate etiā extāte. pestilentialis ñ reputat ꝓprie. nisi ꝯuersionē causet in subā. Szo qa dispositō aeris calida uehemēt & sicca ñ sic īducit effimerā. sz potiꝰ putridā ul̄ ethicā

uñ quarto prīa. Febres accidentes cā aeris sicci fiunt cā ut febres ueniant colerice: multo igit magis fieret qñ est caliditas: aut cū ipsa in aere siccitas ꝯiuncta ethice & nō effimere. Quod aūt nō effimere sed ethice euenit. qa spūs subiectū subtile leuiter tantū motū aeris non pōt substinere. unde fit transitꝰ ad hūores. q subiecta ꝯpactiora & tollerabilia existēt drā precedēte. Alii uero uoluerunt ipsā ad genus ethicaꝝ reducere. moti ānditis preargutis. Et hoc quia sicut in ethica īueniunt dispositiōes laborātibus quasi īsensibiles tepide. sic & ī ista. Ad huc uidet & hec in occultis intimis ꝓfūdari ut ethica ꝓpt que uoluerunt ad illā reducere. Sed hec etiā satis ē longe. q̄ ad ethicā adducatur. quod ex grandi inter eas ostendit diuersitate. quoniam in hac precipit euacuatō & purgatio. In ethica uero mīme. Eti terminat crisi nō aūt ethica. ꝓpt qd̄ rectiꝰ reducit ad ipsam.

Neq; etiā motīa ipsoꝝ ualent. qa dispositiones in eis nō sunt equales ut in ethica. sed ꝑ mutāt diuersis mutatioībꝰ. Percipit enī aliqñ ex ipsa caliditas & īflāmatō fortis & quādoq; frigiditas. & ꝓprie ī extremis & exteriꝰ. Et ad sūmū calent interiꝰ & īfrigidant exteriꝰ. qd̄ ethicis nō fit. Ampliꝰ. posito q̄ fundetur interiꝰ ut ethica. nō tn̄ expandit exteriꝰ ut ipā neq; ī mēbris est. sed in hūoribꝰ ut ostendetur.

Propt tertiū uero sciendū. q̄ ipsa simpliciꝰ ad febrē reducit putridā. Modū aūt reductionis ipīꝰ. A. cū Aꝝ. ꝓbl̄. prima tetigit dicēs. aer putrefit ꝓpt expulsionē fūoꝝ in ipso. qui qdē putrefcūs ad cor ꝑuenit. quare corrūpit ꝯplexionem spūs qui est in ipso. & circūdat ipsum debūditate. & accidit caliditas a natura egressa & spārgit in corpe. & sic ind̄ ꝯsurgit febris pestilentialis. Quod ostēdit febriū primo. qa uero pestilentiosaꝝ memīꝰ febriū apūtdine oīum fientiū. zcꝯ. Sic ergo uult eas a putredine fieri. Quod & monstrat rōne sūpta quidem a priori. quoniā febris putrida dr̄ eo q̄ ex put̄dine ꝯsurgit. sz talis ē pestilentialis. Quod ostēdit ꝑ plimā ꝯsiderātiq̄. Ga. testat d̄ ipā cū alis. uñ prīo febriū. Febris pestilētialis fit ꝓpter hūores aptos ad putredīez exntes. cū occasionē quandā breuē a ꝯtinente accepit aīal. Quā mt̄tum aūt ex respiratiōe īcipit. eo qui ī circuitu est aere a putrida euaporatiōe ꝯterminato. prīcipiū aūt putredīs. zcꝯ. Subdit etiā q̄ corpa copulata aeri in quo pestilentie ꝯsistunt semina supfluitatibꝰ plena. prepata sunt iam & per se putrefieri. Adhuc tertia afforismoꝝ & primo febriū. recitat dispositō quedā pestilentialis ī prīcipio principiante szi epidimioꝝ posita ita Carbunculi in cranone & reliqua. Quoꝝ quidē cā erat ut ibi ostēdit putredo Dictū ē etiam ꝑ

A.hanc febrē putrefacere huīditatē cordis. In hanc etiā ꝯcidit Ysaac sententiā. Rursꝯ febris putrida euenit ex re magis calida & huīda cū hec sit putredīs cā. Quecūq; enī calida sunt & huīda putrescunt prompte. tales sunt hūores & aer. sūt enī calidi & huīdi alioꝝ corpis respectu. non aūt sic spūs & mēbra. Amplius cuius significatiōes sunt febris putride. ipāq; putīda mutat. quoniā significatiōes in cognitionē existentie nos deducūt morbi. & ꝓprie cū a substantialiť īherentibꝯ fuerint sūpte. huiōi autē significatiōes sunt ī ipsa posite. In ea nāq; adest caliditas inordinata. siccitas lingue. sitis uehemēs. hānelitꝯ angustia. eiusq; fetor. īqetudo nausea. dolor oris stōci. casus uirtutis. sīcopis rōnis ꝑmixtio. pulsus diuersus frequens. puꝯ & qnq; uehemens. sudor frīs. frigus extremitatum. spasmꝯ. alchuzez. uoītus colere. solutiōes uentositates & talia. Que quidē aliis ñ assunt sic febriū aliaꝝ generibꝯ nisi putridis. Itidē illa ē febris putrida seu ad illā cōducit. cui procurato extat ut putride. Talis aūt est hec. precipit nanq; in ipsa fleubotomia & purgato putīdinis alterato & ipīꝯ exsiccato & eductō. & tlia que ī febribꝯ obseruanda sunt putridis. Ex quibus ꝯcludit hanc febrē ꝓpriissime sub putridis locari. Si igit quis assimulatiōe quadā conat ipsā febrē ad ethicā reducere. & ꝓprie ad effimerā. hec erit extranea & imꝓporcionata ualde. Nō aūt locat in tractatu cū aliis putīdis qa nō ex determinata ut alie ꝯtingit materia ueꝝ potiꝯ ex oī. Quod si quis opponat hāc ꝑtractationē sīplicit fore īꝑtinentē. cū hec febris ex formis tandē ꝯtingat ut dictū ē supioꝝ quibꝯ cū sint necessarie quis hic non poterit resistere. Que ergo necessitas hec in medicina ꝑtractari. Rursus hoc supposito q̄ ex supis eueniat aspectu uidelz eclipsibꝯ. ac ꝯiunctione stellaꝝ & diuersitate in his circuli signorū nō poterit quis nisi astrologus ītelligere & obseruare. Quid igit ad meīcū. Ad primū quidē dicendū. q̄ lz motus & eē supioꝝ nō possit īpediri cū sit necessariꝯ. neq;. n. īfortunas possūꝯ ex celo depellere. Valemꝯ tñ ipsoꝝ impressiōes auertere. materiā īdispositā reddēdo. Cū dictū sit actus actiuoꝝ fore ī suscipiente disposito receptibiles. Et iō ī centiloquio. astrologꝯ optīꝯ multū malū ꝓhibere poterit. qd̄ sm stellas est uentuꝝ. premuniendo talit susceptuꝝ. ut cum illud adueniat. moīcū aut nihil ipsū afficiat. Si nanq; astra cū orbe mortiferā adducant hieme quandā frigiditatē. Illā prescīa muniti ualemꝯ euitare. Ad aliud multiplicit dicendū. qa lz nō agnoscamꝯ materiā & dispositionē superū scimꝯ tñ ut medici corpa disposita egritudībꝯ pestilentialibꝯ. que rectificare possūꝯ ut & īdisposita reddant illis. quo acto nō accidit supū īpressio. Vel lz nō cognoscamꝯ ꝑ causas superiores pestilētiā futurā. noscimꝯ tñ per causas medias & signa. puta ꝑ dispositionē aeris nos cōtinētis. quā Ga. ꝓnosticoꝝ prīo ꝑ celeste qd̄dam seu diuinum signū intelligit. In qua signa pestilentie declarāt satis aduētu ipīꝯ prīa q̄rti

Aut q̄ meīcus habet hoc prescire scīa astronomie quā in se debz habere cū astronomia nō moīcū quid ꝯferat medicine. Vnde de aere & aq̄ Qui uero ea que de re altissima tractauimus rata tenent & credūt nouerint astronomiā medicine nō mīmā ꝑtē eē. Quod asserit albūasar ītroductorii prīo ut drā ostensū prīa. Propt q̄rtū uero. Ad primū dicendū q̄ lz aer putridꝯ pueniens ad cor corrūpat corpis ꝯplexionē. nō tamen spiritū putrefacit. Spūs enī nō proprie putrescit cū sit calidꝯ & siccꝯ subtilis & ī motu ꝑtiō. sed īflāmat & resoluit magis. Aut talis spūs ꝯplexionis corruptō nō est in fcō eē. sed ī fieri potiꝯ. Febris aūt dr̄ eē ꝑ id quod ē ī facto esse nō in fieri ut ī calefacto fore nō ī calefieri drā priori. Ad aliud dicēdū. q̄ febris q̄ ē ī spū est īfluenti nō aūt ī īnato ꝯplantato. qui ꝑs est cordis principalior radix & uelut forma & factor. In uigore nāq; ipīꝯ uirtus īformatiua/cor ꝓduxit. cū sperma uirile quasi totalit in spūs dissoluat. drā. xxxvi. Sic igit spūs fere hinc īd suscipit. Ad aliud dicendū q̄ nō ē ethica & si dtmīetur post eam ab. A. qa ipāz ꝑtractat Ga. post effimeras & añ ethicas. Et Almansor post febres apātū. Ysaac aūt magis locat ipsā cū putridis uñ ñ arguit. Causa quoq; huiōi dr̄sitatis potuit eē. qa hec febris ñ ē adeo uere putīda ut colica ul flegmatica. Quod apparet ex accidentiū ipīꝯ etiā ad putīdas difformitate q̄dā. sitr ut ī cā fore diuersitas. eo q̄ alie febres putride magis fiūt ex dispositiōe hūoꝝ ad putredinem aptoꝝ q̄ ex fortitudīe agētis. hec uero eꝯ. Qud̄ īnuit ysaac ītelligens ꝑfcē cū dixit febrē fieri de pestilētiali genere. & nō de hūoꝝ genere nō q̄ in hu. putrefactis ñ fiat. Sz q̄ maior cā īexīt ī aeris putrefactiooē ipsos priꝯ ad hāc hīlitatē q̄ ex uicio hūoris ꝓprio ut ī aliis putīdoꝝ. Ad huc cū cetere febriū sint eēncialit cordis passiones: hec qdē magis ꝯcomitat ipsum & affligit Aer enim putīfcūs īmediatiꝯ ad cor pueniēs q̄ sūt in ipō corrūpit. & putrefacit huīda. ut fere uelut ī aliis cā añs nō reducat sub ꝯiuncta. und̄ quasi cā primitīa īmediate se transferat ī ꝯiunctā. Quod tñ nō audeo simplicit explicare. Et fortassis hec ē cā quare ñ expresserūt meīci sub quo genere febriū locaret pestilentia precise. Ad aliud dicendū q̄ lz ꝑ eadē cureť nō tñ sūt illa ꝑta eadē. sed pauciora magis ut ostēsū & minora. Mox etiā Almansor excipit balneū

aquã calidã & lac.oĩs quoq; feb.in eo q; febris cũ sit mala 9plexio cal̃a & sicca.eadẽ ꝓticipat cura.Etiã Almãsor breuis sermõe.ut uno ñ solũ eodẽ uel sit̃i det alter̃ ĩtelligere.Immo more ypocratis suo 9rio.Ad aliud dicẽdũ q; ista ẽ una sit̃itudo lata. Et etiã q; ĩ febre hac ñ ꝓhibet̃ abstinẽtia.ĩ q̃tũ ẽ putida.sz ꝓpt̃ casũ appetit9 q eis associat̃ frequẽt̃.& sit̃r ut boĩtate cibor̃ & potuũ.resistat̃ aeris maligĩtati.sz ĩ ethica nõ ĩiungit̃ abstinentia ꝓpt̃ corꝑis exsiccationẽ.cũ eiꝰ cal̃itas sit t̃tiane szm.A.caliditate acutior.Sic igit̃ nõ ꝓhibet̃ eadẽ mĩme abstinere de causa. Ad aliud dicendũ.q; ꝑ huĩditatẽ. A.ĩtellexit hũorẽ primũ & non szm.Sunt enĩ duplices humores primi uidelz & szi noti.ut sãguis flegma colera & melancolia.Et szi dicti huĩditates.ut q̃ ẽ in extreĩtatib9 ꝑuar̃ uenar̃.ros .cambiũ & glutẽ drã.xxxiii.Cõcedet itaq; q; ꝓpriissĩe aliarũ fit putrida. Ad ea etiã q̃ alteriꝰ ꝑtis iã apparet Expositꝰ ẽ.n.sermo ysaac . Ad aliud dicẽdũ q; hoc ẽ quasi ꝓpriũ prealiis egritudĩbꝰ huic passiõi.ut ipã uehemẽtiꝰ ut ostẽsũ q̃ alie febres ĩhereat cordi.ut & nocumẽtũ suscipiat̃ ĩ corde & nõ sic ĩ epẽ.& aliis ceteris suomõ.Propt̃ qd̃ urina naturalis uĩ existere.sit̃r & pulsꝰ cũ fuerit ita uirtus ꝑtrita & succũbẽs.ut & nullo attẽptet ĩsurgere 9tra morbũ mõ.sz 9uertet se ut corpꝰ gubernet.uelut in sanitate.Quo circa & uria ĩ morbo etiã diut̃no.sicq; ꝑmanẽs iudicat̃ in afforismis mortalis a Damasceno.

DIFFERENTIA. LXXXXV.

Vod apã intrinsecũ cãet febrẽ 9tinuã oĩo monstrat̃ ꝑ Ga.afforismor̃ quarta ita febres 9tinue & ꝑiculose accidunt aut ꝓpt̃ praua morigerationẽ putrefactiõis.ut̃ ꝓpter ĩtrinsecũ apã. Amplius si aliqua apãta intrĩseca febrẽ cãrent ĩt̃polatã.hec spleĩs eẽnt & renũ.cũ huiõi mẽbra mĩꝰ sint sensitiua . minoremq; colligationẽ cũ corde habentia.Propt̃ qd̃ ples meĩcor̃ asserunt hec febres ĩt̃polatas causare.sz apã mẽbror̃ huiõi febres inducunt 9tinuas.Quod mõstrat̃.quoniã splẽ ẽ mẽbrum carnosũ artariosũ. ex sanguĩe nanq; artariali subtili nutrit̃.quarto de utilitate ꝑticulariũ. Est etiã rar̃ multe materie 9prehensiuũ.Quod aũt huiõi quarto prĩa ad febres prepatũ 9tinuas.Renes sit̃r mẽbra existunt carnosa calida artariis & ueĩs patentib9 nõ par̃ 9iũcta .q̃ febrium 9tinuar̃ uident̃ denotare aduentũ ibidem. Rursꝰ cuiꝰ cã ẽ 9tinua.& effcũs ab eadẽ 9tinuitatẽ suscipit.quoniã cã & effectꝰ sunt ꝓporcionales.Sz apãte exñte sanies ĩducit̃ 9tinuo.que febris cã ꝑ se & 9iuncta ponit̃ cũ suo effectu cõuersĩõ. Itidẽ ĩ apãte morbor̃ tria genera ut uidebit̃ 9tinent̃.Que qdẽ tũ ꝓpt̃ se.tũ ꝓpter accidentia ipsos 9comitãtia naturã humanam febri aꝓpriatã .tamq̃ in egritudĩeꝰ sibi ꝓpriã deducunt.Apã itaq; ĩtrinsecũ febrẽ cãbit̃ 9tinuam. Cõtrariũ quoq; huiꝰ ostẽdit̃ afforismor̃ ita Quia splene male se habẽte ꝑoxismi.& ut̃r melãcolici ꝑ q̃rtũ febricitant. Ampliꝰ ĩ dĩonibus.Apã in reĩbꝰ sequũt̃ ĩ prĩcipio sui febres ꝑmixte habentes ꝑoxismũ cum opit̃one.tales aũt sunt ĩterpolate. Adhuc quinto practice Diuersificat̃ litargia siue sirsẽ frm̃ ꝓpt̃ febrẽ adeẽ & nõ adeẽ.Itidẽ tertio prĩa ponit̃ melãcolia fieri ꝓpt̃ apã meseraĩcarũ.ĩ quo szm plm ñ est caliditas febris aut sitis . Quarto etiam prĩa.Mẽbra q̃ sunt longinqua a corde. debilẽ coĩtatẽ cũ eo habentia uelut renes.nõ sẽꝑ ꝓpt̃ apãta febres ĩducũt & 9tinuas.Immo multociens ĩterpolatas de genere 9mixtar̃ existẽtes.& febriũ tercianar̃.quartanar̃.quĩtanar̃ & sextanar̃. Rursꝰ drã febris ĩterpolate ẽ ad 9tinuam.quoniã ĩterpolata causat̃ ex materia extra uasa 9tenta .continua uero ex ĩtra.Materia uero apãtis extra uasa 9tinet̃ ut ĩnuit Ga.de ge. apãtis in q̃ꝑtis.Adhuc motus ẽ de extremo in extremũ ꝑ mediũ.phisicor̃.v.& quarto d̃ iuuamentis.Sz quedã apãta intrĩseca qualia dyaflamatis & stomaci.& ut̃r subẽ panniculose uelut appar̃ prĩo ꝓnosticor̃ febres ĩducũt 9tinuas. Quedã uero febres nõ adducũt uñ tertio.xiiii. In apãtib9 epĩs frĩs.nõ ẽ febris neq; sitis neq; calor.Sit̃r & ĩ duris spleĩs.Cũ igit̃ fiat motus de nõ habere febrẽ 9tinuã ĩ habere aut eꝰuerso motus ꝑmediũ 9stituet̃.hoc aũt mediũ non uĩ nisi febris ĩterpolata. Quare febris ĩt̃polata interdũ ab ĩtrinsecis apãtũ causabit̃.Propt̃ primũ quidẽ sciendũ.q; Apã ẽ tũor siue grossicies pret̃ naturã.ꝑmutans mẽbrũ a sua naturali dispositiõe.ĩ eã q̃ extra naturã.ex materiei 9gestione.uel reuãte generatus quarto de accidenti.& xiii.de ĩge. Hec aũt nõ est uera rõ apãtis.sed potiꝰ quedã eiꝰ notificatio coĩs:nã tũor preter naturã ẽ accidens 9ñs apã cal̃m.Iohãniciꝰ. Vera siqdẽ rõ ipĩꝰ ẽ morbus 9positꝰ ex triplici genere morbi.drã.lxxv.In ipõ nanq; cõcurrũt tria morborũ genera.ut mala 9plexio.praua 9positio.& ĩparis sol̃o.ut declaratũ prĩo szz . Cuiꝰ qdẽ cause ut̃iores sunt sex. Vis mẽbri uid̃lz expulsiua supfluitatũ ex supfluo alimenti ĩ eodem accreta. Imbecillitas mẽbri recipiẽtis qd̃ ad ipm̃ ĩpellit̃ materiei supflua quantitas. Debilitas nutrientis uirtutis mẽbri.Cũ enĩ suum nõ ualet alimentũ elaborare.ĩ supfluitates conuertit̃ illi nocẽtes .Meatuũ largitas qbꝰ supfluitates ꝓmpte decurrũt.Et situs ipĩꝰ corꝑis ĩferior.theorice vi.Ipsiꝰ quoq; supflua quãtitas ẽ illiꝰ materia.ut hũor quadruplex aquositas & uẽtositas. Et adhuc huiõi qd̃dã a cã primitĩa

nota. Reliquũ uero ab opposita. Cuiꝰ qdẽ generatiõis moũs drã tãgeť subsequẽti. Est etiã qd dã apãtũ extrinsecũ. qd sensibꝰ subiacet ut tactui & uisui maĩfeste: hi enĩ circũscriptiõez ipsius apprehendunt inmediate. Intrinsecũ autẽ aliud oppositũ ad qd nõ nisi ex significatiõibꝰ puenitur a sensu acceptis deducto. Et ipm̃ qdem generať aut in mẽbris ĩterioribꝰ ubicũ ꝙ uelut ĩ gutture pulmõe. cassula cordis. uẽtre cũ meri epẽ splene intestinis renibꝰ matrice & uesica. aut in pãniculis ea circũdantibꝰ. uł ĩdiuidentibꝰ siue ꝑ lõgũ latũ uel ꝑfundũ. Quid aũt febris & acuta uisũ drã. lxxxvii. Propter ſzm uero sciendũ. ꝙ aliq indistincte posuerunt apã intrinsecũ febrẽ ꝯtinuã causare simplr. aliq uero ĩterpositã nõ raro ut monstrarũt arguta. Sz quid de hoc tertio uidebiť dicẽdoꝝ. Propter tertiũ qdem sciendũ. ꝙ aliqd apã ĩtrinsecũ febrẽ põt ĩducere ĩterpolatã. Cuiꝰ qdẽ grã notandũ prĩo ex ꝑte materie. ꝙ cã febris ẽ duplex. una enĩ eẽncialis & prĩa Reliq̃ uero uelut accidentalis & sza. Prĩa haꝝ quoꝙ quedã est mediata. puta aĩs dicta. q̃dã uero ĩmediata. q̃ ꝓprie põt apellari cã ꝯiũcta. eo ꝙ ꝯuertiť & cõiũgiť cũ morbo. q̃lis ẽ fuligo putrida. seu fumus putridꝰ horribilis subtilis a minera putẽdinis ꝯsurgens. febriũ prĩo. locata in uasis seu extra dũmõ ꝯtinuationẽ eiꝰ cor petat. Et ſzm ꝙ ꝯtinue aut successie ipsũ expetet. febris generabiť ꝯtinua uel ĩterpolata. ut uisũ drã. lxxxvii. cum ceteris. Sed de cã ut accidentali iuuatĩa & sza q̃dã attẽdiť rõne materiei apãtis Alia uero exꝑte qualitatis ꝑtis in qua existit. Prĩo qdẽ mõ diuersificať multipliciť. Quoniã apãtũ q̃dam fiũt ex materia caťa. puta ex sanguĩe & colera & �means apellãť. ab ĩflãmatiõe dcã. q̃dam uero ex materia frã siue dura molli aquosa seu uẽtosa: prĩa siqdẽ sunt magna digna febrẽ ꝯtinuam adducere. cũ maiorẽ hõgeneitatẽ hẽant cum ea Que enĩ sic sunt. celiorẽ habẽt transitũ ſzm Aꝝ. &. A. uñ prĩo sza. Occultoꝝ apãtũ calida demonstrat febris ꝯcomitans ea. Que aũt frã tardiꝰ. & iõ febrẽ pñt causare ĩtpolatã magis qa fumꝰ procedẽs ex mĩera putredĩs resultans ꝑ se reddiť ĩsufficiẽs cordi ꝯtinuari. Immo motus minere eiꝰ ex supioꝝ exagitatiõe prestolať drã. lxxxviii. qualis ẽ motus melancolie ꝑ q̃rtã colere ꝑ tertiã. & flegmatis quottidie. Verũ qa motus flegmatis. xviii. horis laborãtẽ fatigat aqua uix modificať: ꝓpterea si ex flegmate cõsurgat apã ĩtrĩsecꝰ. ad motũ eiꝰ addiť. ꝓpť cãs cõtinuitatis febris. Intm̃ ꝙ & forte si febrem inducat. figeť ꝯtinuã. Quod uĩ ĩnui prĩa q̃rti ponente apãta renũ cãre febres ꝯmixtas ex febribus tertiane q̃rtane quintane & sextane. & nõ quottidiane. Diuaricať etiã materia rõne quãtitatis multitudĩs: vz & paucitatis. liz primordialiť hec diuersitas ex qualitate ꝯsurgit. sic fere alia q̃cũq̃. eo ꝙ materia multa sui q̃titate replens ꝯtinuũ & extendẽs. & solutionẽ inducet inde maxĩe. Quod si ĩ locis fuerit sẽsibilioribꝰ. febrẽ causabit ut sic ꝯtinuã. Cuiꝰ qdẽ opposita ĩterpolatã poterit cãre. Diuersificať siłr natura apãtis ĩ febrẽ ꝯtinuã seu ĩterpolatã cãndo. aut in nullã adducẽdo rõne dispositiõis materie. Cõtingit nanq̃ cũ materia apãtis suppureť. ita ꝙ eius subtile effũet. grossũ uero eiꝰ remãeat ĩcineratũ. uł febrẽ ĩterpolatã cãri aut nullã. uelut appet in sclirotisationibus epatis splenis & renũ q̃ñq̃. Põt & id rõne siłr uariari rõne situatiõis materie. eo ꝙ ipã in locis uicĩs cordi sita. & maxĩe ĩ his q̃ grandẽ cũ corde habẽt affinitatẽ. febrẽ ut ita afferet ꝯtinuam Reliqua uero ĩterpolatã magis. Diuersifieri itidẽ szo febris rõne ꝑtis in qua ꝯtingit apã ĩtrinsecũ multipliciť. Quoniã aut illa erit neruosa multe sensibilitatis. apta ex stimulatiõe reũatis ꝓpť dolorẽ spũs ĩflãmari & ita febrem ꝯtinuã ĩducere. Aut ex ꝑte artariaꝝ multarum ĩ mẽbro exñtiũ. ꝑ eas nãq̃ ad maiorẽ ꝯtinuitatẽ habz ad cor. spũs etiã ĩ eis & sanguis ꝯtinẽtur feruentiores. Adest etiã ĩ eisdẽ pulsatõ. q̃ oĩa attestanť caliditati & generatiõi febris ꝯtinue. Vel ex ꝑte carnositatis. Mẽbra nanq̃ carnosa buĩdiora existunt porosiora & pluris materiei ꝯtentiã. Aut siłr rõne magnitudĩs mẽbroꝝ Maiora & .n. ampliorẽ suscipiũt materiã. & cordi magis supcoĩcant: ꝓpť qd eoꝝ ĩtrinsecꝰ apãta febrẽ magis cãbunt ꝯtinuã. In reliquis quoq̃ predictis his dispositionibꝰ oppositis. febris ꝯsurget ĩterpolata ãpliꝰ. Adiuuat etiã usus sex reꝝ ñ naturaliũ ſzm ꝯtrariũ aut siłe. ita uel aliť mẽsurat ꝯ ĩ ꝯtinuaꝝ seu ĩterpolataꝝ generationẽ. In quibꝰ qdẽ ꝯpło etas uirtus tempꝰ & regio. & cetera taliũ sunt attendẽda. Que qdẽ tũ qa famositate notiora existũt. tũ etiã breuitatis grã non extendanť ĩ ãpliꝰ ĩ pñti. Ex bis igiť breuiť ułis demonstratio poterit colligi. uideliz ꝙ apã ĩtrinsecũ febrẽ ampliꝰ causet cõtinuã. & ꝙ ĩterpolatam q̃ñq̃. Appaz itaq̃ ex meĩcoꝝ logiis deducẽdo. ꝙ apã ĩtrinsecũ febrẽ poterit ĩterpolatã ĩtdũ ĩducere: ceu cũ mẽbrũ fuerit frm̃ ignobile a mẽbro nobili distãs paꝝ neq̃ tñ illę maĩfeste ꝯiũctũ nulliꝰ uel pauci sẽsꝰ Sitq̃ materia eius frigidior. pauceue q̃titatis. Per oppositũ uero febris ĩsurget ꝯtinua. Qud poterit silogizari & appaz. Nosce ꝙ febris ex apãte cõsurgẽs ĩtrinseco. nõ ẽ effimera. ceu qdã extimãt. Immo de genere putridꝝ. unde prĩa q̃rti. Febres q̃ secũť apãta ĩtrĩseca. fortasse nõ fiũt ex applicatiõe caloris ad cor siue putredinẽ. que applicatõ effimerã ĩducat. Hoc

Apãta st dui sa ex dui st the matiꝝ

Nõ ꝙ Apã ĩtrinsecũ pť et sui st. R.

Adpñ. q̃rtu

etiã apparet.qa exagitatõ in huiõi febrib9 cur
rit ſzm motũ humoris .ita ꝙ adhuc liteſcente
apãte.febris remanet qñq; putrida manifeſte
Propter q̃rtũ uero. Ad primũ dicẽdũ ꝙ apã hu
iuſmõi fleumõ eſt. Is aũt cũ ĩflãmatõez ĩportet
ex materia ſãguinea & colerica generatũ.febrẽ
9tinuã inducet.nõ tñ ꝓpt̃ hoc 9cluditur ꝙ alia
apãta febrẽ nõ poſſint cauſare ĩterpollatã. que
ſzm morẽ Ga.fleumones nõ dicũt.ymmo etiã
apãta calida ſſzm a mẽbro remouẽtia.q̃ntũcũq;
fuerit ſſzibile.febrẽ ĩducunt ĩterpolatã. uelut
apãta cãcerata.t̃tio undecĩa. Ad aliud dicẽdũ
nõ ꝓpt̃ hoc ſẽp fore neceſſariũ febrẽ eẽ 9tinuã
eo ꝙ ſplẽ mẽbrũ eſt frigidũ.pauci ſſzus .mate
rie etiã frigide groſſe ſuſceptiuũ ĩparate putre
fieri . unde ex bis materia mĩme reumatizat &
putrefit .Que etiã ſui groſſitudine putrefacta
artarias non põt adeo ingredi .ut acceſſus ei9
9tinuet̃:ymo motũ expetit ex humoris melan
colici euẽtatione .Neq; etiã artarie ſplenis dire
ctiꝰ reſpiciũt cor.cũ nõ ĩplãtent̃ ei.ſed explãtẽ
tur magis. Sĩlit̃ de renib9 ut apparuit dicen
dum.ꝙ illa 9tinuatio cũ corde ẽ obliq̃ ſatis
Propt̃ qd̃ de naturalib9 ſzo 9tra Eraſiſtratem
Artarie renib9 non implãtãt̃.ſed explãtant̃.nõ
.n.eis ſũt directe ſuppoſite .uelut uena 9caua e
pati.aut adorti cordi Adhuc etiã carnoſitas
eoꝝ eſt 9pacta ſſzu priuata .nõ enĩ ſẽtiũt niſi ꝑ
pãniculũ . Neq; in eoꝝ ſubã uena 9tinet̃ aut
artaria . dr̃ia.lxxxvi. ꝓpt̃ qd̃ apã ſplenis & re
nũ.poterit febres ĩterpolatas ĩterdũ cauſare
Ad aliud dicẽdũ.ꝙ in apãte nõ ſp ẽ ſanies.Aut
ſi eſt.ñ poterit cor petere.ut uidebit̃ alñ. Ad
aliud dicẽdũ.ꝙ tria huiꝰ leſionis genera.ĩterdũ
leſionẽ ita modicã ĩducũt .ut declaratũ ex ſuis
cauſis.tam ex ꝑte materie.q̃ ꝑtis & ſitu ipſius
ꝙ febrẽ nõ 9tinuã ſed ĩt̃polatã ĩducẽt. Ad ea
que alteriꝰ ꝑtis etiã dicẽdũ.ꝙ auctoritas Ga. &
Raſz 9cedat̃ ut uiſũ.Ad ea uero que balyabatis
dicẽdũ .ꝙ in litargia in prĩcipio q̃nq; nõ eſt fe
bris aut modica impcepta ĩt̃dũ fere ꝓpt̃ quã
titatẽ materie ipſiꝰ & frigiditatẽ.Ad alia 9ñã
qd dicẽdũ apparuit.A. Ad aliud dicẽdũ ꝙ lz
in apãtib9 materia 9tineat̃ extra uenas.nichilo
miꝰ tamẽ poterit febrẽ 9tinuã ĩducere :eo ꝙ
fumꝰ reſolutꝰ horribilis acutꝰ a minera putre
dinis ualet 9tinue cor petere.qui poſitꝰ ẽ cauſa
9iũcta febris & ĩmediata efficiẽs . Minera uero
a qua decidit̃ magis cauſa añs & materialis.&
ita materia & efficiẽs nõ coĩcidũt in idem.drã
clx. Interdũ uero ſanies adeo eſt groſſa & ce
nulẽta.ꝙ ab ipſa fumꝰ predictꝰ 9tinuari nõ po
terit cordi.ſed cuẽtatiõe humoris tãdẽ ceſſante
reſpirat. Neq; etiã eſt ſĩle de materia diſpſa
ꝑ totũ corpꝰ extra uenas .faciẽte febrẽ ĩterpo
latã.& de collecta ad apã .lz ponat̃ ipſa etiam
extra uenas exiſtere Quoniã cũ materia colligi
tur ĩ apãte.aggregat̃ eiꝰ uirtꝰ magis .& ea uni
ta fortior eſt ſeipſa diſpſa.de cauſis .Et iõ ma
teria uenenoſa pleꝝq; exñs ꝑ totũ diſſeminata
cum ĩ apã 9currit intrĩſecũ ꝓmit .remittendo
uapores uenenoſos ad cor . Vigorat̃ nãq; ex eiꝰ
9gregatõe.Et ex hoc erit cancer egritudo apro
priata.malitioſior & incurabilior extiãt̃ lepra
totũ poſſidẽte.dr̃a clxxviii .Quare materia diſ
ſeminata ꝑ totũ corpꝰ extra uaſa.ĩterpolatam
ſp & nunq̃ cõtinuam ut ſic febrẽ ĩducet. Ad
reliquũ etiã quid dicendũ uiſum.

DIFFERENTIA. LXXXXVI.

Vod cerebrũ & oſſa nõ poſſint apãri .
uidet̃ ꝑ Serapiõez breuiarii hoc ſentiẽ
tem prĩo. Ampliꝰ.Si aliquod foret
apã cerebri.hoc eſſz utiq; freneſis .Sed hec ñ eſt
in cerebro ſed ĩ pelliculis eiꝰ .unde yſaac q̃rto
febriũ.freneſis abſolute dicta eſt apã calidum.
naſcẽs ĩ pelliculis cerebri.ex ebulitõe ſãguinis
in corde exiſtẽtis. Idẽ quoq; prĩo uiatici .Fre
neſis ut abſolute diffiniat̃ calidũ eſt apã in qui
buſdã cerebri pelliculis. Adhuc.apã eſt tũor
& groſſicies pret̃ naturã.driã priori:ſed qd̃ ẽ ĩ
ultima mollitie ut cerebrũ.uel in ultĩa duritie
ut oſſa.non ualẽt extẽdi.Quod aũt nõ extẽdit̃.
in tumorẽ 9ſurgere nõ poterit Eti.apã gene
rat̃ ex defluxu materieꝝ ꝑ uenas & artarias ma
iores in minores . quouſq; pueniat̃ ad minutiſ
ſimas capillares.que ſſzus effugiũt ꝓceptionẽ.
& tũc labũt̃ in mẽbroꝝ ſpõgioſitates ſĩpliciũ .
In libris de tumoribꝰ de diſtẽpantia ĩequali in
tegni.& xi. de ĩge .Sz in cerebro nõ ẽ uena .nz
magna neq; ꝑua.dr̃a xxiiii.neq; in oſſib9. Iti
dẽ ſzm Iohãniciũ .Cauſe hu.defluẽtis ab una ꝑ
te in aliã .& ꝑ 9ñs apãtis.ut apparet ſzo de cã
quatuor exñt priori uero dr̃a vi.Sed huiõi caũe
nõ repiunt in cerebro .qm̃ ſza deficit & ſexta :
cũ ſit nobile mẽbrũ.in ꝑte qa ſuprema ſituatũ
Oſſib9 aũt & dentib9 deficit.quĩta Viaꝝ enim
adeſt anguſtia . Non igit̃ cerebrũ & oſſa pñt
apãri. Oppoſitũ uero huiꝰ ſentit Serapio de
litargia.Et Oribaſiꝰ .Eriſipile fiunt ĩ cerebro
Cũ baly.Multotiẽs apãt̃ cerebrũ aut nucha.
Prĩo etiã ſza & tertio prĩa & ſeptĩa . Adhuc
raſis in dĩonib9.birſẽ qd̃ rectiꝰ dicit̃ ſyrſẽ eſt
apã eueniẽs in cerebrũ.exñs uel calidũ puta fre
neſis.aut ſrigidũ ut litargia . Ampliꝰ alexã
der & balyabas 9ſẽtiũt cerebri ſubãz poſſe apã
ri. Palin mala 9plexio praua 9poſitio & ſolu
tio 9tĩuitatis oĩb9 poſſũt mẽbris aduenire .ita
ꝙ etiã cordi.dr̃a ſequẽti.Sunt enĩ coẽs egritudi
nes.ſed ſine bis nõ cõtĩgit apã.In ipſo nãq; pri
mo ſza.hec tria morboꝝ genera cõtinet̃ Rur
ſus 3oar.Accidit oſſibus.ꝙ altera ipſoꝝ ꝑs in
groſſet̃.Ait etiã ꝙ ſibi creuit ĩ manu os dolorẽ

inferēs. Eti cōſpicim9 ab oſſibus nodoſita
tes duras quaſdā ſepari.& ꝓprie in equis.
Ex qb9 oībus cōuīcit cerebrū & oſſa poſſe apā
ri.Propt qdē primū ſciēdū.ꝙ qd ſit cerebꝛ dra
oſtēſū xxiiii. Quid uero apā dra precedēti
Quid aūt os dra docet xxxix. Propt ſ3m uero
ſciendū ꝙ ſ3mones ſapiētū uidēt ſibi ī hoc que
ſito ſupficietē9 aduerſari. Ait.n.Serapio.Et
qn accidit apā in cerebro.nō oportet ut iudicet
qa eſt in ipō ymo ī uelaīe duro 9tinēte ipm qd
noīat mirīga.Et eſt illd ex quo naſcit uuea tu
nica & ſerīa .cui9 cauſā aſſignat.qa ſcim9 ꝙ in
omni mēbro in quo fit tēſio accidit apā .ſed n
eſt de natura cerebri ut tēſionē recipiat. ꝓpte
rea quia eſt humidū currēs. Et ſilit nō eſt in
natura oſſis ut recipiat tēſionē.eo ꝙ eſt frigidū
ſiccum durū ualde .neceſſe itaꝙ fit ut ſolū acci
dat tenſio mēbris meīis .inter id qd eſt in ſie
duplex & leītatis.ut ſūt pāniculi ligamēta ner
ui.lacerti.caro & que his affinia. Hui9 autē
ſub9riū habet quīto de accidēte ita.Calida fre
neſis eſt qn apā in ſubā cerebri uel in ei9 panni
culis generat Et xi.d inge.Eadē rōne & ī fleu
moni b9.qui ſ3m cerebrū & ī mirīgis.un tertio
prīa dicit .Karabit9 apā calidū ī uelaīe cerebri
ſubtili & groſſo abſqꝙ corpore ipſi9.quis corpi
ipſi9 qn3 accidat apā .Non enī ſicut qdā medi
coꝛ extimāt.neqꝙ ꝙ cerebrū nō apēt eſt ueꝛ .&
ponit eoꝛ 9nr motiuū.qa qd lene eſt ſicut cere
brū.aut durū ut oſſa nō extēdit.& qd nō exten
dit nō apāt Sed boꝛ ſ3mo erroneꝰ eſt.Et illd
iō.Quoniā lene uiſcoſū extēdit Oſſa etiā apān
tur.Et Ga. illud 9feſſ9 eſt. Adhuc inquit.A.
ꝙ plm fleumō cerebri accidit ex ſāguine putdo
apānte ipſū.Sīlit qn3 accidit in ipō cerebro eri
ſipila & uſacra. Et tertio ſeptīa.Et qn3 acci
dūt dētib9 ſpēs apātū .Et eſt ipī9 ubiꝙ ratio.
Quoniā omē qd nutrimētū recipit.cū extēſiōe
illi9 ſuſcipit ſupfluitatē.qua retēta extēdit Ta
lis enī dcā eſt fore apātis rō: ꝓpter qd 9cludit
apāri qdlib3 mēbrū & cerebrū & oſſa Adhuc
Paul9.Freneſis que eſt fleumō mirīgaꝛ.aln qdē
& in cerebro fit. Alexāder qdē libro primo
fit uer9 frenetic9 ex colorib9 rubeis .cū ad cere
bꝛ ueniūt īcēſa febre & fleumonē ibidē.Faciūt
aūt in mirīga.i.pellicula. Inqt etiā ꝙ uer9 li
targic9 quēadmodū frenetic9 fit.bab3.n. ipſe
& locū ī cerebro. Vnde nono theorice.Frene
ſis ex calido fit apāte.quod ī opimento fit cere
bri.aut in ipō cerebro. Quib9 Aū.qrto 9ſen
tit coll3. ꝓpria ſigna dnii hu.faciētis apāri ce
rebro ſunt zcꝰ.dicit ꝙ aln rete cerebri apātur.
Sūt aūt qdā ſimplicit audiētes.ꝙ cerebꝛ & oſ
ſa poſſint apāri.Quoꝛ īſuffitiētia monſtrabit
ex dicendis.Propt qdē tertiū .ut tantoꝛ uiroꝛ
appareat 9cordia ſciēdū.ꝙ apā dupliciter gene
ratur.uno qdē mō ꝑ uiam reumatis .cū ex ueīs
& artariis materia defluit ī mēbrorū ſpōgioſa
Alio mō ꝑ uiam 9geſtiōis hoc eſt ex nutrimēti
ſupfluo.dra priori.Prīo qdem mō ſaltē oſſa .&
utīt que ſūt dura uere nō poſſūt apāri .cū ducti
bus careāt qb9 demādat humor in mēbroꝛ ſī
plitia.Sedo uero mō apāri poſſūt.cū alimētum
ſuſcipiāt ipōꝙ extēdant.& ꝑ 9ſequēs illi9 etiā
ſupfluo extra naturā intuēſcūt .ſupfluitate re
tenta ſup oſſis ꝑte aliq īdurata.alia ſup eā pau
latim addita donec qs tumor & extēſio emīeat
Modo.ſiqdē priori cerebꝛ n deber3 apāri.niſi
qa debilis coagulatiōis uigēs in qlitatib9 uilio
rib9.& poſitū in ſupiori corporis ꝑte .tanq ca
min9 exiſtēs.uapoꝛ & fumoꝛ ſuſceptiuus .q ꝑ
uenientes ad ipſū ei9 frigiditate refracti .9den
ſāt & penetrāt in id qnꝙ collectiōe3 faciētes
Ampli9 ſciēdū ſicut ex ſermoīb9 poterit colli
gi Serapiōis &.A.ꝙ apā duplex exiſtit . Quod
dā nāꝙ eſt uerū.in quo cū mala 9plexiōe praua
9poſitione ac ſolutiōe 9tinui.tumor manifeſte
circūſcript9 exiſtit exteri9 uel ītra.Et tali apā
te ꝓprie membra apānt meīa int illa .que ī ul
timo exiſtūt duritiei & molliciei.ut muſculi &
eis ſimilia.Et fortaſſis hec fuit Serapiōis intē
tio. Eſt & aliud apā non certū.ſed magis qdā
ſiſitudine tumoroſa dictū.un Serapio Si dētes
uiriditatē in toto ſuo recipiūt corpore .tūc nō
mirādū ſi 9ſequat eos.qd ſīle apāti exīt.Et ue
rificant qdam medici hoc ꝓprie ex hoc . ꝙ dē
tes nutriunt & addūt & creſcunt longitudine
uite hoīs.un prīo ſ3a.Apā preterea mēbris acci
dit mollib9 Et eſt etiā cū oſſib9 accidit res que
apāti ſiſat.per quā ei9 ingroſſat 9cauitas.& e9
augmētat būiditas .Dixit etiā dētes qn3 recipe
ſpēs apātū.i.maneries.& nō ſimpliciter apāta
inqt.& ita cerebrū & oſſa poſſūt apāri.Sicut hi
9cordāt diligēt intellecti. Voluit etiā A. ra
ri9 ſubā3 cerebri apāri .Quod iudicat ex eo ꝙ
dixit.Quādoꝙ corpori ipī9 accidere apā .Ceu
dicūt ꝙ raro fit ꝑypleumoīa ex colera.quia ſui
raritate ipſā cū ſit ſubtilis pulmo nō ſuſtinet
Ita cerebꝛ molle & de ſe quaſi fluidū materiā
non retinet calidā.neqꝙ etiā frigidā.Vnde de li
targia que eſt ſyrſē flegmaticū ait.ꝙ plm fiat
in meatib9 ſubē cerebri.abſqꝙ uelaīb9 & uent
culis & corpore cerebri .eo ꝙ flegma raro 9gre
gatur & penetrat in pāniculos ꝓpt ipſoꝛ duri
tiem.neqꝙ in ſubā3 cerebri ꝓpt ipī9 uiſcoſitatē
Sic itaqꝙ & alioꝛ autoꝛ intelligēd9 eſt ſermo
ſubā3 cerebri & ei9 pāniculos poſſe apāri.quia
non uero apāte ipſi9 apāt ſubā uel rari9 id eue
nit.Panniculi uero ſepe apāte u3 calido. Vn
quarto cōmētarii pulſuū.ꝙ ſ3m cerebrū ipſum
litargicus habet magis generatōe3.Freneticus
uero ſ3m ſubtilē mirīgā & dyaflamma Et iō

Vez Apa.

Apa nō vez

apant

quēadmodū pypleumaticis raro unq̄ pulſ9 fit
diſtortus.i.bis pulſās.q̄a duricie mīme partici
pat.ita frenetic9 rariſſīe fluctuoſus.quia & ipē
mīme ꝓticipat mollicie Hoꝝ aūt fides appꝛ
ex iſtis ī forma deductis. Ex his itaq̄ duob9
ueritas hui9 queſiti.ſīe alia ꝓlixiori appareat
īquiſitōne. Sciēdū quippe.q̄ id qd̄ dictum ē
de dentib9 opoꝛ & de oſſibus ītelligere.nā ipſi
ſūt naturā eandē habētes oſſib9 & fiūt ex ipſis
ſꝛo de ge.aīaliū .Propter quartū uero ad primū
iam qd dicēdū uiſū fuit. Ad aliud dicēdum q̄
yſaac freneſim ꝓut eſt uere apā & ſepi9 9tīgēs
ſuſcepit.& tali dictū eſt apāte cerebrū minime
apāri poſſe. Ad aliud etiā uiſū extat quid di
cēdū.qa q̄ ſūt ī ultīa mollitie m̄ broꝝ & duricie
rari9 apānt̄ apāte certo.ueꝝ ſīlitudiārio magis.
Aut forte cerebrū & oſſa nō ſūt ita molle & du
rū qn poſſīt aliquā extēſionē ſuſcipe apōſā ſīli
tudinariā ſaltē .Vel cerebꝝ extendit̄ panniculo
ſubtili 9terminātē illo. Ad aliud dicendū. q̄
uerū 9cludit de apāte cōtingēte ut plurimū per
modū reumatis factū.& ꝓprie quātū ad oſſa.&
alia mēbroꝝ duroꝝ.cerebꝝ tn̄ per accidens reci
pit ut oſtenſū īterdū ꝑ uiā reuātis collectionez.
cū ſui huīditate paſſiua 9tingat fieri in ipm̄ īt̄
dum penetrationē.& ꝓduratōez ei9 qd̄ penetra
uit in uētre. Ad aliud dicēdū.q̄ ille cāe 9cur
rūt in uero apāte per mōm fluxus & ſepe cāto
ut apparet ex modo etiā loquēdi .nō aūt ſic ī n̄
ueris & raro ꝓductis.Imo aliq̄ illaꝝ ſufficiunt
cauſarū. Et ſīlit̄ ad aliud dicendū apparet
Et ad inducta uero partis alteri9.Ex his etiam
appaꝛ qd dicēdū. Poſſꝛ etiā qs ſolutōez horū
apparētē daē ſuppoīto cerebro trīo.dr̄a.xxxiiii.

DIFFERENTIA. LXXXXVII.

Vod cor poſſit apāri & ſolutiōez impa
ris pati .mīat̄.Quoniā qd̄ ſuſcipit nu
trimētū illi9 ſuſcipit ſupfluitatē dr̄ia
priori.Qua retēta eueīt apā & 9tinuitatis ſolo
cū ea in omī repiat̄ apāte. Eti.cor neq̄ ē ulti
me durū.neq̄ molle ſūme.ſed mediū.Quod aūt
tale dictū pri9 apāri poſſe.ac ꝑ 9ñs ei9 ſolui cō
iūctō. Adhuc.mala 9plexio 9poſitō & 9tinui
tatis ſolutō egritudīes poīte pri9 coēs.eo q̄ oī
b9 pñt m̄bris īdrñt̄ adueīre.cor aūt mēbꝝ ymo
primū. Rurſ9 octauo apparēs de inge.& yſa
ac febriū prīo. Febris ceteris moleſtior ē mor
bus.Quod oſtēdit curatōis prīcipalitas īdica
tionis ab ipā ſūpta.uñ octauo eiuſdē.qa febris
ē.9uertit nos ad ſeipſā oīb9 aliis.& qm̄ magni
tudo ei ꝓprie magis exiſtit.Sed cor ſuſtinet fe
brē.que ipſi9 ꝓprie eſt paſſio .cū plures ſanēt̄
ab ipſa.Tolerabit itaq̄ egritudines alias.Si.n.
ineſt qd̄ min9.& quod magis uidet̄ adeē inerit
Palin.fortib9 & prīcipalioribꝰ ꝑtib9 occur
rēt egritudines.cū ex ꝓportōe ut ad multū ꝑti
cularium eueniāt.Quod oſtēdūt egritudīes cere
bri epatis atꝛ uētris.Sed cor eſt fortiſſimū mē
broꝝ & prīcipaliſſimū.fortiſſima igīt ei occur
ret egritudo.hoc aūt eſt apā & īparis ſolutō.
Cor igīt poterit apāri.& ſolutionē 9tinui tole
rare Oppoſitū ttio de ꝑtib9.Cor ſolū uiſceꝝ
& ulīter eaꝝ que in corpore ꝑtiū.q̄ē nullaꝛ ſu
ſtinet paſſionē. Quod ꝓbat̄ quia corrupto
principio.nō remanet qd̄ afferēs ortis auxiliū
In ſolutōe aūt 9tinuitatis ipſi9 & apāte .princi
pium corrūpit̄.Eſt enī cor oīm prīa radix a nul
lo auxiliatū demū.Signū aūt q̄ nullā q̄ē tolerꝛ
paſſionē.quia iu nullo ymolatoꝝ ſacroꝝ aīaliū
uiſa eſt talis paſſio circa cor:uelut circa uiſcerū
alia . Nā renes ſepi9 apparēt lapidib9 & naſcē
tiis ac aliis quibuſdā.Et epar ſīlit̄ & pulō max
ime aūt ſplē. Rurſ9.nō eſt ſanitatē neq̄ īfir
mitatē poſſibile fieri carētib9 uita .de ſſꝛu &
ſſꝛato.Sed apā & ſolutō iūcture adueniētes pri
us uitā auferūt ꝓpt̄ ī ꝓportiōeꝛ occurrentē prī
cipio ex timplo. Itaq̄ cor non poterit apāri
aut ſolui.Propt̄ primū qdē ſciendū .q̄ quid ſit
cor oſtēſum ē dr̄a.xli.Quid uero apā lxxxxv &
imparis ſolutio lxxv.Propt̄ ſꝛm uero ſciēdum
q̄ ī iſta drā uidēt̄ ſapiētes diſcordes.q̄dam ſibi
etiā ipſis & alios fantaſtica G.enī īterioꝝ quī
to ſcribit cor ſolutōez 9tinuitatis cū apāte etiā
pati c9 ſeries.Flegminātē maxīe corde ī moria
monarc9 9ſiderauim9 mortē ſīlimā 9ſecutā his
qui ītercidūt corde aliter.i.ſīcopizatiue. Igitur
ſiqdē uſq̄ ad uētrē aliquē eoꝝ qui in ipō q̄ per
forat ueniat 9feſtī moriūt emorayte .& magis
cum uēter ſiniſter 9tīgit ꝑforat9. nō ꝑtrāſeūte
uero ꝑforāte ī uētreꝛ.ſed in corpore uentris fir
mato.nō ſolū eadē illa die in qua ꝑforari 9tige
rūt qdā uixerūt.ſed & ſupueniente nocte flōnis
uid̄liꝛ rōe facta morte.& nō ſanguīs ſupple flu
xu . Sic igīt ex hoc ſermone relīqt̄ maīfeſte
cor apā & ſolutōez 9tinuitatis īcurrere poſſe
Adhuc ī dīoībus apāta & diſruptio cordis.aut
corruptō 9plexiōis firmate.nō ſūt facilis cure
Itidē Serapio. Ex eis uehemētib9 & cum ue
locitate īterficiēs eſt almeſſera.i.apā colericum
& flon.i.ſāguineū. Theorice uero nono Sꝛmo
preſcript9 recitat̄ G. Cui ttio acquieſcit xi.
Hui9 quidē 9riū ſcribit̄ īterioꝝ prīo.Cor im
poſſibile pati ē apā. Vñ baly .Non ē poſſibi
le ut apēt̄ cor.aut accidat in eo opt̄io.In plures
enim uentres ſicut poſſibile fit illud ī cerebro
nā mors ancedit illud. Primo aūt ſꝛa.Cor n̄
tolerat īparis ſolutōez.quia pri9 aduenit mors
Tertio quoq̄ undecīa.Cor nō tolerat nocumē
tum neq̄ apā.Et longi9 eſt ab hoc ut tolerꝛ ſo
lutionē 9tinuitatis q̄ apā. Tertio uero collꝛ.
Cor in ſui ſubā nō pōt apā tolerare eo q̄ prius
deficit īfirm9 Meſ. qdē Solutōez 9tīuitatis

aut apãtionem fieri in corde .uirtꝰ nõ patitur
ymo ſũt cauſa diſſolutiõis & mortis. Ex his
igit̃ apꝛ in hoc q̃ſito autoꝝ nõ pua diuerſitas
Quid aũt de hoc ꝯñt̃ apparebit. Propt̃ ttiũ qui
dẽ ſciendũ. ꝙ cor apã neq; ſolutõeꝫ ꝯtinuitatis
tolerat ꝯfirma tã & penetrantẽ. Et rõnabilit̃
qa omne qd̃ alioꝝ mẽbroꝝ ſupportat defectꝰ &
nocumenta .id opꝰ uigoroſũ exiſtere. Huiõi au
tẽ eſt cor. cũ oĩm accidẽtiũ corpori occurrentiũ.
primꝰ ꝯcurſus eſt ad cor. tãq̃ ad baſĩ uite. Meſ.
Sed cũ fuerit apãte aut ſolutõe ſĩgularis affcm̃
non remanet uigor eiꝰ. neq; poteſt aliunde ſuſci
pe. cũ ſit uite prĩcipiũ. oĩumq; radix uirtutũ pri
ma Eſt nãq; ĩ ĩcorpe aĩal̃. ut caminũ & arx ci
uitatis. dr̃a xxxyii. ac primꝰ ĩ uniuerſo & dux ĩ
exercitu. Quo forti ente omẽs militũ remouet
ſuccũbitꝰ & ſupplet defectꝰ. qñ aũt deficit oĩs
pimit̃ exercitꝰ. Cum is prior nõ ſubleuet̃ alio.
Palin illud cui ſubito ĩteruenit mors paſſiõe
ꝓpria. nõ poteſt apãri neq; ſolui. tale eſt cor. uñ
Paulꝰ. Cor ſꝛm ꝓpriã patiens paſſionẽ longe a
medicoꝝ eſt cura. ſubitã ĩferẽs mortem. Ad
huc in corde dolores fiũt q̃maxime. ꝓpt̃ ſoluti
onem ꝯtinui & apã. uñ. A. quĩto de aĩa. Intolera
biles ſũt dolores cordis. ꝓpt̃ ſui ſſꝛus excellen
tiã. Ipſũ nãq; eſt illud. in quo primũ aĩa exiſtit
ſſꝛitĩa. de ꝓtibꝰ ſꝛo. dolor aũt precẽtis ſyntho
mathũ uirtutẽ exĩminãs deicit. xii. apparens d̃
inge. ita ut ſincopis & mors occurrãt hĩc repẽ
tine. Cor igit̃ nõ põt apãri neq; ſolui modo pre
dicto. Intelligendũ tñ in huiõi declaratõne ã
pliori. ꝙ cordis apã põt multiplicit̃ dr̃ſificari.
Rõne ꝓtis cordis. efficiẽtis cãe. materie apãtis
& tꝓis apãtis. Sĩlit̃ & ſolutio ꝯtinui. aut pe
netrat ad uẽtres cordis magne ſubito dextra uł
ſiniſtra uel mĩme. ſed ſupficieten ſbãꝛ ſoluit
ipĩꝰ magis. Ex ꝓte qdẽ cordis. qa partis ſini
ſtre apã citiꝰ apparẽt̃ ĩnt̃ficit aĩal q̃ dextre. ꝓp
ter qd̃ hac uita impellit̃ ad ꝓtes. lꝛ ipſiꝰ cordis
uita realiter celeriꝰ defitiat ex apãte dextre.
Rõne ſiqdẽ facientis cãe. qa qd̃dã apãtũ euenit
a cauſa interiori. aliud uero ab exteriori. Ab ĩte
riori qdẽ uelut ex aliqua in ipõ generata. uel
aliunde ad id expulſa. Extrinſeca qdẽ ceu a gla
diatiõe. Ab ĩtrinſeca ꝓpe minꝰ q̃ ab extrĩſeca
ꝯtigit apã: qa priꝰ accidit aliis: uel paulatiue a
lia diſſoluit̃ diſſolutõe. A cauſa uero extrĩſeca
magis. cũ cordis extiterit uigor ĩtẽſior. ut pree
unte diſſolutõis alia cã. Ex ꝓte uero materie
apãtis. qua quedã eſt calida. nõnulla uero frigi
da. Calida qdẽ materia mox ĩt̃ficit apãns. Fri
gida uero mĩme. uñ ĩterioꝝ quinto. Paſſio cor
dis ſꝛm ſſones uel eriſipillas ĩcipiens fieri. cor
rumpit̃ enĩ ꝯfeſtĩ. añq̃ augeãt̃ he paſſiones aĩal
Et. A. Apoſtema calidũ eſt ĩt̃ficiẽs ſtatim. Fri
gidũ uero eſt ex eis que ſũt difficilia. uerũ tamẽ
raro eſt ꝙ duricies aut mollicies repiat̃ in cor
de. Sed qd̃ ꝑm euenit. eſt in panniculo ipſius.
Quod ſi apã frigidũ accidat nõ ĩnt̃ficit in mo
mento ĩt̃fectiõis apãtis calidi: ſed tñ cũ hoc eſt
ĩnt̃ficiẽs. Et qñq; durũ quod accidit in pãnicło
ex humore groſſo. ſpatiũ mortis ꝓlõgat. nõ au
tẽ molle humore aquoſo diſtillãdo. uelut hũo
res q in caſu uel cordiũ ĩciſiõe ĩuenti ſũt galli.
& machionis. ſeu ſymii. Ga. In caſſula nãq; gal
li humor ĩexiſtẽbat durꝰ. In illa uero que mach
ionis mollis aquoſꝰ magis. interioꝝ quinto
Ex ꝓte qdẽ tẽpis apãtis. qm̃ apã cordis & max
ime calidũ. uix ſuſcipit ipſiꝰ ſuſceptibile prin
cipiũ. uñ ꝛoar. Accidũt in corde apãtis prĩcipia
ſed anteq̃ ꝓcipiat̃ de eo. mors ꝯtigit repente &
ſine mora. Sĩlit̃ ſi ſolutio ꝯtinuitatis mox ad
uentres ꝓueniat grãdis ꝯtinuo mors occurrit.
Vnde. Ga. Si qd̃ ꝓforat uſq; ad uẽtrẽ aliquẽ
ipſiꝰ ꝓueniat ꝯfeſtĩ moriũt̃. ꝓpt̃ ſanguĩs & ſpi
rituũ fluxũ & exalationẽ. & magis cũ ſiniſter ꝓ
forat̃ uent̃. Sic etiã cũ halya. teſtat̃ Serapio.
Quare. A. Quãdo accidit corpi cordis ut ſo
lutio penetret uſq; ad uẽtres. ĩnt̃ficit ſtatĩ. Si
aũt nõ penetret in uentres uoluit Ga. illis non
ſolũ eadẽ ꝓforatio die uiuere quoſdã ſed & noc
te ſupueniẽte ſſonis rõne facta morte. unde. A
Et ſi nõ penetrãs. tũc fortaſſe poſtponit̃ ĩterfe
ctio uſq; ad diẽ ſꝛm. Sed dubitat̃ circa predi
cta qa dr̃a xlvii. oſtenſũ cordis uentrẽ dextrum
prĩcipaliorẽ fore. & longeuiorẽ ſiniſtro. Hic au
tẽ dictũ citiꝰ uitã deficere. ꝓpt̃ penetratõeꝫ in
ſiniſtrũ uẽtrẽ ꝓtingẽtẽ. q̃ in dextrũ. Dicẽdũ
ꝙ uita duplex eſt. una qdẽ primaria. & ea ẽ cor
dis. Altera ſꝛaria ꝓticipata ab iſta in partes ꝓ
motũ cordis & artariaꝝ delapſa prĩa quidẽ prĩ
cipalior & longeuior eſt in uẽtre dextro q̃ in ſi
niſtro. ut mõſtratũ eſt dr̃a preallegata. Scd̃aria
uero de qua nũc eſt ſermo. lõgeuior oſtẽdit̃ in ſi
niſtro. Eo ꝙ artarie ab eo uentre originant̃ cor
dis. per quas ut dictũ uita dirigit̃ a corde ĩ mẽ
bra. Per hec ſiqdẽ audiẽti apparentes autoꝝ ſo
piũt̃ autoritates. Propt̃ q̃rtũ ad primũ dicẽdũ.
ꝙ cor ut oſtẽſũ modo quodã & apã & imparis
ſolutiõeꝫ patit̃. Aut ꝙ nõ ẽ neceſſariũ. ꝙ omne
qd̃ nutrit̃ incurrat apã. uel ꝓ uiã reumatis. aut
ex reſiduo nutrimẽti. qa non poterit materia ĩ
ipſũ penetrare neq; retĩeri. ueꝝ mox expellit̃ ut
cordis uigore. Et ideo prĩo ſꝛa. nõ dixit ſuꝑflui
tatẽ ſimplicit̃ ex nutrimẽto mẽbroꝝ reſiduam
ĩducere apã. ſed cũ ipſũ penetrauit aut in ipſo
acciderit. Ad aliud dicendũ. ꝙ cor lꝛ obtiẽat
mediũ duroꝝ mẽbroꝝ & molliũ. id tamẽ nõ eſt
ſufficiẽs apãtis cã euẽtꝰ. cũ membꝝ recipiẽs fu
erit forte illiꝰ materiã ꝓpellens ad alia. q̃le cor
extat ꝓprie. Dictũ nãq; priꝰ unã fore ſex cãrũ
apãtis ſuſcipiẽtis ĩbecillitatẽ Ad aliud dicẽdũ

ꝙ qualiť apā & ſolutō ꝯtinuitatis cordi adueni at apparuit. Aut in hoc deficiēti particulari nō tñ īſtantiaꝫ una uſis ueritas remoueť natu ralis ac medicialis. precipue cū materie ī deter minatōe uerificēť ut ad multū uel ſaltē īcipiūt Ad aliud dicendū. ꝙ febris moleſtior reliquis paſſionib9 extēſione: totū. n. ſicut ei9 denotat ratio ꝯtinet corp9. nō tñ ītenſione ut ſincopis cordis tremor frequēs. & dolor ītenſior. Nꝫ fe bris lꝫ cordis paſſio ꝓpria. decīo de īge. pťib9 aliis moleſtior. cū in totū corp9 expādať ab ipō ita ut uirt9 illi9 diffuſa reddať remiſſior aggre gata. Ad aliud dicēdū ueꝫ eſſe. ſed tamē egri tudo fore nō pōt. niſi ꝓmaneat uita. Fortiſſia uero hui9 cordis paſſio. uitā priuat. Ad ea e tiā que alteri9 ꝓtis. Et prīo ad primū dicendū ꝙ cor nullā ḡuē ſuſtinet paſſionē. hoc eſt ſoluti onē ꝯtinuitatis & apā. malā tñ ſuſtinet ꝯplexio nem. uelut febrē. Et id cū īparis ſolutio ut dic tū in uentres cordis. & maxīe ſiniſtꝫ ꝓuenerit. neq; apā ꝯpletū & ꝓprie calidū. Similiť quādo principiū ut cor adeo fuerit corruptū. ꝙ uita ñ poſſit imptiri ſibimet ꝓtib9. egritudinē nō to lerat. cū ea uitā priuet. Quod imparis agit ſolu tio penetrās in uētres. & ꝯditionatū apā. Quā tum etiā ueritatis ſignū ꝯtineat apparuit. & ꝙ ipſū ex cauſa ꝓuenit īteriori. & nō extrinſeca magis euētuū toleratiua. Sic igiť ut ad unū cor in ei9 ſubā nō patiť apātis ꝯfirmatōeꝫ cui9 cunq;. neq; imparis ſolutōeꝫ penetrantē aut ſa nabilē quecūq; ſit. ut qdā uolūt exponere. Cor nanq; pōt dici nō tolerare apā uel ſolutiōeꝫ. qa nō poſſūt hec in ipō ſanari. Cum enī qs euadit a leſīo. id ꝓpri9 diciť tolerare. Poteſt uero dici tolerare. qa apātis prīcipiū. & ſolutiōeꝫ non pe netrātē. uita adhuc durāte aliquādiu.

DIFFERENTIA. LXXXXVIII.

Vod egritudo ꝯſueta ſit deterior īſue ta mōſtrať. Quoniā ſꝫm ueterē. Exolu ti multociēs & fortiſſime ſīe maīfeſta occaſione moriunť repēte. Et damaſcenus. Frequētatio egritudīs ī mēbro prīcipali diſſo lutionē ďnuntiat corpis. Primo quoq; tertia Cui frequēť ꝯtingit incub9 & ſcothomia expo ſit9 eſt epylēſie. Tales aūt paſſiōes ꝯſuete uidē tur. cū multociēs dicāt fieri. ex quo ꝯſuetudo cō ſurgit. Adhuc egritudo ſīplicit ledit: hoc. n. eſt de rōne ipſi9. Itaq; maior egritudo magis le det. & maxīa maxīe. huiōi uero uideť ea que cō ſueta reſpectu ī9ſuete. Ex pťib9 nanq; leſioīb9 numero: uſis ḡndis ꝯſurgit leſio. Corp9 etiam reddiť magis bīlitatū ad patiendū. cū uirtutis debilitate. Palin illa deterior egritudo. que difficilioris extat eradicatiōis. cū ea ſit ipſius malicia ꝓpť īſepabilitatē. ut apparꝫ in lepra & ethica ꝯfirmatis. Talis uero egritudo ꝯſueta cū ex multociēs occurrere fuerit impreſſa. & ī ba bitu redacta. Itidē. ſicut ſanitatis plurimus euēt9. melior eſt q̄ un9. Sic & egritudini mult9 occurſ9 erit deterior uno: cū ꝯtrario ꝯrie rōes ſꝫo de ge. & cor. Eti. laboribꝯ aſſuete deditis & uſiť exceſſiuis. ꝯſpicimus breuioris exiſtere uite. & ſi ꝯſuetudine ſint aſtricti. quare ſimiliť & egritudib9. Erit itaq; morb9 ꝯſuet9 inſue to deterior. Quod etiā indicať ď medicatiōe du bii uulneris in crure regīs acutoꝫ ſꝫo. Oppo ſitū qm̄ Ypocras Aſſueti aſſuetos ferre labores

Palin ſꝫm quoſdā mīme in ꝓbatos. nihil ꝓhibet languoroſos lōgeuos exiſtere de cāis lō gitudīs & breuitatis uite. Decīo quoq; almā ſoris. Egritudo ī boīe ſemp ſano. qui fere nūq; egrotauit timoroſa. Et quarto ſꝫa. Quando infirmať ſani. & qui tarde īfirmať pauce infir mitatis. ſignificat mortē. In oppoſitis aūt ſec9 ꝯtingit. Rurſ9 egritudo ledit ꝓpť ḡrietatem & oppugnatōeꝫ ipſi9 ad naturā: ſed hec minor eſt cū ipſa fuerit ꝯſueta. Ex ꝯſuetudīe. n. in qdā dam mediū ꝯcidit uniformis ꝯuent9. ut appaꝫ afforiſmoꝫ ſꝫa. In ea uero que īſueta ſecus exīt

Amplī9 apud Ypocratē & Ga. ſubitū nature preliatiuū omē. nō enī ea repentīas ſuſtīet mu tatiōes: ſed egritudo ī9ſueta ſubita reſpectu cō ſuete. Propť qd & ipſa deterior erit aſſueta Pro pter primū qdē ſciendū ꝙ quid ſit morb9 lxxii apparuit dīa. Conſuetudo uero eſt ſꝫa q̄daꝫ natura ex uſu paulatī acq̄ſita. Eſt enī uelut na tura de aere & aqua Quod declarat ex natis ha bētib9 capita elōgata ex applanatiōis ꝯſuetudi ne in naturā ꝯuerſa: uñ de memoria & remiſcē tia. tanq̄ natura ꝯſuetudo eſt. Quod aūt ſit natura ſꝫa īdicať ꝯplexiōm ſꝫo. cū diciť adiectīe nature aſſuetudīes ſūt. Et primo theorice affo riſmoꝫ libro. Teſtať. y. cōſuetudinē ſꝫā eſſe na turā. Conſurgit aūt ꝯſuetudo ex uſu frequē ti. hic nāq; extat ut preuiū qddā ꝯſuetudinis inductm̄. que tanq̄ actꝯ eſt & ꝓfectio. Non enī ex uno aut duob9 actib9 ꝯſurgit uſ9. ueꝫ ex pťi b9. uñ ꝓbluematū xxi. Conſuetudo eſt multoci ens & ꝯtīue aliqd facere Opōtꝫ etiā paulatī & eq̄liť cū eo quod multociēs aduenit occurere. Quod enī repēte & īuniformiť accidit ī natura ꝯſuetudīe, nō ꝯſcēdit. ueꝫ potꝯ corrūpit eandē quāto āplī9 occurrerit. cū trāſmutatiōes corrū pant illā repētiē. Quod etiā īdicāt anꝯ & pu ella ex ueneno ſerpentū & napello nutrite. dīria cxlii. Quoniā paulatī & ordīate uſe fuerūt illis & maxīe a prīcipio. Vegebāt aūt his deinceps ut alimētis. Ex his quoq; pōt haberi. ꝙ ꝯſue tudo ſit quedā natura. & ꝙ ea adiūgēda ē rebus ānexis ꝯplexiōe mediante. ut ſatis ex prīo colli giť theorice. ita ut & res ſīt quīq; rebꝯ naturali bus ānexe. etas. ſexꝯ. q̄lītas. color. & cōſuetudo

Nō
ꝯ puella et Anus
Nutrite Napello.

An egritudo cõsueta sit deterior ꝓ insueta.

Deterior quoq; dicit aliq; egritudo duplicit aut qm̃ lesiõez iferat molestiorẽ cũ seuioribꝫ cõcisionibꝫ.uel qa difficilioris sit eradicatiõis ex pte.ceu appꝫ prio pria:de melancolia generata ex melãcolie subtilis naturalis adustione aut grosse. Propt sꝫm qdẽ sciendũ.ꝙ aliq sĩplicit ꝓtulerũt morbũ ꝯsuetũ deteriorẽ ĩsueto.qa magis fit.& passio magis facta oĩs abicit a subiecto.topicoꝝ vi. Alii aũt ex aduerso.dixerũt etiã ĩdiscrete ĩsuetũ peiorẽ ꝯsueto.id approbãtes.qa singulũ ꝯsuetũ fiẽs minꝫ extat nociuum afforismoꝝ sꝫo.Quod tñ uerificat magis de rebus nõ naturalibꝫ.sicut mõstrat ĩspicienti. Mouebant etiã ex tactis in argutis. Quorũ cũ primis manifestabit defectꝫ in sequẽti dicẽdoꝝ.cũ multiplicit dictũ suscipiãt indistictum

Et ideo nõnulli dixerũt ꝓpinqores facti ueritati.ꝙ egritudo est duplex.q̃dã nanq; ꝓnitiosa.grãdẽ afferẽs lesionẽ uite prĩcipiis.ac ipsius instrumentis:& talis est deterior q̃nto plus occurrit.& reddi uidet ꝯsueta Est & altera non sic molesta neq; adeo uite principiis ĩserta & eoꝝ ĩstrumẽtis.sed potiꝫ ꝓtiũ eueniẽs extreĩs.ut passiones iũcturaꝝ aut alie ꝓue q̃cunq;.& talez ꝯsuetã dicũt minꝫ deterrẽtẽ ĩꝯsueta. Et fortassis id sꝫm primã ꝓtẽ precipue calũniã potest pati.quia egritudo tãta & talis nõ põt fieri cõsueta.cũ mox & ieq̃lit occurrat:qd est ꝯtra rõez ꝯsuetudĩs assignata.Propt tertiũ uero sciendũ ac ultit dicẽdũ cõpatõis canone.dĩa xxvii:suppo sito ꝙ in egritudĩe ꝯsueta sũt duo.Est nanq; in ea ssꝫibile opationũ nocũmtũ ĩq̃tũ egritudo existit.& ita q̃nto plꝫ occurrit & in ꝯsuetudinem deducit.deterior reddit ĩsueta.& ꝓprie cum ordinẽ ñ sꝫuauit.& nocũmtũ fuerit maius ex pte lesioĩs uirtutis.q̃ iuuãmtũ rõne ꝯsuetudĩs ĩducte.uñ tertio pria.Quãdo pocismi epilensie cõtinuãt intficiũt.Silit recidiuatio deterior ẽ sua radice.dĩa cxi.& precipue ĩ pleuretico ꝓpleũonico & paletico.est apparẽs recidiuatõis pernicies. Quod ostendit.Omne nãq; qd uirtutem deicit.pluries adueniẽs & ꝯsuetũ est factũ.deteriꝫ eiꝫ oppositoꝝ.cũ sp aliqd abiciat a subã.tat uero est morbꝫ ꝯsuetus ĩq̃tũ lesionẽ importat. Et ideo sexto de re.sa.Quecũq; corpora egrotatiuã habuerũt mox in generatiõe pria ꝯstructionẽ.nequaq̃ deueniũt unq̃ ĩ senectutẽ.si uero deuenerit oĩo unã aliquã egritudinẽ ꝓpriã hẽbũt

Et ꝯfirmat.qa nõ solũ ꝯsuetudo reꝝ preter naturã nocet ĩq̃ntũ tales.ueꝝ & nõ naturalium uñ prio tertia.Ille in quo mala digerũt cibaria nõ decipiat ab hoc.qm̃ in eo mali deinceps generabũt hu.egritudines ĩducẽtes pnecãtes Ex alimẽtis enĩ quãtũcunq; benignis.rõne administratis.& cõsuetis effcĩs.tandẽ totũ aduenit aq̃ticũ fieri.ꝓpt cõtinuã repassionẽ causatã ex ꝗritate ipsoꝝ ad corpꝫ.dĩa cxii. Si uero cõsideret egritudo ab eo ꝙ ꝯsueta.ut cũ qs semel ĩ anno aut bis uel ãplꝫ pocismos incurrit aliquos tertiane uel calculi.aut dolores arthetico ꝝ.propter habilitatẽ & affinitatẽ quã mẽbra recipiunt ex multociẽs occurrere talibus passionibꝫ minꝫ deteriores reddũt insuetis:uñ Alexander in ꝓbl.ꝓpt quid crebriꝫ fieri ꝙ egritudĩale ꝯsuetũ.ñ tm̃ ꝯtristat naturam. & maxĩe cum ex materia fiãt mĩori.uelut.n. alimẽta cõsueta uẽtri aut epati.quãdã affinitatẽ secũ recipiũt.& ĩ qddã trãsducũt mediũ & si sĩt parua.afforisõꝝ sꝫa:ita & passiões pretacte & sibi similes ĩ mẽbris agunt suomõ.Ab eo nãq; qd cõsuetũ ñ fit passio. prio quarta.uñ tertio xvi.Qui consuetus est incurrere corporis colericã passionẽ.nõ habꝫ ex ea timorẽ.sicut ille q nõ cõsuetꝫ ẽ ĩ ea.

Et forte dicet ꝓpter eiꝫ accidẽtia mox terribilissima.Quare alexãder.grãdis nata ꝗ̃ difficilẽ passionẽ armatura extat cõsuetudo.egritudo uero ꝯsueta ꝝ aliqua. Palin.natura sagatione doctior fit.Ex usu nãq; frequẽti sibi obuiãdi inuenit uiã.qua malam alterat ꝯplexionẽ aut materiã cãtẽ egritudinẽ expellit. Hanc etiã sentenciã sapit Aꝝ.probl xxi.Vult.n.ꝙ oblata & facta etiã siue actiones.sp cõferãt & delectẽt rõne habitꝫ ꝯsuetudĩe ĩducti Ex parte tñ replõis que ꝯsurgit ex assũptione ꝯtinua.& actiõis absq; ĩtermissiõe pacte.ĩducit lesio in ꝓtes suscipientes assidue.cũ potẽtie nr̃e sint finite:hoc.n. nocumẽti supexcedit iuuamẽtũ habitus cõsuetudĩe acqsiti. Ex his igit ꝯcludat.ꝙ huiõi egritudo cõsueta iuuamẽto qd acqrit ex consuetudine minꝫ extat deterrẽs q̃ ĩcõsueta. Et proprie cũ ex hoc maius fuerit iuuamẽtũ.q̃ rõne lesionis uirtutis nocumẽtũ Et nosce.ꝙ ꝯsuetudo actiue ꝓprie aĩatis ĩexistit. & aĩa precipue rõnali.cum ualeat ad oppoĩta.In aĩmatis uero quoꝝ forma & motꝫ est a generante mĩme. Lapis enĩ si decies milies sursũ ꝓpiat.deorsum ruit cõtinue.nullã pmanẽdi supiꝫ cõsuetudinẽ acqrẽs.In eis tamẽ methaphora.& sꝫm ꝙ ĩ usũ ꝓueniunt aĩantioꝝ.põt cõsuetudo insurgere ut cãpana & clauis oñt diutiꝫ opate Propt q̃rtũ qdẽ lꝫ utcũq; iam appareat dicẽdũ. ad primos sermones simul ꝓcedẽtes.ꝙ passiones q̃s tangũt fieri nõ pñt ut declaratũ ꝯsuete.cum subito adueniant.uirtutẽ etiã prĩcipaliũ deiciãt.

Ad aliud qd dicendũ ostẽsũ.Inq̃tũ enĩ egritudo aliqua põt fieri ꝯsueta ĩsueta minꝫ ledit.Pro ut aũt lesionis rõnez ex egritudine ĩportat deterior existit. Ad aliud dicendũ.ꝙ egritudo ꝯsueta supposita ceteroꝝ equalitate deterior ẽ qa difficilioris curatõnis ut lepra.pleuresis.qd non petit quesitũ sed ut molestiorẽ lesionez & accidẽtia ĩducit. Ad aliud dicendũ.ꝙ sanũ &

egrũ nõ ſũt fortaſſe oĩo ꝯtraria. dr̃a oñſũ lxxii. Aut lz ratio ꝯrietatis ſic habeat ꝯtigere. ꝓpt̃ tamẽ ꝯſuetudinẽ ſecꝯ euenit. Ad aliud dicendũ. ꝙ illud ꝯtigit ꝓpt̃ n ocumẽtũ qd̃ ãnexũ eſt ut mõſtratũ rei ꝯſuete. Et nõ ſolũ pret̃ naturaz uerũ etiã ñ naturali. Quãtũ uero ſerõnes ac rõciõatões ꝑtis ꝑſuadeãt alterꝯ tãgũt. ꝓut frequẽs uſꝯ magis ꝯfert q̃ egritudĩs leſio ĩ uirtutẽ.

DIFFERENTIA. LXXXXIX.

Vod pleureſis dextri lateris ſit deterior ea. que ſiniſtri uideť. qm̃ illa eſt deterior egritudo. que amplꝯ materie colligit. cũ nõ ſolũ q̃litate. ſed etiã quãtitate egrotari ꝯtigat. Talis qdẽ eſt que lateris dextri. Eo ꝙ id latꝯ plenꝯ eſt ꝓpt̃ epar cũ corde. latiorũq; meatuũ. Rurſꝯ. egritudo naturaliũ que libere non põt expurgari. deterior eſt reliqua. hujꝯ autem eſt que lateris dextri & nõ ſiniſtri. cũ a corde in ſiniſtꝝ & ꝓprie in hoĩbꝯ. nõ aũt in dextꝝ procedat una uena. in quĩtã delata ſpõdilẽ. que in octo lateraliť coſtas extĩatur ĩferiores. prĩo prima. Amplꝯ. illa eſt deterior que in ꝑte ꝯſita eſt ſſzibiliori. tũ ꝓpt̃ dolorẽ ad ipſaz reũa attrahentẽ. tũ etiã non ꝓpt̃ fortes tolerare medicinas ſſzus. n. intenſꝯ mẽbri. nõ fert huiõi uelut qui ſtomaci. Remiſſꝯ uero utiq; ut q ſpleĩs vii. de ige. Sed pars dextra ſſzibilior eſt ſiniſtra cum tẽpatioris ſit ꝯplexionis. qua ꝑfectior reddit ur ſſzus. Palin. peior ẽ egritudo que ĩ mẽbro pĩis motꝯ. & maxĩe apã. cũ ĩ eo ꝯtinutatis aſſit ſolutio. cuiꝯ cã ꝑturbať motu. drã clxxxx quarta. hujꝯ uero eſt pleureſis lateris dextri. cũ moueri ſit in dextris. fulciri aũt in ſiniſtris. de progreſſu aĩantiũ Itaq; pleureſis lateris dextri deterior ea que ſiniſtri. In oppoſitũ. quia illa detior eſt pleureſis que nobiliorẽ ledit ꝑtem digĩoris mẽbri. hec aũt q̃ ſiniſtri. cũ cordis ueť ſiniſter ſit nobilior dextro. ſexto de iuuamẽtis

Eti illa pleureſis peior. in qua ĩtẽſiora exñt accidẽtia. Ea uero que ſiniſtri ꝓpter caliditatẽ & ad cor ꝓpĩqtatẽ. qa lz in oĩbꝯ aĩalibꝯ ſituet̃ cor ſzm mediũ pectoris loci. in hoĩbꝯ tñ paꝝ inclinať ad ſiniſtrã. de ꝑtibꝯ tertio Adhuc. illa uideť deterior egritudo. que ĩ ꝑte ꝯtigit debiliori. cũ effectꝯ egritudĩs ſit debilitare ꝑtes & corrũpe. talis uero eſt ſiniſtra reſpectu dextre. ut ĩdicat motus. lgiť pleureſis ſiniſtri lateris deterior eſt illa que dextri. Propť primũ qdẽ ſcindũ. ꝙ pleureſis eſt apã lateris calidũ. dicitur nanq; a pleura. ſeu pleurõ qd̃ eſt latꝯ. Egritudo enĩ multiplicit̃ karateriſať ſzo curatiue/aforiſmoꝝ q̃rta. & prĩo ſza. Aut enĩ a ꝑte cui accidit. ut hic pleureſis ꝑpleumonia. podagra. nefreſis a renibꝯ. & obtalĩa ab oculo: obtalmꝯ enĩ oculus & reliqua. uel a cauſa ut colerica uel melãcolica paſſio. acolera uel a melãcolia cãtis

Seu ab eẽntia morbi ſicut febris. Sua. n. eẽntia eſt calor uel feruor: uel a pir grece qd̃ eſt ignis latine. ꝯſeqť piretos. i. febris. Et ſimiliť apã ſicut freneſis. i. mẽtis ꝑmixtõ. qd̃ denotat apã capitis añriꝯ ſyrſẽ dictũ. litargia. i. obliuio quo apã notať ꝑtis poſterioris cerebri. Tenaſmon ab extẽſione. Spaſmꝯ a ꝯtractiõe uel a ſuo ſimili. Sicut egritudo diciť leonina & elefãtia que ſũt ſpẽs lepre. ſzm quas patiẽtes diſponũtur. ut leones & elefãtes. & cancer eiꝯ ſimilitudine uel qa primitꝯ quis ſic dictꝯ huiõi curauit egritudinẽ. ut ulcera chironie. aut ea paſſꝯ ſicut ulcera balchie. Et huiꝯ apellatões & ꝓprie tres ultime ĩutiles ſũt & ad curandũ laborioſe xiiii de ĩge. Eſt aũt apã tumor preter naturã ĩ quo tria genera ꝯtinenť morboꝝ. ut mala ꝯplexio. praua ꝯpoſitio. & ſolutio ꝯtinui. Calidũ qdẽ exĩt alñ ꝓpt̃ naturã ſiť & putrefactõneꝯ. ut qd̃ ex colera & ſãguine. Inťdũ uero ꝓpter putrefactionẽ ſolũ. ceu quod ex flegmate ac melãcolia. Quanq̃ enĩ he materie ſint frigide de ſe. accidẽte tñ caleſcũt ut putrefactiõe. Eſt aũt pleureſis duplex. uera uidelicz & nõ uera Vera quoq; amplꝯ fit in pãniculo coſtas ĩterꝯ coopiẽte & interdũ diſtĩguẽte pectꝯ ꝑ medium & dyaſfãmate. Cuius qdẽ ſignoꝝ quedã ſũt propria & ĩſepabilia. ut fe. ꝯtinua. dolor lateris pũgitiuus tuſſis. hanelitꝯ anguſtia. & pulſꝯ ſẽriꝯ. Et alia ĩpropria etiã ĩſepabilia puta maxĩe illius lateris. ut ꝙ aſcẽdat dolor in furcã uel ĩ dyaſſa deſcẽdat. Eſt & altera nõ uera. que in muſculis pectoris ad exterꝯ generať. Cuiꝯ ſigna ſunt tumor fortaſſis apparẽs q̃nq;. tuſſis ſicca. dolor lateris. & anguſtia hanelitꝯ. & febres remiſſiores

Materia uero pleureſis ſũt q̃tuor hu. & maxime colera. cũ ſit ſubtilis acuta in pãniculos penetratiua. deĩde ſãguis: raro uero flegma. luxta illud ueteris. Acidũ eructuãtes raro fiũt pleuretici. Quare rariſſime uero fit ex malãcolia. ťtio decĩa. & in his que de criſi. Apud quoſdã uero nequaq̃. ceu uiaticũ. cũ ſint hi hu. duo groſſi. uiſcoſi penetrare in partes ſolidiores inepti. Sed ĩ perypleumonia ꝯtigit ecõuerſo. nã accidit ex flegmate maxĩe. Ex colera uero ꝓpt̃ eiꝯ ſubtilitatẽ & reſolutionẽ mĩme. ut apparebit dr̃a ſubſequẽti. Pleureſis uero uelut apãtũ reliq̃ reſoluiť aut ſuppurať uel in duriciẽ ꝯuertitur. Quod ꝯtigit rariſſime aut nũq̃ fortaſſis ꝓpter caliditatẽ loci. Trãſmutať & aliqñ ĩ ꝑpleumoniã dr̃a ſequẽti. ac inťdũ ꝑtiũ ĩterficit ac ſincopi. Id aũt diciť deterꝯ ad qd̃ plura & ĩtenſiora ſecũť accidẽtia & uliť grãdiꝯ ꝑiculũ. Latꝯ quoq; dextꝝ & ſiniſtꝝ. dr̃a clxxxiii oſtẽdet̃ Propter ſzm q dẽ ſciẽdũ aliquos dixiſſe pleureſim dextri lateris deteriorẽ. eo ꝙ in latere ſit nobiliori & cum ꝑticulariũ ĩproportiõe. Quibꝯ

An Pleuresis dextri sit deterior ea q̃ sinistri lateris.

dicēdū ꝙ nō est simplicit̃ pronūciandū hāc fo
re peiorē ceu ex dicēdis apparebit lz.n. latꝰ de
xtꝝ sit nobiliꝰ sinistro aput Aꝝ.Dico aūt szm
Aꝝ.quia Ga.uisꝰ est oppositū sētire.dr̃a xlvii.
nō tn̄ propt̃ hoc nocet̃ ampliꝰ pleuresi cum ut
ostēdet̃ distet magis cū aliis ab ipso. Neqꝫ ī
proportio pticulariū īteruenit eo ꝙ materia ei
dē correspōdz cū latꝰ dextrū pluris sit materie
collectiuū sinistro.Alii uero dixerūt illā que si
nistri deteriorē cū cordi uicinior extet.Que lz
ut sic peior existat alio tn̄ ut apparebit modo
non extat deterior.Et ideo cū determinatiōe o
pus magis fit dicere. Propt̃ t̃tiū qdē sciēdū
ꝯpatio primiꝰ canone subtracto primiꝰ ueri
tas subiūgat̃. Ac denuo qualiter pleuresis ex
purgetur ēpimosa Propt̃ primū huiōi sciēd̃
ꝙ egritudo duplicit̃ potest dici deterior uel rō
ne acumīs & accidētiū emergētiū ī ipō aut pro
pter quātitatē prepacētis materie. Quātuz
qdē ad primū.uidet̃ que sinistri lateris deteri
or. Quo uero ad altꝝ.ea que dextri.quod &
tertio īnuit̃ decīa ita.Quidā nāqꝫ ponūt pleure
sim lateris dextri deteriorē.Alii uero eā que si
nistri.Verū ueritas est ꝙ ꝓpinqor pti sinistre
deterior existit. sed ē ꝯueniētōr ad hoc ut matu
ret̃ & recipiat resolutōez.si fuerit de ꝓprietate
ipsiꝰ ut recipiat illud.Et illa que remotior est a
pte sinistra.est saluior.uerū ipsa est ex pte reso
lutionis & maturitatis magis īobediēs.Videt̃
itaqꝫ.A.uelle.ꝙ deterior sit lateris sinistri.ꝓpt̃
uehemētē īflāmatiōez ꝓgrediētē in latꝰ ubi fit
ex corde.quare aptior reddit̃ resolutōi & matu
ratiōi ut inqt.In ea uero que ptis dextre secus
ꝯtīget.& ideo īobediētior ꝓnūciat̃ resolutioni
& maturatiōi. Quare in āpliꝰ sciēdū. ꝙ pleu
resis aut t̃minat̃ per resolutionē & suppuratio
nē.ita ut exspuat̃ qd̃ eiꝰ digestū ꝯtīue Et ita q̃
sinistre ptis.dū accidētia seua possint tolerari
laudabilioris est t̃minatōis ea que dextre.ut̃ p
rupturā apātis taliter ut sanies cadat in media
stinū alteriꝰ duaꝝ pectoris ꝯcauitatū.Et ita q̃ ī
sinistra deterior.eo ꝙ sanies fortassis illic acri
or caliditate ibidē ut uidebit̃ q̃litatīa. Meatꝰ e
tiaz ac q̃bꝰ fit expurgatio artiores cū uirtutis
minoris ꝯstātia. Potest siqdez ex diuersitate
sitꝰ pleuresis hec q̃stio diffīri.nā cor ad sinistꝝ
ut inductum utcūqꝫ inclīat̃ latꝰ.unde tertio xi.
Cor positū est in medio pectoris.qm̄ est tēpera
tior locꝰ.& declinat magis ad sinistꝝ.ut elōget̃
ab epate.& habeat epar locū amplū. Adhuc
ꝓpter caliditatē corpis epatis & motuz calefa
cientē.pars dextra extollit̃ & ampliat̃.ut distet
magis a corde.Plꝰ aūt distās n̄ adeo ledit.Qua
re que sinistri pleuresis deterior erit dextra
Quod & si qs aduertat sszm pspicatōrē lateris
dextri.dicet ea que ipsiꝰ deteriorē.cū minꝰ tol
leret medicinas. Qud̃ si tn̄ uirtꝰ fortior ꝯstit̃it
eam poterit pfectiꝰ expellere. Propt̃ qd̃ oī
bus diligēt̃ parit̃ ꝯsideratis.pleuresis sinistri la
teris deterior ea q̃ dextri. Ceu materia locꝰ sin
thoma & modꝰ purgationis ostendūt. Qud̃ si
qs dicat ꝯcessisti latꝰ sinistꝝ calidiꝰ dextro.qd̃
nō uidet̃ ꝓpt̃ spl̃em illic entē & quietē ipsius.
Ac qa in ptē dexttā cor pflat magis.situat̃qꝫ e
par & eiꝰ motꝰ existit. Dicēdū ꝙ szm aliquā
ptem lateris dextri puta iuxta cor.caliditas po
test esse ītensior.eo ꝙ ipsa q̃litatiua acuta ītē
sior est in pte sinistra.In dextra uero quantita
tiua.remissa uero q̃litatiua:lz totū dexttū sit ca
lidiꝰ sinistro toto ꝓpt̃ ānmissa. Sciēdūqꝫ am
pliꝰ ꝙ pleuresis dyaflāmatis d̃tior ē illa.Conī
que pāniculi per mediū pectꝰ ptientis.deiñ q̃
lateris sinistri.& deīceps q̃ lateris dextri.Que
nāqꝫ dyaflāmatis deteriora secūt̃ accidentia. ut
rōnis pmixtio siue frenesis & reliqua:uñ dictuz
ē antiqtꝰ frenes a freno uel frenomo qd̃ ē sapi
o: ꝓpter enī ipsaꝝ apā frenesī qs īcurrit & cor
rūpit̃ ratio:& sapīa.īteriorꝝ apparēs quīto.uñ d̃
ptibꝰ tertio.Quia ꝯturbat intellectū & sensuz
frenū lesio. ꝓpter hoc uocat̃ freneses.tāq̃ ptici
pantes ipsiꝰ qd̃ ē frenon a sapere. Propt̃ hu
iōi quoqꝫ szm nosce.ꝙ cū circa xiiii dies sanies
erupta ceciderit in pectoris mediastinū.transcī
dit̃ in empiā szm ueterē.nisi circa xl mūdificet̃
dies. Modꝰ aūt mūdificatiōis saniei ex pecto
re.ponit̃ ab Erasistrate ꝑ uenaꝝ & artariaꝝ sa
niei ingressū. & inde tādē ad pulmonē decursū.
Quem lōgiꝰ īpugnat Ga.īteriorꝝ quīto.uolens
saniem uenas aut artarias subīgredi mīme.Szz
ea potiꝰ digōne subtiliante habilitata porosita
tes suinbtrare pulmonis.Et merito.quia natu
re & maxīe forti iuxta.y.nihil pōt in expellen
dis repugnare supfluis.etiā si fuerit grossa ma
teria.& uie anguste.afforismoꝝ vii.Videmꝰ.n.
ꝙ apātis materia.cū ipsā natura a q̃busdā expel
lat locis etiā ptrāsit ossa.Ea nanqꝫ saniē d̃ me
ditullio expellit ossis in foras. Est autez hic
modꝰ.qm̄ pulmo szm Ga.nullū motū habet ꝓ
priū.sed dilatatiōis motu & ꝯstrictionis moue
tur pectoris & dyaflāmatis.ut apparebit ꝯnter.
Cum enī pectꝰ ampliat̃.dilatat̃ pulmo ut īple
at pectꝰ.alioqn uacuū ꝯcideret ī īstanti.quarto
negatuz pby.dilatato uero pulōne.ac poris ip
sius apertis. sequela etiā q̃ ad id quod euacuat̃
sanie subtiliata īgredit̃ eosdē. Cum aūt pec
tus ꝯstrīgit̃ similit̃ & pulmo.Cuiꝰ qdē ꝯstrictō
ne sanies ꝯprebēsa per ramos trachee artarie ī
pellit̃ mīores uersꝰ maiores.mō quo humiduz
spongie īmissū leiter ꝯpresse.īpellit̃ in locū im
pressioni oppositū.Cum uero dilatat̃ pectꝰ po
stea.& ꝯnt̃ denuo sit̃ pulmo.reliqua ps suscipit̃
saniei.que hoꝝ ꝯstriction e īpellitur ad īteriora

Pleuresis sinistri lateris deterior.

Pleuresis q̃ dyaflāmatis. pāniculi: dividens pectus est

v. Inthoꝝ. 3. de pbis.

v. pm̄ affoꝝ

Quōqꝫ pleuresis. ī purgatione. ī exm. de. ī. ī epima

vii. affoꝝ

Mādrāgor prāsit ossa

N 10

ſubſequēte ut dictū pulmonis & preexñte uerſ9
trachea expellit artariā. Quod tandē ſic eueīt
donec tuſſi expellat̃ ad extra. Ipſa nāq; eſt mot9
qs nature ac īſtrumētū qd̄dā. q. quo 9tēta in pe
ctore foras propulſāt̃. Propt̃ qdē quartu3 ad
primū dicēdū. q; l3 pleureſis ꝑtis dextre pl9 col
ligat materie. illud proportiōaliter īest ſibi. &
ut uirt9 fortior in illo locet̃ latior. Aut 9cedē
dū ut apparuit. q; ipſa eſt deterior ꝑ uiā ſuffo
catiōis. Ad aliud dicendū. q; materia empīnoſa
ens in pectore nō expurgat̃ per īgreſſū in uēas
ut ſenſit Eraſiſtrates. ſed ꝑ introitū ut declara
tū in pulmonē Aut delatio pretacte uene ſ3m a
lios ē etiā ī ꝑte dextra. Ad aliud qd dicēdū ap
paruit ꝓpter ſſ3m enī meli9 nociuum expellit̃
Ad aliud dicendū. q; licet mot9 ſit ī dextris.
non tñ cū quis laborat. Solus nāq; muſculoru3
pectoris ſufficit mot9. Infirmi enī īiacent ſtra
tis rari9 ꝓcedētes. niſi que repatriādi urgeat e
os neceſſitas. afforiſmo4 ſ3a. uñ vii de īge. Cere
bri op9 ē ſaīs. ad actiones que ſ3m uoluntariū
motū. Egrotātib9 uero reſpiratīs ſolum. Ad
primū uero alteri9 ꝑtis dicēdū. q; l3 9ceſſu3 ſit
pleureſim lateris ſiniſtri. ea que dextri eſſe de
teriorē ut ſepe. nō tñ id uenat̃ argutū oīo. cū o
ſtenſū ſit dr̄a xlvii. q; lat9 dextrū nobili9 ē ſini
ſtro. Ad aliud iā ſ3m. A. apparuit qd dicēdu3
Ad aliud etiā uiſū. l3 enī totū lat9 ſiniſt4 ſit
min9 calidū dextro. nichilomin9 nil ꝓhib3 ali
quā ꝑtē ſiniſtri calīorē. ut tactū ea q̄ dextri.

T qa dictū pulmonē nullū habere mo
tū. niſi ꝑ lacertos pectoris. & proprie
dyaſlamatis dubitare 9tīgit. an pulō
ſit ꝓpriū organū banelit9 uel dyaſta. Qud̄ au
tē pulmo uideī. nā de ꝑtib9 ītio. Reſpirādi or
ganū pulmo eſt prīcipiū mot9 habēs a corde
Ac ſ3o coll3. nō eſt dubiū q; pulmo eſt īſtrumē
tū ꝓpriū bāelit9. Adhuc. illud uideī ꝓprius
īſtrumētū alicui9 qd̄ ordinat̃ totaliter ad illud
huiōi uero ē pulmo nō aūt dyaſta: uñ prīo prīa
pulmo facit iuuamē tātū. Eti. cū bāelitus ſit
mot9 pectoris. illud mēb4 erit ꝓpriū organū e
ius qd̄ ē calidū leue. & ꝓpe ꝑtē maxime nobilē
hec enī ordināt̃ ad motū. ſed huiōi qdē eſt pul
mo. Nutrit̃ enī ſāguine calido colerico. dr̄a xxx
prima. Leuitatēq; ipſi9 denotat ſupnatare. Cō
plectiturq; cor oīquaq;. & maxīe cū dilatat̃. dy
aſta uero eſt pānicl̃s ex pāniculo tegēte coſtas
interi9 & ſypbac 9poīt9. Eſt & frigid9 īreſtris
g̃uis. & uelut q̄s aſſer. 9clauās undiq; īferi9 ꝑtes
pectoris īadīuicē. Quod tale aūt n̄ facit ad mo
tū. ue4 ad quietē magis Rurſ9. illud qd̄ āpli9
appropriat̃ motui pectoris. eſt ipī9 ue4 organū
cū mot9 ad mobile oporteat ꝓportōe3 īterue
nire. Sed pulmo magis aſſīlat̃ illi q̄ dyaſta. Eſt
nanq; mot9 ei9 naturalis. cu3 fiat in ſōno pl̃es
etiā bāelit9 ſine ītētōe ꝑficiunt̃. ſed motus dya
ſlāmatis ꝓportōat̃ motui uolūtario magis cu3
eum obtineāt muſculi. Propri9 itaq; īſtrumētū
bāelit9 ē pulmo. q̄ dyaſlā In oppoſitū d̄ iuua
mētis. n. ſeptīo. Dyaſlā ē muſcul9 ꝑ quē fit ba
nelitus. & ē dyagonaliter poſit9: dyagonalitas
nanq; talis iuuat bāelitū iuuamēto magno.
Et īterior quīto dyaſlā ē organū reſpiratōis
Ampli9 illud ē organū bāelit9 cui īē moueri. cū
ſit ut dictū pectoris mot9 ac etiā ſentire. ſ3 tale
ut uidebit ē dyaſlā. nō aūt pulmo. cū careat ſē
ſu de ſe & motu. Ipſe qdē ſeqt̃ pectoris motum
Ipſū nāq; per ſe nō ha b3. ītio theorice. Eſt & ca
ro ei9 ſimplex. 9plexionū ſ3o. Adhuc primo
ſ3a. Dyaſlā ē principiū & radix opatiōis pulō
nis in trahēdo aerē. Dyaſlā igit̃ certius erit
bāelit9 organū Propt̃ primū qdē ſciēdum. q;
pulmo eſt t̃min9 caliditatis naturalis in euēta
tiōe3 cordis ordinat9. Sepat enī & diſtinguit a
nīalia calida. ceu ſūt maxīe t̃reſtria a nō calidis
Calidiora enī eguerūt in euētatiōe3 caloris pul
moē. ceu ſāguinē bñtia. Reliqs uero ſuffecit euē
tatio uel branchiis ut piſcib9. aut ſuccītorio ſi
cut enthomis. dr̄a lxxxi. Ei9 enī dilatatiōe aerē
ad intrinſecū cordis deducēdo. & ei9 9ſtrictiōe
foras expellēdo fumū uaporoſū ſup calefactū.
Calor igit̃ cordis ꝑmanet 9tēpatus. Et ipſe
qdem 9ſtituit̃ ex carne ſimplici. ramis trachee
artarie. uena artariali. & artaria uenali ſibi de
lapſis a dextro cordis & ſiniſtro uentriculis. ac
pāniculo cū portiōe nerui paucina. Cui9 qdem
due fimbrie utrīq; dextra & ſiniſtra. ordināt̃ in
cordis euētationē. Quīta uero que in medio re
liqs maior fere quieſcēs uene magne facta ſuſtē
taculū & ſtramētū. Eſt aūt dyaſlā mēb4 9po
ſitū ex carne. ut oſtendit̃ circa gladiatā maxīe.
ac pāniculo tegēte coſtas ſupiori. & ſypbac uē
tris īferiori. Scd̄m tñ. A. ītio decīa ponit̃ terti
o ipſi9 tunica media. q̄ ī ueritate corda exiſtit.
Et id ſiqdē pect9 t̃mīat omne. ſed q; ꝓtendūt̃
coſte. ita ut poſteri9 duodecīe occurrat ſpōdili
Añri9 aūt in oppoſitū 9cidat ſeptīe. Cingenſq;
coſtas falſas ueris applicat̃ añri9. ubi circa gla
diatā caro int̃cidit. ī utro4q; ipſi9 pānicl̃o4 me
dio: pueniūtq; ad ipſū rami neruo4 ex ſexto eo
rū pari qui cerebri. & poſt q̄rtū illo4 qui ſpōdi
lium colli a nucha. ita ut ſit muſcul9 etiā īſig
nis. un9 ſbā & duplex offitio. cvii. mouētiū pe
ct9 Per ſui enī motum dilatat ipſū. qete aūt co
anguſtat. nam muſculo4 quidam dilatāt pect9
tm̄. ſicut xi. ſupiores ꝓueniētes a collo & fur
culis. alii 9ſtringūt ſolū ut octo uel. 9. īferiores
Quidā uero ſil̃ dilatāt & 9ſtrīgūt. ceu dicti me
ſopleuri. hoc ē medico ſtales. qui a Ga. de uoce
& ītio theorice. xxii ponūt̃. Tot enī cōcidūt di
ſtantie īter xxiiii. coſtas. Apud uero almanſorē

An Pulmo sit ppium organũ hanelitus. ut Dyaflamma

&.A.lxxxviii. cũ unusquisq; q̃druplicit̃ sm̃ q̃
pricipia sibi eueniũt aq̃tuor ptibꝰ iter costas
Quoꝝ quidã ad exteriꝰ habꝫ dilatare magis .&
q ꝟsꝰ iteriꝰ angustare. Dyaflãtis siqdẽ utili
tas est duplex.una qdẽ pectꝰ dilatare.ac reduce
re cũ reliqs pectꝰ mouẽtibꝰ lacertis . altera spi
ramis istrumẽta separe.ac segregare acibꝰ or
ganis.& ẽ grossũ in hoie sm̃ rõnẽ ipsiꝰ . hysto
riaꝝ prio.qd̃ expedit sitꝰ eiꝰ rectꝰ. Mẽbra si
qdẽ hãelitꝰ sũt plura.ut iam epiglotis. trachea
pulmo.pectꝰ cũ musculis.cor cũ eiꝰ cassula.
Hãelitꝰ si qdẽ est motꝰ pectoris.euẽtatõe & mũ
dificatõe in refrigeriũ cordis ordinatus.Sicut
nanq; pulsꝰ est motꝰ cordis & artariaꝝ ex dya
stole ꝰpositꝰ & sistole .in quo attẽdũt̃ duo mo
tus & quietes due.ita hãelitꝰ ẽ motus pectoris
ꝰpositꝰ ex dilatatiõe.qua aer in cor attrabitur
& ꝰstrictõe per quã expellit̃:ut ad multũ.n.hãe
litꝰ proportõnãt̃ & pulsꝰ. Est aũt ꝗ organũ
propriꝰ.ad qd̃ amplioꝰ opat̃ & pricipaliꝰ adhe
ret agẽti .cui actio attribuẽda p priꝰ ut manui
q̃ securi. Propt̃ sm̃ uero sciendũ.q; añ tpus
Aꝝ.& tpe iã idicatũ suo .nõ erat cognitũ aliqd̃
iuuamẽtũ dyaflãmatis.nisi spũalia seq̃strare a
nutritis.uñ t̃tio de ptibꝰ.dyaçoma est tm̃ ãmis
gra.eiꝰ,qui circa uẽtrẽ loci .& eiꝰ qui circa cor.
quateꝰ pricipiũ aie ssitie pmaneat illesibile
& nõ citoꝰprehẽdat̃ ppt̃ factam exalationeꝫ a
nutrimẽto.& multitudinẽ caliditatis aduẽticie.
Adhuc/distiguit honorabiliꝰ.ut qd̃ sursum :
ab eo qd̃ deorsũ uiliꝰ. Vnde quito iterioruꝫ.
Inferiorẽ thoracis terminũ.omẽs ueteres noia
bant frenes.eo q; ipis flegminãtibꝰ nocet̃ sapi
entia ut tactũ: ppt̃ lesionẽ nãq; ipsaꝝ ampliorẽ
quis frenesim siue sirsẽ calidũ icurrit .Sꝫ a pul
mone icepit uocari dyaflã.q. pellicula didens .
nũcupãte qdeꝫ eo frenes .silit̃ aliis ueteribꝰ ex
tiante iuuamẽtũ eaꝝ fore.puta furibundũ aie.
qd̃ i corde seq̃strare a ꝰcupiscitio qd̃ sm̃ epar.
Aꝝ uero uocauit ipsũ ypozoã uel dyazoma q̃si
subzonale nõ cognoscẽs.neq; ipse actũ grãdem
& utilissimũ quẽ aialibꝰ prestat.Est nãq; respi
ratõis organũ Dr̃ etiã succitoriũ uelamen &
paries magnꝰ scilꝫ/uñ collꝫ.sꝫo.nõ cognoscebat̃
aliqd̃ iuuamẽtũ dyaflãmatis nisi ppt̃ sepatõeꝫ
spũalium a nutritiuis. ad hoc ut nõ accideꝫ tẽ
pore digõnis aliqd eis ex calore Et neq; debꝫ
id Aristotelis in defectũ reputari. qa illud quod
ꝰprehẽdit̃ p uiã anothõie.ẽ sicut res q̃ ꝰpreben
dit̃ a numero motuũ circuloꝝ.neq; illa erat con
pleta scia tpe Aristotelis. Nam & si Ga. tempe
fuerit ars medicine uere pfecta. iq̃t tamẽ non
fore impossibile posse quẽ supuenire sibi adin
uenientẽ ea.qd̃ per eum nõ fuerat iuẽtum . ita
ut possit cũ antiquis Aristotelis ut dictũ Perme
nidi.hoc aũt Aꝝ.nõ du uidit .dr̃a xxxi. Aput

Vtilitas Dyaflãtis

Hanelitus mẽbra

Hãelitus. qd est

Cor

aplatõe

uero Ga.ut iã tactũ . ppriꝰ organũ hãelitꝰ fuit
dyaflã.uñ iterioꝝ q̃rto. Dicimꝰ in opa de cãis
respiratõis iuiolentã respiratõeꝫ adyaflãmate
solũ fieri.sed sibi actũ occurrere mesopleuroꝝ
musculoꝝ .cũ maiori eguerimꝰ ispiratõe .sicut
actũ supiorũ cũ maxia.nõ tñ ppt̃ magnã ut̃ ma
ximã respiratõem solã nos agere his . Eti.eo
dẽ cũ dyaflãma se habeat sm̃ naturã solũ suffi
cient̃ moꝫ.Neq̃q̃ enĩ neq; mesopleuris haud ali
is musculis indiget.Cum enĩ necessitat̃.aut p
pter ꝟtutis ibecillitatẽ .uel caloris itẽsũ aut co
artatõem uiaꝝ spũs diuisim.aut ꝰiũctĩ.nõ solũ
eget mesopleuris.ymo etiã supioribꝰ.Et his q
dem sermonibꝰ adhereo ampliꝰ .Ga.susceptis
libro d̃ cãis respiratõis .quo adhuc caret latin̄
tas. Huic si q̃ꝗ satis d̃ motibꝰ liqdis ꝰcordat̃
snĩe ita . Anathomici dixerũt .q; dyaflãma est
pria pars clibani.nec tñ illd̃ totalit̃ qd̃ arbitra
tum fuit usq; ad nostroꝝ tpa magistroꝝ ipsũ ĩ
strumẽtis hãelitꝰ nobiliꝰ existere Sed nostro tẽ
pore patuit ex eo.q; de opatione huiꝰ declaraui
qd̃ mouet ptes clibani dũtaxat inferiores .ceu
mouet supiores lacertꝰ a collo descẽdẽs.Mouet
aũt lacertꝰ costis itiacẽs dilatatõe & ꝰstrictiõe
eundẽ.cũ duas habeat tunicas positõe diuersas/
seu nulloꝝ situationes.Quod erit ut dicam ut
ãtea necessitate itueniẽte q̃dã. Vnde t̃tio de
cia his adherẽs iquit.A.Motꝰ hãelitꝰ eq̃lis na
turalis remoti a nocumẽto ꝰpleẽt̃ motu uelamis
Si uero idigeat additiõe fortitudis.coicat uela
mĩ in hoc adiutoriũ lacertoꝝ omniũ pectoris .
Quare post q̃dã .Extiat̃ a q busdã q; puꝰ hãeli
tus est ille .qui ꝰpleẽt̃ motu uelamis tm̃. Quod
nõ ẽ ueꝝ absolute. nã q̃uis qñq; sit ille qui pfi
cit̃ motu uelamis soliꝰ puꝰ.qñq; tñ est equalis.
hic enĩ nõ eget nisi motu uelamis. cũ id fortis
est uirtutis. Nosce.q; qñ musculi dilatantes
pectoris supremi.sic angustiose mouent̃.ut pa
tiẽs uideat̃ humeroꝝ eleuatõe .ac si uellet uola
re id fore mortale. Quid aũt de his mox t̃tio
apparebit dicẽdoꝝ. Aueĩ.uero ãtiquis ifestꝰ
nõ raro.sentit ut tactũ/pulmonẽ ppriꝰ fore or
ganũ respiratõis/dyaflãmate/.uolẽs q; motꝰ hã
nelitꝰ pficiat̃ pulmone & nõ pectore.Recitans
q; serõnẽ .Ga.iq̃t ipsũ ssisse pulmonẽ nullum
ppriũ i se habere motũ . Verũ motũ ipsiꝰ eũ q
pectoris ꝰsequi .Et motũ hũc fieri p dyaflãma
Quod ostẽdit̃.quia cũ dilatat̃ pectꝰ dilatatõis
uigore.mox repleẽt̃ pulmo aere.ut folles oñdũt.
Quod firmat̃ qm̃ uulnerato pectore subitrat
aer.cessatq; motꝰ pulmonis.& ita mori ꝰtigit.
Cui siquidẽ respõdet Aũ.posse dici ideo ces
sare hic motũ pulmonis.eo q; is ifrigidat̃ Sꝫ
hac qdẽ rñsionẽ tollet Ga. dicẽdo.q; nõ deberꝫ
adeo citissime cessare.quia nõ mox tãtã recipi
et frigiditatẽ.& ppriẽ cũ fuerit i aere qs calor

A.F.3.

Nõ

Aueĩ Antiqs Molestus.

subsequēte ut dictū pulmonis & preexnte uersꝰ
trachea expellit artariā. Quod tandē sic eueīt
donec tussi expellat ad extra. Ipsa nāq; est motꝰ
qs nature ac īstrumētū qddā. q. quo ꝰtēta in pe
ctore foras propulsat. Propt qdē quartus ad
primū dicēdū. q; lꝫ pleuresis ptis dextre plꝰ col
ligat materie. illud proportioaliter īest sibi. &
ut uirtꝰ fortior in illo locer latior. Aut ꝰcedē
dū ut apparuit. q; ipsa est deterior p uiā suffo
catiōis. Ad aliud dicendū. q; materia empinosa
ens in pectore nō expurgat per īgressū in uēas
ut sensit Erasistrates. sed p introitū ut declara
tū in pulmonē Aut delatio pretacte uene sm a
lios ē etiā ī pte dextra. Ad aliud qd dicēdū ap
paruit ppter ssm enī melꝰ nociuum expellit
Ad aliud dicendū. q; licet motꝰ sit ī dextris.
non tn cū quis laborat. Solus nāq; musculorus
pectoris sufficit motꝰ. Infirmi enī iiacent stra
tis rariꝰ pcedētes. nisi que repatriādi urgeat e
os necessitas. afforismo ꝛ. ꝛa. un vii de īge. Cere
bri opꝰ ē saīs. ad actiones que sm uoluntariū
motū. Egrotātibꝰ uero respiratīs solum. Ad
primū uero alteriꝰ ptis dicēdū. q; lꝫ ꝰcessus sit
pleuresim lateris sinistri. ea que dextri esse de
teriorē ut sepe. nō tn id uenat argutū oio. cū o
stensū sit dra xlvii. q; latꝰ dextrū nobiliꝰ ē sini
stro. Ad aliud iā sm. A. apparuit qd dicēdus
Ad aliud etiā uisū. lꝫ enī totū latꝰ sinistꝝ sit
minꝰ calidū dextro. nichilominꝰ nil phibꝫ ali
quā ptē sinistri calīorē. ut tactū ea q̄ dextri.
T qa dictū pulmonē nullū habere mo
tū. nisi p lacertos pectoris. & proprie
dyaflamatis dubitare ꝰtīgit. an pulō
sit ppriū organū banelitꝰ uel dyafla. Qd au
tē pulmo uidet. nā de ptibꝰ ītio. Respirādi or
ganū pulmo est prīcipiū motꝰ habēs a corde
Ac sꝛo collꝫ. nō est dubiū q; pulmo est īstrumē
tū ppriū bāelitꝰ. Adhuc. illud uidet pprius
īstrumētū alicuiꝰ qd ordinat totaliter ad illud
huiōi uero ē pulmo nō aūt dyafla: un prio pria
pulmo facit iuuamē tātū. Eti. cū bāelitus sit
motꝰ pectoris. illud mēbꝝ erit ppriū organū e
ius qd ē calidū leue. & ppe ptē maxime nobilē
hec enī ordinat ad motū. sed huiōi qdē est pul
mo. Nutrit enī sāguine calido colerico. dra xxx
prima. Leuitatēq; ipsiꝰ denotat supnatare. Cō
plectiturq; cor oīquaq;. & maxīe cū dilatat. dy
afla uero est pānicls ex pāniculo tegēte costas
interiꝰ & sypbac ꝰpoītꝰ. Est & frigidꝰ trestris
guis. & uelut qs asser. ꝰclauās undiq; īferiꝰ ptes
pectoris iadīuicē. Quod tale aūt n facit ad mo
tū. ueꝝ ad quietē magis Rursꝰ. illud qd āpliꝰ
appropriat motui pectoris. est ipīꝰ ueꝝ organū
cū motꝰ ad mobile oporteat pportōes īterue
nire. Sed pulmo magis assīlat illi q̄ dyafla. Est
nanq; motꝰ eiꝰ naturalis. cus fiat in sōno ples

etiā bāelitꝰ sine ītētōe pficiunt. sed motus dya
flāmatis pportōat motui uolūtario magis cus
eum obtineāt musculi. Propriꝰ itaq; īstrumētū
bāelitꝰ ē pulmo. q̄ dyaflā In oppositū d iuua
mētis. n. septīo. Dyaflā ē musculꝰ p quē fit ba
nelitus. & ē dyagonaliter positꝰ: dyagonalitas
nanq; talis iuuat bāelitū iuuamēto magno.
Et īterior quīto dyaflā ē organū respiratōis
Amplꝰ illud ē organū bāelitꝰ cui īē moueri. cū
sit ut dictū pectoris motꝰ ac etiā sentire. sꝫ tale
ut uidebit ē dyaflā. nō aūt pulmo. cū careat sē
su de se & motu. Ipse qdē seqt pectoris motum
Ipsū nāq; per se nō habꝫ. ītio theorice. Est & ca
ro eiꝰ simplex. ꝰplexionū sꝛo. Adhuc primo
sꝛa. Dyaflā ē principiū & radix opatiōis pulō
nis in trahēdo aerē. Dyaflā igit certius erit
bāelitꝰ organū Propt primū qdē sciēdum. q;
pulmo est tminꝰ caliditatis naturalis in euēta
tiōes cordis ordinatꝰ. Sepat enī & distinguit a
nīalia calida. ceu sūt maxīe trestria a nō calidis
Calidiora enī eguerūt in euētatiōes caloris pul
moē. ceu sāguinē bntia. Reliqs uero suffecit euē
tatio uel branchiis ut piscibꝰ. aut succitorio si
cut entbomis. dra lxxxi. Eiꝰ enī dilatatiōe aerē
ad intrinsecū cordis deducēdo. & eiꝰ ꝰstrictiōe
foras expellēdo fumū uaporosū sup calefactū.
Calor igit cordis pmanet ꝰtēpatus. Et ipse
qdem ꝰstituit ex carne simplici. ramis trachee
artarie. uena artariali. & artaria uenali sibi de
lapsis a dextro cordis & sinistro uentriculis. ac
pāniculo cū portiōe nerui paucina. Cuiꝰ qdem
due fimbrie utrīq; dextra & sinistra. ordināt in
cordis euētationē. Quīta uero que in medio re
liqs maior fere quiescēs uene magne facta sustē
taculū & stramētū. Est aūt dyaflā mēbꝝ ꝰpo
sitū ex carne. ut ostendit circa gladiatā maxīe.
ac pāniculo tegēte costas supiori. & sypbac uē
tris īferiori. Scdm tn. A. ītio decīa ponit terti
o ipsiꝰ tunica media. q̄ ī ueritate corda existit.
Et id siqdē pectꝰ tmīat omne. sed q; ptendūt
coste. ita ut posteriꝰ duodecīe occurrat spōdili
Anriꝰ aūt in oppositū ꝰcidat septīe. Cingensq;
costas falsas ueris applicat anriꝰ. ubi circa gla
diatā caro intcidit. ī utroꝝq; ipsiꝰ pānicloꝝ me
dio: pueniūtq; ad ipsū rami neruoꝝ ex sexto eo
rū pari qui cerebri. & post q̄rtū illoꝝ qui spōdi
lium colli a nucha. ita ut sit musculꝰ etiā īsig
nis. unꝰ sbā & duplex offitio. cyii. mouētiū pe
ctꝰ Per sui enī motum dilatat ipsū. qete aūt co
angustat. nam musculoꝝ quidam dilatāt pectꝰ
tm. sicut xi. supiores pueniētes a collo & fur
culis. alii ꝰstringūt solū ut octo uel. ꝰ. īferiores
Quidā uero sīt dilatāt & ꝰstrīgūt. ceu dicti me
sopleuri. hoc ē medico stales. qui a Ga. de uoce
& ītio theorice. xxii ponūt. Tot enī cōcidūt di
stantie īter xxiiii. costas. Apud uero almansorē

An Pulmo sit ppum organũ hanelitꝰ. aut Dyaflamma

&.A.lxxxviii. cũ unusquisq; q̃drupliciť ſm q;
pricipia ſibi eueniũt aq̃tuor ptib9 iter coſtas
Quo4 quidã ad exteri9 hab3 dilatare magis .&
q ꝗ ſ9 iteri9 anguſtare. Dyaflãtis ſiqdẽ utili
tas eſt duplex.una qdẽ pect9 dilatare.ac reduce
re cũ reliqs pect9 mouẽtib9 lacertis . altera ſpi
ramis iſtrumẽta ſepare.ac ſegregare acib04 or
ganis.& ẽ groſſũ in boie ſm rõnẽ ipſi9 . hyſto
ria4 prio.qd expedit ſit9 ei9 rect9. Mẽbra ſi
qdẽ hãelit9 ſũt plura.ut iam epiglotis. trachea
pulmo.pect9 cũ muſculis.cor cũ ei9 caſſula.
Hãelit9 ſi qdẽ eſt mot9 pectoris.euẽtatõe & mũ
dificatõe in refrigeriũ cordis ordinatus.Sicut
nanq; pulſ9 eſt mot9 cordis & artaria4 ex dya
ſtole 9poſit9 & ſiſtole .in quo attẽdũť duo mo
tus & quietes due.ita hãelit9 ẽ motus pectoris
9poſit9 ex dilatatiõe.qua aer in cor attrahitur
& 9ſtrictõe per quã expelliť:ut ad multũ.n.hãe
lit9 proportõnãť & pulſ9. Eſt aũt q; organũ
propri9.ad qd amplio9 opať & pricipali9 adhe
ret agẽti .cui actio attribuẽda p pri9 ut manui
q̃ ſecuri. Propť ſm uero ſciendũ.q; aĩ tpus
A4.& tpe iã ĩdicatũ ſuo .nõ erat cognitũ aliqd
iuuamẽtũ dyaflãmatis.niſi ſpũalia ſeq̃ſtrare a
nutritis.uĩ ťtio de ptib9.dyaçoma eſt tm ĩamis
gra.ei9,qui circa uẽtrẽ loci .& ei9 qui circa cor.
quaten9 pricipiũ aĩe ſſzitie pmaneat illeſibile
& nõ cito 9prebẽdať ppť factam exalationez a
nutrimẽto.& multitudinẽ caliditatis aduẽticie.
Adhuc/diſtiguit bonorabili9.ut qd ſurſum:
ab eo qd deorſũ uili9. Vnde quito iterioruz.
Inferiorẽ thoracis terminũ.omẽs ueteres noĩa
bant frenes.eo q; ipis flegminãtib9 nocet ſapi
entia ut tactũ: ppť leſionẽ nãq; ipſa4 ampliorẽ
quis freneſim ſiue ſirſẽ calidũ ĩcurrit .Szia pul
mone ĩcepit uocari dyaflã.q. pellicula dĩdens .
nũcupãte qdez eo frenes .ſiliť aliis ueteri9 ex
tiante iuuamẽtũ ea4 fore.puta furibundũ aĩe.
qd ĩ corde ſeq̃ſtrare a 9cupiſcitio qd ſm epar.
A4 uero uocauit ipſũ ypozoã uel dyazoma q̃ſi
ſubzonale nõ cognoſcẽs.neq; ipſe actũ grãdem
& utiliſſimũ quẽ aĩali9 preſtat.Eſt nãq; reſpi
ratõis organũ Dť etiã ſuccitoriũ uelamen &
paries magn9 ſcilz/uĩ collz.ſzo.nõ cognoſcebať
aliqd iuuamẽtũ dyaflãmatis niſi ppť ſepatõez
ſpũalium a nutritiuis. ad hoc ut nõ accidez tẽ
pore digõnis aliqd eis ex calore Et neq; debz
id Ariſtot. diſ/in defectũ/reputari. qa illud quod
9prebẽdiť p uiã anothõie.ẽ ſicut res q̃ 9preben
diť a numero motuũ circulo4.neq; illa erat con
pleta ſcĩa tpe Ariſtotelis.Nam & ſi Ga. tempe
fuerit ars medicine uere pfecta. ĩqt tamẽ non
fore impoſſibile poſſe quẽ ſupuenire ſibi adin
uenientẽ ea.qd per eum nõ fuerat iuẽtum . ita
ut poſſit cũ antiquis Ariſtotele ut dictũ Perme
nidi.hoc aũt A4.nõ dũ uidit .dĩa xxxi. Aput

Vtilitas Dyaflãtis

Hanelitꝰ mẽbra

Hãelitus. qd eſt

uero Ga.ut iã tactũ . ppri9 organũ hãelit9 fuit
dyaflã.uĩ ĩterio4 q̃rto. Dicim9 in opa de cãis
reſpiratõis ĩuiolentã reſpiratõez adyaflãmate
ſolũ fieri.ſed ſibi actũ occurrere meſopleuro4
muſculo4 .cũ maiori eguerim9 ĩſpiratõe .ſicut
actũ ſupiorũ cũ maxĩa.nõ tm̃ ppť magnã uť ma
ximã reſpiratõem ſolã nos agere bis . Eti.eo
dẽ cũ dyaflãma ſe habeat ſm naturã ſolũ ſuffi
cienť moz.Neq̃q̃ enĩ neq; meſopleuris haud ali
is muſculis indiget.Cum enĩ neceſſitať.aut p
pter ꝗtutis ĩbecillitatẽ .uel caloris ĩtẽſũ aut co
artatõem uia4 ſpũs diuiſim.aut 9iũctĩ.nõ ſolũ
eget meſopleuris.ymo etiã ſupioribꝰ.Et his q
dem ſermonib9 adhereo ampli9 .Ga.ſuſceptis
libro d cãis reſpiratõis .quo adhuc caret latin
tas. Huic ſi qꝗ ſatis d motib9 liqdis 9cordať
ſnĩe ita . Anathomici dixerũt .q; dyaflãma eſt
pria pars clibani.nec tm̃ illd totaliť qd arbitra
tum fuit uſq; ad noſtro4 tpa magiſtro4 ipſũ ĩ
ſtrumẽtis hãelit9 nobili9 exiſtere Sed noſtro tẽ
pore patuit ex eo.q; de opatione hui9 declaraui
qd mouet ptes clibani dũtaxat inferiores .ceu
mouet ſupiores lacert9 a collo deſcẽdẽs.Mouet
aũt lacert9 coſtis ĩtiacẽs dilatatõe & 9ſtrictiõe
eundẽ.cũ duas habeat tunicas poſitõe diuerſas/
ſeu nullo4 ſituationes.Quod erit ut dicam ut
ã tea neceſſitate ĩtueniẽte q̃dã. Vnde ťtio de
cĩa bis adherẽs ĩquit.A.Mot9 hãelit9 eq̃lis na
turalis remoti a nocumẽto 9pleť motu uelamis
Si uero ĩdigeat additiõe fortitudis.coĩcat uela
mĩ in hoc adiutoriũ lacerto4 omniũ pectoris .
Quare poſt q̃dã .Extiať a q̃busdã q; pu9 hãeli
tus eſt ille .qui 9pleť motu uelamis tm̃. Quod
nõ ẽ ue4 abſolute. nã q̃uis qñq; ſit ille qui pfi
ciť motu uelamis ſoli9 pu9.qñq; tm̃ eſt equalis.
hic enĩ nõ eget niſi motu uelamis. cũ id fortis
eſt uirtutis. Noſce.q; qñ muſculi dilatantes
pectoris ſupremi.ſic anguſtioſe mouenť.ut pa
tiẽs uideať humero4 eleuatõe .ac ſi uellet uola
re id fore mortale. Quid aũt de his mox ťtio
apparebit dicẽdo4. Aueť.uero ãtiquis ĩfeſt9
nõ raro.ſentit ut tactũ/pulmonẽ ppri9 fore or
ganũ reſpiratõis/dyaflãmate/.uolẽs q; mot9 ha
nelit9 pficiať pulmone & nõ pectore.Recitans
q; ſerõnẽ .Ga.ĩqt ipſũ ſſzizſſe pulmonẽ nullum
ppriũ ĩ ſe habere motũ . Verũ motũ ipſi9 eũ q
pectoris 9ſequi .Et motũ hũc fieri p dyaflãma
Quod oſtẽdiť.quia cũ dilatať pect9 dilatatõis
uigore.mox repleť pulmo aere.ut folles oñdũť.
Quod firmať qm̃ uulnerato pectore ſubĩtrat
aer.ceſſatq; mot9 pulmonis.& ita mori 9tigit.
Cui ſiquidẽ reſpõdet Aũ.poſſe dici ideo ceſ
ſare hic motũ pulmonis.eo q; is ĩfrigidať Sz
h ac qdẽ rñſionẽ tollet Ga. dicẽdo.q; nõ deberz
adeo citiſſime ceſſare.quia nõ mox tãtã recipi
et frigiditatẽ.& pprie cũ fuerit ĩ aere qs calor

A.x.3.

No

Aueť Antiqꝰ Moleſtus.

Apparet etiã motũ cordis nõ mox ſed paula
tine ceſſare. Adhuc ceſſatõ huiꝰ motꝰ ꝯtigit
pulmonis ſi aſſit leſio in dyaflãte. abſz eo ꝙ aer
frigidꝰ ad pulmonẽ ꝓueniat ex aliq̃ praua ꝯple
xione uel hu. apãnte. uel ſolutõe nõ penetrante
ꝯtinui. ſed lateraliť diſcĩdẽte. Subdit etiã ñ
ſimpliciť fore dicẽdũ. ꝙ motꝰ pectoris ſit prin
cipalis cã motꝰ pulmoĩs. qa uterq̃ horꝝ poterit
motũ a ſe habere. ut unã ꝓprietatẽ adiuicẽ ꝓp
ter quã unꝰ nõ mouet ſĩe reliquo. Sed Ga. di
cet hoc ĩſuffit ĩetiã. Opz. n. dare modũ quo pul
mo moueat & colligãtia uñ huiõi habeat. Et q̃
re he mouẽt ꝓtes due una ita. ut altera non ſit
alteriꝰ cã. Quod nõ eſt poſſibile monſtrare. ut
uidet dicẽdorꝝ ťtio. Adhuc oportebit ſp mo
tuũ horꝝ unũ in aliũ ordinare depẽdentẽ ab illo
donec ordine ꝓueniat in primũ. Subiũgit e
tiaz ꝙ motꝰ pulmonis ſzm Ga. eſt uiolẽtus. mõ
quo mouent artificialia Dicetq̃ itidẽ Ga. pul
moni adeſſe uirtutẽ ſuſceptiuã natura ei quod
ſibi motu ĩpĩgit thoracis. cuz depẽdet a motu
eius. ceu artarie ab eo qui cordis. Poſt tñ hec
excuſãs ſe. q. Aũ. ſubſcripſit & põt eẽ. ꝙ princi
pia nr̃a non ſufficiũt ꝓuenire ad ueritatẽ pluri
um horꝝ ĩueſtigatõnũ. Conueniẽs tñ extat. ut d̃
his ſzm diſpoſitõez preſẽtis loquamur tempis
Propť ťtiũ uero ſciẽdũ. priꝰ eſſe firmãdũ dy
aflã fore certiꝰ hãelitꝰ organũ. Secũdo qua
ſit motꝰ eiꝰ. Propť primũ huiꝰ ſciẽdũ. ꝙ in
ſtrumẽtũ propriꝰ hãelitꝰ eſt dyaflãma. pulmo
aũt coadiuuatiũ. manifeſtatm̃ ſe habẽs ut ad
ſecãtẽ ſerra. ceu ſermões illuſtriũ inducti notãt
medicorꝝ: nã in genere mẽbrorũ primũ qd̃ moz
enter motũ eſt muſculus. ita ut talis mouẽtiuz
extat & motorꝝ ordo. Cor nãq̃ mouẽs eſt. ut di
cať nõ motũ oĩo ab aliqua ꝓtiũ. puta quo uirtꝰ
q̃dã mouẽdi localiť etiã ĩmittiť cerebro. & nuc
be ab illo. ſicq̃ neruis. & tãdẽ hec ꝛtus ſuſcep
ta mouet. dr̃a. lviii. utpote dyaflãma pectꝰ. In
deq̃ motꝰ cauſať ĩ pulmone. propť aptitudiẽz
illiꝰ ad ipſũ. ita ut pectore dilatato dilateť &
ipſe. ꝯſtrictoq̃ coarteť. ceu ĩ follibꝰ quibꝰ euẽ
tať ignis fit uidere. alimẽtorꝝ pĩio. Quod rõne
oñdiť. qa ut uiſũ hãbelitꝰ ẽ motꝰ pectoris. Illud
igiť mẽbꝝ q̃d̃ mouebiť organũ prĩcipaliꝰ erit
reſpiratioĩs. Tale qdẽ dyaflãma ut oñſũ. qa la
certus: nõ aũt pulmo cũ ſſzu careat nedũ motu
Nullũ. n. iſſzibile põt moueri cũ motꝰ ſſzm tã
quã priorẽ preſupponat. q̃rto de accñti & ĩteri
orꝝ prĩo. Adhuc. ſi pulmo ꝓ ſe ſufficienť mo
ueret: ad qd natura tũc muſculos ꝓcreaſſet in
pectore tãtos. ſicq̃ motiõs. Amplius. ſi pulõ
ni ꝓ ſe ĩeẽt motꝰ reſpiratõis. tãq̃ illiꝰ ꝓprium
inſtrumentũ. nõ ꝯtingeret ipſũ mouere. cũ fue
rit adeo leſꝰ ut ꝓtes expuať ipſiꝰ. ſicut appz in
ptiſicis. prĩo ĩteriorꝝ & quĩto de ĩge. cũ aliquid

Dyaflãma & ꝓpꝰ Hanelitꝰ Instrm.

ptuſiꝰ

eẽt ipſiꝰ ut ꝯſile in huiõi motu. Quo etiã leſo
modicũ corrũpiť actio. Tam ꝗndẽ aũt corrupti
onẽ nõ põt dyaflã tolerare Palin mihi tribu
it expientia. ꝙ facta ꝓforatione dyaflãtis mox
ſubſidet ut ꝗue dimiſſũ qd pulmo. Adhuc. e
tiã leſione facta circa dyaflã maiori ꝓcepi quoſ
dã ſuffocari pulmone ĩpaſſo. ita ut pulſꝰ añ mi
rabilẽ ĩeq̃litatẽ ſuſcipiat. Propriꝰ igiť ĩſtru
mẽtũ hãelitꝰ erit dyaflã & nõ pulmo. Propť
ſzm huiꝰ ſciendũ. ꝙ motꝰ hãelitꝰ uideť natura
lis. qa ẽ nõ uolũtariꝰ. naturale nãq̃ q̃ uolũtariuz
uideť. Vñ de cã motꝰ aĩaliũ. Non uolũtarios di
co motꝰ. puta ſõnũ uigiliã & reſpiratõez. hec au
tẽ hãelitꝰ Et i dictũ ẽ. ꝙ hãelitꝰ ĩ ſõno & abſ
q̃ electione q̃ ſepe. Rurſꝰ pulſꝰ & hãelitꝰ ꝓ
portionať. uñ collz. ſzo. Y. multociẽs ponit hãeli
tũ loco pulſuũ. puta tpe quo nõ egrotãt mẽbra
hãelitꝰ. d. ꝙ denũtiat cordis ꝯplexõez ceu pulſꝰ
Naturalis ẽ igiť motꝰ hãelitꝰ. In oppoſituz
Ga. ut ait Aũ. imponẽs ei hãelitũ fore motũ uo
lũtariũ. Quod firmať. Illud enĩ uideť uolun
tariũ qd̃ ĩ poteſtate nr̃a exiſtit Poteſtates nãq̃
rõnales ualẽt ad oppoſita. ꝓyermeĩas ſzo. Sed
poſſumꝰ hãelare qñ uolumꝰ. diuq̃ cõtinere. Ad
huc. motꝰ hãelitꝰ ꝓficiť dyaflãte & muſculis
aliis cũ expetit pectoris. hic aũt oĩs uolũtarius
Itaq̃ uolũtariꝰ is motꝰ. Dicendũ ꝙ cũ motꝰ
ſit triplex: naturalis q̃dẽ purus. ut uenarꝝ & ma
tricis. uolũtariꝰ certus ut q̃tuor extremorꝝ ma
xime. ac mediꝰ ex his duobꝰ cõpoſitꝰ. qualis q
palpebrarꝝ tuſſis egõnis urĩe & huiõi: dr̃a lxxoc
taua. talis aũt ẽ hãelitꝰ. Cõpoĩť. n. ex uolũtario
& naturali motu. ut mõſtrarũt ſufficiẽť preĩdu
cta. Vnde ťtio decĩa. hãelitꝰ ꝯpleť duobꝰ mo
tibus. inť quos ſũt due more ceu ſe habet ĩ pul
ſu. niſi qa motꝰ hãelitꝰ ẽ uolũtariꝰ. q põt alte
rari cũ uolũtate a curſu naturali Et pulſus ẽ
naturalis purus. Nõ igiť hãelitꝰ ẽ ſimpliciť uo
lũtarius. cũ natura ſit in eo opata. Et qa ꝓ uolũ
tatẽ poteſt eius naturalitas ꝓmutari maĩfeſte
Valet. n. qs hãelare fortiť frequẽť ac ſpiſſe. aut
horꝝ oppoſitũ agere. ymo ipſũ tpe cohibere. Iu
dicãdũ deniq̃ eũ fore magis uolũtariũ q̃ natura
lẽ Auer. tñ oppoſitũ huiꝰ ſẽtit. eo ꝙ in ſõno
& uigilia. multociẽs etiã fit hãelitꝰ abſq̃ ĩtẽti
one electiua. Cui dicẽdũ id nõ ualere. qa aĩalia
mĩori tpe dormiũt q̃ uigilẽt. ꝓbl̃. decĩa. Silr
& plures actꝰ fiũt a ꝓtibꝰ ĩ qbꝰ ẽ motꝰ ſĩplici
ter uolũtariꝰ abſq̃ electiõe ac deliberatione. uñ
phiſicorꝝ ſzo. Ars nõ deliberat qñq̃ ut textoria
& ſutoria. ſicut medicĩe ars & nauigãdi. Comẽ
tator ibidẽ Noſce hãc difficl̃tatẽ de motibꝰ
liqdis tãgi dicẽdo de ipſa ut tactũ fore ťpliciť
opĩatũ. ſubdiq̃ mox tm̃. Hec quidẽ ĩqſitio ma
gis ad dyaleticã q̃ ad medicinã ſpectat. Ad hu
iõi igitur primũ dicẽdũ. ꝙ Arꝝ. ñ dixit reſpirõez

An Pypleumonia Flatica sit deterior q̃ Colerica ?

ĩuolũtariũ fore motũ. ſed nõ uolũtariũ qd̃ mĩ9 naturali q̃ uolũtariũ opponit. Importat. n. q̃ſi mediũ int̃ naturale & uolũtariũ pure. Quod apparz ex eo quod ſubiũgit 9feſtĩ. nulli hoꝝ. ſ. ſõni uigilie. & reſpiratõis dña ſimplicit̃ eſt nez fantaſia neq̃ appetit9. ueꝝ ſzm qd: neceſſe nãq̃ fit ptes aĩaliũ nat̃ali alt̃atõe mutari. Quib9 ſi qdẽ alteratis. augm̃tũ eoꝝ decremẽtũq̃ ut adĩui cẽ pmutet̃. Sed mot9 pudendi extat ĩuolũtari9 cũ ꝓpt̃ aliqd̃ appns ñ iubẽte moueat̃ ĩtellectu multociẽs. Ad aliud dicẽdũ qd uiſũ. hãelit9 ñ eſt mot9 naturalis: ueꝝ cõpoſit9. Ad aliud dicẽdũ. q̃ pulſ9 aſſilat̃ hãelitui ĩ corpib9 ſanis & lapſis ꝓportõat̃. ñ aũt in oppoſitis. cũ cereb9 poſſit 9tra opari in tegni. Adhuc plures ſũt dr̃e pulſ9 q̃ hãelit9. cũ illi9 ſit decẽ uel nouẽ. hu ius aũt tãgant̃ quĩq̃ tm̃ modi. t̃tio decĩa. ut ma gn9 cũ alto & lõgo. frequẽs uelox frigid9 & fetĩ d9. & hoꝝ oppoſiti. Proportiõant̃ aũt in priori bus ſibi trib9 maxĩe appens ĩtegni. Quod aũt demũ dicebat̃ ꝑ Aũ. ypocratẽ ſcripſiſſe hãe litũ ſignãtẽ 9plexionẽ cordis. ſicut pulſ9 ſõniũ extat. cũ dictũ ſit criſiũ t̃tio. ea q̃ a pulſibus ue lut nõ 9gnoſcẽs ypocras. Vel ut nõ digna rõne ipſa extimãs nõ exercuit. Ad primũ uero al teri9 ptis etiã dicẽdũ. ut appz ex de motib9 liq dis &. A. q̃ mot9 hãelit9 eſt 9poſit9 & nõ uolũ tari9 tm̃. Ad 9firmatõez dicẽdũ. q̃ nõ eſt to talit̃ a uolũtate. lz ãpli9 cũ tãdẽ nõ poſſim9 ip ſũ oĩfariã cohibere. Ad aliud dicẽdũ. q̃ ñ oĩs mot9 ꝑ lacertos eſt ſimplicit̃ uolũtari9. Immo quis. ut is mixt9 cũ aliis multis. Vltra nãq̃ uo lũtatẽ extat natura coĩcitans & ſupans uolũta tem tãdẽ qñz. Quod factũ ẽ ſapiẽt̃. ꝓpt̃ ſaluati onẽ ptiũ neceſſariaꝝ maxĩe adiuuatiuaꝝ. ut nõ ſolũ aĩalis opet̃ uolũtaria. uerũ etiã naturalis a nima. quales ſũt cor & oculi9. In eoꝝ nãq̃ ſalute clemẽtia ſiue ĩſtict9 ĩtuenit diuĩa. q̃ſi ſit hec na tura aĩe. & nõ habeat eẽ ꝑ electionẽ. A. quarto ꝑ de aĩa. Propt̃ q̃rtũ qdẽ dicẽdũ. Ariſtotilẽ id non dũ uidiſſe cũ prioribꝰ. Sĩlit̃ & rñſũ. Aũ. ſuſpi cãti. Ad aliud dicẽdũ. q̃ maĩfeſtatiue ſeu ap parẽt̃ & per aliud pulmo facit iuuamẽtũ tm̃. ñ aũt ut uiſũ principalit̃ ac ꝑ ſe. nã qa act9 ipſi9 eſt uilis reſpectu cordis cerebri & epatis. iuua mẽtũ dicet̃ tm̃ facere & nõ opatõez. Ad aliud dicẽdũ. q̃ lz predicta faciãt ad motũ. nõ tñ ſuffi ciũt. cũ oporteat neruos tam g̃ndes ad ipſũ per uenire. q cũ aliis 9iũctis lacertũ 9ſtituãt qd̃ aĩe ĩſtrumẽtũ eſt primũ motĩe. lviii drã. q̃ ĩ pulmo ne nequnt ob eoꝝ g̃uitatẽ & dẽſitatẽ copulari.

Dicẽdũ etiã q̃ dyaflã pret̃ pãniculos ſui con ſtitutõe ut uiſũ recipit. & reliq̃ muſculũ 9ſtitu ẽtia habẽs lateralit̃ uerſ9 coſtas. cordas a meĩo undiq̃ ꝓtenſas Dicẽdũq̃ ſĩlit̃ q̃ nõ eſt graui tas ei9 neq̃ t̃reſtritas tãta q̃ motũ 9t̃bẽt. cũ ſit

dr̃e hanelit9

& maxĩe ĩ medio pãniculoſũ ſubtile. Reqrit̃ etiã ad motũ fulcimẽti grã. 9pactio quedã dura cum mot9 oĩs ĩmobili cuidã ĩnitat̃ neceſſario de cã mot9 aĩaliũ. Neq̃ aſſeris dẽſus ẽ adeo & 9pactus. ut neq̃at dilatari & cõſtrĩgi. cũ pãnicu laris extet ſubẽ. ſed etiã circa locũ caloris & hu midi reddẽtis ipſũ dilatatõi & coãguſtatõi ap tum Ad aliud qd dicendũ apparuit. Mot9. n. hãelit9 a duplici gubernat̃ ꝓtute. naturali uidz & aĩali. Sic tñ ut qñz maĩfeſtet̃ magis act9 uni9 q̃ alteri9. cũ tñ uĩ9 a noſtra depẽdeat uolũtate.

Sĩlit̃ & dyaflã ceteris muſculis pectoris. cuz ſit ordinatũ in ſalutẽ aĩalis potiſſime. Sitq̃ cir ca mẽbꝝ qd̃ ẽ origo & baſis nature ut cor de ip ſius ꝑticipabũt utcunq̃ natura.

DIFFERENTIA. .C.

Vod ꝑpleumonia flegmatica. ſit co lerica deterior oſtẽdit̃. Quoniã egri tudo uera deterior nõ uera. ut iudicat̃ ex pleureſi uera & nõ uera. Vera enĩ ualde dete rior ponit̃ nõ uera. Quod & uĩ9 probat̃. qa de rõne morbi eſt ledere opatões. uerior ergo mor bus magis ledet opatiões. q̃ ali9. Sed ꝑpleuõ nia facta ex flegmate ẽ uera. lo. Meſue autorita te Ga.. Ampli9. Egritudo ĩ ꝓportiõabilis ſzm ueterẽ deterior ꝓportõabili. ſed ꝑpleuõnia fa cta ex flegmate ĩproportõabilis exiſtit. cũ ſit q̃ ria 9plexioni pulmonis. Eſt enĩ calidus & ſicc9. Nutrit̃ nanq̃ ex ſãguiue colerico. ſexto de iuua mẽtis. 9plexio enĩ naturalis mẽbri ſĩlis ẽ ei quo nutrit̃. prĩo prĩa. Rurſ9 cũ duplex ſit mors. una qdẽ ꝑ extĩctionẽ & 9ſũptionẽ humidi. Alte ra uero ꝑ ſuffocatõez. de morte & uita. Illa qdẽ ꝑpleumonia deterior erit maxĩe. q̃ ſuffocatio nẽ ĩducet: huiõi uero eſt flegmatica. qa pulmo e tiã humid9 eſt recipiẽs uapores aſcẽdẽtes & de ſcẽdentes. Eſt etiã hec materia min9 ꝑata re ſolutioni. adeo q̃ optĩa apãtũ t̃minatio que ꝑ reſolutõez facta de diſtẽpantia ĩequali ſibi ĩeẽ nõ poterit. ſicut colere ſubtili reſolubiliori oĩ re|pret̃ ſpm̃|ibidẽ. Adhuc. Illa ẽ deterior egri tudo. q̃ magis ĩpedit mẽbri opatõnẽ. talis qdẽ ꝑpleumonia ex flegmate. cũ motũ ſui q̃ntita te & g̃uitate pulmõis magis ĩpediat q̃ colerica Itaq̃ ꝑpleumonia flegmatica deterior ẽ|cole rica. Hui9 quoq̃ 9riũ tenet̃ t̃tio decĩa. & per Meſue. Ampli9 ꝑ oppoſitũ rõnis ſze añdicte Quoniã egritudo ĩproportõabilis zcꝰ. hec autẽ talis. cũ pulmo ſit frigid9 & humid9. quod mõ ſtrat̃ ex nutrimẽto ex eo dato. Infrigidat enĩ ut dicunt & buẽctat Deterior igit̃ colerica ẽ fle gmatica. Propt̃ primũ qdẽ ſciẽduz ſzm Pau lum. q̃ ꝑpleumonia pulmoĩs ẽ flon. frequẽt̃ ĩ catarris uehemẽtib9. aut ſynãchi. uel a ſqnan chi. aut pleureſi. ſeu aliis facta egritudĩb9. Vnde halyabas. & A. eſt apã ca. pulmonis. eius

No.

Mors dupl. est.

Oppo.m

Pipleumõ

tamē caliditas nō est per eēntiā. ymo magis p accidēs. puta p putrefactōez. cū āplio maxīe accidat pypleūonia ex flāte q̄ ex colera. ymo dñt raro id euenire. Sermonē aūt hoc oprobat Serapionis breuiarii ſ3o. ita. Perypleumonia nō ē niſi flōn pulmonis. flōn uero apā ē ca. Et ſūpſit nomē hec egritudo ex ipā noīs ptis denotatiōe. pleumō nāq; grece pulmonē importat latine. inde pypleumonia ſeu pulmonaris uel pulōnaria. Et ipſa qdē fit īcipiēddo īfdū p uiaz ogeſtiōis. i. aggregatōis ſupflui nutrimti. ſicut & alia apātū. Fit etiā magis p uiā reūatis. cū materie ex toto capite deſcēdāt ad ipſū. & ex toto reliquo fere corpore aſcēdāt. ſicut plerq; euenit ſucceſſiōe ſqnātie. quīta afforiſmo4. Et ſucceſſione pleureſis & ſiliū. Sepe. n. pmutat pleureſis. ad pypleumoniā. Sz oueretere ē ppa4. Palin Meſue. pypleumonia q̄dā eſt uera. q̄dazō. Et dixit Ga. q; uera perypleumonia ē q̄ fit ex flegmate Cauſe quoq; eio materiales ſunt hūores. Fit. n. ex omni hu. & prīcipalio ex flegmate. & oñr ex ſāguīe. demū ex colera. rario fortaſſis ex melācolia ppt cās otrarias. Sicut enī pleureſis plima fit ex colera. ita plima pypleumonia ex flegmate. Materia enī ſubtilis colerica pōt. penetrare ī pānıculos ſolidos ī qbo fit pleureſis. Flegmatica enī groſſa uiſcoſa mīme Eguerſo aūt hec pōt penetrare ī mēbra4. q̄le eſt pulmo. Illa uero ſui euaporat ſubtilitate Propt ſzm uero ſciēdū. q; omēs ſapiētiores in uenio ocordit ponere pypleumoniā factā ex colera deteriorē facta ex flegmate. Vnū tñ qd ī ducit difficultatē in hoc q̄ſito apparētē. ē drñs pulmoīs oplexio iudicata. ſzm nāq; eio oplexionē primā & radicalē ponit calido & ſicco. Iuxta uero ſzam & aduenientē frigido & humido. ut īnuunt Ga. & A. Et quia iſta qūo opatiōez importat. canō opatōis in huiōi q̄ſtiōibo ſepe tactus obſeruet. ut flegmatico ad flegmaticuz. & colerico ad colericū opet zcr. taliū obſeruēt Sermo aūt. A. de hoc cū aliis huiōi exīt. Perypleuōnia fit qñq; ex colera ru. & eſt ītficiēs ſzm plm ſua acuitate. Meſue quoq; pypleumonia flegmatica nō eſt in uehemtia prauitatis ſicut colerica. Intficit enī colerica ſui acuitate. cuz ſit uicina cordi. Hoc etiā rōibo nō mino demōſtrat ita. Illa egritudo eſt deterior aliis paribo que ex deteriori oſurgit matia. talis ⁊o ē matia colerica reſpectu flegātice. uñ ſzo pnoſti. Malitia apātū erit ſzm hūores generātes ipā. Et. n. materie ſāguīec & flatice ſūt mīoris malitie. q̄ materie q̄ ſūt ex genere colere citrine. & q̄ ſūt ex genere colere nigre. Rōne q̄litatis dico precipue. huiōi nanq; omēs male. ergo pypleumonia deterior erit ex colera q̄ ex flegmate. Rurſus caliditas extranea ledit Sed colerice pypleumonie caliditas eſt duplex. una q̄dē eēntialis. Colera enī p ſe calida altera putrefactiua. Que aūt flegmatice p putrefactōez eſt tm̄ Adhuc. materia colere effūat qd nō ſic q̄ flegmatis. Que enī talis & poſita eſt iuxta cor uehemēt īpedit huiōi quoq; ē materia colerica collecta a pulmone ad apā. & nō flegmatica mīme fūoſa. Itidē colera calida iflāmatiua acuta iuxta membruz calidū. uelut eſt cor poīta. fit ſicut ignis ī igne Sīlis enī oplexio ſupueniēs & augmētat. prima pbt. Eti. ad ſūmū ea egritudo ē deterior que ſeuioribo oiūgit accntibo. talis aūt colerica. cuz ſit febris īflātio ſitis & timor freneſis maiores

Amplio. hoc idē oſtēdit ex parte medicatōis qa illud qd admiſtrat. aut emplat. aut bibitur In colerica qs nō pōt eio feruorē extinguere & curatōez īducere. ſicut in flegmatica. Non qdē ſuperpoſituz. qa tale oz actu frgidū ut opponatur in flāmatōi colere. hoc aūt trāſire ñ poterit & maxīe cū loco ſit remoto ad quē debet ptinere. uñ una cāu maliciofior pypleumōie ad pleureſim eſt locou diſtātia. ut ppīqtas ad quā medicine nō poſſūt puenire. ut ī pypleumonia: niſi in uia diſſolute. aut puenire ſicut in pleureſi Propt qd in tegni. oz medicinā huic aſſociari que ſubtilis ſit ptibo. qa hec poterit penetrare in pfūdū. Sed iſti ut ad mltū caliditas eſt adiūcta calorē ppīm colerice augmētatiua. q̄re ſup appoſito ita curari nō poterit. Seco aūt otīget in pypleumonia flegmatica. cū eio materia ſit frigida cuio meīcinā oz eē maturatīaz reſolutiuā. Et hec qdē facile pueniet ad locū egritudīs ſeruata ipſio uirtute. Sīli quoq; modo oſtendit: q; bibitis oueniēt curari nō poſſit. qm̄ ebibitū nō puenit ad ipſā. dū oſeruat ex uirtute ī frigidatōīs ſue illud qd opponit ei. A. & Meſ.

Si enī accipio extra frigidū p oppoſitū ḡdu ale pypleumonie colerice ppt longe diſtare a loco. ſupcalefiet in uia. & pdet natura frigiditatis. ita q; occurrēs apāti calefactū nocebit Si aūt addat extra in ḡdu frigiditatis. tūc huiōi erūt frigida in fīe ttii ḡdo & quarti. Cuz hoc apā ex colera fortaſſis ultra tertiū etiā ſit ḡdū caliditatis obtinēs. huiōi aūt ſūt opilantia uiā nō penetrātia. ſūt & mortificātia narcotica

Si aūt mino frigida iam penetrare fatientia bis adiūgant. tūc ſeqt īoueniēs caliditate añdictū: ppī qd ocludit qd datū In hoc quoq; fortaſſis quis duplicit īſurgz. prīo qdē qa pypleumōia colerica ſui ḡndi caliditate & īflātōe. corporis raritate poros apiet. ita q; uis poterit p trāſire medicamīs. Dicēdū q; ppt loci diſtātiā añq medicīa poterit puenire ſui frigiditate ad locū. poros opilabit. Cū enī primito ſupficiales poros īueniat aliq̄lit aptos. In eos īgrediēs qd frigidū mediçamē mox illos oſtipabit, ut az

An Pypleumonia flatica sit deterior colerica.

in grādis generatiōe & in hami subuersiōe pp
ter glaciē phibitiuā.methauroꝝ prio. Scdo
quoq; arguet pypleumoniā colericā min9 deter
rētē.qm̄ est q̄ntitate modica ei9 materia. Cō
tēpat etiā illi9 feruor ppt hūiditatē flegmati
cam pulmonē īhabitantē. Adhuc subtilis e
uaporat & resoluit .qm̄ pypleumonia qnq; re
mouet cū resolutōe .& qnq; 9uertit ad empima
& intdū īdurat.& qnq; pmutat ad exitas.& alī
ad karabitū.& est malū.& qnq; pmutat ad pleu
resim.Quod ē pax rax.A.& Mesue.Sic igit po
terit resolui .cū hec sit etiā melior tmīationuz
apātū.Cui dicendū q; hui9 apparētie quidaz p
suadēt.Rōnes tn̄ ad ueritatē ī ḡriū adducte sunt
fortiores.qb9 magis adherēdū.lz.n.ut īduceba
tur materie pypleumonie colerice sit pauce q̄n
titatis.est tn̄ īmēse q̄litatis & acuitatis.Et incē
dit maxīe.ppt ppinqtatē quā habet ad fontē
caloris.Silit & multa caliditas .multā ad pulō
nē trahit humiditatē.cū sit ei9 receptiu9.suffo
catōez etiā īductiuā. Ad aliud dicēdū.q; mai9
est nocumētū qd suscipit ex uelamīe & opīlone
quā facit flegma colere admixtū rōne quātita
tis.q̄ sit ex pte q̄litatis iuuamētū.Redditur.n.
hec egritudo piculosior etiā ppt flegmatis cō
mixtionē .cū sm ysaac nulla sit egritudo dete
rior.q̄ illa que mot9 fuerit diuersi Neq; dicē
dū ttio ppt accidētiū acuīa naturā tāto tempe
substiere.ut hec euacuet materia .cū pprie eua
cuatō materie ī pulmone 9tēte .sit p sputum .
Materia aūt colerica sui subtilitate īdigesta p
manet īobediēs euacuatōi p sputū :sīo apparēs
pnosticoꝝ.& crisiū primo Propt tertiū qdē
sciendū.ipsū motū esse ex sīo.cū fere cet9 in eo
9ueniat sapiētū. Propt quartum uero ad pri
mū dicēdū.Et ut ei9 appareat solutō. oz primi
t9 qddā q̄sitū afferre d hui9 morbi ueritate.qd
hic Mesue adducit .Videt enī q; uera perypleu
monia sit illa.que fit ex colera & nō ex flegma
te.ut pretactū a Ga.Quoniā morb9 uer9 & pro
pri9 est ille.q pportionabilis ē ut dictū nature
mēbri.qualis q̄ facta ex colera.cū pulmonis nu
trimētū testatū sit colericū . Cōtrariū quoq;
Mesue hui9 adducit ita.Et fortassis rō est p G
qm̄ morb9 ppri9 uer9 min9 molest9 ē q̄ not us
pypleumonia uero flegmatica posita est min9
molesta In hui9 siqdē q̄siti solutōe distīguit
q; duplex est morb9.uer9 & ppri9 Propri9 un9
qdē fact9 ex matia q̄ prepat & dpurat ī nutm̄
tū alicui9 mēbri.q̄ dū corrūpit facit morbū.Alt
fact9 de materia supflui nutrimēti illi9.Secūdū
enī Aꝝ.Supfluitas est ḡria ei cui9 est supflitas
sicut urina & massa sanguīs.& sudor & humo
res in uenis.& medulla & nutrimētū ossiū & si
cut adeps & caro & sīlia .nisi sit supfluitas de
latiua potētialitatis ei9 a quo defert ut spma.

Et nosce.q; pulmo sicut & cetera mēbra ptem
sibi ppriatā de hū orib9 recipit. Qui enī est si
cut sāguis colric9.preparat & depurat ad nut
mētū ipsi9. Supfluitas quoq; nutrimēti sui
que est flegma.mittit in uacuitates ei9 ppter
utilitates notas. Et tūc post hoc q̄sitū huius
tminās ait. Et ideo credit Ga.dicēte.q; uera
pypleumonia fit ex flegmate .sicut ex supfluo
nutrimēti. Et credit aliis dicētib9 . q; fit ex
colera sicut ex nutrimēto depurabat cū ei iam
accidit corruptio.& hoc sm ītētiones pprias
Sic ergo sm diuersā 9sideratōez pōt dici fle
gmatica uera & colerica. Michi tamē uidet
duo Mesue sermōes ītellecti. sm q; resonāt pa
ti calūniā & defectū. Calūniaz qdē eo q; dicit
supfluitatē nutrimēti pulmonis eē flā .cū nut
mētū ei9 sit sanguis colric9.& supfluitas atte
stet ei cui9 ē supfluitas .Supfluū igit ipsi9 erit
colericū & nō flaticū. Dicūt etiā q; flā scda
digestiōe generatū sibi cā mittit utilitatis .ne
īflamet calore cordis nimio & motu .Et etiam
occurrūt flegmata ascēdētia & descēdētia. De
fectū quoq; .qa sua premissa distīctio solū tan
git apā p uiā 9gestiōis generatū.nō aūt p mōm
reumatis.Et illud ut dictū min9 9tīgit.hoc ꝛo
sepi9.quare sermo ei9 īsufficiēs fortassis n̄ pax.
Dico igit tertio ad argutū .q; iō dixit Ga.q;
pypleumonia flegmatica est uera .qa sepius ut
dictū 9tīgit.Illd enī uex & propriū dicit.qd se
per accidit aut plurimū respectu alteri9 .Et iō
dicūt logici.uere ppriū eē quod 9tīgit omī &
soli & sp & 9uersim predicat .lz fere cū unaq;
istax 9ditionū dicat propriū & uex utcunq;.
Dicet igit pypleumonia flatica ppria.& uera
magis.q̄ īherēt 9seqt subiectū suū ut pulmonē
q̄ colerica.cū hec rari9 9tingat. Ad figuram
uero sermonis dicēdū.q; nō sp egritudo uera ē
deterior nō uera.ymo e9tra.ut az in ttianis ue
ris & ī aliis . Ad probatiōez dicēdū.q; nō di
cit sp egritudo uera qa pl9 ledat.sed qa fit ex
materia puriori .sicut ttiana uera facta ex cole
ra pura.cū aliis 9ditōib9 exq̄sitis .que minus ē
causōis aut alteri9 febris colerice lesiua. Nz
sīle de pleu.ut sic uera & nō uera.cū illa fiat in
pelliculis & dyaflatib9 pectoris .hec aūt in la
certis ei9.Sed pypleumonia fit in eodē loco sē
per ceu pulmone. Ad sm dicēdū.q; pypleu
monia flegmatica nō est oīo egritudo īpropor
tionabilis .lz enī sit īproportōabilis rōne nut
mēti & 9plexiōis magis īnate.Rōne tn̄ 9plexio
nis supuenientis acquisite nō est īproportōna
bilis. Apparuit enī iam quō nō est īproporti
nabilis.cū plura 9ueniāt ī ipsi9 generatiōe.
Ad aliud dicendū. q; lz materia pypleumonie
flatice sit pluris quātitatis q̄ colerice .ipsa tn̄
nō est sic deterrēs ut colerica .q̄ est īmensioris

qualitatis.& actio ꝓficit qualitate.Quantitas etiã materie ꝓpleumonie flegmatice ſupcale fit & digerit & ſic in ſputũ deducta minoratur Verꝝ ẽ tñ ꝙ morbis ꝓpleumoniaticis ſeniores moriũt magis. Ex aliis uero ſaãtatioĩb9 iunio res pereũt ãpli9.pronoſticorꝝ ttio. Ad aliud dicẽdũ.ꝙ l3 materia flegmatice ſit min9 appa rata reſolutiõi ipſa tñ preparat ꝑ caliditatẽ ſu pueniente & uſũ meĩcorꝝ.quo poſſim9 ut datũ perfrui.Eſt & magis preparata eductioni per ſputũ.qd magis laudãt ĩ ꝓpleumoniã iudicã dam.cũ hec tmĩet frequẽti9 etiã ſalubrius. Ad ultimũ dicẽdũ.ꝙ pl9 ĩpedit pulmo ꝓpt ꝓpleũoniã colericã. cũ maior inducat neceſſitas euẽtatiõis ob maiorẽ ĩflãmatõe3.Attrahat etiã materia ad locũ caliditate nõ minori.

DIFFERENTIA. CI.

Vod uermes ſeu lumbrici nõ poſſint ĩ uẽtre ſtomaco dicto generari uidet.

Quoniã quod nõ põt generari nõ põt ĩ uẽtre ſ3m dyaleticũ generari.ſed uermes non poſſũt generari qd oſtẽdit.quia cũ ex putrefac tione generẽt.o3 aliqd agẽs fore ſepatũ ipſorũ cauſatiuũ.S3 nllũ uidet exiſtere.qa ſi a motib9 ſupiorꝝ generẽt ut ſapiunt ꝓipatetici. aut tale generatiõis actiuũ eẽt uſe uel ꝓticulare.nõ pri mũ.qa hoc uideret fore ſol. qui acceſſu eius ad nos cã extat generatõis receſſu uero corruptio nis.ſ3o de ge.Sic igit generabũt uere.cum tũc maxime ſol ad nos accedat.Corrũpẽt aũt autũ pno cũ tũc recedat.Sed ipſi omĩ generant tẽpe & maxĩe autũpno.ttio ſedecĩa.& ix. theorice. Neꝙ a ꝓticulari.qm anthomatice ac ꝑ ſe gene ratũ agẽte eẽ caret ſingulari. ꝓpt hoc enĩ caũ dicit generari. Adhuc nobili9 nũq ĩtẽdit qd uili9.cũ unũqdꝙ intẽdat ſeipſũ ſuo repreſenta re in meli9.Si ergo ꝓducũt a celo ſiue ĩtelligen tia.ſeu quocũꝙ ſupiori nobili.iã uilitas ac ig nobilitas in ipſi9 9cidet intẽtionẽ & actum. Quod aũt nõ generẽt in uẽtre ſupiori.ſẽtit me thaurorꝝ q̃rto.uñ ttio tredecĩa. Vermes ñ ledũt ſtomacũ.niſi aſcẽdẽdo ad ipſũ. Rurſ9.ſi uer mes debẽt alicubi generari.o3 locũ adeẽ diſpo ſitũ & 9uenientẽ.talis uero nõ ẽ uẽter. ꝓpt ſui caliditatẽ & circũſtantiã calorꝝ ſibi adiacẽtium dĩa xxix.Que dura.& q̃ difficilis ꝑmutationis alterat & trãſmutat. Eſt etiã ĩ ipõ mot9 fre quẽs ciborꝝ & potuũ.nũc ĩgrediendo.tũc uero exeũdo.cũ fuerit digeſti.Ad ipſũ etiã nõ parꝝ ef fũdit colere uermib9 inimica.Siĩit ei9 ſſzu per ceptibiliſſimo ſurſũ emittit.aut deorſũ expri mit ipſũ moleſtãtia. Vermes igit in uentre generari nõ poſſũt ſupiori.ſed fortaſſis ĩferio ri.Cui9 ſignũ eſt.qa multociẽs añq̃ 9pleant ſter core deorſũ producũt. Cõcedẽtib9 uero hec aduerſat.Theodor9 priſſian9 ita.Ex corruptis

hu.in ſtomaco & ĩ9petẽtib9 cibis ſepe preſũp tis|aut egritudĩe.lũbrici naſcũt.q aliqñ eunde3 ſtomacũ.int dũꝙ inferiora poſſident Eti uer mes fiũt ex flegmate cũ caliditate quadã ꝓpor tionata putreſcibili.ſed flegma huiõi abundat in uẽtre ĩtm.ꝙ yſaac ponit eum ipſi9 ſuſcepti uũ illicꝙ putreſcere. Adhuc.eadẽ uidet cauã generatiõis & 9ſeruatiõis. nã loc9 ſaluatiu9 q̃r to phiſicorꝝ.eſt etiã generatiu9.cũ ſit prĩcipiũ generatõis ſ3m porphiriũ tanq̃ pr.ſed uermes 9ſeruãt in uẽtre ſeu ĩ ſtomaco.qa aliquos uide mus in ad os & nares aſcendere. Et ſĩliter ĩ anathomiis.qñꝙ in ſtomaco ſũt repti.& ipſuꝝ iam ꝓforarũt aliqñ.Et qd maiꝝ ſcit Serpẽtes limacias in ſtomacũ ĩtrare.& ibi ſeruari & cre ſcere.ranasꝙ ĩterdũ. Eti.generãt ut declara bit ex putrefactõe.hãc aũt o3 eſſe huĩdã ſubti lẽ.quã calor qs 9ſtare fatiat 9digerẽs.ſed talis repit in uẽtre.& nõ in ĩteſtinis.& maxime ĩ ĩfe rioribꝝ.uerꝝ potiꝝ feculẽta terreſtris & groſſa.

Rurſ9.colera ꝓfluit ad ĩteſtĩa 9tinue.hec au tem uermiũ ñ generatiua.uerꝝ genitorꝝ ꝑemp tiua. Palin inuẽtũ in quorũdã aĩaliũ.ut ouiũ epate eoſdẽ generari.& in renib9 ueſicis auribꝝ & narib9 ut uidi.ttio prĩa.Vermes naſcũt mĩ tociẽs in añriori capite ſup locũ.q eſt in figura nariũ.Et poſſibile eſt ut naſcãtur aput uelami na.& ſi raro 9tĩgat. Generatur etiã uermis un9 q̃ñꝙ inter cutẽ & carnẽ.uadẽs aſcẽdendo & deſcẽdẽdo ꝑ totũ corp9.q motu ipſi9 ꝓcipitur ſub cute.quã diſrũpit egrediẽs ĩterdũ.Cui tĩor maior eſt ne ad oculũ ꝓueniat.Et hec paſſio di citur bouina.qm pleꝝꝙ bob9 9ſueuit 9tingere Albucaſ3 ſ3o.epar autẽ cũ predictis mẽbꝝ eſt calidi9 nobili9.& a ſupfluis & putrefactiõe ma gis remotũ.Viteꝙ magis 9iũctũ ſubiecto. Ver mes igitur generãtur in uẽtre uel ſtomaco zcꝝ.

Propter primũ qdẽ uidẽde ſũt pri9 cãe gene ratõis ipſorꝝ.ſ3o modi & diuerſitas illorꝝ. Grã ſiqdẽ primi ſciẽdũ.ꝙ cauſe generatõis ipõrꝝ ſũt duplices.prime qdẽ & ſcde.Sunt autẽ prime q̃ tuor ſicut alior omniũ.ſ.materia forma effici ens & finis. Materia ſiqdẽ duplex.una qde3 ĩdiſpoĩta ut flegma.cui9 materia ſũt cibi lenes uiſcoſi.ſicut triticũ faſioli lac carnes crude fru ct9 aquoſi & huiõi. Reliqua uero diſpoſita. ut flegma quadã putrefactõe 9putridũ.nõ tam tanta ut febrium & apãtũ.Aĩalia nãꝙ fiunt in his q̃ putreſcũt.ꝓpterea ꝙ ſegregata caliditas naturalis exiſtẽs 9ſtare facit ſegregata.methau rorꝝ q̃rto.Neꝙ enĩ ſicut dicũt & bñ.generãt ex ſãguine ꝓpter neceſſitatẽ ipſi9 & amiciciam a pud naturã.Neꝙ uenit ad loca is generatõis ip ſorꝝ natura.Qd ſi ꝓuenerit eĩttitur celeriter uel retẽt9 9uertitur in apã uel putredinẽ nõ pa rũ uergẽtẽ in colerã illorꝝ ꝓnecatiuã.N3 generãt

An Vermes possit i Sto. gnarj.

ex colera. cũ sit amara calida sicca ignea. Ex tali quoq; nichil generat neq; nutrit. sꝛo de generatiõe aĩaliũ. & q̃rto farmacoꝝ: neq; etiã ex melãcolia ꝓpter eiꝯ frigiditatẽ & siccitatẽ ĩeptã ad putrefactiõeꝫ spuõsã. & ad materiã uł it & alimẽtum ipsoꝝ. cuꝫ multũ appareat ab eoꝝ remota naturis. Cũ ergo fiat ex matia. & ab istis nõ sit alia in corpe preter mẽbra. ex qbꝯ ssꝛus ostẽdit nõ fieri. generabũt ex flegmate Colores etiã ipõꝝ tactꝯ & uita ñ alios q̃ flegma denotãt humores. Forma quoq; ipsoꝝ est aĩa. sicut & alioꝝ aĩatoꝝ. Finalis uero causa ipsoꝝ uł is est uniuersi ꝯplemẽtuꝫ & ordo. Mundꝯ. n. ut sit ꝓfectꝯ ac ordĩatꝯ. omnẽ spẽꝫ reqrit. Alioqn foret diminutꝯ. uilissĩa etiã qua deficiẽte. Particularis uero ut q̃ ĩ corpore nullũ iuuamẽtum ꝯstituat. cũ sit habẽtibꝯ genere totis substãciis preter naturã. đ ĩge. xiiii. Neq; eoꝝ est ĩ mundificatõe ĩtestinoꝝ ꝓ uermes & sĩlia. qđ fit ĩ mũdificatõe putrefactionũ mundi. cuꝫ ĩ intestinis sit expulsioĩs mundatoriũ ex natura. Dictũ tñ a natura. q̃ in generatõe ipsoꝝ ẽ iuuamẽtũ. cuꝫ sit pauci numero. & pauce q̃ntitatis. ẽtio sedecĩa. Ita ut fere sibi aduersẽt. Est igit dicẽdũ eoꝝ finis ita nociuꝯ & iuuatiuꝯ. Efficiẽs uero cã duplex. una qdẽ ꝓticularis. & est caliditas spũalis ex putredĩe ꝯsurgẽs aliq̃. uñ afforismoꝝ tertia. Putredo sola nõ est sufficiẽs generare aĩal. sed calore sufficienti ĩdiget. Et Serapio. Causa uermiũ prĩa est putredo. Et sanior hoc sermone caliditas ẽ ex putđĩe. & ꝓprie calor celestis dr̃a xlviii. Altera quoq; uł is multiplicit est opinata a multis. Quia qdã ut plonici posuerunt formas dari a sꝛis deis. dicẽtes deũ deoꝝ semẽtẽ eis generatõis yle uidelꝫ indidisse. uñ thiẽi secũdo: huiꝯ uniuersi generis semẽtẽ faciã. uobis q̃ tradã. Vos cetera exequi par ẽ. ita ĩmortalẽ celestẽq; naturã mortali textu extrĩsecꝯ ambiatis. iubeatisq; nasci. cibũq; ꝓuideatis. & ĩcremẽta detis. Ac post dissolutõeꝫ id fenꝯ qđ credideratis. secessione animi & corporis recipiatis Quare xii. methaphĩce cõmtator. Plato suis ꝟbis obscuris dixit. q̃ creator cor creauit ãgelos maũ. deiñ precepit eis creare alia mortalia. & remãsit ipse sine labore ĩ qete. qđ tñ dicit non ad litterã ĩtelligẽdũ. Aꝝ uero uoluit fore formas ex sole & orbe decliui. sicut etiã Themistius testat. uñ ꝯmentator. dicẽtes aliqđ agẽs eẽ & generatõeꝫ sũt diuersificati. Quidã nãq; ipõrũ latitatõeꝫ posuerũt formaꝝ. ut Anaxagoras cũ Empedocle. & Democritꝯ reprobatus ce. & mũ. q̃rto. Alii uero creatõeꝫ. nõnulli ĩter hos extiterũt medii Qui aũt latitatõeꝫ ponũt. qđlibet ĩ quolibet ꝯfirmãt. & q̃ agẽs solũ res extrahit & ipsas abĩuicẽ distĩguit. Et q̃ generatõ est exitꝯ reꝝ abĩuicẽ. Que ĩtellectũ diuinũ dicunt opari magis. oĩa segregãtẽ ex chaos quodã qđ fingũt ꝯfuse. Qui aũt ponũt cõtionẽ reꝝ dicũt agẽs creare totũ ens de nouo ex nichilo. & q̃ nõ egꝫ materia in quã agat sed totũ creat. Imaginatio enĩ creatiõis formaꝝ ĩduxit hoĩes drẽ formas esse. & datorem formaꝝ. Et ĩduxit loq̃ntes triũ legũ. que hodie sũt drẽ aliqd fieri ex nichilo. Et cũ nullũ tale agẽs hoc ꝓcipet. dixerũt agẽs oĩa entia ꝓducere sine medio. & q̃ actio uniꝯ agẽtis uno ꝓtrãsit ĩstãti ĩ actões ẽrias similes ĩfinitas. ita ut negẽt ignẽ ꝯburere. & aquaꝫ humectare. dicẽtes oĩa huiõi creatiõe indigere. uñ & coĩter dicũt corpꝯ nõ creare. neq; aliquaꝫ ĩducere dispositõeꝫ adeo q̃ dicũt q̃ homo cum moueat lapidẽ expellẽdo nõ est mouẽs. sed agẽs illud creat motũ. Et negauerĩt ꝓpt hoc potẽtiã esse. Et error ut subdit hoꝝ est manifestꝯ. uñ Io. xpianꝯ opĩatꝯ est q̃ possibilitas nõ ẽ nisi in agẽte. Et hoc fortassis est qđ scribit Iohãnis ĩitio. Oĩa ꝓ ipsũ facta sũt & sine ipso factũ ẽ nichil. Hoꝝ aũt medii in duas uident opĩones ꝓtiri. Quaꝝ una in duas seq̃strat. ut uniuerse sit quiq;. Oẽs tñ he tres ĩtermedie in hoc ꝯueĩunt. quia ponũt generatõeꝫ. trãsmutatõeꝫ fore in subã. ad drĩam Anaxagore. & q̃ nichil generet ex nichilo. uidꝫ q̃ necessariũ est in generatione subiectũ esse. Et q̃ generatũ nõ fit nisi ab eo. qđ sui generis in forma. Vna tñ istaꝝ trium sẽtit. q̃ agẽs creat formã. & ponat eã in materia. Et uult q̃ hoc agẽs duobꝯ ĩueniat modis abstractũ a materia. & ĩterdũ ꝯiũctũ. uelut ignis ignẽ faciẽs. & homo hoĩeꝫ generãs Quod autẽ ẽ abstractũ generat aĩalia. & plãtas nõ a sĩli ẽtes. Et hec sẽtẽtia extat Themistii. & forte Alpharabii. q̃uis dubitet hoc ponere in his que ꝓpagatione generant. Fuit & alia opinio. q̃ agẽs id nõ est in materia oĩo. & uocat ipsũ datorem formaꝝ. Et A. fuit de illis cũ algazele ipsiꝯ ĩymo apparẽs. nono eiꝯ methaphisice. Sumẽs. n. illud sꝛi de generatõe. q̃ idẽ manens ideꝫ semp sit natũ facere idẽ. Aut enĩ magister primꝯ q̃ a stabili ĩquãtũ stabile. nõ est nisi stabile. Sꝛ primꝯ sp idẽ & stabilis ꝓmanet. ideo solũ unũ immediate ꝓueniet ab illo. ita ut seipsũ ĩtelligẽs ꝓducat primã ĩtelligẽtiã cũ celo primo. deĩde illa ĩtelligẽs sꝛam cũ illo celo. & sic deĩceps. ita ut ĩtelligẽtia lune se ĩtelligẽs ꝓducat quãdã intelligẽtiã dictã agentẽ gubernantẽ. que sũt ĩ actiuoꝝ & passiuoꝝ spera simplitiũ & ꝯpositorũ.

Tertia fuit Aristotelis sẽtẽtia. cui ĩitẽdum est. qa sꝛm Alexãdꝝ minoris ẽ ãbiguitatis oĩm sẽtẽtiaꝝ. & magis ꝯueniẽs ut sit uera. cũ nichil sine ꝓbatiõe dicat forti. dr̃a lvi. Et est q̃ agẽs nõ facit. nisi cõpositũ ex materia & forma. Quod fit mouẽdo materiã & ipsã trãsmutando donec q̃ ĩ ipsa extat in potẽtia. egrediat forma

Creatio.

Io. xpianus

Themistius. Alfarabius

Auic. Algazel

Arist.

in actũ. Extrahit nanq; agẽs qd̃ est ĩ potẽtia ad actũ & q̃si ꝯgregat int̃ potẽtiã & actũ. i. ĩter materiã & formã. ſzm q; potẽtiã extrahit in actũ nõ destruendo. ſubiectũ potẽtiay recipiens. Et tũc resultãt ĩ opposito duo. materia. ſ. & forma. Et hec ſẽtẽtia creatõi assimilat̃ utcũq; .ſ. ĩ quãtũ id quod est ĩ potentia fit in actu. ſed dĩt a creatione. qa nõ uenit ꝑ formã. ſed ex nõ forma in actũ. Et ſimilit̃ latitatõez ſilat̃ aliq̃lit̃ formay ponenti. Et omnes dicẽtes creatõez uel latitatiõez. aut ꝯgregatõez. & ſegregationez ut Empedocles. Cui etiã utcũq; assilat̃. hoc qdẽ ĩtendebãt. ſed nõ potuerũt ad illud ꝑtigere.

Est igit̃ ĩtentio Ay. q; ſile fit a ſili. aut ex uere ſili. & nõ q; ſile agat ꝑ ſe & ꝑ ſuã formã ſſzibilem. Sed est dicere q; extrahit ſile ex potẽtia in actũ. & nõ agens ĩducens in materiã aliquid extrinſecũ. & ſicut hoc ĩuentũ est ĩ ſubã. ita & ĩ accidẽtib9. Calidũ enĩ nõ ĩducit in corp9 calidũ calorẽ extrĩſecũ. ſz facit calm ĩ potẽtia eẽ calidũ in actu. Et ſic ĩ q̃litate & motu locali. qd̃ nõ ꝓueniũt ab extrĩſeco. ſed ex potentia materie ſuſcitant̃ in actũ. uñ ignis generat̃ a motu ſicut ab igne. Et ſic generatus extrahit quod est ĩ potentia materie gignẽde ad actũ. ut ſit generatũ actu. Et omne extrahẽs aliqd ex potẽtia ĩ actũ neceſſe est ut ſit in eo aliquo mõ id qd̃ extrahit ñ q; ſit oĩo ipſũ. Virtutes nanq; que ſũt ĩ ſemĩbus. que faciũt aĩata. nõ ſũt aĩate in actu ſed in potẽtia. ſicut dom9 q̃ est ĩ aĩa edificatoris. ẽ dom9 ĩ potentia & nõ actu. Et ideo Ay. ſzo d̃ geaĩaliũ. bas uirtutes assĩlauit ⁊tutib9 artificialibus diuinis. que dicũt ĩtelligẽtie. Hec igit̃ ẽ Ay. ſnĩa ſola ueritati ꝯſona. cũ ad ipſã nõ ſequãtur que ad alias opinionũ ĩpoſſibilia. Quarum qdẽ defect9 ĩſinuet̃ ꝑ breuia. cũ preſẽtis nõ extet ſpeclatõis. Que nanq; est Platoĩs d̃ diis ſzis formã imprimẽtib9. ĩ pluribꝯ locis metbaphiſice. ſub noĩe ydeay est ĩpugnata. Sĩlis fere uidet̃ q̃ Themiſtii. ſi est ut ſibi ꝯmẽtator ĩpoĩt. Quẽ tm̃ opinor ſanũ cũ Ay. habuiſſe ĩtellectuz. ſicut etiã ſonare poſſũt eiꝯ ſermones a ꝯmtatore recitati Ponẽtes ſilit̃ latitatẽez formay. a nullati ſũt ab Ay. ñ pay. cũ generatõez ſaluare nõ poſſit. facientes formas ex quodã chaos indiſtincte ꝓdire: uñ ĩ prĩo de ge. & cor. dicit̃ ꝓpriam anaxagorã huiꝯ poſitõis didaſcolũ uocem ignoraſſe. cũ ponẽs unũ ſubiectũ generõnẽ aliud ab alteratiõe ſẽtiret eſſe. Ponẽtes uero creationẽ & ſi ueriſſimi lege ſint. in philoſophia tm̃ nõ ſũt admittendi. cũ & ipſã leuẽ faciãt oĩo. ac primã q̃ſi cauſã multiplicib9 uexãt laboribus. Decorẽ nõ minꝯ & ordinẽ. & ꝑ ꝯſequẽs ꝑfectiuã remouẽtes ſzm ꝓpateticos ab uniuerſo.

A. etiã ordinẽ tollẽs agẽs fere fruſtrat ꝑticulare prĩcipaliꝯ dearticulatiuũ. Sẽtẽtiã etiã depra uãs Ay. cũ idẽ ſzm eundẽ ſit diſponẽs materiã & formã ſuſcitãs ex eadẽ. ut apparuit ex eo. bõenĩ boĩez generat & ſol. Neq; etiã illiꝯ ualet motiuũ. qm̃ & ſi prima ꝑmaneat eadem realit̃ cauſa. rõnibꝯ tm̃ ydealibꝯ q̃ buſdã ponit̃. nõ ĩꝯueniẽs ipſã mõ aliquo ꝑmutari. ea tm̃ ꝑmutatione nõ ſuſcipiẽte ſed effectu. ceu tradũt cũ phyloſophis tractãtes que dei. Sic igit̃ dicenduz ſzm Ay. ſentẽtiã. q; uermes generãt̃ ut alia producta putrefactione. calido elem̃tari diſponẽte materiaz q̃ putreſcit. & ⁊tute ſolis ac aliay ſtellay. calido coopante celeſti. de quo tactũ dĩa xl viii. Vnde com̃tator. Fact9 est calor in terra ex calore ſolis. admixto cũ calore aliay ſtellarũ Et iõ ſol & ſtelle ſũt prĩcipiũ uite cuiuſlibet uiui in natura. Calor enĩ ſolis & ſtellay. dimiſſus in aqua & terra. generat aĩalia ex putrefactiõe nata. & ut̃r oĩa q̃cũq; fiũt ex nõ ſemĩe. ñ qa illis ſit aĩa in actu ĩuẽta ex orbi decliui. & a ſole ut ſſzit Themiſtiꝯ. Et ſubdit. calores igit̃ generati ex corporibꝯ ſtellay generãtes quãlibz ſpeciẽ ſpecieꝯ aĩaliũ. habẽt mẽſuras illiꝯ caloris ꝑprias. ex quãtitatibꝯ motuũ ſtellay. & diſpoſitionibꝯ ipãy ad ĩuicẽ ĩ ꝓpinqtate & remotione. Et iſta m̃ſura ꝓcedit ab arte diuina ĩtellectuali. que est ſĩlis uni forme uniꝯ actꝯ principalis. ſub q̃ ſũt artes plures. Scd̃m hoc igit̃ ĩtelligẽdũ. q; natura facit aliq̃ ꝑfecte & ordinate. q̃uis nõ ĩtelligat q̃ſi eſſet rememorata ex ⁊tutibꝯ agẽtibꝯ nobilioribꝯ. q̃. dicũt̃ intelligẽtie

Iſte uero ꝓportiones & ⁊tutes. q̃ fiũt in elemẽtis ex motibꝯ ſolis & aliay ſtellay. ſũt he q̃s Plato reputabat eſſe formas. & eas ĩtendebat. ſed lõge ĩſpiciebat illas. Qua ꝓpt̃. qa dicebat eas formas. Cũ igit̃ ex materia eadẽ fere numero. dĩlas aĩaliũ ſpẽs uideãꝯ ꝯſurgere. Quid illud extat qd̃ in ſpẽz ſingularit̃ ꝯtrahit. Si uirtꝯ ut̃is celeſtis & calidũ ſit forme ſuſceptĩe Propt̃ qd̃ pticulariꝯ dicẽdũ. q; uirtꝯ in ſupioribus est duplex. una qdẽ ut̃is plus. ut q̃ orbis & ſtellay. Alia ꝯtracta magis. ſicut q̃ alicuius de xlviii imagĩbꝯ. abſz eay geſtamĩbꝯ. dĩa ſedecĩa ſpẽm ſibi ꝓportionalem hic utcũq; intendens uñ Ptholomeꝯ ĩ cẽtiloqo. Vultꝯ huiꝯ ſecl̃i ſubiecti ſũt uultibꝯ celeſtibꝯ. i. ſpẽs aĩaliũ & plãtarum iſtiꝯ mũdi ĩferioris. ſzm haly cõmẽtãtem ſupioribꝯ ſubiciũt̃ imagĩbꝯ. Quod oſtẽdit̃ eo q; ſapientes ymagiẽs ꝯcernẽtes planetay. introitũ in celeſtes obſeruabãt uultꝯ. Et tũc ad ꝯſtructionẽ uel deſtructionẽ. qd̃ expediebat opabãt. Est nãq; celeſtis ſcorpio. qui ĩferis dñat̃ ſcorpionibꝯ. & ſerpẽs ſerpẽtibꝯ. uñ ex ſerpentis forã aut ſcorpionis uel cancri. ſeu aliqua tali. nobis fortaſſis detm̃iate ignota. Lũbrici ꝓducũt̃ in corporibꝯ etiã boĩm tales. Cũ enĩ ſzm hermetẽ enoch ſeu Mercuriũ q̃libz arenarũ maris ſuum

An vermes possit in stomaco gnari.

obtineat syd9.icitas ad incremētū eiusdē.mul
to āplig ī pfectioribꝰ erit tale qd dare. Naꝫ ex
ꝟtutibꝰ superꝯ. oīa hec qbusdā muneribꝰ tam
modicis.& ꝟtutibꝰ sūt plēa:uñ Aꝯ.de mundo.
ait quosdā ātiquoꝯ sꝫisse oīa hec diis plena fo
re. Sic igit apparēt uermiū cāe prīe & alioꝯ
sīliū productiue. Cause uero scde sūt ille. a
qbꝰ diuersi ꝓducūt rōne hūoꝯ. & loci ex qbus
generāt. Nam qdam ex A.generant ab hūidita
te.sup quā nō dñant dīo.& sepatio ex pte attra
ctionis epatis.& uehemētis putrefactiōis sicut
in supioribꝰ generati ītestīs.ut longi ꝓuenien
tes ītērdū ad quātitatē longiorē cubito. Alii ꝟo
generāt ab hūiditate sepata. minorata ꝓpter
epatis attractionē ꝰtinuā & putrefactionem &
multitudinē ꝰturbatōis fecis.uelut qni in recto
sūt ītestino puti pui. Reliq ꝟo sūt ab hūidita
te int bas media. sicut q monoculi & rotūdi &
laticolō. Propt sꝫm huiꝰ sciēdū. q lūbricꝰ ē
aīal ex putfactōe ī uētre caliditate uiuificatiua
generatū. Quoꝯ hystoriaꝯ quīto.sūt genera
tria noīatꝰ latꝰ.rotūdꝰ.& ttiū ascarides. Ex his
qdē nullū aliud fit. Et solꝰ latꝰ adheret ītestīo
& appꝫ uelut semē coloqntide. Coīt etiā po
nūt tres modi.nā qdā sūt longi rotūdi uelut ser
pētes sīles ramis portulace.aut lūbrici qa lōgi
ḡcilibꝰ ītestīs īnascētes Et lati semībꝰ cucur
bite sīles.uñ & cucurbitī dicūt.prīo etiā īterio
rū.ad instar seminū cucurbite filo unig ī alteꝯ
ꝰiūctoꝯ.qui ascarides & buffones sꝫm quosdaꝫ
dicūt.in grossis fiētes ītestīs. & ꝓ oīa se dilatā
tes. adeo ut in stomacū ꝰcurrāt. ꝓpt alitiōem
hoīeꝫ mox etiā canine famescere faciētes. Sūt
enī longitudīe maxīa qñq colligati. Ita q retu
lit mihi qs se copulā ipōꝯ xv.pedū mſura emi
sisse. Extāt & ttii pui & ḡciles dicti.sīles uer
mibꝰ aceti uel casei.recto īnascētes ītestīo. ita
ut oculis nō ꝓdeāt paꝯ. A.uero cū Serapiōe īqt
Sūt q̄tuor spēs.s.lōgi lati & rotūdi. Et lati sūt
ascarides & pui. Et rotūdos etiā tetigit. Ga.
xii.artis curatiue. Ipse uero q̄si aduersꝰ ī asca
ridibꝰ supradictis.afforismoꝯ qdē ttia. Ascari
des sūt subtiles lūbrici in pte īferiori grossi fi
entes ītestī.quoꝯ īdigestionē fetor egestionum
significat. Aliud aūt genꝰ lūbricoꝯ q rotū
di. generāt ī supioribꝰ magis ītestīs. ad supio
rē alñ uētrē ascēdētes. Sūt & lati. quoꝯ genera
tio longissīa multociēs uniuersis ītestīs ꝓtēsa.
In duabꝰ tū prioribꝰ lūbricoꝯ spēbꝰ.falsitas ī
terpretatōis sentit oīo monachalis.huius ueri
tatis oppositū. Fine uero xiiii.de īge.poīt a
scarides rotūdos.& latos.sentiēs minoribꝰ int
fici medicīs. rotundos.latos autēꝫ & ascarides
fortiori egere medicina. Oribasiꝰ autē ī pra
ctica ad eiꝰ filiū Eustachiū inqt.Lūbricoꝯ tres
extāt drē. Rotūdi semībꝰ cucurbite similes.&

ascarides uermiculi pui entes. Sūt & longi. Ro
tundos aūt & latos.uel cucurbitinos. ꝰtra coēꝫ
omniū opinionē praue dicit. Inqens uero ascari
des uermiculos eē puos drñtes a reliqs.cōcidit
cū Ga.ut tactū afforismoꝯ ttia. Quare is super
se ḡuis Oribasiꝰ afforismoꝯ hac ait lūbricorū
tres sūt drē.ascarides q sūt sīles semībꝰ cucur
bite. Concidit igit cū Aꝯ. & aliis. Et opponit
sibi & Ga.afforismoꝯ ttia. Et subdit. Sūt & ro
tūdi. Sicq ñ sūt ut posuit aña semībꝰ cucurbi
te similes. Et addit. Et alii longi qui etiā q̄tuor
cubitoꝯ possūt repiri. Et ad unū autores in no
minādo uermes drñt nō paꝯ: Familiariores tñ
mihi uisi Serapio & A. Fiūt quoq uermes in
ꝰplexionibꝰ flegmaticis plꝰ & etatibꝰ post dē
tiū magis plātatiuā.nōdū enī calor ī iunioribꝰ
.i.in īfātibꝰ est detētiuꝰ.afforisōꝯ ttia. In qbus
abūdat paꝯ ī intestinis colera.& gulosis & pra
uedegētibꝰ.ac ex cibis flegmatīcis grossis pre
tactis. Et in autūpno magis ꝓpt corruptioneꝫ
digestionis.& ciboꝯ prauitatē. Hoꝯ etiā uer
miū qdā sūt egressioni apti ualde.alii mīme nō
nulli aūt paꝯ. Valde qdā ut in inferiori entes ī
testino ꝓpt q̄tuor. Quoꝯ unū est ꝓpīqtas bis
que ex. sꝫm latitudo loci.ttiū puitas aīalis. Res
enī pua citiꝰ ex loco ruit lato. Est etiā quartuꝫ
debilitas ipsiꝰ. In bis uero qui supioribꝰ ex
istūt intestinis secꝰ. In mediis aūt mediū repit
Hic aūt ꝓ uētrē stomacꝰ ītelligit noīe abusi
uo. Quot aūt modis ipē sumāt dictū est. drñtia
liii. Propt sꝫm qdē sciēdū. quosdā dixisse ꝟ
mes nō generari nisi in monoculo & colō. uñ A
Et fortasse nō generāt nisi in monoculo & colō
deiñ spgūtur ex latere ad stoācū & ex latere ad
anū. Et mouebāt. qm in lōgaone ꝓpter ipīꝰ
rectitudinē latitudinē. & ꝰtinuū fecū egressuꝫ ge
nerari nō ualent. stercore nāq expelleret añ ipō
rum generatōeꝫ materia. Neq in supioribꝰ
etiā intestinis. ꝓpt puꝯ in illis imputrefactum
retētū. & exsiccatiōeꝫ illic factā uehemētem.
Fuerūt & alii plꝰ istis.dicētes uermes in q̄tuor
intestinis inferioribꝰ generari. In duobꝰ aūt su
pioribꝰ mīme. ut ieiuno. & duodeno. ꝓpt cās
que in priuatōe generatiōis eoꝯ adaptāt stoma
co. Quoꝯ primis dicēdū. q in supioribus &
maxime eoꝯ in ḡcilibꝰ fiūt intestinis & recto. si
cut fere testāt uniuersi. cū ipsoꝯ cāe generatōis
pretacte. bis possint adaptari. Neq eoꝯ incitā
tia eos impellēt uīt in talibꝰ locis nō fieri. sed
qd rariꝰ nūq in mediis intestinoꝯ qm in recto
fieri possūt. & maxime cū tps secessiōis ītcidat
longiꝰ. Modica. n. ꝓducūt tpis mora. Aut for
tassis trāsitu fecis nō sepant. cū pui sint adhe
rētes intestinoꝯ supficiebꝰ. & ipsa liqd or fue
rit facta. Inuētū est nāq q medicina uētris ñ e
ducūt oēs solutiua. Silit & si supiora ītestīoꝯ

9tineant iuuatiua magis .& in eis attractio ab
epate fortis fiat ĩ corporib9 bene regul atis.In
aliis pōt ſec9 9tīgere.cū cib9 quātitate aſſūptō
nis.q̃litate tpe artificio & ordine corrūpat ĩep
tis. Quidā ℣o ut A4.q̃rto methauro4 ſētit
q̃ in uētre ſupiori uermes nō poſſit generari in
qens. Aīal nō fit ĩ ipſa digeſtione ſicut qdam
aiūt.ſed ĩ ſegregatōe putrefacta.& ĩ iferiori uē
tre.Deinde aſcēdit ſurſū digeſtū .Eſt enī ĩ ſupi
ori uētre. Vnde ibidē Alexāder.ppt qd frequē
ter in infirītatib9 euomūt.putrefit aūt in infe
riori ſegregatū.ut ita ſuſcipiat A4.īcitatiuum
ꝓbabile Vermes generāt ex putrefacta ſegrega
tione.ſegregata putrefactiōe.ut etiā declaratū
in cauſis ipſo4.Sed hec nō fit ĩ ſupiori uentre
ue4 in īferiori.nā in uētre ſupiori digerit cib9
& trāſducit ſemp uirtute expulſionis ſtomaci
& ītestino4.& attractionis epatis.& ppīquitate
meſaracya4.& ptiū nobiliū Adhuc.ubi uig3
calidū multū digeſtiuū humidi & determīatū.&
uene fortis exiccatiōis. putrefactio nō pōt 9tī
gere.ne3 inde uermes generari.cū fiāt ex putre
dīb9.cui9 ſignū.qa eis nutriūt ꝓducti.ut app3
in muſcis & ſīlib9. Ex qb9 cū pri9 īductis ꝓ
babilit 9cludit .uermes nō poſſe in uētre ſupi
ori.cū ītestīs ſibi īmediati9 alligatis generari
Et ꝓprie cū in ipſa diffūdat colera ꝓximi9 cō
tinue. Gal.uero ītia.afforiſmo4 uidet utcūq̃
hui9 9trariū ſētire.9cedēs hos in ſtomaco gene
rari ita.Putredo ſola nō eſt ſufficiēs hos gene
rare.ſed & calore ſufficiēti īdiget.Igit corrūpit
quidē nutrimētū multociēs ĩ uētre .& maxime
eutichato.i.ĩ eo qui infātib9 deorſū.Vnde alia
trāſlatio.Bene aūt ītellexim9 ĩ ſtomacis puero
rum & ītestīs corrūpi cibos & putrefieri.unde
materia fit uermiū. Quare A4.oppoſite po
terit arguere Gal.ita.Vermes generāt ex putre
factōe.ubi ſiqdē ea euenit ſufficiēs generari.S3
hec l3 rari9 accidāt in ſtomaco. Adhuc.ĩ ſtōa
co generāt q̃ ſūt magis pret naturā q̃ uermes.
ut colere īnaturales horride.apāta.Saluāt q̃ aīa
lia ibidē ſuſcepta. Rurſ9.tū ex 9plexiōe ſupi
ori.tū etiā ex prauo regīe.aut peſte. Sīlit īte
ſtinis īferis aut mediis.pōt uēter diſponi ſupi
or.Quod aūt eodē modo diſponet .9ſīles pote
rit effect9 habere. Ex qb9 9cludit ſ3m Gali.
Vermes in ſtomaco etiā poſſe generari . Pro
pt ītiū qdē ſciendū.q̃ 9ciliās hos tantos inadī
uicē ſapiētes.dico q̃ ſi loquamur de corpe ſaō.
aut etiā lapſo.in quo nōdū ledūt opatiōes palā
Et in his que ꝑ ſe magis & plurimū 9tīgūt in
ſtomaco.& ītestīs etiā ſibi ꝓximis .nō generāt
℣mes.Et ad hoc ſufficiāt rōnes pri9 ad id indu
cte. Si uero ſermo extet de corpe plurimū la
pſo egrotatiuo.aut q̃ſi egrotāte.Ac ad ea q̃ per
accidēs & raro 9tīgūt. ꝓnūtio in ſtomaco inter
dū uermes poſſe generari.ppt īdigeſtionē & ali
as 9ſequēt 9currētes cās.ſicut fere ĩ oīb9 ptib9
exceptis uitalib9 eos repio qn3 generari Qd
& arguta oſtēdūt ad hoc īducta hic ſatis ſuffici
entia nūc.Intdū enī que generatiōis ſūt cāe ĩ ui
ſceribꝰ īferioribꝰ .uētri 9uenient poſſūt adap
tari.Cū eū eo4 oppoſite nō īpoſſibilitatē .ſed
difficultatē magis oſtendāt. Propt q̃rtū uero
l3 ex premiſſis appareat.dicēdū tn ad arguta.
Ad primū igit dicēdū.q̃ uermes fiūt & a ℣tute
uli.& a ꝑticulari ut oſtenſū pri9.& q̃ ſol fit cā
generationis ꝑ ei9 adiūctū ad nos ſimplici9 .ha
bet ueritatē in his que generāt in 9tinēte egen
tia ſolis.ut foueant calore .nō aūt ſic in illis q̃
in locis fiūt.in qb9 eo4 ſēp foueť calor .qualia
ſūt aīaliū in qb9 hi generāt corpora.l3 ſol9 ad
uēt9 ad nos omni 9ferat generatōi.Cōſtellatio
etiā ꝑticularior forme ipſo4 datiua nō eſt qn3
ſed ut declaratū 9tinue.Semp enī ſcorpio cele
ſtis dnat ſcorpionib9 terreſtrib9 .& ſi plus int
dū.alias uero ming.ſ3m etiā diſpoſitiōe3 mate
tie taliter uariatam . Ad aliud dicendum.q̃
nobilius per ſe & primo.ſemper nobilius intē
dit etiā ſeipſo: per accidens uero & ſcdo euenit
ut uideat ītendere uili9 .Celū nāq̃ & intelligen
tie.ita q̃ ipſa4 etiā prīa ītēdentes ſe in prima3
cauſā trāſformare .ac prima ſeipſā ſūma3 & bo
nitatis ſue coīcatiſſimā manifeſtare 9tingit.ut
inde alia pficiat 9ſequēt.Quod & A.nono me
thaphiſice declarās inqt .Aqua īfrigidat ꝑ ſe
ipſā actu.ut ſuā ſpē3 9ſeruet .nō ut īfrigid3 ali
quid ex ſe .ſicut ignis calefacit ꝑ ſeipſū ut cō
ſeruet ſuam ſpē3.nō ut aliquid calefaciat extra
ſe Similit ℣t9 appetitiua deſiderat delectari
coitu .ppt ſupfluū expellēdū .& 9plet ipſi9 de
lectatio.nō ut inde fiat fili9.cū plurimi ſecdm
balyab. & yſaac coeāt ꝓpt uoluptatē.& non li
bero4 generationē Sic igit aliqd intendens
ſuiipſi9 ꝑfectionē.ꝑ accidēs intēdit alterius ꝑ
fectio.de quo qppe 9mtator xii.methaphiſice.
ita.Dicētes q̃ de9 ſolicit9 ſit circa unūqq̃ in
diuiduū.aliq̃lit eſt ue4.& aliq̃lit eſt falſū.Verū
quidē.quia nullū indiuiduū ꝓpriā habet diſpo
ſitōe3 .niſi illa diſpoſitio īueniat aliquomodo
illi9 ſpēi.Sic enī ue4 eſt dicere .deū circa indiui
dua ſolicitari.Sed ſolicitari circa.indiuiduū ta
li modo.q̃ null9 cū eo coīcaō3 habeat .non eſt
phas bonitatis diuine.Quare fine illi9 ℣itas ĩ
hoc extitit.qd ē ſolicitudo.Et q̃ ſi ſūt aliq̃ ſīe
ſolicitudine. ꝓueniūt ex neceſſitate materiei.ñ
ex diminutiōe agētis. Ita ut hoc extrahat quoſ
dā ad dicēdū duos deos.quo4 un9 creet bona.&
ali9 mala.qui etiā error extitit manicheo4.ūde
idē ſ3o de aīa .Solicitudo diuina cū nō potuerit
facere aīal ꝑmanere ſ3m īdiuiduū.miſerta eſt ĩ
dando ei uirtutem.qua pōt in ſpē permanere .

An yposarca sit deterior q̃ alie ydropes.

Quare sup so ce.& mũ .Corpora celestia & ulr diuina sũt nobiliorra his.Quod enĩ iueniť ꝓpter aliud est nobilio eo ĩtẽtiõe prĩa.Declaratuz enĩ est in sciẽtia diuina .q̃ ipsa nõ iueniũť nisi ꝓpter se ĩtẽtione prima .Sed illud qd̃ iuenitur per se ĩtẽtione prima.necesse ut iueniať per aliud ĩtentiõe sza.Alioqn illic nõ eẽt natura ĩnata ad largiendũ. Eguerso aũt est ĩ huiõi generabilibo & corruptibilibo .Ipsa enĩ per se sũt ĩtentiõe sza & nõ prĩa.Actio enĩ hoĩs ĩtẽtõe prima est ꝓpť aliud.qa ꝓpť esse supioꝝ entium. sza xo ĩtẽtõe ꝓpť se.Quod aũt hic entiũ deo ꝓuidentiam habeat ĩnuitur celi & mũdi so.& exprimiť Alexãdro. Ad aliud Aꝝ.apparuit qd dicẽdũ. Ad aliud dicẽdũ q̃ lz sic eueniat plurimũ.tñ ꝓpť naturã totio.frigiditatẽ oplexiõis stomaci ĩdigestiõez hu . in eo otẽtos ssm illius hebetãtes.ita irregularitatẽ omestiõis.& priuatõez colere.Inťdũ ut uisũ possũt lũbrici in stõaco ꝓcreari. Sĩliť ad ꝓtis alterio rõcinata apparuit. Ad primũ enĩ qd iam dicẽdũ uisum.

Ad sm quidẽ dicẽdũ.q̃ lz flegma abundet ĩ stomaco.raro tñ generat lũbricos .Cũ aũt ñ putrefiat ul emittať.uel euacueť sepio nõ oclusũ & agiteť.aut aliud ꝓhibitm occurrit. Ad aliud dicẽdũ.q̃ aliqd facilio in loco quodã oseruať q̃ in ipso genereť.cũ latior sit uirto oseruatiõis q̃ generatiõis .Multa nanq̃ in locis plurĩs ñ generãť.possũt tñ usq̃ aliqd ĩ eisdẽ oseruari Similiť de uermibo intrãtibo .& his generandis nõ est sĩle .nisi latũ cũ illis sint fortiores ualde generãdis.Si aũt ex de sursũ egrediãť ore ul naribo euenit ipsis transeũtibo illuc ꝓpť alimẽtũ supius sicut dixit Aꝝ.nõ q̃ illic generent ut sepe.Qui inťdũ praua adeo ĩ stomaco inducunt accidẽtia.ut cardiacã & cũ angustia sincopĩ.ita ut aliqs statĩ eoꝝ pereat mordicatiõe.Alexãder so .Testať etiã A.sm quosdã alñ egressos fuis se uẽtre pforato .Michiq̃ qñq̃ recitatũ sĩle. Et epylẽsiã & colericã inducere. Ad aliud dicendum.q̃ in ĩtestis nõ est ĩ plurimis sic terrestre & feculẽtũ. qn in digĩone aliqd remaẽat subtile buĩdũ putscibile spũale uiuificabile.& ꝓprie ĩ quoꝝ ĩtestis nõ abũdat colere excretio. Et ꝓpter hoc apparuit ad aliud. Ad aliud etiaz concedẽdum est tanq̃ rario cõtingens.ceu cõfessum ipsos qñq̃ in stomaco posse generari.

DIFFERENTIA. CII.

Vod yposarca sit deterior ydropuz oñdiť per q̃rtũ re.ut apparebit id firmantẽ. Adhuc morbo ulior deterior ꝓticulari.& ideo qa febris morbo ulis ceteris molestior.drã lxxxvii. huio quoq̃ ydropũ est yposarca dicta.In ea enĩ mala sm totũ corpo oplexio existit diuersa de distẽpantia ĩeq̃li. Amplius. peccat ut osequẽť apparebit in nobiliori & ulteriori opatõe.magisq̃ intenta tãq̃ finis a natura.qualis ẽ nutricatio mẽbroꝝ.ꝑ opationem ad alias opatões & digestões precedẽtes.ut que stomaci sũt & epatis.In tali uero peccatũ maio existit q̃ in reliqs . Rursus materia yposarce cũ plo distz a locis.ad que fit attractõ.sicut ab ĩtestinis & stomaco.q̃ materia asclitis & tympanitis deterio & difficilio poterit educi.cũ medicina uliť purgatiua ut est uomitiã & secessiã Materie nanq̃ que facile educũť .sũt que ĩ stoãco otinẽť & ĩtestis.deinde que ĩ capite mesaraycis & epate.deĩceps que in uenis .postea que in mẽbroꝝ fontibo :pessime aũt oĩm que ad cutẽ tendũt ualde.& que in iũcturis locanť .prĩo q̃rta.Et Mes. sĩpliciũ primis. Cũ ergo huio ydropũ potissima cura fiat ꝑ attractionẽ. uel supio uel inferio.ceteris erit deterioris curatiõis .uñ & deterior erit simplex. Huio quoq̃ oriũ ťtõ q̃rtadecĩa . Eti in dĩoĩbo .yposarca est leuior eaꝝ.& ꝓpinqoris curatõis & sanatiõis . Rursus illa egritudo mĩo est deterrẽs.cuio materia est tendẽs in extra recedẽs a mẽbris nobilibus. Ex opposito enĩ accidit detrimẽtũ iux̃ ueterez afforismoꝝ sza Talis uero materia est yposarce & nõ aliaꝝ duaꝝ.ut ssus indicat.Igiť hec mino deťrẽs aliis. Quod aũt tympaĩa sit aliis deťior.ostẽdiť ex collz.ťtio supficieteno tamen. Itidẽ illa egritudo est deterior .que nocet parti nobiliori.& ideo febris ĩfestissĩa reputať.cũ ꝓprie sit cordis passio .hec quoq̃ est tympaĩtes spĩbo enĩ magis assĩlať . sicut asclites hũoribo Tribo nãq̃ sbãntiis corporis mollibo.uidẽtur materie istaꝝ triũ ydropũ ꝓportionari.Yposarce qdẽ materia hũiditati carnose .tympanitis spũali.& asclitis hũorali. Palin.tales ut dictũ egritudĩes euacuatiõibo expurgãť ulibo.que medicĩs pficiũť dissolutiuis ꝓprie.His aũt hic caremo.Non enĩ medicina uẽtosĩtatis a ꝓprietate.Igiť deterior aliis. Cuio utiq̃ otrariũ sapit A.in loco preinducto cũ aliis plurĩs. Ad huc.illa egritudo est mino molesta .cũ materia obedit ampliо agẽti.Ex obediẽtia enĩ patiẽtis ad agẽs osurgit actio.Materia uero tympanitis est huiõi.cũ sit aerea spũalis.spũs aũt ẽ res corporis resolubilior de distẽpantia ineq̃li . Itaq̃ aliis mino deterrẽs. Ostendiť quoq̃ ťtio per A.asclitẽ fore deteriorẽ. Eti.osurgit ex materia magis frigida & hũida etiã q̃ alie.ut ostẽdeť osequẽť. Frigidũ aũt est plus mortificatiuũ. & humidũ suffocatiuũ aliis naturis.drã xvi. ꝓpť qd̃ hec deterior reliqs Oppositũ huio iã prio mõstratũ ex regĩs q̃rto otestãte yposarticũ deteriorẽ. Amplio.Illa egritudo mino est deterrens .que cũ ꝓportiõabilitate otingit pticulariũ.hec uero asclites.qa cum pluries otĩgat .ex ꝓportõnabilitate uideť cõsurgere cãrum.Que

. xviii.zi

Oppo.

nanq; cũ dissimilitudine eay gtingit rarig acci
dit.cũ ĩproportõ resistat euẽtui illay.sicut cau
son senibg:q̃rto prima.Ideoq; hec erit aliis mo
lestior minus. Adhuc.eig materie ĩest medici
na eductiua.Est & ꝓpe loca ꝑ que fit purgatio
Quod nõ sic tympaniti & yposarce adest mate
rie. Palin.ei adest mõg curõnis .per suminis
incisionẽ.q utiq; non ĩnest aliis.dr̃a clxxxxix.
Que aũt egritudo pluribg modis põt curari.est
leuior illa que paucioribg. Itaq; ipsa ming a
liis erit deterior. Propt̃ uero primũ sciendũ
prig qd sit ydropisis .Et quot ipsig modi .Et
demũ que illig cause ulẽs cũ modo generacõis
eiusdẽ Propt̃ hoc primũ ut colligit̃ ex sermo
nibg medicoy.q; ydropisis ẽ error grãdis uirtu
tis epatis digestĩe.propt̃ quẽ omia mẽbra cõpo
ris appntia.ut̃ nut̃cacõis ituẽscũt maxĩe Di
ctũ ẽ error grãdis . qa ex minori alie egritudĩes
& male gplexiones gsurgũt .& nõ ydropisis col
lz.t̃tio.In hoc aũt qd̃ subdit̃ oĩa zcg tangit̃ ypo
sarca.Cũ subiũgit̃ uero ut̃ nutricatõis asclites
& tympania Tertio quoq; decĩaq̃rta.ydropi
sis ẽ egritudo cuig causa ẽ exuberãs frigida in
grediẽs mẽbra.& crescunt per eam.aut mẽbra
manifesta omnia.Aut loca uacua ꝑtiũ .in q̃bus
sũt regimẽ nutrim̃ti & humores.Vñ Alexãder
Ydropica cronica est passio.& ex frigore epatis
generat̃. Dubitat̃ de hoc qd̃ dicit̃ q; eig ma
teria sit frigida.cũ q̃dam ydropũ ponat̃ a calo
re inferig fieri. Adhuc q̃rta afforismoy.Tim
pania fit a modica frigiditate.ñ enĩ humiditas
põt in aerẽ uẽtosũ trãsmutari sĩe calore aliquo.
Quare nõ uidet̃ sĩplicit̃ q; eg materia sit frigi
da. Dicendũ q; frigidũ dicit̃ illud.qd̃ est d̃sti
tutũ calore ĩnato quãtitatiuo. & lz habeat calo
rẽ qualitatiuũ horribilẽ & acutũ.qualis ẽ oĩo su
ꝑfluitas.unde & q̃rta ꝓbt̃.Genitura est frigida
añ.s.q̃ afficiat̃ & agitet̃ a calore spũ innato.
Vel dicẽdũ ut plurimũ fieri a frigido. Cum
aũt subiũgit̃ aut loca zcg tangit̃ ut prig ydro
pisis yposarca & postea asclites & tympaĩa.
Deinceps sciendũ q; circa numey spẽy ydropũ
diuersificati sũt medici Oribasig enĩ ad Eu
stachiũ.& Cassig felix exprimũt tm̃ duas .ascli
tẽ uz & tympanitẽ. Salernitani uero q̃tuor po
suerũt esse.uolẽtes eas ad quatuor hu. uel ad q̃
ternã qualitatũ gbinatiõez gpositam adducere
Dixerũt enĩ q; leucoflegmãtia que ĩtpretatur
alba flãticitas . leucon enĩ albũ.generat̃ ex pec
cato frigiditatis & humiditatis.yposarca ĩdest
subcarnea sarsym enĩ caro.accidit caliditate &
humiditate.Tympanites aũt cuig nomẽ sũptũ
est a suo accidẽte puta qa uẽtre ꝑcusso song au
dit̃.uelut q; tympani.caliditate gficit̃ & siccita
te ꝑfluua.Asclites uero.i.utẽrea.balyabas uel
uterĩa.asces enĩ uter:dicit̃ q̃dẽ sic .eo q; uenter
ꝑcussg sonũ reddit̃ aque mote in utre seĩreple
to ipsa:q̃rto afforismoy.Adhuc quĩto int̃ioy.
uidet̃ idẽ ita ĩnui.Totũ corpg sãguine flegma
tico gtinere uidet̃.& sm Anasarcũ.& leucoflã
tias.& ydereos noĩatos. ꝑ uẽtrẽ aũt nil sãguĩeũ
neq; in his neq; in asclitis:& tympanitis excer
nit̃ . Dicendũ q; ꝑ Anasarcũ & leucoflãntias
idẽ intellexit ut ꝓ.i.Aut locutg fuit sm alioy
opiniones:uel ꝓpt̃ noĩs litigiũ euitandũ sic ait
uñ subdit .De ydropibg q̃lit̃cũq; quis uoluerit
noĩet. Hanc quoq; opi.uel sĩlẽ.tãgit q̃rto re.
acutoy.Inqt enĩ .Quidã nõ subcarneũ sed sup
carneũ scribũt.& ꝑ hoc intelligũt yposarcam.
Et subdit.Non tñ int̃ carneũ uel iux̃ carneũ.q.
diceret q; hoc nõ sit idẽ qd̃ illud qd̃ dictũ est y
posarticũ & episarticũ.ut sit sm eos yposarti
ca prĩa & anasartica sza . gcedũt etiã alias duas
spẽs.i.asclitẽ & tympanitẽ.Quare & q̃tuor sĩli
ter ert. Et ideo subdit.Igit̃ hi qdẽ medicorũ
q̃tuor esse dicũt drĩas ydropũ supexcedẽtes.quod
ggruũ.q.dicat nõ enĩ sũt nisi tres .Et subiũgit
Sed nõ nũc tps redarguere eos. Quod aũt spe
cies ydropũ sint solũ tres.yposarca uel anasar
ca aut quo noĩe uocitet̃.asclites .& tympãia ñ
solũ hoc sẽsit Ga. sed & alii omnes approbati
greco y & arabũ.qbg nũc adherẽt latini. In ui
atico enĩ dicit̃ leucoflãntia yposarca ut̃ anasar
ca idem sũt. Vnde Alexãder.Tertia q̃ ex fleg
matico sãguine in toto gsistens corpe fit & ap
pellat̃ anasarca leucoflãntia . eo q; ex peccato
caliditatis & humiditatis ydropisis ut posuert̃
qdam nõ gtingat ostendit̃ . Quoniã ydropisis
ut dictũ euenit ꝓpt̃ errorẽ grãdem ꝗtutis epa
tis digestiue.Calidũ uero & humidũ aut nõ mt̃
tũ supfluit.& sic faceret potig ad digõnẽ & pri
uationẽ ydropisis.q̃ ad ipsig ĩductiõem :uel ut
plurimũ supfluit.& tũc potig generat egritudi
nem putridã q̃ ydropisim.cũ calidũ & humidũ
pre ceteris naturis sit ꝑtũ putredini .In ydro
pisi aũt inq̃tũ huig nõ est putredo. Adhuc y
posarca & leucoflãntia . nec loco nec materia
differũt neq; signis.neq; enĩ est hũoralis distin
ctio in t̃tia digõe.sed totũ tandẽ unitat̃.ꝓpter
qd̃ nõ oz eas distĩctas seorsũ ponere.Que autez
his nõ differũt .uelut eadẽ debet a medico iudi
cari. Insup etiã peccatũ est fieri ꝑ plura quod
põt ꝑfici paucioribg.Et ideo cũ illustribg meĩ
coy ponẽdũ.q; sit ts solũ ydropũ mõi.Qui aũt
ponũt q̃tuor faciũt magis numey noĩm q̃ non
rey. Duas aũt exprimẽtes tm̃ breuiorez & ã
pliorẽ sũt gtingẽtia secuti Nosce q; lz quarto
re.ac. series ut apparebit uideatur duas solum
tangere spẽs ydropũ.Sũt tñ ea tres audita . sed
hec duplex asclites.uidz & tympanites . Pro
pt̃ sm huig sciendũ.ut ad unũ sit drẽ .q; cause
ydropũ sumuntur a rebus naturalibus . & non

ydrops

Qd est ydropisis

ORIBASIG.
CASSIG. FE.

Salernitani .4. ꝓposuerũt ydropes

An yposarca sit deterior q̃ alie ydropes.

naturalib9.& 9tra naturã.ut & alia. A natu
ralib9 qdem.uelut a mẽbris lapsis. Consurgit
enĩ aut ab yliis.seu a lumbis.uel splene.aut ĩ
testĩo.uel uesica.aut kisti fellis. stõaco uel pul
mone.aut dyaflãte.aut ab epate.s3o ꝓnostico.
& ẽtio q̃rtadecĩa.& l3 ydropisis possit ab omĩ
m̃bro fere 9tigẽ. ñ tñ 9stituit formalit.nisi ma
litia ut tactũ grandis figat in epate. Vnde Gal
ibidẽ. Omnis spẽs ydropũ ꝓuenit a nocumẽto
in uirtute generatiua sãguĩs.cũ deficit in ei9 cõ
plemẽto.hoc aũt apud medicos locatũ in epate
Quare deõcrit9 nisi epar lesũ fuerit.ydropes
nõ nascũt. Sicut nõ est febris uñcũq̃ cõsurgat.
nisi calor extraneꝰ corpetat ꝑ artariaꝝ medio
critatẽ.febriũ ꝑimo A reb9 aũt nõ naturali
bus sex.qñ indebita q̃litate quãtitate tpe ordi
ne & artificio admĩstrãt Ab his aũt qdẽ que
9tra naturã 9surgit.ut mala 9plexiõe.9positio
ne.apãtib9.solutõe 9tinuitatis.& aliis ꝑticula
riter declaratis.& maxĩe a praua epatis dispo
sitione:l3 enĩ oĩs ydropisis 9surgat ꝓpt pecca
tũ digestionis.& sequestratõis epatis.prĩcipali
us tñ & plus ledit in asclite s3a digestõ. In tym
panite uero prĩa. In yposarca uero ẽtia. Ga. sex
to de accidẽti cũ A. Est & mod9 generatioĩs
yposarce.qa cũ in ẽtia digestione mẽbra nutri
mẽtũ debeãt sibi incorporare.s3m triplicẽ opa
tõnẽ uirtutis nutritiue.appositõe3.s.adeptõnẽ
uel adherẽtiã.& unitõe3. defect9 accidit ĩ adhe
rẽtia. Quãuis enĩ iux ꝑtes ponat.nõ tñ sic
adheret ut illud qd dissolutũ fuit:ymo caro fã
tastica & rara squalida 9ficit. Ex qua etiã super
fluũ qd in ẽtia digestione expellit. ñ excutitur
ꝓpt ĩpfectã digestionẽ uirtutis nutritiue aut e
tiã duaꝝ digestionũ stomaci & epatis accidẽtiũ.
Et cũ ista ẽtia digestio sit ꝑ omne & peccet in
toto. Hinc mẽbra dicta sũt apparẽtia ĩtũescere
oĩa Mod9 quo aũt ydrops asclites 9surgit.&
quo aqua in locũ mediastinũ sypbac musculos
uẽtris cohopientis ex una ꝑte.& 3irbi & ĩtestĩo
rum ex altera.& dyaflãtis ex reliq̃ multiplex in
uenit. Eo q̃ natura multis modis a se expellere
supflua.& nociua oĩo. Aut ad loca minoris tĩõ
ris trãspotare.& maxĩe cũ est potẽs. Expellit e
nĩ sanĩẽ ꝑ meditulliũ etiã ossis affõꝝ quarta se
ptima.& ẽtio decĩaq̃rta. Vn9 quidẽ modoꝝ
est ꝓpt fissurã alicui9 meat9.aut mesaraycaru3
aut intestĩoꝝ. ꝓpt quã penetrat aquositas in
spaciũ ãndictũ.anteq̃ possit ad epar adduci.
Aut ꝓpt uesicas que fiunt in epate aqua reple
tas.qb9 qdem multiplicatis.diuti9 successiue
& ruptis.aqua effluit in locũ predictum. Que
multiplicãt intm̃.donec uenter illic oĩs replea
t aquositate. Et hec ẽ ĩtpretatio. Ga. affõꝝ. se
ptime. Quibuscũq̃ epar aqua repletum fuerit
in omẽtum erupit.his uẽter aqua repleẽt & mo

Sigonu Lesiaet

Modus Asclitis

riũt. Terti9 aũt qa cũ chilositas ad epar tra
cta deberet in eo ꝑfecte saguificari.remanẽs a
quosa serosa acuta uirtute debilitata.9tentiua
epatis expellitur a pẽnulis epatis additamẽtis
dictis.distillando ad locũ prefatũ. Aut quar
to q̃ epar sit tãti adhuc uigoris.ut huiõi aquo
sitatẽ mittat ꝑ uenas ad corporis nutrimẽtu3.
Indiscretiua tñ & indepuratiua ab hũiditate u
rinali. Quã qdẽ mẽbra retinere demũ abborrẽ
tia.remittũt itidẽ ꝑ eosdẽ meat9 ĩtro.donec re
currat in ep.cũ fiat 9flux9 & 9spiratio ꝑ eundẽ
etiã poꝝ in omne tpe drñti.naturaliũ ẽtio.
Est aũt & quĩt9 mod9.quẽ tetigerũt quidã anti
quoꝝ ĩsignes.ꝑ uiã suminis & umbilici. Sicut
enĩ dñt anatboĩste ab artaria magna sub reĩb9
ramificãt due artarie q̃ tẽdũt in uesicã.deiñ per
sumen seu pectinẽ ꝓtendũt in ũbilicũ. ꝑ quas
qdẽ mĩgit fet9 cũ nõdũ ẽ nat9.ac etiã ort9 si fi
at expressio.& cã nõ accidat unde adhuc mĩgat
ex ꝟga. Ceu ĩ iuuenescẽte carẽte genitalib9 ĩspe
xi.hinc enĩ mĩgebat. Que qdẽ uene & artarie ĩ
nõ natis puta aborsib9 manifeste appnt. Sed ĩ
9pletis ipsaꝝ extrema iam exiccata fuerũt.& ra
dices eaꝝ remãsere.prĩo prĩa. Quare s3o theori
ce.ab una quaq̃ duaꝝ ramuscul9 orit pũguntq̃
ambo in corp9 uesice. donec ad umbilicũ ꝓuẽi
ant.& hoc in corporib9 est ĩuenire fetuũ. In cõ
pletorũ aũt corporib9. ps que ad umbilicũ ten
dit remittit. Cum ergo aquositas hui9 ꝓpter
opilõnẽ & resistẽtiã expulsiõis ex partib9 aliis
expellit in uenas has.donec sursũ tendẽs. ꝓueĩ
at ad eoꝝ orificia.& nõ inueniat tũc meatũ ap
tũ ad umbilicũ dilatãt & aperiũt ualde pl9 q̃ fu
erũt etiã antea. Ex quib9 q̃dẽ tũc resudat in spa
ciũ uẽtris aquositas. A. cũ coll3 ẽtio. Quod ostẽ
dit eo.q̃ iam ydreoꝝ qdã emiserũt eã ꝑ umbili
cũ. Mod9 aũt quo tympania fit.aptus est iã
satis. Cũ enĩ ex praua & uẽtosa digestione stõa
ci & intestinoꝝ.succositas ꝑtisanalis trãsit per
meseraycas.& maxĩe cũ epar fuerit calidũ.resol
uit hãc ĩ uaporẽ fumosũ. Qui qdẽ ex poris haꝝ
ꝓtiũ raraꝝ.trãspirat ĩ spaciũ sepe dictũ. In quo
ꝓpter densitate3 ꝓietũ lateralit circũdantiũ po
test irresolubilit 9tineri. Velut aer uaporos9 in
testudine. Cassi9 uero felix ex quadã figura
dictionis admirabili ex aere fortassis accepta
inqt.ex ingẽti uẽtositate pulmonis ĩflatiua cõ
tingit tympanitẽ 9surgere. Huiõi quoq̃ mo
dus ydropũ 9tingit a minori frigido q̃ yposar
ca asclticũ3 aliq̃.o3 enĩ calorẽ adesse ut materia
frigida resoluat in uaporẽ fumosũ. Sed circa
predicta dubitare cõtingit qm̃ uidet ydrops e
gritudo coĩs ut febris.cũ dictũ sit ipsã apropri
ari epati uñcũq̃ ĩcipiat.& neq̃ fieri sine ipsius
iactura ut febris cordi.& maxĩe cũ scribat de ac
cidẽti sexto. Flegma si toti dominatur corpori

Modus Timpanie

Dubie

ypoſarcã facit ſi aũt uni m̃bro undimiã. Habꝫ igit mẽbꝝ detminatũ pr̃cipalit & ꝯſequẽt cor pus totũ. Coĩs igit morbꝯ. Dicendũ ꝙ lꝫ ha beat mẽbꝝ detmĩatũ nõ tñ diffũdit ꝑ totũ cor pus ut febris. qa nõ ꝑ oſſa cũ ſint dura extẽſio nẽ nõ ſubſtinẽtia & ita nõ uere apãri. dr̃a lxxxx ſexta cũ ydrops uideat idẽ ꝙ apã. Que autẽ tu mẽt ſũt ꝑtes apparẽtes muſculoſe. uñ dictũ per A. creſcere in ydropiſi aut mẽbra maĩfeſte oĩa quãtũ ad ypoſarcam uel loca uacua zcꝯ: quãtuꝫ ad reliquas duas ſpẽs. Sed qd de lepra. cum morbꝯ ponat coĩs. Dicendũ oſſa inficiunt ĩ lepra pamplꝯ. Propt ſꝫm uero ſciendũ ꝙ q dam poſuerũt ypoſarcã deteriorẽ. qd uidet q̃r to re. a. ydropũ due ſunt ſpẽs quaꝝ hec qdẽ y poſarca dicit. conans fieri ĩeffugabilis uel in ſepabilis & ĩcurabilis. Hic uero cũ ĩflationibꝯ Ga. quoq; corrigẽs ypocratẽ ait: nõ tñ ratiõe dixit hoc id ẽ conãs fieri ĩeffugabilis. Veriꝯ. n. dixiſſet ita ſcribẽs. Int̃ficit aũt mox yderꝯ cuꝫ factꝯ fuerit Quia ꝗo buiꝯ nũc opĩonẽ ñ ſꝫuo ſicut ſupficietenꝯ uidet ſonare. dico ypocratẽ & Ga. ꝑ ypoſarcã ĩtendiſſe. aut ĩflationẽ & cac hocimiaꝫ ꝑ omne corpꝯ interiꝯ & exteriꝯ. cũ ꝗ tutis ĩbecillitate adeo. ut frigiditate & opĩone ꝯtingat calidũ ĩnatũ ſuffocari mox & extingui.

Vel fortaſſis uerificat. & hoc cũ nõ ꝯpatõis r̃la obſeruet iuſte. puta ſi ypoſarca ꝯtingẽs ex apãte epatis. aut ex q̃cũq; maiori cã ꝯpet ad aſ clitẽ. aut tympanitẽ ꝯſurgẽtẽ ab yliis. lumbis uel a ſplene. & buiꝯ cã minori. Si aũt cãe accipiã tur uniformit cũ ſubiectoꝝ diſpoſitõibꝯ & qua litatibus ponã aſclitẽ primo deteriorẽ. & tym paniaꝫ ſꝫo. Quod etiã ĩnuit A. inqens. Et de y poſarca que ẽ mala ualde. Et illud ſꝫm ꝯſidera tiõeꝫ cãꝝ facientiũ cadere in ipſã. Garĩpetus uero aggregator paſſionarii uidet ponere dete riorẽ tympaniã. Inqt enĩ malignior ydrops oĩ bꝯ eſt tympanites. ſꝫa ypoſarca. tertia aſclites & q̃rta leucoflãtia ſed nõ maligna. Hãc quoq; ſẽtenciã uidet ſermones Aũ ſupficiales tertio. collꝫ. ꝑfiteri. Sed qd de hoc q̃rto oſtẽdet dicen doꝝ. Quod aũt buiꝯ poſitio ſtare non poſſit iuſta cõparabiliũ r̃la obſeruata. in ueritatis ap parebit poſitõe. Propt tertiũ qdẽ ſciendum ꝙ ĩtio q̃rtadecĩa. alia uia & ordo deterioritatis ponit. qui maxĩe uidet ueritati cõpari. Fert. n. ita alioꝝ etiã ad utrãq; ꝑtẽ cũ motiuis opĩones recitando. Sunt boĩes qdã. qbꝯ uidet ꝙ ypo ſarca ſit deterior aliis. qm̃ corruptio in ipã co municat epati. & omnibus uenis corporis & carni. ita ut deſtruatur plurimum digeſtionis t̃ tie. Et ex eis ſunt quibus uidetur ꝙ ipſa ſit leuior aliis. etiã ita ut ipſa ſit leuior tympaĩte

Deĩde ueritatẽ ſubdit. Veꝝ digniꝯ eſt ut ſit aſclites maligior illis oĩbꝯ. deĩde ypoſarca ſit aliq̃ q̃ ẽ leuior oĩbꝯ. & ſit d̃ ea alia que eſt ualde mala: & illud ſꝫm ꝯſideratiões cãꝝ facientiũ ca dere in ipſã. Quod idẽ ꝯprobat expimẽto Et ĩmanifeſta qdẽ diſpoſitõe & in plurimo. qd̃ ex pimẽtũ facit eſſe neceſſariũ. oꝫ ut ſit ſpẽs ypo ſarce leuiores. & nõ neceſſario. ut de eis ſit dete rior ſꝫm ꝙ eſt in illis reliqs. puta dico aſclite & tympanite. Sic igit tandẽ ſẽtencia buiꝯ exi ſtit. ꝙ aſclites ſit deterior. deĩde tympanites. deinde ypoſarca. ſeruato ſemꝑ & ſubaudito ca none ꝯpatiõis illeſo. In hanc quoq; ſẽtenciaꝫ ꝯcidit Aũ. ꝑfecte intellectꝯ. Inqt enĩ ꝙ qñ accĩt epati mala ꝯplexio calida paꝝ excedẽs. tũc mul ta acqrit amaritudo. Sed qñ augmẽtat hec ma la ꝯplexio ca. ita ꝙ egrediat a ſua forma natura li tũc erit opatio epatis opatio nõ naturalis. & ꝑueniet illa opatio ſolũ a calore in eo ꝙ eſt ta lis calor. & nõ in eo qd̃ eſt calor. Cũ igit buiõi calor inueniet ꝑtẽ aqueã in ipſã effumãdo. uẽ toſitatẽ inducet. & ꝑueniet ex hoc tympaniti ca ydropiſis aut ſĩle Quod ſi fuerit cã remo tiõis caloris naturalis. egritudo calida attribue tur illiꝯ remotio egritudĩ calide. & ſi fuerit fri gida attribuet frigide. Et ꝑpterea multũ labo rãt medici. ut bene dẽt cãꝫ iſtiꝯ ſpẽi. Eo ꝙ eque fit a calore ſicut a frigore. Et ideo hec ſpẽs dif ficilior eſt ceteris ad curãdũ. Si quis aũt hoc ſubtilit ꝑſcrutabit. ĩueniet eſſe dicta de aſclite & nõ de tympanite. ut ĩducebat ĩ argutis. Vult enĩ ꝙ aq̃ preexiſtẽte. ſi calidũ uigoret ſꝫm qd ex eo uẽtoſitas generet. Nichilominꝯ qa maxi ma ꝑs aquoſitatis manet. Aſclites eſt uerius q̃ tympania. hoc aũt indicat qd̃ dixit aut ſimile

Quod firmat. qa ſupra tetigerat modũ ꝑdu ctionis tympanie. qd̃ aꝫ nõ minꝯ ex eo. ꝙ ipſaꝫ dicit fieri ex caliditate ſicut ex frigiditate. cuꝫ dictũ ſit tympanitẽ nõ ſine calore ꝯfici. Videt enĩ aſclites ita ut materia & fũdamẽtũ tympa nitis. In uiatico qdẽ ſcribit ypoſarca facilis eſt ad curandũ. Cauſa ſue facilitatis materie ẽ bonitas. ac etiã dĩo ſup oĩa mẽbra corporis. V nũqd̃q; enĩ mẽbꝝ tãtã habet inde quãtitatẽ q̃n tum ſufferre põt. Quod aũt hic A. ordo ob ſeruãdꝯ eſt tanq̃ ueriꝯ. pret expientiã etiã rõni bus oſtendat. qa ydropiſis dicit ad ydor qd̃ eſt aqua. Nomẽ aũt qñ imponit rõnabilit impoſi tori eiꝯ dat ſignificato. Cuꝫ enĩ in aſclite ſola fit aqua nomẽ coẽ ydropiſis. ſ. ſibi ꝯuenit. tanq̃ primitꝯ & ampliꝯ ledenti. De rõne nãq; morbi eſt ſſꝫibilis leſio opationũ. Palin. illa ydropi ſis eſt deterior: que cũ deterioribꝯ eſt cauſis & accidẽtibꝯ. talis aũt eſt aſclites. pluries enĩ ipã ex apãte ꝯſurgit. Eſt & cũ febre & cũ ſiti uehem ti. & qd̃ peiꝯ eſt ſincopis. & ſubita ſuffocatio ꝑpt dyaſlãtis in ſurſũ tumorẽ coanguſtantem ſpũalia. Aut ſꝫm cõmẽtatorẽ ꝑpter uapores id

Ossa ĩ lepra ĩfiriuntur.

Aggregator

An Crisis diei. sit laudabilior q̃ noctis.

ptrãseũdo deueniẽtes in pulmones. Iuxta illud ueteris. Ydropicꝰ si tussim habeat despatus ẽ Seu ydropicis tussis supueniens malũ. qd̃ de asclite ponit Cõ. Eti. ea ut dictũ ꝯtigit principalit̃ ex peccato sze digõnis. cuiꝰ qdẽ opꝰ hũores generare. Sed peccatũ huiꝰ digõnis deteriꝰ est peccato prime digestiõis & tertie. Quod ostẽdit̃. qm̃ prima digestio corrigit̃. aut satis p szam emendat̃. cũ partis sit pricipalioris relatione digestionis aliorꝫ mẽbrorꝫ. nõ aũt sic per t̃tiam põt coaptari sza. cũ ipsa sit ĩ mẽbris plurimũ apparẽtibꝰ ĩ qbus ñ est basis & robur nature. sunt enĩ uilia respectu pricipaliũ. Amplꝰ materia asclitis liqda trãsit & puenit in unũ locum generans. cũ sit flegtica pre ceteris grauatiua. Materia uero yposarce minutiꝰ dissemĩatur p totũ. tympanie uero nõ guis cito rsolubilis. Adhuc. cũ aqua illa sit acuta serosa. magis efficit̃ talis. cũ a farmacis calidis agitat̃ & siccis. nõ enĩ sic põt resolui. & per poros euacuari. ut mat̃ia yposarce ad cutẽ magis undiq; accedẽs. Neq; ut tympanie subtilis resolubilis ualde. Asclites igit̃ est deter̃ior. deinde tympanites huic magis affinis. & postea minꝰ deterẽs yposarca Propt̃ quidẽ quartũ ad primũ dicẽdũ. q; nõ probas sed potiꝰ accusas. Destructa ẽ enĩ rõnabilit̃ huiꝰ opinio. Aut cãs yposarce. iiu ste ꝯpabit ad causas aliarꝫ ydropũ ut indicat A. Vel equocat̃ ut tactũ yposarticꝰ. Ad aliud dicendũ. q; lz yposartica sit deterior extensiue ñ tamẽ intensiue. Imo asclites sicut effimera ex tensiue deter̃ior ẽ sqnãtia aut freneſi uel solutõe ꝯtinuitatis alicuiꝰ grãdis. nõ tñ intensiue Aut hec rõ ut uisũ szm uiaticum. arguit magis oppositũ q̃ propositũ. Ad aliud dicendũ q; hoc uerũ esset. si tm̃ inter̃cideret peccatũ in tertia digestione sicut in sza. Non aũt tantũ cũ sit iã amotũ p digestionẽ szam. Et opata sit etiã ibi ꝓtus nutritiua opatiõe prima. Ad aliud dicendũ. q; materia yposarce lz sit magis distans a locis ad que attrahitur. tñ est minoris quãtitatis & aggregatiõis q̃ asclitis. Nõ enĩ sic aggrauat ut dictũ uirtutẽ. Et ideo põt fortior medicina sibi adhiberi. Põt etiã per poros ĩ euapatões meliꝰ educi. Ad szm q̃sitũ dicendũ. & primitus ad autoritatẽ Aũ. iam apparere qd de ipsa ꝯsiderãti censẽdũ. Ad aliud dicendũ. q; lz magis spũi nocumẽtũ eiꝰ assĩlet̃ q̃ aliarꝫ ydropũ. illud tam̃ est meliꝰ remediabile ppt̃ subiecti subtilitatez & raritatem. Sicut febris effimera. in spĩtibus fũdat̃ respectu febris hũoralis Ad aliud dicẽdũ. q; modꝰ expurgatiõis uẽtositatis istiꝰ ẽ mltiplex etiã. tũ euacuãdo materiam cãm eiꝰ ex q̃ euaporatiõe ꝯficit̃. tũ qa eo qd̃ resoluit̃ sui subtilitate ppter corporis poros. obedit etiã pp terea magis imprimẽti & dissoluẽti. Quare morbos uẽtositatis nõ sic uidemꝰ cõtinuari. sicut qui hũorꝫ. Ad argumẽtũ huiꝰ ptis opposite dicẽdũ. q; ueritatẽ ꝯcludit respectu asclitis nõ aũt yposarce. qm̃ lz obediat agenti in ipsaz ea tñ est aggregata. & multe quãtitatis relatõe materie yposarce. Est & in locis ppinqoribꝰ m̃bris nobilioribꝰ. magisq; ipsa infestãs. Ad t̃tiũ q̃sitũ dicẽdũ. q; autoritates & argumẽta oñdentes q; asclites sit deterior ꝯcedo. Ad q̃riũ inducta dicendũ priꝰ dictũ esse quartũ regĩs nõ simplicit̃ recipiendũ. Ad aliud dicendũ. q; Asclites nõ ꝯtingit pluries. eo q; adueniat cũ particulariũ pportione sẽp ueꝫ hoc euenit. quia a plurimis ꝯtingit causis q̃ alie Accidit nãq; a calore ut dictũ sicut a frigore. & a causis has plurimis ꝯntibꝰ. Ad aliud dicẽdum. q; licz sit huiõi medicina aquositatis eductiua. & sit ppe loca eductiõis. tñ materia est multe quãtitatis ꝓ tutẽ ualde aggrauãs. Ita q; medicina sibi pportionabilis uirtutẽ debilitat. & malã augm̃tat epatis ꝯplexõnẽ: nõ enĩ põt resolui p cutẽ ut que yposarce materia. & tympanitis ppter eiꝰ grossiciem. & resolutõi ĩobedientiã. Ad aliud dicẽdum q; illa cura est praua. & cũ desperatione. sicut etiã tradẽtes eam asserũt. Non enĩ fit nisi cũ alia mĩme prosũt remedia. Qua etiã facta siuirtꝰ nõ sit fortis nõ euadit aliqs. Virtute aũt forti meliꝰ est dieta & potione curari differẽtia clxxxxnona.

DIFFERENTIA. CIII.

Vod diei crisis sit laudabilior ea q̃ noctis ostendit̃. Quia in crisi fit expulsio materie ad ex̃. sed ĩ die materia mouetur de cẽtro ad circũferẽtiã ppt̃ motũ spũũ quã seqt̃. Aperiũt̃ etiã pori & ductꝰ in die calore ꝯtinẽtis & luce habẽtibꝰ mouere. in nocte uero ꝯtigit oppositũ. Ampliꝰ crisis est motꝰ. & motꝰ fit a calido. Sed in die uiget calor. In nocte uero frigꝰ. Rursꝰ si tpe illo quo aliqd solz residere & qetari. turbatio supueniat. magis nocet q̃ hora in qua solet uexari. cũ ꝯsuetudinẽ pmutare nociuũ sit szm Damascenũ & molestũ. licz natura nr̃a ꝯsueta est in plurimis hoĩm residere nocte & quietari. Quod dico ppt̃ habẽtes mulierꝫ copiã & ꝯsiliarii szo pnosticorꝫ. uñ Ga. sza affõrꝫ & Oribasiꝰ. Nobis p noctes ꝯsuetudo est dormire. & ideo in ipsis magis apparẽt picula Inter̃cisis enĩ sõnis a turbatiõe manifeste difficilis dignoscit̃ portatio. Et q̃rto sza. Signa nocturna diurnis sũt uehemẽtiora. Et causa huiꝰ est quoniã materia faciẽs egritudinẽ. auget accidẽtia & significatões cã sui motꝰ. In crisi nanq; t̃batio fit uehemẽs. ppter uirtutis & egĩtudĩs reluctamẽtũ Palĩ crisis fit ĩ deterioribꝰ poxcismis affõrꝫ q̃rta. crisiumq; t̃tio. hi autem fiunt ĩ die. ũde q̃rto prĩa. Febris diurna lõgior

Alditer cũ Tusse.

Pm. ur.m

Q; Crisis diurna sit laudabilior q̃ Nocturna.

2m.

3m.

Tzo. Pnos
Tgalz
Toribasiꝰ

4o.

2a. 4a.

Albumasar. Sol: tr uita uuutrauz auz luna:

Sol/de uirtutis uitalis origo centilogi fol. 80.

Homer.

Oppo.

Alex.

Crisis grec quid importet

Crisis duplex considerat.

Quid sit Crisis secm Ga. 10. theo.

Quot sint modi Crisis cont sumpte.

est & deterior nocturna. Adhuc cũ crisis sit
una de difficilioribꝫ actionibꝫ nature. illa hora
qua natura fortior erit. crisis fiet laudabilior:
hoc aũt est in die qa tũc luminare maiꝫ est sup
terrã. cuiꝫ potestas extat diurna. sed ipsũ cõfor
tat naturã. Est nanq; uita uiuẽtiũ cũ luna scd3
Albumasar maior post deũ: uñ uerbo centilo
quii lxxx. dixit ipsũ esse originẽ uirtutis uitalis
d quo plures exponũt sẕmonẽ Aristotelis ẕtii d
aĩa. dicẽtis ĩtellectũ talẽ fore in hoĩbꝫ. qualem
ducit in die pater uiroꝝq; de oꝝ. Hec tñ fuit O
meri de Ioue politicoꝝ prĩo. Crisis igit diur
na benignior nocturna. Oppositũ. qa crisis
melior est. cũ accidẽtia sint fortiora suomõ. Et
ideo dictũ bonas crises in uehemẽtioribꝫ fieri
poxismis. Sed accidentia fortiora ut ostẽsũ eue
niũt in nocte. uñ Alexãder ꝓpter qd nocte dolo
res ĩtendũt pamplꝫ Amplꝫ nocte cũ aer sit
frigidior q̃ in die. nõ resoluit calor neq; uirtus
dissoluit ut in die. Nam aer quãtũcũq; frigidus
in regionibꝫ habẕ resoluere. prĩo prĩa. Tũc itaq;
fortior erit uirtꝫ. que quãto uigorosior. tanto
crisis erit pfectior. Propt qd crisis noctur
na erit melior diurna. Propt primũ qdẽ sciẽ
dum. q; crisis grece ĩportat iudiciũ. hoc enĩ no
mẽ trãsũptũ est ad ea que medicine. Nam ꝓpri
um est ei qui iudicat iudicio ciuili ad mortem
Ceu enĩ cũ is iudicatꝫ mori ꝑturbat maxime.
Ita quis ydeotaꝝ ꝯspiciẽs. O q̃ timorosa signa
que apparẽt tpe crisis coactꝫ exclamauit. quod
de uita iudicat laborãtis. Non aũt qs medicoꝝ
ꝓpriũ sibi hoc nomẽ imposuit. prĩo creticorũ
& tertio de crisi. Vnde q̃rto sẕa. Crisis intẽ
tio est sepatio in locutõnibꝫ. i. in ciuilibꝫ q̃stio
nibꝫ: qñ enĩ datũ est iudiciũ. tũc cessat alteratio
& pugna. & unusq; sq; altẽãtiũ sua tendit uia
Crisis aũt ad medicinã trãslatꝫ multiplicit &
multa sortit noĩa. sicut aẕ in prĩcipio de crisi.
Duplicit aũt magis solet sumi ut ꝑ cõmotiõe
añcedẽte crisim. sicut cũ signa manifestant cre
tica. Et pro alteratõe subita fere ĩssẕata ꝓpriꝫ
crisis dicta. crisiũ apparẽs sẕo. Ceu iudicantis
sẽtentia celeriꝫ ꝓnũciata. q̃ motus creticꝫ seq̃t
materiei expulsiꝫ. crisis ĩproprie dictꝫ: Vñ affo
rismoꝝ sẕa. Crisis est acuta. i. uelox in morbo
reportatio. uel ad sanitatẽ uel ad mortẽ. De
cimo uero theorice Ga. ĩqt: q; crisis sit mutatio
uelox. que infirmo cũ accidẽtiũ fit difficultate
aut ad latꝫ sanitatis. aut ad latꝫ egritudĩs.
Crisis aũt modi sũt plures coĩus ea sũpta. q̃tu
or nanq; ponũt affoꝝ sẕa. & ẕtio ꝓnosticoꝝ. Eiꝫ
enĩ est quedã celerit ad salutem. Alia subita ad
mortẽ dissolutio dicta. Et alia paulatĩe ad mor
tem liq̃factio & ꝯsũptio noĩata. In ẕtio aũt cri
siũ due istis addũt ex his differre. ut q; aggregẽ
tur due res. & ꝯuertit ad salutẽ. unde theorice.

decĩo. hec est ĩmutatio q̃ semel fit in meliorem
habitudinẽ. & deĩceps paulatim morbꝫ ita mi
nuit: donec deficiat & corpꝫ sanet. ul qa aggre
gãt ĩea due res. & ꝯuertit ad mortẽ. Et est ĩmu
tatio semel facta in habitudinẽ prauã. qua deĩ
ceps uirtꝫ ĩminuit pacientis paulatĩ. donec ad
ĩteritũ pferat. Et que ultĩe crises due dicũt ꝯpo
site. Crisis tñ uerior est illa. que ꝯuertit ad salu
tem celerit uel ad mortẽ. Et ꝓpriissima q̃ mox
ꝯuertit ad salutẽ. Nam talis absolute dĩ crisis
Que aũt ad mortẽ ꝯfestĩ. nõ dicit simplicit cri
sis sed cũ detmĩatõe puta crisis mala. ẕtio d cri
si. uñ eiusdẽ sẕo. Solutões egritudinũ cũ certaĩe
magno. & acute reptabili maxĩe dicimus crises
noĩari. que in hũoribꝫ calidis existũt febriũ. Nã
crisis dĩ solũ in egritudine fore maĩali. In ĩma
teriali uero ut in effimera & ethica. nõ ẽ crisis
ꝓprie. lẕ Dyocles effimerã posuerit creticari.
qd satis abusiue est dictũ. pro q̃cũq; solutione e
gritudinũ. ita ut ethica dicat & omĩs quecũq; e
gritudo iudicari. Nam de rõne crisis ꝓprie est
ut solũ in acuta ĩtueuiat egritndĩe. De eẽntia
uero acute. ut sit ꝑiculosa & cito ĩminabilis. uñ
affoꝝ sẕa. Acute egritudĩes magne sũt & ꝑicu
lose. & ad statũ ꝓpantes cito. Effimera &. n.
q̃q̃ cito ĩminet. nõ tñ d se ꝑiculosa existit. Ethi
ca & si ꝑiculosa tardior tñ extat. Abinceps
quoq; sciendũ. q; de rõne crisis bone. q̃lis est q̃
septĩa aut q̃rtadecĩa iudicat die vi. uel. vii. sũt
ꝯditiones. una ut sit ꝯpleta ita ut nõ remaneat
ex egritudine reliqua. Scda certa. & est illa q̃ mĩ
me recidiuat. Tertia salua sic ut ĩ ipa ẽtboãta
nõ sit tĩorosa. Quarta manifesta ita q; eã eũo
añcedat manifesta. uel apparẽs subsidẽtia. Quĩ
ta ĩdicata talit ut eam aliqs dieꝝ precedat indi
catiuoꝝ. Sexta ut ꝯuertat ad bonũ. Septĩa ut ĩ
die fiat cretica laudabiliori. Que autẽ mala
noscit ex huiꝫ opposito. creticoꝝ prĩo He eti
am sex ꝯditiones his ꝓportõate tãgunt etiam
affõꝝ prĩa. Quaꝝ prĩa q; sit crisis ꝑ euacuatio
nem. nã laudadilior est illa q̃ fit ꝑ apã. Scda q̃
hu. eũat peccãtẽ. Tertia ut sẕm rectitudinẽ int
ueniat ꝑtis. Vnde fluxꝫ sãguĩs naris dextre lau
datur ĩ apãte epatis. & sĩstre spleĩs. Contrariũ
aũt uitupat. sẕo d crisi & sẕo ꝓnosticoꝝ. Quar
ta cũ corporis bona cõsistentia. Quĩta digõne
preeunti. Sexta ĩ die cretica. Ex dictis etiam
aẕ q; egritudinũ quedã ꝑ aliquã eductõem notã
qescũt materiei. Altera uero per resolutõem. si
ue dissolutõem aut digõem. Ceu egritudĩes cro
mice. ĩ qbus nulla attendit crisis. unde paulati
ne resolutõem suscipiũt. & ꝓprie que sole gu
bernant. ĩ qbus hebetatꝫ est oĩquaq; motus
Proprie uero creticabiles entes sũt duplices. q̃
dam nanq; ĩminãt euõne manifesta. ut fluxu sã
guĩs per nares. ul per mẽstrua. aut emorroydes

Crisis

9m

9m ꝓ. pnle

3 d Crisi

Diocles

Crisis abusiue

Nõ

.VII. Cõditiões Crisis bone.

pa.

.iia.

.iiia.

.iva.

.va.

.via. .vii.

An crisis diurna sit laudabilior q̃ nocturna .9

uel uomitu.aut ſputo ſiue ſeceſſu.aut urina uel ſudore .Alie aũt exitura apparente.& iſta qdẽ d̃ bilior eſt aliis . cũ nõ poſſit natura materiam a corpore ex toto educere.ſed in ꝑtes ignobilio res illas trãſducit eflagitãdo . uelut cũ Rex ĩbe cillis hoſtes expellit a metropoli ſede :ñ aũt ab eiꝯ ualet regno fugare oĩo. Reliqs uero criſiũ ut coĩt̃ eſt drẽ.melior eſt illa que fluxu ſan.fit nariũ Vnica nanq̃ eductõe totũ expellit nociuũ. deide que ſeceſſu.quia groſſiꝯ & ampliꝯ educit. Poſtea que uomitu .deinceps que urina .& ulti mo que ſudore.q̃rto ſꝛa.que fortaſſis in egritu dinibꝯ plurimũ laudat̃ colericis.& ꝓprie cũ ma teria extiterit extra uenas.Et iſte ſiqdem ſunt ulꝛes tociꝯ euacuatões.ꝑticulares uero directius que ab aliq̃ ꝑtiũ educũt . ceu lacrime lippa ſor des auriũ nariũ palati ſputũ emorroys & men ſtrua. Intelligo quoq̃ ꝑ bonitatẽ criſis illaꝛ que habet ꝯditões laudabiles añdictas.Et huiꝯ quidẽ nõ ſolum criſis ſigna.ueꝛ etiã cauſe. Quedã ꝟo tm̃ ſigna.ceu dolor capitis .diſnia . uehemẽs dolor oris ſtomaci .ypocũdrioꝛ tẽſio dol oroſa.uigilie uehemẽtes deſipiẽtie.uocis ca ſus.lacrime ĩuolũtarie ſine oculoꝛ leſione.La biũ inferiꝯ ꝯciſũ .Ante oculos apparẽtia nigra uel alteriꝯ coloris corruſcationes lãpades max ille aut naſꝯ mox rubificati . ꝑociſmi preoccu patio.& ſĩlia affõꝛ prĩa.cũ criſiũ & ꝓnoſticorũ ĩtiis . Dies ꝟo ẽ duplex Artificialis ꝯtinens exñtiã ſolis ſupra terrã . qui latio dicit̃ ſolis ſu pra eam.ſexto topicoꝛ.Et naturalis cõprehendẽs ſpaciũ.xxiiii.boraꝛ eqnoctialiũ.ĩ quo nox unit̃ cũ die.Et eſt reuolutio primi mobilis cũ tanta diſtantia.qua ſol ꝯtra motũ illiꝯ ſuo motu per currit in ꝛodiaco .de quo primo criſium . cum dico diem intelligo diem & noctem .Hic autem de die intelligitur artificiali . Noſce etiam q̃ dies artificiales & noctes uariant̃ .Sũt enĩ aliq̃ eqꝛuales.puta cũ ſol fuerit ĩ primo minuto ari etis & libre.q̃ ſigna appellãt̃ eqnoctialia Quod bis in anno ꝯtingit.ut circa mediũ marcii & ſe ptembris.Alĩ dies ſũt maxĩ.& noctes minime. ceu cũ ſol fuerit in prĩcipio cancri.& eꝯuerſo ĩ prĩcipio capricornii . que duo ſigna dicuntur tropica.i.ꝯuerſiua Cũq̃ ſol mouetur in clĩati bus nrĩs.a prĩcipio capricornii in caput cancri dies ꝯtinue augmẽtant̃. Ab inde uero ad caput eiuſdẽ capricorni eꝯtra.Sub linea uero equato ris nox diei ſemꝑ aꝛ equalis . Propt̃ ſꝛm ꝟo ſciendũ quoſdã dixiſſe.q̃ criſis ẽ duplex. una q dem in qua motꝯ fit de cẽtro ad circũferẽtias. ut in ſudore.& in tali melior eſt criſis diei q̃ no ctis.cũ aer ſit calidꝯ attrabẽs ad extra & poros aperiens Eſt & altera in qua motꝯ fit a circũ ferentiis ad centꝝ.ſicut ĩ uomitu & ſeceſſu.Et hec melior eſt in nocte q̃ in die . Sed hoc eſt

Fluxus ſanguiſ nariũ ẽ criſis laudabilior.

Dies duplex accipit.

2m pnte

praue dictũ.q̃a criſis debilior in bonitate fit ſu dore ut predictũ.Nũc aũt nichil qd̃ impfectũ ẽ eẽntialit̃ pre aliis ꝑficit̃.per aliqd̃ accidentale ſibi occurrẽs ſup illud qd̃ ſe ꝑfectũ.Talis autẽ eſt ſudor reſpectu fluxꝯ ſanguĩs nariũ.aut ſeceſ ſus.ꝓpt̃ qd̃ nõ poterit ꝑfici.neq̃ extolli ſuper predictas euacuationes ꝑ accidẽtale ſibi occur rens ex ꝑte diei .Neq̃ etiã oĩo uerũ. q̃ relique a ſudore fiãt euacuatões de cẽtro ad circũferẽtias

Propt̃ tertiũ quidẽ ſciendũ.q̃ tꝑis ſpacio ac ulit̃ ceteris equis criſis melior eſt noctis q̃ diei qd̃ oſtendit̃.Quia cũ uehemẽtiores fiant motꝯ egritudinũ.& eaꝝ accidẽtia criſis eſt perfectior Sed illud eſt in nocte. ꝓpt̃ uehemẽtiã occupatõ nis nature in digerẽdo materiã.ſꝛa q̃rti. Rur ſus uirtꝯ unita fortior eſt ſeipſa diſpſa.Quan do ergo uirtꝯ magis unit̃ melior fit criſis .qm̃ bona criſis reqrit fortitudinẽ uirtutis.dr̃ia cv. In nocte uero unitõe fortificat̃.ſedant̃ enĩ & qe ſcũt motꝯ diei criſim ꝑturbãtes diurnã.& for tificantes ꝑ ꝯtrariũ nocturnã. Spũs etiã ĩ no cte ꝯtrabũt̃ interiꝯ fugientes noctis tenebras & ut fortiores actiões reddãt̃ nature.Cum enĩ ea ĩtendit creticare celat & occultat ſe ĩ cẽtro ſuo ut corde quod comodiꝯ.ne ꝑturbata ſpũum di greſſione.ĩpediat̃ opari. Mouent̃ etiã ĩ nocte huĩditates magis naturã irritantes in pugnaꝛ. Quod etiã indicant plures criſes in nocte eſſe factas reſpectu quãtitatis tꝑis q̃ in die . Ad huc dicet̃ drã ſubſequẽti.criſim proprie lũe at tribui.Cõſũptio etiã egritudinũ que motu du cunt̃ ſolis.ꝓpt̃ reſolutionẽ paulatinã qetãtur ſed luna in nocte cũ ſit eiꝯ poteſtas.fortiꝯ opa tur ad criſim q̃ in die .Criſis ergo benignior fi et nocte q̃ die. Huiꝯ ſiqdeꝛ gr̃a dubitat̃ ꝓpter quid plures ſꝛm ꝓportõeꝛ tꝑis moriunt̃ nocte q̃ die cũ uideat̃ q̃riũ debere ꝯtĩgere qa ꝑſes mori unt̃ ex egritudĩbꝯ acutis & febribꝯ.que cũ cali de ſit & ſicce.noctis deberẽt frigiditatẽ & hũi ditatẽ ꝯtempare . Eſt nanq̃ frigida & humida & ſiq̃ea nõ mori inde .die uero exacui & abſide re ꝓpt̃ ſimbolũ ipſiꝯ ad illas.cũ dies calida ſit & ſicca. Dicendũ q̃ natura nocte laborat ma gis in digerẽdo morbi materiã q̃ ĩ die.occultãs ſe in centro ſui cũ calore naturali.Quod apꝛ ex dictis .Et materia faciens egritudinẽ auget ac cidentia ita ut egritudines ſi fuerĩt debiles hu mores.qui ipſam moti obſideant & circũuẽiãt taliter.ut nõ poſſit ſꝑgi & dilatari.cũ ſuo iſtru mẽto ob poꝝ obſtructionẽ ſicut ĩ die. Nam ut tactum natura magis amare ſtimulat̃ ĩ nocte . uñ q̃rto re.a.Noctes magis ſuꝑſignãt q̃ dies ea q̃ circa deſipiẽtiam. Ipſa nanq̃ tũc debilis .nõ potẽs irritatõem illam ſuppõtare.mox ĩſurgit ut reſiſtat illi.Et ita cadit ĩ pugna plerũq̃ .Et per hunc modũ poĩt̃ ĩtio criſiũ naturã ꝯfeſtim

3m pnte

Aspn. ā ſitus

Dum pp ad plures moriunt̃ nocte q̃ die...

moueri ad crisi sigis digonis mime preeutib9

Adhuc nox pportionat hyemi & dies estati. plures aut numero pportionabili obszuato egritudinu hyeme q̃ estate depereunt. pbleu. prima. Adhuc sol fons uite nocte occultatur in sui potestate no pmanes diurna. uerũ in eius fit detrimẽto. Ad rone ergo dicendũ. ꝙ maiꝯ fit nocumẽtũ eiꝯ qd acqrit rone quãtitatis humoꝝ suffocãtiũ & extinguẽtiũ calorẽ naturalez q̃ sit iuuamẽtũ qd suscipit ex ꝯtrarietate qualitatis noctis ad morbũ. Aut dicendũ sicut scribitur primo secunda. ꝙ cũ multa ab eq̃lita te acciderit egressio pportionalia & iproportõnalia nocẽt: ideo ꝙ uirtꝯ debilitat. no enĩ pot uirtꝯ debilis effectũ in ipsã opantiũ quãtũcũq; iuuatiuoꝝ tolerare. qd p amplioꝯ accidit nocte.

Propt quartũ uero Ad primũ dicẽdũ. ꝙ fortassis illa expulsio & poroꝝ apertio que adueit in die. magis arguit iudiciũ per sudorẽ. q̃ p alias euacuationes. Sudoris aut euacuatio ut simpliciter no laudat. Vel dicendũ ꝙ magis facit ad crisi fortitudo uirtutis que acqrit in nocte ut declaratũ. q̃ motꝯ spũum ad ex & poroꝝ. Ad sm dicẽdum similit. Motꝯ enĩ ille coadiuuans ꝯtinẽtis ad ex plus nocet q̃ prosit. eo ꝙ nature distrahit uigorẽ & actũ. Vel crisis ẽ motus no localis oio. sed magis alteratõis. ut apz crisiũ tertio. & frigiditas habet etiã alterare. lz caliditas magis. Ad aliud dicendũ. ꝙ si natura fuerit fortis. magis arguet oppositũ q̃ intentum. qm in crisi etiã laudabili oz accidẽtia satis fortia precedere tiorosa. ut natura totis uiribꝯ icitata ꝯtra materiã dispositã ualide isurgat. Non enĩ coronabit nisi qui certauerit legittime. Quod az. qa quãdo natura crises breuibꝯ pficit synthomatibꝯ. no adeo sũt huius sufficientes pfecte. Si aut natura fuerit ibecilt dictũ magis nocte mortẽ tũc aduẽtare. Ad aliud dicendũ. ꝙ illud febris pticulare qddã existit cuiꝯdã modi febris flegmatice. Aut ꝙ dtior ẽ ñ rone afflictõis. sed rone cãe. qa indicat in illa que diei fortior. si no cessauit die opãte putrefactiõis & motꝯ pocismi oppositũ Ad aliud dicendũ. ꝙ uirtꝯ naturalis & aialis plꝯ laborãt in crisi. q̃ uirtꝯ uitalis que luna. uigorãt una qdem per se magis ut naturalis. reliq̃ p accidẽs ut aialis. Qui aut nocte sub lune potestate no distrahit in ssz uũ & motuũ actꝯ: uel ꝙ hec ut sic ꝯuicit ratio. alia tamen nocte existũt crisi laudabili propriora.

DIFFERENTIA. CIIII.

Vod uigesima & deciaseptia dies sit magis cretica & idicatiua uicesima prima & uicesima q̃rta. ostendit p Y. & G ꝯtra dyoclem archigenẽ & astrologos in plerisq; locis. Amplioꝯ affoꝝ quarta & crisiũ ttio. Crisis euenit in deteriori egritudis hora pyodi hec aut est pocismꝯ. Non pauce uero egritudines faciũt pocismũ szm dies pares creticoꝝ tto. Vigesimꝯ enĩ est par dies. uigesimꝯ primꝯ sidem ipar Adhuc iperfectiori dieꝝ numero pfectior ꝯsurgit actꝯ. sed hoc est uigesimꝯ. cuz sit decenoꝝ. numerꝯ aut denariꝯ pfectꝯ existit pbleu. xv. unde Plato in eũ pausauit deueniẽs phisicoꝝ ttio. Rursꝯ luna regẽs inferiora secũdũ motũ eiꝯ & lumen. ex quo mensis sumi uidet. qui cois uocat impressiõis. eo ꝙ motꝯ lune fortificat naturã. maxie az egritudinũ distinctionem accipi. szm quã tres septimane in. xxx. diebꝯ. puta i xxix. diebꝯ & uicesiapria horaꝝ. & ñ in uicesioprio tminat. Quod firmat q̃rto secũda szm modꝯ cois impressiois egritudis dies ꝯputante. Propt quod deciaseptia erit in dicatiua. & uicesima cretica. & ñ deciaoctaua & uicesiaprima. Oppositũ huiꝯ sapiũt astrologi & medicoꝝ ut tactũ aliq. Vnde comẽ. centiloquii. Medicꝯ etiã ponit uicesimãprimã fore creticã. & no uicesimã. & decimãoctauã idicatiuã & no decimãseptimã. Quod similit apz ex ptholomeo idem. Itidẽ ysaac febriũ q̃rto autoritate epidica. Impes fortiores sunt paribus. Et sza quarti cũ additione ut plurimuz Impar aut est uicesimꝯ. Ampliꝯ quod ẽ eẽntialit huiꝯ magis est tale qd per accidẽs. Sed dies impar eẽntialit est cretica. par aut accidẽtalit szm ysaac ibidẽ. Rursꝯ. quãdo sil sup eundẽ diem ꝯcurrũt motꝯ materiei & motus lune. magis illa dies siplicꝯ reliqua erit cretica. hoc aut est uicesiãprĩa. eo ꝙ sicut magis dat spaciũ in materie prepatõe in ipsa q̃ i uicesia. quo ea idiget in creticatõe pfecta. Similit & luna i fie q̃rtaꝝ triũ recte deuenit i uicesiaprĩa. & ñ i uicesima. ppt quod cũ natura opet ꝯtra morbum sicut prudẽs accusator comẽ. cẽtiloquii. & hic eius aduersariũ accuset loco & tpe. quo caruerit auxiliationibꝯ. Ea qdem uicesiaprĩa die mouebitur. & no uicesima ad crisim. cũ auxiliis fulcita iptꝯ aduersariꝯ morbꝯ adiuuãtibꝯ sit priuatus. ppt quod deciaoctaua est indicatiua. & uicesiaprĩa cretica. & no deciaseptia & uicesima

Propt primũ uero sciendũ. ꝙ qd sit crisis & dies cretica. ostensũ dra priori Deiceps quoq; aduertendũ ꝙ crisis dupliciter uariat. uel a caua supiori. aut a causa iferiori. Primo qdem. aut a uirtute. szm enĩ ꝙ fuerit fortis uel debilis ul media uelocꝯ tardiꝯ. aut mediocrit mouebitur ad crisim. Vel ex pte distictõis materie. Videt enĩ ex duobꝯ maxie dependere Ex prepatõe qdem & iprepatõe materie ad motũ. Et ex motu supioꝝ. cũ ois latio inferior supioribꝯ lationibꝯ gubernet. Dispsito aut siue prepato & impreparato materie ad motum sicut & ipsa

An. xx̄. et. xviī. diēs sit mag̃ cretica et īdicatiū. q̄ xxī. et xviiī.)

Mōi q̄ crisis uariat ex pte cāe interioris.

poterit uariari. Ea nanq̃ aut rōne subē ꝯsidera tur. uel quātitatis. aut qualitatis siue situs. uel ex ꝑte ipsiꝰ motꝰ. Voco autē hic materiaꝫ imi tans medicoꝝ sermones. subām quādam ꝯposi tam qualitatū accidētaliū delatiōe. Sbām uero accidētia eadē qualificātē. que & ueriꝰ qualitas apellat̃ sꝫa. Huiꝰ aūt subā in quatuor maxīe sequestrat̃. nā eiꝰ alia est subtilis. alia grossa. a lia leuis. & alia grauis. alia uiscosa. alia frāgibi lis seu īcisibilis. alia rara. alia spissa siue ꝯpacta uel media. Si itaq̃ ꝯueniāt simul plura. aut oīa alteriꝰ ꝯbinatōis in unā ꝑtem. ceu colera. Est. n. subtilis leuis frāgibilis & rara. crisim cābūt ci to uēturā. Que ut sic magis ꝯsonabūt cū uicesi ma die q̄ cū uicesīaprīa. Si aūt ꝯtingat eꝰtra ut demū quo materia fuerit grossa grauis uisco sa & ꝯpacta. qualis est malicia crisis tardabit̃. que ut ita & ampliꝰ diei ꝯueniet uicesīeprime q̄ uicesīe. Quod si mediocriꝰ he ꝯcurrāt. ceu in sanguīe & flegmate. crises causabūt mediocrit̃ ꝓportionatas cū predictis. Si uero ꝯsideret̃ materia rōne quātitatis. tūc eiꝰ alia erit multa alia pauca. Multa quidē crisim tardare facit ꝑ se. Cum in multe materie digestione & uirtute forti & tpe īdigeat̃ q̄multo. per accidens tam īntdū euenit q̄ quātitate materie. uirtute stimu lata potēti crisī ātīcipare cogit Quod si ma teria ꝓpauca fuerit ītm̄. q̄ nature nocumētū ñ insurgat ab ipsa ssꝫibiliꝰ. eo q̄ nō moueat̃ nisi stimulata tardabit̃ crisis. Si aūt materia cuꝫ eiꝰ minoratōe sufficiens sit nocumentū afferre ssꝫibile. stimulata natura ad crisim. citius sata get pueīre. Et ita dies uicesima ampliꝰ crisi ac comoda. Ratione uero qualitatis diuersificat̃ matīa duplicit̃. aut ꝑ se uel ex accidenti. ꝑ se q̄deꝫ. q̄ñ materiaꝝ alia est calida & sicca. alia ca lida & hūida. zcꝫ Quā siq̄dē ca. fuerit & sic. ue lut colera citiꝰ irritabit stīulādo natāꝫ ad crisī cū motiuū calidū extet. uñ sꝫo de ge. aīaliū. Ca lidū bene motiuū. & siccitas sibi ꝯiūcta. eā acuē do caliorē reddꝫ. Est enī siccitas ut caloirs lima & exacuitio. Quod si materia frigida fuerit & sicca. frigiditate motiua ꝓhibēte. & siccitate inspissatōe q̄uante motꝰ ꝑtelabit̃ nature ī cri si. De mediis aūt materieꝝ qualitatibꝰ relī q̄t mediocrit̃ iudicādū. Proportiōabilit̃ etiā sic accidētalit̃ qualificat̃ materia. ex īfirmi eta te. sexu. ꝯsuetudine. tpe ac regione. Situ uero seu loco quarto diuersificata. & ipsa crisis itidē habet uariari. ut q̄ñ materia aut supficies ī lo cis locabit̃ calidis uel frigidis sub eisdē. sꝫm q̄ citiꝰ uel tardiꝰ materie in ipsis ꝯtente mouebū tur ad crisim. in ꝓnosticis. Aut enī in ꝑte dex̄ situabit̃. uel in sinistra. Quod siq̄dē ī dextra. ca liditate cordis ꝑtem irradiante magis ipsā. E patis etiā & fellis āminiculo. citiꝰ tmīabit̃ egri

Rōne Motꝰ

Ex pte Cāe Superioris crisis uariat

tudo diei uicesime iā facta ꝯsona. In ꝑte autē si nistra caliditate minorata. causis occurrētibus ex aduerso. tminꝰ ꝓtendet̃ egritudīs uicesīeprī me ꝓportionabilis effectꝰ Ratōe quidē motꝰ q̄a aut ꝯtinuꝰ uniformis sicut febres ꝯclusę. ꝯti nue ꝓportiōabiles. uel per dies īpares. aut ꝑes ꝯcitat̃. creticoꝝ ttio. Ex ꝑte uero cause supio ris uariat̃ crisis duplicit̃. Aut rōne hūoꝝ plane tis appropriate attributoꝝ. Vel planete cuius dā ut lune. cui ceteri planete suam dant dispo si tōeꝫ. cū hoc q̄ ipsa naturā hanc regit inferioreꝫ generabilē & corruptibilē. Fit nāq̃ ꝓpria cor pori ꝓpt̃ sīlem cū eo ꝓpatiōeꝫ. in centiloqo Primū aūt dictoꝝ adhuc seq̄strat̃ ī duo. humor enī duplicit̃ pōt in supiora corpm adduci Aut rōne qualitatis & subē Aut cuiusdā ꝓprietatis nobis satis ignote. a q̄ & humor motū ē sorti tus. Iuxta primū q̄dē modū dicēdū. melācoli am in sat̃nū deduci. & cū sit frigidꝰ & siccꝰ tar di motꝰ. melācolia sīlit̃ grossa frigida & sicca. tardiꝰ mouebit̃ ad crisim. Flegma aūt attri buit̃ lune. & ueneri modo quodā. sanguis autem Ioui. & colera marti principalit̃ ac soli. Et quia motus martis est quodāmodo inordīatꝰ & sub itus. ideo colera ad crisim celerit̃ mouebit̃. Quod si sāguis citiꝰ moueri uideat̃ ꝓportione motꝰ Iouis. Aut flegma respectu motꝰ lune tar diꝰ. hoc ex aliis sibi occurrit cāis dictis & dicen dis. Ratōne q̄dem ꝓprietatis occulte. quā ha bēt humores ad supiora est. q̄ colerica euētatio nem de ttio ī tertiū recipit diem. Melācolia ā quarto ī quartū. Flegma de die ī diē. Sāguis ꝟo fere ꝯtinue. dr̄a. lxxxviii. Quod & maxīe ꝓpter eiꝰ quātitatē & circa nature īteriora situatōem uidet̃ ꝯtīgere. Amplius ꝯsiderandū. q̄ sꝫm di uersitatē corpoꝝ supcelestiū. diuersificāt̃ crises Corpa aūt huiōi & maxīe planete ī q̄bꝰ & fixa aꝝ stellaꝝ uis recipit̃. q̄druplicit̃ possūt uariari uel cōpatōne ipsoꝝ ulr ad signa uel ad cardines mūdi. Aut ad epiciclos. uel ad ꝯiūctōes & aspe ctus. Nam si ꝯtīgat planetā fore ī signo mo bili. ostēdit naturā materia sibi facta obediēte citiꝰ ad crisī pertīgere. Si uero ī fixo ecōtrario In coī uero mediocrit̃ iudicandū. Ex ꝑte q̄dē cardinū. quoniā cū materia attributa fuerit pla nete orientali. cui etiā uis ibidē extiterit uirtu te planete disposita. citiꝰ suscipiet maturatio nem. Quod si planete occidētali secꝰ ꝯtinget. Similit̃ si septētprionali fuerit attributa. cuꝫ eiꝰ uigor super nos directiꝰ imprimat̃. uelociꝰ creticabit̃. q̄ si meridionali accomodet̃. ꝓpter ipsiꝰ ad ce nith capitū nr̄oꝝ distare. Tertio quidē rōne epicili planete diuersificat̃ materiei attributio. Quod eq̄dē sꝫm stationem directio nem & retrogradatōeꝫ ꝯtingit. Et nimirum si planeta fuerit directus. eo q̄ tunc motus eius

Rōne Sit

uelocitat.materiā ſibi ſignatā celerij incitabit ad criſim.Si uero retrograd9 e9tra.Quod ſi ſtationariū drñt.ſ3m ꝙ illa ſtatio erit ad directiōe3 uel ad retrogradatōe3. Variat etiā q̃rto materie motus ſ3m 9iūctōes & aſpect9 planetaꝝ.nā ſi 9tīgat lunā criſis tpe future .planete tardo frigido & infortunato applicari .q̃lis eſt ſaturnus accidet eam nō tardari.& diſtrictā fieri.niſi materiei qualitas egritudīs qualitate plaēte ſibi oppoſita 9tempet.ī centiloqo.& creticoꝝ tertio.Si uero planete 9iūgat calido motū uelocitanti uelut ſol & mars . materia egritudinis mobilior reddita.citi9 ptinget ad criſī. Reddit & mot9 materiei diuerſ9 etiā ppt aſpectu3 qui etiā q̃tuor ſūt.quadriptiti primo.trin9.ſextilis.oppoſitōis.& quart9 ut oſtendet dīa.clx octaua. Iſtoꝝ aūt aſpectuū . quidā ſūt 9fortātes naturā.alii uero morbū exterrētes.primi q dem ſūt trin9 maxīe.qui pfecte amicicie & beī uolētie ē aſpect9.& ſextilis etiā q̃q̃ ſit meīocris Cum enī his aſpectib9 luna locū aſpicit .& future criſis.& prīcipii egritudīs 9fortat natura tpe medio.ſicut pugiles ſufficient preroborati ad pugnā. Alteri uero aſpect9 duo ut oppoſitionis & quart9 rōne inimicitie pugne & 9trarietatis.& quart9 etiā mediocris habēt morbū extermīare.eoꝝ 9trarietate materiā exſupando in criſi bona.qualis utplurimū uiceſima ſeu uiceſīaprīa.ea3 ī euacuatōe3 deducēs.Hi aūt aſpect9 ſeruari illeſi nō ualēt.niſi & circuit9 lune ī 3odiaco obſeruet in9cuſſ9 .Quod maxīe attendū.cū etiā creticoꝝ tertio.ad criſim.Pl9 lune mot9 opet q̃ diſpoſitio materie.uel īdiſpoſitō eiuſdē. Hi etiā aſpect9 attēdunt ſ3m motu3 lune de pūcto ī pūctū in circulo.& nō lumīs ipſi9 ſuſceptōe3.l3 & illud poſſit īterueīre qñ3 Ex pte quoq planete cuiuſdā ut lune.qa opatō corpoꝝ ſupioꝝ ī iſta inferiora fit p motū & lucem.mot9 aūt quātū ad preſēs īuenit duplex . ſimplex uidelic3 & 9poſit9 . Qui etiā ſīplex triplex exiſtit.un9 qdē quo luna mouet ab uno pūcto 3odiaci & ad idē reuertit.qui mot9 mēſē conſtituit.dictū pagratōis ſeu pprie impreſſionis a Gal.Et hic qdē.xxvii.dieꝝ ſpatio.& octo fere īmīat boris Certi9 tñ ſeptē boris & tertia bore pte.Et iſte mot9 pprie ī Almageſti.curſ9 uocat longitudīs.q 9ſurgit ex eo.ꝙ centꝝ epicicli lune mouet omni die.xiii.ḡdib9.&.xiiii. minutis ſeu.xi. ppt motū gen3abar capitis & caude draconis oppoſitū ſup ecentrici deferentis ſupficiē . Eſt & ali9 mot9 ſīplex.qui a Ptholomeo dicit diuerſitatis curſ9 .& eſt quo luna mouet oī die.xiii ḡdib9 ipſi9 & minutis.Quiq dē mot9 uelocitat premiſſū.Et hoc quādo luna fuerit in oppoſito augis epicycli.ī loco.ſ.terre ppīqori. Tunc enī dicit uelox curſu ſeu cita Et mot9 ei9 eſt ab occidēte ī oriēs. Cū aūt fuerit ī pte ſupiori epicycli u3 in auge.mot9 tunc retardat predict9.& ſic curſu appellat tarda.in 9trariū alioꝝ quīq planetaꝝ.cū in his duobus epycloꝝ ſuoꝝ locis extiterīt.Et enī circa augē ueloces appellāt & directi .Circa ☽o oppoſitū tardi & retrogradi.In locis aūt inmediis ſtationarii pret ſolē.Ipſe nanq caret epiciclo.Et iō quādo iſti duo mot9 .ſ. longitudīs & diuerſitatis.9currāt in eandē ptem ab occidente ī oriēs in 9trariū u3 mot9 primi mot9 lune uelocitat ī tm̄.ꝙ circa.xv.ḡdus 3odiaci pambulat ī die naturali.ita ꝙ in ſex dieb9 unā q̃rtam pagrabit 3odiaci.Et ſ3m hoc luna ī ſex dieb9 mouebitur ad criſim bonā.Et ppter hoc 9tingit qñq criſim q̃rtadecīe diei & ī tredecīa laudabilit breuiari.aut ſeptīe ī ſexta . Si uero predicti duo mot9 ſibi in 9trariā diſſonāt ptem.u3 cū mot9 diuerſitatis fuerit in oppoſitū mot9 longitudinis ab oriente ī occidēs.9tīget id quod colligit de motu lune ab occidēte ī oriēs ī 3odiaco. minus.xii.ḡdib9 ī die repiri naturali .& ſ3m hoc accidet ꝙ luna cū octo dieb9 & aliqb9 boris unam pagrabit quadraꝝ.ita ꝙ criſis ſeptīe ī nonā laudabilit ptelabit diē .Et ſ3m hoc criſis 9tīg3 magis ī uiceſīaprīa q̃ ī.xx.die.Nō tñ priori e9tra eueīre ſigīficat .Subpoīta tñ diligēti bora uelocitatis lune.& tarditatis adīuicē 9trapoſite. Quōd ſi 9tīgat lunā mediocrit īueīri īter id qd eſt eſſe tardā.& uelocē curſu.Aut confractā ex ambob9.& hoc eſt cū.xiii.ḡdib9. cū q buſdā mīutis ī die tūc unā quadraꝝ circa ſeptē dies perābulabit.Et ita criſis 9tīg3 ī ſeptīa qd eſt dare q̃multū.ut hic apparēt ex Abraa3 Euenare calculatōeq mot9 lune. Quapropt Ga. & alios multos medicoꝝ motū hūc lune nō talit diſtinguētes ſed ſīplicit cōfūdētes tanq̃ uniformē ī eoꝝ criſibu9.pleꝝq errare 9tīgit.Qud forte is nōdū uidit.ut etiā a3 creticoꝝ ītio .Cū nōdū mot9 tpe ſuo fuiſſet pfecti īuenti . Et iō ei mīme īputandū. maxīe cū fuerit medic9 . Aſtrologus uero rar9 Poſterioribꝰ uero magis Eſt & tertij9 modus ſīpliciū iā dictoꝝ . q & coīs dicit a Ga. impreſſionis . eo ꝙ luna diſtās a ſole ſpatio tanto.ꝙ lumē ab ipſo receptū.pōt in hec īferiora uiuificando īprimere. & hic qdem mot9 ſic cōſtituit . Subtrahūt enī a menſe 9iūctōis q erat.xxix.dies cū dimidio tres dies ante ſolis cōiūctōem & poſt.quod tps maius exiſtit occultatōis & debilitatis lune luīe priuate.Illd aūt qd remauet ſūt.xxvi.dies cū medio Eſt aūt cōpoſit9 etiā triplex .un9 qdem cōpoſitus ex curſu longitudīs & diuerſitatis pretacte .cō differēte in mediis & cōcordante ī ultīo Ali9 ex hoc cōmixto toto.& aliqua ei9 pte . Et ē ſe cūdū ꝙ luna mouet de 9iūctōe ſolis.ad 9iūctōe3

Aſpectus et riddit motū criſi diuē ſuz et ſt quatuor.

Mot9 lune pl9 opat

Mēſ pagratōis

Mot9 9 poſit9

Luna qñ dr velox et qr.

itidē dictas.

An.xx^a. et xVn^a dies. sit mag Cretica et ūdcatua ꝗ xxi^a. p.xxviii^a.

itidē dictas ꝯiūctōis. Qui & numero.xxviiii die
rum naturaliū cū dimidio mēsurat. Et iste etiā
coī noīe mēsis dicit luāris. Quāuis sm calcula
tores dicat unū esse ex.xxx.diebꝯ.alterꝯ uero ex
xxix. solū facilioris causa ꝯputatōis. Et hic q
dem ꝯsurgit ex additōe duorꝯ dierꝯ & q̄tuor ho
rarꝯ. supra predictū mēsē in qbꝯ luna ꝓuenit ad
solem. Non enī eū inuenit ī loco ī quo ipsū re
liqt. sed fere ꝑ signū unn̄ iam ancessit. Et sm i
stum. mēsē lune nō distīguit aspectꝯ. nec egritu
dinū breuiū sm lunā currētiū prefigit tminus.
cū alicubi eandē ꝑtē zodiaci bis ī hoc mēse cir
cuire ꝯtīgat. Tertiꝯ aūt ꝯpositꝯ ē q sm fan
tasiam Ga. ex mēse ꝑagratōis siue ꝓprie īpres
sionis. & mēse coīs illatōis ꝯficit. Coniūgūtur
nanq̄ isti duo m̄ses inadīuicē. resultat qd ex eis
sūt. liii. dies. & .xx. hore huiꝯ quidē aggregatōis
medietas sūt. xxvi. dies & uigītidue hore. Et
hic mēsis medicinalis a Ga. appellatus existit.
Quē qdē in septīanas seq̄strauit. ꝯstituēs unāq̄
q̄ ex sex diebꝯ & decē & septē horis cū meia Me
dietatē septīane ex tribꝯ diebꝯ & octo horis cū
media. & q̄rta hore. diē qdē. xxiii. horis. & q̄rta
decīa ꝑte hore. Et sm hoc due septīane in. xiii
diebꝯ & undecī horis īueniūt tminari. Tres ue
ro in uigīti diebꝯ. & q̄tuor horis cū media. Hec
aūt fantasiatꝯ est Ga. ut ostēderet. q̄ tres septi
mane uigīti dierꝯ spacio. & nō. xxi. terminarē
tur oīo. Quod tamē precise nō potuit. & si la
borauerit plurimū īueīre. cū quatuor hore sm
eiꝯ ꝯputatōez ultra uicesimū excrescāt cū meīo
ita ut ī octaua die supsint. xviii. hore. & in
xii. xxvii. Propt sm uero sciendū. q̄ modus
dicendi Ga. iā tactꝯ uidelz cōpositō mēsis dicti
medicīalis. ex mēse coīs īpressiōis. & ꝓprie cō
stare nō pōt. cū iste mēsis diminutꝯ a uero lune
motu ꝑagtōis q ē potior cā ī crisi. Etiā sm eū
dez gdus aspectuum ītegros nō ꝯseruet. qbꝯ iu
dicat egritudo. Amplīꝯ. nec ulis methodus
existit. nez necessaria ī egritudībꝯ. que citra q̄r
tūdecimū tminat. cū tps nō repetatur ī eis.
Aut fortassis respōdebit id tm̄ q̄sitū adaptari
diebꝯ īdicatiuis & creticis. ultra q̄rtūdecimū ꝓ
tensis Rursꝯ multociēs ꝯtīgit. ymmo fere sē
per. q̄ in egritudīe citra uicesimūquītū tmīata
nō erit aliꝯ ullomō mēsis coīs īpressioīs & ꝓ
prie. Quod aūt plus Ga. angit. & eiꝯ ꝯpositi
onē frangit. est q̄ si aliqs ꝑ octo dies. q̄tuor uel
sex aut huiꝯ. ꝯtingat ante solis & lune coitum
egrotari & egritudo ꝓteleī in septimū & ultra
aut etiā in ꝯiūctōe īcipiat egrotare & ꝓtendat ī
ante. Tunc deficiente mēse coīs īpressionis.
in prīcipio & ī medio. mēsis medicinalis remāe
bit īꝯpositꝯ & uanꝯ. altero eiꝯ ꝯpetēte deficiē
te. ꝓpt quod erit dare tps. in quo egritudo mo
tu nō gubernat lune. Itidē uolēs Ga. ī finez

uigīti rōne tminare. cū huiōi mediabili ꝯfractī
one ꝑ q̄tuor horas cū media. trāsiuit in ea que
uicesīe prime diei. ultra sextā ꝑtē ꝯtinēt sz ibilē
ita ut crisis. xii. diei supsint. xxvii. hore Ad
huc dictū eiꝯ pōt calūniā suscipe. eo q̄ motꝯ ha
bere diuersitatis. uelocitatis uidlz & tarditatis
mīme dearticnlat. ꝓpter qd & si motꝯ iste ueri
tati uideat attīgere. fictitiꝯ tn̄ amplīꝯ q̄ princi
piorꝯ nature astrictꝯ rōne. Et maxīe cū uideatur
mēsē quendā coīs appellatū īpressionis. ab eo
fere gtis adīuenisse. & maxīe qa numero. xxvi.
dierꝯ cū dimidio tmīauit. ac si ꝑ luna tribꝯ die
bus sub radiis ꝓmaneat solis. cū tn̄ qn̄q̄ uideat
mane ante ortū solis. & in sero eiꝯdē diei ut no
uacula Alfagranꝯ. Quod etiā exptū. Est & a
liꝯ modꝯ dicendi. quē uidet defēdere A. q̄rto sza
Et hoc est ex mēse coīs impressiōis acceptꝯ. ꝯti
nēte. xxvi. dies cū dimidio ut dictū antea. Quē
qdem mōm intm approbat. q̄ addere parū ꝑ in
hoc sicut fecit sextꝯ dicat trāsgressionē existe
re. Aut ulr huiōi ꝯputatio & cause dierꝯ cretico
rum. assignatio est trāsgressio. qa medicū ex su
am artē ꝓducit. cū sit potiꝯ de ꝯsideratōe astro
logi cū naturali Sed nēpe ad hūc modū plura
& maiora īꝯuenientia secūt. q̄ ad dictū Ga. tum
qa aspectꝯ minꝯ seruat illesos. tū qm̄ tres sep
timane in. xix. diebꝯ & horis. xxi. tantū finient
& nō in uigīti diebus cōplete. Adhuc magis
qd multociēs erit dare egritudinē. q̄ nullo mo
tu lune seu mēse gubernabit lunari. ceu q̄ Ga. ī
ductū. Propt tertiū qdē sciendū. cū reuerētia
tamē q̄dam maiorꝯ potiꝯ. tertiū hūc modū di
cendi fore eligēdū. ut q̄ motus seu mēsis lune ī
pressionis ꝓprie. remaneat īcorruptꝯ sicut sen
tiūt astrologi. Quē qdē uidet etiā decīo theori
ce tenuisse. creticatōes ꝑ gdus aspectuū disting
uēs ꝑfectos. Sic enī hi ꝓmanēt illesi. Et coīs ha
bet tmīꝯ magis int uicesimā & uicesimāprimā
diē. cū tres septīane ita uicesīa die cū dimidia
finiāt. Qui tmīꝯ ꝓ ꝑte eiꝯ extrema magis ꝯue
nit crisi. que est cōmotio precedēs. Quod az
qm̄ neq̄ oz in his tmīatōibus ꝑfidiosius īsiste
re. ut q̄ sēp ad ꝯplemētū motꝯ lune statī crisis
cōsequat. pōt nanq̄ ancedere & postponi. prop
ter dispositōem & īdispositōez materiei ad mo
tum antedictū. & potissime in egritudībus q̄rū
motus ultra. xiiii. dies tardꝯ efficit. Et ideo
īuenio Ypocratē prīo epidīarū. non tminātē ta
les egritudīes detmīatōe precisa. lz lata utpote
cū hac prepositiōe circa. que tpis latitudinē &
indetminatōez importat. Dicit. n. circa. xx. cir
ca. xxxiiii. circa. xl. zcꝯ. lōq̄ ꝯtingit q̄ huiōi egri
tudines que ꝓlongāt. nō solū spatio. xii horarꝯ
aut septē cū dimidia. in qbꝯ uidet esse discobe
rētia mēsis medicinalis & īpressionis. ttie certe
ymmo multociēs duobus & tbus diebus crisis

Mēs lunaris

Mēs Medicinalis

2^m pnle

3^m pnle

Ad modū ꝯputatōis .z^a. 4^a. A.

Cōn. A

cõtinuat̃.creticoꝝ primo.& q̃rto ſꝛa. & maxiẽ ultra.xl. cum ſolutõ egritudinũ ſicut G.aſſꝛit cũ Archigene.fiat magis ꝑ digeſtiõeꝫ & reſolutõem paulatĩ. q̃ ꝑ digeſtionẽ & euacuatõem ſubitã. Et ꝯfirmat̃.qm̃ aſpectꝯ creticãs latitudinẽ habet grãdẽ.tantã nanq̃ quot ſũt gradꝯ lucis.ſeu quãtitatis orbis planete.Quod & uſius eſt dicere ꝑ ſeptẽ ḡdꝯ fit añ.totidẽq̃ retro. puta planeta ens ĩ primo minutoꝝ arietis directe aſpectu oppoſito.aſpicit illũ q fuerit ĩ libra tottidẽ minuto.Cum latitudĩe uero ente ĩ xxiii.uirgis ḡdu.ac ĩ ſeptĩo libre. Neq̃ etiã cũ adẽ aſpectꝯ effectꝯ mox occurrit.Immo aptitudinẽ oꝫ obſeruare materie ut dicet̃. Rurſus ad hũc motũ nõ ſequit̃ motꝯ.aut mẽſis lunaris ĩterſectꝯ tp̃e.ſicut in aliis ſeq̃bat̃ modis.cum hic uerꝯ ſit & uniformis lune motꝯ ꝓpetuꝯ Quod ſi huic qs obuiauerit.d.q̃ criſis nõ ꝯtingit ĩ.xl.ueꝝ in.xli.iã apparuit qd dicẽdũ.quoniã cũ talis criſis ꝓlonget̃.& ſi natura iã ſẽtiẽs bñficiũ lune ad finẽ quarte ꝑtingẽtis.& motu ſtimulata materie.que pari magis mouet̃ die circa q̃dragеſimã cõmotõeꝫ cretica incipiat ãtecedentẽ.Criſi tñ ꝑficiet magis euacuatiuã ĩ.xli. q̃ nomẽ & ſpẽm impoſuit t̃miatõi In egritudinibꝯ aũt que ulteriꝯ ꝓtendũt̃.qa criſes & ſi ĩ ꝓyodis iſtis uſibus ypocratis uideãt̃ incipe.tũ ꝓpter motũ materiei ꝯcluſũ parẽ uel ĩparẽ.tũ ꝓpt̃ bebetatõem lumĩs lune in ꝯbuſtionibꝯ.nichilomĩꝯ ꝑfectas criſes ſeu reſolutões ſiue mẽrũ paulatinas digõnes ĩ finibꝯ recipiẽt. ſꝛm aſpectũ lune q̃rtaꝝ. Quod ꝓpendẽs.Y.in epidĩa.ꝓyodꝯ etiam neglexit uſes qd̃ apꝛ.cuꝛ poſt lxxx.dieꝝ creticũ ꝓnũciauerit.cxx.& nõ.c. Eſt etiã in his ut tactũ motꝯ obſeruandꝯ materie. qm̃ cuiꝯ fuit motꝯ ꝑ t̃tiũ ut colere.eiꝯ criſim & indicatiuã magis reddet ꝓportiõalẽ.xxi.diei &.xviii.Cuiꝯ aũt motꝯ fuerit materie ꝓportõnalis ĩꝯcluſe.ſicut apꝛ in ꝯcluſis.& in materiebus q̃ mouet̃ in paribꝯ.criſis uidebit̃ plꝯ a.xx q̃ a.xxi.depẽdere. Adhuc criſis triplex.ut comotio.añceſſio.alteratio ſubita fere iſſꝛata.& euacuatõ manifeſta.dĩa.c.iii.differẽtibꝯ horis occurrit.Et ideo qa motꝯ materieꝝ ſũt diuerſi & qm̃ modica diſtãtia ĩt̃ uiceſimũ & uiceſimũ primũ.cũ.xii.horas ĩ q̃bꝯ lũa tres q̃rtas ꝓagrat int̃uenit.Et qa neq̃ medicinales t̃mini.nꝫ etiã naturales ꝓpt̃ ĩdet̃minatõeꝫ materiei & eiꝯ uagitatẽ.poſſũt ĩueniri preciſi.ymmo oꝫ ut quis cũ latitudine dicat ſexto.de re.ſa.optima ꝯpoſitiõe & bona habitudine. Et firmat̃. qm̃ diligentiſſĩa ſubtilitas ĩportuna.febriũ ſꝛo.Eti ĩ medicina precipue cũ prebonoret qd̃ aꝫ q̃max ime:nõ oꝫ in amplꝯ circa huiꝯ q̃ſitũ ſolicitari in tãtũ:cũ t̃minꝯ creticꝯ.xx.&.xxi. diei cretica tõis ſit idẽ.ſi ĩtelligat̃ iuſte.uñ collꝫ.q̃rto.Scias q̃ q̃uis iſti dies uerificent̃ in criſi.neceſſitatẽ ñ habẽt.ſed ueritatẽ ſꝛm plus.Quia Raſis dicit q̃ exptus eſt ĩ infirmaria relepſo in pluribꝯ decẽmiliũ ĩ multis uerificati ſũt dies ab ypocrate.Galieõq̃ laudati.Et in multis uirtutẽ liberatiõis dies habuerũt reprobati. Neq̃ Ga.tandem hic proteruit.ut extimãt q̃ multi.uñ ꝓnoſticoꝝ t̃tio.Criſis accidit in.xx. plus ualde & certiꝯ.Et creticoꝝ ſꝛo.Inueĩt̃ ſeptimꝯ ſꝛm plurimũ ꝓportiõalis die.xx.ꝓportõe quarti ad ſeptimũ.& ũdecimi ad.xiiii.& ſꝛm decimũoctauũ uiceſĩoprĩo.uñ illo t̃tio.lꝫ fiat criſis ĩ uiceſĩa & uiceſĩaprĩa die.fit tñ in uiceſĩa plus. Et q̃rto ſꝛa.decimꝯ & ſeptimꝯ iterũ indicat ĩ uiceſima & uiceſĩaprĩa. Et decimꝯoctauꝯ ĩdicat ĩ uiceſĩaprĩa.Non igit̃ oĩfariã uiceſĩaprima reſpuit̃.neq̃ decimaoctaua.& ideo medico ñ expedit amplius ſub claĩde cancellatis digitis in dieꝝ naturaliũ fractiõibꝯ inſiſtere. Propt̃ quartũ qdem Ad primũ qd dicendũ apparuit. Ad aliud dicendũ.q̃ in uiceſima & uiceſimaprĩa põt criſis fieri ſꝛo modo ut declatũ.ſꝛm q̃ egritudo erit ꝯcluſa.uel currẽs ꝑ dieꝝ pariũ afflictõeꝫ aut impariũ. Ad aliud qd dicendũ oſtenſum dĩa.xlix.Numerꝯ enĩ ꝑfectꝯ dicit̃ multifariam neq̃ qd̃ ꝑfectũ ſimplicit̃ huic ꝯcludẽdũ eſſe ꝑfectũ. Ad aliud quidẽ dicendũ ex A.uiſũ ẽ deteſtatiõe. Quantũ uero q̃ alteriꝯ ꝑtis ꝯuicant prearguta ex his apparere põt apte. Quid aũt ad yſaac dicẽdũ dĩa uidebit̃ ꝯnti.

Ad ꝑm. et 2m. arm.

Ad 3m.

Opp.m

Ad 4m.

DIFFERENTIA. C.V.

Vod criſis.xiiii.diei ſit fortior ea q̃ ſeptime.uidet̃ ꝑ yſaac quarto febrium. dicentẽ decimãquartã oĩbꝯ diebꝯ creticis.& quartã oĩbꝯ diebꝯ nũciatiuis dixerũt eſſe meliorẽ Itidẽ q̃rto ſꝛa.xiiii.ẽ dies fortis ualde Et de fortitudine ipſiꝯ eſt q̃ nõ ĩuenit̃ dies.cui nõ ꝓportionet̃ q̃rtusdecĩꝯ.qui ſit ultimꝯ ĩ fortitudĩe in iudiciis criſis.& ſalute ipſiꝯ.nedũ a cõplemẽto eiꝯ. Adhuc ibidẽ ſcd̃m plurimũ parociſmus ſeptimus declinat a quartodecĩo parũꝑ.Cum aũt pociſmꝯ declinat.criſes nõ fiunt adeo fortes.quia ipſe in uehemẽtioribꝯ accidũt pociſmis.dĩa priori.& in ſermonibꝯ iudicatiuis uniuerſis. Ampliꝯ cũ actꝯ actiuorũ ſint ĩ patiẽtie & diſpoſito.tũc erit fortior actõ qñ materia erit magis diſpoſita.hoc aũt euenit in q̃rtadecĩa.cũ tp̃s ĩterceſſerit longũ a principio uſq̃ ad criſim.qd̃ neceſſariũ eſt in qualibꝫ actione & materiei diſpoſitiõe.ſcd̃o de cauſa. Eti.cum indicatio ſit ſignũ preuium ad criſi fortioris ĩdicatĩe.fortior debet eſſe cretica.Sꝫ fortior ĩdicatio eſt decĩequarte q̃ ſeptĩe. qa decimaquarta ĩdicat̃ ſeptĩa.Yſaac febriũ quarto

p.m arm.

2m

3m

4m

Quod demõſtrat̃ quoniã tãtũ debet eſſe ſpacii a radicatiua uſq̃ ad indicatiuam.q̃ntũ fuit

Vp. Inepidia

Cauſ. tp.
dia poni

An Crisis .xuii. sit fortior ea q̃ septẽ diei.

a pricipio egritudis usq; ad ipsi9 mediũ .Medi
ans ⁊o est septia.decieq̃rte nõ aũt undecia .cũ
deciaq̃rta sit ꝓpinqor q̃ morbi pricipio.septia
uero fortior est q̃rta.cũ materia sit tũc magis
mobilis.Sitq; luna iã ĩ quadre sze initio.& non
in medio prie.uelut in q̃rta euenit die Rursi9
illud est forti9.qd̃ in plura põt eo qd̃ in paucio
ra.dies aut deciaq̃rta in plura põt.q̃ plurimas
enĩ creticat egritudies.cũ ipsa ꝓnũciet absolu
te cretica. In ea etiã plures materie 9ueniũt iu
dicature. Palĩ.egritudies acute mouent lune
motu.sicut cronice solis motu.creticoꝝ tertio.
& centiloqo.Sed ĩ die deciaq̃rta cũ luna duas p
trãsiuerit quadras ĩ aspectu fit oppositõis a lo
co in quo in morbi fuerat exordio.hic aũt aspe
ctus pfecte ponit inimicicie & pugne.In septia
aũt cũ solũ unã quadrã pambulauerit.in aspec
tũ deuenit q̃tnũ inimicicie & 9trarietatis medi
ocris solũ.Vbi aũt fortior pugna.ĩmensior ex
spectat uictoria Itidẽ.aut ẽ fortior septi9 deci
moq̃rto.qa ꝓpinqor pricipio egritudis . & sic
uicesim9 septim9 eet fortior tricesimoq̃rto &
tricesim9 quart9 q̃dragesimo.qd̃ nõ dicit.ut rõ-
ne aspect9 lune quod ostẽsũ cõtingere. Itaq;
deciequarte crisis uigorosior ea q̃ septie. Hu
ius aũt oppositũ coit seruat . Quod etiã rõe
mõstrat.qm̃ afforism oꝝ q̃rta.Que in paribus
iudicant dieb9. discricta sũt & amica 9uersioni.
septim9 aũt est ĩpar.decim9 quart9 uero par.
Itidẽ dictũ est crisim fieri in uehemẽtõri pocis
mo .sed in septia is uehemẽtior intuenit q̃ ĩ de
cimaq̃rta.qa impares fortiores sũt parib9.dra
priori:uñ quarto re.a.Oz maxie numerꝰ ĩparez
uereri.qa hi dies repẽtes faciũt laborãtes.Qua
re tertio creticoꝝ . Crisis fit plurimũ in acutis
egritudib9 ĩ imparib9.in cronicis aũt ĩ parib9 .
Amplio.crisis accidit maxie decursu lune p
signa.Cui9 actio grãdis est ĩ crisi .In septia ⁊o
9trarietas iteruenit oĩna.cũ luna ut dictũ puei
at ad pricipiũ sequẽtis quadre.ubi ĩ duab9 qua
litatib9 repit oppositio.Sicut si ea fuerit ĩ pri
cipio arietis calidi & sicci.cũ morb9 iniciauit.
Quãdo qdẽ ad finẽ pueniet septie diei.ad cãcri
frigidi & hu.cucurrit exordiũ.In tmino autem
.x.q̃rte pueniet ad libram calidã & hu.9cordantẽ
cũ ariete in qualitate actiua.ut caliditate. Se
ptim9 igit fortior in creticando deciqquarto.
Propt primũ uero sciendũ.q; quid sit crisis.
Quidq; dies.& qd dies cretica.driis ostensũ im
mediate precedẽtib9. Propt szm qdẽ sciẽdũ
quosdã dixisse crisim septie fore fortiorẽ.Eo q;
in ipsa tmiat ttiana.q̃ fortẽ recipit creticatio
nẽ.ꝓpt motũ ipsi9 uehemẽtẽ.Et qa ĩ septia fit
fortior pocism9 . Alie uero materie siplices &
comixte.fortiores faciũt crisim in deciaquarta.
Sed suspect9 & ĩarticulat9 reddit hic sermo

qm̃ ttiana itpolata ut illa que uera nũcupatur
ttiana.crisim facit in deciaq̃rta.& nõ in septia
Vnde Y.ttiana uera in septẽ pyodis iudicatur
longissia.septẽ aũt piodi.xiiii.ĩducũt dies . Eo
q; quãtũ 9tinua agit in una die . tm̃ intpolata ĩ
uno pyodo. Adhuc febres sanguinee q̃rũ cri
sis est uehemẽs.in septia tminãt nõ pax Rur
sus au.simplicit ꝓferũt septimã esse fortiorez
in crisi deciaq̃rta. Quidã uero ꝓtulerũt deci
mãquartã fortiorẽ.eo q; luna aspectu 9spicitur
opposito loco inicii morbi Sed qd d̃ hoc ap
parebit ex dicendis. Propt ttiũ uero sciẽdũ
primo q; crisis septie fortior est illa q̃ decime
quarte. Et deinceps uarietas attẽdat dierum
creticoꝝ. Propt primũ buiꝰ sciẽdũ. q; p for
tiorẽ crisi duo possum9 intelligere.ut crisi sepi
us emergentẽ in tali die.ut illud dicat fortius.
quod in plura põt .& sic fortassis crisis decie
quarte fortior existit crisi septie.cũ pluries oc
currat in ea.& maxie in regioib9 frigidioribꝰ
tẽpata.& in corporib9 ociosis fruẽtibus copio
se alimẽto.qualia sũt hodie corpa plurĩa.Nata
lia enĩ cũ arte pulmẽtaria delectãtõez machinã
te ꝛa.tpe nõ sufficiũt presẽti. Eti.deciaquarta
est tps utcũq; mediũ in quo 9cidũt materie ca
lide cũ frigidis .Hunc tñ ĩtellectũ accepto ñ mt
tum. Sed ꝓpri9 crisis dicet fortior. eo q; cõ
ditiões sex predicte pfecte crisis.uerio & cõple
tio repiant in ipsa.q̃ ĩ reliqua aliaꝝ.uñ cretico
rũ prio.Vidim9 in septia fieri crisi multociẽs.
& fuit cũ hoc 9pleta.certa.salua.manifesta.indi
cata.& ad benignũ mutata . Et post quedã sub
dit.Ideo dixi q; precedẽs omnes dies est septi9
Et nõ significo .qa ipse sit dies ãtecedẽs in nu
mero.neq; in 9secutõe ordis diex . Verũ signifi
co .quia ipse est ãcedẽs in ⁊tute & nobilitate
qm̃ in ipso 9sumũt egritudines 9sũptõe pfecta.
certa.laudabili.salua.manifesta.ĩdicata .Et etiã
in sexta 9sumunt egritudines sed nõ sicut ĩ se
ptia.qm̃ hic assilat Regi indultori eis quos uĩ
cit.sexta uero tyrãno g̃tulanti ĩ effusiõe sãguis.
Huiꝰ etiã prelatõis septime recordat ĩ szo
ita .Fortior diex crisis est septima .& ipsi9 ĩdi
catiua est quarta. Amplio Almansor decimo
septim9 dies oĩb9 dieb9 creticis sua malicia &
bonitate supior existit .q fere diei sexto g̃rio ẽ.
decim9 quart9 aũt dies cretic9 est.& ẽ a septio
s39.uñ theorice decio . Omnib9 preferẽdus est
dies septim9.& post ipsũ decim9 quart9. Ad
huc ysaac quarto febriũ.Laudabiliores ac certi
ores dieuz dicim9 esse septimũ & decimũq̃rtũ
A.uero.Dies septi9 est dies fortis ualde.& ĩ
dicat ipsũ quart9 . Et lz ut septi9 ponat ĩ prio
ordie superiori. Rursi9 monstrat rõne.qa cri
sis illa fortior.ĩ qua pfecti9 repiunt ea que ad
fortitudinẽ crisis expetunt.Hec aũt ẽ septima

quod ostendit. Quoniã ĩ ipsa est fortior ut co
mũit drẽ uirtꝰ. cũ nõ morbi mora sic ut ĩ decĩa
q̃rta iaceat fatigata. Materia etiã q̃ in septima
mouet est maior calidior acutior & mobilior.
Et dies septĩꝰ ꝓpinqor exordio egritudĩs q̃ de
cimꝰq̃rtꝰ. Quanto enĩ plꝰ crises ꝓtendũt a prĩ
cipio egritudĩs. q̃ decĩꝰquartꝰ debilitant ãpli
us ut in longa. ceu ostẽsũ ut fiãt crises ꝓtensi
one. uñ quarto sꝛa. Quanto magis ꝓtendit. tã
to debilitat iudiciũ. Est & ĩpressio lune tũc for
tior. qa in signis duabꝰ fit qualitatibꝰ ut tac
tũ multociẽs sibi oppositis. Aut si unis so
lum ẽ sẽp ĩ actiuis fortioribꝰ exñtibꝰ passiuis
oppositõ. ut aries cancro opponit in duabus q̃
litatibꝰ. Thaurꝰ leoni in actiuis. Gemĩ uirgĩ
ĩ utrisq̃. Cum aũt luna ẽ ĩ prĩcipio quadre ttie
sicut in fine diei decĩeq̃rte. nõ est oppositio sig
noꝝ. nisi ĩ unis qualitatibꝰ puta in passiuis. ut
aries libre tm̃ ĩ sicco ꝗriat & huĩdo. cũ sit ãbo
calidi. Taurꝰ sĩlit scorpioni oppoĩt in passĩs.
gueniẽs in actiuis. Vterq̃ enĩ frigidꝰ. & sĩlit ge
mini cũ sagittario. Et in reliquis eodẽmodo
Est etiã ĩ septima aspectꝰ quatnꝰ qui medie ĩi
micicie & ꝗrarietatis existit. Sed ĩ decĩaquarta
est aspectꝰ oppositõis fortior reputatꝰ quarto
cũ sit pfecte inimicicie & oppugnatõis. ũde ut
sic fortior eẽt crisis decĩequarte. illa q̃ septime
Sed signoꝝ ꝗrietas que ĩuenit in septĩa. nõ aũt
sic in decĩaquarta ꝗiũcta cũ aspectu q̃rto fortas
sis. uĩcit aspectũ oppositõis. pret alia ex parte
nature pticularis. & materie ꝗsiderata. hec aũt
sũt que crisim fortificãt ĩ q̃ ꝗcidũt die. Rur
sus illa est fortior crisis. que uehemẽtiꝰ & plu
riũ materieꝝ tmĩat & ꝗcidat egritudĩs. appns
iam ex dictis. huiõi aũt est septimꝰ. nã febres t
tiane ꝗtinue ac causones ĩ ipso tminãt. cũ tũc
exacuat motꝰ. nõ aũt in decĩaquarta. Sĩliter
plurie intpolataꝝ sepius qescũt in quatuor po
cismis. qui ĩ diem ꝗcurrũt septimã. Febris eti
am sãguinea cuiꝰ subtile ꝗuertit in coleraꝛ. &
grossũ in melancoliã. dĩa. lxxxix. mouebit in se
ptimo. cũ per ttiũ exagitet colera. Quartana e
tiã exagitat in septimo. nõ aũt in decĩoquarto
sed in tredecĩo. Miscent etiã materie frigide cũ
calidis tminaturis ante septimã que frigido he
betate creticãt in septimo. Itaq̃ lꝛ ꝗcludere
& ꝓprie ĩ climatibꝰ tẽpatis & calidis. & regĩ
ne corpoꝝ ꝗdecẽti. crisĩ septime fore fortioreꝛ
crisi decĩequarte. Propt sꝛm huiꝰ sciendũ q̃
dies cretici uidẽt quadruplicit uariari. primo
qdẽ rõne frequẽtis ac rare ꝗtingẽtie ipsoꝝ. sꝛo
futuri qd ĩ ipsis ꝓtendit. tertio ex pte bonita
tis crisis & malicie. quarto debilitatis & uirtu
tis illoꝝ. Primo qdem. qm̃ dies sunt in q̃bus
frequẽt fit crisis & qui in ordine sunt primo.
ceu septimꝰ & decimꝰquartꝰ. Quidaꝛ in sꝛo si

Dies cretici .iiii. modis variãtur.

Dies ctica' pmi ordinis .2. ordis

cut. xiꝰ. & uicesimꝰ. alii in tertio ut quartꝰ &
decimus septimꝰ. & uicesimus primꝰ. In quar
to uero ttiꝰ quĩtꝰ nonꝰ & decimꝰoctauꝰ. Non
nulli uero sũt in q̃bꝰ fere nũq̃ fit crisis. uñ cre
ticoꝝ prĩo. in die duodecĩo & sexto. nõ uidi ali
quẽ unq̃ cui aduenerit crisis. In q̃busdã uero fit
sed raro. Et hoc sĩlit quadruplicit dicit. quia ĩ
primo qdẽ ordine est duodecimꝰ & sextꝰ. In sꝛo
octauꝰ. In ttio sedecĩꝰ. In quarto decimꝰnonus
Haliabas. Aliter uero Ga. ordinaret. premitte
ret enĩ duodecimũ & sedecimũ & nõ sextũ neq̃
octauũ. Hoꝝ uero omniũ medii in frequẽtia &
raritate est tredecimꝰ & decimusquĩtꝰ uicesĩꝰ
quartꝰ & uicesimusseptĩꝰ. Vnde quarto sꝛa
Dieꝝ creticoꝝ quidã supiorẽ obtinẽt ordinem
ceu septimꝰ. ũdecimus ~~prĩꝰ~~ decimusquartꝰ. de
cimꝰseptimꝰ. & uicesimꝰ. Quidam sũt in tca
dentes in medio. sicut octauꝰ. quĩtꝰ. sextus. tre
decimꝰ. tertiꝰ q̃dẽ & quĩtꝰ. cõtinẽt quatuor. In
tertio enĩ & quinto nõ fit crisis rõne motꝰ lũe
sed magis ꝓpter quartũ. uñ ttiis creticoꝝ & cri
siũ. nõ fit crisis ꝓpter reuolutõeꝛ lune in ttio
& quinto. Sed accidit. aut quia crisis prepata
ut fiat in die quarto añcedit. & fit in tertio ꝓp
ter prauitatẽ pocismi. aut ꝓpter quod natura
laxat & nõ stimulat ipsã aliquid ĩ quarto. Qua
re pausat. deinde mouet in die quĩto. Sũt & mĩ
me cretici. ut neq̃ intẽtõe prima neq̃ sꝛa. prĩꝰ.
sꝛus. decimꝰ. duodecimꝰ. & decimusnonꝰ. & se
decimꝰ. Ex pte quidẽ futuri qd in ipsis ꝓtẽ
dit. qm̃ quartꝰ est indicatiuꝰ: primꝰ. salutez de
nũcians in septimo. Si laudabilia precesserũt si
gna: Si aũt oppositũ mortẽ. septimꝰ aũt ĩdicat
crisĩ i undecĩã. ũdecĩꝰ ĩ decĩaq̃rta decĩꝰseptimꝰ
in uicesima. Iuxta illud Septimã quarta maĩfe
stat. Rõne quidẽ bonitatis & malicie crisis.
qm̃ hi ceteros precellũt in bonitate. ut septĩꝰ
qui cũctis ut dictũ extat prelatꝰ. post quẽ decĩꝰ
quartꝰ. post quos ponit undecimꝰ. & uicesimꝰ
sub his locat. post quẽ decimusseptĩꝰ. deiñ quĩ
decĩꝰ. deiñ uicesimꝰprĩꝰ. post quos omẽs poĩt
tricesimꝰ. Dies uero in quibꝰ crisis eueĩt ma
la. sũt sextꝰ octauꝰ duodecĩꝰ decimꝰ sedecimꝰ
& decimusoctauꝰ. uñ. A. Meliores sũt septimꝰ &
decimusquartꝰ. post quos est undecimꝰ decĩꝰse
ptimꝰ & uicesimꝰ. deinde quĩtꝰ. postea quartꝰ.
deinde nonꝰ. postea tredecimꝰ. Ex ꝓte quidẽ
fortitudĩs & debilitatis eoꝝ. quidã nãq̃ suppu
tant diebus quatnis. ut septimꝰ quartus unde
cimus decimusq̃rtus decimusseptimus & uicesi
mus. Sicq̃ ꝓtendit donec ad q̃dragesimũ pue
nit. Quaterni tñ uiles sũt ultra uicesimũ. post
uicesimũ ꝛo fit fortitudo in septenis. ut uicesi
musseptimus & tricesimusquartus. deinde qua
dragesimus. deinde currit in uicenos. ut sexage
simaꝰ postea octuagesima. deĩde trãsit per duos

Crisis mala

Nõ q̃ xiꝰ. et xxꝰ. sũt i .2°. ordiẽ cretico/ q̃bus solꝰ dies sbõ. 2 lau. fiũ.

An Crisis .xiiii. sit fortior ea q̃ septẽ diei.

uicenos.in cẽtesimũ uigesimũ.Et deinceps ꝓpu tatio nõ currit per dies sed ꝑ menses & annos. creticoꝝ ſ30.q̃rto tamẽ ſ3a.cẽtesimꝰ ãnumerat̃.

Nosce quoq; ꝙ sunt aliq dieꝝ ĩfra uicesimũ in quibꝰ mox soluit̃ egritudo.& alii in quibus tardiꝰ.primi siqdẽ ut t̃tiꝰ quartꝰ quĩtꝰ sextus. septimꝰ.nonꝰ.undecimꝰ.decimꝰq̃rtꝰ.decimꝰ octauꝰ & uicesimꝰ. Scd̃i aũt octauꝰ.decĩꝰ.duodecimꝰ sedecimꝰ & decĩꝰnonꝰ. Tredecimꝰ ꝛo extremis prioꝝ attiẽt ſ3is utcũq;.creticoꝝ prio Relicti sũt aũt primꝰ & ſ3us.tanq̃ ĩproprie cretici.Sed in errore subscribẽtis mirandũ .quare quĩdecimꝰ obmittit̃.cũ sit creticꝰ aut horum mediꝰ audit̃ oĩno.Si aũt predicta debeãt uerificari.opus est nullũ errorẽ laborãtẽ ĩcurrere.

Circa predicta cõtĩgit de q̃rta die dubitare.q̃ posita est int̃ dies in q̃bꝰ sepe erit crisis.uñ tertio crisiũ & quarto prĩa.ponit̃ sinocha multociens facere crisim in q̃rta. Cuiꝰ oppositum t̃tio crisiũ exprimit̃ cũ quarto ſ3a . ꝙ Archigenes bis factã se ꝑ totã uitã suã uidisse crisĩ profitet̃ in quarta.Ego uero usq; nunc semel Dicẽdũ ꝙ egritudines sũt duplices.quedã nãq; sũt cõtinue cõclusę.ut sinoche dicte.Ac q̃ tales exacerbatõe nõ exacuũt̃.sed tote sũt unꝰ ꝑcismꝰ. & in quarta bñficiũ a luna suscipiũt.in ipã creticant̃ q̃plurime.Sũt & alie cõtinue seu int̃polatim ꝑ t̃tiã diẽ incitate.& he nõ faciũt nisi raris rime crisĩ in quarta.cũ tũc nõ ꝑcismẽt aut nõ excitent̃ in amplĩꝰ.Nam crisis ut dictũ oꝝ ĩ ꝑcismo cõcurrere uehemẽtiori . Notãdũ etiaꝝ ꝙ in die sexta fit crisis q̃ñ q; plurimũq; praua . cũ hic dies apud .Ga.tyrãno assĩlet̃.Ceu septĩꝰ Regi.Accidit aũt.uel q̃ luna cursu uel ox ꝑtingens ad finẽ quadre sex dieꝝ spatio.Aut quia egritudo motu ꝓcedit pari talĩt̃ .ut neq̃or hora ꝑyodi in sexta ꝰcidat die magis.nõ qdẽ ita ĩ secunda & q̃rta.quia uirtꝰ adhuc fortis .Aut fit ꝑticipando uirtute diei septĩe .cũ ꝑcismꝰ fuerit seuꝰ anticipãs irritata natura.uel extrinsecꝰ ipsã stimulãte errore.Est tamẽ ad salutẽ q̃ñꝝ .sicut septimꝰ ad mortẽ.lꝝ rariꝰ eam ꝰsequat̃ ꝰsecutõe ꝑfecta. Propt̃ quartũ quidẽ Ad primũ dicẽdũ .ꝙ ysaac opponẽdo id ꝓtulit.uñ ait sol uẽs ꝙ ĩpares lꝝ sint cõuenientes naturalĩt̃ diei cretice.pares tñ sũt ei accidẽtalĩt̃ .q̃ si crisis ĩcipiat in tredecĩa die.natura suã ꝰplebit actõeꝝ in decĩaquarta.uñ & crisis in ea ꝰputabit̃.quia actõnis ꝰplemẽtũ in ipsa ostendit̃.Sĩlĩt̃ in t̃tio natura eiꝰ incipit opatõem .& in quarto finit illã. Et ꝰfirmat̃.quia motꝰ sumit nomen & spẽm a ĩmĩo ad quẽ.phisicoꝝ quĩto . & ſ30 de aĩa.Iustũ fit uuũqd q; a fine appellari. Nam exitus acta probat.cũ sit causaꝝ cã. Sic igit̃ decimeq̃rte.nõ est tantꝰ uigor iudicii ꝑ se.uerum ꝑ aliud puta per tredecimã.uñ subdit .pĩñ bñ ordinauerũt creticas dies.quia cũ uiderẽt parẽ nõ esse creticũ.ex actõne nature .sed accidẽtalĩt̃ ex apparitõe opatõis eiꝰ in eo ꝰplete.ꝰquersi sũt ad imparẽ.& dixerũt ipsũ pari eẽ dignioręẽ Vult itaq; ysaac.ꝙ impares sĩt cretiti ꝑ se.pares aũt per accidẽs .Quod ex ypocratis sũpsit quã premisit autoritate.ꝙ impes fortiores sũt paribꝰ sensit enĩ ĩparẽ fortioręẽ pari.Eo ꝙ impar ĩparẽ in se ꝰtineat & parẽ .Quod dicit ypocratẽ ĩ autoritate predicta mõstrasse. Aut pitagoricis acquieuit.uolẽtibꝰ ĩparẽ naturã obtĩere mascuĩi & forme.cuiꝰ est actio.pareꝝ uero femelle ac materie.cuiꝰ est passio. Sed calũniã nõ ꝓuaꝝ uidet̃ dictũ ysaac pati.q̃ ut apparuit in crisi ꝰ currit & natura huiꝰ inferior regitiua cũ materia.& ambitꝰ supior & ꝓprie luna.Iam ꝛo dictũ ꝙ uirtꝰ fortior fortioręẽ causat crisim.hoc q̃dẽm euenit ĩ q̃rta.& ĩ decĩaquarta.põt sepiꝰ cõtingere regĩne applicato cõuenienti . Materia etiã ut plurimũ est multa agitabilis calida.& ꝑprie in quarta. Sũt & egritudĩes ꝰtinue ꝰcluse.quaꝝ materie uniformĩt̃ sine exacuitõe mouent̃.ut nõ magis pari q̃ ĩpari exacerbẽtur dieceu febris sãguinea. Quod luna in decĩoq̃rto in oppositõis facta est aspectu in creticatõe fortiori.In quarta uero sup medietatẽ quadre . secundũ ꝙ signifer fuerit ꝑ angulos almuthemõ partitꝰ.Cum aũt talia occurrãt in quarta & in decĩaq̃rta .magis q̃ in quĩta uel sexta uel tredecima.In his amplĩꝰ ꝑ se erit crisis.q̃ in illis.

Et neq; sermo ypocratis ut uĩt̃ est accipiendꝰ ueꝝ cõtingẽs ut in pluribꝰ. Neq; etiã per numeros arismetricos naturalia habẽt ꝓbari.cuꝝ ipsi nõ causẽt illa.sicut ĩ plerisq;.Aꝝ.ꝰdemnat pitagoraꝝ.ponẽtẽ numeꝝ.ſbãꝝ & alioꝝ fore cãꝝ. Eo ꝙ ignorauit distinguere ĩter unũ qd̃ ꝰquertitur cũ ente.& unũ qd̃ numeꝝ prĩcipiat . Extĩauit enĩ ꝙ unũ qd̃ numeri extat prĩcipium.fore causã entiũ.putãs ex ipso res fieri .sicut ex unitate ꝰstituit̃ numerꝰ.Vnde tertio creticoꝝ.Ego multociens rememoror Pitagore.& miror d̃ eo quia fuit uir sapiens .& placuit ei ut diceret in numeris.quia cõsecũt̃ ex uirtute sua.Sed nõ est hic locus disputandi cũ eo qui desipit Vnde atr ut ꝑ int̃emptiõeꝝ dicendũ . qm̃ sophiste in sui q̃stione falsũ supponũt.cũ ostensũ sit septimã fore fortioręẽ decĩaq̃rta. Ad aliud dicẽdũ. ꝙ A. cõpat diẽ decimũq̃rtũ ad reliquos dies alios ex̃ septimã.& maxĩe ad subsequẽtes ipsam. qd̃ apꝝ q̃a iam locutꝰ fuerat de septima. Vl q̃a intellexit decimãq̃rtã fortioręẽ. eo ꝙ plures in ea cõtingãt crises. & ꝓprie in locis & corporibus pretactis . Aut fortassis habuit respectum ad oppositõis aspectũ in decĩaq̃rta cõcidẽtem fortioręẽ quarto cadentẽ in septima. Ad aliud dicendũ.ꝙ ꝑcismꝰ septime nõ declinat

Errõ infimꝰ impedit crisim

Vem. Duꝰ Inq̃ fiat dies.

Archygenes. Gaꝝ. Crisiꝰ

Sinoche. cõtinue. cõclusę.

Ad Aꝝ. pm. pmapule Ad pm

v. phyꝝ. 2. de aĩa.

YSAAC.

Pytagoriq.

Nõ Con YSAAC.

Almuthemon

Nõ q; Nũ nõ st̃ ae rezp ñalũ

Vnũ tñ sedenꝰ nõ ẽ pnꝰ Nũ ut sctebat. Pic.

Ad 2m

Ad 3m

a pocismo decimeq̃rte simplicit. Immo extol
lit sup ipsũ. Sed sẽm quid. ceu in egritudine cõ
clusa. ĩ q̃ nõ pcipit exacerbatio ulla Ad aliud
dicẽdũ. ꝙ materia nõ est magis disposita in de
cĩaquarta q̃ in septĩa. habita ꝯsideratõe ad ma
teriã diei septĩe q̃ dispoĩbil ẽ leuiter & ad ma
teriã decĩequarte difficile coaptabilez. & pluri
mũ illa resistentẽ. Et ad uirtutẽ que fortior co
muniter repit in septima. q̃ ĩ decĩaq̃rta. Ac ad
alia declarata. Forte nãq; agẽs in breui tpe agẽ
quod debile in longo. de sĩplici quarto. Ad a
liud dicendũ. ꝙ diez quidã sũt iudicatiui. ppri
e. ut fines septĩaz. puta septima decĩaq̃rta & ui
cesima seu uicesima prĩa. qdã uero indicatiui
sicut quarta. undecĩa. decĩa septĩa uel decĩa octa
ua. apparẽs creticoz tertio. & in centiloqo. nic
bilominꝯ qui sũt iudicatiui sẽm quid possũt es
se indicatiui. Et indicatiui iudicatiui. uñ septĩa
Non est sĩplicit & pprie indicatiua decĩeq̃rte
sed sẽm quid magis. Et ideo ait ysaac. Si ma
teria fuerit grossior & g̃uior. significatio erit
expectanda in septima. & crisis in decĩaquarta.
Cum enĩ materia talis existit. significatões eiꝯ
plongãt usq; in septimã. ita ut nequeat natura
suã cõplere actionẽ nisi ĩ alia septima que erit
decĩaquarta dies cũ illa. Quod si dicat debe
re indicatiuã mediare tpus morbi q decĩaq̃rta
facit septima. Dicendũ hoc intelligendum
de uere & simplicit indicatiuis. luna sẽm fĩes
q̃rtaz nõ habẽ pprie ĩdicare. sed magis iudica
re. uez indicare ĩest sibi sẽm quartaz meĩa. Ad
aliud quid dicẽdũ iã apparuit. Ad aliud sĩlit
qd dicendũ mõstratũ. nam oppositio signorum
maior ẽ ĩ fĩe diei septĩe q̃ decĩeq̃rte Et aspectꝯ
quartꝯ excellit aspectũ oppositõis ĩ decĩaq̃rta.
uehemẽtiore illic ente in signis diuersitate.
Sunt & alia preostensa hic crisiz septĩe uigora
re. Ad aliud dicendũ. ꝙ secꝯ est usq; ad uicesi
mã q̃ ultra usq; ad quadragesimã. cũ usq; ad ui
cesimã fiat ꝯputatio p quatnos. Vltra uero ip
sam p septenos & reliquos preostensos. Ad
huc instabis. quia uicesima fortior decĩa septĩa
& decĩaquarta. undecĩa. nisi motꝯ occurrat ma
terie triduane. Propt qd dicẽdũ ꝙ septĩa est
fortior. qa ut declaratũ omẽs cause fortõris cri
sis. in ipsa ꝯpletiꝯ ꝯcurrũt q̃ in aliis. nec sufficit
diuisim ex una cãz inferre. ymmo ꝯmittit ꝯns
magis. Quid etiã ad alterã ptẽ q̃siti dicendũ
apparuit. Ad sẽm tñ dicendũ. sẽm Ga. ꝙ ille
affo. falsꝯ ẽ neq; ypocraticꝯ. cũ in pnosticis &
epistola oppositũ scripserit. uñ Cornelioꝯ celsꝯ.
Antiq ciba bãt in die pari leuioribꝯ. q. accessio
nis ĩstãtibꝯ. adeo ut Ypo. si septĩa die febris d
siisset. recidiuã tĩere sit sollicitꝯ. id aũt asclipia
des iure ut uanũ repudiauit. Aut dicendũ sẽ
monẽ uerificari in die piter pari q̃ magis. Cuiꝯ
dĩo per meĩata usq; ad unitates puenit duas Et
ad unũ quicqd dicat est sermonẽ ypocratis ue
rificari ut ad multũ. In epidĩis enĩ dictũ ĩpares
paribꝯ fortiores existere. Sic igitur ypocra
bos cõparat dies adinuicem penes laudabiliorẽ
crisim minusue laudatam.

DIFFERENTIA. C.VI.

Vod cõputatio cretica facienda sit nõ
a die ptꝯ. sed a prĩcipio febris in pari
ente mõstrat. qa si nõ ꝯputat ex febre
& nõ nisi ex partu illud est error. q̃rto scda.
Amplꝯ prĩcipiũ ꝯputatõis suscipiẽdũ est a prĩ
cipio morbi. ppter quẽ crisis expectat. qualis
est febris. Sed in die ptꝯ nõdũ est egritudo aut
febris. cũ causa añs nõ adhuc trãsiuerit in ꝯiun
ctam. Rursꝯ ab eo quod naturale existit. nõ
est sumendũ ꝯputatõis iniciũ. uez ab eo qd nõ
natãle. cũ iam qd morbifez existat. Partꝯ uero
est naturalis. qd ostendit ex fine ipsiꝯ naturali
uelut est fetũ generatũ esse. Illud est enĩ natura
le. cuiꝯ finis & tminꝯ est naturalis. Adhuc ĩ
partu ñ uidet eẽ egritudo. cũ parientiũ nõ ledãt
opatões sẽsibiliũ. Quẽadmodũ apud tartaros ĩ
pit precipue. Et i. ita partꝯ uidet se habere ad
egritudinẽ post tps sibi supuenientẽ sicut di
spositio. quarto prĩa. alme liden añs febrem & &
primo creticoz. hec aũt est ĩ qua sũt laxitudo.
dolor capitis. alices. ossitatões. nausea. & huiõi.
sed ab huiꝯ dispositõe precedente nõ ponũt cõ
putatõez prĩcipii egritudĩs fieri. sed a febre
Et ꝯfirmat p Ga. ttio pnosticoz. scribẽtẽ ince
ptõez saniositatis nõ eẽ suscipiendã a die ĩ quo
febrit infirmꝯ. uez a die in quo accidit cũ rigo
re febris. uẽ in quo ipã fortior efficit manifesti
us q̃ priꝯ. & g̃uitas sĩliter p dolore accidit ĩfir
mo. Si igit in saniatõe ita. multo denicq; amplꝯ
cũ hec magis sint sibi ꝯuenientia febris. & eiꝯ
cũ rigore exacuitio Prĩcipiũ itaq; nõ ꝯputabi
tur a die ptus. sed a febre tm̃. Cõtrariũ quo
q; huiꝯ uidet sentiri pnosticoz ttio. decĩo the
orice. & collẽ quarto Adhuc. prĩcipiũ egritu
dinis sumẽdũ est a tpe quo occurrit egritudo.
hoc aũt in ptu. pret nanq; alias passiones dicen
das solutio ꝯtinuitatis. aut iunctura sepatio
grãdis supuenit. uñ ttio uicesĩaprĩa. Quãdo se
pat fetus. aperit matrix aptõe tali. cuiꝯ sĩlem
efficere nõ ualet in suo sĩli. Necessariũ est enim
ut sepent iũcture quedã. & sustentent adiutorio
dei excelsi. Amplꝯ. principiũ egritudĩs acci
pit creticoz primo a tpe. quo morbꝯ ĩcipit ĩce
ptione manifesta. & qñ cogit ĩfirmꝯ iacere hoc
aũt euenit in partu. Quare ab ipso & ñ a febre
cõputatio incipienda erit. Propt primũ qui
dem sciendũ. ꝙ partꝯ est fetꝯ a matrice cũ eius
mũdicatõe emissio. Tempꝯ uero ipsiꝯ diuersũ
est a masculis & femellis. ttio uicesĩaprĩa Partꝯ

An gputatō Cretica sit fēda adie ptus. ut
A pncipio febris ī pariētē.

Tēp purganōis ptus maris 2 fēie.

-xxi.3.

enī non extenditur in masculis ultra triginta
In femellis uero ultra q̄dragīta dies & plo pauc.
Tempo aūt purgatōis femelle.xlii.ponit di
ebo.de generatōe embrionis. in tanto etiā tpe
marē aiūt & femellā informari. Ex quo qdē a3
partū nō solū fore feto egressionē.uex etiā ma
tricis mūdificatōem. Et ideo plures legū prece
perūt.mulierē post partū cū sit īmūda:templū
nō ingredi.ne maculent sacra.nisi mūdificatōe
facta. Et quia īmundior reddit ex ptu femineo
q̄ masculino.sicut etiā sapit.A. precepit. Moy
ses iudeox legifer in penthatheuco.parientem
femellā nō nisi po.lxxx.dies templū subīgredi
masculū uero post.xl.solū.nō aūt in.xxx.qa na
turalit uex ppter mēstruatōis simulacrx reddi
tur īmūda. & ideo trāsit ad.xl. in qbus oīo mū
dificata efficit. Est & parto duplex.uno qdē
naturalis. quē faciliora accidētia in ipso actuo
coītant pturitōis. in quo etiā sufficiēs redditur
purgatio. & uīt pariēs in pristinā sui deducit
naturā Alter uero huic oppoīto.quē & oppo
sita secūt accidētia.uelut pret alia fluxo sā.quē
sequit debilitas. & eio retētio.quem apāta & fe
bres occomitant praue. & multociēs inde cōsur
git exitura.uentris īflatio. & mors q̄nq̄. Et de
tali qdē partu pponit dubitatio. Principiū
aūt ut colligit ex libris crisis. & creticorum du
plex existit:qddā enī est uelut pūctū indiuisibi
le.dictū nūc.uel īstās.a philosophis. Quod sub
medicox nō cadit osideratōe.abhorrētiū corpa
sēpiterne passionis irripere dogma. Quod etiā
pricipiū.nō nisi cogitatōe seu extīatōe pcipit.
Est & aliud pricipiū.spaciū seu pticulā tpis
importās. Quod & duplex existit. Quoddā nā3
parui existit tpis.ut unio hore tm & infra.dū
mō tps sufficiēs actōi & passiōi īcludat qd & q̄
sitū petit. Aliud uero est pricipiū.tpus īpor
tās latio.quod etiā est binū. Altex qdē ut nō est vnus
q̄tuor tpm morbi.uelut dicūt egritudinez salu
tiferā in principiū.statū.augmētū. & declinatio
nez.seq̄strari.buio quoq̄ ps pricipiū extat īme
diate dictū. Est & pricipiū put īportat tū di
erū spaciū. Huio siqdē duo pricipia uelut exce
dētia se habēt & excessa. Alī nāq̄ maio ē prici
piū dictū de tpe egritudīs. q̄ triū diex spatium
& egra. Deinceps quoq̄ notādū.in īuestiga
tione pricipii morulā tpis īportantis.q̄ egritu
dīes sūt duplices. Quedā enī sūt in qbus prece
dit dispositio almelilatu appellata. & in his est
difficilio principiū egritudīs statuere.tū ppter
accidentia synthomata.uerā principii īceptōez
occultantia.tū etiā ppt egrotantiū dispositōes
diuersas & occupationes Non enī ab accubitu
possumo in talibo suscipe initiū. Quidā enī &
fortes existentes.aut occupatiōibo īpediti.ut
itinerantes & huiōi.qui etiā actualit febrientes

Moys.5. Legifer.

Medicorum pnripiū.dup.

Mōbi Tpa

Spatū tpis dieū. Ī bno. pn.

lectū nō petūt. Sunt & alii molles delicati.qbo
extrinseca suppetūt ad uictū.qui & ātēq̄ febrē
īcurrāt in lectū se psternūt. Existūt & alie e
gritudīes statū ex saītate siue dispositōe alme
lilatica generate. in qbo pricipiū est facilio su
scipe In his tū & in illis primis pricipiū egritu
dīs est hora.in qua īcepit febris inceptōe maī
festa.donec coacto est infirmo iacere.creticorū
primo Quid aūt sit dies qdq̄ cretica.ostēsū
dīa.c.iii Propt sm quoq̄ sciendū pnostico
rū tertio.quosdā posuisse pricipiū cōputatiōis
ab egritudine sola.seu febre post partū solum.
Qui qdē negant ibidē.simplicit tū & sine cā
Hox quidē defectus in partu īnaturali appare
bit ex dicēdis. Et manifestat. qm febris huiōi
supueniens partui eio existit accidēs. Et ab acci
denti nō debet fieri oputatio. ac uīt a quacūq̄
cā nō manifesta.uex ab egritudīe pricipaliori.
quia illā id ipsū ut umbra corpo imitat. dīa.se
ptuagesima tia. Dixi aūt in partu īnatura
li. quia si febrē post ptū otingat fieri naturalē
ex malitia regis. & uīter a quacūq̄ causa mani
festa.nullomō oputandū a partu.sed a febre so
lū cū i nllo dpēdeat ab eodē si puaci etiā int p
tū & febrē intuenerīt dies. Quorūdā xo xba sa
piūt supficieteno intellecta. oputatōem solū a
partu fore accipiendā.uñ ttio pnosticox. Sm
hunc modū & mulieribo crises post pto fiunt.
sm quā utiq̄ diē pepit aliqua Quare decimo
theorice. Passiones q̄ mulieribo post parto fiūt
ab ea oputabis die ī q̄ parto celebrat quēadmo
dū Ypocras īperat. Et coll3 q̄rto. Debes sci
re.q̄ crises a principio egritudīs oputant. & est
quādo manifeste in pricipio lesio a3.excepto ī
muliere pariente.quia in ea ab ipso ptu īcipe
re debēo. q̄uis egritudo post ptū:post tcesimu3
diem.ssibilit incepisset. Tantox aūt uirorū
sermones.A.q̄rto.sa.in meliorē īterpretato p
tem.īnuēs oputatōez suscipiendā esse.nō a ptu
tm.uex & a febre.cū īqt ut tactū. Si pepit mu
lier.deinde accidat ei febris.tūc si nō oputet ex
febre.& nō nisi a partu est illud error. Ex quo ī
telligenti reliqt. & maxie uirtute dictōis istius
nisi cōputandū fore a ptu simul, & a febre.
Quā qdē sētētiā uerba etiā Ga. pnosticox ttio
arabica precipue talia possūt importare. Op3
ut sit oputatio hox diex ī hac egritudīe a prīa
die in qua mulier peperit. nō a die supple tm ī
qua īuasit eam febris. qa plures eax febris īua
dit in die sco & ttio post partū. Et ab istis die
bus numerant medicox plures. & expectāt cri
sim. Et istud quidē nō est rectū ita. sz postq̄ nu
merant supple etiā dies ab ipso die ptus mulie
ris. In quibo uerbis idē īnuitur in uirtute isto
dictiōis postq̄. Ex greco quoq̄ eio huiōi ser
monē sic trāstuli.principiū oputatōis sit tibi ñ

Tēp purganōis ptus maris 2 fēie.

Tēpus fōrtuōis obtuo maris 2 fēmīe.

pn. ab hōa aou bit. īap.

Cōputa. fit adie. fe. pt pnī uāleo.

3. pno.

4. coll3.

Nō

ſzm quod mulier incepit febrire.audi ſolũ.q̃dã
nanq̃ febrire ſza aut ĩtia die incipiũt poſt ptũ
a qua plures 9putãt criſim futurã.Habet autẽ
nõ ita ſupple quod ſit 9putandũ a die febris tã
tũ ſed a qua peperit.9putatõez 03 fieri diez.
Propter tertiũ qdẽ cũ bis ſciẽdũ. q̃ magis 9pu
tandũ eſt a partu.& afebre una. dũmodo part9
fuerit ĩnaturalis.ex cui9 cõmotõe 9ſurgit egri
tudo & nõ ex errore in regĩne cõmiſſo . aut ex
cauſa aliqua manifeſta. Quod quidẽ rõe mõ
ſtrat.Ab illo enĩ tpe ſumẽdũ 9putatõis initiũ
In quo cauſa añs ĩcipit ſub 9iũcta locari.Ipã.n.
eſt cã ĩmediata & 9uerſiua egritudini.Sed hoc ẽ
in partu.Iam enĩ precones & nũtii aſſũt egritu
dinis ſeu febris.& ſi nõ diſcernãtur manifeſte.
Quod aduenit ꝓpter ereptõez uehementem &
ſubitã accidentẽ ĩ ptu ex grãdi ſepatõe iũcture
dolore anxietate & ſilib9.Mot9 enĩ maior ſzm
A4.minorẽ depellit & occultat.Iux illd ueteris
Duo4 dolo4 zc9 ꝓpter que natura 9currẽte cũ
humorib9 & ſpĩbus corp9 ĩflãmat nõ pa4 ado
q̃ die ſza ſedatis ſynthomatib9 predictis ma
gis febris manifeſtat peramplĩ9.Et hoc ſi hu
mores ei9 peccãtes maxĩe ſint fleg̃tici.Fleg̃.n.
de die mouet in diem.Si uero colerici extiterĩt
apparebit ſſzibili9 in tertio.cũ de tertio irrite
tur in ĩtiũ colera.qm̃ nõ pauce manifeſte febri
re incipiũt ſubaudi die ſza aut ĩtia ſzm Ga.Si
aũt fuerĩt humores melãcolici manifeſtabĩt fe
bris plus in q̃rto iuxta melãcolie motũ. Am
pli9 ita ſe habet febris ad ptũ ſibi ſupueniens
ſicut febris ſup accidẽs apãti qd a3 ex cauſis &
ſynthomatib9.Videtur etiã ſic ſe habere ut fe
bris inĩmittẽs q̃tuor dies aut ſeptez & poſtea
ſupoccurrẽs qualis eſt que decĩa ſeptĩa tminãt
aut uiceſima apparẽs ſzo creticoz.Sed in bis 9
putandũ nõ ſolũ a febre ſupueniẽte apãti .aut
ab ipſa occurrente poſt qetatõez ei9 apparẽtez
uez a principio apãtis & inceptõis febris ſicut
ſentiũt.A.&.Ga. Rurſ9 ſi prĩcipiũ egritudĩs
ut dictũ ſit qñ inuadit egritudo reſpectu ſaĩta
tis aut neutralitatis almelilatice precedẽtis ſẽ
ſibilis & in quo coact9 eſt infirm9 iacere opor
tebit tũc principiũ egritudinis nõ tm̃ a febre
ſumere maxĩe cũ ſit accidẽs ptui .uez & ab ip
ſo cũ talia cõcurrãt in eo. Itidẽ ſi nõ cõputa
ret a partu ſed ſolũ a febre tũc egritudĩes cõtin
gentes in ptu febres cauſãtes uelut ſanguinis
retẽtio & ſĩlia 9putatõez nõ reciperẽt.Et ſi a fe
bre ſiliter 9putatio nõ fieret. Iã ſſzibilior egri
tudinis euẽtus 9putatõez nõ recipet.Cũ igitur
hec duo ſint ĩguenientia ab utriſq̃ rõnabiliter
guĩcĩt 9putatõem eſſe ſumendã. A quo autẽ
hoz 9putatio ſit magis attendẽda apparebit
ex 9ſecutõne ꝓpinq̃ori febris poſt partũ ꝓpt
uehemẽtiora accidentia in ipſo facta abſq̃ po
ſteri9 errore regĩs ſupueniente & elõgatione fe
bris ab eodẽ.Si enĩ primũ aderit prĩcipiũ ſum
dũ erit apartu magis q̃ a febre .Si aũt ſzm eo.
adeo q̃ qñ multũ ꝓtelat febris poſt ptũ modi
cũ eſt ſumẽdũ initiũ ab ipſo . afebre aũt q̃pluri
mũ.Quãq̃ uerba Aũ.ſupficialia ſapiant 9puta
tõem ſumẽdã fore a partu poſt triceſimũ diez
egritudĩe etiã ſupueniente.Quod fortaſſis dix
it olfaciendo ſermonẽ A.uolẽtis ptũ longinqo
rem extendi uſq̃ ad.xxx.dies in maſculis.In fe
melĩ aũt uſq̃ ad.xl.& ultra Hec igĩt ſũt ꝓbita
tis ꝓbabilis que ex ſermonib9 medico4 uolen
tiũ dicta ueteris imitari cũ difficultate & beſi
tatõe nõ parua elicere potui. Ad cui9 qdẽ ue
ritatis aſſertõem pleniorẽ aduertenda erit expi
mentalis cognitio. Regule & enĩ diez creti
co4 ſũpte ab Ypocrate & ei9 fidele ĩtprete Ga
ꝓbabilitatẽ magis 9cludũt q̃ neceſſitatẽ cũ nõ
parũ uideam9 ut tactũ pri9 ſec9 9tingere Pro
pter q̃rtũ uero ad primũ quid dicendũ iam az.
Ad ſzm dicendũ p inĩemptõem .qm̃ febris
incepit iam utcũq̃.Et cauſa añs ducta fuit in 9
iũcta lz nõ apparuerint ꝓpter grãdiores febre
in partu 9tingẽtes paſſiones. Aut dicendũ ut
apparuit ſzm Aũ.q̃ lz criſes a principio egritu
dinis ſint 9putande qñ in prĩcipio az maĩfeſte
leſio.Excipĩt tñ hoc in muliere ꝓturiente.cũ in
ipſa apartu ſit 9putatõis initiũ ſumendum.
Ad aliud cũ dicebat q̃ ꝓtus eſt naturalis interi
mendũ qm̃ ut apparuit pt9 de quo hic ſzmo ex
tat ĩnaturalis eſt. Et ſi dicat finẽ ei9 utpote
fetũ gignitũ eſſe naturalẽ Dicendũ ut decla
ratũ de rõne pt9 nõ ſolũ fore embrionis egreſ
ſũ uez etiã mũdificatõem mĩricis.Aut q̃q̃ ſit na
turalis fetuĩ.mulieri tñ ex paſſionib9 in ipã cõ
tingẽtib9 ĩnaturalis exiſtit. Ad aliud dicẽdũ
hoc fortaſſis uerificari utcũq̃ in ꝓtu naturali.
nõ aũt ĩ ĩnaturali cũ egritudines 9ſequãt enar
rate pri9. Ad aliud dicendũ nõ ſimilĩt ſe hĩe
almelilatu ad febrẽ ut ꝓtũ ad eandẽ.In ꝓtu.n.
ſſzibili9 ledunt opatões q̃ in ipõ.Et ideo poti9
ab eo ſumẽdũ 9putatõis initiũ & ñ ab almelila
tu. Ad hui9 9firmatõem mihi difficilẽ dicẽ
dum Ga.apparẽt ſaltẽ aduerſari Ypocratis oro
ni tali enti.Supĩtẽdere ergo 03 prĩcipiũ exſani
atõis future extĩatũ a die q̃ plurimũ homo fe
brit.Aut qñ ipſũ rigor ĩuaſit.Cum.n.Ypocras
primũ diem febricitatõis 9ſiderare precipit &
rigoris Ga. nõ hunc exponit .uez diez ut appa
ruit exforciatiõis febris & rigoris & aptionis
ſẽſibilioris. Sermo quoq̃ fortaſſis cõfirmat
Ypocratis quoniã A. ĩtio decĩa ubi ſermonem
pretactũ inducit Ypocratis hãc 9ſideratõem ex
fortiatõis febris nõ aduertit .immo ſimplicĩt
magis uidet aſſerere ſanioſitates quaſdã raro
tamẽ terminari in ſeptimo.plĩas aũt uiceſimo

Nõ

Nõ

An Mors ꝓgigat ĩ mõbi declinatõe.

q̃dragesimo & sexagesio. Adhuc ex Ga. sꝛo re colligit acutoꝝ ꝓputandũ fore. ñ solũ ab exfortiatiõe manifestiori febris & rigoris. uerũ etiã ab ipsiꝰ diei saniatõis initio. Propter quod forte supplendꝰ est sermo Ga. ꝓnosticoꝝ ĩtio. cũ ꝑticula tm̃. aut solũ aduerbiali. ita ut intendat utriq̃. Autoritates quoq̃ & rõnes ꝑtis aduerse ꝰcedant. prout conãt ostendere egritudĩs prĩcipiũ aptu fore suscipiendũ. Que tñ ꝓut exposite sũt. nõ negãt initiũ esse sumẽdũ a febre.

Ad aliud dicendũ. q̃ lꝛ egritudĩes ꝰtingãt ĩ ꝑtu nichilominꝰ maĩfestant & adueniũt sꝛa die añ tertiã. precipue post ipsũ. unde ab eis prĩcipiũ est ꝰputatõis assumẽdũ. Ad aliud dicendũ. q̃ lꝛ probet cõputationem suscipiendam fore a partu. nõ tamẽ negat qn a febre. ut declaratum sumat partui supoccurrẽte.

DIFFERENTIA. C.VII.

Vod mors in morbi declinatõe ꝰtĩgat monstrat ꝑ Aũ. collꝛ tertio id dicẽtem

Adhuc q̃rto sꝛa Tertia est mors facta in declinatõe ꝑticulari & nõ uĩi. Cõtĩget ita q̃ intdũ in uĩi. lꝛ q̃mltũ in ꝑticulari eueniat declinatõe. Et post quedã subdit. Et morit mltociens aliqs ex uariolis ĩ declĩatõe. Et iꝰfirmat rõe. sicut. n. se habꝛ ĩ tpe ꝑticulari ita uidetur in tpe ꝰtingere uĩi. Eo q̃ uĩe elicit & cõsurgit ex ꝑticulari. posterioꝝ sꝛo. Sed in declinatione ꝑticulari fit mors. Amplꝰ cõtĩgit mori ut dicunt ĩ declinatõe ꝑticulari. ergo in uĩi. qa hec ꝑticularis poterit ꝰtineri & ꝰcidere sit cuꝛ uĩi. Et fulcit. qm̃ somnꝰ ĩ declinatiõe pocismi nocens ẽ ad mortẽ. dra subsequẽti. Sed tal declĩatõ ꝰcidit cũ uĩi. In quolibet enĩ tpe uĩiũ. ꝑocismi sua q̃tuor seruant tpa. Rursꝰ motꝰ materie. & per ꝰñs tpm distinctio q̃ dra. c. iiii. a motu materie & lune. sed in declĩatõe stante. quia materia uincit & expellit ꝰtinget lunam alicui applicari infortune. ꝓpter quã iuẽta natura adhuc debilitata ꝰtinget mori. Adhuc morbꝰ & natura sũt sicut duo pugiles adiuiceꝛ duellantes. xi. terapentice. In his aũt sic euenit q̃nq̃. q̃ uno declinato & supato ꝰtinget alteꝝ ĩterire. Quis igit in declinatõe mori poterit etiam uĩi. Oppositũ huiꝰ sentit ĩtio crisiũ. & primo creticoꝝ. cũ oĩ fere medicoꝝ cetu. uñ Ysaac febriũ q̃rto. Mors nõ euenit nisi in tribus morbi tpibꝰ. In initio uꝛ. augmẽto & statu. In declinatõe uero ĩpossibile. qa declĩatõ nõ est nisi cũ crisis fuerit laudabilis. Palin. mors accidit ex morbo dissoluẽte naturam. In illo igit tpe in quo dissolutio erit intẽsior. mortẽ inducet. Hoc aũt erit in ceteris tpibꝰ precedẽtibus declinatõem & maxĩe in statu. remissior uero ín decliuatõe. sicut nomẽ ĩportat. Nullꝰ ita q̃ in declinatõe moriet. Propt primũ quidẽ sciendũ. q̃ mors est extinctio caloris ĩnati oĩna libro de morte. Sed quia declĩatio est unũ de q̃tuor tpibꝰ morbũ integrãtibꝰ. ideo uidẽdũ qd sit ipsiꝰ tps. Est aũt quedã mẽsura motꝰ in qua quis ad salutẽ ꝑducit. uel ad mortem. Sub hoc quoq̃ ꝑticularia ꝰtinent morbi tpa. omẽꝛ ambitũ ꝰplectẽtia. que numerositate int se diferũt. sꝛm q̃ fuerit morbi salubris aut mortal tpa. Quatuor enĩ sũt tpa morbi. a quibꝰ cõtingit euadere prĩcipiũ. augmẽtũ. statꝰ. & declinatio. ut dictũ priꝰ. Omne naq̃ qd fit principiũ suscipit. & ꝑ augmẽtũ in statũ ueniens. tẽdit tãdem in finem. ut ex uiuentiũ ostendit processu. Quando aũt morbꝰ fuerit mortalis. plurimum habet tria tpa. cũ mors eueniat magis in statu Interdũ uero duo. alñ q̃nq̃ unũ. nũq̃ uero q̃tuor.

Sunt & tpa duplicia. q̃dã nanq̃ uĩia. ut morbũ totũ integrãtia. nõnulla ꝑticularia. ut ꝑocismũ ꝰstituẽtia. Quotiẽs aũt prĩcipiũ dicatur ostensũ añ. Est siqdẽ principiũ morbi hora qua egritudo ꝰsurgit manifeste in actũ. & calor prefocat ĩnatꝰ a materia submersa ĩ membro quo aliqd ñ appareat signũ maturõnis. uel eiꝰ oppositũ. nichil enĩ natura in materia morbi manifeste adhuc fuit opata. Sed augmẽtum est tps in quo caliditas expandit ĩnata. & moueť ad resistendũ morbo maĩfeste & signa digestionis. aut eiꝰ apparẽt q̃ria. In ipso enĩ uirtus morbi ĩualescit & paucitatis debilitas augmẽtat. decõ theorice quod in morbis euenit maxime uersutis. Statꝰ uero est tps in quo uehemẽs fit pugna int materiã & morbũ. Est & sꝛm Ga. cũ labores & accidẽtia intẽdunt. Et in ipso aꝛ uictoria uniꝰ sup alteꝝ. & maturõnis. uel eiꝰ ꝰtrarii ꝰpleť uestigiũ. Et declĩatio est hora q̃ calor ĩnatꝰ materie dñat & uincit eã. Vnde Aũ. Natura est fortificata sup humorẽ & illũ uĩcit & expellit uicta morbi materia. Ex his autem horaꝝ descriptõibꝰ. ĩnuit eaꝝ duplicem fore distinctõnẽ. unã quidẽ penes accidentia. alterã uero iuxta digestionẽ materie. aut eiꝰ oppositum. Equidẽ in pluribꝰ egritudinũ. ꝰcedit apparent & simul hec duplex distinctio. In quibusdã quoq̃ distinctio scdm accidẽtia occultat. sicut ĩ febribꝰ sanguĩs synochis appellatis. He nãꝛ aut in augmento uidẽt solũ ut augmastic9. aut ĩ declinatõe ut apomastic9. uel ĩ statu oĩo sicut hõtenus. Et ideo scdm diuersitatẽ materie in eis distinguũt tpa solũ. Interdũ uero una tẽpoꝝ distinctio alterã precedit. ut in apãtibꝰ & proprie pectoris. In quibꝰ tm̃ scdm accidẽtia ꝰsiderata. precedũt ipsa scdm materiã sũpta. sicut apparebit etiã dra. c. xxxiiii. Tempa uero ꝑticularia distinguũt penes accidẽtia. nõ aũt digestionis uel indigestionis materie. cum ĩ toto principio sit indigesta. ĩ statu ꝛo digesta. Sicut

Mors

Tps & dãtp nis

Tpã morbi penes Acn̄ pnt colligi 2 penes mẽ digestionẽ

declinãs pn̄ 2 uniꝰ pocis

In opp.

enī in principio uli calor cōtrahit uersꝰ eiꝰ prī
cipiū.& nondū az pugna manifesta .Sic & ī prī
cipio euenit pocismi.Et siliter alia tpa pticu
laria.ita ulibus ꝓportionant. Ex his igitur
az ꝙ est declinatio duplex.una qdē ulis in tēpe
eueniens uli. Altera uero pticularis ut q̄ pocis
mi . Propter sm uero sciendum.ꝙ quidam
uoluerunt distinguere declinatōem duplicem
unā qdē in qua nō cōtingit mori. Et nō uerā ap
parentem in qua euenit . Sed hi qd simplex
magis diuidūt .Neqꝫ etiā in declinatōe sic acci
dit mori.nisi aut accidēte ut errore.uel alteriꝰ
egritudinis supuentu Aū.aūt collz.ttio uolu
it in declinatōe etiā uli mortē cōtingere posse
dicens.Alī accidit mors in prīcipio egritudīs
& hoc est cū humores dnant multū super calo
rem naturalē .& ipsū extinguūt. Aut ꝓpter q̄li
tatem aut quātitatē.aut utrūqꝫ.Et accidit alī
in augmēto aut in statu uel declinatōe.Et decli
natōe in egritudinibꝰ fit a debilitate uirtutis.
& nō debilitate egritudīs .sicut est in egritudī
bus salubribꝰ declinatō. ꝓpter dnatōem uirtu
tis . Vult itaqꝫ ut sonāt sermones ipsiꝰ.ꝙ ī de
clīatōe etiā uli moriꝰtingat.cū egritudinē pro
ferat absolute.nō aūt pocismū. Alii enīꝰsen
tiūt secū in declinatōe pticulari.nō aūt ut osten
det in uli. Sed ꝙ hoc stare nō possit ex ipsiꝰ
fulcimētis pōt destrui.Dixerat enī paꝛ supra.
ꝙ quādo natura fortificata est sup humorē & il
lū uicit.tūc dicit esse tps declinatōis.Dictū est
etiā per A. ꝙ in declīatōe calor naturalis dnat
materie & uincit eam.un Haliabas.declinatiōe
sedant accidentia & minui īcipiūt.Vtusqꝫ mor
buz supat .Et infirmꝰ donec eiꝰ morbꝰ finiat
quiescit.Cum aūt tale qd euenerit.non ꝰtingit
mori . Ampliꝰ declinatō dicit morbi & non
uirtutis.Quod ostendit.qa ipsa opponit prin
cipio.prīcipiū aūt dicit respectu morbi.& non
uirtutis.Igit & declinatio.Contraria nāqꝫ nata
sūt fieri circa idē . In declinatōe itaqꝫ uli mors
nō pōt ꝰtīgere. Quod si quis Aueroym hic
uolentē apparere.sermone potiꝰ q̄ ueritate uel
let tueri.pōt dicere declinatōez fore duplicem.
unā qdē realē.& ꝓpriā iaz descriptā .alterā ꝓ
extraneam & noialē.que ē cū egritudo fantasti
ce uidet declinare.Quod silit aduenit.aut ꝓp
ter debilitatem nature.& extīctōez coloris īna
ti.Et sic quis īproprie tn ualde pōt dicere decli
natōez adesse morbi.quādo uirtꝰ cū calore decli
nat.Sicut dicit ꝙ febris cū febricitāte ī morte
perit.Eo ꝙ īpossibile sit fieri sanitatem aut e
gritudinē.carētibꝰ uita.d sszu & sszato.Et hūc
qdē uidet Aū.intellectū habuisse.cū dixit decli
natōem fore ꝓpter debilitatē uirtutis & non
egritudīs Vel ꝰtingit ꝓpter materie occulta
tionē.ut ꝙ ad interiora reuertat.Et sic pōt itel
ligi sermo A.preīductꝰ .ꝙ morit multociēs qs
in uariolaꝛ declinatōe. Quod etiā euenit ī apā
tibus uenenosis prauis.ut in antrace seu carbū
culo .Et huiōi nēpe reputant ab ydiotis declīa
tōes.Cum enī febris uidet mitigari quocunqꝫ
modo.aut apā occultari.putāt tūc morbos mi
nui.& deficere huiōi . Et est sīle isti qd scribit
q̄rti sza.cū homo habet febrē īcentiuā.& īueīt
alleuiatōez & quietē caliditatis subito absz cri
si manifesta.cū euacuatōe aut ꝓmutatōe.& sīe
oīna extinctione . & quiescit qd est in pulsu de
uelocitate .& īuenit sicut trāqllitas tūc iudica
ꝙ morit uelocit. Propt tertiū quidē sciēdū
ꝙ nullꝰ per se morit in morbi declīnatiōe uli .
sed bene intdū in ꝓticulari.nam ī quolibz tpe
pocismiꝰtingit mori. Et ad huiꝰ qdē ītelle
ctū sciēdū.ꝙ mors duplici de causa ꝰtīgere pōt
aut per se aut per accidēs.sicut in declinatione
uli ut dicet ex errore Per se qdē itidē duplex
qm̄ aut ex eēntia morbi & acuīe & sic mors ꝰtī
git plerūqꝫ & maxīe in statu.uel rōe materie qd
aut quātitatis euenit suffocando calidū innatū
& meatꝰ oppilādo quibꝰ euentabat.uelut cū re
pente qs multā lignoꝛ uiridiū struem ꝰgerit d
bili flāme uel ex ꝓte q̄litatis frigide aut uenēo
se.& talis mors euenit in pocisōꝛ prīcipiis.In
augmento aūt cū sit mediū inter ista mors ꝰtī
git medio.q.modo.sm tn Ga.in ipso euenit ꝓ
modū quo in statu. Adhuc egritudinū quedā
sūt ꝰtinue sm quas sszibilit nō az additio ulla
neqꝫ diminutio.In quibꝰ euenit mori ī statu ex
morbi essentia.cū illa sit tūc ꝰpleta.un A.Cau
sō & que illi silēs sūt egritudīes attrahūt mor
tem apud statū pocismi.& ancedūt accidētia ꝓ
sutissima .Calor enī extraneꝰ supans īnatū.&
ad se trahēs eum extinguit uelut maior flāma
minorē.In declinatōe uero nūq̄ cum fuerit uli.
Quedā uero sūt additōem habentes & diminu
tionem sēsibilēꝭ siue sīt ꝰtinue siue intpolate.
& iste sūt mortē inducentes nō paꝛ ī prīcipio
& ꝓprie qn materie eaꝛ fuerīt frigide.un prīa
q̄rti.Flegmatica mortē attrahit ī prīcipio po
cismi Que uero ex materiis sūt calidis interfi
ciunt preserti in statu. Quid aūt dicendum
de augmēto iam uisū .In declinatōe uero ꝓticu
lari mors adueīt per uiā debilitatis uirtutis &
resolutiōis ipsiꝰ ut declarabit per amplius.
Mors itaqꝫ cōtīgit maxīe in statu.ꝰnt ī prīcipi
o deinde in augmento mīme aūt in declinatōe
ꝓticulari.nunq̄ aūt in uli.nisi ex errore.ul alte
riꝰ egritudīs occursu.Quod ostendit. qm̄ Ga.
crisiuz ttio.nunq̄ excogitari modū mortis pos
se in declinatiōe uli nisi ex peccato aut errore.

Rōne uero egritudinis neqꝫ est uideri hic nū
q̄ expientia fiens.neqꝫ rō id adinuenit.Vn q̄rto
sza.In declinatōe totali nō morit aliquis .nisi

An Mors cõtingat in morbi declinatõe.

ppt causas laboriosas de foris que supueniũt infirmo. Et est debilis sicut motꝰ aut eleuatio scilicet ad vsellam uel ira. Et qnq; accidit huiõi etiam prime. i. declinatõi pticulari. Et hãc mortem dicit añcedere sudorẽ cũ G. paucũ uiscosũ

Almã.

Almansor uero libro decio. Eger nullomõ moritur post statum. nisi alia ei supueniat egritudo post statũ que necẽ inferat.

Halyatb.

Vnde Haliab. hoꝯ ꝯplectẽs sẽtẽtiã. In declĩatõe nullꝰ moriť. nisi forte noua fiat passio. aut in regĩne patiať peccatũ. Quod & nõ minꝰ rõnibꝰ ꝯuĩciť. Et primo qdẽ ex ťmino declinatõis assignato. Nũ q̃ enĩ qn natura uincit. & suũ expellit. accidit mori. Hoc aũt in declĩatõe cõtingit. ut rõ attestať ipsiꝰ. Adhuc sꝫm Ga. Cum preterierit statꝰ egritudĩs. natura iã dñať. hoc aũt accidit in declĩatõe. nõ enĩ aliter declinasset egritudo.

Ampliꝰ si quod maxĩe uideť adesse nõ adest nec qd mĩme. Sed magis uideť q; in augmento & preserti in statu mori qs debeat & nõ ẽ mortuꝰ. quare nec in declinatõe. Rursꝰ mors nõ ꝯtingit. nisi aut ꝓpter debilitatem uirtutis. uł morbi acumẽ. Aut ꝓpter accidẽtia. Sed nullũ istoꝯ de se est in declinatõe. cũ uirtꝰ iã qescere ĩceperit. & ꝯfortari a motibꝰ prioribꝰ remissa. Morbꝰ etiã qetať. cũ eiꝰ causa expellať ꝯtinue. & per ꝯsequẽs accidẽtia sedẽť. Vnde Ypocras. Circa prĩcipia & fines oĩa ĩbecilliora. s. accidẽtia. circa statũ uero fortiora. Palin saĩtas fit ex morbo tãq̃ ex suo ꝯtrario. Contrarioꝯ enim unũ gĩra subiecti. in quo sũt. fit ex altero. phisi. prĩo. Quod sic fit per motũ ꝓduciť ꝯtrariũ in esse. Motꝰ aũt inť extrema ptim ẽ in termino a quo. & partĩ in ťmino ad quẽ. phisicoꝯ quito Alũ tamẽ ꝓticipat magis de ťmĩo a quo. puta cũ paꝯ ab ipso recesserit. alũ eq̃liter cũ uniformiter distat. Quãdoq; a termĩo ad quẽ. cum ipĩ magis appropĩquat. Et tũc uehementior ẽ motus cũ magis suo attĩgat fini seu pfectõi. In tm̃ enĩ iam suũ uĩcit ꝯtrariũ. ut & modici sit uigoris. Hoc quoq; accidit in declinatõe. tũc. n. motus ad sanitatẽ fere in ťmino ad quẽ ꝓpulsa egritudĩe exñti. & motus naturalis oĩs in fĩe fortificať. sue perfectõni appropĩquãs. Ex his itaq; pluribꝰ. tanq̃ ex una ꝓcedẽtibꝰ radice magis ꝯcludiť. nullũ rõne morbi in declinatõe mori uł. Moriť tm̃ alũ in ipã per accidẽs. Quod tripliciť euenit. primo qdẽ ꝓpter egritudinẽ ut dicũt qdã supueniente alteram. Secdo ꝓpter peccatũ. uel ab infirmo ꝯmissũ q discolus. & medico inobediẽs suos irrõnales seqť appetitꝰ. Aut ex medico errãs in regimĩe si medicꝰ debeat dici. & nõ corruptor modi nature. uel ex mĩstris infirmũ facto uel sermone ad iram uel sĩle ꝓducentibꝰ. Quod ex rebꝰ q̃rto ꝯtingit extrinsecis in salutẽ necessariis praue admĩstratis. afforũ.

Mors ẽpti ꝯtingit.

prĩo. Tertio quoq; ꝓpter debilitatẽ expulsiue naturalis. & aĩalis in lacertis entis. ut pectoris Materia enĩ alũ bene digesta nõ expelliť sꝫ iteri mit. ꝓnosticoꝯ & epidĩaꝯ sꝫis ceu ẽpiã. Sed in declinatõe pticulari morbi puta ꝓcismi euenit mori. nõ solũ ex errore. ymmo ex natura uirtutis & egritudĩs. ut in illis qbꝰ uirtꝰ est infirma. Secdm enĩ Ga. In declĩatõibꝰ ꝓcismi ꝓticularibꝰ aspeximꝰ q̃plures multociẽs morientes. Quod nõ est mirabile. quia infirmi uirtꝰ ĩ principio augmẽto ac statu põt sufficere. Ea ĩ seipsa coaceruata & conata robore suo toto. In declĩatõe qdẽ euenit eꝰuerso. Mouеť nanq; in ea calor a medio ad extrema. uñ euaporari cõtĩgit & dissolui habitũ rõne. Cum enĩ uirtꝰ in declinatõe fatigata. inseqť reliqas ꝓcismi ĩ extrẽa ꝓpulsa dissoluiť. & exalat ad mortẽ cum eiꝰ ĩstrumẽto. ceu cũ quis pusillanimꝰ ex gaudio secũdũ Ga. & A. moriť ꝓnicioso. Vł quis ĩsequẽs suũ inimicũ secũ incidit mortis baratrũ Qui dã uero eoꝯ repẽte moriũť. ut presẽtibꝰ uideať eos lippothomiã & nõ mortẽ incidere. Alii aũt paulatĩ intereũt. Quod & multos latet. putantes hos in statu ac ex ipso in declinatiõẽ ꝓuenire uelociť. Sed ambiguitatis huiꝰ discretõ pulsꝰ existit. qm̃ in uera declinatiõe is fortificať equať. & calor repẽte dissoluiť febrilis. In illa uero que statui succedit uelox extĩata secꝰ extitit. Vnde ꝯcludit ut pretactũ tres fore modos quibꝰ moriť quis absq; crisi. Primꝰ quidẽ in principiis ꝓcismi. qd ex flõnibꝰ sepiꝰ cõtĩgit magnis in prĩcipalibꝰ factis particulis. uel multitudine & uiscositate. humoꝯ repẽte in interioribꝰ uias spũs opilantiũ. Secũdꝰ uero ĩ statu sic iam uicta natura. Reliquꝰ quoq; in declinatõe rarissima ꝓticulari dissoluta uitali uirtute. Moriť etiã quis absq; crisi. dissolutione paulatiue facta usq; ad mortẽ. qualis q̃ taboꝯ.

Sed circa predicta ꝯtingit dubitare duplicit Quia sicut quis moriť in declinatõe ꝓticulari uirtute a tpibꝰ precedẽtibꝰ dissoluta. moto calido in expulsionẽ residui materie ꝓcismi. Ita & in declinatõe uł priꝰ uirtute multipliciť fatigata. & ꝓpť motũ digestionis & expulsiõis ac ꝓpter longã laboris tolerantiã. & etiã ĩsecutionem in materiã expellẽdã. Simul enĩ uideť cuꝫ materie ꝓpulsione calor dissolui & expelli. cũ uirtute ĩnatꝰ. ꝓpter qd mori ꝯtingit. Dicẽdũ sĩle hoc nõ fore. quia lꝫ in declinatõe ꝓticulari ꝓcismi materia expellať ipsiꝰ. nõ tam tota expulsa est. sed grauãs retineť itеꝯ motura. In tali enĩ declinatiõe ñ est materia uł iter ĩ uia expulsionis. aut expulsa maxĩe sicut in uł. in qua iam uincit natura. ordinem seruãs cõmensuratũ in expellendo. nõ se totaliť diffũdẽs repẽte sup maťie expulsiõẽ. Immo motũ ĩťsecat

Q. nã mõ bũ digesta mã ĩtimit

Oĩbꝰ modis quis absq; crisi potť mori

Dubia

cum uidet se debilitari.ut uisũ quãdoq; ĩ fluxu
sanguis nariũ.& sudore.aut gtinui solutõe.uel
aque ydropicoꝝ p umblicũ eductõe .Iam nãq; g
sideratũ naturã inde int̃polate eam expellere .
ceu probet ĩpugnator.quas potẽtores paruior
supat.qñ magis gfortet ex alleuiatõe quã susci
pit uicta materia & expulsa . Et si protuiẽs
quis dicat naturã dissolui ex predictis sinthõa
tibg.respõdendũ q; nõ ꝓpter hoc morit̃ ratõe
morbi.sed ex peccato magis .Cum enĩ medicg
uidet alñ naturã in crisi ꝓpter sĩcopim uĩ eua
cuatõez deficere eam debet alimentis facilis di
gestionis & odoramẽtis gfortare.qm̃ accidenti
bus uirtutẽ dissoluẽtibg.ilico sẑm Ga.cõdonan
dus est cibus.Quo neglecto si deficiat.ex erro
re talis int̃cidet defectg Dubitat̃ etiã sẑo qm̃
uidet̃ q; mors in declĩatõe uĩ.fit eadẽ de causa
qua in pticulari.qa in declĩatõe uĩ p errorem
mors aduenit.quod ẽ p accidẽs.& nõ ex ui mor
bi.Sed in declĩatõe etiã pticulari uidet̃ p accñs
cõtingere.quia declĩatio dicit sẽp uictoriã nat̃e
sup morbi materiã Sed qd̃ sic accidit uirtutis
dissolutõe.ac ipsig materie expulsionis gsecuti
one accidẽtalit̃ appẑ euenire. ꝓpter qd̃ similit̃
utrobiq; uidet̃ gtingere . Dicendũ q; uel pec
catũ intuenire taliter accidẽtis .Aut q; per acci
dens gcidit qd̃dã.quod magis gseqt̃ principia
rei intrĩseca.ut materiã & uirtutẽ .Et tale ĩ de
clĩatõe gtingit pticulari qd̃ ei quod ẽ per se ꝓ
piquũ existit. Est & aliud quod ab extrĩseco
existit ut errore.Et huiõi per accidẽs multũ ab
eo qd̃ per se mouet̃.qd̃ in uĩ qñq; accidit decli
natõe. Sic igit̃ ut uisũ mors p se directe cõtĩgit
in statu in prĩcipio & augmẽto.Conr in declĩa
tione pticulari ei qd̃ per accidẽs ꝓpinquuẑ .In
uĩ uero remotũ Propt̃ qdẽ q̃rtũ ad primum
qd dicendũ iã apparuit. Ad aliud dicẽdũ q; ĩ
declĩatõe uĩ mors nõ gtingit ut ostensũ nisi ex
errore.aut egritudĩe supueniente ut dicũt aliq
Sicut idẽ declarat demũ A. Sed q̃multũ .i.sepe
gtĩgit in declĩatiõe pticulari nõ nũq; aut nulla
teng & per se in uĩ.& nõ in uĩ q̃multũ . Et
similit̃ uisũ qd dicendũ ad id qd̃ subdebat .A.
lẑ enĩ declinet febris cũ eg accidẽtibg .nõ tñ ua
riole nisi fantastice. Ad aliud dicẽdũ ut uide
bit̃.dĩa.c.xxxiiii. Ad aliud cũ eig gfirmatiõe
dicendũ.q; lẑ in declinatõe pticulari contingat
mors.nõ tñ in oĩ.sed ĩ illa que maxĩe gtinet̃ in
statu uĩ aut prĩcipio uĩ augmẽto . Ad aliud
dicendũ q; facta crisi statu preeũte salubri .a q̃
natura cõcidit pticularis cũ materia & uĩis ut
motg lune.adueniente demũ quadã influxione
celesti praua .nõ poterit ĩfirmũ prosternere ad
mortẽ.cũ materia sit oĩo ĩdispositа.Euacuata
iam pro pte cã.& uirtute ibidẽ utcũq; roborata
Vel fortassis si moriret̃.esset aut alia egritu
do uel peccatũ forĩsecg occurrẽs. Ad ultimũ
dicendũ.q; si gtingat uictorẽ mori altero ĩtem
pto.nõ fuit pfecte uictor. Nõ enĩ habuit mate
riam dispositã.in qua agit sicut natura.cũ ma
teria fuerit in statu digesta & postea propulsa.
Tunc enĩ si aliter eueniret nõ foret declinatio
unde aliq ꝓpter hoc & silĩa accidentia putant
mori aliquẽ in declinatõe uĩ .Et proprie quia
quosdã calore accidẽtali tepefactos .ac.q.sana
tos reputantes.non uidẽtes causã unde moriãt
extimãt illos in declinatõe mori uĩ.Deficiẽte
nãq; calore naturali.deficit & accidẽtalis.

DIFFERENTIA. C.VIII.

Vod in prĩcipio pocismi sit nocum̃tũ
somni deterig.q̃ in aliis morbi tpibus
monstrat̃. Quoniã illud nocumẽtũ ẽ
deterig qd̃ per plura trãsit tpa pocismi.Quod
firmat̃ qa.Ga.primo re.a.Deterig nocumentũ
facit cibg datg in prĩcipio pocismi.q̃ in aliquo
aliog tpm.buig aũt est nocumẽtũ factũ in prĩci
pio eig.deinde in augmẽto .Secus aũt euenit ĩ
declinatõe ipsig maxime.& gñt̃ in statu. Ad
huc cũ in principio pocismi fit somng typg cõ
surgit & inualescit.gcurrũt reumata in loca de
bĩlia.Febres ĩtendũt̃.Et apãta augmẽtant̃.plu
res etiã desipientiam ĩcurrũt loquẽtes in sõno
affõg sẑa.Hec aũt in statu uel declinatõe nõ gtĩ
gunt.cũ materia sit uicta. & uĩcat̃ ĩ expulsiõez
expulsa.In statg enĩ tpe supat̃ materia morbi
& in declĩatõe permãet supata . Quare ĩ prĩ
cipio & gñt̃ in augmẽto pocismi nocumẽtũ est
deterig sõni q̃ in aliis tpibus . Quod aũt sit
deterig in augmẽto ostendit̃.qa sĩlis sĩli fit ad
ditio.Cum enĩ egritudĩes intẽdant̃ & eoꝝ nocu
menta nocumẽtũ supueniẽs a somno ut preas
signatũ habebit tũc nocere maxĩe . & precipue
cũ per statũ hec in quo predicta ultĩa contĩgãt
pertrãsire . Amplig in statu uidet̃ magis det̃
rens nocumẽtũ quia sõng est accidẽs.Accidẽtia
aũt intendũt̃ in statu.affõꝝ prĩa. Adhuc illo
tpe quo est uehẽmẽtior ab egritudine & accidẽ
tibg infestatio.& uirtg ĩpugnat̃.a materia plg
Ipsoq; tanq̃ refugiẽs occultat̃ ĩterig morbi de
terig occurrit nocumẽtũ.hoc aũt est ĩ statu non
autẽ in aliis sic tpibg.ꝓpter qd̃ in ipso deterig
efficit̃ somni nocumẽtũ. Quod aũt ming no
cumẽtũ sit ĩn declinatõe indicat̃ qa in ipsa uir
tg uidet̃ fortificari cũ mat̃ia tũc expellat̃ mor
bi.In statu enĩ fit crisis in qua expellit̃ cã mor
bi.Ea uero expulsa uirtg suscitat̃ & ĩfirmus sa
nat̃.Quo eueniente nocumẽtũ nõ poterit in de
clinatõe gtingere. Palin in declinatõe uĩ nõ
gtingit mors.neẑ etiã pĩculũ grãde nisi ex erro
re infirmo supueniente.dĩa priori .ergo neq; ĩ
declĩatõe pticulari.Et firmat̃ qa idẽ est ens hõ
& homo & ung homo sẑm dictiõez repetitam .

An ī ꝓnopio pocismi sit nocumentuz sōpni deterior ꝓ ī alijs
(mōbi tēpib.)

q̃rto methaphisice. Simile nanq; uideť de tpi
bus ulib9 & pticularib9 pocismi. Cũ sicut ex
illis tot9 9ponať morb9 un9. ita ex his parocis
mus. ergo nocumētũ min9 erit in declīatiōe de
Inopp? terrēs pocismi. Hoꝶ aũt omniũ oppositum sa
pit. Ga. affōꝶ sz̃a. Rurs9 In qua egritudīe sō
nus laborē prestat mortale. Sed expiētia docet
hoc nō 9tingere in principio neq; in statu. aut
etiā in augmēto cũ plures dormientes tũc mor
tem. & perniciosũ nō incidant nocumētum. sz̃
magis in declinatōe. Propť qd nocumētũ ī ipā
somni factũ erit deteri9. Propť primũ ꝟo sci
endũ. quid somn9. unde fiat & cui9 gīa. Quot
etiā dicať modis. Et q̃liter corp9 ei9 īmuteť ac
Qd ē Sōpn? tione. Est aũt sōn9 9uent9 quidā caloris ītrī
sec9 & naturalis r̃ciprocatio. Est & primi ssz̃itī
& 9prehensio seu uīculũ. primo de sōno & uigi
lia. uñ collz̃tio. Somn9 est ꝓfundatio ssz̃us cō
munis ex cerebro ad cor. In q̃rto uero de accñti
īnuiť. q; sit qes uirtutũ aīaliũ cũ intēsōne naťa
liũ. ut plurimũ enī 9tingit q; uirtutes aīales tā
interiores q̃ exteriores qetenť in eo. & maxime
cũ somn9 fuerit profūd9 naturali dispositione
affect9. Sunt nanq; dormientiũ quidā ītm̃ sōni
antes. ut surgāt ābulātes. qd caliditate cerebri
9tingit & uaporosa optione uehemēti Fit au
tem sōn9 eo q; uapores acibis & potib9. & max
ime uapores resoluti. & humiditatib9 aliis pre
exñtib9 admixti cereby petunt. Quod dēsum
inuenientes & frigidũ 9gelanť & inspissanť. &
descēdētes meat9 ssz̃itiuos opilant mēbroꝶ. ut
& spũs ad cerebꝶ a suis retrahanť instrumētis
& in cor tandē descēdant. opilať q; medi9 uētri
cul9 cerebri sup circa uermē in ei9 apice 9sisten
tem. Extendiť enī in tm̃ sibiq; due cassule. uel
uualia additamēta dicta applicanť. ut spũs aīa
lis a primo uētriculo nequeat in posteꝶ transi
re aut e9uerso. Vnde & aīal tunc ssz̃u priuať &
motu. ꝓpter qd inq t Aũ. de sōno & uigilia sō
nũ fore inpotētiam ssz̃9 nō reꝶ exñtiũ. Fit
Cāe Finales Sōpni duc. aũt somn9 duplici ad presēs de causa. Vna qdē
ut natura digestōni liberi9 īcũbat materie & ci
boꝶ. In ipso. n. calor seu spũs attrahiť a corpo
ris extremis ad intrinsec9 fortificať. Quiescũt
enī uires aīales q̃ ipso mediante opantes eũdez
disptiendo dissoluebāt. Cui9 signũ qa dictũ ab
Ypocrate. Ventres hyeme & uere calidiores fo
re natura & sōni longissimi. & per 9ñs plures o
portere ipsis oblatōes offerre. Fortificať. n. in
his & uniť tpibus calor. ac qetes tũc assũt.
Altera ut spũs interi9 9tract9 qescat & 9forteť
ꝓpter enī 9tinuũ dissolueret motũ. Vnde quin
to. A. de aīa. Instrumēta fatiganť ex uigili mo
De Sōpno & uigil. tu & destruũť. Et ideo de sōno & uigilia. Omni
uigilanti necessario sōn9 fit. alioqn lāguescez
& corrũpeť. Propterea qs fortassis exponet

dictũ Aũ. q; sōn9 est inpotentia. i. debilitas sēs9
Is enī ꝓpter debilitatē 9tingit nature. nō potē
tis 9tinue spũs a minera prima foras mandare
Quare primo sz̃a. Somni necessitas in sanitate
& uita non ē necessitas absoluta. cũ nō sit nisi
ex pte alicui9 īpotentie. & est exit9 a naturali.
Est tñ hic exit9 naturalis uñ est necessari9. cum
necessariũ hic de naturali dicať coītate nomīs
Somn9 enī fit ut spũs ab īpedimētis sepeť pro
pter lassitudinē ei accidentē. & qa ipsũ oporte
bat digestioni ītendere. Has aũt duas res in ui
gilia perficere nō poterat. Et ideo ex q̃dā impo
tentia ut quiescat est necessari9 sibi somn9. sz̃o
cōmētarii pulsuũ. ut a poetis est audire dicenti
bus. Sōnus mortis enũciatio existit. solũ eaz q̃ .Apoens. de Sōpno
circa cibũ adiuuās opatiōez. Alia uero sũt omīa
moriētib9 sīlia. puta ñ uidere. ñ audire. ñ sapere
ñ ītelligere. nō loq. inssz̃ibilē īmobilē irrōnalē
proiectũ esse. Sōn9 enī uideť sz̃m naturā uelut
ei9 qd ē uiuere & ñ uiuere 9tīuũ. d̃ ge. aiali. quī
to Sōn9 siqdē duplex exīt. quidā enī est ulis. Vlis sōpni
alīq; pticularis. Vlis quidē est redit9 spũs aīal ab
ab instrumētis ssz̃us & mot9 ad principiũ. cum
quo priuanť ipsa q instrumēta ab exitu opatōis
in ipsis. preter illa que sũt necessaria ut uita p
maneat sicut instrumēta spũs. Somn9 uero
pticularis est triplex. Aliqs nanq; est naturalis Priis Sōpni
Quidā preter naturā. Alius medi9 fere Preter
naturā qdē est spũs reuocatio. ꝓpter cāz instru
menta humectantē. & ipsi9 subāz pturbantem
ac opilantē. & subāz neruoꝶ & musculoꝶ laxan pterna lis
tem uelut accidit ebriis stomaco nimium r̃ple
tis Et hic sōn9 ꝓprie subeth diciť. qui est sōn9
supfluus & grauis. cui9 grauitas & supfluitas ē Subeth
in quantitate simul & qualitate. ut & ei9 spati
um sit ꝓlixi9. Ita q; excitat9 sit uix. nez possit
se erigere nisi cũ difficultate uehemēti Est &
alius somn9 naturalis. Et hic duplex. Alť qdem Nātis
absolute naturalis dict9. qui est redit9 spũs ui
talis ad interiora ut digerať cib9. Reliqu9 uero
nō absolute naturalis. qui ē redit9 spũs ex īstru
mentis ad suũ prīcipiũ. ꝓpter supfluitatē reso
lutōis ipsi9. nō enī sustentat ꝓpter dissolutōez
causatā ex motu & labore. & ideo necessarie ad
suũ redire prīcipiũ ut ad cerebꝶ. & tandē ad ip
sum cor unde ꝓcessit primo. Estq; terti9. q. Medius Sōpni
inter ista duo extrema medi9. dict9 somn9 non
naturalis absolute. qui est redit9 spũs aīalis ab
instrumētis. ꝓpter causā īfrigidantē subē spi
rit9 9trariā. ul ab exteriori frigiditate. ut a me
dicinis infrigidantib9. ꝓpter huiōi enī īfrigi
dationē instrumētis opilatis & artatis. spirit9
uitalis in eis nō pōt renouari ad instrumēta ex
pandēs se loco illi9 qui dissolut9 extitit. tertio
prima. & cōmētarii pulsuũ apparēs sz̃o. Acci
dentia uero somni in corpore uariant duplicit.

Sōpn diurn

Ex tpis u3 q̃ntitate & materie mole & q̃litate. Primit9 qdem.qm̃ aut ſomn9 eſt ꝓlix9 & max ime in die.& tũc uirtutes eneruat.& diſſoluit a nimales.uias cordis laxat.& refrigerat corpus & humectat.fleg̃ augmẽtat .calorẽ debilitat na turalem.colorẽ corrũpit.& mot9 ĩhebetat .Mo derat9 aũt ſi fuerit tpe cibos digerit.corp9 in groſſat.laborẽ ſoluit.aĩam 9fortat.virtutes om̃s alleuiat.calorẽ nature adauget.hu.reddit lauda biles. Si aũt fuerit tpe minori ſufficiẽti fac ctus.inde nature 9ſurgit ĩbecillitas.digeſtionis infirmitas.corpis, ſiccitas.& calor diſſoluit̃ ex acut9 & ſupĩflãmat9 nature. Ex materia vo mẽſura & q̃litate ſiliter ſõn9 uariat̃ tripliciter qm̃ aut fit in corpe cibis multũ frigidis.uiſco ſis difficilis digeſtionis repleto.cũ materia eti am plurima 9ſili preexñte.& tũc cũ ſup hoc ſõ nus ſtatim occurrat.calor ſuffocat̃ fere nature. facit nanq̃ in his ebullitões & ipſos diſpergit. ita q̃ ſup eum regurgitant̃ extinguẽdo . Et ſic uelut a ſõno in principio acceſſiõis ſolet febris 9tingere fleg̃tice. Vel uacuo oĩo. fuerĩtq̃ ipſi9 cibaria pri9 ſubtilia de leui inflãmabilia .Ca lor naturalis 9uerſ9 ad corpis humiditatẽ illã exurit & cõſumit. ipſũ debilitat & exſiccat .Si quoq̃ aduenerit int̃ hec media calidũ nature ad ĩteriora deditũ corpis materiã ĩuentã maturãs & cibũ digerẽs calfacit id & hũectat.eiuſq̃ cor pulentiã adauget & virtutes cunctas roborat

Nocumtus a. d e et eſt dup.

Eſt aũt demũ ſciendũ.q̃ nocumẽtũ eſt accidens qd̃dã ex morbo derelictũ.qd̃ duplex ſ3m Ga.ex iſtit.ut e u3 & propriũ.ut e quidẽ cũ ſẽp noceat. ceu nocumẽtu ſomni frigidi in prĩcipiis febri um pociſmo4 int̃polata4 .nõ tñ ei9 nocumẽtũ per ſe fert uerſuciã & mortem.Eſtq̃ multiplex ipſius ut pretactũ nocumẽtũ. rigoris ſeu frigo ris prouocatio.eiuſq̃ intenſio ac extenſio.reuã tum decurſ9.ſtupiditas quedã.febriũ exacuitõ & apãtũ augmẽtatio. Propriũ aũt dicit̃ nocu mentũ.qd̃ in pticulari tpe nocet morbi, ſicut ĩ declinatõe & in ſtatu etiã ſibi 9tĩuo. Et hoc no cumẽtũ ſ3m Ga.& Y. ſomni decent̃ eſt mortale. De hoc enĩ uerificat̃ afforiſm9. In quo morbo

ppum

Adhuc diſtinguit̃ & alit̃ . Quoddã enĩ dicit̃ nocumẽtũ extenſiuũ.qd̃ longo pdurat tpe.ñ tñ eſt uehemẽter deterrẽs. Aliud uero intẽſiuũ qd̃ modico tpis multũ nocet. Primũ aũt fit ĩ aliis tpibus a declinatõe & ꝓprie in principio. ſed 9ñter in augmẽto. Alte4 uero in declinatõe & ĩ ſtatu 9tinuo ipĩ. Eſt aũt pociſm9 exacuitõ ſiue exacerbatio.que eſt deterior hora toci9 pyodi. ſiue circuit9 ſicut reliqua.que declĩatõis meli or affõ4 prima. Propt̃ ſ3m qdẽ ſciendũ.q̃ a liq dixerũt ſomnũ p ſe nõ nocere .ſed tm̃ quia priuat uigiliã.& p 9ñs tollit iuuamẽtũ factum ab ipſa. Sed hos quippe refellit Ga. inquiẽs ex ſõno q̃dã 9ſurgere nocum̃ta.ceu Y. ex libris epidia4 monſtrauit.d.q̃ in ſomno multi erant ſtupidi & alienati.qui ex ipſo facti ſũt tales . unde epidia4 ſexto. Alia que in ſomnis coma ta.i.ſtupores & quib9 ſũmitates circũfrigeſcũt & mens turbata.& alia quecũq̃ circa ſomnum talia ſupple praua & quib9 9traria ſupple lau dabilia.Sic igit̃ ſõn9 per ſe nocet . A.vo ſ3a q̃rti ſonat ſnpficieten9 audit9.q̃ deteri9 nocu mẽtũ ſit ſomni in ſtatu factũ ita .Saluior ſõn9 diurn9 eſt q̃ eſt ĩ principio ei9 .& hoc totũ ĩ ſta tu pociſmo4 febris eſt deteri9. In prĩcipio vo ei9 & multociens fit & nõ nocet. Cui9 oppo ſitũ ſentit Ga. Vult enĩ q̃ noceat principaliter nocumẽto deteriori.& mortali in declĩatõe. Cui quidẽ dicendũ.q̃ A.cõpare nõ intendit no cumentũ ſõni factũ ĩ ſtatu pociſmi ad nocumẽ tũ factũ in prĩcipio ipſi9.ſicut prima fronte ſa pit illi9 ſermo.ue4 nocumẽtũ factũ ĩ principio ſtatus ad illud qd̃ fit in ei9 fine.ut ĩt̃pretur ita Et hoc totũ puta dormire de die.quocũq̃ mõ ĩ ſtatu pociſmo4 febris eſt deteri9. Vero. ꝓ.ſ. in eius prĩcipio. Et ꝓ ſ3 multociẽs fit in ei9 fine u3 ſtat9.& tũc non nocet cũ appropĩquet decli natõi.uñ prima q̃rti. Non nocet fortaſſe apud ſtatũ.dicit aũt fortaſſe.i.qñq̃.quia in fine ipĩ9 nõ nocet. Neq̃ etiã nocumẽtũ pticulare ĩ de clĩatõe factũ retulit ad factũ in aliis tpibus ut uiſũ. Aut forte quis reſpõdebit cũ A.Ga. int̃ pres ei9 exponat ſẽtentiã magis.& nõ aduerſet̃ eidẽ.q̃ per ſtatũ nõ intellexit ſtatũ prout ẽ unũ morbi nequi9 tpm.ſed magis per ipſũ declina tionẽ uoluit ĩportari. Et tũc erit ſermo Ga. ex poſit9 recte.qd̃ etiã nomẽ ſtat9 utrũq̃ ĩportat. Dicim9 enĩ ſtare aliquid qñ declinat aut ceſſat ab ei9 motu uel actu. Quod aũt A.dicit ſõnũ nõ nocere multociẽs in prĩcipio ĩtelligendum de nocumento uĩ ſeu coĩ.ut dictũ ꝓ Ga .Aut ñ nocet ſed iuuat naturã tpis pociſmi in fortius opando.ſicut etiã teſtat̃ ipſe Ga. ita ut q̃ ſi na tura poſtea potentior fuerit incitata magis 9 materiã.plus uincens maturabit & diſſoluet. Adhuc inuebit̃ 9tra A.d.in prĩcipio nõ nocere cũ 9trariũ dicat Ga.l3 enĩ ſomn9 mortẽ nõ ĩfe rat.neq̃ aliud uerſutũ & grãde nocumẽtũ.tam̃ uidet̃ aliqua nocumẽta magis adducere ut ſub ditur.ceu pluries tactũ .qa horrorẽ rigorẽ frigi ditatẽ extremitatũ fortẽ. plongant̃ accidentia Flõnes circa uiſcera augmentãt̃ preexñtes. Et ſi hu.aliq in uentrẽ 9fluxerũt.nõ ſiliter digerũt . ideo prohibẽt̃ laborantes in prĩcipiis pociſõ4 dormire.ſed uigilare precipit̃ . ceu etiã indicat̃ q̃rti prima Dicendũ huiõi ſolutõem apparu iſſe.A.ſeriei expoſitõe.Aut eius.i.diei. Prop ter tertiũ uero ſciendũ .qm̃ queſitũ ſupponere uidet̃ ſõnũ nocere.forſã qs de hoc ipõ dubitar3

C.a.d Sigs ſupiis exipte Sopni 2uigil.

An ī ꝓnꝯpio ꝑocismi sit nocumēti sōpni deteri' ꝙ ī aliis
(mōbi tpibus.)

quoniã omnis actio uidet iuuare nature. Somn9 autẽ est actio naturalis. Adhuc ī ipso calor trahit interi9 & uigorat idẽ. Non igit nocz.

Dicendũ ꝙ sõn9 per se sp̃ habet iuuare. p̃ accidens uero nocere. In quãtũ enī ẽ nature actio & calor in ipso int9 tract9 fortificat extat iuuatiu9. In eo uero qd̃ in tali 9tractione rigores uel frigora excitant. reumata currũt zcꝛ. Aut dicendũ sõnũ naturalẽ semp̃ habere 9fortare sinthomaticũ aut nocere. sicut qui in prĩcipiis fit ꝑocismoꝝ motũ 9ñdo ītrĩsecũ prĩcipii ꝑocismi.

Vlit tamẽ sciendũ. ꝙ somn9 fact9 ī quolibz tp̃e ꝑocismi si nocet est prauũ. nõ tñ sz̃m Ga. illud nocumẽtũ est mortale. nisi in declĩatõe proprie. Cum enī calor ad interiora 9uertat. unitetur & fortificet. ut cibos digerat. & morbi materiã in bonũ reformet. Spũs etiã cũ uirtutib9 ut dictũ fortificz. Si hec nõ preualẽt eius nocumento. denotant cãz interi9 fore nociuam. grãdem naturã supantẽ & presertim ī declĩatione cum magis assit que tũc alleuiatõis. sicut az̃ p̃ illũ. In morbis min9 ꝑiclitant egrotantes. Et ideo sermo decimi A. theorice inarticulat9 & indiscret9. simplicit ꝓferẽs afforismũ. cũ ei9 suerit illi9 expositõez aperire. Propt qd̃ sciẽdũ cũ Ypocrate & Ga. ꝙ deteri9 nocumẽtũ sõni est quod fit in declĩatõe ꝑocismi. qd̃ q̃druplici mõstrat rõne. Vna qdẽ coī. Alia uero sũpta ex ꝓtute. Tertia ex natura & 9suetudĩe ut dicat declinatiõis somni. Quarta uero ex matie uictoria & expulsione ipsa. Coī quidẽ. qa 9trarioꝝ cõtrarie sũt rõnes. & 9traria circa idẽ fieri sũt nata. Cum igit sõn9 habeat iuuare maxie in declinatõe. sed Ga. Dicit enī somnũ iuuare maĩfeste sz̃m statũ. & qñq̃ in augmẽti ultio qd̃cũq̃ copulat statui. Sed manifestissimũ oĩm iuuamẽtoꝝ fit in declĩatõe. Vnde q̃rto prima. Et ꝓhibe infirmũ a somno in prĩcipio febris. & ꝓprie qñ adest oripilatio aut frig9 uel rigor. ꝓlongãtur enī hec. & exprimũt materie si fuerit eũtes ad quedã uiscera. & probibẽt digestionẽ humorũ. Apud declĩatõez uero est iuuatiu9 ualde. Et fortasse nõ nocet apud statũ. Habebit itaq̃ per oppositũ ei9 nocumẽto in declĩatõe nocere maxime. uñ Ga. Nocumẽta ex huiõi somno sũt febrẽ nõ solui. dolorẽ intendi. reumata fieri. fleumonesq̃ augeri. Et quidã sz̃m ipsos somnos locunt aliena Aliq uero reddũt stupidi ut eo uix exsurgant puncti. Ampli9 cũ nocumẽtũ esse intelligat refone ad uirtutẽ facta. illo tp̃e quo ipsi adꝑuenit nocumẽtũ. si fuerit debilis ipsuz erit deteri9. Debilior aũt in declĩatiõe tãq̃ magis impugnata. Substinuit enī pugnã iam per tria tp̃a grãdẽ. ut in augmẽto & precipue statu lz̃ quedã febriũ sicut que frigide materie. ñ modicũ ledat in eaꝝ prĩcipiis ꝑocismi. Ita ꝙ in declinatiõe uehemẽt debilitata. modicũ ei nocumẽtũ est uehemẽtissimũ. Et ideo crisiũ tertio. ꝑes quorꝝ tutes sũt debiles. moriũt ī declĩationе ꝑocismi. Sit enī cũ eductõe materie exalat spũs & uita. Itidẽ si tp̃e illo quo aliqd solet iuuamẽtũ suscipe ab aliquo. id nõ recipiat sed lesionẽ. tũc desperaudũ utiq̃ magis. cũ nesciat ad quod sit magis auxilii gratia 9fugiendũ. Sicut cũ filiq̃ nõ subuenit natura & 9suetudine a pre sustentat9. Vñ Ga. In quo singulũ iuuatissimũ est. si cũ nil iuuando adhuc & noceat mortẽ decent ostendit. In declinatõe uero natura & cõsuetudine ut sic ꝓferat. somn9 solet 9ferre. Si ergo noceat nũqd ꝑniciosũ est ualde. deberz nãz tunc 9ferre cũ uirt9 alleuiet a materia. & accidẽtia sit sedata. Et maxie cũ tũc nõ sit intenta ꝓ preparata pugne. sed quieti magis. & resũptiõi

Kurs9 qñ matia uicit & expelit & expellit sõn9 & oẽ iuuamẽtũ afferẽs debet rõnabiliter iuuare. & oppositũ inducẽs nocere. maxie cũ laboret oĩfariã. Sed hoc fit in declĩatiõe. Propt quod ex bis 9cludit. Si noceat in declĩatiõe sõnus. eius nocumẽtũ fore perniciosũ. oñs materiam multã & malã. & in nõ sua hora supantez naturã. Propter enī sõnũ calor unit9 ītеri9 materia taq̃ inimicũ 9surgit 9tra naturã. putãs illã 9tra se arma in defẽsionẽ uelle suscipe Et iõ ad pugnã mota deteri9 infert nature. q̃ si permansisset uigilando cũ caloris diffusione. Propt q̃rtũ uero Ad primũ dicendũ. ꝙ nocumẽtũ fem in principio ut dictũ modicũ existit intensiue. lz̃ sit plurimũ extensiue. Lesio aũt maxie fit ipsi9 intẽsione. nõ aũt sic extensione. cũ uirtus etiã pmaneat adhuc fortis. Confirmatõi aũt quid dicendũ uisũ. dĩa. c. xxxiiii. Et p̃ hoc az̃ ad sz̃m. qa lz̃ nocumẽta fiant in prĩcipio ꝑocismi plurĩa. sunt tñ minora. & uirt9 adhuc ualida poterit ea corrigere. Non aũt sic in declĩatõne 9tingit. Ad aliud dicendũ. ꝙ in augmẽto nocumẽtũ nõ est deteri9 sed poti9 in declinatõe & 9ñter in statu. lz̃ enī omĩa sint in ipso ledẽtia in augmẽto tñ uirt9 nõ iacet adhuc resistẽs eis fatigata. quod in declĩatõe 9tingit & in status fine. Ad reliquũ dicendũ. ꝙ somn9 lz̃ sit accidens prout diuidit 9tra subãz. nõ tñ est accidẽs stat9. Immo & magis suũ oppoĩtũ puta uigilia. Hic aũt nõ est sermo de accidente in cõi. sed. d̃ ꝑticulari quod tp̃e emergit stat9. Ad aliud dicendũ. ꝙ lz̃ infestet materia magis in statu. q̃ in declinatõe. ut in aliis tp̃ib9. uirt9 tñ fortior est in ipso. pugne & uictorie ītẽta magis. In declinatõe aũt nõ sic. sed quieti intendit ampli9. Et si nocumentũ ei occurrat deterrẽs magis erit. sicut fatigato speranti pausare. labor nunc difficilior uidet q̃ pri9. Ad aliud dicendũ. ꝙ ueritatẽ habet in declĩatõe uera ꝑocismi. ī qua

uincit natura. non aũt in qua uincit. & ꝓ materia uideatur expelli. & pocismꝰ quietari. ñ tamẽ hoc fit uí nature potentis. sed potiꝰ cessatiõe humoris motꝰ. Eo q̃ euẽtatio motus materie ad putredinẽ nõ ampliori durat tpe. sicut tertiana certa nõ ultra. xii. horas aut. xiiii. in quotidiana ultra. xviii. in q̃rtana uero ñ ãpliꝰ. xxiiii.

In statu nanq̃ uli fit crisis coĩs tociꝰ morbi nõ aũt in statu pticulari sẽp cuĩlibet pocismi. unde posito statu pticulari pocismi adhuc materia uliter est inexpulsa. & iõ stans põt ĩ declinatõe ipsiꝰ nocere maxime. Ad aliud dicẽdũ q̃ in declinatõe uli nõ ꝗtĩgit mors nisi ex erore cõmisso ppter medicũ. aut infirmũ seu astãtes. aut ppter extrĩseca. dr̃a priori. cũ materia sit uicta & expulsa potissime. In declĩatiõe ꝯo pticulari põt decedere. cũ adhuc pmaneat ĩpropulsa & pprie in debilibꝰ. Et ad pbationẽ dicendũ. q̃ nõ oĩo essꝫ eadẽ diffĩtio hoĩs. & unius hoĩs. si diffiniret unꝰ homo ut unꝰ. ymmo una adderet sup aliã detmĩatõez cõtractã. sicut diffinitio hoĩs addit sup diffinitõez aĩalis rationale. Nꝫ est oĩo sile de tpibꝰ ulibꝰ & pticularibꝰ morbi. ut ostẽdet drã. c. xxxiiii. Neq̃ etiã huiõi sũt morbi ptes eẽntiales. sed potiꝰ integẽles. Est tñ in hoc sile q̃ ceu q̃tuor tpa morbũ ꝰstituũt ulem totum ulia. Sic & tempora particularia pticularẽ uꝫ pocismũ.

DIFFERENTIA. C.IX.

Vod recidiuatio sit una uel eadez egritudo cũ sua radice mõstrat. Quia illa uidet una egritudo cuiꝰ materia est una unꝰ ĩminꝰ idẽ & afflictõis modꝰ. ab bis. n. recipit unitatẽ egritudo. Sed recidiua fit aut fieri põt ex eadẽ materia cũ prĩcipali ut ex colera. Quia que relĩquũt in morbis subuersiones facere ꝗsueuerĩt sicut materie male. põt & tota uniuoce iudicatiue relinqui expulsioni. ceu satis ĩnuit creticoꝝ sꝫo. & modũ afflictõis d̃ ĩtio in tertiũ reseruare utraq̃. Ampliꝰ si nõ est eadẽ tũc & febris q̃rtana. & maxĩe qntana. sexta na & siles nõ erũt febres eedẽ. cũ quies ĩtueĩat inter unã exacuitõez & aliã q̃ lõga. Sed ipse une ac eedẽ coĩt ponũt Kursꝰ illa ẽ egritudo una que integrat ex q̃tuor tpibꝰ. Vnaquecq̃ enĩ a q̃ quis ꝗualescit egritudinũ quatuor habet tẽpa. Sed prĩcipalis & recidiua sũt huiõi ut ĩ Anxio pleuresim patiente. Aut oporteret q̃ quelibet istaꝝ q̃tuor haberet tpa cuiꝰ ꝗtrariũ in illo uisũ. Et ꝗtrariũ etiã indicat digestionis apparẽtia. Itaq̃ recidiua est egritudo una cũ prĩcipali.

Oppositũ sꝫo creticoꝝ. Quãdo uideris egritudines. quasi sint iam solute deinde redeunt. Et multociens accidit q̃ recidiua sit in die crisis deinde currit sꝫm numerũ dieꝝ crisis. pꝗea soluit in die crisis alio. quare erit unaquecq̃ illarum egritudinũ pticulariũ in se acuta. Cũ ergo aggregant & ꝗtinuãt adĩuicẽ est ex eis aggregatum egritudo cronica. Si ergo unaquecq̃ illaꝝ ẽ acuta tũc una uere nõ est egritudo. Adhuc sanitas que est diluculo. & nũc puta uespe nõ est una & eadẽ. phisicoꝝ quĩto. Multo itaq̃ minus erit egritudo una que sanitate intĩcipitur sicut principalis & recidiua. Ampliꝰ principalis generat ex subtiliori euaporabili pte materie. priꝰ enĩ ꝗsumit subtile resolubile demũq̃ grossũ euaporatõi resistens ex quo recidiua ꝗsurgit huiõi aũt materie sũt alie. Eti in quacũq̃ int̃polata cã faciens pocismũ que locũ obtinet efficientis est alia a cã añti que quotidie administrat & trãsit in ꝗiũctã. ut aꝫ maxĩe in patiẽtibꝰ quartanã per annos. xii. & q̃ñq̃ ampliꝰ prĩa q̃rti. Sed hoc est multo magis in prĩcipali & recidiua. Igit materia egritudĩs primarie non erit eadẽ & recidĩa cũ sint magis distantes q̃ pocismi a pocismis. Ruꝰ quibꝰ accidũt alia & alia nõ sũt eadẽ. Sed alia aduenĩũt recidiue q̃ radicali. Recidiua nãq̃ est deterior sua radice dr̃a ꝗñti ab illaq̃ causata. Itidem quis egrotãs egritudĩe colerica poterit ex regĩne ĩfrigidatĩo uehemẽti prolabi in egritudinẽ demũ flegtĩcã que alteriꝰ est matĩei & motꝰ q̃ colerica ĩ dĩonibꝰ Itaq̃ recidiua oĩo ẽ alia ab eiꝰ primitĩa

Propt primũ quidẽ sciendũ. q̃ qd sit egritudo notatũ drã. lxxii. Prĩcipalis quoq̃ dicitur egritudo siue radicalis. que priꝰ affligit ceu & nomẽ indicat. Quã sequit tpe int̃posito qetis quedã itez afflictio. que sꝫaria uel recidiuatio noĩat. Est nanq̃ ipsa quidã recasꝰ post prĩcipalem egritudinẽ. Quotiens aũt dicat aũt dicat recidiuatio drã ostendet subsequẽti. Vnum aũt seu idẽ dicit duplicit. per accidẽs qdẽ & mt̃ tis dicit moĩs. quĩto methaphisice. uno quidez modo ꝗtĩuitate sũĩ sit arte ut onꝰ uinculo ut̃ lignũ colla q̃dã alteri applicatũ. seu natura qd̃ magis est unũ ut adiutoriũ ulnis. Itidẽ unuz dicit subiecto spẽ indrñs. Dicit & unũ genere quoꝝ est unũ genꝰ drñs drñtiis oppositis. Adhuc & quoꝝ ratio diffinitiua est una. dicit & unũ ĩdiuisibilitate ut pũctꝰ & uĩtas. Alit quoq̃ logice magis distinguit unũ. Quedã enĩ sunt unũ numero ut quoꝝ materia est una. nõnulla spetie. ut quoꝝ ratio una diffinitiua. quedã genere ut quoꝝ figura predicationis est eadẽ. Alia uero sꝫm analogiã ceu que sꝫm priꝰ & posteriꝰ ad unũ aliqd̃ referũt dr̃a etiã tertia. Prpt secundũ quidẽ sciendũ. q̃ radicalis & recidĩa sũt una egritudo spẽ & numero ex pte materie & ꝯtutis nõ aũt ex pte essẽtie morbi Ex pte quidẽ materie. qm̃ una est materia ut dicũt recidĩe & prĩcipalis egritudinis. Similit ex pte ꝯtutis eo q̃ ipsa facit opationes suas ordinatas &

An Recidiua sit eadē egritudo cū sua Radice.

cōtinuas circa materiam recidiue egritudīs & principalis. Rōne uero eēntie morbi nō sūt una egritudo numero. sed spē tm̄. quia una q̄litas numero nō pōt nō ineē & inesse Sed q̄ ñ sit numero eadē egritudo rōne materie. neq̄ est rōne uirtutis ut inquit ostendit. qm̄ materia ē subiectū in quo egritudo que est qualitas fūdatur. ydēptitas aūt subiecti nō causat accidētiū ydēptitatē. In uno enī subiecto possūt esse accidentia nō solū spē. sed & numero drñtia. ut color odor & sapor in pomo Adhuc materia buiōi plex q̄ solū in magis & min9. sed & p eēntiā ppriā. cū colerica fuerit egritudīs principalis materia. Recidiue uero melācolia p adustionem generata. Palin sicut se habet albedo ad albedinem. ita se habet egritudo principalis ad recidiuā. cū utrobiq̄ sit sīlis qualitas. Sz albedo primo inducta &. q. deleta. postea ē alia albedo ab albedine sz̄o inducta. lz idē sit quod dealbet & idē dealbās. sicut in repatiōe accidit līe aut picture. Que enī corrūpūt nō redeunt eadem numero. sz̄o de ge. & cor. Sīlit materia poterit esse 9posita ex colerica & fleg̃tica ita ut cessante colerica post tps resurgat fleg̃tica. & recidiuam īducat. Recidiua igit est a sua principali alia. Eodē etiā modo drē. q̄ sit eadē quo ad uirtutē inartificiale multū existit. cū uirtus nō sit de rōne morbi. sed potiꝰ sibi oppugnās.

Eti uirtꝰ diuersificat rōne illoꝝ in que agit ut & actio 9tingat diuersa. Nam alit sol opat ī nubē spissā. & alit in nubē rarā diuersas īducēs figuratōes & colores. ut in yride ostendit maī feste. & tñ uirtꝰ existit una: sol etiā cutē deniget & linū dealbat. lutūq̄ indurat. & cerā liq̄facit. In ꝓbleu. Alexāder. Rursꝰ uirtꝰ remanz una in tota alit uniformit. ut possibile est corpꝰ dispēsans. Tunc ergo 9clndit omnē sibi occurrentem egritudinē fore unā. Et ideo satis inartificiale. uidet dici recidiuā & prīcipalē. fore unā numero ex pte materie & uirtutis egritudinē. Quomō aūt sit una uel alia rōne essentie morbi poterit ex subsequētibꝰ haberi. Propt qd se. q. demū corrigentes dicunt meliꝰ ac breuius posse solui quesitū. testantes morbuz duplicit posse 9siderari. s. inquātū habet esse successiuū & sic principalis a recidiua existit alia numero quia successiua ꝓpter quietis multiplicant successionē. Aut sm̄ esse qd habet qualitatiuū cōpatū materie in corpe pmanēti & oppositū nature. & ita dicūt fore unū numero morbū prīcipalem & recidiuā. Sed nūc magis q̄ prius uident deficere. qa cū ea que sūt ad finē sint nature cū fine eiusdē. Si morbꝰ est successio q̄ ad qualitatiuā ordinet lesionē. Si lesio erit una. & qualitas una. & si plures. plures. cū igit successio sit plures ut dant. erit & qualitas plures nūero. ita ut alia q̄litas ītroducat per successionez priorē qua prīcipalis inducit egritudo. & alia p successionē qua inducit recidiua. Adhuc ut ostendet morbꝰ nō est simplicit successio. sed magis qualitas uel dispositio de genere ipsius prima. ut ostensū dīa. lxxiii. Est etiā formalis exñs in actu. sz̄o amplius q̄ in primo appns ī prīcipio de morbo. Propt tertiū quidē sciēdum q̄ morbꝰ pōt accipi duplicicit. uno qdē modo proprie. prout esse ipsiꝰ 9stat in eo qd est actu ledere opatōes. & sic recidiua nō est eadē egritudo cū prīcipali. Ea enī cessauit iā a suo actu. Immo potiꝰ altera cū quies intercesserit media. Etiam si materia foret eadē oīo & uirtꝰ. ut uolunt preīpugnati. Quod declarat qm̄ primo interiꝰ. Morbꝰ est motꝰ seu alteratio pret naturā cū in pmansibilē deuenerit dispositōez. Quod qdē dicit ꝓpter accidens. q̄ est motꝰ siue alteratio pret naturā. cū nōdū in pmāsibilē deuenerit dispositōez. sed in successione pmanens 9tinue respectu morbi dīa etiā. lxxiii. Ad unitatem uero motꝰ requirūt tria. Vnitas uz mobil. spēi ī q̄ ē motꝰ & tpis. v. phīcoꝝ. Nūc aūt dato etiā q̄ mobile sit unū & spēs motꝰ Nō tñ tps erit unū cū īcipiat qete motꝰ precedēs nāz motꝰ & subsequēs intruptꝰ qete media. ī alio & alio sūt tpe. Et firmat quia corruptū & generatum nūq̄ redeunt idē numero. sed spē cū alio & alio fiant īstanti. Et ideo egritudo ītpolata nō erit ꝓprie una. ut 9tinua bns unū motū. Quod fortassis uoluit Ypocras. q̄rta affōꝝ ita. Quibꝰ cūq̄ in febribꝰ quotidie rigores fiūt. quotidie se. soluūt. Palin qualitas que diuersis introducit motibꝰ. alia existit & alia. Morbꝰ aūt est qualitas que aliis & aliis introducit motibꝰ & principali & recidiua. uñ affōꝝ sz̄a. Natura ī recidiuatōe reliquā ex necessitate habet eā que in putredine trāsmutatōez. Quidā uero nō solū hoc. ueꝝ etiā uliter dicunt diuersitatē tpis non impedire idēptitatē. cū ea nō sit de rōne producti. Volūt nanq̄ hi uelox tradit resurrectionem etiā numeralē saluare Ex his igit 9cludit prīcipalē & recidiuā eandē egritudinē non fore numero oīo. Si aūt accipiat morbꝰ īproprie. p ut dicit rem suā. nō in actu sed in habitudīe & dependētia ī ipsū actū ultimiorē opatm̄ sic poterit aliquo modo 9cedi. q̄ prīcipalis & recidīa sit una egritudo. Cum materia sit alū una. Aut fere una & ꝓpinqua. Remanseritq̄ ī mēbris q̄ dā habilitatō per quā statī. q. qd est habitu fit actu. propt enī modicā distantiā īter prīcipalē & recidiuā uidet una egritudo. und sz̄o phīcoꝝ Intellectꝰ dicit tanq̄ nichil de haberi uideri. Et presertim id nō īterest quo ad itellectū medicissz̄ibiliter. ac figuraliter pquirentis fere uniuersa. Sic igit breuiter ueritas appeat presentis

.IIII. Affo.

.2°.ptꝰ.3°

An Recidiua sit deterior sua Radice.)

quesiti. Potest aũt quis deiceps distictione3 Ay.de uno & eodẽ data ꝓposito applicare. Si enĩ loq̃mur de uno qd̃ dicit unũ cõtinuitate in morbo.nõ est tũc 9tinuitas proprie.cũ ipsa sit magnitudinis seu quãtitatis.Ita ut in motu & tpe nõ assit 9tinuitas nisi per magnitudinẽ celestẽ.phĩcoy q̃rto Est autẽ prĩcipalis & recidiua subiectũ idẽ remotũ.& alĩ ꝓpĩquũ diuersificatũ ñ multũ.Siliter aũt eis est unitas generis.nõ aũt ĩdiuisibilitas .l3 enĩ q̃litas p se sit ĩdiuisibilis diuidit tñ per quãtitatẽ .Na3 q̃nta fuerit supficies tantũ esse albũ dices ĩ predicamentis.Vnitas uero anologie generis & speciei radicali inest & recidiue nõ aũt ut ostensũ unitas proprie uumeralis. Circa predicta cõtingit dubitare. quia dictũ morbũ ꝓprie sũptum actũ ĩportare s3m.Et ita diffĩtio cũ dicat uera3 eẽntiã rei.que actu 9sistit primo.que est forma & nõ s3o que ẽ opatio.Particule enĩ diffĩtionis habitudinẽ dicũt.& nõ actũ diffinitio morbi ñ dabit per formã.sed p id qd̃ est accidens ei. Dicẽdũ q̃ morb9 notificat per actũ s3m.Qud̃ app3 qa terming dissertiu9 int̃ sanitatẽ & egritudinẽ sensibilis est lesio opatõnũ in tegni. & primo de morbo .Sẽsibilis aũt oĩs lesio ĩ actu Naturales nanq̃ & uitales nũq̃ in sano ab actu cessãt s3o. Et si aĩales quiescũt qñq̃ ut mõstrat in somno ceu aña prefatũ . Hic tñ potentiã potius quidã & languorẽ dicit corpis sani.q̃ sanitatẽ pfectã.Somn9 enĩ nõ est ꝓprie naturalis . sed coĩtate quadã potiu9 noĩs priori drã. Ad rõnem dicendũ.q̃ illud est uerũ de ꝓpriis diffĩtionib9.quales sũt q̃ subãy.Ipse nã3 sole ꝓprie habẽt qd̃ qd est uel diffĩtiõe3.Accidẽtia uero ĩ proprie & per additamẽtũ.septio methaphĩce

Dub.

Dubitat etiã an corp9 sit sanũ uel egrũ tẽpe intpolatõis . Ad qd̃ neutralizantes respõdẽt quidã neuty id fore .Sed 9siderandũ an ex precedẽtib9 pocismis opatõs relinq̃ntur & maxĩe naturales ssibilit impedite .Sic enĩ põt dici egrũ ut maxĩe euenit in flegtica ĩterpolata.Vel nõ relinquũt impedite manifeste .& tũc sub latitudine adhuc locat sanitatis.Et mlto pl9 tẽporis ĩtersticio prĩcipalis & recidiue. Propt quartũ uero ad primũ dicendũ .q̃ prĩcipalis & recidiua nõ est nere una numero egritudo.& si aliqua uideat in ipsis eade3 numero fore.nõ tñ illic unitas mot9 & corpis existit.que potissĩa cuilibet unitatis causa . Ad s3m iam sĩliter quid dicendũ a3. Ad aliud dicendũ.q̃ tẽpore nõ sũt eadẽ numero sed spetie.cũ tp9 medium in quo nõ fuit afflictio .distĩguat int̃ illa tempora.nõ sũt equalia numero oĩo tpa.qa potest prĩcipalis euanescere uel occultari in prĩcipio augmẽto statu & declinatõe etiã q̃ñq̃.Sed recidiua & maxĩe si ab ipsa 9tingat euadere q̃tuor habet morbi tpa.N3 Anxi9 ꝓprie recidiuabit cũ sẽp pmansisset apã usq̃ ad.xxxiiii. l3 febris & sitis alĩ adesset alĩ uero mĩme.Non ipã erat egritudo prĩcipalis.sed poti9 accidẽs apãtis Arguta ꝗo ptis opposite 9cludũt.q̃ principal & recidĩa ñ sũt una egritudo uere. S3m aũt & ĩ ꝓprie ut declatũ pñt una utcũ3 egritudo fore.

DIFFERENTIA. C.X.

Vod recidiuatio nõ sit deterior sua radice seu egritudĩe prĩcipali ostenditur Quia causa primaria ulis.plus influit q̃ s3aria pticularis in suũ causatũ.Dicendũ Dauid ludeo in de causis .sed cã radicalis egritudinis fuit primaria & ulis.& recidiua s3aria & pticularis. Itidẽ causa efficatior est suo effectu A prĩcipali aũt affect9 uidet 9ñs recidiua. Adhuc ming ledet recidiua radicali.Propt principalem nãq̃ egritudinẽ materia est mĩorata.Cũ in egritudinẽ natura sp studeat eam cõsumere & superare.Minorata uero indeterior redditur egritudo. Amplio recidiua põt 9tĩgere ex modica causa ut manifesta.sicut ex errore puo.q a natura uel arte cito poterit corrigi. Rurs9 euenit nõ ~~tanto~~ rãro prĩcipalis sit 9tinua .Recidiua uero interpolata . Sicut eum q̃ ex febẽ sãguinis aut alia 9tinua.in tertianã intcidat intpolatã seu q̃rtanã. Continua quoq̃ deterior est intpolata in eodẽ febris mõ . Eti assueti assuetos ferre labores.& si sit senes ĩbecilles ming ledũt iuuenib9 fortib9. affõy s3a.Sed quis patiẽs prĩcipalẽ egritudinẽ & recidiuã .ming patit eo qd̃ magis assuet9 pati.q̃ patiens tm̃ prĩcipalem.

Recidiua igit̃ sua radice deterrẽs ming exit .

Oppositũ quoq̃ quarto prĩa.& prĩcipio etiã creticoy. Adhuc prĩcipalis debilitauit ꝗtutẽ & recidiua sĩliter.Lesio aũt lesioni adiũcta eandem amplio ꝓsternit. Itidẽ recidiua fit sepe materia nõ euacuata in prĩcipali.que mota in recidiua uidet fore maior q̃ prius.Cum ex alĩm̃ti supfluo 9tinue accrescat materia morbi.Propter quod recidiua deterior ẽ sua radice. Propter primũ sciendũ ipsũ sufficient notũ priori drã. Nosce quippe q̃ recidiuatio ut ad mlt̃ũ cõtingit.cũ egritudo crisĩ nõ habuerit aut ĩpfectu3.luxta illud s3e affõy.Derelicta in morbis subuersionis amatĩa & maxĩe cum crisis fuerit subcutanea debilis ut uariole ycteritia scabies & huiõi. Que siqdẽ recidiuatio multiplici põt de causa 9tingere.Aut enĩ ꝓpter materie diuersitatẽ.ut q̃ sit colerica & flegmatica morbifera sit mixta.prio qdẽ & magis natura ĩcitat̃ 9tra colericã cũ sit effrenior.qua uicta uidetur cessare morb9.eo q̃ materia flegmatica frigida uiscosa nõ sic est mobilis & acuta.deinceps autem.s. ex nutrimẽti supfluo fermẽtũ occurrẽs. & agitabilis facta insurgit. qa non pura corpa

An Sōa aqua pbet suuz Sbm.?

quātūcunq; nutris magis ledis. Aut ꝓpter corporis uim celestis. pōt. n. luna. ttio creticorū & in centilcqo stellis aliqbus fortunatis in nati uitate cuiusdā exntib9. puta loui uel Veneri applicari. qb9 fortificata nata & malicia morbi sopita. uidet egritudo qetari & terīnū habuisse Cum aūt ad stellas peruenerit īfortunatas. ut ad martē & Saīnū aut 9bustionē. cōsurgit itidē pugna. uñ & recidiuatōes inueniunt ut plurimū nisi sit ex errore grādi patenti īpedimētis lune cōtingente. Ac preserti ex marte Saturno cōbustione uia 9busta scorpione ac eclipsi. Pōt etiā ex cōmisso errore 9tingere a quocūq; meīco uel infirmo. aut astante. seu reb9 extrīsec9 cōcidentib9. Ex pte quidē medici. cū ante materie digestionē. & euacuatōez eiꝰ aliq̄lē. medicīas exhibet opiatas. ut reqem phyloniū & huiōi. sicut quidā opant nature diuersores ꝑ tps faciētes ꝑ pocismū cessare. ut q̄rtane uel alterius. Iste nanq; opiate infrigidāt materiā & 9pingunt. ut causa ancedēs nō possit in 9iūctā deduci. Demū uirtute ipsaꝝ deuicta calore naturali. resurgit d̄ inceps cā ancedēs in putredinē & 9iūctā. Et ꝓpter exhibitōēz medicīaꝝ calidaꝝ tpe ītermissionis egritudīs. ut alterēt infrigidatū. uel ut appetitū restaurēt. q̄rto sza. Et aliis etiā modis sub his 9tentis. egritudīes aūt digniores ut recidiationem īcurrāt sūt apātū febres relīquentes sopitam in uiscerib9 caliditatē. Egritudīes cerebri pectoris & ꝓprie catarrales stomaci epatis splenis. & renū. Eo q; hec aut sūt debilia uel receptiua: aut pro toto laborātia. Et maxime cū ex his cōualescentes passionib9 fuerint ñ ueri.

Propter szm uero sciendū. q; aliq sermōe. A. & argutis promoti. ꝓnūciauerūt absolute recidiuā sua deteriorē radice. Sed qd de hoc mox 9 sequēt apparebit. Propt ttiū quidē sciēdū q; quedā recidiuatōnū deterior est sua radice. Alia uero non. Quedā nanq; a causa fit interiori occulta dicta uel sine causa. & hec peior utpm est sua radice. uñ creticoꝝ prīcipio. Egritudo ꝗ suta qescēs uisa sine euacuatōe maīfesta. ut ab scessu neglecta siqdem reuertet seuior. q̄ fuerit in initio. Quare quarto prima & sza. Recidiua est peior & uehemētior sua radice. qm̄ malitia ipsiꝰ est adueniens & stans. cū uirtꝰ sit debilis. & ꝓprie qñ ipsā nō precesserit aliqua euacuationū in primitiā. Aliqñ nanq; nulla precedit aliqñ debilis parua. Vt dicat illa egritudo ē peior. in qua uirtꝰ debilior repit. Sz hoc plurimū est in recidiua. cū uirtꝰ fuerit ex principali debilitata. ita ut & ꝑua lesio uideat ea maxima. etiā si nō tm̄ simplicit ledat ipsa. Et ꝓpter hoc A. dixit. Deterior recidiuatio est illa. q̄ uelocior est & cū uirtute debiliori. & ideo eiꝰ 9silium ē. ut in ea nō fiat inceptio ad curandū. donec manifestꝰ sit modꝰ egritudīs. nā szm plurimū est seua. Est & alia recidiua predicte huic oppositā. eueniens a cā preserti extrīseca maīfesta. ut ab errore q̄tuor obseruādoꝝ ī morbi cuiꝰlibet szm Ypocratē curatōe. Et q; tardius fiat. & cū uirtutis ꝗstātia & euacuatōe precedēte. Aliq̄ talis quidē poterit sua radice deterior nō fieri. Quare sic uidimꝰ plures recidīas minꝰ sua prīcipali afflictiuas. uñ. A. Saluiꝰ est ut eueniat īcidiuatio ex errore regimīs. q̄ ut eueniat ꝑ se cuz rectificatōe regimīs. Ab errore nanq; 9surgēs recidiua. cū sit manifestior eo q; ab extrīsecis 9tīgat. meliꝰ quis poterit illi succurrere. q̄ si a cā eueniret interiori occulta. neq; etiā ipsiꝰ ꝓportionabilit malitia ē tāta. sicut cāe interiꝰ latētis. Veritas igit ex his breuiꝰ elucescat. Propt quartū uero Ad primū dicendū. q; cā ulis primaria. lz plus. i. ulꝰ influat szaria pticulari. nō tn̄ plus. i. intensiꝰ. Particularis enī dat esse magis 9tractū. & formā specificat de materia. uel educi impellit aliunde. ceu in equi az & boīs generatōe. Aut causa primitiue nō est magis prima & ulis. q̄ recidiue. Nam cātū est ut ostensū priꝰ uere unū prīcipiū. & recidiue Propt hoc etiā appz quid dicendū ad szm. Contīgit etiā cāz fortiꝰ opari effectū. cū materiā īueniat hāc alū magis illa dispositā. Ad aliud dicendū q; mlto tiens nō minorat materia egritudis in ꝓcessu sed auget magis. & hoc si morbꝰ fuerit insalubris. Materia enī in statu saluatoꝝ minor est q̄ in prīcipio. In morituris uero eꝰtra. affōꝝ scda

Ad aliud iam qd dicēdū uisū. Ad aliud dicendū. q; recidiua sic pōt minꝰ deterrēs fore sua radice. nisi ipsa cū oīna fuerit uirtutis debilitate. Ad aliud qd dicendum dra uisuz. lxxxx octaua. Quid autē & q̄sitū 9uīcāt arguta partis opposite apparuit ex premissis.

Ccasione illius qd dictū est subiectum in scientia supponi. Videt ex hoc deduci nullā scientiā eiꝰ probare subiectuz. Verū creditū ab alia supiori omne recipe. und primo methaphīce. A. nulla sciētia debet stabilirī subiectū suū eē. Amp. si ꝓbaret id eēt ex prioribꝰ ipso. nichil aūt dictū est fore pl9 & notius eo alio. qm̄ sciētiarū quidē una 9ciderēt in alteram. Et demonstratōem 9tīget de genere in genꝰ descēdere. ac circulatōem fieri. quod īspuit Aꝝ. priora & posteriora. cū prīo prīa. Sic nāz mitteret ī sciam qd nō suum. Ea propt oz unā sciam ī aliam deduci. donec tādem demōstratīe in methaphīcā eleuent omnes. cū ipsa sit seior ac dignior ceteris. methaphīce ttio. In logicaz uero ꝓbabilit. cū ad prīcipia omniū methodorum uiā prīo habeat topicoꝝ. Non igit sciaruz aliqua suū ꝓbat subiectum. Oppositū quoz uidet Cōmētator szo sape phīcoꝝ. & G. ī tegni

Sbm ī qualibz supponi Sōa

p. Methe

Oppm Cōtra 2. phy. p. G. ī. Tegni.

¶ An oua cõpetant i febrib9.

probans id pricipiũ terapẽticũ iductõne ac exẽ
plo. ꝙ omnis cura p ꝗriuꝫ. Propt primũ qdẽ
sciẽdũ. ꝙ qd sit sciẽtia cũ subiecto notũ extat
ex premissis. Quid aũt probatio diia uide
bit 9sequẽti. Propt secũdũ uero sciẽdũ ꝙ. A
uidet uelle nullã sciẽtiã ut tactũ suũ ꝓbare sub
iectũ. Quꝫ eidẽ comtator prefato ipoit secũdo
tanq̃ deliqnti: uolẽs ꝙ licꝫ sciẽcia nõ ꝓbet suũ
subiectũ tn dmõstratõe. qa siue eẽ aut signi. Et
que hec sint differẽtia apparebit 9nti. Prop
ter tertiũ quippe sciẽdũ ꝙ scia põt approbare
eius subiectũ. ex posteris. & declarare tanq̃ no
bis notioribus entib9 seu aduersariis. ceu. A4.
defẽdit priores dignitatũ 9tra ignaros & ꝓter
uos. q̃rto methaphice. ut de quolibꝫ affirmatio
nẽ uerificari uel negationem. Et omne totũ ma
i9 ẽ sua ꝑte. Et ꝙ huiõi deducẽdo ad igueniẽtia
his q̃ negat apparẽtiis absurdiora. Silr quoqꝫ
ꝓbat eẽ matie prie phicoꝝ prio. fore ingenera
bilem & corruptibilẽ: primꝰ qa i octauo illorũ
ex suis eodẽ mõ ꝓprietatibꝫ. ut ex motu 9tiuo
& uniformi. Non enĩ ẽ igueniẽs ꝙ ad notũ na
ture nobis aũt ignotũ declaret ꝑ ea que nobis
nota. cũ duplex sit mod9 sciendi ut differẽtia
ostendet 9nti. Quod firmabit deinde sermo. G.
dicẽtis resolutiua ex finis notione. Propt q̃r
tum uero dicẽdũ. ꝙ sermonis preducti diligẽt
auditi expositõ iam apparuit. Nõ enĩ negat ꝓ
batio subiecti quocunqꝫ mõ. sed demõstratiõe
simplicit & ꝓpter quid. Quod fortassis uoluit
A. lꝫ Aꝟ. stimulus antiquoꝝ pretq̃ A4. & ꝫoar
ipsũ satagat pungere. Ad aliud silit appuit
qd dicẽdũ. qm̃ pro ea que artis alicui9 ex ꝓpri
is 9ntib9 pnt subiectũ & cãe ipsi9 ut expositu ꝫ
stabiliri. Ad ea que alteri9 etiã appꝫ. Et pro
prie ad id qd Ga. dr̃a uidebit. c. lii.

Recedentiũ plurimũ occasione hesitat
an oua cõpetãt in febrib9. Quod ui
det sentiri octauo d ingenio. In effẽris
primo. ut ea que fumoꝝ subclusione. Ac in hu
moralib9 ita quarto pria. sequẽtiũ latus diete
grossioris. sicut oua sorbilia pauca subtilia. Et
de cura ttiane. Quãdo est intẽtio hũectatio dat
uitella ouoꝝ. Silitqꝫ 9cedũt in q̃rtana. Ga. ue
ro ad Glauconẽ exhibet in causone. ac tertiais
oua. Et 9silit duodecio de ige. In febre sinco
pali. ex humorib9 subtilib9. In ethica nẽpe sex
to Serapionis. Dam9 ei mane uitellũ oui. Et A.
silit exhibet uitellũ oui sorbille. In febre si
quidẽ pestilẽtali i dionib9 Da uitella ouorum.
Quod & firmat rõne. Quoniam febris 9trario
curat. sicut relique egritudies. Cũ igit ipsa sit
mala 9plexio calida & sicca. curabit per oua tã
q̃ per 9traria. Frigida nãqꝫ sũt & hu. Quod ostẽ
dit ex ꝓtib9 9stituẽtib9 ipsa. Cõstant enĩ ex al
bissimo sꝫm medicos frigido & hu. aquoso mlt
te quãtitatis. ac pelliculis & testa frigidis. & ui
tello ut preuisũ terrestri attinẽti subẽ tn scdꝫ
medicos tẽpato. Ita ꝙ oib9 diligẽt inspectis ip
soꝝ ꝓtib9. declĩant ad frigiditatẽ & hũiditatẽ
sopitã. ut declaratũ d lacte. drã. c. xlviii. Adhuc
sꝫm Y. & A. Curãs est uirt9 seu natura. sed ei ꝓ
portionãt oua maxime. Reponũt enĩ cũ testicu
lis galloꝝ & uino. Augmẽtant naturã calorẽ na
turalem. q est debilis in febrib9 & obsessus.
Rursꝫ sꝫo sꝫo. Oua sũt ad equalitatẽ tẽdentia.
Febrilis uero natura in ttiũ uel q̃rtũ ascendens
gdũ. cũ actũ sꝫibilit ipediat aut destruat. Quꝫ
aũt tempatũ frigidũ est. & maxie calidi & sicci
ut adeo elati respectu. Cũ etiã tepidũ calidũ re
mittat. Quod & ostẽdit oleũ tẽpatũ. calidũ in
frigidãs corp9: & frigidũ calefatiẽs. farmacorũ
sꝫo. Competũt ergo in febrib9 oua. In op
positũ uero. quia nõ rlr aut a pluribꝫ expressa.

Palin nõ ẽ op9 ifirmis uirtutẽ coaugere. sed
uelut repit 9seruare. affõꝝ prima. Sꝫ oua ut ta
ctũ ipsã intẽdũt maxie. Eti febricitãtes cor
pora habẽt ipura. Talia uero quãtũcũqꝫ magis
nutris magis ledis. affõꝝ sꝫa. Oua siqdẽ ceu di
ctũ nutriẽtia precipue. Non igit 9petũt i fe
brib9. Propt primũ qdẽ sciendũ. ꝙ quid sit
febris. & que ipsi9 reliqua uisuꝫ. lxxxvii. Est
aũt hic oua gallĩaꝝ audire. Prolatũ nãqꝫ absolu
te in meliori accipiendũ eẽ. Et nosce. ꝙ q̃q̃ di
cat ad caliditatẽ A. ea tẽdere ad equalitatẽ & al
humẽ ad frigiditatẽ uitellũqꝫ ad caliditatẽ. Cer
ti9 tn ut pretactũ. dicẽdũ est ipsa ad frigiditatẽ
& hũiditatẽ primi gd9 accedere. cũ etiã uitell9
ponat tẽpat9 Almãsoris tertio. un aggregator.
Compto oui est frigidior paꝝ. q̃ corp9 tẽpatũ.
Ipsũ nãqꝫ infrigidat frigiditate tẽpata. Pro
pter sꝫm uero sciendũ. ꝙ qd sit de hoc utcunqꝫ
sentitũ est in argutis. Quod & prasis ostendit.
Quidã enĩ coit exhibẽt oua in febrib9. Alii ꝟo
euitant ut possũt. Quid uero de hoc ttio dicen
doꝝ apparebit Propt ttiũ qdẽ sciendũ ꝙ pre
scitis indicatõib9 nõ raro premissis. eoꝝ q̃ i fe
brib9 exhibent. poterit diligẽtiꝰ iudicari an o
ua 9ueniant in febrib9. Si nanqꝫ attẽdam9 uir
tutẽ que sola cibũ expetit ut 9fortet. & ꝓprie
cũ debilis extiterit sic oua 9petũt. Cũ ea uigo
rẽt. nõ paꝝ spib9 & sanguĩ ꝓportiõata. Sũt &
sufficiẽt digestibilia. & ꝓprie uitell9 multi nu
trimẽti. supfluiqꝫ modici. Et mel9 quidẽ est fe
brib9 & ꝓprie hũectalib9 ut dent itẽtõne ista
in ꝓcessu. Et cũ iã materia fuerit digesta mino
rata q̃ in pricipio. Et fulcit qm̃. Cã morbo
seu accidẽtib9 uirtutẽ dissoluẽtib9. mox oꝫ ꝟtu
tẽ 9fortare sibi 9descẽdere. Id aũt cibo ꝑficitur
affõꝝ appns pria. tũc enĩ idicatio sumpta reso
ne ad uirtutẽ. omnes obtenebrat alias. ut cun
cta edocent q̃ de ingeio. Si uero intuemur rẽ

Aphorismi.

preter naturã

An fluxus menstruorum sit naturalis.

pret naturam.ceu cām morbū uel accidens .ut
sic dicendū nullatenus simplicit in febribus oua
gruūt.Si nāq causā habeant.ceu q̄ humor nō
gueniūt.qm nō eā p oppositū alterāt.cū iuxta
tēpamētū existāt ut uisū.Et utit .nz digeīt illā
coaptāt aut euacuāt ni fortassis accnte ualde
naturā ut uisū morbor curatricē firmādo.Sz
magis de se leuis alterabilia & corruptibilia.q.
lactis modo cū etiā ex diuersis naturis & substā
tiis ceu tactū sint structa.in materie magis cō
uertūt augmētū cuiuscūq.Et pprie cū uent fu
erit frigidus paludosus. aut calidus indorosus chaos
chimus.Morbo nō gruūt puta febri.cū nō eidem
opponāt simplicit & directe.quo cura pficit &
suplet ois in tegni. Itidē qd est unctuosū iflā
mabile leuit & corruptibile ac multi nutrimēti
nō petit in febribus & pprie humoralibus .Ta
le uero est ouū . ut eius oleū ostendit & etheroge
neitas.ut de occultis alchimia q̄tuor elementa
eliciēs ex illo apte.ac uersio illius ī sanguīez nō
pauca. Sic eodē mōstrat modo ī febribus non
gruē accidētiū ex pte .cū ab eis esse suscipiant
& uigorē.nisi forsitā īquātū uirtutē respiciunt
psternēdo eandē ut tactū. Sic igit in fe.& uti
ter in his q̄ preter naturā ipsa oua simplicit
nō petūt.sm qd uero ut pptер ptes humecta
re.& pprie in fine ut sensit A. Et in febribus ñ
minus siccis & ethicis gueniūt.Vel ppt declina
tionē ipsor ut uisū ad quādā frigiditatē & hui
ditatē.Quia tn moīca extat longeq distans ab
oppositōe recta.cū eo q dicta est oui materia ī
flāmari de facili. fortassis febrē amplius coaccē
dūt.& ppius cū fuerit ītensa.ut pandit excessus
unius strarii supobtinētis post pugnā .Qd &
frigiditas agens in calidā approbat.Ea enī pp
ter resistentiā ampliorē.plus gelat frigida tan
dē.methauror primo. Itaq tali petūt intē
tione oua in febribus.& nō par extranee Pro
pter q̄rtū uero iam qd dicendū ap3. Nā prīo ñ
directe oua exhibet ī febre pretacta effīera .Sz
inqt nō cōpetere cibaria farmacosa.sed que cū
eo q sufficient nutriūt sūt supfluitatis pauce.
int que cū aliis enuerat oua . A.etiā ut appa
ruit gratia uirtutis concedit oua.& nō febris.
Et ideo dicit sorbilia pauca subtilia.ut repria
tur nocumētū qd inferūt morbi grā. In ttia
na etiā gcedit hūectatōis causa ut uisū.nz tamē
mox exhibet illa.uer ī pcessu:uñ subdit.sicut
dat eis in fine de extreitatibus zcy.& ultimo di
cit.Et uitellis ouor. In q̄rtana uero cōcedit
oua ppter humectare.& tutē saluare pstres
septianas. Quod aūt Ga.exhibet oua in cau
sone & in febribus colere.appalla seu sorbilia q̄
si adhuc sine pelle.hūectationē eor fortassis re
spexit & lenitatē.quā in aspera pprie īducunt
artaria.Vel q hec magis ut tetigit Aui.ferūt

Alchimia.

ultimo. Aut sermonē Glauconis nō multum
approbo.sicut neq idē Ga.drā.c.lxiiii.In duode
cimo.oua & quedā sūt gcessa carnosa.ppter uir
tutē gseruare.que maxīe pstratis sincopi dria
pretacta.ut & nomē denotat. Sed in ethica ī
materiali ente gruūt nō propt febrē. uer tu
tis & siccitatis cā. Eget nanq uirtus pstrata cō
fortatōe.ac corpus desiccatū humectatōe. Cō
cedūt quoq uitelli in fe.pestilēciali .propt cor
dis gfortatōem.hi nāq ipsū uigorāt & gtēpant
A.de medicīs cordis .Ea tto febris proprie cor
dis est passio. Ad rōnes Et ad primā qd iam
dicendū az.q nō febris gpetūt directe grā Ad
aliud qd dicēdū drā uisū.c.liii.Non enī curat a
limtū īmediate.sz p mediū uirtutē fortificādo
per accidēs enī gcessū est ut uirtutis grā maxīe
febribus oua gpetere. Ad aliud siliter qd dicē
dū apparuit.Nam gtrariū unū lz prius alterū ut
fortius refrāgat & hebetet.utcūq tn id oppoīto
gsurgēs ut uisū fortificat pamplius denuo.sicut
ostēdit calx & frigida.drā.c.xl. qd maxīe accīt
cū gtraria fuerīt uirtutibus equalia Que etiā
ptis oppolite.cū febrē sīplicit respiciāt & nō
uirtutem seu humectatiōem .aut impropriam
oppositionem apparēt.

D pleniorē eius qd tactū est de fluxu sā.
& maxime mēstrualis declaratōem be
sitat.an hic fluxus sit naturalis.& uidet
q nō sit naturalis. Quoniā illud ē naturale
qd a prīcipio cāt ītrīseco. phīcor & de ge .aīa
liū szis.& q ñ fit ab aliquo molestāte adueīēte
Hic aūt fluxus ñ ē ab ītrīseco uer ab extrīseco.
ut alūa.uñ creticor ttio p me trāslator.lūa mē
struor prestitutōes mulieribus custodit .Causat
q ab hu.naturā eius quātitate q̄litate aut utraq
stimulāte.his enī actus efficit oīs in ipsā Rur
sus illius eductio qd est natē filius familiaris āplius
ei proprius naturalis nō est,uer preter naturā oīo.
Talis uero est san.Ysaac & elor s30. Amplius
illius egressio nō est naturalis.cui res preter natāz
associat.Huiōi aūt est mēstrualis fluxus .Adē nā
q solutio gtinui.& gcisiones ut anxietas dolor
capitis & que talia . Adhuc sudor de quo mi
nus uidet est gtra naturā.Dyocles affor prima
cū tn eius materia minus sit nature amica q̄ san.
Est nanq ipsius nō pua ps pus colericū. Itidē
iam idē in diuersos ordinaret fines.ut indeflu
xū & retētionē .que mox ordinat in fetus subsi
diū. Palin uidet naturalior talis fluxus brutis
cum uigeāt amplius natura.homo uero aīa.Sed
ī eis ñ uidet utr fore dfluxus huiōi san. Nō igit
hic naturalis. In oppositū medicor cetus.uñ
de ge .aīaliū q̄rto.Fiunt mēstrua szm naturam
deficientibus mēsibus magis.sexto theorice.Mē
struor egressio naturalis est. Adhuc crises &
euacuatiōes naturā iuuātes sūt naturales sz tal

Alma
ilus

Dyocles.

4°. de ge. 1.

est mẽstrualis decurs9 ut ei9 in nõ pregnãte oñ
dit retentio. Ampli9 illud ẽ naturale. cuius
cause naturales extãt. Huiõi aũt isti9 flux9 sũt
cause. puta luna & uirt9 expellẽs naturalis.
Est itaq; naturalis. Propt primũ uero sciẽdũ
q; naturalis dicit a natura. Ipsa uero quid sit &
quotiens. drã uisũ. lxxxx. Cum eo etiã q; natura
ut is adberet uie uni & ordini. Particularis autẽ
duplex. una qdẽ infima. ut et̃aris ꝓpter e9 ĩper
fectionẽ uariabilis & indetmĩata ordinẽ nõ ob
seruãs & decorẽ. Altera uero int̃ has utrasq; me
dia. seu que mixto4. Que multiplicit uariat. se
cũdũ q; nature supiori ampli9 appropiquat. ut
secedit ab eadẽ s3m ordinatõe3 & ei9 oppositũ:
Dirigit enĩ in finẽ ipsi9 & decorẽ p supiorem
distrabit uero p inferiorẽ. uñ creticoꝝ secundo
Omne qppe pulcrũ. quãtũcũq; utiq; hic fuerit
pulcrũ. ac ordinatũ & artificiale de sursũ illabi
tur. Ac eorũdẽ ttio. Ex his q̃ s3m celũ oĩa q̃ hic
ordinant̃. hoꝝ enĩ uirt9 oĩs gubernat̃ itidẽ me
thauroꝝ prĩo. Natura siquidẽ multiplicit a
medico dicta. dĩa. nona. Est huiõi media de qua
hic ampli9 sermo. ꝓpriecq; de natura dicta regi
tiua. ac etiã 9plexiõe. Ipã nãq; ut agẽs prĩcipale
hec aũt ut instrumẽtũ. Menstruũ seu pulcri
us mẽsibile dicit a mẽse grecoꝝ imitatõe. Amẽ
enĩ mẽsis inde minion. i. mẽstruũ. Vel poti9 di
cit a mira. qd̃ est luna. Defluit enĩ ut dictũ id
deficiẽtib9 mẽsib9 ampli9 lunarib9 uid3. Muli
erũ enĩ mot9 circa deficientes fit lunas. hysto
riaꝝ nono Est autẽ huiõi mẽstrui defluxꝰ. pu
rificatio naturalis apta mulierib9 sanguĩs lã
guorosi ex matrice circa quãdã pyod̃ delapsi p
ei9 enĩ egressionẽ mulieris corp9 reddit̃ purifi
catũ. ita ut ampli9 9cept̃õi post hanc sit aptu3.

Dictũ est aũt naturalis. qm̃ hic talis audit̃. q
in muliere attẽdit̃ sufficient̃ sana. & regĩne lau
dabiliori gubernata. Egrediẽs quãtitate ac tpe
debitis. Absq; enĩ his ĩnaturalis exit̃. tertio ut
tanget̃ uicesimaprĩa. Additũ qdẽ fuit apta.
qa alia etiã aĩalificãtia purgationẽ huiõi bũt.
l3 ĩmanifestã fere. neq; sub sanguĩs forma. uerũ
magis mucillaginosi subalbescẽtis supflui. uñ
hystoriaꝝ sexto. Aĩalificãtib9 peditantiũ puri
ficatões qdẽ fiũt mẽstruoꝝ. nõ tñ quãte mulie
rib9. alioꝝ aĩaliũ femellis fit flux9 d̃ foris solũ
& baꝝ in mulierib9 manifestissime. plurimã e
nĩ emittit segregatõe3 mulier aĩaliũ maxĩe. nã3
femellaꝝ est multi san. lõq; mẽstrua plurima.
hystoriaꝝ ttio. Cui9 qdẽ cã frigiditas & maxi
me humiditas 9plexionis exit̃. quib9 in digesti
one causata. supfluitates generãt̃ q̃plurime fri
gide aquose in defluxũ prone. Voracitas & enĩ
has frigiditate oris uẽtris coauget ĩ eis. & otiũ.
neq; in alia sanguis eaꝝ trãsmittit̃ supflua. ceu
aliis in cornua. ungulas. dẽtium egressiones. &

pilos grossos longiores & densos. Empedo
cles uero posuit mẽstruũ a caliditate accidere
mulieri. Ideoq; uiro calidiorẽ fore. dĩia. xxviii.
Vir aũt mẽstruo caret. Calid9 enĩ est & siccus.
Sobri9 exercitat9 & magis pilos9. Dictũ qui
dẽ mulierib9 qa sermonis id expetit materia.
mulieꝝq; flux9 ad alia extendẽtia. Sãguis au
tẽ audit̃ hic pro ei9 massa. s3m etiã q; labi para
tus iam extat. quãto q̃li seu utrisq;. Et ideo lan
guoros9 põt dici. Subditũ utiq; fuit ex mat̃
ce. qm̃ ea in corpore ẽ femelle uelut sentina est
in naui. cunctas recipiẽs supfluitates frigidas a
quosas. In ipsã nãq; 9cidũt uene corpis omnes
& artarie. Dictũq; circa quãdam. eo q; pyodi
naturales nõ sũt diffiniti oĩo. sed latitudinẽ ha
bentes grandẽ. ut uisũ uicesĩaseptĩa. Quare de
ge. aĩaliũ s30. Certitudinalit̃ qdẽ pyod9 nõ est
statuta mulierib9 mẽstruãdi. ueꝝ ut̃it̃ decrescẽ
tibus mẽsib9 rõnabilit̃ 9tingit. Et ideo additũ
aliq̃ demutõnis u3 nõ. Est aũt pyod9 siue cir
cuit9 in idẽ tendẽs ab eodẽ reuolutio. Hic autẽ
pyod9 triplicit̃ existit. quedã nãq; ut̃ior. alia p
ticularior & hoꝝ quis medi9. Prima qde3 est
tp9 omne. quo mẽstrualis flux9 incipit & t̃mĩa
tur. de quo theorice nono. Mẽstrua incipiunt ĩ
x. annoꝝ 9plemẽto. & ultra. xiiii. nõ drñt annũ.
Amputãt̃ aũt in qbusdã qdẽ in. xxxv. anno. In
quibusdã deinceps usq;. xl 9plemẽtũ. Viatici
quoq; sexto. Menstrua mulierib9 eueniũt cũ eta
tẽ. xiiii. annoꝝ subeũt. Verũtñ si festinauerĩt ĩ
duodecĩo. Sed naturalis mẽstruoꝝ ablatio post
l. est annos. Aliis in. xl. Quibusdã in. xxxv. max
imeq; in multũ pĩguib9 & carnosis. Quare ter
tio uicesĩaprĩa. De mulierib9 est cui9 ablatio
mẽstruorũ festinat. uñ in. xxxv. annis &. xl. uite
sue t̃mĩat̃. Et de eis ẽ in q̃ tardat̃. illud us3 quo
pueniant. l. ãni. Et egoipse uidi mẽstruãtem
ia3 sexagenariã. Peryod9 aũt medi9 ẽ temp9
inter unã mẽstrũtõem & aliã cadẽs. d̃ q̃ baliab.
Temp9 qdẽ qd̃ int̃ duos est circuit9. ẽ a. xx. die
b9 & supra. usq; ad mẽses duos. & que post hec
fiunt mẽstrua naturalia nõ sũt. uñ hystoriaru3
nono. Continue utiq; in unoquoq; mẽse paucis
progrediunt̃ mẽstrua. p mẽsẽ ℞o t̃tiũ plurimu3.
tertio uero uicesĩaprĩa. Mensura mẽstruatõis e
qualis ut mẽstruet̃ mulier in omni m̃se us3 ad
xxx. dies. & qd̃ est infra illud qd̃ cadit in. xv. &
xvii. ñ est naturale. Et ideo lex. Mulier que bis
in mẽse purgat̃. sana nõ est Particularior ℞o
est hora qua mẽstruũ egredit̃ naturale. Et ĩ hac
inqt Haliabas. Menstruoꝝ circuit9 longitudo.
sana qdem & uitio carẽs duoꝝ est dieꝝ. & usq;
ad. vii. longior ꝓtẽdit̃. Quod aũt ampli9 ẽ nõ
naturale iudicat̃. Vnde hystoriaꝝ nono. Quib9
qdẽ pauco fuerit tpe duob9 aut t̃b9 dieb9. mu
tant̃ seu purgant̃ facile. Quecũq; autẽ multis

Mẽstruũ

.vi. hystor.

xxi.3.

xxi.3.

Nõ

lex

An fluxus mestruorum sit natalis?

difficili9.dolent nanq; dieb9 illis. Quod si aliquis instet has ĩminatõis series dissonare q̃ plurime.dicendũ q; ut predictũ.hi ĩmĩ nõ q̃rũt precisi ꝓpter materiã ĩpetuãtẽ 9tinue.uer am pli9 lati.Diuersitas nanq; in his grãdis accit. ut ex pte 9plexionis hũoris uirtutis.etatis habit9 9suetudĩs adiũctionis regiõis.& uliĩ rei nõ naturalis oĩs.Videt etiã Halyab.pre.aliis naturalis mẽstruor eductõis tps adampliare. Qd indicatũ ab A.Mensuratõ mẽstruatõis eq̃l zc

Propt sm uero sciẽdũ.q; aliq preargutis detenti hesitauerũt.an mẽstrualis decurs9 naturalis existeret.Quor anxietas remouebit ex dicẽdis. Propt ĩtiũ aũt sciendũ.q; flux9 m̃strurum ẽ naturalis sicut 9ditõatĩ9 existit.Vt tam id perampli9 elucescat.& si pri9 fuerit q̃litatẽ sciẽdũ q; naturale põt ad duo referri.Aut ad id qd est pfectũ in spẽ hũana.ut ad gen9 masculinũ.uel ad ĩperfectũ ad femineũ uz. Quod si pri9.Aut ad id qd pfectissimũ in ipso exit.ceu corp9 tẽpatissimũ.& 9ueniẽtissime gubernatũ quale sẽp sanũ est corp9.& qd iusticiale certuz. dĩiis.xviii.&.xx.Et sic nõ solũ flux9 sanguinis est in his pret naturã.uer ut ssit Dyocles etiã sudor sĩlit & subsidẽtia urine.Oĩs enĩ supfluitas talis debet corpis digõnis ĩtie issibilit excerni.excepta spmatis.qm in spẽm ordinatur ac cerebri.& q̃ in pilos foras demãdat & ũgues appns in tegni & re.sa primo. Aut refert ad corp9 ab hor secedẽs tẽpam̃to.& ita impfectũ sm tñ ampli9 & min9.& sic aliquis decurs9 sãguis poterit naturalis existere.cũ inde natura iuuet modo tñ uario. Si aũt gen9 inspiciat ĩperfectũ.tũc aliqs flux9 san.ceu mẽstrui natat habet simplicit.Ita ut quidã det sãguis fluxus naturalis oĩo.sicut is qui pre9ditionat9.uel in naturalis oĩfariã.ceu qui educit a pectore.quãto peccãs & quali maxĩe.Quidã uero inter hos duos mediũ obtinẽs.ita ut possit dici naturat cõpact9 inferiori.Supiori uero ĩnaturalis.Ceu mediũ se habet extremis cõpatũ.phĩcor quĩto Vt & talis intcidat ordo de naturali.ad id qd ĩ naturale deueniendo p media.Flux9 quidẽ primũ mẽstrualis.deinceps flxu9 sã.nariũ.9ũr emoroydar.deinde sanguis secess9.& ꝓprie pyodicus ei9 qui demũ 9sĩlis uomit9.Et tãdẽ sputuz sanguis ex pectore sĩlit qñq;.Vidi nãq; interdũ quosdã emothoicos pyodice inde tñ iuuari.Cuius signũ qa molestabãt antea.Quod aũt menstrualis flux9 naturalis sit autoritas ꝓtestatur & ratio 9uicit. Vnde de ge.aĩaliũ prĩo.Flux9 emoroydalis est ꝓpter infirmitatẽ.Mẽstruorũ aũt naturalis. Quare de accñti sexto.Omnis sanguis flux9 excepto q mulier mẽstruis fluit. extra naturã existit. Qui aũt in mulierib9 ẽ nisi quãtitatẽ excedat mĩme ex̃ naturã extat.

Et ideo d sectis.flux9 san.nariũ nõ q̃nto solum sed toto genere pret naturã existit. Quod & rõne firmat.Et primit9 ex pte indiuidui.qm̃ illud est naturale.quod in salutẽ nature ordinat & 9cidit.cũ id finis ei9 existat.& finis & q̃ ante finẽ ꝓportionat.Quod educit etiã lesiuũ quantitate & q̃litate.Sed talis est flux9 mẽstruat hic quesit9.Quare ĩtio uicesimaprĩa.Menstrua tẽpata in qnãtitate sua & qualitate.ac tẽpe suo currẽtia.sm 9suetudinẽ suã naturalẽ in oĩ spatio.sũt cã sanitatis mulieris.& mũdificatõnis corporis ab omĩ nocumẽto.& in quãtitate & q̃litate.& faciũt ipsã acqrere castitatem.& paucitatẽ desiderii. Rõne quidẽ spẽi.qa id qd ordinat in finẽ naturalissimũ extat huiõi.Sed talis est flux9 mẽstrualis.dirigit nanq; in generationẽ sĩlis ei a quo decidit.qd naturalissimum extat.de aĩa & generatõe aĩaliũ szis.Eductione nanq; ipsi9.corp9 mulieris 9seruat ut dictũ sanũ.& prepat ad ĩpregnatõez inde.Post nãq; mẽstrualem purgatiõem p tres aut q̃tuor dies magis & laudabili9 9tĩgit ĩpregnatio.Sic itaq; fluxus huiõi naturalis ẽ naturalitate etiã duplici.

Sed ex predictis dubitare 9tingit.Quia dictum ẽ mẽstrua fieri circa deficientes lũas.& mẽsib9 finiẽtib9 magis:quod nõ uidet.cũ tũc hũiditates recedãt sm Ptholomeũ ĩ centiloqo Id enĩ in q̃rta q̃dra At & luna lumine ĩmutata. ita ut huĩditates qb9 dñat debeãt mĩorari. Dicendũ q; huĩditates & mẽstrua magis discurrũt in fine lunatõis.ꝓpter lune defectũ.um̃ posteriorũ szo.Propt qd Nilus finiente mẽse.s.luna ri fluit.Propt id Respõdet.qa hyemalior ẽ mẽsis finiens.Sed & ꝓpter qd ꝟnior finis mẽsis. Propt id subdit q; luna deficit.Cum enĩ ea in plenilunio reddit uigorata humida adauget & ea regere ipsis dãdo põt.Cũ deficit debilitata illa nõ põt gubernare.& eor motũ 9pescere.Efficiunt enĩ rebellia. quare huc illuc discurrũt inordĩate.Ad qd nõ par opat natura hec debilitata. frigiditate & humiditate mẽsis ꝓpt lunam.Tunc q; hũidis factis pamplius aquosis & frigidis quib9 fortificat expulsiua.& debilis reddit 9tẽtiua.Vnde q̃rto de ge.aĩaliũ.Frigidi9 & humidi9 tps in mensis reddit fine.ꝓpter diminutõem & defectũ lune.Et eorũdẽ szo.Mẽsiũ 9curs9 ut cũ finis uni9 cũ principio 9tinuat alieri9.frigidi sũt ꝓpter lune defectũ. Propt qd & hyemales fiũt 9curs9 mẽsiũ ampli9 ipsoruz ĩtermediis. Ex his itaq; ac ex.c.lxviii.qd dicendũ apz. Propt q̃rtũ dicẽdũ aũt ad primũ q; lz luna sit exterior eẽntia.interior tñ est ꝟtute.Ceu plurima sic se habẽt agentia in eor effect9 productionẽ. Qualit & celũ mouet p prĩcipiũ sepatũ eẽntia.s.q; est in eo uirtute.Vz de subã orbis.Similit q̃uis aliqd moueat a quodã

xvi.37. Mẽstrua

Dubium.

Nilus

uiolentante. nichilominꝰ ꝙ ſic ī motū excitat/
naturaliť dicit tandē & nō uiolentē moueri ꝓ
ut ex tali excitatōe in motū actꝰ ſurgit natalī
& iuuamētū eiꝰ. cū iuſtū ſit qd libet appellari a
fine. ſꝛo de aīa. Quod & oſtendit ueteris illud.
Ventres hyeme & uere calidiſſimi ſūt natura.
Et ꝯciſiones ſiliť criſes etiā laudabiliores & na
turales precedētes. Ad aliud dicendū ꝙ ſan.
mēſtrualis hic q̄ſitꝰ decurrēs. nō eſt filiꝰ nature
familiaris & ꝓpriꝰ. ueꝝ potiꝰ ſupfluus plenꝰ.
frigidus. aquoſus & tanq̄ innaturalis redditur.
Neꝙ ſan. eſt uerꝰ. ſed magis colore & quātitate
apparēs ampliori. Modicū etiā ipſiꝰ multū tin
git. Sꝛꝰtra id uideť. qm̄ de formatōe ſcribiť
ēbrioīs ita. Fetꝰ attrahit aſāguīem ad ſe dulciſſi
mū. Et Ga. affōꝝ quīta. Dulciorē ſaporoſio
rem atq̄ ſubtilē ſēp ſibi ſanguinē ſugit. Talis
aūt nō eſt ſupfluis plenꝰ. Quod aūt de mēſtru
ali loquať oſtēdiť. qm̄ primo prīa. Sāguis qui
tēpe mēſtruoꝝ a muliere ſepabať nutrimētum
efficiť. Dicēdū ꝙ ſan. mēſtrualis ſupfluꝰ eſt
& īpurꝰ. ꝓprie ſanguīs relatione quo mulieris
corpꝰ nutriť. Ex puriſſimo enī aliť. cū eiꝰ attra
ctiua ſit fortior ea que fetꝰ eſt. Cum ſāguis dul
cis & ſubtilis quo nutriť fetꝰ. ꝓpatōe illiꝰ qui
demādať ad māmas ut in lac ꝯuertať. ac eiꝰ qui
retētꝰ & impuratꝰ. tpe partꝰ expelliť. Quincu
plex enī uideť ſan. mēſtrualis. Vnꝰ qdem q ma
teria extat mēbroꝝ. drā. xxxvi. Ex ſanguīe nāq̄
fiūt. Aliꝰ ea nutriēs Tertiꝰ ex quo caro generať
pinguedo & adeps. Quidam uero ad mamillas
trāſmiſſꝰ. ut in lac trāſducať. Et quītus impu
rior partu foras tandē deductꝰ. ita ꝙ fetꝰ nutri
tur ex puriori ſan. pte mēſtrui reſpectu īpurio
ris que ipſiꝰ. Non enī cedit in nutrimētū omīs
ſed qd eiꝰ puriꝰ Ad aliud dicendū ꝙ illa ſolu
tio ꝯtinuitatis & ꝯciſiones ſūt modice. adeo ut
in totū nō reſultet inde leſio. uelut q̄parua digi
ti ſciſſio. lꝛ nanq̄ ſit morbꝰ ꝓtis in q̄ ſituatur
Actꝰ enī ipſiꝰ ledunť ſaltē naturales. nō tm̄ ma
nus eſt ipſiꝰ morbꝰ. cū eiꝰ nō impediať ſſꝛibili
ter actꝰ. Aut ſaltē ē naturale ꝯferre & bene fer
re. quod ſequiť deinceps. Ad aliud qd dicen
dū apparuit. Ad aliud dicēdū. ꝙ nō eſt īgueī
ens ut idē ſubiecto diuerſificatū rōne. in diuer
ſa ordineť. ceu nauta ſui pntia cauſa ſalutis ex
tat nauis. cuiꝰ abſentia ſubuerſionis ē occaſio.
Sanguis enī mēſtrualis extrorſū labiť iuuās in
diuiduū in pnti. ut ambo tandē in unū ꝯcurrāt
finē. Ad aliud dicēdū. ꝙ relique habēt ſemel
le ḡdientiū & aīalificātiū mēſtruū. lꝛ nō tm̄ & a
deo manifeſte. ut oſtēſū cū eiꝰ cauſa.

Sanu. m ē īpur
a ſupfluus

DIFFERENTIA. C.XI.

Vod calidū innatū ampliꝰ ſumat hūi
dū radicale īfluēti mōſtrať Quoīaꝛ
primo prīa & ītia. Calor īnatꝰ qui ītꝰ
uel in nobis eſt. ad humidi radicalis adiuuatꝰ
ſūptionē. Ampliꝰ ꝓpter qd unūqdq̄ & illd
magis. poſterioꝝ prīo. Sed ꝓpť calidū innatuꝛ
habet eſſe calidū currēs. Ergo ꝓpter illd habe
bit opari. quia ſīlis eſt diſpoſitio rei in entita
te & opatōe. methaphīce ſꝛo. Cōſumere autem
hūidum radicale quedā eſt actō Adhuc quod
eſt uehemētioris uigoris fortiꝰ agit. cū omnis
actio ꝓcedat a uirture. prīo prīa. Sed id eſt cali
dū īnatū. cū ſit aīe prīcipaliꝰ inſtrumētū īfluē
ti. magiſq̄ illi cōnaturale. Rurſꝰ quod uehe
mentiꝰ & diutiꝰ attingit & ꝯplectiť humidum
radicale. plꝰ id cōſumit. cū oīs actio ꝓficiať con
tactu & tpe. Sed huiōi calidū eſt īnatū adcurrēs
Et firmať. qa ſicut flāma uehemēť papiro ī
ſerta. ualidiꝰ oleū ꝯſumit calore circūſtanti. Ita
q̄ in ꝓpoſito cū īhereat fortiꝰ quod īnatum.
Propť quod calidū īnatū. magis ꝯſumet hūidū
radicale influenti. In ꝯtrariū. Quod uehem
tōris ē ꝓtutis ī alťādo fortiꝰ ꝓmutat. & cū alťa
tō ſit uia ī forme eductōnē aut abiectiōeꝫ. Sꝛ id
calidū ē currēs. qa actualiꝰ & magis eleuatū ut
uidebiť. Eti quod extraneū & repente occur
rit. magis īmutat & ꝯſumit q̄ oppoſitū. cū om
ne ſubitū nature preliatiuū. Tale qdē eſt calidū
influens. ut oſtendeť ad innatū reſpectu hūidi
primarii. Itaq̄ humidū radicale ampliꝰ cōſu
miť ab influenti q̄ īnato. Propť primū uero
ſciendū. ꝙ opꝰ fit primitꝰ apire q̄ſitū. Secū
do qa effectꝰ recipit eſſe ꝓpter cauſā. uidenduꝫ
ut eſt q̄ & quot ſit humidi radicalis ꝯſūptionis
cauſe. Propť primū huiꝰ ſciendū. ꝙ quia cali
dū īnatū & fluens. fundať in humido tāq̄ ī ma
teria in q̄ & ex qua. cū nō ſit calidū ſine humi
do. ſꝛo de ge. aīaliū Et omē agēs naturā expoſtu
let in quā agit. ac ex qua ꝓducať huiōi. Ea uero
duplex eſt humidū radicale dictū. & influēs ſeu
nutribile. ūde opꝰ ſit uidere qd iſta. ꝓpť quod
oppꝫ hic adducere aliq̄. drā. xlviii. pretacta.
Sciendū igiť ꝙ ſpma in hora coitꝰ. ex potiori
bus mēbris a corpe deciſū uirtutibꝰ triū prīci
paliū ptiū & ſpibꝰ ſuſtentatū. ulteriori digōne
in uaſis inuolutis ſꝛm Aꝝ. Aut ſꝛm medicos ī
teſtulis ꝓficiť recoctū. Quod & in matricē ꝓga
iniectū. ab eadēq̄ grādi attractōe attractum. id
delectabiliť amplectiť & retineť. ut diiis appa
ruit etiā. xxxvi. & xxxvii. Circa quod mox circū
ſtat ymen ſiue m̄brana. nono de hyſtoriis. & ſe
cundo de ge. aīaliū. Vnde Y. de ge. embrionis.
fateť ſe uidiſſe ſperma delapſū a matrice. ī quo
in īteriori panniculo humidū apparebat. uelut
ſi quis oui crudi exteriorē corticē circūauferat.
Id autē ſic ymine fotū ad modū anthomatū. i.
per ſe cānaliū immirabiliū opať. de generatiōe
eodē. In quibꝰ qdē uno primitꝰ moto. q̄ īceps
omnia ſucceſſiue mouēť in finem. Ceu oſtēdiť

An calidū inatuz magis gsumat hūiduz radicale. qz influens.

in ſubtractione opilantis aquā molendini. & in machinis. ac ludo lateribꝫ pueroꝝ eorū prio digito gtacto. ttio etiā de accñti. Pricipiū autē huiōi motꝫ ſpermatis. uirtꝫ eſt & impulſio coeuntis. in qd & uirtꝫ iuxta Aꝝ. iprimit intellectꝫ uocata. uñ Haly. Aꝝ. ſenſit i hora coitꝫ i ſpmate itellectiuā ipſū gplectentē inexiſtere. que a medicis uis dicit informatiua. & a quibuſdam ydolū uel ſilitudo uocat paterna. Hec aūt xtꝫ una xtutū nobiliſſiaꝝ ac mirabiliſſiaꝝ exiſtit Cum ipſa ſzm Aꝝ. ut recitat cōmentator ſeptio methaphice uirtutibꝫ aſſilet celeſtibꝫ. & nō naturalibꝫ tm: eo q pte nō utit orgaiſata ceu naturales. ſed. q. ad modū eſt intelligētiaꝝ gplectētiū orbes uirtute. In eo tñ qd eſt. molli giuncta ſequeſtrat ab his uirtutibꝫ. & gueniit cū natalibus. de qua ſermo Aꝝ. & alioꝝ expoſitꝫ pāplig dia. xlviii. Hec aūt ſicut cetere forme materiales eguit quo ſuſtentaret ſubiecto. ut hic deferat in opꝫ. & iſtrumētis quibꝫ mediis materiam attingens. & in ipſa opans ex ea gueniente educat effectū. Eiꝫ aūt inſtrumēta ſūt duplicia. calidū. ſ. elare. quo qdē materiā reddit iforātione diſpoſitā. eam a gtraiacētibꝫ paſſionibus remouēdo. dura mollificando. homogenia gregādo. & etherogenia ſepando. Ad qd etiā frm tanq calidi gtēpatiuū opat iſtrumētū. collz. tertio. Eſt & aliud ipſig iſtrumētū calidū uocatum celeſte uiuificatiuū. gtrarioꝝ gtentiuum. & lapſis cohibitiuū. quo ipſa pricipaliꝫ opat. m broꝝ unicuiq formā ppriā tribuendo. Suſcitat nāq ex ea naturā mēbroꝝ. que ipſa pmanere faciat poſt illig diſceſſū. Quod oportuit. cuz elare calidū nulliꝫ ſit aialis generatiuū. ueꝝ potig iuxta Aꝝ. pemptiuū. Et ideo ait. Omnium quidē in ſpmate iexiſtit qd gonima. i. generatiua facit ee ſpmata uocatū calidū. hoc aūt nō ignis. neq talis uirtꝫ. s. elaris ſed itercepꝫ in ſpmate ac i ſpuūſo. i. in ſpmate ſpumate ſpūs aliquis uz gplātatꝫ. Oia enī aialia ſpūm habēt cōplantatū quo ſūt potētia. de cā motꝫ aialiū. Et in ſpū natura pportionabilis exñs aſtroꝝ ordinationi. Et ideo diuinig uocatis exiſtit elis. uñ A. qrto de aia iquit. hunc fore ſubāz corporeaz ex mixtione generata eloꝝ. ultus ſuos ad ſimilitudinē celeſtiū effigiātē corporꝝ. In libro xo de medicinis cordis. uergentē i ſilitudinē ſupceleſtium corporꝝ. Et ppterea iudicat de ſpū. q ſbā ſit luiōſa. Et iō dictū de uiſiuo. q radig ſit aut lux. Dicit etiā quidecio aialiū calorē ueniente a ſupceleſtibꝫ. habere effectū in uirtute. q non pōt calor ignis habere. Quod oſtendit mior leſio debilū oculoꝝ facta ſolari calido q igneo.

Subiectū uero uniforme in quo predicta fūdat. uirtꝫ humidū extat ſpmatū primitꝫ aggregatū. & demū in ſpm uaporoſū effuſū. Vbi qdē fulcita & iſtrumētis ad opꝫ uehiculata. puriſſimū mēſtruoꝝ ad ſe gducit ut iñ gponat mēbra Inter que antea cor tāq a rōne ſibi gſtruere incipit. ut pamplig ualeat fulciri. & mēſtruū abūdantig attrahere. ac ad naturā ſpmaticā guertere hūidā radicalē dictā. In qua eqdē calidū inatū ex calore igneo & celeſti uocato ſubſiſtit. & iñ pabulatū p omē ipſā gplectit ceu forma materiam undiq. Quod nēpe humidū radicale t plicit uidet exiſtere. Vnū qdē ſubtile aereū qd ſubiectū imediatū calidi exſtat inati. ab eo iſe pabile oifariā. cū nō ſit calidū abſq humido ut dictū aſſignare. Aliud uero eſt iſto denſig ut cūq ac aquoſig qd pabulū exiſtit calidi innati ſicut ſzo etiā az de ge. aialiū. p cuig qdē poros & rimulas uelut lum p dyafanū trāſcurrit. quo denſiori ac ipuriori facto. pabulare nō pōt calidum quod inatū. nec ab ipſo humidū irradiari huiōi. Et ideo tandē ipuꝝ ceu uinū aque mixtione reddit aquaticū. drñtia gñti. Eſt & ttiū uiſcoſū tenax glutē dictū. quod & ptes corporū retinet i mixto giūctas. ut ſecedāt eo in cineres abſcedēte. qd pabulū calidi nō ut ſufficiēs inati. cū ipſo nōdū gſūpto calidū extinguat nate.

Supeſt quoq calidū aliud currēs ſeu influens appellatū. Quod ex aſſūptis interig & digeſtis pprie in corde calore ſuo. motu & gfricatione generat. a quo tāq & minera totig p artarias in omne dirigit corpꝫ. in pabulū & ſuſtentatiōz adhuc inati. Que qdē duo & calida uocant int dum inata uel nature. ut az illo. Ventres hyeme. Ab A. quoq calor inatꝫ dicit. qui intꝫ eſt uel i nobis p calorē inatū calidū. audientē primis ſemibꝫ iplantatū. per intꝫ eſſe calorē curantem.

Exqbꝫ ſzm Aū. calor gſurgit. ttig naturalis qui uelut forma extat mēbroꝝ ut az de pulſuū etiā utilitate. Dicunt etiā huiōi calida ſpūs ut oſtenſū p Ga. drā. lix. Calidū nāq ad calefacere dicit. & uiuificare. cū uite potiſſimum ſit pricipiū. Vnde noibꝫ gſecūt qui qd calidū dicētes. s. aiam. quia ppter calidū uiuere noiatum primo de aia. zin. z. Eleizein. n. quando ſcribit id. i. lra. id etiā p. i. tali modo & diptongo ſignificat calere. Quādo uero duplex. n. i. hoc apud grecos quinq talit. i. ita. i. i. iota. i. o yſilon duplex. i. dyptongū. talit ei. oy. i. ita tunc. z uel notat uiuere. ſpūs uero aſpirare pulſare penetrare ac euētare. Ideoq ppriꝫ i cor habētibꝫ ē reptꝫ

Subiectū aūt in quo calidū ſuſtētat influens & uehiculat humidū extat. nutribile dicti ex alimētis uirtute cordis & artariaꝝ. cū ſibi prepātibus antea generatū. Quomodo aūt ad hūidū pabulet radicale ac in ipſū guertat. drā oſtēdet ſequēti. Propt ſzm huiꝫ ſciendū. q humidū radicale duplicit pōt gſumi. & agēs in ipſū opatione priuari uita datā. Quoniam ipſig cauſa

Hudū radicale iplex eſt.

Sbm influēs uniforme

cõsumptiua uel est nõ necessaria. Cui quidem
mors corrũdet violẽta. qualis est frigiditas cõ
gelatiua uenerea. solutio ꝯtinuitatis ꝓnicio sa.
& uniuersaliť oiã casualiť exterꝯ corpi occur
rentia uitã priuãtia. Et qa circa talia medicine
ars non ꝯsistit. sz astrologia omittanť. Gladiis
enĩ & bestiis nõ necessariũ est uti ĩ tegni. Medi
cus enĩ ut talis nõ hec habz ꝓhibere nisi ĩ uni
uersali fortasse. maxĩe cũ sĩt casualia. Postq̃ tñ
ĩpresserĩt. poterit ipse eorꝫ remouere iacturam
Sed astrologꝯ cũ nõ sĩt talia sibi ex euẽtu. sz ne
cessaria uł ad mł̃tũ ꝯtigẽtia. eorꝫ iõ ualet maxi
mam ꝑtẽ ꝓhibere. uxta id cẽtiloquii. Astrolo
gus optimꝯ mł̃tũ malũ ꝓhibere poterit. quod
szm stellas uẽturꝫ ẽ. Cũ enĩ sciuerit figurã regi
onis ciuitatis ꝯstructe ac natalis ꝓprii sup na
to ꝯtigẽtia sciẽť poterit presagiare. Quod om
ne tñ medico ꝑ se uanũ. Aut ẽ causa necessaria
ad quã mors magis seqť naturalis. Et hec du
plex existit ĩtrinseca & extrĩseca. Extrinseca q
dem ut aer. & que sibi ꝯtinuanť eundẽ ĩmutan
tia. q̃lia sũt anni tpa. ortꝯ stellarꝫ & occasꝯ. uẽti
terrarꝫ dispositões. & eleuatorꝫ aquea fumosa.
Inter que aer mutatꝯ supioribꝯ. maxĩe corpora
nostra alterat & ꝑmutat. Quãtũcũq̃ enĩ humi
dum uirtute tñ celestiũ per motũ & lucẽ. ac na
turã ꝓpriã eorꝫ receptã. nrõrꝫ ꝯtinue humidita
tem exhaurit exsiccãdo. primo szz. Cui quidem
ꝯsonare põt illud phĩcorꝫ q̃rto. Omĩa senescũt
in tpe. & obliuiscit: neq̃ dicit. neq̃. nouũ factũ ẽ
per se nãq̃ causa corruptõis est tpꝯ. unde Pita
goricꝯ paronꝯ id penitꝯ enũtiauit indisciplinale
Motꝯ enĩ cuiꝯ est effectꝯ distare facit quod est
Quare ꝑticularꝯ primo prima. Aer circũdans
materiaz corporis q̃ est humiditas exsiccat. Et
ułiter res nõ naturalis quecũq̃ primitꝯ aut tã
dem. Causa uero interior duplex etiã extat. aĩ
malis. s. & corporalis. Aĩalis quidẽ cũ uirtꝯ hic
omnis ostẽdit. seu forma corporis ut sic fore fi
nita. Eo q̃ eorꝫ nulla talis faciare põt materie
huiꝯ appetitũ. cũ sẽp priuatõi subiaceat ad ma
lefitiũ & d̃structõez machinãti. phi. prĩo. Propť
qd̃ cogit matia priori scrã relicta. ĩduere altaz
ĩ ĩstanti. cũ nequeat a morfeis seu formis prĩo
de ge. separi. Quod in celo nõ euenit. cũ matia
eiꝯ szm Aũ. sit alia ab ea que hic. ułt saltẽ nõ sit
priuatõi ꝯiuncta. Forma enĩ ipsiꝯ totũ materie
semel faciauit appetitũ. cũ tota sit una forma
cõtenta. Et ideo iudicať ꝓpetuũ & ĩcorruptibi
le. prĩo de celo. Etiam uirtꝯ infinita. nũq̃ põt ĩ
materia iueĩri finita. phĩcorꝫ octauo. Et iõ ułt
cõmẽtator szo ce. & mũ. & duodecĩo methaphĩ
ce. motorẽ orbis primũ fore ĩfinitũ duratione.
nõ tñ uigore. quia iã moueret in nõ tpe. cũ ĩpro
portionabiliť oĩsariã excederet qd̃ mobile. Fi
niti enĩ ad ĩfinitũ nulla est ꝓportio: phĩcorꝫ oc
tauo. Virtutes aũt corporee sũt finite. prĩo pri
ma. Nã sicut omniũ natura ꝯstantiũ. est ratõ &
terminꝯ magnitudinis & augmẽti. szo de aĩma
quãtitatis ꝯtinue & discrete. Oĩa nãq̃ genita fi
nita ťminanť ꝑyodo. cẽtesĩa tredecĩa. Iuxť illud
Iob. Constituisti ťminos boĩs qui preteriri nõ
poterũt. qa generatũ omne corrumpeť oĩo.
Quod ꝑticularꝯ declarať. Virtꝯ enĩ naturalis
siliter finita existit. eo q̃ ꝓpter diutinã actõez
in exspoliando escã a ꝯtraiacentibꝯ passionibꝯ
fatigata. restaurari nõ ualet humidũ cõsũptiõi
restauratiue ꝓpõtionatũ. Sed ꝓportõnatũ ma
gis sbã magis reddiť quãtitate & q̃litate. Et iõ
nõ tñ extat & tale. q̃ uita possit eo tandẽ ꝑdu
rare diutissime. Quod etiã signat uirtꝯ uita
lis. cor motu reflexo mouẽs. eo q̃ hic motꝯ est
uiolentꝯ utcũq̃. cũ ꝯtra ĩclinatõem mobilis ex
tet. forme tñ grã naturalitatẽ obseruat. Instru
mẽta etiã fatiganť cũ repatianť in agẽdo. unde
de somno & uigilia. Quorũcũq̃ est aliqd̃ opꝯ se
cũdũ naturã. qñ excesserit tps in quãto possũt
aliquid facere necesse est deficere. Vt oculos
uidentes. hec aũt deficiũt cũ eorꝫ ꝯplexo corrũpať
Quare q̃ta sexti naturaliũ. Instrũmta fatigať
ex uigili motu & destruiť eorꝫ ꝯplexõ que est ei
subãlis & naturalis. ꝓpť quod oz motũ qñq̃ ces
sare. & sic uitã ťminari. cũ motor huiõi semper
existat in ultima habilitate ad mouendũ. uelut
intelligentia orbis motĩa. Et ideo szo ce. & m.
derident fabulosi. uolẽtes ipsã hũc mouere cuz
labore aç pena. ꝓpter que athalante indigere.
Eodẽ quoq̃ & aĩalis cerebro dedicata opus
fit tandẽ deficere. quãtũcũq̃ eiꝯ aliq̃ ĩmaterial
existat. Eo q̃ saltẽ quãtũ ad opatõem. ut intelli
gẽtiam & ꝯcretionẽ & depẽdentiã habet ad ꝫtu
tes fantasticas & tandẽ ad organa. uñ primo d̃
aĩa. Intelligere ac ꝯsiderare marcescunt aliquo
quodã interꝯ corrupto. ut organo fantastico.
Amplꝯ ab hac uirtute cũ uitali etiã labores
pueniũt aĩales & corporee. humidũ iuxť. A. &
Halyabatẽ exsiccãtes radicale. Nosce qdem
aĩam aut uirtutẽ & ułiter ĩmateriale ñ posse se
nescere aut corrũpi. cũ ĩmaterialis & ꝓpetua ex
tet. Sed id sibi aduenire rõne colligatõis cũ or
gano. cũ forma ꝑ se nõ generet neq̃ corrũpatur
septĩo methaphĩce. Vñ prĩo de aĩa. Seĩor si ac
cipiat oculũ iuuenis. uidebit sicut & iuuenis.
Causa uero corporalis attendiť. & penes hu
midũ radicale & nutribile. Penes quidẽ pri
mum. Eo q̃ due sĩt cause ꝯsumptõis eiꝯdẽ. una
quidẽ calidũ ĩnatum humidũ radicis ꝯplectens
oĩquaq̃ ꝯtinue in & uniformiť. & se intẽdẽs in
eo ꝯseruari ꝯsumit seipsũ ꝑ accñs humido d̃pa
sto. prĩo prima. Vnde Seneca. Qui mecum oriť
mecum moriť. & qui me uiuificat me occidit.
Calidũ etiã currẽs ꝯsumit duo. quia intensiꝯ

Ar°lo

Ar

Subdiõ cause ĩteriõis

Cã aĩal

Auẽ

Cã cõpal

Sen

.viii. phyt

Finiti ad infinitũ: nulla ẽ ꝓporto.

An humidũ Radicale possit restaurari.

calefaciens calidũ ĩnatum.min9 intensũ calore ad se tiabẽs.marcescere facit & corrumpit ceu maior flã minorẽ.ĩtio ce.& m.Et de causis longitudinis & breuitatis uite 9sumit .& deinde ãplig radicale.Que duo calida talit 9sumtia tetigit A. dicens.Calor ĩnat9 qui ĩtus est ad hoc adiuuat.Ad quod etiã ĩtium calidũ ex his cõfectum opat. Consũptio etiã euenit ex pte humidi nutrĩtalis.& duplex.Aut prout est in uia generatõis & ita calores extranei & uliter excedentia in alimẽtis repta cũ sint 9ia ĩ prĩcipio maxime.ac habentia duplicẽ supfluitatẽ.hanc quidẽ tanq̃ serosã humidã. hanc uero fumosaz siccã.affõt ĩtia.Aut prout iã extat generatum & aquosũ impuꝫ oĩo in digestiõe debilitate calidi factũ.Quod etiã duplicit fit.aut rõne qualitatis uel subẽ.qualitatis quidẽ eo ꝙ sui frigiditate & humiditate mortifera calori oppoĩta extinguit eundẽ.Si uero ex pte subẽ. adhuc duplicit.aut putrefactiõe q̃les sũt febres putride 9sũptiue apãta & alia similia radicalis 9sumptionẽ accelerare facientia.Et ideo sepig egrotãtes finiunt in breui .Vel propt grossiciẽ & corpulentiã hũidi plurimi ex indigestõe aggregati calorẽ tegmĩe.ac irrespiratõe suffocatẽ nature. Velut ignis suffocat nimia ac extinguit cooptura.prĩo de re.a.prĩo prĩa.sza etiã aĩaliũ duodecimo eiusdẽ . Et ad sũmum triplici aĩalis corp9 expositum ẽ 9sũptioni . Vni quidẽ ꝓpt 9trarietatẽ elemẽtoꝫ iadiuicẽ ex quib9 9struit. alii ꝓpter calorẽ depascẽtẽ humidũ 9tinue.Ac tertie propt reꝫ nõ necessariaꝫ sibi extraneitatem.Alterãt enĩ & ꝓmutãt id necessario.Quod trib9 notat in tegni & primo de r.a.ita .Si corp9 esset ĩpassibile ac ĩpmutabile .& sẽp maẽrz optima ꝯpositio.& nõ indigeret arte.Sed quia ꝓmutat corrũpit & alterat 9uertit & reliq̃. Propter szm uero sciẽdũ.ꝙ aliqui q̃sito rndet ꝙ humidũ radicale amplig 9sumit calidũ innatum currẽti.Quoꝫ motiua tacta fuerũt in preargutis. Hoꝫ aũt defect9 ĩtio dicendorũ aperietur & quarto. Propt ĩtiũ uero sciẽdũ ꝙ humidũ radicale plus 9sumit a calido ĩfluenti. q̃ ab ĩnato. Quod ostendit.qm̃ calidũ ĩfluens actu coexistit.Innatũ uero potẽtia fere. cũ illud sit acutũ.q.& anxiabile id aũt mulcebre ac suaue.Actio aũt ꝓuenit ab actu excellẽtig ente. Adhuc min9 9sumit qd magis ꝓticipat calido uocato celesti reliquo.cũ id potig ut dictũ est in esse.& naturã 9trariog 9tineat & uiuificet.huig uero calidũ est ceu apparuit ĩnatũ .& nõ currẽs Amplig illud min9 9sumit qd magis est familiare & congeneũ opposito. Tale aũt est ĩnatũ ad humidũ radicale nõ aũt influens.cũ utrunq̃ illoꝫ simul ꝓuenerit & mlcebre ac lene. Fluẽs autẽ tanq̃ aduẽticiũ & horribile cũ ex alimẽtis quotidie generet agrestiori .In quo q̃litates adtẽp9 ꝓmanẽt excedentes ipsoꝫ. Et firmatur quia calidũ ĩnatũ & humidũ radicale cũ sĩt miuus 9trariaꝫ ꝓpter dcã q̃ min9 agẽt & patient ĩ adiuicẽ & in actionis rõ 9trarietatẽ fulciat .Ipãnanq̃ sũt 9trariaꝫ ꝓpt multũ distare qd sũptuz est a 9trarietate prĩo repta in ubi ut centra ad circũferentiam . Cõmẽtator octauo & decimo methaphĩce. Eti mot9 plurim9 9sũptiõez inducit ĩflãndo.hic aũt rept9 est in currẽti quod nomẽ ostendit.discurrit enĩ ꝓ corp9 & precipue a corde in artarias in ĩstanti fere. ceu lumẽ illuminãtis ꝓ domũ ut tactũ est drã.l. Ex qb9 ĩdubitant 9cludat calidũ fluẽs plus innato humidũ dissipare radicis. Propt q̃rtũ qdem ad primũ dicendũ.ꝙ calor ĩnat9 q int9 est nõ solũ existit ĩnat9.sed etiã currens ut expositum. Ad aliud dicẽdũ.ꝙ ille sermo uer9 est. qñ aliqd recipit totũ suũ esse ab aliquo sicut ueritas totã 9clusionis demõstratiue dependet ex premissis.& dilectio omnis paterna nutricis ꝓpter filiũ. Non aũt hic talit extat cũ calor influẽs nõ solũ ab ĩnato omne recipiat .sed a corde magis & alimẽtis. Veritatẽ etiã sapit ĩ anologis & nõ ĩ equiuocis pure aut uniuocis.& informalit se causãtib9.Et etiã nõ efficient uel effectiue. Ad aliud dicendũ.ꝙ lz ĩnatũ calidũ sit aĩe ĩstrumentũ pricipali9 & ĩmediati9 . & sic fortioris uirtutis in 9trariaꝫ sopiendo & in mixtione teũdo ac uiuificando.nõ tñ fortig in exsiccando.& exsufflãdo sed & min9 cũ plg ꝓticipet eq̃litate & calido celesti ordine szm lrãs. Ad 9firmationẽ dicẽdũ.ꝙ nõ est simile de calore igneo & innato.ut ostendet drã futura & maxĩe hic.Cum huiõi duplex calidũ aut triplex ñ possit lucerne coaptari.sed unũ sĩplex & arsiuũ . Ad aliud dicendũ.ꝙ nõ sufficit amplig agendo magis attingẽdũ modo nõ fuerit amplior in agendo uirtus.Ceu euenit ut ostensũ in calido ĩnato ad influens.cũ suaue sit & gratũ.Illud uero oppoĩtũ fere.Ipsũ q̃ 9plectit ĩnatũ & humidũ radicale ñ paz.& qa acutig 9sumere põt illo ãplig.

DIFFERENTIA. C.XII.

Vod humidũ radicale.nõ possit restaurari mõstrat. Quia in tegni.Solidas corporis ꝓtes uere solidas & primas szm nullũ modũ possibile est huĩdiores facere. sz satis ẽ si ꝓhibeat quis eas nõ cito exsiccari. Et septimo de ingenio.Solidoꝫ corpoꝫ siccitatem ĩpossibile corrigere.quẽadmodũ & senectutẽ In de tabe uero.Impossibile coextẽdẽtes & subalterare prima generatõis eĩa plantaꝫ & aĩaliũ.Quod aũt humidũ restaurat radicale humectat uere coextẽdit & alterat generatiõis prĩcipia. Rurs9 prĩo prĩa .& duodecĩo aĩalium. Illig uirtute infinita & supposita mortẽ tñ est

Cõm. 8 2 meĩ

3 Tegni & ultimo 21

necessario aduenire defectu restaurãdi humidu3 radicale. Adhuc primo ĩtia. Accidit defectus nũq̃ cessãs usq; ad ultimũ quod est d̃fect9. ĩstau randi humiditatẽ loco ei9 quod dissolutũ fuit.

Ampli9 si humidũ radicale posset restaurari uita possẽ ꝓpetuari. cũ uirt9 nũq̃ senescat & cor rũpat̃. drã priori. Neq; calor cũ agat in ĩfinitu3 si adsit 9hustibile. ĩtio de aĩa. hoc aũt aderit ut influens humidũ. Itidẽ mẽbro4 s3m meĩcos quedã fiũt ex sanguĩe. restaurationẽ & ĩtegrita tem depditã suscipiẽtia. s3m primã etiã intẽtio nem. quedã uero ex spmate que hãc recipere ne gãt. nec s3am quãdoq;. cum loco nichil renasca tur depditi. Quod nõ fieret: si humidũ huiõi ualeret restaurari depditũ. cũ ex eo tanq̃ ex san guine re9stituit̃. sanguinea depdita restaurent spmata Pali. humidũ radicale simplicit̃ seu a natiuitate existit. Influens uero ex quo huiõi ĩstauratio est futura a tpe tale. Que uero natu ra prima & tẽpe sũt alia. cũ sint opposita. Ideꝫ nãꝫ 9diuidũt gen9 appns in tegni. unũ uero nõ iuuat oppoĩto4 alte4 adeẽ. topico4 q̃rto Boecii

Eti si humidũ radicale restauraret̃. hoc eẽt ĩ fluenti. dĩa priori. Sed eo nõ. cũ ex alimẽtis ĩte ri9 acceptis generet̃ ibidẽ. Plurima uero aĩaliũ diu stant absq; 9mestione. & potu omni. Vt ur si serpentes ciconie ĩtures cucul9. & talia latitã tia in cauernis hyeme. affo4 prima. naturaliu3 uirtutum appns s30. & interio4 sexto. Ita ꝓ quedã mulie4 diutissĩe cessauerĩt ab omi cibo rum assũptione. drã. c. xvii. Ampli9 si deĩ ra dicale humidũ restaurari. Aut o3 duo corpora ĩ eodẽ fieri loco. qd restaurãs. s. & quod resoluit̃ Vtrũq; enĩ corp9 cũ ex ñ corporib9 nõ fiat cor pus. Cui9 9trariũ q̃rto phĩco4. & de aĩa s30. Di mensiones nanq; dimensionib9 resistũt. Aut 9 tingit uacuũ corporib9 resũptis repẽte accide re. Quod q̃rto inpugnat̃ eorũdẽ. Vel unũ corp9 aliud penetrabit priori ꝓmanẽte ĩcorrupto. Cu ius oppositũ cõmẽtator s30 de aĩa. Ex qb9 9 cludit̃ humidũ radicale mĩme restaurari posse.

In oppositũ A4. prĩo de ge. & cor. Eti. re stauratio fit per nutrĩta Cõmẽtator. Ipsa uero ẽ pfecta nutrientis in id quod nutritur assĩlatõ. drã. xxx. Cum igit̃ humidũ radicale depditionẽ incurrat. oportebit si uita debeat ꝓmanere. ali q̃diu restauratõem suscipe. Itidẽ duplicibus exñtib9 substãtiis. alterã plurimã habẽt ĩfãtes alterã uero iuuenescẽtes. ut ad totã corpis ꝓ portionẽ. affo4 prima. Si aũt restaurent̃ mĩme. nõ solũ minorẽ possiderẽt subẽ ad ĩfantes hũi ditatẽ. sed fere nullã. cũ multũ distent tẽpe. Itaq; humidũ poterit refici radicale. Propt̃ primũ qdeꝫ sciendũ. ꝓ qd sit humidũ radicale & influẽs. quid uero calidũ ĩnatũ currẽs & spũs dĩiis apparuit. xlviii. lix. ac precedẽti. Prop ter s3m uero sciendũ. ꝓ modernor4 medici coĩ9 ponũt. ꝓ humidũ nõ possit radicale restaurari. Quod & A. dñt cũ aliis sentire medicis. ut su spitionẽ suã oppositã fulciant A4. eo ꝓ a prĩs extat spmatib9. Tale uero nullũ s3m eos ĩstau ratõnẽ põt suscipe. Dicũt. n. ꝓ calor dupl̃t ualet in humido agere radicali. uel ut ipsum ex humido restauret influẽti. Quod aũt ĩpossibile Vel ꝓ ipsi9 ꝓhibeat per nutribile humidũ ce lerem 9sũptionẽ. unde & qdã tale dant exẽplu3 Sit cera que humido ꝓportiõet̃ radicali. & pix influẽti. Exponant̃ qdẽ soli. Cõsumat̃ q; in die untia una cere. & addat̃ eidẽ tantũdẽ picis. & sic deĩceps s3m ꝓ plus 9sũit̃ aut min9. restaure tur p picem. Restaurabis enĩ nõ tale l3 tm̃ eius qd̃ dissoluit̃. Et ideo dicũt ꝓ o3 iuuenes hĩc cũ aliis ĩterire qd̃cunq;. Cui9 qdẽ positõnis defec tus. in tertio apparebit dicẽdo4. Sunt & alii q̃si mediã uiam tenere uolentes int̃ hos q dicũt nullo posse modo ipsũ restaurari. & restaurõnẽ affirmãtes. testantes qdẽ humidũ radicale pos se restaurari simplicit̃ quãtũ ad subã3. qa ea cũ sit ĩdĩsibilis latitudine nõ extẽsa uelut accidẽ tia. Vel simplicit̃ restaurationẽ suscipiet omi fariã. Aut neq̃q̃. Qui conant̃ tñ ostẽdere. ꝓ restaurent̃ oĩo. Quantũ uero ad quasdã 9ditões & ꝓprietates 9ñtes subã3. dicũt posse int̃dum refici. alñ uero ñ. Ceu s3m quãtitatẽ ĩterdũ pl9 restaurat̃. & alñ min9. nõnũq̃ uero eq̃lit̃. Quãtũ uero ad qualitatẽ aiũt restaurari nõ posse. s3m eundẽ priorẽ gradũ sed s3m latitudinẽ. cũ quali tas magis suscipiat & min9. Quantum aũt ad quasdã ꝓprietates quas respectiuas uocãt. que sũt radicalitas & prioritas. Vere dicũt neq̃q̃ di centes sic posse refici. Quod tñ nõ besitat. Quod aũt hoc stare nõ ualeat. ꝓ sbã generabil̃ & corruptibilis de qua pñs extat pscrutatio. sĩ plicit̃ restauratõeꝫ accipiat. & quo ad accidẽtia illã 9comitantia s3m quid mõstrat̃ ita. Quoniã qualitas & uliter accidẽtia depẽdẽt a substãtia Non enĩ sũt entia sed entis. septĩo methaphĩ. ꝓpter qd̃ si restaurat̃ simplicit̃ s3m subãm. re staurabit̃ sĩplicit̃ & s3m qualitates. Itidẽ cũ finis alteratõis sit generatio. si generabit̃ ꝓ re stauationẽ simplicit̃ subã sĩplicit̃ alterabit̃ & qualitas. cũ ei9 alteratio sit uia in subã3. Eti si restaurat̃ extendit̃. sed extẽsio solũ ẽ s3m quã titatẽ. nõ aũt s3m subã3. Sicut enĩ sublata quã titate. subã indiuisibilis ꝓmanet. phĩco4 prĩo Ita inextẽsibilis eadẽ remota. Et ideo in predi camẽtis. Quanta fuerit supfities. tantũ eẽ al bũ dices. Palin per subãm aut audiũt ipsu3 ꝓ quid̃ est indiuisibile solo ĩtellectu capibile. Ipsũ enĩ obiectũ est intellect9. ĩtio de aĩa. Et cu3 restauratio sit ssibilis. talis subã restaurari fit oĩfariam ĩpossibile. Sbã enĩ ut sic n3 generõem

Ad opp.m

Vide q.

An humidus Radicale possit restaurari.

& aut corruptionē suscipit. neq; restauratōez uī deperditionē. cū tales passiones nō sint subē sīplicīt. sz accntib9 9crete. Et ideo dictū Ar. q; sola subā ꝓprie generat. de subā uerificat 9poīta & pticulari. nō aūt d materia & forma nisi per accidēs. septimo methaphīce. neq; uī uel intellectuali. Aut p subām 9positā 9cretū qddaz ex ea ex qualitatib9 szis. & quātitatib9 szm medicos uolūt dicere. qualia qdē sūt. grossum subtile uiscosū tenax. zcꝯ. Quod etiā stare ñ pōt cū q̄litates & quātitates. quas uocant ꝓprietates absolutas. e9tra dīdant subē añdicte īdiuisibili. Et ad sūmū in medicina nō medicinaliter sed magis mathemathice uel diuine loquūt. ita ut etiā attriti eos ñ ītelligāt ī eadē. Aut fortasis intellectū sanū habētes hesitarūt exprimere

hu. mthp. e.

Propt tertiū qdē uidēdum. q; humidū multiplex est primi9. Deīde exponat quomō hūidū pōt restaurari radicale. & quomō nō. Tertio id autoritatib9 & rōnib9 ostendat. Propt q dem hui9 primū sciendū. q; humidū triplex existit. Quoddā nāq; est spsū in mēbris sīplicib9. ceu ros. & hec humiditas est prīa & sza. reliquū qdē ex ꝓximo tēpe coagulatū. ut nutriēs ī effectu cambiū dictū iam ad locū attractū. ac restaurās depditū sīlitudinē cū mēbro qd depditiōez suscepit recipiens cīnā. Est & aliud radicale dictū triplicīt drā priori. Quod & maxīe ipī9 duplex. primū duplici fouet priori humido fluēti. Cui9 siqdē radicat initiū ex primis fuit semībus. ut ei9 colligat & cōtineat ptes mēbro9 9similiū a generatōis prīcipio īadiuicem. p cuius quidē sepatiōez corp9 cadit in cineres. drā. xxx ītia. Principiū uero primo9 duorū est ex cibis 9tinue. Est aūt & hui9 trini humidi ad humiditates extrīsecas sīlitudo. ut in lucerna 9tīgit uidere. In ea nanq; triplex illi cōproportōatū repitur humidū. Est nāq; humidū ut oleū in ipsa effusū. priori humido assīlatū. Et humidū reptum in illa iam papiro ībibitū szo 9tributū humido. Estq; ītiū. qd ptes 9tinuat licinii. & 9tīet ne dissoluat in eta. cui ignis inserit. & ipsū huīdo ꝓportionat ultimo ptes mēbro9 9tinuāti.

hu. lucē ne tpl

Nō q. dicūt lucerne fūdū z hūdū radi.

Est aūt attendēdū. q; hec q̄rti prime. & plurimū medicorū ac phō9. sīlitudo huīdi lucernalis ad humidū aīalis lata extat q̄multū. grādem iuxta quādā sīlitudinē obtinēs drāz. qm calidū igneū est fere sīplicīt īaīatū actōis īfīte. huīduz 9sumēs lucernale. Calidū uero aīalīū 9cretum ex etari & celesti. mlcebre quoq; & suaue finite ab aīa prīcipatū humidū depascīt nate. Adhuc huīōi calidū cōpositū humidi radicalis szm oēz 9plectīt dimēsionē. uelut calidū īpressū per totum corp9 piacentis aque in uasculo. nō aūt sic q; lucerne calidū humido p omne 9tinuāti papirū imprimīt. sed szm unū ei9 extremū. Et iō

nō ualet. quod qdā uolūt ostēdere ex tali huīdo 9tinuāte ptes licinii. nō ualente aliquo p oleuz infusū ei9 9sūptōi resistere. ita calidū qd īnatū in humido īpressū radicale. nō pōt humido īfluenti a 9sūptione ꝓhiberi. Et ideo Ga. angustī9 hoc in de tabe aduertēs inquit. Hec aūt rō seu ꝓportio caloris. s. naturalis ad ignis flāmā. Vū appropriat ab omīb9 pene iunioribꝰ medicis & philosophis nō exñs uera. Quo etiā modo medici q̄rto collz. mordēt ī ethici post cibū inflātione ita. Cause que ab aliis medicis in hoc dātur. accidētales sūt. sicut fabule cātato9. qa dicūt q; cib9 ī talīū patiētium corporib9 ē secūdū sīlitudinē aq̄ sup calcē. qa impossibile est ut uirt9 nutribilis a nutriēte. tātū sit elōgata. ut ipsū eidē sit 9trariū. sicut aq̄ calci reppīt. qa unūqdq; istoꝝ alteꝝ corrūpit sufficiēt ītellecta.

Ga. tho. 8 Tab.

Nō de ethico pōt cibū calefā.

Propt hui9 szm sciēdū. q; humidū radicale secūdum ei9 subām nō īdiuisibilē. sed q̄ntitate q̄litate & aliis 9cretū pōt restaurari. restaurōnē audiēdo q̄ ī corpe naturalīt se habēte. corrūdet 9sūptioni a calido facte coīnato. Cū enī qd sp maticoꝝ depdat mēbroꝝ. restaurari non ualet. cū agēte careat & materia. Virt9 nāq; informatiua abscedit cum informauerit partes. secundo de partibus animalium. Natura etiam regitiua fecit ex spermate qd potuit omne in principio. nichil inde reseruās ad cas9 fortuitos. nisi fortassis in dētiū ꝓductiōem. partē ipsi9 cuz sanguine occultās aliq̄diu. Quod dentes notāt sēs9 seu ītellect9 dcī. Materia etiā que restaurātur humidi radicalis est ipsi9 nutritīa. & augmentatīa. put sub natura pmaēt humiditatis & nō secūdū q; īdurat in ptem. Quod etiā ī manet mutilati īduratū est. ut huīdū quod tūc sibi stat radicale. nō ualeat applicari oīfariam Qd aīalia etiā īpfecta patiunt & plāte utcūq;

De caudalacti z stellionis

Quod enī in caudis addit stellionū serpētū. & taliū modicum ē ualde radicalis depditi. Est etiā supfluū ex quodā uiscoso fleg̃tico generatū quod ei9 subā ostendit & calor cum figura. In plantis autē cū sint materialiores. habētq; nutmētū 9iunctū. & potātes id 9tinue. Neq; matia sitita in his & aīalib9 īpfectioribꝰ etiā opposa in prīcipio ut īnobilioribꝰ restaurāt. Hec oīm maxime nō īdirectū tñ sed alatere. unde aīalia īperfecta hoꝝ duoꝝ sunt restaurōne media. Dico etiā q; talis restauratio diuersicat rōe q̄ntitatis. Quoniā in pueritia plus restaurat q̄ depdat. & iō prouenit augmētū. In senectute uero e9tra. Vnde decremētum accīt. In iuuētute aūt equalīt res euenit. & iō stat que corpis & aīme tunc organice. Variat etiā rōne qualitatis. Et hoc duplicīt. prime. s. & secūde. Intdum nāq; restaurat calidi9 deperdito. ut cum mlicum quis conat. aut fleg̃ticum ad tempata 9plexionem

ducere uł ſãguineã. Et aliqñ frigidi9 reficitur
depdito. ceu cũ colerico aut ſanguĩeo ad tẽpatũ
maxĩe. Sze uero. qm̃ humidũ alñ reficiť ĩpu
ri9. & maxime in corpore tẽpato. In quo cuncta
etiã ĩ principio ſunt tpata. & a ſupfluitatibus
oĩo excuſſa. plurimũ uero regenerãť purius pre
exiſtente. ad tps tñ. & nõ diuti9. Quď eſt ꝓprie
qñ 9plexiõem diſtẽpatam ualde ut melãcolicaz.
quis conať ad tẽpatã reducere. in qua humiduz
impuri9 & ſicci9 extat. ſub modica quãtitate e
tiã 9tentũ. Et in flegĕtica ĩ qua frigidi9 & aquo
ſius qď cũ colerico & ſãguineo utcũq;. ut cõtin
gere reſpectu precipue corpis eucrati. Et inťdũ
tenui9. qñq; uero groſſi9. Sic itaq; cẽſeo ĩ bis
q; humidũ in plurimis corpo4 nõ ſolũ nõ ĩſtau
reť. ue4 ampli9 & puri9. nõ aũt ſẽp. ſed tẽpore
quo ꝓportio calidi ad humidũ exiſtit ĩmẽſior.
& ſub certiori tẽpamẽto humidi qď in pueritia
cõtĩgit. Et deinceps humidũ ĩpurať radicale ꝓ
pter 9trarietatẽ & ĩpaſſionẽ quã primit9 ab hu
mido ſubſtinuit influenti. Variať etiã predi
cta reſtauratio rõne ſit9. qm̃ ſupiores ꝑtiũ em
brionũ & poſt ortũ etiã ad plurimũ tpis. magis
reſtaurant q̃ inferiores. Et ideo pueri & uełt no
ui genita extant nanodei. drã. lxxix. Propter
hui9 quoq; ĩtiũ ſciendũ. q; ſzm Ar4. de ge. & cor.
primo. q̃diu manet ſpẽs & forma aĩati corpis.
qua põt 9uertere. ac in ſeipſũ alimẽtũ trãſmu
tare. reſtaurať & uiuit. Et quale fuerit aliqd in
potẽtia. talis erit act9. cũ poterit ꝑmutationez
ſuſcipere ab ĩprimẽte. Cum uero nõ corrumpi
tur. Vnde ait. Si aũt non ampli9 facere põt. ſ.
forma ſeu natura cũ ei9 ĩſtrumẽtis trãſmutare
alimẽta. & ſibi aſſĩlare: Sed ut aqua uino ſemp
ampli9 mixta in fine aquaticũ facit & aqua tũc
diminutõez quãti. Cũ enĩ caro facta fuerit aq̃
tica & ĩpura diminuiť. & ita ceſſat augmẽtum
cũ nõ ualeat reſtaurare. Sicut enĩ uinũ cũ eſt po
tens. põt aque modicũ 9uertere ad ſeipſũ. ut &
uigoroſi9. & inebriatiuũ reddať ãpli9. ťtia ꝓbł.
deinde etiã 9uertere ac ꝑmutare. donec ĩcipiat
debilitari. Et tandẽ ſpẽ ipi9 facta aquatica cor
rumpi. ꝓpter 9trarietatẽ ipſo4 ĩadiuicẽ. Sic &
in humido euenit radicali. ut tandẽ ꝑ influens
ſibi extraneũ ĩpuratũ corrũpiť. lz. n. ſpẽs mane
at ceu ſubdit uſq; ad quid ultimo tãdẽ oz ut to
tũ fiat aquaticũ & corrumpať. Sic itaq; ſpẽs ꝑ
manet uite. donec põt humidũ influens ĩ radica
le 9uerti: Quãdo aũt nõ corrũpiť. eũ uita ſit cõ
ſiſtentia per alimẽtũ. Quinto etiã collz ſen
tiť ita. Declaratũ nãq; eſt in ſcia naturali q; mẽ
bra primit9 nutrita ſunt 9ſiłia. Ideoq; cib9 pri
mo 9uertiť ſzm ordinẽ quẽ habebat in corpore
cibati. & humiditatẽ ſiłem humiditati fixe in
mẽbris 9ſiłib9. & miſceť cũ eis per eũdẽ mõm
quo miſcẽtur res adiuicẽ liqde. Ideo qa nõ ẽ al
ter mod9 ꝑ quẽ poſſit natura ĩſtaurare rem diſ
ſolutã in omnib9 ꝑtib9 mẽbri. niſi ꝑ modum
mixtiõis. Et qñ erit ꝑmixtũ ſzm hũc mõm. tũc
habebit exñtiã in ipſo. Et poſt hoc aſſĩlabiť il
lud mẽbro. hoc ẽ qa dat eidẽ unã coagulatõez
ſtabilitatis ſiłez ſtabilitati mẽbri. Et hoc ẽ ibi
declaratũ. q; hoc fit ꝑ decoctionẽ. & decoctõ fit
per calorẽ qui ẽ ĩ cibato. Non q; calor ſit prim9
motor in hac re. ſed ẽ aĩa nutritiua. cũ opatões
caloris nõ ſint ad unũ finẽ determĩate nec ordi
nate. Nam ignis agit ĩ ĩfinitũ pñte 9buſtibili.
de aĩa ſzo. Oĩm nãq; cõſtãtiũ ꝑ naturã termin9
eſt. & rõ magnitudĩs & augmẽti. Ex iſto qdẽ
ſermone colligiť maĩfeſti9. humidũ poſſe ĩſtau
rari radicale. Et reſtaurõnis mod9 eiuſdẽ ꝑ trãſ
actionẽ ſeu mixtionẽ exiſtit. nõ aũt ꝑ iuxtapoĩ
ſitõez ut uidẽť aliq ſomniare. humidum exiſti
mãtes non reſtaurari radicale. ſed iuxtapoſi
tionẽ influentis a 9ſũptione diutiſſie ꝓhiberi
Ad quos ĩpoſſibilia ſecunť non pauca. ut q;
nutmẽtũ & augmẽtũ nõ fieret ſzm totũ ceu ſen
tiť primo de ge. & cor. & naturaliũ prĩo. Am
pli9 Aũ. ibidẽ. Cib9 habet ꝓpť ſuã uirtutem &
prepatõez. ut 9uertať ad humiditatẽ ſiłem hui
ditati radicali. que ẽ in mẽbro 9ſili. & ad calorẽ
intrĩſecũ ſiłem calori qui ẽ ĩ cibato. ita ut ſint
idem ꝑ modũ omnẽ Adhuc plaſma nõ ſalua
reť a principio ĩ finẽ. ſicut illeſũ ut uideť maſs
Rurſ9 ex ſupfluis genita ſicut ungues & hu
iõi iam nutrirẽť uere. Quod negatuz ẽ. drã. liiii
cũ certam ualerẽt iuxta poĩtõez recipe. Eti q̃lis
eſt mod9 generatõis ꝑtiũ ex ſuis prĩcipiis. tał
debet cõſeruatõis ea4 fore. Ad hunc enĩ genera
tio coordinať. Sed ꝑ cõmixtionẽ miſcibiliũ ĩ ť
tiũ trãſſubãdo generate ſunt. drã. xvi. Itaq; nu
trimẽtũ trãſſubactõe pficiť ſiue cõmixtiõe. Et
iõ prĩo ſza. Cũ cib9 fuerit coagulat9 & corpori
aſſilat9 pfcẽ. oĩs depit q̃litas. Tale qdẽ certum
dĩ nutmẽtũ. affõ4 q̃rta. Quod iux̃ poſitõe nõ e
uenit Hãc qdẽ ueritatẽ & ſi lõgi9 odoraſſe uĩ
Ga. cũ A. uolẽs in tegni. Molle qdẽ & puerile os
9ſolidari poſſibile. uñ quĩto ď ĩge. cũ prĩo prĩa
Mẽbro4 pauca ſeu ꝑua & ĩ paucis habitudib9.
& in etate pueritie ſic oſſa. & rami uena4 pui. ñ
enĩ magni nz artaria4 ſoluti pñt certa 9tĩuita
te ĩſtaurari. Quo4 qdẽ ꝑs ſi ſeiũgať nichil lo
co ei9 renaſciť. Quod fortaſſe nõ 9ſẽtiet ad
uerſari9 cũ Haly reſtaurõnẽ predicto4 teſteť. ꝓ
pť ꝓpĩqtatẽ uicĩtatis ꝋtutis ſpmatis. & mẽ
bri mollicĩẽ 9tĩgere. Sz dicẽdũ utrũq; 9ferre.
idq; magis preexñs ſit ei9 officiis diſtributũ.
Quď aũt ita ſit. G. ſẽſit in de tabe ita. Si poſſi
bile qd hũidiorẽ opari ſubãz corpis cordis aut e
patis ſupaccipe ſenectutẽ accidet. Si ꝋo nullũ
ſufficiens ẽ. nz epar hũidi9 ſeipõ facere. nz cor.
ſed neceſſariũ ĩ ſequẽti tpe ſicci9 fieri alterut4

Nanodei. vide drã lxxix.

V. collz

An Humidus Radicale possit restaurari.

ipsoꝝ.& ꝓ uiscera solũ .ſ3 & artarias & uenas.
Probibere qdẽ senectutẽ ipossibile.supaccipe
aũt ꝙ uelox ipsiꝰ uideꝯ possibile.huiõi autem
humectatio sed humorũ ꝓcuratio ꝓprie senuꝫ
pficiꝯ balneo.molli lecto somno ac cibo.Quo
rũ cibꝰ ẽ primꝰ maxĩe .solꝰ enĩ ipse ps fit nuꝯ
toꝝ corpoꝝ assilatꝰ ipsoꝝ substãtiis. Vnũqdꝫ
uero alteꝝ humectat p accñs uideꝫ.qa ꝓhibet
uelotiꝰ ꝰsilia exsiccari.Vel qa augmẽtat & sup
extendit humiditatẽ que ĩtermediis mẽbroruꝫ
regionibꝰ humẽctantiũ suscipit appellatiẽeꝫ &
uirtutẽ .Ita uero ꝰtigit alñ epar & cor hũectari
& sic omne corpꝰ.Alimẽtũ aũt assilari taliꝯ nõ
est nisi directe in subãm solidoꝝ ꝰuerti m̃broꝝ
Quod si hoc ut humidũ nutribile molle ꝰuerti
tur in dura.& unũ eẽntialiꝯ efficiat cũ illis.mĩ
to id amplius ꝰuertet in humidũ radicale mem
bris solidis humidiꝰ ualde Neqꝫ potes dicere
ut plures.qa irrorat & remollit.q. de foris hui
dum radicale.cũ illud agãt prenoĩata.& adhuc
maiꝰ. Itidẽ ꝓpt̃ nil aliud puer põt seipsũ su
stentare.& augmẽtũ prestare.Senex uero neutꝝ
& iuuenis hoꝝ primũ.prio prĩa .nisi ꝓpter hu
midi restauratõeꝫ radicalis. Adhuc cũ insãs
ꝓcutiꝯ sanguis quẽ ipsiꝰ generat epar huiꝰ san
guis supplet uices.& generat ex eo ꝙ ab illo sã
guĩe generabat. Aut dicẽdũ ꝙ neqꝫ nutriꝯ &
augeꝯ post ipsiꝰ formã com̃. Palin.prio ꝯtia
Corpꝰ nõ ꝓmanet tpe quo ꝓdurat .nisi qa hũi
ditas prĩa ipsiꝰ resistit resolutõi caloris mũdaĩ
& caloris sui corporis ĩ natura sui .& eiꝰ qd̃ ex
motibꝰ suis accĩt & aliis.Huiõi enĩ cãe sunt d̃
biliores in agendo.q̃ hũiditas ĩ resistendo pre
dicta.Imo ipsũ stare ñ facit.ubi id qd̃ restaurat
illud qd̃ ex eo resoluiꝯ.& est nutriẽs.Series igiꝯ
intellecta est apta. Quod quidẽ rõne primo
firmaꝯ ꝯtia.ex ꝓte nutrimẽti. Vne quidẽ ĩquã
tũ existit obiectũ uite.Ipsa enĩ est ꝰsistẽtia ꝓ ali
mentũ.qd̃ nequaq̃ aliꝯ esse põt. nisi qa alim̃tũ
quod humidũ efficiꝯ ĩfluẽs in radicale restaurã
do ꝰuertaꝯ.Cũ enĩ uita calido ꝰstet & huĩdo.qd̃
in radicali reꝓiꝯ. opꝰ eget ut ꝓmaneat restaura
tõe.Quod aũt restaurat.unũ efficiꝯ cũ eo qd̃ re
staurat. Aliꝯ quoqꝫ rõne idẽptitatis nutrimẽ
ti.qm̃ eadẽ materia generatõis & nutrimẽti.de
generatõe aĩaliũ.& collꝫ ſ3is.Sed materia gene
ratõis fuit humidũ primũ radicale.unde affoꝝ
prima.Ex spũ & sanguĩe ac aerea humiditate.ẽ
generatio solis aĩalis ꝓticulis .postea uero aug
mẽtatio & nutritio ex bis.Et deinde ex ꝓte quã
titatis ipsiꝰ eo ꝙ hũidũ generatm̃ moĩce fuerit
quãtitatis .ut aꝫ nõ solũ in aĩalibꝰ .ueꝝ etiã in
plantis magis.cũ earũ q̃plures maxĩe oriant̃ ex
semĩe sic ꝓuissio.ut nõ sit eaꝝ millesima pars.
esoꝝ prio.Quod tam grãdes dimẽsiones ñ pos
sent suscipe. nisi alimẽtũ occurrẽs d̃foris ĩ eas
ꝰuertereꝯ.& dimẽsiones assumeret ignis.ut abi
es querꝰ & huiõi. Rursꝰ si spũs ĩnatꝰ ĩstau
raꝯ ꝓ ꝰuersionẽ spũs materialis ẽ ipsũ.& humi
dum dũ nutriẽs ꝰuerteꝯ in radicale. cũ unũ ad
alteꝝ ordineꝯ.sed spũs q ẽ sicut materia ꝰuertiꝯ
in spũm ĩnatũ puꝝ.farmacoꝝ quĩto. Amplius
tũc ꝰplexio nõ possꝫ ꝓmutari ĩnata.ut oñsũ drã
uicesiasꝫa.cũ in humido radicali fundeꝯ. Ad
huc ociosa etiã foret doctrina Ga.qua ꝰplexões
distẽpatas satagat ad tẽpatã reducere. Amp.
cũ ipsũ sit humidũ aereũ subtile ꝓpriũ subiec
tũ calidi ĩnati drã priori .ꝰsũptibile defacili nũ
qd a pretactis d̃pasciꝯ & ꝰsumiꝯ calidis drã pre
eunti taliꝯ ut restaurõne indigeat & ꝰuersiõe ue
ra ĩ seipsũ. Et ut trãsmutatõ ĩduxit ĩ cogni
tionẽ materie ita & actio forme .Sed actꝰ etiaꝫ
nature nobiliori ac ꝓfectiori modo sm̃ cuncta
circa finẽ pueritie coexñt & inde.Quod euenit
qa humidũ ñec restaurat̃ ꝰdecẽt̃ & calido afficiꝯ
illiꝰ.In quodã nãqꝫ uirtutis cetera ꝰstant modo
Cum hũidũ supfluũ a natiuitate ꝰtractũ sit iaꝫ
sufficient̃ t̃miatũ.Virtꝰ enĩ nature calidũ cum
ipsiꝰ hũido & organũ ex qbꝰ d̃pẽdet actio tunc
extant ꝓportiõata & uigorosa q̃maxĩe. Ex q
bus itaqꝫ audeo ꝰfident̃ ꝓnũciare apte huĩduꝫ
radicale posse modo restaurari & foueri predcõ.

Propt̃ q̃rtũ qdẽ Ad primũ dicendũ.ꝙ fere
omnes hac Ga.medici serie sopbizati putãt m̃
bra spmatica nꝫ nutriri posse aliquo mõ ut sp
matica.nec hũectari & ĩstaurari.Respõdẽtes ob
uationibꝰ eis ꝓpter huiõi ĩductis qd̃ sõniãtur
dicentes humidũ radicale refici. dicẽtes ꝙ mẽ
bra nutriunt̃ & augmẽtant̃ quo ad humiditatẽ
ipsoꝝ & subãꝫ a sanguine mẽstruo ꝰtractã.quan
tũ uero ad spmatica nõ nutriunt̃ nec hũectant̃.
Neqꝫ etiã si nutriunt̃ & augmẽtãt̃ hũectãt̃.i. te
nerescũt & mollescũt ſſibiliꝯ.Ossa nãꝫ pueroꝝ
& plante ꝓue nutriendo & augẽdo ĩdurescũt sp
a calore hũidũ t̃minante. Et hi demũ ꝓcipiẽ
tes fere sui defectũ notant dura mẽbra ceu ossa
paꝝ sui duritie ab ĩnato ñsolui calore.lõqꝫ pau
ca restaurõne ĩdigere respõdẽt obuiãtibꝰ & alii
ꝙ stomacꝰ exsiccatꝰ nũq̃ fieri põt humidꝰ quo
ad mẽbra spmatica que sũt in eo sed quantũ ad
sanguĩea solũ. Respõdẽt etiã dicẽti ꝙ m̃bra
spmatica nutriũt̃ sicut sanguĩea.ꝙ ꝯ spmatica
restaurent̃ quãtũ ad id ꝙ ꝓtĩ sunt ꝰpolita ex sã
guine redacto ad naturã spmatis .nũq̃ tñ restau
ratõeꝫ recipiũt ut ex spmatis ꝰstant parte.
Quoꝝ qdẽ defectꝰ ex primis detectꝰ est.Quod
enĩ negãt spermatica nutriri hũectari & restau
rari.falsũ est apertũ ut apparuit cũ sit a princi
pio q̃parua.& magificẽt̃ late sitqꝫ sicut alia ui
uẽtia.& ꝓprie que aĩaliũ resolutõi exposita. &
si nõ tm̃ solida ut que hũidiora.hec etiã q̃q̃ ultr
exsiccent̃ ꝰtinue possũt particulariꝯ humectari

ut qualesceutes indicāt. Neq; etiā puerilium
ossiū exsiccatio. & recētiū plātaq; est pmutatō ī
īnatalib9. ueq; in eiq; oppositū. drā. xxvi. Ad
huc si ex spmate mēstruoq; unū p eēntiā qstitu
at. īpossibile factū est unū sine altero restaurari
Vnde siqdē ad ptē sanguineā restaurat & scdm
spmaticā. Sed quid ptē audiāt spmaticā hos ig
norare sentio. Hi enī & siles dfectq; qtīgit ī att
tis in naturis. & hoc potissīe in his. que de aīa
lū generatōe tradunt. Quare stupēdū d uiro
quodā utili famoso Anaxagora. in ore ppriam
uocē obliuioni mādāti. Cū enī posuerit īnataq;
qplexionē pmutari. humidū negat radicale pos
se restaurari. Mirandū etiā quō Haly dedig
nant uel approbare aut saltē uiciare. cū audiētē
in ueritatē qcitet. Propī qd his spretis seri
es exponat pretacta. Ipsas corpis ptes. & prias
ut cor cū reliqs pricipalibq;. & uliter oēs ex prī
cipio ex sanguīe ad materiā spmatis redacto q
structas uere solidas. i. exsiccatas certe ac īdura
tas & reliq. Vnde de tabe post antea īducta.
dispsa uero & resoluta humiditate augmētante
reddit saltē subtiliatū iuuenibq; corpq;. & qsūi
accīt sm totū corpq; manifeste ānosioribq;. Cō
tingit uero sm cor & epar. Vult itaq; G. cū cor
pq; iaq; tabē etiā naturalē īcurrerit ex senectute
q; būectari nō possit ut redeat ad quod priq;. A
hoqn forq; possibile senectutē pbibere & mor
tē inde. quod nō ē supaccipe. Tamē ut dictū pos
sibile dicit etiā būidiores facere. qd plus īpor
tat. eo q; est humidas siplicit reddere. Vt au
tē Haly. q; Ga. det canonē quo qplexio declinās
possit paulatī ad suā duci ex būiditate ī spaci
is mēbroq; qsilīū ībibita. quod fit ea būiditate
implendo qtraria qplexioni exnti. Nam mēbra
qsīlia nutriunt hac humiditate. Ipsa nāq; ea in
clīat ad ptē qplexiōis sue preexntis. sm lōgitu
dinē tpis paulatī. Quia sm Ga. unū qdq; mbq;
trahit ex uenis materiā sui nutrimēti. & repoit
eam in locis uacuis ipsiq;. donec decoquat ipsaq;
digerat. & ad silitudinē sue subē quertat. Neces
se enī fit ut īprimat hec būiditas ī ipsū aliqd
& mutet sm lōgitudinē tpis. ita ut quertat cō
plexionē ipsiq; ad ptē qplexiōis sue. Ex hoc itaq;
sermone appq; qtrariū dcō illoq;. cū toleret fere
omī tpe mēbra būectari & restaurari paulatine
Et fortassis illi quis īqet restaurōnē negare.
qa nō qd euanuit ideq; spmaticū restaurē. sed
tūc neq; sic restaurarē etiā qd sāguineū. Ad
aliud qd dicēdū apparet. Ad quod aūt de ta
be dicēdū. q; lq; illud nō sit sēp possibile. fit tn
ad tps. und mox subdī necessariū est post statū
corpq; exsiccari. bū ectat itaq; usq; ad statū. & in
post aūt mīme. Quod uoluit sermone breuiori
tangere in tegni. Ad aliud dicēdū. q; lq; uirtq;
ponat īfinita & humidū restaurē. mors tn int
uenit. qa tandē restaurarē sicut aquaticū & im
puq;. & talit situatū. qd fomtū uite fore nō pōt
ut ostensū. Non q; nullo ut sapiūt ignari restau
rē modo id. sed sile. Virtq; enī īfinita etiā du
ratiōe. si debet agere materiā expostulat dispo
sitā. actio enī in materiā oq; qcidere dispositam
de aīa sq;. Ab aliud dicendū. q; lq; uirtq; sit in
corruptibilis & ppetua de se. limitat tn & cor
rūpit ppt materie applicatōem corruptibilis
& dtmīate. Neq; etiam calor aīaliū est siplex
elaris infatigabilis ut q ignis. sed qpositq;. dria
priori. cū duabq; eiq; qparibq;. & iō corruptibilis
fatigat enī & laborat. uñ pbt. sq;a. Calidi nata
que fert nos ad alta gūata pseuerat. lq; non sic
que ad inferiora. Ad aliud qd dicēdū appuit
nā etiā caro que ex sāguine generat restaurat ut
priq;. Non qdē enī ut notū qfusa. nq; glādosa aut
simplex & pura. neq; lacertosa. Tot enī sūt mōi
carnis. drā. xlii. Glandosa qppe nō. & pprie que
alicq; generatōis buīditatis ē gtia. cū a natura
sit priq; itenta. tā rōne materie q forme uel fīs.
nec. q;. relique. cū in eis sit admixtio subē neruo
se spmatice. Et ideo caro depdita nō ut priq; re
generat quātitate nq; etiā qlitate Cicatrix eniq;
subsidet qcaua. cū plurimū depdit eiq;. Color e
tiā nō restituit prior. nq; ssq; in ea sicut prius.
ita ut sextq; aliq; uideat carnis modq;. Solū. n. san
guis restituit prior īspissatq;. absq; alteriq; subē
pmixtōe. qua epar splē pticipāt & pulmo Itaq;
qd mīme restaurat est spmaticū. Quod xo ma
xīe adeps & pinguedo. hoq; aūt mediū est caro.
& precipue q dicit pura. Ad aliud dicēdū. q;
ueq; ē talia nō qcidere. sq; sm prias rōes aptitu
dinales. sm tn actū fit possibile. nā corpq; sipli
cit sanū pōt nūc egrū fieri. Silit qd extraneum
utcūq; & tpale. pōt diutīa & paulatīa tpati ali
cuiq; fieri cōnaturale. ut tactū baly. Ad aliud
dicendū. q; lq; predicta uideat aīalia stare sine ci
bi assūptione exteriori. habēt tn alimētū īteriq;
ut flegma grossū uiscosū. qd paulatī digerāt. &
eo nutriunt. huiōi nāq; frigiditate oris stomaci
appetitū habēt grandē & pprie tpe calido. &
digestiuā debilē desiderii respectu. Estq; humi
ditas ipsoq; uiscosa. & pellis depressa ualde. &
uliter corpq; īporosū. unde qn nō suscipiūt nut
mētū ab extra. calor dissoluit humidū nutribile
exns circa locū digōis. & alterat & pmutat ī mē
bra. Et qa paq; quertit. remanet in eis humi
ditas multa īdigesta & pinguedo grādis. ita ut
obturent uasa & maxīe hyeme adeo. q; calor de
bilis nō habq; locū in quē buīda euaporēt elem
ta fumosa. sed ad locū reuertentia digōis. mlti
plicat amplīq; flegē obstruēs uias nutrimēti. &
ita cessat appetitq;. & qescūt ab extrīseca cibi ac
ceptione. humiditasq; tūc euaporās ad cerebrū
reddit ea. q. ebria & somnolenta. & ideo iacent

An Mors nãlis possit bñfitio aliquo retardari. et Vita ptelari.

immobilia.& sagacitate nature sibi preuidet d̃ antris.Cuiꝰ quidẽ nutritionis signũ . qa cũ de eis egrediant̃ iueniunt̃ macilẽta ꝯsũpta ĩ eis humiditate pretacta.Sẽp nãq; aĩalia nutriunt̃.nõ aũt augent̃ topicoꝝ s3o.uñ s3o de aĩa .A.Virtus nutritiua opat̃ omni tpe uite sĩgularis.nisi fortassis cũ qs fuerit solutꝰ ultime.de accñti sexto

Quod aũt mulieres q̃dãflãtice frigide.& ĩ regionibꝰ pfrigidis fuerĩt sine extiori alimẽti assũptione.certificatũ mihi p fidelẽ sotiũ Iohãnẽ de Corceo normãdie.cũ aliis q̃multis dicẽtem illic fore mulierẽ que amõ p spatiũ.xxxvi.ãnoꝝ nichil assũpsit .Et cũ uellet sanguinẽ ex ore & naribꝰ effluebat Retulit etiã unꝰ meoꝝ accĩctoꝝ ꝯtractasse monialẽ in stẽdal Saxonie mediane. que p duos ãnos nichil recepit nisi unũ pomũ.qd̃ ei q̃plurimũ placuit.post quos esuriens ut priꝰ ꝯsueuerat alim̃ta suscepit. Et ideo dubitauit Cõmẽtator de aĩa s3o. An nutritĩe ꝯueniat diffitio aĩe .que uelut ꝯplexio extat demõstrationis.cũ p actũ det̃ primũ . Ipsa & enĩ nũq̃ iuenit̃ in aĩalibꝰ.nisi s3m postremã pfectionem

Soluẽs inqt nisi aliqs ponat q; sit qdã mõꝰ aĩaliũ q̃ nõ nutriunt̃ in aliquo tpe .sicut q̃ manẽt in lapidibꝰ.ut rane magne.q̃ nichil tesauri sant.tota manẽtes hyeme ĩ lapidibꝰ.& uliter plures serpẽtes. Et s3m hoc erit id cõe oĩ aĩe ssz̃ibili & nutritiue.eandẽ uz̃ brẽ ĩtẽtõem.Qud̃ si nõ tũc pfectio accepta in eis erit equoce.Sed quocũq; mõ siue qñ intellecta fuerit diuersitas intẽsse .utrũ tũc nõ nocebit accipe hoc ĩdefinite in hac diffitõe cũ sit alit̃ ĩpossibile. Ad aliud dicẽdũ . q; nutritio pficit̃ ex corporibꝰ & q; tñ duo corpora nõ sunt sit̃ qm̃ r̃cedẽte qd̃ r̃solui t̃.repẽte occurrit ĩstaurãs .Ita q; nõ sit ĩtercidere uacuũ.Cũ adueniens subea locũ depditi Põt etiã mẽbꝝ dilatari & ꝯstringi G. naturaliũ s3o ꝯtra Erasistratẽ conãtẽ sic nutritõem delere aut adueniẽs ut dñt tale potẽtia extat & ñ actu.

Az̃ etiã q; nõ seqt̃ unũ corpꝰ aliud penetrare penetrato ĩcorrupto.Vno sic supposito adueniente.& reliquo trãspirante. Et mẽbroꝝ sit̃ ꝯtractõe distẽsione.ac ꝯtractõe ꝯcessa. Ad aliud dicendũ.nõ id A.uoluisse sicut plures ipsuz̃ audiũt rudiũ sermonẽ hũc .sicut aliud superficieꝰ ĩterpretantes .q; hũidũ neq̃at ĩstaurari radicale.Vezꝝ sentit cũ Azꝝ.potiꝰ.q; in fine hũidũ reficit̃ oĩo ĩpuꝝ.uelut tactũ de uino. ita ut spẽs corrũpat̃ ꝓpt̃ ĩdispositõem organi & materia ꝯuersiua.Vnd̃ t̃tia prĩo.Defectꝰ accĩt nũq̃ cessãs usq; ad ultimũ . qui est defectꝰ restaurãdi hũditatẽ loco eiꝰ qd̃ resolutũ fuit.Qui equidem restauratõis defectꝰ nõ est audiẽdꝰ.q; in prĩcipio accidat .uezꝝ paulatine demũ cũ ad ultimũ pue nerit .Dictũ enĩ priꝰ q; ipsũ stare nõ facit .nisi id qd̃ ĩstaurat illd̃ qd̃ ex eo r̃soluit.& ẽ nutens.

DIFFERENTIA. C.XIII.

Vod mors naturalis nõ possit bñfitio aliquo retardari. seu eodẽ quita ꝓtelari ostendit̃. Quia ꝯstituisti t̃mĩos eius qui preteriri nõ poterũt.Iob.xiiii. Adhuc secũdo de ge.Tempꝰ & uita uniuscuiusq; numeꝝ habẽt.& hoc det̃mĩat̃. Oĩm enĩ ordo & omẽ tẽpꝰ & uita mẽsurat̃ pyodo. Palin.q̃rto d̃ ge. aĩaliũ.Rõnabilit̃ tpa oĩum & gestatõm & generationũ ac uitaꝝ mẽsurari uolũt s3m piodũ.Dico aũt pyodũ diem mẽsẽ annũ & tpa his mensurata Si ergo uita pyodo m̃surat̃.& ipse diffinitꝰ exĩt.& uita erit diffita. Rursꝰ prĩo prĩa Totum illud puta q d̃ dĩno ꝓuenit precepto . Quod aũt ita euenit retardari nõ põt . Cum a cã ꝓcedat p se ĩfallibili Et ꝯfirmat̃.qa scĩa dei est cã rerũ.Nrã uero suscipit̃ ab ipsis.Com̃. duodecĩo methaphĩce. Per scĩam nãq; suã priꝰ ab eĩno ꝓduxit oĩa.in ipsiꝰ spẽbꝰ ydealibꝰ preuisa.Sz̃ dei prescĩa falli mĩme põt . Determĩat̃ enĩ ad unũ. Indet̃mĩatio nanq; cũ sit ĩordĩatio quedã priuatiua.ĩpfectionẽ ĩportat quãdã.Cuz̃ igit̃ ipse sit actꝰ purꝰ.ac oĩ potentia ĩmuĩs defectuq;.xii.methaphĩce .Colligit enĩ in se pfcĩones & nobilitates oĩm generũ Cõmẽtator.Oĩ aq; diffite ꝓducet luxta illud sapĩe undecimo. Oĩa ĩ mẽsura numero & põdere disposuisti. Adhuc dicũt.Mẽsura & m̃suratũ.sũt equalia & Omogenia.Motꝰ nãq; hic ꝯtinuus ex necessitate supioribꝰ latõnibꝰ.ut tota ipsiꝰ uirtꝰ gubernet̃ inde.methauroꝝ principio.sed m̃sura ut p yodꝰ ceu dictũ diffitꝰ exĩt. Itidẽ testat̃ scd̃m Boetiũ topicoꝝ s3o tm̃ q̃q̃ posse.quãtũ sua forma pmiserit.ipsa uero ẽ t̃mĩata. Rursus addunt s3m A.q; uirtꝰ uiuifica sit fĩta.nõ agẽs ultra finitatis sue t̃minũ Amplĩꝰ.cuiꝰ partes sũt det̃mĩate.det̃mĩatũ est & totũ.Cũ eadẽ sit ratio totiꝰ & ptis.hystoriaꝝ prĩcipio .Sed prĩcipiũ & statꝰ que uite sũt ꝓtes ipsã ꝯstituentes ut scribũt medici sũt det̃mĩate.Igit̃ & decrem̃tũ det̃mĩabit̃. Palin astronoĩa eẽt iam mẽdosa & ociosa.quod absurdũ dicit̃.cũ ea sit ueritatis ac certitudĩs nõ pue.Almagesti prĩcipio. Et demũ cã & effectꝰ sũt ꝓportõales.scd̃o phĩcoꝝ.Sed cãe uite ceu supiora sũt det̃mĩata & incorruptibilia. cũ sĩt a ꝯtrarietate sepata. Impossibile itaq; mortẽ ꝓtelari . In cõtrarium Quoniã sexto d̃ re.sa.Qui sanatiuã ignorãt dietam.decens ẽ citiꝰ q̃ s3m nature rõnem mori. Et p oppositũ itaq; diutiꝰ uiuere. Eti qa cuz̃ medicĩa ordinet̃ ad uite ꝓlõgatõem.mortẽ t̃tardando. id nõ ĩcludẽs eẽt uana.s3o phĩcoꝝ.Qud̃ graue fit dices.Cũ oẽs eã testẽt medici & philosophi necessariorũ aut ad plurimũ ꝯtigẽtiũ fore debitũ finẽ includẽtiũ. Adhuc uita ꝯstat ĩ quadã ꝓportione calidoꝝ & hũidoꝝ adiuicem

Astronomia p
Almagesti

hec nanq; sũt principia uite. Sed talis ꝓportio
põt diutij ꝯseruari. ut & docẽt medici. Aut hu
midũ generando sufficiẽs calidi sustentatm̃. &
supfluũ educẽdo. Aut alterãdo & cõtẽpando
Propt̃ qd̃ uita poterit ꝓlõgari. & mors tali re
tardari bnfitio. Propt̃ qdẽ primũ sciendum
ultra id qd̃ dictũ drã. xxi. q; uita est signatoruz
ꝓportõnalis in prĩcipia generatõis ĩfluxꝯ. de
bito subsistẽs fomẽto. Huiõi uero mors est pri
uatio. cũ ea & uita priuatiue aduersẽt. In hac
siqdẽ uite rõe & mortis. per ꝯns ĩnuit̃ duplices
illij cãs existere. uel prĩcipia materiales scilz &
formales. Et utreq; demũ duplices extant. ut ꝯ
stituẽtes & ꝯseruãtes Cause qdẽ formales cõ
stituẽtes sũt yleg. siue mater uel nupta. & loco
alchothoden seu pater aut nuptꝯ. Yleg nãq; ue
lut materia uite ꝯstituit̃. cũ eam alchothodẽ tã
q̃ forma ꝯspexerit. & precipue benignitatis ui
su. qui si fortis extiterit. tũ rõne illoꝝ que sibi
eẽntialiꝯ ĩsunt. tũ ex ꝑte orbis & aliorũ plãeta
rum. ãnos ipĩꝯ uite tribuet maiores. Et alii pla
nete fortune precipue talit̃ dispositi. suos ãnos
prestabunt mĩores. Si uero eꝯuerso fuerit secꝯ
cõtiget. ut declaratũ drã. xxi. Nz & anĩaduer
ti oz signatores tm̃ ꝑticulares. ueꝝ & ulẽs. ut
climatis aut patrie. ac tꝑis ĩstantis. Indi nanq;
prĩa ĩhabitantes clĩata subditi saturno. lõgeui
sunt ualde. ut & plures ipsoꝝ non moriũt̃. nisi
deficiãt senio. Albumasar in sadan. nõ enĩ ipõs
ledit ut alios sibi extraneos. Tẽpore etiã an
tiquo hoĩes ꝓlixiori uiuebãt ꝓyodo. drã. ix.
Formales qdẽ cãe ꝯseruãtes. & in ꝑmanẽtia cõ
firmãtes sũt obseruatõnes & fortunatões quas
astrologꝯ facere poterit sup natũ presignata il
liꝯ hora. uel ĩterrogatõe suscepta. Cũ enĩ qs for
tunauerit yleg dnm̃ eiꝯ ascẽdẽs & ipsiꝯ dnm̃ al
chothoden & ad sũmũ uite signatões. ut ascen
dẽs mediũ celi locũ solis lune. ꝑtẽ fortũe & do
minũ ꝯiũctõis uel preuẽtionis ãntis natalis. ma
loq; ĩfortunauerit ut etiã cadentes existãt non
est dubiũ apud genetalicos. & ymaginũ autores
ipsũ ꝓficere ĩ uite nati aliq̃ ꝓductiẽz & sanita
tẽ laudabiliorẽ afferre. sicut hoꝝ opposita ĩfir
mitatẽ & tandẽ mortẽ ĩducũt. qd̃ nõ solũ cõtin
git ĩdĩduo sed & patrie omni ut recitat Thebit
de Fedice qui ymaginẽ ꝯstruxit regionẽ destruẽ
tẽ. Quo etiã modo quis põt fortunari aut ĩfor
tunari ad bona fortune honores scĩam. zcꝯ. Vn
de & ĩuocatõez ad deũ per me factã ꝑcepi ad sci
ẽtiã ꝯferre capite cũ loue in meĩo ente celi & lu
na eunte ad ipsũ. Quod & Reges grecoꝝ cuz uo
lebãt suis petitionibꝯ exaudiri obsernabãt. Al
bumasar in Sadan. Quod & modi fascinatiõis
ac exaĩationis ꝯfirmãt. Prĩcipia uero materi
alia ĩdĩduũ ꝯstituẽtia sũt ꝓma & mẽstruũ drã.
xxxvi. Quoꝝ lz alteꝝ sit materiale ut mẽstruuz.
reliquũ uero efficiens ac uelut formale sicut ꝓ
ma. Hec tñ ad principia cõpata predicta erunt
tanq̃ materia uel subiectũ. Cause uero mate
riales ꝯseruãtes. est debita sex reꝝ nõ naturaliũ
admĩstratio. qua medicꝯ corpꝯ ꝯseruat illesum
Aut qa id precognoscit sui scĩa. uel astrologus
illi predicit. sciens ipsũ egrotatuꝝ. aut emori
tuꝝ. ceu ex directione ḡdus yleg ad gradus ma
loꝝ Satni uz aut martis. Et ulĩter ad locũ ꝯcisi
onis sine bonoꝝ aspectu uel ꝯiũctõe Prĩcipia
quidẽ formalia ꝯstituẽtia tacta sũt in uite noti
ficatõe per ꝓportionabilẽ ĩfluxũ ĩtellecta. Ma
terialia uero cũ dicebat̃ in prĩcipia generatõis
Cause aũt ꝯseruãtes utreq; tangũt ꝑ debito
subsistere fomẽto. Ad uitã nãq; sicut ad alia q̃
libet ꝯposita materiã & formã oz ꝯcurrere. seu
illoꝝ aliquid loco. Nam sicui assignatoribus ui
te tributũ fuerit. c. uiuere ãnis. humidũ uero &
calidũ sufficiẽtia nõ fuerit ñ tm̃ uiuere poterit
Et multo ãpliꝯ si his habitis ĩfluxu caruerit si
gnatoꝝ cũ materia minꝯ adẽ faciat. q̃ forma ꝯ
positi. Hec aũt ꝯcessa sũt etiã paꝝ in astrologia
nutritis. & precipue ĩ ymaginũ scĩa. q̃q̃ ĩ pluriũ
intellectꝯ hec cadere mĩme possit. Propt̃ se
cũdũ uero sciẽdũ. q; fere oẽs ad quesitũ cũ disti
ctiõe respõdẽt colligẽtes ex dictis philosophoꝝ
& medicoꝝ. drã. xxi. mortẽ fore duplicẽ. unam
quidẽ naturalẽ accidẽtẽ ex ꝯsũptõne hũidi radi
calis. & calidi ꝯnter extĩctõne q̃ ĩsz ibilis aĩe di
cit̃ ablatio de morte & uita ꝯtingẽs nõ minꝯ eo
q; ꝯtꝯ ĩbecillitata pulmonẽ nõ põt agitare. Al
tera qdem est uiolẽta & accidẽtalis. occurrẽs ex
ĩdebita reꝝ sex nõ naturaliũ admĩstratõe. a qua
egritudĩes ꝯsurgũt plures in ꝯplexione q̃ in cõ
positõe qñq;. Aut ex casu fortuito exteriori. Di
cũt aũt meĩcꝯ põt mortẽ retardare uiolẽtã acci
dẽtalit̃ emergentẽ. nõ aũt naturalẽ & per se cum
sit t̃mĩo fĩto stabilita. Quoꝝ eqdez motĩa ĩar
gutis dudũ premissa Sz q; hec positio stare ñ
possit. & q; ueritati ac medicoꝝ obuiet sñie. ĩ t̃
tio dicendoꝝ & q̃rto ostendet̃. ubi eoꝝ sĩlit̃ tol
lent̃ motiua. Propt̃ t̃tiũ aũt sciendũ. primo
q; mors nõ põt retardari oĩfariã seu uita perpe
tuari. Scdo ueritas cũ eiꝯ subdat̃ fulcimẽtis.
Propt̃ huiꝯ primũ sciẽdũ. q; Ga. cũ aliis d̃ r.
sa. & in de tabe scribit̃ precipue q; quidã philo
sophoꝝ scripsit libꝝ ostendẽs qualit̃ posset qs
ĩsenescibilis ꝑmanere oĩo ipsũ tradẽs cũ adhuc
quadragenariꝯ existeret. extẽsꝯ demũ in. lxxx. ã.
de eo fcũs extitit gracilis ut coaptaret̃ ei ypo
cratica series ex ꝓnostico. Nasꝯ acutꝯ. oculi ꝯca
ui. zcꝯ ꝯnter seriata. Hic quidẽ derisꝯ alios non
ausꝯ ẽ docere. Qui denicq;. q. seipsũ corrigẽs di
xit nõ omẽs posse ĩsenescibiles ꝑmanere. sz op
time a natiuitate ꝯstructos. & ab ipso diligẽter
procuratos. Quod utiq; Ga. cũ aliis ultimã

Mors ẽ dup. nãlis: actn!

An Mors nātalis psit bnficio alcuius retādari. et Vita ptelari

fatuitatē reputauit subdēs oē generabile peītꝰ corrūpi. Quod & rōnibꝰ firmat nō paucis sūptis ex causis aīalis ꝯstitutīs. Tā ex pte materie prime ulis q̄ pticularis sze. & aliorꝝ. Nā in q̄bus principiū corruptōis aliqd̄ p se repit. hec de necessitate corrūpēt. Oīa uero mixta ī se cōtinēt corruptionis prīcipiū. yle. s. priuationis rōne sibi associate. malefitiū & destructōez sp machinātis. phīcorꝝ prīo. Cum enī est sub una forma hac. q. fastidita. sub alia fore appetit. Eaq̄ totū nō pōt appetitū saciare materie. Ceu in celo appetitꝰ forma saciat materia. si eaz habeat. aut fortassis alia existit & altera. Rōne quoq̄ materie ꝯcrete mōstrat etiā. qa mixtū cōponit ex ꝯrariis. uñ & mixtio fere uiolēter fit. & ui pmanēt miscibilia in mixto. cū unūqd̄q̄ ppriū exquirat locū. Natura tñ ulis ipsa induc it ad mixtū. & ꝯtinēt in eo aliquo tpe. ipsorꝝ ꝯrarietate sopita uteūq̄. Ex ipsis enī uis elicit. aut deforis tribuit. que dēmīat o cogit ea tpe una pmanere. Ignis nāq̄ radiis stellarꝝ & solis ꝯfiguratꝰ precipue in nostrū deducit ꝯtinēs. sic q̄ supeminet qd̄ terreū. Nullū aūt uiolētū. cum forma careat naturali sibi īdita. est ppetuū. Et i ex pte forme. quia īfluxꝰ celestis uelut forma. & datiuus esse īmīatꝰ existit. & materia in quā suscipit similiter. Nunq̄ enī uirtꝰ īfinita in materiā recipit finitā. phīcorꝝ octauo. Et precipue cū illa fuerit ītrīseca. sicut mixtorꝝ ē forma Eo q̄ in celo uirtꝰ & forma suscipit īfinita tēpore. nō aūt uigore. ne motꝰ accidat in nō tēpe. Ipsū tñ est finitū. prīo ce. & m. & comētator duodecīo methaphīce. Sz uirtꝰ qua mouet extat extrīseca. & nō sicut forma illi īherēs. Celū nāz mouet per prīcipiū separatū. qd̄ est in eo d̄ sbā orbis. Rursꝰ ex pte qdē efficientis que ēstauratio est depditi facta p calorē nri corpōis trāsmutātis alimētū. & ꝯuertētis in alitū quo repatit. cū hec sit actio phisica. qa omne agēs phīcepatat phīce. Nam alimētū in prīcipio corpi cōtrariū existit. ppt qd̄ agēs ex ꝯraria pugna repassū. oz tandē debilitatū deficere. ut & uinum multe aque mixtū. demū omne reddit aquaticū primo de ge. Adhuc ex fine. qa cū inferiora ī generatōem ordinent ut maneāt. si cessaret corruptio. desineret & generatio. Corruptō nanq̄ unius sm. Arꝝ. est ꝯtīue alterius generatō. & eꝯtra

Amplius sm loquētes legū pluriū nūq̄ nuērꝰ cōpleret elemētorꝝ. Cū terra ipsū etiā sil alere ñ possz. Hec quoq̄ apparēt ex prīo cāone. & p bleu. ītia. In corpe nanq̄ aīalis. multiplex repitur ꝯrarietas mortis cātiua oīo. ut q̄litatū primarꝝ sibi adiuicē aduersātiū. caloris naturalis agentis in humidū. q per accūs se tādē duplicit pimit. tū humidū ꝯsumēdo nature. tū etiā qa ppter hoc humor cōsurgit aqueꝰ īdigōne cātꝰ. eiꝰ suffocās quātitate. ac q̄litate extīguēs frigida. In hoc quoq̄ opat ꝯtinēs nō parꝝ corpa cōtinue resoluēs. stellarꝝ uirtute in ipsum suscepta Quod & alie res adiuuāt nō naturales. corpibꝰ extranee assidue. ut dictū repatiētibꝰ illis. Virtus etiā ut ostensū finita existit. Quare ex causatis de necessitate ꝯuincit uitā tandē deficere oportere. Propt huius sm sciendū. q̄ mors pōt aliquo subsidio retardari. siue uita eodem ptelari. nō solū que accidētalis uerꝝ & naturalis

Quod ex medicorꝝ ostendit sermonibꝰ recte intellectis. Cū enī ars medicine sanitatis cōseruatiua. nō sit facultas que a morte penitꝰ securos nos reddat. nz corpꝰ ab extrīsecis nocumētis nos muniat. nz unūqd̄q̄ corpꝰ ad ultimum uite longitudīs pducat que ē sm boīez absolute. puta. c. xx. ānorꝝ. aut. lxx. ubi tactū drā nona. De duabꝰ eqdē rebꝰ securitatē prebet putrefactionis phibitiōe oīo. & defēsione hūiditatis. ne cito resoluta ꝯsumat. In cuiꝰ qdē fortitudīe ꝯsistit ut ipsū usq̄ ad debitū tps sm eiꝰ prīazꝰ ꝯplexionē pmanere faciat. primo ītia. Qud duplicit fit sicut & duplices mortis sūt cause. Quātū enī ad primā exsiccatiuā ꝯtraponit īgimē prohibēs dominiū cāꝝ siccitatē faciētiū accelerare. cāis exceptis faciētibꝰ illā occurrere necessario. nō tñ ualēt demū phiberī. cū pbatū sit uitā mīme ppetuari. Contra sāz uero adducit regimē phibitiuū generatōis putrefactiōis ex corporis tutella a potestate caloris extranei ītrīseci & extrīseci. Sic igit hic sermo diligēter expositꝰ sapit. q̄ uelut meīcꝰ ptendit ne mors accidat uiolēta ita ut ītardet naturalis. Aliqn corpꝰ optime ꝯstructōis mīme arte īdigeret p curatiua. Amplius nō minꝰ id ī de tabe. G. expressit īqēs senectutis tabē īpossibile fore deniq̄ phibere. sz auxiliari ut ī plurimū extēdere possibile. Subditq̄ demū siqdē ergo possibile humidiorē est opari subām corpis cordis. Aut & sic ppt epar accidet supextēdere. Si ꝟo nullum sufficiēs ē. ut neq̄ epar hūidiꝰ seipso facere. neq̄ cor. sed necessariū ī subsequēti tpe siccius fieri alterꝝ ipsorꝝ. neq̄ uiscera solū. sed artarias & uenas phibere qdē senectutē īpossibile uidet. Quod denuo sermōe ꝯfirmat homerico per cibū potū balneū mollē lectū & sōnū cor e par. & ulit totū corpꝰ exhūectat. Cū ita q̄ senectutē doceat coextendere p humectatōez huiōi morti oppositā ꝯsūptiue naturali. nō aūt p hūidi pntrefactōis phibitōez prōpte īdicat mortē posse naturalē retardari. Adhuc haly medicꝰ & astrologꝰ hanc olfaciēs ueritatē īqt possibile fore ut sint medicine phibentes senectutis uelocitatē a frigore mēbrorꝝ & siccitate ipōrum. & prolōget per illud uita hoīs. qñ regimē eiꝰ fit bonū. sicut dicit q̄ hoīes uixerūt cēteis

Mors pōt retardari accidētalis et nātalis alicuius psidio etc.

Haly medicꝰ. 2 Astrologus.

TRIFERA.

annis. Et unū inuentor in illo ē medicīa ītfera
noīata. Ea nāq; bonā efficit digōnē. & colorem
floridū. Et uīiter uitā ꝓtendit. cū reliquo bono
regīne q̄diu. Sic ut fortasse diutiꝰ uiuētes iam
īuenerūt medicīas. q̄bus ipsor uite fuerūt ꝓlō
gate. Inuenire nāq; est magis ultimū ī ꝓductōe
uite adhuc q̄ trifera. Non tn possibile īuenire
medicinā oīo ꝓhibētē a morte. Nunc autez
rōnes id cogētes adducāt. ne quis sophisticans
preinductos sermones. d morte solū uelīt expo
nere uiolēta uersute. Nam oē illud cuiꝰ prīci
pia possūt pfectiora ꝯseruari ac uigorosiora. be
nefitio quodā. id ipsū diutius poterit ꝓdurare.
Talia uero sūt prīcipia corpꝰ humanū ꝯstituen
tia. tā materialia q̄ formalia pretacta. Materia
lia quidem q̄a humidum radicale pōt restaura
ri drā priori. Calidū etiā ualet desēdi & ꝯtēpari
per artē. ne humidū ꝯsumēdo siccitatē & frigi
ditatē corpori adducat. q̄ in mortis ꝯcidūt rōe.
Rursꝰ ꝓbatū ē drā. xxii. naturalē posse cōple
xionē pmutari. Mutet itaq; melācolicꝰ uersꝰ sā
guineū uel tēpatū. cū ipse sit ceteris breuioris
uite. hic aūt longioris. drā. xxi. Sīlit calores
extranei huīdū exsiccātes possūt obtēpari. quo
ꝓlongabit mō uita naturalis. cū debita fuerit
proportio calidi ad huīdū. & demū ad ttium ut
cor. drā preallegata. Amplꝰ prīcipia forma
lia pfecta & uigorata seruant ultra eē suū. si ar
te iuuent astrologie. Quod duplicit euenit. aut
predicēdo medico alicuiꝰ īfirmitatē futurā. cꝰ
natiuitatē cognouerit. Sciēs enī directōez ḡdus
yleg ascēdētis. & ꝓprie colerici uēturā ad locū
martis egritudinē generaturi ex calido precipiet
& hūc īfrigidari & humectari. & coleram euacu
ari. ita ut nō egrotet. aut pax afficiat inde. E
gritudīes aūt mortē ꝯ accelerare faciūt etiā na
turalē. uñ in cētiloquio. Astrologꝰ optimꝰ mul
tū malū euitare poterit sm stellas futur. cum
eiꝰ naturā presciuerit. Vel gradū ut tactū yleg
& ascēdentis cū aliis signatoribꝰ uite ꝓ ymagi
nes fortunādo. Sic enī aptando ymaginē. & de
mū illū cuiꝰ est uirtꝰ īcludit astror ꝓ radios ui
uifica. unde īfluxꝰ fortificat natalis. drā. x. Sic
nanq; īprimūt ꝓ motū & lucē uirtutes coēs cor
pora supiora. ita & uirtutes ipsor occultiores
& detmīatiores. in hūc uel ī istū īfigūt suo mō
sm q̄ magis fuerit aptꝰ suscipere ab ipsiꝰ na
tali. uel a reuolutōe eiusdē. Et hoc ē q̄d ī cētilo
quio dicit. Aīa sapiēs adiuuat opꝰ stellar. quez
admodū seīnator fortitudīes naturales. hic au
tē ꝓducit uitā uegetabilīū & extēdit. Palin.
cuiuscūq; īmiꝰ nō est prefixꝰ oīo. sed ꝯtingens
magis is pōt nō solū retardari. sed etiā ꝓtelari
cū nata sit circa idē fieri ꝯtraria. Talis uero est
ꝓyodꝰ uite. Quod ostendit tū ex ꝓte prīcipior
formaliū supior. tū magis rōne īferior. Primo

Nō

Cētilogo

qdē & maxīe sm astrologor sñias. q̄a nō uide
mꝰ sēp corpora celestia q̄sdā magnitudīes tpe
in eodē ptrāsire Ver alī uelotiꝰ & intdū tardiꝰ
l3 ultimo totū fortassis reddat uniforme. sicut
motꝰ denotat octaue spere īuētꝰ nūc uel ocior
ab eo. qd tpe fuit Abrachis & Ptholomei. drā
nona. Quare deprehēdi nō solū arte. uer etiaz
cū aliis ssu in his clīatibꝰ. dies ꝓlōgatos & no
ctes mīoratas in solstitio hyemali. hestiuali ꝛo
eꝰ. ꝓpt dpressōnē poli octaue spere. & eleuatōez
zodiaci. de quo tractatū ꝯstruxi. Sol etiā in secā
do spatiū qd est a mīuto prīo arietis ad primū
libre mīutū. septē plus ponit dies. q̄ ab hīc ad
predictū arietis minutū. ttio Almagesti. Luna
quoq; cū fuerit cursu uelox. xv. pluries pābulat
gradꝰ zodiaci in die. Cū aūt tarda. xii. Meīa ꝛo
circa. xiii. c. v. driā. Sunt & plures tales in celis
causātibꝰ sīles diuersitates ꝓcepte. Qd au
tē tminū nō sit statuere precisū ex ꝓte prīcipio
rum materialiū. id Ar testat de ge. & cor. scdo
Postq̄ enī dixerat generatōez & cor. in eq̄li fieri
tpe subdit. Sed ꝯtingit multociēs in mīori cor
rumpi. ꝓpter adīuicē ꝯfusionē. Ineq̄li enī ente
materia. & nō ubiq; eadē necesse generatōes ine
quales esse. & has quidē citiores. has aūt tardio
res q̄rto etiā de ge. aīaliū. cū posuisz uniformi
tatē ex ꝓte pyodi celestis subiūxit Vult igitur
natura hor uerꝰ. i. certꝰ numerare generatōes
& ꝯsumationes. nō certitudinalit aūt ꝓpt mate
rie īdetmīatōez. Adhuc cū actꝰ agētiū mate
riam reqrāt dispositā. ita q̄ quāto fuerit mate
ria disposita magis. tanto sit facilior actio. Sīc
agēs etiā debile in ipsā poterit agere. cū potissi
ma causa sit actionis matīalis prepatio. febriū
primo. Medicꝰ equidē ualet ut ostēsū est materi
ā prepare. Ac astrologꝰ sīlit & formam reddere
pfciorē Itidē q̄dā clīata sūt in q̄bus homīes
longiori uiuūt tpe. ut qd indor ut dictū prius.
quedā in q̄bꝰ breuiori ut qd nigrorū. Eis nanq;
euenit seniū in. xxx. annis. primo sza. Permute
tur itaq; qs ex terra nigror ī īdiā. Vite hic red
det longioris nisi uirtꝰ specifica & affectio ī a
ere īpressa. sibi fuerit ꝯtraria distantia lōgiori
īproportōe adducta. ceu si indꝰ assumeret ꝯple
xionē clīatis sclaui. aut moriret aut infirmaret
sm A. Quod aūt pmutatꝰ in clīa uegetabilius
longioris sit uite az. Quoniā uīe distrahit & ꝓ
turbat ꝓticulare. Abraam Euenare. Contingit
nāq;. xl. milia hoīm aut plures sit q̄nq; bello in
terire. Quos nō est omēs dare ꝓprie astralitatis
morte decedere. sed ꝓpter natiuitatē supioris
prauā hos in bella trahentis ꝯtīgere. Rursus
eadē rō est totiꝰ & ꝓtis. Vita uero totiꝰ & uīis
nō est detmīata. qm olim lōgior nūc aūt breui
or. ut dria tactum est nona. Adhuc si unum
ꝯtrarior est in natura & reliquū. szo ce. & mun.

An Mors natalis possit beneficio alicuius retardari et Vita prolongari

Sed uita pōt ut uidet abbreuiari. Silit & cō
traria nata sūt fieri circa idē. Vite nāq breuitas
& plixitas sunt ꝯtraria. Vita uero pōt ut omēs
ꝯcedūt abbreuiari. Has uero duas rōnes īpug
nāt oppoītū huiꝰ sētiētes praue. Dicūt. n. prīaq
ꝯcludere de morte accidētali. & nō natali morte
Quod manifeste falsū. cū sermo Arꝯ. sit coīs
etiā ī ꝯtrariis nō ueris. ut aq īducēs in igne & t
ra. Mto igit amplioꝰ in uita naturali. & sua ue
rificabit morte. Propt qd nihil respōdet nedū
ꝙ soluāt. In sqa uero rōne subiūgūt nisi alte
rum īfuerit natura. Supponētes natura in esse
ut mors nequeat naturalis retardari. Cuiꝰ fal
sitas manifestet ꝑ plura petētes qd habēt ꝯfir
mare. Itidē aīa hic corpis forma affinior est
ipsi. ampliusq ī ipsū īpressiua. q̄ forma ulis ex
terior celestis. Sed aīe multociēs motꝰ īpressꝰ
corpori nō obedit. ītio de aīa notū. & de causa
motꝰ aīaliū ceu signāt irati Venerei appopīa &
corde. in qbꝰ tñ pcipit motꝰ eūati. Eti etiaq
naturales nō sūt prefixi oīo. & auis metrici ut
arboꝝ populatōnes īdicāt. & uermiū ex putredi
ne generatōes. nā intdū priꝰ. alīū uero posteriꝰ e
uenit sqm ꝙ sol in ariete seu piscibꝰ. marti pōt
aut sāno copulari. Silit & gestatōes ñ sūt ma
trū pares. Quedā nāq. vii. mēsibꝰ ferunt. Alie
qdem. ix. nōnulle. viii. quedā. x. & deinceps alie
Adhuc etates nō uno tmināt ꝑ yodo. cū qdā sit
longeui. alii breuieui. ut drā. xxi. apparuit. Neq
ad actꝰ uenere os mouent & barbescūt sil. Neq
idē seipso sqm circūstantiaꝝ diuersitatē Am
pliꝰ uidemꝰ morientes etiā tpatos ꝑ electuarii
exhibitōeq. & uini aromatici uitaliū mox cōfor
tari. & mortē retardari talit. Quod & maīfesti
us opāt crocꝰ. macis. & castoreū. ana. cū uīo īta
exhibita ꝯfortatio. uelut muscatello. Sic & ī d
pomo dicit libro de Arꝝ. in manibꝰ ipsū tenēte
Cuiꝰ reficiebāt odore dicēte diu exspirasse. ni
pomi sustentaret illiꝰ odore. statīq manꝰ eius
īceperūt ꝯtremescere. sicq pomuq cecidit & ex
pirauit. Quod nō eueniret. si tmīꝰ foret oīno
prefixꝰ. & eiꝰ uelut illuminātis ad illūinatū ad
uētus. Et maxime cū nobis celestia necessitateq
nō īpingāt. materiā dispositā expetentia. Et ad
uertētibꝰ ꝑprie ꝙ rōnabilitas aīalis est digīor
stellis. Ysaac febriū q̄rto Videmꝰ etiā aliquas
ꝯiūctōes quid magnū ostēdētes. priꝰ longo pre
cedere tpe. añq̄ ipsaꝝ mōstret effectꝰ. cū materi
am tpe dispōant & formā tādē īducant. sicut
ꝯiūctio diluuiū portēdēs. p. cc. lxxxvii. precessit
annos. Albumasar ꝯiūctionū primo. Illa ꝟo q̄
mabaruq futuꝝ denotauit p. lii. Alchabiciꝰ.
Sic igit ex his oībꝰ ītellectū ꝑspicacē habētibꝰ
& scīam qbꝰ scribit diligētibꝰ. sufficient oñsū
sit mortē posse naturalē. & medici benefitio &
astrologi rerardari. Sed ut magis capiant añ

Nō

missa sciendū. ꝙ mors pōt dici natalis duplicit
Aut qa ꝯcidat priuatōe illiꝰ. qui ex pte prīcipi
oꝝ materialiū & formaliū existit. & talis ꝑprie
dicit naturat. sicut cū qs pfcā habuerit princi
pia materialia. bono etiā gubernet regmine. ac
formalia bis ꝯsona. & benefitio astrologi coad
iuuatus decedit tandē. Et alia quidē naturalis
īproprioꝰ ista dicit. cū ex prīcipiis solis ꝯtingat
formalibꝰ ꝟtute īexñtibꝰ. quātitatē uite quā
dam ꝯfusā ut ostensū prestātibꝰ. q̄ siue gladiis
aut morsibꝰ. seu putrefactōne ꝯtīgat pōt natu
ralis appellari. cū prīcipiū auferat formale uir
tutis. & natura ꝑpriꝰ dicat de forma q̄ d mate
ria. Sed circa predicta euenit dubitare. quia
cōcessū mortē quādā naturalē existere. Quod ñ
uidet. qm̄ seniū & oīs defectꝰ. ac corruptio est q̄
naturā. sqo ce. & m. Cuiꝰ ꝯtrariū ē. qa senesce
re & corruptio ē sqm naturā. quīto phīcoꝝ. & d
tabe. Dicēdū. ꝙ mors ē duplex Vna qdē ulis q̄
motu supioꝝ in elemēta euenit agētiū. natura
enī huiꝰ nō solū ītendit generatōeq. ueꝝ etiā cor
ruptionē. cū corruptio uniꝰ sit generatō alteriꝰ
& hec mors dicit naturalis. Est & altera natura
ꝑticularis uniuscuiusq īdīdui. & qa unūqdq
appetit sui sp salutē & ꝯseruatōeq. mortē ꝑnici
ēq deuitat. mors huiōi dīdit ꝯtra accidēs natu
ram. & maxime forme. qd dīnū & appetibil en
tis. nō enī ab hoc ītendit ꝑticulari nisi forte ꝑ
accidēs. ut īdeprauatū habētibꝰ appetituq. Aut
uolentibꝰ uita diuini ꝯiūgi futura. Et sqm banc
intentionē dictū ē prīo de ge. aīaliū. femellā fo
re marē occasionatū siue agonū. Pōt & ea natu
ralis dici. si qs attēdat ꝙ a prīcipiis ꝑcedit in
trinsecis. & si nō intenta. Quidā quoq dixert
mortē naturalē esse rōne materie talē maxime
ꝙ ꝑpter priuatōeq illi ꝯiūctā malefactū ꝑtēdē
tem ac destructōeq. nō aūt ex ꝑte forme. qd in i
dem pōt positōe qd dictū excidere Propt q̄r
tum uero Ad primū dicendū. ꝙ Iob nō sīplicit
loquit sed respectiue. ut de tmīo coī lato & nō
anguste precisō. Non enī hoīs uita quīq̄gesimo
solū extendit anno. neq hodie ducētesīo. sq int
hos latos tminos repit diuersimode tminata.
Vnde ait breues dies hoīs sūt. Numerꝰ mēsiū
eiꝰ apud te ꝯstituisti tminos. & reliqua. Aq igit
nō de tmīo ꝑticulari precisō ꝯcionari. Ad se
cūdū & tertiū dicēdū. ꝙ Arꝝ. loqt de ꝑyodo coī
īdetmīato. & non ꝑticulari precisō. Aut de ꝑy
odo ex motu supū magis uīformit causato. Hic
aūt sicut ꝯsequent subiūgit ꝑpt diuersitatem
materie. ac īeq̄litatē uariāt nō paꝝ. Ita ut hoc ī
tellectū ꝯcludat oppositū. & nō ītentū. Et mirā
dum ē ꝙ multi grauiū sup hoc fuerūt fundati.
ac si ꝑyodꝰ ita foret precisa. & cām eiꝰ ꝯsequēs
in īstanti ut illumīatio lucē. Ad aliud dicen
dum sqm Arꝝ. & cōmētatorē. ꝙ deus nichil pōt

Mors nātalis duplex

Duꝰ.

in hec opari absq; medio.cũ eiꝰ omis actio hic
mediãte motu & trãsmutatõe pficiat.ita ut py
odꝰ a supnis corporibꝰ i hac iferiori materia i
ducta.nõ habeat pmutare.cũ ad id sequat q̃dã
iordiatio.ac defectꝰ & mutabilitas i primo.tã
q̃ nõ sapienti primitꝰ oia pducẽti denotet iesse
Que enim pfecta rõne firmata sunt. pmutari
nõ possũt iux Thimeũ. Sed qa hi de prio ceu
de agente quodã natura sũt.q.locuti. ppterea
dicẽdũ cũ sit agẽs uolũtariũ p suũ itellectũ.oia
ut ei placet disponẽs est & imutans.Quod tñ q̃
ueritatẽ nõ est deimiatã.cũ ea per naturalia &
medicinalia.& nõ p supranatalia fuerũt pscru
tata. Ad ꝰfirmatõez uero dicẽdũ.q; lꝛ dei sci
entia sit reꝝ causa. & sꝛm qd preuidit ab eino
ita eueniat. Nõ tñ eiꝰ prescia seu preuisio irbꝰ
necessitatẽ ꝰdonat.quito de ꝰsol one.qa enim ipẽ
oia pduxit & ꝰprehẽdit sine motu & tpe idiui
sibili.Nos uero pcipimꝰ motu & tpe.Oia nãq;
nra nõ itelligit sine ꝰtinuo tpe ac fãtasmate di
uine & remisꝛ.& itio de aia nõ possumꝰ ad illa
que ipsiꝰ itima ptingere.sicut nicticoracis ocu
lꝰ rotã nõ ualet solis ispicere. At qa hic sermo
alteriꝰ & altioris est speculatõis.suspẽdatur ad
presẽs. Ad aliud qd dicẽdũ apparuit.qm̃ se
cũdũ q; mẽsura est lata & ideimiata.sic & m̃su
ratũ.cũ hec ei fuerit applicata. Ad aliud dicẽ
dum q; ueꝝ est primũ.sed qd sub ipso assumit
est falsũ.Ostẽsũ enim q; forma benefitõ artis po
test lõgiori tpe i materia pmanere. Ad aliud
iam apparuit qd dicendũ.Virtꝰ nãq; uiuifica ẽ
finita.finitate lata nõ angusta Ad aliud silit
dicendũ.q; pricipiũ uite ac statꝰ ut ostensũ non
sũt deimiati. Quedã enim corporꝝ citiꝰ incipi
unt.q̃dã uero tardiꝰ.& ad statũ eodẽ pueniunt
modo.ut apparꝛ ex plis diuerso imio gestatõne
ac imiatõe iuuẽtutis uaria.Nam quorũdã iuuẽ
tꝰ ponit in.xxx.anno imiari:aliorꝝ uero in.xxx
quito sꝛm ꝰplexiõis diuersitatẽ & taliũ. Ad a
liud dicẽdũ q; astrologia nõ est mẽdax neq; oci
osa.qm̃ sicut astrologꝰ pcipit circa natũ accidẽ
tia emergẽtia.ita & eorꝝ subsidia i plongatiõe
uite p artẽ ordiate percipit.uel ꝛitatẽ dicit in
q̃plurimis.Et raro deficit ualde a pnosticatõe
recta.exceptis qbusdã pticulis:ualde perpauci
aũt sũt predicto utẽtes regine uite pductiuo.cũ
plures uita uiuãt brutali. aut occupatõibꝰ ciui
libꝰ & familiaribꝰ occupati.Ad aliud dicẽdum
ut mõstratũ.q; uita nõ põt ppetuari.& q; dictũ
Axꝝ.in cãis uerificat uniuocis imediatis p se ad
effectũ ordiatis.quales nõ sũt supiores ad ista.
ppt enim ab illis distare hec reddũt trãsmutabi
lia & corruptibilia oiq;. Vnde i libro d mũdo
Deꝰ sꝛm poetã residet i supremo uirtute uiuer
si cuiꝰ ꝛtute precipue fouet corpꝰ qd ppe ẽ.&
deinceps q; post illud ꝰsequẽt. usq; ad loca nrã
ppe tram.Et q̃ sup terra uidentur nimiũ distan
tia a comodo diuino.ifirma eẽ & plena multi t
binis.Non enim effectꝰ uirtutẽ sue cause ꝰtinet
& represẽtat pfecte.ppter qd & uarietas paula
tim occurrit.ut & in toto apparꝛ ordine uniuersi
a primo p media i ifima descẽdendo.primꝰ et
enim simplex & imobilis manẽs.ac icorruptibi
lis oio.Reliquis aũt assũt ꝰpositio mobilitas &
corruptio.

DIFFERENTIA. C.XIIII.

1 Vod potꝰ & cibꝰ magis aere nos imu
tent mõstrat. Quia qd simplex nõ
imutat nos amplioꝰ.sed aer ac etiã aq̃
absolute nõ imutat.uñ cõmẽtator sꝛo de aima
Aial qd natũ est esse i aqua ut i aere nõ sẽtit ali
quã q̃litatẽ calidã aut frigidã i eis.si has itaq;
nõ sentit pceptibiliores & magis pmutãtes nꝛ
sentiet reliquas. Amplioꝰ ysaac i dietis ulibꝰ
siplitia nõ faciũt i ꝰpositis qd ꝰposita i ꝰposi
ta.sed potꝰ & cibꝰ sunt ꝰposita.siplex uero aer
sꝛo phicorꝝ.& prio prima. Et firmat.qa agẽ
tiũ & patiẽtiũ oꝛ siblum & pportõez existere
Rursꝰ agẽtia & patientia coicant i materia.
prio de ge.& cor.hec aũt nõ coicant.cuꝛ aer sit
simplex.potꝰ & cibꝰ ꝰpositi.huiꝰ uero materie
sũt opposite. Adhuc locꝰ uirtutẽ habet sal
uatiuã.q̃rto phicorꝝ.mirabilis enim natura ẽ loci
Sed aer nostrũ est locꝰ.Nos itaq; saluabit iper
mutatos. Palin qd habet drãs & ꝛtutes mi
me ssꝛibiles imutat mime. cũ his pficiat imu
tatio huiõi qdẽ est aer.Vnde prio phicorꝝ.Aer
neq̃q̃ drãs bꝛ ssꝛibiles. Eti qd diutiꝰ imorat
& grossioris est molis.mime cessie magis imu
tateꝰ oppositio.Tales uero sũt cibi maxime &
potꝰ.nõ aũt aer.cũ sit post ignẽ subtilissimum
corporũ. Itidẽ cꝰ q̃litas & subiectũ illiꝰ sunt
debilit imutatie mime pmutat. Sicut enim res
habet esse & agit.Ita qdẽ est aer.cũ sit subtilis
subẽ plurime passionis receptiue.Qualitas eti
am illiꝰ ppria est humiditas.ut ostẽsũ est dria
xii.&.xiiii.hec aũt est q̃litatũ debilissia. & mi
me ipressiua.Et iõ egritudines sicce curari cuꝛ
fuerint ultimate nõ possũt.Carẽt enim eqpotẽte
ꝰtrario. Itaq; aer potibꝰ & cibis nos imutat q̃
minꝰ. Huiꝰ uero ꝰtrariũ turba sapit omnis
medicorꝝ cũ philosophis. Adhuc illud magis
imutat.qd q̃litates obtinet in sũmo q̃lia sunt
elemẽta.ḡdualibꝰ enim nõ mẽsurant mẽsuris.
ut primo inuit prima.q̃ id qd habet in excessu
ceu potꝰ & cibi. Rursꝰ id magis pmutat & ñ
pmutat saltẽ in eiꝰ subã.bꝰ est aer.cũ sit corpꝰ
simplex.Cibi aũt & potꝰ quidã pmutant tãdẽ
et corpi siles reddunt & uniformes. Quod
& notatur signo.Carcerati.n.malo aere assueti
bonũ primitꝰ repetũt demũ abstinẽtia pplexi
potũ & ultimo cibũ.Silit & aialia q̃dã cauernas

Nõ.

Deus

Oppm.

An Cibus et Potus magis Aer nos immutent.

& aues uides cũ ouis aut pullis dimittẽtes fugi
unt pestilentie tpe. que ex aeris corruptione cõ
tingit. q̃rto prĩa. Itaq; aer plꝰ potibꝰ nos p
mutat & cibis. Propt primũ uero sciẽdum. q;
Aer triplicit uidet accipi Aut p re naturali sꝛm
q; nostroꝝ corpm & alioꝝ ĩgredit cũ ceteris ele
mẽtis ꝯstitutõeꝛ. qd aũt sit drã dictũ. xiiii.
Accipit & put una sex reꝝ necessariaꝝ sꝛm q; ẽ
emanatio quedã nostris adueniẽs spĩbꝰ. qui sic
tẽpans & ꝯseruãs causa meliorõnis existit ipõꝝ
prĩo sꝛa. hic aũt iuxta q̃rtũ theorice & Iohãniti
um modis uariat quiq;. T pm mutatõe. ortu stel
laꝝ & occasu. uẽtoꝝ ĩpetu. trꝝ situ. ac fuõsita
tibꝰ uaporosis. Et hic aer mutatiões adhuc ob
seruat naturales. Accipit & aer ĩtio put res
factꝰ est ꝯtra naturã. cũ eiꝰ subã ĩ putredineꝛ p
mutat pestilẽtie ĩductiuã uel in q̃litatũ pessimã
drã. lxxxxiiii. De sꝛo siqdẽ maxĩe aere ac etiã ĩ
tio q̃siti ꝯpatio ĩportat. Quid aũt sit cibus
& potꝰ notũ est quesitis nõ paucis. Qui extẽsi
one silit q̃dã res possũt dici naturales. ut cũ in
corpis subãm ꝯuertant. si nõ sint alteratiui ad
huc oĩo. Immo tales uere dicũt cibi qa carẽt pe
nitꝰ excessu omni. ut acredine põticitate acuita
te & ut iter uniuersa q̃litate supflua. ĩtia affõꝝ
Magis tñ ꝯsuetũ ipsos res nõ naturales appella
ri cũ necessariũ sit illos nobis approxĩare ñ ra
ro out subãm nostri reperẽt corporis. Prout ꝟo
ipsã corrũpũt res pret naturã possũt dici. Naꝛ
idẽ sꝛm eiꝰ diuersã approximatiõeꝛ põt eẽ sana
tiuũ a cuiꝰ oppositi cã. uñ in arte. Singulũ si ĩ
digẽti corpi adducat ĩ ꝯpetẽti quãtitate & q̃li
tate salubre fit. nichil uero ĩdigẽti oĩo oblatuꝛ
aut nõ in ꝯpetẽti mẽsura. egꝝ ꝯstituit. Est au
tem hic ĩmutatio a preexistẽti q̃dã dispositiõe
alteratio. Quod aũt maxĩe ĩmutat cor existit. lꝛ
resistat potissĩe. Ab ipso enĩ motꝰ procedũt &
ad id reuertũt. Est aũt in corpe tãq; ĩtelligẽtiaꝝ
prima in orbe. Propt sꝛm qdeꝛ sciendu. q;
Aꝝ. prĩa pbleu. uĩ sẽtire aquã q̃ potꝰ ẽ uerꝰ ma
gis nos aere ĩmutare & adhuc q̃ cibuꝛ. cuꝛ aquã
plĩm ꝯsumamꝰ cibꝝ respectu. In cibis. n. exit
& pulmẽtis & ĩ potu plurima. Vnde ĩqt. ppter
quid aquas pmutare morbidũ aũt eẽ. aereꝛ ꝟo
nõ. Qui dissoluẽs triplicẽ cãm assignat / Vnã
quidẽ. qm̃ aq̃ fit nutrimẽtũ / nõ q; nutriat actu
inq̃tũ est elemẽtũ. ut q̃rto methauroꝝ & primo
prĩa. sed ad nutriendũ facit. pmiscet nãq; alĩm
ta & pprie que dura in uẽtre & in angustis uẽa
rum meatibus / mesenterii ac epatis / eiꝰ subtili
tate puenire facit. Irrorat etiã ptes caliditateꝛ
ꝯtẽpat excessiuã. & qd supfluũ est iuuat sudori
bus expellere. unde subdit. Et habẽtes. s. cibos
& eis utẽtes descẽdũt. i. descẽdere faciũt hos &
penetrare ppt aquã. propt aerẽ uero mĩme ut
dicat. Illd magis ĩmutat qd nutrmẽto admiscet
id ĩ ptes faciẽs penetrare ãgustas eiꝰ oppoĩto
hoc aũt ẽ aqua nõ aũt aer. Sed a id magis ĩmu
tat. cuiꝰ sꝛm se spẽs & diuersitates sunt plures
q̃ eiꝰ oppoĩtũ hoc aũt aqua & nõ aer exit. qa aq̃
mlte sũt ut ait spẽs & drĩe sꝛm se ipãs. aeris ãt
ñ. Tertiã qdẽ qa qd cito adueĩt & celerit recẽ
dit. nõ sic pmutat. ut mãsiue ĩberẽs. hec aũt est
aer & nõ aqua. uñ inqt. Hec etnĩ etiã ẽ cã quare
in aere fere idẽ accidit fieri. qd accidit facere ĩ
cedẽtes. q paꝝ ĩprimere & pmutare possũt. cuꝛ
pmutatio hec alteratio exñs. sicut alie actionũ
pficiant tpe. In aquis aũt est aliud. manẽt nãq;
magis quare plꝰ possũt ĩmutare. ppt qd cõclu
dit q; bene uidet morbida fore aque mutatio.
Sed qa hic sermo ĩfestꝰ appꝛ medicis uolen
tibꝰ siplicit aerẽ potibꝰ & cibis ãpliꝰ pmutate
cũ & adhuc dicat hystoriaꝝ septĩo. Infirĩtas nl
la uidet pestilẽtialis ĩcidẽs ĩ pisces sicut in boĩ
bꝰ accidit sepe ac aĩalificoꝝ q̃drupedibꝰ puta e
quis & bobꝰ & alioꝝ domesticis & siluestribus
hoc aũt uidet magis ꝯtingere ppt ĩmutatõeꝛ a
eris uehemẽtiorem ea que aque lꝛ qs cãm uelit
ex aĩalibꝰ sumere solũ. Dicendũ siqdẽ ut ap
parẽs ꝯtrarietas sopiat. q; de aere ꝯtingit loqui
duplicit. aut sꝛm q; pmutatꝰ fuerit a suo esse ĩ
subã uel q̃litate q̃lis est pestilẽs pretactꝰ uel p
ut ppriũ sꝛuat tenorẽ. Si qdẽ prior dicẽdum q;
mutatõ aeris buiꝰ magis ĩmutat q̃ que aq̃ que
cũq;. cũ sepiꝰulis & uehemẽtior accidat pestis
ex aeris corruptione q̃ aque. mox enĩ interdum
strãgulat & extinguit in cor ĩcidẽs. nõ minꝰ na
pello sicut uisũ iam nõ paꝝ in cauernaꝝ & pute
oꝝ aptione. Si aũt hic ppriã seruet naturaꝛ
duplicit euenit. qa aut mutatio aeris est grãdis
longinq̃ ut de clĩate primo aut sꝛo in sextũ uel
septimũ repẽte. Tunc silit dicẽdũ q; aeris muta
tio fortasse magis ledit q̃ aq̃ꝝ uarietas cũ dey
mones & uirtutes specifice in aere magis q̃ ĩ a
qua sint ĩfuse. sintq; locis drñtes ualde sic iuicẽ
ita ut ĩproportõales reddant ĩdiuiduis trãsmu
tatis repẽte in ꝯtrariũ ex suo climate uñ primo
prĩa. Indi corpꝰ cũ fiat quale sꝛm ꝯplexiõꝛ scla
ui aut infirmabit aut morietur Vel nõ fit uehe
mens & distans aeris mutatio sed paulatĩa pro
pinq̃ de extremo regionis uniꝰ in extremũ sibi
affinis. Et de hac quidẽ mutatõe sermo potest
Aꝝ. uerificari ppter enĩ aeris simplicitatẽ ĩ tã
modica distantia nõ tãtã recipit diuersitatem
ut aqua cũ euẽtatõeꝛ nõ suscipiat qualẽ ille. Ipã
nanq; eo ꝯpositior existit. tũ rõne sui. tũq; tre si
bi ꝯiũcte. Qud trãsitꝰ ex picardia indicat ĩ flã
dram & alioꝝ q̃plurimꝰ. Ibi enĩ maxime aq̃ruꝛ
pcipit diuersitas & malitia ñ ãt sic aeris. Qud
sanitas & fortitudo corpoꝝ indicat illoꝝ Dix
erũt qdã ĩmutare magis aerẽ spũs ppt sĩbolaꝛ
ad eos pportionẽ. Aquã uero humores magis

Aer triplex

Instãtia qõ phm amouetur

Sol.

Nõ

p. p.

ex picardia ĩ Flandram

p. pbt.

Hoc tñ forte ꝯtra mẽtem uidet Aristoteles cuꝫ absolute ꝓnũciet aquã morbidiorẽ aere. Ad huc si aer spũs ĩmutat simplicit cũ ĩmutent q̃ sũt ꝓtutuꝫ ĩmediatiꝯ subiecta. tales uero nõ sũt huõres cuꝫ nata spĩbus sint remotiores. Propt qd prius acceptãdũ est dictũ. Veritas nanq; uidet q̃ aer plus ĩmutat uitalia. naturalia uero ampliꝯ aqua. Propt tertiũ qdẽ sciendũ. q̃ aer ampliꝯ potibꝯ & cibis ĩmutat ꝓprie relatione ad uirtutẽ factaregitiaꝫ que ĩ corde fundat potissime. Id enĩ mutabiliũ primũ. Sit & canone ꝯpatioĩs fideliť obsꝫuato. ut aere nõ naturali. aut preter naturã existenti potibus & cibis sibi ꝯpetur ꝓportõnabilibꝯ. & non disparibꝯ. Qd quidẽ autoritatibꝯ oñdĩ fere. ac rõnibus non minꝯ. Prima nãq; ꝓbleu. Corpora sir disponunt tẽpe. Aeris ꝓo ĩmutatio maxia tẽporibus ꝯsurgit anni. & prima. Rursus ĩ tegni. Si distẽporatũ fuerit ꝯtinẽs. in tm & tẽpantia minui oꝫ aliaꝫ. s. rerũ. v. non naturaliũ. ĩ quãtuꝫ eucrasia corrupta fuerit ipsiꝯ ꝯtinẽtis. Vult igi ĩ q̃ aere in aliqua q̃litatũ ꝓmutato. ceteras proportõnabilit. v. causas nõ naturales oportere in ꝯtrariuꝫ duci. Sic itaq; non solum potibꝯ & cibis magis ĩmutare ualet. sꝫ & oĩbus aliis. q. magis. Itidẽ Ysaac febriũ qnto. Aer nocibilior ẽ cibis & potibꝯ. qa uelocit ꝓforat ad cor & pulõnem cũ flatu attractus sine ulla remotione. Vñ nono de ĩgenio. Materiã que ex ꝯtinẽti nos impossibile fit fugere. sꝫ necessariũ uti ea q̃ presẽs. Et qnto theorice & primo practice. Aer ẽ una causaꝫ fortiũ ĩmutatõne ꝓpt ĩeuitabilẽ ad illũ necessitatẽ. Qd & prĩo prĩa ĩnuit. Calitas post tẽpus ꝯsistẽtie statĩ minui ĩcipit ꝓpt ea q̃ aer circũdãs materiã eiꝯ que ẽ buĩditas exsiccat.

Qd autẽ magis ĩmutet oñdĩ ratõne sumpta tũ ex ꝓte alterãtis. tũ etiã eiꝯ qd alterat. tũq; alteratõis. Alterantis qdẽ ut aeris. qa illud qd maxie recipit alterõueꝫ maxie alterat cum agẽs phĩce patiat phĩce & eꝯtra. Sed aer potissime ĩ alteratõe ꝯsistit. nõ aũt sic potus & cibi.

Quod ostẽdit triplicit. Ex ꝓte q̃dẽ subẽ ipiꝯ qualitatis & sitꝯ Propt subãm qdẽ. qa subtilis est subẽ qd aũt tale facile alterat. Subã eniꝫ subtilis pliꝯ recipit passionẽ. febriũ & prĩs sꝫa.

Sitꝯ quoq; cã. qa hic aliis ꝯmiscet elemẽtis magis q̃ cetera cũ aque iũgant ĩmediate & tre petẽs eaꝫ ꝓfũda & que sũt ipĩꝯ alta. Qualitatis qdẽ. qa aeris q̃litates sũt prĩcipalit bũiditas ceteris passibilissĩa & mĩme de se ĩpressiua

Ex assotiatõe uero sibi inest caliditas q̃ natura est ꝓmutatõi apta & putrefactõi. Similit caliditas buĩditatis ẽ ꝯsũptiua. Et iõ aliq dixerũt ꝯplexionẽ calidã & bũidã ñ fore/ decĩanona/ cũ calidũ agẽs in humidũ ꝯsumat id/ & siccitatẽ inducat. uñ calidos & bũidos multis uidemꝯ passiuis alteratioĩbꝯ subiectos. Predicta siqdem denotat ĩmutatio nõ solũ ex his que ĩsũt aeri. ueꝫ etiã ex sibi desursũ ĩpressis. Cum enĩ eꝫ alia uno agitent planeta. hic aũt pluribꝯ. Sol enĩ cũ eiꝯ spera in quo fõs caloris repit primitꝯ & lucis natꝯ est ignẽ ꝯcitare. Luna uero aquam ꝓpt qd mare fluit & refluit sꝫm lune ascẽsũ & descẽsũ desup & desubtꝯ ad mediũ celi. Et sꝫm ipsiꝯ etatẽ ꝓut in ꝯiũctõe uel ĩ oppositõe fuerit maxie. Satnꝯ aũt lupit Mars Venꝯ & Mercurius cũ eiꝯ speris aerẽ mouet diuersimode. uñ motꝯ existũt drñtes alteratõnesq; uarie. ut horum motꝯ est planetaꝫ difformis. Frigꝯ nanq; aeri prestat ex satno. Estꝯ uero ex Marte. Tẽpies ĩ calido ex Ioue. In frigido quoq; ex Venere. Sꝫ miscibilitas & passibilitas facilis ex Mercurio: est nanq; ĩdrñs ad oĩa ꝓmutabit defacili. Spera ꝓo octaua dicta stellata tram ꝯcitat. diuersas transmutatões sꝫm longoꝫ tꝓm ꝓyodos eidẽ ĩprim do. Ita ut ubi nũc est arida olim fuerit mare ac eꝯtra. methauroꝫ prĩo. In ea nanq; sũt. xxxxviii. imagines sine eorũ gestaĩbꝯ spẽꝫ generatiue. ac terre ꝓmutatiue ꝓpter qd in ipsa segregatões repiunt uarie. drã. xiiii. xvi. & ix. Sic igit cũ plĩma sint aerẽ ꝓmutãtia erit alterõnis actiue ac passiue maxime. Scdo qdẽ illiꝯ qd alteratur ex ꝓte ut cordis. Ab eo enĩ ĩcipiũt & tmĩantur passiones ad ipsũ. ut pulsꝯ ĩdicat & hãelitꝯ immutatõ ex q̃libꝫ cã ꝯsurgẽs leuissĩa. Oĩm nanq; nocumẽtoꝫ adueniẽtiũ corꝓi primꝯ occursꝯ est ad cor. uelut ad basĩ uite. Mes. de sĩplicibꝯ. Eiꝯ nanq; naturainplĩmũ & uehementiori extat armonia. Quod aũt tale ꝓmutat defacili. ut apꝫ ꝓbt. undecĩa. & si bone fuerit ꝯstitutõis Tertio siqdẽ ex ꝓte alterõnis triplicit ostẽdit. rõne qdẽ ĩmediatõis ꝯtinuatõis assiduitatis. seu & utilitatis eiusdẽ. Primo quoq;. qa aer ĩmeĩate fere cordi occurrit id sꝫm eiꝯ dispositõeꝫ ĩmutans oĩo. Quod enĩ ĩmediate ꝓmutat fortiꝯ immutat eo q̃ medio ĩmutat ĩtueniẽte. cũ mediũ ĩpressionẽ ĩpediat. nõ enĩ qd sic tãgit. cũ actõ ꝓficiat ꝯtactu. Sed circa hoc ꝯtingit dubitare Nõ enĩ uidet aerẽ cordi ĩmeĩate occurrere. Nã sicut uent cibũ prepat & coaptat aliis mẽbris ut nõ ĩmediatꝯ illis rudis adueniat. Ita enĩ uuula & pulmo priꝯ aerẽ ĩmutat & alterat. ne cordi absq; medio adueniat. Adhuc aer est subtilis potꝯ uero & cibꝯ grossi. Subtile uero moĩca eget ꝓmutatiõe ut reddat familiare. grossũ ꝓo plurima. ꝓpt qd uidet aer alio mediãte occurrere sicut potꝯ & cibi. Ad quod dicẽdũ & prĩtꝯ q̃ pulmo modicã alteratõeꝫ ĩducit cũ sit mẽbꝫ molle laxũ facile passibile. maxieq; cũ aer in eo modico ꝓmaneat tẽpe. Celerit nãq; cũ ad ipsuꝫ deuenerit ĩ cor trãsmittit ut spũi associat. capinosa eductõe indigeuti a corde ne inflammatio

Du

rerento acridat

An in Vere abbreuiet vita magis q̃ alijs tpib̃ ãni

retento accidat pemptiua. Ad aliud dicendũ
q̃ aer nõ alterat facilig potu & cibo.cũ ĩ eo sit
plura ĩdigentia ĩmutatõe.ĩmutetq̃ mẽbꝶ alte
rabile q̃maxĩe.Aliqd enĩ qd̃ facilis est alterati
onis ad uẽtrẽ.nõ est facil respectu cordis.cũ ip
sũ nullã grãdẽ tolleret passionẽ .ttio de ptibus
aĩaliũ. Aut gcesso etiã aerẽ potu & cibo faci
lig alterari.unica qdẽ alterõne .rõne tñ pluriuꝫ
secg existit.cũ aer gtinue.q. occurrat.potg uero
& cibg p iterualla. Rõe uero gtinuitatis siue
frequẽtissimi aduẽtg.qm̃ aer iteratg fere gtĩue
cordi occurrit.potg uero & cibg cũ ĩnstitio nõ
pauco.Qud enĩ gtinue ĩ alteratũ aduenit.& m̃
bro alterabili precipue amplig ĩmutat .q̃ illud
qd̃ mora trãsmutat ĩ mẽbris.nõ defacili altera
bilibg.q̃uis uẽter extat.hic aũt est aer.Cibg aũt
& potg ñ.uñ.ix.d̃ ĩge. Alias materias & eligere
& fugere possũg.q̃ aũt ex gtinẽti ĩpossibile.ym
mo nccĩũ uti q̃ presẽs Ex pte qdẽ utilitatis
duplicit.aut qa adueĩt undiq̃.p os nanq̃ ingre
dit & nares in spũalia.& corpus omne deforis
afficit immediate. nõ aũt sic cibg potg maxi
me.uel qa uliter in potibg gtinet & cibis.Oĩa
enĩ gponunt aere.ac ipso afficiunt q̃maxĩe .uñ
prĩo sꝫa.Mortalitas corrũpit arbores & uegeta
bilia.quare corrũpunt ea ex aĩalibg que ipsa co
medũt.Et idcirco hoĩes qui eis uescũt corrũpũ
tur.Mortalitas ꝛo seu pestilẽtia ex aeris euenit
corruptõne.Ipsa nanq̃ est putrefactio q̃ accidit
aeri.sĩlis putrefactõni remollitioĩs aque fetid̃
Itaq̃ aer potibg & cibis nos uehemẽtig ĩmutat
deĩn potus cibis. Propt quartũ qdeꝫ.Ad pri
mũ dicendũ.q̃ ela sĩplitia pura sꝫm comẽtãtor non
ĩmutãt aĩalia.cũ qualitatibg careãt mutatĩs. sꝫ
sꝫm q̃ aliis fuerĩt corporibg gmixta: bg aũt ele
mtoꝝ est aer.nam tra quã calcamg.& aqua quã
bibimg.& aer quẽ ĩspiramg nõ sũt sĩplices.drã
xii.Est aũt comẽtatoris series .Aĩal qd̃ natũ ẽ
esse in aqua uel ĩ aere.nõ sentit aliquã qualitatẽ
calidã uel frigidã.si fuerĩt in sĩplicitate quã de
bent habere.qa ipsig locg naturalis .& locg est
sĩlis locato ut declaratũ in sermonibg ulis .& o
stensũ est q̃ sꝫibile ante passionẽ est gtrarium
Et cũ ita sit.aĩal nõ sentit calorẽ aut frigg ĩ ae
re aut aqua.nisi qñ cũ eis corpa admiscent cali
da uel frigida.ut tactũ.xlii.Vult igit q̃ elemẽta
sĩplitia nõ ĩmutẽt.nisi sꝫm q̃ fuerĩt corpibus
aliorũ extraneis admixta.neꝫ aquã dici a uulgo
a quã.nisi ꝓpter supantes ptes aqueas in illa.
sicut Anaxagoras posuit gposituꝫ dici tale ut
carnẽ seu aliud a predñanti in .prĩo phĩcoꝝ &
eloꝝ.Vulgg enĩ gsueuit uocare aquã .dũ liq̃fac
tio remanet in ea.Quid aũt de hoc uisum.xlii.

Ad aliud dicendũ.sĩplitia id̃ facere in gpoĩta
qd̃ gpoĩta in seipsa.quia sꝫm Ysaac cũ aliis nõ
guertunt in corpis subãm. Cõposita uero uere
cũ in mataria coĩcent ꝓpriori.Et lꝫ nõ tm̃ opn
tur sĩplicia ĩ gposita.ut gposita ĩ gposita.ppt
eoꝝ uniformitatẽ.Pot tñ q̃ntitas simplicis ĩ tã
tũ addi gtinueq̃.ut supet actionẽ.Cũ quantitas
sit actionis coadiuuatĩa.prĩo sĩplitiũ farmaco
rũ.uñ Cõmẽtator prĩo ce.& m. Potentie corpꝝ
secunt magnitudĩes eoꝝ. Ad aliud dicenduꝫ
p intẽmptõeꝫ.qa sĩplitia & gposita coĩcant in
materia una . & si qbgdã sit propior aliis uero
remotior.Oĩm enĩ generabiliũ.& uliter baben
tiũ ad se iuicẽ trãsmutatõeꝫ.est una matĩa pri
mo de ge.& cor.Aut oĩm sĩplicit p ĩdriãm for
maꝝ. Ad aliud dicẽdũ.q̃ aer & aqua sũt locg
materialit locatoꝝ .forma uero ipsig est ordo
& aspectg ad uniuersũ sp saluatiua.cũ sit qd dĩ
nũ & appetibile.prĩo phĩcoꝝ. Aut aqua & a
er ꝓput est in eis supfities seu tmĩg corpis alid̃
gtinẽs corpg uirtutẽ habet saluatiuã.sed ĩ eo q̃
sibi extranee q̃litates admiscent.uirtutẽ pacci
dens habet corruptiuã. Ad aliud dicẽdũ .q̃
aer habet q̃litates mĩme sꝫibiles gpatõe alioꝝ
eloꝝ sed p appositõeꝫ habet sꝫibiles a d corpg
nostꝝ ualde. Ad aliud dicẽdũ.q̃ magis psua
det oppositũ q̃ ĩtentũ qa enĩ aliqd diutig ĩmo
ratur magis trãsmutat.cũ corpg trãsmutet sibi
approximatũ . Trãsmutat uero illo ming ĩmu
tat trãsmutãs. Adhuc cibg & potg alterat m̃
bꝶ alterõnis difficilis.aer aũt facilis. Et per
hoc appꝫ ad sꝫam ptẽ rõnis istig.Non enĩ ẽ ma
ior molis potg & cibi rõe uẽtris q̃ aeris rõe cor
dis.neq̃ id qd̃ trãsmutat dictũ est esse uẽtreꝫ.sꝫ
cor magis. Ad aliud dicendũ.q̃ lꝫ aer rõe sbẽ
aut qualitatis ut hũiditatis mĩme sit mutatõis
impressiug.ppt tñ gmixtionẽ subẽ ipsig cũ cor
poribg aliis sibi extraneis. & alteratõe facta in
q̃litatibg a fumis tre.& uaporibg aque .ac igni
tionibg & radiis supioꝝ hec pmiscẽtibg inferi
ora secũ & alterantibg motu & luce ĩ ipõ effica
cissĩe ĩprimũt q̃litates tã actiue q̃ passĩe q̃ uarie

DIFFERENTIA. C.XV.

Vod in uere magis abbreuiet uita q̃ ĩ
ceteris ãni tpibg ondit. Quoniã illo
tpe in quo plures occurrũt egritudĩes
uita pig abbreuiat.cũ egritudo sit potissima cã
uite breuiatõis. hoc aũt est in uere sꝫm Ypo. &
Ga. ttia affoꝝ.in ipõ nanq̃ oĩm tpm cõcidũt e
gritudĩes.Ipsũ etiã de se repletõales & suffocan
tes adhuc egritudines. uñ prima pbt.ppt qd
uer & autũpng morbiferi. Rursus.sĩle occur
rens sĩli ad furiã incitat id & fit sicut ignis in
igne.bg aũt est uer cũ caliditati attineat & hui
ditati . Naturaq̃ humana calida sit & hũida in
sꝫo gradu Ysaac in dietis ulibg. Propt quod
uere amplig abbreuiabit uita. Oppositũ quo
q̃ huig ostendit.qa uer sanissimũ & mĩme mor
tiferoꝝ.ttia affoꝝ.Sanitate autẽ pducit uita.

cõm̃tor
p. c. 2m̃

·p̃. pbt.
Ver. 2 Aut.
¶ Simile fit
addiom̃.

YSAAC.

·3̃. Affo.

Rurſꝰ uita ꝑ calidũ ſtat & humidũ. Talis uero fere extat ꝰplexio ueris dr̃ia. lxvi. Vere itaq; abbreuiabit̃ uita mĩme. Qud̃ aũt estate plꝰ incurtari ꝰtĩgat oñdr̃. Quia illo tpe est ĩ quo uirtus est debilior uita magis ꝰtĩget abbreuiari cũ ꝟtute fulciat̃ uita. Hoc autẽ ſicut dicũt & ſſ3us oñdit ꝰtingit estate cũ calor exalet & humidu3 diſſoluat̃ poro4 aptõne. Adhuc. Vita ꝓlongatur naturaliũ ꝟtutũ ꝑfectione diĝiueq; maxime. Ea nanq; materia ſubmĩſtrat̃ prepata nutẽti. ſed id estate nõ accidit. und̃ afforiſmo4 prĩa Estate & autũno cibos ĝuiſſime ferũt. Vita igit̃ abbreuiabit̃ estate. In ꝰtrariũ qa ĩ ipſa huĩditates parate putrefieri que ĩ aliis retente tẽporibus putrefiũt extrorſũ ꝓpulſant̃ poro4 aptõne ac calidi ꝰtinẽtis attractõne. uñ mĩieribꝰ ꝰfert flãticis & ſenibꝰ eorũq; digõnes fortificat. Rurſus estate ſol ad nos accedit aut nobiſcũ exiſtit. hec aũt ẽ cauſa generatioĩs ſ3o d̃ ge. & cor. Qud̃ aũt cauſa generatioĩs ẽ & uite cũ ipã ordinet̃ ad illã. Propt̃ qd̃ mĩꝰ estate abbreuiabit̃ uita. Quod aũt autũpno ĩcurtet̃ magis mõſtratur qm̃ frĩdus ẽ ipſe ac ſiccꝰ. hꝰ aũt ẽ uia ĩ mortẽ. Eſt nãq; ſenectuti ꝓportõnatꝰ ſ3o ꝰplexionu3

Itidẽ tẽpꝰ qd̃ ẽ nat̃e uite ꝰtrariũ est ipĩꝰ breuiatm̃ cũ uita maxĩa tollat̃ ꝰrietate tale quide3 ẽ autũpnꝰ prĩo ſ3a. Abbreuiat igit̃ amplĩꝰ uitã

Cuiꝰ oppoſitũ mõſtrat̃ qa tẽpus tpatũ uitã nõ ĩcurtat uerũ ꝓlixat amplĩꝰ. S3 autũpni & ueris ꝰplexio est tpata ĩ calore & frĩtate. vii. theorice & phĩlaretꝰ. Et firmat̃ qm̃ in autũpno ſol est ĩ eadẽ diſtãtia & ꝓportõne ad nos uelutuere. Cũ utrobiq; ſit circa equatorẽ uniformit̃. Sol aũt uite cauã extat. Vñ Albũaſar in Sadan. Nõ est uita uiuẽtiũ pret̃ deũ niſi ꝑ ſolẽ & luna3 S3 ĩ uere mĩme accurtat̃ uita. Rurſus Vita abbreuiat̃ q̃litatũ exceſſu. Oppoſito ꝟo ꝓlongat̃ S3 ĩ autũpno q̃litates ſũt mĩꝰ excedẽtes q̃ ĩ aliis tẽpo4 ut estate ac hyeme cũ ĩ eo ſit minor calidĩtas q̃ ĩ estate remiſſiorq; ſiccitas. ſictior enĩ ẽ aer estate. Autũpno ꝟo iam hũectat̃ primis methauro4 & ꝰplexionũ. Eſt & frĩtatis remiſſioris ea que hyeĩs. Adhuc autũpno ĩſpiciunt̃ pĩes ĩcraſſari. hoc aũt cũ calĩtati ꝰteſtet̃ & huĩditati uite ꝰferret ꝓductõĩ. Amplĩꝰ ſcribũt ſiĩe fore de tpe & ꝰſtitutõne. S3 ꝰſtitutõ frã & ſicca q̃lis est borealis autũpno ꝰſiĩis corpora ꝰſtituit fortiora mobiliora & ꝑfectioĩs reliqua afforiſmo4 tertia. Huiꝰ ãt uite abbreuiatm̃ mĩme. Itaq; autũpno uita q̃modicũ breuiabit̃. S3 q; hyeme ĩcurtet̃ magis appar3. qa ĩ ipſa uiget q̃litas peretiua & frĩtas uite ꝰtraria extans diſſoſonis cauſatiua. humor etia3 flatic ꝰ aggregat̃ ĩ ea q mala frĩtatis q̃litate ip ſiꝰq; mole ſuffocãs & uiſcoſitate poros opilans & ductus coartans mortẽ tñ ĩducit. Amplĩꝰ reſolutõ pĩma ẽ cauſa breuiatioĩs uite: hꝰ aũt accĩt hyẽ ſ3m Ga. afforiſſmo4 prĩa. Vita igit̃ ĩ hyeme breuiabit̃ maxĩe. In oppoſitũ. Vita ſtat ꝟtutũ fulcimẽto. he aũt fortificant̃ hyẽ. ac ꝓprie ad uitã agẽtes. afforiſſõ4 euidens prĩa. Rurſꝰ hyẽ calidi & huĩdi ſupẽ abundãtia. ꝓpt̃ bonã digõne3 & calidi uigoratõne. ſiĩr calidũ dñatur huĩdo frĩtate antipyſtaſĩ faciente roboratũ. Vite ꝟo cauſa ẽ calidi & huĩdi ꝓportõnat̃ abũdantia ut domĩũ actiua4 q̃litatũ ſup paſſiuas. drĩa. xii. Breuiabit̃ itaq; uita mĩꝰ yeme. Propt̃ primũ qdẽ ſciendũ q; tẽpus est numerꝰ ſiue mẽſura motꝰ ſ3m prius & poſteriꝰ q̃rto phĩco4. hic nanq; motꝰ primi mobilis ẽ ab aĩa mẽſuratꝰ. ſub quo & motꝰ ꝰtinet̃ ſolis. ſicut & ꝑticulares alii ĩ quo ꝛodyacũ ꝓgraditur qui annꝰ appellat̃. qui ẽ tẽpis ſpaciũ quo ſol motu ꝓprio ab occidẽte ĩ oriens ꝓambulat eiꝰ ecẽtricũ ſub ecliptica directe ſuppoĩtũ quod ſpacio. ccclxv. die4 & uniꝰ ꝑficit q̃rta dẽpta cẽteſima & t̃ceſima ꝑte uniꝰ hore. Annꝰ ꝟo ĩ q̃tuor ſeq̃ſtrat̃ ꝑtes tẽpa noĩatas. Ver. ſ. estatẽ autũpnũ & hyemẽ. Iſto4 aũt tẽpo4 triplex ĩuenit̃ diſtĩctio. Vna qdem ſenſibĩt̃ & medicĩalis magis penes effectꝰ ĩ eis reptos data prĩo ſ3a. Et ẽ qa uer prĩcipiũ extat frõdendi arbores. & q; niues de montibꝰ cadũt. neq; mĩtis tũc ꝓpt̃ frigꝰ egemꝰ opimẽtis. n3 ꝓpt̃ euẽtationẽ paucis. Autũpnꝰ qdẽ est tẽpus mutatioĩs coloris foliorũ & prĩcipiũ caſus eo4. In ipõ etiã fontes mĩorãt̃ & aque ductꝰ. Alia ꝟo tẽpora duo ſũt eſtꝰ & hyems. Quo4 estas est calida uald̃ ĩ qua folia reddũt̃ ꝑfecta ĩ cuiꝰ ĩcipiũt fine albari & fructuu3 marceſcũt pĩmi. neq; pãnis egemꝰ frigore ue4 depoſitõne illo4 calore. hyems ꝟo est ualde frigida huic oppoſita. Est & alia tẽpo4 diſtĩctio aſtroloyca q̃ etiã qnto ponit̃ theorice que attẽdit̃ iuxta preciſũ ſolis curſũ ĩ ꝛodyaco. Nam ꝑagratõne eiꝰ triũ ſigno4 ꝛodyaci. ut arietis thauri & gemĩo4 qd̃ ſpaciũ triũ ꝰputat̃ ſolariũ menſiũ unũ ꝰſtituẽs tẽpus. & iſto4 ſpacia ſunt uere coequalia. Incipit ãt uer nũc. xiii. die marcii. & xiiii. termĩat̃ iunii. Deiñ ſol ĩgredit̃ canc4. & ꝓueniẽs uſq; ad finẽ ꝟginis ꝰſtituit alĩd̃ tpũs ut estatẽ. qd̃. xvi. t̃mĩat̃ ſeptẽbris: & tres ſiĩr ſolares ꝰſurgũt mẽſes. Debĩc librã ingredit̃. & trãſiens ꝑ ſcorpionẽ in fine3 ſagitarii. qd̃. xiiii. ẽ decẽbris. Aliud ceu autũpnꝰ ꝰficit tẽpus mẽſes ſimilit̃ hñs tres. Et deiñ egrediẽs capricorniu3 ꝓ aquariũ in finẽ deueniẽs piſciũ. die. xiii. Marcii aqua incipit. cauſat hyemẽ tribꝰ m̃ſibꝰ ꝰſiſtentem. Ex omĩ itaq; ſolis reuolutõne ĩ ſignifero. annus ꝰſurgit ex q̃tuor tẽporibꝰ. & xii. ꝰſtãs m̃ſibus. Tertia ꝟo diſtĩctio ſumit̃ penes ortũ & occaſũ. quarũdã ſtella4 nota4 ĩſinuata in libro de aere & aqua A4. ꝓbĩ prĩa. & t̃tia afforiſmo4 & theorice quinto expreſſa. Dicũt nanq; estate

.p̃. Afro.

.2.p̃.doc.2.ſũ.p.c.vi.

Albumaſar

3. Afro.

An In Vere abreuiet² Vita mag q. alijs tpib⁹ annj.

Plyades iniciari cū plyades oriunt in Maii pricipio. que
sūt sex stelle ceteris celi aggregatōres. nūc .xix.
Canis gradū thauri tenētes. Mediū uero estatis fit. cuz
canis maior exns in ore canicle orit ante solem
matutīe. que etiā maior & lucidior stellis oibus
fixis. nūc qnto ens cancri die. xx. nascēs iulii. Et
Caniculares tūc dies incipiūt caiculares dicti. sz̄m illud q̄rte
afforisōrū. Sub cane & añ canē. moleste sūt pur
gatōnes. de qua diōnū libro. Est canis celeste sy
dus qd ad orionis pedē morbidū micat: Autūp
nus quoq; iniciat cū orit Arturg. ante solē dilu
culo exns in. xv. gradu libre. Omis quoq; hic or
tus est yliacg seu solaris. Est nanq; triplex ortg
& occasg. Cosmicg seu mūdang. Cronicg seu tē
porat & Yliacg. ut tradūt quidā astronoizantes
poete. Pricipiū ⁊o hyeis i occasu ē plyaduz cro
nico. qd ē circa nouēbris pricipiū: deiñ est uer
tpūs post hyemē reliquū. Et sciendū q; ortg
syderū. nō est causa pmutatōis oio aeris & tēpo
rū. uerū potig signū. Immo sol est sicut tota cā.
Cretico 4 3. uñ tertio creticoy. Nō ueri estati autūpno & hy
emi causa nisi ipē. Qud ptholomeg īductorio
ad artem spicā nitit gfirmare. Coadiuuāt tam
stelle i hoc sz̄m eay giūctionē cuz sole aut sepa
tionē. Cū enī sol ei giūgit. aut ille sibi intendit
mutatio aeris ad caliditatē. Cū uero sepatō fit
mioraī. iuxta qntū theorice & lobitiū. Quid
Vita dīa xxi. et. C. xxiii. aūt sit uita dīa. xxi. & cxxiii. notatū. Supponē
dū est etiā tpa fore gtēpata gtēpalit. qa sibi cor
respōdētia. Sic aūt sūt cū sz̄m rōnē signa fuerīt
pretacta i astris ortu & occasu. & fuerīt autūno
frē aque. hyēsq; moderata & i fine nō ualde trā
qlla. neq; supabūdans tpūs i ifrigidādo. Et i ue
re facte fuerīt aque tēpate ac estate. Ita decēs ē
annū sanissimū eē de aere. n. & aqua. ītia afforis
moy cuz aliis. Sitr & loca sufficient tēpata.
Propt sz̄m ⁊o sciendū. q; qdā dixerūt. uitā hyē
magis abbreuiari. & estate mortē accipiētes ex
de morte & uitā duplicē fore. Vnā ppt gsūptōz
humidi radicalis emergentē. alterā ex ipsig pu
trefactōne. Quay pria iuxta Ay. naturat extat
& dulcis. cū pricipio paulatīe pcedat intrīseco
a calore ignato & huido radicali: scda ⁊o accidē
talis uiolēta & amara. marcore facta. Dicūt ita
q; uitā hyeme magis abbreuiari. cū mors pts ac
celeret naturat. Quoy est motiuū. qa illo tē
pore quo calor magis īmersus & ifixus ē huido
radicali. amplig ipm consumit & uitā p gns ab
breuiat. id aūt fit hyeme: cū īmergat i huidū &
frigiditate fortificet circūstātis. sz̄m illud uete
ris. Ventres hyeme & uere caīssimi sūt natura
Cū aūt sic fuerit amplig gsumet huidū. Et ideo
pīes resolutōes i ipsa ē uidere ssz̄ui occtas sz̄m
Candela Ga. ibidē. Qud signo uolūt ostendere. qa cā
dela hyeme uelotig gburit q̄ estate. nisi calor fu
erit dissolutig alit estatis. Qud dicūt gtingere.
qa hyē frītate aeris. flāma magis īpellit in ma
teriā candele. nō potens ī alta ptendi resistēte
gtinētis frītate. Per oppoītū ⁊o i estate gtra
riū aiūt euenire. idcirco gcludūt uitā hyē morti
oppositā naturali. amplig īcurtari. In estate ⁊o
qa calor naturat dissolutōne ībecillitatg ē huō
res īpotēs gubernare. Vitā morti oppositā uio
lente ppt huōruz putrefactionē. plus dicūt bre
uiari: huōres enī cū debite a calore nō regūt pu
putrefiūt. Ipsi nāq; nō putrescūt. nisi a regimīe
destituant nature. de drntiis febriū. Hec aūt
poītō qaantū ad primā ptē fortassis ueritatē ñ
habz. ut q; uita hyē abbreuiat magis morti op
posita naturali. Immo estate plus q̄ & autūpno
ceu tertio declarabit ddoy. Neq; ipōy moti
uū ē sufficiēs oio. qa dato amplig huīdi radicat
hyē dissolui. tū ppt huīdū nutribile. qd tūc ge
nerat copiosū. & maxīe restauratiōz huig ponē
tibg huīdi. quo talis phibet dissolutō ut appa
ret. cxii. licz tñ pts dissoluat q̄ ī alio tpe. magis
tñ restaurat. Et ideo uident corpora uiuentiora
& fortiora ut ad multū reddi. Neq; etiā signū
eoy cogit īductū. cū ñ sit sititudo uera flāme fo
rīsece ad nrm calm ītraneuz dra pretacta. Nā
huig gsūptio maior hyeme cādele. nō recōpēsa
tur adueīente aliquo extrīseco sicut dictū huīd
radicale hyē restaurari īfluente. Quod aūt ai
unt estate morte uiolenta uitā amplig abbreuia
ri. ⁊m pōt ītellectū gtinere. Cōmētator uero
q̄rto methauroy. In hyē festinat corruptio que
est p ggelationē & desiccatiōez ppt uictoriā fri
goris sup illaz rem. qñ destruit calor nat ppt
calorē extraneū & ppt id infirmitates hyeales
sūt bg. Sz̄ ī estate putrefactō ē magis q̄ ī hyeme
& hoc est qa multū est de calore ī illo tpe extra
neo ppt calorē gtinētis. Vñ predicta nō festinat
tūc corruptō. sz̄ accelerat corruptō siue putrefa
ctio que ē p dissolutiōz & gbustionē. Vnit enim
putrefacto q̄ est p huīditatē extraneā & nō que
p siccitatē extraneā. Et licz id ītellectū ueritatē
habeat tñ nō dearticulat q̄situz oīfariā. annuz
fortassis ī duas tm sepans ptes. Propt tertiū
⁊o sciendū. q; si qs uellet q̄situz dearticulare p
oīa ptēderet amplig. cuz naturay & etatū q̄daz
se hēant bene aut male ad quedā tempoy male
uero in estate. flegmatica uero & mulieres egtra.
Quātuz tñ sufficit simplicit ad presēs dicēduz
q; tēpus ī quo ming abbreuiat uita est uer. cū ī
ipso huīduz sit sufficiēs & calido pportōnatuz
Sitr & calidū nō est īmersū radicale ut ī hyeme
huido oio. neq; dissolutū putrefactōne obediēs
ut estate. Idcirco bene dictuz est uer fore sanissi
muz & mime mortifey. Et utr pbat tēpoy me
lig gplexionū prio. Qud etiā ondit gplexio tēpa
ta ceteris lōgeuior. dria. xxi: deinceps ⁊o hyeme
gnter mors accelerat. cum in ipsa pluria sit ad

Opponit

Nō

Ver tpy melius.

frigiditatē mutatō. Maxīe autē mutatōnes cor
pora dissoluūt & uitā abbreuiāt. p accñs tñ pro
hibere ī pluribꝰ calidior dēsitate musculoꝝ ca
lore interiꝰ uiuificato. In frīs ℞o ac siccis ac se
nio dissolutis. aut quocunq; secꝰ ꝰtingit. Ad
huc ut tactū ī ipsa multiplicat flā īfrigidans &
extīguēs & suffocās. Assumūt ēt cibaria q̄plima
& īdigestibiliora uñ calm repati eueīt nō parū

Sꝫ ꝰtra id uideī esse qd dicit prīa ꝓbleu. ut
ꝓpt quid egrotant magis estate. moriūt magis
egrotātes hyeme. abbreuiabit estate. Dicenduꝫ
q̄ estate ut oñdet magis. Et soluendū q̄ Aꝝ. nō
ītendit dicere q̄ plures ꝰtīgat mori sīplicit hy
eme q̄ estate. Sed q̄ egritudinū hyemaliuꝫ plēs
sūt mortales q̄ egritudinū estiualiū cuꝫ a causa
fiāt uehemētiori. uñ hyeme ait nocere uehemēs
prīcipiū esse egritudīs. tale aūt corruptm est cō
seq̄nter. In morbis. n. minꝰ ꝓiclitant egrotātes
Si enī ꝰpemꝰ egritudies eiꝰ ad eas q̄ hyemis ut
estatis sūt. xxx. hyeīs uero. vii. Ex. xxx. qdē illiꝰ
plēs ꝰtingit mori. q̄ ex. vii. hꝰ. cū mltū. xxxvii.
excedat. Ex vii tam hyeīs plures ꝓportōnalit
accīt mori puta tres q̄ ex. xxx. estatis. qa sex nisi
egritudo fuerit pestilēta plimos afficiēs. Itaq;
uita magis estate breuiabit & autūpno. Propt
qd deīceps sciedū. q̄ uita pōt dupliciī īcurtari
Aut rōne cāꝝ ab illo tpe emergētiū ipī ꝓpriaꝝ
uel ab aliis ꝰtīgentiū tēporibꝰ. Si prīo qdē mō
estas ceteris uitaꝫ ampliꝰ breuiat. sꝫo ℞o autūp
nus. Quod mōstrat. qa tūc qñ q̄litates uigēt
efficatōres ītensiores facte. magis acurtat uita
cū ea tēpamēto ꝰsistat. Id aūt accīt estate. Nam
ī ipsa uiget caliditas plm q̄litatū efficacissima
oīum. & siccitas passiuaꝝ. Est nāq; lima caloris
& exacuitō. Neq; est q̄ ita calidū nm a resolutō
ne defendat caliditatis estatis. Ceu accidēte de
fendit & fortificat hyeīs frītate. ꝓpt qd frigi
ditas & si sit nate īimica & mortificatīa. rddit
tam accñtalit amica & uiuificatīa. Calitas aūt
excedens īꝓhibita reddit īimica. Rurꝰ esta
te praua celebrat digō. Iuxta illd ueteris preta
cta. Estate & autūpno cibos ḡuissime ferūt. & hu
mores nate odiosi ut colici adusti. & ad putdiēꝫ
horribilitate parati multiplicant pori aperiūt.
huīduꝫ euaporat radicale ac calor dissoluit na
ture. Quod oñdit qa appetitꝰ debilitat. cor
pus ḡciliat egritudiesq; molestiores tēpis omo
geneitate magis emergūt. Cuiꝰ etiā signū. qa
ī regionibꝰ calidis estati ꝓportōnatis uita īue
nit breuiari. Nam ī terra nigroꝝ seniū aduenit
in. xxx. annis. Ex qbus īferī de se fore ceteris
tēpoꝝ estatē uite abbreuiatiuā maxīe autūpnus
uero nō ꝓ se tātū. sꝫ magis rōne causaꝝ ex aliis
ꝰsurgentiū tēporibꝰ ceteris ē uite utriusq; breui
atiuꝰ. cū ueri ꝰtrariet nō paꝝ. Et ideo ꝓbt. prīa
autūpnꝰ ē uere morbidior. magis nāq; egrotāꝰ
calido īfrigidato q̄ eꝰtra. cū frītas natute īimi
ca poros īueniat aptos ad huc ꝓ quos pōt inti
ma corpis petere. nam pori claudi īcipiūt autū
pno prīa afforissmoꝝ. Ampliꝰ natura eiꝰ ex
tat uite ꝰtraria. Et rursꝰ nata repētinas & mlt
timodas nō tollerat mutatōnes. cū eiꝰ ꝰsonāti
am dissoluāt armoīcā. Ad cuiꝰ qdē sꝫm Damas
cenū ī afforismis sīlitudinē ē ꝰstructa. sꝫ subita
īterueīt ad frequēs ī autūpno mutatō ad frīta
tem. mox ℞o ad calitatē ꝓpt aeris subtilitateꝫ
ex estate acq sītā tertio afforismoꝝ & prīo scda
noctes enī & matutīalia sūt frīde. meridionalia
uero & ampliꝰ noīalia calida sꝫm. A. Adhuc
materias recipit īcineratas ab estate ac eas sua
poroꝝ ꝰseruās ꝰstructōne īiciatiua. Est nanq;
iuxta A. nuttor reliq̄ꝝ egritudinū estatis. Sūt &
egritudīes eiꝰ q̄plurimū acutissime ac mortalis
sime afforismoꝝ tertia. Que tñ si ad hyemē ac
cedāt remollīūt huōre & dissoluūt calore forti
ficato. Talesq; materie sūt egritudinū & breui
tatis uite causa. Rursus ī quo tpe īcedit sub
sole multū calido. & in nocte ꝓenit ad frigꝰ su
bito. Comedit etiā fructuū mltitudo huōꝝ cor
ruptīa. Et uirtꝰ est debilis. & que talīū uita bre
uiat ꝓ ampliꝰ. hoc aūt ut dicūt eueniūt ī autūp
no. Propt quod ceteris uite magis est tēporibꝰ
īcurtatiuꝰ. Quod & si ꝰferat paꝝ est paucis &
ꝓ aliud. Ad sūmū itaq; uer mīme uitā breuiat
mīꝰ uero hyems. plus ꝓ se estas. q̄plurimū uero
autūpnꝰ ꝓ aliud ea maxīe. uñ expientia nos do
cet plēs autūpno q̄ aliis tēporibus decedere.

Sed circa predicta dubitat cū tēpꝰ sit q̄dā mēsu
ra motꝰ sꝫm priꝰ & posteriꝰ numerata ꝓ aīam
sitq; ī genere quātitatis a qua nō puenit alterato
& similit īmutatō nulla. cuꝫ matheātica q̄ntita
tibꝰ careāt sꝫibilibꝰ ttio apparēs methaphīce

Dicendū q̄ tēpus pōt dupliciī ꝰsiderari. uel
sꝫm se ꝓut tactū. & ita eo ī uita. & ultr ī nullo fit
īmutatō uel rōne q̄litatis sꝫibilis eidē adīuicē
& sic ipō fit ꝓmutatō. ꝓ se enī ita causa corrup
tioīs est tēpꝰ. phīcoꝝ q̄rto. Vñ afforismoꝝ ttia
Appellatōnes horaꝝ nō sūt cause morboꝝ. sꝫ cō
plexiones. Quare prīo sꝫa. Debes scire q̄ effec
tus mutationū tēpoꝝ nō sūt ꝓpt causa tēporis
sꝫ ꝓptea q̄ cū eo mutata q̄litas magnā efficit o
pationē in mutatioībꝰ dispositionū. Propt
q̄rtū. Ad primū dicendū. q̄ licꝫ plēs egritudīes
accidāt uere. nō tñ eaꝝ plurīe sūt mortales ceu
ī autūpno cū de se sint sāguīee. sit etiā ℞tus tūc
fortis. neq; similit id ꝓ se īest ueri sꝫ magis per
aliud. qa ī eo ℞tute roborata & poris īcipiētibꝰ
apiri natura uolēs matias extra ꝓpulsare qñq;
succūbit uelut cū qs de se maiora presumit.

Ad aliud dicenduꝫ. q̄ licet uer morbos adducat
pauciores tñ autūpnꝰ ut Aꝝ. subiūgit. Et quid
etiā sit ad aliud dicēdū appuit. Ad aliud dd

An Corpi lapso debeat² pſuatio et nō cōſuatio

q̃ calidū nature huāne & huīdū.& ueris tēpam̄
tū ī caliditate & huīditate nō ſūt ſeīuicē exacu
ētia.& ad furiā īcitantia.cū ſint ſiłia ī ſpecie.&
natura ſe potiꝰ ꝯſuātia .nō aūt ut que ī genere
corruptiua. Ad aliud eſtatis dicendū.q̃ licet
ī eſtate huīda exalēt putrefieri pata .pororū ra
ritate ac całi attractiōe foriſeci .plꝰ tn̄ exalat &
reſoluit ſpūs iuuatī.uidꝫ & ſanguīs que uite ſūt
fulcim̄ta.Siłr ꝗtus debilitat ut nō ualeat pfcē
depellere.Quod ſiq̃bus ꝯfert.ułius tn̄ ut q̃ſitū
ſciſcitat obeſt. Ad aliud dicendū.q̃ iſte acceſ
ſus & receſſus. ꝓprie cauſa ē generatioīs & cor
ruptioīs aīaliū ex putredīe ꝓductoꝝ.Aut eſtate
ī tm̄ accedit & nobiſcū morat .ut eiꝰ īflātione
aeris ſupflua diſſolutioīs ꝗtutis fit cā.Tēpatis
enī uita ſꝫuat.& nō ſupfluꝰ.hoc aūt ſolū euenit
q̃a ī matiaꝫ agit extraneā.cū de ſe uite fons exi
ſtat. Ad aliud autūpni dicendū.q̃ ipm̄ nō eſt
tēpꝰ tēpatū pfecte. Propt qd ſciēdū.q̃ aliqd
duplicit eſt tēpatū . Aut quia ī ipſo ꝯfrāgūt &
alterant ī adīuicē tēpamētū ꝯſtituētia.& tale ue
ris eſt tēpamentū.Qud ont ptes diei natalis p
portōnalis ſibi ſatis ī q̃litatibꝰ correſpōdētes
Aliud q̃ nō ſint una ꝯfracta & ꝯmixta .ſꝫ potiꝰ
paꝝ remiſſa ſibi ſint iuxta poīta.& tale dici po
teſt autūpni īpfecte tēpamētū ī cłitate & frigi
ditate.Qud indicat diſpoſitō diei priori oppoī
ta un̄ & ſi dicat aliq̃lit in actīs tēpatus q̃litati
bus.q̃a nō calidus ut eſtas neq̃ frigidꝰ ſicut hy
ems .eſt tn̄ in paſſīs diſtēpatus ualde . ut in ſic
citatē lapſꝰ ītenſā. Propt qd Aū.īpugnat opi
nātes.q̃ ꝯplexio autūpni ſit q̃ſi in ueri tēpantia
eo q̃ ſit media int eſtatē & hyemē.dr̄a.lxvi.
Vbi etiā ad ꝯfirmatōꝫ qd dicēdū uidebit. Ad
aliud dicendū ut iam apparuit.q̃ quātū eſt rōe
q̃litatū exceſſꝰ.nō multū eſt autūpnꝰ breuiatio
nis ceu eſtas aut hyēs .Veꝝ ꝓpt repētinū & cre
brū ipāꝝ curſū.& ꝓpt alia q̃ ſibi inſūt alioꝝ tē
poꝝ denotata.ob ipſiꝰ ſubē aptitudīs ſuſceptō
nē. Ad aliud dicēdū q̃ autūpnꝰ quoſdā iuuat
ut diſſolutos raritate poroꝝ eſtate.cuꝫ in eo po
ri incipiāt ꝯſtringi .& hūectatos ſupflue non ha
bentes corruptōni paratos hu. paucis tn̄ ꝯfert
reſpectu iſtoꝝ q̃bus nocet. Ad aliud dicēdū.q̃
talis ꝯſtitutō ſic ꝓ accn̄s opat całm.& cōpoſitōꝫ
fortificādo corpis interiꝰ breui uigens tēpe.Si
enī plm duraret id qd autūpnus & peiꝰ opareт
Ad aliud hyeīs dicēduꝫ.q̃ q̃litas nō īeſt ſibi
p̄ēptīa.cū fuerit tēporalit reddita: Vel q̃ hoc p
accidēs caloris fortitudinē opat ī pluribꝰ .ſꝫm
illd uētres hyē.Ad alid ēt appuit. Rōnes ſiłr
altiꝰ ptis ꝓcedūt ī hyē.ac aliis ſuo mō ītellecte.

DIFFERENTIA. CXVI.

Vod corpori lapſo debeat preſꝫuatio.
& nō ꝯſꝫuat ō ſeu regimē per ꝯtrariū &
nō ſimile uidet. Qud aūt p ſiłe ī cor
pore optime ꝯpoſitoīs oēs ꝯueīūt. Quoniaꝫ ſi
corpus hoīs ſit certitudīalit mediū ꝯplexioē.cō
ſeruabit ab alimēto meīo ꝯplexioē ī pn̄ti ꝯſiſtē
tia.Si uero aliquod calidiꝰ aut frigidiꝰ aut ſic
cius aut huīdiꝰ.huic medios ꝯplexione cibos &
potus male q̃s dabit. ꝓmutari enī opꝫ unūqd̄q̃
taliū corpoꝝ ad ꝯtrariū in quātū diſtat a media
certitudīalit ꝯplexioē .Si enī corpꝰ diſtauerit a
bn̄ ꝯplexionata & media ꝯplexione ad frigꝰ tri
bus numeris.Et ſiłr d̄ huīdo & ſicco.alimētoꝝ
prīo. Amplꝰ ī fine tertii eoꝝdē ydonea ad co
medēdū ꝯſꝫuantibꝰ ſine q̃rela natalē ꝯplexionē
aīalibꝰ quecūq̃ natis ipōꝝ ſūt ſimilia.bn̄tibus
aūt a prīcipio prauā.aut acq̃rētibꝰ nō uſꝰ ſit iū
ipīs.ſꝫ qui ꝯtrarioꝝ utilis . A ſimilibꝰ.n.ꝯſꝫuāt
que ſꝫm naturā ſine q̃rela bn̄a.ſed a ꝯtrariis ad
ꝯueīentē ducant q̃ praue ſūt ꝯplexionata. Id
idē ſonat ſꝫmo fīe octaui de īgeīo & afforiſmoꝝ
prīa. Amplꝰ ſiłe additū ſiłi facit ipſū furere
ī augm̄tū furitm̄ īducēdo.Tale etiā tali ad dito
magis tale reddit.tertio topicoꝝ.Que autē ſic
opant in lapſū cadere faciūt āpliorē. Rurſus
ꝓ inſpiratōnē & reſpiratōꝫ cor infrātur.& totū
corpꝰ .drā.lxxxi:que qdꝫ corpori ē inpportio
nata cało.Aer etiā q̃ nos circūdat.ualde frūs eſt
īnati ſpūs ꝯpatōne.prīo ſꝫa.Ita ſaltē reſpectu a
eris ſic īmutātis nō poterit regimē fieri p ſiłe
Adhuc unicuiq̃ ełoꝝ īeſt qualitas predn̄ans
drā.xii.quā oꝫ ꝯtrariis in mixto etiā ne ītendat
gubernari.& ſic lapſus intēſior reddet. Iteidē
qd corpi admīſtrat lapſo .Aut erit ī minori eo
exceſſu caliditatis uel frītatis.& ſic ī eodꝫ non
ſꝫuat lapſu n̄ prepōderās .Aut maiori & tūc ip
ſū augmētabit.uel īequali & ita nō fiet actō nꝫ
paſſio.cū ſit ſimile .Res aūt a ſuo nō patit ſiłi
ꝓbleu.octaua:& ſi nō patit nō agit.Omē nanq̃
agēs phiſice ſic patit & eꝰtra .Qud aūt tale cō
ſꝫuare nō poter it.cū actō q̃dam ſit ꝯſꝫuatio.
Nō itaq̃ ꝓ ſimile corpi lapſo erit ꝯſeruatō .
Huiꝰ aūt oppoſitū ī tegni.Quādo ꝯſꝫuare uolu
erit q̃s corpis craſim qualē accepit . ſimilia ſłi
bꝰ afferat .Calidiora.n.corpa calidioribꝰ egēt
adiutoriis.frīora frīoribꝰ.huīdiora huīdioribꝰ
ſiccioribꝰ ſicciora.& īꝰpoſitis ſimilit ſuomō.
Rurſus natalia ut dictū ꝯſeruant ꝓ ſiłia.Cor
pus aūt lapſū ē naturale.cū ipm̄ p oſitū ſit ſub
latitudīe ſanitatis.ī tegni. Palin appetitꝰ na
turalis ordinat ad ꝯſꝫuationē alimēto .Sꝫ hic ī
his que ſūt natura ꝯcupiſcit ſiłia.Innatalis aūt
diſſiłia in tegni.Siłiaq̃ ſūt de q̃bus q̃ſitū. Ad
huc corpꝰ egrū nō doceт ſimilibꝰ ꝯſeruari.drā.
clxxiiii.Multo itaq̃ magis lapſū.Cōſꝫuatio igit
bꝰ corpori debeт & ꝓ ſiłe . Adhuc ab eo qd ē
ſimile ī ſpē & natura res nō patit.prīo ſꝫa.cum
oīs paſſio ſit a ꝯtrario.Sꝫ całm in prīo ḡdu cuꝫ
calido in eodem ꝓprie.ſcduꝫ equalē manſionem

3. Top.

. D. 81.

Doē ſu Bū. p. e. z. ¶

ſimile ī ſpē ac nata exiſtit. Quā aūt paſſionē ñ
infert neq; actionē. neq; tandē 9ſ3uatiō3. Quod
oñdit duo4 corpo4 eq̄lit calido4 ī adīuicē appli
catō. q̄q̄ enī quātitas augm̄tet: q̄litas tñ pmanz
ḡdualis. Propt primū ⁊o ſciēdū. q; corp9 lapſuz
eſt triplex. pa4 uiz. & mediocrit. & multū: pa4
qdem ſanū lapſū: multū ⁊o ſimplr egrū: mediū
quoq; neutr4 appellat: horūq; demum unūqdz
latitudinē habz grandē. Vñ in tegni. Totiq9 ſaī
tatis latitudo ī tres diuidit ptes. bñtes & ipas
latitudinē q̄multā. Vnūqdq; & enī triū ī magis
ſeq̄ſtrat & mīq9 & mediū. Que qdē corpora duo
bus extreīs intpoſita tmīs diſcernūt. Optima
qdem 9poſitōne ſimplicit & ut nūc ſimplicit.
& nūc fcā egritudīe. Et hec qdē ceu media ſūt.
ſicq; eo4 regimē mediū eſſe o3. Vnde optīe 9po
ſitioī ppinqora magis eiu9 pticipabūt regimi
ne. peſſime ⁊o ſecedēt oīfariā. Quod autē ho4
mediū regimīe īdiget mediocri. Conſ3uatō
quoq; ad pñs duplicit accipit. Vno qdē mō ſpi
ritualit put corpore debet ſolū ſano poptime.
quo etiā 9ſ3uatō exiſtit oīs p ſiīe oīfariā. Suīt
& 9ſ3uatio generalit ſiue 9ſ3uando ad meliorez
corp9 deducat craſim. ſeu ſ3uet ex prīcipio pre
exñs. Et ſic ſub 9ſ3uatōne regīm 9tinet pmuta
tiuū. ī tegni. Vbi haly rem ſui generis noīam9.
hec enī 9ſ3uatō idem uidet q; ſaītas regimentū
gen9 exiſtēs 9ſeruatiui regīnis & pmutatiui
Sīle ſiqdē duplicit accipit. Quoddā nanq; uere
ſile dicit. put in genere locat. ppriū nāq; ei9 ſe
cūdū ipſū ſile. qd aut diſſile dici. ſicut ſ3m q̄nti
tatē equale & īequale. ſ3m uero ſubām idem &
diuerſū. uñ Boeti9 thopico4 ſ3o. ſīlitudo rerū ē
drñtiū eadē q̄litas. quīto etiā metbaphīce. duo
modi ſīlitudīs tāgunt. Sīlia enī dicunt que idē
paſſa & plura idē paſſa. Vt ſi plura 9burūt aut
diuerſa. ceu ſi quis cedat. alter uero īcarceret.
Et quo4 q̄litas eſt una. ut albedo & luciditas ī
niue & glatie. Eſt & ali9 mod9ſ3m qd cūq; al
terari 9tingit 9trario4 ho4. qd plura hab3 aut
magis ppria huic eſt ſile. ut app3 in mediis cō
trario4 ad extrema. quod ē ſile in genere. Su
mit & ſile apud Ga. 9it p ſīlitudīe ī ſubſtātia.
Cui9 qdē 9gnitio expim̄to 9gnoſcit ſolo. Qua
ſīlitudine caro dicit leonib9 ſīlari. Equis uero
ordeū uel auena. Bob9 orobū. & porcis glandes.
Vnaqueq; enī ſpēs fere ſibi alimētū habet ſile
in ſubā determīatū. qd alteri eſt diſſile. ut ex hy
ſtoriis aīaliū app3. homo tñ & ſi polifag9 q̄da3
aliis alimēta ſibi uenenū exiſtāt. ut iuſquiam9
turdis & quiſculis eius. Que ſīlitudo nō ſolū ī
ſpēb9. ue4 etiā in īdiuiduis attendit. Vnaqueq;
enī figura & 9plexio hoīs cibū habet 9uenientē
& ſibi ſīlem. primo ītia. In alimēto enī ad cor
p9 eſt duplex ſīlitudo. & q̄litatiua & ſubālis cō
plexionū. ītio de re. ſa. ſexto & de īge. ſa. octauo

Hec aūt predicamētalis nō extat ſubā cōtra
accidēs ſepata. ſed magis natura quedā & ppri
etas ex ſupiori uirtute ſpecifica unicuiz aīaliuz
ſpēi. Immo etiā indiuiduo attributa. Quo etiā
ſīplitiū modo ſcribit farmacū hu. ſibi ppriū e
uellere. ſīlitudine in ſubā repta. i. forma ſeu ⁊
tute ſpecifica. Attēdēdū etiā q; oīs ſīlitudo
hic dcā potētialis exiſtit nō aūt actualis. Null9
enī cib9 debet dici tpat9 hōi niſi caro humana
uel remote niſi carnes pulline. Terrenaſcentia
nanq; cū calorē nō habeāt actu. quīto collz. mi
nime ſūt hōis 9plexioni ſīlia calide actu exiſtē
ti. Quid aūt ſit 9trariū drā oſtēdit. c. liii.
Propt ſ3m ſciendū qdē. q; Ga. quīto & ſexto d
re. ſa. ptractās hūc ſermonē ut app3 ſīlit ex teg
ni ait. q; corpo4 quedā ſūt lapſa in 9plexiōe. ali
a in 9ſtructōe nōnulla uero in cōi natura. Quo
rum oīm conat regimē ſcribere. Lapſo4 quoq;
in 9plexōne quedā uniformit ſūt lapſa. in q b9
una ē per totū pportionalit 9plexio. Alia uero
his oppoſita. ut cū caput declinat ad caliditatē
epar ad ſiccitatē. & uēt ad huīditatē ſupfluā. z
cē. taliū eo4 enī cōnaturalē nō ſeruāt 9plexionē
que a ſanitate ſūt corpa remotiora: difficīt eti
am regīnis uald. cū unūquodq; ppria egeat ad
mīſtratōe regitiua. Corpo4 ſiqdē in 9plexio
ne uniformiter lapſo4 totalit. quedā in qualita
tib9 lapſa ſunt actiuis. alia uero in paſſiuis.
Adhuc & regimē duplex adhibetur corpib9. u
nū quidē 9ſeruatiuū per ſile. qd quidē ſecuri9
admīſtrat ciuiles gerēti act9. & multis familia
rib9 occupatōib9 impedito. Eſt & aliud pmuta
tiuū alterōne ad meli9 lapſ9 dductiuū. quo regi
habēt corpa libera ocioſa ciuilib9 actib9 & fāi
liarib9 mīme impedita. Quare quīto eiuſdem
Quecunq; diſtēpantia adhuc ſūt ſub ſanitatis
latitudine uolēs corrigere ḡriis dietabis. Quod
ad multū efficit nō occupatis. oppoſitis uero en
tib9 per ſīlia mīſtrabis. & maxīe qñ ita fuerint
aſſueti. Sed ho4 alte4 accidit magis utiq; nata
indocte. nō eligētib9 nobis ſīlia. natales enī di
ſtempantie appetūt ipā in tegni. Vnde primo
tertia. Volūtatē reducēdi 9plexiōes malas ad e
qualitatē poſſūt pficere ocioſi. q ſuas domueīt
animas ſ3m plixā tollerētiā. in tpe coordināte
ad eq̄litatē redeant. Ipōs nāq; abſq; ordine īge
re pducet eo4 corpa ad egritudinē. Debēt nāq;
paulatine ad meli9 ex multo ſtudio tranſferri.
Nō. n. precipites trāſmutatōes ſubſtinēt natu
re. Hoc etenī regimē pleniori diligētia & fideli
ori eget priori. primo etiā practice. His equi
dem añmiſſis ſciendū. q; ppria cibaria humida
eē hūidis. ſicca uero ſiccis naturis. Nutritō nā
q; eſt pfecta eius quod nutrit. ei quod nutritur
corpi aſſīlatio. drā. xxx. Citiq9 aūt aſſimilantb9
ſicca qdē ſiccis. huīda uero huīdis. In habētib9

An Corpi lapso debeat² ꝑſuato 2 nõ ꝓſuato..

maxie craſim uniformiť per omne lapſã. Quã tũcũq; enĩ ꝓpriꝰ fuerit alimẽtũ. tanto nutribiliꝰ efficiť. Eo q; habẽtia ſimbolũ faciliꝰ transmutãť. prio de ge. & cor. & prio ſ3a. facilior eſt in genere ꝓportõnali trãſmutatio. uñ affõꝟ ſ3a Singulũ a ſĩlibꝰ ſue craſis citiꝰ alterať ꝓpť eſſe ſcm̃ qd̄ trãſmutať ſiťiꝰ ei qd̄ trãſmutat. cum pauca inťueniat inť ipſa diſtantia. Si nanq; ꝰplexõnes ſiccas aut huĩdas uolueris ſubaltera re ad meliꝰ deducẽdo alimẽta eis ꝰtraria ſũt cõgrua. Sed in lapſu ad caliditatẽ & frigiditatem ꝰtrariꝟ ſẽp aduenit admĩſtratio. qa efficaciſſime ſeu opatiſſie ſũt q̃litatũ. Et ideo faciliꝰ a ſiťibꝰ alimẽtis regulate in morbidã corpꝰ diſpoſitõez deducũt. Quod eqdẽ ſiccitas & humiditas q̃litates debiliores mĩme opanť. ſũt enĩ paſſiue. Quod & docẽt etates his affcẽ diutiꝰ ĩmorantes. A prima & enĩ generatõe uſq; in iuuẽtutẽ huĩditas ꝓdurat. Ipſa nãq; fere ſupflua. & calor pene tẽpatꝰ. prio pria debĩc ĩ aña & maxie in ſenio qdẽ ꝓmanet ſiccitas. cũ ꝰplexio ſenioꝟ nõ ſit hũida. ſicut id dicẽtes. ſ3o refellũť ꝰplexionũ Eſt itaq; ut ad unũ ſit drẽ ſñia. G. q; corpori lapſo in q̃litatibꝰ actis familiaribus occupatõibꝰ ĩpedito nõ ualẽti regĩne uti ꝓmutatõ ad meliꝰ reductiuo: expedit ut regať ꝰſ3uatiuo. octauo etiã de ĩgenio. l3 enĩ trãſferre ad meliꝰ ſimpliciť ſit utiliꝰ nõ tñ qñ egrotat. cũ tunc expedit preexñtẽ ꝰplexionẽ ſeruare ceu inimico aggreſſꝰ nõ eſt armis ĩprepatis omiſſis eorum prepatõni intendere. immo illis ſe tueri. ne ſuccũbat ĩſidiatori. In corporibꝰ quoq; lapſis ad caliditatẽ & frigiditatẽ negat Ga. regimẽ ꝰſ3uatiuũ quãtũcũq; ſint familiaribꝰ occupatõnibus ĩpediti detẽta. Et breuiť oĩa lapſa preť qd̄ puerile ſolũ. Eſt enĩ fere tẽpatũ. ꝓpterea qa humiditate ſopiť gubernãt Halyabas. Yſaac & Aui. cũ G. alicui regĩne ꝓmutatio & nõ ꝰſeruatio Et ſic appꝫ Ga. fore coactũ quodãmõ paſſiuas etiã ꝰplexioẽs ꝓ ſiťia gubernare. cũ ñ poſſẽt abſq; piculo occupate uti ꝓmutatio. Sic itaq; cuꝫ theorice ſ3o. ꝰcidũt ut exceſſꝰ quis in paſſis. & ciuiliũ actuũ occupatꝰ maxie regendꝰ ſiťibꝰ. qñ aũt ꝰcurrũt oppoſita reducẽdꝰ ꝰtrariis potiſſie

Ampliꝰ eťoꝟ prio. cũ corpꝰ duplici ſuppona tur trãſmutatõi. uni qdẽ alteratiõe ꝰtrariaꝟ q̃litatũ cauſate in eťis ĩuẽtaꝟ. Alteri effluxione induce calore huĩdũ depaſcẽte radicale. His qdez opꝰ fuit reſiſtere prime qd̄ q̃litate ꝰtraria ſub alterado. ſ3e uero replẽdo qd̄ euacuatũ eſt ꝓ ſiťe qd̄ nutritõe ꝓficiť. Eſt enĩ nutrire. ut tactũ corporibꝰ ex aliqua ſubã ſiťi depditã priꝰ reſtaurare. Haly. quoq; hãc excitans dubitatõz. dicit ſermonẽ q in arte uideť ꝰtrariati ſermoni eiꝰ in aliis libris. Scripſit nanq; ĩ libro re. ſa. q; calidiora corpoꝟ regĩne ĩdigẽt frigidari. & ĩ reliquis ſiťiter ꝰplexionũ. & ideo ſermonẽ ſuũ obſcuraiť. nõ diſtinguẽdo inť regimẽ ꝰſeruatiuũ & ꝓmutatiuũ. Reſpõdẽſq; inq̃t. Ego dico q; Ga. nõ fuit obliťꝰ ſermonis ſui. neq; ꝰtrarietatẽ induxit. Nõ enĩ ĩtellexit ꝓ regimẽ ꝰſeruatiuũ hic niſi ꝰplexionẽ habẽti calidã cibi exhibeanť qui eiꝰ ꝰplexionẽ calidã ꝰſeruẽt. ut ſĩpliciť regimiẽ guberneť. qd̄ remanere ꝰplexionẽ ca. facit ĩ eo ſ3m diſpoſitõez ſuã. abſq; additõe & diminutõe Si uero uoluerit ꝓmutare ipſiꝰ ad equalitatez ꝰplexionẽ. tũc addať in frigore illud quo regať donec eis mĩuať caliditas ĩtm̃ ut equalitas ſupueniat. Cuiꝰ qdẽ rei exẽplũ tribuit. poñs corpus aliqd̄ duobꝰ gradibꝰ ab eq̃litate ſepatum ad caliditatẽ tẽdẽs ꝰſeruari regĩne ĩfrigidatiuo ĩ ḡdu prio ꝓmutari uero ad equalitatẽ regimiẽ oppoſito ut ſ3o ĩfrigidãte gradũ. Ex quo qdez appꝫ. q; regimẽ ꝰſeruatiuũ ut frigidũ ĩ prio gradu eſt calidũ relatõe frigidi in ſ3o. regĩnis. ſ. ꝓmutatĩ. Mĩꝰ nãz frigidũ relatõe maioris frigidi calm̃ iudicať. & ſic frigidũ primi ḡdꝰ ſiťe reputabiť calido ſ3i. ꝰpatõe frigidi ĩ ſ3o. Ad hunc etiã locũ ĩtelligendũ nos ĩuitat dicẽs ipſũ fore prauũ. & eum hoĩm ignorare q̃pťes Ga. extimãtes ꝰtrarietatẽ colligere. Cuiꝰ qdẽ dictuz duplicit uideť deteſtandũ. Primo qdẽ eo q; Ga. mentem commẽtatur nõ recte. Ille nãq; ꝓfectꝰ iudicať expoſitor. qui mẽtẽ iuſte ĩterpretať dñtis ſiue ueꝟ dicat aut falſũ. ꝓnoſticoꝟ prio Deprauabiť itaz ipĩꝰ inťpretatõ cũ mẽtẽ nõ explicet Ga. Vult nãq; regimẽ ꝰſeruatiuũ ꝓ ſiťe corpis lapſi regimẽto corporis optie ꝰplexõis ꝰpare. Vt appꝫ cũ dicit. Si uero ſ3m aliqd ab optiazꝰ. Et demũ ſubiũgit. Seruãtes uero eiꝰ craſim tantũ ꝓmutanť ab eucrata natura cãe. quãtuz & corpis totiꝰ craſis ab illa ꝓfecta ꝓmutatur. Et ſubdit. q; calidiorẽ & ſicciorẽ craſĩ nõ calide & ſicce diete fatiũt eucratã ꝓfecte. ſed q̃ tm̃ eucrata craſi. & frigidiores & huĩdiores quãtũ naťa calidior & ſiccior. Nõ enĩ regimẽ ꝰſeruatm̃ ťgimini intẽdit ꝓmutatio ꝰpare. ceu falſo ĩpoĩt ſibi bꝰ ꝰmẽtatio. Falſificať itidẽ cũ regimẽ ꝰſeruatiuũ & ꝓmutatiuũ ꝰfrãgat. & in eodẽ oĩo cõfundat. Cuiꝰ falſitas ťtio mõſtrať farmacoꝟ Si enĩ egritudo uebemẽtioris caliditatis q̃ meĩcine fuerit ꝰplexio. Meĩcie ꝰſiťes illi eã ꝰſeruãt. Et ſ3m diſpoſitõez remanere fatiũt ſuã. Et medicie que ſũt calidiores illa ĩ caliditatẽ addunt eiꝰ. Sed medicie frigidiores uel minꝰ calide ipã ex caliditate diminuũt illiꝰ. nõ tñ eam ſanatõe ſanant ꝰpleta. Ita ergo & in rebꝰ erit nõ naturalibꝰ q; eaꝟ admĩſtratio ĩ primo gradu frigiditatis nõ ꝰſeruabit lapſũ in ſ3o caliditatis gradu immo minuet ex eiꝰ caliditate. l3 equalitatẽ nõ adducat oĩo. Sic itaq; bꝰ ĩťpretatio. neq; ĩtellectũ explicat. Ga. neq; regimẽ etiã bene accipit

cõſꝛuatiuũ regimẽ & ꝑmutatiuũ ꝯſũdẽdo utq;
q̃q̃ utilitatẽ poſſit preſtare in opẽ. Aũ.xo de
nuo collꝛ.ſexto.Cnigꝯ fuit ĩqſitio cũ parẽtũ ſu
oq; ꝯtradictõe noui qd adiũgere de hoc taliť .Di
co. q; iſte ꝯplexiones egrediunť a tẽpamẽto ad
unã extreĩtatẽ ꝓxĩe reddanť ꝑti.ut adducant e
gritudĩes ex genere illigꝯplexionis ad quã ẽ lap
ſus.Qud accidit cũ eis ſuꝑuenerit cã aliq̃ extrĩ
ſeca.que aptitudĩe repta in ipſis eſt ĩuẽta.Et iõ
dico q; eoq; regimẽ per ſile fieri nõ debꝛ ex toto
cũ hꝯ ꝯplexiones nõ ꝑmaneãt unomodo.Immo
ſit mobilis uerſꝯ ꝯplexionẽ hĩtudĩalẽ.Quaꝓp
ter in regim̃to ſuoq; ciboq; oꝛ aliqd ꝯtrariũ ꝯple
xionibꝯ ipſoq; apponere ut timor occaſionum
tollatur extrĩſecaq;.Ex parte nanq; ꝯplexionis
ſolũ nõ eſſet timẽdũ uti ſiťibus in toto.& hec
eſt intẽtio illoq; qui ſẽtẽtiam iſtã ſeruẽt.q̃uis e
am nõ declarẽt ex toto Sꝛ quis dicet hoc utq;
q; tũc regimẽ in unũ ꝯfrãgere. Quidã xo no
ſtroq; dixerũt ſiťe duplex fore.potẽtia.ſ.& actu
Et ꝯtrariũ ſiťiter eſt nanq; qddã calidũ.& alid
frigidum potentia & actu . Et ex hoc dicunt
corꝑa ꝯſeruari per ꝯtraria qdẽ actu .ſiťia tñ in
potẽtia.ut calidiora ꝑ calida in potẽtia . Poſtq̃
aũt in corꝑe calidiori obuiauerĩt naturali fiũt
calida in actu.Velut lactuca portulaca & ſiťia.
que in prĩcipio ſũt frigida.& ideo alterãt ultĩo
quoq; ſiťia & iõ ꝯſeruãt. Quod quidẽ drẽ ſẽ
tentie aduerſať Ga.& aliorq; dicentiũ talia ſꝛm
uirtutẽ ſiue ꝑ ſe aut eẽntialiť. & non oppoſite
bis eligere Adhuc id nõ eſt regimẽ ꝯſeruatm̃
ſed ꝑmutatiuũ magis aut curatiuũ. Propter
ťtiũ qdẽ ſciẽdũ. q; corꝯ aĩalis triplici exiſtit ꝑ
mutatõi & corruptõi ſuppoĩtũ.Vni qdẽ qui ex
ꝯtrarietate q̃litatũ eſtorq; ĩuicẽ agẽtiũ & patiẽtiũ
ꝯſurgit .In omni nãq; mixto unã qualitatẽ opꝛ
aliis dñari.ut drã tactũ.xviii.Alioqn nõ eueĩret
actio neq; paſſio .ꝓpť qd ꝯplexio negata eſt põ
deris oĩfariã.Eſtq; alii ſubiectũ ex actione calo
ris ĩnati ꝯſurgẽti in humido radicali.Ex tali nã
q; actõe huĩdi ꝯſũptiõe facta corꝯ ꝯtinue a ge
neratõe uſq; ad mortẽ ĩfrigidať & deſiccať .Ex
qua etiã ꝯſurgũt etates uariis q̃litatibꝯ affecte.
ita tandẽ ut ꝯtingat ſemetipſũ ꝑ accñs extĩgue
re ac ſuffocare.drã.c.xi.Eſt & ťtiana ĩmutatio
ꝯſurgẽs ex rebꝯ corꝑi occurrẽtibꝯ.vi.neceſſario
extrĩſecꝯ & deintꝯ alterãtibꝯ inť quas aer cũ eꝯ
adiacẽtiis prĩcipalior exiſtit cauſaq; una corꝯ
ꝯtinue reſolutõe deſiccãs .quãtũcũq; fuerit huĩ
ditate ꝯmixtꝯ.drã preĩducta.ſicut & nutrim̃ta
occurrẽtia cũ aliis rebꝯ. que qa corꝑi ſubã & q̃
litate ſũt oppoſita.lꝛ trãſmutenť & patianť ab
eodẽ id uerſa uice paſſionẽ ſubſtinet ab eiſdem
cũ inter hec actio ꝯcidat phĩca ꝯuerſiua.ut & tã
dem corꝯ reddať ĩpurũ & aq̃ticũ oĩo.ceu uinñ
adeo aqua debilitatũ ut ꝑmutatõꝛ eiꝯ facere nõ
ualeat.drã.c.xii.apꝛ cũ cetu medicoq; ſane audi
to.Et ideo in tegni & prĩo de re.ſa .inqt hꝯ tri
plicẽ ĩmutatõꝛ.ſi corꝯ forꝛ ĩpaſſibile ĩpmuta
bile & ſp maneret optima ꝯplexio.nichil ĩdige
ret ꝯſiſtẽte ipſũ arte.At qa ꝑmutať corrũpitur
& ꝯuertiť nõ ſeruãs quã ex prĩcipio habuit ꝯſi
ſtentiã eget ꝓcuratõe. Quare haq; ꝑmutatõ
nũ triũ ꝓcuratio taliť erit.Prime qdẽ ꝑ ꝯtrariũ
ſẽp ut refreneť exceſſꝯ .& prepatio qualitatis
eťi predñantis.qd medicina aut cibo ꝑficiť me
dicinali.qualitate tñ magis primo euidẽs eťoq;
Scde fiet preuiſio ꝑ ſiťe per cibũ.ſ.& potuꝛ
maxĩe qd depditũ fuerat reſtaurãtes . Et qa id
calidũ fuit & huĩdũ.qd appꝛ ex eo q; corꝯ cõti
nue dictũ eſt ĩfrigidari & exſiccari ꝓpť ꝯſũpti
onẽ humidi radicalis a calido ĩnato cõſeruabiť
ꝑ calidũ ꝯſimile atq; humidũ ꝯm̃ſuratũ tñ.ne
putredine ſuꝑueniẽte e calido cauſata & hũido
febres potiſſĩe & alios ĩducat putredĩs morbos
Hoc etiã modo ſiťitudĩs ut plurimũ ťtia ꝓ
hibebiť corꝑis ꝑmutatõ.cũ aer quãtũcũꝛ humi
dꝯ exſiccet ꝯtinue ac ĩfrigidet.& nutrim̃ta ſiťr
cũ aliis ꝓpť ꝯtrarietatẽ quã habent cũ corpore
ſaltẽ in prĩcipio.cũ nutriẽs cũ ſui totalitate nõ
ſimulatũ ꝯuertať in corꝯ.Immo in eo plurime
ſuꝑfluitatũ humide ſeroſe ac fumoſe repiũtur
affõq; ťtia.Que digõne quãtũ ſit poſſibile naťe
depellunť a corpore. Vt igiť ſit in parte drẽ
lꝛ natura ĩdocte ſiťia preeligat.quĩto de re.ſa.
cũ hic ſit naturalis diſtẽpantia.magis tñ admĩ
ſtrandũ eſt eidẽ regimẽ ad melioꝯ reductiuũ.q̃ ꝑ
ſiťia ꝯſeruatiuũ Quod fulciť eo q; q̃litas ſeu
quãtitas eťi predñantis in eo preparate ſũt qua
dã ĩclinatõe lapſũ ĩtenſiorẽ.& egritudĩes addu
cere. Adhuc qa medicꝯ nõ põt ſiťia ꝯtinue ad
mĩſtrare in ťmĩo etiã lato.cũ exceſſꝯ diſcraſiaq;
nõ ſit cognitꝯ diffinite .apparẽs de ĩge.tertio.
Neq; etiã ſiťe qd ei debet applicari.In cuiꝯ qdẽ
applicatõe ĩ excedẽdo maxĩe poſſet error cõtin
gere lapſũ nõ paq; ĩtẽdẽs .Et precipue cũ nullũ
extet corꝯ qd intdũ non fortuitis & opinatis
ſubiciať caſibꝯ.affõq; ſꝛa. Et ideo precipiť trãſ
mutatõem ad nõ ꝯſueta fieri.ut oĩa paulatĩ red
danť ꝯſueta. Sed ꝯtra.plura corpora ſũt ĩ ui
te queſtu occupata.cũ natura humana mťipli
ciť ſit ancilla.dictũq; per Ga. talia potiꝯ ſiťibꝯ
cõſeruari. Dicendũ q; hꝯ preſeruatõ debꝛ eẽ
cũ alteratiõe tã modica ut preſeruеť corꝯ a la
ꝑſu ꝯſiťis q̃litatis.& nõ altereť ampliꝯ reducti
one in optimũ ut ĩtendit Ga. Propť quartũ
qdem ſciẽdũ.q; lꝛ utriuſq; partis ĩducta ſuis ui
is ꝓcedať eclipſata.Grã tñ perfectioris.didaſca
lie ad ipſa breuiť dicať Ad primũ igiť dicẽdũ
q; ſermones G. cũ ſolẽt corꝯ lapſũ per ꝯtraria
regi grãdiorẽ ſeu mediũ tangũt nõ aũt paruuꝛ
Aut de corpore ſũt ocioſo uacãti regimini

An Corpi Lapso debeat p̃ſuatio 2 nõ cõſuato.)

ſanitatis ſolũ de quo dictũ eſt melio fore p cõ
traria gubernare. Ad aliud dicendũ q̃ illud ē
uerꝫ de ſili in genere ut calidũ in ttio gdu ut qr
to calido additũ in primo. Cũ ſub bo lata ſimi
litudie otrarietas ſubſit. & nõ pua. Non aũt ue
rificat de ſili qd eſt ī ſpē & natura. qle qdez eſt
frigidũ aut calidũ in prīa māſione ſzi grado cuz
frigido & calido ineqli māſione. ſicut colligit
ex primo ſza. & pbleu. Ad aliud dicendũ. q̃
lz nos ambientia ſint frigida & infrigidēt. Ca
lefiunt tñ cũ corpi approximant eio caliditate
nõ pmittētia ipſũ ſeruādo in eodē ſua frigidi
tate iflāri. euidēs prio ſza. Tempamētũ etiā ae
ris habet latitudinē īmēſā in magis ac mio di
uerſificatā. donec neq̃ rigere ppt frigo nez ſu
dare ppt eſtũ Aut poteſt otinēs ab aliis ītbo
nõ naturalibo ad caliditatē corpi ſilem pmuta
ri Sic nanq̃ audiendũ eſt cũ dicit corpo p ſile
gubernari. ut oībo rebo nõ naturalibo ſil acce
ptis & pportionatis cũ in corpe tpe digeſtiōis
tertie opant. Si corpo lapſũ fuerit ad caliditatē
primi grado caliditatē tātā īducāt ut oſeruetur
qd erat. reſolutũ enī fuit tm. Non aũt unāq̃
oz rez p ſe oſideratā in prio gdu caliditatis ac
cipi. Sic enī exceſſo īducere caliditatis īmēſo
Seruādũ eſt etiā an trāſito nutrimēti ad mēbra
breuis ſit aut longo. & eio depditio per digōes
in quātũ fuerit poſſibile ceu in medicīs depdi
tio in tegni attendit ī itinere. Ad aliud dicē
dũ. q̃ qa ſic eſt dictũ fuit corpo ppt illio qlita
tis ſimbole dniũ aut qlitatuz oportere regi gu
bernatōe alteratīa otraria. Quod maxie pficit
medicīa precipue ſzm illos qui dicũt Ga. ſenſiſ
ſe oſeruatōez fieri p ſile quo ad nutrietia p cõ
traria uero quo ad res alias nõ naturales. Eius
tñ ſzmo plerũq̃ utis eſt ī oībo ſic etiā eúdē ddu
cũt Halyab. & A. illio fideliores intpretare
Ad aliud dicēdũ. q̃ ſile oſeruatiuũ ītellectũ ē fo
re īequali gradu. nec tñ ppt hoc actio remouet
& paſſio. eo q̃ lz in fine ītroducat ſilitudo in t
mino tñ a quo. & in uia erat otrarietas ſaltē po
tentie & acto. Itidē actio & paſſio ouerſīa na
turalis ſtat cũ qlibz ſilitudie agētis ad patiēs
in corpibo aīaliũ repta. In tm q̃ in corpe ad iu
ſtitiā oīo tpato ſilitudo caloris ad humidũ ra
dicale otrarietatē retiet actionis & paſſionis. tñ
nõ a ſubā quid abicietis. Ad aliud etiā oſilr
dicendũ. Ad primũ uero alterio ptis īductoꝝ
dicēdũ. q̃ diligēs ītellecto oſideras ſzmōes Ga.
alibi & maxie in ſexto re. ſa. diffuſe. & eos qui
ſũt integni ſuccite per modũ capſoꝝ & oclusio
nũ aggregati appentē euertere poterit otrarie
tatē. Cũ enī in tegni uoluit de cauſis applicatu
ris corpi lapſo detmīare primito eio ſic ait ex
plicās ītentionē. Si uero ſzm aliqd ab optima
opoſitōe deficit corpo nõ multũ uero. Ex iſta
ſiquidē locutōe ſzm aliqd moīco lapſo īnuitur.
Natura. n. bo dcīoīs aliqd. dimīutōez eio cui ad
iungit denotat re. a. ttio. Quod qdē explicat q̃
clare in eo qd ſubdit nõ mltũ. Ita q̃ hoc corpo
ſanũ erit ut multũ optīe ualde opoſitiōi appro
pīquās. paꝝq̃ recedēs ad lato caliditatis ſeu fri
giditatis. zcꝫ. Cõſiderās itaq̃ Ga. bo corpis
tam grādē affinitatē cũ optīa opoſitōe. id ptu
lit per ſibi ſilia ut calida uel frigida. & reliqua
gubernari ceu & eucratiſſīa illa. Et ob hoc
nõ horruit in tegni. ſicut ī de re. ſa. corpo lapſũ
etiā ī qualitatibo paſſiuis per ſilia ducere. pre
cipue quidē ītellectũ referēs ſuũ ad corpo faili
aribo negotiis īpeditũ. Corpora quoq̃ uehemē
tiorē lapſũ habētia/ut egra ſīplicit dicta. ut eti
am media neutra appellata/regēda ſũt regimīe
potio pmutatio ut per otraria Et maxie ī qlita
tibo actiuis. ac in corporibo ocioſis ſtudio uacā
tibo ſanitatis oſeruatio. Et ideo ſtatī talibo re
gimē pmutatiuũ ſubdēs īqt. Si uero pmutare
uult. & ad melio trāſferre. zcꝫ. Quod ſi quis
pteruiēs uelit ſermonē. Ga. utez exiſtere corpo
rum oīum lapſoꝝ Dicendũ aut ipſũ hoc dixi
ſſe breuitate quadā coī multoꝝ collectiua expli
cata tñ per āplio in ſexto re. ſa. Quod appz ex ī
uitatōe qua nos ī tegni ortat ad illũ. Aut hoc
ptulit attēdēs q̃ pauca corpoꝝ ſũt libera. ocio
ſa uacātia ſanitati. plurima uero gerētia ciuiles
acto & ſeruilia. q̃ utiq̃ ceu oſtenſũ nõ ſine picu
lo regīne ualēt uti pmutatio ppt rōnē otrarie
tatis exceſſiue latitantis ſub ſili. precipue cũ ñ
poſſimo ad id qd certũ eſt ſilitudīs puenire. ſi
cut neq̃ otrarietatis in corporibo egris. Et ideo
Ga. tutio in his oſulit corpibo regīne uti cõſer
uatiuo. Nichilomīo tñ ſciēdũ cũ hora patit
melio regimē obſeruare pmutatiuũ eſt. pporti
onat enī utcũz bo diſpoſitō egritudīali. Qua p
pter uidemo gallicos. & alios nõ mino regimen
tandē pmutatiuũ ampliо approbare corporibo
tñ ut tactũ prepatis ſuſcipe. uñ affōꝝ ttia ſīpli
cit qd dicendũ que otrarie ad otraria bene aũt
ſilit ad ſiles. Ad aliud dicendũ uerꝫ fore ſim
plicit de naturalitate certa qualis ē corporis tē
pati. Naturalitas enī corpis lapſi non ē ſīplex
certa. ſed diſcraſie magis admixta. Et iō ut mō
ſtratũ plo per otraria q̃ per ſīlia tandem guber
nanda. Et ſilit dicēdũ ad aliud cũ nõ ſit appe
tito ſīplicit naturalis. ſed medio exñs magis du
orũ extremoꝝ ſicut corpoꝝ obtinet mediuz ut
pretactũ. Ad aliud dicēdũ. q̃ illa oſeruatio ē
per ſile ſzm quid. & modicũ rōne uz alicuio nata
litatis adhuc exñtis ſiplicit aũt per otrariũ. ut
uidebit. c. lxxiiii. Cõſurgit itaq̃ in regimine
pmutatiuo difficultas & timor ex parte altera
tionis nature mox occurrētis. In oſeruatio ꝓo
ratōne paulatine diutio admiſtrationis ſimilis

repatione qualitatis lapsure & ignorātia dire
cte applicatōis per sile intēdat lapsꝰ.zcꝰ.

N naturales distēpātie appetāt sitia &
egritudīales ꝯtraria. Occasiōe pntis
quesiti ac etiā dubitati excitatur qm
uidet ꝙ distēpantia naturalis appetat ꝯtraria.
Nā pbleu.decia .Que quidē aialiū sūt nata sic
ca hūidū magis ꝯcupiscūt .hec enī īdigētia ma
gis sūt.que aūt sūt huida siccū appetūt.eo enīz
īdigētia ꝯstituta sūt Rursꝰ in tegni ledunt o
culi a sitibꝰ sue crasis facile .iuuant a ꝯtrariis
moderato usu qd coē ī omni cognitōe ꝯplexōis
omnis ptis.oz etiā memīsse ac ibidē pulmo fri
gidꝰ īspiratōe frigida ledit sszibilit.& iuuat ca
lida tanq amica.calidꝰ uero eꝯuerso.& tn borū
distēpantie naturales existūt. Itidē nullū na
turale suiipsiꝰ appetit corruptōez sed potiꝰ cō
seruatōez.cū appetat ptcipare diu eē qd bꝰ ut
uidebit sed si ea desideret ipsiꝰ corruptiuū ap
petet cū dictū sit sile īcitatiuū fore ī forma.ue
lut ignē igne ꝯiūgi. Adhuc qd appetit tanq
īpfectū extat cū ppter indigētiā id ꝯtīgat illd
aūt qd appetit ceu pfectiuū ut appetibile ppri
um enī finē dirigit appetitū.que aūt talia sunt
ōria.Itaq natalis distēpantia ꝯtrariū appetz &
nō sile. Quod aūt īnaturalis sile appetat ui
det pbleu.enī.xxvii.Inaīati aūt hoc est insani
& qui & pypleumoīa appētūt uinū qd sm na
turā calidū.bꝰ aūt distēpatie īnaturales extant
ut uidebit. Eti nichil appetit ut tactū corru
ptionē suimetipsiꝰ.sed qd appetit ꝯtrariuz de
siderat qd bꝰ qa īterit & corruptō accīt a ꝯtra
rio de distēpantia inequali. Adhuc si distem
pantia egritudīalis appeteret ꝯtrariū tūc sp se
īpsū curaret absq alio metiente forīseco. qd e
quidē absurdū . Palin morsꝰ a cane rabido
postq rabies siccior īpressert abborret ac īret
ab aqua & uliter ab humido quoq drā.c.lxxix.

Eti redūdās frigidioribꝰ uent hūidioribus
appetit qnq lutū cretā copbos frīdos exntes &
q bꝰ.ītio tredecīa. Rursꝰ appetit aquā frigi
dam cū ea multū abūdet.est enī ei ydropisz ma
terialis cuiꝰ cā ē materia exuberās frā drā.c.iii.
Distempātia itaq natalis appetet sitia & nō cō
traria. Quoꝝ oppositū duoꝝ cū aliis scribit in
tegni Amplꝰ unūqdq appetit illud quo po
test ꝯseruari quodlibet & pmanere ī eē .sed id e
rit cū naturalis distēpantia sile desiderauerit
egritudīalis q oppositū.Ostensū nāq ꝯseruatio
nē pfici sitī.reductōez aūt & curatōz ut ostēdet
ꝯtrario.c.liii.Itaq distēpantia naturat appetet
ꝙ sibi sile īnatalis ꝯo ꝯtrariū. Propt primū
quidē sciendū.ꝙ distēpantia quedā extat ꝯplex
io.& ipsa triplicit.Vna siplicit eucrata.ut que
corpis tm sani pfecte.aut saltē uiui.drā.xyiii.

Reliqua siplicit īfirmās pamplꝰ tm & mīꝰ
ceu corporis īfrigidātis.alia uero media.& hec
triplex.nā quedā magis appropīquat priori sic
que corporis multū sani.seu pax lapsi.alia duo
ut enī que īfirmi ueluti corporis siplicit egri.
Nōnulla uero mediū optinz id ē ceu ea q corpo
ris siplicit egri.ut uisū priꝰ ex tegni .Qd etiā
prima cū media homī sub ābitu ꝯtinet saītatis
sm tn pāpliꝰ & minꝰ. Naturale duplicit dici
tur in pnti.Vne quidē a natura ꝯiter sūpta .ut
eo qd fit ab aliquo prīcipio ītrīseco in qd cūq
ordinet ad drām artis .cuiꝰ qdē prīcipiū ab ex
& ita nō solū sanitas est naturat .uex etiā egri
tudo.un phīcoꝝ quīto.Nez generatō sm natu
rā.corruptō aūt extra naturā.senescere nāz sm
naturā eē .neq generatōez uidere alia quā scdm
naturā.aliā uero extra naturā alit siqdē ppriꝰ
sm q pretactū prīcipiū simplr bꝰ īpfectōez &
ꝯseruatōez ordini nature.uel eius oppositū.Et
si primū ē naturale.sm uero īnaturale.seu pre
ter naturā.ut lesitiuū.Est aūt appetitꝰ īclinatō
quedā in aliud.& hic duplex.Aut enī fit cū aliq
apprehēsione noscitīa.uel sine ipā.sed dirigit
rectꝰ ab aliquo dirigēte ceu sagitta in signum
a sagittante.ut dicat ab ītellectiua.un īdicatuz
xii.methaphīce.opꝰ nature opꝰ ītellectīe fore
hicq appetitꝰ est naturalis.qui nō uidet aliud
q inclīatio quedā.& īclīatio sm naturā ppriaz
in suū finē .quo etiā modo materia dicit appe
tere formā.phīcoꝝ primo .ut turpe bonū femi
na marem.qd qdē naturalit uidet fore ad quaz
īclinari ac ordinari ī formā q est finis materie.
ut apz de ge.aīaliū sꝛo.uelut & potētia in actuz
ac īperfectū in ipsū qd ipsū pficit cū materia
de natura sua sit ī potētia ad formā.quā habet
in quā querat ꝯtraria simul existere sicut hic ex
citās A.suffitiētie īqt primo.se uere id minime
ītelligere cū aliquo magistri īmorsu Et bꝰ q
dem appetitꝰ cunctis inē īaīatis entibꝰ etiā ut
tactum yle.& animatis magis inq̃tum aīa par
ticipāt uegetatiua seu natali ut plantis.ac etiā
aīalibꝰ īdrnter.sm q nutriunt augēt.Coīcant
enī in his utreq aīaliū initio.Hic aūt appetitꝰ
in bꝰ est attractio simplex alimēti sine mente.
uelut magnes ferrū attrahit ut appz collz sꝛo.
perfectꝰ caliditate ac siccicate tanq organis
Qui aūt cū cognitōe appetitꝰ aliqua est aīalis.
duplex existēs.Vnde qdē coīs & cū motu.alius
pticularis magis.& fere absq motu prīꝰ siqdē
dup'ex.unꝰ sszitiuꝰ in sszibilia pficiscēs acqui
renda.& alter ītellectualis.ut uocatꝰ seu ītellec
tiua practica.ītio de aīa.unde pbleu.ītia .Desi
deriū & a cibis & ab ītellectu fit his siquidē ap
petibilibꝰ dirigūt motu aīalia in pprios fines
tā bruta q rōnabilia. Reliquꝰ uero est stoma
ci appetitꝰ cōpositꝰ exns ꝯtute appetitīa natu
rali atq aīali sszitiua ceu tactū drā.liii.Sētit.n.

Appetit
Nālis
Aīalis

An Nāles distēpantie Appetāt similia
egritudinales ꝯtraria. et nō.

inanitionē ſuā lobānicꝯ fretꝯ frigiditate & ſic
citate ut inſtrumētis.& de hꝯ qd ptis appetitu
ꝓprio ſermo uerificat̃ heſitatꝯ Haly.utiz̃at in
quiēs .Quod aūt diximꝯ in uētre ītelligite id
in ceteris mēbris.ſ.q̃ diſpoſitio illorum eſt hec
diſpoſitio eadē.Verūtn̄ id nō eſt ſſzatū .ꝓpt̃ qd
in eis eſt appetitꝯ naturalis tm̄ .& appetitꝯ uē
tris ꝯpoſitꝯ ex naturali uirtute & ſſzibili.& nō
naturalis ſolū.qd aūt ſiſe uiſū priꝯ.qdq̃ ꝯtrari
um drā uidebit̃.c.xiii. Propt̃ ſzm quidē ſciē
dū.q̃ ad dictū Empe.ſequt̃ q̃ naturales diſtēpā
tie appetāt potiꝯ ꝯtraria.& īnaturales ſiſia nō
minꝯ.cū poſuerit aquatilia frigidū & humidū
habitare locū.qa calida ſint & ſicca.Saluant̃.n.
fugientes exceſſū maioris calidi.& eꝯtra.de in
ſpiratōe & reſpiratōe .Cuiꝯ ſiqdē defectꝯ cū eo
qd ibidē impugnat̃ apparebit ex dicēdis .Aliq
etiā ꝯcitati ex īductis .& maxime Aꝟ. perplexi
fuere hoc nō paꝟ queſito.ſub cuiꝯ fugere neſci
entes.de qbꝯ etiā apparebit ꝯnter. Propt̃ ter
tiū uero primitꝯ ſciendū.q̃ naturales diſtēpan
tie deſiderāt ꝯſimilia maxīe que ꝯtēpantie.egritu
dinales uero ꝯtraria . Deinde uidēdū qd īcitet
q̃ ſimile uel diſſimile temperantia utraq̃ appe
tat̃. Propt̃ primū hꝯ ſcīendū.q̃ iſtiꝯ in tegni
ſcribit̃ ueritas ita.Egritudīales uentris diſtem
pantie.drn̄t a naturalibꝯ eo q̃ ꝯtraria ꝯcupiſcūt
& nō ſiſia quēadmodū naturales ſiſia ſu.& non
ꝯtraria.Vnde theorice prīo .Intelligite int̃ ma
lam ꝯplexionē ſtomaci naturalē.& malaz extra
naturā drn̄tiā.qa male ꝯplexiōis naturalis dn̄t
ea que ſiſia ſola expetit ſtomaco . At uero male
que extra naturā eſt poſſeſſor ꝯplexionis q̄ dr̄ſa
ſūt & ꝯtraria appetit.q̄re collz q̄rto humidꝯ ſto
macꝯ deſiderat humida ſicut ſiccꝯ ſicca .& hoc
eſt qn̄ humiditas & ſiccitas eſt ꝑ naturā .ſed ſi
accidētalit̃ inē hoc fit per ꝯtrariū.qm̄ habēs ſto
macū ſiccū.appetit humida .& hūidū ſicca .
Quod aūt ita ſit rōne ꝑſuadet̃ .qm̄ oīs appeti
tꝯ ꝓpter īdigētiā ē.eſt enī nō habēti .ſed diſtē
pantia naturalis eget eiꝯ qd diſſolutū reſtaurōe
nō minꝯ tpe ante.Id aūt ut uiſū poſſit per ſiſe.
Innaturalis aūt indiget abiectōe prīarie que cō
trario ꝑficit̃.cū unū ſit alteriꝯ exceſſꝯ corrupti
uū.& in quoddā ꝯmēſuratū deductiuū.ut apz in
tegni. Amplio.oīs appetitꝯ ordinat̃ ī ꝑmanē
tia.ceu ea que ſūt ante finē ī eodē.oīa enī appe
tūt & hāc ꝑmanētiā.cū agāt cūcta quecūq̃ agūt
ſzm naturā.q̄tenꝯ ipſo ſēp & diuino ac īmorta
li ꝑticipēt.ſzm q̃ ꝑoſſūt.ſzo de aīa.hꝯ aūt ē ap
petitꝯ naturalis diſtēpantie.cū qd ſiſe cōcupi
ſcat.eo qd per ipſū reſtaurat qd defluxit .& de
ꝑditū eſt ex corꝑe.cū nutritio augmētatō & ge
neratio.que ordinant̃ mō quolibz adeē ꝑficiāt̃
ſiſibꝯ .per oppoſitū uero appetitꝯ diſtēpantie
īnaturalis fit ad ꝯtraria.per id enī deſiderātur
ut preexīs deſtruat̃ in corꝑe diſpoſitō .qd ꝑfi
cit̃ ꝯtrario.Vnde de diſtēpantia īequali.Augm̄
tant̃ enī & nutriunt̃ ſiſibꝯ.iterimūt̃ aūt & cor
rumpunt̃ a ꝯtrariis. Rurſꝯ ſicut ſe habet ī to
to.ita & in ꝑte.cū eadē ſit potētia utriuſq̃.prīo
de ce.& mū.Vnū enī in aliud ordinat̃.ſz.n.ſzm
totū in diſpoſitōe naturali appetūt ſiſia.quod
locꝯ declarat.ſaluat̃ enī in ꝓpriis locis natura.
maxīe de īſpirōne & reſpirōne Aꝟ. Locꝯ nanq̃
uirtutē obtinet ſaluatiuā.phīcoꝟ q̄rto .ut pede
ſtria in terra.natatilia ī aqua .uolatilia uero in
aere . His enī naturalit̃ uigēt . cū aūt ꝑcipiunt
exceſſū in eoꝟ loco effugiūt.ut ſubt̃ranea petūt
aerē tpe corruptōis fugientia .& aquatilia non
hora gelidiori ꝯtinēs uerſꝯ littora .Quare eſta
te piſces ꝯfluūt in loca frigida petroſa . hyeme
aūt in calida lymoſa.Volatilia ꝯtiñs diſtempa
tū ꝑmutāt in oppoſitū.ut octauo hyſtoriaꝟ az
uñ de īſpirōne & reſpirōne .Hitꝯ excedētes cali
ditate ſaluant̃ poſiti in frigido magis.que autē
frigiditate in calido.Reducit aūt ad mēſuratū
locꝯ habitꝯ exceſſū.Eodē ſiquidē mō accidz in
ꝑte.ut q̃ mēbra naturalia maxīe.aut ſub natu
ralitate adhuc exn̄tia ꝯcupiſcēt.que eis ſimilia
tanq̄ ꝯuenientia.que aūt oppoſita ꝯtrario.ipſo
rum nāq̃ rōnes extāt diuerſe.in tempantia pro
prie.& ītēpātia naturalis deſiderabit ꝯſimilia.
īnaturalis uero oppoſita.ut indicat̃ etiam drā
c.xiiii.ita diſtēpantie naturales appetūt ſiſia.e
gritudīales uero ꝯtraria. Noſce ſiqdē. q̃ tē
pantia . & naturalis etiā diſtēpantia prīcipalit̃
appetit qd ut alimētū.ꝯnter uero quale ut cali
dū uel frigidū.īnaturalis uero eꝯtra.Vñ Alexā.
in ꝓbleumatibꝯ .ꝓpt̃ qūid febricitātes ſitiūt
magis.nō famēt aūt.reſumētes uero ecōtra.
Propt̃ hꝯ ſzm ſciēdū q̃ īcitās eucraſiā.ac etiam
diſtēpātiā naturalē in ſiſia coappetere.īaītō ex
tat precedēs īmediate nō ꝑcepta.ad quā etiam
cū timore uacui naturale ꝑtis ꝯcitat̃ deſideriū .
deinde uenaꝟ ipſiꝯ exſuccatio uētre & ſtomaco
demū naturale illiꝯ deſiderīū.ac tādē aīatū.Sūt
enī qnq̃ motꝯ appetitiui.ut declaratū drā.liii.
Sed īnaturalis nō īcitat̃. ad ꝯcupiſcēdū ꝯtraria
niſi occaſio mādū.quia ut īfeſtās ab eꝯ ſecedere
cogit tēpam̄to.ita ut īcitata moueat̃ ad petēdū
inſtīctu quodā.ſeu clemētia dīna illi reſiſtitiuū
quod erit ꝯtrariū.eo qdē modo quo materia ex
iſtēs ī potētia.ut tactū naturalit̃ ad formā īclīa
tur.cū ex priuatōe īcitāte.cū eſt ſub una deſide
rat alteri ſubeē. ipſū enī multociēs qs ymagīa
bit̃ ad malefitiū.phīcoꝟ primo.Et qa celū non
habet materiā.uel nō priuationi ꝯiūctā nō trāſ
mutat̃ ea forme alteri ſubſiſtere .q̄re īcorrupti
bile & īgenerabile . Propt̃ q̄rtū uero Ad pri
mū dicēdū.q̃ Aꝟ.loqt̃ in corꝑe ſīplicit̃ egro ſu
fficient̃ diſtēpato.q̃ magis preſeruādū ꝯtrariis

q̃ 9seruandũ sĩlib9.& maxĩe ultra ꝓuĩtiã ut de
claratũ ante. Quod app3 ex sermone ipsi9 dili
gent̃ ĩtellecto.nã prĩo dixit hoĩem hr̃ē egōnem
humidã.qa comedit nō raro huĩda .& equi & a
sini siccã.qa plurimũ utunt̃ sicco cibo.& ita cō
cupiscũt & nutriunt̃ sĩlib9 .nã huĩdior ille .illi
aũt sicciores. tũc qa 9ñter inducit qd̃ argutũ in
dicãs.q cũ hic lapsus etiã ĩnaturalis existẽs fu
erit mult9 appetit9 9trariũ.ut etiã pri9 ostẽsũ
questa loci aĩaliũ. Et ꝑ hoc sĩliter app3 ad illd̃
qd̃ inductũ est Ga. Ad aliud qdẽ dicẽdũ uisũ
distĩctũ nanq pri9 duplex sĩle fore. Ad aliud
dicendũ.q l3 id qd̃ appetit .& qd̃ appetit̃ sint
cẽtraria.sub coĩb9 qbusdã ĩtẽtionib9 logicis .
sũt tñ sĩlia ꝓticularit̃ rōne rei appetite. s3m q
tale appetit̃ futur sub eẽ quale preexñs dissolu
tũ.neq etiã o3 q sit sĩle quocũqmō.cũ cib9 sit
etiã 9trari9 l3 sẽp efficiat̃ unũ cũ ꝓte .l3 grãde3
pri9 sĩlitudinẽ habuerit Ad primũ etiã ꝓtis
alteri9 dicendũ aliquos dixisse hoc .& ulĩter fe
bricitantes uinũ appetere.ut tãdẽ spũs 9fortet̃
tanq̃ per sĩle Sed id forte nō u3.qa multociens
nō sũt debiles ymmo fortes.& maxĩe ĩaĩati &
ꝓpleumoĩatici.sicut sentit Ar .Propt̃ qd for
tes aĩci sũt uini ut frequẽter. cui9 causã assigãt
ex caliditate pulmonis.& ĩbatiẽe puta spũum.
unde uinũ cũ fuerit actualit̃ frĩtati .qa subtili
tate ipsi9 penetratiuũ.& aĩcabilitate a natura
attractiuũ. Aqua enĩ trãsire morat̃ re. acutorũ
ĩtio.nec adeo dilatata haud eor ipã sitĩ ãplius
sedat & qetat.sũt 9suetudĩe quadã irati ita for
tes.& ꝓni exñtes . & pataui bĩbli ĩ febrib9 oĩo
nequeant abstinere. Ad aliud dicendũ.q per
se nichil appetit sui corruptōe3.ꝑ accidẽs ĩ9ue
niẽs nullũ ut calor naturalis accñte ad sui opat̃
u3 corruptōe3.prĩo ĩtia.Sĩliter dictũ q non na
turalis distẽpãtia occasionalit̃ & ut ꝑ accñs ĩci
tat in appetitũ 9trario r. Ad aliud dixerunt
id uer esse.cũ fuerit malitia 9plexiōis sine buō
ris uitio.t ō aũt cũ humore .Sed ulĩter dicendũ
dulti9 .q l3 appetat 9traria in coĩ. nescit tñ de
scẽdere ꝓticulari9 eligẽdo.ymmo ĩdig3 arte di
rectiua.ceu corp9 optĩe 9plexōis.& si 9cupiscat
quãtũ digerere pōt.ac ĩ aliis cũ sĩlit̃.nichilomi
n9 tñ artis ĩgeniũ docet̃ ĩ tegni.& re.sa.applica
ri cã pretacta. Ad aliud qdẽ dicẽdũ uisũ.clxx
nona. Ad aliud dicẽdũ. q distẽpantia in hoc
deducens. est in permutatione ultiata ꝓprii ac
tus pemptĩa.affor l3a.qd̃ ostẽdit̃.qa 9cupiscit
ea q̃ sũt extra coĩter naturalẽ hoĩs appetitum .
Quidã uero dicũt q natura hec appetit .qa sen
tit in eis abstractōe3 ĩcurato3 ordinata.uolẽtes
id ex ĩtio tredecĩa suscipe. Ad aliud dicendũ
solutōe3 iam apparere ex drã.c.ii.illic enĩ oñsũ
quomō supfluitas oĩs .ita q etiã quãtitatĩa di
cat̃ frigida & qualit̃ calida .Quidã uero dicunt
ꝓpt̃ ĩnuĩtōe3 corpis 9tĩgere.S3 circa utiq cau
soĩzãtes.& cali plĩmi dñt q etiã accĩt sẽtire.

DIFFERENTIA. CXVII.

Vd̃ 9plo ca.& hu.& tpata & ca.& sic.
facili9 ferãt ieiuniũ uid̃t̃.Quia ieiuniũ
9sũptiuũ est & debilitatm̃.Corpora.n.
fames exsiccat.affor septĩa.Ex ipã nãq humo
res corpis dissoluũt̃.Dissolutio uero ẽ cũ fumi
facti egrediunt̃ ꝑ poros ibidẽ .Sed.3. tacte 9ple
xiōes 9sũptōi resistũt magis & debilitati Qu ĩ
ostẽdit longeuitas illar.xxi.drã.Relique ro bis
ad uitã se habẽt opposite . Ampli9 spãlit̃ q
calida & humida qm̃ ea substinet coitũ eũatm̃
& desiccatiuũ absq lesione mĩori in tegni & e
uacuatōe3.primo q̃rta. Rurs9 q tẽpata.quia
hoc omniũ mediũ existit extremor. Talis uero
a nocumẽtis pãpli9 remouet̃.uñ de optĩa 9posi
tione.Ea mediũ ponit̃ obtinere oĩm car egritu
dinaliũ. Adhuc ea metit̃ sibi cũ mō cuncta ĩ
tegni. Rurs9 uidet̃ q ca.& sicca qa tũ ꝓpter
siccũ tũ etiã ꝓpt̃ calidũ materia ĩgrossata est &
reddita 9pacta ita q calido neqt dissolui.und̃ iu
uenes & senes ꝓpt̃ hoc ferũt ieiuniũ pueris fa
cili9. Sed 9firmat̃.qa herminii.greci & sara
ceni calidi.regionesq ĩhabitantes calidas. ieiu
nãt precipue. Quod aũt frigida & sicca faci
li9 ostẽdit̃.qa he q̃litates 9sũptōi extãt pl9 ob
uie.cũ calido eueniat & huĩdo .leiuniũ aũt eliqt
& 9sumit. Palin sĩle de etate ac 9plexiōe .cũ
unũ sit effect9 alteri9.Cã enĩ & effect9 ꝓportio
nabiles.Sed etas frigida & sicca ceteris ieiuniũ
tollerat.affor prima .Quare difficile mutabĩt
ut refrigerata est senect9 in ꝓbĩ.que transtuli.
Cassii medici sophiste. Quod ostẽdũt here ĩ
te melãcolici entes ieiunãtes maxĩe & absq lesi
one. De sĩplicib9 aũt 9plexōnib9 ex his sĩlit̃
arguendũ est ex semisse. Itaq drñtes 9plexio
nes ieiuniũ drñter possunt leui9 substinere.
Quor oĩum oppositũ uidet̃ octauo de ĩge .sen
tiri scribenti 9plexionẽ frigidã & hũidã facili9
tollerare ieiuniũ cum nō inde ledat̃.sed iuuetur
magis.Vnde re.a.s30 scribit̃ min9 nocumẽtum
ceteris ĩcurrere ob prãdii dimissionẽ illos q̃bus
dñat̃ flegma. Itidẽ modicũ est ipĩ9 calidũ mĩ
me 9sumptiuũ & humidũ resistẽs caliduz hebe
tans.Quãdo enĩ agẽs debilit̃ resoluit & patiẽs
fortit̃ resistit diu pugna pōt absq lesione ꝑma
nere Cōplexiones itaq declinãtes ad lat9 fri
giditatis & humiditatis simplicit̃ aut cōposite
ieiunium preceteris poterũt facili9 9portare
Propt̃ primũ qdẽ sciẽduz.q qd sit 9plexio.que
& quot sint.drã uisuz.xvii. Est autã ieiuniuz
s3m leges in deuz directiua uict9 parsimoĩa .Sĩ
plicit̃ autẽ est dietematuz subtractio. Hec au
tẽ duplex attendit̃.una qdẽ rōne quãtitatis pu
ta si spatio .xxiiii. horar duas libras alimenti

An optio a.2 hu.2 tpata.et a.2 sicca.facilior ferat Jeiunii

cõsuetꝰ erat quis assumere suscipiat nũc unam tm̃. Aut rõne qdẽ exhibitõis uicis/ quãtitate ñ miõrata. ut si ter uel bis solebat comedere. mõ comedat semel. Et ita sumit uulgꝰ ieiuniũ & religosꝰ maxĩe. Sic enĩ semel se replẽtes ut locuꝫ nõ sit in eis uacuũ assignare. ꝓpt qd̃ alter mõꝰ hic magis sñie ꝰsonat medicoꝝ. Facile autẽꝫ ieiuniũ tollerare est cũ qs nõ ꝰcupiscit alimẽtũ nꝫ ipiꝰ nocet abstiñtia. Difficile aũt ferre iux̃ G. ẽ ecõtra Ampliꝰ ĩ uerificatõe q̃siti audiẽdꝰ est canõ ꝰpatiuꝰ drẽ. xxvii. Et ideo eiusdẽ oꝫ etatis existere. qm̃ ĩfantes etiã si fuerĩt humid̃ ꝰplexionis & frigide difficiliꝰ senibꝰ aut iuuenibꝰ calidis etiã & siccis ieiuniũ ferũt. Sĩt & similiũ hu. & mẽbroꝝ uirtutũ. sexꝰ. forme. cõsuetudis. Vtanĩ etiã sĩli dieta. ut nõ unꝰ utaĩ liq̃dis subtilibꝰ cito euaporatĩs. alter aũt oppoĩtis. Interueniat etiã idẽptitas regionis tp̃is ꝰstitutõis & hore. Nam ĩ calidis difficiliꝰ ferĩ ieiuniũ. uñ Damasceꝰ. Ieiunare in estate corpora d̃ siccat. in frigidis uero faciliꝰ. Et sĩliter ĩ exercitio corporali seu aĩali & aliis nõ etiã exacuanĩ ꝓpter ieiuniũ aliquo sĩthoãte difformi Propter sꝫm uero sciẽdũ q̃ quidã dixerũt ꝰplexioneꝫ calidã & hu. faciliꝰ ferre omibꝰ incibationem. Quod uideĩ astruere p̃ sꝫm ꝰplexionũ ita. Quibuscũq̃ late sũt uene & multitudo sãguĩs bis ĩ est & sine nocumẽto ieiunare. Tales qdẽ sũt sanguinei. Venas enĩ habẽt magnas in tegni. & sãguinẽ multũ. cũ hec sit ꝓpria sãguĩs natura. Palin argumẽtanĩ. qa hec ꝰplexio pliꝰ in se ceteris ꝰtinet de prĩcipiis uite resoloi ex ieiunio cõtigẽti obuiis. uñ ꝰplexio humana q̃ pre aliis calida ponĩ & hu. longioris uite iudicaĩ preĩ elephãtem de causis lõgitudis & breuitatis uite.

Rursꝰ cũ ipsa ꝓportioneĩ aeri habẽti humiditatẽ a prednio ut ostensũ drã. xiiii. hec eiꝰ calidũ supexcedet hebetando ipsũ & iuiscãdo. Similiĩ appetitꝰ p̃ficiĩ per frigidũ & siccũ qd̃ humor indicat melãcolicꝰ desiderii ĩcitatiuꝰ. Cuꝫ itaq̃ hꝰ ꝰplexio ca. sit & hu. appetitꝰ erit ꝓstrati & abstinẽtie lõgeue. Volũt igiĩ ex his & similibꝰ ostendere ꝰplexõeꝫ ca. & hu. uehem̃tõris fore ĩcibatõis tollerãtie. Quibꝰ dicẽdũ. q̃ lꝫ hec ꝰplexio inĩ plures alias & maxĩe calidas faciliꝰ ferat ieiunia tñ frigida & hu. & fortassis huĩda solũ & frigida quodãmõ tm̃ faciliꝰ tollerant. ut ĩtio mõstrabiĩ dicẽdoꝝ. Ad sermonẽ uero Ca. p̃ eos ĩductũ dicẽdũ ipsũ ꝰpare ĩtẽdere sanguĩeos melãcolicis magis ñ aũt flegticis. Cõcedẽdũ enĩ est q̃ melãcolici p̃ se ac faciliꝰ ferũt ieiuniũ sãguineis. Dixit nãq̃ãte premissa. Quiquidẽ strictas habẽt uenas. paꝝ sanguĩei sũt. & lõga ieiunia nõ ferũt. hi aũt erũt melãcolici. Flegmatici nãq̃ & si graciles habeãt uenas ĩ tegni non ĩtm̃ ut melãcolici cũ ĩ bis simul due sint causeꝫ uenaꝝ ãgustie frigiditas. s. & siccitas. his uero sola huĩditas. Similiĩ nõ sic modicũ hꝫ sanguĩs. Et melãcolici abũdant etiã fleg̃te sanguini ualde ꝓpinquo cũ frigiditatis sit pauce corporis respectu. & in sãguinẽ natũ p̃ ulteriorẽ decoctõeꝫ pmutari. Adhuc sanguinei & si forte paꝝ noceanĩ ieiunio aliqui & sic facilius ferũt. nõ tñ leuiꝰ feĩt quia nõ appetãt cũ calm̃ ipsoꝝ magis sit q̃ frigidoꝝ ꝰsũptm̃ Sĩt q̃ motꝰ qnq̃ apprehẽdẽdi drã. liii. eis ordinati & uigentes plurimũ. Ad aliud dicẽdũ. q̃ lꝫ hũiditatũ naturaliũ mẽbris etiã sĩplicibꝰ inditaꝝ sãguĩei faciliꝰ ieiunẽt fleg̃ticis. tñ rõne huĩditatis cuiꝰ dã future p̃ tp̃s extranee ĩ uasis locate fleg̃tici ceteris leuiꝰ ĩcibatões portãt. Ad aliud dicẽdũ. q̃ lꝫ ꝰplexio sãguinea ꝓportioneĩ aeri. & fleg̃tica aque. ꝰsũptõi plus resistẽti. appns affõoꝝ prĩa. huĩduꝫ tamẽ eiꝰ nõ sĩplicĩ sẽp excellit calidũ. sed q̃nq̃ ut in pueritia. Inĩdũ uero excedit ut ĩ iuuentute & senectute. sꝫ alioꝝ etatũ ꝰpatõe. uñ sĩlitudo obtinet latitudinẽ. Neq̃ etiã ĩappetitꝰ d̃ facili reddit ĩcibatõeꝫ ferre. cũ illic nõ sit sꝫm ut nõ noceri. ceu ĩ bolismo aꝫ ꝰtigere. ĩ quo paruꝰ aut nullꝰ appetitꝰ. cũ uehemẽti tñ lesione Propter ĩtiũ qdẽ sciendũ. q̃ ꝰplexio frigida & huĩ. pre ceteris faciliꝰ substĩet ĩcibatõeꝫ. Quod testimoĩo octaui de ĩge. & rõibꝰ cũ signis nõ paucis ostendiĩ. Cõplexões q̃ppe frẽ & hu. & frẽ & sicce. nõ ut alie occupanĩ a febribꝰ facile Nꝫ capte ab aliqua effimeraꝝ si ieiunauerĩt transcidunt ĩ eis que multoꝝ dieꝝ. sꝫ q̃ busdã earuꝫ cũ ꝰtigerit multitudinẽ coaceruasse huĩdoꝝ sĩe corruptõe. Coaceruãt enĩ he tales ꝰtinue. & ieiunũ ꝰfert frigide & huĩd̃ maxĩe. sꝫa quideꝫ que humida. ĩtia cum hac. i. post hanc que frigida.

quarta uero que frigida & ſicca. Sic itaq; ſm Ga. 9plexio precipue frigida & hu. nõ ſolũ facilig põt ieiuniũ tollerare. uerũtamẽ iuuatur eo Sed circa id 9ſurgit ambiguitas. qm̃ uidet̃ colligi hic. q; 9plexio melãcolica facilig ferat ĩcibationẽ ſãguĩea. Cuig 9trariũ ſzo dictũ 9plexõnũ

Dicendũ aut Ga. hic 9pare adĩuicẽ ſolum 9plexiones declinãtes ad latg frigiditatis & hũiditatis ſiue ſĩplicit̃ aut cõmixte. & nõ ad latus caliditatis. qa ſic calidã & hu. alicui illaꝯ q̃tuor. in facile ferre ieiuniũ pretuliſſet. Vel đđ q; 9plexio calida & hu. p ſe facilig portat ĩcibationẽ ceteris. p accñs aũt aliaꝯ quedã. Dico uero per ſe. qa in corpe ſãguĩeo plg eſt de humido cibatio immediate reſiſtẽti 9ſũptõi. q̃ ĩ alio corporũ. & maxie cũ nõ fuerit paſſiuũ ualđ. qđ ſtare ualet loco eig qđ uẽtrẽ ꝓhibet̃ ĩtrare. Id circo uidemg ſãguineos. & athletas plurimo ſãguine abũdãtes. poſt unã diem leuit̃ ĩcibationezꝛ ferre. uñ naturaliũ ĩtio. Nõ eſuriendi demũ aĩal qñq; copioſitas eſce que ĩ epate cauſa Per accidẽs aũt audio. cũ in corpe alicuig humores ſi ſint fleg̃tici crudi ĩ uaſis regditi q; ulteriori tpe digeſti in ſãguinẽ 9uertunt̃ corpg nutriẽtes. q̃rto ã re. ſa. qui ĩ 9plexioĩbg ad latg frigiditatis & hũiditatis declinãtibg ſũt repti. Quod ſẽſit Ga. qñ dixit. cũ 9tigerit multitudinẽ coaceruaſſe humidiorũ ſine corruptõe. zcꝛ. Vnde prĩo ĩtia. Corpora humida cũ hũiditate naturali habẽtes ueloci reſolutõi ſũt apti. neq; tm̃ faĩs tollerãt. quãtũ corpora ſicca pauce hũiditatis habẽtes. Quod & tangit̃ prima ita q̃rti. Sũt qdazꝛ exuberãtis carnis. qui cũ eis abſcidit̃ cibg đbilitant̃. & extenuatõezꝛ ĩcurrũt. q̃re nõ tollerãt ꝓhibitõezꝛ cibi. Et ſubdit̃ in ſermone priori. niſi humiditatibg plena fuerit aliis ab eis. q̃ ĩ ſubãſũt mẽbroꝯ cũ bone fuerit. & 9ueniẽtes & recipientes. ut natura eas nutrimẽtũ ĩ effectu cõpletũ cõuertat. Vnde prĩo practice. Imperes ei qui ſẽtit ĩ corpore ſuo fleg̃. minuere cibũ & ſubtiliare. hoc enĩ ſepe ſufficit ſine uſu laxatĩ. Subtiliat enĩ hũc hu. & ex eo qdẽ auxiliat̃ nature. ad alterãdũ illũ in ſãguinẽ bonũ. cũ ſit cibg medie decoctg. Cibg nãq; ſi minuat̃ & ſubtiliet̃ 9fortato naturali calore. ſup eũ excoquit̃ & fit ſãguis hoc aũt in hu. melãcolico aut colerico nõ cõtingit. ꝓpt̃ eoꝯ ſiccitatẽ. Sic igit̃ 9plexio nõ ſolũ frigida & hu.. facilig ca. & hu. ſubſtinet ieiuniũ Immo etiã frigida. & ſic facilig ea. cũ humores coaceruauerit crudos accidẽte tñ. prĩo prĩa. Melãcolica tñ pura ꝓpt̃ melãcoliã excitãtẽ appetitum nõ facile ut ſic poterit ieiunare. q̃uis ñ noceat̃ ſepe. Itaq; quis talẽ poterit ordinẽ tollerãtie ĩcibatõis hic ſuſcipe. Vt q; frigida & hũ. ceteris ieiunet facilig quocũq; mõ. dũ ipſig hũidum nõ fuerit ſubtile paſſiuũ defacili. qđ nõ euenit fortaſſe. Deinceps humida tm̃. demũ frigida ſolũ. poſtea calida & hu. debĩc frigida & ſicca ſĩplex. poſtea tẽpata. deinde calida tm̃. ultimo calida & ſic. Hec. n. ceteris difficilius ſubſtinet ĩcibatõezꝛ. & ledit̃ amplig inde. ut azꝛ ex libris terapẽticis. & ſzo re. a. Quod aũt frigida & hu. ceteris ſic precellat. & q̃ deĩceps đmũ ſic oſtendit̃ ex iam tactis. qm̃ ipſi ĩeſt humidũ fleg̃ticũ aptũ in ſãguinẽ 9uerti. qđ calidis nõ ſic in eſt & ſiccis. niſi accñte fortaſſe ex regĩne 9fortatiuo ualde. Imaginãdũ nãzꝛ eſt. q; 9plexio ꝓprie frigida hũida. & hũida habeat cibũ ĩtra ſe. quezꝛ in ſãguinẽ 9uertit. & ĩ nutrimẽtũ tandẽ. Quod aliis naturis & maxie calidis & ſiccis nõ exiſtit

Sed circa hoc 9tigit dubitare. qa in flegmaticis nõ uidet̃ humor aggregari crudg. q decoctg deinceps poſſit ĩ nutrimẽtũ 9uerti. per Damaſcenũ. in afforiſmis dicẽtẽ. corpa naturalit̃ frã & hũida paꝯ ĩ uẽtre recipiũt. mingg uero reddũt ſczꝛ nutrimẽtũ in mẽbra trãſducũt. Vẽtres quozꝛ ipſoꝯ plurimũ liqdi. Si igit̃ ita habẽt modicuzꝛ qđ ĩtroducebat̃ egreſſũ fluxu. ĩcibatõzꝛ nõ poterũt tollerare. Dicẽdũ. q; Damaſcengg nõ loqt̃ de corporibg frigidis & hu. naturaliter. i. ualde Quod appzꝛ cũ ſubdit̃ infirmitas diutna. Vl dicẽdũ q; paꝯ intg recipiũt corpoꝯ calidoꝯ relatione. Quod & ſi fluat̃ eoꝯ uẽtres. recipiunt tñ tm̃ qđ ſufficit reſtauroni. qua egẽt & ieiunii tollerãtie. Vẽtres etiã ꝓpt̃ ĩcibatõezꝛ anguſtant̃. cũ humores 9fluẽtes ĩ ſãguinẽ pmutati ea nutriãt.

Amplig hg 9plexio talis cauſis 9ſũptis reſiſtit pre ceteris. cũ calidũ ipĩg debile leuit̃ cõſũptiuũ. & humidũ aquoſũ calidi hebetatiuũ. Et iõ ĩbg calefaciẽtibg & exſiccãtibg. exercitiis & coitibg iuuant̃. drã. cxxiiii. Rurſg cũ plurĩo abũdet humido a calido ꝓ ieiuniũ agitato. & ore in de uẽtris remollito ĩappetibiles reddunt̃ diu Adhuc nono therapẽtice. Corpora groſſa uiſcoſa & frigida. difficile ſũt euaporabilia. & ꝓprie cñ habitg fuerit durg & dẽſg. ut & totũ dicamg difficile reddat̃ euaporabile. talis aũt ut in hiſtribg fleg̃ticoꝯ natura pamplig. Palin 9trarioꝯ 9trarie ſũt rõnes. ſed 9plexio colerica & flegmatica ſũt 9trarie. Colerica uero ceteris difficilig portat ieiuniũ. uñ re acutoꝯ. Tollerãtia ieiunii ſup quẽ uĩcens eſt fleg̃ ẽ facilior tollerãtia eig ſup quẽ uĩcẽs ẽ colera. Duo uero alii huõ. abũdantes cũ ſit medii int̃ hos. meĩocrit̃ ſe habebunt̃ ad facilig aut difficilig ferre ieiunium.

Amplig prĩo tertia. Sitĩ tollerare & cum ea dormire ĩfrãtis & humectatis cõfert. & febres ex colera habẽtibg rubea nocet. Sed ſitĩ tollerare ieiuniũ eſt qđdam. Eſt nãq; ut dictũ uictg ſeu dietimatũ ſubtractio Etĩ q̃rto prĩa. Oĩs cuig calor ĩnatg eſt ualđ fortis quo ad colericos. aut plurimg ut ſãguĩeoꝯ & tpatoꝯ. aut calor ĩnatg

An Primo sit bibendus ꝗ comedendus

est debilis ualde. ceu melãcolicorꝫ debiliũ exsic catorꝫ nõ põt dimittere cibũ. Medijꝫ uero horuꝫ uidet flegticꝫ. Nõ enĩ ipsijꝫ calor est ĩtẽsꝫ ualde aut plurimꝫ uel debilis multũ. sꝫ mediocris. & ideo cibũ per oppoĩtũ dimittere poterit Rursus id significatões denotãt. Videmꝫ nãq; aãliũ frã & hu. ut etiã ursi. uulpes ac alia cauernãtia. sine ullo nutrimẽto exteriori ꝑmanẽtia. nꝫ tñ inde ꝫsumunt. sed potiꝫ restaurant ĩpĩguata diucum humõ. crudi estio tempore aggregati. ĩ sanguinẽ & alimẽtũ ꝫuertant. Calida uero & sicca ut leones equi & passeres. nõ sine ꝫmestione tpe etiã hyemali uiuere possũt. Immo calidũ frigiditate uigorata. ipsa reddit uoratiora. Cõspicimusq; sitit mulieres & precipue flegticas. uiris facilijꝫ & ꝓprie colericis ieiuniũ substinere. Quod tpibꝫ & regiõibꝫ euenit frigidis. & natura sitibꝫ. supant enĩ horꝫ frigiditate ad ĩteriora penetrãte. ceu cũ extenuata corpora balneãtur frigida. Et ideo uisũ est interdũ mulieres longo tpe sine cibo ꝑmãsisse. drã recitatũ. cxii. Igit ꝫplexio frã & hu. ceteris facilijꝫ substinꝫ ieiuniũ & alie deinceps & quõ. Propt q̃rtũ qdẽ Ad primũ dicendũ. ꝙ lꝫ ꝫplexiones calida & humida. tpata. & calida & sicca. sit longioris uite ceteris. nõ tñ ut ostẽsũ ẽ facilijꝫ tollerãt ieiuniũ/ eo ꝙ mors nõ ꝫsurgit ex humidi solũ ꝫsũptiõe Immo etiã ex calidi extĩctõe & suffocatõe. ut tactũ est antea. Ad aliud dicẽdũ. ꝙ nõ ꝫuĩcit. qa calida & hu. ꝫplexio substĩet euacuatõeꝫ facilijꝫ ut flbõmiã ꝓpter sãguinẽ quo abũdat. q educit fleubotoĩa. quo deficit flegtica. Est calida & hu. fortioris uirtutis frigida & hu. & ꝓpt hoc etiã minꝫ ueneris nocet aliis. Flegtica etiaꝫ ut tactũ ẽ coitu iuuat. eo ꝙ flegꝫ ĩfrigidans natũ in corruptionẽ ꝫuerti emittit. Nocet tñ plꝫ si eo multũ utat. ꝓpt spũum depditiõeꝫ. quibus extat depauperata. nõ aũt sic est de ieiunio. nõ enĩꝫ ipso ledit sed iuuat magis ꝓpt ꝫuersionẽ ut oñsum flãtis in alimẽtũ. Ad aliud dicẽdũ. ꝙ q̃q̃ tẽpata minꝫ nocũ tis ledat ceteris ꝫplexõibꝫ ĩtensiue. tñ extẽsiue nocet q̃maxĩe. cũ oĩa extrẽa sint ipsijꝫ utcũq; opposita. Corpꝫ enĩ comẽsuratũ paratũ est cito trãsmutari ad omne. ꝓpt partiũ ipsijꝫ omogeneitatẽ. ꝑbleu. qnta. Et ideo ea difficilijꝫ frã & huĩda fert ĩcibatiõeꝫ. lꝫ q̃busdam facilijꝫ. Ad aliud dicẽdũ. ꝙ sibi metit oĩa nõ egẽs mẽsurãte forĩseco. circa sex necessariorum. Tantũ enĩ appetit quãtũ & bene digerere põt. nisi aliq̃d ipsã ĩpediat ut ĩcibatio & reliq̃. Immo ĩpedita quodã delĩqt mõ aliis magis. ꝓpter ipsijꝫ tẽpiẽ. ceu aꝫ ĩ ꝫplexione humana aliarum ꝫpatõe Ad aliud dicẽdũ. ꝙ ca. & sicca difficilijꝫ aliis fert ĩcibatõeꝫ. ꝓpt multiplicatõeꝫ colẽ. & ĩflãtionẽ ad febrẽ. & lꝫ materia sit cõpacta. calidũ tñ ẽ potẽs dissoluẽs & ĩflãmãs corpus omne. Et iõ drã ostendet. cxxxiiii. ꝙ hec ceteris minꝫ regimẽ subtiliatm̃ expostulat. Immo ĩ hora etiã fe. deteriore dandꝫ ẽ etiã cibꝫ q̃nq;. decĩo de inge. Neq; plures legũ aliarꝫ hoĩes facilijꝫ nobis ferũt ieiunia. nisi qa uel eorꝫ hu. & corpa fũt ꝫpactiores. cũ uita utamur eis delicatiori. Aut minꝫ deuotiores sumꝫ illis luxui & ĩgluuiey dediti. Ad aliud dicẽdũ. ꝙ frigida & sic. difficile substinẽt ieiuniũ. nisi sibi huĩditates de indigõne assint crude. ꝓpt ꝗ tutis debilitatẽ & spũum resolutõeꝫ. Et si ꝫpactõe humidi resistere possit cõsũptõi. qa tñ est modicũ. ex modica plꝫ dissoluit dissolutõe. q̃ calida & huĩda ex mlta. ceu paup magis ledit ex modica pditõe. q̃ opulentꝫ ex multa. Hec nãq; deterior existit ꝫplexionũ. sext o re. sa. cũ ipsa ꝫfestĩ a prĩcipio cũ senectute ꝫcidat & morte. Ad aliud dicẽdũ. ꝙ nõ est usq; sitẽ de etate ac ꝫplexione. Sitẽ nanq; est rõne q̃litatis nõ aũt subẽ. qm̃ ꝫplexio põt eẽ oĩs cũ q̃libꝫ etate ac subã. sed nõ eꝫtra. Nã frã & sicca. põt esse cũ subã ĩfãtili leuit ꝫsũptibili. & cũ sicca trestri ꝫsũptõi resistitĩa. & cũ media. Non aũt etas. Quod aũt bereĩte diutiꝫ ieiunẽt & illesi. euenit aut qa ꝓpt otiũ. & uitã ũbrosam sicut ĩcarceratis ꝫtigit nõ raro. & sub terra ꝓprie. ꝓpter ĩdigõnẽ enĩ plures in ipsis aggregant supfluitates flegmatice crude. cũ ꝫplexio sibi generet ĩterdũ dissile. prĩo prĩa. Vel qa ꝗ tꝫ una cũ ĩtendit debilitat reliqua. Virtutes nãq; se ĩpediũt. q̃rto sexti de naturalibꝫ. qa unico agunt ĩstrumẽto ut nature calido. Cũ enĩ sit cõtinue in deũ ĩtueuntes uirtute aĩali. uirtꝫ debilitat naturalis. ut nocumẽtũ nõ uideat ꝓcipere a ieiunio. Est & ꝫsuetudo ĩ his sicut & ĩ aliis nõ parua res. Et ꝑ hoc appꝫ ad hoĩes qd dicẽdũ ex aliis legibꝫ ĩductos plurimis. zcꝫ.

DIFFERENTIA. CXVIII.

Vod prĩo sit bibẽdũ ante q̃ ꝫmedẽduꝫ mõstrat. Quoniã potꝫ ꝑ quẽ tollit sitis. ꝫsũptiõi hũiditatis subtilis aerea ordinat. Cibꝫ aũt fami oppositꝫ. humiditatis grossioris & trestrioris debet depditiõi. Sed humiditas subtilis aerea uelotiꝫ ꝫsumit huĩditate grossa trestri. Subã enĩ subtil plꝫ recipit passionẽ. Quod firmat ex carcere relaxatis primitꝫ q̃rẽtes aerẽ. demũ potũ. ultimo uero cibũ drã. cxiiii. Amplijꝫ canõ medicorꝫ est. ꝙ grossũ subtile debet precedere ne ĩcarceret natura. potꝫ uero ẽ subtilis. & cibꝫ grossior. q̃re ipsum hunc oꝫ precedere. Ostẽdit aũt denuo. ꝙ primo quis oẽ debet comedere. deinde sigulariter totũ bibere. ꝑ. vii. de ĩge. Nõ bibere sup cenam statĩ. añq; cibꝫ sit digestꝫ. Cuiꝫ subdit causa. qa ĩnatãt cibaria ita ut nõ tãgat ea uẽtris corpus media stante huĩditate. Cum aũt bene digessꝫit cibũ cõcedere. & copiose bibere. Distribuit enĩ

. vii. de Inge

ita gerẽtib9 citissime. Palin Almãsoris q̃rto
Non est sup mẽsam aqua bibẽda. nisi postq̃ co
mederit. & uẽtris supiora fuerit alleuiata. Rur
s9 prio practice. Cum sufficiẽs erit homo a ci
bis sederitq̃ in stomaco. bibat aque frigide su
auis quãtũ necesse est. Itidẽ ĩtia prio. Post 9
mestionẽ bibat q s. & nõ in hora comedẽdi. quã
titatẽ aliquã que cibo 9ferat. Quod dupliciter
uidenĩ astruere. prio qdẽ. Quoniã pot9 qñ suiĩ
cũ cibo. stomaci sbãz circũfũdit. & ipsũ ꝓbibet
cibis ĩherere. uñ pfecta nequit digestio celebra
ri. cũ ĩmediati9 tangẽs forti9 opeĩ. Quod osten
dit cibo4 appeti9 & ei9 9trariũ. Scdo quia
illud qd cibũ ĩdigestũ ex stomaco educit. ceu p9
cibatõez exercitiũ. nõ debet adiũgi ei. talis uero
est pot9 aqua seu uinũ uñ prio ĩtia. Vinũ post
cibũ est ex reb9 magis ĩpediẽs. qa digeriĩ uelo
ciĩ & penetrat. & facit cibũ penetrare ĩdigestuz
& hereditat opiĩones & putrefactões. & sic mĩ
to magis qñ una cũ cibo assumiĩ sine aqua. Et
ideo ibidẽ. Nõ est ꝓmittẽd9 puer bibere aquam
sup cibũ. quãto possibile fuerit. ne cib9 crudus
penetret añq̃ digeraĩ. Vnde Ay. Alexãdro. Reti
ne aĩmũ tuũ a potatõe frigide aque sup cibum
donec tibi ĩ 9suetudine ueniat. qa stomacũ ĩfri
gerat & extĩguit ignẽ. & 9fũdit cibũ. & generat
ĩpedimẽtũ si multũ bibaĩ. Rurs9 pot9 frigi
dus est & hu. actu uel potẽtia. cũ sitis. cui appro
priaĩ/szm Ay. sit frigidi appetitus & humidi.
Quod aũt tale szm Haly digõnẽ ĩpedit. cũ calo
uigeat. Ipsa enĩ stomacũ ĩfrigidat & in eo 9tẽtũ
uelut aqua uasi subito adueniens bulienti.
Quod nõ debet pot9 assumi siĩ cũ cibo ostẽdiĩ.
Quia uel didones & gurgulatões supi9 effũden
do ad caput ĩducet. Aut subsistendo stomaci cõ
tẽtiuã digestiue deseruiẽtem. huĩditate lubrica
tiua debilitabit. expulsiua hĩc uigorata. Vnde
digõnis accidet corruptio. Quaꝓpĩ oz cibũ po
tui antemittere. Quod aũt una sit bibẽdum
& comedẽd. mos enĩ hĩc grecoy est & latĩoy ma
xime. Rurs9 sĩplitiũ quarto & dictis ul ĩum.
Quod bene sapit bñ nutrit. eo q̃ sapor potissĩe
dulcis uia est in nutritõez. Bene aũt sapit. ac de
lectabile potũ existit una cũ cibo assũere. nisi
quis fuerit 9suetudĩe ĩ 9trariũ ꝓmutat9. Ita
q̃ simul erit comedẽdũ & bibẽdũ. Propĩ pri
mũ uero sciẽdũ q̃ pri9 hic ordinẽ tpis ĩportat
& nõ nature. Pot9 quoq̃ est res nõ naturalis
actu humida. cibo4 ĩ uẽtre ꝓmixtĩa. & eorũdez
in ꝓtes delatĩa Hic aũt distĩguiĩ triplex. qm̃
quidã m̃ est pot9 ut aqua. Cui9 offitiũ ẽ alimẽ
ta distribuere ꝓ ꝓtes. Nõnull9 ẽ pot9 qui cõtra
discrasiã daĩ aliquã cũ iure fulcimẽtũ. ceu mel
licratũ & iulep. Ali9 uero cib9 & pot9. ut uinuz
ceruisia. zcꝫ. Ipsa nãq̃ nutrit & nutrim̃ta distri
buit per mẽbra lobãniti9 Dĩdiĩ etiã q̃a pot9

Ay. Alex°.

Ox bñ sapit. bñ nutrit.

Potus. tpz

quidã est ꝓmixtiu9. ut q̃ una sumiĩ cũ alimẽtis
Ali9 delatiu9 sicut facta digõne ĩ uẽtre. & dimi
diata ĩ epate assũpt9. Est & ĩti9 alteratiu9. ut q̃
grã exhibeĩ medicine. Propĩ szm sciẽdũ. q̃ q̃
dã dixerũt q̃ simĩ deberet assumi pot9 cũ cibo
ꝓmixtiu9 sczꝫ. Delatiu9 aũt postea. Et ideo 9cor
dantes dicũt Arabes de potu loqui delatiuo.
Quod lz id ueritatẽ 9tineat nõ tñ eoꝝ mẽtẽ ex
ponit. cũ sĩplicĩ negẽt & idistincte arabũ preĩ
ducti cũ cibi assũptõe. neq̃ mox fore bibẽdum
nisi fortassis grã medicĩe Quidã uero & pre
cipue qui huiõi uoluerũt primit9 fore totuz co
medẽdũ. deinceps postq̃ in uẽtris resederit fũ
do bibendũ sicut sapiũt eoꝝ sermones & actus
Ex qb 9 aliqui ad prauos deuenerũt morbos. lz
quidã ipsos conenĩ ĩterpretatõe ꝓuertere. quoꝝ
quidẽ iam tacta sũt motiua. Quidã uero ut ã
glici prius mediã 9mestionẽ assumere. demũ bi
bere ĩcipiũt. Eoꝝ uero defect9 mõstrabiĩ 9seq̃n
ter. Propĩ ĩtiũ uero sciẽdũ prio. q̃ null9 pot9
sumend9 ẽ nisi grã medicĩe uẽtre uacuo. Szo
q̃ simul est comedẽdũ & bibẽdũ. Propĩ buiz
primũ sciendũ q̃ aqua simplex pot9. nõ est sim
pliciĩ recipiẽda uẽtre uacuo. ut testanĩ greci cũ
arabicis. Immo ãnumeraĩ inĩ uenena. & maxĩe
post exercitiũ coitũ & balneũ. Quod & ratõ
9cludit. qm̃ aut grã ꝓmixtõis exhibeĩ. aut dela
tionis alimẽti per ꝓtes. sed neutra hay ante ci
bum assumẽda. cũ ei nõ ꝓmisceaĩ. neq̃ eũdẽ de
ferat ꝓ mẽbra. Rurs9 aqua uel frigida susci
piĩ in ei9 sicut est natura. & tũc sui frigiditate
ultima uẽtrẽ qui frigid9 est natura fere uacuum
ĩueniẽs ledet uehemẽter. Cũ sile generale suum
ꝓportõnale ad furiã inducat. Aut ea qualitatẽ
acqsiuit extraneã. puta tepiditatẽ uel caliditatẽ
& sic stomacũ debilitat relaxãdo magne. Cũ te
pida ꝓprie hũc remolliãt. & ei9 subãm effũdãt
septio de ĩge. Propĩ qd qñ op9 fit uomitũ cõci
tare tepida exhibeĩ. Et ideo preceptũ ibidem q̃
ca. & nõ tepida stomaco etiã exteri9 debeãt ap
plicari. Calida uero stomacũ ĩfirmat. prio ĩtia.
Ampli9 nõ min9 accusãt uinum aqua. supra
uacuitatẽ susceptũ. Quod põt ostẽdi. Ei9 qd ẽ
pot9 rõne uelut mõstratũ est de aqua. Cum nec
op9 ꝓmixtionis. neq̃ delatõis sic exerceat Iti
dem uinũ sui caliditate. ac subã subtili acuta ĩ
subãm uẽtris penetrat neruosã. ipsũ dissoluẽdo
& maxĩe cũ potens fuerit. uñ affõy szꝫ. Quanq̃
ꝓticulat9 sit sermo. Si anteq̃ cibaria offerãtur
uinũ biberit. nõ bonũ aliqd suscipiũt. sed nocẽ
tur maxĩe a spasmis & desipiẽtiis celeriĩ occu
pati. Quare seru9 g̃matici Vinũ bibẽs uet9 iui
gil deinceps fact9 febre. ac desipiẽtia capt9 ex
spirauit. ĩtĩoy szo. Propĩ qd prio ĩtia. Sapiens
sibi cauere debet ne ieiun9 uinũ bibat. & post
exercitiũ & maxĩe coitũ. ita ut ãnumeretur tũc

Ay.

An prius sit Bibendum q̃ comedendum?

inter uenena. & ꝓpriꝰ qd̃ grossũ dulce. Neq; etiã cõfert rõne qua cibꝰ cũ humiditatẽ grossã terrestrẽ. sine grossiori alimẽto ñ ualeat pfecte restaurari depditã. Dixi aũt sĩplicit. Quoniã interdũ & ante cibũ. & post ipsũ & supra. scd̃m etiã oppositũ absolute tenẽtes ꝯcedit potus Quod duplicit pot ꝯtigere. uel ꝯsuetudine cuꝫ ipsa quedã altera natura. drã. lxxxxviii. Vñ prio ĩtia. Vsꝰ sũt res extra rõnẽ exñtes. Ceu ostẽdũt bibuli pataui. qui ꝯsuetudine deprauata. fere illesi tabernas ante luciferuꝫ expostulãt. Aut grã medicĩe. ut cũ hu. fuerit in uentre frigidi. & tũc potꝰ ceu uinũ ꝓue quãtitatis. optimũ & uetꝰ ut doricũ ꝯpetit. Quod etiã attẽdit in aq̃ Vel ꝓpt ardorẽ stomaci. uñ Almãsoris quarto. Nullꝰ aquã ieiunꝰ bibere debet. nisi q magnũ stomaci habet ardorẽ. Aut rõne tpis calidi. humiditatẽ ipsiꝰ exsiccãtis malã ꝯplexionẽ calidã. aut hu. colericos coaceruãtes ĩ illo. Propt qd̃ Ar. Alexãdro ꝯcessit sic aquã qñq;. Sic itaq; appareat ꝙ cibus potũ debet sĩplicit precedere & ꝙ sꝫm quid postponi. Propt sꝫm hꝰ scien dũ. Sit comedẽdũ & bibẽdũ. primitꝰ par. come dẽdo deĩde modicũ bibẽdo. & demũ comedẽdo. Sicq; deinceps. ut melior fiat cõmixtio. Nõ aũt semel bis aut ter totũ bibẽdo ceu plures hyspa ni & anglici. Modũ aũt pretactũ plures obsꝫuãt hodie. Ceu id cũ pretacto indicat ꝓble. xxii. Nõ enĩ solũ qñq; sitis grã. que ĩ cibis bibimus supple. sed etiã post cibũ puta delectatõis gratia. uel huiõi. uñ prio de re. sa. In cibis pluries & calidis horis. cũ pueri ꝓueniũt ad frigidã aquã cõcedo uti. Quod ꝓbat. qm̃ assũpta ĩ restaurõnem ordinãt depditor. sit aũt deperit subã humida. que potu reficit. & sicca q̃ cibo. cũ nõ fuerit differẽs cã occurrẽs ꝯsũptiua. Rursꝰ satisfaciẽdũ est appetitui recto. cũ sꝫm naturã procedat. Sed cibꝰ una cũ potu desiderat. & ꝓprie cũ fuerit siccꝰ. Itidẽ ꝓmixtio & unitio ad digẽꝫ ordinat. & hec ad nutritõꝫ. & tandẽ ea ĩ salutis ꝯseruatõꝫ. Permixtio uero elõgatior fit. cũ sit comedit & bibit. eo ꝙ cibũ grossioris subẽtiꝫ ad bonã cõmixtionẽ, sbẽ liqde admisceri. ut mixtio ĩdicat etorũ diuersar naturar existẽtiũ.

Digesto

Et digestio est ꝓfcio a ꝓprio & natãli cato ex ꝯtraiacẽtibꝰ passionibꝰ. q̃rto methaurorꝰ. Vbi ergo magis saluabit digõnis ratio. ꝓfectior nutio subsequet. Hoc aũt est ĩ sittanea ꝓmixtione cibi cũ potu. Cum amplioꝰ ꝯtraiacẽtes aduenĩãt passiones. q̃litatũ primar se adĩuicẽ ꝯtẽpantes.

Et firmat. qm̃ oꝫ qd̃ digerit reddi site ĩ sbãmasse ptisanarie. uñ prio prĩa. Nutriẽs cũ digerit. fit sua eẽntia in multis aĩaliũ auxilio eꝰ qd̃ ei admiscet. deo qd̃ bibit plerq; chilꝰ. & ẽ sbã liqda ptisane ĩspissitudĩe sitis. Quod diligẽtia euenit. cũ sit cibꝰ sumit & potꝰ. Palin. cũ cibꝰ sit grossꝰ penetratõis ut plurimũ, tarde. ad misceri ei opꝰ. qd̃ eũ liqdũ reddat. & penetrare faciat. hoc aũt est potꝰ. Simul itaq; comedẽduꝫ & bibẽdũ Est tñ ĩterdũ cibꝰ ita liqdꝰ ut sbãꝫ fere habeat potꝰ. cũ quo nõ ita fit potare necesse. Sũt & aliq adeo huĩdor stomacor & ĩmollitor. ut nullo aut paucissimo egeãt potu. Sic sitiẽtes clamose. potare oꝫ oĩfariã nõ solũ cũ cibo. sed añ ipsũ & supra. lꝫ meliꝰ sit siti mẽdose nocturne sꝫm ueterẽ nõ obedire. uñ septio de ĩgenio. Si fuerint siticulosi supra cenã eos abstinere a potu penitꝰ. triste fit sit & iutile. paucũ & enĩ dandũ potꝰ ut mitigẽt anxietas. & humiliet sitis. & affor qnta. Oꝫ ut procul dubio nimiũ sitiẽtibꝰ potꝰ det. unde prio de re. sa. Pueri nõ oio ꝓhibẽdi sũt a frigide potu aque. sed multociẽs bibant frigidã sup cibũ. & ĩ calidis horis. Nosce quoq; ꝙ cibꝰ hyeme debꝫ sumi calidꝰ. estate uero subtepidꝰ. potꝰ aũt ñ calidꝰ aut tepidꝰ ut pretactũ. sed hyeme frigidiori ñ frigiditate omnĩa ꝓticipet aeris illiꝰ. sed ea q̃ potiꝰ estatis. Neq; potꝰ tũc etiã ĩfrigidet uehemẽter aqua uel niue ꝓprieq; cũ suscipiẽs fuerit frigidor uiscer uẽtosor. ac neruor debiliũ. Et maxĩe qui uini lĩphati plurimũ. Greci tñ ob q̃ndã abusũ ꝯtinue bibũt calidiꝰ. Antiqtꝰ etiã utr putabant ĩfirmi. lꝫ in qbusdã morbis fortasse ut toracalibꝰ expediat hyemeq; precipue Propter q̃rtũ uero Ad primũ dicẽdũ. ꝙ humiditas subtilis aerea nõ citiꝰ ꝯsumit. qa lꝫ sit ꝯsũptiõi magis apparata q̃ grossior. natura tñ eꝰ maiorẽ quãtitatẽ mẽbris apposuit. ꝓpt qd̃ & sit tẽpe cũ grosso poterit ꝯsũptioni obuiare. Plꝰ enĩ potest qd̃ satis multũ q̃ paucũ resistere. Adhuc & in cibis repta est huĩditas. hꝰ subtilis ꝯsũptioni obuia Neq; ꝯfirmatio angit cũ sꝫmo hic sit ĩ sanis liber ĩhabitãtibꝰ aerẽ. Aut ꝙ hic appetitꝰ magis rõne medicĩe & correctionis. q̃ alicuiꝰ ad alitionẽ faciẽtis. Ad aliud dicẽduꝫ ꝙ subtilis cibꝰ debet grossũ precedere cibũ. cibũ ad cibũ ꝯpando. nõ autẽ potꝰ ad cibuꝫ. ut ratio uidebat ꝓtendere. Et hec qdẽ pleniꝰ solo. driã uidebit ꝯsequẽti. Ad alias autoritates dicendum ꝓ intemptõꝫ ut iã apparuit. Sed qa id uidet sermo Ga. sonare septio de ĩge. dicẽdũ ꝙ ibi loquit nõ ĩ re. sa. ut expetit q̃situꝫ. sed in curatione male ꝯplexionis uẽtris nunc lapse. non ualẽtis cibuꝫ grossuꝫ solidũ alterare. uñ subtilior eget & liqdior. quale ẽ ius defacili ꝓmeans & nutriens. & quia liqdꝰ extat & subtilis. uim suimet ꝓ corpꝰ habẽs delatiuã. cũ potꝰ sapiat natã. nõ expedit euꝫ sibi assotiari ne a uẽtre bũ amplectet. sed gurgulatões ĩduceret & didones. & ne ĩdigestꝰ repet in que deorsũ. Aut eiꝰ sꝫmo sic fortassis est intpretãdꝰ. & non bibere supercenã statĩ. añq; cibꝰ sit digestꝰ. sꝫ bibere supple

M. Dnĩ ꝯ nõ Tudẽnĩ te salutat.

Nõ satis Tranio pauĉibus dẽ bibẽdũ.

Ga. Re. sa. vi°

in cena. Quod tñ aliquis id litterā nō tollerat
ñtem. Sz ꝑtra id ē qa. vi. de re. sa. testat. G. se
ipm̃ q̃rta diei hora. panē simplicē assumens. &
nūq̃ ī tali cibo bibere. Alii ⁊o ꝑmedebāt cū hoc
dattilos uł glandes. aut oliuas cū melle uł sale.
ac bibebāt eoꝝ aliqui. Dicendū q̄ Ga. nūc nō
est audiēdꝰ nata īmutata uł ꝑsuetudīe. Aut for
tassis huīditates ī eiꝰ abūdabāt uētre. Colerica
re tñ uētrē superiorē se ꝓfitet aliqñ. Ad aliud
ꝑ iterēptionē dicēdū. cū magis adunet subā sto
maci. & assūptis amplꝰ ībereat. eo q̄ facta sit ꝑ
mixtio melior & unitio. dūmō potꝰ sit suffitiē
tis quātitatis cibo ualens ībibi. fueritq̄ cibus
grossus ꝑmanens qualis ē sanoꝝ. nō aūt oppo
sitꝰ ceu īfirmoꝝ. Etenī grossus ꝑmanēs trahit.
& uelut aquā ī bibit spōgia. Ad aliud ꝑ negatōz
dicendū assūpte. potꝰ enī cibus ut iam oñsuz
potu ībibitꝰ detinet q̃ labat ꝑ m̃bra. cū ꝓfecta
iñ mixtio ꝑtīgat. nisi potꝰ quātitatis extet ma
ioris. q̃ cibus possit ībibere. Aꝝ. etiā sz̄mo audi
tus ē cū hoc expoīt. Ad aliud dicēdū q̄ liz po
tus sit frūs. expoliat tñ ipō cū cibo admiscet di
ligētiꝰ q̃ qñ simpłr exbibet tuz ꝓpt caliditatē
uētris. tū etiā cibi. Ipse nāq̄ ut sic calidꝰ ē & sic
cus qd̄ eiꝰ īdicat appetitꝰ. Ad ultimū dicēdū
ut iam appuit. neq̄ didones neq̄ gurguliatioēs
aut effuātioēs ī caput eueīt fieri. neq̄ digestiuā
ꝰturbari ꝰtētia impedita. sz̄ amplꝰ ī uētre oīa
coadunari & detineri. & hoc cū potꝰ ꝓportōna
bilis fuerit cibo ībibitioē īterueīentis potu. Tā
tus enī ut inter cibū īnatet & uentris parietes
digestionē corrūpit.

Via īdicatū ē ꝑꝰ cibationē pacto exerci
tō alimēti elabi a uētre īdigestū dubr̄
de tpe exercitii. Nā uidet ꝑꝰ ꝰmestionē
fiendū. qm̃ afforimoꝝ sz̄a. Cibꝰ semp exercitiū
preoccupet. Vñ prīo ītia. Inquit Ruffꝰ. Incessꝰ
hic michi placz̄ ꝓprie ꝑꝰ prādiū. qm̃ boītatē
opatioīs cene preparat. Eti. x. theorice. Maior
utilitas ē exercitii. qñ prandiū precessit. Cū igi
tur ꝰpatm̃ īferat positm̃. & si non precedat id
uerū ꝰsequat erit utilitas. Talis aūt adipiscēda
Rursꝰ ē sīłe de balneo & de exercitio cū utrū
q̄ calorē foras educat ab ītus. Qd̄ oñdit āxio
balnei & exercitii Haliabas & lobīciꝰ. sz balneū
uidicit pueris discrasis plurīs entibꝰ. cuz raro
corpꝰ īueīat tēpatū. unde d̄ re. sa. prīo. In dispo
sitioībꝰ corpis culpatis & ꝰstructioībꝰ. melius
sit cibos āte balnea prebere. Quare sīłr & exer
citia īdicere. neq̄ sanis aūt īculpate secꝰ. Iti
dē digestio prīcipalior ē ītia. cū sit finis ī quez
ordinent cetere precedētes. drīa. l. Digō aūt fit
īquiete. drīa. lxi. Sz ante ꝰmestionē fit digō ter
tia post aūt iam ꝓfecta. Eti ubi fames nō oz
laborare. Sz ante ꝰmestionē est faēs; ꝓpt enī eā
cōmedit. Exercitare ⁊o est qddā laborare. Exer
citandū igit post ꝰmestionē tm̃. In oppositū
qdē añ Coīt sūt medici. uñ epidīaꝝ sexti q̃rta.
Laboēs cibis predispōnt. zcꝰ Qd̄ d̄ Gal. reci
tans afforismoꝝ & de re. sa. sz̄is īquit. Labores
cibos añcedāt. Vñ Almāsoris q̃rto. Sicut motꝰ
ante ꝰmestionē fcūs sanitatis ē cōsz̄uatiuꝰ. Ita
q̄ post ꝰmestionē egritudīs īueīt generatiuꝰ.
Palin exercitiū fit ꝓpt supfluitatū expulsionē
sz̄ āte alitionē iam sequestrate extāt. tūc aūt ip
sas oppz̄ expellere. Adhuc exercitiū ante ꝰme
stionē factū accēdit calorē corpis & uentris quo
laudabilit ꝓficit digestio. Cōpetit igit āte ꝰme
stionez exercitiū solū. Qd̄ aūt neutralit cō
petat oñdit. qa exercitiū ē motꝰ ut uidebit. His
aūt distare facit qd̄ est phīcoꝝ q̃rto. Qd̄ ⁊o
tale corruptiuū exīt. ꝓpt nanq̄ distare ab eius
prīcipio accīt alicꝰ corruptio. Aꝝ. de mūdo.
Amplꝰ exercitiū cū sit motꝰ. & is actꝰ ī ꝓfcūs
cū sit entis actus ī potētia. ītio phīcorū nichil
ꝰferēs poterit ipō causari nate. Quare neq̄ āte
cibū. neq̄ post ꝰpetit exercitiū. Propt primū
qdē sciendū primitꝰ exercitii esse. Demū qd̄
fricatioīs. cum ipm̃ predispoīt & ꝓficit ea.
Propt primū hꝰ sciēdū q̄ exercitiū pōt dupliciť
accipi. Aut īꝰmuī ut cū ꝑ labore. ac etiā motu
īdrñter. Vnde afforismoꝝ sz̄a. Laborē nō ītelle
ctuz uehemētiorē motuz quē exercitiū noīamꝰ.
Et de re. sa. scdo. Siue labor. motꝰ. & exercitiū
sint idē. Vł ī speciali ꝓut dīdit ꝰtra huiꝰ. Non
enī exercitiū nate labor est. cuz is ut necessitas
siue uiolētꝰ extet. Excitiū ⁊o qdē uolūtariū. Ne
q̄ motꝰ etiā hoīs. qa non paruꝰ. uerū uehemēs
amplꝰ de re. sa. sz̄o & motꝰ q nō alterāt respira
tionē nōdū hos noīant exercitiū. Est aūt id alte
ratō respiratioīs uehemētie ibidē. Vnd̄ prīo
ītia. Est motꝰ uolūtariꝰ ꝓpt quē anhelitꝰ mag
nus & frequēs est necessariꝰ. Diuidit aūt ex
ercitiū sicut & motꝰ eēntialit magis. qm̃ qddā
forte. qddā debile nōnullū ⁊o mediū. & qddaz
uelox qddā tardū. nōnullū ⁊o mediocre. Ad
huc qddā longū. aliud breue nōnullū ⁊o mediū
Ex his siqdē drñtiis nouē exercitii sīplicibꝰ. cō
ponūt alie spēs plurie. uix ꝓceptioē subō appli
cabiles. Cōsurgūt autē. xix. cū due ꝰiūgūt sīł
drīe. puta. longū forte. longū uelox. longū debi
le. longū tardū. lōgū mediū. longū mediocre. for
te uelox. forte breue. forte tarduz. forte mīocre
uł mediuz forte mediuz; uelox breue. uelox debi
le. uelox mediocre. uelox mediuz. Breue debile.
breue tarduz. breue mediuz. breue meīocre.
Cum aūt tres ꝰiūgūt. una. xxvii. ꝰsurgūt ceu drē
pulsus magni. ītia drīa ꝰposite drīa. lxxxii. Lō
gum forte uelox. longū forte mediū. longū forte
tardū. longū uelox mediū. longū mediū mediuz
longū tardū mediū. longū debile tardū. longū de
bile mediū. lōgū debile uelox. Breue forte uelox

Exēritiuz dup

An exercitium post comestionem fit. fiendum.

breue forte medium. breue forte tardum. breue uelox mediũ. breue mediũ mediũ. breue tardum mediũ. breue debile tardũ. breue debile mediuʒ breue debile uelox. Mediũ forte uelox. medium forte mediũ. mediũ forte tardũ. mediũ uelox mediũ. mediũ mediũ mediũ. mediũ tarduʒ medium mediuʒ debile tarduʒ. mediuʒ debile meĩuʒ. mediuʒ debile uelox. Sunt ergo moĩ exercitii sĩplices & ꝓposite dr̃iis duabꝫ aut tribꝫ ĩ uniuersoly. Quoꝝ ĩ actũ ꝺducto ē difficillĩa. Que ãt drĩe medie corpi debent tẽpato. Relique ꝟo que ĩtẽsiores frigidiori dũmõ tolleret uirtus. remissiores aũt caliori. Accntalit ꝟo dr̃sificat q̃si ĩ finities exercitiũ rõne materieꝝ ĩ q̃bus exit. ceu arare cõsuere lapidẽ iacere ꝛcꝛ. Rursus exercitioꝝ qꝺdã est ꝯmuẽ totiꝫ corpis ꝓportõnalit ꝯcitatm̃. puta currere fodere ligoĩʒare metere & que talia. Aliud ꝓpriũ singlari ptiũ attributuʒ sicut scribere manuuʒ. uociferare pectoris. calcitrare pedũ ipõꝝ ac manuũ texere ac sĩlia. Palin exercitii coĩs qꝺdã est motꝫ qui ē labor tm̃ ut edificare fodere. Alid est exercitiũ solũ sicut saltare & pila ludere. Nõnullũ ꝟo utrũq; ceu arare remigare ac putare. Incboãdi aũt hora exercitii est expulsis prĩe digestioĩs & sʒe supfluis primũ suscepti alimẽti. Ipsis enĩ iã pfcis & cuʒ ĩstet tẽpus alteriꝫ qꝺ subtilitate & fluxu q̃si discernit sʒm Aꝝ. ad Alex̃. saliue. Ante ꝟo hoc ul posteriꝫ nõ est exercitandũ. qm̃ aut hu. reddent idigesti ul subastatõne ĩ colam trãsducent. Discernit. n. id tẽpus urĩa. Nam cũ fuerit subã media. ac colore mediocrit citrina exercitandũ. Quãdo ꝟo aquosa subalbida nõdũ. Si ãt ignea colica nequaq̃. Iam enĩ ptrãsiuit hora. Aliis q̃deʒ ꝯproportõnandũ id erit corpibꝫ a mẽsurato. Debet ꝟo exercitiũ quietari cũ baẽlitꝫ incipit ĩspissari q̃magis sudor fieri rubor ꝯmittẽti & uasa turgescere nõ paꝝ. Donec nanq; calor augeẽ & roborat. motusq; leues adhuc extãt. & tumor magnificat ptiũ nõduʒ ab exercitio desistendũ. Tẽpatũ tñ fere sponte suo ꝓmitte exercitari. Flaticũ ĩcita cũ uelit iam desistere exercitare. Colicũ aũt adhuc uolẽtẽ cohibe. Est aũt exercitii sic facti utlitas trĩa. Primitꝫ nãq; duritieʒ orgaĩs tbuit adiuicẽ ꝯfricatis ex quo ĩpassibilitas ipõꝝ & actꝫ robor ꝯsurgit. sʒo ĩnati caloꝝ augm̃tatõ. uñ attractõ fortis a lteratio ꝓmtior nutritõ pfectior ac oĩum ꝯsecunt corporũ effusio. tertõ quippe spũs motꝫ uiolẽtior quo uigorato pori apperiunt & supfluitates foras ꝓpellũt affectãte oĩ semita foras educi. Propt bꝫ sʒm sciendũ. q; fricatio est crebra sup corpꝫ manuũ deductio. Si. n. semel aut bis fiat nõ ꝓprie dicit fricatõ. Debʒ nãq; corpꝫ ꝯtãgere Qꝺ erit aut ĩmeĩate sicut cũ nudis pficit manibꝫ aut aliquo eis suscepto. ut pãno aut pulue re ul pĩguedĩe seu oleo. Que utiq; & rõne sue magis eẽntie ac tpis. dr̃sificat. Prĩtꝫ qꝺ qm̃ alia ē sĩplex altera ꝯposita. Prĩa q̃deʒ q̃druplex. Alia qualis & alia quãta. Qualis nẽpe dura. mollis. & media siue fortis. & debilis media. Quãta q̃deʒ multa pauca & media. Supaudite q̃dẽ due addũtur ĩ serie ypostatica. puta media ĩter durum & mollẽ. & ĩter multã & paucã priores q̃tuor tãtũ explicate. que imitatꝫ ē nõ supplẽs. A. Composita ꝟo ex his sex est nouicuplex puta dura pauca. Dura multa. dura tẽpata. mollis pauca. mollis multa. mollis tẽpata. pauca tẽpata. mlta tẽpata. tẽpata tẽpata. Quaꝝ dura ptes habʒ adĩuicẽ ĩnectere uel colligare. mollis laxare seu soluere. multa g̃ciliare. media carĩficare. pauca ꝟo forte nullũ habʒ actũ apte ꝓpriũ. sʒ coẽm soluʒ ut calefacere. Id enĩ oĩ uidet ĩesse. & ideo. Y. ipsaʒ tacuit. Que aũt ex his cõmixte ceu tales cõsurgũt ex simplicibꝫ sic opant mixtioẽ. Halyabas ꝟo addit cuʒ his duobꝫ celeritatẽ & moram qꝺ magis ē fricatioĩs extraneũ. Qui autem media q̃litate & q̃ntitate corpi debet tẽpato ul mẽsurato. Quare omittẽs hanc Alex̃. detestat. Relique aũt corpibꝫ aliis. Adhuc fricatõnũ quedã ē pfectĩa ut ea que precedit exercitiũ primitꝫ nudis maĩbꝫ pacta. deĩde ĩ ũctis. Si eĩʒ hac ipm̃ precedente paulatĩ precalefiat corpꝫ premolliãt solida. presubtiliẽt huĩda & coapliẽtur por i nullũ ĩsidet piculũ. aliquã ptiũ discindi. ul poros opilãdo calefcĩue priꝫ mediocrit sĩdone. deiñ oleo. Est aũt & alia pfcĩua dicta siue reductiua. siue apotherapetica seu ꝓcuratĩa q̃ pacto adducit exercitõ. pficit. n. qꝺ exercitii & supfluitates educit q̃ ñ fuerũt foras eo demãdate que molliri habet corpora matie obtinẽs mollis & dure. ac multe & pauce. Mediã. n. oppʒ qualitatẽ corpi dñari. hoc aũt appʒ ex sʒo ꝺ resa. cũ aliis. Est aũt cõmestio alimẽtoꝝ ꝓ stoãchũ ĩ uentre ĩtroductõ. Ante ꝟo & post spacium hore ul bꝫ denotat. Propt sʒm q̃deʒ sciẽdũ. q; quid sentitum sit ab aliis iam exargutis appuit. & quid de hoc sentiẽdũ ĩtio & q̃rto apparebit dicendoꝝ. Propt tertiũ ꝟo sciẽdũ. q; simplicit & ut q̃multũ exercitiũ ĩ resa. debʒ aĩ cõmestionẽ & nõ post fieri puta cũ cibi fuerit ĩ uẽtre ac epate ut preĩductuʒ est digesti. sicut autoritates mõstrarũt ĩducte. Sʒm quid ꝟo & ut rariꝫ post cõmestionẽ. Primũ qꝺẽ primo. qm̃ illud qꝺ facit descẽdere cibũ ĩdigestũ de uentre ipm̃q; ĩterdũ cogens ĩ hñtibꝫ stomachũ debileʒ sursũ ascendere. ac etiã ad opilones causat cũ cibus ĩdigestꝫ ex uẽtre delapsꝫ ꝓ mesaraycas trahat uiscosus ĩ epar. At quoq; qꝺ calorẽ disseiat digestiuũ hũc educẽs de ptibꝫ ĩterioribꝫ ad exteriora & maxie ĩ uẽtris digõne. que nõ solũ ꝓpria pficit calitate ueꝝ ea que pluriũ ptiũ eidẽ

Halyabas

Exercitiuʒ dʒ an comestio nẽ contiger fieri.

Dam. i Affo.

giacē tiū. dria. xxix. nō gpetit post assūptiōes alimēti. Et fulcit qm digō pficit qete ceu pretactū. Sz predicta īducit exercitiū post gmestionē cū sit motg uehemēs ex agitatōne sua alimētuz cogit īdigestū descēdere ad ītestina q̄sepe ac intēdū ascēdere opilationēq; īducere ac calorē distrahere. & p gns digōnes īfirmare & corrūpere. cuz ea pfici habeat quiete. Nō igit exercitiū gpetit post alitionē sz ante. cū iñ calor ī susceptionez disponat alimēti supfluitates expellāt exterig & corpg ulr robo ret omē. dūmō hic nō extet famelicg qa ubi fames non oz laborare. ac maxīe cū talis fuerit colericg. Szm quid ⁊o & rarig gpetit post cōmestionē. Aut qa is suscepit āplius alimentū cui nō pōt dñari digōne. ut ergo repat deorsū motu post asūptiōez agitet nisi dormitione iuuet. qm motg corporea pturbat ut ostendit nauigatō afforismog q̄rta. Vñ. Y. re. a. ⁊o. Post cenā seu prandiū melig oportz tales integrā quātitatē noctis dormire. i. tm quantū & nox extat. Cōm tator. q; si nō dormiāt diutissīe ac suauit deambulādo nō resistent. Et istig ē A. ītentiois ut appz ex precedētibg ipsig. Recitat enī. Y. prefatā snīaz. Cū ait Inquit Ruffg Incessus hic michi placet zcg. ut īductū añā. Competit etiā forte qnq; cū uolumg corpis frī & sicci calorē īcitare ac siccitatē spsione alimēti ī ptes pfectig remittere. Sicq; ptes uoluerūt exponere laudātes medici seriātis ut pretactū cibus preoccupet exercitiū. Sz q; id flm appz mox cū subdit q; ulr ī sanis & īfirmis ē faciendū. Silr Y. series & Ga. grece ut pretactū testāt gtrariuz.

Pōt tamē utcūq; dici mō quo balneū precipit ppt hūectare post alitionē. Balneū ⁊o nō parū sicut tactum gcidit cum exercitio in actōne. uñ xiiii. de īgenio. Omne corpg subtiliuz balneari post cibū ē aptū nisi piculū sit szm epar obstructioez fieri. & maxīe szm cibog spēm. Idē q; prīo tertia. Cōfert etiā exercitiū ul motus magis quis mīor post cibū ut descendat deorsū ex stoācho ī uentris fundū. & maxīe cuz uēter ante alimentū fuerit uētosi assessiui. Vñ prīo ītia. Motus puus post cōmestionē ipām ī stomacho quiescere facit. Quare A4. politicog ⁊o. Post cenā deābulare ē sanū ne circa os uētris īnarēt cibi.

Quidā tñ laboratores assueti gtinue nō uidētur post gmestionē ledigtinue licz iñ pueīant tādem ad egritudīes prauas. Inassueti ⁊o ledunt ut az afforismog ⁊a. Et iō qñcūz coacti post cōestionez suscipiāt pauca cibaria digestibilia nō aquosa. Calidos quoq; īsup & siccos resolubiles extenuatos maxīeq; laboriosos. si opus fit exercitari mig nociuū post cōmestionē erit q̄ ante d̄ re. sa. appns qnto. Est aūt attēdendū q; ī laboriosi exercitent ante cōmestionē ut calor gforteturdigestiug. Laboriosi ⁊o quiescāt ut coadūetur is dissolutg. Post ⁊o cōmestiōez ut ulr qescē dū. uñ Damascengī afforismis. In nimio exercitio positos ante cibū pax quiescere oppz sz ociosos pax ante cibū exercitari. Propt q̄rtū ⁊o Ad primū qd dicendū cū eig gfirmatōne iaz apparuit. Et similiter ad aliud. Quoīaz oñsū est aliquā utilitatē exercitii qñq; fore pg alitionez

Aut nō raro cadit abusio ī gpatione. Ad aliud dicendū nō esse sile oīo. Quoniaz exercitiū post cōmestionē fortasse plus īpedit balneo. cū agitatōne sua cogat alimētū amplig descēdere. Cōcessū est etiā quō gferat post cibationē exercitiū qñq;. Sermo Ga. etiā exponendg nō q; uelit sēp post cibū discratos balneare sed aliquos ut exteūatos. Tempatos ⁊o ulr nō balneari pg alitionē. Id etiā dicit ī mentē lectoris exercitādā

Ad aliud dicendū. q; licz digō fiat ī quiete. In digōne tñ tertia ppt quā alimentū suscipit elaborādū ualde duplici precedēte digōne. Ac quia deorsū & ī ptes mīmas & insztuz ipsax corpis spōgiositatibg et poris maig seqt iuuam tū ex caloris uigoratione. ac delatioē ipsig ad extra quemelig nutriūt ad extrīseca depēdētia. & supfluitatū eductioē. q̄ noceat motg agitatōne. Id. n. uerificat ī digōne potissīe prīa. Ad alid etiā qd dicendū appz. qa nō oīo faēlicus q exercitat añ cōmestionē. Aut si fuerit tūc ut dictū est cessandū ab exercitio. Et ad ea que ptis oppoīte similit quid dicendū appz. Sz ad reliquox sub gtrariox primū dicendū q; Ax. loqtur de motu prī mobilis a quo seqtur corruptō in his īferioribus sub tpe pmanētibg. eo q; non pōt circulū gstituere giūgendo fine ut appz idem prīcipio. Hic autē est szm de motu pticulari aīalis quigen est exercitii & nō prīg. Aut hic cū eo q; pticularit gferre uidet tandē ulr aggregatg nocet. cū ī ipō aliqd spūs exalet & uigoris ceu ī saliua emissa ī qua calor cadit īnatg. Ita ut & demū sicut oñsuz dria. cxii. aquaticū fiat omē. Ad aliud dicēdū q; motg & omē successiuū est īpfcm pmanētis relatioē. Eo q; non ut id hēat sit totū iz ī sucessione & acqsitioē ptis post ptē. Nichil omig tñ gfert īpfectōnē alicuig & maxīe caloris excitationē & supfluitatū eductionē ut oñsum. Qd notat motg prī mobilis cū aliis maxīe q causa generatiois & corruptiois box hic entiū existit de ge. & cor. scdo.

DIFFERENTIA. CXIX.

Vod cibg subtilis grossū debeat precedere mōstrat. Quia ītio re. a. oz ut sumat ī primis illud cuig corruptio est facilior & eig descensus uelocior. deīn szm post ipm qd est szm gtrariū illig. Adhuc prīo practice opptz ut preponat bō cibos facile descēdētes ex stomocho illis q morāt. Palin prīo ītia Nutriētia pretea ī sui receptioē ordinē habent

Nō

2°. Re. Aau.

! Cōtor

ī quo sāitatis

An cibi sibi debent grossiz praeder.

ī quo saītatis ꝗsuator sollicitꝗ eē debz. ne illd
qd̄ subtile est .& cito digerit post forte nuēns
qd̄ sit eo durꝗ ī cibo sumat. In dietis quoq;
ulibꝗ.Cōcordati sūt antiq ꝙ cibaria q̄ sunt ue
locit descendētia facileq; uenas penetrātia pre
mittēda eē añ cibū que aūt ad hec tarda postrēo
Rursꝗ qd̄ est cito digestibile & d̄ uētre egres
sibile oz premittere:qa id cito digestū grosso p
miscebit īdigesto exñti in uētris fūdo nō pmit
tenti illud descēdere q̄re ꝗtinget utrūq; corrūpi
Adhuc szm Ysaac febriū prio Vent est flātis re
ceptaculū.Ipm aūt est graue q̄re huiꝗ petet fun
dū.Est enī & frm huīduz uiscosū digōnis īpedi
tiuū. ppt qd̄ ut faciliꝗ digerat subtilē expetit
cibū preittere cū sit digōni obediēs magis cros
so. Ampliꝗ Illud debet premitti qd̄ citiꝗ re
staurat deperditū hoc ār est subtile cū celeriꝗ dige
rat & penetret crosso. Cuiꝗ oppoītū oñdit p
primū practice ita .Crossꝗ cibus nō cito digesti
bilis debz precedere cito digestibilē. Adhuc
ttia prio.Iste etiā nō prio ꝗmedere debz cibum
laudabilē.ita ut post ipm cibū fortē.& duꝝ in
cibo sumat. Palinvii.de ingeio.In cena dari
precipit cibos grossiores & trestriores qualis ē
panis.deiñ liqdiores & subtiliores ceu petrino
rū piscīū pulmentū . Rursus ars imitat natu
rā.hec ār crossiora & grauiora bis premittit op
positis . Velut etiā denotāt edificioꝝ fūdamēta
Propt qd̄ crossū subtili opꝗ fit premittere.
Propt primū qdez sciēdū .ꝙ notificatū est quid
sit cibꝗ.cxxxvi.&.cxxxvii.drīa & aliis. Crossū
aūt & subtile sūt q̄litates due q̄dam quas qppe
medicꝗ sszibilis artifex subās cū sibi silibꝗ no
minat.cū qualitates appareant ꝗpoīte ad prīas
subē hic ꝗcrete.Crossū &enī est cuiꝗ subā frigi
do magis aut calido īspissata existit de diffici
li cedens . & p ptes penetrās tarde.subtile ꝛo
eꝗtra. Propt szm ꝛo sciēdū.ꝙ qdā dixerūt ad
quesitū distīguēdo cibū eē duplicē.durū masti
cabilē.& liqdū nō masticabilē .uolētes ꝙ si duo
cibaria assumant.quoꝝ unū masticabile sit.reli
quū aūt non.oportere īmasticabile masticabili
premittere,moti ex eo ꝙ nō masticabile si post
detur cito digestū nō potens trāsire seipm cor
rūpet & precedēs sist grossū īdigestū.Si uero ci
baria utraq; assūpta sint masticabilia dnt gros
sū subtilē añire. Hec aūt positō saltē quātuz
ad prīaz ptez stare nō pōt p illa eadez quibꝗ oñ
sū priori drīa potū & cibū sit fore ꝗmiscēdos.
Oñsum.n. liquida una ꝗpactis adunāda ut pfcī
or iterueīat ꝗmixtio .& demū digō & nutricatō
Nam si cibꝗ subtilis īmasticabilis preponat
citiꝗ digestꝗ ptransiēs secuz reliquū cibū īdige
stū ex stomacho educet. Adhuc uenter in pte
īferiori ens ignez īproportioābilis subtili cibo
ipm q̄ si supflua calitate aduret preparādo eum

De dietis cibꝗ.

Cibus durꝗ ꝛo
Liquidus.

ī colere generationē ī epate. ppt qd̄ ea positio
quo ad priorē ptē stare nō ualet. Propt ttiuz
aūt premittant priꝗ q̄dazꝗ ueritati nccāria . szo
subdat eadē.Propt huiꝗ primū sciēdū.ꝙ corpo
rū ad presens drīa duplex existit.nam est corpꝗ
qd̄dā sanū simplr cuiꝗ actꝗ pcedūt īcipate ha
bēs mēbra oīa & precipue digōnis prīe sibi p
portionabilia īuicē & toti .Est & aliud huic op
positū ut cuiꝗ pticulaꝝ actōnes sūt deficientes
utcūq;.& maxīe que digōnis prīe nō adīuicē p
portōnales. Sed aut debiles cito alimētū ante
digōnez pfcām egredi pmittētes,in secessū uel
fortes ꝗstipare ꝓhibētes ipō etiā digesto supflu
itates secedere. Eti cibaria sūt ī duplici drīā
Quedā enī sūt alimēta uera ut panis caro & ui
nū laudati prio ttia .quedā aūt a nutrimēto ꝛo
extranea utcūq; cibaria potiꝗ medicinalia ceu
fructꝗ & olera. quoꝝ q̄dā sūt stipticantia & alia
mollientia. Propt szm hꝗ sciendū.ꝙ si corpa
fuerīt sszibilit lapsa ut ꝙ secedāt pāpliꝗ.cros
sum oz ac stipticū tūc subtili & mollitiuo pre
mittere ut sui.q.ꝗstipatōe quadā tāto retineat
tēpe ꝙ subtile ut una possit digō pfici.Si autē
fuerint ꝗstipata subtile liqdū molliēs crosso ter
restri stipticāti premittat ut uenter inde molle
scat. Reliqua uero corpa de quibꝗ prīcipali
ter ītroductꝗ ē sermo hic .hoc ordine regantur
premissionis ciboꝝ & postpositōis .Si qdē enī
duo uel plura sumant cibaria .quoꝝ unū medi
cinale subtile mollitm sit . alteꝝ aūt nutribile
oz sic subtile facile descēsibile morosiori prepo
nere.uñ prio practice.Oppz ut homo preponat
cibos facile descēdentes de stomaco illis q mo
rātur sic ꝙ molliant uētrē illisq; stringāt ut ci
bus cito descendēs uiā paret moranti.sicut sūt
melones psica priꝗ nanq; sumēda sunt q̄ panis
aut caro.ut molliēs uētrē cibꝗ uiā paret strīgen
ti.Sicut priꝗ sumunt olera elixa prepata cum
muri & oleo.q̄ pira & coctana. Cuiꝗ qdē ratō
qa hꝗ sūt facile trāsibilia q̄litates medicinales
habētia.Et ideo ut uētrē cū expedit subducant
& ne postposita corrūpant reliquū corrūpentia
cibū ea opꝗ fit preponere.& ī hūc qdē itellectū
tendit ttio prīa.cū precipit cibū subtilē grossi
ori anteponi. Si aūt sūpta sint uera nutmēta
cibatōis grā solū suscepta . & nō medicīe tunc
grossior premittat subtiliori.Vnde Halyabas.
loco prefato grossꝗ cibꝗ nō cito digestibil pre
cedat cito digestibilē & subtilem ut prepositō
carnis ouīe auibꝗ & uaccīe ante ouinā.Quod &
sēsit A.loco pretacto negās nō fore comedēduz
labilē primo cibū ita ut post ipsū cibꝗ fortis
& durꝗ assumat. Huiꝗ uero talit ꝗfortentur.
Omne nāq; agens naturale ī sui actione tpꝗ cō
cernit szo de causa.Et in maiori tēpe fortior p
ficit actio .& cibꝗ crossꝗ fortiori indiget actu

digerat

Cibus dupl
ria pu
2 cibi medic

Nota

p. Practice.

subtili. Oportebit itaq; crossum precedere ut preassumat digōnis actū ante subtilē uenientē postremo Amplio3 digerētis ad id qd̄ digerit ꝓportionē aduenire. sicut actī ad passiuum uñ affōr prīa. Cibo debet esse ꝓportōnat̄ calori. nā si īmēso fuerit multo expetit̄ cibo. Si aūt modico pauco. Quod si alit̄ fiat aut in coleram uel bu. flegticos trāsibit. Cum igit̄ ꝑs uentris inferior sit calidior supiori eo q; carnosior ē ipsa & plurimi sāguīs. sit̄iter fortio digerēs. Iuuat̄ etiā ea ex meliori applicatōe ꝑtiū reliquaru3 ei dictar. drā. xxix. uētris digōnē iuuātiū q̄lia sūt epar splen 3irbo dyaflā & artaria grādis cū musculis sup uentrē expansis. Adhuc si crosso premittat̄ eio crossitie pilerō uētris ofortabit. & ostipabit phibēs subtiliorē ante digestione3 extra duci. Si aūt subtilis preponat̄ sui passibili fluxibilitate secedēs ex stomaco crossiorē in digestū educet Palin cū cibo crosso precess3it subtilis adueniēs melio sibi cōmiscebit̄ in ipm̄ ūdiq; pētrās sui subtilitate. q̄ si subtilis crossū precederet. Eio nanq; q̄uitate petēs q̄ deorsum subtiliorē seq̄straret ī ꝑtes. Sic ergo o3 crossiorē cibū aūponere subtili. qñ corpo sanū extit̄it. & cū grā sumit̄ nutrimēti Medicīe uero gratia uel tragematis postponūt̄ aliq̄ stiptica. ut cibo fundū petat uētris sicut pira citboīa. & caseus stiptico. Cū aūt cibo fuerit medicīalis labit̄ celerit̄ putrescibit̄ eū o3 premittere. qm̄ postposito īfūdit & corrūpit qd̄ añ ipsū. Tps aūt antecessionis si fuerit mollitiuū ꝓprie ipsi debet tm̄ esse alimēto4 s3o cū reliquus aduenerit sit ipse iam ī digōne de stomaco descendēs ut uentrē molliat & īfrigidet. Vnde peccāt ī hoc medici. & maxīe in diuretico4 exhibitōe. quibo mox subsequi fatiūt cibū deportātē hūc īdigestū ad renes opit̄onē & lapiditatē augmētādo. Per oppositū quoq; qñ uent̄ fluxo stiptica subductiuis ut tactū premittere. Propt̄ q̄rtū qdē Ad primū dicēdū ut ad autoritates. q; ipse ꝓcedūt sui is uiis ītellecte ex utraq; ꝑte. Ad aliud dicendū uer esse cito digestibile & descēsibile ī altera ꝑte distīctōis premissa ut qñ unū assūptoru3 esset nutribile magis. aliud uero medicīale molliens plo. Sed qñ unūqd̄q; fuerit nutribile uere nō o3 tūc crosso subtile premittere. sed ut oñsu3 est ecōtra. Neq; etiā accidit ut deducebat̄ q; subtilis digesto prio corrūpat̄ nō ualēs exire. & comiscebit̄ īdigesto corrūpi parato. qm̄ sit̄ digerunt̄ eo q; talis est ꝓportio bo cibariorum ut subtilis ad crossū. qualis digōnis ꝑtis īferioris uētris ad ꝑtē supiorē neruositate mino digestīa īferiori. Ad aliud dicēdū. q; hic sermo magis in corporibo uerificat̄ sano4 in qbo nullo hūor de quo sit curādū abūdet ī uentre. In his enī cibus preponēdo ē medicīalis calefcīuo digestiuo & diuisiuo. deīde uoītu aut secessu educēdū flegmaticū in eo otētū. Extranee sit̄r dictū fleg̃ cohītare in uētre cū natura nullū sibi ostituerit r̄ceptaculū. naturaliū s3o. Ad aliud dicēdū. q; l3 subtile grosso citio ofumat̄. qñ fuerit eq̄lis quātitatis. & agēs sit̄it̄ cū aliis oditōibo equale. cu3 tñ subtile multiplicatū fuerit sup grossū ñ añ a sed equalit̄ ofumunt̄ ut euenit ī ꝓposito & drā appuit priori. Suscipit̄ enī de subtili tāta quātitas que grosso restito otraposita īequali ofuit̄ tpe. Et sit̄r ad ea q̄ ꝑtis alterio qd̄ d̄d̄ appuit

DIFFERENTIA. CXX.

Vod semel tātū in die naturali sit comedēdū mōstrat̄. Quoniā qd̄ ē otrariū corpori & ipsio lesiuū raro applicandum est. tale qdē ē alimētū prīo de ge. & cor. & oplexionū t̄tio. Rario aūt est q; semel in die. Adhuc aīal qd̄ est actuū nobiliū pa4 debet circa comestionē solicitari ut illis ualeat amplius ītendere septimo de utilitate ꝑticula4. bo ē bōibidē. Propt̄ qd̄ raro & pa4 ut semel solū ī die comedere habet. Quod aūt bis uideт ꝑ Cor neliū celsū. bis die potio q̄ semel cibū capere cōsuletem. qa alimētū ordinat̄ ī restaurōnē depditi. sed ipsa uideт duplex. una qdē nocte facta cū calor coadiuuato fortificet̄. & resoł onē saltem ss3ui occultā opet̄ uehemētiorē uelut hyeme dicūt otīgere. Altera uero ē resolutio diurna. ꝓpt̄ poro4 a calido & luce aptōe3 manifestā. Rursus comestio appetitui ordinat̄. Sed coīt̄ bis appetit ī die. Ideoq; bis erit comedēdū. Et q; t̄ uideт qa oīs ꝑfectio ī tribo ī bo cōsistit prohemio. In comestione uero ꝑfectio attēdēda ñ mīma cū ordinet̄ ad uitā nō ex lōgīquo. Adhuc plurimo calido plurimū & sepe alimētū expedit admīstrare. affōr prīo. hoc aūt īest hōi cū calissimū sit aīaliū. ꝑbleu. q̄rta. Quod aūt plus etiā q̄ter ostendit̄. qa ei qd̄ debilis digōnis exīt. & uehemētis resoł onis exhibēdū est pa4 & sepe affōr prima. Talis uero ē homo cu3 sit multis occupatōibo dedito digōnē īpediētibo. q̄rto deiuuamētis & cōpositōis ceteris rarioris d̄ bona habitudīe. Palin ī die naturali q̄tuor obinatōes q̄litatū tpm ꝑticulariū existūt s3m q̄s lūa in nobis mutatōes alteratīas causat nō paruas drā. clxxviii. quibo opo fit cū alimētis resistere Itaq; quater erit omedēdū. Sed & q; otiūe uī qa aīal resoluit̄ otinue cū calor naturalis semp humidū depascat. Cui ꝑ alimēti admīstratōnē resistit̄ ꝓportionatā. Adhuc quedā uideт aīaliū puor otinue. q. omedere. Quare nō & maiora magis. Itaq; otinue uideт esse comedēdū. Oppositū aūt hor oīu3. & plo tenēt arabes uolentes ter ī duobo fore comedēdū diebo Qud̄ uideт qa īdigestū cauēdū ē s3m A. sumere. ne super īdigestū occurrat. Qud̄ fit si plo bis uicibo

Citonia ꝑ Pira.

Pcim medicor

An semel tm̃ sit idie nãli comedẽdus.

ut declarabit̃ comedat̃. Nꝯ oꝯ corpꝰ pmittere inaĩari.qd̃ euenit si pauciorib̃ administretur numero huiꝰ.Propt̃ quod in duobꝰ diebꝰ naturalibꝰ ter comedẽdũ. Propt̃ primũ qdẽ sciẽdum.q̃ comestio est alimẽti ore susceptio.Qud̃ alñ ẽ masticabile grossũ.int̃dũ liqdum sorbile. & nõnũq̃ liqdũ potabile ut uinũ qd̃ alimẽtum est & potꝰ. Semel quoq̃ bis ter.& hꝰ sũt ad uerbia quãtitatẽ discretiuã ĩportãtia. Quid aũt sit dies naturalis quidq̃ artificialis driã uisũ.ciii. Propt̃ sꝯm quidẽ sciendñ ẽ q̃ Y. sc̃do re.a.cũ Ga. uidet̃ uelle comedendũ fore semel aut bis ĩ die.Quod ĩnuit cum dicit̃.Qui enĩ semel uel bis ĩ die comedere ꝰsueuit & reliq̃ ex q̃ bus nõ ẽ ꝰsuetudo prãdere & prãdet̃.Et si quis semel ĩ die cõtra ꝰsuetudinẽ comedendo .sexto uero re.sa.ĩdicat Ga.seipsũ comedere bis ĩ die. septĩo aũt de ĩge.In exsiccatis & d̃bilioribꝰ ter precipit̃.Quesitũ tñ regimẽ inspicit sanitatis Arabes ꝯo ut tactũ unĩ ĩtr sẽtire ĩ duobꝰ diebꝰ esse comedẽdũ ter.Vnde q̃rto Almãsoris .Qud̃ tẽpatiꝰ ut sani ter ĩter duos reficiant̃ dies.

De re. sa. 6.

4°. Alm.

Prĩo quoq̃ practice.Oportuniꝰ ut coẽdat hoc quidẽ die bis hoc aũt semel.Cuiꝰ cãꝯ subdit ut alleuiet̃ eiꝰ stomacꝰ a cibo diei quo bis sũpsit . & opet̃ in reliq̃s cibi precedẽtis & digerat cibũ decoctione supueniente oportuna. Prĩo autẽ ĩtia.Ex uicibꝰ saciãtis comestionis melior ẽ ut homo una die semel & altera bis.s.mane ac uespere comedat. Quoꝯ motiuũ potuit eẽ .qm̃ preceptũ nichil comedẽdũ esse nisi cibꝰ d̃ stoã co descẽderit.Ipse uero ĩ hĩtudĩe media morat̃ in eo a.xxii.horis usq̃ ad.xxii. tredecĩa ĩtio.Sũmat̃ aũt tps q̃si mediũ int̃.xii.&.xxii.qd̃ est circa.xvi.horas.Ter aũt.xvi.xlviii. ꝰstituit horas que duos pficiũt dies naturales.Precipit autẽꝯ mane & sero una dieꝯ comedere ne nocte comedat̃ pfundiori.Hora enĩ tũc est digõnis & quietis.hec tñ apud latitudinẽ habẽtes multã uariatur ex breuitate dieꝯ & eoꝯ plixitate. Quid aũt de his dicendũ uidebit̃ ꝰsequent̃. Propt̃ ĩtiũ uero sciendũ.q̃ sicut corpa diuersificantur in aliis penes res naturales.nõnaturales & ꝰtra naturã.Sic & circa ꝰmestionis uices.Que autẽꝯ sint be notũ ẽ ex multis .hic tñ uarietas queri t̃ magis rerũ naturaliũ & ĩnaturaliũ adĩuicem q̃ pret̃ naturã.cũ sermo ĩ corporibꝰ sanis existat.

Naꝯ hoꝯ quedã sũt ca.& hũida crassa sufficient̃ densa ꝰpacta uẽtris & epatis laudabiliuꝯ repleta decent̃ saguĩe.nõ occupatiõibꝰ extraneis subiecta.In locis & tpibꝰ ꝰtẽpatis & ꝰstitutõnibus ac que necessaria sũt ad uitã sufficient̃ habẽtia.His quidẽ ĩ die naturali sufficit circa meridiẽ semel comedere. Quod & qdã pĩguiũ nr̃orum obseruãt sacerdotũ.Vnde Almãsoris q̃rto Bis in die refici corpa habẽtes crassia.& pĩgui a ledit.Sumũt nãq̃ tales multũ alim̃ti.Abũdãt etiã hu.crudis digõne ĩdigẽtibꝰ. Et ideo tanq̃ fortibꝰ uirtute & corporibꝰ nõ egẽtibꝰ dandũ est raro & multũ .Que aũt his sũt opposita cuꝯ latis poris & subtilioribꝰ bĩa uel trina forsitã plꝰ egẽt comestione.Quare Almãsoris quarto Semel ĩ die comedere corpa bñtibꝰ macra.& sicca nocet.Media uero hoꝯ duobꝰ diebꝰ ter reficiant̃ aut omni die bis.Et hꝰ quidẽ ratõ sumit̃ ex prioris opposito. Obseruãda etiã sũt maxime etas cũ aliis ãnexis & ꝰsuetudo.Nã ĩfantes & pueri.& ꝑprie aĩosiores bina trina uel etiam ampliori qñq̃ egẽt comestione. Silit̃ & d̃cre piti cũ sint ceu lucerna extĩctõi parata.affõruꝯ prĩa.Senes uero semel aut bis aut ter in duobꝰ diebꝰ.Adolescẽtes uero cũ iuuenibꝰ bis ĩ die secũdũ tñ ampliꝰ & minꝰ. Cuiꝰ qdẽ rõ sumit̃ ex calore ĩtẽsiori & remissiori cũ subã duriori aut molliori magis uel minꝰ resolutõi apta. Cõsuetudo etiã in hoc uehemẽter ẽ obseruãda.Nã quidã sũt semel cõsueti comedere ĩ die.alii uero bis.nõnulli uero ter.qui si mutent̃ a sua ꝰsuetudine.& precipue subito ledent̃ q̃plurime ut declaratũ est sꝯo re.a.uñ prĩo ĩtia .Et usus in hoc uehement̃ ẽ obseruãdꝰ.eo q̃ dictũ est ipsũ fore naturã quãdã quã per sĩlia oꝯ gubernare.Nam ꝰsuetudĩe diuersitas causat̃ nõ pauca.Quidam enĩ semel cibant̃ ĩ die.alii uero bis.Et hꝰ quidẽ citiꝰ nõnulli uero ad uesperã.septĩo de ingenio. Pluries etiã reficiendi sũt illi ad quoꝯ stoãcos sꝯibiliores colera ꝰsuete declĩat ciboq̃ modicũ grossiori. In regionibꝰ etiã calidis tẽpibꝰ cõstitutõibꝰ ac ĩ ũctõibꝰ & subtilibꝰ utentibꝰ cibariis opꝰ fit numeꝯ augere comestionũ.In mediis uero mediũ.In ꝰtrariis uero secꝰ eueuit omnifariã. Comestionis quoq̃ numeꝯ uictũ manibꝰ q̃rẽtibꝰ opꝰ addere ẽ ꝑpt̃ multã resolutionꝯ ĩ eis factã a calore acuto .Infirmoruꝯ ꝯo penes hꝰ & res uariat̃ que pret̃ naturã.drã.cxxxiii

Potꝰ etiã sumẽdꝰ est comestiõis tẽpe ut d̃clara tũ.c.xviii.drã.Et hic quidẽ ẽ pmixtiuꝰ.Delatiuꝰ uero põt etiã extra comestionẽ suscipi puta cũ digestio fuerit pfecta ĩ uẽtre.& dimidiata in epate.septĩo de ĩge. Ex his itaq̃ breuibus põt quis ueritatẽ huiꝰ q̃siti ampliꝰ explicare . Cuiꝰ approbatõ aꝯ ex preargutis.Et nota etiã ex ipsa rei extat natura.Sic itaq̃ sẽtio naturaliꝰ & sepiꝰ bis comedẽdũ ĩ die. Propt̃ q̃rtũ uero Ad primũ dicendũ.q̃ lꝯ alimẽtũ ꝑpt̃ cõtrarietatem noceat bis aut pluries applicatũ.tñ si hoc debite fiat maiꝰ ĩteruenit iuuamẽtũ nocumẽto cũ necessitas expetit. Ad aliud dicẽdũ.q̃ lꝯ hõ sit nobiliũ opationũ.nõ tñ ei bonũ fit cõtinue illis supesse.cũ he nõ ꝑmaneat diutiꝰ nisi alim̃to supposito ꝰueniẽti & eiꝰ modo . Ter enĩ aut bis in duobꝰ diebꝰ uel ãpliꝰ comedere ñ multũ

Nõ

excellẽtes ĩpedit ipsi9 act9. Ad alia ẽ dicẽdũ est ipsa magis affirmando. qm̃ nũc naturali9 ẽ comedere bis ĩ die. ac coĩus q̃ aliĩ. Et id pl̃es legũ obseruãt hodie. Quod & Ga. testaĩ de seipso ut pretactũ de re. sa. alĩ tn̄ ut ostẽsũ & alr comedendũ. Ad aliud dicendũ. q̃ illa ẽ pfectõ sbẽ d̃ q̃ loq̃ĩ. & n̄ uictũ q̃ 9stat ĩ eẽntia ⁊ tute & opatõe. aut prĩcipio fine & medio Ad aliud dicẽdum. q̃ calidũ illud nõ est q̃litatm̃ exacutũ 9sũptiuũ. sed quãtitatm̃ potio9 mulcebre ac suaue.

Ad aliud dicẽdũ. q̃ hõ nõ ẽ sic debilis calidi ut hic p̃sternaĩ in tm̃. Immo sufficiẽt ẽ potẽs luuaĩ etiã digõ uẽtris p ei9 amĩculãtia & cirbũ expansũ sup oĩa ĩtestina ut drã. xxix. Ad aliud dicendũ. q̃ q̃tuor ille 9bĩatiões q̃litatũ tẽporum p̃ticulariũ s3m q̃dras lune nõ sic corp9 immutãt ut p̃pt̃ has opporteat numer̃ comestionũ uariare. qd̃ tn̄ ĩ debilissĩo & morti p̃pinquo accĩt drã. c. xxxiii. Ad aliud dicendũ. q̃ l3 corpus 9tinue 9sumaĩ non tn̄ o3 9tinue comedere. Vna enĩ uice uel duab9 põt tm̃ comedi ut sup sit illi resoĩoni 9tinue. & maxĩe cũ hõ utaĩ cibis multũ nutritis. ut sũt carnes uinũ & panis. sint q̃ artificiata ita ut etiã modica ipsor̃ quãtitas multã exhibeat ĩstaurõnẽ. Insint etiã sibi 9trarietates ĩ q̃b9 retineaĩ ad tp̃s. Ad aliud dicẽdũ q̃ aĩalia p̃ua multũ comedẽtia. & fere 9tĩue nõ fruunt̃ assũpto. sed emittũt mox. q. cũ nullã aut paucã habeãt in ĩtestinis replicatõe3 ut Allec piscis ostẽdit ĩ quo unũ solũ extẽsũ repit̃ ĩtestinũ & uacuũ oĩno. Affixa etiã terre plãtis sunt p̃pinq̃. In hoĩb9 aũt & ĩ aliis quor̃ act9 sũt pfectiores replicatões in ĩtestinis sunt plurime ne in 9tinue sint comedere ac secedere. q̃rto de iuuamentis. Quid autem dicendũ ad ea q̃ alteri9 p̃tis iã appuit ex premissis.

Aller Pisces.

DIFFERENTIA. CXXI.

Vod cena debeat eẽ maior prãdio mõstraĩ. Quia prĩo re. a. Infirmo i9 ad prãdiũ da. Sed ad cenã ius ĩ cibũ mutaĩ. Cib9 uero ut ptisana nõ colata maio9 alimẽtu3 est iure puta colata. Eti ĩ eorũdẽ q̃rto. Potuuti mellicrato aquoso. s. mane & sorbitõe scili3 ptisane succo ad uesperã. Rurs9 dictũ drn̄tia c. xviii. q̃ G. die horarũ eqnocialiũ. xiii. circa q̃rtãhorã panẽ sĩplicẽ suẽbat sine potu. In cena uero tũc grossi9 accipiebat carnẽ cum pane ut uescereĩ sĩmplicĩ. Eti practice primo. Cena laudabilior est prãdio. eo q̃ q̃sq̃ post eã q̃et9 dormit. Immergit̃ enĩ calor in fundum stomaci. & corporis & digerit cibũ plena digõne & bona.

Itidẽ. sicut est ĩ tẽpe uĩi sic p̃portõabilit̃ & in p̃ticulari cũ ipsũ uim recipiat ab illo. Sed in tẽpe h9 meli9 digerit̃ ut puta hyeme ergo & in tpe p̃ticulari ceu nocte cũ sit sibi p̃portõnabilĩ in frigiditate. sed q̃n̄ pl9 digerit̃ ampli9 expeitur cib9. Rurs9 digõ fit per sõnũ. Ipse nanq̃ omnes opatões naturales fortes efficit. primo s3a. & tempa tã prestat q̃etẽ cũ caloris regimine sufficiẽti. hec aũt nocte assũt. Adhuc illo tpe quo fortificaĩ ampli9 digõ. magisq̃ distribuit̃ plus expetit̃ alimẽti. Hoc aũt est nocte cũ fortificet̃ digestĩa tũ p̃pt̃ adunatõe3 calidi se ad ĩteriora trahẽdo ab actib9 ⁊ tute uacante aĩali. tũ etiã p̃pt̃ tenebras quas calor digestiu9 & spũs fugiũt interiora petẽtes. Palin. illo tpe pl9 ẽ comedẽdũ q̃n̄ maior precesserit 9sũptio cũ cib9 ad restaurõnẽ ordinet̃ dep̃diti. Hoc aũt fit ĩ die p̃pt̃ 9tinẽtis calorẽ & act9 necessarios in uita q̃bus attenuaĩ corp9. Cena igit̃ sup prãdium maiorãda. In 9trariũ. Quoniã qui exercitabãtur antiqt9 soli9 carnis comestione erãt mane 9tenti. & panis soli9 in cena. prĩo ẽtia. Carnis aũt comesti o uideĩ maior ea q̃ panis cũ ãplius nutriat. Ampli9 alimẽtũ daĩ p̃pt̃ dep̃diti recupatõem. Sed hec maior futura est ĩ die p̃pter nature calidũ uiuificatum & solare ac act9 q̃b9 calor dissoluit̃ raritate corporis irrestauratus.

Ampli9 si nocte p̃pt̃ calidi unitionẽ ĩtrĩsecã maior precessit 9sũptõ & maior die futura expetit̃ restaurõ que p̃ficit̃ prãdio. Erit itaq̃ prãdiũ sup cenã maiorandũ. Propt̃ primũ ⁊ o scindũ. q̃ prãdiũ est coĩter alimẽti susceptõ circa diei horã q̃rtã. cena uero sec9 undecimã. Aut sic in bis comedẽdũ maxĩe. Variaĩ tn̄ prãdii tẽpus & maxĩe cene p̃pt̃ longitudinẽ diez̃ eorũ & breuitatẽ precipue. Propt̃ s3m uero sciendũ. q̃ ĩ hoc q̃sito multiplex mod9 ĩuenit̃ dicẽdi. Quod euenit p̃pt̃ diuersitatẽ 9plexionũ 9suetudinu3 dispositõm tẽpor̃ & regionũ & sĩliũ. Quidã nanq̃ simpl̃r p̃tulerũt q̃ prãdio debet eẽ cena maior p̃pt̃ uigoratõe3 ĩstrumẽti digestiui in nocte. Alii ⁊ o dixerũt q̃ flegtici & frigidi debẽt meli9 prãdere q̃ cenare. eo q̃ calor eor̃ debit̃ calore subleuaĩ diei qui nocte molle flãtis suffocaret̃ fere cena maiori facta. Colerici uero & exudi p̃pter 9trariũ agere habẽt ecõtra. Quidam aũt dicũt q̃ s3m 9suetudinẽ est p̃cedẽdũ qd̃ nõ multũ q̃rit dubitatũ. Nõnulli uero testantur sanis meli9 cenandũ. cũ calor nocte fortificet̃ ĩ ampli9. Infirmis aũt meli9 prãdendũ nisi tunc occurrerit pocism9 cũ nocte. affõr̃ s3a. pl9 solent apparere picula p̃pt̃ abn̄tiã uite datoris solis u3 ceu ostẽsũ est drã. c. iii. Quidã quoq̃ dixerũt q̃ tẽpe calido & regione sĩli prãdiũ debet esse maio9 cena. frigido uero e9trario. que3 galli tenorẽ obseruãt. & ipsũ fortassis ex eor̃ mora ĩ regione alĩ calida ut Syria eduxerũt. In ea enĩ3 & talib9 nocte cauma ĩcendit̃ digõnis p̃turbatiuũ. Quor̃ quidẽ omniũ & si tenuit̃ tn̄ ⁊ itatẽ tangant ĩ sequẽti dicendor̃ apparebit defectus

Propt̃ ẽtiũ quidẽ sciendũ. q̃ alimenta danda

3 Galli

An Cena debeat ee maior prandio.

ſunt plus aut min9 ꝓut digeri poſſũt. Non. n. ex his que trãſglutiunt. ſed ex digeſtis fit cib9 cibi toti corpi exhibitõ. undecĩo terapẽtice.

Diego

Digeſtio aũt q̃druplicit põt 9ſiderari. uel rõne uicis qua alimẽtũ corpi applicat digerendum. Aut ſubiecti quo act9 exercet in ipſũ. uel ratõe diſpoſitõis int agẽs & paſſũ occurrẽtis. Aut cõtinẽtis in quo ſubiectũ digerẽs habet. Siqdẽ prĩo modo. Aut ſemel alimẽtũ exhibet ĩ die ut ter in duob9 dieb9 Aut ĩ uno die bis ſeu ter drã priori. Si quidẽ ſemel tũc dicẽdũ meli9 eſſe ĩ ſero exhiberi. dũmodo nõ oculos cũ cerebro hẽat paſſibiles. Cena enĩ nõ pat egrotatĩs nocet oculis. & cerebro. practice prĩo. Eo q̃ hu. crudi & ſuperfluitates nõ remanẽt in mẽbris ĩ9ſũpti. cuĩ ſufficiẽs hẽat exercitii tp9. Sitr nocte ſubſeq̃nte ſõn9 digeſtiu9 aduenit q̃es. & tẽp9 longi9 q̃ digeſtionẽ cũcta uigorãt. Hoc tñ nõ querit q̃ſitũ

Cena nocet oculis 2 cerebro.

Si aũt bis comedat coĩus mane maioret cõeſtio ꝓpt nũc dicta & dicenda ut q̃rit. Si qdẽ ter uidet tũc magis eligẽdũ eſſe cenare q̃melius ꝓpter tẽp9 lõgi9 ſõnũ & qetẽ futurã. Quĩ etiã nõ petit. Si aũt ad ſubiectũ 9ſiderato referat ſ3o ſciendũ q̃ hoc aut eſt ſub latitudĩe ſaĩtatis uel ĩ morbũ iam decidit. Quod ſiqdem decidit aut cũ hu. uitio uel ſine. Quod ſi abſq̃ tunc magis eſt cenandũ. uñ ſeptĩo de ĩge. In ueſpera extimam9 cibũ fortiorẽ dari niſi puis boĩs patiẽtib9 his qui ſic dietant. Quod & rõne ſuadetur. qa hi & oĩo malã 9plexionẽ quãcũq̃ abſ3 humoris uitõ habẽtes ſiue ĩ toto aut ĩ pte ꝓtutis ſũt debilis. & corpo4 extenuato4. unde ꝓpt ꝓtutẽ debilẽ pat egẽt alimẽto una uice. ꝓpt ꝓo 9ſũptionẽ ſepe. aſtõ4 prima. hoc aũt fiet die. ſero uero ñ ut natura nocte qeſcat. & ne ĩ prauos redigat uſus. Et qa tps intuenit longũ ſõn9 & quies ideoq̃ alimẽto egẽt cena plus. Ampli9 natura ĩ talib9 ſolũ ẽ cibo4 digõni ĩtenta. non autẽ maturõni ſupfluitatũ. Carẽt enĩ eis. Rurſ9 tales cũ ſint ſicci & eo4 qdã calidi noctis iuuant diſpoſitõe 9traria. Dabit itaq̃ eis pl9 alimẽti ĩ cena. Quod ſi cũ hu. uitio patiat dicẽdum fore 9uenienti9 prãdiũ maiorare. uñ tertii prima de epidimie cura. Ille cui9 9ſuetudo non tollerat ut ſemel reficiat diuidat cibũ ſuũ qui eſt minor refectione ſua ĩ tres partes. & ſumat duas ĩtias in prãdio & ĩtiã ei9 in cena. poſt exercitiũ ſubtile. Quod & rõne pſuadet. q̃m illo tẽpe quo natura debilis iuuat in digõne calore ſolari uiuifico & reſoluunt ampli9 ſupfluitates ſumẽd9 eſt cib9 hoc aũt eſt die. Sunt enĩ & hi ſiles illis qui byeme frigida lauant ĩfrigidatione leſi cum eorum ſint corpora tenuia & calor debilis. ſed iuuantur eſtatis calore ut ſunt mulieres & flegtici ceu tactum affõ4 tertia. Ampli9 tũc tpis magis uiget ſupfluitatũ reſolutio. & exercitiũ intuenit cũ mẽſura. Itidez calor uitalis adeſt ſolaris & lucis digeſtiu9. cuĩ ſit uite prĩcipiũ. Sicut enĩ fruct9 calido digerit duplici. ꝓprio & ſolari. Theofraſt9 de plantis & farmaco4 q̃rto. Siliter ĩ aĩaliũ digeſtionẽ duplex h9 opabit calidũ. Nocte demũ op3 tales qeſcere a multa cibo4 ſuſceptiõe. tũ quia natura fortis & digeſtiua ſufficiẽs eſt ĩ ſomno. tum etiã qa in nocte natura magis ẽ circa ſupfluorũ digõnẽ in talib9 ĩtẽta cũ ea4 expulſione. Ad huc cũ ſupfluitates retinent ꝓhibita reſpirõe adueniente & mouent ad extra. nõ ẽ natura mlta cibo4 ĩpedienda exhibitõe. Hoc autez nocte fit. ſõniq̃ tpe. Quãq̃ enĩ calor ĩ pleriſq̃ fortificet in nocte ſpũum 9tractõe & ſõni reductõe. nõ tñ in h9 põt duo ut alimẽtũ & ſupfluitatẽ digerere. Itaq̃ in his 9uenienti9 eſt etiã breuiare.

Theofraſtus de Plantis.

Si uero h9 corpora ſub latitudĩe fuerit ſaĩtatis Aut ſunt ſufficient ſana robuſta ſupfluitatib9 ſſ3ibilib9 carẽtia. cũ omnes expellãt ſua uia. ut athlete. & hos qdẽ expetit cenã maiorare. unde ſeptĩo de ĩge. Athlete nõ rõne ſola. ſed expiẽtia longi tẽpis 9probante iuenerũt rõnabile fore quecũq̃ cibo4 ſũt fortiora ĩ ueſpera ſumere Quod oſtendit tũ qa eo4 digõ nocte ſolũ ẽ digeſtioni cibo4 ĩtenta. & nõ ſupfluo4 maturõi cũ illis careat fere. tũ qa ſolũ robur corporis intẽdunt. qd & nocte acqrũt magis. cũ amplior fiat ſãguificatio & diſtributio & ſpũum his generõ

Athlete. viii. Ingẽ

Rurſ9 hi ĩ otio poſiti die q̃nq̃ uehemẽtiſſio mouent exercitio. ꝓpt qd laudat cene in his ingroſſatio. Si aũt corpa fuerit ab iſto tẽpamẽto & robore diſtãtia. ceu ſũt plurima uſq̃ ĩ egritudinẽ nũc deuenientia. Et talia ſiqdẽ aut exercitant exercitio fere 9tinuo uehemẽti aut nõ Si quidẽ prĩo modo ut ſũt uictũ manib9 querẽtes meli9 fit eis prãdiũ ſup cena maiorare. Vñ dictũ eſt q̃ qui antiquo tẽpe exercitabant 9tenti erãt ſoli9 carnis comeſtione in mane & ſoli9 panis in cena. Quod firmat q̃m alimẽtũ nõ ſolũ expetit ꝓpter nutrire ſed & ꝓpt bũectare ac irrorare mẽbra ne arefiant ex forti motu ut reſiſtat reſolutõi ex caloris ĩcendio ꝓuenienti unde ſ3o de aĩa. Alimẽtũ ĩ principio ẽ 9trariu3 corpori. deinde ĩ fine fit ſite. Ita q̃ cib9 habet remittere caliditatẽ corporis noſtri & ꝓhibere exſiccatõnem ei9. ꝓpter qd o3 pl9 cibi exhibere in prãdio. Neq̃ ꝓpter exercitiũ ceſſãt ab eorũ digeſtione. cũ ita ſint 9ſueti. Vſ9 enĩ res ẽ preter naturã. prĩo tertia. Eſt & calor uehemẽs ꝓpter exercitiũ potẽs ſupeſſe labori & digõni. ꝓpter qd uidem9 eos ter ĩ die comedere. & cum appetitu digerere. Si aũt nõ forti laborioſo & 9tinue ut predicti utant exercitio dupliciter euenit id ad preſens. q̃m aut plurimum utũtur exercitio ꝓpter occupatões neceſſarias ĩ uita &

Alimẽtũ 2°. & Aĩ

Cib9 ĩ prãdio maiorandus exẽtãtibus.

etiã que ſalutis ſicut ciuiles uiri q̃plures circa bona fortune negociantes & ſalutẽ. Vel ĩterdũ exercitio forti & laborioſo mouent̃ ut diutij̃ e quitãtes uel itinerãtes. aut aliđ q̃ddã fortij̃ a ꝯ ſueto agẽtes exercitio. Et his fit utilij̃ cenã ſu per prãdiũ amplij̃ augere. Quaꝝ Halyabas pre cipit eos nõ prãdere. qm̃ oppꝫ debẽtẽ exercitari corpꝯ mũdũ ut dn̄t habere. Alioqn corruptões digõnis incurret & morbos inde cõtĩgentes. Quod perſuadet̃. qa ſi comederẽt cũ nõ ſint ꝯ ſueti tales adeo forti & laborioſo exẽcitõ ut pri ores ipſoꝝ corrũpet̃ iam digõ maloꝝ chiõꝝ gn̄a tiua. Amplij̃ ꝓpt̃ motũ ſuꝑfluũ calor diſſe minatõe debilitatꝯ eſt boꝝ. Cuij̃ quidẽ unitio potiſſima eſt fortitudĩs & digõnis cauſa. quaꝝ ob iecto ĩdigẽt fortiori. Id aũt euenit nocte. Rurſꝯ qa prij̃ nõ laborioſo utebant̃ exercitio. eoꝝ cor pꝯ ſic huĩditatibꝯ eſt plenũ q̃bꝯ põt reſiſti r̃ſo lutõni puta & exſiccatõi per motũ occurrẽtẽ in die. ut in eo ꝑuo fruant̃ cibo. Appꝫ igit̃ ĩ his premiſſũ ĩductis. Cum aũt utunt̃ exercitiis ſuis & aliis occupatõibꝯ ĩ uita precipiẽdum ẽ ipſis melij̃ prãdere q̃ cenare. Quod fulcit̃ ex re. ſa. quĩto ex anthioco medico. & Thilepho g̃ matico. qui uixerũt lõgeuis tẽporibꝯ eoꝝ pran dia ſuꝑ cenas augẽtes. Qđ & declarat̃ utcũ q̃ iam ex corporibꝯ nõ egrotantibꝯ appuit. Cũ enĩ hec ſĩt debilis digõis iuuant̃ ꝑ calorẽ ſolis & lucẽ ualde uiuificos. Cõfortant̃ enĩ ſpũs indđ ꝓpter ſuũ ſiſe. Ipſe nanq̃ aut ẽ lux aut effigiem lucis habet A. Iuuant̃ etiã qa ſuperfluitates tũc melij̃ expellunt̃ poris aptis die q̃ nocte. Amplij̃ nocte nõ oꝫ eos multo cibo ſed pauco repleri. cum natura tũc ĩtẽta ſit magis circa di geſtionẽ humoꝝ crudoꝝ quos ſõnꝯ habet maxi me digerere. ac ad benignũ reducere. lꝫ. n. nocte digeſtiua fortificet̃ uirtꝯ. nõ tñ in his adeo for tificat̃ q̃ ualeat cibũ & ſuꝑfluitates digerere. Nocte ſiſr ſuꝑflua poris clauſis nõ reſoluũt̃. & motu ĩ ſomnũ & aere noctis oppugnãtis eorũ euacuatõi. Itidẽ uirtꝯ eſt fortis ĩ nocte & ma xime naturaliũ digeſtiua ꝓpt̃ calidi ꝯtractionẽ eiuſq̃ unitões. Virtꝯ aũt fortis cibũ nõ expetit precipue cũ ſuꝑfluoꝝ fuerit digõni ĩtenta ſata gens ad benignũ ea reducere uel propellere. Rurſꝯ melij̃ prãdentes amplij̃ poſſũt uti exer citio qđ ĩ ſanitatis cuſtodia potiſſimum extat calorẽ nanꝫ uigorat ĩnatũ. & omnes ꝓtutes for tes efficit cũ ſuꝑfluoꝝ expulſione. Quod oñ dit̃ cũ opporteat eũ q exercitat̃ ut cibꝯ extꝯ iã digeſtꝯ ſit ĩ ſtomaco epate & ueĩs. primi tertia unde collꝫ ſexto. Oppꝫ omnes digõnes celebra tas eſſe cũ fit exercitiũ. Sic aũt euenit quãdo ce na prãdio minor extat. cũ cibꝯ drã priori ultra xii. horas ꝑmaneat ĩ uentre. Tũc aũt mane ſcõ euꝫ oportebit a ſomno ſurgere. ac moueri dige ſtione nõdũ epatis mediata que qdẽ per ſomnũ iuuat̃ & quietẽ ſicut q̃ uentris & per motũ đ ex terioribꝯ ad ĩteriora factũ. ita ut adueniẽte maẽ digeſtio ſõno ꝑfecto ꝑturbabit̃ cũ tũc tꝑꝯ adue niat exercitii. Cum aũt melij̃ prãdet̃ uirtꝯ dige ſtiua nutrimẽtũ oblatũ digeret ĩ die adeo q̃ ꝑfi cit̃ uẽtris digõ nocte ſuꝑueniente. Ac epatis ſi milit̃ ĩcipit̃ & finit̃ digeſtio uſq̃ mane ut adue niente die ſit motꝯ de ꝑtibꝯ ĩterioribꝯ ad ext̃io ra. Nam digõ mẽbroꝝ talẽ uidet̃ eꝯtra aliis mo tũ imitari. Sic itaq̃ poterit ante prãdiũ priori melij̃ exercitari tẽꝑe quo digõ r̃tia ꝑficit̃. qđ ñ ita poterat ſuſcepto cibo ampliori ĩ cena cũ di geſtio r̃tia nedũ ſꝫa fuiſſꝫ ꝯpleta. Ita igit̃ aꝫ quomõ rõne ſubiecti quo celebrat̃ digõ diuerſi ficet̃ quãtitas exhĩtõis cibi ĩ prandio uel cena.

Si uero ꝯſideret̃ diſpoſitio ꝯñs agẽtis & pati entis que familiaritas ẽ q̃dã & cõſuetudo nat̃a exñs altera ſꝫm Ypo. & Aꝝ. Et cũ uſꝯ ſit res ex̃ naturã expediet alimẽtũ plꝯ aut minꝯ ĩ prãdio uel cena ſꝫm ꝯſuetudinẽ exhibere qa ꝯſuetudo eſt res maxĩa ĩ ꝯſeruãda ſalute & egritudine cu randa. ſꝫo re. a. Quod oſtendit̃ eo q̃ eij̃ muta tio. & maxĩe ſuſcepta uehement̃ eſt leſiua. Vnđ Damaſcenꝯ mutare ꝯſuetudinẽ nociuũ ẽ & mo leſtũ & precipue ſenibꝯ. Et ideo q̃rto alimẽtoꝝ Praue ꝯſuetudĩes abolende ſũt ſꝫ nõ mox. eo q̃ natura nõ ſubſtinet mutatões repẽtinas ĩ tegĩ

Si quidẽ rõne ꝯtinẽtis obſeruandũ. qm̃ aut erit tẽꝑatũ calidũ uel frigidũ. Aut comixte uel celeriter mutabile. Si uero id tẽꝑatũ oꝫ in añdi ctis ſubiectis ꝓpter añdicta predicata prãdiuꝫ ſuꝑ cenã magnificare. Quod ſi calidũ adhuc qa nocte ſuꝑueniẽte eſtuoſa digeſtiua nõ ualet ali mẽtũ & ſuꝑfluitates cũ hoc multo minꝯ digere re. Et ideo egiptii & ſyrii calidas ĩhabitãtes re giones melij̃ prãdent q̃ cenẽt. Si aũt frigidum ſiſit̃ cũ in pluribꝯ luce diurna ꝯforte digõ & r̃ ſoluant̃ ſuꝑfluitates in eis abũdantes q̃maxĩe. Propt̃ frigꝯ enĩ circũdans natura nocte intẽta eſt circa tantas ſuꝑfluitates digerẽdas. Vnđ nõ expedit multũ alimẽtũ admĩſtrare in cena. quẽ quidẽ tenorẽ obſeruãt ultramõtani frigidas in habitãtes regiones & precipue gallici plꝯ aliis rõne utentes. Sic itaq̃ appareat diuerſitas aſ ſũptionis quãtitatis alimẽti ex pluribꝯ ĩtẽtõni bus ſuſcepta. Et q̃ melij̃ tãdẽ cũ plures egritu dinũ ſint materiales. Quoniã plurima etiã cor pora ſũt lapſa. maiorãdũ fore prãdiũ ſupra ce nam. Propt̃ q̃rtũ qdẽ Ad primũ dicẽdũ. q̃ Y. loquit̃ in corporibꝯ nũc egris. hic aũt ſermo eſt de ſanoꝝ regĩne. Aut corpora de quibꝯ loqt̃ ſũt ĩ materiei expurgatõe ipſa digeſta. Cõceſſũ enĩ eſt infirmis nõ ſuꝑfluoſis melij̃ cenare. Neq̃ ſupplẽdũ ut qdã q̃ mane utẽdũ ſit melli crate aquoſo. ſꝫ audiẽdũ potij̃ q̃ pꝯ mellicratũ

Anthioc medic. Telepho g̃matic

Nocte nõ fit uriq̃ r̃ſolu. ſuꝑfluoꝝ.

An supfructꝰ sit bibēdus.

uel oximel per duas horas dandꝰ ē ordei succꝰ ut apparebit drā.c.lxxi.Et ideo cōmtator.Melius quidē nūc ita dici mellicratū qdē primum postea uero succū ptisane offerri.Cum aūt dixerit ī uesperā ꝓducere postea pticulariorē doctrinam facit nūc ulĩorē. Ad aliud dicēdū ꝙ aut Ga.erat supfluitatibꝰ mundꝰ ul ꝙ minorabat prādiū laboris ciuilis occasione.ppt ĩfirmorū uisitatōes crebras. Ad aliud dicendū.ꝙ non omnes digerūt hyeme meliꝰ sed calidi carnosi ut ostensū affōr prima .Vel meliꝰ digeret nisi supfluitates ī corporibꝰ adessēt.& sm hoc cōcessū est plꝰ exhiberi de cibo. Neq; etiā ē sil tudo multiplicāda sōni ad hyemē.& uigiliarū ad estatez. Ad aliud dicēdū.ꝙ in plibꝰ melius digerit ī sōno q̄ ī uigilia.si digerēda sint paria.Sed dictū ꝙ sōnꝰ nocte habet ī plurimis superfluitates ampliꝰ digerere & nō sic alimētum

Ad alia duo sil ut appuit ī nō paucis corporibꝰ supfluitatibꝰ redūdantibꝰ. Ad ea etiaz que alteriꝰ ptis qd dicēdū quātū cūz uīcāt uisū

Vnde ad primū dicēdū.ꝙ A.loquit de corpibus uehement &.q.ꝰtinuo se gimnasio exercitātibꝰ. Ad aliud dicendū ꝙ quosdā ut calidos carnosos magis iuuat caliditas sōni ad digōnē q̄ solis & lune. Ad aliud dicendū.ꝙ hoc ē uer ī par cenātibꝰ in plꝰ aūt nō sic.

DIFFERENTIA. CXXII.

Vod sup fructꝰ sit bibendū ostēditur.

In dieris enī pticularibꝰ psica ieiuno stomaco uel uacuo sūt edenda.& postea uinū uetꝰ odorifer bibēdū. Ipsa ꝛo extant corruptibilia de facili qd denotat eor.q.fetor cū incidunt ferro.Sile nanq; in his existit & alis. Adhuc fama nō oio depdit quā ppli multi famāt.ethicor septimo.Impetꝰ enī ꝰsecūtur ampliꝰ celestes.Famosꝰ aūt sermo cuz aliqd uinū est potentiꝰ & aromaticū id bonū ꝓ peponibus existere. Rursꝰ illud sup fructꝰ exhibendum qd eor corrigit malitiā ipsorq; propellit nocumēta.cū fere uliter sit mali sāguinē hūore replentes aquoso.Hꝰ aūt est uinū cū sit caliduz putrefactionis rectificatm uniuersas mouēs ex creatōis.xi.de ige.Educitq; ipsos ad extra ꝓpt colerā quā mōz.Et ideo prio ttia eiꝰ usꝰ ꝰcedit iuuenibꝰ.Estq; ceu tyriaca maior calida ĩfrigidans corpora.frigida calefaciēs.sicca humectās & humida exsiccas ī dietis pticularibꝰ. Itidē fructꝰ assūpti calidi extāt aut frigidi.Si quidez frigidi potꝰ ceu uinū illis ꝰpetit cū sit calidum eor frigiditatis p oppositm correctiuū.Si uero calidi frigidor aliqs potuū uz aqua & sil si sicci fuerit aut humidi. Itaq; sup fructꝰ & ulit cibū humoris praui cōpetit potꝰ & precipue uinum. In oppositū prio ttia.Sup cibum mali chimi bibere uinū dū comedit aut ante .aut pꝰ q̄ digerit est malū.qm facit prauū chimū in extrema corporis penetrare.Et subdit alias tam sup fructꝰ. Palin sm Arabes sup cibū ulit nō est bibēdū & ꝓprie uinū nisi postq̄ diutius uenter īsederit.drā.c.xviii.ne fiat distantia int uētrē & cibos ut eos tangere nō ualeat.Vl alim tum deportet īdigestū in ptes.Fructꝰ aūt sunt quis cibꝰ sup quē adhuc mingꝰ.eor timēdo maliciam erat bibendū. Etī cū sint alimēta medicīalia magis nō est ipsis quid adiūgendū quātū possibile uirtutē habēs delatōnis seu alitōis Et ideo de alimētis docet sor exbrī per tempꝰ uero puū ante assūptōez simplicit alimēti. Ita ꝙ sup fructꝰ nō est qcq̄ potandū. Propt primū uero sciēdū.ꝙ fructꝰ sūt uegetabiliū semīa ex ipōr superfluis ꝓducta.Que mltiplicit diuersificant quātitate ipsor discreta & cōtinua .& assumētis qualitate subā origīe opere & tēpore

Qualitate qdē drnt puta natura sapore odore & colore. Natura qdē qm quidā sunt calidi & sic ci.alii calidi & humidi.nōnlli frigidi & humidi.Aliq uero frigidi & sicci. & qdā ut possibile tēpati. Sapore uero omni .ut dulcedīe amaritudīe & ĩliquis.& odore siliter suomodo sm ꝙ possibile fit denotare . Itidē & colore plurimū tn attinēt uiriditate q̄ ampliꝰ expoliatur maturitatis tēpe.& ad albedinē aut nigredinē pmutat. Substātia equidē qm quidā sūt molles aquosi.aliq terrestres duri.nōnulli uiscosi.alii frangibiles quidā gra ues & aliq leues & quibꝰ . Origīe aūt qa sūt aliq uegetabilium ceu qui oler aquositate pticipantes ampliori. alii aūt hor quidē minori . Opere uero qa q dam sūt ꝓportōabiles alimēto.ut ficus uue & maturiores dactili .alii remoti maxīe sicut corna & nespilla .Quidā uero medii ut nuces poā & talia.Nōnulli etiā uētrē soluūt & urinā ꝓuocāt.ut pruna uuar maturiores pepoēs & cucurbite.Alii ꝰstipāt.ceu pira sorbe nespilla.& mirthus quidā uero medii. Diuersificant etiam sm tēpa qm fere in oibꝰ maturant tpibꝰ estate tn & autūpno maxīe. Sup fructꝰ uero audio bibitur dum assumunt.Aut īmediate ipsis fere comestis. Quid aūt sit potꝰ drā ostensum c.xviii. Sitis sigdē farmacor primo duplici accit d e causa.uel ex huīditatis minoratōe ceu cōtingēs a stomaco & uliter a ptibꝰ naturalibus.Aut ex caliditatis dnio uehemēti ut quo a spū alibꝰ. Corpora etiā fructꝰ assumētia uariant in naturis.& ī ꝰpositōe ut & fructꝰ sūt enī quedā calida reliqua frigida & sic.zcꝰ .Et alia stiptica nōnulla solubilia.& alia media.& huiꝰ drntiis diuersificata q̄multū. Propt sm ꝛo sciendū.ꝙ aliq simplicit ꝓtulerūt nullo modo sup fructꝰ fore bibendū.nz & uliter sup cibum nedū sup fructꝰ.drā pretacta.Alii ꝛo ex argutis

Pepones uino gaudet oplnō.

In dietis pticularib.

Differētie fructuū.

Sitis duplicē fit.

preceperũt ſuper ipſos fore bibendũ tãq̃ potu eorꝫ corrigeret malitia. Quid aũt de his ſentiendũ ex dicendis ꝯnter apparebit. Propter tertiũ uero ſciẽdũ.q̃ ſitis aut eſt ualida clamoſa & maxĩe certa.uel nõ talis. Si qdẽ prior exbibendꝯ ẽ q̃lit̃cũq̃ potꝯ.uñ.cxviii. Oppꝫ ꝓcul dubio ut nimiũ ſitientibꝯ potꝯ exhibeat̃. Quare ſeptimo curatĩe. Quis nõ ultra ferẽs ſitim ſil̃ ut dicebat eligẽs mori magis q̃ uiuere ꝯtriſtatꝯ. Et ſil̃r de maraſmo.uñ q̃rto Almãſoris.& prĩo practice ſi neceſſitas urgeat ſup cibũ bibat̃ ex aqua paꝫ.nõ aũt ad ſacietatẽ ſitis ſedande grã.

Quod fulcit̃.q̃a qd̃ ĩ uehemẽtẽ paſſionem & anxietatẽ aĩal ĩducit amouendũ eſt ab eo. Talis quidẽ eſt ſitis ſiue ab ĩnaĩtõe accidat ſeu ab inflãtiõe cũ hũidũ diſſoluat nature caloris pabulum & fulcimẽtũ ĩnati. Si nanq̃ ꝯſũptõne cãtur hũiditatis ſubtilioris ceu faẽs groſſioris. Qd̃ ĩnuit̃ de ſine titulo ita. Dii tibi dent nudoſq̃ lares ĩopẽq̃ ſenectã. Et longas hyemes.ꝓpetuã q̃ ſitim. Ceu & de tantalo enigmatizauerũt poete. Et ex hoc itaq̃ ſup fructꝯ bibẽdũ. Si ꝗo ſitis nõ fuerit hꝯ tũc attẽdẽdũ qm̃ potꝯ aut expetit̃ grã medicĩe uel alitõis. Si qdẽ primuꝫ aduertendũ an fructꝯ ſũpti ſit frigidi corruptibiles defacili & uent̃ ſil̃r. qm̃ tunc uinũ exhibendum uetꝯ odorifeꝫ potẽs qd̃ eſt calidũ & ſiccuꝫ drã.lxx. Et hec ĩtentio habita in dietis.ũde ſꝛo re.a.& primo tertia. Bibant paꝫ uini nec aqua mixti cũ qui pret̃ ꝯſuetudinẽ fuerĩt prãſi. nam uinũ tale & in tanta mẽſura ſũptũ alterat & digerit prãdiũ preacceptũ abſq̃ deductõe ipſiꝯ añ id in uenas. Quod & uinũ opat̃ ſup fructꝯ maxime. Si uero fuerit uẽtris calidi maxime. Sic ut eoruꝫ remittat̃ caliditas potꝯ ceu aqua exhibeat̃. que in quãtitate modica & ꝓprie cũ ſitierit timẽdo ne ipſũ in colere ꝓmutent̃ putrefactioneꝫ quo duo fulciunt ad hoc preinducta. Si aũt potꝯ alitõnis grã puta deportatõis ĩtueatur. aut cũ hoc nutritõis ut alii potuũ ꝓprie uinum cũ ceteris ſui caliditate ſbẽ ſubtilitate & ac nature mirabilitate ſubeat ĩ ꝓtes ſup cibum mali chimi. & fructꝯ maxĩeq̃ mĩtos & aquoſos celeriꝯ corruptibiles nõ eſt potꝯ ſumẽdꝯ. & precipue cũ fuerit quãtitatis maioris. Satagit enĩ praua humida extremũ corpis penetrare. Qd̃ uoluit A. cũ adductis in hanc ꝓtẽ initio ul̃r precipit uinũ nõ eſſe poſt cibũ bibendũ cũ ſit ex rebus ĩpediẽtibꝯ magis. digerit enĩ uelotiꝯ ꝓtrãſiens. Ex his ſiqdẽ ĩtelligens poterit diuerſitates fructuũ corporꝫ & potuũ in ſbã q̃litate & hꝯ predictis ĩadinuicẽ ꝯiũgere. Et in eis iudicare potũ ſup fructꝯ fore donandũ. aut minime.

Noſce tñ q̃ ſi ꝯtíngat ſup plures fructuũ bibere alitõis grã mínꝯ eſt illaudabile ut aqua potet̃ q̃ uinũ cũ ea malaxent̃ ampliꝯ q̃ uino. Et ad id inducant̃ cũ nature maxĩeq̃ uino ꝯſuetis ſit minꝯ amica. Vinũ aũt magis fructꝯ ſaluat illeſos & ad ĩtima corporis ꝓpellit. Vnde ul̃gatũ exptũ minꝯ nociuũ aquã ſup fructꝯ & ficꝯ q̃ bibere uinũ. Quod oſtendit extrĩſeca ĩfuſio ipãrũ in aqua & uino. Quidã enĩ dolores paſſi ſũt ĩtenſiores ſup fructꝯ ex potu uini. Aliq ꝗo mortui idẽ ſup ficꝯ bibentes. unde nõ ſolũ ſup hos ipſũ bibendũ mĩme precipit̃. t̃tia primo. Verũ ul̃iter ſup cibũ cũ ſit ex rebꝯ ĩpediẽtibꝯ magis Digerit̃ enĩ uelocit̃ & penetrat cogẽs cibuꝫ ad huc ĩdigeſtũ ꝓtrãſire. quare opil̃ones facit bereditare que oĩum egritudinũ & maxĩe croĩcaꝫ ſũt mr̃ putrefactiõs & demũ febres & apãta cãntes. Sed circa predicta dubitat̃. q̃a quotidie ꝯſpicimꝯ bibentes uinũ forte ac multũ ſup fructꝯ aquoſos. & ꝓuerbialit̃ ſup melões precipue

Dicendũ q̃ lꝫ nõ patiant̃ hĩc ĩ pñti uigore alteratiue. ledent̃ demũ ĩ poſteꝫ & aggregatõe ſupfluoꝫ paulatĩa. unde alimẽtoꝫ primo. Nõ opꝫ negligere pura facere oĩa ad eſũ ſeĩa. Cognoſcẽtes q̃ q̃uis per ſĩgulos dies nocumẽtũ nõ ꝓcipiatur eoꝫ ꝓpter ꝓuitatẽ. tñ qd̃ aggregat̃ ex ipĩs tẽpibꝯ multo manifeſtũ fit alñ. Quare eorũdeꝫ ſꝛo. Ab omnibꝯ abſtinere ꝯſulo quo ad chimis eduliis & ſi facile ſit aliqbꝯ digeſtibilia. latet enim tẽpe multo prauꝯ in uenis chimꝯ ex his aggregatꝯ qui occaſione modica deuenit ad putrefactõeꝫ. febrẽ opans mali moris. uel dicẽdum q̃ uſꝯ ſũt res extra rõnẽ prĩo t̃tia. Vnde ibidẽ. liꝫ potꝯ neget̃ omnis ſĩplicit̃ ſup cibũ. Subdit̃ tñ q̃ ſup ipſũ bibere duas briela s aut tres nõ nocet ei qui ꝯſueuit. Cõſuetudo nanq̃ ẽ res potiſſima ĩ ſanitatis cuſtodia. ſꝛo re.a.appns. Propter q̃rtũ uero Ad primũ qd dicẽdũ iaꝫ appuit

Ad aliud dicendũ. q̃ ſꝫmo illoꝫ famatꝯ ſꝫm qd uerificat̃ ut uiſũ fuit ceu cũ grã medicĩe aut uehemẽtis ſitis potat̃ ſup fructꝯ. Ad aliud dicẽdũ cũ ĩductoꝫ ipſiꝯ plurimoꝫ ꝯceſſione cuꝫ grã correctõis potꝯ ſumat̃ & in modica quãtitate nꝫ cũ ad extrĩſeca ꝓduci uinũ oĩno colerã euacuando ut eam magis ꝓ ul̃inã educat q̃ per uentrem. Sic aũt oꝫ in uenas ꝓgredi & ad ĩtrĩſeca ipſos ꝓducere. In paucioribꝯ enĩ colera repitur in ſtomaco. Ad aliud dicẽdũ etiã q̃ potꝯ illd̃ opat̃ grã medicĩe nõ aũt alitõnis quaꝫ grã iam rõnabilit̃ unũ eſt cõceſſũ alteꝫ uero negatum Ad ea etiã q̃ alt̃iꝯ ꝓtis qd dicẽdũ appuit nã primũ extat notũ ꝓ A. introductũ cũ neget potum ſup ftuctꝯ alitõis grã. Et ita reliq̃ procedunt & maxime ſꝫm Arabũ poſitionẽ.

DIFFERENTIA. C.XXIII

Vod ſup dextrũ latꝯ dormiendum ſit meliꝯ oſtendit̃. Quoniã ſup illud latus eſt aptiꝯ dormiẽdũ ſup qd̃ magis aduenit ſõnꝯ. hoc aũt eſt ſup dextrũ. ꝓbl̃. ſexta.

An sup dextrū latꝰ sit melꝰ dormiēdū.

Rurſꝰ cū dormit ſup dextrū. uenter ī quo di
gerēda ꝯtinent ſuperponit epati caſo & huīdo.
digeſtiuo uelut lebes igni. Quā aūt ei ſuperpo
nit digerēs melꝰ decoqt q̄ id qd ſupponit cū
calidū ſupiora petat ꝯtinue. Adhuc melꝰ eſt
dormire ſup illud latꝰ a quo epar & mēbra chi
lum & chimum melꝰ poſſūt & ꝯueniētꝰ attra
here Hoc uero ē cum ſup dextꝝ dormit ꝓpt ui
cinitatē epatis ad meſaraycas & mēbroꝝ ad ep

Amplꝰ tenebre ꝯferūt ad melꝰ dormiēduꝫ
ꝓpter lumē nanq ſpūs mouent ꝓgrediētes in
extra ex ſiltitudine quā habēt ad illud. uñ lumē
& luci illumīatō ponit cauſa ſabare. ttio prima
Sed qñ dorīt ſup dextꝝ fit ꝯuerſio ad tenebras
ꝓbleu. ſexta. Palin īſtaurat fatigatio que ē
ꝓpter fulciri ſup ſiniſtra ī uigilia. Itaq ſup
dextꝝ dormiēdū eſt latꝰ. In oppoſitū tredeci
ma ttio. Somnꝰ ſup ſiniſtꝝ eſt plurimi iuuam
ti in ꝯfortādo digōnē ꝓpter ꝯprehēſionē epatis
ſup ſtōacū. Adhuc ſicut comodiꝰ dormiēdū
eſt ſup uiliꝰ latꝰ ut ſupflua decurrāt ad ipſum
ſicut etiā capite ob hoc precipit dormire eleua
to. latꝰ aūt uiliꝰ eſt ſiniſtꝝ. drā. xlvii. Rurſus
ſup illud latꝰ melꝰ dormiendū ſup qd delecta
biliꝰ accubimꝰ. bꝰ uero eſt ſiniſtꝝ. ꝓble. ſexta
Sup ipſū nanq eſt fulciri. Et frigiditati ſi
ſtit ſplenis. ita & melācolie cum latꝰ calidiꝰ ad
modū coboptorii ſupponat ei. Propter que
ſup latꝰ dormiendū erit ſiniſtꝝ melꝰ. Quā
aūt īdrnter ſup utroq ſit dormiēdū uidet elici
ex ꝓnoſticoꝝ prīo ſm mei trāſlatōnem ita. la
centē nō decet ſuſcipi egrotātē a medico ī latere
dextro uel ſiniſtro. Hꝰ aūt īdrntiam. uel diſiūcti
onis oſtēdit nota. Propt primū q̄dē ſciēdum
q latꝰ hic q̄ſitū eſt corporis ſupfities ſup quā
homo declinat cū ab erectiōe aut ſeſſiōe dſiſtit
uel medio. Eſt aūt q̄druplex dextꝝ ſiniſtruꝫ ī
anterꝰ & poſterꝰ. Quid aūt ſit dextrū & ſini
ſtꝝ oñdet drā. clxxxiii. Añrꝰ aūt eſt ī quo ma
gis ſūt ſſus. Poſterꝰ uero motꝰ. Sup āterꝰ
aūt iacere ſup uētres eſt ꝓſterni. Poſterꝰ ꝓo ſu
pine ſup dorſū. Quid aūt per dormiēdū im
portet. drā uiſū. c. viii. Propt ſm uero ſcien
dum aliquos magis laudaſſe ſup latꝰ dextrum
ſīplicit eſſe dormiēdū ꝓtuliſſe. Alios uero ſup
ſiniſtꝝ quoꝝ ſūt pretacta motiua. Sed eoꝝ defe
ctꝰ apparebit ꝯſequēt. nō enī ſimplicit eſt hoc
ueꝝ enūciare. ſed cū determīatōe ampliori.
Propt ttiū uero ſciendū q corporibꝰ entibꝰ ſu
fficient īculpate ſanis priꝰ īcipiēdū eſt dormit
ſup latꝰ dextꝝ. deinde dormiendū eſt ſup ſiſtꝝ
diu ut digō pficiat ſtomaci & tandē ſup dextrū
iterū reuertēdū. uñ Aꝝ. Alexādro. dormi tēpate
primo ſup dextꝝ latꝰ una hora deinde ſup ſini
ſtꝝ & illic pfice dormitōeꝫ. Primo uero ttia
ubi magis hic ſermo ꝯpleť. Oꝫ ut poſt comeſti

C. viii.

Arc. Alex.

3. p.

onē primo ſup dextꝝ latꝰ dormiat pauco tēpe.
deinde ſup ſiniſtꝝ reuoluat. poſtea reuoluat ſe
ſup dextꝝ. Sup dextꝝ quidē primo dormien
dum ut alimētū fundū petat uētris ī quo ꝓpt
carnoſitatē & ꝓpinqtatē ad epar. & ꝯirbū pfec
tior efficit digeſtio. Cū enī iacet ſup latꝰ dextꝝ
uēter cuiꝰ fundꝰ declīat natura magis uerſus ſi
niſtꝝ deorſū directiꝰ tūc ſituat tendēdo & epar
habet uelut pro culcitra ſup qd is expandit. &
ſic alimētū magis petit que īfima. Et iō pre
cipio farmacātibꝰ ſup dextrū iacere. ut fumi a
farmacis reſoluti melꝰ poſſīt per ꝓtes trāſire
poſtea uero cū ſoluit ſuper ſiniſtꝝ. Cū aūt deſcē
derit cibꝰ tēpore nō lōgo tūc reuertat ad ſīſtrū
qm̄ fundꝰ uētris ita lateralit quodā mō ten dit
in ſēſū. Habebit etiā epar ſuperpoſitū calefaci
ens ipſū ſui calore cōtactiuo. q. quodā pōdere ꝯ
preſſiuo ut inde figatur uehemētiꝰ ī illum. Am
plectit etiā & ꝯtinet uētrē oīquaq uelut qs ma
nu aliqd digitis ꝯprehēdit ampliatis & demuꝫ
parūp ſuper eo ꝯſtrictis ut ea īſinuat īciſio. Et
ideo dictū tredecīa ttio. ſomnū ſup ſiniſtꝝ latꝰ
eſſe plurimi iuuamēti ꝓpt ꝯprehēſionē epatis
ſup ſtomacū. Ex bꝰ etiā applicatōne & unitōne
impellit epar magis uerſꝰ meſaraycas & ītēſtīa
ut qa eis cūctis per breuiora poſſīt in ep chiluꝫ
demādare. ipſūq attrahere. Poſt hoc uero di
geſtione ī uētre iam perfecta reuertat ſuper de
xtꝝ ut fūdꝰ ſtomaci declinās in dextꝝ aperiat
ceu dictū eſt añā ꝓpterea ut. q. ſuperfluū pōdus
uentris qd in eo ꝯtinebat deſcendat. und trede
cima tertio. Somnꝰ ſuper dextꝝ eſt cā uelocita
tis deſcēſionis cibi. qa preparatō ſtomoci & eꝰ
ſituatio facit illud neceſſariū cū directe fundus
eiꝰ petat qd deorſū. Aliqui tñ habēt ex ꝯſue
tudine ut ſuper alteꝝ ſolū dormiāt latꝰ aut ꝓp
ter ſōni ꝓfunditatē uel breuitatē noctis ex ali
mētis repleti uaporoſis. ut nō excitent. neq de
latere illo moueant priꝰ qd opꝰ ſit eos euigila
re. Qui ſiqdē paulatine ad id qd dictū eſt ſunt
reducendi. Si aūt nō uertat ī ſomno melius fit
ut aꝫ q poſtq̄ cibꝰ deſcēderit in fundū uentris
erectione uel q̄modica deambulatōe ſuper ſini
ſtrū ſe deponere. Dixi aūt in ſanis cū detmīa
tōne eo q ſi quis uentrē huerit fluxū oꝫ eum ſu
per ſiniſtꝝ ꝓpt pretactū iacere. Si aūt ꝯſtipatū
ꝓpter cauſā oppoſitā ſuper dextꝝ eſt accubādū
Siliter habēs epar calidū debet cauere ne ſuper
illud dormiat. Ventrē uero habēs frigidū ſup
ſiniſtꝝ latꝰ accūbat. Sūt & alii duo pretacti
modi dormiendi ut añrꝰ ſuper uētrē q quidem
laudat ī habētibꝰ frigidos uētres ualde. utranq
enī digōnē mire ꝯfortat & preparat ad ſupfluo
rum expulſionē per uias ſuas. unde ttia primo
Super uētrē iacere auxiliū ſatis fert magnū ī di
gerendo. qa calorē ꝯprehēdit & retinet naturalē

Nō

Nō qꝫ
fumaū
ſupſit dꝫ
ſup dextꝝ
dormir.

xiii. 3.

Nō qmo
dꝫ latꝰ
ī pōta ſtō
iferior.

Sup Ventre.

Vtus iacēdi suppine pessimus ē. 2 digōni gterrius.

quare augmētat. Est & alius retro ut supiē iacere qui omniū est pessimus digōnis ptes distare faciens. & supfluitates ꝓhibēs excerni sed in cerebrū nuchā & neruos impellēs. Non enī locus habet posterior per quē supflua excernātur quare morbi ꝯsurgūt q̄plures ibidē uñ resupīe iacere malū est ad prauas preparās egritudines sicut appoplīam frenesim. i. litargiā. & īcubus. qm̄ supfluitates ad posteriora declīare facit i biq̄ retineri. Nō enī uiā habere pōt ad palatus & narē. Iuuat etiā ad bonā digōnē ꝯflexe iacere & nō extense. Mēbra nanq̄ digōnis magis in uicem appropīquāt locus & relīquit uacuus uēto sitatibus ut qescāt īmote. ꝓbleu. sexta. Adhuc alīs petitus est accubitus supl atus dextr uel sīstrū ꝓpter ꝯseruatōes sanitatis ceu nūc. Inīdū uero ꝓnosticatōis grā. Cū enī quis iacet sup dorsum nisi ꝯsuetudīe uel fatigatōe fiat denotat aīales uirtutē ita ꝓstratā cū eius īstrum̄tis ut se neque at sup musculos latetr sustentare. ꝓpt qd ī dorsum ꝓcidēs uelut cadauer. Comētator ibidē significatio est praua. Sup uentrē siliter accubitus pret ꝯsuetudinē uitupat. Vnde ꝓnosticor prio Super uētrē iacere cui sano dormire īsuetus ita malū qa desipiētiā denotat. Aut eorū qui circa uentrē dolorē ut denotāt iliaci & colici. Sic igīt tacta sit ueritas. cū eius breuioribus fulcimētis. Propt quidē q̄rtū Ad primū dicendū. q̄ iacere sup dextr per accns plus aduenit sōnus ut ꝓpt motū laboriosū q fuit ī uigilia & precipue in laborantibus. Aut dicendū. q̄ ls sup ipsum somnus magis occurrat nō tñ est sup id dormiēdum cū nō sic ut ostensū celebret digestio & supfluitatū adueniat excretio. Ad aliud dicēdū q̄ cū epar supponit uētri magis calefacit q̄ qñ supponit. sicut calibs īflātus supīmissus magis ledet q̄ submissus. Iuuat enī pondere īprimente ac cōpressione. Neq̄ est simile de calore simplici ente ī corpore subtili alta petēti. & ī crosso ꝯpacto qd ꝯpressionem corporis ī corpus agēti

Ad aliud dicēdū. q̄ nō magis uicinant epatis mesarayce qñ sup id iacet cū disgreget magis epate ampliato. Vel eo dato mesarayce non attrahūt nisi qd digestū digerit laudabilius ut d̄ claratū est sup sinistr accubando. Ad aliud dicendū. q̄ causa Ar. ꝓbabilis est & fortassis secūdū alior opinionē. Sic enī multociēs loqtur ī illo libro. Imaginat enī oculū dextr ꝓspicatius uidere. Cum ergo sup dextr tūc declinās dexter occultat ut nō uideat. Cū aūt sup sinistr eueit ꝯtrariū. Aut dicendū q̄ illud uerificat in loco lucido. Obscuro enī sicut magis dormit nō uī referre. Ad aliud dicēdū q̄ ꝯcludit sōnū fieri sup dextr cū delectatōe ī quibusdā nō aūt perfectiorē digestionē ī plurimis & supfluor excretionē. Quātū uero arguta ptis alterius ꝯuicāt dudum appuit. Dormimus nāq̄ delectabilius sup sinistr sicut accubāus nisi labor precedēs. Aut usus ī ꝯtrariū nos ducat. Ad ultimū etiā quid dicendū appuit. Cū hic q̄rat accubitus iuuam̄tū & nō ipsius ꝓnostica significatio.

DIFFERENTIA. C.XXIIII

Vod coitus nō ꝯpetat in re. sa. mōstrat.

Quoniā qd abbreuiat uitā corpus ī frigidat & desiccat & calorem dissipat nature. cū eius nō pua ps ipso foras educat non expedit ī re. sa. talē quoq̄ facit coitus. Mulus & enī cū nō coeat lōgioris est uite asino & equo ex quibus ē genitus. Et femelle masculis si fuerīt coitui ꝓpt qd passeres mares breuioris uite sūt femellis de causis lōgitudīs & bre. uite. Naturat quoq̄ caloris exsolutōes denotat minoratio corporis & uirtutis ꝓstratio ꝯtingēs inde. Ad huc quid pōt supfluitatē euacuare sine lesione. ea q̄ cū nocum̄to educit preeligēdū ē coitu omisso. tale qd est exercitiū qui pua pilā precipue & magnā. q̄rto de re. sa. Quod etiā appos ex ipsius bonitatibus ostēsis libellulo in exercitio cū spera pua. quē ī latinū trāsduxi. Vnde baly. euadēs ex egritudīe coartatōis spmatis est ille ex cuius corpore resoluit bus supfluitas aut per exercitium uel aliā purgatōnū. Rurs posset hec supfluitas que coitu foras educit abstinētia sine lesione ꝯsumi. cū sit medicīa pfecta iuxta Ga. uiatici q̄rto ītroductū. Amplius si coitus nō ꝯuenit adolescenti nulli s̄m canones dyaletice cōpetus qa labor cibus potus & sōnus coīa sūt omīs etatis Venerea uero adolescētibus solis. s̄o de re. sani. His uero ꝯuenire nō aos cū adhuc extēt in augm̄to quo īpediret maxīe. Rurs qd nō est natū ad omne nō debet euacuari cū inde foueat nata Tale qdē est sperma coitu eductū primo de ge. aīaliū. Itaq̄ coitus ī re. sa. nō ꝯfert. In oppoītū sūt medici cū philosophis. Adhuc ī re sani. expedit ut oīa mēbra suū actū pficiant. Sed coitus est mēbror generatōis. actus. Amplius si coitus ꝯpetit flegticis & ꝯueniet aliorū plurīs magis illis adhūc dispositis. Eis aūt ꝯfert ymo ipsor ēt passionibus. ꝓbleu. prīa & q̄rta. Propt q̄ ī sani. re. cōpetit coitus. Propt primū quidem sciendū. q̄ coitus est maris & femelle in mēbris generatōis applicatō qua supfluū expellit quāti ad finē spēi uel īdīdui ordinati. Duplex nāq̄ ipsius extat finis. Vnus qdē prīcipalior ut ī spēi generatōnē. Vñ qnto theorice. Natura coitū in aīali ꝯstituit generādi causa ut inde spēs pmāeret aīaliū. Et ideo Ysaac sexto uiatici. Deus ī aīalibus ī coitu admirabilē ac īsepabilē delectatōnē exhibuit ne forte coitus abhominatōe destrueret generacio. per uim nanq̄ genera tuā que spmate utit ceu orgaō spēs diuino & īmortali participant ī quātū possūt. de aīa & de ge. aīaliū scdis

Coitus

2° & Aīa.

unde Cõmẽtator. Solicitudo diuina cũ nõ potu it facere ſm ididuũ aial pmanere miſerta ẽ in dando ei uirtutẽ qua poſſit pmanere in ſpetie. Alig quidẽ eſt ſmarig & hic duplex. ung quidem ut neceſſarig & approbandg ad regimẽ ſaĩtatis ordinatg de quo preſẽs extat iſcriptio. Alter ꝯo inutilis magis & illicitg ut ꝓpt delectatõem & prauã gſuetudinẽ pactg. & hũc finẽ ipſig extrãe um preponũt aliis neceſſariis plurimi. Vñ quin to theorice. Maioris ptis hoĩm in appetẽdo coi tum delectatõis cauſa preponit paucoꝝ uero fi nis & ꝓpoſitũ liberoꝝ ꝓductio. Decent ꝯo dictũ eſt maioris ptis. qa philoſophãtes maxĩe in dignitate uolu ptatũ ſpreta. qa nõ ſũt de di ſpoſitõibg neceſſariis ĩeſſe nedũ de pfectiõibg Cõmẽtator ĩ acceſſu phĩcoꝝ. Vñ ĩteriꝝ ſexto Dyogenes aĩcus patiẽtiſſimg oĩum hoĩug ſcũs ad omnẽ opam gtinẽtia ĩdigẽtẽ utebat tñ uene reis. Quare moleſtationẽ que ex ſpmate depo nere uolẽs nõ ꝓpt aliqd delectatõis bonũ dum amica ut aiũt ad ipſũ uenire tardaret manu ex preſſit ſperma, tãgẽs pudẽda. Quã demũ adueĩ entẽ emiſit dicens ſe manu preueniſſe ymeneũ certaſſe. Aut diuitũ aliq ꝓpt hereditates relin quẽdas affoꝝ qnta. Eſt aũt ſani. rẽ. debita ſex reꝝ neceſſariaꝝ cũ quodã diſcurſu qnq medici narũ leuiori uſu corpi admĩſtratio. Propter ſm qdẽ ſciẽdũ. ꝙ quidã ſicut epicurg ĩtroductg ĩ tegni negauit coitũ ĩ re. ſa. gpetere & corporis tẽpati dicẽs nullũ uenereoꝝ uſũ fore ſalubre unde collg ſexto. Plurimi ſapiẽtũ ꝓhibẽt uſum coitg ĩ gſeruatõe ſanitatis. Epicurg uero ut extimo nomẽ ꝓpriũ fuit medici qui opiniõi de mocriti adheſit & leucipi ſicut aſclipiades Em pedocli. uñ prĩo de morbo. Nequaq unũ ẽ aĩali um corpg quẽadmodũ athomg epicuria. In pri mo uero eꝫorum. in quo taliũ poſitiones recitã tur quidã corpora ſupponit a duritie ĩfrãgibi lia quẽadmodũ qui circa epicuꝝ. Quis tñ. q. hg ĩmemor dixit ꝙ fuit quidã homo grãdis famo ſus. Cuig quidẽ epicuri potuit eſſe motiuug quia cũ corpg gpoẽret ſm ipſũ ex athoĩs argu ebat illud nõ gpetere in re. ſa. qd athomos edu cit ex corpore. qa ſic diſſoluit illig gpoſitio. Id aũt coitg agit. Propt qd uoluit gcludere nullug fore ſalubrẽ. Hanc qdẽ poſitõnẽ Ga. ut appa rebit eneruat Motiuũ etiã tollꝫ ipĩg ab Aꝝ. in pleriſq & eꝫorum primo. Corpg nanq oñſug ex eꝫis quãtitatitĩs qtuor gponi. Quod hic ꝓ hibuit cũ Democrito medico. & qlitatibg ipõꝝ alterabilibg. Quod Aſclipiades cũ Empedocle negauit. Amplig hoc gceſſo nichilmĩg ſtabit ĩgueniẽs. cũ athomoꝝ qdã ſint neceſſarii in cor poris gpoſitõne. Alii uero ꝓpt pfecte fore. Non pauci aũt ſupflui. ſicut etiã euenit ponẽti bus corpg altero predictoꝝ gponi modo qq eti am ſint de ſe ĩpaſſibiles. Patiunt tñ gpoſitiõis rõne. de morbo primo. Et hg quidẽ amplig ap parebit defectg ĩ ttio dicẽdoꝝ. Quidã ꝯo ſci oli ꝓ epicuꝝ ſectã uoluerũt epicureoꝝ audir. ut dicat ſm eam nullũ coitg uſũ ſalubrẽ fore ſed ad delectationẽ omnẽ. Volebãt enĩ hos philo ſophos ſolũ dici epycuros d cute ac corpis uolu ptatibg curãtes. Sed abſit q tales unq ſint aut dicant philoſophi. cũ philoſophia ſit aõr ſapĩe ac abſtinẽtia & cõcupiſcibiliũ uictoria ſe creto libroꝝ. Quar hi fuerũt ut eis fuit poſſibi le philoſophantes recte ſpretis ut dictũ uolup tatibg. Grã cuig ſciendũ q philoſophoꝝ tres fuerũt hereſes. Hec prior. uz. nõ potens attĩgere formã & finẽ neq diſtĩguere int ſſm & ĩtelle ctũ eum d natura ſſzus ponẽs/nõ poſuit aliqua ẽtiã niſi corpora. Et ideo ſcĩam naturalẽ primã philoſophiã ſtatuerũt/ſexto methaphiſice. ꝓpt quod merito dicti ſunt epicurei. q. de ſupra cu rantes qa ſolũ qd ſupficieteng erat in re tãq in eg corpice ꝓcipiebãt ut tãtũ accntia & ſſzibilia unde nullas poſuerũt eſſe formas ſubãles prĩo methaphĩce. nõ enĩ ualebãt ad ſubãm & medul lam rei puenire. brutoꝝ fere gprehẽſionibg aſſi milati. Quare Auer. de ſſzu de ſſzato. Hõ gpre hendit drãs reꝝ & ĩtentiones eaꝝ ꝓprias. que ſunt in re ſẽſata. q. medullã de fructu. aĩalia ꝯo bruta extrĩſeca gprehẽdunt. q. fructuũ cortices

Alia quidẽ fuit ſtoycoꝝ ſecta. q. ſtãtiũ & me ditatõe ĩueniẽtiũ que pret corpora formas poũ it ſubãles quoꝝ ſtudiũ a pitagoricis ĩcepit & tã dem ĩ platonicis gſumatũ. Tertia quoq pypateticoꝝ extitit. i. circuẽtiũ ꝓ ſcolas. n. diſcur rebant ut diſputatõne que optimũ ueritatis in qſitiuũ eſt ĩſtrumtũ ĩ cognitõeg puenirẽt occul ti. Quoꝝ dux & prĩceps Aꝝ. fuit ſtrageliang. Propt quidẽ ttiũ ſciẽdũ. prig quippe coitg cõſi derent iuuamẽta & nocumẽta. Et demũ qbg gpetat naturis & qbg nõ Deinde ueritas ap iatur qſiti. Propt hg primũ ſciendũ eſt. q ip ſig iuuamẽtũ corporis & aĩe ſi debite admĩſtra ret qmultiplex extat. Reddit enĩ hoĩem alacrio rem audatiorẽ ming iraſcibilẽ minuſq cogitã tem ĩgenioſiorẽ. moribg ĝuiorẽ. corpe leuiorg & melig dormientẽ calorẽ excitat naturalem. ac eig firmat uirtutes. gfertq melãcolie ac renum doloribg & egritudĩbg flãticis. dũmõ caliditas fuerit ſufficient fortis. preſeruat etiã ab apãti bus inguinũ & ꝓtiũ genitaliũ. & fumũ reuocat caput petẽ tem. tollit tenebroſitatẽ uiſg. ꝯ tigi nem. capitis ĝuitatẽ. & ꝓprie cũ ſperma fuerit coartatũ coitg obmiſſione. Nocumẽta quoq ipſig extant q plurima tam aĩe q corporis cũ in debite fuerit expletg. Vitag enĩ abbreuiat ſene ctutem accelerare faciẽs. intellectũ ſſzm & oms uliter uires debilitat ac corrũpit calorẽ ac ſpũg

Secta Epy cu. coꝝ.

Phyaãnõ ſapiẽtie.

Hereſes phoꝝ ꝓmo epicuroꝝ

.vi. me.

Auerr

2. Stoycoꝝ

3. pypatetiq

Coitus. iuuamẽta

Nocumẽta

ipsa4 motores.neruos dissoluit & articulos ꝓ
prie ãcbas & ulr m̃bra gressꝰ oclos cẽb4 nucb
am & uẽtrẽ precipue debilitat. Omnẽq; corpi
dispositõe3 acqrẽs prauã.Et ad sũmũ totã aĩa3
dissipat & corpꝰ corrũpit.Que maxĩe inducit
qñ fuerit grãdi delectatõe quis ipso potitꝰ cu3
maior inde huĩdi quãtitas emittat ac spũal ca
lidi.Et ideo ttio uicesĩa. Coitꝰ ĩfãtilis l3 sit fe
dus & ꝓhibitꝰ in lege apud multitudinẽ gẽtiũ
preferẽ sic muliebri.Hic tñ ꝰcussione magis fa
tigat illo. Propt̃ bꝰ s3m sciẽdũ.q; si quis ult
coitꝰ usũ recte ordinare in salutẽ o3 indicatões
sumere a rebꝰ naturalibꝰ & sibi cõnexis nõ na
turalibꝰ & preter naturã. A naturalibꝰ qde3
ceu a ꝰplexione qa calida corpora calida & huĩ.
precipue iuuant̃ ex coitu debito.nocent̃ aũt mi
nime deinde tẽpa ta.demũ colerica deinceps fle
gmatica mĩme uero inde alleuiant̃ melãcolica
natura.Immo nocent̃ multũ & pleraq;. Et ĩ
ꝰplexionibꝰ sic ꝓportionabilr sĩplicibꝰ repit̃
obseruatio in quo eo4 calidũ aut humidũ ãpliꝰ
uiget unde sexto re.sa.Innoxia uenerea solis hu
midis & ca.sũt & omnibꝰ qui natura multi sp̃
matis sũt.Cõtrariissimi uero siccis ꝰplexioĩbꝰ
uenerei actꝰ.Et ampliꝰ qñ fuerit siccitas frigi
ditati ꝰmixta & precipue cũ crasis testiculoru3
fuerit bꝰ.Hec nanq; ꝰplexio semita est ad mor
tem.ꝰplexionũ s30. ꝓpt̃ qd̃ Almãsoris q̃rto. A
coitu corpora habẽtia sicca ut ab inimico ĩtfi
ciente sibi cauere debẽt. Et ꝓpt̃ hoc a3 qbꝰ
hu?coitꝰ expedit abũdãtiꝰ ac quibꝰ nõ.In mem
bris sil̃iter ac uirtute ꝰpetit exñtibꝰ robustis.
debilibꝰ aũt mĩme cũ eo ĩbecillitent̃ pampliꝰ.

In etatibꝰ uero maxĩe ꝰuenit iuxta adolescẽ
tie fĩnẽ cũ corporis augmẽtũ ĩcipiat d̃sinere &
aña pa4 ac ĩ iuuẽtute demũ in reliq̃ adolescẽtia
in prima tñ maxĩe nocet modicũ etiã superfluꝰ
cũ adhuc augmẽtũ sit sufficient̃ ĩtensũ.sitq; di
minuti adhuc & debiles deind̃ in senectute mi
nime uero ĩ senio. Vnde s30 r.sa.cũ premissi
one ordis admĩstratõis sex re4 dicit̃.Incipe qd̃
o3 labores seq uero cibos & potꝰ deinde sõnos.
postea uenerea debẽtibꝰ qdẽ uenereis uti. Alia
nãq; cũcta coĩa oĩs sũt etatis.Venerea uero ado
lescẽtiũ soli.& cũ ipso4 fuerit oportunitas. ut
bis qdẽ q̃ priꝰ & posteriꝰ etatibꝰ aut neq; sper
matizãtibꝰ oĩo.aut nõ generatiuũ sp̃ma uel fe
cundũ praue.Et hinc ẽ q; qnto theorice iuuamẽ
ta coitꝰ dicenda oĩa adolescẽti ascribũt̃ & iuuẽi
prĩo quoq; prac.Grãdiores minuãt̃ a coitu q̃n
tũ pñt.seniores quoq; caueãt coitũ oĩo. Con
petit etiã ĩ hĩtudĩe carnosa precipue deinde in
eq̃li postea ĩ pĩguedĩe.Fortassis aũt in matie ex
tenuata.demũ ĩ squaliditate mĩme uel synthe
si. Hũtibꝰ quoq; colorẽ ru.flauũ precipue cõ
uenit albũ uero uel sub nig4 nequaq̃ alioq; ꝓ

portõ abilr habẽtibꝰ. Cõuenit etiã magisꝰ
sueto q̃ eiꝰ oppositoNeq; eũ o3 mox ab ipõ ta
lem abscĩdere.cũ iñ qd ueneno sile generet̃ ĩ cor
pore mortẽ ĩducẽs ĩtdũ repẽtinã.& in egritudi
nes plurimas & prĩcipalio4 ptiũ lesionẽ & ulit̃
praua corpori acqrit̃ dispositio.Ceu magis ĩli
gios̃atis & uiduatis mox abstinere uouẽtibꝰ e
uenit.ĩterio4 appns sexto. Eiꝰ siqdem usus
inordinatꝰ precipue nocet sexu masculino. Fe
melle uero pa4 cũ in eo laboret mĩme. Suit̃
quoq; ipsiꝰ ĩdicatio a rebꝰ nõ naturalibꝰ.& ma
xime a tẽpe cui suppetũt alia.& hoc dupliciter.
aut ulĩter ꝓut est una ꝓ tiũ q̃tuor ãni & sic ꝰue
nit prĩcipalit̃ in uere deinde hyeme .deĩceps e
state mĩꝰ.mĩme uero autũpno.uñ prĩo practice
Minuat̃ coitꝰ autũpno & tp̃ibꝰ quibꝰ graues &
pestilẽtiales ĩminẽt morbi.Iuxta illud.Sanꝰ in
autũpno fore siuis pcito cũno.Et sil̃iter audiẽ
dum ẽ de aliis aeri ascriptis. Vñ democritꝰ ĩ
quiẽs Coitꝰ certis tp̃ibꝰ uerno & autũpno pagi
opp3.reddit se ꝓpter autũpnũ suspectũ cũ eius
collega magis oribasio dicente.Nos aũt ꝰueni
ens tp̃ꝰ ad uenerẽ exercẽdã autũpnũ fore dicĩꝰ

Quod detestandũ nõ modicũ & forte queĩt
talit̃ supfluũ euacuare melãcolicũ.Aut ꝓut tp̃ꝰ
est hora.ul̃ ꝑticularit̃ ꝓut corpori cũ aliis adue
nit rebꝰ.Quod etiã dupl̃r est cũ dictũ sit coitũ
& ad spẽi ꝑmanẽtiã & ad ĩdiuidui ꝰseruatõe3 or
dinari. Si quidẽ primũ tũc sit ipĩꝰ usꝰ post
cibo4 uẽtris digõnẽ ac eorũ descẽsũ & añ sõnu3
ut eo expleto dormiat̃ & qescat̃ hoc &enĩ tp̃s
optimũ est ꝓplificatõni qa dormit demũ mulier
& maris sp̃ma firmat̃ ĩ matrice.Spũs etiã gigĩ
tiuꝰ cũ sp̃matis materia hac uiget hora In digõ
ne nõ crudꝰ neq; sup digõne ĩaĩtus.Et l3 primo
practice de utroq; coitꝰ ĩtendat fine.Illũ tñ ma
xime tũc audio q generatõni ordĩat̃.Et ideo A.
uicesĩma ttio.loquẽs de coitu precipue q ordi
nat̃ in salutẽ ĩdiuidui ait.Coitꝰ bonꝰ est ille q
fit hora qua supfluitatũ sequit̃ eũ o.qd̃ erit ce
lebrata ꝑfecte digõne in uẽtre plus q̃ dimĩata ĩ
epate.ita ut fiat ĩ expãsione iam nutrimẽtũ di
gõne ttia. Sit etiã tp̃s usꝰ cũ corpꝰ fuerit ut
possibile sit oĩum circũstãtia4 mediũ n3 reple
tum n3 euacuatũ n3 calefactũ uel ĩfrigidatũ hu
mectatũ aut exsiccatũ.Et ulĩter totiꝰ qd̃ corpi
occurrit mediocritas attendat̃. Tempꝰ ꝟo id
ꝑtiri die4 numero aut septimana4 seu alterius
nõ enĩ facile diffĩre. põt tñ aliqs coĩs ei t̃minꝰ
adaptari ĩdicatõibꝰ illiꝰ ĩspectis. Quia uero
ad actũ coitꝰ ꝓpter delectatõe3 ut dictũ maxĩe
puenit̃.Et plerũq; ꝰsiderãs G.q; freno id sobri
etatis absorto ꝰtĩgit peccare cũ uirtꝰ ꝰcupisci
bilis aliis rõni obediat mĩme. septĩo ethicorũ
euidẽs ait. Quod si alñ in usu peccet̃ coitꝰ & ꝑ
uum existat peccatũ & merito cũ modicũ in eo

An Anno qlz sit euãdũ.

sit grãde. Ipso nanq; thesaurꝰ euacuat̃ natur̃ qñ
nõ fuerit debite factꝰ. Cũ enĩ excesserit m̃sura
lz nõ tanta eo quãtitas ut sãguis flõmia. uel ali
ter euacuet̃. Vehemẽtior tñ iñ uirtutis accidit
dissolutio. theorice qnto. uñ ttio aĩaliũ A. Quã
do de hoĩe sperma exiuit multuz discolorat̃ & d̃
bilitat̃ suũ corpꝰ magis. q̃ si q̃drageſies exiret
de eiꝰ corpe sanguis tantꝰ. qa res est habilitata
ut trãseat ĩ mẽbra. Est enĩ emissio pure & nata
lis caliditatis. de generatõe aĩaliũ qnto. Int̃
ueniente quoq; circa ipsũ peccato eligibiliꝰ fit
sẕm Ga. ut ipso quis utat̃ calefactꝰ humectatus
& repletꝰ q̃ his oppositꝰ. Et ideo dispositõi
bus caliditati & huĩditati attinentibꝰ cũ semĩ
pportõnent̃ p qd̃ siliter de reliqs audiat̃ quiq;
nõ naturalibꝰ rebꝰ nlla etiã re cũ corpi adueĩt
id pret̃ naturã detineat̃ & pprie ĩaĩtõis ac ꝓtu
tis alia qualibz pstratĩa qa ꝰcessũ est qbusdam
egritudibꝰ & maxĩe coartatõis ipsũ cõferre &
pprie fleg̃ticis. drã. clxxxvi. Que qdẽ omĩa
simul ita mõstrãt̃. qm̃ coĩter ꝰpetit ĩ dispoĩtõi
bus precipue calidis & hu. In frigidis aũt & sic
cis mĩme. mediocrĩt̃ uero ĩ mediis. Cũ. n. coitꝰ
calidũ euacuet ex corpore & huĩdũ eo iuuantur
his abũdantes. Reliquis aũt secꝰ sẕm tñ plus e
uenit & minꝰ euenit. Tales uero sũt dispositio
nes preostense. ppt̃ qd̃ his ꝰfert illis ꝓo mĩme
In ceteris equidẽ mediocrĩt̃ se habebit. Pro
pter hꝰ ttiũ sciẽdũ. q; coitꝰ cõpetit ĩ re. sa. tẽpa
tꝰ mẽsura & dispoĩtõnibꝰ declaratis. Quod
mõstrat̃ qa ĩ re. sa. expedit sex reꝝ necessariarũ
admĩstratio cũ corpꝰ ab his pmutet̃ ex necessi
tate. Coitꝰ uero est hꝰ nam sẕm Halyabatẽ &
Iohãnitiũ sub ĩaĩtõne ꝰtinet̃ & repletiõe. Iux̃ ue
ro Ga. & Haly in arte ad accidẽtia reducĩt̃ aĩa
lia. Inaĩt enĩ eiꝰ p se actꝰ & replet accñte ceu di
missꝰ. Permutatõez etiã grãdẽ facit in aĩam ca
lorẽ ab ĩteriꝰ ꝰcitando ad extra quo delitia seq
tur aut qd tale. Ampliꝰ ĩ re. sa. opꝰ est supflu
itates educere. cũ retẽte corpꝰ multis hẽant mo
dis corrũpere & maxĩe ut tactũ que spmatis p
pter enĩ ipsiꝰ tẽpamẽtũ & subẽ habilitatẽ citis
sime corrũpĩt̃ ut ex ipso uapor emittat̃ ueneõ
sus. Quod autẽ coitu emittĩt̃ est supfluitas. Et
firmat̃ qa oĩum mẽbroꝝ ẽ & prĩcipaliũ prĩcipa
lĩt̃. Rursꝰ qd̃ añdicta habet iuuamẽta tollẽs
nocumẽtoꝝ plurima expedit ĩ re. sa. Hũc autez
mõstratũ fore coitũ cũ expetit actũ. Itaq; coitꝰ
ꝰpetit in re. sa. Propt̃ uero q̃rtũ Ad primuz
dicendũ. q; coitꝰ predicta ĩducit cũ fuerit super
fluꝰ sinthomata & nõ in suo expletꝰ tẽpe. Cum
aũt mẽsuratꝰ & debite pactꝰ ut declaratũ ẽ plꝰ
ĩducit oppositũ. Aut lz in ipso utcunq; actu
añlata uideat̃ causare post tñ factũ fore nõ diu
talia manẽt ĩducẽs oppoĩta. Qd̃ ĩnuit Aꝝ. pas
seres ĩducẽs supflue coitĩos. Quod si mulꝰ

Coitꝰ exces sius magis est nocũ.

sit lõgioris uite asĩo & equo. hoc ẽ cũ fuerĩt co
itiui supflue. nõ aũt cũ eo ut sic utant̃ mẽsurate
Adhuc fortassis oĩs abstinẽtia equo nocet &
asĩo. Mulo aũt qa ĩ eo dispgit̃ p oẽ corpꝰ mĩme
In prioribꝰ enĩ ĩ uasis corrũpĩt̃ generatõis nisi
foras educat̃. Quod si ꝰtra predictũ instetur
qa coitu educĩt̃ calor naturalis. & ipse qdez for
tis quãtuscũq; sit nõ mĩuit ex uirtute ymo ex e
o ꝓuenit in subãm spũs fortitudo & in aĩam
audatia. sẕa prĩo. Dicendũ q; humor nõ ẽ pu
re naturalis qui ipso emittĩt̃ ĩdiuiduo saltẽ rõ
ne futurĩ Aut lz sit naturalis & uideat̃ nocere
in pñti multũ ꝰfert ĩ futuro. Sic enĩ & spuere
ledit qa ĩ salũia sẕm A. calor cadit ĩnatꝰ. Ad
aliud dicẽdũ q; lz exercitiũ habeat euacuare cete
ras supfluitates uel ad ipsaꝝ paret euacuatõnẽ
nõ tñ hãc cũ nõ sit sĩplicĩt̃ supfluitas nõ enim
qualis est sed quãti solũ. Et quia ordĩat̃ a na
tura uĩ ut ad testiculos ppt̃ generatõz emitta
tur. ita ut qs ñ possit eã absq; corpis lesione iñ
celerĩt̃ auertere nõ sic aũt de aliis plurimis eue
nit supfluis. Exercitiũ etiã euacuat supfluita
tes in cutẽ tẽdẽtes ut hĩc expellant̃ nõ aũt sper
matis materiã ita ut sit inde illã difficile eũare
ceu materia in ĩtestĩs deorsũ ꝰtẽta praue uomi
tu educĩt̃ nõ aũt secessu. Ad aliud dicẽdum q;
abstinẽtia magis nocet coitu preꝰditionato nec
euacuat nisi per accñs. Neq; tale quale etiã opz
Et lz ipsa & exercitiũ sint optima ĩ supfluitatũ
excretionẽ. nõ tñ sufficiũt oĩo. Et ideo dictum
primo ttia exercitium plures utilitates afferre
cũ regimẽ aliud ꝰueniẽs fuerit & rectũ. Ad a
liud dicendũ. q; coitꝰ ꝰpetit ĩ adolescẽtia & pro
prie circa illiꝰ finẽ cũ tũc corpora sistere ĩcipi
ant paꝝ crescẽtia. Vl p adolescẽtiã põt iuuentꝰ
audiri etiã. Aut dicẽdũ. q; in greco scribĩt̃ aki
nasontũ qd̃ ppriꝰ dicĩt̃ stãtiũ. Akimi enĩ statꝰ
int̃pretat̃. unde ĩ tegni ubi circa augmasticam
etatẽ dicĩt̃ ex arabico habet trãslatõ in hora sta
tꝰ adolescẽtie. Interdũ tñ adolescẽtiũ & q̃ndoq;
iuuenũ trãsferet̃. Ad aliud dicẽdũ. q; spma ñ
est natũ ad esse in corpore generãtis. sed respe
ctu generati. lz. n. spma nõ decidat̃ a toto realĩt̃
corpore oĩno. habet tamẽ potentiam faciendi
quod omẽ. drã. xxxiiii.

DIFFERENTIA. C.XXV.

Vod anno quolibz sit euacuãdũ ostẽdi
tur. Quoniã hoĩes expientia nõ ĩ se
ipsis solũ sed & ĩ subiugalibꝰ añq; inci
piat estas ĩ finibꝰ ueris sãguinẽ auferũt sui ipõ
rum & illoꝝ. affõꝝ prima. Quod equidẽ ĩdefĩte
dictũ equalet ul cũ id sit artis ĩdefĩtũ. Palĩ
sexta eorũdẽ de multis recitat Ga. quos farma
cabat & flõthomabat uere & ita preseruabãt̃ a
futuris morbis. Quo neglecto interdum eos in
currebãt. Ampliꝰ sexto de regi. sa. Quidam

Nõ ẽ ĩ. nõ edu supfluitates sperma neq; ĩsolut.

morbis molestant. uel ſzm unūquēq; annū. uel
oīo dmū p duos. Quidā ⁊o bis egrotāt ſzm unū
quēq; annū. Cum aūt qs egrotat talr oz euacua
cīōe preuenire cum tales ſīt materiales morbi

Adhuc cū īſtat plectoria & corruptō īdiget
euacuatōe p fleubothomiā & farmacā. Sed hoc
ē in uere & autūno cū uer aſſiſet pleītudini autū
pnus uero morbo de corruptōe. affōiſmoꝝ prīa

Rurſq; corpa ſilr diſponūt tpe. probl prima
Sed cū tēpq; ī anno q̄druplicit uariet q̄druplicē
diſpoſitōez corpori īprimet ſaltē. und & q̄tuor
augmētabunt ſeu ītendent hu. quos educere fit
opq; ltidē ſicut ſe habet eūo pticularis ad tē
pus pticulare ita & ulis uidet ſe ad tps habere
ule. cū utrobiq; gueniētia uideat. Sed tpe pticu
lari pluries gcedit eūo ut az ī uomitu ſemel aut
bis ī mēſe precepto. q̄rto Almāſoris. & primo
quarta. Itaq; in tpe uli uliter ut ſaltē ſemel
erit euacuādū ita ut & q̄ter fiat ī anno. Prop
ter qd quolibz anno erit euacuādū. Cuiq; cō
trariū ſcribit collz. ſexto. Dicit enī q; fiat eūo
in ſeptimanis ānoꝝ & eaꝝ mediis. Amplius
ſexta affōꝝ nō dicit q; ſimplicit ſit euacuādum
in uere ſed gditōnalit ut q buſcūq; cōfert fleubo
thoīa ul farmacia fleubothomare aut farmaca
re hos uere guenit. Adhuc bq; eūo fit ad preſz
uationē ne quis paratq; ī futurā gcidat egritudi
nē ut appz affōꝝ ſexta. Sed plures nō ſūt para
ti egrotare cū ſint ſufficient ſani. Alioqn quo
libet egrotarēt ānoqd mīme accīt. Rurſq; ta
lis eūo fiet aliquo q̄tuor tpm anni. Sed in nllo
gpetet. qa nō uere cū nullq; mali ſit cātiuū. Eſt
nanq; ſaniſſimū & mīme mortifeꝝ. neq; eſtate.
qa ſub cane & añ canē moleſte ſūt purgationes
quod ē eſtate in qua ſicut ppt uehemētē calidi
tatē diſſoluētē & gtrariantē motui farmaci p
bibet purgatio ut apz affōꝝ q̄rta. Ita & hyeme
ppter uehementē frigiditatē cū hu. accūbēt in
corporis cētro īuiſcati adherētes. neq; ſilit autū
pno. quia uirtq; tūc debilis eſt. eſt enī nature hu
mane gtrariq;. prīo ſza. cū ſit frigidq; & ſiccq; ſīt
q; corpora ppter eſtatē precedētē reſoluta quar
indigētia. Nō quolibet igit anno euacuādū.

Propt primū uero ſciendū. q; qd ſit annq; o
ſtenſū drā. cxv. Eſt aūt eūo duplex. Vlis & p
ticularis. Vlis qdē pprie dicit fleubothomia &
maxīe in uere celebrata nam oēs euacuat humo
res. Ea nanq; eq̄lit euacuat omnes hu. mixtos ī
uenis. de farmaciis & affōꝝ ſzis. Quare primo
quarta. Fleubothomia eſt eūo ulis que ml titu
dinē euacuat. Educit etiā a toto corpore eūoni
bus aliis magis. Ver quoq; preceteris tēporum
ulīq; eūonē īdicat & tolerat ut teſtat uetq;. Parti
cularis equidē eūo. que pprie dicit purgatō eſt
aliquoꝝ triū gtriſtātiū humoꝝ eductio. Que ſi
quidē pticularis dicit rōne illīq; qd educit. non
enī equalit educit hu. ſed unū tm Ca. & ptis rō
ne aqua rſpectu fleubothomie. Vlis tn dici pōt
ſi fiat uli tpe ut uere aliorū relatōe ſicut appa
rebit ī ampl. drntiis. clxi. & clxiiii. Eſt autez
duplex eūonis hota cuiuſcūq; electa & neceſſari
a. drā. clxiiii. Pali quedā fit ad preſeruatiōez
ſicut illa de qua pns rō. alia ppter curā que ī p
ticulari īdrnter expetit morbo tps nō gcernēs
ut reliqua. Propt ſzm quidē ſciēdū. q; quidaz
uolūt omī āno eūari nō ſolū fleubothomia. ue
rum etiā farmacia. Et mouent ex curſu īordina
to & ebulitōne humoꝝ ad putredinē in eſtate.

Alii uero ſpnūt illud nō pcurātes niſi quod
inſtat cū ſint fortes. Aut timētes prauū medico
rum opq;. qd euenit ī regionibq; magis frigidis.
ſicut reliquū in calidis amplīq;. Aliqui ſiqui
dem mediā tenēt uiā. Sicq; meīcos fit ut ad ml
tū eoꝝ eūonibq; intēdere. unde recolo hic boīes
coīter purgati circa Maii prīcipiū nūc āt omit
tūt. Quidā uero ut Aū. pyodos in quibus fit
motq; nature gſiderās uoluit omni anno educe
re. ſed ī pyodis magis. In quibq; quātū defectus
aut ueritatis habet ttio ppoſitorū apparebit.

Propt tertiū uero ſciendū. q; buiq; q̄ſiti ueri
tas refert. aut ad iuditiū medici uel aſtrologi.
Cum hi duo artifices maxīe habeāt cōſulere &
puidere nature humane. Quod ſiqdē primū
uidēdū primitq; in quo tēpoꝝ magis gueniat e
uacuatō ac ī quo minq;. Et demū quibq; expe
diat & quibq; mīme ac qualis. Propt primuz
bq; ſciēdū. q; uer ceu pretactū gueniētiq; tēpq; eſt
euacuatōi. ppt tria. tū qa ceteris tpatiq; & ī tē
poꝝ tali expetit ut dictū eūo. Eſt & ī eo ⁊tq; for
tis ppter tēperiē qd expoſtulat eūo. Tū etiā p
pter eiq; ordinatōez int tēpa. preceſſit nanq; ip
ſi hyems humoꝝ generatīa multoꝝ. & q; autūp
ni gſeruatīa ſubſequit & id eſtas. Qua ſiquidez
niſi preceſſerit eūo humores mouebūt ad egri
tudies replonales & putrediales gſequent expe
dit ī autūpno. qa morbo ſilat de corruptione.
Corruptio aūt eget abſciſione. Et qa tēpoꝝ eſt
aliqualit tēpatū. drā. lxvi. Virtq; tn ī eo debilis
eſt. & ideo cautiq; eūandū & pprie ſāguinē cum
tūc ſit īminutus ualde demum minq; in eſtate.
Quod ſi neceſſitas īpellat cū lenitiuis pficiat
magis medicinis & lubricatīs. In hyeme ⁊o mī
me cū hu. quieſcāt. & ideo nō ſūt agitādi & ma
xime farmatia. In q buſdā etiā tpm ſecurīq; cōce
dit farmatia q̄ fleubothoīa ut eſtate & autūp
no. In aliis uero flōbothoīa ut hyeme. In nōnul
lis eq̄liter quidē fere ſicut uere. Propt hq; ſe
cūdū ſciendū. q; corpora quedā ſūt tēpata ſēp
ſana. nōnulla nūc egrotātia. lapſa uero alia. Et
ipſa multiplicitia ut multū ſana neutra & ſim
plicit egra in tegni. Et hec quidez multimodas
in magis & mīq; recipiūt drās & precipue ſilr

morbis molestant. uel ſzm unūquēq; annū. uel
oīo dmū p duos. Quidā ⁊o bis egrotāt ſzm unū
quēq; annū. Cum aūt qs egrotat talr oz euacua
cīōe preuenire cum tales ſīt materiales morbi

Adhuc cū īſtat plectoria & corruptō īdiget
euacuatōe p fleubothomiā & farmacā. Sed hoc
ē in uere & autūno cū uer aſſiſet pleītudini autū
pnus uero morbo de corruptōe. affōiſmoꝝ prīa

Rurſq; corpa ſilr diſponūt tpe. probl prima
Sed cū tēpq; ī anno q̄druplicit uariet q̄druplicē
diſpoſitōez corpori īprimet ſaltē. und & q̄tuor
augmētabunt ſeu ītendent hu. quos educere fit
opq; ltidē ſicut ſe habet eūo pticularis ad tē
pus pticulare ita & ulis uidet ſe ad tps habere
ule. cū utrobiq; gueniētia uideat. Sed tpe pticu
lari pluries gcedit eūo ut az ī uomitu ſemel aut
bis ī mēſe precepto. q̄rto Almāſoris. & primo
quarta. Itaq; in tpe uli uliter ut ſaltē ſemel
erit euacuādū ita ut & q̄ter fiat ī anno. Prop
ter qd quolibz anno erit euacuādū. Cuiq; cō
trariū ſcribit collz. ſexto. Dicit enī q; fiat eūo
in ſeptimanis ānoꝝ & eaꝝ mediis. Amplius
ſexta affōꝝ nō dicit q; ſimplicit ſit euacuādum
in uere ſed gditōnalit ut q buſcūq; cōfert fleubo
thoīa ul farmacia fleubothomare aut farmaca
re hos uere guenit. Adhuc bq; eūo fit ad preſz
uationē ne quis paratq; ī futurā gcidat egritudi
nē ut appz affōꝝ ſexta. Sed plures nō ſūt para
ti egrotare cū ſint ſufficient ſani. Alioqn quo
libet egrotarēt ānoqd mīme accīt. Rurſq; ta
lis eūo fiet aliquo q̄tuor tpm anni. Sed in nllo
gpetet. qa nō uere cū nullq; mali ſit cātiuū. Eſt
nanq; ſaniſſimū & mīme mortifeꝝ. neq; eſtate.
qa ſub cane & añ canē moleſte ſūt purgationes
quod ē eſtate in qua ſicut ppt uehemētē calidi
tatē diſſoluētē & gtrariantē motui farmaci p
bibet purgatio ut apz affōꝝ q̄rta. Ita & hyeme
ppter uehementē frigiditatē cū hu. accūbēt in
corporis cētro īuiſcati adherētes. neq; ſilit autū
pno. quia uirtq; tūc debilis eſt. eſt enī nature hu
mane gtrariq;. prīo ſza. cū ſit frigidq; & ſiccq; ſīt
q; corpora ppter eſtatē precedētē reſoluta quar
indigētia. Nō quolibet igit anno euacuādū.

Propt primū uero ſciendū. q; qd ſit annq; o
ſtenſū drā. cxv. Eſt aūt eūo duplex. Vlis & p
ticularis. Vlis qdē pprie dicit fleubothomia &
maxīe in uere celebrata nam oēs euacuat humo
res. Ea nanq; eq̄lit euacuat omnes hu. mixtos ī
uenis. de farmaciis & affōꝝ ſzis. Quare primo
quarta. Fleubothomia eſt eūo ulis que ml titu
dinē euacuat. Educit etiā a toto corpore eūoni
bus aliis magis. Ver quoq; preceteris tēporum
ulīq; eūonē īdicat & tolerat ut teſtat uetq;. Parti
cularis equidē eūo. que pprie dicit purgatō eſt
aliquoꝝ triū gtriſtātiū humoꝝ eductio. Que ſi
quidē pticularis dicit rōne illīq; qd educit. non
enī equalit educit hu. ſed unū tm Ca. & ptis rō
ne aqua rſpectu fleubothomie. Vlis tn dici pōt
ſi fiat uli tpe ut uere aliorū relatōe ſicut appa
rebit ī ampl. drntiis. clxi. & clxiiii. Eſt autez
duplex eūonis hota cuiuſcūq; electa & neceſſari
a. drā. clxiiii. Pali quedā fit ad preſeruatiōez
ſicut illa de qua pns rō. alia ppter curā que ī p
ticulari īdrnter expetit morbo tps nō gcernēs
ut reliqua. Propt ſzm quidē ſciēdū. q; quidaz
uolūt omī āno eūari nō ſolū fleubothomia. ue
rum etiā farmacia. Et mouent ex curſu īordina
to & ebulitōne humoꝝ ad putredinē in eſtate.

Alii uero ſpnūt illud nō pcurātes niſi quod
inſtat cū ſint fortes. Aut timētes prauū medico
rum opq;. qd euenit ī regionibq; magis frigidis.
ſicut reliquū in calidis amplīq;. Aliqui ſiqui
dem mediā tenēt uiā. Sicq; meīcos fit ut ad ml
tū eoꝝ eūonibq; intēdere. unde recolo hic boīes
coīter purgati circa Maii prīcipiū nūc āt omit
tūt. Quidā uero ut Aū. pyodos in quibus fit
motq; nature gſiderās uoluit omni anno educe
re. ſed ī pyodis magis. In quibq; quātū defectus
aut ueritatis habet ttio ppoſitorū apparebit.

Propt tertiū uero ſciendū. q; buiq; q̄ſiti ueri
tas refert. aut ad iuditiū medici uel aſtrologi.
Cum hi duo artifices maxīe habeāt cōſulere &
puidere nature humane. Quod ſiqdē primū
uidēdū primitq; in quo tēpoꝝ magis gueniat e
uacuatō ac ī quo minq;. Et demū quibq; expe
diat & quibq; mīme ac qualis. Propt primuz
bq; ſciēdū. q; uer ceu pretactū gueniētiq; tēpq; eſt
euacuatōi. ppt tria. tū qa ceteris tpatiq; & ī tē
poꝝ tali expetit ut dictū eūo. Eſt & ī eo ⁊tq; for
tis ppter tēperiē qd expoſtulat eūo. Tū etiā p
pter eiq; ordinatōez int tēpa. preceſſit nanq; ip
ſi hyems humoꝝ generatīa multoꝝ. & q; autūp
ni gſeruatīa ſubſequit & id eſtas. Qua ſiquidez
niſi preceſſerit eūo humores mouebūt ad egri
tudies replonales & putrediales gſequent expe
dit ī autūpno. qa morbo ſilat de corruptione.
Corruptio aūt eget abſciſione. Et qa tēpoꝝ eſt
aliqualit tēpatū. drā. lxvi. Virtq; tn ī eo debilis
eſt. & ideo cautiq; eūandū & pprie ſāguinē cum
tūc ſit īminutus ualde demum minq; in eſtate.
Quod ſi neceſſitas īpellat cū lenitiuis pficiat
magis medicinis & lubricatīs. In hyeme ⁊o mī
me cū hu. quieſcāt. & ideo nō ſūt agitādi & ma
xime farmatia. In q buſdā etiā tpm ſecurīq; cōce
dit farmatia q̄ fleubothoīa ut eſtate & autūp
no. In aliis uero flōbothoīa ut hyeme. In nōnul
lis eq̄liter quidē fere ſicut uere. Propt hq; ſe
cūdū ſciendū. q; corpora quedā ſūt tēpata ſēp
ſana. nōnulla nūc egrotātia. lapſa uero alia. Et
ipſa multiplicitia ut multū ſana neutra & ſim
plicit egra in tegni. Et hec quidez multimodas
in magis & mīq; recipiūt drās & precipue ſilr

An sup farmacū sit dormiēdū

egrā.cū plo recedētia sint a forma materie ap̄p
pinquātia.que īdetmīatōis & affītatis ē causa
Hoꝝ equidē aliq̄ debito utūt regīne & si pau
ca.Reliqua uero īdiscreto Adhuc etiā quedā
regiones īhabitāt ca.alia frigidas.nōnulla uero
medias. Adhuc quidā regunt regīne laudabi
li uerso lato tenuitatis tēdens.aliq uero opposi
to. Si qd igit corpo fuerit optīe ostructū.& o
uenienti ut sibi inest utat regīne nisi osuetudīe
uel alio deprauatū euōne nō eget quacūq; cum
omnes eio p̄se expellat supfluitates cū mō.
Tantū nanq; appetit quātū.d.& bn digerere po
test nō egēs aliquo metiēte cū sibi sit regla na
ture ipsio bonitate ītegni & sanitatis regimen
to.Si āt utat praua sex rerꝝ admīstratōe decidit
nō de difficili adeo ut euacuatōe īdigeat utraq;
una uel pluri sm q̄ labit id amplio uel mino
Si uero fuerīt īfirma que tn nō tangit dubita
tum eūone indiget de se p̄ticulari omī tēpe mo
dificata dūtaxat egritudo materialis extiterit
Ita ut & pluribo uicibo & tēpibo egean t euacu
ari supportante uirtute. Quod si multū sa
na fuerīt corpora aut neutra uel egra nō plurīe
sufficiat eis xna eūo simplicit qm si alit una ut
pluribo egēt tpis eūone.affōꝝ sexta Et nosce
q̄ in bo corporibo pluribo annualiter uicibus
flōthomia q̄ farmacia eget cū massa būoꝝ am
plio ostendet q̄ unus. Adhuc ī eductione san
guis nō est tm timoris sicut ī farmatia dūmō
fuerit medicīs attractīs pacta.clxvi.driā.Parti
culares tamē farmatie supant numero sīglares
flōthomias.In regionibo etiā calidis magis. ex
petit farmatia q̄ flōthomia.In frigidis xo econ
tra.In mediis quoq; mediocrit iudicādū .In pri
ori etiā regīne mīme opetit eūo.In otrario uero
amplio. Hec aūt satis sibi attestant cū sm
q̄ supfluitas maior aut mīor abūdet in corpor
& tēpis aptitudīe īdigeat eūone. Vnde osili
um meū extat & maxīe in regione ad caliditatē
declināte.cū & rarissīe corpora repiant tēpata
& debito regīne ducta ut ueris initio celebret
eūo.& p̄prie cū meico lōge neq̄at distātia adesse.
Valde nāq; iuuamētū prepōderat nocitio q̄q̄ e
nī illo āno quis nō egrotaret saītatis tn hīc edi
ficatior reddit.Multa etiā casualia possūt cor
pori occurrere.un affōꝝ sza.Inopinate forme re
rum subīcidūt oibo boibo Hec aūt poterūt am
plio ledere cū corpora fuerīt īeūata. Si uero
demū quesitū ad iudiciū referat astrologi.cuio
pspicatior est audito tūc dicēdū q̄ nō quolibz ā
no euacuandū.cū necessitas eūonis precise non
se offerat quolibz anno sed solū qn morbo fue
rit ī aliqua p̄te anni futuro. Quod cognoscz ex
directione grado yleg.aut ascēdētis cū significa
toribo occurrēt aliis ad aliquē corporalit malo
rum uel aspectū eoꝝ natiuitatis hora uel etiam

Nō.

Nō

yleg

aliqualit reuolutiōis natalis horoscopo.drntia
c.xiii.luxta illud cētiloqi.Astrologo optīo mul
tum malū futuꝝ aꝗtere poterit.Sm enī q̄ hoc
euenerit semel aut amplio in anno ut nō cōtin
git eget aut nō eūo. Quod fortassis liz extra
nee tetigit Auer.cū p̄tulit .Ego dico q̄ illi qui
utunt potōnibo in septīanis āno aut ī medie
tatibo ipōꝝ rectio faciūt q̄ illi qui omī āno pur
gatōes exercēt.qa nos uidemo q̄ egritudines ut
plurimū nō accidūt boībo nisi circuitibo tmīa
tis aut circa.Et p̄pterea circa unūqdq; īdīduū
hic est osiderandū. Propt q̄rtū uero sciendu
q̄ arguta suis uiis iam tēdūt quietata dicendū
tn ad ipsa pfectioris didascolie grā. Vnde ad
primū dicendū. q̄ Ga.loquit in corpibo lapsis
qbo p̄pt futuꝝ casū opetit eūo. Ad sm & t
tiū sīlīter dicendū.Nā sermo est sm Ga.ibidez
de corporibo sanis lapsis que nisi purgent non
diuerūt sana.hec nāq; sūt lapsa. Ad alid dicē
dum ut appuit q̄ ut sic oz eūare ut cū plectoria
extiterit & cacbochimia nō tn alia cū tpe oz cō
cidere. Ad aliud dicēdū.q̄ lz sīlīt disponant
corpora tpe.tandē nichilomīo pōt tpe cū aliis
nō paꝝ resisti rebo aliis qnq; eio materiā in cō
trariū ouertēdo ut docet ī tegni & ut̄iter ōgīnis
sanatō. Ad aliud dicēdū.q̄ sermo est ī corpi
bus lapsis in qbo osultū tutio fore premittere
eūonē a futuro malo preseruatīam uel salutē in
melio roboratiuā.Que enī optīe sana eūōne nō
egēt.Neq; plura sepe lapsoꝝ si decēti utant re
gine. Ad ea q̄ alterio p̄tis & primito ad Aū .
uisū quid dicēdū. Ad aliud dicēdū.q̄ bene di
ctū est sub oditiōe. qm nō sīplīr indiget ut ap
p̄uit eūone sed oditōnalit. Ad aliud dicēdum
q̄ si detmīate scir et futuꝝ que egrotare aut nō
egrotare nō omni anno meico euōnem premit
teret sicut noscit astrologo. Tam tutio ē illi pre
mittere ipsā saltē sanitatis grā firmioris Ad
aliud dicēdū.q̄ iam dictū tēpe quo expediat .&
quo nō lz na nq; in uere rōne ipsio nō multū cō
petat eūo ex p̄te humoris ad mino otristātis tn
p̄pter alia ut dictū tpa precedētia & subsequen
tia opetit. Cōuenit etiā ī estate suauit ut neces
sitas exigit & cū debilibo farmaciis.nō tn ē ho
ra hic electa sed necessaria magis.Neq; in autū
no sic est uirto debilis multociens lz otrarieī ui
te cū ambabo q̄litatibo ut eūonē & p̄prie cōtri
stantis humoris tollerare n possit. Quid autē
sit de euacuatōe hyeis cēsēdū oñsū & prio.

DIFFERENTIA. C.XXVI.

Vod sup farmacū nō sit dormiēdū as
sūptū mōstrat. Quia tūc sup uoitū
esset dormiēdū cū ipsū sit subductiuū
etiā uiolētio eūatiuū.drā.c.lxvi.Sed sup hoc nō
est dormire expressū ueꝝ potio oppositū ut mo
ueri & agitari.Quare neq; sup secessiuum utiq;

Horoscopus

Ad Argtū.

Haly sup
cetiloquio

Conuo. Lune
cū Ioue p
et venere

z.p.

Amplio farmaco nō est adducēdū assumpto
qd ipsio actū pturbet & corrūpat. bo aūt ē sōno
cū motū causet de circūferētiis ad cētrū motui
otrariū farmaci. moto aūt se pemūt otrarii. I
tidē Haly sup cētiloqo. Effecto medicīe nō ē na
turalis corpi. sed attrahit humores supādo plu
res ⁊tutes naturales. Et ideo phibet dari in oiū
actōne lune cū Ioue. Ptholomeo ibidē aut cū ue
nere. cū īde ofortet natura. Supare uero uirtutū
plurīas id nō poterit cū somno fortificet ipsa.
Fortes nanq efficit acto omēs naturales. eo q
calorē īterio otīet. prīo sza. cū aūt ita fuerit sol
uere nō poterit. Et fulcit. Quia roborata na
tura uirto ibecillitat farmaci q̄plurime. Palī
si sup farmacū dormiēdū. aut sup debile ul for
te. nō primo qa uirto debilitaret pamplio ipīo
cū medicīe debiles ppinqores aliis sūt alimēto
Neq sup forte. quia ipsio uigore eo etiā nō for
tificato per somnū deducere natura poterit far
maci potētiam ī actū. Ociosū igit esset. Itaq
nō est sup assūptū farmacū dormiēdū. In op
positū qm̄ coīus farmaca exhibent circa noctis
primā q̄rtā. Nocte aūt nobis ē osuetudo dorīre
drā. ciii. Hāc aūt etiā prauā nō mox oz abscīder
re. a. szo. Eti qd celerio ducit farmacū de po
tentia ī actū id fortificās. reprimēs etiā maliti
am & effrenitatē ipsio expedit sup assūptōnem
eio adducere. Tale uero est somno cū calidum ui
goret nature ipsio īstrumentū. Adhuc illud
quo farmacū & ppria attractiuū resoluit in ua
pores & fumos usq ad spatiū detmīatū est eid
adiūgēdū. cū oñsū sit drā. c. lxi. Hoc ipsū attra
here modo. Id aūt agit dormire sup ipsū cū ca
lorē fortificet ītrinseco circa farmacū. Quo qui
dem accñte is ab eo tanq̄ a centro ī circūferēti
as refrangit. ppt qd frotio tendit ī humores p
ptes ut dictū antea. Itaq sup farmacū dormi
endū susceptū. Propt prim̄ qdem sciendū. q
farmacū sumit triplicit. Coīter nāq p omī me
dicina ceu tituo denotat libri Ga. farmacoruz.
Et p medicīa solutiua ut hic luxta illud ueteris
In farmaciis si qualia opz purgari. Accipit & p
ueneō grecoy ydiomate pnitioso. Est aūt hic
auditū duplex supius qdē p os eductiuū & seces
siuū p anū. Quoy qddam ē uiolentū nature op
positū. ut scamōea euforbiū. Aliud debile sicut
māna & cassia fistula. nūnullū mediocre ceu reu
barbay & agaric. Adhuc hoy qdlibz dr aut
rōne subē siue ⁊tutis. ul q̄litatis qd ho. ul opo
sitioīs. Naz uiolentū ut ita est qd ī subā ostruit
grossiori & opactori. sicut elm trocisci & pille.
debile ⁊o qd ī liqda uelut decoctiōes & syrupi
Mediū ⁊o qd meiocrit ceu pulueres. Quod eoy
oñdit durabilitas. aut eoy oppositū. Priora enī
durāt pāplio. & maxīe cū melle ostructa & plus
si frā recepint narcotica ceu opiū & que ho. Re
liqua ⁊o mino & pprie zuccaro ostructa. Conser
uat enī mel eo magis a corruptiōe drā ultīa aut
ex pte humoris cū difficultate seu facilitate e
ducibilis aut medio ut melācolia colera uel fleg
ma. Nosce quoq q mixta data in subā gros
siori & opactiori ut pilse & electuaria oppz eorū
assūptōni per aliquos dies precessisse ipsoy cō
structiōez. ut ex actione & passione applicatorū
sit una quedā media resultet natura. uñ etorum
primo. Mora īdigēt ofuse pticule ut īadīuicem
agāt & patiant oīfariā. In liqdis aūt & pprie ī
quibo egit ignis pmixtionē nō sic expedit cuz
ipsio actuale calidū celerit potuerit eandē indu
cere. Quot etiā modis & qbo opet farmacuz
drā ostendit. c. lxi. Quid aūt dormire seu sō
nus drā uisū. cviii. Sup farmacū quoq assūp
tū dorīre duplr ītelligit. Aut mox eo suscepto
Aut postq̄ īcepit opari. Assumit aūt ipsū ul
robusto calido uētre & uliter corpe omī aut de
bili uel medio. Propt szm uero sciēdū. q ali
qui dixerūt nō eē sup farmacū dormiendū eo q
ipsio resoluit uirto. Alii aūt oppositū cuz eo
uigoret eadē. Quoy quidē defecto ttiū & q̄rtuz
ostēdet dicēdoy. Propt ttiū aūt sciendū q si
farmacū fuerit uomitiuū sup ipsū minime dor
miendū. Quod īnuit affōy q̄rta. Cum biberit
quis elm ad motiones quidē corpus magis du
cere. Ad sōnos uero & īmobilitates mino. Hic
autē elis est alb o. Cū enī simplicit pfert hūc au
dit. Y. affōy q̄nta. Rurso uigorata natura sō
no farmacū uomitiuū fieri posset secessiuū cū
hīc naturalior & pmptior eūo existat. drā. cxlii.
Adhuc primo quarta. Vomito precipī ī me
ridie qñ nature aut multū est osuetudo uigilare
Non igit sup farmacū dormiēdū uomitm̄. nisi
eio effreītet actio. luxta illud ypocraticū. Cum
uolueris elm quiescere sōnuz fac. & noli moue
re. Si uero secessiuū farmacuz fuerit & forte
rōne uirtutis ipsio maxīe aut etiā opositōis uel
hu. uiscosi grossi post eio assūptionē dormiēdū
nō longe. Ventre uliter quocunq se habēte mō
in fortitudīe. debilitate & calore tūc enī fortifi
cat sufficient natura. potētiaq farmaci ad actū
deducit pfecto eiusq resistet maliciei Si aūt
ipsū existat dbile trib añdictis moīs uēt eqdē
aut erit fortis uel mediocris cū calore ho tūc ñ
illio est sup farmacuz dormienduz. cuz uirto iñ
dissoluat illio. neq malitiā habeat quā opus sit
corrigere sitq caliduz sufficiēs absq aliquo ad
miculo ipsuz in actū ducere. uñ prīo qu arta. Cū
quis medicinā uētris solutiuā biberit melio ei
erit si fortis extiterit ut sup eam dormiat ante
q̄ opet. qm̄ opabit melio. Quod si debilis fue
rit melio erit ne sup eam dormiat. qm̄ nata di
geret medicinā. Si uero farmaco debili ente
uent quidē uliter cū omī natura fuerit ībecill

Fa cū sunt
pōn me.

An Tyriaca opetat pt assuptuz farcum.

laudo post farmacũ dormiẽdũ assũptũ ut natu
ra quiescat & calidũ ꝯforteť ĩbecille qđ ualꝫ ip
sum in actũ deducere. qm̃ nisi natura fuerit o
pata in ipsũ. id nõ aget in eam prĩo q̃rta. cũ oẽ
qđ deducit de potẽtia in actũ paliqđ educať ẽs
actu. de ge. aĩaliũ ſ30. Et uł ꝯ expt ꝯ laudo su
per farmacũ dormiendũ fore adaucta quid mo
dicũ uirtute farmaci debilis ne sõno debiliteť
uel ea potiꝯ ꝯforteť & natura. Hec aũt audi
enda oĩa priꝯ q farmacũ ĩcepit opari postea ue
ro nõ dormiendũ dũ eiꝯ pdurat actio nisi effreĩ
tet. Propť enĩ motũ ꝯtrariũ sõni ei qui medicĩe
actꝯ ĩpedit illiꝯ cũ ĩ diuersa sił pueĩat ptractõ
Vnde A. Cũ medicĩa cepit opari meliꝯ erit ne
supeã dormiat quocũq̃mõ fuerit. Et Almãso.
q̃rto. A sõno abstinendũ oĩo postq̃ ĩcepit solui.
Quod & affõr apꝫ q̃rta. Sed ꝯtra id & A. ma
xĩe uideť q ſup farmacũ debile sit ĩdrñter dor
miendũ. prĩa enĩ scribiť ĩtii. Solutĩa uero faci
lia ad purgandũ caput sũt ascęraret. i. aloetica
ex qbꝯ sumiť pilła magna ut puũ pondꝯ opati
onẽ efficiat sufficientem cũ mora & nõ noceat
ppter puitatẽ suã iteratõ & dormiat sup ipsaꝫ
ne destruant motꝯ & uigilie opatõem eiꝯ Di
cendũ q duplex est p farmacũ eũo. Vna quideꝫ
totalis & detmĩata certa hora. & de tali extat q̃
sitũ. Altera uero est pcialis hora fore ĩdrñti. ut
qm̃ sepiꝯ sũpta & maxĩe in ꝯstipatis ut uẽť ma
neat lapsꝯ ne fumi petẽtes caput ꝯstipatõne do
lorem causẽt ĩ eo. Et hoc farmacũ est laudabili
us sero sumere q̃ mane ppť motꝯ & labores oc
currẽtes ĩ die. Et neq eiꝯ destru iť opꝯ ppť fre
quẽs assumere. neq etiã ledit ppť aloes bonita
tem. Ceteris enĩ minꝯ farãcis nociuũ. Sicq hic
ĩtelligẽdꝯ ẽ A. unde Macer autoritate Oribasii
duas pilłas aut tres ĩformatas cũ succo cauliuꝫ
ad quãtitatẽ fabe aut ciceris sepe de sero sumi
precipit. Inqens q purgatꝯ his uix nũq̃ capitis
uexabiť ullo dolore. Et nichil ẽ oculis mihi crede
salubriꝯ istis. Propť q̃rtũ uero Ad primũ qd
dicendũ appuit. Non enĩ est sile de uoĩtu & se
cessu cũ sit uelotior illo ac fortior naturam irri
tans pampliꝯ. Ad aliud etiã utcũq uisũ q ꝫ
in prĩcipio moueat calidũ de circũferẽtiis ad cẽ
trũ in pcessu tñ ppť refractionẽ ipsiꝯ ꝯtra rius
accidit motꝯ motuiꝯ formis medicĩe. Nꝫ mox
cũ medicĩa suscipiť ĩ uapores dissoluiť & fuõs
ueꝛ primo calore afficiť nature. Ad aliud di
cendũ. q farmacũ supponẽdũ est adeo forte. ac
pportionatũ ut sõno potiꝯ uigoreť q extermi
neť ipso uigorata natura. Neq uirtꝯ farmaci đ
bilitať usq̃ si fuerit sufficiẽs natura & potẽs cũ
ipso utať rłat in sui subsidiũ ad modũ quo uti
tur alimẽto sanitatis tẽpe. breuiarii septimo.
Ad aliud dicẽdũ. q quõ sup debile dormiẽdũ
aut non iã uisũ. Neq potẽtia farmaci habilis ĩ
actũ põt eundẽ puenire nisi fortificata natura
neq ppter hoc tm̃ ut ostensũ reqsitiꝯ est super
forte farmacũ somnꝯ. sed etiã ppter eiꝯ malitie
repressionẽ & calidi uigoratõeꝫ ut celeriꝯ attra
hat & expellať a corpore. Ad primũ aũt al te
riꝯ ptis dicendũ. q farmaca fortia dant illa ho
ra. debilia uero magis circa q̃rtã ptem noctis ĩ
stantẽ. ita ut iã somnꝯ precesserit sufficiẽs. Aut
id cõcessũ in uẽtre & natura debili oĩno. seu eti
am uł ꝯ. Ad alia uero dicẽdũ. q ueꝛ ꝯcludũt
de farmaco fortiori nõ ať sic ut oñsũ debiliori.

DIFFERENTIA. C.XXVII.

Vod tyriaca ꝯpetat post assũptum far
macũ mõstrať ex prĩo q̃rta. Itidem
qui haũerit fluxũ uẽtris magnũ ex pre
cedẽti farmatia. uel ex hu. uenenoso & biberit
de ipsa sanabiť statim Zoar. Rursꝯ ipsa reti
net naturã qnto sũma prĩa & Serapionis septi
mo. Id aũt expetiť & precipue cũ effrenitet solu
tiuũ. Palin farmacũ est de genere ueneni. ſ30
re. a. Tyriaca uero ꝯpetit uenenis ita ut in re u
na iuuatior est mitridato & est uenenũ serpẽtũ
qnto. s. sũma prĩa. Adhuc qđ tollit accidẽtia
ex farmaco ꝯsurgẽtia & dispositõem corpis me
liorat post farmacũ expedit. bꝯ uero est tyriaca
remouet enĩ ut tactum fluxum & uentositates
ex quibꝯ dolor ꝯtingit extenuat uiscera mũdifi
cat ppellẽdo qđ est iterꝯ ad extra & prĩcipalia
ꝯfortat. Eti tyriaca calefacit farmacũ uero ĩ
frigidat spũm euacuãdo rem corporis calidiorẽ
aut humores. Cura aũt pficiť ꝯtrario. Itaꝫ pꝯ
assũptũ farmacũ ꝯuenit tyriaca. In oppositũ
illustres uidenť medicoꝛ eã nõ exhibẽtes. quos
nõ est ĩsufficientes assignare. Adhuc tyriaca
nõ ꝯpetit debilitatis uel dissolutis. cũ ea scđm
Damascenũ ĩ afforismis dissoluat. mũdet etiaꝫ
ac dispgat. quibꝯ nõ egẽt farmacati. cũ id solu
tiuũ sufficienť egerit. Igiť nõ ꝯpetit post far
macũ tyriaca. Propť primũ quidẽ sciẽdũ. q
tyriaca est duplex. Alter a qdẽ meĩciarũ mať di
cta. solẽnior nanq est aliis & efficatior. ita q &
mitridatũ supat & pprie ĩ expulsione ut tactuꝫ
serpẽtũ ueneni. sed in reliqs rebꝯ ipsũ nõ minu
itur a tyriaca diminutõe de q̃ sit curandũ. Imo
est magis additi iuuamẽti in plurib ꝯ eiꝯ & cõfi
dẽtioris utilitatis A. Et diciť a tyro ſ3pente
qm̃ carnes ĩgrediunť ipsiꝯ in eã. Et sunt uelut
radix & basis istiꝯ medicĩe. ita q eis priuatis đ
struiť ipsa. Quod etiã in aliis medicĩs attendiť
solẽnibꝯ sicut aloes ĩ yerapigra & elłus uel colo
qntida in yeris magnis. Cõpoĩtores nanq meĩ
cine ĩspexerũt nature ĩdustriã ponẽtis in u no
quoq mẽbro ꝯposito pticulã ꝯsiłeꝫ qua pfi ciũ
tur actꝯ. drã. lxiii. Tyriace siquideꝫ ꝯfciones
sũt plures. Radicalior tñ que Andromaci ĩ qua
libꝛ ꝯstruxit singularẽ. unde A. lã płes meĩcoꝛ

Zoar.

Vi. canon

oppoñ.

Tyri. mater medicinarꝫ.

Mitidatus no minuit a Tyriaca

Aloe basis i yerapig

Tyri. Andro pnopahor

A uer. V. Coll3.

Gariofilus. Ambra. Lig. Aloes.

Expetia Turi. s3 Ga. Serap. A. Halyabbez.

Etates Tyri.

ſicut Ga. & alii addere nixi ſũt in tyriace ꝯfcione nõ ꝓpter neceſſitatẽ faciẽtẽ illud neceſſariũ ei. neq; ꝓpter aliqd forte uocãs eos ad illud. ſed querẽtes ut rememorẽtur & ut remaneret ab eis in ipſa ueſtigiũ ſicut remãſit Andromaco. Et meũ quidẽ ꝯſiliũ eſt ut nõ ꝛmoueãt aliqd q̃ expimẽtũ iuuatiuũ iuenit. fortaſſe nãq; illa ꝯplexio cũ illo põdere eſt ſignãs illud cuiꝯ iuuamẽtuꝫ iuenit expimẽtũ. ita ut qñ remouet̃ a ſuo põdere nõ ſequat̃ illã ꝓprietatẽ. Cuiꝯ oppoſitum ſcribit̃ collꝫ qnto ut dicat̃ q; homo quẽ tu ſcis inq̃t q; nos nõ debemꝯ aliqd diminuere ex receptione quã fecit Andromacꝯ ſed nolo ei credere ſed uolo addere ad tyriacã multas medicĩas que nõ erant note ĩ illo tẽpe & de unaquaq; faciam ꝓbationẽ. qñ addidero eã ſicut ſũt gariofilus ambra & lignũ aloes. Et eiꝯ quidẽ magis eſt ſermo uictorie ac ãbitõnis ut in aliis cõtra A. q̃ ueritatis. Cuiꝯ equidẽ iuxta Ga. Serapi. Halyabatẽ & A. ex tribꝯ accipit̃ approbatio. Primitꝯ nẽpe ut exhibeat̃ ei qui ſũpſit medicinã ſolutiuã fortẽ. aut uomitiuã ut ſcamoneam colocyntidã uel elĩm quãtitatis lupini. q̃ ſi ſolutionẽ ꝓhibet ĩceptã fortis extat & ꝓfecta. Si uero nõ mĩme. Scd̃ out gallꝯ ſiluestris ſcd̃m Ga. quẽ putat A. faſianũ maſculũ mordeat̃ ab aliquo uenenoſo aĩaliũ. Quod ſi per ipſiꝯ euadit aſſũptionẽ eſt electa ſin aũt nequaq̃. Tertio ut det̃ alicui medicĩa inĩficiens ſui frigiditate ut opiũ mãdragora uel iuſquamꝯ ſiqdẽ euadere faciat eſt iuuenis ꝓfecta. Si aũt nõ econtra.

Quod ſiquidẽ diſtĩguit̃ ꝓ etates. Nam ei aſſũt infãtia pubertas adoleſcẽtia ſenectꝯ & mors ſiue ſeniũ. Poſt enĩ ſex mẽſes fit ĩfans cũ priꝯ ñ habeat ꝓfectiꝯ eſſe. deinde ĩcipit pubeſcere & augmẽtari uſq; ad tꝓs in quo ſtat uſq; ad. x. ãnũ in regionibꝯ calidis & .xx. in frigidis. deĩde ſtat aut. x. an. uel. xx. deinde decliat aut poſt. xx. an. uel poſt q̃draginta. deinde ſpoliat̃ uirtute tyriace aut poſt. xxx. an. uel. lx. & fit una ꝯfcionũ declĩata a gradu tyriace. Noſtri tñ praui uenditores coĩter dant eã poſt q̃tuor mẽſes & ꝯſumũt añ duos uel ſic ãnos cũ nõ fermẽtet̃ niſi poſt. x. aut. xx. annos. drã. clxxviii. Tẽpꝯ aũt etatum eiꝯ in locis tẽpatis int̃ hec erit mediũ extrema.

Et oppꝫ ut morſo in potu det̃ de illa q̃ recẽs eſt & fortis. Reliquis aũt ex qnibꝯ exhibet̃ det̃ de alia que ẽ debilior. Fortis aũt & recẽs ẽ poſt qnq; ſꝫm quoſdã annos. aut. xii. uſq; ad. xxx. Et hec qdem medicĩa ſicut cetere habet iuditiũ ex ſimplicibꝯ & ex tota forma. Ex ſimplicibꝯ qdẽ duplicit̃ opat̃ primitꝯ quidẽ ĩfrigidando & ſtupefaciẽdo ꝓpt̃ opii uirtutẽ. deinde calefaciẽdo & diſſoluẽdo medicĩs calidis ſupantibꝯ tãdem frigiditatẽ opii. Tota uero forma opat̃ ĩ uenenoꝝ expulſionẽ ꝓ formã ſpecificã ex ſĩplicibus reſultantẽ. ut drã uidebit̃. clxxviii. Reliq̃ ꝯo dyateſſꝫon dcã eſdre. & hꝯ drã. clxxix. Quid aũt farmacũ drã oñdit premiſſa Propt̃ ſcd̃m ſciendũ q; aliqui poſt ſolutõeꝫ farmaci exhibẽt dragmaꝫ unã aut aureũ tyriace motiꝯ ꝓpt̃ fluxũ quẽ timebãt futuꝝ. & uenenoſitatẽ medicĩe. ſꝫ id fortaſſis nõ ualet ſicut t̃tio & q̃rto dicendoꝝ apparebit. Propt̃ t̃tiũ aũt ſciẽdũ. q; farmacũ aut ſoluit ſufficient̃ uel ſupflue. Si qdẽ primũ. tũc nullo modo ꝯpetit tyriaca neq; multũ repitur dictũ ab eximioꝝ aliquo. Quod firmat̃. qa qd̃ qdẽ debilitat uirtutẽ ſpũꝫ reſoluit corpꝯ agitatũ ſuo motu ampliꝯ exagitat & inflãmat nõ ꝯpetit. Hꝯ aũt eſt tyriaca ſui caliditate laboriosa diſſolutiua. Rurſꝯ qd̃ opatur ut balneum fere mox poſt purgatõem nõ ꝯpetit. driã ſequẽti. Talis uero eſt tyriaca. impedit enĩ decurſum ſupfluitatũ ab eo qd̃ deorſũ uẽtrẽ ãguſtãs cogẽs eas per mẽbra nobiliora ad cutẽ puenire ubi eoꝝ leſio ac opilatõ & ĩ cutis defedatõe põt ꝯtingere drã ꝯñti Et id̃ quidẽ ſꝫ uliter ꝯcludatur nociuũ deteriꝯ tñ in colerico repit̃. Si uero farmacũ effrenitauerit tũc tyriaca dãda nouiſſĩa. que uere tyriaca nõ eſt cũ actionẽ agat opiate. Id tamẽ ultio cũ res poſita fuerit ĩ diſpationẽ auxiliis nõ ꝯferẽtibꝯ reliqs & ĩgeniis. drã cc. iiii. Vnde Meſ. ſĩplitiũ primo. Cõpingere qdem & ſtupefacere ẽ ultimũ ad qd̃ initi debes. & ꝓprie tũc qñ omĩa nõ iã ꝯtulerũt. & res poſita eſt ĩ deſpatõe tũc quoq; ſuper narcotico preſumẽdũ eſt & medicamẽtis fortibꝯ ſicut ſũt tyriaca ꝓhiloniũ & ſiliĩa. Vnde appꝫ tũ ex canone ſubdito. tũq; ex eo qd̃ ſibi ꝓhiloniũ aſſociat q; tyriacã ĩtelligit ꝓut una extat adhuc opiatarum. Per qd̃ ſermo ſiliter exponit̃ q̃rte prio Cum uẽtris ſolutio ſupfluit in potu paꝝ tyriace aut ꝓhiloniũ tribues. Talia nanq; malã ꝯplexionẽ alterãt calidã ex farmaco inductã fumos infrigidãt & ingroſſãt humoꝝ ꝓteſq; ꝯſtipant & impillãt. ac ĩ ſſꝫibiles fere reddũt ut ĩ audatiã & effrenitatẽ nõ moueant̃. ſed motꝯ & agitatio qetent̃. Si nanq; daret̃ tũc iuuenis tyriaca uene amplꝯ ipſiꝯ caliditate & motu debilitarent̃ eaꝝ ampliando ĩduceret̃ maior orifitõꝝ & mordicatio fortior ſolutiui. He nãq; tres extãt cauſe in farmaci effreĩtatõe. drã. cxliiii. Quod aũt tyriaca det̃ fortis poſt quẽcũq; fluxũ nõ ꝛpio ꝓpitioribꝯ expreſſũ uſq; quaq; uerũ poſt ſufficientẽ ſolutõeꝫ dant aquã mellis aut ordei. ſeu ꝯzuccari ſꝫm diſpoſitõem nature & humoris ut uenter lauet̃. Non enĩ ꝯpetit ius pulle & maxĩe pingue qd̃ coĩter ꝓmittit̃ exhiberi. cũ ſit ũctuoſum ſtomaci ſubẽ diſſolutiuũ. tũc nanq; cõpetũt abſterſiua mũdificatĩa. & poſt aggregãtia & ꝯfortãtia. trahit̃ enĩ ius prefatũ qñq; auiditate quadam nature ĩanite ad uenas cum fumis ſeu

c. 44. d

A q̃ ordei

Nõ h̃ ꝫ. de iur̃ pullorꝝ q; coĩter p abuſuꝫ ꝓpt̃ poſt farmacum ex quo plura accidunt nocua.

An Balneus ꝓpetat ꝑ purgatiõ.

uaporib9 medicīe ut inde dolor causet qñ3 uehe mens febris supueniat & supfluita tũ decliatio deriuet aqua trãsmãdant pte. Si aũt supfluit solutio nõ fortẽ dant tyriacã sed aliã. Ex his igit falsũ appeat qd aliq dixerũt sīplicit eade3 die coticis ꝓprie exhibẽdã tyriacã opii habẽtẽ adhuc uirtutẽ. Flegmaticis uero uel melãcolicis fortẽ. tertia tñ die ī flegtico humiditatib9 cru dis pri9 repleto ad ea4 exsiccatõe3 põt laudabi lit tyriaca fortis exbri. Propt qrtũ uero Ad primũ dicẽdũ. ꝙ p tyriacã nõ iuuenis audit. s3 poti9 ut expositũ est recẽs opiata. Et silr ad Zoar dicẽdũ Aut ꝙ hic magis 9siderauit uene nositatẽ corrigere medicīe q solutõis effreītatẽ qua remota solo sistit 9ñter. Vel illi9 fuit o pinionis cui9 alios coiter nõ inuenio. Ad ali ud dicẽdũ. ꝙ l3 strīgat uẽtrẽ sitq tyriace bonita tis applicatõ. tñ īducit ut oñsũ alia nocumenta unde nõ est exhibenda cũ possit fluxus aliis ut docet Mesue & A. cõpesci. Ad aliud dicẽdum ꝙ l3 farmaca sint d genere ueneni. & ꝓprie for tia euulsiua. nõ tñ 9petit tyriaca. cũ añ assũptõ3 farmaco4 eo4 possit uenenositas pelli. Silr cũ effreītāt põt eo4 effrenitatõ per alia remoueri.

Ad aliud dicẽdũ. ꝙ rari9 effreītat farmacu3. cũ medic9 debeat per pa4 peccare. ita ut non o porteat post omnẽ fluxũ tyriacã exbīe timẽdo effrenitatẽ eiusdẽ. Neq uea est ꝙ dispositõem corporis boīficet cũ flux9 raro supfluat. Prauu3 etiã est ut supfluitates remoueant ad multũ ab ītestino4 traīte. neq uiscera tm 9fortant quin nõ ampli9 īflament. Ad aliud dicẽdũ. ꝙ farã cũ educendo humores calidos nõ īfrigidat cor pus. sed poti9 9tẽperat & natura3 9fortat expel lendo qd 9tristans. neq spũs sic debilitat & dis soluit. qn mox restaurent nocitiuo expulso. Vñ nõ egent tyriaca cũ in ampli9 resoluerent ī q cunq 9plexione in ptẽ trãsmissi oppositã. Ita ut sit fere duob9 motib9 moueri cogãt 9tẽtis.

DIFFERENTIA. C.XXVIII.

Vod balneũ nõ 9petat p9 purgatione3 ostendit. Quia prīo qrta. Post medi cinã nõ īgrediat aliqs balneũ. qm tra hit materiã ad exteriora. & neq est bonũ nisi ad uentrẽ 9strīgendũ. In quã opīonẽ sic cõcidit sīplitiũ Mesue prīo. Rurs9 nõ est faciẽda tra ctio in diuersas ptes. Vna enī reliquã īpedit & pterrit natura. s3 b9 occurrit hic tractio. nã me dicīa trahit de circũferẽtiis ad cẽtrũ. balneũ ꝙ o ecõtra. Eti si nõ poterit materia fortõris uir tutis balneo ut farmacũ corp9 sufficiẽt purga re. ne3 id ualebit pficere balneũ. s3m dyaleticũ eo debili9. affo4 qrta. Ne3 etiã in actu 9petit purgatõis qa irritata materia & agitata 9fluit ampli9. Adhuc eadẽ docet effreītatẽ Kathar tici sisti p sõnũ & qetem. Cum enī uis statuere somnũ fac & noli mouere. Sed balneũ his 9tra riat cũ s3m lobīciũ & Halyabatẽ. Ad exercitiu3 motũ exñs reducat. Cõtrario4 ꝙo act9 predicãt 9trarii. Palī purgati remanẽt ex natura actu farãcie īflãti īaniti & exsiccati. Sed balneũ sub ītentõe qua admīstrat talia magnificat. Ita3 balneũ post mũdificatõe3 nõ 9fert. Cui9 op positũ scribit prīo qrta. Itidẽ illud cõpetit post eũonẽ qd põt educere qd meīcīa ꝓpt distã tiam nõ potuit. qualia sũt que cuti uicinant di stantia. H9 est balneũ cũ euacuet solũ q s3m cu tem. affo4 ttia. Et qd mẽbro4 īflãtionẽ 9sũ ptionẽ tollit & laxitudinẽ remouet. Almãsoris quarto & qetat 9petit post purgatõe3 cũ corp9 istis remaneat affectũ. Hoc aũt bal. 9plet dbite 9mẽsuratũ refrigerat enī a mẽbris 9tẽpãdo hu mores & supfluitates exspirare facit. Ampli us quidã purgatõe suscepta supflue intdũ eũan tur. Balneũ uero uẽtrẽ 9strīgit Almãsoris qrto. unde theorice qnto. Balneũ solutõe3 laxatī am putat medicaīs. Igit bal. post purgatõem cõ fert supreme. Propt primũ quidẽ sciendũ ꝙ B. est corp9 subtile uel liqdũ corpori circũfe rẽtialit occurrẽs ipsũ īmutatm. Balneũ quo q nom assilatũ est ab eo qd ẽ ualaneyon grece a ualo qd est īmitto per abscisionẽ. A. & diptõ gi retẽto. e. & abiecto. i. dictũ est balneũ. o. etiã ī mutato sicut in plerisq. i. abicit lating. e. serua to. Est aũt balneũ multiplex ceu notificatõ nis ei9 īsinuat. Nam qdã est aereũ qd tangit per id quod dictũ ẽ subtile qd pri9 dicit balneũ Aliud aqueũ ueri9 dictũ lauacu4 dulce. qd īsinua tur cũ dicit humidũ. Intdũ enī quis solo utit a ere ꝓ balneo ut terma uel alia stuffa. qñq utit aqua dulci corp9 in eã īfũdendo uel ipsã sup se piciendo. Et bo4 aliud calidũ aliud frigidu3 & qñq utimur his ambob9 ut eueit multociẽs in termis. Vnde decīo de īge. s3m hoc qtuor di stinguit balnei ptes. qua4 prima ẽ aer calidus cui primit9 copulat īgrediẽs. s3a īgress9 ī cala3 ttia exit9 in frigidã. & qrta sudoris abstersio.

Ampli9 balneũ d iuersificat. qa qddã ẽ sim plex ut duo predicta. Reliquũ 9positũ q dplx etiã est. Aliud enī naturalit ẽ tale ut sulphureũ piceũ aluīnosũ. & b9. Alte4 arte 9struit. ceu cu3 berbe frondes & b9 calide uel frigide ī aqua d coquũt balnei uel in aere ꝓsternunt ipsi9 s3m utilitatẽ a medico ītentã. Balneũ enī quinto theorice triplicit uariat. Aeris cã s3m ꝙ fuerit calid9 & frigid9 uel medi9 dixos in corpora in ducẽs effect9. Aut ex pte ut dictũ est aque. Vel causa qualitatis utendi qm quidã eo utimur cũ fricatõe simplici. Alii cũ fricatõne oleo4. nõnl li cũ fricatõne farine grao4 & alio4. s3m quod uidet magis expedire ad eo4 ītẽtões explẽdas.

Est autem primo s3a balnei actio naturalis

opp.m

Vi iii.to Almans.
V. Theorice.

Balm qd est et qmõ agto flectit.

ẽ. de Ingenio.

Actio naturalis Balnei.

calefacere ſuo aere & ſui aqua humectare. cō pri
ma caſa ſeu mãſio ĩfrigidãs eſt & humectãs. ter
tia uero calefaciẽs & deſiccãs. ne ſubita enĩ na
ture leſiua ĩtcidat alteratio ĩ introitu. aut exi
tu oportuit bal. tribꝰ fore mãſionibꝰ diſtĩctuꝫ
unde Halyabas. balnei ſũt tres aeres. primꝰ eſt
prime domꝰ aer & eſt tepidꝰ nil in corpꝰ indu
cẽs caloris ſcdꝰ ſꝫe calore medꝰ corpus aliquo
calefaciẽs calore. ac quadã diſſoluẽs diſſolutõe
ẽtꝰ uero qui tertie. uehementĩ corpa calefaciẽs
plurimaſq; diſſoluit ſupfluitates & a corpe eua
cuat. Neq; eſt Halyabatis ad A. diſſonantia.
quia Halyabas ſolũ aerẽ tetigit hic aũt ex aere
ꝰmixtũ & aqua. Pōt etiã caſe prioris ꝰpatio
fieri ad aerẽ exteriorẽ. Appoſitũq; fuit circũfe
rent ad diuerſitatẽ alioꝝ intꝰ aſſũptoꝝ uel que
applicant exterꝰque nõ ita ãbiũt ſupficialiter
corpora ſed aut ad centꝝ tẽdũt ut ĩterꝰ ĩmiſſa
uel ĩ pte ſituant foriſeca. Dictũ eſt aũt actu
aliter qm̃ que in nobis agũt quedã ſũt potẽtia
ſeu uirtute talia ut caõmilla & piper. Alia uero
actu ſicut calida uel frigida ut aqua balnei cali
da frigida & aer. & omẽ calidũ calefacit & frigi
dũ ĩfrigidat. Altera p accñs ceu balneũ caliduꝫ
duplicit accidẽte ĩfrigidat aut aperiẽdo poros
& hu. calidũ ut colerã in q̃ foras reſoluẽdo. uel
humores agitãdo ĩtra corpa & ſup mẽbra ſſꝫi
bilia diſſoluẽdo q moti adhuc ipſoꝝ actuali ma
gis agũt frigiditate. modo quo balneati in put
dis ĩdigeſtis horrorẽ & frigꝰ ĩcurrũt. Diſtĩg
uit & pret hoc balneũ triplex. Quoniã qdam
prepatm̃ ad eũonẽ. uñ ſꝫo practice. Volẽtẽ ſume
re laxatiuũ priꝰ opꝰ eſt corpꝰ aptare ſuũ utẽdo
añq accipiat duobꝰ aut tribꝰ diebꝰ balneũ tpa
ti caloris & ſuauis aque ſupfuſione tepide ſup
corpꝰ Quare primo q̃rta. Balneũ quoq; ĩgredi
anteq uentris ſolo fiat aliquãtis diebꝰ ẽ ex eis
que bñ prepant niſi aliqd ꝓhibuerit. Eapropt
precipit flõthomãdos & uẽtoſandos habentes
groſſũ ſanguinẽ primitꝰ balnearĩ. Opꝫ tñ ut it
balneũ & hauſtũ medicie puũ ĩtercuciat tẽpꝰ.
Eſt aũt & aliud balneũ ꝓhibitm̃ ſicut in hora
opatõnis kathartici admiſtratũ cũ eiꝰ ſit actio
in diuerſa kathartici actioni & ipſiꝰ diſtractio
niſi effrenitet illa. Quoddã uero eſt ꝓficiẽs ut
qd ſꝫm quoſdã admiſtrat ceſſãte actiõe kathar
tici. reſoluit enĩ qd nõ potuit educere medicina
Quid aũt purgatio drã oñſũ. cxxv. cum aliis
Propt ſꝫm quidẽ ſciẽdũ. q illuſtres medicoꝝ
A. & Meſ. uident ſibi utcũq; in hoc aduerſari q̃
ſito. Primo nãq; ſcribit q̃rta. Ille q meicinã
ſolutiuã uꝫ bibit ſꝫa die balneũ ẽ ĩtraturꝰ. quia
ſi aliqd ex humoribꝰ ipſiꝰ fuerit relictũ balneũ
ipſũ mũdare poterit. Et iſte qdẽ coĩs eſt modus
practicãtiũ precipiendũ ſi firma ẽ uirtꝰ ſꝫa die
poſt purgatõeꝫ balneũ ĩgrediẽdũ. Meſue uero

A. 2 Meſ.

de farmacis nullũ uult balneare poſt aſſũptum
farmacũ niſi illũ ĩ quo effrenitet medicine actõ
Quare ſꝫo practice. Quod ſi ĩ aliquo in tm̃ ſu
pabũdat ſolo ut defectꝰ etiã timeat ꝓtutis bũc
balneũ ĩtroduc & aquã ſupfũde calidã & maxie
pedibꝰ & manibꝰ. Et in hoc ꝰcidit Meſue re
pellẽs illos qui precipiũt frigidis & ſtipticis ta
les balneari aquis. Ignorãtes qm̃ poros coartãt
& medicias & fumos ĩterꝰ ꝰuertũt unde cauſa
maiorat ad fluxũ. Et ideo uiſũ nõ parũ epithiã
ex frigidis ſtipticis ſup uẽtrẽ poſitũ fluxũ aug
mẽtare & ſãguinẽ etiã ad fluxũ ĩcitare. quat ra
ro ꝰfert niſi ĩ corporibꝰ iam puris. Immo mag
nifica debet eſſe ĩtentõ dilatare poros & ad ex
teriora attrahere & ꝓprie cũ bal. fuerit ex aqs
dulcibꝰ in qbꝰ decoquãt poros apientia ut caõ
milla abſinthẽũ ſanſucꝰ folia citri. & q̃ taliuꝫ.
Et in hoc nõ paꝝ ꝰferũt fricatões & ſudores in
geniis ꝓuocati. Vulgares uero & arte ĩpitio
res balneãt coĩter tã illos in qbꝰ nõ ſuperfluit
farmaci actꝰ q̃ illos in qbꝰ effrenitauit. Quo
rum error oñdit primuꝫ. qa balneũ ad exteriora
trahit medicia ꝓo ad ĩtiora. ꝓpt qd hu. debẽ
tes a medicia trahi ad interiora actione balnei
trahẽtis ad ꝰtrariũ ad exteriora nõ potert eũa
ri. ſed remanẽtes ĩ ptibꝰ moti & non educti no
cent illis. Fatigat etiã uirtꝰ & diſſoluit ꝓpt at
tractionẽ ſit in ptes ꝰtigẽtẽ oppoſitas. cũ in ta
li motu ſciſſionẽ oporteat ĩterueĩre. phĩcoꝝ ap
parẽs ſeptio. Propterea affõꝝ q̃rta inhibet far
maca exhibeant ſub cane & ante canem. Eti
praua eſt illa eductõ qñ fit trãſitꝰ materie ſup
nobilia membra. drã. clxxxxvii. Sꝫ p bal. mate
ria mota ĩ extrĩſeca trãſmittit ab ignobilibus
per nobilia ad ignobilia ut a uẽtre ad cutis ſup
ficiem p nobilia ĩ medio hoꝝ ſita. Rurſꝰ ma
teria meliꝰ ex ꝓpinquioribꝰ ducit uiis & ducti
bus. & maxie ꝰſuetis p quos ẽ eũare nature. Vñ
affõꝝ prima q opꝫ agere uñcũq; maxie repit na
tura inde p ꝰuenientia ducere loca Adhuc p
pter talẽ actionẽ ꝰtrariã materia ieũata opiſoes
generat ĩ uiis. Aut ĩ cutẽ educta defedatões ĩ ip
ſa. Itaq; bal. poſt medicinã nõ ꝰgruit niſi q̃ndo
farmacũ effreĩtat tũcq; ad ꝰſtrĩgendũ iuuat uen
trẽ. Cõcedit tñ A. qui ſibi fere uidet diſſonꝰ
in hoc queſito. q poſt medicie aſſũptionẽ ĩmei
ate nõ ſit timẽdũ primã caſam balnei ĩtrare &
ꝓprie tẽpe frigidiori modo tali ne calor ſit ul
lomodo ĩpediẽs ad attrahẽdũ. qm̃ frigꝰ ĩtẽſum
ledit effectũ medicie. Propt ttiũ quidẽ ſcien
dum. q uirtꝰ balneandi aut ẽ fortis. Aut ĩbecil
lis ꝓſtrata. qua ente hꝰ ceſſãdũ ẽ a balneo caſu
quocũq; oĩno. qa cũ uirtꝰ ſit diſſoluta ſpũſq; re
ſoluti & corpꝰ ꝰſũptũ balneũq; iſta coaugeat e
idẽ ꝓcendũ ne uirtꝰ eo diſſoluat ꝓpliꝰ. Vñ
de Maraſmo ꝓhibet balneũ ſũme ĩbecilli ente

virtute

An Balm cōpetat pt purgatioz.

tute. & si dispositō expostulet. ne mors accāt. Sicut euenit medico balneanti adolescētulum. pnosticoꝝ primo. Et Artalo Teagenē. tredecīo de īgeīo. Si aūt uigor ꝯstiterit tūc aut farma cum effreītat. & sic apud omēs balneandū. nō quidē cū frigidis stipticis. sed calis tēparatis aperitīs. uel nō effreītat. & id duplr. qa aut cessauit motꝯ & agitatō medicīe. aut mīme. Quē si primū Aut est sufficiēt purgatꝯ cū oī ꝯferētia aut euferētia aut īpfcē. Siqd qd priꝯ & precipue si fuerit ex ilt q nec diligit bal. nz oīo ꝯsuetꝯ nō opꝯ est hūc post purgatōez balneo īqetar cū nullū iuuamētū ueꝝ potiꝯ nocumētū īde sit hīturꝯ. Alū tn hos balneāt ambitiosi ut uideāt aliqd diligētiꝯ agere fortassis inde spantes ampliora suscipere. de īge. undecīo. Quod īnuitur prīo q̄rta. Si īueneris īmissū in bal. pꝯ meīcinā in eo nō delectari sed estuatōez in ipso pati euz expelle. Non enī medicina īuenit egētia resolone. szm quē pretextū sermo uerificat Mesu. maxime ut nullū nisi effreītatū sit post sūptū farmacū balneandū. Si aūt motꝯ cessauerit hūorū & agitatō kathartici ipēq; sufficient nō fuerit purgatꝯ. neq; oīs rōnabilr ꝯsecuta sit ꝯferētia & euferētia inde pprieq; si balneū diligit & fuerit ei ꝯsuetū hūc sza die post medicīaz precipiendū balneari & maxīe ī eiꝯ fine ac fortassis die ttia. ut agitatō sit oīs quieta. Et maxīe cum quis eūatur materiebꝯ difficiliū eductōnū. aut qa sūt īuiscate remote. ut que ī iūcturis uel qa sūt uersꝯ extrīseca delate. & pprie cū corpa fuerint pīguia ꝯpacta. In his enī uirtꝯ farmaci nō potuit ad exteriora puenire corpis oīo. Quod īnuit A. d. Si uideris q; balneū sit ei sapidū & ī ipso delectet erit hoc signū q; balneū ipsuz ab eo qd relictū est mūdificat. eū ergo in eo dimitte. Et fulcit. qm post ulem purgatōez cū corpus nō fuerit p omē purgatū pticularis debet subsequi purgatō. Hꝯ uero est q̄ per balneū eūatiuū materieꝝ cuti uicīaꝝ. Vnde qnto thorice. inquit. Ga. Euacuatō que fit p exercitiū & bal. humoꝝ est subtiliū qui ad cutis pueniūt ptes. & pati sūt egressui. Amplioꝯ corpora reddūtur farmaco exsiccata & supfluis maxīe szm exteriora humectata. cū plures etiā fumi in actu farmaci a centro tēdāt ad circūferētiā refracti. Sed bal. habet hꝯ mouere. qa exsiccata hūectat & humectata exsiccat szm dispositōes drñtes. cū debite fuerit admīstratū. Vñ de thabe. Mirabile hoc balneis inest calidis uz ꝯferre siccitatibus & frigidis. quēadmodū & siticulosos quid nō siticulosos reddit. Insiticulosos aūt siticulosos. Et uelut fere uinū opat. ut de ipō apz pb. xxx. & in dietis pticularibꝯ. Quare Damascēꝯ. Balnea nō sūt nobis necessaria supple tm ad refrigerandū calidū. uel ad calefaciēdū frigidū. szm

ut dissoluāt & sudare faciāt desiccēt & hūectēt Inquit etiā q; bal. & tpata potō iuuat cām & cōtrariū cause. Itaq; bal. post purgatōem cōpetit ī hoc casu. Et huic ptestui nil Mes. nil drogāt īducta. cū humores sīt īteriores purgati & quieti. nec moueant ad cutē d ignobilibꝯ p nobilia. Neq; eūat nisi uñ repit natura. Neq; etiā cutis īficit ueꝝ potiꝯ depurat. cū ipsiꝯ deducātur supflua. Circa predicta dubitat. qa nō solum uidet balneādū szza die. ymo etiā eadē. Nazttio uicesīascda. Expedit qui ult sumere medicinā ut sūmo mane sumat. & tardet cibū. deīde sumat post horas tres. xx. auř. panis cū uino & aqua pauca. & post sex horas īgrediat balneuz & egrediat Dicēdū. q; A. loqt in cura doloris iūcturaꝝ cū medicīa uētris ī prīcipio lenitīa & nō solutīa ut nature sic ultiter acqrant lenitas & mollities. & maxīe qñ hec cū materia fuerit sicca. Dicit etiā q; bal. īgrediat & egrediatur mox supple ne medicīa exagitet inde. Si uero meīcina sit ī actu purgatōis & materia ī fluxu. nez de ipsiꝯ timeamꝯ effrenitatōe nō est mō balneādum aliquo. Sicut quēdā filiū regis Bobeīe farmaco sibi tradito in balneo repi ascelatōnibus precedētibꝯ qbusdā. Et id est qd uoluit A. q; pꝯ medicinā p modicū tēpꝯ uz assūptā nō īgrediat aliquis balneū cū materiā trahat ad exteriora. Et szm hūc precipue ītellectū Mesue. rōnes procedūt. Propt quartū qdē Ad A. etiā Mes. prīo quid dicēdū apparuit. Ad aliud dicēdū. q; nō est faciēda tractio in diuersas ptes cū medicīa adhuc eūat nisi ut dictū actio effrenitet meīcīe

Ad aliud dicēdū. q; ueꝝ essz si medicīa & balneū educerēt p eandē uiā. Sed ostēsū est q; p diuersas. bal. enī cutē tangit nō aūt farmacū. ūde magis pōt opari eo. Ad aliud dicēdū. q; non est īgueniēs idem plibꝯ modis curari nō eadezrōe sūptis. Sōnꝯ enī curat flm medicīe supflue qa trahit d circūferētiis ad centꝝ. motū fluxui causādo ꝯtrariū. & uirtutē ꝯfortādo. calorēq; naturalē aggregādo & uigorosū reddēdo ī fumoꝝ medicīe dissolutōem. Adhuc lz ī facto esse sōni accidat qes. in fieri tn ipīꝯ cū calor mouetur ad intra īteruenit motꝯ. Balnea uero sistūt flm & fumos medicīe in oppositū attrahēdo. & eos resoluēdo. cū poroꝝ educant aptione ita ut somnus & balneū trahāt ī fluxꝯ oppositū q̄q̄ modo drñti. Ad aliud dicēduz. q; si farmacati sint debilitati uel exsiccati seu uehemēter īaīti non tam ut dictū decet eos balneari nisi uiribus resūptis. & habitꝯ corporis uellemꝯ eos tāq̄ cōualescētes ad meliora reducere per humectātia q̄ cunq;. nz oīa balnea sūt resolutiua. sed plurima humectatiua. Partis etiā alterīꝯ arguta uerū īcludunt suo ītellectu relata.

Dubium

.xxii. z.

Filius Regis Boemie.

Sōpnus fluxum sistit mē

An farmacia ꝓpetat i Re. Sa.

DIFFERENTIA. C.XXIX.

Vod farmacia nō ꝓpetat in re.ſa.oſten
1 dit. Quoniā G.in tegni & A.tertia
prio.ubi agit de re.ꝓſeruatio nō docet
farmacare uer q̃rta ubi de curatiuo. Adhuc
affor ſza. Qui bene habēt corpora farmacari
dfficile. Et ſana habētes corpa farmaciis pur
gati exſoluūt cito obtenebrant enī torq̃nt & li
queſcūt.Corpora uero re.ſaitatis ꝓm ſurata ſūt
ſana.Quoniā regimē aut eſt ꝓſeruatiuū uł cura
tiuū cū oīs ſit talis practica. Rurſꝰ medicīa
de duabꝰ rebꝰ ſecuritatē nobis preſtat.ſ.putre
factōis penitꝰ ꝓhibitōe & defēſione humidita
tis ne cito ꝛſoluat.prio ttia.Farmacū aūt ꝓpt
humores putreſcētes expetit & corruptos.
Eti ꝓtrariorꝰ ꝓtrarie ſūt rōnes & nature.Sed ꝑs
curatīa precipit oīfariā farmacare.Cōſeruatīa
igit ībibebit. Palin ſi debet corpꝰ farmacari
hoc erit ſicut aliud omē relatōe ad corpꝰ ꝓmen
ſuratū facta Sz huiꝰ nō pōt farmacari cū diſſol
uat ea & colliquet ut īductū. Itaq farmacū ñ
ꝓpetit ī regimēto ſanitatis. In oppoſitū ſex
to enī de re.ſa.precipiunt corpibꝰ būidis ſup
fluis paratis putrefieri yera per aloem purgari
prio etiā practice cū q̃rto Almāſoris tāgit mōꝰ
purgatōis & eūonis peccātiū buōrū. Ampliꝰ
affor ſexta precipit īdigētibꝰ farmacia uł fleu
botboīa uere fieri.Tales aūt ſūt ſani ſzm com
tatorē ibidē.Hi uero ſūt qbꝰ regim īdicit ſaīta
tis. Eti.ſani dicunt aliq quoad nō ſſzibiliter
īpediant eor acta.De morbo enī prio .Sanitas
dicit ī poſſe actꝰ ſine īpedimēto ſſzibili exerce
re.Sz aliq cachochī. aut plectorici poſſūt īnocu
e ſſzibiliꝰ actꝰ exercere.Qui aūt tales egēt buō
rum eductōe. Rurſꝰ ſi corpꝰ optīe ſanū eget
purgatōe de quo minꝰ uidet & reliq̃ ampliꝰ mł
to cū minꝰ ſit aptū labi & delinquere. Id aūt ī
diget.qa ī pueritia & ſenectute neutr extat cuz
ab īfantia uſq ad iuuētutē ſit ī buīditate fere
ſupflua & calore quaſi tpato.prio prīa.In ſene
ctute etiā ac ſenio plures colligit ſupfluitates e
gentes eductōe. Et firmat qa cū ſit tpatum
pluribꝰ occurrit oppoītis qbꝰ ledit magis diſ
tēpato. Eti corpi tēpato ac etiā nō minꝰ ꝛli
qs pōt peſtilēs aeris ꝓſtituto .Aut ſtellaritas in
fortunata ſupuenire qua corpora colligēt bꝰ
ſupflua plurima eductōe īdigētia. Ergo in re.
ſa.cōpetit farmacia. Propt primū ſciēduz q
de farmaci eſſe drā uiſū.cxxvi.Regimē ſaītatis
eſt mēſura occurrētiū corpi q̃lificata debite ſa
nis corpibꝰ attributa. Id aūt cū circa corpa
ꝓſet ſi debet diligēt audiri.opꝰ fit corpm diſti
ctionē ītueri.Hor nanq quedā ſūt ſana .& aliq
egra.Que ſiqdē utraq duplitia. Nā quedā ſunt
ut dicūt talia ex tpe ut nūc ſana uel egra ī qbꝰ
actꝰ aut pficiūt ſſzibilit uel ſiliter ledunt. Alia
uero ſīplicit ſiue ex generatōe ut tactū drā.cxxv.
Que duplicit etiā accipi poſſūt.ut ſanitatē āgu
ſtiꝰ ſumēdo & ita ſolū corpꝰ ſp aut optīe ſanū
ꝓpriꝰ ſub regīne ꝓtinet ſanitatis cū ei ueriꝰ ꝓ
petat per ſīle ꝑcurato.Vel coīter iuxta id qd
eſt ī opibꝰ nō ſſzibilit delīquere.& ita ſanū lap
ſum par.ſiue ſanū multū.neutr & egr ſīplicit
ſiue equalit aut īeq̃lit & egrotatm̃ poſſunt ſub
ſanitatis extēſione collocari ſzm illud inductuz
de morbo prio.uñ in arte.Diuidit aūt totiꝰ ſaī
tatis latitudo ī tres ꝑtes . ipſaſq habētes lati
tudinē multā ut ī ſanū.neutr.& egrū.Que ſiq
dem int duos tmīos ꝓſtituit in tegni extremos
int optimā ꝓpoſitōez ſīplicit & ut nūc ꝓſzuatā
uz ex tēpe & nūc factā egritudinē & ſīplicit etiā
talē entē ut ſaniſſimū & egerrimū mō quocūq
Ex bis etiā deductis ſciēdū in ampliꝰ q regi
mē ſumit coīter ꝑ omī debita quacūq & q̃liter
cunq admīſtratōe.Et ita etiā regimē dicit cura
tiuū iuxta illud primi q̃rte.Vna eſt regim & nu
trientia.Proprie qdē ꝑ put corpi debeat lapſo.
nō ad ſpēm ꝓſeruatōis ſed ad totū genꝰ referen
do.qd regimē ꝓpriꝰ preſeruatm ſeu precuſtodi
tiuū appellat .Proptiiſſīe uero ꝑ put corpi debe
tur in meliori formaruz enti. .Quid autē ſit
ſanitas.drā mōſtrauit.lxxii. Propt ſzm qdez
ſciēdū aliquos dixiſſe.q in re.ſa. nō expedit far
macare.eo q regi habet ꝑ ſīle qualia nō ſūt far
maca.cū eor plurima nature ſint maxīe ꝓtraria
Sed hi ſolū audiūt decepti corpꝰ ſanū quod
optime tale ſanitatē fere accipiētes pūctalē cuz
tñ oñſa ſit plurima & lata.drā etiā.xviii.Nez ui
dent farmacor diuerſitatē īfinitā quaſi ꝑcipe
Dixerūt & alii ex eadē ut cūq radice q farma
cum nō ꝓpetit ī re. ſa.rōne pñtis ſed magis fu
turi ꝑiculi uolētes bꝰ corpora ſana ſufficiēt ex
iſtere. Sz errāt qa ut apparuit drā.cxvi.ſicut
corpꝰ lapſū ad caliditatē uel frigiditatē.zcꝰ.nō
ſolū gubernat ne in morbū decidat ſic q pugil
lum.ſed ut reducat nō minꝰ ad corpꝰ ꝑfecte ſa
nū.poſſūt enī actꝰ ipſiꝰ & ſi nō ſſzibiliꝰ ledi ex
aliqua chachochimia q̃ farācia expurgat mēſu
rata. Propt ttiū quidē ſciendū.q farmacuz
expedit ī re.ſa.ceu tactū & ſpecificabit magis
cōmēſuratū penes Ca.cū reliqs ſzm tñ magis &
minꝰ ceu plus aut minꝰ fuerit lapſū. ita ut cor
pus tēpatū cū ad ſenectutē puenerit ulteriorem
fcm & enī neutr aliqbꝰ īterdū egeat leuioribus
ſubductīs.Et demū quibꝰ. Primū aūt ratiōe
firmat.Quoniā ſicut corpora diſtēpata magis
egēt alteratio per ꝓtrariū.ita & farmaco ſuomō
cū ad eor diſtēpātiā alicuiꝰ ſequat humoris ex
ceſſꝰ.Illo aūt īdigent. Adhuc omnē lapſū cuz
tpꝰ affuerit opz tandē corrigere.ſexto de re.ap
parēs.Sed corpꝰ qd ſub regīne locat ſanitatis
utplurimū labit in exceſſū tam ſzm q̃ntū q̃ q̃le

Regimen ſ.ūt.

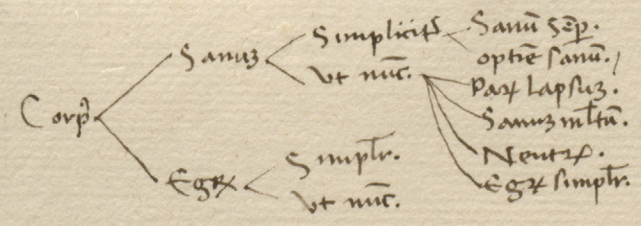

An Cōualescētes sit opus farmacari.

& ideo inuēta fuit ars medicīe ꝯstituēs ipsū & gubernās. Rursꝯ ut ad multū plurima aīaliū corpora sūt decidi pata nō solū ī qualitate simplici ueꝝ etiā cū humore īdigēti tādē eūone. unde Iob īciꝯ sanos noīat egrotare patos. Itaq; in re. sa. mēsurata ꝯpetit farmacia qnz & maxīe ꝟe aut etiā autūpno drā. cxxv. Sed ꝯtra q busdā taliū fortes exhibenī farmacie. Dicēdum id nō eē prīcipaliť grā pnīs lapsꝯ ueꝝ amplioꝯ fuīt

Hec aūt duo que talia subducūt corpa sūt duplitia. Quedā nāq; sūt sīplitia uel fere. ut Malue. brodiū cauliū semicoctoꝝ. Mercurialis quaz multū repio appetitꝯ pstratiuā & stomaci impeditiuā. uolubilis unde scamonea ꝯstruiť ātbiocena cū decoquūť cū pīguioribꝯ tpatis. ut gallis ātiqs & gallinis. ficꝯ sicce pruna cerasa uue sufficiēť mature. granata dultia. thamarīdi. cassiafistula. māna. seꝝ caprinuz. terbētina. epithimū. sene. tartaꝝ. polipodiū. carthamꝯ. agaricus aloes. turbith. mirabolaī. & hꝯ. szm tn drnīs ꝯplexiones put uarios mouēť hu. hoꝝ tn sic dndorū quedā sūt aliis mitiora. quedā uero aspa. nōnulla uero ꝯposita ut dyaspoliticō qd qrto de re. sa. ꝯstruiť ex nitro. pipe. cimino. & semine rute equatis cū amplioꝯ qs soluere uoluerit. cuz aūt minꝯ ps media picīť tm nitri & illud āpliꝯ īcitat flegma. Est & yera p aloez ꝯstructa ex septē medicīs. de īgeio septio que colerā mouz cū flāte & pprie cū ei agaricꝯ aut turbith ad miscеť. Pille sīť de aloe & mastice. Aliud & maxīe colicis utile. Recipe. thamarīdoꝝ dragꝯs. x. & dissoluāť ī aq ca. reubar. recentis ꝯtusi dragmā unā. aut. scropuł. ii. Qud mixtū pmittať die cū dimidia. deiñ coleť totū. cui uncia una addať syr. corticū cīť. Aliud mīicis utilioꝯ Recipe sene. polipodii. epithī. tartari cīamoī. sticad arabici. añ. ꝯficiāť cū zuccaro. aut melle sufficiēti. Reliquū cōe Recipe cīamoī uncia unā & semis. tartari. foliculoꝝ sene. añ. dragmas. sex. karthaī. dragmas. ii. nitri. dragmā. unā. anisii. zī ziberis. añ. dragmā unā & semis. turbith reubarbari. añ. scropuł. ii. fiat elm. aut ī pluere. āte cōmestionē cū brodio sūať. Vtūť aūt quidam quodā dyacatholicon. i. uli ad hꝯ electionez. Vlus tn taliū ꝯtinuꝯ corpa ī prauū deducūt finez & maxīe qn plus fuerīt meīcīalia. Propť quartum qdē. Et si inducta iā appareāť dicēdū tn ad primū. q; in tegni lz nō exprimať farmacia breuitate tn sermoīs audiť. Quod az cū corpa sana docet ī ꝯpositōe gubernare p ea etiā que ptinť cirurgie. Sīť ēt A. leuia uel meīocria solutīa tetigit fen. ťtia de re. sa. qrta uero fortiora cure certe ptinētia Ad aliud dicēdū. q; predcā corpora sūt optīe sana qualia nō sūt oīa in re. saī. subiecta. Intellexit etiā. Y. p purgari & farmacari ea que fortiť hꝯ operanť. Ad aliud dicēdū q; medicīa phibet putrefactionē suppositō farmaco ubi expedit ꝯueniēti. Aut huōres hꝯ corporū. quis nō sīt actu putrefacti & corrupti sūt tamē in quadā dispositōe ad illū ppinq. Ad aliud dicēdū. q; ueꝝ esz qn aliqd īesset uni ꝯtrarioꝝ p naturā ipsiꝯ & n per generis supioris essētiā sicut uideri īest albo & nigro. nō per se sed p colorē ita & farmacare nō īest per se curatīe ueꝝ p practicā sub qua ipā ꝯtīeť ut & ꝯseruatiua. Ad aliud dicēdū. q; farmacari nō diciť relatōne corpis optī dū pmaneat tale sz cū egrotat aliqua occasione. & pprie cū negligēť regimē obszuat. Cum enī neqq ꝯpetat qn ī meliori sua fuerit dispositōe. Ad primā uero alteriꝯ ptis iam apparuit. Ad aliud sīť ter uisuz qm ꝯcessū illis farmaca ꝯpetere minóra uel meīa Vel farmacať & maxīe fortiꝯ nō rōne presētis dispositōis sed future. Ad aliud etiā iam apparuit suo mō. Ad aliud dicendū. q; lz huīditas uideať supflua ī prīa etate rōne caloris fere tēpati. nō aūt ꝯntiū etatū. Cōcessū etiā aliqliť corpori tēpato seuiori facto leuiꝯ subductiuuz ꝯferre qnz Quod & si multis occurrat oppositis mīme ledať cū oppositō sit modica ut medii ad extrema respectu ꝯpłonū distēpataꝝ q est extremi ad extrema. Partes etiā si ꝯpatiunť īad īuicē. Lesio tn uniꝯ ptis miōrať ī oēs pueniēs pbł. qnta. Ad aliud dicēdū. q; id īteligiť cōstitutōe tpis naturali exnte ut suppōiť crisium szo. cū signa ponūť febris. Et sīť d ꝯstellatōne īfortuāta. Vł qa hāc. n hēt meīcꝯ sed astrologꝯ ꝯsiderare. prīo ťtia. & qrto prīa & sza.

DIFFERENTIA. CXXX.

Vod ꝯualescētē sit opꝯ farmacare ostēdiť per decimū Almāsoris primū practice. ac qrtū sze. Adhuc si qd magis adesse uideť nō īest nz qd mīꝯ. Ampliꝯ aūt uidtur natura tpe saītatis posse qd supfluū eūare. q egritudīs aut dispositōis sibi ꝯparis. sz tūc n pōt. Vn prīo ťtia. Nať solūmō eūo nō ē cōpleta ymo pcul dubio ex supfluitate cuiuslibet digōnis reānet absterśio & īpressio. Am. ꝯsiliter si natura tpe saītatis eget eūone cū sit fortior multo magis opꝯ aderit ꝯualescētie hora. extat enī adhuc tūc morbi acuīe debilitata. Sz eget ī saītate qd oñdit eūo corporibꝯ fere cūctis sīgulis annis īdita. drā. cxxv. Eti ī ꝯualescēte sanguis ē paucꝯ in tegni. Ad paucitatē uero eiꝯ aliorū seqť augmētū huōꝝ. prīo appns prīa. Hi autē egēť cū sīt extraēi eductōe. Itidē totū corpꝯ in ꝯualescēte frigidiꝯ exīt in tegī. Ad hꝯ ꝟo seqť praua digō cū ea pficiať calido. Praua qdē digōne huōres generāť supflui nature odibiles eductōe indigētes. appns prīo prīa. Itaz eūoe īdiget ꝯualescēs. In ꝯtrariū qrto sza. Probibeatur cōualescēs ab eūonibꝯ & proprie coitu.

In oppo

Adhuc Ysaac febriũ quarto. Declīatō ñ potest fieri nisi bona crisi precedēte. Sed gualescēs iā declīauit a morbo cũ sit extra morbi tp̄g primo sza. Et laudabili crisi oīs educit supfluēs materia. Palī si gualescēs eūat aut sāguīe qd nō expedit. cũ sit bong & paucg in tegī ul alio cōtristātiũ humore. Sed neq; illo cũ medicīa sit d̄ genere ueneni. szo re. a. Hoc aūt corpg ꝓsternit & stomacũ ibidē precipue. Et maxīe qa bi debiles adhuc exñt. Eti gualescēs egritudīe cōsumptg existit. Vñ ī tegni ptes sīplices sūt sicciores ꝓpter ⁊tutes eaq; īfirmiores. Qui aūt bg non eget eūone. ueq; potig adiectōe. Itaq; gualescētem nō opg fit eūare. Propt primũ siquidez sciēdũ q; gualescēs ut dicūt est corpg neutq; ex egritudīe gsurgēs. Id aūt quadruplex qa aut cōsiderat rōne etatis. & hoc duplicit. uel prioris & ita puer. aut posterioris & tūc senex & senior. In medio enī ⁊tutis ut iuuenis. uel rōne dispoītōnis. qd etiā duplicit fit. uel future. & sic decidens & preterite & tūc gualescēs. Que qdē opz duobg saltē diebg regīne gubernare quo in egritudīe appns re. a. szo ut subita ītroducta eo alterato ꝓsternēs naturā ī morbũ itidez cogat īcidere. Sit aūt regimē eig cũ oī solicitudine & cautela. & precipue illig q mīme aut diminute fuerit iudicatg. creticoq; initio. tā in sex rerũ nō naturaliũ admīstratōe. q̄ medicamētoq; si expediāt applicatōe ut ī tegni. decīo Almāsoris practice prīo. & q̄rto edoctũ sigillatī szq. Quid aūt sit eūo & quotiēs dictũ. drā oñdit. clxiiii. q̄ hic pro sāguis suscipit & alioq; eductōne hūoq;

Propt szm uero sciēdũ. q; coīus operātes oēz eūant gualescētē & maxīe farācia. Qd dupl̄r euenit. aut qa nō solũ medici. ueq; et medicinarũ uēditores uelut nisi aliqd agere gtīuo premient expectātes suscipe ampliora. undecīo de ī genio. Quoq; defectg mox erit aptg. Errant etiā qa gfestī eūant post crisī cũ nōdũ pfecte q̄ sit gualescēs cognoscāt. Adhuc natura morbi acumīe fatigata ꝓsternit ī amplig. Cũ hic potissime sit qd multũ & subitũ euitātiũ nature prelīatm̄. Excitat etiā farmacũ nature laboriosum praua dispositōez in ipso. Propt triũ qdē sciēdũ. q; primitg oz gualescētē distīguere. Ex quodemũ ueritas oñdet. Vñ sciēdũ primo q; qdā ex egritudīe gualescit īmateriali. Reliqug at materiali. Et alteruter duplex existit. Est enī certg qs siue uerg Alt uero nō certg. Verg aūt ē ille cg crisis fuit & egritudīs gsuptō laudabil oīfariā omēs bonas bñs gdcōnes. drā. ciii. assignatas. Aut ī quo fere nil sīt bomatũ remanet q̄ ex morbo. Nō uerg āt huic oppositg ī quo pl̄ia & dīnuta mīāt signa ut sitis oris exsiccatio īsuauitas & fastidiũ. sexto epidīaq;. ac reliqua sufficienter q̄rto szq. & ī sermonibg creticis tradita. Et ꝓ bg

.C.iii. Dra.

quidē distīctōez tollit gtrarietas occurrēs. Quoniā ī tegī gcedit balneũ decīo uero negat Almāsoris. nā qñ gualescēs fuerit certg pōt balneari & maxīe gsuetg ac diligēs. cuig egritudo fuerit ebulitōis ac exsiccatōis. nō uerg mīme. Propt qd ī amplig sciēdũ szo. q; gualescēs certg nō egz eūone sāguis aut alterig humoris nz etiā alterōne. Quod firmat qa q̄ iudicant & iudicata sūt parit nō mouere nz nouũ facere farmaciis aut alit. affōq; prīa. szgualescēs uerg eq̄lit ē iudicatg. Eti nullg debz eūari quocūq; mō quoq; san. est bong & paucg cũ eductō sāguis multitudinē expetat. ē nāq; eūo ul̄is multitudinē eūans sed gualescēs certg ē bg ꝓpt egritudinē & crisiz precedētes. Est & spūs aīalis ac uitalis buig. ꝓtes etiā sīplices sicciores & uirtutes ob hoc īfirmiores & oīo corpg frigidig oē bg est gualescēs certg ī tegni. Amplig. Quecūq; corpa sūt pura nō egēt eūoe. Quoniā bñ hñtes corpa farmacare opositũ. uñ el̄is piculosg. sanas carnes habētibg spasmũ enī facit. Quia penes G. cũ medicīa ꝓpriũ nō īueīat hu. quē habz attrahere. ceu colerā flegū ul melācoliā q̄rit sāguinē & carnes colliq̄t ut inde attrahat. Palī si gualescētez quēlibet opg fit eūare oīs tūc crisis & nature euacuatō bg erit īpfecta. Quod ridiculũ drē cuz ipsa ut ad multũ qd pfectũ ꝓducat sp nisi fuerit īpedita. Igit gualescēs qs ut certg nō eget euacuatōe. sicut neq; alteratōe qñq; cũ nulla fuerit in ipso discrasia relicta. Si aūt fuerit gualescēs nō uere eget ꝓ oppositũ eūone cũ crisim nō habuerit aut īpfecta. Sed potig fuit eig uisa egritudo ꝓpt aliquā istaq; cāq; quietari ut plētaq; copulā uel aspectũ: aut materie etherogeneitate. ceu q; prig acuta & subtilis gsumat. & de inceps lenta supueniat & grossa. uel ꝓpt opiacas materiei īpillatīas ꝓhibētes putrefactōem aut delapsũ materie ī ptē īssibilē ut cũ ea quesqnātie defert ad pulmonē. Vel aīe accntia bonā spem faciētia. sicut īmēsa meīci gfidētia. drā cxxxv. ul ex egritudīs manerie ut dissīterie epatice que multociēs uidēt qetari etiā absq; febre fieri. & denuo cũ eadē mox redire. īterioq; qnto Aut fortassis & hora. Quod testant illustres unde Almāsor. Si ex malis accntibg aliqd remāserit. Vent soluat aut minuat uel extīguētia eitribuant Halyabas quoq; speculari. qa si sāguinis signa in eo maīfesta sint sāguinē ipsũ minuas & educas. qm̄ est opg & ⁊tg tollat qa surgēs a morbo augmēto egz sāguis boni. Si aūt signa colere aut alterig fuerit hu. corpg iñ eūa subtili laxatīo ut est cassiafistula & uiole & bg leuia. uñ A. Fortassis. i. qñq; coget te ad flōtbomāduz in firmũ malitia sāguis ipsig ꝓpt illud qd remansit ī ipso de cinereitate maloq; humoq; & melig est ut facilit fiat & nō aliqd subito. & maxime

cum ſudor multiplicat in eo expedit puã facere minutões. Et fortaſſis idiget eũone & quenientior fluxus uẽtris eſt ſubtilis. Quod fulcit. qa derelicta poſt criſim rediterãtia ſexto epidiãy uñ affõy ſza. Que relĩquũt poſt criſi ĩ morbis ſubuerſia. Nam iſigiſicati morbi qeſcẽtes ſub uerſionis amatiui ut trãſtuli creticoy initio. Sz nõ pay relĩqt poſt criſim materia ĩeũata cũ criſis nõ fuerit laudabil oĩfariã uel ſi nlla preceſſerit eũo ſup ſignoy plurima ĩdicãt utcũq. Etiſilis eſt diſpoſitõ qualeſcẽtũ & ſenũ in tegĩ. Sed ſenes plurimi egẽt eũone aliq̃li. drã priori. cuz ĩ eis ſupflua ggregent cruda Itidẽ nõ pura corpora opz eũare. qa ſzm ueterẽ. Quãtũ plus ea nutries amplius ledis ceu nõ puras aĩas quãtũcũq ĩſtrues magis ledes Plato ſiplitiũ. Ga. prio. Sz qdam ut oñſum qualeſcẽtiũ ſũt ĩpuri. Egẽt etiã alimẽtis in robur uirtutis. Itaq qualeſcentẽ aliquẽ expedit eũare. & pprie farmaco & humoris eductõ colerici. & p ñs qualeſcẽtẽ nõ uey. Ex egritudĩe ĩmatiali adhuc alterare aut etiã materiali. luxta illd tegĩ. Vnũ coẽ habẽtes preceptũ efficientẽ unãquãq cãy abſcĩdere prius. deiñ ſic uenire ad eã q̃ fcã ẽ ab illa egritudinẽ ut ad praua ꝓplexões ſi qua fuerit de priori relicta Propter q̃rtũ qdẽ & ſi appareat dicẽdũ tñ ſeorſum

Ad primũ igit qd dicẽdũ appuit Ad alid dicẽdũ. qꝯ eũo nõ eſt ꝓpleta ſex rey nõnaturaliũ admiſtratõe ãbita ſuppoĩta ĩ qbus exercitiũ annumerat qd ualidas reddit q̃ in nobis uirtutes omẽs. Calorẽ nãz iuueneſcere facit & ſupfluitates trãſpirare cogit ĩque foras. Cuius quidez. Adat neceſſitatẽ hac ſerie. Audit igit eũonẽ factã p poros iſſzibiles nõ aũt ſic q̃ p maĩfeſtos nata ſeu arte. Et tali etiã eũone ordĩate ĩdiget uerus ſilr qualeſcẽs. Vñ ĩ tegni. Si mltũ meliores ad hoc fiãt & ſueta opera paulatĩ attigãt. Natura enĩ cũ careat mẽte & ĩtellectu. q̃rto re. a. ſuperfluitatẽ nõ expellit niſi nocumẽto ab ipſa pcepto. Ineſt tñ eidẽ iſtĩctus qdaz & ordo ab ĩtelligẽtiis quoritẽ ſuos pueĩt fines Ad aliud dicẽdum. qꝯ hus corpa. & ſi nõ peccẽt maĩfeſte ĩ actibus ita ut locẽt ſub latitudĩe ſaĩtatis coĩt accepta. ſũt tñ uerius neutra decĩe dicta. q̃ occaſione futuri euitãdi piculi cũ repleta ſĩt egent eũone Quod certo ñ ieſt qualeſcẽti. Adhuc illi peccãt & pati ſũt labi nõ aũt ſemp hi & pprie certi.

Ad aliud dicẽdum. qꝯ ſãguis accipit p maſſa ſanguĩea ĩ qua pportõnabilr oẽs extant huõres nõ aũt put unus humoy ab aliis ſeq̃ſtrat. Ad aliud dicẽdũ. qꝯ nõ accĩt ppt hus digõ malaſi recte qualeſcẽti alimẽta. & q̃ alia ut opus fuerit admiſtrent. & ſi ſan. paucus & ſpũs hus uigorotur etiã ꝯtinue calidũ uere qualeſcẽtiũ ut & digõ pfectior reddat ſucceſſie. Ad primũ ſiquidẽ alterius ptis dicẽdũ. qꝯ A. loquit d certo qualeſcẽte. aut phibeat qualeſcens ab eũonibus & p. i. p prie coitu. Vnde Halyab. Coitum ualde fugiãt eũat enĩ a corpe materiã bonã. Quare uirtus attenuat & diſſoluit tandẽ oĩno uelut drã ĩnotuit cxxiiii. Ad aliud dicẽdũ. qꝯ Yſaac loqt de predicta declĩatõe quã criſis ĩdicatã preceſſit laudabilis. nõ aũt de ĩminuta. Ad aliud dicẽdũ. qꝯ ſan. eſt bonus & paucus in qualeſcẽte uero nõ autẽ in oppoſito. Dictũ enĩ eſt p A. qꝯ ſãguis maliti a cogit te ad flõthomãdũ qñq cũ flõthomia debeat ppt multitudinẽ ſan. uel malitiã ipĩus aut utrũq q̃rta prio. Silit lz plures medicinarũ ſĩt uenenoſe. nõ tñ omẽs. cũ q̃dã ſit bñdicte. drã priori. Dictũq eſt qꝯ fluxus uẽtris fiat ſubtilis. Et qa uomitus eſt fortior eũonũ eũ exprimi reperio mĩme Ad aliud dicẽdũ. qꝯ illa ſeries cõualeſcẽtis extat ueri. Nõ uerus aũt q̃q̃ ptibus ſĩplicibus extet ſiccior natura humectatus tñ ẽ accñte propter ſupfluitates plurimas minime aut imperfecte euacuatas.

DIFFERENTIA. CXXXI.

Vod uomitus gferat oculis uidetur.

Quoniã qd clarificat uiſũ iuuat oclos eſt enĩ actus eoy. hic aũt uomitus prio q̃rta. Rurſus qd educit materiã & fumũ nocẽtes oculis gfert ipſis. Hus uero ẽ uoĩtus cũ ſit eũatm̃ forte ab inferioribus attrabẽs. & ſupioribus eradicãs. quarto prĩa. Amplius qd fit a naturali uirtute gfert cũ ſit una diſpẽſãtiũ aĩal uirtutũ Sed hic ẽ uomitus. Per naturalẽ namq cõtĩgit uirtutẽ. de accñti qnto. Adhuc. oculus ſpũ lucido pficit ut dicũt & etbereo. Et iõ Plato poũit ipſũ de ignis natura drã. lxiiii. Sz uomitu ſupfluitates ĩpediẽtes & turbãtes q̃ lucida educũtur maxĩe cũ eũonũ uomitus ſit fortiſſia. drñtia c. lxvi. Eti qd gfert doloribus oculoy ipõs iuuat. Hus uero farmacia. affõy ſexta. Hec autẽ & uomitu eũat. luuat itaq uomitus oculos. Qud aũt egtrario noceat oñdit. qa qd educit matiaz p ptes nobiliores & ꝓſus ptẽ paciẽtẽ ac q̃ ipĩus ĩcliãtões & natas trãſmutãdi nocet: Voĩtus aũt eſt huius cũ educat p nobiliora ut ſpũalia uerſus nobilia ceu aĩalia ĩ qbus ſitus ẽ oculus. Materia etiã oĩs hus g̃uis cũ ĩoĩ eſa dñent g̃uia eſorũ methauro. q̃rto Vẽter ſilr deputatus eſt attractioĩ Inteſtina ꝓo expulſioĩ Meſue d farãcis. Eti id nocet oculis ĩ cuius actu eoy pcurat cuſtodia hoc ꝓo ẽ uoĩtus prio nãz & Almãſ. q̃rtis. precipĩ uoĩtibus oculos ſubligari duabus pillis. ſeu pãniculis ĩ rotũditatẽ circũuolutis. Rurſus qꝯ nocz auribus nocz oclis cũ ſſzibiliſſiã pticlarũ corpis ſit oclis tdetio d ĩge. Sz uoĩtus nocz auribus. uñ prio q̃rta. Voĩtus cũ ſuis iuuam̃tis plerũq affert egritudiẽs ſicut giat ſurditatẽ Nocet igit uoĩtus oculis. Propt primũ autẽ ſtiendũ qꝯ uoĩtus eſt motus laborioſus expulſius p os groſſioris &

Opp.m

4 p.

Vomit qd A

pluris in uẽtre ꝯtenti. Cui quidẽ ſubꝟſio aĩe
& nauſea ꝓportõnantur.eo tamẽ ſunt minores
Nam ſubuerſio ẽ motus expulſionis cui motꝯ
nõ aſſociat ut ĩ uomitu expulſi.Nauſea uero ẽ
uẽtris diſpoĩtõ hos fere ſuſcipiẽs motꝯ. trede
cĩa ĩtio.Et is quidẽ eſt una eũonũ fortiſſĩa.que
ſponte in tm̃ alñ ĩtẽdit ut egritudo exiſtat. Et
per artẽ ꝓuocat ut hic ĩterdũ. Quid autẽ ſit
oculꝯ oñſũ.lxiiii. Propt ſ3m ſciẽdũ qdem.ꝙ
maiores uident apparent int ſe diuerſificari in
hoc q̃ſito. Prĩo nanq; practice dicit ꝙ debili
tas accĩt uiſui ex acuto capitis morbo.aut ſpu
to multo ſan.uel cauſa uoĩtꝯ.aut clamoris ma
gni. Prĩo uero q̃rta.Voĩtꝯ ꝯfert corpi.ſed ui
ſui nocumẽtũ facit.Et ibidẽ.Voĩtꝯ & ꝓprie ſu
pfluꝯ nocet ſtomaco pectori.uiſui.dẽtibꝯ & ãti
quis capitis doloribꝯ niſi ſocietate ꝯtĩgat ſtõa
ci. In oppoſitũ.Almãſoris q̃rto.Voĩtꝯ ſſ3m
alleuiat uiſũq; acuit. Quarta uero prĩo. Voĩ
tꝯ aufert grauitatẽ q̃ accĩt capiti & clarificat
uiſũ. Tertio quoq; ĩtia.cũ detmĩatõe ꝓnũci
atur ꝙ uomitꝯ ꝯferat oculo ĩq̃tũ mũdificat ſto
macũ & noceat illi inq̃tũ moueat materias cere
bri.& expellit ad id eas. Quid aũt de hoc uide
bit ꝯnter. Propt ĩtiũ uero primitꝯ uidẽdũ q̃
oculis nocẽt q̃ue ꝓſunt. Scdo ueritas oñdat
ut & tandem diſſonãtia ꝯcilieĩ autor ĩducta
Propt primũ bꝯ ſciẽdũ .ꝙ hec debilitãt & ſene
ſcere oculos faciũt.Aer nimis excedẽs & preci
pue ĩ q̃litatibꝯ actis.agreſtis uẽtꝯ & maxime in
eiꝯ oppoſitũ motꝯ.ĩtuitꝯ aſſiduꝯ ad unam rem
& maxĩe minutã ut aſſidua litterar aut forma
rum mĩutar ĩſpectõ & fulgẽtẽ albã.& ꝓprie cũ
fuerit mota.Sol multũ luĩoſꝯ calidꝯ.uñ quidã
fuere q̃ſi excecati diu ſolis inpfectã aſpiciendo
eclipſĩ puluis fumꝯ fletꝯ ſupfluꝯ.cibi ſicci acu
ti groſſi uapores difficilis digõnis & potꝯ ſiĩt
cũ eor repſone plurĩa & ebrietate .Sicut aleuꝛ
porrũ cepe naſturciũ eruca anetũ andachocha o
ꝛimũ ꝓprie ſinapi fenũgrecũ lẽtes fabe caules .
Zoar .dñt ꝙ capita gallĩar ꝓprietatẽ habẽt
cauſare cecitatẽ.& ꝓprie ut nõ uideant poſt oc
caſũ ſolis quẽadmõꝛ dixerũt ꝙ gallĩar cerebra
ĩtellectũ augẽt . Sal etiã plurĩꝯ carnes ſicce ſal
ſe.pĩguedo ſiue adeps groſſa & uiſcoſa propri
e porcina & ſic labor ſupfluꝯ corpis & aĩe.& co
itꝯ plurĩꝯ eſt res nocibilior ea ſup repſonẽ mox
uaporoſã & maxĩe ſup cenã. Oculor autꝛ ſa
nitatẽ & robur ꝯſeruãt & efficiũt bor oppoĩta
& ꝓprie colliria ex thucia.anthimoĩo ſucco fe
niculi & ḡnati ꝯſtructa.Et ex fellibꝯ ſiĩt rapaci
um auiũ & ꝓdicũ capre & piſciũ maxĩe ſabeth
ſoli p.l.dies expoſiti calidiori. pectĩatõ etiam
freqẽs poſt digõnẽ cũ uapores ab oculis ad cu
tem diuertat.Subuerſio ipſor in aquã claram.
aſpectꝯ uiridiũ & ſpeculor terſor nõ tñ ĩ ſolis
radiis & exercitatõ lrãs legẽdi meĩocres.uiſum
corroborat.Et unctio ex ſerpẽtis pĩguedĩe ocu
lorũ & ipſiꝯ carnis ꝯmeſtio.Id tamẽ timetur
Zoar quoq; cõmẽdat aſſiduatõe3 comeſtionis o
uor colũbor cum rapis elixator & pullos deco
ctos colũbinos in eis & gallĩas ſĩlĩt eſtate deco
ctas cũ eiſdẽ abſq; capitibꝯ & cruribꝯ .Vñ collꝛ
quĩto.Rape habẽt mirabilẽ ꝓprietatẽ ad illuĩ
nandũ oculos. Sed fortaſſis ipſe dico magis
deberẽt eos nocere & ꝓprie cũ ipſi ledunt a ſto
maco eo ꝙ ſuo uapore uẽtoſo caput replẽt & o
culos multiplicãdo reuma Aut dices forſitã
hũc mox deorſũ repere cũ urinã habeãt ꝓuoca
re Sic igit oculꝯ multis ledit & eget plurimũ iu
uãtibꝯ.tũ qa ꝯplõis debilis aquee receptĩe d̃ fa
cili.tũ qm̃ fere ſine pelle & expoſitꝯ ꝯtiñti ma
gis tñ qa orĩt a cerebro corporis tãq̃ camĩo.
Propt ſ3m bꝯ ſciẽdũ antea ꝙ qñ celebrat uomi
tus.aut eſt leſio aliqua ĩ oculis uel nõ.Et ſiqdẽ
fuerit.Aut erit ꝓthopacia ab eis tanta ul ſaltẽ
a cerebro aut ſimpathia in ipõs uꝛa uẽtre trãſ
miſſa ex fumis & uaporibꝯ crudis indigeſtis .
qd̃ ſepe ꝯtingit nõ eis tm̃ uer & toti capiti de
interioribꝯ appns prĩo. Adhuc uomitꝯ .aut
erit ulis fortis ĩ apto tpe purgatõis ĩſtitutꝯ ut
eſtatis initio a toto educẽs corpe forti medici
na effectꝯ uel ꝓticularis eũans leui eductio .qd̃
in uẽtre ſemel ĩ mẽſe uel ad plꝯ bis celebrat in
cuiꝯ actu tps inſueniat preciſũ ſiue diet nume
rꝯ.ne in prauũ & ĩeuitabilẽ uſũ pueniat natura
Sit etiã poſt cibi ſaturitatẽ . & maxĩe cũ fuerit
uomitꝯ difficilis.qa uomere ſine ſtomaci repſo
ne dur eſt.neq; abſq; magno labore & ſtudio fi
eri põt.Almãſoris & prĩo q̃rtis .comedat & bi
bat diuerſa male maſticata cibaria dulcia & un
ctuoſa & poſt horã ſumat aquã decoctõis ſemĩs
raphani attriplicũ bulbi.& bꝯ & euomat. Eti
uomitꝯ nocumẽtũ qdd̃ã ĩ fieri tm̃ .aliud uero ĩ
hoc cũ facto eſſe. Diuerſificant & hec penes
ꝯplexionẽ formã ſeu ſſ3ibilitatẽ oris uẽtris ĩtẽ
ſiorẽ aut remiſſiorẽ ꝯſuetudinẽ tpꝯ ꝯſtitutõem
horã & regionẽ.nã ille cui uomitꝯ magis ꝯfert
colericꝯ eſt.& Macer prĩo q̃rta.Aut erũt abſ3le
ſione oĩno. Nũc uero deĩceps ex bis oñdatur
nocumẽtũ aut iuuamẽtũ oculis ex uoĩtu.Si nã3
eis nulla ĩerit leſio dicẽdũ uoĩtũ eis nocere quo
cũq; mõ cũ materias & uapores ĩfeſtantes d̃du
cat uerſꝯ ipſos ĩ extrĩſeca ꝓpellãdo ceu qñ qs en
tibꝯ oculis ſanis ꝓpt paſſꝛ uoĩtũ iũcturarũ aut
renũ. Si uero leſio ꝓuenerit ocul a ſeipĩs ul
a cerebro uomitꝯ etiã nocet magis & ĩ fieri & ĩ
facto fore cũ ꝓles eleuet ad eos predicta.& ulĩt
ad caput q̃ eũet.Quare negatꝯ eſt in doloribus
capitis & maxĩe fortis ſupfluꝯ cũ fuerit ab ip
ſo nõ ex ꝯpaſſiõe cauſatꝯ.& uelut in paſſionibꝯ
capitis que bꝯ.unde ĩtio prima.Vomitꝯ eſt ex

Rosodis nomen.

Capita gallinar

Rosfiretos.

Ova Colubor.
Rape.

3. p. 3.

An ⁊ Aer calidiori et huiusmodi frodes ppli sint sternende.

eis in quibꝰ nō fit iuuamētū in curis egritudi
num capitis nisi fiat ꝓpt cōitatē materie in uē
tre. tūc enī melior modoꝝ expulsionis ē uoītus
Et ibidē. Si būores sicut frigidi flegtici ī q̄bus
excitent uētositates fortes tūc mīstra uomitus
qui sūt fortiores. Et si Alexāder fortasse nō re
cte precipiat uoītū in epydīa celebrari. Aut id
iubet purgato iā capite timēs ne materia reliq̄
corpis appropriet eidē. Sed q̄ id suspectiꝰ ē ue
riꝰ. Si aūt foret a stomaco ꝰferret. uñ practi.
qnto. Si hec passio ex flegte fuerit stoāci cuius
ad cerebrū uapores ascēdūt & replēt pacientem.
Vomitu uti opꝫ cū medicaībꝰ īcidētibꝰ & sub
tiliātibꝰ. Quare Serapio precipit uomitū ī ipō
etiā pocismo fieri ut educat flegm coartatū ī sto
maco. Et prīo q̄rta. Vomitꝰ est medicamētum
forte stomatice epilētie & capitis doloribꝰ ꝓpt
societatē stomaci factis. Precipit etiā theorice
qnto melācoliā fcām ex humore ī stomaco cōtē
to uomitū pacientē celebrare. Veritas igit ex
bis elicit. q̄ uomitꝰ nocet q̄lītcūq̄ passionibus
capiti appropriatis. Et uerificat sermo ita pra
ctice preīductꝰ prīo. Si uero acciderit oculis
lesio p ꝰpassiōeꝫ & ꝓprie stomaci tūc iam aꝫ q̄
uomitꝰ est ꝰcessꝰ. ceu ī aliis talit passiōibꝰ ī ca
pite trāslatis. Et bꝰ qdē rōcinatō est appns.
Attendendū tū q̄ bꝰ uoītꝰ nocet in ipso fieri eo
q̄ materiā & uapores dirigit ī cerebꝝ & oculos
Et ideo studiū dbet adhiberi ut ab eo paꝝ cau
set nocumēti unde sit pticularis debilis nō fre
quēs & in prepato ad ipsū. Cōfert aūt post fcm
esse cū materia educat & p ꝰñs fumꝰ crudꝰ lesi
onis oculoꝝ causatiuꝰ. Cura &enī eūone pficit
cause. Et sermoēs siqdē ita ītelligēdi sūt au
toꝝ preīducti. Ex quo etiā sīplicit apꝫ uomituꝫ
ꝰferre saltē ī ipso fcō eē cū materia fuerit in p
tibꝰ īferioribꝰ & precipue ī pte ꝰtenta. Et
nosce q̄ nisi humor exñs in stōaco ledēs oculos
oīfariā sursū repat tam ī fieri fortassis q̄ in fcō
esse lesionis euitāde grā tutiꝰ ipsū p inferiora
fit educere. cū ea ipsi sint dedita. Vnde intiorū
q̄rto. Hītibꝰ suffusōnē ocl̄oꝝ a stoāco & ꝓprie
exhibuit Ga. yerāpigrā. Et litargicis ea egētibꝰ
in lōgīquiora mādauit. Hi aūt stomacū p deor
sum purgari. Propt q̄rtū qdē & si nūc appa
reat qd dicedū uisū ad primū Ad aliud dd. q̄
si educat materiā & fumū nocētes ī stomaco en
tes. luuat saltē ī fcō esse nō aūt qui eā q̄ caput
aut oculi conaret p uoītū educere cū ledens hoc
nō educeret. Petit enī bꝰ deorsū duci materia.
Supiora nanq̄ habēt p īferiora eūari amplīꝰ q̄
ecōtra. Ad aliud dicēdū. q̄ ibi nō dicit uoītꝰ
pfici a uirtute naturali eo q̄ actꝰ eiꝰ naturaliter
se habētis oīo. Sed dicit ad drām sternutatōis
que fit ab aīali & tussis que ab hac sīlr & uitali
Fit nanq̄ uoītꝰ a re ledēte stomacū ītꝰ q̄ mo
ta natura eā satagit uoītu educere. Qui cū solū
tunica fiat extrīseca. naturaliū ītio. qa ī ipā sūt
uilli lati expl̄siui. Intrīseca uero lōgi attractiui
drā. xlvi. difficil est ualde īspectu secessꝰ. qui tu
nicis pficit ambabꝰ ītestinoꝝ cū ex uillis utre
q̄ sint latis drā preīducta. Et ideo sepiꝰ meīcina
solutīa reddit uomitīa q̄ eꝰtra. drā. cxli. Ad
aliud qd dicēdū appuit qm̄ spūm clarificat cū
causa lesionis oculoꝝ est fumꝰ a stomaco crudꝰ
in eos mandatꝰ & nō cū materia fuerit in cere
bro. uel in eis tūc enī potiꝰ ꝰtingit oppositum
Ad aliud dicēdū q̄ Mesue ī practica exponit
per farmaciā uētris fluxū īquiēs. eūo p uētrē cō
fert doloribꝰ flegticis colericis & melācolicis.
Et sīlit ad ea q̄ alteriꝰ ptis aꝫ. qa licꝫ bꝰ acci
dāt sinthomata ī uomitu ea tñ sūt ī fieri. cum
materia educit de uētre & tollerabilia satis lesi
one que preest oculis. Cū igit nichil iuuet absq̄
lesione. undecīo de īge. opꝫ acutū ac exercitatū
diligent discernere medicū int utq̄ ut iuuamē
tum preferat nocumēto.

DIFFERENTIA. C.XXXII.

Vod ī ꝰtinēte calidiori & sicciori sint
frōdes populi sternēde mōstrat. qa plu
res latinoꝝ practice ac cōiter id iubent
opantes. Rursꝰ ut locꝰ est ita natura opatur
pbl. decīa. uñ de īspirōne & respirōe. Nate ma
terie ī quo sūt tales entes exnt ut q̄ quidē in aq̄
humide & que ī terra sicce que uero in aere cali
de. Sed populꝰ repit ī locis humidis & aquosꝫ
ita ut ī calidis nō germinet & siccis. Eti in a
ere bꝰ qd īfrigidat & humectat est apponēdum
talis uero ē populꝰ. humectat enī sꝫm Dyasco
ridē mediocrit. Infrigidat etiā qd ondit guī eiꝰ
dictū karabre frigidū. uñ practice sꝫo Karabra
est frigida & sicca Palī qd ponit in medicaī
bus frigidis tanq̄ basis est frm̄. Hꝰ uero sūt ex
tremitates quedā dicte populi oculi. Cadūt enī
in ungētū populeon noīatū a q̄busdā tāq̄ a prin
cipaliori fūdante totū noīat ꝰpositū. Ipsū autē
est frigidū tollit enī calorē sōnūq̄ sꝫm Nicola
um prestans. Igit frōdes populi sūt ī aere nos ꝰ
tinēte sternende. In oppositū. Quoniā id nō
est imponēdū aeri calidiori & siccio ri. qd ipsuꝫ
nō ualet & ꝓprie ad frigiditatē īmutare. Talis
uero est populꝰ cū sit terre nascētiū unū. In eis
enī nō repit calor in actu. collꝫ qnto. sed ī aīali
bus solū. Erit igit in potētia. & tūc nō poterit
aeris īmutatōem causare. cū omīs actō pficiat
ab habēte actū. methaphī. ix. Nō enī ipsa corpi
applicat habēti calorē. Itidē nullꝰ īsignium
medicoꝝ quos nō est ponere īsufficiētes docet
bꝰ frōdes ī aere ꝓsternere. ueꝝ quasdā frigidas
ab his & humidas puta uites salices. mirthos.
lētistos rosas uiolas nenufar. zcꝰ. & ꝓprie cum
rore collectas. unde de īgeni. ix. Flores & frōdes

Mes. pfuāāz.

De Inspirāe & respiratōe.

Sꝫ Dyasc.

Karabe ut KaKabre.

Oppo.m

.ix. & Ingē.

uirtutis humide & frigide ĩ pauimẽtũ ꝓiciẽde

Extremitates igit populi nõ sũt aeri hꝫ imponẽde. Propt primũ quidẽ sciẽdũ ꝙ hic sumit ꝫtinẽs ꝑ aere ut est una sex rex nõ naturali um nõ ſiplici eſo sed ſm ꝙ ei cõmiscent fumi trestres & uapores aquosi utriusq; ignea & stellax radii.clv.drã. Sũt aũt frõdes plãtax extremitates tenelle. Populꝫ quoq; ꝓprie collecti onẽ gẽtis ĩportat a qua trãslatõ sit is facta ẽ ad arborẽ.Cũ enĩ abscidit ex eiꝫ radice mtitudo ad modũ gẽtis cuiusdã inascit.Cꝫ maneries duplex coiter ponit.Vna dicta agiros ſm dyascoridẽ.Iuxta uero A.haurũ romanũ & bachiros. Sed apud Sapi. haur romanũ quã Plinius populũ nigrã uocat.Et est arbor penes nos coior alta frãgibilis nõ dura folia habẽs q̃si triangulata sufficient uiridia.motu aeris sonitũ faciẽtia ĩ locis multiplicata hũidis fluuiosis. Est & altera nõ adeo alta ſ grossior ac seialba cũ foliis maioribꝫ ac subalbidioribꝫ & ꝓprie ĩ alterolatex.q̃ etiã loca petit humida licꝫ nõ tm ut predicta albarꝫ a plurimis noiata.Et fortassis est quã Dya.ſiplicit populũ uocat.A.haux Sapio uero haur.Repit ſm quosdã & ttia ĩ altuꝫ ualde crescẽs mõtana alba cuiꝫ folia lanuginosa foliis ãdicte sitant habẽs cortices plures ut ceraſꝫ & ĩ circulũ sit ab ipsa excorticant.que ardendo flãmã diutiꝫ seruat.uelut teda.& ẽ solidior & tenatior prelatis quã quidã beolã uocant

Propt uero ſm sciẽdũ.ꝙ aliq precipiũt sterni populũ ĩ ꝫtinẽte presignito putãtes ipsã frigidã eẽ & humi.Vñ expoitor qs Nicolai Recipe oculox populi qui frigide & hu.sũt ꝫplexionis

Alii ꝗo dicũt colligi ex serie Dyascoridis ac A.duas ꝓpti spẽs.unã qdẽ calide nature.reliquã uero frigid.Quox defectꝫ mox apparebit aptece ĩ sequẽtibꝫ qui priox Reliq uero tãq̃ bis oppositi negare cogũt ĩ ꝫtinẽti prescripto quãcunq; arborẽ hꝫ sterni cũ coiꝫ calida denotet. Vñ Dyascorides Agiros.i.ppts calefacit fortiter.humectat uero mediocrit.In alio aũt ipsiꝫ capto naturã ipsiꝫ nõ tãgit.Ipẽ nanq; cũ Sapione duo ipsiꝫ facit capta.A.uero tria.unde hic in primo capitulo.Natura calefacit uehemẽter in ttio & siccat ĩ prio.Quod & sẽtit farmacox sexto.& ſo capto.Haux natura est equalis ad siccitatẽ declinãs.In ttio quoq; capitulo.Nux romana qd debet die haur romana. silitudine nanq; lrãx cũ pũctox appoitõe.uel absq; errorẽ iduxit pũxit enĩ arabs eox lris.denotat qd est noiat accufeci.Quod fortassis debet eẽ achiro sa siue meliꝫ agirosa calefacit uehemẽter ĩ ttio & siccat ĩ prio.Est & enĩ gumi ultimũ ĩ calefaciendo.Ipsiꝫ fructꝫ cũ aceto ꝫfert epidie.Id autem uere dictũ ĩ capto de hauro romano. Vñ idem oifariã Serapio uero siue aggregator ĩ capto primo haur romanũ calidũ & siccũ ĩ ttio.Vnde grãdis est hic diuersitas ĩ capitul & naturis ꝫtigens a Dyascoridis trãslatõne fortasse.Quare A.& Serapio circa drãs istiꝫ arboris uidẽt hesitare.Omnes fere tñ ꝫueniũt.ꝙ utraq; calida sit & sicca.& maxie agyros siue haur romanũ dcã. quã fortassis ponit Dyascorides tẽpate humectare hũiditate aliena.Sꝫ A.plꝫ dissonãtie uidet ꝫtinere cũ ponit gumi hauri romaĩ ultimũ ĩ calefaciẽdo & exsiccãdo.sexto uero farmacox.Virtꝫ floris hꝫ arboris est ca.ĩ ttio gradu sed in siccitate ac humiditate tẽpata. Ex his igit apꝫ quomõ quidã posterox drñt ab illustribꝫ prõrũ ĩ populox naturis. Propt qdẽ ttiũ primi tꝫ ueritas de hoc oñdat.deinde qd sit gumi populi & unde ꝓfluat oñdat. Et tandẽ quomõ terrenascẽs põt ĩ actũ deduci manifestet. Propter primũ qdẽ hꝫ sciẽdũ ꝙ ĩ aere prenoiato nõ sũt populi sternẽda extrema.neq; fortassis ĩ opposito ꝓpt odorẽ ipsiꝫ horribilẽ. Quod oñdit.qa nichil calidũ & siccũ ponẽdũ ĩ ꝫtinẽte calidiori & sicciori cũ sise adiũctũ sili cõcitet ad furiã.Sed populꝫ calida est mtũ & sicca ut predictũ & ꝓprie nigra de qua presẽs extat drã.Et firmat.Quia illd ꝙ est leue rarũ acutũ iflãmabile hoc calidũ & siccũ ut ex libris colligit farmacox nõ est ꝫtinẽti prefato ĩponẽdũ.Tale ꝗo ſſꝫ & actꝫ fore ĩdicãt populũ qd fortasse impediet lignũ cãfore. Adhuc & egritudies frigidas curat.uñ Dyascorides.Semẽ populi cuꝫ aceto bibitũ epylẽsiam curat.Ipsa uero egritudo ẽ maxie frigida & hũida.Erit igit ca.& sicca. Rurſꝫ qd habet odorẽ fetidũ acutũ horribilem nõ debet ĩ predicto acre sterni.Sed hꝫ ẽ q populi notꝫ.Quod ostẽdit eiꝫ caliditas multa cũ humiditate ſm Dya.tẽpata Itaꝫ ppti frondes nõ sũt ĩ ꝫtinẽte sternẽde. Propt hꝫ ſm sciẽdum.ꝙ ſm Ga.A.& Serapi. karabra est gumi agyri seu haur romãi. Vñ Dya.Aliq ẽt ꝓhibẽt populi lacrimũ.i.gumi meridianũ distillatũ & coagulatũ succinũ facere.sexto quoꝫ farmacox gumi hꝫ arboris karabre est.cuiꝫ uirtꝫ sitis est uirtuti floris.Quod ĩdicat unguẽtũ dyagyron q̃rto de re.ſa.ꝫstructũ.In ſo uero trãsfigurõnis Inde fluũt lacrime stillataq; sole rigescũt.De ramis electra nouis que lucidꝫ ãnis.Excipit & miribꝫ mittit gestãda latis.Voluit enĩ ꝙ sorores Phetõtis ꝫuerse fuerit ĩ populos & lacrime ipãrum.i.gumi populox defluẽtes ĩ eridanũ electx facere.i.karabre uel succinũ. Plinius quoq; cũ prior detestatõe ĩquit certũ eẽ gigni electx ĩ ĩsulis septẽtrionalis occeani.Et ꝙ nascit ex gumi pini densato rigore uel tẽpe aut mari.Quod eꝫ ait odorẽ ostẽdere foricasq; aut culices lacãtas in ipso reptas. De quo q̃rto. Electx & q̃cũq; dicũt ut lacrime ĩfrigidatõne sũt uelut mirra

populus. ꝓpio cũ.

ꝓpts arbor duplex.

Expositor Nicolai.

Dyasc.

Sapio. siue Aggregator.

Ansit aliqs morbꝰ ĩ q. nullus debat ab.

thus uernix. Electꝫ aũt hꝫ gumi uĩ & coagulat. Intercepta enĩ aĩalia in ipso uidentur a fluuio aũt calidũ exiẽs uelut cocti mellis cũ dimiseris euaporat humidũ. In ſ3o uero canone karabe est gumi sicut sandaracha ad citrinitatẽ & albedinẽ & puietatẽ tendẽs. Est & aliud karabe qd̃ est ꝓnicis mõus quidã. uñ ſ3o practice. karaba exponit uernix maria sandaracha dicta. quo nũc coĩter utunt ad nos ex ptibꝫ deferentes se ptẽtrionis. Et utrunq; paleas rapit & pricipue fricatõne calefactũ Ga. etiã electꝫ metallũ ꝫstructũ ex auro & argẽto. Propt hꝫ ĩtiũ sciẽdũ. q; buĩdũ terrenascẽtiũ & maxĩe tenellorꝫ frigidus siue calidũ fuerit euaporat ĩ ꝫtinẽs ꝓpt calidũ ipsiꝫ actu calidi exntis & precipue cũ abscissus fuerit alimẽti attractõne priuatũ. Sic enĩ minorato ipsiꝫ humido ac trenascẽti purificato plꝫ põt calidũ ꝫtinẽtis facere humidũ eiꝫ exspirare & ens potẽtia frigidũ aut aliud deductũ taliter in actũ ĩfrigidare & humectare. drã euidẽs. cxxx octaua. per quẽ siqdẽ modũ odor, ſ3o de aĩa. A. maxĩe occurrit ſpſꝫ in ꝫtinẽte olfatui. Neq; tre nascẽs extat sĩplicit hꝫ ĩ potẽtia & ꝓprie actu uiuẽs ueꝫ ſ3m q̃d magis ut relatõne calidi aĩalium actu entis etiã elati. Propt q̃rtũ huiꝫ Ad primũ dicẽdum ut appuit q; tales rudes sũt & praue opantes. cũ nullꝫ gracioſorꝫ iueĩat id precipere medicorꝫ. Sitq; oñsũ rõne nociuũ nõ miꝫ uapore populi prauo q̃ caliditate ipsiꝫ & siccitate. Ad aliud dicẽdũ id uerificari qñ res fuerit sufficient ꝫtẽpata. tũc enĩ eget. q. p sile cõſ3uatõne ut corpꝫ tpatũ ĩ regione tẽpata locatus Cũ aũt frigidꝫ ĩ frigidiori loco saluat. Et ideo post ĩductũ sermonẽ Aꝫ. mox subdit hĩtꝫ tam qui qdẽ excedẽtes caliditate ĩ frigido. q aũt frigiditate ĩ calido poĩti saluant magis. Reducit enĩ ad mẽsuratũ locꝫ habitꝫ excessũ. unde uidemꝫ q; calidorꝫ plurima & frigidorꝫ in locis ꝫstituunt & saluant ꝫtẽpata oppositis quat est agyros seu ppꝫ niḡ ĩ ĩtio ḡdu caliditatis locata. Ad aliud dicẽdũ. q; buĩditas q̃ a Dyas. ppꝫ attribuit est accntalis magis loci acqsita humor a quo ꝫtraxit originẽ eẽntialit uero sicca ut rapa & castanea. Que sitr humiditas oñdit ppꝫm ꝓpt uaporatões fumosã ꝫtinẽtis ĩfactiuã. Id tũ nõ repit in alia eiꝫ trãslatõne. Due nãq; sũt nꝫ in recitatõe huiꝫ aggregatõis. altera qdẽ p lrãs alphabeti ordiata coĩor. reliq; uero ꝓpria ĩ quĩq; libros etiã ſ3m Ga. farmacorꝫ sexto alit distĩcta. Neq; gumi karabe uerius frigidũ extat sed opinione magis. uñ d medicis cordis A. karabe calidũ in primo. siccũ ĩ ſ3o. Opinio tñ q; sit frigidũ Aut Halyabas audiuit karabe q; est ꝓnix marina. Ad aliud dicẽdũ. q; Nicolaꝫ extimauit populũ frigidã sicut expositor ipsiꝫ qd̃ ſſm cũ mõstrata sit calida. Quod etiã oñdit pilorus

Nicolaus.

generatõ & ꝓductõ ex ũngento uulgari facto ex oculis ppti uelut basi lardo & uino decoctis. cũ mellis appositõne. Aut fortassis ponũt oculi ppti ꝓpt reprĩere frã q̃ ĩ hꝫ ĩgrediunt unguẽto plurima. ꝓpt qd̃ castoreũ frigidis comisceẽt meĩcis. ac ꝓpt poros aperire & medicias uehiculare frãs. Qualit ergo frigiditatis actꝫ inducet. dicẽdũ ꝓpt frigidorꝫ ualde q̃ plima q̃ in ipso. Ad primꝫ etiã qd̃ ptis alteriꝫ appuit qd dicẽdũ qd̃ & si ꝓpositũ ꝫcludere satagat nõ tñ ex his que uera.

Vngũtũ pilorꝫ gnãtiũ.

DIFFERENTIA. C.XXXIII.

Vod sit aliqs morbꝫ ĩ quo nullꝫ debeat cibus usq; ĩ statũ oñdit. Primitꝫ Ypocrate re. a. prĩo. Expedit ut hꝫ q̃ntitatis ius det idest sorbitõ q̃ nez multa sit nec grossa & hoc post septẽ dies si ꝓtꝫ paciẽtis tollerare queat. Nõ pauce uero egritudinũ tminãt in septĩo & ĩfra. Quarto quoq; eiusdẽ. In ꝫsistentes sinere febriũ donec stẽt. Cũ uero steterint obuiare cũ decẽti dieta ſ3m materiã cõsideras. Hꝫ aũt tũc stant cũ fuerit ĩ statu. Ampt. afforꝫ prĩa. In qbꝫ egritudĩbꝫ statꝫ & crisis in prima debet fieri q̃terĩtate uirtute fortiori existente in ui nutricatõne omĩmoda hos custodiemꝫ qd̃ est ultime subtilissĩa dieta Rursꝫ ibidem: In qbꝫ mox statꝫ. i. ſ3m primã q̃ternitatẽ debet fieri in his ultime subtili uti dieta ferente uirtute & ĩcibatõem oĩmodã & mellicrati solĩꝫ oblatõem & succũ ptisane. paucũ oĩno dãdũ sic itaq; ꝫcedit ĩcibatõez oĩnã que penitꝫ ẽ cibi nichil dare. Amplĩꝫ ibidẽ. Ad ultimas curatõnes exponit subtilissĩa dieta. Hoc ãt est ut testat ĩ aliis nichil dare. Palĩ cibꝫ nũq̃ datur in morbo saltẽ materiali cũ ipsiꝫ causã adaugeat nisi ꝓpt uirtutis sustẽtatõem. Sed uirtꝫ ñ raro põt sine cibo ĩ statũ puenire. Morbꝫ igit qs erit quẽ nõ opꝫ fit nisi post statũ dietare Cꝫ quidẽ ꝫtrariũ mõstrat sitr Ypocrate afforꝫ prĩe ptis testãte dfficile fore tenues & certas dietas in morbis nõ solũ croĩcis ymo & ĩ acutis. Et ruꝫsꝫ ĩ tenuibꝫ dietis peccare egrotantes. Et itidẽ. Quibꝫ ꝫtinuꝫ est statꝫ mox subtilit dietare. quibꝫ aũt posterĩꝫ statꝫ. zcꝫ. Si ergo in statu mox oppꝫ subtilit dietare. qd̃ est aliquid dare. Mlto igit magis añ statũ expedit cibũ. & si subtilẽ admĩstrare Am. prĩo re. a. Cauẽdũ ẽ tibine una die uenas ꝓmittas exĩa ĩri. Sed absq; int polatõne diei illã. s. ptisanã dare nõ desistas Adhuc afforꝫ ſ3a negat plurima & ĩpẽtina eũo. Nam oẽ subitũ est nature preliatm. Cõmẽta. ibidẽ Et ĩ tegĩ. Natura non substinet repentinas ĩmutatões. Sed ñ cibi admĩstrare multa & repẽtina p accns saltẽ est eũo. ac nate mutatio. Cũ sanitatis tpe cibꝫ accipet absq; int polatõe.

Amplĩꝫ exhibẽdũ est qd̃ ualꝫ extra febrem

p. R e. Act

4. R e. A

Affo. p.

Oppo.

p. Affor

p. Re. Am.

z. Affo.

nihil ibi.

Q d'ledit sanos. Ledit et egros.

Möb9 dup̄
Acutus. 2
Cronicus.

Oribasius nō sme dēn exponit ypocratica.

Effimera ppe nō creticat.

Diocles opp̄n posuit.

& ante statū cū tunc feruor febrilis & accn̄tia ī tendant. Sed humidē diete 9ferūt oīb9 febrici tātib9 Rurs9 qd̄ ledit sanos ledit & egros. s3o re. a. Sed īcibatō ledit saōs ergo & egros. Quā aūt ledit eget abscisiōe. Et iō 9cludēdū cibū in oī morbo 9tinue dādū Propt primū qdez sciēdū. q̄ qd sit morb9 oñsū drā. lxxii. Ipē autem ad pñs duplex existit. acut9 uz & cronic9 siue tpalis. Acut9 siqdē magn9 exīt. i. picłosus & cito ad statū accedēs. Qui etiā duplex ex tat. Vn9 nanq̄ sīplicīt dicīt acut9 cui9 tmī9 decīoq̄rto diffīt ab Ypocrate die. Alter s3m quid seu respectiue multiplex etiā exñs. Aut enī mł tū excedit. xiiii. diē & tūc ē ille quē Ypo. ptulit pronosticoꝝ prīo. xl. terminari die. Aut mediocrīt ut q uicesīa septīa. &. xxxiiii tmīat. Qui acutus s3m tñ pl9 & min9 cū trāsitōne seu 9uersiōe dicīt a Ga. uel infra. xiiii. qd̄ etiā diuersificatur ī pl9 appropīquādo. xiiii. diei puta q̄. xi. & etiam nona creticat. Aut ī appropīquādo egritudinis prīcipio. ut q in ttia q̄rta & qnta iudicatur die Et b9 s3m tñ ampł. & mī9 p pacutus seu ualde pacut9 dicat. Vł ī meio boꝝ tmīat ut q septīa. q ualde dicīt acut9 siue pacut9. q̄rta affōꝝ.

Nō enī exponēdū ut Oribasī9 & qdā dñtes egritudinē tmīari acutā ī. xiiii. dieb9 creticis puta ut 9cordēt cū dcō pno. primi. ī. xl. dieb9 siqdez xiiii. cretici fiūt. xl. dies cretici. ceu. i. iiii. vii. ix xi. xiiii. xvii. xxi. xxiiii. xxvii. xxxi. xxxiiii. xxxseptīa &. xl. Adhuc ad sui erroris fulcimētuz praue īducit Oribasī9 q̄ pleuresz ī. xiiii. die aut tmīat aut fit empica boc ē in. xl. die uel soluīt aut ptrāsit ī ptisim. Nō igīt ī. xiiii. die distīcte absoluīt egritudo 9cludit ueꝝ magis ī decīoq̄rto q extēdīt ī. xl. Sed dicēdū s3m Ga. oppositum b9. Et imperia ponā docere. Nłla enī egritudo acuta 9tinua eq̄līt trāsit. xiiii. dies. Si aūt nō est acuta ī primis dieb9 seua. creticoꝝ scdo. Aut est īeq̄lis deficiēs qñq̄. Et predcī seriē uiolētāt equocātes ī die. Rurs9 aut sumūt dies ueri9 creticos & ita nō erīt nisi. ix. usz ad. xl. ceu q̄rt9. septī9. undecī9. decī9 q̄rt9. decī9 septī9. uicesim9. uicesim9 septī9. tricesī9 q̄rt9. & q̄dragesim9. Si uero addāt uicesīuz q̄rtū. tricesimū primū & tricesimū septimū. adhuc erūt tm̄. duodecim & nō q̄t uordecim. Sed si uolueris oēs colligere dies. ut ueri9 creticos & intercidētes. tūc erīt multo āpli9 q̄. xiiii. puta s3m Oribasiū. i. p 9ea iii. iiii. v. vi. vii. viii. ix. xi. xiiii. xvii. xviii. xx. xxi xxiiii. xxvii. xxxi. xxxiiii. xxxvii. &. xl. drā appns c. v. Peccat etiā Oribasī9. qa ponit primam diem creticā cū prī9 pyod9 sit ī q̄rta s3m. Ypo. Aut in ttia ī illi9 uirtute. Effimera enī & si prima tmīet die. nō tñ creticat. cū crisis ī morbo accidat solū acuto piculoso Dyocles tñ posuit eā creticare. drā. ciii. Vnitas etiā lz sit oīs numerus potētia s3m arismetꝝ. ñ tñ hic sufficit ubi q̄rīt actꝝ & forma. Fortasz tñ & q̄raro creticat prīa. luxta illud q̄rti prīe. Tertiana 9sumīt qñz ppt subtilitatez matīe ī uno pocismo in quo accīt uomit9 aut u ētris solo mūdificās. Cronic9 uero tarde ad statū pueniēs. ac magnitudine carēs ultra q̄dragesimā ptelat. ut. lx. lxxx. & cxx. deiñ currit p mēses & tandē p ānos. Et be gubernant sole magis. passiones uōl priores lūa s3m Ga. & Ptbolomeū. Quid aūt sit cib9 in firmoꝝ & quo distīguat mō scribīt seq̄nti. Hic aūt cib9 accipī p medicīali. Est aūt stat9 unū q̄tuor tpm morbi salubris cū ī prīcipiū augm̄tū statū & diclīatōem dīdat. Qui qdē est hora in qua morb9 ī oīb9 suis ptib9 s3m unā pmaēt dispoītōez. sicut uisū. clxx. Qui sicut & alia tēpa tria distīguīt. Vn9 qdē penes pugnā & furiā accn̄tiū. unde prīa affōꝝ. Stat9 nō ē aliud nisi cū labores ultimant & accn̄tia. Vł quā quod maximū egritudīs ut ī sīthomatib9. Quarto uero prima. Stat9 est hora ī qua fit uehemēs pugna int̄ naturā & materiā. & appz uictoria uni ea ambaꝝ supra aliā & est hora pugne. Alī quoq̄ distīguīt penes materiā eē digestam uel ei9 9trariū sicut reliqua tpm. Vnde ibidez. Et illic apud statū 9pleī uestigiū digōis aut ei9 ōrii. In płib9 quoz egritudinū sīł tpe cōcidit distīctio tpm morbi s3m accn̄tiū ītēsionē uel remissionē & materiei digōnē. aut ei9 9trariū. In nōnullis uero distīctō s3m materiei digōnem & ei9 oppositū añcedit distīctōem s3m labores datam & accn̄tia. ceu ī pleuresi & pypleumoīa. crisium primo. Propt s3m qdē sciēdū. q̄ aliqui sermones. Y. Ga. & alioꝝ uident supficieten9 sonare q̄ ī egritudine pacuta null9 exhibeat cib9 usq̄ ī statū Alteri uero his facti oppositi precipiūt cibū exhr̄i Et boꝝ hi qdē 9tinue a prīcipio usq̄ ī statū ut apparebit ī argutis. Alii uero nō nisi ttia iā die ptrāsita prīo cibant dīñ p tertiā. ut uisū de īge. p Thesalū. Vñ Cornelius cels9. Abstinētie duo sūt genera. Vnū qdez ubi nichil eger assūit. Alteꝝ uero ubi qd̄ oz. Quar in uiatico. Interrogat9 Ga. q̄ medicīa foret pfecta. rñdet abstinētia. Plato īqt duplicē fore abstinētiā ułem & pticularē. Vłez qdē ut nō manducet nisi cū magn9 & uehem̄s fuerit appetit9 Particularē uero ut quis utat quib9 a prednio 9stitut9 oppoītis elemētis. Subditq̄ Cornelius Plerīq̄ ex ātiqs tarde cibāt sepe qnto die sepe sexto. Et id fortasse in Tasia uel in Egipto celi ratō patīt. Asclipiades qdē cū egrū triduo poīa fatigauerat cibū q̄rta die destīabat. ttia nanq̄ cib9 egro coīssīe dat. hi die pari cibant tūc enī uidebat exacerbatō q̄mī9 accidere theī sa nunp nō quādo cepissz febris sed qñ desisset In affrica uero eo q̄ magis digerīt celo nulla uī

Cronic9

Cib9

Stat9.

Cor. Cel.

Plato.

Asclepiad.

Vnitas ē omnis numerus ipotēa.

An sit aliqs morbus ꝗ quo nullus debet cibus

abscidēdi recte necessitas. Celerij cibij ob quā causā dandij in Affrica. Quor exposito manifestabit ex dicēdis Propt ttiū uero sciēdū. ꝙ opus fit opij ꝯtrariare indicatōnes quibij inspectis cibum expediat. aut non donare ante statum. Et deiceps ueritas ex hij oñdat. Propt primū quid istij sciēdū ꝙ īdicato seu oñsio uel curatōnis īgeniū. a quo mōus examīat applicatōis rer medicinaliū ad naturaz est una generalissīa sola. sanatōiz ꝯtrarietas. Que in duas pōt secari ī pnte uz dispositōem egritudinē nomiatā & in añ habitā saītatē & sm naturā uocatam. Et he in tres īcidūt īdicatōnū intentōnes. Quar una sumit a rebij naturalibij. Altera ⁊o a rebij nō naturalibij. Et ttia ab his q̄ pretnaturam. A primis siqdē duplicit ut a rebij naturalibus & ear ānexis. A naturalibij quoq; prīcipaliter a uirtute. Ipsij nāq; īdicato alias oēs denigt & ocultat īdicatōes. Nā sublimior ītētionū oīum sumit a uirtute. re a. prio. & ab aliis in qbus ea fundat. qualia sūt ꝯpto ꝯpositō huōr & spūs cū subā carnosa spmatica prīa. Ex ānexis qdē ut ab etate sexu q̄litate seu forma corpis & cōsuetudīe. Ipā enī sub rebij locat naturalibij drā lxxxxviii. A qbus oībij īgeniū sumit exhibitionis rer p sīte īdicatm. Attendit etiā a regione ac tēpe uti sicut ē aliqd q̄tuor āni tpm. Et pticulari die uel hora ac meio. ut ꝯstitutōe ceu tēpe ortij canicule. Et ab istis īdicato suscipit pꝯtrariū magis. Ab his uero que ꝯtra naturam tripl'r. Sūt enī tria hec causa morbij & accñs. A qbij p ꝯtrariū accipt curatōis oñsio ī de saītatis īgeio. Propt hij sm sciēdū. ꝙ q huic debet operi applicare, oz exercitatū fore ad oīa huij & natura prudētē ut uniuscuiusq; īdicatiōis subtiliter reputās uirtutē & adīuicē cōpās. unū qddā capitulū coaceruet ppriar laborāti īdicatōnuz octauo d īgenio. Pre aliis aūt īdicatōez ut apparuit dignificādo uirtutisque. Ipā enī sm Ypo. morbor extat curat x. ttio & octauo practice. Assīlat enī pecuīe expēdēde. Meīcij uero mercatori sanato morbi lucro ex mercato ꝯsurgēti Proportioāt etiā cibij stipēdiis ibidē peregrīatiōis Infirmij qdē pegrināti stat aūt morbi pegrīatōnis tmio. Vñ crisiū ttio. Tria oz exercitari maxīe dignoscet robur, uz uirtutis. uebemētiā morbi. & futurū eij statū. Quor uirtij ꝯpportōnatur portāti. morbij aūt oneri & spatiū tēpis qd est usq; ad statū itineris lōgitudī. Vbi insinuat. ꝙ medicij sic debet ⁊tute uti ꝙ ipsa sp corroborata sanitate ītroducta corrūpat egritudo. ut patiēti sic ordinz cibū alñ subtrabēdo. Aut addēdo ꝙ ad statū ualeat puenire. Deīceps quoq; sciēdū. ꝙ si uirtij robusta fuerit & corpij narrandis dispositiōibij q̄lificatū ī pacuta etiā egritudīe ut septio tmīatura cibij oīs pret ius subtlij denegādij usq; ī diē septimā. Vt aūt itelligat & series iubēs una die uenas nō exīaīri permitti huic ꝯcordet. Suppoīt Ga. acutor. re. prio egrotātes pleuresi duos quor unij sit his ꝯditionibij circūuētij ꝯplexōe. s. sicca etate ꝯsistēte q̄litate spissa. uenis amplis ⁊tute forti. ꝯsuetudīe multor cibor comestiuis. hītatōne frā & huī. precedēte ipsij regīne delitioso qeto multiplicātibij ei nutrimētū cibis. ore stomaci robusto. cui egritudo ꝯtigerit pleuresis hyeme uero frā uehemēt. Sitq; alt ꝯplexōe huīdij etate puer hītudīe rarij uenar mīutar uirtute debilis. Cōsuetij multā quātitatē cibor assumere regimīe estiuali tediis fatigatij comedēs cibos paucos ī ꝯsuetos ex oleribij & talibij puū habētibij nutrimētū ore stomaci natura debit. & īciderit egritudinē estatis hora. prefatā. Istor siqdē infirōrum oz sm, a prīcipio egritudīs sue usq; ī statū ut septīam diē ꝯtinuo nutricare, nō pmittēdo sm dyatritaricor sñiam qui cibū nisi trāsacta ttia die ꝯcedū tuenas una dier exīaīri. Primū & enī expedit regi solū potibij usq; ī statū ut septimā diē. Sperat nāq; nō ultra egritudinē ptēdi Dicit etiā se longo tēpe exptū fuisse hij regimē altutro iuuatiuū fore ualde. Cuiij ꝯtrariū si aduenīat ut ꝙ sm abstiēat usq; ad statū. alt ⁊o cibet a prīcipio ꝯtinue morīet uterq; añ diē quartam unij quidē cibis prefocatij. alt uero ⁊tute pstratij. Quod & Ar. prīa īsignat pbleu. Sic igit az ex sm̄one Ypo. & Ga. ꝙ ī pacuta egritudine qñq; cibū nō expedit nisi post statū offerre uirtute tñ cū aliis ꝯstāte uehement. Visū etiaz ex sñia Ga. affor prima ꝙ ī pacuta, ⁊tute fortiori ente, cibari nō expedit. Quod mōstrat rōne. In illo nāz tpe ī quo natura est ītenta digōi humor uehemt nō oz eā cibor digōibij aut aliis īpediri cū distracta operato pturbet eij oīmode Sed ī pacuta egritudīe natura a prīcipio eij usq; ad statū ītēdit oīno digōni supeē materiei ut eam denuo expellat ī statu ꝯfiditq; ī suo roboř.

Amplij qd̄ naturā īpedit & morbū intendit & augmētat cū eij cā, nō debet illi admīstrari cū ipsa oporteat sēp illesaz custodire. Eam uero īpedit cibus ī hij egritudīe cū uirtute forti ad bibitij q̄q̄ enī ex pte sit aīcij ⁊tuti. est etiā inimicij ex pte cū sit aīcij inimico eij ut materie q̄rto prima. cōuertit enī ad cām īdigestij natura ind̄ distracta. Instāt etiā tūc accñtia seua de natura morbi entia & flōnes nō raro cibatōez phibentia. Itaq; in talibij egritudibij cibū oz donare pij statū solū. Quia tñ hodie amplij solito hoīnes sūt delicati gule ac luxurie dediti. affor sexta. Sūt etiā natura debilitati a primis parētibij ut oñsū drā nona. Et qa sm ueterē. In tenuibij dietis peccant egrotantes. ppt qd̄ magis ledūt modernor tēpe nō sic oz regīna ut antiquitus

Indicā. Ingeniū.

Arcly ñalib ānexis.

Indicā ⁊tute ꝙ credit alias

Abhis ā ꝯtrariū naturam.

vnō. d' Ingē.

Nō

Ga. p. Re. anit.

p. ꝯtrl. Arist.

pbat ratiē

p. 4.

Hōies hodie delicatiores sūt

subtiliare. ymo amplius cōdescēdere ut ꝟtus ꝑ
maneat drā prefata. Quedā nāz olim medicine
ut elli erant utiles que nunc omnino aspnunt
eoꝝ īproportōne nature subiacēti. Debilitas &
enī ī cibatōnibꝰ curatōes fieri ī adiutoriū non
poterit tollerare neq; sitbomatibꝰ resistere for
tuitis. Vt aūt aptiꝰ qd dictū elucescat premissū
īdicatōz ꝓposito adaptet ꝑtes & enī naturales
aña discurrēdo. Si uirtꝰ debil existat cibare oī
bus aliis spretis īdicatōibꝰ expedit. Nā īdicatō
aꝟtute sūpta cetas deīgt & occltat. Si āt uirtꝰ
fortis extitēit regīe regat subtiliatīo ut melli
crato ā ptisana subtili ul grossa seu grossiori se
cūdū qd egritudo erit magis uel minꝰ ꝑacuta.
Si uero ꝰplexio ca. fuerit & hūidior q̄ prealiis ce
lerīꝰ rsoluit ut oñsū drā. cxvii. Cōpoītō rara hu
mores & spūs subtiles mox a prīcipio ꝰtinuan
dus erit cibꝰ utcūq; grossior usq; ī statū. Sūt
tñ quidā taliū qbꝰ & ī statu & ī ꝑocismi hora d
teriori debet cibꝰ uirtutis timendo defectum
resoloe spūuz. decīo de īge. Si aūt hoꝝ ꝰtra
ria fuerīt expedit cibaria subtiliare q̄maxime.
Media uero dispoītōe īterueniēte meīocrit erit
dietandū. Ex ꝑte sil ānexoꝝ hoc idē obseruā
dū. Si enī fuerit etas pueritie. qa īfantes & pue
ri praue tollerāt īcibatōes. senes uero facile. se
xusq; sit masculinꝰ & q̄litas corporis mollis ra
ra & ꝰsuetudo ꝰmestiōis plima cū ꝰsuetudinem
opporteat ꝑ sile ut naturā gubernare. neq; etiā
prauā subito alterare. Nō his erit cibꝰ subtiliā
dus. neq; ī egritudibꝰ etiā ꝑacutis multū q̄max
ime cū natura taliū ꝰsumat ex seipā ueꝝ exhibē
dus ut uirtꝰ possit ad statū ꝑuenire ceu ꝑegri
nās ad sue ꝑegrinatōis tminū. In ꝰtraria siqdez
dispoītōe cibare oz subtiliꝰ. In media uero meī
ocrit erit cibandū. Rōne qdē nōnaturalium
qa regione calida ente tpe estiuo cū estas sit tē
pus spsione īdigēs cibi ꝰstitutōne ac hora calis,
cibare opportebit ꝓpt resolutōem abūdantius.
paꝝ tñ & sepe. ꝓpt ꝟtutis defectū nō potētis u
na exhibitōne multū alimētū digerere. & corpo
ris resolutōne īaītōnū ut az affōꝝ prīa. In re
gione uero tpe ꝰstitutōne ac hora frīs ꝑ oppoī
tū erit subtiliꝰ dietandū numeri saltē rōe ī me
dia uero mediocrit dispositōne. Quātū quoz
ad res pret naturā ut morbū & cām nūq̄ cibū ex
pedit dari cū cā & morbꝰ itēdat ex illo. Vñ ac.
re. prīo. Per cibū ī seipō nō fit iuuamtū ī dispo
sitōne egritudīs. Dictū nāq; cibū fore aīcū nate
ac materie. Nz ī egritudīe īmateriali ꝰpetit ut
cibꝰ ē solū eiꝰ opans materia sed magis ut meī
cina sui agēs q̄litate nisi forte ipsa fuerit ꝰsūp
tiua. Quo ad accntia uero dicēdū cū ipsa tri
plitia existāt & diuersa multiformit cibꝰ ordīa
bit circa ea ut drā declarabit ꝰnti. Propt q̄r
tum Ad primū qd dicēdū uisū. Ad aliud dd.

sm cōmēt. qꝑ Y. uocat īꝰsistētes febriū nothas
& errātes & nō eē ipāꝝ añ statū Noluit enī ī his
cibū precisū admīstrari nisi stēt. i. cessēt ab ea
rum errore unū accipiētes & sꝛuātes īcipiēdi tē
pus. Et tūc his ut ult dieta obuiādū cōpetenti.

Ad alia ꝑ Ga. īducta qd dicēdū iā appuit cuz
loquat in ꝑacuta egritudīe uirtute ente forti ac
ꝰditōnibꝰ ꝓportōnatis corrndētibꝰ sibi. Ad
primū etiā īductoꝝ ꝑtis aduerse dicēdū. Y. loq
magis ī coī ut egritudībꝰ simplicit acutis. & n
in ualde ꝑacutis aut ꝑacutis spālit qbꝰ ceu ostē
sum ꝰtinue cibꝰ debet a prīcipio ī statū ꝟtute
nō ualēte ad statū ꝑuenire absq; cibo tā longin
quū. In qbꝰ precipit cū adiectis a Ga. ꝰditiōibꝰ
cauēdū fore ne una die dimittant exīaīrī. sz ab
sq; diei īt̄positōne cibū dādū. Ad aliud dicē
dum illud uerificari ī ꝰplexōne naturali aut ī ꝰ
suetudīe naturata alterāda nō aūt īdispositiōe
egritudīali & precipue cū ī hanc dispositionez
eūo aut īaītio & suppoīta īterueīat alterō & nō
in naturā aut ꝰsuetudinē usu lōgo naturatā.
Ad aliud dicēdū qꝑ humide diete īquātū huīde
sēp ꝰferūt febricitanti cū fe. sit mala cōplexio
huīdis egēs sicca. nō aūt sp rōe materiei cibi &
mollis ut oñsū priꝰ. In cibo enī oz nō solū q̄lita
tem sed & subām cū q̄ntitate attēdere. Ad a
liud dd ꝟm existere quātū ad suppositā ꝑmuta
tōnē ī naturā cadētē & naturalitatē ī utrisq; en
tem nō aūt quo ad īnaturalitatē cū īfirmi ꝓpt
matias ī eis pret naīam exntes possīt īappetere
ac abstinere sñ mīori nocumento in sanis caren
tibus eisdem

DIFFERENTIA. C.XXXIIII.

Vod regimē ī dieta ꝑcedat īgrossādo
& nō subtiliādo ut qꝑ ī morbi prīcipio
exhibeat subtilis deiñ ꝰnr ingrossetur
ostēdit ꝑY. prīo re. a. qm cū sputi plꝰ sm quan
titatē est refectōis plꝰ adhibēdū usq; ī tmī tpꝰ
Sed tūc egritudo est ī augmēto uel ī statu cum
signa digōnis appareāt que ī his oñdūt tēpibꝰ
Adhuc ibidē. Expedit ut bꝰ q̄ntitatis ius de
tur q̄ nec multa sit neq; grossa. & hoc post sep
tem dies Amp. in eodē porro ptisane succum
prīo. deinde uero grossū adhibeas. Adhuc in
sꝛo bꝰ. Nō admīstret aliqd ex sorbitōne donec
digerat egritudo. sed in prīcipio nō digerit.
Amplīꝰ undecīo de īge. saī. precipit dari uinū
materia digesta hoc aūt est ī statu. Sed uinū die
ta est grossa respectu potꝰ qui febricitātibꝰ d
bet. Siliter duodecīo eiꝰdē. hac digesta ciba
ria ꝰcedit carnosa ut galloꝝ testiculos cerebrū
porci assa tū & ouoꝝ uitellos que dieta sūt gros
sa. Palin sꝛo practice. Aquā qdē dabis ordei
in morbi prīcipio. Eꝰ aūt trāseūte meīo mezau
rum. i. ius cū cucurbita. & spinaciis. Hec autē
illa posteriori grossior est dieta. Rursꝰ Ysaac

An Regimen ĩdieta ꝓcedat ĩgrossando.

febriũ q̃nto.atq; q̃rto prima. Rectiꝯ est ut incli
net regim patiẽtiũ q̃rtanã ĩ primis q̃rtanis.ad
subtiliatões quãdã .Et illud ẽ ut abstineant a
carne deiñ precipit dietã ĩgrossari. Quod etiam
de cã febris sextane & siliũ sẽtire uidet.Et silr
de palisis curõne usq; ad decimam q̃rtã. Amplius
ĩtio prima.nona undecima.& uicesima prima.precipi
tur abstinẽtia cibi & uini ĩ prĩcipio.aut maior
eorũ subtractõ. Itidẽ dieta subtiliãdo ꝓcedit
uel rõne uirtutis aut morbi siue cause aut accẽ
tiũ.Sed ꝓpt istorũ nullũ .qa nõ rõne virtutis cũ ĩ
prĩcipio fortis existat.cibi nõ egẽs fulcimento.
In statu uero ĩdigẽs qm̃ debilis extat.Nec ꝓpt
morbũ cũ dietatõ nõ solũ fiat ꝓpt virtutis sub
tractões ymo etiã ꝓpt oppositões.Egrorũ nãq;
dieta faciẽda magis opposito q̃lificata.lux illã
ueteris.Huĩde diete oĩbꝯ febricitãtibꝯ ferunt
Sed ĩ statu cũ tũc magis morbi ꝯsurgat acumẽ
necessaria erit dieta illi amplius opposita hãc
uero hrẽ nõ poterit oppositiões nisi quãtitate
ꝓticipet multa.nõ enĩ agẽs opat nisi multe fue
rit associatũ quãtitati.sicꝯ de cã.nec rõe cause.q
a ĩ prĩcipio cũ cã sit amplior & maxĩe ĩ saluan
dis.In statu uero mĩor.Si uberiꝯ dietabit tunc
corpꝯ nutriet ĩpurũ.Quod ẽ ꝯtra illud ypocrati
cũ.Nõ pura corpa.quãtũcunq; nutries magis le
des.Silit & materiã cibi multitudĩe ĩcrudabis.
In statu quoq; secꝯ ꝯtĩgit.nec cã sinthomãtũ.Cum
accẽtibꝯ uirtutẽ dissoluẽtibꝯ mox Ga .affõris.
prima.cibũ dari precipiat.Sed sĩthomata virtu
tem dissoluũt ꝯcisiões enĩ notãt ĩ statuq; maxi
me.cũ circa prĩcipia & finem oĩa ĩbecilliora .circa sta
tum uero fortiora utpote accẽtia. Rursꝯ sic
se habẽt ĩ tpibꝯ ꝓticularibꝯ morbi sic & ĩ ulibꝯ
uidet se hrẽ.cũ illa utrobiq; sint q̃tuor tpa cõsi
milit ꝓportõnata.Sed ita ĩ ꝓticularibꝯ tẽporũ
euenit ꝓ deterior cibatõis hora ẽ prĩcipiũ.ũde
Ga.re.a.prĩo.Deterior horarũ ẽ hora ĩ q̃ iueĩunt
mẽbra ĩ dispoĩtõe deteriori & maĩfestũ ẽ ꝓ est
hora ĩceptõis ꝓcismi. Adhuc illo tpe uidet
cibꝯ dandꝯ ĩ quo nata circa cibũ negociata mĩꝯ
est occupata prĩo q̃rta.hoc aũt est ĩ statu .cũ virtus
natat sit salua.affõrũ sica. Amplius ĩ statu
calorẽ ꝯ adaugere nate . ut morbi caliditas ꝯ
minuat & extĩguat demũ.Nã maior flãma mĩo
rem secꝯ poĩtã extĩguit de cãis lõgitudĩs & bre
uitatis uite.Sed cibo calor augmẽtat naturalis
uñ prĩo ꝓbleu.Quartanis febribꝯ ꝯ nõ atteũ
are.sed ignẽ ĩ corpibꝯ ꝓ cibos facere.Cũ.n.mul
tꝯ ignis modicũ ad se rapiat opꝯ ẽ multũ ignem
ĩ corpe facere ut febris modicũ hẽat.Calor nãq;
bꝯ cibis ĩductꝯ digõnẽ ꝓcurat. Rursꝯ est fe.
saguis apãtica.i.declĩatĩa dicta cũ ꝯtinue decre
scat usq; ĩ statũ.post eiꝯ subtiliatões opꝯ fiet in
grossare. Itaq; dieta ĩgrossãdo & nõ subtilian
do ꝓcedit. Cuiꝯ oppoĩtũ sẽtit Y. cum dicit.

Quibꝯ ꝯtinuꝯ est statꝯ mox tenuit reficere ꝯ.
Et Ga.ibidẽ & ĩ arte. Adhuc nata nõ substi
net repẽtinas ĩmutatões.sicꝯ mox a prĩcipio sub
tiliare multũ repẽtine ĩmittit ꝓmutatõ cũ priꝯ
dieta uteret q̃s grossiori. Dietãdũ igit secũ dũ
subtiliatõis ꝓcessũ. Propt primũ qdẽ sciẽdũ
ꝓ dieta dupl̃r ꝯ accipi.Coĩter & ꝓprie . Prĩo
qdẽ sũpta est certa uiuẽdi regula usui humani
corpis & utilitati accomoda.Proprie uero dici
tur ꝯpetẽs cibi & potꝯ exhibitio quãtitate qua
litate tẽpe ope ac ordĩe mẽsurata . Cuiꝯ qdẽ ex
positio tãgat ad pñs.demũ quomõ corpibꝯ ad
mĩstrãda sit oñdat. Propt primũ hꝯ sciẽdum
ꝓ dieta dicit nõ simplicit exhibitõ .uel addit
ꝯpetẽs qa dietatõ nõ solũ cibi admĩstratõnem di
cit & potꝯ.ymo eorũdẽ etiã subtractõnem .Illa e
nĩ elegant ordĩat dieta cũ ubi & qñ expedit ex
hrẽ ac subtrahere. Cibi aũt regimẽ est tplex
ceu ex Y.colĩr & Ga.ac q̃rto prĩa.Ipiꝯ & enĩ qdã
dã est uehem̃t subtile.ut oĩna cibi ꝓhibitõ aut
mellicrati seu iuleb sicm Ga.modica exhitõ.Ali
ud est grossũ ualde ceu q̃ sanorũ cibꝯ.qddã uero
mediũ obtinet.Et hꝯ qdẽ unũ ipsiꝯ ad latꝯ ma
gis declĩat subtilitatis ut ꝗnatorũ succꝯ.demum
iuleb deiñ aq̃ ordei subtilis.postea grossa.deiñ
olera.uelut attriplices spĩachie ac lactuce.Alid
quoq; ad ꝓtẽ tendit grossiciei ut gallĩe & earũ ex
trema.deĩceps fasiani.ꝑdices pulli.demũ aues
pue.postea oua sorbilia q̃ntitatis pauce.qbꝯ ex
tat subtilior ptisana cũ fece & paĩs simule mi
nutatĩ ꝯfractꝯ multociẽs aq̃ lotꝯ .Cibus adhuc
subtilior extat.Mediũ uere exit kise.i. ptisana
cũ fece. Adhuc & uariat dieta in subtilitate
sua & grossitie silr rõne quãtitatis & tpis.q̃nti
tatis qdẽ.qm̃ grossa sicm se dieta sanorũ dici po
test subtil si ĩ modica & raro det q̃ntitate . Et
subtilis mlta mltociẽs admĩstrata reddit gros
sa.Subtilis quoq; rõe q̃litatis dicit cuiꝯ nutri
mẽtũ est moĩcñ etiã si sufficiẽtis fuerit quãtita
tis.Grossa uero ꝓ hꝯ oppoĩtũ si quãtitati ꝯiũ
gat debite Quo uero ad tẽpꝯ dieta dicit sub
tilis cũ raro & lõgis ĩtualt fuerit exhibita.gros
sa uero eꝯtra. Potꝯ quoq; duplex exit .siplex
ut aqua q̃ dat ĩ morbis cruda.seu decocta de cꝯ
exhibitõne . .clxxi.uidebitur drñtia. Alt est cõ
positꝯ & hic aut uinũ. Ipsũ enĩ rõnẽ etiã ꝯtinet
cibi.de cuiꝯ admĩstratõe.drã.clxxii.ĩdicata.Silr
est potꝯ diuersitas.drã.cxviii. Et potꝯ potio
dicta corpis natam sicm lobĩtiũ ad se ꝯuertens.
Et is est multiplex ut syrꝯ siplex acetosꝯ cõpo
sitꝯ cũ radicibꝯ coĩbꝯ & semĩbꝯ.Syrꝯ uiolatus
aqua mellis siue mellicratũ & iuleb. Sirꝯ siq
dem acetosꝯ simplx febricitãtibꝯ potꝯ ẽ utilis
Cõfert enĩ causonẽ patiẽtibꝯ & coleri febribus
& ulit febribꝯ oĩbꝯ. Quibusdã tũ rõe digõnis
Aliis uero ex ꝓte alterõnis & digestionis simul

Dieta dupl̃

Dieta ꝓpie dã.

Acetosꝯ.s.

Refrigerat enī & extīguit humores uiscosos in
cidit ac subtiliat grossos opilatōes apīt humi.
pūtdū educit.practi. ttio.uñ q̃rto prīa.Syrup9
acetos9 qñ3 sitī sedat & īcidit & soluit.Et Me
sue ī antidotario.Virt9 syrupi acetosi magni
ficata est int̃ uerificatores ī ipī9 excellētia ī coī
tate.s.posse e9 ī materias calas & frigidas sub
tilesgrossas & uiscosas siue adherētes.Et uirt9
si qua ipī iest īfrātiōis cito tollit̃ uirtute pene
tratōis nō sublata.Et hoc qdē Ga.testat̃ ꝙ eius
potētia ē coīs ad oēs materias.ita ꝙ ad colera3
nigrā ipsā diuidēdo & medicīas ī ipās penetrat̃
faciēdo.drā.clxx.Nocet tñ pectori tussiēti ac in
testīs ad que humor declīat acut9.ceu a3 de oxi
melle sibi 9tmīabili.undecīo d̄ īge. Cōposi
tus quoq; acetos9 flegticis 9fert se .& melācoli
cis.diffūdit̃ enī ī ampli9 materias subtilians.
urinā ꝓuocās.& & opilones apiens. Violat9
quoq; materiā emollit pectoris aspitates leīt &
pulōnis ac cole sedat acutiori sitim mitigat .s3
nocet uētrē habētib9 debilē & uiscera materia3
incrudās.ꝓpt̃ qd̄ egritudinē ꝓducit ac frīs nō 9
fert materiis & naturis appetitū deiciēs & fasti
diū plib9 īducēs. Mellita quoq; aq̃.& melli
cratū subtiliat & īcidit materias grossas & ui
scosas sine refrigerōne multa digōē ꝓcurat ma
terias tñ calefacit calas ac natas .& ideo nocet
se.īcētiuis. Iuleb uero qd̄ ex peīdiis 9struitur
& aqua coī9.cui tñ īterdū modicū cōiūgit̃ aque
rosate.sitiz mitigat & buēctat.digōnē materie
ꝓcurat ac absterstonē opat̃ mī9 tñ mellita aq̃.
Hui9 uero ut tactū ē diuersificat̃ regimē penes
quātitatē.qm̄ alia multa q̄dā modica .nōnulla
uero meīa.Et s3m q̃litatē q̄dā enī ca.alia frā. q̄
dam buīda.nōnulla uero sicca.Itidē quedā mul
tū nutritīa alia modicū.nōnulla uero mediocri
ter.appns prīo s3a . Iuxta qd̄ tps uariat̃ qa
byeme 9petat dieta calidior & amplioris quā
titatis.estate uero e9tra. Sumēda ē etiā ī tpe
frō hora calidiori & ī calo frīori.nisi 9suetudīe
id maxīe distrahat̃.Et ꝙ de tpe dicit̃ de 9suetu
dīe audiat̃ & regione . Diuersificat̃ quoq; &
s3m artifitiū multiplicit̃.Alñ enī elixat̃ int̃du3
uero assat̃ aut frigit̃ aut alit̃ prepat̃ s3m uētris
ac epatis diuersitatē. Quātū quoq; ad ordīe3
diuaricat̃ diete scema dicit̃ dupl̄r .aut rōne āte
cessionis & postpoītōis.uel etiā ex pte numeri.
prīo qdē qa cū qs plib9 utit̃ ferculis premittē
da sūt subtiliora grossis. In carcerat enī nata3
q grossū subtili preīttit nisi uētris lubricitas
fuerit drā.cxix. Propt̃ h9 s3m sciēdū ꝙ id ple
nī9 audiat̃ ꝙ o3 attēdere ad res natales eis ānex
as nō natales & 9tra naturā entes .s3m enī has
regimē oē ordinat̃.He aūt sūt.9plexio uirt9 ma
xime etas forma sex9 9suetudo .Et demū tēpa
9stitutōes hore regiones.& q̄ his 9tinuat̃ .Et tā
dem morb9 cā & accñs.Ac s3m corpis q̃ntitatē
cui he īsūt dispoītōes. S3m quoq; 9plexione3
qm̄ ī ca.pl9 & pl̄ies expetit̃ cibi sicut melioris
ente digōnis.In frā uero sec9 . Reqrit̃ etiā frūs
sīlr ī frā calid9 ac buīda sicc9 & e9tra.Naturali
tatis tñ tpantia sīli obseruet̃ 9tinue ꝓpriecq; ī
morbis ī qb9 nō l3 9plexiōe3 alterare trāsmuta
tōne. Penes quoq; uirtutē qa si fortis fuerit
puus expetit̃ cib9 & precipue cū egritudīs sta
t9 fuerit nō lōgiqu9.Int̃dū aūt null9 cū & forti
or qs fuerit & stat9 futur9 9tinue.Si aūt debīl̄
extiterit & cū stat9 distātia e9tra. S3m uero e
tatē uariat̃.qm̄ ī etate īfātie mult9 expetit̃ cib9
luxta illud medicīe īuētoris.Senes facilīe ferū t
ieiuniū.& reliq̃.In senectute uero pauc9.In seīo
modic9 & multociēs admīstrād9.In etatib9 ꝟo
mediis mediocrit̃ exhibēdū.Et sīlr bis de buō
re.mēbro ac spū. S3m qdē corpis q̃litatē qm̄
colicos corpib9 raros defacili resolubiles trās
pirōne cibari o3 tpe stat9 etiā ac pocismi.drñia
priori.Sūt etiā corpm q̄dā molliū carniū celeri
ter resolubiliū q̄ & si appareāt pīguiora abstiñ
tiā nō ualēt ferre.Opposita uero his sufficit te
nuit̃ dietare & usq; ad.vii.dies ceu uisū drā īmeī
ata cib9 exhibeat̃ mīme. S3m uero sexū mī
me qa uirilis natura pl9 expetit cibi muliebri.
tū calidior existat nisi uirtutis expaueat̃ debili
tas q̄ cibū precipit dari oīo. Iuxta quoq; 9sue
tudinē.qm̄ ea omī tēpe ī salutis tuitōne repit̃
secura.s3o re.a.cū 9suetudo sit natura s3a ex ad
iūcto.Et iō fit eā sīli rl̄are.ꝓpt̃ qd̄ qñ cibatōis
hora 9cidit cū passionis reqe optimū ē ut testā
tur cibare. Penes aūt res nō natales & primi
t9 tpis ita ordo uariat̃ diete.qa byeme dāda est
calida & semel mlta ī corpib9 natura ca.In ali
is fortassis e9uerso & hora sīlit̃ frīori min9.Ca
lida uero e9tra.s3 ī meīo mediocrit̃ dietandum
In 9stitutōe uero ut ī tpe eodēmō. In regi
one aūt frā pl9 expetit̃ diete & calidioris & īci
siue magis ac uicib9 paucioribb9 date & quātita
tis amplioris.In ca.uero sec9 9tīgit S3m quo
ꝙ corpis q̃ntitatē.aut enī magnū uel puū.seu
mediocre s3m quā q̃ntitatē o3 alit̃ uariare .ac a
lit̃ q̄ diete. Qualit̃ uero dieta sit ordināda pe
nes q̄ pretnaturā manifestabit̃ 9ñr.de qb9 etiā
uisū drā 9ñti. Propt̃ s3m uero sciēdū.ꝙ qda3
ātiquo4 īdrñter ꝓcedebāt īgrossādo nichil us3
in tres uel q̃tuor dies exhibētes.uñ s3o r.a.Scio
meīcos q citra q̃ oportunū est opantes ab omī
b9 ī prīcipio duob9 uel trib9 dieb9 siue plibus
custodiūt.postea uero ius & potū illis sumere p
mittūt.Quo4 affuit motiuū qa maxīe mutati
oni mutatō p 9trariū maxīa debet.Sed mutatō
fit precipua egrotātis ab ea .q̄ ī saītate ꝓpter
qd̄ & dietā mutare o3 ex grossa ī subtilissimam
Alii ꝟo quos Ga.ī curatiua pte dyatritarios

Nō Dcs ꝙ Aretoīo.s.

Caue

Cōposit

Iuleb

An Re. idicta prodat ingrossando.

uocat usq; tertiã trãsactã diẽ abstinere ab omĩ dieta iubẽtes in istoꝝ fere uidẽt opinionẽ ꝯcidere Quoꝝ forsitã fuit ꝓsuasio ut ex uerbis potest elici Ga. qm̃ egritudinẽ ĩ prĩcipio nõ cognoscebãt & ideo ĩclusiue usq; in ttiã diem expectãtes ut eiꝯ motꝯ ꝓpẽderet. cũ oĩs humor euentet in q̃rtũ ad plꝯ nisi febrẽ ĩducat qntanã. uel sextanã aut illi ꝯpares rariꝯ emergẽtes. ut & G. febrium primo fateat eas nõ ꝓcepisse. Sed hec stare nõ possũt ut ĩ ĩtio pampliꝯ ꝯuiceẽt dicẽdoꝝ. Vñ prĩo re. a. Cauẽdũ est tibi ut nec una die nenas ꝓmittas exĩaĩri. sz absq; ĩterpositiõe diei dare nõ desistas nisi fortassis cũ potõnibꝯ aut clisteriis opꝯ fuerit uti. Et sꝛo eꝯdẽ. At ꝓo ubi ptisane opꝯ fuerit ĩcipe illã dari a prĩcipio morbi meliꝯ eẽ fateor q̃ exĩaĩtiõeꝛ uenaꝝ precedere. postea ꝓo ĩ ttia die morbi aut q̃rta uĩ quĩta seu sexta uel septĩa dari ĩcipe nisi crisis tũc fuerit uẽtura. Motĩa ipõꝝ etiã nõ ualẽt. cũ diete sit q̃d naturale admĩstratõ & ꝯsuetudinariũ nõ solũ sanis sed egroꝝ ꝑĩmis. Quod aut huiꝯ nõ oꝛ repẽte ĩ ꝯtrariũ ꝓmutari, luxta illud Ypocraticũ. Sꝛm multũ & repẽte calefacere aut ĩfrigidare & reliq̃. Vñ ĩ tegni. Nata nõ substinet repẽtinas ĩmutatões. nõ enĩ sp maxĩe mutationi maxĩa ĩ ꝯtrariũ debet mutatõ. sz q̃ꝑ poterit anatura substineri. szm enĩ utilitatẽ & cõcordissĩe securitati exhibẽdũ ẽ. sꝛo re. a. debꝛ nãq; talis eẽ subita mutatõ q̃ ꝯtra inimicũ ĩcidat ꝓtutis, & nõ in ipsã. Post diẽ quoq; ttiũ tm̃ cibãtes aut potũ exhibẽtes extminãt ꝑĩes. ac ꝓ plura & ꝓprie. de ĩge. decĩo. ut tactũ est añã. Quod ĩdicat iuueĩs nõ cibatꝯ ut priꝯ añ ꝓcismũ a Ga. Cõcidit ĩ sĩcopim pñtibꝯ iꝯ ꝓpĩqs ac medicoꝝ dyatritariis. Nõ enĩ recedere potuerũt cũ Ga. fecissꝛ clam eiꝯ aĩcũ portas claudi & claues remouere

Propt̃ eoꝝ sĩlr motiuũ sũt pampliꝯ uitupandi cũ tal mõꝯ cibatiõis eis suppetat ob ĩscitiã cognitõis egritudĩs. Cõtra quos ĩtonat crisiuꝛ idẽ sꝛo. ĩqens ꝓ si poĩtis signis ttiane certe ipsã his nõ ꝯgnoueris. sed adhuc expectas deridendũ dyatritũ nõ asinꝯ adhuc ut thesalꝯ sz quis eris lapis. Et q ttianã nõ ualet diiudicare a q̃rtana. mox szm primã diẽ ulĩt meĩcꝯ nõ exĩt. Sũt deĩq; hodie fere oẽs seĩta ꝯdiẽtes istoꝝ. In prĩcipio q̃dẽ morbi & deĩceps cibũ subtiliãtes ualdẽ Qui demũ uidẽtes circa statꝯ tpa ꝓtutẽ deficẽt cogunt̃ tũc necessario grosse reficere. ita ut exhibeãt etiã q̃ carnosa. Qui eo dẽ decipiunt̃ mõ ut predictoꝝ q̃dã eo ꝓ egritudĩs statũ cognoscere neq̃unt. Cõtra quos Ypo. & Ga. nõ raro q̃re. sꝛo re. a. In qbꝯ ꝑĩmũ ipĩ errore ꝯtĩet zcꝯ. Subdũt̃q; illis sĩthoãta ꝯtĩgẽtia ita multociẽs a capite ad circũpectꝯ crudi. i. indigesti de genere coleꝝ attrahũt̃ huõres uñ illis uigilie accidũt & reliqua. Et iõ q̃rto prĩa. Multotiẽs errat medicus in his egris mõ alio q̃m ĩ prĩcipio morbi eis ꝓhibꝛ cibũ & qñ appropiq̃t statꝯ & scit ꝓ uirtꝯ cadit ĩ illa cibat hora necessario. lã igit̃ errauit duplicit̃. nã si eos ĩ prĩcipio cibarꝛ error esset. & ignorãtia ĩfra hũc errorẽ. Quibꝯ equidem egris sĩthoãta ꝯtĩgũt praua ut catarri nauseatiui colĩci & uigillatĩ ꝓpt̃ repl̃onẽ & digõis priuatõeꝛ. Inqeti etiã facti de latere reuoluũt̃ ĩ latꝯ & alienãt̃. & materie coartãt ipõꝝ ꝓtutes. & uapores multiplicant̃ ĩ eis. Quare q̃d nõ ẽ imaginãt̃ & audiũt & tremũt & citãt̃ labia ipõꝝ ĩferiora ꝓpt̃ stoãci dolorẽ & aĩe ꝯtristãt̃ eoꝝ materiei q̃uitate. Propt̃ ttiũ aũt sciẽdũ. ꝓ egritudo q̃dã est ĩ q̃ nullꝯ debet cibꝯ aprĩcipio usꝛ ad statũ ut apparuit drã priori de q̃ pñs nõ extat sermo cũ ĩ ea solũ pꝯ statũ debeat̃ cibꝯ. Cui siq̃dẽ is tãdẽ ordinãdꝯ ꝯtrarie ipsũ egritudĩ exqrenti Primitꝯ enĩ expedit subtilissĩe dietat̃ ceu succo q̃natoꝝ iuleb uel mellicrato deiñ ptisane aqua demũ kyse ordei. uñ re. a. sꝛo. Nocuus ĩmutatõe delinquit q ptisanã cũ fece mĩstrat. Nocꝛ etiã q tm̃ adhibꝛ succũ & qui solũ ꝓpinat potum szm nocumẽtũ eiꝯ ad illos nõ tm̃ eo ꝓ subitã miꝯ introducit alterõeꝛ. Est & alia egritudo in qua mox expetit̃ a prĩcipio cibꝯ neq; dimittẽdũ est una dieꝝ uenas exĩaĩri. Et ea itidẽ duplex exĩt. q̃dã nãq; ẽ ĩmateriat̃ exĩaĩtõe curata, ceuethice mõi quos oꝛ uniformit̃ szm tpa dietare uel fortassis ĩ ꝓcessu magis q̃ ĩ prĩcipio cũ pliꝯ corpꝯ extenuet̃. ac ĩflãmatõ uehemẽtior exĩstat. hoc tm̃ si ꝓtꝯ poterit tollerare digestĩa. uñ q̃rto prima. Quãdo ethice supueĩt cibꝯ augmẽtat̃ uelociter & fit fortis pulsꝯ ualde. & incipit magnificari. Et ꝓpt̃ illud accĩt stultis medicoꝝ ꝓ ꝓhibent eis cibũ ꝓpt̃ accñtia occurrẽtia q̃re ꝓdunt eos augmẽtat̃ enĩ ipĩs calidũ ampl̃. ĩcibatis. Nõ nulla ẽ materialis cuiꝯ materia uel ẽ apãns actu ut ĩ uero apãte siue sĩl̃itudĩe sicut ĩ labore apõstemoso aut nõ siq̃dẽ mĩme ueꝝ uniformit̃ fere totũ possideat corpꝯ. Eiꝯ dieta sit rlr subtilian do ꝓcedere fortassis tñ epimastico excepto. ut ꝓ ĩ prĩcipio uberior admĩstret̃ in ꝓcessu autez subtilior ꝯtinue donec ad statũ ꝓueĩat̃ ĩ quo dietã oẽz oꝛ oĩo subtiliare. Cõsiderãda ẽ etiã breuitas statꝯ ac eiꝯ ꝓlixitas. Primitꝯ tñ id autorizet̃ & rõne mõstret̃. Deiñ illud quo ꝓ relationẽ ad cãm morbũ & accñs & pocismũ sit dietandũ. Propt̃ primũ bꝯ sciẽdũ ꝓ affõꝝ prĩa. predictꝯ precipit̃ obseruari dietãdi ordo cũ dr̃. Quibꝯ mox ẽ statꝯ subtilissĩe dietare. qbꝯ autẽ posteriꝯ & reliq̃. uñ ttio practice. At uero diete regimẽ szm morbi tpa sic oꝛ esse. Comodũ est ĩ morbi prĩcipiis cibũ ad grossiciẽ ĩcliãri. ne forte ĩfirmi fiat trãsitꝯ a grossa ad subtilẽ semel dietã noceatq; illi ampliꝯ & dissoluat̃ ꝓtꝯ eiꝯ ac debilitet̃. De hĩc aũt eiꝯ immĩuatur grossities

Nõ

Cme

Aliabbas 3. ꝓtica

paulatī & p dies donec morbꝰ ad ſtatū pueīat
Quo quidē oꝛ dietā multū eſſe ſubtilitatis ut ē
prandii dimiſſio ac īniti iuleb aque melī & uio
la4 ſyrupo. ne forte uirtꝰ ī ciborū occupeī dige
ſtōne. ꝯuertatq; oē3 ſuā cauſā ad reſiſtendū mor
bo & expellēdū. Vt uero īcepit decliatōnē3 mor
bꝰ hrē cibꝰ īcipiat īgroſſari & regat eger regīe
ab īfirmitate ſurgētiū Quare & q̄rto prima
Ve4 tibi neceſſariū eſt ut ſit pricipiū tui regīs
groſſiꝰ & poſtremū pueniētis ad ſtatū ſubtiliꝰ
& ꝯdatim ꝓcedas ī eo qd̄ eſt int̄ illa. ita ut ꝓtꝰ
ſit ꝯſeruata uſq; ꝓpe ſtatū. tunc enī intēde ſup
materiam ut nō ſis occupatꝰ ī alio. Predictꝰ
quoq; dietādi modꝰ & rōnibꝰ c ōfirmatur ut &
tactū priꝰ. Quoniā illo tpe ī quo nata minꝰ
intēta eſt circa digōnē materie & ꝯtra accn̄tiu3
īſultū plꝰ expetit cibi. In quo aūt magis minꝰ.
primū āt eſt ī prīcipio morbi. ſ3m uero ī ſtatu
qa ī prīcipio nata nōdū īcepit apte agere ī ma
teriā & ideo ī eo ſigna digōnis nō appnt maīfe
ſte. In ipſiꝰ tn̄ īcipiūt manifeſtari fine. Quare
affōr4 prīa. Coctōnis ſigna circūtmīant prīcipi
um qd̄ ut ꝓs totiꝰ egritudīs exit. Sīl̄r quoq; nō
dū adē accn̄tiū īſultꝰ. Iuxta id ueteris pretactū.
Circa prīcipia & fines. zcꝛ. In ſtatu uero accīt
ꝯtra. In eo nāq; nata maxīe ītenta ē circa digōꝛ
& materiei expulſionē uixq; illis pōt ſufficere.
affōr4 prīa. Inſurgūt tūc etiā accn̄tia uehemētia.
qm̄ ſtatꝰ nīl aliud exit q̄ qd̄ maximū egritudīs
ut ī ſīthomatibꝰ uel cū labores ac eor4 ultimāt
accn̄tia ibidē. Adhuc ſi ꝓpt̄ flōnes & labores
īſepabiles ab acutis egritudibꝰ formidādū eſt
dare cibos rōe dignos. In ſtātibꝰ ampliꝰ hoc ti
mēdū cū predicta magis īſurgāt accn̄tia. ſ3 expe
ctādū ī pacutis. Quare ī ſtātibꝰ magis pauēdū
Rurſꝰ ꝓtꝰ unita plꝰ ē īfīta q̄ mltiplicata. i.
fortior eſt ſeipā diſpſa de cauſis libro cū Meſ.
Sed cibꝰ ī ſtatu datꝰ ꝓtutē nature multiplicat
eam diſptiēdo. Etenī opꝰ fit ſupeē ſīl̄ nature r̄
gīni & digōni cibi. ꝓpt̄ qd̄ aut naturā oꝛ ītētaꝛ
fore circa digōē3 cibi & regimē dimittere mate
rie aut ꝯtra. Et ita cibꝰ īdigeſtꝰ pmanēs magī
ficabit morbū eiꝰ multiplicādo cām. at eiꝰ ſīl̄r
diſcraſiā. Vtq; enī una nō ualꝛ pficere cuꝛ ca
lor natalis nate īſtrm̄ ad hec nō ſufficit. quarto
enī de aīa. A. Virtutes īpediūt ſeipās cū omnes
uno īſtrō opent̄. ceu calore nate. Itaq; regimē
diete rīr ſubtiliādo. & nō īgroſſādo debꝰ ꝓcede
re. Dico aūt rīr qa q̄dā corpor4 predcm̄ dietādi
modū tollerare nō pnt ut tactū ē premiſſorum
prīo. Propt̄ hꝰ quoꝛ ſ3m ſciēdū. q; cā morbi
multiplex extat iux quā regim̄ uariat diete. nā
q̄dā eſt cata. q̄dā frā. zcꝛ. Adhuc q̄dā ē ſubtīl alia
groſſa q̄dā uiſcoſa nōnulla qdē multa alia pau
ca q̄dā meīa. un̄ ſi fuerit ca. pauca & ſubtīl moī
ca expetit. ut ſic dieta cū ipſiꝰ egritudo ſit tmi
nū habita cito. In oppoīta ꝓo ꝯtra. ſitq; cū hoc
ſubtiliatiā īciſīa. Oē tn̄ hꝰ ad uirtutē referēduꝛ
ꝓpt̄ enī ipſū cibamꝰ & nō morbū. affōr4 prima
niſi fortaſſis de īaītōe ꝯſūptīa fuerit egritudo
ut pretactū. Mōꝰ aūt diete ſ3m morbū dictꝰ
eſt priꝰ. Conſiderādū tn̄ q; morbor4 qdā ſūt
acuti qdā croīci & utriq; ſūt ſubdiſi drā priori.
Quidā ꝓo ſ3m q; breues aut lōgi ſiue medii die
tādi ſūt ī ſtatu & tpibꝰ aliis habita relatiōe ad
uirtutē ꝯtinue. Obſ3uādū etiā q; egritudinuꝛ
q̄dā ſūt. q. tote ī ſtatu. alie ī decliatōe. nōnulle in
augmēto. q. ſp q̄l̄ ſūt ſāguinee fe. q̄ regimē det̄
mīatū expetūt. Sīl̄r q̄rūdā egritudinū ſtatus
eſt breuis. alia4 lōgꝰ. ha4 uero meīocris. ſ3m q̄s
oēs diuerſitates oꝛ diuerſimode dietare. Pēs
quoq; accn̄tia ſtatꝰ uariat & mōꝰ diete. ut tactū
aña. nā q̄dā ſūt ex egritudīs eēntia. alia ex medi
ci īiūcta q̄ plīma abſtinētia nōnulla qdē ſūt uir
tutē ꝓſternētia. uel qa ſīthoāta ꝓprie ceu ſinco
pis. Aut qa de corpe aliqd eūant ut ſāguinē. un̄
cūꝛ fluxꝰ īmoderatꝰ á uētris ſiue uoītꝰ ul̄ apātis
ruptura. Siqdē prīa fuerīt cibū nō oꝛ exhrē
nā ſi exhrēt̄ amplīꝰ ītēderet̄ eadē. un̄ ſ3o re. a.
Nꝛ q̄ſpiā medicor4 repꝰ ē michi q; egrorū hītu
dinē cognoſcere q̄rat ſicut oꝛ ſi uꝛ defectōē3 pa
tiunt̄ an ſit ex īanitōe uena4 defcīo. aut ex alia
furia uel labore īfirmū affligēte. ſeu aliquo nate
alio accn̄te. Malū enī nimiū cū eg4 ī dolore & a
cuīe morbi defectū ī diuortii die potū atq; ius
aut cibū ſumere pmittūt. qa ipſā defcīonē exī
aītōē3 extimāt fore. Si uero fuerīt ītēſa ꝓpt̄
abſtinētiā īiūctā a medico accn̄tia. cibꝰ illico eſt
exhibēdꝰ. quē qs ꝯdonās medicꝰ plebeius. aut
ruſticꝰ aut uulgaris uidebis in dedecꝰ mortuū
ſuſcitaſſe prioris magni meīci. Si uero accn̄tia
fuerīt ꝓtutē ꝓſternētia ut ſīcopalia & precipue
cū ſincopis exīaītōe ꝯtigerit tūc mox dandꝰ ci
bus. & duodecīo terapētice Sed circa id dubi
tare accīt. qm̄ q̄dā ſīcopis ꝯtīgit ex hu. frīs ui
ſcoſis replētibꝰ repl̄onalis dicta. q̄ alimēto nō
eget. cū aſſīt predicti replētes hu. ī alimētū trā
ſire potētes. Dicēdū. q; cū ītentō curatīa uer
ſet̄ circa duo precipue puta uirtutē & diſpoītōꝛ
quātū qdē rōne hꝰ ut tactū nō expetit alimētū
ue4 potiꝰ abſtinētia & eductō ſubtilis. ſi eſt p
fricatōē3 leuem in prīcipio maxīe. un̄ duodecīo
Nullā aliā īueni eūonē ī eis niſi q̄ p fricatiōem
Dixi āt leuē. zcꝛ. ꝓpterea q; ſeptīo collꝛ. G.
mordet̄ eo q; fricatō eliquet & diſſoluat hūores
ampliorē īducēs opīl̄onē. ſicut ī exhibitōne pti
ſane qa ſtōacū debilitat & horripīl̄onē inducit
niſi eidē pa4 maſticis pipis aut ſeīs admiſceat̄
apii. Ex pte uero uirtutis nutrire oꝛ. Eſt aūt
aptiſſimū mellicratū Yſopo in eo decocto quat̄
duodecīo. Exſolutō q̄ ꝓpt̄ frōr4 multitudinem
hūor4 nō īdiget cibo ſanatōe. Nichilomīꝰ tam̄

maſtix. piperis aū Apii ſe. } ī aq̄ ordi

An Regimen i Dieta prodat i grossitudo.

hic nõ cibũ solũ sz aliqd etiã uini dare cogimur id qd̃ mox piculũ auertẽtes nõ aũt dispositõez sanãtes. Nã eũo taliũ magis ẽ sanatõ nõ adiectõ Cũ nãq; sicopizãt & ꝓprie absq; flõne dãdꝯ est panis nõ multꝯ ꝑ uinũ qd̃ reductõez facit citaz szm etiã Alexãdꝝ i ꝓbleu. Oz etiã alimẽta pau latĩ exbrẽ. nõ enĩ multa semel. nz frã & grossa. sed ex genere calefaciẽtiũ & attenuãtiũ. Itaz qd sẽtiẽdũ appeat. Dicãt igit i ãpliꝯ q; si assit sin thomata uirtutẽ ꝓpt fluxũ q̃ ꝯcidere facientia exhibẽdꝯ ẽ cibꝯ cũ ipẽ imẽiatiꝯ ordinẽt ad ꝓtu tẽ. uñ affõꝝ pria. Quãdoq; & szm ipm̃statũ sup ueiẽte sithõate dissolutio ꝓtutis cogimur ciba ri. Sublimior. n. itẽtõnũ oĩm ẽ intẽtõ sũpta ex ꝓ tute. prio re. a. & prio q̃rta. Illud de quo magis meicꝯ solicitari dz ẽ ꝓtꝯ. qa curãs hec & nõ me dicꝯ ẽ. q̃rto pria. Pẽs quoq; ꝓcismũ quaꝝcũ q; egritudinũ diuersificãt dieta. qa ĩ pocisis nic bil dãdũ. sz qd̃ additũ subtrahẽdũ nisi predicta occurrerit cãz aliq̃. uñ affõ. pria. In pocisis sub trahere oz. qa lesio extat adicere. In pocisõ nãz cibꝯ nõ debz dari sed subauferri amplioꝯ praue appoĩtũ. Quod possz ꝓbari sili quo mõstratuz q; cibꝯ ĩ statu nõ debz exbrĩ. Si aũt nullꝯ affu erit pocismꝯ tũc in hora ꝯsueta & qetiori saltẽ rõne cibandũ ẽ ꝯtinẽtis. Deĩceps uero q̃rẽdũ ꝑ quot horas añ pocismũ aut post recessũ ipsiꝯ alẽdũ. Dicẽdũ ergo primitꝯ uliꝯ. q; spatiuz tpis maiꝯ debz intcidere ĩ cibando añ pocismũ q̃ post illũ cũ añ ipsũ adueĩat pugna. & post euz iã recesserit. uñ prio re. a. Quãdo pedũ plãte frẽ fuerit tũc ius maxĩe & oĩs aliꝯ potꝯ negãdꝯ est. Sed cũ iam calor ĩ calcaneũ descẽderit dãdꝯ. iaz enĩ ĩstat pocismi declĩatio. Quare ĩtio pra ctice. Si fe. fuerit imobĩl & mĩme uaria nec mi xta ꝓhibẽdꝯ erit patiẽs a cibo accessionis tẽpe añ sex horas donec declĩet calor & accessio defi ciat. Si tñ nõ patit ĩfirmꝯ donec fe. pocismꝯ de ficiat nõ oz illũ refici donec calor ĩ supioribus est. aut ĩ oĩa diffusꝯ ẽ mẽbra. Sed cũ a pectoĩ ar dor cessauerit & a uẽtre tẽderit ad extrema. Ga. etiã prio re. a. Maĩfestet quoq; ab hinc si gillatĩ tps intcidẽs pricipio pocismi. ac eꝯ fini cibatõis ĩ unaq̃q; fe. Dicãt itaq; q; tps ĩtiaẽ pure ab autoribus fere diuersimode ponitur Inqt enĩ Serapio sexto breuiarii. det añ pyo dum hoc ẽ pocismũ triboꝯ boris aut q̃tuor. aut post solonẽ fe. Almãsoris uero decio. Sit int comestionẽ & iuasionis pricipiũ longũ tpꝯ uiꝯ nutriãt triboꝯ boris uel duabꝯ añ fe. aduẽtũ. aut postq̃ recesserit. Halyab. quoq; accessiõis die febris aquaz ordei mĩme dabis differesq; pran diũ donec oĩo ꝯsumãt accessio aut tpꝯ alleuiati onis illiꝯ. Ysaac quoq; febriũ qnto. Caueĩ oz ne aliqd hora tribuãt accessionis fe. In uia tico uero dicit q; nz det cibꝯ tpe pocismi nez ẽt

tribꝯ boris precedẽtibꝯ. sed sustẽtet cũ Syrupo uiolato uel rosato usq; post accessiõez febris. Halyab. quoq; de ĩtiana ĩqt. Nõ pura. Vtãt ci bo post dimissionẽ accessioĩs cibꝯ deszat quos & subtiliet post typi ĩmĩatõz ut die quo nõ ac cẽdit uirtꝯ ꝯseruet. Die uero accessiõis aduersa ri morbo occupet. & ꝯsumãt mãtia. Au. uero Cibatõ oĩ die itez aut ꝓpe cibatiõez est ex eis que nocẽt illis ymo oz ut cibent una die & alia die nõ. Tempꝯ aũt quotidie ĩtmittẽtis poĩt tale szm Szapionẽ. Et sit hora cibi post qetem febris aut añ statũ tribꝯ aut q̃tuor boris. Expo no quoq; statũ. i. añq̃ ponãt in stare & esse & nõ añ statũ put est unũ de tpibꝯ morbi. qa tũc ci bareĩ ĩ pricipio uel augmẽto. Almãsor uero ĩdetmĩans bꝯ tpꝯ ĩqt hora comestionis ab ho ra accessionis quãto plꝯ possibile fuerit elõgan da. Halya. eqdẽ. Obszuãdũ ut ordei des aquã añ accessionẽ boris sex nõ paucõribꝯ aũt q̃tuor Ysaac uero. Vĩr quoq; dicimꝯ ut ĩter cibũ & accessionẽ sex horaz fiat spatiũ A. quidẽ ho ra cibi ẽ post teporẽ pocismi & eiꝯ eradicatõez & añ pocismũ ad mĩꝯ q̃tuor boris. In q̃rtana uero ĩ die pocismi coĩt precipit abstinẽtia. Vñ Halyab. Probibeas cibos accessiõis febris die. ut natura in resistẽdo morbo potiꝯ occupet In Viatico uero. Cũ. xx. ptrãsierĩt dies abstinẽ dũ est a cibis omĩ die accessionis. In alio ꝓo die paz comedat. Sz A. Oz ut ꝓhibẽãt ĩ die po cismi a comestione. & precipiãt ieiuniuz ut sit drẽ q; unã dimittat comestõnẽ ĩ die ut cenã seu prãdiũ. Nã si fe. iuadere debz post meridiẽ pran diũ omittat. Si uero ĩ noctis pricipio cenã. Nez tota sit absq; cibo die. & maxĩe natãli. qa cũ eꝯ afflictõ hoz duret. xxiiii. cũ certa fueĩt ꝑ. xxxvi horaz spatiũ abstineret. ex quo possz ethicã & uirtutis ꝓstratõez ĩcurrere. Cornelioꝯ quoq; celsꝯ de tpe besitat cibi aiẽs. Quãdo qdẽ cibꝯ d̃ beat exbrĩ nõ ꝑua extat dissensio. Quidã. n. da ri precipiũt matutĩe. qm̃ tpꝯ remissioꝯ egris uĩ eẽ. Sed rndebit q; nõ tũc qa hora subseqt meri diana. Cõgruit ea enĩ oĩs eger reddit peior. Et iõ iubẽt uespe alii dari. Sz nz sic bñ cũ hoc egro tãtes tpe disponãt q̃praue. Quaĩ uerẽdũ ne tũc motu q; ĩsurgat aspiꝯ. Ob hoc igit ad mediam decurrit noctẽ iaz tpe finito q̃uissio eodẽq; distã te lõgissĩe. Sequit & tpꝯ ĩ quo poterit dormire salubrĩ fere nãq; tũc oẽs dormiũt maxĩe. Qd̃ quidẽ uez dũ fe. errãtes nõ fuerĩt. Aut fortassis ĩ oppositũ fixior ꝯsuetudo. Vndecio aũt de inge. Tẽpꝯ siqdẽ cibi ĩ putridis febribꝯ q̃ uniꝯ pocismi usz ĩ finẽ bona ualitudo & cõsuetudo sũt ĩtẽtões tũc enĩ dandꝯ cibꝯ cũ fuerint euforꝯ tissĩ. & maxĩe szm id tẽpꝯ diei quo & añ sãiꝯ suetudiẽ; habebãt cibari. Nichil enĩ apud Haly melioꝯ. Hec quoq; sũt tpm spatia iuxta q̃ãte

pocismũ & post a meicis ꝯmẽsurat dieta & hor
Qui & si uideat dissẽtire ab iuicẽ nõ discordãt
oio. Si qs regiones aduertat diuersas ꝯsuetu
dies cuz aliis i quibꝯ scripsere ꝯspiciẽtes. & si
pricipaliť qd mẽsuratũ i re qualibet obszuãdũ
Vñ drã. lxxviiii. Egritudies que acute sũt i ter
ris. Ypocratis i ptibꝯ Auř. pacute exnt. No
tãdũ etiã q i febribꝯ q̃rtanis & ťtianis iterpola
tis ueris maxie quãtũ est rõe pocismi possumꝯ
multũ cibũ a pocismo elõgare. tam ex pte post
q̃ ex pte ante. cũ ťtiana certa. xxxvi. horas hae
at qetis. &. xii. laboris. q̃rtana uero. xl. qetis. &
afflictõnis. xxiiii. In quotidiana uero certa ã
gariamur cũ. xviii. horas habeat laboris / & sex
qetis. Infra etiã dimittat qete. ita ut fere nõ
sepeť. uñ q ante pocismũ. vi. horis cibari iubẽt
si uera fuerit quotidiana. istante q̃si adhuc po
cismo cibabũt precedẽti. Et iõ fortassis ꝯsiliũ
illoꝝ magis ẽ acceptãdũ q spatiũ solũ ponũt q̃
tuor horaꝝ ante pocismũ ut due resistẽt uel mi
nores post pocismi ťminũ Nã meliꝯ est ut appa
rebit a pocismi pricipio recedere q̃ ab ipsiꝯ fi
ne. Circa uero predcã dubitare ꝯtigit qa ꝯces
sũ fuit q necessitate urgẽte cibꝯ donet i pociso
Sed cũ ipẽ q̃tuor sicut tota egritudo ꝯtineat tẽ
pora In quo deteriꝯ tpm dietať. Et uideť q
i pricipio. Quia prio re. a. Quãdo plãte pedum
frẽ sũt qd ẽ in pocismi initio tũc ius maxie ac
oĩs aliꝯ potꝯ negãdꝯ est. Ampl. Ga. ibidẽ. Ho
ra i qua ptes pectoris & uẽtris sũt cũ deteriori
dispositõne ẽ hora iceptõis pocismi. uñ prima
affoꝝ. In qbꝯ q̃ pocismo ordinata sũt cauẽdũ ẽ
pricipia eoꝝ. hoc ẽ ut cũ iã factis nz paꝝ pꝯ fiẽ
dis nutriamꝯ. Cuiꝯ oppositũ scribiť quarto
prima. Corpa colica & pprie assueta multa co
mestione cũ nõ cibanť saltẽ in pricipio febris.
Imo i hora q̃ est prauior i ea & est hora statꝯ nõ
euadũt qn sicopizẽt & morianť si fuerit dbiles
i pocismo. Si uero fortes extiterit exteũatõem
icurrũt. Ad hoc rñt qdã corrigẽtes lrãm per
alias iuẽtũ qñq extrisecꝯ puta purior loco eius
qd est prauior noteť. Aut dicẽdũ q extẽsius
deteriꝯ nocumẽtũ seqť ex cibi exhibitõne i pri
cipio pocismi. cũ p oĩa duret ipiꝯ tẽpa. nõ autẽ
i statu. sed i ipõ nocumẽtũ extat maiꝯ itensie
cũ tũc sithomata itẽdanť magis hic enĩ statꝯ ẽ
ut diffinitũ est supra. Restat aũt nũc szm p
tem cuiusdã distictõnis supiꝯ fcẽ psequi q̃ erat
si materia cãns egritudinẽ fuerit. aut apã uere.
aut sititudie collecta. Et uliꝯ si morbꝯ accidat
a causa manifesta uehemẽtiꝯ mox ipressia. ut
solo ꝯtinui dissloca to & fractura. tũc qdẽ a pri
cipio tenuiꝯ oz dietare deiñ in uberiꝯ tẽdere si
cut sapiũt sermones sexto de igeni. ac re. a.
Quod uideť Ga. primo illiꝯ sẽtire precipiẽs in
apãtibꝯ siccis cũ nõ currit ex eis uirꝯ aliqd i q
buscũq uisceribꝯ fuerit añ sorbitõis susceptio
nẽ aliquas res humectãtes recipe. sic ydromel
& uinũ qm̃ pluris sũt humectatõis ea. Ista tam̃
sũt sorbitõne subtiliora. Ex quibꝯ uideť sentire
q in bꝯ dieta pcedat igrossãdo. ut az ťtia prio
de cura laxitudis apõse. De certo aũt apãte i
dionibꝯ de cura apãtis calĩ epatis. Cura eiꝯ est
icipiẽs & usq ad ebdomadã. zcꝯ. Et sit ꝯtẽtꝯ p
cibo aq̃ ordei. Cũq alleuiať fe. sint cibi eius ex
herbis & agresta cũ pullis. Quare Alexander in
pbleu. ppť qd. Y. i febribꝯ fugiẽs cibũ. In statu
in pleureticis & pypleumonicis mutať ad tribu
endũ szm statũ. Quod A. expressiꝯ i q̃plibus
locoꝝ uocauit. q̃rto nãq pria. Et qñ scis q ꝟtꝯ
est fortis tũc fortassis necessariũ facit dispoĩtõ
ut sis ꝯtẽtꝯ iulep solo & si nõ plꝯ saltẽ ebdoma
da una & pprie i febribꝯ apãtũ. Et si timue
ris debilitatẽ sis ꝯtẽtꝯ aqua ordei Tertio quo
q prima de karabito primo icipe ipsũ nutrire
nutrimẽto subtili ita ut sis ꝯtẽtꝯ oximelle. deiñ
post hoc die una aut duobꝯ pmuta ipsũ ad aq̃z
ordei subtilẽ cũ oximelle deiñ ad grossam.
De cura uero sqnãtie. Oz q sint ꝯtẽti i cibis su
is usq ad ťtiũ diẽ oximelle. deiñ ꝯdatõ fiat ad a
quã ordei cũ quibusdã medicis delectabilibꝯ d̃
inde ad uitellũ oui. Adhuc de cura pleuresis
Si fuerit iqeta sis ꝯtentꝯ aqua ordei quousq d̃
cleť tibi dispositõ & pprie szm sputũ & si retie
tur subtilia regimẽ & sis ꝯtẽtꝯ aqua ordei & sy
rupis quãtũ potes. Retinere aũt circa pricipiũ.
Ipsa nãq tũc idigesta. Et ideo pleureticos iubz
Aureliꝯ triduo abstinere a cibo. De cura quo
q dubellati epatis de cibis. Oz ut admistreť in
pricipio subtiliatõ cibi aperitĩ. Et sis ꝯtẽtꝯ ki
se ordei & syrupo acetoso. deiñ post illud admĩ
strenť cibi apitĩ quos diximꝯ & uitella ouorum
sorbiles & sorbitões leificãtes. Et ad sũmuz
i cura silr apãtis oĩs. Quod etiã firmať rõe
quia qñ uides accñtia egritudis fortiora i prin
cipio icipiẽdũ est a subtiliatõne cibi multa nisi
uirtutis timeať casꝯ. tertio prima. Dictũ etiam
supra. q cũ istant accñtia uehemẽť q oz cibum
minuere. Sed i apãtibꝯ circa pricipiũ magis q̃
in aliis morbis festinanť isurgũt accñtia seua
cũ in eis statꝯ digõis materie diuersificeť a statu
accñtiũ. Adhuc cũ materia digeriť accñtia q
etanť. Et sicut digeriť ita eget eductõne & preci
pue cũ una nõ expelliť expulsione sed pluribus
paulatie. Ita qppe seriebꝯ & rõnibꝯ ꝯsilibus
mõstrari põt i solone iparis uli dietã igrossãdo
pcedere. cũ mox accñtia in ipsis ꝯstẽt seuiora.
Propť qd i bꝯ a pricipio magis q̃ i pcessu cibũ
oz subtiliare. Vt id aũt ampliꝯ decleť & pre
iductoꝝ solo habeať ꝯsideret statꝯ distictõ. drã
preoñsa priori. Deinceps quoq notãdum q
dietatio est duplex. una qdẽ uliꝯ in toto morbo

An cōfidētia ifirmi de medico gferat ad salutē.

a pricipio ī finē. Altera pticularis in quolibet tpe pticulari seu pocismo. affōy pria. Refertur etiā diete ordiatō ad tria ad uirtutē pricipaliť statū morbi. & accñtia affōy preissa. Prōpter q̃rtū uero Ad primū dicēdū q̃ .Y. loqť ī febrib9 apātū ī quib9 materia nō unica depellit expulsione. In his enī o3 a pricipio subtili9 dietare. Quod sec9 exit ut appuit ī qbus totū una expellit emissione. Ad aliud dicēdū. q̃ rō Ypocratis est de illis q sine cibo fuerūt a principio egritudīs usq̃ ad statū. de qb9 nō ē q̃sitū. sed de 9tinuo a pricipio sumētib9 ipō. Ad aliud dicendū. q̃ Y. s3mocionať ī ilť q fuerūt sine cibo us3 ad statū In qb9 ut oñsū o3 cibū p 9trariū ad mīstrare q̃ ī aliqb9 illoy qui cibanť mox a pricipio. In his enī o3 subtiliādo dietā pcedeť. In illis uero poti9 īgrossādo. Ad aliud dicendu3 q̃ loqť in hñtib9 fortē uirtutē. & morbū breuē potētib9 absq̃ cibo pueire ad statū. Ad aliud dicēdū q̃ Ga. nō precipit dari uinū ppť diete ī grossatōe3 sed grā medicīe .qa uinū sui subtilitate & penetratōe materiā educit. uniuersas nā q̃ mouet excreatōes sūt etiā iā accñtia quoquomō sopita. Ad aliud dicēdū. q̃ rō Ga. est ī febrib9 sicopalib9 ex īaītiōe ī quib9 ppť subtilitatē humoy & aptionē poroy seqť spūum resolutō. Et iō o3 īuiscātia mediocriť stiptica admīstrare. Ad aliud dicēdū. q̃ Halya. itelligit ei9 trāseūte medio. i. statu. Est enī tēpoy unū egritudīs ipē & nō trāseūte medio ut pricipio. Ad aliud dicēdū. q̃ illa cura Ysaac & A. est tētatiua & nō uera sicut calefactorii admīstratō. s30 r. a. mox a pricipio uolūt enī expiri si diete subtilitate usq̃ ad tres septīanas possit sextana uel q̃rtana. aut h9 curari. Quod si nō 9tinue precipit dieta īgrossari & carnes ac talia exbrī Et ita dd ad id qd de palisis cura inductu3. Et sil̃r ad alia dicēdū sūt enī apāta uel sīcopes. Ad aliud dicēdū. q̃ qa fortis ✗t9 ē ī pricipio ñ cibam9 ppť presēs s3 futuri grā ut. s. fortis remaēat inque deīceps. Volum9 enī tpe quo naťa nō est īpedita neq̃ digōne materiei neq̃ accñtibus roborare illā ut tpe quo his occupať ualeat eis resistere. nō īpedita cibi exhibitiōe neq̃ cū subtrahim9 in statu ē sic debilis. ut non possit illi sufficere. alioqn necessario cibarem9 ut ostensū etiā in eodē. N3 ī statu ppť huīditatē exhibēda est dieta qm̄ l3 9ferret rōe huīditatis resistētis siccicati. fortassis noceret subā & quātitate ac ✗tutis distractōne a morbi materia. Aut humide diete nō sīpliciť febricitātib9 9ferunt sed cū deťmīatōe quātitatis q̃litatis & tēporis.

Neq̃ cessādū ē cibatōne ī pricipio l3 corpus sit īpurū. qa cibatō duplex est una qdē ad uirtutis sustētatōe3. Altera uero ad robur & corporis augmētū. quā qdē negat Y. nō aūt primam.

Adhuc materia replēs ī pricipio cū sit cruda q eta nō sic ut ī pcessu nata est corrūpi. neq̃ materia īcrudať cū cib9 dbeať modic9 īputrescibilis & digestibilis Neq̃ sīthomata adeo uirtutem dissoluūt omīa ut & cib9 sit necessari9 sed ppria & iam deťmīata qb9 fortassis id nomen fuit īpositū. Cōcisionē enī denotāt ut dictū. Ad aliud dicēdū q̃ nō est sīlitudo oīmoda uerū in hoc qa sicut tot9 morb9 ex q̃tuor 9poīť tēpibus uťib9 notis ita pocism9 ex q̃tuor pticularibus. sed ī multis aliis deficit. qm̄ in principio uťi 9cediť flōtboīa. Iuxta illud ueteris. Incboantib9 morbis & reliq̃ nō aūt ī pricipio pocismi. In pricipio etiā uťi materia est īdigesta. nō aūt ī pticulari plexq̃ pocismi. sic & ī pricipio tota li remissa sūt accñtia magis ī pticulari nō parū intēsa & taliū cetera. de quo uisū driā etiā. cvii.

Ad aliud dicēdū q̃ uirt9 naturalis li3 sit salua tñ uirt9 aīaťpťm laborās ad se omē 9uertit calidū nature īstrumētū. ita ut uirt9 naturať cibū calor depaupata digereť nō ualeret. s3 poti9 īdigest9 reānēs 9uertet ī morbi materiā. Aut si ad se caťm ḡbēs digerer3 actō cretica & regim̄ omitteret morbi. Vel uirt9 naturalis adhuc laborat ī dīdēdo. l3 nō ī decoquēdo. digō nāq̃ de coctōne & dīone. i. a mēbroy parietib9 9pleť se patōne. affōy q̃rta. Ad aliud dicēdū. q̃ ueru3 est ī fe. ī qb9 caliditas ē modica ut quartanis & quotidianis. uñ ī his electuaria exhibenť calida ut tyriaca dyatritō pipeon & huiōi. & pprie cū materia fuerit digesta. In febrib9 aūt īflātōnis nō o3 cū caliditas utraq̃ sit ītensa nō uolēdo caliditatē adaugere naturalē calor augm̄tať extraneo9. N3 enī is īducēd9 sēp. qa l3 ī materia frigida īdigōnē coadiuuet ī calida tam̄ discrasiā ītēdēdo nocet q̃magne ac calidū extīguēdo innatū Neq̃ calefcīo materie multū calide est digestio sed īfrigidatio poti9 tēpata. Ad aliud dicēdū q̃ b9 febris si unice relīquať expulsioni cibum o3 circa statū subtiliare ut nō occupeť cibi digōne. sed ī sola materie depulsione. Aut hec febris modū habet sīgularem ab aliis dietandi Et sil̃r quātum que alteri9 partis arguta conuīcant preostēsū.

DIFFERENTIA. C.XXXV.

Vod 9fidētia īfirmi de medico nō 9ferat in ipsi9 salutē mōstrať. Quoniā agētia & patiētia debēt ī materia coīcare seu genere & loco subiectoq̃ fore distīcta. S3 sanitas & 9fidētia nō 9ueniūt ī materia. cū unū sit ens corporeū reliquū aūt aīe & ītētōnis magis. Sūt etiā ambo ī īfirmo fulcita. Amplio 9ferētia actōne 9sistit h9 uero motu pficiť. propriū nanq̃ actōnis est eē ī motu. Gilibert9. Cōfidētia uero mot9 mīme inexīt cū pprietas sit q̃dam aīe cui per se mot9 nō inest. cū pbatu3 sit

Tyriaca
Dyatōnpipeon

nichil moueri nisi corp9.phisico4 sexto. Ad
huc sanitas ē quedā dispositō causata ex 9tēpan
tia calidi frigidi humidi & sicci & coequalitate
plasmatis quātitatis numeri & positōis.primo
re.sa.Hec aūt uirtuti maxīe īest naturali.ut q̄
ei9 mōstrat opatiōib9.9fidētia aūt uirtuti atti
net aīali.Inheret nāq̄ opinioni.de aīa tertio.q̄
uirtuti attinet aīali Et firmat.quia cū uirtu
tes se īpediant.de aīa q̄rto.A. Fortificata cōfi
dētia uirtute aīali debilitabit uirt9 natural.ab
lato sibi calore īstrum̄to nature quo mediante
pagebat suas actōnes omnes enī uirtutes tanq̄
pprio eo fulciūt īstrumento. Rurs9 nichil a
git ultra suā spēz. cū oīs actō sit tandē a forma
drā.lx.Cū igit 9fidētia sit alteri9 spēi & rōis q̄
sanitas.nā alter ut apparuit naturā imitat cor
poreā.reliquū āt aīalē magis.Relīqt.zc9 Am.
primo q̄rta.Res qb9 pficit medicatō tres tm̄
ponunt.ut regimē uel nutriētia medicīar exbi
bitio & opatō ~~iaīalis~~ manualis.Quor nullū extat 9fiden
tia.Nō aūt est sufficiētiā illic signare. ppt q̄ 9
fidētia ī salutē mīme 9fert egroti. Hui9 quo
q̄ 9trariū sētiūt Ga.pnosti.primo.& A.q̄rto d̄
aīa. Rurs9 spēs calidi tristabilis & delectabi
lis ītellecta mō aliquo est talis. qualis & rerum
unaquēq̄ de cā mot9 aīaliū .Sed 9fidētia quedā
spēs alie existit aīalis maxīe potētie.Quare cō
fidētia sanitatis talis erit & sic illi 9feret assi
milata. Propt primū quidē sciēdū.q̄ 9fidēti
a est ītentō uehemēt apprehēsiōi occulte īpres
sa. Quid aūt reliquū sit tmīor appuit driā
prima & decīa. Propt sīm aūt sciēdū natalīū
primo.quosdā expresse nūciasse ut asclipiatici
nullā aīe fore nobis uirtutē qua cogitam9 seu ī
telligim9.Ver nos tāq̄ pecudes a sīzibilib9 agi
passionib9 reputātes sapiētiā sobrietatē & 9tin̄
tiā ridiculū grāde testātesq̄ nos neq̄ īuicē dili
gere aut nepotes & nullā de his curā fore.Cōtē
nētes īsup sōnia diuinatōnes 9silia & astrologi
am omnē.Cū igit 9fidētia sitūet ut apparebit
ī uirtute aīe rōnalis uelut in pprio susceptiuo
ridiculū nō puū reputabit ab eisdē collationez
fore ipsi9 ī salutē. Quos equidē primo scd̄a
olfecit A.ac tertio & uicesīaprīa.ad presēs cor
p9 pati ppt affcīones aīales quales affect9 & y
maginatōes extant aīe.ut accīt in assīlatōe for
titer imaginati tēpe cas9 semīs ī matricē . Iste
quidē sūt res quas hoīes credere abhorrēt.q dif
ficilis dispositōis habitudines nō nouere .Illi
uero q sapiētiā diligūt nō negāt uelut rem que
ē nō pōt. Et hi cū qui seipsos uituperant sine
rōne uane dūtes iuxta sūt audiendi nedū eorum
stoliditati īsistere cū adicētib9 p rōē audire op
porteat.tertio methaphīce.Quoz nāq̄ 9traria
pferēti solicitari opinionib9 stultū est. primo
thopico4.uñ tertio de ptib9. fortassis stultus
stultos sermonū ualde īquirere.cū etiā quia eor
falsitas apparebit ex dicēdis apte. Propter
uero tertiū oñdēdū 9fidētiā egro primit9 9fer
re. Scd̄o mod9 declaret i9 Propt primum
h9 sciendū q̄ 9fidētia nō par 9ferat ī salutem e
grotissualis indicat emperia.autoritas testat.
& rōne 9uīcit. Primo siqdē eo q̄ uidem9 nō
raro īfirmos ī grandē 9ualescētiā deduci . ppt
spem medici famosi & diu affectati ī tm̄ q̄ ma
gis aliis uisū est nō raro opari.Medele etiā opa
tōne actuali extrīsec9.uelut Ga.de seipso testat
intdū . qd̄ p me pcepi nō par nichil īterdum ul
tra alios opans. Quod & ostēdat pbatione
ita.Cū mens humana rēliquā liz naturalit non
uuacē sibi pdesse certificat ex sola mētis īten
tione corp9 res illa iuuat.uñ pnosticor exordio
Qui bene psuas9 meīc9 magis sanat.Et comē
tator de quo hēt fidutia q̄ ipse est potēs scire
naturā egritudinū.Ex fiducia aūt īfirmor d̄ eo
& comittēdi se uehem̄tior.Et de quo 9fidūt in
firmi.& ī cui9 manib9 se cōmittūt.talis pl9 sa
nat egritudines Id quoq̄ A.cū Algazele ī tm̄
asserit ut dicat actōez a 9fidētia depēdētē effica
tiorē fore.q̄ id qd̄ agit meīc9 īstrumētis suis &
mediis uel medicīs. Attēdendū tn̄ q̄ h9 cōfi
dētia diuersimode 9fert & penes corpis dispo
sitōnē uariā & etatē sīm q̄ aliq̄s mollis corporis
delicati magis fuerit apt9 in suscipe ac etatis
puecte uel e9tra ac sīm q̄ ītellectu uel ymagīa
tione seu q̄cūq̄ ~~v~~tute īteriori sīzibili fuerit spe
ties 9fidētie recepta 9patōne illi9 qd̄ actualius
opatur exteri9.cū actio fiat hinc in rōne satis
drñtis.Nam ipā in ītellectu fūdata min9 9fert
in saluati.q̄ in ymaginatōne situata.Et adhuc
in hac min9 ualde q̄ in re extra. Quod eniz ma
gis īprimit est qd̄ sīzu 9prebēdit pticulari Hec
enī spēs existit etiā modo quodā 9fuso .deinde
absoluti9 qd̄ coī.postea qd̄ fantasia cogitatiua.
Et deinceps extīatiua.Mīme aūt qd̄ ītellectu .
Eoq̄ ītellect9 & spēs ei9 sit īmaterialis ulis mī
tum distans a re pticulari signata in q̄ est opa
ri.Act9 & enī & opatōnes circa sīgularia existūt
methaphīce initō. Nō enī hoīem medemur ue
rum sortē aut cāliā.Spēs tn̄ 9fidētie sanitatis &
si ualde distat a sanato p se quidē nō ferēs omī
tn̄ per accns & modo quodā applicat īntmedio.
Nam sicut se habēt sīzibilia ad sīzm.ita intelli
gētia ad ītellectū.tertio de aīa.Sēsibilia aūt sēsū
in actum cōstituūt.Igit & ītelligētia ītellectuz.
Intellect9 aūt ītelligere nō pōt nisi sīm q̄ acci
pit spetiem p ītellectū agētē abstrabēdo a fātas
matib9.Cū enī ītelligit ītellect9 necesse est ali
qd̄ fantasma speculari.Fantasma quoq̄ est sīli
tudo rei corporalis.Et ideo 9fidētia existens in
intellectu modo aliquo habebit agere cū depen
deat a sensu magis alterate .Nichil enim fit in

An cōfidentia ifirmi d medico cōferat ad salutez.

2°. d Aīa

intellectu quī prio fuerit in sensu. scdo de aīa. Cum omis doctrina & disciplīa ex preexistenti sit cognitōne uidelicet sensitiua. Quia tam est pue entitatis & multū distās a sanitate reali cōfert nō tn uelut ofidētia imagiata. Sile hoq dem ofidētia magis & mino opat. sm q̄ āplius uel mino ītendit desiderata. Et corpo fuerit ut tactū magis uel mio patū. Pali ofidētia illoq qui fortis sūt imaginationis ceu melācolici ad usti uehementer īprimit quibus opponunt humidi flegmatici. Actus enim agentium ī patiens imprimit susceptiōi dispositū. Aduertēdum demū. q̄ ofidentia interdū ipsamet mouz inferendo. qualis illa de qua nunc sermo. Aliqn uero narrant adducere uirtutez ab alio per quā sanitas immediate cōsurgit. Iuxta illud Mathei Fides tua te saluam fecit. Quod demum oñditur rōne. Quoniam quod transmutat & alterat secūdum calidū frigidū. zcz. talium saītatis est inductiuum. Ipsa nāq̄ est bona corporis dispositō ex contempantia horum causata. hec autem operat confidentia. Ea enim speties quedam existit anime. Speties uero mouet secundū sīlitudinē rei existentis extra. Vnd de cā motoq aīaliū. Alterant fantasie sensus & meditatōnes Sensus enim statim sunt alterationes quedam existentes ppter quod dictum est q̄ confidētia existens in sēsu magis operat existente in intellectu. Et subdit. Fantasia autem & intelligētia habent rerum uirtutem. Aliquo enizz modo, species in intellectu calidi aut frigidi aut delectabilis aut tristabilis talis existit qual qdē & reū u naquecq̄ut pretactū. Et ideo tremunt & timent intelligentes solum. Adhuc illud quod incitat calidū innatum otra egritudinem cōfert in salutem. Calor enim sicut nature instrumētuz curat egritudinem. Nam aut egritudo erit frigida & in cōtrarietate quam habet ad ipsuz curabit. Aut calida & tunc mouebit spiritum ad ipsam destruendum euaporare faciendo eius materiam & resoluendo. primo secunda. Hec autem agit confidentia ut ostendetur. Qud si dicatur ipsa sic calidum magis ad furiam īcitare mouendo ipsum & proprie ī egritudīe calida. dicendum secus contingere. Nam maius ē iuuamentum quod acquiritur in euaporando. resoluendo & opilationem aperiendo. Et enī qd sic operatur amplio habet infrigidare q̄ sit augmentum caliditatis quasi nullum in nocendo ex confidētia caloris incitari. Est etiam motus hic leuis & suauis non subito alteratiuus.

Rurso corpus compatitur a passionibus anime in phisonomie initio. Velut apparet circa amores timores & tristitias. & hoq. unde probemio de anima. Videntur omnes anime passiones fore cum corpore. Ita māsuetudo timor misericordia confidentia. adhuc gaudium amare & odire. Simul enim his aliquid compatitur corpus. Quod apparet nullo enim terribili īminēte extra in passionibus efficimur quādoq timētes. Sed confidentia ut dictum anime extat passio ergo corpus patietur ab ea. & quia patiens patitur secūdum q̄ ei imprimitur ab agente ente disposito. Et unumquodq̄ quod habet portionem & oenientiam aliquam ad illd potest super productionem illio. Singulum nanq̄ producitur a sibi simili & conuenienti. sed cōfidentia sanitatis ymaginata & intellecta conuenit cum sanitate exteriori tanq̄ ab ea depēdens Haurit enim a sensibilibus & educitur. sanitas nanq̄ fit ex sanitate. septimo methaphisice

Amplius quod cum minus subita alterōe pmutat potest conferre ad salutē maxime. eo q̄ natura non substinet repentinas immutationes. Sed hoc operatur sanitatis confidentia cum suauiter inducat alterationes. Non enim sic uiolenter operatur ut materialiū plura into uel extra applicata. In quibus uero curatiue nichil reperitur iuuamenti. preter aliquid lesionis. Incitant enim naturaz suis extraneis qualitatibo cum substantiis ultimis & quātitatibus superfluis ut opereī in ipsam. Plerumq̄ tamen quia egritudo grādis existit ex qua sanitas debet introduci & quia corpus indispositum & uirto dībilis necnō cōfidētia sanitatis debiliter in ītellectum. aut etiam sensum impressa sanitatez ī ducere non ualet absq̄ rei materialis applicatōne. Immo nō parum neq̄ illa qua interueniente introducitur salus. Rursus confidentia cum anime sit rationalis quedam affectio ex opinione rei pueniētis desiderate conferens ut ex A. colligit. & tertio de aīa. Omnem nanq̄ opinionem sequitur fides nulli autem inest bestiarum Sed confidētia sanitatis quaz suscipit infirmo de medico est hoq ratōnalis anime affcio ppter que ipsa conferret in salutem egroti. Propt hoq secundum sciendum. q̄ A. uisus cum Algazele in parte cum magno philosophoz discrepare Scripsit nanq̄ ī quarto de anima. q̄ anime duplicis sunt nature. Quedam enī sic sunt elate nobiles & tam grandium & mirabiliuz opationum ut non solū opentur ī corpore pprio factis alteratioībus & transmutatōnibus: Verū etiaz alieno. & absq̄ medio quale opus oculi fascinantis & extminatōez operantis existit. Velut eniz hic hominē deicere ī puteum & camelū ī caldarium. Cū enī aīa alicuio fuerit hoq intendens corruptionē cuiuscūq̄ īmediate sibi cui obuiat cedit obediens transmutādo & corrūpēdo ipsū ad sue uolūtatis īperium. Sentit enī q̄ natura inferior tanq̄ nobilioris obediat nutu supioris Et ideo anima talis infirmos sanare pōt & saōs

3°. d. nātū A. Omez nāq̄ opionez seq̄t fides d. nātū. nec ī ost bestiarum.

Auicenna Algazel.

debilitare prauare natas.& pmutare ela. Adeo ut ꝙ nō est ignis. ignis efficiat.& nō terra terra Et p uolūtate tal aīe 9tīgūt pluuie fertilitates obsorbitio a tra & mortalitas. Et hoc iō quia materia anime tali multo āpli9 obedit q̄ unuz 9trariorꝫ agētiū alteri supando ipsū. Et hec etiā est una de ꝓprietatib9 uirtutū ꝓphetaliū. Quod aūt ipsū mouit fortassis ita supsticiose ī physonomia natare. cui9 ē cām oīum ꝓpriam assignare. Quod aūt acquieuit īcantatiōib9 & fascinatōnib9 q̄ ponunt ab eaꝫ defēsorib9 ꝓ ueīre ex uirtutib9 aīme pretacte. quas suscipit a celestib9 ꝓut eorꝫ motuū & lucis facta est imago. Induēs enī h9 uirtutē nō solū mouere habz corpus sibi 9iūctum ueꝫ totū qd̄ subiacet spere quam mouet ei9 motor cui9 extat ymago. Hēt nanq̄ duo ea. Et qd̄ est aīma. Et qd̄ est ymago. motorib9 spere ut Satni uel Iouis. aut talium. ita ut 9sequat resultatōem & umbram quādam illi9 uirtutis uñ mouet ea que illi subiacēt sperē cū sz̄m ꝓpriam moueat uirtutē īpedit materiā aut īpedire ualet a suo actu & ordie uel sermonibus gestorꝫ ꝓphetalib9 ebreorꝫ talia scribentium. Quo causā nō alicui aniē habēt xpicoli pricipalit attribuere. Veꝫ uirtuti diuine opanti hec miranda sup naturalia ꝑ uiros tanq̄ ꝑ instrumēta ꝓphetas appellatos. q. mediū qddā ī ter nos & deū obtinētes. Hec aūt nō paꝫ ut apparebit opinio ꝓpypateticis facta est ridiculosa

Est aūt & altera aniā debilis īfirma nō ualēs ī opatōnē absq̄ īstrumētis & mediis deuenire. uelut appz̄ ī scānificante q̄ formā scāni in ipsū ītroducere nō ualet nisi ꝑ īstrumēta & meīa ꝓpter debilitatē & ociositatē aīme ipsi9. Cuius modi reddit infirmi dispositō cū credit se cōualescere aut sani cū credit se egrotare. Multotiēs enī cōtingit ex hoc ut quoīā corroborat forma in aīma ei9 ꝓueniat ex hoc sanitas uel infiritas Que q̄dē actio efficatior existit q̄ id qd̄ agit medic9 īstrumētis suis ut dcm̄ est & mediis ul medicinis. Tale etiā est qd̄ ambulare pōt quis sup trabē stratā in plano nō aūt si eleuata ī pontez ualde fuerit super aquā ꝓfūdā. Cū tūc anīe forma cadendi sit uehemēter īpressa cui natura obedit corporalis. uñ de motib9 liqdis. Corpori coīcat cogitatō & cōpatit ī accidētib9 fortasse nanq̄ uidet homo serpētē subito & pallescit. Et incedens sup apicē pīnaculi aut montis excelsi pedibus tremulat. Siliter si uidet quē egerētem aut mīgentē ꝓuocat etiā idez operari ac si ī mēbris ipsi9 inspectio & intellis. Et de hoc septīa ꝓbleu. plurima. Hic itaq̄ mod9 cōuenit magis cū sētentia Aꝫ. & Cōmēta. ponētiū nullam opationē ab aliquo ꝓuenire sine motu & transmutatōne in hec īferiora. ymo omne agēs quantūcunq̄ fuerit magis distans acōtactu patiētis pluribus īstrumētis & etiā mediis indigere ut 9trahat & dearticulet ad opandū. Cui9 tamē oppositum satagit legis ueritas sape ponentis creaturaꝫ cr eatorē ipsas īmediate absq̄ motu & alteratōne ꝓducere & potentiā in hoc hrē. Et de hoc quidē drā. lxiiii. Iuxta hunc quoq̄ modum ponendū est. ꝙ 9fidētia sanitatis uia qua ex sēsatōnibus ꝑticularib9 sanitatis deducta ē in uirtutes fantasticas aut in intellectū reuertē do ab illo 9ferat ad salutē eandē. Cū enī fuerit in ītellectu deducit ad uires fātasticas ut ad extimatīam. deinde ad cogitatiuā & ymaginatōz Et tūc uelut materialis facta & ꝑticularis īstrumētaq̄ nature ut calori ampli9 reddita sim̄ excitat ipsū & maxīe prout fūdat in corde. Quo accidente id & spūs uitalis suscitāt ad alterādū resoluēdū & destruendū que fuerant egritudīs adeo ꝙ saītas bītualis tanq̄ carcere ligata ī cordis ꝑte nobiliori hīc in prīcipalia subleuat alia & in corporis demū oē. drā. lxxii. Nō paꝫ etiā h9 quesiti tactū. clvi. Propt q̄rtū quidē Ad primū dicendū. ꝙ agētia & patiētia ī materia coīcat physica 9uersiua. In tali nanz actōe omē agens 9pa tit. tertio phisicorꝫ. In actōne aūt quo dāmodo supnaturali ueritatē nō habz qualis q̄ supiorū corporū in hec īferiora. Nō enī materiam habent eandē nisi ꝑ īdriām fortassis formaꝫ ut tactū secūdū comētatorē aut tali matia huic aūt actui opatō ꝓportōnat 9fidētie. Et lz̄ sanitas realis & sanitas mota ꝑ 9fidētiā sint in eodē mota subiecto coī sūt tam̄ diuersis subiectis ꝑtialib9 distincte. quia una in corde reliq̄uere in ītellectu aut uirtute fantastica. Vt sz̄mo iste uerificat in actōne ut prior conuersiua ꝓpria. Ad aliud dicendū siliter uerificari de actōne maxīe predicta cōuersiua. Aīme nanq̄ suis ut passionib9 iuxta ꝓpatheticorꝫ ꝑpitiā proprie nō inest mot9 neq̄ actō sed corpori solū & 9posito. sz̄m tamē silitudinē quādā actōnem & motū locam9 in uirtutib9 anīe & in intellectu. Imo ī eod̄ qdā potest 9surgere circul9 reflexiu9

Ad aliud dicendū. ꝙ lz̄ sanitas prīcipali9 virtuti inhereat naturali nichilomin9 tam̄ & uitali & aīali in habentib9 illas. Neq̄ dicendum est opatōnez uirtutis aīalis puta 9fidētiā uirtutem īpedire naturalē sanitatis pricipatiuū. Cū mot9 ipsi9 ut ostensū pu9 sit ualde & alteratī9 mīme. Adhuc instrumentū ut calor quo virt9 aīalis in sui virtit opatōne ad eūdē finē tendit cū calore quo virt9 gubernat naturalis in sua. Cum aūt uirtutes in unū finē sic ordinant cū suis instrumētis non se ut inducebat impediūt ueruz roborant magis. Ad aliud dicendū. ꝙ lz̄ confidentia sanatīa & sanitas realis magis sīt diversaꝫ rōnum. Non tam̄ adeo differūt ut una nō conferat ut declaratum ad esse & ꝓductōnem

Nō

An Medicina sortiatur eq̃ gnez ab ĩnata gne.?

alterig. Propter qd̃ dicebat confidencia nõ mĩ
tum gferre maxĩe cũ fuerit ĩ intellectu nõ forti
ficato affcione grandi & in corpg ĩprimẽs indi
spositũ. Ad aliud dicẽdũ sub unoquoq; illoꝝ
triũ cõtineri gfidẽtiã infirmi ad salutẽ & ꝓprie
sub regĩne. In ipso nanq; succludunt aĩme accñ
tia ad q̃ gfidẽtia põt reduci predicta.

DIFFERENTIA. C.XXXVI.

Vod meĩcĩa sortiat eig gplexionẽ ab ĩ
nata mõstrat gplexione. Quoniam
sꝛo primo. Nõ dicimg q; res sit calidi
or uel frigidior nisi cũ gpatione ad ĩpressionez
caliditatis ĩnate an ipsa que est ĩ nobis. Iti
dem gplexio & calor ꝓportõnant adiuicẽ uelut
agens prĩcipale & scd̃ariũ cũ unũ in aliud ordĩe
tur. Sed calor ĩnatg est ille q potẽtiã medicine
ꝓducit ad actũ. Vnde scd̃a primo. Cuꝛ portitor
medicĩe fuerit passg a calore ĩnato qui est ĩ no
bis. Itaq; & gplexõ ĩnata. Et sic medicĩa erit bg
ꝓpter attributõem quã bẽbit ad gplexionẽ ĩna
tam calori tali ꝓportõnatam. Eti ab illo me
dicĩa uidet sortiri naturã a quo certig examen
ꝓcipit sue opationis ĩ corpore nrõ. Sed hoc est
a gplexiõe ĩnata & nõ ĩfluenti qm̃ uerior medi
cĩarum expientia ĩ corpore cadit tempato. sim
plitiũ primo. Sed gplexio ĩnata est tẽpata currẽ
tis relatõne. illa enĩ tanq̃ eleuatior distẽpatior
extat. Rursg in dietis ulĩbus gplexio humana
est tẽpate calida & humi. in secundo gradu. Aut
enĩ addit de gplexione põderis uel iustitie. nõ
põderis quia ostensũ drã. xviii. eam non repiri
Erit igit iustitie. sed cũ hec sit duplex ĩfluẽs &
innata. de altera oportebit sermonẽ uerificari.
Non quidẽ de influente cũ sit sꝛaria ab ĩnata cã
ta. Ac ꝓpter unũqd̃q; & illud amplig. Cũ ergo
nõ sit plures gplexiones dare uerificabit sꝛmo
bg de gplexione ĩnata solũ. Propt qd̃ medicina
sortiet gplexionẽ ꝓpriã ab ĩnata. & nõ ĩfluenti

Quod aũt oppositе ut ab ĩfluẽti ostendit. V
numqd̃q; naturã suam sortit ab eo qd̃ est actu.
& per qd̃ habet esse & ab aliis distĩctũ. Hoc enĩ
est de rõne actg cũ sit res ꝓfecta & presẽs. com
plexionũ tertio. & septimo methaphĩce. Actg ẽ
qui sepat & distĩguit. sed gplexio ĩnata est prĩa
primitg enĩ q̃lificat humidũ & ꝓtes ut tactum
drã. xlviii. Cõplexio uero ĩfluens sꝛa Qud̃ ma
nifestat etiã ex calorib9 duob9 quib9 gplexioẽs
associat bg. Sicut. n. se habꝛ potẽtia ad potẽtiã
ita ĩstrumẽtũ ad ĩstrumẽtũ. sic aũt se habꝛ ĩ po
tentiis quia prĩa est ĩperfecta & materialis ĩspe
ctu sꝛe actu exñtis & in ipsa gtinet ceu tgonum
in tetragono. Igit & instrumẽtũ ad ĩstrumentũ
id aũt duplex existit calidũ. drã preĩducta ostẽsũ
Itaq; sic erit in cõplexõnibg. q; innata est ceu in
potentia reliqua uero ut actg. Adhuc scriptũ
nõ parũ in terrenascẽtibg est ecbaũ in potẽtia

& nõ in actu uelut ĩ aĩalibg ab illo demũ sortie
tur medicĩa gplexionẽ qd̃ eam reducit ex potẽ
tia in actum cũ dictũ sit id de rõne actg existere
Sed hec est gplexio currẽs & nõ innata cũ sit in
actu. Omne & enĩ qd̃ ducit de potẽtia in actum
per aliqd fit existens actu. sꝛo de gene. aĩalium.

Rursg medicĩa sortit spẽz & nomẽ ab eo qd̃
ipsã in ꝓpriũ dirigit finem. cũ iustũ sit omnia
appellari a fine. sꝛo de anĩa. sꝛ finis est medicĩe
alterare. drã sequẽti. Sortiet itaq; gplexionẽ suã
ab eo qd̃ est prĩcipiũ alteratiõis eig. Sed ea com
plexio extat fluens cũ sit actu. uñ Ga. uult gple
xionẽ acqsitã etiã lapsã nõ paꝛ in curatõne con
seruari. Igit medicĩa spẽm gplexionis sortitur
a gplexione influenti & nõ innata. Qud̃ aũt
a neutra ostendit. qa ex pluribg entibg actu nõ
cõstruit unũ actu. drã. xvi. Sed utraq; est actu
Quod notũ de influenti. ac etiam appꝛ de inna
ta cũ qualificet enter & disponat uirtutez uita
lem que eã seqtur ad recipiendũ prĩcipiũ prĩuꝛ
& aĩam primã primo prima. Amplig id debꝛ
sortiri naturã suam ab illis exqbg gponit. Sed
medicina sicut res hic q̃libet ex q̃tuor cõstituit
elemẽtis. Nõ itaq; medicĩa gplexionẽ suam a g
plexione suscipit corporis. Propt primũ ꝛo
sciendũ. q; qd sit medicĩa quotiẽs etiã dicat oñ
sum est drã ĩtia & etiã uidebit gsequẽti. Ve
tñ primo notand̃ qd̃ medicĩa ꝓut hic sumit est
res de cuig ꝓprietate existit ut alteret natas no
stras. ceu cibus est res augmẽtans subãm nr̃am
& addens illam. sĩplitiũ primo. und̃ collꝛ qnto
Cibus est illud qd̃ ponit naturales ꝓtes cibati
& hec ꝓs est ĩ spẽ ꝓtis dissolute. Medicĩa ꝛo liꝛ
ponat naturales ꝓtes cibati non ẽ tñ ĩ spẽ ꝓtis
dissolute. uez habꝛ in se tũc actĩam & alterati
uã. Vñ ꝓbleu. prima. In eo q; gtraria ẽ nutmẽto
farmatia ẽ. Quod aũt digerit a natura hoc cõso
lidat corporib9 & appellat nutrimẽtũ. Est autẽ
d̃ rõe medicĩe & ꝓprie solutĩe ut sit ĩdigestibil
excessu caliditatis aut frigiditatis ꝓue iuĩcibil
a caliditate aĩaliũ. Vincẽs aũt bñ fluxibilis a du
ob9 uentrib9 puta sursũ & deorsũ rõe qualita
tis ac quãtitatis expurgatĩa ibidẽ. Medicina
aũt sic accepta duplex existit quedã enĩ ẽ sĩplx
ut absinthiũ. alia gpoĩta ut tyriaca. Etiam sim
plex duplex quedã nãq; alteratĩa uelut camoilla
alia uero solutĩa ut scamonea. Et gpoĩta sĩlr
est bina. una nanq; ẽ ulis nulli ꝓtiũ determina
te attributa ceu metridatũ scelithe & bg. Alia
uero singularis parti alicui deputata thucie co
lerium & clistere cũ talib9. Et ideo antidotaria
in duas sepant ꝓtes. Nosce siquidẽ q; cuius
cunq; medicĩa hic audita gplexio nõ est ꝓut tal
rełone uniuersi ex elemẽtoꝝ causat ꝓductione.
cũ nõ in ꝓpriũ finẽ ordinet ipsig uez corporis
humaĩ puta sꝛm q; talẽ ĩ corpore nostro efficit

2. gnatõ Aĩaliez.

2. d Aĩa.

Nõ. Mat. 4. 4mo fin.

Farma.

Nutmẽtũ

Duꝑ ẽ Medicĩa.

2 sect diuidit

Nō. q̃ cōplē dup̃ ēt.

actōnez. Et ideo una meīcīa dicitur frigida ꝓpa tiōe ſpēi ac etiaz īdiuidui que alteriꝰ notaī caſa relatione prīo. prīa. & ſzo. prīo. Quid aūt ſit ꝓpīo. & qualiī diſtīguaī drīa oñſuz. xv. Verū tam̄ ſciendū q̃ ꝓpīo duplex eſt. q̃daz nāq̃ actua lis. ut que aīaliū. Ineſt enī omībꝰ calida ꝓplexio actu. & maxīe ſanguīez hn̄tibus. In reliq̃s uero a ctu relatōne frigida ſz potētia calida uī frigida ita ut quedaz ſint actu talia. ceu aīalia nōnulla potētia ſicut q̃ uita priuata. Quedā uero quaſi media ut uiuētes plātaz. Non enī ſūt actu calid̄ ut aīalia. neq̃ potētia ut mortua. Propī ſzm qdem ſciendū. q̃ aliqui dixerūt q̃ medicīa ſūit ꝓplexōnez ſuā ab īnata. Nōnulli uero ab īfluēti Qui utcūq̃ ꝓbabiliī mouebanī ut eoz oñt in argutis īducta. Eorū tñ defectꝰ quis apparebit ī ſequētibꝰ. Propī qd̄ ſciendū eſt ītio. q̃ me dicīa ſortiī ꝓplexionē ab īnata ſiī & īfluenti na tura ſcd̄m q̃ illa a prīcipiis eliciī geneſeos hec āt ab etate. ac ab uſu nō naturaliuz reꝛ ſuſcipiī exordiuz. Ex q̃bꝰ duabꝰ una ītia mō ꝓpoſitiōis quodā ꝓſurgens natura. Qud̄ mōſtraī. Nam ī omī natura ē aliud qd̄ locū obtinet maīie. ali ud qd̄ forme. ītio de aīa. ꝓpīo uero eſt natura q̃ daz. Ga. de ſecretis. Erit itaq̃ ī ipſa quid ꝓpor tōnatū maīie ut ꝓpīo dicta īnata. & aliq̃d forme ceu īfluens. Adhuc ſicut ex calore īnato & in fluenti ītiꝰ ꝓficiī calor qui ē factor. & tanq̃ for ma mēbroꝝ. ſzo collz & ex ſpū ente ī uaſis ſpūs foueī īnatꝰ. & unū efficiī ut oñſuz drā xlviii. Ita ex ꝓlpexiōe īnata & fluenti una eliciī ītia calori & ſpūi ītio ex duobꝰ ꝓfractis ꝓportionata. ſed que fuerit ī corpe a calore aut ſpū ꝓficiūī ītio tanq̃ ab īſtrum̄to. Itaq̃ & a ꝓplexiōe ītia ex dua bus ꝓfecta illi ꝓportōnata. Qud̄ īnuit A. cū dixit caliditatis īnate ī ipſa que ī nobis. Et ca lor īnatus qui intꝰ eſt uel ī nobis. Vt ꝑ primuz denotet calidū ꝓplantatū. ꝑ ſzm uero currētem Ex quibꝰ unū ītiū ꝓficiī. Quod firmaī. qm̄ ſicut ex coalteratione ꝓplexioīs uniuſcuiꝰq̃ mē bri reſultat una ꝓplexio ī totū corpꝰ ſzm Haly. & A. Et ex naturali ac accñtali una dicta mala ꝓ ſiīis libro d̄ diſtēpantia equali. ita ex īnata & ī fluenti ꝓſurget ītia. Duciī enī īnata uel maīia lis & ꝓfuſa ī ſpēm & actū ꝑ currentē unā ꝓſtituē tes tertiā. Quod etiā īſinuaī ſufficēnī ſimpli ciū prīo cū doceī ſumi expiētia aque ī corpe ſa no lapſo & egrotanti. In duobꝰ enī ultīs ꝓplexō hic maxīe ꝑcipiī tertia. Ex his itaq̃ ꝓcludiī medicinā ſortiri ꝓplexionē ꝓprīā nō ab īfluenti tm̄. neq̃ ab īnata. ſed magis a ītia ex his ꝓſtru cta. qm̄ iſta dat tanq̃ forma. Ab eo uero qd̄ tale ſumiī eſſe ac actꝰ. Propī q̃rtū uero Ad prim̄ dicendū & ſzm q̃ caliditas īnata ſiue calor īnatꝰ nō facit pati portitorez medicīe ſimpliciī. ſed cuz fuerit calori aſſociatꝰ curreti. & unus ex his

Nō. qd tenēdz.

ītius factꝰ. Neq̃ A. ſimpliciī dicit calor īnatus aut caliditas īnata. ſz addit qui intꝰ eſt uī ī no bis ut expoſitū priꝰ. Ad aliud dicēdū. q̃ ꝓpīo tēpate ī qua uerificaī expiētia meīcīaꝝ magis nō ſoluz eſt īnata ſz etiā īfluens ꝓfracte ī tertiā Neq̃ ꝓplexio īnata tēpata eſt quo ad actōnes ut īfluens. uel ītia ex his ꝓſtituta lz tactu fortaſſis mulcebrior ſentireī ac ſuauior. Ad aliud d̄d̄ q̃ Yſaac ꝓplexionē oēz quo ad iuſticiā ꝓpat ꝓple xioni quo ad pondꝰ. ut ſit drē q̃ ꝓplexō quo ad iuſticiaz eſt calida tēpate ī ſzo gradu. relatiōe tē pamenti ad pondꝰ. Quod oñdit dulcedo cui na turaz aſſimilat hū anaz que ſit tēpata quo ad iu ſticiā. eſt tam̄ ca. & hu. ī ſzo gradu ꝓpatiōe ꝓple xioīs ad pondꝰ ſicut hic appebūt āplius. xxxix. drā. Eſt & tertiā ꝓplexiōz dare ut & calorē tertiū Et rōcinatō hꝰ quidē ītia appuit drīa. Ad ea uero que alteriꝰ ꝑtis. Ad primū dicendū q̃dem q̃ liz ꝓplexio īnata ſit tanq̃ ī potētia. īfluens ꝓ uelut ī actu. nichilomīꝰ ex his efficiī una tertia que nō minꝰ ī actu ſza. Cui dictū eſt oīa ꝓperari

Et ad declīationē ſiīr dicendū. q̃ ex tribꝰ ca loribꝰ ut oñſum unꝰ tertiꝰ ꝓſurgit qui ē forma & gubernator mēbroꝝ. Ad aliud & quid dicē dū iam appz̄cū ex duabꝰ ꝓſurgit tertia. Ad a liud ſiīr dicendū. Alteratio enī magis ītie attri buenda eſt nature q̃ alicui duaꝝ. Ad aliud q̃ nō a neutra dicēdū q̃ nō eſt ſimpīr actu ꝓplexio īnata ſz utrūq̃ potētia. ut tactū relatiōe ꝓplexi onis fluētis. neq̃ ex his duobꝰ fit unuz qu ocūq̃ mō. Ad aliud quid dicendū iam uiſū. Nō enī ī ītrenaſcentibꝰ & aliis queriī ꝓplexio ſimpīr & ad finē ipſoꝝ. ſz ꝑ relationē ad naīam hom̄īs ei uſq̃ finē intentū a medico. Talis enī ipſiꝰ ꝓſide ratio. reliqua uero naturalis magis.

DIFFERENTIA. .CXXXVII.

Vod nō ſit aliqua medicīa tēpata mō ſtraī. Quoīaz collz qnto. Meliꝰ ē ap ꝑ priare diſtēpantiā medicīe. Adhuc ī prīcipio farmacoꝝ. Volo ꝑ medicinā rem de cu ius ꝓprietate eſt ut noſtras alteret naturas. Cō uertit enī corpis naīaz ſzm Iobīciū ad ſe. Quī autē tēpatuz nō alterat. neq̃ trāſmutās ad ſe cō uertit. hoc enī ipſo diciī tēpatum. Amplius portitor medicīe patiī a calore īnato qui eſt in nobis prīo ſza. Calor etiā deducēs ī actuz eiꝰ po tentiā diſtēpatus extat cū uehementī ſit calidꝰ Quod aūt hꝰ tēpatuz nō ꝑmanz. Rurſus me dicīa diciī tēpata ab effectu qui ex ipā ut dicūt reſultat ī corpore. ſz nullꝰ pōt tēpatꝰ reſultare cū id fiat mediāte ꝓtrarietate ac paſſione & acti one. Vbi aūt he īterueniūt tolliī tēpamentū. Palin ſi eſt medicīa tēpata uī erit ſimpliciī q̃d nō fit. cuz omē ſimplex q̃litates habeat ī ſūmo Aut ꝓpoſita. ſz neq̃ hec. qa ꝓpoſita ſunt media habētia. hꝰ q̃dem magis. illiꝰ ꝓ o mīꝰ drā. xviii

Simulī tōm

An sit Alq. Medicin tēpata.

Similiť ī omī natura inest aliq̄d forme.& aliqd materie.tertio de aīa.q̄ aūt talia tēpata fore nō possūt. Eti ea posita cuz dicať ad corpo tēpatū oporteret bo existere.Id autē nō repiť.qa eio opatiōes existerēt bo mīme tanq̄ nullo habente optimas opatiōes omēs ī tegni. Itidem si medicina ens tēpata corpori occurrat bo erit oiunctio siłis cū siłi.Quod autē tale īcitat ad furiaz uelut enī ignis efficiť ī igne.Itaq̄ nō est medicinā tēpataz repire. Oppositū bo omuiť testāť medici. Palin deus & naťa de otingētibo etiā aliť se habere szm Az.in plerisq̄ locis semp qd̄ melio opať.Cū itaq̄ sit medicīaz distēpataz reperire amplio & tēpataz erit. Adhuc Ars imitatur naturā.sz in naťa est aliqd dare tēpatū ut corpo semp sanū.Itaq̄ & ī arte. Sed medicīa & ꝓprie oposita inicialiť saltē est ab arte. Rursus si ad qd̄ refertur est.& qd̄ attribuiť existet Sed corpo tēpatū testať Ga. cui debeť ipsa ꝓpť qd̄ & medicīaz erit repire tēpataz. Propť primū qdem sciendū.q̄ qa medicīa tēpata est medicina primito uideať quid sit medicīa & quid tēperata medicīa. Et quia oppoīť & ouenit cū cibo id etiā mōstreť.Quid etiā sit cibus & qualis huiōi. Quid aūt sit medicīa & quot dicať modis drā ostensū ītia & anteriori. Propť illud quoq̄ amplio dicať q̄ ipsa est id q̄litate cuio est animatū alteratione ꝑmutare.Nō enī medicina ꝓprie subām subiectā sz q̄litatē īportat.cū eio sit ꝑmutatiōe alterare qd̄ ī qualitate reptū est sola.& ꝓprie ťtia puta passione.& passibili qualitate.Cum additiōe uero alteratioīs īpceptibilis fere ratio osurget tēpate medicīe.De q̄ quidē farācoz qnto.Medicīa tēpata est que osequiť ex tēpamēto suo ut sit siłis oplexiōi corporis q̄ ꝑ eam medicať ex uia qd̄ nō exsiccat ipm̄ neq̄ calefacit neq̄ īfrigidat neq̄ hūectat.ita ut nō noietur calida frigida sicca uł hu. Est autē cibo corpo passibile a cibato cuio est ipm̄ saluare ac augmētare.Vnde simpliciū prīo.Volo per cibū omē de cuio ꝓprietate ē ut augm̄tet subāz nīam & addat ī eam.Et Iobīcio.Cibus reparat ordine recto corpis ītegritatē. Cibus itaq̄ tēpatus erit cui ꝑfectio insūt huiōi.qualis est caro drā laudata.lxviii. & uinū.lxx.& paīs.Ga.& carnes collz quīto.Melio & enī est tēpantiā cibo ap ꝓpriare distēpantiāq̄ medicīe. Cibus nanq̄ sua ✗tute & preparatiōe habz ut ouertať ad humiditatē siłez hūiditati radicali & calori cibati. Cuio qdem tēpantie ꝓpinqua est que meīcine.Sed differt qa nō habz potētiaz restaurādi ꝑtez ex corpe depditā nisi fortasse ꝑ accns.Et iō nō pōt quis ut sic ex tēpata nutri medicīa.& sī tm̄ assumať de ea quantuz de cibo cōmediť.

Aliqd aūt duplicť īueniť.ceu duplex habz esse potētia uideliz & actu diuersis tam̄ horis.Idem nanq̄ numero prio extat potentia.demūq̄ actu In diuersis aūt ecōtra.cū omē qd deduciť de potentia ī actū ꝑ aliqd qd̄ sit actu ut tactū prio.

Potētia autē triplex ī pnciaz extat ꝓpinqua remota & media.Propīqua qdem paz distans ab actu ceu potētia sanguīs ī carnez.Media ut que kili.Remotior sicut cibi forīseci opłonuz ītio.

Actus aūt duplex.primo ut forma dicta etiaz potētia scda.& szus ut drā.xvi. Cōsiderāduz quoq̄ ulterio szo q̄ opus fit canone quo ī cognitionē pueniamo opłonis medicine.quo non obseruato errāt medicīaz laudabilia coapplicantes.ignorātes ubi quādo quantū qualiť & q̄diu Et iō libro laudanť expim̄toz cibi sacrifitiorū qa & si nō ꝓsunt.nocere tam̄ nō possūt.Naz medicina sic danda est ut oferat.Si autez nō offert nō oportet ut noceat.Haly ypocratisās. Est aūt bo cognitiōis seīta duplex.una qdez extrīseca coamīculatīa driā exposita prīa.necnō eť szs Reliqua ītrinseca & essentiať duplex exns.una qdem est expientia & altera rō.sicut duo nobis īexnť ssz us puta & ītellecto. Prior siqdē ē septuplex seu octuplex. Prima q̄ sit medicamē ꝓbandū uacuū omī qualitate accntali ut ondať eio actio & ✗tus.sicut maīfestat aqua facta caťa calefaciēs & īfrigidās. Szs ut expiať ī passiōe simplici ceu ethica & nō oposita ut quotidiana uel alia. Tertia ut eo medicenť egritudīes opposite donec certificeť uelut scamōea otraria operať farmati & q̄litate. Quarto ut sit ✗tus medicamīs ꝑ oppositū equalis potētie passiōis etiā ī eodem gradu saltez cū ꝑti occurrerit patiēti ītegra. Quīto q̄ osideret si mox calefaciat & īfrigidet applicatū.uł longa īterueīente hora otrariū opetur.Ipsio enī accntalis sic est acto. Sexta ut sit actō eio szm assiduationē.uel saltez ad multū calefaciēdi nł īfrigidādi in omī corpe una unoquoq̄ tpe.qm̄ tūc est ipsio opatō ꝑ naturam.si aūt secus accnte. Septīa q̄ sit eio calefactio uel refrigeratio ī corpe ad qd̄ referť puta homīs ceu conian uel cicuta hominē īterficit nutrit aūt turdū drā.xv. Octaua ut distīguať inter cibū & medicamē sicut onsuz. Semita uero rōtinatiōis sumiť ex effectibo q̄litatū prīarum q̄tuor.szaz dictaz quandoq̄ subāz ut duri mollis.asperi lenis zcz. Ex qbus osurgit tactus & tertiū sicut saporis odoris & coloris.ꝑ prīos nanq̄ ī cognitionē deueīmo opłonis medicīe.ꝑ id qd̄ est facilius aut difficilio alterari a calore ac ex celeritate coagulatiōis ex frigore & difficłtate.si enī celerio trāsmutať ī suū ꝓportiōabile calida est & frigida.si autez tardio opposita.Sapor āt noto est drā.cxlv.odor.clv.sz color.lxiiii

Et nosce q̄ cognitio ꝑ saporē ꝑfectior est ea que odore & colore appropīquāt enī tactui maxime & est ipē qnq̄.Conter ꝑ odorē.mīme uero

Cibus.

Potētia Triplex

Actus Dup.

Cibi Sacrificiorū

p̄ colorē ſimpliciū q̄rto. Sonū autē hic tacēt ceu
in aliis ſimplr plurimis. Hec Ga. de ſimplicib9
Halyab. A. practice ac canoīs ſ3is & Heben gue
fo ſimpliciū p̄te prīa. Propt̄ ſ3m uero ſciēdū
q̄ aliqui motiuis p̄ſuaſi premiſſis. Aut Aū. ſer
mone medicīa3 negarūt tēpata3. Immo corpus
& tēpatū drā. xviii. Quo4 ibide3 appuit iam de
fect9 & t̄tio uidebit̄ dicēdo4. Propt̄ tertiū q
dem ſciēdū primit9 q̄ eſt medicīa3 dare tēpatā
Deinde mō quo. Et tandē q̄ illa exiſtat. Prop
ter h9 primū ſciēdū. q̄ medicīa3 tēpatā eſſe coī
ter 9teſtant medici uelut & corp9 h9 cui refert
Qud & rōcinatō ſilr 9firmat. Quia ſi unum
9trariū eſt ī natura & reliquū. ſ3o ce. & mū. Con
traria enī debēt eſſe paria. Cōmētator prīo ce.
& mū. Sed medicīa3 diſtēpatā eſt mltiformē re
perire cū multimod9 ſit a tēpamento diſceſſus
Rurſus ſi ē dare īpfectu3 & pfectū qa 9traria
ſūt ī eodem genere. quo4 utrūq̄ naturā aliqua3
dicit. Sed medicīa repitur īpfecta ut diſtēpata.
Palin ubi eſt dare magis & min9 & mediū qd
eſt tēpatu3. Sed magis ē repire ī medicīa ut ma
gis calidā & frigidā zc9. Itide3 oīa que hic or
dinant ad hoīe3 ut neceſſaria ul iuuatiua cū ſit
ultimū qd & 9pletū a nata ītentū. drā qnta. Me
dicina uero tēpata ei neceſſaria exiſtit ac utilis
ſ3m finiū diuerſitatē ei9dē. Et iqd mutat. cor
rūpitur & alterat nō ſeruās quā ex prīcipio aſſū
ſit 9ſiſtentiā eget p̄curatiōe. tale qdem ē corp9
hūanu3 etiā quantū cūq̄ tēpatu3 ī tegni. Procu
ratio aūt ipſi9 medicina pficit maxīe tēpata cū
ſit nature amica. Erit igit medicīa3 tēpata3
dare. Propt̄ ſ3m iſti9 ſciendū. q̄ medicīa3 ac
cibū dicet q̄s tēpatos eo q̄ m̄ſure eſto4 & quali
tates ī his īuente ſint equales & p̄portōnabiles
his que repiunt ī homīe. Qud ſtare nō pōt.
qm̄ ſic nulla medicīa. nez ēt qd pl9 diceret cib9
tēpat9 homī niſi caro hūana coll3 qnto. cū que
gallina4 caro ul edo4 ſilitudīe quada3 tn̄ remo
ta. cū & ītrenaſcens nō ſit calidū niſi potentia.
Calidū. n. ipſi9 ut tactū nō parū remiſſū eſt ual
de ac potētionale tm̄ reſpectu caloris corporis
cū ſit actu. Medicīa3 igit ſic nō ēet īpire tēpatā
Et ideo fortaſſis dicet medicīa3 fore tēpera
tam p̄pt̄ p̄portionē menſura4 eſto4 qua3 habet
ī ſeipſa ut medicīa in qua dnatur eſm calidū di
catur ca. ī qua uero frigidū frigida. Sed id etia3
ſtare nō pōt eo q̄ plures res ī 9plexioīb9 ſuis ca
liores tēpato corpori hūano extant frigide. ceu
muſtu3 ebibitū. buliens enī extra ei9 maīfeſtat
calor. Ipm̄ tn̄ eſt corpore frigidi9 hūano & pro
prie qn̄ nōdu3 p̄pinquū eſt uniforme ac e9tra
res ſūt īuente frigide qdem eſſentia. corp9 tam̄
9patione calide uelut uinū qd uet9. Propt̄ qd
oport3 dicere q̄ medicīa uel cibus nō dicit̄ tem
perata. uel alia niſi 9patione p̄mutatioīs quā a

Muſtum

Vinū Vetus.

noſtro ſuſcipit corpore. Vn̄ prīo prīa. Cū de me
dicīa dicit̄ q̄ eſt tēpata nolum9 q̄ ſit tēperata
certe ut tēperamēto pōderis cū id oñſu3 ſit fo
re īpoſſibile drā. xviii. Neq̄ q̄ tēpamēto hūano
ī ſua 9plexione ſit tēperata. tūc enī ex ipſamet
foret hūana 9plexio eo q̄ formalit̄ eſſet talis &
nō effectiue niſi corp9 hūanū uiuēs occurrēs al
teri 9ferenti. Sed uolum9 cū p̄pt̄ calorē qui eſt ī
corpore hūano patiet̄ qualitate affitiet̄ que ho
mīs q̄litatē nō ſupgredet̄ ī aliqua dua4 extreī
tatū equalitate3 excedentiū ſimpliciū uel 9poſi
ta4. Et ſilr audiend9 eſt ī 9plexione diſtēperata
ſermo. Quod Aueř. uiſus ē debilitare. qa cū
medicīa ſit frigida ī q̄rto gradu eſſet dare ī cor
pore nr̄o frigiditatē actualit̄ ī eodē gradu. Qud
nō opor3 ſi q̄s diligent 9ſider3 qd dicet drā 9ñti
Dicit etiā q̄ canōes demōſtratī quos conati
ſūt Ga. & alii medici ī hoc facere nō ſūt niſi ſig
na opinatīa. In iſti9 quoq̄ medicīe tēpera te
ſicut & ī alteri9 cognitione3 p̄ueīm9 expientia
p ſſ3m accepta octo canonib9 rectificata. Et ra
tione ſūpta a ſubā quantitate ut grauitate & le
uitate. li3 cōmentator ſ3o de aīa eas ſubās dicat
qualitate. ſicut tactu. ſapore. odore. colore atq̄
facilitate p̄mutationis & paſſibilitatis ab igne
& talib9 ac eius oppoſitioīs drā priori. Propt̄
hui9 quoq̄ tertiū ſciendū q̄ medicina q̄dam eſt
ſimplex tēperata ut in uniuerſo ut corp9 huma
num in toto ente. Alia in genere ſicut au4. que
dam in ſpecie uelut pfectior roſa uel ſcamonea
In qualibet enī ſpecie4 eſt ita tēperatū reperire
& diſtēperatū ut ficulnea3 bonas & malas p̄du
centem ficus. aut canem manſuetu3 domeſticis
& iracundū oppoſitis 9plexionu3 ſ3o. Poteſt
nanq̄ qd 9parari. uel ad ea que ſūt extra & hoc
duplicit̄. Aut ul̄r cum medicina tēperata 9pare
tur ad entiū omnia. uel particularit̄ ut ad corp9
optime 9ſtructū. Aut ad ea que ſūt intra. ceu cū
una medicina ī eadem ſpecie. alia tēperatior di
citur. Medicīa quoq̄ tēperata duplex exiſtat ſī
plex ut a natura producta & ab arte 9poſita. pri
ma quidē ut oleum & 9tinens quale qd ueris. &
ſecundo corpora cōſimilia ſe in 9tinenti cōmen
ſurato tangentia ſimpliciū ſecūdo quarū altera
talis eſt potentia ut oleum. altera uero actu ut
9tinens & corpora pretacta & ſimilit̄ aqua cu
ius una medietas fuerit nix. & altera feruens a
qua 9plexionū & primo primis. S3m uero A.
tertio. xi. & de medicinis cordis ponunt̄ plures
tēperate & cordi proprie. ut iacinctus zaphirus
ſmaraldus au4 argentum & buglofſa. Et aggre
gator iſtis annuerat ampliores. ut citru3 macis
capillus ueneris ſpagus andachocha licium ſe
beſten lens cera terraniabin & caſſia fiſtula. In
quib9 nomē tēperate dilatat̄ amplius medicine
cum ha4 plures a multis notent̄ diſtempate.

An humidū frīdo iunctus possit vltra ſm gradū eleuari.)

Tertio uero farmacorū. Camomilla adeo dicit
tēperata ut hāc deis offerent eam ī ſacrifitio.
Cōpoſita quoq; erit que ponit ex tēperatis ut
caſſia fiſtula & terra ī abiz. Aut ex diſtēperatis op
poſitis directe. ut que ex camomilla calida & ſic
ca ī primo gradu. & uiola frigida & humida ī eo
dem. Ec ſic ī aliis generib9 ut eo4 manſionib9
oppoſitis ex equo plurib9 aut paucioribꝰ medi
cinis aggregatis. Propt quartū qdez. Ad pri
mū dicendu3 q; licet medicina ut oñſum poſſit
dici tēperata. tam relatione cibi & precipue for
malis tēperamenti corporis humani plus habz
predicari diſtēperata q̄ equalis. cuz nec formalit
ſit tēperata. Foret enī iam ipſamet homis nata
neq; in ſubam corporis ꝓuertit. Ad aliud dicē
dum q; alteratio eſt duplex. uelut & paſſio. una
qdem eſt pmutatio corruptīa a ꝓtrario. & talis
alteratio non ē medicine tēperate. ſz inequalis
& corruptiue. Eſt & alia que eſt potiꝰ ſalus & p
fectio eiꝰ qd afficit corpꝰ ab ea. qualis que mei
cine tempate. licet enī alteret. nō eſt huiōi tamē
alteratio curanda. unde prio ſcda. Medicīa tem
perata & etiā nutrimentū abſolute mutat a cor
pore & nō mutat corpꝰ mutatiōe de qua ſit cu
randū. Aut dicendū q; in applicatione prima
ad corpꝰ & in ipſo fieri modica īteruenit altera
tio. ſed poſt tempꝰ applicationis. & ī facto eſſe
potius ab alteratione ꝓſeruat. Vnde aliq; dixerit
Ga. coīter ſumpſiſſe alterare ad pmutare. & ad
ipm̄ phibere. Nam ī corpore tempato quantū
cunq; ſi debet eſſe uita. oportet actionē interue
nire & paſſionez cum & uirtus uitalis aliquid ſit
paſſio & aliquid actio prio prima. Cum autē di
cit Iohānicio. Medicinā ꝓuertere naturaz corpis
ad ſe loquit de diſtempantia magis. Ad alid
iam quid dicendū apparuit. qm̄ talis paſſio cū
fuerit īſenſibilis fere pfectiua ſtat cū medicine
tempamento. Neq; calor diſtempatus eſt in ſe
& nature ad cutem. Contempat etiā eius calidi
tas ex affectione quā ſuſcipit a frigidis ptium.

Ad aliud etiaz ſilr dicendū. qm̄ huiōi ꝓtrarie
tas neceſſaria eſt etiā in corpe tempato ut actio
interueīat & paſſio ſine qua nō poteſt aīatuz ēe
ſaluatiua ens & nō peremptiua. Ad aliud dicē
dū q; & ſimplex fere repitur medicīa tempata
ut & nos ꝓtinens & nō ſolum ꝓpoſita. Neq; in
ipſo ſūt qualitates. qa forent in ſūmo. Nō enī
elm ſimplex eſt uere ſed ꝓfractū ex natura ignis
p radios inducta deorſuz ſūoſitate terre uapore
aque & aere plimo. Id tam̄ tempamentū magis
referendū ad que corporis extrinſeca q̄ ad īteri
ora. ut ſpūs precipue. qa aer circūdans nos ual
de eſt frigidꝰ ꝓpatione ꝓplexiōis ſpūs īnati pri
mo ſza. Vnd ſermo ſecūdi ſimpliciū. Ad exterꝰ
magis eſt referendꝰ pnuncians aerem qñq; ma
ioris calefactioīs q̄ corpꝰ. ita ut homo ñ poſſit
tollerare ſed ab ipſo ut ītempatuz cogat fugere
Silr eſt ponere ut mōſtratū eſt ꝓpoſita tempata

Et qd deducit negans illud eſſe ſublatū fuit
drā. xviii. Ad aliud ſimilit patuit idem. Non
enī eſt intentio Ga. aſſerere q; corpꝰ nō inueīa
tur habens opationes optimas alioqn iam deci
deretur ī dogma ſempitne paſſioīs. qd is reſpu
it p omne. ſed potiꝰ hoc īpugnare ſatagit dicē
tes. Sed naturā eos nullū corpꝰ optimas cūctas
haberet actiones qd falſū extat ut oñſum drīa
xviii. Ad alid quid dicēdū drā apparuit. cxvi.
Simile nanq; duplex ī ſpecie & naīa. qualis etiā
ꝓiunctio medicīe tempate cū corpore hꝰ. & talis
nō citat ad furiaz & deſtructionē. ſed placat po
tiꝰ & ꝓſzuat. Eſt & ſile ī genere diſſile tñ priori
& id furiā īducit. ceu. n. ignis ī igne efficit ab eo

DIFFERENTIA. .CXXXVIII.

Vod humidū frigido ꝓiunctū poſſit ul
tra ſzm gradū eleuari oñditur. Quia
ponimꝰ unicuiq; medicīaꝝ ſup quaz uī
cit aliqua quatuor uirtutuz. puta caliditatis fri.
ſiccitatis & hūiditatis q̄dus quatuor. qnto ſim
pliciū farmacoꝝ. Amplioꝰ quociēs dicit unuz
farmacoꝝ ꝓtrarioꝝ & reliquū ſzm topicꝰ. Sz ca
lidum & ſiccū qd eſt ꝓtrariū frigido & hūido di
citur quatuor modis cū ſit calm & ſiccū īueīre
in quolibz quatuor graduū ut camoīlle centhau
rea yreos & euforbiū. Adhuc q; res nō inueni
atur talis. aut erit ex pte frigiditatis aut hūidi
tatis. nō qdem frigiditatis. qa quod operat ine
quali tempe efficatioris qualitatū tēpori. ut ca
liditatis uehemētis & eleuate virtutis exiſtit. Sz
frigiditas equali tempe agit in corpꝰ ceu calidi
tas. und ſeptimo de īgenio. Que tempis emen
dationis paria quodā modo ſūt caliditatı & fri
giditatı. Et prio quarta. & tertio. xiii. idem ſcri
bitur ſimplicit. Qd calefactioīs & īfrigidatō
nis eſt tempꝰ unū. Neq; etiā rōne humiditatis.
quia ꝓplexio hūana in quā ꝓcidit actus eſt & hūi
da. humidū uero cuz humido iunctuz uigoratuz
amplius poterit eleuari. Simile nanq; ſimili ad
ueniens ad furiam īcitat & uelut ignis efficitur
in igne. Itidem ceu ignita ſe habent ad ignē
ita & aquatica ad aquaz. Sed dictuz eſt q; īueniri
calm & ſiccuz in quarto gradu. Et ſile ſicut fit
reperire frigidū & ſiccū in quarto gradu. ut pa
pauer nigrū & nux methel. Erit & frigidū & hu
midū in quarto. Qd firmat. qa frigiditas ī
frigido & ſicco ut ī terra nō eſt ppria. ſed acqui
ſita ut oñſum drīa. xii. In frigido uero & hūido
uelut ī aqua exiſtit ppria. unde & fortior. Si er
go frigiditas cū ſiccitate ad quartū eleuat grad
eleuabit etiā cū humido nō minꝰ. Plus enī virtu
tis uidet acqrere frigiditas & pprietate ipſius
ad aquā q̄ ſit ipſiꝰ remiſſio ppt hūiditatez.
Ampliꝰ plures febriuz ſūt calide & ſicce ī q̄rto

cũ ſenſibiliť actus deſtruat. Cura uero ꝓficiť ꝑ
9trariũ in totidem ꝑ oppoſitiõez gradu ĩ tegni
Oppoſitũ uero ei9 huiõi frigidũ factũ eſt & hu
midũ. Adhuc ꝑtiuz quedã ita flexibiles & mol
les 9ſiderantib9 & tangentib9 appent. ut ſi uo
lueris earũ ꝑticulas palpare defluat cito a digi
tis uelut aqua. prĩo de morbo. Et tertio prima
Appoplexia nõ eſt aliud niſi mollicia toti9 cor
poris. Spaſm9 etiaz 9ficiť ex hũiditate. Si ergo
ultra ſzm gradũ ampli9 in his attolliť hũiditas
ſimplex omifaria mlto plus eleuabiť frigidita
ti 9iuncta. Frigido igiť humidũ 9iunctũ ultra
ſzm poterit gradũ protendi. Oppoſitũ uero
b9 Meſ. farmaco4 ſzo ita. Quia ſubãz expanſã
ſup corticez ꝑſilii. Inquit Ruffus frigidã eſſe &
hũidaz ĩ ťtio & exceſſit. Et dixit Dya. Eſt ĩ ſzo
& eſt ueri9. Inquit enĩ Ypocras in epidimia. Nõ
eleuať res frigida iuncta cũ hũiditate ultra ſzm
gradũ. Et Ga. hũida res nõ tranſgrediť metã uſ
q̃ ad quã poteſt regimen homĩs extendi. Ad
huc forti9 agens uilioris duplat actum equis ce
teris. ſeptĩo appens phyſico4. Sz calm & ſiccũ
ſũt forte agens. cuz in ſe habeat efficatiorez acti
uaz & reſiſtentiorez ampli9 paſſiuaz. frigidum
quoq̃ & humidũ econtra. Sed calm & ſiccuz ele
uatur ſolum ad quartuz gradum. Rurſus hũi
dum bebetat & ĩpetit non ſolum frigiduz ĩmo
& calidũ eo uirtuoſi9 ita ut nil ueri9 calm & hu
midũ deſcribať in ťtio. Itaq̃ frigidũ iunctuz
in humido inferť ſzm gradũ non poſſe ꝑtrãſire.

Propť primuz q̃dem ſciendũ q̃ quid ſit frigi
dum & humidum. quot etiam modis dicať uiſũ
eſt drĩa. xv. Frigidũ & humidũ hic queſitũ re
latum eſt & nõ in ſũmo ut aque. neq̃ actu ſz po
tentia. Quid aũt ſit gradus & quomõ diſtĩg
uať oñdeť drĩa ſubſequẽti. Propť ſzm ſciend
q̃ ſapiẽtes uidenť ĩ hoc q̃ſito diſſonare nõ paz
Apparuit enĩ iam ex Meſ. frigidũ & humidũ
gradum non tranſeũtem ſzm. Yſaac ac A. po
nunt frigidũ & humidũ in ťtio fungũ. Cuz q̃b9
aggregator etiã concidit portulacã quoq̃ ſemp
uiuã uirgã paſtoris ĩ eodem ſimilr collocat. Sed
portulacã Yſaac & A. licet ponãt frigidã in ťtio
humidã dicunt in ſzo. Sempuiua ſimiliť & ꝗga
paſtoris frigide & ſicce in ſzo ponunť a reliquis
Secundo eq̃dem practice ꝑſiliũ locať frigidũ
& humiduz in tertio. portulacaq̃ lactuca ac alia
non pauca. q̃nto tamẽ therapẽtice poĩtur lactu
ca frigida & humida ĩ fine ſcdi. Sed excediť q̃a
frigiditas & humiditas ei9 nõ eleuať ultra prin
cipiuz ſcdi grad9. Et ideo A. inq̃t. Dico q̃ il
le qui dixit lactucã frigidaz in tertio iudicat de
ipſa q̃ eſt mali nutrimẽti & pauci. & nõ eſt ita
Et uideť q̃ ipſa ſit in ſcdo. Ponit etiã A. pru
na frigida ĩ principio ſcdi & hũida in tertio.
Alii uero ipſa locant in prĩo gradu frigiditatis
& hũiditatis. Meſ. aũt humectat ea ĩ ſcdo.
In calida & hũida 9plexione ſicut in aliis eſt di
uerſitas plurima. Aggregator enĩ ponit zĩziber
granuz zelin enulaz & ꝑtapſiam calida & hũida
in tertio. Alii uero teſtanť hec ſicca uſ nõ hu
mida. Dictuz eſt etiã A. granuz pini min9 po
nere calm & humidũ in ťtio. Szm uero Yſaac
pinee ſũt cale ſzo & ſicce ĩ prĩo. Iuxta ꝗo Aũ.
calide ſunt & ſicce in ťtio. Apud q̃dem aggre
gatorẽ calide & hũide in prĩo. Aut dicenduz
q̃ ut cũq̃ b9 tolliť diſſonantia. q̃a A. paruuz ex
preſſit. Alii uero magnũ. Vnde ait magnũ eſt ſi
cut equale ad caliditatẽ declinans & augmẽtať
hũiditas ei9. In paſſiuis tam ipſi9 qualitatibus
Aũ. & A. uidenť plm diſſonare ſicut 9ſuetuz in
q̃mltis. Vel dicẽdũ q̃ alias ĩ A. repitur ĩ ſzo
Diuerſificanť etiã q̃maxĩe autores in natura
uiui argenti drĩa. cli. Que ob tãtas diuerſitates
nõ ĩmerito poteſt dici cuz coll3. ſcdo de gradua
li mẽbroz diſtributione q̃ hic eſt pelagus ĩ quo
aliq̃s ſatis haberet nauigare ſi temp9 adeſſz.
Cauſa uero diuerſitatis tante põt ex duab9 9ſur
gere rebus. uidelicz ex parte rei de qua hec extat
inq̃ſitõ & ratione doctrine. Rei q̃dem ut me
dicine dupliciť. Aut corpis ĩ quo cadit emperia
uel rei que applicať illi. Quantũcũq̃. n. duo ſint
tempata & in locis tempatis. uarietas tam nõ
parua eis occurrit. Corpus nanq̃ hũanuz fluens
eſt 9tinue & tranſmutatũ in fere inſtãti tempe
afforiſmoz inicio. Rõne ſimiliť medicine ap
plicãduz dĩſitas euenit ex parte ſubẽ quãtitatis
qualitatis tempis loci & huiõi. ita ut una medi
cina uni etiã mẽbro ĩ una 9ferat hora. ĩ alia ꝗo
noceat prĩo quarta. & ťtio. xxii. Quĩ totũ accit
ex maťie ĩdeterminatione. ac illi9 ĩordinatione
Vnde Alex. ſcdo methauroz maťia hec ĩordĩa
tionis eſt cauſa nõ potens certitudinẽ & ordinẽ
in omĩbus ſuſcipere ut diuina. ꝑpť qd in centi
loqo. Qui cognoſcit rem ſzm ſuaz materiã non
ꝑuenit ad eius certã cognitionẽ. Nam ꝑ maťiaz
habem9 de re cognitionẽ dubiam ꝑ formã uero
certaz. ſicut & ãpli9 appz quadriptiti prĩcipio
Scdm q̃dem ex ꝑte doctrine. q̃m mixta ꝑ qua
tuor grad9 ſeriatim diſtĩguentes nullũ poſſũt ĩ
uenire autoz autenticatũ ſufficienť ĩ cui9 9ueni
rent poſitione. Eo q̃ Dyaſcorides & Gaľ. huius
doctrine precipui fũdatores medicĩas nõ diſtĩxe
runt preciſe ꝑ grad9 licet Ga. id ꝑmiſerit fine
quĩti farmaco4. In ſexto enĩ ipſoz et in de ſim
plicib9 ad paťnianũ ei ſcripto pauciſſimas ĩ g̃
du collocauit ſicut neq̃ Almãſor ĩ ťtio. Et ideo
poſteriores q̃ſi uagantes ut eis uiſũ ſzm diuerſa
9tĩgentia ea ĩ gradib9 ordĩauerunt. Sciendũ
tam q̃ haz diſſonantiaz poteſt aliqua dupliciť
9ſonantia ĩueniri. Aut rõne g̃dualitatis. q̃a ĩter
tẽpamentũ & quartũ gradũ ĩfinite ſũt maſiões

Apop.

dũ. xv. uiſũ

Fungus.

Lactuca

Pruna.

An humidum frido quantus posset vtra secdm gdu eleuaj.

dria sequenti. Et si ad.xii.qnto simpliciuz redu
cant unūquēq; quatuor graduū in tres sepando
portiones. ppt qd fit qsi diffinituz quid inter
una mansionē & aliam. Et demū inter unuz gra
dum & reliquuz ppter eas. Qud enī tale in fine
primi grad9 ē. ac si foret in pricipio secūdi. Et
ideo simpliciū sexto dicit non raro aliqd esse ta
le ut anetū. uel calm in secundo gradu extense
aut in tertio represse. Vel ex parte dfsitatis
ei9 qd ponit in gradu szm q; ipsuz est tale nata
uel accidenti uelut zinziber asserit a plurīs hūi
dum in szo gradu. non qdem 9plexione naturali
cum magis sit siccū in eodem. Aut szm aggrega
torem in tertio. sed accidentali. De tali etiā hu
miditate multū pticipat ptasia & cepe uehemē
ter cale. Qui tn i hac re familiariores uisi sūt
existere fuerūt Ysaac in cibis. A. cū Mes. Halya
bas enī qsi primoz min9 fortassis excessit. aut
subsedit. Serapio quoq; siue aggregator mecīa
minū 9positam qualitatez equali gradu uolens
suis ulibus areolis obtinere non sic ut predicti
uarians rōnes siplicitatis multotiēs qualitatis
potuit b9 singularit pandere ueritatē. Propt
qdem tertiū sciendū ut ampli9 dria ostendet se
quenti q; grad9 potest duplicit distīgui. ul rōne
tempamenti ad pond9 aut respectu tempamēti
iusticialis. Siqdem primū sic i utraq; qualitatū
9trarietate quatuor erit grad9 repire ut frigidū
& humidū in quarto ceu entia methraloyca sic
pluuiā rorem niuem & talia. Fūgum etiā cū spō
giolo ppt ppinquitatē quā habet cū sūmo fri
gidoz & humidoz in recedentib9 insero ab eo
fortassis non reperit qualitatū hebetatiōe. Fun
gus nanq; tuber. aut spongiolus uidenī ex uapo
ribus aque 9surgere modico fumo admixto ter
restri. & ideo non apparent sub genere uegetabi
lium 9tineri uirtutū aliquā habentiū naturaliū
sed poti9 ex 9tinētia uaporis emissione fieri. uel
ut capilli & ungues drā. liiii. In quarto quoq; ca
lida & sicca ppter qualitatū efficaciā plima sūt
nota. In frigido uero & sicco locant in quarto
papauer ni. opium sucus illi9 & nux methel. Ca
lida quoq; & hūida in ipso respectu saltem tem
peramenti relati nō reperio. īmo etiaz in tertio
qpauca ut granū pini min9. aut nlla & quatuor
a Szapione signata. Que tn isto modo graduali
tatis ostendet ad quartū eleuari. Quod autē
calidū cū humido. aut frigidū cū ipso non tm &
in tantis possit eleuari hūiditas maxime ut ostē
detur extat causa. Quod aūt talit szm utrāq;
qualitatiuā 9trarietatē gradus reperiat. quart9
potest psuaderi. Quoīaz has 9trarietates ut in
elis est in sūmo ponere. quarto celi & mundi &
primo apparens pria. Sed ab illo sūmo 9tingit
motum & descensū fieri ad tempamentuz. Fiet
itaq; p mediū mltiplex ppt longīqtatē distātie

Gradus dup.

Fungi nō
uidet 9ti
nū hūe
uegetabiz

9. n. 2m.
p. p.

a tempamento ponderis fere pūctali ut uisum
dria. xx. In quo grad9 erit quatuor assignare di
uersis mansionib9 ī unoquoq; distinctis ut post
sūmuz eius qd reperit in elemento sit quartus
gradus. deinceps tertiq. demū scdus. tandē pri
mus & finalit tempamentū. Itaq; qtuor gradus
szm hunc modū distinctioīs ipsoz ī utraq; 9tra
rietatū existent. Si uero distinguat grad9 quo
ad equalitatē iusticie adhuc calm & siccuz preci
pue in quarto fit gradu reperiri. deīceps frigidū
& siccuz calm & humidū & frigiduz & humidū
mime. Sed uix & in paucis aut nullis hec duo ad
principiū etiā tertii grad9 ualent puenire. cum
eleuent ppter hūiditatē a pretacto pōderis qsi
potest talis in gradū szm. Qud ostendit tū ex
pte lapsus 9plexionis humane a tempamento
absolute uersus calm & humidū tuz rōne haruz
qualitatū copulataz. Tumq; tertio actioīs ipāz
ad corp9 in qd agunt humanū. Primo quidē
qa iuxta. A. 9plexio hūana recedēs a tempam̄to
simplicit ad caliduz tendit & humiduz qd Ysaac
de cibis coībus scdo collocat gradu illius equa
litatis relatione. Per istū quoq; szm graduz māsi
onem audio primā ipsi9 dria. xxx. ut finē primi
grad9 & principiū scdi. sicut qsi adiuicem indi
uisibilit 9serti. Sic itaq; calm & humidū p unū
gradū a tempamento attollet absoluto. & frigi
dum similit & humidū non min9 ppt qd nulla
res sic calida & humida poterit esse ī quarto. &
multo ampli9 frigida & humida. qm̄ iam esset
respectu tempamenti simplicis ī quito qui nō
datur. Existens autē in prima mansione tertii g
dus erit ī quarto relatione tempamēti absoluti
Frigidū uero & humidū ppter īeleuationez hūi
di & debilitatez actionis ipsi9 pono in pria mā
sione tertii grad9 & nō ampli9 reperiri. Rur
sus ex pte qdem qualitatū. qm frigiditas est de
bilior actiuaz. & hūiditas passiuaz cū pmixtio
motus & eleuatio ī extrema p calm extent pre
cipue & siccū demū p frigidū & siccū. Calm ue
ro & humiduz licet sint sufficient pmixtibilia
excellētia calidi humidū destruit ab eo. Et ideo
qdam drā. xix. calam & humidaz negauerūt 9ple
xionē sicut frām & siccam. que demū magis in
his quoz qualitates sūt actu in frām labit & hu
midam accnte. Itidem ttio ex pte applicatio
nis ipsaz ad corp9. qa humidū humido 9iūctuz
licet passiuū & mollis augeat actiuū ut calm siū
frigidū cui fuerit cōmixtuz obtundit. hūiditas
nanq; passiuaz ens debilissima seipsaz infrigi
dat. & sibi cōnexuz passiui obtinet rōnez & acti
ui mime. Et ideo 9plexionē simplicē hūidaz
precipue fortassis nō 9tingit reperire drā preal
legata. Qud declarat qa hic gradus attendit
distinctio nō rei szm se 9siderate. uerū szm acti
onē que puenit cuz corpori fuerit medicamen

Auic.
Ysaac

applicatuꝫ qd̄ fit calore naturali deducente qd̄ est de potēcia ī ipō ad actū ut oñdetur dr̄ia.cxl. Frigidū uero & humidū calorem reprimūt ac bebetant ut potencia medicamīs eo non possit in actionem īmensam destructiuaꝫ corporis aīalis eleuari. Motus nanq; frigidi & humidi dr̄ns ē se impediens cuꝫ illiꝰ sit ꝯtrahere & inspissare hꝰ uero extēdere & eliquare. In calido etiā humido aut ipm̄ bebetat calm.q.ī frigidās ut actio ipīꝰ non proteleť. Vel calm ꝯsumit excedens humidum & ī siccū ꝯuertit. Posui etiā frigidū & humidū in prima mansione tertii gradus reperiri qa hic uidetur qddam mediū terrestre quo fere omnes remouenť discolie. Ex qbus decenter ꝯcludať frigido iunctū humidū uix & raro ultra scd̄m gradū ꝓtendi. Quod in calido sil̄r & hūido ꝯūter monstratū ac non minꝰ ī simplici humido. Ex qua etiā positione autoꝝ fere dissonantie sopiunť cū omnes possint ī id tanq̄ ī medio qddam reduci. Et posset id descriptionibus geometricis ostendi & nō modicū ex dr̄ia appꝫ xx. Propť quartū uero. Ad primū dicendū. q; Ga. suū promissū non seruauit nisi fortassis uirtute. Nō enī ibi declarat nisi ī calidis & siccis neq; in libris ꝓticularibꝰ medicinaꝝ simpliciū eos distinguit ꝓ hos quatuor gradꝰ nisi ꝓparū

Aut dicend̄ q; dixit unicuiq; medicīaꝝ esse ponendos q̄tuor gradus. sꝫm q; est possibile. Qud̄ appꝫ qm̄ ꝓ sermonē suū denotat qualitatē simplicis medicine que forte absq; associatōne alterius qualitatis non eleuať ī gradꝰ. Vl̄ se ad priorem distinctionē gradus transtulit. Ad aliud dicendū q; uerū est in ꝯtrariis ꝓ se & essentialiť non aūt in his que ꝓ accns neq; ī his omnifariā Hic nanq; sermo topicꝰ est. Nam unū ꝯtrarioꝝ est ut habitꝰ. reliquū uero ut priuatō. x. metha phisice. Aliter nanq; diciť habitꝰ & priuatō cū unū habeat rōnem ꝓfectionis. Aliud ꝟo impfectionis & ꝓfectū sit unū prauū aūt multiplex aut aliter ꝯtra. dr̄ia. lxv. Ad aliud dicendū q; nō euenit ut aliquid sit frigidū & humidū ī quarto nec ex ꝓte singulariť frigiditatis neq; fortassis humiditatis. uerū rōne ꝯiuncti ex utraq;. cū una sit alterꝰ impeditiua. & precipue hūiduꝫ ut apparuit frigidi. Neq; frigiditas tantū potest ceu caliditas cū sit efficacior ea. nisi ꝓpter materie dispositionē medicine ut poroꝝ aptione. Et iō nō simpliciť dicit Ga. equale tempꝰ esse calefaciendi & ī frigidandi. sed quodā mō addito. Sil̄r si humidū humido ꝯiungať cū utrūq; passiuū sit ualde fore maior ībecillitas & passio adducetur cū fuerit agens non īuentū adhuc humidū ꝯplexionis humane modicū eleuať. Ad aliď dicend̄ totū esse ꝯcedenduꝫ de tempamēto absoluto nō aūt de relato. Ad aliď dicēdū hec relictā aquā pluuiā niuem & talia. Vel licꝫ nō īueniať res inequali gradu mltiplicať quantitas & numerꝰ usus. ita ut his suppleať qd̄ deficiebat ī equali gradualitatis appositione. Sermo similiť Gal. intelligendus est ubi fuerit possibile oppositū īueniri. Scitū;n. est ī. vii. de īgenio &. x. q; humidum non potest sicco equaliť ꝯtraponi. Et ideo difficilis curatiōis aut impossibilis sūt egritudines sicce. Ad aliud dicendū. q; tales discrasie ī ambitu prime mansiōis gradꝰ tertii possūt īueniri. Vel īterimūt siue ledunt rōne quantitatis opilando & suffocando. & nō ex parte qualitatis. Aut dicendū q; quesitū non hoc querit utrū res possit ī se frigida & humida ī tali gradu sed relatione opationis ut ostensuꝫ ipsiꝰ in corpꝰ. Ad argumenta etiaꝫ alteriꝰ ꝓtis aliqd oportet dicere cū neutra simpliciť ꝯcedať. Ad primū igiť multipliciť dicend̄ ut q; id uerificať in his quoꝝ ꝯpositio distat ab eis utcūq; cū farmaca & que huiōi nō autē de ꝓpinqs ut metbroloycis cū tuberibꝰ & fungis. Ad hoc īq̄ minimis habere instantiā. Vel dicendū q; id qd̄ fine secūdi gradus existit & nō in prīcipio tertii equalē gradualitatē extimať habere. qa nō solū hoc qd̄ sic omnino affine. sed paꝝ distare uideť pro eodem reputat intellectus. Quod enī deest tanq̄ nichil debere uidetur. secundo phisicoꝝ. Ad alia etiam ꝯsimiliter dicendū.

DIFFERENTIA. .CXXXIX.

Vod medicina calida ī primo gradu ad iuncta medicine calide in tertio non reducat eam ad sꝫm gradum caliditatis sed amplius monstrať ex collꝫ qnto id firmāte.

Rursus qualitas seu forma reqrit debitam quantitatē in materia ut agat. Nam omne agēs opptet fore mlte quantitatis de causa sꝫo. Multiplicať quoq; quantitas cū ipsa deferens calidi tatē primi gradus ꝯiungiť quantitati deferenti caliditatē ttii. Videmꝰ. n. maiorari ex additiōe lignoꝝ ignem ad ligna & ꝓprie cū fortis extiterit. Vñ caliditas tertii gradꝰ eleuabiť ex admixtione medicine sibi calide in primo. tum ꝓpter quantitatē coauctā. tū etiā qualitatē cuꝫ tale aditu tali reddať apud topicū amplius tale. Adhuc calm in prīo & calm ī tertio sūt ꝯtraria cū in altero ut oñdetur sint plures ꝓtes calitatis & pauciores frigiditatis q̄ in reliquo. Mediū etiā phisicoꝝ qnto extremis ꝯtrariať. Id aūt de natura uideť ꝯtrarioꝝ in adinuicē agentiū & patientiū q; uincens trahit ad se uictū in tantū q; prefortificať eiꝰ uigor sup ea qd̄ priꝰ exiterat Qud̄ ostendit grandīs generatio & aqua calida tempe ingentis frigoris sup anuꝫ asperſio methauroꝝ primo. Coagulať enī magis & celerius frigida qd̄ primo etiaꝫ īnuiť sꝫa. Vincet itaq; caliditas tertii gradꝰ ꝓpter oppositionē infrigidatione calitatē primi gradꝰ. Et qa est similiť

An Me.ra da. ipmo. g. aduicta me.re a.de ig. ꝛducat eaz ad. 2m. gdum

caliditas quedaz utriusq; simbola non reducet ad secūdum gradum caliditas tertii. sed potius intendit xsus quartū. Amplio farmacoꝝ qnto & primo secunda. Primo gradus non efficit actionem in corpo manifestā pceptam. sed potio occultam īsensibilem. Et ideo indiget in eo demōstratione ex rōne dyaletica nisi fortassis p accidens. ut cum reiteratū fuerit & multuz factum. Quod autez est in tertio gradu tale operationē efficit fortem. Proueīt nāq; ex ipō essētialit im pedimentū maīfestū. licet nō mortificet. Qud uero est occultū non perceptū copulatuz inpedimentū adducenti non poterit ipm̄ pmutare ut ad secunduz pducat gradum. Cuio actio est maīfesta non impeditiua. Et secundū Iacob Alcbūdi de gradibo farmacoꝝ opositoꝝ. medicine ca. in prio gradu ptem unā habēt caliditatis supra tempamentū & mediam frigiditatis. In tertio uero calida ptes octo caliditatis & octauā frigiditatis. Sic igit cū grado primo adiungit tertio osurgent ptes nouez caliditatis cuz qnta & octaua parte uno frigiditatis. Non ergo tm̄ fiet deductio ad sm gradum in quo quarta pars frigiditatis adest & q̄tuor calitatis. imo erit ad octo caliditatis p tes ascēdere ptibo etiā frigiditatis sublatis. Quare medicīa cala ī prio gdu copulata cale in ttio nō hāc ad sm gdū reducet sed ultra Oppositū quoq; ho collz qnto dicit Ga. sēti re in libro. x. tractatuū in farmacorū opositiōe Quod eosapit mino decio practice. Adhuc sic extrēa se uicissim reprimūt & otēpant ppt uim contrarietatis. in ipis relictā ita & meia cū in eis modus qs fuerit otrarietatis Cum igit pls frīditatis sit in medicīa ca. ī prio. g. q̄ ī ttio ofrāget caliditatē ipīo & ad scdm īducet. Qud G. & Hali. series nitūt ondere ex oiūctiōe aque ca. cū feruētissima uñ Cōstātino d gdibo. Video calorē calissīe aque minui tepida sibi adiuucta.

Rurso symboluz & ppinquitatē hna celerit trāseūt in adīuicē scdo de ge. & cor. Facilior. n. fit trāsmutatio ī gne pporcionabili scda. prio. ut apparz in aere & igne ac uiō & spū Sed finis primi gdus. simbolus est & affinis scdi grado pricipio & isto ttii. Amplio cuz frīditas paliti cū faciat & mortificet calitas uero sit aīca affo ꝟsmoꝝ qnta & prio. pria. frītas prī bebetabit & refrangz poros. subītrādo sui oppōne calitatem ttii ad scdm. cū oīa taliū relatiōe ad nrm̄ o sideret corpo Itaq; ocludēt prioris oppoītū. Quod aūt de calo dicit extēdi pōt etiā ad frigidū siccū & hūidū. Propt primū qdē sciēdū in antea osideret gduū distīctio quō & penes quid sumat ut hīc qd sit grado ondat Et deīceps que uera poītaꝝ distīctio Quid aūt est calm frigidū & huio oñsū drā xv. Quid aūt medicina ttia cuz aliis multis Et ideo sciēdū ppt

huio prīm q; gdus nō est q̄tuor prīoꝝ sīpliciuz neq̄ fortassis oiūctoꝝ paꝝ inde pmutatoꝝ sed o poītoꝝ uere cū ipse penes oōez attendat sīplicia uero oōne carēt & similit mixtiōe. Et ideo calm aut frigidū ul huio nō q̄rit eoꝝ cū ñ sit ī sūmo sed īmissū ab illo. Attendd quoq; q; cū gdus respectū & ordinez quēdā īportet Et refert eniz ad tēpamētū Videdū prīto qd sit tēpantia. Ipā quoq; ē duplex q̄dā nāq; absoluta ut q̄ ī unixsa dcā subā siue pōderis q̄ mīme inueīt drīa xviii. Est & alia relata sm iusticiā dicta de q̄ smones uerificāt medicoꝝ pēs q̄ etiā ut appz p Constātinū q̄tuor distīguūt gdus. lz Iacob non solum sm hāc tēpantiā īmo primito sm absolutam nitat gduū distīctionē assignare. Quod rei non extat applicabile ut cēsuit. A. uerū imagiābile magis absq; nulla ad subiecta opatiōe. Est et deīq; opatio duplex. xtutis. s. & molis Et hec itez bīa certificata qdez pōdere & ssz̄us apparētia denotata. Quedā nāq; certa mole sunt grādia & xtute pua ut litargirū aliq̄ uero eotra ut euforbiū. uel napello. Nōnulla uero uisui sunt mlta ut agaric & pulpa coloqntide statera xo pauca Et oportz prīcipli mole xtualē attēdere demū statere non aūt q̄ apparentie Est quoq; iux Iacob ho xtualis otēpantia eq̄litas ī q̄litate otrarioꝝ in adīuicē in re equali & eoꝝ effectus e q̄lis ut sit eio calefactio q̄ta est ipīo īfrigidatio Et si ponat solū ex otrariis tēpantiā osurgere. Nihilo pōt ex tēpatis euenire ceu cū iacīctus auro oiūgit aut qñ lupulo capillo ueneris copulat p recessū uero atēpantia tali sm pporcioez dupli uoluit hic gdus distingui. Propt qd ut smo eio āplio explicet nota q; numeroꝝ modi sūt qnq; penes quos sumūt pporcioēs musice uz epitco siue sexqtto cui rñz pporcio musica dyatesserō dcā. Emiolo uel sexqq̄rto. Cui adaptatur dyapēte ttio duplus cui rñdet dyapason Quarto tplus cui suppetit dyapason dyapēte Quinto q̄druplus cui osoāt bis dyapason drīa lxxxiii. Considerās quoq; Iacob pporcioez duplā seu dyapasō oībo nata oueī ētē auribo; dulciorē sola extīauit meīciāꝝ gdo penes recessū a tēpam̄to distīguēdos uñ xix. pbt. ppt quid dyapasō osonātia cātat sola organizat enī sm hāc sm uero aliā nullā unā qdē cāꝝ soluēs assignat qa ex antiphoīs idē osonātibo est cordis. Substētās itaq; ymaginatōz suā sup hāc pporcioez ponēsq; ītēpam̄to ptes calitatis fri. sicc. & hū. eq̄les. sm pporcionē duplā uoluit gdū primū atēpam̄to secedere ut q; prīo gra. est sm duplū egressus atēpantia. xbi gra Illa medicīa dicitur cala ī prio gdu qñ duas medietates unius ptis habz caliditatis supra tēpantiā & frigiditatis mediā q̄ erat frigiditatis tēpam̄ti cōiūcta cum altera medietate ptis caliditatis ipsius. Scdm

hoc quoq; scd̃us gradus est quidã excessus dupli
supra primum & quadrupli supra temparamẽ
tum ut cum in aliqua re sint quatuor medieta
tes caliditatis & una que erat temperantie frigi
ditatis Tercius uero est egressus a secundo ĩ du
plum a primo secundum quadruplum a tempe
ramento secundum octuplũ ceu quando medici
na octo medietates continet caliditatis & unaʒ
medietateʒ que erat temperamenti frigiditatis
Est & demum quartꝯ similiter augmentum du
pli supra tercium quadrupli ad secundum octu
pli supra primum & sexdecupli ad temperamẽ
tum relatum sicut cũ medicina caliditatis .xvi.
obtinet medietates & mediam frigiditatis q̃ ẽ
radix in temperamento inuenta. In omni enim
mixto post temperatum denominatio facta est
ex dominãti & secundum Anaxagoram in mix
tura. Cum re nanq; quacunq; calida seu frigida
frigidum aut calidum reperitur secũdum tamẽ
plus & minus Quod in aliis similiter euenit q̃
litatibus Sic itaq; ymaginatur in hoc gradu eẽ
quatuor proporciones duplares aut dyapason

Ex his concludens inquit manifestum disce
ssus ab equalitate secunduʒ qualitatem hoc est
gradus est augmẽtum unius qualitatis sup sibi
contrariam secũdum dupli proporcionem ob
seruatum Est et alius distinctionis graduum
modus ut ipse testatur a quibusdaʒ notatus po
nentibus uirtutem primi gradus in se contine
re quinq; octauas uirtutis caloris gradus quar
ti & tres octauas frigiditatis Posuerũt etiam q̃
uirtus caloris secundi habeat in se sex octauas
virtutũ caloris gradus quarti & ĩtias frigiditatis
Et q̃ uirtus caloris tercii gradus cõtinet septẽ
octauas uirtutis caloris quarti & unam octauã
frigiditatis Quartus itaq; gradus est in quo ni
hil erit frigiditatis Et demum horum motiuũ
tangens ait q̃ eos duxit in hãc sententiam fuit
quis uolens q̃ si miscuerimus medicinam ĩ q̃r
to calidam cum medicina frigida in eodẽ gradu
equaretur medicina & essent in ea quatuor par
tes caloris & quatuor frigiditatis Sed si adde
remus quintam partem esset calida in primo
ita ut essent quatuor partes calide & tres
frigide Similiter si adderemus sextam partem
esset in secundo calida sicut forent sex ipsiꝯ p
tes calide & due frigide septimam uero partem
calidaʒ si adderemus esset calida in tertio sicq;
essent septẽ ptes caliditatis & una frigiditatis
Si uero pars adiungatur octaua esset calida in
quarto totaliter nihil habens frigiditatis

Recitat hic & tercium distinctionis moduʒ
teste Galieno. ĩ libro decimo tractatuũ compoĩ
torum farmacorum parte octaua destruente sẽ
tentiam illorum qui posuerunt uirtutem quar
ti gradus quadruplam primi & tercii triplam
& secundi duplam. Hunc tam̃ modum disti
ctionis quinto approbat collʒ in annullacione
distinctionis alkindi testante. Sufficiens erat ei
drẽ q̃ secundus est duplus primi & terciꝯ triplꝯ
& quartus quadruplus Et sic intellexerunt me
dici in ordinacione graduum ad hoc ut essẽt e
quales quia caliditatem sensibilem corpori po
suerunt in primo gradu ab hac deuenerunt me
diam que est remota ab illa tantum quantum
fuit remota a temperata & posuerunt illam in
secundo Et istud sine dubio est dupluʒ primi &
post hoc deuenerunt ad medicinaʒ que est remo
ta a secunda tantum quantum est secũda remo
ta a prima & hanc in tertio locarũt quia tripla
est. Et sic ĩ quarto fecerũt gradu Scd̃ʒ hoc itaq;
gradus est augmentum unius qualitatis supra
contrariam secundum ordinem excessus nume
ri naturalis ut q̃ suum ĩmeĩatum precedenteʒ

Inuenitur & alia graduum distinctio penes
calorem naturalem sumptam a Constantĩo de
gradibus Quoniam ãtiqui & maxime equa
lem complexionem ĩtra duas extremitates dix
erunt primum uidelicet & quartum gradum in
fra hanc latitudineʒ quatuor fuerũt gradus ne
cessarii. In primo gradu calidum minꝯ est calo
re naturali. In secundo autem quasi simile. Ca
lidum autem in tercio est maius eo. Calidũ quo
q̃ in quarto ultra ipsuʒ existit Eodem quoq; mo
do frigidum siccum & humidum He itaq; sunt
graduum diuisiones ac eorum modi ab autori
bus assignati. Propter huius quidem secũduʒ
sciendum q̃ positio distinctionis gradus Iacob
stare non potest neque eius motiuum Cuius q
dem Aueř. positionem tripliciter conatur ĩpug
nare Primo quidem quia cum ipse secundũ
gradum in excessu super primuʒ duplũ excessꝯ
quem habet primus super temperamentum &
tercius super secũdum duplum quem habet se
cundus super primum tunc medicĩe que erũt
ĩ tercio calide necessario ĩterficiẽt & magis que
ernut in quarto. Et quomodo possunt tolerare
corpora medicinas que sunt in decĩosexto gra
du. Atuerum licet huius raciocinacio Aueř.
ueritatem ut magis ostendetur concludat men
daciter forte tamen quoniam etiam Ga. ponit
tercium gradum habere nouem partes calidita
tis aut frigiditatis & quartuʒ duodecim Cum
unumquemq; gradum distinguat in tres mansi
ones Amplius Iacob non dicet xvi. medieta
tes partis caliditatis temperamenti esse .xvi.
gradus sed pocius xvi. medietates partis & mã
siones que sunt a temperamẽto ad ipsum. Gra
dus enim quisq; non solum in tres mansiones
partitur ĩmo etiam ĩ fere infinitas scd̃ʒ amplꝯ
& minus uariatas uelut collʒ dicitur sexto in
diuiduorum tot fore preparacioẽs fixas propt

An me^nt. ca. ī primo. 5^u. adiecta me^nt. ca^de. ī. 3°. reducat eas ad 2^m. ꝗduz.)

possibilitatem & materie diuersitatem ut eas per signa colligeř ñ possim9. Dictum etiam 9 plexiones fore infinitas theoř. prīo Ampli9 Auer. redarguit Iacob secundo quia cōcesso sibi quod ponit tūc latitudo tertii gradus nō erit proportionalis latitudinis secūdi ad temperā tiam & similiter secundi ad tertium cum tam̄ tales latitudines debeant in gradu locari unde cum non sit equalitas inter hos ordines nō po sset esse maior error in hac arte q̄ iste. Ampli us tertio eundem compugnat sermōe ex quīto farmacorum sumpto. eo ꝙ Galienus intellexit id esse calidum in primo quod habet excessum super temperamento in una parte ultra ipsum Et secundum hoc quādo ponetur comparatio dupli in excessu graduum non erit necessarium que est in quarto gradu sit dupla super medici nam que est temperata sedecim uicibus dupli cis. Quod sensit Galienus cum dixit. Et mea intentio est in primo gradu illa res que primo manifestatur sensui in permutatione corporis Que si esset intentio Galieni ꝙ primus gradus esset duplum temperamenti permutatio que manifestatur a medicina in corpore non esset principium permutationis ymo si esset aliqd ante hoc esset principium permutans. Et hoc quod ponitur esse principium non esset sed ul tra principium iam existens. quod etiam īnuit Auicen̄ cum dicit. Gradus secundus est ut fiat operatio fortior ista. Extra hoc quoq; pluri mis possum in filium procedere Alkindi ut eius positio erronea tollatur ante paucis rudio ribus propter admirationem dilecta. Ipse nāq; primo prauum induit modum docendi. Non enim naturalia de numero quorum est h9 gra duum medicinarum distinctio habēt ex arisme tricis & musicis demonstrari. precipue cū mo dus h9 naturalis inueniatur sufficiens ualde. Demonstrationes enim de genere in genus nō saliunt posteriorum primo. Propter quod pery pateticorum scola cum tertio creticorum. Pita goram & Platonem in pluribus detestat̄ locorū naturalia uolentes mathematicis causare ac de monstrare. Adhuc insufficiens existit qa sicut arismetrici & musici aliis proportionibus utū tur in suis ostensionibus preinsignitis & non solum dupla siue dyapasson. Sic in has errat ei parte Iacob faciendum & maxime cū id ut ostē deř sit possibile & rei quodāmodo consonum naturali. Palyn tertio hystoriarū & de mun do. Natura saltum non committit sed paulatī & īterscalariter de extremo transit in extremū ut eius continuitate cōterminum lateat & me dium. Qui autem progreditur a temperamen to in duplum & ab inde in quadruplum & dein ceps in octuplum & sexde cuplū saltuz īmittit subitum proportionem non seruans equalem.

Eti ceu in complexione humana etiam natu rali sunt infinite mansiones in magis & minus ut tactum uariate multo amplius in egritudine cum magis eleuetur & a medio recedat q̄ com plexiones humane naturales. Erit igitur egri tudo secedens a temperamento secundū. v. par tes caliditatis aut. vi. uel. vii. aut. ix. aut. x. siue .xi. aut. xii. uel. xiii. aut. xiiii. uel. xv. quia excess9 a temperamento uniformiter causatur cum sit motus ceu dictum de extremo in extremum ꝑ medium fieri. Predicte uero distemperantie cu rari non poterunt cum secundum Iacob posi tionem eis medicine non reperiantur opposite sicut expetuntur in microtegni. Inuenitur nāq; solum secundum eum oppositio dupli quadru pli octopli ac sexdecupli. Rursus medicīa q̄ est in primo gradu frigiditatis medicinam que est in tertio non poterit ad secundum gradum adducere sicut sentiunt uniuersi quia in medi cina calida tertii gradus sunt octo medietates partis frigiditatis & una caliditatis que in se cundo quatuor caliditatis habet & quatuor frigiditatis nunc autem due medietates frigi ditatis primi gradus remittent octo caliditatis medietates tertii gradus reducendo ad. xvi me dietates. Et quia ī primo gradu erat medietas frigiditatis que remissa ab octaua frigiditatis tertii gradus. Reducetur medicina calida in ter tio gradu per medicinam frigidam ī primo ad sextam caliditatis & medietatē unam dempta octaua parte unius medietatis. Si autem ducer3 ad secundū gradum oporteret ad quatuor me dietates caliditatis reprimere. Hec enim secūdi posita est gradus descriptio. Ex his itaq; ele uatur error prauus diu pullulatus. Motiuum similiter ipsius nullum quoniā si eo ꝙ propor tio dupla siue dyapasson ē naturalior suauior ac dulcior ceteris secundū ipsam. distinctio gra duum assignatur tunc omnis proportio nume ralis et armoniaca sonorum aut uocum per so lam ipsam fieret ociose nanq; forent tunc alie inuente. Quamq̄ enim sit adeo ut refert ꝓpor tionum in se prelata non tamen huic ceu licet sit nobilius esse in aere q̄ in aqua uel terra cum sit formalior non tamen in animalibus aq̄ticis aut terrenis. īmo talis processus potius secūdū quid & simpliciter deceptionem committit. Distinctionem quoq; assignatam secundo dete statur Iacob ipse ratiōe quadam algoristica in sufficiente inquiens eam falsam fore per uiaz experimenti & arguitionis. quoniam si medici na calida ī quarto cōmisceatur medicine frigi de in eodē & equetur medicina. essent ī ea tres partes calide & due frigide prius aūt in positi one adducta ponebantur quinq; calide & tres

frigide ſimiliter in ſecundo gradu. Scd̃m hoc igitur erunt quinq; partes calide & una frigida prius autem poſite ſunt ſex calide & due frigide. Si autem tertia pars adducatur alia erũt. vi. partes calide ita q̃ medicina tota erit calida nihil habens frigiditatis. Antea uero ſeptẽ ptes erant calide in hoc gradu & una frigida. Ad huc aio q̃ nõ erit modus quo ſit poſſibile q̃rtũ aſſignare gradum. Amplius neq; radix huius poſitionis ſtare poteſt quoniam temperamẽtũ non ſolum reſultat ex calidis & frigidis ĩ quarto uerum etiam ex gradibus ſubſtãtibus oppoſitis & temperamẽtis ut tercio caliditatis gradus cum tercio frigiditatis gra. ſecũdo cũ ſecũdo primo cum primo & temperantia cum tẽperantia. Rurſus quod erit in quarto gradu calidum ſecundum hoc nihil frigiditatis haberet quod ridiculum eſt dicere cum ca. frigidum ſiccum & humidum non ſimpliciter in his ſed a dominio dicam. Relictum enim fuit in principio calidum frigidum ſiccum & humidũ ſimplex & abſolutum. Diſtinctionem ſiquidem Cõſtantini intellectus non capit diſpoſitus ſane cum grad9 firmatur ut apparuit ſecũdũ Iacob per receſſum a temperantia. Calor autem naturalis ut fingit non eſt temperatus ſed magis in ſecundum tendit caliditatis gradum. Adhuc calor naturalis a forma prima temperatus mulcebris eſt & ſuauis & ſi hic & cõplexio hũana in ſecundo gradu calidi relatione que ponderis ponantur. Aut fortaſſis calorem naturalem intelliget innatum & non currentem uel tercium ex his concretum. Palyn cum ſcd̃o coll; & primo canõe calor naturalis ſit calidus & humidus ac membrorum tanq̃ forma erit ĩ ſecundo gradu equalis frigiditati fere illius gradus aut ſiccitati cum frigidum & ſiccum graduent̃ per ipſum propter quod ſicut in aliis plurimis omittatur ut ambiguus. Quartã quoq; graduum diuiſionem quam Galieno Aueĩ. ſcribit melius audio quãuis Alchindi filius eã dixerit Galienum improbare. Quia tamen redditus eſt hic ſuſpectus hanc graduum diſtinctionem nõ ſperno cum euitet inconueniẽtia que Iacob cõſequunt̃ & alios. Obſerueturq; naturalis paulatinus & occultus nature proceſſus diſtantiam omnem in magis & minus diſtinctam a temperamento uſq; ad extrema graduum quatuor cõtinue replens ita ut finis unius gradus ſtatim prĩcipium alterius attingat uelut etiã uniuerſi connexio ut elementorum inter ſe & ad orbes ac illorum adinuicem. Quod quinto appar; farmacorum & primo ſecunda. Medicina nãq; dicitur calida frigida ſicca uel hũida ſiue quod comeditur & bibitur aut iungitur ĩ primo gradu que calefacit corpus calefactione non manifeſte percepta ĩmo in ipſa indigetur demõſtratione raciocinacionis & dyaletica niſi per accidens ut cum reiteratum fuerit & multociẽs factum. Quod autem in ſecundo gradu tale conſiſtat quod fortius operatur predicto. Eſt nãq; ipſius operatio manifeſta comprehenſa curſũ tamen nature ac eius non permutãs actus niſi accidente ut ſi multociens occurrit uel multu; extiterit. Aliquid enim dupliciter ponitur in gradu aut directe racione qualitatis. uel lateraliter ex parte quantitatis diſcrete aut continue. Illud quoq; quod actionem fortẽ efficit non tamen ultime ut inde eſſentialiter nocũm tum proueniat manifeſtum quod non mortificet & corrumpat gradum obtinet tercium. Quod autẽ ſua operatione ut caliditate adurit aut mortificat frigiditate eſſentialiter qualis eſt uenenoſorum proprietas id in quarto põit̃ gradu. Quod ſiqnidem gradus ut ĩdetermi nati referuntur in temperamentum uelut ĩ regulam inequalitatis directiãm. Eſt autem ipſũ cum aliquid corpori occurrens in eius non ĩprimit ſenſum neq; fugat aliqua manerieru; fuge Nam quod h9 ſibi extat conſimile a quo nõ accidit pati heben gueſt ſimplicium parte prĩa.

Vnumquemq; etiã gradum ſequeſtrauit Ga. in tres manſiones ita ut reſultẽt. xii. in uniuerſo unde in tegni ſeptem numeros nominat & x. ſecundum exceſſum a temperamento. Quod euenit quia grad9 dicit exceſſum ĩ magis & minus ubi autem id & medium quare conſurgunt inde tria. In minimis eſt medium tribus phiſicor. v. Et ſi unuſquiſq; graduum ut tactũ ĩfitas habeat manſiones non tamen nobis fit eas poſſibile diſtinguere. Gradus autem ĩ tercia partitionem probat Galienus quoniam exiccatio ſinapi nõ eſt uelut exiccatio cauterii quãuis ãbo in quarto ſint talia. Sic igitur apparet ex ſermonibus horum & ſubdiſtinctione ĩ tres ptes gradus cuiq;libet q̃ totalis terminorũ diſtãtia graduali augmentatione ĩ amplius & minus uariata ut nihil intercidat uacui ſicut poſitioni Iacob ſequebatur erronee. Si autem curioſe uoluero melius etiam Iacob ſecũdum proportiones numerales aut armonicas gradus diſtinguere ut proportionabiliter diſtinctio mathematica aut armonica cõcurrat naturalis ſuperius approbate. fiet ponendo q̃ quartus grad9 ſe habeat ad primum ĩ proportiõe quadrupla ſeu quadruplicit̃ dyapaſon. Et id eſt quod fuit conceſſum q̃ quartus quadruplat primum tercius autem triplat ſecũdum dyapaſon dyapẽte. Secundus uero duplat ſiue dyapaſonizat & primus ad temperamentum quantum ad eius manſionem ſecundam ĩ proportione emiola ſe habet ſeu dyapẽte quo uero ad primã ĩ epitrica

An me^na. ca. i.p^o. gradu. adiuncta me^ne. ca^de. i.3°. iducat eaz ad 2^m. gdu

& dyatesseron. Hoc itaq; modo sanius ac natu
ralius graduum distinctio ꝓportionibus famu
latur arismetricis & musicis. Propter scdm
quidem sciendum ut secūdum Aueř apparebit
differentia ãplius .cxliii. q̃ unus modus necessi
tatis coniunctionis medicine cum medicina est
propter uigorare aut infirmare medicine uirtu
tem. Quod duobus fieri potest modis .uno
ut misceatur alteri contraria reliqua ceu cū ca
remus medicina calida in secūdo miscemus cū
medicina calida in tercio medicinam frigidam
in primo & redditur medicina calida in secūdo
Altero quidem ut forti medicine cōiungat̃
alia non sibi contraria ī qualitate & uirtute s;
simul magis uerum una percipiet altera quod
cum medicina calida in tercio coniungitur me
dicine calide in primo tunc enim declinat illa;
ad secundum gradum. Quod quidem ꝓbat
Galienus per mixtionem aque tepide cum bul
liente calorem illius facienti declinare ad gra
dum ut dicatur secundum. Vult igitur Gali
enus medicinam calidam primi gradus eam q̃
tercii reducere ad secundum. Decimo quoq;
practice firmatur idem ita. Necessaria equide;
fit aliquando duorum medicaminu; cōpositio
ex quibus complexio contraria male complexi
oni adunatur ut quis enim morborum curetur
indiget medicatione in secundo gradu calefaci
ente quod si non inueniatur sumatur in tercio
calidum & coniungatur ei quod calidum est in
primo. Ex his resultabit medium calefaciens
in secundo. Minuit enim quod in primo calidū
calorem tercii & ad secundum reuocat ut appa
ruit in aqua calida & tepida. His autē Aueř
consequenter aduersatur maxime per duo. unū
quia inquit id contradicendum fore quoniam
si uiderimus hominem pati egritudinem calidā
in quarto uel tercio & dederimus rem calidam
in secundo multum ledetur inde & tamen ꝓpt̃
uerba Galiēi refrigerari deberet puta si mel ex
biberemus in potu causonem habenti nūquid
lederetur in continenti lesione grandi. Et simi
liter si quis haberet passionem frigidissimam
in capite & ungeretur oleo ro. nonne multum
noceretur. Et subdit qui substinent Galienum
super hoc prouideant. Alterum quoniam se
queretur iam q̃ medicina calida tãtnm remit
teret & reprimeret calidiorem & quantum fri
gida summe calidam in primo gradu secundū
Galienum remittit calidam in tercio ad scdm
cū satis cōstet q̃ frã ī prio g̃ ĩducat calidã ī ter
cio ad scd; g̃du prim9. n. g̃d9 sui frigidita te re
primit tercium caliditatis & ad secūdum per
ducit. Quid autem de hoc uidebitur conseq̃nt̃
Propter tercium uero sciendum q̃ Galieno
consentiens inquio. tripliciter posse sermone;
eius uerificari. Due quidem aliqualiter quod
Aueř in eius ducit fauorem utcunq; ceu q̃ medi
cina calida in primo non reducit calidum dire
cte in tercio ad gradum caliditatis secundi sed
aliquid remittit ex ipsius caliditate. Inquiens
si erit sicut dicit Galienus hac cōtiget uia quo
niam medicina quam dicimus calidiorem est
que maiorem comparatione; habet caloris ad
frigiditatem q̃ minus calida. Erit ergo frigidi
tas in ambabus per contrarium hoc est quia in
calidiori erit frigiditas minoris comparatiōis
& infrigidari maioris comparationis puta qa
comparatio caloris ad frigiditatem in piperis
drag̃. i. est maior q̃ drag̃. i. spice. Et si in una
drag̃ piperis sint quīq; ptes caliditatis & una
frigiditatis. Mixtis duabus drag̃ simul erit cō
paratio caliditatis ad frigiditatem minor in
hoc mixto quam esset in pipere solo quia cum
duabus partibus caliditatis in spica est multa
frigiditas ut unius partis que erat in pipere cū
quinq; partibus caliditatis. Sic itaq; exponit
Galienus q̃ non fiat recte ad secundum gradu;
ex tertio reductio sed potius quedam remissio
tertii sub sua permanentis ad huc latitudine.
Est autem & alius modus exponendi per acci
dens ut q̃ id fiat magis ratione quantitatis im
proportionalis in qua immensa consequenter
qualitas continetur. Aut multotiens reiteratu;
fuerit Sicut una piperis drag̃ ualde plures extē
siue sepius etiam applicata calefacit q̃ scro.
Non autem ratione qualitatum proportionali
um extensiuarum ut cum multa tepida pauce
feruenti assotiaretur. Hic tamen dicendi mo
dus magis uidetur extraneus cū proportio prī
cipaliter qualitatum requiratur & uirtutum.
Et propter hoc secundum Galienum & alios
modus tertius alius erit precipuus ex dictis iã
manifestus q̃re cū unusquisq; gradus sit ī tres
mansiones distributus tertia mansio secūdi g̃
dus attinget immediate primam tertii mansi
onem. positum enim est omniquaq; mansiones
secundum amplius & minus distinctas sibi fo
re contiguas. Quod saluare non ualuit Iacob
Alkindi. Cum igitur aliquid quãtumcunq;
remittatur modicum a prima mansione tertii
gradus & maxime cum fuerit in eius principi
ante initio ad extremitatem mãsionis tertie re
ducetur gradus secundi. Qui si amplius remit
tat magis in secundum faciet quod est ī tertio
perueuire gradum. Sed tunc dubitatur quia
cum tres sint mansiones uniuscuiusq; gradus.
non uidet̃ sermo Galieni uerificari nisi de una
quia quod est calidum in primo non remittet
quod in tertio calidum ad frigidum & multo
minus ad primam secundi mansionem. Di
cendum q̃ fortassis Galieni sermo magis fuit

expoſitiuus exemplaris q̃ canonis aſſignatiuꝰ. Cuius ſignum eſt quoniam decĩo theorice ubi ſuſcipere dicitur qntuꝫ gradum. Morborum quiſpiam &cꝯ. Aut melius ꝙ & ſi aliquis ſermonum uerificetur in paucis aut raro ĩ his oꝫ eum notare ne putetur ſecundum id ueritatem minime continere ſicut quarta afforiſmorum criſim in ſeptima. Nubes rubea denotat apparens in quinta. Quia cum hoc magis ſecunduꝫ Galienum inſit albe niſi de ru. exprimeret non crederet quis tantam fore ipſius ſignificationis uirtutem ita enim diminuti ſermones inueniuntur plerũq; ut philoponi exercitetur aĩa. Quod modus oppoſitionis inter ſe extremoꝝ mediorum uirtutem oſtendit. Itaq; medicĩa in primo calida & maxime in manſione illius prima plus frigiditatis participãte medicinaꝫ calidam in prima manſione tertii gradus calidam ad tertiam reducet ſecundi manſionem & fortaſſis ad extremitatem ſecunde & ad ſecũdũ totum per accidens quantitatis tamen ratione.

Ad primum denicq; Aueř in Ga. adductorum dicendum ꝙ mel non confert egritudini calide in tertio licet de ſe illius remittat feruorẽ cuꝫ medicĩatio expetat oppoſitioneꝫ gradualẽ niſi quid occurrat accidentaliter prohibitiuum. Adhuc quia mel dulce uelociter inflammabile ſuperatim adiunctum caliditati. Et ideo in fe. prohibentur frigida etiam cum fuerint dulcedini coniuncta. Dulce nanq; eſt inflammatiuum in coleram conuerſiuum opilatiuum unde licꝫ ſtatim in mellis appropinquatione aliqua fiat caliditatis tertii gradus repreſſio cum ipſuꝫ ſit in ſecundo calidum & ſiccum tamen poſt morã facto in dominans tranſitu caliditatis ĩduceret intenſior. Sicut euenit in appropinquatione lignorum ſemiuiridium igni uehementi. Ad ſecundum dicendum iam ex dictis apparuiſſe nõ eſſe inconueniens propter diuerſas gradus ſecũdi manſiones medicinam calidam in primo calidam in tertio ad ſecundum perducere & medicinam frigidam in primo ad eundem quoniam calida in primo perducet primo ad tertiã manſionem ſecundi gradus & ĩde frigida uero ĩ primo ad ſecũdam & ad primam. Propter quartum. Ad primum quid dicendum iam oſtenſum. Ad aliud dicendum ꝙ licet multiplicet̃ quantitas & conſequenter qualitas caliditatis multiplicatur etiã. non minus quantitas frigiditatis ut cum multa ligna debili adiungũtur igni. Obtundunt enim ipſum & reprimunt. Agens nanq; cum principaliter requirat patiẽs ſibi diſpoſitum ex hoc enim prouenit actio carens eo non poterit operari & precipue cũ illud cum multa coniungitur quantitas fuerit debiliter actiuum. Illud etiam quod adiunctũ facit magis tale eſt ſimile in ſpecie & natura nõ aũt in genere. Ad aliud dicendum id habere ueritatem in cõtrariis directe oppoſitis eque uigoroſis diu ſibi reſiſtentibus in pugna ceu in fortibus & diu in adinuicem euenit duellantibus. cum enim tunc unus alterum ſuperat ſeuior ř̃d ditur ſuper eum q̃ ſi parum reſiſtens mox ſuperaſſet. Talia uero contraria non ſunt calidum ĩ primo & calidum in tertio. Ad aliud dicẽdũ ſi uolo eſſe cum Aueř dicam calidum in primo habere ſenſibilem caliditatem ut medicorum teſtatur auctoritate. Aut caliditas primi gradꝰ licet non ſit ſenſibilis per comparationem ad caliditatem ſecundi ſentitur tamen comparatione temperamenti & maxime ultĩa manſio gradus primi. Vel etiam dicendum ꝙ gradꝰ primi licet non ſit ſenſibilis eiꝰ operatio actu potentia tamen eſt ita ꝙ elatiori coniuncta qualitati ut tertii gradus mox ſentitur. Non eniꝫ euenit ut non ſit modus ſenſibilis aliquo. Ad aliud dicendum ꝙ non arguit̃ ſed Iacob magis denotatur ignauia curioſa. Quantũ etiã rationes partis aduerſe concludant ĩtelligenti notum fit manifeſte.

DIFFERENTIA .CXL.

Vod non ſit modus quo medicina ualeat deduci ex potentia in actum & precipue frigida monſtratur. Quoniaꝫ id erit uel ex parte medicine in actũ deducẽde uel calidi innati. Non quidem ex parte medicine ut medicina cum ipſa ſit talis potentia ſeu uirtute in tegni. &. xi. curatiue. Docetur enim eligi ſecundum uirtutem tale & non ſecundum apparentiam uel preſentem ad actum unde qnto collꝫ. Terrenaſcentia etiam calida ponũtur in potentia talia. Quod autem hꝰ in actũ ꝓgreſſum habere non poteſt. cum actu careat omnifariam. Neq; ex parte ſubſtãtie ipſius maxime accidentibus concrete cum eius ita ſit a materia operatio id autem naturam retinet cibi & non medicine. Neq; etiam ex parte calidi ĩ corpore exiſtentis cum calidum infrigidare nõ habeat frigidum deducendo ad actũ. Et deductio in actum fiat per aliquid tale exiſtens actu. Amplius ſi medicina frigida deducitur ad actũ aut illud quod eam adducit erit calidũ actu aut frigidum cum tale ſolum ſit operatiuum. Nõ calidum quia calor naturalis nõ habet aliquaꝫ uiam generandi frigiditatem collꝫ quinto. Neq; frigidum actu cum uita & actus non ſtẽt cum eo uerum per calidum ut inquiunt. Adhuc non erit per diuiſionem ad minima ſicut ſenſit Galienus quia quod minimum eſt nõ agꝫ eo ꝙ forma naturalis debitam q̃titatem reqrit in materia. De ueneno eniꝫ & igne poteſt ſumi in tam modica quantitate quod non ſentietur

An sit modus quo med. valeat deduci ex potentia tactus propinqua.

nedum q̃ ledat tertiis complexionuꝫ & farma corum. Propter quod non est modum assig nare quo possit medicamē & maxime frigiduꝫ in actum deuenire. Contrarium quoq̃ huiꝰ sensus nobis ostendit cum uideamus frigidum potentia corpori applicatum in actum frigidi tatis peruenire similiť & alia. Eti quod agit prius non agens ductum est de potentia in actū sed huiusmōi sunt corpori occurrētia quecūq̃ Quare modum oportet quo hoc fiat aliquem statuere. Propter primum quidem sciendu q̃ quid sit medicina & quot dicatur modis dif ferentia ostensum est tertia.cxxxvi.&.cxxxvii. Est autem ea res qualitate corpus alterans sua sine ipsius in ipsū conuersione. Differt nāq̃ a cibo quoniam sui operatur materia & īgres sum habet in corpus seruans & augmentans illud nutrimento diuersificato. Tenet enī locuꝫ deperditi & amplioris in pluribus. Medicīa quoq̃ frigida dicitur illa que ī summo aut a pre dominio quandam obtinet qualitatuꝫ ut aqua & aer aut commixta frigidorum ut persolatrū & papauer unumq̃dq̃ nanq̃ corporum dupliciť est tale aut simpliciter & in summo differentia .xvi. Potentia quidem est res imperfecta na ta suscipere cum qua nascitur dispositioneꝫ ue lut homo rationalis cum nascitur & canis uena tilis. Actus quoq̃ ex opposito res erit perfe cta iam obtinens cum qua nasciť dispositiōeꝫ.

Est autem potentia duplex una quidem per se altera uero per accidens ut aque frigide curā tis thethanum ex repletione afforismorum.v. Prima quidem duplex altera nempe principa lissima in quibus natura ipsa in perfectum ten dit nullo eandem exteriorum impediente q̃ ac tus uidetur primus seu potentia secūda existēs forma. Reliqua uero cuꝫ materia adheret ei qd̃ sit inde. Quod multipliciter euenit secundū propinquius aut remotius ut cum ex sanguine fit caro aut cibꝰ bis coctus & omnino facile co miscibilis uelut panis & uniuersaliꝰ adhuc ele menta complexionum tertio. Secundo uero de anima potentia etiam adhuc duplex existit una quidem prima & remota qualis est cum q de non esse progreditur ad esse ceu mineralium & terrenascentium esse ex potentia suscitatur elementorum animalium uero ex istorū esse cō surgit potentia. Altera uero potentia seu uirtus est secunda que forma rei existit qua esse habet & actionem. Quam quidem Galienus uocat uir tutem rei seu perfeitatem aut ueram existentiā ut tactum.xvi.dīia. Huius quoq̃ potentia triplex existit quedā nanq̃ est remota nō tam prima dicta potentia que est uirtus cōsiderata per operationem quam nostra corpora in eius efficiunt substantiam. Quod cum portitor illi us a calore nostro patietur īnato peruenieť tūc quod erat in potentia in actum qualis est potē tia medicinarum primi gradus & secundi max ime. Potentia siquidem propinqua in intenti one habitus existit qualis est napelli & ueneni uiperarum potestas in nostra corpora perimen do. Est & alia media harum. Cuius quedam magis se tenet cū potentia dicta remota uelut que cum intentione bonitatis extat aptitudīs sicut sulfur medicamen medec ex sulfure & as palto humido. Altera uero est affinior potētie propinque maiorem habens predictam aptitu dinem in actum cum medicinarū potētia uene nosarum ut opii & euforbii. Hec autem siq dem potentia tota secunda inclinationem ha bet in actum propter eius parum ab ipso dista re ualde maiorem q̃ potentia prima appellata remota. Ipsa nanq̃ propter eius distare multuꝫ non nisi alteratiuis interuenientibus transmu tationibus mediis in actum deduciť. Potētia etiam secunda actus secundo de anima denota tus est primus forma existens media ex quibus rei consurgit substantia a qua quidem qualita tibus mediis actus consurgit secundus qui ope ratio appellatur. Propter secundum uero sci endum Galienum posuisse tertiis cōplexionuꝫ & simplicium magis medicinam in actū dedu ci calidam & frigidam etiam per diuisionē ipsi us in minimas partium Acquirunt enim motū ab extrinseco ut a nostri corporis calore. Quod conatur ostendere eo q̃ ī diuisa & minu ta calidum in primitur, meliꝰ, & eis dominatur in amplius, ut apparet ī lignis siccis minutatis, In uiridibus quoq̃ humiditate plenis & integris calor ut ignis īualescere non potest cuꝫ uias & poros non sibi inueniat patulos quibus subin grediatur. Hec autem positio & si superfici etenus ueritatem uideatur continere non tamē causam quesiti simpliciter exponit sed causam seu occasionem magis dicit. Quia si medici na non frigidaret, frigida, nisi diuisione eius in minimas partium tunc cum illam suscepisset diuisionem iam foret actu frigida. quod nō est cum appareat ex hoc existēs quid potētia ī actū deductiuum. Et ideo Aueř. Nō est dicere q̃ sit iam actu frigida diuisione ipsa in partes mini mas deducta. Amplius diuisio respicit quan titatem sublata nāq̃ quantitate substantia in diuisibilis permanet phisicorum prīo. Quan titati autem nec actus nec passio attribuitur mathematica enim neq̃ motuꝫ aut locū habēt nec tempore mensurantur nec finis & bonum in eis reperiuntur unde principium saltē mo tus sed esse & per consequens non agunt nec patiuntur nisi methaforice fortasse tertio me thafisice & de generatione & corruptiōe prīo.

Potētia

Act

Fri. med.

med.

Ligā. sicca facili ī flā mantur.

Mathēa nō agūt ñ patūt

3° metā. p. 8 tex. 2cō

propter quod ex diuisione respiciente q̃titatem sibi deductio potentie ī actum cum nō sit quis huic modus actionis assignari nō poterit. Monstraui nāq; ex dris. lx. omnem actionem qualitatibus perfici cum eis tūc in contrarietate consistat que proprius qualitatibus īest. Rursus si medicinam deduceret de potentia in actum nūc autem que minima sunt operationem brē non possunt cum forma determinatam quātitatem requirat & materiam. Est enim mīmā carnium secūdum A4. assignare ut inductum d̄ ueneno & igne. Sicut enim corpus minoratur itaq; uirtus remittitur secūda primo. Propter quod cōcluditur ex diuisione medicine ī partes minutas non posse potentiam eiusdem in actū cōsurgere. Et ideo Aueř. Gali. dicūt sicut fugitiuum. Attendendum tamen q̄ quāq̃ diuisio ī partes minores medicine non sit causa deuēt potentie in actum. est tamen cum causa quodāmodo uelut ignis nutritionis & alimenti ſzo d̄ aīa. Res nanq; conuertibiles & de potentia in actum deducibiles cum in partes conuertūtur paruas facilius in actum deducuntur ut testatř per Galienū etiam in lignis siccis & minutatis & humidis uiridibus & integris apparere ut. n. congregatio & segregatio nō ē generatio & corruptio sicut posuere antiqui conferunt tamen ad generationem & corruptionem. Nam cōgregata & seperata leuiter existunt corruptibilia primo de generatiōe ita in proposito. Sed ḡ. .A. secunda prīo uidetur mōm Ga. tenere inqens Medicina subtiliatiua est cuius proprietas extat ut cum a uirtute patitur naturali que in nobis diuidatur in corporibus nostris in ptes mīmas. Dicēdum q̄. A. non dixit id ut darz modum uniuersaliter deducendi potentiā medicine in actum sed medicinam deseriberet subtiliatiuam per id quod erat ei notius aliarum relatione que hz non habēt substantiam. Aueř uero. v. collz ponit q̄ medicina frigida ex potētia conuertatur in actum per caliditatem in ea exstē nō tunc q̃q̃ calor īnatz & similis utcunq; caliditati illius suscitat de potētia in actum in frigidando chilum & per cōsequēs corpus. Ait nanq; medicinam frigidam nō infrigidare nisi quia in locis digestionis ad diminutum cōuertitur amplius calorem q̃ calor sit corporis ita q̄ chilz generatus ex ea est a calore corporis diminutus. Et ideo dicitur q̄ ueraciter īfrigidat Eo modo quo dicit secūdo ce. & m. stellas non agere frigiditatem sed calores similes unicuiq; elementorum. detestans A. ponenti aliquas īfrigidare de quo perquisitum probleumate. xxv. Hoc etiam conatur probare īquiens calorē naturalem nō habere aliquam uiam generādi frigiditatem propter quod uisum est ei q̄ oīs medicina frigida propter caliditatem in ipsa existētem proportionatam utcūq; calori corporis in actum perueniat frigiditatis. Hec autem positio cum ipsius motiuo calumniam patitur non paruam. Sic enim eius modus conueniret solum medicine ad uentrem peruenienti cū ibidem generetur chilus nō autem aliter applicate

Adhuc si conuerteretur medicina non qualitate ageret sed materia Eti taliter nūq̃ dicemz aliquam tunc uere frigidam nisi corporis relatione aīalis cum tamen illo dempto quedam ī se & ad elementa sint frigida secūdum operationes diuersas primo secūda. Amplius si est dare calidum est & frigidum nam si unum contrariorum est in natura & reliquuz szo ce. & m. Sed calidum inuenitur ueraciterq; calefaciens ergo & frigidum uere infrigidans. Rursus cum operatio faciat scire formam quod sē sibiliter ledet aut destruet operationes sui frigiditate ueraciter est frigidum. Hz autem multa sūt medicīa4 quare & frigida erūt cū etiā sicut aliquid est ita concipiatur & significetur frigidum enim dicitur ab infrigidare sicut calidum a calefacere. Itidem si propter caliditatem inuenta est medicina frigida & deducat̃ de potentia in actum tunc medicina minz frigida citiz peruenit ad actum frigiditatis cum minorem habeat contrarietatem ad calidum q̃ medicina frigidior. Cuius contrarium conspicimus in semperuiua uermiculari uuacanis & similibus ex una parte. Ex alia uero ī psolatro perniciosoiusquiamo mādragora lacte papaueris egiptiaci & talibus habētibus intensiorez frigiditatē que tamen uelocius infrigidant actu ātedictis.

Adhuc si calor corporis non deducit medicinam frigidam ex potentia in actum nisi ppt̃ caliditatem in ipsa repertam querendum ē tūc quid frigidum in ipsa superās deducat ad actuz aut erit dare quod nō deducatur in actum cū iā careat calido. Aut q̄ in medicina omnino frigida adhuc insit calidum propter quod perueīt in actum & sic nō erit frigida īmo potiz sit ca. Inductiuū ipsius fortassis nō ualet. Calor nāq; corporis & si nō habeat per se potentiā aliquaz ad īfrigidandum ei tamē per accidens inexistit uelut aque frigide calefacere p accidens & morbos etiam curare frigidos ut thethanum & talia tertio de complexionibus & .v. afforismoruz Refrigerat nanq; calidum aut materiam ppriā consumendo uel poros aperiēdo corporis q̄bus exalat foras apertis. Quidam uero somniāt calidum medicinam frigidam in actū deducere probibens remouendo. Tunc siquidez medicīa frigida foret alia a cōstruente ipsam frigido.

Propter tertium quidem sciendū q̄ qs fundatus sup snīam A4. actīoz & passīoz poterit

In Aīa. A. 2. p.

A4. v. coll.

Nō

Cō. tor. 2. ce. 2 m.

An sit modus quo mē. Valeat deduci dpo. ī actū ꝑ ꝓpū frā.

aliquem cognoscere modū quo frigidum potē
tia in actū cōmodius deducatur. Quod autē
deducatur sensus indicat cū rōe eo ꝙ oīs actio
fit ab ente actu. Apparent aūt quedam bñtia
nunc operationem illa carentia prius quare ex
potentia prouenerūt in actū. In eodem enim nu
mero potentia actum semp precedit tertio me
thafisice. Rō autem deducendi formam po
tētia in actū est idēptitas & similitudo generis
uel materie. Alteritas autem & dissimilitudo
specialis. faciens nāq; & patiens & oīo cōtraria
genere quidem sunt eadem & similia: specie au
tem altera & dissimilia. Actiua enim & passiua
adiuicem sunt contraria & media primo de ge.
Cum enim calidū corporis agat in frigidu3 po
tentionale quia ei9 potētia ut ostēsum est non
multum distat ab actu cu3 sit forma eius susci
tatur ex suo contrario & in actū deducit. Actis
enī & passiuis contrariis fortibus & dispositis
applicatis adinuicem tēpore s3m Ar. & Galie.
impossibile est nō agere. Modū autem hunc
idicat nobis quod uidem9 accidere in aliis tam
calidis potentia deductis in actū per suum con
trarium q̄ etiam frigidis. In calce nanq; iextīcta
calidum post multū tempus remanet uirtute q̄
adueniēte frigido actuali suo contrario in actu3
peruenit caliditatis. Obsiditur autem calidum
calcis & uigorat ab aque frigiditate īfrigidāte
& poros claudente ꝓpter quod calidū ī seipsū
contractū uigoratur & excitatur tandem supās
frigiditatem aque actualem. Sic etiam ex trā
situ aque frigide super mineras sulfureas potē
tia propinquiori deductiua in actum caliditatis
excitato in h9 mineris calido ab aqua ipsa red
ditur calida de proprietatibus elementorum.

Hoc etiā modo cōfectio ex sulfure & aspalto
quā quidam cōstruunt curiosi exposita pluuie
inflāmatur qua qs posset domu3 īimici combu
rere. Quod & cibus nouus membris indicat
occurrens ethici. Et acetū etiā parti dīris. clxx.
Similiter & potentia frigida in actum deueniūt
ex calido uelut monstratur etiam marmore ex
posito soli pannis īuoluto. Quod etia3 app3
in glacie grandīe & fleumate uitreo calore cōci
tato clisteris. Quibus non solum frigiditas īex
istit actualis uerum etiam potentionalis. Cu3
enim liquescunt uehementius infrigidant. Sic
igitur & in corpore nostro medicina frigida de
ducetur ad actū infrigidandi excitato calido fri
gido sibi contrario. Sicq; frigidiora cum magis
oppugnent calido corporis q̄ minus frigida ci
tius supeditando calidum mota ab eodē ī actū
deueniunt frigiditatis ut ostendit natura nar
cotici cum uino exhibito calido aut aliquo mo
dico calido ut castoreo addito. Concitatis enim
& non refrenatis citius in actum īfrigidatiōis
deducit & fortius. Infrigidat enim etiā si exhi
beatur calefactum ualde. Vnde cōplexionū ter
tio. Sicut aqua ca. iniecta flāme extinguit eā ita
& opium infrigidat & periculum īducit mortis
& si maxime calefeceris. Contingit aūt circa
predicta dupliciter dubitare. Primo quidem qa
cum medicina calida cōicet cu3 calore corporis
non solum in genere seu materia uerum etiam
in specie si poterit. Omnia enī apparentia sūt
indīia specie thopicorum quarto ita & qualiu3
reliqua. non poterit igitur in actum deduci.
Et cum opponatur rōni qua posit u3 ē cōtraria
in actum deuenire deinde nanq; oportere & alte
ritatem & dissimilitudinem fore in specie.
Vnde & itidem Quoniam nono metha. ac de
animaliū generatiōe s3o ꝙ semper ex potestate
ente fit actu ens ab actu ente ut homo ab hoīe
& musicus a musico. Et hinc est quod dicitur ꝙ
omne quod deducitur de potentia in actum per
aliquid tale educitur actu. Quod in deductione
medicine de potentia in actum mīme reperitur
ut tactum. Ad primum quidē dicendū ꝙ ca.
potentionale medicine & calidū corporis licet
uideantur conuenire non tamen conueniūt nisi
remote & in genere. in specie autē & natura dif
ferunt maxime uelut est calidum primi gradus
& s3i & tertii & quarti. Media enim contrarie
tatem habent ad extrema & non tm extrēa ad
seipsa prīo s3a. Eti unum calidorum ē poten
tia reliquum uero actu ac aliud compositum ut
medio4 elemento4 & corporis. Et licet omnia
sint apparentia in quantum talia indistātia dif
ferunt autem in q̄tum alia sic & in reliqs. Ad
aliud dicendum ꝙ aliqd deduci de potentia in
actum nil aliud est q̄ generari qddam. Est enim
generatio deductio de non esse ad esse. In gene
ratione nāq; triplex attenditur similitudo for
ma speciei qua similitudine perfecta generant
ut homo hominē & equus equū. Et h9 generati
onem o3 ab actu ente fieri & bñte similitudiē3
uniuocam cum generato īmo interdum & simi
litudo reperitur ī īdiuiduis ut a3 ī assimulatis
parentibus etiam secūdum cicatrices & stigma
ta de generatiōe aīalium primo. & aliam uirtu
tis equiuocam magis qua sol nos generat etia3
que sunt uegetabiliu3 & animaliū ex putrefacti
one solum. Sic etiam uinum generat ebrietatē
& motus caliditatem effectiua tantum uirtute
& non forma non enim formaliter permanent
talia. & in h9 generatione licet requiratur actu
alis existentia exterius motiua non tamen req
ritur idemtitas formalis Sufficit enim uirtual
sola. Estq; tertia similitudo īter ista duo me
dia quale est cum due species propinque aīaliū
in quātitate & tempore gestationis adueniētes
in adinuicem cōiuugūtur in tertii generationē

Dubiū

Media ꝓriātur extrēis. 2.ā.p.

Nō

Vinū gēnat ebrietātē equo a. e. Voluntatē nō fortitudinē et Mot calorē

ut in mulum & leopardū ſ3o de ge. animalium
In his nanq; nō attenditur ſimilitudo formal tm̄ aut uirtualis ſed utraq;. unde & agēs preter hoc q; exiſtat actu oportet ſimilitudinē īducere ex uirtuali & ſpāli confractam. Cum itaq; ſimilitudo medicine ad corpus ſit uirtualis ſolū & non formalis. Sic enim foret ipſamet ipſa noſtri corporis ſubſtātia ut arguitur prīo prima. ſufficit q; ſit agēs deductiuū eius de potentia in actum tale actu exn̄s cum ſimilitudine quadam uirtuali nō autem formali. Et de hoc dr̄ia uiſū .c.i. Propter quod apparet quarto quid dicēdum ad īducta quoniam cauſa qua medicīa frigida deducit̄ de potentia in actum eſt potentia ꝓpinqua ad actum cū ſit ipſius forma & n̄ potentia ad eſſe remota & calidū corporis actu tale exn̄s uirtute ſola. Apparuit etiam quem̄ calor corporis modū habet infrigidādi. Ad primum tamen dicēdum amplius q; medicina deducitur de potentia in actum & ex parte quidem medicine uelut principii paſſiui actione calidi tāq; actiui ita ut medicina calida directe īactum deducatur. Frigida uero. q. a latere per modum cōtrarietatis cuiuſdam. Contraria enim nata ſunt adinuicem agere & pati. Ad aliud etiam apparuit quoniam per accidēs calidum potētiā habet infrigidandi. Ad aliud ſimiliter quid dicendum iam uiſum.

DIFFERENTIA .CXLI.

Vod medicina attractiua uadat ad hūorem attrahēdum & non in uentre permaneat oſtendit̄ per A4. probleumat̄ prima ꝓbleumate. xli. dicentem. Quando medicine uentrē īgrediuntur & diffundunt̄ ferūt̄ ſecundum quos poros nutrimentum fertur in uenas. Adhuc Damaſcenus in afforiſmis. O3 ad purgandum in ſimilitudine cibi medicinam conuerti per ingenium ut natura eam ꝓpte recipiat & retentā per uenas reportet. Amplio ſeptīo bre. Quādo membra permanent ſecūdū diſpoſitionem ſuam naturalē attrahūt quod eis eſt ſimile & proprium .s. cibum. Cum autem ipſis accidit diſpoſitio egreſſa a natura attrahunt quod eis contrarium propter deſiderium quieſcendi a leſione. Hee autem ſunt attractīe medicine cum ſīt de genere ueneni ſ3o re. a. Rurſus practice & canone ſecundis. Agaricus facit peruenire medicamenta ſolutiua ī corporis extrema. Dicunt etiam q; hermodactili debil̄ ſolutionis entes attrahunt a remotis ut a iūcturis & in eis ſtipticitatem relinquūt ūde ualde conferunt. Hāc uero ſtipticitatem nō īducerēt niſi eorum ſubſtantia ꝓueniret ad ipſas. Adhuc aut ſubſtantia tranſit ad humorem aut uirtus tm̄ cum non plura ſit prima aſſignare. Siquidē ſubſtantia tunc ipſamet medicina ibit ad hūorem ſicq; ꝓpoſitum conuincitur. Si uero uirtus ſolum ut abſq; ſubſtantia tūc accidēs erit ſine ſubiecto. & de ſubiecto migrabit in ſubiectum uirtus uero ē accidēs ī genere locatū q̄litatis q̄d eſt contra phiſicos & generationis prīos etiam diuino ītellectui. Palyn exhibitio cibi aut potus ut aque maxīe frigide poſt medicinā facit illam operari quod non uidetur aliter niſi quia medicinam in humores impellit & membra.

Rurſus omnis actio perficitur contactu prīmo de generatione & corruptione. Contactus aūt oīs ponitur ibidem corpos. Itaq; medicina cum eius ſubſtantia trāſiet ad hūorē. Huius quoq; contrarium ſapiunt excellentes medicorum ut Iohānes ſerapio Haliabas. A. & Meſue. Sermoēs enim ipſorum aptius ſonāt medicinā cū attrahit hu. uentrem īhabitare. Amplius ſi ſubſtātia pgeret medicine ad humorem debilitaretur & in uia diſſolueretur ita ut ſimilitudo corrum pere̅t quā ad hu. habet attrahendū, qua ponitur a Ga. attrahere. Quare permanet in uentrē ſaluata tranſmiſſa ad hu. attrahendum uirtute. / Si enī ut aiunt qdam ꝓgens diſſolueretur in fumos nouum inde fieret generatū corrupto priori ceu ſpiritus generatur ex humoribus ſubtiliatis alius exiſtens ab illis. ꝓpter quod uirtus tēdit ſola medicine ad humores. Propter primum antea queſitū exponatur. Et demū ad quē locum attrahat medicina oñdatur. Propter hos primum ſciendum medicinā attractiuam fore qualitatem eius eeñalem que uirtute ſibi īdita ſue ſpeciei ex humoribus attrahit quod eis ꝓpriū euellere. Quid autem ſit attractio & quotiēs & quomodo fiat aut qualitate ſola ceu. A4. cum Aueř. fortaſſis uidet̄ ſentire aut per athomos indiuiſibiles ut epicurus primo naturalium inductus uirtutum ſuſcipiēs poſitionē Democriti & Leucipi. Vel a tota ſubſtātia ſiue ſpecie aut a uirtute conſequente illam monſtratum dr̄ia .li. &. lx. utcunq;. Dictū eſt autem qualitatem eeñalem ut expoſitum eſt dr̄ia. lxxi. Subditū autē uirtute indita ſue ſpēi. Quoniam medicinarum quedam ſoluūt a tota ſpecie quad̄ ſunt dicte attractiue diſſolutiue calide & ſicce. Quedā uero a qualitate & he aut ſui pondere ut mirabolani & citbonia. uel leniēdo ut caſſia fiſtula & uiole cum aliis. aut lubrificando ut pſilii mucillago & prunorū ſicut ſentiūt A. & Meſue. ſ3o uero practice quaſdā medicinarum ſoluere ſentitur ſuo acumine ut euforbium quod uirtute uolunt predicti ſoluere occulta. Eſt aūt dr̄ia inter medicinam attractiuam & a̅t. iii. ſeu quatuor ſolutiuas quia attractiua per ſe attrahit ꝓ accidens uero ſoluit eo q; humores ducit ad uēntrem aut inteſtina qui demum nature redditi odioſi eos per uomitum aut ſeceſſum educit uñ

Dūm. ī Affo.

Sap. 7. bre.

.2. ī pctice
2° cap. Agaric

An medicina attractiua uadat ad humores attrahendum.

primo quarta. Cum hu. fuerit ad stomacũ uel
intestina attracti huiꝰ natura mouetur ad hoc
ut eos natura pellat extra. Alie autẽ medicie &
pprie tres predicte p se uidẽt magis soluer aut
sui pondere dscendere comprimẽdo. Et si ĩ mira
bolanis quandã poni oporteat uirtutẽ attracti
uam cum euacuẽt coleram aut melancoliã qnq;
distantem obuiatione aut leniendo naturã ut fi
cterim & mẽbrorum expulsionis ductus. uel lu
brificãdo materiam & aptam fluxui reddendo
hec eniꝯ ĩuuitur dria. tertio canone fen pria. int
lenitiuũ & lubrificatm cum dicitur materiã co
lericam fore euaporandã cum eo quod lenit na
turam & lubricat materiam. Additum autẽ
fuit ex humoribus eo q; qnto farmacoruꝯ. Me
dicinarum quedam attrahũt hu. unũ de sui pro
prietate determinatum ut scamoneia coleram.
Alie uero duos lꝯ unũ pricipalit ut aloes antho
noma sice colerã conseqnt autem fleuma & poli
podium mliam ac fleuma grossum. Quedã ꝯo
preter sanguinem omnes quia illiꝰ attractiua ñ
habetur hodie medicina. Ga. enim fecit illũ sus
pendi preside iudicante q eam sciebat. c. xliiii.
Sanguis tamen mundificatur eis ceu agaricus
sm Ga. Vnde & Mesue. Democritus dixit ipsũ
fore medicinam familie. i. cõem & familiarẽ cũ
ctis. Euans enim materiam omnem & ab oĩbus
mẽbris educens singulis prestat iuuamentũ nõ
modicum. Cuius itaq; dualitatis aut plurali
tatis attractionis causa potest contingere tã ex
parte medicine q̃ etiam ex parte humoꝝ attra
hendorum. Medicine siquidem quia calor ip
sius q̃rumcunq; uigorose non est actualis ppriꝰ:
ceu fortis magnes ppria uirtute ad se attrahit
Sed acqritur & in actum deducitur cuꝯ sit potẽ
tionalis solum per calorem quo afficitur natuꝝ
Alioqn in ipsum nunq̃ opareꝝ primo q̃rto ut ĩ
corporibus apparet mortuoꝝ. Quem quidem
calorem oportet eẽ determinatũ & proportio
natum medicine quãtitate debitis & qualitate
Nam si quãtitas multiplicetur medicine aliuꝯ
etiam purgabit hu. collꝯ qnto. Et similiter qua
litate spẽbus alephãgiẽ uigorata. Sic itaq; at
tractio nõ peruenit nisi per uiam compatiõis
cuiusdam pportionis. In medicĩa nanq; uirtus
attractiõis est sicut ligata & ĩ potentia q̃dã ma
gis quãoꝯ per calorem demũ corporis ut attra
hat ad actũ deducere. Non autẽ talis usq;quaq;
est proportio magnetis ad ferrum. Virtus eniꝯ
attractionis magnetis plus est potens & libera
in ferrum attrahendum. Ex parte quoq;
humoꝝ. Quoniam non est longinquũ qn oẽs
hu habeant ppinquitatem in uno genere cum
generent ab eadẽ uirtute fere specifica eodẽq;
calore cõi & organo. differentes tamen sunt nõ
parum rõe medii ex qua generantur circa quaꝯ
agunt predicta dubia. xxix. ppterea cuꝯ sint ue
hementer affines si multiplicetur quãtitas cuꝯ
uirtute medicine uni etiã attribute determiate
humori alios educet consequenter & precipue
habilitatos ceu colera & affines illi q euacuat
humori pprietate. Quare medicina colere at
tractiua eam primitus attrahit deinde fleuma
deinceps melancoliã & ultimo sanguinem queꝯ
quidem natura tanq̃ natum sibi dilectissimum
ultimo conseruat & recondit. Coacta tamẽ me
dicationis agitatione ac feruore uehemẽti aliq̃
eius exhibet partem ut ea medicie extra corpꝰ
depellat substantiã uelut probus ĩprobuꝯ a se
abducit sibi qd sui relinquendo. Que autẽ de
terminate attrahit fleuma postea colerã deinde
melãcoliam ac sanguinem postremo. Attrahẽs
uero melancoliam demuꝯ attrahit superfluens
coleram deinceps fleuma & tandem sanguineꝯ
dria. cxliiii. Venter autem hic sumitur p sto
macho cõiter apud nos dicto qui est locꝰ cõcauꝰ
in quo cibi reponuntur & potus primitꝰ dige
rẽdi q̃m Ga. p ysophago accipit siue meri. qd
autẽ sit & quotiens dicatur ostensum est diffe
rentia sufficienter. liii. Propter secundũ hꝰ
sciendum q; medicina attractiua uel educit per
uomitum incitata natura uel per secessum. Si
quidem per uomitum morans in uentre attra
hit ex humoribus ad ipsum quem sibi est pro
prium attrahere. Qui quidem cum ad uentrẽ
peruenerint medicinamq; attingerit illiꝰ cessat
attractio cum attrahẽs simul extet cũ attracto
Et tunc natura humorum horribilitate ac etiã
medicine acumie irritata illis sibi redditis odi
osis insurgit ut ipsos expellat ĩ que extra uomi
tum faciendo. Si autem per secessum edu
cat medicina pmanens hoc in uentre & demum
ad intestina descendẽs hũores p se attrahit ad
ipsa non autem ad uentrẽ. Per accidens tamen
ut uentris in dispositione iferioris aut eiꝰ for
titudine uel uentris superioris debilitate seu
alicꝰ sideris superioris dominio uelut cuꝯ quis
medicinam etiã subductiuã sumpserit luna exñ
te ĩ signo ruminãti animali ac eo ascẽdẽte dño
sititer ascẽdẽtis exñte ĩ medio celi uel planete
illic enti coniũcto. Medicina huius uomitu eua
cuabit ut dicunt centiloqo medici Propt
secundum qdem sciendum quosdã uoluisse etiã
subductiuam hũores ad stomacum attrahere.
Quos equidem pluribus lohãnes serapio ĩ plu
ribus redarguit & sꝯo practice. Primo qdeꝯ
quia humores a medicina ad uentrẽ attracti re
manerẽt ambo in loco uno ut ĩ uentre sicut ma
gnes nõ separatur a ferro attracto ad se & sibi
coniuncto & ut sic secessus non intercidet neq;
etiam uomitus. Adhuc natura semper agit qd
melius citius & leuius. Eam enĩ uidemꝰ ĩ oĩbꝰ

4.ª p.

p. 3.ª

Nõ

Venter

Nõ

Astronomi

Opto.

Sap. cõt. arguit et tu. l. 10

ex possibilibus facientem optimum de iuuen
tute & senectute. Hoc aũt euenit si hi pmãserit
in ĩtestinis & non ad uentrem q̃ grauiter ledit
ob eius sensibilitatem & maxime cũ colerici fu
erint & adusti. Palyn nulla necessitas est ut
bu. attracti ad intestina pueniãt ad stomacũ cũ
possint breuius & tutius deorsum per intestĩa
expelli. Amplius uenter est stomacus sibi cõ
iectus deputatus ẽ attractioni & iuuatio. Attra
bit enim tunicis duabus. Expellit autez altera
solum ceu dicũt extrinseca. Intestina uero sunt
expulsioni ordinata & superfluitatum recep
tioni quas etiam duabus ꝓpellunt tunicis

Rursus intestina sunt assueta superfluitatũ
acutaꝝ contristantium receptioni. Nam colera
cum aliis supfluis similiter decurrit per ipsa
continue. Venter autem mĩme sed consuetus
est cibos & potꝯ ei delectabiles & ꝓprios assu
mere. Eti regitiua natura nunq̃ propinqorez
semitam omittit & facilez remotam eligens &
laboriosam cum ipsius sit opꝯ ĩtelligentie oĩa
meliori disponẽtis modo. xii. apparẽs metha.
hoc autẽ eueniret si hi reperent ad stomacum.

Quod non solum mĩme contingit ĩmo non
parum medicina uomitiua efficitur secessiua.
Quod accidit aut qa medicinaꝝ declinatiõe cũ
sint graues. Sunt enim mixte in quibus elem̃ta
predominant̃ grauia potũt amplius deorsum.
Vel qa canales & uie per quas partes expellunt
superflua plus ad intestina q̃ ad uentrem conti
nuantur & redundant. Palyn natura eligit su
perflua & nocitiua transmittere ex partibꝯ no
bilibus ad uiles ignobiles & non ecõtra. Sz uẽ
ter cum suis partibus est intestĩs nobilior.
Itidem natura semper ex ꝓpinquioribus ducit
uiis recte operans quod habet expellere afforis
moꝝ sza. bꝯ uero que intestinoꝝ. Rursus cõ
fert ad id stellaris afflatus oppositus priori a
Ptholomeo pretacto. Ex his itaq̃ prioꝝ ser
monibus dispersis hic in unum recollectis ĩfer
tur medicinam subductiuã ad stomacum per se
nullo humores perducere modo. In loci etiaz
permanentia medicine attractiue diuersificati
fuerunt. Quidam enim posuerunt ut az secũdo
practice substantialit̃ puenire medicinã ad bu.
attrahendum. Dixerũt nanq̃ cum quis medici
nam biberit laxatiuã perueniens ad uentrẽ egre
ditur leuiter ab eo ad membꝝ in quo ẽ superflu
itas tendens. quã eius est attrahere propter con
uenientiam ad illam. Cuz autẽ ad se attraxerit
quod ex superfluitatibus habet attrahere.
Mouetur tunc mẽbꝝ ut expellat ꝓpter discor
diam & contrarietatẽ quam habet ad eaz & lesi
onem pceptam ab humoꝝ acumine & medicĩe
unde ipsa cum superfluitate attracta reuertit̃
ad intestina itidem aut ad uentrem & sic tandẽ
perficitur laxatio. Quod stare non potest ut
ostendet̃. Non nulli uero posuerũt medicine
substantiam attractiue in fumos dissolui rema
nente tamen eius pte non modica in uẽtre aut
intestinis. Qui quidem fumi per uias quibꝯ ci
bus diffunditur in membra pueniũt ad bũores
attrahendos. quos demum retro adducit uigoŕ
partis medicine & remanentis in uentre aut in
testinis ac etiam mẽbri a se expellentis uirtute
Hec quoq̃ & si minus ĩpossibilitatis contineat
antedicta. ipsi tamen ueritati aduersat̃ nõ parũ
Ad ipsam enim & antedictam amplioꝯ plura se
quuntur absurda. Quoniam simil̃ est attractio
ut scribunt humoꝝ a medicĩa ferri a magnete
attractioni & paleaꝝ a karabe ac nutrimentũ a
membris & similibus. Magnes uero karabe ac
membra nunq̃ perueniunt ad ferrum paleas &
nutrimentum. Non enim attrahens dirigit̃ ad
attractum ueꝝ ipsum ad attrahẽs fertur ut Ha
liabas testat̃. Adhuc agens est prestantioꝯ pa
tiente tertio de aĩa. Sed medicina est agẽs bũor
autem patiens. Sed si medicina iret ad bu. iam
foret patiens & uilior humore passiuo. Palyn
bĩtibus entibus in materia cessat motus prĩo
de generatione & corruptione. Si ergo medicĩa
pueniret ad humorẽ tunc cum esset secum for
ma iam foret impressa & habitus & ita motus
cessaret attractiõis uelut quiescit attractio cuz
ferrum fuerit magneti coniunctum. Vnde po
nẽtes medicinam totaliter ad humorem tẽdere
attractionem & eductionem nullo ualẽt saluat̃
modo. Amplius perfectum ut sic nũq̃ mouet̃
ad imperfectum sed econtra. medicina uero est
perfecta. humores quoq̃ attrahendi imperfecti.
ut corrupti & parati corrumpi. Neq̃ etiam ŕ
soluitur in fumos ut attrahat quia cũ tota po
ssit in eos resolui aut maior illius quãtitas cuz
attinget humorem iam cessaret ut tactuz attra
ctio & per consequens eductio. Rursus cum
ratione fumi sit superius tendere iam medicĩa
educeret ad superiora fere semper & per uõituz
solum cuius oppositum expertum magis con
tingere. Dicẽdũ si dicatur fumuz illũ natura
gubernari & ideo ad omnes corporis partes ꝓ
tendi. Quod id non posse quia tunc in solu
tione per medicinam non fieret nature resistẽ
tia & uictoria. Cuius contrarium primo scribit̃
quarta & Haly in centiloquio. Itidem sunt
quedam medicinarum minerales dure cõpacte
ut lapis azulus & armenus a quibus nullus feŕ
& maxime cũ tribuuntur in triti fumus eleuat̃
quare saltem in his non erit modꝯ prefigurat̃
Adhuc fumus applicatus bu. attrahendis
superans partem medicine in uentre existẽtis
aut intestinis non permittet eos ad ipsos addu
ci cum perfectionem iam acquisiuerint suam.

An Me^na attractiua uadat adhuores attahendum?

§ Propter quod nullo modo ſubſtantia medicine attractiue per ſe aut in fumos diſſoluta ad humores accedit attrahendos. Propter tertiuz uero ſciendum.primitus modus oſtendatur attractionis.demum ueritas adducatur. Propt primum huius ſciendum q̃ medicina attrahit hu.plerũq̃ ex partibus corporis remotis. Quiſi fuerint in partibus inferioribus ut in ſpongioſitatibus ſimplicium membroruz eos calor ac agitatione in tantum ſubtiliat ut extremitates paruarum uenarum intrare ipſos cogat & de his trahũtur ad medias & magnas & demũ maiores ut inde ad uenam perueniatur cõcauaz grece kilim dictam & deinceps per epar ad meſaraycas & ultimo ad inteſtina.Et id ſi medicĩa fuerit ſeceſſiua. Si autem uomitiua coguntur adhuc ad uentrem & ſtomacum ui attractionis aſcendere. Qui ſi locati fuerint in partibus ſuperioribus ſimplicium membrorum ut capitis & aliarum uenarum ſimiliter ingrediuntur extrema paruarum & ſic ad magnas inde ad maiores perueniunt ut originales ſiue iuueniles ſi trahuntur ex capite ab hinc ad uenam magnaz locatam apud cordis dextram auriculam & demum per epar ut prius ad uenã chilim & ultĩo per meſaraycas ad inteſtina & ſic per ipſa propellitur ſi fuerit ſubductiua.Si uero uomitĩa p eas ad uentrem & per inteſtina deuenit & tunc natura irritata educuntur uomitu. Humoꝛs tamen habitantes ſub cerebo & circa epiglotĩ meri & pulmonem ad uentrem ut teſtantur attrahuntur quandoq̃ abſq̃ eo q̃ uenas ĩgrediãt Cum enim fuerint ſubtiliati uirtute attractio uigorata propinquitate locorum egrediuntur in quibus contin ẽtur parietes & tunicas penetrantes in uentris tranſferuntur concauitatem

Qui tandem iuxta naturam medicine uõitu propelluntur extra uel ſeceſſu.Nam cum ad inteſtina uel uentrem attracti fuerint ceſſat medicine attractio cum ſecum exiſtãt.Et tunc humorum grauitate ac acuitate ipſorum cum eaque medicine utrorumq̃ horribilitate uentris & inteſtinorum concitata modo natura ut eos ſeceſſu expellat aut uomitu.Propter quod ſãe dictum q̃ medicina diſſolutiua per accidens ſolutiua exiſtit. Propter hꝰ ſecundum ſciendu ſubſtantiam medicine in ſe aut in fumos reſolutam ad hu.non ꝑuenire attrahendos.Quod ſermones oſtẽdũt illuſtrium medicorum pretactorum. Serapionis enim filius in ſeptimo aſſignans differentiam inter medicinam altera tiuam & attractiuam inquit medicinam altera tiuam agere non poſſe ex longĩquo ceu ſolutĩa quoniam ipſa ſola quando eſt longinqua poteſt ſibi proprium hu.attrahere. Cum autem ipſi efficitur propinquus annexus diminuitur attractio.Attrahit nanq̃ humorem ledentem ex longinquo & ponit ipſum in uias ꝑ quas penetrat cibus donec ipſam attingat. Et ſubdit.q.repetens.Medicina ſolutiua non attrahit niſi qñ elongata eſt ab humore tantum. quando ergo appropinquat ei & continuatur ſecum tunc q eſcit ab attractione. Primo quidem quarta

Si medicina uirtutem haberet attractiuam q̃ humorem comitaretur eſſet natura uirtutis expulſiue magis digna ut in ſano & forti ſuperaret. licet medicina non attrahat niſi ad uiaz ſignatam. Sed diſpoſitio medicine uomitiue eſt ab hoc diuerſa quoniam cum in ſtomaco fuerit in eo morabitur & humorem ab inteſtinis ad ſeipſam attrahet & ſua uirtute ſuperat ad r̃ ſiſtendum uirtuti naturali. Meſue quoq̃.Medicina perueniens ad ſtomacum non educit humorem quẽ euacuare debet penetrãdo ad ipſuz ſed uirtute attractionis ſigillata in ea eligens attrahit ex humoribus quem attrahere ſibi eſt proprium. Quod quidam ita nituntur oſtendere.Medicina &enim in uentre morans aut in teſtinis medium ſibi coniectum & proximum alterat & tranſmutat uirtutem ĩprimẽs ei ſibi ſimilem.demum hoc medium ſic affectum peruertat conſequenter q̃ deinceps uſq̃ ad hũoreꝛ attrahendum qui a medicnra per alterationem affectus mouetur attractus.Et tãdem ut dictuz uirtute a corpore depellitur expulſiue. Cuius quidem ſimile in lapidis apparet proiectione. proiiciens enim primo aeris particulam mouet ſibi propinquam que aliã mouet & ſic deĩceps dum uirtus permanet impellẽtis.aut aeris impellentis & impulſi. Quod quarto & octauo habet phiſicorum declarari unde & uirtus ſola tranſmittitur medicine. Quam quidem poſitionem amplius declarantes aliqui uolentes etiã difficultates illi occurrentes remouere dicunt hꝰ uirtutem non uere realiter uerum ĩtẽtionaliter & ſimilitudinarie magis medium ĩmutare qualis eſt ĩmutatio aeris & pupille a colore uolentes per id medicinam uirtualiter & ĩtentionaliter ſimilitudinem ſue ſpeciei multiplicare in medio diſpoſito & ſic attractionem efficere.Et talis uidetur eſſe actio magnetis in ferrũ.Nihil.n.reale ut dicebat Epicurus diſſoluitur a magnete. Et ab hac quideꝛ poſitiõe ultima non multum abſcedens pono medicinã & precipue a remotioribus partibus attrahẽteꝛ calefieri & alterari a natura & ĩ fumos quoſdã uſq̃ ad quid diſſolui ut melius poſſit ſpecieꝛ & ſimilitudinem ſuam multiplicare in medio ut per hoc melius attrahat. ita eniꝛ karabe cõſpicitur confricatione calefactum paleas fortius rapere deinde ut tactum eſt per medium multiplicare. Quod poſitionis motiuum ſatis

De iactu.. proiectione Lapidis.

De principali ſpiro...

Epicurus

Auic.

Cõm. Ab.

elicere ualeo ex alterationibus ꝓbabilibus .A. & Aueř.de immutatiõe medii ab odore.Scribit enim ſecundo de anima.Odorem realiter īmutare medium cum appareat odorifera ut pomũ contabeſcere minorari & conſumi. Cõmẽtator quoq; ſecundo de anima ſentit ipſum intentionalitẽr tantum medium alterari per id q̃ tygrides & uultures quingentis leucis remote nullo preter odorem duce ad cedem peruenirĩ grècoꝝ Alio enim q̃ corpora ceſa uſq; ad aliquam ptez ſecundum quid inde euaporationem fumalem reſoluta medium illic uere realiter immutarũt. demum per ſpatium extenſa uirtualiť & ymaginatiue medium alterauit reliquum. Quod hic poteſt contingere eo q̃ odoratus talium ꝑceptiuus medium obtinet inter ſenſus ſpũales ut uiſum & auditum & materiales ut tactum & guſtum ut etiam apparebit.c.lv. Eodem itaq; modo.Medicina uſq; ad quid cum attrahit a re motis medium realiter immutabit non tamen q̃ hec realis īmutatio modo humori occurrat aliquo.iam enim prefata occurrerent inconuẽientia deinceps uero per longinquiorem diſtantiam ipſius fit intentionalis ſoluz immutatio.

Quorum utrũq; firmatur.Primum quidem ex portitore medicine quẽ oportet a calore patiinnato ut oſtenſum crebrius & maxĩe cũ actio medicine nõ ſit ita libera & abſoluta ceu magnetis per ſe nanq; ſecundum debitam diſtãtiaz in actum poteſt attractionis ferri. Secũdum etiam apparet quia color rubeus inſpectus ītẽte ſanguinem cõmouet & fluxum inducit.Et iõ prohibetur eum intueri ille a cuius naribꝫ ſanemanat. Similiter intuitus coloris citrini coleram concitat. Dicitur q̃ patientes ycterициaz iuuantur per conſiderationem in rebus citrinis Illud enim mouet naturam ad expellendam materiam citrinam totam ad cutem unde alleuiãť inde differentia .c.xxxv. bꝫ autem īmutatiões intentionales extant. Adhuc quedam medicinarum retente ſub pedis planta a toto attrahunt corpore Haly. Similiter etiaz poma cõficiũtur ex fortiter attractiuis que ſolo habẽt humores odore attrahere a toto. Pillule ſiliť duriores quandoq; copioſa fere integre ſoluti one mittuntur.Quod amplius euenit cũ uirtus expulſiua eius qui medicinatur fortis extiterit & humores ſubtiles. Propterea immutationez cauſabit medicina uſq; ad quantum quid realĩ & demum intentionaliter. Sed contra id uidetur eſſe phyſicorum ſeptĩo uolens attrahẽs non ſeperari ab attracto ſed ſimul fore neq; medium inter ipſa concidere. Dicendum illud uerificari in attractione uniuoca in qua contractus intercidit corporalis Medicine uero attractio ut ex.li.apparet magis extat equiuoca ubi

Haly

& contactus uirtualis occurrit. Propter qdẽ quartum.Ad primum dicendum q̃ uerum ſecũdum uirtutem & non ſubſtantiam quia tamen ſeries Aꝝ.diligenter inſpecta uidetur īportare diffuſionem medicine ſecundum ſubſtantiam dicendum eum opinionis fuiſſe illius. Sic enizquidam tenebant medicorum ſuo tempore ut uiſum & in illa particula cauſas aſſignat quoꝝdam dictorum a medicis ita ut nõ parũ loquať in ea ſecundum aliorum opinionem. Adhuc ut oſtenſum eſt differentia.lx.Aꝝ. poſuit actionem omnem perfici qualitate & nullam formadicta ſpecifica. In actione uero qualitatis que alteratione perficitur alterans quod alterať attingit etiam phyſicorum apparens ſeptimo. Ad aliud dicendum q̃ tunc fuit illius opiniõis Aut melius quia loquitur de medicina cibali ut eius indicat ſermo non autem de diſſolutiua ſicut hic petitur.In afforiſmis enim Damaſcẽi Medicina uidetur fuiſſe caſſia fiſtularis bũdcã.

Ad aliud ſimiliter dicendum q̃ tunc loquiť de medicina alteratiua que uirtute membri attractiua ducitur ad ipſum.& demum de medicina diſſolutiua quam ut inductum noluit ad mẽbrum accedere ſed manens in uentre aut ītestinis attrahere. Ad aliud dicendum q̃ agaricꝫ hermodactili & tales non ſolum habẽt uirtutẽ attractiuam ſed inciſiuam ſubtiliatiuaz ſtiticã confortatiuam & tales quibus ſoluentium uirtutes faciunt ad extrema corporis peruenire. Mixta enim talia ſoluentibus magis ipſarum iuuabunt uirtutes q̃ attrahant ea. Quod inuiť .A.dicente quandoq; adiuuare & reliqua nõ autem ſemper aut ſepe. Aut dicendum q̃ licet ſtipticatio ut hermodactilorum in partibus ſit non multum a uentre & inteſtinis remotis/confortat tamen iuncturas eo q̃ materias amplius non permittit reumatizare ad ipſas. Ad aliud dicendum q̃ poſita uirtute ſola pertingere ad humorem non tamen ſequitur accidẽs a ſubiecto abſolui & exiſtere abſq; ipſo quia uirtus exiſtens in medicina alterat medium & trãſmutat & illud deinceps aliud uſq; ad humorẽ ſicut ignis aerem calefacit & aer demum corporum alia.Non enĩ ita fit tranſmutatio de ſubiecto in ſubiectum ſed potius noua generatio. Vel dicendum q̃ uirtus bꝫ non eſt realis uera ſed intentionalis ſimilitudinaria que poteſt in aliud imprimi & ſine ſubiecto in quo fuerat exiſtere. Simul enim & ſemel due ac plures ſpecies ſiue intentiones poſſunt ſimul in uno & ſecundum idẽ permanere ut nigredinis & albedinis & rubedinis intentiones ī aere & ſimiliter ī pupilla Quod & in formis & uirtutibus ueris realibꝫ non contingit. Ad aliud dicendum q̃ propter potum aut cibum ſupra medicinaz aſſumptos

An Me.na attractiua si nō soluerit quietaturi humores que ht attrahere.

non fortificatur solutio eo q̃ medicine substā
tia impellatur ad humorem sed quia magis uir
tus medicine multiplicat suam speciem & itē
tionem in medio & uirtus etiam nature stimu
lata incitatur expulsiua. Ad aliud dicendu3
q̃ contactus est duplex realis & talis est corpor
& uirtualis & hic potest etiam aliorum esse. Et
quia uirtus medicine penetrat & non corporea
ipsius substantia ei sufficit & debetur uirtualī
contangere.

DIFFERENTIA .CXLII.

Vod medicina attractīa si nō soluerit
minime conuertatur in hu. que3 hab3
attrahere uidetur. Quoniam. A. prīo
quarta recitando opinionem Ga. id protendētē
dicit h9i dicta non sunt conueniētia. Ampli
us h9 conuersio aut erit ratione substantie me
dicine uel uirtutis naturalis agentis. Non qde3
primo quoniam cum quid in aliud puta in hūo
rem conuertit oportet ipsius resolutionem ut
sapiunt perypatetici usq̃ ad materiam primā
fieri. Sic enim forma substantialis medicine
corrumpitur & per consequens dispositiones
cuucte accidentales. Materia uero prima cum
de se indifferenter sit in potentia ad omnes for
mas. In ea nanq̃ nihil distinctu3 primo metha
phisice in potentia existet ad humores indiffe
renter omnes & non solum ad illum quem ha
bebat attrahere. Neq̃ etiam ex parte uirtutis
corporis naturalis cum secundum .A. attrahat
iuuatiuū. Medicīa uero hec sit nocitiua ueneno
sa. Palyn que opposita effectus habent cōtra
rios sed cibus & medicina sunt oppositi ut ui
sum ex eorum rationibus differentia. c. xxxvi.
&. c. xxxvii. Cum igitur cib9 habeat corpus nu
trire ac augere medicina uero alterare & trans
mutare unum non permutabitur in aliud.
Rursus similis est attractio prius posita hūoris
a medicina que a magnete ferri. Sed magnes nū
quam conuertitur in ferrum non attractum q̃
re neq̃ medicina in humore3. Adhuc primo
secunda. in eo quod in sanguinem conuertitur
remanent dispositiones eius iam significato &
proprie cum nutrimentum fuerit medicinale
ut apparet in sanguine ex lactucis generato in
quo minor inexistit ad tempus frigiditas q̃ in
reliqui corporis sanguine. In generato uero ex
aliis amplior caliditas. Sed si semen urtice aut
carthamus conuertetur in fleuma quia b9 cali
da sunt & sicca fleumati caliditas inerit & sic
cita quod falsum. cum frigidum sit & hūidum
& contraria simul esse non possunt. Ampli9
q̃ farmatia fleumatis saltem attractiua non cō
uertatur in quod attrabitur uidetur quoniam
non ratione complexionis cum turbith semen
urtice carthamus & que talium sint calida & sic
ca fleumati opposita neq̃ medicine quia illa dis
ponitur per qualitatem nutrimentum uerum ē
aptum sine qualitate afforismorum quarta.
Neq̃ a parte proprietatis occulte quoniam in
ea ratio non consistit alitionis. Rursus cum
hic permutatio alicuius in humorem ordiētur
hec autem similitudine perficiatur. sitq̃ medici
na calida & sicca colere tantum similis in eam
transducetur solo modo. Medicina igitur non
conuertetur in id quod habeat attrahere cū ia3
cibus efficeretur. Eius oppositum habetur 3
tertio farmacorum & primo quarta. Vnde Da
mascenus. Medicīa data si uicta fuerit a natura
non expellit eos quos querimus humores rema
net in corpore & in eorum mutata qualitatem
morbos intendit generare. Rursus ut quod
minus adesse uidetur inest & quod magis. min9
autem uidetur uenenum posse conuerti ad hu
mores & corpus & conuertere ut ostendetur.
Quare medicina attractiua in humorem attra
hendum non soluens conuertetur. Propter 3.
primum uero sciendum ut nunc sit preter alia
de medicina tacta referre q̃ medicina dupliciī
accipitur. une quidem materialiter pro subie
cto in quo fundatur ratio ipsius quod ē mixtu3
ex elementorum substantiis secundum formā
causatam. Aliter quoq̃ formaliter in quantu3
medicina que quidem complexio extat & pro
prietas aliqua consurgens ex alteratiōe mutua
passiua & actiua contrariarum adinuicem qua
litatum causata & ad aliquem extrinsecum as
pectum ut orbem ceu ostensum differētia. lxxi.
secundum quod medicina efficitur alteratiua
cum eius uirtute aut attractiua. Conuersio
quoq̃ quedam existit proprie forme expoliatō
ac alterius introductio. Illa nanq̃ conuerti di
cuntur quorum secundum. A. est operatio a ma
teria recipientia formā alicuius diuisionis mē
brorum humanorum. Hoc autem nil aliud esse
uidetur q̃ nutritio. Cuius ratio est perfecta nu
trientis assimulatio ī propriam qualitatem &
substantiam etiam illius quod nutritur differē
tia. xxx. Ratio enim nutritionis mixtiōe ui
detur consurgere elementorum nisi fuerit de
prauata. Mixta enim quedam sunt in ultima
dispositione habilitata ad nutriendum qualia
sunt nutrimenta simpliciter dicta ut uinum te
sticuli gallorum oua sorbilia ac huiusmodi.
Alia uero remota omnino ita q̃ quantacunq̃ q̃
titas assumatur ex eis modica nunquam cōuer
tuntur in alimentum uerum lesionem semper
prestant & corruptionem. Ipsa nanq̃ ī genere
suo hūane sunt nature contraria. tertio farma
corum ceu corrodentia & corpus nostrum pu
trefacientia maxime sublimata ut es ustum &
plumbum uiride eris arsenicum uel realgar

Oppo. m. 4. p.

& reliqua in quibus propter eorum igneitatez acutissimam & siccitatem immensam nullatenus in eis nutritionis remanet ratio cum omne nutrimentum calido participet temperato & humido. Et ideo in quibusdam maribus acutis & amaris nullum animal generatur & uiuit ceu tactum est differentia.ioi. Quedam uero medium obtinent inter ista extrema quorum aliqua magis accedunt ad latus priorum sicut dicta nutrimenta medicinalia ut ficq uuedacti li & similia & oleruz genera ut rape caules &cq

Nonnulla uero reliquo attinent extremoruz sicut que simpliciter appellantur uenena ut uirus serpentum & napellus. Ista enim & si a tota specie nature humane sint contraria ī ita tamen quantitate possunt assumi modica q̃ in eis seruabitur ratio mixtionis nutritiua nō autem uirtutis specifice uenenose cum sit mīmaz carnem prout est quantum quod naturale reperire physicorum primo. De uenenis nanq̃ & igne in tam modica potest suscipi mole q̃ nō solum nil ledent sed nequaq̃ sentientur cōplexionum & simplicium farmacorum tertiis. Forma nanq̃ & proprietas operatiua debitam seu sufficientem quantitatem expetit in materia.

Que autem uirus serpentum & napellus nutriant predicti testantur sapientes. In libro.n. secretorum A4.asscripto dicitur puellam fore quandam ueneno serpentum nutritam quarto quoq̃ sexta recitatur Ga.scripsisse anum quandam in principio rei ex napello rem modicam suscepisse deinde non cessasse illo uti donec eiq̃ natura assuefacta fuit eo ut audacter uteretur ipso absq̃ lesione. Videtur etiam Ruffum scripsisse puellam nutritam ueneno ut ea interficeret reges qui secum conuenirent. Que autem ad huc in medio istorum existunt medicīe rationē amplius obtinent q̃ cibi aut ueneni. Quoruz & quedam minus rationem medicīe participāt uelut medicine cibales ut cassiafistula tbamarindi synapi & nasturcium.Alia uero magis rationi attinent ueneni sicut que medicine dicūt uenenose ceu euforbium elleborq̃ & scamonea Nonnulla quidem sunt uere media que medicīe certius dicuntur ut carthamq̃ semen urtice agaricus yreos & huiusmodi. Attendendum siquidem q̃ humor in quem proprius medicīa si nō soluerit conuertitur est naturalis eo q̃ aspectq̃ & forma medicine ad humorem quantuz ad naturalia magis attenditur q̃ ad ea que preter naturam cum cause utrorumq̃ naturales existant

Quod apparet eo q̃ medicina colere educti ua uel fleumatis aut melancolie ipsas euacuat quamuis in eis nullum extet peccatum. Quod indicat medicina sanguinis euacuatiua. Potest tamen & medicina in humorem innaturalem permutari cum ipsum inueniat magis habilitatum & multiplicatum. Amplius humor naturalis & innaturalis conueniunt cum utercq̃ talis adhuc dicatur humor puta fleuma uel melancolia uel colera.Imo non solum naturalis & innaturalis eiusdem speciei conueniunt uerum etiam omnes humores communicāt sibi ipsis non parum differentia priori. Propter secūdum uero sciendum q̃ Asclipiades sicut imponitur ei secundo elementorum & primo naturalium ut etiam .c.xliiii.tangetur differentia. uoluit indifferenter medicinam attractiuam siue uenenosam uel non si minime soluerit in id qd̄ euacuabat conuerti ponens eam nullum etiam determinate humorem euacuare & primitus tamen subtiliorem.Et iuuatos a medicina nō ex determinati humoris eductione auxiliari ueruz magis euacuationis communis ratione. Cuiq̃ quidem potuit esse motiuum ita ut diceret etiam medicinam conuerti uenenosam in id quod habet attrahere dum non soluerit.Eo q̃ conuersio seu nutritio ut tactum similitudine perficitur medicina autem attractiua similitudīe qd̄ attrahitur attrahit tertio simplicium. Quā quidem positionem infirmauit Galienus & negat.A.cuius ratio potest esse quoniam medicīa uenenosa & maxime in tanta quantitate assumpta ut arbitratum sit eam soluere & nō soluat propter causas occurrentes ex parte corporis aut uirtutis constellationis non potest ab eius uenenositate expoliari sicut ut in alimētum cōuertatur immo potius corpus in perniciem deducit. Quamq̃ enim uirus aut medicina uenenosa modice quantitatis possit conuerti in corpus non tamen que multe grandi existente in ipsa inuincibili a corpore malitia. Neq̃ ualet eius motiuum quoniam & si assit inter attrahens & id quod attrahitur conuenientia est tamen inter ipsa ratione nature uenenose & q̃litatis excellentis sumpta in debita quantitate tam grandis contrarietas ut similitudinem destruat & contrarium magis adducat cum nōpossit a natura superari. Galienus quoq̃ tertio simplicium &.A.primo quarta testantur non

An me^na attractiua si nō soluerit quēta^z i hu^ez que ht attrahēr.

simpliciter medicinam in humorem quem at
trahit conuerti sed tribus conditionibus adie
ctis puta q̃ non sit uenenosa. q̃ nō soluat & di
geratur. Quedam nanq̃ medicinarum & si nō
soluunt non tamen nocent in corpore sed fiūt
cibus quia inter medicinam solutiuam unam
quamq̃ & humorem quemcunq̃ procul dubio
est assimilatio. & quedam que alterantur & cō
uertuntur ad dispositionem que corrumpit &
interficit. Predicte quoq̃ conditiones decla
rantur. Medicina enim uenenosa nō esse debz
que in humorem conuertitur attrahendum. eo
q̃ ostensum q̃ quando res uenenosa multe fue
rit quantitatis in corpus non potest conuerti
cum ratio nutritionis habita ex elementorum
mixtione tollatur propter contrarietatem me
dicine ad corporis naturam. Oportet enī q̃
nutrit in fine uinci & assimilari. Debet etiā
non soluere secundo. quoniam si solueret iam ñ
tantum tanto permaneret tempus in locis di
gestionis q̃ ualeret digeri in eius etiam contra
rietate ad corpus impedientem immo cum hu
moribus ad quos attraxit ad uentrem uel inte
stina impellitur sursum uomitu aut deorsuz ra
pitur secessu. Requiritur & ipsam digeri ter
tio. Eo q̃ omne nutriens oportet per loca trine
digestionis uentris epatis & membrorum tran
sire differentia. liii. Et ideo nutrimentum pel
licule uentris ex cōtactu etiā secunduz medicos
non est simpliciter nutrimentum sed potius q̃
litatiuum quoddam refociliamentum secūdo
collz. Sed quid de hoc differentia uisum pre
tacta. Propter quidem tertium sciendum se
cundum prefatos medicorum q̃ tribus conditi
onibus predictis appositis medicina attractiua
in humorem conuertitur attrahenduz nomine
medicīe materialiter sumpto ceu pro subiecto
cui forma inheret medicine. Ipsa enim forma
liter in quantum medicina nunq̃ in humorem
permutatur quibuscunq̃ conditionib9 adiectis
cum eam digeri oporteret & ad nutrimentum
ordinari. Quod rationis est cibi non autem me
dicine. Quod autem medicina ita conuertat̃
ostenditur. Quoniam quecunq̃ genere conue
niunt specie differentia in adinuicem trāsmu
tantur primo de generatione. Sed id in quo
fundatur medicina & humor ex ea generatus ī
quandam concurrunt communitatem saltem
ylealem. Omnium enim generabiliuz & cor
ruptibilium una existit materia. Differūt quo
q̃ specificis differentiis ut ex eorum ostensum
est rationibus. Rursus cum dictū sit rationē
nutritionis potissime ex elementorum mixtiōe
possibilium a contrarietatibus preiacentibus
expoliari. Vbicunq̃ hz interueniet elementoruz
mixtio incorrupta nutritio poterit perfici. Id
autem reperitur in eo quod est medicina ut de
claratum non uenenosa cum ab ea ualeat natu
ra corporis contrarietates impedientes nutriti
onem remouere. Adhuc nutritio similitudīe
perficitur cum nutritio sit quedam conuersio
alterius in alterum. Que autem similia facilia
adinuicem transmutantur. Habentium enim
simbolum facilior est transitus in adinuicē pri
mo de generatione & facilior conuersio euenit
in genere proportionali q̃ in extraneum primo
secunda. Sed medicina secundum Galienum
similis est hu. attrahendis. Et confirmatur.
quia si similitudo est causa conuersionis ī alte
rum ubi erit intensior similitudo erit & trans
mutatio uehementior id autem est inter medi
cinam attractiuam & hu. Est enim similitudo
iuxta Galienum in substantia. Cuz igitur simi
lia secundum qualitatem conuertantur inadin
uicem multo amplius & secundum substantiaz
similia tanq̃ uehementiorem similitudinē ha
bentia. Et i signo quia uidemus medicorum
empericos membrum infirmum ex membri ei
similis administratione coadiuuari. Dicūt
enim ossa cranei humana morbo capitis & epy
dimie conferre. Cerebrum etiam gallinarum
cerebrum confortare & augmentare. Sangui
nemq̃ ex naribus fluentem compescere testant̃.
& pulmonem uulpis ac ericii passionibus con
ferre pulmonis & pelliculam uentris interiorē
gallinarum uentri uehementer debili conferre.
Totumq̃ uentrem auiuz & potissime carnosū.
ac epar lupinum sua proprietate cōuenire epa
ti humano. Passionibus intestinorum eius
scribunt intestina & maxime colice applicata
ualere. Similiter & renem reni tertio. xviii.
.xxii. etiam testantur quosdam extimasse de ex
pertis fore qui non diuersificantur omnino ut
in potu dolores patientibus iuncturales homi
nis ossa contribui adusta quibus & iam usi fue
runt ex presumptuosis quidam & sanati sunt
cum eis ex podogra & doloribus iuncturarum
omnino. Vnde collz quinto. Dicunt quidaz
quodlibet membrum comestum confortare co
medentis membrum consimile ut differentia

Nota

v. collz

etiam uiſum.lxviii. Itaq; conuincitur cõuer
ſionem & confortationem ex ſimilitudĩe max
imeq; nobis occulta cauſari precipue. Non.n.
propter ipſius latentiam ipſam poteſt hũana
ratio attingere tertio apparens de ingenio.
Impeditur & eius cognitio quia ceu infinita ex
iſtit infinitis.q.comparata. Et ideo collꝝ.vi.
preparationes infinitas in materia ẽtes nobis
fore ignotas cum in quod finitũ ſolum noſter
protendatur intellectus. Propter quidem
quartum. Ad primum dicendum.A.non ĩtel
lexiſſe dicta Galieni eſſe inconuenientia .i. ueri
tati aduerſantia ceu praue ſubaudiunt quidam
cum idem eius ſuſcipiat uerba farmacoruꝝ ter
tio. Sed non ſunt conuenientia.i.non ſunt ſi
milia ſed diſſonantia.ſ.Aſclipiadis & Ga.dicta
Nam Aſclipiades ſimpliciter & indifferenter
ponit quamlibet medicinam attractiuam cum
non euacuauerit in id quod habet attrahere cõ
uerti Ga.uero ut oſtenſum conditionibus tribꝰ
appoſitis. Simplex autem & conditionatum
contrariantur nedum q̃ idem exiſtant q̃ maior
extat aſſimilatio ut etiam apparuit ratione ſi
militudinis in ſubſtantia q̃ in qualitate cum
ſimilitudo qualitatiua ex ſimilitudĩe cauſetur
ſubſtantie. Nam materia cum forma cauſa ẽ
omnium accidentium uelut mater. Que autẽ
& qualis ſit hꝰ in ſubſtantia ſimilitudo differẽ
tia oſtenſũ.lxxi. Quod ſi quis aduerſetur quo
niam ſimilitudo qualitatiua ut ſanccitum ex
ſimilitudine cauſetur ſubſtantie nunq̃ erit ĩ re
que ex ſimilitudine ſubſtantie in fleuma cõuer
titur ceu carthamus & ſẽmina urticẽ cõplexio
calida & ſicca uerum frigida magis & humida
ut effectus concidat in ſuam ſimiliter cauſam

Cui dicendum uel q̃ ex aliqua alia preparati
one reperta in materia ſubſtantie in qua predi
cta ſimilitudo attenditur talis conſurgit diuer
ſitas. Aut quia cum ſimilitudo ſubſtãtie ordi
netur ad actum. Forma enim ẽ que dat eſſe & p
conſequens operari. Agere autem non poteſt
niſi conuenientibus habitis inſtrumentis. In
ſtrumenta uero actus ſunt qualitates. Conue
nientiora quoq; inſtrumenta medicine attrac
tiue ſunt caliditas & ſiccitas cum caliditatis ſit
attrahere & ſiccitatis eius motum ſuſtentare.

Sunt etiam fortiores ceteris actiuis & paſſi
uis. Propter quod cum omne quod eſt ſit ut
teneat ut propriam operationem habebit & p
pria inſtrumenta ex ſubſtantia prodeuntia licꝝ
nobis uideantur prima fronte aduerſantia ceu
conſpicimus motuꝝ animalis qui calore fit ner
uis & cordis perfici exiſtentibus tam̃ frigidis

Ad aliud dicendum ſecunduꝝ graduales for
marum non fieri reſolutionem compoſiti uſq;
ad materiam uerum uſq; ad alias formas ĩ ma
teria ſemper remanentes propter quas remanꝝ
aliqua ſimilitudo in corrupto uel generato pro
pter remanentiam talis uel hꝰ forme. Secun
dum uero recte philoſophantes ueritatem for
marum in omnibus preter forte q̃ in homine.
Quidam enim duas in eo concedunt. Dicẽduꝝ
q̃ licet fiat reſolutio compoſiti uſq; ad materi
am primam ita q̃ omnes corrumpantur diſpo
ſitiones formam conſequentes in materia pri
orem cum tamen materia aliam ſuſcipit formã
diſpoſitiones perfectiores ſimiles precedẽtibꝰ
introducuntur cum forma poſterior ſemper de
ducat ſecum ſicut perfectiorem perfectius etiã
id quod erat in prima ſecundum geneſeos ani
malium. Sic igit̃ in uirtute forme ſequentis
aduenientis habentis ſimilitudinem cum prio
ri diſpoſitiones non eedẽ ſed ſimiles relinquũ
tur ut etiam oſtendit generatio ignis ex aere in
quo non eadem remanet ſimbola in generato
qualitas numerus & eſſe ſed ſpecie uel eſſentia
ut primo exponitur de generatione unde ſimili
tudo potius q̃ idemptitas importatur uera.
Neq; etiam uis naturalis attractiua ſemper at
trahit quod conueniens iuuatiuuꝝ ſed apparẽs
decepta quandoq; dulcore uel odore. Quare
precipitur quarto ſexta ne aſſumat timens ue
nenari potu ſiue cibo res dominantium ſaporũ
aut odorum. Neq; etiam medicĩa ut oſtenſum
eſt que conuertitur eſt uenenoſa. Ad aliud
dicendum ſimilitudinem magnetis ad ferruꝝ &
medicine attractiue ad humorem fore lataꝝ nõ
modicum differentem differentia preeunti.
Ad aliud dicendum aut q̃ quando in generato
qualitates uidentur priores ad tempus remane
re ipſum non fore adhuc perfecte tranſmutatũ
& ex corrupto generatum precedenti. Et ideo
indicat Auicenna q̃ permaneret non ſemper ſꝝ
ad tempus. Aut dicendum ut iam apparuit
non illas eaſdem uerum ſimiles permanere.
Ad aliud dicendum q̃ licet medicina formalit̃
in quantum medicina & cibus opponantur nõ
tamen ut dictum illud in quo fundat̃ id quod
eſt medicina ſeu eius ſubiectum & cibus ut oſtẽ
ſum aduerſantur. Ad aliud dicendum ut ap
paruit q̃ turbith & ſimilia conuertuntur ĩ fleu
ma principaliter ratione medicine. Neq; ci
bus eſt ſine qualitate dictus niſi uerus in tertia
nutriens digeſtione qualis non hꝰ & utcunq;
complexionis & proprietatis uelut inſtrumẽta
liter aduerſantur &c̃

Quod Mediãus

An Me. lenitiua et lubricatiua sit admiscenda Cōpressiue.

DIFFERENTIA. CXLIII.

Vod medicina lenitiua & lubricatiua sit cōpressiue admiscēda. mōstrat per Mesue sꝛo sipliciū & aggregatorē. Et q̃rto prīa ut soluat decoctōe mirabolanorū cū tbamarīdis teraīabim cassiafistula ꝛcꝰ. quoꝝ q̃ dē unū cōpressiuū & alteꝝ leītiuū. Adhuc. illa debēt misceri adinuicē quoꝝ unū per alteꝝ corrigit. Ista nāq; ē una causarū cōmixtioīs medicinaꝝ. ut oñdet ex dicēdis. Sꝛ medicīa leītiā seu lubrificatīa. qa de ambabꝛ idē fit iudiciū mixta cōpressiue corrigit uicissim. Correctio enī ē remotō extraneaꝝ q̃litatū a medicīa. Lenitiua & enī lenit materiā & ptes mēbrorū. & ipsas remollit ac debilitat. Lubrificatīa uero materiā respicit lubricā reddēdo. & mollitie q̃dā subtili eā deorsū īcitando. Cōpressiua ꝗo uiscera ꝯfortat & recolligit. Remouebit itaq; ab ipsa corrugatō. & adherētia p medicinā leītiuā aut lubrificatīaꝛ. Et illa q̃dē eꝯtra a suis emēdabit defectibꝛ. Rursus leītiā & cōpressiua ꝯiūgunt cū medicīa dissolutiā. fortit sui pprietate attrahēte. ut cassiafistula cū reubarbaro ut agarico. & mirabolaī cū scamonea. quemagis distāt ī adīuicē. q̃ lenitiā & cōpressiua Cū dissolutiā sit ualde uehem̃tioris uirtutis q̃ he. Attrahit etiā plꝯ & a remotis. q̃ nequaq̃ opant iste. Palin. ꝯpositōis medicīe unus ē modꝯ ppt diuersis dispositōnibꝯ cōferre. Ponat itaq; qs habere uētrē & supiora ītestiā robusta & dēsa: īferiora quoq; debilia dissoluta Tūc q̃dē utilis essꝛ ꝯpositō leītiē cū ꝯpressiua qm̃ lenitiā opat priꝯ circa ptes supiores. qbꝛ ꝗria erat ꝯpressiā. stiptica corrugatiā. Hec aūt demū opabit laudabilit ꝯtra īferiora ītestīoꝝ ipā cōfortādo. qbꝯ nocebat leītīa. Itidē Mes. Res stiptica oīm medicinaꝝ uirtutes & opatōnes felicitat. Cōfortat. n. cor uentrē & corpꝯ & aīaꝛ a subuersiōe sedat & nausea. Talis quoq; ut dūt ē medicīa ꝯpressiā. Itaq; medicina lenitiā ē sociāda ꝯpressiē. Cuiꝯ oppoītū sapere uident prīo q̃rta & sꝛo prīa. & collꝛ qnto Adhuc illa nō debēt misceri. quoꝝ opatōes se īadiuicē iūcta corrūpunt. ut dulce cū aceto so. Sꝛ medicīa ꝯpressiā corrūpit actōnē leītiē cū ipse sint ꝗrie: una enī lenit & applicat. altera uero exaspat & corrugat. Cōtraria nāq; adīuicē sūt corruptiā. Eti. q̃ sūt oīo dr̃saꝝ ītentionū. associari nō debēt. cū inde frustret ītentio q̃sita. sit etiā actio illoꝝ oppoīta laboriosa agitatīa. Sꝛ ꝯpressīa & leītīa sūt huiōi. qm̃ cōpressiā eligit ppt uētrē ꝯstrīgere post solutōnē. pprie laudata ē nō paꝝ in fluxu uentris & dissinteriis. Lenitīa uero ppt leuit soluere. & uētrē deīceps aptū tenere. Et ideo mltociens dat ī his q bn̄ficio subductioīs priuant. Medicina itaq; ꝯpressiā. nō admiscēda ē leītiē. Propt primū q̃dē sciendū primitꝯ. quid q̃sitū īportet: sꝛo q̃d meīcos coegit medicīas ꝯponere. Et demū q̃ medicīe sic ꝯpoīte reddunt meliores. alit uero corrūpunt. Primū q̃dē buiꝯ mōstratū ē dr̃a. cxxxvii. & cxli. Mixtio uero ut etiā uisū dr̃a. xvi. duplex existit: quedā nāꝛ ꝗa in q̃ miscibilia r̃ducūt ī quādā natā meīaꝛ int altātōꝛ & corruptōꝛ. q̃ ē altātoꝝ unio. quetellectu pcipit & nō ssꝛu. prīo etiā elemētoꝝ qualē elemēta ꝯstituūt mixtionē in uiuētibꝯ maxīe. Est & altera q̃ ē corpoꝝ adinuicē ꝯgeries. formis etiā manētibꝯ ppriis inalteratis. quoquo mō uere ssꝛu percepta. ut puluerꝝ ī aduicē copulatō. Est & mixtio ī q̃ miscibilia ex lōgīquo fuerūt tpe approxīata: q̃dā uero ex ppīquo. Adhuc. q̃dā fit p ignē unā ptē alt ppt eꝯ acuitatē ac subtilitatē subītrare facientē. ut ea que decoctionū & sīlr Alia uero fit corpoꝝ ī adīuicē applicatione minutī ꝯfusoꝝ. ut pillule uel trocisci. Multis enī modis aliq̃ fiūt & cōiūgunt adīuicē. dr̃a xvi. Propt huiꝯ sꝛm sciēdū q̃ qui debite uoluerit aliquā medicinā ꝯpōeret opꝯ ē primitꝯ q̃dē corpa attēdere. qbꝯ habꝛ occurrere. ut eoꝝ ꝯplexionē etatē ꝗtutē ꝯsuetudīeꝛ hītudinē & reliq̃. Dispoītōꝛ sīlr aeris regioīs. ut res non naturales oīno similit & ꝯ naturā. ut cam̃ morbū & accn̄s. ut sciat medicinā artificialit ꝯponere. ac naturis corpoꝝ pportōnalit applicare. Dico aūt artificialit ꝯponere. qa si medicīa simplex totū posset opari. non essꝛ ꝯpoīta eligenda. q̃rto prīa. Veꝝ qa nō pōt. eo q̃ ī una meīcīa simpliciū nō īueniūt ꝗtutes oēs q̃s q̃rimꝯ. aut qa uolūꝯ ꝗtutē meīcīe augeret ut minueret. ut qa sūt ī ipā ꝗtutes qbꝯ nō īdigeret. Coacti itaq; fuert ppt hec tria meīcīas ꝯpōeret. q̃s q̃d dr̃sificaueīt ꝯpoītes duplicit: prīo q̃dē penes natā īfirmī morbi. & mēbra lāguida: sꝛo uero iuxta simpliciū meīcinaꝝ naturā. Penes q̃dē naturā īfirmi. puta si uētrē habuerit fr̃m. & epar calidū. miscemꝯ calidā cū fr̃a. ceu absinthiū masticē cū ēdiuia & barbere. Sīlr si fuerint ītestīa debilia catharisatīa. & uent fortis et nō reumatisans. ut colerice passiōi siue dyarie apparati raphanū. ut q̃d simile. primo q̃rta. Propt ꝗo naturā morbi pluribꝛ de causis medicinas ꝯponūt. aut qa morbꝛ dr̃sificat a sua causa. ut cū febris putda fuerit ex hu. grossis frīs. In hac enī ꝯpt febris discrasiam calidā & siccā. īdigemꝯ medicīa frigida et hu. ei oppoīta: ꝯpt uero putredinē ex hu. grossis frīs eget medicīa ca. et sicca. q̃ caliditate & siccitate digerat subtiliando & diuidēdo. Aut ꝯpt dr̃sitatē morbi ab accn̄te uelut in febre eueīt sincopali mīuta precipue. Gr̃a enī ut tactū ē febris eget frigidis et hu. ꝯpt uero

Mixtio. dupl.

Mes.

ſincopī calidis & ſiccis. q̃le uinū eſt calidū aro
maticū ſpituoſū. trociſci d̃ muſco. & talia calo
rū. Et ideo fuerūt tyriace adīuente. ut uariis
nocumētis & ueneīs reſiſtāt oppoſitis. Vel
ꝓpt̃ dīſitatē egritudinū. ut in febre ꝓtīgit di
uerſaꝝ ſpecieꝝ materierū & locoꝝ. ſicut ē emi
triteꝫ ex colera & flegmate ꝫmixteꝫ. ī quo una
materieꝝ ꝫtinet̃ ī uenis. & alt̃a ex. uñ q̃rto pri
ma. G. & q añ eū fuerūt curabāt emitritben cū
aqua ordei. ī q̃ erat uirtꝫ piperis. Extīans uti
naturā unoquoq; ꝫtra unūq;. Quod facere pōt
docta obedire creatori ſublimi & glioſo. ſcd̃o
primo. Ipſa enim ualet diſtinguere tercio un
decima & qnto prīa. Aut cārū diuerſitatē ī
una egritudīe collectaꝝ. ceu t̃cianā nothā. q̃ r̃q
rit extīguētia & calefaciētia ꝓpt̃ colerā & flā
Vel ꝓpt̃ uehemtē morbi malitiā. ad quā una
meīcīa ſimplex nō pōt cū oppoſitōne ꝑuenire
uelut qñq; eget̃ medicīa calefaciēte q̃tuor ꝑti
bus. Aut ꝓpt̃ uarietatē ipſius. eo q; ꝑmutet̃
ſſzibilit̃ indigēs nūc frīs tūc aūt calis. mō uō
ſit frigidis r̃ꝑcuſſīs. & calidis euaporatīs. ceu ī
pluribꝫ eueīt egritudībꝫ ſcd̃m horas comita
tis. & ī flōis ſtatu. Aut qa talis ē morbꝫ. q;
medicīa directe ſibi ſimplex nō īueniť oppoī
ut ſi qs morboꝝ īdiget ī eiꝫ cura medicatōne
ī ſcd̃o g̃du calefaciēte. Quod ſi hoc nō īueniť
ꝫponiť ipſū ex calefaciēte ī tercio. g̃. & ī prīo
ex qbꝫ medicam̃ ī ſcd̃o calefaciēs ꝫſurget. ut
drā tactū. cxxxix. Penes ſiqdē ꝑtiū lāgorē ua
riatur ꝫpoſitō: aut ꝓpt̃ eaꝝ diuerſitatē & utili
tatē. ceu cū ꝑtibꝫ fortibꝫ & multe cuſtodie ui
te īnaſciť apā. q̃lia ſūt uent̃ & epar. In his enī
cū euaporātibꝫ uti oꝫ. & in ſtatu apātis ſtipti
cis aroāticis ꝫfortatīs. q̃tinꝫ eoꝝ cuſtodiāt̃ uir
tutes: ꝑ toto enī corpe circa alimentū negocī
āt̃. undecīo & tredecīo curatīe artis. Vt ꝓpt̃
locū mēbri. ut medicīa alterī admixta. eā facī
at ad locū ītentū celerit̃ ꝑueīre. Cuiꝫ g̃cia tro
ciſcis cāphoratis admiſcet̃ crocꝫ. q̃q̃ ipſe paſſī
onibꝫ ꝫplexione calis noceat cordis. ꝓpt̃ quā
etiā ītentiōꝫ aliq apiū ī medicīs ꝑiecerūt epi
lenſie. & cātarides medicīs admiſcuerīt ueſice
ac acetū ī empto ſyatice. Aut ꝓpt̃ ſocietatē
ſiue colligātiā mēbri. ut ī morbo etiā calo ſto
maci. nō īdiget̃ frīs multū. rōne neruoꝝ ſibi a
cerebro mādatoꝝ. unde frē ipſiꝫ meīcīe calida
ꝫmiſcent̃. cū frigidū īimicū ſit. ſzm ueterē ner
uis. Vel ꝓpt̃ multā ſſzibilitatē ꝑtis. q̃le os
uētris & oculꝫ. Sūt enī ſſzibiliſſime ꝑtiū cor
pis q̃rto de accñti & tredecīo d̃ īgenio. Quare
medicīs eoꝝ cōmīſcēda ſunt mitia indoloroſa
dicta anodina. Interdū autē ꝓpt̃ diuerſitatē
morbi ſimt̃ & mēbri. eo q; ſit prīcipale qd̃ pa
tit̃ membrū. uelut ipſo paciēte morbū etiā ca
lidū. cauendū ē ꝓpt̃ eius naturā & prīcipalita
tē mtū & repēte īfrigidare. Ideoq; frīs calida
ſūt admiſcēda. Penes uero naturā medicīaꝝ
dīſificat̃ ꝫpoſicō. cū ſimplex nō ſufficiat. Aut
ut uirtꝫ medicīe augeat̃. ceu cū uni medicine
calide aut frigide alia ꝫiūgunt̃ ut roboret̃ iñ
Vel ut lōgiori ꝑduret tpe īdiſſoluta ipſius
uirtute. ꝓpt̃ qd̃ ī tyriacā radix yreos ꝑiiciūt̃
acori & agaricꝫ. Aut ut medicamīs minuat̃
robur: quedā nāq; medicīaꝝ cū ſint calide acu
te. oꝫ ipīs frigida īuiſcātia ꝫponere ut eoꝝ mi
nuat̃ uirtꝫ. ac tollat̃ acumē. uelut cōmiſcet̃ gu
mi arabico tyriace ac feūgreci ut ſiliū gumiū
ī cōliriis oculoꝝ. Aut ut ipſiꝫ tollat̃ nocumē
tū. ſicut ſcamonee uentri. & epī nocēti pip ad
iūgit̃ & aniſū. & ī citboīo decoqt̃. & aloe draga
gantū aut guī arabicū copulat̃. Vel ut ipſiꝫ
frāgat̃ aduerſitas. uelut opio caſtor ꝫiūgit̃. cū
ſtupefacere fit opus. Vel qa licꝫ medicīa iu
uet ī una re. nocet tñ ī alia. ꝫiūgit̃ illi medicīa
leſioīs remotīa. ceu cātaridibꝫ ī lapidū fractō
nē. addūt īuiſcātia īdoloroſa. ſicut lac aut ſeī
nū lac ꝫminiū. Vel qa medicīa habꝫ aſpectū
ut ad duas ꝑueīat uias. ſ. ad uenas & urīe mea
tus. Qua ꝓpt̃ adiūgimꝫ eī medicīas illā ad ui
as urine trabētes. ceu cātaridibꝫ ꝑuocātia cō
miſcemꝫ. Aut ut medicīa remaneat īdiſpſa
ī ꝑtem ſuā ꝑficiēs opatōꝫ. ſicut balſamo cera
aſſociat̃. ut qd̃ īuiſcatm̃. prīo q̃rta. ne ī ꝑtem
diſſeīet̃ niſi ītentā. Siue ut medicīa diutiꝫ
ꝑmaneat īcorrupta. ceu mel ꝫfectioībꝫ admiſ
cet̃. Vt ꝓpt̃ abhomīationē & horribilitatē
tollēdā. ut poſſit ſuſcipi. ac ſuſcepta ꝑmanēs
in uētre ſuā expleat actōnē. Et iō ſzo. re. a. Et
eleboro aſſociāt̃ daucꝫ & apii ſemē mōtaī. & ſic
ſcamonee aniſū ꝫiūgit̃: ꝓpt̃ hoc quoq; ꝫuccaꝝ
& mel plurimis addit̃ medicīaꝝ. Seu ut boī
tas medicīe acqrat̃ ſimplici & mte ipīꝫ tolla
tur malicie ac defectꝫ. ſicut mirabolaī citriī
ꝫiungūt̃ ſcamonee. Iuuant. n. ꝓprietatē ipſiꝫ
ī colerā ſoluēdo. emēdantq; illiꝫ exceſſꝫ. qa cū
īflāmet uentrē. & cor debilitet. diſſoluat ꝑtes
& excoriet. ipī oīa remouēt q̃ buiōī. Vñ Meſ.
Opatꝫ ē optīe. q ſcamoneā cū mirabolaīs miſ
cuit citrīs. Ita etiā uigorat & em̃dat ꝫinziber
turbitb. Cū enī flā eueīet ſubtile. & a ꝓpīqs
ꝑtibꝫ tarde ſitr educat. ꝫinziber ſibi ꝫmixtū
cūctos hos tollit defectꝫ. ſibi ꝓprietates ī ꝑti
endo laudabiles. Et iō prīo q̃rta. Zinziber nō
ꝑmittit turbit uirtutē ſtupefieri. Hoc etiā ut
una drē oēs opant̃ ſpēs alephāgīe. i. calide aro
matice. debilibꝫ & tardis medicīs ꝫiūcte. Ita
q; ſzmoībꝫ bis collectis ex ſapiētū dictis appa
reāt cauſe. qbꝫ una ſimpliciū medicinaꝝ cū al
tera ꝫiūgit̃. ut aliis. Noſce q; ī ꝫſtructioībus
medicinaꝝ & ꝓprie ſolennioribꝫ. una ſternit̃
ut baſis aliis coopantibꝫ illī. uelut in mēbro

An me^na lubricatā et lētima sit admiscēda cōpressime.

ĩstrumtali 9silis pticla.dria.cxxvii. Attēdē dū siqdē iuxta filiū Alkindi .q̃ licz fere infiti modi 9positioīs medicīaꝝ existāt.capitales tñ sex sūt.Quoniā aut cōponiť calida medicīa cū calida.uł frigida cū frā.aut calida cū frā.uł tē pata cū tēpata.uł tēpata cū calida.aut ipsa cū frā.In prīs quoq̃ tribz moīs dřsitas triplex ex tat.Aut enī eque calida cū eq̃liť 9iūgiť calida uel mī9 aut magis.Et sił ī frigida cū frā.& ī cała cū frā.uñ collz qnto .Medicīaꝝ simpliciū ex q̃b9 medicīa resultat 9poīta.uł sūt oēs uni9 generis.ut cała uel frā.Aut ḡrii gñis .qm̃ que dā całe.alie uero frē.Quoꝝ uīq̃ subdīdiť mōꝝ qa meīcīe aut erūt ī eod ḡ.całitatis uł frītatis ut ī scdo aut ī tertio.aut ī dřso.ut prīo tertio uel scdo & q̃rto. Propť bui9 tertiū sciendū. q̃ sicut cibaria unomō 9poīta uigorosiora & p fectiora reddunť.sz mō alio ḡria.ita & medicīe unde prīa probł.Nutrim̃ta qdē alia exñtia ad inuicē se corrūpūt.hoc qdē mō.alio uero non. Que nāq̃ 9ponūť una scdo prīo triplciť dispo nūť.Aut.n.uigoranť eoꝝ opatōes.aut destruūť aut rectificāť ipōꝝ remouēdo malitiā. Vigo rať qd.sicut cū panigiū & miliū lacte decoquū tur.aut pīguedīe porcīa uel oleo .Cū enī sint pauci nutrim̃tī .īmo mī9 ceteris ḡnis tritica lib9.alim̃toꝝ prīo & pticularib9 dietis.reddū tur nutribiliora satis .Vnde Ga.Palā hoc edu liū meli9 tanto ē.q̃ p seipsū solū cōmestū.quā to & lac a natura ipsoꝝ ābozꝝ ad euchimā.& ad alia duceret. Corrūpūť quoq̃.sicut dulcia cū acetosis pmixta.eo q̃ ī adīuicē nō sigillēt .uñ prīo tertia.Expimētatores uidi.& alii iā dixe rūt.q̃ lac cū rebus acetosis edendū non ē.nz pi sces cū lacte .qm̃ inde ad egritudīes pueniť p manētes.sicut leprā :neq̃ iest.i.lac acetosū co agulatū cuz raphais :licz enī hec ī se satis sint laudabilia.qñ tñ pmiscenť corrūpunť.cuz non adīuicē sigillēt .Sił 9fectio caloe dicta iuxta Geygeth autorē cibarioꝝ ex sufficienť cōficiť laudabilib9 .ut piēis amigdał oleo sisamīo & zuccaro.Cū aūt 9ponunť ī adīuicē se corrūpūt ppťea q̃ fcā ē abhoīabił opilatīa tardi trāsit9 ī uenas.passioīb9 tñ pectoris & uiaꝝ urīe 9fert egentib9 leīficatione & sedatione. Rectificā tur aūt.sicut cū frīs misceanť cała.& e9tra.uñ prīo tertia.Quod frigidū est sicut cucumer & cucurbita.tēpeť ab eo qd existit ḡriuz.sicut al lea & porri.Quod si fuerit calidū.tēpeť cū eo qd existit ei ḡriū.sicut cucumeres & portulaca

Eodē quoq̃ mō medicīaꝝ uigorāť.aut dstru unť.uł meli9 reddunť actōnes .cū una 9iūganť

Exēplū primi ē assatō turbith cū zinzibeř. ut tactū ē pri9.& epithimi cū pipe .aut reubar bari cuz boloarmēo .In reubarbaro nāq̃ īē uir tus 9tractōis fortis .sz cū hoc uirt9 etiā apitīa minuēs illi9 actōz.undł si misceať cū boloarme no.aut acacia 9trahit uehem̃ī .Et ppť hāc ītē tōz croc9 cōmisceť cū rosa cāphora & corallo . ut ipsas ad cor faciat pueīre .Ob hoc quoz se mē raphaī cū subtiliatīs & pēetratīs copuleť ut tāto tpe faciat ea pmanere ī epē.ut suas p ficiāt actioēs. Declaratō quoz scdi ē uiole cū mirabolaīs.& uł leītīa cuz 9pressīa 9iūctō.ac aq̃ ordei cū syrupo acetoso .Vñ q̃rto prīa .Et aggregare syrupū acetosū & aquā ordei sił .est illaudabile .qm̃ corrūpit aquā ordei szm płm

Tertii qdē padygma .ē pmixtio aloes cum dragagāto aut bdelio .& uł cuz oī acuto exco riatīo.ceu pulpa coloqntide.Aloes.n.soluit & mundat ītestīa.sz excoriat.& uenaꝝ pprie ani aperit orificia : sed pmixtioē predictoꝝ tolliť bui9 malitia. Talis quoq̃ medicīaꝝ societas & copłatō.aliqñ attēdiť pēs q̃litates prīas ut se corrigāt ī adīuicē .uł corrūpāt īterduz ppť effect9 .sicut mirabolanos emēdare dictuz pra uos scamonee effect9 .Aliqñ qdē ppť emenda tionē pprietatū malaꝝ.q̃s e19 pprietate habz corrigere.sicut uenenositas & inimicicia rei . ppť qd bezabart cōmisceť medicīs . Et si ex bis 9ueīens debz esse pmixtio . oz ut sibi īui cem sigillent .ita q̃ postq̃ fuerīt adīuicē 9iūcte p actionē & passiōz.ac uirtutē īditā .una 9sur gat uirt9 ī totū.q̃lis ē pmixtio turbith cū zīzi beř & raphaī cū hermodactił.nō aūt raphaī cū turbit.nō enī sigillāt sibi. Quod ostēdiť qm̃ scamonee ppriū ē ledere cor. Estq̃ cała bīlis ī flāri .est & multe mēbroꝝ dissolutioīs.Ambra uero 9fortat cor .& cristall9 extīguit īflātionē & gallia 9fortat mēbroꝝ dissolutōes.& tñ con digna nō ē ipsoꝝ cū scamonea pmixtio.Nō.n. sibi sigillāt unā .Et iō nō fit eoꝝ utilis pmix tio.Me.prīo simpliciū.Quare szo.A.szo.Inqt Ga.Ego posui epar adib.i.lupi ī medicamēto eupatorii . & nō repi ipsū augere iuuam̃tū ul tra id qd ex illo solebat pueīre. Quedā uero se pprietate corrūpūt.ut corde ex ītestīs ouiū facte & lupoꝝ 9iecte.& pēne colūbe cū bis que accipitris dnt. Propť szm uero sciēdū scribi prīo q̃rta.qd labere facit.nō ē 9iūgendū ei qd 9primēdo iuuat.taliť ut sīt eoꝝ uirtutes eq̃les īmo meli9 ē ī huiōi.ut unū post aliud tardeť. ut sit una ḡ.duaꝝ medicīaꝝ que lenificat pri us suā pficiēs opatōz.q̃ ea q̃ 9primit .deīn ad ueīat expressīa .& expellat qd lenificatū fuit

Scdo quoq̃ prīo.Ille āt.q̃ destruūť p 9mixti onē sūt .sicut si sīt due medicīe unā efficiētes opatōz.sz duab9 potētiis ḡriis.aut.q.ḡriis.tūc qñ aggreganť.si 9tīgat q̃ una eaꝝ añcedat ad o patōz suā pficiet opatōz.& si nō añcedat una eaꝝ aliā pphibēt se.sicut uiola & mirabolani . Viola enī soluit leīendo .& mirabolani soluūt

Aloes aperit orifia ꝝ Amj

Ambra cristall9 Gallia

Epar Adib

exprimdo & ispissado. Cũ ergo supueiunt materiei. amboꝝ opationes destruũt ipe. Et si mirabolaĩ ãcedũt. deiñ supueĩt uiola & lenit. deinde supneĩant mirabolaĩ & exprimãt. est opatio fortior. Collꝛ quoq; qnto. Medici miscẽt mirabolanos cũ cassiafistula & turbit. sꝛ nesciũt modũ medẽdi. Cõtrariũ qd̃ boꝝ. sꝛo practice ita. Quidã mirabol. sĩplices bibũt cuꝛ ꝛacara & mãna. & q hoc mõ quidã tritos diligẽt cuꝛ duplo ꝛacare. mãna uero lenitĩa ẽ. Amplius. id uidet supficieten9 sape Mes. sꝛo sĩpliciũ Quidã aũt dixerũt. q̃ nõ ẽ bona pmixtio mirabolanoꝝ cuꝛ medicĩa labificatĩa & lenitĩa. qm̃ opatões eoꝝ ĩ id idipsũ se pimũt. Et ego nõ uideo illud. ĩmo remouet ab eis p ipsas adherẽtia & currugatõ. & acqrit solo facilis. Adhuc aggregator. Et qñ uolum9 mirabolaõs preparare ad dandũ ĩ potu. teranť & ĩfundanť in aq̃ calida. & colenť. & piciant sup colaturã ꝛuccĩ. & teraĩabim ad ĩprimẽdũ stipticitatẽ eoꝝ zc9 Et q ult addere ĩ bonitate prepatioĩs eoꝝ. coquat ipsos cũ pruĩs & sebestẽ & iuiubis. & tribuat. qa ĩ istis medicĩs ẽ uiscositas q̃ ĩprimit stipticitatẽ mirabolanoꝝ zc9. Et iste tres spẽs mirabolãoꝝ miscẽt cũ tbamarĩdis. Medicĩa itaq; sꝛm hos leĩtiua. ẽ 9pressĩe miscẽda. Sed qd de hoc mox apparebit. Propť tertiũ ẽ scĩẽdũ ut ex predictis ueritas ĩlĩquat q̃ pmixtio medicĩe cũ medicĩa. aut ẽ uera ul appropĩq̃ns uere. & tẽp9 iam tm̃ preteriit sup eã. ut ex oĩb9 pmiscibilib9 resultauerit una quedã 9plexio & forma. Mora enĩ egẽt cõfusoꝝ corpoꝝ pticule. elemẽtoꝝ prĩo. ut agãt & patiant ĩ adĩuicẽ oĩfariã. Et hoc mõ põt medicĩa lenitĩa cuꝛ 9pressĩa 9iũgi. cũ tũc q̃rietates quas hẽbãt. adĩuicẽ miscibilia sĩt sopite. ac ĩ unã naturã meĩam redacte. Sic. n. uidem9 per tẽp9 ex 9trariis unũ aliqd 9stitui & 9surgere pfectũ. Aut mixtio fuit. q. ssꝛibilis & p iux̃ positõꝛ. ac ex breui tpe facta. & ita nõ ẽ utilis pmixtio medicĩe lenitĩe cum 9pressĩa. & pprie cũ equa ut 9tĩgit fuerĩt ĩ mixtioẽ miscibilia: precipue cũ leĩtĩaꝛ precesserit 9pressĩa. Quod & arguta notãt ĩ hãc ptẽ ĩducta. Potest quoq; alit & dulci9 dici. q̃ ex sꝛmoĩb9 possibile colligi preallegatis medicoꝝ. Quia ĩ pmixtione. aut sũt miscibilia eq̃lia uirtute ul ĩeq̃lia. Siqdẽ eq̃lia. ceu cũ uolum9 solutõꝛ uni9 meĩcĩe iuuare ex alteri9 solutione. ut aggarici cũ turbith. tũc medicĩa lenitĩa nõ ẽ 9pressĩe adiũgenda. Quoniã actões sibi eaꝝ aduerse destruerenť. sicut sentit A. cũ Av. qñ inqt ut sĩt uirtutes eoꝝ eq̃les. Quod & rationes huiꝰ ptis deducũt apte. Aut nõ sũt eq̃lia uirtute. ĩmo unũ ualde supat reliquũ. qd̃ eueĩt cũ medicĩa 9iũgit medicĩe. nõ qdẽ causa solutioĩs ex equo fiende ul alteri9. sed magis ꝓpť remotioẽꝛ alic9 malicie & defect9 a medicina illa. sicut mirabolaĩ citrĩ scamõee. ꝛinziber turbit admisceť. rosa scamonee. & bdeliuꝛ aloe. Et ita medicĩe lenitĩe cũ 9pressĩa utilis ẽ pmixtio. p uiã qdẽ correctionis ac emẽdatioĩs nocumẽti. Et hoc ẽ qd̃ uoluit Mesue cũ dixit. a mirabolaĩs que medicĩa 9pressĩa existit. p admixtionẽ medicĩe lenitĩe remoueri adherentiã & corrugatõꝛ. & facilẽ prestari p 9ñs solutionẽ. Apparuit etiã ex aggregatore sꝛapionis maĩfeste. q̃ loqt̃ de pmixtione prepatiua boĩtatis prestantĩa. & malitie remotĩa. Virt9 sĩlr mirabolanoꝝ remouet a cassiafistula leĩficationẽ supfluã. q̃ debilitat stomachũ & ĩtestina. ita ut tĩeat ĩ debilib9 lubricis. & maxime byẽ. Quod & arguta huiꝰ ptis oñdunt prĩa. Propť q̃rtũ qdẽ & si rõnib9 iã utriusꝛ ptis appareat qd dicendũ. g̃tia tm̃ maioris dydascalie Ad primũ dicend̃ uisũ esse. qd autoritates deducãt Halyabatis. Mes. & aggregatoris. Ad aliud dicend̃. q̃ utilis ẽ pmixtio ĩeq̃lis uirtutis & correctioĩs causa. nõ aũt solutioĩs facien de ex equo. Et ita qd̃ ĩducit A. audiendũ. Ad alid̃ dicend̃. q̃ meĩcĩa dissolutĩa 9iũgit aliis rõne correctioĩs. nõ aũt solutioĩs faciẽde cũ fortis existat: p quẽ etiã mod̃ 9cedet copulatõ medicĩe lenitĩe cũ 9pressĩa. Aut dicẽduꝛ. q̃ nõ ẽ tãta oppĩtio dissolutĩe ad alias. ceu leĩtĩe ad 9pressiuã. qa licꝛ ipsa sit fortioris uirtutis aliis. nõ tm̃ inde 9surgit q̃rietas & ĩpedimẽtuꝛ solutioĩs. Ad aliud dicẽdũ. q̃ hic poterit iuuari p admixtionẽ lenitĩe & 9pressĩe non ex equo. sed ineq̃lis uirtutis q̃ 9cedit. Aut pmixtionẽ etiã eq̃lem uirtute ac uerã. q̃ ex lõginquo tpe fuerit 9structa. Et p hoc ad aliud. qa res stiptica põt aliã medicinã iuuare mixtione cõcessa preĩssa. Sĩlr ex oppoĩto appẽt sꝛmoẽs A. & Aũ. Ad aliud dicẽdũ. q̃ opatões lenitĩe & 9pressĩe. nõ se corrũpũt ĩmo meliorant & emẽdant. si predicto 9misceant mõ. Ad aliud dicẽdũ. q̃ arguit de mixtione. q. uera. ex lõgo tempe 9surgẽte ĩ quoddã mediũ ab extremis omnib9 alterum zc9.

DIFFERENTIA. CXLIIII.

Vod post euacuationẽ melãcolie p farmacũ effrenitãs attrahať flã. mõstrať ex sꝛo practice & haly. Rurs9 plures medicĩe sũt euacuãtes mĩiam & flã. sicut colerã & flã. uñ re. a scd̃o. Plures ut euacuẽť colera & flã ĩ una hora. fere aũt mille mĩiam & colaꝛ

Adhuc prĩo q̃rta. Omĩs medicĩa ĩ prĩs euꝛ extrabit hũorẽ q ẽ sibi ppri9. & deinde illũ q ẽ p9 ipsũ ĩ mĩtitudĩe & subtilitate. & ĩliquos hoc ordĩe. Id aũt erit flã. cũ maioris sit q̃ntitatis ĩ corpe hũorib9 farmaticis. subtiliusq; post melãcoliã. Ampli9 tertio farmacoꝝ. Meĩcĩa

An Post euacuationes Metue p farāoz effrenitas, attrahatur flēma

laxatiua trahit p ſilitudinē: ut & tādem ſtimulata eūet natura attractiuā. Sed mlia & flā conueiunt cū utrūq; ſit frm & gue. Vnde collz qnto. Medicīe q attrahūt mliam trahūt hu. flāticos. qa gueiunt cū ea ī una qlitatū. Itaq; poſt eductiōz mlie euacuabit flā. In oppoſitū Ga. ſzo elemtoz. tertio farmacoz. Serapio ī antidotario. Et yſaac elōz prio. Eti hūor ille debz eūari poſt mliaz & ulr poſt appropriatū. q mi ng eſt ppri9 & familiaris nature. Talis uero ē colera & nō flā. cū ſit nutrire natū ī ſanguīs cōuerſione. qd nō colera. dīa xxx. Palyn. qd eſt calidi9 magis educibile. qa calm bene mobile de ge. aīaliū ſzo. Hui9 uero cola nō aūt flā. Itaq; poſt eductionē mlie farmacū colerā attrahet. & nō flā. Propt primū ſiqdē ſciendū. q qd ſit euacuatō drā oſtēdet. clxiiii: hec āt euacuatō ppri9 dī purgatō. eo q eductis aliis hu. ſāguis remanet depurat9. Vñ de farmaciis Ga. Propterea noīant ab oībns purgātia. qa purū relīquūt ſāguinē ab aliis ſupfluitatib9. Quid etiā ſit farmacū dīria. uiſū. cxxvi. Illud quoz dī effreītās. qd nō iure farmaci. ſz uiolētia de generātis educit. Inſilit enī ī hūorē ſibi extraēum. uelut iraſēs ī quēq; furore. Hūor namq; duplicit euacuat. Aut pprietate puta cū farmacū determinatū. ſeu determīatos attrahit hūores Nam quoddam farmacoruz ita unum euacuat humorem ut ſcamonea coleram. lapis lazuli mliaz. & turbit flā: qddā uero plures. ſicut aloes & reubarbaz cola & fla. Agaric9 autē oēs tres fortaſſe. Aliud effreītādo etiā qples. dīria cxli. Quid āt ſit mlia & flā dīriis uiſū ppriis

Propt ſzm uō ſciēd ut uiſū etiā. cxlii. q circa qſitū hui9 dīſificati ſūt antiq. Aſclpiades nāz fact9 opīoīs Empedoclis defēſor ut q eloz qlitates ſit īalīabiles & ītrāſmutabiles a ſecto ī ſecīm: hicq; naturā negās puidētia & uelut arte quadā opantē. dixit nullū hūoz nullo det mīate attrahi farācoz: īmo trāſmutat 9uertit & alterat corrūpēs ī ſui ipī9 naturā. qdcūq; fuerit qd effūdit. Et adhuc q utilitas cōſecuta ī purgatīoīb9. nō triſtātis fit purgatioē humoris. ſz coī rōne euacuatīoīs: qa. n. euacuauit ī coī. & nō hūc hūorē ul illū ſēſit quē iñ iuuari

Cui9 qdē poſitīoīs anullatio īſcribit eloruz ſcdo. naturaliū prio. & ſīplitiū tertō de farmaciis & de mlia. qa ſic īdīnter iuuarent fleubotomia & farmatia hui9 ul ali9 hūoris. Quod ī maīfeſtū ducit īgueīens. cū hi hoc iuuent. illo uero noceant apte. Nō enī ſiccis & extenuatis 9fert fleubotoia aut oppoītis farmatia. Rurſ9 empia docz farmacū hūc & ñ illū euacuare humorē: & iſtū deīceps & nō illū iuuari. Qui āt nō ſīplicit īſoluēs farmacū in hūorē 9uertat. quē habz attrahere. dīa mōſtrauit. cxlii. Fallit etiā Eraſiſtrates. putās que poſt negata uera fieri ab Aſclipiade oīa 9ña eius qd euacuat ſaluare. naturaliū prio redargut9 & ſzo. & ī de farmaciis: uolēs q ſicut ī fleubotomiis ē hūoz oīuz eqlis euacuatō. & ī purgatīoīb9 ſilis. tūc enī oīs medicīa colam cū ſit ſubtilis educeret Quod enī attrahit 9ña uacui. primit9 attrahit qd ſubtile. deiñ quod reliquū ordīe. dīa. li. Alii uero fere his oppoīti dixerūt farmacuz euellere qd ex hūoribz augmtatū. Quod & nō ualet. qa ita farmacū nō educeret eligēdo qd ſibi ppriū. ſicq; detmīate flā euacuaret omē. cū hūoz nūc farmagogoz ſit ampli9. Quidā uero arti faīliares dixerūt. q farmacuz colē attractm. primit9 hāc euellit. deīceps ſi effrenitet flā. demū mliaz. & ultīo ſanguinē. cū ſit familiaris nature & dilect9 tāq; fili9. Si aūt poſt illud degenerās attrahit colaz. & ab hīc mliaz & ſanguīez tandē. Et ī his gueīunt cūcti. Sed ſi mliaz hēat attrahere ſzm Ga. aſcribētē ypocrati Sāpionē & yſaac. ut preīductū illā prmit9 euellit. deiñ colam. & poſtea flā. ſāguīezq; ultīo

Haliabas uero cuz haly ut īductū poſt mliaz euacuari uolūt flā. Quib9 Aū. uiſus aſſētire. Iſti9 ſiqdē aut alīti9 ordīatīoīs hūoz uni9 poſt alterū eductoz. qtuor repīo forme mōs cāe poſitos. Meſ. nāq; de farmacis cauſā tāgit ulem. & īſufficientē habilitatē uz hūoz. Gal uero tertio farmacoz cās hui9 aſſignat. ſubtilitatē hūoz & groſſitudinē & pprietatē. ſeu gueīētiā cuz corpore. ac hui9 oppoītuz. Serapio quoq; & yſaac 9cidūt cū Ga. ī prio. nō āt ī ſzo: pōntes cauſā hui9 leuitatē & guitatē hūoris ſiue uelocitatē ad motuz & tarditatē. A. uero cōcordans cuz aliis ī priori cauſa ſcdā dicit humoz mltitudinē ul paucitatē. Quid autē de hoc uidebit 9ñter. Propt tertiū uero primit9 qdā premittāt neceſſaria. ſzo ueritas ſubiūgat. Et tertio preīducti faīliares āpli9 arti uiſi cōcilient diſſoī. Propt hui9 primū ſciēd. q farmacū ut ſuppoſitū effreītat qñq;. Quod tplicit eueīt uaſoz. ſ. debilitate: ul poroz eozd aptiōe aut farmaci mordicatīa acuitate. dīa. cxxvii.

Ampli9 iuxta Serapi. qſitū trib9 uerificat 9dicionib9 adiectis. ut q uirt9 farmaci nō deficiat ī humoz ſucceſſīa uſq; ad ſanguīez eductōne. & q farmacū unū ſolū hēat hūorē pprietate ſua euellere. Quoddā nāz ut dictū ē ples 9citat hūores. Et q hūor educēd9 ī loco exiſtat apto farāci eductīoī. Nā farmacū mlie attractiuū ſi colerā repiat ī loco euelli apto ut uētre. Illā uero ī anguſtis meatib9 poſitā. tūc cola primit9 p uiā educet accntis. Eo q uent leſ9 medicamīe & hūoz acuīe & guitate. uirt9 ipſi9 excretīa excitabit ī colam expellēdā añ mliaz. Dubitare fit. qa cū medicīa hu. euacuaret ppriuz

Aſclepiades ſz Empedocles opinio

Eraſiſtrates et ibo errauit

Aliabas Haly. Aū.

magis q̃ alteꝝ. si ad aliũ ꝓmuteť euacuãd. tũc
corpꝰ erit absq; hũoꝝ uno. ĩmo etiã sine tribꝰ.
cũ ad sanguĩeꝫ pueĩat euacuãduꝫ. eo q; natura
ut tradnut tãq̃ faĩliarẽ & filiũ nature. ultĩo ex
hibꝫ uiolẽtata. Cuiꝰ oppoĩtũ dr̃a mõstrauit
xi. Dicendũ q; corpꝰ omẽ ꝰstat ex q̃tuor hu:
ꝓportionať nãq; eťis q̃tuor prioribꝰ ut ostẽsũ
ibidẽ. Et q; duplicẽ sciẽdũ ꝓportõꝫ hr̃e natu
rã ad hũores. Vnã qdẽ coẽm & ĩdeťminatã. ita
q; cũ maiori q̃ntitate ipsoꝝ aut mĩori põt sub
sistere. Alterã precisã & definitã adeo. q; cum
mĩori neq̃ant ꝰsistere. & hãc cuiꝰcũq; fit hũo
ris magis diligit & defẽdit ꝓportõne sanguĩs
coĩ. Nã cũ natura sẽtit se a ꝓportõne precise
colere aut mťie secedere. potiꝰ exhibet sangui
nẽ. ut eo farmaci attrahať audatia. q̃ aliꝰ hu.
euťsionẽ patiať ĩ ampliꝰ. qa ad ipsũ euacuatõꝫ
oĩfariã mors ꝰseq̃reť. Et ex hoc ẽt apparꝫ. q;
q̃q̃ aspectꝰ farmaci sit ãpliꝰ ad hu. naturalẽ q̃
corruptũ. dr̃a. cxlii: hũc tñ magis cuacuat q̃ il
lũ. cũ ipse tãq̃ iuuatiuꝰ aut necessariꝰ uere de
fẽdat magis ab ipsa. Propť huiꝰ sꝫm sciẽdũ
q; farmacũ primitꝰ hũorẽ attrahit ꝓpriũ. pri
oribꝰ ꝰditioĩbꝰ adiectis: deiñ ťliquũ sꝫm subti
litatẽ & leuitatẽ. siue facilitatẽ ad motuꝫ usq;
ad sanguĩeꝫ: qm̃ si farmacũ ut tactũ habꝫ cole
rã euellere. primitꝰ ipsã attrahit. deiñ flã. post
ea mťiaꝫ. & postremo sanguineꝫ. Si uero flã il
lud primitꝰ attrahit. deĩceps coťaꝫ. postea me
lãcoliã. & sanguĩeꝫ tandẽ. Si aũt mťiaꝫ eam pri
mitꝰ. postea coťam. deiñ flã. & finalť sanguinẽ
Et is qdẽ ẽ ordo de hũana natura Ypocratis
& Ga. expressꝰ uť ĩsignitꝰ. Que rõ ꝰfirmat
eo q; ille hũor post ꝓpriũ educť q ẽ subtilior
leuior. & ad motũ agilior: talis aũt ẽ preĩductꝰ
q post ꝓpriũ euacuať. Nã coťa subtilior aliis.
leuior & mobilior. & iõ post appropriatũ sẽp
euelleť hũorẽ. Quod fortassis sẽsit Damascẽꝰ
dñs. oẽ catharticũ necessario coťam ru. mouere
Et si qdã noĩe coťe hũorẽ audiãt omẽꝫ. hu
ic aũt opponiť mťia. Et ideo fere ultĩo educť
Fťa uero hoꝝ obtĩet mediũ. uñ & ĩ medio edu
cť ipsoꝝ. Adhuc hũoris attractõ post ꝓpri
um. pficiť ampliꝰ caťo q̃ ꝓprietate ni fortaſ
sis coĩ. Sed caliduꝫ magis attrahit caťo q̃ fr̃m
ꝓpť ꝰueĩẽtiã. Coťa uero ẽ calidior hũoꝝ. Post
hũorẽ itaq; ꝓpriũ euacuabiť coťa. & nõ flã uel
mťia. Et neq; ẽ ĩꝰueĩens. q; post quẽlibꝫ appro
priatũ hu. aquositas ĩmediatius educať. cũ fue
rit eo aptata. Sꝫ hic dubitare ꝰtĩgit. qa san
guinẽ uideť debere post ꝓpriũ hu. educi. Nam
una cãruꝫ eductioĩs eoꝝ post ꝓpriũ sꝫm A. est
mťitudo. Adhuc sanguis corrũpiť & ẽ san
guis sꝫm eũdẽ & balyabatẽ. Quod aũt tale ce
leriꝰ dať a natura. Igiť post appropriatũ hu.
sanguis educeť ĩmediatiꝰ. Dicẽdũ q; sanguis

ultĩo attrabiť seu euacuať. nõ enĩ demõstrat ĩ
presenti farmaco effreĩtãte. Ipsũ enĩ tãq̃ ĩtim̃
natura recõdit. & ꝰsꝫuat quãtũ põt. cũ solꝰ nuť
at dr̃a. xxx. & spũũ sit materia. qd̃ aliis mĩme
aut rariꝰ ĩest. Neq; farmacũ nũc sciť sanguĩs
ꝓprietate euťsiuũ. olim tñ scitũ. Vñ de farãci
is. Quidã adĩueĩt herbã ita ut assumens ipsaꝫ
sanguĩeꝫ emitteret & piret. Quare mťtis hac
moriẽtibꝰ. utebať enĩ hic ea ĩ malũ. Inqsitiõe
facta diligẽtiori reptus ẽ meĩcator. & ad pre
sidẽ gẽtis ductꝰ. Cuiꝰ erat ĩtẽtio nõ hunc solũ
mori ueꝝ docentẽ istũ & discẽtẽ ab eo. Qui di
xit introgatꝰ a preside prefato. se a nullo doctũ
fuisse. neq; aliũ docuisse. Sꝫ caũ cũ porcellũ ad
qd̃dã suburbiũ deferet ligatũ. applicato uẽtre
ipsũ penes herbã reposuisse. Cũ aũt remouissꝫ
liquores uidit sanguĩeos. ex epate ad herbã de
fluẽtes. hĩcq; ꝰiecturatꝰ. q; ea sanguĩeꝫ attrabe
ret. quã exhibẽs hominũ alicui ita esse repit
Quẽ siqdẽ preses. ligatis oculis ne eã oñderet
alicui. iussit moritur abduci. Et de hac qdẽ
herba mťtã ualde ĩquit pretor nasci ubiq;. Pa
due etiã nũc ex quodã epẽ liq̃fiẽte uni suppoĩ
te aliquo herbe deuẽtũ ẽ ĩ notitiã illiꝰ. Tũc
igiť ad primũ dicẽduꝫ. q; licꝫ mťtitudo hũoris
ꝰsẽtiat ĩ euacuatõꝫ celebrẽ. huic tñ põt esse q̃li
tas adiũcta benigna. ut ĩ sanguĩeꝫ q̃ illud pro
bibebat. Aut fortassis mťtitudo hũoris nõ est
usq; q̃ꝫ cã sufficiens. ut apparebit uelotioris e
ductioĩs. Ad aliud dicẽdũ. q; sanguis qñ cor
rũpiť licꝫ remaẽat sub natura coĩ sanguĩs. nõ
tñ sub ꝓpria. Immo eiꝰ ps subtilior ampliꝰ cõ
uertiť ĩ colerã & grossa sꝫm Gať. ĩ mťiam. dr̃a
lxxxix. He aũt ꝰcesse sũt farmaco educi siue na
turales existãt aut alie. Propť huiꝰ ťtiũ sciẽ
duꝫ. q; dñtes post mťiaꝫ flã educi. decepti fuť
fortassis ypocratis sꝫmone ambiguo dñtis. de
hũana natura. Fťa cũ sit frigidissim̃ & uiscosũ
uiolentia. i. effreĩtate farmaci euacuata mťia
ꝓprie ꝰseq̃ť flã. Et hic ĩtlťus sꝫm Ga. & plĩõs
ut oñsũ falsať. quẽ uidenť praue hũisse pretac
ti. Aut q; cum duo sint hu. q uiolentia edu
cunť illata nature ut mťia & flã. ꝓpť eoꝝ gros
sitiẽ & uiscositatẽ ad eductionẽ mťie grandior
expetiť uiolẽtia & conam̃ q̃ flãtis. cũ ãpliꝰ fir
mata euacuatõe obediẽs sit miꝰ. Et hic prius
acceptꝰ ẽ ĩtlťus tanq̃ ueꝰ. Aut fortassis hoc
accñte ꝰtingit. q; post mťiam educať flã. cuꝫ ip
sũ post sanguĩeꝫ sit ampliꝰ augmẽtatũ. Vñ oc
tauo practice. Medicam̃ laxatm̃ & si destĩatuꝫ
ꝓpriũ educit hu: ꝑ accñs tñ flãtis duplũ. eo q;
hoc ĩ corpe sit mťtũ. Id tñ hos nõ sanat ꝑfec
te. cũ nõ qd̃ ꝑ accñs sꝫ eẽntiale q̃sitũ expetat.
Quidã etiã dixerũt ipsos uelle. q; medicĩa edu
ctiua mťie flã educit. cũ rariꝰ aut nũq̃ farmacũ
sit mťie aut coťe tractm̃ appropriate. sed aũ ut

Nõ ꝑ herba sanãt eductiã

An omne amarum sit calidum.

tactũ mlie & flãtis aut ipsig & cole. Sed licz id uerificet nõ tñ adaptat ppposito. cũ q̃situz de farmaco sit auditũ unig hu. & non plũ eductiuũ. Vel forsitã gsideraueruũt. qa farmacuz laxat q̃ silia farmacoz tertio. Mlia uero & flã ut dcm etiã collz qnto. coicãt amplig. & ĩ substãtia & q̃litate. gueiunt. n. ĩ actis q̃ mlia & colera. Sed id etiã modicũ ualz. eo q̃ subtilitas hũoris & grossities leuitas & g̃uitas siue facilitas ad motũ. & difficltas pls ut poitũ. alio quo libz opant ĩ successia hũoz eductiõe. Et ideo fortassis mig sufficiẽter dixere recipiẽtes cãm ex ysaac orõne praue audita. & precipue cũ nõ expresserit ordinẽ euacuatiois a mlia iceptuz p ĩtermedios hu. ĩ sangnie pueientẽ. uelut in cola & flãte. Vñ uidẽtur alludere A. ĩsinuãti. q̃ gsecutõ euacuatiois effreitãtis accidat subtilitate hũoz & mltitudie. ita ut post mliaz educatur flã. Causas etiã ordis gsecutiois eũois gfirmatõ amplig ab ysaac & Szapiõe expressas cũ ad eas nõ sequãt ut ad alias ĩgueiẽtia. Nam que Mes. ut dictũ ulis & ĩsufficiẽs. Silr que A. pretactũ colligit ĩgueiens. Causa etiã Gascda sũpta ex pprietate uel gtinẽtia cũ corpe põt calũniari. cũ szm eam flã deberet euacuari tm post colas ãbas. Verificat tñ ĩ sanguie plurimũ. cũ dictũ sit eũ appropriatõz quã habz ad naturã ultio relaxari. Propt q̃rtũ qd. Ad primũ qd dicendũ apparuit. Ad aliud silr apparuit. qm q̃situ tangit farãcũ unig hu. appropriate & nõ pluriũ euacuatm. Ad aliud silr uisũ qd dicẽdũ cũ ĩ opionẽ cadere satagat Halyabbatis cũ Haly. Ad aliud dicẽdũ. q̃ silitudo quã farmacũ attrahit. nõ ẽ q̃litatia sed substantial szm Ga. potig. Est nãq̃ q̃dã gueiẽtia & affitas in forma ul uirtute occlta. ut oñsum dĩa. cxlii. Vel cause pretacte.

Adat. ñ oppm.

DIFFERENTIA. CXLV.

Vod nõ omne amarũ sit calidũ oñditur
Quia szo de aĩa. & de sensu & sszato.
Quod amplig exprimit color. Species sapoz sũt. sicut spẽs coloz. & sibi eq̃les. Sed coloz qlibz ceu albg & niger. cũ aliis q sũt ipõz extreĩ. causant a calo & frõ. Igit & sapoz amarus. s. & dulcis. Sũt enĩ szm Az. extremoz hi ex qbus gsurgũt & alii medii. Et. sĩpliciũ q̃rto Fructg qdã guertũt ex amaritudie ad dulcedinẽ. sicut multi citrulloz & melonũ. Huig assũt fri & hu. Adhuc si dulce ut coit dñt ẽ calm Erit itaq̃ amaz suũ g̃riũ frm. Cõtrarii nãq̃ effectg. g̃rias arguũt causas. Calm aũt & frm cũ aliis q̃litatibg sũt oiuz cãe. methaphisicoz q̃rto

4° metaph.

Rursg. Cuig substãtia deferẽs ẽ frã. ipsũ ex istit frm. Sed substãtia deferẽs saporẽ amaz ẽ quid frigidũ. qm grossũ. Grossũ aũt ab elis cãri uĩ fris ggregãdo & coartãdo. Palyn. preszuatm a putredie fĩm ẽ. qm ea cãt a calido. Sed amaz preszuat a putredie. Me. simpliciũ prio

Itidẽ. amara oia sũt ĩdigestibilia. pria pbl. Sed omne ĩdigestibile fĩm ẽ. cũ digestiuũ sit calidũ & iñ causet. Itaq̃ nõ oẽ amaz ẽ calidũ. uez qddã fĩm. aliud aũt calm. Cuig oppositũ medici cũ phisicis sapiũt plurĩs. Quod etiã oñdit. qa dria gñti ex dulci p calitatẽ ulteriorẽ. qd reddit salsũ nitrosũ. dide amaz. Quod mellis dnotat decoctõ & zuccari. cũ tñ mel sit rei oĩs dulcissim. tertio re. a. ac alimẽtoz. Et Alexãder ĩ probl. Palyn Aũ. de sszu & sszato. sapor attribuit calitati & hũiditati. Amarg quoq̃ ẽ sapor. Sed hec rõcinatõ. q. ĩiusta destruit sapores frõs & sic. maxie. Et ipsi dicet ideo.

Igit amaz omẽ calm erit. Propt primũ qdẽ sciẽdz. q̃ uolẽtẽ scire qd sit amaz. opus ẽ primitg qd sit sapor mõstrare: & que ipsig distictõ cũ sit spẽs eig. Est aũt szm Az. sapor passio gustg a terrestri sicco & hũido szm potẽtiã alt atiuã deductiuã ĩ actũ. Dicit aũt sicco terrestri ad dĩaz fũalis euaporatioĩs. q̃ cã extat odoris. Potẽtia uero alteratĩa & ĩ actũ deductĩa ẽ calidĩtas. q̃ ex gmixtioẽ cũ aliis q̃litatibg. saporẽ dducit ĩ actũ de potẽtia. Actũ dico q ẽ forma & nõ actõ: talis enĩ gsurgit cũ qd gustat ĩ effectu Est enĩ duplex sapor actu & potẽtia. ut in sale cũ gustat ĩ effectu. pcipit tũc eius sapor prius ens ĩ potẽtia. Aũ. quoq̃ his gsonãs. Sapor cãtur ex cõmixtione ptis sicce cũ pte hũida. qñ fuerit digesta ex calore aliq̃ digõe. Ysaac si qdẽ ĩ cibariis ulibus typo satis saporẽ notificat. uolens id nichil aliud esse. q̃ qddã sszibile sszui gustg. qd uel abhorret aut delectat. Sapor nãq̃ ad pñs triplicit põt distĩgui. aut rõe pria q̃litatũ. ul substãtie deferẽtis illas. Aut eo q̃ delectabilis extat. ul abhorret. siũ neuter.

Scdm uero primũ dĩ. q̃ sapoz alii sũt calidi alii frĩ. tertii aũt medii. Calidi ut salsus. amarus. & acutg. Frĩ qdẽ acetosg. stipticus. & ponticg. Medii uero unctuosg. & dulcis. & szm quosdã ĩsipidg ĩmo aliis. Amplig Ysaac locat eis g̃dg q̃litatũ pria determĩatos: põit enĩ salsũ fore calm & siccuz ĩ scdo g̃: Amaz ĩ tertio: sed acutũ ĩ q̃rto. Vnde beben Gueso. Salsg sapor ẽ calidg ĩ scdo. & amarg ĩ tertio. Vez calitas eig ẽ mior calitate acuti. Et ĩ genere frõz. Acetosum dicit Ysaac frm & siccũ ĩ szo. Quod tñ nõ ẽ mltũ sane dictũ. cũ potig acetũ uñ noiat sit frm ĩ prio & siccũ ĩ ĩtio. Stipticũ quoq̃ ĩ pricipio tertii: põticũ ĩ fine ipsig ul pricipio q̃rti. Vnctuosg uero & dulcis maxie ponũt tpati ut idẽ ibidẽ cũ tertio & q̃rto simpliciũ. Res. n dulcis ẽ gueiens nature corpis nri pprie. & est corpg homis calm & hũidũ cũ eq̃litate. Et ad hãc naturã cupit Ysaac etiã ĩsipidũ adducere.

Oppm.

Sapor

Distictio Saporis

Ysaac

Hoc aũt apud ipsũ ē iusticie tēpamtũ.qd tñ ē calm & hu.ī ſzo g:hũana nãq; 9plexio tēpata est ca.& hu.ut dicit ī ſzo g. Distīguit etiã ſzo.rōe ſubstãtie predictas deferētis q̃litates.Quod etiam ťplicit eueīt.qa q̃dã ē ſubtilis.alia meīa:q̃dã uero groſſa .Groſſa ut deferēs ponticuz & amax.Subtilis ut que acuti & acetoſi.Media ꝓ oīs alia:ſzm tñ magis & mīg dr̃ſificata.qm̃ mediocrior ē unctuoſa:poſtea dulcis:deīde ſalſa:& demñ ſtiptica:poit etiã & īſipida locũ mediũ īter hec obtīere diſtãtia.Et pōt hec diſtīctio cũ predicta 9iũgi.ut ſubſtãtia groſſa amari & calida ī tertio zcꝰ. Diſtīguit & tertio.qm̃ ſapox ſzm yſaac.quidã ē guſtui nō accomodg.ut quis iñ ſapor dictg īſipidg.Qui & ťplex exiſtit.aut qa uere īſipidg.q̃lis qui aque ſimplicis.& alio rũ eſox.Carēt enī ea ſapore.cũ ipſe 9ſurgat ex eſox cōmixtione.Eſt & alig nō eo q; nō hēat formã ſaporis .ſz qa cũ ſit ī actu prīo ſaporis formã iam obtinēs.nō pōt ī opus pueīre .ſcdo qa nihil ab ipſo diſſoluit ī ptes mīmas .qd poris īfigat lingue ex quo cũ hũido illi admixto .rōcãtur ſaporãdi.ſzo apparēs de aīa.Et ita ferrũ ſui duritie.aut adamantē fere īdiſſolubiles in ſipidos dicimg.Aut licz ab ipō alqd diſſoluat ac līgue cōmiſceat.Nō tñ dictox qs deīminatg ſentit ſapox.Quod fortaſſis nō ꝓprie uocat ī ſipidum . uelut flegma ſic dictum & cucurbita . Eſt & ſapor alius ſenſui guſtus accomodus & ei coaptatg:qui etiã triplex exiſtit .Aut enī abhoīnabilis ē guſtui repugnãs.& iũcturas ſepans.ſzm plg tñ & mīg feruēti ꝓportōnatus aq̃.q̃lis ē ſalſus.amarg & acutus.& acetoſg.ex pte ſubtilitatis ſubſtãtie.Aut hōridg & ſſzui nocitiug ꝓpt nimiũ 9ſtrīgere ac adunare .aque frē aſſimilatg:ut pōticg maxīe & ſtipticg.Et rōne q̃litatis acetoſg. Aut iocũdg & 9tēpatg ſſzui mediũ ī utſq; obtinēs extremox .uelut unctuoſus & dulcis. Vnqq;ſq; etiã ſapox.g̃dg & mãſiones recipit nō paucos.ī magis & mīg dr̃ſificatos:uñ & ung ſapor alii ſilis reddit nō pax.Et ideo iuxta Ax.dulce ac unctuoſũ poit idē fere 9ſiſtere.ac ſilr ſalſũ cũ amaro.Diuerſitas autē hec oñdit ī dulcedīe.nã ipſa q̃druplex īueīt ab Yſaac diſtīcta .Nã quedã ē pura oīum q̃litatuz media.Quedã groſſitudī attinet & uiſcoſitati Reliq; īſipiditati 9iũcta:nōnulla acumī cōmixta.Que uero pura.nature ꝓportōnat tempate hũane. Sũt aũt ut iam apparuit ſapores octo Et unũ qd priuatũ ſapore dictũ īſipiduz.Quidã uero ſolũ.& poſuerũt ut Ga.ſimpliciũ prīo Et Ax.ipōs hoc numero 9prehēdit.ſicut & colores:licz octo idē explicet numerãdo.Quidã etiã ponticũ omittũt.ut Almãſor ſzo.& Meſ.ipſũ ad ſtipticũ reducētes.Alii uero eg.Quod fit qa pax hi duo diſtãt ſapores. Et int̃ hos ſzm Ga.locat etiã auſterg.Cauſat enī ex ſicco feculento aque cōmixto.probl.xx .Qui alñ ſzm Ariſtotelis expoſitores ſumit ꝓ acetoſo.Interdũ uero ꝓ ſtiptico.Ga.uero de alim̃tis.uidet ipſũ ad ſtipticuz reducere & pōticũ magis .Et forſitan hãc diuerſitatē trãſligũtes īduxere .Paucula olim latītas rebus caruit & uocibus .

Eſt autē & modg generatioīs ſapox ſzm Ax.ex amaro & dulci .ceu colox oīum ꝓductō tãq; ex extreīs.ex nigro 9ficit & albo .Velut enī nigx ē priuatio albi .& in non ꝓſpicuo .ſicut amax dulce & ſalſũ ī nutribili hũido.Sapox qdē productō apud Ax.magis exiſtit ſcdm numex proportōnabilē.ut guſtui 9ueīētē.& eig oppoſitũ q̃ſzm prīas īmediatig 9ſurgat q̃litates.ceu colores ueniũt ex illis .Vnuſq;ſq; enī ſapor attē dit ſzm numeros quoſdã ꝓportōnabiles & cōmixtiones & motg.aut īdetermīatos & īpportionabiles.Qui enī delectatōz īducũt cōmixtibi ī numeris ꝓportōnabilibg 9ſiſtũt ſoli.Oppoſite uero ſe hñt reliq.Ax .nãq; egit de ſapore in deſſzu & ſſzato.Sicut de odore & colore. put ſũt q̃dã obiecta deducētia potētiã ſſzitīaz ī actũ.de quo ſzo de aīa ī quēlibz huig ordinat. Medicus uero magis 9ſiderauit ſaporē.put ꝓ eũ pueīt ī cognitōz medicīax ſic 9plexionatax & ideo magis attribuit primis q̃litatibg q̃ organo eundē.Vñ noſce quoq; ex deſſzu & ſſzato ac ſcdo d̃ aīa .q; q̃uis ſapores cauſent a calo frō hũido & ſicco.& g̃ria ſint que maxīe a ſe diſtãt nō tñ ſzm maximã diſtãtiã calī frī hu.& ſicci. attēdit g̃rietas ī ſpēbus ſapox.ſz ſzm ordinez ad guſtũ .put uzmatus ē īmutari a ſapore cuz borrore uł ſuauitate :uñ ñ neceſſe eſt q; dulce uł amax ſit maxīe calm frm̃ ſiccũ uł hũidũ .ſz q; maxīe ſe habet ī tali aut altera gustg īmutatōne. His itaq; apparere pōt .quid ſit amax Eſt nãq; ſapor linguã abradēs ac exaſpãs abſq; aduſtione.de farmacis & prīo apparēs ſzi. Calm quoq; ut ex ſzmoībg opg fit Ax.elicere. duplicē habzg ꝓpatōz.aut ad naturã hũanã .uel ad rem ipſã ut uidebit ī ſe 9ſiderata. Propt ſzm uero ſciendũ.q; poſt añdictos ſupueīens litigioſg & īfeſtg antiqs Auenroiſ cordubēſis .Ariſtotelis dilucidator eximig.nitit oñdere ſcdo d̃ aīa.de ſſzu & ſſzato.ac collz qnto.cũ deteſtatōne medicox & Ga.precipue.q; amax nō ſolũ cãtur a calo.īmo etiã a frō.ſicut albũ & nigrũ Cuig eqdē motīa ſi 9ceſſerimg .q; iſti ſapores 9ſequũt calorē & frigus:neceſſe eſt q; g̃rietas ī iſtis ſit ī illo q; ē ultīe calidũ.& ī eo q; ultīe frigidũ. Sed ſi 9ceſſerimg q; ē de ſapore ceu d̃ colore .ſ.q; idē color ſit a caliditate uł frītate tũc nō accidet īpoſſibile .Quod & tactũ ē ī argutis primis ꝓtute. Et ſubdit.Videt q; opinio Ga.ſit error .Videmg.n.q; amaritudo qñz

Diſtīctio x.
penes ſbãz

Diſtīctio alia .q ē penes guſtũ .

ītē ſapor ãdi.
Ferrũ īſipidũ ē & lapidũ.

Amax

Alter.

Nota Ax.

Ax conat ē g̃ Ga. z alios probat q; A neruũ nō ſom̃ at̃ acd̃o. ſz etiã afrīdo.probat plib rōnib. z. de Aīa. & ſſu p. Cſito. z V. collig.

An omē Amar sit caliduz. –

īuenit cū frigiditate. ut que ē ī fructib9 ī prīo
cremēto demōstrat frīm. & que ē ī reb9 9bustis
demōstrat calm. Et silr nō ē īpossibile. q̄ aliq̄
dulcedo sit frā. Videt. n. q̄ plāte amari saporis
aput 9plemētū sūt dulces. aut īsipide in prīci
pio. Signū aūt oñdens q̄ hi sic hēant sapores ē
qa plāte hñtes saporē. nō trāsferunt ex amaritu
dine ad dulcedinē. ī eis que īnate sūt esse dulces
ī fīe. nisi mediāte aliquor sapor illor. In qn
to ēt collz. Sup naturā amari dñat 9plexio sic
ca trestris. & hec pōt nasci a calido & frō. Et sig
nificatō sepans unū ab altero. ē significatio q̄
fit a frigore. ut sit dulce postq̄ fuerit amar. si
cut sūt glādes xiloclarata. & aliq̄ ex cucurbitis
Adhuc opiū ē ī fine amaritudīs. īducēs pali
sim sua frītate. Et remouet demū cauillatōz
qa nō potes drē. q̄ nō puenit amaritudo a pte
frigida sz a calida: qm amaritudo ē dñans ī suo
sapore. & sapor est ī iudicādo sr naturā rei: uñ
debet szm hoc iudicari q̄ magis sit calm q̄ fri
gidū. Et hoc q̄ diximo9 d amaro. nō senserūt me
dici q nos precesserūt. & etiā Ga. nō appropria
uit ipsū nisi calori tm. Isti9 āt positiōis qdē
ānullatō rōnabilit ī ttio dicēdor oñdet. Hic āt
solū mōstret ei9 nō 9uicere īducta. Prit9 tm
sciendū. q̄ nō ē aliqd de hñtib9 sapores puri sa
poris uere. q̄rto simpliciū. Nō enī ē aliqd sapo
ris cui nō admisceāt sapores alii. cū hu. etiā nō
sint puri ex qbus cānt. Omīa enī ex q̄tuor sūt
9posita elemtis. faciētib9 īre q̄lib3 repñtatōes
dīsas. ut 9mixtiōes ul 9plexiones. Est enī du
plex cōmixtio seu 9plexio. prīo szi. & ī naturali
bus ac artificialib9. ut lactis significat & tyria
ce 9positō. prīa qdē & sza. prīa quoz ē q̄ ex pri
maria resultat 9plexiōe ī adīuicē eior. quā ma
xime 9seqt tact9. cū sit qd ‡renū materiale & ī
szturz ualde naturis prīs. ac etiā gust9 q ē tact9
qdā hāc sequit q̄pīm. Estq̄ sza resultās post
illā primaria ex actōne & passione ḡriar q̄lita
tū elemtor. Quod eueit. qa una demū q̄litatū
uigorat sup aliā. ceu ī pluribz rer 9tīgit. q̄ in
tprīs acuūt pcessu. Quod aūt ppt aerē accidit
circūstantē uel ppter ‡tutē celestē aliquā. aut
fortassis ymaginatēz in hñtibus īmensā. Quā
eqdē ñ par seqt color. deiñ odor. postea sapor.
mīme/dīa. xxxvii. apparēs. Color. n. ē qd fere
spūale īmatiale. pmutat. n. ex q̄libz re d leui
cū sit tāq̄ epiphaīa szm Pitagorā aliq̄. In sapo
re tñ nō ē necessaria suffocatō peit9. ut q̄ talis
sapor arguat talē 9plexionē oīo aut substantiā
szut multū. Et post sapores est in odorib9. Est
enim in eis sicut sine fiducia. sīpliciū quarto
& prīo szi. uñ prīo sīpliciū Me. Colores nō dāt
sciam ordinatā q̄ fiat expansio seu expressio. si
cut ule in pticularia: szīcidenr significāt sup
bonitate ac malicia quardā medicīar. Cuiz ex

tat causa. qm odores & colores īprimūt sine ob
uiatōne suor corpor. nō aūt sic ē ī saporib9.
Et ideo aliqd pōt resolui a re szm 9plexionē se
cundā. & nō prīariā. a q̄ sza magis sequit color
precipue aut odor. nō testificās aliqd de 9plexi
one siue 9mixtione prītiua. Quod utiq̄ eueīre
possibile. cū in una istar mixtionū sit qd ‡reuz
grossū. In altera uero subtile supficiale fūosuz
In sapore āt. he due nature imitant magis. aut
plm secunt primā 9plexionē q̄ scdaz. Fallaciā
uero coloris ostendit duorū aureor euforbii cū
libr. lactis 9cretō. Hāc enī uisz frām iudicabit.
cū tm sit calida ut gust9 īsinuat. Et iō hic practi
ce szo. In expiendis medicaib9 ī corporib9 hoī
nū picula sūt aīar. Est etiā sciendū. q̄ sapor
ut plm denotās calitatē ī re frā repit. q̄ signi
ficās frītatē in calz: eo q̄ calitas ē q̄litas effica
cissīa. oīa sibi coaptans & assīlans. Et hac uia
pōt causa assignari. q̄re opiū ī sua ē amaritudi
ne cū frītate supflua. Auic9. Aut fortassis ama
ritudinē acqrit ex q̄dā adustione. qa assat sup
laminā ferreā ignea. & fit rubeū. Quod aūt
sic dīns natura ī mixtis repiat. scdz tn magis
& mīz sapit Ga. ī plib9 locor. & maxīe ī libris
farmacor. Quod oñdūt precipue lac. psiliū cau
lis & lens. drā. cix. Nō āt sic camomilla ī q̄ stip
ticitas & rsolutō īpit. mīz āt adhuc & cibo mō
strat tēpato. Hāc aūt diuersā 9positōz testa
tur Mes. ī plibus sīpliciū. Dicit nāq̄ rosam fo
re 9mixtā ex ptib9 etiā excellētib9 dīsis. ut ex
treis & aqueis prestātib9 sibi stipticitatē. & a
creis dantib9 illi dulcedinē & aromaticitatē. &
ex ptibus igneis prestātib9 illi amaritudinez.
Quod etiā sīpliciī dicit ī agarico eueīre: habet
. n. dulcedīez cū stipticitate ac amaritudīe. Et
iō Hermes dubitauit de cētbaurea ut oñsū drā
clxxxx. His igit premissis dicēdū ad Ax. pri
mū. q̄ sapor amarz nō cātur a frō. īmo solū a ca
lido ut oñdet. Nez ē de spēb9 saporr. ita ut ule
idē de spēb9 colorr. qm sapores ut amarz & dul
cis ñ sūt oppoīti szm Ar. ut apparuit eo q̄ īme
diatiz cānt a frigiditate & calitate sicut colo
res. cū utq̄ calido attestet. Sed qa cāntur a pro
portōne numerali. & cōmixtione puta delecta
bili aut horrida. a qb9 demū mediocrit medii
cāntur sapores. Ad aliud dicendū. q̄ nō ē ue
rū q̄ fruct9 pmutent d amaritudīe ī dulcedinē
Immo dulce sp amar precedit. Neq̄. n. xilocla
ratis glandib9 & cucurbitis qbusdā est amarz
sapor & asserit. īmo potiz ponticz. sīpliciū q̄r
to. Aut austerz ex stiptico. q. 9mixtz & pōtico.
uñ. xxiii. probt. Glandes stiptice ponūt. & īte
rior. Galla acerba stiptica & pontica iudicat.
Aut si est illic sapor amarz alicuiz pticule īde
existit substātie cale. Ad aliud d opio qd dd
iam apparuit. cū opio sit duplex ut in plimis

Euforbiū cū lacte

Hermes

Ad Auer

Galla

alioꝝ repta natura. Vel dicēdū. etiā opiū nō
fore ī fine amaritudīs ut testat̄. ſz magis ſapo
rē habere cōfractū ī amaritudinē aliq̄lē & hor
ribilitatē uergentē. Aut dicendū hūc ſaporē
ut tactū ex aſſatōne acqſiuiſſe ceu & colorē.
Neq; ēt ualet qd̄ dicit. qa tūc opiū eſſz calidū
qm̄ uincūt ꝓtes alie frē. licz ſit calidū rōne ſa
poris illiꝯ quodāmō amari. Modica enī ſubſtā
tia cābit ſaporē & odorē. & maxīe calorē. cum
miꝯ ſint mat̄iales. nō aūt natura prīa. Vult
& is tandē Ga. ſupportare cū dixit. Et ſiꝯceſſe
rimꝯ omē dulce calidū. & omē amaꝝ calidū. de
bemꝯ dicere q; id nō ē niſi reſpectu corpis hu
maī. nō nature ipīꝯ rei. Experiētia. n. licz ī cor
pore id teſtet̄ hūano. tn̄ hoc demōſtrat natura
ipſoꝝ ſapoꝝ. Szmo enī Ga. nō ē uerꝯ ī ꝯplexioī
bus ſapoꝝ ſzm ſuas naturas. Vn̄ id̄ dicit d̄ ſſzu
& ſſzato. Dulcedo attribuit̄ caliditati & hūidi
tati: amaritudo aūt calitati & ſiccitati aut fri
giditati & ſiccitati ꝛſpectu hūiditatis dulcedi
nis. Sic itaq; cū ſzmo Ga. ſit reſpectiuꝯ. ſic oīs
artificis loq̄ntis ī materia corporabili. eūq; Ax
nichil angit. ſz potiꝯ oñdit̄ ut nō medicꝯ loq̄ns
ī medicīa. Adhuc que natura iudicat rei ſa
pores nō niſi guſtꝯ. Propt̄ tertiū uero ſciēd̄
q; omē amaꝝ ē calidū ut ſapiūt medici uniuerſī
Vn̄ q̄rto ſipliciū. Res amara ꝓcul dubio ē cali
da. ſzm magis tn̄ & miꝯ. ꝓt amplioꝯ aut miꝯ
amaꝝ recedit a dulci. Quare ſzo practice. a
marū ē igneū & terreū. Et prīo ſzi. Acutū poī
tur calidiꝯ poſtea amaꝝ. deīn ſalſū. Que nō mi
nꝯ uidet̄ fuiſſe Aꝝ. ſnīa. Inqt enī de ſſzu & ſſz
ato. amaꝝ & ſalſū fere idē ſunt. uñ. xxiii. probl.
querēs ꝓpt̄ qd mare ſalſū & amaꝝ ſoluit. Aut
qa in mari ſūt ſapores. & enī amaꝝ & ſalſū ſitr
uidet̄. Sz ſalſū oē poīt̄ calm. Igit̄ & amaꝝ. Ad
huc ī preantea inducto de generatione loq̄ns a
mari. aut cūiſ amarꝯ ꝯbuſtoꝝ oīum. exalatū enī
ē ex ipſis potabile. Et. xxiiii. ꝓbl. Aduſtionis
cinis oīum amarꝯ. huiōi aūt ē calm. Ampliꝯ qd̄
aduſtū calm. ſz amaꝝ ē aduſtū. xxiii. probl.
Palyn. methauroꝝ ſzo ponēs ſalſedinē cārīa ca
liditate faciēte ī aereo hūido ſubtili euapora
tōnē. ſentit. qd̄ cū maior fuerit caliditas euapo
rans. nō ſolū generari ſalſedinē. uerū etiā ama
ritudinē. ſicut inducit de ſtagno paleſtine. ci.
drā. Et ideo maxīa ſub tropico aut īn exiſtētia
cācri ſic ſūt amara. ut in eis aīal nō naſcat̄ neq;
uiuat. Que aūt ſub polo ſita artico miꝯ ſalſa.
ceu mare dictū eleſpōticū. ceteris dulciꝯ. i. mi
nꝯ amaꝝ. Quod & appellat̄ mare tanais ſeu me
otidis. Vſus ſeptētriōz mari dicto maiori ſeu ni
groꝯiunctū: Ariſtotelē igit̄ ubiq; azceu potui
colligere. oē amaꝝ iudicaſſe calidū. Ampliꝯ
amaꝝ ē linguā abradēs & exaſpans. abſq; tn̄ ut
dictū ē aduſtione. Quod aūt tale calm. Palyn

Omē Amaꝝ ē calidum.

2°. Methaur.

Elles Pontus. Tanais. Meotis. Idem.

cuiꝯ actiones ſūt calide ipſū ē calm. cū actio in
cognitōz forme deducat. Sz actiones amari atte
ſtant̄ caliditati. Calefacit nāq; deſiccat & ꝯſūit
ſitim inducit. uenaꝝ apit orificia. attrahit. ab
ſtergit. reſoluit. purgat. excoriat. fluxū ſangui
nis cāt. & uētoſitates carmīat. ut de ipſo fatēt̄
Rurſꝯ res dulcis tēpore reddit̄ amara. deind̄
acuta. ſicut oñdit uinū. zuccaꝝ. & mel driā ꝯnti:
id āt calitate uidet̄ ꝯtīgere ſolū & nō frigidita
te. qa nūq̄ redderet̄ acuta. Nichil itidē ūctu
oſū aut dulce frigeſcēs uiſū ē amareſcē. ueꝝ po
tiꝯ iſipiſcē. Itaq; oē amaꝝ īq̄ntū tl̄e. calm ē ex
cedēt̄. ꝯtio ſzm Yſaac occurrēs ꝯdui. Sz ꝯ id
qnto ſimpliciū. Amaꝝ apit. mūdificat meatꝯ.
abſtergit ſubtiliat. & hu. īcidit groſſos. preter
caliditatē maīfeſtā. Dicend̄ id eſſe dictū ꝓ
ꝯpationē ad acutuz. qd̄ ea opat̄ aptiꝯ. ñ aūt ad
ſalſuz. multo miꝯ ad dulce. Propt̄ q̄rtū qdē
Ad primū d̄d̄ ut apparuit. q; Aꝝ. noluit ſic ſe
brē ī ſpēbꝯ ſapoꝝ. ut & coloꝝ. Ita q; ut colores
īmediatiꝯ cānt̄ a calido & frō. ſic & ſapores. Sz
q; uelut albū & nigrū ſūt oppoſita. & ex ipſis
cānt̄ colores medii. Ita & dulce & amaꝝ oppoſi
ta. ꝓducūt ſapores medios. Tn̄ ſzm aliā rōnem
ꝓuenit ſapor & color. ut declaratū ē. Ad ali
ud dicendū ul q; amaꝝ īq̄ntū huiōi calidū. aut
q; īproprie ſumit̄ ꝓ auſtero. Viciato etiā forte
trāſlatōne uocabulo arabica. Ad aliud dicen
dū. uerū eſſe ſi ſapores īmediatiꝯ cēnt̄ aliq̄lit̄ a
cauſis. ſicut colores. Cauſa nāq; duplex exiſtit.
remota que miꝯ dearticulat & cōducit ad eſſe.
& ꝓpinq̄ q̄ ampliꝯ. Ad aliud dicendū. q; ſub
ſtātia deferēs amaꝝ. licz ſit groſſa ī genere ſub
ſtātiaꝝ deferētiū ſapores calidos. Eſt nāq; trea
ſubtilis. nō tn̄ ē frā. qm̄ groſſa ſubſtātia nō ſo
lū cātur a frō. Immo etiā a calido. Si enī calidū
tēpate ī aliqd agit ꝯdigerēs ipſū. aggregat ho
mogeīa. & etherogeīa expellit. ſubſtātiā reddē
do mediocrē q̄lis ē dulcis & ūctuoſa. Si aūt pliꝯ
calm ītēdat̄ faciēdo hūidū exſpiraē ſubtile. ꝛd
dit ſbāz groſſiorē. ut q̄ deferēs ſalſū. Si uero ā
pliꝯ ītendat̄ hūiduz omē exſpirare cogit. unde
ſubſtātia remanet ꝯpreſſa īgroſſata q̄lis que a
mari. Quā ſi āpliꝯ & plus iualeſcat calm. hūi
dū ꝯtinuās ī re calefacta ꝯſūit. uñ neceſſe fit po
ros & ſubtilitatē ſubſtātie adueīre. & huiꝯ eſt
ſubſtātia deferēs acutū. Quod ī lignis carboē
īdurato & carboē. cū ī cinerē ꝯuertit ꝯtingit ui
dere. Ad aliud d̄d̄. q; nō ē ueꝝ q; ſolū frigidū
ſit preſeruatiuū a putredie. Immo & calm. nec
omē calm facit putredinē. ſed calm debile hūi
ditate ſuppeditatū ac iunctū. Calm enī potens
hūidn̄ calefaciēdo exſpirare ꝓtū putrefieri. a
putrefactione ꝯſzuat. Aloes & enī mirra & ſalſū
omne ac amaꝝ. eo q; ſui calitate ſubtili. hūiduz
reſoluūt & ꝯſumūt: ſubſtātia uero terrea poros

An amplio decoctio reddatur amarior?

cõstrigit & opilat. nõ pmittẽs calidũ naturale & humidũ exalare. ac extraneũ subigredi: hoc. n. mõ generat putrefactõ Ad aliud dicendũ q̃ aliqd reddit idigestibile. nõ solũ rõne frigiditatis imo etiã calitatis Calm nãz qd̃ põt esse cũ substãtia grossa dura ut oñsũ est & 9pacta. q̃ idigestibilis iõ reddit. uñ prio scdi. Raffan9 digerit & nõ digerit. Aut p amar. sicut i expositõne pbl. Ar. scripsi. nõ solũ saporẽ itellige re hũc ipsũ. sz & saporẽ horribilẽ omẽz. Quod significat. d. oia farmaca fore amara. cũ tñ quedã sint amara. & alia saporib9 aliis affecta.

Sed de quodã ptis aduerse arguto inotuit dubitandũ dñte Av. saporẽ calitati & hũiditati attribui. qd̃ nõ uidet. cũ qdã sapor sint frĩ. Adhuc idẽ szo de aia. Sapor uidet magis seq hũiditatẽ & siccitatẽ. q̃ caliditatẽ & frĩtatẽ.

Dicenduz q̃ sapor cãtur ex digestiõe q̃dã. Oĩs autẽ digestio p se calido pficit & humido 9nr. Quare dictũ est saporẽ fore passionẽ a calo i sico terrestri celebratã. Hoc tñ sic opans licz sit calm respectu saporis pducti. põt tñ esse frigidũ corpis hũani cui 9patur relatõne. Ad aliud dicendũ. p tanto dr̃e Av. saporẽ magis seq hũiditatẽ & siccitatẽ. q̃ zcq. qa causa saporis i tranea uidet magis esse siccũ & hũiduz. extranea uero calm. Calor enĩ 9digerẽs mltotiẽs extra pmanet. ut solis ul 9tinẽtis. Vl dicendũ qa puũ calidũ dñatur aliqñ in sapore. uelut in frĩs saporib9. frm aũt nũq̃. cũ oĩs sapor a calido 9tĩgat. Et ideo pl9 sapor seq tur siccũ & hũidũ sicut he q̃litates pfectõrẽ reddũt urĩe digõnez q̃ alie. drã. lxxxv. Quod aũt hic dubitare cõpellit ẽ. qm q̃litates actĩe & maxĩe calm ãpli9 opat. cũ sit q̃litatũ efficacissĩa. ceu hũidũ uilissima. deinde quia frigiduz & siccum.

DIFFERENTIA. CXLVI.

Vod ampli9 decoctũ rẽddat amari9 ostendit. Naturaliũ enĩ scdo seriat ita.

Quis ñ nouit q̃ eor singulũ q̃ coquũtur ampli9. salsi9 qdẽ primũ. postea uero amarius fit. Et i probl. q̃ transtuli Aristoteli ascriptis. Omne dulce calefactũ prio fit acre. demũ uõ supcalefactũ amar efficit ualde. Rursus p ulteriorẽ decoctõz alic9 exalat qd̃ ẽ aq̃ aereũ. remanẽs qd̃ terreũ adustũ grossũ. In tali uero sapor fũdat amar9. sicut i priori ũctuos9 ul dulcis. de sszu & sszato. & q̃rto farmacor apparens. Ampli9. sicut ẽ i decoctioĩb9 naturalib9 q̃ iterĩ9. ita & i artificialib9 qdẽ foris. cuz ars sit nature ymago. Sz i illis ulteri9 decoctuz reddit amar & acutũ. ut oñt flã ĩsipidũ. qd̃ ulteriori decoctũ digõne dulcificatũ 9uertit i sãguinẽ. & demũ p ampli9 coctũ in colerã amarã acutã. & mltã adustã. quare probl. xi. Allia elixa seuiũt. porri uiscositatẽ hñt. & hoc mel testat dulci9 re omĩ. dr̃a priori. qd̃ p ulteri9 decoq efficit amari9. ac deĩceps acutũ. Lac etiã exñs extra uenas attinet ĩsipiditati. cũ uero d̃coquitur ulteri9 dulcescit. uñ farmacor q̃rto. Lac digestũ i uẽtre & uenis si possz gustari. extimo q̃ essz dulcior q̃ sapor mellis. Et sitr ẽ de zuccaro & succis reliqs. Itaq̃ aliqd decoctũ amari9 reddit & acuti9. In oppositũ. qm afforismor szz. Auferãt szm preparatõz mordatiores sapores. quẽadmodũ i caule & legumib9. quorũ ablatõ fit ex eo q̃ trãsponũt szm coctõz ex alia aq̃ i aliã. Et alimtor ttio scribit. Solidũ decoctũ ñ amarificari. uer dulcificari magis. Adhuc. qñcũq̃ p decoctõnẽ exprimit ab aliquo qd̃ ẽ nitrosũ serosũ acutũ. illud dulce efficit & unctuosũ. Sz id agit decoctõ. qd̃ raffan9 & lupini signãt ĩfusi & decocti. sitr & acrumĩa. & alleũ cũ reliqs. Eti. qd̃ aliqd digerit illud dulcificat. cũ oĩa digesta reddant dulcia. Sz hoc opat decoctõ ut oñt glãdes agresta sorbe ac sitia. Itaq̃ ampli9 decoctũ dulci9 reddit aut ũctuosũ. Propter prim uõ sciẽdũ pret illud qd̃ oñsũ ẽ dr̃a. l. decoctõz esse mollitiẽ q̃ndã a calido cãtam. q̃ duplex exit. una qdẽ i naturali. & hec duplex. aut i iuuatiuo q̃ ppri9 dicit digestio seu pepãsis. ut que fructuũ. Vl i nocitio. ceu que hũorũ corruptor maturatõ uerĩ9 dicta. p quã expulsiue preparãt. Reliq̃ qdẽ artificial. & id ul elixãdo que ẽpsesis dr̃. aut assãdo ut optesis dicta.

Indigõnes uero tres exñt bis oppoĩte. ceu omothesis molĩsis statẽsis. dr̃a. l. Nosce quoq̃ q̃ aliqd mltiplici decoqt causa. ul ut digestibili9 reddat. ceu alimti solidi9: aut ut facili9 pẽtret sicut aqua: seu ut ipsi9 remittat malicia ul acuitas. ceu farmacũ attractm: ul ut a putrefactione preszuet. & cetria uitrũ & succi plures: Vel ut melior i adiuicẽ fiat pmixtio. sicut i medicĩar9 structõib9: ul ut solubilior fiat sicut sqlla assatõne: aut ut uirtutẽ amittat solonis & contractõnẽ acqrat. sicut mirabolaĩ & reubarbarũ assati: uel ut uenenosa efficiant. ceu argentũ uiuũ & arseĩcuz sublimata. Quid aũt sit amar dulce ac sapores reliq. dr̃a uisũ priori. Propt szm qdẽ sciendu3. q̃ aliq sicut Paraxagoras & Philotim9 extĩauerũt q̃cũq̃ dura q̃ fuerĩt salsari siũ nitrari ac amaricari ad pls decocta ttio alimtor. Galien9 uero szm ptẽ his aduersus iquit. Solidũ qdẽ corpor siue durũ p aquã decoctũ. depoit q̃litates i eo exñtes a prĩcipio. ut tpe succedẽti apoiõ seu iquale ul absq̃ q̃litate reddant & aquosũ. nõ retinẽs qd salsedis amaritudis pũgitiuitatis aut stipticitatis. Quã ostendit aptĩ9. qñ ex una trãsmutat aqua i aliã. ita enĩ iuenies qd̃ decoqt suã q̃litatẽ abicere. ac illã eĩ9 i quo decoqt suscipe. tũ ppt hoc ipsuz. tũ qa plerũq̃ digerat qd̃ in ipso crudum

Mel p vltiorẽ decoctõz amar efficit.
Lac q̃ 4o. Fu.
Opp. i 2o. ad Affo. Eor q̃ mutat
Digestio duplex
. pepansis.
epsesis.
optesis.
Indigõ tplex.
Omothesis.
Molinsis.
Statensis.
i 4o methat
Paraxagoras.
Philotimus.
. Ca. 3. alimtor. cap. 29. ppriorib9 dur. ar. ãnimz. dr̃ ad lib. 3.
Allia.
Porri.

existebat. sicut lupi amari entes. aquã i q̃ deco
quũt uł ifũdunt amarã efficiũt: sic & abrotanũ
iarg absinthiũ & huiõi. Corpora uero taliũ de
cocta ming pmanẽt amara. Quoq; si adhuc bis
aut amplig decoctione aquam mutaueris. ama
ritudinẽ pdent oio. Quod siłr eueit pũgitis. q̃
lia sũt allea. cepe. & porri. & põticis ut nespił.
piris & sorbis imaturis. oia huiõi aquis cocta
suã reliquũt q̃litatẽ. Ipsa uero sm se dulciora
uł ũctuosiora reddũt. Sz si succos absq; eoq; sub
stãtiis decoxeris isipidi ẽtes. fiũt dulces prio.
deiñ amplig decocti salsi. & tandẽ amari & acu
ti. ut mel oñdẽbat cũ zuccaro. Sic igit solida
decocta mutatõne aque amplig dulcescũt. liqui
da uero succosa efficiũt amara. siłr uina morda
tia austera. tpe dulcificant seipsis lõgiori dige
sta. Breuiori uero cũ i Asia mouent. & soli expo
nunt i urceis sup domos. aut suffumigant igne
grandi desubtg. acida uero sic corrũpunt debi
lia. farmacoq; q̃rto. Exquo apparz. Paraxago
rã & Philothimũ i his ueros existere. nõ aũt in
prioribg. Veritas enĩ hug cũ distictõne & ñ ab
solute pcipit. Propt tertiũ uero ex his scien
duz. q; ea q̃ decoquũt. aut sũt homogeia simpli
cia. uł etherogenia cõmixta. Quod si prig. aut
sũt sapoq; frõq;. aut medioq;. aut caloq;. Si frõq;
ut isipidi stiptici uł huiõi. dicendũ q; sufficiẽt
decocta dulcia reddũt & ũctuosa. Cũ uero talia
iam facta pamplig decoquũt. efficiunt salsa uel
amara seu acuta. sm miorẽ decoctõz mediã aut
maiorẽ. Quod ostendit. Decoctõ enĩ habet ma
turatõz causare. remouẽdo cruditatẽ idigestã
hũidũ. & oppositũ iducendo: facit enĩ humiduz
molle p ptes penetrare decocti. Hoc aũt cũ am
plig decoqt̃. icipit hũidũ subtile cõmixtũ ex a
queo & aereo exalare. ita ut salsũ reddat. Cũ aũt
pmagis decoqt̃ predictũ exalat plus hũidũ. ita
q; derelictũ sit terrestre grossũ & calm. scitũ uõ
prig q; huiõi amaq; deferre saporẽ. Cũ aũt ipsũ
reddit purit i magis calm fortig isertũ. non so
lũ q; hũidig cogit trãspirare. Immo etiã q; soli
dig. ut pumices lapides i mare oñt ex uulcano
piecti. ita ut q; tale subtilig leuig & calidig effi
ciat. Scitũq; antea q; talis subã saporez defert a
cutũ. Itaq; homogeneũ simplex decoctõe p om
nes põt trãsire sapores. Si aũt decoqbile fu
erit etherogeneũ pmixtũ. tũc uł igue assat. aut
aqua elixat. Siqdẽ primũ dico ipsũ omẽs sa
pores posse acqrere ceu predictũ. pars. n. succo
sa p calidũ gcitata cũ terrestri sicca sit ãplior.
eam sui pmutatõne imutat. Quod nobis ostẽ
dit actg i pycarpiis & seibus ac sorbe. ułrq; fru
ctus agrestes cũ assant: & siłr pũgitiua seu acru
mia. Cuig eqdẽ iam apparuit rõ. Si uero elixe
tur. tũc illud i quo elixat reddit illig q̃litatis.
q̃ ipsũ fuerit elixabile. sbã tñ ipsig ppt dereli

Pumices ex Vulcano preti.

ctionẽ sue q̃litatis nature hũane oppoite dulci
ficat. Solg enĩ sapor dulcis ei & iocũdg existit.
& ideo q̃nto plies ifundit. & aqua cũ decoctioẽ
sufficiẽti mutat. sapidior reddit. Nosce tñq;
etiã aq̃ salsa seu amara uel alia reddit p alicuig
talis i ea decoctõz uł ifusionẽ. saporẽ põt tandẽ
utcũq; recipe simplicis prioris homogenei. lz
dicat nũc aquã fore aliã satis ab ifuso uel deco
cto. Est etiã q; q̃cũq; mõ decoq̃nt quolibz. tãdẽ
acutissia iddũt & uenenosa. ignis. n. ad se oiag
uertẽs. corrũpit illa deiq; i tm̃. ut talia uim nł
lam hẽant alim̃ti. ueq; uenei pfidi. uullo potẽ
tis mõ guerti i corpis naturã. Corrodũt enĩ sp
& corrũpũt ita. ut sint napello & szpentis uiru
pniciosiora. cũ ex his puella & anus fuerit gnu
trite. dra cxlii. Itaq; ex his ueritas breuit hu
ius sit oñsa q̃siti. Propt q̃rtũ aũt Ad primũ
uisũ antea qd dicẽdũ. Ipsũ. n. loqt̃ i homogene
is siplicibg. q̃les sũt aliq; succi depurati. Ad
aliud etiã apparuit. qñ enĩ tale amplig decoqt̃
p omẽs trãsit sapores ut uisũ. Nõ aũt cũ fuerit
cõmixtũ etherogeneũ. Ad aliud dicendũ. q;
ratõ pcedit siłr i simplicibg homogeneis i q
bus apparuit q̃lit decoctũ amplig amaricat. &
acutũ efficit: hũores. n. uelut succi sũt qdã. Et
qd etiã dicendũ ad aliud uisũ. Quod aũt allã
seuiat imordatiora. seu acutõra reddant deco
ctõne. id fortassis eueiet. cũ diutissie & uiolẽt
fuerit decocta. ita ut priori hũiditate uigẽtes
ipsis amplig q̃dam uiscosa nõ seuiat adeo. Siłr
& cepe sufficiẽti pticipãs hũiditate. Cũ aũt nõ
fuerit allioq; etiã i tm̃ uiolẽta decoctõ ac gsiłiũ
nõ mig mordacitas siue acrimonia in euapora
tõnẽ gsũit decoctõne & hũiditate q̃dam taliuz
fere isipida digesta i dulcedie q̃ huiõi guertũ
tur. Quod etiã calm opat solare maxie. demũ
uere qdẽ plenilunii precipue. ttio apparẽs cre
ticoq;. i fructibg hũidũ digerẽdo ipsoq; austerũ
cñ quo etiã calm associat ipsoq;. duplici. n. dige
rũt calido solari uidelz & pprio. de ptibg. The
ofrastus & simpliciũ q̃rto. Ad ea siłr siqdẽ
que alterig ptis apparz. cũ pcedãt de etheroge
neis cõmixtis. a qbus p elixatõz aut ifusionez
reddit aque q̃litas extranea elixabilis. reliquo
dulcificato remanẽte. Et ita sensit Ga. cũ Pa
raxagora & Philotio alimẽtoq; tertio. Ad ali
ud dicendũ. q; oia iq̃ntuz sũt digesta dulcia ef
ficiũt. pñt tñ esse amara uł huiõi. ppt q̃litatẽ
ipressã in hũidũ aqũ nõdũ sufficiẽt digestã. cũ
tandẽ ut tactũ hec etiã p decoctõz uariẽt sapo
res. Ad aliud qdẽ dd p añrig appz dcm̃ zcg.

DIFFERENTIA. CXLVII.

Vod paucũ piperis prouocet urinã. &
multũ eius uentrẽ soluat. paucũ uero
scamonee soluat uentrẽ. & mltũ urinã
puocet oñdit. Quia szo canone paucũ pipis

An Paucũ Pipis puocat Vrinã et mltũ soluat uentrẽ.
et Scamonea eguerso.

puocat urinã.& mltũ eiꝰ soluit uẽtrẽ.sꝛm contrariũ scamonee. Rursꝰ piperis pauꝝ ẽ debile solutm̃.Cũ aũt medicĩa solutĩa .q̃nto ul q̃li ẽ debilis puocat .eo ꝙ id faciliꝰ sit q̃ soluere .Si aũt ĩ bis fortis extiterit soluet.cũ actõ sit fortior huiꝰ:primũ aũt ẽ pipis paucẽ q̃ntitatis .se cũdũ aũt multe.Pauca uero q̃ntitas scamonee soluit.qa natura dñans illi .regulat & sustinet eandẽ distribui p mẽbra .ut oñsum driã.cxli . Multũ aũt patit .sꝛ mox tanq̃ p latiora in urĩe uias depellit. Eti.paucũ pipis nõ mordicat uentrẽ & ĩtestina suo acumĩe .licꝛ calm ponat & siccũ ĩ q̃rto q̃du.cũ omẽ egeat magnitudine qd debet facere q̃l itcũq.sꝛo de causa :uñ bi patiẽtes.pmittũt idẽ p uenas ĩ epar & uias urinales trãsduci.Multũ aũt p oppoĩtũ mordicãs & stimulãs eosdẽ.cogit ipõs expulsionẽ & secessũ causare :pauca uero scamonee q̃ntitas a uentre uel ĩtestĩs tollerata .uentrẽ attractione soluit: mlta uero ĩpatiẽs reddita .p uias urĩales tanq̃ ĩuĩcibilis ppellit extrorsũ :nõ enĩ tollerabit a uẽtre & ĩtestinis sui effreĩtate. Itaq mĩor q̃titas pipis puocat.& maior soluit.Scamonee ℣o paucũ soluit .& plm puocat. In oppositũ ut ꝙ mltũ pipis sumptũ puocat urinã.paucũ ℣o soluat uentrẽ.scamonea ℣o eꝰtra. Quoniã p bl.prĩa.ppt qd pip multũ exñs uesicã soluit. paucũ aũt uentrẽ.Scamonea aũt mlta exñs uentrẽ soluit.pauca uero & uetus uesicã. Vnde Sꝛapio aggregator liber q̃onũ .Si qs utit mltũ pipe puocat urinã .& si utat eo pauꝝ facit hũectare uentrẽ.sꝛ scamonea ẽ q̃ria ĩ hoc. Adhuc idẽ scamonea qñ nõ ẽ nimis antiq̃.non puocat urinã.sꝛ laxat uentrẽ.Antiq̃ uero puocat urinã & non laxat:uñ sꝛo canone dixerũt quidã.ꝙ qñ ex scamonea antiq̃ sũit parua q̃ntitas.prouocat urinã & nõ soluit. Amplꝰ pip mltũ sui calidĩtate addita.trãsit p mesaraycas ĩ epar .Illic aũt hũida eliq̃ns uias petit urine .cũ sit calidũ subtile:paucũ ℣o id neqens remanet in ĩtestĩs eadẽ sui stimulãs acumĩe in secessũ.Scamonea ℣o plm mordicãs ĩtestina & irritãs eãdẽ ĩ secessũ expellũt & ipsa . Pauca siqdẽ tanq̃ debilior tollerat.& maxĩe antiqor ab eisdẽ.ut in uenas penetrãs ad epar pueĩat.& tandẽ ad urine meatus. Adhuc.unũqq ages si debꝛ ppriũ ĩducere actũ.expedit sufficiẽtis fore q̃ntitatis.alio quĩ nõ ualeret ĩ ipsũ.Sꝛ ppriꝰ actꝰ pipis est puocare.samonee ℣o soluere.uñ Auꝝ.Aut qa utꝝ utroq ẽ mobiliꝰ .Pip qdẽ diureticũ.scamonea uero deorsũ ferẽs.Impropriꝰ aũt actꝰ pipis ẽ soluere.& scamonee puocare .In quos etiã alteratis poterũt q̃ntitatibꝰ.Itaq mltũ pipis puocat.pauꝝ aũt soluit .Secus ℣o eueĩt ĩ scamoẽa

Propt primũ qdẽ sciendũ.ꝙ pip ẽ spẽs aromatica calida & sicca acuta .ꝰplexionũ frãꝝ & hũidauꝝ uehemt correctĩa.Et ẽ tplex. Nam qd dam ẽ ĩmatuꝝ formã hñs oblongã.qd ideo macropip ẽ dictũ .calidũ ĩ tertio siccũ ĩ sꝛo. Est & albũ rotũduꝛ leucopip noĩatũ .calefaciẽs pts & desiccãs illo.& uentrẽ roborãs maxĩe.ac pre aliis de re.sa.sexto meliꝰ ens nigro.uñ canone qnto.Ipm̃ ꝰfortat stomachũ plus q̃ alie spẽs & pipa.Et hoc ẽ qd nõ ẽ puũ neqꝰtractũ.& neqꝰ ẽ cortex eiꝰ crossꝰ.sꝛ tñ q̃uis põderosꝰ. Repitur & tertiũ pip absolute dictũ.aut pip nigrũ seu melanopip.calm & siccũ ĩ q̃rto. Que qdẽ nõ uñr nisi tpe & q̃ntitate differre .Dicit enĩ ꝙ prius ẽ pip longũ cũ hũidũ ẽ crudũ.Cũ autẽ maturat corrugat & sepat.& pip efficit albuꝛ. Cuꝛ ℣o id ampliꝰ accidit nigrũ reddit & miꝰ. unde sꝛo canone.Inqt Ga.In prĩs cũ eleuat fructus pipis.ẽ longũ pip .deiñ sepat in q̃na pipis Et ppt hoc longũ pip hũidiꝰ ẽ pipe. His aũt Dyascorides in siplicibꝰ etiã sꝛm Ga.sexto farmacouꝝ prĩceps assentit. Est aũt scamoẽa succꝰ cuiusdã herbe uolubilis dicte . Que q̃druplex iuxta Me.repit .Vna qdẽ dicta funis arborũ lupulus & humulꝰ.eo ꝙ circa ipsas ĩuoluit.Cuiꝰ flos ẽ albus ad moduꝛ cãpane oblõge hñs lac.q̃ uolubilis ẽ magna. Alia ℣o ẽ cuiꝰ rami repũt super terrã & herbas.cuiꝰ flos est paruꝰ ceu cãpanula expãsa.coloris subalbidi cũ q̃dã citrinitate.hñs etiã lac.cuiꝰ cõmestio ẽ delectant sues

Et ẽ reliqua hñs aspera folia.ut que citrulli cuiꝰ flos ut ãpulle adherẽtes .q lupulꝰ ul fuĩs pauperꝝ dicit. Est & q̃rta.& eiꝰ radix ẽ sicut que tanni & maior.folia hñs stricta pua ĩ mõm sagitte alate .q̃ causa leui decidũt .& hẽt lac.q̃ dñs dr̃ lacticinioꝝ.ex q̃ ꝰstruit scamonea.Cuiꝰ ꝰplexio calida ẽ ĩ tertio & sicca. Aggregator tñ sꝛm Ga.eam calĩorẽ ptestat pipe.licꝛ ipẽ ut alii pnũciet eam ꝰplexioĩs predicte .colerã cũ fortitudĩe attrabẽs scamonea.Est enĩ actõ ipĩꝰ ut furiosi.& iõ solm ãthonomatice.Multa hñs corrigibilia.cuꝛ ĩ q̃plimis prĩcipaliores corpis ptes offendat.Cuiꝰ dosis ẽ a graĩs qnq usꝛ ad xii.sꝛm Me.Aput uero A.est Danich. i .qd est sexta ps.3.Iuxta uero Sꝛapionẽ a Kirat uno usꝛ ad.3.Decoqt uero in citboĩo pasta ĩuoluto sub cineribꝰ.ut remittat eiꝰ malĩcia.& tũc dyagridiũ appellat .Corrigit & non pauꝝ ex mirabolanoꝝ sibi citnoꝝ admixtione.Volubit ℣o ipã ex q̃ deducit leuit soluit.ita ut pueris admĩstret & seĩbꝰ ĩ saĩtatis rgim̃to. Quid ãt sit uẽt.uriãꝛ laxat ac puocat.suis notatũ ẽ q̃itis. In pñtiaꝝ quoq noscꝰ.ꝙ actõ drĩsificat rõne agentis patiẽtis.& mõi actõis.Nam agẽs forte alr opatur q̃ meĩocre uel debile.sicut ẽ scamoẽa rĩspectu pipis.cũ sit eo effreĩor & nature inimicabilior huãne.patiẽtis qd ex pte.qm̃ uẽtriũ & ulr corporis qdã est ssꝛibilior & passibilior.aliꝰ ℣o

Macropiper

Leucopiper

Melanopip.

Dos. scam.

Dyagridium

eꝗtra. Estq; medi9. Modi uero ceu pretactũ pip
prĩcipaliť habz puocare. & soluere 9ñť. Scamo
nea ℣o eꝗtra. Propť szm ℣o sciẽdũ. ꝙ iam ip
sũ apparuit ex argutis. Ampli9ue tertio mani
festabiť dicẽdoꝝ. Propť ťtiũ qdẽ sciendũ. ꝙ
primit9 szmo uerior reputat9 ďclareť Aristote
lis. Et deĩceps attendať si qd ueritatis sapit q
Auicꝗ. Propť hui9 primm sciẽdũ. ꝙ pipis ma
ior q̃ntitas sui caliditate & acuĩne mordicans
uẽtrẽ & ĩtestĩa. & precipue sszibiliores, petens,
hĩc transitũ, p mesaraycas ĩ epatis uias. dissol
uit & eq̃liť hũiditatũ subtiliores. Et quia ℣tus
ipsi9 extat debilior ea que scamonee. & mĩ9 na
ture hũane g̃ria. predictas hũiditates nõ põt p
mesaraycas ad uentrẽ & ĩtestĩa reducere. & p
prie cũ eius subã nõ remãserit ĩ uẽtre uł ĩtestĩs
ut ĩ medicĩs 9tigit attractis. dr̃ia cxli. Cui9 ui
gore attractõ ad predicta fiat loca. Educet itaz
ipsas p urine meat9 latiores & pmtiores eisdẽ
Cũ hĩc etiã ei9 sit euacuare. Si uero paucũ exti
terit. ptes ĩtrinsece ĩde mĩme morose nõ expel
lẽt ĩ uenas. & precipue cũ sszibiliores extiterĩt
ñ potẽs ĩ ppriũ actũ remissio ipsi9. q̃litatibz q̃
titate ibidẽ ĩuiscatũ remanet mora lõgiori. eli
q̃bit aliq̃s hũiditates inuẽtas. Ipsasq; obuiatio
ne deducet cũ stercore foras: ut reliq̃ salsa uel a
cuta. ceu alexandrĩa manifestat dieta. In sca
monea uero secus 9tigerit. Nã płm ei9 potẽs ĩ
actũ propriũ. pmanẽs ĩ uẽtre & ĩtestĩs ceu sub
ductĩa. & trãsiens p poros szm quos nutrimẽtũ
deferť ĩ uenas. ptim dissoluta realiť etiã in fu
mos szm aliq; spacium. demuz ĩtentionaliť ma
gis ĩmutãs. dr̃ia preĩducta. Qui fumi tandẽ ad
hũiditates delate agitãt liq̃faciũt & dissoluũt
qd̃ eaꝝ multũ grossũ & terrestre. idẽ uigore at
tractioĩs substãtie remanẽtis ei9 ĩ uentre uel ĩ
testĩs. p mesaraycas recurrit ĩ huiõi. Natura e
tiã satagẽte hoc factũ odiosũ a se ppelleť. sicq;
uentrẽ excernit oĩo. Vnde Aꝝ. scamonea mł
ta ppť fortitudĩez. mł to tpe manens desursũ
fert multã purgatõnẽ & terrestrẽ. Pauca ℣o &
maxĩe uetus. & multũ ĩ fumos totaliť fere dis
soluta. pueĩens ad hũiditates mõ añdicto nõ ua
let. qd̃ multũ & grossũ eaꝝ 9citare. uerũ potiꝗ
modicũ & subtile. Quod & nõ põt ad uẽtrẽ &
ĩtestĩa deducere. cũ ipsi9. q. nichil remãserit ĩ
eisdẽ. Et ideo 9uertit se ĩ actũ ĩ ppriorẽ & leui
orẽ. qd̃ ẽ prouocare. Sic itaq; uerificat9 extat
szmo Aꝝ. prefat9. Propť szm sciendũ huiõi.
ꝙ szmo A. aut praue seu mẽdaciť extat exposi
tus. Vel ꝙ aliť multã & paucã audiuit q̃ Aꝝ.
q̃ntitatẽ diuersificãdo szm meĩocrẽ & maximã
Aut dicendũ ꝙ aliť soluit pip. qa sui acumi
ne hũida eliq̃do ut euforbiũ. & ułr uehemẽť ca
lida. cxli. dr̃a. Et scamonea mõ alio ceu dissol
uẽdo & attrahẽdo. Cũ ergo fuerit pip mł te q̃n
titatis. pũgens uentrẽ & ĩtestĩa sua acuitate. &
proprie si sszibiliores extiterĩt. nõ tanto susti
nẽt ipm̃ tpe. ut pueĩat ĩ urine meat9. ueꝝ pro
pellũt idem extrorsũ. & uentrẽ sic facit. Et ea
forte q̃titas ẽ maxĩa. Cũ aũt fuerit mĩor ei9 q̃n
titas. tolleratũ a predictis poterit ĩ uias pueĩ
re urine ipsaz puocãdo. Et fortassis hec mĩor
q̃ntitas extat mediocris. Scamonea ℣o mł ta
soluit urinã. forte qa natura non substĩet ipsaz
tanto tpe. ut reducat supfluitates attractas ad
uentrẽ & ĩtestĩa. uerũ statim ĩ uias sibi paratio
res ppellat urĩe: Pauca ℣o tollerať ab eadẽ. ut
ipsas ad loca 9ducat añdicta. Sic itaq; szmo pal
liať: A. Et de hoc sił scripsi. qd̃ sufficiẽs in p
bł. Aꝝ. expositõe. Propť q̃rtũ ℣o sciendũ. ꝙ
ĩducta suis pcedũt uiis. Vnde qd dicendũ iaz
apparuit ad primũ. Ad aliud dicendũ. ꝙ mi
nus & debili9 medicaĩe habz prouocare. uerum
multũ & forti9 soluere si fuerit illa uẽtris. nõ
aũt si urine ut pip. Ad aliã etiã ptẽ isti9 ra
tioĩs ĩ scamonea iam qd dicendũ apparuit.
Ad aliud qd dicendũ etiã uisũ. Vł dicenduz
paucũ pipis diu remanẽs ĩuiscatũ ĩ ĩtestĩs. sui
q̃dam acuitate aliqd eliquat & dissoluit. Vnd̃
secess9 accelerat. Ita ℣o paucũ nõ põt in uias p
ueĩre urine. cũ sit scamonea pẽtratm̃ debili9.
Ad reliquã hui9 rõcĩatioĩs de scamonea ptẽ
qd sił uisũ. Ad aliud etiã apparuit. qa scaõ
nea possz esse tante q̃ntitatis ut auditũ qnq;.
ꝙ mox assũpta natura ea pterrita. cũ hũiditati
bus stercorosis obuiatione quadã ppulsaret ex
trorsũ. ut lxxxxi. tactũ dr̃ia.

DIFFERENTIA. CXLVIII.

Vod aqua lactis seu serũ sit calida uł
In dĩoĩb9 nãq; aqua lactis calida est
Scd̃o qdẽ szo. Lactis aq̃itas est calida
Ibidẽ quoq; In aqna casei ppť ꝙ ĩ ipsa est ni
trositas acqsita ĩ sanguĩe primũ. & ps colica ẽ
caliditas q̃dã. In dietis siqdẽ. Vna triũ sub
stantiaꝝ lactis subtilis & clara qddã hz acumĩs
ideo p acumĩs subtilitate & calore zcꝗ. Mes.
quoq;. Aqua lactis ẽ calide & sicce 9plexioĩs in
prĩo g̃. usq; ad szm. Ampli9 afforismoꝝ ťtia
Lac habet nõ paucũ serosũ in seipõ. Expurgati
uũ est hoc uatura. & ĩõ ulceratioẽs oris nouiter
inducit natis. Vnde prĩo ťtia. Rasura aquosi
tatis lactis mł tũ nocet ĩfanti pducens ipsũ ad
alcula. Diascorides ℣o. Seꝝ purgatĩaz habet
uim educẽs uẽtris hũores. Quod aũt hui9 calm
Expurgatio nãq; & solo calore pficiť. Vnde q̃
huiõi a Ga. calida predicant & sicca. Rursus
Qud̃ uisceꝝ apit opiłoẽs & hu. abstergit & sub
tiliat ẽ calidũ. Talis uero ẽ aqua lactis. Vñ Me.
Est lauatiua absterstiua p nitrositatẽ suã & sto
maci mordicatõne solutiua. Adhuc qd̃ uelociť
9uertiť in fumosũ & igneũ. calidũ ẽ. cũ habẽtiũ

An. Seruz sit Calidum

ſibolũ facilior ſit trãſit9. Hui9 ꝟo ẽ aq̃ lactis. Quod oñt caput dolentes ſ3m ueterẽ & febrici tãtes. Palin Inqũt educi ſerũ ex lacte ſicut urine aquoſitas ex hũoribꝰ pueĩt. Sed urina caliditate pticipat. Aqua itaq; lactis ẽ calida. Cuius g̃riũ ſcribiť ſimpliciũ q̃rto. Et ſeptĩo de ĩgenio. In cura male 9plexioĩs calide uẽtris ſpuma exhibeť lactis. Et tertio. xviii. In aqua qđ caſei ẽ ĩfrigidatõ. Amplio. illud qđ ẽ aque & frõ 9gelať ẽ frm̃. Huiõi qđẽ eſt ſerũ. Vñ q̃rto methauroꝝ. Vina q̃dã acetũ lixiuiũ ſeꝝ & ycor aque. Oĩa enĩ coagulãť frõ. Amplio. cuio tũ multa 9ſtat frĩtate. & ps cũ eio9dẽ ſĩt ratioĩs hyſtoriaꝝ prĩcipio. Tale qđẽ lac. Vñ collꝛ qnto Si res fuerĩt ĩſpiſſate. ita q; calor in prĩs nullã facit coagulatõꝛ. debꝛ dici q; ſĩt frẽ & hu. ſicut lac qđ mĩta coagulať frĩtate. Lactis igiť aqua ẽ frã. Propť primũ uero ſciendũ. q; lac ẽ aĩalis ſupfluũ albũ bina decoctõne ĩ mãmis generatũ Eſt nãq; ſãguis bis decoct9. Meſ. ĩ practica in albedinẽq; pmutat9. Et ſi ſcđa qđẽ decoctõ eideꝛ ñ caliditatẽ ſ3 potio ĩferat frĩtatẽ. ppť mãmillarẽ carnẽ glandoſaꝛ frãm & hu. exñtẽ. Sicut. n. ſpũs aĩalis bis decoqť. puta in corde ac cerebro Ita & lac ĩ epẽ ſeu corde ac mãmis. Eſt & lac qd mediũ inť flã & ſãguĩeꝛ. declinãs tñ magis ad ſanguĩs naturã. qnto ſĩpliciũ & practice ſ3o

Dĩſificatur quoq; lac natura ſua. & accñte puta tpe. Natura qđẽ. qa duplex ẽ ipſio 9plexio una ſiqdẽ prĩa ex eĩis 9ſurgẽs. ſicut 9plexio aq̃ lactis butiri & caſei ĩ lacte. Altera qđẽ ẽ ſ3a. reſultãs ex prioribꝰ tribꝰ. ceu 9plexio tyriace. q̃ p artem acqrit a ſimplicibꝰ. & lactis p naturaꝛ que frã ẽ & hu. tẽpate. Vnde Almãſoris tertio Lac recenť mulſũ tẽpamẽto exĩt uicinũ. liꝛ frigiditati & hũiditati paꝝ attineat. qnto ꝟo theorice. Lac ulr frm̃ eſt & hu. Quare ĩ ſ3o ſciend̃ ppť declĩatõꝛ lactis ad frigꝰ aliqđ. nocet flãti cis. Tpe qđẽ dĩſificať. Vnde ĩ dietis coĩbus Lac generalit ťplicit dicit. aut enĩ dulce uicĩtꝰ a mãmillis pfluẽs. ul acidũ iam diu mĩtũ. Aut horũ mediũ. Dulce qdem eſt mĩꝰ calm̃. q. ſit ĩ medio primi g̃dꝰ & ĩitio ſ3i. qđ mõſtrat ſaporoſitas ſua. und q̃rto farmacorũ. Eſt ſuauis dĩcis guſtus. Subſtat itaq; tẽpam̃to quod ẽ elatio eo in ſ3o g̃du. Acidũ quoq; lac frm̃ ponit & ſiccũ Exalauit enĩ calm̃ & hũidũ preexiſtens ĩ illo. Et noſce. q; lactis natura dĩſificať penes aĩaliũ ſpẽs. naturas. ãni tpa. regiões. paſcua. & q̃ taliũ.

Propť ſ3m quidẽ ſciẽdũ. q; Ga. in hac dĩa ſibimet uĩ apparent aduerſari. Inquit. n. alim̃torum tertio. Fiunt hoc lacti nõ ppť ſolũ habere ĩ ſeipõ ſeroſam naturã. Et ſubdit. Neq; ĩ colerico & calidiſſio uẽtre. acetoſũ lac adhuc caľaꝛ & pũgitiaꝛ habet q̃litatẽ & uirtutẽ. q̃ pticipat lac ppť ſerũ p ſe calm̃ fore. abſq; alicuio uicoaguli uel alterio caľioris admixtiõe. Quarto uero farmacoꝝ ita ſcribiť. lac 9poĩtur ex tribꝰ ſubſtãtiis diuerſis in q̃litate. quarũ una ẽ ſubã groſſa ex q̃ ẽ caſeꝰ. & ſ3a pĩguis butiroſa. ťtia uero aquea caſei dicta aqua. Et eſt unicuiq; haꝝ ſubãꝝ cõplexio ppria. Nã butiroſa pĩguis maioris ẽ equalitatis. & caſeata ĩfra illud ĩ 9plexionis equalitate. Aquea uero fĩa & huĩda. uñ reditur caliditas totio lactis. ĩfra caľitatẽ totius corpis tempate caliditatis. Et iõ de ſe non in amaritudinẽ. ſed ĩ acetoſitatẽ pmutať. Cuius quidẽ diſcolie diffinitio ppoſitoꝝ apparebit tertio. Quare aliq dixerũt aquã lactis duplicis fore ſubẽ. quaꝝ una eſt aquea ĩſipida. & hec fĩa & huĩda. Altera uero colerica nitroſa acuta. p quã apit abſtergit & purgat. & ea caľa eſt & ſicca. Quod uideť ĩ premiſſis ĩnuere. A. S3 bis dicẽd̃ q; ſi hec natura caľitatis & acumĩs ei a dnĩo ĩfuerit. non ẽ ut teſtatꝰ ẽ Ga. frã & humida. Quid aũt de hoc amplio oñdeť ex dicendis. Propť tertiũ qđẽ ſciẽdũ ut dicať cũ Ga. de farmaciis. q; aq̃ lactis 9tpati quocũq; mõ ſ3m ſeipſã fĩa ẽ & huĩda. Et demũ g̃dictiõi in ſe ex alimẽtis dicať ipĩꝰ. Dico aũt ſ3m ſe. quoniam põt p artificiũ extractioĩs aque caſei natura in calidã pmutari. Elicit enĩ ſepius ex lacte a ſubſtãtiis duabꝰ ſepata reliqs. uirtute coaguli calidi ẽtis & ſicci quod alterat & ĩmutat aq̃ huiõi. & ea ſerũ tũc dicit quẽadmodũ ſperma mẽſtruali. S3 aliis obuiabit. qa eadẽ rõne deberet pinguẽ ſubã3 & caſeatã lactis ĩmutare. Ad huc huius coaguli quãtitas ẽ moĩca ualde lactis reſpectu. Ingredit etiã caſeũ non mole. ſed magis uirtute & uapore ceu ſpma embrionẽ. dĩa xxxvi. Dicẽdũ q; aquoſitas lactis cũ ſit ſubſtãtie ſubtilioris. & hec plo recipiat paſſionis. febriũ. & ſ3a primis. Alie ꝟo due ſubẽ ſĩt groſſe 9pactiores iſta nõ tãtã recipient ĩmutationẽ a coagulo. cũ actꝰ agẽtiũ ĩ materiã 9cidat diſpoſitã. Ad aliud dicendũ. q; liꝛ coagulũ lacti immiſſũ ſit pauce quãtitatis. eſt tñ de natura principiorũ uigore potens. Sic enĩ agit ĩ lacte ut ſpma in mẽſtruo. dĩa pretacta. Ebulitionem enĩ quandã fere p uiã putrefactioĩs ĩducit. Vnde & caſeꝰ mĩtotiẽs inde alterať ſapore. Põt aũt huio aquoſitas ex lacte đriuari per aliquod frm̃ ex ſucco uuarũ acerbaꝝ. & tũc pmanet ut ẽ fĩa & hũida Coagulať enĩ lac ex multis ſubſtantiis eidẽ ĩmiſſis. ut floť flomi. buſſuri preſſura lacte ficuum carthamo & huiõi. Vnde. A. Aĩaliũ lac ficuũ coagulat lac. Eſt aũt artificiũ tale ſepando aquoſitatẽ ex lacte. ut habeať uas rotundũ. ceu cucurbita maior. & ĩ ipſũ lac ĩmittať cũ lapilĩ rotundis torrẽtis & diutiſſie 9tũdať. deinde manu ſubã que ſupnatat ũctuoſa educatur. & deĩceps ſortio itidẽ cõquaſſeť

4° Fuꝝ

Aq̃ lactis frã & hu.

donec abiciat tota .& demũ p colationem fortẽ aqua sepet hec a substãtia ꝛmanẽte caseata. Vñ q̃rto prĩa . Aqua casei accepta ex dogo post colationẽ uehemẽtẽ. q̃ ꝓpri9 aqua lactis appellat

Quod aũt ĩ se ac talr extracta aquositas hec sit frĩda & hu. uꝛ. qm̃ lac totũ ut dictũ ẽ. frm̃ ẽ & hu. ita ut substãtia pĩguis sit eq̃lior. & caseata ĩfra hãc ĩ 9plexioĩs eq̃litate. Sꝫ si aqua lactis essꝫ calida . tũc cũ butirosa substãtia sit calida tẽpata. Iam lac ꝓpt ei9 duas substãtias calm foret . cum substãtia caseata modice frĩtatis etiã existat. Hic aũt fortassis respõderet A. cũ poãt caseũ recentẽ frm̃ & hu. ĩ ttio. d. reliquas duas substantias ipm̃ ꝓsus frĩtatẽ tm̃ ĩmutare. ut & frm̃ lac reddat. Adhuc cũ opatõ ĩ forme cognitionẽ deducat. Illd qd̃ sitim febricitãtiũ acute mitigat. ethicos ĩfrigidat. frm̃ existit . Tale uero ẽ aqua lactis. uñ q̃rto prĩa. ꝙ 9ueĩens ẽ ad sedandũ sitim acute febricitãtiũ. ẽ foca factuꝫ ex pãe simule cũ aq̃ casei excepta ex dogo post colationẽ uehementẽ. Et ibidẽ Aqua lactis uaccini de quo extractũ ẽ butir ĩfrigidat ethicos

Quod quis fortasse ĩpediet. qa licꝫ mitiget sitim & ĩfrigidet hos uehement ĩflãmatos. nõ tñ alios. Cui dicendũ ꝙ non ualet. sꝫ potiꝫ o positũ. cũ calidiꝫ semicalidũ calefaciat ꝛlíquo amplꝫ frigidiori . Itaꝙ lactis aqua frigida ẽ & huĩda. Ad id aũt quod inductũ ex alimẽtis denuo dicendũ. ꝙ illic 9pat aqua huĩda ul serũ lacti acetoso. & nõ corpi tempate 9plexionis. & tunc calida ẽ ꝓ certo. & si frigida sit eq̃litatis 9patiõe. farmacoꝝ quarto. Et ego qdem nõ ignoro. ꝙ medicoꝝ alii cũ Ga. etiã de alimẽtis aquã casei uident magis calidã & siccã sentire Sit tñ sanccitũ nunc cũquarto farmacoꝝ. frigidam fore ac huĩdã. Propt quartũ qdẽ dicẽdũ siqdem ad primos. ꝙ ipsi fuerũt illius opinionis . Aut aq̃ lactis audiũt ꝓ coagulũ ex lacte deriuatã. Vel ꝙ aliquã ptẽ colericã entẽ ĩ ipã respexerũt. Ad aliud dicendũ. ꝙ licꝫ lac mulieris babeat nõ paucũ serosũ expurgatm̃ natura respectu nouit natoꝝ. & ita gingiuaꝝ ulcerationũ. nõ tñ corpis mensurati relatiõe cui 9pat farmacoꝝ q̃rto Aquositas nanꝙ lactis subtilis penetrat ĩ eoꝝ labia tenerrima. & ebuliẽs illic ulcerationẽ ĩducit. & ꝓprie quãdo lac nutricis fuerit lacte cetero calidius. Est & calidũ huiõi lac actu & nõ potentia tantũ . ut de quo hic rõ Neꝙ etiã omẽ expurgatiuũ aperitiuũ subtiliatiuũ. ac subductm̃ uentris ẽ calidũ a dominio boꝝ aqua ostẽdit ordei Põt etiã sui subtilitate id opari. ut denotat acetũ. Silr q̃dã frĩa soluũt leniendo. uel labificando. aut pondere 9primẽdo. uel liq̃faciendo. seu dissoluedo. dĩa. cxli. Et hec duo solũ ul tĩa cala sunt & sicca. Ad aliud qdẽ dicendũ apparuit. Ad aliud dicendũ ꝙ facilis 9uersio ad ignitũ nõ tm̃ pueĩt ex pte caliditatis . uerũ etiã non paꝝ subtilitate subẽ passibilis de facili. Ad aliud dicendũ ꝙ illa seri eductõ ex lacte fit ꝓ coagulũ. qd̃ lactis aq̃ ut oñsũ ad caliditatẽ alterat & siccitatẽ quãdã

Aut dicẽdũ ꝙ sicut urina nõ est cala respectu sanguĩs uel colere. ita lactis aq̃ relatiõe butiri sꝫ casei tm̃. Sit itaꝙ id q̃sitũ sic ꝓbabilit tactũ

DIFFERENTIA. CXLXI.

Vod Menta sit frĩa ostendit. Quoniã illud ẽ frm̃ quod ĩfrĩdat. Ea uero ĩfrigidat. Vnde ꝓbl. xx. Propter qd dicit mẽtã ĩ bello neꝙ cõmedas neꝙ plantes. Quod soluens ĩqt. Aut quia infrigidat quod declarat spmatis corruptõ . quod ẽ 9riũ ad fortitudinẽ & audaciã exñs genere idẽ priori: Et prĩo ttia Mente ĩest uirtus sanguĩeꝫ corrũpendi. Ad huc menta ẽ saporis stiptici. hic aũt frs ẽ dĩa cxlv. Cũ a sapore sufficiẽs rei sumat cognitio

Palm. ĩ ipã est hũiditas supflua cruda sꝫm A. & Ga. Quod aũt tale calm bebetãs sibi frigiditatẽ 9sociat. Eti. quod excitat appetitum frm̃ est. Quod acetosa oñt & ulr stiptica. Viget enĩ is frĩtate & siccitate. mẽta uero ut tradunt appetitũ 9fortat. Itidẽ inqunt sputo sãguĩs cũ aceto 9ferre. Quod autẽ ita ꝓficit frm̃. cũ calm sãguinẽ faciat emanare. afforismoꝝ qnta.

Amplꝫ si foret cala unius eẽt nate. cum caliditatis sit unũqdq̃ unigenũ reddere. Sed sapores ea ꝓles ꝓnũciat baberĩ. Quidã. n. poũt stiptica. Alii amarã cũ stipticitate. Nõnlli dlcedinꝫ cũ amaritudĩe dñt habere. Aliq̃ põticitatẽ cum acuitate. Frĩa itaꝙ est menta. In opositũ ceteri sũt ab Aꝝ. quos uidi ponentes ipsã sufficient calam. Rursus illud est calidũ qd̃ lĩguã cũ acuitate celerit mordicat. Huiõi uero est menta & eiꝫ maxĩe folia. Ipsa enĩ pticipãt non moĩca. Et fulcit qm̃ sꝫm Ga. & A. ẽ subtilioris subẽ oleribꝫ reliqs. Menta igitur ẽ calida. Propt primũ qdẽ sciendũ. ꝙ menta dyosmon grece appellata est herba coĩt nota. Ens duplex. una qdẽ domestica. q̃ slr duplex altera qdem latis foliis & acutis calior acuta mẽta romana uel sarraceĩca dcã: Reliqua qdẽ minor foliis. cuiꝫ fustis ẽ quadratꝫ in cubiti quantitatẽ. fere sisimbro sĩlis. cala & siccca ĩ sꝫo coĩter locata. Quidã uero in tertiũ ipãꝫ extenderũt gradũ. cõsiderantes mordicationẽ festinã cũ acuitate. q̃ eius foliis inexistit & apici. lꝫ stipes ipĩꝫ plaꝫ pticipꝫ stipticitate. Et iõ sermones in eiꝫ sapore repti sũt ut tactũ uarii uñ ĩstomacũ 9fortando & ulr stipticãdo eligẽdus est pre foliis is non parũ. ceu in absinthio sꝫm. A. repitur. Et ipã quidẽ coitũ excitat. Est nanꝙ cala & sicca cũ huĩditate quadã fere supflua. Que aũt talia uẽtosa. & ueneris excitatĩa.

An Mēta sit frīda.

An Cicuta sit frīda.

ut pastinace demonstrant & rape. Que qdem ante horā coitus suppoīta. phibet īpregnationem. Vnde Diascorides. Succus eiꝰ suppositus añ coitū. iter prestrīgit geītale. lac etiā coagulat. Cuiꝰ trariū scribūt. A. & Serapio. sermonē recitantes ipīꝰ fortasse corruptū. Inqūt enī q cū in lacte dimittūt mente frustra. id nō caseari. de qua qdem coīor est sermo. Est āt & silurē mentastrū dcm̄ calidiꝰ & siccꝰ & calidiꝰ isto. In ipō ē resolutō calefactō & exsiccatō supflua īpediens. maior in fuste & foliis pilosis. q. & subalbidis ferme. que sꝫm Dyascoridē licꝫ non sit utile ad curā hoībus. aut dico ñ tm̄ ut prior. Repi tñ mirabileꝫ actōeꝫ ipsius ꝰtusi aliqualiť. & cū oleo calido fricati sup apā mrīcis durū. Ipsū enī sanauit urinā. puocando & sudores cū hūoribus uaporibꝰ. pmouendo.

Propť sꝫm uero sciendū. q Aꝟ. ut apparuit scripsit mentā preter alios corpora īfrigidare Sꝫ quid de hoc in tertio & quarto uidebiť dicendoꝟ. Propť qdem tertiū sciendū. q mēta est calida & sicca & in sꝫo gradu ut tradūt. Quod ostendiť. Quoniā illud est calidū quod calefacit partes frīas. & exsiccat huēctatas. illis approximatas digōnē. pcurat. coitū ī frigidis excitat. Est. n. īflatīa. uermes necat. apā ta resoluit. talis autē est menta sic cū sermoībꝰ de ipā ꝰscriptis testat expientia certa. Quod acuitas & mordicatō succi ipīꝰ & maxīe apicis eiꝰ ostē dit. Itaq breuiť oñsū sit mentā calam fore & siccā. Est aūt talis in sꝫo dcā ḡdu. cū eius hic actꝰ nō pueīat ad opatiōes corpis īpediēdas. nisi accñte. ceu cū multū eiꝰ fuerit & sepiꝰ iteratū. xxxix. secundꝰ enī ḡdus oīs q̄litatis regim̄ nō trāscendit hūanuꝫ. Propť quartum uero Ad primū dicendū. q fortassis trāslator non retulit ītellectū suū ad mētā iam notificatam. Vel forte corruptiōe trāslatū. quod calefacit ī id quod est īfrat. qa enī mēta corpa calefacit illa inde īcitans ad libidinē. cū sit īflatiua nō est utēda in bello. qa multiplicato coitu debilitarentur corpa. adeo q fierent timida. & ideo īuirilia. Quare dulciꝰ dicendū. q menta p accidens īfrigidat. & calidiores proprie ac bellicosiores eoꝟ poros aperiendo. spūs subtiliādo ipōsq resoluendo. Verū timidi reddūť & ībecilles. Calidū. n. accñte sic īfrigidat iuxta illd pbť. viii. Plūbū lana calidiꝰ ceu fřm in seipsū ꝰuersū. & antypystasym faciens calefacit. phy. viii. Per se aūt nō moīcū ꝰfert coitui. Vnd ťtio xx. Menta sumpta in sꝫis mensis proprieꝰ fert coitui. Ea nanqꝰ fortat m̄bra spmatis ualde. & usꝰ eiꝰ fortitudīeꝫ facit sup spma. q̄re forte fit desiderū. Ad aliud dicēdū. q plures reꝟ sūt etherogenee propť materie dřsitatē. Vnū qdq. n. ex plibꝰ ꝰstituiť. farmacoꝟ quarto. Vñ alimentoꝟ prīo. In quocūq fuerit stiptica q̄litas. quātū ī seipsa ꝰduxit & ꝰstrīgit appropinquātia corpora. Potest tñ qñq idem corpꝰ hře quedā calefacētia suaꝟ partiū. qdā ꝟo īfrāntia Etenī cū ab alia rōne res sit calida uel frā. & saporis talis aut alteriꝰ. cū sapor causet nō solū a q̄litatibꝰ primis. uerū etiā scde coadiuuēt. Nō enī ē īgueīens q̄litates & sapores nō semp sites ꝰcidere. Nam medicꝰ poīt omē amaꝟ calidū. dīa. cxlv. & tñ opiū frīssimū est amaꝟ. Vbi huiōi dissolutō apparꝫ amplīꝰ rōni: silrq semp uiua mīor seu ꝟmicularis frīor pcipiť acutior.

Ad aliud dicendū. q ea hūiditas nō ē simpliciť cruda. ita ut oīfariā extranea calm extermi net. Veꝟ respectu calitatis ipīꝰ naturalis & siccitatis. sicut etiā ī cepe apparꝫ. & ptasia. q̄ calidiores hūiditate mlta pticipāt extranea. Calidū enī pleꝟq hūidū amplīꝰ attrahit & euapora rē facit. q̄ ualeat resoluere. Ad aliud dicēdū q appetitū excitat sui stipticitate. q orifitiū ꝰgregat stomaci & cōfortat: Aut frōs iuuat etiā calitate & siccitate. & ī qbꝰ hu. abundāt huiōi. Viget etiā frītate appetitꝰ & siccitate ꝰtempatis. cū ultīa discrasia pprie dissoluat actuꝫ ꝟtutis. afforismoꝟ sꝫa. Ad aliud silr dicendū. q menta ꝰfert sputo san. sui siccitate & stipticitate. remisso eiꝰ calo aceti ꝰmixtiōe. & id ī nō calidioribꝰ ppriꝰ. Pōt etiā iuuare ī aliq̄liť īcitādo. & sanguīeꝫ excreare faciēdo. Ad aliud dicēdū. id ueꝟ esse. nisi foret etherogeneitas matīe ipīꝰ. Quď oñt dřsus sapor radicis stipitis & folii. hūiditasq ipsius supflua. Vel hoc ueꝟ. cum calidum fuerit potentiꝰ.

DIFFERENTIA. CL.

Vod cicuta sit frigida. oñdiť p Democritū associantē eā frīs ita. Renibꝰ impone succū strigni & portulace & iusqamiaut cicute. Atq Dyascoridē dicētē. Conios seu conion alias bastas habꝫ nodosas sicut marathꝫ. folia silia ferule. sꝫ angusta & ḡuis odoris. supra que sūt capitula rotūda ubi flores sūt albi. ī qbus sem̄ ē aniso site al aneto. sꝫ albuꝫ. radix ē ei nō alta. Ista siqdē descriptō recte uř adaptari pomē cicute. nisi forte qa radix satis alta apparꝫ seu pfunda. Coniō etiā ī cicutā trāsferť. afforismorū sꝫa. Quā & greci maconā uocant. Subditq demū Dyascorides. q ipsa necē fere īfert sui frigoris nimietate. Scdo uero de dicta causa. papauer mandragora iusqamꝰ & cicuta īterimūt uehemētia frītatis. Vñ Sꝫapio Succarā. i. cicuta frā ē & sicca ī ťtio ḡ: & scduꝫ Ga. ē frā ualde. q deīceps recitat omē qď de ipsa ptulit Dyascorides. A. etiā succarā eā dicit. Qui & tandē post alioꝟ opionē dřsam frāꝫ & siccā eandē ī ťtio usq ad q̄rtū referēs. postea q̄cūq de ipsa Dyascorides scripsit. Quare

Plūbuꝫ

Dyasc.

Opinio

Sēpmina tonidat.

Democrit

Dyasc.

2. Affor.

Sꝫapio.

Ga.

A.

Macer.
Versus.

Macer his ꝑ oia in conio ꝯsonans. Frigida leti
fere uis ē natura cicute. Vñ necat gelidi potan
tes more uenei. Insynoimis etiā Stephanois
coniū expoit cicuta. Eti fim est id qd actus
ꝑ se frigiditatis inducit. Huiꝯ uero est conion
seu cicuta. Scribūt. n. ꝙ ꝯgelat seu stupefacit
fluxū sanguis & spmatis compescit. Pilorum
ꝓhibet ortū. testiculoꝝ & mamaꝝ uetat augm
tum. Erisipillā ꝯpescit & formicā. Est & uene
nū mortale. Cuiꝯ gutta uenenū ē purū. & reliq
q̄ frītatis īmense afferunt accidentia. Et ful
citur qm aialia stupefacit & ꝓsternit īmobili
tans. ꝛm stupefactiōe aues capiunt manu. ex cō
fectiōne ꝯfecta ex ipsiꝯ succo. uini fece & farina
Que qdem materia magis est. ut ī susceptiōeꝫ
ꝯditi īcitet. Itaq; pret alia ꝯcludit coniū siue
cicutā seu succarā frigidā fore. Inoppositum
est Constantinꝯ de ḡdibꝯ. testans eam calidam
& siccā ī ttio ḡ. Sitr Axo. collꝫ qnto. Ac etiā
circaistans. In nullo enī bi discrepāt ī ꝯplexiōe
aut ḡdu. Adhuc illa plāta ē calida. q̄ qdē non
aquatica ul uiscosa hyeme uirescit. Qud dictū
ē ꝓpt senatōnes nenufar spuiua & talia. Huiꝯ
xo nō q̄lis ille pmanēs ē cicuta. cuꝫ oī uirescat
tpe. & maxīe mīor trestris. Est igit cicuta ca
lida. Propt primū qdē sciendū. ꝙ cicuta est
duplex. Vna qdē trestris. altera xo aq̄tica. Ter
restris siqdē duplex. una equidē mīor ramosa.
uirescēs omī hora fere pmutatōne tñ noua flo
ribꝯ priuata. sepiꝯ petrosilio assimilata. Reliq̄
xo magna. in staturā hois eleuata. nō paꝝ cōca
ua iteriꝯ ad modū calami ul ferule. nodositati
bꝯ qbusdā distīcta. In foliis priori assimilata.
supra quā flores crescūt subalbidi. Semē sile
deferēs aniso. Aquatica xo baꝝ media stipite
breuior īmediata & grossior. ac odore ḡuior &
olentior. Quotiēs aūt calm dicat & frm. &
quomō hic oportet accipere. driā īnuit xv.
Propt ꝛm xo sciendū. ꝙ autores in isto q̄sito
ut uisū potissime ex adiuicē dissensere. Cuiꝯ
qdē fortassis duplex potuit esse causa. Vna q
dē. qa prioꝝ nō pauci uident Conion cicutā au
dire: Arabes xo plures ipsū iusqam esse putāt
Vnde primo & tertio farmacoꝝ. Vbi in Coni
greco Conion habet. Arabs iusqamū trāstulit.
Et ubi ꝛm Arabē habꝫ Ga. ī predictis. ꝙ iusqa
mꝯ ē cibꝯ īdis. & boibꝯ uēnū. A. ꝛo prio. napel
lū subscripsit. q̄rto xo sexta. ampliꝯ hesitās ī
quit Ga. drē. & id simpliciū tertio ꝙ Alfarfas
& extimo ipm esse napellū aut uenenū īterfici
ens. Interficit enī homīes & nō turdos. cū ꝓpt
ipsaꝝ uenaꝝ angustiā. ad eoꝝ corda nō pueiat.
nisi uehement alteratꝯ. In boīe aūt secus. cuiꝯ
causa uera notat. ꝯplexionū tertio. ex ꝓportōe
agentiū ī adiuicē & patiētiū. Et iō A. hāc ab eo
ꝛā suscipiēs causā. sibiq; tāq̄ furtiue attributā

Cōstātinus
Averois.
Cicaistās.
opp.m

Dupt ī Cicuta

sileat de priori īqens causa. Et dico iste modꝯ
est qdā īnuens q̄si Ga. defectū. Quā qdē ma
teriā Halyabas ꝛo ꝓquirēs practice ait nō no
cere. qm cicuta ubi grece scribit conion boīes
īfrigidat. ut merulos īfrigidet. Illis enī cibus
Sicut nō expedit elleboꝝ cuꝫ cibꝯ sit turdorū.
hois etiā esse. Vbi monacꝯ transtulit iusqamꝯ
nō occidit passeres. īmo eos nutrit. nō ē necesse
hoīes ex ello nutriri sicut coturnices. Vnde
tertio ꝯplexionū Ga. cuiꝯ conant serie īterpre
ri. Conion saro qdē. i. turdo cibꝯ. farmacū uero
hoī & ortistis ells cibꝯ. farmacū xo hoī. Quaꝫ
dissone igit serie interpretat Ga. Sitr A. recita
tis multis & oppositis opioibꝯ de succaraꝫ qd
extat. tandē ꝯcidit cū Dyascoride ī conion ꝛmo
nes recitās eiꝯdē. De quo eqdē practice scdo
Succaramū ē dormitās letale ex frītate. si qs ex
ipso ī uino modicū accipiat soporat. Dicūt etiā
qdā ꝙ succarā est spēs iusqami. sicut dictū fuit
de conio. Quicqd tñ sit ipm frm uidet & uene
nosū. uñ ꝓbt ttia. ꝓpt qd ab ītempato moriū
tur si aliqs premacrescēs multū bibat. Aut
quēadmodū a conio extīcto calo paulatī ꝓprio
ꝛ aliomō hoc qdē enī frigitate coagulat frm &
humidū. Vinū aūt sua caliditate naturalē extī
guit caliditatē. Altera qdē existere potuit
causa. que scribit ī synonimis. Harmel ē herba
que inuenit Toleti & similat cicute. Cuiꝯ loco
Cōstātinꝯ posuit cicutā & errauit ut dicūt ali
qui. Volūt enī arabes ꝙ harmel sit modꝯ rute.
Vñ Dyascorides ī fine ꝛmoīs de ruta. Alteruꝫ
genꝯ rute ē quā molim ciues Macedoīe & Gal
litie & Asie appellāt. quā & multi harmela etiā
uocāt. Quare Almansor A. & Serapio harmel.
q̄rto siqdē vii. Ruta siluātis nō ē harmel ꝛm ꝙ
extimauerūt qdā. īmo ē spēs rute ipsiꝯ. & cōci
dūt cū Dyascoride oīfariā. liꝫ plura eidē ascri
bāt eo. Sꝫ qcqd sit. ī multis uidet harmel cuꝫ
cicuta ꝯueīre attributis. ut qs eādē fore herbā
extimet. Iñ harmel enī scribit hu. purgare flā
ticos & uiscosos & mliam. sitr īebriare tanq̄ ui
nū & sonū cāre. Sitr & cicutā dicūt flā purgare
ac qd grossū uiscosū. Vomitū & scribūt harmel
& cicutā ꝓcreare. Sꝫ pcepi eiꝯ radicē cōmeden
do: ꝙ ebrietatē & sonū īducit: plēs siqdē enī iñ
reputāt stupefactioē letifera uenenosa. Alii xo
spūuꝫ dissolutōne. uñ circaistans Cicuta xtutē
habꝫ dissoluēdi & ꝯsumdi. Quare ea ñ utimur
in īterioribꝯ. qa uenenosa est ī subā & q̄litate
dissoluit enī tm ꝙ spūs īanit. ex quo spūs mor
tificant & mēbra. Propt qdē tertiū sciēdū. ꝙ
ut ī pnciaꝝ ē drē Cicuta duplex ē. terrestris uꝫ
& aquatica. Terrestris ē cala & sicca. Qud eiꝯ o
stēdit effectꝯ. Illud. n. calm ꝑ se etiā ē ꝙ hu.
incidit uiscosos grossos subtiliat eos educens.
Vrinā & menstrua ꝓuocat. colicā & uētositatem

Harmel

An Argētu Vinuz sit cā. et sicut ignis.

intestinoꝝ dissolutiōe curat. Epilenticis sub uenit cū uino decoctū. Cōceptiōez ꝓcurat. Si enī purgata muliere die quaq̄.z.x. sūpserit radicis ipīg diebg xl. gceptiōez cāt. Et recitauit mihi dnaꝝ prudētissīa. cū. vii. ānis ñ gcepisset q̄ aliquibg diebus usa gmestione radicū cicute elixate mīoris. masculū gcepit. Tal aūt ut Cōstātīng Aꝝ & Circaīstās determīāt ē cicuta. Et fulcit. quoniā gustātis ipsā mordicatiōez & acuitatē. tanq̄ fere piretrū incutit lingue. Palin quod rarū leue cito in ignē guersū calm est. gplexionū ītio. Talis uero est prior utra q̄ cicuta tñ preexsiccata. Eti odor eig seu fetor magis ē magng & horribilis ualde. organū gcutiens olfatg. q̄ magne calm denotans. q pra uam eig gpositionez ostendit & etherogeniam maxīe. Quod & assa designat fetida. Itaq̄ mihi remittēda si occurrerit meliori snīa. iudico cicutā terrestrē calam fore & siccā. Cicuta uero aquatica īdubitant est uenenosa pestifera ut expientia gꝓbatū. Quā magis puto frītate occidere q̄ calitate. qd locus īnuit nō paꝝ ipīg frigidior. Celerriē sīlr ꝓimit quod nō uenenū opatur. sz tardig calm. nisi uirtus ei fuerit cōiuncta occulta. ut napello. & serpentū uenenoeo q̄ frigiditas ē aduersa nature & mortificās citissīe. Caliditas uero determinās & aīca. aforismoꝝ qnta & q̄rta prīo. Propt q̄rtū qdē Ad primū dicendū. q̄ Democritg cicutā extimauit eē mōz iusqami quēdā. ut aut ītpretet siue. Dyascoridi etiā dicendū. q̄ fortassis conion nō est cicuta ut exponūt. cū alii testentur ipsū speciez fore iusqami. Vel aliud fortasse buiōi existet. Aut q̄ conion cicuta ē aquatica uenenosa gcessa. Ad aliud sīlr dicendū. Ad gfirmationez dicendū. q̄ si aliud stupiditatem & īmobilitatez uideat īducere. nō opporz tñ ipsū frigidū gcludere. Nā harmel calidū & siccū in ītio ḡdu szm hos. Id tam uidet cāre. sōnū. nāq̄ īmobilitatē ac ebrietatē īducit. Sīlr loliū. sem canapis. amomū. aloes indū. Vinū fortius supflue sūptū. cala existētia cānt predicta qm eoꝝ calitate ac effumatione uapores mittunt in cerebrū. quibus spūs ꝓturbant eisdē uñ rō primitus hebetat. & sōnus tandē & īmobilitas cānt. Ita & cicuta predicta hēbit huiōi inducere modo.

DIFFERENTIA. CLI.

Vod argentuz uiuū sit calide & sicce gplexiōis ostēdit. qa illd qd mordicat & corrodit ꝓtes. calm ē & siccū. Corrosiua nāq̄ uehemēt ponunt cala & sicca. Tale uero ē argētū uiuū. uñ Dyascorides. Virtg argēti uiui. ē bōicidialis. pōdere suo gmedendo ītestina. Quare Aggregator. Corrodit om̄e cui obuiat ex m̄bris ītrinsecis. Eti oñditur calide & huīde nature qa illd qd cito ad aliqd guertet eloꝝ. uidet naturā ipīg obtinere Talia nā q̄ sunt simbola facilig seīuicē trāsmutātia. Sz argentuz uiuuz celerriē mediāte fumo guertitur in aerem. Et ulr motus ipīg calitatē testatur. Oīs nanq̄ ꝓficit ꝓ se tandē calore. Rursus uidet frigide & huīde. qa egritudīes cāt frās & hūidas. ut palisim appoplexiaz & sites Quod & nom ipīg grece etiā szm Dyascoridē ostēdit. Appellat. n. urdias. surpecydrar. gyros ab ydor quod ē aq̄. & argyros argentū q̄si aqua argenti. Aqua uero frā ē & huīda. Qud aūt frīm sit & siccū. lesio quā neruis & oīo mēbris frigidis & siccis īfert. & szus mortificatio & ulr uite denunciant. Adhuc attribuit Mercurio. qui licz sit īdrñs. frigiditati tñ attinet magis szm astrologos & siccitati. Et ulr nocumenta frā ex ipō accidentia ipīg denotant frītatē. Igitur argentū uiuū drse fiet nature Ex quibg etiā colligit dicti cuiglibz oppositū.

Propt primū qdem scīēdū. q̄ argētū uiuū ē metallū gtinue motuz. termīo diffinitū magis extraneo. colore albo lucenti ꝓfusū ꝓpter nāq̄ non adherere tangenti terreitate quadā & aq̄itate. ac figure rotū ditate mouet gtinue. Aq̄ nāq̄ szm Auēpetras seīcircularit mouet ut īdicat accessio & recessio ipīg figura guocat ad motū. Prīcipia quoq̄ metalloꝝ a drīs ponuntur drīsa. Quidā nanq̄ dixerūt alkimistaꝝ idest hūorosoꝝ ipā gfici ex spībus fatentibg & aqua uiua. que sicca pōt aqua noīari. Alii uero principiū metalloꝝ posuerūt nō argentum uiuum & sulfur in natura sua. sz alterata & in trā guersa. Quidā uero dixerūt metalla cōfici ex aqua fluenti ꝓ meatus terre. īuenienti sbāz in uisceribg ipīg dissolubilez. cui aqua giūcta unum redditur corpg. Quidā uero ꝓitiorū simplicit testantur metalloꝝ principia fore argentuz uiuū. uelut mr & materia. sulfur uero ceu pater & actm. Sūt aūt metalla. vii. iuxta & planetaꝝ numerū. Alchimici nēpe uolentes eorum reputatā scīaz occultare. platoīcoꝝ more methaphoris loquūt. Quare argentuz uiuum uocauerūt mercuriū & seruū fugitiuū. qa sicut mercurig ē mobilis uehementer. & ad omnes plāetas cū sit īdrñs guersiug facilīe. ita & argētum uiuū ceu etiā Mercurig īstabilis seruos denotās. sic & hoc metallū. de quo. A. quarto methauroꝝ. Argentū uiuū ē ut aqua que miscet cū tra nimis subtili sulphurea mixtiōe fortidonec nō qescat insupficie plana. & hoc est ex siccitate magna q̄ inest illi. & iō nō adheret tāgenti: Et est albedo ipīg ex claritate aque & albedīe terre subtilis. que est in eo ac etiā ex admixtiōe aeris cū illo. Argentuz aūt lūe gpat qa sibi utcūq̄ in subā ꝓportionatur colore &

Dyasc.

Aggator

Qꝑ frm ꝓ hūidug.

Qꝑ frm ꝓ siccum.

Avempace.

Metalloꝝ pnipia.

YEBER ī Alkimia ep̄

Diuersitas opinionū ī gdu. ratione ipi

Almāsor Habyabb.

cōitate. Hes aūt ueneri ꝓpt̄ colorē & ipīꝰ ꝯplicabilitatez. Soli quoq; auꝫ dāt. ꝓpt̄ preciositatē utriꝰq;. Marti uero ferrū. Ioui aūt stāgnū & ꝓpt̄ naturā cōmutiabilitatis utriꝰq; & colorē. Saturno quoq; plumbū ꝓpt̄ substantiā & pondꝰ ambobꝰ silia. Que etiā trāsferētes obsꝛuāt. Si āt qs obiciat. qa yeber ī eiꝰ alkimia solū ponit sex metalla. non enī argentū uiuuz enumerat. Videt̄ enī ipm̄ nō esse singulare metallū. cū materia sit ipsiꝰ. Dicendū q̄ nō est simplex metallū. sꝛ magis assimilatōne q̄ dā & reductiōe. sic sīplicia reducūt̄ in ꝯpoīta ī linea directe sita. qa tamē nō est pure simplex sicut materie rō. sed aliqua ut oñdet̄ ꝓticipat ꝯplexione. ideo utcūq; pōt ītermetalla numerari.

Propt̄ sꝛm ꝟo sciēdū. q̄ de isto q̄sito diuersē reperiūt̄ opiniones. Videt̄ enī. q̄ natura ipsiꝰ nō possit ꝓcipi. uelut illa q̄ mercurii. ꝓpt̄ ipsiꝰ instabilitatē apparētiā & ostētationē. Quidaz nāq; ꝓnūciarūt ipm̄ fore frm̄ & hūidū. ut A. ī sꝛo ḡ: Aliq in q̄rto. Alii calm & hūidū ī q̄rto: sicut cū circaīstante Cōstantinꝰ de ḡdibꝰ. & practice sꝛo. Haliabas ꝟo ibidē īqt ipm̄ acutū fore ꝯburens. Almāsoris quoq; t̄tio. q̄ qñ extinguit̄ ardens ē. Yeber ꝟo uidet̄ ipm̄ aquā uiscosaz ꝓnūciare ꝓ calorē tempatū unitā. Appꝛ ergo huiōi q̄siti dīsitas. Quā etiā difficultatē hic īducit ē. qa pauci autoꝫ eiꝰ apte ꝯplexionē exprimūt. Sꝛ qd de hoc mōstrabit̄ ꝯnter.

Propt̄ t̄tiū qdē sciēd. q̄ yeber posuit ipm̄ huiꝰ existere ut dictū īmediate. Inqēs demū argētū uiuū maīfestū ē q̄ mercuriꝰ appellat̄ antiquoꝫ usu ē aqua uiscosa ī uisceribꝰ terre subē subtili albe tīcte ꝓ calorē tēpatissimū unita t̄ti unitiōe ꝓ mīma. quousq; hūidū ꝯtempat̄ a sicco. & siccuz eq̄lit̄ ab hūido. Ideoq; fugit supfitiē planam defacili ꝓpt̄ sui aque hūiditatē. Quod fortassis aput Aꝫ. stare nō pōt. cuz dictū sit methauroꝫ q̄rto. q̄ aq̄ liqdoꝫ mīme īspissat̄ sola ꝓmanēs. nisi frītate ipām ad terraz ꝯuertente. Calore nāq; nullo elixabilis ē mō. Adhuc nō adherere tangēti accidit ꝓpt̄ subtile terreū qd̄ ē ī ipso ceu preīductū ab A. Est aūt argentū uiuū sicut materialis eloꝫ subā. & uelut m̄struū m̄lieris. Ex quo uirtute sulphuris ipm̄ digerētis & adurētis metallū hoc generat̄. Cū autē cōuerti īcepit ad huiōi spēz reducit̄ glandulosū prītꝰ. deīcepsq; paulatī cū stare incipit & ꝯuerti. In ipso quoq; sꝛm sapiētes due repiunt̄ subē drñtes. Vna qdē aquea. reliq̄ ꝟo t̄rea. & hec qd dā sulfuris habz. Sic igit̄ argentū uiuū pōt duplicit̄ ꝯsiderari. aut quantū ad ꝓtē terreā sulphureā. & ita caliditate ꝓticipat & siccitate. q̄ extīctione ac sublimatiōē calī potētis maīfestat̄ hūida euaporāte aquea. Et ideo dictū ē ꝓ Almāsorē q̄ extīctū ē ardens & ustiuū. Et halyabatē acutū. i. sublimatū est ꝯburēs. Vñ. A. Sublimatum ē īterficiens ꝓpt̄ uehem̄tē incisionez. Ipsum enī sꝛm Aggregatorē sic ignis adurit. Aut quātū ad ipīꝰ subāz aquosā. que uelut materia eius existit. que statī calido ꝯcitato euaporat ī fūos ob īpfectā ipīꝰ mixtionez. cū t̄restri sulfureo. & hec egritudīes & alia īducit frīditatis nocumēta. Vñ A. Eiꝰ uapor facit accidere palisim & tremorē. Et abugerig Fumꝰ ē nociꝰ ualde. nanq; ipīꝰ assiduatō destruit neruos. & īducit palisim & aufert sensū & motuz. Visum destruēs. & auditū. orisq; fetorē etiā sꝛm. A. inducens cū dentiū putrefactiōe. ut mulieres fucantes ostendūt. Et ad hanc qdē eiꝰ ꝓtē respiciens ipē frm̄ ꝓnunciauit in sꝛo gra. & huīdū

Appaz itaq; ex his anīaduertēti qdē dicēdū Monacus tam̄ in hoc sicut in multis uidet̄ excedere. cū calm fortassis in quarto ḡdu. non patiatur secū hūidū in equali saltem quo ad tēpamentū relatū. de quo dr̄a cxxxviii. Quā etiā declaratur ꝓ reliqua. Videmꝰ nāq; mixta ꝓtiā ex substantiis dr̄sis ꝯstructa. sꝛm una substantiā. ut calam & siccā nitrosā uentrē soluere sꝛm uero alterā terreā stipticā eundē ꝯstrīgere ut monstrat̄ in caule & lente. alimentoꝫ prīo.

Veritas etiā q̄siti non paꝫ appaz. ꝯsiderato mō ꝯstructiōis argenti uiui drñti. Dyascorides nanq; scribit ipsiꝰ qddā ꝯfici ex minio & cinabrio alias canauaria. Mittit̄ enī in cacabū testeum & ferreo coopculo ꝓfecte munitur. ponit̄q; in foco. & post duas apitur horas. & qd coopculo inheserit collige. qa hoc argentuz ē uiuum Id tñ non recitat aggregator. Aliud quidem argentū uiuū est sꝛm. A. quod ē purgatū seu extractū ex minera sua. & uiuū īuētū: uñ Dyascorides. Etiā inueīt̄ in metallis cū colligit̄ argentum. & audiui ipē multotiēs aquā currere de montibus. Est etiā tertiū quod extrabit̄ ex montibus lapidibꝰ minere sue. in qbꝰ generat̄ ꝓ adustiōez cū igne. sicut de lapide auꝫ euellit̄ & argentū. Et hoc ꝓpter acumē dr̄ eē de gñe uenenoꝫ. Sed tunc quis dicet auꝫ etiā argētum sic extracta fore acumīe ꝓnicīosa. & ꝓprie auꝫ. cū tñ magis sit tēpatū. Dicēdū q̄ aliter hec materia ē dispoīta & illa ꝓ ignez. qa aliter patiens ut sudor & uirus ostendūt. & humores ac mus napelli & ipē. Sic itaq; illud q̄ ignis artificio ꝯstruit calm erit & siccū magis. Quod uero natura ꝓducit plꝰ frigiditate ꝓticibabit & hūiditate. Ex quibꝰ etiā diligens intellectꝰ poterit quesituz terminare. Elegātiꝰ tñ modo anteriori. Neq; ualet ut indicat pomū quod dicit Circaīstans quosdā autoꝫ posuisse frm̄ in quarto ḡdu. qa est ualde frm̄ actualit̄. quoniā meīci nō ꝯsiderāt tale in his corpi occurrūt q̄ sꝛm actū ul apparentiā uerū sꝛm uirtutē & ꝓse

An Coloquntida debeat multum teri.

intelligere. Propter quartũ uero. Ad primũ quid iam dicendũ apparꝫ. qa ſꝫm ꝑtem terreã ſulpbureã calm ẽ & ſiccũ. Aut dicendũ ipſũ corrodere. quod ei obuiat ꝗuitate. ſꝫm tũ. A. hoc uerbũ non eſt ꝯprehenſũ. Ad aliud dicẽdũ ꝙ non ſequiť ꝙ ꝓpter hoc ſit calm & huĩdum qa illud qd euaporat in fumũ. nõ oꝫ ꝙ calidũ ſaltẽ ꝑ ſe. ſꝫ potiꝯ aq̃um calore agitatũ. uelut uapor aque radiis celeſtiũ calefactꝯ deducitur ſurſũ. Ad aliud dicendũ. ꝙ motus ille ſibi non ineſt mox a calo. cũ alia eo nõ moueantur ꝯtinue calĩora. ſed magis ꝓpť ſubtile terre qd ĩ ipõ ꝯmixtũ eſt cũ aquoſo. & termĩatũ quodã modo. iõ & ſupficiẽ deſpicit planã fugiens de facili. Ad aliud ſiť qd dicendũ uiſũ. qa ꝓpť aquoſitatẽ frigidã ipĩꝯ & hu. ĩ fumos miſſã accidentia cauſat predcã. luxta quã nom̃ ſibi fuit ĩpoſitũ. qa hec maĩfeſtior ẽ ťreitate. Ad aliud dicendũ ꝙ nõ ledit neruos. & alia ſicca rõne hũitatis. ſed magis frigiditatis quo datũ mõ huĩda uero huĩditate ledit. Ad aliud dicẽdũ ꝙ aſcribiť Mercurio ꝓpť id quod dictũ primo & non ꝓpť ꝯplexionez. cũ auꝫ ſit tẽpatũ. & ſol calĩs & ſiccꝯ. & ſatĩnꝯ fĩs & ſiccꝯ: plũbũ aũt frm̃ & huĩdũ. Mars quoꝙ calidꝯ & ſiccus. ferrũ aũt frigidũ & ſiccũ. Eiꝯ aũt ꝯplexio ĩ actiuis non ĩuenitur ſufficienť a peritioribus expreſſa.

DIFFERENTIA. CLII.

Vod coloquĩtida ñ multũ teri debeat monſtrať ꝑ Serapionez ſimplĩciũ.

Rurſus tertio. xvi. Recipe coloquĩtid ſane non cõtrite. Eti decĩo practice precipit Ga. que ſolubiliũ ſunt antidotorũ medicamina mediocriter ꝯteri. quoniã ſi deligẽť terantur minus opanť. Et id de re. ſa. apparẽs quarto. Huĩõi uero eſt coloquintida. cũ non poſſit ſui amaritudĩe ĩdecoctioĩbus aut ſyrupis uel pulueribus ſumi. uerũ potiꝯ in pillulis. Adhuc ſꝫo prĩo. Oĩum medicinaꝫ in quaꝫ contritione elaborať ſupflue opatiões deſtruũtur. Huius uero tritura facit ultĩa. Rurſus que ultime trita non poterit ablui & abſtergi. ſui penetratõie ex uillis uentris & ĩteſtinoꝫ. Quod autẽ tale. excoriatiõez & apã cãbit. Et firmať. quia quod multũ teriť ſui ſubtilitate uentris uillis & ĩteſtinoꝫ adheret & ĩuiſcatur Quod autem huiõi. & ꝓprie cũ fuerit amaꝫ excoriat preceteris & ulcerat. Huiõi quidẽ eſt coloquĩtida uehementer ꝯtrita. Amplius ſcamonea ẽ ſolutiuoꝫ maximũ. ita ut ſꝫm Democrituz ſit anthonomatice laxatm̃. Et iõ ſꝫm Meſue. ipſius opatõ ẽ ut ea q̃ furioſi. Sꝫ ſcãonea ñ mltũ precipiť ꝯteri. & ꝓprie anthiocena bona. Et fulciť. qm̃ Mezereõ ſolutiuoꝫ uiolẽtũ. precipitur nõ ad multum teri. Vnde practice decimo &. Aggregator. Tere mezereõ nõ ſubtiliſſime

Demoth. Meſ.

Aggregator

ne forte uillis uentris & ĩteſtinoꝫ noceat adherens. Itidẽ Meſue. Triturato oĩs qualiscũq; ſit. oportet ut fiat cũ facilitate & cõmẽſureť ſubſtantiis terendoꝫ. Laborioſa nanq; reſoluit uirtutẽ. Id aũt adueĩt in ad ultimũ triturãdo.

Non igitur multuz coloqntida erit terenda.

Quod aũt non paꝫ ſed ultĩe debeat cõteri ſapit Sꝫapio breuiarii. vii. Eti forte ſolutm̃ ꝓpť leſiõez ĩd potẽtẽ ꝯſurgere precipiť cõſolari. Sꝫ trituratiõe ꝑficiť grandi. Ea nãq; malitia ſedať laxatiui. qa nõ quociẽſcũq; mĩorať corpꝯ ipĩꝯ ſeruat uirtutem. ſꝫm ꝓportiõis minoratõez immo ĩpoſſibile fit ut diminutõ corꝑis ꝑueĩat uſq; ad terminũ. ut ulteriꝯ nihil ꝓprie actionis inducat. cũ ſit mĩmã carnẽ repire. phiſicoꝫ prĩo. forma enĩ naturalis. ut agat debitã & preciſã quantitatẽ expoſtulat in materia. Vñ non eſt neceſſariũ ꝙ ſi uirtꝯ aliq̃. ut decẽ uiri deferant aliquod onꝯ ꝑleucã in die. ꝙ illorum meĩetas ceu illoꝫ. v. ꝑ mediũ ĩmo quod plus id non poterũt mouere. ſꝫo prĩo. & phiſicorum apparens vii. Virtus nãq; unita fortior ẽ diuiſa. Rurſus ars ſuffragať nature. Coloqntide aũt natura ineſt aptibus remotis. ut a iuncturis extremoꝫ educere. Quod uero ultĩe tritũ in extrema ualet ãpliꝯ ꝑueĩre. Propť quod expedit coloqntidaz ultĩe ꝯteri. Propť primũ quidẽ ſciẽdũ. ꝙ coloqntida ſꝫm Dyaſcoridem eſt planta emittens ramos & folia extenſa ſup terram. ſimilia his que cucurbite domeſtice. alba piloſa. ipſã adurentia. ĩciſuras habentia uñ Meſue Perſe uocant eã cucurbitã deſerti. que etiã fel terre appellať. eo ꝙ ĩ toto ambitu ipĩꝯ herbas ĩficit. exñs ut uenenũ illis. Et iõ arabes uocãt eã necẽ plãtaꝫ. Et ꝑducit fructũ rotunduz pile ſiłez. Eſtq; uehementer amara. ꝯpoſita ex ꝑtibꝯ igneis & terreſtribus aduſtis pĩm. Et ẽ duplex. maſculꝯ & feĩa. Eſtq; hic uilloſus lanuginoſus grauis aſperitati atrinens & nigredinẽ. Femina uero laudať & colligiť in autũno. & ꝓprie cũ exſpoliata citrinitatẽ acqſiuit Cuiꝯ qdẽ planta cũ fuerit ſĩgularis ĩ loco aut fructꝯ ipĩꝯ in planta ẽ ꝑnicioſus. Tota nãq; malitia & uiolentia colligitur ĩ ipã. Eſt nãq; canõ. ꝙ medicinaꝫ laudabiliũ bñdictaꝫ. quantũcũq; eaꝫ fuerit pĩm in loco. a ſui remitti eueĩt boĩtate. ipã in plura ſeq̃ſtrata. ĩ oppoĩtis uero ꝯtrariũ. Vtimur aũt pulpa ſiue ipĩꝯ adipe: ꝑ priꝯq; flã uiſcoſũ attrahit. & a locis remotioribus ut iuncturis. Eſt aũt trituratõ corporis in plures ꝑtes ſequeſtratõ. Que diuerſificať q̃titate & numero. ſꝫm ꝙ plus aut mĩꝯ laborať in eiꝯ tritura. Et ipã quidẽ eſt triplex. ſecũdũ uarietatẽ ſubẽ terẽdoꝫ. Nã ſubã groſſa habet ꝯteri maxĩe. ſubtilis mĩme. meĩocris uero medie. Tritura quoq; qntuplici de cã uidetur

Opp.

ꝑ. phy.

Mina cõ

vii. phy.

Lõ
G. auſ. 10
tituntur
medicinaꝫ

fieri. Vna qdē ut melior fiat ꝯmixtio & ſigil
la tō medicīaꝝ adīuicē. ſicut expedit ī tyriaca.
& ī aliis ſolēniū ꝯfectioībꝯ. ut ex eis reliq̄ ꝯſur
gat natura. Nōnulla uero ut uelocitas penetra
tioīs medicīe acqraſ. qd op9 fit cū ad ptes lon
giqores debꝫ puenire. ppt qd lapidē emathi
tem & corallū oꝫ uehemētiſſime ꝯteri. cū meīci
nis miſceſ puloīs. Alia qdē ut pprietas ulla
meīcīe adipiſcaſ quo actionē alterꝯ īducat ma
neriei apparēs q̄rto etiā de re. ſa. Que ī cymīo
acqrit. Cū. n. paꝝ ꝯterit educit p ſeceſſū. Quā
do uero maxīe qa debilitatū p urīe meatꝯ eua
cuat natura cū medicīa fuerit debilis nō potēs
feces educere ſubtiliatūq; ſe ad urinas ꝯuertit.
Vñ. A. & Meſ. ſꝫm Ga. Inſtiti ī ultima pulueri
ſatione cimini & cū eſſꝫ ſolutm factū eſt puo
catiuū. Quarta ꝛo ut malitia remoueaſ a me
dicīa & hoc ī ſe. qa ſit uiolēta & nature īimica
Et hac de cauſa coloqntida teri oꝫ extreme.
Aut rōne ptis nobil & ſſꝫibiliſſiē cui oceurrit
qualis ē oculꝯ practice. x. Eſt enī ſſꝫibiliſſima
corporis pticulaꝝ. xiii. de īgenīo. unde oportꝫ
pulueres ſeu alcobol q̄ oculis admīſtranſ ultīe
triturare oīo. Propt ſꝫm qdē ſciendū. q; in
hac dria drſificati ſūt maiores. Quidā enī
ut filius Gezar & aggregator cuꝫ ſeruitore de
farmacoꝝ preparatōne: īqunt coloqntidā non
mltū terendā. ne uillis uētris & īteſtinoꝝ adhe
rens ulceret ipſa. Imaginanſ enī. q; ipſiꝯ ſubti
litate ī tm penetret ī ptes p q̄s trāſit. ut neq̄
at ablui & abſtergi ab illis. Alii ꝛo his oppo
nunſ oīo. ut Szapio abbreuiator. A. & Meſ. Te
ſtanſ enī hi una. coloqntidā fore ultime teren
dam oīo. Vū A. Oꝫ ut ī eiꝯ ꝯtritione ad ultim
deueīaſ. & neq; ſit aliqs ꝯtentꝯ q; ipſa ſit iā ual
de trita. hāc etiā ſeriē exprimit Meſ. q̄uis eam
Szapioī aſcribat. Quid aūt ſit de hoc uide
biſ ꝯnr. Propt tertiū qdē ſciendū. q; tritura
triplex exiſtit: Quedā nāq; groſſa. alia ſubtiliſ
ſima. nōnulla ꝛo media. Quod īnuit A. ex pre
miſſis. Dico itaq; hīc q; ītura mediocris ē dete
ſtāda oīo. qm ī ipſa ptes remanēt ſſꝫibiles. mē
broꝝ uillis adherētes. ita ut difficile ſepenſ iñ
Nezadeo ſūt ad puitatē redacte tritura. ut hac
malicia reprimaſ ſuffitienſ coloqntide. Qud
uoluit hic īqens. nꝫ ſit aliqs ꝯtentꝯ ut ea ſit ual
de trita. Vtraq; tñ trituratōnū extremaꝝ ueri
tatē pōt ꝯtinere. Nam dñtes eam nō multū te
ri. eiꝯ mīorē īſpiciūt adheſionē ptibꝯ iñ. & faci
liorē eiꝯ ab eiſdē eductionē. cuꝫ aliis ī argutis
fulciti. Reliq ꝛo acqſitionē īcolumitatis ex
ultima trituratioē. & abiectione nocumēti.
Quos eqdē fulcio magis in pñtiaꝝ & defendo.
uolens cū eis coloqntidā ultime cōteri oīo. ut
& nulla ps ipſiꝯ ſit maīfeſta ſſꝫui. īmo q̄ſi ad
mixturā pueīat ītellectꝯ. ita q; fere mīmū uniꝯ
alterꝯ tangat mīmū. & plm q̄plm. Sꝫ id ultīa
fit ut īductū ē trituratōne. Vñ Me. Mihi uideſ
q; ī ultīe pluerisata frangaſ ꝛtus a pmixtione
ꝯiūctoꝝ ipſi. & ptrāſit loca uiſceꝝ. abſq; īpreſſi
one leſioīs ī eis. Amplīꝯ illud qd adherēs uil
lis uētris & īteſtinoꝝ īuolutioībꝯ īflat. ulcerat
& apāt. ē phibendū. Huiōi ꝛo agit coloqntida
nō extreme ut aiūt ſed mediocriſ aut etiā paꝝ
ꝯtrita. Eti farmacū opaſ ī aduſq; plm ī fuōs
& uapores diſſolutū. dīa. cxli. Id autē aptiꝯ ef
ficit ꝯtritū extreme. Dictū ē enī q; ultīa ꝯtritō
iuuat medicīaꝫ ī ptes penetrare. ad quas priuꝫ
nō poterat pueīre. Sed coloqntida eſt qd tale.
Et firmaſ. qa cū ſit ut premiſſū amariſſiā.
eſt groſſe ſubē. Tale ꝛo dictū ē abſq; ipſiꝯ etiaꝫ
īpfectione. uehemētiſſimā naturā ſubſtinere.
Itaq; coloqntida ē ultime terenda. Propt q̄r
tū qdē. Ad Szapionē ſimpliciū qd dicendū ap
paruit. Ad aliud ſilr. A. qd dicendū etiaꝫ ui
ſū. Vel loqt de coloqntida. qñ ſubmittit per
cliſtere ī colica. & nō p os ut īfra. Libri etiā ali
qui negatiua carēt pticula. Ad aliud dicendū
q; uerū id. & ideo coloqntida ē ultīe terēda. ut
ipīꝯ obtūdaſ uiolētia & attractō laborioſa. non
tñ ipſiꝯ ꝛtus tollit oīfariā tritura. cū ſit uiolē
ta & ſubā groſſa. Vel ſꝫmo ille uerificaſ in q̄
multis. cū pauciores ſīt medicīe ī groſſa ſubā
adeo uiolēte. Ad aliud ſilr dicend. q; deſtruū
tur. n. aut oīo ul ſꝫm qd. & remittūſ ab eo qd
priꝯ. Ad aliud p ītercptionē dicendū. Pōt. n.
ablui & abſtergi. & iō nocumēta nō īducere pre
dicta. Vñ A. docēs coloqntidā ultime ꝯteri. pre
cepit ipām ydromelle prius īfundi. deiñ exſic
catā teri. Adhuc etiā ſi nō poſſꝫ ut nō mltū tri
ta lauari & abſtergi. tñ tritura ut tactū ībecilli
tata. leſionē nullā aut modicā poſſet īferre. &
precipue. qa doceſ cū guīs ſtipticis īuiſcatiuis
admiſceri. ut bdelio dragaganto & maſtice &
huiōi. Ad ꝯfirmatiōꝫ ꝛo qd dicēd apparuit. qa
ꝛtus eꝯ tritura remittit effreīs. ut ledere non
poſſit. Ad aliud dicend. q; nō eſt ſile de ſcamo
nea. & coloqntide adipe ul pulpa. cū illa ſit acu
ta ſubtil ſubſtātie. Cuiꝯ uis deſtruit ut tactū la
borioſa tritura. hec autē groſſe extremā ſubſti
nens tritura. Ad ꝯfirmatōꝫ qdē ſilr dicendū
Aut fortaſſis hec ī mezereon etiā fuit illoꝝ
ut ī coloqntida opinio. Ad aliud dicendū. q;
ſubā adipis ul pulpe coloqntide. qa groſſa ſub
tiliſſimā pati pōt trituratōꝫ. Conceſſū etiā eſt
uigorē coloqntide utcunq; tritura diſſolui.
Que autem alterꝯ ptis ſuo ſilr pcedūt modo.

DIFFERENTIA. CLIII.

Vod nō omīs cura pficiaſ q̄rio mōſtra
tur. Quoīaꝫ afforiſmoꝝ qnta. Que
cūq; īfrigidata recalefacere oꝫ exceptis
qbuſcūq; ſanguieꝫ futuꝝ ē emanare. In his igit

An omit Cura fiat p cõtrarium

ſaltẽ inſtantiã recipit canon. Amplius ibidẽ Aqua frã eſt & huida. & tamẽ ponitur curare tetanũ repſonalẽ ex hu. ꝯſtructũ flegmaticis. Eti epidimiay ſexto: Dolor dolorẽ ſoluit. unde duorum doloꝝ q ſiſ fiunt. zcꝯ. Topicorum quarto. Febri & obtalime nihil ẽ ꝗriũ. & tñ pſes curantur eay. De regie uero ſanitatis tertio. labore opporz laborez ſoluere. Et ĩtio q dẽ megategni. Huida corpa cũ huidis. ſiccũ cũ ſiccis curare oporz. Ac prio ĩtia. labor laborẽ curatur. Rurſus eodẽ quarta. Nõ oĩs repſo neq; oĩs ꝯplexioĩs malicia. ſuo medicat ꝯtrario ex euacuatiõe & oppoſitiõe. Amplig tertio prĩa. Regim̃ ſubtiliatm̃ ẽ nociuũ ei qui habet ſoda cã cibi groſſi ꝓpt colerã. Et eodẽ. xvi ſzm ypocratẽ. Voĩtus qñq; ꝓhibet uomitu & fluxus fluxu. Palin. Calor naturalis calidus morbos tñ curat calidos apparens prio ſza. Mlti etiam curantur forma ſpecifica. cui nihil uidetur ꝗriũ. Rurſus. ſcamonea cata & ſicca curat febrez colere huig tã rõne febris q̃ materie. Adhuc. ſi oĩs cura p ꝗrium curat. morbus numeri & quantitatis curari non poterit. Cum nihil in predicamẽtis quantitati ponat ꝯtrariũ. Amplius ſi ea pficitur ꝗriis. erunt in ꝗdu & manſiõe ſibi oppoĩta. in tegni. Que aũt taliter extant. aut eoꝝ unũ nõ aget in aliud ſi oĩo fuerit equalitas. uel ad furiã pamplius ĩcitabit. Itaq; non oĩs cura ꝯplet ꝯtrario. Cuig oppoĩtũ ſcribit de hũana natura. & affor iſmoꝝ ĩtia.. Nã ex plenitudĩe quecũq; egritudines fiunt. zcꝯ. Vnde ethicoꝝ ſzo. Medicie ſunt ĩnate fieri p ꝯtrariũ Eti oĩs actõ ẽ a contrario. prio de ge. & cor. ſed curatõ ẽ q̃dã actõ Eſt igitur p ꝗriũ egritudĩs curatõ. Propt pri mũ quidẽ ſciendũ. q cura eſt puidẽtia ſeu ſolicitudo alicuig ut pmaneat iuuante nociuo depulſo. Que duplex exiſtit. una quidẽ ſulis. ceu puidentia de aliquo modo quocũq; Iuxta illd Cura hunc. i. puide ſibi. Eſt & alia pticularis ut hec oppoſitiõe pſcã. Procurat enĩ ſubiectũ puta corpg. ut in eẽ pmãeat morbũ abſcidere ceu moralis aiaz. Eſt aũt ꝯtrariũ ſzm idẽ genus diſtantia. Cuig quidẽ grã uidendũ primo quõ ꝯtrariũ ſzm Aꝝ ſumat multiplicit: deind qualiter apud Ga. & demũ qdã in modis ꝗrii ſubiungatur ex ſermonibg acceptũ meĩcorũ

Propter primũ huig ſciendũ. q pẽs Aꝝ ꝗriũ inueĩtur accipi multiplicit. Vne quidẽ ꝓprie put in qualitatibg repitur. In eis enĩ ueriſſie eſt ꝯtrarietas poſt locũ. ut centri ad circũferentiam. Comentator viii. & x. metbaphiſice. Cũ n qualitatibg etiã ſaluet maxĩa diſtãtia. Nam uere ꝗrioꝝ unũ maximũ & pfcm̃. ñ hñs exceſſũ in illo gñe. Reliquũ uero ab hoc diſtans p omẽ Quare decĩo metbaphiſice. Cõtrarietas ẽ dra

ideſt diſtantia pfcã. Poĩta enĩ ſub eodẽ genere ꝯtraria maxĩe aſe diſtant. & in eodẽ ſuſceptiuo ſit. & ſzm idẽ fore non pñt in predicam̃tis. uñ xi. de inge. Cõtraria ſunt p plm adſe inuicem diſtantia ſzm aliquod unũ genus. Sic igitur de rõne uere ꝯtrarioꝝ eſt. q maxĩe aſe diſtent & q ſint in eodẽ genere ac idẽ drñter tñ habeant ſuſceptm̃. Et ĩõ in talibus ꝗriis ñ ꝯtingit uni plura ꝯtrariari. x. metbaphiſice. Tãtũ enĩ unũ uni ẽ oppoſitũ. Sunt & alie ꝯtrariarum acceptiões quinto metbaphiſice. Cõtraria enĩ dicunt eẽ. que nõ pñt ſit in eẽ eidẽ differentiũ ſzm genꝯ. puta muſica & albedo. Et q̃ plm differunt. eo q in eodẽ exiſtant ſuſceptibili. ut albũ & nigrũ. Et etiã que plm diſtãt eoꝝ que ſũt ĩ eodẽ genere. ut hõ & aſinꝯ. Et q̃ plurimũ drñt. eoꝝ q̃ ſunt ſub eadẽ poteſtate. Et hi duo moĩ poſtremi. boꝝ quatuor uidẽt ꝓprig nom̃ ꝯtrarietatis ĩportare. Dñr etiã ꝯtra predcõs mõs quatuor ꝗria coĩus. Quedã quidẽ in talia habere. Alia uero in ſuſcipe. Reliqua in actiua ẽe uel paſſiua. Aut agentia eẽ uel patientia. ut abiectiones. aut acceptiões. uel habitꝯ. ſeu priuatiões. In his enĩ ꝯtrarietas uidetur ſzo a qualitatibus cãri. Dicunt & ꝯtraria coĩſſie q̃cũq; ſunt ſzm unã cathegoriã diuerſa. Szm enĩ id q ens & unũ mltipliciter dñr. ſic & alia ab his ſequentia. Hoc & enĩ modo dicent ꝯtraria. q̃cũq; ex equo dĩdũtur mõ quocũq;. Qualit & predicamenta dicent oppoſita. Dicunt etiã non tm̃ extrema extremis ꝯtrariari. ut poĩt decĩo metbaphiſice. Verũ etiã mediũ ipſis. puta media uox ꝯtraria ẽ ad ultimã. ſicut acutã. Acuta uero ad grauez. & fuſcũ relatũ albo. ut nigruz & nigro apparz albũ phiſicoꝝ v. Propt huig ſzm ſciẽdũ. q ꝓpendẽs. G. ꝯtrarii mltiplicitatem ĩqt xi. de inge. Si non uis dicere ꝯtrariorum ꝯtrarias eẽ curatiões. dicas oppoĩtoꝝ fore oppoſitas. ceu ſenſit. Ypocras cũ Platõe. quem ſiquidẽ Platonẽ dicit fore dĩnũ ſempq; ſequẽdũ. oportere eq; noĩa ꝯtẽpnere. ñ aũt reꝝ doctrinãcũ multũ ꝯferat ad ſalutẽ: & eoꝝ fallimẽtũ deſinat in ꝓniciẽ. Et q ſiue utamur ꝓprie nominibus aut ĩpprie. ex hoc nihil plus ut mig acqritur laboranti. Non enĩ in qualitatibg ſolum. ueꝝ etiã in quantitatibg eſt repire huiõi ꝗrietatẽ. quã Ariſtotelici oppoſitioẽz appellãt Non enĩ magnũ dñt ꝓuo fore ꝯtrariũ. ſz oppoſitum relatĩe. neq; ſilr multuz pauco. Et eodẽ modo neq; denſuz raro. neq; remiſſo ĩtenſũ. in predicamẽtis. Oĩa tñ huiõi ꝗria ſzm ypocratẽ noĩant & Platonez facientes ex ꝯtrariis generationez. Inquit etiã Aꝝ nõ obſeruaſſe ſuã legis in noibg lationẽ. Cũ principia phiſicoꝝ prio puta materiaz & formã cu priuatiõe poſuerit ꝯtraria que tñ nõ ſunt qualitates uerum ſubẽ

Diuinus Plato

2°. de gen. 2 cor.

Adhuc scripsit sꝛo de generatione & cor. igni aquã contrariari. aeri uero terrã. & si sint subẽ Sũt enĩ ex ꝯriis passionib9 ꝯstitute. Vt quo q̃ Ga. q̃ curatõ prĩo & p se debeat dispsitioni seu morbo. p accñs autẽ & scdario accñti. Eo q̃ morbũ ꝯseqt̃ uel ut umbra corp9. ĩtio de accñti & .xi. de ĩgenio. Et ideo morbo ĩterẽpto & accidens interĩet ꝯnr. Põt igit̃ ex hoc accipi q̃ ꝯtrariũ ẽ duplex. Quoddã nãq̃ ĩmediatũ dispositõni p se occurrẽs. Aliud ꝟo mediatũ alterĩ gratia. & q̃ unũ p se & aliud p accñs. Vnũ quia ppriũ. & reliquũ cõe. Et q̃ ĩ accñtib9 etiã põt ꝯcedi ꝯrietas utcũq̃. ceu fluxibilitas ꝯnꝭ pororũ aptionẽ. ꝯtrariat detẽtioĩ eoꝝ angustiã ꝯnti Propt̃ tertiũ ꝟo huĩ9 sciẽdũ. q̃ pticularĩ9 ac medicĩalĩ9 ꝯriat̃ accepto. dispositioĩs ĩtentio triplex reperit̃. Quoddã enĩ ẽ ĩtrinsecũ. aliud ꝟo extrĩsecũ. nõnullũ uõ mixtũ ex utroq̃ ꝯfectuꝫ.

Intrĩsecũ ꝟo triplicit̃ dr̃sificat̃. Rõne q̃dẽ gubernãtis ceu ꝟ tutis regitĩe natura dicte. de q̃ ĩ tegni. Oĩum natura opatrix existit. meĩc9 ãt mĩster. Vñ mes. de farmacis. & octauo practice Nature ẽ curare & nõ medici. Eĩ9 uero op9 dignius extat aliq̃d porrigere nature. Vt ex pte fulciẽtis. q̃lis ẽ corporis natura dicta ꝯplexio. & ꝯpositio. & coĩs utriusq̃ natura. Vigore tam̃ pricipalĩ9 ꝯplexioĩs. cũ ea sit ꝯpoĩtioĩs & nature coĩs potior caũa. de ꝯplexioĩb9 apparẽs prĩo Cõplexio. n. ppt̃ q̃litates ex q̃bus ꝯsurgit. prĩcipiũ ẽ actioĩs. cũ oĩs tandẽ actõ pficiat̃ q̃litate dr̃ia. lx. Aut ratõne ĩstrumenti. puta caloris ĩnati ut spũs. Ipse nãq̃ ẽ ĩstrum̃tũ nature quo agit ea. Cuĩ9 q̃dẽ natura ẽ. nõ solũ frĩtatẽ sibi ꝯtrariã q̃litate ĩpugnare & destruere. Veꝝ etiã caliditatẽ ꝯtrariã quodã mõ sibi pportõnatã. Mouet enĩ ipse spm̃ ad expellẽdũ nocum̃tũ caliditatis extranee. uaporẽ ipĩ9 remouẽdo. & ipsũ ĩsoluẽdo. eĩ9q̃ materiã adurẽdo. Hãc aũt naturã nõ habꝫ frĩtas. Nõ enĩ ĩpugnat & destruit nisi sibi ꝯtrariã adueĩentẽ caliditatẽ. Frĩtatem aũt mĩme. ppt̃ q̃d̃ caliditas dicit̃ ĩnata. nõ aũt frigiditas. Et iõ prĩo sꝫa. Nõ ꝯpat̃ frĩtati ex collodeya corporis. i. datore uite. illud q̃d̃ ꝯpatur caliditati. Cõtrariũ sĩlr extrĩsecũ triplicit̃ uariat̃. ut ex pte q̃dẽ ĩfluẽtie supioris. Interdũ nanq̃ talis supior occurrit ĩfluxus. q̃ aliquo dictoꝝ ꝯtrarietatis mõꝝ egritudinẽ tollit aut minorat. puta luna q̃n ꝯiũgit̃ forti. aut loco applicat quo ĩ ĩfirmi natali stella fuere illi fortunate. ut tactũ sepĩ9. Aut rõne mĩsteriĩ cuĩ9dã. & ita medicĩ9 dispositõni ꝯtrariat̃. Est enĩ sub minister nature. licꝫ alio mediãte ut pote natura opetur. Nã fortuna q̃ beĩuolus q̃s ut̃ ĩfluxĩ9 & artifex p medias q̃d̃ faciũt opatur materias Natura ꝟo ipsa p seipãm trib9 ꝯpleta pticulis. ex subã uidlicꝫ spũs membro spmatico. & substãtia carni formali. xi. de ĩgeĩo. Vt ex pte ĩstrumẽti quo ĩfirmi obediẽtia: mĩstroꝝ ydoneitas. & extrĩsecoꝝ adaptatõ pmpta. egritudĩ adueꝛsant̃ destruẽde. ut primĩ9 ĩstruit afforismus

Cõtrariũ ꝟo ex his cõmixtũ est morbĩ9 morbo. ad curationẽ supueĩens p se ut̃ arte. Vt febris spasmo repsonali. & q̃rtana epylensie.

Propt̃ sꝫm q̃dẽ sciend̃. q̃ oẽs ꝯsenserũt tandem curã pfici cõtrario. cũ sit artis prĩcipiũ. Ita nã q̃ debet esse notũ. ceu ianua ĩ domo quã nullĩ9 ignorat. Cõmẽtator sꝫo methaphĩce. Prĩcipiũ enĩ nullĩ9 negat ĩ ignorãtia. q. negatioĩs aut q̃rto methaphĩce. Drñs tñ posuerũt ꝯtrariũ. sꝫ q̃ dr̃simode ꝯstrui ponebãt corpora. cũ ea poũerĩt dr̃nter ꝯponi. Vt ex eĩs bis q̃tuor alterabilib9 & passibilib9. ut. Y. & Aꝝ: Aut oppoĩtis. sicut Empedocles & Asclipiades. Seu bis ut athomis & corporib9 anarmis ĩ9pactis. ut Democritĩ9 & Epicurus. prĩs eĩoꝝ ac morbi. Tales. n. morbos & p ꝯnꝭ ꝯtrarietatẽ ĩ9positõne ponũt tm̃. ut angustiã poroꝝ & dilatationẽ. nõ aũt ĩ ꝯplexione ut ꝯplexio. Propt̃ tertiũ ꝟo sciendũ. q̃ ca non utĩs pmanꝫ curatioĩs p ꝯtrariũ. ut ĩductũ ex uetere & Aꝝ: unde ĩ tegni. & ĩ quãm̃tis. Curatõ unũ habꝫ modũ. & maxĩe coẽm ĩtentiõꝫ eĩ q̃ soluendũ ẽ ꝯtrariũ ꝛcꝫ. Qud̃ q̃dẽ uisus ẽ Ga. astruere ĩducendo ut calẽ dispositõni frãꝫ fore ꝯtrariã. & frẽ calam. & ĩ aliis sĩlr simplr & ꝯpositẽ. Qud̃ etiã ꝯfirmat. xi. de ĩgeĩo & afforismoꝝ sꝫa. Emperia magis dicẽs hoc adeo fore maĩfestũ. q̃ rõne ĩdigeat mĩme. Est. n. maxima & prĩcipioꝝ prim̃ artis curatĩe. Prĩcipiorũ aũt nõ est rõ. posteroꝝ fine. Qud̃ tñ q̃nq̃ conat̃ rõne firmare. qm̃ duob9 ꝯriis eqpotẽtibus fere applicatis adĩuicẽ ex eoꝝ actõne & passione. mediũ q̃d̃dã ꝯfractũ ex ambob9 necesse ẽ ꝯsurgere ut apparꝫ ex ꝯiunctõne niuis seu glacĩei. ac ignis ut̃ aque feruẽtissime. ꝯplexonũ prĩo Nam ĩmoderatũ cũ sit ꝯriũ q̃d̃dã pret̃ naturã ut morbĩ9: moderatũ ꝟo sꝫm naturã ceu saĩtas fiet necessario hoc ĩmoderatuꝫ ab alto ĩmoderatoꝝ ꝯtrarioꝝ ĩ artis admĩstratõne sꝫm ꝯriuꝫ ad moderatũ. i. sanitatẽ aduocari. Et i de distempantia ĩeq̃li. Interimũt̃ oĩa & corrũpũt̃ a ꝯriis. Cũ igit̃ sanatõ sit dispositõnũ ĩterẽptio xi. de ĩgenio p ꝯriũ necesse erit fieri. Itidẽ ꝯtrarioꝝ ꝯtrarie sũt rõnes. de ge. & cor. sꝫo. Sꝫ ꝯsꝫuatio & curatio sũt ꝯtraria. cũ idẽ dĩdant ex oppoĩto & oppoĩtis debeant̃ subiectis. Cũ igit̃ ꝯsꝫuatõ fiat p simile. dr̃a. cxvi. Quare curatio eidẽ oppoĩta pficiet̃ cõtrario. Quod si quis mordeat Ga. iqens hoc principiũ curatm̃ non debere pbari. cũ sit notũ p se ueĩens ad habẽtẽ Nulla enĩ scĩa utĩs ut̃ pticularis pbat suũ subiectũ A. prĩo methaphisice & Cõmẽtator scdo phisicoꝝ. Cũ oĩs rõcinatõ ex notioribꝫ pcedat

2°. p. collodeya

Nulla scia pbat suũ sbm esse A. p. mẽ. et Cõtor 2° phys.

An omis cura per contrarium .2. fiat. 7

Dicendũ hoc prĩcipiũ Gal. roborasse. nõ in quantũ medicꝰ. sꝛ magis ut naturalis. p. ꝑ quẽ etiã modũ demõstrationes ĩduxit ĩ ꝯfirmatõne fultioĩs nature. & numeri elem̃tor ĩ libro eorũ dẽ. ut & Ar. phĩcor prĩo disputat ꝯ. Parmeĩdem & melissũ. testantes oĩa unũ esse & ĩmobile. si duẽs. sicut testat̃ hĩtuꝛ methaphisici. Aut ñ ẽ ĩqueĩens sciãꝛ ex ꝗbusdã posterioribꝰ & signis suũ declare sbm̃ utcũq;. & maxiẽ cãs ipĩus. Vñ cõmentator sꝛo phy. Impossibile ẽ aliq̃ scientiã uleꝛ & pticularẽ declarare. suũ subiectuꝛ esse. siue p signũ siue p demõstratõꝛ. Quđ nõ ẽ ita ĩ causis subiecti. qm̃ declat eas ꝑ signũ. nõ ꝑ demõstratõꝛ simplicit. Aut meliꝰ fuit Ga. ĩ tam breui arte demõstratõꝛ tacere. ceu siluit ĩ afforismis. Nosce quoq; q; curatõ certa. ñ quocũq; ꝑficit ꝯrio. ueꝛ ꝯrio ꝑ oppoĩtum equali ĩ gradu. Est aũt is q̃druplex. cuiꝰ qlibꝛ in tres diuidit mãsiones. dr̃a. cxxxix. Fit & qñq; opꝰ adiũgere ꝯdualitatis ad medicĩe extĩando. q; in trãsitu depdat̃ aliqd. cũ ꝑs laborãs iacuerit in ꝓfundo. luxta illud tegni. Si ita accidat ut io. qđ numerꝰ sꝛm calidiꝰ sit excessꝰ. & reliqua

Hoc etiã uerificat̃ uirtute adeo robusta supposita. ut ꝯtrariũ recte ꝑ oppositũ dispoĩcioni ea ualeat tolerare. Multociẽs nanq; nec euacuamus ꝑ oppositꝛ totam repletionẽ neq; ꝑ alt̃ationeꝛ ꝯtrariũ conamur destruere. ex sibi qđẽ apposito nature uigore morbor curatiõe non sufferente. Vnde prĩo sꝛa. Cũ multa egressio ab equalitate acciderit. ꝓportionale & nõ ꝑ porcionale ab eo diuersificatur. ideo q; uirtus debilitatur. Et ideo q; huiusmodi procuratio xi. de inge. obmittitur. ne ab ydiotis auxiliis detrahatur sanitatis. Huiõi aũt ꝯtrarietatis curatiõis equalitas ꝯdualis ꝯfirmatur ratione Quoniã si curatõ ut ostensũ fit ꝯrio. Et si simpliciter ad sĩplicit. & magis ad magis. & maxime ad maxĩe. topicor sꝛo. Cura ꝓficiet̃ maxĩe ex uero & maxĩe ꝯrio. Hoc aũt ẽ sꝛm eq̃lẽ ꝯdus excessũ. Amplius drã. cxvi. duplex ẽ similе unũ quidẽ ĩ genere. alterũ uero in spẽ & natura. ĩ quo uere sĩlitudĩs saluatur rõ. ꝑ qđ ibidẽ ostensũ est. ꝯseruatiõeꝛ fieri maxĩe. Non enĩ sĩle a sĩli patitur ꝓbl. viii. ita & rõne ꝯtrarietatis duplex erit ꝯriũ assignare. unũ uideꝛ in genere. alterũ in spẽ. & natura ꝑ quod maxĩe curatõ fiet & egritudĩs destructõ. cũ in ipõ potissĩe rõ ꝯtrarietatis obseruet̃. Huiꝰ autem ꝯriũ sꝛm est in equali ꝯdualitatis excessu. ꝯrie ꝯdualitatis excessui. Ceu ãdictũ sĩle secundũ est cũ suo simili. in eodẽ gradu punctale. Ita q; ꝓfitietur curatõ ꝑ ꝯriũ. ĩ equali gradꝰ excessu locatuꝛ. Ad huiõi aũt certã ꝯdꝰ ꝯrietatẽ excessus. pueĩre nõ possumꝰ. Ita iã scĩa nostra foret ut que Asclipii. siue Esculapii reputata

Vnde tertio de inge. Ego quidẽ si possẽ naturam uniꝰ cuiusq; cognoscere. essem eiusdẽ scĩe cuiꝰ Asclipius extitit. Sed cũ hoc sit ĩpossibile studui ut nihil eor que hũana ꝯprehendit natura mõ pretermittere aliquo Nã unicuiq; nature huĩduꝛ inest ꝓpriũ. qđdã q; nulla tenꝰ lingua põt explicari. Et q̃uis non possumꝰ ꝑuenire ad id quod est certũ. admĩstramus tam̃ nature artificiali nec cura ꝑ equale. quantum possũꝰ ꝑ cõtrariũ cõfidẽdo in sagaci & diligẽti eius ope. ut quod supflue additũ est ultra equalẽ ꝯtrarietatis excessũ ipsa resecet. qđ uero mĩꝰ ẽ suppleat & augm̃tet. Propt̃ q̃rtũ uero. Ad primũẽ dicẽdũ. q; quãtũ est ex uera cura ĩmediata. ut ostẽsũ ꝓficit ꝯtrarietate. ita ut in frãta recalefacere oporteret: uerũtñ ꝓpter timorẽ accidentis ut fluxꝰ sanguĩs futuri ex calefactiõe poror rarefactiua. & sãguiuis ad extra ductĩa. ꝓhibetur calefactõ frigiditatis ĩmediatiꝰ extinctĩa. Coĩter tñ fluxu poterit calefieri quietato. Liꝛ enĩ cura principaliter ut apparuit dispositiõibus debeat̃ & nõ accidẽtibus. Nõnunq̃ tñ ipsor ꝓcuratõ dispositionuꝛ diuertit curationẽ & destruit. Sicut ostẽdit colica ex flegmate uitreo cãta frĩssimo. in q̃ ꝓpter uehementiã accidentis ut doloris cogimur administrare frã stupefactiua. ceu filoniũ opiũ & huiõi. dr̃a xxiiii. ut ssꝛus tollat̃ a mẽbro. & non q; cã remoueat̃ dispositiõis. ĩmo eã huiõi amplиꝰ ĩtendũt & extendunt. Ad aliud dicẽdum. nihil fore ꝯtrariũ eis uno noĩe nomĩatũ uelut iusticia ĩiusticie. Sꝛm nanq; cõmẽtatorẽ phisicor v. Spẽbꝰ egritudĩs spẽs ꝯtrariantur saĩtatis & reliqua. drã. lxv. Ad aliud dicendũ q; loquitur de cura solutiõis ꝯtinuitatis cuius curatõ ꝑ oppoĩtũ ẽ unitõ. ꝑ sĩle uero reducet̃ in id qđ sꝛm naturã fuerat reducere. & tũc caro curabitur huĩdis. & neruꝰ siccis. drã cvii. Aut est eis ꝯtrariũ ĩtrĩsecũ generale. ut saĩtas in coĩ. liꝛ nõ singulare. Est enĩ saĩtas spẽs specialissĩa. drã pretacta. Sꝛ extrinsecũ pticulare ut debita sex reꝛ ñ naturaliũ. & medicaminũ exhibitõ. Ad aliud dicendũ. q; ꝯtrariũ sũit̃ mediatuꝛ & remotuꝛ. Vel q; natura regitĩa cũ ĩstrumentis ipĩꝰ ut ꝯplexiõe. ac ĩnato calo huiõi curationẽ ꝓficit. que posita ẽ dispositionibus ꝯtrariari. Ad aliud dicendũ. id fore ueꝛ cũ eiꝰ regimẽ nimis fuerit subtile. eoq; ẽ cã nocum̃ti alio mõ. Nimia enĩ puitas ꝯmestionis ĩ soda clia. nocumẽtũ affert ut subã đmũ generat enĩ colerã sursũ effumatiuã. que non minꝰ q̃ repto grossi cibi dolorẽ ĩducit. cũ magis & minꝰ ad easdẽ inducat drãs ĩ tegni. Vñ cũ non ĩterueniat recta ꝯtrarietas nõ cura subsequit̃. ueꝛ potiꝰ ĩteruenit sinothoã. Ad aliud dicendũ. sĩlr nisi tm̃. Ad aliud dicẽdũ

Antipystasis

q̃ licꝫ nõ appareat p ꝯtrariũ ĩmediate fieri .in
ducit tñ ꝯtrariũ ꝯnr .Aqua enĩ frã ꝯgregãdo ca
lorẽ naturalẽ ĩterꝯ .& antipystasim faciẽs .ca
lefacit fortificãdo ipm̃.q demũ p uiã ꝯrietatis
& ĩstrumẽti frigidos hũores & hũidos calefacit
& resoluit. pbl.apparẽs nona .Nam ad ultimũ
ĩ huiꝯ ꝯtrariũ ĩterueĩt. licꝫ nõ appareat primo

Ad alia dicendũ.q̃ dolor soluit dolorẽ.& la
bor curat laborẽ non p se.sed p accñs.eo q̃ ĩci
tat naturã cũ spiritibꝯ & hũoribꝯ trãsire d̃ una
pte ad aliã. ita ut materia de loco dolente priꝯ
remota. hic dolor sedet .Et silr de labore .cuꝫ
materiã satagat trãspirare. Ad aliud dicẽdũ
q̃ licꝫ calor naturalis & extraneꝯ ĩ eo q̃ calor cõ
ueĩant.opponũt tñ naturalitate & ĩnaturalita
te. Ad aliud dicendũ.q̃ ĩ actõne a forma spe
ciei est ꝯritatẽ etiã q̃litatũ assignare .dr̃ia.lx.
Vl saltẽ localẽ.q̃ ꝯrietatũ ẽ pr̃ia sꝫm ꝯmẽtatorẽ
posita. Ad aliud dicendũ.q̃ scamonea licꝫ ĩ
mediate nõ sit ꝯtraria t̃tiane.cũ utraq̃ sit cala
& sicca .reddit tam̃ denuo sibi ꝯtraria ipãm pi
mens.Euacuat enĩ colam eãdẽ causatiuã. Ad
huc in tali actõne.saluat etiã ꝯrietas situs pre
tacta.qa scamonea unũ obtinet locuꝫ.materia
ꝓ attrahẽda reliquũ.Qd̃ oñdit cole adductõ
Cũ enĩ ea ꝯiũgit scamonee getat actõ.ceu ĩ fer
ro ꝯspicit magneti applicato.dr̃ia.cxli.Et for
te q̃litatiua.dr̃a.lx. Oribasiꝯ quoq̃ afforisõꝝ
sꝫa. extraneã ualde huic prestat respõsionẽꝫ.In
qens q̃ ex añdata hũectatĩa dieta.dyagridiũ ac
cipit uires.ut q̃ calm & siccũ.& p hoc colerico
sile ꝯtraria q̃litate diete ĩuitet & deponat hũo
rem.Et ideo cibos offerimꝯ frõs & hũidos .ut
lactucas oua sorbilia & silia.Eꝯtrario flã calefit
& deponit.Mlia ꝓ calefit & hũectat .& ita de
ponũt hũores. Sed tũc dicã nõ ꝓtute occulta
sꝫ potiꝯ q̃litate ipsoꝝ erit attractõ.Quod ples
onerose ferunt. Adhuc.nunq̃ traherent nisi
predispoĩti cibis.Quod non oꝫ.licet id ꝯueni
entiꝯ pficiat. Ad aliud dicendũ.q̃ ꝯtrariuꝫ
sumit coiter p q̃cunq̃ oppoĩtione & dĩsitate.
que aliq̃lit ĩ q̃ntitate põt repiri. Aut meliꝯ
q̃ morbꝯ nõ est simplicit ĩ quãtitate .sꝫ in q̃li
tate cũ sit q̃litas seu dispositio naturali nocẽs
actõni.dr̃ia.lxxii. Fundat tñ huiõi q̃litas in
terdũ ĩ quãtitate ꝯtinua ul discreta.ubi brẽ &
qñ.dr̃ia.lxxiiii. Ad aliud dicendũ.q̃ nõ repe
riunt oĩo equalia dr̃ia.xviii .Vl si repiant unũ
supat aliud freq̃nt reiteratũ.ut medicam̃ mor
bũ. Adhuc natura supẽ hic regitĩa medicamĩ
auxiliatĩa.Sꝫ ẽt ĩcitaret ad furiã.si moĩco tẽ
pe pmãeret illd trãsiẽs ꝯfesti in quod dñans

Oribasius. 2. aphor

DIFFERENTIA. CLIIII

Vod morbi cura sit forti medicina in
choanda oñdit. Quoĩaꝫ aforismoꝝ
sꝫa.Sꝫm prĩcipiũ istaꝝ egritudinuꝫ a
qbus sperat saluari laborãtẽ ĩtẽtare oꝫ maiora
offerre auxilia. Et p Ga. detestantẽ qnto de
ĩgenio.Erasistratẽ ĩcipientẽ etiã ĩ forti egritu
dine a debiliori medicaĩe. Eti q̃rto q̃rta.Vl
cera cũ curant ĩdigent ĩ prĩs mordicatõne.deĩ
de ḡdatim pueĩat ad id qd̃ ẽ leuioris mordica
tioĩs. Ampliꝯ cũ materia ẽ multa & ĩherens
ptibus ualde grãdi eget medicĩa .Vere nãq̃ ege
tur forti q̃ firmata aforismoꝝ q̃rta.Id ãt eue
nit ĩ morbi prĩcipio cũ nõduꝫ sit materia ullo
modo mutata. Rursus dr̃ia priori.Cura pfi
cit ꝯtrario eqpotẽti ḡdualit morbo.sꝫ in prĩci
pio morbꝯ excedit quãtitate & q̃litate.cũ nul
lã adhuc euacuatõꝫ aut alteratõꝫ suscepit a na
tura. Palyn omẽ lesiuũ mox & fortit est a cor
pore ppulsandũ cũ corruptm̃ existat. Talis ꝓ
est morbꝯ ĩ prĩcipio etiã exñs.cũ de rõne ipiꝯ
sit opatioẽs eẽntialit ledere. Eti.cũ natura
est ualida fortis expetit medicĩa.Sic aũt est in
morbi exordio.cuꝫ nondũ sit morbo fatigata .
Quod eiꝯ indicãt accñtia. Nam circa prĩcipia
& fines oĩa sꝫm ueterẽ accñtia ĩbecilliora.Cir
ca statũ ꝓ fortiora. Itaq̃ ĩ morbi prĩcipio a
forti ĩcboandũ medicamĩe. Oppositũ quoq̃
huiꝯ.ut q̃ a debili medicĩa sit cura ĩcboãda scri
bitur.n.tertio prĩa talr.Oꝫ in cura sode ut in
cipiamꝯ a debiliore medicĩaꝝ & ḡdatim proce
damꝯ donec sciamꝯ ex dispositõne morbi q̃ ip
se iam ẽ abscisꝯ. Vnde Mes.ĩ practica.Incipi
amꝯ a leuioribꝯ sicut ꝯsueuimꝯ pcedentes ad
maiora. Itidẽ.Y.q̃rto re.a.docet curare acu
tas egritudĩes & flegmĩnãtia ypocũdria ĩ prin
cipio cũ fleubotoĩa detestãs farmacie cũ nichil
ea flegmĩantis educat neq̃ passio remittat.sed
potiꝯ resistẽtia egritudini & sana colliq̃nt loca
Sed fleubotoĩa leuior est medicatõ q̃ farmacia
sꝫo re.a. Palyn.ars ẽ ymago & seq̃la nature.
Ipsa ꝓ a debilibꝯ ĩcboat semp ad fortiora p
cedens.Vñ probl.x.Natura ĩ fine oposa & adi
pisci facit ꝯfestim nõ aũt ĩ prĩcipio. Igit a de
biliori medicĩa cura est ĩcboanda . Propt pri
mũ qdẽ sciendũ.q̃ qd sit curatio dr̃ia inotuit
priori .Est enĩ morbi p oppositũ ablatõ cuꝫ di
ctũ sit eam pfici semp ꝯtrario. Quid aũt mor
bus qdq̃ medicina dr̃iis oñsuꝫ .lxxii.cxxxvi.&
cxxxvii.Ipsa quoq̃ ultra illa tacta ẽ auxiliũ alte
ratõne seu euacuatõe morbi expulsiuũ .Est ita
q̃ duplex.Vna qdẽ alteratĩa q̃litate opans abs
q̃ eo q̃ ĩ corporis ut sic substãtiã ĩgrediat cale
faciendo infrãndo exsiccãdo & hũectãdo .Reli
qua ꝓ euacuatĩa modis pretactis dr̃ia.cxli.
Est aũt fortis medicĩa duplex.& ita p oppoĩtũ
debilis aut ĩ se qa pue quãtitatis ens uehemẽt
operat ut scamonea anacardꝯ seu opiũ .ul quia
hũorẽ fortẽ alterat aut educit sicut mliaꝫ prĩo
apparẽs q̃rta.& q̃rto prĩa. Propt sꝫm sciẽd̃

An Morbi Cura sit afortiori Medna. ꝛcahida

quidē ꝙ Erasistrates fortē egritudiem & ꝑicu
losa curar icipiebat cū debili medicina ceu sag
uinis screatiaꝫ. Quē Ga. īpugnat de īge. ꝗnto
assistans eundē naute negligentiaꝫ sue naui pre
stanti donec frangatur. & deīceps dat unicuiq;
tabulā. iubens ꝑ eam si pōt euadere. Quidā
uero inceperunt a debili medicina. timētes ne
forti subita occurrat ꝑmutatō ī naturaꝫ. Quo
rum defectus tertio & quarto apparebit dicen
doꝟ. Propter tertiū uero sciēdū. ꝙ egritudo
est duplex Quedā nanq; est ꝑiculosa uersuta.
siue ipīꝯ ꝑiculum mox īmineat. seu postea. Re
liqua uero huic opposita: prima quidē ꝯfestim
a principio ē forti medicina curāda. nisi fortis
medicina fuerit sibi ꝯtraria. uelut clistere acu
tum prius colice stercorose: Huīdū enī ꝯpetit
primitus mollitm̄ & deinceps reliquū. Reliq̄
uero debili. Vnde ꝯtra Erasistratē Ga. Non
oportet nos īcipe a ꝑuis & debilibꝯ medicīs
ut ex hiis ītendāꝯ ea que illi ītendunt. dicētes
initiū curatiōis oportere fieri a ꝑuis & minu
tis medicīs. ꝗbus nō preualētibꝯ fiant magne
& fortes. cuꝫ id expediat in passiōibꝯ securius
Sed in his ex quibus īfirmꝯ moritur. ut si pti
sim inciderit. exordiū a ꝑuis medicīs nō ē faci
endū. ueꝟ a fortibus & crebris. Quare prīo
quarta. In egritudībus in ꝗbus ē timor. & non
sumꝯ securi ex defectu uirtutis. si quod facere
dbēꝯ tardauerimꝯ. aut aliq̄d ex eo alleuiaueri
mꝯ a forti medicīa prīo incipe debēꝯ. Ille uero
in quibus nō existit timor. sm̄ ordineꝫ ad for
tiorē ꝑcedat. si ei nō suffecerit debilis. Qua
re Alexander refert in sqnātia sciuisse flōtho
matum mane & uespera uenas desub lingua
incisas. ac datuꝫ ꝑtisane cū succo dyagridium
fuisse sero. Cuiꝯ quidē distinctiōis ꝑs ꝑbat
alterutra. Nā sm̄ ypocrateꝫ. Ad ultīas egritu
dines. ultīe cure ad certitudīeꝫ sunt potentes
Egritudo uero ultīe ꝑiculosa talium ē suppo
sita. Adhuc farmacare in ualde acutis si cō
cupiscit eadē die. Quoīaꝫ tardare ī talibꝯ ma
luꝫ. afforismorū q̄rta. Sed eadē die qua īcipit
egritudo ipā est in principio. & farmacia dcā
est fortis medicina. Eti ultīe replōī ultima
debet euō. in tegni. Et sīlr egritudini oī expe
dit ultīa ꝑ oppositū & directa ꝯtrarietas: Sed
huius est uersutior egritudo. igitur ī egritudi
nis exordio forti utendū est medicina. Sed
ꝯtra appoplia est ꝑiculosissīa egritudinum ac
uersutissīa. Et in de tertio prīa scribitur. Sꝫ
ut incipias a debiliori unctionū si ꝯfert. & si ñ
ꝑmuta te ad illud quod est fortiꝯ. Dicēdū
ꝙ in egritudīe pretacta īcipiēdū a forti medi
cina. q̄ dese fortis sit in eūando maxīe sepādo
ac etiā alterando. Qualis īunctō non ē. Loqt̄
etiā tenptatīe, cū īquit si ꝯfert. ut ypocras d

cura pleuresis cū calefactoriis. sꝫo. re. acut. Aut
illud dicit. ꝗa oportet euaōnē precedere. De
monstratur & ꝑs altera prefate dīonis. ꝗa cū
materia est indigesta ꝗescens fere īmota non
eget fortiori. alterante. seu euellente. Talis ue
ro in prīcipio est. Palin: Natura nō substinꝫ
repentinas īmutatiōes. cū omē subitū nature
sit preliatm̄ afforismoꝟ sꝫa. sed cū in prīcipio
egritudīs debilis ītimorose medicinari forti
incipit medicaīe. subita ītroducitur īmutatō
ꝗa cū sit debilis sub ipsa nō paꝟ. adhuc ꝯtinet
naturalitate. quā oportet paulatī & ꝑ similia
magis alterare. Itaq; adebili hic incipiendum
medicina. Primaꝫ siquidē ꝑtem oppositi
curatiōes etiā oñt expientia tradite. & ꝑ ꝯns
sꝫaꝫ. Que quidē cure debent morbo & acciden
ti. alterando & euacuando. Rōne q̄dē altera
tionis. qm̄ febris causonica si fuerit adeo adu
rens incentiua. ut timeatur assatio cerebri &
uentris & dem̄ spasmus. precipit in dīobus
mox uehemēter cū fīa extingui. Ethicꝯ etiā
despatus precipit mox in frigidā ꝑici. ut in
ethicā deueniat senectutis. in qua pōt diutius
uiuere q̄ in priori. x. de inge. In spasmo uero
docetur de replone cum calidis subueniri.
Quantū quidē ad euacuationē. ut educat sang
uis usq; ad lypothomiā in febribꝯ ex eo factis
& ulr ī aliis egritudībꝯ ut appoplexia squinā
tia dū ꝯcesserit alia. Et sīlr in doloribus for
tissīs febribꝯq; ardentissīs. farmacū precipit
prīa uel sꝫa die dari usq; ad lypotomiā & ꝑdu
ctm̄. Idē aūt accidens expetit. ut dolor ostē
dit colice uehementissimꝯ. in quo tīore mor
tis celerꝯ admīstratur narcotica. uel uinuꝫ in
syncopi de cā etiā calīa. Itaq; in morbo mī
ori prīo leui utendū medicina. in altero uero
fortiori. Sed ꝯtra. A. de cura palesis. Nō ꝑ
ꝑes ī usū medicinaꝟ fortiū in principio rei. im
mo tarda usq; ad quartā uel septimā. Quē si
fuerit egritudo fortis usq; ad decimā septimā
Dīt igitur curā cū medicinis fortibus. quan
do morbus fuerit fortis. Dicenduꝫ liꝫ paly
sis una sit fortior interse alia. non tamē tota ē
fortis idest ꝑiculosa ut hic intendit. Vel ꝑ
alysis liꝫ sit fortis rōne materie facte uiscose.
īdigentis cū alterantibꝯ multa prepatioōe di
gestiua añ eūonē fortē: nō tamē rōne acuitatis
essētie morbi & accidētiū. d̄ quibꝯ magis hic
sermo. Propt̄ quartū uero & si ex predictis
appareat iā dicendū tñ. Quid aūt ad primā
est uisū. Ad aliud dicendū. ꝙ nō reānꝫ sīlis
dispositō ī ulcere priꝯ & posteriꝯ. cum primo
fuerit sanīosū ampliꝯ īsensibiliꝯ mīꝯ Vñ. A.
Sensus nō sentit ipsū in primis. Indiget nāq;
abstersione. cū eo ꝙ pōt hanc absq; dolore sut
ferre. Ad aliud dicenduꝫ. ꝙ liꝫ & materia sit

huiõi ppaꝟ:tñ ipã obedit alteratiõi aut euoni
forti .cũ sit ad multuꝫ grossa uel uiscosa seu
subtilis ibibita.Rarius tamen existit furiosa .
Nam multa sꝫm ypocratẽ nõ ꝯcupiscũt.Et iõ
dictũ est.ꝙ satagens materiã educere idigẽtiã
nil euacuans eiꝯ. sanas destruit ptes egritudĩ
resistẽtes.cũ mollia oporteat farmacare & mo
uere non cruda . Ad aliud quidẽ dicendũ.ꝑ
id põt apparere.Ad aliud dicẽdũ.ꝙ lesiuum
omẽ a corpe depellendũ ꝯfestim.nisi aliquid
impediat ceu oppoĩta materie dispositõ.ꝓpt
quã fortis in pricipio ledit ut ostensũ ẽ meici
na.Alteruꝫ etiã duoꝟ capitũ hñs liꝫ ledat non
tñ amputandũ cũ mors sequat inde. Ad alid
sitr dicendũ. Ad ea etiã q̃ alterius ptis appa
ruit quid dicendũ. Vnde ad primũ dicẽdũ
ꝙ loquũt ĩ egritudĩe ĩpiculosa mime uersuta
ꝯcedente nature spaciũ/egritudĩeꝫ paulatim
in debilibus curare alterando & eũando/. Ad
aliud dicendũ ꝙ egritudĩes ille magis erãt ex
materia sanguinea. Vel ꝙ fleubotomia non ẽ
minor & debilior medicĩa farmacia.cũ ulr eua
cuet tã rõne humoꝟ oĩum q̃ corpis totiꝯ. Ipsa
tam minoris extat piculi farmatia .cũ possit
ea meliꝯ ꝯpesci . Ad aliud qd dicenduꝫ dĩa
uisũ xviii.& clxv.monstrabitur.

DIFFERENTIA. CLV.

Vod odor curet tantũ alterando & nõ
alendo uidet:ꝙ directiꝯ q̃rit an nutat
ipse.Quia de sensu & sensato.Odora
bile nõ ꝯfert ad nutrimentũ.sed ad sanitatem
maĩfestũ.Vt enĩ sapor se habet ĩ nutritiõe ad
nutrienda .ita odorabile ad sanitateꝫ. Quĩ
duplĩ ꝯtra pitagoricos ꝓbat.ponentes q̃daꝫ
aĩaliuꝫ odoribus nutriri.Eo fortassis.qa ipõꝟ
iueniebant uiscera icisiõe uacua ut alecb.
Quoniã sicut alita sunt ꝯposita.ita oportet ut
alimenta.cũ nullũ simplex ĩcorporeũ nutriat.
Sed odorẽ huiõi cũ sit qualitas q̃dã spũalis ac
ĩtentionalis ut uidebit. Quod fulcit.qa aq̃
simplex pura de qua magis uidet ñ nutrit. cũ
aere ꝯpositior & corpulẽtior appareat.cui pre
fata ĩdita est ĩtentõ . Necesse foret similit
supfluitatẽ ipĩ fieri ĩteriꝯ ut aĩalibꝯ.aut exte
teriꝯ ut plantis . Ampliꝯ Quod nutrit opꝯ
habet loco digõnis ipĩꝯ ut uiscere.Sed odoris
ssꝫitm est ĩ capite. Adhuc obiecta sensuũ sũt
inpmixta ceu & ipĩ sensꝯ .cũ dĩdant ex oppoĩ
to .Sed obiecta tactus alunt aĩal.& ꝯstituũt ol
fatus.Vna enĩ spẽs oppoĩta.nõ iuuat alteram
ad eẽ.topicoꝟ Boecii q̃rto.Et Eadẽ ẽ materia
qua nutrit & ꝯstituit primũ.de generatiõe aĩa
liuꝫ sꝫo.Oĩa enĩ nutriunt ex eisdẽ ex qbꝯ fiũt
sꝫo de ge.& cor.Sumꝯ aũt nõ ex odoribus.uerũ
ex huĩditatibꝯ spmaticis. Palyn nihil alim
tat nisi triplicẽ prius locũ pmeet digestionis .

4º Top. Boerij

ꝯplexionũ tertio. Odor aũt cuꝫ pueniat ad na
res huius nõ ptransit locũ.cũ p nares cerebrũ
petat.Oꝫ etiã quod nutrit in massaꝫ ptisana
riaꝫ & tãdẽ in hũoreꝫ ꝯuerti.cũ fere solꝯ ponat
nutrire. Non igitur odor alendo curat. sed
potiꝯ alteratiõe ꝯfortando. In oppositum est
Ga.cũ plis meicoꝟ uñ afforismoꝟ sꝫa. Quecũ
ꝙ citissĩa indigent adiectione huĩdũ sanatõ ad
resũptioneꝫ uirtutis optimũ Vbi uero citiori
ꝑ odorationẽ. Et quod delectat replet & ꝑ
ficit nutrit.cũ rõni eiꝯ quod est alimẽtare per
tineat.Talis uero est odor.Vnde epidimie vi.
Odores leuatorii.i.resoluti ĩ uaporosã emana
nationẽ delectabiles replentes ꝓficientes .
Palyn xi. de ĩ ge.Virtutis sbã ꝯpletur ꝑ spm
carniformẽ sbãꝫ & p solida . Ex silibꝯ enĩ uni
cuiq spẽi uirtutẽ opari oporꝫ.Spũi quidem ꝑ
respirationẽ.& trãspiratiõeꝫ.& sãguĩs euapora
tiõeꝫ generari solidoꝟ ꝑ cibũ solidũ.sic genera
ri carnosaꝟ spẽꝟ ꝑ naturã meĩã huĩdoꝟ & soli
doꝟ corpũ.Prior aũt nuttiõis mõꝯ uisꝯ ẽ spũs
saltẽ ꝑ introductionẽ aeris uapori odorabilis.
Itaq odor alimentando etiã habet curare..&
nõ tantũ alterando. Propt uero primũ scien
duꝫ.ꝙ odor ẽ natura siue forma sicci euchimi
idest hũorosi in huĩdo.s.abluibili & mũdabili
ꝑ tale nãq huĩdũ natum est ablui & mundari.
Odorabile enĩ ñ est passio aeris & aque. iq̃tũ
est qddã ꝓpicuũ illis coẽ.sꝫ magis rõne abluti
onis cuiꝯdã & mundatiõis euchimi sicci. No
sce siqdem antiqores coĩt dixisse.ꝙ odor sit
fũalis euaporatio.Quod mirandũ.eo ꝙ adhuc
id plimi Aꝟ.attribuũt modernoꝟ.cũ tñ idem
ĩpugnet ĩquiẽs.ꝙ odorare fit aĩalibus ĩ aq̃ ut
piscibus.& ĩ aere ut aliis.Fũalis uero euapora
tio est passio terre & aeris. & non aque. Non
igitur sꝫm hoc odorarẽt aquatica.cũ huiõi fũ
alis euaporatio nõ possit eẽ in ipã.cuiꝯ passio
ẽ uapor Neq etiã põt dici .ꝙ sit effluxio q̃dã
odor.qa tũc ñ ꝯueiret aeri.sed aque soli . Sꝫ
dico ꝙ si repiatur qd coẽ aq̃ & aeri.ꝙ tũc erit
sꝫm hãc ĩpugnationẽ Aristotelis descriptõ cõ
uenniẽs odoris.Vt dicatur odor est uaporosa
diffusio siue emanatõ.Vnũ enĩ hoꝟ uidet aq̃
ꝯpetere reliquũ uero aeri . Collꝫ tñ quarto
ponitur & satis ĩpprie ꝙ eẽ uaporosũ sit coĩs
passio oĩuꝫ quatuor eloꝟ.Vult.n. ꝙ uaporosũ
terre ꝓpt ꝯuenientiam in altera qualitatuꝫ
recipiatur ab aqua.& ꝙ aque simili de causa
ab aere.Sicq quod aeri ab igne Et ita dissolu
tum ad nostrum perueĩat sensum. Sequaces
autem Aꝟ. alit predictã inpugnãt odoris de
scriptionẽ.dicentes odorẽ nõ eẽ fũalẽ euapora
tioneꝫ seu diffusionẽ uaporosã.eo ꝙ odor pueĩ
at qnq ut incede accidit grecoꝟ ad qngentas
leucas.& ad mille succedendo adyametro ĩ op

Nõ ꝙ odor cadauerꝟ ĩ bello tũano
pueũt ad qngẽtas leucas.

An Odor curet tm̃ alterando et nõ alendo.

posita directe. In tm̃ aũt absurdũ ẽ predicta3 euaporationem ptingere. Et fortassis quis dicet preter eos: q odorẽ realiť ponunt ī meio fore. q̃ huiõi euaporatio siť ītentionalis redetur. ut correcta saluetnr descriptõ. Huiõi tñ diffusio uaporosa magis dicit odoris cã3. q̃ ip sum. Vnde. A. 3o prio plima cã in ppinqtate ad uirtutem odorandi ẽ sbã subtilis uaporosa Et hic quidẽ sermo exqsitior ī pbleumatum expositiõe pte xii. Odorũ uero spẽs est duplex. Vna qdẽ p se ut dicitur odor suauis & fetid9. seu iocundus aut horribilis. sicut q floru & cadauerũ. Vel per accidens & silitudĩe ad sapores. sic dicitur delectabilis aut tristabilis. sm q̃ sic aut aliť fuerit affectus alim̃to. Diciť & dulcis amar9 & reliqu9. Spẽs enī odoris praue notam9. cũ hunc ssm ceteris aĩaliũ ītẽsiue deteriorẽ habeam9. dĩa xlv. Notãdũ quoq̃ iuxta cõmentatorẽ s3o de aĩa. q̃ sicut color habet duplex eẽ: unũ ī corpore termĩato seu colorato. quod sibi est naturale eẽ in medio. Vel dyaffano. qd̃ ẽ ei9 extraneũ. ita & odor habet enī eẽ ī huido sepabili seu corpe odorabili. qd̃ ẽ ei eẽ corpale & naturale. Reliquũ uero ī meio quod ẽ spũale. ac extraueũ. Subdo etiam q̃ in medio habet duplex eẽ quoꝝ unũ est reale siue naturale. cũ mediũ non extiterit multum fueritq̃ odorabile ī uaporosa emanatione nõ pua. ceu quod est euaporosũ ual de subtile aereum. aut sup prunas piectu3 si corp9 ei9 fuerit 9termĩatũ. Cũ aũt mediũ fuerit ãplissimũ. aut odorabile nõ tale s3m alteꝝ extrẽoꝝ. ut uers9 organũ ītentionaliter seu spũaliter extat tm̃ ut tactũ dĩa cxli. Assero etiã q̃ meio quocũq̃ modo. aut odorabili exñte odor ad organũ ei9 ītentionaliter pueīt solũ. cũ ss3us sit susceptiuus spẽꝝ sine materia: s3o de aĩa. Vnde totidẽ de aĩa. A. Sentire est recipe formã rei nudam absq̃ materia. eadẽq̃ in formari. Hec tñ intẽtõ materialis fere ac uelut corpã. respectu spũalitatis coloris. & maxĩe in medio & soni accedẽs ad naturã tact9 & gustus. Quod ostendit eo q̃ plures & 9trarie ītentiões uisibiles possiť pcipi. ī eodẽ siť meio & aliqualiť soni. ñ sic odorabiles. Nosce nanq̃. q̃ liz odor ītentionaliť magis organũ īmutet. ī medio. tñ põt eẽ realiť & ītentionaliter. s3m quidẽ moĩca3 distantiã uel magnã. Quod ostendiť qa obiectũ tact9 materializ ut calm & frigidũ põt realiter esse ī medio obiectũ īmutans & ītentionaliť ut spẽs calidi & frigidi drã. clxvii. Quid aute3 sit nutritõ dĩa ostensũ xxx. Nutrire quoq̃ est duplicit une quidẽ pprie. ut alimẽtũ sui operãs materia: uel methaphorice ceu agens sui q̃litate alterando & 9fortando. ad quod nutritõ tandem sequit uera. Id aũt nutritõe indiget qd resoluitur & depdiť. Huiõi aũt sbã triplex nrã existit: spũs. sbã carniformis: & solida spmatica: ut dictũ antea. Quid aũt sit curare ac alterare. suis īnotuit quesitis. Propter s3m uero sciendũ. q̃ in isto q̃sito extat dĩsitas ut apparuit ex argutis. Quidã etiã dixerunt ut pretactũ solũ hũore3 nutrire: Sed qd de bis tertio apparebit ppositoꝝ & quarto amplius.

Propter autẽ tertiũ sciendũ. q̃ odor nutrit nutritiõe etiã uera. spũs. s. & pprie aĩales put ẽ in mediũ fcũs. prio p uaporosa3 emanationem demũq̃ trãsiens p tracheã ar taria3 ī pulmonẽ & cor. demũq̃ p arterias iuueĩles in rete mirabile. ubi digeriť non paꝝ. & ultro in cerebru3 ptingens. & digestior fcũs spũs nutrit & reparat dissolutos: nõ aũt uere nutrit qñ occurrit olfatus organo: cũ sit tunc qualitas q̃dam sĩplex. & adhuc ītentionalis fere magis. prio ãt ut ī medio corporeitate pticipat. Põt igiť duplicit ut & calor coĩť accipi. p corpe uidel3 odorabili & qualitate odorifera. Partes autem grossiores ut carniformes & solidas magis q̃ certe nutrit. qualitate easdẽ 9fortãdo. Vnd̃ de utilitate pĩsuũ. dictũ est in sermone de banelitu s3m ypocratis opĩonẽ. q̃ ipĩ9 ẽ duplex utilitas quaꝝ una & precipua est caloris 9seruatõ ĩnati Alia uero est mulcebris nutricatõ spũs aĩalis. Et vii. de iuuamentis. Vtilitas banelitus s3a ẽ cibare spiritũ aĩalem. Et nono de ī ge. spũs irrigatur & nutritur p īspirationẽ & exhibiti q̃ ex retiformi est replicatio. Adhuc tertio xi. In plurio quod accidit ex sincopi. oportet ut incipiatur & laboreť cũ eo quod nutrit spiritum ex odoribus bonis. nisi ī sincopi prefocatione mrĩcis fcã. Vnd̃ de meĩcis cordis Duaꝝ medicĩaꝝ equaliũ ī uirtute. dulcior qdẽ & aromatica efficatioris ẽ iuuamẽti. & pptereа uirtus mẽbroꝝ attractiua ipsam recipit fortius. & spũs inde celeri9 nutritur. si potentiã hũerit nutriendi. & ab ea celerius patitur īquãtũ est medicina. Eti Iobãnes alexandrin9 sup illud Odores leuatorii. Quidã referũt mirabile d̃ Democrito. q̃do enī uoluit decedere uitã hanc deridens. festiuitas debebat celebrari solẽnis ī aldiris ciuitate in qua erat. Et aldyres rogantes ipm̃ nõ decedere. ne ciuitas ī festiuitate epulareť. Respõditq̃ illis Democrit9 usq̃ ad quot dies uultis q̃ expectẽ. qui dixerũt usq̃ ad tres uel quatuor q̃ sunt festiuitatis. Et precepit sibi tunc uas mellis afferri. & in ipso permansit illic quatuor odorando diebus. Alii uero dixerunt q̃ precepit furnũ aperiri. & in eo pães decoq̃. & ita ex odore panis pmãsit. Et hoc fortassis est quod recitat Oribasius in aforismis. Philosophus referť qdã q ad odorẽ mellis xl. dies uixit. S3 puto litterã corrupta3

Io. Alexãdrinus. Democritus īduxit.

Omne intuz nutrit.

3° farmacop.

Odor ē qd nutruz.

De Iuuamentis vii°

Theor. 3°

Alexander.

Nicol pypatetic

Odor et nutendo iuuat.

Ar. de secretis.
Damasc. i Affor.

Dui

p additionez cifre. figure quatuor denotantis

Quod aūt ut ptendunt autoritates huiōi nutritione. & certa spūs nutriat̄ prefatꝰ fulcit̄ rōne. Quoiaz oē ~~siplex~~ mixtū nutrit. siplex āt mime. Ita q̄ etiā uenena pniciosa serpentis & napelli drā. cxlii. nisi illud mixtū. fuerit uenenū putre faciens & corrodens. ut calx. esbustū. attramē talia. arseicū argentuz uiuū. sublimatuz. & ul̄r huiōi mineralia adustione prepata. Vn farmacorum tertio. In medicinis que iterficiunt p id quod faciunt accidere de corrosiōe & putre factione non ē possibile ut nutriāt penitꝰ. & si quātitas eaꝝ sit pua in īmio puitatis. Sūt enī in genere suo ꝯrarie nature boīs: sz odor put ē resolutꝰ in meio a corpe odorabili penetrās ut tactū p ptes itrinsecus. est quid mixtū.

Palyn nutritio est assimilatō eiꝰ quod nutrit in ppriaz quantitatē. ac etiā subāz illiꝰ quod nutritur. drā. xxx. Sed odor prefiguratꝰ. & spiritꝰ ualde ꝯueiūt. Vterq̄ enī corpꝰ existit subtile aereū. defacili alterabile resolubile mobile calidū & siccū. Pōtq̄ unꝰ alteri predicto aduenire modo. cū agentia & patientia egeant cō tactu. Rursus siquidē minꝰ inē & qd āplius ierit. Sed aer minus uideī nutrire. nutritq̄ tn Vnde de iuuamentis vii. Aer attractus p ptes cāne pulmonis ab extrinseco in carne alterat̄ pulmonis: sz īuenis pulsatilibus & precipue in bis q̄ sunt ī rete ꝯtexto sub cerebro. & alīatur alteratiōe pfcā in cerebro. & fit illic spūs aīalis leuis purꝰ. Tertio uero theorice. Co ctōni necessariꝰ fuit aer. Aer &enī exterior spirituz nutrit uitalē & augmentat. & qa uitalis est aīalis materia. & hunc nutriet coīt̄. Vnd Alexander ī pbleumatibꝰ p īspirationē subīgrediens aer in corde subtiliatꝰ. & ascendēs p artarias ad cerebrū cibus cerebri & aīalis spūs cōstituitur. qui si corpꝰ existat ꝯfigurat̄ corpi Si uero subtilis fumꝰ purissīꝰ et splendidissimus. aīa dirigitur rōnali. Nicol uero pypatheticus in suis pbl. Scire oporz ꝯseruationez caloris fieri p aerem. nō ut qdā putant ad sui refrigerationē īmo ad nutrimētū. In puis enī aīalibus puus est calor. Ideoq̄ p corpis poros sufficiens aer īgredi pōt ad eiꝰ nutrimentū. Itaq̄ odorn̄ solū curat alīādo. ueꝝ etiā nutēdo & maxie spm̄ nutritiōe uera presignatuz. Odor etiā put qualitatē fert ītentionalē īportat. īpprie tn & mediate n̄ solū spūs. uerū cetas cum aīa nutrit & ꝯfortat ptes. Quo facto demuz nutriunt̄ uere. uelut aīe accidentia. gaudium & delectationē afferentia. Odor quoq̄ suauissīꝰ aīe est cibus Aꝝ. de secretis. Et Damascenus ī afforismis. Olfatus & maxime si saliat fumus in capite. celeriꝰ q̄ quod bibit̄ cerebrum iuuat. Sed circa predcā dubitat̄ cum

positū sit aerē nutrire. cuiꝰ oppoītū scribitur de sensu & sensato ita. Neq̄ aqua uult ipā sola nutrire īꝰmixta exn̄s. Et multo qdē mīꝰ rōnabile de aere. Eti nullū simplex nutrit. cum tale oporteat restaurari quale quod depdituz uñ elementoꝝ prio. Que ex pluribꝰ cōponūt̄ oio ex talibus. qualia sunt ꝯponentia custodiūtur. Quod aūt depdit̄ est ꝯpositū mixtū. Et iō tertio. x. Non ē ut aer solus sicut extimāt qdā ꝯuertatur ut fiat spūs. sicut nō sola aq̄ nutrit ueꝝ unūqd̄q̄ coꝝ. aut est ps nutrimenti uel ē faciens penetrare lubricitate. Sed aq̄ ē ad nutrimentū corporis. & aer ad nutrimētū spiritꝰ Et unūqd̄q̄ duoꝝ. s. nutrm̄ti corpis & spūs. est corpꝰ ꝯpoītū n̄ sīplex. Et iō collz sz. Impossibile ꝯpositū nutriri ex sīplici. tūc enī aīal eēt simplex ex uno solo elo. ꝯtra ypocratē de būana natura. Non igitur aer qcq̄ nutriet.

Dicendū q̄ aer & ul̄r elm omē pōt dupliciter accipi. Aut put est simplex puꝝ oio & singulare. Et ita ut argutuz sufficienter nō nutrit: uel put aliis etiā in spera exn̄s sua permisceī utcūq̄ sicut maxie accidit hic dicto ꝯtin̄s. drā cxxxii. Ea enī fuīterre ac uapores cōmiscētur ascendētes. defluxꝰq̄ ignis p radios solares lati deorsū. ac ex refractione ipsoꝝ ad terrā & aq̄ puenientiū. eūq̄ īde suscitātiū. uñ elementoꝝ prio. Non oporz in aīaliū corporibꝰ terrā quere sincerā. & non mixtaz. qm̄ neq̄ ī mundo talez demonstrare potes. Etenī quantūcumq̄ ipīꝰ accipias ptem. mox hec & calore aliquo & huiditate ac aere pticipat sbā. Et sīl̄r in aliis. Quare farmacoꝝ prio. nullū quatuor elem̄toꝝ sz atoꝝ est pure. cui nō aliud sit pmixtū ab eo apd̄ sz m & usū. Aqua uero ab hoc lōginqua ē pura & munda. Quod aūt ita mixtū pōt nutre etiā uere maxieq̄. quod pua nutritiōe indiget. ut spūs & ppriē aīalis ostendit̄. Quoniam in aqua subtilissīa & clarissīa ozimuz uiuit & nutritur. ꝯtinue augeī & florescit. odorez etiā non amittens. Et in eā sīl̄r aqua fontali subtili preclara ꝯspicio. pisces singularit̄ lapidibus īpressos. & precipue trutas cancralia. & huiōi uiuere & nutri diutissīe: uermes etiā ī puteis limpide aque ac preclare sīl̄r. Et lacertuluz dictum Salamādra. Et ex hoc qdē dicēdū apparz preīductis. cū dicit elemēto ꝯcludā sīplici puro. Propter quartū uero. Ad primū quidem dicendū apparuit. cū odorē Aꝝ. accipiat p q̄litate odoratiua simplici. & nō p uaporosa diffusione. Ostensū ē enī q̄ elemētū pōt nutrire ī purū. neq̄ odor sic nutriens habet supfluitatē sēsibilē ut locū exqrat receptm̄. trāspirat enī absq̄ sensu. Ad aliud dicendū q̄ illic sunt loca digōnis. & tria puto pulmo rete serinū & cerebri sbā. aut pulmo cor & artarie. Ad alid

Homer

Ozimum dicit ī aq̄ subtilissīa

An Precātatio cōferat ī cura. 2

dicendū. ꝙ odor huiōi uere nutriens ē corpus ſenſibile qđdā uaporoſū diffuſū. qualitatibus tactis affectū primis & ſzis. nō aūt tertiis. Tūc enī ſimplicem qualitatez odoratiuā īportat

Ad aliud dicendū. qa ſum9 ex odoribus. prī cipia enī generatiōis nrē fuit materia aquoſa & aerea plus uaporoſa emanatīa. de re. ſa. apparēs initio. Ad aliud iā qd dicendū apparuit.

Ad aliud dicendū. ꝙ illud audiendū ē de nutritiōe plm ꝙtīgente. ac ea que ptiū groſſiorū Spūs aūt ſubtilis ptibus. Qui aūt ꝓprius nutrit. ei9 eſt īnatus 9plantat9 in principiis nrē 9ſtructionis. Qui enī fluēs uel currens generatus. quottidie ab alimentis ꝑ motū cordis & artariaꝝ digeritur. ſubtiliat. & 9uertitur ī ſpiritum antedictū. ſimpliciū quinto. Hic autem currens ſpūs adeo non nutrit uere. cū fere ſzm unāquāq; receptionē minor & amplior fiat. xi. de inge. Quod aūt ueri9 nutrit oportz manere

Ad ea etiā que alteri9 ptis quid dicenduz apparuit. Concludit enī odorē nutrire ꝓut eſt corp9 ab adorabili diſſolutū. & īteri9 aſſūptū non autez certe ſzm ꝙ qualitas extat ſimplex intentionalis aliqua.

DIFFERENTIA. CLVI.

Vod precantatio, īcura nō 9ferat, oſtē dit. Quoniā Ouidi9 de amoris medela. Nulla res ꝓnatas deponet pectore curas. Ga. ſexto ſimpliciū ſingulariū. đridet medicos īcantantes quoſdā & 9iurātes herbas.

Amplius ꝓyermenias prīo. ꝓpt affirmare uł negare. non erit orō uera uel falſa. Incantatio uero eſt oratio quedā affirmatīa uel negatiua. Sicut enī res ſe habet ad ueruz & falſū. ſic ad opari. methaphiſice ſzo: ꝓpt ergo affirmatiōez uel negationez nil aget nrām. Eti. nihil agit ultra ſuā ſpēz. Sed incantatō cū ſit orō quedaz eſt in genere quātitatis ī predicamentis Sanitas autez in genere qualitatis. uel fortaſſis ad aliqd. que ñ ſolū ſpē ueꝝ etiā genere differūt. Eſt etiā īcantatō qd tāq; ītentionalit mouens ſanitas aūt aliqd reale. Adhuc prīo q̄rta. Res medicatiōis reb9 ꝓficit tribus. puta nutrētib9 potione ſeu medicina. & manuali opatiōe. ūn Ga. paterniano. Toti9 corpis medicina in hec tria redigitur. medicamentuz. ferrū & ignem. Sed īcantatio nulla ē iſtoꝝ. ut monſtrat ex proſecutiōe ipſorum. Rurſus quod ſanat habet alterare. cū ſanitas introducat eo. Sed īcantatō non alterat. qa q̄ huiōi ī materia coīcare oportz quod nō īcantatiōi adeſt & ſaītati ut pretactuz.

Non igitur ſanatiōi precantatō confert

In oppoſitū Quoniā Homerus in prīa raſodia recitat. qualit beriſis ſacerdos ꝓpt Briſeydaz filiā ſuā raptaz ꝑ Agamenonē. rediēs ſec9 litt9 maris ſobilantis. Ea quidē nō obtenta rogauit

Homerus.

īcātatiōe ſolē dicēdo. qualiter ſacrificauit ſibi & ſacrificabit ſi de grecis faceret ultionem. ita ut ſol 9citatus īmittens arcu ſagittas eius ſeu radio cāuit peſtē ī mulos primitus & canes albos. & demū ī boīes. ut cogeret Agamenō Briſeydā reddere ſacerdoti. Calcade ſiquidē reſtoride peſtis b9 cāz aſſignāte. Eti tertio prīa de amore. Verba in huiōi 9ferunt capſo. Ad huc de cā mot9 aīaliū. Quodāmodo ſpēs ītellecta calī aut frigidi. delectabilis aut īſtabilis talis exiſtit. qualis reꝝ unaq̄q; ꝓpt quod īmūt & timent ītelligentes ſolū eis etiā nō exñtib9 ſed ymaginatō tantū dīa. cxxv. Huiōi uero ut apparebit ē incantatō. Amplius illud quod 9fidentiā ſalutis aggenerat in egroto. iuuat in cura dīa pretacta. Talis aūt ē incantatō. ut ei9 īdicabit rō. Confert igitur ī cura. Propter primū qui dē ſciendū. ꝙ ſcribit Socratē dixiſſe īcantationes fore uerba aīas decipientia būanas. Vt aūt ī preiacenti ſit loq materia. precantatō eſt orō admiranda affectione ī ſubſidium īcantati precipue 9fidentis explicata. Dī aūt orō ad diſcretionē terminoꝝ nō ſignificatiuoꝝ. q̄ cū fuerit de miris & occultis. ampli9 eam reputās īcantat9 eidē 9feret magis. Et iō quantū poſſibile occultatiōe utendū Deitatez enī minuit. qui ſecreta miſtica uulgat. Ars notoria precantans etiā cuz grandiori diligentia dz ipſaz ꝓmere. ut tam ab ipō q̄ ab incantato digniſſīa reputata. poſſit āpli9 9ferre. Cū enizz fuerit de ipā ampli9 9fidēs. ut ita eundē iuuabit maxīe. iuxta illud dre. cxxv. Ille plures ſanat egritudines de quo plēs 9fidunt. Eius quoq; 9ferre ꝓbat explicatiōe. Cū orō triplex 9ſiſtat Boeci9 ꝓyermenias prīo. una qdē ī mte ipī9 format9 exiſtēs 9cept9. Alia ī ꝓnūtiatiōe iuxta illud predicamentoꝝ. Dico aūt orationē uoce ꝓlatā. reliqua uero in ſcripto. ut ꝙ littis ac caracteribus etiā ꝓmitur. & collo tādē uel alibi alligatur. Amplius precātator debz eē aſtut9. credulus. affectuoſus. aīe fortis īpreſſīe incantandus uero auidus. ſperans q̄ maxīe. ac diſpoſit9 oīmode. ut actō 9cidat ī materiā prepaturā. dīa. cxxv. Et merito. qa cū īcātatio ſit qd tāq; ītentionale. nō agit efficacit niſi īt ueniāt predcā. cū actus agentiū ſit in paſſuz & ſuſceptiuum prediſpoſitum. Et ideo ꝑtranſmutat & alterat quod ē maxīe ꝓmutabile. ceu uirtutez aīalē. & maxīe ſōniis. cū mot9 reliq tūc ceſſent corporei. Ea enī precipuos ī oppoīta ualet. deīde uitalez. ac demū naturalē tanq; materialiorem reliqs. Ceu extimatō īmutat boīnez magis bruto. Afficitur enī ampli9 oſſitante reliquo oſſitatore. At mingente magis omne illo. ꝓpt eā plurimā boīs ad alia ſēſibilitatem memoria facta. mox in actū concurrit

Socrates

Incantatio

Nō Ars Notoria

alterio. Quare uisus subiugalibus nō sufficit. Immo altero egēt ut olfatu. In ipis enī bn̄ mobilis hic extat sſzus. & iō exurinationē uicissī & postea olfaciūt. Mouent enī cū passiōe huiōi quecūq; sunt leuiter mobilia. ceu fūosū quod ossitatione aut alice ꝓpellit. deīceps uero uria deinde sem̄. ultīoq; stercora. ꝓbī. apparēs. vii.

Quid aūt sit cura. quidq; ꝯferentia suis notatū dr̄iis. Propt̄ sz̄m quidē sciendū. ꝙ aliq dixerūt precantationē nō ꝯferre. aut qa grossi īcreduli. nō putantes aliquas actiones ꝓuenire. nisi materiali & grossiori quoddā ꝯtactū mediātibus qualitatib9 primis sensibilioribus ualdē liz oīs actō īde tandez apud Aꝟ. cōsurgat drā. lx. Quod accidit ꝓpt̄ īmersionē plīmā ipsorū materie corporali. Vnde nec pn̄tia utcūq; denuda. futuraq; minus cōcipere possūt. Quare. A. methaphisice nono. Quia nos in hoc nr̄is seculo & corpe dimersi sumus ī multa turpia. nō sentim9 delectationē aīe rōnalis: cū aliqd apd̄ nos fuerit de causis ei9. Idemq; Alꝟ sup cētiloquio. Aliqui uero īcantacionē negarūt sicut Ouidius ut hoiēs ab amore ardētiore detraberent. sicut erat ei9 ītentō in illo ope. inducens ꝓticularia plra. quō furiosus ñ pōt mox amore īmoueri. Alii āt rōnabilit̄ eas spnūt. eo ꝙ ī eoꝟ nō cadebat artē sensibilē & entē & aptam: In qua actus 9sideranī maīfestiores qualitates parum excedentes primarias. ceu Ga. in. vi. preallegato detestans Chaniachiꝟ & Bamachium. cunctis Dyascoridē preferens. eo ꝙ scripsissent supficiosa nerba. & fabulas quas narrare 9sueuerunt muliercule ac uetule ad modū stultorū egiptioꝟ fasinationes dicentiū. Cōiurauerunt enī medicinas aspserunt & suffumigarūt diuinitus cū eas euellerēt a terra. ut. s. collo uł alibi iuuamēti causa ī modū suspenderūt filateriarum. Quod om̄e falsū ē ac stultū. & medicīe artis detestatiuū. Hi enī īberentes huiōi q̄ artis dereliq̄rūt ꝓpria. Alii uero extra banc ītentionem poīti. timentesq; 9tradicere īcātaciōes utrasq; 9cessere prefatas. Propt̄ tiū qdē scīē dū primitus. ꝙ nō 9fert precātatō ī cura ī q̄tū ipsa. Sed demū ī quantū talis. ꝓut uiz. s. recepit a ꝓferente uel 9iurante. aut ab īstituēte seu causante. Propt̄ huiōi primū sciendum ꝙ si precantatō 9ferret ī quantū huiōi & orō simplex. tunc & oīs. Cui9 flitas ē prōpta. Et talis īcantus in quadā explicatiōe 9stat sonora Quod aūt tale. cū pse nō alteret corp9 ad sanitatem. cū ea īducat̄ alteratiōe nō ꝓmutat: uñ s30 & tertio de aīa. Maīfestū est ꝙ neq; lumē & tenebra. neq; son9 neq; odor. nullū facit in corpa effectū uideliz. nisi sz̄m accidens. puta si sił sono depulso fiat ictus. ut in tonitruo scīdēte lignū. Et a uisis sił & odoratis fit mot9 corrū pentibus accidentaliter motū. Ex primis eniz qualitatibus 9stam9. nō aūt ex tertiis. Itaq; incātatio nō ꝓficit curatiōe ut ea. Propt̄ sz̄m huiōi sciendū. ꝙ expientia pōt demōstrari. Et demū rōne psuaderi precātationē cōferre. De hoc enī ī siłi & ꝓposito empie sunt q̄multe. Vt apte illud sūmū sacramentū. cū aliis multis ostēdit heucaristie. Noīa etiā id 9firmāt diuina notorie artis & eucūtice. Magicis etiā uerbis ꝓlatis in auriculā tauri. cū īcantator ꝓsternerit in mortē ī pn̄tia silurī: Hunc & reuiuiscere denuo effecit. Hoc etiā 9firmat motus panis ad furtū īueniendū. aut psalterii uł cribri. Verba etiā q̄dā in aurez cui9cūq; hoīs ꝓlata. satagit eū tibi quecūq; petieris elargiri Incātatiōe siłr ꝓlata uel scripta. ne ūq̄ pādāt q cruciant̄. Ea etiā sup gladiū ambulāt acutissimū. & prunas uiuaces. Digitorūq; uno applicantes alterutrūq; hoīez. aut pond9 sub leuant in altū grauissimū. Serpētēq; stupefaciunt ut nō ledat. Equos furibūdos carmīe qetant: cū aliis īmobiles eadē redditi. Hoc etiā modo trucidati euadunt piculū. Prima siłr astronoīe oratione placant̄. & ī subsidium 9citant̄ nr̄m. ut orōnū epylogus īsinuat planetarum: uñ Albūasar iu Sadan. Reges grecoruz cū uolebant obsecrare deū ꝓpt̄ aliquod negociuz. ponebant caput dracōis ī medio celi cum Ioue. aut aspectū ab eo figura amicabili. & lunam 9iunctā Ioui. aut recedētē ab ipō. & 9iūctionem a dño ascendētis petentē. Adhuc autez & cū caput amicabili figura. tunc q; dicebāt ipōꝟ petionez exaudiri: unde Almansor ī afforismis Si qs postulauerit aliqd a deo capite exñte in medio celi & reliqua. non pretibit qn breuiter adipiscatur q̄situz. Et ego quidē in huius orbis qñq; 9figuratiōe scīaz petens a primo uis9 sū amplius in illa ꝓficere. Incantatiōe quoq; qs dormire nō ualet. repn̄tationez 9tinue īcātantis ymaginās. Ipā etiā pollutionē inducit in sōnis. Quid erit futuruz talr apit de aliquo. Sagitta etiā ossi adeo īfixa. ut alio neqt ingenio digitis lateralit̄ duobus facile. ac sine dolore duci applicatis foras educit. Cancerq; mortificat̄. Lumbrici occidūt̄. Sanguis ea & caractere undecūq; fluēs sistit̄. Paroxism9 epylēsie qetatur noībus magoꝟ ī aure ꝓlatis Aut portatio sup se cessare cogit oīs. Epylēticus sanatur. & lūaticus 9stantī9 cū aliis. Cū pater aut mater in q̄tuor tēpꝟ feria quarta eū ad ecliam deducat. & feria sexta. & deīde sabbato sup ipm̄ cātet̄. & suspendat̄ illud dm̄cuz euangeliuz. hoc gen9 demonioꝟ nō eicit̄ nisi orōnib9 & ieiuniis. Karactere siłr & carmine passio curat̄ renalis. Futuꝟ prenoscit̄. Et quod abest. ut edocet geomantia. taliūq; multa.

An pōtatio seu incantō. gferat ī Cura

Id aūt utcūq; rōne psuadet. & effcūs in suas reducūt pcepti cās. Id namq; eueīt aut a cā īmediate īteriori. seu īferiori uel exteriori. Si qdem primū. id duplicīt ꝯtingit. aut expte īcā tantis affectuosi. cū eiꝯ fuerit aīa ītantū elata ut materie possit huic dñari mundane. ipsāq; uigoī ītelligētie suscepto admittūt trāsmutare. Vel expte īcantati q̄plm ꝯfisi. ut ex uigore siqs iuuat extimatiōis nō pat. Et hūc quidem modū pypathetic ꝯcedit. drā. cxxxv. Quorū utrūq; sufficiēt dra q̄ huiōi. hec. n. fulcit maxime illa. Si uero a cā exteriori duplicit. Aut ea sbā est ulior. uel pticularior. Vlior quidem ceu cāt pria. Cuiꝯ qdē uirtute orō seu precātatio suscipit effectū. cū ipā quodāmodo nostruz solicitudīez habeat. ut ostensū dra. c. i. Pōt nāq; primꝯ sua mera benignitate cū sit agēs sup naturale. p uoluntatē absq; motu & trāsmutatiōe. ī hec īfera opari. Quicqd dicat pypathetic us drā submissa. cū ipē sit sūmuz bonuz. de cuiꝯ rōne fit sui fore diffusiuū ac coīcatiuum. Alit enī bonū mīme foret sūme. Neq; ppt hoc cū sit qd diuinissimū & honoratissimū. methaphisice. xii. hoc trāsmutat in īdignius ītelligēdo eēntiā. cū is nō ītelligat actualit extra: sed ītelligens seipsū ītelligit oīa. cū ea reluceāt in ipō ut ī cā: nō enī ꝯtēplat ipā put sunt materialia & uilia: uet mō nobiliori & altiori. quo ītelligit se taliū cāz existere. Quo qdē mō scīa etiā uilissimot aīaliuz. & abhominatot apud sz̄m nobilis reddit & decora. Vnde de ptibus prio. In ñ gracīosis ad sz̄m sz̄m theoriā similiter. Nam admirabiles delectatiōes exhibet potentibꝯ causas cognoscere. Et iō Mesue. Sanat solus languores deus. Si uero est pticularior sbā. uel est absoluta. aut mobili ꝯiuncta. Quod si primū aut est benigna ceu angelus. q noster ponitur admīstrator a diuinis. & nūciꝯ orōnes deferens ante primū: sicut etiā sensit. A. x. eius methaphisice. de quo sūt ñ parū testamenta repleta. Si uero deprauata, ita demō uel spūs. cuiꝯ efficacia pmaxīa. cū nō sit in terra potestas q̄ sibi ualeat ꝯpari. Hic quidē multū īcātatīonibus & sacrificiis obedit. ut decipiat ꝯcitatꝯ ēt Aut appareat multa pficiens. & precipue mulierculis obediens sīplicioribus. Eas enī celerius sapiente fallere ualet. Quare has uideo uotum & effectuz ꝯseq. ex eat īcantatiōe seu ꝯiuratīōe q̄plime. Quod sapientiori nō accidit q̄ tūcūq; illis opetur pfcius. Est etiā ut expertus uigoris aut prioris & familiaritatis in locis. in quibus cultus celebrat dīnus Quē qdez liz pypathetica nō exprimat phīa. nō enī fuit eiꝯ ut que Platonis. cū ex sēsibilibus ac mobilibꝯ pueniat ī motores. xii. apparēs methaphisice Ipsū tñ asserit Ptholomeus quadriptiti q̄rto īqens. Si nāq; luna fuerit dña magisterii exñs ī sagittario uel piscibꝯ. p mortuos diuinabit. & malignos spūs etiā de loco ad locuz coget moueri: unde cōmentator ibidē. Mouebit spiritꝯ q dicti sunt dyaboli. uel alios spūs ppt qd diuinabit. Si uero applicat huiōi sbā mobili aut īcorruptibili. ceu ītelligentia & aīa celi: uel altera tm apd Alexandrū & themistiū: & hoc duplicit. Aut. n. ꝯfert īcātatiōe alītutra mota. cū ordinentur ad nrāz solicitudīez. mō ut tactuz quodaz. Sitq; ītelligēs ita ut eiꝯ orbe ac astro ꝯferat. aut officiat. sz̄m q; drsimo de fuerit īcātata. Quod obseruant magot nō pauci īuocātes Iouez Saturnū. uel aliū noīe ītelligētie ducentis eundē dra nona. cū felicit fuerīt uel alit dispositi. Qud eq dē Brysis sacerdos sensit Et ut exptus sū ipōs in amorē pprie. ac odiū non leues ꝯtinuato adducunt carmīe. Vel iuuare uidet īcantatō nō ꝯferēs. Sz uel qa directio natiuitatis signatoris alicuiꝯ. ad talē ptīgit nrm ut hic amorē talis debeat adipisci uel quid ꝯsimile. Ita ut īcantatō uel id quod fit. nihil conferat nisi casu. Iuxta illud posteriot primo. Te ambulāte coruscauit. Et ita huiōi omes cassāt talit precātatiōes. & que taliū. Quod non ēliz enīz quod dñt possit ītuenire qnq; non tñ semp uel ad multuz. Cū directō significatoris ad locuz rariꝯ ptīgat huiōi cātiuuz. dra tactū lxiiii. cū uideamus q̄multociens ex īcantatione uel alio agentes effectū adipisci ītentuz. Si aūt sbā mobili adhereat corruptibili. ceu ītelligentia dicta agens ab. A. Quid de hoc ī se. ac ī ppposito sentiendū. dra expoītū. c. i. & cxxxv Aut etiā qa ī ipsū motꝯ īcitat expulsiꝯ nature uelut eueīt cū nobilis quis paupcula docuerit uetula precātare. dicendo duo & tria ꝯstituunt qnq;. & tria sīt & duo. dū aūt hic spina piscis gutturi eiꝯ īfixa cruciaret. Eaq; tandē uocata pueīēs ad eū dixit. se aliā nescire medelā. nisi eam quā ab eo didicerat. Is aūt ī uehemtiorez risū ꝯcitatus. spinā cū sanguīe foras mādauit

Iō. farciaz.

Propt quartū quidem. Ad primum quid dicendum apparuit. Talia namq; Ouidius habuit pēta, ut tactum negare. cū ꝯtra eiꝯ extēt intentionē ibidē. Multa etiā sz̄m puerbiū īd audiunt poete. methaphisice phe. Similiter & Ga. medicot pspicuus. ut tactū nō hūit arti ꝯmiscere hec sue. Ad aliud quid dicendū uisuz cū dictū sit īcātationē sz̄m se nō cōferre ī cura sed ī quantū huiōi. & a tali explicata taliq;. Ad alia que sequūt qd dicēdū. dra uisū. cxxxv. Aliquid enī ī q̄tuz huiōi ñ pōt ultra sua agere spez. ī uirtute tñ neq; alterius. ut calitas ignis eius uigore ex aqua ignē generat. & nō ī eo q; caliditas. cum accidens extet. Sitq; om̄e agens prestantiꝯ patiēte. tetrio de aīa. ut ostēsū, qd

p se nõ alterat.uel trãsmutat ĩcantatõ.Et idõ
nõ sanat.cũ solũ mentis ĩdicet ꝯceptũ. Ad ea
sitr que ptis aduerse quid dicendũ apparuit.
Procedunt enĩ uia sua.Cũ p se agant ĩcãtantia
in aliquã cãz.Sz quod agũt deducta qua possit
eoꝝ saluari ꝯferentia:Verba enĩ ꝯtra amorem
rõnabilibꝯ ꝯferũt maxĩe.Eoꝝ.n.excitãt rõnes
ut amplioꝯ ꝯcepto amore discedat.tãq̃ turpi ali
quo. Sit itaq; de hoc tantũ topice dcm̃ q̃sitũ.

DIFFFRENTIA. CLVII.

Vod sõniũ nõ ꝯferat in cura monstrat̃
Quoniã quod ẽ ĩdrñter se bñs.ñ ꝯfert
ad curã.cũ curatõ determinetur scia
medicĩe.saltẽ sicut plĩe aliaꝝ ueritatẽ ut mltũ
ꝯtinente.Huiõi uero est sõniũ:uñ tertio de sõ
no & uigilia.de dĩnatione que in sõniis fit.&
dicit̃ accidere a sõniis.neq; ꝯtẽpnere ydoneuz
neq; suadere. Adhuc.quod decipit nõ ꝯpetit
ĩ curatione.cũ ipã pficiat̃ certificante. Tale q
dem extat sõniuz iuxta illud ethici.Sõnia ne
cures|nã fallũt sõnia plres. Rursus si ꝯferret
ad curã. id eẽt p moduz motus cuiꝯdã.cũ cu
rare sit quoddã agere.quod motu pficit̃ õe.Sz
ĩ sõnio nõ ĩtuenit motus.cũ sit q̃dã ꝓprietas
& passio sõni.Oĩs aũt ꝯpleẽt qete.cũ motus ab
aĩali ꝓcedat uirtute:Sõnꝯq; sit qes uirtutum
aĩaliũ cũ ĩtensiõe naturaliũ.& uinculũ ac ĩmo
bilitas primi ssz̃itiui.dr̃a.cviii. Eti res me
dicationis tribus pficit̃ rebꝯ.dieta.potiõe. ac
manuali actione.quarta prĩo.Quoꝝ nullus est
sõniũ.Nõ enĩ sub dieta ꝯtinet̃.cũ illa sit sex re
rum nõ naturaliũ ꝯueniẽs admĩstratõ. quaruz
ipsũ nulla extat p sĩgulas trãseũdo.Quod aũt
non sit potõ uel cyrurgia euidens extat. Cũ
reliqs ergo pretactis dr̃a.cxxxv. sõniũ ĩ salutẽ
non ꝯfert: In oppoĩtũ qm̃ de sõno & uigilia
tertio.Dicunt meĩcoꝝ gracĩosissĩ.oportz ual
de intendere sõniis:Hoc aũt nõ ẽ.nisi quia in
curatiõe tandẽ ut apparebit ꝯferunt ea.unde.
szo szo.Quidã splenetic sõniaũ.q; ei precipie
batur ĩ sõno.ut urinã suã biberet omĩ die ter
& sanere.qui exptus illud ĩuenit mirabile.
Quarto etiã tercia.Aliqui obediendo sõnio ul
uisioni.curati sunt a lepra.uñ .xiiii.terapẽti.
Quis sõnio deterĩati.G.ꝯsiliũ Laudauit. Iti
dem illud ꝯfert in cura,quod ꝓcedit ab eo.q
cunctos sanat languores.Tale uero est sõnium
Quare re.a.prĩo.Somnia.sunt a deo bñdicto
& sublimi.Ac solus sanat languores deus Me.
Adhuc.Illud quod significat sup hũorẽ dñ
antez corpi & euacuationẽ futurã|curatiõi ad
miniculatur:cũ oĩs significatõ in ipsã ordiet̃
Huiõi quidẽ est sõniũ.nã unusqsq; hũoꝝ sõni
um cãt illiꝯ oñs dnĩum.ita ut meĩco eiꝯ ĩdice
tur eductõ:unde quarto szz.Multociens uidet
infirmꝯ de genere illiꝯ.quo fit crisis eiꝯ.sic ui
det bĩturus crisim p sudorẽ quod ingẽdit̃ bal
neuz.sibiq; prepat̃. Itaq; sõniũ ꝓficit ĩ cura.

Propt̃ primũ quidẽ sciendũ.q; sõniũ ẽ fãtas
ma factuz a motu sĩlacroꝝ dormientis. in eo q;
dormit.szo de sõno.De quo soluz szm Axꝝ.ĩ de
huiõi tractatu loqt̃ Aꝝ.Nam tres huiõi existẽt
apprehensiones.puta sõnia que dnt̃ ab angelis
& diuinatiões a demoĩbus. Ac ꝓpbecie q̃ a do
cũ & sine meĩo. Diuidit̃ aũt multiplicĩt̃ sõni
uz.qm̃ aliud est uerũ. aliud flm.Adhuc quod
daz fit supra replonẽ.aliud supra ĩanitionez
nõnullũ uero ĩdispositiõe meĩa. Itidẽ quoddã
est naturale.aliud aĩale. nõnũq̃ uero celeste seu
dĩnũ.Voco aũt illud naturale.q; ex dnĩo ꝯplex
ionis ꝯtingit & hũoꝝ.Vnde. A.quarto de aĩa.
Naturalia sõnia sunt q̃ ueniunt ex tẽpãtia uir
tutũ hũoꝝ.cũ spũ gerente uirtutẽ formalez.&
ymaginatiuã.Cũ enĩ in aliquo natura sãguĩs
dñat̃.ut ad mltũ uidebit ĩ sõnio res rubeas de
lectabiles.seq; in sanguĩe natare ꝯuiuia & sĩlia
Cũq; colere res igneas citrinas uolatꝯ rixas fu
rores & q̃ huiõi. Si aũt flãtis natura sõniabit
aquas niues frigora stupores & que taliũ.Qud̃
si mlĩe.res magnas ꝓterrẽtes ploratus casꝯ lo
ca mortuoꝝ & que taliũ.Que siquidẽ ꝓmanẽt
diutiꝯ aut labuntur.szm q; corpis natura ꝓti
cipat siccitate aut huĩditate. Sõniũ uero aĩa
le.dico q; cãtur ex mlta solicitudie aĩe. circa
quoddã ĩ uigilia.Cũ enĩ sõno maior motꝯ. ut
qui exterior quietet̃ ꝓpt̃ spũũ ꝯtractionẽ ꝓci
pit̃ minor qui ĩterior.Maior enĩ motus mĩorẽ
szm Aꝝ.ꝓturbat & depellit.Et huiõi quidem
sõniũ me ultra duos ãnos q̃multiplicĩt̃ fatiga
uit.ex ĩpressione causatũ uehemẽte itineris ad
studiũ parisiense. Diuinũ uero sõniũ seu ce
leste audio illud.quod a diuinis siue celorum
cãtur aĩabus.que motores etiam dñt̃ orbiũ.qui
szm. A.aliqñ opãt̃ formã ĩymaginatione.szm
ꝯpationẽ eoꝝ.& ꝯpationẽ aĩaꝝ ipõꝝ szm apti
tudĩez.Quoniã aĩe nrẽ habent maiorẽ ꝯpatio
nem cũ substantiis sepatis.q̃ cũ corporibꝯ sen
sibilibus.Iuxta quod uerificatur fortassis illd̃
Ga. Somnia ĩmittit|deo bñdcõ & sublimi.

Propt̃ szm uero sciendũ.q; aliq negauerũt sõ
nium nõ solũ ĩ ꝯferentia cure.ueꝝ etiã sĩplicĩt̃
oĩa que ordĩs & nature. Vnd̃ naturaliũ primo
Quidã expressĩ nullã enũciarũt aĩe ĩ eẽ uirtu
tem.qua cogitamus ꝯtẽpnẽtes sõnia.diuinatõ
nes.& cõsiliarios.astrologiãq; omez.dr̃a etiaz
cxxxv.Quoꝝ quidẽ errori cõsuliĩt̃ ibidẽ. Alii
uero directꝯ negarũt sõnia.Quare Axꝝ.Qui
dam hoĩuz negant sõnia.& dñt ea casu accidet̃.
Quod fortassis dico euenit.qa plĩma uiderũt
falsari.nescientes iter ipã distinguere.Aut for
te cuncta ĩmeĩate ĩ cãz reducentes priorẽ dr̃a
c.i.quoꝝ quidẽ defectꝯ apparuit ibidẽ. De

An Sōnium gferat ī Cura

quibus quoq; subdit gnr. Sz negare sōnia. ē ne
gare sszitia. & maxīe uera diffiti sōnia. Nullus
enī hō ē q nō uiderit sōniuz. quod ñ enūciauit
ei aliqd futuꝝ. Vñ. A. Nullg hoīuz ē q ñ hēat
portionē in sōniis. & ī apprehensioībg q̄ fiunt
ī uigilantibus. quod apparz. qa cū hō expimē
tauerit multociens. uidebit q̄ hoc non accidit
casu. sz eēntia. & alie gprehensiōes puta uisiōes
& ꝓphecie. liz nō sint uise. sunt tam̄ ualde fa
mose. Que aūt huiōi apud omēs. aut sūt neces
saria szm totū. aut szm ptē. Impossibile enī ut
fāosuz sit flm szm totū. Cū hoc etiā hoꝝ dfcūs
tertio apparebit dicendoꝝ. Propt̄ ttiū uero
sciendū prig. q̄ sōniū gfert ī cura. Et deīceps
quod huiōi. Et tandē huig ē sōniās. & uere.
& quis mīme. Propt̄ primū huiōi sciendū. q̄
sōniuz coadiuuat ad curationē. tū ꝑ uiā cāe q̄si
īmediate curans: tū ꝑ modū signi. Primum
q dē ostendit. qm̄ illud quod docet eligere qd
morbo gtrariat. curat eundē. cū curatō pficiat
grio. Tale uero ē sōniū ut pretactū ex argutis:
unde quidā socioꝝ uerēs ptisicari. uidit ī sōnio
q̄ precipiebatur sibi horride assumere quod
grece lac īportat. & saluerēt a ptisi. Quantuz
aūt in ea gferat. dīa ostendet. xix. q̄rta. Et
quod aīaz excitat sup morbū cū calore nature
ac in bonā spē salutis gfirmat. coadiuuat non
paꝝ in curatiōe. cxxxiiii. apparēs & priori. Cō
fert igitur rōne cause. Adhuc ex ꝑte quidez
signi. qa illud quod significat ducit in causaz
morbi. atq; ī ipm̄ gfēt. tle xo ē sōniū ut tetigit
ꝓpositoꝝ primū. Itaq; sōniū iuuam̄tū ut signū
prestat cure. Propt̄ szm huiōi sciendū. q̄ sō
nium uerig est celeste seu dīnū. & maxīe cū aīa
fuerit libera supioribus substātiis applicata.
eoꝝ repñtatiōes suscipiens. Aīale uero nullig
aut q̄pauce ueritatis existit. Est enī magis illu
sio eoꝝ quedā. circa que aīa fuit solicita & oc
cupata in uigilia. ceu famescenti repñtāt cibi.
Appetentiq; mīgere coada & strepitg agonizāt
Sōniū uero naturale & si uerificēt admultū
nullā tñ grandē hoc & īmediatā habet significa
tionē. cū ex ꝑte possit etiā reꝝ nō naturaliuz
ꝑmutari. Sōnia etiā post repletionē sūt pauca
unde ꝓbl. xxx. In bis q̄ sunt post preemissionē
ciboꝝ. mīme fit sōnia uidere: tunc enī maxīe
accidit moueri ꝓpt̄ ītroductū cibū. Minorat̄
etiā sōniū post uehementē laborē. & spūū dis
solutionē. Anima enī tunc regdita qescit tota
liter. Quod si accidat & maxīe g repletionem
ꝓprieq; uaporabiliū uentosoꝝ. uerificat q̄m̄i
me. cū aīa turbata nequeat que celestiū īpres
siones aīaꝝ suscipe. Post aūt digōnē suffici
entem & īcorꝑationē. cū aīa qescat magis per
oppositū sōniū uerificat maxīe. tunc enī ea pōt
predcīs aīabus coaptari. uñ. A. Pleꝝq; non sūt

uera sōnia. nisi q̄ uidēt in mane. Oēs enī cogi
tatiōes hac hora qescūt. & motus hūorum sūt
finiti. In media uero dispositiōe meīocrit̄ gtin
git. Sōniūq; maxīe fit eig quod cognitū. &
quo qs uersat̄ ī uigilia. ut sue patrie ac gentis
suoꝝq; actuū: uñ ꝓbl. xxx. Maxīe uidēg q̄ opāt̄
aut speramg. uel uolug. De his enī maxīe plēs
cogitatiōes & fantasie supsunt. Sūt & q̄dā
apprehensiones uehemēt̄ uelāībg obtecte. q̄
nisi grādiori difficultate. & aīa elatiori neq̄ūt
explicari. Alie uero ꝑte ut se qua figuratione
figurāt eueīentes. ut Tullig de quodā enarrat
sōnio. in szo de doꝝ natura. Sicut multociens
sōniaui q̄ porrigerēt mihi pecunia ꝑ talē. uel
huiōi q̄ die accidit. Relique uero medie. Quas
siqdē apprehensiōes aliq in. xiii. extenderunt
mōs. Cōtingit etiā qñq; hoīez somniare. idq;
obliuiōi tradere. post quod gdormiēs dnuo aīa
solicita. sōniat quod antea. ceu szm Aꝝ. & A.
gtigit herculi. Propt̄ tertiū huiōi sciendu z
q̄ liz aīalium sōnient plīma. ut canis equg bos
ouis & capra: Hō prealiis sōniat maxīe. bysto
riaꝝ quarto. nō mox. tñ ueꝝ post quatuor ānos
aut qnq;. Quidā etiā nunq̄ sōniū uiderunt.
Sōniū etiā accidit amplig cū apprehensiōibus
& regiōe hora. & ult uita tēpatis ad calitatem
& siccitatē. q̄ ī oppositis. Et iō uiri repiūt illic
& tunc ꝓphetici. quadriptiti szo. Quare ī an
glia & scotia repletg huīdis & ceruisia. fere ꝑ
ānū secedēs. uacaui a sōnio. Ille quoq; uerioꝝ
est sōnioꝝ szm. A. qui gplexionis fuerit tēpati
oris. Qui enī sicce q̄uis bñ retineat. nō tñ bñ
suscipit. Qui uero huīde q̄q̄ suscipiat cito. ce
lerit̄ tñ amittit. neq; sōnii recordat̄ admultuz
Qui si calē fuerit gplexioīs. erit agilis in eoꝝ
motibus īstabilis.. sōnia bñs ꝑmutata. Qui āt
frē tardus ē piger & obliuiosg. Est etiā ueri
or qui gsueuit dīe ueꝝ. unde ꝓbl. xxx. meliores
meliora sōnia uidēt. qa uigilantes de meliori
bus ītelligūt. nā usg prauaꝝ cogitationū. īma
ginationē causat maloꝝ motuū. īobedientium
uirtuti rōnali. Propt̄ quod sōnia uersificantis
mendacis maliciosi. ebrii īfirmi tristis. in quo
mala preualet gplexio aut solicitudo. ut admī
tum falsant̄. Contra predetermīata uidetur
Aꝝ. ire. iqens aliquos fore uerioꝝ sōnioꝝ. ꝓpt̄
dīsitatē uirtutis ymaginatīe. ceu habētes cō
plexiones mlicas frīas & siccas: Huīditas enim
coopit uirtutes & opilat uias spūū. faciēs sōnū
sīle morti. ita ut dormiēs fere imaginet̄ nihil.
Sed hūor mlicg guenit sōnio. & actiōi istig uir
tutis. qa enī iste hūor ē mlti uaporis. ascendit
ad caput & facit sōnū. Et iō gueīt sōnio. huicq;
uirtuti & actiōi gplexio frīa & sicca. Frigiditas
enī facit tarditatē motg. & siccitas gfirmatio
nem forme. Et iō ista uirtg habet magnū dniū

Sōnia mane.

Aꝝ. A. hercul

De se ipso. Anglia. et Scotia.

Aven.

hu. mlicus

in multis. ita q̃ in uigilia ꝓprehendũt. qd̃ alii in sõno. Sed forte plima boꝝ ueritatem non ꝓtinent. cũ mlic9 hũor natura nõ ꝓueniat sõno in tegni. neq̃ ĩ euaaporatiõe ꝓsistat. sed magis accidentalis. Est etiã oĩs opatõ pfectior ĩ corpe tẽpato. Frigiditas silr & siccitas ut inductum motũ tollit. & ĩpressiõi resistit. Et ideo magis A. ꝓsentio. Neq̃ melancolic9 nisi p accñs uera cior est sõnioꝝ tẽpato. puta ppt̃ attentionem & solicitudĩez maiorẽ. uñ Aꝝ. Quidã extatici seu uesaĩ preuident. qm̃ pprii motꝰ ñ ĩfestãt. sed longe piciuntur: extraneos ergo maxime sentiũt: potissĩe uero sõniator ẽ mlic9 adust9 ppt̃ solicitudĩez. & motũ ipĩ9 crebrũ. uñ Aꝝ. Quoꝝcũq̃. q. loquax natura ẽ & mlica. multas uisiões uident: sẕm enĩ plura & multifariã mo uent̃. Hoĩes enĩ scilicẕ mlicos fãtasmata mouẽt maxĩe. de memoria & reminiscentia. Accidẽte q̃ similit̃ ceteros añcellũt doctrina & artificio pbl̃. xxx. Nosce siquidẽ aliquos adeo aĩas ela tas habere ĩtelligentiis affines. ut oĩuẕ appre hensionũ quãtũcũq̃ etiã occultaꝝ. ualeãt similitudĩnũ tegmẽta detegere. ĩ aptũq̃ adducẽt̃ Iuxta illud Aꝝ. Artificiosissim9 ẽ iudex sõnioꝝ qui põt sl̃itudĩes ĩspicere. qualis uideẽt ea que Iosepb ĩ sõniũ Pharaoĩs. ac Daĩelis ĩ q̃ Nabu chodonosor. Et huiõi qdez mod9 extat ppbe tie nõ pue. Aliqui uero aĩas sic habẽt ĩmmas & sensibilib9 inmersas. ut nihil ualeant p ap prehensiones allegorizare. Quidã uero ĩ meĩo boꝝ sunt lato. Sunt etiã q̃dazẕ sõnia laudabi lia in qb9dã & pspa. In aliis uero uitupada & auersa. & iõ impossibile aut difficile fit natura quã cognitionẽ de sõniis suscipe ulez. ppt̃ eoꝝ causas fere ĩdeterminatas. Deme tñ ipso aliq̃ notitiam coẽz ex sõniis ꝓprehendi. Propter quartũ uero. Ad primũ dicendũ. q̃ illd̃ dcm̃ est disputando & inqrendo. nõ aũt ꝓtermĩãdo Aut ĩdicauit huiõi iudicii difficultatẽ. Ad aliud dicendũ. q̃ sermo Catoĩs audiendus est. ut apparuit de sõniis aĩalib9. nõ aũt celestibus aut naturalib9. Ad aliud dicendũ. q̃ ĩ sõno motꝰ ẽ nõ raro. lizẕ enĩ uirtutes sẕitĩe & motĩe qescant extrinsecus. ĩterĩ9 tñ motꝰ fit grãdis plerũq̃. q motu depellebat̃ maiori. sẕm Aꝝ. ex trinseco. ita ut moĩca mota ĩ sõno uentositas uideat̃ tonitruũ cãre. & huĩdũ submersionem. siccũq̃ precipitationẽ. Verificat̃ enĩ ut admul tum. q̃ uirtues qescant etiã ĩ sõno motĩe. cuẕ uideam9 aliquos de lectis surgere. seq̃ armãtes qñq̃ pcedere. aut huiõi pagere. & maxĩe quoꝝ cerebrũ ẽ calm & siccũ. fũositatũ uaporosarum receptm̃. Quod aũt in sõnio ĩtercidat. eiꝰ mõ strauit descriptõ. Ad reliquũ ex dĩa apprẕ cxxxy. & priori. Põt enĩ reduci ad accidentia aĩe ut cõfidentia. & ulr ad oĩa tria medicine instrumenta. put ĩdicationẽ a supiori didicit salutis. Quantũ etiã que alterius ꝓuĩcant ad ducta monstratũ apparẕ. Sẕ circa illud dubi tare ꝓtingit. qa sõnia uident̃ nõ eẽ a deo bñdi cto sublimi. cũ Aꝝ. dicat ipã nõ inmitti a deo. tunc enĩ fierent de die tm̃. Non ĩeẽnt etiã brutis neq̃ stolidis. sẕ sapientibus solũ & pru dentibus. cũ hi sibi sint amplius tanq̃ materia disposita eiꝰ nati actionẽ suscipe. Illi aũt sõni ant nõ mĩ9 & recte dicendũ. sitq̃ deus ordĩatꝰ q̃ maxĩe doctoribusue affinior. Dicẽdũ Ga. locutũ fuisse sẕm opi. stoicoꝝ & epicureoꝝ. põ tiũ sõnia nõ nisi a deo ĩmitti. Quod aẕ cũ illic de auspicio loq̃t̃ & arispitõ. Aut fortassis ueri ficat̃ Ga. de ppbetia. que poĩt̃ a deo ĩmediatꝰ a yerarcis ĩmitti. de qua ut dcm̃ Aꝝ. sermoneẕ non condidit.

DIFFERENTIA. CLVIII.

Vod calor digerat ĩnaturalis ostẽdit̃. Quoniã pbl̃. prĩa ostendit̃ precipitur in q̃rtanis augmentari febribus. Tale uero preceptũ ñ uideẽt̃ nisi ad materiei digõnẽ factũ. Quecũq̃ enĩ ĩ febribꝰ exhibẽt̃ materiali bus. & pprie medicinalia sunt ad hunc finem ut materia digerat̃. & nature reddat̃ obediẽs. sẕ ignis seu igneus calor ẽ ĩnaturalis. Amplius quod põt maius poterit & quod mĩ9. sẕ calor etiã ĩnaturalis põt plus. qm̃ ex put̃factiõe aĩal pducere: unde quarto methauroꝝ. Aĩalia fiũt in his q̃ putrefiũt. Hoc aũt maiꝰ ẽ q̃ materiã simplicit̃ disponere nature. cũ aĩaẕ suscitet de potẽtia materie. Eti. illud quod terminare facit egritudĩez ad salutẽ digõnẽ cãt. qm̃ digõ nõ ẽ alid̃ plꝰ. q̃ ut dñet̃ natura. & hũorez uicat prauũ qcũq̃ sit. baly. Sẕ calor ĩnaturalis egri tudĩez terminat. uñ afforismoꝝ quarta. A spas mo & tetano habito febris supueniens soluit egritudĩez. Curat etiã febris epylensiam & pprie longa maxĩe quartana. tertio prima. Et Mesue ĩ practica. Sed febris ẽ calor ĩnaturalis Rursꝰ qñ aliqs effectus a duabꝰ pducit̃ causis utrãq̃ ad illũ opari dicere uerũ existit. Sẕ saĩ es circa quã attendit̃ digõ a calore fit naturali & accidentali. ut apparebit dĩa ꝓñti. Palyn uolẽtes materiã digerere calã & ĩ corpꝰ ĩduci mus extranea. qm̃ digõ pficit̃ maxĩe p calidu ẕ ut electuaria syrupos & talia. Itaq̃ calor ĩna turalis digõnẽ agit. In oppositũ qa digõ est ꝓpletõ a pprio & naturali calore. methaurorũ q̃rto. Sẕ calor ĩnaturalis nõ est naturalis. neq̃ pprius sed extraneus. Itidẽ febriuẕ secũdo Calor naturalis aptꝰ natꝰ ẽ coquere. extraneꝰ uero corrũpere & putrefacere. sẕo quoq̃ re. a. Digõ ẽ silis decoctiõi. Innuit ergo. Y. pillã qd̃ fit a calitate huĩda ñ sicca tenebrosa ut calitas febris. sẕ calitate hũida uaporosa sicut calitas

An Calor ĩnaturalis digerat.

naturalis q̃ est ĩ aĩalĩũ corporib9. talis aũt nõ
est ĩnaturalis ut hic exprimit̃ ualde. Et iq̃
putrefacit mortificat & corrũpit. non digerit.
uiuificat & 9struit. hec aũt calor opat̃ naturalis
illa uero ĩnaturalis ut testãt̃ ceteri. Adhuc
9trariorꝫ 9trarie sũt rõnes: sed calor naturalis
habet digerere. ergo ĩnaturalis oppositũ opera
bitur ceu putrefacere. Palin meĩcorꝫ eximii
quos nõ ẽ ĩsufficientes ponere id mĩme scrip
sere. Calor igitur mĩme degerit ĩnaturalis.
Propt̃ primũ qdẽ sciendũ. ꝙ quid sit calor. &
naturalis. quot etiã dicat̃ modis dĩa ostensuz
est. lix & cxi. ꝑ cuius oppositũ calor erit notus
ĩnaturalis. naz qui bñ diffinit 9traria signat
topicorꝫ sexto. Erit igitur calor ĩnaturalis mor
bi ĩstrumẽtũ quo corrũpit̃ natura: qui quidez
aut ẽ ĩnaturalis oĩo. ut q marcoris. uel sz̃m qd
puta medius int̃ naturalẽ & ĩnaturalẽ oĩfariaz
ceu qui saniei. mixt9 enĩ ẽ hic calor ex naturali
& putrescibili. uĩcente demũ naturali. Esse
aũt digõnis dĩa monstrauit. l. & lxii. Propt̃
sz̃m quidẽ sciendũ. ꝙ aliq dixerũt calorem non
digerere ĩnaturalẽ. qa cũ digõ sit op9 uirtutis
ut dñt naturalis digestiue. sicut ipã est natura
lis. ita oporz ipĩ9 ĩstrm̃ naturale fore. ut sit ꝑ
portio agentis prĩcipalis ad ĩstrumentale & se
cũdariũ. Dñt etiã ꝙ si calor ĩnaturalis aliquã
curet ut tactũ egritudĩez. ꝑ accidens fore. Neq̃
hoc facere ꝑ uiã digõnis. sz̃ potiꝯ rõne 9sũptio
nis siue resolutiõis uel exspiratiõis. Quđ qdẽ
ſſm apparz ex dictis. Eo ꝙ digõ nõ ẽ alid q̃ ut
natura dñet & uincat hũorez prauũ quocumq̃
modo. ut a calore ĩnaturali etiã. Quid etiaz
hec positõ ueritatis cũ ipĩ9 motĩo 9tineat. qdq̃
ſſitatis dicendorꝫ oñdet tertiũ. Fuerũt & aliq
rudiꝯ horꝫ oppositũ sĩplicit̃ ꝓmentes. puta ꝙ
calor ĩnaturalis digerit nõ solũ ĩ nocitĩo. uerũ
etiã in iuuatĩo motĩ eqdẽ. Quare illud quod
preparat uirtuti nutritĩe. ac expulsiue digerit
In iuuatĩo enĩz uirtuti ꝓporcionat̃ nutricionis
alimẽtũ. In nocitĩo aũt aptat̃ ad expulsionẽ di
gestiõe materie. hec aũt facit calor ĩnaturalis.
preparat enĩ nutritĩe ꝑmutando alimẽtum &
alterando. Etiã expulsiue materiã ĩcinerando
& subtiliãdo in uapores & fumos expellendo.
Propt̃ quod 9cludũt calorẽ ĩnaturalẽ op9 digõ
nis ꝓficere. Quod aũt predcã positõ sit ab
surdior priori oñdet quidez tertiũ. Minor etiã
rõnis absurda. Si enĩ calor ĩnaturalis digere
ret. tunc & febricitantes sanis digererẽt meliꝯ
quod ẽ pret̃ alia 9tra Ga. & afforismorꝫ sz̃a.
Neq̃ etiã ĩcineratũ ẽ digestũ. cũ sit expulsĩe &
uictorie nature obediẽtiꝯ redditũ. Et iõ mate
rierꝫ incineratarꝫ uidemꝯ egritudĩes ꝓtelari.
Neq̃ etiã quod subtile fuõsũ nature obedit
usq̃quaq̃. & proprie cum fuerit plĩa & grossa
materia. Aut calorẽ fortasse ĩnaturalẽ audiũt
a rebus nõ naturalibꝯ. & maxĩe aere susceptuz
cũ morbos abbreuiet. Propt̃ tertiũ aũt sciẽ
duz. ꝙ calor ĩnaturalis siue sit oĩo pret̃ naturã
siue nõ. sz̃ mixtus quodãmodo calori naturali
nullomõ ut sic habet digerere iuuatiuuz. Eo ꝙ
qualis finis: talia oportz esse que añ finem illi
ordĩata. cũ finis necessitet ipsũ precedẽtia. Fĩs
aũt digõnis in iuuatĩo ẽ oĩfaria naturalis: & si
aliqñ iuuet̃ calore acq̃sito a motu q̃ a cibis seu
medicĩs: nihilomĩꝯ hic omis ad naturalẽ ordi
nãtur. Amplius cuiꝯ uirtus & forma ẽ natura
lis. & media q̃bus opatur natura. cũ effcũs cãe
sit ꝓportionalis. Sz̃ uirtus & forma digõnis ẽ
naturalis omina. ut ĩdicat effcũs. Itidẽ nihil
agit ultra suã spẽz. Cũ igitur calor naturalis &
ĩnaturalis. sit spẽs alia. & actõ erit alia. Et iõ si
naturalis digerit & ꝓficit. ĩnaturalis put̃facit
& destruit. Si aũt digõ extiterit ĩ nocitiuo
dicendũ ꝙ in ipõ calor ĩnaturalis. i. omĩquaq̃
preter naturã nõ digerit aliquomõ. sz̃ put̃facit
9tinue ac corrũpit. cũ calorẽ pimat naturalem
eiꝯ & putrefaciendo materiã. Talis aũt ẽ calor
marcorẽ siue uirꝯ aut putrefactionẽ ꝓducens.
calore natur̃ peĩtꝯ tãdẽ supato. & ab ipĩ9 eq̃li
tate oĩo egresso. ut ĩ ulceribus az̃ pnicĩosis &
in corporibus mortificatorꝫ. sĩcut naturã calor
naturalis cũ fortis est põt natura ipõ mediãte
ĩ hũoribus mĩstrare. sz̃m mõz maturandi & di
gerendi & custodire ipõs. ac ꝓhibere moueri
sz̃m mõz mĩstrationis caloris extraneũ ut non
putrescant. Sicq̃ calor extraneus cũ ĩuenit hu.
nõ gubernatos admĩstratiõe caloris naturalis
9prehẽdit ipõs & reddit sibi obediẽtes & illos
motu mouet extraneo. undđ putrefactõ 9tingit
prĩo sz̃a. Quod ostendit̃. qa quod ẽ sĩplicit̃
pret̃ naturã. nũq̃ op9 ĩducet naturale. cũ oĩo sit
sue factũ ĩpporcionatũ cãe. Sz̃ calor hic preter
naturaz oĩfariã ẽ talis. Neq̃ enĩ ꝑ se habet di
gerere ut q naturalis neq̃ ꝑ accidens. puta uir
tute cãli naturalis cũ sit corrupt9. ut qui infra
hunc ĩ malicia. sicut declarabit̃ latius ꝓpt̃ qđ
digõnis ope priuat̃ oĩo. Si aũt calor hic ĩ na
turalis nõ fuerit oĩo. sz̃ 9mixtus magis ex calo
re naturali & accidentali ut febrilis. & ꝓprie
cũ nõdũ uenit ad ꝑimendũ ad dĩgõnẽ facit ut
cũq̃. uñ tertio collz̃ Az̃ ꝙ calor febrilis & calor
saniei sit extraneus. qa ledit actiones m̃brorũ
& passiones. Et apparz̃ expte qua maĩfestatur
ipã opatiõe caloris ĩtrinsece digerẽdo hũores
& recipit sanationẽ. Et ñ ẽ sĩc calor extraneus
qui ĩuenit̃ ĩ corporibꝯ mortuorũ. Et ex hoc az̃.
qa etiã est naturalis. Et ẽ ueritas. quia ẽ calor
naturalis cõmixtus cũ aliqua qualitate caloris
putrescibilis. Calorẽ etiaz̃ saniei 9mixtum
testat̃ Ga. ꝓnosticorꝫ ita prĩo. Si fuerit uirtus

ms. 3°. collz̃.

.Ga. p°. pnoſt.

caloris naturalis .adhuc remanēs accidit dispo
sitō sāguī 9posita exdispositiōe extranaturā &
dispositiōe naturali. Quare ps ipī9 ppt dispo
sitionē putrefit īnaturalez. qcūq; istoy uicerit
caloy. tunc ipī9 apparebūt significatiōes uīcē
tes magis ī subā odore & calore saniei. uñ affo
rismoy sza. distīguit īplex sāguīs trāsmutatio
Vna qdē est in simplicit benignū. cui9 9uersio
in pticulas fit aīalis. Alia in prauū absolute. ut
illa qua putredo pficit purulenta. Est & tertia
hay ī meio. ut que puris opatīa. q̄ neq; a solo
īnato sic prīa pficit. neq; ab eo q̄ pretnaturaz
oīquaq;. uerū ab eo q mixtus est cū quodaz mō
ut que flōis trāsmutatō etiaz 9scribēda appa
rebit drā ac qd dīa tactū. lxxxvii. Quod eti
am rōne monstrat & padygmate. Quoniaz qd
p accidens aliquē ītroducit effectū. illud modo
quodā opat eundē. Sed calor predcūs īnatura
lis p accidens facit ad digōnē. in quantū cale
facit materiā & dissoluit. poros apit. Suscipit
etiaz ei9 actō a calore naturali hunc regulante.
cū supponat ipō fortiorē existere. ppter quod
calor īnaturalis aliquo 9fert ad digōnē mō. ut
apparz ī curatiōe spasmi thetani. & aliay egri
tudinū frīay p febrē īducta Et hoc est uidere
egritudīes celerius tminari etiā ī bonū. cū ca
lor exacuit accidentalis crisiū tertio. Hic eniz
exagitat materiā poros aperiens. & calorē exci
tat īnatū. Amplius id oñdit frītas faciēs ad
digōnez drīa. lxii. magis calo nature auersa q̄
calor extraneus. Quod īactibus padigmizat
humanis nature opibus silatis. Sicut naq; cap
tores faciunt ciuitatū. supatos exponentes ate
suos. ut reliquas surripiāt ciuitates. quēadmo
duz dicunt Attilaz picardensē ī ytaloy expug
natione obseruasse. Hi enī subiugati qui ante
bello suis retropoītis expont. nō nisi coacti bel
lantur tīore posterioy īsurgentiū ī ipōs. Qud
apparz. qa suspenderet cogentes a rebellib9 ex
pugnandis. deteri9 habere ipī eosdē īuaderent
acerrime. Ita & calor naturalis agit cū īnatura
li. nā regulato & cohibito calore innaturali. &
uelut īstrō fcō īnaturali facit ad digōnē mate
rie. q̄ tñ de se machinat maleficiū & destructio
nem. admodū priuatiōis 9tinue. Per accidēs tñ
qui ea pfcī9 opat preexñti. cū spēs non posset ī
priori 9seruari pticulari dato. Et iō it prīcipia
cās rey triū. & si p accidens phsīt 9putat prīo.
Qud oñdit. qa mox si calor debilitaret natalis
opus putrefactionis īduceret & corruptionis.
Innaturalis tāq; sīplex fact9 & īpmixt9. Prop
ter quartū qdē. Ad primū dicendū q̄ Ay. p
ignē nō audiuit calorē ī naturalē. sz magis medi
um plus tñ calore attinēs naturali. Quod appa
ret qa addidit p cibos. Non enī oportet in fe.
materialib9 frīs. q̄les sunt flegmatice & maxi
me quartane cibos subtiliare. sz potī9 īgrossat
& abundanti9 exhibeat. ut ei9 calore augmtato
paucus destruat febrilis. Multus nāq; calor mo
dicuz ad se trahit. & maior flāma mīorē exting
uit. Ad aliud dicendū: q̄ nō ē calor īnatura
lis qui aīalia ex putfactiōe generat. sz celestis
magis. drā. xlviii. & c. i. Sz id qdē ualere mī
me diceť. qa silr diceť calorē īnaturalē digereť
calī uirtute celestis. Propt quod dicendum.
q̄ calor pducens aīalia nō ē īnaturalis oīo. sed
in ipō adhuc remanet quedā naturalis portio
caloris. Vnde quarto methauroy. Aīalia fiūt ī
his que putfiunt. ppterea q̄ segregata calitas
naturalis exñs facit segregata. In putrescētib9
nāq; aliq̄ pportō generalis saltē calī ad huīdū
remanet. p quā pōt fieri generatō īpfectoy. liz
spālis sit corrupta inexñs antea. Non enī ad ge
nerationem īpfectoy tanta reqrit pportio ut
ad eā q̄ 9pletoy drīa. xxxv. Huiōi aūt caliditas
naturalis ñ seruatur ī calore sīplicit īnaturali
uel si seruat & faciat ad digōnē nocitiui p acci
dens oñsū est hoc 9tīgere. Aut fortassis ī pdu
ctione aīalis plus uis 9stellatiōis opat. q̄ in di
gōne. ppt quod nō mai9 sed mī9 est pducere
aīal q̄ digeret. cū ex aliis 9tingat cāis drā. c. i.
ptractatis. Ad aliud dicendū. q̄ calor īnatura
lis distinct9 digerit materiā. & exalare ipsam
facit p accñs. ī quātū ē īstrm caloris naturalis
Ad aliud silr dicendū. sanies enī liz inicialiter
fiat a calore īnaturali. pficit tñ naturali obti
nente calo. & maxīe digesta laudata. & multo
ampli9 febris putde seu alicui9 alteri9 egritu
dinis materialis quod saniei extat sile. Ad
aliud dicendū. q̄ calor ex cibis & medicīs acq
situs. magis ē naturalis q̄ īnaturalis. cū ad ip
sum ordinet ut instrm digestiuū. Ad ea ro
que alteri9 ptis silr apparz. Quoniā tm Ay.
& Ga. loquūt de digōne in sīplicit iuuatīo que
calore dicta est pfici naturali absolute. Ad
aliud dicendū q̄ hoc est uey de calore īnatali
oīo. nō aūt de alio. Ad aliud dicendū id ītelli
gēdū eē ī 9trariis p se & eēncialit. nō aūt ī bis
que p accidēs. qualis est digō calī naturalis &
extranei. Nihil enī phibet quid p accñs aliqd
opari. qd aliud p se facit suo mō. Frig9 eniz &
calor īfrigidat & calefacit drñt. ut unū p se. al
terū ro accñte ut tactū sepe. Ad aliud dicēdū
q̄ autores magis enumerauerunt cās eēntiales
digōnē 9plētes. cū sīt accñtalib9 efficatiores
Aut q̄ eas intēdū tetigerīt sic dcm ē. Et a spas
mo & tetano hīto fe. sīrueiēs soluit egritudiez

Attila picrar. & sic. Euersor ytaliez.

DIFFERENTIA. CLVIIII.

Vod digō non debeat cāe 9iuncte sed
añti ostendit. Quia si digō deberetur
cāe coniuncte. tunc putredie digesta
febris cessaret. Quod non fit. Nam cessante

An Digestio debeat cãe giũcte ut añcedẽti.

putredĩe adhuc eius ꝑmanet ſbã. Eſt enĩ digõ alteratio faciens ceſſare putredĩez manẽte ſbã in tegni. Itidẽ fum9 putrid9 nõ ĩdiget digõne. cũ ꝑ ſeipm̃ euaporet & diſſoluat̃. Non enĩz qualitates habere ĩobedientes ad expulſionez Sz ipẽ ut oñdet̃ cã ẽ 9iuncta. repl̃o aũt & put̃do eſt cã añs. Adhuc preuiſio 9petit cãe tm̃ añcedenti. hoc enĩ ipĩ9 denotat nomẽ añuiſio. Sed ꝑ digõnẽ habetur q̃dã preuiſio Reducitur enĩ ad benignũ cã añs. Aut prepat̃ ad expulſionem ne ledat ulteriꝰ. Itidẽ in febre put̃da cũ ſit egritudo fiens. qddã eſt fcm̃. qddã uero futuꝝ fieri. Si aũt quod factũ eſt debet̃ ſola curatio & 9trarietas. hoc aũt uidet̃ factũ ꝑ cãz 9iũctaz. futuꝝ aũt fieri ꝓpt̃ añcedentẽ. q̃ ponitur ſubiuncta. Eti dñt oportere primitus materiam digerere. deĩde ipſaz euacuare. uñ Meſue inãtidotario ait Ga. teſtari potẽtiã ſyrupi acetoſi foꝝ ad om̃es materias cõez dr̃a. clxx. Sz cã añs eſt materia non aũt 9iuncta cũ ſit efficiens iuxta illud in tegni. Vnãquãq; cãꝝ efficientiũ abſcindere prius. deĩde ſic uenire ad eã q̃ facta eſt ab illa egritudĩez. Efficiẽs aũt & materia ñ coincidunt phiſi. ſ3o. cũ unũ habeat uicez act9 reliquũ potentie. Digõ igitur 9petit cauſe añcedẽti & non 9iuncte. In oppoſitũ. qm̃ put̃do coĩter ponit̃ cã febris 9iuncta. Sed ei debet̃ digõ cũ ſit alteratõ. ut dictũ exiſtẽs faciẽs ceſſare putredĩez manente ſbã. quã aqbuſdaz cãis 9tingit facere. Rurſus ars & meĩc9 imitant̃ naturaz. ſed natura cãm digerit 9iunctã cuz ei dñet̃ & uincat. Vnde Haly. Digeſtio nõ ẽ aliqd plus q̃ ut dñet̃ natura. & uincat hũorẽ malum qcũq; ſit. Ampliꝰ digõ eſt cã quedã curatia in tegni. hoc uero cãe debet̃ 9iuncte. Añti enĩz magis debet̃ preſeruatõ. xi. de ĩgenio. Palĩ ubi 9petit euacuatõ & digõ. qa ipã uidetur ad euõnez ordinari. luxta illud ypocratis. Digeſta medicari. Sz putredĩ que ponit̃ cã 9iuncta 9petit eũo. ſzm illud tegni. Euacuatõ eſt totã ex corpe educens ſbãz. Eti digõ ẽ prepatio ſbẽ materie. ut ad expulſionẽ ordinetur facilẽ Sz putredo reſiſtit expulſiõi ꝓpt̃ ĩdigeſtiões. qa groſſa uel ſubtilis uel alit̃ diſpoſita. Digeſtio itaq; cãe debet̃ 9iuncte. Propt̃ primũ qdẽ ſciendũ. q; cã ĩ coĩ eſt ad cuiꝰ eẽ ſeqt̃ aliud ſzm naturã. uel diſpoſitõ ꝑ quã habet ẽe cãtuz ſeu quare primũ aut principiũ rei bñtis eẽ ꝑ aliud. Apud uero meĩcũ cã eſt id quod prĩo eſt. & ex quo ꝓuenit ĩuentio alicuiꝰ diſpoſitionis ĩ corpe hũano. aut eiꝰ fixiõis prĩo ſza. Cauſaꝝ aũt quedã ſunt ſane. alie qdẽ egre. non nulle uero neutre. ĩ tegni. Que duplices extãt aut a generatiõe tales. & ita quedã ſũt ſane & egre aut neutre. ceu & corpus triplex. cui referũtur ibidẽ. Alie uero poſt generationez ſeu a tẽpe. Et ꝓprius om̃es cãe ſunt ſane. ut dicat̃ ĩ tegni cũ dicitur. Ad maĩfeſtos egros ſalubres cãꝝ deĩceps ꝑcurram9. Nam oĩs cã. uel ẽ ſaĩtatis 9ſeruatĩa. uel ſaĩtatis effectiua. q̃ poſterior natura & tẽpe prior. Cã nãq; corpi egõ applicata ꝓprie dr̃ ſana. cũ in ſanitatẽ tãq̃ in finem ordinet̃. Motuſq; ſũit nom̃ & ſpẽz a termĩo ad quẽ phiſi. quinto. Et iuſtũ eſt unũqdq; noĩari a fine. đ aĩa ſ3o. Im ꝓprie uero põt dici cã egra rõne ſbĩ cui applicat̃ egroti. aut eiꝰ adminiſtrationis ut apparebit praue. Sũt etiã cãꝝ q̃dã neceſſarie. quibꝰ corpꝰ noſtrũ impoſſibile ſit nõ ſubiacere. ſicut aer. motus & quies. ſõnus & uigilia. cibus & potus. ĩaĩtio & repl̃o & accidẽtia aĩe. Quedaz uero nõ neceſſarie his oppoĩte ſed potiꝰ caſuales ſeu fortuite: gladĩis enim & beſtiis uti nõ neceſſariũ. Et iõ circa eas nõ 9ſiſtit ars circa corpus hũanũ. i. ars medicĩe. Ars tamẽ alia ut aſtrologia põt circa hec exiſtere. Cũ enĩ nõ exiſtent illa caſualia. uerũ neceſſaria magis. Et he quidẽ ſex oẽs cãe ſunt ſaĩtatis & egritudĩs tãq̃ materie. ſed ĩ formas 9ſurgunt. cũ corpi applicant̃ debitis. aut oppoĩtis q̃rita te. qualitate. tẽpe. mõ uſus. & ordĩe. de re. ſa. primo. Aut etiazope Iohannicĩ9. Quaꝝ prĩcipalio res qdẽ ſunt quantitas & q̃litas. Quĩd ꝟo digõ dr̃a oſtenſũ. l. Sed cauſe ꝑticulares puta ſaĩtatis & egritudĩs ſunt tres. primitĩe ſeu maĩfeſte añcedẽtes & 9iũcte diſpoſitiõe 9plexionali. 9poſitionali. & coĩ. Sunt aũt cẽ primitĩeres nõ corꝑales. i. nõ de ſbã corꝑis exñtes. liz quedaz ipſaꝝ in ſe ſĩt corꝑa. ut cibus & potus ex qbꝰ accidũt egritudies meĩate uel ĩmeĩate. Interdũ enĩ caĩtas ſolis ĩmeĩate febrẽ ĩducit effimeraz. qñq; uero mediante ebulitiõe quã in hũoribus inducit. febrẽ cauſat putridaz. Cauſe aũt añtes ſunt cauſe corꝑales. puta hũores aut 9plexionales uel 9poſitionales. ex qbꝰ accidit egritudo nõ ĩmediate. ueꝝ alio meĩanteĩcã. ſ. 9iuncta. puta repl̃one & inaĩtione. Cõiuncte quoq; ſunt cauſe corꝑales. ex quibꝰ 9ſurgit egritudo ĩmeĩate. prĩo ſza. uñ his exñtibus adeſt infirmitas. & ipĩs abeuntibus ceſſat eadem. Ipẽ tñ ledunt opationem alio. ſ. morbo mediante. ſexto theorice. Sed 9tra ĩ tegni dicit̃. q; a cã 9iũcta prĩcipalit̃ ledat̃ opatõ qđ uidet̃ eẽ ĩmediate. Ad ꝑ ſeriei expoſitionẽ huiõi q̃ eſt. fr̃a uero egritudo zcꝰ. q; ipſa ẽ duplex: una qdez ſĩplicit̃ & una. ceu ethica & effimera. in qua nulla ſubeſt cauſa eam faciẽs. Abſceſſit enĩ oĩs. nihil enĩ eſt in corpe qđ eaz generet. de diſtẽpatia ĩequali. Eſt & alia ſzm qd & lata. ceu cuz cã 9iuncta ſola facit morbũ non ſuſcipiens qd deinceps ab añti. q̃ in uno ꝓxiſmo termĩat qñq; quarto prĩa. ut ĩ ultio ꝓxiſmo apparz magis ĩterpolate. & ĩ 9tinua

A ſ. 2 Ga.

Haly.

Caũe Mod. ꝑmitiue

Añcedẽtes

Cõiuncte

circa ſtatũ non mĩ9.Et talis egritudo eſt illa. que curat diſpoſitõe ſoluta.i.cã 9iuncta & non prĩa.cũ ipã careat .A qua.ſ.cã 9iuncta prĩcipa liter.i.p ſe & ĩmediate lediť o patõ p reſpectũ ad cãm añcedẽtẽ.qua lediť ſecũdario & meĩa te ualde.Quã & ipãʒ puta cãʒ 9iunctã dicim9 eẽ egritudĩs cãʒ.Ipſa enĩ prĩcipalis ẽ illi9 cã cum ea 9uertať cũ illa.Vel in qua.ſ.egritudĩe prĩci paliť.i.ſĩpliciť ĩmediate.& nõ p relationeʒ ad cãʒ añcedẽtẽ ſolũ.ut pri9 lediť & reliqua ſicut antea. Subtiliť tñ 9ſiderãti ſciendũ.q̃ cauſe quedã ſunt añtes tm̃.ut hũoralis repletio ante q̃ ad minerã pueniat putredĩs.Quedã 9iuncte ſolũ.ut puťda fuligo ſeu fũ9 huiõi.q ex mĩera reſultans putredĩs in uentriculos pueĩt cordis prĩo.ſʒa febriũ.Vnde quarto prĩa.Hũor recipi ens putredĩeʒ ẽ colа talis mõi.ut ab ea uapor egrediať.q ẽ ſubtilis fũoſus ualde.Aut ſãguis ut illud quod euaporat ſit uapor ſubtilis. Aut flа tale.ut inde ſpiſſus euaporet uapor: uł me lancolia huiõi ut ab ipſa uapor 9ſurgat fũoſus ſpiſſus puluerulent9. Quod aũt hic fumus horribilis ſeu fuligo putrida.ſit cã coniuncta 9uertibilis cũ febre non aũt putredo mõſtrať. Cũ aliqñdo ſit ĩuenire putredĩeʒ in apãtibus aut in uenis.nõ aũt febrẽ. Eo q̃ fuligo puťda cor nõdũ 9petiit.Neq̃ etiã putredo groſſior ĩ ipſũ ſic poſſet tendere.Aut ſi pueniret ďterio ra ĩduceret.& mortis ſinthomata. Quod ſi quis inſtans dicat coĩť poni putredĩeʒ cauſam fore febris 9iunctaʒ. Dicendũ q̃ p hanc puť dinẽ ptiʒ audiunt fumũ putridũ qui uere 9iun cta eſt cã.& ptim ipſã ad cãʒ reducũt añcedẽteʒ unde.xi.de ĩge.Obſtructõ ſinthoma factum eſt tranſpiratioĩs detentõ.in qua rurſus putredo hũoꝟ cã añs febrẽ.Hic aũt ꝓpť diligẽtẽ doctri nam opus fuit Ga.&.A.exponere. Quod me rito põt fieri.nã puťfactio que ẽ corruptõ q̃dã ĩ unoquoq̃ huĩdo ꝓprie.& ſʒm naturã calita tis ab aliena calitate.methauroꝟ q̃rto.undecũ q̃ 9ſurgat. ſiue tranſmutatõ totiʒ ſbẽ corpis putrefientis in corruptionẽ ab exteriori calore xi.de ĩge.Vñ febriũ quĩto. puťfactõ ẽ corrup tio huĩdis & liqdis corporibus eueniẽs.ꝓpter ebulitionẽ & turbationẽ caloris extranei. Sed id quod diciť.aut qa moueť & fluit ōriuʒ ipĩ eſt quod ſcribitur.ꝓbł.xxii.puťſcunt qdẽ mota oĩa. Dicendũ q̃ duplex eſt motus.Local uideliʒ & a ſeipõ fere.ac aliťatiõis ab alio ĩpreſ ſus.Mota ſiqdẽ prĩo cũ euentẽtur & ſuperflua expellant.preſeruanť a putrefactiõe.ut aĩalia & aer & aqua. Que aũt mouenť.ſʒo ceu corpa dcã in aere quieſcere putreſcunt.Calm enĩ 9ti nentis extraneũ ſubĩgrediens ipſoꝟ corrũpit calorẽ.cãdo ebulitionẽ & alterationẽ ĩ huĩdis ipſoꝟ.Et iõ uinũ aceſcit ĩ uaſe.cũ ñ fuerit ple num.& ꝓprie quando non educiť qd de ipſo. Mouet enĩ aer & aliťat ſemiplenũ ãpli9 pleno.

Cui9 quidẽ coĩť methauroꝟ quarto.& collʒ tertio duplex cã exiſtit.Vna quidem p ſe.pu ta calor extraneus q̃ calorẽ exalare cogit naťalẽ & maxĩe cũ uehementi fuerit 9iunctus q̃litati Altera p accñs.ut frigiditas.Cũ enĩ calori dña tur ĩtrinſeco extĩguit ipſũ.& tunc ex materia calor ali9 generať extraneus . Eſt aũt quĩtu plex cã.ꝓpť quã aliqua reliquis putreſcũt am plius aut mĩ9. Aut qa ſit in ambiẽte caliori unde byẽ minus quidẽ putreſcit.qm̃ ĩ aere & aqua moĩcũ eſt calidũ & ſiłr in aĩaliuʒ corpori b9.& iõ tunc min9 egrotãt.Que tamẽ ſi egro tare 9tigerit magis depereũt.ꝓbł.prĩa. Vł qa ſit coagulatũ & maxĩe frõ ceu metalluʒ uel adeps. Aut quia feruẽs.ut ignis & ſpũs. Vł quia moueť & fluit.ut aqua & ſpũs ſiue ſãguis artarialis. Aut quia molis ſit amplioris. In ea enĩ calor ꝓprius eſt ĩmẽſior.& iõ aq̃ diuiſa celeri9 putreſcit.9iuncta uero mĩme.ut appa ruit dña etiã.preeũti.Et febriũ prĩo.ẽ triplex ſʒm q̃ magis aut minus uel meĩocriť calido p ticipat extraneo. Prĩa quidẽ cãtur.aut quia uirtus digeſtiua eſt debilis oĩo.ut ĩ nullũ poſ ſit benignũ trãſmutare quod putreſcit ſuper fluitatis.Ente etiã ipõ 9menſurato prauo.Vel uirtute non exiſtente peĩtus ĩbecilli. humido putreſcibili maiori ente ultĩe.Et talis q̃dem putredo.neq̃ colorẽ neq̃ odorẽ aliquem habet determiatũ.ſed ſʒm ſbãʒ ei9 ſemp q̃d puťfit alteratur & uariať aliquo putrido colore ptici pat albo & fetore.mĩme leĩs ens & equalis p oẽ.ꝓnoſticoꝟ prĩo.Que quidẽ ſubſidẽs ad mo dum ſaniei putredĩs denotat digõnẽ.ut in fe bribus apparʒ materialibus.Que aũt ĩ medio exiſtit mediocris iudicando. Propter ſecũdũ aũt ſciendũ.q̃ quidã dixerũt digõnẽ 9petere cẽ 9iuncte.& añti.Qui ďmũ ſibi aduerſantes.pro tulerunt eam cauſe ſolũ añti. Quos puto ſuis ſermoĩbus ĩtellectũ ĩtellecti ſanũ habere. cum cãʒ añcedẽtẽ uelĩt aliqñdo duplicẽ facere ſiłr & 9iunctã.In hoc tñ quod uidenť ſentire.fumũ putridũ cor petentẽ nõ recipe digõnẽ. forſitã ut apparebit nõ 9tinet ueritatẽ.Quid autẽ de hoc tertio uidebiť dicendoꝟ. Propť tertium uero ſciendũʒ.q̃ digõ prĩcipaliť cõpetit cauſe medie.ĩter uere 9iunctã & antecedẽtẽ.ut mĩeť putredĩs 9ñr uero cẽ antecedẽti prenotate etiã pri9.Et demũ mĩme ualde 9iuncte cãe dicte p prie. Quod oſtendiť.quia illi precipue 9pe tit digõ cui ſemp 9petit & p ſe.talis aũt ẽ puť do .facit enĩ digõ ceſſare ipſam manente ſbã.

Non aũt huiõi cã exiſtit añs.neq̃ enĩ ſanguĩ peccanti quantitate ſolũ.ꝓprie debeť digõ ut ſentiunt .A.& Ga.mox eũantes uſq̃ ad animi

Mot hu.
ſup̃ eſt

defectionez.

An humor sit cā efficiēs febris sit materia.

defectiōez. Neq; etiā materie furiose debet digestio. nisi fortassis dicat quis ipsā non debere digeri p accns. Eo q; natura tēpe ipīg. nō tolerat effrenitatē sine piculo grandiori. ut Ga. ī plib9 notat locis. Aut dicendū potig q; hec materie pporcionat digeste. Quod ex ipīg az motu agitabili & furioso. Quare crisiū primo. In materiis quidē solū furientib9. rōnabiliter quis szm prīcipia utet farmatia. coopationem hns ad attractiōis facilitatē supabūdātiū huī dorum motus. Sitr materia mediocris exns multociens ī uentre aut capite. pōt sine digōe eūari. & pprie cū natans extiterit. Quia tn plm cause añtis ē uiscosū aut grossū uel subtile seu alit iobedientia expulsiōis affectū. lō sibi gnr debet digō. Quod de causis preseruatīs az in tegni. Perpay uero cause certe 9petit 9iūcte cū n hēat pretactas sbās eūoī iobediētes Quia tn ē calior uel siccior. Aut mordicatior uel acutior. siue uenēosior. q̄ expediat. eget digestiōe Et iō iuebemētiori status īcendio facta syrupi & alia frigiditatis admīstrant mlte ptes 9fortantes dissolutas. corq; pprie. Repellūt etiaz ab ipso p ipīg epithimata 9fortatīa super illd posita. Et ppt istā ītentionē ī febrib9 effīeris potū frē & medicinas admīstram9 frigidas. Amplig. xi. de inge. uidetur sapet. Ga. īquiēs Quia iuiuēte corpe fit putredo. quod altare pōt & digeret ac reducet rad benignum. q̄cūq; putrefactoy sunt mīme putrida & semimala. uirtutē erigit, ī sanationē. Eti rēptātib9 sanare febrē. necessariū est cessar facere putdiez ut due qdē fiant ītentiōes. Vna qdē a febre. altera qdē a putredīe: ut qd ipīg etiā putredīs factū est curet. q; is que aperiunt pficit. Et qd fit phibere ue pficitur hūoy obstruentiū inhibitiōe. Quoy dico unū respicit putredinē. cāz sciliz ītermediam. szm aūt añcedētē. Et demū subdit szm putredinē humoy est excretō & refrigeratō. & se īputridoy est digō. Adhuc qd plus habet de īobedientia ī eūaonē. & maiorez 9trarietatē ad naturā. diutiusq; pmanentē. prīcipaliter eget digōne. q̄ talia cogat cessar. Hec aūt ē putredo. cū oīs īdigōnis maneries pretacte magis repiatur in ipō. q̄ in cā añti & uere 9iuncta. Itaq; digō prīcipaliī 9petit mīere putdinis. gnr cause añti. & demū 9iuncte. puta fuligī & putdo fūo. Propt quartū uero. Ad primū dicenduz. cū expositione prius. qualit digō siue alteratō putredīez faciat cessare manente sbā. Quod duplr uidet īterpretandum une qdem szm trāslationē arabicā habentē. necesse est ut facias alterationem. s. quiescere putredīez. & sbā que fuit ante putdīez sit manens ī corpe: talis quoq; sbā fuit hūor. und szm hoc exponet manente sbā uz hūoy. cū nō āplig cā añs ptransit ī 9iunctā. sicut alia uidet sonare trāslatō. de qbus extat sermo cū dixit. Ferunt enī si ita 9tingat in hu. putrescentibus accēdi febrē. Alit uero dulcig ut alteratō faciat putredīez cessare non qdē szm formā suaz oīo. qa tunc in statu iam nō eēt febris. cū cesset a putdine. & remaneat preter naturā exns etiaz. Sed q; remoueat sbās & qualitates actuales exntes in ipsa. phibentes eā expelli. remanēte ipīg sbā interius adhuc īeūata. que p euōnē educit demuz ut mox subditur. euō ē totā ex corpe sbāz educens. Velut digō pprie 9petit in dispositionī sbē phibenti eig eductionē. Et p hoc qd dicendum apparet. qa liz materia sit digesta manet tn sbā hūoris aut putredīs. cū ipsa plus eūone tollat. Quidaz uero dicūt sbāz putredinis que ē materia māere. nō aūt que forma cū sit iam digōne sublata. Quod ueritatē non 9tinet usq; quaq;. cū in ea nō pauca horribilitas adhuc & oppoītō reperiat ad uulturā. ita ut nō solū materia īde monstret. szm & forma. Ad aliud dicendū. q; fumus putridus liz nō īdigeat digōne ppt sbāz. eget tn ppt qualitates prīas & szas. ut oñsū extraneas. Neq; etiaz oīo lic resoluit. cū parietes īuenerit ddēsos resistentes Et iō ut dīa oñdet. clxii. expedit fricatiōes & īunctiones corpi adducere. Ad aliud dicēdū 9cessū eē prig. Illa etiaz preuisio nō simplex ē sed 9posita ex cā precustoditīa & curatīa. affo rismoy szā. & xi. de inge. Ad aliud dicendum q; liz cause uere 9iuncte 9petat curatō. cōuenit etiā ut oñsū est aliquo mō digō. Ad alid dicenduz q; cā añs & media ut putdo habet rōnē materie. quibus pprie debet digō. Fumus aūt Putridus ē cā efficiens. & aliud a predictis duabus. Sicut spūs q fit ab hūoy subtilitate. alid est ab ipīs. ita & fum9 putridus a mīera putredinis. & multo amplig a cā precedēte. Aut abscīdet caz efficientē. i. facientē ad eē cāti. Et sic etiaz materia. & ultr oīs cā pōt dici efficiēs cū p ducat cātū. Qud ēt qdā ītelligēt neqūtes. mltociēs expositōe itellectq9 sanos puertūt maioy. Que alterig ptis ēt apparēt arguta.

Lenioris huius inqsitiōis cā hesitat an hūor sit causa febris efficiēs ul materia. Videt nāq; efficiens iuxta illd Vnū coē hntes preceptū. effitientez unāquāq; hay cāz abscindere prius zcr. Sermoq; existit ī curatiōe synoche. Et fulcit ut tactū: Si nāq; hūor cū eo q; est causa efficiēs febris. eēt etiaz materiat. sic materia 9ciderēt cū agēte ī unuz quod negatū ē phisi. szo. Tunc nāq; potentia & actus dīe ualde opposite Cōmētator pbemio de aīa starent una. Tres nāq; cāe multociens in unū ueniūt numero. ut forma & finis. Vel spē ceu agēs cū predictis. homo eniz hoīez generat

Fumus putdus ē cā effīēs

310

Adhuc de sensu & ssz ato. Nec sanitatē neq; ī
firmitatem possibile fieri carētib9 uita. Sed
humor caret ea. cū ipsa sit cōsistentia per alim̄
tum. Tale uero non alit. sed alit. propter quod
humor non erit materia febris sed agens. & q;
ampli9 sanitas & egritudo tātū ierūt mēbro. cū
ipsum maxīe uiuat. Et firmat qa prīo prīa. Ip
sū ponit sanitatis & egritudinis subiectū ppin
quū. Et i agens ē unū prīcipiū permutationis
primū. finis autē qetis. Talis autē est humor
propter prauas dispositiones illi coinditas. Ma
teria &iā ē ex quo fit aliqd cū insit sz o. phisi.
& qnto methaphīce. Sed h9 non est huōr ad fe
brez. cū ea sit accns. & ipm̄ non habeat matiam
ex q̄ sed ī qua. Humor itaq; non est febris ma
teria. In oppoītū prīo. n. prīa. Cause. n. mate
riales poīte in quib9 sa ītas & egritudo mensu
rāt sūt subiectū qd remotū humores quos qdē
ī causis ibid non exprimit effectiuis. Et eodē
scdā. Cause antecedētes sunt cause corpales. s.
huōrales aut 9plexionales ut conpositionales.
Scribit etiā febriū & q̄rto prīs. q; tria sūt febri
um genera sz̄m triplex distincta subiectū. Nam
effimera fundat ī spiritib9. humoralis inhūore
seu putrida magis. & ethica in mēbris. Rurs9
materia ē ex quo zc9. Sed talit humor se habet
ad febrē. Est nāq; qdā excessus excalidis & hu.
pbt. prīa Ex aūt causam materialē importat.
Igit humor ē causa materalis febris. & non
efficiēs Propter primū qd sciendū q; qd sit
hūor dīa ostensū. xxix. Propt sz̄m uero scien
dum. q; aliq dixerūt q; hūor erat duplex. unus
qdē qui ē ps mēbri. Est nāq; ībibit9 & 9uisca
tus cū eo. & talis ē materia sa ītatis & egritudīs
Ali9 ī 9cauitatib9 uenar. & cā is extat sa ītatis
& egritudīs effectiua. Sed id nō ualet. qa prīo
hūor nō remanet sed trāsiuit ī mēbrum. Neq;
sz̄o ut ponūt ē cā efficiens. uer matialis magis
ut uidebī 9ñr. Et iō qdā expoūerīt hūores. i.
spmata. eo q; spīb9 & mēbris sūt 9finia. Non
nulli moti ppt preīducta simplicit ptulerunt
hūorē fore cāz efficientē. & nō materialē Qui
dam uero materialez exponētes efficiētē. i. faci
entem q; cā materialis est & faciens. cuz sit una
quatuor cāruz sz̄m illud quod subdit demum.
maīfestū uero q; facientiū cār zc9. Quod etiaz
apparebit ex dicendis. Propt tertiū ꝯo sciē
dum ut psuaserunt nō praue arguta. q; hūor se
habet ad febrē seu egritudinē ī rōne cause ma
terialis & efficientis ut collz tertio. Occasiōes
egritudinū materialiū sunt. qm̄ hūores q̄tuor
egrediunt ab eor tēpantia ī quātitate aut q̄li
tate. Et hoc accidit aut apte materie. aut apte
efficientis. Subdit etiā q; hu. exeunt a natura
ex duabus ptibus. a pte materiali & efficienti
sit. Quod firmat. Quia sicut se habet hūor
bonus ad sanitatē. sit & prauz ad egritudinem
Cōtrariorū enī 9trarii sunt effcūs & cause sit.
Sz̄ hūor pmanēs sub decore nature cā sa ītatis
extat materialis. Ex ipō enī surgit ptiū tēpā
tia. unde vii. phisi. Sa ītas est 9mensuratō q̄dā
calor & frīor. aut eor que sunt īfra. i. hūorū ex
quib9 9po nit corp9 ut exponūt aut ad 9tinens
Sit hūor sui tēpata natura 9seruat. aut efficit
sa ītatē. Ita etiā in egritudīe 9tingit. q; humor
poterit habere rōnē cause materialis & efficiē
tis. Ampli9 om̄e quod fit ex aliquo fit. uel
in aliquo ex agēte. Cū generatō seu factō queli
bet pcedat ex potētia in actū. p aliqd ens actu
nono methaphisice. Sed febris fit. effcūs enim
ex aliquo ī dictū aūt ex aliquo & ī aliqd. qa sbā
ppri9 genera t ex aliquo & ī aliquod. qa subā
pprius generat ex aliquo. puta ex materia uer
Accns aūt ppri9 fit in qd ceu subiectū. Et
firmat qa ī hūore reperiunt duo: materia siue
subiectū ipī9 & qualitas. Itaq; hūor potit hī
cāe materialis & efficiētis rōnē ad febrē. Sitq;
in aliis materialibus morbis. Pōt aūt & quis
apparēt drē. q; hūor sit cā materialis febris &
nō efficiens. qa illud qd cāt febrē hūoralem ut
putdā ē fum9 seu fuligo putrida ut tactū. Hic
aūt nō ē hūor. ceu spūs nō ē sanguis. īmo eēnlī
drns penes meīcos ab eo. liz 9stituat ex ipō dif
ferētiis. xlviii. &. lix. Nz etiā pfcē hūor ut ipse
febrē pficit ut materia. cū oporteat tād ē pre
tactā fuliginē cor petere. Propt quartū qdē
Ad primū dicendū. Aut q; idē nō ē cā mate
rialis & efficiēs. cū hūor ut uisū eēncialit dīat
a fuligine putrida. & a minera putredīs sit.
Vel dicendū q; ī generatiōe & fiitiōe erit ut q̄
sbē. Id uerificat maxīe. cū agētia & patiētia ī ea
pprie oporteat distīcta for subiecto & loco. In
generatiōe uero sz̄m qd ut accidētis qualis est
sa ītas & egritudo. nō sic necesse. ut oñdit mate
ria uaporis. cui calm actm̄ īditū adest. & forma
occulta suscitata ī tyriaca qua uenenū dpellit
dīa. clxxviii. Subiecta nāq; sipliciū sūt materia
eor ꝯo q̄litates efficiēs. uñ et ī tegni. Sex non
naturalia ponūt materie q̄dā sa ītatis et egritu
dinis. Sz̄ put fuerīt 9petēti usu corpi admini
strate fiūt 9seruantes & salutē prestātes. Ita &
peccātes ī 9tē pantia. egritudīs sūt cē. Sufficit
igitur in huiōi distīctō rōnis realis cā idēptita
te subī. Aut liz materia & agēs nō coīcidāt
ī unū numero uel spē. 9currere tñ pnt ī id qd ē
idē subiecto. Quod denotat materia eodē & ꝯa
cū mixto. In qua subē eor sūt materia & q̄lita
tes agens illor. sit & ī ppoīto. Pōt & quis
exponer ītroductū efficiētez. i. faciētez. Oīs. n.
cā aliqd facit mō aliquo. sup qd īqt extranee
Haly id pprie nō eē. nisi ī egritudib9 que sūt
primitīe tm̄. Ad aliud dicēdū. q; Ar sa ītatē

An mã digesta possit febris seu morbus causãri.

& egritudiez toto retulit ut aiali ĩ coĩ.& non
ptib9 qb9cũq.Quod az qa demũ subdit. Ne
cessariũ ẽ aiali sz̃m q aial unũqdq ssz̃m habeẽ
& tñ sz̃m pĩes ipĩ9 ptes nõ ẽ ssz̃us. Velut eniz
oñdeẽ q naturalis habet deẽmiare d̃ pricipiis
saĩtatis & egritudĩs.que passiões sũt uite.cuz
de uita habeat negociari. Vel dicendũ q spũs
& bu.pñt dici uiuere.ad uitã enĩ ex ꝓpinquo
ordinanẽ.Et qd̃ deest ad puuz apud itellectuz
tãq̃ nihil de habere uẽ.phisi.s30.Aut q saĩta
tez tandẽ omez & egritudinẽ. & de ieẽ mẽbro
ex aliis prioribꝰ cãtas.Ex hũoribꝰ enĩ & spĩbꝰ
laudabilibꝰ tẽpata causaẽ totiꝰ 9pĩo.deĩd̃ 9poĩ
tõ & natura coĩs.Ex istis aũt saĩtas ĩ pte.ita &
egritudo ex his corruptis ĩducta tãdẽ ĩfit mẽ
bro.Quod mĩaẽ.qa ĩ coẽ ipĩ9 lesio 9cidit ptis
Fulcim̃to uero dicẽdũ.q subiectũ dẽ duplicĩẽ
Aut ꝓpriꝰ ut ĩ quo fundaẽ dispoĩtõ.Et ita hũ
or subiectũ puẽde.spũs efficere.m̃brũq erbice.
Vt illud in quo maĩfestanẽ opatiões pfici seu
corrũpi.Et m̃brũ qdez nosce fore maxie subm̃
saĩtatis & egritudĩs.Huiõi.n.disposiones pri
muz.i.ĩmediate sũt ĩ m̃bro.9ñr aũt ĩ spĩbꝰ &
hũoribꝰ.Sz primũ.i.anteq̃ nihil pĩme hũori
bus & spĩbꝰ. Ad aliẽ iã sz̃m eiꝰ ãbas ptes qd
d̃d appuit.qm̃ hũor 9cediẽ hẽ rõnẽ cãe efficiẽ
tis meĩate.sic etiã cẽ materialis.cũ effcũs sẽp
cãe sue ꝓportioneẽ ĩmeĩate ceu febris suligini
purulẽte. q̃ ipĩ9 extat 9iũcta ꝓpria cõuersiua.
ab ipsa nãq ꝓgrediẽ absq medio.sz materiaẽ
ut repletio cã extat mediata.

DIFFERENTIA. CLX.

Vod materia digesta nõ possit febris
seu morbus cãri oñdiẽ Quia aliãtõ est
faciens cessaẽ putrediez manẽte subã
dĩa priori.hec aũt aliãtõ ẽ digõ Materie nãq
d̃beẽ alteratõ.sicut discrasie sanatõ. Ampliꝰ
sublata cã tolliẽ effcũs.cũ fulciaẽ illa.Sz puẽdo
coĩẽ febris poĩẽ cã 9iũcta 9uertibiliẽ ipãz 9co
mitans.qua ente morbꝰ existit.Recedẽteq iux
ta Iobãniciũ ꝓueĩt saĩtas.uñ haly.Quãdo ꝓhi
bebimꝰ putfactionẽ.ñ generabiẽ ab ipã febris
Hãc aũt remouẽt digerentia.ut cibꝰ potꝰ exer
cicia & medicĩe. Adhuc cũ cessat ebulitio in
putredine cessat febris.cũ fumꝰ putridꝰ cor ñ
petat.Sz maĩia digesta cessat ebulitõ.alioqn
nõ eẽt digesta. Eti illud qd̃ ẽ motũ a natu
ra equatũ & eũoni prepatũ.nõ cãt febrẽ.cũ ex
uictoria & iequalitate quã obtinet supra naẽã
causet.hoc aũt ẽ qd̃ digestũ extat. Rursꝰ di
gestio ẽ 9pletõ a ꝓprio & naturali calor ex ꝗia
cẽtibꝰ passiuis.dĩa.l.Qud̃ ãt tĩe cũ sit dñatũ
natura febrẽ nõ cãt oĩo. Palyn destructo sbõ
& accũs ꝓimiẽ.cũ ipĩ9 sit eẽ ab illo.Sz materia
digesta tollẽ sbm̃ eiꝰ puta hũor ĩ quo fũdaba
tur uñ dĩa priori.arabice.Aliãtionẽ quidẽ ut
facias ita q eadẽ putredinẽ & sbã q̃ fuit añ pu
trefactionẽ sit remanẽs ĩ corpe ꝓpẽ qd̃ haly.
Vna ĩtẽtionũ curatioĩs ẽ mutatõ hũoris.donec
qescat puẽfactio. Itaq materia digesta febrẽ
generat nequaq̃. Oppoĩtũ arguũt qdã huiõi
ex febriũ prĩo.Manẽte uirtute adhuc digestĩa
uasoꝝ q putescit ĩteriꝰ hũor ĩ talẽ aliãtionẽ d̃ue
nit. Ex crisiũ etiã libro 9sĩez afferũt seriẽ
Palyn quarto prĩa.Et an sedim̃ laudabile ẽ ali
quid.nisi hũor faciẽs egritudinẽ q iã digestꝰ ẽ
Ex his qdẽ serieb9 & aliis nõ mĩẽ tũ ad id 9citã
tibus.uolũt digõnẽ etiã habente materia fieri
febrẽ. Itidẽ cũ ad cãe remotionẽ effcũs nõ ꝓ
mãeat.& si ꝓ digõnẽ cessaret putdo febrẽ ĩdu
cens ipã qesceret.cũ materia foret digesta.Sed
ĩ statu ea ẽ plene digesta.prĩo de crisi.cessabit
igiẽ febris.Cuiꝰ 9riũ expimur.cũ tũc ipã eiꝰq
accidentia ĩtendãẽ maxie.Circa enĩ statũ ꝓnũ
ciatũ est ab ypocrate oĩa ĩtẽsiora synthomata
existere. Amplꝰ materia q̃ digesta suppoĩẽ
ẽ putdo.huiõi aũt ẽ preẽ naturã sibi ĩobediens
& ĩcorruptibilis plene.Que uero talis febrem
ualet 9tinuare. Itaq materia digesta febrem
põt cãre. Propẽ primũ qdẽ sciẽdũ.q materia
febris putde de qua pricipalius sermo ẽ ẽplex
Vna siqdẽ remota.ut hũor seu repĩo. Reliqua
ꝓpior ut putredĩs mĩera. tertia uero cã ẽ cõ
iuncta rõnẽ hñs efficiẽtis.ut fuligo aut fumus
putridꝰ cor petẽs ĩmediate.dĩa precedẽti.
Quid aũt sit digõ dĩa mõstrauit.l.Quid aũt
febris.lxxxvii. Propẽ sz̃m ẽo sciẽdũ.q aliq
dubitarũt ad utrãq ptẽ ĩ hoc quesito. Ipm̃q ĩ
ptractatũ cũ sponsiõe grãdi relĩquẽtes.Aut qa
eius uidebaẽ expositõ difficilis uẽ ꝓlixa.Vnẽ
tñ hi alñ ĩnuere.q materia digesta pfcẽ ñ cãet
febrẽ.Eo q expulsiõi 9iũgaẽ ĩmeĩate feẽ.Qud̃
tunc ꝓ accũs ut apparebit existit solũ. Qui
daz ẽo aptiꝰ ꝓtulerũt moti eo.q digõ faciat
cessare putdinẽ febris causatiaz ĩmeĩate mate
riã digestã.febrẽ nõ ĩduceẽ pfcẽ.Qualitatẽ tñ
aiunt quãdaz ĩ m̃bris ĩpressã. exĩd̃ febrẽ faceẽ.
Quod nõ ualet fortasse.nz quãtũ ad primũ.cũ
eoꝝ motio ut mõstrabiẽ subsequẽẽ.Nz quo ad
sz̃m qa sic iam ĩ oĩ foret putda cũ ebica.cũ fe.
putredĩs sbm̃ habeat hũorẽ.Ethica ẽo m̃brũ.

Adhuc Breuis q̃dã passio nullã ĩpressionẽ fa
cit ĩ ptẽ.cui post abscessũ ipĩ9 op9 sit ꝓcuratõe
supeẽ.tertio tertia. Propẽ tertiũ ẽo sciẽdũ
q materia digesta ut putdo cui qdẽ dcm̃ ꝓpriꝰ
rõnẽ digõnis anteriꝰ 9petere febrẽ põt adhuc
fouere.Quod ĩdicaẽ q̃rto sz̃a ita.Vt sit febris
sublimatõ cũ apparitiõe digõnis sic nõ fit cuz
digõne apãtis dolor uehemẽs. Qud̃ mĩaẽ qa
quousq ĩtẽtiões curatie nõ sũt adĩplete febrẽ
remouẽtes ꝓmãebit & ipã cũ alr cessaẽ ñ possit
Sz materia digesta ĩtẽtiões curatiõis cũcte non

ſũt ꝓplete. Sũt enĩ tres. xi. de ĩge. puĩdoꝝ hũo
ruꝫ excretõ refrigeratõ. & ſemiputĩdoꝝ digeſtõ
uñ tertio practice. Dicĩꝯ oportere ĩ medela fe
briũ ex putredĩe tribꝯ nẽpe uti. Primũ ẽ calo
ris febris extĩctio. ac eiꝯ aduerſatõ. ſꝫm hũoris
putridi eũo. tertiũ ꝟo ciboꝝ regimen ac potus
electõ. Quod cibis & potibꝯ digeſtiuis & medi
cinis ꝑficiĩ. ut ꝯnr expoĩt. Due ꝟo tm̃ tãgunt
ĩ tegni. Alteratõ uꝫ & eũo. Vñ baly. ĩtiaꝫ qdẽ
tacet Ga. q̃ ẽ fe. curatõ cũ ſ̃ris & hu. ꝑpt̃ mani
feſtationẽ eiꝯ. Et qm̃ ipĩꝯ ẽ ſermo ĩ ꝯſeruatiõe
ſaĩtatis. Bertoldꝯ uero alemanꝯ Haly ſtimu
lus ĩfeſtus ĩqt. Ego dico q̃ nõ tacuit. ſꝫ in fine
capt̃i ꝑſequtur ubi dicit Deĩde ſic ueĩre ad eã
q̃ ſcã ẽ ab illa egritudinẽ. Quẽ qdẽ ḡtis ĩ q̃mlt̃
tis prefatũ ĩpugnat. q̃uis is diſipuerit in non
nullis. Nõ enĩ factũ ẽ ab egritudĩe pleꝝq̃ poſt
abſciſionẽ febris ẽ aut egritudo ea. Cũ illa iaꝫ
ceſſauerit ꝑ eiꝯ cãe ceſſationẽ. cũ depẽderet ab
ea. uerũ alia q̃dã diſcraſia ĩ mẽbris relicta. ñdũ
tamẽ ad multũ ĩpreſſa. ut bĩtualiĩ ſit inſerta.
uelut cũ ad ſepationẽ ignis ĩmenſi. & diutini
calitas ĩpietibꝯ eo amoto remanet aliquãdiu.
Id aũt ꝑfcẽ habet ꝑ hoc q̃ diciĩ. Quecũq̃ ꝟo
q̃ſi ad eã q̃ adhuc fit ĩ ipõ entẽ. Et ꝑ illd̃ tãdẽ
maĩfeſtũ ꝟo q̃ ipſaꝝ diſcraſiaꝝ alt̃atõ ſanatio
eſt. Eti afforiſmoꝝ q̃rta. Apparet ĩ egritudĩs
materialis ſanatiõe tria oportere ꝯcideĩ. puta
digõnẽ. ſeq uõ diſcretionẽ. i. dĩonẽ. & deinceps
eũonẽ. Sꝫ ĩ digõne unũ tãtũ occurrit. nõ enĩ in
ipã eſt eũo neq̃ diſcretõ. que ad eũonẽ ordinat.
Eſt tamẽ diſcretõ quedã. q̃ ẽ hũoris a ꝑtibus q̃
bus adherebat ſepatõ. Duplex itaq̃ ẽ circa ma
teriã educenda diſcretõ. Aut fortaſſis triplex.
ſi uiſcoſorũ ĩciſio dicat diſcretõ. Prĩcipale nã
q̃ digõnis ẽ materiã uniformẽ ponere cum eiꝯ
dĩone. ut nullũ aptis meatibꝯ patiat ĩ expulſio
ne obſtaculũ. Vñ poſt digõnẽ oportꝫ expulſio
nem ꝯſeq finalẽ. Digõ igitur ſola nõ ſufficit.
Quare ꝑnoſticoꝝ ſꝫo. Multociens egritudo iã
eſt digeſta. & nõ ẽ ꝑceſſio ſputi ſꝫm q̃ oportet.
Quod uirtutis ꝯtigit ĩbecillitate pectꝯ mouen
tis. uñ ĩterioꝝ quarto ſꝫm ypocratẽ. Quidam
papligioꝝ digeſta expuẽtes paꝝ uixerũt. Qud̃
ſi dicat accidẽtaliĩ bis ꝯtingere nõ ualet. Nam
ſi materia foret digõnis omꝫ benignitatẽ ſor
tita. uirtute etiã debili ente ĩ nullũ machinare
tur uerſutũ. Itidẽ ſcã ſanie materia eſt digeſta
apparens ꝑnoſticoꝝ prĩo. nã ſanies fit caloĩ uĩ
cente tandẽ naturaliĩ. differentiis prioribꝯ. ita
ut iã ſit digeſta calore ĩ ea obtinẽte naturali.
Sed ita diſpoĩta fe. ĩde liꝫ mĩor educiĩ. uñ affo
riſmoꝝ ſꝫa. Circa generationem ſaniei. ꝛcꝯ.
Amplꝯ firmat qa febriũ prĩo. Puĩdo hũorũ q̃
eſt ĩ uaſis. ſimilis eſt ei q̃ ſꝫm flõnes. apoſtemata
& alias puſtulas. Sed ĩ apãtibꝯ ſanie ꝑ digõnꝫ
ſcã. febris adhuc ꝑmanet. ĩmo ĩ qbuſdã ĩtẽdit
eruptõ. ꝑnoſticoꝝ ſꝫo. Rurſus ĩ quo nõ modica
ꝑs ꝯtinet ꝑet̃ naturã põt ĩceptã alere febreꝫ
& ꝑpriecũ ĩmbra ſĩt iã diſpoſita recipe. Huiõi
uero eſt ſanies. quantũcũq̃ a natura uicta. Nam
& ĩ ipã res adhuc ꝑet̃ naturã ꝯſtat ñ ꝑua. ꝑno.
apparens febriũ primis. & farmacoꝝ quĩto.
Adhuc id ĩ qno remãet ad naturã in imicia. hor
ribilitas. ĩflãmatõ. & ſerioſitas. põt febris habi
litatẽ ꝑducet̃. hec aũt diligent̃ aduertẽti ĩ ſaĩe
ſeu materia quãtũcũq̃ digeſta ſũt repta. Nã ꝑ
alterationẽ nõ tollĩ a materia magis niſi ad ex
pulſionẽ ĩobedientia. cũ huiꝯ digõ nõ ſit aliud
Ex qbꝯ ꝯuincitur putredinẽ nõ ſolũ ſientꝫ
ueꝝ etiã digõne ſcãꝫ. ut ĩ diſſolutõe apparebit
argutoꝝ. febrẽ alere potẽtẽ. Sed circa predi
cta dubitat̃. qa ex his ſaltẽ habetur q̃ materia
digeſta. febris & accidentia debeãt mitigari.
cũ utcũq̃ fuerit a natura dñata. cuiꝯ eq dẽ ꝯriũ
exꝑimur. Dicẽdũ q̃ hec mitigari hnt ꝑpt̃
materie ut arguitur digõnẽ. Quod aũt ĩtẽdat̃.
Aut ꝑpt̃ corpis eueĩt habilitatẽ. ac magis ꝑpt̃
nature ĩpetũ ad excretionẽ materie. Vñ de ac
cidenti qnto Febris cauſoĩca rigore accidẽte.
qa materia huiõi febris colꝫ rubea exñs. dum
fortiꝯ mouet̃ augmẽtatur & magis accenditur
& nullomõ recedit. niſi colicꝯ uoĩtꝯ ſiue egeſtõ
aut nimiꝯ ꝯtigerit ſudor. Et afforiſmoꝝ ſecũda
Quibꝯcũq̃ criſis fit. his nox difficilis portabi
liſ que ãte poxiſmũ. Cõmẽtator qdẽ. Fit autẽ
natura diſcernente ab iuuatĩs nocitĩa. & ad ex
cretionẽ preparãte. Aĩalis enĩ uirtꝯ ſꝫm ſtatus
fatigat̃ q̃multũ. & ſi uitalis ꝑmaneat fortis &
naturalis. Propt̃ q̃rtũ ꝟo dicendũ Ad primũ
q̃ ꝑ digõnẽ nõ tollĩ oĩfariã putredĩs eẽ. Qud̃
enĩ puĩdũ extat. nũq̃ ut ita põt ĩ puĩdũ fore ac
naturale. Sꝫ digõ remouet a putredĩe q̃litates
exceſſiuas. actualiĩ uirtuti rebelles expulſiue
Si enĩ fuerit cãla ĩfrigidat̃. ſi huĩda ſiccat̃ &
eꝯ. Si aũt ſubtilis ĩgroſſat̃ & eꝯuerſo. Inciditur
etiã q̃ uiſcoſa ĩ tegni. Nõ tñ põt ab ipã habitũ
repellere etiã cũ actu ſuſceptĩo precipue ad fe
brem diſpoĩto ente. Aut dicendũ q̃ puĩdo
eſt duplex. una qdẽ fiẽs. altera uero facta. xi.
de ĩge. Alteratõ ſiqdẽ facit ceſſare putredinẽ
ſientẽ. nõ aũt factã. Corrigit enĩ & ꝯterminat
cauſã ãntẽ. ne ponat̃ ſub ꝯiuncta. Scias tñ q̃
putredo ꝑprius dĩ que ẽ ĩfieri. & nõ q̃ ĩ facto
eſſe. cũ ipſa ſit ſꝫm Aꝝ. corruptõ & Ga. trãſmu
tatio dĩa priori. q rẽ in fieri & nõ ĩ fcõ eẽ ꝑnũ
ciant. Puĩdo aũt ſcã & ãplꝯ fiens ut ꝑbatum
nata ẽ febrẽ ĩ eẽ cãre ĩceptãq̃ precipue. Ad
aliud dicendũ. q̃ putredĩs mĩera nõ ẽ cã febris
uere ꝯiuncta. ſed fuligo puĩda cor petẽs ĩmeĩa
te. ut dĩa uiſũ preeũte. Vñ dicentes puĩdinꝫ
cãꝫ fore febri unitã & ꝯuertibilẽ. duas ſolu.n

An ī Morbi principio ꝓpetat euacuatio.

ipīꝰ ponūt cās.cū tñ sīt tres expresse.due qdē materiales magis ceu priores.& una efficiēs sicut fumꝰ putīdus a putredīs minera reaīr aliꝰ exñs.ut spūs a sāguīe ex quo generat. Et hic plures undiq; moderni medicorū obsessi stetē runt foriterātes idē ꝯtra Aꝟ.materiale ponēt prīcipiū & efficiens.Eo q; ī tegni putāt hūoreꝫ cāꝫ dici febris efficientē. Quod nō ē.sꝫ fuligo uocata ab eodē iā aliđ fcā.ut uisū dīa. lxxxvii. & priꝰ.Quātū etiā cibi medicīe.& alia possīt de benignitate prestare putīdī.dudū apparuit.

Ad aliud dicendū.q; ebulitō nō cessat usq; q; &oppositō quā habet putredo ad naturā.ut tactū.& maxīe cū sepiꝰ ac uerius putīdo extat ī fieri. Ad aliud qdē đđ ꝑ prim appuit Ex ea dē enī ꝑtendit radice. Ad aliud dicenduꝫ.q; sermo ī radice ille de digōne fit ī iuuatīo.hic aūt de ipā in nocitīo ē rō. Ad aliud dicendū q; putīdo pōt dupliciter accipi.& ꝑ q̄litate magis.ac ꝑ corpe.& putīdo q̄ nō ē accñs sꝫ subm̄ nullo agens alio subiecto. Alteriꝰ etiaꝫ ptis autoritates īducte putredīē ꝑtēdūt magis fiētē q̄ fcāꝫ.de qua nulli extat dubiū febrē causare.

Quare etiā ī statu ī putīdīe fcā febris & que eius intendantur apparuit.

DIFFERENTIA. CLXI.

Vod ī morbi prīcipio ꝓpetat euō uī. Quia ypoc. Incboātibꝰ morbis siqd uidet mouēdū moue. Vñ cōmētator Meliꝰ ī prīcipiis eūare.ut mīor materia facta faciliꝰ natura possit digerere. Itidē.viii.& xiii.de inge.iubet ī prīcipio eūandū. Adhuc precipiūt fere meīcoꝟ omes.in febribꝰ sāguīs usq; ad lippothomiā eūandū.Iubēt etiā ī appoplīa.sqnantia & talibꝰ mox oīfariā eūare. Eti eūandū illo tēpe quo uirtus ē fortior.cuꝫ ipā eūone ꝑturbet. Ita ut maior īdicatō ī eūando sumat a uirtute afforismoꝟ prīa. Id aūt ē a prīcipio.cū nōdū fuerit pugna morbi debilitata natura. Eti q; ꝑhibeat eūo ī prīcipio id ex īdigōne accidit materie.ꝑpt qđ.Y.precepit digesta meīcari.& eūare matura.Sꝫ quedā materie ī prīcipio etiā sunt digeste.sic plures sanguinee ī stomacoq; natātes. Et fortassis colerice furiose.cū nō habeant aliqd ꝑhibēs eas moueri.ut ī sequētibꝰ oñdet. In principio itaq; est eūandū. In ꝗriū.Quoniā ypocras precipit pepana farmacare.& mouere nō cruda.nꝫ ī prīcipiis zcꝰ. Etiq eūat materiā īdigestaꝫ & precipue cū fuerit ad apā collecta.nihil eūat de materia.sꝫ destruit loca sana egritudī resistentia re.a.afforismoꝟ quartis.& crisiū prīo.

Palyn sꝫo re.a.In pleuresi que ut multū fit ex sanguīe colico.uenā precipit īcidi cū dolor ascenderit ī spatulas.tūc aūt passio iā ī augmēto uidet ꝯstare.Rursus nono.de īge.Iuuenē certatorē febriētem synocha putrida. precepit ī octaua hora ītie noctis fleubotomari.Sꝫ febris uidet iā prīcipiū ꝑtrāsisse.cū plm terminetur ī q̄rta.crisiū tertio.& q̄rto prīa. Adhuc digō ē hūoris habilitatō.ut a natura expellat đ facili.sicut oñsū drā .l.Sed ī prīcipio nōdum pōt tēpis breuitate huiōi habilitatō eadē.Vt eniꝫ fiat laudabile iudiciū.oꝫ digōnē dīonē & excītionē precessisse.afforismoꝟ quarta. Itidem prīo q̄rta.enumeratis plīs morbis dicit.Debes scire q; dū iste timēt egritudīes.& nōdū in eas ceciderīt plus secure ꝯcedit eis minutō.& cum ī ipās ceciderīt ī eaꝟ prīcipiis peītꝰ fleubotoīa dimittat. qa hūores subtiliat.& eos ꝑ corpus fluere facit.& sāguī ꝯmiscet eos sano.Et ē etiā cū nihil eūat ex eo qđ oportꝫ. Ampliꝰ Ars & meīcꝰ imitāt naturā.Sꝫ ea nō eūat ī prīcipio ꝑpt materie īelaborationē. In prīcipio igitur nō ē eūandū.sed fortassis ī statu magis.cū materia fuerit digesta. Propt uero primuꝫ sciendū.q; qd sit eūo.quot etiā dī modis dīia oñdet.clxiiii. Euō siqdē hic accipit coīter ꝑ oī eductiōe.siue sit sāguīs abundātis cuꝫ aliis hū:seu unus determīatꝰ. Scitū ē etiā qd sit & quot moīs sumat prīcipiū.dīa.cvi.&. cvii. Quod ꝑt ē unū de morbi tēporibꝰ suscipit inqīto. Propt sꝫm uero sciendū collꝫ septimo scribi.q; digōne facta ꝓpetit expulsio. Sꝫ cū nō apparꝫ digō.tunc discessio repit īt medicos.qa Ga.& meīcoꝟ ꝑs maior dñt.mīme nos purgare debet materia ente īdigesta.nisi egritudo fuerit ī ultīo acuitatis.Et subdit post q̄dam q; ī febribꝰ flāticis & mlīcis Rasis in eaꝟ purgat prīcipio.Et erat ipīꝰ opīo penitus. Ga.tñ dicit ꝗriū maīfeste. ut q; mīme debemꝰ ī prīcipio febriū mlīcaꝟ purgare.Et illđ id id in epla scribit ad glauconē.Et illud ē.qa finis haꝟ egritudinum est securꝰ.nec expectat digō mala. Est āt series ad glauconē tetēti mox a prīcipio.nꝫ meīcam aliqđ des temet nꝫ purgationē ul detractionē uētris aut sāguinē facias nisi forte uideris nimiā sāguinis abūdātiā foī. Tunc q; de brachio flōma sinistro.Cū aūt uideris maīfeste cāe digōnis signa.dabis puragtorium tunc mlīcū educēs nō semel.ueꝟ quotiens putaueris ꝯueīre. Post hec qdē diebꝰ ītermediis paucis tyriacā dyacitbē accipe suademus & alia talia. Ex qbꝰ ꝑbatū nobis ē oībꝰ idē aūt opiū arinaycū recipit. Quod si mox a prīcipio tale qdē his dederis. obicit q̄maxīe. Nā ex una q̄rtana duas facies.ac ex duabꝰ tres aut ex leui fortiorē.& in ꝑcīm hoīeꝫ deduces faciens ut nō uiuat.Demū ꝟo sermo ꝯtinuatur Aueroystic9. sꝫ flegmatica ē male đm̄īatiōis & ꝑpt hoc necessariū existit ut īfirmꝰ eūetur. pret q; expectet ꝑfcā digō.Et iō meīcꝰ dꝫ priꝰ

Ē uāno cōīt

Rasis

Galen.

Iō Q; ex una ꝑna fuit due 2 ex duabꝰ tres sēc oīa acīt īmet nostra ut sāt

Quā est dup̄ eradicatiua
Quinoratiua

īcipe a ſubtiliatīs.& īciſis p ebdomodā unam.
quo pacto īcipiendū farmacare. Quid aūt d̄
hoc ſentiendū tertio monſtrabit dicēdorum.
Propt̄ tertiū ⁊o primitus ueritas apiat q̄ſiti.
Et deinceps grā huius oñdo.an ī horis ſit aliis
eūandū uel ſilendū oīo. Propt̄ primū qdem
huiōī ſciendū.q̄ eūo duplex exiſtit.una qdem
eradicatīa & pfcā qua totalit peccās materia ex
tollit a corpe. Reliqua uero mīoratīa īpfecta.
p quā aliqd eūat materie.ut natura potentior
tādē reddat ſup reſiduo.uñ.xi.de īge. Alleuia
ta enī eūone q̄ diſpenſat corpa natura.& depo
nēs qd̄ aggrauat ipāz.uelut onus aliqd dñabit
reliquo facile.& digeret quod digeri pōt ac ex
cernet.quod etiā apparz ex prīa quarto &.xiiii.
tertio. De īceps utiq̄ ad q̄itū magis dicēdū
q̄ egritudo cui de ſe debet euō.aut ēut d̄ ipſa
ſpes habeat ſalutis.aut mīme.īmo ſigna iā mor
tis apparēt future.ī qua qdē nō oportz. xi. de
īge.& prīa & ſza afforiſmoꝝ eūare.ac uelut me
dicinare.neq̄ ī prīcipio neq̄ ī tēpe alio nō enī
oportz ī uictis conari.ſz futura predicere.& ita
īde recedere.cū in talibus uanū ſit detrahi ab
ydiotis p ea que ſanāt multos auxilia. Meīci
tñ q̄ñq̄ ne defcūs appareat ī arte aut artifice.
conant circa tales practicare.ut etiā appopleti
cos.ſpaſmatos ex īanitiōe.irrecupabilit ſīcopa
tos & ptiſicos pfcōs.cū predcē tñ apparēs d̄ ī
ge.p omē. Vñ Meſue de appoplia. Vt ñ appar
at ex pte opātis defcūs.conaberis a principio
materiā ſubtrahere ī quātū poſſibile. Si āt
mōb9 extat d̄ quo ſpes habeat ſalutis.aut ipī9
qdē matīa colligit ad unū locū.ut ī oēs ſeu plēs
ſpgitur corpis ptes.Primū ſiqdē dupl̄r.Quia
huiōī mā.uel ē ī fluxu tota ut aggregēt ī locuz
aut iā p magna coaceruata exiſtit ī eo pte.ut
cāns apā quod ē egritudo fiens ptī uzīā fcā.&
ſzm ptē futura.xiii.de īge. Si aūt ē in fieri.
pprieq̄ cū ipī9 materia extiterit ſāguinea. fu
eritq̄ p uiā reūatis.ſibi eūo debet etiā ī prīci
pio magis eradicatīa.dū uirt9 & alia ei 9ſētiāt
ppōcionabilia.afforiſmoꝝ prīa.Cū.n.materia
ſanguīs in quē locū defluit.ut ī flōnē colligat
ea eūata.uel oīo getat futurū apā.ſeu modicuz
pmanebit ipī9.Quod etiā ī materia pōt 9tin
gere colerica.cū p hunc 9tingat apā fieri mōm.
Si aūt materia fuerit p maiori pte in loco
coaceruata.& egritudo ſzm ptē fcā.tūc eadem
minoratiua debetur euō ſolū.xiii. de īge.& in
tegni apparēs. Eūam9 enī totū non ſolū in
plectorica diſpoſitiōe.ſz & ppt̄ magnitudinez
paſſionis.cōſiſtētē.etiā ī toto corpe hūoꝝ 9mo
deratīce. Dolor enī & calor flegmīnātis ptis
cāe reumatis fiūt.& ſi ſine ſupfluitate corp9 ex
titerit. Hac enī eūone natura alleuiat ſup reſi
duo. Sīl euitat timor rupture.añ ipī9 matuā

tionē. Vñ prīo quarta. Qui habet apā mīuēd9
eſt.q̄ñ timet ne apiat añq̄ maturet.liz ñ īdigu
erit.& nō fuerit ei multitudo. Euō ⁊o ſibi non
debet eradicatīa.uñ ut tactū re.a.quarto. Qui
cūq̄ flegmīnātia ī principio egritudinū. mox
conant ſoluere forti farmacia & ceteri quidez.
& flegmīnātis nihil aufert.neq̄ enī remittitur
cruda exñs paſſio.ſed reſiſtentia egritudini &
ſana colliquāt. Quare.A.prīo q̄rta. Cū hūor
fuerit ī uno m̄bro 9prehenſ9.nullomō moueat
donec maturet.& eēntiā hēat tēpatā. Sīle.n.
fiet ceu ſiqs arborē conaret euellere a tra prī9
lateralit īſepatā.neceſſe qdē fit uel frāgi ipāz
aut non euellere.niſi cū grādi terre diruptiōe
& ita nō fit ī prīcipio eūare.ſed ī ſtatu dūmō
nō euēt natura. Si aūt materia p plures aut
oēs corpis extiterit ptes diſpſa.tunc uel egri
tudinē 9ſtituit croīcam.aut acutā.Siqdē lōgā
ceu ex flegmate 9tīgētē & mlia.aut corp9 erit
īpletū.iaītū ul meīū.tūc ñ op9 fit eūare ut ſic
mō quoq̄ qd̄ forſā ſēſit iux̄ īducta Ga.ad glau
conem.niſi fortaſſis timeret apā ex cāu uel p
cuſſione.Si aūt fuerit mediū & pprie repletū
eget euōne ī prīcipio mīoratīa.ut natura 9for
tetur ſup reſiduo tā p eductionē ſan.ut appa
ruit.xi.&.xiii.de īge.q̄ etiā p farmacū ſuo mō
Almanſor enī.x.docet mīoratīe ī fe.frigidis
eūare ī earū exordio.uñ q̄rto prīa de febre fleg
matica.Ego nō diligo expectationē digeſtiōis
& leīficatioīs.cū eis q̄ diximꝰ prī9 īmo oportz
ut eūet aliqd.& expectet ī reliquo uſq̄ quo di
gerat qui & medicinā de turbith exhibēt 9ſtru
ctā ex eo zinzib.& zuccaro.puluerīſatis. In cu
ra ſiqdem q̄rtane ibidem ſpēs qntane habent
iudicia ī quibus coīcāt.Omēs enī in prīcipio
minuūt.Subdit etiā poſt aliq̄.Si oportz eūet a
principio de hu.faciente febrē.aliqd ad alleui
andū & ad mūdificandū.huiōī aūt euō faciēda
ē pua.& cū debili medicina leuit eūando.nō āt
cū forti eradicando ut ſubtile eūet.& croſſū re
maneat īfixuz indigeſtū:ita enī nō eūat aliqd
de materia.ſz potiꝰ ſana debilitāt loca egritu
dī reſiſtētia.& precipue cū materia fuerit groſ
ſa 9pacta. Si aūt materia nō fuerit cronica
tūc aūt erit uehemtis acuitatis.qa furioſa aut
aliter.Siqdē prius.ul erit colica.ſeu ſāguinea
Henamq̄ materie unī furioſe q̄ñq̄ reddi. aut
rōne q̄litatis ut colica.uel q̄titatis ſīc ſanguis
exubernas oīo. Interdū etiaz d̄ egritudo fu
rioſa rōne loci.cū materia q̄cūq̄ fuerit in loco
collecta.qua nobilis īpediat actus. Sic itaq̄
triplicit pōt dici egritudo furioſa.pprie qdē
ceu colica.Illa enī apud Ga.ē.que ad modū aīa
lium ad coytū mouetur furiētiū repētine. ſui
ſubtilitate ac calitate effrenis. Coīter qdē
ſanguis materia dicitur furioſa.In pprie uero

Triplex pt egtudo dicī furiosa
pp̄e — A colā.
Counter: A San.ne
Inpp̄e: A loco.

An ī Morbi ꝓncipio cōpetat euātio..

& ſiſitudiarie dici pōt rōne loci nobiſ. aut mſ
ti ſſzus ubi ꝯtineť. ut materia cāns ī cerebro ap
popliaz. aut ī gula ſqnātiā. uſ ī inteſtīs yliacā
ſeu colicā dolore uehemētiſſio. Que furioſa
ꝓprie ī prīcipio eſt eūanda iuxta. y. & alios ēt
eradicatīe. ut timore mobilitatis & furie ipſiꝯ
ne ī cor trāſlata īterimat extīplo. aut in aliqd
ꝯprincipaliū collecta mēbroꝝ īducat apā. tum
etiā qa ſubtilis mobilis. q. digeſta exiſtit & pa
ta eductioni. ꝑ parū enī ꝑticipat diſpoſitioib9
ꝓhibentib9 hūoris īdigōne ipīꝯ eductionem.
Vnde ctiſiū prio. In his ſolū rōnabiliť qs ſzm
prīcipia utеť farmacia. coopationē habens ad
attractiōis ſacilitatē ſuꝑhabūdantiū hu. motꝯ
Et collz vii. hu. acutiſſī exñt ſubtiles. qa ibi ñ
eſt crоſſicies. neq; uiſcoſitas. q̄ medicīe ꝓhibe
ant opationē laxatīe. Sz cū farmaca ſolutiua
ſint calа ut dñt & ſicca. que aūt talia materiaz
īcitant magis ad furiā. Dicendū q; hec ſoluz
mō nocumentū īducūt. qa ſuis q̄litatib9 prīs
excedūt. febrē īcitāt. & maťiā exagitāt ī fieri.
Sz illd pōt remoueri miſcendo cū eis frīa & hu.
ſicut cū ſcamonea mirabolanos citrinos. ſucuz
granatoꝝ. ſyracoſt. ſyraſoth. & q̄ taliū. Cōfe
rūt aūt ī ſcō eē nō paꝝ. Aut alleuiari eoꝝ ꝑuaz
exhibēdo q̄titatē. uel cū medicīs bñdictis frīs
mobilibus educendo. ceu leītīa & lubrificatīa
nota. Siqdē materia fuerit ſanguinea. ſua fo
uens q̄titate ſuperflua. mox opꝯ fit ipſā a prin
cipio eūaī. ita q; ñ paꝝ uſq; ad ſicopī duceť ceu
feť omēs ꝯcedūt meīcoꝝ. clxiiii. Et merito tū
qa ī ſanguīe nō expectať ut in aliis digō. unde
quarto prīa. Fleubotomia qñ ē itētio ſan. nō ē
de genere illiꝯ ī quo expectať digō. expectatōe
que eſt ī ſolutīs. & nō expectatur ipā niſi ī hu.
aliis. tū quoniā tīor ē ipīꝯ ne ī loca prīcipalio
ra decurrat. ſuffocatīōe calorez extīguendo cō
feſtiz īnatū. uel crepenť uaſa. afforiſmoꝝ prima
& īde bona hītudīe. Iſta tñ noſce eūo ī prīci
pio fcā eradicatīe. nō quocūq; ſinthomatica ma
gis. q̄ ui extat nature. Siſis nāq; ē cibatiōi fcē
ī nō ſua hora. puta ī paroxiſmis. cū cāus teneť
uirtutis. quarto prīa. utrobiq; enī fit. ne uirtꝯ
ſuccūbat ī labore fatigata ꝓprie futuro. Si
uero materia nō fuerit uehemētis acuitatis. ut
q; iſra primā q̄rtā uſ ſeptīaz terminеť. ſz acuta
ſīpliciter & ñ furioſa qeſcēs. danſq; nature ſpa
cium ad digōnē. & ſecuramur q; uirtꝯ uſq; ad
maturitatis horā ꝑduret. tunc ſufficit eūo ſi
corpus nō fuerit ianitū. ī prīcipio mīoratīa ut
natura exonerata īciteť ſup reſiduū. & nō era
dicatīa. cū nōdū ſit digeſta. neq; ſubtilis agita
bilis aut ſāguinea ualde. Quod ex ſermoibus
apparz in de īge. preīductis. & in tegni. uñ pri
mo quarta. In febre ſāguinea neceſſe ē. ut eūo
ſiat cū minutione ñ ſuꝑflua ī prīcipio. i. mūio
ratiua. & ſuꝑflua cū affuerit ſe. maturatō. que
multociēs remoueť ī hora fleubotomie. Si ꝛo
materia fuerit talis colica ſiſimō ut ſāguinez
oportz eūare. ut. x. Almāſoris apparz ut inter
tiana & cauſone. doceť in principio leuiť eūare
Quē & balyabas comitať. Quare. A. Oportet
ut tu ꝓperes ī primis. & lenias lenitate quadā
Et d tertiana īqt notha. De ſolutīs ī prīcipiis
ſint ea que ſunt ꝓpinqora equalitati. Vū Aꝛ.
Egritudīes que nō ſunt acute. ſ. ualde. & fuerīt
ex hu. ſubtilib9. ſicut ē uera tertiana que non
ꝑtranſit ultra ſeptimū ꝑoxiſmū. dicit. A. q; ex
pectare debem9 digōnē. eo q; digō ē hu. ſubtiſ
īcroſſatō. Igitur apparz q; ī principio cōpetit
eūo mīoratīa. ſi materia nō ſit acutiſſīa. ſi aūt
fuerit tunc eradicatīa. Propť ſzm huiōi ſci
endum. q; ī augmēto nō ꝯpetit eūo ſaltē eradi
catīa. qa forte materia furioſa tā dudū ꝑniciez
ītuliſſet. Eſt etiā tunc materia in ꝑte iā īſerta
& uirtus īpugnata. Minoratīa tñ pōt ꝯpetere.
& ꝓprie ī egritudīb9 longis. in qbus quidem
q̄ſi oī tēpe ꝑtī oportz digereť. & ſzm ꝑtē eūať
ut natura nō ꝑmaneat aggrauata. In ſtatu quoq;
attendendū. qm̄ ſi materia fuerit digeſta uin
cēte natura. tūc nihil arte opādū. ſz totū nature
comittendū. uñ afforiſmoꝝ prīa. Que iudicanť
& que iudicata ſunt zcꝯ. Et ſza precipiť meliꝯ
fore ī ſtatu ſilentiū habeť. īnuens ſtatū uīcētis
nature. cū talis ſit ut multū iuxta illud afforiſ
moꝝ ſze. Scimꝯ q; egrotantiū q; ſaluāť ꝑles ſūt
morientib9. preťq; niſi qñ peſtilentioſa fuerit
ꝯſtitutō. Si uero natura fuerit īpotēs materiaz
ī ſtatu digeſtā educere. tūc oportz meīcū ipſiꝯ
defcm̄ ſupplendo illaz eūare. Vñ mox ſubdit
Que oportz agere uñcūq; repit natura & reliq;
& quarto prīa. Si hūor nō eſt digeſtꝯ. non
moueas niſi ī prīcipio. Apud ſtatū ꝛo ñ moue
as aliqd. donec uīcat natura & digerat. & ſi ip
ſā ñ mouet moue tu hora motꝯ eiꝯ. Et ſi ea mo
uet aut mouit. tunc dimitte ipāz & opationez
eiꝯ. in declinatīōe aūt ſiſimō qñ pfcē ſuccedit
criſi in ſtatu facte non ē eūandū arte. cū natura
ſufficiēť eūauerit. quod ē ꝯ coīť practicātes. uo
lentes omēs ꝯualeſcentes eūare. ſperātes inde
ſuſcipe ampliora ita ut & omēz actū & criſim
nature faciant ī ꝯplete. Veri enī ꝯualeſcentes
eūone non egent. cū eis īſit ſan. paucꝯ & bonus
Nō ueri aūt his hñtes oppoſite. dra. cxxx. Si āt
diminute oportz quod deficit ex ipīꝯ operť ꝑfi
cere. Noſce q; ſicut in prīcipio tēpis morbi
ꝯpetit prius eductō. & ꝯñr in ſtatu. ita tempe
ueris & aut ūpni dmū. uñ dmīat q; purgatiōis
ſtudiū appetūt tpūs uernū. & autūpnꝯ aptꝯ.
Propť quartū qdē. Ad primū dicendū. eūonez
minoratīaz ꝯceſſā fore ī prīcipio quā ītellexit
ī initō ypocras. nō aūt eradicatīaz. niſi materia

p. criſim.

Aui. floꝛ qñ ē itētio

Aꝛ. Aſſoꝛ. 9. tex.

p. q.

Nō

Nō
ēorem

An euatio ꝓpetat solũ cae ꝯiuncte

fuerit acuitatis multe. quod ide rarꝰ secundũ ypocratẽ accidit. Ad aliud dicendũ ꝙ Ga. aut dit de eũone minoratiua. nõ aũt eradicatiua. Ad aliud siĩr apparꝫ. qa talis materia diciĩ siĩr furiosa. Et siĩr ad aliud noĩe furiositatis extenso. pñt eq dẽ huiõi furiose nũcupari egritudines. Ad aliud dicendũ ꝙ liꝫ uirtꝰ sit fortis in prĩcipio nõdũ existit. Ad aliud siĩr qd ḋḋ iaꝫ uisũ. Alterꝰ ꝑtis ĩducta siĩr suis ꝑcedũt uiis. Ad quoꝝ qdẽ primũ & sm dicendũ ꝙ eũone pfcã eũandũ ẽ materia iã digesta & non prius cũ nõ eũat natura. Ad aliud dicendũ. ꝙ ypocras. prĩo curauit pleuresiꝫ cura tẽptatiua magis q̃ ꝯa cũ calefactoriis ĩcipit. Vl ꝙ egritudo adhuc ẽ ĩ prĩcipio. cũ dolor ascendit ĩ costas & ꝑprie cũ ipã fuerit tẽpis longioris curãtes ĩde nuuc eũat ĩ prĩcipio prĩcipiante ac ante si ꝑpendaĩ melꝰ. Ad aliud dicendũ ꝙ Ga. mox a prĩcipio iuuẽm fleubothomasset. nisi fuisset alii meĩci. quoꝝ qdã fieri iubebant. Ad aliḋ siĩr apparꝫ ꝑ predcã. Ad aliud qdẽ dicendũ apparꝫ dĩa. clxviii. Aut dicẽdũ ꝙ. A. ñ sĩplicĩ negat fleubotomandũ eẽ. Sed ꝙ nõ ẽ adeo tutũ cũ quis ceciderit in egritudiẽꝫ sicut priꝰ & id sentitur quarto prĩa. Cũ enĩ postpoĩt fleubotomia apud principiũ egritudis nõ est ei ĩtentio & fortasse ĩterficit ꝑ aduentũ debilitatis uirtutis. Et iõ ꝯsulit ut suspẽdaĩ fleubotomia ĩ q̃tũ fit possibile. uel qa ĩ egritudibꝰ predictis est sanguis subtilis paucꝰ bonꝰ. & hu. praui ebulientes ꝑpt egritudiẽꝫ ul crudi uebem tõribꝰ Crudi hu. exntes añq̃ ĩcipiãt generare morbos. caute sunt eũandi. Iã uero febrientes nullomõ. uñ timendũ ne fleubotomia bonuꝫ san. rapiat. & prauũ obmittat. Aut negat tunc eũonẽ eradicatiuã. non aũt mĩoratiaꝫ. Ad aliud dicenduꝫ ꝙ ñ ꝑpetit eũo eradicatĩa, ni materia digesta, dũ mõ furiosa fuerit mĩme. Ad aliud quidem dicendũ differentia &. cxlvi. notatur.

ad. ſſd ar.m
.9. 8 Inge.o

flõra cũ postpoĩt apud pnc.m tẽgitudinis ꝛc

Aut.

DIFFERENTIA. CLXII.

Vod euõ cẽ ꝑpetat ꝯiuncte solũ ostẽditur. Quoniã ipã ei debeĩ qḋ egritudinem cãt: ꝑpt enĩ causatm̃ egritudinis eũo admĩstraĩ. hec uero cã extat ꝯiũcta. Rursꝰ in tegni. Oportꝫ abscindere unãquãq̃ cãrũ efficientium. huiõi aũt cã ẽ ꝯiuncta Per se namq̃ egritudinẽ cãt. Eti egritudo nõ cessat. nisi cãe ipĩꝰ abscisione inmediate. qualis qdẽ ĩ ꝯiuncta. qḋ cura enfrasis signat ex tegni. Cõpetit ergo eũo ꝯiũcte tm̃ cãe. In oppoĩtũ ut ꝙ añti solũ monstraĩ. Quoniã cũ cã ꝯiuncta sit ĩ statu uĩi uel poxismo. potior tũc ei qdẽ deberet euõ cuiꝰ falsitas dĩa apparebit ꝯñti. Palyn eũo fit ad preseruationẽ. sꝫ taḋ debeĩ cẽ añti. Quḋ oñdit ex tegni de precustodia egritudis fiẽde. Itaq̃ euõ cẽ añti ḋbeĩ. & ñ ꝯiũcte. Propĩ primũ qdẽ sciẽdũ. ꝙ qd sit euõ. qdq̃ purgatõ. & quõ drñãt. & qualiĩ ꝯueniãt. dĩa uidebiĩ. clxiiii. Hic eũo etiaꝫ coĩt accipiĩ. ꝑ quacũq̃ humoris eductiõe. siue hũoꝝ peccãtiũ q̃titate ul q̃litate Propĩ sm ꝯo sciendũ. ꝙ aliq ex argutis ꝑmoti dixerũt. eũonẽ ꝑpetere solũ añti cẽ & ñ ꝯiuncte quoꝝ defcũs monstrabiĩ ex ḋḋis. Propĩ ĩtiũ qdẽ dicendũ. ꝙ euõ prĩcipaliĩ debeĩ cause añti ꝯñr ꝯo ꝯiuncte. siue puĩdis minere. & ĩtio uere dcẽ ꝯiuncte. ut fuligini seu fũo puĩdo. Quḋ oñdiĩ qm̃ eũo ꝑpetit prĩo & ꝑ se precedẽti cãe nõ premissa etiã ĩterdũ dĩgõne. mĩeĩ aũt puĩdinis nõ ꝯueĩt nisi post digõnẽ. cũ digõ eã faciat cessare. dĩa. clx. Digestaq̃ operteat medicari. Ea enĩ resistit eductiõi maxĩe nõ aũt adore pletio. Adhuc euõ debeĩ ꝑ priꝰ hu. ꝑato corrũpi. ꝯñr qdẽ corrupto. prĩo q̃rta: Sed cã precedens ẽ sicut hũor qui aptꝰ ẽ corrũpi. puĩscens ꝯo ut corruptꝰ. Palyn cãe añti debeĩ euõ per fleubotomiã scarificationẽ. purgatioẽ. Puĩdĩ aũt rarissĩe ꝑ hoc debeĩ euõ. cũ ab eũandorum secesserit nõ paꝝ natura. fũat enĩ nõ sic replẽs Quod aũt ita sit maĩfestũ ex illo. In exercitãtibus ad sũmũ cũ aliis mĩtis. Vnḋ de ĩge. viii. meliꝰ eũantes qḋ priꝰ chachochimie ex purgidũ obstructiones ire. Cõpetit igiĩ ꝑ priꝰ causeañti. Quod ꝯo demũ ꝑpetat eductõ puĩdini scribiĩ ĩ tegni ita. Quãdo aliq̃ huĩditas preter naturã ꝯtineĩ ĩ m̃bro. Curatõ ĩperfcã euõne quẽadmodũ ĩ puĩdibꝰ. In. xi. aũt de ĩge. Expurgare oportꝫ puĩfcã eoꝝ que a puĩdĩe laborant corpũ & ꝑ urinã. uẽtrẽ. sudorẽ & uoĩtũ. Dico etiã q̃ cãe ꝯiuncte certe ut pote fũo putrido seu fuligini. ꝑpetit eũo q̃dã. sicut ꝑ respirationes sm cutẽ. Est nãq̃ talis aliqua in tegni. &. viii. de ĩge. cura effĩere fcẽ preclusiõe uaporis cali Et ĩ patientibꝰ fe. sĩcopalẽ hũorosaꝫ. nulla melior cura ẽ fricatõe. ac demũ ĩunctione. xii. de inge. nullã aliã ĩueni eũonẽ ĩ eis nisi eã que per fricationẽ. Quare Monacꝰ qd preĩ fricationẽ faciaꝫ ignoro. Aperiunĩ nãq̃ inde pori. & fumꝰ hic trãspirat corruptꝰ. Sic itaq̃ ex his ꝯcludiĩ ꝙ euõ pretactis tribꝰ ꝯueĩt caulis. ueꝝ prĩcipalius añti debeĩ. secũdario mĩere puĩdis. & ꝯñr fuligini puĩdĩ seu fũo. Que aũt huiõi q̃sĩti reliqua. dĩa mõstrata priori & seqñti. hec enĩꝫ illaꝝ ꝯsona. Propĩ q̃rtũ qdẽ sciendũ. ꝙ ex prefatis innotuit qd ad utriꝰq̃ partis ḋḋ obiecta Quoniã ꝯcedẽduꝫ ꝙ cã etiã ꝯiũcta certa suo ĩdiget eũone mõ. Et ĩ statu siĩr. cũ natura ñ possit ꝑticere uolẽs eũare. Tũc nãq̃ preceptũ ẽ meĩcoducere uñcũq̃ ea repit maxĩe ꝑ ꝯueĩẽtia loca.

Si aũt puĩdo cã dicaĩ sĩplicĩ ꝯiuncta. ñ miꝰ sibi ꝯpetit eũo. cũ ipã expulsa fumꝰ cesset puĩdus cor peteĩ. Siĩr ꝯcedẽdũ ꝙ ꝯpetit euõ cãe añti. & pricipaliꝰ eo ꝙ replet. repĩoĩ aũt perse

An ĩdie motus egritudis sit mouedum.

debeť euacuacō: ꝑ accñs tñ ſepiꝯ nō eũať. cũ diſ
poĩtōnes ſit ĩ ea ꝓhibẽtes eiꝯdẽ eductiōez. Et
id circo ĩ geniati ſũt meĩci digōnẽ premittеť
q̃mltũ eũoĩ. Cauẽt tñ ne digerãt ĩ repletis ma
gis. niſi eũo preceſſerit q̃dã. timẽtes ne ꝑ pitis
digerentibꝯ. materia exampliata opilitōez ue
hemtiorẽ ĩducat. & ꝑ ꝯns puťdĩez & febrẽ. uel
egrũ ad ſuffocationẽ prepet. uñ. viii. de ĩgenio
Pericłm eſt obſtructōnẽ auferẽtibus nobis añ
q̃ eũemus. obſtructiones amplius ĩcuneari.

DIFFERENTIA. CLXIII.

Vod mouẽdũ ĩ die motꝯ egritudis oñ
ditur. Quoniã xi. de ĩge. In cura ſy
nochay puťday precipiť euãri ꝑ uoĩtũ
ſeceſſũ. & urinã: he aũt in ꝓxiſmis ꝯſtãt ſp. cũ
unꝯ eay ſit is a prĩcipio uſq; ad finẽ. de ĩ ge. ix
Et tñ precipiť ibidẽ eũari uſq; ad lyppothoĩaz
ĩ eis. tãq̃ cura ſzm Ga. eay exñte ꝓfcã. Et ful
citur. Quoniã ipẽ ibi quẽdã febrientẽ ſynoca
puťda fleubotomauit ĩ octaua hora noctis. ťtio
iſtante ꝓxiſmo. Erat enĩ fe. ex ſãguĩe puťfcõ
cuiꝯ ſubtile ꝯuertiť ĩ cołaz. & groſſiꝯ ĩ młiaz ſe
cũdis febriũ & criſiũ. Coła ꝟo de ťtio mouetur
ĩ tertiũ. Eti egritudo furioſa exĩt ĩ ꝓxiſmo
& motu uehemẽtiſſĩo. & tñ precipiť mox eũari
quocũq; mõ. Palyn q̃rto prĩa precipiť motũ
fieri ante ꝓxiſmũ. & tñ ẽ tũc q̃s motꝯ morbi.

Ruſꝯ ibidẽ meĩcꝯ ẽ adiutor nature. & non ĩ
pediens eã. Sed in die motꝯ egritudis. laborat
uirtus ut expellat qd̃ ꝯtriſtat. Cũ igiť auxiliuz
ꝯferentiã ĩportet. iuuanda erit natura medici
ſubſidio. Nõ enĩ ẽ ipãz ut tactũ ĩpediẽs. Am
plius afforiſmoy prĩa. Vñcũq; repit natura ĩde
ducere ꝑ ueniẽtia loca. Et ſiłr. Quãdocũq; .y.
fuerit breuiloquꝯ. uno ſermõe młtos ſubaudi
ens. ut de ipõ młtociens teſtať Ga. Itidẽ ma
teria q̃ ẽ ĩ motu ãplius & uelocꝯ expellłr. q̃ illa
queĩ q̃ete. ſz ĩ die motus egritudis hoc eueĩt.

Adhuc meĩcꝯ imitatur naturã prĩa & quarta
afforiſmoy. ſz natura eũat ĩ die motꝯ egritudis
ac ẽt laudabiliť. eũand̃ igiť ĩ die motꝯ egtudis.
In ꝯriũ. Quoniã neq; fleubotomia aut eũo ẽ fa
ciẽda ĩ die motꝯ illꝯ. qa ẽ dies reqeſcẽdi & ĩq
rẽdi ſõnũ. & dies ebulitiõis egritudis. Et poſt
quedã ſubdiť ĩ oĩbꝯ acutis fe. a ſui prĩcipio &
in die ꝑiodica. cauẽdũ ẽ a minutiõe. prĩo q̃rta.

Eti q̃rto prĩa. Nõ eũes fluxũ uẽtris ĩ die ꝑio
di. neq; fleubothomes. Capło quoq; d̃ cura ter
tiane pure. Oportet ut nõ moueas in die ꝓxiſ
mi aliquid. niſi ꝓpť nccitatẽ. Itidẽ naťa nõ eſt
ĩpediẽda. & precipue cũ opať recte. Sed ille qui
mouet ĩ die motus egritudis ipãz ĩpedit. cum
diſtrahat opationẽ eiꝯ cui iſiſtit: ſiłr cũ ipã latẽ
ter opeť ĩ ſex prĩcipiis: ſic ẽt artificiũ & opus
bis q̃ artis excellẽtiora. poterit meĩcꝯ eiꝯ actꝯ
imitari. Adhuc motꝯ artis fatigat naturã. Ni
bil enĩ adueĩt corpi quantũcũq; ꝯueniẽs. quin
naturã aliquo mõ ꝑmutet exẽo. cum ipſũꝯriũ
pťitꝯ exiſtat. ita ut cũ młta egreſſio alicui ab
equalitate acciderit. & ꝓporcionale dĩſificať
ab ipõ. prĩo ſza. Sz motus ĩductꝯ ĩ die q̃ tentat
mouеť huiõi exiſtit. Eſt etiã natura d̃ ſe labo
rãs poſt digõnẽ & dĩonẽ. Quare tunc mouere
afflictõ ſuꝑadiũgiť afflicto. Nõ igiť mouẽdũ
ĩ die qua mouеť egritudo. Propť primũ qdẽ
ſciendũ. q̃ mouеť ẽ eũare ſeu educere. Euõ ꝟo
ẽ multiplex dĩa. clxvi. q̃dã nãq; ſãguĩs. alia ꝟo
hũoy alioy. Fit etiã ꝑ uias multas. Eſt & q̃dã
uehemẽs uiolenta. nõnulla uero debilis ꝯnať
Oñdeť etiã ibidẽ eũantia fore multiplicia. ĩ ma
gis & mĩꝯ dĩſificataq; moĩs exercita. Eſt ãt di
es motꝯ egritudinũ. aut ꝓxiſmoy. uel diei in
dicatĩe. aut cretice. Et is duplex. unus quidez
motꝯ quẽ ſuſcipit aliuñ. ſeu ab aliis ſupioribꝯ
dĩa. ciiii. & alť quẽ ſortiť ex hũoris natura qua
cãť. Quidã enĩ mouеť ꝯtinue. aliꝯ ꝟo ĩťpolate
Inťpolans aũt triplicіť. aut ãpłꝯ. dĩa. clxix. liz
hic motus tãdẽ reducať ĩ priorẽ. Dĩſificať
etiã motꝯ mĩor nõ pay ex ꝑte ſitꝯ maťie. ſzm
q̃ ĩtra uenas extiťit uel extra. Et rõne q̃titatis
& q̃litatis ipĩꝯ. maior enĩ & całior maťia celeri
us mouеť & fortiꝯ q̃ oppoĩta ad eo q̃ colera in
terdũ mouеť ꝑ q̃rtũ. & flã ꝑ ťtiũ & aliť. & młia
ꝑ qntũ ſextũ & nonũ. dĩa pretacta. Prior eqdẽ
duplex ẽ. motꝯ ĩdicatĩꝯ uz. ĩ quo mõſtrať q̃ na
ťa q̃ egtudinẽ opabiť: d̃ ĩceps & ĩdicatĩꝯ ſeu cre
ticus. quo ipã maĩfeſte ĩ egritudiezꝯ ſurgat mo
tu celeſtiũ ꝯiunctiõe uel aſpectu iuuata. ut ipãz
expellat. Eſt aũt ꝑ diẽ ĩtelligeť diẽ naturalẽ
ꝯtinẽtẽ diem & noctẽ. xxiiii. horay ſpatõ ťmĩa
tuz. Propť ſzm ꝟo ſciẽdũ. q̃ qdã ſalernitanoy
uoluerũt ſĩplicіť mouẽdũ fore ĩ die motꝯ egri
tudis. qbꝯdã uilibus ſoti apparẽtiis. Cõſpicie
bant. n. ĩ hac morbos die a natura curatos quã
preceptũ ẽ meĩcũ imitari. Afficiť. n. tunc caloť
materia. uñ dĩoĩ & expulſiõi appať. Quď oñde
bant exẽpicis ĩ die ꝓxiſmi exhĩtis ſanãtibꝯ
febres qñq;. Sz q̃ hec poſitõ ueritati & ſapiẽtũ
repugnet ſẽtẽtie. maĩfeſtať ex d̃d̃is. In errorez
fere ꝯſiłez & extraneũ cõciderũt paulatĩ q̃ mõ
tis peſulaĩ. ꝑ duos dies ułiť añ criſĩ uenã aperiẽ
tes. q̃titatẽ duay. unciay. in ſãguĩe educẽtes.
Dñt. n. hĩc naturã ſuꝑ reſiduo potẽtiorẽ reddi
Sz ut apparebit hic error aptꝯ & q̃ ueťis docu
mtuz. cũ tũc ſit ĩ ſtatu uel circa. q̃ hora precep
tũ ſilere. Diſtrahẽtes etiã motũ nature ipãz ꝑ
turbãť. ĩcitant etiã materiaz ĩ furiaz maĩfeſte.

Propť tertiũ qdẽ ſciẽdũ. primitus ułr. q̃do
ceſſandũ mouеť. & qñ mouẽdũ ĩ die motꝯ egri
tudis. & d̃ĩceps id ꝑticularіꝯ mouẽdũ. Propť
primũ huiõi ſciendũ. q̃ natura mouеť ad criſiz
pleyq; ꝓfcẽ. ĩterdũ ꝟo dimĩute ceu & ĩ aliis eiꝯ

Cautela est.

VIII. Inge.

Ge. Inge.

4. p.

indicatiuꝯ

Salernitani. error iuriti

Motus pesulaꝯ

actibus cōtīgit. Siqdē prim̄ ut q̄ sit bītura sex
cōditiones bone crisis.notatas drn̄tia. cl̄xiii.
Tunc utiq̄ nō ē ī die motꝰ egritudīs mouend̄
un̄ uetus.Que iudicant̄ & iudicata sūt pit̄ zc̄
Quare q̄rto prīa.Si nat̄a mouet aut mouit.tūc
dimitte ipāʒ & opatōeʒ eiꝰ.Frustra nāq̄ foret
meīci auxiliū.cū natura sufficiēs sit ꝑse crisim
opari.īmo ipā disturbaret̄ āpliꝰ.meīco nō oīo
metiri potēte.locū eūonis illiꝰ tpūs & q̄titatē
cū q̄litate. Adhuc cū naturā die motꝰ egritu
dinis ñ oporteat ꝑ cibū exagitare.Precepit.n.
ī oī morbo materiali dū uirtus patit̄ sub trahi
Multo itaq̄ magis nō opꝰ erit farmatico cū
mat̄iaʒ ꝑmutet̄ āpliꝰ illo.Sic enī agens fcūs ē
sil̄is aīco.q multos adduceret ī auxiliū nō egē
tis emitti; Si aūt natura moueat̄ diminute in
crisī.ceu q̄ ꝑles predcē bone crisis ꝰditiōes de
ficiant.uel oēs aut & digniores:tūc oportʒ me
dicū naturā iuuare ac ꝰpugnare mō oī.ut crisis
ꝑficiat̄.Ipē nāq̄ ē adiutor nature & mīster illi
us.Vn̄ ypocras.Quc oportʒ agere un̄cūq̄ repit
natura & reliq̄.puta eūdē quē ea ītēdit īpotēs
hūōrē eūare.ac ꝑ eandē ꝑtē cū tanta mole ac
tali.Que etiā si moueat̄ īdebite.necesse fit ip
saʒ gubernare īqueniētia qa loca deducere om
nem ibidē.Propt̄ quod q̄rto prima. Si natura nō
mouet.moue tu hora motꝰ eiꝰ. ꝑ quā eqdē ho
ram oīa expedit audire predcā.ceu ꝑ id qd̄ di
ctuʒ ab.y.queīentes regiōes. Quod qdē ful
citur.qa sicut īterdū ī die motꝰ egritudīs oʒ
naturā cibo ꝰfortare.ut cū fuerit debit̄ extite
rintq̄ accidentia ipm̄ ꝑsternētia.drīa.cxxxiii.
&.cxxxiiii.ita opꝰ fiet q̄nq̄ farmaco adiuuare.
q̄uis laboret ī ipā farmaci actōe.qm̄ qd̄ educit̄
de materia potentior reddit̄ sup residuo. Eam
tn̄ iuuātia sint leuia.nā dyaforeticis tolerabi
lius uiuāt sudorē ꝑmouētibꝰ urinatīs.& bis &
sanguinē educētibꝰ sucessīs & uoītīs. q̄ ordinē
int̄ se etiā obtinēt.drīa.clxvi. Propt̄ secūdū
buiōi sciendū.q̄ si ꝑ diē motꝰ egritudīs dies ī
telligāt̄ īdicatīa.tūc nulla tenꝰ uideт̄ mouēduʒ
ēe.tū qa materia nōdū digesta.tū etiā qm̄ natu
ra ꝑtrita īdicatō ꝑturbaret̄ oñsura.un̄ d̄ tēpe
crisis & mō nō possemꝰ certificari deīceps. Si
aūt audiat̄ ī die motꝰ.egritudīs.i.ī die ꝑxisī
tunc ꝰsiderandū utrū egritudo sit seua acuta
uel oppoīta.Quod siqdē primū nō oportʒ mo
uere ꝓpt̄ materiā maxīe ī hora ꝑxismi. neq̄
in die ipīꝰ.siue sit ꝰtinua seu īterpolata.eo q̄
buiōi materia cat̄a mobilis afflictīa naturam
āpliꝰ stimulare ꝰcitata medela.Si ꝓo fuert cro
nica ex materia cruda tardi motꝰ.tūc mouēdū
ē cū leuibus eductīs ī die ꝑxismī.nō aūt ipsiꝰ
hora.ne fatiget̄ natura & disturbet̄ ī eius actu.
motꝰ aūt is nō fit un̄cūq̄.neq̄ ex quocūq̄.sʒ ꝑ.
uoītū leuiorē.ac īterdū cristere uel collectum
un̄ tertio practice de q̄rtana.Die accessiōis pro
uocet̄ uoītꝰ:hūor enī tumultuat accessiōis die
calorq̄ hunc liquefacit febrīt̄.Quare de eadē
A.Voītus & ꝓprie an̄ cibū post etiā ē ꝰueniētī
or.& ꝓprie ī die ꝑxismi an̄ ꝑxismū. Et Al
māsor.x.Voītus ī die accessiōis dandꝰ.In quot
tidiana.etiā.A.Post septimū etiā ꝓuocat uoitū
post sit̄r ꝑxismū.ceu ꝑ horā utile fit aliq̄ pro
uocatīa & abstergentia leuia administrare.ut re
liqa materie mote ī ꝑxismo expellat̄.ꝓpt̄ qd̄
syrupi ꝰpoīti acetosi aut oxīel ꝰferunt ī talibꝰ
nō paꝟ.cōditiōibꝰ sibi ꝓporcionalibꝰ:nʒ ꝓhi
bendus ē hic uoītus cū sit leuis stomocū eūans
q̄ ut facilior reddat̄ post cibū fiat.eo q̄ uomet̄
sup stōci īanitōnē difficile Almansoris quarto
Voītus aūt fortis ul̄is totū corpꝰ eūans.& cum
medicina forti die motꝰ morbi ē uitād̄ꝰ. cū sit
etiā solone uiolētior subductīa.drā.clxvi. Est
tn̄ int̄dū cū materia fuerit īserta īobedīēs edu
ctōi.ꝓpt̄ eiꝰ frigiditatē & grossitudīeʒ. sic ēt
aliqd̄ digōnis signū.aut diu ꝑcesserit egtudo
uirtusq̄ fortis cū uētris robore.ut det̄ materie
ī statu ꝑxismi.cū cal̄itatis & alioꝟ sūt accidē
tia ītensiora. Et īfra.In fe.& maxīe q̄rtanis
Empici exhibent medicamē effcm̄ laudabileʒ
qn̄q̄ ꝰnītes.ut q̄ asseri aut ebuli uel mirre & oli
bani.aut buiōi plimi.tn̄ īdrn̄t̄ talia exhibēt &
iō īfirmos trucidāt nō raro. De die quoq̄ mo
tus egritudniss.i.ī die crisis d̄d̄.q̄ crisis drā.
.ciii.duplicit̄ accipit̄.ꝑ ꝰmotōe.s.an̄ti eūoneʒ.
ut cū accidentia ītendūt̄ cretica.in quo siqdeʒ
die nō ē mouēdū.cū nat̄a & maxīe uirtꝰ disīa
& expulsīa laboret q̄multū.ac etiā scire ñ pōt
meīcus certe.un̄ & quō ītendit natura mouere
quare non tunc mouendū.neq̄ cū farmaco mō
quocūq̄.neq̄ etiā cibandū cū buiōi sinthomata
sint ex egritudīs furia.nō quid ex coē eūantia
uel ex abitinētia ītelligibilia a meīco īiuncta.
re.a.sʒo.Sūt̄ & crisis ꝑ subita al̄atōe quā se
quit̄ euō.predcāʒ ꝰns crisī.Et ī tali die motus
egritudīs post.s.bꝰ alteratōeʒ opꝰ mouere nō
paꝟ.ut cū accidentia fuerīt mitigata.nat̄a ꝑ
aliquā regionū attēptat educere diminute tn̄
ut decl̄atū supiꝰ. Nosce quoq̄ scribi ꝰtinētis
xv.sʒm Ga.q̄ ī maiori ꝑte in febribꝰ minutio
debʒ fieri ī die q̄tis.sʒ ī aliis morbis admodū
obtalmie & apātis.magis fit in tēpe magnitu
dinis doloris.ac eiꝰ īsultꝰ uehemētis.& hoc iō
dico.qa naturā egritudīs īduit furiose. Prop
ter ꝓo q̄rtū. Ad arguta utriꝰq̄ ꝑtis.& si utcūq̄
appareat d̄d̄. Ad primū igit̄ dicendū.q̄ ī egri
tudie acuta que tota ē ī ꝑxismo & pug̃ ꝰtinua
eūandū ī q̄tiori hora.& ī principio cū accn̄tia
nō sūt adhuc ītēsa uirtutē ꝑsternētia.qa circa
principia fines & reliq̄. afforismoꝟ sʒa.un̄ qn̄
Ga.p̄cipit eūandū iā egritudo mitigata.cuʒ

Cōt. xv.

An sit euandu usq; ad Lippotomiaz.

materia sit iã plm digesta. Ad 9firmatõez etiã qd dicendũ iam apparuit ex predcõ. Vl dicẽdũ q; synocha ẽ egritudo furiosa rõne sue quãtitatis magis. q̃ ẽ ex sãguis supiflãmatione. Que uero ẽ ex putredĩe ex pte q̃litatis. & sĩlr quãtitatis. Cũ aũt maĩa fuerit furiosa. mox oz eũare. in hac enĩ. hora necessaria. & nõ electa attendit. dĩa euidens 9ñti. qd̃ az qm̃ hic infirmꝰ nõ potens prefuria egritudĩs ãplꝰ pati octaua noctis hora ad Ga. trãsmisit. Adhuc ẽt egritudo nõ longe a prĩcipio existebat: sĩlr ĩ egtudĩe sqnantia liberꝰ ẽ oĩ hora eũare. cũ uirtꝰ ãplꝰ q̃ ĩ aliis 9stet egritudĩbꝰ. dĩa 9ñti &. clxviii. Ad aliud dicendũ. q; egritudo furiosa priuilegiata ẽ sup alias ĩ eũando. ut ĩ prĩcipio ac etiã eradicatõe. cũ eo q; eiꝰ mobili se fingit digõnẽ fore. cũ sit expulsiõi preuia. Ad aliud qd dd̃ apparuit. Ad aliud dd̃. q; si natura fortis est nõ oportz ipãz iuuare. tũ qm̃ meĩcus nõ posset motũ oĩo ipĩꝰ metiri: tuz etiã qa illa qbus ipãz iuuaret. naturã ad peiꝰ ĩcitarẽt & debilitarẽt.

Ad aliud dicendũ q; iã apparuit. qñ oz naturaz iuuare & qñ nõ. Ad aliud dd̃ q; id uez & laudabile foret. nisi naĩa meĩci fatigaret utẽs auxilio. Cũ enĩ ĩcitet a morbo. si meĩcĩs iteruz moueret agitata. 9iungeret afflicto afflictio. Ad aliud etiã qd dicendũ apparuit. Meĩcꝰ enĩ naturã imitat cũ ẽ debilis talr ut 9ferat eidez quod nõ hic erit. Ad ea etiã sĩlr q̃ alteriꝰ pĩs apparz qd dd̃. Sermões enĩ. A. sũt iaz expoĩti. auditi ex sermone 9tinẽtis nunc ultro ĩducto.

Ad aliud etiã apparz. natura enĩ nõ ẽ iuuãda nisi preĩcipiens motũ debilr pcedat. dũ tñ medicus imaginet. uñ uelit ea. & qñq; mouere. dd̃ etiã q; iõ dr̃ latent nã opari. qa nullus q̃tũcũq; pspicacis ssz̃us põt mox eiꝰ ppendere actũ. uez tẽpis distantia. ut cremẽtũ oñdit plãtaz. uñ liz meĩcus nõ ualeat 9festĩ actẽez eius pcipe. paulatim tñ & p tpũs ppendet. Ad aliud dd̃. q; liz motus artis naturã fatiget. sed tñ amplius & mĩꝰ. Et iõ meĩcus debet eẽ ꝓuidens ut tali moueat quo magis iuuet q̃ ledat. cũ difficiliõz sit repire sũme qd 9ferẽs. nil ãt nocẽs d̃ ĩge. xi.

DIFFERENTIA. CLXIIII.

Vod eũandũ dũ nõ sit usq; ad lyppotomiã oñdit ex collz. vii. Ga. q̃multuz de hoc mordente. Amplꝰ cui ulr resistẽdum illud meĩcꝰ nõ debz adducere. bꝰ uero est sincopis. uñ de ĩge. xii. In oĩ dispositõe resistẽdum ẽ sincopi Rursus uirtutẽ precetis oportet custodire. cũ id sit uite custodia. de ĩge. ix. Illud nãq; de quo ãplꝰ solicitãdũ ẽ uirtꝰ q̃rto prĩa. Et iõ ĩdicatõ ab ipã sũpta. cũctas obtenebrat indicatões. nono d̃ ĩge. sz lyppotomia preceteris dispositõnibꝰ uirtutẽ ꝓsternit. cuz sit eiꝰ casꝰ & mors dimidiata. Eti precipitur ultĩas eũones uitari afforismoz prĩa. sz eũo usq; ad sĩcopi ẽ bꝰ. nõ enĩ ĩmensior ea. Qud firmatur. qa ĩbidẽ ĩ athletis nedũ ĩ aliis iubẽt euitari. Itidẽ cũ meĩcus neq̃at uirtutẽ oĩsariã metiri. afforismoz prĩa. & dĩa preeũte. formidandum ne bꝰ eũone uirtus succũbat. ut nequeat releuari a cãu & iõ 9sultũ ẽ prĩo q̃rta. meliꝰ fore ĩfra subsistere. q̃ exqsitissĩe eũare. Nõ igit usq; ĩ lyppotomiã eũandũ. Cuius 9riũ sentit afforismoz prĩa. quarto. re. a. & nono de ĩge. In epistola tñ ad Glauconẽ ĩ omotheno tm̃ precipitur fleubotomari. nihil lyppotoĩe comemorans. uñ ꝓpt multa q̃ illiꝰ puto eã. cũ nonduz parcior 9struxit. Et maxĩe qa ipãz ex aliis autorizat eius opusculis q̃pazz. solũ enĩ sz̃o crisium repio ĩtroductã. quã & ulĩꝰ lyppotomiã 9sẽtiũt meĩci ceteri. Palyn ultĩe repletõni ultĩa dbet eũo. Quidã uero sũt ĩterdũ ultĩe repleti. eũo q̃ usq; ĩ sincopi ẽ ultĩa. Rursus duoz prauoruz minꝰ tãq̃ expediens eligendũ. topicoz tertio. mĩꝰ aũt malũ fit ad lyppotomiã deducere. a q̃ cũ fuerit ut oportz ĩducta resurgere poterit. q̃ quẽ dimittere mortis ꝓiculis causualit subiacere. Aliqs ergo in lyppotomiã ducẽdus

Propt primuz qdẽ sciẽdũ. q; eũo accipit dupĩr Vne siqdẽ coĩt ꝓ hũoris eductiõe cuiꝰcũq;. ut alius siue sanguis & oĩ mõ. seu ꝓ farmaciã siue fleubotomiã. ut ĩnuit si ex egritudĩe cibũ accipiens zcꝰ. significat qm̃ eũone ĩdiget. Sũit ꝗo ꝓprie ꝓ eductõe hũoris sãguis 9mixti aliis hu. ꝓ fleubotomiã. Nã eũo debet hũoribꝰ q̃titate peccãtibus. q̃lis ẽ prĩo fleubotomia. 9ũr autez scarificatõ. uñ afforismoz sz̃a. Euõ eq̃lit oĩum hũoz. que qdẽ certissĩa ꝓ fleubotoĩaz. ꝓpe ꝗo eã q̃ ꝓ genuũ scarificatõez. Et q̃rta prĩo. Fleubotoĩa ẽ eũo ulis q̃ mltitudĩez eũat. Eductõ ꝗo hũoz 9tstãtiũ q̃litate. quales sũt reliq a sãguĩe ꝓprie dr̃ purgatõ seu mũdificatõ. d farmacĩis ac etiã dĩa. cxxv. Lyppotoĩa ꝗo greci 9poĩtũ nomẽ a lyppi qd̃ est defcũs. & thimos aĩꝰ seu furor. i. dfcũs aĩositatis. q̃ nono d̃ ĩge. spũs dr̃ defectõ. noĩat & sincopis. siue 9cisio. malefactõ exolutõ: dimidiata mors & ãgustia. Est aũt sĩcopa uirtutis acuta 9cisio. seu casꝰ uirtutis r̃pẽte fcũs. xii. de ĩge. Quarto ꝗo febriuz. y. est cordis defectio. & totiꝰ uirtutis ĩse coadunatõ & fũose emissioĩs ablatõ. Tertio uero. x̃. Sincopis est destructõ maioris ꝓtis plm uirtutis motĩe & ssz̃ibilis. ꝓpt debilitatẽ cordis. & aggregationẽ spũs totiꝰ ad ipsũ. ꝓpt cãz mouẽtẽ eũ ad ĩteriora. ul ꝓpt cãz prefocãtẽ ipsũ ĩteriꝰ q̃re nõ ĩuenit spiraculũ. aut ꝓpt ꝓuitatem & subtilitatẽ suã. Quare nõ supfluit supra illuz q repit ĩ minera. Cuiꝰ qd̃ euentꝰ & duplici cã inuit ꝗtigere. ex subita qdẽ trãsitõe spũũ ĩ cor suffocatĩã. uel ex r̃solutõe ipsoz repẽtina

Lyppotoĩa

x̃. ꝗ. Sincopis

Cã Sincopis dup. pt et.

A X. vii. collz. ar. ꝓhibit.

Rnsio ad Art. AX.

2. phy. 4. for

Scioli.

Vsq. dup tenti sz quosdam.

dissolutia. Ipa nacq; duplex. quedã enĩ cãt ex re plone. alta uero ex ianitõe. xii. de ige. Propt sz̃m uero sciendũ. qꝑ AX conatur suis ꝓgeitoribꝫ ꝯdicere solus lyppothoica eũonẽ. collz. vii. tbꝫ mediis molitꝫ ẽ destruere. iqens qdẽ bꝫ eũoĩs quantitas ẽ ualde inartificialis & erronea. qm̃ ars imitat natazz. sz nata nũq̃ landabtr creticat eductiõe sanguinis ad sincopĩ. sed potiꝫ ĩ crisi bꝫ id euenit prauis. Et euacuacõis itentio ĩ q̃tũ bꝫ sãguinẽ ẽ solũ remouere supfluũ. ꝫseruãdo natalem ipĩꝫ q̃titatẽ. Hoc X o in eductione ad sincopim accidere fit ipossibile. cũ maxime id qd ẽ naturaliꝫ educat Palyn facta bꝫ euõne uirtuteqꝫ sũme inde ꝓstrata. qs modꝫ & aptitudo põt putdinis relinqui in corpe. quo equidẽ febre adhuc sustentata nata ĩ iteritũ dducetur

Dd qꝑsermo Auerroys licet timoratiõe medicũ sollicitet. non tamen qd asserit sub ꝓpria forma ut appebit seruãdũ. Cuiꝫ ymago ita refellũt motia nunqd nõ ualet. qa liz ars sit & nature sequela. tm̃ multa fiunt ꝑ artẽ q̃ ꝫplẽt ꝑ naturã & eꝫuerso. Cõm̃tator sz̃m Alexãdrũ phisi. sz̃o. Nã q̃dã iniciant ab arte. & pficiunt eadẽ. ut domꝫ & effigies. aliq̃ uero totaltr sunt a nata. ceu saitas absoluta. uel alicuiꝫ plãte productõ. reliq̃ uero meia. Pricipiant. n. a nata & pficiunt ꝑ artẽ. sicut saitas materie itroducta. & plante agrestis culta. nõnulla X o eꝫ. ceu seium spsio. Ars enim icipit in terrã spgẽs & natura ꝫplet. ĩ qbꝫdã tm̃ ãplius potest ars nata. sextũ enĩ ualet digitũ amouere ipã nõ tm̃ nata. Sitr in qddã põt natura ĩ qd nõ ars. ut in boĩs uel carnis ꝓductõe. uñ ars põt benigne ad sicopiz eũare. nõ aũt sic natura. Quod mõstrat. qa eũo ad lyppotoiazz nõ ꝫpetit nisi uirtute ꝫstãte sz̃ ĩ pricipio ꝫstat. nõ X o ĩ statu. cũ sit morbo fatigata: natura aũt nũq̃ eũat ĩ pricipio benigne cũ sit nature eũare digesta. quod i pricipio mĩme põt ꝫtingere. ueꝫ ĩ statu magis. dra. clxiii. Ars uero tẽpe ualet eũare oĩ. põt itaqꝫ ars ꝫferent ĩ sincopi eũare nõ aũt natura. Ad aliud dicendũ. qꝑ liz hic educat magna sãguis q̃titas naturalis & caloris bꝫ eũone. remanet tm̃ tãtũ quantũ sufficit ad eẽ uite. dũmõ fuerit ꝫditõibus ddis ornata. ut ĩ picto euitato. cã expulsa. & natura deiceps roborata ĩ actꝫ possit ꝓprios.

Ad aliud dd. ut apparebit. qꝑ in synobca de putredie magis formidandũ ĩ sicopĩ duceꝛ. si timet qꝑ ea fe. nõ extinguat oĩo. sz̃ potius ꝓpeipãz. & nõ ĩ eã ueiendũ. Quidã X o scioli tatr uisi sũt seriẽ ypocratis & Ga. comẽtari dntes qꝑ hec dictõ sincathegorimatica usq;. dupliciter teneri põt. Aut exclusie ut usq; ad lyppotoiazz idest qꝑ nõ sibi ap ꝓpiquet sz̃ tm̃ nõ cadit ĩ eazz. Vel iclusie. hoc est ut in lyppotomia accidat. Primũ aũt itellectũ illos uoluisse dnt mẽdacit

ipsũ iportat usq;. nõ aũt sz̃m. Quoꝫ qdẽ sz̃mo apte medicis ꝯdicit aliis seriebꝫ bꝫ eũonez de notantibꝫ. uñ nono de ige. Aufero igit sãguinẽ ex studio ut lyppotomia. i. defectõ spũs fieret Quare. y: febriũ q̃rto recitat. qꝑ ꝫsãguinei aici ĩspicientes quẽdã ꝑ Ga. ĩ lyppotomiã ddu ctuz murmurare in eũ cepunt dicẽtes. heu heu nrm̃ karissimũ occidisti. Quare Szapio. Si adiuuat uirtus eũemꝫ ĩfirmũ usq; supueniat ei sicopis. Halyabas quoq;. Educas de sãguie plima q̃titatem ut etiã defcũs fiat. ac q̃rto pria. Et nõ cesses fleubotomare donec eger ap ꝓpiquet sinco pi. aut cadat ĩ sincopĩ. Sic igit apparz ex hoꝫ sermoĩbꝫ. qꝑ illud aduerbiũ usq; nõ iportat exclusionẽ. ueꝫ iclusionẽ ãpliꝫ. Fuerũt & alii distiguẽtes lyppotomiã irepabilẽ. ut a qua euadit patiens. & irrepabilẽ ĩ qua eũdẽ piclitari ꝫtingit. Volũt itaq; fore usq; ad lyppotomiazz repabilẽ educẽdũ. nõ aũt irrepabilẽ. Qd dnt ĩnui eo lyppotomia defectõ ꝫmentat aiositatis uolentes nõ ĩ ipsã sed ĩ ipĩꝫ appinquationem deueniendũ fore. uñ. xii. de ige. Hũores quando qꝑ crudi nõ sicopĩ iferũt. sz̃ uocatas aĩ defectões puta cũ nõ obstruũt neqꝑguant. Ex dĩsitate tm̃ trãsferẽtiũ apparz maifesto seriebꝫ lyppotoiazz seu defectũ aiositatis sicopis. & bꝫ idẽ iportat ut & noia uideant synoia. Dixit etiazz uocatas Ga. ñ aũt absolute defectões exposuit animi. Rursus hec eoꝫ distictõ quã Ga. & A. uolunt in suũ fulcimentũ ascribere. oĩfariã iartificialt existit. cũ hoc etiã qꝑ ea discordãtiũ. & opinantiũ dĩsimode nullatenꝫ ꝫciliant. Omĩs & enĩ siue neget eũonẽ lyppotomicã seu applaudeat eidẽ itellectũ suũ. sẽp ad lyppotoiazz repabilẽ affert cũ medicꝫ sit adiutor nature nõ piclitator illiꝫ

Et hac distictõe sublata. nihilomiꝫ contigit soluere qitũ. cũ illa sit recta solo. cuiꝫ si detur oppoitũ non ꝫtingit soluere. elencoꝫ sz̃o. Inartificialis est igitur & rudis bꝫ oĩo deaurata.

Propt tertiũ uero sciẽdũ primitꝫ q sũt morbi qbus predcã debet eũo: sz̃o uidende sũt oñsiões nos in eã dirigentes. Et deiceps tãdẽ applicẽt ad actũ. Propt primũ bꝫ sciẽdũ. qꝑ ea pricipat sic ꝫpetit in synobca iflatia. & synobca ꝫnr ex putdie. ac ĩ doloribꝫ uehemẽtissis. uñ cõmẽtator afforismoꝫ pria. In maxis flõnibꝫ & ardenditissis fe. & dolore uehementissio. Oribasius X o ĩ causõe ꝑ quẽ febrẽ audio ardẽtissiazz ĩ tũore meioꝫ. quẽ apã puto pleureticũ. aut eꝫ apparitionẽ ꝑ. y. appns febriũ q̃rto. uel febrẽ sanfortassis. & pedũ dolorẽ. qualis podogra ẽ ardẽtissia. Quibꝫ etiã ꝫsonat qd hic ex quodazz cõmentario trãstuli greco. ita iflãtiõe imensa. ꝑ quã febrẽ sãguis audio. & ĩ apãte faciendum Prio uero q̃rta. Ponunt fe. synobce appoplie sqnancie, apãta magna perniciosa. & dolores

Q. ſt mor

Q. ſt Mor qꝑ ꝫpetit euãtio usq; ad sincopiz.

An sit euacuandu usq; ad Lyppotomiam

fortes Propt sm hꝰ sciendũ q; ĩdicatõnes ut
oñsũ in hac tertia libri pte nõ raro suĩt:a tbus
uꝫ rebus naturalibꝰ.nõ naturalibꝰ.& ꝗ naturaꝫ
Naturalibꝰ qdẽ.ceu maxĩe a uirtute.Ipãꝫ eniꝫ
sup oĩa oꝫ custodire cũ ea stet ueridica.Vñ nõ
dignificãtes hanc ñ paꝯ dliquũt.Iux illd noni
de ĩge.q; duo ĩ maĩbus quorũdã meĩcoꝯ lyppo
tomiã passi.nõdũ sunt adhuc restituti. Debꝫ
enĩ hec tũc fortior existere.A. ꝰplexiõe ꝟo. nã
tal eũo ẽ facienda in ꝰplexiõe ca. mlti san.cũ ĩ
ea pretacti magis occurrant morbi. uirtus &iã
sit robustior. In frigida ꝟo uehemẽter,& calida
probibet.ppt flegmaticoꝯ ĩfrigidationem &
colicoꝯ ebulitionẽ. Ab etate qdẽ.qa ĩfra.xii.
ãnos sm.A.de fleubotomia uel qtuordecĩ.xi.
de ĩge.aut sedecĩ ad glauconẽ preceptũ ñ solũ
non lyppotbomizare.ueꝯ ab eductõe sãguinis
cess andũ.ppt spũũ & hũoꝯ in hꝰ etate resolu
tionẽ celerit factã. cũ hꝰ etas cala sit & hũida
resolubilis facile.nono deĩge. Sltr ĩ senectu
te ac seĩo cessãdũ eũare.ac merito.qa pleĩtudo
tunc etiã cessat cũ uirtute.a sexu & forma &
colore sumat ĩdicatõ suomõ.Siltr a ꝰsuetudĩe
tãq; a natali dispositõe.ipã enĩ q̃dã extat nata
dĩa.lxxxxviii.nã ꝰsuetos eũari cũ expedit au
demꝰ ãpliꝰ ad lyppotomiã adducere oppoĩtis
Suscipit etiã a rebꝰ nõ naturalibꝰ quodam
mõ medicĩs int predcã duo.puta a tẽpe ꝰstitu
tõe hora regione & arte. Atẽpe qdẽ duplicit
aut sm q; unũ ẽ de qtuor tẽporibꝰ ãni.Naꝫ in
tẽpe frõ uehemẽt ut hyẽ negat eũo. & in tẽpe
sibi etiã oppoĩto sicut estate q̃rta prĩo.aç ĩ au
tũpno precipue cuꝫ sit tpũs hũoꝯ assilatũ cor
ruptõi.afforismoꝯ prĩa.Et iõ hꝰ eũoeꝫ expedit
in uere ꝓprie celebrare.ut ĩnuit in eadem.
Et sit ꝓporcionalit ꝰstitutio.hora & regio.cuꝫ
arte ut declatũ sepe obseruãda.uel a tẽpe sm
q; ẽ unũ q̃tuor tẽpũ morbi.& tunc tal eũo cõpe
tit in prĩcipio.nõ aũt tẽporibꝰ aliis. cũ uirtꝰ
sit iã fatigata.Vnd afforismoꝯ prĩa.In acutis
egritudibꝰ sm prĩcipia ꝰfestĩ.aut circa prĩaꝫ
diẽ.aut nõ ex saaꝫ futuris nobis uti purgtaioni
bus cũ fueris.qd & iubet sexto breuiarii ĩ ttio
practice.Quare ysaac febriũ q̃rto.cũ post prĩ
cipiũ uirtꝰ subiaceat pstrata morbi acuĩe. &
regiõe ignota.meĩco fortassis iã attẽptauerit
conata eũare futura.Ad has etiã ĩdicatões redu
cunt q̃tuor.q̃ ex ꝰmentario suscepi greco. nos
ab eũone ꝓhibẽtes.q̃ sũt stõci facilis passibili
tas formidolositas.eũat ꝰfluxꝰ hũoris ad stõacũ
colici.cũ nimio eiꝰ ssu.ac hũoꝯ cruditas.q̃ siq
dem nono etiã tãgunt terapẽtice:uñ Ga.q̃rto
regi.acut.aude usq; ad lippotbomiã ducere. Si
uirtus fortis laborans iuuenis sãguineus.hĩtu.
densus. durus.disuaporabilis.hora anni regio
eucrate fuerit. Ad quas qdẽ res.x.demõstrã

tes rectitudĩeꝫ eũonis.prĩo q̃rta.sũt adducẽde
ut replo.ꝰplo.uirtꝰ accidentia ꝓporcionabilia
figura. etas.tẽpus.aer.regio. ꝰsuetudo & ars.
postea ĩtuendũ ĩ urinale. Si uero fuerit rubea
crossa. Oñsio uero sũpta a rebꝰ pretnataꝫ.sic
apparuit qm expedit ĩ morbis pretactis.quoꝯ
cã fuerit huĩdꝰ hũor & cals & qñq; cals & siccꝰ
& accidẽtia replois & acuta.q̃ adhꝰ sequũtur
naturas.Nõ sint hũores multi ĩdigesti uiscosi
nꝫ ypocundria tẽsa ĩflata & excedẽt ignita. aut
uiscera flegminãtia.Tales nãq; añ purgationeꝫ
prepãdi.iuxta illd ueteris.Corpa ubi qs zcꝰ.
Propt tertiũ hꝰ sciẽdũ.cũ ypocrate & Ga. foĩ
usq; ĩ lyppotomiã audit ĩclusĩe nõ raro.& id ĩ
synocha ĩflatĩa precipue.uñ nono deĩge. ut ta
ctuꝫ.Auffero ei tãtũ.s.sãguinẽ ex studio ut lyp
potomia.i.spũs defectõ fieret. Et democritꝰ
cũ Euribasio ad Eustachiũ flõandꝰ eger & eũan
dꝰ ut angustiet Angustia enĩ ẽ magnũ adiuto
riũ.sudores enĩ subsequũt.& febres extĩguunt

-ix. deĩge.

Democrtus Euribasio ad Eustachiũ

Quod oñdit tã ex pte cure respiciẽtis ꝗrie
tatẽ solã.q̃ ex pte uirtutis.Cure qdẽ. Quoniã
ad ultĩas egritudĩes ultĩe curatões optime.ac
ultĩe replois ultĩa precipit eũo.ĩ tegni.Hꝰ aũt
egritudo cui talis debet cura ẽ ultĩa.& eũo lyp
potbomica sltr extrema. Rõne qdẽ uirtutis
cũ sit fortis.qd hic eueĩt.Eg̃tudo enĩ hꝰ ut fe.
sanguinea.nõ ꝰtĩgit nisi ĩ corpe ca.carnoso.cũ
robusta uirtute. Nõ enĩ amat ĩ alio fieri nono
deĩge. Ampliꝰ illa faciẽda eũo ꝑ quã corpꝰ
mox refrigerat.uoĩtꝰ aut egõ seu sudor excer
nitur.& q̃ a laborãte delectabilit & suauit sub
stinere.Talis iuxta Ga.eũo ẽ lyppotbomica.q̃
qdẽ eũo expientia coap ꝓbat.afforismoꝯ prĩa.

ꝟ fe. Sanguinea nõ fit nisi ĩ corꝑ robusto & carnoso

Lyppotbomica igit eũo ĩ hꝰ egritudĩe stãti
bus ĩdicatõibꝰ celebrãda.Vñ prĩo q̃rta.Si cor
pꝰ fuerit forte.ñ cesses eũare donec cadat ĩ sin
copĩ Sĩcopis nãꝫ ꝰplexionẽ fortẽ ĩfrat. At qa
oñsiões eũonis hꝰ plime sũt & rarissĩe ꝟoẽs.aut
ples ĩdigniores sup unã rẽ cõcurrũt.nõ multũ
precipiendũ talẽ eũonẽ fieri.Propt qd moder
ni trepidãtes sciẽtes corpa nũc mĩꝰ solito for
tia.dĩa nona.Timẽtesq; cãu ĩfortuito hõicidiũ
& ĩdignatõeꝫ ĩcurrãt.potiꝰ eligũt coĩꝰ ĩfra sub
sistere.q̃ ex qsitissĩe eũare. recipiẽtes cõsiliuꝫ
primi q̃rte.In cãu tñ ꝓ bl.ac collꝫ.vii.In syno
co ꝟo d putdĩe & siltibꝰ nõ suado etiã sil cum
Ga.&.A.precise ut lyppotimat ĩclusĩe. Vñ
& Ga.aliũ modũ ꝓnũciadi tenuit ĩ fleubotoĩa
hꝰ fe.q̃ prioris inqens. Venã igit ei ꝰfestĩ inci
dentes usq; ad lyppotoĩaꝫ eũauiꝰ ubi superius
dixerat.ut lyppotomia.i.defectõ aĩositatis fi
eret. Demũ aũt subdit sm synochas.que in
ꝰstrictõe forti exñte sepiꝰ uirtute sine pictõ ẽ
eũo.In aliis ꝟo egritudibꝰ ultĩe piculosa ĩcor
ruptõe hũoꝯ. Tutiꝰ ergo hic exponẽdũ. q; usq;

An eũatio sinthoatica cõferat

tenea tur exclusie quod inuit. A· dicẽs. Donec appropiquat syncopi. uñ de frenesi ttio. pria. Oz ut fiat eiꝯ fleubotoia cũ cautela i cognoscẽdo dispoinẽ eꝯ i sincopi. an ceciderit i ipsã. an sit eiꝯ uicinus. & retineat san. cũ sicopis adest ꝓpinqtas. Quod etiã fulcit. Quoniã sicut una ratõ Axꝯ. dducebat. Et Ga. inuit nono post eũonẽ. ut tactũ lyppotoica in sinocho putrido nõ sũꝯ securi. qn adhuc remaneat moũs aliqs putfactõis. Quod satis az. Quoniã seruꝯ i nono de ige. recitat fleubotomatꝯ. nõ fuit a febre curatus synocho. Et in pretactis sitr dfcis duobꝯ nõdũ releuatis a syncopi. Quidã xo i egtudinẽ puenerũt longã. eo qꝯ ꝯplexionẽ frãz i tm acqsiuerit. ut & tota pmãserit uita neqũtes reuocare nocumẽtũ ex imoderata illa cũ eũone.

Alii decolorati & malibitus extiterũt tẽpeoi. Nonnulli ꝯcapti ydropisi spũs difficultate uẽtris. & epatis ibecillitate. Aliq xo appoplias & palyses icurrerũt. Sic igit modestiꝯ hic eũãdũ q̃ priꝯ. timẽdo ne qs ꝯcidat i sincopi: qd te pulsꝯ poterit edocere. Cũ enĩ tremit & dscẽdit. & dsificat absq ordie. ita ut iueias pulsationem unã magnã. & aliã puã significat ꝓpiqtatẽ sincopis. Nosce quoqꝯq licz sm. Gal. affect. pria. non solũ sit lyppothomisare ꝑ sanguinis educt ionẽ xm etiã ꝑ farmaciã. In ea tñ nõ ita sicut i fleubotoia presũmẽdũ. cũ ipã sit itensioris picti. dia. clxvi. Qud oñt autores seãplius lesiõibꝯ farmaci opponẽtes. Itidẽ alii hũoꝝ a sanguie idigent prepatõe. ipẽ ãt nibil aut moicũ. Et utr ois si possibile i sicopi euitãda ꝑductõ. Vñ re. sa. q̃rto. Melius si cõcedat in die una bis sanguinẽ auffere. q̃ ad defectionem aiositatis semel ꝑducere. Propt q̃rtũ xo. Ad primũ qd dd apparuit. Ad aliud dd. qꝯ Ga. illic loqt de fe. sicopali i qua uirtꝯ ẽ debilis. & eũo iõ uitanda oio. Ad aliud dicendũ. qꝯ liz uirtutẽ ꝑsternat sicopis i pñti. ꝯfert tam in futuro. & neqꝯ ipã in tm deicit etiã. qn obsz uatis ꝯditõibꝯ pretactis ualeat substinere. mortisqꝯ piculuz euitare. q̃ ad defectõez aiositatis sel ꝑducer. Ad alid dicendũ. qꝯ ultie uitãde sũt ꝯcasiõe si possit paulatiniꝯ eũare. qd nõ est cũ pretacte passiões qbus ꝯpetit eũo ad lyppothomiã miori facta icitate agitent ꝑpliꝯ. nz iuuamẽta sequũt preoñsa. in atbletis aũt cum non sit añ egritudo paulatie seu i exqsite põt eũari. Ad aliud dd qꝯ liz meicus nõ possit uirtutẽ certiꝯ metiri oifariã. ualet tñ id ꝯiectura quadã artificiali ꝓpiqssia ueritati. afforismoꝝ & crisiũ pris. Ad ea etiã q̃ alterius ptis sitr qd dd apparuit. qa i oioda replone oio si tolerat uirtꝯ eũandũ. nõ enĩ solus stat supꝯrietatẽ ueꝝ ẽt ꝑ uirtutẽ magis ut sepiꝯ iductũ. Ad alid sitr ꝯcedendũ cũ oñsiões ꝑsuadẽt monstrate.

Vod eũo sithomatica ꝯferat oñdit.

Quoniã qd eũat a pricipio morbi sinthoaice educit. hꝯ ãt iuuat. uñ ttio. x.

Disitas seu fluxus uẽtris i pricipio pleuresis est signũ bonũ. imo ẽ res iuuãs. Hoꝝ firmãt uoitus cole prassine erugiose. ac ueneni assũpti ꝯcitata nata. Eti eũo in sincopi uĩ synthomatica cũ ea sit acuta uirtutis ꝯcisio. dra prior. sz hec ibidẽ precepta. Rursus illd quod educit materiã que sua q̃titate seu q̃litate posset iteritũ ꝛeare· uisũ ꝯferre. Id aũt eũone põt sinthomatica ꝯtingere. cũ hꝯ materiei eductõe alleuietur natura ut uisũ nõ paꝝ aliquos paulatine sanari. Adhuc meicũ dictũ sepe natazꝝ imitari supplendo ipiꝯ defcm. ut matiã eũando furiosã idigestã in pricipio. quasi posset natura ꝑse eũare ꝯferret. Cũ ergo ars iuuet & natura. effectui enĩ ꝓporcionat cã. itaqꝯ eũo iuuat etiã sinthomatica. In oppoitũ nihil benigne adducit cuiꝯ eũo nõ reglat a natura. hꝯ uero est sinthomatica eductõ. qd & nomẽ coindicat. Palynõrioꝝ ꝯrie sũt rõnes. sz eũo natural & sithomatica sunt ꝯrie. hec ãt ꝯfert. Sithomatica igit nocebit· eũo ergo nõ ꝯfert synthomatica.

Propt primũ xo sciendũ. qꝯ qd sit eũo. dria uisũ priori. Est ãt sinthoma seu ꝯcisio accñs prauũ stimulata quocũqꝯ natura iductũ. Cõtingit aũt eũo sinthomatica rõne quantitatis hũoris. aut qualitatis ut acuitatis uel utriusqꝯ. aut ex regis malitia. siue ex aliq̃ lũe applicatõe uel ꝯbustione. ut aspectu malignoꝝ. ut Saturni uel martis. & utr ab hisque i afforismis ꝓbeisata. Sicut enĩ portitor ibecillis põdere stimulatur ꝯguiori. añ terminũ id ꝯguatꝯ de pondeř. stõacusqꝯ ꝯguatus quãtitate assũptoꝝ aut qualitate ita & nata regit. qm̃ nõ ualẽs hũores substineř tẽpeqꝯ digerere. ueꝝ stimulata cogit hos anteborã expelleř distinctã. creticoꝝ tertio. Est aũt ꝯferre benificiũ nature aliqd prestare.

Propt sm uero sciendũ aliquos dixisse. qꝯ eũo synthomatica põt ꝯferre ꝑ uiã cãe qñqꝯ. eo qꝯ praua materia lesura nõ paꝝ. educta ẽ ex corpe Nocet aũt semp ꝑ uiã signi denotãs prauã ipiꝯ dispoitõez. Sed id stare nõ põt: liz enĩ aliqd possit eẽ bonũ aut prauũ ꝑ uiã cãe & signi. nontñ bonũ ꝑ modũ cãe. & malũ ꝑ uiã sigui. aut eꝯ Quoniã res sicut se habet ad eẽ. sic ad itelligeř & significare ac eꝯ. sꝛo methaphisice. Vnũ enĩ ordinat hic ad aliud ꝑ modũ cãe. aut cãti. Cum igitur benignuz aliqd fuerit ꝑ uiã cãe i eẽndo & cãndo. erit & ꝑ uiã signi in notioriando. ac eꝯuerso. Rursus cã & effcũs sunt ꝓporcionales. sz cã morbus & signũ ꝓporcionant. utriqꝯ nãqꝯ ꝓueniũt a cã nisi qꝯ morbus cãt imeiate a cã. Signũ aũt seu accñs morbo incidente. quẽ

An flrmatia ⁊ Pregnãte sit pidosior flomia

imitatur tãq̃ ũbra cõp9.dĩa.lxxiii. Et ita ipm̃ perducitur a causa.cum qcqd est ꝗ cã cãe.sit & cãti cã.Nõ igit̃ aliqd ẽ laudabile ꝑ uiã cause. prauũq; ꝑ modũ signi ul̃ eꝰ.Aliq ⁊o rñt dñtes signũ ad uirtutẽ referendũ.& nõ ad cãꝫ ul̃ morbuꝫ.Sꝫ id nõ ualet.qm̃ iã nõ eẽt signũ.cũ ñ suo redderet̃ eẽntialit̃ significato.ut cãe ul̃ morbo

§ Significatões enĩ sp debẽt suis iũgi significatis.afforismoꝝ.vi. Neq;.n. signa uirtutis q̃runt̃ a triplici sũpta nat̃a .ueꝝ magis q̃ mat̃ie Nꝫ eoꝝ etiã ualet primoꝝ motm̃.qm̃ si eũo debꝫ eẽ laudabilis carẽs sinthomate.non sufficit qd̃ eũat̃ solũ attẽdere.sꝫ opꝰ fit modũ quo educitur ĩspicer̃.ut añ aptatũ a natura uel alit̃.qd̃ nõ accidit ĩ eũone ut oñdet̃ synthomati admixta. Quidã etiã dixerũt eũonẽ synthomaticã ꝑse nocere ꝑpetue.ꝑ accñs aũt ꝰferre qñq;.quoruꝫ eq dẽ defcũs ex sequẽtibꝰ oñdet̃.cũ eo etiaꝫ q; ꝑ accñs om̃e oꝫ in aliqd ꝑse primũ adducer̃.

¶ Propt̃ tertiũ qdẽ sciẽdũ.q; eũo synthomatica ut talis sẽp habet lesionẽ ĩferre.iuuamẽtũ aũt nũq̃.Quod firmat̃.Quoniã illd̃ qd̃ ꝰcidet̃ natura facit nocumẽtũ ita sp ĩducit.id aũt sĩthomatica cãt eũo.ceu & ipsuꝫ nomẽ ĩdicat & nat̃a rei cũ ipã educat̃ aliqd ex corpe stĩulata lesio uirtute. Palin Illud sĩthomatice eũat̃.quod ante digõnẽ educit̃.aut ꝑ regiões ĩꝰuenientes. Om̃e aũt tale prauũ existit.Nihil enĩ benigne a natura eũat̃ nisi fuerit predigestũ.qd̃ esse nõ põt nisi ĩ morbi pr̃icipio.Vñ afforismoꝝ q̃rta Sꝫm pr̃icipiũ egritudĩs ĩdigõnis sũt signa mala.sẽp erit taliũ bũoꝝ eũo.quod eueĩt cũ signa cretica ea q̃ digõnis añcedãt. Sil̃r qd̃ ꝑ loca educit̃ ĩ ꝰuenientia cõpescendũ.& ad ea ꝰducẽdum q̃ ꝰgrua.afforismoꝝ pr̃ia . Itidẽ Quod ĩteritũ aut longitudĩeꝫ sꝫm ĩbecillitatẽ ⁊tutis aut eiꝰ uigorẽ ĩducit significat egritudĩs prauum.Talis uero ẽ eũo sinthomatica ut certificat ẽperia.laudabile nãq; erit materiã retĩere ipsãq; demũ naturalit̃ eũare. Etiilla nõ ꝰfert eũo.q̃ arte precipit̃ ꝰpesci nature coadiuuatiua sꝫ sinthomatica extat bꝰ.Vñ afforismoꝝ pr̃ia. Oꝫ meĩcũ reptiõi nature attendere.Nã a parte qdẽ fiente famulari sil̃ & cooparı.Si uero ꝰrie sil̃ & nocĩe fiat ꝓhibere sil̃ trãsducere ac reuellere.afforismoꝝ pr̃ia. Itaq; eũo nõ ꝰfert sinthomatica ꝑse & directe. Propt̃ q̃rtũ qdeꝫ.

¶ Ad primũ qd d̃d̃ dĩa uisũ.clxxxxii.Nõ enim ea ẽ sinthomatis eũo.cũ mat̃ia fuerit añ predispoĩta ĩ antea uolens ipãꝫ expellet̃.aut laudat eã ꝑ relationeꝫ ad eũonẽ factã.in pleuresis fine epar iã denotãtẽ debilitatũ existere. Ad ꝰfirmatõeꝫ uero d̃d̃.q; cole adeo praue & uenena ñ sunt materie.mora egentes interiꝰ ut coaptẽt ꝓpt̃ ꝰrietatẽ quã bñt cũ nat̃a. Nũq̃ enĩ pñt ad benignũ reduci.aut ad expulsionẽ laudabilem ad aptari.cũ digõnẽ nõ suscipiant caloris nat̃al̃ specificam .corrũpentes ut uenenũ formã.collꝫ tertio. Ad aliud d̃d̃.q; tal̃ sincopis seu sĩthomatica eductõ.fcã ẽ ꝑ artẽ ꝓpt̃ ꝰrandiꝰ pĩcl̃m euitare.de qua nõ hic ut apparuit sermo.Nũq̃ enĩ fit crisis bona ꝑ eũonẽ usq; ad sĩcopĩ. collꝫ vii. Ad alid̃ d̃d̃ qd̃ ꝑ ĩterẽptionẽ ut uisũ.& ꝓprie si materia educenda ĩdiguerit prepatõe Retenta enĩ & spõte eũata laudabilis foret q̃ maxĩe . Ad aliud dicẽdũ ut apparuit dĩa prea allegata .qa ars q̃uis imitet̃ nat̃ã ĩ q̃ml̃tis.ñ tñ ĩ oĩbus.cũ ea possit aliq̃ facere.q̃ nõ natura.ut sextũ digitũ aufferre.ac benigne ĩ prĩcipio nõ raro eũare.Est etiam sui mobilitate subtilitate materia furiosa fere digesta ut tactũ & prius.

DIFFERENTIA. CLXVI.

Vod farmacia inpregnãte sit piculosi or eũo fleubõtoĩa.mĩat̃ ꝑ Ax.vii.collꝫ id credentẽ. Eti farmacia grãdis est timoris & piculi. fleubotomia uero mĩme sꝫo re.a. Adhuc farmacia hic materie ẽ solutiua.talis aũt est de ge.ueneni oĩs eodẽ secũdo uenenũ quoq; ꝑemptm̃ & maxĩe cũ mat̃ia fuerit obediens.de facili passibil̃.q̃lis ẽ ẽbrio. Rursus farmacia ĩducit agitatõeꝫ uehemẽtẽ ĩ pregnante.cũ opatõ medicine nõ sit corpi naturalis.sꝫ uiolenta. Cõmẽtator centiloqi. Hꝰ aũt cotilidones mĩicis absoluit.uñ seqt̃ abortꝰ qd̃ fleubotomie ĩest mĩme. Palyn farmacia uel sunt uiolenta.& tunc nocumẽtũ cãbũt prefatũ:aut debilia & sic possibile fiet ipã mouer̃ nõ aũt eũare.praua ĩducẽs sinthõata. Oportebit ẽt de ipĩs ãplꝰ sumere.qd̃ & laboriosũ erit nature.uñ prĩo tertia.Si medicĩe nõ eẽnt uene nose nõ posset eẽ.qn eas bibere nat̃e laboriosũ eẽt. Itaq; in pregnãte farmacia piculosior fleubotoĩa. In oppoĩtũ.qa afforismoꝝ qnta ꝰcedit̃ farmacia & detestat̃ fleubotoĩa. Et firmatur.qa ĩ firma uirtute fleubotomare nulla tenꝰ purgare aũt mediocrit̃.Itidẽ fleubotomia eũat̃ ĩmeĩate sanguis.q nut̃mẽtũ ẽ pregnãtis.& embriõis generatiuꝰ nut̃tiuus & augmẽtatiꝰ.qd̃ ñ bũores agũt alii.dĩa.xxx.q & farmacia educũt̃ Nõ enĩ scimꝰ medicinã sãguĩs eductiuã dissoluendo.dĩa cxciiii. Fleubotoĩa igit̃ piculosior ẽ farmacia. Propt̃ primũ qdẽ sciẽdũ.q; fleubotomia duplicit̃ notificat̃.une qdẽ ꝑt sub organo locat̃ meĩcinali.sꝫm illd̃ prioris q̃sĩti Fleubotoĩa ẽ eũo ul̃is.q̃ multitudĩeꝫ eũat bũoruꝫ.equalit̃ habũdãtiũ.Alit̃ ⁊o d̃termĩat̃ ꝑt sub ĩstr̃o situat̃ manuali.uñ cõmẽtator sectarũ Fleubotoĩa ẽ recta uene ĩcisio:nam dicit̃ a flexuena & tomi diminutõ. Illud ⁊o dĩ piculosũ qd̃ lesionis pl̃ime plenũ extat ceu abortꝰ.queꝫ seqt̃ mors embriõis & mulieris ĩtdũ.& maxĩe cũ q̃rto aut octauo fcũs fuerit mense.dĩa.xlix

Flomia.

De Abortu fcõ ĩ quãto et.viii.mſ

Est aūt eūo aliqd ex corpe deductō. Que pre
ter prius dcā duplicit exit. una natalis qdē na
tura sola pfcā. quā non 9pescere o3 nisi fuerit
supflua uirtutē ꝓsternēs. altera uero artificialē
que adiutorio pficit meīci. naturā ī oīb9 imi
tantis fere. quaꝝ unaqueq; adhuc diuiditur in
ulē3 & pticularē. ulis aūt ē. uel qa oēs eūat pro
porcionabilit hu. ceu flux9 qs spōtane9 sāguīs
& fleubotomia. Seu qm̄ a toto corpe sic spōta
neus uētris flux9 aut aliq̄ fortis farmacia. pti
cularis denicq; q̄dā aut ex loco educit pticulari
puta purgatō pectoris p sputū & uentriū cere
bri p colatoria nariū. & palatū. uel qa materia3
singularē eūat alicubi 9tentā. sicut que apātū.
Amplio9 qb9dā eūonib9 totū eūat corp9 īme
diati9. quales sunt fortiores. ut p sāguīs fluxū
uel p uentrē. aut stōacū uel urinā seu sudorem
Aliis uero meīate sicut fricatōe3 balnea & h9.
Per ipsū nāq; nō eūat. nisi q̄ sz̄m cutē ꝓmanēt.
& nō que ī ꝓfūdo dispsa. afforismoꝝ tertia. sz̄
p accns eūat abstinentia seu fames. eo q; ipā tol
litur qd̄ repłonē īducit. Vnu3 enī ꝗriū priuat
aliud. haꝝ etiā eūonū q̄dā fiunt ꝓmutatōe ut
que apātū. reliq̄ ꝟo in que foras deductōe. Sūt
etiā ꝓtes ex qb9dā eūones fiūt occultiores. sic
que p sudorē: & magis adhuc p sōnos ꝓfūdos.
Ex reliqs uero maīfestiores. Pregnās aūt dī
in qua retēto semīe9 flat embrio. Propter
sz̄m uero sciendū. q; coll3. vii. A ꝟ. nitit oñdere
piculosiorē fore in pregnantē farmaciā fleubo
tomia. q. ypocrati aduersꝰ. Recitato nāq; eo īqt
Dico q; fleubotoīa qñ adest repło. q̄ ēbrio non
īdiget nō est mala. Sz farmaciā nō credo ad bo
nū finē ꝓueīre īmo ledit ēbrionē. qa ī se subā3
babet uenenosā. Adhuc fortasse būores facit
malos fluere ad ēbrionē. ut eū ledāt. Eti medi
cine purgātes ꝓuocatīe sūt urine. qd̄ ꝟo urīa3
ꝓuocat de genere mēstrua extat ꝓuocātiū. Ta
le aūt aborsū īducit. His igit trib9 9tent9 cōce
dit fleubotoīa3 difficiliorē fore solonē. Sed
id ut apparebit sīplicit auditū stare nō potest
īmo ei9 oppoītū magis. neq; etiā ipī9 9uincunt
īducta: sicut enī fleubotoīa ī pregnāte repłoīs
tēpe nō uitupanda. ita multo āpli9 dicatur de
farmacia cū ei9 aderit īdigētia. Sūt aūt far
macie quedam bñdicte uenenosītate carētes. d̄
qbus presūit ut scribūt sup pregnātes & pue
ros. ceu cassia māna & h9. Que etiā cū nate suf
ficienter sīt amicabiles būores fluere ñ cogūt
ut īqt ēbrionē ledentes. Tales sīlr entes. n3
urinā ꝓuocāt neq; mēstrua. Est tñ necessariū
menstrua ꝓuocare qñq; suppoītoriū ī collum
mīricis ponendo paulatī. & multis uicib9 mun
dificando. & ꝓprie cū īpregnatō fuerit ī mīrice
īmundiori facta exñte tertio. xxi. Y. quoq; sup
ficiet en9 audit9. uī fleubotoīa3 negare oīfariā
& farmaciā 9ditōnalit. ex pte tñ necessitatis &
tempis. ūde afforismoꝝ qnta. Mulier pregnās
fleubotomata abortit. & maxīe cui9 fet9 ē ma
ior. Eorūdē uero q̄rta precipit pregnātes a q̄r
to m̄se īclusīe usq; ad septimū purgare īclusīe
Ex bis igit elicit ī pregnāte farmacādū. nō aūt
fleubotomādum. Saxones tñ brutales coīter in
pregnante fleubotoīa3 celebrāt. Propt ttiū
uero primit9 ulr sciendū. q; piculosior uoītus ē
secessu. & aliis eūoībus ceteris parib9. afforisō
rū notū. sz̄a. & secessus fleubotoīa. Ac d̄inceps
fleubotoīa in pregnāte farmacia. Propt pri
mū h9 sciendu3. q; illa difficilior & piculosior
ē eūo. q̄ magis extat ꝗ īclinatōe3 nature tal ꝟo
est uoītus. cū stōac9 sit deputat9 attractōi a na
tura. ītestīa expulsiōi. naturaliū tertio Voītus
aūt stōco pficit. secessus uētris pileron & inte
stinis. stomac9 etiā sēsibilissī9 uia breuior. ꝟtu
tute latior. & pronior ī deorsū q̄ ī sursū. Eti
actus q uno pficitur īstrō. laboriosi9 & piculo
sius eo q plibus. sz̄ uōit9 solū pficit tunica ex
trinseca. secessus aūt ei9 duabus & ītestinoru3
naturaliū totidē. Qud̄ sz̄a sancit afforismo
ru3 in medicine sīpliciū prīo. Adhuc uoīt9
deteriora īducit accña secessu. puta suffocatōe3
uel ruptura uasis ī pectore uel pulmōe. Qud̄ āt
h9 piculosi9. Voīt9 igit difficilior & piculosior
secessu. & ulr ī de eūoībus reliqs. Quod aūt
secessus & sīlr uoīt9 9ñr sit acrior fleubotīa. &
piculosior mōstrat ex febriū acutaꝝ sz̄o. Quia
ī fleubotomia ñ cadit aliquid tīoris. ī solutōe
uō accidit multociēs tīor. & ꝓprie cū nō fueris
cognitor nature īfirmi. Sūt enī q difficilīe sol
uunt medicis. alii ꝟo facilīe. nōnulli mediocrit
ꝓpt qd̄ tim̄dū ē farmacare. & maxīe īcognitos
& īexptos. nā farmacia īd̄bite admīstrata aut
supflue soluit. aut mouet & nō educit. tortōes
prestās & angustias cū dolore q̄multas. Ipā
etiā de se de genere ponit uenenoꝝ dissolutīa
ꝓprie. Natura nāq; medicinaru3 solutīaꝝ ē ꝗria
nature corpū soluendoꝝ. & ulr sūt ꝓnecātes &
ipā3 īterimētes ibidē. & precipue ledūt cor &
q̄ sūt ei9. qm̄ oīum nocumētoꝝ corpi adueīen
tiu3. prim9 9cursus ē ad cor tāq̄ ad basim uite
stōcū tāq̄ receptorē molestās. Mesue de farma
ciis. nō tñ q; prīcipal ptes adhuc farmacie sint
difficilioris passiōis. pili enī & ungues q̄ sunt
oīum mī9 prīcipales. sūt magis difficult passi
biles. & ossa etiā q̄ cerebrū & cor sīplici9 prīo
c. & m. Medicīe nāq; nocīe sūt uētri & ꝓprie
ori eius. cū sit ssz̄us plimi. ꝓpt neruos disseīa
tos in eo mot9 exbibite nō pōt 9pesci. tāq̄ nō
exñs in nrī ptāte. uelut sagitta emissa. sz̄ fleu
botoīa pōt rpēte cogi. nisi fortassis ex artariis
extiterit maioribꝰ. igit secessus & uoīt9 āpli9
acerbior & periculosior fleubotīa. & uoītus ut

An farmacia ĩ pgnante sit pictosior flomia.

Dubo

pbatur adhuc secessu. Sz circa predcã gtigit dubitare. qrto nãq; de re. sa. cũ ĩbecilli uirtute nũq; minuẽdũ. moderate ⁊o purgãdũ. Et baly Magis gueniens ẽ. & maiorẽ cautelã faciẽs est eũo equalis: sz hec sanguis ẽ eductõ. Adhuc pla & digniora eũant p fleubotoĩaz q; p farmaciam. ut sãguis & spũs. piculosior igit & molestior fleubotoĩa farmacia. Dicẽdũ q farmacia piculosior. qa ut tactũ ñ pot ita gpesci uoto ut fleubotoĩa. laborẽ ĩfirmi etiã maiorẽ ĩducit farmacia q; fleubotoĩa. & pprie uoĩtĩa. Sed rõne illig qd educit piculosior fleubotomia ẽ farmacia. nisi ipã effreĩtãs sãguĩez sitr attrahat & eũet. aut sit farmacia sãguis eductĩa. Aut ãplius ad mẽtẽ dd Ga. q sermo illig ẽ ĩ pleure si cũ fe. aliisq; accntibg acutioribus. in qbg timẽdũ farmacũ ĩ sui calitate & motu ĩmẽsioribg & iõ ad fleubotoĩaz declinãdũ magis. & si ñ conferat solutm adeo si caderet id prĩa sz directig

Ad primũ qd dd. q sic nõ ẽ fleubotomandũ ĩbecilli stãte ⁊tute. ita neq purgãdũ farmacia dissolutĩa. pot tñ aliq leĩtĩa ul lubrificatĩa. maior. n. uĩ eẽ latitudo ĩ farmacia q; ĩ fleubotoĩa uñ si iusta fiat gpatõ. nõ mig timẽdũ farmacaĩ q; fleubothomare. Ad aliud dd q baly gpat fleubotĩaz ad uentosatõez. & ad cibi & potg ĩminutõez. ñ aũt ad farmaci sũptionẽ. Ad alid qd dd apparuit. Propt szmbg sciendũ. q farmacoꝝ qdã sũt fortia. piculosa. uenenositatis plm habundãtia. qualia sũt caliora dissoluentia. ut scamonea mezereõ euforbiũ & hg. alia debilia salua sicut gprimẽtia. & adhuc magis leĩtĩa & lubrificatĩa. ut mirabolani. mãna thamarindi cassia fistula. mucillago psilii. & prũoꝝ. uñ szo cañ. Cassia fistula soluit sine nocumẽto & absq; mordicatõe. adeo q ẽ gueniens pregnantibus & soluit eas. hyẽ tñ hntibus debilia intestĩa & lyentericis ẽ suspecta. Mirabolanos aũt ponunt educere gprimdo. Cogor enĩ gfiteri aliq uirtutẽ primitg attractõis illig iexistere sic alias tactũ. cũ uideã nigros mliam a toto educere citrinos colam. & reliquos fla. qd non foret si solũ exprimerẽt ut coctana uel pira. sz attrahunt anteaĩ locũ signatũ. deĩde finalit iuuãdo naturã. sui pondere gpressio soluũt. qd meĩcĩa nõ opat dissolutĩa tm. Illa enĩ magis attrahit ad uias signatas. postea uero nata sẽtiens ipig acuitatẽ et humorẽ satagit expellere. Repit & ttiũ farmacũ tãq; horũ mediũ & si sit dissolutm ut aloes agaricg & reubarbaĩ. quod alñ hic pot gpetere & precipue gsolatum. Deinceps quoq; nosce q tpus impregnationis ĩ tria diuiditur tpa quoꝝ unũqdq; in partu naturaliori q est nouẽ mẽsiũ gtiet tres menses. in alio uero minores habet aut plures. szm q septimo pturitur mense uel. x. dĩa. xlix. in qbg eqd mẽsibus

Nõ

Cassia est ĩ hyome suspecta gbdã.

Mirabolani

Aloes. Agar. Reub.

Tẽpus pgnationis diuidit ĩta hpã.

fetus diuersimode disponit in matrice. Nam ĩ primis triũ puus ẽ & debilis. modico cõtentus alimẽto. debilitq; quotidoĩbg alligatg. uelut fcũs nouit pductus. in aliis quoz tribg sic qrto qnto & sexto. maior & fortior ãpliorẽ expetẽs ĩ alimentũ sãguinẽ & crementũ. tũcq; fortissĩe alligat mrici. ceu frcũs tẽpe ĩtermeĩo arboribg uehementig ĩberẽt. nũc enĩ buĩditas sucosa. q; ligat mollis ẽ. & q. fluida ut ĩ prĩcipio affuit. neq; & maturatõe remollita. & fetus pondere aggrauata. qd eis accidit gpletis. In reliqs quoq; tribus ultĩs fortis fcũs & grãdis. ãplig attrahit sãguinẽ plm ĩ sui nutrimẽtũ & augmẽtum tuncq; ipĩg ĩcipiũt ligamĩa debilitari. tũ ppt eig onus solito gũig. tũ etiã ppt finẽ nate. Procedunt enĩ debilitãdo ut hora ptus leuig absoluãtur. & tãq; maturi ad casũ disponunt frcũs. afforismoꝝ qrta. sitr ĩ aliis eueĩt ptg tẽporibg intĩ ipĩs seqstratis. Attendd etiã q liz plẽs cẽ aborsg extẽt. due tñ uñr prĩcipaliores. subtractõ uz alimẽti ẽbrionis. qd sãguis fit eductione fleubotoĩa ul alio. Ex puriore. n. nutrit pte sãguinis mẽstrui. afforismoꝝ & qnta. Reliq ⁊o est agitatõ & motg uehemẽs. qbg fetg dissoluunt ligamẽta. ut tenasmg oñdit. quos fortior ĩducit farmacia. His igit breuig pstrictis dd. q oĩbg iuste uniformit adiuicẽ gpatis. fleubotoĩa farmacia ulig piculosior extat. ut series etiam sapiunt uetis. Qud mrat rõne. Quoniã fleubotomia nõ uideẽt guenire. nisi ĩ prĩs tribg msibg & maxie in eoꝝ medio. cũ tunc ẽbrio pug & debilis nõ mltũ expostulet nutrimentũ Que si fiat paulatĩ sit. & p ĩterualla minorãdo quamtitatẽ & uices potig si opg mltiplicãdo. Fleubotomia enĩ talit mẽsurata nõ tm agitõez ĩducit ut ĩde fetus dissoluant ligamẽta. cũ id agerĩ sit ãplig farmacie. neq; etiã sanguinez sic eũat ut fetui noceat multũ. cũ pug & debil minori sit gtentus alimẽto. hoc aũt nõ gpetit tẽpe farmacia. & pprie uehemt dissolutĩa. Que ypocratinotior uĩ fuisse. nõdũ eniz fortassis medicine familiares hndicte fuerãt iuente. nec tãto eis tũc ĩdigebãt ut mõ. cum corpa forẽt robustiora. ut oñsũ dĩa. ix. In szo quoq; tẽpe. ut ĩ tbg ms sequẽtibg. gstat fleubotoĩaz piculosiorẽ foĩ farmacia. maiorato & fortificato ẽbriõe. plm sãguinis expetet ĩ nuttionẽ & augmẽtũ. Quo subtracto aborsg accidit prõpte. Farmaciã ⁊o tollerat. cũ nõ subtrahat sãguinẽ ipĩg alimentum ueruz bũores reliquos nutẽtes mĩme. xxx. dĩa. Est etiã sic fortis ac uehemẽt uinctg. ut & ligamina possit illesa tollera r farmacie agitatõez & motũ. & pprie cũ fuerit ex scdis medicis ut ẽt terciis ipã. ĩ reliqs ⁊o ultĩs tribus. licet farmaciã & fleubotoĩaz difficilig ferat. fleubotomiã tñ faĩtia grauig. cũ ampliori ualde solito

Inpmis tbg mũsibus

Causẽ aborsõ.

indigeat ī alimēto & augmēto sāguīe.eo q̃ maiorat9 fet9 9tinue. Quod & si necessitas ad farmaciā īpellit.sit leuior qualis ē ut apparuit maxīe tertia. Quod si.y.abborret farmacare 9tingit.qa ut tactū apud ipsū fortiora cognita erant farmaca.qd̄ īnuit ī afforismis cū p meī cari uel purgare.y.medicinā solutīa3 intellgat dissolutīa3. Itaq̃ ut ad āplio9 ī pregnāte farmacia 9cedēda q̄ fleubotoīa. Cōtra predcā 9tingit dubitaī. Quia tēpe pregnatōis dīso ī tres ptes q̄rt9 mēsis 9iungit tēpi meio. & septī9 ultīo.cū adhuc 9cessa sit fleubotoīa ī suspecti us ī primis m̄s q̄ ī scd̄is.S3 tertio.xxi.Oport3 ut caueat añ mensē q̄rtū.& post septimū & ī eo quod ē iter illa.ubi prius alludit Ga.9ñr ℵo ba lyabati. In oppoītū prī9 practice.ac utcūq̃ non9 theorice inqens.Sit pregnās aliquo tēpe sanguinē eget minui.aut cartbartico purgari. ppt aliquā passionū nō o3 accelerare hoc ī primordiis.donec sit mēsiū q̄tuor pregnās.facies q̃ hoc qnto uel sexto mēse & septīo. Cauebisq̃ hoc idē octauo uel nono.In eis enī ē fetus debilis.& op9 ē illi cibo. Aut uero īanitō mīuit cibū.uñ & morit fetus.Octauo quoq̃ & nono creuit fet9.& eget cibo āpliori.ī his si eūet mltu3 minuit cibus fetus.nec remanet uiu9. Demūq̃ 9sulēs subdit.Si aūt necessitas ad īanitōe3 his tēporibus īpulit.& timet de morte mulieris.si differat.nō cures fetū.sitq̃ tibi carior genitrix illo. Dicendū sermonē fortassis balyabatis sanū usq̃ nō fore.prīo enī cū mensē q̄rtū 9poīt cū tribus prioribus.aduersat ypocrati.& Ga. dñtib9.Pregnātes purgare si 9ueīt s3m q̄drimē se3. Eti septī9 mēsis ñ deb3 cū qnto & sexto 9iūgi.uerum cū octauo ut dictū & nono.nā s3m Ga.purgādū s3m quadrimensē & usq̃ ad septimū mēsē.s. excludēdo.Quod appar3 ex illo adito.puta quod ē ī meio 9ceptōis.cū certissīe habeatur ī mīice qd̄ 9cipit. Si ℵo cōponat septim9 cū qnto & sexto:tunc id ñ erit ī meio 9ceptionis nisi geometrice ualde. Itide3 aliq nascunt in mēse septīo.plures etiā nō 9plēt nonū.s3 ptē ipī9 capiunt solū.ppt qd̄ rōnabilius uidet septimū mensē cū tertio tēpū.& nō cum s3o copulare.ut uulgatū ē a multis. Qud̄ & s3o uidet cōcedere fleubotoīa3 ī qnto & sexto & septīo & negare ipsā ī primis q̄tuor mensiū nō multū recipio.cū declarato rōnabilit a ñ dicta directe oppoītū in fleubotomia oñdat. Vise enī sūt q̄dā ī prīcipio pregnatōis una ul duab9 menstruatiōibus laudabilit mēstruare. Et fortassis balyabas plus motū fleubotoīe formidauit q̄ sāguīs carentiā ab illa īductura. Nosce quoq̃ aliquādo fleubotīa3 expedire nō existente plenitudīs significatōe.puta cū morbus fuerit seuus.& uirtus fortis etiā timor apātis.ut in p

Du?

Halyabbas. .ix°.Theor.)

Impugnā. Halyabbas.

Quēdā pt pgnarīq̃ mīstruāt laudabliter bis ut farmach

cussiōe et cāu.Interdū uero et eī.tollit.n. necītas fleubotoīe abstinentia.uel mollitie uentris farmacia.balneo.exercicio.et fricatōe.et ℵtute cū aliis et īpregnatiōe.ceu ī ppoīto nō pay.de īge.quarto. Propt quartū uero ad Aℵ.qd̄ d̄d̄ apparuit. Ad aliud etiā qd Ga.d̄d̄ uisum. Ad aliud d̄d̄ q̃ farmacia uehemēt dissolutīa est de genere ueneni.ñ aūt reliq̄ predicte.qb9 pōt pfici purgatō benigne. Vel si oporteret eam exhibere ī cāu oñsū quo tēpe cañ. Ad aliud dicendū qd̄ preelecta farmacia nō ē agitatiua. Qud̄ si talis admīstret.nccio fit tēpe quo fortius fetus mtici cōuīcit:ut q̄rto qnto et sexto mensib9. Fortassis etiā ñ ē medicina multu3 uiolenta.et si hūores extēt furiosi cū de se sit agitabil et ad exitū dispoīti.ac si eēnt digesti dīa.clxii.et ideo pñt in principio eūari.cum hoc etiam permanent in preiudicium grande nature ineuacuati. Ad aliud dicendnm q̃ farmacia debilis et non fortis danda ut uisū. neq̃ ea mouebit in euacuans. cum nullam habeat attractionē.sed obuiatōe3 magis.n3 ī eūans nocebit sensibilius.cū sit apta ī cibū etiā cōuerti Quod si nate ē fastidiosa.eligatq̃ abbominatōnis mīoris.aut dulcibus ul acidis prepet.Aut audit.A.cū qs ea utatur q̄sepe.

DIFFERENTIA. CLXVII.

Vod ī acuta egritudīe post quartā diē ñ sit fleubotomādū oñdit eo q̃ meīcī coīter precipiunt fleubutomādum in prīcipio.qd̄ ē añ quartā puta prīa.s3a & tertia die ceu sentit.Rasis p om̄e ysaac febriū qnto & Halyabas practice ētio. Eti quarto prima Cū postpoīt fleubotomia apud prīcipiū egritudīs nō ē āpliō ei ītentio.Et fortasse īterficiet p aduentū debilitatis uirtutis.principiū autē terminat in b9 egritudīe añ quartā.neq̃ ī quarta uidet eūandū.cū sit in tali egritudīe qs motus nature īdicatiu9.aut creticus.dīa.clxiiii.

Itidē ibidē.Quādo ē possibile ut fleubotomes usq̃ tres pyodos facies.qd̄ ñ erit ī quarta ut apparuit neq̃ ī qnta.cū sit tūc matie mot9 In sermōe aūt uariolay ibidē fleubotoīa caueī post duos dies.aut tres.& tñ in his expetit fleubotīa maxīe. Rurs9 afforismoy s3a.Incipiētibus morbis siqd uidet mouendū moue uñ nono tapētice.Qui mox a prīcipio ñ eūant obediētes Erasistrato q n3 spōtaneas emorogias imitari potat.Incidūt b9 anxietatē sanationū qm̄ tūc n3 farmaco pñt eūar cū augeāt febrē n3 īfrāre cū opilatōe3 & cā3 putredīs augmentēt. Pali cū natura ē debilitata nō 9petit eūo. id aūt in b9 passiōe eueīt.iā post q̄rtā.uñ de īge. x.Rarius ē 9festi in prīa diey ul s3a uirtutē ībecillē existere.qd̄ praua habitudīe senio 9tingit uel extrīsecis. Ampli9 iā digerere.seq̄strare.&

Cauet.

Nō

An In Acuta egritudine Post 4m. diez sit Flomandum. -)

se uersus expulsionē preparē īcepit nata. cū ēt actū & modū eūonis meīcus nō pōt sufficiēter ppendere. Cū aūt ita eueīt nō opū fit eā eūone irritare. Adhuc fleubotomia debet cū sāguinis est peccatū ut in fe. sanguinea sz tales plm terminant in q̄rta crisiū tertio. & q̄rto prima. Nō igit post q̄rtaz in acuta fleubotomandū. Hū quoq; oppoītū sentit. nono de īge. & primo q̄rta. Vñ democritus. Quādo pleītudo tal fuerit. aut egritudo apparebit ī q̄ fleubotoīa sit necessaria nec naturā neq; horā expectabis. sed ūfesti fleubotoīaz ūsolaberis. Itidē szo re. a. iubet i pleuresi uena īcidi. cū dolor ad scapulas ascenderit szid ut multū post quartā fit diem uñ afforismoū prīa. Die octaua īcisus ē cubituz Auxioti. Palyn. Quādo ē sanguis habūdātia & uirtus tolerans cōpetit fleubotoīa. hoc uero post quatuor pōt dies ūtingere. cū sanguis ī forti habūdet natura. uñ febris sāguīea nō nisi in talibus amat fieri. dīa. clxiiii. Amplius post quartū ūcedit farmacia quarto re. a. Igit mlto āplius fleubotoīa cū oñsū sit. lxvi. difficiliorez fore farmaciā fleubotoīa. Fleubotomādū igit ī acuta post quartā. Propt q̄dē sciendum q; qd sit fleubotoīa dīa īducta oñsū. & nō parū qd principalit fleubotoīa debet hūori peccāti quātitate. szo uero qualitate. Quid etiā sit egritudo. qdq; acuta. & quō distīguat dīa uisū. lxxii. & cxxxiii. Est aūt egritudo q̄dā acuta rōne materie. uel szm q; quāta ut synocha seu q̄lis uelut tertiana. nōnulla ex pte loci ceu sqnātia. reliq̄ rōne accntis doloris uz sicut colica. In quadaz nēpeoīa ūtinent predcā. ut in syrsin ex sāguīe cāto colico. In eo enī peccat sanguis. & acuitas eiusq; quantitas. Est & ī cerebro. qd ceīis post cor nobilū mēbris vii. de ingē. pessīa etiā ei insūt accntia. ut frenesis seu karabitū. i. alienatō uel pmixtō sszus. Nosce quoq; q̄sitū magis ppoītū fuisse de quarta die q̄ aliis. qa amplū ī acutis ūterminat ī prīcipio. In ea etiā mouet natura cū sit unus diez īdicatīoū aut creticorū.

Propt szm uero sciendū. q; Ga. & ulr greci liberius uident ūcedere q̄ arabes. Octauo nāq; de ingē. ūcedit fleubotoīaz fieri. Plectorica ēt nō exñte dispoītōe. sz. q. meīa int ipāz & īanitōnem. hūoribus silr entibus crossis & uiscosis. Quaī. xi. eū. Optimū qd ut dem ē uenā īcideī nō solū in synochis fe. sed ī aliis oībū q̄ ī putredine hūoū. qñ demū. ul q̄ etatis aut uirtutis ñ phibeant: alleuiata enī nata dispēsans corpa & deponēs. qd aggrauat eam uelut onus qddā dñabit facile reliquo. īdeterminatiū etiā aliis cū Ga. y. in lyppothoīam iussit adduci. Et eodem iō xi. Quali castigās eū sermonē ait. Quia nō ē possibile opīonē & putredīez curare per fleubotoīaz. cū aliis egēt auxiliis. Deponeī oz qd sāguis ī cure tēpe cogamur intdū ītēpanee cibare: nā in quātū eūat corpū eget cibo. unde tūc ncessariū uel nutritōe febrē augmētat. aut ī nutritōe uirtutē dissoluere. Quare meliū ali qd sanguis ppriū cibū aīalis pticulis ālīquet In eodem tamē. xi. q. modificans ait. Deponere oz qd sāguis ī cure tēpe ut nequādo necessitas assumat nos ītēpanee cibare. Arabes xo uidēt fleubotomiā suspendere magis. uñ prīo quarta Meliū ē qd fleubotoīe uices sint multe. q̄ ut eū quātitas sit multa. Et prīa q̄rti. Cōsiliū meū ē in fleubotomia ut dimittat quantum possibile si autem non est possibile tunc multiplicatio numeri melior multiplicatione quantitatis. Concedit etiam. A. ducere ad lyppothomiam cū timoratōe grandiori & distīctōe. quā & Axo. refellit. dīa. clxiiii. Quod fortassis eueīt qa liz Ga. tradiderit cān. curatiōis in toto orbe tra rum. & nō in Italia solū de īge. qnto. ipī tamē directiū & magis climatibū adaptant tempatis. quales grecoū sūt regiōes. ex qbus ut pergamo extitit oriūdū. in qbū & corpa sūt fortiora ac habūdātior sāguis. cū ipē sit hūor tēpatior & multiplicior. unūqdq; enī generat a sibi sile & ūueīēti. A talibū aūt īdicatō maxīe sūit. Arabes uero regiones īhabitāt distēpatas caliores. Quare egritudīes ī eis fiunt coliciores. ppter qd collz. vii. Egritudīes q̄ sūt ī tris ypocratis sīplicit acute. ī nīis sunt pacute In qbns qd ppt dispoītōes oppoītas eis q̄ ī regiōibū tēpatis miū expetit fleubotoīa. Tēpata qd ipsaruz sanguis reqrit eūonē. Colica xo cole purgatōnem. Magis siqd pticularit īgrediēdo. deinceps dicat nono d īge. ūcedi. ut tactū post q̄rtū fleubotomia ita. Optimū qdē ut uidisti sempū nos facientes nō solū sextenos uel septenos. sz & szm eos q deīceps fleubotomabis. Et demuz fleubotomia fit oī tēpe uirtute ferente. Rasis uero xv. ūtinentis dixit. Ergo noli inspicet ī diebus sed minutōez fac usq; ad īcessū: unde sexto breuiarii. Non oz ut ūsideres in numero diez. qa qñ uirtū ē remanēs. sis ūtētū fleubotomare in sexto & septīo. immo in reliqs diebus Quare prīo q̄rta. Cū in febribū oz te fleubotoāre nō attēdas q; qdā dnt. s. q; nō ē bonū ut post q̄rtū diē fleubotoīa fiat. qm bonū ē ut fiat ēt etiā post. xl. dies. Et hoc secundum sententiā Ga. liz premittere ut añ q̄rtū & prepare postea digerēdo sit meliū. cū certe fuerīt significatōnes. Quare collz. vii. Tēpū faciendi fleubotoīaz seqt uirtutis fortitudīez. qa ipā plus szm plm ē in prīcipiis egritudinū. ppt hoc ordinauerūt qdā fieri fleubotoīaz in prīcipiis eaū. Et mlti egrorum sūt qui fleubotoīam paciunt usq; ad septimā diē. Et ad remouendū illoū opīonē dicit Ga. q; debilitatē uirtutis aut fortitudīez

Inpleuresi

3. ii. re. a.

Egtudo. Acuta.

vii. collz

3. ix. d' īge.

3. xv. ūtinentis.

3. vi. Breuiarij.

nō ſequit numerus dierꝝ. Qui aūt dūt ñ poſt
q̃rtā fleubotomādū iā tacti ſūt in coī. uñ qnto
practice de freneſi. Vtaris flōmo prio aut ſzo &
tertio die. ſi ꝗtus ſufficiens ē: q̃rta uero die nil
attigas boꝝ. ſed qd de his mox apparebit.
Propt tertiū aūt primiꝯ uideant indicatōes
oñtes eūonē ſāguis añ quartā uel etiā poſt. Et
deiceps applicent ad actuz. Propt primū hꝯ
ſciendū. ꝙ īdicatōes tales. & dr̃ſitas ſitꝯ matie
tacte ſunt. dr̃a. clxiiii. &. clii. Propt ſzm huiōi
ſciendū ꝙ ſi oēs oñſiones teſtent fleubothomiaz
aut plures digniores & uirtus & diſpoītō earū
cū eaꝝ opibꝯ prīcipalibꝯ. cū hoc & urīa groſſa
ſpiſſa in rubeū tendēs. nō aūt aſſit nauſea neq
uētris īdigō aut eiꝯ debilitas. uel ſuperfluitas.
ſſzibilitatis colēq ſuſceptō. ſint etiaz utcūq
fortia cū adiacentibꝯ & ſibi deſeruiētibꝯ prin
cipalia nōdū aſſit matia ita digeſta. quā nata
expellat abſq artis ſuffragio. ſit & replēs uēas
aut putrefacta. cum aliq̃li ſanguīs habitudine.
Terminet etiā egritudo ultra ſeptimā tūc liz
ſit meliꝯ flebouthomare āte q̃rtā cū uirtus ſit
fortis. qm̄ rariꝯ eſt ī prīa dierū uel ſza uirtutē
imbecillē fore. niſi laborātis praua habitudine
aut ſenectute ꝯtingat. Poteſt &iā ſi aliqua fueīt
omiſſa &iaz ultra q̃rtū fieri diē aut qntū aut đ
inceps. puta nauſea uel diſcordia. ignorātia. &
ſimilibꝯ. Qđ ſermōes Gal. ſentiūt cū eius cō
plicibꝯ īducti. Si uero diſcordauerīt omnes in
tentiones aut plures. & maxime principaliores
ut uirtus ſit debilis zcꝯ. ſit & urīna predicte op
poſita. aſſitq nauſea prīcipalia cū boꝝ admini
ſtrātibꝯ infirma tēdat ſponte in digeſtionē ma
teria. ſit & ipſa utcūq a ſanguine alia. fueritq
extra uaſa. Suſpendenda ē fleubothomia ñ ſolū
poſt quartū. ymo &iā non parū ante ipſū. Quđ
fortaſſis uoluit. A. cū dixit Cōſiliū meū ī fleu
botoīa eſt. ut dimittat quātū poſſibile eſt.
Si aūt oñſiōes ſcite cū aliis ꝯnr additis meīo ſe
hūerīt mō. nō fleubotomandū oīfariā ſīc prīo
nz deſiſtendū penitꝯ uelut ſzo. ſed meīocriter
ſe habendū. ita ꝙ fleubotomandū erit lateralit
circa duo. Ex his igit breuiꝯ eo ꝙ alibi ſunt
īamplius hec ordinata. poterit ſolēnis mens ar
tificialit in his ſub ꝝietatibꝯ ueritatē ꝯiectura
ri. Propt quartū aūt. Ad primnzđđ ꝙ iō
precipit fleubotomia ī morbi prīcipio. quoni
am laudabiliꝯ exīt dūmō nihil fuerit īpeditiui
pretactū. nihiloīꝯ tñ ſi fuerit omiſſa pōt etiaz
poſt q̃rtū ut dcłatū fieri. Ad aliud đđ ꝙ. A:
loqtur coī magis ſermone. nō aūt pticulari. cū
ſanguīs expetit eūo ꝓprie. Apparuit ēt modꝯ
arabū & grecoꝝ ī fleubotomādo dr̃ſꝯ. Ad alid
dicendū ꝙ ī fe. tertiana dñat colera. & cito cri
ſim ē hītura. uel ei nō debet fleubotoīa. aut ſi
debet id ī primis erit diebꝯ. Ad alid đđ ꝙ ſecꝯ
eſt ī uariolis. q̃ ī aliis egritudībꝯ ex ſanguīe. ul
eiꝯ feruore qm̄ uariolaꝝ & morbilloꝝ matiaz
opertet ad exterioē ſupficiē tēdere maīfeſte
ſi laudabilis debz eē tminatō. Fleubotoīa uero
poſt duos aut tres dies ipſā diuertit ī ꝝriā tra
bens adītus. nō ſic ꝗo in aliis ꝯtingit ſanguinis
egritudībꝯ cū nō hoc tminet mō. Ad alid di
cendū ꝙ. y. imitat ut apparuit ꝙ meliꝯ ī prīci
cipio eūando. at tñ nihiloīnꝯ nō negat qn poſt
quartā poſſit fleubotomari. Et ſilr đđ Ga.
Ad alid đđ ñ ſp nata ē poſt q̃rtū ꝓſtrata Quđ
ſi eſſet ſuſpēdēda ut dictū fleubotoīa. cū prin
cipalis īclinatō ſumat ab ea. Ad aliud đđ ꝙ
ut ꝯceſſū qñ motꝯ nature iā ex ſe az ad criſī nō
ē fleubotomādū. cū ſit meīci energia ꝯformari
nature. neq etiā poſſit oīfariā metiri ſubtilem
ipīꝯ actū. Attēptat nāq fortaſſis ꝑ unā uiaz &
alit q̃ tu uolēs ipīꝯ imitator fieri. Ad aliud di
cēdū ꝙ liz ſynoche plm īminent ī q̃rto. alie tñ
ſunt egritudīes cū ſāguīs habundātia. q̃ ultra
q̃rtū & ſeptimū iudicant. cū fleubotoīa expoſtu
letur. ꝓpt delictū alioꝝ etiā hūoꝝ ētiū ī uenis
Ad eoꝝ uero alteriꝯ ꝓtis primū dicenduz. ꝙ
Ga. &. A. Democritꝯ loquūt ī egritudībꝯ ī qbꝯ
puꝯ peccat ſanguis. & uirtus ē fortis. cū hoc
ſit in nono. ubi aitur de cura ſinochaꝝ ac ſilr.
A. prīo de fleubotoīa q̃ ī ſāguīs ordinat eūonē.
Ad aliud dicendū ꝙ fortaſſis fleubotoīaz tarda
uit a prīcipio. y. qa ꝯfidebat ſe poſſe cura tēpta
tīa ſanare. ut ꝑ ea q̃ applicabat calefcōria uaria
uel oñſiones tunc etiā plures aderāt fleubotoīe
Ad aliud dicendū ꝙ pleureſis Anxionis nō
fuit ſimplicit acuta. liz plia ſit hꝯ. ſz ulis tropi
ca cū in. xxxiiii. fuerit termīata diē. hic aūt ſer
mo de ſīplicit acuta. Alid qđ ſeqt ꝯcedat ītel
lectū ſane. Ad aliud dicendū ꝙ non ꝯcedit far
macia & negat fleubotoīa poſt q̃rtū magis. eo ꝙ
ſit fortior eūo ipā fleubotoīa. ſz quia poſt ipm̄
plus ꝯtingit repire materiā īdigentē eductōe ꝑ
farmaciā q̃ ꝑ fleubotoīaz. cū ſāguinē plm ī eg
tudibus oporteat ꝓ theſauro reꝯdere. & cuſto
dire. ipē etiā cōuertitur ī colam & mliaz. Quō
āt ſit tīor & ī farmacia & fleubotoīa & qualiter
non differentia uiſum .clxvi.

DIFFERENTIA. CLXVIII.

Vod in prīa quadra lūatiōis ampliꝯ
q̃ in reliqs ꝯpetat fleubotoīa oñditur
Sunt enī q̃tuor he ceu tēpa ulia āni
eoꝝ ꝓporcionate naturis Albūaſar quarta in
troductōe. Quoniā prīa quarta. ut uer ponit
ca. & hu. uernalis īfantilis ſāguī ꝓporcionata.
ſza cała & ſicca eſtiua iuueīlis cole attributa.
ttia fr̃a & ſicca autūpnalis ſeīlis mlie addita.
quarta uero fr̃a & hu. hyēal ſeīo ꝓporcionata
& flati attributa: In illa igit quarta ī q̃ ſāguis
& natura ſibiꝯpata dñat expedit fleubotoīa.

Heraut ut

An Inpma quadra Lune magis ꝑ ī reliqs ꝓpetat flomia.

Hec aūt ut oñsū pria. Amplius cū uirtꝰ spūs seu calor & hūores augent debet fleubotoia. cū ipā hūoꝝ multitudinē eūet. Sz idī pria euenit quadra. cū hūores spūsq; augmētent & ītēdant & pgns uirtus. ipā enī fortitudiēz seqt calī īnati. eiꝰq; multitudinē. prīo sza. Eti fleubotoia debet peccato q̄titatīo farmacia qualificatiuo dra. ciiii. sed & huīdū & calm quod q̄to associatur in pria habūdat q̄dra. ī sza ⁊o & aliis calm & siccū frm & siccū. ac huīdū & frm. qbꝰ attribuitur qualitas magis. cui qdē dbet farmacia Expetit enī hūoribꝰ q̄litate delīquētibus.

5. Itidē centiloqo. huīditates corpū ī pria q̄dra accedunt. ī sza recedūt. & sm hanc ꝓportionē erit ī duabꝰ aliis quadris. qa in tertia adueiēt & ī quarta secedent. Cū aūt accedūt dbet minutio. tunc enī coaugent cū ⁊o recedūt oppoītū. Itaq; fleubotoia in pria ꝓpetit q̄dra. nō aūt in aliis ita. In oppoītū qa in pria quadra hu. nōdū sunt augmentati. neq; ebulierūt prīo q̄rta. cū mensis sit initiū. tunc enī fleubotoia nō cōpetit neq; uentosatō. non ergo fleubotomādū.

Quod ī sza nō ꝓueniat oñdit. qa ut tactū ꝓporcionat colere ꝓpt quā nō q̄rit fleubotoia uerum ꝓpt sāguinē. Palyn timet ne hu. ebuliētes agitati fleubotoia ad putfactōez moueant. Precipit enī tēpe motꝰ egritudīs. ab eūone desistere ut possibile. Rursus ī ea ītercidit oppositionis aspectus. q pfcē iudicat inimicie latitudīe saltē. In eo aūt precipit astrologꝰ ab eūone qescere & natura motōne. cū nature ꝝrietatez bēat. Nō igit fleubotomādū ī quadra sza. In ꝝriū qm uirtus tūc ē fortis. petuntq; hūores exteriora. His ⁊o ꝓpetit fleubotoia. Adhuc in ea intuenit triꝰ aspectꝰ. tunc aūt maxime ꝓueit cū is sit amicicie pfcē sitq; lumīe iā habūdans. Valde ꝓgruit itaq; fleubotoia. Qd uero in ītia quadra ꝓpetat. precipue ad Alexādrum secreta edocēt Ay. Itidē balybamec. ī de electōibus cū fit fleubotoia. oz ut sit luna ī defectōe luis. hoc aūt in tertia eueit q̄dra magis. Eti in ea huīditates accedunt. Sunt etiam adhuc hu. aucti. & uirtꝰ fortis. q̄ fleubotomare precipiunt. Tunc itaq; eūandū. Hꝰ quoq; oppoītū scribit balybaben ragel. uolēs fleubotoiaz fieri in primo meio mensis. Palyn qa sm qd ī ea ītercidit oppoītōis aspectus fleubotoie ꝓhibitīꝰ. Amplꝰ qñ humores petunt īteriora se minorantes. tunc fleubotoie nō ē locus sz id ē in decremēto lūe. Non itaq; expedit. Qd aūt in q̄rta ꝓgruat uī magis Quia cū huīditates habūdāt & diffūdunt ꝓpetit fleubotoia. sed hoc ē in luis defectōe ut az ī aere. tunc enī eleuant uapores plīmi & fiunt āplꝰ pluuie. Rursus meicꝰ imitat naturaz. ea uero eūat in q̄rta quadra & in fine mēsis. Vñ

sz posteriorꝝ. Finiēte mense magis fluit Nilꝰ: qa uerniōr ē finis msis. ppt id qd lūa dficit. Qd āplius nono explicat hystoriaꝝ ita Mulieꝝ motus mēstruoꝝ uz. fit circa deficientes lunas. uñ de ge. q̄rto. Menstrua sm naturā deficiētibus fiunt mēsibus magis. In quarta igit lūatōis pte fleubotomādū. Cōtrariū āt sapiūt ceteri. Eti fla tūc habundat cui ñ dbet eūo. sz purgatio uere. Adhuc aspectꝰ intuenit q̄ternꝰ. q ꝝrietatis saltē ē meie: petit etiā lūa solares radios. Nō igit eūandū in ipā. Propt primuz uero sciendū. qꝰ quadra lūatōis a mense denotat lūari. Est aūt mensis multiplex ut oñsū. ciiii. dra. Sed hic audit mēsis ꝓiūctōis. ꝓstructus ex mense peregrinatōis lune totiꝰ sui orbis. quod xxvii. dieꝝ spatō & fere octo pficit horis. ac ex duobus diebus & quatuor īsup horis. quorum numerus in. xxix. dies ꝓsurgit cū dimidio. Lūa enī a sole recedens suo celeriori motu. ipsū nō reīuenit in loco ubi prius copulata. sz fere per signū ancessit. & ipē cui demū lūa tēpe duorum dieꝝ. & quatuor horaꝝ eidē iteraꝝ applicat. Cū igitur hic mensis in quatuor diuidat ptes. eius siqdē ꝓsurgēt & q̄tuor quadre. quaꝝ unaqeq; septē ꝓtinebit dies. ac īsup. ix. horas. in qbꝰ lune uariat lumē dīsimo de. in fīe nāq; prīe q̄dre semiplena efficit. seu dyacorona. In termīo ⁊o sze plena oīo siue bederē. In fine uero ttie reddit iteraꝝ semiplena. In quarte ⁊o ultimo soli ꝓburit ꝓiuncta luīe carens & uigore. Recipit ēt alias pticulariores figuratōes. creticoꝝ tertio & de spera mota Mesabalach. Pōt etiā dici q̄dra lunatōis sm qꝰ luna mouet ductu primi mobilis. ī omī die naturali ab oriēte in meiuz celi. & īde in occidēs. & demū ī terre mediū. ac in oriens tādē. Iuxta illud cētiloquii. Huīditates in pria quarta accedūt zcꝰ. Est ēt attēdēdum qꝰ in fleubotoia. & ultr ī oī eductōe duplex est hora. electa qdē q̄ horaꝝ ē aptior: in qua oēs ꝓditōes aut plures seu digniores. q̄ in ipā expetent meliori obseruāt mō. ut ī luīe diei clariori supfluitatibꝰ eūatis. digōne pfcā. & hꝰ expetitis. Et nccia ut cū eā oz fieri oīo ita ut nulla fere res eā īterueniat ꝓhibitīa. q̄ rariꝰ accīt ceu in appoplia sanguinea & sqnantia priori q̄rta prīo. Lz. n. y. precipiat in acutis morbis eadē die medicari. Dies siqdē latitudīez habet magnā ita ut orbis & planete possīt alīt figurari ac aliter. Propt quod nō ē dīsitas int meicos & astrologos. sed potiꝰ ī telligenti ꝓcordia summa. Quesitū quoq; hoc & si utrāq; horā ꝓtinuet. ī electa tñ uerificat āplꝰ. Quid autez sit fleubotoia drā īnotuit. clxiiii. Propt sm āt sciendū. quosdā meicos dixisse magis fleubotomandū in pria q̄dra fore. Quoniā ut tactū in argutis ꝓporcionat sāguī calā ens & humida.

2°. posteriorꝝ

1°. Hystoriis. Mstrua mulis Phaēnb luis ac .q°. de Oena

quadra

Mensis ꝓiūctōis

3°. Creticoꝝ

88

Hoc aūt prīo nō ualet.cū in ſza q̄dra ante op
poītōez.& in tertia poſt.xiii.precipiat̄ ab aſtro
logis fleubotomari plm.Silr in ipā hūores nō
duz ſūt plene amoti exteriora petentes.Nz eti
az ī ductm̄ ſufficiens ē eoꝝ.qm̄ liz luna ſzm qua
dras p dīſas uariet̄ naturas.relatōe fcā ad luīs
ſuſceptōez.ita ut mō dicat̄ ca.& hu:nunc autē
ca.& ſicca & hꝯ.Facta tñ ꝯpatōe ut ad louē qui
nat̄e ꝓporcīōat̄ hūāe.totū lūe ſic uariatū frigi
dū extat & hu.flaticū.ita ut calm & ſiccū ipīꝯ
ꝓportōnet̄ āpliꝯ ſāguī q̄ calm.& hu.cū magis
accedat ad calm & huīdū nature hūane. Fue
rūt & alii q ī oppoītōe fleubotomat̄ pcepūt.eo
ꝓ uentoſe ī prīcipio m̄s nō apponant̄ ut qdaz
retulurūt.qa hūores ñdū amoti fuerūt nz ebu
lierunt.neqꝫ ī fine mēſis.qm̄ tunc ſūt īminuti
ſz in meio m̄s cū hūores ſint ebuliētes.& ī ſuo
ſequat̄ augmēto lūe luīs īcremētū.primo q̄rta
Tunc enī huīditates augmentant̄ maxīe. cum
luna precipue fiat ut aliꝯ ſol mīor.de ge q̄rto.
In medio uero menſis luna ꝓprie in preuētōe
ꝯſiſtit.cū ſup dyametrū ex oppoīto ꝗtat̄ recte
Adhuc tūc ē huīditatū augm̄tū cāe & fluxus
Hoc etiā ut declarabit̄ ſtare nō pōt.cū aſpectus
illa oppoītōis ſit hora.nature aduerſꝯ oībꝯ pro
bītus aſtrologis.Nec ipōꝝ īductm̄ acceptāduz
qa uel id.A.ñ ex ꝓpria dicit ſcīa ſz alioꝝ. Aut
qm̄ mediū latitudīs gradꝯ & nō ariſmetricum
punctale ītēdit.ita ut m̄s mediū dicat̄ cū aſpe
ctus ſepat̄ oppoītōis.q ſpaciū ut oñdet̄.xxiiii.
ē graduū.Quia etiā tūc hūores mouent̄ feruoī
quodā nimio fluitantes.nō mouēdū. Propt̄
tertiū qdē ſciendū primitꝯ.q̄ lūa tōis quadra
ꝯpetit fleubotoīa.& deīceps in qua ſcarificatō
ac ſanguiſſugatō. Propt̄ primū hꝯ ſciendū
ꝓ lūa pōt duplicit̄ ꝯſiderari ꝓut ſzm quadras
īmutaōes ſuſcipit aut rōne receptōis luīs ul̄ ſi
tꝯ ipīꝯ.ſiqdē primū attēdat̄.uirtꝯ corpis regī
tiua ſecundū hūoꝝ augmentū & motꝯ ipſoruz
dīſificat̄ nā cū fit a ꝯplexiōe ad oppoītū forti
ficat̄ ipā.hūores enī & ſpiritꝯ īcremētū aſſum
munt & motꝯ ad extra tendit ipōꝝ.ab oppoſi
tōe ꝗo ad ꝯpleixōe eueīt eꝝrio.Et iō ītroducit
Alber.tertio.Qui īfirmant̄ īmenſis prīcipio.
erūt ipōꝝ corpa ad repellēdas īfirmitates for
tiora.In fīe ꝗo menſis fit eꝝ.Quod motꝯ affir
mat creticꝯ.cū ſit expulſio q̄dā de īterioribus
ad extra.quē motū habet luna de ꝯiūctione ad
oppoītōez.& egritudo id nō mīꝯ īanitōis. cum
huīditatis egeat augmento.& uirtutis uigore.
Ab oppoītōe aūt in ꝯiūctionē ꝯtingit oppoīte
utrīq. Dico itaqꝫ fleubotomādū eē magis in
ſza q̄dra.ptibꝯ oppoītōis aſpectꝯ excluſis. ꝯñr
in tertia.mīꝯ uero in prīa.mīme quoqꝫ ī q̄rta.
Quod ex antemiſſis etiā oñdit̄.Quia qñcumqꝫ
uirtus ē fortis.cū ab ipā prīcipalit̄ ſūat̄ eūonis

Decisio

īdicatō & hūoꝝ augmētū.hūoribus nāz habun
dantibꝯ dem̄ nō paꝝ fleubotoīa d̄beri.ac motꝯ
ipōꝝ petit extrinſeca.Secunt̄ enī motū fleubo
tomie extat fleubotomādū.Id aūt ꝯtingit in ſza
menſis prīcipalit̄ q̄dra.Virtꝯ enī tūc ē fortis
ꝓ luīs lune receptōez āpliorē.ex qua etiā augm̄
tantur hūores.& q̄ forinſeca petunt.ꝓpt̄ calita
tem mouentē de centro ad circꝯferentiā:lūa.n.
cū luīe magnificat̄ calitatis efficit īpreſſiones
uñ quarto de ptibꝯ.Noctes pleīlunii ſūt calio
res ꝓpt̄ lumē lune.qd̄ ī ſza & maxīe iuxta finē
accīt q̄dra. Deīde uero ī tertia & ſi hu.ſīt ad
huc ſatis ī augmēto.& uirtꝯ fortis.& ꝓprie īeꝯ
principio ipī tñ īteriora exqrūt magis.plꝯ tñ
ꝯcedenda ē fleubotoīa q̄ ī prīa. Vñ balybamec
Poſt preuētōez minutō q̄ initō luīs magis lau
dat̄.alias tamē repit̄ aerea.ſ.ſigna meliora ſūt
poſt preuentōez.Minutō enī initō qdē mēſis
magis laudat̄ ꝯpatōe uz finis mēſis. In prīa ꝗo
neqꝫ uirtus adhuc fortis.neqꝫ hūores adaucti.&
precipue ī eiꝯ principio lizꝝ motus ipōꝝ īcipiat
tendere ī exteriora.In q̄rta quoqꝫ nullū repit̄
iſtoꝝ.& maxīe ultra ipīꝯ mediū. Sic igit̄ fleu
botoīa ꝯpetit maxīe ī ſza q̄dra.deīde ī ttia mi
nus ī prīa.mīme uero ī q̄rta. Noſce quoqꝫ q̄
dras differre ſzm ꝓ ſunt añ oppoſitōez.uel po
poſtea.nā mīꝯ ꝯpetit añ.ut ī eoꝝ prīcipio q̄ in
fine gradibus oppoſitīōis ſecluſis.poſt uero
ipāz eꝝ.Magis enī ꝯueīt in ipāꝝ prīcipiis q̄ in
fine. Si uero ꝯſiderat̄ lūa ex pte ſui ſitꝯ. id
t̄plicit̄ pōt ad pñs ꝯtīgere. uel rōne ſigni.ſiue
domus aut ꝯiunctōis ꝯplexionis eiꝯ cū reliquis
planetaꝝ.ul̄ etiā ſtellis fixis.aut ex pte aſpectꝯ
Siqdē primū dñt aſtrologi in fleubotoīa fore
precipue obſeruāda ſigna aerea & ignea & mo
bilia ſilr.Fixa ꝗo coīa magis ſpnēda.Sz aerea
nō oīa eligenda.qm̄ gemī.& ſi hꝯ ſīt.ꝓpt̄ duo
tñ in ipīs nō ꝯcedit̄ fleubotoīa.unū qdē ꝯticu
lare qa ſignificat ſup manus magnas in qbus
fleubotoīa fit precipue.Dñt enī ꝓ fleubotoīa
nō ꝯpetit in brachiis lūa ente ī gemīs.ſicut nz
ſcarificatō ea tenente cācrū ī ſpatulis.In his.n.
ptibus be ꝯcidunt ut ſepe.uñ in centiloqo.Tā
gere mēbrū ferro.lūa exñte in ſigno illiꝯ mē
bri horribile. Aries nāz ſignificat ſup caput.
thaurꝯ ſup collū.gemī ſup hūeros & māꝯ mag
nas.cancer ſup ſpatulas.leo ſup cor & ſtomacū
& q̄ īde.uirgo ſup uētrē & ei affinia.libra ſup
uentris īferiora ut circa pectinē:Scorpio pudē
da ueſicā.& anū & q̄ īde ſi ſint ſecus coxas. Ca
pricorniū ſup genua.Sz aquariꝯ poſſidet crura
uſq ad īferiora.Piſces ꝗo denotant ſup pedes
Et id om̄e ſignificatōe eēntiali.qm̄ accidēta
li pōt cōtīgere ut piſces notēt ſup caput.& ari
es ſup collū.cū qs ortū ꝯtraxerit piſcibus aſcē
dētibꝯ aut alit̄ drñt̄.Que ſiqdē denotatō non

An ipma quadra lune mag ꝑ ī relig ypetat flomia.

presciī pfcig exnaī.cgdā notitia. Estq; opg recte iudicare. uolentē utrāq; denotatōez attendere. Alīū uero ē ule. qm̄ gemini signū ē coiuz. ipā ⁊o lūa tenēte dūt ñ fore fleubotomādū. signāt eī minutorē plus una pcussiōe pcuteī. uī nccīta tem minutōis alterig tēpe iterpoīto moīco. Sunt aūt signa fixa uitanda cū uolumg ut hic pmutare. sic qa eligenda cū fixa re. Quidaz tñ approbāt scorpionē. Sūt quoz mobilia aries cancer libra & capricornig. Fixa thaurg leo & scōpio. et aquarig. cetera uero coīa. Eligendū ē aūt maxīe ut luna sit in ariete uel libra ueneri aut Ioui uī ābobg applicās. Id.n. bonuz oē denotat fleubotomato. Quātū quoq; ad domū sit luna īdcīa. secūda & ītia que domus est sui gaudii septīa uel quīta non aūt ī ascendēte. cū lune grieī calidita te sui ac siccitate neq; ī quarta q̄ domus ē enī fouee. aut in sexta. que infirmitatis neq; in octaua que mortis uel nona qa sui oppoīta gaudio. neq; xii. que inimicoꝝ tristicie & carceris. & oīs praui. aut cū dominis baꝝ domoꝝ etiā dñs ascēdentis in his locis. sz in. x. magis. Si uero szo lūe obseruet gīunctō giungit hec ueneri uel ioui. seu utrisq;. nō sit aūt soli gīuncta nisi fuerit unitō cuig terminus ē īfra. xvi. minuta in añ uel post.

Ponunt enī oēs planetas in unitōe soli in bg uigorari. hoc tñ qa breue ac tāq; pūctale actibg nō multū ggruit meīcīe Aut sub eius qdē radiis p xv. uel. xii. gradus sit ante uel post. aut in gīunctōe satur. & pprie cū ea fuerit lumīe diminuta uī mercurii. De marte tñ. qa meīcinā dnotat curatīaz & maxīe materialē. discordant feī astrologi. Inqt nāq; balyhamec foī fleubotomandū cū lūa fuerit in signo masculino martī gīuncta. nec timeant illū nisi sit ascēdēs ī latitudine. & in sue augis circlo. sitq; dñs domg lune illū laudabili aspiciens aspectu. uñ aliūd a predicto īductg mars ē ī fortuna in omī ope. ī his q̄ ptinēt ad sāguinē uenaꝝ aptionē. & minutionem sanguīs p uentosas. aut ī medicādis egrotis. Plures tñ martis gīunctōez ac etiā aspectus detestanī ipīg prauos. Vñ baly habē ragel. Nō ē bona minutō lūa eunte ad martē. Et Iobānes hyspalensis. Nō sit lūa marti cōiūcta. Significat enī post minutōnē colere motuz sicut applicatō ad saturnū mlie. Quibg magis assentio timens martis uersutias. In fortune nāq; auare sūt & īfideles. cū enim qd prestauerīt boni. peītentes conanī illud auffere. fortune ⁊o eg. Almāsor ī afforismis. Tertio quoq; rōne aspectg. qm̄ cū q̄druplex sit. ut sextiī q̄rtg trinus & oppoītg. facienda ē qdē minutō cū luna fuerit ī aspectu magis trino iouis uī ueneris. gñr qñ ī sextili. Aspectg aūt q̄rtg istoꝝ nō nocet. neq; oppoīonis etiā liz nō gferāt. sed uitandus ē aspectg oppoīonis pprie. ac demuz q̄rtus ad Saturnū & Mercuriū. maxīe dīcepsq; ad Martē. Trinus aūt aspectg & siīr sextus martis fortasse iuuat. eoq; hoc martis ē artificiū. qd nō saturni īest & Merc. Est āt aspectg sextilis gtinens sextā ptē celi. puta duo signa q & ī duo sepaī ceu alii preī oppoītū. Respicit enī planetā in signo tertio exñtē añ ipsum & post. sicut q exīt in prīcipio arietis illum q fuerit in exordio gemī. ac aquarii. q meīe aspectus dī aīcicie. Quartg uero ē q̄rtā cōtinēs celi ptē. ut tria signa q duplex ē ut prior. ceu cū añ se gspīciī q ē ī cancro. & post eū q ī capricornio dictus inimitie dimidie. Tringuero aspectg ē gtinēs tertiā ptē celi. ut q̄tuor signa sicut cū ex ariete uideaī ille q ī leōe & sagittario. & hic pfcē dīciī dilectōis. Aspectg quoq; oppoītōnis ē simplex ut de aliquo signo data quocūq; in septimū pfcē grietatis erit ac inimicīe. Et qd dictū de exñtia planete ī arietez & aliis. ita p sīlem distātiā fit in signoꝝ reliqs Perdurat quoq; bg in lūa uisio p q̄titatē lumīs ipīg. sicut in ceteris que. xii. ē gduū añceditq; post in ea. uñ cū aspectus oppoītg. ac etiā q̄rtg sint praui suspendenda fleubotoīa p. xii. predictos gradg ante ac retro. Et qa tringg & sextilis sunt laudabiles. in his fleubotomandū uisionibus. predicta graduū q̄titate obseruata. uñ cuz ī aspectu trino prīo lūa sit duas ptes triū luīs iam adepta. sitq; beniuolg distans sufficienter a q̄rto. in nullo magis isto fleubotomādū. gñr āt aspectu trino: szo cū lūa recesserit ab oppositōe sufficiens lumen bñs. primū tñ aspectum magis laudo cū luīe maiorādo pcedat ex autez minorando. Aspectus uero sextg q̄q̄ sit mediocriī beniuolus. qd tñ luna paꝝ obtinet luīs nō appreciandū nisi moīcū. fortior tñ prīg. szo ut de trino. Quarta siqdē uisio detestatur. ē enī grietatis mediocris. Quia tñ lūa plg in ea recipit luīs. q̄ in sextilis aspectus. securig cōcediī fleubotoīa q̄ prīo. Visio uero oppoīonis. qa grietatis ītegre uitandus oīo. Cogit.n. sua malitia fleubotomātē errare. Aut fleubotomāduz uel seruientes peccare. ac ingueniení admīstrata forīseca. ppī qd añ ipīg terminū. xii. uz gduū īantea prīcipaliī ītendendū. p. xii. q̄ gñr postea. Si aūt dicaī in predicta q; natura nō eūat in uisiōe sexta uel trina. ueꝝ se fortificat & materiā prepat. Sz in sexto ut die septīa & xxii. & ī oppoīto ut. xiiii. ita & meīcg gsecutor nature: cuig oppoītū firmatū. Dicendū solo bg nota ex plibus dīriis. maxīeq;. clv. Oñsū enī ē qñ & quō meīcg imitaī naturā. ac bg oppōīte

Propī szm bg sciēdū. q; eodē tēpe & mō eūandus sanguis p uētosas. ac etiā sāguisugas sicut p fleubotoīaz. predcē declaratōes pñt similiī coaptari. neq; distat nisi szm magis & minus.

Sextilis. Aspectus.

Quart.

Trinus.

Oppositi.

Trinus et Sextilis Laudabiles boni.

Sãguis enĩ ſubtilior ẽ q trabit̃ p uentoſas eo q
p fleubotoĩaz. Quđ ſufficiẽt̃ ĩdicabit̃: clxxxxv
Haly tñ beben ragel. dr̃az notat ĩter fleubotomiã & uentoſatõz. qa qñ uolueris ſãguĩez p uẽtoſas extrabere. bonũ ẽ q ſit poſt oppoĩtõez in ultĩo meĩo mẽſis. Et ſi extraxeris de uena. melius ẽ q ſit ĩ prĩo meĩo. aliis prenotatis 9ſtellationibus ĩſpiciendis. Hic aũt uir fortaſſis mouet̃. qa aliter p fleubotoĩaz eũat̃. & aliter p uentoſã. nã fleubotomo expellendo. ſycia ꝟo attrahendo. & qa hũores añ oppoĩtũ ſũt ebulientes augmentati poſtea. xii. ita timẽdũ ne uẽto ſa nimia fiat ad ptẽ attractõe hũor deductõ. & p 9ñs apã. hũor q fluxus. non aũt poſt oppoĩtum. cũ quieſcere & minorari hũores iaz cepĩt ſed id nõ eueĩt in fleubotoĩa. ſi debite fiat quo cũq tẽpe. cũ in ipã fiat expulſio. ñ aũt attractõ

Hora fle

Eſt aũt attendendũ q meliꝰ tpũs fleubotomãdi eſt a mane uſq ad horã tertie. pprieq cũ pp ter ſanguinẽ fleubothomet̃ augmentatũ. ut tradunt meĩor qui aſtrologizantes. Dies nãq

Dies q nõ diuidũt.

dĩdũt̃ nat̃ales ĩ xxiiii. horas eqnoctiales. qbus in q̃tuor ptes ſegregatis. eaꝝ unicuiq ſex 9tingunt hore. ita ut a tribus noctis horis iſtãtibꝰ uſq ad tres diei dñet̃ ſãguis. poſt uero uſq ad nouẽ diei horas dñat̃ coſa. iđ uero ſex horis noctis flã. Et qa unuſquiſq hũor meliꝰ eũat̃ cuz ẽ in motu. & euẽtatõez ſuſcipit. ſanguiſq ĩ predictis ſex euẽtet̃ horis. & maxĩe ĩ tribus. diei. Sũt enĩ in ipĩs magis prepata electõi hore fleubotomie nccĩa. digõq celebrata & ſupflua expulſa. tunc q dẽ ut fleubotoĩa & uentoſatõ ſiĩr facienda: ſicut uoĩtus ĩ meridie celebrandꝰ. uñ q̃rta prĩo. hora uomendi melior ẽ ĩ eſtate ac meridie. tunc nãz colera ſurſũ. q̃ uoĩtu educit̃. ſol enĩ eleuatꝰ ſurſũ leuitat ipãz. ſicut nocte media fla expeditiꝰ educere. Propt̃ quidẽ hoꝝ opposita. ponunt etiã aſtrologi dnm̃ aſcendentis ĩ medio celi. & lunã ſibi aliqualit̃ copulari cum uoĩtum irritare. cũ uero ſeceſſũ in terre ãgulo lunãq illi aliqđ 9iunctõis aut aſpectꝰ iungunt

Ad aut̃ añ opp.

mõ in centiloquio apparens. Propt̃ q̃rtũ ꝟo

Ad primũ dicendũ iam quid đđ apparuit qm̃ calm & huĩdũ. q̃dte prĩe totũ ẽ frm̃. & huĩdum reſpectu tẽpamẽti. cui calm & ſiccũ appĩquat magis. Ad ſzm dicendũ q liz ſuomõ 9petat fleubotomia in q̃dra prĩa. nõ tñ ſic ut ĩ ſza uel tertia. Quoniã qđ fit nõdũ ẽ ſaltẽ ĩ pmanẽtibꝰ utcũq. q̃lia ſunt iſta. In ſuceſſĩs uero ſecꝰ exĩt cũ enĩ motus fit ẽ aut tpũs. fcũs aũt ceſſat. unđ liz uirtus fortificet̃ aut hu. augmentẽt̃ & mouantur. nõ tñ hec pfcẽ ſunt adepti in prĩa q̃dra.

Ad aliud eodẽ mõ fere dicendũ ut ad primũ qa magis peccant hu. quanto ĩ q̃dra ſza q̃ ĩ prima. 9patione ad naturã hũanã. uel ad ſidꝰ tẽpatum aliqd facta. Ad aliud đđ q p q̃dras in quibus huĩditates mouent̃. nõ ĩtelligo q̃dras in quibus luna ptranſit ſuũ orbẽ ecentricũ. liz cõmentator haly fortaſſis puerſe ita exponat. ueꝝ q̃dras diei naturalis audio. quaꝝ una eſt ab orizonte ad mediũ celi ut pretactũ. Cũ igit̃ luna tranſiuerit ab orizonte ad celi mediũ. huĩditates accedunt corpũ augmentant̃ in maris acceſſu occeani maxĩe. A medio uero celi cũ iterum ĩ occaſum tendit minorant̃. ĩteriora petentes ĩpõꝝ occulta. & ita fit ĩ tertia ut ĩ prĩa. In q̃rta uero ſicut ĩ ſza. Ad quã ſiqdẽ huĩditatũ augmentatõez. uirtus 9fortat̃ adeo. ut fere omnes niſi ui aut egritudĩe moriãt̃ fortaſſis ſeuiſſima uel luna ĩterdũ domũ. xii. obtinente. ĩ cãu lunea medio celi uel terre. In reliqs aũt duabꝰ q̃dris fortificant̃. q. uitales. Multociens enĩ 9tingit q quis uidet̃ mori. cũ luna moueatur a medio terre ad emiſpiuz. aut a medio celi ad occidens. & tunc deĩceps adeo uigorat̃. ut abĩpitis ſpes reputet̃ ſalutis. Cũ uero dem̃ lũa rapitur a medio celi in occidẽs. aut ab angulo tre in oriens. mors adueĩt feſtĩe. Quod etiã noſcũt ydiote riperias maxĩe maris ĩ hĩtantes occeaĩ. in quo maĩfeſtior ẽ 9fluxus. uidentes enĩ q ſic ĩ extremũ deuenire pnunciãt moriturũ. cũ maris aderit receſſus. Quod & maĩfeſtiꝰ pcepi in his quoꝝ yleg fuerit luna. ſic uiſũ ſignãtiſſĩe in Azzonis Marchioĩs Eſtenſis obitu. ita ut p duos ita ſe bñs dies aſtantes mirarent̃ magne. Propt̃ quod cũ ptendat cõmentator p q̃rtaz ecentri lune q̃drã ſeu menſis illiꝰ bñ unꝰ bñ. ñ aũt celi ſzm motuz diurnũ reuoluti obiectõ nõ pcedit ĩducta. Ad aliud dicendũ ſicut ad primuz ſuomõ. Ad aliud đđ q nõ tanta ĩterueĩt agitatõ. ut ad putrefactõez moueant̃ huĩda. & pprie qa oppoĩtõis uiſio ut oñſum debz euitari. ac eius ppinquitas. & ĩ t̃no aſpectu fleubotomia fieri. Ad aliud 9ñr apparuit qd đđ. Ad aliud dicendũ. q 9petat in tertia q̃dra. non aũt oñſũ ceu ĩ ſza. Ei aũt quod Aꝝ: aut Haly hamec ſcribit. dicendũ illius fuiſſe opi. Seu fortaſſe poſt oppoĩtõez uoluerit fleubotoĩaz feri qa hu. ñ ſic ebuliunt ut ĩ ſza timẽs illoꝝ ĩfluxum. Vel ymaginans in tertia q̃dra ſãguinez laudabilem iã incipe ĩteriora petere. aquoſiorem aũt ad huc poſſidere extrema. In ſza ꝟo fortaſſis eueĩt ſecus. Quia tñ uirtus ẽ fortior in acceſſu ad pleĩlunium q̃ ĩ receſſu. & hũores magis petentes educi. q̃dram ſzam. ẽ plurimis alioꝝ pretuli tertie Ad aliud qd đđ uiſũ. Ad aliud dicendũ. q nõ ſunt ſic aucti & diſpoĩti fleubotomari ceu in ſza. ſed q̃tuor relatione alioꝝ. Ad aliud dicendũ. liz hu. petãt ĩteriora. ſintq in diminutõe id eẽ reſpectu ſze q̃dre nõ aũt aliaꝝ. Ad aliud đđ. q huĩtates moueri hoc põt duplicit̃ ĩtelligi eueĩre. aut uigoꝝ lune

An Tisana ordeacea Febri cōferat.

uel eius ī potentia. prīo qdē. qa cū ea hēat sup
buīda ī mouēdo uirtutē. qñ fuerit uigorosa ut
luīe plena. tunc utiq; poterit eas augmentatas
mouer. & dispgere hīc īde. ceu cū dux exercit9
potēs fit īordinādo. & cohibendo ei9 subditos
suo motu: s3o qm̄ cū luna sub radiis īcipit esse
qa luīe priuat. nō enī īde habet nisi a sole. ut
cetera celo4 corpa. Exugat etiā ei9 buīdum
naturale solis calore & siccitate. Quare adeo ī
becillitata buitates regere nō pōt: īmo sponte
discurrūt p loca in qbus erant sita. Prīo ita
q; mō cū luna bu. motu regat ordinato. illis dñ
ando. cū iā ī oīa fortis reddit expedit fleuboto
mia: s3o uero nō cū fuerit ī becillis reddita Ad
aliud p hoc qd dicendū a3. qa motus mēstruo4
factiuus in fine mensis lunaris. non fit uigore
nature. sed potius qa īpotens reddita corpe in
frate. & buīditatib9 aliquātis a 9trariisq; red
ditis labunt sponte. Quare cū id nō fiat nata
exñte forti. aut pprie ītendente. meīcus nō ha
bet eam imitari. uel si eam imitet ī sāguīs b9
puocatōe. nō tam ī educere ipī9 p alias seītas.
Menstruū etiā nō solū defluit in fine mēsis sed
etiā in eius meīo. nō deteri9 ut q̄rto īnuit d̄ ge
neratōe. Quādo enī luna mutat apte in ei9 lu
mine. in aīalibus 9sīr buīda īmutāt. S3 circa
predcā 9tingit dubitare. utrū fluxus menstruo
rum sit īnaturalis in fine mensis. cū dictu3 sit
sexto de accidenti omnē fluxum san. fore īnata
lem. pret illū q mēstruo4. Dicendū q; flux9
in fine mēsis b9 nō ē ī naturalis. rōne illī9 sāg
uinis q expellit supflui. ue4 ex pte minoris ui
goris nature. tunc q; ī pleīlunio pōt īnaturalis
utcūq; dici. De naturalitate uero flux9 sang
uinis. & ī naturalitate drā ostēsum. clxxxvii.

DIFFERENTIA. CLXIX.

Vod ptisana ordeacea febri ñ 9ferat
oñr Quia b9 9ferentia. ul erit ex p
te agentis & patientis. Aut tal febris
Nō qdē prīo. Quia agentia & patientia debēt
ī materia coīcare. si unū debet īprimere in ālī
quū. ipm̄ alterando. & ad se deducendo. ptisa
na uero cū sit sbā. & febris accidēs. Est nā3 pra
ua 9plexio cala & sicca. nō coīcidunt in matia.
Neq; s3o qa cū febres sīt tres. ut effīera. put
da. & ethica. effimere qdē nō 9fert. qa ī spiritu
ipē nāq; cū cord̄ calior ē oī re corpis. prīo prīa
Supaccēlior quod inflatior efficit. ne3 ethice
cum ipī9 calitas sit īmensior calitate ttiane. n3
etiā putride ut tertiane. qa colera ipī9 matia
ceteris corpis calior. de distēpantia inequali.
Sāguis uero materia synochi calior post cola3
Putrefcīs aūt bis & supīflāmatis. reddunt cali
diores. ad tertiū ul magis q̄rtū pueniētes ḡd9
Ptisāe āt frigiditas & buīditas circa prīcipiū
s3i gradus locant. Quod aūt tale nō puenit ad
oppoītū ḡdualitatis equalis. ut docet in tegni.
Nā sicut ultīe reploni ultīa d̄bet eūo. ita & oī
mode altera corpa p oppoītū alteratō omīna.
Neq; febres q̄rū materia ē frā. cū eā potiq ī fri
gidando augmentaret. Et fulcitur. qa frm
& bu. phibet digōnem. nisi ī materiis coīcis
baly. Et ypotisana ē cibus sup omē de grano
cibarium. prīo re. a. Ea uero dabit. aut rōne fe.
aut uirtutis. non pri9. qa morb9 ut morb9 ui
9sūptōis fortassis nō expetit cibū. xi. de īge. n3
uirtutis. cū īpā pluries sit fortis cibū ñ expe
tens. Et 9firmat. qa cibus ē inimicus ⁊tuti
expte. & aīcus morbi. apparens prīa quarti.
Rursus ordeū est frm & siccū uentosū ut tradūt
uñ s3o cañ. Omīs aqua ordei est īflatīa. bo4 aūt
tale febribus nō 9fert. cū ei affītetur. uirtutēq;
distrahat & uaso4 9tentīa. Palyn si cōferat
fe. oībus admīstraret ī drñr. & tēpe oī. sed in
ualde pacutis phibet drā. cxxxiii. Paroxismis
ac stantibus fe. preceptū enī silentiu3 tunc a ue
teri. Itide3 qd̄ uiscosū febribus nō confert
materialibus pprie. cū opilandū indicat fe. b9
est ptisana. uñ. Y. Quippe q̄ uiscosa. Itaq; febri
bus ñ 9fert. In oppositū medicou3 est cetus &
phō4 omīs. Sup. n. omne de grano cibariū ī acu
tis passionib9 excellētissimū habet. Adhuc
qd̄ hab3 omēs boītates utilitates saīs exhibēs
ac egris febribus confert. talis uero apud uete
rē & alimēto4 prīo est ptisana. Iuuat itaq; ī fe
brib9 ptisana. Propter primū qdē sciēdū q;
ptisana est cib9 medicinalis seu medicina ciba
lis ex ordeo & aqna constructa. ad pfectionē de
cocta. nam ejus & precipue qd̄ colata. plus ingre
dit in opus medicina4 q̄ cibo4. Coll3 qnto. Fit
enī coīt ex aqua & ordeo licet aliqñ addat amig
dalinū lac. in non colata 3ucca4q; demū. similit
in colato ace tū admiscet & semen papaueris al
bi. propt āpli9 refrigerare calidiores natas aut
somnū fortassis īducere Quarto ⁊o prima
s3m Gal. picit in ipsa3 uirtus pipis & multo ti
ens radix feniculi apii. Que autē colata maiori
eget coctione q̄ feculēta. Ipsa nāq; cōstruit mul
tiplicit ex pte ordei. nam sepe p ipsi9 farinam
diligēt prepata & aqua3. Ordeacea ⁊o ex ordeo
multis modis cōpoīt. Quo4 primu3 Almāsor
prīo. Quādo coci terentes ipsā crudā in morta
rio non dissoluūt coquētes illa3 supra ignē3 &
imponētes amidū. ut uideat p decoctione3 suffi
cient succosa esse Queqdē est inflatissima & ī
digestibilissima nō pa4. Adhuc deteri9 quādo
mittit in ipsā ita constructā uinū dulce. aut pre
pata aqua. postea terat in mortario & manibus
cōfricet p pānum lineū aspe4. Finis aūt ttionis
b9 sit donec cortex abiciat Cū. n. ordeū pistatur
non abicit tunica subtilis circūiacens ipsi. & iō
prebūectat & terit ī mortario. deīn sufficienter

.ypo. p. re. a.

z. can.

.p. Alimūto4

ptisana ē
cib9 medi

decoquat. Elixat quid intdũ ordeum prius in aqua. deinde assat & inde facta farina cũ zuc caro ꝯficit. Quod qdẽ non pax ualet in refrigeratione uentris & epatis accidentis sẕm. Ysaac extinctiõe. Colata quoq; iuxta ptiũ ꝓporcionẽ eam ingredientiũ ordiat modis. Quito enĩ theorice ꝯficit ita. Accipiat ordeũ nouuẕ albũ spissũ tenerũ plenũ qd dũ coquit intũescit & inflat. Inflat plurimũ excoriet diligẽt & terat moderate. de quo sũatur una mensura & ponat in uas stagnatũ uel lebetẽ. sup quẽ fũdat aqua xy. mensur. coquatq; igne tempato. donec due remaneãt mensure: de aqua solũ audio. in cuiꝯ decoctione fiat diligẽs cõmotio & percussio cũ cocleari magno. donec pfectius misceat & colet

ysaac.

Sẕm quoq; Ysaac Confringat ordeuẕ ut cortex aufferri possit. & mẽsura sumat ordei una. &. x. aque uidelicet. deinde colet & potui det q̃ qdẽ ad sanitatis ualẕ custodiã. & corpis bũectationẽ.

p. 4.

Quarto quoq; prĩa Ordeũ dr aq̃ ordei melior ẽ. ut sũat aq̃ sacraiati xx. & ordi sacraiati unũ. & ẽ circa xxxvii. ẕ. & iã sit dcoctẽ rdacta ꝓprie ad quitã. Et sũat de ea rubeũ subtile cꝯ nutrimẽtũ mĩꝯ extat. & humectatio maior.

V. Collẕ. Aq̃ ordei. et modeti.

Quinto siqdẽ collẕ. Aqua ordei taliter debẽ fieri. ordei grana infundãt in aqua integra nõ cõtusa. & in una parte ordei debent poni. xx. partes aque. & dimittat in ea quatuor horis. & postea in ipã coquat quousq; rubedinẽ adipiscant q. uini. Prĩo ℞o alimẽtoꝝ indetmĩatius bis construit modis. Ptisana humectat qñ ut oportet fuerit prepata. hoc ẽ quãdo ad plurimũ ebulierit sẕm decoctionẽ. deinde post hoc ꝓ suauem ignẽ usq; ad multũ succo facto Miscet aũt ei sẕm q; illud tẽpus acetũ qñ bulierit pfcẽ. Cui cum elixa fuerit diligẽt inicere oportet sales subtiles non multũ ante esum. Cõstructionis aũt q A. sanior est forte ceteris modus. Cõstruit & ex ordeo potus. sauich dictꝯ Arabice. Grece alfita sed latine polẽta Qui almãsoris nono fit cũ ordeũ fractũ in aq̃ ipsũ cooperiente bulit donec aqua inspisset deinde colet & bibat. uel curiosius fit ex ordeo maturitati uicino. quod supra ignẽ in uase leuit torrefiat. deinde confricet asperiori confricatiõe. ut cortex abiciat. & deiq; grossius frãgat sicut far. quo postea utũt coquẽdo. aut in aqua ꝓpt sitĩ ĩfusum bibendo.

Sauich Alfita Polenta } idꝯ

p. Alimẽtoꝝ.

Et nosce q; circa ptisane prepatões & maxie colate duplicit parisienses peccãt. tũ qa coit eã ꝯstruunt ex auena q̃ alimentoꝝ prĩo. cibus ẽ subiugalium. & nõ boĩuẕ. nisi fortassis tẽpe faĩs uehementis pticipans calitati sufficiẽti. ꝯsilr tyse idest siligĩ. Qua etiã auena siue deuser poĩtur cala i prĩo & sicca. sẕo. Sexto uero sĩpliciũ Virtus auene ẽ dissoluens sicut eius sapor manifestat. nã in ipso ẽ acumen paucũ. qd ostẽdit ex eo quod curat apãta que incipiũt ĩdurari. q; aũt tale febri non cõgruit nisi fortassis cꝯ mati e frigide. tũ qa ipsa q̃mĩme dcoquũt ita ut retineat saporẽ aque. sicut & coĩt peccat circa illã ubiq; similt que ordei. Quare cũ febrientes eius delectẽt ꝓpter frigidita tẽ potu. multũ bibentes prauã inde dispositiõeẕ stõaci acqrunt & uiscex. unde debilitãt & discolorãt uald. suffocãtq; apãta interiox habẽtes. Ordeũ quoq; coĩter frigidũ ponit & siccũ in primo gradu Primo ℞o alimẽtoꝝ. Ordeũ nullatenꝯ calefacit corpꝯ sẕm nullũ prepationis moduẕ. hũectat ãt & deliccat diuersimod prepatũ. nam farina qd ordeacea ex torrefacto ordeo facta. uidet euidẽt exsiccãs. Ptisana ℞o humectat. quãdo ut oportẽ fuerit ut dictũ prepata. Quare uidet iuxta Ga. q; ordeũ minꝯ sit eleuatũ in qualitatibꝯ passis q̃ actiuis cuiꝯ qdẽ cõtrariũ qnto appet theori. cum frigidũ ponat in prĩo ꝗduũ & siccũ in scdo Quid aũt sit febris drĩa uisũ. lxxxvii. Sẕ circa predicta triplicit dubitare contigit. Primo qd quia concessũ in ptisana qñq; acetũ adiungi cuiꝯ oppoĩtũ uidet sentiri q̃rto prĩa. cũ illic de quo minus uidet ꝓhibeat syrupꝯ acetosꝯ aq̃ ordei simul aggregari. corrũpit enĩ ipsã plimum

Dicendũ q; Ga. & ysaac quãdo iubẽt intduẕ apponi acetum in aqua ordei. illud esse ĩ modica q̃titate Et fortassis talit audiẽd tciũ. prime habens incipe ipsũ nutrire nutrimẽto subtili ita ut sis cõtẽtus oximelle. deinde post hec die uno aut duobꝯ. ꝓmuta ipm̃ ad aq̃ ordei subtilẽ cũ oxĩelle. Permiscet ẽt ptisaẽ acetũ ĩ dcoctiõe q̃uis iux finẽ. Secꝯ ãt extat ĩ sirupo acetoso. Prohibet ℞o. A. copulam aque ordei & sirupi acetosi. ne opationes confũdãt una. qa sirupꝯ acetosꝯ diuidit & sequestrat preparãs supfluitates ad excreatiõeẕ. Ordei ℞o aqua abluit qd incisum & abstergit. deducens illas ꝓ sudorem & urine ꝓuocationẽ. & ideo infert. Et tu ꝯnt post duas horas da ordei aquã subtilẽ Scdo hesitat qa ysaac & Haliabbas precipiũt ordeũ cõteri post diligentẽ & iã excoriationẽ. Quibꝯ. Auerr. aduersat & iã inqens. Qui frãgũt uel terunt ordeũ prius peccãt. qa ñ est ab eo priuata ĩflatio nisi ꝓpter ĩfusionẽ. Sed grana nõ trabũt aquã nec recipiũt infusionẽ nisi ꝓpt uirtutẽ attractiuã que in granis est. sed hec ipĩs non inest. nisi cũ fuerint integra. Quod ostendũt grana q̃do ĩcisa ꝯfracta seminãt. Nõ. n. nascũt priuata ℞ tute attractĩa. Qud eqd cũ laud ãpliori Zoar ĩ Theisyr ꝯfirãt a quo id hũisse q; fuit suprẽꝯ ĩ scĩa medicĩe a Ga. usq; ad tẽpa nrã. quod puto hec & talia de ipso proferre ut substraret. Auicuiꝯ extitit emulus nõ puus. Dicẽdũ q; Aueĩ sermo sufficiẽt est ap̃ꝓbandus precipue ĩ ptisana colata. & potissime q̃do damus ipãm gratia

Taysir

Auene.

An Tisana ordeacea febri gferat.

medicine amplius q̃ cibi. Plg. n. tũc bẽt ablu
tionis abstersiue minusq; uẽtositatis. Illi aũt
querũt eam nutrire aut delectabiliorez tritura
tionẽ ordei gstruere. Tercio &iã similr̃ dubita
tur. qa positũ est ordeũ frigidũ & siccũ. uñ. Ha
bẽguefdi. Ordei pria uirtg ifrãs ẽ & desiccãs
in prio gdu. Quare Almansoris tertio Generat
sanguinẽ uicinũ cole nigre. Probt. xo primo
Videt id huidũ sentiri cũ elicit. nõ solũ ordeuz
frigiditate huidig sed & frigidig. Frumentum
uero calm ẽ i prio. tẽpatũ in huiditate & sicci
tate aput Ga. cũ aliis. Quod aũt tẽpato huidig
huidũ ẽ. ordeũ igit huiidũ. Dicendũ q; ordũ
naturalit siccũ ẽ. quod ostendit ipig puũ nutri
mentũ. huiditate uero quadã extranea idigesta
uentosa. que decoctõe tollit sufficienti. huidũ
est & uentosũ. ppt quod debilẽ ipig digõnez a
calo gtigentẽ abbreuiato. A fabis aũt uẽtosi
tas remoueri nõ põt. cũ eis quasi subtilit sit in
serta. adeoq; si coci ditum decoquãt eas tribus
diebg & noctibg. sup tabulas gterẽtes ipãm. nõ
ualent excludere. acutoz regis & alimentorum
primis. Propr̃ szm qdẽ dicendũ. q; aliq dixe
runt aliqbg ptisanã febribus oio ñ gferre. eoq;
digõnem iqbgdã ipediat eoz. sui frigiditate.
Accidentia etiã quedã iducit fra. Sz qd d̃ boc
tertio & q̃rto. apparebit dicendoz. Propter
tertiũ uero sciendũ. q; ptisana simplicit gfert
febribus ut declatatur re. a. prio. & ulr acutis.
& precipue colata. quod mõstrat. qa in exhibi
bitõe ipig sũitur indicatõ. ceu in aliis a rebus
g̃ naturã. nõ naturalibus & naturalibus. A
primis qdem triplex. cũ triplicit extet causa
morbg. & accñs. Ex pte qdẽ morbi puta febris
sẽp enĩ expetit ipã rõne alteratõis quã iducit
& pprie subtilior colata. Quod firmat qm̃
curatõ oĩs pficit gtrario. ptisana uero g̃riatur
febri. cum eã predicent fram & huidã in princi
pio gradus szi. quod apparet diligẽt gsiderata
natura ordei & aq̃ cũ earundẽ artificio. Dr̃
sificat tñ bg eig gplexio szm appoitõez quorun
dam i ipã. Febris aũt extat mala gplexio & cala
& sicca. Eti frigida & huida gpetunt febri
cale & sicce. ẽ enĩ de natura ignis. ut distẽpatũ
reducatur ad tẽpamẽtũ distẽpato. Sed ordeum
elixatũ ẽ frm cibariũ alimentoz prio. Id aũt ẽ
ptisana ut ex eig gstructõe apparuit ppt qd̃ fe
bri cõfert ea. Adminiculat etiã eisdẽ ratõe
accidentiũ quod enĩ sitĩ mitigat asperitatem
oris & ulr spũaliũ tollit. bannelitũ facilitat.
uapores dolores capitis cãtiuos deorsum repri
mit. ad urinas & sudores deducens. & q̃ talium
opans. accidentibus febriũ gfert. cũ talibus ãt
ptisanã describunt. pprietatibus existere. bis
itaq; gfert. Ex pte qdẽ cãe. qm̃ aut ẽ calida p
eẽntiam. ut cola & san. & tunc maifestũ ẽ ipãz
gferre. alteratõe illis iterueniente g̃ria. diuisia
est materiez. & ablutõe abstersiua. ul calida p
accñs puta putrefactõe. & sic liz simplex nõ cõ
ferat notabilit forte alteratõe cãe añti. nonduz
putredĩe icalescenti. Proficit tñ rõne g̃rietatis
cãe giuncte. cũ calitatẽ fuerit adepta. & qa eadẽ
abluis & abstergis quẽadmod fortassis & añtẽ

Ex pte quidẽ nõ naturaliũ. ut tẽpis regio
nis & talium. dicendũ. eam ut ita gferre i cali
dis. nõ sic aũt in frĩs. cũ tpũs sẽp alterationem
indicet distẽpatum p gtrariũ. Rõne quidez
rez naturalium ut uirtutis. & aliaz sibi ãnexaz
ut oñsũ drĩis nõ paucis dicẽdũ ptisanã. & maxi
me feculentã semp gferre. pprie qa qñ debilis
fuerit. cuz enĩ fortis extiterit nullũ expetit ali
mentum. eo q; cũ suo iuuamento nocumentuz
adducit naturã a morboz regĩe diuertẽdo. Et
ideo in statibg & pocismis precipit acutioribg
subtrahi. & qa ut tactũ szm ptem ĩ materiã con
uertitur morbi. si talis affuerit. afforismorum
apparens pria. Sic itaq; oñsum sit qualiter
febribg admiculet ptisana. Propt q̃rtũ xo Ad
primũ dicendũ. q; ptisana gfert febribg ratiõe
febris. & q; ptisana cũ eis gueniti materia saltẽ
i qua. Oia enĩ generabilia et corruptibilia. q̃cũ
q; sit ea in materia gueiũt ad mius cõi imo qdã
etiã celestia corpũ. unã oium ponentes materiã
p idrĩaz formaz. Nz ptisana put eig subã pro
prie agit. sed ppt q̃litates ĩ ipã entes accidẽtia
exñtes ut fe. Confert etiã ipã rõne qualitatis
febris. qm̃ liz fe. sit calior & siccior. põt tñ ipã
multa q̃titate ac ita sepig administrari. ut g̃dua
litati paulatĩ oppõat febris. Quod enĩ i prio
est gradu multũ et multociens factũ ad secũdũ
plabitur prio szz. Frigidiora etiã ut pretactuz
pñt ptisane immergi. Alia etiã assunt frigida
qbus cum ea medicat et febris. neq; oĩfariam
cibus expetit exhibitõez p gtraria. sz p simile
magis. Ad reliquũ aũt bg arguitõis qd d̃d
apparuit. qa i cã fra mõ quocũq; rõne nõ gueĩt
alterõis. Ad aliud dicendũ. q; non expedit
febri ex pte qua cibus. szm magis in eo q; meĩcĩe
cũ obtinet alterantis. Silr gcessũ q; cũ uirtg
est fortis. nõ opg illã exhibere rõne alitõis pro
prie. neq; oportez si paz noceat qñq; ipsam ubi
opus fuerit aduertere oio. maig ipig gsiderãdo
iuuamentũ lesione. difficilõz enĩ inueire aliqd
auxiliũ. qd nihil nocens psit multũ. xi. de ige.

Ad aliud dicendũ q; siccitas remouet ab or
deo. paque mlte gmixtionẽ. & uẽtositas p suf
ficientẽ ut oñsũ decoctõez. Et si aqua ordei sit
oĩs iflatĩa id ẽ. aut qa nõ sufficient decoquitur
uel qñ corpi predispoito nõ occurrit ceu uẽtre
nõ ẽ exhibenda ente sicco. re. a. prio. Ad alid
d̃d q; aqua ordei quantũ ẽ rõne febris i altãdo
sẽp ut oñsũ gpetit. sz ex pte aliquoz accidẽtiuz

Ad Ista. an oppm

xi. d ige.

An syruppus Acet. aut oximel. cōferat i omni ma.

non administratur. sicut uisum quandoq; uirtutem distrahit ab eius actu circa regimē morbi. Aut aliquid eius exhibeī loco subtilius. Ad aliud dicēdū q; uiscositas est duplex. Vna qdē adherens opilatīa. qualis non que ptisane. cuz sufficienī fuerit constructa et feculēta. Reliq; est ptiū gtinuitas adiuicē. quo iudicaī uentositas inexistere ipsi mime q; ptes distātes. & incōtiūe īddāī abiuicē & tlis ē q; ptisāe uiscositas

DIFFERENTIA. CLXX.

Vod syrupus acetosus aut quod bg ut oximel non conferat in omni materia uideī Quoniā aut confert rōne qualitatis uel substantie. puta incisionis uel penetrationis. non qdē qualitatis. quia nocet colere siccitate. ppter acetū. flāti & mlie utraq;. neq; incisionis. cū materia incisiua sit calida & sicca materiaz exagitet. & amplig ꝯcitet inuiscando reg. acu. appns īcio. & pprius cū fuerit acidior neq; &iā sanguinis cū ipīg nō expecteī digestio

Eti si conferret primo scda. uel qa qualitas opans. sed non ita. cū aliquas materias preī alias īfrigidet. inspisset. & īgrosset. sui qualitate frigida. uel materia. neq; taliī. cū hic sit cibus. neq; etiā tertio. pprietatis uideliz rōne. cuz ea magis a natura gsurgat. drā. clxxix. Rursg ñ gfert colē. qa subtilis īdiget ut digeraī īgrossatōe. unde farmacoy prīo. Quod ē subtile ultie subtilitatis euadit ab aceto & nō ualet coartaī ipsū neq; refrenare illud. qualis humorū colera. Sirupg aūt is subtilitatē habz prestare. neq; flati aut melācolie. qa eas incidēs subtiliās & agitans. opilationis erit amplior causa. qd autem tale lesiuū omniq; Amplig cōtrarioy cōtrarie sūt curationes. cuz medicine sint innate fieri p cōtrariū. sed materie pretacte sūt contrarie qd q;litates ostēdunt & substantie cū ipsay sitibus. Itaq; sirupus acetosus non omni ꝯm nlli conpetet materie. In oppositū. Mesue. nāq; de cōpositis. magnificata ē inter uerificatores uirtus sirupi acetosi in excellētia eius. s. in coītate posse ipsig in materias uidelicz calidas & frigidas. subtiles grossas & uiscosas. siue adherentes. Vnde. Gal. potētia eius cōmunis est ad omēs materias. Et collz. yii. Sqngillū & aqua ordei laudata sūt in curis febriū. Quod appet. q;rto prima. in quo fere in omni febre precipiī sirupus administrari acetosus. Palī id qd si tim qñq; sedat. īcidit & soluit apostēati minīe nocens confert in omni materia. is aūt bg ibid.

Itidē qd uias & meatus apperit faciēs in expulsionē materiey. educens &iā medicīas alias ad ipsas cōuenit eisdē. talis uero sirupus est acetosus. sui incisione & penetratione subtili. uniuersa. n. materia aliquo indiget boy Confert itaq; sirupus acetosus materie omni. Propī

Opp.m.

Colliz. vii.

Sp. principale

Syr.

primū qd sciendū q; sirupus deriuatg est a rob. quod est succus īspissatus. unde qnto prima. Drñtia est inter sirupos & robub. qa robub sūt succi cōspissati p seipsos. & sirupi sūt dcoctiōs & succi inspissati cū dulcedine. naz aliqñ fiunt cum melle plurimū uero cū zuccaro. Rob aūt cōmūiī sūiī p musto uuay dulciū puarū quod decoctione inspissaī. & ideo decoctū dictū īpli catū. qa coctiōe minuiī terciuz carenū dulce. & saramphena syreon sm Gal. Est aūt sirupg acetosus duplex. puta sīplex q audiī cū sirupus absolute pnunciaī acetosg. Et cōpōitg. Primg qdē constituiī ex aceto aqua & zuccaro ad spissitudinē decoctione p ductis. q;rto prima. Ga. ꝯo ad monteū cōstruit ipsū ex aceti albi mellis despumati & rob ana. x. lbī. Est & acetosus compositus cū medicinis calidis qñq; & intdū frīs uelut urget necessitas. Similr oximel seu secaniabin duplex. sīplex & compōitū. Acetum autē cuig natura frigida est in primo & sicca ī tercio. est basis ipsius ceu caro tiri in tiriacha. & aloes in yerapigra & elleborus ī ieris magnis ul coloqntida ad modū quo pticula consimilis est basis & uigor totius cōpositi organi. drñtia cxliii. Hic aūt acetū proprie. Potest aūt nata ipsius ipī zuccaro recētiori et albiori gstrui. & ad secūdū gradū puenire in frigiditate. cōsideratis cōponētiū naturis. uariatur tamen scd q; plus aut minus fuerit acetosus. cū. n. acredinis fuerit uehēmētis. acetū ppay a caliditate recedit. Materie aūt q;rte sūt simplices note. sanguis. flegma colera. & melācolia. Debet autez multus aut paucus exhiberi sm multitudinez & paucitatē cause discrasie & egritudinis seu accidentis. Nosce quoq; ex farmacoy prīo. q; circa cōplexionez aceti diuersificati sunt medici. Quidā. n. posuerūt ipsū calidum. eo q; exacuit mordicat & corrodit exasperat & rarificat p oppositū frigiditatis. Alii ꝯo frigidū pnunciauerūt. liquefacere naturā. resoluereq; glutīositatē sanguini accidentē. eo q; frigiditate aggregat & exprimit omnifariā. ceu digitis cōprimitur qddā. Qui siqdē excesserūt utriq;. ut oñdit ipsig cōplexio predicta. Sed denuo dubitaī ut si ponit acetū frigidū natura. quomodo ssg tuuc pcipiī caliditatis debilis inde. Respondet qdez Ga. id fore. aut qa fortassis sit cōpositū ex uirtutibus cōtrariis. ceu lac. uel forte qa obsidet caliditatē aggregat illā. & uigorat ut sua penetratione acuitate & mordicatōe dolor causeī quo materia calida trabiī ad locuz. febī &iā scdo. Dico ergo q; acetū iuuatū eius subtilitate substantie calidū relictū sopitū ex putrefactione ī ipso cōmixtū corporis huīdis deducitur in actū quēdā caliditatis. uelut declaratum in calce. drñtia cxl. Cuig siqdē signum quia

Rob. Sapa.

Sim.

Aceto. fri. i p.

Acetū.

An A q. frā ꝓpetat ī febrib9 ꝛ maxīe acutis.

prīt9 ſ3m Ga. ifrigidat poſt horas ℣o calefacit quo & fermētat terrā modo cū eo quod ſubin trans aerē cogit exire cū plura corpa eūdē neq̄ ant locū habere. Cui9 qdē cauſe ſe fateť ibidē3 Gal. ignarus. Propter ſ3m ℣o ſciēdum q̄ aliq dixerūt ſirupum acetoſu3 nō omni materie cō ferre qa acetū nocet melācolicis confert coleri cis. uñ ťcio reg. acu. Acredo aceti eos iuuat qui colerā habent amarā non aūt qui nigrā. Colera enī euaneſcēdo in naturā flātis tranſducit cū a gitať ab aceto. Sed nigre coleť buliūt & creſcē do multiplicāť qa ipſū colerā nigrā adiuuat ꝓ creari & ideo nocet amplius feminis q̄ marib9 ꝓpter matricē mēbrū entē melācolicū nature aceti affinē. Adhuc qa uidebat aliquos ſiru pos fore magis appropriatos & accomodos ma terierū ſingulis ut oximel ſimplex uel compoī tū materie4 frigidis. Dicēdū q̄ ſirupus ace toſus cōuenit ut oſtēdeť inantea omni materie Neq̄ ualet quod inducūt. cū acetū non ſimplex adminiſtreť ſed cōfractū in unam utcūq̄ redu ctu3 ex tribus naturā ſuperāte tamē aceti pote ſtate ipſum etiā licet noceat ratione qualitatis melācolie cōfert ſiq̄dē ſubſtantie ſubtilitate. Neq̄ etiā dicendū q̄ non cōferat in omni mate ria licet aliqui inueniāť ſirupi materie deťmīa te ꝓpli9 appropriati. in ipſo etenī maior īue niť coītas ſup omnē materiā q̄ ī reliquis alio4.

Quidā ℣o dixerūt q̄ ſirup9 acetoſus cōfert ī omni materia ratōne aceti non aūt rōne adiū ctorū eidē. Sed id etiā non ualet cū acetu3 ſit oſtenſū melācolicis nocere. Adhuc non opať ratione aceti ſolū ſed qualitatis cuiuſdā ex cō ponētibus ut mīatū acq̄ſite. Propter tertiū ℣o ſciendū q̄ ſirupus acetoſ9 iuuat omē3 mate riā ſicut & pri9 īductū. Quōiā id quod alterat materiā īcidit ſubtiliat duct9 etiā & meatus q̄ bus ipſa poteſt extra deduci ꝓpit medicinaſq̄ alias faciens ad eādē ꝓuenire omni cōfert mate rie. talis aūt eſt ſirupus acetoſ9 cū matiā calidā aut putrefiēte3 digerat ſui frigiditate & huīdi tate alterādo digeſtio enī nō ſolū reſpicit ſubā3 ℣m etiā qualitatē. appens ī tegni. Groſſam ℣o materiā & uiſcoſā ſubtiliat & īcidit. unde Me. approbans q̄ cōferat melācolie īquit ſirupū a cetoſū faceť penetrare medicinas ī ꝓtes in q̄s forte non penetrarent & facit eas acq̄rere diui ſiuas ſecaturas duri difficilis. Et ideo meat9 ha bet etiā exopilare ac aperire. Sanguini nāq̄ cō fert eo q̄ ipſi9 caliditatē remittit diuidit etiā & ſubtiliat ſi groſſus fuerit aut uiſcoſ9 coleraz iuuat qa eā alterat & a ꝓtib9 ſepat. Groſſiorē etiā diuidit. Flegmati cōfert & melācolie in cidendo & ſubtiliādo ex quo mai9 acq̄ritur iu uam̄tū q̄ nocum̄tū alterationis ratiōe. Vniuer ſaliterq̄ ceteris ſirupis ampli9 oīb9 cōfert ma

teriib9. Hec aūt ꝓpť acetu3 opatur precipue. unde prīa. ťcio. acetū eſt omīb9 materiis ꝑmūe ipſi9. n. infrigidatō poſſibile ē ut leui cauſa frā gať. Ampli9 remanet ꝓfundatio ipſius cu3 medicinis & eius inciſio & hoc in materiis agit admīſtratū frigidis. in maturatione ℣o calidau̇ non eligať ſup ipſum. Iuuat itaq̄ ſirup9 ace toſ9 materiā omnē. Propť q̄rtū ℣o. Ad primū dicēdū q̄ iā uiſū quomō cōferat ratiōe qualita tis ac etiā rōne īciſionis neq̄ acetū inciſiuu3 eſt tātū ratione qualitatis ymo etiā ſubſtantie non parū operať ad illud aut licet inciſiuū ut ſic ex tet calidū. frigidū tamen poterit eſſe altera de cauſa ceu opiū cū eius frigiditate extat amau̇. Opinio.

Simīlť dicēdū q̄ licet ſanguis non expectet tātam digeſtionē ut ceťi humorū aliq̄ tamē ad bibita cōfert non modicū & ꝓprie cū naturaľ non fuerit uſq̄. uñ q̄rto prima. Fleubotomia q̄do eſt intentio ſanguinis nō ē de genere eius ī quo expectať digeſtio ſupple taľ q̄lis q̄ ē ī ſolu tiuis. Ad aliud dicēdū q̄ ſirup9 acetoſ9 pōt agere a materia ut iulep & mellicratū & q̄lita te ceu oſtēſū magis. Ad aliď qd dicēdū iā ap paruit ſermo etiam Gal. ē ī aceto & ñ ī ſirupo Ad aliď dicēdū q̄ illď uerificať ī ꝑriis eēntialiť & per ſe ñ aūt ī oppoītis. clviii. Aſr enī ſirup9 acetoſ9 ꝑfť coleť & ſāguī. aſr uero maťie4 aliis

DIFFERENTIA. .CLXXI.

Vod aq̄ frīa ñ ꝓpetat ī febrib9 & ī acu tis maxīe mōſtratur quoniā oporteret ei9 eſſe ī corpe febriētis aliq̄ actione3. aliter. n. non competeret. ſed nullā oſtēdiť ī cor pore poſſe habere. Quōia3 ſ3m Yſaac. in elemē tis & cibis uniuerſalib9. ſimplex non agit in 9 poſitū ceu cōpoſitū in cōpoſitū. Aqua aūt ſim plex eſt corp9. corpus aūt compoītū. uñ beben guefen Simplex non efficit in cōpoītū opatō3 cōpoſiti. Nichil enī agit niſi in id qď eſt ſibi ſi mile ī potētia. & agētia inde & patientia com muīcare debēt in materia. Aqua ℣o & corpora non coincidūt in unā materiā ſed diciť ut tanq̄ ſimplex & ꝓmixtū. Rurſus curatio ꝓficiť cō trario appxīato in eodē ꝗdu directe oppoſito ī tegni. ſed febris eſt in ꝗdu cū ſit egritudo lic3 qdā ſcyoli cōtrariū paloyſati dixerint eo q̄ fe. reg. acu. prīo. pronunciať de ignis fore ſubſtan tia in gradu ut cetera elemētou̇ minīe poſiti cū eōu̇ ſimplex ſit natura & in ſūmo. Sed aqua nō eſt in gradu cum frigiditate ꝓticipet extreme drñtia. xiii. Gradus. n. reſpectū & cōpationem importat. cxxxix. Eti quod nocet ſaīs nocet egris. ſ3o reg. acu. ſed aqua noc3 ſaīs ut frigiď ſaltē. Addiť. n. frigiditas frigiditati. noc3 etia3 calidis ꝓpť eius citā penetrationē cū eorū pori ſint aperti. Tempatis aūt quia egēt regimīe ꝓ ſilia. q̄le nō eſt aūt aqua. cū frīa ſit ī ſummo &

bũida. Que aũt talis. nõ cõpetit. Palin singu
lariť nulli uideť aqua febri cõferre. Non. n. effi
mere cuʒ eius subiectuʒ sit spiritus q frio noceť
maxime drñtia. cicvi. Est. enĩ. igneitas subtilis
& re omni resolubilior de distẽpantia ĩequali.
Et firmať qa caliditas effimere fere mulce
bris ẽ & suauis q̃lis qdẽ balneati. Que uero taľ
non adeo forti eget ut que aque infrigidatiõe
Neq; cõpetit ethice cũ ea corpus frigidũ red
dať & exãgue. Depaupať. n. ipso & calore. Huic
aũt non pauꝯ nocet aqua. de ingenio nono. Et
fulciť qa ethicas post cibos ĩflamať q̃tũcũq; de
biliores. Quod eueĩt ꝓpť humidũ sup inflama
ta mẽbra dispsũ ceu cũ aq̃ effũdiť sup calcẽ qc
qd satagat crimis collʒ quartũ impingeť. Gal.
Multo igiť magis ꝓpť aque cõtiget expſsiõʒ
assũpte p ptes cũ intensior cõtrariouꝯ cõsurget
pugna. drñtia. cxl. Neq; etiã cõueĩt putride
qa opilatõnẽ inducit sui frigiditate. transire
nãq; morať re. a. iii. a qua siquidẽ causať ꝓhibi
ta transpiratõ indeq; putredo & febris augenť
Prohibetq; iteꝯ materie digestionẽ frigiduʒ
enĩ & humidũ q̃le quod ipĩus maxĩe ꝓhibet di
gestionẽ. Haly cũ digestio pficiať essentialiter
calido & huĩdo. lxii. Coauget similiť accidẽ
tia ut inflãmationẽ uel estuatõnẽ & sitĩ quoniã
aqua in colericis quibꝯ colera dñať sub dyaflã
mate in naturaʒ colere trãsduciť r. a. iii. uñ tot
tidẽ prac. Si stomaco dominãtẽ contigerit esse
colerã corrũpiť aqua & in colerã cõuertiť. Ita
q; aq̃ frigida in febribꝯ non competit uniuersa
liter aut pticulariť. In oppoĩtũ q̃rto. r. a. Cõ
mẽtator: Nullus mortuus ẽ cui aquã dedi frigi
dã tpe cõueniẽti nisi piculose & insanabiliter
se babuerit: Ipse nãq; cũ ceteris aquaʒ exhibet
ut uidebiť frigidã. Palyn Ysaac illiꝯ tercio.
Aque nullũ opus inueni nisi qa in acutis bibiť
morbis. Febres aũt plures sunt acute. Est eniʒ
morboꝯ molestior. octauo appens de ingeio.
Rursus oĩs sanatõ pꝯriũ. sed aqua contrariať fe
bri oñisariã cũ fri. sit & hu. illa ꝟo ca. & sic.
Itidẽ febris accidẽtia ut sitis estuatio dolor ca
pitis ex fumis in ipsũ delatis calidis & ãgustia
que fere febres insepabiliť ꝯsequũť sedať & tol
lũtur frigide potu. Aqua igiť frigida cõpe
tit in febribus. Propť primũ qdẽ sciẽduʒ q;
quid sit aqua & qualiť distĩguať in coĩ oñsũ dr̃a
xiii. Dicať tam̃ hic preť ea que prio simpliciũ et
aliis ꝯparibꝯ sũt deťmĩata q; nunc aqua q̃riť po
tabilis tãq̃ dulcis ymagĩata ut pluuialis fonta
lis. fluuialis. uel putea. que nãq; q̃litates babet
extraneas admixtas & sapores aut nõ certe fri.
& hu. ceu potabilis mĩme que nõ gratia sitis &
delationis alim̃ti ueꝯ magis expetiť medicine
Propter sʒm qdẽ sciẽdũ aliquos abborruisse
ꝓpť inducta frigidã exhibere aquã in febribꝯ
aut qa inartificialiť qñq; admĩstrata casꝯ sinisť
est secutus. nono de ingenio. Attendens etiã
Auer. collʒ. vii. aquã hic nõ preferẽtẽ dicẽtẽq;
sibi uideri q; aqua angurie lõge melior existit
q̃ aqua in niue infrigidata in hoc casu ut in cau
sone. Eo q; hec q̃uis sit in ultĩa frgiditate uelo
ciť tamẽ recipit caliditatẽ adhuc magis quoĩã
aqua cũ sit simplex uix restaurat & non prestat
corpi nisi solũ frigidã q̃litatẽ. sed aqua ãgurie
restaurat & addit in sanguine faciẽdo sʒam q̃li
tatẽ. Quid aũt de hoc tercio appebit premisso
rũ. Propť terciũ qdẽ sciẽdũ cũ febris ẽplex
existat genus cui aqua cõpať primitꝯ ꝯsideréť
ostẽsiones mõstrãtes ipsã exhibẽdã oĩno aut ne
gãdũ uel medie. Deincepsq; ostẽdẽdũ ubi dare
oporteat & qñ. ac eius oppoĩtũ. Propter hꝯ
primũ qdẽ sciẽdũ q; indicationũ aliq̃ sẽp ꝯceďt
frigidã ut que sũmiť a dispositione uel febre.
Cũ. n. sit praua ꝯplexio calida & sicca & ꝓpria
hꝯ sit ꝯrio ut sic ĩfrigidatio & huẽctatio. drĩa
subscripta. Sp igiť febr. aqua cõpetit frigida.
Sũt aũt quedã indicationũ omnifariã ꝓhibẽtes
sicut sũpte a uirtute & ut multũ a spiritu quõ
uirtutis uigoratio cibis pficiť ĩmediatius & ui
no precipue dr̃a. lxx. & ꝯñti. Aqua uero directe
uirtuteʒ non firmat ĩmo potius p se illaʒ debi
litat & ꝓsternit p accidens tam̃ coadiuuat. Ali
quã enĩ cotrigit complexionẽ qua fulcitur uir
tus uelut organo. ita etiã spiritũ uirtutis latorẽ
p se magis debilitat cũ eius calitatẽ tẽpatã ob
tũdat. Est nãq; uapor sãguĩs tẽpatꝯ. de iuuamẽ
sexto. et eius substantiã ingrosset tenebrosũ ac
ĩmobilẽ reddat. accidẽte tamẽ potest cõferre. ut
tactũ de uirtute. Si quoq; ad ꝯplexioneʒ refe
rať febrientis sciendũ q; aut est calida uel frigi
da siqdẽ calida gr̃a curatiõis ei frigide debetur
potus. Si ꝟo frigida ecõuerso ratione tamẽ ꝯser
uationis calide debeť calidꝯ. frigide quoq; frigi
dus. hic tñ magis oppositõ expetiť in qua ꝯsis
tit curatio q̃ similitudo in qua consʒuatio fũda
tur. Si aũt quis q̃tũ ad humorẽ intueať tũc
qdẽ si humor fuerit calidus sanguiẽus aut cole
ricus potu indiget frigide. materia etiã ente in
digesta. & ꝓprie colericꝯ. Vnde q̃rto prĩa. Hũo
ris colerici digestio est ut ꝯuersꝯ a sua subtilita
te fiat spissus. Aqua ꝟo frigida facit illud. Si
aũt hũor fuerit frigidus crudus sibi etiã post di
gestionẽ non competit frigide potus. prac. iii.
Quãtũ quoq; ad mẽbꝯ cõsiderãdũ qm̃ si fuerit
debile opilatũ aut apostematũ frĩa non cõpetit
illi et precipue cũ epar et uẽter cũ suis ptibus
Hi. n. primitꝯ maliciãpcipiũt aq̃ ꝓprieq; stoãcꝯ
vii. appens de ingenio. In opposita ꝟo secus est
dispositione. Quo aũt ad annexa ut etatẽ dicẽďq;
q; etas ut sic calida sit iuuẽtus cõcedit. Frigida
ꝟo ut senectus ꝓhibet. Simĩr ẽ ĩ sexu colore et

An Aqua frida gptat i febbus et maxe. Acutis. —

forma.qa que caliditatē ostēdūt ipsa.q̄rūt q̄ ꝯo
frigiditatē spnūt.Et in bītu carnoso & colore
uiuido.Oportet etiā cōsuetudinē nō paꝯ obsz
uare ut affor.& r.a.szis appet.Est nāq; nata q̄d
scda. Si ꝯo res attēdāt nō natales in cōmūi
dicēd q; put ad caliditatē declināt tēpata tam
cōcedūt frigida.szm ꝯo q; ad frigiditatē uetant
Ledūt cni ab aqua de regiōe ētes calidiori ppt
citū eius penetrare in poros ipsoꝯ aptos calidi
tate. Si aūt res intueat pret naturā ut causa
febris tūc ptim cōcedūt sicut cū materia fuerit
calida scd ptēq; phibēt ceu cū frigida īdigesta
Similit & accidētia īflāmationis.estuationis.&
sitis expetūt.Alia ꝯo denegāt uelut rigores.ru
ctus acidi.nausea.peduz frigiditas.& hz. Ad
unūsi quoq; hec potū phibēt frigide.uirtutis
debilitas.ac caliditatis īnate paucitas.sāguīez
humor frigidus crudus.humoris īdigestio.ībe
cillitas ptis ut eoꝯ q̄ uētris.ītestinoꝯ cū uisce
ribus dyaflamate ac uesica.extenuatio.īsuetus
potus illiz.opilatio uisceꝯ īterioꝯ dolor & apā
& regio calida oīo & frigida cuz tēpe.ix.ac x.&
q̄rto pria. Propt szm hz sciēdū sigillatī q; in
febribz effīeris potus precipit frīe & maxīe in
bis q̄ īflāmatioīs ītēsioris uirtute stāte cū aliis
adiectis & pprie in prīcipiis.unū q̄rto pria.Op
tet ut aqua frigida non phibeat in prīcipio rei
qm uirtus est fortis de qua nō timet.Quare nō
timet debilitas eius & ē melior īfrigidatio.qd
octauo notuz de īgenio.ubi īfebre effīera & p
prie ex ira estuatione ac caumate caniculari &
precipue cū timet casus in ethicā iubet frigida
potari & merito.tūc.n. īflāmatio tanta ut & spi
ritus cū aliis tolleret frigidā.& casz timoris re
moueat in ethicā ita q; q̄tū est rōne febris effīe
re non debet aqua ualde.sed rōne sīthōatū.aut
timore casus ī alias fe. In ethica ꝯo cū ipsius
sit ītēsior caliditate tciane scd.A.exhibēda est
frigida febris gratia.unū de īgenio.x.Optet q̄
citissime & p ptisane sucū & p sorbitiōes que
pzdrū cibare & panis qd supaddere.deinde cu
rare potu aq̄ frīde laborātē.Extīguit.n.cōfestī
& qescit fīalī febris qñ demū ut dictū neq; fle
gmon qs ei sup excrescit neq; putredo humoꝯ
nam potus aque frigide utilissimz fe.colliq̄ti
uus.ztrariissimus ꝯo flōni.r.a.q̄rto. Aliq̄do
etiā existēte flōne aq̄ eligēdū est dare.unde sub
dit.x pretacto.Ego dedi multis taliū melizē
extimās in eo q; mox tēpe augere flōnes q̄ susti
nere hoīnem in ethicā fe.incidere īmo in aquā
precipit frigidā piici ut in ethicā cōuertat se
nectutis magis eligēs q̄ marasmati celerius mo
riātur illiz tamē nono.His q puū habent sang
uinē habēt & puas carnes.potus frigide fallax
cito.n.ad solidas aīalis pticulas ptrāsit & nlli
adueniēs a quo frangat.pptera ethice fe.neq;

sincera aqua similī neq; multū indigēt frigida.
subtilibus & pui san.frīdis eoꝯ corpibz.Quar
q̄rto.pria.Frigida aq̄ que ñ est uehemētis fri
goris non est malū si det ethicis in potu si nō
fuerit debil aut aliqd phibēs ut apā sub ypoz
driis.uel chimi putrefacti aut crudi in toto cor
pore indigesti. Licet.n.ista phibeant si tñ
timet malicia caliditatis & sitis & extimas q; p
uenit p eā ad ariditatē non phibeas aquā frigi
dā.Nam additio apātis & cruditatis eiz melior
est q̄ extenuatio timendū tamē est in apāte pul
monis & dyaflāmatis pptēr spasmū & suffoca
tionē celeriorē. Sic igit apparet q; in fe.ethi
cis &si multa sint phibētia cōsiderato tamē iu
uamēto maiori nocumēto oportere eis frigida
exhibere tēpate & cū cautela. Si aūt quesituz
referat ad fe.humorales dicēd q; aliqñ cōpetit
frigid potus interdū ꝯo nō szm ostensiōes con
cedētes uel phibētes.In hac.n.pprie sūt obser
uāde.Que ꝯo ꝯcedūt est humor colericz ac sāg
uis.etiā sanitas & robur mēbroꝯ &.spiritz īna
tus cū calore potēti prīcipaliū carnositas etas
calida consuetudo regio tēpate frigida.priuatō
apātis in uisceribus nisi fuerit erisipila pura.
Vnde nono de īgenio.Erisipila certissima ne
q̄q̄ curāt alī q̄ cū frigida.Quare de marasmo.
Si erisipilosa fuerit dispositio abstinere optet
ab aliqñ omni.Aqua ꝯo frigida szm statū qdē
morbi utēdū agonistice.ita nāq; noīare cōsueui
q̄do repētinā & frigidissimā do.In prīcipio ꝯo
non utēdū nisi cogat a laborāte & cōsuetudine
sibi facto ente potu & sitiz nō ferente.Quarto
aūt pria.In febribus apātū nō cōcedit potz aq̄
frigide.neq; ītroitus balnei.Vultq; ī apostēate
erisipilato frigida exterius apponi ut lactucaz
portulacā & sempuiuā nō tamē aq̄ exhibet intiz
Vnde de thabe.Infrigidātia extrinsecus suppo
nere oportet exprimens que predicta.Quod si
nichil zfert ītra corpz cogere assuere.Oppōita
uero his phibētia ipsā sūt q̄ plurima.Febrium
enī buōraliuz q̄dā est cū apostēate de qua iācō
mode dandū apparuit.Alia ꝯo sine.nōnulla ē
synoca dicta ex sola sāguinis inflāmatione.alia
siqdē cū putredine in qbz suo tēpe expetit fri
gida.nocumēto & iuuamto preponderato indī
zsurgēte.nono.de īgenio.nisi phibens fortius
occurrat.Et fortasse in potu sūit donec treme
re faciat & saciet.Forte nāq; sanat iñ. Quare
ad Glauconē.Fontane aqua in synocho eligēda
q̄ leuior & in die cretico exhibēda. Si aūt fe
bris fuerit ex colera siue ex terciana interpola
ta seu cōtinua uel causon cū peccatū sit ratione
discrasie maxime.potus pprie debet frigide.
Vñ ad Glauconē.Causon certissime extīguit si
aq̄ biberit multā & nimis frigidaz.Halyab.ꝯo
Febris consistentia tenente periodicā. patiēti

Indrathoz ipotu frīde

Gal.

Halyab

aquã ꝓpinari oportet frigidã accessiois eiꝰ tẽ
pore medicine. Sed in principio nullomõ aqua
frigida suscipi ꝑmittẽda. De causone quoꝫ
& terciana ꝰtinua in diuisioibꝰ ita. nõ auscultes
neꝫ attẽdas id quod dicitur a stultis meicis ꝙ
multitudo extictiois tardat crisim. Ego. n. iaꝫ
exptus sũ ambas uias & inueni hanc incoluiorẽ
& saiorẽ & mioris timoris. Et ꝙ mortui sunt ex
habẽtibus hanc feb. cũ hoc regimie multo pau
ciores sunt eis q̃ mortui sũt cũ regimie primo
Quoniã dimittere extictionẽ & subtiliationeꝫ
regimis ut ap̃ꝓpiquet crisis est dimittere egꝝ
ad mortẽ ꝑcul dubio nisi sperẽt supfluitas hu
miditatis in corpe toto. aut iobediat medico &
bibat aq̃ friam plurimã uel cibũ cõmedat quẽ
desiderat plurimũ. Quod si ñ. cerebrũ assat
& eoꝝ stomacus ita ut spasmet. q̃re dissoluũtur
oculi & mãdibule & accidit eis tortura ab assati
one stomaci & cerebri & spasmãt neruis & non
ꝓhibet in hac fe. qn sumat eger aq̃ frigidã cuꝫ
uult. Et quod appetit de cibis frigidis & humi
dis. Vnde q̃rto. r. a. Potio aque frigide qua nos
sepe curauimꝰ causos nullo moriẽte cui dedi aq̃
frigidã ut pretactũ. Si ꝟo fe. minie fuerit acu
ta & humor crudꝰ ꝓhibẽdus ẽ aq̃ frigide potꝰ
Halyab. Gal. ꝟo. xi. cura tiue putridarũ feb.
curationẽ ꝑtractãs in cõi ait. Quando istat ma
gnitudo febris sicut in synocis. neꝫ uio utẽdũ
neꝫ balneo neꝫ ũctoibꝰ rarefactis sꝫ fria i bis
bibita ut aña dictũ aptissia. nisi qd̃ dictoꝝ pri
us ibibeat. Febrisꝰ n. semp ẽ sanatio frigida po
tatio. Similit cũ uiderimus cognitõnẽ eorũ que
digerũtur humoꝝ. tunc maxie audemꝰ aquã fri
gidã dare. Hi ergo sermões sũt in frigide po
tu succicte collecti inter quos ꝓmptior ꝙ Gal.
in eius exhibitiõe. De quo etiã Aueẽ. premissꝰ
est sermo. Dico quoꝫ ꝙ his natis locis & tem
poribꝰ sicut in balnei appebit usu. ne quis sit
presũptuosus in frigide potus exhibitiõe cum
plurĩa corꝑm nũc hic sint frigida alimẽtis sup
peditata crudis hu. plena & ideo impillata. deli
ciis. & ociis dedita qbꝰ aqua cõpetit mime. Et
ꝓpterea euitãda nisi ostensiones fuerit exhibi
tionis illius euidẽtissie. Aliq̃. n. ex ipsiꝰ michi
exhibitiõe a quodã temerario acciderũt sithõa
ta cũ hoc ꝙ fere ꝑiculũ mortis euasi adhuc per
manẽtia. Propter q̃rtũ ꝟo dicẽdũ. Ad prim̃
ꝙ aqua in corpus agit febrientis cum actio ꝑfi
ciat q̃litate. sitꝫ in aqua uelut aliis elemẽtis in
sũmo. Neꝫ Ysaac itendit dicere ꝙ simplex non
agit in cõpõitũ ullomõ sed ꝙ non adeo fortit si
plex opat i cõpõitũ ut cõpõitũ i cõpositũ aut
simplex in simplex. Quoiã potissima opatõnis
id est ꝰueniẽtia cũ cõtrarietate aliqua. Agentia
enĩ debẽt ꝰueire in genere opponi uero in spe
cie. drĩa. xvi. Et licꝫ sĩplex nõ sic agat i ꝰpositũ
ut cõpositũ multiplicabit deiꝫ q̃titas sĩplicis
Sic. n. opabit fortius nam q̃titate aucta et q̃li
tas itẽdet. Dicẽdũ etiã ꝙ ꝰuicãt aqua et febr.
in materia. Ipsa. n. ḋd̃ prima uidꝫ oĩm genera
biliũ et corruptibiliũ yle dicta. In tali nãꝫ cõi
cãt cũcta naturalia. licet cõmẽtator ĩde subtra
hat celũ. nõ raro ipsũ corpus simplex dicendo
Et sꝫ post istã non ꝓprie materia dicit sed
ꝰpositũ magis in q̃ nõ oportet cõuenire agẽtia
& patientia ĩmo magis differre ut uis cõtrarie
tatis repiat in ipsis actiois causa. Ad aliud
dicẽdũ ꝙ curatio bene ꝑficit ꝰtrario ĩ eodẽ gra
du saltẽ uigore. qa licet aqua nõ sit in ḡdu ꝟm
in ultimo humiditatis & frigiditatis. ipsa tam̃
ut apparuit qa simplex nõ ita opat ĩ cõpositu
ut cõpoitũ in cõpõitũ potest etiã sũmi de aqua
in pua q̃titate & frigiditate tẽpata talit ut ad
fe. remittat ḡdualitatẽ. Est etiã que datur
aqua nõ simplex elemẽtũ ꝟm cõpositũ qd ma
gis. dĩa. xii. Ad aliud dicẽdũ in pñti. Quod
nocet sanis nocet egris rõne cõsuetudinis max
ime. de ea nãꝫ sꝫmo ibid̃. Ypo. aut ꝟtutis rõne
Est. n. hec oratio ĩdefinita nõ eqpollẽs uli oio.
uel ꝑmutationis mox naturalitatis. Cõcedd̃
etiã ꝙ frigida aqua nocet frigidis & tẽperatis
qñꝫ nõ aũt calidis. neꝫ penetrat in ipsos inalte
rata cũ calore sicut inflãmati uebemẽti aquam
alterãti ꝟsus caliditatis latus. ipsa etiaꝫ transi
tũ impedit sui frigiditate. Trãsire nãꝫ morat
re. a. tercio Ad aliud d̃d ꝙ ea debet ĩ modica
q̃titate q̃ etiã nõ sit frigiditatis mlte. Vel licꝫ
spiritus sit subtilis igneus resolubilis ṙspectu
humoꝝ is tñ cũ fuerit ĩflamationis ĩmẽse. max
imeꝫ qa totũ inde concalescit ad corpꝰ poterit
potũ frigide tollerare. Ad cõfirmationeꝫ d̃d
ꝙ caliditas effimere mulcebris est & suauis re
spectu caliditatis aliaꝝ febriũ ut ethice & put
de. Est tñ tanta & precipue cũ est ex ira & forti
ebullitione ut frigide possit potũ ferre neꝫ ẽt
in effimeris sic potus frigide ut in aliis expeti
tur. Ad aliã bꝰ ꝑtẽ dicẽdũ ꝙ hec ratiociatio
ꝰcitat ut q̃ratur. an sit maiꝰ iuuamẽtũ q̃ nocu
mẽtũ in exhibitiõe frigide uel ecõtra. Cũ. n. ap
paret caliditatẽ augmẽtari ĩ tm̃ ut thabẽ quis
ĩcurrat oportet illã dare. Magis. n. eligẽdũ ut in
ethicã incurrat senectutis ut uite aliqd adiciat
tẽporis. q̃ desperate mori. Vnde de ingenio. x.
Melius ẽ cũ spe benigna efficiẽtes qd & piclita
ri. q̃ sine spe perire certissime. Ad alteã bꝰ
ꝑtẽ d̃d ꝙ ꝓmultotiẽs exhibitiõeꝫ factã frigide
ꝓhibebit ĩflãmatio & ignitõ. Sicut etiã cũ calx
diu ĩfũdit aqua ab ipsa caliditas remouetur.
Ad aliã ꝑtem d̃d ꝙ cũ ẽ opilatio nõ ẽ exhibẽda
frigida. Quat iubet magis dari materia iã dige
sta nisi febris fuerit colerica ĩcensiua. Ad reli
quã istiꝰ ꝑtis dicẽdũ duplr. Aut ꝙ. Hal. suplet

An Vinuz cõpetat i Febribz et vtr i acutis.

q̃ frigidũ & huidũ ꝓhibet digestionẽ nisi materia fuerit colerica. Vel qm̃ qn̄ aqua datur iã ut plurim̃ materia est digesta. Ad ultiãz bz ptẽ dicẽd q̃ frigida ut apparuit sedat accidentia q̃ sũt caloris. neq̃ cõuertitur ĩ colerã. nisi quãdo fuerit modice q̃titatis ut q̃ nõ uincat febr. feruore. Obtegit. n. tũc febrile calidũ sicut aq̃ modica sup ignẽ in fornace ꝓiecta ut agũt uigorãtes ignẽ fabri. Cũ aũt fuerit multe q̃titatis supaspsa febrile calidũ extĩguit & ignẽ simlr. Et ideo precipiũt in multa q̃titate dãdũ donec sacieť & cõtreĩscat infrigidatus. Nõ ẽ aũt audiẽdũ foraliter aquã ĩ colerã cõuerti cũ sit simplex absq̃ reliqs. sed effectĩe. eo q̃ calidũ obtegẽs ipsa fortificat adeo q̃ matiã iflãmat ut ꝯuertať ĩ colerã. Ex ea enĩ uelut a colera eleuať tũc fũi.

DIFFERENTIA. .CLXXII.

Vod uinũ nõ cõpetat in febribz & ulr in acutis uideť ex q̃rto. de r. sanit. & viii. d̃ ĩge. uoce ypocratica. Rursz si uinũ cõpetit feb. aut erit ratõe rei preť natazz aut cause uel morbi sicut feb. seu accidẽtiũ. aut naturalis ceu uirtutis. Nõ qdẽ prim̃ cũ q̃d fesint facte causã nõ habẽtes sicut ethice. ac effierazz plurime. Neq̃ etiã in habẽtibz. s. causas puta putridis cũ uinũ ipsazz exagitet malignũq̃ ꝯ miscens benigno in unũ faciẽs cõcurrere. Sũt ẽt quedã causazz calide qbus uinñ erit sĩlitudine nocens. Efficiť. n. sicut ignis ĩ igne ut materie colerice sanguinee ac aduste. & ulr qa fe. materialis causa existit putredo caliditate ac siccitate affecta supfluis: Neq̃ etiã ratiõe febris. cum sit mala ꝯplexio ca. & sic. uinũq̃ similr̃ cal. & sic. in dietis pticularibz. Aut saltẽ nocet qa calidũ & si hũidũ extat. drñtia. lxx. Nã omnis fe. inq̃tũ talis ĩfrigidatio ꝓprie cũ hũectatiõe sanatio. ix de ĩgen. Vnde. xi. fe. semp est sanatio frĩa potatio. Silr neq̃ rõne accidẽtiũ cõfert quoniã accidẽtia fe. ĩsepabilia que sẽp accidunt neq̃ ab eis sepanť sũt dolor capitis. sitis. & spũs angustia. Ac fe. ii. hec onĩa uini caliditate ĩtẽdũť unctuosa & subtilitate uaporosa. Neq̃ uirtutis etiã ex parte qa affor. prĩa. Infirmis uirtus non ẽ augẽda sed ut iuenit custodiẽda neq̃ etiã corpus per amplius nutriendũ. Nõ pura. n. corpa q̃tũcũq̃ nutris magis ledis. scd̃ ueťez. Eiz ꝯo atq̃ corpis uinũ pre ceteris ẽ augmẽtatiuũ nutritiuuz. Ac nature ĩstrumẽto puta spiritui sit ꝓporcionale oĩo dr̃ia lxx. Adhuc unctuosũ iflãmabile ut tradũt est tãq̃ oleũ in lucerna effusũ. Vinũ ꝯo ẽ tale quod ostẽdit ex iflamatiõe aque dicte uite ac ex fiala uino bulienti plena. drñtia ĩducta.

In oppositũ ĩcio. n. r. a. cõcedit uinũ etiazz in acutis & Ga. similr̃ ĩ locis non paucis de ĩge. Palyn uinũ causã feb. euacuat. Vniuersas. n. mouet excreatiões in preallegato xi. Humectat ẽt & ĩfrigidat in dietis pticularibz. sedat quoq̃ accidẽtia ut sitim tipos a sĩcopi pre ceteris releuat uirtutẽ corroborãs xii. de ĩge. & lxx. Rursus uinũ est hũidũ drĩa. lxx. sed humide diete omnibz febriẽtibz cõferũt afforis. prĩa. Etiꝓbť. prĩa. Multus ignis modicũ ad se rapit nã maior flãma minorẽ extĩguit de causa. lõ. & breuite. & ideo ignis ĩ sole dissoluiť celeriusq̃ prestingiť. Vinũ aũt cũ sit calidũ dandũ erit ut caliditatẽ adaugeat ĩnatã qua eqdẽ aucta calor dissoluať febrilis attractus. Vinũ igiť exhibẽd̃ in febribz. Propť primũ siqdẽ sciẽduz q̃ qd sit uinũ qdq̃ feb.. drã innotuit lxx. & lxxxvii.

Propť szm ꝯo sciẽdũ Ga. ix. curatiue. talẽ de hoc orationẽ pferre. Vinuz cognoscas me dãtẽ bis uniuersis qd̃ aquosũ uisu & uirtute. melius enĩ hoc uinũ aqua p oĩa digestioĩ auxiliãs. urinas & sudores ꝓmouẽs. Maĩfestũ ꝯo est q̃ ypo. nõ solũ ĩ effimeris sed in acutis uinũ dans. Ex qbz ĩ libris que de dieta scribit acutis. Sed szm Gal. epydie sicut Ypo. siue Thesalus filius eius ꝓhibet uinũ nõ solũ si febriẽtes qui calidi ꝯplexionibus. sed etiã sanitatis tẽpore. Calidazz enĩ naturã ãmonet ĩfrigidare. & potũ aque. & quiescere. nisi forte uti ampliori aq̃ q̃uĩo scd̃z tales naturas uelut qbusdã placet dixĩz ab eo amoueri. Et qa uideť id difficile lõgũq̃ deterĩare. subdit. Igiť hoc ipsũ szm seipsũ q̃ri. Fulciťq̃ id. eo q̃ uidemus quosdã ꝯũius uinũ exhibẽtes alios ꝯo ꝓhibentes oĩo. Sicut & quidã febrientibz carnes ꝯcedũt. aliq̃ aũt penitus denegant ceu gallici minz uinũ concedunt italicis.

Quid aũt de hoc uidebiť ex dicẽdis. Propť ĩciũ ꝯo sciẽd̃ q̃ uolẽtẽ uinũ ĩ febr. diligẽť admĩstrare oportet ĩdicatiõibz attẽdere sũptis a rebz naťalibz non naturalibz & preť naturã dr̃ia priori. szm q̃s dem̃ exhibẽdũ hoc erit ulr negãd̃. Et prĩtz sũptas ex pte uini deĩceps passiõis cũ subiecto Propť primũ bz sciẽdũ q̃ uinum ad multũ admĩstratũ. hoc debet esse aquosũ. uisu & uirtute. unde. iii. re. a. Cõueniẽtiz uinũ hñti egritudiẽz acutam est aquosum Cuius color est albus substãtia subtilis in quo nulla eminz q̃litatũ puta stipticitas. ponticitas. aspitas. dulcedo. amaritudo. aut uẽtositas. Id. n. solũ priuatũ ẽ nocumẽto aq̃ & eo qd̃ reliq̃ faciũt eueĩre uina. Quod qdẽ dať magis g̃tia medicine alterãdo. diuidẽdo & expurgãdo ac potius aquã penetrare faciẽdo. ipsũ. n. aquã penetrare facit farmac. prĩo. q̃ ratione alimẽti. Est. n. uinũ alimẽtoruz & non potuũ tãtũ cõtra quosdã alimẽtoꝝ. ĩcio.

Interdũ ꝯo uinũ expetiť uetus. potẽs. ut materiã alteret & diuidat frãz crudã sicut ĩ q̃rtana plixiori. unde almãszz. x. Vinũ quoq̃ uetz & puꝝ bibat. Propť szm bz sciendũ ut ulĩter prĩtus dicať q̃ uinũ & maxime platũ absolute calidis

Vinũ qb ifebib. phebrhg sit

nata uigorosis iuueib9 uiris carnosis. & extenuatis coloratis sufficienter & 9suetis. calidis & siccis aere calido & sicco. dieta sili. motib9 fortib9 uigiliis ianitioib9 ira & furorib9 & causa egrotantib9 calida. cũ accidẽtib9 sibi cõparib9 mie dãdũ nisi grandis uirtute supaccidat causa. ceu lyppothomia. Et qb9 materie sũt passiõis crude. Oppositis ro concedendũ liberius. Mediis quoq; mediocriť cõditionãdũ quod natura sufficiẽter denotat rei. Vt aũt deiceps pticularię dicať pfitẽdũ q; in pluribꝰ uinũ cõpetit effierax sicut ex sermõe uisuꝫ Gal. febre precipue declinãte. Vnde Ga. ad Glauconẽ. Leuiter febriẽtes mimeq; plectorici nõ penitꝰ pbibeãť a uino sed oppositi iebriẽtur oio. Albũ ro & tenue non dormiẽtibus dãdũ. maxime dũmõ capitis non patiãtur dolorẽ. aut tiporis saltũ. Quod uľr obseruãdũ. Siľr ab ipsa abstineãť q; ira feruore solicitudie aut nimia febriũt cogitatione.

Quarto ro pria. Vinũ plurime 9mixtioĩs ẽ bonũ medicamẽtũ se. effimere ex angustia. Cũ. n. ipsa sit cordis ppria passio. iuxta Ysaac febriũ fꝰo. Cor aũt & spũs uinũ pre aliis habet cõfortare. Sili quoq; modo ac cõsiľe se. cõfert ex tristicia cogitatiõe & timore. In febribus etiã ex uigilia poniť uinũ ex cõferẽtibus magis. Eleuando. n. uapores ad caput bona digestiõe ide causata somnũ iducit. Cõfert siľr se. effiere sicopali pprie ac ei que ex sõmno & qete. cũ spũs magis icitet & augmẽtet bũectos. Ledit etiã febrẽ habẽtes ex sacietate nauseatiua & opilatione nisi bis declinãtib9 fortasse. Timẽdũ. n. ne suomotu ac turbatiõe putridã iducat. aut iflãmatiõeꝫ ptiũ generet que duo semp in febr. optet attẽdere spirituũ. Fortassis tñ rõe subiecti in qbus b9 fũdať febris ceu spũs nõ puenit ex uino nocumẽtũ imo potius iuuamẽtũ acqriť nisi fuerit ex ira uel furore ac b9. Spũs. n. cõfortatur uino q̃ maxie. lxx. Quď aũt in feb. nõ cõpetat ethica cũ eo qď nõ exprimiť. x. de igenio. scribiť de tbabe ita. Vini usꝰ in frigida qdẽ tabe ultime utilis. In ea ro q̃ de assatiõib9 fugiẽduꝫ. Alii tñ determiatius pmũt dandũ q; multis adiectis cõditionib9 tã ex pte suscipiẽtis puta q; nõ sit nature calide cũ reliqs sibi taliť cõpatis. neq; febris sit itensa. q̃ ex parte uini ut q; sit debile plime cõmixtũ aque. tale nãq; ifrigidat & bũectat cũ aq̃ citię penetrare faciat. Vñ Almansor in. x. Si neq; caliditas neq; acuitas fortis fuerit albũ & subtile quod tm frigide habeat admixtum ut sapor uini abscõdať. bibat. Quare q̃rto pria. Fortasse. i. qñq; oportet ut deť ei in potu aliqd uini subtilis pmixti cũ aqua multa. Si ro q̃sitũ ad putridas referatur cũ deteriatione ďď ut prius q; natura calida cũ ceteris ente sibi pportioib9 uinũ mime conuenire. In contrariis

In Etym.

p. 4. fortasse. 1. qnꝫ.

autẽ non sicut apparebit pbibẽdũ in aliis uero mediocriť exhibẽdũ aut pbibẽdũ. Adhuc febriũ q̃dã sũt mortifere in qb9 neq; signa apparẽt digõis neq; fortes sũt uirtutes. q̃s ipossibłe sanari & tłes nꝫ sũt balneãdi nꝫ ungẽdi ratificatis. nꝫ uinũ dãdũ nꝫ aq̃. Nã terap. xi. c. ix. ĩ quo despabłis ẽ salꝰ uanũ utiq; ẽ detrahi ab ydeotis p ea q̃ sanaťt multos auxilia. ut dictũ ẽ ĩ affori.

Alie ro sũt de qb9 spes salutis bẽť. q̃q; q̃dam sunt ex apãte ĩ qb9 pbibẽdũ uinũ. Cõcitat. n. materiã sui caliditate ac penetratiõe subtili & eã ĩ locũ mĩere cõducit putredĩs. nisi fortassis materia fuerit cruda frigida ualde. & egritudo declinationẽ assumẽs. Alie ro sunt sine apãte. et be aut declinãt materia digesta ente. aut nõ Prio qdẽ cõcediť uinũ xi. de ĩgen. pretactũ. maxime qa cũ ro tꝰ debilis existat. In hoc. n. tẽpe uinũ aquosũ bibitũ uniuersas mouet excreatiões Subdiť & post q̃dã moderata exñte febre & uirtutib9 nõ fortib9 siť digõis signis. psũt talib9 balnea & uini potatio. Si aũt febr. fuerit fortis & materia ĩdigesta & maxie uirtute forti nõ est uinũ exhibẽdũ. Vnde ibidẽ. Si qñ instat magnitudo febris. sicut in sinochis nꝫ uino nꝫ balneo neq; unctionib9 utẽdũ rarefactiuis magis tamẽ uinũ euitãdũ cũ materia fuerit colerica uehemẽter iflãmata. fortasse etiã digesta. Et ideo collꝫ. vii. Infebrib9 que non sunt acute uina qdẽ exhibere possum9 aromatica & leuia. que modicam possunt sustinere aquam flãticis. s. & melancolicis febrib9. Sed ĩ icẽsiuis a uino elõgari debẽ9 oio. Quoniã ipsaꝝ siue acutaꝝ maťie sũt calide & essẽcialiter & p accidẽs ratiõe putrefactionis Cromicaꝝ ro per se sũt frigide licet rõne putrefactionis reddať utcũq; calide ĩtãtũ q; ĩ q̃rtana fortassis uinũ expetit cõdicõatũ. Vñ ad Glauc. Vino utẽdũ tenui albo & mediocriť naťali uigore calido. Almãsor ẽt ante q̃dragesiaꝫ diem ipãente precipit uinnꝫ subtile & ualde tẽperatum bibere. Sed contra hoc ĩsurgiť. Quoniã ťcio. pract. Expedit b9 domino febris uinuꝫ ppinari post humoꝝ maturatiõꝫ. sitq; uinuꝫ non uetꝰ sꝫ nature nouuꝫ paꝝ mixtum. Dicendũ q; ante xlmã. põt maťia utcũq; q̃ttane digesta esse. Aut q; b9 uinũ est debile aquosũ & inanesi lõgiori exhibitũ. In febre uero ťciana post digõnẽ. A. balneũ cõcedit & uinũ albuꝫ subtile multa pmixtum cõmixtiõe. Facit enĩ sudare cũ ĩ lectis suis fuerit coopti. Vnde ad. Glauco. In terciana oio a uino abstine q̃ diu uideris digestionis causaꝫ fieri & ad sanitatẽ uenire. sitq; albũ tenue aq̃tũ

In flãtica quideꝫ diciť. ad Glauconẽ. Dabis ĩ potu ante accessionẽ uinũ subtile ac albi coloris & modicũ tẽpatũ calidũ. A. ro Cũ uides q; digestio appet & maxie cũ maťia est frigida ualde nõ est malũ uti pauco pipe & pauco uino

An Balneuz cõpetat ĩ Febribus

ſubtili. Vinũ enĩ ſubtile cõfert ſubtiliatõe ſua
qa calorẽ cõfortat ĩnatũ ꝓuocat & ſudare facit
Vnde q̃rto. de re. ſa. Vinũ ſup omne aliud dige
rit ſeĩcrudos hu. ſudores & urinã ꝓuocat ſõno
q̃ cõfert. Apparet igit quõ ꝓpter cãm ꝯceda
tur uinuz aut ꝓhibeat q̃le etiã debet eſſe uinũ
& q̃tũ. Propter febrẽ ℣o ut ipſa nũc ſciẽdũ q̃
uinũ nũq̃ cõpetit cũ ea mala extet ut dictũ cali
da & ſic. ꝯplexio. Huic ſiqdẽ uinũ ꝓporciõatur
oĩfariã ſzm iudicãtes ca. & ſic. ac & ſzm ꝓteſtan
tes ipſũ ca. & hu. cũ ea q̃ dulcia unctuoſa ſint co
lere materia. prĩo prĩa. & precipue cũ caliditatẽ
ĩueĩunt in corꝑe plurimã. Eti cũ feb. ſanatõ
ſit frĩa potatio ut pretactũ uinũ aũt coĩter iudi
cat calidũ Non itaq̃ febri debet inq̃tũ feb.
Quod ſi admĩſtrat uel rõne cauſe ſeu debilita
tis uirtutis cauſa accidẽtiũ contĩget ut uidebit
ĩantea. Dixi aũt ut ipã. Quia ꝑ accidẽs uinũ fe.
extĩguit ĩq̃tũ caliditas ĩtẽſior remiſſiorẽ ad ſe
rapit & cõſumit. Quare ꝓble. prĩa. precipitur
calidũ nature in q̃rtana augmẽtari ꝑ calida ut
ipſo coacto febris calorẽ nõ habeat eo cõcurrẽ
te omni in eũ q̃ nature. Qua ꝓpter apparet
tẽpe ĩflãmatioĩs ãplioris ꝓxiſmi calida exbi
bibita banc fe. extĩguere. drñtia. clxiii. Si ãt
q̃ſitũ in accidẽtia morbi referatur. đđ uinũ cõ
petere in febre Quõiã quedã accidẽtiũ ſũt uir
tutẽ ꝓſternẽtia de corꝑe aliqd euacuãdo q̃bus
mox cõfortatiuũ debet. uinũ ℣o hꝯ ẽ maxĩe cuz
ſit cibus & potus & ꝓprie cũ pane. Allexãder ĩ
ꝓbl. Vñ affoĩ. prĩa. Diſſoluẽtibꝯ uirtutẽ ꝯciſio
nibꝯ cibãdũ ꝯfeſtĩ. Sũt & accidẽtiũ q̃dã uir
tutẽ deiiciẽtia. eo q̃ cor inde patiatur precipue
cũ lippothomia. ꝓpter quã uinũ expetit maxĩe
Ipſũ. n. ſpiritus ꝯfortat & reparat potiſſime ill
ens ꝓportionale q̃multũ. xii. de ĩgenio. & q̃rto
prĩa. Vnde collz. ſeptĩo. In hoc caſu nichil meli
us repitur uino ita ut licitũ ſit ſarracenis. lxx. drã.
nõ bibẽtibꝯ ipſũ precepto legis ſue tũc bibere.
Quẽadmodũ licet cõmedere carnes morticiãs
puta q̃ ꝑ ſe moriũt habẽtibꝯ neceſſitatẽ. Sz
circa hꝯ dubitare cõtĩgit cũ dictũ ſit ñc &. lxx.
drã preceteris uinũ uirtutẽ cõfortare. Cuiꝯ
oppoſitũ ĩtcio ſcribit r. a. ita. Drĩa ĩter ℣tutẽ ui
ni & mell uſuſq̃ dati puri nõ cõmixti ẽ q̃mag̃.
Quõiã q̃ biberit duplũ uini puri ℣tutẽ id mel
lis magis ꝯfortat dũmõ uentrẽ molliat. Di
cend q̃ uinũ uiõſũ puꝛ ſolũ una uice aut duabꝯ
exbibitũ ãplius cõfortat uirtutẽ q̃ tãtũ etiã ſo
lius mellis. Quãplurimis aũt exbibitũ etiã me
diũ mellis reſpectu uini plus habet confortare
cũ ſic ipſũ ſpũs magis ĩflãmet eo & huĩdũ deſic
cet innatũ ita ut et fortaſſis aque ĩ ampl uitam
ꝓtẽdat. Vñ Ga. Cũ mel nõ lenit naturã ſui pro
prietate poſſibile ẽ q̃ utitur eo ut moret diebꝯ
multis. Propter q̃rtũ uero. Ad primũ dicẽd
q̃ ſermo ẽ in feb. matĩa ẽte ĩdigeſta ul de uino
uinoſo. Aut ĩ calidis magis materiis & natu
ris in q̃bꝯ uinũ oportet uitare. Vnde q̃nto de
re. ſa. Tam uĩ michi abſolute Ypo. id dixiſſe ſz
de ultime calida natura ſzm diſtẽpantiaz. Ad
alid dicẽd q̃ iã notũ ẽ quõ uinũ ꝯpetat ratione
cauſe & q̃liter nõ ſimiliter febriũ & accidẽtiuz

Quod aũt dicit Yſaac in fe. ĩſepabilit adeſſe
banelitus anguſtiã. ſitim. & capitis dolorẽ ueri
ficat in febribꝯ ĩcẽſiuis ꝑacutis ut q̃multũ. Ta
lia enĩ ſinthomota ex uehemẽti caliditate feb.
hꝯ & ſiccitate ĩſepabiliter ꝯſequũtur fe. Vel
đđ q̃ uinũ aquoſũ ſubtile datũ hec non ĩducit
uex oppoſitũ potius cũ aquã faciens penetrare
ꝑ ꝑtes ĩfrigidet & hũectet magis. Ad aliud
dicẽdũ q̃ uirtute forti ente non oportet uinuz
exhibere ꝓpt eiꝯ ℣tutis dat ĩbecillitatẽ. In ĩfir
mis enĩ nõ opꝯ fit ℣tutẽ augere cũ fortis uidlz
extiterit. Vnde uera trãſlatio determinatiꝯ cõ
tinet ita rarũ q̃dẽ q̃ñ uirtutẽ fortõrẽ ea quã aſſũ
ꝓſimꝯ opari ꝓperamus neq̃ nutrit qd tale ad
robur corꝑis ſed tãtũ ad ſuſtẽtatõnẽ uirtutis.

Ad aliud dicẽdũ q̃ uinũ qd admĩſtrat debile
& aquoſum eſt ualde ita q̃ inflãmatio & unctuo
ſitas ſopit aut tollit oĩo. Ad ea etiã que ꝑtis
alterius ꝑ iaz dicta poteſt patere q̃a Yp. cũ Ga.
nõ cõcedit uinũ ſimplĩ in fe. & precipue acutis
ſed poſt multã cõſideratõnẽ ut Yp. ipẽ ꝓfitet
a. r. iii. Que ãt illa iã oſtẽſũ. Ad aliud dicẽd
q̃ uinũ predicta opat iã feb. deficiẽte & matĩa
ꝯcedit maturata. Vinũ etiã precõceſſum uelut
medicina q̃dã infrigidare habet & humectare.

Ad aliud đđ q̃ licz uinũ cõferat ratõe huĩdi
tatis nõ tñ caliditatis. Aut eius humiditas eſt
unctuoſa ĩflãtiua. niſi uinũ fuerit precõditõatũ
ratiõe ipſius & ſuſcipiẽtis ſimilĩ. Ad aliud
quid dicẽdũ iã apparuiſſe. Quõiaz Auꝛ. loqtur ĩ
febr. q̃rtana in qua uinũ & ul calida magis q̃
in aliis cõpetũt feb. tũ ꝓpt matĩe frigiditatez
& groſſiciẽ. tum etiã q̃a ꝑ accidẽs maior flãma
minorẽ extĩguit. Quod & ſi dicat plures predi
ctarũ ſolutionũ non fore ad ꝓpõitũ dirẽte q̃ſiti
cum uinũ album ſubtile aqueũ uſu & uirtute
nõ ſit uere uinũ. Cũ unũquodq̃ ſimplĩ platum
ſit in eius potiore ſtatu intelligendũ. iii. r. a.

Dicẽdũ q̃ ĩmo qm uinũ in eius potẽtiori ẽe
negatũ eſt ꝑ omne fere ſed hoc nõ ſolũ ẽ uinũ
nomẽ ipſius extẽdẽdo. ueꝛ etiã om aliud quod
aliq̃ eius ꝑticipat natura. Vnde ut q̃s a reprehẽ
ſiõe ſaluet ꝯplexionũ opus fit uinũ in omni eiꝯ
ſignificato tangere prĩo. ĩtcio. r. a. cum regim to
ſanitatis &. duodecimo. curatiue pretacto.

DIFFERENTIA. CLXXIII.

Vod balneũ non cõpetat ĩ febribꝯ. oſtẽ
dit. Philippo. x. de ĩgen. Adhuc bal
neũ aut erit calidũ uel frigidũ. Calidũ

qd̄ non cōpetit eo q̄ discrasiā febrilē adauget
Neq̄ frigidū cū sui frigiditate mēbra pcutiat
& opilat iōes putredinis causet īductiuā & p cō
seq̄ns neq̄ tepidū cū sit remollitiuus mediūq̄
calidi & frigidi naturā sapiēs extrēorū. Eti
in balneo petit ppt̄ hūectare uel ppt̄ euaporati
onē seu resolutōnē. Nō qdē put primū qm̄ aq̄
neq̄ bibita neq̄ extrorsū accedēs hūectare apta
nata est solidas aīalis pticulas affor. q̄rta. & r. a.
t̄cio. Neq̄ euaporat seu resoluit sz magis attra
hēs ad extra obstruit & opilat. Amplio. x. de
īgen. balneū nocibilissimū his q repletionez ha
bēt quo ad uasa uel ad uirtutē. Sed has ut alterā
solū puta quo ad uirtutē omēs uidēt febricitan
tes habere cū eorū uirtus sēsibīr ledat. Eti r.
acu. t̄cio Hūor flāticus non resoluit p balneū cū
sit crossus & uiscosus & p osequēs melācolicus
minus. Colericos aūt īflāmat ampt̄. prīo. Ebulit
n. szm Ga. ex balneo ī corpe. Talibos ro ñ opetit

Rursus quod hūores qetos mouet & prepat
putrefactioni ad mēbra etiā debilia declīare fa
ciēs & sic apātis nō cōpetit ī febribus. tale qdē
est balneū prīo. t̄cia. Non igit̄ balneū compe
tit in febribus. In oppositū cōiter sūt medici
precipiētes in febribus acutis etiā balneari. uñ
t̄tio. r. a. Iuuātius est ī pypleōnia q̄ ī acutis bal
neū. Cū igit̄ opatiuū positiuū dereliquat iuua
tiuū sīlit̄ ī feb. erit acutis. Palin quod apit
poros corpis & male resistit cōplexioni cōfert ī
febribus hos ro est eucrate balneū aque. Igit̄
balneū iuuatiuū est in febribus Propt̄ primū
aūt sciēdū q̄ qd sit balneū & modi eius dr̄a uisū
cxxviii. similit̄ qd sit febris & q̄ ipsius reliqua
lxxxvii. Propt̄ szm ro sciēdū q̄ qdā medicorū
Philippos īroducto. x. de īgeī. & de tbabe baln.
etiā ī ethicis phibet febribus. Motiuū fortassis
habēs ex aliquo prauo effectu balnei īdebite ad
mīstrati sibi occurrēte uel ratōe concitatus ut
quod calidū discrasiā adauget febrilē. Quod
ro frigidū est ptes debilitat & mortificat. Vel
qa balneabat incaute puta cuz adesset putredo
uel apostēa uel hos uolebat balneare ut ceteros
modū hos non obszuans traditū. x. terapent.
Que siqdē non ualent cū pluries szm illustres
medicos īuētū sit balneū cōferre in febribus de
bite admīstratū nō pax. Nō. n. ex una pticulari
expientia & accidentali pprie ratio consurgit
uniuersalis nisi predicatū illios p se īsit subiecto
ut apparet affor. t̄tia & r. a. prīo. Fortassis enīz
fallax illi emperia occurrit Philippo. Eo q̄ mi
nistri & alia non erāt cōueīent̄ dispōita necessa
ria. r. a. iii. Adhuc balneū non solū calidū est
aut frigidū. sed horū medīū puta tepiduz. Quod
& male oplexiōi opponit̄ febrili. Membra q̄si re
frigerās & hūectās osūptionē phibēs radicalis
hūidi. Neq̄ ēt frigidū nocet cū calidū precesszit

Phylipp medici
.x. d ingeī

ut apparebit ex dicēdis. Gal. ro ad Glauc. in
differēt q̄si ac īarticulare qcedit balneū. Ille nā
q̄ liber etsi eiusdē raro tam̄ inuenio seipsū ibi
dē in aliis locis sermones ipsius allegare ut cri
siū solū szo. Que in eo etiā detm̄īata nō uident̄
nec reaut modo ut in aliis que ipsius exqsita.

Propt̄ t̄ciū ro sciēdū cū tria sint genera feb.
bal. qdē cōit̄ laudat̄ in effīeris. & maxīe in illis
q̄ āplios a cā eueīūt māīfesta & pprie cū iā decli
nare inceperint. Vnde octauo de ingeī. Ducere
siqdē ad balnea optet omnes in declīatōe post
poxismū. Qui tamē febriūt ex furore. tristicia
uigilia & sollicitudine nz balneis indigēt neq̄
fricatiōibus multis. Quare q̄rto. prīa. concedit̄
in effimeris balneū. cū eax poxismos cōsumitur
ppt̄ accidētia de qbus est hūectatio & sedatio
ac porox rarificatio. Et de eis ē īfrigidatio īqe
ta dispositiōe & phibet̄ ubi casus timet̄ putre
dinis. Et nō oportet ut balneū deuitet nisi qui
habet effierā ex oppilatione ppterea qa balne
atio egritudīez generat putridā & similī q̄ pa
titur ex sacietate nauseatiua. Vnde viii. de īge.
Balneari cōcedere in ea si certissime īfebricitās
fuerit. Et qui etiā patitur effierā ex buboē. In
his enī timēdū est ne balneo cōcitati hūores in
putredīez decidāt. Signū aūt q̄ nō oportet eos
balneare aduētus ē rigoris ex ipso. Quod autē
balneū sic cōpetat in effieris apparet. Rarificat
enī cutē spiritus otēpat & fortificat reddēs ip
sos ad expulsionē aptos uaporis capinosi & cuz
hoc materiā ñ cōcitat hūoralē cū nō sit pata ut
his in qbus cōtīgit putrescere. In hos. n. uerēdū
neq̄ balnei aqua oppilāt̄ pori sed potius apperi
unt̄ exopilati. tum ppt̄ calidū cuius est aperire
tum etiā ppt̄ spirituz q̄ intrat porificās & uiaz
faciēs qd̄ extraneū spiritos impellit ad extra.

Et oportet hos magis omēs in aqua balnei q̄
in aere ipīos īmorari nisi febricitauerīt ex cutis
soliditate & spissitudīe. His nāq̄ ut apperiātur
pori cōuenit ut plōgēt morā in aere balnei do
nec sudēt. Ethicā ro patiētes ac ethicaz sene
ctutis optet īdifferētios p se balneare sicut fere
omnes pret̄ philippū testāt̄. Modus aūt bal
neationis horū notatus est sufficiēt̄. de īge. x. &
de marasmo. cū q̄rti. prīa. Oportz. n. eos ī ae
re balnei modū oslimilit̄ plīmis effierisātibus cō
morari. plīmū ro in aqua oportetq̄ prītus hos
in calida aqua eucrata balneare demūqueī frigi
da ut pori coangustēt̄ apti & huīdū aqueū rēa
neat in eis cōtētū. Expedit etiā īterdū in aq̄
piicere frigidā & maxīe cū iā tabidi facti sūt &
īcurabiles. Sic. n. ī ethicā transducūt̄ senectutis
& ipsis qdē uite addicit̄ prius celeriter relictis
morituris. Balneum quoq̄ ethicis certe pre
aliis cōpetit cū tēpet eorū calidū febrile & hūe
ctet maxīe prepās cibū ad distributōz p corpos

An Balneum cõpetat i feb'b.

Neq timẽdũ ẽ fluxus hic materie ut in aliis ad loca & uniuersaliter cũ omnis cura pficiatur cõtrarietate. Ac aqua sui oppositiõe febri huic cũ reliqs iuuamtis 9ferret nõ modicũ ñ solũ febricitãtib9 s3oibus cõiter exteũatis .vii. apparens. de ĩgenio. Quare antiq non parũ solliciti fuerũt ĩ regimĩe bal. Si aũt dicat balneũ non hic cõferre. Quoniã est de euacuãtibus resoluẽtib9. affo. q̃rta. dd q balneũ multiplex est prig distictũ. Nõ. n. hic balneũ euacuatiuũ ĩsolutiuũ q̃ritur uerũ magis humectatiuũ & repletiuum q̃le quod aq̃ dulcis ẽ eucrate & mẽsurate calore & frigiditate. Febricitãtes quoq febre putrida siqdẽ fuerit cũ apostẽate maxĩe timendũ balneare fortasse modo quocũq. Balneũ. n. materiã excitat & ad locũ debilẽ apãtum adducit. Quod demũ fit causa maioris febris & periculi Vnde. A. In his fe. non cõceditur potus aq̃ frĩe neq ĩtroitus balnei. Qui si forte competat erit extraneũ & p accidens ualde ut ad doloris mitigationẽ quod tamẽ non aggrediẽdũ nisi matia fuerit digesta. tcio. etiã. r. a. & tũc nõ hac uidet intẽtiõe 9ferre cũ dolor iã sedet. Circa. n. generatiões saniei dolores & fe. amplius fiunt q̃ facta sanie. Vnde. x. de ĩge. Flõnes ppt balneus augẽt. Effũdũt. n. hũores a calido tendũtur uasorũ tunice uirtus etiã ipso male patitur. Et. iii. re. a. ponit balneũ cõferre ĩ feb. adurẽtib9 ĩ qb9 nõ existit apã calidũ neq apã aliquod factum a colera citrina tãtũ. Quoniã ebulit in corpe. Si ℞o feb. putrida fuerit simplex tunc aut erit in declinatiõe materia iã digesta & ita cõit precipit balneũ ppt intentionẽ aperiendi pororũ angustiã & materiã euacuãdã eo. Totũ. n. corp9 euacuat mediãte cute. Sil bumectat sui aq̃ & cõtẽpat. In hoc. n. tẽpe Gal. xi. curatiue cõcedit febricitãtes balneãdos & rarefactis uti fara ciis. uel aquã frigidã aut uinũ bibere cũ uiderig cognitiones eoy que digerũt. subdẽsq demum Corpus cũ transpirauerit moderate balneus nõ puam operatur utilitatem uniuersas ex ipõ euacuans lucernas & fumosas supfluitates aut mõ nõ fuerit quod uiscey imbecille natũ horrores ipso incurrere. Tres enĩ oportet in omnib9 fe. in bal. intẽtiões habere. Vnã qdẽ si absq horrore cõtingat eo. n. feb. generat & auget. Alias si particularũ nulla imbecillis pmaneat principaliũ eã nãq hũores recipiũtur balneo effusi Terciam uero q multitudo humoy crudoy non si s3m prĩas uenas. In totũ. n. redditur eo corp9 Hac etias hora. q̃rto prĩa. scribit non esse malũ ut administret bal. & potus uini subtilis mixti & inunctio cũ oleis lenificantibus. Dicit aũt nõ esse malũ fortasse qa oportes cõsiderare balneãdoy cõsuetudinẽ & amorẽ ad ipsũ. nam balneare amãtibus nõ nocet si bis etiã ĩ die prece

Tria st' q̃ balneũ do feb'ãtib' oz attẽdi.

peris. tcio. r. a. Quare. A. de cura tciane. Optet ne balnea appximẽt nisi post digestionẽ & apud declinatiões ẽ ipsũ melior curatio ipsis & proprie cõsuetis. Inde flãtice uero feb. cura & quãdo declinat egritudo nõ est tũc ĩtroit9 bal. ante cibũ malus. Vii. ℞o collg. Scias q balneũ in feb. declinatione collaudat. Quoniã supfluitates euacuat. ĩ principiis ℞o minĩe qa rigores habes puocare & dissoluit hũores mltiplicatq opilationes & supfluitates p corpus dispergit omne. & nõ est tutũ qn inde pueniat apã. prĩcipaliũ aliquo. Quãuis. n. hu. euacuet caliditatẽ feb. mltiplicat & siccitatẽ. Si ãt matia fuerit ĩdigesta tũc aut bal. q̃rit ppt hũectare ul eũare ac rsoluere. pter s3m qdẽ iã appares nõ debere fieri baln. Multa. n. adducit ut tactũ incomoda Vñ breuiarii. vi. Caueat ne balneet añ digestionẽ. Quoniã qñ facim9 id attrabim9 tres malas res. Quia effũdit materia q̃ generat opilatio & putredo & qa materia retẽta & putrefacta ĩ mẽbro uno quãdo calefit effũditur & pmiscet cues hũiditate alia non putrefacta. Permixtõ igitur fit benigni cũ maligno & p cõsequẽs corruptio amplior reddit & fe. Et quoniã balneo resoluit quod subtile rẽanetq grossũ ĩpillatũ. Vñ prĩa. q̃rti. Balneũ facit descẽdere humorẽ indigestũ ppterea q effundit ad locũ putredinis & pmiscet humorẽ malũ cũ putredine & resoluit subtile & facit remanere spissũ. Et qa talia magis accidũt in morbi principio. Inquit Oribasig. Nõ est bonũ ab initio lauari in balneis s3cũ iã digestionis apparẽt signa. Si aũt sit intentio balnei hũectatio & calefactio qñq moderata sic uidet. q̃rto. prĩa. etiã ante materie digestionẽ de cura q̃rtane bal. cõcedi. Nã de illis qb9 fit iuuamẽtũ est sessio in aqua calida dulci ante cibũ oĩ die & balneatio que humectat & non facit sudare neq excitat caliditatẽ. Sed huic qdẽ uidetur ex tcio prac. aduersari de cura melãcolie ita Non oio uti oportet hoc in feb. balneo. nisi cũ statg eig aduenerit declĩatioq cepit. Est nãq balnei humores euacuare subtiles. Dicẽdũ q balneũ ut dudũ apparuit extat duplex quo ddã. n. hũectatiuũ tempate calefactiuũ & tale materia etiã indigesta cõpetit in q̃rtana cũ humor sit frigidus siccus & nõ patus ut pluries balneo cõcitari & effũdi. Est & balneũ 9citatiuũ humoy euacuatiuũ resolutiuũ quod uoluit non cõpetere Halyab. ibid. Notãdũ euitãdũ balneũ precipue in feb. sincopali humorosa. xii. de inge. ei cõtrariissima sunt balnea q̃re neq balneare cõgruũ cũ assit uirtutis debilitas balnei phibitĩa. uñ iii. acut. balneũ neq defectis cõuenit. Nosce quoq balnei operationẽ ut uisũ nõ pay diuersificari rõne cõsuetudinis ipsius & ãoris ad illud Greci enĩ & arabes usq hodie magis uidentur

.A. de cura
.3ª ne. p 4ª.

Cotg. Vii°
i Declinẽ

.Vi.ª Breuiarij.

.p. 4ª.

ORibasius

Greci 2
Arabes.

latinis delectari sibiq; cōsuetudinē fecisse ꝓpt̄ quod magis iuuāt̄ inde cum debite aduenerit minus aūt nocēt̄ cū incōueniēt̄ occurrerit. pria. etiā euidēs q̄rti. Est etiā aliud quoniā latini eoq; presēter maxīe gule deseruiunt ac luxurie ciboscq; delectabiles oīfariā cōstruētes humores magis ad fluxū & putrefactōnē cōcitantes. Vniuersaliť nāq; nūc plus ualde natura hūana reddita est delicata etenī antiqtꝫ cōtenta erat glādiū & castaēaꝝ cōestione. alimētoꝝ. & Boecii de cōso. supīnotescit sꝫis. Quare hūores āpliꝫ balneo cōcitati in apostēata & putrefactiōes deueniūt. Et ideo hesito non solū in febris declīatione sed etiā post eaꝝ cessationē non parū que nunc existētia corpa balneare. Rariusq; inuenisic in putridis ex balneo effectū ꝫseq laudabłeꝫ

Propter q̄rtū ℣o. Ad autoritatē philippi dicēdū p intēptionē potius. n. accusat̄ is q̄ autorabilis ut apparuit reddat̄. Ad aliud dicēdū q; nō solū balneū est calidū & frigidū īmo etiā mediū ac tēpatū. Ad hnc etiā calidū confert ut ostēsū ē suo tēpore poros aperiēdo & matiaꝫ euacuādo. Similī etiā sua hora & dispositiōe cōpetit frigidū. Vnde. Gal. xi. therapē. Siquis fuerit iuuenis fortis bene carnosus cōstitutō cal. & sicc. si in piscinā natatoriā īmiseris frigidaꝫ mox sudāt & uenter qbusdā ipōꝝ erupit colerica. Frigidū itaq; in hoc scemate mēbra nō pcutit neq; mortificat īmo potius ipsa cōgregat & cōfortat mediū etiā licet sapiat extrēoꝝ naturā non tamē eoꝝ habet operationē oīo cū ea ptici pet īcōplete. Ad aliud dicēdumq; balneum habet humectare & uniuersaliť aqua exterius & interius applicata. ūde sꝫa prīo. Neq; attēdēda sunt uerba illius q dicit q; aqua non humectat interiora cū bibitur mēbra uel eī obuiāt. Sed qa uideť apparenter Gal. obuiare affoī. q̄rta. & tercio. r. a. ut īductū ideo ut ueritas habeat̄ sciē duꝫ q; humectatio duplex. una nāq; uera que est alicuiꝫ ꝫuersio a ꝓpria forma in corpis naturā & ita ꝓprie hūectare dicūt̄ que uerius alimēta qd̄ Gal. asserit. Vnde cū hꝫ hūectare sit tamq̄ nutrire. aqua ℣o simplex nō taliť hūectabit cuꝫ nullū nutriat simpliciū. Est & altera hūectatio que est q̄dā quōcūq; irroratio & ita simplex & omne humidū dicit̄ hūectare. Silī neq; ad balnei resolutionē seqtur attractio & opilatio cuꝫ corpus fuerit iam porificatū materiaq; digesta

humēta duꝫ

Ad aliud dicēdū q; habētes repletioneꝫ quo ad uasa non sūt balneādi. nisi prius educatur ea īmo periculū īminet suffocationis neq; habēt repletionē quo ad uirtutē infirmātes qdā. qa materia est iā digesta & corpus rarificatū licet qd̄ effectus adhuc remāserit repletionis uirtualis unde ipsa existēte cū sua causa non est balneādū causa ℣o expulsa uel in uia p bal. expellēdi pōt aliquis balneari. Ad aliud dicēdū q; hūor flāticus aut melācolicus non resoluit̄ p balneū & prīcipiis egritudinū sed in declinatione cū fuerit subtiliatus neq; tunc colera īflāmat̄ īmo magis ipsa digesta refrenatur ab ipsius acuitate mulcebri & eucrata caliditate que aque ac per poros educit̄ ī maīfestos aptos. Ad aliud dicēdū q; balneū predicta opatur āte materie digestionē nō aūt post ipāꝫ. Quare tūc ꝓhibēdū nō aūt nūc ut & rationes ptis ostēdūt aduerse.

Propter tamē Ypo. sīpliciter ꝓferētē balneandū in pypleumōia & pleuresi & excreatioīs. mitigationis doloris causa. sciēdum id nō absolute faciēdū ueꝝ post materie digestiooē eiusq; deductionē. Vnde cōmētator ibid̄. Ypo. inquit q; balneatio sedat dolorē & maturat q; excreati necesse p sputū cū manifestū qa oportet ut utaris balneo post euacuationē corpis. Nosce quoq; q; balneū uniuersaliter si ante euacuatōꝫ admīstret̄ corpis attrahit ad loca que sunt sub ypocūdriis materias. Quod si post adiuuat ad maturationē. Nam cū calidis bal. nō fit securitas ad cursū humoꝝ ad pulmonē cor & cerebrū Frīa ℣o digōꝫ ꝓhibꝫ & opilatiōꝫ augmētat. A.

DIFFERENTIA. CLXXIIII.

Vod iuuenis uel colericus causon isans ampliori egeat infrigidatōe puero aut flātico monstrat̄ collꝫ. vii. ita. Ego dico q; manifeste appet q; non uerū dicūt. s. q testāt q; senex & flāticus tēpe frigido regione & dieta frigidis īdigēt ueh emētiori īfrigidatiōe iuuene & colerico his oppositis. Quod & ratōe monstrat̄ qa ille q īdiget īfrigidatione pluribus de causis opus fit īfrigidatione amplius alio non egēte tottidē. sed colericus uel iuuenis causoni sans ē hꝫ. Indiget. n. & ꝓpter reductionē cōplexionis naturalis uel etatis cū calida & sicca cōplexio egeat fri. & humi. ut eius tēpet̄ excessus dīa. cxvi. Indigetq; ꝓpt̄ discrasiā febrilē. senex aūt uel flāticus eget tātū discrasia febrili & nō presꝫuatiōe maxīe flāticꝫ qa sic īdigꝫ ca. & sic. Senex ℣o saltē frītate ñ īdigꝫ ī presꝫuatōe ipīꝫ & si hūiditate īdigeat. Quare colicꝫ causoīsās uehemētōri egꝫ īfrātiōe flātico. Etisi ꝫtingat causon senibus & flāticis cū sit duplex. iiii. re. acu. de colera uidelꝫ & flāte salso flāticus mīoris flāme colerico accidet seni & flātico cū eis sit ꝓportionalior. Colericus ℣o qa colerico ꝓporcionat̄ & iuueni aduenīet illis. Cū igit̄ causa curatiua debeat egritudini ꝓporcionari opposite causon flāticus mīoris ē flāme colerico reīssiori egebit extīctiōe. Palyn iuueī causonizāti administratur aq̄ frigida non aūt seni. dīa. clxxi. Hꝫ. n. natura est pauci sanguinis & caliditas innata debilis que ditionū sūt frigide potuꝫ ꝓhibētes. Itaq; iuueni causonizanti habūdātior

An iuuenis ut Colicus causonizans egeat aphoris ifridatioe q̃ puer aut Flaticus . . —

competit infrigidatio sene. In oppositũ coit
sũt medici. Quod &. vii. tãdẽ coll3. ptestat & cõ
uincit ratione. Simile uidet de hoc & de mala
9plexiõe huõrali i carne aut neruo solutione 9
tinuitatis causata idigẽte exsicca tione uehemẽ
tiori q̃ in carne cũ plus distet a sua cõplexione
naturali qñ is malã patit hãc cõplexionẽ q̃ caro
Sed neruus eget exsicca tione maiori q̃ caro.
Rursus p oppositũ rationis ptis prime idigẽs
de causis plis extictiõe eget uehementius illa q̃
eius oppositus. Hic aũt est flãticus uel senex et
pro pte. Quia ppt naturalẽ cõplexionẽ conser
uãdã que frigidis conseruat & hũidis. Calidiora
enĩ calidioribꝰ egẽt adiutoriis & frigidiora fri
gidioribꝰ. in tegni. Indiget etiã ppt discrasia3
febrilẽ. Iuuenis aũt solũ eget ppt hanc. nõ aũt
ppt naturalẽ cõseruationẽ imo idiget oppositis
potius ut calidis & siccis. ceu ex predicto mon
stratur sermone. Itidẽ morbus factꝰ ex uehe
mẽtiori causa uehemẽtiori eget ablatione talis
aũt ẽ qui accidit cũ disp portione pticularium
Affor. & pbl. primis. Causon quoq cõtigẽs sei
est ut notũ cũ hoy im pportione. Qui ꝯo accit
iuuẽi cũ ipsoy cõueniẽtia. Itaq causõisãs senex
uehementiori eget infrigidante iuuene. Pro
pt primũ qdẽ sciẽdũ q qd sit colericũ & flãticũ
drñtia innotuit. xxi. qd autẽ senex & iuuenis
xxvii. quidq causonisans subsequenti. Prop
ter s3m uero sciẽdũ q Gal. cũ plurimis sentit q
senex causonisans egeat amplioꝰ ifrigidari iuue
ne. Vnde. vii de igenio. calidiori natura pticule
calida egritudine egrotatuy pua & breui opus
ẽ ipsi frigiditate frigidiori ꝯo calefactione sit it
aũt hũidis & siccis. Cũ igit senex & flãticus fri
gidi egrotant egritudine calida ut causone ue
hemẽtiori egebũt ifrigidatiõe iuuene & coleri
co calidis & siccis ac egrotãtibꝰ egritudine bꝰ
Quod & ratione ostẽdit. Intãtũ. n. unãquãq
cõplexionẽ ad eã que s3m naturã redire naturã
iqtũ i ipsã q̃ preter naturã euersa erat. Cũ enĩ
senex aut flãticus egrotat egritudine ca. multa
facta est ab eo quod s3m naturã euersio. Quare
piclitari fit magis. In iuuene ꝯo & colerico ac
cidit ecõtra & ideo nõ piclitat ita. Qui autez
se fatẽt fideliores Gal. inꝯpretes predictas in ar
gutis addũt cũ aliis ratiões apparẽter tñ ut ui
detur amplius q̃ uere ipsũ exponũt. Auer. ꝯo
bꝰ sentit cõtrariũ. Quod cõtra Ga. rõnibꝰ non
paucis molit ostẽdere. Est nãq ut inqt sensibile
argumẽtũ qa iuuenis causonisans curari nõ po
terit nisi cũ rebus uehemẽt frigidis ut aqua cu
cumeris & cãphora. Si aũt bꝰ dẽtur seni causoni
sãti eius extinguet calor naturalis & moriet.
Et si iuuenis colericꝰ calide cõplexionis in
prio gdu & supueniat ei febr. trãsferẽs ipm ad
s3m gdũ caloris. Iste qdẽ nunc elõgabit a ppria
ei us cõplexione p unũ gdũ tãtũ. Cũ rebus tam
in s3o gdu frigidis curari non poterit quod eue
nit ppter fortẽ pmutationẽ quã medicine sus
cipiũt in corpe iuuenis ad substãtiã igneam.
Si uero sem ~~sni~~ flãtico frigido in primo gra.
supueneri t egritudo pducẽs hũc ad s3m gdum
iam a sua cõplexione naturali magis q̃ iuuenis
elõgabit p unũ gradũ. Facta ẽ enĩ ipsius p duos
gradus aut plures a naturali cõplexione semoti
omunc autem licet ita sit non tamen possumꝰ
frigida seni p cõtrariũ i equali gdu oppositiõis
admiuistrare qa talia foret q̃si tercii gra. frigi
da q̃ ipsũ corrũpent ppter eius radicaliũ frigi
ditatẽ & p cõseqns debilitatẽ. Tãtũ. n. hec ipsũ
a sua elõgant cõtẽpantia q mortis aut praue fo
rẽt egritudis cã. Itidẽ bꝰ seqt oppõitũ tẽntibꝰ
q medicine senis & iuuenis sint in equali gradu
frĩditatis qa si corpus calidũ sĩcalefit usq ad
s3m gradũ & frigidũ silĩ usq ad s3m. unũ corpꝰ
non erit calidius altero. in hoc enĩ stat eius ser
mo. Quia licet senex sit frigidior iuuene ipsi
tamen additur in caliditate ita q iuueni coeqt
calido. Palyn sciẽdũ fore q si iuueni, medicĩe
calide donẽtur ultra eius cõplexiõez naturalez
ipsũ non lederẽt imo iuuarẽt cũ eꝰ uirtꝰ fortis
existat in eay pmutatione. Quare nõ pueniunt
ad gradũ quo natura corrũpatur. Sed eã potius
ad tẽpamẽtũ reducũt quod feni non fit ppter
ipsiꝰ mẽbrorũ radicaliũ frigiditatẽ & ideo suf
ficit sibi febrẽ calidissiã habẽti medicina frĩa
in s3o gradu rõnibus supradictis. Adhuc cor
pus senis potẽtiã non habet cõuertẽdi medici
nas ad substãtiã ignea uelut iuueis corpus. Et
hec qdẽ iã pretacta. Tangit etiã is medicorũ
decipulã ingens. Quod ꝯo ad hũc errorẽ medi
cos induxit est una regula generalis quaz posue
rũt sie distinctiõe preuisa i gdu distictiõis seis
a suo calore naturali ad extraneũ & maxie q̃ndo
dixerũt q maior est elõgatio. Hoc enĩ ipossibi
le nã tu scis q calor extraneꝰ a naturali rarifica
tus est zcꝰ. q. d. cũ senex modicũ habeat caloris
naturalis pay eius itẽdet extraneus. Et subdit.
Si possibile foret ut equalis essz elõgatio tunc
uere necessario s3m uiã curationis p cõtrariuz
essent infrigidãtia senẽ multũ fortiora q̃si ad
gra. terciũ. Sed hoc in ipso ueritatẽ non ha
bet ut q tãtũ eleuet caliditas senis extranea.
Nõ igit tãta eget is ut iuueis ifratione. Hec q̃
Auer. in medicoy remorsu. Horũ tamen bꝰ
plurima impugnarent oppositi. Nam ipsiꝰ in
ductoriũ primo fortassis dicetur calidũ iuueis
paratum esse frigiditate medicinarum extĩgui
cum eius corpus sit rarius ab ipsa celerit passi
uũ & precipue cũ dicat cala fore ad recipiẽdum
frigiditatem faciliora q̃ frigida caliditatem.
Ad aliud dicẽdũ q forsitã ipĩꝰ prima nõ est

uera reliq̃ ꝓ o saltem ratione dispositionis cõti
net ueritatẽ Ad aliud rndebr̃ ꝙ nõ debet in
sene fieri oppositio in ĩfrigidãdo ꝑ cõpationez
ad equalitatẽ iusticie absolute. sed ad eiꝯ eq̃li
tatẽ & tũc nõ erit utriusq; gradus eq̃lis ĩfrigida
tioĩs ĩmo senis maior ut magis excedit. Ali
ud ꝓo inductoꝝ cõcidit non parũ cũ primo. Et
ideo apparẽs. Ad aliud dicẽdũ ꝙ licz medici
nõ exprimãt hic distinctionẽ causonis ĩ maiorẽ
& mĩorẽ hãc tamẽ subĩtelligũt. Senex. n. causõz
incidit nõ parũ ex ĩpportione naturalis calidi
qui malo plurĩo ei accidit regimĩe. Hic tamen
sermo Aueř. ueritatis mediꝯ nos incitat ĩuesti
gare. Propter terciũ qdẽ sciẽdũ regula cõpatio
nis substrata ex differẽtia. xxvii. priꝯ. ꝙ hic opꝯ
est indicatiõibus uti sũptis a rebus naturalibꝯ
non naturalibꝯ & preter naturã declaratis driã
cxxxiii. ac etiã. clxxi. cũ sequẽtibꝯ duabus.
Deinceps quoq; cũ q̃situm fere duplex existat
antea uidẽdũ an senex egeat ĩfrigidatione ĩmẽ
siori q̃ iuuenis & demũ utrũ flãticus colerisãte.
Propter hꝯ primũ sciẽdũ ꝙ q̃tũ est ratõe dis
positionis suppolite ꝑ omne cõsimilis & eiꝯ ap
pẽdiciaꝝ senex causonisãs uehemẽtiori eget in
frigidatione q̃ iuueĩs Quẽ siqdẽ ĩtellectũ. Ga.
sermones ĩportant apparẽtes. Quãtum ꝓo rõe
uirtutis hanc non tollerat exstĩctionẽ. Non. n.
uirtus eius debilis & natura frigida eã sufferre
possũt. Et ideo applicari nõ debẽt uehemẽtius
frigida. Dictum. n. ꝙ ĩdicatio a uirtute sumpta
omnes operit ĩdicationũ. Quod & sermoẽs ĩsig
nant supficiales auerroystici & rõnes monstrant
hĩc inde iam tacte ita ut uttũq; dicere ucrũ cõtĩ
gat in ꝑte. Indicationes quoq; q̃ pluries sibi
aduersantur ut ad multũ tamẽ attẽdĩt ad uirtu
tem sicut euenit in ꝓposito negligendo etiã dis
positionẽ interdũ. Aliqñ ꝓo ad dispositionem
uirtute substãte ceu cũ ipsa in principio morbi
tolleraret euacuationẽ sed dispo sitio non pati
tur cũ eius sit causa ĩdigesta. In principiis enĩz
morboꝝ nisi materia fuerit furiosa nõ ẽ euacu
andũ. Quod si educatur nõ eradicatiue ueꝝ mi
noratiue magis. Quod aũt id senserit Ga. sept.
appet curatiue sic habẽte. Quicũq; calidiores
natura ꝑticule sz̃m frigiditatẽ egrotant magis
be & usq; amplius tẽpus calefieri ĩdigebunt in
frigidis aũt ecõtra. Nam intantũ redire optz
unãq̃q; discrasiaꝝ ad eã que sz̃m naturã inq̃tuz
in ea que preter naturã euersa. Ecõtrario ꝓo ca
lidiori qdẽ natura ꝑticule & reliqua ut prescri
ptum. Quare illius viii. Si qui febriunt cõi in
dicatio infrigidãtiũ & hũectantiũ. Sed quid cui
etas. cõplexio. cõsuetudo. & hora. & cõstitutio ẽ
infrigidãtiũ & hũectãtiũ habet indicationẽ hũc
oportet infrigidare & hũectare non modice nz
ut ꝯtingit. sed fortiter ualde & magne. Sed cui
alioꝝ oĩm ĩdicatio nõ hũidoꝝ & frigidorũ silit
febri dictationũ est sed cõtrariaꝝ eis calidaꝝ &
siccarũ alteratio fit & pugna indicationũ adin
uicẽ. Vude. iii. pract. Oportet medelã sz̃m com
plexionẽ corpis naturalẽ fieri ut si qdẽ corpis
frigida ẽ naturalis cõplexio egemus in febribꝯ
rebus que fortiter refrigerant eo ꝙ corpꝯ hoc
frigidũ a cõplexione naturali plurimũ elõgatũ
fit. Quod si corporis ẽ cõplexio calida necesse
fit humidis & refrigerãtibus minus medicami
nibꝯ uti. Non enĩ corpus a naturali plurimum
elõgatũ est cõplexione Quod & in oĩmi morboꝝ
euenit medela que ex diuersitatibꝯ male contin
git cõplexionis. Prĩo ꝓo q̃rta. Si cõplexio sana
tiua fuerit frigida & egritudinalis calida tunc
iam multa eius erit elõgatio a cõplexione & tũc
multa eget ĩfrigidatiõe. Quod si ambe fuerit
calide sufficiet ei ꝑua ĩfrigidatõ. Quod aũt
hĩs cõsonet Aueř. eo ꝯseq̃nt̃ ostẽdĩt ait. n. Si mẽ
bro frigido frigida supuenerit egritudo puta
cerebro signũ est ꝙ ipsa leuis qa pauca facta est
elõgatio a sua cõplexione naturali unde medici
nis curabĩt calorẽ habẽtibꝯ debilẽ sed q̃do eid̃
mala cõplexio supuenit calida tunc multũ elon
gat̃ a sua cõplexione naturali. Quare medicĩs
multe frigiditatis debet mederi sz̃ alia mẽbra
sunt ĩfrigidãda & nõ ipsũ cerebꝝ & idẽ sz̃m qd̃
dicũt de iuuene & sene. unde timẽdũ ẽ cerebrũ
ĩfrigidare tum qa naturaliter frigidũ tũ qm̃ ẽ
prĩcipale opatiõz faciẽs nobilẽ cũ iuuam̃to & nõ
solũ timẽdũ est mẽbrũ frigidũ ĩfrigidare ĩmo
etiã calidũ habẽs predicta ĩsignia. Et ideo ĩqt
ꝙ timẽdũ ẽ infrigidare in fine epar q̃uis sit su
ꝑcalefactũ & cũ idẽ fit iudiciũ ĩ hꝯ ꝑtis & totiꝯ
timorosũ erit corpus senis totũ ĩbecille ac frigi
dũ refrigerare & ꝓprie quod in ãnos ꝑcesserit
Quare ꝯcluditur senẽ causonisantẽ iuuene mĩo
ri infrigidãte ĩdigere. Quod siquis uisurus
hanc ueritatẽ cõferre dicat senem simplicĩt ege
re ĩmẽsiori extinctione qa corpus ipsiꝯ ẽ frigi
dũ cõdẽsatũ poris ita ꝙ frigidũ non poterit in
ipsũ ĩducere lesionẽ. dicendz maius esse nocu
mẽtũ quod senex ĩcurrit ꝓpt̃ debilitatẽ & ipĩꝯ
frigiditatẽ que cito augẽt̃ a suo compari. iuxta
illud Dyodis & Aꝝ. ꝙ simile augmentat simile
& in furiã cõcitat fit ꝙ uelut ignis ĩ igne q̃ sit
ex alia parte in dispositione materie preostensa
pori adhuc aperiũtur & dispoĩt̃ caliditatis rece
ptioni senile corpus ꝓpt̃ febres. Et ideo quidã
uelut mediatores facti uolẽtes plurĩa ĩcõueiẽti
um euitare dixerunt non praue ꝙ senex causoĩ
sans ĩ toto tempore cure uehemẽtiori eget ĩfri
gidatione q̃m iuuenis sed in ꝑticularibꝯ exhibi
tionibus euenit ecõtra cum idem possit agens
debile tempore lõgiori quod & forte breuiori.
q̃rto farmacoĩ. Oportz enĩ senẽ ĩfrigidare paꝝ

Aueř

tina cuz virtꝯ

An egritudo ĩpportionalis seu dissimilis sit periculosior pportionali et cõsimili.

una cũ uirtus sit debilis. & naturaliť frigidꝰ &
sepe ꝓpť causonis feruorẽ iuxta illud diete. Et
quibus semel zcꝰ. conať hic. n. similitudine ꝑtim
omnẽ intẽtionẽ seruare sꝛm ꝑtẽq; supprimere
sicq; indicatio simul sũpta custodiť auirtute ac
dispositione. Propť hꝰ sꝛm sciendũ q; flãticꝰ
causoĩsans ceteris paribus egꝛ colerico fortiori
extĩctiuo qa cũ uirtute nõ raro minori flãticus
densior poris. Non. n. fe. aperiũtur sicut ĩ cole
rico uidťꝛ & ratione cõplexionis naťalis ut hic
dilatatos dũmodo cõpositio sequať cõplexiõeꝛ
quod fere contingit sicut semper ita ut corpus
flãtici ꝓportione q̃i ab hinc detẽta. quod uero
iuuenis ab estate sꝛm illud. Ventres hyeme. zcꝰ
Et ideo ꝓbl. i. Adustiões uehemtiores fiunt hy
eme & autumno q̃ estate & uere. Corpora. n. tũc
sunt cõpacta intranspirãtia. Colericus siqdeꝛ
habet calidũ subtile resolubile porosq; aptos
ita q; ꝓpť eius uehementiã aptitudinis ut sic ad
patiendũ reddiť passibile uehemenť a frigido.
Iuxta illud collꝛ. vii. Scias q; siccitas difficilior
est ad humectãdum q̃ humiditas ad desiccãdũ
sicut frigide difficilioris sunt naťe ad recipien
dũ calidũ q̃m calide ad recipiẽdũ frigiditatem
Quod forte innuitur de ĩgeĩ. vii cũ diciť. Que
qdẽ temporis terminationis ꝑia quodãmõ sũt
& caliditati & frigiditati. Dicitur aũt q; ãmodo
eo q; fortassis amplius operatur frigidũ in cali
dũ q̃ ecõtra. qa dispositũ est magis calidũ susci
pere operationẽ frigidi q̃ ecõtra. actusq; agẽtiũ
in disposito sunt patiente. Aut quis dicet Gal.
magis ĩspexisse similitudinẽ & homogeneitateꝛ
calidi aduenientis ad calidũ nature preexistẽs
primũ tamen putandum magis. Sermo uero
Aueř. ut moris dissonat ab. A. prĩo. q̃rta. & iii.
xiii. dñte q; ĩfrigidatõis & calefactõis ẽ tẽpꝰ unũ
& spaciũ calefaciendi frigidũ ẽ sicut & frigidãdi
calidũ. Verũtamẽ post predicta subdiť quo põt
hꝰ diuersitas tolli. Ait. n. q; cõplexionẽ frigi
dam calefacere. q. difficile est cum iam est infu
sa sed multum facile in prĩcipio. Et ad ultimũ
calefacere frigidũ in prĩcipio rei est facilius q̃
calidũ in principio ĩfrigidare. Sed calidũ infri
gidare in fine licet sit difficile est tamẽ facilꝰ
q̃ frigidũ in fine calefacere q̃m supflua frigidi
tas est ipsa mors innati caloris aut ei ꝓpinqua.

Flãticus siqdem sꝛm. Ga. & humidis egꝛ tũ
ꝓpť cõplexionẽ naturalem conseruãdã ꝑ ea ue
lut ꝑ siĩia tum etiã ꝓpť discrasiã & ꝓprie qa
intensior cuꝛ accidit ꝑticulariũ discoherentia
Indiget igiť causonisans flãticus colerico am
plius infrigidante. Sed forte qs dicet cõtra
Ga. flãticũ ꝓpť cõplexionẽ nõ egere frigidis &
hu. uerũ cal. & sicc. cũ corpꝰ lapsũ & ꝓprie in
actiuis egeat reductione ꝑ cõtrariũ & non cõser
uatione per simile. dĩa. cxvi. similťr & colerica
infrigidãda erit & humectãda naturalis ꝯplexio.

Dicẽdũ id uerũ esse de cõplexione naturali
lapsa nõ aũt d̃ egritudiãli cũ opꝰ sit illã seruare
q̃liscũq; existat ut uisũ latius quoniã qualis de q̃
nunc instat sermo. Propť q̃rtũ aũt Ad primũ
quid d̃d uisũ. Ad aliud dicẽdũ q; hꝰ ratiocĩa
tio in sene & iuuene cõcedatur in colerico uero
& flãtico sꝛm Ga. d̃d ratiõꝛ magis oppositũ q̃ in
tẽtũ ꝯcludere eo q; corpꝰ calm & siccũ calo egꝛ
& sicco ut eius naturalis apud. Gal. conseruetur
cõplexio. Aut dicendum q; non est simpliciť
attendenduꝛ ad causarum multitudineꝛ sed ad
ipsarum uigorem sicut de signis pronosticis
unum enim bonum superat multa mala & ecõ
tra. affor. ii. ita & in causis. nã que formã attin
gunt & finẽ potiores sunt q̃ que naturã & agẽs
Ad aliud qd dicẽdũ apparuit canone cõpati
onis. Ad reliquũ d̃d q; iã cõcessa est hec ratõ
in sene & iuuene aut modꝰ datus est admĩstra
tionis paulatinus apud quosdã. Sed q̃tuꝛ ad
reliquã quesiti ꝑtẽ dico q; sicut ostẽsũ ẽ ĩ flãti
co nõ negabo aquã dare frigidã cũ caliditas sit
uehemẽs & causa ipsius & calidũ accidẽtale na
ture acuat calidũ & agat in frigidũ calefaciẽdo
ipsum. habet etiã calorẽ defẽsum uelaminibus
poroꝝ densioribus colerico neq; pauci sanguis
ẽ liꝛ dicať flãticꝰ ĩmo forte plꝰ ꝑticipat colico
cũ flegma sit sanguini ꝓpiꝰ colera sitq; hic ma
gis humidus q̃ calidus. Est enĩ aeris filius neq;
etiã est debilis ut dicebatur equalis est senex &
maxime sꝛus. Ad inducta ꝛo alteriꝰ partis &
primitus ad ea que Gal. & alioꝝ iaꝛ quid dicẽd
apparuit. Ad aliud cõcedẽdũ pro parte ut ĩ
flãtico & colerico. ꝑ parte aũt negãdũ ut ĩ sene
& iuuene. Non enĩ est similitudo ut ostẽsũ omĩs.
Quoniã siccũ & humidũ nõ sunt nature & uir
tuti ꝓpter ipõꝝ inactualitatẽ molesta ut calid
& frigidũ ꝓpť nature oppoĩtũ illoꝝ drã euidẽs
cxvi. & maxime frigidũ quod calorẽ prouocat
natiuum. Ad aliud apparet ex suo comparis
opposito iam enim scitũ q; ꝑtim cõcludit sꝛm
unum in q̃sito tactũ sꝛm reliquum uero mĩme.

Vltimũ aũt concedo in colerico & flãtico nõ
aũt sene & iuuene quoniã licet ĩdicatio sumpta
ex parte dispositionis & aliorum eiꝰ hoc reqrat
tamẽ indicatio uenerabilior sũpta ex uirtute
id uetat. Qd̃ si dicať causon senis erit flãticꝰ
iuuenis aũt colericus dicẽdũ duplicť. Aut ꝓpť
cãs grãdioris peccati in regimine senis ut tactũ
nõ solũ flãticus causon ĩmo colericꝰ sibi potest
contingere qui accidens est deterior licet is sit
ad flãticũ dispositus magis q̃ ad colericũ. Aut
qa oportet utrũq; causonẽ pati flãticũ aut cole
ricum ut canon cõpationis remaneat illesus.

§ Ed circa id cõtigit dubitare quia sup
positũ egritudinẽ ĩmꝑportionalẽ. seu

Ad Arta

Cã fortius. 2 finalio.

Indicatio. ex virtute. sumpta.

Dubium.

dissimilez piculosiorē opposita cuius oppositū
uidet. Primo. n. pronostic. Exēplū quidē b9 ut
ponas causam infirmitatis alicuius laborē ieiu
niū angustiā. estate. calido aere. & corpe colerico
iuuene febre uehemēti colerica. pulsu uirtutis
ostendente imbecillitatē. sermo meus in egritu
dine tunc fit ꝓposita in qua facies ipsius mor
tem denotat uelocem nisi prius ut oportet nu
triatur. ponaturq; alius in quo nullū repiatur
narratorū neq; ī die primo aut sz o t̄cio aūt faci
es aspiciat ipsius ceu. Y. dixit sitq; talis ex uigi
lia uel fluxu aut indigentia minus uersutū exti
ma fore horum aūt prior uidetur cū ꝓporciōa
lita te particularīū egrotare alter uero econtra.

Et i quāto quis remouet a sui naturalitate
pamplius. tanto ipīus ꝓiculosior egritudo cuz
ea uita cōstet cū sanitate. Supponātur aūt duo
calidi & sicci uel idē hora differēte in māsione
primi gradus prima quorum primus patiatur
causon intensissimā. alter uero paralisim. Cau
son enī ꝓiculosior existit paralisi cū sit in q̄rto
gradu a naturalitate ꝑ tres gradus & duas mā
siones unius secedens. ꝑalisis ℞o solū per duos
& mansionē unicā apparēs. cxxxviii. Mediū. n. ra
tionem īdiuisibilis obtinet. ut etiā appet prīo
q̄rta. attamē causon similis extat huic egritudo
illi aūt palisis ul eidē diuerso tpe dissimil.
Amplius. xcix. dīa. & clxxxiii. Pleuresis sinistri
lateris & eiusdez podagra peior ac periculosior
ea que dextri sed pleuresis sinistre partis eidez
proporcionat cū fiat amplius ex colera ea uero
ꝓpter caliditātē cordis ꝑtis sinistre acutiorem
cui appꝓpinq̄t colericoꝟ reddet. podagra ℞o ꝓp
ter frigiditatē pedū a fonte caloris distantiū fa
cta inde pamplius a flāte ꝑti sisabit q̄ magis si
nistre. Amplizꝟ ꝗnto pract. Spasmi ex euacu
atione in puero & circa vii. annoꝟ cōfinia forte
sanatio facilis & iii. ii. infantes liberantur a sp
asmo sicco uelociter & tamē est non ꝓporciona
lis eisdem. Adhuc ieiuniū in colerico cui pro
porcionatur exsiccat. n. & subtiliat periculosiꝟ
extat q̄ in flātico cui dis ꝓporcionari uidet ap
parens. viii. & x. de inge. Palyn morbꝟ is mīꝟ
ꝓiculosus q i dem cause resistit sibisuiq; ipsius
interemptionē ꝑtēdens eius opposito b9 uero ē
incōsimilis reliquis ℞o ut adparet cōtrarius.
Rursus ꝓiculositas egritudīs aut oppōita susci
pitur a uirtute ac modo curationis sed in ꝓpor
cionali uirtus curans ībecillatur ꝓpter. n. adiū
ctionem similis cum simili plurima fit, uelut
ignis in igne īcitatiuus ī furiam & ꝑniciem in
dissimili ℞o continget oppositū impedieturq;
similiter curationis modus ꝓpter oppositōnis
defectum directe. Instantie siqdem ꝑtiales
plurime possent contra singula ꝑticularium af
forismi induci breuitatis tamē causa ac qa pre
sentis uidelicet ꝟsideratioīs & plures ipsarum
t̄cio dicendoꝟ uidebuntur taceātur in presenti

Oppositū ℞o scribit b9 affor. ii. ita. In mor
bis minus ꝓiclitantur egrotantes q̄buscumq;
ꝓpria nature etatis & reliqua. Itidē ꝓbl. prima
causatur quare plures moriātur hyeme uirtute
affor. pretacti. Eo q̄ in hyeme necesse fit uehe
mens fore morbi principium calido interius ui
gorato. Qud aūt tale queient corruptiuum esse
contingit. estate ℞o secus. unde eorūdem. xiiii.
ꝓpter quid in frigida regione & tempe causōs
maiores fiunt. Rursum mala cōplexio diuer
sa semp deterius efficit nocumētum q̄ similis &
equalis licet sit mala. prīo. sza. in ꝓporcōali qd
similis seu equalis. Proporcōnalis igit egri
tudo im ꝓiculosior opposita. Propt primuz
qdem sciendum q̄ qd sit egritudo. dīa uisum.
lxxii. quid autem ꝓporcionale simile ꝓiculosū
seu opposita. t̄cio apparebit ꝓpositorum.
Propter szm ℞o sciendum aliquando dictū esse
morbum ꝓporcionalem ut ad multum minus
ꝓiculosum im ꝓporcionali nōnumquaz hūc illo
deteriorem quod suadet instantie adiecte in cō
trarium ac alie q̄plurime ita ut tal seriei ypo
cratice capiatur intellectus magis quidē minus
euenit hoc est rarius ualdeq; periclitentur egro
tant es in egritudinibus quibuscumq; propria
nature. zcꝟ. Sed qa Aꝟ. hunc uidetur affor.
uniuersaliorem reddere ac b9 instantiarum est
repulsio appēs & ad hominē dicēdū igit enter
& ad rationem peramplius. Propt t̄cium āt
sciendum suppositā compatioīs regula. drn̄tia
xxvii. prius unde causetur proporcio & impro
portio in morbo. Deinceps ꝓiculositas & oppo
situm. Ac. iii. in quibus uerificatur quesitum
morbis. Propt b9 primū sciēdū q̄ egritudo
enargiarum existit essētialiter impeditiua. Est
namq; dispositio corporis preter naturaz actū
nocens primo. Dependentiam. n. quātū ad opa
tiones importat. he aūt relatōnem ad uirtutez.
Est namq; uirtus opationis inicium neq; opatō
prouenit nisi a uirtute. prīo. prīa. Virtus autē
& egritudo saltem subiecti ratione locales exi
stunt. Id autem qd relocat & seruat nos. extat
cōtinens: Est enī sine quo nec interimere possi
bile morbum neq; habere sanitatem. nono. de
ingeī. In continente namq; fit sana & egra per
manere necessario. hec etiam tria nō solū optz
attendere sed & que reducuntur ad ipsa. Virtꝟ
nāq; rerum corpus cōstituentiū principalior ex
istens ꝑ eam namq; fieri & uita cōsistit. de īgeī.
nono dupliciter cōpatur ad que ipsius inmedia
te ul cum medio. Prius qdem triplicit aut tāq;
ad subiectum in quo fundatur. & id etiaz t̄plex
uel propinqus. ceu membrum & spiritus. aut
medium sicut humor seu remotius ut elemētū

Pleures simil Latēs
z Podagra peior.

An egritudo ꝓportionalis seu dissimilis. sit periculosior
ꝓportionali et cõsimili.

uel quasi ad causam efficiẽtem uelut cum coe
qualitate cõplexio uel corporea ut spiritus bii
enĩ uirtutẽ deducunt ad actum etiã conseruant
aut ad finalem ceu ẽt opatio. Est nãq; finis uir
tutis qua omnis in actum ordinatur tamq̃ ĩ eius
donum. Si ꝯo uirtus attendatur quo ad illa que
eius mediante qualia sunt dicta qdem annexa
que rebus naturalibus annecti cõplexiõe ponũt
mediãte triplicia existentia uel enim his sunt
ꝓpinquiora ceu sexus & etas aut remotiora ut
cõsuetudo de qb9 etiã uideẽt adiũctio seu media
sicut forma & color. Deinceps quoq; in egri
tudinẽ cũ sit quid mediũ duarũ circũstantiarũ
relationez ad id per quod recepit esse habebit
puta causã & ad illud quod inde 9sequit uelut
accidẽs ceu corpus cauẽ ac signi 9tẽtiuũ mediũ
existit. Ambiẽs ꝯo nos dupliciter consideratur
uel in ordinatione sibi comparium eo intellec
torum sicut res qnq; non naturales relique mo
tus uidelicet & quies cibus & potus inanitio
& repletio somnus & uigilia & anime passiones
dicte. aut in se amplius consideratum quod mĩ
tis accidit modis aut. n. ratione temporis & id
uel quatuor uniuersalium. ut ueris estatis autũ
ni & hyemis. Aut constitutionis sicut canicula
ris seu ipsius oppõite uel hore partialis ut diei
aut partis ceu unius uigĩtiq̃tuor equinoctialiũ
horarum uel ex parte ortus & occasus coniũcti
onis & separationis adinuicem siderum aut uen
torum uel dispositione terrarum & situ seu fũo
sitate illorum. Hec aũt omnia primis. s. q̃tuor
utcũq; disponuntur naturis. Si ergo omnia
concurrant in adinuicem sẕm calidum & siccũ
uel quõ aliter modo cum egritudiẽ dicẽtur eid̃
proporcionalia uel comparia. Si ꝯo oppõite oĩo
opposite aut sanĩ9 sẕm ampliora quoniam optz
actum facienti proporcionari utcumq;. Et ideo
subditur. Quam quibuscumq; nõ propria scd̃z
aliquid horum fuerit frigida & humida & causã
tium q̃plurima calida & sicca egritudo impro
porcionalis consurget in mediis mediocrit̃ aut
sẕm amplius iudicandum & minus. Id autẽ
explicari singulariter posse sed breuitate cũ ap
tione accidente transeatur. Propter hĩ ꝯo
sẕm sciendum ꝙ periculositas & eius oppositũ
interuenit ex parte uirtutis cuz his que ipsius.
aut morbi cum suis. uel cure. hec namq; morbo
rũ curatrix sine qua ociosa sunt omnia aut erit
fortis sufficiẽt aut omnĩo debilis seu mediocris.
qua siqdem robusta dispensant cũcta optime:
ceu cũ omnifariam debilis pessime tũc. n. sĩlis
ut proporcionalis egritudo extat periculosa cũ
sibi sĩlia & diuersa noceãt q̃cũq;. sẕa. prĩo. Non
enim põt cõtrarietatẽ affectiuaz corpori appli
catorũ sufferre. Si ꝯo media iudicãdũ ex seĩsse.
Morbi qdem rõne similr̃ & id uel ꝓpt̃ ipĩ9 spẽz

ceu appoplexia & spasm9 siccus. uel morẽ sicut
ꝓpter accidentia cõsequẽtia aut q̃ntitate siue
uehemẽtia magnitudine. s. & excellẽtia q̃litati
ua cũ is ceu ostẽsũ qd duoꝝ fere obtinẽs sit me
dium extremoꝝ ad eadem sẕm antecedens & 9
comitans uel posterius saltem natura in nõnul
lis potest cõpari. Quod aũt egritudinẽ antece
dit causa extat ipĩus non tantũ natura uerum
& tempe ut antecedens dicta & primitiua non
raro. Coniũcta ꝯo simultat̃ fere tempe passiõi
non tamen adeo ut illuminans illuminato.
Quod autẽ concomitatur egritudo subiectum
ipsius triplex existit puta membrũ spiritus &
humor. quod siqdem egritudinez diuersificat
& causam cum id ledat sẕm quod aptum fuerit
suscipere. Subsequens ꝯo natura saltem quod
tempe simul incipit q̃nq; sintboma seu geĩmẽ
existit. Quod nempe alĩ seuissimũ adeo ut nõ
liceat regimĩe morbi uel cause uti. xii. de ĩgeĩ.
Pluries aũt remissius ꝓcuratur morbi cura tõe
tollitur namq; illo tãq̃ umbra corpe ita. n. seqt̃
ipsum. drĩa. cliii. Cura quoq; diuersificatur
aut rõne materierum seu auxiliorum ut sex nõ
naturaliũ rerum cum medicaminib9 qb9cũq;
Aut ex pte modi ꝙ si prius uel ratiõe 9seq̃ntie
aut oppositi ipsoꝝ adsubiectum in quod faciunt
nam ea in qb9 uiget frigidũ deterius inducunt
nocumẽtum non sic aũt illa ubi calida drĩa. lxi.
Similr̃ de sicco & humido qcquid referant
quoquomõ uel ob tensiorem & remissiorẽ actũ
ceu calidum & siccum potentius ĩprimit & pati
tur minime frigido & humido cũ sit fortiꝝ acti
uoꝝ & magis resistens passiorũ ita ut hec una
non etiã ultra sẕm eleuantur gradũ. Quãto igr̃
minꝝ simplicius humidũ de qb9 drĩa. cxxxviii.
Modus siqdem attendit exhibitiõis in q̃titate
q̃litate & modo usus ad glauconẽ &. cxxxiiii. q̃
sunt regimĩs forme contracte ceu priores cões
materie dispositionũ indifferẽtes. Ex his igr̃
liquido apparuit ꝙ egritudo redditur periculo
sa uirtutis imbecillitate dissimilis seu inꝓpor
cionalis. Iuxta illud. Cõmẽtatoris. non simpli
citer dictum est in senioribꝝ brancos & corisas
nõ maturari sed cũ determinatione puta uald̃
Senioribus. n. ꝓpt̃ imbecillitatez uirtutis oĩa
periculosa existunt. Eodem aũt modo ꝓplemo
nia compar est senioribus. cum ex humoribus
fiat frigidis & cũ ea moriunt̃ amplꝝ iunioribꝝ
quibus similatur. Vnde ꝓnost. ii. Saniatioĩbꝝ
qui ex pypleumonicis seniores moriunt̃ magis.
aliis ꝯo saniationibus iuniores peũt amplius.
In uirtute ꝯo opposita secus accidet cũ media
ꝯo mediocriter. Si ꝯo intueat̃ egritudo rõe
causarum precedentiũ tunc semp periculosior ea
quarum cause imꝓporciõales illi existũt oppoĩ
ta cũ ab intensiori & plurima causa contingat.

Cã ꝓiuncta sint tẽpe ẽ eã mõbo

Sãthoma Geimen.

Cura

Virtus.

Periõsitas morbiꝝ seruitas.

Morbus

Quia.n.ĩ ꝓporcõnalitas causarum non paucaꝝ opposita egritudini hanc non potuit ne accideret cõpescere iudicatur q̃ uersuta. Immẽsꝰ enĩ ignis ardens in aquã iuxta quod legi fferi delictum narrant luciferi ĩfinitũ: carẽtis impellẽte. non aũt habentis ade. In simili ꝯo accidit econuerso cũ plurima in eiꝰ generatiõe concurrant conuenientia uirtute quidẽ ac etiã ipsius ad eaꝫ habilitate. Si ꝯo cũ hoc ĩtendat̃ ad subiectũ cui egritudo ĩserit̃ tũc licet priꝰ non sit ea pictosa plena redditur periclosa ita ꝙ ptisis empima & hꝰ in dispositis ut ita minꝰ extat pictose q̃ in oppositis cum utrobiq̃ eadem ꝑmaneat causa. Sed ꝙ piculosior sit in preparatis id euenit ꝓpter angustiam & thoracis imbecillitatem in potentem saniem expurgare digestam ẽt q̃doq̃.

Simĩr qdem & in solutione cõtinuitatis euenit in corpore remollito yderiãte & cancro in lepriꝫante. piculosi enĩ redduntur ratione qbꝰ supueniũt subiectorum & non ꝓpter causaruꝫ affinitatem. Superuẽientes enĩ oppositis ĩcolumiores existerent. Eodem etiaꝫ modo egritudo consurgit piculo plena ꝓpter morem prauũ accidẽtiũ supueniũt potissimeq̃ doloris non existentis relatione alterius ad causam talis. Vnd̃ ꝓnosti.iii. Iuniores hominum auriuꝫ dolore cũ febre acuta peũt ebdomoda una & adhuc celerius hoc morbo seniores ꝯo tardiꝰ. Sic eqdem pleuresis sinistre partis & iuuenescentis deterior opposita. Si aũt amicicia & contrarietas auxiliorum intueãtur tũc pictosior erit q̃ frigidis curat̃ ea que calidis cũ sint nature inimica pampliꝰ ceu incẽsiua ĩmẽsa discrasia frã quedã & humida. Quãtũ siqdem ad uigorem actꝰ materierũ & eius oppositũ pictosior egritudo que facta ex efficaciori q̃litate ut calida & sicca ceu frigida & humida contraria sicut repletõis spasmus. Qui aũt de inanitione hoc deterior cũ eꝰ oppositũ sit inefficax puta humiditas curatm̃ Verũtamen si ex tam grandi causa spasmꝰ bu. cõtingeret ut siccus eo foret deterior membrũ mortificans omnifariaꝫ. Eti egritudo q̃ diligenti oratione reqrit auxiliorũ formã ceu maiorem q̃titatem uel intensiorem q̃litatem ac alia denotata. drĩa. cxxxiiii. piculosior oppoĩta & ꝓprie cũ indicationes sibi occurrũt ut uisũ. viii. & ix. de ingen. Circa ꝯo predicta dubitare ꝰ tingit. Quoniã positũ afforismũ uerificari uniuerialiter ita ꝙ etiã in specie seu conpositione. Cuius oppoĩtũ sentit Cõmẽtator ipsũ ad crisĩ corporis angustans. Dicẽdum ꝙ ipse non intellexit mĩme uerificari in specie sed ut animaꝫ euigilaret legentis indicans egritudinem periculosã nõ fore solũ causarum antecedentiũ rõne uerum eorũ que morbum insepabiliter uĩ sepabiliter ut expositum consequũt subiectuꝫ puta

Dubium.

& concisiones cũ etiã cõpositio sequatur cõplexionẽ q̃i sẽp drã. lxiii. Propt̃ terciũ hꝰ sciẽd̃ ꝙ uerificatur quesitum in morbo cõplexionali modo quocũq̃ ut uisũ cũ in eo precipue apparent ꝓporcionalitas & dissimilitudo ac uniuersaliter in omni morbo ut cõposicionali conmuĩ sicut tactũ & composito. depẽdꝫ. n. plasma seu compositio a complexione & demuꝫ unitas ab eisdem cõmũis. drĩa. lxiii. que ĩ apostẽate copulantur omnia drĩa. xcv. ac in causa & accidente suo modo. Nullam igitur canon afforismicꝰ instantiam recipit sane ut nũc expositꝰ. Cum. Y. in eo cũ Aꝝ. se ad causas transtulerint precedẽtes ut inde formaret̃ demõstratio. Morbus ille piculosior quia uehemẽtiori causa cõsurgit cũ esse totũ sortiat̃ ab ea hꝰ ꝯo ut declaratũ inproporcionalis extat & non similis passio. / Palin morbꝰ senior cui per causas generatiõi eiꝰ etiã oppositas non potuit resisti eo cui cõtestabant̃ cause sed talis est dis ꝓporcionalis nõ autẽ ut apparuit oppositus. Itaq̃ morbus dissimilis piculosior ꝓporcionali. Hec autẽ possent singulatim descẽdendo pamplius declarari sed breuitatis gratia & qa intelligẽtibus scribit̃ omittat̃.

Propt̃ q̃rtum ꝯo. Ad primũ dicẽdũ ꝙ nõ cõpat̃ ꝓporcionale ad dissimile ut quis putauit. ueꝝ ad simile tãtũ ꝓut põt contingere a causa interiori occulta & foriseca manifesta semper namq̃ ut ita prior amplius deterrẽs sꝫa. Ad aliud dicẽdũ ꝙ non omnia sũt paria ut expetit̃ A uehementiori enĩ causa & magis actiua cõtingit hic causon q̃ palisis cum qualitas amplius eleuata uersus ultimũ uehementius opet̃. drĩa ostensũ. cxxxviii. Si enĩ equaliter secederent a naturalitate ambo secꝰ esset & qualitates morbi forent similr̃ actiue cũ q̃titatibꝰ. Est. n. morbus hicillo deterior a sua specie. Vñ Damasce. in afforismis. Morbi calidi plus frigidis mortiferi sunt ꝓpter uelocitatem ignei motus. Dam.

Ad aliud dicẽdũ ꝙ id non eueit ꝓpter ꝓporcõnalitatem causaꝝ precedẽtiũ ueꝝ ꝓpter accidẽtia seuiora ut in pleuresi sinistra aut uirtutẽ imbecilliorem sicut in podagra etiã leua cum motuum angustia pluri. Ad aliud dicẽdũ ꝙ spasmus egritudo extat officialis. t̃cio. sꝫa. sꝫmo ãt is ut apparuit uerificatur in cõplexione nõ aũt in cõpositione. dicitur etiã qnto. practic. forte Subdit similr̃. A. Confestim ꝓpter humiditatẽ complexionũ suaꝝ & humiditatem cibi eorum

Quis etiã exposuit liberant̃ a spasmo infantes uelociter quia ipsum minime incurrũt. Ad aliud etiã apparet quia si circa hũidũ naturale utrobiq̃ accidit consũptio plus consumetur de illo quod flegmatici q̃ colerici cum sit maiꝰ minusq̃ ꝓpter ipsius cõtractionẽ arescibilis nõ autẽ facienda relatio humidi aquosi ceu flegtici

An i causone competat flomia. —

ad humidũ colerici oppositũ cum antea fuerit canon presupposit9 situs cõpatig. Ad aliud dicẽdũ q̃ poti9 oppositũ cõcludit ꝓpoito iuste deductũ ut apparuit. Si enĩ resistentia pretacta uenturã prohiberet egritudinem tũc conferret. Impotens aũt e modica causa reliqua occulta uehemẽtior iudicatur ita ut uliter contrariũ precipiens una cũ morbo quod impporcionale semp egritudinem piculosiorem reddit. supueniens aũt impiculosiorẽ cum ordinetur ad curam ceu 9simile supincidens pniciosiorem q̃ egritudis priora siue conseqntia coaugens ĩ curatõnis ꝓtensionẽ & piculum. Quod ambiens ostendit magne ubi cõmentatus momordit Diodem.

Ad aliud dicẽdũ ꝓ iteremptionẽ magis licz. n. simile cõiungatur simili non tamen incitat ad furiam ꝓpter uehemẽtem habilitatẽ subiecti & causarũ remissax qbus potest egritudo cõtigere. Disponetur enĩ tale tamq̃ qd̃ mẽsuratuz corpm patiẽd̃ deleui & modicũ ut quinta. probleu. az. Ad rliq̃ b9 d̃ductõis ptẽ uisũ qd d̃d.

DIFFERENTIA. .CLXXV.

Vod in causone competat fleubotboĩa mõstratur. Cassio felici dicẽte. In causonis initio pmittentibus uirib9 egrotum in brachio fleubothma si tempore iuuenis fuerit. Vndecimo de ing. Optimũ uenã incidere non solũ ĩ sinochis febrib9 sed & ĩ aliis q̃ in putredine humox cum demũ que etatis aut uirtutis non ꝓhibuerit. Et Oribasius. Qui putredine febriũt humox mox fleubothomãdi si actus fuerit fortis. sed causon febris est b9.

Adhuc q̃rto. prĩa. Cura causonis est cura terciane pure & cũ indigent euacuatione & reliq̃ sed euacuatio debet̃ humoribus peccantib9 in q̃titate. clxiiii. b9 autẽ est flõmia. Ipsa nanq̃ est euacuatõ uniuersalis multitudinẽ educens hũorum. Rurs9 ars est nature imitatrix & seq̃la sed natura causonem terminat ꝓ fluxũ sanguĩs nariũ. unde. Y. q̃rto. re. a. Si sangnis ex naribus fluxerit soluit̃ passio & demum huic tali causoĩ nisi sanguis fluxerit ex naso. Quare q̃rto prĩa Plurimũ consumitur uomitu aut solutione uentris uel sudore aut fluxu sanguinis nariũ. Palin Afforismox. prĩa. In fortissimis febriũ precipitur fleubothomia. talis qdem causon. cũ ea ut dicit nomẽ sit febris intensissima. dicit̃ enĩ a caumate in ipã. n. uidet̃ ratio febris seruari q̃max̃.

Eti cũ causon incẽdiũ importet ĩfrigidatõe indiget Cura. n. pficitur cõtrario ea ꝯo inducitur fleubothomia. therapen. nono. Et firmat̃ qa sola fleubothomia non solum sanguinis q̃titatĩo debetur peccato. uex etiã q̃litatiuo. q̃rta prĩo. Flomia igit̃ competit in causone. In oppositũ. Quoniam cõmunig medici non precipiunt in causone fleubothomari. Itidem humoribus contristãtib9 debetur purgatio & nõ euacuatio b9 ꝯo sũt colera salsumq̃ flegma ex quibus hec ponitur passio consurgere. Palĩ forti morbo fortis debet̃ s3m Gal. medicina ut directe cõtrarietas occurrat sed flõmia non fortis medicĩa. drĩa. clxvi. cũ in ea peĩt9 nichil ĩtcidat tĩoris s3 uoĩt9 aut solutõ. Nõ igr̃ flõĩa ꝓpetit ĩ causõe. Propt̃ primũ ꝯo sciẽdũ q̃ causõ ẽ fe. icẽsiua ex colera uł flegmate salso cãta cuig materia in uenis cordi uicinis est sita. Quod ãt sit incensiua uel adurens nomen indicauit ipig. Est & affligens continue sine intermissione sensibili aliqua uniusq̃ tenoris usq̃ ad crisim ad̃o ut in ea neq̃ additio reperiatur neq̃ diminutõ. Qud̃ si almãsoris. scribat̃. x. causõz una die ualidiorẽ fieri alioq̃ ming ualidam. dicendũ ipm̃ coprebẽdere sub causone tercianã etiã cõtinuã cg id euenit gratia. Quod aũt ex colera fiat uel flegmate salso. Y. q̃rto asserit. r. a. cũ prĩe q̃rto cuius modus signatus ibidẽ. Nosce quoq̃ sermonem Auer. dissutum fore satis in hac matia.

Tercio. n. collz. inquit q̃ egritudines pueniẽtes a colera erugĩosa & prassĩa ĩcurabĩes extãt cum digestionẽ non suscipiunt neq̃ a calore ꝓmutent̃ naturali ĩmo formam specificam eius corrumpũt ut uenenũ. Quarto ꝯo eig Peior specieꝫ causonis est illa que a colera fit zĩnaria uel prassina & illius ꝯoxismus longus est cũ tñ ꝓprie inqo ipse. causonem carere ꝯoxismo. Et subdit. Propter inobedientiã humoris illig ad digestionẽ recipiendam. Dicit etiam ĩ t̃cio non esse possibile ut colera suscipiat aliquã digestionẽ quia non est possibile rei que transiuit decoctionis terminũ ad ipsum redire. sicut nõ est possibile ut assum ad elixũ reuertat̃ quoniã quod coctũ est non potest ĩcrudari. theor. prĩo.

Et hic qdem sermo ut apparet. Haliabb. cũ in capitĩo sit prolatus humox de colera uerificatur naturali. Quarto ꝯo collz. Non potest in corpe fieri febris de colera solum qa tał feb. de necessitate mortifera est eo q̃ colera non ẽ apta recipere aliquã digestionem. Et ex hoc uidetur q̃ digestionẽ nõ possit etiã recipere pro habilitate materie uirtuti expulsiue. In tercio ꝯo ait. Tanq̃ contrarius factus. Sunt febres q̃d̃ ap̃ppriate colere pure & alie colere non pure. Septio quoq̃ ex colera pura raro inuenitur feb̃ fieri. Nosce siqdem q̃ licet ita loquatur in distincte dictum fore. drĩa. xxx. Quod purũ dupliciter dicitur. aut quoniã nullã alterius habet ꝓmixtionem. ut uinum omnifariam purum uł quod modicam ut q̃ ꝓue admixtum aque. prĩo qdem modo nullus s3m. Y. humor rept9 ẽ purg ꝓnost. ii. Nam colera cũ fuerit pura significat uictoriam caliditatis uehementis. & flegma purum frigiditatem. uterq̃. n. humox b9 cũ fuerit

Causor2

3° Coll3

4° Coll

Nullus hu rept9 est purus s3 ꝯo. 2 pm

purus ſimplex ē groſſior cuz flegma frigidita
te ingroſſetur cōdenſante colera xo caliditate
ſubtile in fumū reſoluente croſſiori derelicto.

Et collz.iii.uult qs ꝙ cauſon fiat ex materi
a non putreſcibili & ꝙ nō ſolū in locis digeſtio
nis ſze xm etiā tercie quod ab aliis ſatis diſſo
num. Aut audit fortaſſis neſcio q̄liter p id com
mixtionē putride cū etbica. Cauſonis quoꝫ
materia contineť in uenis oris ſtomaci aut in p
tibus epatis ꝓprie & ad ſūmū in mēbris nobili
bus uicinis cordi q̄rto prīa. Adhuc circa hūc
uideť Y. & Gal. affor. diſſentire ſexta. Inquit. n.
Ypo. Quibuſcūq̄ in cauſone tremores fiunt ali
enatio ſoluit. quē ſiqdem affor. non putat Gal.
ipſius fore qa &ſi materia cauſonis ſe a uenis &
artariis tranſmutante in neruos cauſon ſoluať
non tamen eſt mos Ypo. dicere morbū ſolui ſup
ueniente uehementiori. Soluto. n. cauſōe ſuper
uenit mentis ꝑmixtio non minus ꝑiculoſa cuz
ſyrſen incurrať inde. Ypo. xo conſentitur. ſza.
tercio. ita Ypo. qdem iam dixit cui accidit in fe
bre cauſonide tremor tunc ſenſꝯ ꝑmixtio reſol
uit eam ab ipſo. Gal. xo non cōcedit hunc affo
riſmū uerum tamē nō eſſe ex eis que modū non
habent. Quarto xo prima. exponiť cū appro
batione ita. Et eſt ſimile ut ſit quoniā cerebruz
calefit ualde & calefiunt nerui & ē ſimile ut ſit
cauſon & ſit ꝑmixtō mentis & reſoluať ab eo p
tremorem ꝓpter expulſionem materierum ad
neruos. Ex his quoꝫ ſermonibus & que Gal.
q̄rto ueritas ut innuit A. poterit indagari. Naz
mentis ꝑmixtio poteſt a ſyrſen ut uult Ga. con
ſurgere & ita falſať affo. Aut a fumis & uapori
bus horridis in cerbruz delatis ꝓpť motū mate
rie ſupiora petentis ceu euenit cum criſis uomi
tu ꝑficitur aut ſanguinis narium fluxu ſicꝫ is
poteſt uerificari. Quid autem ſit flōmia & q̄liť
competat drīa uiſū. clxiiii. Propť ſzm qdez
ſciendū ꝙ circa id q̄ſitum ex ſermonibus medi
corum uidetur ambiguitas relinqui. Plures. n.
ſimpliciter precipiunt farmacari ſeceſſu ſudo
re & uomitu. Quorū Democritus & Oribaſius
fleubothomat uel omnifariam tacendo. Aui. xo
uideť eam qn̄q̄ ſub dubitatione cōcedere īqēs
Non fleubothomeť fortaſſis nāq̄ iflāmabit eos
& ſortaſſis iuuabit eos ſi fuerit illic turbiditas
& rubedo. i. urina groſſa in ſubſtantia & colore
rubea uel etiaz facies & corpus hꝯ. Vnde collz.
ſeptīo. In hac febre conueniens eſt purgatio cū
medicina attractiua in eius principio & minue
re ex ſanguine ſi eius apparēť ſigna. Quidaz
uero dixerunt ꝙ ꝑ ſe non competit flōmia ꝑac
cidens tamē cōuenit ut cū materia fuerit furio
ſa. Quod eqdem ſanū euacuatio non extat
qa cū cauſon ut datū ſit ex materia colerica ea
farmaco habet educi nō flōmia. Propť tciuz
xo ſciendū ꝙ regulariť & freq̄ntiſſime ī cauſo
ne quocūq̄ non competit flōmia. ꝑ accidens ue
ro cōuenit qn̄q̄ ut cum materia fuerit furioſa
ſanguini cōmixta. Et ōmīo fere omnes ipſam
tacuere quod oſtendiť. Quia flōmia ē euacuatio
multitudinē euacuans in cauſone uero id nō exi
ſtit cum unus preualeat humoꝟ in ipſo ceu cole
ra uel ſalſatū flegma non autē ſimul omnes cuz
in ea nō ſit plectoria que humoribus īeſt peccā
tibus q̄titate ueꝟ cacochimia q̄litate cui debeť
farmacia ceu Priori flōmia. Et in cauſone ꝯ
petit ut in alia egritudine que humorem peccā
tē euacuat eductō cū eū & nō aliū ſzm Gal. opus
ſit educere hoc aūt ꝑficitur farmaco colerā. n.
euacuat aut flegma ſalſū hꝯ egritudinū cauſati
uas nō aūt flōmia que peccato adhibenda q̄tita
tiuo. Rurſus in cauſone non competit quod
ipſum in furiam magis incitat ſed oppoſitum
tať qd ē flōmia cū ſanguis quod eſt obſtaculuz
colere & frenū educať. Buliens. n. colera & furi
oſa reddita in locū nobiliorē tranſlata uel apo
ſtemat aut calorē extīguit innatū ceu que ma
ior flāma minorē. uñ ipā qdam iam morte ſunt
repentīa deꝑditi. Et ideo q̄rta prī. Sūmo ti
bi opē caue ne ad unā duarū reꝟ egꝟ ꝑducas ut
humorum colericorum ebulitionez & frigidoꝟ
incrudationē. Itaq̄ regulariter non cōpetit
in cauſone flōmia. Fortaſſis aūt rariſſime cōue
nit ut q̄do cauſon cū q̄dam fuerit ſanguinis fa
ctus habundantia ceu forſitan cū eius prīcipiū
fuerit ex ſanguīs corruptione. Quādo. n. ſang
uis ſzm G. drīa. lxxxix. corrūpiť eiꝯ ſubtile con
uertitur incoleram croſſius in melācoliā. In hꝯ
aūt tranſitu ut circa principiū cū nondū fuerit
ſanguis tranſmutatꝯ flōmia poteſt competere
cū ipſa etiam &ſi cōſeq̄nť humoribus debeatur
peccantibus q̄litate. In cauſone igiť cōpetit
flōmia qn̄q̄. Quod innuit cū Auer. A. Propť
q̄rtū xo ad primū cū ſzo dicēdū ꝙ id ueꝟ aliqua
ſuppoſita ſāguinis habundantia. Quod firmať
qa in putredine non aūt humoꝟ inq̄t Ga. cū O
ribaſio ita ut aliq̄liter ſanguis etiā peccet.
Aut dicēdū ꝙ hic fuit audacior in flōmando &
uniuerſaliter grecus arabe. drīa. clxvii. Ad
aliud dicēdū ꝙ euacuatio ſumiť non ſolū ꝑ eua
cuatiōe q̄titatīa īmo etiā q̄litatīa. drīa. clxiiii.

Ad aliud dicēdū ꝙ rarius eſt ꝙ cauſon ťmīeť
in ſtatu ſanguinis nariū fluxu. Et ideo ab Auic.
ultima ponitur iudicio hꝯ. Vel dicēdū ꝙ liz
natura infine ꝑ fluxū ſanguinis educat nariū cū
ſanguis ſit in ſtatu humoribus colericis repletꝯ
ꝓpť delationē ipſorum ad ſupiora non tamen
taliť in principio. Vū Ga. iiii. r. a. In acutis fe.
ad caput fertur feruens ſanguis. Cum igiť reſi
dens uenis natura effundit hūc cū adunatis ua
poribus paratius reliquoruz doīať. Ad aliud

An. Apati ꝓpetat repercussio.

dicēdū ꝙ hꝯ fe. fortissime sūt ut que de sangui
ne. Fortissimū enī &si prius dicat q̄litatē pōt
etiā q̄titatē denotar iux illud affor. prie ꝙ fe.
dicitur magna & pua cū pprius intensa habeat
dici uel remissa. Ad aliud dicēdū ꝙ flōmia in
frigidat cū sanguis peccans euacuat. Quādo aūt
colera delinqt & euacuetur ipse potiꝯ ut ostēsū
cū eius frenū educatur inflāmat. Ad confirma
tionē dicēdū ꝙ illd ē im pprie aut ꝙ id conuēit
cū humores cōputreant uniuersi. Ad etiaꝫ q̄
partis oppōite apparet cū ppriissime & regula
rit causoī ꝯpetat colagogū & flegma gogū sm ꝙ
fuerit colericus ul flegmaticꝯ & in casu. Expeti
tur.n.interdū ppter corruptionē hu. & inflam
mationē. Vnde Democritus & oribasius. non so
lum repleti sanguine flōmia egent uerum etiaꝫ
quibus reumatice passiones & inflāmationes q̄
dam in corpe absq; plenitudine oriunt uel per
cussis aut flātico lesis extrinsecus modo uel itrī
secus fuerit sanguis constrictione colericus aut
dolor uehementōr extet. Nam quisq; flōmatur
aut propter sanguinis multitudinem aut eius
maliciam aut utrūq; prio q̄rta. Ad aliud dd
ꝙ possꝫ īpediri qa lꝫ fleubotōia ñ sit fortis me
dicina ratione piculi emergētis in actu ipīꝯ ut
farmacia cū possit aptius illa cōpesci est tamen
fortis ac fortioris ratione illius quod educitur
ea. sanguinis uidelicet qui ppriꝯ ē nature ac fa
miliaris nō autē adeo ceteri differētia. clxvi.

DIFFERENTIA. .CLXXVI.

Vod apostemati non competat reper
cussio mōstratur. Quoniā ipsū aut fit
per uiam congestionis ex residuo sup
flui nutrimēti partis aut p modū reūatis quo
unū mēbroꝝ fortiū expellit suam supfluitatem
ad debilius. drīa. xcv. Sed neutri taliuꝫ cōpetit
repcussio non qdem primo cum sit expulsio su
pflui ptis illiꝯ quod alicui nequit expellere na
tura ipsius ueꝝ eam oportet potius permutare
trabendo ad extra q̄ apocustricis ad intra repel
lere. Nec sꝫo quoniā illa est mēbrorū expl̄sio prī
cipalium ptiū cū interiores sint exterioribus
nobiliores & prīcipaliores uelut supiores ī pol
licia respectu inferioꝝ. Adhuc forme febriū
& apostematū sunt similes. febriū prio. In febri
bus ꝯo non fit repcussio sed euapora tio & ad
exteriora deductio. Amplius qd poros m̄bri
coangustat & materiam in eos implicādo & īui
scando cōdensat non competit in apostēatibus
talis aūt ē r̄pcussionis actus cū a frigido proce
dat & sicco stiptico. Palin afforismorū sexta.
Erisipilam extrinsecus factam intus conuuerti
non bonum. Intrinsecus ꝯo extra bonum. quod
in quolibet apostēate uniuersalisat cōmētator.
Repcussiua ꝯo erisipilā seu apostema de exteri
oribus ad interiora conuertunt. Rursus quod
uiolentat actionē nature non cōpetit cū prece
ptū sit medicum naturam imitari. Id aūt opat
repcussio ut eius denotat ratio. Itaq; apostēa
ti non cōpetit repcussio que in eius administra
tur principio. Cuius oppōitū sētiunt uniuer
si precipientes in principio apocrustica simplr̄
esse apponenda. unde. xiii. de inge. Cōmune id
omniū flegmonū quod demuꝫ solis repcussiuis
utens quis auxiliis sꝫm prīcipiū non peccabit.
In augmēto ꝯo repcussiuis admiscenda sūt reso
lutiua, tunc in statu ambo sunt equanda, & pro
prie in eius principio. In declinatione ꝯo soluꝫ
est utendū repcussiuis mollificatiuis. Quod p
batur quia quod pbibet magnificatiōeꝫ apos
tematis & ne ipsius malicia spgatur in ptem 9
fert in curatione ipsius. hꝯ ꝯo est repcussio.
Propt̄ quod apostemata sunt repcutienda ī ini
tio. Propt̄ primū ꝯo sciendū ꝙ quid sit apā
que ipsiꝯ cause & modus generationis illiꝯ ostē
sum drīa. xcv. Est aūt repcussio actꝯ medicīe
cuius pprietas est ppter frigiditatē suā ut fri
gus in membꝝ faciat puenire & inspissetur ea
& cōstringantur pori eius & frāgatur caliditas
ipsius attractiua & congeletur quod ad ipsum
currit & inspisset id ne ad mēbrū currat quod
pbibeat ipsum a receptione ipsius ceu per sola
tꝝ in apostēatibꝯ. sꝫa prīo. Ad ultimū repcussio
est materiā frigiditate & stipticitate ī facie loci
a quo secedit īpellere. Propter sꝫm qdē sciē
dū aliquos sensisse ꝙ in apostematibus calidis
debet repcussio nō aūt in frigidis ymaginātes
materias ppelli posse ac inducere infrigidatō
ne calidas, non aūt frigidas. cum sīt ebetes quoꝝ
defectus in parte tercio apparebit dicendorum
pamplius. nam apostemata frigida ut flātica in
digēt repcussione licet nō tanta neq; cū talibꝯ
ut calida. xiiii. de ingen. Precipitur enī undimi
is apponi spongia noua infusa aq̄ & aceto mo
dico & medicamen de memite que sunt frigida
repellentia. Et ī sꝫo ad Glau. Mox spōgiā nouā
infusā pusca superpones & sanabis quod ē ace
tum aqua mixtum uel sꝫm quosdā uinacie laua
tura quod marellum nominatur. Et si forti
corpore uel carne erit atq; dura cute is qui pati
tur be. pusca acrior esse debet. unde prīo q̄rta.
Oportet ut frigida stiptica constrictiua repcus
siua frigide complexionis pure existant si apo
stemata fuerint acuta. Quod si frigida oportet
ut alicui sint mixta in quo uirtꝯ existat calida
cum retentione sicut squinantum & blaccebis sā
tie. Et demū q̄rto tercia. mūdificamēta subdū
tur Ga. Propt̄ terciū ꝯo primitus q̄dam pre
mittantur ex quibus ueritas uenetur demumq;
ueritas succludatur. Propt̄ hꝯ primū sciēdū
ꝙ apostematum q̄dam sunt a causa primitīa ut
casus & percussio alia ꝯo ab antecedente sicut

Aponcusti

S. xcv. Apā.

Repcssio.

pusca.

repletio ex q̃tuor humo. cũ aquositate & uẽtosi
tate que tandem in causam puenit coniunctaꝫ
dria. cxv Sunt etiã in principio qñq̃ interdũ
ꝓo ĩ aliis tpm̃. ac q̃dã ipõr intrĩseca. ut frenesis
pleuresis. apostẽa epatis. renũ. & taliũ. & alia ex
trĩseca. Existũt & altera p se calida. ut materia
sicut sãguĩea & colerica. nõnulla p accñs tm̃. ue
lut putrefactõe. ut flãtica & mlica. Materie nan
q̃ boꝝ licꝫ p se sint frigide. cũ tñ putrefiũt cale
scũt. & egritudines dñr ca. prĩo sꝫa. & tercio x.
q̃dã ꝓo & mãtia & ĩflãtiõe. uel putrefactõe sũt
ca. sic buboĩca & sãguĩea atq̃ colerica putrescẽ
tia. Eoꝝ ẽt materia ẽ ĩtĩe apta qñq̃. Sũt & q̃dazꝫ
uulneꝝ fortiũ prauoꝝ. Adhuc aliq̃ sũt ulia. fere
totũ corpꝯ cõtĩentia. ut uariole. morbill. et alia
bothoꝝ plificata & ydropisis. alia ptis detĩate.
Quedã ẽt sũt m̃broꝝ molliũ. ut cerebri. alia du
roꝝ. ut ossiũ et dẽtiũ. nõnlla ꝓo meĩoꝝ. ut que
musclꝝ et taliũ. Sũt et q̃dã ĩ locis ordĩatis ad
susceptiõꝫ materieꝝ mẽbroꝝ prĩcipaliũ. ut q̃ fi
unt ĩ faucibus. subascellis. et ĩguĩbus. q̃dã sunt
cretica q̃ plimũ ĩ predictis eueĩũt locis. et ĩ arti
culis. nõnulla ex materia uenẽosa. ut modi ãtra
cũ et pustulaꝝ. de qb9 sꝫmo ĩ occultis. Y. cũ bis
et corpꝯ aut plectoricũ aut cacochimicũ. uel nõ
existit. Propt̃ hꝯ sꝫm dicat̃ itaq̃ deiñ q̃ apã
ta. qd̃. n. plimũ eueĩt nõ pum ita pnũciãt egẽt
repcussiõe. Quod aũt nõ ĩdigeãt. q. p accñs eue
nit magis. uñ prĩo. q̃rta. Apãtibꝯ emũctoriorũ
nõ ẽ applicãdũ aliqd qd̃ r̃frenet nõ iõ q̃ hoc nõ
sit medicamẽtũ apãtis eoꝝ. sꝫ qa nolũꝯ ipõrusꝫ
medicari apãta ĩmo studiũ ut augm̃tẽꝯ et mate
riã ad ipã trahamꝯ nõ curãtes si fuerit in ipĩs
augm̃tata malicia, nõ cura sic circa principalia
mẽbroꝝ hñda ĩ ista expellẽtia. Et sꝫmo qdẽ Ga.
ptis iã opposite audiendꝯ pinde quoq̃ ostẽdit
supposito si corpꝯ fuerit plectoricũ uel cacochi
micũ q̃ euacuatõ aut purgatõ precedãt ul is. tre
decĩo. de ĩge. & ĩ teg̃. Quoĩazꝫ qd̃ pbibet apãtis
gñatõꝫ mẽbꝝ apãtũ cõfortat prauã alterat con
plexiõꝫ & cõpositõnẽ tollit peccantẽ solonẽ p
bibet cõtinuitatis dilatari & dolorẽ mitigat a
postẽatiꝯpetit et cõfert maẋ. id aũt repcussiuũ
opat̃ sui q̃litate & substãtia sicut azꝫ uolẽti pti
cularia pcurrere ꝓm frigide mãtie p accñs pu
trefactõe tam̃ calide q̃lis ẽ flãtica & mlica egẽt
repcussione nõ tñ tãta ut p se calide. nꝫ adeo
frigida ĩmo admiscẽdũ ei aliqd calidũ ut dictũ
Propt̃ qd̃ apãti suo tẽpe ꝯferẽs extat repcussio
Quod aũt fere secꝯ eueĩat p accñs ẽ. qa aut a
cã fcm̃ ẽ apã primitĩa & tũc modica aut nlla cõ
petit repcussio & maẋ si corpꝯ nõ fuerit plec
toricũ sꝫ potius cũ bis q̃ fluxa faciũt. & ĩ prĩcipi
o mẽicãdũ. uñ. A. Que ppt̃ cãs accñt prĩtĩas ubi
nõ est hũoꝝ repletõ medicari dñt ĩ prĩcipio rei
cũ eis q̃ fluxa faciãt & r̃soluãt. Vl qa p uiã ꝯges
tionis sit geĩtũ. tũc. n. nõ expedit r̃pcussio nisi
tĩeat̃ fluxꝯ aliaꝝ materieꝝ ad locũ doloris. aut a
lio quodã aut sũt ĩtrĩseca. ĩ qbꝯ nlla aut pauxil
la r̃pcussio ꝯpetit. sic ĩ his q̃ sũt extra & maxĩe
cordi uicĩa. ut qd̃ lateris apã ne ad prĩcipale fi
at r̃pulsio. Vñ Mes. Prĩa res cure pficit̃ pleuresꝫ
admĩstratiõe medicaminũ m̃boꝝ ꝯfortãtiũ ipsi
usq̃ uirtutẽ coadunãtiũ. ut nõ r̃cipiat nꝫ sĩ ip
sũ uĩcat q̃ ad ipm̃ dfluit mãtia. Ex qbꝯ facta ẽ
ẽplastratõ ex lẽtibꝯ excorticatis cũ aceto aut ex
farĩa fabaꝝ cũ aceto. aut ex sauicb cũ aceto. zcq̃
Veꝝ hoc suspectũ ẽ nisi cũ mag̃ cautela fuerit.
aut ĩ prĩcipio prĩcipiãte cũ nõ dũ mãtia repsit
ĩ locũ qd̃ & sꝫo utcũq̃ tãgit̃ r. a. aut si apã fuerit
ex mãtia frigida. que p accñs ut putrefactõne ñ
calescat ut sũt nodi scrophule & talia. In bis siq
dẽ mollitĩs egẽt & r̃solutĩs nõ aũt apocrusticis.
timẽdo spasmũ aut maniã uel cruditatẽ. affor. y
uel qa fit ex materia ĩcũeata in pte. Vnde. xiii.
de ĩge. Incũeatõe que ĩ flegmaticitate pticla fa
cta nõ adhuc possibile r̃pcussĩs uti sꝫ ad euapo
rãdũ ire tẽpꝯ ẽ. aut qa sit fere totiꝯ. ut morbilli
uariole lepra. & ydropisis. nõ. n. ẽ locꝯ ad quẽ fi
at expl̃sio tãte mãtie r̃ceptĩꝯ. l̃ cũ tĩore ĩ tl̃ibꝯ
fit r̃pcussio ppt̃ mãtie ml̃titudinẽ. qd̃ sil̃r ẽ ĩ
scabie. nꝫ que ossiũ cũ sit dura ĩretrocessiã. nꝫ il
lã q̃ m̃broꝝ prĩcipaliũ expl̃siõe eueĩũt & maxĩe
ad tria pretacta locorũ. cũ a cã fiunt añti preci
pue. nec ea que sunt cretica uel uenẽosa. ne opꝯ
distrahat̃ natẽ & mãtia mortifera ĩ prĩcipio re
pellat̃ uite & pprie cũ ad emũctoria & ad articu
los fiat expl̃sio. Propt̃ oppositũ igit̃ põt pri
oꝝ rõcinatio formari ut qd̃ motũ natẽ impedit
rẽ ĩobediẽtẽ repcussiõi repcutit & ad locũ non
receptim̃ ĩpl̃lit & reliq̃ nõ cõpetit apãti. talis
qdẽ ẽ ĩ exceptis repcussio. Quare ĩ hꝯ nõ ꝯpetit
Propt̃ q̃rtũ qdẽ ad primũ dd̃q̃ ut ostẽsũ r̃p
cussio nõ cõpetit per se cũ apã per modũ ꝯgesti
onis efficit̃. Cũ aũt fit per modũ reũatis qd̃ plu
ries cõtĩgit illo cõpetit magis. nõ tñ m̃bra ledũ
t̃ prĩcipalia. qa ĩ uacuitatibꝯ ĩtmediis suscipit̃
mãtia. & maxĩe cũ corpus nõ sit plectoricũ aut
priꝯ eũatũ. locꝯ. n. adhuc ul̃ ul̃nere pmanet sus
ceptiuꝯ. Aut & magis expedit ut ad qd modicũ
ualde ptes sꝫm interiꝯ patiãt̃. q̃ lesio g̃ndis in
exterioribꝯ & maẋ ĩ cute ueĩat spmatica sẽsus
& decoris redditĩa. Ad aliud dicẽdum q̃ for
me febriũ & apãtũ sũt similes ĩ qbꝯdã. Nã sꝫm
q̃ fe. put̃ de fiũt ex q̃tuor hũoribꝯ & q̃ q̃dã sũt
sĩplices. alie ꝓo ꝯpoĩte ita & apã & sꝫm q̃ ille in
digẽt maturatione ac eductione in cõmuĩ sic &
ista & tamẽ omĩno in particulari eodẽmõ cum
apostemata locũ pticularẽ cõtinẽtia possint re
pcussionẽ recipe nõ aũt febres cũ corpꝯ omne
contineat ad qd̃ nõ est repulsio. Ad aliud di
cẽdũ q̃ mãtia priꝯ q̃ pori ꝯstrĩgãtur sꝫm iteriꝯ

An Cura Formice pficiat pene granitate.

An In Lepra ōpetat eductio.

Aut ipsa ifrigidata ppellet adintra. pori. n. licet exterius angustetur nō tn iterius nz ipillat cū liqda adhuc manens occurrat ad itra & proprie cū uacuū ponere nō cōtingat. Ad aliud dicēdū q̄ Y. loqtur de materia q̄ p modū expl litur creticū. Aut repcussio nō est tāta ut materiā phibeat expelli. sed potius mēbr̄ cōfortat & q̄dā digestionē sibi prestat. Ad aliud dicēdū q̄ medicus debet naturā imitari recte opantem non aūt recte opat cū materiā apātis i ptē expellit nisi in his que sūt excepta. Aut licz medicus uideat primitus impedire naturā. cōseqn̄ter tamen eam expedit & uigorat uirtute partis & caloris digerentis ibidem uigorata.

Resentis occasione quesiti prieq̄ itētionis hesitat an formice cura pficiatur penne concauitate duriori seu aliquo sibi pporcionali. Et uidet q̄ ita. Quarto nā q̄ tcia Ga. qdē dixit esse cōueniēs ut sūat aliqd sicut embula. i. fistula ex extremitate pēne aut alterij rei cuius extremitas acuta quā possibile sit deglutire formicā zcz. Est aūt series Gali. ut trāstuli d igenio. xiiii. hj similit curat forti cui ꝓposito calamo circlariter uerruce facte. Optet aūt cōmēsuratā capacitatē habere uerruce grosso & undiq̄ diligēter ipsam stringat & circūuēire deinceps ad inferij conari ueloc issime nāq̄ sic & cum ipsa radice uerrucā deponere. Et Id quod aufert morbū curā pficit ei nāq̄ ppri us debet cura. xi. de inge. talis qdē ē hj ut pre tactū calamus cū mox extirpet nocentē. Cōfert itaq̄ In oppositū qa cū formica sit de genere apātis calidi dolorosi hj actu curatiuo materia ad locū trahetur pāplij alterās. soluens. replēsq̄ locū. Est nāq̄ formica pustula uel pustle q̄ egrediūtur & faciunt accidere apostēa puruz & ambulāt & fortasse ulcerāt & fortasse ꝛsoluūtur q̄rto tertia. Dicendū breuij. q̄ i formice predefiniēte curatōe ut psuasū nō ꝓpetit calaj cū ea sit uerruce seu magis acro cordis. ceu ostē sū p Ga: A. rndet ipm uideri deceptū. aut illuz q̄ sub eij recolligit equocatōnis fallacia. Formica enī denotat duo. Nam szm Albukasis szo uerrucā seu acrocordinē iportat. que apud Halia. dicit formix & Dyascoridē cū antiqs mirmitia. i. formicalis puta pustula. Mirmix. n. formica Quare szo canone de uite. Lacrima eij ualet super uerrucas formicales. Quare aūt formica hj pustula uerrucosa eo q̄ i ipā morsj qs sentiat qui formice. Szm ꝛo A. uelut pretactū nūc significat pustulā. purā calidaz serpiēdo pābulātem ceu formica & sic ei nō ꝓpetit calaī curatio sz priori. uñ q̄rto septia. De uerrucis sibi pēne ꝓueient subdit pretacta. Ad aliud quid dd ex his uisū. grande nāq̄ sicut preēductū ex cura pēne calami sequit nocumentū.

Nō

formica.
Verruca.

DIFFERENTIA. CLXXVII.

Vod i lepra ꝓpetat eductō oñdit. Quoniā i appoplexia maiori mortaliori etiam & sqnantia precipit eductio dria. clxxxii. Multo igit magis i hac cū plm quis eaz patiēs pmaneat i uita. Rursj pria afforismoꝝ & q̄rta. Medicū imitari oz naturā. sz illa educit emittēdo hu. corruptos iq̄ foras qd pustule oñdūt & squame i cute dispse. Adhuc. xiiii. de ige. In cancro qui ē eiusdē matie cū lepra i quo matia nehem̄tij ē isz̄ta. cū ꝛtus unita sit uigorosior dispsa precipit eductō cū sero. & epithi.

Itidē ad ultias egritudies ultie cure ad certitudinē sūt optie. talis ꝛo ē eductio cū uiz iferat nature nō puaz. Est & egritudinū pessiaꝝ lepra

Palin leprosj diutij uiuēs pcurādj ē ceu alie egritudies matiales nūc qd corruptū educēdo tūcq̄ discrasiatū i melij alterādo. Eductō igit ꝓpetit i lepra. In oppositū qm̄ eductō ē praui ex corpe deriuatō. bono retento. ita enī ꝛtus agit expulsia. In lepra ꝛo corruptū ē omē. Est. n sicut cancer coīs toti corpi. q̄rto ttia. Amplius i egritudie cuij matia nō recipit digōnez nō est eūandū. cū mollia oporteat farmacare & mouere nō cruda. sz talis ē lepra cū hu. i ipsa sint oīfariaz corrupti adeo q̄ neq̄ ad benignū. neq̄ prepando expulsie pōt digōnez recipe. natura n. caret fulcim̄to & omēz motū necesse fit artis & pprie fortē regulare. Nō enī iperes educēdū i lepra. Propt primū qdez sciendū prij qd sit lepra. szo eijq̄ causa. & deide moī. & tandez quō ea ꝓsurgat. Propt huij primū sciēdū q̄ lepra seu elephātia. viii. theorice. morbj ē corporis mēbra desiccās. & siccitate corrūpēs. & tā q̄ cancer q̄ i omī fit corpe. In uiatico ꝛo lepra ē passio nascēs de colera nigra icensa & putre facta in supfitie corpis appns. Tertia quoq̄ q̄rti lepra ē ifirmitas mala pueiens ex spsione colere nigre i corpe toto. uñ ꝓplexio mēbrorū corrūpit & figura. Itaq̄ i fine ipōꝝ ꝓtinuitas i tantū ut corrodat ea & cadāt qñq̄. Et ē tunc ue lut apā totij ex mtia generatū. licz in cutis defedatōne ipāz collocēt aliq̄. Quid aūt eductō seu coiter eūatio appebit. clxiiii. que i pñti duplex exit multa seu uehemēs & pauca siū debit

Propt szm hj sciēdū q̄ lepra aut ꝓtigit a generatōne. & id ut a parētibj. Est enī morbj q̄ i seine hereditat. aut qa ꝓceptō mēstruis nō duz mū dificatis. aut i dispositōne ipōꝝ iterueit ut a tēpe multipir eueit. aut ab aere corrupto pestilētiali. ut ab epē. Ipm̄ enī ē causa efficiēs antiqor & ꝓter splē. aut ab aliis ptibj. ut corpe toto. aut a cibis prauis & potibj melācolicis & ut a mala dieta. und prio ttia. Expim̄tatores indi & alii dixerūt q̄ lac cū rebj acetosis edēdū non est neq̄ pisces cū lacte. qm̄ inde pueniī ad

Lepra
p. Thor
diatriz
3. 4.

3. p.

egritudies pmanetes sicut lepra uel ppt moraz cũ lepsis. Ponũt. n. ipsã egritudinẽ cõtagiosam Aut ppter coitũ cũ lepsa. uel maxie illius cũ q̃ lepsus coiuit. Propt. n. caliditatẽ uiri & aptõz poroy m̃bri uirilis uapores a matrice corrupti eleuati eum celerig corrũpunt. ita ut cauenduz sit a copula mẽstruantis. Mulier aũt nõ sic ifi citur nisi fortasse ex crebro coitg ipsorum usu cum matrix frã sit & sicca densa. mimeq; lesio nis receptia. semẽ etiã leprosi ab ea susceptum celerig eicit. aut ig tusũ qescens exstinguit.

Propt hg uero tertiũ sciendũ q; Serapio qnto ait lepram cãri ex colere supfluitatibg nigre. Duplex e nĩ exit. una qdẽ gsurgens ex colere ci trine adustiõe. altera ex ea q̃ hu. mlice. Octa uo aũt theorice. Sũt qdẽ elephãcie species due alta q̃ fit ex colera nigra quã sãguis diximg eẽ fecem. & purgamentũ q̃ mẽbroy casũ nõ indu cens curat nõnũq̃. altera uero ex hu. fit nigro q ex colere generat rubee adustiõe. In q̃ mẽbroy ẽ cõmestio & cãus a q̃ qs nlla cõualescit medela

Szm Ysaac xo ĩ uiatico. q̃tuor maeries lepre nõibus distiguũt ex q̃tuor hu. cõsurgẽtes. Prĩa siqdẽ causat ex sãguie cõbusto que allopicia seu uulpia dicit in q̃ cutis excoriat ut uulpes may hora. q̃ silr cuti capitis talr appriat passioni. Alia qdẽ ex flegmate corrupto tyria dicta simi litudie illig szpẽtis excoriatõe decorticationi ẽt cutis capitis attributa. nõnlla xo ex colera gbu sta. dicta leonia eo q; calidior & seuior. ut leo fa ciẽ terribilẽ cãns. aut qa leõibg accit. reliq̃ xo ex colere nigre adustõne. noiata elephãtia. eo q; sic elephas maclis uariatg extat ita hanc patien tiũ cutis. aut sicut is maior & fortior aialiũ cete ris ita & modg hic lepre q̃ silit magnitudo dicit cruris & modg hic lepre. A. xo & ysaac exposi ta dicta latini plixauerũt uniuetsi. A. siqdẽ po nit eam fieri ex colera adusta ut dicta leonia & aialia cõbusta silis priori atq; a sãgu. fece q̃rũ d̃ teriorẽ ponit primã gnr szã & terciã. Propt q̃rtũ hg sciẽdũ q buõr hic aut putrescit uel mi nie. Quod si primũ. aut int ueãs & ita q̃rtana g tinua. uel extra tũcq; itpolata p q̃rtũ. Si aũt nõ putrescat aut spẽs expellit ad ptem una uel ad corpg totũ. Et siqdẽ prius aut ĩ pfũdũ mẽbruz retinet. uel ĩ sĩficiẽ ppellit. Quod si prig. aut materia ẽ grossa & tũc generat duriciẽ ul sephi ros. aut subtilis corrodens & ita herpetẽ bestio menũ. uel media & sic cancy. Si xo ad supficiez tũ morpheã & szpiginẽ & scabiẽ. Est nãq; lepre dĩa. clxxx. & talia ĩducit. Si aũt ĩ totũ ppellat sicq; lepra cõficit. Szapio cũ. A. Propt szm xo iciẽdũ q; au. qñq; cõcedũt eductõz qñq; uero mime sed qd de hoc ĩcio appebit dicẽdoy cuz q̃rto. Propt ĩciũ prĩg sciẽdũ q; in lepra q̃n doq; cõpetit eductõ. Intd xo mime. Ac deiceps cõsideradũ utrũ mltũ & mox ĩ ea debeat educi an pay & paulatĩ. Propt primũ hg sciẽdũ q; lepra uel ẽ in uia ut cõfirmet. aut iã iserta gfir mata. Quod si primũ adest educẽdũ eductione mlta seu forti siue sanguis. aut qs aliorũ peccet hũoy. uñ Szapio. Intẽtõ ĩ curõe lepr hu. uĩc ẽtis ẽ eũo & hoc ĩ pricipio sui añq̃ ĩdurẽt & ĩ durciẽ trãseat lapidã. Obedit. n. medicis q̃ eũant eũ & attrahũt. & resoluit cũ medicis eũatis attractis Cui qdẽ cõsonãs. A. iqt. Optet ut incipiat ĩ cu ra lepre cũ eũonibg & mũdificatõe añq̃ ĩcrosset egritudo & ut ĩcipias & flõmes flõmia ultia sic etiã sẽtit. Haliab. cũ Ras. ut tangẽt deiceps. Qd firat. Quõ iã ĩ pricipiis ñnũq̃ sanat. q̃rto practi. Sanatõ xo ipĩg pficit absciciõe cãe ceu a liay matialiũ egritudinũ. hec aũt eductõe rẽouet

Educẽdũ igr tũc ĩ ipã ceu & psuadent prear guta. Si aũt szm extiterit tũc ñ ẽ educẽdũ mltũ & uehemt xz pay & paulatĩ. Quat. Szap. Cũ g pueit res ad grossitudinẽ gpletã trestrẽ ñ eũat oio nz ĩsoluit. Quod fulcit. qa q malo utũt nutm̃to ĩ farãciis purgati exoluũt cito ppt ha bũdãtiã malorũ hu. siue nutm̃tũ exterig audiat malũ seu id quod ĩ corpe gtiet. affor. sza. hg xo nutm̃tũ ĩ trĩsecũ ẽ lepsoy. Amplig id quod agitat materiã & ad furiã ĩcitat ãplig malignuz pmiscẽs cũ benigno. ipsã ẽt ĩducẽs. nõ cõpetit ĩ lepra tal xo ẽ eductõ fortis. seu mlta q̃cũq;. cũ materiã iuẽiat ĩdispõitã oĩfatiã. Corrũpit ẽt cõ plexiõz magis corpis preexñtẽ cũ ipsũ totalr tã szm hũida & spũs q̃ ptes solidiores sit cõtagiõe affectũ. Mũdare nãq; lepsũ hg ẽ ceu qs uolens puteũ aque corrupte depurare lagenam ĩ ipm̃ piciẽs a q̃ lĩpide. Nichil. n. preexñtẽ depurat a quã aduẽiẽtẽ corrũpẽs cũ trãsitus ĩ dñans fiat ita & aña subargutũ. Tali igit lepre mõ hg non cõpetit eductõ. paucinã xo & pedetẽtiaz conce dit ĩqẽs. A. In flõia lepsoy q gfirati sũt nõ op tet ut sit occupatõ nz ĩ solone uẽtris eoy cũ me dicia forti. qa sĩfluitates eo ĩ eis mouẽt. & non sepant. imo fit alleuiatõ ĩ declinando materias eoy ad itestia exterig admistrando qd carmiet & rsoluat. Cũ. n. tales nõ possit curari. qd oñdr̃ pprie cũ ipõy sãguie ĩ saccello p aq̃ deducto rsi dere uideat frustla carnis arenosa. nigra. adusta nõ aũt subalbida. tũc qdẽ eis blãdiẽdũ & palliã dũ szm qd possibile ut tenẽdo eoy uiscera cum trociscis de capparibg apta ĩtestia & urinales meatg pmouẽtibg leuioribg & hũectatioribus.

Palliat ẽt qdã & eoy supficiẽ maxie faciei q̃ pprie cũ metalloy limatura nõnlli cũ sanguie testudis & oleis amigdalay aãray. Alii cũ tyria ca opiate gmixta aliq cũ ũgẽto fusco & terbẽtia & sanguie pueroy recẽti laudãt & plimũ arcoti con cũ liãtura eboris & auri. Nonnlli testiculoy laudãt extractõz qd ĩ leonia fortassis cõfert &

An Tyriaca Venenū dpellat sua qlitate seu ppetate.

nō ī aliis. Veritatē ⁊o hāc Rasis ita breuiť īnu
it hec egritudo aut ē īcipiēs uł īuasit ex corpe
aliqd aut iā puenit adultimū ipīg. Dubitať
eqdē qa ī uiatico precipiť in lepra de sanguīe
corue. flōmādū fore de uena mediana cum fueť
materia īter uasa. Si ⁊o fuerit extra flōmia erit
cauēda cū mltū noceat. Maťia. n. corrupta tra
beť ī uenas ⁊m tūc educendū farācia. Cuig op
poītū uideť reliq sētire cū leprā ponāt p corpg
ōme diffusā tāq̄ cācy uleʒ. Dicēdū q̄ sʒmo Via
tici. Ysaac. cauillosi. sīpłr auditg nō est sang us
q̄q̄q̄. Intelligo tñ ipsū īnuere distīctōʒ ī lepra
sʒm q̄ fuerit ex sāguīe corrupto uel buōy alio.

Propť sʒm bg sciēdū q̄ Rasʒ precipit. educti
onē fieri puā & paulatinā īqēs & ī bg hora. i. cū
egritudo est incipiens. oportet ut euacueť cum
flōmia in omni mēse preťq̄ ultīatio fiat ī extra
ctiōe sāguinis & solutiōe uētris ī oī ebdomoda
cū eis que educūt colerā nigrā preť q̄ id fortiť
fiat. uñ almās. qnto. recitať sequēdā adolescētē
leprisātē ī qnq̄ mensiū & paucoy diey spacio
plusq̄ q̄dragesies uētrē soluisse. Id aūt fieri nō
posset si multū & mox educeretur. Et firāť
qa ostēsū drā. cliiii. q̄ ī egritudīe non uehemēť
piculosa spaciū dante īcipiēdū sit a medicaīuʒ
leuioribg cū natura nō sustīeat repētias alterōs.

In oppoītū. Serap. In īitio bg egritudīs optʒ
ut fiat eūo cū extractōe sāguīs mlti in prīcipio
si cōsētiūt ⁊tus & etas. In q̄rto ⁊o pract. Cū
elephātia fuerit in prīcipio anñq̄ facies īcipiat
deficere & deformis fieri & mēbra ulcerari san
guinē mīue a duabg organicis & duabg uēis q̄
sūt post aures. & que frōtis. ac nōnūq̄ a mediast
tīs donec defectg appeat: uñ dictū p A. Optebit
ut īcipias & flōma flōmia ultīa. Id aūt qd mul
tū ē & mox educere. Et firāť p id qd dictū.
Ad ultīas egritudīes ultīas curōes potētes. Ac
ultīe replōni ultīa debeť eūo. & plīmis egʒ edu
ctiōibg. Dicēdū q̄ multū & mox pōt duplī di
ci aut rōne īsertiōis. & malicie materiei que nō
potest una uice aut tribus uey plīmis eget edu
ctionibus. uirtg. n. non patereť. Et iōmelig īfra
subsistere q̄ exqsitissīe eūare. q̄rta. prīo. Et ita
prīa sūt audiēda. uł ex pte maťie mlte replentis
in maiorē mox cacochimiā se trāsmutātis. & sic
itłñda sʒa. Primi igiť sūpserūt īdicationem a
uirtute, scdi ⁊o a multitudine cacochimie.
Et nosce qdē lac ī hac passione mīme cōpetere
& maxīe cū fuerit a materia nō adeo feruēti &
ī regiōe frigidiori. Per accñs ⁊o cōfert qñq̄ ut
accidētiū gratia ceu difficultatis anhelitg & eig
cōstrictōis exaspatōnis & raucedīs uocis maxīeq̄
corpe iā eūato. Et pprie cū fuerit calidū mox e
mulsū ut ouinū sʒm. A. pprie cū suo exhibituʒ
canōe. ipō aūt cū qs mltotiēs ac īordīate utiť &
maxīe cū pauca pticipauerit aquositate. & ī lo
cis magis frigidis ītrāspirablibg. a piscibg sal
sis marinis. carnibus antiqs mlicis salitis & p
prie bubalīs. & bouīs. leprā īcurrit. Et ideo in
Saxonia & supra mare flādrense ac Carmoīa mł
tos ē repire lep sos ceu in Alexādria ex asīoy g
mestiōe. Propť q̄rtū ⁊o sciēdū & si appeat tñ
dd ad primū qd. uisū drīa clxxxv. Non. n. sile
cū boy maťie sit altere. Ad aliud qd dd silr
drīa. xviii. & clxy. Quod. n. sī fluitates ad extrī
seca mādēť & escaras & bg causēť defedatōs nō
p modū eductōis maťie de īterioribg eradicate
ī q̄ foras ⁊m maior exspsio eueīt ipīus malicie
nocens p ōme. Ad aliud dicendū q̄ illa edu
ctō facta in cancro cum sero & epithimo q̄ fue
rit gfirmatus nō ē est multa seu uehemens sed
potius pauca & debił p uiā cuigdā preseruatio
nis ut possibile ac palleatōis. Nosce tamen
q̄ cancer fortasse deterioris est curationis q̄ le
pra eo q̄ eig malicia in uno ē loco inserta lepre
aūt diffusa & uirtuosior ita reddita. Itidem
admistrate curatōes leprā sustentant & ñ agit
sup mēbra simplicia. sed ī cancro nō ē ita. A.

Ad aliud dicendum q̄ hoc uey ē. sʒ uirtus
tolleraret. & materia expelleret corrupta. sʒ oñ
sum est id ītercidere mīme īmo hoc lupū foret
suscitare sopitū. Ad aliud etiā apparʒ quid
dicendū quia leprosus nō gfirmatg pcurandg
est cū eductōe etiā grandiori cū nōdū gfirmatg
nō aūt ut oñsum ē postea. Distat enī hec egri
tudo ab aliis de corruptōe. Que āt alterig ptis
īducta silr patentia sua procedunt uia.

DIFFERENTIA. CLXXVIII.

Vod tyriaca uenenū qualitate & nō p
pritate depellat oñditur. & septīo bre
uiarii gtinentis, tyriacā facere opatōes
ipīg p gplexionē gmunē resultantē ex reliquis
simplicibg gponentibg eā. Amplig pprietas
gsurgit ī aliquo & tota spēs aut sbā cū sīplicia
seu gmiscuerunt digestaq̄ gplexionis uigoī pre
cedentis fuerint pfcē prīo prīa. Sed miscibilia
in tyriaca nō sunt simplicia uey ex elementis q̄
tuor gposita. Nullū enī elemento ꝓ ipīg per se
ingreditur gstitutōeʒ. Adhuc si resultat ī ali
quod pprietas cū ipsa gsequať forma substātia
lem drīa. lxxi. oporteret p generatōeʒ ītroduci
quod eueīt in primā precedentē rsoluendo ma
teriā. Id aūt natura fit & nō arte cū ipā sit prin
cipium ītrinsecū totum hoc in totū trāsmutās
hoc aūt extrinsecū. Expedit etiaʒ generatio
cum sit natura subiectuʒ in potentia. ars uero
in actu. cū eius tantū sit alteratore trāsmutare
tyriaca uero arte gficitur & nō natura. Rur
sus nihil agit ultra suā spēʒ hoc aūt ēet si ars
tyriacādi pprietatē cāret cū ea sit nature non
aūt artis. Conseqť nāq̄ formā ut dictū substan
tialem. ars enī dbilior ē q̄ natura ut assequitur

eam liz multũ laboret methauroꝝ q̃rto. Auic.

Palin si ꝓprietas posset arte iduci cũ foꝛa adducere quã seq̃ substãtiali. & ita posset aurum ꝓ alchimiã cõstrui quod negat ibidem. A.

Tiriaca igit uenenũ q̃litate & non ꝓprietate repellit. Oppositum ꝛo huius sapiunt medicoꝝ ut appebit q̃plẽs. Adhuc. Damasceno in afforis. Tiriaca magis necessaria est ut dissoluat. dispgat. & mũdet. hec aũt ꝓficiũt cõplexione. Virtute nãq; hoꝝ ꝓpatiui magis hũic inerit aliud opus. puta uenena depellere quod ꝓficietur ꝓprietate. Palin qd uniuersalĩ opponit uenenis agit a ꝓprietate. cũ actio q̃litatiua seu ꝓplexionalis sit deĩmiata. hoꝝ ꝛo ẽ tiriaca. Venẽa eniz depellit calida & frigida ulr. Itaq; tiriaca id agit ꝓprietate & nõ natura. Propt primũ quidẽ sciendum qd sit tyriaca & reliqua q̃ ipsius mĩata drĩa. cxxvii. Est aũt uenenũ sbã hũaĩ corpis ꝓprie corruptĩa duplex exñs Quãdã nãq; ẽ humidi hoĩs corruptm̃ qd accidit ex ꝓpmatis corruptõe materie. interioꝝ. vi. unde haly Venenũ ẽ huĩditas aquosa. subtilis. horribilis. qualitatis uel aĩalium huĩdũ subtile acutum humãe nature interemptm̃ precipue ut quod serpentis aut scorpiõis. Aliud uero ex mineris aut uegetabilibus ceu qd arsenici aut plumbi sublimatoꝝ napelli uel papaueris. Est & qdã ĩterficiens ꝓprietate seu forma dicta specifica uel subã ut napellus potissĩe. Aut q̃litate. & ea frĩa ut opiũ & iusqamꝯ. uel calã ut euforbium & anacardus liz sint frĩis ĩpiculosiora. Sunt & quedaz totũ corpꝯ uenenantia ut fere predcã Nõnulla uero ꝓtẽ eiꝯ magis. ceu argentũ uiuuz cerebro ꝓ aures ĩtroductũ. lepꝯ maringꝯ pulmonem ulcerando & cãtarides uesicã. Est autez qualitas sz̃m quã uocamur q̃les in predicam̃tis duplex exñs. una qdẽ simplicis eli. reliqua eiꝯ quod ab eo ꝯpoĩti. Sũt etiã sz̃m Ga. q̃litates triplices. prime uidliz calitas frigiditas huĩditas & siccitas. sze ceu duricies. mollicies. aspitas. & densitas. grauitas. & leuitas. & q̃ hoꝝ dcẽ nõ paꝝ subẽ & tertie. ut odor. sapor & calor. Hic aũt qualitas audit sza & prĩa. Quid autem sit ꝓprietas dĩa ĩnotuit. li. & lx. Ipsa nãq; formã ĩherentiꝯ seq̃t subãlem ita ut actꝯ aliqñ toti attribuat subẽ. Cũ enĩ simplicia ꝯmixta uigore ꝯplexionis ꝓfectioris in qua calm dñat fuerint ꝓfcẽ ꝯdigesta & a labe ꝯrietatis & sorde depurata priori forma corrupta ĩtroducit reliqua cui uirtꝯ seu uirtutes ĩherent sz̃m aspectuz ad orbẽ determinatũ maxĩe occulte. ac mirãde ex potentia suscitat materie aĩa excepta hũãna quas etiã ꝯplexio subseq̃t a priori ea corrupta reliqua. Et si oĩa sit extent tẽpe siltate tñ nate forma precedit subãlis. deinde ꝓprietates ꝯsequunt tandẽ quoq; sic ꝯplexio. Propt sz̃m ꝛo sciendũq; aliq dixerunt tyriacã mitridatuz & siqd hoꝝ. ceu ꝯfectio de musco amara seu dulcis uenenis ꝯferre qualitate tm̃ nõ aũt ꝓprietate arguitõnibus moti predictis. Et mouent hoꝝ dñtes ex miscibiliboꝝ taliũ ꝯfectionũ sz̃m dbitã ꝓportionẽ ꝯmensuratõnis ipsoꝝ quãdã resultare ꝯplexionẽ adeo nature ꝯuenientẽ hũane. Sicq; admirabilẽ ut spĩboꝝ & prĩcipalioriboꝝ ptiboꝝ ind uigorant oĩs malicia tollat uenenicalĩ seu frigidi. Quod fulcit ex prĩo sze ita. Quãdo calitas extranea equalitatẽ destruere uoluerit calor ĩnatus ĩterior existit ĩ resistentia rerum fortissĩa ut uenena etiã calã ñ refrẽt. nec expellat neq; ipsoꝝ corrũpat subãz nisi calor ĩnatus Ipse nãq; nature existit ĩstrumentũ qd caloris aduenientis expellit nocumentũ iõq; spm̃ mouet ad ipsũ expellendũ. & eiꝯ uaporẽ remouẽdũ ac ad ipsũ resoluendũ. & ipĩꝯ materiã adurẽdũ

Quod & frĩ etiã occurrentis ꝓ ꝯriũ expellit nocumentũ. hoꝝ enĩ ꝓprietatẽ nõ habet frĩditas Nõ eniz ĩpugnat neq; ĩfrĩat nisi calitatẽ aduẽientem ꝓ ꝯriã. nõ aũt occurrẽtẽ frigiditatez. Id aũt sapit Aꝝ. astutia uolentis om̃ez actõez q̃litate ꝓfici modo quocũq; elementari. Sup quod adeo ĩnixꝯ Alexander. & ut & aĩaz praue sẽtiat humanã ex potentia eloꝝ ꝯsurgere mĩatũ drĩa lxxi. Sed id fortassis nõ ualet. qm̃ tũc tiriaca uirtutẽ ãpliꝯ ꝯfortaret lapidũ ꝯfectõe. quod euenit mĩme. Propt tertiũ qdẽ sciendum q; post hos ĩuẽtus est familiarior dicẽdi modus cum oĩs sit addeĩ quod dficit ethicoꝝ primo. quo tyriaca. & q̃ hoꝝ uẽenũ depellant. Sitq; stultũ sz̃m Ciceronẽ a qboꝝlibz recte ĩuentis secedeĩ luxta illud eiꝯ dẽ. Om̃e benedictũ meũ extat quod tyriaca & que taliũ nõ solũ opant q̃litate ꝯplexionali. ueꝝ etiã ꝓprietate qualitatis occulte. cum sic enim calã uenena depellit q̃litate frĩa ut opiũ & talia. ꝓprietate ꝛo q̃ calida ut serpẽtis & siliũ. mõ ꝛo q̃dã utroq; ut ea que cũ frigiditate ꝓpt uite calidũ ꝓprietatẽ habet ĩsertã. ceu qd scorpionis uenenũ. Quod ãt tyriaca & que taliũ ꝓprietate depellat uenena fulcit autoribꝯ. uñ Serapion. vii. Sũt q̃dã opationes quas nõ facit tyriaca sua ꝓprietate. s. opatões q̃ sequũtur primas ut ascarides depellere. Decio uero practice. Tyriaca sua ꝓprietate ꝓdest reptiliũ ꝓcussiõibꝯ & nõ ipĩꝯ q̃litate. Quinto ꝛo prĩa. Tyriaca nõ efficit ipĩꝯ opatões nisi ꝓpre ꝓpt ꝓprietatẽ illiꝯ forme sequentẽ ꝯpositõez sĩpliciũ ipĩꝯ. uñ collz qnto Nõ ẽ remotũ ĩueire ꝓprietates in medicinis quaꝝ ꝯpoĩtõ fcã fuit in tẽpe lõgo eo q; ꝯplexio magis ẽ ĩ illĩ ꝯfirmata. magis tñ ꝓprietas ĩrpit in ꝯmixtõe naturali q̃ in artificiali. & hoꝝ qdem ꝓprietas solũ ꝯprehendit expientia. Quaĩ. A. de medicinis cordis hanc ꝓprietatẽ declarans

inqt q̃ in tyriaca & mitridato qddã est notuʒ
uel ut quod ex sĩplicib9 9surgit ceu si dicatur
tyriacã 9ferre uenenosis eo q̃ ipãʒ ĩgrediũtur
meĩcine 9ferẽtes ad illas. Aliqd uero ignotuʒ
ut quod ex eis adueĩt post comixtõeʒ a natura
9uenienti nature bũane ualde ad aquã equideʒ
suscipiendũ 9plexio sĩplicia preparauit. Cui9
etiã principiũ ab extrinseco existit. Ignoratur
etiã ꝓportionis meĩcinaꝝ q̃titas ĩ ea ĩuentarũ
ut talis introducat̃ ꝓprietas ceu in reliquoruʒ
ignorant̃ naturaliũ 9positõe. ut tertio etiã ap
paraʒ terapentice. Et iõ dñt sapientiores preci
se q̃ directõ ad 9positõeʒ tyriace & b9 ꝓcessit
ab ĩspiratõe & ꝓuidentia diuina uel arte inspi
ratĩa 9sili. Ratõ enĩ nõ ꝓtingit ad eaꝝ 9positio
nem. Ipsaꝝ nãq̃ 9mixtõ est fere illa. que totius
in totũ exñs dei opus & nature 9plexionũ prĩo
Et iõ taliũ cõmixtio nõ rõne 9prehendit̃ sʒ ma
gis expimento. Tyriace siqdẽ etiã que talium
ꝓprietas nõ aduenit nisi post ipsaꝝ uehemeteʒ
9mixtionẽ ita ut antiqui formidarent 9mixtõ
nem simpliciũ b9 meĩcinas ĩgrediẽtiũ tyriacã
ipsaꝝ ꝓprietates destruere. sed reuelatõ ac di
uina ꝓuidentia deducit ad istud ut etiã expiẽ
tia ꝓcipiat̃ illas nõ corrũpi. Et idõ dĩa. cxxvi.
Meũ 9siliũ ẽ ut nõ remoueat̃ aliqd ex tyriaca
qd̃ expimẽto iuuatm̃ Andromac9 iueĩt. Qud̃
Ga. ut sibi ascribereĩ faceĩ satagebat. Fortasse
nãq̃ illa 9plexio cũ illo põdeĩ sĩgĩficat illd̃ cui
us iuuamentũ ĩuenit expimentũ. ita ut qñ ĩmo
ueĩ a suo pondere nõ 9sequat illã ꝓprietateʒ.
Et nosce ex. x. practice de meĩcinis que cordis q̃
iuuamentũ qd̃ ex ei9 ꝓuenit ꝓprietatẽ ĩueĩ
tur sufficient̃ apprehẽdi nisi ĩ tyriaca fermm̃ta
ta cui9 quidẽ sʒm modernos in. x. an. pficitur
fermentatõ sʒm uero Ga. in xx. sʒm dĩsitatem
regionis ĩ calitate & frĩtate. Apud tñ aliquos
modernos spat̃ ipĩ9 iuuamentuʒ post sex men
ses quod Ga. nõ 9sentit. Et si dcm̃ sit ipãʒ post
sex menses fieri ĩfantẽ dĩa. cxxyii. Sic itaq̃
sentiunt ꝓitiores nõ esse ĩcõueniens q̃ exactõe
& passiõe simplicium 9iunctoꝝ in unũ post lon
gum tpũs 9surgat & fermentet̃ ꝓprietas ĩ ty
riaca. & silib9. qua depellat uenenosa spirituʒ
& calorẽ etiã 9fortando ĩnatuʒ. Quare iuuatur
ꝓpt̃ illud sup̃ 9trarietatẽ facientia fĩa & cala
& uincit uirtues eoꝝ. Et iõ sciẽdũ q̃ ꝓprietas
põt accipi duplicit̃ ꝓprie qdem sʒm q̃ ipã ue
rius repitur in rebus ꝓductis a natura. ceu ex
positum dĩa. xxi. aut in ꝓprie sʒm quandaʒ
silitudinẽ. Sicut ex applicatõe reꝝ ingrediẽtiũ
tyriacã fcã p̃ artẽ. ubi forte ita nõ seruat̃ ad or
bem aspectus nisi forsitã 9tinẽs dicat̃ illd̃ aut
existentia luĩnariũ in locis d̃terminatis tñ cũ
tẽpe 9uenienti ut monstrat̃ drĩã 9ñti. Qud̃
aut in ea & eius 9pari 9surgat tandem aliqua
ꝓprietas oñditur. Quoniã si opatõ tyriace fi
eret ꝓpt̃ simpliciũ 9plexionẽ solum & ñ ꝓpt̃
9positõeʒ ex qua post tpũs diutinũ eleuat̃ pro
prietas tyriaca recens foret efficacior & utili
or sʒm. A. fermẽtata. Cui9 qdẽ g̃riũ iã appuit
cum recens pauci extet iuuamenti. Adhuc
si tyriaca depelleret uenena p̃ qualitatẽ soluʒ
seu 9plexionẽ. tunc faceret p̃ g̃rietatẽ ita q̃ ea
uenẽa nõ corrũpet cala. Cui9 qdẽ g̃riũ apparʒ
Confert enĩ uenenis magnifice calis ut serpen
tis & silium. & frigidis ut scorpionis. Rursꝝ
sile uideĩ de colore & odore 9structis p̃ artem
etiã & d̃ tyriaca sed hi ꝓprietates hñt primo
sʒa. Calor ru. sanguinẽ ad ex̃ mouere & fluxuʒ
ĩducere. & iõ ꝓhibet̃ ne res intueat̃ ru. ex cui9
naribus defluit san. prĩo prĩa. Citrin9 ãt 9fert
in ycteriĉia. uñ ĩtio. xv. dicit̃ q̃ patientes yĉteri
ciam iuuant̃ p̃ 9sideratõeʒ ĩ reb9 citrinis. Illd̃
enĩ mouʒ naturã ad expellendã materiã citrinã
totã ad cutẽ. Silr & odor uĩrtute q̃dã occulta
uideĩ mĩricẽ incitare ĩ motũ. Itaq̃ utcũq̃ in
tyriacã & silia 9surget post spaciũ nõ p̃ua pro
prietas. Quod & altera signant arte 9iuncta
ut scorpiones. apes & que taliũ. Scias quoq̃
aliqua uenenis obsistere sui 9plexione ceu cor
pa cala frigidis. ut castõeũ albũ dyanacardinũ
& e9tra. aut ꝓprietate sicut mus napelli. uermi
culus qdã in ei9 nascens radice. & ut dñt tyria
ca uel cor 9fortã di puta iacinct9 auꝝ & dyamus
cus. Aut uias & meat9 coangustando ne ipsa ĩ
cor p̃gant ut ĩ terra sigillata. & q̃ ipãʒ adiuuat
ei 9iuncta ul m̃ broꝝ sup̃fities uiscosas & ũctuo
sas reddendo ut uenenũ 9uiscatũ ad cor ꝓhibi
at accedere qd̃ butyrũ multũ. oleũ nuces. aulla
ne. & taliũ cetera opant̃ aut ipsũ calm̃ ĩcitãdo
ut moueat̃ in g̃rietatẽ. & uenenoꝝ resolutionẽ
ceu omĩa cala & sicca subtilia aromatica. & cor
maxĩe 9fortantia. Nosce insup̃ tyriacã non
solũ opari depulsionẽ uenenoꝝ ꝓpt̃ ꝓprietatẽ
9surgentẽ ex simplicib9. ueruʒ etiã opationes
9plexionales que ipĩ9 iuuãt̃ & p̃ficiunt̃ ꝓprie
tate. uñ de meĩcinis cordis. Impugnãt̃ meĩcorũ
ĩpiti putantes calitatẽ tyriace & mitridati foꝝ
ĩtensiorẽ illa que dyatritonpipereon & dyaci
mini & idõ de tyriaca & mitridato exhibeat q̃
titatẽ medii aurei. Sed d̃ illis auĩ q̃tuor. Qud̃
tñ ẽ falsũ. Nã in his que de meĩcinis cordis.
A. dicit se ĩueĩsse calitatem tyriace in fine sʒi
gradus & metrdiati aliqnantulũ citra. Extima
tio tamen p̃sua det q̃ 9plexio p̃ fermẽtationeʒ
adipiscit̃ calitatẽ uenientẽ ab extra quod tam̃
silso nõ põt 9prehendi sed tantũ extimatione
artifitiali & expimentali. qd̃ oñdit imutatio
grandis quã cãt in corporib9 assũpta. Propt̃
quartũ quidẽ. Ad primũ quid d̃d apparuit qm̃
Serapio actioues ponẽs tyriace peruenire per

9plexionē coē3 resultantē ex simplicib9 q̄ eius
quedā nō fierent ꝓprietate cū iā dixit tyriacā
nō facere quasdā actōes sua ꝓprietate. S3 id in
quit repudians extimatīe tyriacā opari ꝑ sim
plicē 9plexionē miscibiliū. aut fuit opiniōis q̄
ꝓprietas ēet 9plexionū aliqua prīa ut uisū dīa
lxxi. Ad aliud etiā q̄d dicēdū apparuit. Quo
niā illud uerificat magis in ꝓprietate nature
accepta que totalit resultat ꝑ naturā abs3 artis
admīculo. Ea uero que 9surgit inicialit ab arte
ꝓprietas existat ut dictū est silitudinaria ñ cer
ta q̄ priorē imitat ut ars cōseqt naturā. Resul
tat enī ut declatū ē s3m aliquē modū ex sīplici
bus medicaībus 9ponentib9 tyriacā sicut ꝓ
ꝓprietas ex sīplicibus elemētis relatōe ad ali
quem orbis situ. Ad aliud dicendū q̄ licet
ꝓprietas principalit & pfcē ī troducat ꝑ natu
ram initialiter & cōsequenter pōt uigore artis
suscitari naturā imitando. Et sicut imitatione
ipsā nō 9seqt liz mltū laboret ita 9cessū ꝓprie
tatē que a rte talit 9surgit nō certā s3 silitudi
nariā magis existere. Ad aliud dicendū pre
dictis ei adiectis q̄ nihil opat ultra suā speciē
in uirtute ꝓpria alterius uigore tñ agit ut ca
liditas uirtute ignis ex aere aquā generat ignē

Ad aliud dicendū q̄ cōcessū est a q̄busdam
alchimiā uerificari. & auꝝ. & argentū arte pos
se 9strui ponētibus oīa metalla in una coīcare
natura ꝓpinqua neq̄ uisi in magis differre &
min9. Et q̄ sunt uelut corpa quedā egra quoꝝ
sanitas & pfectō arte acqrit ut in corporibus
aīatis. uñ Cōmentator tertio de aīa dicit d̄ mī
tis artificiis que uident eē possibilia sed sunt
cāꝝ ignoataꝝ ꝓbi grā alchimie. Quod ostēdit
modus generatōis duplex aliquoꝝ ꝑ naturaz &
artē. ceu scorpionū & silīū. uñ. A. xy. d̄ aīalib9
Iam aīcū hūi qui fecit scorpiones q̄ alios postea
generauerūt. Et iā testificati sunt mihi duo aī
coꝝ fideles argentum arte decoctiōis fecisse ue
rum omī exaīne non tamē inde lucrari apte.

DIFFERENTIA. CLXXIX.

Vod tyriaca dyatesserō 9ferat morsui
canis rabidi oñdit. Scribitur nanq̄
quarto sexta. Dr̄q̄ tyriaca dyatesserō
uehement ē 9ferens morsis a cāne rabido.
Adhuc Quod inest ptib9 īerit & toti. cū totuz
nō sit aliud q̄ ptiū 9geries Cōmentator phisi.
prīo. Sed ptibus his ex q̄bus 9ponit dicēdis h9
medicamē īest depellere uenena & morsib9 ca
num ut tradunt 9ferre. Rurs9. Qud calorez
seu spiritū 9fortat urinā ꝓuocat uenenū exsic
cat morsui 9fert rabidi canis. talis uero ē hec
tyriaca cū ex calis & siccis urīatis & dyaforeti
cis 9struat. Ampli9 illud quod ē acutū ulcera
tiuum & uir9 ad foras tractm̄ 9fert potiss īe ut
tradūt id āt medicamē h9 existit. Itaq̄ tyria
ca dyatesseron morsibus caīs 9fert rabidi.
In oppoītū. Quoniā neq̄ Serapio. Rasis. halya
bas. A. aut Mesue quos una nō est ī ꝓpria mat
ria īsufficientes ponere iuuamētū istiz tyriace
in morsib9 canis rabidi scripsere. Achuc aut
9fert 9plexione uel ꝓprietate. Nō q̄dē 9pleiōe
cū ipsa cala sit & sicca. & uenenū h9 calm extet
& siccū. Oīs aūt cura pficit 9trario exsiccātur
etiā & īflant morsi ueneno tali. Neq̄ ꝓprietate
cū uerig repiat in simplicib9 nō aūt in 9positis
nisi fortassis ī medic īs solēpnib9. q̄lis tyriaca
magna metridatū & 9fectōes d̄ musco dīa prio
ri. Ipā nāq̄ generatōe ītroducit que nature & ñ
artis ē effcūs. Igitur tyriaca dyatesserō mor
sui nō 9fert canis rabidi. Propt primū q̄dē
sciendū q̄ tyriaca ē multiplex s3m diuersitatē
9ponentiū ut uisū dīa cxxyii. Cui tñ illd nom̄
ꝓprius 9ueit Tyriaca est magna Androīci aut
Ga. in quā caro īgredit tyri serpentis. uñ nota
tionem ē sortita. Que aūt hanc nō suscipit me
thaforice dicit tyriaca ut que dyatesseron eo q̄
ad illig silitudiez uenenoꝝ depellat nocum̄ta
Dicitur aūt a dya quod de int̄pretat & tessera
quatuor inde dyatessoron. i. de quatuor. Nam
preter mel decopulatm̄ quatuor medicinis āna
9struit ceu gentiana aristologia longa mirra &
thure cuius dosis ē auī. i. Quidā uero loco
mirre ꝓiecerunt costū amaꝝ. Alii uero contum
addiderunt. Nicol quoq̄ refert quosdam
prioribꝰ adunasse fenugrecū nigellā. zedoariaz
dyptamū. cāedre ō pigamū. & adhuc alibi guī
edere & calcantū ustū. Que priores coīter gre
coꝝ & arabū rōnabilit obmiserunt dñtes ipsaz
passionib9 frīs mirabilit 9ferre ut uentositati
corrosiōe uentris & ītestinoꝝ epatis & splenis.
doloribus epatis precordioꝝ tremori pūcturis
reptiliū ut scorpionū & araneaꝝ. Et potib9 ue
nenosis & maxīe frigidis. Morsus aūt canis est
dentibus ipīg apprehensio q̄bus pleꝝq̄ solutō
īducitur 9tinui deterior exīs. Interdum autez
mīme ueꝝ is īterficit hūitate tantū saliuari.
Est aūt canis rabidus aīal cunctis ulr reddituz
īsidiatm̄ cū prius esset familiarib9 domesticū
extraneisq̄ obnoxiū custodie aut uenatōi d̄di
tum. Rabescitq̄ aut ex cibis & potib9 corrup
tis aut cadaueribꝰ & aquis put̄dis ita ut hūo
res ipīg in mliaz 9uertant adustā. uel ex aere.

Quod s3m. A. & uiaticū maxīe 9tīgit autūp
no & uere. Calor nāq̄ estatis hūores adurit fri
gus uero uehemens eos ad nigredinem declīa
re facit. Alii tamen scribunt id in diebus
canicularibus maxīe 9tingere hyē uero q̄ paꝝ
que satis pñt 9cidere. cū finis unig tēpis alte
rius silet exordio afforismoruz prīa. Rabidi āt
fiunt canes nō solū. sed & lupi. uulpes. simie.
mustele. & q̄ñq̄ muli. Cuig q̄dē rabiei signa &

discretionis inesse uel oppoito. autores notant
q̃plia. Sitr & morsi cũ enĩ ꝓcedit tẽpe signifi
cationes apparẽt terribiles & mirãd ceu pauor
aque liz eã appetant uehement & utr liqda &
formas ut specula ꝛpresẽtatia latrantq; iterdũ
ut canes. mingunt etiã qñq; pinguedinẽ in qua
res cernose mirabiles ac si essent aialia & q̃si
catuli apparẽt. & alia hꝯ uersuta ꝯtingũt sitho
mata. uixq; unq̃ euadit qs cũ uenerit in pauorẽ
aque. Iam nanq; in cord ueneni malitia ẽ iserta
Iuxta illud trasfiguratois Ouidii. Nec tpidan
tis auxiliat aquis. Viros tñ duos recitat. A. ex
hac eũasse dispoitõe non tñ a cãe fuerũt morsi
rabido imediate. uez ꝑ boiez ab illo morsũ.
Propt sm uero sciendũ q; coit extimat tyriacã
dyatesseron morsibꝯ hꝯ ꝯferre. Quare etiã Ni
col. in eius expressit antidotis amb obꝯ. Quod
fortassis eueit uel qa gentianã inspexit his cõ
ferentẽ magnifice Aut ꝯfisus fuit i additione
medicinaz quã sup illustriores ꝓiicit in hanc
ꝯfectõez. unde qd de hoc sentiendũ manifestiꝯ
apparebit ꝯnr. Quidã uero posuerunt hanc
ꝯferre morsis ꝓprietate. quod uanũ est dicere
Tunc enĩ in qualibet eẽt medicina ꝓprietatez
ꝯpoita assignare cuiꝯ falsitas põt ex dra añrio
ri apparere. atq; in postez ex ddis. Propter
tertiũ qdẽ primitꝯ ueritas apiat qiti. Deinde
hꝯ grã subdat an i pricipio huic ꝯpetãt solutia
& tandẽ cã quorũdã accidẽtiũ morsis ꝓbabili
ter his ꝯtingentibꝯ assignet. Propt igit hꝯ
primũ sciendũ q; hꝯ tyriaca dyatesseron nõ cõ
fert morsis iuuamento de quo sit curãdum &
ꝓprie cũ fuerit a colico assũpta ĩmo fortassis
nocebit in amplius cũ uehement cala sit & sic
ca. Et iõ sibi ut apparuit illustriores medici
hanc uirtutẽ mime ipressere uez aliis multis
medicamibus & tyriace maiori. Si autẽ ꝯfert
aut pueris teneris & pinguibus calefaciẽdo &
exsiccando uenenũ hꝯ. & ipũs ꝯfortando ut gẽ
tiane ꝓprietate. cũ ipã nõ totalit i hac corrũ
patur medicina. Neq; ꝑdurans ẽ adeo cum sit
uehement cala & sicca ut ipsã maturatione &
fermentatõe ceu tyriace maiori ꝓprietas isur
gat dra premissa. Vel urine ꝓuocatõe ac utr
iuꝑ fluitatũ de ꝑtibus intrinsecis. ad extorsum
eductõe. uñ & cantarides cũ urine ꝓuocatione
& sanguinis ꝓpt uesice excoriatõez eductione
laudãt precipue. Magis aũt ꝯfert cũ sup locuz
emplastrat adeo q; cala non paz extat & sicca
iflãtiua. ulceratia & attractia. Nã ulceratio &
attractõ ad exteriora mox precipit ita ut uen
tose loco applicent morso. & deinde acuta ul
ceratia ut alleũ. cepe & siapi. eruca. & q̃ taliuz
Quare Nicol in antidotario maiori precipue
morsibus. Tyriaca Dya. ut emplastrũ ipona
tur. Medicina ℞o prealiis hic ab oibꝯ laudata
est ea quã Ga. ꝯscripsit Monteo ipsãq; ꝯposuit
Ascimꝯ uetus qui omes medicinas uitupabat
ꝑ eam ita ut nullꝯ moriret qui hac .xl. uteret
diebus. Cuiꝯ qdẽ ꝯstitutõ. Rec. cineris cãcro
rum fluuialiuz adusti i uase expoito ex ere ru
beo. ꝑ. x. gentiane. ꝑ. v. tburis. ꝑ. i. Cuiꝯ dosis
est coclear. i. magnũ puluerizet sup aquã & nõ
bibat ex ea minꝯ. dragme tres. mane sm. A. in
ieiuno & sero. Aliq ℞o duas exhibẽt dragmas
nõnulli unã tantũ cũ pauor nõdũ apparz aque.
Astadion aũt expimẽtator sm aggregatorez
precepit hanc medicinã ꝯstrui cũ sol fuerit in
leõe & lũa. xviii. post ꝯplexionem ꝑtrãsiuit no
ctes hꝯ tamẽ ꝯfectõ drificat aput ꝑimos i nu
mero medicia & põdere. Sup locũ aũt firma
bat Ga. hoc emplastrũ Recipe aceti kist. i. opo
ponaci uncias. tres. picis lbr. i. aggregent & id
locꝯ emplet morsꝯ Propt sm istiꝯ sciẽdũ. q;
Almansor. vii. precipit in pricipio curationis
taliũ uentrẽ cũ pillis & medicinis noiatis in ca
pitulo mlie soluere icipe. Cuiꝯ cõtrariũ uidet
scribi quarto sexta. uel nõ oportz in diebꝯ pri
mis ut properes ad eũandũ sed occupare in at
trahendo ad exteriora. Nã eũo qñq; adiuuat ad
hoc ut uenenũ penetret ad ꝓfundũ prohibens
attractõez ad exteriora. Quod enĩ trahit humo
res ad interiora cũ eis etiã uenenũ ꝯtrahit. Cui
dd q; in principio principiante nõ debet fieri
eũo sm. A. timẽdo attractõez ueneĩ ad iteriora
ꝓamplius. Principiũ nãq; latitudiez habet q̃dã
enĩ ꝑs ipiꝯ magis attinet pricipio certo. alia fi
ni eius. nõnulla uero medio. Et merito quoniã
anteq̃ praua supueniant accidentia. und puum
preteriit tpũs aliqñ enĩ septẽ dies interdum.
xl. Quandoq; sex menses. interdũ sm alios an
nus. Et dixerunt aliq. Et nõ est creditum aliqñ
talia post septẽ ãnos apparere. A. Accepit igi
tur Almansor ꝓ principio ptẽ mediã pricipii
aut q; attinet eꝯ extreme. A. uero ptẽ primaz
exclusit ut principiũ initiãs. und subdit post
attractõez ex loco. Cũ igit trabis qd tibi possi
bile est post duos dies aut tres tunc occupare i
eũando quod forsitan iam penetrauit. Prop
ter hꝯ tertiũ sciendũ q; aliq dixerunt morsum
terreri ab aqua ꝓpterea qa fcã ẽ ꝯplexio ipsius
mala equat ꝯplexionalis. q. ita ut refugiat ꝯria
& sitia ꝯcupiscat. Nã discrasie naturales appe
tunt similia egritudinales uero ꝯria in tegni.
unde quarto sexta. Inqt Ruffꝯ nõ terrent ex aq̃
& diligunt uolutari in terra nisi qñ ꝯplexiões
ipsoz iam dilexerũt siccitatez quare abhorrẽt
ꝯriã ꝯplexionis & diligunt ꝯueniens. Cont ℞o
subdens eũ detestat. A. inqens. Ad hunc sermo
nem nõ ẽ declinatõ. Declinatõ nãq; ad illud qd
ꝯuenit ꝯplexioni ꝓpinq̃ est ex illis ad que non
currit. q. d. ꝯplexio equalis non introducit ex

ꝓpinquo ut hec nō raro. Aut liz ſit aliqua hoꝝ ꝓpinqtas nō tñ tanta ꝙ īdūcta ſit naturalitas 9cupiſcendi que ſiſia. Et fulciſ qa bi ſitiūt uehemenſ. & appetunt aquā liz ea uiſa terreāſ q̄maxīe. Eti ſpeculis & ulr terſis ſpēs repñ tantibus eis timor īcutiſ. Rurſ9 maraſmat9 9plexionē prauā habet equalē calam & ſiccam & tñ frām appetit aquā uehemenſ illi ḡriā. Raſius ꝗomeīcus ſophiſta in ei9 ꝓbl. ſēſit pre tactū euenire ſinthoma ex ſubīgreſſione aque in poros ſtōaci anguſtiores. uñ ſpūs cāſ fātaſi am inducens terribilē. Sz id tunc nō min9 fortaſſis deberet liquorib9 9ſurgere reliquis

Propſ qd dd id magis 9tingere ex ymagi natōe corrupta fantaſianſ nāq; canes ī liqdis & terſis ac ipſoꝝ uiſcera. Almāſor & balyab bas & iō formidant aquā. & abhorrēt liz egeāt ꝓpſ ſitim illa. Quod aperiſ qa nocumentū infixū. mēbris ē prīcipalibus & maxīe cerebro theorice. viii. Spūs enī a īalis cū reliquis 9uer ſus ad naturā mlie de cui9 rōne tīor exīt. unde qnto d accidenti. Nō ē miꝝ ſi triſtitiā & tīorē mortiſq; ſuſpectōez mlici patiāſ cū melācolia fundamento dñeſ aīe rōnali. Nihil enī uidē9 extrinſec9 occurrēs tm̄ tīorē ut tenebras infer re. Nā Ruffus inqt hanc paſſionē quandaz mlie ſpeciē fore theorice. viii. hic ſiqdez ſpūs ita corrupt9 cogit qd nō ē ymaginari. & tādez ſentiri uiſu aut auditu. uel ſſzu reliquo. unde collz tertio. Propſ egritudīez aliquā fixā tīorē uel triſticiā. uapor qs diſſoluiſ cerebrū aſcen dens in quē forma īprimiſ cogitati ī cui9 qdē aſſenſu ſpūs 9citaſ aīalis. ita ut uſq; ad ꝗtutē ꝓueīaſ ymaginatiuā qua meīante ſſzus moueſ coīs. hic autē moz ꝓticularē talr ut reſentiaſ extra. Ppſus tñ credit ꝙ b9 ſſza tō ab angelis uel a dmoib9 īmittaſ. Cū enī uiſus ſpū fretus b9 corruptō ac occurrēs liquidis & terſis yma ginem repñtantibus canis ſiſitudinē in cuius uirtute agit facit uidere. Et qa mlic9 b9 pauor & binc tīorē īcutit uehementē. Quare medici liqdū quod trepiditati aſſumūt iubēt occulta ri ꝓ camelūq; ſugi. Recolo nāq; cū furore quo dā ī 9ualeſcētia turbarer mihi ex corruptione ymaginatōis accidiſſe ut oē uiſū auia uideret mei nup defuncta. Siſr cū diu in ignē 9flaſſem erectis oculi s apparuit fumus ſubniger altus qui ꝓ motū circularē a ſupi9 īcipiēs euanuit & dorſum hoc ſiqdē ꝓporcionale tangiſ methau rorum tertio. cuidā ut antbiferōi eritbi ſecun dum Alexandruz accidiſſe debiliſ & nō acute uidenti. tāq; ſēpituenti ydolū ipī9 ex oppoīto ancedere. Forme uero in pīguedibus ī uriale deciſis repñtanſ qa oīs eliciſ effcūs fortitudie agētis & materie aptitudīe qd hic 9cidit cū id uenenū calm ſit & ſiccū uehemenſ acutū ſibiq; aſſiſatm̄. Omē nāq; quod deduciſ ab aliquo e9 notā obtinet a quo ꝓduciſ. Nā orta principiis 9teſtanſ in tegni. materia etiā ī qua repñtatur effectus ē ſubtilis huīda de facili paſſibiſ apud Ga. ꝓpſ quod effcūs formis utiq; canū 9ſiſat9 poterit ī urinali cāri quo quaſſato diſſolutio accīt ut nihil appareat reſidere. Id aūt ꝓſua det uirt9 ſeīs īformatīa. & urine diſpoſtō ī fia la ut denotant graūla magis ſupi9 urine īferi9 ulr in medio entis reūate ꝓtes drñter ꝓcuti. Siſr ypoſtaſis circul9q; cū aliis 9tentis. Prop ter quartū uero. Ad primū dicendſ. A. loq; ſzm alioꝝ opiōez. Mod9 nāq; ipī9 eſt cū aliquid non affirmet ſcribere dīe ferſ ceu q̄dam ipī9 indi cant preter ꝓnoſtica ypocratis attributa ꝓno ſticis. Ad aliud dd ꝙ ꝓtib9 tyriace dya. non īeſt niſi uni fere uidlz gētiāe ut 9ferat morſis ꝓpſ quod ſi aliter ꝓſit nō ab aliis ipī9 9ponē tibus ſz ab iſto fit tm̄. Cui9 qdē iam dat9 mō9

Ad aliud dicendū ꝙ in qb9 ipā preſtat auxi lia in aliis fortaſſis mīme. hec etiā ꝓfectiori di cta ſunt mō a ꝓlis alioꝝ medicami nū 9ſurgere Quare nō huic multū aſſcribenda talia. Ad aliud qdē dicendū apparuit. Nā 9ceſſū ē b9 ty riacā exterī9 appoīta3 morſis 9ferre precipue.

Ad ea etiā q̄ alterī9 ꝓtis qd dicēdū uiſum. Quoniā gracioſiſſimū meīcoꝝ 9ſiderātes nul lum aut q̄ꝓuū iuuamentum iſtī9 medicaīs ſoſ morſis id explicarunt mīme. Ad aliud dd ꝙ ſiqd 9ferat 9plexione & qualiſ mōſtratuz. & nō ꝓprietate cū ipā careat niſi ea ſit q̄ gētiāe miritice in hac punctura laudate.

DIFFERENTIA. CLXXX.

Vod in ſcabie nō 9petat fleubotomia oñdiſ. A. eam mīme precipiente q̄rto ſeptīa. quē nō ē īſufficientē ponere cū ceteris ꝓticularior extiterit. Adhuc fleubo tomia ē eūo que debeſ hūorib9 equaliſ habun dantibus cū ſit eūo multitudinē hūoꝝ educēs quarta prīo. ſed in ſcabie hu. nō habūdat eq̄li ter īmo hūor aduſt9 aut ſalſū flā magis. Rurſū uñcūq; repit natura īde agere ꝓ 9ueīen tia loca afforiſmoꝝ prīa. cū meīc9 ſit imitator nature. ſed ea ꝓ cuti repiſ ducere. q̄ una eūonū extat laudabiliſ creticantiū ut ſudor oñdit. Palyn qñ ſan. fuerit bonus. pauc9 & hu. mlti mali fleubotoīa bonū rapiet & malū relīquet prīo q̄rta. b9 aūt eueīt in ſcabie cū extet ſpēs lepre. Eti eadē rōne qua coyt9 ꝓhibetur hic eoq; mouet materiā ad exteriora & excitat ua porez putdū calm aduenīētē ad ꝓtē ſupficiei cutis ī qua putreſcit q̄rto vii. ita & fleubotoīa qa motū in hūorib9 cāt ex eis uapores eleuādo & fūos. Quare q̄rta prīo. Minutō eſt turbans donec qeſcat & iō fleubotomatis īſcidiſ ſōnus

Itaq; in ſcabie nō 9petit fleubotomia. In

oppoītuz breuiarii ſexto. Euent9 ſcabiei fit ex ſanguīe groſſo qui putrefit. Qua ꝑpt̄ ſit īcep tio curatōis e19 cū fleubotoīa. At Theodor9 pri ſian9. Flomo prius ſub gemina detractōe ſub ueniendū eſt & uentris purgatō frequent̄.

Rurſus in lepra coīter. fleubotoīa precipitur. clxxvii. Dictū aūt ſcabiē lepre ſpēz exiſtere. Adbuc. xi. de inge. Oppoītū ē uenā īcidere. nō ſolū in ſynocis fe. ſz & in aliis oībus q̄ ī hūoruz putredīe. In his aūt tīor pōt grā fe. adueīre. lō q̄ q̄rto prīa. Cōſiliū meū in fleubotoīa ut dītta tur quantū poſſibile. Sed in ſcabie ut admīt̄tū nō eſt fe. ſuſpitōis illatīa ꝑiculi. Expedit igi tur in ſcabie fleubotomia. Propt̄ qdē primū ſciendū q̄ ſcabies ē corꝑis ul̄is ſuꝑficiei d̄feda tio cū pruritīa punctura & ulcera tōe modica ꝑpterea nāq̄ int̄ paſſiōes ānumerat̄ cōes. cum fere totā corꝑis ſuꝑficiē 9tineat quo a pl̄is dif fert ſubcutaneis paſſionū. ulcerat aut nō ꝑfū dius cū acredīe quadā & punctura ꝑpt̄ nitroſi tatem ſeu bauracitatē hūoris acq̄ſitam. Dī aūt cutis ſuꝑficialis feditas. eo q̄ nō ſub egri tudine coīter ueꝫ in his que d̄ decoratōe tracta tur. Ea ꝑpt̄ noſce q̄ ſcabies dupliciter pōt ſe habere. uel qa int̄dū totiꝯ eēntialit̄ īpedit actꝯ Et iſta egritudīs ſapit naturā cū id ratō exiſtat morbi. Aut nō ledit oēs opatōes ſed uniꝯ ſolū puta eā que cutis. Ex qua tn̄ leſio nō 9ſurgit in totū. Et ſic de decoratō quantū ad corꝯ extat reliquū. morbꝯ tn̄ quo ad cutī. Ceu ſolo īpa ris q̄ꝑua digiti & ſi actū eius non īpediat ꝑtis tn̄ in qua eſt ita ut uirtutes illiꝯ actibꝯ īpediā tur ꝑpriis morbꝯ ē nō digiti ſz ꝑtis ſolū ī q̄ cadit. at qa rariꝯ ſcabies actꝯ īpedit corꝑis uni uerſi nō ſub egritudīe ueꝫ ſub dedecoratione locatur coīꝯ. Exīt aūt ſcabiei ceu plurium aliaꝫ īplex egritudinū cā. Primitīa uelut cibi & potꝯ ſalſi. acuti & amari. priuatō balneatio nis. mutatōis pānoꝫ exercitii & fricatōis. Añs ſeu hu. peccātes in ſanguīe maxīe. Cōiuncta ſi cut qs hūor corruptꝯ ad cutē delatꝯ. Propt̄ q̄ ſciendū q̄ materia que in cutē ꝑpellit̄ aut eſt īcorrupta naturalis uel eſt corrupta putreſcēs Et ſiqdē priꝯ aut ē fūoſa terreſtris ſzm tn̄ āpli us & minus croſſa ex qua pili generant̄ & ung ues dīa. liiii. uel hūida uaporoſa quod triplici ter euenit. nam aut eſt ſubtilis & ſic ī uapores inſenſibiliter foras demandat̄ tranſpiratione noīta occulta. Vñ ꝑbl. qnta. Sēꝑ corꝯ nrm̄ ꝑpriū quēdā tepidū uaporē emittit a ſe aerez calefacientē ꝑpinquū. Vel croſſa. que ſub cu te remanens affcā calo corꝑis ac extrinſice Dy moīs uirtute ī pediculos 9uertit̄. Aut media q̄ in ſudores emittit̄ extra. Si uero extiterit cor rupta uirulenta. uel ē ſubtilis & tūc ex ea ꝑueī unt furfures & pruritꝯ in minus tn̄ & magis d̄ſificata. Aut croſſa & ita ſcabies. Aut altera tra & ſic alopicia īpetigīes. & īpetigenes. Et noſce q̄ ſcabies criſis extat īterdū q̄rūdā egri tudinū. & ꝑprie croīcaꝫ. Et ē egritudo 9tagio ſa. Quid aūt ſit fleubotoīa drīa oſtenſuz eſt clxiiii. cum aliis. Propt̄ qd̄ ſzm ſciēdū q̄ aliq obmiſerūt fleubotomiā ī ſcabie adherentes ut premiſſū ē. A. & qm̄ fleubotoīa cū ſit ul̄is eūo bu. debet quantitate peccantibꝯ. nō āt 9t̄ſtanti bus. quales q ſcabiei generatī. Et qa materia ipīꝯ uidet̄ extra uenas exiſtere. quoꝫ qdē d̄fcūs tertio & q̄rto ꝑpoītoꝫ oñdet̄. Propt̄ ℣o t̄tiū ſciendu q̄ ī ſcabie 9petit fleubotomia ceu oēs exprimūt uel patiunt̄ ſzm oēs dūmō alie nō obſtent īdicatōes a uirtute & ab his que eam 9ſequunt̄ ſūpte atq̄ ex rebꝯ nō naturalibꝯ int̄ uirtutē ītermediis & diſpoītōez. Qu d̄ mōſtrat̄

Quoniā aut materia eius intra uenas exiſtit ul̄ extra. Siqdē primū cū āpliꝯ hic dñetur ſan. expedit fleubotoīa. Ea enī ipīꝯ ꝑpria eūo. Quod firmat̄. Quoniā q̄rto vii. Materia ex q̄ generat̄ ſcabies aut ē materia ſanguinea cui co miſcet̄ coſa q̄ forſitan eſt 9uerſa in mlīam aut 9uerſa ē ꝑs eius in mlīaz ul̄ materia cui 9miſce tur fla ſalſū bauracbiū. Vñ q̄rto practice. Sca bies fit ex flegmatis ſalſi cū ſanguīs melācolici admixtōe. Quando aūt ſan. peccat ſingularit̄ aut etiā aliis remixtꝯ hūoribꝯ 9petit fleuboto mia. viii apparens de īge. Nō enī ſemꝑ qs fleu botomat̄ & ſi principaliꝯ ꝑpt̄ ſāguīs mltitudi nem ueꝫ etiā ꝑpt̄ maliciā eiꝯ. uel utrūq̄ primo quarta. Rurſus priꝯ opus fit unāquāq̄ cāruz efficientiū egritudinē abſcindere in tegni talis aūt ſan. pōt ēe añdcūs & ſi mediāte alio ut ea q̄ 9iuncta. Eſt enī is cā peītꝯ añs. Ampliꝯ paſ ſioni ul̄iori cura debet̄ hꝯ ut unūquodq̄ quo coapteī ꝑporcionali. Fleubotoīa ℣o & ſcabies ut inductū tales extant. Cōueīt itaq̄ ī ſcabie hꝯ fleubotoīa. Si uero hūores ipſā cāntes ñ extiterīt in uenis. ueꝫ iam ad cutī ꝑpulſi fuer int q̄ multū a ſanguīe alieni tunc nō 9petit ex oppoīto īducti fleubotoīa. Rurſꝯ timeret̄ ne materia corrupta traberet̄ intra uenas ī quibus amplius putrefacta febrē poſſet cāre. Quod ca uendū potiſſīe. cū ea fuerit egritudinis īdiciuz alicuiꝯ. īmo potiꝯ trabenda ē quātuz poſſibile ad cutī. ceu in apātibꝯ preceptū ē fieri creticis

Igitur tunc fleubotomandū & ad unū opꝯ ē in ſcabie & pruritu magis farmacia q̄ fleuboto mia. cū pl̄m hu. ex qbꝯ cāt̄ diſtantes tacti ſint a ſanguīe qualis ē illa q̄ ſāguīs d̄ mūdificatīa eū ab infectōibꝯ ſuꝑfluitatū alioꝫ mundādo. Propt̄ q̄rtū ℣o. Ad primū dicēdū q̄. A. ñ negat fleubotoīaz. īmo āpliꝯ eā facit audiri. cū dicat Cura ſcabiei prīa & melior. & cū q̄ ē ſufficien tia eſt eūo. cū eo quod adducit hūorez aduſtum

acutũ & ſalſũ flã. Eũo ⁊o ꝓpri9 debet ſãguĩ ma
xie cũ dix ſcabiẽ gñari ex mã ſãguiẽa cole ul flã
ti ꝑmix ſalſo. Ad aliud dicẽdũ ſic apparuit ꝙ
licet principalit expetat fleubotomia ꝓpt bu. e
qualit abũdãtes debet ut inductũ bu. etiã cõtri
ſtãtib9 dũmõ extiterit ĩtra uenas cũ ſanguinis
abundãtia n3 quãdo debet humor exta t coleri
cus aduſt9 oĩo. aut ſalſ9 uel ſãguini remixtus.

Ad aliud dicẽdũ ꝙ ille ypocratis ſ3mo audi
endus eſt quando expulſio ſit cretica ue lox &
uiolẽta a nata q̃lis nõ eſt ſcabies que ſi talis fu
erit ut dictũ eſt qñq̃ a fleubotomia ceſſãdũ. O
portet enĩ primit9 totũ euacuare fleubotomia
cu3 opus exiſtat ne ſang. ꝑmpli9 corrũpat & ꝙ
corꝑi deſtruat ſuꝑficiale. Ad aliud dicẽdu3
ꝑ iterẽptõnẽ minoris aſſũpte. Non enĩ ſcabie
ſemꝑ eſt bon9 ſan. & paucus. alii bu. mlti extãt
& praui. tũc enĩ expetit magis farmacia q̃ fleu.
Scabies etiã lic3 dicat ſpẽs lepre multũ iteri9
differt ab ipã cõueĩt tamẽ in ſuꝑficie corporis
magis cũ utraq̃ ſit egritudo 9tagioſa & corꝑis
impediat ſuꝑficiẽ. Ad aliud dicẽdũ ꝙ mot9
& ꝑturbatio facti ꝑ fleubotomiã nõ ſũt tãti ut
hi qui coitu cõtigũt. Aut fleubotomia euacuat
cã ſcabiei re futa nõ autẽ coitu ueꝛ pocius mul
tiplicat ꝓpt ſumũ putdũ a coitu diſpſũ ꝑ oẽ.

DIFFERENTIA. CLXXXI.

Vod ſolutio continui ad interius pene
trãs cranei ñ poſſit ſine oſſis eleuatõe
medicinari oñit autoritate oĩm ſcribẽ
tiũ & operãtiũ fere. Galienus qdẽ primitus
fine ſexti terapentice Albucaſim in ei9 parte
ſ3a opatõis manualis. Halyabatis nono. prac.
quarto quĩta. Et coll3. vii. hi nãq̃ & ut una ſit
dĩe ceteri 9ueĩenti ut oſſis fiat ablatõ circũſtã
tis. Adhuc mrat rõne. Si quod mĩ9 uidetur
ineſſe aderit. & quod magis. Min9 aũt uidet cũ
os aliaꝛ ꝑtiũ a craneo fuerit indebite reſtaura
tu3 & ligatũ cui9 fractõ uſq̃ ad medullã pẽtrat
ꝙ oporteat reſtaurationẽ & ligatõe3 iterare ne
ſanies medullã cũ oſſe corrũpat. S3 hoc ꝓpter
accñs ſupueniens oportet gerere. Cum igit in
quodã alioꝛ oſſiu3 9tingat pretactũ. q̃to magis
in oſſe capitis. cũ nõ poſſit ligari & reſtaurari
ut aliaꝛ ꝑtiũ oſſa. Multo igit magis. Rur
ſus ſi fracta ſit ꝑua capillaris dcã uirtus. ꝓpt
groſſiciẽ ꝑtiũ circũſtantiũ medicine uſq̃ ĩ pro
fundũ nõ poterit ꝑuenire in tegni. &. vii de in
ge. Neq̃ etiã materia ꝓlapſa ad iteri9 ĩcroſſa
ta poterit ꝑ b9 ſciſſurã ꝑuã educi. Ampli9 ſi
dicꝭ ꝙ b9 meĩciatõ ſoloĩs 9tiuitatis fiat meĩci
nis ut empto aut ungento abſq̃ oſſis abſtractõe
oportebit ꝙ medicina hec ſaniẽ generatam ex
trahat ab iteri9 ad extra. Quod niſi duobus
aut tribus poterit eueĩr modis. Nã oĩs attractõ
ĩ tio natãliũ fit aut uirtute q̃litatis q̃ magnes
ferrũ ad ſe 9ducit uel 9ñia ei9 qd eũat. Nõ qdẽ
prius eoq̃ uirt9 ſpecifica ẽ potentia quedam
naturalis 9ñs ĩtroductõe3 forme ĩ materiã ſ3m
aliquẽ ad orbẽ aſpectũ. lxxi. forma ãt hec ĩtro
ducta qua talis opatõ 9ſequtur artis exiſtit. & ita
accidentalis. Omẽs enĩ forme accidentales ſũt
accidentia ꝓpt quod uirtute nõ poterit hoc cõ
tingere ſpecifica. Neq̃ a uacuo qa ut act9 eueĩ
at 9ñia eũonis oportet eẽ attrabẽs qd ſubtilius
& uas 9tinẽs. nõ aũt diſpgens. que nõ repiũtur
in empto aut unguẽto forinſec9 applicato. N3
etiã põt ſaluari b9 ꝑ calm attractõ qa hec ẽ ip
ſum ad iplẽdũ uacuũ attractõ prĩo pria. Quat
nullo modoꝛ ẽ b9 attractõe3 ſaluare. Itide3
in oſſis fractura nõ ſolũ exterius ueꝛ etiã iteri9
mala ĩtroducit 9plexio q̃ ſanari nõ poterit ni
ſi eadẽ remoueat. Quare medicina oportebit
ad locũ ĩteriorẽ ꝑueniꝛ. Mot9 ãt attractiue me
dicine ſecedit ab illo. Palyn uulnera oĩa pre
ter 9tuſa debent exſiccari. ccvii. Exſiccatm ãt
ſe tenet cũ fĩo eo ꝙ ſiccitas maior q̃ debet red
dit corp9 frĩdi9 q̃ oport3. Qud ãt tale foramẽ
uulneris obturabit amplius & ſaniẽ ĩpillabit
interius. Igitur op9 fit os eleuare. H9 quoq̃
oppoĩtum nondũ quis fide dign9 autoritate cõ
firmauit. Rõnibus tñ & expimento põt nõ pꝛꝰ
9uĩci. Emperia qdẽ. Quoniã cũ cui9libet ſit
addere q uo d deficit ethicoꝛ prĩo. Quidam
taliter opantes hodie laudabili9 & abſq̃ mĩo
ribus 9ciſioĩbus curant primis. Rõne quoq̃
Quoniã quod prauiora ĩfirmo adducit accidẽ
tia ñ dbet adminiſtrari b9 ẽ oſſis eleuatio cranei
Sequit enĩ nõ parum dolor cerebri coĩs. 9tuſio
ſpaſmus. & mors ſubita ut teſtant ſapientes
premiſſi. Adhuc in percuſſiõe cranei primi
tus occurrit fractura poſtea hũoꝛ decurſ9 dĩd
mala 9plexio. quã qdẽ in oĩ curatõe ut dñt. pri
mit9 oport3 remouere. Hoc quoq̃ agit meĩcia
ſuppoĩta nõ aũt oſſis eleuatõ ĩmo hec 9plexio
nem deteriorẽ ãpli9 ĩducit. Quare empſis uel
unguẽtis iſiſtẽd ũ abſq̃ oſſis eleuatõe. Propt
primũ qdẽ ſciẽdũ ꝙ ſolutõ 9tinuitatis ſiue ĩpa
ris omnibus aduenit mẽbris etiã ſanabilis niſi
cordi. Illud enĩ ſolutionẽ nõ tollerat continui.
lxxxvii. Aut niſi ad intimã ꝑtis ĩtrinſece pue
nerit ut ad uentriculos cerebri ul ꝑfunditatẽ
epatis afforiſmoꝛ ſexta. Ad hanc enĩ immo
deratus ſanguĩs ꝑſequtur exit9 Ga. uero ibide3
ĩciſionẽ cerebri uidi ſepe ſanari. ſemel enĩ in
Nubia ciuitate ſamarie quãdã q̃magne & 9caue
inciſũ cerebrũ habere 9ſpexi. & tñ mortẽ eua
dere quod 9tigit rariſſime. Que quidẽ ſolo
9tinuitatis ſ3m ꝙ drſis adueĩt mẽbris drſa ut
aiũt ſortit uocabula nã ſi cuti aduenerit dicit
excoriatõ uel ſcarificatõ ſi ⁊o carni plaga ſiue
uulnus. Cũ aũt factũ fuerit ſanioſũ appellat

ulcus si aūt occurrerit ossi aut cartilagī & hoc
sm latitudīez uocatur īcisio si uero sm lōgū
& pue fuerit q̄titatis dr̄ scissura si uero mag
ne 9tusio. Cū aūt adueīt lacertis sm latū dici
tur sepatō si uero in eoꝝ extremitate puta in
corda aut neruo dicit̄ sepatō. sm longū autez
uocat̄ liq̄factō. & dissolutō. In extremitate ꝗo
ipsoꝝ eueniens ut ī corda uel neruo uocat̄ attō
si quoq; aduenerit artariis aut uēis uocat̄ aptō
& si fuerit sm latū dicit̄ īcisio ul̄ sepatō. si ꝗo
sm longū scissura noīat̄. si aūt pāniculꝰ dicit̄
ruptura. Quod si iuncturis uocat̄ sepatō & dis
locatio dr̄ia tactū. lxxv. Quid aūt sit craneū &
eius 9positō xxxix. Deīceps quoq; sciēduz q;
modi figure solutōis 9tinuitatis capitis cum
eius noībus & cāe sunt multiplices quedā nāq;
ipīꝰ solo ē simplex & alia est 9poīta. Simplex
quoq; mltiplex est nā quedā est ī cute tātū. alia
in craneo q̄ pprie dicit̄ fractura. Istiꝰq; aliqua
puenit usq; ad mediū craneū. Est nāq; 9posituz
ex duabus ptibus inter se rimulas & amfractꝰ
q̄plures quas & tabulas uocant quoꝝ nōnulli
penetrant usq; ad īteriꝰ oīo. Est & alia duraz
etiā soluens matrē quedā & piā. alia ꝗo adme
dullam puenit cerebri. & nōnulla aduentres.
mortalis iudicata. Et adhuc aliqua ē 9tusīa ita
ita q; cutis exterior nō uidet̄ lesa. & īteriꝰ erit
os fractū aut etiā nō fractū sz solutō 9tinuita
tis īteriꝰ & 9tusio. Itē quedā ē lata q̄ os frangit
in plures ptes. alia in quo ossa 9fracta in īteriꝰ
ppellunt̄ marusis dcā. quedā subtilis mīma q̄
nō apparet nisi p enclaustri. aut alicuiꝰ liq;di
colorati appoītōez. Mergit̄ enī in eā & ipsa dr̄
capillaris. Cōtingit etiā īterdū q; cutis. aut
os nō frangitur sed ī interiꝰ applicat̄ sicut ua
sa metallica. quando fortit̄ 9tundunt̄ quod in
capitibus molliū euenit pueroꝝ. Dr̄ificant̄
etiā hꝰ solutōes penes illa qbus īducunt̄ nam
quedā ensis pficit̄ pcussiōe auferente totuz os
usq; in panicl̄m penetret que fractura dicitur
axalis sil̄is enī ē incisiōi ab axia ligno īmissa.
Aut ense īcidit̄ supior ps ossis tātū absq; pene
tratione oīna quā dnt absolute fracturam que
aūt lapide aut alio cōsurgit lato dicit̄ attritio.
Craneo etiā aduenit quedam pforatō q̄ acutis
9tingit hu. Fit etiā quedā supīꝰ. quedā āte alia
retro. alia dex̄. q̄dā sinistra. & haꝝ unaq̄q; pōt
penetrare. & nō penetrare. Est aūt 9poīta cū
fracture aut solutōi 9tinuitatis apā carnis dep
ditō. & ulcꝰ associant̄. Propt̄ sm qdē sciēd
q; hꝰ 9tinui sepatōes dr̄isis medicant̄ moīs sm
q; īdicatōes ab eis suscipiunt̄ drn̄tes. Oīū tam
solutionū fer̄ modo curatōis obmisso capillaris
in exēplū maxīe assūat̄ sicut eā aliaꝝ padygma
inducit. A. Quā qdē solutōez omes hactenus
scribentes curauere per ossis cranei abłonem
ingeniantes se in īstrumētoꝝ plurium aptoꝝ
adhuc īuentōe quoꝝ unū ē stricte & subtil aciei
acutissīe instrm̄ post quid aliud precipiūt lati
us admīstrari. Et adhuc si oportz latiꝰ. Est
& īstrm̄ aliud serra subtilis īgeniose facta. qua
os serratur leuiter. Alid ꝗo qd terebrū seu tri
panum dicitur cuiꝰ acutū subīgrediēs pportō
natur cranei spissitudī. Quare ut āpliꝰ pētret
additam̄tū supīꝰ relictū est rotundū. ne possit
ad interiꝰ āpliꝰ puenire. Cū hoc quoq; īstrn̄to
pforat̄ os pforatōibꝰ crebris postea int̄ eas cū
aliquo fit sepatō acuto incidente uelut cuz qs
terebello pforat parietes hoc tn̄ instrm̄ exer
cent in fortōribꝰ & craneo solidiori. Est & ali
ud quod dicit̄ lenticl̄are. Quoniā ē illi ps emi
nens extrema sicut lens sup quod malleolo p
cuti. quod fortassis ē īstrm̄ illud ad hoc lauda
tum qd Ga. colophisos appellās cū. A. laudauit
& aliis. Ante tn̄ hoꝝ admīstraaōez si craneū nō
fuerit patens precipiunt īcisionē crucialē sup
locū precedere. Quod si san. effluat locū pāno
ołoro. & uino īfuso iubēt replri donec coarcea
t̄ ipē. Hāc uero cranei eleuatōez nisi ad matrē
durā puenerit precipiūt differi diutiꝰ drn̄ter
tn̄ estate & byē qm̄ in hac prius in illa autē po
sterīꝰ. Vnde Albucasis. In diebus byeīs oportz
ut studeas in ablatione ossis ante diē. xiiii. sm
om̄ez dispoītōez. Et si est in diebus estatis ut
pperes remouere os an̄ diem septīaz. an̄q̄ corrū
patur quod ē sub osse ex pānicl̄o. & hec accidāt
accidentia seua tīorē maīfeste denotantia ceu
colere accēsio amisso ītellectꝰ abscisio uocis
sincopis. fe. acuta egressus oculoꝝ & eoꝝ rube
do cū qbus ī pl̄ibꝰ dispoīonibꝰ n̄ sanāt̄ patien
tes. Tēpus aūt remotionis ossis sil̄r balyabas
dtermīauit si byēs fuerit oportebit ptē ossis
an̄. xiiii. diē educere. Si uero estas ē an̄. vii. an̄q̄
predcā patiant̄ accidentia. Nā si illa patiantur
curā nīl adhibeas. tendit enī īteritū un̄. A. ne
pus fūdatur ad īteriora oportet ut extrabatur
si fuerit plaga capitis 9pleta. q̄. s. predicta nō
egeat ossis eductōe. Aut incidat̄ ut prehibituz
si nō fuerit 9pleta & n̄ fiat occupatō ī restaura
tōe illiꝰ. Et oportz ut n̄ tardet̄ illd ī estate ultra
vii dies In byē ultra. x. & quanto fuerit ueloci
us tanto meliꝰ. & longīqꝰ ab hoc ut accidant
nocumenta magna. Si aūt solo 9tinuitatis ad
durā puenerit matrē die prīo aut sꝛo precipiūt
medicari modo prelato. Cōsiderant̄ etiā in
hꝰ fracturis ne pforatō quedā quā faciūt in lo
co fiat in quo neruo possit 9currere aut paīcl̄o
a cerebro exeunti. Sil̄r & subtiliorē perforant
cranei ptē. & locū. un̄ sanies liberius ualeat ex
purgari. Vnde Ga. Scio nāq; qm̄ cuiusdā ca
put uidimꝰ cuiꝰ craneū fractū erat & os quod
tympora dnr passū ē. tunc tympora dimittēs

quod in craneo erat incisio & eger saitati resti
tuꝰ est .Et adhuc inuit.Si enī craneū postpo
nerem neccio pellicle que sub eo erant putre
scerent priꝰ q̄ os solidaret qa nisi sanie a supi
ori ad iferius scirē semp descensurā icisio non
foret utilis ossis. Vidi & aliū hn̄tē sicut prior
in capite fracturā tn̄ arbitratꝰ fui dimittet os
qd supiꝰ erat.& icidere ea que iuxta illd erāt
ut sanies locū haberet fluēdi.Cūq; hꝰ ossis du
ritiez ꝯsiderarē.& crossicie uidi magis utile eē
ut os quod supiꝰ erat abscindereť q̄ ut in sanie
studiū ipenderet. Quoniā timui ne cerebrum
moueret. Timui etiā ne si latū foramen fieret
in ossibus lateralit exn̄tibꝰ cā hꝰ cerebrū absci
der & foras existit.Si aūt querat poita ossis ca
pitis fractura in coī ut alii ossiū mime adhere
at nūqd debet pmitti ceteris ꝯglutinari ut in
aliis fit ossium foras educi. Tibi quoq; de
hoc satisfacit. A .iquiens ligamentū sup caput
nō posse ut aliis ossibꝰ admīstrari.ppt illud
ergo necesse os ē subleuare & fracturā cui ē quā
titas donec egrediat uirꝰ sicut ē necessariū.
Ossa etiā capitis ab aliis dr̄sificant ossibꝰ. Cū
enī frāgūt nō restaurat natura sup ea rosboth
idest poruz fortē.sicut ipsū adducit & nasci fa
cit sup alia ossiū imo rem debilem. Quod
etiā apparuit in argutis ex sermōe Ga.Id autē
quod mouit eos ad ossis incisionē aut pforatō
nem & ipiꝰ eleuatōez saniei affuit expurgatio
ne illiꝰ retentōe que sunt cerebri corrūpātur
unde.vii .collz.Si fractura sit in osse cranei ut
penetret usq; ad telā tūc necesse ē ut circa scis
suram os remoueat ut mundificari possit a sa
nie tela ne ipsā corrūpat.& si ita nō fieret sana
ri nō posset.Sed in hoc nostro loco non inuenit
qui hoc facere sciat. Propt tertiuz aūt sciēd
q; opus fit modū aliū empericū dogmatizare
predicto aduersū curā predictay solutionū sine
ossis eleuatōe uisū sanare. Et hic qdē pficia
tur cū appoitōe solū emplorum aut unguentoruz
absq; ossis eleuatōe oio. Obseruandū tn̄ ne ī
causis applicent in qbus seua ualde prefata
iam apparent accidētia ut stolidi & methoici
opantur hꝰ medicaibꝰ utētes nullā īdicatiōez
nisi a morbo & adhuc praue sumentes.neq; etiā
applicent locis in qbꝰ ppt ꝯtusionē cranei hūo
res ꝯcurrerunt ad intra sup matrē durā aut qn̄
fractura nō penetrat & cursꝰ factꝰ ē predcūs.
Qd ex accidētibꝰ pōt tīorosis notatis ppēdi
primitꝰ igitur his ꝯditionatis modꝰ hic ēpicꝰ
recitet curatōis duplex exn̄s . Quidā enīz san.
cessante flu modoy quocūq; post.ii.diem aut
tertiā ul q̄rtā.emplm pon̄t hꝰ. Vinū.n.suscipi
unt doricū siue maluasinū.& stuppas ī illd in
infundunt.deīde exprimūt & demū pulueres
plantagīs & siligīs hn̄t nō uehement ꝯtritorū
primitus qdē plantagīs puluerē sup stuppe
puluillū spargētes īmittunt ī maiori q̄tita te
deinde siligīs in mīori addunt & qdā szm aliq̄
ptem nigray fabay grana tosta ꝯtrita mō pre
dicto.& sup hoc puluillū itidē multaq; infusa
reliqua in predcm̄ uinū & expsa sup apponūt
diligent & dimittunt p.iii. dies aut q̄tuor &
maxīe in hyē demū ut āplius materiā trahant
magis in que foras utunt fermenti emplo. Ipsi
us enī est materias ex pfundo corpis euellere.
Deinceps aliquo ꝯsolidant coīori. Hunc aūt
uidi modū utilē.& expꝰ qn̄q; nō tn̄ aliis mem
broy a capite applicēt. Sicut enī uidi ydiotas
alibi applicātes apāta.nō pay in ptē attrabet
Est aūt aliꝰ modus artificialior.& utilior &
coīor iam factꝰ seraceis ut post sanguis emoro
saiaz tale desup applicat unguentū. Quod.
Recipe gumi elemi uncias.iii. rasīe purissime
uncias q̄tuor cere.uncias.vi.oli ro.uncias.iii.
semis.armoniaci .uncias .ii.terbētine . uncias
iii.dragmas.v.fiat unguentū. Aliud huic sa
tis affine.Suscipe guī elemi.uncias.iii.oppopo
nacis.uncias.ii.bdelii.unciaz.semis rasīe pini
unciā.i.cere quantū sufficit fiat unguentū.
Quod & rōne nō mīꝰ oñditur ꝯnr. Quoniā af
forismoy.vii.Nature forti nihil pōt repugnat
in expellēdis liz materia sit grossa & uie stricte
Videmꝰ enī cū natura materiā apātis a quibꝰ
expellit locis etiā ossa transit.unde .A. xiiii.
tertio.Natura expellit priꝰ quod ē in pectore
ad ꝯcauā & hec penetratō n̄ ē mirabilior pene
tratōe puris ī ossibꝰ pectoris.Sz natura fortis
est hic. Et nosce qa nō debet medicamen ap
plicari cū praua ut oñsū ē mortis apparēt acci
dentia sub mō spei salutis fortificabis etiaz
ipsa p medicamē adhibitū. Et quod malaz
nō pmittit figi ꝯplexionē aut fientē īpedit &
hūorē delapsū ad īterius sup durā matrem āte
q̄ sanie educit uel saiātis dolorē mitigat aer
em īpedit ne suo ītroitu cerebrū alteret ptes
circūstantes ossis elargat & porificat.Oportz
tāq̄ laudabilissimū admīstrare in cranei fractu
ra etiā capillari. Sed hꝰ reptū & añdcm̄ agere
unguētū etiā ab ydiotis .Quod silr certiorat
nō pay ꝯsideratis diligent que ipsū īgrediunt
& eoy pportōe & maxīe guī elemi.qd attracti
uum sufficient existit doloris mitigatiuum
male ꝯplexionis ppt familiaritatez ipīꝰ ad cor
pus nostrū correctm̄.que rasa de surzolo a qbꝰ
dam uocat alterat malaz ꝯplexionē attrabit &
mundificat.Cera uero ꝯmixtōez prestat & pre
dicta ꝯfirmat.Armoīacū qdē cū terbentina in
bis szm tn̄ plus & minꝰ ꝯuenit cū predictis Et
qa armoīacū mīꝰ ē faīliare calīꝰ enī ē & magis
attractm̄ iō minus de ipō in ꝯfectōez ꝓpicitur.
Olm qdem ro.predicta ꝯmiscet & sua tempata

ꝯmensurat q̃lita te stipticitate quadã etiã ꝑtes cõfortando lesas. ita ut ex his consurgat quid equale ⁊ tuosũ oĩ lesĩo ꝯtrariũ. Quod ãt possit añ dictã materiã extrahere ad extra oñditur ꝑ baly. Nobis qdem preparãt ut ponamꝯ medicinas sub umbilico & attrahunt humores ex corpe. & ut retineãt medicĩa ĩ maũ & attrahat hu. & ut ponãt sub pede & attraha t ex capite.

Mlto igit empl̃m relatũ uel ũguentũ poterit cum ei sit uia ꝑ rimulas meliꝯ attrahere. Itidẽ quod prauã ĩtendit ꝯplexionẽ alteratiõe subita & cõtinui solutione his enĩ de causis dolor ꝯsurgit & accidẽtia pl̃ia sepe ĩducit d̃terior ut cerebri eiꝯ eleuatõe ad eaꝫ q̃ foras egressionem febrẽ spasmũ sincopĩ. & mortẽ nõ paꝟ & hꝯ. nõ debent eligi supra illud qd̃ id nõ opãt hoc aũt causat cranei eleuatõ sicut id̃ testant̃ Est nãq craneũ cerebri clipeꝯ & defensiuum. Sil̃r sexto de ĩge. Colofisos qd̃ aput eũ & alios est instrm̃ laudatũ ualde liꝫ cerebro sit minus molestũ aliis nõ ẽ tñ libeꝟ a suspiciõe cũ alteri craneũ capitis ab eo mouoãt. in quo tẽpe caput necesse ẽ fore qetũ. Itaq laudabilior ẽ meĩcatõ empl̃is aut unguentis fcã q̃ ossis eleuatõe ĩducta. Sꝫ q in isto curatõis modo nõ ꝯueniant omes ẽ qa medicamen ignorant. aut qm̃ uereꝯ dantur aput ꝯsueta secta secedere uolentes eaꝫ ꝯseruare illesã & elatã. Vana gl̃ia enĩ que circa bereses ẽ scabie omni difficile qdem sanabile naturaliũ prĩo. uel qa timent hunc nouum sibi modũ & ĩsuetũ imitari. Vt enim ait Ga. medici coĩter utebantur post ossis eleuationeꝫ cranei medicina doloris capitis mitigatĩa. Quidã tñ meĩcus senior in ciuitate nr̃a solitus ẽ facer̃ sup pelliculas nãq que sunt sub craneo q̃s d̃nudabat ab osse mox ponebat unũ qd̃ dicit̃ effisios & sup ũguentũ ponebat mel & acetũ mixtũ Is qdẽ in hac medicina studiosus erat nec etiã ipsã ab ullo Rome fieri uidi nec in audaciã buĩ ut eã facerẽ. De hoc tñ si uis testis ero añ deũ qm̃ plures ab eo cũ hac meĩcĩa curatisũt ĩ Asia q̃ ab illis qui medicinã doloris mitigatiuam imponebant. Quare uolã ipsã ꝑbar̃ cũ ĩ asia ero Quia tamẽ Rome nũc sum eã postposui eo q se cutꝯ sũ ciruicos romaõs. uñ A. t̃tio prĩa r̃citans bos duos meĩcatioĩs mõs fractuĩ craẽi ait. Per manꝯ posteroꝟ pueĩt maior ĩcoluĩtas q̃ ꝑ manꝯ prioꝟ & nõ est hoc mirũ cum ꝯplexio sit ossis & pãniculi sꝫm Ga. sicca. Sic igit̃ apparꝫ q Ga. dubitauit de ⁊tute meĩcaĩs. ne regione uirtus frustrarẽt. sic & nũc plures hi dubitãt forte ne ita laudabilis appareat effectꝯ ut ĩ ꝑtibꝯ arabicis ubi hic moũs medẽdi originẽ ꝯtraxit. Qud̃ nõ oportet cũ expiẽtia eiꝯ ĩ his sit ⁊ificata regionibꝯ. & forsitã ĩ regioĩbus tẽpatis laudabilior est ipĩꝯ effcũs q̃ in f̃ris sũme ꝓpt̃ uinũ. licꝫ minus noceat ꝓpt̃ aliud. Ducãt ergo hic modicatõis deĩceps securiꝯ ĩ usũ. Propt̃ q̃r tũ uero. Ad autoritatẽ scribẽtiũ iã apparuit quid dicẽdũ. Ad aliud dicẽdũ q medicamẽ appoĩtũ nõ pmittit materiã effusã saniari. ante enĩ educit illã. Aut si saĩari ĩcipiat nõ reddĩ sic prauã. neq tãto morãt tpe ut que sũt cerebri ledat In arguto aũt suppoẽbat saniẽ iam esse ledentẽ

Ad aliud dicẽdũ q ĩmo ⁊tꝯ poterit penetrar̃ tũ ⁊tute nature iuuato meĩcaĩe. Natura enĩ tẽpe egritudĩs ad se trahit meĩcinã sĩc cibos tpe saĩtatis. septĩo breuiarii. tũ qa etiã ungẽtũ sui quadã mlcebri & subtili huĩditate ꝑtes ossis ĩspirat. & apit circũstãtes. tũ qa subã medicine ĩ fumũ r̃soluta subtilẽ poteĩt ꝑ scissurã artissimã penetrare. Potest etiã mat̃ia ꝑ scissurã etiã capillarẽ educi. Si enĩ ab extr̃secis ad interius penetrauit ut & ĩtrauit ita & retro poterit educi. propt̃ nat̃ã expellentẽ. & medicamẽ subtilians & attrahẽs. Si aũt nõ ĩtrauit sic tamẽ scissura eo medicĩeĩ mõ. Si uero nõ adẽ & ĩtrauit materia ĩterꝯ aggregata. quod cognoscit̃ ex eiꝯ signis tũc oꝫ ut dictũ ẽ ossis eleuationẽ ꝓcurare ut edocuerũt priores. Ad alid̃ dicẽdũ q attractio eueĩt a ⁊tute ꝓpria cal̃o coadiuuata meĩcamĩs m̃surato. Si dicãt q ⁊tꝯ specifica ñ iueĩt ĩ artificialibꝯ. dicẽdũ ut. clxxviii. drĩa. Ad alid̃ dicendũ q nat̃a sagax primitꝯ subãꝫ ad se fumũ attrahit meĩcĩe. qua male resistit̃ ꝯplexioni. deinde ipãꝫ mat̃iaꝫ dissoluẽte. & agitante natura expellit exneũ ꝯtẽtũ ad ex medicaĩe apposito exterꝯ attrahẽte. & ita remotiõe caũe male cõplexioĩs remouet̃ & ipã. Ad ultimũ ueꝟ eẽ q uulnera oꝫ desiccare cũ uolũꝯ cõsolidare ꝑ hoc aũt medicamẽ nõ ꝯsolidare ĩtẽdĩꝯ. sꝫ potiꝯ a pir̃ & materiã saĩaturã expurgare. Cũ aũt expurgatio ꝯpleta fuerit tũc ad curõnẽ cũ siccis stipticãtibꝯ ꝓcedit̃ maxĩe cũ ꝯsolidatio dicat ꝑtiũ distãtiũ adiuicẽ copulationẽ. quod calidis ꝑficit̃ tẽpatis. & siccioribꝯ magis. Et qs ydiota meĩcaĩs delator facta materie subsidẽtis mũdificatione nesciẽs medicamẽtũ mutar̃. sꝫ putãs predicto ꝯsolidar̃ derisꝯ ẽ priꝯ. Similr̃ errauit qa omnẽ egritudinẽ uolebat hoc curare. cũ tñ sit capitis ꝓpriꝯ. Audio tñ id ab exptis etiã usũ in uulneribꝯ cassalibꝯ saĩemq ex pectore euacuare. Cauẽdũ tñ qñ & qbꝯ appoãt̃ & quo mediante freno infrenet̃. ne maiorẽ q̃ expediat actionẽ inducat.

DIFFERENTIA. C.LXXXII.

Vod in appoplexia nihil ĩfra. lxxii. boras sit opandũ mrãt̃ ꝑ quĩtũ practice id testãtẽ. Adhuc in egritudĩe mortali nõ oꝫ opari sꝫ solũ ꝓnosticatioe uti. uñ aforismorũ prima. Quibus statibus mors sequit̃ preꝯgnoscitĩa ꝑte artis sola utimur predicẽtes

quod futur ut icātatīe eor que gtingūt scim
Et in.sza eorundē.Nō oportz in uictis conari
Xi.quoq de īge.In quo despabilis est salus
uanū est detrahi ab ydiotis ea que sanauerunt
mltos auxilia.Sed appoplia & precipue maior
est mortalis.Iuxta illud ueteris.Soluere appo
plia3 fortē est īpossibile. Amplig in crisi ni
hil est agendū afforismor prīa. Sz nōnulla ap
poplia est in crisi.uñ tertio prīa.Cū appopleti
cus febricitat fac morā in re illig donec disco
opiatur.Fortassis enī ē crisis sitq mora usq
ad.lxxii.horas tanto nāq tēpe sepulturā preci
unt differi. Rursg re.a.& afforismor q̄rtis.
Et prīo crisiū.Quicūq flegminātia ī prīcipio
egritudinū mox conant soluere farmacia fleg
minantis nil aufert qa nō remittit cruda exns
passio.sed resistētia egritudī & sana colliquāt
bg xo ē appoplia cū eius materia sit qnq apāns
& īcuneata plime . Et fulcit qa tertio prima.
Scias q apā & palisis gstringūt meatg cerebri
qa nō sunt medicine facientes eūonē eūantes
ex materia ipās faciente pprie. Palyn ī statu
ypocras precipit qescere sed appoplexia ceu &
alia egritudinū p pacuta mox oīs ē in statu af
forismor prīa. Et meīcg opatur cū dieta po
tione uel cyrugia.Ista enī sunt tria istra quibg
ipē facit necessaria nature occurcere nō quidē
dieta cū szm uetrē.Ad ultīas egritudīes ultīe
cure .i.diete quod ē nil dare sint ad certitudi
nem optime.bg aūt est appoplia.neq potione
qm aut alteratīa digestīa.& hac nō qa calida
& sicca liquans & dissoluens adauget materiam
& īcuneat.uñ.viii.terapentice .Melig eūantes
quod prig cachocimie ad expurgatōez postea
ire neq eūatiua qm digesta medicari & mouet
non cruda qualis nō est appoplie materia. aut
manuali opatōe.qa ea presuppoīt organa pre
missa. Igitur in appoplia nihil añ.lxxii . ho
ras seu tres dies agendū ut aliqs actg preappa
reat nature. Cuig oppoītū Mesue sapit ī pra
ctica Rursg afforismor q̄rta.Medicari ī ual
d acutis sigcupiscit eadē die cū tardat sit pra
uum in talibus.Id aūt expellit pamplig in ap
poplia.Est enī pacuta ualde.ac replonalis.
Adhuc cū meīcus sit diligens mīster & adiutor
natu re drīa prīa.In maxīe nāq piculosis casi
bus eam habet amplig gubernare.Taliū uero ē
qui appoplie cū in ea regitīa mox auferatur uis
oīs ipīg. Itaq infra.lxxii.hor gfestī opandu3
Propt primū qdem sciendū antea qd appo
plia deīceps quot eig cāe & modi & tertio q̄lit
gueniat & drat cū passioibus quibgdā. Prop
ter bg primū sciendū q appoplia ē mollicia to
tig corpis cū ablatōe regitīe uirtutis tertio d
accidenti.uñ afforismor sza.Est issibilitas re
pentina & totig corpis īmobilitas . At cassig
felix passio dicta est hec ab eo q mortifero ictu
corpis & aīe gcidant patientes. Vñ Theodo
rg prisciag .Appellati sūt appletoici eo q ue
lut ictu quodā pcutiant repentino. Tertio quo
q prīa. Est ociositas mbror a sszu & motu ppt
opisonē gtingentē in uentriculis cerebri & in
meatibus spūs sensibilis & motī & ipā quidez
est accns sicut epilensia ppt prauū motū spas
mantem ī ea. Est enī actō lesa. Est siqdē passio
acuta cū spasmo facta sz eg tudo put ledit ptiū
figuraz & receptaculū replet & opilat. Propt
bg szm sciendū q appoplia cātur īterduz a cā
exteriori ut ab aere frigidissio sicut ī iter qnq
agentibus hora maximi gelu d morbo apparēs
prīo gstringit & coartat huīdū quod interig &
spūs ut in ptes nequeāt ptransire aut ex pcus
sione uel casu sszm & motū gfestī priuante uel
ex ebrietate.uñ afforismor qnta.Si inebriatg
aliqs repēte sine uoce fuerit spasmo īnato mo
ritur si nō febris accepit aut ad horaz ueniens
szm quā craple soluūt locutg fuerit.Aut ppt
coāgustionē facta alaq̄o uel digitor gpressiōe
Pōt enī quis tam uehement sub mento latalit
gstringere artarias uenas iuueniles & neruos ut
inde decidat in appoplia. Vnde tertio prima.
Cū opilant artarie & uene ex repletōis uehemē
tia ex īde accidit quod euenit qñ gstringuntur
due uene appopletice ex cau sszus & motg.Cuz
enī sile accit illi ex cā prītia efficit illi actōi qd
sile.Aut a cā īteriori.Et ea fla maxīe gñr sang
uis mīme uero hūor alig quā qdem opant sua
multitudie opilando & hoc qdē aut ē apāns q
appoplia3 pniciosā īducit.siue sit cala uel frīa
uel nō apāns plm eueniens que ul fit ī cerebro
ipō aut in meatibus spūs ex cerebro accidens
ex hūore mox ad uētres cerebri effuso siguīeo
aut flegmatico supabūdāti uel in meatibg spi
ritus ad cerebrū cuz artarie opilant & uene ex
replone uehementi.Quare spūs nō hnt transi
tum uelut ille cui d ictū uenas gstrīgi appople
ticas. Appoplia quoq szm meīcos coīter est
passio cerebri. Apud Ar.uero cordis.uñ pbl.
prīa.Vetustioribg appoplie qñ coagulatū solu
tum huīdū cadit in cor quod ppt ibellitatem
īnati coagulat cali.& merito qa appoplia szm
A.accit hntibus etates. Vult nāq Ar.q huī
dum bg aliqua de cā motū p artarias & uenas
subeticas siue appopleticas aut iuueniles in cor
gcidet suffocet gtestī. Series tñ coīs bg ē ue
teris.Seīoribus catarri celerit pire faciētes.
Spēs siqdē appoplie szm.y.sunt due.fortis &
debilis siue maior & mīor dūtē fortē soluere
impossibile minorē aūt nō facile. Szm uero
A. & 3oar.iii.Vna quidē exns ceteris peior. in
qua neq hānelitus apparz neq spuma.nez uox
auditur strangulati adeo ut mox non distet a

mortuo. Et alia ī q̃ ĩstr̃a motꝰ & banelitꝰ eũant̃ ſpũ aut debilitantur ita ut difficilis fiat banelitus īmo illic eſt ſpuã & eiꝰ uox ẽ ceu ſtrangulati uel iſta poīta hic ſꝛa eſt coīs ad primam & tertiam priorẽ nãq; ipſã ſcribit. A. & tũc due ſolum erunt. Eſt & tertia in qua nocumentuꝫ nõmagnificat̃ ī bãelitũ & quod īmittit̃ ī gut tur penetrat patientis que ñ eũat̃ a tĩore q̃uis de ipã habeat̃ fiducia. Afforiſmoꝟ uero ſꝛa penes Ga. poñr q̃tuor uel. v. unã in qua repẽte redditur īſſꝛibilitas in toto corpe reſpiratiõe ſola excepta que ſi demũ fuerit ꝓhibita maxima erit & appoplia acutiſſĩa in qbꝰ ℣bis duplex põt tangi modus appoplie. Eſt & alia in q̃ reſpirat ſed cũ uiolenta uehementiſſĩa & hec fortis ẽ appoplia. Alia uero fortis ſꝛ hac minꝰ qñ ſine tenſiõe & uiolentia īequalẽ & īordiatã & adhuc difficilẽ habet quis reſpiratõeꝫ. Eſt & reliqua in qua quis ſeruat̃ ordo ĩbecillis exñs que fortaſſis ſanat̃ omĩa ſi geranꝫ oportuna.

Circa predcã euenit heſitare cũ ita dr̃ſimod̃ ſpẽs numerent̃ appoplie. Dicendũ q; ipã uſ diſtinguitur rõne ſui finis qui ẽ ad morteꝫ uel ad uitã. Sicut cuiꝰlibꝫ egritudĩs qd̃ criſis ſignat deſcriptõ & ita eiꝰ ſunt duo moī. Aut rõne ſithomatũ uel talis banelitus ſpũe & hꝰ. & tũc tres q̃tuor uel. v. pñt maneries ipĩꝰ fore ſecũd̃ q; pſpicatiꝰ aut alit̃ ꝰſideranꝫ. Ampliꝰ dubitat̃ qa dictũ ẽ prius & interioꝟ tertio in appoplia fortiori mari ſſꝛm omẽeꝫ & motũ auferri preter eũ q bãelitus. A dñte q; in qbꝰdã bãelitus nõ apparꝫ nõ tñ ipſoꝟ pulſꝰ deficit integre. Dicendũ aut q; Ga. tangit quãdã appoplia in qua motus cuiꝰcũq; ptis deficit ut eã que maxĩa & acutiſſĩa. Vel q; loqtur d̃ ablatõe motus cauſati a uirtute aĩali nõ aũt uitali. Nꝫ A. negat ſimplicit̃ motũ abeẽ quẽcũq; ſꝛ motũ uirtutis aĩal̃ nõ aũt uitalis ut pulſꝰ hic autem põt ineẽ cũ ſingularis ſit actꝰ uitalis ab appoplia ſimplicit̃ nõ īpeditꝰ niſi appoplia audiat̃ ſꝛm A4. ī corde cãta banelitꝰ uero deficit qa actus eſt uirtutis aĩalis cuiꝰ defectũ ẽ iux̃ meī cos appoplia fore paſſionẽ ac uitalis etiam cũ mixta q̃rto de accidenti. Cũ enī in appoplia cerebrũ opileẽt ſpũs aĩalis neqens a cerebro ī nerues & muſculos ꝓgredi motꝰ pectoris & uſr oīs ceſſat ita ut aĩal oporteat ſuffocari. A ut. n. A in ea ſimplicit̃ tollit bãelitũ ueꝟ dicit eam non apparere. Propt̃ hꝰ ĩtiũ ſciendũ q; appoplia cũ plibꝰ ꝰuenit egritudibꝰ ſibi ꝰparibus aut ī mẽbro & accidentibus uel in his ſaltẽ. Differt tñ in nõ paucis ceu ſũt epilenſia ſubeth ſtupor ꝰgelatõ ſincopis & ſuffocatõ mr̃icis de accidẽti & ĩterioꝟ tertiis. Appoplexia enī & epilenſia ꝰueniunt in ſubiecto ut ī cerebro. In cã quia ut plurimũ fiunt ex flãtis opiſone & in accidẽti bus bãelitus & ſpũe. Drñt aũt ſꝛm magis & minus eo q; in appoplexia quod amplius. uñ ipã uel mox ꝓimit aut in paliſim ꝰuertit̃. Dr̃t aũt appoplia a ſubeth qa appoplia clamat cuꝫ banelitus leſiõe & oīfariã praua ſſꝛu & motu ñ aũt hec aſſũt ſubethico īmo põt intelligere ac excitari. Sunt & motus ipĩꝰ ſſꝛibus leuiores. Et p andcã dr̃et appopleticꝰ a ſtupidis & ꝰgelatis. Drñt etiã inter ſe qa ſtupidi oculis ꝓmanẽt clauſis cathaletici aptis. Diſtatq; ſubethicus a ſincopizato qa pulſꝰ ſubetici fortior eſt & ſilior ſanoꝟ pulſui. Sincopizati aũt debilior & durior. In eo etiã mutat̃ color ad citrinitatem & ad mortucꝟ coloris ſimilitudĩeꝫ frigeſcũtq; extrema que quidẽ nõ accidũt ſubethico. Dr̃t ſimiliter ſubethicus a ſuffocato mat̃aliter qa hic ĩtelligit & loqtur ꝰcitatꝰ ille ℣o cũ difficultate intelligit obmuteſcens oīo. Motꝰ etiã patientis ſubeth precipue colli capitis & peduꝫ extat facilior. In ſuffocata uero ſſꝛus etiã palpeberaꝟ aptõ facilior. Aduenit etiã ſuffocatio matricis ſubito & minꝰ ſubeth ꝓdurãs. Per horaꝫ uero hic aud it̃ equalis ſeu eqnoctialis que ex iiii. preciſe ꝓs eſt diei naturalis ita ut ũicui q; ſigno duplex hꝰ correſpondeat hora. Eſt & hora inequalis ſeu artificialis ſꝛm q; quilibꝫ cies & nox longior et breuior uel meliꝰ in. xii. diuidunt̃ horas ita ut cũ dies fuerint noctibus equi in idẽ ambe ꝰcidant hore. ceu cũ etiã inclimatibus ſol fuerit inprĩcipio arietis uel libre Quod ſub linea euenit eqnoctiali ꝓpetuo. Opatõ uero ẽ alicuiꝰ inſubſidiũ appopletici admĩſtratio ſiue dieta fuerit medicina uſ alid̃ Minus tñ diete q̃ medicine inſiſtendũ. Propt̃ ſꝛm qdẽ ſciendũ q; aliq autoꝟ ſimplicit̃ abſq; ꝓteſtatõe nil opandũ docẽt fore in appoplia uñ yſaac &. A. Quidã ℣o ꝓteſtãt̃ ne appareat defcũs opantis mox agendũ uñ Meſue. In cura oportꝫ appoplie ut ome genꝰ regimĩs adminiſtretur illico. Dilatõ enī ad mortẽ ꝓducit feſtinam cum etiã morbus de ſe pũ recipiat curaꝫ ut yſaac. teſtatur uerũtñ ut nõ appareat ex ꝓte opãtis defectꝰ conaberis a prĩcipio materiam ſubtrahere in quantũ poſſibilitas expetit ſiue ſanguinea fuerit aut flegmatica. Aliqs ãt honore ac aĩcicie ſolatõ pratiꝫãs. uñ Theodorus priſcianus. Egrotos ſub plena iã d̃ſperatõ ne poītos nõ ut medicinaꝟ iam medelis ſꝛ magis tantuꝫ aĩcoꝟ ſolatõ uiſitamꝰ. Quidã etiaꝫ ꝰcitati pietate. Quare quarto prĩa. Si dimiſerimus in hꝰ accidet mors ſꝛm omẽeꝫ diſpoītõeꝫ ſed ꝓporcionabimur ad materie paucitatem. Nõnulli ℣o teſtant̃ ñ ẽe opandũ in quodam tñ apparere niſi tẽpe definito. Vñ practice qnto In epilenſie cura ī. appoplie noĩa etiã hic recipiunt premutata prꝰ intuẽdũ. Quĩ ſi facies

egri rubet aut liuida est uel uiridis repleta ce
pha lice utaris flōmo aut saphene quo a remo
tōribus trahat materia locis. & iuxta qd̄ ꝟtus
patit & replois quantitas sanguīe educat.
Si aūt hec nō uideris signa patientē nō moue
oīo. nec aliqd cibos adhibeas aut medicaminū
donec. lxxii. ptranseat horas. Almansor ꝟo
nono. Si spūa egrediat ab ore nō ē appopletico
medicandū. uñ aliqñ dictū est q̄ actō que debet
in appoplia iterdū ē uera redūdans in salutē
appopletici & tunc nō semp medicandū. sz cū
spes affuerit cure. Interdū uero apparēs pallia
ta ut ne defectus in arte uideatur & artifice &
ita mox in ea idrñt semp aliqd agendum. Sed
qd de bis in tertio & q̄rto monstrabit ddoruz
Propt tertiū primit9 qdē ueritas subdat
deinde uideat cur balyabas dilatōez act9 in ap
poplexia. lxxii. precipit horis. Dico itaq̄ pri
mo 9festi a principio agendū & pprie cū educē
tibus in appoplexia nec tpūs aliqd expectādū
tum ne defcūs in opatōe ut misericordia & aī
cos 9tristatō ut predictū appareant sed oppoī
ta: tū qm̄ acutos morbos nō oīfariā sūt certe
pnunciatōes salutis uel mortis. Hic aūt ē acu
tos morbos maxīe. Vnūqd̄q̄ enī indiduū a sua
cōstructiōe materiali cali & huīdi. & a supis ha
bet uirtutes & pprietates occultas ad q̄s intel
lectus puenire nō pōt būan9. drīa. cxv. Nos
nāq̄ in cognitōe taliū nō pussum9 ad id quod
est certum pueīre cū aliqñ extraneitas. i. mon
struositates in morbis accidant sicut in rebus
naturalib9 ut ulceratō pulmonis & silia collz
vii. Quod ampli9 firmat. p. A. dicentē. Ac
cidit ut hō in appoplia incurrat & nō sit drīa
int ipsū & mortuū & nō appareat aliqd bāelit9
deinde reuiuiscit & sanat. Et nos plimos uidi
mus tales . Adhuc materia appoplie furiosi
tatem quādā īportat. In h9 aūt 9festī preceptū
est mouere. Rursus opationis isti9 in tēpestīe
nō repiunt nocumenta prescripta. Igitur cum
ptestatōe tñ mox ī appoplia opandū. Propt
sm h9 sciendū q̄ iō uoluit balyabas dilationē
actus. lxxii. horas & si qdā libros praue ac etiā
9tra Rasim in 9tinente &. A. bēant. lxx. Quoī
am. lxxii. hore tres dies 9stituūt integros ī qb9
declaratū est omēz hu. euentari. drīa. lxxxviii.
cū mlia etiā ī. iii. diebus suā pficiat pioduz. Et
ppterea lohānis illud nono. Cū lazarus fuerit
morte quatriduan9 ac etiā fetens quē nequeūt
in appopletico repiri miraculo magis ascribē
dus q̄ nate hic etiaz trinitatis numer9 a pbīs.
est prelatus adeo ut in scīficatōes sit instituz
h9 9scriptionis pbemio. Verens etiā occultam
distrahere balyabas actōez nature. Amplius
qs forte cāz assignabit ex motu lune p circulū
zodiacū sm quadras & medietates ipsas. Nā
in triū dies spacio ad mediū eam dices q̄dre
uniz puenire. Sed id pōt culūniari. Nō enī
luna pueīt ad quadre mediū nisi cū fuerit cur
su uelocitata tūc enī ut aptū est drīa. ciiii. xv.
gradibus in die mouet naturali. Ter enim. xv.
xlv. 9stituunt gradus quod ē q̄dre mediuz cuz
tota grad9 9tineat. xc. Si aūt fuerit motu
tardata solū mouet. xii. ita ut tb9 dieb9. xxxvi.
tm̄ pegret ptes & sic a medio deficiet q̄dre.
Cū aūt inter has duas dispoītōes media fuerit
gradibus intmediis zodiacum pambulabit.
Sz circa predcā dubitat qa ut īductū Almāsor
negat medicandū cū apparz spūa. Sed id in szo
iuxta. A. 9tingit appoplie mō In sza igitur nō
est opandū spē multoq̄ āplius in prīa. Dicē
dum q̄ Almansor audiend9 est ī ipō actu spūa
tionis qa tunc strangulat. Et suffocatos & dis
solutos nōdū aūt mortuos nō referūt qb9cuz
q̄ fit spūa circa os. Cū uero nōdū apparz spuā
cū hāet spaciū opandū ut in balyabatis 9tinet
9cidit hic sententiā. Plures enī curā magis ui
dent mīori coaptare. appoplie. Propt q̄rtuz
uero. Ad primū dicendū q̄ balyabas fuit illius
opinionis que nō appbat in pnti. Ad aliud
dicendū q̄ in egritudīe mortali qñ essem9 oīo
certi de morte celerrīa nihil esset agēdū quod
hic ut oñsū nō euenit aut nihil agendum sine
ptestatōe quod de eo qd̄ qnto de inge. &. x.
suscipiunt in cura ethici cū ptisici salutē parē
tibus & aīcis nō pmittendo. sed uite tm̄ p di
es menses aut ānos ptelatōez uel qd opandum
ne actus inscitia cū aliis īputet meīco. Ad
aliud dicendū q̄ nil agendū in crisi qñ fit eq̄li
ter tūc enī natura nō ē medicaībus stimulāda
iuxta illud ypocraticū q̄ oz agere uñcūq̄ maxīe
repit nata zcz. Ad aliud dicēdū q̄ nō sp īmo ra
riz appoplia ut dcm̄ ex apāte & cū fe. 9surgit
qd̄ prauū est ualde. uñ. A. Post sermonē añmis
sum. Si aūt ita nō sit sz fe. ē ppt apā & putre
dinē tūc ē mortifez. Dcm̄ etiam fuit q̄ appo
plexia materie ymaginem bēt furiose mox ad
eductōez cogentis in prīcipio. Et silr ad in
ductū dicendū. A. Et fortassis hic mouerūt ba
lyabatē dilatōez predictā apponere. Ad ali
ud dicendū q̄ appoplia sicut egritudinū cetet
habet prīcipiū liz sit breue. Aut ī statu qescē
dum si natura opet sufficient. Si uero nō moue
tu hora mot9 e9 ut tactū añā. Ad ultimū ddd
q̄ nō ē multū cū dieta opandū dūmō appoplia
ex causa cōtigerit interiori nisi post. lxxii. aut
amplius horas & proprie cum appoplia mīor
ī paralisi terminat sz magis negociādum cum
eductō. lz enim materia sit cruda īdigesta bēt
morem furiose confestim euacuando exordio.
Que autem ptis alteriz quantum etiā 9uīcant
ostensum in anterius.

Irca predcā dubitare 9tīgit eo⁊ dcm̄ febrē cū appoplia 9cideī. Quā ñ uidetur. Quia affōy. qnta & ſza. Acute egritudīes rare que ſine fe. q̄lis ē appoplia. Eti Paulus Appoplectici iacent ſine febre. Siīr ꝓquirens practicas minime inueniet febrem appoplexie 9ſociari Itidem appoplexia mox accīt ut tactū. unde īterioy etiā ītio. Appoplia propt repentinā gnationē īdicat frigidū hūorē groſſū uel uiſcoſū repēte ſiī īplētez prīcipales uentres q ſzm cerebrū nō ſzm diſcraſiā tocius ſubē ipīꝰ ſz febris nō fit repēte. Oportet nāq; putredinē a ſuis cauſis preīceptīs fieri deinde reſolui fumū inde putridū cor petētē tandē ab eo ꝓ totū corpꝰ refrīgi drā lxxxviii. febris etiaz diſcraſia exiſtit. Ea uero paulatīe ſupuenit Amplius ut dcm̄ ē ī febre de q̄ ſermo fuliginē putridazopus fit cor petere. Id autē 9tīgere nō poteſt cuz in appoplia ut uiſū opiſo intercedat totalis qd ī epilēſia non 9tingit. Et firmat qa ſpūs etiaz aīalis ſubtiliſſīꝰ non pōt in ꝓtes diffundi ſubtiliores affoy ſza. Ruſꝰ ꝓpter appoplaz neceſſitas īmēſiſſia euētatiōis īducit ita ut ſuffocatio ea ſola intercedat afforiſ. ītia

Si ergo fe. ſupueīat multiplicabīt ꝓamplīꝰ talīt ut nō ꝓmaneat uita febris enī neceſſitatē extīctionis coauget non parū affoy. q̄rta. cū ſit paſſio cordis caſa ꝓ omne diffuſa. Nō itaq; febris poterit cū appoplexia 9cidere. In oppoī tū ſicut uiſū. A. & gloſa noni. Almāſoī. ita. Appoplia qñq; contīgit in uētriculis cerebri ex flāte qñq; ex ſāguīe ſupfluo. qñq; ex apāte cerebri Apā ꝟo tam nobilis membri febrē inducet drā xcv. Affoī. vi. Quibuſcūq; ſāis dolores repente fiunt in capite & cōtiūo ſine uoce fiūt & ſtertūt in. vii. diebus peūt ſi nō febris accipiat. Sed hec ſzm cōmēta. eſt appoplia. Cōcidit igī fe. cū appoplia. Propt primū qdē ſciēdū q⁊ qd ſit appoplia & que ipſiꝰ cauſe ac modi uiſū ē prius & qd feb. lxxxvii. Propt ſzm ꝟo ſciēdū ipſū ex argutis appere. Propt ītciū qppe ſciēd q⁊ cū appoplia fe. concidere poteſt qñq;. nā ipīꝰ q̄dā eſt q̄ fit ex matīa plurīa mox oppilōe ſuffocāte uelut ignis tegmine corrūpit & cū hac breuitate more ut ꝓbatū fe. ñ ualz 9cidere. cū hec maxī a matīa 9tingat flātica. fe. oppoīta ſubā & q̄lita te. alia qdē fit ex matīa mīore ita q⁊ uigorato cerebro ſup ipſā ī latus expellit ſepiꝰ dextrū drā clxxxiii. paliſī cauſādo. & cū tali ꝓpt motū & agitatōz nate. & nō ob apā pōt fe. aſſociari & laudabilīr ut iudicatū ypoc. 9iūgi. cū ſzm Cōmē. calefaciat & diſſoluat groſſā & īflatīaz uētōitatē aut matīa flāticā. uñ cōtīgit. Quare. A. Cū appopleticus febricitat fac morā in re illīꝰ. doēc diſcooperiat. fortaſſe. n. eſt criſis ſitq; mora uſq; ad lxxii. horas ut uiſū. Si ꝟo int bas duas mati a fuerit media q̄titate ꝓpriecq; ſāguīea nō mox ſuffocās & ſufficiēt ſubīgrediens pōt apā cauſare. Et quia rarius talis occurrit q̄ minꝰ ipā cōtīgit ſicut exprīa indicat. A. ut plīm cōtingēte.

Quod ꝓbat qa fe. cōcidit cū apāte ꝓtis nobilis ītrīſece ut uiſū drā. xcv. ſz cerebꝟ pōt apoſtēari. ſīc oſtenſū. xcvi. Et apāte adhuc appoplīſāte. & precipue de ſanguīe. uñ etiā affoī. ii. Oīs appoplia fit aīali ꝟtute īfluere neq̄unte in que īferiꝰ ī capite. aut ꝓpt flegmīoſā q̄dā diſpōitīōz in ipſo cerebro exñtē aut uētclis eius q̄dā repletis humiditate flātica. Eti ubi eſt reperire cauſam cōiūctā fe. & ipſā erit inueīre cuz inſepabilis cōitat eādē. ſz in appoplia poſſibile fit hanc ut fumū petentē ītimiꝰ repiri ꝓpt ſanīē apātis. Tēpus. n. dat triū aut q̄tuor diey qñ q⁊. que hꝰ ī qbus ſufficiēt pōt cā ꝓduci cōiūcta preīſſa. Ampliꝰ cū artarie ſint ꝓtes cordis. & ī eiꝰ ſzuiciū ordīate. Si ergo qs calor extraēus petet illas leſiuꝰ mox ī paſſiōe deduceī ad ipm̄ Sed hec eis accidit apāte. Et fīrat. Quōzoīū accñtiū occurrētiū corpi. primꝰ 9curſus ē ad cor tāq̄ ad baſim uite. Meſ. far. i. Poteſt iterum fe. cū appoplia qñq; cōcidere precipueq; flegminoſa ſepius tam̄ ſine ipſa. Vñ. A. Cūq; cū appoplexia fuerit fe. tūc illic ē apā ſzm plīm. Sed circa id dubitare accīt. Quia īqt is q⁊ appoplia accñs ex apāte ē ex ſpēbꝰ appoplie pūſe. Nō igīt dat morā fe. ꝓductōi. Dicēd q⁊ īplex extat ſicut etiā tactū appoplexia. una qdē puerſior & mox ſuffocatīa. nōnulla puerſa ſicut flegmīoſa & ītcia mīꝰ puerſa ceu que paliſī magis īcurrere facit. Ex hac nāq; prīo fit euaſio non raro cū fuerit machinatū cōtra ipſā pfecte. A prīa qdē mors repente cōtingit. Sed a media tpe differtur ut uiſū. ſeuior tamē ultīa. Vnde. A. Si fe. eſt ꝓpt apā & putredīez tūc ē mortifey. Sic ita q⁊ ſzm mīꝰ & āpliꝰ ē puerſa. Adhuc beſitat. Quia hyſtor. iii. ī cerebro nō ē moīca nz magna uenula aut artaria. nichil. n. ſāguīs habet ī ipō & ſicciſſimū depdīt ſzo. Sicq; ñ apābit de ſāguīe

Dicēd q⁊ licet artaria aut uena non ſit ī ſubā cerebri ipſa ē tñ ī pia īuoluēte ipſū mīe īmeīate & reti mediāte & dura ut inde fiat cōtinuatō cū corde. Rōe igī ſocietatis artariis īerit 9paſſio cerebri. Propt ꝟo q̄rtū dd Ad prīa eos ſe tranſtuliſſe ad ea que ſepiꝰ cōtīgūt. q̄lis ē appoplia prior triū. Sic plēs ut uiſū ꝓferūt eā ſīplīr ex flāte fieri. Ad aliā ſīlīt dd ut ad mltū ꝟificari Nz etiā appoplia fit ſzm diſcraſiā īmeīate cū nō ſit morbꝰ ſiue paſſio cōplexiōalis ꝟm officiaī.

Cui tamē ut oſtēſū diſcraſia ſupueīt febrilis. qñq;. Ad aliud dd q⁊ licet ſit oppiſo neruoy ī appoplia ꝓquos ſpūs defertur aīalis ſēſꝰ & motus delatiuꝰ non tamē artariarū ita q⁊ nō ualeat ꝓ eas fuligo putida cor petere & maxīe qa dictū

in hꝰ appoplia flegmiosa nō supfluā matie q̃ti
tatē intuenire repente suffocatōz. Et p hoc
appz ad aliud. Propt.n. ipsiꝰ miorē matiam ēt
cum fe. nō tā grādis inducitur extictōis neccitas
qn aliqbus diebus uita pmaneat. Et fortassis a
liqd matie dissoluit fe. Nō ea igit āpliꝰ ītēdet
neccitas. Quod certū extat in spasmo de replōe
cōcurrente ut quē ueritas edocet afforistica.

DIFFERENTIA. CLXXXIII.

Vod palisis sistri latis sit curōnis diffi
cilioris ea q̃ dext mīat p Paulū id dntē
Adhuc ubi ē rō curatōnis maior cuz
hec pficiat cōtrario ipā cōplet meliꝰ. Ea ꝓo in
dextro repit laterū cū sit calidū & siccū opposi
tio matie frie & hūide ut mltū hanc passiōz cau
santis & nō ī cōtrario eius sinistro. Rursꝰ ubi
ꝓtus regitia fortior. cū ipū sit morboꝝ sꝫm. Y.
curatx uieqꝫ latōres. qbꝰ pōt matia eūari & eītti
egritudo facilioris ē curōnis. Hoc siqdē eueit ī
dextro cū lateꝝ sit nobilius ac latius. Eti eg̃
tudo redditur difficilioris cure causa ipiꝰ āplio
re. sed ī sistro plus colligit matie frie cū sit ībe
cillior ex qua cōsurgit egritudo hec freq̃ntissie

Itidē defectꝰ & peccata in ptibus ignobliꝰ
ꝰtingūt magis q̃ in earum oppositis .iii. appns
de ptibꝰ. ps aūt dextra nobilior sinistra sic ātiꝰ
posteriori & sursū eo quod deorsū. dīa xlvii.
Palyn sile uī de palisi & pleuresi. & adhuc ma
gis de tremore & sciatica cū ubilz rō silis seruet
ptiū. Sed pleuresis sinistri lateris deterior ea q̃
dextri. tcio decia. Et tremor sistri eodē sza. At
sciatica eodēmō. Viatici vi. uñ tcō xxii. In pte
sistra ē difficilis. Erit itaqꝫ palisis sistri latis
curōne detior. In oppositū illa egritudo dete
rioris ē cure q̃ pti occurrit nobiliori. Et iō egri
tudines cordis sūt pniciose. Tal palesis q̃ dex
tre ptis cū sit nobilior sinistra. Rursus illa
egritudo difficilioris ē cure. que fortes nō tolle
rat medicinas & maxīe cū hꝰ egritudo fortibꝰ
egeat remediis. Sed hec est palisis dextri cū ip
sa opteat curare calidis. Dextra ꝓo ē calior & u
sibilior sinistre. Est itaqꝫ difficilioris curōis
palesis latis dextri ea q̃ sinistri. Propt prim
qd sciēdū qꝫ palisis duplr accipit cōit & pprie
prio qdē significat mollificatōz cuiuscūqꝫ ptis.
pprie ꝓo medietatis totiꝰ corpis sensus & mo
tus priuatio. Alī tñ dicit palesis priuatio sēsus
& motus sꝫm totū qd idē sit appoplie quod no
mē ostēdit. dissolutōz. n. dicit. Differt autē
palisis a stupore & tremore. qa in ea sensꝰ abło
ē & motus sed in stupore sēsus debilitas ī trēo
re ꝓo motus. Sunt enī be due passiōs in palesim
preuie. Nosce quoqꝫ in ipsā maiorē opiłōz in
teruēire q̃ ī tetāo & deīceps in spasmo ac demū
in trēore stupore & saltu. & iō in illis non tollet
sensus & motus oīo. Eti palisis alī ē p se ꝰtī
gēs nō raro ꝓo ex alia eueit passiōe ut appoplia
colerica. fe. acuta & hꝰ. Est etiā ad multū cū hu
moris uicio & pprie frigido. qñqꝫ ꝓo ex siplici
q̃litate. Apud. n. A. contigit ex appoplia a crisi
colice & egritudinis acute. dislocatōz spōdiliū
frigore. casu. pcussione. ligatura forti. uenēo. &
hꝰ. Dextrū quoqꝫ aialis est ps duarū ipīꝰ no
bilior q̃ mouet. sistꝫ aūt uilior q̃ fulcit. Moueri
nāqꝫ ē in dextris. in sistris aūt fulciri. de aialiuz
motu. Propt szm ꝓo sciēdū qꝫ paulus & aliq
motis preīductis detēti ptulerūt pal esiz sistri
lateris difficilioris curōis ea q̃ dextri. de qbus
tcō. & q̃rto. ddoꝝ appebit. Quod ꝓificabit
fortasse īdicatōe a loci ībecillitate p se sūpta cū
ꝓtꝰ sit curatia ñ ꝰsiderādo qd accit. Propt si
qdē tciū sciēd priꝰ qꝫ palisis sepiꝰ ꝰtīgit ī pte
dextra q̃ sistra. & demū qꝫ detior q̃ ptis dextre

Propt primū hꝰ sciēdū qꝫ expimēto percepi
crebrius ualde latus dextrū paliticari sinistro.
precipue cū ipā ut freq̃nter eueiat ex appoplia
miori. uñ affor. iii. his q satis seīoribꝰ catarros
ppter raritatē & eliq̃tōz uēaꝝ ut repente peant
hos aūt ppt appopleticos seu paleticos fieri ī
dextris. Quare aliq̃ trāslatō celerit peunt. uel
in dextro latere palesī sustinebūt. Sed de aere
& aq̃. aliis ꝓo dsiccāt latera. Qud oñr qa pale
sis ad mltū accit ab appoplia miori ex matia q̃
multū flātica replēte uentculos cerebri miꝰ tñ
q̃ ī maiori. Qua qdē flcita ī se ipā nata expllit
ad latus dextrū. tū qa maior ps hꝰ matie collit
in parte sinistra cū sit infirmior dextra. Reple
tur ergo magis cū natura semper expellat qud
supfluū ad ptē ībecilliorē. Ea ꝓo īpleta non po
terit in ipsā fieri expulsio cū plenū nō recipiat
sed uacuū. Expelletur igit ad dextrā miꝰ rple
tam. tum qa fulcita ē in sinistris. motꝰ aūt & p
pulsio in dextris. tum quoniā uie & meatꝰ latō
res sunt in pte dextra q̃ sinistra. causa calidi. &
qa ipsū cum sit attractim precipue. Crebrius
igit in latere q̃ multū accit dextro. Sed cōtra
uidetur. n. magis in sinistro q̃ in dextro cōtin
gere. Quō Szap. Si humor uiscosus habūdet su
p duos uentculos cerebri anteriores facit appo
plexiā. Si ꝓo sup posteriorē palisī īducit. Si ī la
tus debiliꝰ trāsmutatur. hoc aūt ē sinistꝫ. dīa.
euidens. xlvii. Cōtīgit igit āpliꝰ in sinistro.
Dicēdū qꝫ latus debilius in hꝰ appoplie labore
illud est quod nata stimulata redditur magis ap
tū recipere ut ostēsū matiam a cerebro in latꝰ
ppulsā. Vñ. tcō. sza. Nō elōgat qn seruet nata
unius duoꝝ lateꝝ purgādo ut expellat matiam
ad latus quod est debilius & pid est qud magis
extat susceptibile matie prim. id aūt dextruz
ut ostēsū. Propt szm ꝓo hꝰ sciēdū qꝫ deterior
palesis ē curōe que latis dextri ea que sinistri.
Nā is szm ueterē. & ostēsū. clxxiiii. est deterior

morbus. qui cũ discõuẽientia. & ĩpportõe ꝑticu
lariũ cõtingit eiꝯ oppõito. Sed tal ẽ palesis dex
tri lateris cũ magis ipm̃ eidem ꝯtrariet quam
sinistrũ qd̃ caliditas motꝯ & fortitudo cũ reli
quis mõstrãt. Neq; ĩstandũ ad istã rõnez ut
ꝑles dũtes modernoꝝ sermonẽ. Y. uerificari ĩ
acutis tm̃ cũ scribit prĩo scd̃a. Quod ĩ habitan
tibꝯ septẽtrionis loca nõ accidit epylẽsia eo q;
sũt ĩteriꝯ sani & qa calor ĩnatus ẽ mltus que si
accidat erit fortis qm̃ nõ ꝯtĩgit eis nisi ꝓpter
fortẽ cãm. Et eodẽ ttio. xiiii. homo de quo
uehemẽtius tlet cũ aduẽit ei ydropisis est ille
cuius ꝯplxio natural ẽ cala & sicca. Nõ. n. egro
tat ꝑ ꝝtrariũ sue cãe nisi ꝓp rẽ magnã. Epylẽ
sia uero nisi dũ spasmat & ydropisis egritudi
nes sũt crõice. Adhuc illa egritudo difficilioris
ẽ curatõis q̃ ãplius ledit fõtez & matiaz uite
ac nutrimẽti & ita curõnis fudamẽtũ. Tal uero
ẽ palesis lateris dext magis ea que sinistri cum
cor uirtute magis respiciat dextrã. drã. xxxxvii
Epar aũt si tuet ĩ eadẽ. Eti morbꝯ colligẽs
matiaz ãpliorẽ plsq; disseminatã & ĩsertã de
terior curõne reddit. Sz hꝯ ẽ palisis latis dext
ut oñsũ. Neq; ĩ ipsa fulcire possumus cura
tiõis basiz cũ ꝑtiũ sit lesa nobilior. Itaq; pale
sis dext & maxie q̃ ꝓp appoplia ꝯtĩgit mĩorẽ
peior ẽ cura ea q̃ sĩstri. Fortassis ãt si eet aliq̃
palesis seu mollificatio ꝑticlaris cũ hꝯ cã absz
cerebri & nuce ac alioꝝ prĩcipaliũ lesiõe posset
puta que ꝓpt ligatã q̃ sinistri lateris illa que
dextri ceu ĩ podagra ꝯtĩgit sinistra & dextra
ac ĩ plimis taliũ passionũ cũ curatia principia
saluẽtur illesa magis Et sic audiẽdꝯ ẽ dicens
Paulꝯ palesiz dextre ꝑtis facilioris curõnis ea
que sinistre. Propter q̃rtũ uero. Ad primũ
az qd dd̃m. Ad alid ꝓ dd̃m ꝑ ĩteremtõnẽ
hic Et lz latꝯ dextꝝ sit calidiꝯ & siccꝯ sinistroq;
fortiꝯ debilitatũ tñ & infrãtũ ac hũectatũ nõ
reãnet qd quo possit uxor curõnis hrĩ sicut si
forz ĩ sinistro ꝑ uiã etiã reumatis oñsũ q; mate
riã hic maiorẽ suscipit sinistro. Ad aliud
silr qd dd̃m appuit ueꝝ. n. cũ latꝯ dextꝝ ĩ sui
ꝓmanerz dispositõne naturali q; secꝯ hic accit
Ad aliud dicẽdũ q; lz ꝑ mõm ꝯgestiõis seu
aggregatõnis materie nutrimẽti supflue plm
ipius adueit ĩ ꝑte sinistra q̃ in dextra ꝑ uiã tñ
reumatis ut uisũ ãpliꝯ corruit ĩ dextrã. Ad
aliud dicẽdũ q; szmo ille uerificat relatõne ꝑtiũ
reliq̃ꝝ ad cor tñ si ei accidat nocum̃tũ ex aliq̃
fortõri cã detiꝯ remouet cũ nõ sibi auxiliũ ad
ueiat aliũde ut ĩ corde oñdit lesio. Ad aliud
dicẽdũ q; nõ ẽ sile cũ non adeo hꝯ morbi ledãt
ꝑtes qbꝯ accit ut palisis ab appoplexia ꝯtĩgẽ
te. Ampliꝯ. n. nate ledũt prĩcipia ĩ q̃dã tñ ceu
tactũ palesi ꝑticlari secꝯ põt ꝯtĩgere.

Vod ĩ tortura faciei locale remedium
ponẽdũ sit sup ꝑtẽ uisã sanã oñdit ꝑ
Alexãdrũ ĩ ꝓbl. q̃rẽtẽ ꝓpt qd ĩ palisi
maxille nõ ipsi afferrimꝯ auxilia sed alteri.
Adhuc locale remediũ dz appõi sup ꝑtẽ uisam
szsibl ĩfirmã cũ medicꝯ sit artifex sensibilita
tis & euidẽtie. Hꝯ uero ẽ que sana uñ Alexãder
ibidẽ. Videt musculꝯ q ẽ szm altutrãq; maxil
lã sanꝯ ĩfirmꝯ & ĩfirmꝯ ut sanꝯ. Eti locale
ponẽdũ ẽ auxiliũ sup ꝑtẽ fluentẽ cũ in ea con
positõ corrũpat ipsa uero ut dñt ẽ que sana uñ
Rursꝯ sup ꝑtẽ mollificatã seu resolutã re
mediũ applicãdũ ut huĩditates exsiccẽt illã in
bibẽtes hec aũt appens ẽ sana cũ nõ refugiat
uersꝯ suũ prĩcipiũ. Sed magis reliquũ uideat
ĩpellere. Itaq; sup ꝑtẽ appentẽ sanã locale
situãdũ est auxiliũ. In oppoĩtũ ttio. A. scd̃ã
Quidã dixerũt q; latꝯ egꝝ ĩtortura ẽ q; sanum
uñ q̃uis cã sit ĩ ipso & latꝯ sanũ agit actõnẽ ꝓ
priã. Sed hoc szm plm nõ ẽ ueꝝ Nã anothomia
& quod scitũ ẽ de dispositõne lacertoꝝ faciei
facit te scire corruptionẽ hꝯ. Itidẽ super
locũ ĩ quo ẽ morbꝯ remediũ applicãdũ tlis ꝓo
q nõ sanꝯ appz cũ ĩ eo egritudo extet ꝯpõnis.
uñ ĩterioꝝ. iiii. Sanũ latꝯ ut scitis erga mollifi
catã ꝯuertit latitudiez. Rursꝯ quoꝝ sunt ortus
dñtes ꝑtractꝯ & fies diuersis egent remediis.
Huius uero ẽ altutra laterũ pars ĩtorta. Itaq;
sup latꝯ ĩfirmũ & nõ uisũ sanũ locale figendũ
remediũ. Propt primũ uero sciẽdũ q; torta
ẽ official egritudo ĩ facie q̃ ipsiꝯ ꝑs ad ĩnatalẽ
trabit ꝑtẽ formaq; ꝓmutat natal eꝯdem ita ut
remoueat boĩtas obuiatõnis utroꝝq; labioꝝ &
ambaꝝ szm ꝑtẽ palpebraꝝ. A. Cꝯ qdẽ causa ul
ẽ mollificacio seu palisis aut dissolutio corde
ĩcisio aut spasmꝯ lacertoꝝ faciei & palpebrarũ
uñ de cã. scd̃o. Sema qdẽ szm natam corrũpit
aliqñ ut elephãtiosis ꝑtisis & hꝯ. Interdũ uero
szm accñs sicut ĩdissolutis seu paliticatis uel
spasmatis aut flegminãtibꝯ uel ĩduratis aut
neruo abscisis uel corda siue duris cicatcibus
alligatis. In oĩbꝯ his tlibꝯ ĩ aliã ꝑticlaz repẽs
fit ꝑticla alias szm aliã. Torta nãq; hec euenit
ꝓp lesionẽ factã ĩ neruis ueniẽtibꝯ a ttia coniu
gatõne neruoꝝ cerebri & qnta sub ossibꝯ paris
utriq; duobꝯ sepulta & defẽsa & a neruis uenien
tibus a q̃plimis colli spõdilibꝯ exqbꝯ cũ liga
mẽtis & carne ꝯstruit colligãte panicło lacertꝯ
A qua qdã passiõe & si duo muscli latigonales
hoc noĩe noti apud. A. uelut culcidra szm Ga.
exñtes quoꝝ unicuiq; sũt q̃tuor ueientes a toti
dẽ ꝑtibꝯ brãchi seu rãi prĩcipalit peccẽt nihil
omĩnꝯ ꝯpatiũt q labioꝝ q̃tuor duoq; nasi ĩ qua
etiã passione qui octoꝝ cũ palpebris & ꝓprie ĩ
ꝑte torture ꝯtorquet muscli. Nosce quoq;
q; si oẽs nerui q cerebri patiũt & ꝑ ꝯseq̃ns reliq

cōsurgit appoplexia. Si uero qui sm alterz
sunt ptiū oēz palisis seu disolutō. Si aūt sm
aliq̄ ptiū mollicies cātur illiq ptis. Quod si
ptis alteriq faciei tortura uel eneruatō tertio
iterioꝝ. Ex qua tn̄ qiuga tōne neruoꝝ spōdiliū
maibq puis nerui mandēt ueraciores discordes
repio. quarto. n. de accidēti scribit ita. Sensq
manuū qbq spinal medulla patit sm qntam
spōdilē perit oīs cū motu qbq uero sm sextā
nō oīs. Prie nāq brachii ptes īpassibiles custo
diūt. Mlto aūt utiq magis si secūdū septimā
spōdilē spīalis patit medlla. Si āt qd post ipm
natura quā adhuc quid patiūt manus. Cui
qdem smoni alludit prio scda utcūq talit. Si
ergo situs ex coītate fit sicut cū per nocumētū
qd est in digito ex causa ante cognoscit quod ē
ppt nocumētum quod sexto ex paribq neruoꝝ
colli accidit. Apparz igitur ex bis seriebus
q sm qntā spondilē & sextā demū minq autē
sm septimā mime uero sm octauā nerui dese
runt in manq puas. In contrariū prio interioꝝ
quis cadēs de uehicto cū iret Romā in pricipio
spatule pcussq fuit īquo tribq digitis manus
sensq iā. xxx. diebus defecerat motu īnocito cu
stodito de quo presūpsit Ga. q in pria excisiōe
nerui qui post septimā spōdilē pcussione par
ticlam aliquā flegminātē durā dispositionem
bre. Sed nerq qui est post septimā spondilem
& ante octauā ex pari egreditur neruoꝝ octauo
Vnde practice qnto ubi hic refert casq ꝛcludit
ita īcomodū hoc neruis qtīgit q ad ānularē me
dicū & mediū digitos sēsū ferūt qbq a spōdili
est origo. vii. collz. Quare theorice scdo & prio
pria expressius de hoc anthoizat ita. Plm sep
timi paris neruoꝝ colli puenit ad adiutorium
Quidā tn̄ rami uadūt eiq ad collū caput dorsū
& dyaflama cū ramis qnti associati. Sed octaui
post qmixtionē & societatē omēs ad brachium
& asseid ul ulnas pueniūt neq eoꝝ qs puenit
ad dyafla. Ramq tamē qui est ex qnto pari ꝓsq
ptē directq manq spatulā nō ptrāsit neq qui
ex septimo adiutoriū sed ille qui ex spatula in
brachiū puenit est ex octauo mixto cum primo
ramo qui nascit ex spōdilibq dorsi & ad dorsū
tendit. Dd q hic smo scds est uerior & par
ticularior. Qui aūt de accidēti ulior Per manq
eni audiuit earuz exordia suprema ut spatulas
cū ipsaꝝ iunctis ad quas qnta paris neruoꝝ rāi
& sexti dicūt puenire aut lesio facta īneruorū
explātatōne circa qntā spondilē non fuit eius
tm sed coīcans bis que īferiq. Quod autem
prius sit acceptabile dictū ondit quod uidi de
quodā adolescēte sup collū ex gradibq cadente
ubi pcussionē īcurrit circa spōdilē septimā in
qua factq est mior & phibitq motq tandem in
maibq totis. Cū aūt eū iuuarē meliq hre īcepit
motū īmanu dextra reassumēs a focilibz ī ātea
Sed adiutorii extremū cū focilibq mouere nō
poterat in sinistra uero magis erat eq. Quod
q tingebat sm lesionē aut salutē neruoꝝ ortoꝝ
a septīa & octaua spondiliū. Qui tandē sanatq
pfecte tuōre medicamīe soluto. Sit tamē in
pntiaꝝ dicere tm de hq autoꝝ qrietate. Fortas
se nāq eiq amplior smo deinceps qcurret.
Est āt facies ps q sub craneo anteriq īhoīe solo
pprie rpta hystoriaꝝ prio. Locale qd rmeīū
ē auxiliū post ulem euacuatōnē seu purgatōnē
qplm administratū cū in paucis aut in nullis
taliū hqq tingat egritudo absq corporis plecto
ria ul cachocimia que prius euacuatōne īdigēt
aut purgatione. Res eqdē uidet aliq tal & est
ipsa ut auꝝ pfectū aut homo. Quādoq uero nz
uidet neq existit ut homo asinq. Interdū quoq
uidet & nō est ceu fixe distātes stelle apparent
nō scintillātes scintillare. Nōnūq est & non
uidet ut appositōne diuersoꝝ coloꝝ supficies
existēs plana qcaua de lōge apparz. Quod aūt
certificat istoꝝ āpliq sūt duo extrema qnr uero
qd exīt n̄ tn̄ uisū rliquū āt fidē plerūq fraudat
Propt scdm aūt sciēdū q aliq ābiguitatibq
& diuersoꝝ autoꝝ serieb9 paralogizati dixerūt
latus uisū sanū fore infirmū. Alteri uero eqtra
Et ideo sm hoc diuersimode remediū applicā
dum locale. Quid aūt de hoc mox uidebitur
ex ddis. Propt ttiū uero sciendū q eneruatō
seu torta si fiat mollificatōne aut corde dissolu
tione ul īcisione apparēte quod exteriq ipsius
tūc sup ptē uisā sanā pond ū est remediū cū ea
talit sit egra. Et ideo fluēs trabit a sana pfici
ente suū actū directe. Apparz. n. supficialiter ī
tortura q latus quod qtrabit sit sanū. Cōtrahēs
enī & recedens ab eius debito situ eqꝝ ut duo
trahētes funis extrema secrsū rotule īfixi. Qui
enī plq trahit uidet reprimi & alt subleuari.
Si uero tortura qtigerit a spasmo humectāte ul
exsiccāte aut apāte ul duricie cicatcis sm Ga
sup ptē apparētez īfirmā & uere hq entem po
nendū locale auxiliū ut duricies aut nodosa cū
in altero lateꝝ fuerit pendēdi. Quod series in
sinuat premisse. Fulcit quoq medio breui
ori quoniā sup ptē ueracit īfirmā qcqd sit de
appetētia qnq fātastica locale applicādū reme
diū hq qdem est ps uisa sana in tortura cāta ex
mollicie uel eiqpporcionabili. In ea uero que a
spasmo & sibi silibq talis qdē est uisa & existēs
īfirma ppt quod in hac locale remediū ponet
sup apparētē sanā ptē cū realr sit egra. In reli
q ꝓo torta sup entē īfirmā & apparentē Quod
& signis discernit certis Cū. n. a dissolutōne cō
tingit eneruatio sensq & motq ī ea sūt hebetes
& lentit ī cute lēitas & ī lacertis absq extēsiōe
& demergit oculi īferior palpebra & ptiū alta

pāniculi palati ꝯsequēs torturā est mollificata humida laxa & qa aspect9 fit ad īferiora uidet patiēs.q.meditari.Que aūt fit a spasmo sicco ul huīdo. nota hab3 signa in pte spasmata ceu 9tractio cū replone nō siccitate stringit causa cutis frontis in illo latere & extensio in altero fit latere paucitasq; adest saliue ac sputi cū sen suū tbatione. Apostēatis uero nota sūt signa ī eius pte. Propt uero q̄rtū. Ad primū dd q Alexander loqt de tortura facta ppt mollificationē in qua 9cessū remediū ponēdū sup ptez uisam sanā. Ad aliud dd lic3 medic9 sit artifex sensibilis & euidēs eius tn sensibilitas & manifestatio uere debēt esse & nō sophistice q̄les sūt que ī tortura apparēt ex dissolutiōe. Nā dictū est qddā appere nō aūt existere sup quod locale nō est applicandū auxiliū. Aliud silr 9cedēdū cū lesio sit ī pte uisa sana lic3.n.ī pte appens infirmā corrupta uideat 9positio non tn pprie sed p alligatōnē quā hnt muscli uni9 ptis cū his qui alteri9. Cū.n.q sūt altius ptis mollificāt alteri actū suū exercētes 9trahūtur nō hntes aliquid equipotēs. Ad aliud ddm q huiꝰ tortura 9tīgit ex palisi siue dissolutiōe unde sup eam remediū ponēdū cū illic egritudo exit. Ad ea etiā que alteri9 ptis apparet qd ddm qm̄ s3mo est ī tortura facta spasmo ul apostemate. Et qa h9 sepi9 euēit q̄ ea que mollificatōne ideo dic. A.hoc s3m plm nō eē uer

Ad aliud ddm q in loco sano nō est egritudo cōpositōnis cū tortura mollificatōe 9tīgat nisi apparēter & nō uere. Cū.n.lacerti utriq; habeāt suū actū pficere siq ex una pte deficiūt alteri suā pficientes actionē nō eis corrntibus refrenātib9 9trahūt īse ipsos & uideāt īfirmi cū tn extēt. In tortura uero spasmo eueit sec9.

DIFFERENTIA. C.LXXXV.

Vod uinum cōpetat in egritudinibus neruor ostendit quia ttio scda uinum antiquū paucū 9fert ualde egritudib9 neruor omib9. Et firmat quia practice quīto Vinū ppina uetus moica quātitate ut uenter ostendit & ocls. Hec aūt neruosa multo igitur magis quod mediū a nouitate secedens cū sit antiquo ampli9 nate accomodū tplicit.n. tpt uariatur differentia.lxx. Rursus morbus is aut erit ex inanitōne & ita 9fert uinū maxīe cū buectatōne curet uinū nāq; humectat tale.n actu silr & potētia cū iter ceta celeri9 subeat & amplius ī partes. Cito enim replet corpora obnoxia inanitōni afforismor secunda. Ratio &.n.nutritōnis in eo saluat maxīe cū calidū sit & humidū dra.lxx.ul ex humore erit replēte ut flate colera uel mlia aut sanguīe. His aūt singlr cōfert fla.n. digerit incidit & resoluit colam ru.ī urinā extrahit & nigrā labere facit uelocit quia cogit exire 9trarietate flectēs illi9 nocumentū prīo ttia sanguīez etiā clarificat feces ipsi9 īeuacuatiuas deriuādo ptes. Amplius quod ⁊tutes aīales alleuiat & reqescere facit 9fert neruis qm̄ iuuamētum fundamēto neruor ut cerebro mīstrat h9 est uinū etiam in ebriās. Alman.q̄rto & ttia primi. Et curō ac etiā reductio pficit 9trario nerui uero sunt frigidi & sicci uinū quidē ut dictū calm & huīdū. Itidē cōtrarior 9trarie sūt rōnes scdo de ge.& cor.sed uinū cāt egritudīes neruor replonales ut paleses spasmos & 9sises. Curabit ita q illas que de inanitōne saltē. Vinū igit 9fert neruor passionibus. In oppoītū qnto theorice. Vini ppriū est cerebro nocere & neruis in eos.n.matias penetrare facit ttio scda. Vnde Mes.in practica. Vinū uitare oportz. Facit.n. ad neruos penetrare matias que forsitan non penetrarēt. Et scito q inimicū est ocul uinum & neruis. Ampli9 omia īterimūt & corrūpūt a contrariis de distempata ineq̄li. Vinū autez neruis cōtrariat cū sit calm & huīdū sufficiēt. Ipsi aūt frigidi & sicci nō multū acutis recedētes tēpamēto 9plonū apparēs prīo. Itaq; uinū egritudinibus neruor nō 9petit. Propter primū siqdē sciendū q qd sit uinū eq; multiplicitas quidue neru9 & morb9 dra mōstrauit lxx.xli.& xlii. Nosce quoq; q uinū sumitur aut gratia nutritōnis put cibū & seipsū deportat ī ptes & 9uertit in eas aut medicationis cā s3m q alterare sibi & 9fortare talit inexit. Propt scdm uero sciendū q aliq dixerūt uinū 9petere neruor passioib9 tū qa calm eor remittens frigiditatē tū etiā qa ipsor supfluitates ut plm coqt & digerit. S3 hec n ualēt cū pitōres 9rietēt eis ueritatis zelatiores l3.n. neruos calefaciat & humectet ea tn sūt nata neruoruz elatiora ita ut illis noceāt 9traria excessu facta sui etiā subtilitate penetrādo & supfluitates in ipsos nocet īducēdo neq; materiis eor cōfert mō quocūq; sed cū fuerit digeste naturaz ī eaꝰ excitās expulsionē. Alii uero dixerūt id 9ferre qa ⁊tutē 9fortat & digestionē pcurat & maxīe cū hu.fuerit crudi unde q̄rto de de re.sa.uinū & digerit semicrudos hu.pre oī alio. S3 id silr nō stat qa hoc accidētalit eis aduēit ut ondet hic aūt magis quod pse sicut apparebit expetit. Propt ttiū uero sciēdū q uinū simplr & pse nocet neruis & pprie alitionis gratia datū ut illustriores coīt exponūt & precipue subtile acutū citrinū cū fuerit antiquū potissime oppositū uero mn9. Quod firmatur. Quia quod neruos relaxat & dissoluit materias in ipsos deducēs nō 9fert eos īmo eos pampli9 ledit tale qdē ut scribūt est uinū ipsū nāq; subtile penetratm̄ exit. In neruis etiā

debilis digestionis ētibus indigestū 9uertitur
ĩacetū nichilq; ut firmāt neruis ĩimicabilius
est aceto ĩ tantū ut dictū sit re.a.ttio feminis
pls ipsū ppt lesionē ulue q̄ maribꝯ inimicari
neruosa.n.exit. Eti a quo precipit dogmati
oribus abstineri suspectis neruoꝝ egritudinibꝯ
ipsoꝝ q;ipsas īducit neruos ledit sed uinum est
tale pbl.ttio & 9plexionū scdo. Quod signo
fulcitur. Videmꝯ.n.homines uinū nō potātes
ppr legē ut agareōs aut ppt carentiā qa illuc
non pueniat ul inopia seu abhominatōne fatali
uel pietatis studio neruoꝝ passiones īcurrere
mime. Sic igitur uinū neruis simplr nocēs nō
9fert & silr scicera & maxime pomacea. Per
accidēs autē & medicatōnis causa potest ĩtdū
eisdē 9ferre quia ipsos buēctet cū fuerit exicca
ti & pprie aque admixtū nō pauce uelut īspas
mo qui ex inanitōne unde in dīoībꝯ Detur in
potu uinū cū aqua mlta & ttio scda. Si misceat
uinū cū aqua quā bibit nō est remotū a rectifi
catōe. Breuiarii siqdē prīo. Sumat in potu
uinū subtile uelocis penetratōnis & id qd non
plm iudico distare ab eo quod fortiꝯ multeq;
fuerit aque cōmixtū. Et firmat qa aqua buīdis
sima apparent trāsire tn morat ttio re.a. uino
uero 9mixta subtilitatē acqrit & penetratōeꝫ
ut deueniēs in neruos sine lesione duplr buēc
tet substācialit ppter uinū aqua remollitum
ita ut absq; siccitate buēctet in ipsos 9uersū
& accnlit ppt aquā quod est qddā de foris ir
rorare. Confert etiā alit accidente qa matiam
digestā incitat in expulsionē calore nature in
strumētuꝫ fulciēdo. Priꝯ aūt spergēs eandem
& amplians incrudat & nocet non paꝝ quod fe
bres totiꝯ signāt passiones.xi.curatiue pdestq;
itidē qa ꝓtutē roborat & 9firmat. Quod de
notat in sincopi eius indifferēs exhibitō. Spm
enī & cor ulr 9fortat animā. n. letificat & gau
dere facit adeo ut nichil īueniat quod ipsiꝯ ut
uice suppleat. Almāsor q̄rto ĩ casu tn & accidē
talit 9fert. Nosce quoq; q; uinū ulr nocet ali
tionis datū rōne. Medicīe aūt 9fert gra qnq;.
Aut si forte nocet neruis simplr 9fert illis tn
appetitꝯ modicū gra diuersificatū.n.secūdum
minꝯ & amplīꝯ diuersos īducit effectꝯ un Dya
scorides Vinū uetꝯ si mltm bibitū fuerit pre
nimietate ꝓtutis neruis & sensui 9trarium est
pro suauitate aūt modicū bibitū bonū extat.
Quat ttio pretactū scda uinū antiquū paucum
9fert egritudinibus ualde neruoꝝ oībus plm
enī ex eo sumptum est res nocibilior ita ut de
ipso dicat quod exponitur de squilla scde scdo
ita. Nocet neruis sanis parū p 9ferēdo doloribꝯ
neruoꝝ & iūcturaꝝ palisi & sciatice pprie. Sic
nāq; uinū pbibendū est in neruoꝝ passionibus
ita & in bis que artariaꝝ ipsū.n.neruosa & fra
ledit maxīe unde ttio.xxii. Oportꝫ pacientem
dolorē iuncturaꝝ dimittere uinū oīno usq; quo
sanet ex eo ītegra sanatōne. Quod si aliqn
9cedatur in bꝯ uinū id p accidēs ut tactū euēit
Aut ppt abusū prauū quo īdilectionē deductū
est infirmis. Propter quod Rasis 9cedit de
iūcturis qnq; satagit tamē id īterdū meliorare
admixtionē passulaꝝ mellis & apii spermatis
Quod aūt āpliꝯ 9uenit est mellis aut zuccari
aqua sꝫm tn matie uarietatē. Propt uero q̄r
tū Ad primū dd q;.A. nō dīc uinū simpliciter
9ferre ueꝝ antiquū 9iūxit & paucū quod p acci
dens ut uisū 9fert medicīeq; gra ꝓtutē.n.con
fortat & matiā educit. Ad fulcimētū uero
ddm q; uent nō est simplicit neruosꝯ ueꝝ etiā
carnosꝯ & pprie illiꝯ intrinsecū funda le licet
neruosū dicat respectu eiꝯ quod extrinsecū bꝯ
Neq; etiā in substācia oculi certe nata dnatur
neruosa sed ampliꝯ aquosa differētia.lxiiii.
Aut licꝫ uinū absolute almāsoris q̄rto noceat
oculis p accidēs ut eoꝝ matiam uel spm iuuat
ut indicat afforissmoꝝ.vi. Modicū etiā q̄titate
9cessū. Ad aliud ddm q; uinū nō 9fert spa
smo ex īnanitōne simplr ueꝝ comixtū aque ut
tactū plīe aut paliud ceu tactū lꝫ &.n.uinum
9ferat neruis rōne medele nocet ut onsū eo q;
matias in ipsos deducit crudas cū eo q; eorum
dissoluit substātiā. Silr onsū est quomō uinū
9ferat & qn gratia matieꝝ 9tentaꝝ ieisdē.
Ad aliud ddm q; & si uinū simplr noceat ner
uoꝝ fūdamēto ac ipsis ꝓtutē tn eius alleuiat &
reqescere facit atq; bꝯ īstrumētuꝫ spm uidelꝫ
animalē urinā etiā puocat & sudorē reliq; relī
quēs supflua & pprie nō ĩ fieri ueꝝ in facto eē
Et ideo ebrietas ut dnt 9tinua esse non debet
Cauet.n.ĩ eo cuius cerebꝝ est debile. Maiꝯ nā
q; nocumētoꝝ uini nō est nisi in cerebro ttia
prīo. Passio uero neruoꝝ preparatis debile ce
rebꝝ habentibꝯ 9currit. Ad aliud ddm q;
q̄q̄ uinū opponat neruis ĩ 9plexione ita ut eos
reducat siue ipsoꝝ curet passiones sibi tn illi
alia insunt premonstrata nocibiliora. Vl uinū
est ampliꝯ calm & bu. q̄ nerui sint frī & sicci
cū īmediate & pprie sensitiui iux tempamētū
sint cutis ita ut neq; neruos reducāt neq; illis
opponat directe. Ad aliud ddm q; illud ueꝝ
est in predicam̄tis pse nō aūt in his que p acci
dens cū onsum sit uinū neruis per accidēs iuua
mentū aut nocumentū prestare. Nocet nanq;
palisi & pprie sūptū in mlta q̄titate materiā
mltiplicādo & in neruos illā āpliās figēdo paꝝ
aūt acceptū silr dictum est iam conferre.

DIFFERENTIA. .CLXXXVI.

Vod coytꝯ nō cōferat egritudini flati
cemōstrat. Quoniam lpma qd coytu
emittit nō est fla cum illud sit utilis

ſupfluitas ultimi alimēti ſanguīei.hoc aūt prī
xxxvi. Cōferētia fit ipīꝯ paſſionibꝯ flāticis eo
ꝙ ipārū educatur mātia. Et fulcit. Quia im
poſſibile fit cibū cōuerti ī chilū niſi ex ipſo ge
nerēt ſupfluitates flātice cū flegma ſit primū
īdigeſtū ꝓuēiens ex cibis drā. xxxiii. Quod aūt
multū tale q̄mltū diſtat a ſpermate. Eti qd
corpus deſiccat & minuit uirtutē naturalē ideo
ꝙ infrīans egritudini cū ea ſit frigida non con
fert flāticebꝯ ꝗo ſ3m. lo. eſt coytus. Rurſus
Quod ledit maxime ptē flātis cauſatiuā & īce
ptiuā in curōe paſſiōis ex eo generate nō iuuat
ltidē nāq; grandius ualde ſuſcipit nocumētū cō
ferentia. Ea ꝗo ē ſtōacus. uñ tcio xiii. Plm qd
inuēit ī ſtōaco aut generat ī eo ex bu. ē flegma.
Quare. Y. ipſū poūit flegmatis ſuſceptaculū ſ3
bic maxīe pſternit ut mātur ex coytu. Am
plius. Aut cōfert p ſe uel p accns non qdē prio
qa eūone meīante. n3 ſ3o eo ꝙ talia eligēda ſūt
pſe ſ3m uirtutē. & nō ſ3m accns & apparētiā.
Adhuc ſi iuuaret libido ad egritudies flāticas
ipſiꝯ precipet uſꝯ cū nō ſit meīcoy grōſos īſuf
ficiētes ponere ut febribꝯ apātis. tyria. & ſilibꝯ
que flātis id ꝗo nō iubēt. uey eius oppoſitū ma
gis. Nō igit coitus paſſioibꝯ ꝯfert flāticis.
In oppōitū Y. epydi. vi. qnta cū aliis plīs. Pa
lin quod anīam bilarē facit corpꝯ alleuiās egri
tudinibꝯ ꝯfert flegmaticis & mlicis maxīe. hic
aūt coitus. Almāſor. iiii. & ī tegni. appns. Eti
quod calefacit & deſiccat flāticis cōfert egritu
dinibus. cū frīe ſint & hu. Talis uero ē coitꝯ ex
multa. n. ꝯcuſſiōe corpꝯ calefacit & deſiccat ꝯnt
Iob. Itaq; coitus egritudini confert flātice.
Propt primū ꝗo ſciēdū ꝙ qd ſit coitus cū eius
multiplicitate drā uiſū cxxiiii. Quid eſt egritu
do lxxii. Eſt aūt flātica egritudo ut relique ꝯ
plexiōales duplex quedā ſiqdē abſ3 hūoris uicō
Altera ꝗo cū eo. lxxiiii. Et bꝯ uel diffūdit p ōe3
ptē fere. ut in fe. lepra. ſcabie. y poſartica. cache
tia. & tlibus. Aut ī ptē conſolidat. ceu undicia.
colica. & bꝯ. Propt ſ3m aūt ſciēdū ꝙ q̄lit ali
qui. & maxīe epicurus negarūt hic coitū & ulius
ꝯfere oñſū drā. cxxiiii. Quidā ꝗo plīās coitꝯ
aduertētes iacturas in eius beſitare iuuamētis
oīo. Sed qd de hoc ex dicēdis in ampl appebit
Propt tciū ꝗo ſciēdū ꝙ coytus cōfert egritu
dibus flāticis modificatus tn ut oñdet. Vnde Y
Libido a flāte egritudinū pficuū. Democri.
ꝗo. Vſus uenereus maxīe que ex flāte fiunt egri
tudibus extat adiutoriū magnū. Quare Oriba.
ad Euſtochium. Egrotātibꝯ ex flāte uenus aptīa
Et pble. prīa & iiii. Propt qd coitꝯ ꝯfert ad
egritudīes q̄ ex flāte. Et qnto theoī. Mlie paſſi
oni pdeſt. Cōfert etiā flāticis morbis. Tercio
ꝗo xx. Coytus ꝯfert egritudinibꝯ flāticis. Vt
aūt hoy uerificēt ſ, moēs. optꝫ ipſos prius indi
cationibus ſubinniti quibuſdā ſicut oñdi pbl.
Ay. expoītiōe. Et demū id idē firāre. Propt
bꝯ primū ſciēdū ꝙ caliditas expetit coeūtis īna
ta fortis quā nō deſtruat ſpmatis exitus quod ī
dicat deſideriū cibi. A. Sed quō dicet quis in
ęgtudīe flātis poterit caliditas īnata fortis ēe
Dicēdū ꝙ nō ſimplī ſ3 utcūq;. Pōt nāq; flāti
ca egritudo eſſe in aliqua ptiū & maxīe uētre &
cor cū aliis prīcipaliū ſit ſufficiēt cali dū forte.
Sit etiā egritudo cū hūoris uicio. Repletis enim
ꝯpetit coitus. Adſit ēt ſtōacꝯ nō debilis pſtratꝯ
& maxīe mlicus. Eū enī coitꝯ ledit q̄ maxīe. lux
illd tcii. xiii. Coytus ē ex rebꝯ magis nocīs ſtō
& diſſio eiꝯ ex rebꝯ ē cōferētibꝯ magis. uñ illiꝯ
xx. Dimiſſio coitus ē cōuēiētior res ei qui ſtōm
habet debilē. non ſit quoq; eius neruoſa cū cere
bro oculis. ac corde debilia. Neruis. n. coitꝯ prī
cipalit obeſt. licet enī cōferret ex pte matīe que
educit. nocumētū fortaſſis magis cōſurgit ner
uoſoy cauſa. Quod patiētes iūcturay leſōnes o
ſtēdūt. Nō ſinit ēt ī corpore aliq̄ corrūpi parata
ul corrupta ceu in ſcabie flātica. Vñ q̄rto qnta
Scabioſꝯ dīttat coytū oīo. Ipſe nāq; mouet ma
terias ad exteriora & excitat uaporē putdū cali
dū ueīentē ad ptē ſupficiei cutis. Quare putre
fit illic. Et in lepra ſilī cū tyria ex flāte natam
cātur. clxxv. in q̄ prepatio nō raro deducit in ac
tū. uñ q̄rto tcia. Oꝫ ut alienetur lepſus a coytu
penitus n3 ſit putrefacta ſ3m corpis totū ut ī fe
bribus aut ptē. ceu ī unditia. Coytu. n. corpꝯ in
flāret & diſſolueret. Ampl. cōmiſceret malignū
cū bēigno ex motu & agitatōe. Quare in bꝯ nō
precipit coitꝯ. ſ3 tacite potiꝯ pphibet. Propt
ſ3m bꝯ ſciēdū coytū m̄ſurate adhibitū ut oñſū.
cxxiiii. flātis ꝯferre morbis. Quoniā illud qd
materiā educit flāticā calidū excitat natale ſopi
tū corpuſq; calefacit & deſiccat egritudines iu
uat flāticas. talis ꝗo eſt coitus. Educit enī de flā
te ptē non puā cū in talibꝯ precipue ſit qddam
ſupfluū ſpmati aſſiſatū. Vñ Ay. Coitꝯ confert
egritudinibus flāticis qa eo ſupfluitas flātis ex
purgatur & nata ſite flāti. Quat coytꝯ auferēs
mltū flāticū iuuat. Et iō uideo flāticos emiſſōis
multe. ac crebre. maxīe cū uētoſitas fuerit coad
iuuans erectīa. Et fīrat. ſilitudo eo ꝙ cereby
cū eius ortis ē flāticū. Plimū aūt materie ſpma
tis deſcendit a cerebro. drā. xxxiiii. Vñ de aere
& aqua. Quibuſcūq; incidūt uene que poſt aures
bi prſus oī orbāt generatione. Et ideo que cere
bri ledūt coytu q̄plm. pbl. appns. Excitat & na
ture calidū motu & eductōne. Ex bis q̄ duobus
ſubſequtur calefieri & deſiccari. Rurſus ſigno
notat qa ē uidere puros flāticos egritudibꝯ flāti
cis mltū egrotare mīores & bebetes pmanere.
Cuꝫ aut coire incipiūt ſanos reddi. maiorari ac
uelocitari q̄ magne. Iuuat igī coytꝯ egritudies

flãtis ut expedit tñ cõdicõnatus & ĩdicationib9 pretactis detĩatus. Sũt aũt hõ egritudĩes quibus is 9fert ſoda maxĩe a cõſueto mox abſciſo ꝗuit capite. ℞tigo. ſeu ſcotomia. mõus qs epilẽſie. ſubeth. malicia anĩe. tenebroſitas uiſus. & uſit ſẽ ſuũ bebetudo. deiectõ appetit9. dolores & ꝗuitates renũ repletoꝝ emũcto rioꝝ anchaꝝ & eaꝝ uſr q̃ circa pudibũda ꝑtiũ preſ3uat ab eoꝝ apãtib9 prefocatõ mr̃icis. & oĩfariã tollit uaporẽ fũoſũ precipue retẽtiõe ſeĩs diu coartatũ q tãdẽ petẽs cor & cerebꝝ ſithõata ĩducit q̃praua mox ẽt accidẽtia qñ3 ĩt̃ioꝝ cũ cxxiiii. euidẽs vi. Cõfert ẽt coit9 regulatus nõ moĩcũ ꝓpt̃ eandẽ cã3 egritudĩbus mſicis Haliab. & A. Dilatat. n. anĩa3 bilarẽ & iocũdã reddẽs. Vñ t̃cõ. xx. Coytus confert mſie & pſibus egritudĩbus colere nigre ꝓpter quod dilatat & expellit fumũ ſpmatis aggregatũ a ꝑte cerebri & corde. Propt̃ q̃rtũ ℞o. Ad primũ qd d̃d ĩã appuit l3. n. ſpma uerũ non ſit idẽ flãti ẽ tñ ſibi multũ ut tactũ affine ꝓprie ĩ lãguoroſis a flãte. Non. n. ĩcõueĩens flã ita ſpeãti ſiſe coitu educi. cũ eo ſanguis ſeq̃tur qñq̃. Iuuat ẽt coit9 nõ ꝓpt̃ id ſolũ. ℞m ẽt qa corpus calefacit & flã deſiccat. Ad fulcimẽtũ qdẽ d̃d uiſũ xxxiii. Fla. n. ĩꝓprie tñ põt dici chiloſitas añq̃ ĩ ſãguinẽ tranſducat̃ q̃ magis diſtat a ſpermate. Dr̃ & flã uere quod cũ ſãguĩe ſit̃ ut mſtu3 generat̃ ĩ epate. drã prealſata de quo hic ratio

Ad aliud d̃d q̃ id ẽ uerũ cũ coitus fuerit ſup flu9 ualde ẽt corpoꝝ. & quocũq̃ q̃lis non hoc expetit̃ loco. Ad aliud ẽt qd d̃d uiſũ. Cũ. n. coitu leſio cõſurgeret grãdis alicuius ꝑtis pr̃icipal̃ oris aut uirtutis ꝓpt̃ exalationẽ ſpũu3 diſſoluti o. Ad aliud d̃d q̃ coit9 p ſe confert eo q̃ nõ ꝑ accidens & caſualit̃ proficit licet aliquo accidat mediante puta motu uel eũone. Et ꝑ ſe qa ipſius iuuamãtũ ẽ ꝓmanẽs uerũ ꝑ ſe nãq̃ opponit̃ ei qd̃ ꝑ aliud ac illi quod ꝑ accidens & ipſũ quod ſ3m quid. Ad aliud quid d̃d utcũq̃ apparuit quoniã in egritudĩbus premiſſis exceptatis coytus ꝓhibet. Aut tacite ſubaudit̃ nociu9 In reliqs ℞o ut expreſſũ aſſerit̃ coytũ cõferre.

DIFFERENTIA. CLXXXVII.

¶ Vod ſanguis deſup fluens ſit cõpeſcendus. oñr. Quia quod ẽ pret̃ naturã ẽ cõpeſcẽdũ cũ ipã ĩpediat & ꝓſternat. Tal̃ ℞o ẽ fluxus ſãguinis deſup factus. Oĩs. n. ſãguĩs fluxus mẽſtruali excepto ex̃naturã exit̃. de accñti v. q̃lis qdẽ nõ ẽ exterioribus ꝓueniens. Itidẽ oẽ malũ ẽ cohibẽdũ cũ ſit nature leſiuũ. b9 ℞o hic fluxus exit̃. q̃rta. n. affoĩ. Sanguis deſup fluens q̃liſcũq̃ fuerit malũ deorſũ ℞o bonũ ſi niger fuerit. Rurſus quod educit filiũ & theſaurũ nature de corpe & ꝓprie ꝑ ꝑtẽ ſupiore3 que deputata ẽ attractioni ut ĩferior expulſioni drã clxvi. cõpeſcẽdũ. Id aũt fluxus agit ſãguĩs deſup maxĩe cũ ipẽ ſit precipue ꝓpri9 & familiaris nature. eſtoꝝ ii. Palin ꝓhibẽda ẽ declinatio & tranſitus materie ad principale. Sed hic euenit fluxus ſanguinis cũ cerebꝝ ſit deſuplocatũ

Itaq̃ ſanguis deſup fluens cohibendus: In cõtrariũ. Almãſ. ix. Quibus ꝑ os ẽt ſolet ſanguinis exitus cũ ĩt̃polatiõe accidere ex quo nullum ſentiũt nocumẽtũ iõ remediũ iõ ſic d̃ittẽdũ. Rurſus. Quod ſalutare ſeu ſalubre trãquillitatẽ preſtans & iuuamẽtũ nõ ẽ cohibendũ. tal̃ aũt ſãguis ẽ deſup fluẽs. uñ affor̃. vii. Quicũq̃ ſanguinẽ uomẽtes ſi qd̃ ſiẽ fe. ſalubre. Ac t̃cio xiii. Multotiẽs ẽ ĩ uoĩtu duarũ libr̃. ſan. uerbigratia tranquillitas & iuuamẽtũ. Adhuc mot9 naẽ non eſt cõpeſcẽdus & maxĩe cũ fuerit ſufficiẽter regulatus illa. H9 aũt non parũ reptus eſt flux9 deſup ſanguĩs factus qd̃ reuma fluxus ſãguinis a naribus oſtendit iuuatiuũ. Itaq̃ ſanguinis fluxus deſup nõ ẽ cõſtringendus. Propt̃ primũ qdẽ ſciẽdũ q̃ quid ſanguis & quotiẽs dicit̃ drã oñdit. xxx. Eſt deſup quod a dyaflãte ſuperius. Inferius uero quod reliquũ de qb9 quo q̃ partib9 ſan. effluat deſup drã uidebit̃ cxc. Propt̃ ſ3m uero ſciẽdũ q̃ aliq imitãtes Eraſiſtr̃ ix. de ĩge. dixerũt ſanguĩs fluxũ fore cõpeſcẽdũ oẽs euitantes ẽt ſpõtaneos fluxus. Acquieſcẽtes quoq̃ aliq Gal. denotanti oẽ3 fluxũ ex̃naturã a3 eo q mẽſtruoꝝ excepto ꝓtulerũt deſuper factu3 pret̃ eũ qui nariũ fore cõpeſcẽdũ. Nõnulli autẽ a ſe aſſerũt ut omni. Sed quid de his t̃cio propoſitoꝝ oñdet̃. Propt̃ t̃ciũ uero ſciẽdũ prĩt9 ut dudũ ĩnotuit q̃ ſãguinis fluxus deſup occurrens. aut ẽ a naribus uſ ab ore ſiqdẽ primũ. aut ſinthõaticus ut ꝓpt̃ aliq̃ malã cõplexõ3 ꝑtium cõtẽtiaꝝ uſ ſanguĩs acuitatẽ & mordicatõ3 aut ipſi9 q̃titatẽ natã3 ſtimulãtẽ ad ſanguinis excretiõe3. & ita ſanguis cõpeſcendus ꝑ ipſius cauſe remotione3 cũ ſinthomate factus naturã ꝓſternat. Siquidẽ creticus digõnis ẽt ſignis precedẽtibus uel alit̃ ꝓdicus cõſiderandũ an ſufficiẽt̃ ſit expellẽs quod ſupfluũ. Ex cui9 quidẽ eductione ſequat̃ iuuamẽtũ. Quoniã tunc cũ motus ſit nate naturalit̃ opantis nõ ẽ coartãdus ni excedens ex quo hũores eũent̃ & ſpũs reſoluantur ut tandem uirtus ſubiaceat ꝓmpta tuncq̃ ut ſãtiunt cõpeſcendus. Si uero ſit ab ore aut exiuit locũ ſuũ uel ĩtra ipſũ cõtinet̃. ſiquidẽ egreſſus educẽdus modo quocũq̃ ad illud medicatõe nã3 incitãte. Quoniã ſanguis pret̃naturã in uentre3 .i. cõcauitatẽ effuſus nccẽ eſt putrefieri. affor̃. vi Quod aũt putreſcit fe. & quod deinceps ĩducit Quod ſi intra locũ cõtineat̃ ꝓpriũ tũc aut egredit̃ a ꝑtibus ſuperioribus ceu ore uel a mediis. Et ita cõpeſcẽd9 ad inferiora ducẽd9 cũ eductõ expoſtulet oppoſitõnẽ ẽt loci & ꝓpri9 cũ ĩtẽdr̃ deriuari. Si aũt a ꝑtibus labat̃ ĩferioribus ore.

aut tussi educit uel uoitu. Quod siqdē tussi tūc ex spiritualib9 exit. Vnde affor. vii. Sanguis a pulmone cū sputo exiens nō ē salubris. ēt carēti bus fe. Quoniā si hec passio elōget ex nccitate subsequit fe. Iuxta illud eadē vii. In sanguinis sputo ptisis & fluxus capillor. ubi uero saliua retinetur moriūt. Si quoq; egress9 fuerit pri mū locū ut in cōcauitatē pectoris delapsus edu cendus ne putrefactione corrūpat quod reliquū omne. uñ liquoribus b9 sanguīs eductiuis 9mis cēt acetū minus acutū ut eius incisiōe ac q̄dam tussis excitatione cū fluxus cessauerit quod resi duū foras educat eiusdē. Intdū aūt fere int hec medians loca ut in apāte sāguīe o. Et tunc nisi in principio fuerit educēdus oīo medicinis pecto ris lenitīs & maturatiuis cū eius cura pficiatur digestione ac eductiōe. Si uero educat uoītu ceu quod ī uentre cōtinet tūc effus9 in eū. Aut erit ppt sāguisugā stōaco īfixā ut aliud quodcūq; & ita ut appuit ne ibidē corrūpat eūand9. Si id in ipsū refūdat ex aliis locis cōsiderādū quia ut pyodice depellit uigore sufficiēter nature ppt aliq̄s ipsius cōsūptōnes derelictas aut eūones p hibitas cōsuetas ut īmaīfestī9 mutilatis uel ītē tionib9 mēstruor & emorroide aut exerciciis d relictis usitatis ut oñdetur. cxc. Et series taliter uerificatur Almāsor. cū vii. affor. & A. Vt educi t sinthōatice magis ppt causā 9ptonis sīplicis aut matiat aut 9pōis. Et sic ut fiīatū a nata 9pe scēd9 ē fluxo9 ceu cōspexi ī mtieribo9 nocētē ipsū adhuc mēstruātib9. Et de his q̄rto ītic4 appz. Nosce siqdē in amplius q̄ bonū aut malū duplr accipit ut ulit sit dicer uel sīplicit ceu dos īue reri & pntes honorare aut b9 oppoītū uel scd̄z quid sicut uoluptas. seu merciū ī pelagus tēpes tatis hora pstratio. digitiq; abscisio causa cāti. aut eiusdē cōtrariū. uel q̄ b9. sīplit qdē hic boñ ē fluxus sanguīs mēstrualis solū mō cuz mulieri cōpetat ēt tēpate in suo genere non aūt in uiro tēpato fluxus quis san. natalis cōferatq; in pñti & ordinet illa depurata ī prolē. tunc. n. pāplio9 aducit cōcipe. Vñ tcio xx. & xxi. Ex 9suetudīeq; mēstruation is delapsus ad mīicē sanguis hora pregnatōnis retīet clausa eadē ita ut eo embrio cōficiat nutriat & foueat. Ord īatur igr fluxus natalit ī īdīduū & speciē magis qd appet quia plime sterīliū mēstruāt q̄mīme. Alii ⁊o fluxus licet sint simplī mali sz̄m aliqd tñ laudabiles ut puomitū. piodicus ēt iuuatiuo9 malus extat relatione fluxus mēstrualis seu fluxus sanguinis nariū aut p emorroidas ut sīlit ītestīa cū id qd scd̄ qd extat latitudīez hic cōtīeat grādē. Vnd affor. vi. iiii. Deorsū ⁊o bonū & reliq̄. bonū nō pprie dictū ītelligere cōgruū sed īpari buic. i. melius ac si & ita dictū deorsū aūt melius exeū tes nigre. Vere nāq; quis eliget sāguīez deorsuz refetri añq̄ p os q̄lrcūq;. Apparet igr ex bis ⁊itas nō pax q̄iti. Sic igr fluxo9 san. qdā ē īnatal ex toto. sicut q corpis optīe sani. alio9 simplicit īnatalis. sz̄m quid aūt uti ppt iuuamētū potest dici natalis qd īde cōsurgit sicut qd ex naribo9 & emorroydibus. Alr ⁊o horū medio9 ut qui in aliquo genere ceu mēstrualis cū mulieri ēt tem pam̄ta hūc opus sit habere. Propt quartū qd Ad primū dd̄ natazz sumi āguste ualde put ī eo9 ōi natalitate cōsistit cū dicit oēm fluxū sāguīs fieri pret natam. zcy. Iuxta qd dixit Dyodes. Su dores pret natam. Et sīlit ypostasis ita quelibz erit īnatalis ī corpe nāq; tēpato certe nulla dēt sensibilis supfluitas q̄ p uias deputatas maīfe stas eītti. Sed īsēsibilit foras oīs excerni. Et ita supfluū sudorale uel ypostaticū nō aderit eidē Quare dictū de accñti iii. fluxū oēm sanguīs ex natazz fore in toto. Latius ⁊o sum̄do naturā plu rimi fluxus sanguīs & pret mēstrualē naturales exnt iuuamentū prestantes ceu qui nariū & emō roydiū ualde plura pret optīe sanū. corpora sāa & in latitudīe sunt dicta & si sanius cetis illud

Ad aliud dd̄ iā patere. Nam fluxus oīs san. desup factus pret illū ēt qui a naribo9 ut excipit Cōmētator non ē malus simplr saltē sed respec tu fluxus qui deorsū sicut emorroyde cū subdit Deorsū ⁊o niger bonū ymo aliqd bonitatis ut declaratū 9tiet. sicut cuz sanguis fuerit ex loca ppria pyodice a reliquo euoītus corpore q̄uis laudabilius āabilio9 atq; decētius foret eundē p intestīa inex dimitti. Ad aliud dicēdū q̄ licz sanguis sit filius & thesaurus nature sibiq; dile ctus nō parū peccās tñ q̄litate seu q̄titate reddr scd̄ Ysa. tūc oppōito9. Pr nāq; filio deliq̄nti qñq; alio magis cū ināplio9 debuerit subici irascit ita ut eū a se uerberatū educat. Eūat ēt qd benigne p stōacū & precipue cū natura repit inde. Ad aliud dd̄ q̄ fluxus sanguīs p desup q̄q̄ ⁊sus prī cipale ut cerebx iclīet nō tñ ītm̄ ut pueniat ī id Aut id sz̄m quid nō aūt simplicit laudabile. Que aūt ptis alterius sīlr appet qm̄ sanguinis fluxus p uomitū peryodice factus sz̄m aliquid bonus & remediū prestans & non cōpescēdus. Ad aliud dicēdū q̄ uomitus sanguīs nō ē simplr laudabilis. Sed qui sine fe. illius qui cū ea relati one. cū ille sit perniciosus. uñ A. Oīs uōito9 san. cū fe. malus. Sed cū nō ē illic fe. qñq; nō ē malo9 Qui aūt prauus oñdit eo q̄ subdit Yp. Et irare ⁊o stipticis & īfrīantibus & per hoc appz tran quillitas ipsius & iuuamētū q̄lis extent. Ad aliud ēt quid dd̄ appuit cū cōcessū sit aliquē flu xū sanguīs desuper factū laudabilem existere.

DIFFERENTIA. CLXXXVIII.

Vod subseanatō non cōpetat ī sqnātia uidet. Quia cōiter operātes quos nō ē insufficiētes ponere nō iuēiūt eā facere

Adhuc. Albucasis. cirurgie iii. Inhabētibus squinātiā optet ut deuitet sectio epiglotis cuz non fiat iuuamētū per id. incideret enī muscli dilatantes in aeris attractionibus ordinati. que aūt fit in epigloti ꝓpria existit & sqnantiaruz pessīa. Amplius per foramē subscānationis sanguis suffocatiuꝯ decurret ad pulmonē & aer mox inalteratus in prauā dispositionē pmutās ipsū. Et ideo hac duplici de cā uuee abscisio redditur suspecta. pnostic. iii. hinc aūt timor īmīere pōt nō puus. Rursus quibus desperabilis est salus mortē habz medicꝯ predicere sicꝫ ab eis recedere ne de ipōꝟ īculpet morte. dīa clxxxii. hꝯ uero ē sqnanticus. Precipit nāq; subscānari cū cetera nō cōferāt & res ē tāq; in desperatiōe posita. Et cōfirmat qa si a fe. habito ydēate zcꝯ mortale. affor. iiii. Itidē si mortalis ē incisio uesice aut ītestini cū non sit adeo nobilis ꝑs ut cāna eiꝯ mortalis est incisio. Sed illius est mortalis. iuxt affor. vi. Vesicā īcisā. aut cerebrū & cetā mortale. Palin si cāna īcidat non poterit ꝯsolidari ꝑ afforismū sequentē hꝯ. Quādo īcisū fuerit os aut cartilago aut neruꝯ ut max ille tenues aut prepuciū nō crescūt neq; ꝯglutinant. De nata uero quorundā istoꝟ est canna cū sit neruosa & cartilaginosa Timor aūt ad nō posse ꝯsolidari est pretactꝯ. Non itaq; in sqnantia ꝯpetit subscanatio. Cuius oppositū scribit nono practice ttio nona sit & ꝛoar. Ad huc aūt incisiones non minꝯ ista sūt piculose ut que pectoris epatis umbilici uesice ac inguinū & crepatis que tamē pmittūt fieri. Rursꝯ adultimas egritudines ultime curatōes sūt potētes ad pfectionē Sqnātia uero est ultīa & pniciosissima egritudo apparēs pnosti. ttio. Opatio aūt manualis est ultīa curatio cum sit extremū medicine organū. Itaq; insqnantia ꝯpetit subscānari. Propt primum quidem sciendum ꝙ sqnantia est prefocatio circa gutt ex apostemate consurgens. Prefocatio siquidem huius ut genus ex pluribus potest contīgere causis Aut exteriori ut laqueo uel rebus uenenosis susceptis sicut iusquiamo & fungis & proprie andochoca aut ex bolo uehementer stiptico uiscoso seu spina gutti ifixa. Vel a causa interiori ut siccitate intensa uel a debilitate musculorum partes aeris attractiuas mouentium Aut a materia opilante transitus spirituum cerebri ad pectoris partes ut ī appoplexia uel ex materia in pulmonem delapsa uelut catarri superiores celeriter dissoluentes Aut propter apostema squināticum seu spondiliuz colli dislocatione quocūq; modo causata. Nam squinantia ad multum causatur ex apostemate Quandoq; uero ex dislocatione afforismorum & interiorum quartis. Que etiam ut plurimū contingit ex apostemate contractione dislocatione sua. Interdum uero casu uel percussione Rasis in diuisinibus. Nosce quoq; ꝙ sqnantia dupliciter distinguitur aliquādo quidē ratōe materie ut sanguinis colere flegmatis & melancolie tertio nona. Subditur enim in ea preter alios ꝙ accidit a melancolia Raro tamen cuius sentit uiaticus contrarium infra. Ex melancolia nunq; fit hoc apostema Quia hic morbus cito preualet cum sit peracutissimus sed melācolia per longum tempus operat Quare impossibile fit ex melancolia generari Vnde. A. Dicunt quidam ꝙ non accidit oīno ex melancolia quoniam melancolia minoratur effusio ab aliquo membro ad alia membra subito. demumq; subiungens terminat taliter ueritatem uerum non elongatur cum raritate illius quin accidat subito aut paulatim & inde suffocet neq; oportet ut refert uiaticus ꝙ melancolia ꝑ ꝑ longum tempus imprimat. Licet enim hoc insit ei ratione qualitatis pōt tamen ex parte sue molis & grossiciei cum grauitate cito meatum obstruere quemcunq;

Adhuc secundum. A. prefocatio quandoq; xxxx. prolongatur diebus. Interdum uero distinguitur squinantia ratione loci solum ut in q̄tuor solum modos uel in quinq; interiorum quarto. Exampliant enim sermones non parū Y. subsequentes cum is tātum eius tres subdat modos pronosticorum notos tertio. Nam quandoq; fit in lacertis extrinsecis ab epigloti declinantibus ad anteriora & inferiora in qua rubor apparet in anteriori parte colli & thoracis aut in lacertis ad posteriora colli cum coītate quandoq; spondilium & nuce tunc q; rubor & calor percipiuntur in ore uel fit in lacertis intrinsecis meri & que secuntur ipsum constringens hānelitum uicinitate sensui apparens minime aut in lacertis intrinsecis epiglotis & in panniculo cooperiente ipsam que deterior est aliis sensui non manifesta omnino. Et interdum ex his apostematibus duo possunt sit aggregari uel plura. Et nosce ꝙ aliqui uocāt primam speciem istius passionis per. q. squinātiam secūdam per. s. sinanciam. tertiam uero per. s. &. q. squinantiam & per. c. chi nantiam aut per achinantiam quod afforismorum & interiorum quartis non confert eo ꝙ non uis studium rerum est negligenda. Est autem hic subscānatio ꝯtinuitatis solutio tracee perforās subtiliter illam. Propter secundum quidē sciēdum ꝙ medici comuniter hanc sectionem non faciunt. Vnde Albuc. Non uidi aliquem in terra nostra qui hanc fecerit eo ꝙ sunt inexperti formidolosi timentes periculum & infamiam quam possent incurrere. Et proprie

dico minus reputati & inperite operantes.
Maioribus enim uulgus illis amplius non ap
prehẽdens compcit. Sed quid de hoc tenendũ
cõsequẽter apparebit ex dicẽdis. Propt̃ tertiũ
qdem sciendũ primitꝰ ꝙ nõ raro hic competit
subscãnatio. Et modꝰ eiꝰ oñdetur deinceps.
Propter primũ huiꝰ sciẽdũ. ꝙ prefocatões aliq̃
sunt adeo seuissime ut eis reliq̃ nõ cõferãt meĩ
camĩa despeĩcq̃ de ipsis omĩo. Quedã uero his
sunt opposite. In primis aũt cũ uirtutis aderit
cõstãtia. qd̃ ubiq̃ intellectũ & suppositũ ꝙpetit
subscãnatõ ut testãt medicorũ illustres prefati
expetit. Et ĩ casu cũ aliqs nullomõ uellet aliqd̃
medicaĩs auxiliũ suscipe preter hanc sectõnem
ceu infra ꝙcedetur bezel. drĩa. cxcix. cũ preditõe
tamẽ. ne inde si aliqd cõtingeret meĩcꝰ ĩfamet
Excepto tamen ꝙ si apostẽa fuerit ad exteriora
procliue. poterit cũ medicaĩbꝰ & ĩcisionibus si
expedierit factis sub gula curari. Aut fuerit ap
parẽs ĩterius ore aperto. Vnde Platearius cõsu
lit licꝫ nũq̃ fecerit ꝙ ĩmiñte suffocatioĩs pĩclõ
habeatur lignum politum & aperto imponẽdũ
ore ut pellicula rũpatur apostematis cum sum
ma tamen cautela faciendum. Pater nanq̃
meus inquit dũ ludetet ad aleas cum quodam
salernitano ille subito sꝙnantia occupatus est
ita ut loqui non posset & cum iam inciperet
suffocari locum cum digito dolẽtem cepit ostẽ
dere paterq̃ tanq̃ comperiens causam cuneo
dentibus imposito clauem interius impulit &
rupta est apostematis pellicula & sic sanguine
in multa quantitate fluente conualuit. Timen
dum dico tamẽ taliter id facere cum apostema
latitat interius periculum non paruum posse
ĩminere. Quosdam enim uidi celerius suffoca
ri ex humoꝝ decursu ampliori. Fit etiam
subscãnatio gratia attractionis aeris in refri
geratõnẽ cordis non autem gratia eductionis
materie apostematis uel alitionis ut si esset apo
stema in meri non est perueniendum ad ipsum
incisione ut materia educta alimentum assu
matur cũ inde mors celeriter posset occurrere.

Quod autem sit subscãnatio facienda pro
batur. Quoniam septimo de ingenio & prĩo
quarta. Oportet te habere maiorem sollicitu
dinem de reque maiorem incurrit timorem
regendo tamẽ illud quod est sub ea sed maior
timor incurritur ex suffocatione festinam per
squinanciam quam exsectione ex parte artarie
ut ostendetur. Adhuc sicut uidemus in aliis
perforationibus cãne casu factis ita & in his
amplius que arte fiunt sed priores plerunq̃
accidunt absq̃ periculo sicut uidi & audiui. Vñ
Albuc. Ancilla cultellum accepit & sibi ĩmisit
gutturi ita ut incidit cãnalẽ pulmonis ad cuius
curationem uocatus inueni eam mugire ut mor
tuus Detegens ergo uulnus inueni sanguinem
egrediẽtem paruum. Confisus ergo sum ꝙ
ipsa non absciderat uenam neq̃ guidez Et nõ
accidit ancille aliquid nisi raucedo que post
dies ad meliores suarum dispositionum rediit

Amplius sicut in aliis animalibus eue
nit & maxime perfectioribus homini assimula
tis ita & in homine interiorum apparens quĩto
Sed in his uidi sepe cum suspenduntur & cãnal
perforetur indifferenter & sine arte uiuunt.

Palyn quod preparat aerem cordi ad
eius refrigerium non solum confert ĩmo neces
sitatem habet q̃ grandem. talis autem est
subscãnatio cum aer inde a pulmone attrahat

Eti uidemus ꝙ in perforationibus ac peri
culosioribus in pectoris concauum pertingen
tibus non malignatur tunc omnifariã uita.
Quare neq̃ ĩ ea que cãne. Cõfert itaq̃ squinã
tie subscãnatio ĩmo tãquam necessaria ĩ caĩbꝰ
determinatis est facienda Propter secundũ
huius sciendum ꝙ oportet patientem in con
spectu operantis sedere super sedem posterius
eleuatam ut eius dorsum conseruetur eiusq̃
caput subleuetur excorticeturq̃ cutis cum eo
quod illi subiacet panniculo & tenaculis protra
batur ad diuersa sub tribus aut quatuor plusq̃
semicircularibus ãnulis epiglotis deinde inter
cartilaginem unam & aliam in panniculis fiãt
tres aut quatuor fissure rotunde ut due sĩt ꝓsꝰ
dextrum alie uero due uersus sinistrum uel for
tassis due sufficienter laterales dimittanturq̃
aperte donec periculum recesserit pertractatis
ꝙ ut expedit partibus extrinsecis lateraliter
occurrentibus deinde medicamine consolidẽt
incarnatio. Vnde Zoar post multam circa hoc
perscrutationem inquit. Incidi quandoq̃ can
nam pulmonis post incisionẽ corii & pellicule
incidi de substantia ipsius cãnule incisione p
fecta minus quantitate minus lupini deinde
laui uulnus cũ aqua & melle donec consolidaui

Propter quartum quidem Ad primum d̃d
ꝙ non arguis per hos sed eos potius accusas cũ
sit formidolosi ac inexperti operum artis.
Subscãnatio enim fienda est ut ĩ casu prefigu
rato cum inde sꝫm Albuc. saluentur a morte.

Ad aliud d̃d ꝙ Albuc. non simpliciter nega
uit uerũ precepit ꝙ fiat subscãnatio epiglotis
sub tribus fere circulis aut quatuor ipsius. Ne
gauit autem in ipsa epigloti. Propter quod se
cundum eum omnes uene & pulmo sunt infir
mi. Leduntur enim ut tactum musculi epiglo
tis illam dilatantes constringentes in aeris at
tractionem & emissionem. Ad aliud d̃d ꝙ san.
non curret ad pulmonem sed exterius totus cũ
non incidatur cãna nisi incisione modica & in
loco panniculoso sanguine carente. Neq̃ est

ſimile quod introducatur de uuula. Neq; etiã aer nocet cum poſſit ad complexionẽ contẽperatam pulmonis permutari. Neq; illud etiam remanebit tempore longiori ceu in uuee abſciſione. Ad aliud dd q; Gal. loquitur in his in quibus uirtus eſt inbecillis penitus pſtrata quales ut ſuppoſitum non ſunt in quibus inducitur ſubſcannatio Aut ſermo Gal. non eſt abſolutus ſed potius cum predicationẽ circa tls operandum apparens inptiſicis quinto de igenio ita ut. Me. precipiat operare in apoplexia maiori ne defectus appareat ĩ arte ſeu artifice

Ad confirmationem dd q; ante illam repẽtinam ſuffocationem potuit ſaluatiua precedere ſubſcannatio. Ad aliud dd q; inciſio ueſice eſt mortalis quando eius magna pars inciditur quod hic non euenit. Secundum uero Cõmẽtatorẽ id ueſice ineſt qa eſt ſubtilis & ſñ ſãguine nõ autem talis omnino tracea artaria

Ad aliud dd q; id auditur quando inciſũ fuerit. i. pars eius grãdis deperdita fuerit qd hic non euenit uel non conglutinat conglutinatione ſeu conſolidatione prima & uera ſecundũ primam intentionem ſed iuxta ſecundam integni ut uiſum. xxxvi. Adhuc licet etiam partes tracee arterie non conglutinarentur quocunq; modo partes tamen ſuperiacentes conſolidarentur & unirentur foramina obſtruerentur canne.

DIFFERENTIA. CLXXXIX.

¶ Vod gargariſmata conferant in paſſionibus pectoris monſtratur Quoniã in aſmate & conſtrictione hannelitus factis propter catarrum oportet ut laboretur cum cura prohibẽte ipſum & faciente ſpuere quod aggregatum eſt tertio decima huius aũt ſup pectoris egritudines ſed gargariſma opaẽ predicta cum catharrum ſiſtat inſpiſſãdo illũ & partes ſtipticando & confortando diuidit & ipſum ſubtiliat cum fuerit uiſcoſum groſſũ & lenit aſperum in ſputum propellens. Ad hucillud quod cerebrum confortat & catharrum cõpeſcit & a pectoris partibus auertit cõfert in paſſionibus pectoris Huius uero eſt gargariſma ex rebus conſtructum cerebrum iuuantibus & ſtipticis & confortatiuis expulſiuarũ partium. Rurſus eadem ratione qua 9petũt caputpurgia uidetur & gargariſma conferre cum utrobiq; materia prohibeaẽ catharroſa in partes pulmonis. Capurputgiũ uero competit ut declarabitur q̃ magis. Amplius illud confert inpaſſionibus per cuius motum & agitationem uirtus defertur ad ipſum. Tale autẽ eſt gargariſma. Propter enim concuſſionem & agitatõnem ipſius uigor propellitur ad ĩtra

Palyn ratione cõtinuitatis partiũ extĩguit inflãmationem exiſtentem in pectore aut ſtra remittit uel aliam prauam diſpoſitionẽ tollit Quod autem tale eidem iuuamentum preſtat.

Itaq; gargariſma egritudinibus 9fert pectoris In oppoſitum quia nullus autoꝝ inuenitur quos non eſt dare inſufficientes gargariſmata exprimere in egritudinibus pectoris conferre uerum capitis & ceruicis. Adhuc quoq; quoꝝ partes & paſſiones ſũt diuerſe & remedia erũt alia & alia cum ab his ſumatur iudicatõ curõis ſed ipſe ſunt alie ceu etiam capitis colli & pectoris Sed prioribus ut oſtendetur competit gargariſmus. Itaq; ipſa non conferunt in morbis pectoris. Propter primum quidem ſciendum q; gargariſma nomen eſt facticium ad ſoni huius ſimilitudinem ſumptum Aut a gargareon grece qd ẽ uuula. In paſſionbus. n. ipſius & partium circumſtantium ei gargariſmate utũt. Eſt ãt gargariſma medicamẽ locale humidum in paſſiõibus capitis & ceruicis iuuatiuum Ex cuius agitatione ſonus quis pcipitur in gutture. Locale ſiquidẽ medicamẽ ſeu remediũ dicitur q; determinate applicaẽ loco 9tra id quod omne reſpicit diuiſum humidum aũt exiſtit ut humectet applanet mundificet & abſtergat cuius humidũ aque uel alterius liquoꝝ eſt materia in quo decoquuntur medicamina neceſſaria. Autores quoq; in ſolius capitis & colli eo paſſionibus utuntur cum illis tanq̃ approprietatis locis inmediatius occurrat & eſt uſus ipſius non paruus in paſſionibus ceruicis Quod quid differẽs adminiſtratur iuxta dicta ex ipõ iuuamenta ſperata. Nam qddaꝫ eſt altãtiuuꝫ alicuius diſcraſie ſimplicis uel cõpoſite aliud ĩpillatiuũ materie fluentis acute nõnllꝫ aperitiuum quoddam lenitiuum aſperitatum Aliud diſſolutiuum. Reliquum abſterſiuum & mũdificatiuum alicuius in partib9 predictis contentum ut pulueris ſeu alterius ita ut & q;dam ſãguiſuge expulſiuum quod & pluries adminiſtratur calidum interdumq; frigidum ſecundum q; differenter expedit alterare & permutare. Eſt autem pectus cordis & aliorum que uite tutamen in euentationem ipſius ordinatuꝫ ex. xii. ſpõdilibus &. xxiiii. coſtis ac oſſe toracali conſtructum. Torax enim ſeu os toracale ſeptuplex pars eſt ipſius anterior cum quaxiiii. cõnectuntur coſte differentia. cxcii. Quid autem paſſio ſeu morbus differentia oſtenſum lxxii. Propter ſecundum quidem ſciendum quoſdã ſimplr protuliſſe gargariſma ĩ morbis pectoris conferre cum ipſum lapſus uel alia ĩ incurrat quibus gargariſmate ſuffragatur qd in omnibus inducũt paſſionibus ipſius p lõga Sed q; id non ualeat monſtrabitur ddoꝝ ttio. Nã & ſi aliqd iuuamentum afferant nocumẽtũ

ut ostendetur est maius illo. Et ideo aliquãdo cum distinctione dixerunt ꝙ passio pectoris aut est iam fiens & ita eiut apparebit gargarisma non conuenit aut futura mox fieri puta ex catarro annato uel uiscoso ad pectus descẽdẽte Et tunc expedit cum ipsum inspisset aut diuidat cum alteratione conuenienti. Nam ꝛm Me. interdum eligitur gargarisma cum timet̃ ne mat̃ia ad partes nobiles fluat & cũ catarrus est colericus acutus uel multe uiscositatis & spissitudinis Sed ut tertio manifestabitur ꝓ positorum d̃d̃ id nõ ualere cum iste sermo sit in catarro magis negatur autem in passionib9 pectoris in quo & si gargarisma cõferat ex pte eius quod dictum nocet tamen ut ostendetur ratione motus & agitationis tussis id̃uct̃i.

Propter tertium uero sciendum ꝙ gargarisma nõ cõpetit in passionibus pectoris seu pulmõis quia quod materia sui motu agitat in pectus tanq̃ etiam a nullo excellentiorum expressum & que ipsius casuram nõ confert in passionib9 & proprie cum fuerit ex catarro Quod oñdit̃ talium huius est gargarissma cum motu enim & agitatione actum perficit suum hic autem materias in locũ impellit debilem natum suscipere. Adhuc incidat taliter tussim hoc autem in pluribus nocet pectoris passionibus cũ materiam magis deducat ad locum solutionẽ etiã cõtinuitatis causat & exãpliat inductũ. Rursus aut corpus gargarismatis uel uirtus. Non quidem corpus quia cimbalaris cooperit si casu concidit agitationem & tussim inducit passiones pectoris lesiuas ut sepe Neq; uirtus seu aliquis uapor subtilis transiens uidetur cõferre quia ĩbecillitate ipsius nõ poterit discrasie que in pectore ut multum opponi sed potiꝰ superatus augmentabit eãdẽ uelut aqua sup ignẽ aspersio uigorat ardorem. Eti si gargarisma ut ad multum prohibetur in catarro maxime ĩ pectoris egritudinibus debꝛ ĩbiberi cum dictum sit ipsum fore medicamen capitis & ceruicis sed non paruum prohibetur in eo. Vnde. Mes. In quatuor casibus gargarisma suspectum est in catarro administrare. Primꝰ timor & suspitio ipsius ad pectus & pulmonẽ fluere consueti. Secundus si degenere fuerit acutorum & subtilium mordicantium. Tertius ĩ prefocationibus que mox cõtingunt. Quartꝰ si fuerit hic uehementer multus. In his siqdẽ casibus gargarismata materiam agitant & ad uias conuertunt pectoris & pulmonis & faucũ easdẽ multiplicãcia. Non igitur gargarisma ĩ passionibus conuenit pectoris. Collutio tamen oris & retentio in eo alicuius medicine humide conferentis pectoris passionibus ex quo nõ ꝓueniat motus & agitatio non est prohibita uerꝯ peramplius precepta qualis fere situs loch & huiusmõi. Nosce quoq; ꝙ strãguria sit̃r hic nullo conferunt modo cum propter eorum maximum motum agitatiuum materiam in pectus depellant ĩmo & in catarris suspecta sit̃r extant materia nondum existente digesta & proprie si pectus fuerit debile receptiuum. Ex hoc remedio quosdam conspexi catarros in empima & ptisim delapsos. Caput purgia uero uehementer iuuant ut prefata nocent cum materiam descendentem in pectus absq; lesione q. in partem diuertant oppositam. Quod firmatur qa ptisim habentes & ad eam sufficient̃ parati nichil ex naribus eiciunt sed totum ĩ os per colatorium inducitur ut inde & maxime ĩ somno in pulmonem corruat uel uentrẽ ptisis uel dyarie causatiuum. Quare ad oppositum d̃ĩtere q̃ bonum. Propter quartũ uero Ad primũ qd d̃d̃ apparuit quia gargarisma põt ut ĩductum aliqualiter alterando & pmutãdo catarrum conferre. Nocet tamen rõne tussis & agitationis superflue quã inducit. Ad aliud sit̃r quid d̃d̃ apparuit quia maioris extat nocumenti q̃ iuuamenti. Potest etiam cerebrum cõfortari per alia & catarrus sedari ut inductum sicut retentione alicuius in ore uel intra dẽtes Aut ipsius collutione. Ad aliud d̃d̃ ꝙ non ẽ simile ut ostensum est quia gargarisma nequaq̃ competit. Caput purgium uero omnifariam & proprie cum caput non fuerit plectoricum omnino. Ad aliud d̃d̃ ꝙ uerum esset si possꝛ uirtus illa passionibus pectoris absq; lesione occurrere quod non est ut uisũ prius Virtus etiã non confert sepe gargarismi nisi per oppositũ adueniat morbo. Ad aliud quid dicendum ẽ uisum si causa sine lesione posset gargarisma pficere cõferꝛ utiq; quod nõ ualet ut oñsuꝛ.

DIFFERENTIA. CXC.

Vod centaurea nõ cõferat sputo san. oñdit̃. Quia qd̃ excoriat & san. fluxũ ĩducit sputo nõ confert san. sed potiꝰ ĩcitat in illud. Huius uero est cẽtaurea amarissima nanq; extat quod autem amarum precetteris uult excoriare cum sit calidum grossumq; partibus ita ut in hoc superet quod acutum testanturq; ipsam solutionem san. educere. Ad hoc quod est calidum nocet sputo san. cum fluxum ipsius inducat afforismorum quinta & ideo ibidem opus fit quecunq; infrigidata sunt calefacere quibus siquidem sanguinem manare futurum est exceptis. Sed centhaurea calida est & sicca in secundo gradu aut in principio tertii. Amplius quod opilationes apit apostemata dissoluit & maturat mẽstrua prouocat & que talium a caliditate procedẽtia non iuuat spuentem sanguinem cum amplius

incidet ad eius emanationem talem quidem
ſcribunt centhauream. Rurſus quod agita
tōnem & motum in humores cauſat permanēs
etiam in uentre ſputum non ſubuenit ſan. cen
thaurea uero huius exiſtit cum alterutra ſit
ſolutiua & flegmatis principalius & colere
ni. propriecq; maior. minor autem cum priori
colere ru. Solutiuum autem efficit predicta in
uentre ꝑmanens differentia. cxxxxi. Palyn
quod opponitur conferenti ſputo ſan. maxīe
nocet illi. Hoc autem eſt centhaurea cum ſit
calida & ſic. circa tertium ī quo portulaca huic
oppoſita potiſſime locatur iuuatiua. Igitur
centaurea ſpuitioni non confert ſanguinee.
In oppoſitum eſt Dya. cum Ga. & ceteris dicēs
Aſmaticis & emothoicis ſingulare preſidium
fore. Adhuc quod tuſſim mitigat confert
ſputo ſan. cum ea motu exacuat fluxus hoc aūt
extat centaurea unde Ga. ad Paternianum cō
fert tuſſientibus & ſuſpirioſis. Rurſus Quod
cōſolidat rupturam partis iuuat in ſputo ſan.
huius eſt centaurea cum ſit calida & ſicca. Et
enim ſicca conſolidat uulnera. Si n on perfecte
ſiccentur non ſanantur afforiſmorum ſexta.
Sed quia calida ſuperfluis humidis pulmonis
frigidis reſiſtit. Itaq; centaurea in ſputo cō
fert ſan. Propter primum quidem ſciendū
q; centaurea eſt duplex maior & minor. Eſt aūt
maior ſecundum Dya. abundās in licia & arch
adia. i. certa habens folia nuci regali. i. cōi
ſimilia oblonga & uiridia ſicut cauliculi rotun
da & ſeratim exterius inciſa uelut tres digiti
& uirgam ſimilem lappacio acuto duorum uel
trium cubitorum longam ramulos habentem
plures egredientes ab una radice ſuper quos
ſunt capitella ſimilia hiſq; papaueris rotunda
ad longitudinem tendentia cuius ſemen eſt
cardamomo ſimile & flos lane eiuſq; radix eſt
groſſa ꝗuis cubitoꝝ duoꝝ ſaporis acuti cū pau
ca ſtipticitate & dulcedīe cuiꝰ color ē rubeꝰ &
ſuci color ſanguine naſcens in locis pinguibus
ſoli expoſitis & in montibus umbroſis. Et
quod adminiſtratur de ea eſt radix cuius ſapor
ſecundum Gal. componitur ex diuerſis. In eo
enim eſt acuitas & punctio & ſtipticitas cū dul
cedine pauca & hic duplex ſecundum. A. alba
uidelicet & citrina. Et iſta quid centaurea apud
nos extat ignota uerum utimur quadam alia
non multum differente a minori habente folia
cum ſtipite illa maiora & longiora. Eſt &
altera ſecundum Dya. minor dicta iuxta quoſ
dam amaratum uel febrifuga naſcens in locis
aquoſis ypericon uel origano ſimilis uirgam
habens longam anuloſam ſeu quadratam cum
flore ru. uergente ad purpureitatem cuiꝰ folia
ſunt minuta oblonga ut que rute & ſemē uelut
triticum cuius radix amara nullius extat iuua
menti. Et ea quidem uniuerſaliter que coīter
hic appellatur maior. Minor autem apud nos
dicta uniuerſalius nota. Centaurea quoq;
iuxta Me. cōponitur ex partibus terre aduſtis
in parte dantibus ei amaritudinem & partibꝰ
non aduſtis cum permixtione aqueitatis Qua
re redditur ſtiptica eſtq; in ea de dulcedine a
partibus aereis & ex acuitate quidē ex igneis
unde amaritudo in ipſa eſt īmenſior ſtipticita
te & huius dulcedine & acuitas ē ipſius remiſſa
ſine mordicatione. Neq; id eſt inconueniens
cum etiam in corpore hominis claritiſſime
differētes ſint partium complexiones in unā
tandem uniuerſaliorem redacte primo prima
cum unūqdq; ex quatuor componatur elemē
tis. Et minor quidem melior eſt in omni re
ſecundum Me. Quidam tamen maiorem lau
dant. Sputum quoq; ſanguinis cauſatur aut
a partibus ſuperioribus & ſic uel a colatorio
uuula ſeu miringis cerebri qui cum quadam
educunt attractione excreatam. Interdū uero
euenit a partibus mediis ut labiis gingiuis
lingua & eſt ſubtilis paucus cū ſaliua permix
tus cum quadam eductus collutōne uel a ꝑtibꝰ
inferioribus ut gutturis uł canne ſecundum
quod cū minori egreditur raſcatōne ſeu maiori
aut ſecundū q; multus fuerit aut paucus minus
enim eſt canna gutture ſanguinea. Interdum
etiam emittitur ſine tuſſi uomendo & eſt a
ſtomaco uentre epate partis mutillatione ac
uniuerſaliter ab omni corpore poteſt contingere
qui colore diſcernitur dolore & huius. Ali
quando cum tuſſi educitur ita ex ſpiritualibus
proueniens. & hic uel a pectore & eſt groſſior
conglobatior & nigrior cum dolore aliquo &
timore minori duratō & ſanitate uelociori.
Vel a pulmone & is uel ab eius ſubſtantia &
citrinus tunc ſubtilis ſpumoſus ualde etiam
doloroſus. Vel a uena. i. artaria uenali. Nō enī
audio q; uena pulmonis artarialis dicta duas
habēs tunicas ut artaria & uelut immota cum
in pulmone diſſeminetur retro ad dorſum ubi
ſere permanet quietus rumpi ualeat uerum
artariam uenalem unam ſolum habentē tuni
cam diſſeminatamq; ad partem interiorem
pulmonis ubi uehemens motus exiſtit & ita
ſan. educitur multus calidus medius cōſulētia
inter illum qui a pectore ac eum qui a pulmōis
ſubſtantia que ſiquidem triplicem ſanguinem
preſens petit queſitum. Et noſce q; huius
fluxus aut eſt ſecundum uiam reſudationis a
uenarum uel artariarum extremis uel apoſte
mate ſanguineoł reſudationis ceu a retentōe
menſtruorum emorroydarum mutillatione
atq; plectoria uniuerſali. aut per modū rupte

& apertionis uasis uel ulceris & corrosionis q̃
in ipso fit & sanguisuga quandoq;. Propter
quidem secundum sciendum q; hermes dubita
uit & causam habuit dubitandi eo q; dictum ē
centauream fore uenarum aperitiuā & sanguis
effusiuam cum sit econtra ulcerum incarnatiua
& sigillatiua & merito quia positum ē a Dya.
eam singulare presidium emotboicis prestare
unde Alkindi confert sputo san. aggregans ad
eius retentionem & sigillationem emanatōnis
loci. Quam quidem Me. ambiguitatem ener
uans ait. q; perscrutatio satisfaciat inquisitōni
Cum enim dictum sit ipsam componi ex diuer
sis partibus dominantibus in ea amaritudine
& stipticitate ab his primitus opatio peruenit
aggregationis & sigillationis. A. dominante
nanq; prima consequitur actio. Quando autez
post longam actōnem suscitatur caliditas ipsiꝰ
& acrimonia cum agitatione insurgit actio ex
uirtute denuo acuta mordicatiua propter calo
rem fortius excoquentem & examinantem
omne quod ipsius intimum. Vnde & sanguiez
excoquēdo uasa educit & aperiendo quod non
semper euenit. sed proprie cum ipsius effreni
tat purgatio. Ad hoc etiam non parum oper
atur diuersitas eius secūdum q; fuerit exteriꝰ
applicata. Nam cum sit calidum inueniat debi
le actionem inducit incarnationis & sigillatio
nis aut interius & tunc cum eundem reperiat
acutum uasorum excoriationem causat & san.
fluxum inducit. Propter enim quatuor causas
res aliter operatur exterius applicata q̃ interiꝰ
assumpta & econtra complexionum tertio que
in. vi. protelantur primo secunda ceu cepe.
allea. pisces salsi cerusa & huiusmodi. Aut quo
niam interius assumpta uirtus retentiā mox
retinet ipsam & constringit & digestiua sui ca
lore immenso alterans & immutans debilitat
ipsius uigorem. Vel qa uirtus naturalis regēs
confestim extitit quod superfluum & benignū
in sanguinem conuertit. Aut quoniam ut ad
multum comeditur admixta & in modica etiā
secundum Gal. sumitur quantitate uel quia
comiscetur cum reliquis humiditatibus uētris
eandem submergentibus. Mon enim nunq̃ ua
cuam inueniri regionem neq; secundum matri
ces neq; secundum uentrem neq; secundū utras
q; uesicas naturalium tertio. Aut quoniam in
terius mouet continue assumpta motu saltem
alterationis uel etiam latōnis utcunq; secundū
A. exterius plurimum ligatur & stricte tenetur
unde cum cerusa sit grosse substantie quando
fuerit de foris applicata ubi calor non uiget
adeo nate non penetrans non pertinget ad spi
ritus & membrorum principaliora cum autez
introrsum suscipit contrarium euenit quod
in centaurea ostensum est contingere & merito
quia agens diuersificatur penes naturam ui
goris ipsius & eius que paciētis & agentis actꝰ
in patientis concidant dispositionem secundo
de anima. Propt̃ tertiū qdē sciend primitꝰ
q; centaurea confert sputo san. & deinceps tan
gantur ad id medicamina solēniora simplicia
& composita ueritatis gratia. Propter pri
mum huius sciendum q; preter id quod induc
tum est ex sermone simplicium tertio decima
Super & alia in actionibus ostenditur cētaurea
sputo san. conferre ita centaurea aggregat ad
retentionem sputi san. & mundificationem
quare in potu sumant febrientes cum aqua &
alii cum uino. Et sclaui quidem curant cum
decoctione radicum centauree ma. Nam iquio
q; hec centaurea est ea que laudatur a Dya. &
Gal. in hoc capitulo. Quod firmatur.
Quoniam id quod incarnat consolidat & sigil
lat que talium actuum extant difficiliora mun
dificat compescit san. motum & accidentia se
dat sputo san. superuenientia ille confert mag
ne. Talis quidem est centaurea. In tantū enim
ualet in priora ut & carnes lebeti diuersas in
missa consolidare dicatur emundat etiam cum
sit flegmatis maxime colere ac melancolie ut
dictum eductiua sui etiā stipticitate frigida &
precipue cum eius resolutione perueniens ad
pulmonem debilitetur substantia san. agitatio
nem compescit mitigat etiam accidentia ut
tussim sui dulcedine quadam & proprie quādo
fuerit preparata propter quod sputo conuinci
tur non parum san. conferre. Sed circa pre
dicta contingit hesitare quia dictum q; interiꝰ
assumpta quod hic euenit proprie suscitatur
acuitas & acrimonia ut san. habeat fluxum
causare precipue quia tendens ad pulmonem
q̃plurimum supercalescit & alteratur per lon
ga ita ut que acuitatis & effrenitatis eleuetur
peramplius. Dicendum q; propter diuersaz
ipsius administrationem cum queritur ut solu
tam aut sputo colatam uarias inducit impres
siones in corpus. Cum enim gratia exhibetur
solutionis in maiori suscipitur quantitate sic
ab uncia unius tertia ipsius substātie secundū
Me. usq; ad unciā unā & semis. In decoctione
uero ab uncia una usq; ad tres. Sed cum sputo
exhibetur san. febrientibus cum aqua & non
cum uino secundum Dya. due propinātur drg̃
secundum autem Gal. aurei duo similiter
admiscebitur aliis que eius acrimoniam habe
ant tollere & stipticitatē sigillatam cum dulce
dine confortare uelut rosatum zuccarum & que
talium uehementer etiam ut possit penetrare
uelocius conteri habet dr̃a. clii. unde etiā
debilitatur ināpliꝰ ita ut minor ipsiꝰ q̃titas

ad pulmonem per iteneta longiora & meatus deueniẽs angustos debilitetur calido alteratio adeo ut uis acuitatis & acrimonie minorata hac substantia deferente resoluatur ab illa qd̃ non accidit quando aduentrem peruenit & in testina effrenitans & gratia ipsius quantitatis grandioris & quia non in tantum calidi susci pit alterationem. Propter secundum huius sciendum q̃ cu m in curatione istius passionis quatuor oporteat iuxta Me. concurrere utputa sanguinis per cibos & potus medicinales sub frigidos deriuationem cum medicinis attrahẽ tibus & educentibus mundificationem & acci dẽtium sedationem portulaca in hoc farmacũ est laudatum. Plura enim horum perficiuntur ipsa Similiter & reubarbarum succo planta ginis aut portulaca & lapis emathites cum succo plantaginis & psilium etiam assumptum cum portulaca ita ut ipsa secundum omnem conferat modum administrationis. Medica mina in hoc composita expertiora duo reperii quorum unum sunt huius trocisci constrictiui sigillatim & uniuersaliter fluxui omni confe rentes somnum etiam procurantes quos con struxi. Recipe acacie balaustiarum. nucis ci pressi gallarum ypoquistidos nucleorum uue siluestris. caude eqne. corigiole mirthi. suãch ana. ʒ. ii thuris minuti. masticis mirre lapidis emathicis karabe. san. dra. sandarace. coralli ru. gumi arabici dragaganti. simule amili. ĩre sigillate aluminis scissi ana scr̃. v. stercoris asi ni capre. lpeoris siccorum. spongie conbuste enclaustri scriptoꝝ. centauree mi. cornu cerui ni adusti spodii. capillorum. rosarum rubeaꝝ siluestrium eruce rubi canis quam imperiti putant bedegard. reubarbari. costi alias tosti ana scr̃. iiii. se. papaueris albi. se. portulace. se. lactuce. se. plantaginis. se. bibli. se. iusquiami albi ana. ʒ. i. corticum mandragore. opii. casto rei cassie lignee ana scr̃. ii. croci camphore ana scr̃. i. construat̃ trocisci massa cum succo por tulace & plantaginis & informentur trocisci q̃ melius possunt duo aut tres menses. Quorũ cum succo portulace sumatur unꝯ quantitatis drg̃. unius aut cum frigida. Est & aliud elec tuarium narcoticum in hoc mirabile quod etiã tussim & uentrem sistit & somnum inducit & dolorem palliat cuius permixtio. Recipe spi ce nardi storacis calamite croci thuris albi ci namomi omnium ana. ʒ. x. xilobalsami suci liq ricie ana. ʒ. xi. armõiaci cassie lignee dauci asi nini ana. ʒ. vii. & semis. galbani mirr̃ costi pi pis albi ana. ʒ. v. fecis balsãi. ʒ. iiii. loco cꝯ põt põi fex thẽtine distillate. ʒ. viiii. suci fol. mã dragore. ʒ. viiii. & semis. opii tebayci. ʒ. v. M. q s. cuiꝯ dosis sit a drg̃. semis. usq̃ ad duas iuxta ꝓtutem & egritudinẽ patientis cum uino calo aut aqua secundum materiam egritudinis arti ficiata. Quod ut alia philoniorum dandum ẽ post tempus constructionis ipsius longius ut sex mensium differentia. cciiii. & ultima.

Propter quartum uero. Ad primum quid iam dicendum fere apparnit centauree etiam ama ritudo & ostensum est tollitur uel propter artẽ & permixtionem uel quia resoluitur propter eius minorem quantita tem & calido immensi ori plurimam ut monstratum est agitationem Amarum enim q̃q̃ sit grossioris substantie in genere saporis calidi est tamen subtilioris in genere frigidi. Ad aliud dicendum q̃ cali dum ut ostensum iam remissum est in tantum ut in stipticitãdo conferat & sigillando humi dum & calidum non nocet huiusmodi eo q̃ cõ temperatum iuuat in exiccando humidum qd̃ pulmonis superfluum calidum etiam coniunc tum substantie grosse consolidatiuum existit.

Ad aliud dicendum quod qnantitas substan tie est aduentus ad locum & permixtio habet actionem ut apparuit farmaci uariare que alit̃ in sputo san. concurrunt & in reliquis. Ad aliud etiam quid dicendum apparuit Similit̃ quoniam hic parua exhibetur quantitas & non gratia solutionis sed consolidationis & sigilla tionis proprie. Ad aliud dicendum q̃ diuer sa possunt in eadem conferre cura propter intẽ tiones differentes ut frigida in febribus & ca lida. Expoliatur etiam ut declaratum est non parum acuitas & acrimonia in centaurea le sure ita ut qd̃ magis stipticitatis remaneat & mundificationis in illa cuiusdam dulcedinis gratia.

.DIFFERENTIA. CXCI.

Vod in pleuresi non competant reper cussiua monstratur & similiter utcun q̃ neq̃ in perypleumonia. Quia secun do re. a. Mox etiam euacuatione non pretereun te docentur applicari remissiua mat̃atiua ut uas aqua calida plenum & cõsequẽter fortiora resolutionem etiã facientia sicut ordeum uel orobum aceto infusum & demum ad sal proce ditur & milium simul assata immo tertio deci ma precipitur uentosas quandoq̃ super pectus apponi cum scarificatione. Palyn quod re pellit materiam & transmittit in membrum principale est prohibendu3 cum cauendum sit ne transitus & transmissis super partem fiant principalem Huius quidem sunt repercussiua differentia. clxxvi. Et fulcitur quia Erisi pillam intrinsecus factam extra conuerti bo num afforismorum sexta. Quod non de sola tantum secũdum Comentatorẽ audit̃ erisipil la. sed de omni passione de iterioribus mẽbris

adignobilia se

ad ignobilia se conuertenti. Rursꝰ repcussio non competit & precipue cum corpus fuerit plectoricum nisi fiat fleubotomia. Hoc autem fieri non potest cum tractus accideret & demãdatio super cor & proprie cum fleubotomia fieret ex parte opposita in qua pleuresis situat

Amplius quod est contrarium curationi pleuresis non est adducendum id autem est repercutiẽtium administratio cum ipsa sint frigida & sicca. hec autem probibent pleuresis digestionem cum ea calido perficiatur & bumido & eius resolutionem. Ipsa nanq; bis duobus terminatur modis sicut apostematum reliqua. Rarissime autem sclirotizatur. Itaq; in pleuresi nõ competit repercussio etiam in principio. Inopposito. Quoniam apostematibus & maxime calidis competit repercussio differẽtia. clxxvi. Pleuresis uero est apostema neq; ipsam ab hoc uidẽtur canone seperare. Adhuc erisipille competũt frigida repercussiua unde de ingenio nono. Erisipillam que certissima neq; utiq; aliter sanabis q̃ cum frigida aqua. Erisipilla uero est apostema colericum sed pleuresis plurimum fit ex colera differẽtia lxxxxviiii. Rursus stiptica repercuciunt cuꝫ partes inspissent comprimendo ita ut quod continetur cogitur in oppositum propelli. Id autem in pectore mediocriter exercendum. Nã quedam sunt partium que omnino egent stipticis ut uenter & epar. Aliqua uero nullatenus sicut intestina. sipbac. ypocundriorum musculi uesica & matrix. quedam autem in mediis sũt horum ut renes & pectus. xi. de ingenio. Igitur in pleuresi competunt repercussiua. Propter primum uero sciendũ quid sit pleuresis & omne quod ipsius differentia ostensum est. lxxxxviiii. Quid autem repercussio differẽtia. clxxvi. Propter secundum quidem sciendum ꝙ aliqui dixerũt & pene comuniter factꝰ est usus ꝙ pleuresi non competant repercussiua fulciti sermone. Ypocr̃. ac pretactis. Sed ꝙ id non sit simpliciter asserendum neq; sine distictione in opus ducendum apparebit ex dicẽdis

Propter tertium quidem primitus sciendũ ꝙ pleuresi competit alicui repercussio. Et demum quia unum inductorum fleubotomiam tangit qui ipsius canon hic subdatur. Propt̃ primum huius sciendum ꝙ pleuresi siue sit uera siue nota competit cum his conditionibus repercussio. Fleubothomia quidẽ premissa si corpus fuit plectoricum uel medium dummodo non fuerit inanitioni expositum cui fortassis nunq̃ aduenit pleuresis ex causa saltẽ inmanifesta. Si autem ex aperta ut casu uel percussione fleubothomãdum Similiter propter humorum fluxum. Cum enim corpus fuerit plectoricum aut etiam medium plenitudinis actui mime obedit repcutientiũ. Opus etiã materiam calidam & maxime colericam existere non autem frigidam flegmaticam uel melãcolicam Ex qua pleuresis rarissime generatur Quia materia calida indiget infrigidatione que repercussione acquirit mobilis & de loco in locum transmutabilis quod frigide inest minime. Oportet etiam ipsam in fluxu esse & non in parte iam congregata. Vnde. xi. de ingenio in huius apostematibus non est possibile flegmonem iuuari stiticantibus cum nichil influit aliquid & firmatus difficile solubiliter in eo quod patitur grossis partibus humorum. Et propterea Me. Medicamẽ coadiuuans als coadunans & confortans est suspectum nisi cum magna cautela fuerit aut in principio principiante cum nondum materia repsit. Cũ enim fuerit collecta iam & incuneata trãsmissioni non obedit sed stipticitate potius incrudata induratur. Sit etiam non multa sed pauca. Vnde tertio decima. Si materia fuerit multa tunc emplastra & epitimata frigida sũt nociua & si est pauca non nocet. Timendum nanq; cum huius materia locum non inueniens maiorata in partem transferatur pricipaliorẽ

Adhuc indicatio a parte sumpta per paucaꝫ expedit repercussionem & non parum nullam. unde. xi. in genio. Minus in thorace stipticis utendum. Expellunt enim quandoq; ad pulmonem & cor humores. Nullam dico cũ prius oporteat in torace ac pulmone contentum expurgare. Et firmatur quia quod materiam repercutit in locum unde transmittebatur ac infrigidat & membrum uigorat & confortat id agendum Talis quidem est repercussio ut apparet in tegni & de ingenio tertio pretactis conditionibus adiectis. Itaq; repercuciendu; mox. At quia rarius ista una concurrũt ideo medici fere incipiũt semper calastica & anodian pectori applicare. Raro nanq; in principio uocantur principiãte in quo dictum conuenire repercussiua. huius uero lateribus applicanda sunt sicut cerotum factum ex oleo uiolato cera colata & dragaganto contrito serapio. In uiatico quoq; ungatur locus cum oleo uiolato uel ro. cera alba & dragaganto. Similiter facienda sunt cathaplasmata de psilio portulaca & olio uiolato. Si materia fuerit acutissima & colerica. Vnde Me. Primum administranda sunt medicamina membrorum confortãtia & ipsiꝰ uirtutem coadunantia ut nõ recipiat neq; ipsu; uincat que ad id fluit materia qualium est emplastratio facta ex lentibus excorticatis cum aceto coctis aut ex farina fabarum cocta cum aceto uel ex sauich cum aceto. Huius etiam

ītētionis est euáporatio facta cū spōgia infusa in aceto decoctōnis rosarum aut balaustiarum uel similium. Propter secundum huius sciendum ꝙ fleubotomia fere semper est premittenda dum uirtus patiatur & etas plus tamen aut minus secundū ꝙ indicationes demonstrāt que siquidem ex latere opposito apostematis ē facienda si corpus fuerit plectoricum & materia in fluxu. Si uero non ex eadem asserunt pte Quod si fuerit in panniculo pectus distinguēte utrunq; uel indifferenter fleubothomandū aut magis dextra. At quia pleumq; medici uocant materia collecta non parum ex eadem euacuant parte. Cum enim materia fluit habz per oppositum euacuari & precipue cum uolueris deriuare: hoc nanq; longinquiorem expedit diuersitatem. Cum autem materia fuerit infixa fleubotomia facta ex pte oppoīta īpotens est aliqd euacuare de materia apostematis sed naturam debilitans prohibet digestionem quod similiť in peripleumonia intelligendum. Considerandum etiam quia si pleuresis fuerit in parte superiore pectoris fleubotomanda est plus mediana. si uero in inferiori basilica cum illa euacuet quod superius magis. Huius autem quod inferius amplius. Neq; etiam fit tractus super principale cum in opposito partis pleuresis fiat fleubotomia Quia uene que ad musculos deueniunt pectoris ramificantur a uena grādi a corde ascendente circa clauum colli. Et neq; si per cor transiret cuz talis materia nondum sit corrupta esset sic adeo grande nocumentuz ut iuuamentum quod inde consequitur. Propter quartum uero. Ad primum dicenduz ꝙ ut cōmuniter dicitur cura quam docet. Yp. ibidē non est uera uez potius temptatiua q̄lisque. A. quartane ubi ieiunium trium precipitur ebdomadarum. Quod apparet quia uidēs calefactorio infirmum non iuuari mox precipit fleubotomari & farmacari. Aut dicendū ꝙ. Y. uoluit administrando calefactoria plus accidens ut ad dolorem instare q̄ ad egritudinē ut de ingenio edocetur. Vnde ait. Primo quid calefactorium adhiberi dissoluendi doloris intentione non fit inutile. Similiter neq; uentose sunt administrāde in principio cum fuit materia. Neq; in materia calida sed frigida plus & in pleuresi plus non uera. Ad aliud dicēdum ꝙ non repellit auditis conditionibz appositis materiam in membrum principalis sed potius facta fleubotomia demandatur mēbro stipticis confortato inpartes a quibus fuerat transmissum. Ad confirmationem uero dicendum ꝙ repellentia casu preassignato potius tādem impellunt materiam uersus extra q̄ in que intra. Vel dicendum ꝙ bonum est apostema intrinsecum omne ad extra permutari secundum naturam non tamen semper apud artem neq; omni tempore. Aut bonum ut ita interdum tamen materia congregata introrsū refrangitur unitione uigorata pernitiem inferens ut ostendūt antraces & huiusmodi. Ad aliud etiam quid dicendum apparuit. Ad aliud dicendum ꝙ quando fit repercussio in principio ita principiante non prohibetur materie digestio neq; resoluto sed potius mīorať eadem & ad digestionē preparatur. Inducta etiam partis alterius quantum conuincant uisum prius. Neq; pleuresis fit uniuersaliter ex colera in tantum pura aut aqua frigida inerisi pila exterius non applicatur uerum potius interius assumitur habet enim extinguere ac resoluere materiam pure colericam ceu psolatrū habet proprietatem resoluendi apostemata calida que sunt occulta.

.DIFFERENTIA. .CXCII.

Vod fluxus uentris curet apostema pectoris seu pleuresi oñdiť. Quia liē teria sanat apā latis prio secūda. Ipsa uero est fluxus uentris & latus est pectoris hec portio. Et firmatur quia dyaria & dissinteria sanāt passionem oculorum & splenis afforismorum sexta. Ipse quoq; uentris sunt fluxus. Amplius id quod uniuersalius curat egritudines materiales apostema curabit pectoris. Hz uero est fluxus uentris cum sit euacuatō magis dilecta & nature consueta ea nanq; superfluitates liberius educūtur ita ut egritudines etiam capitis curet. Adhuc egritudo replonalis curatur euacuatione cum omnis cura perficiať contrario. cliii. Sed apostema pectoris de repletione morbus existit. Fluxus autem uentris inanitionis. Palyn quod preseruat ab egritudine futura illam postq̄ acciderit poterit curare materiam euacuando egritudinem causantem. Sed fluxus uentris preseruat ab egritudine futura materiali proprie unde de aere & aqua humidi uentres naturaliter neq; pleuresim neq; alias incidunt infrigiditates. Igiť fluxus uentris apostema curabit pectoris. In oppositum afforismorum sexta. Auiceñ. pleuretico habito aut perypleumonia dyaria superueniens malum. Hec autem sunt apostemata pectoris. Ea uero fluxus uentris. Et fulcitur per. Me. dicētem. In pleuresi largitas plurima non est bona quoniā consueuit hanc egritudinem fluxus consequi immoderantia unde uiatico. Multa uitanda est in hoc morbo mollicies nature nisi uehementer fuerit necessaria. Nam hunc morbum solet sequi uentris solutio que uix potest constringi. Rursus szm uentrem dolores super dyaflā superiori

purgatione quieſcunt inferiores uero per eã que deorſum. In apoſtemate uero pectoris eſt dolor īmo inſeperabilis & ſupra dyaflãma & in pleureſi maxime. Adhuc illud curat quod materiam egritudinem cauſantem per propriam & conuenientem regionem euacuat. huius autem in apoſtemate pectoris eſt pars ſuperior que ſputis euacuatur per traceam artariam uelut concauitatis epatis regio euacuatiua eſt ſeceſſus. gibboſitatis uero urina. Itaq; apoſtema pectoris non curat fluxus uentris uerum potius moleſtat. Propter primum uero ſciendum q̃ quid ſit fluxus quid ueuenter & apoſtema differentia oſtendit. cc. liii. & .xcv Eſt autem pectus ſpiritualium partium cibanus banelitus inſtrumentum ex .xii. ſpondilibus .xxiiii. coſtis oſſe ſeptuplo dicto toracali & ideo ſeptem muſculis conſtructum quorum inter coſtas ſimul dilatantes & conſtringentes Gal. cũ Halyab. xxii. ponit. Auiceñ. uero & Almanſor. lxxxviii. unumquemq; eius .xxii. in quatuor partiuntur partes. Inter enim .xii. lineas. xi. cadunt diſtantie ſed. xix. ſunt exterij ſecundum ſuperius & inferius permanentes magis. Quorum. xi. ſeu ſuperiores dilatantes & .ix. inferiores conſtringentes differentia xcviiii. Et noſce q̃ dyaflã muſculorum eſt principalior ab ipſo enim principiũ prouenit motus pulmonis ſ̃m Gal. & totius pectoris q̃d quidem per eius motum inter muſculos numeratur dilatationis ſed per quietem inter arcentes ipſum locatur ibidem. Eſt autem ſpōdil̃ os perforatum per quod nuca perambulat. Vigintiquatuor uero coſtarum que. xii. ĩnituntur ſpondilibus. xiiii. ſunt uere pectus undiq; circuẽtes anterius cum oſſe cartilaginoſo toracali uehementer connexe. x. autem falſe dicuntur. Non enim adinuicem coniunguntur ſed deficientes remanent propter intumeſcentiam alimenti & prolis geſtationem de ꝑtibus ſcdo. Quar̃ quidẽ ad uentrẽ extremitas ne is ledat̃ eiſdẽ cartilaginoſa ꝑmanſit. Notũ quoq; eſt q̃ apoſtema pectoris pleureſis ẽ & ꝑ fleubotomiã Cor. n. nũq̃ aut rarius apoſtema ſuſcipit cum illi mors prius occurrat dĩa. xci. Propt̃ ſ̃m uero ſciend̃ q̃ ut appuit ex argutis cõtrarietas hec colligitur inter autores apparens c9 quidẽ enodatio oſtendetur ex d̃d̃is. Quidam uero dixerunt q̃ fluxus poteſt dupl̃r fieri in apãte pectoris aut uigore nature quod oport̃ expellentis & ita ipſe curat pectoris apã uel eam ſinthomate impellente ſicq; non curans malignationem inducit. Quod equidem licet ueritatem̃ contineat ſanius auditum op9 tñ fit q̃d querit̃ aperire. Propt̃ tertiũ aũt ſciendum q̃ apã pectoris & precipue pleureſis aut ẽ in pricipio uel in fine. Quod ſi primũ fluxꝰ ei ꝯfert uẽtris Vñ tertio decĩa. Diuerſitas. n. fluxꝰ uentris in principio eſt ſignum bonũ ĩmo res ẽ iuuãs. Et fulcitur quia quod ſignificat naturã potentem in euacuando & materiam educit peccãtẽ confert huius uero eſt hic fluxus in principio & talis paſſionis cum potentiam expulſiue indicet uirtutis. Sed contra id ꝓcedit̃ Quia nulla euacuatio in principio morbi eſt laudabilis ut ſcribunt uerum omnis ſinthoãta cũ ſ̃m ueterem digeſta oporteat medicari & mouere non cruda qualis quidem ĩ principio eſt mat̃ia

Dicend̃ q̃ licet interdum materia ſit indigeſta paucaq; & acuta & natura ſẽſibilis ad illã moueẽt̃ expellendã etiam añ tempus ex quo nõ par̃ ſequitur iuuamentum & ſalꝰ q̃uis utilius foret eam quouſq; compleret̃ digeſtio tollerare Vnde creticor̃ tertio. Virtus expulſiua qñq; cogitur ad nociuũ expellere ante ipſius maturationis complementum ceu cum aliqd fuerit digeſtum eius interdũ debilitate illius tardat̃ expreſſio quod uentris actus oſtendit cum aliqñ alimẽtor̃ ſtimulatꝰ acumine depellat & maxmie cũ ſenſibilior fuerit quod eum inqetat cũ qñq; etiam q̃d digeſtũ ſui tardat ĩbecillitate expellere unde afforiſmor̃ ſeptĩa prĩo. Quicũq; ſpachilon ſeu ĩmoderatũ dolorem patiunt̃ ul̃r. Comẽtator hanc paſſionem fore adhuc incipientẽ & nondũ ꝯfirmatã & ſi tranſeant tres euadunt dies cũ tamẽ intenſa ſit hec paſſio ſitq; in membro nobili ut ea ꝯfirmata nullus euadat. Innuit itaq; euacuationem̃ nat̃e in principio qñq; laudabilem fore & non artis ſolum ut etiã appoplexie nu. oñdit t̃minatio. Vel d̃d̃ q̃ buiꝰ materia defluens eſt utcunq; digeſta. Mouebat̃ nanq; ad fluxũ ſpontaneum nat̃a poſt quãdam neutralitatẽ ita ut nequiens mat̃iam expellere ꝑs ipſius modica fuerit in apoſtema collecta reliqua uero ad uentrẽ concurrit qua inde ꝓlapſa & prius minus ꝯficit̃ apã tandẽq; mat̃ia que in ipã ꝯtinebat̃ fluxu toll it̃ bꝰ qd̃ expꝛientia ꝯſpexi. Si aũt apã fuerit ĩ fĩe ipſiꝰq; affuerit fluxꝰ uẽtris aut erit eo q̃ mat̃ia inde apãtis euacuet̃ uel ꝓpt̃ epatis ĩbecillitatẽ cũ uẽtre mẽbris ſpũalibꝰ ꝯpatiẽti ĩ qbus eſt apã cũ adĩuicẽ haẽant colligantiã nõ ꝑuã realem & ꝓtualẽ: totũ. n. ꝯtinuat̃ toti & cõfluit & tranſpirat inadiuicem nat̃aliũ t̃tio. Et ſi priꝰ tũc aut erit mat̃ia apoſtematis multa nõ dominata ꝑfecte a nat̃a & ita fluxus ẽ prauꝰ cũ mat̃ia trãſeat ꝑ cor aut circa & ul̃r ſuꝑ partes ꝑambulet nobiles debitũ locũ expulſionis ſue omittẽs ceu qui ꝑ traceã fit artariã uñ praua ſecũt̃ ſinthomata mortẽ minantia uel fuerit ꝑue quãtitatis uigore nat̃e dñata & ita fluxus uẽtris ad bonũ potit terminari cũ forti nature

nil repugnãs existat .Si uero fluxꝰ fuerit ꝓpt cõpassionẽ epatis & uẽtris tũc pectoris nõ curat apã uex potiꝰ stimulat natã3 uñ dictũ q̃ a pleuretide habito uel a ꝓpleumõia dyaria supueniens malũ. Apud nãq̃ Comẽtatorẽ hꝰ dyaria supoccurrẽs malũ signũ erit cũ eã ipsiꝰ sit epar ut expedit nõ potẽs trahere ac uisã cõmutare. Quod etia3 intẽdũ ꝯtigit a uẽtre cibũ intra se corrũpẽte. Quare ẽtio decia. Cũ pleuretico ad uenit fluxꝰ uen. in fine significat q̃ epar eiꝰ iã debilitatũ est ualde qm̃ ꝓuiã ut tactũ signi notat naturã tantã debilitatẽ spiritualiũ ut inde etiã ꝰpatiant nataliа nil tñ inde de matia apãtis euacuantia & ꝓ modũ sit cãe. Inducit eni3 hic fluxũ itensiorẽ debilitata nata cũ corpus priuet alimento quod prauũ utiq̃ ẽ ualde sicut cũ spleneticis longior supueniat dissinteria. Quod.n ꝗtutẽ ꝓsternit nichil euacuãs de materia non curat qd pectoris apã Talis uero is fluxꝰ existit Nõ igit ipsũ curat. Potest quoq̃ fluxꝰ iste iteruenire aut uẽtris ꝓpria malicia uñ Comẽtator. Aliqñ tñ ex corruptione fit stomaci cibu3 intra se corrũpentis uel etiã esce quod qdẽ l3 sit prauũ nõ tñ ut primũ. Comentator tñ uidet distiguere i magnitudie apãtis & ꝓuitate inqens q̃ si pleuresis uel ꝓpleumonia ꝓue sint possũt dyaria supueniente solui maxie si causa pñs fuerit dyarie uidelic3 cuius ide matia euacuet Nõ aũt propt cibũ ut potũ ꝰtingentis Quod aũt magnũ pectoris apãtum ut oñsũ malignans idẽ fluxus uetris non sanat uex in amplioꝰ extẽdit eiusdẽ maliciã. Propt q̃rtũ uero. Ad primũ qd dd apparuit cõcessum .n. est lienteriã siue fluxũ uentris in prĩcipio Aut qñ matia fuerit modica a nata dnãta posse pectoris apã in sanitatẽ aduenire. Neq̃ ẽ hic sile oĩno in curõne oculox & splenis passionũ ꝓ dyariã & dissinteriã cũ nõ ex ꝰpassione accidat spũaliũ uex potiꝰ uigore nate Materiã a nata coaptatã ex his locis expellẽtis Dico autẽ coaptata qm̃ lõgior dissinteria in spleneticis ydropisim aut lienteriã inducit affõx. sexta.

Ad aliud dd q̃ fluxꝰ uẽtris egritudines ut curat cũ uigore acciderit nate qm̃ digestũ expellẽtis & nõ sint bomate aut ex passione ꝓtiu3 nobilix. Ad aliud dd q̃ repto nõ quocũq̃ modo inanitione curatur uex debita expedit regio. Nã pectꝰ ꝓ aspã purgat artariã stomachꝰ ꝓ uomitũ intestina & ꝰcauitas epatis ꝓ secessũ Expetit etiã tẽpꝰ in quo agẽs tantũ agat in materiã ut eã euacuatõni exponat ꝰdigne quod nõ facit fluxꝰuen. ut mltũ in pectoris apãte est tñ ultior uia ceteris euacuatiua. Ad aliud dd q̃ fortassis nõ ẽ uex cũ alt educat matia quãdo uaga est nõdũ in ꝓte ꝰfirmata & alt cũ fuerit in ea collecta. Cũ.n. uagat põt ꝓplures partes liberius euacuari confirmata uero iam extat detẽminata diffinitã expetẽs euacuationem. Quãtũ etiã que alteriꝰ ꝓtis iã possit cõuincere apparebit. Quia & si qñq̃ curat pectoris tuõr uẽtris fluxu ampliꝰ & ꝓfectiꝰ sanat sputi eductione matia etiã uñ reppit nisi qd uehemẽtius ĩpediat est semper educenda.

.DIFFERENTIA. .CXCIII.

Vod ptisis possit curari oñdit qa .xxviii. ꝓbl. Dyonisiꝰ Tyrianꝰ ĩ poliorbina uel obsidione sm Nicolaũ ꝓpateticum cessãs bibere ptisim passꝰ est quousq̃ itex transmutauit se ad priorẽ usũ crapule. Adhuc ꝓ. Me. dñtẽ q̃ nõ est cõprehẽsibilis numerꝰ eox q̃ sanati sũt ex usu 3uccari ro. cꝰ etiã sanationi ꝰsentit. Ga. de ingenio qnto recitans duos curatos iã ꝓtẽ pellicularẽ iferioris canalis pulmonis expuentes. Sit 3oar duos &. A. tertio decio. Mulierẽ unã sanatã et inpiguatã que euenerat ad tm̃ ut iã prepata eẽnt q̃ necessaria erãt morti Quare frat ipsiꝰ curauit cũ 3uccari ro. & panis comestione. Et creare saniẽ in ulceribꝰ magna est certitudo securitatis ad salutẽ ĩpossibile nanq̃ eẽ molestũ aut ꝓiculosum qñ sanies fit in ulceribꝰ affõx. qnta sed ĩ ptisi generat sanies plerũq̃ etiã laudata. Palyn q̃ nõ sanet aut erit ex ꝓte mẽbri qd nõ est quia tunc nullũ ulcꝰ sanaret ult rõne motꝰ qd etia3 nõ uidet cũ ipse ꝓhibeat putrefactionẽ & ꝰsoli detur artariax etiã solutõ & dyaflãtis se mouẽtiũ. Aut ex ꝓte modi applicatõnis medicinax. Quod etiã nõ fit cũ possit ĩtus & extra corpi applicari. Rursꝰ san. fluxꝰ a pulmone curat qnto de ingenio hic iã putrefactꝰ oñdit qm̃ si pretnata3 san. in uentrẽ effundat necesse fit in saniẽ conuerti affõx. sexta. Põt itaq̃ ptisis sanari. In oppositũ iterix. n. quarto recitãt plures quox tandẽ nullus euasit. Et serapio signis ptisis datis inqt Ptisis que sm hanc dispositionẽ existit nõ ẽ curatõ. Zoar uero dicit q̃ hec egritudo etiã in qua sputũ extat albu3 nõ sanat sm iudiciũ medicox sed incidit ĩ egritudinẽ q̃ dĩ ptisis ex qua põt mortẽ aduenire. Itidẽ ĩ uiatico. Siqs tã diu negligat q̃ ad saniẽ pulmo colligat ulnera sunt ĩcurabilia In ptisi uero ulnus extat in pulmone. Adhuc ex ptisi ꝓpt uaporẽ putridũ capiosũ q̃ retinet motu pulmonis in ebetando euẽtãdo transit ĩ tabẽ & cõsumptionẽ paulatĩ õninã a qua nullũ cõtingit euadere. Nõ igit ptisis poterit curari. Propt primũ uero sciendũ ut tactũ etiã xciii. q̃ ptisis seu corruptio ẽplicit ĩuenit accipi Coiter qdẽ ꝓ quacũq̃ ĩdifferent ꝰsumptõne natali seu accidentali & sic ethica ultior extat cũ oĩs ethicꝰ sit ptisicus nõ aũt ecõtra. Potest nãq̃ qs nata ex oĩoda cõsũptõne huĩdi radicat

a calido ultio adhꝰ puenire ptisiꝫ ut apparet aliqñ q̃rto. Et ꝓprie proparatis sumit q̃les sũt cerebrũ hñtes debile collũ longũ gracile foris epiglotũ ꝓeminentẽ huẽros admodũ alaꝫ eleuatos pectꝰ strictũ & a carne nudũ plenum uentositatibꝰ pulmone & crura tortuosa quis frequẽter etiã fere gratis tussicula iuadit cum pũctura spatulaꝫ uel mamillaꝫ & maxime si fuerint colerici facileq; irascẽtes. Accipitur & ꝓpriissime ꝓut dicit eẽ ꝰsumptõ tociꝰ corpis cũ ulceratõne pulmonis Vñ Cassiꝰ felix. Ptisis est ulceratio pulmonis & toracis cũ defluxione corporis. Quare. Me. est det mentũ ꝰsumptõnis cadens in corpꝰ ex calore febriũ hĩtudinaliuꝫ ex ulcere pulmonis cãtaꝫ & hac quidẽ ulior est ethica õnis. n. sic ptisicus ethicꝰ est & nõ eꝰtra His aũt duo mõi postremi ptisis tangit affoꝫ ĩtia. Quibꝰ autũnꝰ ꝓnũciat prauꝰ cũ uere uñ sexto epidimie. Ptisis autũnꝰ malꝰ maluꝫ aũt & uer qñ ficus folia corone. i. cornicis pedibus adequãt. De ultima uero hic extat ſmo que ut plm cãtur a catarro acuto in pulmonẽ cadente ipsũ ulceratõe ꝓforantẽ ceu petrã ex crebra instillatione ꝰcauat aqua uel ꝓpt sputũ san. iuxta illud affoꝫ. septio. In san. sputo saniei sputum in sputo uero ptisis uel ꝓpt pypleumoniã seu pleresiꝫ precedentẽ ad quã subseqt empima ſm illud affoꝫ. qnte. Si ex pleuretide facti empici a die rupture nõ purgent in. xxxx. diebus transeũt in ptisiꝫ. Sanies. n. ꝓmanens acuit & pulmonẽ corrodit. Fit & interdũ ex matia corrupta diutnate in pulmõe qua seqt putrefactõ & ulceratõ Hec aũt passio ſm ueterẽ plerumq; cõtingit a. xviii. ãnis usq; ad. xxxv. Vñ Cassiꝰ felix. Sm qd etatem iuuenibꝰ magis cõcreat q̃ seibꝰ & est molestior sepius uiris adueniens q̃ mulieribus & adolescentibus & iuuenibus q̃ pueris & seibus. Pueri. n. magis sunt aliis huiꝰ susceptibiliores curõnibꝰ. Est & de illis que hereditant in semine passionibꝰ q̃ detior existit cũ fuerit ut apparebit a pulmone q̃ a pectore primitus. Pulmo quoq; est membrum rarum molle in flabellationem cordis ordinatum qui supiꝰ cũ aspa iungit artaria & in ipsũ spergit que dura ẽ & ꝰpacta ex ãnul fere cartilaginosis ꝰsistens & pãniculis iuestientibꝰ illã. Lateralit uero eidẽ a corde uena occurrit artarialis & artaria uenal ex qbꝰ nutrit uegetat & agitat sitꝰ q; circa cor lateralit est ipsiꝰ ut ipsũ cõtineat & amplectet precipue dilatatõnis hora Cuius quidẽ sũt qnq; pẽnule seu additamẽta quarum maior subiacet ad dorsũ minꝰ mota que uelut sustentacm in culcidra est maioris uene reliq; uero q̃tuor leuiores & mobiliores cor dilatatione & cõstrictione cor perflãt id in anterius ãplectentes. Est aũt cura ꝓ ꝰtrariã admistratõꝫ matieꝫ corpori applicataꝫ sanitatis ĩtroductõ q̃ duplex extat una qdẽ uera qua morbꝰ tollit totaliter aut eius cã. Nõnulla uero apparens palliata uelut cũ bis remediat ne ĩãpliꝰ protẽdatur que morbis suppetit incurabilibus.

Propt ſm qdẽ sciendũ aliquos dixisse ptisicos mime posse curari qa ulnerati sunt ĩ pulmone ulneta. n. ipsius qdẽ fatẽt nõ solũ difficile posse curari sed etiã incurabilia eẽ. Quod rõne affirmãt ac expimẽto qnto de ĩgenio. uñ ĩtio decima. Dicũt qdã q; ulcera pulmonis nõ sananť oĩno qa cõsolidatio ĩdiget qete & illic non est quies. Sed Gal. diuersificat ab eis extimauit n. q; motus solꝰ nõ ꝓhibet cõsolidatõnem nisi adiungãt ei reliqua ꝓhibẽtia. Cuiꝰ significatõ ẽ q; uelamẽ etiã mouet & qñq; sanãt etiã ulcera eius. Et hꝰ qdẽ diuersitas iã appuit ex ĩductis Sed qd de hoc ĩtio uidebit ddoꝫ. Propt tertiũ uero scient q; ptisis hic intẽta utq; multuꝫ nõ curat & ꝓprie que iam diutnizauit & accidẽcia terroris ĩpressit factaq; a pulmone ex catarro acuto corrosiuo in ipsũ descendẽte maxime in pẽnulas mobiliores illius pretactas Vnde Cassius felix. Veteres peioreꝫ atq; insanabileꝫ dicũt que pulmonis uel ab apãte quenaꝫ talis ut ĩpossibilis est curõnis qd ĩdicat empima Ex ea nanq; uisũ q; paucos aut nullos hꝰ euadere.

Quod & rõcinatõ cõfirmat. Quoniã si ptisis deberꝫ curari cuꝫ in ea sit ulceratio pulmonis opotet illã curare Hec autẽ ĩpossibilis ẽ curõis cũ impedientia sint plurima puta mollicies & teneritas pulmonis sanguinis caliditas subtilitas & acuitas & motus. Quod. n. dꝫ ꝰsolidari qete ĩdiget Qui etiã dolorẽ cõcitat stimulãteꝫ reuma ac magnitudo cũ amplitudine & duritie uasoꝫ pulmõis. Recipit etiã pulmo catarros ascendẽtes & descẽdentes cõsolidationẽ remollitione ĩpedientes dra. ccvii. Oportꝫ etiã saniẽ ipsius tussi mũdificari ipã uero ulcus dilatat. Introducit etiã mala ibidẽ cõplexio ꝓpt quam cõsolidatio ĩpedit ad quã etiã fe. cõseqt ethica eo q; pulmo lesus nõ potẽs cor libere euẽtare fumus retinet capinosus putridus cor & ultro tũ corpus inflãmans & in ethicã cõducẽs. Sitr etiaꝫ medicie ĩterius sumpte nõ possũt ad pulmonẽ ꝓuenire qui nisi multũ in trãsitu ad euꝫ ꝓpt distantiã alterẽt & debilitent in membris plurĩs corpis caliditate & maxie qa eas opptꝫ eẽ subtiliores substãtia nate & arte ut transeãt Quare preceptũ est in tegni eaꝫ ꝗtutẽ augmẽtãdã exterius fore puta si assit discrasia pulmonẽ. xi. numeris fra eligat medicina sibi oppoita in. x. numeris caliditatis eleuata. Tres nanq; in uia extimantur deperdi Talis etiã fortassis ꝗtutis medicinaꝫ eleuatio ledet pulmonem & circumstantia. Et ideo ingeniati sunt medici

Nota hunc Cassium Felicem cuius plura Fragmenta in hac Differentia referuntur. De ipso vide Clericum in Historia Medicinae Part. II. lib. 3. Cap. ii. Cassii praefecti Opera tempore Petri Aponensis idest An. 1300 et ultra extabant. Hodie sc. An. 1771. quo haec scribo, iamdiu pervierunt, vel delitescunt.

Hludovvicus Castellinius

? Luigi Coltellini?

cõstruere electuaria sorbilia huĩdiora locatb
dcã ut ore retẽta sup collũ iacẽtib9 paulatine
dissoluãt in uapores ad pulmonẽ aliqualiẽ des
cendentes p ysophagũ suauiẽ ptranseũtes subã
utcũq; artariã ĩmutẽt & pulmonẽ. Eod quoq;
mõ & que applicant exterio ppt parietũ dĩsita
tẽ difficiliẽ pueniũt ad pulmonẽ. Adhuc etiã
medicĩe se ĩpediunt cũ b9 passio egeat oppoĩtis
Propt .n. saniei expurgatõnẽ opus est calidis
& siccis ppt uero ethicã frĩs & hu. Vñ. A. Me.
desiccãtes que reqrũt ppt ulceris 9solidationẽ
phibent sputũ puebi addentes in ethicã. Mun
dificantes uero lenificãt ulcus & malignãt for
tasse. Itaq; ptisis que talis curõnis extat ĩpossi
bilis aut fortasse mõstruose q̃ maxĩe ĩ morbis
etiã ĩterdũ mõsttuositas 9tingit. Vñ coll3
septĩo. Aliq euadũt ab egritudinib9 p accidẽs
Quia sicut in rebus natalib9 aliqñ fiũt extra
neitates cũ tñ sit de raro cõtingentib9 sicut ul
ceratiõ pulmonis & sĩlia mors tñ in ptisicis
ptelat plerũq; diutio ita ut quandã uiderit. A
in ptisi circa. xxiii. ãnos aut pa4 amplio uixisse

Raro tñ & a cãu. q. pretacto coll3 ap pximãs
dcõ põt ptisis curari & precipue cũ nõ cornica
uerit neq; accidẽtia ĩrorẽ apparuerĩt ĩferentia
sit etiã a solutõe singularis & ulcere nõ sanioso
supio magis circa cãnã pulmõis cadẽte ul etiã
fortassis in additamẽto maiori dcõ uene maio
ris ut culcidra uel que nõ a pulmone. Sed a pec
tore magis nã solutõ 9tinuitatis pectoris cum
minori difficultate sanat ea que pulmonis de
causis q̃plimis. Vna qdẽ qa paucitas existit
instrumento4 pectoris & multitudo eo4 q̃ pul
monis. Alia quia uene pectoris minores &
angustiores sunt his que pulmonis ita ut non
adeo. n. accidat ut pulmoni grãdis ĩparis solo.

Reliq̃ qa sanies ulceratõis pectoris ad ipsio
cõfluit 9cauitatẽ nõ aũt sic que pulmonis cum
in eo sint cãnales angusti. Quarta qa pectus
pulmone carnosior sanguinisq; crossi pulmo
plimas cãnaliũ diõnes hab3 quo4 subã nõ est
carnosa sed. q. neruosa sãguinis colerici subtil
cõtentĩa. Ex b9. n. poĩt fieri & nutriri de iuua
mentis sexto. Que aũt carnosa melius 9solidat
ut pars carnea dyaphãtis denotat soluta Quĩta
est mo9 pulmonis 9tinuior & fortior eo quod
pectoris. Addat etiã sexto ĩmensior matie4
debilitas in transitu ad pulmonẽ pueniendo.
Ptisis etiã eueniẽs ex solutione 9tinui circa tra
ceã artariã ad pulmonẽ nõ ẽ adeo difficil aut
ĩpossibil curõnis ut que 9tingit a pulmonis
subã puriori. Cũ b9 cãnalis sint solidi recipien
tes cõsolidationẽ magis uñ Gal. Vulnera que
sũt in cãnalib9 pulmonis ĩterioris uidelic3 pel
licula & maxime in ea que uicĩa est gutturi ut
in gutture possibile fit ut curet. Multos. n. b9
habentes curauim9 & sanitati restituti sũt.
Quod aũt b9 ptisis possit curari dummõ me
dicus nõ fuerit negligẽs ĩpit9 cũ aliis que expe
tunt ĩb9 expientia plim 9clamat iã pretacta.

Ipse quoq; sanaui & quosdã curatos uidi &
maxime pueros & mulieres. Quod & ratio sĩlr
affirmat qm̃ cũ lesio fuerit pua & cause reme
diantes maxĩe poterit utiq; illa curari. Sic aũt
euenit in b9 ptisi cũ mĩori sit altera 9ditõnata
nocumẽto aer etiã alterãs maxĩe sicc9 põt rep
iri & pprie tẽpore pestilẽtie alicui9 exiccãs &
purgans saniẽ pulmonis aut pectoris ceu qui
Stabrii dĩa. ccvii. Neq; etiã preinducta in
ptisi praua cõsolidatõis impedimẽta hic adeo
sunt ĩmẽsa ut eã phibeãt oĩno. Sic itaq; raro
& in cãu fere ptisis poterit quedã curari. Et
nosce fortassis eẽ medicĩa3 nobis tñ occultam
omnẽ curare fere possibilẽ ptisim. Iuxta illud
Hermetis Mineralibus & uegetabilib9 insũt
ꝓtutes mirãde que si cognoscerent eis boĩnes
oparent quicqd arte magica 9ficit. Talia tñ
magis brutis q̃ nobis sunt cognita. Vnde 30ar
Sunt medicine ulceratõnis pulmonis & eius ĩ
firmitatũ exñtes in mũdo ignorate tamen a
nobis qm̃ qñ accñt in pulmonib9 ouiũ ulcera
exeunt a coĩtate gregis. q. querẽtes aliqd & cit
cuẽtes ad inueniend illud. Et dixerũt nobis pa
stores q; cõmedũt ille oues herbas qb9 cõestis
mox reuiuiscũt & pfecte sanant a suis ulceribo
Et ego inqt uidi pulmones ouiũ in qb9 ĩcepat
iã fieri uestigiũ solonis 9tinuitatis & appare
bat in ipsis in aliqua pte. In alia uero pte opus
apparebat sanatõnis ĩ cõsolidatõne carnis pul
monis manifeste nũc aũt nõ est qui sciat illam
herbã nec credo añ nos qui sciuerit illam fuisse

Propter q̃rtũ uero & siqdẽ iã appareat dd
tñ & ad primũ q; A4. p ptisi ĩtellexit corporis
cõsumptionẽ ĩ cõi aut prepationẽ similẽ ptisi

Ad s3m dd q; Me. loqt de ptisi secũdomõ
dcã que raro & cãu. q. curat l3 plures fiãt que iñ
tpris diutnitate curẽtur ipse nãq; met priore3
ut oñsu3 asserit ptisi3 sanatõnis ĩpossibilis fore

Ad aliud dd q; Gal. ut uisũ loqt de illis in
quibus erat ulceratio supius circa cãnales tra
cee artarie pelliculas ĩde spuẽtes Sĩlr dicit hos
sanatos ex siccitate pestilẽtis aeris & b9 similit
ptisi3 dicã 30ar &. A. uidisse ut cõcessũ curata3
priorẽ aũt ut oñsũ nequaq̃. Ad aliud dd q;
quãtũ est rõne saniei dũmodo laudabilis exti
terit nõ impedit cura sed propt inducta que
cõsecũt accidẽtia ad saniẽ in tali pte iacentem

Ad aliud dd q; illud eueĩt ex pte ut mõstra
tũ talis mẽbri motus etiã ĩpedit cõsolidatõnẽ
lic3 nãq; phibeat putrefactionẽ faciẽdo trans
pirationẽ p accidẽs tamen seqt illã augmẽtare
materiã ad locum deducendo dolore & ulcus

latificādo. Et q̃uis artarie aut dyaflā mote ꝯsoli
dent nō tñ oēs sed pue & in pueris neq; dyaflā
ubiq; sed in parte ut tactuꝫ carnosa nō autez in
neruosa similiter uisum est quō medicīe & mo
dus eoꝝ applicatōnis ptisis impediunt curōnez
cū fuerit q̃praua. Ad aliud ꝺꝺ sanguinē pret̃
naturā ī uētrez seu cōcauitatem effusum putre
fieri dum ibidem pmanserit. Si autē reducatur
citissime cōputrescit mīme. Ad eorum que
alterius partis primū ꝺꝺ q; Gal. Serapio & Zo
ar sermocinantur de ptisi deteriori que īpos
sibilis curōnis ē poīta. Et ad reliq̃ sicr ē ꝺꝺ.

Ccasione illius q; tactuꝫ est de causis
ptisis dubitat̃ an ptisis possit fieri a
siccitate Et uidet̃ qdem ita per affoꝝ.
ītiaꝫ. In ariditatibꝯ ptises obtalmie zcꝯ. Ad
huc ptisis fit ab buīditate q; ibidē ex comēto
apparet Quod & catarrus ostendit. Rursꝯ
pulmoni morbꝯ oīs cōplexionalis sicut ceteris
accidit ptibus quoꝝ unus est siccitas. Et fir
matur quia exiccando continuum soluit ut tra
denotat exiccatione crepata & ideo prīo secūda
scribit̃ dolorē per accidens ut soluēdo cōtinuuꝫ
causare. Eti illud causat ptisim quod ipsi
prauum contrariū multū talis quidam est sicci
tas quod ostendit Autūnus ptisicis malus dete
gēs occultū esse ipsoꝝ affoꝝ. ītia & primo sc̄da
Siccus autem autumnus q̃ magne causat igitur
siccitas ptisim. In oppositum Gal. affoꝝ. ut
uidebit̃ ītia. Amplius ptisis caīs sufficiēt̃ enu
meratis nō poīta fuit siccitas & firmat̃ qa sic
citas catarrū siccādo & ꝯsumēdo sistit uerū &
uniuersaliter partē īdurat & fortificat ne san.
inde labat̃ que ptisis sunt cause. Non igitur a
siccitate causatur. Propter primū quidem
sciendum quid ptisis uisum & qualiter distīg
uatur uisum. Siccitas etiam nota differentia
tertia. Propter secundū uero sciendū q; Ga.
detestatur sermonē būc ypocraticum inquiens
ptisim fieri a frigiditate summa in respiratīs
organis & maxime subdo cum motus postea
sequatur fortis & a caliditate cum humiditate
sed siccitas tēperatis entibus caliditate & fri
giditate relique magis egritudinū cōsequant̃
q̃ ptises. Aut ptises inquis ut exposuerunt aliq
non est proprie seorsum accipere ueꝝ cū obtal
mus ut dicatur ptises optiliē. i. consumptōez
oculorum obtalmice. Propter tertium autē
sciendu; q; ptisis tertio modo prius dicta non
contingit a siccitate ut ipsa ueꝝ potius iuuat̃
in facta cum exiccet saniem & consumat ipsius
causatiua. Neq; potest tāta fortassis in pulmōe
siccitas fieri ut ea ipsiꝯ soluatur continuū tum
quia qualitas passiua quod potest frigiditas &
maxime subsequentem motu uehementi ut tac
tum cū sit actiua tum etiā quia pulmo buēctat̃
flāte susceptō Receptaculum nanq; ipsiꝯ ysaac
atq; ꝓpter catarros ascendentes & descēdentes
prīo prīa. Modos uero duos priores & maxīe
secundū siccitas potest causare cum simile sīli
adiūgatur incitatum ad furiam ita ut officiat̃
tanq̃ ignis in igne Vel ꝺꝺ q; siccitas causat
ptisim licet non primo consequent̃ tamen Est
nanq; tussis ipsa inductiua cum omnis praua
causet eā cōplexio. Sed tussis ptisiz inducit in
diuisionibus uel continuum spiritualiū soluē
do & confluxū san. inducendo aut catarrum in
pulmonē concitando & maxime quod casu con
tinuoꝝ aut acuitate ipsū exulcerat & maxime
corpore repleto & aeris constitutione colera
precedente ac bu. Propter quartū uero ꝺꝺ
& si iam appareat quid dicendu; ad primum
uisum. Ad secundum uero dicendū q; humi
ditas per se non causat ptisim nisi secundu; q;
fuerit coniecta humido catarroso uī caliditati
aut frigiditati. Siccitas aūt subā aīs sola saltē
non cōmiscetur taliter reumati. Ad aliud
etiam apparet quia siccitas probibet̃ intendi
ne ad scissuram perueniat propter pulmonem
humectantia. Ad aliud dicendū q; autumnꝯ
non ledit ptisicos tantum rōne siccitatis īmo
tertios magis iuuat ex parte carnis saniei exic
cate quantū propter ipsius inequalitatem.
Ad ea etiam que alterius sunt partis apparet.

.DIFFERENTIA. .CXCIIII.

Vod lac non competat ptisicis ostēdit̃
Quoniam secundū ueterz lac prauuz
siticulosis & suspensa habentibus ypo
condria. Sed huius sunt ptisici sitiunt enī ꝓpt̃
inflamationem febrilē ac saniei serositatē ad
modū & quo uiscera suspenduntur omittētibꝯ
prandium secundo re.a. ita & his propter con
sumptionem. Itidem sc̄do sc̄do uīr lac nocz
debilia hñtibꝯ capita Tales autem sunt ptisici
unde Me. Expositi ut cadant in ptisim sunt ce
rebrum habentes debile. Rursus cum. z. sit
in lacte substantie ut monstratum differentia
cxlviii. aquosa uidelicet butirosa & caseata.
Rōne quidem nullius istaꝝ cōpetit. Nō quidē
aquose siue ponatur calida ceu aliqui sensere
quia tunc febrilis augmentabitur discrasia seu
frigida qm̄ sic non erit mundificatiua abster
siua sed potius sui frigiditate īpillatiua Neq;
gratia ptis butirose cum sit calida unctuosa
inflāmabilis de facili. Vnctuosum. n. in febre
est uelut oleum in lucerna effusum neq; etiam
exparte substātie caseate cum sit frigida & sic
ca compacta secundum qd discrasiam adaugēs
& opilationē cum difficili digestione causans
Adhuc lac cum unum sit alterabiliū maxīe
qnto & septimo de ingenio. mox. n. corrumpit̃
extra uasa factuz nō competit ptisi que grece

ſimiliter corruptionem importat. Et fulcit
qm incidens uentrem frigidum permutat in
acetoſitatem in calidum uero in fumoſitatem
& amaritudinem affoꝛ. qnta & farmacorum
quarto. Sed ptiſicus uentrē habet calidum in
flāmatum propter febrem. Amplius ibidem
Extio q ſi lac poſſet guſtari cum fuerit digeſtū
in uentre ac uenas foret dulcius mellis ſapore
m el autem ponitur calidum & ſiccū in ſecūdo
gradu & ideo prouenit in coleram conuerti &
maxime in ignitis apparens naturalium ſcdo
Indietis & uſibus. Sapor dulcis quo amplius
ſecundum Gal. omni re participat ca. ponitur
& ſiccū in ſecundo gdu quod autem tale īfeſtum
eſt febri ac conſumptioni. Non itaq lac cō
petit in ptiſi. In oppoſitū affoꝛ. quinta. Lac
cōuenit ptiſicis & pprie febrientibus nō ualde
Palyn ibidem. Vtr lac bonum eſſe dico in
digētibus bono & facili nutrimento ſed pti
ſicus hoc indiget cum ſit conſumptus & diffi
cile nutritus. Eti lac precipitur in etbica
exbri de quo min ut apparebit uidebitur īmo
eradicator exiſtit & pprie lac aſine qrto pria
ſed ptiſicus eſt oīs bui differentia priori. Lac
itaq confert ptiſico. Propter primum uero
ſciendum q quid lac & quomodo diſtinguat
& ſimiliter ptiſis oſtenſum differentia. cxlviii
Noſce tamē q lac differens hic expedit ſm
diuerſas intentiones. Cum enim plus intēdit
ulceris abſterſio & expuitio lac cōpetit cameli
num & poſtea caprialinū ſequet uero aſininū.
Ipſum. n. propter facilem eius penetrationem
ſubtilitate conueniens extat. Si uero ſigillatio
queratur amplior nutritio & uentris ſtantia
lac erit utile uaccinum. ſi autē equalitas & temp
amētum caprinum. Si quoq cum his pprietas
expetatur muliebre ipſum. n. precetis familia
rius extat & maxime cum ſugitur ore a māmis
ſm pdicū & Euriponta. vii. de inge. & tabe.
Oportet etiam animal aliis nutriri cū intē
dit ſaniei ulceris abſterſio puta yſopo ptimo
abſinthio polio ſcea fenicło & abrotano & lac
ticinio qnq & tunc lac conuenientius uernale
atq alteris. Cum expetitur conſolidatio & ul
ceris cicatſatio ceu rubo tāno ſalice ſpinis mir
tho quercu uirgapaſtoris utroq pſolatro tarap
ſathon & ſimilibus. & tunc lac laudabilius poſt
eſtatis erit medium. Sit etiam animalis iuue
neſcentis nec omnifariam partui ppinqui n
remoti ſumant etiam uentre uacuo neq quicq
comedatur donec fuerit digeſtum & reliqua q
dem hic obſeruēt precepta. Propter ſecund
uero ſciendū aliquos beſitaſſe lac ptiſicis exhi
bere febrilem ipſoꝛ inſpicientes diſcraſiam.
& catarrum augmentatū inde cum exhibuerint
aliquando. Sed quid de hoc tertio & quarto
apparebit dicendoꝛ. Propter tertium uero
ſciendū q lac cōpetit in ptiſi quibuſdā oſtenſio
nibus premiſſis. Puta q non ſit catarrus in
fluxu ſed iam ſedatū nā ipſa nō paꝛ euenit ppt
catarrū ſtillantem in pulmonē & hunc longitu
dine temporis ulcerantē ac tandem ſaniantem
aliqn quoq ex ruptura fit artarie uel pectoris
uene ſeu ſubſtantie pulmonis caſu percuſſione
onere grauiori uel alio cauſata ut lepore marīo
qui uenenū extat ſuper pulmonē ipſum corrodē
tem ac interdum ab empiāte ut uiſum antea.
In his ſiquidē ultimis caſibus binis ſecurius lac
comeditur q in priori. Non ſit etiam ptiſicus
febricitans multū iuxta illud ueteris cōuenit
ptiſicis febricitantibus non ualde Cum enim
plm febriunt lac uelocius alteratum diſcraſiam
febrilem adauget & ideo lac bui gra exhibet
acetoſum qnq Non fluat etiā uent illius iuxta
illud malum. Et quibus fellei ſeceſſus aut etiā
ſanguinis egeſtio plma lacte nanq amplius
irritatur & ideo ypoquiſtidos admiſceat eidem
uſ calibs candens extinguat in ipſo ſicut etiam
ei miſcentur trociſci dyarodon propt uentris
debilitatē & dragagātū ppt ſitim qnq. Nō
ſit quoq capitis debilis doloroſi eo. n. maius
incurret nocumētū propt effumationē ad ipm
Neq aſſint ypocōdria ſurrugitātia ſuſpen
ſa uel ex illis quibus lac faſtidium inducit &
leſionē prius. Cū enī ipſum uideo & maxime
cū pane comeſtum ad uomitum ſtimulor Et iō
ſcdo ſcdo Lac cū corporibus proportōes habm
quaꝛ cauſe nō cōprehendunt. Quamplimis
aūt cōfert non paꝛ unde qnto de ingenio. Lac
in iſta paſſione optimū eſt & non in uanū lauda
tum & maxime muliebre. Illud. n. elegerunt
antiqui eſt. n. nature conſimilis buāne. Quod
autem preferī ſtabrii extat precipue caſtri in
Cāpania exntes Rome mari uicini cui ſiqdem
aliquid mellis īmiſcebis ſi eius caſeatōnem ti
mueris in uentre petiſq abſterſionē uebemē
tiorem Quod ſi uis ut citius deſcēdat & uentrē
apiat paꝛ ſalis & zuccari in id iacias unde ttio
decīa de lacte. Conuenientius eſt mulieris ſūp
tum ex māmis deīde lac aſine ac caprinū pprie
ppter ſtipticitatē que eſt in ipō ſicut equi ppt
mundificationē & facilē expuitionem. Quod
rōne firmat Quoniā illud quod remouet oēs
fere ptiſici defectus cōfortādo etiā ytutē ipſi
ꝛpetit ſibi bꝛuero ē lac. Ipſo nāq indiget ppt
ſaniem mūdificatione & abſterſione qd lactis
ſubſtātia operat aquoſa cū talis exiſtat ytutis
adeo quod uentrē dictum eſt leuit emollire.
Indiget etiam propter cōſumptionē abiectōne
facili & bona. Id autem ut inductum ſubſtantia
operat butiroſa caliditati attinens & buīditati
ubi ratio cōſeruatur alimēti. Similit illi opus

est consolidatione ac ulceris sigillatione quas caseitas sua operatur frigiditate & siccitate temperata stipticãte. Vnde. Me. lac congregat intentiones tres est .n. res cibalis & dilecta nimis & ex rebus que sunt uelocis conuersionis in sanguinẽ. Est. n. san. bis coctus. Extat & medicamen abstergens ulcus serositatis uirtute ac res ipsum uirtute caseitatis conglutinans.

Ad summũ nanq; octo repiuntur in lacte ptisicis conferẽtia. Est. n. facilis digestõnis assũptionis bone digestionis cite penetratõnis & proprie camelinũ equinũ & asininum bone nutritionis. Vnde Dyasz. Bonos nutrit hu. Chimoy etiam apud. A. contempatiuũ humectatiuum cõsolidatiuum & sufficienẽ lauatiuũ absterstuũ

Competit igitur lac ptisicis non paruz. Sed circa id euenit dubitare quia dictum aquositatem lactis mundificare ac abstergere quod medicine calide actus existit simplicis quinto differentia uero. cxlviii. poita est frigida. Dicendum q̃ aquositas licet sit frigida quãdã tamẽ serositatẽ & acuitatem absterstuã acqrit per longuz iter calefacta quo graditur ad pulmonẽ cum subtilis sit substantie impressionis leuiter susceptiua cuiuslibet. Substantia enim subtilis citissime pmutatur aut cum sua frigiditate aquosa qddã habz acuminis ĩ dietis pticularibus. Propter quartum uero. Ad primum dd q̃ ptisici qui nõ febriunt fortiter nõ multũ siciunt. Sitis etiã magis contingit ppt̃ inflãmationem factã in humoribus proprie colericis q̃ ĩmẽbris Quod oñdũt etbici siticulosimime neq; serositas saniei est tanta q̃ eos siticolosos reddat Celeriter etiam trãsit p partes in quibus sitis habet cãsari nõ cãta in eis etiaz uere. Suspendi etiaz ptiscus dupliciter diciẽ Aut quia sit pendens deorsuz ppter tumorem grauantem & opilationem ut hic affoy. quarta ptiscus accipitur suspensum & in tali lac nõ cõgruit cum ipsum suspendat & opilet amplius Vel quoniam inberet uehementẽ ei cui copulat̃ & sic sumit̃ suspensũ scdo re. a. & in huius lac non denegatur uerum potius conceditur ut extendatur ingrassatione ubi quidẽ inductorum ĩpediat. Ad aliud dd q̃ ptisis si sit catarralis causata capitis debilitate nisi cerebro confortato & catharro quietato non lac sicut pretactũ cõcedend̃. Ad aliud dd q̃ lac congruit ppter omnes eius ut declaratũ subãs Nõ enizz substantia aquosa est calida uey magis frigida dĩa. cxlviii. Exhibetur etiam febricitantibus ipsis ualde ostensum. Similiẽ q̃ lz sit modicuz frigida calefit in uia perueniens ad pulmonez ut ualeat abstergere Conceditur etiam pars butirosa cum pay sit calida dum fe. uehemens nõ existat. Contemperatur quoq; caseitate neq; ea tãta pticipat frigiditate ac siccitate ut noceat cum aliis comensuretur substantiis neq; sunt ptisici opilationi expositi. Ad aliud dd q̃ licet lac faciliter permuteẽ exhibitũ tamen & comixtum rectificantibus ut ostensuz tempius sistitur alteratio. Neq; in ptisi est corruptio humorum aut totius Neq; sit̃r datur cum uenẽ & alie nutritõnis ptis fuerint distẽpate q̃ multum. Ad aliud dd q̃ lac in uenis licz reddat̃ dulcius acquirens saporez in ipsis dulcez uelut q̃ mellis non tñ cõplexionez eius oĩno & maxĩe cum substãtia resistit caseata ũde fortassis id uerum extat de parte butirosa siue reliquis Sapor etiam dulcis non est calidus & siccus ĩ scdo gradu nisi respectu cõplexionis ponderis sed temperatus magis relatione tempamenti iustificialis Et ad unum quidem preinducta pcedunt cum fe. fuerit intensa. Quare tunc negatuz id dare ueruz quando fuerit remissa quod ipsiz per cibos & medicinas quantũ possibile remittendo ut lactis ptisicus assumptioni reddatur dispositus. Que autem alterius etiam ptis inducta quantũ cõuincant sufficiẽt̃ monstratũ.

Resentis quoq; q̃siti occasione besitatur an zucay rosaceũ cõpetat ptisicis

Laudatũ. n. extat uehementẽ ut lac pretactuz Et uidet̃ q̃ non quia ptisici egent mundificatione saniei & eductione. Ipsa uero fortiteducitur medicina cum materia cõtineatur in pectore & pulmone unde qnto de ingenio. Medici pectus & pulmonem a saniei mundificationeuolentes dant fortissimam medicinã incisiuam uidelicet. zucay uero rosaceũ non est huiz uey potius oppositum. Amplius aut nouuz exhibetur aut antiquũ Non quidẽ nouũ quia solutiuum uentris q̃ hic timet̃ & absterstuum ita ut fluxus inde timeatur san. neq; antiquum cũ exiccet & uias p quas fit eductio matiei coãgustat saniẽq; ĩpillet. Rursus cũ id sit siccũ saltẽ prauã discrasiã siccã augmentabit febrilẽ Cui. Y. docet resistere cunctis febrientibꝰ dcãz humidã exhibendo. Itidẽ frigidũ hoc ipsum Frigida uero pectori inimica affoy. quĩta cum oĩa ea sint spetie ĩdifferentia uelut alba ĩ topicis. Adhuc si non competunt simplitia neq; composita Esse nanq; & uigorem recipiunt a simplicibus sed simplicia ut zuccay & rose non cõpetunt cum unũ calefaciat desiccet & absterget superflue ut zuccay Reliquũ uero desiccet stipticet & humiduz consumat ac exprimat ut rose. Non igitur zucay rosatũ competit in ptisi. Oppositũ uero sapiunt ut apparebit q̃ plures. Amplius id competit in ptisicis qd̃ eis conuenit gratia medicine & cibi tale uero ẽ zucay rosatuz cũ sit frigidũ alteratiuum male discrasie habitudinalis ppter rosay dñium &

nutritiuũ maxĩe ꝓpt̃ zucaꝝ. Eti mũdificat & abstergit ꝓpt̃ zuccaꝝ que indigere dictum ptisici. Competit itaq; zucarum rosaceum in ptisi. Propter primũ quid̃ sciend̃ q; zuccarũ est duplex qd̃dã. n. est arundinis aliud dictum allusar ab. A. & est mãna cadẽs sup allusar quod ẽ lignũ leue grossũ rectũ pulcrũ. Cui cantinelis crura & brachia assimilant̃ dñaꝝ. zucaꝝ uero arundinis sumit̃ ex meditulio canne c9dazꝛ cuius nodi sunt propinqui cãne dore similate que reponitur in uase. Et q; tunc distillat inde inde liquor est subtilior dulcissimus qui mel dicit̃ cãne ad mod̃ quo ex uuis buĩditas effluit non calcatis deiñ fit hi9 cannaꝝ decoccio & q primo inde post infrigidatõnezꝛ collr zuccaruzꝛ est puꝝ albissimũ tabarzeth seu caffitbi dictuzꝛ deinde decoqtur sc̃do & exprimit̃ & fit panis ĩde dict9 zucari deĩeps uero tertio inde puluis 9surgit citnus zucari decoctõe tã colore ĩtẽdit̃

Rosaceũ uero dicit̃ a rosis quaꝝ quedã sunt domestice & alie siluestres & baꝝ quedam albe nõnulle uero rubee. Albe quidẽ rubeis frigidiores minusq; sicce & solubiliores rubee uero confortatiores & ipse quidẽ recentiores soluũt antiqores uero constipãt. Viole uero econtra. Cuius qdem cõstructio. Recipe rosas albas uel ru. & expansas super tabulã in umbra donec resoluatur supfluũ humidi ipsaꝝ & sint aptionis medie teranq; ac in uas ducant̃ lapideũ deinde proiciatur sup eas zucari tabarzeth triplũ sui ponderis & ponant̃ in uase uitreato & obturet̃ os eius cuzꝛ pgameno & exponatur soli tribus mensibus continue sepius agitando deinde remoueatur a sole & seruet̃. Quidam uero faciũt illud cum ĩmaturis quod magis stipticũ inuenit̃. Sunt & aliq qui nõ terũt eas sed forficibus ĩcidũt & maib9 fricãt easdẽ fricatõe ultĩa deinceps ut prius exponũt soli. Eius autezꝛ qd̃dã est nouum quod habzꝛ infrigidare & humectare & maxime cũ frigida sumptũ abstergere ac cõsolidare. Aliud antiquũ cuius est exiccare stiptica re ac consolidare. Est & medium quod mediocriter operatur. Propt̃ secundũ uero scien dum q; aliqui dixerunt zuccaꝝ ro. ptisicis non conferre. Et mouebantur q; plures non testent̃ id autoꝝ & rationibus pretactis similit̃ 9citati Sꝛ q; hoc nõ ualeat tertõ & quarto monstrabit̃ d̃doꝝ magis. Quod. n. quis nõ tetigerit ipsum aut euenit quia breuitate gaudet cũ eius exhibitio longiorezꝛ expostulet sꝛmonẽ. Aut fortassis quoniã ipsius experientiã nõ pcepere cũ medicine quotidie inueniantur empia. Propt̃ tertium uero primitus oñdat̃ q; zuccaꝝ confert rosatũ ptisicis Et demũ tempus & modus administrationis tangat̃. Propt̃ primũ qdẽ bui9 sciendũ q; unũ de maxime conferẽtib9 ptisicis est zuccaꝝ ro. unde t̃tio decĩa. Ex eis que multo tiens sũ exptus in corpibus d̃ĩsis & regionib9 d̃ĩsis est ut utat̃ pane cuzꝛ zuccaro rosato recẽti sui anni omni die quantũ põt q̃uis multuzꝛ sit. Et si eius an gustet̃ bãnelitus ꝓpt̃ exiccationezꝛ rosaꝝ det̃ in potu syrup9 de ysopo uel de papauere ad q̃titatẽ necessitatis. Et si inflãmatur fe. det̃ in potu trocisci de cãphora & nõ int̃mittatur hec cura qm̃ sanat. Et ideo si nõ timerem dici mẽdax narrarezꝛ in hac intẽtione mirabilia & referrẽ summã qua usa est mulier ptisica.

Perueĩt nãq; res ei9 ad hoc ut egritudo cũ ea plõgaret̃ adeo donec pueĩret ad mortẽ ut preparata essent que necessaria erant morti Et tũc frater ei9 qdã surrexit ad ipsã & curauit eã hac cura tpr̃ longo & reuiuiscit & sanata est. Et fere sile michi 9tigit in quadã adolescente.

Zoar quoq; Rectificabit̃ cib9 subtilitate ac melioratione oĩuzꝛ cibo4 q e st zuccaꝝ rosatũ eum cũ pane facto sapient̃. Vnde Me. Ex reb9 quidẽ mirabilis iuuamenti ad 9solidatõnes & sanatõs ulceꝝ pulmonis ẽ zuccaꝝ rosatũ recẽs & supra quod nõ preteriit ãnus. Aggregat̃. n. in eo ꝓt9 abstetsionis ex succo rosaꝝ & ꝓtus cõsolidationis ex pte substantie ipsaꝝ. Et Gal̃. precepit dari zuccaꝝ ro. singul̃ dieb9 ĩ q̃titate pl̃ia etiazꝛ cũ reb9 medicinalib9 cibalib9 & potabilibus & sꝛm omnẽ modũ admĩstratõis ei9 ita q; etiã cuzꝛ pane & pl̃imi usi sũt eo post ipsũ & nõ ẽ cõprebẽsibilis numer9 eoꝝ q sanati sũt ex usu e9

Et firmat̃. Quoniã illud qd̃ leuit̃ mũdificat abstergit 9solidat & sigillat nutrit & cõfortat ꝓficit eximie in ptisi. Hui9 uero est zuccaruzꝛ rosaceũ rõne nãq; zuccari maxĩe mũdificat & abstergit ac utcũq; rosaꝝ & maxĩe cũ fuerit recẽs. Ipsis. n. sup rẽ aliq̃uis ĩest ablutõis. Ex pte uero rosaꝝ magis 9solidat & sigillat & ꝓpriecũ fuerit antiquũ uel mediũ nutrit etiã ratõne zuccari & aliqualit̃ ꝓpt̃ rosas. Quaꝝ aromaticitate 9fortat. Confert igit̃ zuccaꝝ rosaceum ptisicis nouũ maxĩe aut mediũ & uet9 suo mõ. Propt̃ sꝛm h9 sciend̃ q; medici pleꝝq; errant circa ptisis curationẽ eo q; uolentes mundificare saniẽ tantũ abstersiuis eã expurgãtib9 utãt̃ ut sanguĩs sputũ denuo ĩducãt. Peccãt etiã ex pte alia quia stiptica expurgãtia ut zuccaꝝ rosaceũ & maxĩe medium uel uetus ĩbuuntur & ꝓpriecũ luto armeno & alia cũ nondũ pfecta saniei int̃uenerit mũdificatõ qa mat̃iã amplio9 ĩ pulmonẽ 9pingũt. Vñ Me. zuccaꝝ ro. administrandũ m̃dificatiuis añcedẽtib9 fallũtur enĩ utẽtes ipso a pricipio dũ mũdificatõ non precesserit. Oportet igit̃ prius sufficiẽt̃ pus abstergere ac deinceps 9solidare & sigillare. Quorũ primũ zuccaꝝ ro. pleꝝq; nõ ualet perficere & precipue medium & antiquum. Propt̃ q̃rtũ

uero. Ad primũ dd ut apparuit q oportet uti non pax & maxime cum multiplicat sanies absterſiuis fortioribꝫ zucaro ro. etiã recenti ut lacte ſirupis robub. lobachatb. & electuariis ſed gradus nõ tñ q nõ ipſo tpr ſuo. Ad aliud dd q in zucaro ro. etiã recẽti pauca uel nulla ẽ ꝗtꝫ ſolutiua. Tollit. n. quodã mõ uirtus ro. lauatiua ex artificio lõgiori ꝯſtructionis zucari roſacei nz tãta. n. ipſius abſterſio que ſanguis curſus faciat emanare. Quod ſi timet utendũ medio uel etiã antiquo qs põtuti cũ expedit proprie ſigillare. lã. n. ſanies ẽ coexpurgata. Ad aliud dd q zucari ro. & precipue noui pauca iest ſic citas ita ut ſit maiꝫ iuuamẽtũ ipſiꝫ rõne alioꝝ que opat oñſoꝝ q̃ leſio bꝫ rõne cũ etiã qñ id timet poſſit qs cibis & lobocbatb uti buidis ut appuit p. A. Ad aliud dd q frigiditatis ſua eſt modica que etiã tollit cũ lõgo itinere al terata in pulmone ptigat. Illa uero frigida de qua ſzmo. Ypo. eſt aqua. Ad aliud dd uel in teremptõne. Aut q nõ excedet opãt ſimplicia bic eis aſcripta ut inferãt leſionẽ cũ eo etiaz q pñt aliis corrigi.

.DIFFERENTIA. .CXCV.

Vod uẽtoſe in retẽtõne mẽſtruoꝝ ſub mãmillis ſint cũ ſcarificatõne applicã de oñdit quod. Y. ideterminate reliquit

Quia in hac paſſione uelut in aliis plimis pre cipit fleubotomia ulis poſt eã uero pticularis ac localis ſubſeq babz euacuatio que ſcarifica tione pficit. Adhuc quod materiã euacuat & diuertit ad loca oppoſita ꝯpetit ĩ retentione mẽſtrucꝝ ſicut in aliis preceptũ fluxibꝫ. Id aũt uẽtoſe agũt ſcarificate qd nõ faciũt ſimplices cũ ſanguinẽ nõ educãt. Rurſꝫ aut ponũt cum ſcarificatõne & tũc habet intentũ uel nõ & ita trabẽdo ad pte3 debilẽ receptiuã inducẽt flõnẽ in ipſa aũt maiam. Iuxta illud affoꝝ. q̃nte. Mu lieribꝫ qbꝫ ad mamillas ſan. ꝯuertitur maniaz ſignificat. Neq etiã attrabẽt cũ obſtaculo pene tratione careãt. Et fulcit quia ſuppoito q ſan. cõuertat ad mamillas recurret itidẽ graui tate retro cũ aufert uentoſa. Palyn uentoſaꝝ attractõ pficit a uacuo ſeu apud Ga. ꝯña qd eua cuat ſed cũ ponũt cũ ſcarificatõne ꝓpt ſolutio nem ĩparis maius occurret uacuũ uel ꝯña illiꝫ quod euacuat cũ una ps ſan. attractõne ꝯſequat tunc reliquã. Itaq ſitie ſũt cũ ſcarificatione ſub mãmis in retẽtione mẽſtruoꝝ locãde. In oppoſitũ ſunt uiaticꝫ & .A. cũ coĩter opantibꝫ

Adhuc in bꝫ retẽtione nõ eſt intẽtio euacua tõnis ſanguinis neꝗtꝫ amplius debilitet fluxu pſtrata ſupfluo ueꝝ deriuatõnis tm̃ ut ĩpenu ria ſanguis cũ ĩbecillitate precipit uigoris id aũt euenit cũ abſq ſcarificatione occurrunt.

Eti qd retinet mẽſtrua ſicut minori leſione meliꝫ. Id aũt ẽ ut apparebit cũ ſine ſcarificatõe applicãt. In ea. n. ꝯcidit dolor nullus. Igit uen toſe ſine ſcarificatione mãmis ſupponende.

Propt primũ qdẽ ſciendũ q uentoſe ſunt ĩſtru mentũ ꝗtute uacui ex corpore aliqd attractiuũ quod qdẽ ex diuerſis põt matiis ꝯſtrui. Coĩus tñ fit ex cucurbitis puis rotũdis. Aliquãdo ue ro ex uitroque fortaſſis eo q ſolidior magiſq applicabilis fortius attrahit. Interdũ autẽ cor nua eis ſiſe opant. xiii. de ingenio que ſpiritu oris ptibus applicant minuſq attrabũt que p ſe iuxta Corneliũ. Cel. dñr ĩponi reſpectu igni taꝝ quoꝝ orificiis aliqd cõbuſtibile applicat. Alñ qdẽ alioꝝ penuria ciati applicant. Vẽtoſe uero igne inſite ſũt uehemẽtiꝫ euellentes.

Et noſce q aliqñ uentoſe iõ carnes ad ſe cõtra hunt ut abſq eaꝝ fractura nequeãt ſepari & iõ que de cucurbitis tunc laudabiliores pñt eniz pforari & foramẽ aliquo illud obuiari. Vento ſaꝝ aũt queda cũ ſcarificatõne applicant que ptes cutis magis mundificãt fleubotomia plus q ſanguinẽ ſubtilẽ q̃ groſſum extrahunt.

Quibus aũt ꝯferãt ac qbꝫ ſint applicãde locis pamplius edocent. Alie uero abſq ſcarifica tione firmant quod multiplici uenit de cauſa uel ut fluxus ſupexcedens cõpeſcatur menſtru alis ſupponunt mãmis. Aut ut apoſtema pro fundũ ad exteriora deducat ut medicamen ad ipſũ melius ualeat puenire ſiue ut apãtis mate ria ad ignobilius trabat mẽbrũ nobiliori ui cinius. Vel ut meatus pmaneat aptus ceu collo applicant in ſquinãtia. Aut ut mẽbrũ calore depaupatũ eaꝝ caleſcat ſanguie & ſpũs attractione frigoraq & uẽtoſitates reſoluãt cõ tentas ibidẽ. Seu ut paꝝq ad ſuũ natalẽ reduca tur locũ a quo ſepata uelut inguis ruptura. Vel ut tollat opiſto & lapis cũ ponũtur iuxta Albu caſim ſup renes. Seu quidẽ ut dolor ſedet ut in colica magis opus eſt uentoſa & ulr in omibus doloribus uentoſiſq precipue. Aut ne mẽbrũ a ſuo remoueat loco ceu in ance iunctura. Vl ut apã medicet uẽtoſuz & frigidũ. Aut ut uenenũ ſugat exteriuſq attrabat pti cũ fuerit illatum quare poſt caſuz applicãtur ſanguiſuge primo quarta. xii. xiii. & xiiii. de ingenio. Eſt autez menſtruũ ſanguis quis ſupfluus qui tempore detminato a muliere naturalit emittit. Oĩs. n nãq fluxus innatalis ſanguinis preter eũ q mẽ ſtruorum ſexto de accidẽti qui eqdẽ coĩus circa xiiii. annos uſq ad. xlv. decurrit ſzm tñ ꝯplexio nes drñtes in amplius aut minꝫ cũ nõ ſit ĩ rebus matie applicatis tminũ prefixũ repire prio de re. ſexto apparens ſanitatis latitudinẽ expedit notare. Cũ aũt is fluxꝫ fuerit natalior in fine mẽſis amplius lunaris ꝯtingit. Menſtrua. n. de riuant a mẽſe. Quãdo aũt inatalis reddit citiꝫ

fluit aut tardiꝰ. Vñ lex. Mulier que bis purgat̃
in mense sana non extat. Quibusdã aũt plurĩs
laboriosis ac uiragibꝰ casa inhabitantibꝰ loca
tardiꝰ accñt ita ut absolute careãt illis. Coĩus
aũt p qnq; fluũt dies plus aũt minusq; nõ pax.

Est aũt mãmilla instrumẽtuꝫ generatiuum
lactis que cõponit̃ ex artariis uenis neruis &
carne alba sensibili. Sicut. n. epar factũ est pur
pureum ut sanguis generet̃ bꝰ de iuuamẽtis &
theorice qnartis ita & mãmille caro est alba ut
sanguis in ea in lac ulterius decoctũ dealbetur
ad quã qdẽ pueniunt artarie & uene a matrice
ramificate a uasis in opposito femoris subiacẽ
tibꝰ. Reuertunt̃. n. sursũ ad mãmillas sicut &
uene & artarie diuise a uasis ascẽdẽtibus supra
furculã ramificatis descendẽdo cõiungũt̃ pre
dictis. Est aũt scarificatio siue carassatio aĩs
scarsatio supficialis cutis incisio crebra sicut
fleubotomia una profunda. Nosce secundũ
Democritũ & Oribasiũ eiꝰ collegã q; uẽtose nõ
cõpetunt in passionis initio nec plectoria ma
nente uerũ cũ plenitudo fuerit euacuata. xiii.
etiã de ingenio. Propt̃ secund̃ uero sciendũ
q; aliqui uoluerũt sicias cũ scarificatõne appo
nere dñtes iñ plenitudinẽ euacuari. Sed id nõ
ualet qm̃ melius eẽt dũ pmaneꝫ plenitudo p
matricẽ pmittere ut libãtur. Aut si debꝫ eua
cuari conueniẽtius p fleubotomiã educere cuꝫ
ipsa pprie plenitudinẽ euacuet nõ aũt scarifi
catio. Et ideo fuerunt alii dñtes q; uentose
ualẽt cũ scarificatõne & mouent̃ ex in ducto in
argutis eo q; maĩa curtẽs ad aliqd̃ mẽbꝝ ma
gis auferĩ qñ deriuat̃ & euacuat̃ q̃ qñ deriuat̃
tm̃mõ. Quid aũt bis ĩtio & q̃rto appebit ddoꝝ

Propt̃ ĩtiũ qdẽ sciend̃ q; uentose debẽt sine
scarificatõne absolute poni. Vnde uiaticꝰ. Ven
tosaꝫ supponamꝰ mãmillis & exugamꝰ sñ sca
rificatõne qñq; ponũt̃ ppt̃ ut naĩa a parte sui
motꝰ trabat̃ sicut cũ mãmille supp onũt̃ ideo
ut cursꝰ san. menstrui retineat̃. Quod etiaꝫ
rõcinatio cõfirmat. Quoniã san. mẽstruꝰ cros
sus ẽ & ĩrestris. Qui aũt p scarificatõnẽ educit̃
subtilis aquosꝰ. Adhuc supficialis est san.
qui carassatõne educit̃ cũ circa cutẽ in uenis cõ
tineat̃ minutissis. Qui aũt existit in uenis que
mãmis a mat̃ce deriuant̃ ẽ pfũdus ad quẽ non
sic ualet uẽtosax attractõ puenire. Rursꝰ si
ponant̃ cũ scarificatõne ppt̃ repłonẽ ipsarum
cessat celeriꝰ uacui necessitas quo facto destrui
tur attractio. Cũ aũt nõ euacuat̃ qd corpulẽtiꝰ
quod sine scarificatõne ꝰtigit tãq̃ uacui neces
sitate uigorata fortius attrabit̃ san. & retinet̃
in loco ad quẽ attractione deuenit. Itaq; uen
tose sine scarificatõne hic debẽt applicari.
Propt̃ quartũ uero dd. Ad primũ q; euacuatio
ulis & pticlaris cõpetit qñ ẽ plectoria nõ aũt
sic in ppposito cũ nõ existat. Aut meliꝰ sit facta
euacuare cũ assit ut oñsuꝫ ẽ p mat̃cẽ. Ad aliud
dd ẽ q; maĩa nõ põt euacuari & diuerti cõue
nient̃ ut appuit p scarificatõnẽ cũ ea ĩpediat
attractionẽ uacui necessitate priuando. quomõ
aũt uacuo pficiat̃ attractõ dr̃a oñsuꝫ. li. Ad
aliud dd q; diligẽs artifex cessabit ab attracti
one ad locũ cũ uiderit flõneꝫ posse gigni neq;
san. attractꝰ in mamillis retinet̃ ut corruptus
tãdẽ maniã generꝫ cũ corpe fluxu euacuato sãg
uinis coegẽs attrabat ad se ipm̃ cũ nõ sit super
fluꝰ oĩo. Nꝫ in tm̃ ẽ carnis obstaculũ q; ꝓtꝰ uen
tose nõ possit ad attrahendũ qd̃ in uenis ul̃ ar
tariis puenire. Et p hoc fulcimẽto qd dicendũ
appet. San. n. attractꝰ nõ recurrꝫ retrorsũ uerũ
tñ in relicuũ disptitũ indigẽs illo corpꝰ.
Ad aliud dd q; lꝫ uacuũ ul̃ ꝰueniẽtia eiꝰ quod
euacuat̃ preexistat amplioꝰ cũ tñ san. attractus
fluit tollit̃ ꝰfestim molle illius quod atrr abit̃
uẽtosam replens attrahentem.

.DIFFERENTIA. .CXCVI.

Vod in cura morbi calidi cordis com
petant calida monstratur tertio unde
cima. Amplius magategni tertio

Sicca corpota cum siccis humida cum hu
midis curare oportꝫ. Quare sil̃r casa cũ calidis
& frĩa cũ frĩis. Morbꝰ aũt hic suppoĩtꝰ ẽ calus.

Itidẽ curãs sꝫm ueterẽ ẽ ꝓtꝰ medicꝰ uero il
lius mĩster. Ipsa quoq; eꝰ fulcit̃ ĩstrumẽto ut ca
lore q intꝰ ẽ. hoc aũt pmanet calido & destruit̃
frigido precipue. Rursꝰ spũs ꝰfortat̃ p odori
fera eo q; his nutrit̃ uñ ĩtio. xii. Laboretur in
sincopi cũ eo qd̃ nutrit spm̃ ex odoribꝰ bonis
citior nanq; p odoratricẽ ẽ ꝓtutis resũptio ad
formã sꝫa si aromatica sunt calida cũ odor ef
fumali causet̃ euaporatõne dr̃a. clv. & spũs est
radix cordis ut uidebit̃. Palyn cor preceteris
mẽbroꝝ opꝰ ẽ ꝰsꝫuare & defẽdere cũ sit omĩum
pticulaꝝ prĩa radix ꝓtutẽ illis demandãs medi
antibus artariis oẽꝫ dr̃a. xxxviii. Oĩuꝫ etiã acci
dẽtiũ corpori occurrẽtiũ prĩus ꝰcursus ẽ ad cor
tanq̃ ad basiꝫ uite. Me. de simplicibꝰ sed cõser
uatio & defẽsio ut dñt fit p sil̃ia & nõ p cõtra
ria cũ potiꝰ sit corruptĩa. Casa quoq; sũt cordi
sil̃ia. cõplexio nanq; formal̃ ipsius ca. ẽ & sic.
dr̃a. xxv. Itaq; in cura egritudinis cordis cali
de frĩoꝝ cõpetit admĩstratio. In oppoĩtũ est
coĩs medicoꝝ sꝫmo usus frĩis discrasiis cordis
applicãs casa. Adhuc. Oĩs cura p cõtrariũ &
in totidẽ ex equo gradu in tegni. Sed morbus
bꝰ signatus est calidus. Rursus ĩtio. xi. In
apãte cordis calido precipit̃ infrigidatio pecto
ris niue & cãphore sup apã. Eti cũ cor sit res
corpis calidior & spũs a quo pcedit prĩo prĩa
si caliditate ipsius naĩali morbo calido addita
calida sibi applicãt̃ incitatio fiet ad furiam &

ueīt ignis ī igne. Propter quod in cale passiōis curatrice cordis nō calida expediūt sed frigida

Propt primū sciend q qd sit cura qd morbus qd calidū qd etiā cor suis oñsuz est drīis. Propt secund uero sciendū q a plimis supficiente ut audiunt medicoy sermones ut morbis calidis cordis ceu & reliquay ptiuz ōpetant frigida & mouēt ex pretactis & precipue cañ. uli p cōtrarietatē curō & qa morbi calidi plus frīs sunt mortiferi ppt uelocitatē ignei moty Damasz. in affoy. tles aūt sūt maxīe qui cordis calidi quoy defecty aliq̄lis ttio & q̄rto uidebīt ddoy. Sed circa predictū dubitare ytingit qm̄ collz ttio. Febres que sūt a flāte piculosiores sūt febriby colere. Febris aūt flātis ē morbus frūs colere uero cals. Adhuc morby cuz dispportōe pticulay circūstantiay szm ueterē piculosior est pporcionabili sz talis ē frus & ñ calidy cū nata bisana calida existat & bu. Rursy morbus ex nata magni detrimēti mortalior est reliquo. Huiusmōi uero qui ex frā cū frigiditatis sic mortificās & paliticū faciēs calitas uero nature amica drā. lxi. Palynita se habet morbus frigidus ad calm ut tpūs frigidum ad calidum sed in tempore frigido mortalior ē morbus q̄ in calido ppte. prīa ppt ī pportōnē pticularitatū. Itaq egritudo frā pestilēs āpliy calia. In oppoītū qa pnostico. szo. Matie sanguinee & flātice sūt mīoris malicie q̄ materie que sūt ex genere colere citrine nigre sed flā est frm colera calida. Eti site yiunctū siti incitat ad furiā ē. n. sicut ignis in igne. Hoc aūt in morbo euenit calido cū matia sit calidior nata. Itaq morby calidus mortalior frigido. Dicendū breuit q morbus aut ē simplex. i. sine matia uel cōiuncty illi. Siqdē prius ita morby calidy piculosior ē frō actiuioris eiy q̄litatis efficacia. Frigidy. n. minus actiuus lz plus ytrariet nature qd īdicāt fe. ethica & ea q senectutis ita ut decīo de īgenio. Expone in aquā frigidā cū doceat ethicy in eū q senectutis tāq āpliy uiuētē deduci. Siqdē szo mortalior duplicit aut rōne mollis matie ipsiy obtegētis calm innatū & extinguētis & ita morbus frigidy plimy & īterdū calidy sāguiney ē mortalior calido colerico. uñ ttio subdit collz febres flāticas piculosiores fore colicis ppt crossitudinē flātis & opilatōnē cātaz ab illo. Vel rōne ēencie morbi qd dupłr eueīt aut qa ab ipō p cedāt sīthoāta ītēsiora sszibiliora & dolor. Nō n. patiūt medicū errare uel infirmū peccare. Y. qnta Et ita morby calidy mortalior frigido ul qa ipsius eēncia ply uite prīcipalis opponat & tūc frigidus mortalior calido. Et ad ultimū morbi calidi plus frigidis sūt mortiferi eo q ī pportōnabilit plēs sūt calidi īterimētes sui acuitate q̄ frigidi eq̄libz tñ numero entibus mortaliores sūt frigidi ppt. prīa. Ad primū igit dd q febris flātica ē piculosior rōne quātitatis matie aut lesionis quā causat in stomacho ut aiūt īterficit magis. Ad aliud dd q nata buāna nō ē calida sz tēpata relatōne tēpamēti ad iusticiā nō ponderis ut q̄situm expetit drā cccxxxxi. Ad aliud iā appuit ut sic. Ad aliud dd q hoc uey sed plures morbi ytingūt ualde estate q̄ hyeme & iō plēs moriūt nō aūt iusta cōpatōne obszuata. Ad ea que alterius ptis iā appz & ad primū & ad szm p solutōnez q̄rti priy. Propt ttiū sciendū q lz ī egritudinibz cordis frīs absolute ypetāt calida ī calidis tñ nō sīplr expediūt frā sed & cala illoy remissiua ppt qd primity id ex ttio. xi. oñdat szo rōne fulciat. & tandē q̄les ypetāt huic medicine narret. Propt by primū sciend q cū uolumy pmutare ypłionē frāz audaces sumy ad illud cū medicīs calis cōmixtis cordialiby. Sed cū uolumus pmutare ypłonē calam nō sumy contenti īfrigidatiuis qa substātia ppt quā cor creatuz & est spūs effusy in ipō existit substātia calida caliditate uz īnata nō caliditate corpi nocitiua uñ cū ipsi supueniat qd ipsa extīguat eo q non sit pmixtū ex medicīs calis q̄y pprietas est ut yfortent calorē īnatū qd nō totū fit eay calidi tate sed etiā cū pprietate absoluta associata caliditati eay possibile ē ut noceat radici. s. spūi q̄uis ramo yferat quod ē corpy cordis. Et ideo nō inueīmy sapiētes ātiquoy euacuasse curōne malicie cōpłonis calide q̄ ē ī corde & ey qd ei accīt a pmixtōne medicīay frāy cū cordialiby calidis yfidentes si nata fuerit fortis discernz īt īfridatm & calefactm ut afferat īfridatiuuz cordi & calm radicale spūi uñ illi q abstulerūt crocū ex trociscis camphore & blassemauerūt prīos trociscos cāphore reddiderūt pauci iuua mēti. Et sīlr & ead de cā precipit. Gal. in cura emitritei aq̄ ordei ⁊ tutē pipis admisceri q̄rto prīa. Propt by qdē szm sciend q īdicatōnes 3. prīcipaliby hic oz ītendere unā qdē sūptā a uirtute aliā a dispositōne ttiā a pte. Istay uero indicatōnū prīa ceteras obnubilat & denigrat de īgeio. ix. maxīe ī passione piculosa qd grā dr effimey ea nāq deficiēte uana sūt oīa que cum sit qd natale oz ipsā ceu nata p sīlia gubernare & ei mō ypugnare oī. Oñsio aūt adispositione sūpta sui sp indicat ipīus p cōtrariū ītentionē p pte uero cor audio & spus ey īnatū uz maxīe & īfluentē quelut ey radix dicty existere. Dicat itaq q īcuratōe aut attēdit ad ⁊ tutē & ita cū ipsa calis pmaneat ac yfortet & frīis noceat ī passione ey grā quātūcūq cala expedit calay frīs yfractay admīstratō & maxīe ī corde cum uita iñ pcedat. Est nāq ipā moty ytinuy a corde

in mẽbra delapſꝯ hic pficiť calido & noceť frĩo
qa ſpũs fcõr ipſius & ꝓtutũ lator taliť calidis
afficiť & frĩis. Igiť ut ſic opꝯ ẽ caſis. Si aũt ĩtue
atur diſpoſitõ cũ ipã curari habeat p cõtrariũ
qa oĩs cura p hꝯ eq̃li grã. aut eleuatiori ne per
dať ĩuia. Et ad ultĩas egritudĩes ultĩe curatões
ſũt potẽtes ad pfcõe3 ultĩeq; repſoi ultĩa expe
diat euacuatõ ſic nũq̃ ĩ paſſiõe caſa & precipue
cordis ꝯpeter3 caſa niſi ex accñte fortaſſis cu3
caſia3 ĩtẽder3 ĩaplꝯ diſcraſiã. Si uero ꝯſideret
ps puta cor rõne cure cũ eꝯ ꝯpſio caſia ſit & ſic
formalis naťalis ac etiã egritudĩalis frĩis eget
ſolũ. Ex pte quoq; ꝯſ3uatõnis naťalis ꝯplexioĩs
eget calidis cum ipiũs fiat p ſiſia ꝯſ3uatõ dĩa
cxvi. Si uero altera ps ĩtueať ꝯpoĩti ut ſpũs q
ẽ ſicut radix tũc ĩ paſſione ca. cordis egeť caſis
tẽpatis nõ exceſſiuis eis nãq; celeriť reſoluent
Eſt nãq; alťabiliſſimꝯ qa & ſubtiliſſimꝯ de diſ
tẽpantia ĩeq̃li. Subtilis aũt ſubſtãtia plꝯ reci
pit paſſionẽ prĩs febriũ & ſ3a eadẽ q ꝓpť de cã
ñ admĩſtrãda ſũt elate frĩa & maxĩe cũ ei & ipĩꝯ
actui ſint cõtraria. Et bis diſpoſitꝯ pati celeri
me raritate. Adhuc calida ꝓtutẽ meliꝯ medici
na4 ad cor faciãt pueĩre ut crocꝯ oñdit. Sic ita
q; tũ rõne ꝓtutis tũ etiã ex pte ſpũs & ꝯſ3uatõis
ꝯpſonis naťalis egeť calidis frĩis repreſſis ĩegri
tudĩe cordis precipue. Frĩs aũt ꝓpť diſpoſitõ
nẽ abſolute & cordis reductionẽ. Propť hꝯ
qdẽ ĩtiũ ſciend q; eo4 q̃ hic admĩſtrať q̃dã ſũt
ſĩplicia aliq̃ cõmixta. Sĩplicia q̃dã agũt a ma
teria ut ouo4 uitelli brodiũ carniũ & uinũ alia
ꝯplexõne ſicut ʒedoaria & ſticados q̃dã ꝓprieta
te & bo4 uero alia que nõ educũt alia uero ita
educẽtes ut lapis la3uli & armenꝯ q̃ aũt non ut
iacinctꝯ & au4 quedã uero ꝯplexõne ſiť opantur
& ꝓprietate ut meliſſa & bugloſſa ꝓprie que ĩ
omĩ paſſione cordis ꝓtutẽ bab3 mirabilẽ ſ3m
oẽ3 ipiũs admĩſtratõnis mõm & ꝓprie radicis
cortex non lota. Mĩnerale uero iuuat de
portãdo ꝓtutẽ medicĩa4 ad ipm̃ ceu crocus &
muſcus & cũ hoc alias etiã bñt naťas q̃dã ptes
cordis & ſpirituũ & ſtipticitate q̃dã ne diſſol
uanť coadunãdo ut mirabolani & liliũ. Sũt q̃dã
cordis ꝯfortatĩa ne de facili patiať a uenenis ſic
muſcꝯ & doronigi. & uťr oĩs res odorifera ſiue
calida uel frĩa cũ ſit ſpũi ꝓporcõnabilis & aĩca.

Sũt & q̃dã ꝯpoĩte & ille ſunt pťes ſic tyriaca
meťdatũ dyamuſcũ & oĩno ꝯfectões in qbꝯ cu3
aliis cadũt q̃dã metalloꝯ ut au4 & argentũ &
mineraliũ pťima precioſoru3 q̃les ſũt ꝯfectõs
de lapidibꝯ appellate ĩť q̃s nobilior efficatior
& tẽpatior ita ut omĩ in oĩ cordis paſſione frĩa
ſeu calida poſſit admĩſtrari ẽ illa quã ꝯſtruxicꝯ
efficaciã mox exhibita teſtať ſſ3us. q̃ aliq̃ ut ẽ
admĩſtrať ĩterdũ cũ optĩo uino ut muſcatello
uel alio cũ opꝯ ſit celeriť ꝓtutẽ ꝯſortare ita ut
terať ĩ uino tũc. n. meliꝯ a debilibꝯ ſumiť ac ue
locius penetrat aliq̃ duabꝯ ptiũ uel pťibꝯ uel
meĩetati 3uc. ro. admiſceť uel boragiãti cũ ꝓtꝯ
nõ ſic fuerit ꝓſtrata & diſcraſia extiterit cali
dior uñ in hꝯ cãu caueať ſimplex ipiũs hꝯ uſus
nimiꝯ & ꝓprie ĩ illo q fuerit ſubtilioris ſpũs &
lato4 poro4 cũ nãq; celeriꝯ coger3 exalare cuiꝯ
ſignũ qa corpꝯ odoroſũ reddit & in riſũ cũ ali
cui deducit facie crebriore uita etiã recedẽte cꝯ
qdem hic eſt permixtõ. Recipe ſuci pomorũ
dulcium diſpumati ſucci bugloſſe diſpumati
ana. ʒ. quinq; doronici corticum citri florum
boraginis ro. ru. been albi & ru. coralli. liature
eboris ana. ʒ. iiii. ſpodii macis gallie muſcate.
carabe oſſis de corde ceru i ſandalo4 ru. ana. ʒ.
iii. ſeĩs baſiliconis folii mirtillo4 meliſſe cori
andri cinamõi galãge ʒedoarie ſpicenardi ligni
aloeſte minutatĩ ĩciſi aut ꝯbuſti moĩcũ croci
oĩu3 ana. ʒ. ii. oĩu3 mirabolono4 ana. ʒ. iiii. beril
lo4 ſmaragdo4 iacincto4 ſardoni ʒapbiro4 g̃
nato4 ana. ʒ. i. albau4. margarita4. ʒ. iii. auri ar
gẽti liato4 ana. ʒ. ii. & ſemis ambre cã fore ana
ſcr̃. v. muſci. ʒ. fiat eťm arte & ingenio ori lau
dabile. Remediũ etiã ꝓmptũ & ꝓprie cũ qs
allalos ĩbecillitate factꝯ loq̃ť & legis ſacramẽta
ſuſcipiat extat caſtoreũ macis & crocꝯ ſimul te
ranť cũ uĩo laudabili etiã ui ore apto in id de
ducta. Sed circa predicta dubitare ꝯtingit eo
q; dcm̃ ſit cor ramũ exiſtere ſpm̃ radicẽ cũ ui
deať eꝯ qa ſpũs generať ĩ corde p motũ ipſius
& artariau4 ꝯfricationẽ generãs aut generato p
fectius & radicaliꝯ. Dd̃ q; ſpũs ĩnatꝯ ẽ corde
pfectior & prior cũ in ꝓtute ipiũs cor ſit fabri
catũ cũ aliis hꝯmodi unde cũ uigore ipſiꝯ ſpũs
ꝯſtat fluẽs. Aut dd̃ q; l3 generãs ĩ quãtũ tle
pfectiꝯ extet genr̃ato aliqd tñ genr̃ato põt ad
ueĩre quo pfectiꝯ erit generãte ceu q; generãs
ſe hab3 ut añ finẽ ad generatũ ipm̃ aũt ut finis
is aũt nobilior bis que ad frĩe3 phiſicorum. ſ3o
l3 &. n. ſit preſtãtiꝯ agẽs ut ita patiẽte ĩtio de
aĩa nõ tñ hoĩe pfectior pulex quẽ affligit punc
tura. Propť q̃rtũ uero. Ad primũ qd dd̃ ia3
uiſũ. Ad aliud dd̃ q; ſ3mo Gal. ẽ ĩ cura ulceris
& carnis generatõe q̃ qdẽ cũ fuerit huĩda mĩꝯ
ſiccis o3 curari q̃ huĩda reputanť cũ uero ſicca
ſiccioribꝯ ut acqrať ſiťe illi qd depditũ eſt hic
aũt ſ3mo ẽ in alťatõne ꝯpſonis male. Aut dd̃
q; hãc o3 ſiſibꝯ ꝓcurare ĩ eo q; opꝯ ſit ꝯplexionẽ
ſic mõſtratũ naťalẽ ubicũq; ꝯſ3uare. Ad aliud
etiã qd dd̃ apparet. Cõceſſũ. n. ꝓtutẽ caſis ui
uificare tẽpatis cũ ĩdicatõ ut prĩcipalior ſuſci
piať nõ pay ab ea. Ad aliud ſiťr qd dd̃ appa
ret oñſu3. Et l3 odorifera ſint calida in quãtu3
talia cũ odor ſit fuãlis euaporatio cãtiue nichil
omĩnꝯ ſubã in q̃ fundať ens etherogenea põt
frigiditate ãpliꝯ uigere ut roſa uiola muſcus

nenufar cāphora & ſādalꝯ pauca tñ aromatica ſūt a dñio frīa. Siſr quoq; opiū in quātū amarū aliqd caliditatis ꝑticipat ꝓut aūt ſtupefactiuū frītatis plīmū dīa. cxlii. Ad aliud qd etiam dd̄ apparz. Virtutē. n. & ꝓprie īprincipaliori prīcipio expedit qd calidis uiuificare tēpatis ut uitā ceteris ſubmīſtrēt motu & iō ē uidere excellētes medicoꝝ plꝯ ad caſa declinare q̄ ad frīa. Ex bis etiā qd ad ea que ſūt alterīꝯ ꝑtis arguta pōt apparere qm̄ lz plīm ſzmones uide ant ſonare q; ī paſſione cordis caſa utendū ſit frīs tñ audiēdi ut expoītū p. A. precipue. Ad aliud qd dd̄ mōſtratū. Ad aliud dd̄ q; frīa exterīꝯ appoīta nō pñt ad cor deueīre ſic calefcō niſi prīꝯ ī medio aliquā recipiat alterationē ad ca lm ſecꝯ aūt ſi ītus adminiſtrarent. Aut tāq̄ in cāu deſpato potīꝯ diſpoſitōnē īſpexit q̄ ꝟtutez ut ſic fortē. Ad aliud q; caſa q̄ admīſtrāt nō excellēt debēt eē calida ſed frīs ꝯfracta.

.DIFFERENTIA. .CXCVII.

Vod ī apāte epatis & precipue ī ſanguīeo fleubotomādꝯ ſit pes & nō manꝯ mōſtrat. Maīia nāq; dz ſzm ueterem euacuari ꝑ ꝑtes ī quas repit. Que aūt ḡuis petit deorſū ſīc leuis ſurſuz cū hic ꝓprīꝯ exiſtat locꝯ. Sed ſāguis ſupior ſubtīl leuis īferior uero ēgrīꝯ uñ de ſō. & ui. Prīo tenuiſſimꝯ q ē puriſſimus ſanguis q in capite. Epar aūt cū ſub dyaflāte ſituet & pedes ſūt īferīꝯ manꝯ uero ſupīꝯ

Et fulcīt qm̄ q ſuꝑ frenes dolores ſurſū farmatia indigere deſignant. Quicūq; aūt infra deorſū affoꝝ. q̄rta. Rurſꝯ q̄rta prīo. Caue tibi ne trāſitus ſuꝑ prīcipale fiat. Is aūt fit ſuꝑ cor qd̄ oīum ē principaliſſimū cū manꝯ fleubothomet ī epatis apāte. San. n. educēdꝯ trāſit per uenā a gibbo epatis ꝑ dyaflā in cor ꝓtenſaz & demū ad manus & ad reliq̄ q̄ ſurſū ramificataz qd̄ nō eueīt ī pedū fleubotomia. Palyn ibidē Nō oportz ut in duas dyametros ꝓlongatōnē facias ſed in unā tm̄ que ſit dyamet magis longinqua. Cū aūt fleubotomat manꝯ fit ꝓtractō ī duos dyametros qm̄ ab epate ad manū ꝯcidit dyagonalitas cū ipā ex lōgitudīeꝯſtruat & latitudīe. In pedis aūt fleubotomia una tm̄ ꝯcidit diſtātia uz lōgitudo & latitudo & qa longīq̄or ē dyametrꝯ q̄ ad pedē ea q̄ ad manū. Amplīꝯ precipīt ī tegni q; matīa ens ī gibbo epatis deducat ad uias urine q̄ ī ſyma ī uentrē non autē ad manū aut pedē. Adhuc fleubotomia debetur matīe ītra uenas exñti cū ꝑ eā ſanguis educatur q ſolū ī uenis & cordeꝯtinet. Matīa uero apātis iā uenas fuit transgreſſa in ſpongioſas ꝑtes de lapſa in tegni & de diſtēpantia īequali

Nō igīt manꝯ ſed pes fleubotomādꝯ aut ulr fleubotomādꝯ mīme. Oppſituz uero bꝯ uniuerſi ſapiūt medici precipiētes ī epatis apāte flōari manū & nō pedē. uñ. xiii. de ingenio ſan. precipīt ſzm dextꝝ cubitū īteriorē uenā. i. baſilicā incidi qa ſzm rectū & ꝑ latā uiāꝯcaue uene q̄ ſi nō apparz incidat media hac uero nō apparente reliq̄ incidat ttia. Et demū epate incipiēte flegminare uenas que in dextra īcide manu ſplene uero eōꝯ. Amplius flōanda eſt uena que reſpicit ꝓtē flōandā talis uero eſt baſilica que eſt manus uñ q̄rta prīo. Baſilica euacuat qd̄ eſt a ꝓte ſumīs inferīꝯ hic aūt ſituat epar. Itaq; in epatis apoſtemate flōanda ē manꝯ & nō pes

Propt primū ſciendū q; qd ſit apā qd epar qd flōmia oñſū eſt dīiis. xcv. xlvii. & clxiiii. Eſt aūt manus duplex magna uz adiutoriñ focilia ꝯtinēs & manū puā q̄ reliquū ē māꝯ magne ipſaq; minor appellat manꝯ & ita pes duplr exiſtit de diſtempantia īeq̄li. Manꝯ aūt & pes hic magis audiunt magni. Propt ſzm uero ſciēdū q; aliq ꝓticularius dixerūt aliqñ flōand hic fore uenā q̄ poſt poplitis iunctura ul ſaphenaz. Et id firmabāt agendū eſſe cū materia peteret ſurſū ut caput. Eti. xiii. de ingenio de cura apātis epatis. Incidere aut inttiorez uel media aut humeralē uenā uel eā que ſzm genu ſeu crus. Quod fortaſſis ſtare nō pōt cum epar apātum trahat ad ſe ſanguīez uelut ſicia & maximе cū dñet ſanguini ſintq; illīꝯ uie latōres & directe ita ut pedis ꝓpt longitudīem & uiarū anguſtiā nō poſſz fleubotomia ſanguīez ex epate efficacīt educere. Adhuc deorſū eductō eſt quedā deriuatio hoc aūt debet apāti fiētī & nō facto de quo ꝓponīt q̄ſitū. Ad aliud dd̄ q; non eſt ſermo tūc de fleubotomia epatis apāti cum ſupius tetigerit ſufficient. Sed q; euacuatio ꝑ talē uenā uel aliā fit conſiderata īdicatōne que a ꝓte uñ mox ſubdit a ꝓticſa patiēte īdicatiōz id habet aut reuulſio hoc & deriuatō quedā ꝓtialis. Nō igīt hīc ſic pes flōmādꝯ. Propter ttiū qdē ſciend prius fore oñend q; manus hic amplius flōanda & pes etiā qñq; deiñ an ꝑ eandē ꝓtē uel alterā puta dextrā uel ſiniſtram. Et tandē que flōanda ſit uena. Propt huius primū ſciēd q; ſimplr ī hoc oēs repio ꝯſentire q; uena manꝯ ſit flōanda. Et. n. affoꝝ. vi. In paſſionibꝯ ſupioribꝯ epate a maībꝯ ī inferioribus uero a genuū īterioribꝯ aut ſuꝑ calcaneū īcidi uēas. Y. dīe cōſueuit dūmō īdicatōes cōcedant flōmiā & farmatiā ī hac editōne plīes declarate. Quod ſi oēs cōueneruūt aut prīcipaliores & maxīe ſi uigor ꝟtutis affuerit tūc extrabe qd̄ neceſſariū ē de ſanguīe uice una. Quod ſi non partire flōmiā in uices q̄plīmas ttio. xiiii. Et fulcīt q; euacuatō faciēda ē ꝑ diſtantiā mediocrē ut neq; oīno ꝓpīq̄ añ penitꝯ remotā ac ꝑ uiā latā reſpicientēq; directīꝯ qd euacuand taſ uero flōanda ē manꝯ ut anothomia īdicat & nō

pedis. Flōmāda igit simplr mang. Veꝝ tñ & si pitiores nō scribāt pōt iterdū & pes flōari his se īdicatōi bg repñtātibg ceu ꝙ corpg nō fuerit plectoricū sz magis īanitū ita ut euacuatōe nō egeat ueꝝ deriuatōe q̄ plīs matia educat a loco & nō labat īq̄ foras accideritq; apā a cā primi tiua ut ppt caūz aut pcussiōz sit & puū & ī fieri ac ī sima epatis locatū. Et qa q̄ paꝝ hec gcidūt iō absolute preceptū ē manū & nō pedē flōari.

Propt szm hg sciend oēs precipe fieri flōiaz p eādē ptē & nō dīsā uñ. xiii. de īge. Epate īcipi ēte flegmīare uēas q̄ ī dex mau īcidimg. Splene uero eg. Prīo siqdē q̄rta. Basilica dex ē flōanda ī egritudīe epatis & nō cephalica dex ne īterdū ex hg errore gseqt nocumētū. Et iō pnost. szo & crisiū ttio laudat fluxus san. naris dextre in flōne epatis & splenis sinistre. Vītupat aūt op poītg. Basilica. n. sīstra distat ab epate tm ut p duas magnas dyametros fierz euacuatō. Est & epar flōnizās sāguīez ad se trahēs uelut sica & ulr oē uiscerꝝ apā affoꝝ. vii. Quare oz p uiam uehemētig educētē euacuare hoc aūt ē basilica dex. nz ē sīte de pleuresi ī q̄ corpe plectorico en te matiaq; fluēte precipit flōari de pte oppoī ta cū mīor ītueniat distātia nz ut q epatis flōn sit adeo sāguīs attractiug. Propt hg ttiū sciēd ꝙ coīter precipit basilica flōari cuz euacuet ut tactū ptes epati giacētes. Cephalica uero circa collū & supig. Coīs uero mediana nigra purpu rea matrix & uēa cordis dcā. ptes q̄ baꝝ sūt int medie q̄rta primi. Quod si aliqd īpediat deiñ mediana & deīceps cephalica. Si hg etiā rebel lauerit tibi aut nō appuerit ut dictū prig. aut ferēs piculū ꝙ aliqñ seqt ī flōmiā basilice ppt artariaz & mediane ppt neruū cadētes szm. A. illis uñ ttio. xiiii. Flōma si ē tibi possibile ex basilica. Quod si nō ex nig & si nō ex cephali ca. Et iō hīc appz q̄re in diuisioībg iubet flōari cephalica ut p hāc basilicā magis & medianā gñr darz ītelligere nisi. n. explicuisz cephalicā nullg putarz ī ea utilitatē fore aliquā admōm quo affoꝝ. q̄rta denotat p nebulā rubeā appētē ī q̄rta crisi ī futa. vii. Lz hāc āplig demōstret szm Gal. appntia. Nz dixit sīplr q ꝙ fiat flōia ce phalice sz adiūxit usq; ad ebdomodā. q. dicēs ꝙ ī prīcipio dz fieri flōia de basilica ī pcessu aūt si cportuerit de cephalica. Propt q̄rtū. Ad primū dd ꝙ q̄uis sanguis de se petat deorsum sue derelictg nate cū in oī mixto dñent terra & aq̄ deorsū tendētes ipē tñ calo giectg nature pe tit sepig supiora. lz etiā sanguis q īferig crossi or eo q supior nō tñ adeo ē qn possit supiora petere nō paꝝ. Cū. n. uena ubiq; apit ppt dolo rem quo gcurrit nata cū spiritibg & buōribus & impulsione gfluxionis ī q̄ foras sanguis etiā grossior labat ī supig ad extrīseca epar etiam tenet mediū magis corpis oīs. Ad gfirmatōz dd ꝙ. Y. loqt de alioꝝ buōꝝ a sāguīe deductōe aut plus ad īclinatōnez aduertit matie. Ad aliud dd ꝙ licet trāsitus fiat sup cor tñ maius seqt iñ iuuamētū q̄ nocumētū. Cū sāguis etiā qñ dz fieri flōia hg nōdū sit corruptg neq; etiā in subā dissemīat ueꝝ lateralit magis p uenaz currit ī sursū usq; in ptē in quā recipit bifurca tionē & demū ad brachiū inclinat uisuz nanq; ē īterdū ꝙ sanies epatis p cor deriuet in pulmo nē & eg salutē pmittēs. Vliter tñ melig si fieri pōt ut nunq̄ trāsitus matie & maxīe pnitiose accidat super principale sicut tactū dīa. cxcii. Quod si aliter fieri nō pōt ꝙ mīg deterrēs eli gat reliquo mīme neglecto uñ. vii. de ingenio & ptio ttia. Oportet maiorē solicitudinē bīe de re maiorē iniciente terrorē regendo id etiā quod est sub ea. Quod si in fleubotomia pedis nō cōcidat trāsitus sup cor nō tñ ut ostensuz ad ipām tmg seqt iuuamtū ut ad illā q̄ mag. Ad aliud dd ꝙ nō fit ptractō ī duas dyaētros sz ī unā q̄ tmg stat ex īferiori & supiori ut brachii dnotat ī directū sursū eleuatō. Dyamet. n. dz to tū corpg gtīere szm supig t īferig dex & sīstra añ & retro qd hic nō eueīt. Dyamet etiā q̄ ē ad pedes ptēsa lz sit lōgior & precipue q̄ ped pui nō tñ alias ut oñsū habz gditōes reqsitas ad ele gātē p dyametꝝ eductōz. Aut ipā dz eē magis lōgiq̄ nō sīplr sed q̄ dispositō duaꝝ ptiū capi tis ut dextre uz & sīstre. Ad aliud dd ꝙ matia q̄ ab epate ad uētrē ducit aut ad uesicā ē alta ab ea q̄ sanguis sub nata eg adhuc manētis de q̄ pñs extat szmo. Ad aliud dd ꝙ ī fieri apātis cū prig expetit flōmia matia nōdū ē totalit ex uēas q̄tū ad alteꝝ eig extremū. Aut euacuato corpe matia eg qd euacuat gñcia reīgredit uasa & precipue cum stipticis apocrusticis impellit farmaciis.

DIFFERENTIA. CXCVIII.

Vod epar supcalefcm sit epitimādū cerusa oñdit p Dyasco. dicētē. Folia en diuie mixta cū aceto & cerusa oībg ca lidis opitulat rebg. Vñ szo canōe. Aq̄ ēdiuie cū cerusa & aceto ē mirabile epithīa īfrīando illud cui īfrātio q̄rit hic aūt q̄ epatis petit cū sīcale fcm supponat. Amplig curatō pficit oīs grio cerusa uero frīa ī szo eg gdu frīditatis locat & siccitatis. Rursg cū epar sit ī pfundo locatū egz dducēte frīditatē ad ipm hoc aūt repit in cerusa cū ipā sit frīa subtil. Cōstituit nāq; coīt ex plūbo frīo & hu. ī. g. szo & acetū qdē ptibus extat subtile uñ szo szo. Cerusa est uehemētis subtiliatōis & magis pfūdās & maxīe q̄ cū ace to gstruit. Adhuc si plūbū de quo mīng uī ap plicat sup lūbos ad renes infrīandum ut uasa semīaria dcā szm Aꝝ. īuolota pollutōnē cāntia

mlto fortiꝰ ceruſa .Cũ dictũ ſit eã ut plũbũ eq̃
fore frãꝫ & ſubtiliatõꝫ uehemẽtẽ qd̃ plꝰ ẽ cum
pfũdatõe bñe ſꝫ plũbũ precipit .vi. de re. ſa. a
Ga. ſr̃ lũbos applicari ab expiẽtia preceptoris
athletaꝝ pmoto. Palyn ceruſa cũ diſſoluta
fuerit & epithĩata pmaẽt ĩreſoluta diutiꝰ op
ans ſr̃ locũ ꝯglutinatõne ſui. In comixto etiam
ꝯtiẽt diutiꝰ applicata qd̃ aũt bꝰ ꝯpetit. Itaq;
epati ſi calefcõ ẽ applicãda ceruſa. In oppoitũ
ſũt oẽs auto .Nũcubi .n. iuẽtũ ẽ ĩ ſiplicibꝰ aut
ꝯpoitis epatis medelis caſi qd̃ precipiat̃ pſe ſ
q; magis cũ aliis etiã ꝯferẽtibꝰ bãc eidẽ appõi.
Nꝫ opãtes ſilr quos audiui medico quodaꝫ ru
diũ excepto quo motꝰ bũc errorẽ ſuũ peſſimũ
extirpare. Ampliꝰ ceruſa fr̃a ſtiptica groſſaꝝ
ptiũ nõ potẽs ad epar pueire ſꝫ qd̃ ſupiꝰ ipiũs
ĩpilãs calidũ ĩteriꝰ obtegẽs pampliꝰ calefaciet
lux̃ illud. viii. ppl. Plũbũ ẽ calidiꝰ lana .Frm̃
.n. calefacit ꝯuerſũ qd̃ãmõ & obſedẽs phicoꝝ.
viii. & precipue qa epar ſitũ ẽ ĩ pfũdo. Ad
huc phibebit fuõꝝ trãſpiratõnẽ. Nõ itaq;
epithimãdũ ẽ ſr̃ ĩflãmatũ epar ceruſa. Propt̃
primũ qdẽ ſciẽd̃ q; qd ſit epar dr̃a ĩnotuit. xl.
vii. Supcalefcm̃ uero dr̃ epar cũ ãpliꝰ eꝰ calm
ĩualeſcat q̃ eiꝰ expoſtulꝫ nata ſiue abſq; buõris
uicio ſeu cũ eo mõ quocũq;. Eſt aũt ceruſa me
dicamẽ ex plũbo & aceto ꝯĩt ꝯſtructũ uenenoſũ
ĩteriꝰ adm̃iſtratũ lenitiuũq; exteriꝰ applicatũ
Dico aũt coĩt qm̃ ĩ ſꝫo ſꝫo ſcribit̃ fieri ex ſalibꝰ
qñq;. Intdũ uero ex aceto. Eti ſꝫuitor ſupra
plũbũ & acetũ docet uuas ĩpõi albas & lꝫ ꝯpoſi
tio eꝰ a diuerſis doceat̃ ĩ idẽ ſatis coĩcidũt talr
uniuerſi. Suſcipiat̃ nãq; uas t̃reũ uitreatũ latiꝰ
ĩferiꝰ q̃ ſupiꝰ & ĩ ipm̃ acetũ fũdat̃ acerrimũ cuꝫ
eꝰ fece & qdã uuas addũt albas deiñ lamĩe plũ
bee ſupra acetũ ſpatio q̃tuor digitoꝝ ſuſpẽdãt̃
lignis ſupiꝰ aut pãno duriori applicate deĩceps
obturet̃ uas optĩe & ſepeliat̃ & maxĩe ĩ ſterco
re porcino uſq; ad duas uaſis ptes & fit in loco
tecto nõ uẽtoſo oĩno & dimittat̃ ita p. x. dies.
Aliq uero precipiũt p q̃tuor m̃ſes tũc curioſus
opator apiat uas ſapiẽt ne boꝝ peſtifero & pa
raleticatĩo ledat̃ fumo deiñ abradat mucillagi
nẽ ceruſinã ſr̃ lamĩas efflorẽtẽ q̃ ſuſcepta & ma
nibꝰ malaxata lauꝫ ĩ pelui cũ aq̃ ĩ ſole & reſide
re pmittat donec ipã deſcẽdat plieſq; id agat
donec albeat oĩno illa & .n. q̃ niuea melior &
eſtate ſꝫm. Dyaſco. ẽ ꝯſtructa. Et qa utcũq; feti
da q̃dã mulieꝝ ipãꝫ lauãt & ꝯſtruũt cũ aq̃ roſea
Iſte ſiqdẽ ẽ mõus ꝯſtructõis eꝰ coĩs. Quoniã
aliqñ oẽs fiũt ceruſe cũ aceto & qñq; cũ ſalibꝰ
& ĩtdũ fiũt mõis q̃mltis ſꝫo ſꝫo. Epithĩa ſiq
dẽ ſeu ſuppoĩtio ẽ medicamẽ locale ptibꝰ extiꝰ
applicatũ. Prĩo quoq; q̃rta. Epithĩata ſũt ex
bonis medicinis q̃ ad ipãꝫ pueniũt egritudinẽ
tlia entia ut empla drñt tñ qa empla ſũt dura
ſꝫ epithĩata ſũt currẽtia mollia uñ Serapio. vii
Tyle ẽ epithĩa exñs aggregataꝝ ptiũ & extẽdi
tur ſub digitis. Dymach ſeu emplm abſcĩdit̃
qñ nõ admĩſtrat̃ olm mltꝫ groſſitudini eꝰ.
Noſce quoq; q; tlr applicatoꝝ q̃dã ſũt ĩ groſſa
ſubã oĩno ut empla & calefcõria ſicca q̃ aliqñ
ſr̃ alligãt̃ & ĩterdũ ĩ ſacellis reponũt̃ nõnulla in
molli liqda totalit̃ ut ẽbroce q̃ ſũt medicamẽta
ꝯgrua ei qd̃ ex capite & aliis mẽbris oꝫ reſolui
& illi cꝰ ꝯplonẽ neceſſariũ ẽ pmutar̃ prĩo q̃rta
Et ꝯſtruũt̃ ex medicĩsĩ aq̃ ſufficiẽt̃ decoctis de
iñ ipã pꝰ expreſſionẽ illaꝝ ſup ptẽ ab alto piec
ta ut eaꝝ uis pfũdet̃ pãpliꝰ alia uero media
quoꝝ aliq̃ ſũt ueriꝰ ĩ medio ut ũguẽta ſeu marã
q̃ olm ſeu pĩguedĩeꝫ recipiũt. Quedã uero ad
unũ declinãt pliꝰ ſꝫm ordinẽ extremoꝝ ut cero
tũ aut eplrm qd̃ ꝯſtruit̃ ex medicĩs recipiẽtibꝰ
ĩuiſcatiuũ qd̃dã ut cerã laudanũl picẽ & oleum
ita ut poſſit prĩtꝰ extẽdi deiñ ꝯdẽſanẽt̃ deĩceps
ſiqdẽ fomẽtũ qd̃ ex rebꝰ fit d̃coctis ul ex aliis
calidis & applicatis reliq̃ uero attingũt magis
extremoꝝ alteri ceu olm deiñ ſinapiſma ſeu ſi
napiſma meliꝰ qd̃ ẽ ſup partẽ bũectatã liquor̃
uiſcoſo pulueris fit alicuiꝰ piectõ poſt qd̃ erit
epithima ut cũ ĩ aq̃s odoriferas puluis ſuffici
ẽter iniciat̃ & cordi uel epati applicet̃. Propt̃
ſꝫm uero ſciend̃ ut appuit q; qdã ſilueſtriũ me
dicoꝝ epar attẽtat epithĩare ceruſa exſeriebus
falliꝰ ĩductis. Cꝰ qdẽ defectꝰ cũ eꝰ motĩs
t̃tio & q̃rto d̃doꝝ appebit. Propt̃ t̃tiũ qdeꝫ
ſciẽd̃ q; ceruſa nũq̃ ẽ ſupra epar ĩflãmatũ epithi
mãda ſimplr aut etiã comixte cũ id fit nouuꝫ
dogmatis genꝰ mẽdoſũ & a nllo auditũ ĩantea.
Quod oñdit̃ qa ſi deberꝫ ꝯferre opꝰ eẽt ipĩꝰ
ꝓtuteꝫ ad epar pueire ſꝫ nõ põt cũ ſit ſtiptica
ſꝫm Dya. & Ga. groſſaꝝ ptiũ q̃ ppt̃ cũ ẽ de foris
nõ penetrat ĩ poros q; ſi penetrat nõ pueit ad
poros ſpũs nꝫ ad m̃bra prĩcipalia. Epar aũt eſt
bꝰ nꝫ etiã cũ alio poterit penetrare liqdo eo q;
ſecũ admixta pmaẽbit ĩ poris extrĩſecis cũ ñ
baẽat ſe pfũdãdi natãꝫ. Adhuc dato q; pẽtrꝫ
nocumẽtuꝫ ĩfert cuicũq; qd̃ de aggregatõne ẽ
epatis ut ſubẽ ipiũs ſpũi & ꝓtuti cũ extꝫ uenẽo
ſa ut teſtãt̃ cũcti ĩtꝰ appoĩta ẽ natalit̃ de illis q̃
leniũt extiꝰ applicata ĩtꝰ uenenat aſſũpta prĩo
ſꝫa & ꝯplionuꝫ appẽs t̃tio. Itidẽ qd̃ applicat̃
ſup prĩcipalia & maxĩe epar dꝫ eẽ aromaticuꝫ
cũ. xi. de ĩge. & ĩtegni uñ q̃rta prĩo prĩcipalia
epithimatũ bonũ. Sic igit̃ breuit̃ ĩferat̃ tãq̃
a nullo ĩtelligẽte dubitatũ q; epar nõ ẽ ſi cale
fcm̃ epithimãdũ quõcũq; aliq̃ ceruſa. Propt̃
q̃rtũ uero. Ab primũ d̃d qd̃ ĩtẽtio Dya. & .A.
nõ ẽ q; preſcriptũ epithĩa ſit apponẽdũ ſupra
epar ut ipĩus gr̃a cũ id dicat̃ ĩ cõi atq; ĩ areola
opatõnũ & pprietatũ ĩ q̃ opatõs ponũt̃ prĩaꝝ
q̃litatũ & ſꝫaꝝ cũ triplices extẽt nõ aũt ĩ areola

mēbrorꝝ nutrīmēti ppt qd ille ſzmo cōis expo
nēdꝯ ē cū ifrare uolumꝯ q ſūt ex & nō q ſūt itꝯ
ceu epar tūc .n. ꝯfert ceruſa nō ſolū pſe ifran
do ſz diutiꝯ aggregatū ppt eꝯ uiſcoſitatē inde
ꝯſurgētē ſr ptē faciēdo pmānere. Nz etiā lz dicat
.A. prefatū eē mirabile ī ifrando epithima q
aliud nō ſit mirabiliꝯ illo. Aut qd cāphorā reci
pet aut aliq̄ aliorꝝ ī ꝯdu ītio frorꝝ ut q̄rto.
Ad aliud dd q ſzm qd appz partē oēz terapēti
cā nō ſolū oz ſumere īdicationē curatōnis a diſ
poſitōe uerꝝ nō mīꝯ a ⁊tute & a pte. Dictū aūt
ē q ceruſa ⁊tutē & īſtrumētū ledit ut epar. Gau
det etiā id pueīētibꝯ ad ipm aromaticis q̄le ce
ruſa ē mīme. Ad aliud dd q lz ꝯpoāt ceruſa
ex aceto qd ē lētomerꝝ īgroſſatōnez tn & ſtipti
citatē acqrit ppt plūbi treitatē & artificiū ſic
adipiſcit ſiccitatē lz. n. plūbū ſit buīdū ī ſzo. ꝯ
acetū ſiccū ī ttio & fīm ī prio cū artifitio con
ſtructōnis ceruſe remouēs humiditatē a plūbo
ī ipā ut tactū ſzi. ꝯ. acqrit exiccatō. Nz. A. ſipſr
dīc uehemētis ſubtilitatis ſz relatōe ut que ex
aceto ad eā q̄ fit ex ſalibꝯ ꝯſtructa. Ad aliud
dd q nō ſite de plūbo & ceruſa cū mltz diſtēt
ī natis prīs ſzis & ttiis. Nz etiā de epate mbrorꝝ
prīcipali & reībꝯ prīcipaliū ſupfluitatū recep
tiuis nz etiā ſup lūbos plūbea lamīa ē applican
da niſi fuerit pforata foramībꝯ puis q̄multis
timdo ne carnē īpilās āpliorē īducat calorē. Oz
etiā q ſub ipā ex ſucis īūctio fiat frīs ut ſpuiue
pſolat ūbilici uētris pſilii plātagīs portulace
acetoſa roſeo oto & bꝯmōi de re. ſa. vi. Expedit
etiā ut due ſit lamīe ſpatio duorꝝ diſtātiū digi
torꝝ ne nucha lederet. iñ. Sīt q corio uel alio ad
īuicē copulate & cū hoc. n. dz eas qn ſupcaleſcūt
remouere & applicatōnē nouā predictorꝝ ſuppo
nere lamīs buīdorꝝ. Applicat ſiqdē magis hoc
ppt calitatez uaſorꝝ īuolutorꝝ ī qbꝯ dictū dīax
xxv. ſpma generari q̄ renū calore ſupcaleſcit
etiā locꝯ motu nō parꝝ & ꝯfricatōe ibidē plīs
& iō eqtātes & textitces ſtimulāt ad coitū.
Ad aliud dd q arguit ceruſā extīꝯ īfrare quod
ꝯceſſū nō tn ītīꝯ cum oñſuz ſit eā penetrare nō
poſſe uñ ttio practice. Si catbaplaſm et ſr acu
ta apāta īflāmatōz eorꝝ ſedat & iō poīt īūguē
tis ad ꝯbuſtionez ignis ut aque feruentis & in
ulceribus canceroſis.

.DIFFERENTIA. .CXCVIX.

Quod bezel ſeu īciſio ſup ūbilico cō
petat ī ydropiſi mōſtrat. Quōz affor.
vi. Quicūq ēpici urūt aut īcidūt & re
liq̄ uñ Comētator. Ydropicos ꝯſueuerūt medi
ci īcidere plꝯ q̄ īcēdere. Epidimie quidē. vi.
Aquoſos cito īcide re ptiſicos īcendere ꝯtinuo
ſectare capita. Ampliꝯ cura pficit ex ablone
cāe ꝯiūcte cū ipā ꝯuertat cū morbo. Cā uero cō
iūcta uidet eē in ydropicis aq̄ q̄ īciſione educit

Eti ꝯpetit cauterizatō ſzm Albuc. ut decſabr
multiplex q̄ uidet īciſione difficilior cū i ſta fi
at una ſolū. Et. xiiii. de īge. Cyrurgia ī ydropi
cis fit p iuxſcīſſionē. Palyn educit īciſione
qd ꝯſtās & pretnatazz. Omē aūt tte laudabile
fit euacuari q̄rto appēs de accñti. Rurſꝯ ſite
uidet de ydropiſi cū ſit apā qddā ute & de aliis
pticularibꝯ ſed alia bꝯ multociēs egēt ſectōne
Quare & ute āpliꝯ uñ ttō. xiiii. Cum ſanies ex
ruptura dubellati epatis ſeu exite erūpz ī ꝯcaui
tatē cadēs ſub ſypbac precipit curis īcidi apud
duo īguina donec placertū apiat ſypbac talit
ut cānula ītromiſſa pꝯ currat extrorſū. Itidē
ars imitat natazz cū ſit ſeq̄la & ipīus ymago. Sz
nata non parꝝ euacuat ydropicū p ūbilicū & ſu
mīs meatū quo ī utero aquoſitas urīalis redde
bat ūbilico. Nō. n. tūc mīgit ex ueſica ſz illo. Et
rupta etiā circa coxarꝝ initia oſſeū. s. & pudēdū
Adhuc preceptū ī. xcvii. ne accidat euacuati
one trāſitū fieri ſr prīcipale ſed illud ꝯtingit
maxīe cū ydropū aq̄ diureticis educit. Medicīe
etiā ſubductīe cū ſit de genere ueneni re. a. ſzo
ſtomachū ledūt & epar debilitāt qd nō agit in
ciſio. Itaq bezel ꝯpetit ydropicis. In oppo
ſitū ſeptīꝯ ē practice ac Ga. Ampliꝯ curatio
morbi ē ipīus ablatō & nō altīꝯ adductio. ſed
inciſione ſolutio ꝯcidit ꝯtinuitatis. Et ſecundd
Archiſtratem fe. & epar redditur ponderoſum
aut apoſtemate uel aque inbibitione. Aut ſplē
cōtrabit dyaflā & reliqua deorſum ſpiritualia
unde uirtus percutitur uehementer uitalis.
Propt qd ydropico nō cōpetit īciſio. Propt
primū uero ſciēdū q quid ſit ydropiſis que &
quot ſūt ſpeties ipſius & cauſe differētia oñſū
cii. Quid aūt inciſio ex cocta dīa oſtendit.
clxxxi. & .ccviii. Subūblico qdā ē uētris ps
ipē nāq in tria diuidit uniuerſꝯ in ypocōdriū
& que circa umblicū & pectinē affor. ſecūda.
Propt ſecundū autē ſciendū q aliqui ſimplicit
cōceſſerūt inciſionē fieri. Nā ydropicos ꝯſue
uerunt medici incidere affor. vi. Quod oñdūt
quia intenſior cauſat dolor inciſione ex caute
rior mltiplicitate adminiſtrata. Sed id nō
ualet quia in crepando piculum eſt magnū pra
ctice. vii. Eti inciſio penetrat ad interiorez
ptis uentrem euacuans aquā fere ſubito ad qd
ſpirituū ſequit reſolutio & buōr comotio uñ
fe. ꝯſurgit multotiens cocta uero ſzm Albuc. ñ
ſic educit repente nec bu. cōcitat ſed paulatim
cū cutez nō ptrāſeat quor & defcūs maior ttio
apparebit dicēdor. Propt tertium autē pri
mitus adducāt ſzmones autor & rōibus confir
matur deīceps. poſtea ſitꝯ muſculor uen. ī qbꝯ
cadit inciſio exponatur. & tandem modus inci
ſionis & cauterizationis ſimiliter ſubiungatur.
Propt primū ſciendum huius hanc ſerīē de

hoc Serapionis fore nos iã uidimus mltos qbꝰ
factũ fuit bezel & nõ euasisse nisi paucos ex eis
& ipsi qm̃ post bezel usi fuerũt motu & exerci
tio & erant etiã ꝟtutes ipsoꝝ remanẽtes & cor
pora nõ erãt extenuata multũ propter id igit̃
euaserunt sicut puto. Quapropter oportet ut
nõ administret̃ bezel nisi in corporibꝰ quorũ
uirtus est fixa & sanitas eoꝝ est secundũ quanti
tatẽ necessitatis suffitiens & nõ descendunt ad
extenuationem & macilentiã. Oportz etiã cum
hoc ut administret̃ in his bezel cũ cautela uehe
menti qm̃ curamus eos & faciamꝰ cognoscere
uehementiã que est cum bezel & timorẽ in quo
ẽ mors ut postea de ipsoꝝ ĩculparemur morte

Septimo quoꝫ ac nono etiam practice in
crepando periculum est magnum nec adhiben
dum uidetur nisi in eo cuius ualida est uirtus.
Pauci.n. sunt qui a crepando liberantur. Neꝫ
enim aliquez uidi inquo adhibitũ sit pret̃ unũ
nec is liberatus fuit supple eadem perfecte.
Refert aũt Ga. se neminem uidisse cui crepatõ
adhibita sit & liberatꝰ fuerit excepto iuro uno
cuius ualida erat uirtus & corpus corpulentũ.

Tertio uero. xiiii. de incisione miracb. Scias
ꝙ paꝝ proficit nisi in corpore ualde forti cum
potens est hoc modo tollerare tempatam sitiz
& minorationẽ cibi unde oportz ut nõ audeat
fieri dum possibilis est cura aliqua. Albuca.
quoꝫ. Si non confert medicatio tua cuz medi
cinis tunc considera quia si infirmatio iam cõ
secuta est debilitas aut est cum eo infirmitas
aliqua preter ydropisim ceu uentris solutio &
cõsise tũc caue ne mediceris ei cũ ferro quoniã
timor est illius. Si aũt uides infirmũ exube
rantis uirtutis neꝫ cum ipso est preter ydropi
sim solã egritudo & nõ est puer neꝫ senex tũc
incidend̃ hee igit̃ sunt de hoc maioꝝ series.
Propter sm̃ sciendum primum ꝙ oportet in
dicationem in huius incisione suscipe ratione
subiecti quod curatur & dispositionis subiecti
quidem simpliciter quia uirtus debet esse fortis
corpus carnosũ iuuenile non ab aliqua egritu
dine prostratũ post salutis cum medicinis aliis
desperationem potens abstinentiam tollerare
ac exercitiũ. Ex parte quidez dispositionis
quia in ydropisi competũt utina seu ascliti nõ
aũt in yposarca & timpania halya. cum Albuc.
non sit etiã aquositas tanta in ipõ contenta ut
nõ possint seruientes cõprimendo latera ipsiꝰ
ea ad inferiora sumis expellere. Nosce quoꝫ
deinceps ꝙ egritudo quedã est sanatiua. i. non
habens quid probibens ipsam ut debz medici
nam reliqua non sanatiua primo sza cuz tertio
prima. Si igitur fuerit egritudo sanatiua huiꝰ
realiter & simpliciter d̃d ꝙ nullo modo bezel
competit seu ruptura. Quod monstratur ex
indicationibꝰ pretactis ꝟtꝰ nãq; aut fortis uel
debilis. Quod si fortis curada ẽ medicinis ut
subductis & dyafereticis ĩ qbꝰ sine piculo cura
pficit̃. Si uero debilis iã negata ẽ ĩcisio. Am
pliꝰ ex ĩdicatõne sũpta a cã & dispositõne qa
curatio ẽ cãe absciss̃io qd̃ nõ fit rupta cũ ydro
pisis sit ex mala ꝰpt̃ione ut̃ opilatõe seu apãte
in epate uel aliis mẽbris ita ꝙ tandẽ ꝰpaciatur
ipsũ uñcũq; incipiat sicut cor ꝰpatit̃ ĩ fe. alioqn
nõ eẽt fe. fe. prĩo & pnosti. szo sed in sectõe po
tiꝰ morbꝰ occurrit morbo cũ ꝟtutis dissolutõe
ppt̃ spirituũ eductõnez. Rursꝰ uiscera apãta
maxĩe ac etiã ponderosa reddita ex aquositatis
ĩbibitione ppt̃ euacuatõnẽ ipiũs incisione ten
dunt deorsũ dyflã & spiritualiũ cetera subtus
trabẽtia uñ dolor & difficultas sequũt̃ haẽlitꝰ.
Fe. etiã szm archistratẽ ꝰcomitat̃ & tactũ q̃ in
ydropisi repit̃ praua ꝰtinue ppt̃ qd̃ in ydropi
si sanatĩa nõ ꝰpetit ĩcisio. Si aũt fuerit nõ sana
tiua ne defectꝰ appeat ĩ arte faciẽda ẽ rupta ĩ
dicatõnibꝰ obszuatis antemissis puta cũ qs id
preeligit abborrẽs medicĩas q̃scũq;. Vñ szapio
In infirmis sũt q nõ tollerãt admĩstratõnem
meminera solutiuoꝝ & puocantiũ urinã & mi
nuẽtiũ aquã ydropisis sed eligũt sup potũ me
dicĩe sebel sĩc Ga. recitat de malẽte quodã oĩa
pati q̃ piceari. vi. de re. sa. Aut aliq euitãt medi
cinas qa bis uideẽt cura ptẽdi putãtes id citius
euacuatõne pfici ꝰfidẽtes etiã in eꝰ robore uel
qm̃ paupes nõ ualẽt moderaĩbꝰ uti ut̃ ppter ali
qd tale. Quod si euadãt ĩ fortitudie ꝟtutis cuz
corpis carnositate ac aliis iã eueĩt tactis bꝰ tñ
medicoꝝ auxilio cura laudabiliꝰ poterat pfici.

Propt̃ ĩtiũ bꝰ sciẽd ꝙ musculi sz uẽtrẽ ĩferi
orẽ siti octo exñt quoꝝ eqd̃ duo sub cute locati
totũ coopiũt uẽtrẽ ĩcipiẽtes qd̃ a pectoris añri
oris circa gladiatã extreĩtatẽ szm ynulos pten
dũt pẽnis oblõgos. Sũt & alii duo quoꝝ ynuli
szm latũ pcedũt cũ posterioribꝰ p trãsitũ ãgu
los ꝰstituẽtes rectos locati sub duo circa pecto
ris ĩferiꝰ. Alii uero secꝰ ossa uillis sibi dyagõa
libꝰ ꝰcurrẽtes ĩ mõz bꝰ crucis. In hoꝝ eqdẽ posi
tione octo priores duos ꝰsẽtiũt eminẽtõres exi
stere sub qbꝰ nẽpe latitudĩales aut rotũdi dicti
situãt iuuamẽtoꝝ qnto ut etiã greco plegi libro
cũ prĩo prĩa expressiꝰ qd̃ & Almãs. ĩnuit cum
Auer. qnto aũt iterioꝝ de ĩge. vi. ac theorice
ĩtio sub rectis ĩmediatiꝰ locãt̃ dyagonales siue
obliq. Cõsiderãs uero denuo anthonica sszibili
bꝰ uisione pcipi ordiez musclꝝ tactũ szo. Vidẽ
tur. n. ĩ tm̃ aliqñ ꝰfũdi ut neq̃ãt sszu discerni
& iõ diuersimode ipõꝝ pnũciãt̃ sitꝰ si tñ aliud
appebit subiũget̃ ĩ his q̃ deĩceps. Partes uero
uẽtris ad ĩtiꝰ ipsiꝰ pcedẽti o ccurrẽtes prĩtꝰ sũt
cutis ĩsentiẽs deiñ ipmatica sszitĩa pꝰea pãnicu
lꝰ seu mẽbrana sub ipã extensa deinde lacertꝰ

miracb dicte deiceps uero tuica ifirma tuicaꝫ
lacerti uetris & dmũ panicls q ſzm ueritatē ſip
hac exiſtit qd pitineũ ſiue circũ extēſũ appel
lat ſub quo zirbꝰ ꝯtiet & iteſtia. Eſt aũt boꝫ
muſclorꝫ cũ bis q ipōꝫ tplex iuuamētũ unũ qd
ut eorꝫ ꝯſtructōe iteſtia ueſicā & matcē qd i eis
ꝯtinet cogat expellere ſuo tpr ſzm ut ſuſtērent
& roborēt dyaflā cũ pectꝰ exſufflatōe ꝯſtrīgitur
& uocis adiuuēt tuitōnē. Reliquũ ut uētris aug
mētēt calorē i alimēti digeſtionē. Qui autez
ꝯtinuat utilitatē prebēt ab iſtrumtis ſubleuan
do cibi ſoliditatē augēdo ipiꝰ ne cũ extēdit ei
ꝯtigerit ſciſſura ul qn uētri acciderit iflatō.
Propt qrtũ bꝰ ſciēd q euacuatō aq l ſanieі ſzm
cauteriũ dz fieri paulatīe ſzm q xtꝰ poterit
tollerare. Nā ſzm ueterē qcūq empici aut ydro
pici urūt uel ici dūt bis effluēte ſaīe ul aq mlta
& repēte oīno peunt cũ oē ſubitũ nate ſit preli
atiuũ affoꝫ. ſza. Modꝰ aūt icisionis qm aſcli
ticꝰ extat rectꝰ aut ſr ſedē eleuatā ut tendātur
uētralia tūcq mīſtri latera uētris deorſũ ꝯpri
māt & ꝯſideret an ydropiſis ſit ab īteſtīs ul re
nibꝰ epate ul ſplene. Quod ſiqdē ab inteſtinis
p tres digitos ſzm latũ ſub ūblico directe faci
enda ē inciſio. Si uero ſit ab epate in latere fiat
leuo. Quod ſi a ſplene talit a dextro ut eductio
accidat per cōtrariũ deinde pellis eleuetur ad
ſupiora ita ut accidat inciſio q ea perforent in
alio loco q miracb & ſiphac pterea ut ipſa co
operiat deſcendēs foramen poſtea ceu euenit i
ingreſſu porcꝫ uritidũ in ueſica uñ urina non
retrocedit cũ etiā qs pedibꝰ ſuſpēdet. Serpiūt
. n. inter unā eꝰ tunicā & reliquā lz Aſclipiades
uoluerit urinā p reſudatōz in cadē colligi nata
liũ prio. Rupta uero fcā cānula īpōat metallīa
ut argētea l ſubtilis & euacuet de aq qtũ robur
tollerat xtutis qd pulſus indicabit. Sunt &
aliq qui igeniāt & currere faciūt aquoſitatē ad
ſuphā & incidunt paulatiz iñ qdā uero inciſiōz
faciūt in oſſeo. Alii uero ipm acubꝰ multis pū
gūt ut aqua reſudatōnes habeat plimas. Coc
tura uero q. vii. practice miꝰ ruptura reputat
piculoſa. viiii. ac ſiqdē eꝰdē ſzm Albuca. hoc
mō. Quōz qtuor fiāt cauteria icircuitu ūbilici
ut unũ ſr ſtomachũ & aliud ſup epar & unũ in
directo pectoris & reliquũ in directo ſtomachi
& ſit quātitas pfūditatis cauterii ppiq ſpiſſi
tudini cutis deiñ dimittat lōgo apta tpr ut aq
ualeat paulatiz trāſfluere regāt q regine ipſoꝫ
pprio qa ſi xtus fuerit debilis aut pterreat in
ipſo cauteria fiāt pauciora & p uices ut uirtus
ꝯſeruet in quantũ poſſibile & qa magis in ipō
agere affligit coctura ioq fugiūt ipāz qmulti
ſup eā ut tactũ inciſionē eligētes. Propt qr
tũ uero. Ad primũ dd q. Y. nō precipit ſim
pliciter q fiat inciſio. ſed q ſi fiat aq paulatīe
ꝯſulit educi ne ſubita euacuatōne illiꝰ ſincopis
& mors adueniat. Aut loqtur in cāu prenotato
ut cũ ydropiſis fuerit egritudo nō ſanatiua.
Et ad illud qd īducit p Cōmentatorē appuit
quid dicendum. Ad aliud quid dicendum
apparuit. Per huius comperat etiā aſcliticos
ad ypoſarticos. Vñ ſubdit. Ydropicũ. ꝯ. ypoſar
ticũ nō ꝯtīgit medico ſu. incidere. Ad aliud
dd q lz mltiplex expediat coctura pōt tñ fie
ri ſucceſſiue & nō oīs una q quis i ipō fieri plꝰ
moleſtet nō tñ quātū inciſio ut oñſū in ipō fcō
eē uñ ſile accidit eiqd dicet de cautio actuali
& potētionali dīa. ccviii. Ad aliud dd q for
taſſis cā ꝯiūcta nō ſolū ē aq ueꝫ mala diſpoſi
tio i epate cāta uel ſuppoīto q cā extet aqua ꝯ
iūcta & tollat ydropiſis tñ cā derelicta i epate
itidē generat aquā uel ut poxiſmꝰ ceſſat fe. qa
fuligo remouet putda q ipiūs cā erat ꝯiūcta ſz
non pter hoc habitudinaliter ceſſat. cxc. fe.
cum poſſit cauſa precedens remanere que poit
itidem ſub coniuncta. Ad aliud dicendum
q non ſufficit ad curationem ut euacuetur con
triſtans uel quod preternaturam ſed opus eſt
ſecundum ueterem bene ferre & non conferre
tantum ſicut apparet in alterius duorum capi
tis inciſione quod euenit in propoſito. Ad
aliud dicendum q non eſt ſimile quoniaz apo
ſtematuz cetera cum fuerint euacuata nō adeo
relinquunt diſpoſition em prauam in parte q
iterum conſurgat ceu derelinquitur in epate
ut uiſum prius. Eſt etiam modus apoſtematis
ydropiſis alius ac aliter inductus. Ad
aliud dicendum q aliquando ars non imitatur
naturam differentia. clxiiii. cum aliquando ipa
potentior ſit natura. Neq euacuationes aque
per umblicum facte aut per rupturaz circa ing
uina & anum ſunt proprie facte a natura uincē
te ac naturaliter ſe bñte ueꝫ potiꝰ ſint bo mate
ponderis ſtimulata qd oñdit eaꝫ exitus prauꝰ
Ad aliud dd q lz rgſariter precipiat euitari
tranſitꝰ ſup membꝫ principale quantū poſſi
bile interdū tamē pmittitur cū matia nō fue
rit corrupta & pue quantitatis citoq ptrāſiens
. cxcvii. Ex quo & maius ſequtur iuuamētum q
nocumētuz qd fit cū aqua diureticis educitur.
Nazq dā eꝰ ps p epar trāſit & reliq fortaſſz ſub
tiliata ſñ eo deuet per uenas ad renes iuꝗ illud
affoꝫ. vii. Quibuſcūq iterfrenes & uētrē zcꝰ.
Si aūt p ſubductīa ipiūs aliqd aſcēdat ad epar
in uapores redditur diſſolutum ita ut non tlr
ledat. Medicine ſimiliter licet non ſint uene
noſe & proprie uiolente remiſſiores eligantur
earumq corrigitur malicia cum epar confor
tantibus ut ſpica. eupatorio. endiuia & adip
epate.

.DIFFERENTIA. C.C.

Vod fluxꝰ uētris in principio morbi factꝰ sit ꝯpescēdꝰ oñdit quia ille cohibendus ē quo nichil euacuat benigne neq; ui nature sed sīthomatice bꝰ uero ē fluxꝰ in prīcipio & simplr omīs euacuatō. Vñ affor. prīa. Eor que egerūt rōne nature euacuatur sz sunt uniuersa sinthomata dispositōnū preter naturā in quo nāq; tpr generat ab egrotatiuis causis natura & est humorū indigestio nichil euacuari benigne fit īpossibile. Amplius quod ordinē corrūpit nature oportz ꝯpescere cū boītas sit in rebꝰ ꝓpt ordinē. xii. methaph. Sed id agit fluxꝰ talis Primitꝰ. n. euacuat cum oporteat digestionē ātecedere seq uero discretionē & deinceps euacuationē Ga. ibidē. Cuius hic cōmittit oppoītuz. Itidē quod est malū p uiā cause & signi oportz abscīdere talis uero est pretactus. Est nāq; signū creticū & cā precedens digestionis signa cum nūq; in principio appareat bꝰ bōa nāq; signa nō mox apud uētrē apparēt. que uero cretica ea q̄ digestionis antecedēcia mortē denotāt aut ꝓlixitatē egritudinis ul ēcidiuatiōz crisiū prīs & afforismor.

Eti quod nō pōt in minꝰ neq; in maiꝰ poterit mlto ampliꝰ sz nata nō pōt ī principio morbi motū īducere alteratōnis quē faciliꝰ ē causare q̄ motū expulsioīs q local exit cū ī motu locali & ꝓprie recto mutet locꝰ szm totū. In motu uero alterationis szm ꝑtes magis de generatōe prīo. Id aūt in quo natura nō pōt est cohibēdū cū sit ei ōriū. Rursꝰ si causa debz ꝓhiberi & effectꝰ cū plerūq; īprimat ampliꝰ ceu ī ꝓposito. Sed causa debz ꝓhiberi ut morbꝰ ergo & fluxus qui eius est effectꝰ. Sūt. n. accidētia morbis causata ꝓpt q̄ oportz fluxū in prīcipio ꝯpescere factū. In oppoītū qa precipit septimo practice q; qñ ꝯtbatō & anxietas siue colerica passio acciderit nō occupādū aut putatōe q̄ diu ꝓtus fert ualida & euacuatio moī tmīos nō transgrediat īmo potiꝰ adiuuandū cū aqua cata & olo dulciū amigdalar quaterꝰ stomacꝰ a supfluitatibꝰ purget. Quod silr erit ī uētris fluxu obszuandū cū associet eidē. Adhuc qd est signū bonū & res iuuās nō est cohibendum talis uero est fluxꝰ in principio morbi factus unde ī tto. x. Cū accidit pleuretico dīsitas ī fie alias fluxꝰ uētris significat q; epar eiꝰ iā debilitatum est & malū est ualde & est ī prīcipio sui signū bonū īmo est res iuuās. Eti sputum szm. Y. siꝰtinuo appareat incboantē abbreuiat silr & fluxus ī prīcipio factꝰ abbreuiabit morbū cū utriq; materia educat morbi. Palī qd medicū excusat ab eiꝰ ope nō optz abscīdere buiꝰ uero est fluxꝰ in principio ꝑ se factꝰ cum medicꝰ euacuet in principio nō rar. Rursus

Fen. 3. 4

quod educit hu. suffocātes sui q̄titate aut extinguentes sui q̄litate. seu utrosq; nō oportz conpescere. hoc aūt uidet hic fluxꝰ efficere. Ita q; fluxꝰ uētris nō expedit in principio morbi ꝯstringere. Propter primū uero sciendū q; fluxus est huōr ꝑ corpꝰ trāsitus ex cētro maxīe uersus crcūferētias factus qui aūt uentris est eductio ad cuius cōferētiā ꝑ intestinor uiā hic aūt aut a cā fit extīori ut aere uel aqua seu tra & ulr acōtinēte Aut a cibis uel potibus & simplicit ab indebita sex cār necessariar admīstratione uel ab interiori & a solutōne etiā cōtinui & hoc aut ab humor aliquo quatuor & maxime a colera uel a mēbro ut a cerebro stomatico intestinis meseraycis epate & splē & simplr a toto corpore aut eius aliꝰ cibalis ex indigestione causatus quod fit ꝓpt malā ꝯplonē stomachi & ītestinor simplicē uel cōmixtam ul a mesaraycis cū epate nō ualētibus attrahere aut a cerebro catarizāte Alter uero huōralis & ille mlti plex existit secūdū diuersatatem humor in se ad īuicem proprie cum humorum ītuenit ꝯpositio cū membris ut apparuit ttio. xvi. Est aūt fluxꝰ qs morbꝰ alt accidēs est silr & alius cū fortitudīe uirtutis alter uero cū debilitate Et demū aliquis creticus natalis & alius sīthomaticus. Quid aūt sit uēter dīa oñdit. liii.

Prīcipiū autē sumit hic ꝓt unū extat de q̄tuor morbi temporibus quod quid sit & quot dicat modis oñsuz. cvi. & . cvii. Morbi etiā ratio dīa mōstrata. lxxii. Propt scdm uero sciēd q; aliqui dixerūt simplr fluxuz hunc fore ꝯpescend cū nil euacuet naturalit & benigne uerū sinthomatice stimulata natura magis. Alii uero nō eē ꝯstringendū cū matiam morbi educat quor positōnum defectꝰ & motīor appare bit ītio dñdor cū szm qd dictū simplr enūcia

Propt ttiū uero sciendū q; fluxus huius est aut morbus aut accidēs sicut magis quesitum petit siqdē prius non est ꝯpescēdꝰ nisi in tantū ꝓcedat ut ꝓtutē ꝓsternat sicut etiā fluxꝰ compescūt cretici. Vñ Dam. in affō. Si qs ꝑ mltuz tempꝰ neq; uoītū neq; solutōnē hūerit & ei subito eueīat uidēd ne ꝯstringere festines. qa hīc cor a prauis purgat hu. Quare prīo scda Sanꝰ qui nō exercitat mltotiens egerit uirꝰ & sanie que sibi purgatio & euacuatio est laudabilis. Ex hoc. n. laxitas remouet que ꝓpt dimissiōez ꝯtigerat exercitii. Si uero est accidēs aut est cibal ex indigestione ꝯsurgens uel huōralis. Si qdē prior cū his que uentris & ītestinor ꝓcurant digestionē īteriꝰ ītromissis aut exterius applicatis leuit ꝯpescendꝰ qualia sūt ꝯtēpata sufficiēt stiptica ut absinthiuz mastix spica cithonia & silia. viii. terapē. Si aūt fuerit a mesarayca epate ul cerebro curet cū illor ꝯfortatiōe

Dam. Aff.

siue sit ex malitia 9plexonis uel aliter aut in
locis tradit operatiuis de quib9 ꝓpria sunt
passule enuclea te spicanardi sticados arabicũ
& xiloaloes. Hũc.n. flux 9pescere oport3 cũ ide
xtus ꝓsternat & de matia morbi nichil ut sic
educatur. Si uero buoralis extiterit aut est
cũ mltitudie humoꝝ excedẽti aut qualitate in
tensa ul utraq; suppoita xtutis 9stãtia & tunc
hui9 fluxum non oportet 9pescere saltẽ uiolẽt
sed magis blandiẽdo demũ ne matia ad aliqd
mẽbroꝝ decurrat principaliũ mortẽ aut apãl
qd sile inducẽs cũ hoc etiã aliqd de matia eua
cuatur adhuc ipsa q̃ta excedẽs & qual acuta. q.
furiose digestionẽ nõ expectat & ꝓprie cũ fue
rit ex collico genere mobilitate ipi9 perniciosa
Virtus.n. aliqñ fortis cũ multa sensibilitate ꝓ
cepto nocumento ut idiscret9 bellator mouet
nimiũ de se 9fidẽs Si aũt xtus fuerit debilis
& fluxus qcũq; cũ cautela & paulati oport3 ipsũ
9pescere ptim xtutẽ cõseruãdo & fluxui sm
ꝓtem blandiẽdo. Nõ.n. solũ oport3 flux icipiẽ
tem 9stringere sed etiã creticũ cũ xtus ñ tolle
rat. Indicatio.n. sũpta ab ipsa oẽs alias indica
tionũ obtundit ut smo significat terapẽticus
non9 uñ prio q̃rta. Id de quo magis solicitandũ
est uirtus. Ipã.n. curatrix ẽ & nõ mei c9. Quãdo
enĩ flus 9pescit spũs 9seruãtur ampli9 cũ in oĩ
euacuatõne resoluant facilie ipoꝝ subtilitate.
Quod aũt cretic9 & ulr flux9 oĩs cum supfluit
xtutẽ dissoluẽs debeat 9strigi q̃rto notat pria
Sile nãq; uere uidet de aliis fluxib9 ut de eo q
uẽtris. Int9 qdẽ restrictõne electuariũ q̃plm
efficax 9struxi. Recipe nucleoꝝ granoꝝ uue
siluestris fructuũ canis rubei ericiaꝝ ei9 nucis
cipressi stercoris asini capre & leporis seĩs plã
taginis cineris spongie enclaustri scriptoꝝ ana
3.iiii. masticis thuris minuti guiarabici draga
ganti mirre acacie mirtbi sumach ramech. seẽ
nenufaris berberoꝝ cimini & ameos tostoꝝ in
aceto infusoꝝ gallaꝝ corticũ granatoꝝ balausti
aꝝ coralli rubei sãguĩs dra. boli ar. tresigillate.
luti stelle mumie ana. ʒ. iii. spodii semĩs papa.
al. & ni. se. iusqaĩ al. se. portul. se. aceto. se. end.
lactuce se. bibli. reubarbari tosti pum añ. ʒ. ii. &
se. pilloselle. caude eqne corrigiole. ipoqstidos.
berbe marie & py. spicenardi maratri. se. apii.
carui se. leuistici anisi ana. ʒ. ii. carniũ cithõioꝝ
ʒ. v. nespilloꝝ sorbaꝝ piroꝝ siluestriũ ut grãoꝝ
granatoꝝ. cornaꝝ ana scr̃ .vii. oĩum mirabola
noꝝ dulcoratoꝝ adustorũ ana. scr̃. v. karabe san
darace capilloꝝ rosʒ. ru. ana scr̃. iiii. opii. croci
castorei cassielignee cãphore ana. ʒ. ii. fiat ʒuc.
electuariũ rebus sufficiẽt cõtritis. Propt q̃rtũ
uero Ad primũ dd q; euacuari aliqd uigore na
ture & benigne põt eẽ dupl. Aut simpl & ita nullus est talis in principio ꝓueniẽs fluxus

aut secũdum quid tanq̃ malũ expediẽs necessi
tatis tẽpore & ita põt dici mõ aliquo fluxus ui
nature fact9 & euacuãs quid benigne min9. n
id malũ q̃ q; matia restringat & maxie cũ fuerit
multa & acuta timẽdo ne ad aliq; mẽbroꝝ tãq̃
repcussa declinet principaliũ ꝓprie cũ nõ eua
cuatur aliũde uirtute etiã 9stãte. Ad aliud
sil dd q; ordo nõ corrũpitur absolute nature
sed sm qd magis. lic3. n. aliqd ꝓficiat aptius
simpl necessitate tamẽ impellẽte põt aliter
utcũq; cõpleri. Ad aliud dd eodẽ. modo q;
melius eligẽda recidiuatio aut egritudinis ꝓ
lixitas q̃ rcurs9 materie ad aliqd principaliũ
& licet illud sit tãq̃ simpl malũ. Ad aliud
dd q; aliqñ natam nõ uidet aliqd etiã minus
posse quia nõ toto sui utit robore. Cum uero
utitur in seipsa collecta poterit quod maius
ut appʒ ĩ pulsu formicãte spississimo & uermi
culante iuxta mortẽ uicta uirtute facto quid
demũ uertit in eaꝝ cũ est nimia uirtutis icẽsio
& oĩno aduẽt9 ꝓditioni pocism9 prio scda qui
qdẽ uidet mĩorẽ uirtutis ĩbecillitatẽ spisso
monstrare. Puls9. n. magn9 simpl 9iunctim
tres cãs expetit 9tentias fortitudinẽ uirtutis
instrumẽti obedientiã & necessitatẽ. Quod si
ipsũ reddat inobediẽs puls9 fiet uelox. Si uero
cũ hoc xtutis occurrat debilitas erit spissus.
Quod si plus spissitudo augmẽtet efficietur
uermiculos9. Et si magis hac augmẽtata &
uirtute ꝓstrata efficietur formicãs & deiñ uir
tute pigritata ob debilitatẽ mouere remittet
utcũq; spissitudo & pulsus itidẽ cõstituet uer
miculos9 ad debilitatẽ uirtutũ significãs mai
orem priori. Et demũ ea pampli9 ĩbecillitate
mouet ꝓtrita fulcita tñ in seipsa cogit pulsare
ita ut puls9 efficiat tard9 & tunc adest incẽdiũ
uirtutis nimiũ & aduent9 perditõni poxismus
prio scda. Fiũt. n. alique ꝓcussiões morose sic
q; aĩa exalat 9festi. Ex hoc quoq; appʒ uera cõ
cordia discordantiũ. Scribit. n. in pulsũ intro
ducũt formicantẽ maiorẽ debilitatẽ uirtutis
mõstrat uermiculãte in de pulsuũ 9pẽdio eĩ q̃
etiã diuersitas iseritur prio scda. dd q; aut is ui
efficitur sithomatis. Ad aliud dd q; effect9
nõ deb3 ꝓhiberi oĩno si 9ferat ad eẽ ul destruc
tionẽ cause sicut. n. flux9 aliquomõ tollit cãm
& morbũ. Ad ea etiã que alti9 ꝓtis iam ut
cũq; qd dd appuit. Ad primũ tñ q; fluxus
uẽtris ut oñsũ in cãu nõ est ꝓhibẽd9 & ꝓprie
cũ aliqd matie euacuet male uirtute 9stãte.
Ad aliud dd q; illic. A. ꝓ principiũ intelligit
spatiũ triũ diez & nõ unũ de tẽporib9 q̃tuor
morbi uel dd q; matia illa cũ mouebat ad apã
sil etiã repebat q̃si sponte ad euacuatõnẽ ita
ut ea tendẽs ad apã delabat tandẽ ad illa que
fluxũ ĩducebãt apãte etiã nõdũ ꝓfecto magno

qd aliqñ 9ſpexi dña.clxxxxii.ñ tñ ſimplr bonũ in aliis ut in qb9 materia eēt iã collecta oiq̃q.

Ad aliud dd q ꝯtinuo ſputũ apparere deno tat principiũ ꝓut dicit ſpatiũ triũ dieꝝ & non ſzm q notat temp9 quod eſt morbi exordium. Aut nõ eſt ſilr de ſputo ad pect9 & fluxu uẽtris ad ea que inde euacuant cũ ſputũ egrediat pri mitus indigeſtũ 9tinuo non ſic aũt de uẽtris fluxu oĩno. Aliud etiã q̃tũq 9cludat iã appa ruit. Scitũ eſt etiã q euacuatio ſzm artẽ ſilr laudatur in morbi prĩcipio nõ aũt apud natam

Et ſilr uiſũ quid ad aliud dd.

DIFFERENTIA. CCI.

Vod diſſinteria ex ſanguine facta ſit aliis deĩoris curõnis oñdit Quoniam illa paſſio deteri9 curat in qua humor euacuat qui eſt familiarior & nate ꝓpinqor. hic aũt eſt ſanguis eloꝝ ſzo. Adhuc morb9 ĩpro portionalis deterior eſt ꝓporcionabili iuxꝫ illd In morbis min9 & reliqua differẽtia. clxxix. ſz ſan. inꝓporcionablr ſe habz ad diſſinteriam cauſãdã cũ ea ſit ĩteſtinoꝝ ſciſſura q̃ ex aliquo cãtur hu. acuto q̃lis nõ eſt ſanguis cũ ſit calid9 ac huĩd9 dulcis & mitis. Itaq peior eſt cura tione diſſinteria ex ſanguine cauſata. Quod aũt ex flate ſalſo deterior ſcribit affoꝝ. ĩtia. Rurſ9 egritudo cauſata ex huõre reſiſtẽte educ tioni deĩus curat ſibi oppoĩta Hui9 uero fla cũ ſit frigidũ uiſcoſũ. Pei9 itaq curat. In oppoſitũ q diſſinteria ſanguinea & flegmatica curatõnis ſint leuioris qa ꝓnoſ. ſzo. Materie ſanguinee ac flãtice ſũt mĩoris malicie q̃ colẽ citrine & nigre que aũt tales morbos inducunt cure facilioris. Quod aũt que fit ex coleta deĩoris ſit cure mõſtrat. Quoniã diſſinteria eſt excoriatio. Ipſe uero cauſat ab amaro acuto hic. n. ꝓprietas eſt ſua h9 aũt eſt colã. Eti ea eſt calida tenuis penetratĩa que aũt talis excoriatõnis eſt maxĩe inductiua. Ex colã igit ĩcurabilior eſt diſſenteria. In cõtratiũ qa ſubtilis cito foras educitur que aũt diſſin teria h9 curabilior eſt. Quod aũt ex mlia ſit deĩoris cure uideĩ qm morb9 ex huõre ãplius nature ꝯrio deterius curat talis uero eſt mlia cũ ſit frigida & ſicca natura ſiqdẽ huãna ca. & hu. Pali morb9 cauſat9 ex huõre difficilioris expulſionis a corpore difficili9 curat: Hui9 aũt eſt mlia cũ ſit ĩreſtris groſſa mobilis cũ diffi cultate. Itaq deterior hec ceteris cura. In oppoſitũ qa ſpleneticis diſſinteria ſupueni ens bonũ affoꝝ. ſexta ſplenetica uero paſſio ex tat mlica. Rurſ9 ſui frigiditate ſiccitate ac ponticitate habz partes 9gregare ac cõfortare quod aũt h9 oppoĩtur diſſinterie. Pali mlia nature ꝓporcõnat ĩteſtinoꝝ qd uero tale poĩtũ deterrẽs min9. Facilime igit curatõnis ſi 9tin gat eſt diſſinteria ex mlia cãta. Propt primũ quid ſciendũ q qd ſit diſſinteria & que uera queue & methaphorica & quot ipſi9 moĩ dña uidebitur 9ñti. Diſſinteria uero inteſtialis cauſat ſiquidẽ a cã exteriori ceu a ueneno ſeu farmaco effrenitãte uenenoſo & ex fece qñq & ac ſalſis & acutis Conſurgit etiã a cã ĩteriori ſic a mlia & ꝓprie aduſta ab emiſſione cancrina ĩ inteſtinis que ſolutõne diſcernit ſanguis mlici ex colera & flãte ſalſo ex uehemẽtia infixionis uiſcoſitatis cũ. n. eradicat uulnerat & ex apãtis ruptura. Nono quoqterapeñ. nõnũq̃ 9tingit ex uenaꝝ ſciſſura cũ ſanguis in eis extiterit ni mius Attenuãt. n. & diſrũpunt ſan. abundãtia.

Sunt & aliq dñtes eaz a colera 9tingere praſ ſina & eruginoſa. Propt ſzm uero ſciendum aliquos dixiſſe diſſinteriã deteriorẽ curõne fo re 9ſurgentẽ a mlia colerica eo q ĩpetũ habeat & qualitatez ꝓnecabilẽ & ꝓnicioſã. Sed id ut oñdet nõ ualet cũ hec breuitate ſzmonis per mliam colicam oẽs audiat mlie modos ĩnatales v. hũc qdẽ ſolũ exprimẽs ueluti famoſiorẽ ma giſq 9tingentẽ cũ ceteris colã ſit hu. paratior aduſtioni ſui caliditate & ſiccitate ac ſubſtãtie ſubtilitate Mlia tñ mlica ut oñdet hac ĩpetuo ſior & effreĩor exĩt ꝓ hũc modũ ĩnatlitatis mlie nõ mĩus audita. Quidã etiã dixerũt illã fore deĩoris cure que ex colera cauſatur praſſina & ꝓprie eruginoſa cũ egritudĩes facte ab eis ſĩt ĩcurabiles corrũpẽtes caloris natalis formam ſpecificã ceu uenenũ collzttio. Quib9 dd q ſi diſſinteria cauſaret ab iſtis & ꝓprie ab eru ginoſa deĩoris ut appz ĩmo ĩpoſſibilis foret curõnis nõ tñ aliquẽ autẽticũ repio ſcribentẽ ex his diſſiteriã cãri cũ etiã neget ab. Y. febriũ qnto ab ipſis morbos generari mox. n. fora s emittũt aut corp9 corrupũt ut dña oñdit. xci.

Prppt ttium qdẽ ſciẽdum q deĩor curatõe eſt diſſinteria illa que ex mlia dicta mlica uñ afforiſmoꝝ q̃rta. Diſſiteria ſi a colera nigra ĩcepit mortale. Quod & rõne firmatur qa illa peior curõne q h abz q̃litates magis effre nes & nate huãne ꝯrias ſilrq acutõres. Hui9 ꝛo eſt que a mlia cauſatur mlica Ebulit. n. & fer mentat terrã ĩducẽs ãpullas ut iura ebuliẽtia & acetũ a qua fugiunt muſce & aĩalia illã non guſtãtia natalĩũ ſzo. ĩtioꝝ ttio de inge. xiiii. & afforiſmoꝝ q̃rto. Prĩo quid prĩa ponit du plex & ipſa Quoniã aut fit ex aduſtione mlie natalis groſſe uel ſubtilis que aũt ex groſſiori difficili9 reſoluit a mẽbro reliqua. uñ ibidem Illa que magis acris eſt deterior exiſtit & ipſa eſt que generat ex aduſtione ſubtilioris mlie Sed tñ ſi in ipſius principio auxilio preſto fue rit citius medicationẽ recipiet illa. Que uero ſuper tram min9 ebulit tardi9 ꝓimit ſed ad

resecandũ & artandũ & medicationez recipiẽdũ effrenis est magis ut uisũ dr̃a. xxxii. Amplio illa ẽ deterior sanatione que in nullo distat a cãcro ulcerato cũ hic sit corrosiuus insanabilis ẽt in exteriori sito sup quẽ possũt remedia aduei re tãgendo & pmanere talis ꝟo est dissinteria causata ex felle ni. affor. iiii. Hanc ꝟo cõseqt̃ in malicia illa que dicta ẽ cõtingere ab emissiõe ĩ ĩtestĩs cancrena ex sang. huic hu. admixto cãta unde. ix. theor. Sunt he due spẽs pessime & mortifere maxĩe si hũoris cõitetur fetor. Naz hũor adeo seuus & pniciosus non nisi ꝓpt̃ causaz generatur maxĩaz naturam extendentẽ ultĩe. q autẽ talis ei aduersatur q̃ maxĩe cũ effectus ꝓportionet̃ cause. que igit̃ ex talibus hu. dissinteria ceteris existit deterior curatõe. Post hanc ꝟo peior illa que ꝯtingit ex adustiõe cole ru. ĩ melancoliãq; ꝯuerse hec enĩ fe. est malicie & uelocioris corruptõis q̃ flegmatica & sanguinea melancolicis licet flegma uehemẽtioris existat ad besionis colera iã ente assatione ĩminuta. q̃ malicie tardioris sunt illa & impedimẽti uerũtam̃ est susceptibilis curationis melancolia melãcolica prĩo prĩa. Quod qd̃ ostẽdit mĩor hay melãcoliay sz̃m ordinẽ in se malicia cum ab humore generet̃ uel minus seuo. Generatũ enĩ aliquã generãtis obtinet naturã aut subtiliori qui citius potest educi ex pte ceu qui colere deinceps aũt difficilior ex flãte salso facta ea etiã que ex colera. Vnde affor. t̃cia. pronũciat̃ difficillima dissĩteria quoniã humor colericus sui subtilitate exitũ facit. flegmaticꝯ aũt sua pmanens uiscositate ac adherẽtia q̃ amplius ulcerat salsedine sibi adiuncta plus nãq; nocumentũ est flegmatis ex pte uiscositatis adherentis q̃ eius oppositũ q̃litatis flegmatice minꝯ mordẽtis acute. Sic itaq; post hanc colerica post has uero ordinet̃ alia ab hũore utcũq; corrupto generat̃ melãcolico ut innuit̃ his afforismis vi. Quicũq; spleneticĩ a dissĩteria capiũt̃ & reliq̃. Et spleneticis dissĩteria supueueniens bonũ cũ ipã fuerit breuis tẽporis moderata. unde t̃cio xvi. Cũ aũt melãcolia non ebulit neq; odorẽ habet acetosũ tunc est supfluitas melancolica quaz expellit natura & sperat̃ cũ ea sanitas q̃nq; deinde que ex uehemẽtia infixionis alicuius uiscositatis uehemẽter flegmatice mĩꝯ mordentis acute intestinis creat̃ ceu flegmatis uitrei. in uiatico. Ad hꝯ nãq; separationẽ grãdis sequit̃ ulceratio cũ pelliculã intestini edicat & dolorẽ causet. Quare mordet̃ ipsũ supfluis cõcurrentibus ac transeũtibus inde. demũ uero q̃ generatur ex sanguine difficilior est curatione quãtamẽ raram fore puto neq; exanguis in propria permanente nata quia sic forsan dissĩteriã magis generabit epaticã uel eidẽ cõsimilẽ Cum enĩ uena scinditur intestinuz malignatur ita ut uirulentia uelut in solutione ꝯtinui exteriori cõtingit quis modus ulcerationis causet̃. Que aũt ex apãtis ruptura causat̃ difficilioris curatõnis aut leuioris existet sz̃m q̃titatẽ ipsius eiꝯq; materie maliciã. & similit̃ que ex uenenosis & fecibus generatur serosis acutis. Sic igit̃ apparz q; deterior dissĩteria ẽ que ex melãcolia cõsz̃git melãcolica deinde ea que ex colerica flegmatica & sãguĩea melãcolicis & postea que ex flegmatica salsa. post que a colera. deinde que a melãcolia & ea que ab adherentia uiscosĩtatis uehemẽti & tãdẽ sanguinea nõ adustis & que ab apostematis aptura & aliis sc̃dz eorũ maiorẽ causam & mĩorẽ. Sed contra id uidet̃ quod dicit̃ de colera nigra & p Haliab. & A. ponentes deteriorẽ fore amplioꝯ melancoliam generatam ex adustõne colere amare q̃ nigre. In cõtrariñ quia in eo q; colera nigra dr̃ sicut intestinũ in remedia bl̃e a colera nigra ulceratũ. difficulẽ uero auxilĩabile aflaua colera. hec enĩ minꝯ deterrẽs priori

Dicẽdũ q; ratione cite impressionis deterius nocumẽtum fit ex melancolia colerica cõsequẽter q; a melancolia minus grossa deinde ab illa que facta ẽ a grossiori melãcolia & demuz a sanguinea & flegmatica differẽt̃ tamẽ. Ex pte autẽ eradicationis deterior t̃cia q̃ sz̃a & prĩa cũ aliis ut indicat̃. prĩo prĩa. Vel ad ĩductũ scdo Ga. d̃d q; nõ cõpat̃ mĩia usta mĩica ad mĩiã colericã. uerum illa ad colerã amarã non ustã. Sed eti dubitare cõtingit. Contingit. n. dissinteriã mortalẽ simpliciter fore si a colera inceperit nigra In dĩonibus ꝟo scribit̃ q; dissinteria causata ex mĩia est mala cronica ex cuius egestione terra ebulit & odor inde odoratur aceti cuius quidez excoriatio si antiq̃t̃ nõ sanat̃. Innuit̃ ergo q; in prĩcipio si presto auxiliũ affuerit ualeat curari

Dicẽdũ q; si dissinteria incepit a felle nigro iamq; ꝓcesserit intãtũ ut ulceret̃ intestinũ sz̃m Cõmẽtat. ulcere cancroso eaz tunc non possibl̃e sanari. Aut dissĩteria causat̃ ex maiori q̃titate & minori sĩlit̃ malicia. Propter q̃rtũ ꝟo Ad primũ dicẽdũ q; dissĩteria sanguinea facta excoriatione licz eũetur san. eius tamẽ q̃titas ẽ pauca. Si aũt esset multa ceu in epatica euenit aliq̃ tũc qdẽ hec esset deterioris curõnis. Ad aliud dicẽdum q; ille affor. sz̃m Cõm. locũ habz in egritudĩe cõplexionali. uel uerũ extat cũ sang. egrediens fuerit q̃ multus. Aliud aũt ut appuit cocedẽdũ. Ad aliud aũt dicẽdũ q; licet ueruz cũ ulcerat in ꝓposito egritudines sanguinis & flegmatis licet sint saluiores ratione q̃litatis colericis & mĩicis sũt tamẽ deteriores rõne quãti suffocationes celerius inducentes cũ amplioꝯ habundent in corpe. Ad aliud dicẽdũ q; licz colere insint ista non tamẽ pluribꝯ hu. dissĩteriaz inducit sanationis cũ int̃ ceteros humorum sui

ſubtilitate ac leuitate facilio ex corpore ac alte
rius poſſit educi. Quare uide ſi penetrat ī ꝗriū
poteſt illius reuelli ut ratio pſuadet in oppoītū
adducta. Ad aliud ſ3o dicēdū ꝙ melācolia hec
non habet ſubſtantiā corrūptā & q̄litatē depra
uatā cū ſit naturalis mīmeq; ītestinis contraria
licet breuioris anīal conſtituat uite drīa. xxi.
Ad aliud dicendū ꝙ diſſinteria que ſpleneticos
curat non generat a mlia melancolica ſeua uerū
ab aliquo humore utcūq; iam in melancolie cor
ruptionē mutato ut oſtēſū. Ad aliud dicēdu3
ꝙ hꝯ melancolia cū fieri incipiat īnaturalis acq
ſiuit acredinē. qua cū ipſius ut terreſtritate pō
derosa ulcus ingerit inteſtino. Ad aliud eti
am per hoc & prius quid dicendum apparuit.

DIFFERENTIA. CCII.

Vod in diſſinteria epatica cōpetant ſti
ptica monſtrat per uiaticū & ſeptimū
practice precipientē in ea ſtiptica exhi
beri non parū eleuata ut trociſcos de karabe cū
rob granatorū mu3orū aqua portulace berberis
& hꝯ ac etiā que ſputo ſanguinis conferentia.
Rurſus diſſinteria hec fluxus eſt quidā. ſtiptica
ꝓo cū condenſent & impilent eundē compeſcūt
& maxime uirtute curatiue. Itidē. in ceteris
epatis paſſionibus in quibus non tantū uident
competere ut hic ſtiptica precipiunt eidem ad
miniſtrari. apparens de ingenio ita ut & reſolu
tiuis matura tiuis illio ſit admiſcēda. unde prīo
quarta. Cu3 hora fuerit reſoluendi apāta epatis
& ſtomaci non debes dimittere qn ſtipticas me
dicinas bonū habntes odorē admiſceas. Quod
fulcitur a mīore. Et fulcit quia illa cōpetunt
que inſpiſſant & cōpeſcūt ſanguinē ſubtilē flu
entē ab epate qualis eſt ſanguis aque loture car
nis ſimilans. unde interioꝝ v. Cū uideris egeſtō
nes uel nouiter occiſaꝝ carniū loturis aſſilatas
certa fit cognitio paſſiōis epatice. Sed hoc agūt
ſtiptica. Rurſus cū eductō alicuio nocet. illio
retentio confert ꝓpter rationē cōtrarietatis cu
re. ſed quod educit hic obeſt cu3 ſanguis & ſpūs
euacuentur qui uite ſūt cauſa. Proderit igit eio
retentio. In epatica itaq; diſſinteria competunt
ſtiptica. Oppoſitū. ītcio ſedecīa. Adhuc quod
epar infrigidat ac ipſū amplio ab eio ſemouēs
natura & materiā in id impilat & cōdenſat ipio
prohibens expirationē non cōfert in hꝯ egritu
dine. talia ꝓo ſunt ſtiptica cū ſint frigida inḡ.
ītcio. in dietis ulibus. Et firmatur qa meatus
epatis ſunt tandē anguſtiſſimi tanq̄ capillares
entes uilli. Adhuc. cū epar ſit uelut ſanguis
cōgelatus prīo prīa. quod ipſū amplius denio
gelat leſionē non puam id cogit incurrere. hio
ꝓo ſtiptica cū frigidiora ſint pronunciata.
Non igit in tali morbo cōpetunt ſtiptica ueru3
potius aperitiua. Propt primū quidē ſciend

q̄ ut nomē deſignat diſſinteria eſt fluxus cū in
teſtīorū raſura diſciſſiō3 nāq; denotat inteſtīalē
Eti teron inteſtinū inde enteria. i. inteſtīalis
que triplex exiſtit. Vna qdē cū pinguedo q̄da3
ſuper inteſtina exiſtens excernitur. Alia q̄ men
brana ſupficialis interior ipſorū educit. Tercia
ꝓo cū ſubſtantia abradit inteſtini. affor. appns
iiii. Et hec iuxta rationē uocabuli appellat diſſī
teria ꝓprie. Quoniā epatica dicta diſſinteria
metbaphora dicit amplius cū rariſſime in ea ex
coriatio intercidat. Et iō īterioꝝ quīto. Plures
medicorū decepti banc. i. epatica extimant dis
ſinteriā. Eſt aūt ipſa ſanguinis puri cui non ad
miſcet egeſtio. theor. ix. S3m quoſdā ꝓo fluxus
uentris ſanguinolentus abſq; ītestinorū excoria
tione. Sed qa nō ſēper neq; in oī diſſinteria epa
tica ſanguis emittit purus. uerū tandē erugino
ſus. eſt & aliqñ cū excoriatione conſequenti aut
antecedenti. dicet quis diſſinteriā epaticā fore
fluxū hūiditatū p ītestina ex praua epatis dispo
ſitione cauſatū. Humiditas aūt que ī ipſa emit
tit eſt uel liquor loturis carniū nouiter occiſarū
aſſimilatus aut uelut ſanguīs fex. int ioꝝ tertio.
In ea quoq; in principio yquores excernūt ſang
uinei. Tempore uero procedenti groſſi & ſang
uinei multū. In ultimo uero nigra certiſſime co
lera. Gal. & Haliab. Vi. quoq; de accidenti qua
tuor egeſtiones ponnt ſanguinee quaꝝ tres huic
pertinent paſſioni. de quibus una ex abſciſiōe
cōtingit magnoꝝ alicuio colorū. uel exercicii di
miſſōne. nōnulla ex melācolico accidit ſanguīe
lucido. quarta quoq; eſt ſanguis paulatim deflu
ens ab ītestinis. Tercio qdē xiiii. Plures ꝓpletio
ponunt maneries humiditatū egrediētes ab epē
diuerſificate in ſubſtantia eio quod expellitur
& cauſa illius. Subſtantia enī q̄ ꝓpellitur inde
alia eſt chimoſa. quedā aquoſa hec ablutio non
nulla colerica. quedā uirulenta. ſeptīa nigra &
nigra ut fex. ac nigra melācolica nōnlla ē fetida
& hec priuata fetore. aut ſanguis purus qui alī
expellitur uomitu. & quedā eſt que in groſſū ni
grū que aduenit circa mortē & eſt epatis caro.
Cauſa quidē eaꝝ expulſionis aliq̄do eſt apoſtēa
eruptū aut opilatio aperta uel ſciſſura ſeu ulco
uel corroſio aut debilitas retētiue ſeu attractīe
uel digeſtiue. aliq̄do totalis repletō cauſa uel di
miſſio exercicii & additio ī cibo & potu. Ex
bis qdē ulterius condeſcendendū ad cauſas ege
ſtionū ꝓticularius pretactaꝝ aſſignatas iux doc
trinā īdicatā. Auicēne. Diſtat aūt int diſſintia3
epaticā & ītestīalē quia quod egreditur ab inteſ
tinali eſt paulatine & cum raſura ſquamoſa &
doloroſa pungitiua. ſed quod in epatica eſt ſine
dolore & eſt multū & non continue ueꝝ cū inter
polatione. Adhuc in ea que inteſtinoꝝ eſt ꝓmix
tio ſtercoris cū eo quod egreditur nō ſic autem

in epatica. Differũt etiã epatica & stõacalis qm̃ epatica est chilosa equalis in qua iã operatus ẽ stõcus. In ea ꝛo q̃ stomaci neq̃q̃. Nosce q̃ dis sinteria epatica duplicit̃ accipit̃. une quidẽ coit̃ p fluxu cuiuscũq̃ humiditatis ab A. pretacte p epar transeuntis diuisa contra stomacalẽ. aliter ꝓprius ceu maxĩe pro illo cuius iniciũ est a san guine loture carnis simili de quo sermo princi palit̃ existit. Que aũt breuitatis gratia sunt hꝯ ẽtio requirat̃ xiiii. Quĩto quoq̃ interiorũ hꝯ passio indicatur talit̃ inscitia. hec passio incipit interdũ sine febre tempe ꝛo ꝓcedente corrup to sanguine sẕm epar supuenit febris quã medi ci ualde contemnũt inexpti ita ut totalit̃ uidea tur eis qñq̃ laborãs absq̃ feb. Si aũt febricitant putant ꝓpter ieiuniũ contingere iam appetitꝯ gratia & ideo cũ uideant eos int̃dũ uel excerne re balneant & negligentius pmittunt dietari. qd aũt sit stipticũ. drĩa ostendit cxlv. quod scd̃ẕ plus diuersificat̃ & mĩꝯ ut cõparabiliũ reliqua.

Propt̃ sẕm ꝛo sciendũ q̃ aliqui opantes uebe menter stiptica & indifferenter nõ discernẽtes in hac exhibent passione. Promouenturq̃ eo q̃ fluxũ hunc putant cõstringentibus simpliciter curare qualia sunt stiptica. Rursus precipiũt in oĩbus passionibus epar stipticis roborari. hec aũt absolute non ualent ut ẽtio uidebitur ddo4 & merito qm̃ plures decipiunt̃ in huiꝯ passiõis curatione. tũ qa de se q̃ difficilis. unde pract. vii Epatice dissinterie medela & cura ꝑdifficilis ẽ & ꝓpauci liberant̃ ab ea. tũ etiã ꝓpt̃ medico4 in sciciã. Quare subdit̃. Multi etenĩ pa4 ꝯgnoscũt epĩs debilitatẽ eiusq̃ causã. Ait eqdẽ Ga. se co gnouisse quosdã quibus dissinteria inerat epati ca ex epatis debilitate causata & ꝓpierũt ex pau ca curationis hoꝛ noticia. Int̃dũ nãq̃ hec passio ex hũore accidit acuto effluẽte ad intestina ulce rante illa quã dissinterie curant intestinalis cu ra. cũ epatis egeat ꝓuidentia. quare laborans ꝑ dit̃ inde. Idẽẕ quoq̃ breuiarii ẽtio. q̃ amplius hodie contingere uideo. Et hanc quidẽ seuã pas sionẽ conspexi in partibus gallicanis & deĩceps affinibus uigere precipue. Alñ etiã dissinteria consequitur epatica ex intestinali cũ ꝓtenditur ipsa co q̃ intestinis compatiũt̃ mesaraice. Fit. n qñq̃ a mesaraicis hꝯ passio & his tãdẽ epar quã imperiti negligũt similit̃ credentes eã fore sim plicit̃ intestinalẽ. Propt̃ ẽtiũ ꝛo sciẽdũ q̃ dis sinteria epatica si contingat ex san. repletione totius tunc cura ipsius est per aliam regionẽ edu ctio & oĩm que sanguinẽ habent multiplicare a lienatio & eorũ oppositis adhesio ĩ q̃ nõ eget̃ nisi modicũ stipticis ut deriuata matĩa & educta ꝓ ne deĩceps recipiat roboret̃. Nõ enĩ uti oportet fere stipticis & ꝓprie fluxus tẽpore ut supabun dans cõpescatur intus materia & hic qdẽ nõ ẽ difficilis cure ceu imꝓprie dicit̃ q̃ multũ dissin teria. Si aũt ex epatis accidat peccato aut erit qa debilitatũ chilũ ad se nõ possit attrahere ita ut uenter remaneat liquidus corpusq̃ demacretur cũ appetitꝯ debilitate in cuius qdẽẕ curatione cõpetunt calida cũ quadã stipticitate ut epatis roboret̃ uigor. Calida qdẽ quõẕ ea iuuãt attrac tioni cũ epar ĩbecillitatũ chilũ nequeat attrahe re uel in eius substãtia ex dominio calidi uel fri gidi ꝓportionalis aggregat̃ substantia. Siqdẽẕ frigida grossa impilans & obstruens epar tunc ratione passionis nullatenus cõpetunt stiptica Vnde ẽtio. xvi. detestans. A. exhibentes stiptica inquit. Illud quod cadit de errore ĩ hoc capitꝯ o est ut dentur illi qui habet fluxũ epaticũ opilati uũ medicine constipatiue in opilationẽ addẽtes ipsãq̃ confortantes ut stringant naturã & id ad errorẽ perducit maximũ. Et multotiens ĩsipiẽs linit epar cũ sanguĩem inspissantibus eorũ fri giditate in quo est mors & putrefactionis susce ptio. ymo cũ causa hꝯ passionis est ĩ mesaraicis & epate opilatio oportet intendere in opilatõis apertione. Et iam laudauerũt passulas pingues in hoc capitulo intãtũ ut quidã extimarunt eas sanare fluxum lotiuũ difficilẽ. Quod exptũ non fuit ab eo quod duxerũt longinquũ. Quare ẽtio xiiii. Passe conferũt debilitati epatis ita ut ꝓhi beant solutionẽ aque carnis similẽ. Videt̃ autẽ ostensũ prius quod utiq̃ materiam impilat & cõ densat ĩ epate ac ob id ad putrefactionem parat frigiditate addita robur ipsius destruens dissĩ terie nõ confert epatice sed hic talia sũt stiptica cũ simile incitatiuũ ad furiã simili coniungat̃.

Non itaq̃ stipticatio huic conuenit passioni gratia tamẽ ꝑtis requirẽtis stipticãtia. Epar nãq̃ & stomacꝯ ut eorũ robur custodiat̃ pro ceẽis laborãtes egent semp stipticis uigorari ut edo cent prearguta. Qui siquidẽ caloris dominio ĩ epate matĩa subtilis dominetur calida ceu sang uis subtilis loture carnis similis qui tandẽ ĩ fe cem solet eruginosã conuerti sic opus ẽ frigidis cõtẽperate malã cõplexionẽ epatis calidaẽ reĩt tentibus & stipticis mensurate ut epar uigoret̃ & sanguis inspissetur subtilis nõ tamẽ adeo sti phãtibus ut quod delapsũ iã. ꝓhibeat̃ descẽde re nã retẽtũ excoriationẽ causaret & put̃factõẽ

Itaq̃ hec cõpetunt pre ceteris ãpliꝯ stiptica qa & ratione ꝑtis & passiõis. quod septĩo fiĩat̃ practice. tũ epatis medicus cognouerit passiõẽ ipsũ curare oportet confortantibus & his que ipsius malã cõplexionẽ auertunt & deinceps ĩci piat uti eis que sanguinẽ ĩcarcerant ut inde hꝯ passionis ãputẽt̃ incomoda. q̃lia sunt lactuca tra sigillata & ciprina cũ reliquis. His quoq̃ po teris cognitis egestionibus epaticis reliquas cu rare premissas. Et ad sũmũ hꝯ egritudĩs curã

ſcribunt.au.ſuccinctã tãq̃ in ipſius confidẽtes
parũ ſalute.Noſce quoq; q̃ corpus plectoricum
ante oĩa opus eductione.ne mãtia retinea tur aut
alterantibus agitata in que ſubtilia labãt perã
plius.Quidã ℣o modernoꝝ in hac precipiũt paſ
ſione tenuem non eſſe dietã exhibendã . Cuius
q dẽ contrariũ indicat.A.inqens in inceptione
aſſella tionis epatice.Plm eſt ut nõ pximet pani
qa epar nõ recipit ipſũ ymo rectius eſt ut ſit cõ
tentus aqua ſauich in die bis aut ter. Adhuc
dieta non tenuis laborẽ cauſat in epate natura;
etiã diſtrahit in morbi regimine.& fortaſſis bi
robur cupiunt uirtutis iſpicere. Propt q̃rtũ
℣o Ad primũ dicẽdũ q̃ ſtiptica precipiunt dari
primo epatis confortatio & praue complexiõis
alteratiõe.cũ humiditas que fabricatur ab epẽ
fuerit ſubtilis aquoſa ut ipſis condenſetur & re
retineat non aũt cũ fuerit frigida groſſa impila
tiua . Quod oſtenditur cũ ab Haliab.dicit poſt
uti bis que ſanguinẽ incarcerant.unde ipſi; cu
ra non eſt uſis uſq; q̃q;. Ad aliud dicẽdũ q̃ in
hac paſſione nõ ſolũ & ſi ſit in ea fluxus egetur
conſtrictione.ymo etiã apertione nõ parum ut
materia educatur.unde tcio ſedecia. Yp . dixit
q̃ uomitus ꝓhibet uomitu.& fluxus fluxu. ſtip
tica etiã cũ conferant in preſenti.nocent tamen
cũ non expediũt in futuro.& per talia non ꝓfici
tur cura.Curantia nãq; debent eſſe perſe & per
manentia & non ꝑ accidens & tranſmutabilia.
cliii. Ad confirmationẽ ſimilit apparet. con
ceſſũ nãq; utendũ ſtipticis epate preroborato .
ac etiã paſſionis gratia cũ humiditas fuerit ſub
tilis cõfluens. Ad aliud q̃dẽ quid d̃d̃ appuit
confeſſũ enĩ iã gratia ꝓtis ut epatis ſemꝑ cõpe
tere utcũq; ſtiptica non aũt paſſionis ratione .
Ad aliud dicẽdũ q̃ eius quod reducit retentõ
confert niſi id quod retinetur ſit tale ad cui; q
dẽ retentionẽ conſequatur acuitas & mordicatõ
ꝓpt quas intendat & fluxus tunc potius apiẽdũ
q̃ ãguſtãdũ . Ad ea etiã que alterius ꝓtis quid
dicendũ uiſũ. quoniã cũ materia frigida fuerit
groſſa impilata non eget ſtipticis ſaltẽ paſſõis
gratia. Ad aliud dicendũ q̃ epar ẽ ſanguis cõ
gelatus.i.inſpiſſatus non q̃dẽ a frigido uerũ ab
iſoĩatĩa utẽte q̃litatib; & maxĩe caliitate ut iſtĩ

DIFFERENTIA. CCIII.

Vod ylion ex ſtranguirea febris non cu
ret ſuperueniens oſtenditur per Cõm.
deteſtantẽ afforiſmũ ſexte .fe. per totũ n; ypo
craticũ profitentẽ.Cui; q̃dẽ ſeries.Quibuſcũq;
ex ſtranguirea ylios innaſcitur in ſeptẽ pereunt
diebus niſi febre ſuperueniente multũ fluxerit
urine . Rurſ; quod membra debilitat princi
palia digeſtũ corrũpit & ſpiritus inflãmat yleõ
non ſanat.H; ℣o ẽ febris cũ ſit morb; uĩis ceĩis
infeſtior. octauo de inge . Eſt nãq; habundantia
calidi extranei per omne corporis animalis dif
fuſa . Palyn q̃docũq; nocumẽtũ adiungit no
cumẽto non ꝓficit uerũ magis incitat ad furia;
Cũ enĩ ſimile adunat ſimili.uelut ignis efficit ĩ
igne. ſimile nãq; ſimili occurrens furiã intẽdit
Id aũt contingit cũ febris morboꝝ ſeuior alii co
pulatur morbo. Et ſi feb.yleon curet is erit
ex humoribus conſurgens frigidis uiſcoſis cu;
factus ex calidis ceu apoſtẽate ãplius inflãmaret
& lederet . ſed cũ yleon cauſato ex materia frĩa
uiſcoſa non ẽ febris.Vnde in uiatico.Yleos qui
de hũoribus frigidis neq; tumorẽ habet neq; ex
tenſionẽ.neq; febrẽ.ceu qui ex apãte accidit ca
lido. Itaq; yl eon ex ſtranguirea cauſatũ feb.
non ſanat ſuperueniens. In oppoſitũ ẽ affor.
preinductus.unde.tcio.xvi.Inquit Yp.Cum ac
cidit ex diſtillatione urine yleos morit ille cui;
ẽ in ſeptĩo niſi accidat ei febris. & currat cũ ea
ſudor plurimus. Xix ℣o illi;.Qui habet dif
ficultatẽ urine & aduenit ei poſt ipſa; tenaſmõ
moritur ĩ ſeptĩo niſi accidat febris & prouoca
tionẽ plurimã faciet.Ecce q̃ diſſuted ubitãter
q̃ introducit afforiſmũ ſicut cõſueu it ut ſemꝑ
extorte ſat ſermões aliorũ ĩducere.Vel alludit
ultĩo G.uolẽti ueſicã cõprimere lõgaonẽ & nõ
yliaca inteſtina . Adhuc ſicut ſe habet febris
ſpaſmo uel tetano qui de hũoribus frigidis uiſ
coſ; occurrẽs ita ſrũeĩẽs yleo ipſa ex eiſdẽ ;ſtruc
to S; ea illũ curat.uñ affor.iiii.A ſpaſmo uĩ teta
no hĩto febris ſupuẽiens ſoluit egritudiẽ; . Et
fulcit qm̃ epilenſia multotiens ſoluit ꝓpt feb.
quas tollerat habens eas & proprie que ſunt lõ
ge. Igit yleos factus ꝓpt ſtranguirreã fe.tol
lit ſupueniens. Propt primũ q̃dẽ ſciendũ q̃
ſtranguiria ẽ ꝑua & ſepiſſima mictura affor.vi.
A.℣o ẽ cũ urina guttatim mĩgit & uelocit exeat
quod acumine ſeu aduſtiõe aut defectione ueſi
ce accidit cõtẽtĩe.Defectõ quoq; adueit ex apãte
uel uulnere aut ĩtempata cõplexõne ſeu de groſ
ſa uẽtoſitate.Diſſuria ℣o ẽ cũ duricia & anguſ
tia neq; ſine magno dolore actionẽ ſuã complet
ueſica . Quid aũt ſit febris .drĩa monſtrauit
lxxxvii . Eſt aũt yleos dolor ĩteſtĩorũ ꝓhibẽs
ſtercus exire ab ĩferiori ꝑte cogens aliq̃n ipſu;
uomere ĩ uiatico.unde Com .affor.ſexta.In yĩo
ĩferius nulla egrediũtur & ſi acutius cliſtere cõ
ſtruatur non tam patiens iuuat. Paulus q̃dẽ
ẽ acutiſſĩa paſſõ dolore plena qua miſerabili pe
reunt morte ſtercus per os reicientes circa fie;
Nono ℣o theor.que yleos uocatur paſſõ & ĩ
terpretatur uexatõ dolor ẽ grauis accñs ĩteſtĩs.
Cuius ĩ dĩoĩbus ẽ expoſitõ domĩe miſerere max̃
tamẽ cũ ex apãte contĩgit calido.Deſcendit.n.
ab heleo quod grece miſereor ex quo yleos . uñ
tcõ ſedecĩã.Inquit Y. Cũ accurrit ĩ colica a qua
deus tueatur uomitus & ſingultus & conmixtio

rōis & ſpaſmus tūc totū illd ē ſignificatō mala

Sunt aūt tres paſſiones uniuerſaliter cōſiles fiūt.n.ex matia ſepe cōſimili & in loco eidē cōi cū dolore fere ſimili pticulariter nō differētes per amplius & minus. Eſt.n.ſtropbus tortō ſeu colica & yleos. Cū.n.matia breuis fuerit iducit tortio. Iuxta illud in tegni. Tortio ꝟo in uentre que preuia eſt in colicā. Ipſa quoq; ſ3m ueritatē accidit in inteſtinis groſſis ut colon a quo deriuatur & his que ipſum cōſequūtur & eſt ſtroffo difficilior ualde yleos ꝟo ꝓprie in inteſtinis generatur gracilibus. qñq; tñ yleos colica ē in quibuſdā locis uebemēter .n. ē ſimilis illi. tcio xvi. que ſ3m Garipontū . ē paſſio acuta ſub anguſto tempore. Vnde in uiatico. Vniuerſalī morbus iſte peſtiferus ē ac mortalis aliqñ in die ſcda interficiens & interdū in tcia & raro ſanat. Aū. tamē. plus quod accidit yleos ē in ſeptio qui uidetur morbus epidimialis & contagioſus. unde idem. Et ipſe uadit de quibuſdā ad quoſdā per mutatione que fit in aere peſtilētioſo & de tra ad terrā ꝓmutatione egritudinū uenientiuz. Ipſa quidē pluribus contingit de cauſis. Nam aut ex apāte calido in inteſtinis ſubtilibus cauſato uel ex humore flegmatico. groſſo uiſcoſo. ſeu ab opilatione cauſata ex fimo . ſiue ſtercore ſicco. quo inteſtinū obtorquet uel ex ſifacis ruptura. cū inteſtinū ſemotū labitur in oſſeū aut ex ciborū inopia. uel letiferi medicaminis porrectione theor. nono . Fit etiā ſ3m A. ꝓpt potū aque frigide non ſ3m ipſius neceſſitatē cū eo quod accidit ex cauſis cunctis quib9 & colica. Propt ſ3m ꝟo ſciendū q; Cōm. ſimplī dampnat antemiſſū affor. tum qm ex ſtranguiria nō poſſit yleos cōſurgere. tūm etiā quia febris ſupueniens illū nō curat ſed intendit pampli9. Prio equidē quōiā multos dicit ſe uidiſſe tempe ſuo exſtranguiria in mortē peruenisſe quorū ueſica uidebatur plena extēſa & doloroſa & tamē nllus ita patiens yleon īcurrebat. Rurſus is magis uidetur debere ex apāte matricis cōtingere cū ipſa uſq; ad dyaflagma aſcēdat quo inteſtina debuit amplius cōprimere ſed ex eo yleos non fit

Palin ſi ueſica eſſet apāta ſolū rectū cōprimeret inteſtinū & non ſubtile in quo yleon dictuz ē fieri. Cōcludit igit ex ſtrāguirea yleon cāri mīme unde quis fortaſſis ꝑ yleon colicā etiam audiet ut tactū. Quod aūt ſcdo nō poſſit yleos febre iuuari nititur oſtendere qm is cauſatur ꝓpt apā ueſice. Febris aūt ſupueniens ipſū non curat: uerū potius maliciā eiꝰ augmētat . Ad huc febris nō curat quēcūq; morbuz niſi de frigiditate morb9 fuerit ſiue ſola ſiue cū hūorib9 flegmaticis uel uentoſitate groſſa & inflatia ex quibus nō conſtat yleos. ueꝝ potius ex apāte. Nō igitur febris ſuperueniens ipſum curat.

Aui. ꝟo Yp. cōtemnens afforiſmū. ait Ga. cauſā ignorauiſſe. qm yleos flegmaticus & uentoſus iuuatur cū febre. Siquis fortaſſe obuius Ga. eius tollet arguta dicens mīme que inducta ualere. Ad primū qdē dicendū quoniā & ſi Ga. nō uidit ſuo tempe & regione yleon ex ſtrāguirea cauſatū aliis tamē uiſū unde illud cxciii. Expertū qdē id in pluribꝰ boris de hoc pōt audiri ceu febriū inquit prio. Ego nōdū maīfeſte uidi quintanā neq; aliā quandā ulterius a quartana. Propt quod A. qrto prīa. fere Ga. impugnās ait Ypo. certificauit ſermonē in inuētione febriuz ſeptane & nonane. Et retulit iā michi fidelis q dam ſe uidiſſe nōnā. Quītanā ꝟo multotiens uidimus. Non enī oportet ut negētur egritudīes quas nō cōtingit in tempore quodā & regiōe qd quia hoc genꝰ nō cōprehendit pre multitudine

Similit intio4 ſexto in quodā loco arabie ut aiunt uocata traguntia fiunt neruoſa qdē lūbricis in colore & groſſitudīe ſimilia. Quod eqdē dicentes uidiſſe multos audiui. Non cōſiderās ꝟo ipſe non habeo cognitionē neq; de generatione neq; ſubſtāti a eo4 certiſſīe. Hec aūt paſſio Almāſoris ſeptio. uena uocatur ciuilis. qrto ꝟo tcie uena medeni. quia ī hac habundat ciuitate Vnde ſubditur. Ga. dixit q; nō fuit cōprehenſū ex eſſe illius aliquid manifeſtū ſuper quod ſit ī nitendū qm ipſe non uidit eam oio. Ipſeq; ſcriptor ſemel in quadā cōſpexi moniali. Bocium etiam non reperio ab arabicis cōiter expreſſuz cū tamē apud ytalos ſit cōiſſimū apā & xiiii. de ingen. tractatū. Ad aliud dicendū q; nō debet fieri yleos ita ex apāte matricis ut exſtrāguiria paſſione ueſice qa ipſa & maxīe in uiris uebemtiorē habet cōnexionē & artiorē colligationem cū inteſtinis q matrix hec eniz debilit alligat & laxe quod oſtendit ipſius deſcenſus & aſcenſus eiuſdem qa circa uer tebꝝ cōuerſio. Et ideo uirtus regitiua ꝓpellit ipſaz uerſus uentris muſculoſa cū aſcendit ad dyaflagma ne inteſtina cōprimens paſſionē cauſet in eis. Ad aliud dicēd q; licet ueſica inteſtinū rectū īmediatius cōprīat cōitate tamē qdā reliqua ualet cōprimere. Naz ſocietas ſeu cōitas qua paſſio una cōpatitur alīi multiplex exiſtit uel quia natura ſunt cōtinue inter quas aliqua cōtinuant inſtrumēta ſicut cerebrū & ſtomacus propt cōtinuitatē neruorū it ea. & matrix & mām e uenarū cōtinuitate. uel qa unū ē uia alterius ceu inguina cruris apāti . aut qa ſunt uicina ſitu ut cerebrū & pulmo uel qa unū radix & principiū actionis alterius uelut diaflagma pulmonis ī aeris attractione. ſeu quoīaz unū ſeruit alteri ut nerui cerebro. aut quia tcio aſſociant alii ſicut cerebrū renibus eo q; unūqd q; aſſociatur epati & uentri. prio ſ3a. & tcio prima. quo quid mo ueſica iliacis aſſociat mediate

recto intestinis. Aut dicendũ hꝰ societatẽ cõ passõnis fore ꝓpt materiei exuberantiã uesice causatã ut ea perueniens ad intestĩa mĩuta yleõ inducat. iuxta illũ affor. septĩe. Quibuscũq; ep aqua impletur in omẽtũ erupit his uẽter aqua impletur & moriunt. uesice quoq; orificiũ angustius ẽ illo quod matricis. Ad illud quod persuadet febrẽ yleon supueniente nõ iuuare ⁊m officere. dicet aduersarius q; Ga. q. sõnians putauit yleon ex apãte calido cõsurgere. cum inquit Dico apã calidũ seu duꝫ illud facere neq; credo hanc constipationeꝫ fieri ex humoribus grossis uiscosis cũ tamẽ omnes ipsius imitatores ex eis firment yliacã contingere passionẽ. Qui auteꝫ maxĩe excitauit Ga. que taliũ proferre fuit quia afforismi ut fassus experientiaꝫ non percepit.

Circa quidẽ predicta dubitare contĩgit quia dictũ per Ga. matricem usq; ad dyaflagma descẽdere. cuius oppoĩtũ intĩoꝫ appet ita ui. Matrix neq; ad dyaflagma neq; ad aliquẽ aliũ locũ deueniet. non. n. usq; ad uentrem reuelli apparet. Dicendũ q; matrix nõ puenit usq; ad istas ptes apprehensione uelut aĩal mota sed magis uere instinctu quodã seu clementia diuĩa. Reꝓbatur enĩ predicto sexto Plato fere matricẽ & alii putantes animal existere filiorũ procreatõnis concupiscitiuũ. Aut dicendũ q; Ga. non intendit q; matrix corporalit absolute pertĩgat ad dyaflagma usq; sed mediate uel potentia ac si dicat ipsa multũ ascendit cuꝫ ligamẽta eius sint laxa dissoluta cõparatione uesice ꝑmanentis ĩmobilĩ fere. uel more litigiosi Ga. uolens oĩfariã sic obtinere quecũq; potuit cõprehendit sicut alia nõ pauca ibidẽ inducta calũniã ut uisũ patiualẽtia non modicã. Propt̃ ĩciũ ⁊o sciendꝫ duo que Ga. uisus negare primitꝰ qdẽ qm̃ ex strãguiria potest yleos cõsurgere. aut materie exuberantis ut tactũ deductione ex uesica in subtilia intestĩa gratia cõitatis & impulsionis nature de mẽbro nobiliori & sensibiliori ad qd̃ nõ tale. Qud̃ ostendit intestinoꝫ strophus uel tortio cũ aliqs urinã ueneratiõe uel alio cogitur retinere sexto de accidenti. materiã non hanc maxĩe recipiũt gracilia intestĩa cũ sensibiliora passibiliora minusq; tecta defensio sint grossis ceu ostẽdit extreĩtas uirge mox doloroſior passione facta uesice. tum qm̃ primo sensitio ꝑpinquiora. tũ etiaꝫ quia minus uiscositate & pinguedine obducta.

Vel id quis accidere dicet quia uesica plenã ẽte urina eã ab ipsa quãtũ potest auertit natura illã uersus intestina dirigens. uerens ne ad intestinũ perueniens rectũ uesicã cõpressione doloroſiorẽ reddat. Quare illã potius in intestinis cogit manere gracilibus. quo dicere modo drĩa cõlequẽti colicã ex ulceribꝰ & pustul generari. yleos itaq; potest ex stranguiria causari.

Scdo qdẽ qm̃ omnis cura perficitur contrario. sed febris ẽ mala cõplexio calida & sicca. yleon ⁊o positũ ẽ ex humiditate frigida flegmatica & uentosa contingere. unde affor. sexta. Constipatio siue grossicies uentosa & inflatiua uel cõplexionis intẽpantia frigida curant̃ febre liq̃facit enĩ & dissoluit materiã constipationis generatiuã uentositatis malãq; ad tẽpamẽtũ cõplexionẽ

Palin ibidẽ bonũ esset dici humores grossos crudos. uiscosos. & frigidos creare hꝰ morbũ. & eum cũ febre ac urine purgatõne curari. hic aũt morbus sm reliquos yleos existit. q̃uis id non sentiat Ga. Et ideo dixit A. ipsius causã in hoc ignorasse. Itaq; quis yleos potest febre supueniente causatus ex stranguiria curari. & maxĩe cũ urine aut sudoris fluxerit multitudo. Propt̃ q̃rtũ ⁊o ad primũ dicendũ q; iam apparuit Nõ enĩ Ga concessus ẽ usq; q̃cũq;. Ad aliud dicẽdũ q; maius ẽ iuuamẽtũ quod aliquis consequit̃ ex materia ylei dissolutõne ꝑ febrẽ q̃ ipsius nocumẽtũ. ab eo q; febris ceu ipã spasmo aut tetano supueniens ex repletione dicto eiusdẽ curatiua. Ad aliud quid dicẽduꝫ notũ existit. licet enĩ febris ꝑ se uniuersalĩ noceat ꝑ accñs tamen inq̃tũ materiã frigidã & uẽtosã calefacit & dissoluit confert ꝑamplius. Cũ enĩ morbus occurrens alteri super eius fundat̃ matia ipsã coaptãs & in melius adducens non lesionẽ sed iuuam̃tũ operatur cũ autẽ oppoĩtũ interuenit necesse fit q̃ maxĩe uelut in ydropisi cũ febre ac ĩ emothoica cũ pleuresi euenit passione. Ad aliud d̃d̃ q; febris mox cuidã subuenit morbo ut yleo ex apostẽate causato. Alia ⁊o demũ ut ei qui ex humoribus crudis causato ceu que spasmo ex repletione occurrit. hinc ⁊o febris supuenit. uel ĩcitatione quadã nature. aut ĩgenio seu arte ut qd̃ nocens expellatur. Neq; intelligendũ unq̃ yleo ex frigida causa febrẽ non adesse. uerũ ꝑparum relatione ipsius ex apãte calido facti. Horũ tã primũ uidet̃ sensisse Ga. extimãs febrẽ tantum apãti uesice associari calido uel q; non sit febris neq; cum accidentibus seuis adeo ceu que facta fuerit ex apostemate calido.

DIFFERENTIA. CCIIII.

Vod narcotica non cõpetunt in colica ostenditur. Quoniã cura ẽ per contrariuꝫ abscisio morbi uel cause hunc aũt non abscindunt stupefactiua uerũ potius adaugent cũ eoꝝ frigiditate prauã inducant q̃litatẽ ea que ipsoꝝ simul substantia colice materiam ingrossent & impinguent & intestina impilent ꝑamplius. Adhuc ut uniuersaliꝰ sit rõcinari egritudo eget curatione. Colica ⁊o est egritudo ipsa quoq; curatur aut in melius complexioneꝫ alterando. aut eũando. Ab his enĩ cure ingeniũ simplicit ẽ sumẽdũ. Nullum aũt hoꝝ narcotica

operant. sed oppositū magis. Virtutē nāq; pro
sternunt cū ipsa calidis pmaneat quod eius ostē
dit actus motū explicitus a calido causatus ac si
semp. Membrū etiā ob hoc ieptū mortificatōe
reddit ab hoc receptione per quē habet esse &
operari. Quod aūt cōplexionē q̄cūq; infelicitēt
aut praue alterando uel euacuatōnes phibendo
apparuit. Rursus quod dolorē inducit non
petit i colica. sed corfica dolorem causant ppt
cuius sedationē quis dicet ea fore administrata
Quoniaz complexionē mox frītate coalterant.
& solutionē imparis causant cū materiam i ptē
inpellant & aggregent soluendo eandē. hec autē
scdo. causas ponunt doloris Eti accidens seqt
morbū ut umbra corpus. ea xo non potest nisi
corporis remoueri ablatione. Non igitur sedari
poterit stupefactiuis dolor accidens si nō eius
subiectū ut morbus sua. si habeat. tollat causa.

Adhuc si corpifica cōferūt in colica ppt qd
nō admīstrant in principio cuz uirtus sit robusta
& in pacutis passionibus eadez die ac hora scd
Veterē sit medicādū alioquin nāq detestatiōz
incurremus. Erasistrati naute impito assilati.
qui in fortibus egritudinibus debilibus in princi
pio utebatur remediis. cliiii. In colica itaq;
non cōpetunt stupefactiua. Oppositū xo hus
cōitas profitet medicantiuz. Amplius quod
uirtutē quiescere facit & sedat accidentia cōpe
tit in colica. cū hus naturā uehemēt impugnent
talia xo ut declarabitur sunt narcotica. Eti
quod malā cōplexionē alterat & substantiā ma
terie ingrossat confert. & maxīe cū calida fuerit
& subtilis sed talis ē que colice cū ex humoribus
fiat calidis interdū. Rursus cū hec ex uentosi
tate fiat q̄ calido causatur submisso ex frigido
destruetur forti ceu indicat hyems. Nam tpibus
uentositas generat tēpatis. non calidis neq; fris
ualde. methaurox apparēs. ii. hus aūt sunt narco
tica. Propt que conferūt in colice narcotica
curatione. Propt primū xo sciēdū q; narcoti
cū est medicamen doloris sedatiuū cuius natura
cū siccitate uehemēt ē frigida. Ipsa enī ad finē
tcii gradus eleuatur & ad q̄rtū maxīe. hus aūt q̄d
ē simplex ut opiū pre ceteris stupefactiuū. qud
sucus sm. A. papaueris egiptiaci. Et uniuersalr
papauer utrūq; amplius nigrū tamē. iusquiamus
mandragora psolatrū maius & faba dicta inuer
sa. Reliquū uero est cōpositū ut filoniū. i. ami
cabile dyaspermathon trigona siue teroch. qbus
nom imponūt ternarii. tyriaca noua ut usq; ad
sex mēses. Apolonia greca & feresiata siue babi
lonica. aurea alexandrina. requies. rubea trocis
cata & hus plima. Quorum bonū est id quod con
struitur ex croco cassia lignea & opio equalr. tcō
prima. Optimū aūt eleectuariū scriptū cxc.
Nosce quoq; q; illa que sunt simplicia sunt dete
riora cōpositis. Ideoq; cōponūt cū aliis ut eorum
malicia remittatur & audacia. plura enī ex ipsis
timentur nocumēta cū sint uite omnia cōtraria
congelantia mortificātia & precipue nuda ppt
quod opus fit ipsa corrigere partē ipsorū socie
tate remouēdo nocumētū. quod triplici fit de
causa. primo ut eorū tollatur cōgelatio mortifi
catiua. quod castoreū piper & crocus operantur
Sunt enī narcoticox tyriaca. castoreū & pip car
minant & resoluunt magis. crocus uero sedat &
maturat. uirtutē cū hoc cordis fortādo. sz ut
uirtus cū mēbris cōfortetur & spiritus repareī
quod cordialia & stomatica operantur ut croc
spica ozimū zedoaria & que hus. Tercio ut stipti
citas & cōstrictio in reumatizatiuis inducantur
Dolor enī exacuit reuma i tegni & febrē. id aī
faciētia sūt. mirra. mastix. olibanñ. & sādaraca.

Adhuc antiquiora sunt eligenda eoq; debili
ora existunt cū tempore ut caliditate admixtox
sibi frigiditas sopiatur licet minus sit actiua.

Amplius cū sint adeo uite nature contraria si
potest excusari non sunt ppinanda. si xo nō cū
timore ac cautela id agendū. Vnde melius est q;
administretur in odoramētis. ungentis. uel em
plastris q̄ interius assumātur nisi fortasse i ocul
ppt eox sensibilitatē ac dyaphonitatem quam
expetūt. cxxxi. Ledūtur nāq; inde maxīe quodā
uero bis oppositis mīme ut dentes. etiā minus
ledunt clisterizata uel supposita q̄ transglutita
cū modis non cōferūt primis. Oportet & q; dē
tur si fieri potest in sero ante somnū quia ipsuz
inducēdo. dolorē sedant. Incipiatur etiaz a de
bilibus ad fortiora pueniendo paulaltiz pre ocu
lis inq̄tū possibile habendo illud q̄rte primi.
Si necesse fuerit stuporē inducere non transcen
das tale quale ē papauer qm̄ cuz stupore suo est
etiaz domesticū. cauēdūq; ē ne detur supcibuz
neq; corpe repleto sed eo iā digesto & euacuato
neq; etiā sit eox exhibitō cōtinua. sed intpolata
ualde. cū ad malū deducat finē ut ad cecitatem
magis & surditatē circa taliū ptes & tandē ulīt
ad stuporē & mortem. fitq; ipsox cum uino cali
do exhibitio. celerius enī in actū pducūtur.
Sed circa predicta dubitare cōtīgit. quia dictuz
est opiū fore uehemētissime stupefaciens adeo
ut potio eius sit q̄titas lēticule magne uenenuz
nāq; hus est interficiens cōgelādo. & calidū extin
guendo innatū. sz sza & q̄rto sexta. sed i ptibus
Egipti utuntur eo modo quolibet & q̄titate oī
itaq; in condimētis oleum inde cōstruendo. Nō
igitur uidetur stupefacere in tantum. Dicēd
q; fortassis alius est papaueris modus hic & ille
Aut certius sm Allexandrū in propleu. dissol
uēduz q; sicut uinū egiptiū est frigidū cū tamen
regio sit calida. & scutie calidum frigide entis
eo q; calidum continentis adueniens in Egipto

rarificans terre poros calidũ exalat uisceribus terre inditũ.calido associatũ forinseco.afforis. apparens prima.ita ut uites nutriant frigido.ĩ Scotia ⁊o pori terre permanent frigiditate obstructi ut eius non ualeat calidũ expirare quare uites nutrite calido uinũ calidũ reddũt & forte q̃ Thorisii ē inuenire.unde terra tēpate lapidosa calidior ē alia fertilior.ac digerens quod melius fert.Lapilli enĩ ꝓhibent calidũ terre ac humidũ exalare.plante quoq̃ maxĩe ꝑmutant ſ3m terre diuersitatē ut boleum ostendit xxii.drĩa. uinũ & caules ĩ paralisi precipue.ita & de papauere uidetur dicendu3 in egipto.& in locis sibi similibus orto ac in his que circa polos. neq̃ & opiũ fieri ex semĩe papaueris ut ipsum cõmeditur.Sed ex lacte quod colligitur ex capitib9 papaueris uiridibus.ita. Mane namq̃ postq̃ sol rorem desiccauerit fiant scissure in capite papaueris subtiles cũ cultro nõ profunde q̃ transfigat cortex sed tãtũ supficieten9 deĩtigiũ seu lac qd egreditur sine cõpressione abradatur.& collige ſ3o ac ĩcio donec aliquid egreditur aggregator

Rursus besitatur qa dictũ narcotica cõposita maligniora precipue nouiter cõstructa ita ut tyriaca ex opio quod recipit stuporē utcũq̃ inducat.& sanguinis sputũ cõpescat.unde quinto deinge.Hora dormiendi tyriacã q̃tuor mensiũ tridiũ.qm̃ cũ nouitati esset uicina uirtutē habuit opii quare somnũ inducit hu. fluentes desiccat & alimẽtũ ĩgrossat.Quare neq̃ uenenũ expllit neq̃ alia que caliditatis egit.quod nõ uidet cu3 caliditas sit fortior q̃litas frigiditate .Similiť plura recipit calidiora ualde q̃ frigida.Calidũ etiã corporis melius debet q̃ calidũ ĩducere ad actũ q̃ frigidũ cũ secũ ꝓportionē habeat. Ad quod dicẽdũ q̃ opiũ ꝓpť plurima primitus superans actũ suũ inducit qm̃ uehemẽtioris ē frigiditatis q̃ aliquod calido⁊ cũ mansiones g̃duũ sint fere infinite.cxxxix.& xxii..de ipso & grãdis insequitur q̃titas & maxĩe in descriptione ipsius radicali Andromachi. Est & substantie panchimeres & unitioris uirtutis ut uirtutem magis coadunet suam ceteris sibi non consimili ꝛantibus in gradu ipsius que frigiditas uehemẽter omni nature nunciatur inimica .Calida ẽt corporis poros aperiunt ipsum ad amplius patiendũ preparantia.Opponũť etia3 frigiditati opii ut inde pugnantius excitetur in actũ tandẽ ⁊o caliditas uincit cũ deinceps calida in unam concurrant naturã. His itaq̃ deductis cũ besitatione tamẽ ꝑcũctator pausare poterit curioſ9

Est aũt colica egritudo intestini colon uehemẽter dolorosa in qua opilatione ꝓhibetur eius quod ſ3m naturam exitus. Sunt aũ intestina mẽbra ceteris corporis longiora duplici cõsita tunica iuuatiui & supfluitatis contentiua susceptiua que sex qdẽ extant numero ut priortenarium siue duodenũ ad q̃titatẽ duodecĩ digito⁊ longum.leiunũ ideo dictũ q̃ in mortuis aĩaliu3 uacuũ reperiť.subtile inuolutũ siue ylion in q̃ bus tribus cõtinetur quod alimẽti magis iuuatiuũ.& monoculũ cecũ seu orbũ iam pure ꝯtinẽs feculentum deinde colon & ultimo bastale rectum siue lõgum dictũ cuius ultimu3 ficteris appellať in quibus simĩr tribus quod stercorosu3 simplicius continet. Quod aũt ĩ colica dolor sit ĩmensus de semet testatus ē Ga.ipsa3 patiẽs interio⁊.ii.sentiens se q̃si terebro perforari extimabat tamẽ calculũ pati.Opilatõ aũt prescripta ex multis cõsurgit ut cciii.apparuit.causis aut ꝓpť apã ex calida materia maxime autẽ ex hũore frigido ut flegmate.S3 anaxag̃ uitro noĩnato.quod pluries euenit aut ex humore calido acuto aut ex uentositate uel descensu intestino⁊ in osseu3 modo quocũq̃ aut excoriatione q̃ nať abhorret quod contentũ per intestina emittere seu ꝑ uermes aut ex stercore duro quod adhesit intestino quod multis accidit modis tegni cum Haly & ťcio.sedecĩa.Ex his aũt apparet q̃ exit9 eius quod ſ3m naturã impeditur.Propť ſ3m aũt sciendũ q̃ aliqui ꝓpť inducta futurũ timentes inde periculũ euitarũt narcotica . Quod fulciunt eoq̃ Serapio Rasis. in dĩoĩbus cũ ꝛoar nõ uidentur ea tangere . Sed quid de hoc cõsequẽť apparebit cu3 eo q̃ neq̃ preinducti autores illa euitant oĩo sed potius sermonis breuitate hi9 tacetur prius ea in antidotis suplendo posteri9

Propť ťciũ q̃ in presentiarum indicatio curationis sumitur a reb9 naturalĩbus nonnať alib9 & preťnaturã ut tactũ sepius.A primis qdẽ ut a uirtute cũ ei9 annexis que fortis erit aut debiť seu media.a terciis ⁊o ut a causa cũ suo effectu & accidente.Ipsa nãq̃ qñq̃ ē frigida & alĩ calĩa & accidens aliq̃do est perniciosum uirtutē omĩfariã deiciens ut dolor interdũ uero minime inť que medium est inuenire.A rebus nõnaturalib9 quia media istarum mediocriter iudicandum.

Siquidem uirtus fuerit fortis & materia fr̃a dolorq̃ paruus ut possit pati nõ est super narcotica presumẽdũ.cũ aliter ceu alteratiuis anodĩs & euacuatiuis cura ualeat perfici. Dolore3 nãq̃ sedantia sunt triplicia uel materia3 euacuãtia que causa est ipsius.aut malã cõplexionẽ alterãtia ceu calida mensurate in prĩo gradu.sicut cõplexio corporis ſ3m beben gueffe spirit9 demĩgentia & quasi inebriantia. sicut camõilla anetum semen lini ꝛc9.uel sensũ a mẽbro remouentia uelut que hic tractantur narcotica . Aut uirtus ē utcumq̃ debilis.causa calida dolor fortis & tunc expedit tandem super narcotica presumere.in mediis autem mediocriter agendum Nam illud de quo medicu3 amplius sollicitari

oportet ē uirtꝫ & precipue ſi fuerit debilis. primo quarta. Quod ſi humores fuerint acuti ſubtiles tunc narcotica. quia fluxū hebetant. calorē refrigerant uehemenť ac ingroſſant ſubſtantiaꝫ conferūt qdem multū parū nocentia & ideo audendū tunc confidentiꝫ ſup ea. Cū aūt fuerint frigidi groſſi uel flegma uitreū. aut uentoſitas cruda nocumētū inde incurritur grande cū fantaſiato iuuamēto ſolū. In poſterū. n. uehemētior dolor inſurget cauſa eius narcocitatis adaucta. & ideo ſup ea cū cautela maxīa & neceſſitate preſumēdum licet. n. q̄ multū inferat illis nocnmētum. fortaſſis illud poterit corrigi cōſequť. undē de ingen. xii. ſaluari hominē mox preeligendus nocumēto quod poſtea ſequitur. melius nāq; fit uni particule nocere q̄ infirmū piclitari dimittere. q̄q̄ enī uniuerſaliter cura pficiatur p cauſe abſciſionē. inſtandū tamē magis ad illud quod amplius naturā infeſtat. nam ars prius īſurgit in cauſā qua magis urget. unde prīo. quarta. Si accidens ſuperauerit egritudinē tunc ei curam adhibemus & egritudinē non conſiderabimus. ſicut in colica damus ſtupefacientia ut doloris remoueatur uehementia. licet ea colice nocumēta faciant. Secunda enī die uel tercia dolor īſurgit moleſtior etiā precipue cuꝫ materia eius fuerit frigida uerūtamē ipſa non tantū dolorem īcutit ut calida cum frigida ſit mortificatiua magis. Qua ꝛo dolor ſedať hora. altera & euacuane iteratione narcotici crebra infirmū in mortē deducas. Eſt igitur procuratō pro palliatiua apparens qualis que lepre confirmate ſuper quaꝫ hic audent deceptores orbē percurrentes. ceu q dolores arteticos curabat ciconie appōitōe uiuētis aliꝫ ꝛo ceruſa & aceto. Quod aūt iuť preſata narcoticis opus ſit uti q̄nq; mōſtrať. Quōꝫ duorū prauorū ſp eligendū quod minus. topi. iii. ut merciuꝫ proiectio perſone ſalutis gratia. ſed torporificis uti aliq̄do fit timoroſuꝫ q̄ ipſa negligere cū mortē ipſis cōtingat effugere q̄nq; Tempore nāq; intermedio uirtus quieſcit & cōfortatur poteſt & cauſa doloris interiꝫ digeri & euacuari. Eti illud cōpetit quod remouꝫ illd quod uirtutē pſternit. ſed hꝫ ē torporificū ſua hora tranſglutit enī dolorē pre ceteris uirtutis deici tātū. Adhuc ceu ſacramētatus Gal. ſin thōatibus reſiſtere bonū. & precipue ꝛtutē mox ac uehemť pſternētibꝫ. de quorū nūero dolor extat inſigne. Si autē reſiſtunt narcotica ſenſuꝫ deſtruendo in quo dolor fundatur. Eſt nāq; ipius paſſio. Itaq; narcotica expetunť in caſu & tpe cū modeſtia tamē ut nocumēto preferatur iuuamentū quod intendit oīs curans. cū difficilīoꝫ ſit īuenire aliquod auxiliorū quod nichil nocēs cōferat q̄plime. xi. de īge. Quod aūt dictū ī colica & yliaca intelligendū & ſibi ſimilibus ac uel de torporificorū admīſtratōne. Que aūt ex uentoſitatē cōtīgit. ſeua & longior ꝓpter aſſiduaꝫ eius generatōnem in qua timenda ſunt nō parū narcotica cū ſpiritū īgroſſent & membra condēſent nō poſſit reſolutio fieri. Propter q̄rtuꝫ ꝛo. Ad primuꝫ dicēdū q; curatio uera cauſe pficitur abſciſione nō autē ut uiſū apparēs mēdoſa preliatīa ut hꝫ plīma. Ad aliud dicēdū q; narcotica q̄uēiēť admīſtrata nō dſtruūt ꝛtutē ſiplť ſꝫm agis ſaluant ut īpoſteruꝫ reſurgat. ſꝫm qd tamē preſentialiť debilitando. Eligenduꝫ ē etiā ut una ps īfelicitetur ꝓpter totius ſalutē ut conceſſū dudū. neq; cōplexio & humor noceť calidꝫ ſed potius iuuatur leditur autē frigidus quod ſupportať iuuamēti contīgentis īde preliatōe

Ad aliud dicendū ſtupefaciētia dolorē utiq; inferre ſi ſubiectū preceptuꝫ ipſiꝫ ut ſenſus permaneret. ſed is tolliť & ideo dolor ſedať a q̄cūq; contingat cauſa. Ad aliud ſimiliť dicendum q; accidens non ſoluꝫ ſequitur morbuꝫ ſed etiaꝫ naturam. Non enim poſſibile fieri ſanitatē uel egritudinē carētibꝫ uita de ſenſu & ſenſato. Dī autē morbū imitari. quia ab eo uidetur īmediatius cauſari. aut ſicut fantaſtice tollitur accns ſic & morbus. Ad aliud ut apparuit dicēduꝫ q; corpus initio ē repletū ꝛtus etiā fortis & ſperatur continue de dolore. ſiliter p alia predicta ſedatione. his. n. entibus non decet ſtuporē īducere. Quātū ēt q̄ alťiꝫ ptis uīcā t appuit arguta

DIFFERENTIA. CCV.

Vod diuretica non cōpetant egritudinibus uiarum urine. oſtendī. Quoniaꝫ ea educūt maťias ad uias urīe īfiīas. p ptes aūt leſas nō debet eductio fieri ymo potiꝫ ad oppoſitū trahendū. unde prīo q̄rta. Cōtīgit cū mēbrum a quo expelliť eſt ipſuꝫ mēbrum p quod ē euacuatio faciēda ſed ē in ipſo egritudo uetus aut recens ꝓpť quā eſt timor de curſu humorū ſup ipſuꝫ. ipī igiť ad aliud quod ſit meliꝫ ſunt tranſponendi. Quare xiii. de īgeio. neq; neq; cū ſꝫm anum uel aliquaꝫ pxīarū pticularuꝫ principiū flegmonis fiat uentrē mouebis quēadmodū. neq; ſi ſꝫm ueſicaꝫ uel pudendū aut renes diuretica farmaca. tranſglutire iubebis. nꝫ mulieri ſecundū matricē uel pudendū mēſtrua mouebis ſed que ad longiſſima ſp in cōtrariū euulſione facies. Amplius cū pficiatur contrarietate curatio ſitq; paſſionē adducens in parte inferiori curabitur p ea que ad ſupiora deducūt ut uomitū. unde ťcio. xviii. Vomitus eſt melius quo renū ulcera curātur eo q; mūdificat & eūat & p hoc q; attrahit huōres ad cōtrariū ptis renū

Rurſus quod materiā educit ad locū patientē opilationē adaugens ac ipſā reſolutione ſubtiľ indurans & petrificans ſimulq; cauſans dolorē inde reumatis ſtimulatōe non cōferti morbis

uiaꝝ urine. que uliť in nullis talia ꝯo ſunt uriti
ca cũ ſint uehemẽť calida & ſicca acuta ſimplici
um quinto. & practice iii. Palin. Aut cõferũt
quia ſimilia uel contraria. non qdez primo. qa
tunc agerent mĩme cũ omnis actio pficiatur con
trarietate. lx. que aũt talia non ꝓſũt cũ ſuo pri
uentur fine. neq; ſzo quia cõtraria ſunt adiuicẽ
corruptiua. unde de diſtempantia ĩequali Oĩa
interimũtur & corrũpũtur a contrariis. Itaq;
in paſſionibus uiaꝝ urine non conferunt diure
tica. In oppoſitũ ſunt autores iubentes nõ ra
ro in b9 egritudĩbus eoꝝ trãſglutitio. Rurſq;
affor. prima. qua oportet agere Vndecũq; maxĩe
repit natura hac agere. Et ideo preceptũ q̃rta.
graciles & facile uomẽtes purgare ſuperius op
poſitas ꝯo ĩferiꝰ. ſz in b9 paſſioĩb9 natura repit
ꝑ ptẽ inferiorẽ cũ ſit ex ꝓpĩqoribus euacuatõ.
Eti cadẽ q̃rta ſup dyaflagma dolores ſurſum
farmacia indigere ſignant. Quicũq; ꝯo inferius
deorſũ ꝓuocatio aũt urine ſimilis ẽ uentris far
macie. ſed b9 dolores & paſſiones ſunt infra dia
flagma. Ampliꝰ quod educit materiã exuiis
urine illas mũdificãs coufert eisdez b9 ꝯo ſunt
piuretica. Confert igiť uiaꝝ urine paſſiõib9
Propť primũ qdẽ ſciendũ q; diureticum ſiue
uriticũ. i. urinatiuũ ẽ medicamẽ calidũ & ſiccuz
acutũ ſanguĩs ſubtiliatiuũ ſubtilis a groſſiori
diſcretiuũ ipſius quod tenuius in ũrine uias eua
cuatiuũ ſicut ſemẽ apii feniculi acorus & buiꝰ.
Nam medicinarũ quedã ſunt calefacientes tem
perate & non deſiccãtes ut que lactis ſunt gene
ratiue. duplicia enĩ ſunt lac generantia ut calĩa
& humida multã materiã ſanguinis ipſius ꝓcre
antia & calida & ſicca incidentia ſanguinem &
ſubtiliantia ut hic motꝰ in lac cõuertatur mate
riaz ſpermatis minorando. Alie uero calefaciũt
magis deſiccantes menſurate ſicut menſtruoruz
ꝓuocatione que ꝯo plus iſtis calefaciũt & deſic
cant cum inciſione forti lapidis frangitiue. Si
aũt adhuc ampliꝰ caliditate ꝑticipãt & ſiccitate
ꝓuocatiue ſunt urine. Non. n. que lapĩs adeo ſũt
calide & ſicce ut iſte qm̃ ita lapidez aggregarẽť
ingroſſarent & indurarent. farmacoꝝ quĩto. &
ideo in gloſa nonꝰ refellitur Almanſoris ex hoc
Ga. ſermone. Oportz. n. uritica calida fore ac ſic
ca. ut uias aperiant. humores ſubtiliẽť. & renes
calefaciant ut eoꝝ uigoreť attractio. Sed dubi
tare fit circa predicta poſitũ enĩ uriticũ medica
mẽ q̃plime ca. & ſic. acutũ exiſtere cũ q̃d frã &
hu. mltũ ponãť nõ paꝝ 9 ĩť diuretica ceu q̃tuor
aut qnq; dicta ſeĩa 9ia frigida. Dicẽd̃ duplĩ Aut
q; uriticũ ꝓprie calidũ ẽ & ſiccũ. Vnde Halyab.
medicamina uere urinã ꝓuocantia calida eſſe &
acuta ſimul oportet. Quať. Heben Gueffo. Pro
uocantia urinas ſunt omnia que calefaciunt &
exiccant quoꝝ eť pĩma ſunt acuta. Et ita medi
camẽ notificatũ diureticũ uel cõiter & tunc frĩo
rum quedaz horũ uritica eo q; habeant aliquam
humiditatẽ ſubtilem apperitĩaz poſſũt utcũq;
diuretica nominari. Ceu ꝓprie medicĩa ſolutĩa
ẽ attractiua tãtuz ſzm quid ꝯo tres reliq̃ magis
Aut dicẽduz q; uritica inq̃tũ talia ſunt calida &
ſicca nichilominus q̃tũ ad aliud põt ĩ eis altera
cõplexõ amplius intendi. ceu omne amarũ ĩq̃tũ
b9 ẽ calidũ q̃ppť & opiũ ut ſit calidũ & ſi frim̃
iudicetur drã. cxlv. Et qm̃ in corticib9 b9 ſeĩũ
minus habũdat frĩtas & huĩditas q̃ in medullis
facte ſunt eis aperitiue ampliꝰ. Diſtant etiã b9
diuretica in magis & minus eſſe calida uel frĩa
Eſt aũt ad preſens triplex eorũ conferentia.
uel ratione alterationis ſzm q; ipſa alterando ꝓ
priis alterant qualitatib9. aut eductionis ꝓut
materiã exuiis euacuant urine. Aut ex ꝑte dedu
ctionis eo q; medicinas deportent ad paſſioĩs lo
cũ uelut crocus ad cor patiens defert. ita ut in
morbis eius adminiſtreť etiã calidis. cxcvi. Aut
forte etiã q̃rto ablationis cuiꝰdã gr̃a. Quid
aũt ſit morbꝰ drã uiſũ lxxii. Eſt aũt duplex. ſim
plex ut mala cõplexio ſine materia & cũ ea pra
ua cõpoſitio in q̃tuor diuiſa naturas. ſolutio cõ
tinuitatis multis ſzm diuerſa nomĩa & tẽpꝰ oc
currens ꝑtibus & conpoſita ut apã. Vie uero
urine ſunt ꝑtes deſeruientes ipſius eductõi ut
uene artarie emulgentes. renes pori urinales.
ueſica eius muſculus & uirga in uiris. He namq;
ꝑtes ordinate ſunt a natura ut ſupfluitas urĩal
ex corpore educatur muſculis in id operãtibus
uentris. Quid aũt ſit urina & quod ipſiꝰ cẽ
uiſũ lxxxix. Noſce quoq; q; uie urine aut ſunt
uehementer debilitate aut mĩme. Propť ſcd̃
ꝯo ſciendũ q; ſzm Theſalũ indrñter precipiunť
adminiſtrari diuretica in paſſionibus uiaꝝ urĩe
cũ indicatio ſzm eũ ſolũ attendať uĩs a diſpõe
ſumpta & nõ ꝑticularis amẽbro & aliis. Quare
is qdẽ nõ merito ſciaz medicine addiſci in ſex
ꝓfitebať menſibus. ymo quod etiã ampliꝰ mĩꝰ
in ſex ꝯſibꝰ & q̃multis deridet ꝑtibus. de ĩgen.
Methodicus enĩ hic ſeu ꝓpriꝰ amethodicꝰ uĩa
ſolũ conſiderans nichil de ꝑticularibus in qbꝰ
extat expientia & medicine adipiſciť ťminus ꝓ
tractabat. Alii ꝯo & cõiť operantes indrñter
precipiũt diuretica trãſglutiri eo q; ſibi uideať
materiã ĩ uiis habundare urine & ꝓeaſdẽ tamq̃
ꝓ ꝑtẽ ꝓpriaz. quorũ defectꝰ ťcio uidebiť d̃d̃oꝝ
Propť ťciũ ꝯo ſciendu q; ſi paſſio fuerit hic
ſine humoris uicio diuretica eidẽ conferũt rõe
alterationis & deductionis. Prius qdẽ qa modꝰ
curationis ſup contrarietatẽ fundatur & maxĩe
cũ conceſſuz ſit diuretica differenť conplexiõez
uariare. & ſi ꝓprius calida ſit & ſicca. Ex parte
ꝯo deductionis eo q; medicinas factas deportet
ad locũ non aũt eductiõis cũ careat preſuppoĩta

passio materia. sintq; hꝰ uie non dissolute oino
Si aūt cū hūoris uicio praua sit cōplexio. aut cor
pus sit plectoricū uel cacochimicū tūc q dez priꝰ
euacuandū uel purganduz ex diuerso cū ꝓticula
rem eductionez opus fiat uniuersalez precedere
Et deinde si locus tollerat diureticis intdū utē
dum uel neutꝝ predictoꝝ existit & ita mox si ꝑs
tollerat diureticādum natura cum eductio facta
fuerit uniuersalis ut pfectius educatur lesiuum
expedit ꝑ patientē ꝑtem educere. Quare tunc
uritica cōferre possunt triplici priori modo pre
tacta cū materia egeat alteratione cōplexionis.
ratione deportatione medicinaꝝ materieruz ad
locū ac eūōe. Si aūt fuerit praua cōpositō & pro
prie in receptiuis opilatō ut humoralis lapida
uel carnosa eductione peccantis humoris diure
ticandū si mēbrū patitur tempate tamē ne ma
teria fluat amplius in ptē obstructionē īducens
& ne ipsa & maxīe si fuerit calidior cū quadam
uiscositate conuertatur in lapidez unde in frac
tura lapidis prohibita sunt uehementē calefaciē
tia. minuūt etiā ex continuo usu diuretica carni
um excrescentiā & humectant ac leniūt & ꝓpriꝰ
que frigida & humida mēbrorū siccitatē ex qua
opilatio cōsurgit attenuatoria. Si ꝟo fuerit
passio in supficie ceu scabies aliqua conferunt
corpore predispposito uritica saltē ablutiōis grā
ut demū consequantur consolidantia stiptica.
Morbus siqdē in his quātitatis ꝑ parū numeri
aut positōis mīe poterit uriticis curari. Quod
si fuerit solutio cōtīuitatis aut erit plaga recēs
ꝑquā sanguis educitur continue sicut in rupta
emulgentium & hꝰ & tunc ad oppositū traben
dū nulla tenus diuretica exhibendo cuz sangui
nem ut dictum subtilient. & fluere peramplius
cogant nisi fortassis ipse detentns esset ceu eue
nit in trumbis. Quod grauitate dignoscitur &
urine retentione. Et si adhuc ꝓpt imparis solu
tionē utēdū uriticis leuioribꝰ cū stipticis quod
sine timetur fortioribus. Si autē fuerit solutio
continuitatis antiq ut ulcus corpore predispōi
to eductione que ī oppositū q; si fuerit leue ope
randū cū diureticis remissioribus ut semen ke
keingi altee & hꝰ mūdificātibꝰ & abstergētibꝰ
deinde stiticātibꝰ ꝰsolidātibꝰ ubi nō expediūt
uritica nisi fortassis deductōis gratia. Si aūt
malignū fuerit ulcꝰ eget fortōribꝰ ut absterga
tur qd grossiꝰ & saīosiꝰ ī eo ceu capilloueneris
yreos & fariā orobi demū ꝟo īcarnatiuis & ꝰso
liditatīs. Serapio &. A. Quod si fuerit egritudo
ꝰposita sicut apā corpe primitꝰ īdigēte educen
dum qd peccat de inde maīa ēte īdigesta matu
randū nō autē uriticādū nisi quādo fuerit matu
ratū ut diureticis rūpat apā & saīes educat ad
extra. & cauēdū ne fortōra sint hꝰ uritica ne ni
mis ꝓuocēt maīaz plīmā mox deducēdo ī eius
uias ita ut ꝰstipatō generet ac ne saīez īspissēt in
durent & petrificēt ꝓpt quod ī talibꝰ optīa me
dicinaꝝ ē cassia fistula sēp eqdē in his suppos
to uiaꝝ urine uigore ꝰstāte aliquo. Et nosce
q; optz diuretica exhibere lōge ab alim̄ti assūp
tōe nō. n. aū ipsā paꝝ nz cū ipā uel postea ꝰfestī
Ipsum enī indigestū in uias educere t mox urine
sicq; causa fierz maioris nocumēti. Et ideo pec
cant cōius practicantes diuretica epulis admiscē
tes. oportet. n. ꝑ horas ante ipā suscipere ceu &
uentris subductiua. unde Almansoris. ii. Palaz
q; pruna subductōni conferunt uentris post ob
lationē ipsorū sup bibere dulce uinū & interrū
pere aliquod tēpus & nō mox prandere post ipā
& hoc quidē cōmūe in memoria habeatur omīū
que laxant uentrē. Multo igitur amplius in uri
ticis differendū alimētū cū uias urine citius ea
petant uentris mollitiuis. Sed contra. xiiii.
de īgeio. Cū in renibus fuerit lapidosa constitu
tio mox cū oximelle dare capparos in prīcipio
esce quousq; transeat quod graue. Dicenduz
q; hꝰ diureticū nō debet esse tante quantitatis
& ꝟtutis ut cibū indigestū educat ceu non ē. Vt
dicēdū dare capparos zcꝰ. i. q; sumat ieiūo eo aū
aliud omne nō tamē q; mox sequatur illud. Eui
tauda etiā sunt diuretica et maxīe in urine ardo
re inmensiori. ducēdo. n. ad locū infirmū magis
mīgere cogunt & ita inducūt dolorē ampliorez
Sit itaq; breuiter de uniuersaliori hꝰ quesito
tractatū. Propt q̄rtū ꝟo Ad primum dicēdū
ut apparuit q; q̄do ꝑtes sunt uehemēt lese non
debet fieri eductio per eas. unde. Auicenne dd
q; aut loquit ī hꝰ pretextu uel cū materia fuerit
multa indigesta prius. n. minoranda ē & digerē
da. Et siliter apparet quid dicēdū Ga. quoīaz
sermo eius etiā in apāte existit nōdū maturato
Ad aliud dd q; q̄do materia ulīus peccat du
cenda ē ī opposita cum autem minorata fuerit
eadez poterit ꝑte euacuari in tegni. nisi ea fue
rit imbecillata oīo. Neq; A uicen. oīfariā negat
diuretica in ulcerū renū curatione & si uomituz
pamplius laudet. Ad aliud quid dicendū ap
paruit quia cū hꝰ accidūt apāta nō cōpetunt uri
tica. Sic enī preaptatur corpus & administrant
diuretica talia ne pretacta ut mōstratū ꝑtīgāt
accidentia. Ad aliud dicēdū q; uritica possūt
conferre non enī sunt oīo similia neq; penitus
contraria sed media cū cōicent cū uiis urine in
materia & ꝓpriis differant formis. talia nanq;
sunt actiua & passiua drā. lx. Ad ea etiā que
alterius ꝑtis quid dicēdū uisū etiaz. declaratuz
enī est que uriticoꝝ & q̄do & quomō concedant
edocti. Ad aliud dicēdū q; unde repit natura
inde oportet ducere si regio fuerit conueniens
q̄lis nō est ut uisū sepe. Quare oportet secūdū
Ga. ibid reuellere ac ad cōtraria trāsmutare.

Ad aliud dicendũ q̃ Ypo. consideraui t raptum materie maxĩe. hoꝶ si tamẽ ꝑs sit oĩo lesa transmutanda erit in aliũ locuꝫ. Ad aliud etiã qd dicendum apparuit. Sic eniꝫ practicanduꝫ nisi aliquod prauum cõtingeret ut oñsuꝫ sint boma.

DIFFERENTIA CCVI.

¶ Vod in podagra sanguinea ente ĩ pede dextro fleubothomãdũ sit ex maũ sinistra & in sinistro ex dextra monstratur. Quoniã Rasis in dĩoĩbus. Si podagra fuerit in pede dextro fleubothõa ex sinistra manu. si ꝯo in sinistro ex dextra. unde de iuncturis idem Si dolor ĩ pede sinistro debemꝯ minuere ex manu dextra. ecõtrario de uena basilica uel de qui busdã ramis eius & nõ debes ire ad aliã uenam. Quare Auenꝫoar indigne cephalicã iubet scĩdi uenã. Et firmaĩ Quoniãꝫ Rasis in Alman. & dĩoĩbꝯ in elephantia precipit ꝑtis opposite basilicã fleubothomari. Adhuc Garinpontus cõstruens passionariũ ex serie Ga. Epĩ ad Glaucõꝫ Alexandrũ Pauli Theodori Prisciani ait. Si podagra fuerit calĩa & unꝯ pedis dolor fuerit magnus cũ tumore & rubore uiribus & etate ꝑmittentibꝯ fleubothometur de brachio partis sane Sana ꝯo ꝑs ẽ illa que contradictione opponitur infirme ceu pedis dextri ad sinistrã manũ & sinistri ad dextrã. Rursus Serapio in egritudine podagre fleubothomamus ex iunctura opposita pedi infirmo hec autẽ nõ est pedis sed manꝯ cũ in eo precipiaĩ saltẽ mox fieri fleubothoĩa aut neq̃q̃ cũ attraberet magis q̃ euacuaret. Oppositio ꝯo ꝑpria inter contradictoria reseruatur cũ omnis tãdẽ reducatur ad illã & simplicĩ ꝑlatũ in potiori audiendũ sit eius esse. iii. re. acu. sed dextri pedis ad sinistrũ & econtra ẽ oppositõ uelut contradictionis. Adhuc cura cõtrario simplicĩ ꝑficitur. Itaq̃ & magis & maxĩe. eo quia si simplicĩ ad simplicĩ. & magis ad magis. maxime ad maxime dyaleticoꝝ. ii. unde ĩcio. xxii. Si podagra fuerit sãguĩea. aut cũ dominio san. oportet ut administres fleubothomiaꝫ ex ꝑte cõtraria. Maior aũt contrarietas extat etiã ꝑsupius & dextra simul ad sinistrã ea que tantũ ꝑsupioris & inferioris hoc ꝯo interuenit cũ exñte podagꝯ ĩ dextro pede fleubothometur ex manu sinistra & in sinistro ex dextra. Non aũt si in dextro ex dextra uel in sinistro ex sinistra. Palin si corpus fuerit plectoricũ cũ nõ solũ debetur euacuatio siue attractio uerũ etiã deriuatio seu extractio ꝑ ꝓpinquiora. cũ aũt ente podagra ĩ dextro pedũ fleubothomẽĩ mox ex dextra ac ĩ sinistro ex sinistra sicut secundatio non poterit ĩtĩcidere cũ flõmia ex eadem ꝑte sciatice aut saphene materiaꝫ exagitaret ꝑamplius. Itaq̃ podagri tãte pedũ dextro cõpetit flõmia ex maũ sinistra & sinistro ex dextra. In oppositũ Almã. nono Eger si dolet in dextro pede dextra manu & si ĩ sinistro sinistra ẽ flõmandũ. Adhuc xiii. de ĩ geĩo. Manu q̃dẽ male habente crura incidemus uel scarificabimꝯ. altero uero crure patiente reliquũ. unde primo q̃rta. Et nõ oportꝫ ut ĩ duas dyametros ꝑlongationẽ facias sed in unã tãtuꝫ que sit dyamet magis longinq̃ unde si materia fuerit in supremo ꝑtis dextre nõ est trahenda ad infimũ sinistre ymo ad infimũ ipsius dextre. quod amplius necessarioꝝ existit cuiꝯ q̃dẽ ĩtuenit oppositũ cũ ex dextra manu flõmaĩ podagriãte pede sinistro. aut ex sinistra dextro cũ dyamet duplex intercidat puta eius que superius ad inferius & dextri ad sinistrũ. Quare. Almã. Si apã est in maũ dextra attrahatur sanguis ad manũ sinistrã & econtra. & si est in pede dextro trahe sanguinẽ inferius ex latere quod ẽ in directo ipsius. Palyn ars imitatur naturã sponta neus aũt fluxus naris dextre laudatur in epatis apãte. In eo autẽ qui splenetic9 sinistre. Oppositũ aũt uitupatur drã. cxcvii. Rursus euacuationẽ expedit fieri ꝑ ꝑtem aptiorẽ eidẽ taĩ ꝯo ẽ dextri ꝑ dextrã & sinistri ꝑ sinistraꝫ cũ cõitas seu conuenientia sit intẽsior dextri ad dextruꝫ & sinistri ad sinistrũ q̃ econtra. Itaq̃ flõmanduꝫ de manu dextra podagrisante pede dextro & ex sinistra sinistro. Propĩ quidẽ primũ sciendu ꝫ q̃ podagra iuxta Viaticũ ẽ dolor calcãei & plante pedis cuꝫ distensioẽ nerui & pulsatõe sui ex prauis nascens hũoribus ad calcaneũ descentibus. Hec aũt passio denomĩationeꝫ a pede uelut ciragra a cir. i. manus denotat & pleuresis a pleura costa. Egritudines quoq̃ sibi uendicãt nomina drã. xcix. huius etiaꝫ passionis & uĩter doloris iuncturarũ est considerare causam faciẽtem. patientẽ ac instrumẽtalẽ. agentẽ ꝯo duplicẽ uniuersalẽ precedentẽ & que taliuꝫ ut ẽ regimen prauũ in sex rebꝯ necessariis & ꝓprie ĩ uĩo forti subtili inebrianti. & coitu & retentio euacuationis cõsuete ac catarri & colice curatio & intestinis uigoratis quod supfluuꝫ iacitur in extrema & que taliũ. Particularẽ magis presenteꝫ Et hec duplex cõplexio aut materia. prima q̃dẽ sicut totius natura uel ꝑtis principalis. & q̃druplex seu octuplex. simplex uel composita calida & frigida zcꝯ. materia q̃deꝫ sicut sanguis singularis aut flãticus. colericus. uel melancolicꝯ. aut flegma singulare uel multitudo humoris crudi & hic. aut singularis uel cõpositus ex flegmate colera sang. aliquid ex genere colere conmixtuꝫ uentositati pĩm tam euenit hꝯ passio a flegmate cũ colera nam colera sui acredine mordicante naturã cũ spiritibus. & hu. currere ĩcitat & uiaꝫ parat. Flegma uero sui grauitate & lubricitate descẽdit ĩ que a colera preparata deĩde a crudo humore deinceps a sanguine & deinde a colera

& a melancolia raro Rasis & ĉcio xxii. Causã
qdẽ patientẽ dico mẽbrũ suscipiens ꝓpt debili
tatẽ uel 9plexionẽ malã impressa3 & maxĩe frã3
aut ꝓpt prauã 9structõ3 ab initõ ul tẽpe acqsita
Instrãle siqdẽ uel ut meatuũ aptio natura ul
accidẽte ad qd motõ9 supflu9 & ꝓprie post cõesti
onẽ. uacuitas. raritas. balneũ. strictura calciamti
& b9 accntiũ opantur nõ pay. Aptiores autẽ
passiõs ĩcurrũt iũcuray iraturũ sũt egritudib9
perplexi croĩcis & cõualescẽtes & ꝓprie quorũ
cura fuit blandiẽs accntiũ sedatĩa q̃ ꝟa & eũatĩa
Aptõra et tpa gnãtõis sunt ut ꝓpt hu. motũ
& autũn9 eoy malicia ĩdigõe cãta. nã podagrica
& mãiaca uere & autũno mouẽt ut ad mltũ affo.
vi. Dolor quoq multiplicat ĩ iũcturis qa sũt
plimi laboris aliis corpis ptib9. unde attrabũt
calefacte. cũ & natalt sifluitates ad eas demãdẽt
flãtice hũectatõis gĩa. Sũt & uacue suscipiẽtes
de leui qdẽ fluũt cõplexionis qa debilis & facte
ac a fonte rẽotiores uite. Est etiã cũ b9 passio
hereditat ĩ seĩe. Et nosce q sex extant drntie
loci penes q̃s flõĩa regulat puta supi9 & ĩferius
ante & retro. dextra & sinistra. que aliqn ĩtcidũt
siplices nonnũq̃ ꝟo cõpoĩte ceu cũ due aut tres
si expedir3 ĩ una obs3uarẽt flõĩa due q ut si pati
ẽte pede dextro mĩuas ex maũ sĩstra & e9. Tres
aũt nõ sic 9cidũt fortasse. Propt s3m qdẽ sci
endũ q aliq sĩplicit ꝓtulerũt q podagrisãte pe
de dextro flõmãdũ for3 ex manuũ sinistra sĩstro
ꝟo ex dexta alteri ꝟo uelut bis oppoĩti q pede
dextro patiẽte mĩuẽdũ ex maũ ꝓtis ei9 sinistro
ꝟo ex sinistra quoy utriq fultiebant cũ aliis ex
prioribꝰ ĩductoy. S3 sĩplicis ipõy s3mõis defec
tus ex ddoy monstrabit 9ntẽr. Id ꝓpt ĉciũ ꝟo
sciẽdũ q b9 ꝟitas apparet non pay ex rõcinatis
dĩa cxcvii. na3 corp9 aut ẽ plectoricũ fortis ꝟtu
tis. Et ipsi9 egritudo in prĩcipio prĩcipiante &
ita flõmãdũ ẽ ex loco cõtradictorio. & nõ tãtũ cõ
trario. Plectoria enĩ eget attractiõe cũ eũone ad
lõgiq̃. uirtutẽ ẽt plus debilitat in longinq̃ edu
ctione q̃re magis q̃ pedis q̃ q̃ manus ĩbecillitat
flõmia. prĩo. q̃rta. Cũ & materia ãplius fluit o3
ĩ lõgiqora deducere qd ĩ prĩcipio accĩt passiõis
Et fiit ꝓ sile. Quoĩa3 ĩ dĩoĩb9 & Almãs. ĩ sciati
ca ex calitate precipiat flõĩa basilice latis illius
& ĩ apãte testiculi calõ basilice ex apãtis latere.
Adhuc materia nõ solũ qm eget extractiõe uey
ipã & attractõe q̃ penes lõgiq̃ diuersitatẽ atten
dit ĩ q̃ qdẽ nõ solũ expectat prĩa sanguis eductõ
uey ẽt secũdatio q̃ 9uẽiẽti9 celebrat ex basilica
ptis ĩfirme cũ ex ea q̃ sane ãcesserit mĩutõ.
Si uero corpus nõ fuerit plectoricũ nec uirt9 in
gens nec morb9 iiciãs. tũc nõ cõtradictorie uey
9rie flõmãdũ puta q podagritãte dextro sĩstra
mĩuenda & e9rio uerũ qa san. q̃pay sĩtabundat
ĩ b9 passiõe cũ potius fe. san. aut appoplĩam uel
scissurã uene seu suffocationẽ ĩduceret q̃rarissĩe
flõmãdũ extat 9tradictõ cũ ẽt b9 passio s3m mĩ9
fiat ex san. ĩdigesto ĩ dĩoĩb9 qd & mrant priora
oppõito mõ deducta. Propt qdẽ q̃rtũ & si ap
pareat. Ad primũ dd q s3mo ille Ras3 aut ẽ flũs
nã ĩ plib9 libroy repit si ẽ ex pede dextro flõet
ex maũ dextra si ĩ sinistro ex sinistra. Ei 9cordat
Almãso. s3mo ĩ argutis prescript9. Sũt aũt aliq
libroy non qd ueritatis 9tinẽtes ut si passio ẽ ĩ
pede dextro flõmet ĩ maũ sinistra & si ẽ in pede
sinistro ex maũ dextra. Vel dd q si s3mo ue
rus extat preĩduct9 suo audiẽd9 ẽ suppositꝰ mõ
Ad illud qd de iũcturis adducit dd q plim
contĩent & dices oppoĩtũ puta si dolor fuerit ĩ
sinistro pede debemus mĩuere de sinistra manu
Cõfirãtõ aũt ĩtimit tãq̃ nõ silis exns cum ex
maiori q̃plim plẽitudine accĩat elephãtia q̃ iũc
turay passio. Ad alid dd q Garĩpõto appuit
ex ĩductis ĩ ĉcio prẽissoy qd dd ĩ cãu. n. & si rarĩs
sime põt tn ueritatẽ 9tĩere. Ad alid dd q id
uerificat ĩ cãn ceu pretactũ q flõmia pficiat 9tra
dictõe uel qd oppõitũ s3m medicũ accepit pro
cõtrario iuxta cãn. curatiuũ ꝓ 9trariũ assignatũ
Ad alid qd dd ꝓ hoc uisũ. Adhuc nõ sẽp cu
ra pficit 9rio ĩmediate uey ẽt aln silĩ dĩa. cliii.
Cura ẽt nõ pficit solũ 9rietate uey magis uirtu
tis cõstãtia. Ad aliud qd dd appuit. Aut scd
3oar s3aretur de cephalica aut ex basilica ĩ pte
seorsũ a priori uel ex eius ramoy aliquo. Ad
ea q̃ altĩ9 ptis iã ad primũ qd dd appuit. Ad
scd3 dd q s3mo ille uerificat qn corp9 nõ fuerit
plectoricũ oĩo cũ ibidẽ scribat. Cũ maturi eũatõ
& ipĩ9 de suo loco ad locũ eradicatio siue fiat at
tractõe q̃ ad lõgiq̃ diuersitatẽ aut ad ꝓpiq̃ bo
ray existat cũ ĩ corpe nullomõ ẽ alicui9 passio re
pletõ. Sed id qs referet tm. s. dignior z9 ad
eũone3 dĩsitatis ꝓpiq̃ aut ali9 cũ ĩ corpe stõaci
uidel3 nllomõ & reliq̃. Quat dicẽdũ 9dictoria3
eũõ3 q̃rarissĩe fiẽdã cũ b9 replo3 hic minĩe aut
rarissĩe sit dictũ cõtĩgere. Ad aliud dd q lic3
ars sit nature seq̃la nõ tn ut sp dĩa oñsũ clxiiii
Ad aliud dd q nõ oportet sp dextre ad dex
trã aut sinistre ad sinistrã fieri cũonẽ eo q iten
sior sit 9ĩtas uel 9uẽiẽtia qm tũc oĩfariã ꝓ eãdẽ
for3 eũandũ ptẽ ꝓportõe ĩtuẽiẽte maiori. unde
ꝓ dĩsa3 expetit q̃magis cũ fiat 9fluxus & 9spira
tio ꝓ eũdẽ & poy totĩ9 ĩ totum naturaliũ ĉcio.

DIFFERENTIA CCVII.

Vod nõ oẽ ulc9 egeat exiccatiõe oñdit
1 Quat Ras3 ĩ 9tiñtis. xv. Omẽ ulcus de
bet exiccari pret illud quod fit ex 9tusi
one & distẽsione ĩ carne quod optet hũectari &
calefieri ut putdũ ĩ eo uelocit fiat materia. unde
q̃rto. q̃rta. Oĩa ulcera ĩdigẽt exiccatõe q̃dã pret
facta ex 9tusiõe lacertoy & ipõy 9tritõe. Ista nã
q ĩdigent ĩ primis ut mollificẽt & hũectent.

Adhuc q̃rto de ĩge. ſ3m Y. Om̃e uuln9 nõ opt3 hũefieri ergo aliquod ulc9 hũefieri ſed ulcus re alit̃ ẽ uuln9 nõ.n. ſupra ipm̃ X̄ius addit niſi qd pl9 ut putrefactõ3. In greco quoq; ſcribit̃ ut ap parebit eleos. Itidẽ ulcus q̃ multũ eget ĩcarna tõe 9ſolidatõe & cicatrizatõe. hec autẽ p ĩuiſca tõnẽ pficiũt̃ ĩuiſcatio X̄o cãt̃ ab hũido ut ſ3o de geñ.& cor.& metha.app3 iiii. Ampli9 ĩ ulce re nõ ẽ parua ſan.depditõ quã regenerare opt3 cũ curõ ptẽ ad id ĩ quo pri9 extitit deducat ſed caro generat̃ prĩt9 a nata p frĩtatẽ & hũitatẽ ſ3o de ge.alĩũ igit̃ & ſ3m artẽ p b99ſtituet̃ cũ illius extet pediſſeq̃. Et ſi fiat ulc9 ĩ corpe ſicco & pte ſicca cũ oĩs cura pficiat̃ q̃rio humectabit̃ nõ modicũ. Et fĩrabit̃. Cũ qs.n.patit̃ pnices ſeu ſciſſuras calcaẽo4 mugas dictas ex mala 9ptiõe fĩra & ſicca uelut accĩt ĩ gelu opus fit calefactõe & mlta hũectatõe nõ aũt exiccatõe. Itaq; ulc9 eget minĩe 9ſolidatõe qdlz. In oppõitũ v.de ĩge. Expim̃tũ teſtat̃ & rõe fĩrat̃. Quõ3 una ĩ cu rãdis ulceribꝰ ẽ ĩtẽtõ uz deſiccare. uñ prĩo q̃rta Intẽtõ ĩ medicãdo ulcera ẽ exiccatõ. Adhuc ĩ ulcere ẽ debĩtas ptis eiꝰ & calĩtas ppt̃ curſuz nate cũ ſpiritibꝰ & hu.dolorẽ ĩducẽtibꝰ nõ raro hec aũt omĩa cũ materiã ad locũ attrahant hũi dã mollẽ appns febriũ ſ3o. Ulc9 itaq; eget ex iccãte om̃e. Propt̃ prim̃ X̄o ſcim̃ q; ulc9 ple 4q; ſuĩt̃ p uulnere ac eꝰ. Nec puto ea ral ĩ differ re X̄m potiꝰ accñte. Pronũciat̃.n.uuln9 plaga re cẽs ĩ corpe carnoſo. Vlcus aũt uulnus ſeu plaga putrefacta. ĩ eodem tempe.n.ſubſeq̃nte ĩ uulne re gñat̃ putdo q̃ ſupi9 extat cõe ad ſaĩez ſeu pus q̃ ẽ pmutatõ hu.putreſcentiũ ad albedĩez q̃da3 & leuitatẽ ĩ q̃ nate calor tãdẽ ſupat ĩnatalẽ affo. ſ3a. & pnoſt.i.aut eꝰ & hoc dĩ qa putreſcẽs aut ẽ aquoſũ ſubtle cũ calo uirꝰ dictũ egẽs exiccatõe max̃. Eſt uirꝰ hũitas ſubtil borribĩis q̃litas. Ha. ul groſſũ t̃reũ puta ſordes ſeu macor exiccatõe abſterſiõe ĩdigẽs precipue. Putdis aũt bꝰ 9ĩt̃ dicte duplex cã ĩtrĩſeca ul extrĩſeca. prĩa quidẽ principalĩ ẽ m̃bri debĩtas. Inde nãq; alie ptes ei dẽ fortes ſupfluitates mittũt ſuas q̃ ẽt eiꝰ non potẽs ĩcorpare nut̃ m̃tũ ĩ putdĩez trãſducit̃ quã qdẽ nate cũ hũidꝰ decurſꝰ & calidi adiuuant cũ dolore. Extrĩſeca X̄o ẽ medicamẽ calm & hũiduz ſupiacẽs pti cũ reliqs forĩſecis talĩ narratis. Vlneris aũt dĩa pret̃ alia eiꝰ pretacta plĩa de ĩge iii. pract. & q̃rto q̃rtis. ẽ duplex. qddã nãq; ẽ ſim plex id cui aſſociat̃ nichil qd pret̃ natazꝰ niſi cõt ĩ nui ſolo ita ut ĩ eo ſit 9plõ minĩe alĩata nõ indi gẽs correctõe cũ modica ſaĩe laudata. Reliquuz X̄o cõpõitũ & id aut rõe cauſe. ul morbi ſeu acci dẽtis ceu 9plõ praua ſupfluitates decurrẽtes in ipſuz q̃praue. eſcara ſupaddita caro. apã. 9caui tas. ſanguis exuaſis ĩ id effuſio. Quid autẽ ſit ſiccũ & quotiẽs dĩ drã oñt.xv. Propt̃ ſ3m X̄o ſciẽdũ q; in iſta ut appebit cura ĩdicatõ max̃ ſu mẽda ẽ ex pte. Ideoq; Theſaliẽſis nulla tẽꝰ ſuſci piẽs ĩdicatiõ3 ab ea de ĩge. prĩo. ſ3 ulĩus a cõtrari etate tãtũ dicet nõ om̃e ulcus exiccãdũ uerũ qd dã humectandũ. aliud uero exiccandũ p eorũ op poſita ceu aliq motĩ ĩ hoc ex preargutis. S3 hoc defectꝰ ddo4 t̃cõ mr̃abit̃ apte. Propt̃ t̃ciũ X̄o ſciẽdũ q; oẽ ulcꝰ ac et̃ uulnꝰ inq̃tũ tlia. i. ut ſunt quedã impis ſolões egẽt exiccatõe ut rei natura denũciat. Indigẽt.n.unitõe que fieri nõ põt abſ q; ſang. ĩgroſſatõe que pficit̃ ſiccitate. uñ de ĩge iii. Vlnera ſeu ulcera ĩ eo q; ulcera. ſũt deſiccãda & iõ uinũ ĩq̃tũ tlia ẽ medicamẽ oĩũ ſublĩe. Di cit aũt ĩ eo q; ulcera qm̃ ſi fuerĩt ppt̃ 9tuſiõez ea precipit hũectari. de ĩge. iiii. ut ĩductũ prius. ut autẽ id ppateat ẽ ſciẽdũ q; cura q̃dã ẽ ĩmediata cũ medicamẽtũ nllo ĩtuẽiẽte ĩtſtitõ ĩ rẽotõez 9ci dit morbi ut aq̃ ĩ fe. frã & unitõ ĩ ſolõe 9tiũi ĩli q̃ X̄o mediata & p aliud uelut cũ fĩra curat aq̃ te tanũ replõis & ſcãonea fe. & ulĩt̃ bono r̃gĩe nata oẽz morbũ roborata. xv. t̃cõ appns. Siccũ igĩt̃ p ſe cõueĩt ulceri ac ẽt uulneri. hu. p accñs. fĩm X̄o ſic aq̃ ut nllatenꝰ ipſuz.n.mordax ulceribus affor. v. S3 q̃rto. iiii. Vlceribꝰ corroſiuis cũ qbꝰ nõ ẽ putrefactõ 9fert ẽbrocatõ cũ aq̃ frã & aq̃ pura plĩma ſi fuerit calĩtas. Dicẽd q; bꝰ ulceribꝰ frã 9petit ut eriſipile pure & fe. cauſo ĩ de ceu uiſuz dĩa. clxxii. Nõ.n.oppilõ ipã cõtĩgit hic aut ſaĩei detẽtõ. Dz ẽt aq̃ nõ moĩca ẽbrocari

Noſcis quoq; ex bꝰ drã q; contrariũ ſumitur 9ĩt̃ p oĩ eo qd morbũ expellit modo quocũq; eo ĩdrñt̃ ĩ quolz ẽtiũ gñe. uñ q̃rietas ulceris & ulĩt̃ ſolõis uñcũq; accĩat ẽ unitõ. Dicat̃ ergo q; ſi ul cus fuerit ſĩplex cũ ĩ eo maxĩe rõ ſ3uet̃ ipĩꝰ oĩſa riã & ſiccãte ĩdigz ĩmediate cũ hic morbꝰ ſãatĩꝰ exñs niſi qd ĩtuẽit qd ipĩꝰ curatõz dĩvtat. Qud fĩrat̃ tũ qd p ſe ĩq̃tũ in eo nata grauis ſaluet̃ ſu pioris pura ſepatõ iũcture. Oĩs aũt bꝰ ut ſubã x̄i dnotat unitõe pclãat ad ſui prioris ẽe r̃ductõez bꝰ aũt efficit̃ exiccãte ſan. ĩ poꝯ colligãte 9dẽſã te. tũ ẽt rõe ſaĩei q̃ ĩdigz exiccatõe ac abſterſiõe exiccãs ẽt ptes ĩſup 9fortat poros opilat ne ſup fluitates ĩ ſeipſũ r̃cipiat effũdẽdas. Si X̄o ulcus fuerit ſiue uulnꝰ 9põitũ q̃uis rõe adiũcti ei qñq; ĩmediatiꝰ 9petat hũectatio. mediate tñ & ſ3ario ſibi debet̃ ĩq̃tũ ulcꝰ ut premõſtratũ exiccatõ. In t̃dũ X̄o & aſſociato & ulceri debet̃ exiccatio. Alñ X̄o ut̃ſq;. Exẽplũ qd prĩ. ſit ulcꝰ 9plõe ſiccũ eſca roſuz duꝯ ut iñ ptes neq̃at ĩuiſcari cũ id aliquo pficiat̃ hũido tũc nãq; hũectãte & r̃molliẽte fit opus. uñ iiii. de ĩge. Si ĩ carne fuerit 9plõ corru pta opꝰ fit ĩueſtigare utrũ ſit dura & ſicca ſi.n. ita fuerit fomẽtet̃ aq̃ calĩa tpate dõec ĩtũeſcens rubeſcat. Rẽota uero mala 9plõe ſicca carne que quaſi eſcaroſa hũectatõe ſuaui placata tũc iſtã dũ cũ exiccãtibꝰ 9ñr ceu nata expetit ptis. und

de ĩge iii. Quoꝝlꝫ ſũt ꝯplõnes attẽdẽde. Nã ſi ꝯ
plexio corpis extitit ſicca & mẽbra ſicciora ceu
oſſa colligatõs & corde opus ẽ ipõꝝ maĩaꝫ effici
ſicciorẽ. Si aũt ꝯplexio totius cũ mẽbris fuerit
humidior expedit paꝝ medicina deſiccatiua cũ
partẽ oporteat q̃q; p ſilmilia facere & obſeruare
Si uero mediũ interueniat medicinã ẽt opus fit
bꝯ fore prĩo itid̃ iiii. Sĩlĩt quoq; ſi ulcus fuerit
cũ attritõe ſeu ꝯtuſiõe prius hũectãdũ & calefa
ciẽdũ ut his ſanies gñet q̃ qd̃ nocitiuũ expellat
deĩde uero ad exiccãdũ redeat niſi. n. ꝯtuſio uel
attritõ ceſſauerit ulcus ſanari nõ potĩt. Si uero
qd̃ ulceri aſſociat ẽ ꝯcauitas aut caro ſupadiũ
cta uel uas ſciſſuꝫ ſan. ĩ ulcus uel uulnꝯ ꝓpellẽs
opꝯ fit exiccãte tꝑatiori ut caro generet d̃ꝑdi
ta puta ꝯſolidãte ac cicatſante ĩdigeĩ exiccatõri
Verũtam ĩ deſtruẽdo carnẽ additã opꝯ ſiccitatẽ
fit magis caliditati adiũgere. In cõpeſcendo ꝟo
fluxũ ſan. frigiditatẽ niſi oportea t qñq; hũc cau
ſticis ꝯpeſcere cicatrizatĩs. Peradigma ꝟotĩcii
ẽ apã. nã ĩ prĩcipio ĩdigeĩ exiccãte auxilio ut re
pellat qd̃ currit ad ulcꝯ & obſtruãt pori atq; ꝑs
roboret. In augmẽto uero ſine & ſtatu egeĩ hũe
ctãte maĩatĩo. In decliatõe uero exiccatĩo calo ad
mixto & tãdẽ ultĩo uniẽte exiccatĩo. Cura. n. ul
ceris ut ulcꝯ ꝑ exiccãtia fulcita ẽ antea prĩtꝯ ut
dictũ. Curões aũt ĩtmedie ex nata reꝝ euidẽt ap
parẽt. Cũ hoc q; omẽ ĩpediẽs unitiõꝫ ĩtmediũ ẽ
ſuo amouẽdũ ꝗrio. Id aũt ẽ hũidũ aut ſiccũ optꝫ
igĩ ĩ meĩo qñꝫ exiccare ac hũectare ĩtdũ. Ex q
bꝯ eĩ appꝫ q; ulcꝯ ꝯpõitũ difficilĩoris curatõis ẽ
valde ſimplici cũ plibꝯ egeat ĩtẽtõibꝯ curatĩs
ꝗriiſq; nõ paꝝ & maxĩe cũ fuerit ĩ ꝑte nobĩliori.
Aut multe q̃titatis uel malignitatis. Noſce
quoq; ulcꝯ ſimplex ſolum ꝯſolidatiõe indigere
cũ nĩlla ĩ eo ſit facta ſubẽ d̃ꝑditõ. aut aliq̃d coad
iũctũ q̃ medicaĩe ꝑficĩt frõ ĩ prĩcipio ut ulr ſit
dĩe prĩg̃dꝯ & ſicco prĩcipio ſꝫi. Cõpõitũ aũt &
ꝓprie cũ carnis diũte ꝓductõe. ac ĩtdũ calĩs ſuffi
ciẽt & ãplꝯ ſiccis. Vlcꝯ igĩ oẽ ĩdigꝫ prĩtꝯ uel
ꝯñt exiccãte q̃ indigeat ſiq̃dẽ q̃litatũ dictũ g̃dua
litate ſꝫ cicatriſatõ eget frĩs ĩ prĩo & ſiccis ĩ fĩe
ſꝫi & ĩ tcõ qñq;. Propt q̃rtuꝫ ꝟo ad primũ qd
d̃ appuit Exceptũ. n. & ꝯceſſuꝫ ulcera cõtuſa &
attĩta hũectari ut qd̃ fluit ĩ ꝑtẽ mater. Vlcera. n.
ſanari nõ pũt niſi ſaĩes oñdat maĩata ceu fe. hũo
ralis niſi eiꝯ ĩtueĩat maĩatõ & iõ dictũ affo. v. Cu
raĩ ſaĩeꝫ ĩ ulcere magna certitudo ẽ ſecuritatis.
Impoſſibile nãq; ĩ ipõ ſaĩe fiẽte foĩ piculoſũ ul
moleſtũ. Ad alid d̃ q; illa ſeries Y. corrupta
ẽ a mõaco nec põt niſi exnee uerificari ualde. Ex
greco. n. ſic trãſduxi ulcera uĩꝟſa nec opꝫ extẽd
re ſine uĩo. qd̃ appꝫ ex eo qd̃ addit ita cãꝫ docẽs
inquit. Siccum enĩ uicinum ẽ ſalubri. humiduꝫ
uero non ſalubri. Vnde quia uinuꝫ cum ſui hu
miditate & maxĩe ãtiquũ ſiccũ ẽ uirtute cũ ipõ
ĩmollĩt ac extẽdeĩ optꝫ & nõ ſic cũ aq̃ ul liquoĩ
alio cũ deinde ſit uulneribꝯ ſeu ulceribꝯ optĩm
medicam exiſtere. Aut d̃d q; hũidũ ut uiſuꝫ qñ
q; ꝯfert ĩ ulceribus ceu ĩ ſcliroſis aq̃ calã hũida
Ad aliud d̃d q; caro gñat a calõ & hu. relatõe
gñatõis oſſis qd̃ a calõ gñat aſſatĩo tãq̃ tegula ĩ
fornace de gñatõe aliũ ii. Reſpectu ꝟo pĩguedĩs
gñat a ca. & hu. prĩo. prĩa. Ad aliud d̃d q; ĩuiſ
catõ q̃ debet ulceribꝯ lꝫ maĩalĩt ſit ĩ hũido for
malĩt tñ ꝯſurgit ex ipſius exiccatõe. cũ. n. ſang.
eſſꝫ hu. currẽs ĩ meĩetatẽ ꝯtĩuat & ĩuiſcat adhe
rẽs ſiccitate. Ad aliud d̃d q; ĩ cura ſolõis ꝯtiũi
alĩ ſe hẽt q̃ q̃ ꝯplõis male. Illa. n. p ꝗriũ q̃litatũ
curare oĩfariã obſꝫuata tñ ut poſſibile natali cõ
plexiõe ita ut colicꝯ cauſoĩſans mĩꝯ egeat extĩ
guẽtibꝯ q̃ flãticꝯ drã. clxxiiii. hãc aũt p ſiĩe & rõ
ne natalis ꝯplõis ac ſubẽ. Oꝫ. n. tale q̃le fuit d̃ꝑ
ditũ ĩſtaurare bꝯ aũt ẽ ſubã ſan. deſiccata. Opꝯ
igĩ erit deſiccatĩs ſꝫm plꝯ tñ aut mĩꝯ. put fue
rit m̃bꝯ cũ eiꝯ ꝯplõẽ iſtiꝯ mõi aut altĩꝯ. Vñ tcõ
deĩge. Si duo ulcera ſeu ulnera ſĩt eq̃ hũiditate
unũ tñ eoꝝ ĩ hũido corpe & alteꝝ ĩ ſicco exiſtat
quod quidẽ in ſicco expetit ſicciorib9 adiuuari
qd̃ ꝟo ĩ hũido cũ mĩꝯ ſiccãtibꝯ ſubueĩri. hoc tñ
ſꝫm diuerſitatẽ ſiccitatis & hũiditatis ipõꝝ fie
ri oꝫ. Nã carnẽ ĩ ulceribꝯ creatã ſiĩeꝫ nccẽ gñari
d̃ꝑdite. Quare ſi ſicca fuerit expedit ãpliꝯ de
ſiccare ulcus aut ulnus. Si aũt hũida opꝯ fit me
dicaĩe mĩꝯ exiccãte. De ꝓnicibꝯ dico & bꝯ ul
ceribꝯ ſiccioribꝯ ut appuit q̃ cura meĩata prius
oꝫ hũectare & ĩmollire ut dictũ p calaꝫ. ꝯñt aũt &
meĩate d̃ſiccare. Quod ſi dicat curã nõ eſſe
p ꝗriũ. Rñdo q; ẽ ꝗriuꝫ ſuſcepto mõ quocũq;. In
ulcere nãq; ſolõ ĩerat. cuiꝯ ꝗriũ ẽ unitõ. q̃ ĩducĩt
lꝫ. n. ꝑ ſiĩia prĩꝯ ꝑtis ĩtroducat tãdẽ ꝗriũ occur
rit puta counitio ſiccãtibꝯ proportionabilibus
parti & complexioni ulceris cauſata.

DIFFERENTIA CCVIII.

Vod cautiũ potẽtiale ſit laudabĩiꝯ actu
ali uĩ. Quoniã melior meĩcoruꝫẽ q; põt
curare ulcera mala fraudulẽta corroden
tia cũ medicinis q̃s poĩt & faciũt id quod facit
inciſio cũ ferro aut cauteriũ cũ igne. In hoc nãq;
appet opatõ prudẽtis ſup ĩprudẽtẽ. Haly. Cau
teriũ aũt potẽtiale cõficĩt ex medicĩs In actuali
aũt pmiſceĩ ignis metallo alicui. Amplius
Damaſcenus ĩ affor. Potẽs curare cũ dieta ſine
medicinis ꝓſpera iueĩet. uñ. Haly. Melior ẽ me
dicatõ facta cũ cibis medicatõe q̃ fit cũ medicĩa
ſed ſicut ſe habet dieta ad medicinaꝫ ſeu potõꝫ
ita ſe habꝫ potõ ad cyrurgiã. Si ergo ꝓſperabĩt
curans dieta ſine medicĩa ꝓſperabĩt etiã ſanãs
potõne abſq; cyrurgia. Rurſus illud ẽ detĩꝯ
cauteriũ qd̃ repẽtiniorẽ cauſat ĩmutatõꝫ. Nata
enĩ repẽtĩas nõ ſubſtĩet altãtões. Sꝫ cauteriũ ac
tuale repẽtiniorẽ cauſat ĩmutatõꝫ ꝓpter ignis

actualitatē ī tēsaz. Non aūt potētiale cū opteat paulatī quod ē ī potētia ī actū ꝛ̄duci ex affectōe q̄dā portitoris ipī9 ad corpus. Palyn id medicam̄ cui9 9pōitō mī9 ledit ꝑtes m̄gis ē eligēd̄ t̄le qd̄ ē cautiū potētiale cū ī molle magis īpr̄iat corp9 nō aūt sic ī siccū duꝝ ut neruosa & ossuosa Actuale ꝓo pl9 hoc ī oēz sui ui ī primere pōt ꝑtē

Adhuc.G. ī plerisq; locis nos docet eligere talia sz̄m ꝓtutē seu potētiā sicut ꝑ formā aut essē cialī. Respuere ꝓo t̄lia sz̄m actuz uel ꝑ accn̄s ut ꝑ ssz̄m uel appntiā. Sz cautiū potētiale locat ī prīo. actuale ꝓo ī sz̄o. Et ꝑ id cautiū melior fit opatō qd̄ magis 9pl̄oni ꝓporcōat hūane cuz ōria sint sūme adiuicē corruptīa. tal qdē ē nata poñat cautii cū illa sit ḡdual nō aūt q̄ actualiter Eius. n. ē calitas ignea ī sūmo. Cautiū itaq; potētiale preferī actuali. In oppositū Albuc. in cyrurgie prīcipio extollēs cautiū actuale ut mīabit q̄ magis supra potētiale. Adhuc illud cauteriū ē potiꝰ eligēdū ī quo ꝑfectiꝰ oīs ꝛ̄pit cautizatōis utilitas. hꝰ ꝓo ē actuale. uñ ix. pract. In coq̄ndi cura nccrīa ē desiccatō. ut q̄lis pipis & euforbii. & adustō ut q̄l calcis & floris eris. Qud̄ aūt utrūq; ī cōplemēti adiuuat fine ex ignis ē 9 bustiōe qd̄ cautiū ē actuale. alteꝝ ꝓo utꝝq; potētiale ē. Est igī cauteriū actuale eligēdū supra potētiale. Propt primū sciēdū qd sit cautiuz qd potētiale cautiū qdq; actuale & dīsitas eorū dē dīceps qbꝰ 9ueīat 9pl̄oībꝰ & qbꝰ nō & tādez ī quo tpe plēiꝰ expediat cautisare. Gīa siqd̄ prioris scim̄ prīo q̄rta. Cautiū esse medicamen ualde nobile iuuās ad ꝓhibēdū ne corruptō sp̄gat & ad 9fortādū mēbꝝ cuiꝰ 9pl̄onē uolūꝰ rectificare & ad resoluēdū matias corruptas in mēbro retētas & ad ōstrīgēdū san. fluxū. & hec qdē cautii notificatō ꝑ q̄tuor eiꝰ iuuamenta cū gne ipīꝰ data precipue cōpetit cautio actuali qd̄ appet ꝑ A. mox 9pantē cautiū ferri cautio auri & nullū sz̄mōz tāgētē de cautio potētiali. Est autē cautiū poñale qd̄ ex medicīs fit adustīs seu causticis ca. & sic. ī q̄rto maꝝ ḡdu. be nāq; corpi applicate & calore affecte nate. de poña 9sz̄gūt ī actū. Quaꝝ cautiū diuersificat rōe subē. q̄litatis sit & q̄titatis. Subē qdē qm̄ aliud ī subā dura sicca. sicut arseīcū sublīatū. calx. uiride eris. & sitia. Aliud aūt ī subā liqda ut aq̄ salis nitri. arseīci & t̄liū prepati. Est & aliud ī sbā mēia sic ex bis 9structū meīis extrēis ut cū sapōe herbis contusis ceu flāula. tapsia gūi rute agrestis. apio ranio & risus & t̄libꝰ. Cautiū quoq; actuale ē illud in qd̄ calitas ignis actu īprīt cuiꝰ matia ē metallū. ut auꝝ uel ferrū. & aliq; modernoꝝ tetigerūt argētū & auricalcū. De 9uēiētia cautii i 9pl̄oībꝰ testat Albuc. illud natalī oī 9ferre cōplexiōi q̄ cū matia fuerit & absq; matia. 9pl̄one ꝓo ca. & sic. sine matia mīme 9uēit & ꝓprie potētiale ita ut prīcipalī cautiū 9uēiat 9pl̄oī frē & hu. cū hu. uicō & sine illo cū dictū sit ipm̄ 9plōz mēbri altare & mātias ī ipō retētas resoluere. alterato ꝓoī passiōe & passibili solū locat q̄litate & oīs ēt actō ꝑficit ōrio. Virtutis. n. cautii ē calefacere & desiccare. deiñ 9uēit 9plōi frē sīplici & hūide. dīceps ca. & hu. & ꝓprie matiali & deīde frē & sicce. De cal. quoq; siē hu. & sicca uidet ēe dubitatō nō ꝑua cū dictū sit cautiū 9pl̄oz mēbri altare qd̄ ōrio efficit ꝓpt qd̄ quidā posuere huic nō 9ueire cautiū 9pl̄ōi cū hec 9uēiat cū igīs nata. sz̄ alii ꝓtulerūt sibi ēt 9uēire eo q; licet sit 9pl̄o hōis aliq̄ ca. & sic. ipā tñ ē frā & hu. 9ꝑatōe cautii & ꝓprie actualis. Ista qdē fortassis rōcinatō nō ē exq̄sita ītl̄ñti cuz opteat curōz ꝑ oppositū occurrere ī eodē ḡdu sentit tñ Albuc. hic cautiū 9ferre. sicut īuētū ēe testat ēpia nō paruz ab ipō. oz tñ hoc opantē fore ꝓbū & exercitatuz ī actiōe cautii ultīe. Op9 ēt scire fit ipī dr̄sitatē 9pl̄onū hōīm. dispōes egritudinū. cās. accdentia & spacia tporis ipāꝝ ita ut cautiū cadere faciat ī actōz ī matiaz egētē resoloe nō aūt ī 9plōz & natāz tal̄r ut īsz̄gat nocūentū. lz̄. n. cautiū iuuam̄ta opet predicta nō tñ oīa sit. sz̄ alñ pl̄a ītd̄ ꝓo unū Hec aūt oīa ītdū magis ꝓificat de cautio actuali q̄ prīo. Illud. n. ꝓprie nō 9uēit nisi ī 9pl̄ōe frīa & hu. & precipue cū matia ꝓpt nocum̄ta dd̄a q̄ ipā occurrīt pl9q̄ cautio actuali. Tp9 ꝓo cautii duplex exit. unū qdē qd̄ ad tpa relatū 9tiñtis. alid ꝓo ad ipm̄ qd̄ medet 9figurat corp9. De primo qdā discordati sunt cyrurgici. Quidā nāq; dicūt ī uere solū 9petere cautiū cū tūc 9plōes alterēt & hūores moueant. Alii ꝓo de quoꝝ nūero Albuc. dñt cautiū oī 9petere tēpe. ꝓpt qd̄ nocum̄tuz accn̄s ꝓpt tps tollit cautii iuuam̄to maꝝ si cautiū expetit ꝓpt dolorē festinū ꝓtutē prosternētē oīo. uel fluxū san. & precipue ex artaria Hec aūt ābiguitas satis pōt clarescer̄ prīo q̄rta Sic. n. ī flōia duplicē distinguis horā electā & necessariā ita ī purgatōe & cautio ac ul̄r ī oī opere meīcīe duplex tps tūc obsz̄uādū. Sic igī tēp9 electū. ul̄e ē uer & ꝑticulare alia. ita tñ ut post uer seq̄t autūn9 ī boitate & dīñ hyēs & postea estas Tps aūt relatū ad corp9 ē qa oz cautiū fieri post purgatōz corpis sufficiētē ul̄ez & ꝑticl̄arē ne ipsius dolore hu. agitati 9currāt ad locū. Dz nāq; fieri post medicaīa pl̄ima nō cōferētia ita ut dicat cautiū a qbusdā ultimū medicīe subsidium

Propt sz̄m sciēdū ē aliquos absolutiꝰ elegisse cautiū potētiale sup actuale moti ex repentio dolore quē īducit. Sil̄r eo q; qs ipsuz abhorret magis potētiali. Hec aūt pōitō stare nō pōt sic oñr ī tcio ꝓpōitoꝝ. nec motīm ul̄r arguit sz̄ ꝑticularit cū caū ī quo ītdū cautiū actuale cōcedere potētiale. Sunt & alii circa cautiū errātes sicut ulgares & stolidi cyrurgicoꝝ & putāt egritudiez

cauterio ſanata3 nũq̃ ſubuerſiõ3 bĩtura. Hoc
aũt nõ ē cũ poſſit recidiuari occaſiõe rey nãliũ
aut nõnãliũ uel pre ē nata3 exñtiũ. Siĩ ē ipõy
ſ3mo q̃ cautiũ poſtremũ ſit medicĩe ſubſidiũ q
tñ ſanũ põt hĩe ĩtellectũ. Ipõ nãq̃ ut imur cũ uide
mus alioy pla nõ cõferre. prĩo nãq̃ corp9 regen
dũ dieta & potõe. demũ aũt cyrurgia ſub q̃ cau
teriũ relocat. Si tñ uelit ad hoc referre ut q̃ poſt
ipm̃ aliud nõ cõferat medicam̃ ĩã dictũ ē id flãri.
cũ alia ſit medicĩa ſ3m diſpõ3 futa3 nccĩia plaq̃.

Propt̃ tciũ qdē ſcim̃ ſiplr cautiũ actuale pree
ligẽdũ ẽe poñali qm̃ ut oñſũ actuale 9uẽit fere oĩ
9ploĩ nõ aũt poñale ſ3 frẽ magis & bu. & ꝓprie
cũ matia & in tpe tpato ac corpe fortõri. Ad
huc utilitates q̃b9 cautiũ deſcribit diligẽt 9ſide
rãti magis adaptant cautio actuali q̃ poñali.
Palyn. cautiũ poñale penetrãs pl9 ledit pricipa
lia m̃broy q̃ actuale & maxĩe cũ fuerit illꝓpin
quũ. Rurſ9 cautiũ poñale & maxĩe liqdũ poſt
q̃ ĩpreſſu3 fuerit nõ rẽan3 ĩ nĩa ptãte ſic cautiu3
actuale quod aũt tle detĩ9 exit. Sile nãq̃ uidet d̃
cautio poñali & actuali ſic de fatacia & flõia. nã
ĩ flõia nichil pẽit9 cadit tĩoris. ĩ fatacia ℣o ĩtue
nit grãdis. dĩa clxvi. ĩ 9plõe eq̃li & dĩſa. Itid̃
illud cautiũ qd̃ nõ ſolũ puẽit ad locũ cautiſãdũ
ſ3 & ſana & colliq̃t & nocet m̃bra & dolorẽ diu
turniorẽ preſtat faciẽs fortaſſe accre ĩ m̃bris dif
ficilis ſanatõis & ĩtitũ forte detĩ9 ē illo q locũ
nõ trãſcẽdit ĩfirmũ. n3 alia ledẽs mẽbra. Primũ
℣o ut dicũt ē cautiũ poñale. ſ3m ℣o actuale. Po
tẽtiale nãq̃ paulatĩe deductũ de poña ĩ actũ ebu
litõ3 iducẽs ĩ ſpĩb9 & bu. facit ipõs dolore ad lo
cũ currere nõ mĩ9 q̃ exiccẽt mltotiẽs a q̃bus fũi
eittũt horridi ad cor ipſu3 ĩflãmãtes & ĩ feb. ca
dere faciẽtes & merito qa putfaciẽdo agit. v &
tcõ fatac. uñ iii. fat. de medicĩs uehem̃t ca. & ſic.
teſtat ſilez dolorẽ cautio & lõgiorẽ actũ ĩducere
& ad hoc nõ pay tpis ꝓlixitas ipĩ9 opat. Cautiũ
℣o actuale nõ hec ĩducit cũ ſit ſĩplex ſ3m Albuc.
ſitq̃ eius dolor citiſſĩe qeſcẽs ſubtilitate ſua &
ſubẽ bõitate niſi ſupfluxerit q̃plime & loc9 b9
cautio poñali cautiſand9. Debilis nõ potit uio
lẽtia cautii tollerare qn ad ĩtiora pferat mẽbra
qd̃ ē piculoſu3 ualde & ꝓprie cũ mẽbris nobili
oribus fuerit ꝓpĩquũ. lgt cautiũ actuale preferẽ
dũ ãplĩ9 poñali. Intdũ qdã ſunt puſillaĩmes
abhorrẽtes ac fortit foĩidãtes cautiũ actuale ut
dictũ de bezel. dĩa. cxcix. eligẽtes ob hoc poñale
magis actuali. eoq̃ illis uideat illud uehemẽtio
rẽ dolorẽ ĩducere qd̃ tũ nõ extat uſq̃ ℣m. l3. n. ĩ
tm̃ ĩtẽſiue uehemẽtior ẽet. uñ tcõ. xy. Si ſplene
ticus nõ tollerat ignẽ admĩſtrẽt cautia ex medi
cĩs. iux illud q̃rti de ĩgeĩo. Quidã ĩciſiõ3 carnis
nolẽtes lõgo uolũt tpe curari. dolor celerit tamẽ
trãſit ſ3 extenſiue maiorẽ ĩducit poñale cũ actõ
ipĩus lõgiori tpe m̃ſuret putfaciẽdo ꝓtes. alñ ẽt
ſũt loca carnoſa fiſtloſa orificiũ hñtes anguſtũ
& ꝓfũdũ latũ ad que nõ poſſet cautiũ actuale ſñ
grandi leſione circũſtantiũ partiũ pertingere.
Intd̃ ẽt admĩſtrat põñale cũ tĩem9 neruoy leſi
onẽ aut uẽay. poñale nãq̃ debite 9ſtructũ min9
hos ledit. Propt̃ q̃rtũ ℣o ad primũ dd̃ q̃ ille
medicĩe nõ ſunt cauſtice ſ3 poti9 mũdificatĩe. ab
ſterſiue. ac leuit exiccatĩe. & diete debite ac eũo
nis ordĩatio. Et ſi dicat facere illud qd̃ faciũt ĩ
ciſio & cautiũ cũ igne hec ꝓ media ē q̃plĩa. Nõ
oĩs repl̃o. n3 oĩs 9ploĩs malicia ſuo medicat q̃rio
ul q̃ tlia ſi ſint cauſtica nõ debẽt ſub ſ3o medicĩe
iſtĩo locari. ℣m cũ tcõ cũ cyrurgie ſit ĩcidere ſu
ere & coquere. Ad aliud dd̃ ē ſilit. Cauſtica
enĩ b9 nõ dñt ſub potõe. ſ3 mãuali opatõe loca
ri. Ad aliud dd̃ q̃ repẽtia ĩmutatõ q̃ cadit in
diſpõ3 & ĩ ſuã cãm nõ noc3 ℣m 9fert. q̃ aũt ĩ na
turã plm ledit & precipue coq̃ nãle aut bĩtuati3
deſtruit. Cadit aũt cautiũ actuale ĩ rẽ pretnata3
ſi debite admĩſtret & nõ ĩ nata3 qd̃ ex eius celit
oñdĩ effectu. Ad alid dd̃ q̃ ĩ tli 9cedĩ alñ cau
cautiũ ut oñſũ ē poñale. Ad alid dd̃ q̃ G. nõ
ſpnit oĩo tlia ſ3m actũ. cũ ſua actuali ẽentia pñt
effectũ iducer q̃le cautiũ ē actuale. S3 qa ĩ plĩſq̃
ſũt deceptĩa cũ eo preĩcepta nõ pmãeat actõ po
ti9 ſupuẽiat q̃ria ſicut app3 ĩ aq̃ ca. q̃ licet inci
piat calefacere ĩfrĩat deĩceps & ĩſ3gat dĩde pri
ori ĩfrãtõe uehem̃tõre. Ad aliud dd̃ q̃ l3 cau
tiũ poñale uideat pl9 ꝓportõnari corpis 9plõni
q̃ actuale ꝓpt̃ ei9 diutñã morã ĩ pte. S3 ob accñ
tia oñſa q̃ ĩducit. mai9 nocum̃tũ cãt cautio actu
ali. actuale. n. mõicũ morat ĩ pte nõ ledẽs circũ
ſtantia ut dclatũ uelut poñale. Opiũ nãq̃ l3 pl9
ꝓportõnet 9ploi huãẽ q̃ aq̃ cũ ſit 9põitũ q̃duale
Illa ℣o ĩ ſũmo frĩtatis. magis tñ ĩfrĩat ea. & le
dit ei ſimplex. ſic ait ĩ 9põitis Y. Eſt ẽt ipĩ9 actõ
ſimplex. Aut etia3 licet magis ĩmutetur cautiũ
actuale mox non tamen poſtea ut potentiale.

§ Ratia ſiqdẽ b9 q̃iti mĩat qd̃ cautioru3
actualiũ laudabilius ſit factu3 cũ ferro
eo quod cum auro. quoniã ĩ cauterio &
proprie actuali queritur ut apparuit exiccatio &
aduſtio. Sed hoc magis in eo quod ferri repitur
q̃ auri cũ ipm̃ ſit etia3 in ſe ſiccius & ſubiectũ eſt
9pactius ĩquo igĩs ſuſcepta ĩpreſſio fortĩ9 potit
opari q̃ ĩ auro ĩpreſſio. Adhuc auy metalloy
ſolũ nõ ignit. methauĩ. iii. Cautiũ aũt o3 ẽe igĩtũ
Eti ex illa matia laudabili9 ē cautiũ ĩ q̃ meli9
poſſũ9 actõnẽ ignis 9mẽſurare q̃ ĩ ĩliq̃. b9 ℣o ē
fery. qm̃ auy cũ ſit coloris ſubruffi ignei nõ a3
qñ ſufficiẽt ē calidũ ceu oſtẽdit ĩ ferro colore pti
cipãte fere ſubalbido. Ampli9. auy ē corpus
mĩ9 dẽſatũ 9pactũ ferro ita q̃ ſi ſ̃ficie caleſcat
diſſoluit & cedit ĩ lãinas. Quat artifex cadit in
occupatõ3 ĩde. Si aũt modicũ caluerit añ 9pletã
cautĩzatõis ĩfrãt actõ3 quo picĩm põt 9ſeq non

modicũ ut doloris & escare qd ĩ ferro nõ accĩt.

Rursꝰ marti sꝫm astrologos actꝰ attribuit medicie. cyrurgicꝰq; precipue. Ferrũ ℣o ut uidebit ẽ bꝰ. Itaq; cautiũ ferri cautio preponẽd ẽ auri. In oppositũ prio qdẽ q̃rta. Res melior q̃ cautiuꝫ fit ẽ aur. uñ sꝫo sꝫa. Meliꝰ cautiũ & uelotiꝰ sanable ẽ qd fit cũ cautio auri. Qud ẽt ꝰtestat Dyastor. cũ sꝫa prio. ita qñ cautisat cũ cautio auri ñ facit uesicas cautizatõ ipiꝰ & melioris curatõis

Palyn ex illo elegatiꝰ fit cautiũ qd magis ꝓ piquũ ẽ ꝰplõi bũae qd ẽt miꝰ icutit nocũ tũ citiu sq; curat. Sꝫ hoc ẽ cautiũ aureũ. nõ aũt ferreũ

Quod firat qa aur ẽ tpatũ ꝰplõi bũae ꝓportõatũ. ferrũ ℣o sufficiẽt frm & siccũ fortasis. ñ n. satis exprimit ĩ actis q̃litatibꝰ ipiꝰ nata. Pꝰẽt cautisatõꝫ cũ auro nõ sequũt uesice & pustle sic cũ ferro. nꝫ saies ĩ mbro cautisato. Est ẽt uelocõris ꝰsoliatõis & plcrioris cicatsatõis. ꝓpt attpiẽ & opatõis ipiꝰ q̃litatẽ. Eti ꝓbl. i. ꝓpt qd siqs ere icidat facliꝰ saat q̃ ferro. icisõ at & cautisatõ ꝓpõcõnat. Es at ut lbã ont & color auro apliꝰ ꝓpiq̃t q̃ ferro. Adhuc illd cautiũ cꝰmã ẽ noblior mgisq; ꝓportõat uite noblꝰ ẽ. bꝰ ℣o ẽ aur & nõ ferrũ cũ ipsũ sit sol qd uite fõtale predicat exordiũ. Illd ℣o martis illiꝰ corruptim. Igr cautiũ auri illo preferẽd ẽ ferri. Propt prim ℣o sciẽdũ q; qd sit ferrũ qdq; aur cũ rliqs dra uisuꝫ cli. Cautia ℣o dnt ẽe drsar figar scd drsitatẽ locor q̃oꝫ cautisare. q̃d naq; opꝰ ẽ rotũda fore nõ nlla curuata. alia subtilia lõga. q̃da grossa. aliq̃ uniꝰ capis nõnlla ℣o pliũ. sic sufficient cũ aliis Albuc. sigt. Sꝫ ẽt alũ mũire cautia cũ fris sucis & iuolutõibꝰ ul cũ caulis metallicis & ꝓpriꝰ cũ opꝰ fit cautisar ꝓtes itiores oclas ut itiꝰ ani ul mricis & oris. Propt sꝫm at scim q; au. hic uidẽt sibi ꝗdre. Precedẽtes. n. Albu. sic idẽ testat elegerit cautiũ auri supra cautiũ ferri. ipẽ ℣o prefert cautiũ ferri supra illd qd ẽ auri. & motiua ipiꝰ ia sũt prẽissa sũpta ex ꝓte coloris auri & eꝰ subã. Meia ẽt ꝓtis altiꝰ tacta sũt priꝰ ẽt. Quid aũt de hoc uidebit ꝰñt. Propt ĩciũ sciẽd ℣o q; cautiũ actuale põt duplr ꝰsiderari & ĩ se ac ĩ rlõe ad opantes eo qa duplices ẽt sũt piti. s. & lõga expiẽtia educati raro piti & ĩpiti ac ĩexpti quorũ nũs ẽ ifitꝰ fere precipue. Cũ sꝫm Almas. vii. Plicq; eor q bãc excẽt artẽ sũt ydiote. rustici. stolidi ac restauratores precipue. Si. n. ꝰsideret ĩ se cũ aur sit metallũ noblꝰ ut oñsũ & magis ꝰtpatũ nẽq; bũae ꝓporcõatũ & mioris lesiõis & facilioris ꝰsolidatõis nlli dubiũ for dꝫq; eꝰ elegãtõr ẽ cautizatõ. uñ tcõ. xxii. Cautizet sciaticꝰ cũ auro rubeo. Quod idicat q̃rto. i. cũ precipit uariolas acu rũpi aurea. Sꝫ qm qs põt ipiꝰ dcipi color ul subã oꝫ ipm ĩ illo priꝰ excitari pfcẽ. aut ipõs excitatos opari solũ nõ. n. dfcũs ẽ sibi sꝫ ĩopatore mgis. Sic ẽt motia Albu. oñt subtlr aiaduersa

Et iõ piti expti cautio dnt uti auri & nõ ferri & ꝓprie cũ ꝓtes nobles & apꝓntes uolũt cautizar ut q̃ faciei max puta labior ul nasi. aut palpebrar. facies nãq; noblior ẽ srficies corpis qm ẽ dtecta. v. breuiar. Si ãt ferri cautiũ ĩ se ꝰsideret dtiꝰ ẽ illo auri. eligẽdũ ẽ tñ mgis ab ĩpitis ĩexptis ignorãtibꝰ calor ẽ igis ĩ auro ꝰmẽsurar mgis enĩ eligẽdũ qd miꝰ ledit. cũ uix qs possit a lesis secedere. Plꝰ. n. stãdũ ĩ grossis iqbꝰ error miꝰ euẽit q̃ se ignorãt ĩ subtilia precipitare lꝫ ĩ bis assit iuuamtũ maiꝰ cũ fuerit debite admĩstrata & iõ cibi laudãt sacrificator expimtor libr. Et silr G. tles ĩ expiẽtiã icidãt rõe oissa cũ difficliõ extet. Sic igr. n. nõ ꝰfeit nõ tñ nocẽt ut meicaiũ plia. Sic igr eligẽd ẽ siplicꝰ cautiũ auri quo ad plesãt ferri. & fortassꝫ preeligt qd ferri qa auro carẽt egestate ul auaricia. Cautiũ ℣o de auro meliꝰ ẽ q̃to fuerit puriꝰ mgisq; ꝰpactũ & tardiꝰ eli q̃ble. Ferrũ ãt q̃to fuerit puriꝰ miꝰ siccũ scabrosũ ac ꝰpactũ. Cautiũ qd argẽti aut auricalci eor nõ ẽ appbãd subẽ tẽeritate lꝫ qdã modrnor teti gerit illd. Propt q̃rtũ ℣o Ad prim ddq; ĩ cautio nõ ĩqrit oioda exiccatõ & adustõ sꝫ sufficiẽs ꝰtpata hoc ãt ut oñsũ meliꝰ iducit cautio auri q̃ ferri. Ad aliud ddq; itllr aur nõ igniri. nõ qa igis miniẽ sꝰcipiat ĩpressiõꝫ sꝫ qm nõ miorat ignẽ ac pũit ꝓpt ipiꝰ puritatẽ ut metallor alia. Ad aliud ia appuit. pbꝰ. n. & exptꝰ scit auri cautiũ ꝰmsurare & iõ ipm aliis debꝫ preferre oibꝰ. Ad aliud ddq; forte q; nõ ẽ ℣m q; potiꝰ aur ꝰ℣tat ĩ laias priꝰq̃ sit sufficiẽt calefcm cũ ipm fuerit elcm q̃le dcm fuerit ẽt aliꝰ corpulẽtie cautiũ. põt & itm calefieri q; nõ ĩfrigerabr añ pfcãꝫ ipsiꝰ cautizatõꝫ. Ad aliud ddq; rõ ẽ utcũq; ĩptinẽs cũ arguat nõ ex ꝓpriis gñi. sꝫ ex ꝰibꝰ logicis & exneis iatis. Aut ddq; lꝫ cautiũ ferri nõ miꝰ ꝰferat eo qd auri ĩ pñti puta ĩ cautizatõis actu & solõis ꝰtiũitatis qd ꝓpriũ ẽ martis rõe tñ ꝰntiũ accniũ ut oñsũ nocꝫ ãpliꝰ illo auri. Preiducta uero alterius partis cuꝫ eo quod amplius angũt sua tamen uia procedere sunt ostensa.

DIFFERENTIA CCIX.

Vod meicias altatias coplatõ possit ꝰflare meicias solutias mrat. Quia Diasdolor pedẽ guit uexatis radicẽ arthiesiesda cũ oxielle mãducar & ita sciatico purgabis ut uix credi possit tãtã ℣tutẽ hre neut ãt hor poĩt solutm & iõ illd cũ admiratõe subitulit. Eti dionũ ãt idoto ꝰfcio pillar q̃ sũnt añ cibũ & pꝰ ipsũ & excitãt eiectõꝫ cibi paulatĩ & dstruũt nauseatias sacietatẽ & soluũt uetrẽ & rsoluũt colicã

Recꝰ. ziꝫi. pip. ni. pip. lõ. gallie. nerẽisch. i. se. peoie. oiũ an. ꝫ. x. ꝫucc. tabarꝫeth. tmd. Infor ent pille. & sũat de ipis ꝫ. sꝫ. Faciũt. n. asellare a duabꝰ sell usꝫ ad v. õeꝫ hõieꝫ sꝫm q̃litatẽ sue nate & ℣tutis nllũ ãt igrediẽtiũ hãc ꝰtcõꝫ solutm exit.

Adhuc ī teg.Corp9 eūat a calis sufficiēt farā
ciis.uñ Cōm.Meīcie attībt p sīfluitatē calitatis
sue hūores.Dicit ēt farācū quo solutm denotat
s3unū ē alii & plib9 coplare calis.tlerddit mgis
top.iii. Soluet igī fortiq qa si sīplr ad sīplr &
reliq eoqd ii. Rurs9 ī solutīo ii.uñr expeti pu
ta calitas.affor.i.Oia farāca purgātia calia sunt
xtutib9.Calore.n.urx iuuat attctōis & xtutis ī
dica specifica eulsīa.Solutm.n.nō silitudīe qli
tatīa.s3 subāli opat.far.iii.s3 hec ex altatis sim
plicib9 u39s3gere.Qud oñt xt9 specifica ī tiri
aca q uenēa rsultata.clxxviii. Et fulcit sili qm
metallū 9struit a nata.& s3m alkīaz.i.alacritatē
ab arte.Scorpiōs silr fiūt nata & arteq etiā alios
gñerāt.A.aliū.xv.Vñ recitat Dias.basilicōz ttū
si lapis 9tegat scorpiōs gigni.ii.xo alim.Si ttq
olle īmittat uacue celerrīe gñari ī paucis dieb9
dicūt scorpiōs & maxīe cū die qlz olla fuerit in
sole calefcā.Subdit tñ S3hoc qd flm. Vacca etiā
platonis ex carnib9 thauri apes docz 9struere.
Et A4.drā lx.Elf9 alb9 qa leuis purgat supi9
uōitū cāndo.scāonea gūis dorsū.Elacteriū xo &
tapsia qa medie utroqm ō.s3 unū altatīoq leuiū
ul gūiū aut mēioq potit aliis adiūgi calis ētib9
cūctis. Palī.si nata pōt ex sīplicib9 elem tis
solutm 9struere.mlto āpli9 hoc ea ualebit arti
9iūcta.s3 illud euēit cū altatiua sīplicia ētia nec
p artē dmū 9ciliata pōdere coplant debito.
Itaq ex altatīs sīplr pōt solutm 9surgere. In
oppōitū qa tiriaca metdatū.anacardinū & silia
cū sīt q cala dbiteq oī & max tiriaca mō 9structa
ēent solutīa. Itidē q seqstrāt ex oppōito unuz
nō 9cidit ī reliquū cū una spēs nō iuuet reliq ad
ēe.sed altatm & solutm ut uidebit distīguēt ex
adxso. Rurs9 nichil ultra suā spēz pōt.Poña
xo altatī ē altare.solutī āt ad se trahere.Nō igī
ex altatīs pōt solutm 9flari. Propt primū qd
sciendūq qd meīcīa qdq solutīa drā cxxxvi.&
cxli.īno tuit.Solutm &enī seu laxatm hic audio
meīcīaz sufficiēt calaz attctīaz a xtute spēz 9ñte
q īspicit s3m debitū aspcm ad orbē.lxxii.q pro
priedī scd Y.farācia s3 altatīaq qlitate prīa.ul
s3a elemtari agētiū qd uētrē 9citāt aut qa lēiūt
natazz ut mbroq sīficies īmolliēdo ceu cassiafi.
uiole & b9. ul māz lubricā īddēdo sīc gūi prūoq
& psilii muscillago.aut eiq calitate subtili ī po
ros pñtrādo & hūidū absīgēdo qd ī his & p 9ñs
fluxū cāndo.Oīs.n.meīcīa abstsīa ēeñalī leīt na
turā lz ī ea nō sit xtq solutīa s3i prīo.ul eiq acuīe
ceu euforbiū lz alii hoc ponāt magis dissoluere
Qued nāz mēicāinū laxāt sui pōticitate ut mira
bolāi.alia soluēdo. sīc salsa & dīcia ut cābūt seu
euforbiū.alia uiscōitate ut medīle.nōnīla xtute
attbēdi hūores illi 9sonos ut scāonea ru.a ptib9
colaz prac.ii.& d hac īnotuit matia.drā cxli.
Propt ii.xo sciēd q aliq moti exāgutis 9cessēt
altatīa pretacta solutm posse cōflare cū debita
pportiōe & msura.Qud dclarare nitūt qm eris
erugo ī ulneribq carnē nō gñat eoq sāguīez ad
locū puēiētē exiccat & carnē mordicat sanam
& corrodit nz cera cū olo cū sanguīez ī carnē nō
cōdēs3ueq potiq putfaciat & corrūpat mix cū sīl
9creāt carnē d īge.iii.Sic igī ī ppōito ex altatīs
nō solutīs 9ficiet solutm .Sz q eoq pōitō stat
nō possit cū motis prioribq iii.ac iiii.ddoq appe
bit.Nz sīle qd īducit de cera & olo & eris erugīe
cū eis īadiuicē 9iūctis nichil ultra qlitatē 9s3gat
actm priq.n. unūqdq īpporcōale existebat in
carīs gñatōe.In ppōito xo expetit aliqd 9s3gerī
spē drñs ut uidebit a priori. Propt iii.xo sci
ēdū q ex mēicīs altatīs pōt farācia 9s3gere qm
sīc se hz ad pductōz ita ad actū.Nā sīlis ē dispō
rei ī ētitate & opatōe.ii.metb.s3 solutm supra
9pōz sīpliciū id 9poñtiū xtute bōe 9plōis altan
tis & dcoqntis ea.s3m aspcm tlez āt hq ad orbē
expetit cuq uigoī aliā suscipit forāz priori cor
rupta q xtq attctōis 9seqt ppria.Calm & īqrit
celeste qd ī sīplicib9 āpliq rpit prīs.nō āt sic ī
s3is.lpm.n.ē oīs gñatōis cā drā xlviii. In alta
tīs āt ut ita solū priq aduēiēs mixti forā cū 9plōe
rpit & pprie ī frīs ī qb9 xtutes nisi fuerīt uiuē
tia nō rpiūt specifice hec drā nota lxxi. Ad
huc hq pprietas solōis si s3gerz ex altatīs iā ars
forāz īduceret natalē.id āt nō pōt qa ipā deblior
ē nata nec 9seqt eā lz mltū laborz.A.methaur.
iiii.forē silr artificiales sūt accntia. Quod si
dicas.Ars nō facit hāc nisi īiciatīe sīplicia īadī
uicē applicādo tūc.n.xtute 9plōis agūt s3e. Di
cēd id nō ualere ppt īpportōz ut tactū ad orbē
& calm celeste.tū ēt qm qs p sapīaz dbita mēsu
ra & pōdere nō uz ad id puēire cū nō possīq ptī
gere ad id qd certū.cliii. Palī si deberz p artē
solutiuū ex hq 9poī sīplicib9 opterz ea usz ī māz
prīaz.Sic.n.pōit aliqd gñari cū hoc totū pmu
tet ī hoc totū prīo de īge.& c. ad ylē xo puēire
nō pōt nisi mixtō precesszit nō quo ad ītlcm &
nō appns sszibīlis.tlis.n.q sīpliciū solū prīoq 9ix
tio.eō de īge.& eloq exordio.s3 ars nō uz ad hāc
ptīgere cū sīt dei & nate drā clxxviii.s3 ad altaz
īcertā & appntē. Itidē q drā specifica aliquo
tollat īgēio ego nō credo possīble & iō sciāt ar
tifices alchīe spēs xe pmutari nō posse iiii.me
taur.A.lpā xo & mōq tollēt spēsq pmutaīt īgeī
o si ex altatīs posslz aliqd 9s3gere solutm cuz id
uigoī 9stitueret artis. Nō igī pōt ex altatīs sol
solutm 9flari. Propt iiii.xo qd Ad prim dd
q illa nō ē series Dias.s3 adiecta.tū qa solū p
pōit.iii.spēs alchīe tūc.n.ēent iiii.tū qm illa sī
addita nō scribit sīc alias & ut moris ē illīq ī oī
bq.Pla.n.sūt apocrifa ī eo & pprie ī trāslatōe al
fabetica.nō sic aūt ī illa q v.distīguit libris ra
dicali. Aut lz assumēs purget ut prēittit nō tū

bꝰ purgō ē p solutm̄ ⁊m lēitō qd̄ oñt ei oxiel ꝯi
xtū suā nāʒ īcisōe ul irritar acūie bʒ uētrē āq̄lit
īcitar ad qd̄ adiuuat qd̄ subdr ī ita cēaro. Ad
alid q̄ ille pille cū sit ex spēbꝰ alfāgie calis acu
tis occurrat q̄ mē flātice uiscose colice cātie eaꝝ
calitate agitat ipā eliq̄t & dissoluī acūie ssʒibl r
ut expllat morsa ꝯsʒgit nā qd̄ & āna ꝯcessū nō āt
q̄ ex his ꝯflet solutm̄ alteꝝ. qd̄ īdicat ita teg. eūa
t āt a calis sufficiēt farāciis. īuēit ēt nāʒ appatā
āq̄. n. mēicīa fluxū īducit aut ꝯstrīgit scd q̄ fue
rit ꝯcipiēs dispōitū. Vñ ii. ii. Basilicō ꝯstrin
git q̄ si bu. īuēit prepatū soluī. Sʒmirādū quō
dosʒ ado pua ut. ʒ. s. id pōt opari. uñ fōtassʒ ceci
dit cōruptō ī scripta ī nūs mltiplicabī tūc ipīꝯ
Ad alid dd q̄ G. p ca. sufficiēt. farāca nō audiū
solutīa. sʒ potiꝯ altatīa sʒm Cōm. uebēnt ca. bu.
ad cutī attbētia ī uaporē dissoluētia q̄ tād īsol
uūt ī aerē. & pprie cū subtlis extitit. qd̄ aʒ ex eo
qd̄ subdit purgatōibꝰ p q̄s solutīa ītllit & cli
stibꝰ & sudōibꝰ ac uōitibꝰ. V. n. eūoīs mōs teti
git. nec farācū hic suīt p solutīo. Y. moī sʒ ꝯīt p
altatīo m̄gis. Ad alid dd q̄ lʒ cal. altatīs assit
ñ pt ⁊tꝰ solōīs adēe ut oñsū. Coadiuuat. n. cū prī
cipali attctīo p se aūt sufficiēs nō extat nʒ uʒ ap
pbatō eo q̄ p tiacā nō dat ⁊tꝰ ꝯclcatiua sʒ potiꝯ
ad āq̄ ea ptīgi silis. clxxviii. nʒ id ē sile. qm̄ plꝰ
distat altatm̄ a solutīo q̄ sīplicia ꝯstruētia tiacā
a ⁊tute q̄ extīat iñ ꝯseq pria cū utq̄ eiꝰ sit nate
altatīe m̄gis. Adhuc bꝰ ⁊tꝰ tiace pꝰ x. aut xx. ꝯ
sʒgit ānos. clxxviii. Meicam ⁊o altatm̄ tāto nō
pt tpe durare ut elm. trocisci. aut pille. drā ult.
nisi ī eo opiū & frā pōerēt bꝰ. Ea ⁊o ⁊tutē solōis
īpedirēt. Ad ꝯfirātōʒ ⁊o dd q̄ metallū nō pōt
fieri partē & ī alid ut tactū īnsmutari cū ats solū
faciat pmutatōʒ ī accntibꝰ nō āt ī subā ul fortas
sis si possible id ignotū. uñ. Cōm. iii. de aī. Dr
de mltis artificiis q̄ uñr ēe possiblia sʒ sūt cāꝝ
ignotaꝝ ut ⁊g Alchīe & si ꝯstituat forsitā boc ā
pliꝰ ēet p accns & īspirōe dīna q̄ artis sapīa ut
dictū de pprietate tiace. drā. cxxi. Nō. n. ars pōt
puēire ut agēs ī māʒ cū tpe sciat ita pportōari
ut iñ nouū ꝯstituat metallū. Quod si appnt uide
at id erit qa ars fallāʒ ipīꝯ quoquo īgēio neqt
detegere sʒ nata. uñ auꝝ seu argētū arte ꝯstructū
uī nō puto bīe cor ut alid nāta pductū ꝯfōndi
lʒ neq̄t qs eiꝰ fallāʒ sʒm artē oñdē fidles michi
tñ expti cnt āgēt decoctōe p artē fieri ueꝝ nō iñ
tñ appnt lucrari pbōibꝰ oibꝰ qbꝰ utūt exptū.
Eti nō ē ēt ꝯsile qm̄ unū metalloꝝ m̄gis gueīt
cū alio. cū sit āpliꝰ altabile passibile matieq̄ ppī
qꝰ q̄ mēicīe tre nascētiū aut aliū. Extat. n. foīa
lior mīꝰ qa passīa & iō m̄gis distīcta una a ālīq̄.
Quod ult alchīste dñtes oīa metalla ī una matīa
liq̄ bli ppīq̄ gueīre. unūq̄ ēe ad altīꝰ īlatiuū ue
lut egꝝ qd̄ depuratōe deducūt ī metallū nobliꝰ
& eꝰ ceu corpa p regīen & meīcīaʒ alis adipiscīt
sāitatē. De scorpionū aut apū gnatōe. ul ulīū
⁊mīū quoꝝcū q̄ nō ē sile cū opteat māʒ ex qua
gnant ea putscere & ad māʒ ⁊ti prīaʒ. qd̄ hic ñ
eueīt. qd̄ qd̄ possʒ fieri si altatīa cala acuta pu
trescerēt ad ela & māʒ se ꝯ⁊tēdo prīaʒ. Ad a
liud qd dd. drā uisū lx. Ad aliud dd q̄ nā pōt
ex sīplicibꝰ elis solutm̄ gnare cū ea sit mā gna
tōis ppria ī qbꝰ calm m̄gis celeste gnātm̄ nō āt
ex sīplicibꝰ ꝯpōitis ēt cū arte cū nō sit mā ex q̄
nā possit ād opari eis pāntibꝰ actu ueꝝ ās tm̄mō

DIFFERENTIA. CCX.

Vd ꝯpōita plꝰ pdurēt sīplicibꝰ oñdit.
qm̄ tiaca est mēicīa cōpositōr cetis ult
etiā trigīta iuuēescēs ānos sʒm tn ī̄gi
onū diuersitatē ut tactū drīa clxxviii. Nllū āt sī
pliciū ult hos positū pāere Adhuc cū res opet
ut bt ēe. Silis nāq̄ ē dispō ī ī ētitate actu & ⁊ita
te ut aʒ metba. ii. sʒ ꝯpōita fortiꝰ agt q̄ sīplicia
sīc uisʒ drā cxliii. q̄t fortiꝰ bt ēe. Rursꝰ cū ars
iitet nāʒ ut accīt ī nā sic & ī arte. sʒ ī his q̄ nē p
durablia sūt ꝯpōita ut gnata q̄ sēia ul spmata
ex qbꝰ ut aʒ pducūt. Eti ūitōr fortōr ac pāntiō
p ꝯns q̄ dīsa mltiplicata. Durabliora itaq̄ sūt ꝯ
pōita sīplicibꝰ. In oppōitū qm̄ ii. cañ scāoēe ⁊
tꝰ pdurat usʒ ad iii. ānos. duo ēt elli ut al. & ni
lōgiori pmañt tpe & iō excipiūtab herbis q̄ ult
ii. aut ts dblitāt ānos q oñt mīeralia & ossalia p
māsiōis lōgeua. nllū āt ꝯpōitū sīplr aut p se tām
lōgiori ut declarabit pmanēt tpe. Itidē sim
plicia prīs prepōant elis ꝯpōita ⁊o ex his ꝯstru
cta sʒ ela lōgiori pānt piodo ill q̄ ꝯponr ex ipīs
cū sit eis maiora q̄ maⁿ & eī pōne eoꝝ seqūt mag
tudīes. Cō. i. c. & m̄. Sīplia igī m̄gis pānt ꝯpōi
tis. Propt i. ⁊o sciēd q̄ pdurar ē tpe cū uigo
ris ꝯstātia coextēdi. Sic. n. uegetablia ppriꝰ dnr
uiuere cū ī actꝰ ualēt deītos iilr & q̄ bꝰ. Est āt
hic sīplx mēicīa sīglaris a nata pducta. Cōpōita
⁊o ē ꝯstructū ex sīplicibꝰ arte q̄ pmiscʒ plīa ult
nāʒ deīte ipā iadiuicē applicādo. uñ sīplx duplx
unū qd̄ sīplī & sʒm natāʒ ut elm̄. altū sʒm qd &
sʒm artē sīc meīcīa sīglāris & silī p oppōitū du
plex ē ꝯpōitū. Nosce q̄ sīplicia & ꝯpōita pdu
rāt lōgiori aut breuiori tpe. mltiplici de cā. Nā
ea q sūt frē & sic. ꝯplōīs cū mīꝰ exponāt putfcōi
& īsolōi lōgiori pānt tpe subaudiēdo absʒ uita
tactū drā xxi. Que āt ca. & bu. sūt āpliꝰ putfcōi
expōita. & q̄ ca. sic. īsolōi. Frā ⁊o & bu. ut uisuʒ
cxxxviii. ebetōra celeriꝰ īddūt. Que ēt fuerint
subē dure ꝯpacte. dferētes sapores pōticos stipti
cos & aāros durabiliora sūt oppōitis ut mīeralia
oñt & suci oppōiti. naʒ mollia aquosa mīꝰ pdu
rāt ad mltū ceu sucositates nisi arte & dcoctōe ꝯ
structe dīñ folia radices gūe stipites & seīa dm̄
nisi fuerīt mltū bu. mollia illa ⁊o sicciora dura
& ī alibꝰ ꝯsilit bʒ suo mō. Silit q̄ sūt grādioris
q̄titatis mīꝰ putlct ut sic ꝯriis. uñ iiii. metbau.
mltū mīꝰ putfit pauco. In maiori. n. āplior igīs
Adhuc q̄ exponr aeri & agitatōi eꝰd cū bēat ꝯti
nue altar & īsoluer m̄gis. & pprie sic mollia pre
sʒuat a corruptōe ꝯstructa. uñ pbt. xxii. Quare

freūs & carēs q̄cūq; tli a ūtbz īputīscibīlia fiūt qn̄
uebēnt̄ īflabūt̄ & ea sīlr q̄ ī tre sr̄fluis se bn̄t. C 9
qd̄ cāz asliēt qa oīa mota putīsct. q̄ at plēa īmobi
lia. lz qd̄ id ēriet ei qd̄ dī metbe. iiii. d̄ quo mr̄a
ui qd fustic. pbī. pretacta. xxii. Et cū aliquo sīlr
glutīe sīplicia uī 9pōita sr̄ficiaīr illiūt āt mel
le octāt uī d̄coqūt diuti9 pāñt. Quare cupiētes
9pōitoꝝ āq̄ pāñtōra efficimīle 9struūt & nō zuc.
qd̄ oīa d̄nōnt 9pōita pdurabīiora. Ea ēt q̄ tenēt̄
ī r̄gōib9 fr̄is diuti9 uigor̄ pdurāt bis q̄ ī calōri
b9 qd̄ īdicat etatis distīctō drā clxxviii. Illa ēt q̄
tpe colligūt frō & sic. boreali & seēno & lūa luīe
diūta mī9q; bu. r̄dūdātia pānēt āpli9 oppōitis.
Sīlr quoꝝ sbā uī sustētia ē m̄gis bōgēa & ūiforis
pdurāt āpī ēriis. Propt̄ ꝓo ii. scīm̄ q; au. ut ex
prim̄t sīplia & 9pōita ut ad mītū tb9 aut iiii.
pdurāt ānis. Nō. n. ppt̄ añdicta pōt lītat9 bore
ipōꝝ assignari pmanētie cōtinu9. Amplius
tamē ac pticularius ptractāt de pduratōne 9po
siti q̄ sīplicis ut az Szapi. & Haliab. autōitatib9
Sigla īt̄. n. d̄scēdī ad mītoꝝ 9pōitoꝝ pāñtiā uigo
rosā ut t̄iace usz ad xxx ānos ꝓt9 pdurat ītēg &
ulr etia mīle 9structa & max frā ceu opiū r̄cipiē
tia lōgiori pdurāt tpe puta v. uī vii. ānoꝝ q̄ a ūt
zuc. 9diūt & absz fr̄is & pprie mōicū d̄cocta ñ p
durāt vii. ānis q̄ uēditōes ea ī fornelī 9szuāt sub
calis. Plie ēt q̄titatis āpī cōassata & aeri plus
pdurāt ī obuia ita ut liq dis uasoꝝ orificiis r̄ple
toꝝ mel aut olū sr̄poānt ne aeris motī ac putfa
ctī subsit īgressī9. q̄ āt mīoris mol puo pāñt tpe
sic troc. & pil. ceu tb9 aut v. m̄sib9 ī qb9 distar
uñr utcūq; Szap. & Halia. Et iō meli9 ut cōszuet
hoꝝ massa q̄ rēāeāt īforāti. q̄re plueres ppriecq;
9ttōres minīo pdurāt tpe sīc m̄sib9 duob9 & iñ
Nā q̄tcūq; mīuit corp9 & ꝓt9 9silit. cañ. ii. ii. Ca
la ꝓo pāñt quousz īcipiāt rācidari & odorē āitter
Szoltū balsaī. i. balsā9 siū oppobalsā9 & cāphor
aq̄ q̄to ātigores tāto ꝓtuosiores. Emplā ꝓo ū
gēta & q̄ sīlia pdurāt īānū. Sirupos āt duob9 ī
qūt ānis pāēre ut usz ad iiii. eo q; sūt optīe 9stru
cti & d̄coctōe īspissati. Apd ꝓo modnos nō apo
tecarios seculatos uix uno aut ii. pānz m̄s. unde
ali. ii. Mēicīaz ci toīoꝝ siē aq̄ aut roburo īmāifes
to fortuitu iacētē p9tī9 qn̄z īuei9 ītmēiis ānis vii
scīs nīlā bn̄tz īmutatōz q̄litatis ī gustu puta uī
odor̄ seu color̄. Et idqa scd Halia. fuerat quousz
iii. d̄fecit ps pcocta. Nosce q; ea q̄ 9pon̄r īadin
uicē 9pon̄t & ppriē nō ab igē aut mōicū affcā nō
mox ffī operāt 9structa ueꝝ tpe egēt quodā int̄
mēio quo actōe & pasliōe 9currētib9 it ea ī unā
9cidāt nataz. uñ. ēplꝝ i. mora īdigēt 9fusoꝝ pti
cle ut adīuicē agāt & patiāt oīfariā & sic pficiet
totū sibiq; sīle oīo. Cōdita siqdē q̄ opiū iusqa
mū & b9 r̄cipiūt ffīt̄ saltē mēses ptranseant sex
añq̄ exhibeā t̄ ut iñ unū r̄sultz & maliciasopiāt
narcotica. Plā ꝓo alioꝝ ex uno uī duob9 tbuāt
Que ꝓo igē exaīāt pfcē ut sirupi d̄coctōs & sīlia
p9 eoꝝ r̄frigātōz pfcāz ut a die 9structōis ī biduo
& pluēs 9sīlr ēplā ūgēta & q̄ tlia. Pillē āt uī troc.
saltē a iiii. uī vii. 9doñt īañā usz ī tps pretactū.
Sic itaq; appz breui9 ī 9ī tps pāñtie 9pōitoꝝ. Sz
circa predcā dubitar̄ 9tīgit eo q; īqt Diast. Elti
ābo al. & ni. āno i. duraī possit. Cui9 oppōitū p
A. supi9scriptū q; nō solū ii. aut t̄b9 pdurat ānis
ueꝝ ēt lōgiori tpe. Dd̄ q; elti eo q; sfīī sūt cal.
subtīī subēd facili r̄soluūt qa tñ sūt uiolētōres
corpib9 modr̄nis īfesti & max al. ut tactū drā ix
lz ab āno īañā uī circa debītēt nīoī9 ꝓt9 eorz
quo ad actū ī nos ffñtē lōgo pānz tpr̄ sīlrq; qd̄
dictū ē scāoēaz xxx. ān pduraī ītpretād. Propt̄
t̄ciū qd̄ dd̄ q; oīb9 pificatis ut ad mīt̄ sīplia 9po
sitis st̄ pāñtōra. qd̄ discurs9 expiētie oñt & rō nō
mī9. qm̄ pāñtia fit p forāz. lpā. n. ē que dat esse
atq; pduraī. Que āt pfcīor existz meli9 potīt ēe
ac pāere 9dōar̄. sz hec ē illa q̄ sīpliciū cū sit natāī
q̄ ꝓo 9pōitoꝝ artificiaī. Arte siqd̄ pfcōr nata cū
prīcipiū extz ītrīsecū illa ꝓo extrīsecū ii. de gñ.
aīaliū. Rurs9 dictū ē q; qñcūq; mīorat corpus
mīorat & ꝓt9 illi9 sz 9pōita mīorāt t̄ta q̄ laborio
sa ē ac exnea nō āt ita sīplia. Eti cā corruptōis
& p 9ñs īpāñtie et brogēitas extat. nīlū. n. nudoꝝ
sīpliū corrūpit dū pānz tle szā. i. & iō artificiata
ēt ex plib9 9structa rupte pl9 sūt oppōitis expōi
ta sīlr q̄ nālia ut mox oñt pbī xi. sz sīplia sūt ut
bōgēia 9pōita ꝓo et bērogēia ut euidētia detīat
Amp. id mī9 pdurat ī quo r̄piūt plā ēria altan
tia & corrūpētia ei9 oppōito sz id ī 9pōito ñ āt ī
sīplici cū duplx r̄piāt ī eo 9pōitō ī hoc una sola
ut prīoꝝ elōꝝ. q̄r lac nata 9ixtū ex r̄plici sbā & na
ta corrūpit celeri9. Sīplia itaq; lōgiori pdurant
tpe 9pōitis. Propt̄ q̄rtū qd̄. Ad prim̄ dd̄ q; tia
ca & b9 diuti9 pāñtia 9pōita nō pdurāt diuti9
ppt̄ rōz 9pōis uniforīt ex sīplicib9 9szgētis ueꝝ
ppt̄ unū max sīpliciū puta opiū & sic poti9 9uī
cit oppōitū q̄ītētū Aut id ꝓificat ut mītū. Ad
aliud dd̄ nō opter̄ aliq̄ ēe pāñtōra eo q; sit fortō
ra uigorosi9q; agētia ceu az ī boīe r̄spcū plīū aīa
līū eo fortōꝝ ꝓz pāñtia q̄ mī9 ī uita nz oīo res sic
opat bz ēe uī e9 ꝓso lz ea ꝓficet ī cōi nō tñ pti
clarit oīfariā cū cā drāt ēeñalī ab effcū. Ad ād
dd̄ sīlr nō for̄ ueꝝ ulr ut uisū drā clxiiii. Cū eo
ētq; prīa & 9pon̄tia sūt pāñtiora 9pōitis ut ela.
Ad ād dd̄ q; ī 9pōitis ꝓt9 ia dīuicē coplat̄ sz nō
ppt̄ hoc unit cū b9 eoꝝ 9iūctō nō ī unū r̄ddita 9
sopiāt ut sīplicis. Sī nāq; ī 9pōitis plā q̄ nō nata
coplāt sz arte. lpā. n. q̄tcūq; cōata 9plōnū appns
i. nō pōt ad eā q̄ nate & dei uerā pmixtōz pueīre
Cui9 siqd̄ bēīgtate ipō ī posteꝝ pfrui ualeamus

.LAVS. DEO. AMEN.

FINIT CONCILIATOR. Lodouicus Carmelita primus hoc opus aere īprimi iussit Mātuae. per Thomā Septēcastrēsem de ciuitate Hermāni & Iobannē Burster de Cāpidōa socios. Anno uerbi īcarnati .MCCCCLXXII.

TRACTATVS

TRACTATVS DE VENENIS. A MAGISTRO PETRO DE ABBANO EDITVS.

De prologo agitur. i.
De diuisione uenenorum ii.
De unoquoq; ueneno in speciali iii.
Modus sm quē uenenū ifficit. iiii.
De precustodia & cautela ne aut uenēa. v
propientur. aut si ppiata nō noceāt.
De signis & curis cuiglibet singlaris . vi.
ueneni propinati.
Ille q argentū uiuū sumpserit. vii.
Gipsum q biberit . viii.
Scoria eris . ix.
Scoria ferri. x.
Lapis magnetis. xi.
Lapis lazuli. xii.
Arsenicum sublimatum . xiii.
Litargirum. xiiii.
Cerusa. xv.
Calcucecbumenon. i. uiride eris. xvi.
Plumbum ustum. xvii.
Azurum seu minium . xviii.
Realgar. xix.
Sucus cicute. xx.
Sucus titimallorū. xxi.
Sucus cucumeris asinini. xxii.
Sucus usnee . xxiii.
Sucus aut radix botbormarien . xxiiii.
Sucus coriandri. xxv.
Sucus mandragore. xxvi.
Sucus papaueris nigri. xxvii.
Opium. xxviii.
Sucus scamonee. xxix.
Apium risus. xxx.
Sucus cherue. xxxi.
Sucus napelli. xxxii.
Sucus oleandri. xxxiii.
Sucus mezereon. xxxiiii.
Sucus ellebori. xxxv.
Alfessire. xxxvi.
Sucus brionie. xxxvii.
Cornua spice xxxviii.
Cornua oleandri. xxxix.
Cornua bedeguar. xl.
Anacardus. xli.
Nuces aut auellanas. xlii.
Malum castoreum. xliii.
Malos fungos. xliiii.
Nucem uomicam. xlv.
Coloquintidam. xlvi.
Ficus pharaonis. xlvii.
Semina iusquiami. xlviii.
Grana cochonidii. xlix.
Baccalauras rancidas. l.
Catapuciam. li.
Semen urtice. lii.
Semina. papaueris nigri. liii.
Semen ellebori. liiii.
Semen cicute. lv.
Semina humida coriandri. lvi.
Semen serpentarie. lvii.
Siquis morsus aut punctus fuerit ab aliquo animali uenenoso. lviii.
Ille quem momorderit uipera. lix.
Mordicationi scorpionum. lx.
Mordicationi aranearum. lxi.
Mordicationi rutele. lxii.
Mordicationi apum. lxiii.
Mordicationi animalium. lxiiii.
Morsis a cane. lxv.
Cantarides biberit. lxvi.
Lac biberit. lxvii.
Ad assaturam suffocatam. lxviii.
Pisces frigidos. lxix.
Cerebrum gatte. lxx.
Extremitates caude cerui. lxxi.
Sanguis bouinus. lxxii.
Sanguis buffonis. lxxiii.
Sanguis homīs colerici. lxxiiii.
Sanguis menstruus aut leprosi lxxv.
Qui morsus fuerit ab homīe ieiuno. lxxvi.
Qui morsus fuerit ab ullo serpente. lxxvii.
Cui datū fuerit fel leopardi. lxxviii.
Qui biberit salamandriam. lxxix.
Cui lepus marinus uel rana marina. lxxx.
Qui morsq fuerit a mure simeo gatto. lxxxi.
Capitulū uz de descriptiōe bezoartice. lxxxii.
uirtutis ad unūquodq; uenenum.
Questio utrum tiriaca. zcq lxxxiii.

EVERENDISSIMO IN Cristo patri & domino domino. N. diuina prouidentia summo pōtifici Petrq de Abbano minīq medicoq cū deuotōe presens scriptū tam uestre petitioni q̄ p debito solutione afferre. iuxta posse obedire ppono ut sanctitati uestre tū ad pfectuz corporis tum ad scibilia coaugenda tractatū utilem nō minus q̄ breuē de ueneīs īscribaz. Primo siqdē diuisionē faciaz de uenenis. sunt. n. nobis magis nota quecūq; p ptes diuidunt quoddā totū. Scdo unūqd q; diuisiōis mēbrorū resoluā hinc ad ēminū singularez. sic. n. cuiusq; rei scīa cōpleē a generalissimis ad specialissima descendendo. Tercio describā modū sm quē uenenū mortificat & nocumētū īducit hūano medicine corpori pxīatū. Inde nāq; noticia curatioīs ī arte medicine uenatur. Quarto sermonē faciā de precustodia & cautela ne aut uenena ppinētur. aut si ppinata nō noceant. Precustoditīa

enī ars est curatiuā excusans. Quinto signa ponā & curas ad quodcūq; uenenū assumptuz & ad eius nocumēta ītroducta. Sexto & ultimo uirtutes bezoarticas. i. a morte liberātes oculta ꝟtute potiꝯ & diuīa q̄ ꝯplexiōe uel natura ad qd̄ q; uenenū describā. & cū hoc soluēs qōnes duas difficiles ualde quax prīa erit de ťiaca maꝝ utx ťiaca sit alicui uenēo bezoar uł medicīa. Et sza erit utx uenenū aliqd̄ possit ad certū tps tłr exhiberiq; ex eo qs ad illd̄ tps moriat & nō ante.

CAPITVLVM. I.

De diuisione uenenorum.

Via uenenū oppoītū est cibo nostri corporis ideo sicut cibus ipse efficit pars nīi corpis & se totū assimilat pti nutte uicē tenens ptis dissolute. ita uenenū nostx corpus seu ptez cui appximauit ad sui ipsius uenenosaz naturā totū ttahit & conuertit & deniq; assimilat sibi ipsuz adeo ut sicut aīalia & terre nascentia quox natura cibos cōuertit ī speciez nutritox a nobis cōmesta ī nīm alimētū conuertunt & speciē. Ita quecūq; corpora ueneno sunt iuncta si comedantur a nobis trāseuntia faciunt nostra corpora ī uenenū. qm̄ omne agens ē prestantius patiente sic. n. nostra substātia p modū passiui trāsit ad presentiā ueneni qd̄ se habet p modū actiui ī uenēo sicut palea subiecta igni transit ī ignē. est. n. ignis totꝯ actiuus ad paleā Quare sapiētes medicox uenenū dixerunt esse de genere rerū inťficientiū & destruentiū cōplexionē & cōpositionē. & ītердū īducētiū solutiōz ꝯtinuitatis ita ut egritudines que ex uenēis accidunt sint de generibus coībus & nō ppriis.

Diuidit aūt uenenū tribꝯ modis. nā uno modo ꝯsiderat put fit dīsio generis ī species. Et szm hoc dixerūt Auicē. & Aueř: q; uenenox aliud ē de mīera. aliud est de uegetabilibus. aliud ē de aīalibus. De mīera qdē est ut quecūq; sub terra generata pniciosaz habent naturā ut argētū uiuū & gipsuz & es & qdā lapides ut magnes & lapis armenus nō lotus & plumbū ustum & arsenicū & realgar & cerusa plumbi & de multis aliis de quibus īfra ī speciali dicet. De uegetabilibus ꝟo sunt quecūq; plātax ꝯtrariissime sunt nature cibali ut apte nate non sint ad nutriti speciē cōuerti sed potius sunt prompta cōuertere ut elleborus & turbith nigx. napellus & gumi napelli & fungi quidā & tubera & uiduā faciēs & mezereon & oleander & apiū risus & multa alia de qbꝯ ī speciali ita dicet. De aīalibus aūt uenēosa sunt oīa quox natura lōgissime distat ab būana cōplexione aut opposita & inimica ē speciei qualia sunt serpentes & dracones & thiri & uipere & lepus marinus & carnes assate & statim suffocate & pisces frigidi & morticine carnes & putride & que a fulgore sunt pcussa & mortua & quecūq; sunt patientia rabiez & multa que infra in speciali dicent. Secundo mō cōsiderat uenenū relatū ad nos & szm hoc dixerūt uenenū aliud est assumptū ītra corpus. & aliud extra quod ꝟo est assumptū intus est de genere potionū pniciosax datū sub specie cibi uel potus uł medicine. & hoc ē quod plurimū fit a quo reges & prelati & odiosi cauere debent. Quod ꝟo ex ē dicit reptiliū morsus sicut cū uisu aut auditu. aut gustu aut tactu aut odoratu. sentit uenenum

Visu qdē sicut uenenat basiliscꝯ. Auditu sicut uenenat serpens qdā ī nubia q ē corpulentie duarū palmax acutū habens caput & uiridis existens coloris q regulus uocat. sibulādo nāq; aues & aīalia eū audientia interemit. Gustu quoq; sicut aspis surda q̄ sputo suo quos tangit īterficit. & tirus quos mordz & uipera peremit

Tactu ꝟo sicut serpens quē miles de quo Auicenna dicit īterfecit cū lancea & ex cōtactu lanceemanus militis & totū corpꝯ fuerūt mortificata. & sicut piscis qdā q stupefactor uocatur d̄ quo Galienꝯ dicit q; cū ītrat rete piscatoris māꝯ & brachia stupefiūt ītātū q; īsensibiles efficiūt

Odoratu ꝟo sicut qdā fungi pnicōsi de qbus dicit Rasis q; cū euellūť a ťra & odorati īterficiunt odorātē. Tercō mō cōsiderat uenenū q̄tū ad specificā differētiā q̄ differt species a specie & szm hoc dixerūt omnes medici & phī natales q; uenenū aliud ē qd̄ facit opatōz suā a q̄litate sua siue a cōplexione. & aliud qd̄ facit hoc idem p uirtutē fluentē a tota specie qd̄ medici forāz specificā uocāt qd̄ nichil aliud ē nisi meritū qd̄ unūqd̄q; cōpōitū ex q̄tuor elemētis szm maiorē & mīorē pportionē ipōx elemētox ī compositō sortit & merеť hīe ab influētibꝯ stellis fixis q̄ spēs īferiox cōpōitox respiciūt & put ipōrum mātie apte fluūt. iuxta illud uirtutes stellarum uebūť īferius mediātibꝯ lineis piramidalibꝯ & rectis q̄ ī lumīe ipsarū stellarū formāť qd̄ lum̄ p lineas dīsas uectū a stellis deportat uirtutes specificas quas dereliquit ī ꝯpōitis szm q; ꝯponētia meruerūt. & hoc ē qd̄ recte Auicē. dixit ī canone q; talis forma specifica aduenit rebꝯ pꝯ primā cōplexiōz elem̄torū ī cōpoīto. & qa ignoramꝯ sp & ignorabīꝯ īeternū q̄titates & pōdera elem̄torū ī ꝯpoītis ido tales foās specificas aduenientes iuxta meritū talis & talis ppoītōis in cōpōitis necesse est ignorare neq; de ipsis plus scire possumꝯ nisi q̄tū prebet hōinū expientia & ppterea ī talibꝯ plus cōferūt expti q̄ rōnales medici sicut bñ ī pheio metha. Ax. dicit. Venenū ergo qd̄ a q̄litate sola facit opatōnē uariat szm diuersitatē qualitatū. nā aliud ē calidū aliud frigidū. aliud siccū. aliud humidū. Calidum quidē duobꝯ modis īterficit quia aut calefaciēdo corrodit īterꝯ assumptū usq; ad cor & extra

appositū usq; ad medullam ossis & sic īterficit soluendo cōtinuū q̃le est lepus marinus aut cale faciendo īflāmat & ītꝰ & extra usq; ad cor & sic īterficit subām cordis supflue īflāmādo & hoc ē sicut euforbiū & elleborꝰ. Frigidū ꝯo uenenū silit̃ īterficit duobus modis.s.aut stupefaci ēdo ppt̃ maximā eiꝰ frigiditatē usq; dū cor reddatur īmobile & hoc ē tale q̃le ē opiū.aut opilādo uias anhelitus & claudendo ita ꝙ quasi anhelare nō possunt & usq; ad cor auferet̃ anhelitꝰ & hoc tle q̃le ē plumbū ustū. Siccū ꝯo uenenū īterficit duobꝰ modis.s.aut cōsumēdo hūidum sanguineū cordis & q̃si ī crustam cōuertendo & hoc tle ē q̃le ē calx nō extincta & colchotar.aut sepando ptē a pte donec oīa mēbra usq; ad cor & īmīmas ptes nō liq̃fiant sz soluātur & hoc facit tle q̃le ē realgar. Hūidū ꝯo uenenū dixerūt qdā nō īueniri qm̃ nō ascēdit hūitates ad q̃rtuz q̃dū & q̃rtus q̃dus uenenosaz reddit q̃litatē qm̃ corruptiuū ē & mortale.Sed G.narrat de quod quē ī somno serpens qdā momordit & excitatꝰ nō ualēs surgere tractus p manū remansit caro corrupta & putrefacta sup terrā & ossa denudata apparuerūt unde ex putrefactiōe occulta & facili carnis solutōe pbat.G. uenenū ēe hūidū & ex hoc genere szm aliquos argētū uiuū uidet̃ ēe uenenū quod solū hūidū ī.iiii.q̃.esse fatēt̃. Sed uenenū qd̃ a tota specie soluente uirtute siue a tota subā.siue a forma specifica ē.īterficit.nō qa calidū.nz frm̃.neq; siccū.ueq; hūidū.sz quia tle.i.quia oppōitā hz uirtutē ad uitā hōis & sanitatē.& istud uenenū ī q̃cūz puitate sumptum ita etiā ut sensuz ītus fugiat īterficit mltiplicādo seipsum qm̃ q̃cūq; hūiditatē nr̃i corporis īuēit̃ ipsaz stati ī uenenū cōuertit.& hoc uirtute sue speciei & tale est quale est napellus.

CAPITVLVM. II.

De unoquoq; uenēo ī speciali.

Enena mīere specialia & plātaz & aīalium nō nisi nota & famosa dicemꝰ ne occulta narrātes uirus ī angues addicere mus ob eaz eius solā causaz ut preuisa mīꝰ ledāt aut nūq̃ ledant hec scribūtur nō ut alios ledere doceamꝰ.Mineralia igit̃ uenena q̃dā sunt a nata quedā ab arte pcurata.a natura quid̃ que ī uentre terre generāt̃ & horū unū est argentū uiuuz q; ītus assumptū qñq; īterficit sua hūiditate putrefacere faciēte hūiditatē cordis naturalē.qñz aūt īterficit sua frigiditate actualī ꝰgelāte cor cuius signū ē q; quidā appotecarius cū de nocte tpe magni estꝰ sitiret tēptās īuēit āpullā plenā argento uiuo qd̃ bibit & mane īuētus ē mortuꝰ & īueniētes argentū uiuū exire de ano.anotomizatus fuit & īuētꝰ fuit sanguis circa cor coagłatus & ipsuz cor sīliter.Inuenerūtq; ī stomaco fere libra unā argēti uiui.Aliud ē argentū uiuū quod fit ab arte albumine sublimatū in aluter bet quod ē uas alchimistaz & istud ē deterius & magis pniciosum q̃ naturale.qm̃ mīerale sepe p uētrē secedit uel sponte ut cū clisteri sed sublimatū assumptū īterius corrodit ītestīa & apostemat cor & retinet̃ urina & pbibet̃ eius exitus & morit̃. Extinguit̃ etiā argentū uiuū cū forti admixtione saliue hōis dōec dispareat q; si p ieceris sup ipsum aquā feruētē & redierit ad primā dispōitōez non ē extinctū & hoc adhuc deterius ē q̃ purū uiuū & minus malum q̃ sublimatum. Secundum uenenuz quod ē a natura minere est gipsuz quod ītus assumptum sua frigiditate coagulat sanguinē & īspissat spiritus & īducit difficultatē anhelitus.deinde moritur & hoc datum crudum ī potu tritum.coctum uero nō est uenenū sed medicina stiptica ualde nascitur aūt in uenis terre montuose. Tercium est es quod metallinā habet naturam compositum ex argento uiuo & adurente sulfure ad formam ruboris deducente quod quidē cum per fabros percutitur & maleatur scorie que cadunt & date ī potu uenenāt & uentrē fortiter soluere faciūt & hoc medici uocant tubel eris.inde etiā uinum si reponatur in uase eneo aut cupri aut electri & bibatur uomere facit. Tercium est scoria ferri eruginosi & ipsa erugo que intus assumpta adherendo intestinis exiccat humiditates & corpus.& senectā inducunt.ī.q̃dam egritudinē quā medici marasmū uocant.utunt̃ autē medici scoria ferri consolata in curatione multaruz egritudinum. Quartum est lapis magnetis qui assumptus intus melancolicū & lunaticū & pistrigiatum facit recipiētem. utuntur autem eo medici cōsolato cū aliis medicinis ī curatōe melācolie.Est autē lapis iste duaz species.una est que trahit ferrū uertens illud ad polum septētrionalē ubi dicit̃ esse minera magnetis.Alia est que trahit carnes humanas uertens tractuz uersus polum meridianum ubi dicitur esse minera ipsius hec autem trita & data in potu uiscera contrahit & ī globum reddit. Quintū est lapis armenus qui rubeus est & assumptus intus si non est lotus szm doctrinam medicoruz est uenenum uomitiuum subuersiuum totius corporis & eo preparato utuntur medici in cura melancolice passionis. Quintū est lapis stellatus quem medici uocant lazuli.qui si nō fuerit lotus datusq; in potu subuertit stomacū & dolorem intestinorum facit quo utuntur medici contra quartanam. Sextum est arsenicū siue auripigmentum quod est de specie gipsi ut dicit Albertus q; caliditate & siccitate sua & pniciosa natura uenenum est pessimum putrefaciens & ualde mortificatiuuz sed si sublimetur secundū alchimiam in uase abathel ē pessimuz

uenenum intus assumptum & si sepius ei sublimetur efficitur albissimum & tanto deterius efficitur uenenum. Venena uero que p artē fiunt sunt litargirū quod ex plumbo fit fuso in olla cum testis olle fractis quod assumptum ītā tantam facit intestinorum stipticitatem ꝙ nūq̄ fere egerere potest & p uomitum educuntur q̄ p secessum solent educi. Sūt & cerusa que ex laminis suppositis aceto colligitur & frigiditate sua & siccitate intus assumpta facit paraliticos & cōtractos. sunt & calcecumenon. i. uiride eris quod fit ex laminis cupri sup aceto expositis ꝙ q dē corrosiuū est & uenenuz & mortale. Sūt & plumbū ustum quod fit ex sulfure & auripigmento quod est uenenum opilans anhelitū & interficiens suffocando. Sunt & Azuꝫ quod fit ex lapide lazuli quod est uenenū exiccatiuum. Sunt & realgar quod ex sulfure & plūbo fit corrosiuum existens uenenum intus assumptum.

Vegetabilium ⁊o uenena quedam sunt sucꝰ herbarum. quedā ⁊o fructus arborum. quedam ⁊o semina ipsarum. Sucus qdez cicute. & sucus titimallorum. & sucus cucumeris asinini & sucꝰ usnee & sucus bothormarien. & sucus coriādri. & sucus mandragore. & sucus papaueris nigri. d̄ quo opium fit. & sucus corrigiole lactantis de quo fit scamonea. & sucus apii risus. & sucꝰ cherue. & .i. giralsolis. & sucus napelli. & sucus oleandri. & sucꝰ mezereon. & sucus ellebori nigri. & sucꝰ alfessire. i. uitis albe. & sucus brionie. i. cucurbite siluestris. De fructibꝰ ⁊o sunt cornua oleandri. & cornua bedeguar. & anacardi. & nuces. & auellāe rancide. & nux uomica. & colo quintida que solitarie fuit nata ī arbore sua & ficus pharaonis. & poma mādragore. Seīna ⁊o sunt iusqamꝰ & cochognidii. & baccelauri rācide. & catapucie & sem̄ urtice. & sem̄ papaueris nigri & sem̄ ellebori. & semē cicute. & semē coriandri humidi. & semen serpentarie que oīa ꝰmesta uel bibita. aut perimunt modis supradidictis aut infirmant corpꝰ & alterāt. De aīalibus ⁊o sunt quedā de cerebris ipsorum. q̄dazꝫ de caudis. quedazꝫ de sanguine. quedā de saliua & sputo. quedam de fellibus. quedam de toto corpore. In cerebro quidē gatte uenenum est pniciosum faciens homīem amentem. similiter in cerebro uespertilioīs. In cauda ⁊o cerui uenenum est pessimū ppter quod uenatores extrēitatem caude cerui quādo uolūt ceruum cōmedere abscindunt. similiť in cauda scorpionis & rutele & uespe & apis & exunguium animaliuz. & quorūdam serpentū. In sanguine uero sicut ī sanguine bouis ueteris & ī sanguine buffonis & eius sputo. & ī sanguine boīs colerici ruffi ī furia positi. & in sanguine mēstruo. & in sanguine leprosi. In sputo uero siue in saliuia boīs ieiūi non ad homīez sed ad scorpiōez & serpētem. in sputo buffonis. & sputo & saliua uipere que cuz coire uult cum pisce uenenum deponit. in litore super lapide quodam. deinde rediens suum colligit uenenū. Et ī saliua & spuma canis rabiosi. & ī saliua gatte. simie. & muris. & hominis ieiuni facientiū morsum. De fellibus uero sicut est fel leopardi qd̄ est uenenū a forma specifica statim pimēs. De toto uero corpore sicut sunt cantarides. & salamandra de quoꝫ oīū summa dictū est ꝙ aut a q̄litate aut a specie inť ficit predictum uenenum.

CAPITVLVM. III.

Ad sciēdū szm quē modum uenenum interficit aut nocet.

Mne nāq; uenenum īq̄tū est uenenum oppositā habet q̄litatē corpori nostro hec autē oppositio dubiū magnū facit quomodo & qua uia uenenū ad cor homīs trāsitum patiatur. Nam aut uenenū trabeť a corde sicut ferrū a magnete aut ipsum trāsibit ad cor aut utroq; modo corde. s. attrahente. & ueneno currente. ꝙ si nullo predictorum modoꝫ erit asserere relinquetur ꝙ nullomodo uenenū ad cor transire possit. & sic cessabit oppositio ueneni ad ipsum cor. quo posito dicemus uenenū non esse pemptiuū cordis cuius oppositum uidemꝰ ꝙ assumpto ueneno pnicioso ut napellus statiz sincopis apparet que passio ē cordis. & tremor cordis & pulsus defectus. & omīa accidentia cordiace passionis. ppter quod sciēdū est ꝙ cor dū ē sanū sicut & cetera mēbra nichil attrahit nisi sanguinē sibi cōsimilē & spiritū quoꝫ unum reponit ī dextro uentriculo cordis & alterū in sinistro. qn̄ uero īfirmū est trahit ad se q̄litatē cōtrariam sui nocumēti. sicut q̄do est supcalefactum attrahit ad se aerē frigidum & sanguīem frigidum. & hoc facit p uirtutē naturalē attractiuā sui similis dum ipsuz est ī potestate nature & p appetitū sensitiuū anīalez quo unūquodq; mēbroꝫ lesuz appetit deliciam & sentire cōueniens. & cōtrariū sui nocumēti. Venenū ergo ut cū in nullo pticipet cum cōplexione cordis. & natura ab ipō corde dū sanū est non trahitur īmo refugiet illud tāq̄ inimicū oppositū. qn̄ ⁊o cor esset infirmū ex appetitu sensitīo appeterz & traberet cōtrariū sue passionis. & szm istum modū uenenū ueneno curať. nā qn̄ aliqs uenenū assumpsit puta opiū quod īfrigidando corpus usq; ad cor & deinde coagulando sanguinē cord̄ ex quo mors ītroducitur añq̄ cor sensum aīttat ex frigiditate opii sentiēs nocumētū desiderat medicinā calidā & si detur castoreum qd̄ de se ē in genere uenenorum ipsum castoreū cor trahet mediante appetitu sensitīo nō ut uenenū oppositū substantie cordis. sed ut oppositū q̄litatis

male introducte ꝑ opiũ. hec autẽ ratio non plus monstrat q̃ cor attrahit ad se uenenum nisi sic quodlibet membrorum infirmum ad se trahat oppositam qualitatem. preterea dato ꝙ cor qñ sentiuit nocumentum ueneni frigidi uirtute appetitus sensitiui appetat medicinam calidam. & ipsam ad se trahat. adhuc stat questio quomodo illud uenenum primum datum transiuit ad cor. Quare dicẽdum uidetur ꝙ nullomodo cor ad se unq̃ uenenum trahit quoniam neq; inq̃tũ simile est cordi quia nullam similitudinem cuꝫ ipso habet. nec inquantum contrarium quoniã cor numq̃ fuit talis dispositionis ꝙ uenenũ essꝫ oppositum illius. nec potes inferre ex hoc nullam esse oppositionem inter cor & uenenũ. qm̃ licet cor uenenum non trahat. uenenum etiam licet non currat neq; etiam utroq; modo contingat. est tamen dare alium modum quo directe apparet oppositio & peremptio manifesta. naꝫ uenenum quoniam actiuum est a forma quam habet perniciosam & destructiuum cordis quidquid tangit in corpore humano conuertit in illam speciem uenenosam & seipsum mltiplicat inficiendo humiditates nostri corporis in uenenosam naturam qua multiplicata augetur uirtꝫ ueneni. nam dicitur in geometria ꝙ gemiata q̃titas augm̃tat ⁊ tutẽ uñ ex modico uenẽo assumpto conuertente quod tangit ad suum simile augetur uirtus & multiplicatur. ita ut de facili ꝑ modum continui corporis cuius extrema se tangunt. attingit paruum in quantitate uenenum ipsum cor quod etiam cum tangit conuerit ad uenenum & ex eo tunc spiritus uitalis nõ habẽs debitum organum in quo resideat cedit forme ueneni. & egrediẽs de corde dimittit cor & corpus sine motu & hoc est mors. cuius signum est ꝙ illud cadauer si conmedatur uenenum efficit commedenti. Est tamen adhuc sciendum ꝙ artarie cordis & ipsi uentriculi cordis motu dyastoles & sistoles. i. ꝑ motum naturalem attrahẽdi & expellendi quem habent continuo quanto tempore uiuit animal attrahunt ad se circumstantem spiritum ita ꝙ etiam artarie que ad cutim terminantur per poros suos aerem exteriorem continentem nos attrahunt usq; ad cor & per easdem cor exufflando expellit calores & fumos ita ꝙ si aer continens nos fuerit uenenosus & pestilentialis per ipsas artarias motu dilatationis attractus cor inficit & inde egritudiẽs pestilentiales contingunt. non ꝙ artaria uel corde sui natura uenenum trahat sed quia sub specie aeris. & spiritus attractus uenenosus uapor ĩgreditur & secundum hoc dixerunt sapientes ꝙ est uenenum dormire seu degere sub arbore nucũ & in ortis caulium & sub umbra oleandri & balneari in aquis sub cuiꝯ ripis oleander & arbores uenenose crescunt. Narrat enim. G. de quodam qui se balneauit in balneo calefacto de lignis excisis de cauernis serpentũ qui mortuus fuit ex uapore lignorum cum quibus fuit balneuꝫ calefactum infectorum ueneni. Et Aꝟ. in libro de ꝑprietatibus elementorum & planetarum dicit. ꝙ tempore regis Philippi omnes mercatores transeuntes per quandam uiam que ad ciuitatẽ applicabat quando erant in parte illius uie in q̃ duos montes unus hic & alter hinc existebant statim moriebantur. Et tunc Socrates parari fecit caueam uitream in qua intrans se illuc iussit portari & respexit duos serpentes unum in uno monte. & alium in reliquo existentes qui aerem illius loci inficiebant unde transeũtes moriebãtur. Ruffus etiam dicit ꝙ antiqui reges fecerũt puellam nutriri napello ut per eius anhelitum & amplexum coeuntes cũ ea morirentur. similit̃ in sentinis nauium & in cauernis profundis. & ĩ locis inhabitatis. & in locis fetidis ꝓpter aerẽ attractum habitantes uenenantur. Dicit namq; Auicenna in capitulo primo. ꝙ nulla res est magis inimica caloris innati & cordis q̃ magnus fetor a quo subito spiritus uitalis a corde recedit & quanto cõplexio cordis & artariarum alicuiꝯ hominis calidior fuerit & rarior tanto citiꝯ uenenum tam bibitum q̃ respiratum perimit & occidit. quoniam calidum cor plus attrahit q̃ frigidum de anhelitu & uie latiores sunt in artariis calidi cordis q̃ frigidi ita ꝙ iusquiamus passeres non occidit ꝓpter stricturam uiarum ad cor. Hominum autem sic quia latiores habent uias per quas facilior est trãsitus spiritus uenenati. & quanto uenenum de sui complexione est calidius tanto deterius efficitur. dato in homine calidiori. qa utriusq; caliditas se iuuat ĩ unũ effectum. sed exhibitũ in frigidiori natura suuꝫ tardat effectum. Verũtamẽ tanta posset esse caliditas naturalis ꝙ etiã uenenum calidum superaret & repelleret & ipsius nocumentũ prohiberet aut mortem. & inde est ꝙ multi homĩes uenenati uno cibo & eadem quãtitate in eadem cena aliqs moriť & aliqs euadit & aliqs excorticať uł ĩfirmať. sicut ego qñꝫ uidi ĩ quadã cena fuisse q̃tuor uenẽatos cõedẽtes singuli ferculũ uenẽatũ quoꝟ unꝯ fuit mortuꝯ statiꝫ. aliꝯ euasit oĩo reliq duo ĩfirmati fuerũt ad mortẽ. q ꝟo euasit aiolꝯ erat & calidi cordis. q ꝟo mortuꝯ fuit minus calide cõplexiõis. qui ꝟo ĩfirmati fuerũt calidiores erãt nata q̃ ille q migrauit & miꝯ q̃ q euasit. hoc ãt nõ alit̃ esse põt nisi qa calor natalis q mouet ad formã uite resistit ĩq̃tũ põt calori accñtali tã febrili q̃ calidi uenẽi q ẽt calori aeris pestilẽtiali & calori exitus & dieꝟ cãiclariũ q oẽs calores mouẽt ad ĩcieratõꝫ & dissolonẽ ꝯpõitoꝟ. uñ. A. dixit ĩ cap. prĩo. ꝙ nichil est quod resistat malis

qualitibus & calori febrili plus q̃ calor ĩnat9 adeo q̃ etiã uenenis calidis repugnat nõ 9plexi onaliter ſz formaliť qa calor naťalis ĩ format9 eſt ťgſatus ab aĩa nťa que mouet ad uitam me diante calore naťali tãq̃ ſuo ĩſtrumẽto. & iõ dť qd oẽ op9 naťe eſt op9 ĩtelligentie id regentis ũde ſignãter naťa dť de calore tã a philoſophis q̃ a medicis cũ dicũt calor naťalis & nõ frigidi tas naťalis & ꝓporcõnãť ut dic Doraehi9 aſtro log9 ad alcotodeuz .i. ad 9ſtellationẽ & locum celi qui dť dator uite. Venenũ ꝟo frigidum datũ in cõpſione hoĩs frigidi frigiditate utriuſ q̃ cici9 ꝓimit q̃ datũ in 9pſione calidiori. Sed ſi uenenũ fuerit de illis q̃ a tota ſpẽ ĩterimunt ut ẽ napell9 & e9 gumi & fel leopardi & tyrus tũc 9pſio bibẽtis uenenũ nichil ĩpedit uel con fert niſi ꝓ tanto q̃ in calido homine uie ſunt latiores ad tranſitum in frigido ſtrictiores.

.CAPITVLVM .IIII.

De precuſtodia & cautela ne aut uenena propi nentur aut propinata non noceant.

Portet ſuſpicantez aut timentẽ uene noſam potionem uel cibum ut utatur regimine duplici. Primuz eſt defẽſio cũ cautela. ſzm eſt deſtructio aſſũpti ueneni cũ ꝟtute. defenſio uero cũ cautela ẽ ut añ 9meſtio onẽ ſue menſe coraz ſuis ferculis & potib9 ſint res diſcernẽtes & ſignificãtes fore uenenuz ſi fuerit. & hoz unũ ẽ ſic cornua ſzpẽtis q̃ ſudant ĩaduẽtu. ſ. napelli & tyri & fellis leopardi & nõ ĩ alioz ueneĩs. Et aliud q̃ ẽ lapis qdã noĩe praſ ſi9 q ẽ maťx & palaciũ ſmaragdi qa in ipõ ĩue nitur. ẽ aũt uiridis hñs uiriditatẽ ſpiſſaz ſicut praſſiuz & ĩuenitur aliqñ cũ rubeis guttis & ali qñ cum albis. exptum eſt q̃ preſzuat reges a ue nenis. naz ſi lapis ille ſit in menſa in q̃ uenenuz ponitur ad preſentiã ueneni nitorez ſtatiz amit tit & ipſo ablato nitor reuenit. de hoc lapide diciť ĩ epiſtola Eſculapii philoſophi ad Octaui anũ q̃ ipm timet uenena & prelia. Vñ & Alex ãder macedo ĩ preliis ſepe bẽbat. Cũq̃ d India reuerteret ſe lauans in Eufrate depoſito cingu lo in quo lapis erat ſuſpenſus ſzpens quidam illum morſu abſcidit uomuitq̃ illũ in eufratrẽ & de hoc Aq. dicũt mentionẽ feciſſe ĩ libro de naťa ſzpẽtũ. Aliud ẽ etiã q̃ ſcriptũ ẽ in libro Regũ pſaq̃ q̃ ſi ſculpire feceris ĩ lapide emati tis uiq genuflexũ cinctũ ſerpẽte cuius caput te neat dextra man9 & caudam ſiniſtra poſueriſq̃ lapidẽ hũc ĩ aureo anulo & ſub lapide poſueris radicẽ ſzpentarie tritã portaueriſq̃ hũc ãnuluz ab omĩ ueneno preſzuat. q̃ qdẽ qñq̃ ego prepa rari feci & ad predictũ uſũ ſzuari. Caueãt etiaz qs ne uaſa qb9 ipõq̃ uinũ deferť uł teneť ſtent diſcopta ĩ cellariis uini neq̃ uinũ diſcoptũ qm naturaliter omẽ animal uenenoſũ lambit uinũ & uaſa uini & qñq̃ in eis ſuffocata ſũt ĩuenta. Caueant etiã fercula & pot9 & 9fectões ſapores hñtia dulciſſimos aut 9trariiſſimos & diſſuetos & diuerſoq̃ ſapoq̃ qm in iſtis 9ſueuerũt celare uenenũ Smaragd9 etiã optĩa quã ſi bufo ĩtueť exptũ ẽ q̃ ipĩ9 oculi crepitãt ad preſentiã ipĩus ſi teneať ĩ mẽſa uenena debilitat & ſi in ore te neať uenenũ ꝟtutẽ ĩficiẽdi dimittit & ſi detur trita ĩ potu poſt uenenũ ꝓ optime amorte libe rat & ſit eius quãtitas ſcť. ii q̃ ego qñq̃ ſum ex pt9 & Auẽzoar hoc ĩ uenit ut ĩ libro tranſlato pape. Bo. ſcriptũ ẽ. Comedat etiã ſepe añ oẽz ci bũ caſtaneas cũ ficub9 ſiccis aut rutã cũ auelaĩs & nuces uirides cũ ruta aut ſiccas nuces cũ ficu bus ſiccis aut calamentuz recens uel ſiccum in fritellis aut radicẽ diptami ťtã & cum uino po tatã. precauz etiã ab omĩ ueneno bibiſſe ieiunũ ciatũ uini puri optimi in quo tpť muſti in una mẽſura duo ſzpentes uiui fuerint ſuffocati. pre ſzuat etiã q̃ ẽ exptũ ut oĩ mãe accipiat .z. ii. de tyriaca q̃ diciť de terra ſigillata. fit aũt ſic Re cipe bacchaq̃ lauri. z. iiii. ťre ſigillate. z. i. terãť & cũ melle diſpumato librã. i. cõficiť & repõať ĩ uaſe uitri & ſũať ex ea ĩuicẽ. z. ii. Deſtructio ꝟo aſſũpti uenẽi fit ita. nã ſi ſcitũ fuerit de ſpẽ ueneni tunc deſtruať ꝓ medicinã ꝓpriatã illi ueneno q̃ bezoar uocatur & de hoc ego ſingulare faciã ĩfra capitulũ ad 9gnoſcend unũqdq̃ uene nñ ꝓ ſigna ꝓpria & ibi docebo ꝟtutes bezoarti cas. Si uere ignoratũ fuerit uenenuz aut me dicus fuerit abſens & dubitatũ fuerit de uene no cui9cũq̃ fuerit ſpẽi tũc ſtatiz butiq̃ & aqua caſa ſiť diſſoluta bibať & cogať euomeť & poſt uoĩtũ cuz butiro itez uomeť cogať cũ aq̃ melť & mũdificato ſtomacho ſtatim tyriaca magna exhibeať cuz decoctione uini ĩ quo bulite ſint radices diptami & ſit tyriaca. z. ii. & uinũ unci as. ii. & non comedat uſq̃ ad. vii. horas. & tunc nutriať reb9 uẽtoſis cũ ficub9 & uuis paſſis & auellanis & iure gallie pĩguiſſime uł agni ana lis uel edi. Quod ſi in inteſtinis ardor uł dolor ſentiť cliſter e inbiciatur factũ cuz aqua mellis diſſoluta cũ adipe anatis uel galline & proiecto cliſteri itez cliſterizetur cuz lacte ouino calido quo ꝓiecto cibeť iure ſupradcõ. Si uero adhuc morſus uel dolor ĩ ſtomacho uł ĩteſtinis remã ſeriť tũc modicũ balſami diſſoluti ĩ lacte trita unuz ciatũ deť ĩ potu. hec eniz liberãť uenena tos ſi cito adhibeãť q̃ dicta ſũt. Si uero morſus aut gladius fuerit uenenat9 ſtatĩ ſupra morſũ aut ſupra uulnus gallina uiua euiſcerata ſup ponatur & reiteretur uiua aut ore alicuius ſcla ui uel ſerui ſugatur locus & os ſerui abluatur ſepe cum uino in quo diptamus fuerit coctus deinde tyriaca magna loco ſupponatur & cum fuerit tyriaca exiccata itez alia recens ponať

donec locus non plus tyriacam deſiccet Si uero locus morſus ſiue uulnus uenenatuz fuerit ſic cus. tũc tyriaca nõ apponat ſed loco tyriace lactucella ſuper uulnere alligetur & inouet totiẽs quoad locus fuerit humectatus & tunc ſanitas erit introducta q̃tum eſt tyriaca exiccat tantuz & lactucella humectat amplius. Intelligat ueſtre reuerẽtia ſcitatis q̃ ſeptẽ ſũt herbe q̃ cuiꝰ libz natura uniuerſalis cuiꝰ inteſt ſpẽz cꝰ libet plante ſingulari & ſpecifica ꝗ tute dotate ñ a ꝯplexõne elemẽtari qa calida uł quia frigida uel quia ſicca uł qa huida ſz qa talis & a natura uł mediãte ſtella ſic dotata donauit ꝗ tutẽ libe rãdi a uenenoſis cibis & potibꝰ & letali ueneno ex uulnere ſiue morſu. Prĩa quaꝝ eſt ypicon q̃ alio noĩe herba dr̃ pforata quaz Achilles ora culo Apollĩs ĩ exercitu troianoꝝ dr̃ iueniſſe ut plinius ait. Secũda ẽ uicetoxicũ. Tertia enula. Quarta rafanus. Quinta dipta mus. Sexta ariſtologia longa & rotunda. Septĩa lactucella. q̃ꝝ unãq̃q; dr̃ eqpollere tyri ace ita ut uulneribꝰ uenenoſis. Sucꝰ alicꝰ pre dictaꝝ datus in potu uulnera ueneno ĩfecta pur get & ſaluet & p iſtuz modũ oẽs antiq talia cu rabãt uulnera anteq̃ tyriace haberẽt notitiaz. Morſꝰ uero ab aĩalibꝰ uenenoſis curat quelibz predictaꝝ tyriaca & morſo loco ſuppoĩta. Venena ꝗ o bibita curat puluis fcũs ex q̃libet predictaꝝ & datꝰ ĩ potu cũ uino uel aq̃ mellita Dic preterea. A. q̃ ſtercꝰ galli bibitũ cũ aq̃ ſta tiz p uoĩtũ oẽ uenenũ edũc. Et lac aſine ꝰmeſtuz pbibz ꝗ tutẽ pfundari ueneni ita q̃ ĩ quo pran dio uel cena aſinũ lac fuerit bibitũ uel ꝰmeſtuz nullũ preter napellũ poſſit nocere uenenũ. Ty riaca aũt oĩ ueneno ꝯplionali & ſpecifico & na pello directo oppoĩt & ꝯriatur ſzm totã ſpetiẽ. i. ſzm bonã pmixtionẽ medicĩaꝝ q̃ intrãt inꝰ fectione artificiali tyriace aq̃ reſultat qdam diuinum & formale deſtructiuũ oĩs ueneni. ut infra ĩſpẽali dicet. det aũt de ipã. z. ii. uł. iii. tri bus dieb ꝰ ꝯtinuis qa toſſicũ reſoluit & ſudorez puocando liberat Terra etiã ſigillata aut ĩ co meſtione aut poſt comeſtionẽ bibita uł ꝰmeſta hãc habz pprietatẽ q̃ ſi uenenũ iueĩat ĩ ſtoma cho ipſuz p uomitũ expellit. Si ꝗ o pꝰ eã uene nũ exhibeat nũq̃ pmittit p corpus pambulare ita ut denicq̃ cor defendat & eius huitates cuſto diat. quã reges & prĩcipes de ptibꝰ oriẽtalibꝰ & meridionalibꝰ ubi. ſ. exhibẽdi uenena clãde ſtino ut boĩes moriãt hec pnities & nefãdiſſĩa peccant accepit originẽ & iualuit cottidie uſq; nũc ſp ĩ ſuis cenis & prãdiis tr̃ã ꝰmedũt ſigil latã & ideo ſigillo regũ talis tr̃a ſigillebatur. iñ tr̃a ſigillata ẽ uocata. nũc aũt piit fides ſigil loꝝ qm̃ tã ĩ legalis q̃ elegãs ad nos ſigillata por tãt Et ẽ ſcied q̃ Raſz & ipã expiẽtia hoc teſtat

Dr̃ ĩ libro diuiſionũ q̃ ad uenenũ napelli parũ tyriaca aut nichil pdeſſe uĩ. Qua ppt ad aliud remediũ proꝛſꝰ ẽ ꝰfugiẽdũ & nõ ĩ tã pauco tẽ poris ſpatõ ĩ quo nccẽ ẽ napelli ꝗ tutẽ ne ad cor trãſeat ĩpedire ꝰtẽpner̃ artẽ medicĩe ĩ ſpẽ tyria ce qd ẽ qa ſi nõ citiſſĩe ĩpediat morit hõ ĩ una die uł ĩtbꝰ. ſed de hoc ĩfra dicet ubi ſingłares medicinas ad ſingulare uenenũ inducam.

.CAPITVLVM. .VI.

De ſignis & curis cuiuſlibet ſingularis ueneni propinati. ꝝ.

1 Lle q argentũ uiuũ ſũpſzit dolorẽ paciet ĩteſtinoꝝ & lateꝝ aut grauedĩez & ad ulti mũ pducit ad epilẽſiã ł ad appoplexiã & tũc cadit & ĩtficit. Quod ſi fuerit extĩctũ uel ſublimatũ corroſionẽ fãc inteſtinoꝝ & morſu rã & fit ꝗuedo lĩgue & ſtomachi & apoſtemat cor & morit. Et eꝰ cura ẽ cliſtere cũ adipe ana tis uł butiro & deĩde reiteret cũ aq̃ mellis. & ſi fuerit creditũ q̃ fuerit extĩctũ uł ſublimatum uoĩtꝰ puocet & hoc ſtatĩ anteq̃ ad ĩteſtĩa deſcẽ dat qm̃ tũc peĩtꝰ ĩteſtĩa excoriarz & ſanguinẽ exire facerz & tenaſmõ ĩducerz tũc enizz cũ cliſte ribꝰ ſolũ eẽt ĩtendeĩ & expedita argẽti euacua tõne erit ĩtẽdend ad accñtia derelicta q̃ tria eẽ ꝰſueuerũt. unũ mala ꝯplexio huĩda & frĩda ĩ in teſtinis. ſzm ẽ debilitas cordis & tremor ĩtiuz uulnera in ſtomacho uel inteſtinis. Et primo opponemꝰ nos cum rebus ꝰfortatiuis ſtipticis calidis & deſiccãtibꝰ. dabimus ergo tũt mirrã & caſtoreũ decoctã in uino & ſaluiam & rutam tritam & cum aqua in qua nuces cipreſſi ſint bulita potui propinabimꝰ. Et ad ſecũdũ oppo nemus nos cuz exhibitione diamargariton & diamuſci amari. Et tertio opponemus nos cũ medicinis ſigillãtibꝰ uulnera aſſũptis p cliſte re ſi fuerunt uulnera ĩteſtinis. in potu ſi fuerit in ſtomacho & hoꝝ ſũma erit triffera minor aut uinũ rubeũ in quo mirabolani cocti fuerĩt & ſi urina fuerit retenta ex potu argenti uiui tunc ponemus eum in balneo aque calide & po ſtea ſupponemus ueſice ſpongiam infuſam in decoctõne iuniperi & ſeminis apii pluribꝰ uici bꝰ & dabimus in potu uinum purum optimuz in quo bullita fuerit radix ciperi & ungemus ſumen & teſticulos cũ oleo rutaceo & iunipino & eꝰ bezoar eſt coſtus. zcꝰ.

CAPITVLVM. .VIII. De gipſo.

1 Lle cui datũ fuerit in potu gipſum bẽbit difficultatem hanelitus & frigiditatem ĩ ſtomacho & ſtipticitatem uẽtris & labia alba aut mortificata & eius cura erit ut bibat aquã calidam cum butiro & euomat deinde bi bat iteꝝ aquã calidã cũ melle & euomat & pꝰea det ſibi in potu metridatũ. z. ii. cũ optimo uĩo & ſi ſtipticus remanſzit cliſterizet cum adipe

anatis & oleo & ũgat uẽter cũ oleo de kerua & eius bezoar est stercus muris tritum & bibituz & detur ex eo cum uino .ʒ. i.

CAPITVLVM. IX. De scoria eris.

Lle cui datũ fuerit ĩ potu scoria eris multũ assellabit aut uomz & cũ dolore & pũctõne ĩ itestinis & stomaco & eo cura erit balneũ ĩ quo bulita sit capita yrcoꝝ uel limace & dare ĩ potu sucũ mẽte & ungeť stõachũ & uẽtrem cum oleo rosato calido & eius bezoar est sucus accori bibatur .ʒ. ii. cum uino.

CAPITVLVM. X. De scoria ferri.

Lle cui datũ fuerit scoria ferri aut eo ergo exiccať cottidie & uẽť adherz reĩbo & marasmũ patiť. & eo cura ẽ hũectare totũ corpo cũ balneis ĩ qbo testudĩes sit bulite & clisterizeť uent cũ decoctõne pedũ edoꝝ aut cũ aq̃ maluauisci & cõedere butiꝝ recẽs & iura pĩguia & eo bezoar ẽ lapis magnetis ťto & dato ĩ pillulis cũ tantũdẽ de succo mercurialis & blitis in modũ pillaꝝ & sit dosis magnetis ĩ uice .ʒ. i.

CAPITVLVM. XI.

De lapide magnetis.

Lle cui datũ fuerit lapis magẽtis nõ osolato efficiť luãtico & melãcolico aut heroico & eo cura ẽ ut deť ĩ potu liata auri & frag mẽta smaragdi sit ana .ʒ. cũ uĩo & clisterizeť cuz lacte ouino & oleo de amigdalis dulcibo & est bezoar eius smaragdo trita & data in potu tribus uicibus in nouem diebus.

CAPITVLVM. XII.

De lapide lazuli.

Lle cui datũ fuerit ĩ potu lapis lazuli nõ lotus pacietur subuersionem stomachi & tristitiã & solitudinẽ & eio cura ẽ bibere lac recẽs mulctũ asine oĩ mãe usq; ad dies .vii. & comedere auiculas assatas ĩ speto. & eo bezoar ẽ carabe tritum scĩ .ii. & datum in potu cũ uino.

CAPITVLVM. XIII.

De arsenico sublimato.

Lle cui datũ fuerit arsenicũ sublimatũ pacieť excoriatõz ĩ testĩoꝝ & stomaci & arsurã & dolores mordicatiuos & sitĩ & lĩguã hẽbit exiccatã & expuere nõ poťit & demũ ĩ ĩcopiz pacieť & eo cura ẽ ut bibat butiꝝ cũ aq̃ cala ĩ q̃ seĩa rape sint cocta & euomat & clisterizeť & deiñ cũ oleo de amigdalis dulcibo oĩ die bis & cibeť iure galline pĩguissime & eo bezoar ẽ cristallo trita subtiliť & data ĩ potu .ʒ. i. cũ oleo de amigdalis dulcibo & si non fuerit sublimatum erũt accidẽtia remissiora & cura eadem.

CAPITVLVM. XIIII.

De litargiro.

Lle cui litargirũ datũ fuerit ĩ potu nõ poterit egerere & p uomitũ emittz & ꝓ ĩsueuerat p secessũ & eo cura ẽ cura colice per clistere ĩiectũ factũ ex aq̃ mellis & adipe gallĩe uł anatis & date ĩ potu oleũ amigdalaꝝ dulciũ & comedere ficus siccas ante cibũ & inungere stomachũ cuz succo apii & uẽtrem cũ butiro. & eo bozoar ẽ semẽ kerue tritũ & datũ ĩ potu .ʒ. ii.

CAPITVLVM. XV. De cerusa.

Lle cui datuz fuerit cerusa ĩ potu pacieť uoĩtũ album ut cerusa & hẽbit dẽtes nigros & dolorẽ uẽtris ꝗuatiuũ & egerz sanguinẽ & hẽbit tenasmonẽ & eo cura erit uoĩto ꝓuocato cũ aq̃ ĩ q̃ seĩa rape & aťplicis sit bulita & deiñ clisterizare uentrẽ & cũ brodio caulium coctoꝝ & oleo sine sale & dare ĩ potu metridatũ aut tyriacã cũ optimo uino. Et eio bezoar ẽ potus uini albissimi puri ꝓpe inebriationem.

CAPITVLVM. XVI.

De calcucechumenõ .i. uiride eris

Lle cui calcucechumenon .i. uiride eris datũ fuerit ĩ potu opilationez & suffocatõz pulmõis & hanelito hẽbit & q̃si nõ poťit respirare & patieť solutionẽ o tinuitatis ĩ inťioribo & ułnera & ulcera ĩ itestinis & punctões corrosiuas. Et eo cura erit statĩ cũ uoĩtu ꝓcurato cũ butiro & aq̃ cała & sepe reiťato & deinde ĩicere clistere factũ cuz lacte asinino & oleo de amigdalis dulcibo & deinde dare ĩpotu de ťra sigillata .ʒ. i cũ uĩo albo & deiñ si nõ ofert fiat balneũ ĩtina ubi sit oleũ oliuaꝝ ĩ tãta quãtitate ꝓ attingat ad stomachũ. Et eo bezoar ẽ corallus rubeus tritus & datus ĩ potu cũ uino .ʒ. ii.

CAPITVLVM. XVII.

De plumbo busto.

Lle cui datũ fuerit plũbũ bustũ nõ põt loqui & moriť suffocato & uox eo nõ audiť nisi sicut pũbũ & eo labia & lingua plũbina sũt. Et eo cura ẽ dare ĩ potu tyriacã magnaz ʒ. ii. oẽ die usq; ad .v. dies cũ aq̃ mellis & ĩduere pelles uulpinas uł ouinas nouas & ĩtrare uẽtrẽ mule uel asine calide & reiterare introitũ sepe Et eo bezoar sũt grana citroꝝ mũdata & trita & data ĩ potu cũ uino de cocto dulci .ʒ. ii.

CAPITVLVM. XVIII.

De azuro aut minio aut zenabrio.

Lle cui datũ fuerit azurũ aut miniũ aut zenabriũ pacieť uoĩtuz & uẽtris stiptici tatẽ & ĩ uoĩtu discerneť p colorẽ unũqđq; ipõꝝ & cura oĩuz predictoꝝ ẽ eadẽ. deť ergo ĩ potu butiꝝ cũ aq̃ cała in q̃ seĩa rape sint bulita & euomat post uomituz spontaneuz deiñ clisterizetur cũ aq̃ mellis & oło. Et eo bezoar ẽ spodiũ ꝓ fit de ebore cõbustũ datũ ĩ potu cũ uĩo .ʒ. ii.

CAPITVLVM. XIX. De realgare.

Lle cui datum fuerit realgar in potu pacietur sitim & extuationem & exiccatiõz & cõsũptõz hũditatũ ita ꝓ nisi ei succurrať aut moriť aut palitico & otracto remãebit.

Ego uidi & curaui iuuenem cui datũ fuit cum epate porci assato realgar tritũ & euasi mortez ab eo & remãsit circa oẽs iũcturas quasi ĩmobil ex nimia siccitate. & eius cura est uomitus cum butiro & aqua calida sepe iteratus & clisteria cum lacte asine iterata & dare in mane in potu oĩ die. ũcȝ. v. de lacte asinĩo & cibar eũ bicoĩbȝ pinguibȝ & ungere totũ corpȝ ex oleo de amigdalis dulcibus & sedare sitĩ ipsiȝ cum iuleb. & eius bezoar est oleum de nucellis pini datuz in potu statĩ uel rn prima die uncȝ. iii.

CAPITTVLVM .XIX.

De Cicuta.

Lle cui datũ fuerit ĩ potu sucȝ cicute stuporẽ & sensum ꝑdet & ex eo socrates ab attenienſibȝ fuit inſẽptus. & ĩ eius cura est in potu sumere tyriacã .ʒ.ii. distẽpatam cũ decoctiõe diptami. Et eiȝ bezoar ẽ gẽciana trita & data ĩ potu. ʒ. ii. cum uino.

CAPITTVLVM .XX.

De suco Titimalloꝝ.

Lle cui datũ fuerit sucȝ titimalloꝝ patiet fluxũ uẽtris & uomitũ & accidẽtia colerice passiõis. & eiȝ cura erit tyriaca magna cũ uino ĩ quo diptamȝ fuerit bulitȝ. & eiȝ bezoar ẽ muia trita & potata cũ uino. ʒ. i.

CAPITTVLVM .XXI.

De suco cucumeris asinini.

Lle cui datȝ fuerit ĩ potu sucȝ cucumeris asinini patiet excoriationẽ ĩ gutur & solutionẽ uẽtris & dolorẽ ĩtestinoꝝ & eius cura ẽ tyriaca magna cũ decoctione baccharuz lauri & melle. ʒ. ii. & eiȝ bezoar est sucus mente ũcȝ. i.

CAPITTVLVM .XXII.

De suco usnee.

Lle cui sucȝ usnee datus fuerit patiet decursuz hũiditatũ supfluaruz ad os & ad gutur ita ut strãgulari uideat ꝑpter q̃ hec herba strãgulator ad bib. i. lupi uocatur strãgulat. n. lupos ipsam comedẽtes. & eiȝ cura sumere ĩ potu de tra sigillata statĩ. ʒ. ii. cũ aqua calida & euomere. deĩde pȝ illud accipe de tyriaca. ʒ. ii. cũ uino decoctiõis gẽtiane. & eiȝ bezoar est aristologia lõga.

CAPITTVLVM .XXIII.

De radice bothor marien.

Lle cui sucus aut radix bothor marien datȝ fuerit ĩ potu patiet strãgulationẽ & q̃si suffocationẽ ꝑpter quod uocat panis porcoꝝ. & eius cura est baccbelauri trite .ʒ. ii. dare ĩ potu. & eius bezoar est piper album tritum. ʒ. ii.

CAPITTVLVM .XXIIII.

De suco coriandri.

Lle cui sucus coriandri datus fuerit patietur quasi destructionem intellectus ac sicut ebrius uideatur & tandem moritur stupide. & eius cura est tyriaca magna .ʒ.ii. cum optimo uino. & eius bezoar est berba que dicit uĩcetoxi cũ data ĩ potu. ʒ. ii.

CAPITTVLVM .XXV.

De suco mãdragore.

Lle cui sucȝ mãdragore aut poma eius aut radix eiȝ data fuerit ĩ potu ruborẽ ĩ facie & in oculis & stuporem ĩ mente & mentis alienationẽ & amẽtiam & somnũ profundum patiet. & eius cura erit sumere in potu statim tyriacã magnam distempatam cũ optimo uino & tardare ȝmestionẽ ꝑ diẽ unã & biber optimũ uinum puꝝ & odorare acetum forte. & eius bezoar est radix rafani ȝmesta oĩ die usq̃ ad tres dies cum pane & sale.

CAPITTVLVM .XXVI.

De suco papaueris nigri.

Lle cui datus fuerit sucus papaueris patietur stuporẽ mẽtis & dormitationem & bebeciã sicut illi qui oleũ ȝmedũt. & eoꝝ cura ẽ bibere tyriacaz magnã & dyacastoreũ aut oppopirã aut ȝfectionez de anacardis. ʒ. ii. cum uino. & eius bezoar est alleũ crudũ comestum.

CAPITTVLVM .XXVII.

De opio.

Lle cui datũ fuerit opium ĩ potu si cogat uomere apparebit odor opii ĩ uõitu & erit bebes & piger & dormitans absq̃ sensu & nõ ĩtelligens neq̃ sentiens & si ñ sucuratur ei morietur. & eius cura ẽ potare altissimuz uinũ & fricare extrema cũ nitro & sapone & ꝑuocare sternutationẽ cum pipe intromisso in nares. & eius bezoar est castoreũ trituz & datum in potu cũ uino. ʒ. ii.

CAPITTVLVM .XXVIII.

De suco scamonee.

Lle cui sucus scamonee datus fuerit in potu patietur cordis defectũ & siꝛopiz & sitim & extuationẽ & dissinteriã & febrẽ. & eius cura est potare aquã ordei sepe & ingredi balneũ aque tepide deĩde post illud bibere sirupum rosatũ & buglossaꝝ tota die et ꝑuocare somnũ & odorare nenufar & rosas & mirtum & cibari cũ cibo facto cum sumach uel berberis & emplastrare uentrẽ & stomacũ cũ pulpis citonioꝝ. & eiȝ bezoar est berba que uocatur ribes & eius sucus.

CAPITTVLVM .XXIX.

De apio risus.

Lle cui datũ fuerit in potu apiũ risus facit hoĩem extra mentem & cõtinue ridet ꝑpter hoc uocatur apium risus. & eius cura ẽ ꝑuocare somnũ cũ potu boni uini

inebriātis.& eius bezōar est ſucꝰ melliſſe cum aceto datus in potu.

CAPITTVLVM .XXX.

De ſuco cherue.

Lle cui ſucꝰ cherue datꝰ fuerit ī potu patietur uomitū ꝯtinuum & dolorē uē tris.& eiꝰ cura erit tyriaca magna da ta in potu.ʒ.ii.cum uino optīo calido.& eiꝰ be zoar est ypericon.

CAPITTVLVM .XXXI.

De ſuco napelli.

Lle cui ſucus napelli ſiue eius fructus ſiue de eiꝰ ſubſtantia datꝰ fuerit ī ſpa cio unius diei aut triū moriť. & patiť ante hoc ſincopī & defectū cordis & denigrati onē & defuſcationē paulatine oīum membroꝝ & deinde tumet totū corpꝰ & oculi eiꝰ foras ꝓ minēt & linguā in ore ꝯtinere nō pōt. Succurať ergo in īſtanti dando terrā ſigillatā diſtēpatāʒ cum butiro & aqua & euomat & ſtatī exhibeať ſmaragdus optīa trita .ʒ.ii.cuʒ uino & ſup cot ponať ſiricū tīctum in grana īfuſum ī ſuco bu gloſſe & aqua roſata & reitereť.& deīde ſerui ſu gant cū ore extremitates corporis.ſed ipſi mo rienť niſi accepint de ſmaragdo.& eiꝰ bezoar ē mus qui naſcitur ī radice napelli exſicať & dať ex eo in potu.ʒ.ii.

CAPITTVLVM .XXXII.

De ſuco oleandri.

Lle cui ſucꝰ oleādri aut eiꝰ cornua uī eiꝰ cortex data fuerit ī potu patieť ſīco pī & tribulationē cordis & anxietateʒ & eius cura ē ſumere dyacaſtoreū datū in potu .ʒ.ii. & eiꝰ bezoar ē granū iuniperi tritū in q̄ti tate.ʒ.ii.cum uino.

CAPITTVLVM .XXXIII.

De ſuco mezerion.

Lle cui ſucꝰ mezerion datꝰ fuerit ī po tu patieť fluxū uentris & ſitī & anxie tatem & excoriationē īteſtinoꝝ.& eiꝰ cura erit ſyurpus roſatꝰ cū aq̄ ordei & odorare fructus frigidos & odoriferos. & eiꝰ bezoar eſt origanum aſſatum & bibitum.

CAPITTVLVM .XXXIIII.

De ſuco ellebori.

Lle cui ſucus ellebori datus fuerit aut radix eiꝰ patieť ſtrāgulatiōeʒ gutturis & prefocationē & fortaſſis ſuffocatur ſubito & ideo uocať ſtrāgulator canis. & eiꝰ cu ra eſt ſumere ī potu ſtatim aquā mellis & quieſ cere in loco ſeperato. et deīde deī bezoar eius quod ē flos nenufaris ſiccus & tritus.ʒ.ii.

CAPITTVLVM .XXXV.

De alfeſira.

Lle cui alfeſira data fuerit patieť exco riationē uentris & uomitū.eiꝰ cura erit dare ī potu aquā mellis deīde tribuere citoniū aſſatuʒ & eius bezoar ē anagallus.

De ſuco brionie.

Lle cui ſucus brionie datus fuerit pati etur ſcotomiā & ſtoliditatem & angu ſtiam ſpiritus.& eius cura erit tyriaca .ʒ.ii.cum uino decoctionis enule.& eiꝰ bezoar eſt piper.

De cornuis ſpice.

Lle cui cornua ſpice data fuerīt patieť tortionē uentris & nauſeā.& eius cura eſt tyriaca .ʒ.ii.cum decoctione uini in quo diptamꝰ ſit bulitus.

CAPITTVLVM .XL.

De cornuis oleandri.

Lle cui data fuerint cornua oleādri aut qui comederit aſſaturā ī ueru exciſo ex oleandro aut qui dormierit ſub ūbra oleandri aut q biberit aquā fluminis ſub cuiꝰ ripibꝰ creſcit oleander cuiꝰ copia ē in īſula ſar dinee .& ego exptus ſum illud & uidi patietur extuationē & amentiā & rugitū uētris.& ſi bal neū fuerit calefactū ex oleandro balneatꝰ ſinco pim patietur ī balneo.& eius cura & bezoar di cta ſunt ſupra in capittulo de ſuco oleandri.

CAPITTVLVM .XLI.

De cornuis bedeguar.

Lle cui in potu data fuerūt cornua be deguar patieť difficultatē trāſglucien di. & eius cura eſt lābere oleū de amig dalis dulcibus.& ipſiꝰ bezoar ſunt mora celſi.

CAPITTVLVM .XLII.

De anacardis.

Lle qui ſumpſerit anacardos patietur īcenſionē in guture uehemētē & q̄nq̄ īflabitur & acutā faciet egritudinē & mētis alienationē.et eius cura eſt cum rebꝰ un ctuoſis ſicut oleo amigdalino ſiſſamino et bu tiro et lacte et iuribꝰ gallinaꝝ.& ſi dolorē hēbit in inteſtinis tūc ꝯueniēs eſt balneum.et ſi indu cunt febrē acutā tunc ē ꝯueniēs uti attenuante dieta et frigida et humida. et ſi fuerit mentis alienatō ꝓuocetur ſomnus cum ſemine lactuce et papauere albo.et eiꝰ bezoar ſunt grana pini torrefacta et comeſta.

CAPITTVLVM .XLIII.

De nucibus et auellanis.

Lle q cōederit nuces aut auellanas rā cidas patieť accñtia mala.s.nauſeā et deiectionē appetitꝰ et uomitū et debili tatem uirtutū animalium.et eius cura erit rob citboniꝝ et rob pomoꝝ. Et ſi acciderit ei eru ctatio habēs odoreʒ lini putrefacti tunc poſſet mori.et eius cura erit dyaciminū uel dyapepi on et detur ei in potu uinū puꝝ et fomentetur ſtomacus cum oleo nardino.

CAPITTVLVM .XLIIII.

De malo castoreo.

Lle cui in potu datũ fuerit malũ castoreũ patietur clamorẽ et rixã et dolorẽ et linguã hẽbit foris ꝓminẽtem et febrẽ. Et eiꝰ cura erit uomitus cũ butiro et aqua mellis donec uomitꝰ mime hẽat odorẽ castorei deide detur ĩ potu rob moroꝝ aut limonũ. Et eius bezoar sunt semĩa coriandri assata et trita .ʒ.ii.

CAPITTVLVM .XLV.

De malis fungis.

Lle q̃ comederit malos fungos et precipue q̃ nati fuerĩt sup ferro aut super anabulla uel malo terre uel ĩ locis termaꝝ prefocabitur et dolorẽ patiet̃ in pectine et ꝓhibebit̃ ei urina et dolores hẽbit ĩ uentre. et si odorauerit malũ funguʒ et tubera mala patietur epilensiã et fortassis moriet̃. Et ante illud erit ei ꝓpinandũ uinũ optimũ in quo pipnigꝝ sit bulitum & deide clisterizare ipsum cũ aqua mellis & sale & fomentare femur cũ oleo nardino. & eius bezoar q̃ decoquunt̃ fungi aut comedunt̃ sunt pira ĩcisa in frusta & simul decocta. & bezoar pꝰ comestionẽ ipsoꝝ ẽ alleũ crudũ

CAPITTVLVM .XLVI.

De nuce uomica.

Lle qui nucẽ uomicã biberit uel cõederit hẽbit uomitũ pessimũ & dissoluti onem ꝟtutis. & eius cura ẽ rob citoniorũ & mirti & potus alti uini. & eiꝰ bezoar est cortex citri.

De coloquintida.

Lle qui colocꝰntidã solitarie natam in arbore sua ꝰẽderit uenenum letale sumpsit. & nisi succurat̃ ei subito moriet̃ ĩ tertio die. & eius cura & bezoar simul & semel est smaragdus optĩa trita & data ĩ potu. ʒ.ii.

CAPITTVLVM .XLVII.

De fico pharaonis.

Lle qui cõederit ficus pharaonis statĩ patiet̃ febrẽ & fractionẽ totiꝰ corporis & uidebit̃ eiꝯ sit ydropicus. Et hoc ego uidi in Sardinea ĩ iudicatu galurie ubi istarum ficuum ẽ habũdãtia. ꝯ qui unã comedebat patiebat̃ unã febrĩ & qui duas duas. & qui tres patiebat̃ trinã febrim. & ut plurimũ iste febres erant tertiane. & cura eiꝰ est aqua ordei parata aut seꝝ caprinũ. Et eius bezoar sunt grana siue semina cucumeris mundata & trita & data in potu. ʒ.ii.

CAPITTVLVM .XLVIII.

De semine iusquiami.

Lle cui in potu data fuerint seĩa iusq̃ami patietur ebrietatẽ & mẽtis alienationẽ & stuporẽ & ĩmobilitatem oĩum mẽbroꝝ. & eius cura est pip longũ tritũ & datũ in potu. ʒ.ii. & eius bezoar sunt grana fisticorũ comesta uel bibita.

CAPITTVLVM .XLIX.

De granis cocognidii.

Lle cui ĩ potu data fuerĩt grana cocognidii patiet̃ uomitũ & fluxũ uentris & tribulationẽ in stomaco. & eiꝰ cura est tyriaca magna. ʒ.ii. cũ uino. & bezoar eiꝰ amigdale amare.

CAPITTVLVM .L.

De bacchalauris rãcidis.

Lle qui cõederit bachalauras rancidas patietur accidẽtia que patit̃ qui comederit nuces rancidas. & cura eius & bezoar erunt similia.

CAPITTVLVM .LI.

De cataputia.

Lle qui cõederit cataputias patietur accidentia que patit̃ qui biberit giraseleʒ que superiꝰ dicta ẽ chenia & cura eius & bezoar sunt eadem.

CAPITTVLVM .LII.

De semine urtice.

Lle qui comederit semẽ urtice patiet̃ gutturis & oris & lingue excoriationẽ & arsurã & ardorẽ in mictu. & eius cura erit oleũ amigdalinũ dulce potare. & eiꝰ bezoar sũt grana citoniorũ trita & potata cũ aq̃ calida

CAPITTVLVM .LIII.

De semine papaueris nigri.

Lle qui biberit uel comederit seĩa papaueris nigri patiet̃ accidentia q̃ patit̃ qui opiũ sumpserit licet remissiora & cura & bezoar idem sunt.

CAPITTVLVM .LIIII.

De semine ellebori.

Lle qui biberit uel cõederit semẽ ellebori patiet̃ accidentia que patietur q̃ sucum aut radicẽ ellebori biberit. & cura & bezoar est una.

CAPITTVLVM .LV.

De semine cicute.

Lle qui biberit semẽ cicute patiet̃ accidentia illa que passus fuit qui sucum eius biberit licet magis remissa. & cura & bezoar eadem sunt.

CAPITTVLVM .LVI.

De seĩe humidi coriandri.

Lle qui biberit uel comederit semina humidi coriandri patiet̃ accidẽtia consimilia que patit̃ qui sucuʒ eiꝰ biberit & eius cura & bezoar sunt eadem.

CAPITTVLVM .LVII.

De semine serpentarie.

Lle qui comederit semen serpentarie

patietur stridorem & punctionem gutturis & dentium & superextuationem & feruorē & eius cura est butirum recens bibitum. & eius bezoar est sucus farine ordei decocte in aqua.

CAPITTVLVM .LVIII.

De morsib9 aut pūcturis ab aliqb9 aīalib9 uenenosis.

Iuero aliquis morsus fuerit aut pūct9 ab aliquo aīali uenēoso & ignoret cui9 sit punctura tūc stringat loc9 punctuī & ponātur sup ipsu3 uentose cū scarificatione & sugatur locus cū ore seruo4 & deīde sup locū ponāt cancri triti. q̄ si locus uenire cepit ad corruptionē abscindat mēb4 si fuerit locus aptus aut mēb4 aptū abscisioni. q̄ si non cauterizet nā qñ incepit loc9 denigrari aut putrefieri erit signum q̄ pūctura fuerit aīalis pnicioſi. dū aūt nō incepit tendere ad putrefactionē & corruptionē q̄uis sit uehementis doloris cū nondū sit ei uelox pambulatio ī corpore nō ē malu3 nisi pūctura fuerit iuxta cor aut iux artariā magnā

CAPITTVLVM .LIX.

De morsu uipere.

Lle ꝗo quē momordit uipa sūma mēicina4 & bezoar ē ei tyriaca magna. & fortassis 9fert metridatū & medicamē de asafetida & butir4 uetus & medicamē de herbo & comestio alleorum & potus uini puri.

CAPITTVLVM .LX.

De morsu scorpionis.

Ordicatiōi aūt scorpionū cōfert uaporatō olei & alleo4 & tyriaca dyatesserō & oleum antiquum linitū. & ei9 bezoar ē corpus scorpionis 9tritū & suppositū loco

CAPITTVLVM .LXI.

De morsu aranea4.

Ordicationi aranea4 confert suc9 pomo4 aut piro4 aut appositio ferri frigidi iterati. & ei9 bezoar est endiuia.

CAPITTVLVM .LXII.

De morsu rutele.

Ordicationi autē rutele 9fert balneū calidū ualde & sepeliri in arena aut cinere calido & bibere puluerē de nigella

CAPITTVLVM .LXIII.

De morsu apum.

Ordicationi aūt apū & pūcture cōfert epithima cū bolo armēo & aceto & cāfora & q manus suas & faciē suco malue abluerit non pungetur ab apibus.

CAPITTVLVM .LXIIII.

De mordicatione animalium.

Iautem mordentia aīalia aculeos aut dētes in locis morsis dimiserīt tūc o3 ut locus fricetur cū oleo & cinere suauiter deīde fiat emplast4 sup locū ex fermēto cū oleo & sic aculei uel dentes uenenosi educēt

CAPITTVLVM .LXV.

De morsu canis.

Iautē aliqs morsus fuerit a cane & dubitet ut4 fuerit rabiosus uel nō fricet buccella panis sub loco morsure & deinde illu3 exhibeat aliis canib9 quē si rēnuerit rabiosus erit. si ꝗo comederit mīme. Signa aūt q̄ sit rabiosus pret hoc sunt q̄ canis līguā suā ꝓiiciat extra. & intromittat caudā suam inter coxas suas & raucā hēat uocē & q̄ abhorreat sanos & uiros & q̄ mordeat dominos dom9 sue. & oēs qui ei obuiant & fugiāt ab ipso canes. & q morsus ē nisi precaueat & curet infra. xl. caniculares dies efficiet ydroforbicus. i. timēs aq̄ q̄ est qa ꝓpter rabiē efficit siticulosus & appetit ad aquā & cum uiderit eā ymagīabit canes eē in aqua & moriēs siti pre timore īmaniu3 canum fugiet aquā & tūc nō est spes salutis & cū ꝓcedit in egritudine efficitur et ipse rabid9 et emittit spma ī pollutiōe sua et ī modū catulo4 et qñ9q̄ egerit flegma ī modum catulo4 q̄ est qa ymaginatio cōtinua quā h3 de cane sigillat in hūiditatib9 suis figurā canū. Et scias q̄ si equus et mulus et asini et simia et hō patiuntur rabiem circa maximū frigus aut circa maximū calorē. Et eius cura ē ut sup locū morsū ponāt uentose cū scarificatiōe et ponant desup alleum siue cepe tritum et 9fectū cu3 butiro uaccino et sumat in potu electuariū cācro4 fluuialiū et intret balneū oī die et laboret in cura ethico4 et melācolico4 & balneet ante. xl. dies ī aq̄ maris & ei9 bezoar sunt cancri fluuiales adusti & puluerizati & dati ex eis. ʒ. iii. in potu omnib9 tribus diebus.

CAPITTVLVM .LXVI.

De cantaridibus.

Iaūt cātarides q̄s biberit patiet mictū sanguinis & extuationē & accidētia pnicioſa. Et ei9 cura est ut sumat ī potu lac ouinum cū oleo amigdalino deīde curentur ulcera uesice. & ei9 bezoar erūt grana alkekēgi numero. x.

CAPITTVLVM .LXVII.

De lacte.

Iautē lac biberit fueritq̄ coagulatum in stomaco patiet stomaci mollificationē & nausea3 & sudabit sudore frigido. & eius cura erit bibere acetū fortissimū postea sumat de asafetida. ʒ. i. aut de sirupo aceto so unc9. i. uice una post uicem.

CAPITTVLVM .LXVIII.

De assatura suffocata.

Iautē q̄s 9ēderit assaturā suffocata3 q̄ īuoluitur ī pānis cū extrabit ex furno patiet uertiginē similē epilensie. & ei9

cura ē ut euomat & pgea sumat ī potu rob fructuū stipticorꝫ & succarꝫ rosatū cū xiloaloes & mastice & querat somnum & ingrediatur balneuꝫ

CAPITVLVM. .LXIX.

De piscibus frigidis.

Ille aūt quis comederit pisces frigidos q̃ bꝯ pꝯ eius captionē aduenerit una dies aut duo aut si qs carnes pridie uel ante tertiā uel q̃rtam diē occisas aut morticinas aut pcussas a fulgure & tēpestate mortuas aut morbo pestilētiali pemptas accidit q̃ supueīt ex comestione malorꝫ fungorꝫ. & cura eorꝫ est ut euoāt & sumat in potu uinū purꝫ cum pipere & cuteī cura fungorum preter q̃ non comedat pira.

CAPITVLVM. .LXX.

De cerebro gatte.

Ille cui ī potu datū fuerit cerebrū gatte patieī stoliditatē & instigiosus uidebiī. & eiꝯ cura ē terra sigillata & uomitus cū ipsa oī mēse bis & accipe de ꝯfectiōe dyamusci oī die sūmo mā̄e. & eiꝯ bezoar ē muscꝯ tritꝯ scrupulū seīs & dai ī potu cū uīo albo

CAPITVLVM .LXXI.

De extremitate caude cerui.

Ille cui extremitas caude cerui data fuerit patieī accidētia napelli. & eiꝯ cura est potio smaragdi scrupuluꝫ seīs triti dati ī potu cum uino & deīde fricatio totiꝯ corporis cū oleo facto de seīe citri. & eius bezoar est tyriaca magna. ʒ. ii.

CAPITVLVM .LXXII.

De sanguine bouino.

Ille cui in potu datꝯ fuerit sanguis bouinus uetus patieī mortificationeꝫ & euomet uomitū coagulatū. & eiꝯ cura est acetū acerrimū calidum deīde uomitꝯ deīde tyriaca deinde balneum aque calide.

CAPITVLVM .LXXIII.

De sanguine buffonis.

Ille cui in potu datꝯ fuerit sanguis buffonis patieī difficultateꝫ anbelitus & cordiaca accidētia. & si q̃s sputū ipsius sumpserit erit ꝓpe mortē sicut q̃ napellum biberit. & eius cura est potio smaragdi scrupuluꝫ .i. deīde intrare corpꝯ aīalis q̃drupedis magni ut ē bos asinus uel mulus uel equus & reiterare illud deinde tyriaca. ʒ. ii. bibere. & eiꝯ bezoar ē lapis iuētꝯ ī capite buffonis q̃ apud lapidarios uocatur borras uulgariter trepanide.

CAPITVLVM. .LXXIIII.

De sanguīe boīs colerici ruffi.

Ille cui ī potu datꝯ fuerit sāguis boīs colerici ruffi extractꝯ ī tēpore rixe sue aut furoris patieī furores mentis & p̃ mixtionē ītellectꝯ & īuerecondiā & deinde paulatī exicabitur. & eius cura ē bibere aquā cucumeris palestini & masticare grāna ipsius & deglutire sucū & potare sirupū nenufarinū. & eiꝯ bezoar ē trociscus unꝯ de tira.

CAPITVLVM. .LXXV.

De sanguīe mēstruo aut leprosi.

Ille q̃ sanguinē menstruuꝫ aut leprosi biberit uidebiī eē pistrigiatꝯ & lunaticus & maleficiatꝯ & obliuiosus. & eiꝯ cura est potare margaritas tritas. ʒ. i. cum aqua mellisse & balneari in aqua tepida & coire cum puella sꝛm legē & ꝯuersari & āplexari cū puellis & iuuēculis. & eiꝯ bezoar est comedere serpētes a quibus caude & capita p̃ palmū sunt abscisa

CAPITVLVM. .LXXVI.

De morsu hominis ieiuni.

Ille q̃ fuerit morsus ab hoīe ieiuno ponat sup̃ morsurā stercꝯ galline alioqn patieī ulcꝯ uenēosū & difficil sāatiōis

CAPITVLVM. .LXXVII.

De morsu serpente ullo.

Ille q̃ fuerit morsus a serpente ullo statim liget locū cū corio cerui & deinde supponat tyriacaꝫ & de ipsa bibat & circa cor apponat smaragdū & corallū ut margaritas & locum morsure faciat sugi a ceruo.

CAPITVLVM. .LXXVIII.

De felle leopardi.

Ille cui ī potu datū fuerit fel leopardi patieī accidentia napelli & uipe. & eiꝯ cura & bezoar sunt una.

CAPITVLVM. .LXXIX.

De salamandria.

Ille qui biberit salamandriā patietur accidentia cantaridarꝫ. & cura eiꝯ & bezoar est una.

CAPITVLVM. .LXXX.

De lepoī marīo aut rana marīa.

Ille cui lepus marinus aut rana marīa data fuerit in potu hēbit uomituꝫ unctuosum & totum eius corpus efficieī turigidum et inflatuꝫ sicus yposarca et fetebit eius anbelitus. et eius cura est festinus uomitus cum butiro et aque mellis et deīde sumere post illud tyriacam dyatesserō p̃ tres dies et cibari carnibus passerꝫ et potare bonum uinū. et eius bezoar est caro uulpis assata et comesta.

CAPITVLVM. .LXXXI.

De morsu muris simie et gatte

Vi ꝟo a mure et simeo et gatto morsus fuerit sup̃ morsuram ponat stercꝯ galline et curꝫ illud ut ī morsu hominis ieiuni dictum est.

CAPITVLVM. .VI.

De descriptiōe bezoartice ꝟtutis ad unū q̃d q̃ uēenū et de duabꝯ difficilibꝯ q̃oībꝯ

Ezoar anthonomasice dicī de quodaꝫ

lapide qui sic uocatur. cuius ꝓpria et specifica uirtus ad letale uenenum est liberans a morte subito absq; ullo medici ingenio. et iō de omni medicina que liberari potest a morte homine; ab aliqua egritudine uel ueneno dici potest q; sit eius bezoar illius morbi siue sit illa medicina lapis uel granū uel sucus uel aliqua cōpōita medicīa. Et qui illum lapidem habet tutus est ab omni mortali ueneno. Teritur etiam et dat in potu de ipso. 3. i. Et per ipsum dicit fuisse liberatum regem Anglie dominum. s. Adoardū in ciuitate Aron quando uulneratus fuit ꝑ passiasinum soldani gladio toxicato. Hunc autem lapidem ei tribuit generalis preceptor templi Et ego consimilem uidi. Est autē rubeꝯ pudrilentus leuis ut spongia et frangibilis ut gipsū Habet autem quodlibet uenenum tam minerale q̄ uegetabile & animale: ꝓpriā medicīam oppositam ei a qua oppositione uirtute specifica fit liberatio mortis ab illo ueneno. Et ideo bezoar est unicuiq; ueneno illa medicina q̄ absq; uirtute elementari curat tale uenenum. Et de quolibet bezoar iam supra expediui tractatum in cura cuiuslibet ueneni in fine descriptionis ne sit amplius necesse recapitulare tractatu;.

De questione utꝝ tyriaca &c;

Et autē q̄stio utꝝ tyriaca magna sit bezoar. i. a forma specifica liberans a ueneno. an materie elementaris liberans a ꝯplexione non a forma. Et uoluerūt qdā dicer q; oio erat bezoar fundās se sup rōne Ga. q cū andromacū ꝯ philosophū respexisset qui primo tyriacā iuenit & eā ꝓbauit nūq; ꝓdesse nisi in morbis frigidis ꝓpt oppōnem multaꝝ rerum calidaꝝ & in morbis calidis ꝓpt oppōne; multaꝝ medicinaꝝ frigidaꝝ que in ipsa intrant. & hoc dixit Ga. illam tyriacā ādromaci eē media; a ꝯplexione sed ipse adiungens carnes tyrorū; & terrā sigillatam fecit eam ualere formaliter ad oē uenenū l; ad quedā plus & ad quedā minus. & ad quedam singularit data & ad quedam cu; additiōe. Alii uero dixerūt q; a ꝯplexiōe elemētali agebat q̄cunq; ī corpore hūano opatur fundantes sup debilitate opationis sue aut penitꝯ uanitate qñ ipsa dat ꝯtra napellū uel ꝯtra uipā uel contra fel leopardi & breuit ꝯtra qdlib; uenenum letale secundū specificā formā in quibꝯ paꝝ aut nihil uidet ꝯferre ut dixit Rasis. Solutio aūt hꝯ dubitationis est q; curatio cuiꝯlibet ueneni q̄tuor modis ꝯtingit. s. qa aut frangitur acumen ueneni aut substātia eiꝯ resoluit aut ipsum expellit aut ipsum ꝑ oppositionem specifica corrumpit & ab eo eiꝯ uirtus ꝓrsus aufertur Exemplū primi ē opiū qd frāgit euforbiū & castereū q; frāgit opiū. Exēplū s; ī ē terra sigillata & allcum que substantiam ueneni aut ꝑ uóitu; aut ꝑ sudorē resoluūt. Exemplū tertii est smaragdus que uenenū fugat & attrahit usq; ī fine extremitatis membri. Exēplū q̄rti ē forma specifica opposita ueneno q̄ ī naturalibꝯ īuenit ut in lapide bezoar & ī artificialibus ut in diuina & nobili ꝯpōe tyriace ex ꝑmixtione oī um sīgularium medicinaꝝ simul ꝯfectaru; resultāte. & qa in tyriaca est ꝓtus complexionalis multaꝝ medicinaꝝ uenenū frangentiū secundū oppōnē q̄litatum & uenenū resoluentiū & ipsum expellentium iō bene dictum ē q; tyriaca ē medicina ꝯplexionalis ad uenena. & quia ex positiōe tali resultat rēs dīna que potius ē ab extra q̄ ab ītꝯ. s. forma artificialis que oī ueneno opponitur ideo & bene dictum ē q; ipsa bezoar est uenenis oībus licet magis & minus. & licet quedam sūt magis bezoar ad quedā uenena q̄ ipsa. ueꝝ ipsa est ad oīa. & iō mater oīum medicinarum a medicis est appellata.

DEO GRATIAS.

Mantue hoc phylosophorum decus Illustrissimo principe & domino: domino Lodouicho de Gonzagha Marchione ibidem feliciter regnante impressum. Annis uerbi incarnati .M.cccc.lxxii.

Pocket

(the blank lines cut away)

Bernard Quaritch

D. Ferguson

e A1175c
1472